ALEGATY

DO

SPRAWOZDAŃ STENOGRAFICZNYCH

trzeciej sesyi ósmego peryodu

SEJMU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

z roku 1907

przytem

INDEKS TYCH ALEGATÓW

od 1 do 272.

BIBLIOTHECA
VNIV. IAGELL.
CRACOVIENSIS

Skrócenia:

Spraw. . .	czytaj	sprawozdanie
Wydz. . .	„	Wydziału
kraj. . .	„	krajowego
p. . .	„	posła
kom. . .	„	komisyi
w przedm. .	„	w przedmiocie.

Ur 8 423
III
1907, 1-23

INDEKS ALEGATÓW

Treść alegatów do stenogramów z 3. sesyi VIII. peryodu.

Liczba alegatu		Stronica sten sprawozdania
1.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności urzędowych za czas od 1. lipca 1905 do końca sierpnia 1906	12
2.	Spraw. Wydz. kraj. o utworzeniu posady krajowego inspektora szpitali	13
3.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zmiany §. 39. ustawy gminnej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24. i §. 38. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51.	13
4.	Spraw. Wydz. kraj. z projektem ustawy zawierającej regulamin dla sług	13
5.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. lipca 1905 do 30. września 1906	13
6.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie	13
7.	Spraw. Wydz. kraj. o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1904	13
8.	Spraw. Wydz. kraj. o fundacyi Skarbkowskiej	13
9.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie budowy szkół ludowych	13
10.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyi nauczycieli i nauczycielek tudzież wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie dodatków pięcioletnich lub osobistych, emerytury i t. p.	13
11.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. petycyi gmin o uwolnienie, względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj nauczycielskich	13
12.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. podwyższenia płac nauczycieli szkół ludowych	14
13.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. odnowenia król. Zamku na Wawelu	14
14.	Spraw. Wydz. kraj. o budżece krajowym na rok 1907	14
15.	Spraw. Wydz. kraj. o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1905	14

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
16.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności w zakresie przemysłu krajowego	14
17.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa	14
18.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zmiany niektórych postanowień krajowej ustawy z dnia 13. lutego 1903 dz. u. kr. Nr. 24.	14
19.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. spraw górniczych . . .	14
20.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowej sprzedaży soli . . .	14
21.	Spraw. Wydz. kraj. o utworzeniu krajowego funduszu inwestycyjnego i o zmianie niektórych postanowień statutu Banku krajowego.	15
22.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowych zakładach naukowych rolniczych, gorzelni i folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych, chemiczno-rolniczej w Dublanach i botaniczno-rolniczej we Lwowie	15
23.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok 1905/6. . . .	15
24.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowych niższych szkołach rolniczych w Bereźnicy, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Suchodole i Miłocinie	15
25.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok 1905/06.	15
26.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za rok 1905/6.	15
27.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o popieraniu sadownictwa w kraju	15
28.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego. . .	15
29.	Spraw. Wydz. kraj. o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa	15
30.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju	15
31.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1905	15
32.	Spraw. Wydz. kraj. w przedmiocie podniesienia chowu koni	15
33.	Spraw. Wydz. kraj. w przedmiocie podniesienia hodowli drobiu	15
34.	Spraw. Wydz. kraj. o szkodach wyrządzonych przez powodzie i słoty w roku 1906.	15
35.	Spraw. Wydz. kraj. o zarządzie krajowym Składem publicznym, połączonym ze Składem wolnym w Krakowie .	15
36.	Spraw. Wydz. kraj. o Banku krajowym	15
37.	Spraw. Wydz. kraj. o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i innemi Spółkami rolniczemi	16
38.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zmiany postanowień §. 68. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19, §. 74. ust. gm. z 13. marca 1889 Nr. 24. i §. 69. ust. gm. z 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. ust. i rozp. kraj. w kierunku rozszerzenia kompetencyi	

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
	Rad gminnych do stanowienia o sposobie użytkowania dobra gminnego	16
39.	Spraw. Wydz. kraj. o melioracyach	16
40.	Spraw. Wydz. kraj. o regulacyi rzek kanałowych . .	16
41.	Spraw. Wydz. kraj. o budowie dróg wodnych . . .	16
42.	Spraw. Wydz. kraj. o regulacyi potoku Rudawy z dopływami	16
43.	Spraw. Wydz. kraj. o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, tudzież o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa i prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami	16
44.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich	16
45.	Spraw. Wydz. kraj. o przyznanie stałego daru z łaski byłemu dozorcy przy krajowych przedsiębiorstwach melioracyjnych Józefowi Schultzowi	16
46.	Spraw. Wydz. kraj. o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów	16
47.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. operacyi agrarnych . .	16
48	Spraw. Wydz. kraj. o projekcie ustawy drogowej . .	17
49.	Spraw. Wydz. kraj. o projekcie ustawy o policyi drogowej	17
50.	Spraw. Wydz. kraj. o budowie projektowanej kolei lokalnej ze Lwowa na Kamionkę strumiłową do Stojanowa	17
51.	Spraw. Wydz. kraj. o budowie kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca	17
52.	Spraw. Wydz. kraj. o budowie kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy	17
53.	Spraw. Wydz. kraj. z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy za czas od 1. lipca 1905 do końca 1906 r. .	17
54.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. przobrażeń i robót inwestycyjnych w głównym gmachu kraj. szpitala powsz. we Lwowie, budowy pawilonu dla chorych zakaźnych — tudzież o postępie czynności w sprawie budowy nowych klinik przy szpitalu lwowskim	17
55.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zmiany etatu posad i płac personalu lekarskiego i funkcyonaryuszów administracyjnych kraj szpitala powszech. we Lwowie i kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowe, tudzież w przedmiocie restytuowania posady chemika przy szpitala lwowskim	17
56.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. ustanowienia dla niższej służby oddziałowej obu szpitali krajowych we Lwowe i Krakowie rocznych dodatków	17
57.	Spraw. Wydz. kraj. o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w krajowym Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie	17
58.	Spraw. Wydz. kraj. o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	17
59.	Spraw. Wydz. kraj. z obrad ankiety w przedm. podniesienia	

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
	zdrojowisk i uzdrowisk kraj. — oraz z projektem noweli do ustawy z dnia 4. listopada 1891 Nr. 80. dz. u. kr. urządzającej stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem	18
60.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. pomnożenia liczby okręgów sanitarnych w r. 1907	18
61.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie przeniesienia i odbudowy szpitala powszechnego w Białej	18
62.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie zmiany §. 11. i §. 15. ustawy urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, oraz w sprawie budowy domu gospodarskiego, pawilonu izolucyjnego i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Brzeżanach	18
63.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie budowy pawilonu izolacyjnego, budynku gospodarskiego z lodownią i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Sanoku	18
64.	Spraw. Wydz. kraj. o petycyi Wydziału powiatowego w Śniatynie w sprawie pokrycia niedoboru kosztów budowy szpitala powiatowego w Śniatynie w kwocie 3.388 K 54 h. z funduszu krajowego	18
65.	Spraw. Wydz. kraj. w sprawie rozszerzenia szpitala powszechnego w Tarnowie przez zbudowanie pawilonu chirurgicznego na 60 łóżek i niezbędnych ulepszeń tegoż szpitala	18
66.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. kosztów utrzymania ubogich umysłowo-chorych, przynależnych do Galicyi, w francuskim zakładzie prywatnym Hôpital de la Paix w Chichli obok Konstantynopola	18
67.	Spraw. Wydz. kraj. o zamknięciu rachunkowem galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1905, tudzież o preliminarzu tegoż funduszu na rok 1907	18
68.	Spraw. Wydz. kraj. o krajowym funduszu sierocym . .	19
69.	Spraw. Wydz. kraj. z projektem zaprowadzenia krajowej Osady poprawczej dla nieletnich przestępców . .	19
70.	Spraw. Wydz. kraj. z projektem do ustawy o przeniesiesienie gminy Dąbie z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Pilźnie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Mielcu	19
71.	Spraw. Wydz. kraj. z projektem do ustawy o przeniesiesienie gminy Hucisko jawornickie wraz z obszarem dworskim oraz gminą Widaczów z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie	19
72.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wyłączenia przysiółka Kruhel pełkiński ze związku gminy administracyjnej Pełkinie i wcielenia do gminy Kruhel pawłosiowski . .	19
73.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. wydzielenia gminy Łonie z okręgu sądu powiatowego w Glinianach a przydzielenia do okręgu sądu powiatowego w Przemyślanach .	19
74.	Wniosek p. Bobrzyńskiego i tow. o wydanie ustawy krajowej o seminaryach nauczycielskich.	45
75.	Wniosek p. Bobrzyńskiego i tow. o zmianę ustawy o Radzie szkolnej krajowej	46

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
76.	Wniosek p. Oleśnickiego w sprawie Uniwersytetu lwowskiego.	17
77.	Wniosek p. Mieczysława Urbańskiego w sprawie budowy kolei ze Strzyżowa przez Brzozów do Sanoka	52
78.	Spraw. Wydz. kraj. z przedłożenia sprawozdań c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego za rok szkolny 1904/5 i 1905 6	115
79.	Spraw. Wydz. kraj. o petycyach b. służby kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie o dożywotnie zaopatrzenie	115
80.	Wniosek p. Merunowicza w przedm. oddania salin w zarząd kraju	115
81.	Wniosek p. Merunowicza o oddanie dóbr kameralnych w zarząd kraju	116
82.	Wniosek p. Kramarczyka o zaprowadzenie osobnego podatku na pokrycie szkód elementarnych	117
83.	Wniosek p. Jana Gnoińskiego o założenie szkoły średniej w Lubaczowie.	119
84.	Wniosek p. Tadeusza Cieńskiego w sprawie dostarczenia w większej mierze jak dotąd drzewa opałowego i budulca okolicom bezleśnym kraju z lasów rządowych .	120
85.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zmiany §. 3. i 12. statutu krajowego tudzież niektórych postanowień sejmowej ordynacyi wyborczej	180
86.	Wniosek p. Tomaszewskiego w sprawie zmiany klas płac nauczycielskich	180
87.	Wniosek p. Tomaszewskiego o zaprowadzenie opłaty na rzecz fuduszu szkolnego krajowego od majątków podlegających rządowej należytości ekwiwalentowej .	181
88.	Wniosek p. Oleśnickiego o zmianę statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej	182
89.	Wniosek p. Brykczyńskiego w sprawie importu i przewozu bydła i mięsa	183
90.	Wniosek p. Szweda o uwolnienie od opłaty stempli i należytości dokumentów prawnych i podań w sprawie najmu lub zakupna gruntów i budynków na cele szkół ludowych	184
91.	Wniosek p. Kramarczyka o zmniejszenie pasu pogranicznego dla katastru bydła	185
92.	Wniosek p. Skołyszewskiego w sprawie wcielenia obszarów dworskich do związku gminy	186
93.	Wniosek p. Buynowskiego w sprawie budowy kolei z Konieczny do Jasła i dalej przez Pilzno do Dębicy . .	190
94.	Wniosek p. Schätzla o uchwalenie dla miast Brzeżany, Buczacz, Gorlice, Jaworów i Wadowice dotacyi z opłat szynkarskich i konsumcyjnych	192
95.	Wniosek p. Oleśnickiego w sprawie zmiany ustawy o języku wykładowym w szkołach średnich	193
96.	Wniosek p. ks. Mazikiewicza o założenie gimnazyum w Rawie ruskiej	195
97.	Wniosek p. Skołyszewskiego o utworzenie nowej gminy	

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
	administracyjnej z rozparcelowanych gruntów obszarów dworskich Koniów i Towarnia	195
98.	Spraw. kom. sanitarnej w sprawie przeniesienia i odbudowy szpitala powszechnego w Białej	202
99.	Spraw. kom. sanitarnej o spraw. Wydz. kraj. w sprawie budowy pawilonu izolacyjnego, budynku gospodarskiego z lodownią i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Sanoku	203
100.	Spraw. Wydz. kraj. z projektem ustawy łowieckiej . .	221
101.	Spraw. Wydz. kraj. o uregulowaniu poborów krajowych dozorców melioracyjnych	221
102.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentancyi powiatowej w Kamionce stumiłowej na przyjęcie imieniem powiatu gwarancyi czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Lwów-Kamionka strumiłowa-Stojanów.	221
103.	Spraw. Wydz kraj. w przedm. petycyi gminy miasta Bochni co do urządzenia wodociągu i kanalizacyi miasta .	221
104.	Wniosek p. Stapińskiego o zrównanie płac nauczycieli ludowych z płacami trzech najniższych rang urzędników państwowych.	221
105.	Wniosek p. Kuryłowicza o zmianę ustawy o włościach rentowych	229
106.	Wniosek p. ks. Jaworskiego o przekształcenie 4 klasowych szkół w Chyrowie na 5 klasowe	230
107.	Wniosek p. Marsa w sprawie kredytu na podróże naukowe lekarzy w służbie krajowej	232
108.	Wniosek p. Oleśnickiego o utworzenie gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Brzeżanach . . .	232
109.	Wniosek p. Oleśnickiego o utworzenie gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Stryju	232
110.	Wniosek p. Oleśnickiego o rozszerzenie szpitala powszechnego w Stryju przez dobudowanie pawilonu wenerycznego	235
111.	Spraw. kom. sanitarnej o przedłożeniu Wydz. kraj w sprawie rozszerzenia szpitala powszechnego w Tarnowie przez z budowanie pawilonu chirurgicznego na 60 łóżek i niezbędnych ulepszeń tegoż szpitala	240
112.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. czasowego uwolnienia od opłaty dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i wszelkich podatków i dodatków gminnych tych budynków w Przemyślu, które zostaną przebudowane ze względów zdrowotnych lub komunikacyjnych	269
113.	Spraw. Wydz. kraj. o zaciągnięciu pożyczki krajowej na pokrycie datków państwa do kosztów regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami	269
114.	Wniosek p. Kramarczyka i towarzyszy w sprawie zniesienia rozporządzenia Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 l. 184.483 odnoszącego się do wydawania paszportów na każdą sztukę trzody chlewnej . . .	269
115.	Wniosek pp. Skołyszewskiego, Pastora i tow. w sprawie podwyższenia płac i poborów służbowych nauczycielom szkół ludowych i wydziałowych	271

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
116.	Wniosek p. Kazimierza Lubomirskiego i tow. o budowę kolei w powiecie Myślenickiem	276
117.	Spraw. kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. o utworzeniu posady krajowego inspektora szpitali. . .	276
118.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydz. kraj. LW. 8.721/907 dotyczącem Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach i wogóle popierania sadownictwa w kraju	277
119.	Spraw. kom. administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału kraj. w przedm. projektu założenia krajowej osady dla nieletnich przestępców	282
120.	Spraw. kom. administracyjnej nad sprawozdaniem Wydz. kraj. o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. lipca 1905 do 30. września 1906	284
121.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego nad sprawozdaniem Wydz. kraj. o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok 1905/6	285
122.	Wniosek p. Filipa Włodka o zniesienie ograniczeń przy sprzedaży nierogacizny	303
123.	Wniosek p. Korola i tow. w sprawie założenia drugiego gimnazyum w Samborze z językiem wykładowym ruskim	304
124.	Wniosek p. Jana Götza i tow. w sprawie zabudowania potoków górskich, zalesienia stoków gór u źródłowisk Dunajca, obwałowania Dunajca i przyspieszenia jego regulacyi	305
125.	Wniosek p. Potoczka o zaprowadzenie także w szkołach wiejskich wyższego typu nauki	306
126.	Spraw. kom. szkolnej o wniosku p. Bobrzyńskiego i towarz. o zmianę ustawy o Radzie szkolnej kraj.	306
127.	Przedłożenie rządowe z projektem ustawy regulującej prawo wydobywania minerałów, które nadają się do użytku z powodu zawartości żywic ziemnych	408
128.	Przedłożenie rządowe z projektem ustawy zmieniającej ustawę z dnia 18. września 1901 nr. 103. Dz. u. kr. o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z 11. czerwca 1901 nr. 66. Dz. u. kr. przez włączenie regulacyi górnych biegów rzek i ich dopływów tudzież zabudowań potoków górskich	408
129.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Śniatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 100.000 kor. na budowę drogi Tułuków-Stecowa	408
130.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. regulacyi poborów i stosunków służbowych urzędników i sług etatowych przy Wydziale krajowym	409
131.	Spraw. kom. szkolnej w sprawie wniosku p. Bobrzyńskiego i tow. o wydanie ustawy krajowej o seminaryach nauczycielskich	412
132.	Wniosek p. ks. Stojałowskiego o zaprowadzenie na kolejach rozmaitych udogodnień dla publiczności i o przyspieszenie przygotowań do budowy kolei Kraków-Myślenice z przedłużeniem do Mszany dolnej . . .	461

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
133.	Wniosek p. ks. Stojałowskiego w przedm. utworzenia Sądu przemysłowego w Białej	463
134.	Wniosek p. Andrzeja Lubomirskiego o obniżenie taryf kolei Lwów-Bełzec i o upaństwowienie tej kolei . .	464
135.	Wniosek p. Pinińskiego w przedmiocie reformy regulaminu obrad sejmowych	465
136.	Wniosek p. Kleskiego o założenie w Kołomyi składu drzewa opałowego z lasów rządowych	512
137.	Wniosek p. Kleskiego o utworzenie seminaryum nauczycielskiego żeńskiego w Kołomyi	513
138.	Wniosek p. Brunickiego o zmianę §. 57. ustawy polowej	513
139.	Wniosek p. Abrahamowicza z projektem ustawy o języku urzędowym władz autonomicznych	514
140.	Spraw. kom. administracyjnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. o krajowym funduszu sierocym oraz o petycyi Towarzystwa opieki nad sierotami we Lwowie w sprawie sposobu zużytkowania krajowego funduszu sierocego i nadzoru nad sierotami, z funduszu tego wspieranemi	514
141.	Spraw. kom. gminnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. petycyi gminy miasta Bochni co do urządzenia wodociągu i kanalizacyi miasta	524
142.	Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o przedłożeniu Wydz. kraj. o zakładach naukowych rolniczych w Dublanach i stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie .	530
143.	Spraw. sejmowej kom. agrarnej odnośnie do sprawozdania Wydz. kraj. LW. 111.651/1906 w przedm. operacyi agrarnych	531
144.	Spraw. kom. szkolnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. petycyi nauczycieli i nauczycielek, tudzież wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie dodatków pięcioletnich lub osobistych, emerytury i t. p.	537
145.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. poboru opłaty konsumcyjnej od piwa	544
146.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. zmiany niektórych postanowień ustawy krajowej z dnia 13. lutego 1903, Dz. ust. kraj. Nr. 24.	544
147.	Spraw. kom. sanitarnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. pomnożenia liczby okręgów sanitarnych na rok 1907 .	546
148.	Spraw. kom. gospodarstwa kraj. z przedłożenia Wydz. kraj. o zarządzie krajowym Składem publicznym, połączonym ze Składem wolnym w Krakowie	546
149.	Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o sprawozdaniu Wydz. kraj. z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju	547
150.	Spraw. kom. drogowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Brzozowie l. 126. żądającego podwyższenia subwencyi krajowej na ukończenie drogi Brzozów-Wara z 60% na 70%	547
151.	Spraw. kom. przemysłowej z petycyi Towarzystwa wyrobów drucianych w Kańczudze	547
152.	Spraw. kom. prawniczej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z dnia 10. października 1906 LW. 85.375/06 w przedm. przeniesienia	

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
	gminy Hucisko jawornickie wraz z obszarem dworskim oraz gminy Widaczów z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie	548
153.	Spraw. kom. prawniczej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z dnia 30. października 1906 LW. 98.964 w przedm. wydzielenia gminy Łonie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Glinianach a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Przemyślanach	549
154.	Spraw. kom. prawniczej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z dnia 10. października 1906 LW. 97.168/06 w przedm. przeniesienia gminy Dąbie z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Pilźnie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Mielcu	549
155.	Spraw. kom. prawniczej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z dnia 13. kwietnia 1906 LW. 22.173 w przedm. wyłączenia przysiółka Kruhel pełkiński ze związku gminy administracyjnej Pełkinie i wcielenia do gminy Kruhel pawłosiowski	550
156.	Spraw. kom. dla reform agrarnych o wniosku p. Kuryłowicza w przedm. zmiany ustawy o tworzeniu włości rentowych	551
157.	Spraw. kom. administracyjnej z obrad ankiety w przedm. podniesienia zdrojowisk i uzdrowisk — oraz z projektem nowej ustawy zdrojowej	555
158.	Spraw. kom. gospodarstwa kraj. z przedłożenia Wydz. kraj. o melioracyach	577
159.	Spraw. kom. sanitarnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	607
160.	Spraw. kom. gminnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. zmiany postanowień §. 68. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19, §. 74. ust. gm. z 13. marca 1889 Nr. 24. i §. 69. ust. gm. z 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. ust. i rozp. kraj. w kierunku rozszerzenia kompetencyi Rad gminnych do stanowienia o sposobie użytkowania dobra gminnego	621
161.	Wniosek p. Szweda o zniżenie podatku domowo-klasowego od domów drewnianych o jednej izbie mieszkalnej	656
162.	Wniosek p. ks. Wilczkiewicza o zamykanie szynków w niedziele i uroczyste święta oraz w dniach wyborów do Rady państwa i Sejmu	657
163.	Wniosek p. Kazimierza Lubomirskiego w sprawie regulacyi rzeki Raby	660
164.	Spraw. kom. gminnej o petycyi Zwierzchności gminnej w Żabnie o zaliczenie miasteczka Żabna do kategoryi gmin objętych ustawą gminną z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr.	660
165.	Spraw. kom. solnej o wniosku p. Merunowicza w przedm. oddania kopalni soli i warzelni galicyjskich w zarząd lub dzierżawę kraju bez naruszenia urządzeń monopolu solnego	661
166.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. podniesienia hodowli drobiu . . .	662

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
167.	Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o spraw. z czynności departamentu III. Wydz. kraj. za czas od 1. sierpnia 1905 do końca października 1906	663
168.	Spraw. kom. sanitarnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w kraj. Zakładzie dla umysłowo chorych w Kulparkowie .	669
169.	Spraw. kom. wodnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. dotyczącem obwałowania lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, tudzież o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa i prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami	669
170.	Spraw. kom. kolejowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906	681
171.	Wniosek p. Oleśnickiego o zmianę postanowienia §. 16. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 21	710
172.	Wniosek p. Oleśnickiego o wezwanie Rządu do zaprowadzenia w urzędach pocztowych Galicyi wschodniej święcenia dwóch pierwszych dni świąt Bożego Narodzenia i Zmartwychwstania Pańskiego wedle obrz. grecko-kat.	711
173.	Wniosek p. Oleśnickiego w sprawie potrzeby wybudowania poczekalni obok przystanku kolei państwowych Zawadów	711
174.	Wniosek p. Oleśnickiego o przemianę dwuklasowej szkoły ludowej w Synowódzku wyżnem na czteroklasową	711
175.	Wniosek p. Głąbińskiego o zmianę postanowień §§. 3., 4., 6., 11. i 12. statutu krajowego, tudzież ordynacyi wyborczej sejmowej	712
176.	Wniosek p. Głąbińskiego o zmianę postanowień §§. 16. i 18. statutu krajowego	712
177.	Wniosek p. Głąbińskiego o zmianę postanowień §§. 8., 17., 19., 22. i 37. statutu krajowego	712
178.	Spraw. Wydz. kraj. o zatwierdzeniu uchwały Rady nadzorczej Banku kraj. z dnia 3. marca 1907 r., upoważniającej Dyrekcyę tegoż Banku do udzielenia gminie król. stoł. miasta Lwowa pożyczki kolejowej w sumie 10,000.000 koron na pokrycie kosztów rozszerzenia sieci miejskiej kolei elektrycznej	718
179.	Spraw. kom. kolejowej o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. zapewnienia budowy kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy (L. W. k. 102.280/1906)	736
180.	Spraw. kom. kolejowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. zapewnienia budowy kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca	739
181.	Spraw. kom. kolejowej o wniosku p. Mieczysława Urbańskiego i towarzyszy w sprawie projektowanej kolei ze Strzyżowa przez Brzozów do Sanoka	740
182.	Spraw. kom. kraj. o budowie kolei w powiecie kolbuszowskim odnośnie do petycyi L. 536, 708 i 876 powiatów Rzeszów, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, Nisko	742

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
183.	Spraw. kom. gminnej w przedm. zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Kamionce strumiłowej na przyjęcie imieniem powiatu gwarancyi czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Lwów-Kamionka strumiłowa-Stojanów	743
184.	Spraw. kom. kolejowej o petycyi Towarzystwa kolei lokalnej Lwów-Kleparów-Jaworów co do finansowego poparcia przez kraj budowy projektowanego przedłużenia z Jaworowa do Bobrówki	744
185.	Spraw. kom. kolejowej w sprawie zapewnienia budowy kolei ze Lwowa na Kamionkę strumiłową do Stojanowa	745
186.	Spraw. kom. budżetowej o wniosku Wydz. kraj. względem poborów dozorców melioracyjnych i o petycyi konduktorów dróg krajowych o podwyższenie ich uposażenia	747
187.	Spraw. kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. przeobrażeń i robót inwestycyjnych w głównym gmachu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, budowy pawilonu dla chorych zakaźnych tudzież o postępie czynności w sprawie budowy nowych klinik przy szpitalu lwowskim	749
188.	Spraw. kom. wodnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. LW. 10.584/07 dotyczącem regulacyi potoku Rudawy z dopływami .	776
189.	Spraw. kom. drogowej o projekcie ustawy drogowej . .	778
190.	Spraw. kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. odnowienia królewskiego zamku na Wawelu . . .	842
191.	Spraw. kom. bankowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w sprawie utworzenia krajowego funduszu inwestycyjnego i zmiany niektórych postanowień statutu Banku krajowego	863
192.	Spraw. kom. solnej o czynnościach krajowego biura sprzedaży soli , ...	870
193.	Spraw. kom. sanitarnej o sprawozdaniu Departamentu V-go Wydz. kraj. za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906 i o sprawozdaniu Pana Inspektora szpitali krajowych za rok 1906	873
194.	Spraw. kom. sanitarnej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w sprawie zmiany §§. 11. i 15. ustawy urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych oraz w sprawie budowy domu gospodarczego, pawilonu izolacyjnego i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Brzeżanach	876
195.	Spraw. kom. drogowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Mielcu z 15. lutego 1907 L. 119/40 żądającego 75% subwencyi na budowę drogi gm. I. klasy Wojsław-Biesiadka 6 kilometrów 457 m. długiej	879
196.	Spraw. kom. drogowej o petycyi l. 1.109 Wydziału powiatowego w Kolbuszowej o objęcie subwencyą krajową 50% wydatków na wybudowaną już własnymi funduszami część drogi Kolbuszowa-Przecław	879
197.	Spraw. kom. gminnej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Stryju w przedm. przepisów normujących obowiązek gmin do utrzymania zubożałych i niezdolnych do pracy przynależnych, tudzież przepisów odnoszących się do postępowania z rekonwalescentami i cho-	

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
	rymi nieuleczalnymi, którzy nie mogą pozostawać w szpitalach	880
198.	Spraw. kom. górniczej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. spraw górniczych	881
199.	Spraw. kom. szkolnej w przedm. petycyi czynnych i emerytowanych nauczycieli oraz nauczycielek, jakoteż wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie podwyższenie emerytury, pensyi wdowiej, daru z łaski itp.	882
200.	Spraw. kom. szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedm. petycyi gmin o uwolnienie względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj na płacę nauczycieli	883
201.	Spraw. kom. sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego co do petycyi Wydziału powiatowego w Śniatynie w sprawie pokrycia niedoboru kosztów budowy szpitala powiatowego w Śniatynie w kwocie 3.388 koron 54 h. z funduszu krajowego	884
202.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie przyznania stałego daru z łaski byłemu dozorcy melioracyjnemu Józefowi Schultzowi . .	885
203.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie praktycznego kursu dozorców drenarskich	885
204.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa	885
205.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za rok 1905/06.	888
206.	Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. Pinińskiego w przedm. reformy regulaminu obrad sejmowych . .	888
207.	Wniosek p. Kazimierza Lubomirskiego i towarzyszy o obronę stanu posiadania w dziedzinie kolejowych taryf eksportowych na drzewo tarte	912
208.	Wniosek p. Kuryłowicza w sprawie urządzenia poczekalni dla podróżnych na przystankach kolejowych w Besku i Dąbrówce	913
209.	Wniosek p. Kramarczyka i towarzyszy w sprawie zaprowadzenia przymusowej asekuracyi od ognia . . .	913
210.	Wniosek p. ks. Stojałowskiego w sprawie uwolnienia umów do kwoty 200 kor. od przymusu notaryalnego .	920
211.	Spraw. kom. wodnej w przedm. budowy dróg wodnych . .	921
212.	Spraw. kom. wodnej o przedłożeniu rządowem z dnia 26. lutego 1907 zawierającem projekt ustawy zmieniającej ustawę z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 przez włączenie regulacyi górnych biegów rzek i ich dopływów tudzież zabudowań potoków górskich	927
213.	Spraw. kom. drogowej o projekcie ustawy o policyi drogowej	936
214.	Spraw. kom. budżetowej o wniosku p. Marsa i tow. L. s. 889/07 w sprawie dotacyi dla lekarzy w służbie krajowej na podróże naukowe	973
215.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego	

Liczba legatu		Stronica sten. sprawozdania
	w przedm. zmiany etatu posad i płac personalu lekarskiego i funkcyonaryuszów administracyjnych krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie, tudzież o dotyczących petycyach . . . . . ,	974
216.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o wniosku p. Brykczyńskiego w sprawie niedopuszczenia do otwarcia granicy rumuńskiej dla dowozu żywego bydła i nierogacizny oraz bitego mięsa	975
217.	Spraw. kom. dla reform agrarnych o petycyi c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego w sprawie ubezpieczenia bydła	995
218.	Spraw. kom. budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego o budowie szkół ludowych	1004
219.	Spraw. kom. kolejowej o wniosku p. Buynowskiego i o petycyach w sprawie budowy kolei Dębica-Jasło. . .	1007
220.	Spraw. kom. kolejowej o petycyach Reprezentacyi powiatu dąbrowskiego w sprawie urządzeń kolejowych i taryf na kolei lokalnej Tarnów-Szczucin . . .	1009
221.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wyddiału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w 1905 roku	1010
222.	Spraw. kom. szkolnej w przedm. petycyi nauczycieli i nauczycielek o przyznanie dodatków pięcioletnich lub osobistych	1011
223.	Spraw. kom. prawniczej o petycyach zwierzchności gminnej w Demeszkowcach Ls. 1299/07 i przełożeństwa obszaru dworskiego tamże Ls. 1318/07 o wyłączenie gminy Demeszkowce z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie i przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bołszowcach	1011
224.	Spraw. kom. prawniczej o żądaniu c. k. Sądu obwodowego w Cieszynie o zezwolenie na dalsze sądowo-karne ściganie posła ks. Stanisława Stojałowskiego o obrazę czci popełnioną drukiem	1014
225.	Spraw. kom. prawniczej o żądaniu c. k. Sądu powiatowego oddz. I. w Krakowie o zezwolenie na sądowo-karne ściganie posła Stapińskiego o przestępstwo prasowe	1014
226.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zawarcia układu z c. k. Rządem co do kosztów budowy gmachów dla klinik psychiatryczno-neurologicznej, laryngologicznej tudzież okulistycznej i dermatologicznej we Lwowie .	1029
227.	Wniosek p. Zdzisława Tarnowskiego o uchwalenie ustawy normującej stosunki prawne między pracodawcami rolnymi a robotnikami	1029
228.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. uzupełniającego wyboru dwóch członków Wydziału galic. Kasy oszczędności we Lwowie	1038
229.	Spraw. kom. administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie publicznego pośrednictwa pracy . .	1039
230.	Spraw. kom. sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	1059

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
231.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedm. czasowego uwolnienia od opłaty dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i wszelkich podatków i dodatków gminnych tych budynków w Przemyślu, które zostaną przebudowane ze względów zdrowotnych lub komunikacyjnych	1062
232.	Spraw. sejmowej kom. przemysłowej o stanie szkolnictwa handlowego w kraju w roku szkolnym 1904/5 oraz 1905/6 .	1064
233.	Spraw. kom. administracyjnej o wniosku p. Abrahamowicza i towarzyszy o języku urzędowym władz autonomicznych	1065
234.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. utworzenia z rozparcelowanej posiadłości tabularnej Dołha Wojniłowska nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Ziemianka“ . . .	1101
235.	Wniosek p. Wursta w sprawie założenia szkoły średniej w Kałuszu	1104
236.	Wniosek p. Głąbińskiego o zmianę postanowień art. IV., V., VI. i VII. ustawy o Radzie szkolnej krajowej z 15. lutego 1905 Dz. u. kr. Nr. 39.	1105
237.	Wniosek p. Głąbińskiego w sprawie ubezpieczenia robotników na wypadek starości i niezdolności do pracy	1105
238.	Wniosek p. Viviena w sprawie budowy kolei łączącej Brody na Załośce z Tarnopolem	1106
239.	Wniosek p. Skałkowskiego w sprawia przyspieszenia postępowania przy wcieleniu parcel rustykalnych do kompleksu tabularnego, z równoczesnem lub poprzedzającem wydzieleniem z tego kompleksu gruntów równej wartości	1106
240.	Wniosek p. Skałkowskiego o ścisłe przestrzeganie ustawy z dnia 6. lutego 1869 Dz. u. p. Nr. 18. co do zawiadamiania wierzycieli hipotecznych o wydzielaniu parcel	1107
241.	Spraw. kom. szkolnej w porozumieniu z komisyą budżetową o sprawozdaniu Wydziału krajowego i o wniosku posłów Skołyszewskiego, Pastora i tow. w przedm. podwyższenia płac nauczycielstwa szkół ludowych . . .	1113
242.	Spraw. kom. przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie krajowego przemysłu (szkoły zawodowe i kursa majsterskie)	1154
243.	Spraw. kom. prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 1. lipca 1905 do końca lipca 1906	1159
244.	Spraw. kom. gminnej o wniosku p. Skołyszewskiego o utworzenie nowej gminy administracyjnej z rozparcelowanych gruntów obszarów dworskich Koniów i Towarnia powiat Stary Sambor	1161
245.	Spraw. kom. kolejowej w sprawie poparcia finansowego projektowanej kolei lokalnej Łodygowice - Buczkowice	1161
246.	Spraw. kom. przemysłowej w sprawie petycyi gminy m. Tarnowa o założenie szkoły przemysłowej dla rzemieślników budowlanych i szkoły handlowej w Tarnowie	1162

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
247.	Spraw. kom. szkolnej o wniosku p. ks. Jana Jaworskiego w sprawie otwarcia prowizorycznego 5. klasy przy teraźniejszej 4-klasowej szkole męskiej w Chyrowie.	1163
248.	Spraw. kom. przemysłowej o państwowych szkołach przemysłowych	1163
249.	Spraw. kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedm. ustanowienia dla niższej służby oddziałowej obu szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie rocznych dodatków	1165
250.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zaciągnięcia pożyczki 23,600.000 koron przez gminę król. stoł. miasta Krakowa za gwarancyą kraju	1173
251.	Wniosek p. Tarnawskiego o uchwalenie ustawy krajowej o toku instancyi administacyjnych w król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i o krajowym Trybunale administracyjnym	1173
252.	Spraw. kom. gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego	1174
253.	Spraw. kom. gospodarstwa kraj. o sprawozdaniu Wydz. kraj. o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie	1178
254—255.	Spraw. kom. budżetowej o budżecie na rok 1907 (wniosek większości i mniejszości komisyi)	1182
256.	Wniosek p. ks. Leona Pastora w przedm. reformy wyborczej sejmowej, tudzież zmiany statutu krajowego . .	1258
257.	Spraw. kom. budżetowej o wniosku Wydz. kraj. względem zmiany poborów i stosunków służbowych urzędników i sług przy Wydziale krajowym	1260
258.	Spraw. kom. budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1905	1275
259.	Spraw. kom. budżetowej o zaciągnięciu pożyczki na regulacyę Pełtwi	1276
260.	Spraw. kom. budżetowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. z dnia 10. marca 1907 LW. 25.321/07 w przedm. zawarcia układu z c. k. Rządem co do kosztów budowy gmachu dla klinik psychiatryczno-neurologicznej, laryngologicznej tudzież okulistycznej i dermatologicznej we Lwowie .	1276
261.	Spraw. kom. szkolnej w przedm. petycyi Przełożeństwa gmin wyznaniowych we Lwowie i w Krakowie o założenie izraelickiego instytutu teologicznego we Lwowie	1278
262.	Spraw. kom. podatkowej o petycyi Dyrekcyi sanatoryum dla piersiowo chorych w Zakopanem o uwolnienie na przeciąg 15 lat od dodatków krajowych, powiatowych i gminnych	1278
263.	Spraw. kom. gminnej z petycyi gminy miasteczka Dynowa o zaliczenie jej do rzędu miejscowości rządzących się ustawą gminną z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kraj. .	1348
264.	Spraw. Wydz. kraj. w przedm. zaciągnięcia do wysokości 14,000.000 K przez gminę król. stoł. miasta Lwowa za gwarancyą kraju	1514

Liczba alegatu		Stronica sten. sprawozdania
265.	Spraw. kom. budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1904	1515
266.	Spraw. kom. budżetowej o stanie fundacyi im. Stanisława hr. Skarbka za czas od połowy roku 1904 do końca roku 1906 .	1516
267.	Spraw. kom. prawniczej o petycyi komitetów Tow. rolniczego w Krakowie i Tow. gospodarskiego we Lwowie o wezwanie c. k. Rządu, aby wprowadził zmiany postępowania sądowego w sprawach rolniczych . .	1517
268.	Spraw. kom. kolejowej o petycyi p. Karola Pietrzykowskiego, koncesyonaryusza kolei elektrycznej Grybów-Krynica-Muszyna do l. 1805/07 i petycyi Wydziału powiatowego w Grybowie do l. 1883/07 w tej samej sprawie	1517
269.	Spraw. kom. budżetowej o przedłożeniu Wydz. kraj. w przedm. zaciągnięcia pożyczki 23,600.000 Koron przez gminę król. stoł. miasta Krakowa za gwarancyą kraju . . .	1517
270.	Spraw. kom. bankowej w porozumieniu z komisyą budżetową o sprawozdaniu Wydz. kraj. w sprawie zaciągnięcia przez gminę król. stoł. miasta Lwowa 10-milionowej pożyczki na pokrycie kosztów rozszerzenia sieci miejskiej kolei elektrycznej, w sprawie udzielenia gwarancyi kraju dla anuitetów tej pożyczki, oraz w sprawie zmiany statutu Banku krajowego	1519
271.	Spraw. kom. administacyjnej o wniosku p. Oleśnickiego o zmianę §. 16. ustawy o reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 21.	1522
272.	Spraw. Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydz. kraj. w przedm. zaciągnięcia pożyczki do wysokości 14,000.000 koron przez gminę król. stoł. m. Lwowa za gwarancyą kraju	1564

SPRAWOZDANIE

WYDZIAŁU KRAJOWEGO Z CZYNNOŚCI URZĘDOWYCH.

WYSOKI SEJMIE!

W myśl postanowienia §. 26. statutu krajowego przedkłada Wydział krajowy sprawozdanie z czynności swoich za czas od 1. lipca 1905 do końca sierpnia 1906.

We Lwowie dnia 29. października 1906.

Marszałek krajowy:
S. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

„BIURA PREZYDYALNEGO“

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

za czas od 1. lipca 1905 do końca sierpnia 1906.

Biuro prezydyalne.

Kondolencye.

Z powodu śmierci ś. p. Adama Skrzyńskiego wystosował Wydział krajowy do wdowy pismo z wyrazami żalu i współczucia.

Z powodu śmierci ś. p. Piotra Górskiego przesłał Wydział krajowy na ręce brata zmarłego pismo kondolencyjne.

Z powodu śmierci ś. p Maryi hr. Gołuchowskiej, wdowy po ś. p. Agenorze hr. Gołuchowskim, przesłał Wydział krajowy rodzinie na ręce J. E. Agenora hr. Gołuchowskiego pismo z wyrazami współczucia.

Z powodu śmierci ś. p. Jana Rottera przesłał Wydział krajowy wdowie pismo z wyrazami żalu i współczucia.

Zmiany w składzie Wysokiego Sejmu.

Przy wyborze uzupełniającym z kuryi gmin wiejskich okręgu wyborczego Złoczowskiego, wybrany został w dniu 10. lipca 1905 w miejsce ś. p. Apolinarego Jaworskiego, posłem na Sejm krajowy Kazimierz Obertyński.

Dnia 26. lipca 1905. zmarł ś. p. Adam hr. Skrzyński. poseł z okręgu wyborczego m. Jasło Gorlice; przy wyborze przedsięwziętym dnia 31. października 1905 w powyższem ciele wyborczem, wybrany został posłem na Sejm krajowy Ks. Leon Pastor.

Pismem z dnia 23. grudnia 1905 złożył Dr. Stanisław Łazarski mandat poselski do Sejmu krajowego z okręgu wyborczego m. Białej. Przy wyborze przedsięwziętym dnia 7. czerwca 1906 w temże ciele wyborczem wybrano posłem Dr. Rogera br. Battaglię. Pismem z dnia 22. czerwca 1906 złożył Dr. Roger Battaglia mandat poselski. Wybór uzupełniający z tego okręgu do chwili niniejszego sprawozdania nie był przeprowadzony.

Dnia 13. lutego 1906 zmarł ś. p. Włodzimierz Truskolaski, poseł na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu Sanockiego. Przy wyborze przedsięwziętym dnia 20. czerwca 1906 w temże ciele wyborczem wybrano posłem Włodzimierza Kuryłowicza, c. k. Radcę Sądu krajowego w Rymanowie

W dniu 20. lutego 1906 zmarł ś. p. Dr. Piotr Górski, poseł na Sejm krajowy z kuryi większych posiadłości obwodu krakowskiego. Przy wyborze przedsięwziętym dnia 21. czerwca 1906 w temże ciele wyborczem wybrano posłem Karola Czecza.

W dniu 22. lipca 1906 zmarł ś. p Jan Rotter, poseł na Sejm krajowy z okręgu wyborczego m. Krakowa W chwili niniejszego sprawozdania wybór uzupełniający z tego okręgu wyborczego nie był przeprowadzony.

Zmiany w składzie Członków Wys. Sejmu

W składzie Członków Wys. Sejmu, zasiadających na mocy §. 3. litera *a*) i *b*) Statutu krajowego, zaszły następujące zmiany:

Na rok szkolny 1905/906. wybrani byli Rektorami:

C. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Ks. Dr. Stefan Pawlicki; c. k. Uniwersytetu lwowskiego prof. Dr. Antoni Gluziński; Szkoły politechnicznej prof. Seweryn Widt.

Na rok 1906/7.:

C. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Dr. Kazimierz Morawski; c. k. Uniwersytetu lwowskiego prof. Dr Feliks Gryziecki; Szkoły politechnicznej prof. Edgar Kowats.

Urlopy Członków Wydziału krajowego i urzędowanie ich zastępców

W czasie urlopów Członka Wydziału krajowego p. Mieczysława Onyszkiewicza w sierpniu 1905 i w sierpniu 1906, urzędował jako zastępca p. Jan Trzecieski.

W czasie urlopu Członka Wydziału krajowego p. Dra Tadeusza Pilata od 15. stycznia do 8. marca 1906, urzędował jako zastępca p. Stanisław Jędrzejowicz.

Nominacye i zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego.

Uchwały Wys. Sejmu: z dnia 17. listopada 1905 Ls. 4453 w przedmiocie płac urzędników Wydziału krajowego i Ls. 4113 w przedmiocie zmiany przepisów o dyetach i kosztach podróży w czynnościach urzędowych, wprowadził Wydział krajowy w życie, wystawiając nowe dekrety i wydając zarządzenia, dotyczące dyet i kosztów podróży. po myśli powołanych wyżej uchwał sejmowych.

Od ostatniego sprawozdania zaszły następujące zmiany w składzie urzędników i sług Wydziału krajowego:

I. Oddział konceptowy.

1. Dekretem z dnia 22. grudnia 1905 L. 114.801 został Dr. Jan Stella Sawicki, inspektor szpitali, na własne żądanie przeniesiony w stały stan odpoczynku.

2. Uchwałą z dnia 17. lutego 1906 L. 17941 mianowano: koncepitą praktykanta Dra Władysława Kozickiego; praktykantem z adjutum 1400 K Stanisława Grocholskiego; praktykantem z adjutum 1200 Kor. Wiktora Bielskiego.

3. Uchwałą z dnia 27. marca 19 6 L. 30564 przyznano praktykantowi konceptowemu Juliuszowi Birkenmajerowi adjutum 1600 K, w miejsce niższego adjutum 1400 K.

II. Oddział techniczno-drogowy.

1) Uchwałą z 14. lipca 1905 L. 35702 mianowano prowizorycznego inżyniera adjunkta Ludwika Skórskiego stale inżynierem adjunktem.

2) Uchwałą z 1. sierpnia 1905 LW. 70221 przeniesiono w stały stan spoczynku inżyniera II. kl. Józefa Oxińskiego, przyznając mu pełną emeryturę w kwocie 2800 K rocznie.

3) Uchwałą z 5. września 1905 LW. 72246, mianowano Romana Porzyckiego, ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k szkole politechnicznej we Lwowie, nadetatowym praktykantem technicznym z adjutum 1200 K.

4) Uchwałą z 17 lutego 1906 LW. 13473 mianowano:

Inżynierami I. kl. inżynierów II. kl. Michała Stróżeckiego i Karola Zinkiewicza.

inżynierami II. kl. inżynierów adjunktów Leona Grocha, Mieczysława Borowiczkę i Józefa Ramsa,

inżynierami adjunktami praktykantów: Szymona Gołowina, Józefa Łukawskiego, Stanisława Świerczyńskiego i Romana Porzyckiego.

Praktykantami technicznymi Kazimierza Zawadzińskiego z adjutum 1400 K.:

Alexandra Kienzlera z adjutum 1200 K.

Stanisława Przetockiego axtra statum z adjutum 1200 K.

Pismem z d. 21. marca 1906 zawiadomił Kazimierz Zawadziński Wydział kraj., że nadanej mu posady praktykanta nie przyjmuje

W dniu 29. marca 1906 zrezygnował z posady praktykant Stanisław Przetocki.

5) Uchwałą z 30. czerwca 1906 L. 35519 mianowano:

Praktykanta z adjutum 1200 K. Alexandra Kienzlera praktykantem z adjutum 1400 K, ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie Jana Lineka nadetatowym praktykantem z adjutum 1400 K.

6) Uchwałą z 30. czerwca 1906 L. 63101 przeniósł Wydział krajowy inżyniera adjunkta Edmunda Libańskiego na własne jego żądanie z powodu długotrwającej choroby w stały stan spoczynku, przyznając mu emeryturę za 14 lat służby w kwocie 1190 K 40 hl. rocznie.

III. Krajowe Biuro melioracyjne.

1) Uchwałą z 1. sierpnia 1905 L 59585 mianowano Włodzimierza Bartosza ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie, nadetatowym praktykantem technicznym.

2) Dnia 11. lipca 1905 zmarł emerytowany inżynier krajow. biura melioracyjnego Seweryn Nowakowski. Pozostałej po nim rodzinie wyasygnował Wydział krajowy kwartał pośmiertny 582 Kor. 40 hl.

3) Uchwałą z 1. grudnia 1905 LW. 111764 mianowano ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie Franciszka Chudobę nadetatowym praktykantem technicznym.

4) Uchwałą z 9. grudnia 1905 L. 110526 mianowano ukończonego słuchacza wydziału inżynieryi w c. k. Szkole politechniczej we Lwowie Ignacego Wewiórskiego praktykantem technicznym od 1. stycznia 1906.

5) Uchwałą z 5. stycznia 1906 L 123693 mianowano:

Inżynierami II. kl. inżynierów adjunktów:

I. Henryka Smulikowskiego
II. Andrzeja Gnoińskiego.

Inżynierami adjunktami praktykantów:

I. Eugeniusza Pierożyńskiego
II. Romana Janika.

Praktykantem technicznym extra statum Zygmunta Ursiniego, asystenta przy katedrze budowy mostów w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

6) Uchwałą z 27. lipca 1906 L. 73529 mianowano Bronisława Drożdza a

7) uchwałą z 31. lipca 1906 L. 71338 Kazimierza Maćkowskiego ukończonych słuchaczów wydziału inżynieryi w c k. Szkole politechnicznej we Lwowie nadetatowymi praktykantami.

IV. Oddział rachunkowy.

1) Dnia 13. lipca 1905 zmarł Antoni Biliński, adjunkt rachunkowy; pozostałym po nim sierotom Edmundowi i Bronisławie przyznano pensyę sierocińską w kwocie 600 Kor. rocznie, aż do czasu przepisami statutu emerytalnego oznaczonego i kwartał pośmiertny w kwocie 700 Koron.

2) Uchwałą z 25. lipca 1905 LW. 71262 mianowano:

adjunktem oficyała Stanisława Nowakowskiego;

oficyałem asystenta Adama Żurowskiego;

asystentem praktykanta Kazimierza Androchowicza;

praktykantem prowizorycznie aplikanta Marcelego Fischera;

aplikantem dyetaryusza Józefa Dzieciniaka.

3) Uchwałą z 1. sierpnia 1905 L. 72361 mianowano stale praktykantem prowizorycznego praktykanta Eugeniusza Hermana.

4) Dnia 20. sierpnia 1905 zmarł dyrektor oddziału rachunkowego Teofil Tarnawski. W obrzędzie pogrzebowym, który się odbył w Kosowie, wzięła udział delegacya urzędników Wydziału krajowego i złożyła w zastępstwie Wydziału krajowego wieniec z napisem „Wy-

dział krajowy zasłużonemu urzędnikowi". Pozostałej po zmarłym rodzinie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny 1950 Kor. a pozostałej sierocie Stefanii pensyę sierocińską 1200 K. aż do czasu statutem emerytalnym oznaczonego.

5) Uchwałą z 30. września 1905 L. 92.041 mianowano:

dyrektorem zastępcę dyrektora Wiktora Krobickiego,
zastępcą dyrektora rewidenta Władysława Marc nkowskiego,
rewidentem adjunkta Adama Mamczyńskiego,
adjunktem oficyała Józefa Huperta,
oficyałem asystenta Wacława Bieleckiego,
asystentem praktykanta Franciszka Kuliczkowskiego,
praktykantem aplikanta Ludwika Mikułę,
aplikantem dyetaryusza Edwarda Iwanickiego.

Adjunktom: Mieczysławowi Wronowskiemu i Maryanowi Natallemu przyznano dodatki osobiste po 400 K. rocznie na tak długo, dopóki nie posuną się na wyższą posadę.

6) Uchwałą z 6. lutego 1906 LW. 3861 mianowano:

Praktykantem aplikanta Stanisława Pacześniowskiego; aplikantem dyetaryusza Władysława Roszkowskiego.

7) Uchwałą z 19. czerwca 1906 L. 60914 mianowano:

praktykantem aplikanta Józefa Lewickiego,
aplikantem dyetaryusza Zygmunta Olszewskiego.

V. Kasa krajowa.

Uchwałą z 25. lipca 1905. L. 71263 mianowano:

kasyerem adjunkta Stanisława Sobolewskiego,
adjunktem oficyała Achilesa Kubalę,
oficyałem asystenta Franciszka Domiszewskiego
asystentem praktykanta Adama Niedzielskiego.

VI. Oddział manipulacyjny.

W d. 24. listopada 1905 zmarł asystent Tadeusz Chudzikiewicz; pozostałej rodzinie przyznano kwartał pośmiertny 400 K.

Uchwałą z 22. grudnia 1905 L. 122812 mianowano:

asystentem pisarza Władysława Bąkowskiego,

pisarzem etatowym aplikanta Teodozego Rożejowskiego.

W dniu 23. grudnia 1905 zmarł asystent Władysław Chmielewski: pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał pośmiertny w kw. 425 K i pensyę wdowią w kwocie 800 K rocznie tudzież dodatek na wychowanie syna Maryana w kwocie 160 K rocznie.

Uchwałą z 6. lutego 1906 L. 13723 mianowano:

asystentem pisarza etatowego Mikołaja Cudziłę,
pisarzem etatowym aplikanta Józefa Telakowskiego.

Uchwałą z 24. lipca 1906 LW. 74681 mianowano aplikantem manipulacyjnym dyetaryusza Michała Wierneka.

VII. Biuro kolejowe.

W dniu 10. października 1905 zmarł inżynier I. kl. Roman Bobrowski; pozostałej wdowie przyznał Wydział krajowy kwartał po śmiertny w kwocie 975 Kor., pensyę wdowią w kwocie 1400 K rocznie, tudzież dodatek na wychowanie córki Aliny w kwocie 280 Kor. rocznie.

Uchwałą z 24. stycznia 1906 L. 7331 mianowano prowizorycznego inżyniera adjunkta Maksymiliana Komorowskiego stale inżynierem adjunktem.

Uchwałą z 12. czerwca 1906 L. 59981 mianowano praktykanta rachunkowego Wydziału krajowego Michała Mazarakiego asystentem rachunkowym w biurze kolejowem.

Z dniem 31. sierpnia 1906 zrezygnował z posady prowizoryczny urzędnik techniczny Dr. Wacław Balicki.

VIII. Biuro patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek.

Uchwałą z 7. lipca 1905 L. 60507 mianowano prowizorycznym lustratorem z płacą 2400 K. rocznie konceptowego praktykanta krajowej dyrekcyi skarbu Eugeniusza Urbańskiego.

Uchwałą z 30. września1905 L. 90074 mianowano prowizorycznego korespondenta Leona Twaieckiego stałym korespondentem.

Uchwałą z 6. lutego 1906 L. 11040 mianowano Krzysztofa Fabiana, kierującego nauczyciela szkoły ludowej w Wojutyczach prowizorycznie lustratorem z płacą 2 400 K. rocznie.

Uchwałą z 24. lipca 1906 L 73528 mianowano prowizorycznie lustratorem z płacą 2.400 K. rocznie Mieczysława Strzetelskiego.

Z dniem 9 czerwca 1906 zwolnił Wydział krajowy Eugeniusza Urbańskiego na jego własne żądanie od pełnienia obowiązków lustratora.

IX. Krajowy Zarząd sprzedaży soli.

Z dniem 15. września 1906 zwolnił Wydział krajowy praktykanta Jana Zarembę na jego własne żądanie ze służby.

Uchwałą z dnia 15. września 1905 L. 42542 mianowano dyetaryusza Kazimierza Sicińskiego aplikantem.

Uchwałą z 4. maja 1905 L. 47.143 mianowano:

praktykantem aplikanta Kazimierza Sicińskiego, aplikantem dyetaryusza Szymona Białasa, aplikantami extra statum dyetaryuszy Maryana Chmieleckiego i Feliksa Pospiecha.

X. Biuro pośrednictwa pracy.

Jak w ostatniem sprawozdaniu zaznaczono, powierzył Wydział krajowy prowadzenie spraw tego biura nadetatowemu adjunktowi konceptowemu Dr. Zbigniewowi Pazdrze.

Postanowieniem z dnia 17. lutego 1906 do LW. 17941 przeniósł Wydział krajowy pobory służbowe Dra Pazdry na Rubr. XIV. budżetu (biura pośrednictwa pracy), pozostawiając go nadal na posadzie adjunkta konceptowego extra statum.

Uchwałą z dnia 2. listopada 1905 L. 100182 zwolnił Wydział krajowy prowizorycznego funkcyonaryusza biura, Stanisława Duszyńskiego na jego własne żądanie od pełnienia obowiązków, przyznając mu odprawę w wysokości trzechmiesięcznej płacy.

Uchwałą z 4. stycznia 1906 L. 5188 mianowano dyetaryusza w temże biurze Karola Csernáka nadetatowym aplikantem manipulacyjnym z pozostawieniem go nadal w biurze pośrednictwa pracy

XI. Służba stała.

Uchwałą z 19. września 1905 L. 88974 mianowano prowizorycznego woźnego w biurze sprzedaży soli Kazimierza Szpunara woźnym kasowym.

Uchwałą z 30. czerwca 1906 L. 66666 mianowano Franciszka Schweitzera prowizorycznie woźnym, a stróża gmachu sejmowego Józefa Paszkowskiego zastępcą woźnego.

Załatwienie petycyi przekazanych Wydziałowi krajowemu

Na posiedzeniu dnia 21. listopada 1905 powziął Wys. Sejm do Ls. 4352 następującą uchwałę:

„Petycye emerytów: L. 2199 Epifaniusza Jaremowicza, l. 2508 Edmunda Dąbrowskiego l. 2532 Konstantego Olszewskiego, l. 2830 Adama Zielińskiego, l. 3040 Michała Orłowicza, l. 3519 Seweryna Krogulskiego, l. 3724 Wiktora Żórawskiego, o policzenie lat służby, względnie o doliczenie do emerytury dodatku osobistego i aktywalnego celem podwyższenia płacy emerytalnej — odsyła Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania i przedstawienia odpowiednich wniosków".

Stosując się do powyższej uchwały, zbadał Wydział krajowy wszystkie te petycye — wniosków jednak od siebie żadnych nie stawia — a nie przesądzając łaski Wys. Sejmu, podaje następujące szczegółowe o tych petycyach wyjaśnienia:

1) *Epifaniusz Jaremowicz* (emerytowany kancelista), wstąpił do służby jako dyetaryusz biura statystycznego 3. marca 1873. Przysięgę służbową złożył 16 czerwca 1882. Uchwałą z 17. czerwca 1905 przeniesiony został jako kancelista w stan spoczynku, przy czem do 23 lat służby policzalnej do emerytury, doliczono mu na podstawie § 11. (wyjątkowe policzenie lat) statutu emerytalnego 5 lat spędzonych w charakterze dyetaryusza i wymierzono emeryturę za 28 lat służby w kwocie 2128 koron. W petycyi uprasza o policzenie do emerytury lat od chwili wstąpienia do służby, t. j. od 3. marca 1873.

2) *Edmund Dąbrowski* (emerytowany asystent rachunkowy), wstąpił do służby jako dyetaryusz 14. października 1883. Przysięgę służbową złożył 22. lipca 1895. Uchwałą z 3. stycznia 1905 mianowany został asystentem rachunkowym i w tym samym dniu przeniesiony w stan spoczynku, przyczem do 12 lat służby, policzalnej do emerytury, policzono mu nadto 5 lat, spędzonych w charakterze dyetaryusza i wymierzono emeryturę za 17 lat służby w kwocie 864 koron. W petycyi uprasza o policzenie dalszych 5 lat do emerytury.

3) *Konstanty Olszewski* (emerytowany adjunkt rachunkowy). Wstąpił do służby jako dyetaryusz najpierw 22. stycznia 1866, a ponownie po przerwie 1. sierpnia 1869. Przysięgę służbową złożył 17 lutego 1872. Uchwałą z 3. stycznia 1905 przeniesiony został w stan spoczynku, przyczem do 33 lat służby policzalnej do emerytury policzono mu nadto 4 lata, spędzone w charakterze dyetaryusza i wymierzono emeryturę za 37 lat służby w kwocie 3478 koron rocznie

W petycyi uprasza o policzenie do emerytury 3 lat, spędzonych w wojsku przed wstąpieniem do służby w Wydziale krajowym i o policzenie do emerytury dodatku osobistego o rocznych 300 koron, który to dodatek nie będąc przyznanym w celu wyrównania poborów, nie mógł też być liczonym do ostatniej płacy a tem samem i do emerytury (§. 29. statutu emeryt.)

4) *Adam Zieliński* (emerytowany archiwista rachunkowy), zmarł w dniu 5. października 1906, skutkiem czego petycya stała się bezprzedmiotową.

5) *Seweryn Krogulski* (emerytowany kasyer w kasie krajowej). Wstąpił do służby jako dyetaryusz 13. listopada 1873. Przysięgę służbową złożył 18. grudnia 1878 Uchwałą z 30. czerwca 1905 przeniesiony został w stan spoczynku, przyczem policzono mu do 27 lat służby policzalnej do emerytury wszystkie lata, spędzone w charakterze dyetaryusza i wymierzono emeryturę za całych 32 lat służby w kwocie 3276 K rocznie. W petycyi uprasza o przyjęcie mu do emerytury 3 lat.

6) *Wiktor Zóranski* (emer adjunkt rach.) Wstąpił do służby jako dyetaryusz 11 kwietnia 1870. Przysięgę złożył 31. marca 1874. Uchwałą z 3. stycznia 1905 został jako adjunkt rachunkowy przeniesiony w stan spoczynku, przyczem policzono mu do 31 lat służby, policzalnej do emerytury, wszystkie lata, spędzone w charakterze dyetaryusza i wymierzono emeryturę za całych 35 lat służby w kwocie 3330 koron rocznie. W petycyi uprasza o przyznanie mu do emerytury 5 lat.

7) *Michał Orłowicz* (były stróż gmachu sejmowego) Wstąpił do służby 8 marca 1876, zwolniony ze służby skutkiem nieudolności do pracy, spowodowanej chorobą 31 marca 1902. Uchwałą z 10 lipca 1902 przy-

znał mu Wysoki Sejm stały dar z łaski o rocznych 360 koron. — Uprasza o podwyższenie tego daru lub o zapomogę.

Na posiedzeniu z 21. listopada 1905 powziął Wys. Sejm do L. 4352 następującą uchwałę:

„Petycyę dyurnistów o polepszenie wynagrodzenia l. 1642 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia odpowiednich wniosków na najbliższej sesyi sejmowej".

Nie przedstawiając specyalnych w tej mierze wniosków, pozwala sobie Wydział krajowy zaznaczyć, że preliminując na rok 1907 wydatek na dyurna, uwzględnił kwotę 6000 koron, uchwaloną przez Wys. Sejm przy Rubr. II. poz. 25 a) budżetu na rok 1906, do dyspozycyi Wydziału krajowego na polepszenie wynagrodzenia dyurnistów.

Uchwałą z tego samego dnia do Ls. 4352 przekazał Wys. Sejm petycyę ls. 2498 i 3114 stróżów i sług o polepszenie wynagrodzenia Wydziałowi krajowemu do rozpatrzenia i przedłożenia stosownych wniosków.

Odnośnie do tego polecenia wyjaśnia Wydział krajowy, że w rubryce II. pozycyi 19 b) preliminarza na rok 1907 wstawia nadzwyczajny wydatek na polepszenie poborów sług niestałych 1500 koron.

Budowa skrzydła gmachu sejmowego

Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z dnia 18 listopada 1905 przystąpił Wydział krajowy do budowy skrzydła gmachu sejmowego, powierzając tę budowę po przeprowadzeniu licytacyi ofertowej budowniczym Karolowi Meissnerowi i Janowi Noworycie. Według przyjętych przez przedsiębiorców warunków budowy, nowe skrzydło gmachu sejmowego ma być wykończone i oddane do dnia 1. września 1907.

Zmiana godzin urzędowych

Skutkiem wprowadzenia we Lwowie czasu średnio-europejskiego, wprowadził Wydział krajowy począwszy od 3. stycznia 1906 zmianę w godzinach urzędowych, ustanawiając godziny urzędowe od listopada do końca kwietnia od $8^1/_2$ do $2^1/_2$, a od 1. maja do końca października od 8-ej do 2-ej.

drukarni Szczęsnego Bednarskiego we Lwowie.

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu I. Wydziału krajowego

za czas od 1. lipca 1905 do 15. września 1906.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Ludwiga l. 4.

Departament I.

Szef Departamentu: Dr. Józef Wereszczyński, Członek Wydziału krajowego.

Departament I. przydzielone ma do załatwienia następujące sprawy:

1. Sprawy powiatowe i gminne, oraz sprawy policyi ogniowej.
2. Administracya funduszów pożyczkowych na budowę koszar dla wojska.
3. Sprawy szkolne, teatralne, archiwa krajowe i pomniki historyczne.
4. Sprawy fundacyjne i stypendyjne.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje działy spraw powiatowych i gminnych, policyi ogniowej, stypendyjnych i fundacyjnych oraz szkolnych i teatralnych.

Sprawy funduszów koszarowych są przedmiotem osobnego sprawozdania.

A. Sprawy powiatowe, gminne i policyi ogniowej.

a) Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Opłata od biletów wstępu na przedstawienia, koncerta itp. widowiska w m. Lwowie.

Najnowszem postanowieniem z dnia 29. lipca 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1904 projekt ustawy zezwalającej gminie m. Lwowa na pobór opłat gminnych od biletów wstępu na przedstawienia teatralne itp. widowiska na cele dobroczynne.

O tem postanowieniu zawiadomiono Magistrat m. Lwowa rozporządzeniem z 22. sierpnia 1905 L. 78.230.

Podatek gminny od biletów jazdy kolejami w Krakowie.

Najwyższem postanowieniem z 1. lipca 1906 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 4. listopada 1904 projekt ustawy o zezwoleniu gminie m. Krakowa na pobór podatku gminnego od biletów jazdy kolejami drogowemi w granicach tego miasta.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa zawiadomiło przytem Wydział krajowy w piśmie swem z 2. września 1906 L. 11.508/pr., że w myśl reskryptu P. Ministra spraw wewnętrznych z 30. lipca 1906 L. 31.263, ogłoszenie powyższej ustawy w dzienniku ustaw i rozporządzeń kraj. nastąpi dopiero po wydaniu instrukcyi co do sposobu poboru powyższego podatku.

O tem zawiadomił Wydział krajowy Magistrat reskryptem z 15. września 1906 L. 90.112.

Pożyczka Repr. powiat. w Rawie ruskiej 175.000 koron.

Najwyższem postanowieniem z 30. września 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 2. listopada 1904 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Rawie ruskiej na zaciągnięcie pożyczki 175 000 K.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Rawie ruskiej rozporządzeniem z 28. listopada 1905 L. 99.703.

Zezwolenie Repr. powiat. Dąbrowa na pokrywanie niedoborów kolei lokalnej Tarnów-Szczucin.

Najwyższem postanowieniem z 17. listopada 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Snjm na posiedzeniu z 2. listopada 1904 projekt ustawy zezwalającej Reprezentacyi powiatu Dąbrowa na pokrywanie niedoborów kolei lokalnej Tarnów-Szczucin.

O tem postanowieniu zawiadomiono Wydział powiatowy w Dąbrowie rozporządzeniem z 12. grudnia 1905 L. 113.174.

Zezwolenie Repr. powiat. Brzeżany, Podhajce i Przemyślany na pokrywanie niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce.

Najwyższem postanowieniem z d. 11. sierpnia 1906 uzyskały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm 13. listopada 1905 projekty ustaw o zezwoleniu Reprezentacyom powiatowym w Brzeżanach, Podhajcach i Przemyślanach na pokrywanie niedoborów kolei lokalnej Lwów-Podhajce, o czem zawiadomiono właściwe Wydziały powiatowe do LW. 91.538,906.

Utworzenie gminy admin. „Stupnica polska".

Najwyższem postanowieniem z 19. sierpnia 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 2. listopada 1904 projekt ustawy o utworzeniu z posiadłości powstałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Stupnica, nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Stupnica polska".

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Samborze rozporządzeniem z 30 września 1905 L. 87.579.

Pożyczka Repr. powiat. w Złoczowie w kwocie 120.000 K.

Najwyższem postanowieniem z 16. grudnia 1905 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. października 1904 projekt ustawy o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Złoczowie na zaciągnięcie pożyczki 120.000 K na pokrycie połowy kosztów odbudowania zgorzałego w Złoczowie szpitala powszechnego.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Złoczowie rozporządzeniem z 3. lutego 1906 L. 2.735.

Opłaty gminne od napojów.

Najwyższem postanowieniem z 9. lutego 1906 otrzymały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. października 1905 projekty ustaw o zezwoleniu gminom Mszana dolna, Lipnik, Frysztak, Komarno i Bukowsko na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa itd.

O tem zawiadomił Wydział krajowy odnośne Wydziały powiatowe rozporządzeniem z 7. marca 1906 L. 20.591.

Najwyższem postanowieniem z 11. lutego 1906 otrzymały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. października 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Podwołoczyska na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa itd,

z 30. października podobny projekt ustawy dla gminy Rawa ruska,

i 7. listopada 1905 podobny projekt ustawy dla gminy Budzanów.

O tem zawiadomiono właściwe Wydziały powiatowe rozporządzeniem z 7. marca 1906 LW. 20.590.

Najwyższem postanowieniem z 18. marca 1906 otrzymały sankcyę projekty podobnych ustaw uchwalone przez Wysoki Sejm d. 22 listopada 1905 dla gminy Szczerzec i Radymno, oraz d. 23. listopada 1905 dla gminy Alwernia, o czem właściwe Wydziały powiatowe uwiadomione zostały.

Najwyższem postanowieniem z 4. lipca 1906 otrzymał san-

kcyę uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 11. października 1905 projekt ustawy dla gminy Rozwadów o poborze podwyższonych opłat od napojów, o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Tarnobrzegu do LW. 73.468.

Najwyższem postanowieniem z 14. lipca 1906 otrymały sanucyę uchwalone przez Wysoki Sejm:

dnia 3. listopada 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Trembowli na podwyższone opłaty gminne od napojów,

dnia 13. listopada 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Zbaraż na opłaty od napojów,

gnia 16. listopada 1905 projekt ustawy o zezwoleniu na podobne opłaty w Szczawnicy i

dnia 22. listopada 1906 na podobne opłaty w Ulanowie.

O tem zawiadomiono właściwe Wydziały powiatowe rozporządzeniem tutejszem z 7. sierpnia 1906 LW. 77.972.

Najwyższem postanowieniem z 8. sierpnia 1906 otrzymał wreszcie sankcyę projekt ustawy uchwalony przez Wysoki Sejm 11. października 1905 o zezwoleniu gminie Gorlice na podwyższone opłaty od miodu, wiśniaku, dereniaku i maliniaku, o czem zawiadomiono Wydział powiatowy w Gorlicach rozporządzeniem tutejszem z 4. września 1906 LW. 87.397.

Opłata gm. od czynszów najmu w Kałuszu.

Najwyższem postanowjeniem z 17. marca 1906 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm dnia 11. października 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Kałusz na pobór opłaty gminnej od czynszów najmu.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Kałuszu rozporządzeniem tutejszem z 1. maja 1906 LW. 40.693.

Opłaty gminne od psów.

Najwyższem postanowieniem z 17. listopada 1905, 5. grudnia 1905 i 14. stycznia 1906, otrzymały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm dnia 11. października 1905 projekty ustaw o zezwoleniu na pobór opłat gminnych od psów w gminach Myślenice, Żywiec, Zator i Knihinin kolonia, o czem uwiadomiono właściwe Wydziały powiatowe.

Opłaty gm. od widowisk na rzecz ubogich w Stryju.

Najwyższem postanowieniem z 9. kwietnia 1906 otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 15. listopada 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie Stryj na pobór opłat policyjnych od przedstawień teatralnych itp. na rzecz funduszu ubogich w Stryju.

O tem zawiadomiono Magistrat w Stryju rozporządzeniem z 2. maja 1906 L. 41.823.

Opłata gm. za połączenie kanałów domowych z kanałem miejskim w Tarnopolu.

Najwyższem postanowieniem z 11. sierpnia 1906 otrzymał sankcyę uchwalony pzzez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 16. listopada 1905 projekt ustawy o obowiązku właścicieli domów w Tarnopolu wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i o prawach gminy m. Tarnopola pobierania taksy za to połączenie.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Tarnopolu rozporządzeniem z 7. września 1906 L. 89.470.

Zaliczenie gmin Borysław i Tustanowice pod ustawę gminną z r. 1896.

Najwyższem postanowieniem z 7. marca 1906 otrzymał sankcyę uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 31. października 1905 projekt ustawy o zaliczeniu gmin Borysław i Tustanowice do miejscowości objętych ustawą gminną z 3. lipca 1896, Dz. u. kr. Nr. 51.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Drohobyczu rozporządzeniem z 3. kwietnia 1906 L. 32.716.

Dodatki powiatowe w Przemyślanach.

Najwyższem postanowieniem z 10. stycznia 1906 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 11. października 1905

o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Przemyślanach na pobór w r. 1905 dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich w wysokości 49% obok 10% dodatku ustawowego na rzecz powiatwowego funduszu dróg gminnych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Przemyślanach rozporządzeniem z 6. lutego 1906 L. 12.230.

Dodatki powiatowe w Łańcucie.

Najwyższem postanowieniem z 10. stycznia 1906 zatwierdzoną została uchwała sejmowa z 11. października 1905, którą zezwolono Reprezentacyi powiatowej w Łancucie na pobór w roku 1905 dodatku powiatowego do podatków bezpośrednich w wysokości 50% obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Łańcucie rozporządzeniem z 6. lutego 1906 L. 12.228.

Dodatki powiatowe w Turce.

Najwyższem postanowieniem z 14. marca 1906 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 11. października 1905 o zezwoleniu Reprezentacyi powiatowej w Turce na pobór w roku 1906 na cele powiatu dodatków powiatowych w wysokości 53% do państwowych podatków bezpośrednich obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

O tem postanowieniu zawiadomiono Wydział powiatowy w Turce rozporządzeniem z 3. kwietnia 1906 L. 32.506.

Dodatki w gm. Bór wilkowski.

Najwyższem postanowieniem z 10. stycznia 1906 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 11. października 1905 zezwalająca gminie Bór wilkowski na pobór w latach 1905, 1906 i 1907 po 170% dodatku gminnego do podatków bezpośrednich.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Białej rozporządzeniem z 9. lutego 1906 L. 12.229.

Dodatki w gm. Liszna.

Najwyższem postanowieniem z 16. lutego 1906 zatwierdzoną została uchwała Wysokiego Sejmu z 30. października 1905 zezwalająca gminie Liszna na pobór w r. 1906 — 134% dodatku gminnego do podatków bezpośrednich.

O tem postanowieniu zawiadomiono Wydział powiatowy w Sanoku rozporządzeniem z 16. marca 1906 L. 23.268.

Opłaty od napojów i 20% dodatek gminny do podatku domowo-czynszowego w Zakopanem.

Najwyższem postanowieniem z 29. sierpnia 1906 uzyskały sankcyę uchwalone przez Wysoki Sejm dnia 24. października 1904 projekty ustaw o zezwoleniu gminie Zakopane na dalszy pobór od roku 1911 opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu itp. i na pobór od r. 1905 — 20% dodatku gminnego do państwowego podatku domowo-czynszowego. Dochód z tych źródeł przeznaczony jest na pokrycie rat poręczonej przez kraj pożyczki gminy w kwocie 400.000 K na wodociąg i oświetlenie elektryczne.

O tem zawiadomiono Wydział powiatowy w Nowym Targu rozporządzeniem do L. 91.512/906.

b) Ustawy i uchwały jeszcze niesankcyonowane.

1. Uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 10. listopada 1904 projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z 18. grudnia 1881 Dz. u. kr. N. 48. ex 1883 o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w m. Lwowie.

W sprawie tej oznajmiło c. k. Prez. Nam. pismem z 1. lutego 1906 L. 1461/pr. Wydziałowi krajowemu w myśl reskryptu P. Ministra spraw wew. w porozumieniu z P. Ministrem skarbu, że nie będą zachodzić żadne przeszkody przeciw wyjednaniu najwyższej sankcyi dla projektu tej ustawy, jeżeli gmina miasta Lwowa od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy zrzecze się dalszego poboru zaprowadzonego z dniem 1. stycznia 1904 w drodze autonomicznej dodatku gminnego do państwowego podatku konsumcyjnego od piwa w wysokości 50% akcyzowego podatku konsumcyjnego (przy dowozie), a w wysokości 21% państwowego podatku od piwa (przy wyrobie) jak nie mniej i poboru tego rodzaju dodatku nawet ewentualnie w niższej wysokości.

O tem zawiadomiło c. k. Prez. Nam. tem samem pismem P. Prezydenta m. Lwowa z wezwaniem, aby przedłożył prawnie obowiązującą deklaracyę Reprezentacyi gminy m. Lwowa, względnie doniósł o zachodzących przeszkodach.

2. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 11. października 1905 projekt ustawy o zezwoleniu gminie m. Buczacza na pobór opłat gminnych od miodu i wina naturalnego i sztucznego, niepodlegającego podatkowi konsumcyjnemu.

3. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 15. listopada 1905 projekt ustawy w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi pow. w Husiatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 30.000 K na rozszerzenie budynku szpitalnego.

W sprawie tej zażądało c. k. Prezydyum Nam. pismem z 17. czerwca 1906 L. 7.289/pr. wskutek reskryptu P. Ministra spraw wewnętrznych z 15. czerwca 1906 L. 8.333, aby Wydział krajowy oznajmił, w jaki sposób pożyczka ta zostanie sfinansowaną i w jaki sposób ma być oprocentowaną i płatną.

Na wezwanie odnośne Wydziału krajowego z 27. czerwca 1906 L. 62.285 udzielił Wydział powiatowy w Husiatynie odpowiedź pismem z 21. sierpnia 1906 L. 1.631 (LW. 87.486) zakomunikowanem c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

4. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 15. listopada 1905 projekt ustawy o rozłączeniu osad Tyniowice-Chorzów i utworzeniu z nich dwóch samoistnich gmin administracyjnych.

5. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 16. listopada 1905 projekt ustawy o zaliczeniu gminy Zakopane pod przepisy ustawy o policyi ogniowej z 10. lutego 1891 N. 18. Dz. u. kr.

6. Uchwalone na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 16. listopada 1905 projekty ustaw w przedmiocie zmiany:

a) §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej;

b) niektórych postanowień ustawy budowniczej z 13. października 1899 N. 133. Dz. u. kr.

c) niektórych postanowień ustawy budowniczej z 4. kwietnia 1889 N. 31. Dz. u. kr., w brzmieniu ustawy z 14. lipca 1898 N. 70. Dz. u. kr.

d) niektórych postanowień ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 N. 77. Dz. u. kr.

7. Uchwała Wysokiego Sejmu z 16. listopada 1905 ustanawiająca fundusz pożyczkowy dla Reprezentacyi powiatowych na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym w wysokości 1,500.000 K i upoważnienie do zaciągnięcia na ten cel pożyczki we własnych funduszach lub w Banku krajowym.

8. Uchwalony na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 21. listopada 1905 projekt ustawy o utworzeniu z przysiółka „Gody“

należącego do związku gminy Kamionki małe, tudzież z rozparcelowanej części posiadłości dóbr tabularnych w Kamionkach małych i Godach samoistnej gminy administracyjnej p. n. „Gody".

c) Rezolucye do c. k. Rządu.

Rewizya przepisów o rejonach fortecznych.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie i odnośnie do niezałatwionej przez Wysoki Sejm petycyi Ls. 1.265/904 Wydziału powiatowego w Jarosławiu o wzięcie w obronę gminy miasta Jarosławia przed stosowaniem przestarzałych przepisów o budowlach w rejonach fortecznych, Wydział krajowy podaje do wiadomości Wysokiego Sejmu, że c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z 2. marca 1906 L. 1.987/pr. oznajmiło, że nie nadeszła jeszcze decyzya Ministerstwa spraw wewnętrznych i obrony krajowej w sprawie uchwalonych przez Wysoki Sejm rezolucyj z 11. listopada 1904.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości, czy i jakie c. k. Rząd powziął w tej mierze postanowienia.

Opłaty gminne od spadków w większych miastach, w szczególności we Lwowie, na rzecz ubogich.

Odwołując się do zeszłorocznego sprawozdania z czynności i uchwały Wysokiego Sejmu z 4. listopada 1904 polecającej Wydziałowi krajowemu, by w przedmiocie ustawowego zezwolenia dla miast Lwowa i Krakowa na pobór opłat gminnych od spadków na rzecz ubogich, przeprowadził pertraktacye z c. k. Rządem, Wydział krajowy wskutek swego pisma z 22. listopada 1904 L. 110.547 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, otrzymał odpowiedź od tegoż z dnia 19. października 1905 L. 10.845/pr. opartą na reskrypcie P. Ministra spraw wewnętrznych z dnia 20. sierpnia 1905 L. 11.331, jak następuje:

Projektowane opłaty spadkowe na rzecz miejscowych funduszów ubogich przedstawiałyby się jako zwykłe opłaty gminne, jako gminny podatek od spadków. Wobec tego rodzaju opłat gminnych od spadków, czy przedstawiają się one jako samoistne opłaty czy też jako dodatki do opłat państwowych, zajmuje Rząd konsekwetnie od szeregu lat nieprzychylne stanowisko.

We wszystkich przypadkach, w których korporacye autonomiczne wnosiły tego rodzaju petycye do Rządu, podnoszono, że już miejscowe różnice co do wysokości opłat spadkowych sprzeciwiają się zasadom równomiernego i sprawiedliwego opodatkowania i że już z tego powodu należałoby ile możności unikać dalszej tego rodzaju różnorodności. Zaznaczono też, że z jednej strony zanadto intenzywne uciekanie się do opłat, o których mowa, mogłoby oddziałać niekorzystnie na ich wydatność, a tem samem pociągnąć za sobą zmniejszenie się dochodu z opłat spadkowych, z drugiej zaś strony każde zaostrzenie istniejących różnic miejscowych co do wysokości opłat spadkowych przesądzałoby w sposób niepożądany projektowaną racyonalną i jednolitą reformę podatku spadkowego.

Tem zapatrywaniem kierując się, odmówił c. k. Rząd w licznych wypadkach przyzwolenia na zaprowadzenie projektowanych dodatków gminnych do należytości przenośnych od dziedziczonych nieruchomości.

Wobec tego zasadniczego stanowiska oświadczył c. k. Rząd, że nie może zgodzić się na zaprowadzenie projektowanych opłat od spadków na rzecz funduszu ubogich we Lwowie i w Krakowie, gdyż wątpliwości przeciw zaprowadzeniu dodatków gminnych od opłat państwowych pobieranych od przeniesienia nieruchomości na wypadek śmierci przemawiają naturalnie jeszcze

więcej przeciw tworzeniu zwykłego podatku gminnego od spadków.

C. k. Rząd uzasadnia to stanowisko głównie tem, że zamierza w najbliższym czasie zreformować, względnie na nowo uregulować państwowe opłaty od spadków, a to w formie progresywnego opodatkowania spadków.

Reforma ta jest zdaniem Rządu tak konieczną, że nie może on w poszczególnych wypadkach odstępować od przyjętej zasady.

To oświadczenie c. k. Rządu podano do wiadomości Magistratu m. Lwowa i Krakowa rozporządzeniem z 2. listopada 1905 L. 99.704.

Pismem zaś z 15. listopada 1905 Ls. 627 zawiadomiono c. k. Rząd o uchwale Wysokiego Sejmu z 15. listopada 1905, którą wezwano tenże c. k. Rząd, aby możliwie przyspieszył wydanie ustawy państwowej co do opłat od spadków, iżby większe miasta, a w szczególności m. Lwów mogło z tej ustawy korzystając, postarać się w drodze ustawy krajowej o nadanie prawa do poboru opłat spadkowych na cele zaopatrywania względnie utrzymywania miejscowych ubogich.

Poruczony zakres działania gmin.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie podaje Wydział krajowy do wiadomości, że nie otrzymał dalszej wiadomości, czyli i jakie postanowienie powziął c. k. Rząd na rezolucye Wysokiego Sejmu z 4. lipca 1902 i 19 października 1903 w sprawie przyznania gminon w drodze osobnej ustawy wynagrodzenia za sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania.

d) Uchwały niepodlegające sankcyi.

Utworzenie funduszu na zasiłki dla niektórych miast na roboty asanacyjne.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi budżetowej w przedmiocie zaprowadzenia krajowych opłat szynkarskich i podwyższenia krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa powziął Wysoki Sejm między innymi na posiedzeniu dnia 11. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Sejm uznając istotną potrzebę udzielenia pomocy miastom zamierzającym dokonać systematyczną, a trwałą asanacyę, poleca Wydziałowi krajowemu, by się zajął sprawą utworzenia osobnego funduszu krajowego na zasiłki dla miast (z wyłączeniem jednakże miast otrzymujących dotacyę z funduszów krajowych z tytułu zgaśnięcia prawa propinacyi) na roboty asanacyjne i w tym celu po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem co do poparcia tej akcyi ze Skarbu państwa przedłożył Sejmowi odnośne wnioski.

Stosując się do tej uchwały sejmowej, Wydział krajowy pismem z 8. kwietnia 1906 L. 4.014 zakomunikował c. k. Prezydyum Namiestnictwa tę uchwałę Wysokiego Sejmu, a zarazem upraszał o oznajmienie, czyli, w jakiej kwocie i pod jakimi warunkami byłby c. k. Rząd skłonny przyczynić się ze skarbu państwa do utworzenia wspomnianego wyżej osobnego funduszu na zasiłki dla miast na roboty asanacyjne.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie pismem z 23. lipca 1906 L. 5.885/pr. oznajmiło, że poprze w c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych najusilniej akcyę zmierzającą do przeprowadzenia systematycznej i trwałej asanacyi miast, zarazem jednak zażądało, w celu przedłożenia c. k. Rządowi konkretnych w tej sprawie wniosków, podania bliższych szczegółów co do funduszów, jakie Wydział krajowy zamierza użyć na cele tej asanacyi, jakoteż co do wysokości tych funduszów, niemniej co do sposobu przeprowadzenia tej akcyi.

Wskutek tego Wydział krajowy pismem z 21. września 1906 L. 77.613 oznajmił c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że gotów jest przedstawić Wysokiemu Sejmowi odpowiednie wnioski na utworzenie osobnego funduszu na zasiłki dla przeprowadzenia robót asanacyjnych w tych miastach, które nie otrzymują z funduszu krajowego dotacyi z tytułu zgaśnięcia prawa propinacyi, pod tym jednakże warunkiem, że do utworzenia takiego funduszu przyczyni się c. k. Rząd w równej mierze ze swej strony. Wysokość rzeczonego funduszu miałaby wynosić kwotę 2,000.000 K z funduszu krajowego i 2,000.000 K ze skarbu państwa, razem więc 4,000.000 K.

Zasiłki zaś byłyby udzielane w formie i wysokości uznanej za odpowiednią w każdym poszczególnym wypadku, nie mogłyby jednak przenosić połowy ogólnych kosztów i mogłyby być udzielone wyłącznie na roboty około kanalizacyi miast i wprowadzenia zdrowej wody do picia. Wszelkie roboty byłyby wykonywane pod kontrolą techniczną i administracyjną organów Wydziału kraj. i c. k. Rządu.

Wydział krajowy zaznaczył przytem w swem pismie, że przeszło 50 miast nie będzie korzystać z uchwalonej przez Wys. Sejm dotacyi z funduszu krajowego, przeznaczonej dla miast, których prawo propinacyi wygaśnie z końcem roku 1910.

W końcu upraszał Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa o rychłe i przychylne przedstawienie tej sprawy c. k. Rządowi i zakomunikowanie wyniku Wydziałowi krajowemu w swoim czasie.

Sprawa zmiany regulaminu dla sług.

Uchwałą z dnia 11. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu wniosek posła ks. Wilczkiewicza w sprawie zmiany regulaminu dla sług z poleceniem przedłożenia o ile możności na następnej sesyi sejmowej projektu regulaminu dla sług z szczególnem uwzględnieniem projektu wypracowanego przez Związek katolicko-społeczny we Lwowie.

Wskutek tej uchwały przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi w tym przedmiocie osobne sprawozdanie do L. 110.192 905, zawierające projekt ustawy obejmującej regulamin dla sług.

Sprawa zakładania domów przytułku dla kalek i starców.

Na posiedzeniu z d. 13. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył badania i pertraktacye z reprezentacyami miast powiatowych, celem zakładania przy pomocy funduszów miejskich, powiatowych, dobroczynności prywatnej i przy pomocy z funduszu krajowego jużto stałych, już też tymczasowych domów przytułkowych, w którychby ubodzy starcy, kaleki i uzdrowieńcy tanie pomieszczenie znachodzić mogli".

Wskutek tej uchwały sejmowej wystosował Wydział krajowy do L. 109.990/905 stosowny okólnik do Wydziałów powiatowych.

Sprawa zbadania stosunków dotyczących urzędników Rad powiatowych.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi administracyjnej o wniosku p. Gniewosza w sprawie zbadania stosunków urzędników Rad powiatowych powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 15. listopada 1905 następujące uchwały:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu jak najdokładniejsze zbadanie stosunków dotyczących urzędników stale lub czasowo zajętych w Radach powiatowych; mianowicie należy zbadać:

A) Dla każdego powiatu w okresie 1895—1905:

1. Roczny wydatek na płacę włącznie z dodatkami szczegółowo określonymi.

2. Roczny wydatek na zabezpieczenia emerytalne.

3. Stan funduszu emerytalnego i jego wzrost od chwili powstania.

4. Ile lat służby uprawnia do poboru pełnej emerytury. Pobory wdów i sierót.

5. Stan personalu urzędniczego i zaszłe zmiany (powody zmian).

B) Dla każdego urzędnika:

1. Tytuł urzędowy.

2. Wiek, czy żonaty, ile dzieci i w jakim wieku.

3. Kwalifikacya, odbyte studya i curriculum vitae.

4. Ile lat służby prowizorycznej i stałej.

5. Płaca i dodatki szczegółowo wymienione w latach 1895—1905.

Wynik badań zestawiony z cyframi budżetów powiatowych przedłożony będzie Wys. Sejmowi na jednej z najbliższych sesyj sejmowych. W razie niemożności uzyskania odpowiedzi na niektóre pytania, wyjaśni Wydział krajowy dokładnie powody".

Wykonując tę uchwałę Wys. Sejmu, wygotował Wydział krajowy dwa kwestyonaryusze, zawierające pytania, objęte powołaną uchwałą sejmową i rozesłał je okólnikiem z dnia 1. grudnia 1905 L. 112.158 do wszystkich Wydziałów powiatowych z wezwaniem do jak najściślejszego wypełnienia i zwrócenia do końca lutego 1906. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi mimo ponowienia wezwania od dwunastu Wydziałów powiatowych, a w szczególności od Wydziału powiatowego w Cieszanowie, Gorlicach, Husiatynie, Jarosławiu, Mościskach, Podhajcach, Przemyślu, Przemyślanach, Rohatynie, Rzeszowie, N. Sączu i Wieliczce i dlatego nie może przedłożyć Wys. Sejmowi wyniku badań w ciągu bieżącej sesyi sejmowej.

Nadesłane odpowiedzi leżą w aktach Wydziału krajowego dla użytku Wys. Sejmu.

Uzupełnienie ustaw gminnych w dziale własnego zakresu działania gminy przepisami zapewniającemi wykonywanie policyi ogniowej i budowniczej.

Na posiedzeniu z 16. listopada 1905 powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy uzupełniającej dział ustaw gminnych o własnym zakresie działania gminy, w szczególności zaś przepisy dotyczące policyi ogniowej i policyi ogniowej i policyi budownictwa".

Wykonując powyższą uchwałę, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi w tym przedmiocie do L. 24.441/906 osobne sprawozdanie z projektem ustawy zmieniającej przepisy §. 107. ust. gm. z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kr. i §. 110. ust. gm. z 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kr.

Petycya gminy Dębica o pożyczkę.

Uchwałą z dnia 18. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do urzędowania petycyę gminy Dębicy w przedmiocie zezwolenia jej na zaciągnięcie pożyczki na budowę gimnazyum. W sprawie tej Wydział krajowy opierając się na motywach powołanej wyżej uchwały Wysokiego Sejmu, rozporządzeniem z dnia 14. lutego 1906 L. 10.548 zatwierdził uchwałę Rady nadzorczej Banku kraj., którą przyznano gminie pożyczkę komunalną w kwocie 214.200 K., celem spłaty pożyczki zaciągniętej przez gminę w funduszu propinacyjnym na budowę gmachu gimnazyalnego.

*

Petycya osady Worochta o subwencyę na plany i mapy potrzebne do utworzenia samoistnej gminy, oraz w sprawie utworzenia expozytury grecko-kat. parafii w Worochcie.

Uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi kraj. obok wymienioną petycyę do załatwienia.

Stosownie do tej uchwały sejmowej wezwał Wydział krajowy rozporządzeniem z 23 lutego 1906 L. 117.447 Wydział powiatowy w Nadwórnie, aby zawiadomił petentów, że do sprawy wyłączenia przysiołka Worochty z gm. Mikoliczyna i utworzenia samoistnej gminy nie są wymagane kosztowne plany i mapy katastralne, lecz zwykły szkic sytuacyjny, wobec czego petycya o udzielenie znaczniejszej subwencyi na pokrycie kosztów sporządzenia planów i map jest bezprzedmiotową a Wydział krajowy nie rozporządza zresztą funduszem na podobne cele.

Sprawę zaś utworzenia expozytury gr. kat. parafii w Worochcie bez obowiązku opłacania na ten cel przez gminę 240 K. rocznie, odstąpił Wydział kraj. c. k. Namiestnictwu do urzędowania i polecił Wydziałowi pow. zawiadomić o tem petentów.

Odłączenie kościoła filialnego w Skomielnej białej od parafii w Rabce.

Przekazaną przez Wysoki Sejm uchwałą z d. 24. października 1905 petycyę w sprawie ubocznej, odstąpił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu do kompetentnego załatwienia.

Koszta utrzymania Agaty Frencel przypadające od gminy Komborni pow. Krosno 126 K 88 g i Mateusza Preisnera 1.216 K 18 g

Uchwałą z 21. listopada 1905 Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia sprawę przypadających od gminy Komborni 126 K 88 g szpitalowi w Budapeszcie jako kosztów utrzymania Agaty Frencel i 1.216 K 18 g należną Zakładowi sierót w Temeszwarze za utrzymanie Mateusza Preisnera.

Wskutek tej uchwały Wydział krajowy podaje do wiadomości Wys. Sejmu, że jeszcze w r. 1903 załatwił odmownie prośbę gminy Komborni o pokrycie z funduszu krajowego kosztów utrzymania Agaty Frencel false Madel w zakładzie ubogich im. Elżbiety w Budapeszcie za czas od 19. listopada 1900 do 2. marca 1901 w sumie 126 K 88 g, gmina bowiem może sama zapłacić rzeczone koszta (L. 102.718/903).

W sprawie zaś zapłacenia kwoty 1.216 K 18 g za M. Preisnera, Wydział krajowy odniósł się pismem z dnia 18. czerwca 1906 L. 37.548 do c. k. Starostwa w Krośnie z żądaniem wyjaśnień a głównie dlaczego w rachunku kosztów utrzymania M Preisnera zaliczono koszta od 20. lipca 1900, gdy Magistrat w Temeszwarze w piśmie do c. k. Namiestnictwa z 5. lipca 1904 L. 14.950 oznajmił, że M. Preisnera przyjęto do Zakładu dopiero w lipcu 1902.

Zarazem zwrócił Wydział krajowy uwagę c. k. Starostwa, że gmina Kombornia obowiązana byłaby do uiszczenia kosztów utrzymania dopiero od chwili uwiadomienia jej o przyjęciu M. Preisnera do zakładu i zażądał z tego powodu od c. k. Starostwa ewentualnego wydania orzerzenia dla ochrony gminy od nieusprawiedliwionych roszczeń i nadesłania aktów przedmiotowych sprawy. Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi w tej sprawie.

Petycya gminy Zarzecze o przyjęcie na fundusz kraj. kosztów utrzymania M. Gromatówny.

Uchwałą z dnia 13. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę gminy Zarzecze o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Małgorzaty Gromatówny vel Gromównej w Krakowie w kwocie 157 K 30 h.

Wskutek tej uchwały sejmowej Wydział krajowy po zbadaniu sprawy postanowił uchwałą z dnia 15. czerwca 1906

odmówić prośbie gminy, ponieważ może ona z własnych funduszów zapłacić tę należytość.

O tej decyzyi zawiadomił Wydział krajowy Wydział pow. w Nowym Sączu rozporządzeniem z 15. czerwca 1906 L. 36.966.

Petycya przysiółka Siółko o wyłączenie z Bożykowa i utworzenie samoistnej gminy.

Uchwałą z 9. października 1905 odstąpił Wysoki Sejm obok wymienioną petycyę Wydziałowi krajowemu z poleceniem uzupełnienia dochodzenia i przedłożenia na najbliższej sesyi sejmowej projektu ustawy celem utworzenia z przysiółka „Siółko“ samoistnej gminy.

Wskutek tej uchwały sejmowej polecił Wydział krajowy rozporządzeniem z 7. listopada 1905 L. 102.829 Wydziałowi powiatowemu w Podhajcach uzupełnić sprawę w sposób szczegółowo wskazany w tem rozporządzeniu. Sprawa w toku.

Petycya przysiółka Stanowiska ad Kopytowa o wyłączenie i utworzenie samoistnej gminy administracyjnej.

Uchwałą z d. 21. października 1905 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę mieszkańców przysiółka Stanowiska ad Kopytowa o utworzenie samodzielnej gminy administracyjnej. Rozporządzeniem z d. 30. października 1905 L. 100.536 przesłał Wydział krajowy tę petycyę Wydziałowi powiatowemu w Krośnie do zbadania i ewentualnego przedstawienia wniosku. Sprawa znajduje się więc w toku załatwienia.

Petycya przysiółków „Zielona“, „Dzembroń“ i „Bystrzec“ ad Zabie o wyłączenie i utworzerzenie z nich odrębnej gminy administracyjnej p n. „Dzembroń“.

Uchwałą z d. 21. października 1905 odstąpił Wysoki Sejm petycyę obok wymienioną Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku na najbliższej sesyi.

Rozporządzeniem z d. 9. listopada 1905 L. 100.584 przesłał Wydział krajowy tę petycyę Wydziałowi powiatowemu w Kosowie z wezwaniem do wszechstronnego zbadania i ocenienia, czy w razie wyłączenia przysiółków „Zielona“, „Dzembroń“ i „Bystrzec“ byłaby gmina Żabie w stanie podołać nadal obowiązkom własnego i poruczonego zakresu bez nadmiernego obciążenia jej członków, tudzież, czy siła podatkowa projektowanej gminy „Dzembroń“ byłaby dostateczną do zapewnienia normalnego funkcyonowania tej nowej gminy. Nadto polecił Wydział krajowy zażądać opinii władz, czy przeciw projektowanemu rozłączeniu osad nie zachodzą przeszkody ze względów publicznych. Sprawa w toku.

Petycya mieszkańców Laszek murowanych o wyłączenie byłego miasteczka tejże nazwy ze związku gminy i utworzenie osobnej gminy admin.

Wysoki Sejm uchwałą z d. 21. października 1905 odstąpił obok wymienioną petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Wskutek tej uchwały przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z 30. października 1905 L 100.582 tę petycyę Wydziałowi powiatowemu w Starym Samborze z wezwaniem do wszechstronnego zbadania sprawy i przedłożenia ewentualnego wniosku.

Sprawa jest w toku załatwienia.

Petycya osady Konopnica o utworzenie samoistnej gminy.

Uchwałą z 21. października 1905 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku petycyę mieszkańców osady Konopnica o utworzenie samodzielnej gminy.

Stosownie do tej uchwały Wysokiego Sejmu przesłał Wydział krajowy rozporządzeniem z 7. października 1905 L 100.537 tę petycyę Wydziałowi powiatowemu we Lwowie do zbadania i wyjaśnienia sprawy w kierunku szczegółowo wskazanym w powyższem rozporządzeniu.

Relacyą z 27. lipca 1906 L. 2.630 oznajmił Wydział powiatowy we Lwowie, że dochodzenia w tej sprawie są w toku.

Petycya osady „Berezów średni“ o wyłączenie jej

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu obok wymienioną petycyę z poleceniem

ze związku gminy „Berezów wyżny“ i utworzenie samoistnej gminy administracyjnej.

zbadania sprawy, a gdy nowe gminy Berezów wyżny i średni, które miałyby być utworzone, w danym razie będą mogły bez zbytniego obciążenia ponieść koszta administracyi, polecił Wysoki Sejm, by Wydział krajowy starał się doprowadzić obie osady do obopólnego porozumienia się i przedłożył Wysokiemu Sejmowi na przyszłej sesyi choćby bez takiej zgody projekt dotyczącej ustawy.

Stosownie do tej uchwały sejmowej przesłano Wydziałowi powiatowemu w Kołomyi rozporządzeniem z d. 18. grudnia 1905 L. 113.320 tę petycyę z wezwaniem, aby dołożył usilnych starań celem doprowadzenia do skutku ugody między rzeczonemi osadami co do podziału wspólnego majątku i dobra gminnego i doniósł o skutku tych pertraktacyj.

Również zażądano przedłożenia aktów tej sprawy i udzielono informacyi, jak Wydział powiatowy w tym przedmiocie powinien postąpić i jakie przedłożyć uchwały i oświadczenia władz miejscowych.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał Wydział krajowy odpowiedzi w tej sprawie.

Petycya gminy m. Krakowa o zmianę ustawy z 29. listopada 1877 Nr. 58 Dz. u. kr. w sprawie poboru opłaty od psów w Krakowie.

Uchwałą z 21. października 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycyę m. Krakowa o zmianę ustawy z 29. listopada 1877 Nr. 58, zezwalającej na pobór opłaty gminnej od psów w m. Krakowie.

Wskutek tej uchwały oznajmił Wydział krajowy rozporządzeniem z 12. grudnia 1905 L. 100.540 Magistratowi m. Krakowa, że sprawę tę uważa za załatwioną reskryptem swym z 3. października 1905 L. 90.447, w którym wyjaśniono, że sprawa zaprowadzenia podwyższonej opłaty gminnej do 10 K od psów w m. Krakowie utrzymywanych, nie wymaga osobnego ustawodawczego zezwolenia po myśli §§. 1. i 2. ustawy z d. 19. stycznia 1891 Dz. u. kr. Nr. 9, lecz tylko zezwolenia Wydziału krajowego, do którego należy również zatwierdzenie odnośnych przepisów wykonawczych wydać się mających w granicach obowiązujących ustaw.

Petycya gmin Chochołowa, Witowa i innych o przywrócenie im prawa zarządu majątkiem leśnym.

Uchwałą z d. 24. października 1905 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krzjowemu do załatwienia petycyę gmin Chochołowa, Witowa, Wróblówki i innych okolicznych o przywrócenie im prawa zarządu majątkiem leśnym, będącym ich własnością.

Wydział krajowy rozporządzeniem z 23. lutego 1906 L. 101.157/905 wezwał Wydział powiatowy w Nowym Targu do zawiadomienia proszących gmin, że nie ma podstawy do zmiany rozporządzenia swego z 8. marca 1905 L. 20.490, którem oznajmiono, że Wydział krajowy nie uważa za wskazane przystąpić już obecnie do oddania gminom administracyi dóbr czarnodunajeckich.

Projekt ustawy o policyi ogniowej dla wsi.

Na posiedzeniu z dnia 16. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm uchwałę wzywającą Wydział krajowy do przedłożenia projektu ustawy o policyi ogniowej dla gmin wiejskich.

Z uwagi, że uchwalone przez Wysoki Sejm równocześnie z powyższą rezolucyą projekty ustaw, zmieniających obowiązujące dotąd ustawy budownicze w kierunku przymusowego krycia dachów ogniotrwałym materyałem, dotąd nie uzyskały jeszcze sankcyi, oraz z uwagi, że wspomniane projekty ustaw, mimo równoczesnego uchwalenia przez Wysoki Sejm półtoramilionowego funduszu pożyczkowego na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym (a która to uchwała dotąd nie została wykonaną również z powodu braku sankcyi dla zaciągnąć się mającej przez kraj pożyczki), nałożą na ludność znaczny ciężar, a ciężar ten zostałby znacznie zwiększony jeszcze przy-

szłą ustawą o policyi ogniowej, powziął Wydział krajowy uchwałę, ażeby na razie wstrzymać się jeszcze z wniesieniem do Wysokiego Sejmu projektu ustawy o policyi ogniowej dla gmin wiejskich.

Stacya klimatyczna w Zakopanem.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania Wydział krajowy podaje do wiadomości, że ponieważ zamierzona reforma organizacy stacyi klimatycznej w Zakopanem nie dała się pogodzić z obowiązującą ustawą o zdrojowiskach, przeto ostateczne załatwienie tej sprawy musi uledz zwłoce, aż do chwili uchwalenia nowej ustawy zdrojowej, w którym to celu przedłoży Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi stosowny projekt ustawy.

Pragnąc jednak poprawić panujące stosunki w Zakopanem, Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem postanowił w drodze zmian statutu, jakie w ramach obowiązującej ustawy zdrojowej z 4. listopada 1891 Nr. 80 Dz. u. kr. były możliwe, usunąć pewne wadliwości i braki w organizacyi zarządu stacyi klimatycznej.

Opracowany w porozumieniu z c. Namiestnictwem nowy statut dla komisyi klimatycznej w Zakopanem przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu pismem z 3. sierpnia 1906.

Zaliczenie Krynicy do miejscowości podlegających ustawie gminnej z r. 1896.

W dalszym ciągu zeszłorocznego sprawozdania Wydział krajowy podaje do wiadomości, że w myśl pisma c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 21. września 1905 L. 11 154/pr. decyzya w sprawie wcielenia części obszaru dworskiego w Krynicy, stanowiącego własność funduszu religijnego, do nowo utworzyć się mającej gminy Krynica zdrój, może nastąpić dopiero po porozumieniu się z interesowanemi Ministerstwami, a pertraktacye odnośne są jeszcze w toku. O wyniku tych rokowań nie został jeszcze Wydział krajowy dotąd uwiadomiony.

e) Inne sprawy ważniejsze.

Nadzór nad majątkami gmin i zakładów gminnych nad działalnością Reprezentacyj gminnych, tudzież nad Reprezentacyami powiatowemi.

W okresie od 1. lipca 1905 aż do 15. września 1906 dokonał Wydział krajowy lustracyi w następujących gminach:

a) W gminach objętych ustawą gminną z r. 1889: w Drohobyczu, Krośnie, Nowym Sączu, Tarnopolu i Trembowli.

b) W gminach objętych ustawą z 3. lipca 1896: w Bohorodczanach, Jordanowie, Kamionce strumiłowej, Kozowie, Leżajsku, Łańcucie, Mikołajowie, Mostach wielkich, Muszynie, Rudniku, Ulanowie, Zakopanem, Żydaczowie i Żywcu.

Nadto delegował Wydział krajowy komisyę do następujących miejscowości podlegających ustawie gminnej z r. 1866: Bobowa powiat Grybów, Czerniejów powiat Stanisławów, Czupernosów powiat Przemyślany, Jezierzany powiat Borszczów, Kozy powiat Biała, Lubycza kameralna powiat Rawa ruska, Makowa rustykalna powiat Dobromil, Mizuń powiat Dolina, Narajów wieś powiat Brzeżany, Podbuż powiat Drohobycz, Ryszkowa wola powiat Jarosław, Sokołówka powiat Złoczów, Turze powiat Stary Sambor, Zawisznia powiat Sokal, Żmigród powiat Jasło.

Na podstawie wyniku przeprowadzonych lustracyj i komisyjnych dochodzeń wydał Wydział krajowy stosowne zarządzenia, przedkładając nadto w niektórych wypadkach c. k. Namiestnictwu wnioski na rozwiązanie Rad gminnych.

W tymże okresie czasu nastąpiło rozwiązanie Rady gminnej: w Jaśle, Busku, Dukli, Kosowie z Manasterskim, Skolem, Sokołowie, i Tyczynie; dalej w gminach podlegających ustawie gminnej z roku 1866: w Baranówce powiat Łańcut, Berehach

pow. Lisko, Kowalówce pow. Kołomyja, Olszanicy pow. Lisko, Rożnowie pow. Śniatyn, Stupnicy nowej pow. Sambor, Warzycach pow. Jasło i w Wilkowyi z Malawą powiat Rzeszów.

Wreszcie dokonał Wydział krajowy lustracyi gospodarki następujących Reprezentacyi powiatowych w Bohorodczanach, Bóbrce, Chrzanowie, Dobromilu, Drohobyczu, Gorlicach, Grybowie, Kałuszu, Kołomyi, Kosowie, Przemyślanach, Rawie ruskiej, Starym Samborze, Trembowli, Wieliczce, Żydaczowie.

Spostrzeżone podczas lustracyi wadliwości i usterski podano do wiadomości właściwego Wydziału powiatowego z wezwaniem do ich usunięcia, a nad wykonaniem zarządzeń właściwych czuwa Wydział krajowy. W tym okresie czasu rozwiązało c. k. Namiestnictwo nowo wybraną i nowo ukonstytuowaną Radę powiatową w Zbarażu.

Kurs dla pisarzy gmin wiejskich przy Wydziale krajowym.

W czasie od ostatniego sprawozdania urządził Wydział krajowy na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 2. listopada 1903 do chwili obecnej dalsze trzy kursy. Mianowicie w r. 1905. dziewiąty z rzędu, który trwał od 16. sierpnia do 16. grudnia 1905 i dwa kursy w r. 1906.

Na dziewiąty kurs z liczby 192 starających się przyjętych zostało 52 kandydatów, z których do zakończenia nauk pozostało 44. Wszyscy otrzymali świadectwa kwalifikacyjne, a to

5-ciu	z	postępem	celującym
10-ciu	„	„	bardzo dobrym
11 tu	„	„	dobrym
15-tu	„	„	dostatecznym
2-ch	„	„	ledwie dostatecznym.

Następny kurs dziesiąty otwarto 1. lutego 1906 a zakończono ostatniego maja 1906. Na kurs ten zgłosiło się 186 kandydatów, z których przyjął Wydział krajowy 53, z tych zaś opuściło kurs dobrowolnie 5. Z pozostałych 48 uczniów uznanych zostało za uzdolnionych do wykonywania urzędu pisarskiego w gminach wiejskich

4 ch	z	postępem	celującym
8-iu	„	„	bardzo dobrym
20-tu	„	„	dobrym
10-ciu	„	„	dostatecznym
6-ciu	„	„	ledwie dostatecznym.

Na jedenasty kurs, który rozpoczęto 1. sierpnia b. r. zgłosiło się 189 kandydatów, z których przyjęto 53. Siedmiu z nich jednak bądź nie zgłosiło się bądź opuściło kurs dobrowolnie. Do chwili zamknięcia sprawozdania nauka odbywa się jeszcze, przeto nie można podać wyniku z postępu.

Ogółem wydały dotąd rzeczone kursy, nie licząc ostatniego, 450 ukwalifikowanych pisarzy dla gmin wiejskich, z których wielu, jak to już w poprzedniem sprawozdaniu zaznaczono, poddaje się następnie egzaminowi kwalifikacyjnemu na sekretarzy i kontrolorów gmin podlegających ustawie z r. 1896.

Dotychczasowy plan nauk został o tyle rozszerzonym, iż wprowadzono także naukę pożarnictwa teoretyczną i praktyczną — przez co kandydaci nabywając potrzebnych wiadomości, mogą jako instruktorowie oddać wielkie usługi w gminach wiejskich w organizowaniu straży pożarnych i wyćwiczeniu tychże.

Ponieważ doświadczenie wykazało, iż kandydaci przyjmowani na kurs z ukończoną szkołą ludową, nie umią się dostatecznie wyrażać w piśmie i piszą nieortograficznie, wprowadzono do programu nauk obok ćwiczeń w języku ruskim także ćwiczenia w języku polskim 2 godziny tygodniowo.

Zauważyć w końcu należy, iż na każdy kurs zgłasza się zawsze po stokilkudziesięciu kandydatów, z których Wydział

krajowy przyjąć może najwyżej pięćdziesięciu, a to nietylko z powodu szczupłości sali, będącej do dyspozycyi na naukę — ale także ze względów pedagogicznych.

Zachowanie się uczniów na kursie nie dało dotychczas w żadnym wypadku powodu do zastosowania regulaminowych środków dyscyplinarnych.

Fundacya ś. p. Edwarda Lewińskiego.

W myśl §. 5. aktu fundacyjnego ś. p. Edwarda Lewińskiego rozdzielił Wydział krajowy odsetki od majątku zakładowego tej fundacyi w kwocie 2.700 K w r. 1906 między 27 włościan powiatu rawskiego.

Od r. 1883, w którym fundacya weszła w życie, aż do r. 1906 otrzymały zapomogi następujące powiaty: Żydaczów, Mościska, Kraków, Żywiec, Stary Sambor, Bochnia, Turka, Chrzanów, Rohatyn, Wieliczka, Borszczów, Brzozów, Ropczyce, Przemyślany. N. Targ, Jaworów, Dąbrowa, Cieszanów, Tarnów, Dobromil, Wadowice, Podhajce, Grybów i Rawa Ruska.

Fundacya książąt Jabłonowskich w Podkamieniu.

Odwołując się do zeszłorocznego sprawozdania, Wydział krajowy podaje do wiadomości Wys. Sejmu, że c. k. Namiestnictwo jeszcze nie wydało zarządzenia celem wprowadzenia w życie fundacyi książąt Jabłonowskich dla ubogich w Podkamieniu i że Wydział krajowy utrzymuje tę sprawę w ciągłej ewidencyi.

Rekursy w sprawach zarządu majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów.

W czasie od 1. lipca 1905 do 15. września 1906 wpłynęło do Wydziału krajowego 591 rekursów w przedmiocie administracyi majątkiem i dobrem gmin i ich zakładów.

Z tych rekursów uwzględniono w całości lub częściowo 151, nie uwzględniono zaś 278, zwrócono do uzupełnienia 162.

Rekursy w sprawach budowniczych.

W czasie od 1. lipca 1905 do 15. września 1006 wpłynęło do Wydziału krajowego 566 rekursów w sprawach budowniczo-policyjnych. Z tych uwzględniono 115, odrzucono 382, zwrócono do uzupełnienia 169.

Złożenie z urzędu naczelników gmin.

Od 1. lipca 1905 do 15. września 1906 złożyła Namiestnictwo za zgodą Wydziału krajowego 33 naczelników gmin na podstawie wyników dyscyplinarnych dochodzeń przeciw nim przeprowadzonych, z czego w 14 przypadkach polecono Starostwom spowodowanie wdrożenia śledztwa karno-sądowego z powodu zarzutu sprzeniewierzenia funduszów gminnych.

Orzeczenie c. k. Trybunału administracyjnego

C. k. Trybunał administracyjny odrzucił następujące zażalenia:

1. Antoniny Jamrozik w Rzeszowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 1. marca 1904 L. 19.287 w sprawie budowlanej.

2. Gminy Kosów przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 29. lutego 1904 L. 13 508 w sprawie dodatków gminnych do podatku dochodowego z prawa propinacyi w latach 1872 1889.

3. Gminy Krechowce przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 8. kwietnia 1904 L. 30.572 w sprawie dodatków gminnych do podatku dochodowego z prawa propinacyi w latach 1893—1897.

4. Wolfa Entnera w Lisku przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 25. marca 1904 L. 24.988 w sprawie dzierżawy prawa poboru opłat targowych.

5. Grzegorza Wyszyńskiego zastępcy naczelnika gminy w Łomnie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 26. stycznia 1904 L. 4284 w sprawie dyscyplinarnej.

6. Gustawa Siekluckiego i tow. w Grzędzie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 12. października 1904 L. 89.904 w sprawie budowlanej.

7. Racheli Feuersteinowej w Stryju przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 7. czerwca 1904 L. 51.282 w sprawie budowlanej.

8. Berischa Zisnera w Białej pow. Rawa przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 9. września 1904 L. 71.062 w sprawie budowlanej.

9. Adeli Kozierowskiej w Lubaczowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 28. lutego 1905 L. 11.382 w sprawie pensyi wdowiej i kwartału pośmiertnego.

10. Leiby Taubera w Kałuszu przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 6. grudnia 1904 L. 108 342 w sprawie budowlanej.

11. C. k. galicyjskiej prokuratoryi skarbu, imieniem c. i k. Zarządu wojskowego we Lwowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 11. marca 1904 L. 22.152 w sprawie terminu rekursowego w sprawach budowlanych.

12. Chrześcijańskiej gminy w Wielkich Oczach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 27. maja 1904 L. 41.715 w sprawie preliminarza budżetu gminy Wielkie Oczy za r. 1903.

13. Jana Gotza Okocimskiego w Okocimiu i firmy J. A. Johna synowie w Krakowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 11. maja 1904 L. 39.711 w sprawie opłaty gminnej od piwa na rzecz m. Krakowa.

14. Oleksy Sznycara i tow. w Rzeczyczanach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 30. maja 1905 L. 33.864 w sprawie użytkowania lasu gminnego.

15. Markusa Redischa w Dolinie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 8. listopada 1904 L. 97.329 w sprawie zrzeczenia się przez gminę prawa żądania zwrotu od żalącego się 500 K.

16. Izydora Lauterbacha w Stryju przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 9. grudnia 1904 L. 110.556 w sprawie budowlanej.

17. Józefa Jägermana we Lwowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 6. grudnia 1904 L. 112.670 w sprawie budowlanej.

18. Majera i Jakóba Sauerów w Chyrowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 7. marca 1905 L. 19.637 w sprawie budowlanej.

19. Władysława Matkowskiego w Borysławiu i chrześcijańskiej gminy Borysławia przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 3. maja 1904 L. 37.521, z 15. lipca 1904 L. 63.441 i 22. listopada 1904 L. 111.358 w sprawie budowlanej.

20 Dawida Sribnera i tow. w Brodach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 7. lutego 1905 L 1 905 w sprawie propinacyjnej.

21. Gminy Buczacza przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 3. marca 1905 L. 3.826 w sprawie wysokości gminnych opłat od słodzonych napojów spirytusowych.

22. Herscha i Chaji Philippów we Lwowie przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 14. marca 1905 L. 15.255 w sprawie opłaty wodociągowej.

23. Aleksandra Krzeczunowicza w Bołszowcach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 7. października 1905 L. 77.110 w sprawie prawa poboru piasku z potoku Gniłej Lipy.

24. Daniela Schnallenberga i tow. w Bronisławówce i Kazimierówce przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 14. marca 1905 L. 22.689 i z 16. kwietnia 1905 L. 35.106 w sprawie budżetu gminy Płuchów na r. 1905.

C. k. Trybunał administracyjny uchylił natomiast następujące orzeczenia Wydziału krajowego:

1. orzeczenie z 1. września 1903 L. 57.990 w sprawie nałożenia na Iwana Korolika naczelnika gminy w Poberężu obowiązku zwrotu do kasy gminnej kwoty 426 K 72 h.

2. orzeczenie z 28. stycznia 1905 L. 124.770/904 w sprawie zwrotu przez gminę Starogród i Pieczygóry pobranych od Róży Mendrochowicz dodatków gminnych do podatku zarobkowego i dochodowego z dzierżawy prawa propinacyi w latach 1894—1898.

3. orzeczenie z 30. maja 1905 L. 33.864 w sprawie użytkowania pastwiska gminnego w Rzeczyczanach.

4. orzeczenie z 16. grudnia 1904 L. 113.469 w sprawie budowlanej małżonków Pawła i Scheindli Lieberfreundów w Dąbiu.

5. orzeczenie z 10. czerwca 1904 L. 46.041 w sprawie ustanowienia w gminie Knihinin wieś płatnego urzędnika kasowego, odjęcia pewnych czynności inspektorowi policyi oraz przyznania remuneracyi funkcyonaryuszom gminnym.

6. orzeczenie z 28. lutego 1905 L. 9.846 w sprawie regulacyi t. zw. „Rynku Siennego“ w Brzesku.

7. orzeczenie z 18. października 1904 L. 92.282 w sprawie wykonania robót budowlanych w realności Ludwika i Fanny Schafferów w Stanisławowie.

8. orzeczenie z 21. marca 1905 L. 18.171 w sprawie konsensu budowlanego dla Katarzyny Mayerowej w Josefsbergu.

9. orzeczenie z 22. lutego 1905 L. 16.324 w sprawie uwolnienia Mendla Dampfa od obowiązku uiszczania opłaty gminnej od napojów propinacyjnych sprowadzanych do koszar kawaleryi w Brodach i zwrotu uiszczonych przezeń dotychczas tych opłat.

Rachunki i budżety powiatów i gmin, kasy oszczędności powiatowe i miejskie oraz kasy pożyczkowe.

Czyniąc zadość uchwale Wysokiego Sejmu z 21. listopada 1905 w kierunku wprowadzenia oszczędności w drukach, postanowił Wydział krajowy nie drukować na przyszłość wykazów zamknięć rachunkowych i budżetów powiatowych i gminnych oraz instytucyi kredytowych i oszczędnościowych pozostających w bezpośrednim lub pośrednim zarządzie gmin i powiatów.

Wykazy te będą jednak odtąd tylko pisane — składane w biurze sejmowem dla użytku Wysokiego Sejmu.

Dodatki gminne do podatków bezpośrednich.

Z mocy ustawy krajowej z dnia 18. marca 1888 dz. u. kr. Nr. 36., względnie z mocy §. 82. ustawy z dnia 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51. i §. 86. ustawy z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24. zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na pobór w r. 1906 dodatków gminnych do podatków bezpośrednich w wysokości ponad 50% następującym gminom:

Powiat Biała.

w roku 1906 . . . . . 24 gminom

Powiat Bóbrka.

w roku 1906 . . . . . 26 gminom

Powiat Borszczów.

w roku 1906 . . . . . 2 gminom

Powiat Brody.

w roku 1906 . . . . . 2 gminom

Powiat Brzeżany.

w roku 1905 . . . . . 28 gminom
„ 1906 . . . . . 47 „

Powiat Brzozów.

w roku 1906 . . . . . 3 gminom

Powiat Chrzanów.

w roku 1906 . . . . . 2 gminom

Powiat Cieszanów.

w roku 1906 . . . . . 11 gminom

Powiat Czortków.

w roku 1906 . . . . . 6 gminom

Powiat Dobromil.

w roku 1906 . . . . . 41 gminom

Powiat Dolina.

w roku 1906 . . . . . 51 gminom

Powiat Drohobycz.

w roku 1906 . . . . . 17 gminom

Powiat Gorlice.

w roku 1906 . . . . . 16 gminom

Powiat Horodenka.

w roku 1906 . . . . . 4 gminom

Powiat Husiatyn.

w roku 1906 . . . . . 9 gminom

Powiat Jarosław.

w roku 1906 . . . . . 1 gminie

Powiat Jasło.

w roku 1906 . . . . . 1 gminie

Powiat Jaworów.

w roku 1906 . . . . . 2 gminom

Powiat Kałusz.

w roku 1906 . . . . . 21 gminom

Powiat Kolbuszowa.

w roku 1906 . . . . . 5 gminom

Powiat Kosów.

w roku 1905 . . . . . 7 gminom
„ 1906 . . . . . 13 „

Powiat Kraków.

w roku 1906 . . . . . 25 gminom

Powiat Mielec.

w roku 1906 . . . . . 18 gminom

Powiat Myślenice.

w roku 1906 . . . . . 1 gminie

Powiat Nowy-Sącz.

w roku 1906 . . . . . 23 gminom

Powiat Przemyśl.

w roku 1906 . . . . . 5 gminom

Powiat Przemyślany.

w roku 1906 . . . . . 1 gminie

Powiat Rawa ruska.

w roku 1906 . . . . . 7 gminom

Powiat Rohatyn.

w roku 1906 . . . . . 3 gminom

Powiat Sambor.

w roku 1906 . . . . . 4 gminom

Powiat Sanok.

w roku 1906 . . . . . 37 gminom

Powiat Skałat.

w roku 1906 . . . . . 2 gminom

Powiat Śniatyn.

w roku 1906 . . . . . 1 gminie

Powiat Sokal.

w roku 1906 . . . . . 16 gminom

Powiat Stary Sambor.

w roku 1906 . . . . . 14 gminom

Powiat Stryj.

w roku 1906 . . . . . 35 gminom

Powiat Tarnobrzeg.

w roku 1906 . . . . . 50 gminom

Powiat Tarnów.

w roku 1906 . . . . . 12 gminom

Powiat Tłumacz.

w roku 1906 . . . . . 3 gminom

Powiat Trembowla.

w roku 1906 . . . . . 1 gminie

Powiat Turka.

w roku 1906 . . . . . 8 gminom

Powiat Wadowice.

w roku 1906 . . . . . 9 gminom

Powiat Wieliczka.

w roku 1906 . . . . . 35 gminom

Powiat Zaleszczyki.

w roku 1906 . . . . . 2 gminom

Powiat Zbaraż.

w roku 1906 . . . . . 2 gminom

Powiat Złoczów.

w roku 1906 . . . . . 1 gminie

Powiat Żółkiew.

w roku 1906 . . . . . 22 gminom

Powiat Żydaczów.

w roku 1906 . . . . . 1 gminie

Dodatki gminne od podatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Z mocy ustawy krajowej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24. (§. 86), ustawy krajowej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51. (§. 82) i ust. kraj. z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. w brzmieniu ust. kraj. z 18. marca 1888 dz. u. kr. Nr. 36 (§. 80) zezwolił Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem następującym gminom na pobór wyższych dodatków gminnych do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina:

Brody — 73½% od mięsa i 100% od wina na lat 3 od r. 1906.

Budzanów — 100% od wina na lat 5 od r. 1906.

Dąbrowa — 100% od mięsa i wina na lat 3 od r. 1905.

Drohobycz — 75% od mięsa w r. 1905.

Gorlice — 100% od wina na lat 5 od r. 1906.

Jasło — 100% od mięsa na lat 5 od r. 1906.

Jaworów — 100% od mięsa i wina do końca r. 1910 tj. na lat 5 od r. 1906.

Jazłowiec — 75% od mięsa na lat 5 od r. 1906.

Knihinin wieś — od mięsa i wina na lat 5 od r. 1906.
Kopyczyńce — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1906.
Lisko — 80% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1907.
Monasterzyska — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1907.
Skole — 75% od mięsa na lat 5 od r. 1907.
Turka — 100% od wina na lat 5 od r. 1907.
Załoźce — 100% od mięsa i wina przez r. 1906.
Złoczów — 100% od mięsa i wina na lat 5 od r. 1906.

Opłaty gminne od napojów spirytusowych, piwa, miodu i t. d.

Na mocy postanowień §. 87. ustawy gminnej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24, jakoteż z mocy §. 83. ustawy gminnej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51. i §. 81. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 w brzmieniu ustawy z 18. marca 1888 dz. u. kr. Nr. 36. zezwolił Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, następującym gminom na dalszy pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa, miodu itp.

Bohorodczany na przeciąg roku 1906;
Brzozów do końca r. 1909;
Chrzanów od r. 1906 do końca r. 1908;
Kałusz od napojów spirytusowych do końca r. 1910, zaś od piwa do końca roku 1909;
Nadwórna od r. 1906 do końca r. 1908;
Sokołów od r. 1906 do końca r. 1910;
Tartaków od 1. września 1906 do końca r. 1910 od napojów spirytusowych, miodu i t. p., zaś od piwa od 1. września 1906 do końca r. 1909.
Zaleszczyki od r. 1906 do końca 1910;
ponadto zezwolił Wydział krajowy za zgodą c. k Namiestnictwa na pobór dalszy opłaty gminnej od słodzonych napojów spirytusowych gminie Chrzanów od r. 1906 do końca 1908.

Policya ogniowa.

Subwencya dla krajow. Związku ochotniczych straży pożarnych.

Uchwaloną przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 22. listopada 1905 subwencyę w kwocie 9.000 K dla kraj. Związku ochotniczych straży pożarnych we Lwowie wypłacił Wydziła krajowy na ręce Rady zawiadowczej tego Związku w dwóch ratach półrocznych, tj. 1. stycznia i 1. lipca.

Zarazem podaje Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu, że uchwałą z dnia 7. lipca 1906 postanowił wstawić do preliminarza budżetu na r. 1907 i w latach następnych subwencyę tę w podwyższonej kwocie 10.000 K, a to wskutek uchwały Wys. Sejmu z 22. listopada 1905 przekazującej Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia w budżecie na r. 1907 petycyę tego Związku o podwyższenie stałego zasiłku rocznego z 9.000 na 10.000 K.

Krajowy kurs pożarnictwa dla instruktorów straży pożarnych.

Zapowiedziany w czasie od 4. do 18. maja 1906 we Lwowie VIII. krajowy kurs pożarnictwa dla instruktorów straży pożarnych, urządzić się mający staraniem kraj. Związku ochotniczych straży pożarnych, nie odbył się głównie z powodu nie zgłoszenia się odpowiedniej ilości ukwalifikowanych kandydatów.

Lustracye straży pożarnych.

Podobnie, jak i w latach poprzednich przeprowadzał krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych lustracye tych straży. Na podstawie odnośnych sprawozdań rzeczonego

Związku wydał Wydział krajowy w każdym poszczególnym wypadku stosowne zarządzenia.

Ponadto Wydział krajowy wydał i w roku bieżącym cały szereg zarządzeń w kierunku organizacyi i należytego wykonywania obrony pożarnej.

Statystyka pożarów.

Podług przedłożonego przez krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych statystycznego zestawienia pożarów w roku 1905 było w kraju 1.052 wypadków pożaru.

W szczególności spaliło się 2.266 domów mieszkalnych, 2.995 budynków gospodarczych, 42 zakładów przemysłowych, 7 kościołów.

Szkodę materyalną obliczono na 5,052.600 K, z czego ubezpieczono szkody do wysokości zwyż 4,020.492 K, albowiem tę ostatnią kwotę wypłaciło w r. 1905 tytułem szkód ogniowych samo tylko krakowskie Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń.

Wypadków śmierci z powodu pożaru było 10.

Przyczyną pożarów było w 82 wypadkach podpalenie, w 142 wypadkach nieostrożne obchodzenie się z ogniem, w 40 wypadkach nieprzestrzeganie przepisów budowlanych, w 35 wypadkach pożar wzniecił piorun, zaś co do reszty wypadków przyczyny pożarów nie dało się wykryć.

Sprawy szkolne.

Zmiana ustawy o języku wykładowym w szkołach ludowych i średn.

Najwyższem postanowieniem z 15. lutego 1905, zakomunikowanem Wydziałowi krajowemu pismem c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 25. września 1905 l. 12.179 raczył Najj. Pan udzielić sankcyi uchwalonemu przez W. Sejm na posiedzeniu z 5. listopada 1904 projektowi ustawy, którą zmieniono postanowienia ustępu C. art. V. ustawy z 22. czerwca 1867 Dz. u. kr. Nr. 13. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich w tym kierunku, że minister oświaty może na wniosek Rady szkolnej krajowej postanowić, aby w poszczególnych szkołach średnich z językiem wykładowym polskim nauka języka ruskiego, a w poszczególnych szkołach średnich z językiem wykładowym ruskim nauka języka polskiego była przedmiotem obowiązkowej nauki.

Sankcya ustawy zmieniającej Art. 14. ustawy krajowej z 23. maja 1895 Nr. 57. Dz. u. kr.

Jego Ces. i król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z 4. kwietnia 1906 udzielił sankcyi uchwalonemu przez Sejm krajowy projektowi ustawy zmieniającej ustawę krajową z 23. maja 1895 Nr. 57. Dz. u. kr. o zakładaniu i urządzaniu publicznych szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci.

Nowela ta nadaje Radzie szkolnej krajowej prawo do organizowania 6-klasowych szkół wydziałowych żeńskich na szkoły licealne.

Sprawa przyspieszenia budowy szkół ludowych.

W tej sprawie przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

W sprawie systemizowania osobnych posad nauczycieli religii w szkołach ludowych.

Na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z d. 22. listopada 1905 wniósł p. Oleśnicki i tow. interpelacyę do Wydziału krajowego, na jakiej podstawie Wydział krajowy sprzeciwia się ustanowieniu osobnych posad nauczycieli religii w tych przypadkach, w których to systemizowanie w myśl ustawy z 22. czerwca 1899 Nr. 81. Dz. u. kr. może nastąpić tylko w porozumieniu z Wy-

działem krajowym — czem Wydział krajowy uzasadnia to swoje odporne stanowisko i jak zamierza na przyszłość postępować w tej sprawie.

Na tę interpelacyę wniesioną na schyłku sesyi sejmowej, na dwa dni przed jej zamknięciem, nie miał już Wydział krajowy sposobności odpowiedzieć w Sejmie. Ze względu jednak, że porusza ona sprawę nader ważną, w której Wydział krajowy zajął stanowisko zasadnicze, uważa za potrzebne udzielić Wysokiemu Sejmowi następującego wyjaśnienia:

Ustawa z 22. czerwca 1899 Nr. 81. Dz. u. kr. rozróżnia dwa przypadki systemizowania posady osobnego nauczyciela religii w szkołach ludowych, a to dla szkoły lub szkół znajdujących się w jednej miejscowości i dla szkół znajdujących się w dwóch lub kilku miejscowościach, należących do jednej parafii. Przepisy ustawy o systemizowaniu tych posad w obu przypadkach są zgoła odmienne.

W pierwszym przypadku ustawa przepisuje stanowczo, że gdzie istnieją warunki ogólne, w ustępie 1. §. 1. przytoczone, t. j. gdzie jest szkoła przynajmniej 4-klasowa albo wydziałowa, liczba tygodniowych godzin nauki religii wynosi przynajmniej 18, a liczba uczniów tego samego wyznania i obrządku przenosi 80, tam osobny nauczyciel religii będzie ustanowiony.

Całkiem inaczej brzmi zawarte w końcowym ustępie §. 1. postanowienie ustawy co do systemizowania posady osobnego nauczyciela religii w przypadku drugim. Opiewa ono tak: „Gdzie stosunki tego wymagają, może Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym ustanowić nauczyciela religii....“

Ustawa dopuszcza więc w tym przypadku jedynie możność systemizowania takiej posady, jeżeli stosunki tego wymagają.

Z zestawienia tego ustępu §. 1. z poprzedzającymi go ustępami wynika, że do uzasadnienia wniosku o systemizowanie posady katechety w tym drugim przypadku nie wystarcza wykazanie, że istnieją warunki ogólne określone w alinei pierwszej §. 1., ale nadto wykazanem być powinno, że zachodzą takie specyalne stosunki, które ustanowienia osobnej posady katechety wymagają, to znaczy czynią niezbędnem.

Takiego specyalnego uzasadnienia konieczności systemizowania posad nauczycieli religii w myśl końcowego ustępu §. 1. Wydział krajowy w pismach Rady szkolnej krajowej odnoszących się do tej sprawy, z reguły nie znajdował, nie mógł więc, interpretując ściśle przepis ustawy, oświadczyć się w w elu przypadkach za ustanowieniem tych posad. Gdziekolwiek jednak czy to z aktów sobie przedłożonych, czy w inny sposób nabrał przekonania, że stosunki istotnie tego wymagają, tam oświadczył się za systemizowaniem posad nauczycieli religii, jak tego dowodzi fakt, że od roku 1900 do 1905 systemizowano za zgodą Wydziału krajowego 85 posad osobnych nauczycieli religii.

Wydział krajowy nie może pominąć i tej uwagi, że wiele posad dawniej już systemizowanych w myśl pierwszego ustępu §. 1., nie może być obsadzonych dla braku ukwalifikowanych kandydatów, wobec czego systemizowanie nowych posad, przynajmniej na razie, nie miałoby żadnego praktycznego znaczenia. Wydział krajowy sądzi nadto, że nie odpowiadałoby intencyi ustawy, gdyby posady katechetów były dla braku kandydatów nieobsadzone tam, gdzie ustawa ustanowienia katechety bezwarunkowo wymaga, a gdyby pomimo tego ustanowione były posady katechetów tam, gdzie na to ustawa tylko pod pewnemi warunkami zezwala.

Podwyższenie płacy samoistnych katechetów przy szkołach ludowych.

Uchwałą z 21. listopada 1905 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesyi sejmowej zdał sprawę z udzielonego mu uchwałą Sejmu z 7. listopada 1904 polecenia co do zbadania sprawy podwyższenia płac samoistnych katechetów szkół ludowych i przedłożył Sejmowi odpowiednie w tym celu wnioski.

Ponieważ zbadanie powyższej sprawy ma według brzmienia uchwały sejmowej z 7. listopada 1904 nastąpić w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową, a Wydział krajowy dopiero po otrzymaniu opinii ze strony tej władzy może powziąść decyzyę w tej sprawie, przeto odniósł się Wydział krajowy pismem z 19. marca 1906 L. 116.496 do c. k. Rady szkolnej krajowej z prośbą o objawienie zdania w tym przedmiocie, a ewentualnie także o przedstawienie wniosków. Nie otrzymawszy aż do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania potrzebnych wyjaśnień i opinii Rady szkolnej krajowej, nie mógł Wydział krajowy przystąpić do decyzyi co do wniosków, jakie w tej sprawie Wysokiemu Sejmowi przedłożyćby należało.

Opłata na rzecz funduszu szkolnego od majątków podlegających należytości ekwiwalentowej.

Uchwałą z 18. października 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego sprawozdania wniosek o zaprowadzenie opłat na rzecz funduszu szkolnego krajowego od majątków podlegających należytości ekwiwalentowej.

Opłaty tego rodzaju istnieją w kilku krajach koronnych, a mianowicie: w Czechach na mocy ustawy krajowej z 8. czerwca 1898 Nr. 38 Dz. u. kr.;

w Morawii na mocy ustawy krajowej z 27. czerwca 1899 Nr. 68 Dz. u. kr.;

w Styryi na mocy ustawy krajowej z 23. grudnia 1901 Nr. 9. Dz. u. kr. z r. 1902;

w Istryi uchwalił Sejm analogiczną ustawę, która jednak nie otrzymała jeszcze Najwyższej sankcyi.

We wszystkich tych ustawach opłata wynosi 2% rocznie czyli 20% od dziesięcioletniej przez skarb państwa pobieranej należytości ekwiwalentowej wraz z dodatkami. Uwolnione są od tej opłaty majątki kraju, powiatów i gmin, majątki służące celom naukowym, dobroczynnym i humanitarnym, wreszcie majątki kościołów i beneficyów.

Dochód z tych źródeł wynosił: w Czechach w roku 1905 200.543 K, w Morawii preliminowano na r. 1906 dochód w kw. 80.000 K; w Styryi wynosił dochód w r. 1904 29.878 K.

Dla zyskania podstawy dla obliczenia dochodu z tego źródła w naszym kraju, zażądał Wydział krajowy od c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu wykazu należytości ekwiwalentowej wymierzonej na bieżące dziesięciolecie (1901—1910) od majątków tak nieruchomych jak i ruchomych w Galicyi.

Według odezwy tej Dyrekcyi z 10. maja 1906 L 48.885 wymierzono w dziesięcioleciu 1901—1910:

a) od majątku nieruchomego wartości 126,882.000 K należytość ekwiwalentową w kwocie . . . . 4,631.806 K

b) od czystej wartości majątku ruchomego, wynoszącej 102,764.000 K należytość ekwiwalentową w kwocie . . . . . 1,930.109 „

razem . . 6,561.915 K

2% roczna opłata na rzecz funduszu szkolnego wynosiłaby więc:

ad *a)* . . . . . 92.636 K
ad *b)* . . . . . 38.602 „

Razem . . 131.238 K

Nadmienić jednak należy, że w tem obliczeniu nie uwzględniono uwolnień od opłaty, jakie za wzorem wydanych dla innych krajów ustaw przyznaćby należało majątkom kraju, powiatów, gmin, kościołów, beneficyów, fundacyj i t. p., które to uwolnienia dochód z tego źródła zredukowałyby zapewne więcej niż o połowę powyższej sumy.

Ograniczenie przymusu szkolnego.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z 18. listopada 1905 w sprawie ograniczenia przymusu szkolnego, wydała Rada szkolna krajowa i ogłosiła w swoim Dzienniku urzędowym (Nr. 2. wydany 17. stycznia 1906) dwa okólniki do c. k. Rad szkolnych okręgowych i Zarządów szkół ludowych z 8. stycznia 1906 l. 7/pr. i 8/pr. W pierwszym Rada szkolna krajowa poleca ogłosić ponownie swe rozporządzenie z 29. sierpnia 1895 L. 453/pr., którem zwrócono uwagę na przepis art. 30. ustawy z 23. maja 1895 Nr. 57 Dz. u. kr., według którego dzieci fizycznie lub umysłowo dostatecznie nie rozwinięte, mogą na żądanie rodziców rozpocząć uczęszczanie do szkoły dopiero po ukończeniu siódmego roku życia. Drugim okólnikiem reprodukowano w całości rozporządzenie z 25. kwietnia 1900 L. 250/pr. w sprawie unormowania wakacyj w szkołach ludowych z uwzględnieniem potrzeb ludności rolniczej — i polecono Radom szkolnym okręgowym, aby treść tego rozporządzenia podały do wiadomości wszystkich Rad szkolnych miejscowych i Zwierzchności gminnych swego okręgu tudzież, aby postarały się o należyte wyjaśnienie sferom interesowanym udogodnień, wypływających z tego rozporządzenia.

Zarazem oznajmiła Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu, że umieściła w projekcie nowego regulaminu szkolnego o feryach szkolnych postanowienia, które Radom szkolnym miejscowym przyznają wielką swobodę co do rozdziału feryj na czas najbardziej pilnych robót gospodarskich.

Zakładanie i utrzymywanie ogrodów szkolnych przy szkołach ludowych wiejskich.

Uchwałą z 21. października 1905 wezwał Wysoki Sejm c. k. Radę szkolną krajową, aby z całym naciskiem przeprowadziła zakładanie ogrodów szkolnych przy szkołach ludowych, w którychby nauczyciele obowiązani byli do praktyki z dziećmi szkolnemi, i aby zapobiegła ich niszczeniu przy zmianie nauczyciela.

Wskutek tej uchwały wydała c. k. Rada szkolna krajowa okólnik z 19. maja 1906, L. 18.734, do wszystkich Rad szkolnych okręgowych z wezwaniem, aby się zajęły należytem jej wykonaniem w swoich okręgach. Do okólnika dołączono wskazówki w sprawie sposobu udzielania praktycznych wiadomości z zakresu nauki sadownictwa i warzywnictwa. Nadto w celu zapobieżenia niszczenia ogrodów szkolnych przy zmianie nauczyciela wydała Rada szkolna krajowa pod dniem 30. maja 1906, L. 13.739 i ogłosiła w numerze 13. swego Dziennika urzędowego, wydanym 20. czerwca 1906, okólnik do wszystkich Rad szkolnych okręgowych oraz Zarządów szkół pospolitych i wydziałowych, polecający wpisywanie do inwentarzy majątku szkolnego drzew i krzewów owocowych, zasadzonych w ogrodach szkolnych.

Seminaryum nauczycielskie z kierunkiem rolniczym.

Rada szkolna krajowa pismem z dnia 21. czerwca 1906, L. 24.317, uwiadomiła Wydział krajowy, że sprawozdaniem z 27. kwietnia 1906, L. 339/pr. przedstawiła c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty do decyzyi uchwałę Wosokiego Sejmu z 20. listopada 1905 w przedmiocie założenia jednego seminaryum nauczycielskiego z charakterem rolniczym, a zarazem, nawiązując do ogólnej akcyi w sprawie kreowania dalszych seminaryów nauczycielskich w kraju, wskazała, że stosownie do życzenia przedstawionego w sprawozdaniu sejmowej komisyi szkolnej

i we wniosku p. Cieleckiego, na tego rodzaju seminaryum nadawałyby się w pierwszej linii miasta Kęty lub Rudnik, jako miejscowości o wybitnym charakterze rolniczym. Dotychczas na wnioski te nie otrzymała Rada szkolna krajowa żadnej odpowiedzi.

Przekształcenie szkół wydziałowych żeńskich w kierunku praktycznym.

Zarząd krakowskiego Koła Pań Towarzystwa ku popieraniu krajowego przemysłu „O własnych siłach“ wniósł w r. 1904 do Wysokiego Sejmu petycyę o przekształcenie szkół wydziałowych żeńskich w kierunku praktycznym a ewentualnie o zorganizowanie nowych szkół z takim kierunkiem. Petycya ta została uchwałą Wysokiego Sejmu z 12. listopada 1904 przekazaną Wydziałowi krajowemu do załatwienia w porozumieniu z Radą szkolną krajową i do sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

W sprawie poruszonej powyższą petycyą, udzieliła Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu pismem z 13. sierpnia 1905 L. 13.449 wyczerpującej opinii, która z powodu spóźnionej pory nie mogła już być umieszczoną w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności. Umieszczamy ją przeto w niniejszem sprawozdaniu.

Petentki, pisze Rada szkolna krajowa, wychodzą z tego zapatrywania, że dzisiejsza szkoła wydziałowa wraz z nauką dopełniającą daje za mało wykształcenia praktycznego, że za mało przgotowuje do życia a zupełnie nie daje przygotowania do zarobkowania. Z tego też powodu okazuje się potrzeba stworzenia obok szkół wydziałowych osobnych szkół żeńskich z kierunkiem praktycznym, które według załączonego projektu należećby miały do kategoryi szkół wydziałowych.

Myśl sama stworzenia szkół przysposabiających do różnorodnych zawodów, w których ubogie dziewczęta znalazłyby godziwy zarobek i utrzymanie, jest niewątpliwie trafne i zasługuje na urzeczywistnienie, sposób jednak, w jaki zamierza ją urzeczywistnić wymienione Koło pań oraz Mieczysława Śleczkowska, nie wydaje się c. k. Radzie szkolnej krajowej praktycznym i nie da się przeprowadzić w ramach obowiązującej obecnie ustawy z 23. maja 1895 (Dz. u. kr. Nr. 57).

Nietylko bowiem projekt Mieczysławy Śleczkowskiej usuwa ze szkoły wydziałowej z kierunkiem praktycznym niektóre przedmioty (język niemiecki, geometryę z rysunkiem geometrycznym) przepisane art. 12. powyższej ustawy w szkołach wydziałowych, lecz co ważniejsza zmienia zasadniczo ich ustrój i cel ogólny.

Szkoły wydziałowe bowiem według projektu Mieczysławy Śleczkowskiej miałyby podawać wykształcenie ogólne tylko w zakresie elementarnym, natomiast głównym ich celem byłoby przysposobienie młodzieży do życia praktycznego przez wyuczenie odpowiedniego dla kobiet rękodzieła, gdy tymczasem według art. 11. i 13. przytoczonej ustawy szkoły wydziałowe nietylko przygotowywać mają młodzież żeńską do przyszłego jej stanowiska w rodzinie i w życiu, lecz nadto udzielać nauki sięgającej poza cel wskazany nauce w szkole pospolitej a więc dawać mają wykształcenie ogólne wyższe niż elementarne.

Szkoły według projektu Mieczysławy Śleczkowskiej nie byłyby przeto wydziałowemi w dzisiejszem zrozumieniu, lecz raczej zawodowemi szkołami robót, należącemi do kategoryi żeńskich szkół przemysłowych, do których uczenice mogłyby mieć wstęp po ukończeniu nauki codziennej. Tem samem mogłyby szkoły takie zastąpić dziewczętom naukę dopełniającą, która w myśl art. 23. wspomnianej ustawy ma na celu utwier-

dzić młodzież w nauce nabytej w szkole codziennej i uzupełnić tę naukę wiadomościami potrzebnemi kobiecie w jej życiu.

C. k. Rada szkolna krajowa przyznaje, że szkół takich w kraju naszym brakuje prawie zupełnie a te, które są, zawdzięczają swoje istnienie przeważnie ofiarności gmin, towarzystw lub osób prywatnych.

Pragnąc naukę praktyczną jak najbardziej rozpowszechnić, zwróciła na nią Rada szkolna krajowa szczególną uwagę, organizując naukę dopełniającą w szkołach miejskich a kierowała się przytem tą samą myślą, która jest podstawą projektu M. Śleczkowskiej i opartego na nim wniosku mianowicie, że nauka dopełniająca powinna uwzględniać przedewszystkiem praktyczne potrzeby życia.

Organizacya nauki dopełniającej w szkołach miejskich dokonaną została na razie prowizorycznie rozporządzeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 26. marca 1901 L. 8.683. Rada szkolna krajowa pragnie zebrać doświadczenie i spostrzeżenie, które w czasie późniejszym posłużą jej do wydania ogólnego statutu dla tej nauki

Według powyższego rozporządzenia plan nauki dopełniającej dla dziewcząt obejmować ma naukę robót kobiecych (mianowicie kroju) a gdzie to jest możliwe, także naukę prania, prasowania i gotowania, oprócz tego zaś naukę rachunków i korespondencyi w zakresie gospodarstwa kobiecego.

Gdzie stosunki na to pozwalają, tam plan nauki rozszerzony być może dodaniem innych przedmiotów objętych planem nauki codziennej a mających praktyczne znaczenie.

C. k. Rada szkolna krajowa nie wytknęła więc nauce dopełniającej jednostronnego kierunku t. j. aby dziewczęta nabyły uzdolnienia do zarobkowania, lecz pragnie, aby nauka ta podawała dziewczętom wiadomości potrzebne do prowadzenia gospodarstwa domowego, do utrzymania schludności w mieszkaniach, do przyrządzania zdrowego a taniego jadła, do pielęgnowania zdrowia rodziny i do wychowania dzieci.

Przez lepsze niż dotychczas wypełnianie tych obowiązków ze strony kobiet zwłaszcza w sferze ludności żyjącej z pracy rąk może podnieść się nietylko poziom tej właśnie klasy ludności, lecz także i stan kultury całego społeczeństwa

Niestety, rozwój nauki dopełniającej, którego c. k. Rada szkolna krajowa śledzi z baczną uwagą, nie jest jeszcze zwłaszcza w szkołach żeńskich tak pomyślny jakby sobie tego życzyć należało.

Na razie właśnie trudno było rozpowszechnić naukę prania, gotowania, prasowania a to głównie dla braku pomieszczenia, przyrządów, funduszów, niemniej też dla braku kwalifikowanych sił nauczycielskich.

Natomiast zaprowadzoną została we wszystkich prawie szkołach nauka robót kobiecych zwłaszcza szycia białego a w niektórych szkołach uczą też szycia na maszynach zakupionych staraniem funduszu szkolnego miejscowego.

C. k. Rada szkolna krajowa sądzi jednak, że nauka gospodarstwa domowego chociaż na razie udzielaną bywa tylko teoretycznie, będzie bardzo pożyteczną, jeżeli poda dziewczętom zasady hygieny, wyjaśni im ważność i warunki pracy, nauczy je ładu i rzetelnego spełniania obowiązków, opartego na trafnem ich zrozumieniu.

C. k. Rada szkolna krajowa nie ustanie w staraniach o rozwój nauki dopełniającej w kierunku praktycznym i kwestyę tę szczegółowo studyuje.

Reasumując powyższe uwagi, c. k. Rada szkolna krajowa nie popiera myśli tworzenia szkół wydziałowych z kierunkiem

praktycznym, natomiast uważa fachowe szkoły robót kobiecych, przyspasabiające dziewczęta do różnorodnych zawodów, w których mogłyby znaleść zarobek dla naszego kraju za potrzebne.

Szkoły takie mogłyby powstać samoistnie, jako szkoły żeńskie przemysłowe dla pewnych gałęzi robót kobiecych uwzględniając warunki danej miejscowości, bądź jako dopełniające kursa specyalne praktyczne w myśl art. 24. ustawy szkolnej z 23. maja 1895 (Dz. u. kr. Nr. 57) dla młodzieży, która naukę szkolną obowiązkową ukończyła.

Na razie nauka dopełniająca spełniać będzie zadanie, które petentki przekazać zamierzają projektowanym przez siebie szkołom z kierunkiem praktycznym, a nawet obok szkół takich, gdyby powstały, zakres nauki dopełniającej uwzględniać będzie kierunek praktyczny.

Szkoły polskie w Białej i Leszczynach.

Na utrzymanie szkół polskich w Białej i Leszczynach wyznaczył Wys. Sejm w myśl swej uchwały z 11. lipca 1902 w budżecie kraj. na r. 1906 subwencyę w kwocie 35.000 K.

Zarząd główny Towarzystwa szkoły ludowej, którego staraniem szkoły te na kresach kraju założone zostały, nadesłał Wydziałowi krajowemu sprawozdanie o stanie i działalności tych szkół w r. szk. 1905/6. Z tego sprawozdania wyjmujemy następujące daty:

Szkoła polska wydziałowa im. Tadeusza Kościuszki w Białej miała 483 uczniów (chłopców 289, dziewcząt 194) o 39 więcej niż w roku poprzednim, a o 127 więcej, niż w pierwszym roku istnienia (1898). Największy przyrost uczniów w porównaniu z latami poprzednimi, był z Białej (45), z Lipnika (22) i z Bielska (21). Z powodu znacznej liczby dzieci zapisanych w trzech najniższych klasach, otwarto dla nich klasy równorzędne tak, że obecnie chłopcy pobierają naukę oddzielnie od dziewcząt. Sił nauczycielskich liczy szkoła 10, w tem 4 żeńskie i 6 męskich. Dyrektorem jest p. J. Bobak.

Szkoła polska w Leszczynach czteroklasowa liczyła w tym samym czasie uczniów 124, uczenic 79, razem przeto 203 dzieci. Sił nauczycielskich wraz z kierownikiem cztery.

Sprawozdanie zaznacza, że szkoły polskie w Białej i Leszczynach wchodzą obecnie w stadyum pełnego rozwoju, wytrzymując konkurencyę z równorzędnemi szkołami niemieckiemi i stały się poważnym czynnikiem narodowej oświaty na kresach.

Wskutek uchwały Wys. Sejmu, polecającej Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał sprawę ukrajowienia szkół polskich w Białej i Leszczynach, odniósł się Wydział krajowy pismem z 28. lutego 1906 l. 116.504 do Rady szkolnej krajowej o objawienie zdania, czyli przyjęcie tych szkół na etat krajowy ze względu na ustawę z 22. czerwca 1867 Nr. 13. Dz. u. kraj. o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich i wynikające stąd dalsze konsekwencye byłoby wskazanem a zarazem o oznajmienie, jaki roczny wydatek wynikłby z tego dla funduszu szkolnego krajowego. Po otrzymaniu tej opinii przedłoży Wydział krajowy swe sprawozdanie w tym przedmiocie Wys. Sejmowi.

Fundusz szkolny krajowy.

Zaległości czynne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych.

Należytości czynne byłych funduszów szkolnych okręgowych, przelanych do funduszu szkolnego krajowego, wy-

nosiły z końcem roku 1904 wedle ostatniego sprawozdania ogółem . . . . . 47.554 K 86 g
z której, wedle budżetu miała wpłynąć w roku 1905 kwota 5.000 K.

Na podstawie obrachunków przeprowadzonych przez c. k. Radę szkolną krajową ze stronami konkurencyjnemi tudzież z powodu przeniesienia do rubryki prestacye szkolne, odpisano w ciągu roku 1905 ogółem . . . . . 6.095 „ 33 „

Ogólne należytości czynne z powyższego tytułu wynosiły . . . . . 41.459 K 53 g

Na poczet tej należytości spłacono w roku 1905 . . . . . 1.847 „ 06 „

pozostało zatem w zaległości z końcem roku 1905 . . . . . 39.612 K 47 g.

Wedle budżetu ma wpłynąć w roku 1906 z tego tytułu kwota 5.000 a wpłacono faktycznie po koniec września 1906 kwotę 3.899 K 96 g.

Oprócz tego miał fundusz szkolny krajowy do żądania od miejskiego funduszu szkolnego okręgowego krakowskiego, tytułem zwrotu udzielonych z funduszu krajowego po koniec roku 1894 zaliczek wedle ostatniego sprawozdania ogółem. . . . . 179.465 K 31 g

Na poczet tej zaległości zapłacono w roku 1905 przez gm. Kraków jedną ratę . 7.536 „ 70 „

pozostała zatem w zaległości z tego tytułu z końcem roku 1905 jeszcze kwota . 171.928 K 61 g, na poczet której nic nie zapłacono po koniec września 1906.

Orzeczeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z 13. grudnia 1904 L. 38.505 (akt LW. 126.525/04) nałożono na gminę Kraków obowiązek dopłacenia funduszowi szkolnemu krajowemu z tytułu ustawowej 12% prestacyi szkolnej za rok 1895 kwoty 59.448 K 62 g.

Przeciw temu orzeczeniu wniosła gmina Kraków rekurs, jak akt LW. 51.577/05, który dotychczas nie został załatwiony a gmina też nic na poczet tej należytości nie zapłaciła po koniec września 1906.

Prestacye szkolne.

Należytość zaległa z początkiem roku 1905 z tytułu wszystkich prestacyi szkolnych wynosiła wedle ostatniego sprawozdania kwotę . . . . . 1,719.132 K 86 g
z tego odpisano w ciągu roku 1905 . . 13 294 „ 61 „
pozostało . . 1,705.838 K 25 g

Należytość bieżąca za rok 1905 wedle zamknięcia rachunków za ten rok wynosiła . . . . . 2,902.044 „ 97 „
razem . . 4,607.883 K 22 g

Na to zapłacono w roku 1905 . 3,087.467 „ 02 „
pozostała zaległość z końcem r. 1905 . 1,520.416 K 20 g
a po strąceniu zaległości biernej z końcem roku 1805 wynoszącej wedle zamknięcia rachunków . . . . . 49.024 „ 96 „
właściwa zaległość czynna z końcem roku 1905 wynosiła . . . . . 1,471.391 K 24 g.

Wedle budżetu ma wpłynąć z tego tytułu jako należytość bieżąca za rok 1906 kwota 3,140.000 K a wpłacono faktycznie po koniec września 1906 kwotę 1,686.273 K 53 g.

Celem spiesznego i energicznego ściągnięcia tych zaległych prestacyi — o ile nie są opłacane razem z podatkami — przesyła się co roku szczegółowe wykazy wszystkim c. k. Starostwom, a zarazem uprasza się Prezydyum c. k. Namiestnictwa o przynaglenie w tej sprawie.

Ostatnie także zarządzenie dotyczące stanu zaległości po koniec roku 1905, zostało już dawno wydane.

Zaliczki na budynki szkolne.

Stan niespłaconych zaliczek na budynki szkolne z końcem roku 1904 wynosił według ostatniego sprawozdania ogólną kwotę . . . . . 3.183 K — g
Na to spłacono w roku 1905 . . . . 1.263 „ 68 „

Stan niespłaconych zaliczek z końcem r. 1905 wynosi jeszcze kwotę . . . . 1.919 K 32 g.

Od czasu utworzenia po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 22. września 1892 osobnego funduszu pożyczkowego na budowę szkół, nie udziela się już zaliczek z funduszu szkolnego krajowego, lecz tylko ściąga się raty dotychczas nie spłacone.

W ciągu roku 1906 ma wpłynąć według budżetu z tego tytułu kwota 150 K, a zapłacono faktycznie po koniec września 1906 kwotę 63 K 68 g.

Taksy szkolne.

Zaległe należytości taks spadkowych, przypadające na rzecz funduszu szkolnego krajowego, wynosiły z końcem roku 1904 wedle ostatniego sprawozdania . . . . 184.341 K 01 g
w ciągu roku 1905 odpisano . . . . 9.321 „ 40 „

pozostało . . 175.019 K 61 g.

Należytość bieżąca za rok 1905 wedle zamknięcia rachunków . . . . . 210.846 „ 66 „

razem . . 385 866 K 27 g
na to zapłacono w roku 1905 . . . 189.257 „ 55 „

pozostało w zaległości z końcem roku 1905 . 196.608 K 72 g.

Wedle badżetu ma wpłynąć z tego tytułu w r. 1906 jako należytość bieżąca 170.000 K, a wpłacono faktycznie po koniec września 1906 — 184.255 K 51 g.

Szczegółowe wykazy zaległych z końcem roku 1905 taks szkolnych przesłano z początkiem r. 1906 wszystkim c. k. Starostwom z prośbą o rychłe przymusowe ich ściągnięcie a równocześnie proszono Prezydyum c. k. Namiestnictwa o przynaglenie Starostw do tej czynności.

Oprócz tego prowadzi się w tej sprawie z c. k. Sądami, Starostwami, Urzędami podatkowymi, Dyrekcyami skarbowemi i Magistratem lwowskim bardzo liczne korespondencye.

Inne należytości funduszu szkolnego krajowego.

Inne należytości czynne wynosiły z końcem roku 1904:
Odsetki od kapitałów . . . . . 920 K 11 g
Dochody z dóbr, realności i innych praw . 5 821 „ 82 „
Daniny . . . . . 474 „ 95 „
Rozmaite wpływy . . . . . 32.396 „ 95 „

razem . . 39.613 K 83 g
Z tego odpisano w ciągu r 1905 ogółem kwotę 1.777 „ 64 „

pozostało . . 37.836 K 19 g

Należytości bieżące za r. 1905 wedle zamknięcia rachunków:

Odsetki od kapitałów . . 70.634 K 48 g
Dochody z dóbr i realności . 43.492 „ 41 „
Daniny . . . . . 706 „ 94 „
Zysk ze sprzedaży książek szkol. 5.670 „ — „

Dodatek z c. k. Skarbu państwa	109.885 K 92 g	
Rozmaite wpływy . . .	190.540 „ 23 „	420.929 K 98 g
ogółem . .		458.766 K 17 g
Na to zapłacono w ciągu roku 1905 . .		420.682 „ 32 „
pozostało w zaległości z końcem r. 1905 ogółem		38.083 K 85 g.

Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Majątek tego funduszu wynosił z końcem roku 1904 w efektach nominalnej wartości 204.184 K 88 g.

Odsetki od efektów przyniosły w roku 1905 ogólnego dochodu 8.128 K 76 g, z którego rozdzielono tytułem bezzwrotnych zasiłków na budowę szkół, a to:

po 800 K gminom Dzierżaniny, Słotwina i Zarządowi Towarzystwa szkoły ludowej w Samborze — razem .	2.400 K
po 700 K gminie Poręba mała	700 „
po 600 K gminom Ochojno i Zagórzany — razem .	1.200 „
po 500 K gminom Lewniowa, Wytrzyszczka, Lgota, Jędruszkowce, Janówka, Podstolice — razem .	3.000 „
gminie Łysa góra	300 „
gminie Hoczwi	200 „
po 154 K gminom Dąbrówka morska i Skrzydlna .	300 „
Ogółem rozdano w roku 1905 . .	8.100 K.

Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

Subwencya dla kursów dla analfabetów.

Przekazane Wydziałowi krajowemu petycye o subwencye dla polskich i ruskich kursów dla analfabetów udzielono c. k. Radzie szkolnej celem zbadania i objawienia zdania. Pismem z 8. listopada 1905 l. 40.555 przedłożyła Rada szkolna krajowa Wydziałowi krajowemu sprawozdanie c. k. Rad szkolnych okręgowych w Kołomyi, Złoczowie, Czortkowie, Zbarażu, Nowym Sączu, Gorlicach, miejskiej we Lwowie, w Podgórzu, Stryju, Tarnowie, miejskiej w Krakowie, w Rudkach, Rawie, Żółkwi, Tarnopolu, Husiatynie i Borszczowie, z których wynika, że w tych okręgach szkolnych utrzymywane są głównie staraniem Towarzystwa szkoły ludowej szkółki początkowe i kursa dla dorosłych analfabetów, że jednakże akcya dotychczasowa zmierzająca do uchylenia analfabetyzmu jest na ogół bardzo słabą. Liczba analfabetów, którzy w roku szkolnym 1904/5 uczęszczali na kursa nauki czytania i pisania, urządzone przez wspomniane Towarzystwo i ruskie Towarzystwo pedagogiczne w kilkunastu miejscowościach w kraju, wynosiła według przybliżonego obliczenia już z włączeniem miast Lwowa i Krakowa około 1.000, a liczba tych, którzy z pomyślnym skutkiem ukończyli te kursa, była niezawodnie znacznie mniejszą. Jest to więc dopiero początek akcyi, ale spodziewać się należy, że z czasem przy należytem poparciu i opiece społeczeństwa i władz szkolnych, akcya ta poczęta z inicyatywy prywatnej, rozwinie się na szerszą skalę i przyniesie wydatniejsze rezultaty. Wydział krajowy określił swe stanowisko wobec tej akcyi w piśmie z 18. marca 1904, l. 106.930 (podanem do wiadomości Wysokiego Sejmu) wyrażając przekonanie, że wyjść ona powinna z łona samego społeczeństwa i opierać się przedewszystkiem na środkach lokalnych, a zostawać zawsze pod ścisłą kontrolą naczelnej władzy szkolnej.

Widząc ze sprawozdania Rad szkolnych, że warunki te zostały spełnione i uznając, że pewna pomoc ze strony kraju dla dalszego rozwoju rozpoczętej działalności jest wskazaną i po-

trzebną, upoważnił Wydział krajowy c. k. Radę szkolną krajową do wstawienia w preliminarz funduszu szkolnego krajowego na rok 1907 na zasiłki dla kursów dla analfabetów kwoty 2.000 K, z którego to kredytu Rada szkolna krajowa mogłaby udzielać według swego uznania zasiłków kursom najbardziej na to zasługującym. Po upływie roku gotów będzie Wydział krajowy w miarę dalszego rozwoju akcyi wziąć pod rozwagę kwestyę dalszego ewentualnie wydatniejszego subwencyonowania tych kursów z funduszów krajowych.

Zakład wychowawczy „Rodziny Maryi" w Łomnej.

Zakład wychowawczy imienia „Rodziny Maryi", obejmujący 8-klasową szkołę żeńską, która co do 4 niższych klas uzyskała już w roku 1903 prawo publiczności, wniósł w roku 1905 petycyę do Wysokiego Sejmu o udzielenie subwencyi na restauracyę i adaptacyę budynków służących na pomieszczenie szkoły i mieszkania dla wychowanek i nauczycieli. Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Jak z relacyi c. k. Rady szkolnej okręgowej w Turce złożonej c. k. Radzie szkolnej krajowej wynika, chodzi tu o wykonanie robót restauracyjnych i adaptacyjnych w budynkach realności, zakupionej niedawno przez Zakład, który rorszerzając się ciągle, nie może się już pomieścić w budynkach dotychczasowych. Koszta tych robót obliczone są na 15 tysięcy koron, z czego jednak połowa pokrytą zostanie z innych źródeł, tak, że subwencya 8.000 K wystarczyłaby na pokrycie wydatku.

Rada szkolna okręgowa a za nią i krajowa popierają gorąco petycyę ze względu na bardzo pożyteczną działalność Zakładu, który jest wielkiem dobrodziejstwem dla całej okolicy, udzielając za skromną opłatą wychowania i wykształcenia dziewczętom ze średniej klasy ludności.

Petycya klasztoru św. Hildegardy w Białej.

Klasztor św. Hildegardy otrzymuje w mieście Białej 4-klasową szkołę pospolitą żeńską, połączoną z 5-klasową szkołą wydziałową. Jakkolwiek językiem wykładowym w tych szkołach jest język niemiecki, to jednak Zarząd szkoły dokłada starania, aby uczenice nabyły znajomości języka polskiego i w tym celu utrzymuje w szkole nauczycieli specyalnie w języku polskim ukwalifikowanych. Uczenice wychodzące ze szkoły wydziałowej utrzymywanej przez klasztor przechodzą celem dalszego kształcenia się do seminaryum nauczycielskiego w Krakowie, a przy składaniu wstępnych egzaminów nie napotykają na żadne trudności językowe. W roku bieżącym zakłada klasztor utrakwistyczne seminaryum nauczycielskie żeńskie, dlatego wniósł petycyę do Wysokiego Sejmu o subwencyę z funduszów krajowych.

Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm uchwałą z 21. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1907.

Rada szkolna krajowa popiera w piśmie z 16. września 1906 L. 28.281 powyższą petycyę zaznaczając, że seminaryum dopiero ma być założone.

Petycye prywatnych seminaryów nauczycielskich żeńskich w Stanisławowie i Sokalu.

Przekazane uchwałą Wysokiego Sejmu z d. 22. listopada 1905 do zbadania i sprawozdania petycye prywatnych seminaryów nauczycielskich żeńskich w Stanisławowie i Sokalu o subwencyę na utrzymanie — zostały zbadane przez Wydział krajowy za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej, a badanie to wykazało, że oba zakłady, utrzymywane staraniem swych założycieli, są dobrze prowadzone i przynoszą pożytek społeczeństwu.

Prywatne seminaryum żeńskie w Stanisławowie, założone w r. 1904, powstało z prywatnego zakładu wychowaw-

czego im. Lenartowicza i jest własnością Oddziału Towarzystwa pedagogicznego a dyrektorem Zakładu jest katecheta c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego, ksiądz Franciszek Skarbowski. W pierwszym roku istnienia, 1904/1905 obejmował Zakład I. i II. kurs, dwa dalsze kursy miały powstać w latach 1906/7 i 1907/8. Liczba uczenic na I. i II. kursie w r. 1905/6 wynosiła około 90. Grono nauczycielskie składa się z profesorów miejscowych szkół średnich i nauczycieli szkół wydziałowych. Zakład utrzymuje się głównie z opłat uiszczanych przez uczenice i z subwencyi udzielanej przez gminę m. Stanisławowa w kwocie 2.000 K rocznie. Dochody nie wystarczają jednak na utrzymanie Zakładu a rok szkolny 1904/5 zamknięto niedoborem w kwocie przeszło 2.000 K.

Seminaryum nauczycielskie żeńskie w Sokalu jest własnością p. Kazimiery Markowskiej. Istnieje ono od roku 1903/1904 w ten sposób, że co roku otwarte są dwa kursy, a to na przemian, w jednym roku I. i III., w następnym II. i IV. Kierownikiem Zakładu jest profesor Pokorny, nauki udzielają nauczyciele c. k. Seminasyum nauczycielskiego męskiego, opieka zaś pod względem wychowawczym sprawowaną jest z wielką troskliwością i sumiennością przez Siostry Felicyanki. Do Zakładu uczęszcza około 50 uczenic, które po ukończeniu IV. roku prawie wszystkie zdają ogzamin dojrzałości w państwowych seminaryach nauczycielskich, zatem Zakład ten przysparza krajowi co roku około 20 dobrze przygotowanych sił nauczycielskich.

Rada szkolna krajowa stwierdza, że fundusze, którymi Zakład ten rozporządza nie mogą wystarczyć na odpowiednie zaopatrzenie go w środki naukowe, dlatego wnosi na udzielenie mu subwencyi w kwocie 1.000 K.

Pomimo tego poparcia i pomimo niezaprzeczonej pożyteczności obu Zakładów, Wydział krajowy zasadniczo nie może się oświadczyć za subwencyonowaniem przez kraj prywatnych seminaryów nauczycielskich, istnienie ich bowiem dowodzi tylko braku potrzebnej ilości c. k. państwowych seminaryów nauczycielskich, do których zakładania i utrzymywania nie kraj ale c. k. Rząd jest obowiązany. Jedynie wzgląd na konieczną potrzebę utrzymania w Stanisławowie istniejącego tam prywatnego Seminaryum, dopóki c. k. państwowe założonem nie zostanie, skłonił Wydział krajowy do postanowienia, aby do budżetu na r. 1908 wstawić dla tego Zakładu subwencyę w kwocie 1.000 K.

Petycya SS. Nazaretanek we Lwowie o jednorazową wyższą subwencyę

Zgromadzenie Sióstr Nazaretanek osiadłszy we Lwowie przed kilkunastu laty, zakupiło przy ulicy Unii Lubelskiej dwa domy i w nich urządziło Zakład naukowo-wychowawczy, który na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z 11. sierpnia 1904 l. 27.824 uzyskał prawo publiczności.

Na tych realnościach ciąży dotychczas dług hipoteczny około 20.000 K, nadto zaciągnęło Zgromadzenie na urządzenie wodociągów, kanalizacyi, pokrycie dachów itp. pożyczkę w kwocie 6.000 K, na której spłatę brak mu funduszów.

Zgromadzenie to bowiem nie posiada oprócz wspomnianych domów, żadnego innego majątku a opłaty pobierane za utrzymanie i naukę uczenic są bardzo niskie, zaledwie wystarczają na pokrycie kosztów utrzymania wychowanek i wynagrodzenia dla nauczycieli udzielających nauk w Zakładzie.

Z tego powodu wniosło Zgromadzenie w r. 1905 do Wysokiego Sejmu petycyę o udzielenie jednorazowego datku w kwocie 6.000 K na spłatę zaciągniętych długów — którą to petycyę Wysoki Sejm uchwałą z 21. listopada 1905 odesłał do Wydziału

krajowego dla zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1907.

Rada szkolna w swem pismie z 25. lipca 1906 l. 29.981 poparła petycyę i przedstawiła wniosek na udzielenie jednorazowej subwencyi 4.000 K ze względu, że Zakład naukowy utrzymywany przez SS. Nazaretanki rozwija się pomyślnie i ogółowi wielką korzyść przynosi, dalej z uwagi, że proszący konwent bez znaczniejszej pomocy z funduszów publicznych nie mógłby spełniać należycie przyjętych na siebie obowiązków.

Wydział krajowy ogranicza się na przedstawieniu tego wniosku do decyzyi Wysokiego Sejmu ze względu, że Zgromadzenie SS. Nazaretanek pobiera już z funduszu szkolnego krajowego stałą roczną subwencyę w kwocie 800 K.

Zakład sierót im. Modesty Zagórskiej w Śniatynie.

Towarzystwo dom dobroczynności w Śniatynie opiekujące się istniejącym w tem mieście od r. 1901 Zakładem dla sierót im. Modesty Zagórskiej, wniosło w r. 1905 do Wysokiego Sejmu petycyę o przyznanie subwencyi na utrzymanie tego Zakładu. Petycyę tę odesłał Wysoki Sejm uchwałą z 21. listopada 1905 do Wydziału krajowego dla zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1907.

Zakład dla sierót im. Modesty Zagórskiej w Śniatynie daje pomieszczenie około 30 dzieciom, przyjmując przeważnie sieroty bez opieki, wieku od lat 5—12 i udzielając im nauk elementarnych na podstawie planu nauki dla szkół 4-klasowych i nauki gospodarstwa domowego. Połowę tych dzieci utrzymuje Zakład zupełnie bezpłatnie, innych rodzice lub opiekunowie składają tylko nieznaczne opłaty wynoszące zaledwie po kilka koron miesięcznie. Resztę kosztów utrzymania dzieci w Zakładzie pokrywane są z dochodów majątku zarodowego wynoszącego 8.000 K, z datków Towarzystwa dam dobroczynności i z kwesty SS. Felicyanek, które są kierowniczkami Zakładu.

Według relacyi c. k Rady szkolnej okręgowej w Śniatynie kierunek wychowawczy w Zakładzie jest pod każdym względem wzorowy, czem Zakład zjednał sobie powszechne uznanie i wzięcie w okolicy. Z powodu niedostatecznych funduszów walczy jednak Zakład z ciągłemi niedoborami, które znajdują częściowe pokrycie jedynie w ofiarach litościwych ludzi.

Rada szkolna krajowa poleca petycyę do uwzględnienia z wnioskiem na przyznanie Zakładowi stałej rocznej subwencyi w kwocie 100 K, którą też Wydział krajowy wstawił do preliminarza Rubr. IV. wydatków fund. kraj. na r. 1907.

Petycya o subwencyę na kursa nauki języka ruskiego dla uczenic szkół wydziałowych.

Ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie wniosło do Wysokiego Sejmu petycyę o subwencyę na kursa nauki języka ruskiego dla dziewcząt uczęszczających do miejskich szkół wydziałowych, którą to petycyę Wysoki Sejm uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Według oznajmienia Rady szkolnej krajowej kursa te przeznaczone dla uczenic szkół wydziałowych miejskich, w których język ruski nie jest przedmiotem obowiązkowym, odbywały się w roku szkolnym 1905/1906 w szkole prywatnej im. Szewczenki w 4 oddziałach. Kursa te wizytował c. k. inspektor szkolny okręgowy dnia 9. czerwca 1906 i zastał:

na	I. kursie	5	obecnych	na 20	zapisanych.
„	II. „	16	„	„ 69	„
„	IV. „	17	„	„ 36	„

Kurs III. nie był wizytowany.

Wyniki nauki na wszystkich kursach stwierdzono dobre. Ponieważ już w ubiegłym roku szkolnym uczono języka ruskiego, jako przedmiotu nadobowiązkowego w 7 szkołach wydziałowych żeńskich a od d. 1. września 1906 zaprowadzono tę naukę jeszcze w trzech szkołach pozostałych, przeto obecnie ze względu na potrzeby młodzieży żeńskiej, kursy te nie mają praktycznej doniosłości.

Ze względu wszakże, że kursa wspomniane w okresie przejściowym oddały pewne usługi i były o tyle pożyteczne, że pewna ilość dziewcząt, w szczególności także Polek, nauczyła się języka ruskiego, oświadczyła się Rada szkolna za udzieleniem Towarzystwu pedagogicznemu za utrzymywanie tych kursów jednorazowej subwencyi w kwocie 400 K.

Petycya wyznaniowej szkoły izraelickiej w Bolechowie o subwencyę.

Uchwałą z 21. listopada 1905 odesłał Wysoki Sejm petycyę Inspekcyi 3-klasowej szkoły i przełożeństwa gminy wyznaniowej izraelickiej w Bolechowie o subwencyę Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1907.

Według opinii Rady szkolnej krajowej z 9. września 1906 l. 35.596 trzyklasowa szkoła wyznaniowa izraelicka w Bolechowie, posiadająca prawo publiczności na podstawie rozporządzenia Ministerstwa wyznań i oświaty z 1. października 1902 l. 30.809, jako jedna z najstarszych szkół wyznaniowych izraelickich w kraju, ze wszechmiar zasługuje na subwencyę z funduszów krajowych tak ze względu na pomyślny stan nauki i uobyczajenia młodzieży szkolnej jak i ze względu na trudności materyalne, z jakiemi Inspekcya utrzymująca tę szkołę walczyć musi. Dość powiedzieć, że w dniu 1. maja b. r. musiano dla braku funduszów powstrzymać wypłatę pensyj nauczycielom tej szkoły.

Ze względu na powyższy stan rzeczy tudzież z uwagi na to, że w razie zwinięcia tej szkoły powstałaby konieczność utworzenia przy szkołach publicznych w Bolechowie co najmniej 4 klas nadetatowych albo zorganizowania osobnej szkoły, co pociągnęłoby za sobą znaczne nowe obciążenie funduszu szkolnego krajowego, Rada szkolna krajowa poparła jak najusilniej petycyę, o której mowa.

Z tych powodów Wydział krajowy byłby już w preliminarzu na rok 1907 zaproponował Wysokiemu Sejmowi przyznanie subwencyi na podtrzymanie szkoły izraelickiej w Bolechowie; gdy jednak opinia Rady szkolnej krajowej nadeszła dopiero 11. września b. r. już po zestawieniu i wydrukowaniu preliminarza funduszu szkolnego krajowego na r. 1907, przeto Wydział krajowy, zdając sprawę Wysokiemu Sejmowi o stanie rzeczy, postanowił odnieść się do Rady szkolnej krajowej, aby do preliminarza na rok 1908 wstawiła dla szkoły izraelickiej z prawem publiczności w Bolechowie subwencyę w takiej kwocie, jaka jest potrzebną dla podtrzymania bytu tej szkoły.

Petycye Józefy Goldblatt i Maryi Hild o subwencyę na Zakłady naukowe żeńskie.

Uchwałą z 22. listopada 1905 przekazane zostały Wydziałowi krajowemu do zbadania petycye Józefy Goldblatt o subwencyę na utrzymanie żeńskiej szkoły gimnazyalnej we Lwowie i Maryi Hild o subwencyę na Zakład naukowy żeński w Przemyślu.

Według pisma Rady szkolnej krajowej z 14. kwietnia 1906 l. 10.284 oba te zakłady rozwijają się pomyślnie i świadczą wiele dla uczenic ubogich, oba więc zasługują na poparcie.

P. Józefa Goldblatt utrzymuje od r. 1899 6 klasową szkołę gimnazyalną we Lwowie, do której uczęszcza około 150 uczenic,

zaś p. Marya Hild otworzyła w Przemyślu w r. 1904 liceum żeńskie, do którego w 1. roku zapisało się tylko 41 uczenic. Przyczyną tego jest wysoka opłata szkolna, którą kierowniczka mogłaby zniżyć i zapewnić przez to swej szkole liczniejszą frekwencyę, jeżeliby uzyskała subwencyę z funduszu krajowego.

Warsztat dla młodzieży szkół średnich w Krakowie.

Dr. Henryk Jordan założył w Krakowie na wiosnę 1906 r. warsztat dla młodzieży szkół średnich, w którym do końca roku szkolnego 1905/1906 pracowało 107 uczniów, po 6 godzin tygodniowo każdy, wykonując według umyślnie dla tego celu sporządzonego planu, rozmaite roboty z zakresu stolarstwa, tokarstwa i ślusarstwa.

Próba wypadła bardzo dobrze, zainteresowanie się rzeczą tą między młodzieżą szkolną ogromne, pracowano z zapałem i wytrwale. Opinia pedagogów, którzy zwiedzali Zakład, wypadła korzystnie a mianowicie także opinia c. k. krajowego inspektora szkolnego, który z polecenia Rady szkolnej krajowej Zakład ten zwiedził.

Wobec tego postanowił Dr. Jordan Zakład ten utrwalić, aby był czynny przez cały rok szkolny. Warsztat został urządzony w całej pełni dla 100 pracowników w 4 grupach po 25 i umieszczony jest w odstąpionym na ten cel przez gminę m. Krakowa lokalu na ul. Podzamcze.

Gdy jednak koszta utrzymania warsztatu wyniosą co najmniej 4—5 tysięcy koron rocznie a to na opłatę dwóch nauczycieli, zakupno materyału surowego do roboty, naprawę i dokupywanie zużytych narzędzi, a ewentualnie także na światło i opał, wniósł Dr. Jordan do c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty prośbę o udzielenie rocznej subwencyi 2.000 K, a równocześnie zwrócił się także do Wydziału krajowego o wyjednanie u Wysokiego Sejmu subwencyi w rocznej kwocie 1.000 K.

Wydział krajowy odniósł się o opinię do Rady szkolnej krajowej, która w piśmie z 12. października 1906 l. 45.989 oświadczyła, że warsztaty te są nader pożyteczne dla młodzieży, stanowią bowiem bardzo pożądane uzupełnienie jednostronnego wykształcenia umysłowego, wyrabiają siły fizyczne, uczą sprawności i bystrości a także poszanowania pracy.

Z tych powodów niemniej z uwagi, że młodzież szkolna, zwłaszcza starsza i zdolniejsza, często pozbawiona troskliwej opieki domowej, potrzebuje sposobności do spędzania wolnego od nauki czasu w sposób przyjemny, pożyteczny i zdrowy — i że to, co dotychczas pod tym względem zrobiono, nie zupełnie wystarcza, postanowił Wydział krajowy poprzeć wobec Wysokiego Sejmu sprawę subwencyonowania warsztatów Dra Jordana i zaproponować udzielenie na ten cel stałej rocznej subwencyi 1.000 K.

Gdy jednak w chwili, gdy wynik badania doszedł do wiadomości Wydziału krajowego, preliminarz budżetu na rok 1907 był już zamknięty, postanowił Wydział krajowy ograniczyć się na razie na tem sprawozdaniu, zaś subwencyę 1.000 K dla warsztatów Dra Jordana wstawić do preliminarza funduszu szkolnego krajowego na r. 1908.

Szkoła nauk politycznych we Lwowie.

Od roku 1902 istnieje we Lwowie Towarzystwo „Szkoła nauk politycznych", którego zadaniem jest uprawianie i rozpowszechnianie nauk społecznych i politycznych ze szczególnem uwzględnieniem stosunków społeczeństwa polskiego. Do tego celu dąży Towarzystwo przez utrzymywanie biblioteki i pracowni naukowych, przez wydawnictwo dzieł i pism, ogłaszanie konkursów, subwencyonowanie prac naukowych, przez urządzanie kursów, wykładów, pogadanek i dyskusyi z dziedziny nauk

społecznych, wreszcie przez wycieczki naukowe, konferencye i zjazdy przedstawicieli nauk społecznych.

Na razie, dla braku środków finansowych, skierowało Towarzystwo swą działalność głównie na urządzanie systematycznych wykładów naukowych, i w przeciągu lat trzech urządziło 6 kursów, z których cztery pierwsze, systematyczne, obejmowały kurs nauk podstawowych, kurs ekonomiczny, kurs prawno-polityczny i kurs bieżących kwestyi politycznych, dwa zaś ostatnie, uzupełniające poświęcone były wypełnieniu luk w poprzednich kursach. Razem w tych 6 kursach odbyło się 46 wykładów w 223 godzinach wykładowych.

Wykłady te wygłosiło ogółem 28 prelegentów. Prawie wszystkie wykłady traktowały o przedmiotach, do których w literaturze polskiej nie ma podręczników, wykłady zaś monograficzne, a szczególnie wykłady sprawom i stosunkom polskim poświęcone, miały za przedmiot najczęściej kwestye, nietylko w polskiej ale i w ogóle w żadnej literaturze nietknięte i podawały z najlepszego źródła informacye, które słuchacz skąd inąd mozolnymi wysiłkami byłby musiał zdobywać. Frekwencya tych wykładów była stosunkowo znaczna, ogółem na wszystkich wykładach 6 kursów było 9.649 osób, między temi 1.512 kobiet, przeciętna cyfra słuchaczów z wszystkich wykładów wszystkich 6 kursów wynosiła 42. Główny kontyngent słuchaczów stanowiła młodzież uniwersytetu i szkoły politechnicznej.

Towarzystwo pragnęłoby rozszerzyć wykłady do 2 godzin dziennie, zarazem jednak rozwinąć działalność seminaryjną i wydawniczą, do której potrzebne są jednak znaczniejsze i trwalsze dochody. Z tego powodu wniosło Towarzystwo, na którego czele stoi prof. Dr. Władysław Ochenkowski, petycyę do Wysokiego Sejmu o subwencyę roczną w kwocie 2.000 K.

Petycyę tę przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, którego wynik podany powyżej.

Sprawy konserwatorskie.

Sprawozdania z czynności gron c. k. konserwatorów.

Uchwałą z 22. listopada 1905 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby proponując wydatek w Rubr. VI. budżetu krajowego na utrzymanie kancelaryj konserwatorskich, wzywał corocznie grona konserwatorów do przedłożenia sprawozdania z czynności w ciągu ubiegłego roku.

Wezwaniu temu oba Grona c. k. konserwatorów czynią zadość, a sprawozdania ich sięgające po koniec roku 1905 znajdują się w aktach Wydziału krajowego.

Restauracya kościoła św. Anny w Krakowie.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm petycyę proboszcza kollegiaty św. Anny w Krakowie o subwencyę na restauracyę kościoła św. Anny — Wydziałowi krajowemu do zbadania po wysłuchaniu Grona c. k. konserwatorów i sprawozdania.

Badanie wykazało, że restauracyę kościoła akademickiego św. Anny w Krakowie z powodu niebezpieczeństwa, grożącego temu cennemu zabytkowi barokowej architektury, musiano rozpocząć jeszcze w lecie 1905 r. Przedewszystkiem musiano się zabrać do naprawy miedzianego dachu i częściowej wymiany zbutwiałych i zagrzybionych wiązań dachowych i wykonano te najpilniejsze roboty kosztem 12.000 K. Roboty te, na które zarząd kościoła miał niespełna 1.000 K, wykonano za pieniądze pożyczone przez proboszcza ks. Dr. Caputę, który oświadczył, że spłaci tę pożyczkę z własnych dochodów bez żadnej subwencyi.

Z wiosną r. 1906 wzięto się do dalszych a pilnych robót, aby kościół zabezpieczyć trwale od uszkodzeń. Naprawiono mianowicie jeszcze kilka dalszych uszkodzonych części dachu nad nawą główną, dano nowy dach nad zakrystyą i zabrano się do naprawy dachu na kopule kościelnej i latarni nad nią. Przy sposobności tych napraw dachu okazała się konieczna potrzeba naprawy kamiennego gzymsu koronującego zewnątrz bęben kopuły tudzież innych robót kamieniarskich. Wszystkie te roboty niecierpiące zwłoki, muszą być wykonane przed nastaniem zimy, a koszt ich po potrąceniu 12.000 K wydanych w roku 1905, oblicza Grono c. k. konserwatorów na 36.000 K.

Na pokrycie tego wydatku nie ma zarząd kościoła żadnych funduszów prócz procentu od kapitału 700 K, dochodu ze składek obliczonego na 500 K i subwencyi miejskiej 1.000 K, która ma być dopiero wstawioną do budżetu na r. 1907. Na konkurencyę parafialną również liczyć nie można, parafia bowiem św. Anny liczy zaledwie 620 dusz, pozostaje przeto jako jedyny środek subwencya z funduszów krajowych i państwowych. Do subwencyi państwowej kościół św. Anny ma tem większy tytuł, że jest kościołem uniwersyteckim i że w nim odbywają się nabożeństwa dla młodzieży szkół średnich.

Wobec wykazanej niezbędnej konieczności restauracyi tak cennego zabytku archeologicznego, wobec zupełnego prawie na razie braku funduszów na ten cel, wobec znacznej bardzo ofiary poniesionej na restauracyę kościoła przez obecnego proboszcza, wreszcie ze względu na to, że fundusz krajowy dotychczas żadną jeszcze kwotą do restauracyi tego kościoła się nie przyczynił — postanowił Wydział krajowy wstawić do preliminarza funduszu krajowego na r. 1907 subwencyę na restauracyę kościoła św. Anny w kwocie 10.000 K, a zarazem przedstawić w swoim czasie Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyznanie na ten cel jeszcze dalszej subwencyi w kwocie 8.000 K pod warunkiem, jeżeli ze skarbu państwa przyznaną zostanie na cel tej restauracyi subwencya w sumie co najmniej równej subwencyi krajowej t. j. w kwocie 18.000 K.

Restauracya kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie.

Uchwałą z 31. października 1903 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wdrożenie rokowań z c. k. Rządem celem wyjednania subwencyi z c. k. Skarbu państwa na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie.

Pismem z 23. lipca 1906 l. 48.358 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty dotychczas nie wydało jeszcze decyzyi co do wysokości subwencyi, jaka z c. k. Skarbu państwa na restauracyę tego kościoła ma być przyznaną, że jednak przyznało na rok 1904 pierwszą ratę subwencyjną w kwocie 4.000 K, zaś na r. 1905 drugą ratę w kwocie 1.000 K, które już wyasygnowano, ponadto wstawiło w preliminarz na r. 1906 trzecią ratę w kwocie 3.000 K.

Nadmienia się, że z funduszu krajowego wydano po koniec roku 1906 na cel tej restauracyi ogółem 32.000 K.

Petycya o subwencyę na restauracyę krużganków klasztornych przy kościele OO. Franciszkanów w Krakowie.

Uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm ponowną petycyę konwentu O. O. Franciszkanów w Krakowie o subwencyę na restauracyę krużganków klasztornych Wydziałowi krajowemu do sprawozdania.

Już w sprawozdaniu zeszłorocznem podał Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do wiadomości swą uchwałę z 3. stycznia 1905, którą postanowił przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek na uchwalenie na cel powyższy subwencyi z funduszu

krajowego aż do wysokości zasiłku, jaki na tę restauracyę z c. k. Skarbu państwa rzeczywiście przyznanym zostanie.

Uchwałę tę zakomunikował wówczas Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, a w piśmie z 5. marca 1905 l. 115.160 przypomniał tę sprawę c. k. Namiestnictwu z prośbą o oznajmienie, czyli i jaka decyzya w tej sprawie przez c. k. Ministerstwo została powziętą. Na to otrzymał odpowiedź, że c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia reskryptem z 6. września 1905 l. 33.167 przyznanie subwencyi uczyniło zawisłem od wykonania restauracyi ściśle według programu opracowanego przez centralną komisyę zabytków sztuki i pomników historycznych w Wiedniu, reskryptem zaś z 13. października 1905 l. 12.761 oznajmiło, że pod tym tylko warunkiem zarządza na razie wstawienie do preliminarza państwowego na rok 1906 kwoty 2.500 K jako subwencyi na konserwacyę tych krużganków. Sporządzony przez konwent OO. Franciszkanów na podstawie programu c. k. Komisyi archeologicznej kosztorys restauracyi przedłożyło c. k. Namiestnictwo relacyą z 1. lutego 1906 l. 9.630 c. k. Ministerstwu, które jednak dotąd jeszcze nie powzięło decyzyi w tej sprawie.

Wobec tego stanu rzeczy nie wstawił Wydział krajowy do preliminarza na rok 1907 żadnej subwencyi na cel restauracyi wspomnianych krużgankach.

Kościół św. Katarzyny w Krakowie.

Na restauracyę kościoła św. Katarzyny w Krakowie przyznał W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 subwencyę w kwocie 35.000 K płatną w 5 ratach i wstawił pierwszą ratę tej subwencyi w kwocie 7.000 K do budżetu kraj. na r. 1906.

Ponieważ subwencya ta została przyznaną pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd z funduszów państwa przyzwoli na ten cel subwencyę w takiej samej jak kraj wysokości, przeto Wydział krajowy zarządził wypłatę wstawionej do budżetu r. 1906 pierwszej raty subwencyi dopiero po stwierdzeniu, że dwie pierwsze raty subwencyi państwowej po 5.000 K za lata 1903 i 1904 już zostały wypłacone, a trzecią i czwartą ratę tejże subwencyi, również w kwotach po 5.000 K, wstawiono do preliminarza budżetu państwowego na r. 1906 i 1907.

O tem zawiadomił Wydział krajowy c. k. Namiestnictwo pismem z 28. marca 1906 l. 35.027.

Petycya o subwencyę na restauracyę kościoła paraf. w Szczercu.

Komitet dla odnowienia kościoła parafialnego w Szczercu wniósł w r. 1905 do W. Sejmu petycyę o subwencyę, a W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowi do zbadania, po wysłuchaniu zdania c. k. konserwatorów i sprawozdania.

Według opinii c. k. konserwatorów, przedłożonej Wydziałowi krajowemu pismem z 30. lipca 1906 l. 84 kościół w Szczercu z powodu swej starożytności i pięknej architektury zasługuje w zupełności na konserwacyę i pomoc publiczną — dlatego c. k. konserwatorowie proponują przyznanie na cel restauracyi subwencyę w kwocie 2.000 K.

Subwencyę tę zamierza Wydział krajowy zapreliminować w budżecie krajowym na r. 1908, ponieważ opinia c. k. konserwatora nadeszła już po zestawieniu preliminarza na r. 1907.

Subwencya na restauracyę kościoła w Starym Wiśniczu.

Ks. Franciszek Ratowski, proboszcz w Starym Wiśniczu, wniósł w r. 1904 petycyę o subwencyę na restauracyę tamtejszego starożytnego kościoła parafialnego, którą to petycyę W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania, po wysłuchaniu grona c. k. konserwatorów i sprawozdania.

Kościół w Starym Wiśniczu, pochodzący z pierwszej połowy XVI. wieku, należy zdaniem c. k. konserwatorów do najcenniejszych zabytków w naszym kraju i wymaga koniecznie rychłej restauracyi tak zewnątrz, jak i wewnątrz Restauracya kościoła podjętą i przeprowadzoną już została częściowo kosztem parafian, mianowicie wykonano nowe wiązanie dachowe i pokryto kościół dachówką, również wieża kościelna otrzymała nowy hełm stylowy i pokrytą została dachówką; sygnaturkę, grożącą zawaleniem się, zastąpiono nową i pokryto blachą miedzianą. Wszystkie te roboty wykonano według planów i pod kierunkiem architekty p. Hendla, kosztem około 25.000 K, które poniosła konkurencya parafialna. Zachodzi jednak niezbędna potrzeba dalszych robót restauracyjnych około murów i fasad kościoła, które w wielu miejscach mocno się zarysowały; także wnętrze kościoła wymaga koniecznie reatauracyi. Na koszta połączone z temi robotami brak zupełny funduszów, na konkurencyę parafialną bowiem, wycieńczoną nadto wydatkiem około 20.000 K na restauracyę budynków plebańskich, niepodobna na razie nakładać dalszych ciężarów.

Kosztorys sporządzony przez p. Hendla, obliczający wydatki potrzebne na 51.600 K, został przez konserwatora p. Dra Feliksa Koperę zredukowany do *minimum*, które jednak wynosi jezzcze pokaźną sumę około 30.000 K. Z tej kwoty, zdaniem Wydziału kraj., powinna jedną trzecią pokryć konkurencya, jedną trzecią kraj, resztę zaś c. k. Skarb państwa. Gdy zaś wszystkie roboty nie prędzej jak w ciągu lat trzech wykonane być mogą, postanowił Wydział krajowy zaproponować W. Sejmowi uchwalenie subwencyi w kwocie 10.000 K, płatnej w trzech ratach, z których pierwszą w kwocie 4.000 K wstawił do preliminarza na r. 1907 — dalsze zaś dwie po 3.000 K wstawioneby zostały ewentualnie do budżetów dwóch lat następnych.

Subwencya na restauracyę rzym. kat. kościoła parafialnego w Brzozdowcach.

Wskutek uchwały W. Sejmu z 11. lipca 1902, którą przekazano Wydziałowi kraj. do zdadania petycyę rzym. kat urzędu parafialnego w Brzozdowcach o subwencyę na restauracyę tamsejszego kościoła, Wydział krajowy po wszechstronnem zbadaniu tej sprawy za pośrednictwem c. k. konserwatorów i na ich wniosek postanowił wstawić do preliminarza funduszu krajowego na r. 1907 subwencyę kwocie 3.000 K na restauracyę tego kościoła.

Przyznanie tej subwencyi uzasadnione jest tem, że skutkiem stwierdzonej przez c. k. konserwatorów cechy zabytkowej tego kościoła, koszta restauracyi a względnie przebudowy, właśnie dla zachowania tej cechy zabytkowej muszą być znacznie zwiększoue ponad miarę zwyczajnej restauracyi.

Nadmienia się, że według kosztorysu sporządzonego przez prof. Talowskiego, koszta restauracyi wyniosą w gotówce przeszło 57.000 K.

Starożytny tryptyk w kościele w Sromowcach niżnych.

W Sromowcach niżnych, w powiecie nowotarskim, znajduje się stary drewniany kościółek a w nim tryptyk z datą r. 1572, złożony z dwóch skrzydeł bocznych i części środkowej, z nyżą na niskiej podstawce, będącej częścią integralną tryptyka. Rozwarty tryptyk mierzy 2 metry, wysokość skrzydeł 1·45 m, wysokość podstawki 37 ctm. Tryptyk ten przypisywany Witowi Stwoszowi, jest drewniany, skrzydła otoczone płaskim ornamentem na tle złotem grawirowanem, wnętrze malowane na podkładzie kredowym, bardzo pięknie i stylowo.

O subwencyę na restauracyę tego zabytku wniósł w roku 1905 expozyt przy kościele w Sromowcach niżnych petycyę do W. Sejmu, która uchwałą z 22. listopada 1905 przekazaną zo-

stała Wydziałowi krajowemu do zbadania, po wysłuchaniu zdania c. k. konserwatorów i sprawozdania.

Grono c. k. konserwatorów w Krakowie na podstawie szczegółowego sprawozdania wysłanego na miejsce fachowego znawcy, wyraziło opinię, że tryptyk powyższy zasługuje na restauracyę i zaproponowało przyznanie na ten cel subwencyi z funduszu krajowego w kwocie 1.000 K.

Petycya o subwencyę na restauracyę kościoła OO. Bernardynów w Brzeżanach.

Petycya ta przekazaną została uchwałą W. Sejmu z 10. listopada 1904 Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesyi.

Ponieważ stwierdzono, że zamierzona przez konwent restauracya ma na celu jedynie odczyszczenie kościoła, a roboty te ze stanowiska konserwatorskiego mają tylko podrzędne znaczenie, postanowił Wydział krajowy na wniosek grona c. k. konserwatorów nie przedkładać W. Sejmowi wniosku na udzielenie subwencyi, wychodząc z założenia, że nieznaczne stosunkowo koszta tych robót powinny być w całości pokryte ze źródeł lokalnych.

Cerkiew parafialna w Brodach.

Wskutek uchwały sejmowej z 10. listopada 1904 przekazującej Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycyę Zarządu gr. kat. cerkwi parafialnej w Brodach, zarządziło grono c. k. konserwatorów na prośbę Wydziału krajowego bliższe zbadanie tej cerkwi, a w relacyi z 25. sierpnia 1905 l. 169 oświadczyło się za udzieleniem subwencyi w kwocie 2.000 K, na pokrycie kosztów restauracyi tej cerkwi. Cerkiew ta jest bowiem zabytkiem z XVII. wieku ciekawym z tego względu, że w drugiej połowie XVIII. wieku przerobioną została z pierwotnego kościółka i że w konstrukcyi jej kopuły zaznacza się wpływ budownictwa drzewnego na murowane.

Wobec tego Wydział krajowy wstawił do preliminarza na r. 1907 subwencyę 2.000 K na restauracyę tego zabytku.

Cerkiew w Tłustem.

Wskutek uchwały sejmowej z 22. listopada 1905, polecającej Wydziałowi krajowemu zbadanie i sprawozdanie o petycyi gr. kat. Komitetu parafialnego w Tłustem, Wydział krajowy przedkłada następujące sprawozdanie:

W Tłustem istnieje mała drewniana cerkiewka, pochodząca z XVIII. wieku, która z powodu zbyt małych rozmiarów oddawna już nie odpowiada potrzebom religijnym ludnej, przeszło 2.000 dusz liczącej parafii. Z tego powodu postanowił Komitet parafialny kosztem 48.000 K wybudować nową, obszerniejszą cerkiew, a to na tem samem miejscu, na którem stoi dawna cerkiewka, którąby skutkiem tego musiała być rozebraną. Sprzeciwił się temu c. k. konserwator prof. Talowski, który oglądnąwszy budynek cerkiewny w maju 1905, orzekł, że budynek ten jest cennym zabytkiem starej ruskiej architektury, że powinien być odrestaurowany i pozostać na swem dotychczasowem miejscu. Wobec tego orzeczenia c. k Starostwo zabroniło burzenia starej cerkiewki i nakazało utrzymać ją w dotychczasowym stanie, a zarazem poleciło przystąpić do naprawy dachu.

Petenci podnoszą, że skutkiem tego spadł na konkurencyę nieprzewidziany ciężar i to dwojaki, bo wydatek na konserwacyę starej cerkwi i na zakupno gruntu pod budowę nowej. Gdy zaś wydatki te ponoszone być mają ze względów na cele publiczne, przeto domagają się petenci subwencyi z funduszów publicznych.

Grono c. k. konserwatorów w piśmie z 6. lipca 1906 l. 63 oświadczyło Wydziałowi krajowemu, że cerkiew w Tłustem jest jednym z najpiękniejszych zabytków ludowego budownictwa drewnianego, a nadto zbudowaną jest z materyału tak zdrowego

*

i mocnego, że może być z łatwością przez długie jeszcze lata utrzymaną. Z tego powodu wnosi grono c. k. konserwatorów o wyjednanie u W. Sejmu subwencyi 1.000 K na restauracyę tej cerkwi pod warunkiem jednak, że będzie ona rzeczywiście albo w samem Tłustem konserwowaną, albo też przeniesioną do innej mniejszej gminy, gdzie doskonale służyć może jeszcze celom kultu, w której to sprawie należałoby się porozumieć z J. Eksc. ks. Metropolitą.

Cerkiew w Nichowicach

Grono c. k. konserwatorów przedłożyło Wydziałowi krajowemu pismem z 10. października 1905 l. 160 podanie Zwierzchności gminnej w Nichowicach (ad Laszki Zawiązane, w pow. Rudczańskim) z prośbą o udzielenie subwencyi 1.000 K. na restauracyę starożytnej cerkiewki. Prośbę tę uzasadniła gmina tem, że kiedy postanowiwszy budowę nowej cerkwi, chciała starą zburzyć i sprzedać materyał, otrzymała ze strony c. k. konserwatora zakaz burzenia starej cerkiewki a natomiast nakaz naprawienia jej, na co nie posiada funduszów.

Ponieważ grono c. k. konserwatorów poparło tę prośbę z powodu, że stara cerkiewka przedstawia cenny i typowy obraz krajowego budownictwa drewnianego, postanowił Wydział krajowy wstawić na cel restauracyi tej cerkwi kwotę 500 K. do preliminarza budżetu kraj. na r. 1907.

Petycya o subwencyę na zabytki w Haliczu.

W petycyi wniesionej do W. Sejmu w r. 1905 burmistrz m. Halicza i gr. kat. paroch tamtejszy domagają się subwencyi na dokończenie „konserwacyi“ tamtejszej cerkwi, na przeprowadzenie wykopalisk w Haliczu i okolicy, wreszcie na założenie w Haliczu muzeum starożytności.

Petycyi tej, przekazanej przez W. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania, grono c. k. konserwatorów uchwaliło nie poprzeć. Subwencya bowiem na restauracyę cerkwi jest zbędną wobec tego, że cerkiew ta została już (przy pomocy zasiłku z fund. kraj. w kwocie 9.000 K) w całości odrestaurowaną, kosztów zaś jej utrzymania nie powinien ponosić fundusz krajowy lecz miejscowa konkurencya parafialna.

Bezcelową również, zdaniem grona c. k. konserwatorów, byłaby subwencya na przeprowadzenie wykopalisk w Haliczu i okolicy, gdyż grono c. k. konserwatorów przeprowadziło już dawniej dokładne poszukiwania archeologiczne dokoła samej cerkwi i w jej podziemiach celem wyjaśnienia przypuszczeń, że odnajdą się tam ślady mniemanej dawnej budowy, lecz wszelkie poszukiwania wykazały bezpodstawność tych zapatrywań. Rozkopy zaś w innych stronach Halicza i okolicy mogłyby mieć widoki powodzenia i rzetelną wartość tylko wówczas, gdyby się niemi zajęli ludzie fachowi, wobec czego udzielenie subwencyi na cel tak ogólnikowo określony i bez gwarancyi naukowego traktowania sprawy, nie może być wskazanem.

Wreszcie co do subwencyi na założenie Muzeum parafialnego starożytności oświadczyło grono, że nie może wyrazić opinii w tej sprawie, gdyż przekracza to jego kompetencyę.

Starożytna bożnica w Leszniowie.

Petycyę przełożeństwa gminy izrael. w Leszniowie o zapomogę na restauracyę starożytnej bożnicy tamże, przekazał W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu do zbadania po wysłuchaniu zdania c. k. konserwatorów i sprawozdania.

Wobec tego, że jak się okazało, chodzi tu nie o zasiłek na restauracyę, ale o stałą roczną zapomogę na konserwacyę tego zabytku, postanowił Wydział krajowy zgodnie z opinią

c. k. konserwatorów nie proponować przyznania subwencyi, ponieważ wydatek na konserwacyę budynku, odrestaurowanego już przy pomocy zasiłku z funduszu krajowego, powinna ponosić sama gmina wyznaniowa.

Restauracya kościoła OO. Karmelitów we Lwowie

Z powodu petycyi OO. Karmelitów lwowskich o subwencyę na restauracyę ich kościoła, którą to petycyę W. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania po wysłuchaniu zdania grona konserwatorów i do sprawozdania, Wydział krajowy zasięgnął opinii c. k. konserwatorów co do charakteru pomnikowego tego kościoła. W piśmie z 8. listopada 1906 l. 55 stwierdziło grono c. k. konserwatów, że kościół ten jest cennym zabytkiem przeszłości (fundowany w r. 1634 przez Alexandra Zasławskiego, księcia na Ostrogu i Alexandra Kuropatwę kanclerza Lwowskiego) i że roboty około restauracyi kościoła i odnowienia fasady przy dobudowie drugiej wieży wykonano w sposób zupełnie odpowiedni. Wydatek na te roboty wyniósł około 20.000 K, których klasztor nie mający żadnego majątku, bez pomocy z funduszów publicznych pokryć nie jest w możności. Wobec tego Wydział krajowy byłby już do preliminarza na r. 1907 wstawił subwencyę w kwocie 2000 K na częściowe pokrycie tego wydatku; ponieważ jednak opinia c. k. konserwatorów nadeszła już po zamknięciu preliminarza, postanowił Wydział krajowy przedstawić W. Sejmowi wniosek na przyznanie tej subwencyi dopiero w preliminarzu na r. 1908.

Sprawy teatralne.

Teatr miejski we Lwowie

Teatr miejski we Lwowie po upływie pierwszego sześciolecia swego istnienia, w ciągu którego scena polska pod dyrekcyą Tadeusza Pawlikowskiego stanęła na prawdziwie artystycznej wyżynie, przeszedł z dniem 1. lipca 1906 pod dyrekcyę p. Ludwika Hellera.

Podczas ostatniego sezonu teatralnego 1905/6 wysunęła się na pierwszy plan opera, której przedstawienia rozpoczęły się już w ostatnich dniach września 1905 i trwały bez przerwy do końca marca 1906. W tym sześciomiesięcznym sezonie dano przeszło 80 przedstawień operowych, wystawiono trzy niegrane dotychczas we Lwowie opery („*Chopin*“ Oreficego, „*Werther*“ Masseneta i „*Samson i Dalila*“ Saint Saënsa) i przedstawiono publiczności cały szereg polskich i obcych śpiewaków i śpiewaczek. Wielka romaitość repertuaru, występy coraz to nowych sił, staranna i umiejętna reżyserya, niemniej doskonale prowadzona orkiestra (kapelmistrze: Podesti, Ribera i Czelansky) sprawiły, że ubiegły sezon operowy był jednym z najlepszych ze wszystkich dotychczasowych — a nadzwyczaj liczna frekwencya publiczności (60 przedstawień w zupełnie wysprzedanej sali) zapewniła przedsiębiorstwu, pomimo ogromnych kosztów, także finansowe powodzenie.

W nowym kontrakcie dzierżawy zawartym przez gminę m. Lwowa z p. Ludwikiem Hellerem (p. Pawlikowski nie stanął do konkursu) na czas od 1. lipca 1906 do końca czerwca 1912 umieszczono wszystkie przez Wydział krajowy wymagane postanowienia mające na celu zabezpieczenie Reprezentacyi kraju należnego wpływu na losy i kierownictwo subwencyonowanego przez kraj teatru. Wobec tego udzielił Wydział krajowy temu kontraktowi swego zatwierdzenia, a nowa dyrekcya rozpoczęła swą działalność już od 1. lipca 1906, urzą-

dzając w sezonie letnim przedstawienia dramatu i komedyi w Krynicy, operetki zaś w Krakowie. Z początkiem września br. rozpoczął się właściwy sezon teatralny we Lwowie. Przedstawienia te nie rokujące materyalnych korzyści, zapewniły licznemu personalowi teatralnemu utrzymanie przez dwa miesiące, co Wydział krajowy uważa za zasługę obecnej dyrekcyi. Zaznaczyć wypada, że nowa dyrekcya znacznie wzmocniła personal dramatu zwłaszcza udziale ról kobiecych i że dba o wielkie urozmaicenie repertuaru.

Przedstawienia teatralne dla młodzieży szkolnej.

W nowym kontrakcie dzierżawy teatru miejskiego we Lwowie nałożono na dzierżawcę teatru obowiązek urządzania w każdą sobotę popołudniowych przedstawień dla młodzieży szkolnej po cenach znacznie zniżonych i według repertuaru ułożonego w porozumieniu z komisyą teatralną.

Urządzanie takich przedstawień zażądał Wydział krajowy na wniosek Rady szkolnej krajowej, uznając zgodnie z naczelną władzą szkolną potrzebę i doniosłość estetycznego wykształcenia młodzieży a zarazem godziwej dla niej rozrywki i upatrując w przedstawieniach teatralnych łatwiejszy i przystępniejszy od innych środek takiego kształcenia. Urządzanie takich przedstawień będzie miało i ten dodatni skutek, że odwodzić będzie przynajmniej znaczną część młodzieży od uczęszczania na inne nieodpowiednie dla niej przedstawienia teatralne i inne.

Wydział krajowy odniósł się także do Dyrekcyi teatru polskiego w Krakowie i do Dyrekcyi subwencyonowanego teatru ruskiego z wyrażeniem życzenia, aby podobne przedstawienia dla młodzieży szkolnej u siebie zaprowadziły.

Wydział Ruskiej Besidy, zarządzający ruskim teatrem, oznajmił Wydziałowi krajowemu, że polecił Dyrekcyi teatru, aby przynajmniej raz na miesiąc urządzała przedstawienia dla młodzieży szkolnej i przyrzekł uwzględniać to żądanie przy zawieraniu przyszłych kontraktów z dyrektorami teatru.

Fundusz emerytury aktorów teatru polskiego we Lwowie.

Z fundacyi Stanisława hr. Skarbka istnieje we Lwowie i jest od r. 1893 w zarządzie Wydziału krajowego fundusz emerytury aktorów, z którego począwszy od r. 1857 wypłaca się emerytury wysłużonym aktorom oraz zaopatrzenia ich wdowom i sierotom. Fundusz ten przeznaczony pierwotnie dla aktorów teatru hr. Skarbka, urósł w ciągu szeregu lat do znacznej wysokości i ma obecnie około 550.000 koron majątku zakładowego. Po ustaniu przywileju teatralnego fundacyi Skarbkowskiej a następnie także po zwinięciu teatru hr. Skarbka i powstaniu na jego miejsce teatru miejskiego we Lwowie, obowiązujące dotychczas statuta tego funduszu nie odpowiadały już faktycznym stosunkom i wymagały koniecznie zmiany, której Wydział krajowy dokonał, przeprowadziwszy przedtem gruntowne zbadanie całej sprawy tak pod względem prawnym jak i finansowym. Nowy statut przez Wydział krajowy wydany z datą 25. czerwca 1906, zatwierdzony przez c. k. Namiestnictwo 17. lipca 1906, l. 90.022 — polepsza bez narażenia funduszu, dotychczasowe emerytury. Podstawa finansowa funduszu znacznie została rozszerzoną przez to, że wszyscy członkowie personalu teatralnego muszą należeć do funduszu emerytalnego, co wprowadzono przez nałożenie na dzierżawcę teatru w kontrakcie dzierżawy obowiązku, aby przy angażowaniu personalu teatralnego wyraźnie zastrzegł warunek należenia do funduszu emerytalnego.

Teatr miejski w Krakowie.

Sprawozdanie komisyi teatralnej za dwa ostatnie półrocza stwierdza, że pod nową dyrekcyą p. Ludwika Sosnowskiego-

Solskiego poziom artystyczny widowisk teatralnych nie obniżył się a gra aktorów na ogół lepiej była wyreżyserowana. Pomimo pewnych luk w personalu i zdarzających się niekiedy pomyłek w obsadzie ról, i pomimo niedostatecznego uwzględnienia w repertuarze nowości zagranicznych, publiczność daje wyraźne dowody zadowolenia z obecnego kierownictwa, bo uczęszcza do teatru tak gromadnie, jak jeszcze nigdy nie uczęszczała. W I. półroczu 1906 w teatrze krakowskim liczba widzów wynosiła przeszło 55.000, dochód brutto 126.000 K.

Ogłoszenie konkursu na utwory sceniczne polskie.

Ponieważ od rozpisania ostatniego konkursu na polskie utwory dramatyczne upłynęły już 3 lata, rozpisał Wydział krajowy 2. kwietnia 1906 do L. 33.921 konkurs dramatyczny z terminem do nadsyłania prac konkursowych po dzień 31. grudnia 1906. Fundusz na nagrody konkursowe wynosi 2 000 K i pozostawiony jest do dyspozycyi komisyi konkursowej. Do konkursu dopuszczone zostały oraz sztuki odpowiednie dla teatrów amatorskich włościańskich, dla których przeznaczono osobną nagrodę w kwocie 500 K.

Do komisyi konkursowej zaprosił Wydział krajowy pp. Dr. Estreichera Karola, Dr. Germana Ludomiła, Krechowieckiego Adama, Dr Kallenbacha Józefa, Dr. Małeckiego Antoniego, Pawlikowskiego Tadeusza, Dr. hr. Pinińskiego Leona, Dr. Wereszczyńskiego Józefa, oraz pp Dyrektorów teatrów krakowskiego i lwowskiego.

Teatr ruski.

Na podstawie sprawozdań Wydziału Towarzystwa „Ruska Besida“ we Lwowie, zarządzającego ruskim teatrem przedstawia Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi stan i działalność ruskiego teatru w czasie od 1. kwietnia 1905 do 30. kwietnia 1906.

W tym okresie teatr ruski zostawał (z wyjątkiem miesiąca kwietnia 1905, w którym kierował teatrem jeszcze p. Mychajło Hubczak) pod dyrekcyą sprowadzonego z Ukrainy p. Mikołaja Sadowskiego. Za czasów jego dyrekcyi scena ruska stanęła, według sprawozdania, na nieznanej dotąd wyżynie artystycznej. Nowy dyrektor, sam bardzo dobry aktor, był oraz reżyserem, uczył młodych artystów, jak grać należy i rozbudzał w nich zamiłowanie do sztuki. Nadto zjednał dla teatru ruskiego jedną z najsławniejszych artystek teatrów ukraińskich, p. Zańkowiecką. Mimo to i mimo doboru nowych zajmujących sztuk teatr ruski nie miał w tym czasie powodzenia finansowego i to skłoniło p. Sadowskiego i p. Zańkowiecką do powrotu na Ukrainę z dniem 1. maja 1906. Wydział Ruskiej Besidy musiał więc Zarząd teatru objąć we własne ręce i rozpisał nowy konkurs na posadę dyrektora.

Od ustępującego dyrektora Sadowskiego zakupił Wydział Besidy jego oryginalną garderobę ukraińską, muzykalia i dekoracye.

Komisya artystyczna uznając wysokie zalety kierownictwa p. Sadowskiego, miała mu jednak do zarzucenia pewną jednostronność repertuaru i wyraziła życzenie, aby na przyszłość uwzględniano więcej repertuar ogólno europejski, nie ograniczając się wyłącznie do przedstawienia sztuk ludowych ukraińskich.

Teatr ruski dawał w tym czasie przedstawienia, a to:

w roku 1905:

w Złoczowie od 1. do 16. kwietnia,
w Tarnopolu od 18. kwietnia do 4 czerwca i 20. czerwca,
w Skałacie od 5. do 19. czerwca,
w Czortkowie od 23. czerwca do 30. lipca,
w Tłustem od 1. do 15. sierpnia,
w Zaleszczykach od 17. sierpnia do 14. września,

w Horodence od 16. do 24. września,
w Kołomyi od 26. września do 5. listopada,
w Stanisławowie od 7. listopada do 4. grudnia,
w Stryju od 6. do 29. grudnia,
w Przemyślu od 30. grudnia 1905 do 9. lutego 1906,
we Lwowie od 12. lutego do 23. kwietnia,
w Tarnopolu od 24. do 30. kwietnia 1906.

Konkurs dramatyczny ruski.

Konkurs na oryginalne ruskie utwory sceniczne, rozpisany na mocy uchwały Wydziału krajowego z 9. czerwca 1905 L. 55.002, upłynął z dniem 31. grudnia 1905. W tym terminie nadesłano do Wydziału krajowego na konkurs 14 utworów (między temi 10 dramatów, 1 tragedya, komedyi ani jednej), które były przedmiotem ocenienia ze strony komisyi konkursowej, złożonej z pp. Dr Dniestrzańskiego, profesora uniwersytetu Michała Glidziuka, członka Wydziału krajowego, p. Kukurudza, profesora gimnazyalnego, Dr. Kolessy, profesora uniwersytetu, p. Ogonowskiego, profesora gimnazyalnego i Dr. Studzińskiego, profesora uniwersytetu. Na poziedzeniu, odbytem dnia 23. kwietnia 1906 pod przewodnictwem członka Wydziału krajowego Dr. Józefa Wereszczyńskiego, przyznała ta komisya:

1-szą nagrodę w kwocie 800 K p. Hnatowi Chotkiewiczowi za utwór pod tyt. „Łycholitje“, kronika z początku XX. stulecia w 5 aktach;

2 gą nagrodę w kwocie 500 K p Leonowi Łopatyńskiemu ze Lwowa za utwór pod tyt. „Sil zemli“, tragedya współczesna w 3 aktach;

3 cią nagrodę w kwocie 350 K p. Leonowi Łopatyńskiemu za utwór pod tyt. „Pokusa“, dramat w 5 aktach;

4 tą nagrodę w kwocie 350 K p. Tymoteuszowi Osypowiczowi ze Stanisławowa za utwór pod tyt. „Wona“, dramat w 4 aktach.

Nagrody te zostały przez Wydział krajowy w ciągu miesiąca kwietnia 1906 wyasygnowane z funduszu przeznaczonego na ten cel w budżecie 1906 r. w kwocie 1.500 K, do którego przyłączono pozostałą z poprzedniego konkursu kwotę 500 K.

Komisya konkursowa uchwaliła prosić Wydział krajowy, aby wyjednał u Wysokiego Sejmu podwyższenie na przyszłość funduszu konkursowego z 1.500 na 2.000 K.

Koszta inspekcyi ruskiego teatru narodowego.

Komisya ustanowiona przez Wydział krajowy dla artystycznego nadzoru teatru ruskiego wniosła w roku zeszłym petycyę do Wysokiego Sejmu, w której wywodzi, że obcąc należycie spełnić włożone na nią obowiązki, musi od czasu do czasu wysyłać swoich członków do miast prowincyonalnych dla inspekcyi i kontroli bawiącego tam chwilowo teatru ruskiego. Na pokrycie tych kosztów domaga się przeto subwencyi z funduszu krajowego.

Petycyę tę odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uczynienia wniosku, a Wydział krajowy nie mogąc żądaniu w tej petycyi zawartemu odmówić logicznego uzasadnienia i uważając je za prostą konsekwencyę uchwały ustanawiającej we Lwowie komisyę dla nadzoru teatru bawiącego poza Lwowem, postanowił wstawić do preliminarza budżetu fund. kraj. na r. 1907 na koszta inspekcyi ruskiego teatru subwencyonowanego kredyt do rozporządzalności Wydziału krajowego w kwocie 500 K.

Teatry włościańskie.

W petycyi wniesionej do W. Sejmu w październiku 1904 Zarząd główny Towarzystw Kółek rolniczych podniósł wielką ważność teatrów włościańskich dla sprawy krzewienia oświaty

ludowej i skreślił po krótce swą akcyę dotychczasową w tym względzie, która ograniczała się na czynnościach kierowniczych i pomocniczych. Zaznaczając, że teatry włościańskie, jakkolwiek mało jeszcze u nas rozpowszechnione, szerzą się jednak obecnie na wsi z wielką szybkością i wyrażając zdanie, że instytucya ta w takim tylko razie może stać się rzeczywiście pożyteczną, jeżeli sam lud brać w niej będzie czynny udział nietylko w charakterze widza ale także aktora, podnosi petycya wielką ważność doboru sztuk, odpowiednich dla teatrów włościańskich, których dotychczas prawie zupełnie nie ma. Obecny repertuar t. z. ludowy żadną miarą wystarczyć nie może, bo wszystkie obecnie istniejące sztuki t. z. ludowe, są pisane dla miasta a nigdy prawie dla wsi. Wobec tego dążyć należy do wytworzenia nowej specyalnej literatury przedewszystkiem zapomocą konkursów. Jeden taki konkurs rozpisany na prośbę Zarządu Towarzystwa Kółek rolniczych przez Radę wykonawczą Macierzy Polskiej przyniósł plon wcale obfity, bo wpłynęło na konkurs 39 sztuk, z których jedna pod tyt.: „Jaśko Sierota“ Jana Smotryckiego otrzymała nagrodę konkursem przewidzianą. Zarząd Kółek rolniczych prosił w swej petycyi, aby kraj zaopiekował się sprawą teatrów włościańskich zwłaszcza zaś staraniem około utworzenia odpowiedniej literatury dramatycznej.

Petycya ta nie została przez Wys. Sejm załatwioną, jednakże Wydział krajowy uznając sprawę za godną poparcia, postanowił z własnej inicyatywy przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na wstawienie do budżetu kraj. na r. 1907 kwoty 500 K. na nagrodę konkursową dla sztuki odpowiedniej dla teatrów amatorskich włościańskich, a zarazem dopuścić do współubiegania się w konkursie dramatycznym, rozpisanym z terminem po koniec r. 1905, także utwory sceniczne przeznaczone wyłącznie dla włościańskich teatrów amatorskich. Dla utworu tego rodzaju, uznanego przez komisyę konkursową za odpowiedni, przeznaczył Wydział krajowy nagrodę w kw. 500 K., postanawiając oraz, że w razie gdyby żaden z utworów nie został uznanym za odpowiedni, rozpisany zostanie ponowny konkurs wyłącznie na utwory sceniczne dla teatrów włościańskich. Zarazem zaprosił Wydział krajowy pp. Artura Cieleckiego i Dr. Zygmunta Gargasa, jako reprezentantów Zarządu głównego Kółek rolniczych, aby o utworach konkursowych przeznaczonych dla włościańskich teatrów amatorskich wyrazili swą opinię przed rozstrzygnięciem konkursu.

Teatry ludowe w Krakowie i we Lwowie

Poozązwszy od jesieni 1903 r. aż do 15. marca 1905 r. teatr ludowy w Krakowie zostawał pod zarządem Towarzystwa Oświaty ludowej. W pierwszym roku Towarzystwo prowadziło ten teatr na własny rachunek, a od jesieni 1904 oddało go przedsiębiorcy, zastrzegając sobie stanowczy wpływ na kierunek teatru i repertuar, nad którym czuwał osobny komitet pod przewodnictwem prof Dr. Aug. Sokołowskiego. Gdy przedsiębiorca w marcu 1905 r. przestał teatr prowadzić, Wydział Towarzystwa po zgaśnięciu koncesyi w październiku 1905 uchwalił nie starać się o odnowienie koncesyi i zaniechał dalszego prowadzenia teatru.

Od tego czasu teatr ludowy w Krakowie przestał faktycznie istnieć. Dopiero w maju 1906 r. odżył teatr nanowo pod dyrekcyą b. aktora teatru miejskiego p. Frączkowskiego. Na prośbę tego przedsiębiorcy popartą przez Prezydenta m. Krakowa i delegata Wydziału krajowego w komisyi teatralnej p. Dr. Karola Esterreichera, wyasygnował Wydział krajowy

z kredytu na rok 1906 uchwalonego w kwocie 2.000 K subwencyę dla teatru ludowego w Krakowie w kwotach 250 K i 500 K, razem 750 K.

Teatr ludowy lwowski nie urządzał w II-giem półroczu roku 1905 żadnych przedstawień we Lwowie, skutkiem czego nie można było sprawdzić, czyli spełnia należycie zadanie, dla którego poparcia subwencya krajowa została przez Sejm uchwaloną; Wydział krajowy odmówił przeto wypłacenia subwencyi za II. półrocze r. 1905

Z dniem 1. września 1906 rozpoczął teatr ludowy na nowo swą działalność we Lwowie a Wydział krajowy na prośbę Zarządu wyasygnował mu z kredytu uchwalonego przez Wysoki Sejm na rok 1906 subwencyę w częściowej kwocie 400 K.

Subwencye, petycye i rozmaite.

Pomnik Adama Mickiewicza we Lwowie.

Komitet budowy pomnika Adama Mickiewicza we Lwowie przedłożył Wydziałowi krajowemu ostateczny rachunek kosztów budowy tego pomnika.

Według tego zestawienia wynosiły:

dochody	183.865 K	42 g
wydatki	176.865 „	01 „
nadwyżka dochodów .	7.000 K	41 g,

którą przelano do Kasy miejskiej.

W rubryce dochodów wykazaną jest między innemi subwencya z funduszu krajowego w kwocie 20.000 K.

Budowa domów dla internatów.

Uchwalony w budżecie r. 1906 do rozporządzalnośoi Wydziału krajowego ryczałt na budowę domów dla internatów rozdzielił Wydział krajowy w sposób następujący:

a) Internaty męskie:

1. Piramowicza we Lwowie	15.000	K
2. Internat w Krakowie	11.000	„
3. „ Goryaskiego w Krośnie . .	6.000	„
4. „ w Zaleszczykach	4.000	„
5. „ w Tarnowie	2.000	„
6. „ w Tarnopolu	2.000	„
7. „ w Sokalu	1.000	„

b) Internaty żeńskie:

8. we Lwowie	2.000	„
9. w Przemyślu (SS. Felicyanek) . .	5.000	„
10. w Przemyślu SS. Bazylianek . . .	2.000	„
Razem . .	50.000	K.

Wydawnictwo dziełek ludowych we Lwowie.

Według sprawozdania nadesłanego Wydziałowi krajowemu wydał Komitet tego wydawnictwa w roku 1905 14 książeczek polskich do czytania w ogólnej liczbie 34.500 egzemplarzy i 7 książeczek ruskich w ogólnej ilości 10.000 egzemplarzy. Książeczek do modlenia polskich pod tyt.: „Spiewajcie Panu“ wydanie mniejsze w 10.000 egz., wydanie większe 5.000 egz., ruskich pod tyt.: „Sława Isusu Chrystu“ 7.000 egz. Ogółem polskich i ruskich: do czytania 44.500 egzemplarzy, do nabożeństwa 22.000 egz.

Z powodu znacznego popytu za książeczką „Spiewajcie Panu“, której egzemplarz oprawny kosztuje tylko 20 h., Komitet wydał Spiewnik w wydaniu stereotypowem. Także większy

śpiewnik, którego cena wynosi obecnie 50 h. chciałby Komitet wydać stereotypowo, celem możności obniżenia ceny na 40 h., nie ma jednakże funduszów na zakupno stereotypów.

W podaniu wniesionem do Wydziału krajowego Komitet podnosi, że od roku 1882 otrzymuje z funduszu krajowego subwencyę zawsze w jednakowej kwocie 2.000 K pomimo, że wydawnictwo rozszerzyło w trójnasób objętość książeczek, nie podwyższając ceny prenumeraty, która wynosi zawsze 2 K rocznie i pomimo, że ceny druku, papieru i robót introligatorskich podniosły się w tym czasie od 10% do 25%.

Komitet prosi wobec tego, aby Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi wniosek na podwyższenie subwencyi. Prośby tej Wydział krajowy nie mógł w roku bieżącym wziąć pod rozwagę, ponieważ podanie Komitetu weszło już po zamknięciu preliminarza na rok 1907.

Książki szkolne dla osadników galicyjskich w Paranie.

Komitet oświaty narodowej w Paranie wniósł w listopadzie 1905 petycyę do Wysokiego Sejmu o subwencyę 1.000 K na książki i czasopisma polskie dla osadników galicyjskich w Paranie, a Wysoki Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

Gdy Wysoki Sejm żadnego na ten cel kredytu do budżetu na rok 1906 nie wstawił, nie mógł Wydział krajowy uwzględnić prośby Komitetu w sposób w petycyi podany. Pragnąc wszakże w miarę swych funduszów rozporządzalnych poprzeć działalność Komitetu, zamówił Wydział krajowy za pośrednictwem Rady szkolnej krajowej u Wydawnictwa książek szkolnych po 100 egzemplarzy najpotrzebniejszych książek szkolnych i przesłał je, stosownie do życzenia Komitetu, na ręce c. i k. Ministerstwa spraw zewnętrznych w Wiedniu celem rozdzielenia za pośrednictwem austro-węgierskiego konsulatu w Kurytybie pomiędzy szkoły istniejące dla osadników galicyjskich w Paranie.

Petycya Towarzystwa nauczycieli szkół ludowych we Lwowie.

Istniejące we Lwowie od lat 15 Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych w petycyi wniesionej do Wysokiego Sejmu w r. 1905 prosiło o subwencyę na budowę własnego domu. Petycyę tę odesłał Wysoki Sejm uchwałą z 21. listopada 1905 do Wydziału krajowego dla zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na rok 1907.

Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych we Lwowie rozwinęło bardzo pożyteczną działalność na polu nauki gimnastyki. Zaraz w pierwszym roku swego istnienia otworzyło zimowy kurs gimnastyki dla ubogiej anemicznej dziatwy, zaś w maju 1892 r. „Park gimnastyki i gier“, gdzie młodzież pod kierunkiem fachowych nauczycieli krzepiła siły fizyczne. W następnych latach urządzano dla nauczycieli z prowincyi trzy kursy gier i zabaw subwencyonowane w części przez Radę szkolną krajową. Urządzono również szereg kursów gimnastyki praktycznej dla kandydatów seminaryum nauczycielskiego we Lwowie, niedzielne kursa gimnastyczne dla młodzieży rękodzielniczej oraz kursy dla dziewcząt i nauczycielek celem wykształcenia odpowiednich kierowniczek gimnastyki żeńskiej.

Towarzystwo rozwinęło działalność także w kierunku naukowym i pedagogicznym, zakładając pismo „Gazeta nauczycielska“ i tworząc „Koło naukowe“, w którem omawiane bywają rozmaite sprawy z zakresu szkolnictwa ludowego.

W roku 1905 powzięło Towarzystwo zamiar wybudowania własnego domu i zakupiło na ten cel parcelę budowlaną, na

której ma stanąć dom kosztem 67.000 K. Wydawszy na zakupno gruntu cały swój fundusz w kwocie 12.000 K, spodziewa się Towarzystwo przy pomocy pożyczki bankowej i subwencyj z funduszów publicznych doprowadzić swój zamiar do skutku.

Rada szkolna okręgowa miejska popiera petycyę, Rada szkolna krajowa zaś wnosi, aby Towarzystwu udzielić subwencyi jednorazowej w kwocie 2.000 K.

Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie.

Istniejące w Krakowie od roku 1873 Stowarzyszenie nauczycielek niesie pomoc moralną i materyalną swoim członkom przez udzielanie pożyczek i zapomóg, opieki w razie choroby, utrzymuje czytelnię i wypożyczalnię książek, urządza zebrania, odczyty i wykłady naukowe, wreszcie daje swoim członkom schronienie w razie niezdolności do pracy z powodu choroby lub podeszłego wieku.

Pragnąc spełnić należycie to ostatnie zadanie, które Stowarzyszenie uważa za główny cel swego istnienia, postanowiło w roku 1905 przystąpić do budowy „Schroniska dla nauczycielek“ i w tym celu przy pomocy funduszu 50.000 K zebranego skrzętnie w ciągu 30-letniego istnienia, zakupiło realność pod l. 36 przy ulicy Karmelickiej w Krakowie. Budowa została wykonaną w ogrodzie należącym do tej realności, a koszt jej obliczono na 36.000 K. Na pokrycie tego wydatku posiadało Towarzystwo zaledwie 5.000 K własnych funduszów, zaciągnęło więc prywatną pożyczkę w kwocie 20.000 K. Na umorzenie tej pożyczki prosi o subwencyę z funduszu krajowego, popierając tę prośbę brakiem dostatecznych własnych środków. Według preliminarza na rok 1906 dochody Towarzystwa wynosiły 15.000 K, wydatki zaś 14.681 K, pozostałość kasowa 319.

Wydział krajowy, któremu petycya Towarzystwa przekazaną została do zbadania i sprawozdania, podaje powyższy wynik zbadania do wiadomości Wysokiego Sejmu.

Petycya Zarządu Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie o subwencyę na wydawnictwa popularne.

W roku 1905 wniósł Zarząd główny Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie petycyę o subwencyę z funduszu krajowego na wydawnictwa popularne, a Wysoki Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową.

Wskutek tego Wydział krajowy odniósł się o opinię do Rady szkolnej krajowej, na co ta w piśmie z 2. września 1906 l. 35.602 odpowiedziała, że petycyonujący Zarząd nie podał w swej petycyi żadnych zgoła bliższych szczegółów o zamierzonych wydawnictwach, któreby mogły posłużyć za podstawę do wydania opinii, wobec czego Rada szkolna nie może objawić a tem mniej uzasadnić swego zdania, czyli i w jakiej mierze petycya ta na uwzględnienie zasługuje.

Petycya Towarzystwa „Eleuterya“.

Towarzystwo „Eleuterya“ założone w roku 1902 postawiło sobie za cel szerzenie trzeźwości i walkę z pijaństwem a przez to poprawę obyczajów i podniesienie dobrobytu ludności. Towarzystwo liczy obecnie przeszło 5000 członków w 29 oddziałach i kołach i pozyskuje coraz więcej zwolenników zapomocą odczytów, wydawnictw popularnych, czasopisma „Wyzwolenie“, zabaw urządzanych w lokalach „Eleuteryi“ i t. p. Ważną rolę w popularyzowaniu walki z alkoholem odegrały zjazdy abstynentów urządzane w roku 1904 we Lwowie, a w roku 1905 w Krakowie, które zgromadziły bardzo wielu uczestników i zjednały Towarzystwu liczny zastęp nowych członków.

Towarzystwo pragnęłoby rozwinąć jak najszerszą działalność, czemu jednak dotychczas stoi na przeszkodzie brak odpowiednich środków finansowych. Dochody swe czerpie Towarzy-

stwo przeważnie z wkładek i dobrowolnych ofiar, które jednak zaledwie wystarczają na pokrycie potrzeb dotychczasowej dość skromnej jeszcze działalności, zwłaszcza że $^4/_5$ członków uwolnione są od wkładek z powodu ubóstwa. Dochody Towarzystwa w r. 1905 tak się przedstawiają:

1. Z wkładek członków	2.936 K
2. z dobrowolnych ofiar	2.234 „
3. z wydawnictw	406 „
Razem . .	5.576 K.

Wydatki:

1. Wydawnictwa	1.895 K
2. Odczyty	1.330 „
3. Zjazdy, zabawy, wycieczki	1.097 „
4 Administracya (czynsze, afisze, płace) .	1.829 „
Razem . .	6.151 K.
Niedobór wynosił przeto	575 „
Na rok 1906 zapreliminowało Towarzystwo:	
w dochodach	6.800 K
w wydatkach	7.800 „
Niedobór . . .	1.000 K.

Wobec tego wniosło Towarzystwo w roku zeszłym petycyę do W. Sejmu o subwencyę 3.000 K, a to nietylko dla pokrycia niedoborów, ale także dla rozszerzenia swej działalności, w szczególności zaś na wydanie statystyki opilstwa, rozszerzenie wydawnictw popularnych, utrwalenie czasopisma, wreszcie na utrzymanie stałego sekretarza.

Petycyę tę W. Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Zdając niniejszem sprawę z wykonania tego polecenia, nadmienia oraz Wydział krajowy, że pragnąc poprzeć działalność Towarzystwa Eleuteryi, już w r. 1906 udzielił mu z własnych funduszów rozporządzalnych zasiłku w kwocie 400 K.

Petycya gminy Kołaczyce o ulgę w prestacyach szkolnych.

Wskutek petycyi gminy m. Kołaczyce o zwolnienie od uiszczania prestacyi na płace nauczycielskie z dochodów majątku zakładowego, Wydział krajowy po zbadaniu stanu finansowego tej gminy, oświadczył c. k. Radzie szkolnej krajowej, że zgadza się na uwolnienie tej gminy od roku 1907 począwszy od prestacyi, opłacanej z dochodów majątku zakładowego w rocznej kwocie 400 koron.

Petycya gminy m. Buczacza o uwolnienie od prestacyi na utrzymanie szkół wydziałowych.

Uchwałą z 4. listopada 1904 odmówił W. Sejm uwzględnienia prośbie gminy m. Buczacza o uwolnienie od płacenia dobrowolnie przyjętej prestacyi w kwocie 2.000 K na częściowe pokrycie płac nauczycieli szkół wydziałowych w Buczaczu. Pomimo to gmina w r. 1905 wniosła ponownie taką samą petycyę, którą W. Sejm uchwałą z 21. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

Z powodów przytoczonych już w sprawozdaniu z r. 1904, nie może Wydział krajowy oświadczyć się za uwzględnieniem tej petycyi, której także i Rada szkolna krajowa w piśmie z 23. marca 1905 l. 11.542 odmówiła swego poparcia. Natomiast jednak uwzględniając trudności finansowe gminy m Buczacza, zgodził się Wydział krajowy na rozłożenie narosłej z powyższego tytułu po koniec r. 1905 zaległości w kwocie 12.666 K., na dziesięć równych rat rocznych, płatnych od roku 1906.

Petycya Towarzystwa politechnicznego we Lwowie o subwencyę na rozszerzenie „Czasopisma technicznego“.

Towarzystwo politechniczne we Lwowie wydaje od r. 1883 dwutygodnik „Czasopismo techniczne“, które umieszcza oryginalne polskie prace naukowe techniczne i podaje wiadomości o postępie nauk technicznych. Koszta wydawnictwa czasopisma pokrywa Towarzystwo z wkładek swych członków, udzielając im za to bezpłatnie to czasopismo. Z powodu olbrzymiego postępu nauk technicznych w ogóle i rozwoju ruchu naukowego wśród techników w kraju, rozmiary tego czasopisma a wraz z niemi i koszta wydawnictwa wzrosły do tego stopnia, że Towarzystwo podołać im nie może. Podczas gdy koszta te jeszcze w r. 1896 wynosiły niespełna 7.000 K, w r. 1905 wzrosły aż do 14.000 K — sumy, której Towarzystwo ze swoich własnych dochodów na ten cel wydać nie może, bo fundusze jego na to nie wystarczają. Wobec tego musiałoby Towarzystwo znacznie ograniczyć na przyszłość rozmiary swego organu, co byłoby równoznaczne z upadkiem jedynego czasopisma poświęconego wiedzy technicznej.

Z tego powodu Towarzystwo politechniczne wniosło do W. Sejmu petycyę o subwencyę roczną w kwocie 2.000 K na wydawnictwo swego czasopisma. W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał tę petycyę Wydziałowi krajowemu do zbadania, którego wynik powyżej przedstawiono.

Petycya „Czytelni ludowej im. Kościuszki“ w Bieczu.

W r. 1905 założoną została w Bieczu czytelnia ludowa im. Kościuszki, celem szerzenia oświaty w gminie i w okolicy. Czytelnia prenumeruje kilka gazet, skupuje książki, a księgozbiór Czytelni liczy 1.400 tomów. Wydział Czytelni czyni starania, aby Czytelnia wybudowała sobie własny dom, w którym znaleśćby mogły pomieszczenie biblioteka, sala dla ćwiczeń gimnastycznych, a zarazem przedstawień amatorskich i odczytów, oraz muzeum powiatowe

W celu zebrania potrzebnych na ten cel funduszów zarządzono składki w czytelni i gminie, które przyniosły już blisko 3.000 K, a nadto wniesiono do W. Sejmu o subwencyę z funduszu krajowego petycyę, którą W. Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Petycya Towarzystwa pedagogicznego o subwencyę na wydawnictwo „Obrazów do nauki poglądu“.

Uchwałą z 10. listopada 1905 przekazał W. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycyę Towarzystwa podagogicznego we Lwowie o subwencyę na wydawnictwo „Obrazów do nauki poglądu“.

Według oznajmienia Rady szkolnej krajowej wspomniane wydawnictwo jest pomocniczym środkiem naukowym, używanym do nauki poglądu na pierwszym a po części i drugim roku nauki szkolnej. Celem tej nauki jest ćwiczenie dziatwy szkolnej w prawidłowej obserwacyi, ułatwiającej tworzenie się w duszy dzieci dokładnych i jasnych wyobrażeń, jako pierwszych elementów myślenia. Zadaniu temu odpowiadają „Obrazy do nauki poglądu“ i z tego powodu Rada szkolna krajowa stara się usilnie o rozpowszechnienie ich w szkołach ludowych. W ciągu ostatnich trzech lat zakupiła Rada szkolna krajowa pewną liczbę wspomnianych obrazów za łączną kwotę 4.787 K 88 h; — liczba egzemplarzy zakupywanych rokrocznie przez Radę szkolną jest jednak bardzo nieznaczną w stosunku do zapasu będącego w posiadaniu Towarzystwa pedagogicznego, które poniesie bardzo znaczne straty, jeżeli zbyt tego zapasu nie zostanie mu ułatwiony.

Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie i we Lwowie.

Towarzystwa „Oświaty ludowej“ w Krakowie i we Lwowie pobierają subwencyę roczną po 3.500 K.

Krakowskie Towarzystwo „Oświaty ludowej“ założyło w r.

1905 nowych czytelń 24, powiększyło bibliotekę w 331 czytelniach dawniejszych ogółem 12.124 książkami przedstawiającemi wartość 10 572 K, prócz tego obdarowało wiele instytucyj humanitarnych i wychowawczych książkami w ilości 335 egzemplarzy, wartości około 300 K. Z czytelń i bibliotek przez Towarzystwo założonych, korzystało w r. 1905 — 57.643 czytelników, którzy wypożyczyli 447.247 książek. W porównaniu z r. 1904 było więcej o 10.742 czytelników i o 26.767 wypożyczonych książek.

Towarzystwo oświaty ludowej we Lwowie nie przedłożyło jeszcze sprawozdania ze swych czynności za r. 1905.

Petycya „Towarzystwa ruskich kobiet“ we Lwowie.

„Towarzystwo ruskich kobiet“ (Obszczestwo ruskich żenszczyn) we Lwowie, którego petycyę Wysoki Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania, zawiązało się w r. 1903, a celem jego jest, według statutu, wydawanie pism i książek dla kobiet i dzieci, urządzanie odczytów, wykładów, przedstawień teatralnych, zakładanie i utrzymywanie żeńskich szkół zawodowych, zakładanie domów przytułku i burs dla dziewcząt i dzieci, zakładanie ogródków froeblowskich, szerzenie alfabetyzmu między ludnością ruską w Austryi.

Stosownie do tych postanowień Towarzystwo założyło już bibliotekę, wydaje od 1. kwietnia 1904 pisemko dla dzieci pod tytułem „Winoczok“ pod redakcyą p. Maryi Liskowackiej, urządziło i utrzymuje zawodową szkołę szycia i kroju bielizny i sukien damskich i dziecinnych. Lokal tej szkoły złożony z 4 pokojów i kuchni znajduje się we Lwowie, przy ulicy Ruskiej l. 3. Do tej szkoły przyjmuje Towarzystwo dziewczęta za bardzo niską opłatą albo zupełnie bezpłatnie, a dla uczennic z prowincyi urządziło bursę, do której przyjmuje na utrzymanie ubogie dziewczęta za miesięczną opłatą 24 K. W roku 1904/5 urządziło Towarzystwo we Lwowie kurs dla analfabetów, na który uczęszczały przeważnie służące. Liczba uczennic na tym kursie dochodziła do 50.

Towarzystwo liczyło z początkiem roku 1906 — 152 członków rzeczywistych i 83 członków wspierających płacących po 2 K rocznie.

Zamknięcie rachunków z dniem 30. kwietnia 1905 wykazało zapas kasowy 1.746 K 35 h, który jednak zawdzięczać należy znacznej stosunkowo kwocie 3.138 K 49 h, pochodzącej z dobrowolnych datków złożonych na rzecz Towarzystwa w pierwszym roku jego istnienia.

Już w następnym roku datki te zmniejszyły się blisko o 1.000 K, bo wynosiły tylko 2.175 K, a wkładki członków z 876 K 15 h spadły na 451 K 9 h. Na rok 1906 preliminowano z wkładek 470 K, z datków 2.000 K niedobór zaś obliczono na 4.638 K.

W utrzymywanej przez Towarzystwo szkole szycia i kroju bielizny i sukien, było w r. 1905/6 11 uczennic, z których 8 mieściło się w utrzymywanej przez Towarzystwo bursie, które płaciły od 30 — 10 K miesięcznie. Trzy dochodzące uczennice pobierały naukę bezpłatnie.

Towarzystwo pragnęłoby rozszerzyć bursę przynajmniej na pomieszczenie 16 dziewcząt, a w petycyi swej prosiło o subwencyę na bibliotekę, wydawnictwo pisemka dla dzieci, wreszcie dla szkoły zawodowej szycia i kroju bielizny i sukien.

Petycya ruskiego „Domu Narodnego“ w Borszczowie.

Petycyę ruskiego „Domu narodnego“ w Borszczowie o zapomogę na wykończenie budowy domu przekazano Wydzia-

łowi krajowemu do załatwienia, Wydział krajowy uchwałą z 27. marca 1906 załatwił odmownie, ponieważ Wysoki Sejm nie przeznaczył na ten cel w budżecie roku 1906 żadnego funduszu.

Petycya Tarnopolskiego Związku okręgowego Kół Towarz. Szkoły ludowej.

Tarnopolski Związek okręgowy Kół Towarzystwa szkoły ludowej stojący na czele 18 Kół rozmieszczonych w dziewięciu powiatach wschodniego Podola rozwija działalność w kierunku:

1. zakładania szkółek początkowych w gminach za ubogich, aby były w możności zdobyć się w najbliższym czasie na założenie szkoły etatowej;
2. zakładania czytelń;
3. popierania burs ludowych;
4. budowania „domów ludowych“;
5. zasilania czytelń ruskich czasopismami i dziełkami.

Towarzystwo posiadało z dniem 1. stycznia 1905 r. — 99 czytelń i wypożyczalni z 11.795 tom., 12 szkół ludowych z 301 uczniami.

W latach od 1899 — 1904 wydało na cele oświaty 21.211 K, wysłało do czytelń 41.440 egz. gazet, urządziło 238 odczytów dla ludu. Towarzystwo rozporządza rocznie funduszem około 10 000 K, którego używa na utrzymywanie czytelń ludowych i szkół. Pragnąc rozwinąć szerszą działalność, wniosło do Wysokiego Sejmu petycyę, która uchwałą z 22. listopada 1905 przekazaną została Wydziałowi krajowemu do zbadania.

Wycieczki uczniów po kraju.

Wniosek posła J. Gnoińskiego o wyznaczenie kwoty 25.000 K na cele wycieczek młodzieży szkolnej po kraju, odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z 17. października 1905 Wydziałowi krajowemu, aby, o ile fundusze wystarczą, przychodził z pomocą prywatnej inicyatywie w urządzaniu dobrze zorganizowanych wycieczek młodzieży szkolnej po kraju.

Ze względu, że Wysoki Sejm w budżecie na rok 1906 żadnego na cel powyższy kredytu nie uchwalił, nie mógł Wydział krajowy uczynić zadość życzeniu we wniosku p. Gnoińskiego zawartemu i na podania w tym względzie udzielał odpowiedzi odmownej.

Macierz Polska.

Skład członków Zarządu Fundacyi Macierzy Polskiej nie zmienił się w roku 1905.

Urząd Kuratora piastuje nadal Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni. W radzie Nadzorczej zasiadają, jak w roku ubiegłym, JE. Najprzewielebniejszy Ksiądz Arcybiskup Józef Bilczewski i książę Andrzej Lubomirski, Dwa miejsca są opróżnione. Przewodniczącym Rady Wykonawczej pozostaje nadal prof. dr. Ludwik Finkel, zastępcą przewodniczącego członek Wydziału krajowego i zastępca marszałka dr. Tadeusz Pilat, w skład zaś Rady wchodzą jako członkowie: pp. prof. dr. Kazimierz Miczyński, adwokat krajowy i poseł na sejm dr. Tadeusz Skałkowski, Najprzewielebniejszy ks. Arcybiskup Józef Teodorowicz, prof. dr. Ignacy Zakrzewski i radca szkolny c. k. inspektor krajowy Mieczysław Zaleski.

W obradach Rady wykonawczej biorą udział członkowie komitetu fundacyi im. Kościuszki dyrektor Jan Soleski i Kornel Jaworski.

Sekretarzem Macierzy Polskiej jest prof. dr. Konstanty Wojciechowski.

Radą wykonawcza stwierdza z zadowoleniem, że czynności jej spotkały się i w tym roku z poparciem społeczeństwa, rozumiejącego dobrze znaczenie fundacyi dla rozpowszechniania oświaty wśród szerokich sfer narodu polskiego. Wydawnictwa Macierzy rozchodzą się coraz lepiej, w ilości coraz większej, niektóre zaś jak „Polska“ lub „Encyklopedya“ mają pokup wprost znaczny. Dbając o rozmaitość treści i pożytek realny, pamięta Rada wykonawcza Macierzy o tem również, czem w danej chwili zajęta jest myśl społeczeństwa, nie pominęła więc w r. 1905 milczeniem doniosłych rocznic Rejowskiej i Mickiewiczowskiej i uczciła dziełkami i wydaniem i pism (Mickiewicza) oba jubileusze.

W Bibliotece Macierzy wyszły w r. 1905 cztery książki a to:

1. Rok 1863, napisał dr. Jan Stella Sawicki, str. 210 z 39 rycinami (cena 1 K).
2. O życiu i dziełach Mikołaja Reja z Nagłowic, napisał Czesław Pieniążek, str. 92 z 3 rycinami (cena 50 h).
3. Święty Jacek Odrowąż, patron Polski, napisała Marya Sandoz, str. 58 z 3 rycinami (cena 30 h).
4. Co jeść i pić, aby być zdrowym, napisał Br. Duchowicz, str. 48 z 2 barwnemi tablicami (cena 30 h.).

W „Wydawnictwach“ wyszła dla najszerszych warstw bardzo popularnie napisana książka pt.: „O naszym największym poecie Adamie Mickiewiczu“, napisał w 50. rocznicę jego śmierci Mikołaj Niedźwiedzki, inspektor szkół okr. w Żółkwi (str. 29 z 1 ryciną, cena 10 h). Rzuciła też Macierz Polska między lud w tym roku jubileuszowym 10.000 egzemplarzy dzieł poety, a to: „Pana Tadeusza“ 5.000 egz. i „Pism poetycznych“ Mickiewicza, również 5.000 egz.; „Pana Tadeusza“ wydała dotąd Macierz Polska 115.000 egz. (tom nieoprawny 20 h), „Pism poetycznych“ 20.000 egz. (tom nieoprawny 30 h).

„Encyklopedyi“ Macierzy Polskiej, najtańszej ze wszystkich ogłoszonych w języku polskim, wyszły w r. 1905 trzy zeszyty, w r. 1906 po koniec czerwca dalsze trzy zeszyty. Całość zawierać będzie ośm zeszytów w 2 tomach (cena 1 zeszytu 1 K). Znaczny popyt na to dzieło wskazuje, jak potrzebnem było drugie jego wydanie.

W roku 1906 wydała dotychczas „Macierz Polska“ w swej Bibliotece cztery książeczki, a to:

1. Teofil Lenartowicz, A. Mikulskiego;
2. O gruźlicy, dr. Domańskiego;
3. Wiek pary i elektryczności, W. Żłobickiego;
4. Stanisław Staszic, dr. Reitera.

W „Wydawnictwach“:

1. Obrona Częstochowy, F. Jaworskiego;
2. Wyrób win owocowych, I. Fronia.

Z dochodów płynących z fundacyi im. Tadeusza Kościuszki wydała Macierz Polska w r. 1905 zeszyty III., IV. i V. dzieła „Polska, obrazy i opisy“, w r. 1906 zaś zeszyty VI. i VII. tomu I i zeszyty I. i II. tomu II-go.

Ogółem wydała Macierz w r 1905 z obydwóch funduszów, którymi rozporządza, książek 7 i 6 zeszytów (3 Encyklopedyi, 3 Polski) w ogólnej ilości 58.000 egzemplarzy. Rozeszło się wydawnictw z funduszu Macierzy 31.843, z funduszu im. Tadeusza Kościuszki 8.689 egzemplarzy, razem 40 532. W porównaniu z rokiem ubiegłym wydała Macierz więcej o 21.000 egzemplarzy, rozeszło się wydawnictw o 3.342 egz. więcej.

Statystyka wydawnictw Macierzy z obu funduszów z ostatnich lat 3 przedstawia się w sposób następujący:

Rok	Ilość wydanych			Wybito	Rozeszło się
	książek	zeszytów	razem	egzempl.	egzempl.
1903	9	—	9	33.000	32.974
1904	7	3	10	37.000	37.190
1904	7	6	13	58.000	40 532

Stały postęp w rozwoju działalności Macierzy Pol. z cyfr tych widoczny.

Od początku istnienia Macierzy Polskiej wybito 814 300 rozeszło się 725.730 egzemplarzy wydawnictw.

Czysty stan majątku zarodowego Macierzy Polskiej wynosił z końcem r. 1906 — 77.091 K 72 h.

W majątku obrotowym wynosiły:

Dochody		27.157 K 62 h
Wydatki		22.589 „ 09 „
Zapas w gotówce z końcem r. 1905		4.568 K 53 h

W fundacyi im. Tadeusza Kościuszki:

Majątek zarodowy:

Czysty stan czynny z końcem r. 1905 .		97.331 K 80 h

Majątek obrotowy:

Dochody		20.007 K 32 h
Wydatki		9 455 „ 36 „
Zapas z końcem r. 1905 w gotówce	4.243 K 56 h	
w efektach	6 308 „ 80 „	
Razem . . .		10.551 K 69 h.

Zakład narodowy im. Ossolińskich.

W myśl §. 41. i 58. ustawy fundacyjnej Zakładu narod. im. Ossolińskich kasa krajowa Wydziału krajowego przechowuje majątek zarodowy zakładu w efektach, pobiera dochody działu bibliotecznego, z których na podstawie asygnat kuratora literackiego daje zasiłki w miarę potrzeby kasie podręcznej, będącej pod zarządem tegoż kuratora.

Kontrolę rachunkową wykonuje Wydział krajowy.

Obrót pieniężny w r. 1904 był następujący:

A. Stan ogólny majątku z końcem r. 1903 wynosił:

a) w papierach wartościowych	932 980 K 02 h	
a po strąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz fund. rezerwow. 72.158 K 01 h		
kaucyi dzierżawcy 8.000 „ — „		
depozytu tymczasowego kuratoryi ekonomicznej . 20.784 „ 91 „		
i fund. pensyjnego 263 „ 55 „	101.206 „ 47 „	
pozostaje jako majątek zakładowy		831.773 K 55 h
b) w kapitałach hipotekowanych zapisy:		
Chołoniewskiego 6.300 K — h		
Neronowicza . . 1.050 „ — „		
Pawlikowskiego . 4.725 „ — „		12.075 „ — „

c) w funduszach bibliotecznych:
1) dobra i realności 685.887 K 33 h
2) zbiory . . . . . 357.812 „ 42 „
3) nakłady . . . . 15 296 „ 54 „
4) sprzęty . . . . . 12.340 „ 81 „ 1.071.337 K 10 h
d) w gotówce i należytościach czynnych: 4.547 „ 30 „
Razem . . . 1,919.732 K 95 h.
Po potrąceniu należytości biernych . . . . . 162 „ 85 „
okazuje się stan majątku z końcem r. 1903 . 1,919.570 K 10 h.
Tenże majątek wynosił z końcem r. 1904:
a) w papierach wartościowych . . . . . 997.443 K 03 h
a po potrąceniu wydzielonego kapitału w myśl statutu na rzecz fund. rezerwow. 77.166 K 59 h
kaucyi dzierżawcy 8.000 „ — „
depozytu tymczasowego kuratoryi ekonomicznej . 21.437 „ 63 „
i funduszu pensyjnego . . . . 52.715 „ 26 „ 159.319 „ 48 „
pozostaje jako majątek zakładowy . . . . . 838.123 „ 55 „
b) w kapitałach hipotekowanych zapisy:
Neronowcza . . 1.050 K — h
Pawlikowskiego . 4 725 „ — „ 5.775 „ — „
c) w funduszach bibliotecznych:
1) dobra i realności . 685.887 K 33 h
2) zbiory . . . . . 365.441 „ 89 „
3) nakłady . . . . 14.763 „ 14 „
4) sprzęty . . . . . 11.723 „ 77 „ 1,077.816 „ 13 „
d) w gotówce i należytościach czynnych 1.529 „ 31 „
Razem . . 1,923.243 K 99 h
Po potrąceniu należytości biernych . . . . 90 „ 35 „
okazuje się stan majątku z końcem roku 1904 1,923.153 K 64 h
Z porównania stanu majątku z końcem r. 1903 z takimże stanem z końcem roku 1904 okazuje się ogólny przyrost majątku o . 3.583 „ 54 „
Z porównanania stanu poszczególnych rubryk tego funduszu z końcem lat 1903 i 1904 okazuje się przyrost lub ubytek, jak następuje:
a) stan majątku zakładowego w efektach wynosił z końcem r. 1903 831.773 K 55 h
z końcem zaś r. 1904 wynosił . . . 838.123 „ 55 „
okazuje się zatem przyrost o 6.350 K — h
b) stan kapitałów hipotekowanych wynosił z końcem r. 1903 . 12.075 K — h
z końcem zaś r. 1904 wynosił 5.775 „ — h
okazuje się zatem ubytek o . 6.300 „ — „
c) stan fund. bibliotecznych:
1) dobra i realności bez zmiany

2) zbiory w r. 1903 357.812 K 42 h		
3) „ „ 1904 365.441 „ 89 „		
przyrost o	7.629 K 47 h	
3) nakłady w roku 1903 . . 15.296 K 54 h		
nakłady w r. 1904 . . 14.763 „ 14 „		
ubytek o	533 „ 40 „	
4) sprzęty w roku 1903 . . 12.340 K 81 h		
sprzęty w r. 1904 . . 11.723 „ 77 „		
ubytek o	617 „ 04 „	
d) w gotówce i należytościach czynnych:		
w r. 1903 . . 4.547 K 30 h		
w r. 1904 1.529 „ 31 „		
ubytek o	3.017 „ 99 „	
e) w należytościach biernych:		
w r. 1903 . . 162 K 85 h		
w r. 1904 90 „ 35 „		
przyrost majątku o	72 „ 50 „	
Razem przyrosty w sumie . .	14.051 K 97 h	
od tego ubytki pod b), c) 3) 4) i d)	10.468 „ 43 „	
Okazuje się tedy ogólny przyrost jak wyżej .		3.583 K 54 h

B. Obroty netto w majątku obrotowym wynosiły w r. 1904.

A. Dochody:

a) Dochody w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Rata od kuratora ekonomicznego	12.600 K — h	
Czynsz z gmachu i rozmaite .	2.640 „ — „	
Dochód z dóbr Rakowca i z lasu	6.995 „ 62 „	
Odsetki od kapitałów	20.471 „ 06 „	
„ „ legatów	710 „ 50 „	
„ „ gotowizny lokowanej w Banku	291 „ — „	
Ze sprzedaży własnych wydawnictw	114 „ 59 „	
Stała roczna opłata od wydawnictwa książek szkolnych	20.000 „ — „	
Zwroty rozmaite	73 „ 80 „	63.896 K 57 h

II. Przenośne:

Subwencya sejmowa na ochronę zabytków historycznych .	1 000 K — h	
Pobrano z gotówki ulokowanej na rachunek bieżący Banku krajowego	9 „ — „	1.009 „ — „
	Suma . .	64.905 K 57 h
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1904 . . .		3.684 „ 30 „
	Razem . . .	68.589 K 87 h

b) Dochody w efektach:

Depozyt kuratoryi ekonomicznej	9 K 20 h	
Fundusz rezerwowy	5.008 „ 58 „	
„ Chołoniewskiego . .	6.339 „ 90 „	
Dobra Rakowce z lasem . .	— „ 90 „	
Depozyt tymczasowy kuratora ekonomicznego	652 „ 72 „	
Fundusz pensyjny urzędników i sług	52.451 „ 71 „	64.463 K 01 h
Zapas kasowy z dniem 1. stycznia 1904 . .		932.980 „ 02 „
Razem		**997.443 K 03 h**

B. Wydatki:

a) Wydatki w gotówce:

I. Rzeczywiste:

Zakupno książek i manuskryptów	5.816 K 49 h	
Prenumerata czasopism . . .	2 546 „ 03 „	
Oprawa książek, czasopism i manuskryptów	1.812 „ 98 „	
Drobne wydatki na bibliotekę .	794 „ 55 „	
Naprawy i ulepszenia w gmachu	2.562 „ 54 „	
Ekwiwalent i podatki od gmachu zakładowego . . .	3.432 „ 39 „	
Asekuracya gmachu	101 „ 67 „	
Koszta administracyjne . . .	1.343 „ 81 „	
Opał i światło	4.659 „ 40 „	
Płace urzędników i sług łącznie z podatkiem od płac . .	32.919 „ 16 „	
Remuneracye, zapomogi i emerytalne pensye	3.596 „ 34 „	
Koszta kancelacyjne	1.512 „ 32 „	
Płace stypendystów	4.962 „ 50 „	
Drobne muzealne wydatki . .	181 „ 88 „	
Wypłacono stypendyum z fund. dr. Antoniego Małeckiego	600 „ — „	66.842 K 06 h

II. Przenośne:

Zakupione przedmioty za subwencyę sejmową i zapłacone koszta podróży w sprawie zabytków historycznych	1.020 K — h	
Wydano depozyt M. Goldsteina	52 „ 50 „	1.072 K 50 h
Suma		67.914 K 56 h
Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1904 . .		675 „ 31 „
Razem jak wyżej . . .		**68.589 K 87 h**

b) Wydatki w efektach:

Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1904 . .	997.443 K 03 h
Zgodnie z dochodami . .	**997.443 K 03 h**

C. Zaległości czynne wynoszą:

Na rachunku bieżącym w Banku krajowym	854 K — h

D. Zaległości bierne:

Zaliczka sejmowa na ochronę zabytków historycznych	90 K 35 h
Nadwyżka należytości czynnych z końcem r. 1904	763 K 65 h

Sprawy fundacyjne, stypendyjne i religijne, towarzystw dobroczynności i ochronek.

Ustawa zmieniająca niektóre postanowienia ust. krajowej o konkurencyi kościelnej.

Ustawa ta, uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1904, została sankcyonowana Najwyższem postanowieniem z dnia 20. sierpnia 1905 i weszła już w życie.

Sprawa utworzenia i udotowania stacyi parafialnej obrz.-łać. w Dolhej wojniłowskiej.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 30. maja 1906 l. 67.242 zwrócono akta tej sprawy c. k. Starostwu w Kałuszu w celu przyspieszenia uregulowania stanu tabularnego gruntów, przeznaczonych na dotacyę przyszłego proboszcza i spowodowania wykreślenia ciężarów, na tych realnościach hipotekowanych.

Sprawa expozytury w Skomielnej białej.

Pismem z dnia 8. maja 1906 l. 57.864, oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że dochodzenia w sprawie petycyi gminy Skomielny białej o wyjednanie datku z funduszu religijnego na pokrycie dotacyi expozyta, są już na ukończeniu i wynik ich będzie wkrótce podany do wiadomości Wydziału krajowego. Wiadomość tu jeszcze nie nadeszła.

Petycya komitetu herbaciarni we Lwowie o zapomogę.

W załatwieniu tej petycyi, przekazanej Wydziałowi krajowemu uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 21. listopada 1905 do zbadania i możliwego uwzględnienia, przyznał Wydział krajowy jednorazowy zasiłek z funduszu dyspozycyjnego w kwocie 200 K.

Petycya Adolfa Chybińskiego o stypendyum naukowe.

Petycyę tę, odstąpioną przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 22. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu do ewentualnego uwzględnienia przy rozdawnictwie specyalnych stypendyów naukowych, załatwił Wydział krajowy, przyznając petentowi, podobnie jak w r. 1905, jednorazowy zasiłek z fundacyi ś. p. dr. Jana Towarnickiego w kwocie 600 K na badania naukowe w zakresie historyi polskiej muzyki. Specyalnych stypendyów naukowych, z którychby petent mógł korzystać, nie ma Wydział krajowy w swoim zarządzie.

Sprawozdanie o rozdziale kredytu 4.500 K wyznaczonego w rubr. IV p. 85 budżetu na rok 1906 na zasiłki dla weteranów z r. 1831.

Z kredytu tego przyznał Wydział krajowy Stowarzyszeniu p. n. „Przytulisko uczestników powstania z r. 1863/4“ w Krakowie 2.000 K, a „Towarzystwu wzajemnej pomocy uczestników powstania z r. 1863/4“ we Lwowie 2 500 K. Wobec obu tych instytucyi zastrzegł Wydział krajowy, że zasiłek ma być użyty tak dla pozostających pod ich opieką uczestników powstania z r. 1863, jakoteż dla weteranów z r. 1831, którymi się opiekowało rozwiązane z dniem 1. marca 1906 Towarzystwo opieki weteranów z r. 1831 w Krakowie, a względnie jego lwowska komisya wykonawcza.

Sprawozdanie o rozdziale ryczałtu 10 000 K wyznaczonego w rubr. IV. p. 73. budżetu funduszu krajowego na rok 1906 na zasiłki dla ochronek, tudzież reszty takiegoż kredytu na rok 1905 w kwocie 350 K.

Z kredytu tego przyznał Wydział krajowy następujące zasiłki: Towarzystwu ochronek chrześcijańskich małych dzieci we Lwowie 1.200 K, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ we Lwowie przy ul. św. Marcina 150 K, Ochronce SS. Felicyanek na Żółkiewskiem we Lwowie 200 K, Zakładowi św. Heleny we Lwowie 250 K, Dziesięciocentowemu Towarzystwu Pań we Lwowie 100 K, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ we Lwowie przy ul. Solarni 150 K, Ochronce SS. Felicyanek w Krakowie 200 K, Zakładowi sierót SS. Sióstr Miłosierdzia w Krakowie 100 K, Ochronce im. Leona XIII. w Rzeszowie 300 K, Ochronce kongregacyi im. dzieci Maryi w Brzozowie 200 K, Ochronce polskiej w Drohobyczu 400 K, Ochronce PP. Ekonomek w Kołomyi 200 K, Ochronce im. św. Kazimierza w Iwoniczu 200 K, Ochronce na Zazaniu w Przemyślu 150 K, Ochronce im. św. Wojciecha w Gorlicach 200 K, Ochronce SS. Miłosierdzia św. Józefa w Krośnie 200 K, Ochronce w Dobczycach 100 K, Ochronce im. św. Stanisława Kostki w Nowym Targu 150 K, Ruskiej ochronce w Peczeniżynie 100 K, Ochronce PP. Ekonomek w Tarnopolu 300 K, Ochronce im. św. Józefa w Stryju 150 K, Ochronce w Chrzanowie 150 K, Towarzystwu ochrony małych dzieci w Podgórzu 400 K, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ w Drohobyczu 300 K, Ochronce im. Sienkiewicza w Zbarażu 100 K, Towarzystwu „Dzieciątka Jezus“ w Lisku 150 K, Ochronce w Dublanach utrzymywanej przez Towarzystwo szkoły ludowej 300 K, a następnie jeszcze 150 K, razem 450 K, Ochronce w Kulczykach 100 K, Ochronce w Jarosławiu 200 K, Ochronce w Wielkich Oczach 100 K, Ochronkom polskim w Knihininie wsi i kolonii 200 K, Towarzystwu „Ruska Zachoronka“ w Stanisławowie 200 K, Ochronce SS. Służebniczek w Obertynie 100 K, Ochronce w Żywcu 400 K, Ochronce w Jodłowniku 100 K, Komitetowi Ochronek w Szynwałdzie, Skrzyszowie, Czchowie, Wałkach i św. Górze 400 K, Ochronce SS. Felicyanek w Jarosławiu 200 K, Ruskiej Ochronce SS. Służebniczek w Żużlu 100 K, Ochronce PP. Ekonomek w Brzeżanach 150 K, Domowi sierót im. św. Zofii w Horodnicy 50 K, Ochronce w Ławocznem 100 K i ochronce ruskiej w Horodence 100 K. W ten sposób wydano razem 9.050 K. Do dyspozycyi jest jeszcze 1.300 K dla ochronek, które zwykle otrzymywały zasiłki, a w roku 1906 wcale się nie zgłosiły, przedewszystkiem zaś dla komitetu ochronek w Krakowie, który dotąd otrzymywał 1.100 K, a o zasiłek na rok 1906 dotąd się nie zgłosił.

Sprawozdanie o rozdziale ryczałtu 6 000 koron, wyznaczonego w rubryce XIV. p. 520. na misye katolickie i załatwienie przekazanej do ewentualnego uwzględnienia z tego ryczałtu petycyi gr. kat. Urzędu parafialnego w Oleszowie o subwencyę na pięciodniową misyę, tudzież o rozdziale reszty takiegoż ryczałtu za rok 1905 w kwocie 150 koron.

Ryczałt w kwocie 6.000 K, uchwalony na rok 1906 i resztę w kwocie 150 K z zeszłorocznego ryczałtu, rozdzielił Wydział krajowy, jak następuje:

dla rzym. kat. archidyecezyi lwowskiej	1.500 K
dla rzym. kat. dyecezyi krakowskiej.	1.000 „
dla rzym. kat. dyecezyi przemyskiej.	600 „
dla rzym. kat. dyecezyi tarnowskiej	650 „
dla gr. kat. dyecezyi przemyskiej	450 „
dla gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej	600 „
dla gr. kat. archidyecezyi lwowskiej.	1.000 „
na misye katolickie między polskimi robotnikami w Danii	350 „

Uwzględniając petycyę gr. kat. Urzędu parafialnego w Oleszowie, zastrzegł Wydział krajowy przy asygnacyi zasiłku dla gr. kat. dyecezyi stanisławowskiej, że z zasiłku tego kwota 200 K przeznaczoną jest wyłącznie na misyę pięciodniową w Oleszowie.

Masa spadkowa śp. Wiktora hr. Baworowskiego.

Uchwałą c. k. Sądu krajowego cywilnego we Lwowie Oddział VII. z d. 5. stycznia 1906 l. cz. IV. $\frac{162}{568} / 94$ zezwolono na intabulacyę kraju za właściciela nieruchomości w spadku po ś. p. Wiktorze hr. Baworowskim pozostałych, z klauzulą ograniczającą prawo własności w myśl postanowień testamentowych co do ich przeznaczenia i z zastrzeżeniem niepozbywalności. Intabulacya ta jest już dokonaną. Również uporządkowano już stan tabularny co do parceli l. k. 1.136 w Myszkowicach, nabytej przez masę na rozszerzenie parceli budowlanej l. k. 60, przeznaczonej na budowę kościoła, i ta parcela jest już do kompleksu dóbr Myszkowice wcielona. Dokument, mający na celu wydzielenie z kompleksu Baworowa parcel oddanych bezpłatnie przez ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego pod budowę drogi gminnej tarnopolsko-grzymałowskiej, bez hipotecznego przeprowadzenia tej darowizny, został już zeznany, a zatem i w tym kierunku uporządkowanie stanu tabularnego nastąpi w najbliższej przyszłości.

Do uregulowania pozostają jeszcze sprawa gruntu dla probostwa łoszniowskiego i sprawa gruntu darowanego przez ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego na rozszerzenie cmentarza w Baworowie. W pierwszej jest w toku ułożenie odpowiedniego dokumentu, druga jest jeszcze w stadyum dochodzeń.

Gdy zaś we wrześniu 1905 także ostatnią pretensyę spadkową, a mianowicie wierzytelność Konstantego Michalewskiego w drodze ugodowej sumą 11.578 K 12 g umorzono, przeto chwila, w której ostateczne uporządkowanie masy będzie można uważać za dokonane, jest już niedaleką.

Starania Wydziału krajowego o ulgi w spłacie należytości rządowej uwieńczone zostały pomyślnym rezultatem, gdyż c. k. Ministerstwo skarbu wskutek przedstawień Wydziału krajowego zezwoliło na spłatę należytości w sumie 476.430 K 33 h, wymierzonej w dwunastu półrocznych ratach od 1. stycznia 1905, z opuszczeniem odsetek zwłoki.

Biblioteka fundacyjna funkcyonuje codziennie od godziny 8. do 10. przed południem i od godziny 4. do 7. po południu. Dla pracującej publiczności otwartą jest codziennie z wyjątkiem soboty od godziny 4. do 7. po południu. Zmiana ta, wprowadzona na żądanie grona poważnych osobistości, pracujących naukowo, które w ustanowionych w r. 1905 godzinach z biblioteki wcale korzystać nie mogły, weszła w życie z dniem 1. czerwca 1906. W etacie bibliotecznym zaprowadził Wydział krajowy uchwałą z d. 31. lipca 1906 l. 61 333 tę zmianę, że począwszy od 1. stycznia 1906 płacę pomocników bibliotecznych podwyższono do rocznej kwoty 1.000 koron.

W celu uzupełnienia biblioteki nabył Wydział krajowy pozostały po ś. p. Janie Amborskim, lektorze języka francuskiego przy uniwersytecie lwowskim, cenny zbiór dzieł i czasopism francuskich za 462 koron. Praca około uporządkowania biblioteki postępuje wydatniejszym krokiem, wskutek zwiększonego czasu pracy.

Gospodarkę w dobrach fundacyjnych prowadził Wydział krajowy, jak dotąd, łącznie z kuratorem fundacyi, wedle zasad administracyi ułożonych w porozumieniu z nim a przyjętych w swoim czasie przez sąd pertraktacyjny. Dobra fundacyjne i młyny są wydzierżawione, we własnej administracyi są tylko lasy, zagospodarowane wedle nowego planu, który Wydział krajowy w r. 1898 zatwierdził. W ciągu roku 1906 przyszło do skutku wydzierżawienie Myszkowic i Baworowa na dalszy okres, pod warunkami znacznie korzystniejszymi od dotychczasowych.

Obecnie jest w toku wydzierżawienie Łoszniowa z Józefówką i Łuki wielkiej.

W dobrach fundacyjnych zarządzono w r. 1905/6 następujące budowle i restauracye: budowę mieszkania dla leśniczego w Łoszniowie, stajni przy leśniczówce w Łoszniowie, przeróbkę kuźni w Łoszniowie na chatę, rekonstrukcyę owczarni na folwarku Józefówka i naprawę zerwanej przez powódź szluzy przewałowej przy młynie w Krowince, tudzież tymczasowe wykonanie przegaty, w celu uniknięcia przerwy ruchu w młynie. Studnię w Krowince uzupełniono kieratem, który ze względu na jej znaczną głębokość okazał się koniecznie potrzebnym.

W realności bibliotecznej okazały się znowu niepokojące rysy, wskutek obniżenia poziomu ulicy. Na podstawie orzeczenia komisyi znawców, przez Wydział krajowy powołanej, zarządził Wydział krajowy wykonanie wskazanych przez nią robót, które budynek utrwalą.

Zamknięcie rachunkowe przedkładamy osobno. Tu nadmieniamy tylko, że w roku 1905 wydano na inwestycye i konserwacye 54.492 K 88 g, na podatki rządowe 23.024 K 13 g. Pozostałość kasowa wynosiła 321.940 K 15 g, która częściowo (w kwocie 79.405 K 33 g) posłużyła na umorzenie zaległości w należytości rządowej, częściowo została wcielona do majątku zakładowego (220.000 K), reszta zaś pozostała do dyspozycyi w majątku obrotowym.

Budżet na r. 1906, ustanowiony przez Wydział krajowy na wniosek kuratora wykazuje dochody (bez wliczenia pozostałości z r. 1905, powyżej wymienionej) w kwocie 321.099 K, wydatki w kwocie 271.511 K, nadwyżkę dochodów w kwocie 45.588 K. W dochodach wynoszą czynsze dzierżawne z dóbr 120 984 K, czynsze dzierżawne z gruntów oddzielnie wydzierżawionych i ogrodów 4.899 K, czynsze dzierżawne z młynów 41.311 K, dochody z lasów 40.950 K, odsetki od kapitałów fundacyjnych 96.000 koron.

W wydatkach wynoszą płace łącznie z wynagrodzeniem syndyka, a z wyłączeniem płac funkcyonaryuszów biblioteki 42.730 K, gracye 1.816 K, konkurencye łącznie z datkami na kościół w Tarnopolu i cerkiew w Baworowie — o czem niżej, 18.105 K, podatki rządowe (z wyłączeniem podatków od gmachu bibliotecznego) 25.400 K, spłata należytości rządowej 119.108 koron, wydatek na lasy 5.700 K, wydatki na bibliotekę 10.605 koron. Na nowe budowle i konserwacyę preliminowano 39.866 koron, w tem 12.000 K jako resztę preliminowanych kosztów budowy kościoła w Myszkowicach.

Kościół ten jest już skończony i w dniu 30. września 1906 odbyło się jego poświęcenie.

Przyrzeczony w roku zeszłym zasiłek w kwocie 4.000 K na rozszerzenie cerkwi w Baworowie, wypłacono w roku 1906 po sprawdzeniu planów i kosztorysów.

Na budowę kościoła parafialnego obrządku łacińskiego w Tarnopolu udzielił Wydział krajowy subwencyę w kwocie 10.000 koron.

W końcu nadmieniamy, że Wydział krajowy przyznał P. Julii Małkowskiej, wdowie po śp. Ignacym Małkowskim, kasyerze fundacyi śp. Wiktora hr. Baworowskiego, dożywotnie zaopatrzenie wdowie w kwocie 20 K miesięcznie, a Katarzynie Sorokopasowej, wdowie po śp. Janie Sorokopasie, gajowym fundacyjnym, pensyę wdowią w kwocie 10 K miesięcznie.

Zapis śp. Dra Władysława Florkiewicza na rzecz kraju w celu utworzenia w Zakopanem średniej szkoły sanatoryjnej.

Na podstawie wydanego tymczasem dekretu dziedzictwa zaintabulowano prawo własności całej posiadłości L. w. h. 746 ks. gr. gm. kat. Zakopane na rzecz funduszu krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz W. Ks. Krakowskiem, wpisując równocześnie prawo dożywotniego użytkowania tej realności na rzecz Kasyldy Florkiewiczównej, siostry fundatora. Dożywocie to obciąża w ogóle także ruchomy, już należycie zabezpieczony majątek zapisem objęty, tak, iż użycie zapisu na cele przez testatora oznaczone, będzie mogło nastąpić dopiero po zgonie dożywotniczki.

Fundacye stypendyjne i dobroczynne.

Ogólne sprawozdanie o funduszach stypendyjnych.

Z początkiem roku szkolnego 1905/6 miał Wydział krajowy w swym zarządzie fundacyi stypendyjnych czynnych dwieście dziewiętnaście (w r. 1904/5 206), z których wszelakoż trzy są tylko warunkowo stypendyjnemi, a gdy warunek ten się nie ziścił, są na razie czynne w inny sposób, jedna zaś stanie się stypendyjną dopiero po upływie pewnego czasu, a na razie służy na inne cele. Właściwa zatem liczba czynnych w r.1905/6 fundacyi stypendyjnych wynosiła 215 t. j. o 12 więcej niż w r. 1904/5. Stan rzeczy przedstawiony w sprawozdaniu za rok 1903 co do stosunku między stypendyami dostępnemi w ogóle dla ubogiej i w naukach celującej młodzieży, a stypendyami zarezerwowanemi z woli fundatorów dla ich rodziny lub dla kandydatów pochodzenia szlacheckiego, albo też z pewnej miejscowości pochodzących zmienił się i w tym roku na niekorzyść stypendyów ogólnych, nierezerwowanych, w tej bowiem kategoryi przybyły tylko cztery fundacye, natomiast przybyło pięć fundacyi w pierwszym rzędzie familijnych, z których jedna jest nadto szlachecką a dwie mają — o ile nie chodzi o kompetencyę z tytułu pokrewieństwa — charakter specyalny, jedna częściowo szlachecka (na razie w inny sposób czynna) i trzy mające charakter specyalny. Wobec zakładania nowych szkół i ciągłego wzrostu zastępów uczącej się młodzieży daje się dotkliwie odczuć niedostateczna liczba stypendyów nierezerwowanych, najbardziej zaś brak stypendyów, przystępnych także dla młodzieży płci żeńskiej.

Sprawozdanie o rozdawnictwie stypendyów w r. 1905/6.

Uchwałą z dnia 17. lutego 1906 nadał Wydział krajowy wystawione z początkiem roku 1905/6 na konkurs stypendya z fundacyi swego rozdawnictwa.

Posunięcie z niższego stypendyum na wyższe, czyli nadanie innego wyższego stypendyum w miejsce pobieranego dotąd stypendyum niższego uzyskało 50 uczniów. Nadanie to nastąpiło w granicach kwalifikacyi wymaganych przez przepisy stypendyjne i akty fundacyjne, w dwóch wypadkach z tytułu pokrewieństwa, w czternastu z tytułu szlachectwa, w jednym z tytułu szlachectwa i specyalnego tytułu, w trzydziestu trzech na podstawie ogólnych warunków.

Z obdarzonych było 48 obrz. łac. a 2 obrz gr. Co do stanu rodziców było między nimi: jeden syn właściciela dóbr, dwóch synów lekarzy, dwóch synów aptekarzy (z tych jeden sierota), dwóch synów inżynierów cywilnych (obaj osieroceni), dwudziestu dwóch synów urzędników (z tych siedmiu osieroconych), dwóch synów nauczycieli ludowych, dwóch synów dzierżawców (obaj osieroceni), dwóch synów oficyalistów prywatnych, dwóch synów sług kolejowych, czterech synów rzemieślników, dwóch synów robotników, jeden syn byłego restauratora, jeden syn właściciela realności (sierota), jeden syn mieszczanina i czterech synów włościan, z tych jeden osierocony.

Nowych nadań było ogółem 131, a to w 22 wypadkach z tytułu pokrewieństwa, w ośmnastu z tytułu szlachectwa, w dziesięciu z tytułu specyalnego, w 81 jedynie na podstawie ogólnych warunków Między obdarzonymi było uczenic siedm, a mianowicie dwie uczenice medycyny (na podstawie ogólnych warunków), dwie uczenice seminaryum nauczycielskiego, które otrzymały na podstawie ogólnych warunków stypendya zastrzeżone wyłącznie dla lwowskich żeńskich seminaryów nauczycielskich, a wreszcie — z tytułu pokrewieństwa — jedna uczenica szkoły przemysłowej i dwie uczenice szkoły ludowej.

Z ogólnej liczby obdarzonych (131) było 113 obrz. łac., 16 obrz. greck. i 2 wyzuania mojżeszowego (z tych 1 ze specyalnego tytułu).

Co do stanu rodziców było między nimi dwóch: synów właścicieli dóbr (z tych jeden sierota), dwóch synów lekarzy (jeden sierota), dwóch synów inżynierów cywilnych (obaj osieroceni), trzydziestu trzech synów urzędników (z tych 16 osieroconych), czternastu synów nauczycieli ludowych (z tych dwaj osieroceni), jeden syn księdza ruskiego, jeden syn dzierżawcy, dziesięciu synów oficyalistów prywatnych (z tych trzej osieroceni), dziesięciu synów rzemieślników, czternastu synów robotników i sług prywatnych i publicznych (z tych trzech osieroconych), trzech synów mieszczan (z tych dwaj osieroceni), jeden syn właściciela realności, szesnastu synów włościan (z tych pięciu osieroconych), jedenastu synów osób innych zawodów (między tymi pięciu osieroconych) i jedenastu, u których zawód ojca nie był stwierdzony (między temi czterech osieroconych).

Fundacye aktywowane z początkiem r. 1905/6.

Z początkiem roku 1905/6 wprowadziliśmy w życie następujące fundacye:

1. Fundacyę stypendyjną imienia Ezechiela Berzewiczego. W fundacyi tej istnieją dwa stypendya po 280 K, przeznaczone dla ubogich uczniów krajowych szkół gimnazyalnych lub realnych, wyznania rz. kat., obrządku łacińskiego lub greckiego, urodzonych w kraju, a to przedewszystkiem dla krewnych fundatora, w ich braku dla synów oficyalistów prywatnych, a przedewszystkiem oficyalistów ze skarbu bołszowieckiego. Rozdawnictwo należy na teraz do Wgo Aleksandra Krzeczunowicza, potem zaś będzie należało do jego następców imienia Krzeczunowiczów, jak długo do nich Bołszowce należeć będą.

2. Fundacyę stypendyjną Jana Drelichowskiego dla uczniów lwowskiej I. szkoły realnej. Dwa istniejące w tej fundacyi stypendya wynoszą po 500 koron rocznie i są przeznaczone dla takich uczniów trzech najwyższych klas rzeczonej szkoły, którzy okazują wybitną zdolność i wytrwałą pilność, a w szczególności od pierwszej klasy aż do chwili kompetencyi bez przerwy mieli ogólny stopień celujący. Rozdawnictwo należy do każdoczesnego c. k. Namiestnika Galicyi.

3. Fundacyę imienia Teofila Lenartowicza. Jedyne istniejące w niej stypendyum o rocznych 200 koronach przeznaczone jest dla ubogich w kraju urodzonych uczniów krajowych niższych szkół rolniczych, pochodzących z rodziców włościańskich i wyznających religię katolicką obrządku łacińskiego lub greckiego. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego, a to, jak długo Towarzystwo szkoły ludowej w Krakowie istnieć będzie, na propozycyę tegoż Towarzystwa.

4. Fundacyę Zofii z Pazowskich Łuszczyńskiej o jednem stypendyum wynoszącem 210 K rocznie, przeznaczonem dla ubogich zwyczajnych uczniów krajowych szkół średnich i wyższych. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

*

5. Fundacyę Antoniego Małeckiego z Głogowa, w której istnieje jedno stypendyum o rocznych 120 koronach, przeznaczone dla uczniów krajowych szkół średnich i wyższych z bezwzględnem pierwszeństwem dla pochodzących z miasta Głogowa (inni mogą otrzymać stypendyum tylko przez substytucyę). Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

6. Fundacyę śp. Dra Tytusa Przesmyckiego w dziale stypendyjnym (dział wsparć aktywowano już w r. 1904/5). W dziale tym istnieje pięć stypendyów po 300 K dla uczniów krajowych szkół średnich, pochodzenia polskiego, zupełnie ubogich i przynajmniej po ojcu osieroconych. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

7. Fundacyę ś. p. ks. Aleksandra Słowińskiego pod nazwą „Stipendium Słowinscianum". Stypendyum to wynoszące 140 K rocznie przeznaczone jest dla urodzonego w Ciężkowicach ucznia c. k. gimnazyum w Nowym Sączu. Rozdawnictwo należy do grona nauczycielskiego tegoż gimnazyum.

8. Fundacyę imienia Eligiusza i Karoliny małżonków Sobolewskich o jednem stypendyum w rocznej kwocie 300 K przeznaczonem dla wyznających religię katolicką uczniów lub uczenic gimnazyów i świeckich wydziałów uniwersytetu. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego

9. Fundacyę Magdaleny i Bonifacego Stillerów. W fundacyi tej istnieją cztery stypendya po 400 K rocznie przeznaczone dla uczniów krajowych szkół średnich, wyższych lub zawodowych, wyznania chrześciańskiego, z pierwszeństwem dla krewnych ś. p. Magdaleny Stillerowej i Bonifacego Stillera. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

10. Fundacyę imienia Józefa Trybulca. W fundacyi tej istnieje sześć stypendyów po 300 K, przeznaczonych dla uczniów szkół gimnazyalnych, realnych, rolniczych lub handlowych. Pierwszeństwo służy krewnym fundatora i potomstwu kilku wskazanych przez niego osób, po nich dzieciom mieszczan z Radomyśla koło Dembicy wyznania chrześciańskiego a nakoniec dzieciom chrześcian mieszczan rzemieślników w Bochni. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego

11. Fundacyę przemyską ś. p. Dr. Bazylego Wolana. Istniejące w niej dwa stypendya po 260 K, są przeznaczone dla Rusinów uczęszczających do ruskiego gimnazyum w Przemyślu. Pierwszeństwo służy synom krewnych fundatora, w pobliżu Przemyśla mieszkających. Rozdawnictwo należy do grona nauczycielskiego c. k. II. gimnazyum w Przemyślu.

Fundacye aktywowane w ciągu roku 1905/6.

W ciągu roku 1905/6 wprowadziliśmy w życie:

1. Fundacyę Mikołaja Aywasa utworzoną ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana. Było to aktywowanie ponowne, po dokonanej na żądanie fundatora zmianie aktu fundacyjnego w tym duchu, że uprawnienie do kompetencyi rozszerzono na urodzonych w powiatach śniatyńskim, kołomyjskim, stanisławowskim i tłumackim, a rozdawnictwo zastrzeżono fundatorowi następnie zaś każdoczesnemu Marszałkowi krajowemu.

2. Fundacyę dobroczynną Wojciecha Bursika. Dochody tej fundacyi, której majątek 3.200 K wynosi, są przeznaczone na jedno lub dwa wsparcia jednorazowe, płatne co roku w dniu 23. kwietnia jako w dniu Św. Wojciecha, patrona fundatora. Rozdawnictwo tych wsparć, które otrzymać mogą tylko ubodzy, we Lwowie zamieszkali ojcowie rodzin, należący do klasy robotniczej, pilni, oszczędni i dzieci swe dobrze wychowujący, należy do Wydziału krajowego.

Fundacye aktywowane z początkiem roku szkolnego 1906/7.

Z początkiem roku szkolnego 1906/7 wprowadziliśmy w życie następujące fundacye:

1. Fundacyę Marka Abrahamowicza, w której istnieje jedno stypendyum w rocznej kwocie 100 K dla uczniów lub uczenic szkół średnich, należących do sekty karaitów. Pierwszeństwo służy krewnym fundatora, między którymi rozstrzyga bliższy stopień, rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

2. Fundacyę im. Walentego Błaszczykiewicza, w której istnieją cztery stypendya po 220 K rocznie. Stypendya mogą otrzymać tylko synowie włościańscy, narodowości polskiej, religii katolickiej obrz. łać., pochodzący z W. Ks. Krakowskiego, a uczęszczający do krakowskich szkół średnich, przemysłowych lub fachowo-zawodowych. Pierwszeństwo służy urodzonym w parafii Morawica i Płaza pod Chrzanowem. Rozdawnictwo ma Wydział krajowy na propozycyę kuratora, którym jest na teraz Wny Antoni Góralczyk, emer. c. k. starszy radca leśnictwa we Lwowie.

3. Fundacyę ś. p. Antoniego Monsona o jednem stypendyum wynoszącem 400 K rocznie. Stypendyum to jest przeznaczone dla ubogich uczniów krajowych szkół średnich i wyższych, godnych tej pomocy. Między tak ukwalifikowanymi kandydatami służy pierwszeństwo krewnym fundatora, a przedewszystkiem Monsonom, przyczem między kandydatami należącymi do tej samej kategoryi rozstrzyga bliższy stopień pokrewieństwa. Rozdawnictwo należy do Wydziału krajowego.

4. Fundacyę ś. p. Ignacego Ohanowicza, w której istnieje dziesięć stypendyów po 300 K. Stypendya te są przeznaczone dla ubogich uczniów gimnazyum w Brzeżanach, Stanisławowie i Kołomyi, którzy należą do obrządku ormiańsko lub rzymsko-katolickiego, z pierwszeństwem dla krewnych i powinowatych fundatora.

5. Fundacyę ś. p. Ignacego Pierzchały o jednem stypendyum w rocznej kwocie 100 K przeznaczonem dla uczniów jakichkolwiek szkół publicznych w kraju, z wyjątkiem szkół ludowych, a to w pierwszym rzędzie dla potomków fundatora, w drugim dla potomków jego rodzeństwa, w trzecim dla Polaków, religii katolickiej.

6. Fundacyę ś. p. Józefa Soleskiego, w której istnieje na teraz ośm stypendyów po 400 K. Stypendya te są przeznaczone dla uczęszczających w kraju do szkół średnich lub wyższych synów oficyalistów prywatnych (ekonomów lub leśniczych) wykazujących postęp co najmniej dobry i ubóstwo i należących do rzymsko-katolickiego wyznania.

7. Fundacyę Konrada Wilczyńskiego o jednem stypendyum w rocznej kwocie 360 K, przeznaczonem dla uczniów c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie lub c. k. Akademii sztuk pięknych w Krakowie, urodzonych w Galicyi, narodowości polskiej, bez różnicy wyznania.

Fundacye ukonstytuowane w ciągu roku 1905/6.

W ciągu roku 1905/6 ukonstytuowaliśmy fundacye Marka Abrahamowicza, Mikołaja Aywasa w celu uczczenia jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana (ukonstytuowanie ponowne), Walentego Błaszczykiewicza, Antoniego Monsona, Ignacego Ohanowicza, Józefa Soleskiego, Magdaleny i Bonifacego Stillerów i Józefa Trybulca. Wszystkie te fundacye weszły już w życie.

Sprawozdanie o fundacyach dawniejszych, dotąd nieaktywowanych.

Nawiązując do dawniejszych swych sprawozdań za czas od 1. lipca 1890 do 30. czerwca 1905, podajemy w dalszym ciągu, co następuje:

Fundacya ś. p. Dyonizego Bertolego.

Ukonstytuowanie tej fundacyi i wprowadzenie jej w życie nastąpi, skoro jej majątek (książeczka gal. Banku krajowego na 1.084 K 40 h. (urośnie przez kapitalizacyę do takiej wysokości, iżby z jego dochodów można było utworzyć odpowiednie stypendyum dla młodzieży polskiej, kształcącej się w muzyce. Należytość rządowa jest już zapłacona.

Fundacya ś. p. Józefa Blicharskiego na utrzymanie nauczyciela przy szkole lud. w Jamnicy.

Z końcem r. 1905 ściągnięto w całości ostatnią pretensyę spadkową i czynność realizacyi majątku spadkowego została zupełnie ukończoną. Fundacya jest już czynną a nowe orzeczenie organizacyjne co do szkoły w Jamnicy zostanie wydane w najbliższej przyszłości. Orzeczenie to będzie zarazem aktem fundacyi niniejszej, która ze względu na swój charakter osobnego aktu fundacyjnego mieć nie może. Sprawę tej fundacyi należy zatem uważać za ukończoną.

Fundacya ś. p. Dr. Jana Buszka.

Fundacya ta jest już ukonstytuowaną i wejdzie w życie, skoro jej dochody, wynoszące na teraz 624 K, urosną przez kapitalizacyę do takiej wysokości. że wystarczą na wypłatę stypendyum w rocznej kwocie 600 K. Aktywowanie nastąpi prawdopodobnie z początkiem roku 1907/8.

Fundacya ś. p. Edwarda Chrzanowskiego.

Ukonstytuowanie i aktywowanie tej już zrealizowanej fundacyi nastąpi po śmierci brata fundatora, Władysława Chrzanowskiego, któremu służy prawo dożywotniego poboru odsetek od majątku fundacyjnego i obracania ich wedle swego uznania na cele dobroczynne i nabożne.

Fundacya ś. p. Kazimierza Czarniakowskiego.

Majątek tej fundacyi jest już oddawna zabezpieczony, ale ciążące na nim dożywocia jeszcze nie zgasły, nie można jej zatem ukonstytuować i aktywować.

Fundacya ś. p. Izabeli Duszyńskiej.

Majątek tej fundacyi został już zrealizowany, gdy jednak z powodu niedostateczności funduszów masy wszystkie legaty uległy redukcyi, otrzyma fundacya w miejsce legowanych 4.000 K z odsetkami tylko kwotę 2.763 K 66 h. Kwota ta zostanie niebawem wydana Wydziałowi krajowemu, gdyż c. k. Prokuratorya skarbu poczyniła już w tym celu potrzebne kroki. Potem będzie można przystąpić do ukonstytuowania fundacyi i zapłacenia należytości rządowej, dotąd nie wymierzonej. Samo aktywowanie ulegnie nadto dalszej jeszcze zwłoce, gdyż zredukowany kapitał jest zbyt mały, wypadnie zatem kapitalizować dochody przez dłuższy czas, aby je doprowadzić do odpowiedniej wysokości.

Fundacya ś. p. ks. Franciszka Foxa.

W ciągu roku 1905/6 zapadła wreszcie ostateczna decyzya co do zasad, wedle których fundacya niniejsza ma być ukonstytuowaną. Na jej podstawie ułożył Wydział krajowy nowy projekt aktu fundacyjnego, który uzyskał już aprobatę c. k. Namiestnictwa. Zeznanie aktu fundacyjnego nastąpi w ciągu r. 1906/7 a wprowadzenie fundacyi w życie z początkiem r. 1907/8, gdyż fundusz na zapłacenie należytości rządowej jest już przygotowany.

Fundacya ś. p. Michała Gątkiewicza.

Fundacya ta, której majątek jest już zrealizowany, ma wedle woli fundatora wejść w życie po śmierci jego żony Anny. Na teraz kapitalizuje się dochody fundacyi.

Fundacya ś. p. Kornela Hoffmanna.

Majątek tej fundacyi, znajdujący się już oddawna w Wydziale krajowym, obciążany jest dożywociem na rzecz Amalii Kozakiewiczowej, która pozostaje jeszcze przy życiu.

Fundacya ś. p. Ludwika Jankowskiego.

Legat fundacyjny, płatny po śmierci żony fundatora jako dożywotniczki, został jeszcze w r. 1877 na dobrach Bożyków z przyległościami zaintabulowany. Dożywotniczka pozostaje przy życiu.

Fundacya ś. p. Anny Olimpii Jankowskiej.

Wszystkie trzy fundacye są należycie zabezpieczone, dwie z nich t. j. fundacya dla uczniów Wydziału filozoficznego w Krakowie i fundacya dla uczniów c. k. Akademii sztuk pięknych w Krakowie są już w ostatniem stadyum ukonstytuowania, gdyż wygotowane akty fundacyjne znajdują się w c. k. Namiestnictwie w celu zamieszczenia na nich klauzuli zatwierdzającej.

Trzecia (dla ubogich opuszczających szpital św. Łazarza) nie doszła jeszcze tak daleko, gdyż c. k. Namiestnictwo nie wydało jej majątku Wydziałowi krajowemu i wskutek tego nie było można wygotować aktu fundacyjnego mimo, że jego projekt już oddawna jest ustalony. Aktywowanie fundacyi tych nastąpi prawdopodobnie z początkiem r. 1907/8, dwie pierwsze są już właściwie tymczasowo czynne, gdyż Namiestnictwo wydało zarządzenie rozdzielnia datków za czas ubiegły (rozp. z dnia 27. marca 1906 l. 29.316).

Fundacya ś. p Stanisława Karzykiewicza.

Realizacya majątku niniejszej fundacyi potrwa do końca r. 1911, w którym wpłynie reszta rozłożonej na raty ceny kupna spadkowej apteki i realności. Raty te wpływają do Wydziału krajowego. Ukonstytuowanie i aktywowanie fundacyi nastąpi po całkowitem zrealizowaniu jej majątku.

Fundacya ś. p Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. 21. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy z jej dochodów będzie można po odtrąceniu 10 proc. na pomnożenie majątku zakładowego, wypłacać corocznie trzy posagi w kwotach 1.000 K, 800 K i 600 K aż do tej chwili, która nadejdzie, gdy czysty stały dochód kwoty 2.666 K 66 h dosięgnie, będą dochody kapitalizowane. Na teraz wynoszą one 1.984 K.

Fundacya Jana i Leonildy Konopków.

C. k. Prokuratorya Skarbu poczyniła już stosowne kroki w celu zabezpieczenia tej fundacyi, którą po zrealizowaniu majątku będzie można ukonstytuować. Aktywowanie nastąpi dopiero po zgonie obu dożywotniczek.

Fundacya kopca Unii lubelskiej.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. III. aktu fundacyjnego dopiero wtedy, gdy dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum w rocznej kwocie 240 K; obecnie wynoszą dochody 176 K i są kapitalizowane.

Fundacya ś. p. Jana i Leopoldyny z Götzów małżonków Krzyżanowskich.

Fundacya ta nie może być zrealizowaną i nie istnieje już dla braku majątku, albowiem Marya Krzyżanowska, wdowa po fundatorze, uznaną została prawomocnym wyrokiem sądowym za wyłączną właścicielkę wszytkich książeczek, które uchodziły za majątek fundatora, a oprócz tych książeczek żaden spadek nie pozostał.

Fundacya ś. p. Wojciecha Kucharskiego na szkołę PP. Felicyanek w Dobranowicach.

Majątek fundacyi jest już w przeważnej części zrealizowany, do ściągnięcia pozostaje jeszcze tylko 6 wierzytelności w łącznej kwocie około 1.200 K. Akcyę w tym względzie prowadzi c. k. Prokuratorya Skarbu energicznie, ukończy ją zatem zapewne w niedalekiej przyszłości. Pismem z dnia 30. maja 1906 r. l 62.757/XV odniosło się c. k. Namiestnictwo do c. k. Prokuratoryi Skarbu o objawienie zdania, czy nie możnaby, nie wyczekując wątpliwego rezultatu ściągania tych wierzytelności, przystąpić już teraz do ukonstytuowania fundacyi.

Fundacya im. Hillela Lechnera.

Wydział krajowy wypracował w porozumieniu z Kuratoryą fundacyi nowy projekt aktu fundacyjnego. Projekt ten jest obecnie w c. k. Namiestnictwie, które nie powzięło jeszcze względem niego decyzyi.

Ewentualna fundacya ś. p. Józefa Lityńskiego.

Fundacya ta jest już zabezpieczoną. O ewentualnem ziszczeniu się warunku ma c. k. Starostwo w Stanisławowie zawiadomić c. k. Prokuratoryę Skarbu.

Fundacye ś. p. dr. Kajetana Maramorosza.

Ukonstytuowanie i aktywowanie obu tych fundacyi, ubezpieczonych na teraz na znajdujących się w depozycie sądowym papierach wartościowych masy spadkowej, nastąpi dopiero po zgonie dożywotniczek i zapłaceniu należytości rządowej.

Fundacya ś. p. Ignacego Marynowskiego.

Ukonstytuowanie i aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl woli fundatora dopiero po uporządkowaniu nabytego na jej rzecz majątku ziemskiego Kłodzienko i po umorzeniu znacznej części długu.

Fundacya ś. p. Michała Missbergera.

Fundacya niniejsza jest już zabezpieczoną. Jej zrealizowanie, ukonstytuowanie i aktywowanie nastąpi dopiero po zgonie wdowy po ś. p. fundatorze pozostałej, której służy dożywotnie użytkowanie całego majątku.

Fundacya familijna ś. p. dr. Adama Morawskiego.

W myśl §. 5. aktu fundacyjnego nastąpi reaktywowanie niniejszej fundacyi, skoro jej dochody wystarczą na wypłatę jednego stypendyum w rocznej kwocie 210 K. Na teraz wynoszą dochody 232 K, jest zatem prawdopodobnem, że fundacyę będzie można reaktywować w r. 1908/9, a może już w r. 1907/8.

Fundacya ś. p. Adama Jelity Neronowicza.

Ukonstytuowanie i aktywowanie tej już zrealizowanej fundacyi nastąpi, w myśl woli fundatora i zapadłej stosownie do niej decyzyi c. k. Namiestnictwa, dopiero po śmierci żony fundatora, Anny z Gaszyńskich Neronowiczowej, w każdym zaś razie nie wcześniej, jak w r. 1916.

Fundacya ś. p. Jana Oberca.

Majątek tej fundacyi, którego zrealizowaniem zajmuje się c. k. Prokuratorya Skarbu, składa się przeważnie z wierzytelności. Realizacya będzie wymagała dłuższego czasu, gdyż spłatę wierzytelności rozłożono dłużnikom na lat kilka, a nawet kilkanaście. O postępie realizacyi nie otrzymał Wydział krajowy żadnej wiadomości.

Fundacya ś. p. Magdaleny Pasieczańskiej.

Z pomiędzy osób, którym fundatorka zastrzegła łączny pobór odsetek od zrealizowanego już majątku niniejszej fundacyi, zmarły dwie, a mianowicie Marya Mokłowska i Joanna Nowak. Dwie t. j Karolina Łukasiewicz i Malwina Kulczycka pozostają jeszcze przy życiu.

Fundacya ś. p. Oktawa Pietruskiego.

Fundacya ta nie może być ukonstytuowaną, gdyż dotąd nie nastąpiło jeszcze bliższe określenie jej przeznaczenia ze strony dawców. Na razie kapitalizuje się dochody fundacyi.

Fundacya Marka i Amalii z Grzywińskich Przeorskich.

Fundacya ta jest już zrealizowana i ukonstytuowana. Aktywowanie jej nastąpi w myśl art. XI, gdy dochód jej wynoszący na teraz 280 K rocznie, urośnie przez kapitalizacyę do takiej wysokości, że wystarczy na wypłatę jednego stypendyum o rocznych 300 K.

Fundacya Karoliny Remerowej.

Akt fundacyi szpitalnej przesłano c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia pismem Wydziału krajowego z dnia 23. maja 1905

l. 47.997, akt zaś fundacyi stypendyjnej pismem z dnia 15. września 1905 l. 85.774. C. k Namiestnictwo nie zatwierdziło dotąd żadnego z tych aktów i nie zarządziło oddania Wydziałowi krajowemu majątku obu fundacyi. Na żądanie c. k. Namiestnictwa zamianował Wydział krajowy pismem z dnia 15. maja 1906 l. 48.145 delegata do odbioru realności fundacyjnej (w Krakowie pod l. 35 ul. Karmelicka), dotąd jednak nie otrzymał zawiadomienia o zarządzeniu jej oddania.

Fundacya ś. p. Wincentego Rucińskiego.

Majątek tej fundacyi jest już zrealizowany i znajduje się w Wydziale krajowym. Przypadająca od niej należytość rządowa jest już zapłacona. Ukonstytuowanie fundacyi nastąpi w najbliższej przyszłości, gdyż akt fundacyjny przesłano c. k. Namiestnictwu pismem Wydziału krajowego z dnia 7. sierpnia 1906 l. 62.264 do zatwierdzenia. Gdy zatwierdzenie to z niewiadomych powodów dotąd nie nastąpiło, będzie można wprowadzić fundacyę w życie dopiero z początkiem roku szkolnego 1907/8.

Fundacya bursy im. ks. Leona Sapiehy.

Stosownie do decyzyi c. k. Namiestnictwa kapitalizuje się dochody aż do czasu, w którym majątek wystarczy na wybudowanie bursy i zapewnienie jej utrzymania.

Fundacya Dra Józefa Skąpskiego.

Ukonstytuowanie tej fundacyi, której majątek znajduje się w Wydziale krajowym, nastąpi, gdy z bieżących dochodów uzbiera się fundusz dostateczny na opłatę należytości rządowej. Zaraz potem nastąpi też jej aktywowanie, które, jeśli stosunki się nie zmienią, przypaść powinno na rok 1907/8.

Fundacya śp. Franciszka Stachiewicza.

Aktywowanie tej fundacyi nastąpi w myśl art. XII. aktu fundacyjnego, gdy jej dochody wynoszące na teraz 624 koron (brutto) wystarczą na wypłatę jednego stypendyum w rocznej kwocie 600 K. Prawdopodobnie zatem wejdzie fundacya w życie z początkiem r. 1908/9, do tego bowiem czasu powinny dochody urość do takiej wysokości, że pokryją znaczne w niniejszej fundacyi koszta konkursu i wystarczą na wypłatę stypendyum. Na teraz kapitalizuje się dochody fundacyi.

Fundacye ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Czarnego Dunajca i dla Dębicy.

W myśl woli fundatora kapitalizuje się dochody obu tych fundacyi, dokąd ich majątki, wynoszące pierwotnie po 1.000 K, nie urosną każdy do sumy 512.000 K. Potem dopiero ma nastąpić ukonstytuowanie i aktywowanie tych fundacyi.

Fundacya Dra Józefa Szajny.

Obie fundacye mają wejść w życie po zgonie żony fundatora Michaliny Szajnowej której z woli fundatora służy dożywocie na ich majątkach. Majątki te są zrealizowane i znajdują się w depozycie sądowym, a należytość rządowa jest na nich zabezpieczona przez sądowe zajęcie.

Ewentualna fundacya Leopolda Szmoniewskiego.

Zabezpieczenia tej fundacyi nie można żądać, ponieważ pozostała po fundatorze wdowa ma z tegoż woli nieograniczone prawo rozporządzania przeznaczonym na fundacyę majątkiem aktami między żyjącymi.

Fundacya im. Wandy Smiałowskiej.

Postępowanie spadkowe jest już ukończone, a na podstawie wydanego dekretu dziedzictwa została fundacya za właścicielkę realności spadkowej pod l. k. 1265¼ we Lwowie, wykazem hipotecznym 1274 dz I. ks. gr. gm. m. Lwowa objętej, w poz. 5 karty B zaintabulowana. Realność ta jest obciążona pożyczką konwersyjną, zaciągniętą w galic. kasie oszczędności, a zrealizowaną już po śmierci fundatorki, w kwocie 6.000 K i pozostaje w administracyi jednego z urzędników Wydziału

krajowego. Ukonstytuowanie i aktywowanie fundacyi nastąpi po jej ostatecznem uporządkowaniu.

Fundacya śp. Juliusza i Filomeny z Mamczyńskich małż. Weberów.

Fundacya ta została już w r. 1899 hipotecznie ubezpieczona, uchwałą c. k. Sądu powiatowego w Winnikach Oddz. IV. z dnia 4. października 1906 L. 1.530/6 zmieniono odnośny wpis w ten sposób, że w miejsce gminy Weinbergen wstąpiła gmina wyznaniowa ewangielicka Weinbergen, co zresztą nie ma wpływu na prawa fundacyi. Ukonstytuowanie i aktywowanie fundacyi nastąpi dopiero po zgonie żony fundatora, której służy prawo dożywotniego użytkowania całego majątku.

Fundacya Dra Józefa Zagórskiego.

Wskutek ustania uwolnienia od podatków co do dwóch realności wiedeńskich (IX. B. Eisengasse Nr. 28 i 30) i z powodu rozpoczęcia się obowiązku do opłaty ekwiwalentu, zajdzie prawdopodobnie potrzeba sprzedania powyższych dwóch realności, gdyż fundacya, która uiściła dopiero część należytości rządowej i jest obciążona znacznymi długami, nie będzie prawdopodobnie mogła inaczej niedoboru uniknąć. Decyzya względem wniosku przedstawionego w tej sprawie przez kuratora nie zapadła jeszcze, Wydział krajowy oświadczył się za sprzedażą w drodze sądowej publicznej licytacyi.

Fundacya Jędrzeja i Maryi Zemłów.

Majątek tej fundacyi został już zrealizowany a przypadająca od niej należytość rządowa niszczoną. Odebrawszy majątek fundacyi, wygotował Wydział krajowy projekt aktu fundacyjnego i odniósł się do gr. kat. Urzędu parafialnego w Gródku Jagiellońskim i do tamtejszego Magistratu względem przyjęcia praw i obowiązków co do niniejszej fundacyi i względem zgodzenia się na sam projekt. Korespondencya w tej sprawie jest na ukończeniu, jest zatem rzeczą prawdopodobną, że ukonstytuowanie fundacyi nastąpi w ciągu roku 1906/7 a jej aktywowanie z początkiem roku 1907/8.

Ewentualna fundacya śp. Mikołaja Zubrzyckiego.

Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy ani odpowiedzi c. k. Namiestnictwa na swe pismo w sprawie zabezpieczenia tej ewentualnej fundacyi ani też żadnej wiadomości o przebiegu sporu, który wytoczył Franciszek Zubrzycki w celu unieważnienia kodycylu fundatora.

Fundacye nowoprzybyłe i nowo powstałe:

Fundacya Marka Abrahamowicza.

Marek Abrahamowicz złożył w r. 1902 w c. k. Namiestnictwie kapitał 3.000 koron na fundacyę stypendyjną dla młodzieży szkół średnich obojga płci, sekty „Karaitów“ z pierwszeństwem dla najbliższych krewnych fundatora. Przyjąwszy uchwałą z d. 4. lipca 1906 L. 64.122 zarząd i rozdawnictwo tej fundacyi, przystąpił Wydział krajowy bezzwłocznie do jej ukonstytuowania i wprowadził ją w życie z początkiem roku szk. 1906/7, gdyż fundator złożył był osobny fundusz na pokrycie należytości rządowej.

Fundacya Walentego Błaszczykiewicza.

Wny Walenty Błaszczykiewicz złożył podaniem z d. 10. listopada 1905 w c. k. Namiestnictwie kapitał 24.000 K w efektach na fundacyę stypendyjną. Przyjąwszy zarząd tej fundacyi, ukonstytuował ją Wydział krajowy i wprowadził w życie z początkiem r. 1906/7, gdyż fundator złożył był osobny fundusz na pokrycie należytości rządowej. W fundacyi tej istnieją 4 stypendya po 220 K, przeznaczone dla synów włościan narodowości polskiej obrz. łac., pochodzących z W. Ks. Krakowskiego, uczęszczających do krakowskich szkół średnich, przemysłowych lub zawodowych.

Fundacya śp. Tadeusza Madeyskiego.

Zmarły dnia 2 lutego 1905 w Zakopanem śp. Tadeusz Madeyski, Sodalis Marianus, legował sumę 12.000 K na dwa stypendya dla ubogich uczniów z pierwszeństwem dla Madeyskich. Rozdawnictwo przekazał swemu spadkobiercy Janowi Madeyskiemu i jego następcom.

Majątek tej fundacyi został zrealizowany i przypadająca od niej należytość rządowa uiszczona. Ułożony przez Wydział krajowy i przyjęty już przez rozdawcę projekt aktu fundacyjnego znajduje się od ostatnich dni kwietnia 1906 w c. k. Namiestnictwie, jest zatem rzeczą bardzo prawdopodobną, że czynność ukonstytuowania zostanie w r. 1906/7 ukończona, a fundacya wejdzie w życie z początkiem roku 1907/8.

Fundacya śp. Władysława Niemekszy.

Zmarły w Krakowie dnia 5. września 1905 śp. inżynier Władysław Niemeksza zapisał cały swój majątek z wyłączeniem kwoty 21.000 rubli (przeznaczonej na legaty i dla spadkobiercy) na fundacyę. Dochody tej fundacyi mają służyć na utrzymanie przez pewien czas w lecie pewnej ilości chłopców, Polaków, wyznania chrześciańskiego i zdrowych na świeżem powietrzu i obfitym zdrowym wikcie.

Wydział krajowy przyjął tę fundacyę. Zrealizowaniem jej majątku zajmuje się c. k. Ekspozytura Prokuratoryi skarbu w Krakowie. Majątek ten będzie dość znaczny, gdyż czynny stan masy wynosi 123.071 K 82 h, z której to kwoty ma być wydzielona, jak powyżej nadmieniono, kwota 21.000 rubli, reszta zaś przypadnie fundacyi.

Fundacya śp. Wojciecha Węgrzyńskiego.

Chcąc uczcić pamięć zmarłego w dniu 9. sierpnia 1905 śp. Wojciecha Węgrzyńskiego, profesora c. k. seminanaryum nauczycielskiego męskiego we Lwowie, złożyli rodzice jednego z uczniów tegoż kwotę 100 K na ręce pozostałej wdowy, która umieściła tę kwotę na książeczce gal. kasy oszczędności i złożyła tę książeczkę w Wydziale krajowym, przeznaczając ją na fundacyę stypendyjną imienia śp. Wojciecha Węgrzyńskiego pod zarządem i rozdawnictwem Wydziału krajowego. Stypendyum ma wynosić 100 K, a przeznaczone jest dla ubogich uczniów krajowych szkół średnich z pierwszeństwem dla krewnych śp. Wojciecha Węgrzyńskiego.

Wydział krajowy przyjął uchwałą z d. 28. lutego 1906 L. 18.133 zarząd i rozdawnictwo tej fundacyi i będzie kapitalizował jej dochody, dokąd do odpowiedniej wysokości nie dojdą. W ciągu r. 1906 złożono na rzecz fundacyi dalszy datek 20 K, który został na tej samej książeczce ulokowany.

Fundacya imienia Wandy Zagórskiej.

Zmarły w Dżurowie dnia 12. grudnia 1905 śp. Włodzimierz Zagórski, właściciel dóbr Dżurów, ustanowił testamentem z daty Dżurów 1. listopada 1905 między innemi dwie fundacye, których zarząd poruczył Wydziałowi krajowemu. W szczególności przeznaczył on 5.000 K na fundacyę im. Wandy Zagórskiej, na zakupno odzieży dla ubogiej dziatwy szkolnej obrz. łac. i greck. w Dżurowie i legował 4.000 K dla ochronki dziewcząt im. Modesty Zagórskiej w Śniatynie, a dla bursy polskiej imienia Adama Mickiewicza w Śniatynie 2 000 K z tem, że oba te kapitały stanowić mają fundacyę imienia Modesty Zagórskiej. Odezwą z d. 19. lipca 1906 L. 31.776 oświadczył Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu, że przyjmuje zarząd obu tych fundacyi a zarazem prosił o zarządzenie zrealizowania ich majątków i oddanie ich Wydziałowi krajowemu.

I. Stan majątku zarodowego funduszów stypendyjnych.

A. W efektach:

1. Zapas z dniem 1. stycznia 1906 r. (z wyłączeniem fundacyi):

a) Adamskich Teofila i Pauliny,
b) ks. Michny Wojciecha,
c) Stowarzyszenia urzędników i sług kolei Karola Ludwika,
d) Wystawy kraj. rolniczej i przemysłowej we Lwowie z roku 1877, należących do Dep. II.,
e) Brześciańskiej Kunegundy,
f) Bodziocha Tomasza,
g) Bohdanowicza Dominika,
h) Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie,
i) Jeleńskiego Napoleona dla szkoły w Łuczycach,
j) Krzeczunowicza Ignacego,
k) „ Waleryana,
l) Kucharskiego Jana, które znowu należą do dep. III.,
m) Cesarza Franciszka Józefa I. jubileuszowej, należącej do Dep. VI., wynosił . . . . . 8,911.301 K 47 g
2. Zakupiono po dzień 15. listopada 1906 225.719 „ 63 „
3. Wpłynęło po dzień 15. „ „ efektami . . . . . 144.040 „ 65 „

Razem . . 9,281.061 K 75 g

4. Spieniężono po dzień 15. listopada 1996 . . . . . 122.249 „ 49 „

Pozostaje . 9,158.812 K 26 g.

B. W realnościach i dobrach:

Winniki z przyległościami .		302.618 K — g	
Godowa		79.944 „ — „	
Realność w Strzyżowie . .		54.040 „ 12 „	
Realność w Rzeszowie . .		75.547 „ 60 „	
Gmach c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie . . .		156.845 „ 48 „	
Gmach na pomieszczenie koszar żandar. w Rzeszowie		81.014 „ 91 „	
Gmach internatu przy temże seminaryum w Rzeszow.		118.408 „ 20 „	
Parcela gruntowa l. k. 605/15 w Rzeszowie . . .		2.704 „ 50 „	
Kłodzienko		320.000 „ — „	
Jacowce		234.650 „ — „	
Szypowce		231 570 „ — „	
Realność w Tarnopolu . .		138 544 „ — „	
Miłocin		110.759 „ 01 „	
Gmach c. k. gimnazyum w Rzeszowie . . .		188.779 „ 13 „	
Trzy realności we Lwowie	nie oszacowano	— „ — „	2,095.424 „ 95 „
Kochanówka		— „ — „	
Kuźmina		— „ — „	
Urlów		— „ — „	
Ostrów		— „ — „	
Demaszkowce		— „ — „	

C. W należytościach czynnych:

Fundacya Lipińskich, wierzytelności do Konst. Lipińskiego . .	1 239 K 18 g		
Fundusz Cieszewskiego i Zawadzkiego kapitał hipotekowany na realności galic. Towarzystwa pomocy naukowej we Lwowie	15.027 „ 21 „		
„ hr. Łosia kapitał hipotekowany na dobrach Werchrata	12.727 „ 29 „		
„ Olszewskiego kapitał hipotekowany na dobrach Sietnica z przyległościami	8.400 „ — „		
„ Głowińskiego kapitał hipotekowany na realności Popijarskiej:			
a) od funduszu obłąkanych . .	56.322 „ 39 „		
b) od funduszu położnic . . .	14.080 „ 60 „		
„ Karzykiewicza, reszta ceny kupna apteki w Podhajcach w kwocie. . .	51.455 „ 71 „	169.252 K 38 g	
Ogółem wynosi stan majątku zarodowego funduszów stypendyjnych po 15. listopada 1906		11,423.489 K 59 g	
Z końcem roku 1905 wynosił stan majątku zarodowego		11,274.153 „ 61 „	
W porównaniu zatem z rokiem ubiegłym zwiększył się majątek zarodowy w czasie od 1. stycznia 1906, do 15. listopada 1906 o		149.335 K 98 g	

II. Stan majątku zarodowego funduszów naukowych, dobroczynnych i pomnikowych.

A. W efektach:

Fundusz „Macierzy polskiej“	77.091 K 72 g	
„ Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	6.388 „ 35 „	
„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych żebrać się wstydzących	9 886 „ 99 „	
„ Ludwiki Niezabitowskiej dla zbioru św. Klaudyi	18.400 „ 94 „	
„ Aleksandra hr. Stadnickiego . .	48.029 „ 54 „	
„ Pomnika Kościuszki w Krakowie .	31.714 „ 95 „	
„ Komarnickich	4.131 „ 85 „	
„ Jędrzejowiczowej	16.358 „ 61 „	

Fundusz	Russanowskiej		133.154 K	12 g
„	stanowy sierociński		97.093 „	58 „
„	Ludwika i Anny Helclów . . .		1,895.884 „	85 „
„	Siemianowskich III. (dla wdów po nauczycielach szkół ludowych) .		46.870 „	93 „
„	Siemianowskich IV. (posagowa dla ubogich dziewcząt)		43.711 „	40 „
„	Bursy im. ks. Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“		50.581 „	41 „
„	Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich)		55.420 „	95 „
„	Skrzyńskiego (dla dziewcząt wiejskich)		7.703 „	50 „
„	Kośvitzkye'go Józefa II. dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie		8.050 „	52 „
„	Niezabitowskiej Ludwiki:			
	a) dla domu pracy pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie	5.287 K 60 g		
	b) dla „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie . . .	21.775 „ 06 „	27.062 „	66 „
„	z legatu Józefa Ciemierzyńskiego:			
	a) dla akademii rolniczej w Dublanach	1.353 K 22 g		
	b) na cele oświaty ludowej . . .	1.353 „ 22 „	2.706 „	44 „
„	Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce		20.000 K	— g
„	Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn		20.000 „	— „
„	Wacława Tyzenhauza		6.947 „	57 „
„	Mariem Gewürtz dla ubogich izraelitów miasta Dębicy		2.686 „	76 „
„	Karoliny z ks. Ponińskich Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie dwunastu sierót w zakładzie św. Heleny“ we Lwowie . . .		51.764 „	90 „
„	Antoniego Schiffnera		5.038 „	04 „
„	Franciszka Kochmana:			
	a) dla literatów polskich . . .		62.304 „	76 „
	b) posagowa dla dziewcząt służących		49.647 „	55 „
„	ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej:			
	a) dla Czarnego Dunajca . . .		1.420 „	11 „
	b) dla Dębicy		1.420 „	56 „
„	Maryi Feliksy Czarkowskiej dla rzemieślników pochodzenia polskiego .		575.428 „	73 „
„	Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych . .		121 912 „	95 „
„	Teofili z Łukowskich Wirt i Malwiny z Łukowskich dla osieroconych dziewcząt		17.729 „	82 „
„	Franciszka Steczkowskiego z Jasła.		7.566 „	63 „
„	na zakupno książek do czytania dla uczniów szkół przemysłowych . .		2.504 „	56 „

Fundusz Dra Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego:				
	Dział I.	„ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“ . . .	50.394 K	36 g
	„ II.	„ku wspieraniu artystów i literatów“	45.181 „	74 „
	„ III.	„ku popieraniu celów galicyjskiego Towarzystwa muzycznego“. . . .	42.943 „	86 „
	„ IV.	„ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“ . .	45.716 „	87 „
	„ V.	„posagowy dla ubogich dziewcząt służących .	25.448 „	89 „
	„ VI.	„ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	37.670 „	40 „
Fundusz Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów			766 „	40 „
„ Pietruskich			14.532 „	60 „
„ Eustachego Szumańskiego . . .			120.000 „	— „
„ Łukasiewicza			9.354 „	91 „
„ Kowalewskiego Izydora			19.565 „	82 „
„ Hoffmanowej de Sternhort dla sierót po wojskowych			7.210 „	45 „
„ Hoffmanowej de Sternhort dla sierót po włościanach			7.762 „	11 „
„ Potockiego hr. Jakóba			11.897 „	66 „
„ pam. Tadeusza Kościuszki [1]) . .			47.331 „	80 „
„ Oktawa Pietruskiego			10.205 „	40 „
„ Wojciecha Bursika			3.328 „	52 „
„ Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach . . .			143.196 „	57 „
„ Tytusa Przesmyckiego			116.745 „	39 „
		Razem w efektach . .	4,285.870 K	— g

B. W należytościach czynnych.

Fundusz Skrzyńskiego (dla panien szlacheckich) kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami .	15.909 K	10 g	
Fundusz Skrzyńskiego (dla dziewcząt wiejskich) kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami	3.181 „	82 „	
Fundusz Ludwiki Niezabitowskiej dla „domu pracy pod godłem Opatrzności“, pożyczka udzielona na budowę własnego domu . . .	19.680 „	— „	
Fundusz pamiąt. im. Kościuszki kapitał hipotekowany na realności szkoły ludowej w Białej	30.000 „	— „	
Razem w należytościach czynnych			68.770 K 92 g

[1]) Kapitał powyższej fundacyi zmniejszył się o 20.000 K, gdyż w takiej wysokości spieniężono efekta majątku zakładowego na wydatki dla Komitetu administracyjnego.

C. W realnościach:

Fundusz Ludwika i Anny Helclów, kapitały wyłożone na budowę i urządzenie „domu ubogich“ w Krakowie . . . . . 1,467.335 K 10 g

Ogółem wynosi majątek zarodowy funduszów naukowych, dobroczynnych i pomnikowych w efektach, należytościach czynnych i realnościach po dzień 15. listopada 1905 . 5,821.976 K 02 g

Z końcem roku 1905 wynosił majątek zarodowy powyższych funduszów w efektach, należytościach czynnych i realnościach . . 5,800.489 „ 88 „

Z porównania tedy z rokiem poprzednim okazuje się zwiększenie tych funduszów o 21.486 K 14 g

Do powyżej wykazanego stanu funduszów dobroczynnych, naukowych i pomnikowych . 5,821.976 K 02 g

Doliczywszy stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych . . . . . 11,423.489 „ 59 g

okazuje się, że kapitały, efekta, wartości dóbr fundacyi, departamentowi I. przydzielone, wynoszą ogółem . . . . . 17,245.465 „ 61 g

a gdy z końcem roku 1905 ogół tych majątków wynosił . . . . . 17,074.643 „ 49 „

przeto w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększył się o . . . . . 170.822 K 12 g

Doliczywszy do wykazanego powyżej stanu majątków zarodowych funduszów przydzielonych departamentowi I. w sumie . . 17,245.465 K 61 g

stan majątków zarodowych po dzień 15. listopada 1906 dwudziestu jeden funduszów dobroczynnych i stypendyjnych, przydzielonych innym departamentom *) a pozostają-

---

*) Dep. II. fund. styp. Adamskich:

		a) zapas	64.064 K 52 g		
		b) należytość czynna . . .	8.606 „ 40 „	72.670 K	92 g
Dep. II.	fund.	styp. Michny		13.745 „	54 „
„ „	„	„ Stowarzyszenie Urzędników kolei Karola Ludwika		32 285 „	03 „
„ „	„	„ Wystawy kraj. przemysłowej i rolniczej 1877		50.141 „	49 „
„ „	„	dobr. Edwarda Lewińskiego . . .		68.494 „	32 „
„ „	„	„ Piotra hr. Wodzickiego . . .		55.712 „	13 „
„ „	„	„ Stanisława Piotrowskiego dla domu ubogich w Strzeliskach nowych .		18.908 „	51 „
„ „	„	„ Sącz „dom roboczy“		91.901 „	03 „
„ „	„	„ Straszewskiego dla ubogich robotników w Boguchwale . . .		5.711 „	14 „
„ III.	„	„ zbiorowych kas sierocych . .			
„ „	„	„ Wężyków		7.317 „	81 „
„ „	„	styp. Brześciańskiej Kunegundy . .		10.690 „	13 „
„ „	„	„ Bodziocha Tomasza		35.918 „	48 „
„ „	„	„ Bohdanowicza Dominika . . .		24.738 „	19 „
„ „	„	„ Jeleńskiego Napoleona dla szkoły rolniczej w Czernichowie . . .		26.148 „	92 „
„ „	„	„ Jeleńskiego Napoleona dla szkoły w Łuczycach		32 279 „	92 „
„ „	„	„ Krzeczunowicza Ignacego . .		33.562 „	21 „
„ „	„	„ „ Walerego . .		19.527 „	96 „

cych w zarządzie Wydziału krajowego w łącznej sumie . . . . . 1,016.101 K 52 g

okazuje się ogólny stan majątków zarodowych funduszów stypendyjnych, dobroczynnych i pomnikowych w sumie . . . . 18,261.567 K 13 g.

Dep.	III.	fund.	styp.	Kucharskiego Jana	16.507 K 55 g
„	V.	„	dobr.	Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	5.466 „ 59 „
„	„	„	„	Weissenwolffowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą	18.900 „ — „
„	„	„	„	Koświtzky'ego dla ciemnych w Krakowie	3.282 „ 56 „
„	„	„	„	Morawieckiego Michała dla podrzutków	71.778 „ 82 „
„	VI.	„	„	galic. inwalidów wojsk. . . .	76.191 „ 23 „
„	„	„	„	niżankowicki inw. wojsk . . .	6.369 „ 58 „
„	„	„	„	Koświtzky'ego dla poprawionych złoczyńców	3.363 „ 85 „
„	„	„	styp.	Jubil. ces. Franciszka Józefa I. .	214.487 „ 61 „
				Razem jak wyżej . .	1,016.101 K 52 g

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

DEPARTAMENTU II.

WYDZIALU KRAJOWEGO

za czas od 1. lipca 1905 do 15. listopada 1906

(z 5 alegatami).

Z drukarni E. Winiarza.

Departament II.

Szef Departamentu: Dr. Władysław Jahl, Członek Wydziału krajowego.

Sprawy finansowe, sprawy przemysłowe, sprawy fundacyi stypendyjnych, przeznaczonych dla przemysłowców i rękodzielników, sprawy górnicze, sprawy krajowej sprzedaży soli, sprawy poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

I. Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej Sankcyi.

Ustawa o krajowych opłatach szynkarskich i o podwyższeniu krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa

W załatwieniu sprawozdania komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zaprowadzenia krajowych opłat szynkarskich i podwyższenia krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeaiu z dnia 11. listopada 1905 projekt ustawy o zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacyi, wprowadzających opłaty szynkarskie i podwyższenie opłaty konsumcyjnej od piwa.

Najwyższem postanowieniem z dnia 20. grudnia 1905 został powyższy projekt ustawy sankcyonowany.

Według art. III. tej ustawy ma się z dochodu uzyskanego z opłat szynkarskich i opłaty od piwa przekazywać rocznie $2^1/_4$ miliona koron tym miastom, które posiadają wyłączne prawo propinacyi do r. 1910. Rozdział tej kwoty ma nastąpić według klucza, jaki osobna ustawa krajowa ustali. Przed opracowaniem i przedłożeniem Wysokiemu Sejmowi projektu tej ustawy odniósł się Wydział krajowy do Związku 30 miast z żądaniem przedstawienia opiinii interesowanych co do sposobu rozdziału.

Skoro Wydział krajowy opinię tę otrzyma i wskazane jeszcze dalsze badania w tej sprawie przeprowadzi, przystąpi do opracowania wspomnianego projektu i przedłoży go Wysokiemu Sejmowi na jednej z najbliższych sesyi.

Na uchwaloną równocześnie rezolucyę Wysokiego Sejmu do Rządu o uregulowanie w drodze ustawodawczej sprawy wydawania koncesyi na wyszynk i drobną sprzedaż napojów

spirytusowych, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas żadnej odpowiedzi.

Na polecenie zaś Wysokiego Sejmu co do zajęcia się sprawą utworzenia osobnego funduszu na zasiłki dla miast nie otrzymujących bonifikacyi z tytułu zgaśnięcia prawa propinacyi, a to na roboty asanacyjne, oraz co do dotowania tych miast (rządzących się ustawą z r. 1889), które tylko pośrednio z prawa propinacyi korzystały — zdaje sprawę Departament I. Wydziału krajowego, któremu ta sprawa została odstąpioną.

Ustawa o uwolnieniu zakładów przemysłowych od dodatków do podatków.

Najwyższem postanowieniem z dnia 27. lipca 1906 r. otrzymał sankcyę uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 20. listopada 1906 projekt ustawy o uwolnieniu zakładów przemysłowych, spółek surowcowych magazynowych i produkcyjnych oraz akcyjnych Towarzystw przemysłowych od dodatków do podatków.

Równocześnie zaś z projektem ustawy uchwalone zlecenie ewentualnego rozszerzenia autonomicznych ulg podatkowych także na przedsiębiorstwa zakładcze, organisujące handlowo produkcyę przemysłu domowego i drobnego jest przedmiotem badań komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.

Uchwała finansowa na rok 1906.

W załatwieniu sprawozdania komisyi budżetowej uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniach z dnia 21. i 22. listopada 1905 budżet funduszu krajowego na r. 1906, a zarazem powziął następujące uchwały:

I. Na rok 1906 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w kwocie 30,077.788 K, a dochody własne tego funduszu, wraz z pożyczkbmi na regulacyę rzek karpackich i rzek kanałowych, w sumie 11,755.333 K.

II. 1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1906 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo)czynszowego, domowo-klasowego i 5%-wego podatku od domów wolnych, po 65 halerzy od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220, z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego, w wysokości 71 halerzy od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach Krakowskim i Chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. ad a) wymienionych, w wysokości 57 halerzy, zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych. po 63 halerzy od każdej korony całej należytości tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1906 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu:

a) w rubryce I. między pozycyami 5, 6 i 7 i między pozycyą 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a, b, c, d, pozycyi 25;

c) w rubryce VIII. między pozycyami 223 i 224, tudzież między pozycyami 228, 229, 230 i 231;

d) w rubryce X. między pozycyami 295 ad c) i 297, dalej 269 , 301 i 306; dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół;

e) w rubryce XI. między pozycyami 347, 348 i 349;

f) w rubryce XII. między pozycyami 411 i 489, między pozycyami 485 a 497, między pozycyami 487 i 488. między pozycyami 494 i 496 a), wreszcie między pozycyami działów A, B, C, D i F wydatków na szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi, wszakże tylko w granicach każdego działu z osobna i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w kwocie 2,225.492 K i przypadających od tej kwoty odsetek 89.020 K, a zatem w ogólnej kwocie 2.314.512 K z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowaną najwyżej po 4 od sta, a zwróconą najpóźniej do 1. stycznia 1911.

Najwyższem postanowieniem z dnia 23. stycznia 1906 zostały powyższe uchwały sankcyonowane.

Szczegóły odnoszące się do zaciągnięcia pożyczki 2,314.512 K znajdują się w przedłożeniu Wydziału krajowego w preliminarzu budżetu krajowego na r. 1907.

Ustawa o uwolnieniu od dodatku krajowego i dodatków gminnych do podatku domowo-czynszowego 294 budowli w Krakowie, jakie w miejsce istniejących będą nowo dla asanacyi wybudowane.

Najważniejszem postanowieniem z dnia 13. września 1906 został sankcyonowany uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 2. listopada 1904 projekt ustawy o czasowem uwolnieniu od dodatków krajowych i dodatków gminnych do podatku domowo-czynszowego tych budowli w Krakowie, które będą wybudowane w miejsce 294 domów, wykazanych osobną przez Magistrat m. Krakowa sporządzoną konsygnacyą, jako przeznaczonych na zburzenie z publicznych względów komunikacyjnych, lub dla poprawy stosunków zdrowotnych.

II. Inne sprawy Departamentu II-go.

Uchwała w sprawie zamknięcia rachunków funduszów budżetem objętych za r. 1904.

Uchwałą z dnia 24. października 1903 udzielił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszów dotowanych ze skarbu krajowego tudzież funduszów samoistnych budżetem objętych, złożonych za r. 1904, którato uchwała objęła także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków krajowego funduszu szkolnego za tenże rok. O tej uchwale zawiadomiono c. k. Radę szkolną krajową pismem z dnia 1. grudnia 1905 l. 101.905.

Rezolucya do Rządu w sprawie naukowych zakładów przemysłowych.

Załatwiając sprawozdanie komisyi przemysłowej o przedłożeniu c. k. Rady szkolnej krajowej w przedmiocie państwowych szkół przemysłowych i handlowych w Galicyi, uchwalił Wysoki Sejm szereg rezolucyi do Rządu domagających się zaspokojenia najpilniejszych potrzeb tych zakładów jakoto: budowy gmachów dla c. k. państwowych szkół przemysłowych w Krakowie i we Lwowie oraz dla zawodowych szkół w Zakopanem i Kołomyi, dalej zaprowadzenia nowych działów nauki, mianowicie: kursów destylacyi produktów naftowych w c. k. szkole przemysłowej w Krakowie, w szkole zaś przemysłowej we Lwowie oddziału dla cyzelerów i bronzowników, oddziału keramicznego i specyalnego oddziału elektrotechnicznego tudzież kursów dla palaczy i maszynistów. Wreszcie domagał się Wysoki Sejm w tych rezolucyach utworzenia jednorocznego kursu abituryentów w Akademii handlowej we Lwowie i w wyższej szkole handlowej w Krakowie, ulg co do służby wojskowej dla uczniów c. k. szkoły przemysłowej w Krakowie, w końcu wydatniejszego dotowania szkolnictwa przemysłowego w naszym kraju.

Na te rezolucye otrzymał Wydział krajowy pismem c. k. Rady szkolnej krajowej z 30. kwietnia 1906 l. 283 (LW. 47.542) następującą odpowiedź:

„Pismem JE. Pana Marszałka krajowego z dnia 14. listopada 1905 l. 3.958 wystosowanem do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, podano do wiadomości rezolucye, które Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 14. listopada 1905 uchwalił w sprawie nauki w szkołach przemysłowych i handlowych w Galicyi.

JE. Pan Kierownik Ministerstwa wyznań i oświaty reskryptem z dnia 1. marca 1905 l. 48.485/05 oznajmił co do tych rezolucyi, co następuje:

Co się tyczy umieszczenia państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie, to sprawa wybudowania gmachu dla tej szkoły znajduje się w stadyum ponownego zbadania przedłożonych planów. Rokowana o dostarczenie nowego budynku dla szkoły przemysłowej we Lwowie są w toku, wskutek czego projekt donajęcia lokalności dla tej szkoły nie jest na razie aktualnym.

Projekt rozszerzenia szkoły przemysłowej we Lwowie przez utworzenie oddziału keramicznego i szkoły dla elektrotechników tudzież przez aktywowanie szkoły dla bronzowników i cyzelerów, przewidzianej w programie nauki tego zakładu, może być wzięty pod rozwagę dopiero po dokładnem rozważeniu całego projektu reorganizacyi tej szkoły. Trzeba jednak dodać, że tak powyższe sprawy jakoteż sprawa urządzenia kursów specyalnych dla palaczy i obsługujących maszyny parowe będą mogły być ostatecznie rozstrzygnięte dopiero po rozwiązaniu kwestyi budowy nowego gmachu szkolnego, nie są zatem na razie aktualne.

To samo odnosi się do kwestyi przyłączenia kursu specyalnego o destylacyi nafty do państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie.

C. k. Ministerwo wyznań i oświaty byłoby skłonne do aktywowania jednorocznego kursu dla abituryentów w c. k. Akademii handlowej we Lwowie pod warunkiem uznania rzeczywistej potrzeby takiego kursu przez interesowane koła handlowe, tudzież gotowości gminy do umieszczenia takiego kursu.

Koła handlowe, zajmujące się bliżej rozwojem szkoły handlowej w Krakowie, która nie jest instytucyą państwową, nie objawiły dotychczas życzenia, aby w tej szkole utworzono kurs jednoroczny dla abituryentów.

W rezolucyach sejmowych pod l. 11 i 12 wyrażono życzenie, aby uczniom szkoły państwowej w Krakowie przyznano ulgi co do służby wojskowej, tudzież aby rozszerzono akcyę na polu szkolnictwa przemysłowego w Galicyi, Państwowa administracya oświaty poczyniła u władzy wojskowej jaknajdalej idące starania co do ulg w służbie wojskowej i będzie się tą sprawą ciągle zajmowała, o ile ona należy do jej ingerencyi. Co się tyczy życzenia, aby szkolnictwo przemysłowe obficiej dotowano, to c. k. Ministerstwo w miarę środków czyni nieustanne starania około dalszego rozwoju szkół przemysłowych w Galicyi i stopniowego podwyższenia subwencyi ze skarbu państwa".

Rezolucya do Rządu w sprawie uwzględnienia potrzeb szkół koszykarskich przy wydzierżawianiu łoziny na obszarach rządowych.

Przy dyskusyi nad sprawozdaniem z czynności Wydziału krajowego o szkołach zawodowych na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 uchwalił Wysoki Sejm rezolucyę wzywającą c. k. Rząd, ażeby przy sprzedawaniu i wydzierżawianiu łoziny na terenach rządowych w pierwszym rzędzie uwzględniał potrzeby szkół koszykarskich i drobnych producentów a nie oddawał jak dotychczas wielkich obszarów łoziny w ręce jednego przedsiębiorcy.

W odpowiedzi na te rezolucye c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z dzia 28. kwietnia 1906 l. 3.096 (LW. 44.806/06) oznajmiło, że c. k. Rząd nie wydzierżawiał wcale wiklowych kęp rządowych przedsiębiorcom, lecz używał całej wyprodukowanej wikliny na wyrób faszyn do budowli regulacyjnych, a przedsiębiorstwa miały tylko obowiązek wiklinę wyrębać, wiązać w faszyny i dostarczać do budowli. Od czasu wykonywania budowli regulacyjnych we własnym zarządzie wyrębuje się i dostawia faszyny również we własnym zarządzie, a częstokroć dawało c. k. Namiestnictwo faszyny z kęp rządowych Wydziałowi krajowemu do robót regulacyjnych przez kraj wykonywanych. Dalej oznajmiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że Rząd wydzierżawiał zawsze małe kawałki kęp szkołom koszykarskim i zakładom dobroczynnym za niską cenę, o ile zarządy tych szkół o taką dzierżawę się zgłaszały, a c. k. Ministerstwo wskutek powyższej rezolucyi sejmowej orzekło reskryptem z 23. lutego 1906 l. 54.652, że i nadal można wydzierżawiać szkołom i małym producentom wiklinę względnie kępy do produkowania wikliny, o ile kępy te nie są potrzebne do produkcyi faszyn dla robót regulacyjnych, dla których wikliny z kęp rządowych w pierwszym rzędzie są przeznaczone. Wobec tego oświadczenia c. k. Ministerstwa zastrzega sobie c. k. Namiestnictwo w każdym poszczególnym wypadku decyzyę, czy wydzierżawienie może nastąpić lub nie.

Powyższą odpowiedź przyjęto do wiadomości.

Rezolucya w sprawie refakcyi dla przewozu exportowanego spirytusu.

Na rezolucyę, uchwaloną przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905, ażeby Rząd i nadal udzielał dotychczas przyznawanej refakcyi dla transportu spirytusu przeznaczonego do exportu z Monarchii i wywozu do krajów alpejskich, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas odpowiedzi a na zapytanie Wydziału krajowego, w jakiem stadyum

sprawa się znajduje, oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że o decyzyi Ministerstwa w tej sprawie nie ma dotychczas wiadomości.

Petycya gminy m. Lwowa o przyczynienie się kraju do kosztów budowy gmachu Muzeum przemysłowego.

Na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę: „Petycyę gminy m. Lwowa w sprawie przyczynienia się kraju do kosztów postawienia i utrzymania gmachu Muzeum przemysłowego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do postawienia wniosku podczas następnej sesyi sejmowej, który to wniosek, uwzględniając doniosłe znaczenie Muzeum dla rozwoju przemysłowego całego kraju, w miarę możności finansowej Skarbu krajowego prośbie powyższej zadość uczyni".

Dla rozpatrzenia przekazanej sprawy zażądał Wydział krajowy od Magistratu m. Lwowa przedłożenia kosztorysu budowy, protokołów kolaudacyjnych i zamknięć zachunkowych budowy. Po zbadaniu przedłożonych dokumentów i mając na uwadze okoliczności, naprowadzone w odnoszącem się do tej petycyi sprawozdaniu sejmowej komisyi przemysłowej, postanowił Wydział krajowy przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek przyznania gminie m. Lwowa bezzwrotnej subwencyi 100.000 K tytułem przyczynienia się kraju do powyższej budowy a to we formie spłaty rat amortyzacyjnych od pożyczki na ten cel przez miasto zaciągnąć się mającej. W preliminarzu budżetowym na r. 1907 wstawiono na ten cel przypuszczalną ratę amortyzacyjną 5.000 K.

Petycya gminy m. Krakowa w sprawie Muzeum techniczno-przemysłowego.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosku petycyę gminy m. Krakowa o podwyższenie rocznej subwencyi z funduszu krajowego dla Muzeum techniczno-przemysłowego w Krakowie.

Na wniosek krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, której Wydział krajowy zbadanie petycyi poruczył, Wydział krajowy, uznając słuszność motywów w petycyi przytoczonych, wstawił do preliminarza budżetu na rok 1907 w Rubr. XII. jako subwencyę dla Muzeum kwotę 8.000 kor. w miejsce dotychczasowych 6000 kor.

Petycya gminy m. Krakowa w sprawie pokrycia kosztów budowy Akademii handlowej.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia ewentualnego wniosku petycyę gminy m. Krakowa o podwyższenie przyznanej uchwałą Wysokiego Sejmu z 4. maja 1900 subwencyi w kwocie 70.000 kor. na budowę gmachu Akademii handlowej a to we formie przyjęcia spłaty rat procentowych i amortyzacyjnych od pożyczki przez miasto na ten cel zaciągnąć się mającej.

Po bliższem rozpatrzeniu tej sprawy a w szczególności mając na uwadze, że zadośćuczynienie prośbie podniesienia subwencyi do wysokości $^1/_3$ preliminowanych kosztów budowy wymagałoby dodatkowego wydatku 20.000 kor., Wydział krajowy ze względu na obecny stan funduszu krajowego nie może proponować zwiększenia przyznanej a w stosunku do ofiar gminy bardzo wydatnej subwencyi i do przedłożonego Wysokiemu Sejmowi preliminarza na r. 1907 wstawił tylko przypuszczalną pierwszą ratę amortyzacyjną dla przyznanych już 70.000 kor. kwotę 3.500 kor.

Petycya Towarzystwa tkaczy im. św. Sylwestra w Korczynie.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Towarzystwa tkaczy pod wezwaniem św. Sylwestra w Korczynie o subwencyę 50.000 kor. na rozszerzenie zakładu do zbadania i ewentualnego załatwienia we własnym zakresie lub też przedstawienia wniosku do budżetu na r. 1907.

Petycyę tę załatwił Wydział krajowy na podstawie wniosku kraj. komisyi przemysłowej — odmownie wobec znanych wypadków, jakie zaszły w łonie tegoż Towarzystwa.

Petycya Fr. Szweda o subwencyę na wyrób skrzypiec.

W załatwieniu przekazanej Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm do zbadania i możliwego uwzględnienia petycyi Franciszka Szweda o subwencyę na wyrób skrzypców w Pewli małej, Wydział krajowy po zbadaniu warsztatu petenta za pośrednictwem komisyi krajowej dla spraw przemysłowych i na podstawie jej opinii przyznał petentowi bezzwrotny zasiłek w kwocie 300 kor.

Petycya Towarzystwa »Polska Sztuka stosowana« w Krakowie.

Załatwiając przekazaną przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę Towarzystwa „Polska Sztuka stosowana“ w Krakowie przyznał Wydział krajowy temu Towarzystwu po zasięgnięciu opinii krajowej komisyi dla spraw przemysłowych zasiłek w kwocie 600 kor.

Petycya Emilii Pydynkowskiej w sprawie zakładu restauracyi zabytków starożytnych.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi kraj. do zbadania i możliwego uwzględnienia petycyę Emilii Pydynkowskiej o pożyczkę przemysłową 6.000 kor. na jej zakład restauracyi zabytków starożytnych w Krakowie.

Petycya ta podobnie jak poprzednio do Wydziału krajowego wniesiona prośba została na podstawie opinii komisyi krajowej dla spraw przemysłowych załatwioną odmownie, petentka bowiem nie dostarczyła odpowiedniej gwarancyi spłaty zobowiązań. Natomiast przyznał jej Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 17. lutego 1906 l. 15.671 zasiłek bezzwrotny 600 kor. Gdy w następstwie petentka ponowiła prośbę o pożyczkę i ofiarowała bardzo dobrą porękę, Wydział krajowy na wniosek komisyi przemysłowej przyznał 3% pożyczkę 6000 kor., spłacalną w 20 ratach kwartalnych.

Petycya ks. Jana Brody o subwencyę na szkołę koszykarską w Przewrotnem.

Przekazaną Wydziałowi krajowemu przez Wysoki Sejm do zbadania i właściwego zarządzenia petycyę ks. Jana Brody o subwencyę na szkołę koszykarską w Przewrotnem przezeń utrzymywaną odstąpił Wydział krajowy komisyi krajowej dla spraw przemysłowych do zbadania. Na podstawie opinii komisyi przyznał Wydział krajowy subwencyę na tę szkołę w kwocie 600 kor.

Inne petycye przekazane Wydziałowi krajowemu.

Poszczególnemi uchwałami przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu następujące petycye do zbadania i właściwego zarządzenia lub możliwego uwzględnienia, a mianowicie: Towarzystwa tkaczy w Andrychowie o subwencyę lub bezprocentową pożyczkę; Stowarzyszenia pracownic konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie o dar lub pożyczkę 10.000 kor; Wytwórczo handlowej Spółki przyborów szkolnych we Lwowie o subwencyę 20.000 kor.; Leona Nowosada, szewca, o subwencyę na przeprowadzenie wynalazków; Piotra Szypuły o subwencyę na kilimki; Grzegorza Łuciowa o stypendyum

na kształcenie się w przędzalnictwie: Filii Towarzystwa Proświty w Stryju o subwencyę na cele przemysłu domowego: Bujomira Stachowskiego o pożyczkę na zaprowadzenie żeglugi parowo motorowej na jednej z rzek Galicyi.

Wszystkie powyższe petycye przesłał Wydział krajowy komisyi przemysłowej do zbadania i na podstawie otrzymanych opinii załatwił je odmownie.

Sprawa rozdawnictw stypendyów i pożyczek z fundacyi śp. z hr. Golejewskich Czarkowskiej.

W zeszłorocznem sprawozdaniu zawiadomił Wydział krajowy Wysoki Sejm, że Kurator fundacyi śp. z hr. Golejewskich Czarkowskiej wytoczył przed c. k. Tryaunałem administracyjnym spór co do przysługującego mu prawa rozdawnictwa. Po rozstrzygnięciu przez c. k. Trybunał administracyjny zasadniczej kwestyi rozdawnictwa stypendyów i pożyczek z tej fundacyi a mianowicie po wydaniu orzeczenia, iż przy tem rozdawnictwie Kurator fundacyi jest związany propozycyą ternalną Wydziału krajowego, wystąpił kurator z dalszym zarzutem co do sposobu układania tych propozycyi ternalnych i zażądał w tej mierze decyzyi Najwyższej władzy fundacyjnej w kraju. Aż do wydania tej decyzyi Wydział krajowy wstrzymał nadanie stypendyów i pożyczek.

W rekursie tym zwalczał Kurator praktykowany sposób układania tern, polegający na tem,, że tych samych kandydatów umieszczano w poszczególnych ternach na rozmaitych miejscach i żądał, ażeby każdy z ukwalifikowanych kandydatów był, o ile miejsca starczy, umieszczany w ternach tylko jeden raz.

Reskryptem z dnia 27. października 1905 l. 145.392 (LW. 102.769/05) rozstrzygnęło c. k. Namiestnictwo ten rekurs i orzekło, że w myśl postanowień aktu fundacyjnego służy Wydziałowi krajowemu co do układania rzeczonych tern zupełna swoboda i że Wydział krajowy jest tem samem uprawniony umieszczać jednych i tych samych kandydatów w poszczególnych ternach w rozmaitych miejscach.

Po tem orzeczeniu nastąpiło nadanie wakujących wówczas stypendyów i pożyczek w drodze dewolucyi przez Wydział krajowy.

W roku bieżącym kurator po przedłożeniu mu propozycyi dla rozdania wakujących stypendyów i pożyczek taksamo jak w poprzednim roku mylnie interpretując umieszczenie jednego i tego samego kandydata w kilku ternach, nadał jednej i tej samej osobie po kilka pożyczek i stypendyów, a Wydział krajowy ponownie zwrócił uwagę Kuratora, że tego rodzaju kumulacya stypendyów jest przeciwną postanowieniom aktu fundacyjnego i oznajmił, że wybór kandydatów przezeń dokonany uznaje za ważny tylko o tyle, o ile wybranym kandydatom nadano jedno stypendyum lub jedną pożyczkę. — Zarazem upraszał Wydział krajowy Kuratora, ażeby dokonał dalszego wyboru kandydatów na wakujące jeszcze stypendya i pożyczki, a to w ciągu 14-dniowego terminu w akcie fundacyjnym ustanowionego.

Gdy na odnośne pismo kurator nie dał odpowiedzi, Wydział krajowy w drodze dewolucyi nadał resztę wakujących stypendyów i pożyczek na podstawie ułożonych przez siebie tern i o tem Kuratora pismem z 8. sierpnia 1906 l. 75043 zawiadomił.

Przeciw temu nadaniu wniósł Kurator na ręce Wydziału krajowego ponowny rekurs, który przedłożono pismem z 21. września 1906 c. k. Namiestnictwu.

Nadane w r. 1905 częściowo przez Kuratora a częściowo w drodze dewolucyi przez Wydział krajowy stypendya i pożyczki z powyższej fundacyi są następujące:

1) Z nadania Kuratora:

a) stypendya:

Władysławowi Łopuszańskiemu na naukę ślusarstwa w kraju 600 kor.;

Stanisławowi Kotarbie na naukę w c. k. szkole ślusarskiej w Świątnikach 600 kor.;

Janowi Stecowi, ślusarzowi (elektrotechnik), na studya w Technikum w Altenburg 800 kor.;

Michałowi Puszkarowi, mechanikowi, na naukę w Wiedniu 600 kor.;

Tadeuszowi Nędzowskiemu, litografowi na naukę w Lipsku 600 kor.;

Janowi Wozaczyńskiemu, ślusarzowi na naukę we Wiedniu 600 kor.;

b) pożyczki:

Stanisławowi Bischofowi, ślusarzowi w Stanisławowie 1.600 kor.;

Franciszkowi Leskulskiemu, kaflarzowi w Nisku 1.400 kor.;

Józefowi Szubra, tkaczowi w Suchodole 800 kor.;

2) Z nadania Wydziału krajowego:

a) stypendya:

Janowi Podgórskiemu, ślusarzowi na praktyczną naukę w Stryju 600 kor.;

Jakóbowi Chodynieckiemu na naukę w kraj. szkole kołodziejsko kowalskiej w Tłumaczu 600 kor.;

Antoniemu Dymnickiemu na naukę elektrotechniki w Technikum wMittweida 800 kor.;

Andrzejowi Jaworskiemu, kamieniarzowi na naukę w Oberalm 600 kor.;

Joachimowi Trojanowskiemu, mechanikowi na naukę w Technikum w Mittweida 600 kor.;

Józefowi Stróżyńskiemu, ślusarzowi na naukę w Pradze 600 kor.

b) pożyczki:

Ludwikowi Wymiatałkowi, ślusarzowi w Białej 1.600 kor.;

Franciszkowi Sulikowi, tkaczowi w Kliszowie 1.400 kor.;

Leopoldowi Jabłońskiemu, ślusarzowi w Krakowie 800 kor.;

W roku bieżącym zostały nadane następujące stypendya i pożyczki:

I. przez Kuratora:

a) stypendya:

Bolesławowi Szeremecie ślusarzowi na naukę we Wiedniu 900 kor.;

Franciszkowi Dąbrowskiemu, ślusarzowi na naukę we Wiedniu 900 kor;

Stanisławowi Czaporowskiemu, stolarzowi na naukę w c. k. szkole przemysłowej we Lwowie 600 kor.;

Janowi Semkowiczowi, ślusarzowi na naukę w c. k. Szkole przemysłowej w Krakowie 600 kor.;

b) pożyczki:

Maryanowi Szczęsnowiczowi, ślusarzowi w Kołomyi 1.500 kor.;

Henrykowi Knoblochowi, stolarzowi w Koropcu 1.500 kor.:

Wilhelmowi Halijowi, stolarzowi w Zamarstynowie 1.000 kor.;

II. przez Wydział krajowy:

a) stypendya:

Kazimierzowi Władarskiemu, ślusarzowi na kursa elektrotechniczne we Wiedniu 900 kor.;

Czesławowi Polehuńskiemu, ślusarzowi na naukę we Wiedniu 900 kor.:

Stanisławowi Krogulskiemu na naukę w Technikum w Mittweida 800 kor.;

Stanisławowi Lewandowskiemu, ślusarzowi na naukę we Wiedniu 600 kor.

b) pożyczki:

Leonardowi Wankemu, ślusarzowi we Lwowie 1.200 kor.;

Kasprowi Szajnowskiemu, stolarzowi w Sanoku 1.200 kor.;

Kazimierzowi Momockiemu, stolarzowi we Lwowie 1.000 kor.

Fundacya ś. p. Teofila i Pauliny małż. Adamskich.

Fundacya ta przeznaczona na kształcenie młodzieży rękodzielniczej, jak to Wydział krajowy już w zeszłorocznem sprawozdaniu Wysokiemu Sejmowi oznajmił, — weszła w życie w zeszłym roku

Pierwsze nadanie stypendyów z tej fundabyi nastąpiło w sierpniu 1905.

Nadano z rozporządzalnej kwoty 2000 kor. następujące stypendya, uwzględniając zastrzeżone urodzonym w Tarnowie kandydatom pierwszeństwo:

a) stypendya po 200 kor. rocznie na zawodowe kształcesię w kraju:

Janowi Małecie, rzeźbiarzowi w Zakopanem (ur. w Tarnowie);

Izydorowi Modelskiemu, uczniowi budownictwa w c. k. szkole przemysłowej w Krakowie;

Kazimierzowi Goreckiemu, uczniowi c. k. szkoły ślusarskiej w Świątnikach;

Stanisławowi Rusekowi, uczniowi tejże samej szkoły;
Stefanowi Nowakowi, uczniowi c. k. szkoły kowalskiej w Sułkowicach (ur. w Tarnowie).

b) stypendya po 500 kor. na zawodowe kształcenie się za granicą:

Antoniemu Musiałowi, kamieniarzowi (ur. w Tarnowie);
Stanisławowi Kurcowi, czeladnikowi krawieckiemu we Wiedniu.

W bieżącym roku, mając do rozporządzenia kwotę 1.100 kor. nadano następujące stypendya:

a) na kształcenie się w kraju á 200 kor.:

Aleksandrowi Kapłańskiemu, murarzawi (ur. w Tarnowie) na naukę w c. k. szkole przemysłowej we Lwowie;

b) na kształcenie się za granicą:

Arturowi Festenburgowi, cyzelerowi 500 kor. na naukę we Wiedniu lub Monachium;

Eugeniuszowi Kubisztalowi, czeladnikowi krawieckiemu (ur. w Tarnowie) 400 kor. na naukę w Dreźnie.

Nadto pozostawiono Stefanowi Nowakowi, (ur. w Tarnowie) absolwentowi c. k. szkoły kowalskiej w Sułkowicach, nadane mu w roku poprzednim stypendyum 200 kor. na dalszą naukę w c. k. wyższej szkole przemysłowej w Krakowie.

Fundacya stypendyjna Wystawy krajowej rolniczej i przemysłowej z r. 1877.

Z fundacyi tej przeznaczonej dla rzemieślników i przemysłowców, którzy zawodowo w kraju już wykształceni, wiedzę swą i naukę za granicą uzupełnić pragną, pobierali w roku szkolnym 1905/6 stypendya po 800 kor.: Tadeusz Kwaśniewski na naukę złotnictwa we Wiedniu i Jan Uhryn na kształcenie się w wyrobie rękawiczek i bandażów w Berlinie.

Fundacya stypendyjna ks. Wojciecha Michny.

W fundacyi stypendyjnej ks. Wojciecha Michny, przeznaczonej dla uczniów szkoły tkackiej w Krośnie pochodzących z Krościenka zawakowały w bieżącym roku dwa stypendya o rocznych 200 kor., wobec czego Wydział krajowy upraszał Urząd parafialny obrz. łać. w Krościenku wyżnem, spełniający w myśl postanowień aktu fundacyi funkcye Kuratoryi tejże fundacyi, ażeby w myśl art. XI. listu fundacyjnego przedłożył swą decyzyę co do nadania tych stypendyów na rok szk. 1906/7.

Fundacya stypendyjna Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Z fundacyi tej na podstawie ogłoszonego konkursu nadano jedno stypendyum o rocznych 200 kor. pomocnikowi krawieckiemu Jakóbowi Bernackiemu z Jasła na zawodową naukę poza obrębem m. Jasła.

Fundacya stypendyjna Stowarzyszenia urzędników i sług byłej kolei Karola Ludwika.

Fundacya ta przeznaczona dla ubogich uczniów naukowych zakładów przemysłowych z pierwszeństwem dla synów tych urzędników i sług c. k. kolei państwowych, którzy przedtem pełnili służbę przy byłej kolei Karola Ludwika, rozporządza obecnie jednem stypendyum o rocznych 100 kor.

W roku bieżącym rozpisano konkurs na to stypendyum; rozdawnictwo stypendyum służy Radzie nadzorczej Stowarzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i sług c. k. kolei państwowych we Lwowie.

Regulatyw dla władz autonomicznych w spra-

Wobec zamknięcia zeszłorocznego sprawozdania po czas 30. czerwca 1905 Wydział krajowy obecnie zawiadamia Wy-

wie rozpisywania i rozdawnictwa dostaw i robót publicznych.

soki Sejm, że wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 4. listopada 1904. polecającą Wydziałowi krajowemu wydanie dla całego własnego zakresu działania i podległych mu zakładów ściśle obowiązujących przepisów o rozpisywaniu i rozdawaniu dostaw i robót publicznych, ułożył Wydział krajowy na podstawie wniosków komisyi krajowej dla spraw przemysłowych i Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego dołączony ⁄. regulatyw, normujący tak sposób rozdawania robót i dostaw jak i ogłaszanie przetargów i ich rozstrzyganie oraz sposób wypłaty i t. p.

Alegat [1]/

Alegat [2]/

Regulatyw ten przesłał Wydział krajowy dołączonym okólnikiem wszystkim Wydziałom Rad powiatowych, Magistratom miast Lwowa i Krakowa, Magistratom miast, podlegających ustawie r. 1889 r. i Zwierzchnościom gminnym miast i miasteczek, podlegających ustawie z 1896 r.

Dotychczas w kilku wypadkach był Wydział krajowy zmuszony interweniować z powodu zażaleń na niestosowanie się do przepisów regulatywu i skłaniać niestosujących się do ścisłego przestrzegania tegoż regulatywu.

Prócz tego wskazywał Wydział krajowy w poszczególnych wypadkach powiatom i gminom te artykuły wytwórstwa krajowego, które jakością i ceną nie ustępują wyrobom zagranicznym a które zamiast poparcia w ciężkiej walce konkurencyjnej bywają często najniesłuszniej pomijane przy wszelkiego rodzaju zapotrzebowaniu i dostawach.

Alegat [3 4]/

I tak zalecił Wydział krajowy odpowiednimi okólnikami (jak alegaty 3, 4) ⁄. wyroby szklane mianowicie szkła taflowego, dalej wyrabiany w kraju cement, wskazując w tych okólnikach na ciężący przedewszystkiem na władzach i instytucyach autonomicznych obowiązek popierania produkcyi krajowej.

Alegat [5]/

Z drugiej znów strony przestrzegał Wydział krajowy przed rozpowszechnianiem reklamowanych a przez znawców za złe uznanych wyrobów obcych jak eternitu, nowego materyału do krycia dachów, zalecając w miejsce tegoż jak alegat 5) dachówki w kraju wyrabiane nie tylko ze względu na ich dobroć i trwałość ale i ze względu na potrzebę poparcia tej rozwijającej się obecnie w naszym kraju gałęzi produkcyi.

Sprawa wydawania koncesyi na prowadzenie przemysłu budowniczego, murarskiego, ciesielskiego, kamieniarskiego i studniarskiego z ograniczonem zakresem uprawnienia.

Ustawa państwowa z 26. grudnia 1893 dz. u. p. L. 193 postanawia w §. 6., że c. k. Namiestnictwo ma prawo na propozycyę Wydziału krajowego wydawać w niektórych powiatach lub pojedyńczych miejscowościach ze względu na potrzebę miejscowej ludności koncesyę na prowadzenie przemysłu budowniczego, murarskiego, ciesielskiego, kamieniarskiego i studniarskiego z ograniczonem wprawdzie zakresem uprawnienia bo tylko do wykonywania robót przy zwykłych budowlach i wewnątrz danej miejscowości lub danego powiatu ale pod warunkami o wiele lżejszymi w przeciwstawieniu do wymogów §§. 9 i 13 tejże ustawy.

Gdy c. k. Namiestnictwo odniosło się o opinię Wydziału krajowego w tej sprawie względnie upraszało o przedstawienie wniosków, wezwał Wydział krajowy Wydziały powiatowe, ażeby szczegółowo zbadały stosowność i użyteczność ewentualnego wydania takich koncesyi, czy w odnośnym powiecie czy w poszczególnych miejscowościach, wyniki badań poddały pod obradę Rady powiatowej i opinię tę Wydziałowi krajowemu przedłożyły.

Na podstawie nadesłanych relacyi, oraz na podstawie udzielonych przez Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu relacyi c. k. Starostw o tej sprawie, Wydział krajowy zasięgnąwszy nadto opinii krajowej komisyi dla spraw przemysłowych, oświadczył c. k. Namiestnictwu pismem z dnia 1. czerwca 1906 l. 37.260, że uważa za wskazane, ażeby we wszystkich powiatach i miejscowościach naszego kraju z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa oraz gmin miejskich, wymienionych w krajowej ustawie budowniczej z 28. kwietnia 1882 Dz. u. kr. Nr. 77, udzielać powyższych koncesyi.

Oddzielne sprawozdania Dep. II.

W oddzielnych przedłożeniach zdaje Wydział krajowy sprawę z czynności departamentu II:

1) o preliminarzu budżetu krajowego na r. 1907;

2) o zamknięciu rachunków funduszu krajowego za rok 1905;

3) w zakresie przemysłu krajowego łącznie ze sprawozdaniem kraj. komisyi dla spraw przemysłowych;

4) w sprawach górniczych;

5) w sprawach kraj. sprzadaży soli;

6) w sprawie poboru kraj. opłaty spożywczej od piwa.

Odpis

okólnika Wydziału krajowego z 22. grudnia 1905 l. 11753/04 do Wydziałów Rad powiatowych, Magistratów król. stoł. miast Lwowa i Krakowa; Magistratów 30 większych miast i Zwierzchności gminnych miast i miasteczek podlegających ustawie gminnej z r. 1896. w sprawie rozpisywania i rozdawnictwa dostaw i robót publicznych.

Z uwagi, że z przedkładanych aktów doszedł Wydział krajowy do przekonania, iż władze samorządne I. i II. instancyi i podległe im instytucye i zakłady przy rozpisywaniu dostaw i robót postępują nieraz niewłaściwie i chwiejnie, w ogłaszaniu zapotrzebowań wyrażają się niejasno, a załatwiając oferty, przyjmują nieraz niekorzystne i narażają tak siebie jak i oferentów, zwłaszcza krajowych, na różne straty, powodując temsamem rozliczne zażalenia i rekursy, postanowił Wydział krajowy unormować tę sprawę dołączonym tu ·/. Regulatywem. ·/.

Regulatyw ten, ułożony przez Wydział krajowy na podstawie wniosków krajowej komisyi dla spraw przemysłowych i Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego i zatwierdzony zasadniczo uchwałą Wysokiego Sejmu, ma na celu nietylko umocnienie krajowych przedsiębiorstw w ich ciężkiej walce z przemożnym przemysłem zagranicznym przez oddawanie im o ile możności publicznych dostaw i robót i wskutek tego wykluczenie od dostaw tych i robót nielojalnej konkurencyi, ale nadto i uchronienie funduszów publicznych od strat i szkód, na jakie przez taką nielojalną konkurencyę względnie przez niewłaściwe rozpisywanie i zaspokajanie zapotrzebowań swoich narażone być mogą.

Wydział krajowy nie wątpi więc, że Wydział Rady powiatowej, Magistrat, Zwierzchność gminna tak w interesie idei samodzielności ekonomicznej całego kraju, jakoteż w dobrze zrozumianym swoim własnym interesie, będzie się trzymał (a) na przyszłość ściśle powyższego regulatywu zwłaszcza, że gdyby doszło do wiadomości Wydziału krajowego, iż wskutek niestosowania się do załączonego regulatywu zagrażać może funduszowi przez Wydział Rady powiatowej, Magistrat, Zwierzchność gminną zastępywanemu niebezpieczeństwo straty lub szkody, widziałby się Wydział krajowy zmuszonym odpowiednie zarządzić kroki zaradcze.

Regulatyw

dla władz autonomicznych w sprawie rozpisywania i rozdawnictwa dostaw i robót publicznych wydany rozporządzeniem Wydziału krajowego z 22. grudnia 1905 LW. 11753/1904.

I. Sposób rozdawania.

§. 1. Dostawy i roboty rozdaje się z reguły przez publiczny przetarg.

§. 2. Przetarg ograniczony z wyłączeniem publicznego ogłoszenia może być zarządzony tylko w następujących wypadkach:

a) jeśli rozchodzi się o roboty, które wymagają szczególnej biegłości;

b) jeśli uskutecznienie roboty lub dostawy wymaga nadzwyczajnego pospiechu ze względów bezpieczeństwa publicznego;

c) jeśli raz ogłoszona publiczna rozprawa nie dała żadnego wyniku.

§. 3. Rozdanie robót lub dostaw z wolnej ręki z wykluczeniem publicznej konkurencyi ma nastąpić:

a) jeżeli wartość roboty lub dostawy nie przenosi 1000 K;

b) jeżeli chodzi o zamówienie dodatkowe nie przenoszące $^1/_5$ wartości pierwotnej roboty, o ile w interesie jednolitości i należytego wykonania całości robota lub dostawa powinna być wykonaną przez pierwszego przedsiębiorcę.

II. Ogłaszanie przetargów.

§. 4. Dostawy i roboty ogłasza się przez przybicie w lokalu urzędowym a w razie potrzeby i w inny odpowiedni sposób.

§. 5. Rysunki, plany i warunki robót i dostaw mają być dla interesentów dostępne względnie im za zwrotem kosztów reprodukcyi na żądanie wydane.

§. 6. Znaczniejsze roboty mają być w regule rozdzielane na grupy, przyczem, jeżeli to na ich podrożenie wiele nie wpłynie, unikać należy oddania ryczałtowego robót lub dostaw generalnemu przedsiębiorcy.

§. 7. Termin do wnoszenia ofert ma wynosić przy robotach i dostawach mniejszych dwa do trzech tygodni, przy większych co najmniej pięć tygodni od dnia ogłoszenia.

Rozdanie winno nastąpić najpóźniej w ciągu trzech tygodni od upływu terminu ofertowego.

§. 8. Wadyum, które do oferty dołączyć należy, ma wynosić najwyżej 5% sumy ofertowej; oferentom ma być wręczone zaraz przy złożeniu potwierdzenie uiszczenia wadyum.

III. Rozstrzygnięcie przetargu.

§. 9. Do konkurencyi wchodzą jedynie oferty na czas i w formie przepisanej wniesione, co przy rozpisaniu ofert winno być wyraźnie wymienionem.

§. 10. Z ofert wniesionych wyłącza się oferty pochodzące od osób:

a) które w ciągu ostatnich dwu lat wyrokiem sądu zwyczajnego lub polubownego uznane zostały za nierzetelne lub za niedotrzymujące kontraktów;

b) które odnośne roboty dają w całości lub w części uskuteczniać w domach karnych;

c) które nie posiadają wymaganego uprawnienia przemysłowego albo występują jako zastępcy lub ajenci firm obcych;

d) których oferty nie zawierają dokładnych cen, lecz tylko ogólnikowe zapewnienie cen najniższych z pomiędzy oferentów;

e) wreszcie oferty obcokrajowe wymierzone na zniszczenie przedsiębiosrtw przemysłu krajowego.

§. 11. Z pozostałych ofert poddaje się oferty najniższe bliższemu zbadaniu i przyjmuję się tę, która się okazuje najlepsza tak co do jakości dostawy przedmiotu lub roboty jakoteż rzetelności i uzdolnienia oferenta.

§. 12. Przy przetargach ograniczonych do pewnych osób należy oddać robotę lub dostawę z reguły na podstawie oferty najniższej.

Przy tych przetargach ograniczonych nie można pominąć żadnej sprawnej i zasługującej na zaufanie firmy produkcyjnej miejscowej lub okolicznej, — o ile przetarg nie miałby być z góry ograniczony wyłącznie do miejscowych i okolicznych producentów, żadnej sprawnej i zasługującej na zaufanie firmy produkcyjnej krajowej.

§. 13. W każdym wypadku rozdania robót lub dostaw, czy to się odbywa drogą publicznego przetargu, czy też ograniczonego lub z wolnej ręki, należy przestrzegać nadto następujących zasad:

Przedewszystkiem należy uwzględnić miejscowych producentów i rzemieślników, następnie innych krajowych oferentów, a w braku tychże oferentów z innych krajów austryackich.

Przy równych zresztą ofertach mają pierwszeństwo:

a) bezpośredni wytwórcy,

b) drobni rękodzielnicy, o ile nie chodzi o roboty lub dostawy wymagające znacznego nakładu kapitału i maszynowych urządzeń.

§. 14. Dostawy i roboty wymagające ze strony krajowych oferentów znacznych inwestycyj, należy w miarę możności oddawać na dłuższy okres czasu.

§. 15. Przedsiębiorcy, któremu robotę lub dostawę oddano, winien być postawiony warunek, że wykona je wyłącznie siłami krajowemi, z materyałów wyłącznie krajowych, chyba, że udowodni, iż z ważnych powodów temu warunkowi zadość uczynić nie może.

§. 16. Najdalej do dni 8 po rozstrzygnięciu przetargu należy zwrócić wadya tym, których ofert nie przyjęto.

§. 17. Oferenta, któremu robotę lub dostawę oddano, należy bezwłocznie o tem pisemnie zawiadomić, przy czem warunki wszelkie mają być z możliwą jasnością i dokładnością wyszczególnione, a zwłaszcza należy ściśle określić terminy ukończenia roboty lub dostawy, obliczenia wzajemnego i kolaudacyi, a to stosownie do rozmiarów i czasu trwania robót.

Oferent ze swej strony prześle potwierdzenie otrzymania tego zawiadomienia.

Zawieranie formalnych kontraktów na piśmie ma nastąpić tylko w bardzo ważnych wypadkach.

IV. Sposób wypłaty.

§. 18. Wypłatę uskutecznia się w miarę uskutecznionej roboty lub dostawy stopniowo w ratach aż do wysokości 90% całej należytości.

§. 19. W ciągu trzech miesięcy od dnia oddania robót ma nastąpić ostateczna kolaudacya. W 14 dni po tej kolaudacyi należy wypłacić dalsze 5%, resztę zaś najpóźniej do dwóch miesięcy po ostatecznej kolaudacyi, która będzie dokonaną po upływie zastrzeżonego ugodą terminu gwarancyjnego.

§. 20. Kaucye, które mają wynosić najwyżej 5% sumy ofertowej, mają być bezzwłocznie po upływie terminu gwarancyjnego zwrócone, o ile zresztą przedsiębiorca dotrzymał wszystkich warunków umowy.

§. 21. O ile nic innego wyraźnie w umowie nie postanowiono, połączone z zawarciem umowy koszta, stemple i należytości ponoszą obie strony po połowie.

V. Wyjątki.

§. 22. Wymienione tu prawidła nie mają zastosowania w sprawach, w których:

a) odrębne postępowanie zastrzeżonem zostało wolą osób trzecich (fundatora, dobroczyńcy i t. p.);

b) rozdawnictwo robót lub dostaw nie jest zawisłem wyłącznie od władzy względnie instytucyi roboty te lub dostawy rozpisującej (n. p. przy wspólnych dostawach z c. k. Rządem);

c) przy robotach lub dostawach wykonywanych we własnym zarządzie.

Odpis

okólnika Wydziału krajowego z dnia 17. kwietnia 1906 l. 31.371 do Wydziałów pow., Magistratów miast Lwowa i Krakowa i 30 większych miast i do Zwierzchności gm. miast i miasteczek podlegających ustawie gminnej z 1896 r.

Dochodzą do Wydziału krajowego liczne skargi krajowych przedsiębiorców i fabrykantów, że wiele powiatów i gmin pokrywa swe zapotrzebowanie w wyroby przemysłowe u firm pozakrajowych, choć istniejące u nas fabryki mogłyby ich dostarczyć tej samej dobroci i po tej samej cenie, jak również, że wiele gmin i powiatów oddając robotę lub dostawę przedsiębiorcy, nie stawia warunku, żeby przy równych warunkach stanowczo wykonał dostawę lub roboty siłami wyłącznie krajowemi i z materyałów wyłącznie krajowych (§. 15. regulatywu Wydziału krajowego zaleconego władzom autonomicznym tutejszem rozporządzeniem z 22. grudnia 1905 LW. 11.753/04).

W ostatnich czasach zaszedł taki rażący wypadek pominięcia przy dostawie naszych krajowych fabryk szkła, które tocząc ciężką konkurencyjną walkę z silnym przemysłem szklarskim krajów zachodnio-austryackich, nie mogą się należycie rozwinąć dla braku zamówień ze strony krajowych przedsiębiorców jakoteż władz i instytucyj publicznych, a zwłaszcza obecnie i wobec tego jeszcze, że się fabryki zachodnio-austryackie związały w kartel i w ten sposób zapewniły sobie wysokie ceny i uregulowały zbyt na zachodzie państwa. Skutkiem tego będą musiały galicyjskie firmy przy dotychczasowym braku poparcia krajowych odbiorców wstrzymać prawdopodobnie ruch swych fabryk a cała ta gałąź przemysłu przestanie istnieć.

Pomijanie przy zamówieniach fabryk krajowych (a w ich liczbie jedynej galicyjskiej fabryki szkła taflowego pod firmą Kupfer i Głaser w Tarnowie) jest tem dziwniejsze, że wyroby tych fabryk a w szczególności fabryki tarnowskiej są notorycznie bardzo dobre i nie ustępują ani w jakości ani w cenie konkurencyjnym wyrobom obcym.

Wobec tego zatem Wydział krajowy wzywa Wydział powiatowy (Magistrat, Zwierzchność gminną), ażeby we własnym zakresie działania używał nietylko przy równych warunkach ale nawet przy nieznacznej różnicy w cenie tylko wyrobów pochodzących z krajowych fabryk szkła, by przedsiębiorcom robót szklarskich i w ogóle przedsiębiorcom budowli publicznych wyraźnie przepisywał w każdym wypadku z osobna używanie szkła taflowego galicyjskiej proweniencyi, wreszcie, by Wydział powiatowy (Magistrat, Zwierzchność gminna) dołożył starań, by i prywatne przedsiębiorstwa używały wyłącznie tych wyrobów galic. fabryk.

Odpis

okólnika Wydziału krajowego z dnia 18. października 1904 l. 97.470 do Wydziałów powiatowych w sprawie używania cementu w kraju wyrabianego.

Dowiadujemy się, że liczne przedsiębiorstwa prywatne a nawet instytucye publiczne sprowadzają cement z zagranicy a mianowicie z Prus i Węgier, mimo, że istnieją w kraju dwie wielkie fabryki cementu (Towarzystwo akcyjne w Szczakowej i firma Bernard Liban i Spółka w Podgórzu), nie ustępujące pod względem jakości i ceny obcym konkurentom.

Gałęź ta naszego przemysłu krajowego, zatrudniająca kilka tysięcy robotników, zasługuje w wysokim stopniu na poparcie i obronę przed obcą konkurencyą. Obca konkurencya nie przebierająca w środkach, posługująca się środkami, które nie zawsze zgadzają się z zasadami uczciwego kupca, rozporządzająca całym zastępem agentów i subagentów zalewa kraj nasz dzięki szalonej reklamie i na wielką skalę rozwiniętej ruchliwości handlowej swymi produktami.

Walka konkurencyjna naszych fabryk jest tem uciążliwszą, że fabryki węgierskie, przez rząd tamtejszy silnie faworyzowane otrzymują celem ułatwienia eksportu do Austryi wyjątkowe zniżki taryfowe.

Wobec tego jest niejako naszym obowiązkiem dawać krajowym fabrykom cementu pierwszeństwo przed fabrykami pruskiemi i węgierskiemi, a to tem bardziej, że cement wyżej wspomnianych fabryk w Szczakowej i Podgórzu w niczem nie ustępuje cementowi zagranicznemu, czego dowodzi fakt, że go używają u nas liczne władze rządowe, cywilne i wojskowe a nawet firmy pozakrajowe.

Wzywamy tedy Wydział powiatowy, aby do wszelkich robót betonowych i do wypraw cementowych używał wyrobów tych dwu naszych fabryk względnie innych, które ewentualnie w Galicyi powstaną.

Odpis

okólnika Wydziału kraj. z dnia 16. października 1905 l. 60.186 wydany do Wydziałów powiatowych w sprawie rozpowszechniania się eternitu.

Wobec wzmagającego się w ostatnich czasach reklamowania nowego materyału do krycia dachów t. zw. eternitu (łupku azbestowo-cementowego) Wydział krajowy zwraca uwagę Wydziałowi powiatowemu, że materyał ten wyrabiany rabiany obecnie w fabrykach pozakrajowych, jest jako materyał do krycia dachów wcale nie szczególny, nie wytrzymuje bowiem ognia w tym stopniu, jak nasza dachówka gliniana i nie jest tak trwałym jak ona, a nadto jest od dachówki glinianej i cementowej o wiele droższym.

Zachodzi jednak mimo to obawa, że wskutek silnej reklamy materyał ten rozpowszechniony powoli w kraju mógłby niekorzystnie oddziałać na nasze stosunki ekonomiczne i przemysłowe, gdyż jeśli nie odeprzemy wcześnie stanowczo zalewu eternitu, nie tylko będziemy musieli zrezygnować z dalszego rozwoju gałęzi naszego przemysłu na tak naturalnych i zdrowych podstawach opartej, jak dachówkarstwo gliniane, lecz także przyczynimy się do podcięcia w samym zarodku nowej gałęzi przemysłu i wyrobu dachówek cementowych, która się coraz bardziej w kraju rozpowszechnia i staje się bardzo ważnym czynnikiem budowlano-gospodarczym.

Wobec tego zalecamy Wydziałowi powiatowemu, ażeby we własnym zakresie działania używał tylko materyałów ogniotrwałych pochodzących z naszych krajowych fabryk jak również dołożył starań, by i w prywatnych przedsiębiorstwach tylko tych krajowych wyrobów używano.

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu III. Wydziału krajowego

za czas od 1. sierpnia 1905 do końca października 1906.

Z C. K. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4

Departament III.

Szef departamentu: Dr. Tadeusz Pilat, Członek Wydziału krajowego; jego zastępca: Stanisław Jędrzejowicz.

Sprawy kultury krajowej i melioracye. Szkoły rolnicze. Sprawy hodowli. Bank krajowy. Sprawy kredytu rolniczego i włościańskiego. Organizacya Spółek oszczędności i pożyczek i innych stowarzyszeń rolniczych Sprawy agrarne. Krajowy skład publiczny w Krakowie.

Departament przedkłada osobne sprawozdania w następujących przedmiotach:

1. Sprawozdanie o krajowych zakładach naukowych rolniczych, gorzelni, folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych doświadczalnych stacyach rolniczych w Dublanach i we Lwowie.
2. Sprawozdanie o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.
3. Sprawozdanie o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie.
4. Sprawozdanie o krajowych niższych szkołach rolniczych.
5. Sprawozdanie o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.
6. Sprawozdanie o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i podniesieniu sadownictwa w kraju.
7. Sprawozdanie z czynności odnoszących się do podniesienia gospodarstwa nabiałowego i o szkole mleczarskiej w Rzeszowie.
8. Sprawozdanie o krajowych szkołach zimowych i o czynnościach nauczycieli wędrownych.
9. Sprawozdanie z czynności dotyczących podniesienia hodowli bydła.
10. Sprawozdanie w przedmiocie podniesienia chowu koni.
11. Sprawozdanie w przedmiocie podniesienia chowu drobiu.
12. Sprawozdanie o Banku krajowym.
13. Sprawozdanie o zmianie statutu Banku krajowego.
14. Sprawozdanie z czynności biura Patronatu Wydziału krajowego nad Spółkami oszczędności i pożyczek.
15. Sprawozdanie o krajowym publicznym Składzie w Krakowie.
16. Sprawozdanie z projektem ustawy łowieckiej.
17. Sprawozdanie z projektem zmiany §§. 68 i 99 ustawy gminnej z roku 1866 co do sposobu używania dobra gminnego.
18. Sprawozdanie w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego.
19. Sprawozdanie o włościach rentowych.
20. Sprawozdanie o klęskach elementarnych
21. Sprawozdanie o melioracyach.
22. Sprawozdanie o regulacyi rzek kanałowych.
23. Sprawozdanie o budowie dróg wodnych.
24. Sprawozdanie o czynnościach agrarnych (komasacya gruntów).
25. Sprawozdanie o pożyczkach bezprocentowych na drenowanie.
26. Sprawozdanie o kraj. kursie praktycznym dozorców drenarskich.

Ustawy o regulacyi rzek.

O uchwalonych przez Wysoki Sejm projektach ustaw o regulacyi Pełtwi z dopływami, oraz o regulacyi i konserwacyi robót regulacyjnych i obwałowaniu rzek: Raty, Tyśmienicy, Gniłej Lipy, Złotej Lipy, Dumnego, Wisły, Sanu i Dunajca, zdaje Wydział krajowy sprawę w przedłożeniu o melioracyach.

Pożyczka na osuszanie i drenowanie gruntów.

O uchwale Wysokiego Sejmu w przedmiocie zaciągnięcia pożyczki do wysokości 5,000.000 kor. na osuszanie i drenowanie gruntów zdaje Wydział krajowy sprawę w osobnem przedłożeniu „o pożyczkach bezprocentowych na drenowanie".

Uchwała w sprawie zaciągnięcia pożyczki w obligacyach komunalnych na inwestycye w zakładach naukowych rolniczych w Dublanach.

O udzieleniu Najwyższej sankcyi uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 14. listopada 1905 r. i o wykonaniu tej uchwały zdaje Wydział krajowy sprawę w przedłożeniu: „o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach".

Inne uchwały Wysokiego Sejmu, przekazane wnioski, tudzież ważniejsze sprawy z zakresu działania Departamentu.

Sprawa wydania krajowej ustawy lasowej.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie z czynności, Wydział krajowy zawiadamia Wysoki Sejm, iż opinia c. k. Rządu o projekcie krajowej ustawy lasowej, zawartym we wniosku posła Władysława Gniewosza, wypadła nieprzychylnie.

Według pisma Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 19. marca 1906 (L. 3805/pr (LW. 30465/906) c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 3. marca 1906 L. 27340 oznajmiło co następuje: „Według wspomnianego projektu mają być powołane do zawiadywania sprawami lasowemi oprócz władz politycznych, jeszcze osobne władze lasowe, w skład których wejść mają zastępcy władz politycznych, Wydziału krajowego, Towarzystw gospodarczych i lasowych, a które nad przydzielonemi im sprawami obradować mają kolegialnie i rozstrzygać przez głosowanie.

Dla specyalnej i ściśle ograniczonej gałęzi administracyi miałby przeto być stworzony nadzwyczaj skomplikowany i ociężały organizm władz, po którym nie możnaby się spodziewać uproszczonego, przyspieszonego i taniego postępowania w sprawach lasowych, a nadto jest co najmniej wątpliwem, czy organizacya taka mogłaby dawać gwarancyę rzeczowego traktowania odnośnych spraw.

Przewidziane w projekcie ustanowienie podwójnego toku instancyi byłoby w praktyce często powodem do nieuniknionych sporów o kompetencyę, co także nie mało przyczyniłoby się do opóźnienia załatwienia spraw.

Ustanowić się mające podług projektu kolegialne władze lasowe będą powodem tych obaw, których c. k. Ministerstwo rolnictwa dało już wyraz w swym reskrypcie z 3. marca 1892 L. 3634 ex 1890 podanym do wiadomości Wydziału krajowego tutejszą odezwą z 10. kwietnia 1892 L. 2420/pr. (LW. 18561/892).

Ustanowić się mający według §. 151. ustęp 1. lit. *d* projektu krajowy fundusz lasowy ma być między innemi dotowany także subwencyą przyznać się mającą w drodze ustawodawczej z funduszów państwowych i to w tej samej wysokości, w jakiej przyznane będą dotacye ze strony kraju.

Gdy jednak w niniejszym wypadku chodzi wyłącznie o sprawę kultury krajowej, której koszta (w danym razie za zwrotem ze strony interesowanych) z funduszu krajowego pokryteby być miały, ustanowienie obowiązkowej dotacyi ze strony państwa byłoby niemożliwe.

Postanowienie §. 198. projektu byłoby również w ustawie krajowej nie do przyjęcia, ponieważ wydawanie ustawowych przepisów odnoszących się do państwowych należytości w myśl §. 11. lit. *e* ustawy z 21. grudnia 1867 Dz. p. p. nr. 141 konstytucyjnie zastrzeżone jest kompetencyi Rady państwa.

Z powodów przytoczonych projekt nie nadaje się do przyjęcia w brzmieniu, w jakiem został przedłożony".

Z powyższego okazuje się, że c. k Ministerstwo rolnictwa przy wypowiedzeniu swej opinii wzięło pod uwagę jedynie projekt ustawy lasowej, przedstawionej przez posła Władysława Gniewosza, a pominęło projekt Wydziału krajowego przedłożony Wys. Sejmowi w r. 1901 (aleg. 49), chociaż Wydział krajowy, przedkładając c. k. Rządowi tę sprawę, prosił o wyrażenie zapatrywania o obu projektach ustawy.

Niezależnie od tego przedłożyły Wydziałowi krajowemu swe opinie w sprawie projektu ustawy lasowej oba Towarzystwa rolnicze oraz Towarzystwo leśne.

To ostatnie domagało się nadto zwołania ankiety, celem usunięcia różnic zachodzących między projektami Wydziału krajowego i posła Gniewosza i wypracowania nowego projektu ustawy.

Wobec potrzeby przeprowadzenia dalszych rokowań z c. k. Rządem, Wydział krajowy nie może przedłożyć Wys. Sejmowi w bieżącej sesyi takiego projektu ustawy lasowej, który po uchwaleniu miałby widoki uzyskania sankcyi.

Uchwała w sprawie projektu ustawy parcelacyjnej.

Uchwałą z dnia 10. listopada 1905 r. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu:

I. „aby odnośnie do rezolucyi sejmowej z dnia 26. października 1903 „przedłożył projekt ustawy parcelacyjnej, któraby mając na oku potrzebę „utrzymania średniej własności ziemskiej, zaprowadziła obowiązkowe przed„kładanie planu parcelacyjnego w myśl zasad następujących:

1. „plan parcelacyjny będzie wymaganym przy wydzieleniach z po„siadłości ziemskiej, obejmującej przynajmniej 60 hektarów. Wydzielenie „hipoteczne z takich posiadłości nastąpić może tylko na podstawie planu „parcelacyjnego, zatwierdzonego przez c. k. Namiestnictwo w porozumie„niu z Wydziałem krajowym; jeżeli zamierzone wydzielenie nie przekra„cza jednej piątej części przestrzeni odnośnego ciała hipotecznego, przed„kładanie planu parcelacyjnego nie jest potrzebnem, dopóki przez doko„nane wydzielenia przestrzeń ciała hipotecznego o jedną piątą część uszczu„ploną nie zostanie; w każdym razie przestrzeń pozostająca przy dawnem „ciele hipotecznem przynajmniej 60 hektarów obejmować powinna;

2. „zatwierdzenia planu parcelacyjnego należy odmówić:

a) „jeżeli jest zamierzona doszczętna parcelacya, bez pozostawienia „odpowiedniego obszaru gruntu przy istniejących budynkach gospodar„czych względnie rolniczo-przemysłowych;

b) „jeżeli widocznem jest, że parcelacya zagraża zniszczeniem gospo„darstwa leśnego;

c) „jeżeli dla powstać mających gospodarstw nie zapewniono odpo„wiednich dojazdów;

d) „jeżeli przy podziale projektowanym dla powiększenia gospodarstw „istniejących stosunki komasacyjne zostałyby pogorszone.

II. „aby celem uregulowania stosunków powstałych wskutek parce„lacyi wziął pod rozwagę kwestyę zmiany odnośnych ustaw, tudzież aby „rozpatrzył kwestyę zabezpieczenia ciężarów wynikających z tytułu prawa „patronatu, świadczeń w naturze i t. p. danin".

W dążeniu do ścisłego wykonania powyższych zleceń Wysokiego Sejmu Wydział krajowy napotkał na trudności na razie nie do przezwyciężenia.

Ustawa, nakazująca przedkładanie planu parcelacyjnego przy wydzielaniach z posiadłości ziemskiej, obejmującej przynajmniej 60 ha. nie da się zabezpieczyć od stałego jej obchodzenia przez zawodowych spekulantów parcelacyjnych. Spekulant taki będzie miał bowiem zawsze możność

w celu uchylenia się od obowiązku przedkładania planu parcelacyjnego, podzielić zakupioną dla parcelacyi posiadłość, nasamprzód na części mniej niż 60 hektarowe, w sposób niedopuszczający żadnych przeciw planowi tego podziału zarzutów, by następnie już z całą swobodą właściwej parcelacyi dokonać.

Manipulacyę tę zaś ułatwi im jeszcze bardziej postanowienie, zwalniające od obowiązku przedkładania planu parcelacyjnego, dopóki przez dokonane wydzielenia przestrzeń ciała hipotecznego o $^1/_5$ część uszczuploną nie zostanie.

Rozpatrując dokładnie polecenie zawarte w powyżej przytoczonej uchwale Wys. Sejmu, Wydział krajowy nabył przekonania, że cel wskazany w tej uchwale, z którym Wydział krajowy najzupełniej się zgadzał i zgadza, dałby się osiągnąć jedynie w ten sposób, żeby obok ustawy zakazowej wdrożoną została sanacya istniejących w kraju stosunków na polu parcelacyi przez organizacye odpowiadające interesowi publicznemu i przez ułatwienia kredytowe dla takich jedynie parcelacyj, które liczą się z warunkami wskazanymi w uchwale Wys. Sejmu.

Wydział krajowy widział się tedy zmuszonym podjąć na nowo badania, któreby umożliwiły ustawodawcze uregulowanie sprawy parcelacyi w myśl intencyi Wys. Sejmu, w szczególności zaś uwzględniły dalszy przebieg tej sprawy w ostatnich dwóch latach zaznaczający się zmianami w operujących przedsiębiorstwach parcelacyjnych. Na przeprowadzenie tych badań i sformułowanie na ich podstawie konkluzyi, które miałyby szansę być przyjętemi przez Wys. Sejm, potrzeba niejakiego czasu.

Na razie więc Wydział krajowy nie występuje z żadnym pozytywnym projektem ustawodawczym w sprawie parcelacyi, a to tem bardziej, że wobec kierunku, jaki przybrała w radzie państwa poruszona przy sposobności reformy wyborczej sprawa rozszerzenia zakresu ustawodawstwa krajowego, należy wyczekać, czy ustawodawstwo krajowe nie znajdzie niezadługo w ramach swej kompetencyi skuteczniejszych niż dotychczas środków uregulowania parcelacyi i powstrzymania zwyrodnień spekulacyi parcelacyjnej.

Uchwała w sprawie subwencyonowania eksportowej targowicy dla bydła i trzody chlewnej w Krakowie.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o subwencyonowaniu z funduszu krajowego eksportowej targowicy miejskiej na bydło i nierogaciznę w mieście Krakowie, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 21. listopada 1905 następujące uchwały:

„I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości.

II. Sejm uchwala przyznać król. stoł. m. Krakowowi na urządzenie eksportowej targowicy dla bydła i trzody chlewnej w Krakowie subwencyę w kwocie 200.000 koron, płatną w 10 ratach rocznych i wstawia w Rubr. XIV. poz. 533 a) budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1906 tytułem tej subwencyi kwotę 20.000 koron.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłaty tej subwencyi pod warunkiem, iż Reprezentacya król. stoł. m. Krakowa przyzna Wydziałowi krajowemu możność wykonywania nadzoru nad prowadzeniem miejskiej targowicy dla bydła i trzody chlewnej w Krakowie przez przyznanie prawa zatwierdzenia i zmiany regulaminu targowego, taryf opłat targowych, regulaminu kasy targowej, instrukcyj targowych, tudzież prawa kontroli rachunkowości przedsiębiorstwa ze stanowiska interesów krajowego rolnictwa i handlu.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zawrzeć z gminą miasta Krakowa taką umowę, aby w razie, gdyby po upływie 3 lat, to jest od roku 1910 czysty dochód z targowicy po uwzględnieniu wszelkich odpisów przewyższył 5% od kapitału zakładowego, stopniowy zwrot subwencyi krajowej zapewniony został.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. By dla transportów bydła i trzody przeznaczonych na targowicę miejską w Krakowie przyznał prawo reekspedycyi na liniach kolejowych wiodących z Krakowa do: Wiednia, Berna, Ołomuńca, Pragi tudzież granic: śląskiej, saskiej i bawarskiej.

2. By się postarał o zaprowadzenie pociągów pospiesznych dla transportów bydła i trzody na szlakach c. k. kolei państwowych galicyjskich wiodących do Krakowa tudzież na szlakach kolei wiodących z Krakowa do miejscowości i granic podanych pod 1).

3. By pomnożył liczbę wozów przeznaczonych do przewozu bydła, trzody i mięsa.

W wykonaniu uchwały pod II., III. i IV. przytoczonej, Rada miata Krakowa na posiedzeniu z dnia 15. października 1906 uchwaliła:

1. Przyjąć obowiązek zwracania stopniowo funduszowi krajowemu przyznanej przez Wysoki Sejm subwencyi na ten wypadek, gdyby po upływie lat trzech, t. j. od roku 1910 począwszy dochód czysty z targowicy przewyższył 5% od kapitału zakładowego na urządzenie miejskiej targowicy wyłożonego.

2. Przyjąć zastrzeżenie, że przez wzmiankowany w ustępie poprzednim czysty dochód rozumieć należy dochód roczny pozostały po strąceniu wszelkich wydatków połączonych z utrzymaniem i dalszem rozszerzeniem targowicy, a mianowicie po potrąceniu wydatków na:

a) nowe budowle,
b) utrzymywanie budowli głównych i pomocniczych,
c) utrzymywanie ramp i dróg dojazdowych,
d) desynfekcyę zakładów ubezpieczenia od ognia,
e) utrzymywanie personalu i biur zarządu,
f) amortyzacyę kapitału włożonego przez gminę,
g) opłatę podatków i t. p.

3. Zgodzić się, aby wysokość zwrotu subwencyi oznaczał Wydział krajowy po przedłożeniu mu każdorazowego rocznego zamknięcia rachunków targowicy.

4. Przyznać Wydziałowi krajowemu możność wykonywania nad targowicą jako przedsiębiorstwem miejskiem nadzoru w imię interesów rolnictwa i handlu krajowego, a to przez przyznanie na czas trwania tego przedsiębiorstwa prawa:

a) zatwierdzania i zmiany regulaminu targowego,
b) taryf opłat targowych,
c) regulaminu kasy targowej,
d) instrukcyj targowych i wszelkich przepisów targowych,
e) kontroli rachunkowości przedsiębiorstwa,
f) wykonywania lustracyi targowicy przez organa do tego przez Wydział krajowy upoważnione.

5. Przyznać Wydziałowi krajowemu prawo nadzoru nad tem, aby subwencya użytą była wyłącznie na cele targowicy i inwestycyi z nią związanych i obowiązać się do przedkładania programów, oraz planów i kosztorysów budowli i urządzeń targowicy do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu, zastrzegając mu zarazem głos stanowczy przy kolaudacyi budynków.

Magistrat miasta Krakowa wykazał w dalszym ciągu, że gmina prócz wydatku około 100.000 kor. wyłożonego na uporządkowanie i rozszerzenie targowicy, urządziła stosownie do polecenia c. k. Namiestnictwa kosztem 23.952 kor. 96 hal. osobny oddział eksportowy przy targowicy dla wywozu bydła do Niemiec.

Wobec tego Wydział krajowy reskryptem z dnia 6. listopada 1906 wypłacił gminie miasta Krakowa uchwaloną przez Wysoki Sejm na rok 1906 pierwszą ratę subwencyi w kwocie 20.000 koron.

Na uchwalone przez Wysoki Sejm rezolucye, wymienione powyżej w punkcie V., nie otrzymał Wydział krajowy mimo urgensów do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadnej odpowiedzi od Rządu.

Uchwała w sprawie markowania i kosztów utrzymania ewidencyi świń.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego z wniosków posłów ks. Wilczkiewicza, ks. Effinowicza i Krempy, oraz petycyi w sprawie markowania i kosztów utrzymania ewidencyi świń, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 4. listopada 1904 cały szereg

rezolucyj, wzywających c. k. Rząd do uchylenia wszystkich tych ograniczeń, które tamują handel i wywóz nierogacizny z naszego kraju.

Na wszystkie te rezolucye nie dał c. k. Rząd do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadnej odpowiedzi. Wysoki Sejm polecił zarazem powyższą uchwałę Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Towarzystwami gospodarskiemi, Izbami handlowemi i Komisyą dla spraw rolniczych, podjął rokowania z c. k. Rządem i kołami finansowemi kraju i zabezpieczył handel nierogacizną, popierając Zakłady przerabiania nierogacizny na towar gotowy, mogący znaleść odbyt poza granicami kraju.

W wykonaniu powyższego polecenia odniósł się Wydział krajowy do Izb handlowych i przemysłowych we Lwowie, Krakowie i Brodach z prośbą, aby sprawę podniesienia handlu nierogacizną, sprawę jego właściwej organizacyi i podniesienia gałęzi przemysłu, przetwarzającego mięso wieprzowe — wzięły pod obrady i przedłożyły Wydziałowi krajowemu stosowne wnioski do dalszej na tem polu akcyi.

Równocześnie odniósł się Wydział krajowy do Komitetów c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie oraz c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie z wezwaniem, ażeby przedstawiły wnioski w sprawie podniesienia chowu świń i wiążącej się z tem sprawie wykonywania ustaw weterynaryjno-policyjnych i ich oddziaływania gospodarczego, dalej w sprawie zapewnienia handlowi nierogacizną odpowiednich warunków zarówno w kraju jak poza jego granicami, wreszcie stojącej z tem w związku sprawie organizacyi handlowej hodowców nierogacizny oraz powołania do życia przedsiębiorstw przemysłowych, oddających się przeróbce mięsa wieprzowego.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania żadna z powyżej wymienionych korporacyi nie przedłożyła Wydziałowi krajowemu żądanych materyałów i wniosków. Dopiero po otrzymaniu tych materyałów będzie mógł Wydział krajowy stosownie do uchwały Wysokiego Sejmu zasięgnąć opinii kraj. Komisyi dla spraw rolniczych a następnie wdrożyć rokowania z c. k. Rządem i kołami finansowemi w kwestyi zabezpieczenia handlu nierogacizną.

Ustawa o tępieniu myszy polnych.

Ustawa o tępieniu myszy polnych uchwalona przez Wysoki Sejm na posiedzeniu w dniu 12. listopada 1904 r. nie otrzymała dotychczas Najwyższej sankcyi.

W ciągu bieżącego roku pięć razy zwracaliśmy się do Prezydyum c. k. Namiestnictwa z prośbą o przyspieszenie pomyślnego załatwienia tej sprawy, zwłaszcza w jesieni b. r., kiedy w kilkunastu powiatach wystąpiły myszy polne w gromadnej ilości i okazała się potrzeba przeprowadzenia energiczniejszej akcyi ratunkowej, brak odnośnej ustawy zmuszającej ludność do tępienia tych szkodników dał się uczuć dotkliwie. Upominając się o przyspieszenie Sankcyi dla ustawy o tępieniu muszy polnych, Wydział krajowy upraszał zarazem c. k. Namiestnictwo o wyjednanie u ck. Rządu stałej rocznej subwencyi przynajmniej 8.000 K wynoszącej na dotacyę funduszu potrzebnego do ścisłego przeprowadzenia postanowień tejże ustawy. Pod tym względem nie otrzymaliśmy również żadnej odpowiedzi od c. k. Namiestnictwa.

Rozdawnictwo pożyczek z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego.

W okresie czasu objętym niniejszem sprawozdaniem przedstawiał się stan funduszu dla przemysłu rolniczego, wedla zamknięcia rachunków za r. 1905 przedłożonego osobnem sprawozdaniem „o zamknięciu rachunków funduszu krajowego“, jak następuje:

I. Dochody wraz z pozostałością kasową czyli zapasem gotówki ulokowanym z końcem r. 1904 w Banku krajowym wyniosły w r. 1905: 186.597 K 76 gr.

II. Wydatki wyniosły wedle tegoż zamknięcia 182.513 K 76 gr.

Z porównania sumy dochodów . .	186.597 K 76 gr.
z sumą wydatków	182.513 „ 76 „
wynika zapas gotówki	4.084 K — gr.,

który z końcem r. 1905 ulokowany był w Banku krajowym.

Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynosiły z końcem r. 1905: 579.367 K 26 gr., suma ta więc wraz z zapasem gotówki z końcem r. 1905 wykazanym stanowi stan czynny funduszu, który wynosi 583.451 K 26 gr.

Od dnia 30. czerwca 1905 r., po który sięgało sprawozdanie przedłożone Wysokiemu Sejmowi w roku zeszłym, wniesiono do Wydziału krajowego: 29 podań o pożyczki z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego. Suma żądanych w tych podaniach pożyczek wynosiła: 482.400 K a żądania dotyczyły następujących celów:

I. Na eksploatacyę torfowisk żądano w jednem podaniu: 30.000 K.

II. Na kulturę torfowisk żądano w 3 podaniach: 3 000 K.

III. Na rozszerzenie zakładu selekcyi nasion żądano w jednem podaniu 120.000 K.

IV. Na polepszenie gospodarstwa przez zakupno machin parowych żądano w jednem podaniu 40.000 K.

V. a) Na mleczarnie będące własnością jednostek żądano w 5 podaniach: 29.000 K.

b) na mleczarnie spółkowe żądano w 7 podaniach 42.200 K.

VI. Na budowę magazynów Spółek rolniczych żądano w 3 podaniach 19 000 K.

VII. Na cele Spółek chowu i sprzedaży żądano w 2 podaniach (od jednej i tej samej Spółki) 4 600 K.

VIII. Na zakład wylęgania drobiu, prywatną własność stanowiący, żądano w jednem podaniu 600 K.

IX. Na zaprowadzenie kultury wikliny koszykarskiej żądano w 2 podaniach 120.000 K.

X. Na rozszerzenie fabryki drożdży i gorzelni żądano w jednem podaniu 50 000 K.

XI. Na założenie fabryki win owocowych żądano w jednem podaniu 10 000 K.

XII. Na budowę młyna spółkowego żądano w jednem podaniu 14.000 K.

Z powyższych podań odrzucił Wydział krajowy 8 podań, w których żądania wynosiły kwotę 274.000 K, to jest 56·79% całego żądania zgłoszonego. Suma żądanego kredytu w 21 podaniach, które Wydział krajowy uwzględnił, wynosiła 208.400 K a została, zredukowaną do kwoty udzielonych pożyczek 110.000 K. Redukcya wyniosła zatem 98.400 K to jest 47·21% pierwotnego żądania.

W załatwieniu podań uwzględnionych, przyznano pożyczki:

I. Na kulturę torfowisk 3 Spółkom kultury torfów 3.000 K to jest tyle, ile żądano.

II. Na rozszerzenie zakładu selekcyi nasion przyznano 1 pożyczkę w kwocie 30.000 K, a gdy żądanie wynosiło 120.000 K, przeto zredukowano je o 75%.

III Na mleczarnie będące własnością prywatnych jednostek przyznano 4 pożyczki w łącznej sumie 11.600 K a gdy było tu 5 podań na kwotę łączną 29.000 K, przeto zredukowano żądanie o 40%.

IV. Na mleczarnie Spółkowe przyznano 7 pożyczek na łączną kwotę 41.200 K, a że żądanie kredytu wynosiło w tej grupie podań 42.200 K, przeto redukcya wyniosła tu tylko 2·36% pierwotnego żądania.

V. Na budowę magazynów Spółek rolniczych udzielono 3 pożyczki w łącznej kwocie 19.000 K, to jest takiej, jakiej żądano.

VI. Na cele Spółki chowu i sprzedaży drobiu udzielono 2 pożyczki w łącznej kwocie 4.600 K, to jest tyle, ile żądano.

VII. Na zakład sztucznego wylęgania drobiu udzielono jednej pożyczki w kwocie 600 K, to jest tyle, ile żądano.

Spłata pożyczek dotąd udzielonych odbywała się prawidłowo a tylko w 4 wypadkach zasługujących na uwzględnienie Wydział krajowy zezwolił na prolongatę w spłacie rat.

Stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli kraj. szkół rolniczych.

Z funduszów uchwalonych przez Wys. Sejm. w rubr. X. budżetu krajowego na r. 1905 w kwocie 8.000 K i w tej samej wysokości na r. 1906 pobierali stypendya w okresie sprawozdawczym następujący kandydaci.

Leon Błociszewski ukończył w r. 1889 średnią szkołę rolniczą w Szamotułach i uzupełniał do r. 1893 swe studya w instytucie agronomicznym w Lipsku, poczem przez czas dłuższy gospodarował w Poznańskiem. We wrześniu 1905 otrzymał p. Błociszewski stypendyum z funduszu krajowego w kwocie 1.200 K na odbycie praktyki nauczycielskiej w szkole rolniczej w Horodence. Po złożeniu egzaminu nauczycielskiego mianował Wydział krajowy p. Błociszewskiego w lipcu 1906 zastępcą fachowego nauczyciela w Horodence.

Wincenty Krassowski ukończył w r. 1897 instytut agronomiczny w Halle i po dłuższej praktyce gospodarskiej w Królestwie, zwrócił się do zawodu nauczycielskiego. P. Krassowski otrzymał w październiku 1905 stypendyum z funduszu krajowego w kwocie 1.200 K i odbywa do tej chwili praktykę nauczycielską w szkole rolniczej w Suchodole.

Andrzej Gajek złożył w r. 1903 egzamin główny z nauki w Akademii rolniczej w Dublanach a odbywszy praktykę w dobrach Sędziszów i Hołoskowice, otrzymał w kwietniu 1906 stypendyum 1.200 K na praktykę nauczycielską w szkole rolniczej w Jagielnicy. Z początkiem listopada b. r. stypendysta opuścił zakład i zaniechał dalszej praktyki.

Zygmunt Moczarski, były asystent katedry uprawy roli i roślin w Akademii rolniczej w Dublanach, pełnił następnie (od kwietnia do września 1906) obowiązki asystenta stacyi doświadczalnej botaniczno rolniczej we Lwowie. P. Moczarski otrzymał stypendyum z funduszu krajowego w kwocie 2.000 K na uzupełnienie studyów w r. 1906/7 w instytucie agronomicznym we Wrocławiu z szczególnem uwzględnieniu hodowli zbóż.

Fundacye stypendyjne dla uczniów krajowych szkół rolniczych.

W r. szk. 1905/6 otrzymali stypendya z fundacyj, przydzielonych do Departamentu III., następujący uczniowie szkół rolniczych:

Z fundacyi ś. p. Tomasza Bodziocha uczniowie szkoły rolniczej w Czernichowie Stefan Gauze (III. kurs), Wacław Golski, Edmund Lelesz (II. kurs) i Aleksander Chilewski (I. kurs). W Akademii rolniczej w Dublanach: z fundacyi ś. p. Kunegundy Brześciańskiej: Andrzej Groblicki (II. rok); z fundacyi ś. p. X. Jana Kucharskiego, Eugeniusz Detkens (I. rok), z fundacyi śp. Waleryana Krzeczunowicza Józef Czarnecki (I. rok), z fundacyi Krzeczunowiczów, utworzonej przez ś. p. Ignacego Krzeczunowicza, Tadeusz Małecki (I. rok), z fundacyi ś. p. Dominika Bohdanowicza Stefan Peszyński i Mieczysław Soroko (II. r.) i Jan Żątowski (I. rok).

Zmiana w fundacyi stypendyjnej śp. Napoleona Jeleńskiego.

W r. b. wydzielił Wydział krajowy po myśli aktu fundacyjnego fundacyi ś. p. Napoleona Jeleńskiego z majątku funduszu stypendyjnego czernichowskiego fundusz na założenie szkoły w Łuczycach, wcielony do funduszu czernichowskiego w r. 1900. Motywem wydzielenia tego funduszu był wzgląd na zmieniające się położenie polityczne pod panowaniem rosyjskiem, które nie wyklucza możliwości przewidzianego w akcie fundacyjnym założenia powyższej szkoły. Fundusz szkoły w Łuczycach będzie obecnie prowadzony odrębnie, dochody funduszu będą kapitalizowane. Wskutek tego zmniejszyła się liczba systemizowanych stypendyów z tej fundacyi dla uczniów kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie. Stypendyów takich było dotąd od r. 1900, t. j od wcielenia do fundacyi stypendyjnej funduszu szkoły w Łuczycach pięć, obecnie od r. 1906/7 są tylko dwa stypendya systemizowane.

Stypendya krajowe dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie.

Na r. szk. 1905/6 nadał Wydział krajowy podobnie, jak w poprzednim roku, siedm stypendyów po 500 K z funduszu krajowego uczniom Akademii weterynaryi we Lwowie, a mianowicie przyznał ponownie stypendya wszystkim uczniom, którzy posiadali je w roku poprzednim a to: Piotrowi Lechowi i Spirydyonowi Matreńczukowi z IV. roku, Eustachemu Borodyjewiczowi, Janowi Gromczakiewiczowi i Władysławowi Guzkowi z III.; Kazimierzowi Barskiemu i Kazimierzowi Widocie z II. roku.

Zasiłek z funduszu krajowego w kwocie 130 Koron przyznał Wydział krajowy Teofilowi Kondyjowskiemu, rygorozantowi powyższej Akademii na częściowe pokrycie taks rygorozalnych.

Zasiłki dla uczniów szkoły kucia koni przy Akademii weterynaryi we Lwowie.

Podobnie, jak w poprzednich latach zużytkował Wydział krajowy i w r. 1905/6 uchwalaną przez Wysoki Sejm co roku kwotę 1.500 K. na „utrzymanie internatu dla podkuwaczy“ w ten sposób, że asygnował z niej zasiłki dla podkuwaczy wobec tego, że internatu takiego dotąd nie ma Na 6 miesięczny kurs jesienny w r 1905 przyznał Wydział krajowy takie zasiłki po 180 K: Piotrowi Kammerowi, Danielowi Kuryłasowi, Mikołajowi Popykowi i Filipowi Spechtowi. Na 6-miesięczny kurs wiosenny w r. 1906 otrzymali takie zasiłki po 130 K: Onufry Iwaniszyn, Józef Schimanek, Stefan Lemia, Feliks Dębski, Józef Czyżek, Julian Melnyk i Mykita Gula Na 6 miesięczny kurs jesienny 1906 r. otrzymali powyższe zasiłki: Mikołaj Janiów. Wasyl Melnyk i Ludwik Niebielski po 140 K. Józef Rawski 100 K i Jan Gułaj 70 K.

Krajowy nauczyciel weterynaryi.

Krajowy nauczyciel weterynaryi p. Teofil Sochaniewicz przeszczepił w okresie sprawozdaniem objętym, na wniosek Komitetu c. k. Tow. gospodarskiego następujące obory zarodowe:

1.	pełnej krwi	Simmenthal	w Zarszynie	(pow. Sanok).
2	„ „	„	w Firlejówce	(„ Złoczów).
3.	„ „	„	w Wierzbnej	(„ Jarosław).
4.	„ „	„	w Kamionce wołoskiej	(pow. Rawa).
5.	pół „	„	w „	„ „ „
6.	„ „	„	w Firlejówce	(pow. j. w.).
7.	„ „	„	w Wierzbnej	(„ j. w.).
8.	„ „	„	w Pasiekach zubrzyckich	(pow. Lwów)
9.	„ „	„	w Bieńkowej Wiszni	(pow. Jarosław).
10.	pełnej „	Schwytz.	w Suchej Woli	(pow. Gródek).
11.	„ „	Oldenburg	w Mikulicach	(„ Łańcut).
12	„ „	„	w Balicach	(pow. Mościska).
13.	pół „	„	w Wierzbnej	„ j. w.
14.	„ „	„	w Pełkinicach	(pow. Jarosław).
15.	„ „	„	w Mikulicach	„ j. w.
16.	„ „	„	w Balicach	„ „
17.	„ „	„	w Bieńkowej Wiszni	(pow. j. w.
18	prywatną mięszaną		w Kamionce wołoskiej	„ „
19.	„ „		w Firlejówce	„ „

W dalszym ciągu prowadził krajowy nauczyciel weterynaryi próby doświadczalne z cielętami od krów gruźliczych, chowanemi w zupełnem odosobnieniu na folwarku Podzamcze pod Przeworskiem.

Wykładał weterynacyę na kursie rolniczym dla nauczycieli szkół ludowych w Suchodole.

Wziął udział w komisyi wysłanej przez Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego do Oldenburga i Szwajcaryi, gdzie zakupione sztuki na miejscu przeszczepił.

Korzystając wreszcie z urlopu, przeszczepił całą oborę J. E. Kolomana Szela w Rától na Węgrzech i interweniował przy zakupnie wyborowych sztuk dla tej obory w Szwajcaryi.

Jarmarki na konie (remonty).

Jarmarki na konie dla c. k. obrony krajowej odbyły się we wrześniu 1905 roku w 14 miejscowościach naszego kraju, we wrześniu zaś 1906 roku w 28 miejscowościach. Podobnie jak w poprzednich latach podawał Wydział krajowy terminy jarmarków do wiadomości Wydz ałów powiatowych z wezwaniem do obwieszczenia i poinformowania kół interesowanych.

Premiowanie koni.

Jesienne premiowanie koni odbyło się we wrześniu 1905 roku w 7, a we wrześniu roku 1906 również w 7 miejscowościach wschodniej Galicyi; wiosenne zaś premiowanie odbyło się w maju 1906 roku w 6 miejscowościach Galicyi zachodniej i w Sanoku. Premiowanie połączone było z subwencyonowaniem prywatnych ogierów licencyonowanych. Nagrody państwowe na jesienne premiowanie w roku 1905 w liczbie 17 preliminowano w łącznej kwocie 462 koron; na premiowanie wiosenne 1906 roku w liczbie 23 preliminowano w łącznej kwocie 710 K również nagrody na jesienne premiowanie w roku 1906 w liczbie 23 preliminowano w łącznej kwocie 710 K.

Podobnie jak w poprzednich latach polecał Wydział krajowy Wydziałom powiatowym podawanie terminu powyższych premiowań do wia domości publicznej, a przedewszystkiem do wiadomości hodowców.

Towarz. Zakładu bł. Kunegundy w Nowym Sączu.

Uchwałą z 22. listopada 1905 roku powziętą przy rozprawach nad Rubryką V. wydatków budżetu krajowego na rok 1906, polecił Wysoki Sejm, załatwiając petycyę powyższego Towarzystwa, Wydziałowi krajowemu, by zbadał stosunki projektowanego Zakładu dla gospodyń wiejskich im. bł. Kunegundy w Nowym Sączu i ewentualnie wstawił odpowiednią kwotę na jej utrzymanie w Rubr. X. wydatków w budżecie na rok 1907.

Już reskryptem z 11. lipca 1905 r. L. 117 046 zwrócił się był Wydział krajowy do powyższego Towarzystwa z wezwaniem do porozumienia się z Zarządem klasztoru Klarysek w Starym Sączu w sprawie założenia przy tym klasztorze Zakładu dla kształcenia wzorowych gospodyń, a to wychodząc z założenia, że na tej drodze najprędzej i najłatwiej zdoła Towarzystwo powyższe urzeczywistnić swój cel i spełnić statutem określone swe zadanie. Wykonując zacytowane polecenie Wysokiego Sejmu, zwrócił się Wydział krajowy ponownie w b. r. do wymienionego Towarzystwa z tą samą propozycyą, tym razem za pośrednictwem Wydziału powiatowego. Wydział krajowy polecił mianowicie Wydziałowi powiatowemu zwrócić uwagę Towarzystwa na to, że Wydział krajowy mógłby tylko pod tym warunkiem przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek o przyznanie Towarzystwu wydatniejszej subwencyi, pozwalającej na otwarcie szkoły gospodyń w najbliższym czasie, gdyby Zakład taki oparto o istniejące już gospodarstwo i instytucyę rozporządzającą odpowiednimi warunkami. Wydział krajowy wskazał ponownie na klasztor Klarysek w Starym Sączu, jako nadającą się do tego instytucyę, nie przesądzając wszakże innych planów Towarzystwa, któreby zapewnić mogły dogodniejsze jeszcze warunki.

Imieniem Towarzystwa oświadczył prezes prof. L. Małecki, protokolarnie w Wydziale powiatowym przesłuchany, że uważa projekt oparcia szkoły gospodyń o klasztor Klarysek w Starym Sączu za nieodpowiedni a nawet niemożliwy wskutek przeciążenia pracą zakonnic, braku miejsca i braku warunków prowadzenia gospodarstwa rolnego. Towarzystwo trwa przy zamiarze utworzenia takiej szkoły przy szkole ludowej w miejscu nadającem się do gospodarstwa rolnego. Obecnie ma Towarzystwo złożonych na ten cel 9.473 K 52 gr., uważa też za wyłączne na razie swe zadanie gromadzenie funduszów. Do powyższego oświadczenia Towarzystwa przyłączył się też Wydział powiatowy.

Wobec tego Wydział krajowy nie wstawił do Rubryki X. odpowiedniej kwoty tytułem subwencyi dla tegoż Towarzystwa na założenie szkoły gospodyń.

Towarz. szkoły gospodarstwa kobiecego w Sokalu.

Uchwałą z 22. listopada 1905, powziętą przy rozprawach nad Rubr. X. wydatków budżetu krajowego na rok 1906 załatwił Wysoki Sejm petycyę o subwencyę, wniesioną przez prezesa wymienionego Towarzystwa ks. Sieleckiego w Żużlu pod Sokalem, a to odstępując ją Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w roku przyszłym.

Wydział krajowy zasięgnął w tej sprawie opinii sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych i zgodnie z jej opinią zwrócił uwagę powyższego Towarzystwa, że założenie szkoły gospodyń wymaga całego szeregu warunków, których wedle treści petycyi projektowana przez Towarzystwo szkoła nie posiada

Wskutek tego też nie dojrzała ta sprawa do tego stopnia, by Wydział krajowy mógł wziąć pod rozwagę przedłożenie Wysokiemu Sejmowi wniosku o przyznanie na ten cel subwencyi z funduszu krajowego.

Wniosek ks. posła Wesołińskiego o założenie szkoły gospodyń w powiecie jasielskim.

Wysoki Sejm nie załatwił wniosku obok wymienionego, przedłożonego w roku 1905. Mimo to Wydział krajowy, zajmując się sprawą utworzenia szkoły dla gospodyń w naszym kraju, poddał w interesie przyspieszenia i łącznego traktowania ten projekt pod obrady sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych i zgodnie z jej opinią zawiadomił wnioskodawcę, że dopiero w razie zapewnienia najważniejszych przynajmniej warunków, niezbędnych dla utworzenia takiej szkoły, mógłby Wydział krajowy wziąć pod rozwagę przyjście z pomocą założeniu takiej szkoły w powiecie jasielskim.

Petycya Wydziału Rady powiatowej w Limanowej w sprawie opłacania procentów od pożyczki 12.000 K przez fundusz krajowy.

Petycyę Wydziału Rady powiatowej w Limanowej l. 2.279 i 3.103 odstąpił nam Wysoki Sejm do zbadania i załatwienia. Wydział krajowy pismem z dnia 21. stycznia b. r. LW. 116.906 zawiadomił Wydział powiatowy, że prośba jego nie może być przychylnie załatwioną, gdyż fundusz krajowy w myśl uchwały Wysokiego Sejmu przyjął na siebie tylko gwarancyę za pożyczki zaciągane przez powiaty z powodu klęski posuchy w roku 1904, a wyjątku pod tym względem dla jednego powiatu zrobić nie może, gdyż wówczas i inne Wydziały powiatowe mogłyby prosić o przyznanie im tych samych ulg.

Petycya Wydziału powiatowego w Bochni w sprawie zapłacenia z funduszu krajowego procentów od pożyczki głodowej z r. 1900.

Przekazaną przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia petycyę Wydziału powiatowego w Bochni Ls. 2.468, załatwił Wydział krajowy reskryptem z dnia 14. lutego b. r. LW. 117.561, asygnując Wydziałowi powiatowemu 900 K z pozostałości funduszu zapomogowego z roku 1904, na opłatę procentów przypadających do zapłacenia w roku 1906 od pożyczki zaciągniętej przez powiat Bocheński w powiatowej Kasie oszczędności w roku 1900. Zaznaczyliśmy jednak przytem, że Wydział powiatowy nie może już w przyszłości liczyć na dalszą pomoc z funduszu krajowego przy oprocentowaniu pożyczki, która powinna być już zamortyzowaną.

Krajowa Komisya dla spraw rolniczych.

Sekcya stała krajowej Komisyi dla spraw rolniczych odbyła posiedzenia w dniu 8. października 1905 roku, 29. marca, 16. maja i 17. września 1906 roku, nadto zaś pełna Komisya obradowała w dniu 9. października 1905 roku. Między ważniejszemi sprawami, jakie były na porządku dziennym tychże posiedzeń, wymieniamy:

1. Wydanie ustawy o używaniu pastwisk wspólnych.
2. Sprawa rewizyi ustawy hodowlanej.
3. Sprawa ubezpieczenia bydła rogatego.
4. Sprawa gospogarskiego wykształcenia kobiet wiejskich.
5. W sprawie nowego planu nauk i przepisów w krajowej szkole gospodarstwa lasowego.
6. Sprawa sprostowania ksiąg gruntowych.

Uchwały w sprawie Towarzystwa Kółek rolniczych i sprawy dotyczące tego Towarzystwa.

Na ostatniej sesyi sejmowej uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 22. listopada 1905 wśród rozpraw nad rubryką X. wydatków budżetu funduszu krajowego na rok 1906 następujące subwencye dla Towarzystwa Kółek rolniczych:

1.	Na koszta zakładania Kółek rolniczych i ich lustracye .	15 000 K
2.	Na cele ogólne rolnicze i handlowe	12 000 „
3	Na utrzymanie i podróże inspektorów rolniczych . .	9.000 „
4.	Na lustracye handlowe	8.000 „
5.	Na kursa handlowe	4.000 „
6.	Na koszta administracyjne	4.000 „
7.	Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“ .	3.000 „
	Razem . . .	55.000 K.

W wykonaniu uchwały powyższej wyasygnował Wydział krajowy powyżej podane subwencye uchwałami z d. 27. stycznia 1906 L. 10.018/1906 i z d 5. czerwca L. 57.177/1906. Subwencyę na „Przewodnika Kółek“ asygnowano uchwałami z dnia 16. stycznia 1906 L. 116.902/1905 i z dnia 18. czerwca 1906 L. 61.516/1906.

Sprawozdanie za rok bieżący, na który zostały udzielone powyższe subwencye, przedłoży oczywiście Zarząd Towarzystwa w roku przyszłym. Sądząc wszakże ze sprawozdania za rok ubiegły, działalność Towarzystwa rozwija się coraz silniej. Liczba Kółek, które nadesłały sprawozdania, wzrosła w porównaniu do roku 1904 z 1 094 na 1.189, a liczba ich członków z 47.622 na 53.563. Również działalność ich staje się coraz więcej ożywioną. Według nadesłanych przez Kółka sprawozdań:

Rok	Kółka zakupiły dla swych członków				Ilość Kółek, które wprowadziły				
	nasion	maszyn	nawozów	drzewek owocowych	nowe odmiany zbóż	nawożenie łąk	rośliny pastewne	zmiany w uprawie	roboty krowami
	za kwotę w sumie koron								
1904	183 581	42.703	280.973	13.535	139	127	269	305	101
1905	105.230	37.002	409.011	17.506	282	160	385	521	194

O wiele jeszcze szybciej rośnie praca Zarządu głównego. Jest ona tak obszerna i wszechstronna, że dokładne omówienie jej wymagałoby przytoczenia zbyt wielu szczegółów. Wystarczy jednak wskazać na najważniejsze punkta, by zdać sobie jasno sprawę z pierwszorzędnej jej doniosłości dla społeczno-gospodarczego postępu naszego kraju.

Działalność Zarządu Towarzystwa Kółek rolniczych da się rozklasyfikować na następujące działy:

A) Praca nad podniesieniem rolniczego wykształcenia członków Kółek rolniczych.

Ku temu służą: a) wykłady inspektorów rolniczych po Kółkach rolniczych; b) konkursa dla włościan na opracowania z zakresu rolnictwa; c) wystawy rolnicze; d) kursa rolnicze; e) konkursa na nagrodę za budowę stajen do przechowywania obornika pod bydłem i za poprawę gnojowni; f) przeprowadzenie u członków Kółek rolniczych prób demonstrujących korzyści: 1 uprawy roślin pastewnych; 2. wapnowania gruntów; 3 nawozów sztucznych; 4. nawożenia łąk i pastwisk; 5. doborowych odmian zbóż.

We wszystkich tych działach praca Zarządu głównego wzrasta nieustannie, przynosząc coraz obfitsze owoce Oto parę dat ilustrujących ją.

Na ogłoszony w 1904 roku przez Zarząd główny konkurs opracowań włościańskich z zakresu rolnictwa nadesłano 56 prac. Z tego przyznano nagrody 10 gospodarzom.

Wobec doskonałych wyników tego konkursu ponownie podał Zarząd główny do opracowania na rok 1906 stosowne temata.

W ciągu 1905 r. wziął Zarząd udział w zorganizowaniu wystaw rolniczo-przemysłowych w Nowym Sączu i w Buczaczu i ogrodniczo-pszczelniczej w Sanoku. W tymże roku zorganizował on 2 kursa hodowlane we Lwowie, takiż kurs w Krakowie, oraz w Tarnowie i w Rudkach, a także 5 kursów sadownictwa i 1 kurs pszczelniczy, w 1906 r. kursa weterynarsko-hodowlane w Dębicy, Tarnopolu, Rzeszowie i Brzesku, oraz kurs rolniczy w Tarnowie.

Konkursa na nagrody za stosowne obchodzenie się z obornikiem ogłosił Zarząd główny w r. 1905 w powiatach: Kraków, Pilzno, Ropczyce, Przemyślany, Skałat, Tarnopol, Zbaraż. Ilość zgłoszeń wyniosła 98 z 38 miejscowości. Nagród przyznano 52 w ogólnej sumie 1.036 K.

Dla przeprowadzenia prób demonstrujących korzyści roślin pastewnych, rozdał Zarząd główny członkom Kółek pod warunkiem nadesłania później sprawozdania o wyniku tych prób nasienia: buraków półcukrowych 114 kg., marchwi pastewnej białej olbrzymiej zielono-głowiastej 58 kg., końskiego zębu 435 kg., lucerny francuskiej 136 kg., seradeli 112 kg, sorga cukrowego 84 kg.

Prób demonstracyjnych z wapnowaniem gruntów zorganizował w 1905/6 roku Zarząd główny u członków Kółek 39, doświadczeń demonstracyjnych z nawozami sztucznemi 79 w 25 miejscowościach 10 powiatów, (1902/3 6 w 1 powiecie, 1903/4 — 30 w 6 powiatach, 1904/5 — 74 w 6 powiatach), prób z nawożeniem łąk i pastwisk 97 w 27 powiatach (1902/3 — 36 w 21 powiatach, 1903/4 — 30 w 6 powiatach, 1904/5 74 w 6 powiatach).

Co się tyczy doświadczeń, zaznamiających członków Kółek z lepszymi odmianami zbóż, Zarząd główny zmniejszył nieco w 1905/6 ich ilość, natomiast wprowadził obok nich doświadczenia z nowemi odmianami ziemniaków (40 z odmianami Stella i Ordon, 40 z odmianami Ordon i Bartosz) oraz z sadzeniem ziemniaków całych (22).

B) Akcya zmierzająca do poprawy pastwisk gminnych.

W tym celu organizuje Zarząd główny przy pomocy Kółek próby na pastwiskach gminnych, wykazuje korzyści nawożenia ich. W 1904/5 r. urządził on próby takie w 32 miejscowościach położonych w 28 powiatach, zużywając ku temu 132 q kainitu, w r. 1905/6 w 64 miejscowościach położonych w 35 powiatach, zużywając ku temu 20 q kainitu i 11 q żużli Tomasa.

Prócz tego w przekonaniu, że chcąc poprawić zagospodarowanie i użytkowanie pastwisk gminnych, należy najpierw rozbudzić zainteresowanie się tą sprawą u Zarządów gminnych i Rad powiatowych, odniósł się Zarząd główny do Wydziałów powiatowych z propozycyą urządzenia wspólnemi siłami zjazdów powiatowych celem wyczerpującego omówienia sposobów lepszego zagospodarowania pastwisk gminnych. Dotychczas odbyły się dwa tego rodzaju zjazdy w Tarnobrzegu.

C) Kontrola sklepików Kółek rolniczych, pomoc w ich działalności.

W 1905 r. Zarząd główny przeprowadził lustracye handlowe w 195 sklepikach Kółek rolniczych. Lustracye te wykazały w powyższych sklepach roczny obrót kasowy w sumie 6,175.840 K, wartość rocznych zakupów 3,031 000 K, gotówki w kasach 71.663 K, wartość towaru w dniu lustracyj 567.980 K, wartość inwentarza i własnych budynków 319.117 K, udziałów 211.280 K.

By wykształcić odpowiednich dla sklepików Kółek sklepikarzy organizuje Zarząd główny obok stale funkcyonujących 4 ro miesięcznych praktycznych kursów handlowych w Czernichowie krótsze jeszcze parotygodniowe kursa lokalne.

D) Pośrednictwo w zakupnie towarów rolniczych przez Kółka.

Za pośrednictwem Zarządu głównego zakupiły Kółka nawozów sztucznych 3.640 cet. m. w cenie 262.802 K (1904 — 20 700 cet. m. w cenie 149.000 K), nasion 125.582 kg. w cenie 55 543 K, (w 1903/4 — 78.931 kg., w 1904/5 39.705 kg.), maszyn w cenie 69.062 K, (1904 — za 49.000 K), pasz i wyki 979.643 kg. za 90.580 K, węgla 1,970.000 kg. za 20.365 K, (1904 — 1,730.000 kg).

E) Działalność oświatowa, za pomocą czytelń, wydawnictw i „Przewodnika Kółek rolniczych“ prowadzona.

F) Działalność na polu organizacyi straży ogniowych po wsiach.

G) Pomoc niesiona wszelkiego rodzaju innym stowarzyszeniom kulturalnym i Spółkom włościańskim.

Zamknięcie rachunków Zarządu głównego za czas od 1. stycznia 1905 do 31. grudnia 1905 przedstawia się jak następuje:

P r z y c h ó d.

1. Subwencye:			
A) krajowe.	1. Na koszta zakładania Kółek rolniczych i ich lustracye . .	15.000 K	— gr.
	2. Na cele ogólne rolnicze i handlowe	10.000 „	— „
	3. Na inspektora rolniczego . .	5.000 „	— „
	4. Na lustracye handlowe. . .	8.000 „	— „
	5. Na kursa handlowe . . .	4.000 „	— „
	6 Na „Przewodnika Kółek rolniczych“	2.000 „	— „
	7. Na zakupno środków naukowych przy wykładach. . . .	500 „	— „
	8. Na urządzenie wystaw rolniczych	500 „	— „
B) państwowe.	1. Przez c. k. Towarzystwo gospodarskie na lustracye i wykłady rolnicze	11.500 „	— „
	2. Przez c. k. Towarzystwo gospodarskie na nagrody za wzorowe gnojenie	560 „	— „
	3. Przez c. k. Towarzystwo rolnicze na cele rolnicze . . .	2.500 „	— „
	4. Przez Ministerstwo rolnictwa na koszta Zarządu i wydawnictwo organu	18.000 „	— „
C) Powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie .		400 „	— „
D) Towarzystwo wzajemnych ubezpieczeń:			
	1. Na cele ogólne.	600 „	— „
	2. Na organizacyę straży pożarnych .	2.000 „	— „
E) Związku handlowego Kółek rolniczych . .		600 „	— „
F) Rad powiatowych		430 „	— „
2. Wkładki członków wspierających		6.710 „	50 „
3. „ „ założycieli		300 „	— „
4. Ze sprzedaży wydawnictw		1.277 „	80 „
5. „ „ książek		1.091 „	31 „
6. „ „ ksiąg handlowych		601 „	71 „
7. Z prenumeraty i ogłoszeń „Przewodnika“ . . .		8.791 „	16 „
8. Ze zwrotu kosztów lustracyi przez Kółka rolnicze .		2.572 „	89 „
9. Wydawnictwo kalendarza na rok 1905 . . .		5.156 „	38 „
10. Rachunek przechodowy z Kółkami rolniczemi . .		53.384 „	11 „
11. Odsetki z lokacyi funduszów		776 „	29 „
12. Zwroty Kółek rolniczych za koszta manipulacyjne przy pośrednictwie w zakupnach		1.724 „	72 „
13. Zwroty Kółek rolniczych za zboże do pól doświadczalnych		1.912 „	— „
14. Ze zwrotu zaliczek na pensye		446 „	— „
15. Bazar Kółka rolniczego w Czernichowie za kierownictwo sklepu.		600 „	— „
Pozostałość w kasie z roku 1904.		650 „	52 „
Niedobór w roku 1905		1.201 „	50 „
	Razem	168.786 K	89 gr.

Rozchód:

1.	Najem lokalu	2.000 K — gr.
2.	Opał i światło	418 „ 80 „
3.	Druki i litografie	2.822 „ 55 „
4.	Portorya, stemple, podatki, ogłoszenia	4.219 „ 62 „
5.	Wydatki kancelaryjne	2.356 „ 51 „
6.	Podróże delegatów	281 „ — „
7.	Zwroty kosztów wyłożonych przez zarządy powiatowe	1.413 „ 05 „
8.	Na koszta Ogólnej Rady	338 „ — „
9.	Koszta pól doświadczalnych: *a)* nasiona, nawozy i t. d.	10.540 „ 12 „
10.	*b)* podróże insp. rolnicz. i instruk. sad.	6.697 „ 48 „
11.	Subwencye przy zakupnie nasion	2.217 „ 19 „
12.	Kursa handlowe w Czernichowie	6.550 „ — „
13.	Pensye dyrektora biura, urzędników i usługa	11.006 „ — „
14.	Pensye inspektorów rolnictwa i instruktora sadownictwa	10.675 „ — „
15.	Pensye lustratorów handlowych	7.665 „ 98 „
16.	Na rozbudzenie życia towarzyskiego w Kółkach rolniczych	551 „ 56 „
17.	Na organizacyę ochotniczych straży pożarnych	2.553 „ 34 „
18.	Na koszta porady prawnej w sprawach prawnych	400 „ — „
19.	Nadzwyczajne i nieprzewidziane	5.147 „ 51 „
20.	Udział wkładek członków wspierających dla Zarządów powiatowych	92 „ — „
21.	Depozyt wkładek członków założycieli w Kasie oszczędności	300 „ — „
22.	Na wydawnictwa Tow. Kółek roln.	882 „ 29 „
23.	Na zakupno książek dla bibliotek Kółek i czasopisma	3.378 „ 70 „
24.	Na zakupno ksiąg handlowych	632 „ 44 „
25.	Wydawnictwo przewodnika Kółek rolniczych.	1.422 „ 35 „
26.	Koszta lustracyj handlowych	1.235 „ 66 „
27.	Na wydawnictwo „Kalendarza Kółek rolniczych“ na rok 1905	5.097 „ 32 „
28.	Rachunek przechodowy z Kółkami roln.	53 384 „ 11 „
29.	Nadwyżka w dochodzie wydawnictwa Kalendarza złożona w Kasie oszczędności	59 „ 06 „
30.	Na urządzenie wystaw rolniczych	467 „ 62 „
	Razem	168.786 K 89 gr.

Jak z powyższego widać, działalność Towarzystwa Kółek rolniczych wciąż jeszcze polega przedewszystkiem na pracy Zarządu głównego operującego funduszami pochodzącymi głównie z subwencyj krajowych i państwowych.

Lecz nie da się zaprzeczyć, że i udział członków Towarzystwa w kosztach jego działalności, choć o wiele jeszcze jest mniejszy od tego jakimby być powinien, by Towarzystwo Kółek rolniczych rzeczywistą organizacyą samopomocy ekonomicznej się stało, zwiększa się przecież ciągle.

Wkładki członków wynosiły w r. 1904 4.556 K 60 h, w 1905 — 6.710 K; przyrost więc = 47%.

Prócz wkładek tych wpłynęły do Zarządu głównego w roku 1905 od członków Towarzystwa następujące kwoty:

1.	Zwrot kosztów lustracyi sklepów Kółek rolniczych	2.572 K 89 gr.
2.	„ „ manipulacyjnych przy zakupnie towarów rolniczych	1.724 „ 72 „
3.	Zwrot należytości za zboże dostarczone do pól doświadczalnych	1.912 „ — „
4.	Na prenumeratę „Przewodnika Kółek roln.“	3.205 „ 50 „

5. Za 8.762 Kalendarzy Kółek rol. . . . . 4.381 K — gr.
6. Za księgi handlowe do sklepów Kółek roln. . . 601 „ 71 „
7. Za książki udziałowe „ „ „ „ . . 272 „ 63 „

W sumie więc opłaty członków wyniosły w 1905 r. 19.430 K 10 gr. Stanowi to koło 20% funduszów Zarządu Głównego, na rok zaś 1906 Zarząd główny preliminował własne dochody w kwocie 28.300 K, t. j. koło 25% funduszów Zarządu. Nie jest to jeszcze normalny stosunek, ale wskazuje on, że doprowadzenie go do odpowiedniej normy, tak by subwencye nie przewyższały własnych dochodów Towarzystwa, nie jest niemożliwem w najbliższem już dziesięcioleciu.

Nadzieja ta jest tem bardziej uzasadnioną, że Zarząd główny obecnie, gdy Towarzystwo kółek rolniczych doszło już do tak znacznego rozwoju, kieruje swe usiłowania przedewszystkiem ku wewnętrznej konsolidacyi Towarzystwa i rozbudzeniu żywszego zainteresowania sprawami Towarzystwa u ogółu członków.

W tym celu opracował Zarząd główny szczegółowy program stosownych reform, które stopniowo wprowadza w życie. Nasamprzód zajął się on poprawą stosunków w sklepikach kółek rolniczych. Za jego radą już przeszło 15% sklepów pozostających we własnym zarządzie zaprowadziło u siebie na miejsce dawniej stosowanego podziału zysków wedle wysokości udziałów, o wiele korzystniejszy rozdział zysków wedle ilości robionych przez członków zakupów.

Prócz tego zawarł Zarząd główny ścisłą umowę ze Związkiem handlowym kółek rolniczych, który na podstawie przeprowadzonych rokowań zmienił gruntownie swój statut, przeobraźając się z prywatnej, jaką był, firmy, w organ handlowy Towarzystwa kółek rolniczych. Układ ten pozwoli zcentralizować o wiele silniej akcyę zakupów i towarów rolniczych dla kółek, i towarów spożywczych dla sklepów kółek rolniczych, wyzwalając w ten sposób sklepy kółek z uciążliwej zależności od prowincyonalnych grosistów, w jakiej się dziś wiele z nich znajdnje. Nawiązując zaś z każdym sklepem z osobna korespondencyę listową na podstawie przeprowadzonej w nim lustracyi, Zarząd główny przyucza przez to sklepy do regularnej kontroli ze swej strony, przygotowuje powoli grunt do reform w kierunku obowiązkowego przedkładania Zarządowi głównemu do zatwierdzenia dorocznych zamknięć rachunkowych sklepów, jakoteż uchwał kółek o założeniu, zamknięciu lub wydzierżawieniu sklepu.

By jednak obok ściślejszej kontroli Zarządu głównego nad sklepami kółek, również i kółka same skuteczniejszy niż dotychczas nadzór nad sklepami swemi wykonywać mogły, Zarząd główny rozpoczął organizowanie po powiatach krótkich parodniowych kursów handlowych, na których kierownicy sklepów i inni członkowie zarządów mogliby zaznajomić się z rachunkowością, prowadzeniem ksiąg, towaroznawstwem na tyle, by potrafili istotnie skontrolować działalność sklepikarza.

Dalej postanowił Zarząd główny z końcem bieżącego roku wprowadzić obowiązkowe dla członków kółek rolniczych karty legitymacyjne i odznaki za pewną drobną opłatą roczną i w ten sposób nietylko większą wśród członków kółek i całego towarzystwa ustalić łączność, lecz jednocześnie przyuczyć powoli członków do stałych na cele towarzystwa świadczeń.

Centralizując w ten sposób z jednej strony akcyę handlową towarzystwa i poszczególnych kółek oraz wprowadzając ściślejszą organizacyjną łączność wszystkich poszczególnych ogniw Towarzystwa, z drugiej strony stara się Zarząd główny zdecentralizować jak najsilniej administracyjną działalność towarzystwa i rozbudzić samodzielną inicyatywę w pojedynczych kółkach oraz zarządach powiatowych.

W tym celu wzmacnia Zarząd główny coraz silniej powiatowe organizacye kółek rolniczych i organizuje coraz częstsze zjazdy powiatowe a jednocześnie stara się nadać urządzanym przez się kursom, wystawom i t. p. możliwie lokalny charakter, pociągając do współudziału w nich miejscowe czynniki.

Ale sama zachęta ze strony Zarządu głównego nie wystarczy jeszcze, by rzeczywiście podnieść na wyższy poziom działalność lokalnych organizacyj.

Doświadczenie wykazuje dowodnie, że u nas praca assocyacyjna musi jeszcze długie czasy opierać się głównie na pracy nielicznych jednostek. Nie doszliśmy jeszcze do tego stopnia kultury i uspołecznienia, by sam fakt zszerzenia potęgował energię i chęć do pracy jednostek. Raczej pojedyncze dzielniejsze jednostki muszą u nas swoim zapałem dla dobra stowarzyszenia ożywiać całą organizacyę. I póki Towarzystwo kółek rolniczych nie będzie posiadało po wsiach i powiatach liczniejszego zastępu ludzi odpowiednio ukwalifikowanych do kierowania kółkami a jednocześnie będących w stanie oddać się tej pracy bez nadmiernego dla osobistych swych interesów uszczerbku, — działalność lokalnych organizacyj Towarzystwa będzie na ogół słabszą, aniżeliby tego po wysiłkach Zarządu głównego oczekiwać należało. Z tego względu Zarząd główny postanowił przystąpić do organizowania co roku kilkudniowych kursów dla energiczniejszych w kółkach rolniczych działaczy, na których mogliby oni dopełnić swe wiadomości o ogólnej Towarzystwa kółek rolniczych organizacyi, o zadaniach i metodach pracy kółek rolniczych jakoteż innych spółek włościańskich o rachunkowości, o prowadzeniu ksiąg sklepowych i t. d. Kursa te przygotują materyał na lokalnych inspektorów kółek rolniczych, którzyby za wzrotem kosztów i strat z pracą ich złączonych, dozorowali stale działalność kółek swej najbliższej okolicy i nią kierowali. Oczywiście, iż będąc na miejscu, znając dokładnie lokalne warunki jakoteż osoby, stojące na czele poszczególnych kółek, będą oni mogli zadanie to o wiele skuteczniej spełnić, niż je dziś są w stanie delegaci i funkcyonaryusze Zarządu głównego wykonać.

Wykonanie tego planu pociągnie jednak za sobą znaczniejsze wydatki, na które nie stać na razie Towarzystwo kółek rolniczych. Wprawdzie Wysoki Sejm na przeszłorocznej swej sesyi nie miał możności aprobować z powodu braku czasu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego zachęcającego Towarzystwo kółek rolniczych do wskazanych w sprawozdaniu Wydziału krajowego reform, których potrzebę, jak z powyższego widać, uznawał i Zarząd główny, a dziś częściowo już w życie wprowadził, oraz wyrażającego przeświadczenie, że w razie podjęcia tych reform Wysoki Sejm nie omieszka przyjść Towarzystwu kółek rolniczych z wydatną pomocą. Wszakże nie sposób wątpić, że wybrana przezeń Komisya wyraziła intencye Wysokiego Sejmu. Towarzystwo kółek rolniczych weszło wyraźnie i z widocznym już rezultatem na drogę powyższej reorganizacyi.

Będzie ono jednak jeszcze przez jakiś czas potrzebowało znaczniejszej pomocy, aby przeprowadzić u siebie konsolidacyę taką, żeby z czasem mogło na własnych siłach się opierać.

Rozdawnictwo pożyczek z funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych.

Stan funduszu pożyczkowego utworzonego przez Wysoki Sejm dla podniesienia handlowej działalności Kółek rolniczych wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1905, które równocześnie przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu „o zamknięciu rachunków funduszu krajowego“ przedstawiamy tu w ogólnych cyfrach. Wynoszą one:

Dochody:

Zwroty pożyczek udzielonych	23.699 K 24 gr.
Odsetki od lokacyi w Banku	192 K 51 gr.
Suma . . .	23.891 K 75 gr.
Pozostałość z r. 1904 ulokowana w Banku krajowym .	9.905 K — gr.
Razem przeto . .	33.796 K 75 gr.

Wydatki:

Pożyczki dla Kółek rolniczych	22.900 K — gr.
Koszta administracyi	58 K 75 gr.
Suma wydatków .	22.958 K 75 gr.

*

Z porównania sumy dochodów wraz z pozostałością ulokowaną na rachunku w Banku krajowym, z wydatkami, wynika pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem roku 1905 w kwocie 10.838 K.

Gdy stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1905 r. wynosił 59.316 K 43 gr., przeto wraz z pozostałością ulokowaną, jak wyżej wykazano, w Banku krajowym, wyniósł stan czynny funduszu z końcem roku 1905 70.154 K 43 gr.

Wedle rachunków Banku krajowego po dzień 30. czerwca 1906 r. przedstawiały się dochody i wydatki funduszu pożyczkowego Kółek rolniczych w pierwszem półroczu 1906, jak następuje:

Dochody:

Zapas gotówki przeniesiony z końcem r. 1905	10.838 K — gr.
Zwroty pożyczek	14.653 K 91 gr.
Odsetki od lokacyi w Banku	216 K 93 gr.
Suma dochodów	25.708 K 84 gr.

Wydatki:

Wypłacone pożyczki	15.300 K — gr.
Koszta administracyi	8 K 84 gr.
Suma wydatków	15.308 K 84 gr.

Z porównania:

dochodów	25.708 K 84 gr.
z wydatkami	15.308 K 84 gr.
wynika pozostałość	10.400 K — gr.

ulokowana z dniem 30. czerwca 1906 r. na rachunku bieżącym w Banku krajowym.

W okresie od 30. czerwca 1905 r. do 30. lipca 1906 roku wydał Wydział krajowy następujące promesy na pożyczki dla Kółek rolniczych:

Kółku rolniczemu	w Babicach	na pożyczkę w kwocie	600 K
„ „	„ Barszczowicach	„ „ „	2.000 „
„ „	„ Białym Kamieniu	„ „ „	2.000 „
„ „	„ Bieńkowej Wiszni	„ „ „	2.000 „
„ „	„ Brzezowej	„ „ „	800 „
„ „	„ Chodaczkowie W.	„ „ „	1.000 „
„ „	„ Chorostkowie	„ „ „	2.000 „
„ „	„ Dankowicach	„ „ „	800 „
„ „	„ Dobrej	„ „ „	1.600 „
„ „	„ Grochowcach	„ „ „	600 „
„ „	„ Horodysku	„ „ „	200 „
„ „	„ Hrehorowie	„ „ „	600 „
„ „	„ Kłodnie	„ „ „	600 „
„ „	„ Łozowej	„ „ „	600 „
„ „	„ Skawinkach	„ „ „	500 „
„ „	„ Skwarzawie	„ „ „	1.000 „
„ „	„ Staszkowie	„ „ „	2.400 „
„ „	„ Strażowie	„ „ „	1.200 „
„ „	„ Szymbarku	„ „ „	3.000 „
„ „	„ Wojutyczach	„ „ „	1.000 „
„ „	„ Zarzeczu	„ „ „	1.500 „
	Razem 21 promes na ogólną sumę		26.000 K.

Ogółem przedstawił Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych próśb 26. Żądania pożyczek w tych 26 podaniach zawarte dawały sumę 44.200 K. Sumę tę zredukował w swych wnioskach już Zarząd główny Towarzystwa Kółek rolniczych do kwoty 33.100 K, redukcya ta wyniosła zatem 11.100 K, czyli o 25% przeszło. Wydział krajowy w promesach zredukował ogólną sumę do wyżej wykazanej kwoty 26.000 K. Na tę redukcyę złożyła się przedewszystkiem suma 12.700 K, która była objęta w 5 podaniach, których Wydział krajowy nie uwzględnił, tak, że jeśli tę

sumę potrącimy, wyniknie, iż w uzwględnionych podaniach 21 Kółek zredukowano żądania pierwotne tylko o 5 500 K, czyli o 12·6%.

Redukcyę powyższą przeprowadził Wydział krajowy, mając na względzie zarówno zasoby gotówki w funduszu, będące do dyspozycyi, jak i stan majątkowy Kółek, żądających kredytu, jak wreszcie rzeczywistą potrzebę kredytu

Z funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych udziela Wydział krajowy od szeregu lat pożyczek także Czytelniom „Proświty“ na podniesienie ich działalności handlowej. W okresie czasu objętym niniejszem sprawozdaniem wydał Wydział krajowy następujące promesy dla Czytelń:

W	Horodowicach	na	pożyczkę w kwocie	1.000 K
„	Pacykowie	„	„ „	800 „
„	Synowódzku	„	„ „	2 000 „
„	Wyszatycach	„	„ „	2.000 „
			Razem 4 promesy na sumę . .	5.800 K.

Ogółem wpłynęło 5 podań. Z tych co do jednego podania zażądał Wydział krajowy wyjaśnień bliższych, które jeszcze nie nadeszły. Cztery pozostałe podania zawierały sumę żądań w kwocie 7.000 K. Redukcya o kwotę 1.200 K czyli 17% była wynikiem tych samych względów, które już wyżej zaznaczono, mówiąc o Kółkach rolniczych.

W czasie objętym niniejszem sprawozdaniem nie zaszła potrzeba odpisania jakiejkolwiek kwoty z funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, a spłata pożyczek odbywała się regularnie tak, że w tym okresie czasu nie było potrzeby wdrażania jakichkolwiek kroków egzekucyjnych.

Towarzystwo uprawy tytoniu w Śniatynie.

Na cele Towarzystwa dla podniesienia uprawy tytoniu w Śniatynie wyasygnował Wydział krajowy w ciągu r. 1905 subwencyę uchwaloną w rubr. X. budżetu krajowego w kwocie 6.000 K, subwencyę państwową 2.000 na utrzymanie instruktora uprawy tytoniu tudzież nadzw. subwencyę, którą c. k. Ministerstwo rolnictwa asygnowało na ręce Wydziału krajowego, 458 K 56 g na koszta kursu uprawy tytoniu urządzonego w r. 1904.

Zamknięcie rachunków Towarzystwa za r. 1905 przedstawia się następująco:

A) Przychody.

Zapas kasowy z r. 1904	2 680 K	67 g
Subwencya z funduszów krajowych	6.000 „	— „
Subwencya z funduszów państwowych . . .	2.458 „	56 „
razem . . .	11.139 K	23 g

B) Rozchody.

Płaca i ryczałt na objazdy instruktora . . .	3.999 K	96 g
Stacya doświadczalna w Ilińcach	600 „	— „
Koszta kursu w Trembowli dla nauczycieli szkół lud.	796 „	40 „
Budowa suszarń, zakupno rozsadników i narzędzi dla małych plantatorów	2.090 „	80 „
Kancelarya i inne wydatki administracyjne . .	682 „	93 „
razem . .	8.170 K	09 g
w porównaniu z przychodami	11.139 „	23 „
pozostaje reszta kasowa	2 969 K	14 g

przeniesiona do preliminarza Towarzystwa na r. 1906 jako pierwsza pozycya dochodów.

Ze sprawozdania o działalności Towarzystwa uprawy tytoniu w Śniatynie w r. 1905 przytaczamy następujące szczegóły.

Rok 1905 był podobnie jak poprzedni niekorzystny dla uprawy tytoniu a to z powodu posuchy i upałów podczas wysadzania rośliny tytoniowej, gradów w okresie wegetacyjnym i słotnej jesieni. Wysadki tytoniowe ginęły z powodu posuchy i upałów i trzeba je było

uzupełniać nowemi roślinami, niektórzy jednak plantatorzy rozporządzający małymi inspektami, nie mogli swych plantacyj uzupełniać i zwracali swe licencye c. k. urzędowi wykupna tytoniu. Na podstawie tego doświadczenia postanowiło Towarzystwo uprawy tytoniu zwrócić się do Dyrekcyi monopolu tytoniowego z prośbą o udzielanie plantatorom większej ilości nasienia tytoniu, by zakładać mogli większe niż dotąd rozsadniki. W r. 1905 urządziło Towarzystwo dwutygodniowy kurs praktyczny uprawy tytoniu w Trembowli, w którym wzięło udział 18 nauczycieli ludowych. Kilkanaście szkół ludowych rejonu zabłotowskiego obdarowało Towarzystwo rekwizytami do uprawy tytoniu za łączną kwotę 500 K. W r. 1905 przystąpiła gmina Żuków (pow. Horodenka) do uprawy tytoniu z liczbą 80 plantatorów. Gminę tą otoczył instruktor uprawy tytoniu szczególną opieką i rozdał tam z funduszów Towarzystwa 20 skrzyń inspektowych, 20 znaczników i 200 eksykatorów. Suszenie liścia w szopach wzorowych Towarzystwa wypadło dobrze: przeciętnie 60% liścia uznano za produkt doborowy i I. klasy, tylko zaś 23% za pośledni towar III. kl.

Z nadzwyczajnej subwencyi c. k. Ministerstwa rolnictwa przyznało Towarzystwo uprawy tytoniu kwotę 1.500 K Dr. M. Raciborskiemu, profesorowi botaniki w Dublanach na umiejętne doświadczanie z uprawą tytoniu. Podjęte badania miały na celu: a) uzupełnienie studyów nad chorobami i szkodnikami tytoniu, b) nawożenie, c) suszenie i d) podniesienie zdolności żarzenia się (Brennbarkeit) tytoniu.

Wyniku badań prof. Raciborski jeszcze nie ogłosił.

Subwencya krajowa na zalesienia ochronne.

Pomimo dwukrotnego upomnienia się Wydziału krajowego, Komisya dla zalesień ochronnych nie została jeszcze złożoną, skutkiem czego ustawa krajowa z d. 15. czerwca 1904 r. (Dz. u. kraj. Nr. 94.) nie mogła w tym roku wejść w życie.

Z kredytu przeznaczonego na zalesienia wydm piaszczystych (Rubr. X. poz. 317.) nie asygnowaliśmy w tym roku żadnych zaliczek powiatom, w obrębie których prowadzone są roboty zalesiające, gdyż Inspektorat lasowy c. k. Namiestnictwa, kierujący tymi robotami nie zażądał w tym roku żadnych kredytów na zalesienia. Natomiast z tego funduszu udzielił Wydział krajowy subwencyi w wysokości 2.000 K na zalesienie spalonego lasu na obszarze dworskim w Cyrance w pow. mieleckim, na jaki to cel przyznało subwencyę w tej samej wysokości i c. k. Ministerstwo rolnictwa. Wreszcie udzieliliśmy zasiłku w kwocie 300 K Wydziałowi powiatowemu w Brodach na dalsze zalesienie wydmy piaszczystej w gm. Folwarki małe.

Rybactwo.

W dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z dnia 30. lipca 1906 Nr. 88. ogłosiło c. k. Namiestnictwo prawomocny podział wszystkich rzek kraju na rewiry rybackie, czem zakończono rozpoczętą w r. 1892 akcyę około wprowadzenia w życie ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887 r. (Dz. u. kr. Nr. 37. ex 1890). Rozdzielone na 21. dorzeczy rzeki kraju, podzielono na 491 rewirów rybackich*), w tem 20 rewirów własnych a 471 dzierżawnych. Dotychczas wydzierżawiono rybołostwo na 370 rewirach rybackich, wydzierżawienie reszty rewirów jest w toku.

Ten długi, bo czternastoletni okres czasu, jaki upłynął, zanim ustawę powyżej wspomnianą w całym wprowadzono kraju, wytworzył takie stosunki, że na jednych rzekach upłynął już pierwszy dziesięcioletni okres dzierzawy i rewiry rybackie wydzierżawiono już po raz wtóry — podczas gdy na innych rzekach przystępuje się dopiero do wydzierżawienia rewirów utworzonych w ostatnim czasie.

*) Soła 20 rewirów. — Raba 19. r. — Dunajec 39 r. — Bug. 20 r. — Wisła 38 r. — Stryj 17. r. — Soła 21 r. — Prut 18 r. — Czeremosz 16 r. — San z Wisłokiem 78 r. — Wisłoka 19 r. — Dniestr ze z Strwiążem 76 r. — Styr 7. — Bystrzyca 20 r. — Strypa 6 r. — Świca 16 r. — Łomnica 18 r. — Gniła Lipa 7. — Seret 21 r. — Zbrucz 17 r. Złota Lipa 8 r. —

Do chwili zestawienia niniejszego sprawozdania, otrzymał Wydział krajowy wiadomość o wydzierżawieniu po raz wtóry 26-ciu rewirów rybackich i we wszystkich tych wypadkach nastąpiło podwyższenie czynszu dzierżawnego i to podwyższenie nieraz bardzo znaczne.

I tak czynsze te przedstawiają się, jak następuje:

Dorzecze	Numer rewiru rybackiego	Czynsz dzierżawny w koronach		Uwaga
		I-szy okres	II-szy okres	
Skawa	1	200·—	680·—	
	2	130·—	300·—	
	3	106·—	242·—	
	4	24·—	120·—	
	5	120·—	130·—	
	6	4·—	28·—	
	7	4·—	16·10	
	8	6·—	40·—	
	9	—	—	Rewir własny.
	10	8·—	10·—	
Raba	3	12·—	20·10	
	4	20·—	24·—	
	5	80·—	150·—	
	6	24·—	141·10	
	7	80·—	85·—	
	8	97·—	260·—	
	9	51·—	52·—	
	12	6·—	7·20	
	13	20·—	24·—	
	14	6·—	6·—	
	15	6·—	6·—	
	16	4·—	5·—	
	17	4·50	29·10	
Wisła	12	60·—	120·—	
	13	100·—	300·—	
	15	60·—	135·—	
	30	40·—	400·—	

Jeżeli przy porównywaniu powyżej przytoczonych czynszów dzierżawnych, uzyskanych w pierwszem i drugiem dziesięcioleciu, uwzględni się jeszcze to, że właśnie w ostatnich latach regulacya rzek znaczne porobiła postępy, co bez wątpienia musiało oddziałać ujemnie na rybostan rzek, jeżeli dalej uwzględni się szkody, jakie rybactwo poniosło w skutek klęski posuchy w latach 1904 i 1905, to podniesienie się czynszów dzierżawnych wystąpi jeszcze wybitniej.

To też powyżej przytoczone cyfry są najlepszym dowodem, że obecnie obowiązująca ustawa o rybołostwie przynosi pożytek i że rybołostwo może stać się poważnem źródłem dochodu u nas na rzekach, jeżeli się tylko tej gałęzi gospodarstwa poświęci pewną opiekę.

Zaznaczyć tu także należy, że skargi podnoszone wszędzie w pierwszych latach po wprowadzeniu w życie ustawy o rybołostwie, ustają zupełnie po pewnym czasie, bo ludność poznaje korzyści, jakie uzyskać może przy racyonalnem prowadzeniu gospodarstwa rybnego na rzekach.

Funkcye wydziałów rewirów rybackich, określone w §. 27. ustawy o rybołostwie, objął we wszystkich dorzeczach, w myśl postanowień

§. 30. uztawy, Wydział krajowy, który w najbliższej przyszłości zająć się będzie musiał obmyśleniem pewnej organizacyi nadzoru nad rewirami rybackimi, w ogóle zająć się pewnem zorganizowaniem działu rybactwa odpowiednio do obecnych potrzeb; aby jednak z tytułu tego nie nakładać na fundusz krajowy ciężarów, chciałby Wydział krajowy za podstawę finansową zamierzonej organizacyi przyjąć dochód z taks rewirowych rybackich, (fundusz dla podniesienia rybactwa) którego wysokość będzie można dopiero wówczas oznaczyć, gdy reszta (101) rewirów rybackich wydzierżawionych zostanie, co do roku przeprowadzonem będzie.

Wydział krajowy ze swej strony gospodarstwo rybne na rzekach jak najtroskliwszą otaczał opieką, starając się z jednej strony przez zarybianie, z drugiej przez usunięcie wszelkich szkodliwych wpływów podnieść tę gałęź gospodarstwa.

Odpowiednio do tego celu interweniował w roku sprawozdawczym referent fachowy dla spraw rybactwa w dwudziestu dwóch miejscowowościach przy dochodzeniach komisyjnych przeprowadzanych przez powiatowe władze polityczne, a dotyczących spraw rybactwa. Nadto dokonał tenże referent objazdu wód rybnych należących do 31 rewirów rybackich w dorzeczach Raby, Dunajca, Wisłoki, (Ropy), Sanu i Bugu i zbadał sprawę urządzenia przepławek dla ryb dla 6-ciu jazach Raby i 3-ech jazach Dunajca — jako też zbadał w jedenastu zakładach fabrycznych sprawę zanieczyszczania wód płynących odpływami fabrycznemi.

Tej ostatniej sprawie poświęcił Wydział krajowy w ogóle bardzo dużo uwagi i starań, gdyż sprawa zanieczyszczenia rzek odpływami fabrycznemi nie tylko rybołowstwu, ale przedewszystkiem rolnictwu, hodowli bydła i zdrowotności publicznej ogromne przynosi szkody.

To też odezwą z dnia 30. września 1905 l. 38.640 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o wydanie na podstawie §. 69. ustawy wodnej i §. 47. ustawy o rybołostwie rozporządzenia, któreby jasno określiło, których substancyi i w jakim rozczynie jako szkodliwych do wód wprowadzać nie wolno, względnie jakim warunkom odpowiadać muszą odpływy fabryczne, by je wolno było odprowadzić do wód bieżących; — obowiązujące dziś bowiem przepisy zabraniają wprawdzie szkodliwego zanieczyszczania wód, lecz nie określają, co za szkodliwe zanieczyszczenie uważać należy i przez to przeprowadzenie ich jest bardzo utrudnione.

Następnie odezwą z dnia 19. czerwca 1906 l. 60.980 odniósł się Wydział krajowy po raz drugi do c. k. Namiestnictwa, a wskazując na ogromne, bo na przestrzeni kilkunastu tysięcy morgów wyrządzane szkody przez odpływy rafineryi nafty, położonych w powiecie drohobyckim, prosił o zajęcie się tą sprawą i o wydanie potrzebnych zarządzeń.

Na przedstawienia te nie otrzymał dotąd Wydział krajowy odpowiedzi.

Usiłowania Wydziału krajowego podjęte dla zmniejszenia szkodliwości odpływów fabrycznych poszczególnych zakładów, osiągnęły lepsze rezultaty, gdyż wskutek interwencyi Wydziału krajowego zarządzono oczyszczanie odpływów fabrycznych w kilku dużych zakładach z zadowalniającym zupełnie rezultatem

Mianowicie urządzono zakłady dla oczyszczania odpływów fabrycznych w rafineryach nafty w Peczeniżynie, w Niegłowicach, w Ustrzykach, w Glinniku Maryampolskim i w Libuszy.

W akcyi prowadzonej dla podniesienia i rozpowszechnienia gospodarstwa stawowego, trzymał się Wydział krajowy już w dawniejszych swych sprawozdaniach wytkniętego kierunku, starając się przedewszystkiem uczynić zadość prośbom wnoszonym przez interesowanych do Wydziału krajowego o udzielenie bezpłatnej pomocy fachowej, tak dla opracowania projektów założenia nowych stawów i wytyczenia odnośnych robót jak i dla odpowiedniego uporządkowania, urządzenia i zagospodarowania stawów istniejących. To też fachowy urzędnik opracował w roku sprawozdawczym projekty założenia stawów rybnych dla

czterech miejscowości na przestrzeni około 32 ha., wykonał potrzebne dla opracowania takich planów zdjęcia w sześciu miejscowościach na przestrzeni 104 ha., wytyczył roboty około założenia stawów o łącznej powierzchni 47 ha. w siedmiu miejscowościach, jako też udzielił porady fachowej co do zagospodarowania istniejących w 12 miejscowościach stawów, o łącznej powierzchni 523 ha.

Ważnym czynnikiem w popieraniu gospodarstwa rybnego w kraju jest subwencyonowany przez kraj, a pod kierownictwem fachowego urzędnika Wydziału krajowego pozostający zakład chowu ryb w Oparach, który w roku sprawozdawczym przez założenie dwóch nowych stawów o powierzchni łącznej 8 morgów — przestrzeń swych stawów do powierzchni 42 morgów uzupełnił, kończąc tem roboty zakreślone programem rozłożonego na lat kilka uzupełnienia urządzeń zakładu. Zakład wyrobił już sobie w kraju opinię tak korzystną, że nie może już dziś produkcyą swą pokryć zgłoszeń o narybek, wobec czego dalszy byt zakładu zdaje się być zapewnionym.

Czynności krajowego biura statystycznego.

W okresie będącym przedmiotem sprawozdania opublikowało krajowe biuro statystyczne dwie rozprawy, opracowane głównie już w przeszłym okresie sprawozdawczym, mianowicie: „Stosunki zawodowe i socyalne ludności w Galicyi według wyznania i narodowości“ (tom XX., zeszyt II. Wiadomości statystycznych) i „Własność tabularna w Galicyi według stanu z końcem roku 1902“ (tom XX., zeszyt III. Wiadomości statystycznych).

W bieżącym roku zajęło się krajowe Biuro statystyczne głównie: 1. opracowaniem dat statystycznych do reformy sejmowego prawa wyborczego; 2. zestawieniem tablic, przedstawiających stan zadłużenia gmin miejskich i miasteczek z końcem roku 1904; 3. nareszcie uskutecznieniem prac przygotowawczych do wydania gminami politycznemi mapy językowej i wyznaniowej Galicyi, tudzież do cyfrowego przedstawienia stosunków w rozsiedleniu się ludności Galicyi według wyznania i narodowości. Część dat, zebranych ze względu na reformę prawa wyborczego do Sejmu ogłoszono w tomie XXI. zeszycie I. „Wiadomości statystycznych“ pod tytułem „Materyały statystyczne do reformy sejmowego prawa wyborczego“. Dane, dotyczące zadłużeniu gmin miejskich i miasteczek zostaną ogłoszone z końcem bieżącego roku; daty zaś odnoszące się do rozsiedlenia się ludności Galicyi według wyznania i narodowości zaś w roku przyszłym w marcu lub kwietniu.

Oprócz prac powyższych zajętem było biuro wypracowaniem tablic do VI. rocznika statystyki krajów koronnych, wydawanego przez centralną Komisyę statystyczną w Wiedniu przy współpracownictwie wszystkich niemal Wydziałów krajowych, względnie krajowych biur statystycznych. Tak samo opracowało biuro kilkanaście tablic dla mającego wyjść w roku przyszłym VIII. tomu „Podręcznika statystyki Galicyi“.

SPRAWOZDANIE

Z CZYNNOŚCI

DEPARTAMENTU IV.

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

w zakresie dróg

za czas od 1. lipca 1905 do 30. czerwca 1906.

(z 6 alegatami)

Departament IV.

Szef Departamentu: Dr. Stanisław Dąmbski, członek Wydziału krajowego.

A.

Ustawy i uchwały podlegające Najwyższej sankcyi.

a) Ustawy i uchwały sankcyonowane.

Ustawa zezwalająca na pobór kopytkowego w Stanisławowie i Brzeżanach.

Najwyższem postanowieniem z dnia 25. lipca 1905 zostały sankcyonowane ustawy o udzieleniu miastom Stanisławów i Brzeżany koncesyj na pobór opłat kopytkowych.

Uchwały o udzieleniu koncesyi na pobór myta.

Najwyższemi postanowieniami z dnia 26. grudnia 1905, z dnia 12. stycznia 1906 i z dnia 2. lutego 1906 zostały zatwierdzone uchwały Wysokiego Sejmu, któremi udzielono koncesyi na pobór myta:

Radzie powiatowej w Kamionce str. na drodze pow. Zadwórze-Streptów;

Radzie powiatowej w Rudkach od mostu pow. na jeziorze w Błozwi dolnej;

Wydziałowi pow. w Zbarażu na drogach gm. I. kl. Załuże-Berezowica mała, Zbaraż-Buda zbarazka i Zbaraż-Podwołoczyska;

Radzie pow. w Starym Samborze od mostów powiatowych na rogatkach w Starej Soli na Zasadkach w Starym Samborze, Terszowie, Topolnicy i Turzem;

Obszarowi dworsk. w Dołhem od przewozu przez Dniestr w Dołhem;

Obszarowi dworsk. w Straszęcinie od dwóch przewozów przez Wisłokę w Straszęcinie;

Gminie Jeziorzany od przewozu przez Wisłę między Jeziorzanami i Kopanką;

Wydziałowi pow. w Sanoku od przewozu przez San między Tyrawą solną i Mrzygłodem;

Wydziałowi pow. w Rawie ruskiej na drodze gm. I. kl. Rawa ruska-Wulka mazowiecka;

Radzie pow. w Rawie ruskiej na drodze pow. Rawa-Uhnów:

Obszarowi dworsk. w Krasiczynie od przewozu przez San w Krasiczynie.

Zaliczenie gmin Czarna wieś, Dąbie, Krowodża i Nowa wieś narodowa do tych gmin, w których obowiązuje §. 43. ust drog.

Najwyższem postanowieniem z dnia 23. czerwca 1905 została zatwierdzona uchwała sejmowa z dnia 11. października 1904, zaliczająca gminy Czarna wieś, Dąbie, Krowodża i Nowa wieś narodowa do miejscowości, w których obowiązują postanowienia §. 43. ust. drog.

b) Ustawy i uchwały jeszcze nie sankcyonowane

Ustawa o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych.

Dotychczas nie została sankcyonowana ustawa o sadzeniu i ochronie drzew przydrożnych, uchwalona dnia 2. listopada 1904.

Koncesya mytnicza od przewozu pod Skołyszynem.

Także dotąd nie otrzymała Najwyższego zatwierdzenia uchwała sejmowa z dnia 23. czerwca 1902 o udzieleniu koncesyi na pobór myta od przewozu przez Ropę pod Skołyszynem.

B.

Uchwały sejmowe nie podlegające Najwyższej sankcyi i sprawy Wydziałowi krajowemu przekazane i polecone.

Uchwała w sprawie uznania za państwowe dróg mających doniosłe znaczenie wojskowe i ekonomiczne.

W sprawozdaniach z czynności Dep. IV. za czas od 1. listopada 1902 do 31. grudnia 1903 i za czas od 1. stycznia 1904 do czerwca 1905 Wydział krajowy zdał sprawę o podjętych staraniach celem wykonania uchwały sejmowej z 12. października 1903, którą Wysoki Sejm wezwał Wydział krajowy, aby dążył do uzyskania od c. k. Rządu uznania za państwowe tych dróg, które mają doniosłe znaczenie pod względem ekonomicznym i wojskowym.

Na pismo Wydziału krajowego z 4. lutego 1904 l. 97.837, wystosowane do c. k. Prezydyum Namiestnictwa w wykonaniu powyższej uchwały nadeszło pismo tego Prezydyum z 3. sierpnia 1905 l. 7002/pr. z oznajmieniem, że w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych sprawa będzie przedłożona temu Ministerstwu po zebraniu i rozpatrzeniu materyału i dat, dla każdej z dróg krajowych, proponowanych do inkamerowania i po uzasadnieniu przez Wydział krajowy potrzeby ich inkamerowania.

Uchwała w sprawie projektu ustawy o budowie dróg konkurencyjnych.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z 12. października 1903 w przedmiocie projektu ustawy o budowie dróg konkurencyjnych analogicznie do ustaw obowiązujących dla Tyrolu i Przedarulanii, Wydział krajowy okólnikiem z 4. lutego 1904 l. 97.836 wezwał wszystkie Reprezentacye powiatowe, ażeby przedłożyły należycie umotywowane wykazy dróg ważnych pod względem ekonomicznym, które w najbliższej przyszłości winny być uporządkowane.

Wezwaniu temu uczyniły zadość wszystkie Wydziały powiatowe oprócz Wydziału powiatowego w Bohorodczanach i Buczaczu. Na podstawie tych materyałów sporządzono wykazy dróg ważnych pod względem ekonomicznym przedstawionych przez Reprezentacye powiatowe jako najważniejsze o łącznej długości 2.348 km. i uzupełniono je dalszym ciągiem w sąsiednich powiatach, przez co długość tych dróg w liczbie 142 zwiększyła się o 565 km., wynosi zatem 2.913 km.

Wydział krajowy odezwą z 16. czerwca 1906 l. 4.053 przesłał powyższe wykazy wraz z mapą poglądową do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, a przedstawiwszy stan sprawy w myśl przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu, upraszał c. k. Prezydyum Namiestnictwa o wyjednanie zasadniczego oświadczenia c. k. Rządu, jakie c. k. Rząd zajmuje stanowisko wobec zamierzonej przez Wysoki Sejm akcyi w przedmiocie ustawodawczego uregulowania sprawy budowy dróg konkurencyjnych; w naszym kraju przy współudziale skarbu Państwa, skarbu krajowego i funduszów lokalnych, względnie miejscowych stron konkurencyjnych które z dróg wymienionych w wykazach Wydziału krajowego, względnie zaproponowanych przez Reprezentacye powiatowe miałyby — zdaniem c. k. Rządu — być objęte pierwszym programem budowy dróg konkurencyjnych przy współudziale wymienionych wyżej funduszów;

w jakiem kolejnem następstwie budowa tych dróg — w miarę ich ważości i innych warunków — miałaby być rozpoczęta, tudzież w jakim okresie czasu ustawowo określonym, budowa tych dróg miałaby być całkowicie ukończona;

wreszcie czy względnie, które z powyższych dróg konkurencyjnych c. k. Rząd po ich wybudowaniu byłby skłonny objąć we własny zarząd i utrzymywać własnymi funduszami, ewentualnie czy względnie pod jakimi warunkami możnaby oczekiwać zasiłków ze skarbu Państwa na utrzymanie tych dróg po ich wybudowaniu w drodze konkurencyi według ustawowo określonego programu.

Wydział krajowy upraszał zarazem c. k. Prezydyum Namiestnictwa o jak najżyczliwsze poparcie sprawy wobec władz centralnych i wyraził oczekiwanie pomyślnego załatwienia dla kraju sprawy, a to z uwagi, że podobna sprawa budowy dróg konkurencyjnych przy współudziale skarbu Państwa została w Tyrolu i Przedarulanii ustawowo unormowana, a nie ma żadnego słusznego powodu, ażeby nasz kraj był pod tym względem odmiennie i niekorzystniej ze strony c. k. Rządu traktowany.

Uchwała w sprawie budowy drogi powiatowej Krystynopol-Brody

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 12. października 1903 Wydział kraj. zarządził w r. 1905 rozpoczęcie budowy drogi powiatowej Krystynopol-Brody od Krystynopola. Dotychczas wykończono trzy kilometry a dwa znajdują się w toku wykończenia.

Przy budowie zaś mostu w pierwszym kilometrze tej drogi na Bugu (o rozpiętości 156 m.) wykonano dwa murowane przyczołki i dwa filary pod środkowe przęsło założone na palach i płycie żelazno-betonowej.

Dla zmniejszenia kosztów budowy mostu zastosowano na razie (po 25 m.) przy czterech bocznych przęsłach kratową konstrukcyę drewnianą systemu Rychtera na palowych jarzmach drewnianych dębowych, — środkowe przęsła na korycie Bugu otrzymają w r. 1907 konstrukcyę żelazną.

Długość całej tej drogi położonej w trzech powiatach wynosi 79 km., a to w powiecie sokalskim 17; w powiecie kamioneckim 28·5 km. a w powiecie brodzkim 33.5 km.

Szczegółowy projekt wraz z kosztorysem opracowano dla dług. 46 km. od Krystynopola, — a koszt budowy całej drogi (79 km.) ocenia się w przybliżeniu na 2,300.000 kor.

Uchwała o budowie drogi gminnej I. klasy Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin

Uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1905, przekazującej Wydziałowi krajowemu petycyę Wydziału powiatowego w Rawie o 60%-tową subwencyę na budowę drogi gminnej I. klasy Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin do możliwego uwzględnienia w granicach obowiązujących przepisów, stało się już poprzednio zadość, rozporządzeniem bowiem z dnia 13. kwietnia 1905 l. 27.151 Wydział krajowy przy-

znał powiatowi rawskiemu subwencyę w wysokości 50% ogólnych kosztów budowy wymienionej drogi w terytoryum tego powiatu.

Budowę rozpoczęto w powiecie rawskim w r. 1905 i ukończono budowę 7 km.

Uchwała w sprawie projektu drogi gminnej I. kl. ze Szczawnicy do Piwnicznej.

Powołując się na sprawozdanie z roku przeszłego, Wydział krajowy przedstawia, że w r. 1905 wykonano trasę drogi gminnej I. kl. ze Szczawnicy do Piwnicznej na przestrzeni od drogi powiatowej Stary Sącz-Mniszek do działu wód pod górą „Rohacz“ na długości 12 km. 600 m. i dla tej przestrzeni w ciągu zimy r. 1905/06 wypracowano odnośny szczegółowy projekt wraz z kosztorysem obliczonym na 445.000 kor.

Wysoki ten koszt znajduje uzasadnienie w trudnych warunkach górskiego terenu.

W r. 1906 wykonano dalszą trasę tej drogi do Szczawnicy na długości 15 km. 100 m., a projekt odnośny będzie opracowany w ciągu pory zimowej r. 1906/1907.

Łączna zatem długość pomienionej drogi wynosić będzie około 28 km.

Uchwała w sprawie budowy mostu na rzece Stryju w Kruszelnicy.

Odnośnie do sprawozdania z roku zeszłego w sprawie budowy mostu na rzece Stryju w Kruszelnicy, poruszonej uchwałą sejmową z 27. paźdz. 1904, Wydział krajowy przedstawia, że wskutek otrzymanej relacyi od Wydziału pow. w Stryju, reskryptem z dnia 26. lipca 1906 l. 84.104/05 oznajmił gotowość subwencyonowania tej budowy przed budową drogi Synowódzko-Schodnica, w ciągu której most powyższy byłby położony, — a nawet niezależnie od jej budowy.

W tym celu Wydział krajowy udzielił Wydziałowi powiatowemu przybliżone obliczenie kosztów pomienionego mostu z przyjęciem konstrukcyi drewnianej na filarach murowanych — oraz wskazał dwa odpowiednie miejsca przekroczenia rzeki Stryj do wyboru ze względu na warunki i potrzeby komunikacyi miejscowej.

Przytem wskazano Wydziałowi pow. potrzebę porozumienia się w tej sprawie z c. k. kierownictwem regulacyi Stryja i następnie przedłożenia odnośnych wniosków.

Wniosków tych dotychczas nie przedłożył Wydział powiatowy.

Uchwała o petycyi ks Henryka Polańskiego o regulacyę i budowę drogi przez Kropiwnik i Kniaźpol.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1905 o petycyi ks. Henryka Polańskiego o regulacyę i budowę drogi przez Kropiwnik i Kniaźpol, przekazującą Wydziałowi krajowemu tę petycyę do załatwienia, Wydział krajowy polecił rozporządzeniem z dnia 13. grudnia 1905 l. 100.570 Wydziałowi powiatowemu w Dobromilu utrzymywać powyższą drogę w dobrym stanie środkami przewidzianymi w ustawie drogowej.

Zarazem udzielił Wydział krajowy powiatowi dobromilskiemu informacyi o warunkach uzyskania subwencyi krajowej na budowę tej drogi.

Uchwała o petycyi Wydziału powiatowego w Lisku w przedmiocie subwencyi na rekonstrukcyę drogi powiatowej Ustrzyki-Lutowiska.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1905 o petycyi Wydziału powiatowego w Lisku w przedmiocie subwencyi na rekonstrukcyę drogi powiatowej Ustrzyki-Lutowiska, przekazującą Wydziałowi krajowemu tę petycyę do załatwienia, Wydział krajowy udzielił rozporządzeniem z dnia 28. grudnia 1905 l. 100.574 powiatowi informacyi o warunkach uzyskania subwencyi krajowej.

Uchwała o petycyi Wydziału powiatowego w

O uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 19. października 1905, przyznającej powiatowi liskiemu subwencyę na budowę drogi Lutowiska-Cisna w wysokości 70% rzeczywistych kosztów kudowy, Wydział krajowy

Lisku w przedmiocie podwyższenia subwencyi krajowej z 60% na 70% na drogę Lutowiska-Cisna.

zawiadomił Wydział powiatowy rozporządzeniem z dnia 20. stycznia 1906 l. 100.573/05.

Uchwała o petycyi Wydziału powiatowego w Nadwórnej o przyznanie 60% subwencyi na budowę drogi Łanczyn-Peczeniżyn.

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z dnia 10. października 1905 o petycyi Wydziału powiatowego w Nadwórnej o przyznanie 60% subwencyi krajowej na budowę drogi Łanczyn Peczeniżyn, przekazującą Wydziałowi krajowemu tę petycyę do załatwienia, Wydział krajowy przyznał rozporządzeniem z dnia 18. grudnia 1905 l. 61.787 powiatom Nadwórniańskiemu i Kołomyjskiemu — pod zwykłymi warunkami — 50% subwencyę krajową na powyższą budowę.

Uchwała o petycyi gmin i obszarów dworskich powiatu Limanowskiego o 75% subwencyę na budowę drogi gminnej I. kl. z Kamienicy do Mszany dolnej.

Wykonując uchwałę Wys. Sejmu z dnia 19. października 1905 o petycyi gmin i obszarów dworskich powiatu Limanowskiego o 75% subwencyę na budowę drogi gminnej I. kl. z Kamienicy do Mszany dolnej, przekazującą petycyę tę Wydziałowi krajowemu do załatwienia, Wydział krajowy udzielił powiatowi Limanowskiemu rozporządzeniem z dnia 14. grudnia 1905 l. 100.572 informacyi o warunkach uzyskania subwencyi krajowej.

Uchwała o petycyi Wydziału powiatowego w Gródku o podwyższenie subwencyi krajowej na budowę drogi powiatowej Gródek-Kamieniobród-Jaryna.

O uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 18. listopada 1905 przyznającej powiatowi Gródeckiemu subwencyę na budowę drogi powiatowej Gródek-Kamieniobród-Wola Dobrostańska-Jaryna w wysokości 60% kosztów budowy, Wydział krajowy zawiadomił Wydział powiatowy rozporządzeniem z dnia 18. stycznia 1906 l. 112.897/905.

Uchwała o wniosku posła Trzecieskiego w przedmiocie objęcia w zarząd państwowy drogi gminnej z Rymanowa do Królika polskiego.

Na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm o wniosku posła Trzecieskiego w przedmiocie objęcia w zarząd państwowy drogi gminnej z Rymanowa do Królika polskiego następujące uchwały:

„I. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) aby objął w zarząd państwowy drogę z Rymanowa do Królika polskiego,

b) aby przeprowadził rekonstrukcyę drogi państwowej w mieście Rymanowie;

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na podstawie §. 28. ust. drog. wziął pod przychylną rozwagę potrzebę subwencyonowania drogi gminnej I. kl. Rymanów-Królik polski do czasu objęcia tej drogi w zarząd państwowy".

Wykonując powyższe uchwały Wysokiego Sejmu, udzielił Wydział krajowy rozporządzeniem z dnia 24. kwietnia 1906 l. 20.083 zasiłek z §. 28. ust. 4, ustawy drogowej w kwocie trzech tysięcy koron dla powiatu Sanockiego na utrzymanie drogi gminnej I. kl. Rymanów-Królik polski na przestrzeni Rymanów miasto-Rymanów zdrój.

Równocześnie odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o informacyę, w jakiem stadyum znajduje się sprawa

objęcia w zarząd państwowy drogi z Rymanowa do Królika polskiego, tudzież sprawa rekonstrukcyi drogi państwowej w mieście Rymanowie, w myśl powyższych uchwał Wysokiego Sejmu. Odezwą z dnia 23. maja 1906 l. 6.607/pr. zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiest. nictwa Wydział krajowy, że w powyższych sprawach zażądało dokładnych informacyj, obliczeń, kosztów i planów od c. k. Starostwa w Sanoku, a dopiero po otrzymaniu tychże będzie mogło powziąć dalsze postanowienia, o których nie omieszka zawiadomić Wydziału krajowego.

C.

Drogi krajowe.

Utrzymanie dróg krajowych.

W r. 1905 stan dróg krajowych był normalny, pomniejszych mostów drewnianych i przepustów zamieniono przy normalnej konserwacyi na stałe (murowane, kryte płytami lub o żelaznych trawersach, sklepione względnie betonowe lub o konstrukcyi żelazno-betonowej) sztuk 79.

Trzykrotna powódź w czerwcu, lipcu i wrześniu 1906 spowodowała znaczne uszkodzenia na drogach krajowych, sprowadzając nawet czasowe przerwy komunikacyi na niektórych drogach.

Największe szkody wyrządziły powodzie na drogach krajowych okręgu Sądeckiego i Nowotarskiego, nadto zaszły znaczniejsze uszkodzenia na drodze Przeworsk-Dynów wskutek zerwania mostu na Mleczce w Przeworsku, — prócz tego pomniejsze na innych drogach.

Dla utrzymania komunikacyi przystąpiono do doraźnej naprawy uszkodzonych dróg i mostów, wszakże dla doprowadzenia komunikacyi do należytego stanu — oprócz robót wykonanych w r. 1906, zajdzie potrzeba wykonania znaczniejszych rekonstrukcyi jeszcze w r. 1907, zwłaszcza, że zachodzi potrzeba zbudowania kilku większych mostów.

Wydatek na pokrycie szkód elementarnych obliczono na 185.000 koron; — a mianowicie:

1. w okręgu sądeckim rekonstrukcye i ubezpieczenia dróg zerwanych i częściowo uszkodzonych wraz z budową i naprawą mostów na	94.500 K
2. w okręgu nowotarskim na roboty j. w.	18.800 „
3. w okręgu jarosławskim odbudowa mostu na Mleczce w Przeworsku	40.000 „
4. na drogach krajowych w innych okręgach naprawa pomniejszych uszkodzeń obliczona na	31.700 „

Rekonstrukcye dróg krajowych.

W przedmiocie rekonstrukcyi dróg krajowych Wydział krajowy zdaje sprawę jak następuje:

1) W sprawozdaniu zeszłorocznem o rekonstrukcyi drogi krajowej Zakliczyn-Sącz-Niedzica między Zbyszycami a Dąbrową przedstawiono, że z powodu bardzo silnych usuwisk terenu Wydział krajowy zaniechał prowadzonej od lat kilku rekonstrukcyi a postanowił natomiast przystąpić do budowy mostu stałego na Dunajcu w Zbyszycach dla połączenia pomienionej drogi z drogą krajową Słotwina-Brzesko-Nowy Sącz.

Na rzecz budowy tego mostu wstawiono do budżetu krajowego na r. 1906 pierwszą ratę w kwocie 100.000 K, do preliminarza zaś budżetu na r. 1907 wstawiono na ten cel drugą ratę 100.000 K.

W r. 1906 zarządzono zebranie dat dla opracowania szczegółowego projektu tego mostu i dojazdów.

Wydział kraj. odezwą z dnia 9. marca 1906 l. 64.165/05 na podstawie projektu wstępnego odniósł się do c. k. Namiestnictwa o wyje-

dnanie 50% subwencyi państwowej na rzecz budowy tego mostu wraz z dojazdami.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 19. lipca r. b. l. 10.534/praes. zawiadomiło Wydział krajowy, że Ministerstwo spraw wewnętrznych odmówiło przyznania subwencyi państwowej na ten cel.

Koszt odnośnych robót oceniono na podstawie projektu wstępnego na 330.000 K.

2. Przeprowadzono budowę stałego mostu na drodze krajowej Czorsztyn-Chabówka na Czarnym Dunajcu systemem Hennebique'a o dwu otworach po 30 metrów tj. ogólnej rozpiętości 60 *m*.

3. Na drodze krajowej Przemyśl-Sanok w Załużu zbudowano stały most systemu Hennebique'a o belkach łukowych rozpiętości 18 *m*.

4. Rozpoczęta rekonstrukcya drogi krajowej Rzeszów-Nadbrzeże w Sokołowie po pożarze miasta na długości 750 *m* ukończona zostanie w r. 1906 po załatwieniu sprawy wykupna budynków. Roboty powyższe obejmowały budowę stałego mostu sklepionego (betonowego) oraz kanału krytego — jakoteż ułożenie ścieków i krawężników przy odpowiednio rozszerzonej i uregulowanej koronie drogowej — oraz zmniejszenie spadków i sprostowanie kierunków drogi stanowiącej główną ulicę miasta.

5. Również w następstwie pożaru uporządkowano drogi krajowe w terytoryum m. Buczacza, a to na drodze krajowej Buczacz-Czortków na długości 100 *m* i Buczacz-Monasterzyska na długości 300 *m*, — przyczem rozszerzono i uregulowano szerokość dróg pomienionych — jako ulic miejskich i założono ścieki z krawężnikami.

6. Wykonano rekonstrukcyę pokładu szutrowego wraz z uregulowaniem spadków w km. 47. i 48. drogi krajowej Jarosław-Bełzec na długość 1.500 *m*.

7. Wskutek budowy ścieków z krawężnikami względnie chodników uregulowano drogi krajowe:

a) Rzeszów-Nadbrzezie w Ruskiej wsi na długość 225 m. b.
b) Smykowce-Suchostaw w Skałacie na długości 232 m. b.
c) Lwów-Stojanów w Kamionce strum. na długości 200 m. b.
d) Zakliczyn-Sącz-Niedzica w 18-tym kilometrze na długości 120 m. b.
e) Krościenko-Szczawnica w kilometrach 1, 4, 5 i 6-tym na łącznej długości 200 m. b.
f) Kraków-Baran ścieki jednostronne na długości 90 m. b.
g) Zator-Sucha w Skawcach ścieki jednostronne na długości 200 m. b.
h) Czorsztyn-Chabówka w 21. kilometrze ścieki jednostronne na długości 300 m. b.

Sprawa budowy mostu stałego na Dniestrze pod Haliczem na drodze kraj. Bursztyn-Stanisławów.

Odnośnie do zeszłorocznego sprawozdania Wydział krajowy oznajmia, że wskutek dalszych pertraktacyi z c. k. Rządem, c. k. Namiestnictwo zawiadomiło, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 16. maja 1906 przyznało w zasadzie na budowę mostu na Dniestrze pod Haliczem wraz z częściową rekonstrukcyą drogi krajowej — zasiłek ryczałtowy w kwocie 254.000 kor. z zastrzeżeniem pokrycia reszty przez fundusz krajowy oraz przedłożenia szczegółowego projektu konstrukcyi niosącej żelaznej systemu Gerbera i wyniku próbnego bicia pali żelazno-betonowych dla ewentualnego zastosowania tego systemu przy fundacyi przyczołków i niektórych filarów.

Wydział krajowy reskryptem z d. 9. lipca r. b. LW. 54.743 zawiadomił c. k. Namiestnictwo o przyjęciu powyższych warunków, zarządził

wypracowanie szczegółowego projektu konstrukcyi żelaznej i próbne wbijanie pali żelazno-betonowych.

Roboty te są w toku wykonania, a po ukończeniu tychże i po przedłożeniu c. k. Namiestnictwu odnośnych planów i wyników oraz po decyzyi c. k. Ministerstwa — budowa tego mostu zostanie rozpoczętą w r. 1907.

Na rzecz tej budowy wstawiono do budżetu krajowego na r. 1907 — trzecią ratę w kwocie 100.000 kor.

Sprawa budowy stałego mostu na Prucie pod Śniatynem na drodze krajowej Horodenka-Śniatyn-Załucze.

Most na Prucie pod Śniatynem o sześciu otworach na murowanych przyczółkach i filarach łącznej rozpiętości 186 *m* o konstrukcyi krato-wej z drzewa dębowego został wybudowany w r. 1888.

Koszta konserwacyi konstrukcyi niosącej jakoteż jej naprawy w ostatnich kilku latach przedstawiają bardzo znaczne wydatki. Pomimo tych wydatków stan konstrukcyi drewnianej mostu jest bardzo zły i dłużej utrzymany być nie może.

Zauważyć należy, że most ten ma bardzo poważne znaczenie komunikacyjne, stanowi bowiem jedyną komunikacyę między miastem Śniatynem a bardzo ożywioną stacyą Śniatyn-Załucze.

Stan filarów i przyczołków mostu jest zupełnie dobry, wobec czego zachodzi możność zastąpienia obecnej konstrukcyi drewnianej stałą konstrukcyą żelazną.

Na ten cel wstawiono do preliminarza budżetu krajowego na r. 1907 kwotę 190.000 koron.

Sprawa ukończenia budowy drogi krajowej Lwów-Stojanów.

Wys. Sejm przeznaczył w budżecie drogowym na r. 1906 — 20.000 kor. na rozpoczęcie robót przy przedłużeniu drogi kraj. Lwów-Stojanów do granicy państwa.

W wykonaniu tego programu sporządzony został w r. 1906 szczegółowy projekt tej budowy.

Przestrzeń ta mierzyć będzie 3.090 metrów, i całkowity koszt jej budowy obliczono na 74.000 koron.

Roboty odnośne rozpoczęte zostały w r. 1906 i prowadzone są we własnym zarządzie a wykonywane są w rozmiarach dotacyi 20.000 przeznaczonej na r. 1906.

Dotychczas przeprowadzono wykupno gruntów, wykonano ziemne roboty na jednym kilometrze, wdrożono budowę mostów i zwieziono materyały na roboty pokładowe (bruk ceglany) w pierwszym kilometrze.

Rezultat licytacyi wydzierżawienia stacyj mytniczych na drogach krajowych.

Z dniem 31. grudnia 1905 upłynął zwyczajny termin dzierżawy dla 44 stacyi mytniczych na drogach krajowych.

Na dzierżawę tych myt rozpisał Wydział krajowy licytacyę.

Cena wywołania przyjęta do tej licytacyi w wysokości dotychczasowego czynszu wynosiła łączną kwotę . . . . . 147.327 K 72 h.

Rezultat częściowych licytacyi wykazał łączną kwotę . . . . . 151.521 „ 60 „

Zatem w porównaniu z ceną wywołania wypadł korzystniej o . . . . . 4.193 K 88 h.

Z wymienionych wyż 44 stacyj mytniczych wydzierżawiono:

30 wyżej ceny wywołania;
2 w wysokości pobieranego czynszu;
12 niżej ceny wywołania.

Rezultat ogólny administracyjny myt krajowych.

Dochód z myt na drogach krajowych preliminowano na rok 1905 w kwocie . . . . . 498.200 K — h.

Według zaś zamknięcia rachunkowego z tego roku przyniósł on w rzeczywistości łączną kwotę . 517.834 „ 54 „

Ponieważ dochód z tych myt za rok 1904 wynosił . . . . . 515.227 „ 54 „

zatem z porównania wynika, iż dochód za rok 1905 zwiększył się o kwotę . . . . . 2.607 K — h.

Podług kontraktów dzierżawnych na r. 1906 ogólna cyfra dochodu z wydzierżawionych myt na drogach krajowych wynosi — po uwzględnieniu już opustu z czynszu za dzierżawę myta krajowego w Dawidkowcach — łączną kwotę . . . . . 525.604 K 20 h.

Zaległości w dochodach mytniczych.

Zaległość czynszów mytniczych z końcem roku 1904 wynosiła . . . . . 40.955 K 73 h.

z której w ciągu roku 1905:

ściągnięto . . . 1.215 K 69 h.
odpisano . . . 5.305 „ 59 „ 6.521 „ 28 „

pozostała zatem zaległość z lat ubiegłych w kwocie . . . . . 34.434 K 45 h.

Zaległość ta przedstawia się szczegółowo w sposób, jak następuje:

a) cięży na zawodnych dzierżawcach myta a mianowicie:

w Bagienicy . . . 1.929 K 90 h.
„ Horodence zwanej „Raszków“ i Serafińcach . 5.564 „ 56 „
„ Jabłonowie (Suchostawie) . . . . 4.589 „ 70 „
„ Miechocinie . . 2.834 „ 96 „
„ Pomorzanach i Rozhadowie. . . . 10.457 „ 07 „
„ Repechowie i Szpilczynie . . . 2.768 „ 76 „
„ Winnikach pod Żółkwią 956 „ 36 „
„ Żydatyczach (Podliskach małych) . . . 4.360 „ 90 „ 33.462 K 21 h.

b) pochodzi z dzierżawy myt na drodze krajowej Jarosław-Bełzec . . . . . 972 „ 24 „

Razem jak wyżej . 34.434 K 45 h.

Przeciw dzierżawcom ad a) wdrożono kroki sądowe, dzierżawcy zaś ad b) pozwolono na ratalną spłatę należytości.

Rewizya i regulacya myt na drogach krajowych.

W porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przeniósł Wydział krajowy rogatkę w Krogulcu ze środka wsi poza miejsce zamieszkałe.

Także postanowił Wydział krajowy znieść rogatki w Nozdrzcu i Niewistce z łączną taryfą III. kl., a natomiast ustawić, jedną rogatkę we Warze z taryfą II. kl.

Wreszcie postanowił Wydział krajowy zniżyć od 1. stycznia 1907 myto mostowe na rogatce w Nowym Sączu z II. na I. kl. i myto drogowe na drodze krajowej Złoczów-Brzeżany w Brzeżanach z II. na I. klasę.

Domki mytnicze

Dokończono budowę domku mytniczego w Kruhelu małym i wybudowano domek w Jasionce.

Uskuteczniono naprawę domków w 24 stacyach mytniczych, mianowicie w Bagienicy, Chołojowie, Husiatynie, Iwkowej, Jeżowem, Kaszowie, Kluwińcach, Krzyżu, Łubieniu, Łanowcach, Maszkowicach, Miechocinie, Nowosielcu, Obydowie, Pałahiczach, Pomianowej, Radwanie, Ropicy, Siarach, Sokołowie, Staromieściu, Szlachcińcach, Wielowsi i Założcach.

Nadto zarządzono naprawę domków mytniczych w Birczy, Starej Birczy, Jaworniku polskim, Nowym Stawie, Tyrawie wołoskiej, Wojciechówce i Żydatyczach.

Sprzedano stary domek mytniczy w Piwnicznej.

Sprawa ubezpieczania od ognia domków mytniczych i drożniczych.

Wydział krajowy ubezpieczał od ognia od roku 1877 domki mytnicze i drożnicze z pozycyi, przeznaczonej na ich budowę i utrzymanie.

Premie asekuracyjne wynosiły po koniec r. 1905 kwotę 10.614 K 91 h.

W tym całym dwudziestoośmioletnim okresie otrzymał fundusz krajowy za spalone domki tylko 4 razy zaledwie łącznie 628 K 20 h., z czego przypadła na r. 1888 kwota 54 K, na r. 1890 kwota 16 K 20 h, na r. 1891 kwota 88 K i wreszcie na r. 1901 kwota 470 K. — Stracił więc fundusz krajowy na asekuracyi domków — których obecnie jest 153 — kwotę 9.986 K 71 h.

Wobec tego Wydział krajowy od r. 1905 zaniechał ubezpieczania wspomnianych domków, a natomiast na ich odbudowanie na wypadek pożaru utworzył fundusz rezerwowy, do którego przenosi rokrocznie z funduszu na budowę i utrzymanie tych domków dotychczasową premię w kwocie 600 koron.

Alegat 1.
Sprawa datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych.

Według załączonego wykazu ./· datków dobrowolnych na budowę dróg krajowych pozostała z końcem r. 1905 do spłacenia należytość w kwocie 4.236 K.

Zmiana w etacie służby dróg krajowych

1. Rozporządzeniem z dnia 23. lutego 1906 r. LW. 13.856/06 przeniósł Wydział krajowy ze względów służbowych następujących inżynierów okręgowych:

a) inżyniera II. kl. p. Tadeusza Żebrowskiego z posady inżyniera okręgowego w Rzeszowie do czynności w biurze oddziału techniczno-drogowego w Wydziale krajowym;

b) inżyniera II. kl. p. Władysława Ziemińskiego z posady inżyniera okręgowego w Zaleszczykach na posadę inżyniera okręgowego w Rzeszowie;

c) inżyniera II. kl. p. Włodzimierza Dydyńskiego z biura oddziału techniczno-drogowego Wydziału krajowego na posadę inżyniera okręgu Borszczowskiego z siedzibą urzędową chwilowo w Zaleszczykach zaś od roku 1907 w Borszczowie.

Wiadomość o dalszych nominacyach w etacie techniczno-drogowym podaje sprawozdanie biura prezydyalnego.

2. Dekretem z dnia 2. listopada 1905 r. LW. 94.325 mianował Wydział krajowy prowizorycznego konduktora III. kl. Władysława Tomanka w Kamionce strumiłowej, stałym etatowym konduktorem III. kl.

3. Rozporządzeniem z dnia 29-go maja 1906 r. LW. 15.757/06 przeniósł Wydział krajowy prowizorycznego konduktora III. kl. Romana Cieślika ze Lwowa do Borszczowa, poruczając mu dozór nad drogami krajowemi Czortków-Skała i Kolędziany-Borszczów, tudzież prowadzenie krajowego warsztatu do wyrobów betonowych w Borszczowie w miejsce konduktora II. kl. Józefa Marka, którego równocześnie przeniesiono do Nowego Targu, poruczając mu dozór nad drogami krajowemi Czorsztyn-Chabówka i Nowy Targ-Zakopane w miejsce prowizorycznego konduktora III. kl. Franciszka Flisowskiego, którego równocześnie przeniesiono do Nowego Sącza, poruczając mu dozór nad drogą krajową Zakliczyn-Sącz-Niedzica do klm. 50-tego.

4. Rozporządzeniem z dnia 11. maja 1906 r. LW. 30.743, przenlósł Wydział krajowy w stały stan spoczynku Władysława Brandta starszego konduktora dróg krajowych i wyznaczył mu emeryturę za 36 lat służby krajowej w kwocie o rocznych 1.748 koron.

5. Dekretem z dnia 7. czerwca 1906 r. LW. 41.177/06 mianował Wydział krajowy ukończonego ucznia szkoły konduktorów drogowych Karola Duszyńskiego, prowizorycznym konduktorem III. kl., przydzielając go do czynności przy zarządzie krajowego warsztatu wyrobów betonowych w Rzeszowie.

6. Dekretem z dnia 7. czerwca 1906 r. LW. 55.781/06 mianował Wydział krajowy konduktora I. kl. w Śniatynie Jana Feliksa Bilińskiego etatowym starszym konduktorem, konduktora II. kl. Kazimierza Czajkowskiego w Przyszowie etatowym konduktorem I. kl., wreszcie konduktora III. kl. Edwarda Podlewskiego w Skałacie etatowym konduktorem II. klasy.

D.

Drogi powiatowe i gminne.

O ogólnym stanie budowy dróg powiatowych i gminnych tudzież o pomocy technicznej, udzielonej powiatom, Wydział krajowy przedłoży Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Subwencye

asygnowane w r. 1905 z funduszu krajowego Rubr. VIII. lit. D. poz. 225 a.

L. p.	Powiat	DROGA	Szczegółowo koron	gr.	Ogółem koron	gr.
1	Biała	Na budowę drogi I. kl. Jawiszowice-Wadowice	20.000	—		
		Koszta komisyi i nadzoru	147	49	20.147	49
2	Bóbrka	Na budowę drogi I. kl. Strzeliska nowe-Chodorów	6.521	28		
		Koszta komisyi i nadzoru	35	82		
		Na budowę drogi I. kl. Bortniki-Mołodyńce-Żukowice	600	—		
		Koszta komisyi na dr. Bryńce-Chuderkowce	28	37	7.185	47
3	Bochnia	Na budowę drogi I. kl. Grodkowice-Kłaj	4.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Niepołomice-Grabie	2.000	—	6.000	
4	Bohorodczany	Na budowę drogi I. kl. Dzwiniacz-Sołotwina	13.992	15		
		Koszta komisyi i nadzoru	81	42	14.073	57
5	Brody	Na budowę drogi I. kl. Leszniów-Szczurowice	—	—	15.876	65
6	Brzeżany	Na budowę drogi I. kl. Bożyków-Sarańczuki-Potutory	94	20		
		Na budowę drogi I. kl. Horodyszcze-Kozłów	20.096	03	20.190	23
7	Brzozów	Na budowę drogi I. kl. Brzozów-Wara	17.495	82		
		Koszta komisyi i nadzoru	1.175	78	18.671	60
8	Buczacz	Na budowę drogi I. kl. Niźniów-Jazłowiec	25.000	—		
		Mapy	81	62		
		Koszta komisyi i nadzoru	2.059	58		
		Ubezpieczenie	313	64		
		Ubezpieczenie na dr. Niźniów-Jazłowiec-Koropiec	278	—		
		Na budowę drogi I. kl. Buczacz-Nagórzanka	10.000	—		
		Koszta kom. z dr. Buczacz-Porchowa	400	—	38.132	84
9	Cieszanów	Na budowę drogi I. kl. Oleszyce-Cewków	7.221	31		
		Na budowę drogi I. kl. Lubaczów-Hruszów	983	67	8.204	98
10	Czortków	Na budowę drogi I. kl. Kolędziany-Probużno	—	—	10.497	91
11	Dąbrowa	Na budowę drogi I. kl. Siedleszowice-Jadowniki mokre	—	—	2.000	
		Do przeniesienia			160.980	74

L. p.	Powiat	DROGA	Szczegółowo		Ogółem	
			koron	gr	koron	gr
		Z przeniesienia .			160.980	74
12	Dobromil	Na budowę drogi I. kl. Hubicze-Bircza	18.230	29		
		Koszta nadzoru i komisyi . . .	140	20		
		Mapy	57	33		
		Na budowę drogi I. kl. Krościenko-Kuźmina	4.727	36		
		Na budowę drogi I. kl. Komarowice-Nowe miasto	2.000	—		
		Koszta komisyjne na drodze Dobromil-Jureczków	8	26	25.163	44
13	Drohobycz	Na budowę drogi I. kl. Wisznia-Podborz	15.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Wygoda-Medynice	150			
		Mapy	4	20		
		Na budowę drogi I. kl. Schodnica-Rybków	4.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Hubicze-Drohobycz	800	—	19.954	20
14	Gorlice	Na budowę mostu na Białej pod Golanką	—	—	4.000	—
15	Gródek	Na budowę drogi Gródek-Koropuż .	1.307	62		
		Koszta komisyjne na drodze Gródek-Kamieniobród-Jaryna	300	—		
		Na budowę drogi I. kl. Gródek-Milczyce	966	08	2.573	70
16	Grybów	Na budowę drogi I. kl. Florynka-Krzyżówka	10.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Wojnarowa-Korzenna	689	95	10.689	95
17	Horodenka	Na budowę drogi I. kl. Niezwiska-Złoty potok	9.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Horodenka-Obertyn	8.024	18	17.024	18
18	Husiatyn	Na budowę drogi I. kl. Kolędziany-Probużna	—	—	2.000	—
19	Jarosław	Na budowę drogi I. kl. Bystrowice-Przeworsk	—	—	6.150	—
20	Jasło	Na budowę drogi I. kl. Kęty-Dysznica	—	—	4.000	—
21	Jaworów	Na budowę drogi I. kl. Hruszów-Okopy	—	—	6.000	—
22	Kamionka strum.	Na budowę drogi I. kl. Radziechów-Kulików	12.600	21		
		Na budowę drogi I. kl. Podliski małe-Żelechów wielki	2.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Busk-Żelechów wielki	2.000	—		
		Koszta komisyjne z dr. Żółkiew-Kamionka	34	23	16.634	44
23	Kolbuszowa	Na budowę drogi I. kl. Kolbuszowa-Mielec	—	—	2.610	87
24	Kołomyja	Koszta komisyjne z dr. Bohorodyczyn-Korszów	387	72		
		Do przeniesienia .			277.781	52

L. p.	Powiat	DROGA	Szczegółowo koron	gr.	Ogólnie koron	gr.
		Z przeniesienia .			277.781	52
		Odszkodowanie	65	10		
		Mapy	43	70	496	52
25	Kossów	Na budowę drogi I. kl. Kossów-Jasienów	65.000	—		
		Koszta komisyjne i zarządu . . .	2.228	27		
		Na budowę drogi I. kl. Kuty-Hryniawa	6.000	—	73.228	27
26	Limanowa	Na budowę drogi I. kl. Młynne-Ujanowice	—	—	3.000	—
27	Lisko	Na budowę drogi I. kl. Lutowiska-Cisna	7.953	23		
		Na budowę drogi I. kl. Lutowiska-Turka	6.433	80	14.387	03
28	Łańcut	Na budowę drogi I. kl. Siedleczka-Pantalowice	6.307	74		
		Na budowę drogi I. kl. Sieteż-Siedleczka-Opuszka-Siennów	71	70	6.379	44
29	Mościska	Na budowę drogi I. kl. Pakość-Hussaków-Radochońce	7.000	—		
		Koszta komisyjne i zarządu . . .	69	92		
		Na budowę drogi I. kl. Rudki-Sądowa Wisznia	1.567	88		
		Mapy z dr. Sądowa Wisznia-Sambor .	118	—		
		Koszta komisyi i zarządu . . .	419	61		
		Koszta kom. z dr. Mytrowice-Szeszczowice	800	—	9.975	41
30	Myślenice	Na budowę drogi I. kl. Siepraw-Myślenice	511	06		
		Na budowę drogi I. kl. Jordanów-Spytkowice	974	20		
		Na budowę drogi I. kl. Biertowice-Zembrzyce	194	70		
		Na budowę drogi I. kl. Lubień-Mszana dolna	2.906	99	4.586	95
31	Nadwórna	Koszta kom. z dr. Łanczyn-Mołodyatyn	—	—	51	22
32	Nisko	Na budowę drogi I. kl. Bojanów-Cisowlas-Jeżowe	2.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Cisowlas-Nart .	2.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Nisko-Sojkowa	1.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Nisko-Rudnik-Tarnogóra	1.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Bojanów-Jeżowe	2.000	—	8.000	—
33	Nowy Targ	Na budowę drogi I kl. Klikuszów-Rabawyżna	8.468	68		
		Mapy	19	25		
		Chodniki przy ul. Kościeliskiej . .	6.000	—		
		Koszta zarządu dróg w Zakopanem .	2.048	18	16.536	11
34	Skałat	Na budowę drogi I. kl. Grzymałów-Tarnopol	—	—	10.000	—
		Do przeniesienia .			424.422	47

L. p.	Powiat	DROGA	Szczegółowo koron	gr.	Ogólnie koron	gr.
		Z przeniesienia			424.422	47
35	Pilzno	Na budowę drogi I. kl. Pilzno-Szynwałd	—	—	8.000	—
36	Podhajce	Na budowę drogi I. kl. Podhajce-Denysów	—	—	12.000	—
37	Przemyśl	Na budowę drogi I. kl. Chałupki-Stubno-Ruszowice	3.857	84		
		Na budowę drogi I. kl. Stroniowice-Popowice	1.961	01		
		Na budowę drogi I. kl. Popowice-Pleszowice	851	94		
		Na budowę drogi I. kl. Stroniowice-Medyka	6.000	—	12.670	79
38	Rawa	Na budowę drogi I. kl. Rawa-Wólka mazowiecka	4.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin	25.000	—		
		Koszta komisyi i nadzoru	690	46	29.690	46
39	Rohatyn	Na budowę drogi gm. I. kl. Bortniki-Mołodyńce-Żukowice	6.000	—		
		Koszta komisyi i zarządu	24	58		
		Koszta kom. z dr. Bołszowce-Sarnki	1.842	27		
		Mapy	45	07		
		Na budowę drogi I kl. Puków-Strutyn	6.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Rohatyn-Czercze	1.500	—		
		Koszta zarządu i komisyi	397	10	15.809	02
40	Ropczyce	Na budowę drogi I. kl. Sędziszów-Strzyżów	4.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Sędziszów-Kolbuszowa	4.096	70	8.096	70
41	Rudki	Na budowę drogi I. kl. Komarno-Tuligłowy	—	—	365	32
42	Rzeszów	Na budowę drogi I. kl. Przybyszówka-Wola zgłobieńska	—	—	17.000	—
43	Sambor	Na budowę drogi I. kl. Przemyśl-Rudki	247	50		
		Na budowę drogi I. kl. Sambor-Podbuż	191	23	438	73
44	Sącz Nowy	Na budowę drogi I. kl. Piwniczna-Szczawnica	4.700	—		
		Koszta zarządu i komisyi	1.156	94		
		Mapy	38	40	5.895	34
45	Śniatyn	Na budowę mostu na Prucie	40.000	—		
		Koszta komisyi i nadzoru	2.645	98		
		Premie	209	58	42.855	56
46	Sokal	Na budowę drogi Krystynopol-Brody	106.000	—		
		Koszta zarządu i komisyi	3.259	55		
		Mapy	81	41		
		Premie	392	14		
		Na budowę drogi I. kl. Sokal-Uchrynów	4.366	26		
		Na budowę mostu na Bugu	12.600	—		
		Koszta komisyi i zarządu	22	76	126.722	12
		Do przeniesienia			703.966	51

L. p.	Powiat	DROGA	Szczegółowo koron	gr.	Ogólnie koron	gr.
		Z przeniesienia .			703.966	51
47	Stary Sambor	Na budowę drogi Ławrów-Mszaniec .	30.000	—		
		Koszta komisyi i zarządu . . .	2.321	34		
		Premie	170	50	32.491	84
48	Tarnobrzeg	Na budowę drogi I. kl. Turbia-Wólka .	—	—	1.500	—
49	Tarnopol	Na budowę drogi I. kl. Hłuboczek wielki Kokutkowce	3.337	81		
		Na budowę drogi I kl. Tarnopol-Brody	4.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Kozłów-Pokropiwna-Jezierna	3.500	—		
		Na budowę drogi I. kl. Kopyczyńce-Denysów	2.000	—	12.837	81
50	Tarnów	Na budowę drogi I. kl. Tuchów-Jodłowa	—	—	13.200	—
51	Tłumacz	Na budowę drogi I. kl. Tłumacz-Bohorodyczyn	3.000	—		
		Koszta komisyi i zarządu . . .	238	64	3.238	64
52	Trembowla	Koszta komisyjne z budowy mostu .	156	61		
		Koszta kom. z dr. Semenów-Buczacz .	196	12	352	73
53	Turka	Na budowę drogi I. kl. Turka-Czarna .	—	—	22.000	—
54	Wadowice	Na budowę drogi I. kl. Leśnica-Stronie-Zakrzów	2.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Skawinki-Brody	924	58		
		Na budowę drogi I. kl. Wadowice-Jawiszowice	26.919	37		
		Na budowę drogi I. kl. Biertowice-Zembrzyce	2.430	85		
		Koszta kom. z dr. Andrychów-Zator .	48	22	32.323	02
55	Wieliczka	Na budowę drogi I. kl. Zabawa-Kokotów-Brzegi	5.000	—		
		Na budowę drogi I. kl. Świątniki-Siepraw	6.875	58	11.875	58
56	Zbaraż	Na budowę drogi I. kl. Zbaraż-Podwowołoczyska	—	—	24.000	—
		Na budowę drogi I. kl. Zbaraż-Berezowice małe				
57	Złoczów	Na budowę drogi I. kl. Krasne-Ostrowczyk mały-Poczapy . . .	3.657	88		
		Na budowę drogi I. kl. Przemyślany-Pomorzany	13.400	—		
		Koszta zarządu i komisyjne . . .	1.302	13	18.360	01
58	Żółkiew	Na budowę drogi I. kl. Żółkiew-Krechów-Fujna-Dąbrowica	20.000	—		
		Koszta komisyj i nadzoru . . .	1.952	01		
		Mapy	19	60		
		Premie	230	26		
		Na budowę drogi I. kl. Żółkiew-Kamionka strum.	22.500	—		
		Na budowę drogi I. kl. Turynka-Derewnia	1.423	97	46.125	84
		Do przeniesienia .			922.271	98

L. p.	Powiat	DROGA	Szczegółowo koron	gr.	Ogólnie koron	gr.
		Z przeniesienia .			922.271	98
59	Żydaczów	Na budowę drogi I. kl. Żurawno-Stryj	—	—	3.000	—
60	Żywiec	Koszta kom. z dr. Juraszów-Ujsoły .	238	50		
		Mapy	66	80	305	30
		Pozostała reszta kredytu przeniesiona na rok 1906	—	—	66.360	69
		Razem .			991.937	97
		Od tego zwroty:				
		Drohobycz. Wp. zwrot kosztów regulacyi Truskawca	1.290	47		
		Nowy Targ Wp. 3% dodatki do podatków bezpośrednich na utrzymanie dróg w Zakopanem . . .	226	47		
		Zaleszczyki Wp. zwrot nadpłaconej subwencyi, na drogę Koszyłowce-Bazar	3.416	87		
		Szyszkowski Władysław, dyr., niezużyta zaliczka na budowę drogi Lwów-Brzuchowice	575	67		
		Przeniesiony kredyt z r. 1904 . .	66.428	49	71.937	97
		Czysty wydatek .			920.000	—

Subwencye

asygnowane w r. 1905 z funduszu krajowego Rubr. VIII. lit D. poz. 225 b. § 28.

1	Bochnia	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	2.000	—
2	Brzesko	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	4.000	—
3	Brzozów	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	2.000	—		
		Na budowę drogi Izdebki-Hłudno . .	3.000	—	5.000	—
4	Dobromil	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	3.000	—
5	Grybów	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	2.000	—
6	Kałusz	Na budowę mostu nad Czeczwią pod Tużyłowem	—	—	3.000	—
7	Kolbuszowa	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	1.000	—
8	Kraków	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	10.000	—
9	Limanowa	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	4.000	—
		Do przeniesienia .			34.000	—

L. p.	Powiat	DROGA	Szczegółowo koron	gr.	Ogółem koron	gr.
		Z przenienia .	—	—	34.000	—
10	Lwów	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	2.000	—
11	Mielec	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	4.000	—
12	Nowy Targ	Nadzór dróg zakopańskich . . .	194	67		
		Droga Pienińska: zasiłek . . .	3.058	—		
		Ryczałt na objazd dla inżyniera Orzelskiego.	18	—		
		Ryczałt na objazd dla konduktora Sołowkowa	24	48		
		Łysa Polana-Morskie Oko, zasiłek .	3.000	—		
		Śliwiński konduktor za nadzór .	1.910	—		
		Łysa Polana-Zakopane, zasiłek . .	15.000	—		
		Na dostawę szutru dla ulic w Zakopanem	8.757	—		
		Ubezpieczenie robotników od wypadków	323	—	32.285	15
13	Podhajce	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	2.000	—
14	Przemyślany	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	2.000	—
15	Ropczyce	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	1.000	—
16	Rzeszów	Na zasilenie powiatowych funduszów drogowych	—	—	5.000	—
		Razem .			82.285	15
		Zwroty:				
		Na konserwacyę drogi Pienińskiej:				
		Nowy Targ Wydział powiatowy, datek	200	—		
		Nowy Targ Wydział powiatowy ze sprzedaży starych materyałów . . .	12	55		
		Szczawnica: Komisya zdrojowa datek .	200	—		
		Na konserwacyę drogi Łysa Polana-Zakopane:				
		Datki od stron rozmaitych . . .	2.035	—	2.447	55
		Czysty wydatek .			79.837	60

Zakładowy fundusz pożyczkowy na budowę dróg gminnych i powiatowych.

Zakładowy fundusz pożyczkowy na budowę dróg powiatowych i gminnych wynosił z dniem 31. grudnia 1904 880.000 K — h.
Dotacya z funduszu krajowego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 17. lutego 1898 z przyznanych 15 rat: VII. rata na rok 1905 . . . . . 40.000 „ — „
Razem . 920.000 K — h.
Po koniec roku 1904 udzielono Wydziałom powiatowym pożyczek w sumie . . . . . 2,355.361 K 54 h.

zaś w roku 1905 następującym powiatom:

1. Bohorodczany	10.000 K	— h.	
2. Dobromil	6.000 „	— „	
3. Gorlice	6.000 „	— „	
4. Husiatyn	10.000 „	— „	
5. Kamionka str.	50.000 „	— „	
6. Lwów	34.736 „	10 „	
7. Rzeszów	20.000 „	— „	
8. Stary Sambor	15.000 „	— „	
9. Tarnobrzeg	20.000 „	— „	
10. Trembowla	14.000 „	— „	
11. Turka	13.866 „	— „	
12. Wieliczka	6.000 „	— „	
13. Żółkiew	24.000 „	— „	229.602 „ 10 „
		Razem	2,584.963 K 64 h.

Na poczet tych pożyczek spłacono po 31. grudnia 1904 . . 1,542.635 K 88 h.
zaś w roku 1905 . . 187.157 „ 54 „

Ogółem spłacono . 1,729.793 K 42 h.

Po porównaniu z sumą udzielonych pożyczek j. w. pozostaje do zwrotu w latach następnych . 855.170 K 22 h., jak to w zamknięciu za rok 1905 wykazano.

Od ulokowanej rozporządzalnej gotówki na 3% rachunku bieżącym uzyskano odsetki:

a) po 31. grudnia 1904	30.730 K 68 h.
b) w roku 1905	3.447 „ 61 „
Razem uzyskano	34.178 K 29 h.

Od Wydziałów powiatowych otrzymano z tytułu 6% odsetek zwłoki za niedotrzymanie terminu płatności rat pożyczkowych:

a) po 31. grudnia 1904	8.409 K 44 h.
b) za rok 1905	854 „ 91 „
Razem	9.264 K 35 h.

Bilans z 31. grudnia 1905.

Należytość czynna:

1. Od Wydziałów powiatowych:

a) z tytułu zwrotu kapitału	855.170 K 22 h.	
b) „ „ 6% odsetek	5 „ 37 „	855.175 K 59 h.
2. Na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym		106.407 „ 66 „
Suma należytości czynnych		961.583 K 25 „
Należytości bierne		— „ — „
Czysty stan czynny		961.583 K 25 h.
Z 31. grudnia 1904 czysty stan czynny wynosił		917.303 „ 69 „

wobec czego okazuje się przyrost majątku
o kwotę . . . . . 44.279 K 56 h.
zgodnie z tymże przyrostem wykazanym w zamknięciu rachunku tegoż funduszu za rok 1905.

Aleg. 2, 3. Ewidencya miejscowych i powiatowych funduszów drogowych.

W załączeniu ·/. jako alegaty 2 i 3 przedkładamy wykazy dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych za r. 1904, tudzież wykazy wynikłości zamknięć rachunkowych powiatowych funduszów drogowych za r. 1904.

Sprawa uznania dróg za drogi gminne I klasy.

Wydział krajowy na wniosek odnośnych Wydziałów powiatowych uznał w r. 1905 za drogi gminne I. klasy:

W pow.	Bobreckim	1	drogę	długości .	13·132 km
„ „	Bocheńskim	1	„	„ .	4·000 „
„ „	Jaworowskim	2	„	„ .	21·000 „
„ „	Krakowskim	3	„	„ .	12·200 „
„ „	Łańcuckim	5	„	„ .	71·200 „
„ „	Liskim	1	„	„ .	46·000 „
„ „	Mościskim	2	„	„ .	26·000 „
„ „	Myślenickim	1	„	„ .	23·000 „
„ „	Nowotarskim	2	„	„ .	0·118 „
„ „	Rzeszowskim	17	„	„ .	97·000 „
„ „	Sanockim	1	„	„ .	0·150 „
„ „	Starosamborskim	1	„	„ .	11·000 „
„ „	Tłumackim	1	„	„ .	18·000 „
„ „	Wadowickim	1	„	„ .	7·500 „
„ „	Zaleszczyckim	1	„	„ .	6·500 „
„ „	Żółkiewskim	1	„	„ .	7·789 „
	Razem . .	41	dróg	dług. . .	364·589 km.

E.

Publiczne dojazdy kolejowe.

W czasie od 1. lipca 1905 r. do dnia 15. września 1906 r. przedstawiają się dalsze wyniki w urządzeniu publicznych dojazdów kolejowych, jak następuje:

1. W powiecie Brzeskim.

Dojazd kolejowy od stacyi Biadoliny szlacheckie linii kolei Lwów-Kraków do gościńca państwowego Bochnia-Tarnów w Dębnie o dług. 5.400 m. b., dotychczas w części wybudowany zaś dalsza część w toku budowy.

2. W powiecie Chrzanowskim.

Dojazd kolejowy Jaworzno-Szczakowa.

Kolaudacya tego dojazdu, którego budowa rozpoczętą została jeszcze przed kilku laty, została przeprowadzona w miesiącu lipcu b. r., lecz wynik tej kolaudacyi dotychczas jeszcze nie był przedmiotem merytorycznego załatwienia Wydziału krajowego.

3. W powiecie Dobromilskim.

a) dojazd kolejowy w Starzawie.

Wydział powiatowy w Dobromilu przedłożył Wydziałowi krajowemu wniosek mający na celu uznanie potrzeby budowy dojazdu kol. w Starzawie i sprawa została przesłaną c. k. Namiestnictwu do wydania orzeczenia;

b) dojazd kolejowy w Dobromilu.

Rozszerzenie dojazdu kol. w Dobromilu zostało uznane za potrzebne orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 19. czerwca 1906 r. L. 76.051.

4. W powiecie Drohobyckim.

Wydział powiatowy w Drohobyczu zamierzał doprowadzić do skutku wybudowanie dwóch dojazdów kolejowych, mianowicie do stacyi w Dobrowlanach i do stacyi w Borysławiu.

Rozprawa konkurencyjna dla dojazdu w Dobrowlanach przeprowadzoną została w dniu 17. maja 1906 r., zaś dla dojazdu w Borysławiu w dniu 21. maja 1906 r. Ta ostatnia wszakże wskutek braku porozumienia stron interesowanych nie przyniosła skutecznego wyniku.

Od czasu przeprowadzenia rzeczonych rozpraw sprawa naprzód nie postąpiła.

5. W powiecie Dąbrowskim.

Z powodu budującej się nowej linii kolei Tarnów-Szczucin została uznaną przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym potrzeba budowy następujących 2-óch dojazdów kolejowych:

a) od stacyi Dąbrowa do drogi krajowej Tarnów-Szczucin o dług. 615 m. b.;

b) od stacyi Żabno do rynku miasteczka Żabno o długości 1.130 m. b.

Budowa powyższych dojazdów w toku.

6. W powiecie Gródeckim.

Dojazd kolejowy w Stawczanach w drugiej połowie jeszcze nie wykończony.

7. W powiecie Horodeńskim.

W sprawie dojazdu kolejowego do stacyi Horodenka miasto którego budowa miała być uskuteczniona jeszcze w r. 1899, następnie zaś wskutek zmiany pierwotnego kierunku i ponownego orzeczenia c. k. Namiestnictwa z dnia 3. grudnia 1904 l. 168.825, według którego dojazd prowadzić ma po istniejącej drodze gminnej wiodącej od gościńca państwowego do Głuszkowa, Wydział powiatowy w Horodence nie zawiadomił dotychczas Wydziału krajowego, czy budowę tę wykonuje.

Wskutek tego wezwano Wydział powiatowy do przedłożenia sprawozdania.

8. W powiecie Husiatyńskim.

W celu dokończenia budowy dojazdu kolejowego od stacyi w Hadynkowcach do miasteczka w Probużnej na przestrzeni grobli w Hadynkowcach zawezwano Wydział powiatowy do wygotowania projektu mostu mającego się wybudować w miejsce śluzy, która wskutek spuszczenia stawu zostanie zniesiona.

9. W powiecie Łańcuckim.

a) dojazd kolejowy w Grodzisku na linii kolei Przeworsk-Rozwadów o dług. 5 km. 613 m. dotychczas tylko w części zbudowany (w większej połowie), dalsza zaś część w toku budowy;

b) dojazd kol. w Manasterzu od stacyi do drogi krajowej Przeworsk-Dynów wybudowany i do użytku publicznego oddany.

10. W powiecie Rohatyńskim.

Sprawa doprowadzenia do skutku budowy publicznego dojazdu kolejowego od stacyi w Psarach do drogi krajowej Lwowsko-Rohatyńskiej w Podkamieniu, napotyka na trudności w uzyskaniu orzeczenia ze strony c. k. Namiestnictwa pomimo niewątpliwej ważności tego dojazdu i pomimo że Wydział krajowy na podstawie uchwały Rady powiatowej i po poprzedniem wielokrotnem i najdokładniejszem zbadaniu stosunków miejscowych, przedstawił c. k. Namiestnictwu potrzebę tego dojazdu w piśmie z dnia 9. marca 1906 r. LW. 7.128/06.

Dotychczas wszakże orzeczenia nie uzyskano.

11. W powiecie Rzeszowskim.

1. dojazd kolejowy w Strzyżowie wybudowany i do użytku publicznego oddany;

2. dojazd kolejowy od stacyi w Rzeszowie przez Ruską wieś do drogi krajowej w mieście Rzeszowie został również zbudowany i do publicznego użytku oddany.

12. W powiecie Sokalskim.

Na dojeździe kolejowym w Bełzie z powodu złego stanu zarządzono rekonstrukcyę kosztem 20.947 K 55 h.

13. W powiecie Tarnobrzeskim.

Wydział powiatowy w Tarnobrzegu dotychczas nie przystąpił do budowy dojazdu kolejowego od stacyi kolei „Grębów“ do drogi powiatowej Tarnobrzeg-Stale-Grębów, którego potrzeba uznaną została orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z dnia 17. maja 1905 r. l. 67.630.

14. W powiecie Tarnopolskim.

1. Rada powiatowa w Tarnopolu zamierza przedstawić władzom orzekającym potrzebę budowy dojazdu kolejowego od stacyi kolejowej w Borkach wielkich do drogi krajowej Tarnopolsko-Podwołoczyskiej w Słupkach.

W tym celu Wydział powiatowy przeprowadził w dniu 18. czerwca 1906 r. rozprawę konkurencyjną.

2. W sprawie projektowanego dojazdu kolejowego od stacyi Denysów-Kupczyńce w powiecie Tarnopolskim do drogi krajowej Rohatyn-Tarnopol w powiecie Brzeżańskim, c. k. Namiestnictwo dotychczas orzeczenia jeszcze nie wydało.

15. W powiecie Tarnowskim.

Z powodu budującej się nowej linii kolei Tarnów-Szczucin wskazaną została przez Komisyę polityczną potrzeba budowy publicznego dojazdu kolejowego do stacyi Łukowa.

Wydział powiatowy w Tarnowie zarządził w tym przedmiocie rozprawę konkurencyjną na 19. września 1906 r.

16. W powiecie Turczańskim.

1. dojazdy kolejowe a) w Jasienicy zamkowej i b) w Turce zostały wybudowane i do publicznego użytku oddane:

2. dojazd kolejowy od stacyi w Jabłonce niżnej do Boryni w toku budowy.

17. W powiecie Wielickim.

Przeciw orzeczeniu c. k. Namiestnictwa z dnia 16. maja 1905 r. L. 58.419 uznającemu potrzebę rozszerzenia dojazdu kolejowego Podgórze-Bonarka, wniosła c. k. uprzyw. kolej półn. Cesarza Ferdynanda rekurs do Ministerstwa spraw wewn., które rozporządzeniem z dnia 9. sierpnia 1906 r. l. 13.163 rekurs odrzuciło.

18. W powiecie Zbaraskim.

Z powodu budującej się nowej linii kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż została uznaną przez c. k. Namiestnictwo orzeczeniem z dnia 27. lipca 1906 l. 98.140 potrzeba budowy dojazdu kolejowego od stacyi Zbaraż do drogi powiatowej Zbaraż-Buda zbaraska o dług. 140 m. kosztem około 3.700 K.

19. W powiecie Żółkiewskim.

Z powodu złego stanu mostu na dojeździe kolejowym w Żółkwi zarządzono budowę nowego mostu systemu Hennebique'a kosztem 17.000 K.

20. W powiecie Żywieckim.

W sprawie dojazdu kolejowego w Zwardoniu, Wydział krajowy pismem z dnia 18. października 1905 r. LW. 82.501 oświadczył c. k. Namiestnictwu, iż w zasadzie zgadza się na uznanie potrzeby urządzenia rzeczonego dojazdu kolejowego wszakże z zastrzeżeniem, by c. k. Namiestnictwo przed merytorycznem załatwieniem tej sprawy spowodowało zakończenie podjętych przez c. k. Starostwo starań o bezpłatne odstąpienie przez Skarb Państwa Arcyksiążęcego dotychczasowej drogi pod dojazd.

Inne ważniejsze sprawy.

Szkoła konduktorów drogowych.

O wynikach drugiego roku nauki (1905/1906) trzeciego triennium w szkole praktycznej konduktorów drogowych przedkładamy następujące sprawozdanie:

Dnia 16. listopada 1905, po powrocie uczniów z praktyki letniej 1-szego roku szkolnego, zamknięto klasę I-szą i wpisano uczniów do klasy II-giej.

Naukę zimową klasy II-giej rozpoczęto dnia 16. listopada 1905, a zakończono dnia 9. kwietnia 1906 po egzaminach kursowych, przeprowadzonych od 29. marca do 9. kwietnia b. r.

Z 31 uczniów wpisanych do klasy II-giej pozostało do końca roku II-go tylko 28, których wysłano na praktykę letnią klasy drugiej do robót drogowych prowadzonych pod kierownictwem inżynierów krajowych i powiatowych.

Alegat 4. W dołączonym alegacie ./· podano wyniki egzaminu kursowego i praktyki letniej w roku 1905. W rubryce 5-tej powyższego alegatu uwidoczniono, gdzie każdy z uczniów odbywał praktykę letnią pierwszego roku nauki.

Koszta utrzymania szkoły i stan funduszów na drugi rok szkolny przedstawiają się następująco:

Wydatki

za czas od 1. lipca 1905 — do 31. sierpnia 1906 r. jak LW. 80.121/06.

1. Dodatek za kierownictwo szkoły	600 K — h.	
2. Płaca nauczycieli .	4.160 „ — „	
3. Stypendya dla 26 uczniów	6.500 „ — „	
4. Koszta wyjazdu uczniów na praktykę letnią . . .	560 „ — „	
5. Obsługa	100 „ — „	
6. Przybory i potrzeby szkolne	717 „ 12 „	
Wydatki razem .		12.637 K 12 h.

Dochody.

1. Grzywny ściągnięte od uczniów	207 K — h.	
2. Zwrot kosztów wyjazdu uczniów na praktykę letnią .	552 „ 90 „	
3. Zaoszczędzony kredyt z rachunku roku 1905 — przeniesiony do rachunku roku 1906 jak LW. 17.242/06	6.098 „ 76 „	
4. Dotacya szkoły na rok 1906	10.500 „ — „	
Dochody razem .		17.358 „ 66 „
Pozostaje przeto kwota .		4.721 K 54 h.

na pokrycie wydatków szkolnych do końca roku bieżącego.

Krajowe warsztaty dla wyrobów betonowych.

Ruch wyrobów betonowych w 6 krajowych warsztatach, a mianowicie: w Rzeszowie, Jarosławiu, Żółkwi, Kamionce strum., Borszczowie i Brzeżanach w roku 1905 przedstawia się, jak następuje:

1. Na budynki i narzędzia wydano . .	12.481 K 04 h.
2. „ roboty betonowe	82.633 „ 75 „
Razem .	95.114 K 79 h.

Wyrobiono:

a) rur	10.278 sztuk
b) krawężników, płyt itp.	29.090 „
Razem .	39.368 sztuk,

oc stanowi 1.837 metr. sześć. betonu.

Sprzedano:
(z pozostałych wyrobów betonowych z roku 1904 i wyprodukowanych w roku 1905).

a) rur	12.268	sztuk
b) krawężników, płyt itp.	29.018	„
Razem .	41.286	sztuk,

co stanowi 1.985 metr. sześć. betonu.
Ze sprzedaży uzyskano . . . . 96.238 K 54 h.

Koszta założenia warsztatów, oraz koszta wyrobów betonowych od roku 1899 t. j. od założenia warsztatów do końca roku 1905 przedstawiają się, jak następuje:

1. Na założenie warsztatów wydano . .	69.932	K	25 h.
2. „ wyroby betonowe	446.531	„	52 „
Razem .	516.463	K	77 h.

Wyrobiono: rur, krawężników itp.

	205.228	sztuk	objętości 10.456	m^3
Sprzedano:	189.890	„	„ 9.464	„
Pozostało:	15.338	„	„ 992	„

Ze sprzedaży uzyskano	466.765	K	53 h.
Należytość czynna za wyroby wynosiła z końcem roku 1905	10.604	„	05 „
Wartość pozostałych wyrobów, według cen z r. 1905	48.877	„	65 „
Wartość pozostałych materyałów surowych .	790	„	26 „
Razem .	527.037	K	49 h.

Nadwyżkę wartości pozostałych wyrobów i materyałów w kwocie 10.573 K 72 h. przeznaczono na pokrycie kosztów administracyi, dalszej produkcyi i na zakupno nowych narzędzi. — Zniżono przytem ceny wyrobów w krajowych warsztatach w Żółkwi i Brzeżanach.

Według sprawozdań przedłożonych przez Wydziały powiatowe (LW. 48.613/902) tudzież według dat zebranych w krótkiej drodze założono dotychczas w 26 powiatach 28 warsztatów do wyrobów betonowych.

Z powyższego okazuje się, że oprócz kilku prywatnych fabryk do wyrobów betonowych, a mianowicie we Lwowie, Krakowie, Rzeszowie, Tarnowie, Kołomyi i t. d., znajduje się obecnie w kraju 34 warsztatów autonomicznych.

Sprawa zmiany ustawy drogowej.

W tym przedmiocie przedkładamy osobne sprawozdanie.

Projekt ustawy o policyi drogowej.

W tym przedmiocie przedkładamy osobne sprawozdanie.

Alegat 5.
Rachunki funduszu pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych.

Podług załączonego pod ·/. wykazu (od poz. 1 do 7 i 8) funduszu pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych po koniec roku 1904 (rachunków za rok 1905 dotychczas nie przedłożono) przedstawiają się wynikłości rachunków sześciu dróg w trzech powiatach, jak następuje:

Należytość od stron konkurencyjnych . .		97.422 K 19 h.
Zapas gotówką i efektami		12.105 „ 25 „
Razem .		109.527 K 44 h.
Należytości bierne przypadające stronom konkurencyjnym do wypłaty za przerobne . . .		186.536 „ 46 „
Okazuje się niedobór .		77.009 K 02 h.
który od niedoboru wykazanego w sprawozdaniu za rok 1904 w kwocie		74.814 „ 32 „
Zwiększył się o kwotę .		2.194 K 70 h.

Z przyczyn podniesionych w poprzednich sprawozdaniach (za lata 1897 po koniec roku 1904) mianowicie, że pierwotne przypisy w księgach likwidacyjnych były niejasne i zbyt ogólnikowe, a tem samem płynność należytości konkurencyjnych udowodnioną być nie mogła, odpisano z należytości czynnych:

1. w roku 1904 podług powołanego wyżej wykazu datki konkurencyjne z funduszu pro praeterito budowy drogi:

α) Tarnopol-Brody . .	185 K 04 h.	
β) Brzeżany-Podwołoczyska	1.402 „ 78 „	
γ) Strussów-Buczacz .	31 „ 39 „	1.619 K 21 h.

2) w czasie od 1. stycznia 1905 po koniec października 1906 takie same datki, mianowicie z funduszu pro praeterito budowy:

a) dróg krajowych:		
α) Lwów-Rohatyn . .	276 K 93 h.	
β) Brzeżany-Podwołoczyska	553 „ 64 „	
b) drogi powiatowej Grzymałów-Skałat-Smykowce . .	23.639 „ 52 „	24.470 „ 09 „
Razem .		26.089 K 30 h.

Stan zebranych dotychczas zapasów kasowych, ulokowanych na książeczki wkładkowe Banku krajowego — przechowane tymczasowo w depozytach ogólnych funduszu krajowego — wynosił wedle sprawozdania za rok 1904 numer:

a) 8.229 kwotę . .	13.054 K 73 h.	
b) 9.556 „ . .	14.068 „ 14 „	27.122 K 87 h.

Doliczając do tego odsetki za obydwa półrocza 1905 tudzież za pierwsze półrocze 1906 — od książeczki numer:

ad a) 8.229 w kwocie .	717 K 68 h.	
ad b) 9.556 w kwocie .	773 „ 42 „	1.491 K 10 h.
wynosi razem stan zebranych zapasów po koniec czerwca 1906 r. kwotę		28.613 K 97 h.

W sprawie ostatecznego zakończenia rachunków funduszu pro praeterito budowy wszystkich dróg krajowych i powiatowych, zawiadomiono c. k. Namiestnictwo na podstawie uchwały z dnia 27. lipca 1906 do LW. 49.420, że Wydział krajowy nie może zgodzić się na częściową wypłatę należytości biernych poszczególnych funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych, a w szczególności funduszów pro praeterito budowy drogi krajowej Brzeżany-Podwołoczyska, drogi powiatowej Tarnopol-Brody i drogi krajowej Strussów-Buczacz przed ostatecznem zamknięciem obrachunku każdego z tych funduszów.

Wydział krajowy oświadczył przytem, że dla ułatwienia c. k. Rządowi zapłacenia należytości biernych funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych gotów jest pozostawić c. k. Rządowi do dyspozycyi całą kwotę zapasów kasowych zebraną dotychczas ze ściągniętych należytości czynnych powyższych funduszów, zastrzega jednak, że równocześnie powinny być zamknięte zupełnie rachunki tych wszystkich funduszów, a c. k. Rząd zabezpieczy z własnych funduszów pokrycie całej zaległej reszty należytości biernych wszystkich rzeczonych funduszów pro praeterito, niepokrytej wspomnianą wyżej kwotą zapasów kasowych.

W końcu oznajmiono, że jest rzeczą wskazaną, ażeby sprawa funduszów pro pranterito budowy wszystkich dróg była w jak najkrótszym czasie ostatecznie zakończoną i w tej mierze Wydział krajowy odwołał się do uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. listopada 1889 L. S. 1.244 i swych licznych odezw.

Jak tedy wynika z powołanego na wstępie wykazu, zapas kasowy — przechowany w c. k. Kasach rządowych — wynosił z końcem roku 1904 gotówką i efektami

kwotę		12.105 K 25 h.
Doliczając do tego zapasy kasowe, przechowane w depozytach ogólnych funduszu krajowego w kwocie j. w.		28.613 „ 97 „
wynosi stan zapasów tych razem kwotę .		40.719 K 22 h.
Wliczając w to należytości (od stron konkurencyjnych) czynne — o ile nie będą odpisywane sposobem dotychczasowym, a z tego powodu, jak wyżej nadmieniono, i wpływy po największej części bardzo wątpliwe — w kwocie j. w.		97.422 „ 19 „
Razem .		138.141 K 41 h.
W porównaniu więc z należytościami biernemi w kwocie j. w.		186.536 „ 46 „
Okazuje się jeszcze niedobór w kwocie . .		48.395 K 05 h.

Ubezpieczenia robotników od wypadków.

W myśl ustawy z dnia 28. grudnia 1887 (Dz. p. p. z r. 1888 Nr. 1) ubezpieczono w r. 1905 tych robotników i drożników na drogach krajowych i subwencyonowanych, którzy byli użyci przy robotach drogowych prowadzonych w zarządzie własnym.

Z tego zobowiązania wynikłe koszta poniesiono z funduszu krajowego:

1. Na roboty zwyczajne wykonane przy utrzymaniu dróg krajowych i przy robotach w warsztatach betonowych w kwocie .	787 K 22 h.	
2. na roboty nadzwyczajne (przy budowie mostów, w kamieniołomach i cegielnach) a to:		
a) na drogach krajowych .	278 „ 59 „	
b) „ „ subwencyonowanych i dojazdach kolejowych	2.118 „ 30 „	3.184 K 11 h.
Gdy w r. 1904 wypłacono z powyższego tytułu kwotę		5.342 K 54 h.
okazuje się, że koszt ubezpieczeń wynosił w r. 1905 *mniej* o kwotę		2.158 „ 43 „

Przedłużenie udzielonych koncesyi mytniczych.

Na podstawie postanowienia §. 9. ust. drog. Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem przedłużył koncesye na dalszych pięć lat do pobierania opłat mytniczych, a mianowicie:

Radzie pow. w Dobromilu na drodze pow. Krościenko-Kuźmina;

Wydziałowi pow. w Drohobyczu na rzecz utrzymania mostu na Bystrzycy w Urożu i na rzecz utrzymania ośmiu mostów w Podbużu;

Wydziałowi pow. w Samborze na rzecz utrzymania mostów w Czerchawce i Błażówce w Czerchawie:

Wydziałowi pow. w Jaworowie na drodze gm. Jaworów-Sądowa Wisznia;

Radzie pow. w Turce na drodze pow. Turka-Czarna:

Wydziałowi pow. w Śniatynie na drodze gm. I. kl. Załucze-Ilińce;

Radzie pow. w Bochni od przewozu przez Rabę między Ujściem solnem a Niedarami:

Radzie pow. w Husiatynie na drogach pow. Husiatyn-Probużna i Husiatyn-Horodnica:

Radzie pow. w Horodence na drodze pow. Niezwiska-Obertyn-Kamionki;

Radzie pow. w Grybowie od mostów pow. na Białej;

Radzie pow. w Sokalu na drodze pow. Sokal-Krystynopol:

Radzie pow. w Rawie ruskiej na drodze gm. I. kl. Lubycza-Józefówka;

Radzie pow. w Nowym Sączu na drogach pow. Krzyżówka-Muszyna, Krzyżówka-Krynica-Muszyna, Krzyżówka-Nowy Sącz i Stary Sącz-Piwniczna-Mniszek;

Wydziałowi pow. w Złoczowie na drodze gm. Krasne-Gołogóry;

Wydziałowi pow. w Myślenicach od dwóch mostów w Bystrej:

Radzie pow. w Mościskach na drodze pow. Hodyńsko-Samborskiej;

Wydziałowi pow. w Wieliczce na drodze gm. I. kl. Wieliczka-Świątniki;

Radzie pow. w Wieliczce na drodze pow. Dobczycko-Szczyrzyckiej, od mostu pow. w Dobczycach, na drodze pow. Wielicko-Dobczyckiej, od mostu pod Zegartowicami i na drodze pow. Wielicko-Gdowskiej:

Wydziałowi pow. w Złoczowie i Kamionce str. na drodze gminnej Krasne-Gliniany;

Wydziałowi pow. w Nadwórnie na drodze gm. Nadwórna-Markowce;

Obszarowi dworsk. w Hordyni od dwóch mostów w Hordyni:

Gminie Mizuń od dwóch mostów na Mizuńce w Mizuniu;

Radzie pow. w Rzeszowie na drogach pow. Rzeszów-Głogów i Rzeszów-Tyczyn-Ujazdy;

Wydziałowi pow. w Rzeszowie od przewozu przez Wisłok w Terliczce i na drogach gm. Przybyszówka-Zgłobień i Miłocin-Bratkowice;

Obszarowi dworsk. w Kornalowicach od mostu na Dniestrze w Kornalowicach.

Przedłużenie koncesyi na pobór kopytkowego.

Nadto przedłużył Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na trzy lata gminom miast Żółkiew, Tarnopol, Przemyśl i Kołomyja koncesyę do pobierania kopytkowego.

Kontrola nad miastami pobierającymi kopytkowe.

Tak jak w latach poprzednich wykonywał Wydział krajowy kontrolę nad miastami, które na mocy specyalnych ustaw uprawnione są do pobierania myta kopytkowego, a w szczególności: w Brodach, Brzeżanach, Jarosławiu, Kołomyi, Nowym Sączu, Przemyślu, Rzeszowie, Stanisławowie, Tarnowie, Tarnopolu, Żółkwi, jakoteż nad Wydziałem po-

wiatowym w Buczaczu, pobierającym powyższą opłatę w zastępstwie gminy m. Buczacza.

Magistraty wszystkich tych miast i Wydział powiatowy w Buczaczu przedłożyły preliminarze drogowe na rok 1905, które były na miejscu badane a następnie były przedmiotem odpowiednich zarządzeń Wydziału krajowego.

W ten sam sposób załatwione zostały rachunki drogowe za rok 1904 wszystkich wymienionych miast z wyjątkiem miasta Rzeszowa, którego rachunków dotychczas nie przedłożono.

Mimo wezwań nie przedłożyły dotychczas preliminarzy na rok 1906 miasta: Brody i Rzeszów, oraz zamknięć rachunkowych za rok 1905 miasta: Brody, Brzeżany, Przemyśl i Rzeszów. Magistraty tych miast zostały ponaglone o nadesłanie zaległych przedłożeń.

Alegat 6.
Subwencye państwowe na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

W załączeniu ·/. przedkładamy Wysokiemu Sejmowi wykaz zezwolonych na r. 1906 kredytów ze Skarbu Państwa na budowę i rekonstrukcyę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

Orzeczenia c. k. Trybunału administracyjnego.

C. k. Trybunał administracyjny:

I. odrzucił zażalenie gminy Dorożów przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 17. stycznia 1905 l. 125.044, zatwierdzającemu orzeczenie Wydziału powiatowego w Samborze o obowiązku gminy Dorożów do utrzymywania mostu nad rzeką Bystrzycą w dolnej części wsi Dorożowa.

Nadto c. k. Trybunał administracyjny:

odrzucił bez dalszego postępowania zażalenie Tadeusza Chłopeckiego imieniem obszaru dworskiego w Żabokrukach przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z dnia 13. czerwca 1905 l. 44.657, którem odrzucono jego rekurs przeciw rezolucyi Wydziału powiatowego w Horodence z 20. marca 1905 l. 590, polecającej wykonanie przyjętych zobowiązań na rzecz mostu w Żabokrukach;

wstrzymał dalsze postępowanie w sprawie zażalenia Stanisława hr. Wiśniewskiego przeciw orzeczeniu Wydziału krajowego z 14. grudnia 1904 l. 109.447 w przedmiocie uznania drogi z Gołuchowa do Zużela za publiczną.

II. C. k. Trybunał administracyjny natomiast zniósł:

1. orzeczenie Wydziału krajowego z 27. lutego 1903 l. 9705 zatwierdzające rezolucyę Wydziału powiatowego w Brodach z 31. grudnia 1902 l. 4840, którem nakazano gminie Pobereże usunąć w obrębie zabudowań własnymi środkami zaspy śnieżne na drodze powiatowej.

2. orzeczenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 31. grudnia 1904 l. 36.075 w przedmiocie opłat myta mostowego w Jarosławiu na drodze krajowej Jarosław-Bełzec od transportów drzewa w obrębie i do użytku folwarków należących do Stanisława hr. Siemieńskiego.

Akademia im. Maryi Teresy w Wiedniu

Odezwą z dnia 31. sierpnia 1905 r. l. 128.541 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy o opróżnieniu jednego miejsca funduszowego w Akademii im. Maryi Teresy w Wiedniu.

Po rozpisaniu konkursu przez Wydział krajowy z dnia 2-go września 1905 do l. 82.519 uczyniono przedstawienie do Najwyższego Tronu.

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. listopada 1905 r. nadał Najjaśniejszy Pan to miejsce funduszowe Jerzemu Kazimierzowi Józefowi Wincentemu 4 im. Ramułtowi.

Następnie odezwą z dnia 16. marca 1906 r. l. 33.203 zawiadomiło c. k. Namiestnictwo Wydział krajowy, że z początkiem roku szkolnego 1906/7 będzie opróżnione jedno miejsce funduszowe w Akademii im. Maryi Teresy.

Wydział krajowy rozpisał konkurs dnia 27. marca 1906 r. do l. 29.515, uczynił następnie przedstawienie do Najwyższego Tronu a Najjaśniejszy Pan postanowieniem najwyższem z dnia 10. lipca 1906 r. nadał to miejsce funduszowe Ludwikowi Mieczysławowi 2 im. Wiktorowi z Wiatrowic.

Sprawy szlachectwa i zmiany nazwisk.

W czasie od 1. lipca 1905 do końca czerwca 1906 r. załatwiono w dziale szlachectwa dwieście sześćdziesiąt sześć exhibitów (podań), które rozdzielamy na następujące sprawy:

I. Co do staropolskiego szlachectwa:

1. jedno podanie przedłożono z poparciem do Najwyższej decyzyi;

2. przy siedmiu podaniach udzielono opinii na żądanie c. k. Namiestnictwa we Lwowie;

3. sześć podań zwrócono proszącym do uzupełnienia dowodami.

Najwyższa decyzya nastąpiła w dwóch wypadkach, w jednym zaś wypadku rozstrzygnęło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w ten sposób, iż uznało uprawnienie do używania w obrębie królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa odziedziczonego staropolskiego szlachectwa w przymiocie zwykłego szlachectwa zagranicznego.

II. Certyfikatów szlachectwa wydano trzydzieści ośm, z tych pięc po poprzedniem zasięgnięciu upoważnienia ze strony c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, ponieważ legitymujący się pochodzili w trzecim względnie w czwartym stopniu od osób zapisanych w metrykach szlacheckich galicyjskich.

III. Spraw szlachectwa ogólnej treści, a mianowicie co do różnych wyjaśnień, wypisów z metryk szlacheckich galicyjskich i innych żądań, załatwiono sto dziesięć, a w tych mieści się także wykaz peryodyczny wpisów dokonanych w metrykach szlacheckich galicyjskich w ciągu roku 1905, przedłożony z początkiem roku 1906 c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych na ręce c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

IV. W sprawie zmiany nazwisk, oznajmiono c. k. Namiestnictwu we Lwowie — na żądanie tegoż — do stu czterech podań, czy nadać się mające nazwiska przysługują lub nie przysługują rodom szlacheckim.

W y k a z

datków deklarowanych na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów po koniec r. 1905.

Liczba porz.	Przedmiot	Należytość						Odpisano		Pozostaje		Uiszczono		Pozostaje należytość					
		zaległa		bieżąca		razem								z lat ubiegłych		z roku bieżącego		razem	
		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
	Droga krajowa Lwów-Stojanów																		
1	Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej . . .	3.000	—	—	—	3.000	—	—	—	3.000	—	1.000	—	2.000	—	—	—	2.000	—
2	Gmina Kamionka strumiłowa .	2.736	—	—	—	2.736	—	—	—	2.736	—	500	—	2.236	—	—	—	2.236	—
	Razem .	5.736	—	—	—	5.736	—	—	—	5.736	—	1.500	—	4.236	—	—	—	4.236	—

Wykaz wynikłości

dochodów i wydatków miejscowych funduszów dróg gminnych

za rok 1904.

Liczba porządkowa	Nazwa powiatu	Długość dróg gminnych *Km*	Ilość rodzin obowiązanych do prestacyi	Wartość prestacyi w gotówce		Dochody w gotówce: Dotacye z funduszu powiatowego i gminnego		Czynsze z myta		Inne dochody		Razem		Wartość zużytej prestacyi		Wydatki w gotówce		Pozostałość nieodrobionych prestacyi		Zapas kasowy w gotówce		UWAGA
				koron	g	koron	g	koron	g	koron	g	koron	g	koron	g	koron	g	koron	g	koron	g	
1	Biała	469.516	11.221	31.830	—	13.294	46	—	—	2.218	75	15.513	21	29.027	77	15.513	21	2.802	23	—	—	
2	Bóbrka	731.427	12.649	20.238	40	16.552	92	—	—	2.704	90	19.257	82	19.653	30	18.688	30	585	10	569	52	
3	Bochnia	628.966	35.859	34.509	—	9.815	07	—	—	—	—	9.815	07	33.112	85	9.815	07	1.396	15	—	—	
4	Bohorodczany																					
5	Borszczów	523.682	22.167	22.425	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.203	—	—	—	1.222	—	—	—	
6	Brody																					
7	Brzesko	715.389	15.685	31.370	—	39.540	18	—	—	3.341	30	42.881	48	30.416	50	42.704	18	953	50	177	30	
8	Brzeżany	588.887	12.518	20.028	80	12.981	75	—	—	—	—	12.981	75	19.277	60	12.981	75	751	20	—	—	
9	Brzozów																					
10	Buczacz																					
11	Chrzanów	455.600	14.578	43.734	—	35.634	60	—	—	7.622	53	43.257	13	40.128	25	42.763	23	3.605	75	493	90	
12	Cieszanów	770.376	12.642	25.284	—	13.507	67	—	—	—	—	13.507	67	24.965	—	13.507	67	319	—	—	—	
13	Czortków	459.000	12.865	18.011	—	4.866	88	—	—	—	—	4.866	88	15.524	80	4.866	88	2.486	20	—	—	
14	Dąbrowa	637.227	11.567	23.702	—	3.157	37	—	—	7.154	—	10.311	37	21.313	80	10.311	37	2.388	20	—	—	
15	Dobromil	392.883	11.230	17.825	80	10.971	47	—	—	—	—	10.971	47	16.353	40	10.971	47	1.472	40	—	—	
16	Dolina																					
17	Drohobycz																					
18	Gorlice	376.970	12.151	29.491	60	37.098	96	6.244	—	273	20	43.616	16	28.973	50	43.616	16	518	10	—	—	
19	Gródek	617.610	9.981	21.566	07	13.008	06	—	—	—	—	13.008	06	20.066	37	13.008	06	1.499	70	—	—	
20	Grybów	376.025	7.468	16.744	60	14.806	12	—	—	—	—	14.806	12	14.978	99	14.806	12	1.765	61	—	—	
21	Horodenka																					
22	Husiatyn	742.057	16.431	19.717	20	4.847	18	—	—	9.857	48	14.704	66	13.622	80	14.266	51	6.094	40	438	15	
23	Jarosław	1,030.009	17.358	34.716	—	23.572	55	—	—	4.044	64	27.617	19	33.571	50	26.831	23	1.144	50	785	96	
24	Jasło																					
25	Jaworów	506.126	11.629	13.982	40	1.663	13	—	—	—	—	1.663	13	13.620	—	1.663	13	362	40	—	—	
26	Kałusz	554.241	15.451	36.810	80	—	—	400	—	78	01	478	01	33.977	90	422	75	2.832	90	55	26	
27	Kamionka strum.	774.250	18.155	18.155	—	6.237	63	—	—	2.223	80	8.461	43	15.204	50	8.092	11	2.950	50	369	32	
28	Kolbuszowa	476.488	12.502	18.268	20	5.378	97	—	—	—	—	5.378	97	15.852	70	5.378	97	1 254	50	—	—	Odpisano 1.161 K
29	Kołomyja	421.000	20.197	21.353	60	—	—	—	—	—	—	—	—	16.031	60	—	—	5.322	—	—	—	
30	Kossów	14.895	29.790	25.391	—	385	—	—	—	4.410	28	4.795	28	24.974	—	4.658	89	417	—	136	39	
31	Kraków I. klasy	101.247		10.575	60	42.303	92	—	—	4.499	39	46.803	31	4.907	—	46.803	31	5.668	60	—	—	
	„ II. „	348.792	13.792	22.526	40	24.764	34	—	—	2.558	80	27.323	14	20.630	40	27.323	14	1 896	—	—	—	
32	Krosno																					
33	Limanowa	569.945	12.603	25.206	—	18.210	69	7.430	35	14.401	01	40.042	05	24.535	—	37.299	51	553	—	2.742	54	Odpisano z powodu pożaru 118 K
34	Lisko																					
35	Lwów	1,082.300	22.316	51.150	—	35.936	87	—	—	3.218	77	39.155	64	40.417	80	37.645	15	10.732	20	1.510	49	
36	Łańcut																					
37	Mielec	888.316	12.636	15.163	20	34.895	53	—	—	—	—	34.895	53	14.449	80	34.895	53	713	40	—	—	
38	Mościska	541.202	13.085	18.319	—	6.857	21	—	—	474	—	7.331	21	17.054	10	7.331	21	1.264	90	—	—	
39	Myślenice	463.300	14.918	34.680	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34.680	—	—	—	—	—	—	—	
40	Nadwórna	406.312	13.237	39.711	—	12.972	91	—	—	4.593	82	17.566	73	37.227	—	17.566	73	2.484	—	—	—	
41	Nisko	512.700	11.553	18.496	40	2.199	49	—	—	—	—	2.199	49	4.936	—	2.199	49	13.560	40	—	—	
42	Nowy Targ	571.400	14.487	60.684	80	29.644	23	—	—	—	—	29.644	23	57.803	70	29.644	23	2.881	10	—	—	
43	Pilzno	272.894	7.990	13.183	60	13.297	04	—	—	—	—	13.297	04	12.353	80	13.297	04	829	80	—	—	
44	Podhajce																					
45	Przemyśl																					
46	Przemyślany	661.873	12.588	15.105	60	12.128	40	—	—	18	40	12.146	80	11.622	60	12.146	80	3.483	—	—	—	
47	Rawa		15.636	21.890	40	—	—	—	—	—	—	—	—	20.041	80	—	—	1.779	30	—	—	Odpis. 69·30 K
48	Rohatyn	737.000	17.985	37.420	80	71.733	45	280	—	—	—	72.013	45	34.501	40	72.113	45	2.919	40	—	—	100 K niedobór
49	Ropczyce																					
50	Rudki	591.275	12.369	19.790	40	29.588	78	—	—	—	—	29.588	78	17.064	40	29.588	78	2.726	—	—	—	
51	Rzeszów																					
52	Sambor	494.558	14.665	46.928	—	40.249	80	—	—	—	—	40.249	80	44.772	80	40.249	80	2.155	20	—	—	
53	Sanok	500.741	14.491	43.473	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41.525	25	—	—	1.947	75	—	—	
54	Sącz nowy																					
55	Skałat																					
56	Śniatyn	347.000	17.036	25.558	08	—	—	—	—	—	—	—	—	21.547	86	—	—	4.010	22	—	—	
57	Sokal	765.700	18.282	30.250	63	80.557	08	—	—	3.963	78	84.520	86	27.200	53	84.499	45	3.050	10	21	41	
58	Stanisławów	347.500	19.553	32.877	40	2.596	56	—	—	8.251	31	10.847	87	26.412	—	10.512	17	6.465	40	335	90	
59	Stary Sambor																					
60	Stryj	349.900	5.179	20.716	—	14.085	16	—	—	—	—	14.085	16	18.018	—	14.085	16	2.698	—	—	—	
61	Tarnobrzeg	592.273	10.856	18.779	60	20	—	—	—	7.730	09	7.750	09	14.268	40	7.750	09	4.511	20	—	—	
62	Tarnopol	1,975.000	16.871	20.245	20	39.151	64	—	—	—	—	39.151	64	15.607	80	39.151	64	4.637	40	—	—	
63	Tarnów	691.908	11.923	19.076	80	38.593	51	—	—	—	—	38.593	51	12.923	90	38.593	51	6.152	90	—	—	
64	Tłumacz	579.515	20.034	51.122	80	43.660	39	—	—	973	20	44.633	59	42.209	80	44.522	45	8.913	—	111	14	
65	Trembowla	473.500	12.430	14.916	—	5.977	38	100	—	10.619	05	16.696	43	12.151	20	14.208	76	2.764	80	2.487	67	
66	Turka	489.550	12.324	24.648	—	7.991	62	—	—	—	—	7.991	62	23.920	—	7.991	62	728	—	—	—	
67	Wadowice	748.817	16.464	32.928	—	21.741	04	—	—	—	—	21.741	04	32.143	50	23.225	84	784	50	—	—	Niedobór 1.484 K 80 g
68	Wieliczka	828.210	16.268	47.301	50	20.938	73	—	—	—	—	20.938	73	46.503	92	20.938	73	797	58	—	—	
69	Zaleszczyki	887.648	14.175	28.350	—	19.671	03	—	—	—	—	19.671	03	24.861	—	19.671	03	3.489	—	—	—	
70	Zbaraż	677.314	10.916	14.039	30	19.725	70	—	—	—	—	19.725	70	13.285	80	19.725	70	753	50	—	—	
71	Złoczów	1,431.490	25.696	52.172	—	1.993	32	2.097	25	2.185	33	6.275	90	50.079	—	5.951	84	2.093	—	324	06	
72	Żółkiew																					
73	Żydaczów	483.007	12.125	24.250	—	24.488	78	—	—	—	—	24.488	78	23.132	50	24.488	78	1.117	50	—	—	
74	Żywiec																					
	Razem	31,900.561	808.577	1,496.689	58	983.294	57	16.551	60	107.415	84	1.107.262	01	1,344.638	19	1.098.288	—	150.703	09	10.558	81	Odpis. 1.348 30 K Nied 1.584 80 K

Bibl. Jag.

Wykaz wynikłości

zamknięć rachunkowych powiatowych funduszów drogowych za rok 1904.

Liczba porz.	Nazwa powiatu	Drogi gminne						Drogi powiatowe					
		Dochody		Wydatki		Zapas kasowy		Dochody		Wydatki		Zapas kasowy	
		koron	g.	koron	g.	koron	g.	koron	g.	koron	g.	koron	g.
1	Biała	95.330	69	95.288	72	41	97	102.736	77	102.484	89	251	88
2	Bóbrka	66.576	16	66.475	08	101	08	—	—	—	—	—	—
3	Bochnia	87.256	79	86.452	74	804	05	34.561	54	32.783	58	1.777	96
4	Bohorodczany	32.002	17	31.405	59	596	58	—	—	—	—	—	—
5	Borszczów	31.211	55	28.816	79	2.394	76	28.504	47	27.816	46	688	01
6	Brody	41.124	08	39.168	86	1.955	22	92.625	68	88.350	31	4.275	37
7	Brzesko	107.050	74	106.630	04	420	70	46.824	60	46.744	63	79	97
8	Brzeżany	48.166	26	47.900	97	265	29	—	—	—	—	—	—
9	Brzozów	42.795	84	38.463	63	4.332	21	34.575	56	29.637	75	4.937	81
10	Buczacz	126.739	38	126.719	56	19	82	21.268	34	8.995	85	12.272	49
11	Chrzanów	87.037	08	86.879	74	157	34	82.293	56	82.169	14	124	42
12	Cieszanów	35.375	32	31.759	30	3.615	93	72.411	76	62.814	01	9.597	75
13	Czortków	74.767	03	74.767	03	—	—	15.445	17	15.445	17	—	—
14	Dąbrowa	70.050	46	70.050	46	—	—	50.175	35	48.692	87	1.482	48
15	Dobromil	74.558	07	74.558	07	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Dolina	39.732	18	35.517	—	4.215	18	1.609	82	1.447	80	162	02
17	Drohobycz	155.991	47	155.579	54	411	93	129.399	60	128.943	25	456	35
18	Gorlice	82.193	37	82.193	37	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Gródek	63.648	03	63.648	03	—	—	14.028	52	14.028	52	—	—
20	Grybów	16.248	65	16.226	82	21	83	19.768	37	19.743	57	24	80
21	Horodenka	36.091	55	36.091	55	—	—	36.695	37	36.695	37	—	—
22	Husiatyn	50.489	18	49.088	55	1.400	63	64.315	40	63.316	87	998	53
23	Jarosław	274.150	56	273.418	98	731	58	43.900	79	37.335	77	6.565	02
24	Jasło	87.322	28	80.748	04	6.574	24	28.603	29	26.319	85	2.283	44
25	Jaworów	65.625	52	61.606	69	4.018	83	—	—	—	—	—	—
26	Kałusz	41.090	69	39.624	60	1.466	09	—	—	—	—	—	—
27	Kamionka str.	135.710	92	125.897	47	9.813	45	118.419	32	106.296	53	12.122	79
28	Kolbuszowa	17.286	75	15.431	94	1.854	81	36.956	22	33.578	63	3.377	59
29	Kołomyja	91.254	11	88.275	66	2.978	45	17.580	35	17.580	35	—	—
30	Kossów	20.610	40	20.156	91	453	49	45.443	76	45.298	86	144	90
31	Kraków	91.354	53	91.354	53	—	—	12.113	74	11.422	88	690	86
32	Krosno	44.076	19	43.770	44	305	75	61.475	12	58.813	20	2.661	92
33	Limanowa	35.052	29	35.046	70	5	59	18.606	51	18.605	26	1	25
34	Lisko	81.210	83	80.023	97	1.186	86	26.925	59	26.900	79	24	80
35	Lwów	138.895	04	134.440	22	4.454	82	—	—	—	—	—	—
36	Łańcut	114.583	88	111.064	02	3.519	86	53.549	63	53.549	63	—	—
37	Mielec	68.609	53	68.574	78	34	75	16.822	52	16.761	73	60	79
38	Mościska	52.958	47	52.793	85	164	62	23.338	64	23.338	64	—	—
39	Myślenice	99.016	54	97.955	51	1.061	03	5.746	80	5.292	36	454	44
40	Nadwórna	28.173	19	28.038	11	135	08	—	—	—	—	—	—
41	Nisko	133.751	33	133.751	33	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Nowy-Targ	33.337	91	31.984	23	1.353	68	35.182	52	33.335	32	1.847	20
43	Pilzno	44.169	99	44.169	99	—	—	14.948	41	14.948	41	—	—
44	Podhajce	73.903	99	73.903	99	—	—	36.910	32	36.910	32	—	—
45	Przemyśl	75.680	89	75.520	89	160	—	—	—	—	—	—	—
46	Przemyślany	77.295	99	77.295	99	—	—	27.086	68	27.086	68	—	—
47	Rawa	72.659	42	72.659	42	—	—	115.606	43	115.606	43	—	—
48	Rohatyn	95.031	67	86.768	08	8.263	59	—	—	—	—	—	—
49	Ropczyce	80.297	41	80.297	41	—	—	8.631	75	8.631	75	—	—
50	Rudki	38.037	03	38.037	03	—	—	9.380	75	9.380	75	—	—
51	Rzeszów	114.556	06	101.519	33	13.036	73	248.595	60	244.531	82	4.063	78
52	Sambor	94.576	48	88.670	86	5.905	62	34.021	40	33.082	64	938	76
53	Sanok	58.520	—	57.888	02	631	98	5.001	46	4.518	68	482	78
54	Sącz nowy	91.212	36	91.176	39	35	97	46.481	25	46.481	25	—	—
55	Skałat	102.298	07	92.235	03	10.063	04	—	—	—	—	—	—
56	Śniatyn	60.402	64	60.402	64	—	—	79.979	03	79.979	03	—	—
57	Sokal	78.259	01	78.259	01	—	—	99.615	78	99.615	30	—	48
58	Stanisławów	80.905	73	77.080	06	3.825	67	5.773	11	5.138	83	634	28
59	Stary-Sambor	17.750	56	16.167	51	1.583	05	16.765	81	16.413	76	352	05
60	Stryj	85.903	59	85.705	15	198	44	28.893	45	28.821	86	71	59
61	Tarnobrzeg	67.462	56	67.168	27	294	29	27.598	87	27.598	87	—	—
62	Tarnopol	171.759	83	171.556	81	203	02	13.374	32	11.651	86	1.722	46
63	Tarnów	101.186	60	99.509	26	1.677	34	124.951	14	124.419	34	531	80
64	Tłumacz	89.605	64	89.605	64	—	—	—	—	—	—	—	—
65	Trembowla	44.352	92	44.302	61	50	31	71.961	40	71.919	27	42	13
66	Turka	20.208	09	16.524	97	3.683	12	14.541	52	13.759	41	782	11
67	Wadowice	113.738	61	113.738	61	—	—	14.631	62	13.777	02	854	60
68	Wieliczka	175.355	59	174.999	85	355	74	36.344	67	35.667	24	677	43
69	Zaleszczyki	84.712	62	84.246	50	466	12	20.201	46	19.368	86	832	60
70	Zbaraż	117.439	90	117.439	90	—	—	—	—	—	—	—	—
71	Złoczów	111.736	52	108.473	81	3.262	71	29.323	42	29.323	42	—	—
72	Żółkiew	161.270	43	156.030	85	5.239	58	—	—	—	—	—	—
73	Żydaczów	62.712	39	52.943	24	9.769	15	45.260	36	44.474	65	785	71
74	Żywiec	76.163	45	76.163	45	—	—	48.322	28	48.322	28	—	—
	Razem	5,857.673	05	5,728.100	08	129.572	97	2,616.106	97	2,535.969	57	80.137	40

Zestawienie klasyfikacyjne

uczniów szkoły praktycznej konduktorów drogowych

za rok szkolny 1905/6.

Numer lokacyi za naukę zimową klasy II.	Nazwisko, imię i rok urodzenia ucznia	Rok sszkolny 1905/06 (Klasa II.)		Ogólny wynik praktyki letniej w roku poprzednim (kursie I.)	U W A G I
		Nauka zimowa			
		Ogólny wynik egzaminów kursowych	Roboty drogowe, do których przydzielono ucznia na praktykę letnią		
1	Władysław Śpiewak, styp. 25. paźdz. 1879	bardzo dobry	Przy budowie drogi Bołszowce-Sarnki	bardzo dobry	
2	Alojzy Jost, styp. 1. listopada 1874	dobry	W nowotarskim okręgu drogowym	dobry	
3	Wincenty Staszkiewicz, stypend. 15. styczn. 1887	dobry	Przy budowie mostu na drodze Tłuste-Buczacz	dobry	
4	Dyonizy Lityński, styp. 10. lipca 1886	dobry	Przy budowie drogi Ławrów-Mszaniec	dobry	
5	Józef Rysz, styp. 14 marca 1880	dobry	Przy budowie drogi Przemyślany-Pomorzany	bardzo dobry	
6	Leon Janicki, styp. 17. czerwca 1880	dobry	Przy warstacie betonowym w Żółkwi	dobry	
7	Józef Damsć, styp. 20. maja 1885	dobry	Przy budowie drogi Kossów-Jasionów Górny	dobry	
8	Eustachy Szargut, styp. 25. września 1887	dobry	Przy warstacie betonowym w Brzeżanach	dobry	
9	Albin Kleinzand, stypend. 28. paźdz. 1887	dobry	W lwowskim okręgu drogowym	dobry	
10	Aleksander Onyszczyszyn, styp. 27. lutego 1888	dobry	Przy budowie drogi Fujna-Dąbrowica	dobry	
11	Kazimierz Skórski, styp. 20. lutego 1885	dobry	Przy budowie drogi Krystynopol-Brody	dobry	
12	Zygmunt Kiwała, 7. września 1882	dobry	Przy budowie drogi Bohorodyczyn-Korszów	dobry	
13	Józef Brzeziński, styp. 12. marca 1880	dobry	Przy trasie drogi Piwniczna-Szczawnica	bardzo dobry	
14	Franciszek Mizgalewicz, styp. 24. stycznia 1888	dobry	Przy budowie drogi Fujna-Dąbrowica	dobry	
15	Ludwik Nitoń, styp. 19. lutego 1879	dobry	Przy Wydziale powiatowym w Nowym Sączu	dostateczny	
16	Włodzimierz Juchnowicz, styp. 16. paźdz. 1887	dobry	Przy budowie drogi Krystynopol-Brody	dobry	
17	Paweł Jaworczak, styp. 25. czerwca 1878	dobry	W rzeszowskim okręgu drogowym	bardzo dobry	
18	Ludwik Jarominek, styp. 3. kwietn. 1886	dobry	Przy budowie drogi Kossów-Jasionów Górny	dobry	
19	Kazimierz Mach, styp. 18. lut. 1886	dobry	Przy budowie dojazdu kolejowego w Jabłonce Niżnej	dobry	
20	Edward Jarosz, styp. 7. lutego 1880	dobry	W jarosławskim okręgu drogowym	dobry	
21	Tadeusz Szwedzicki, styp. 15. lipca 1879	dobry	W nowosądeckim okręgu drogowym	dobry	
22	Bolesław Dyga, styp. 16. styczn. 1884	dobry	Przy trasie drogi Piwniczna-Szczawnica	dobry	
23	Józef Baster, styp. 7. maja 1888	dobry	W krakowskim okręgu drogowym	dostateczny	
24	Stanisław Nawrocki, styp. 20. styczn. 1882	dostateczny	W borszczowskim Oddziale drogowym	dobry	
25	Adolf Misslik, styp. 7. listopada 1885	dostateczny	W stanisławowskim okręgu drogowym	dobry	
26	Maryan Palewicz-Golejewski, styp. 16. stycz. 1881	dostateczny	W nowotarskim okręgu drogowym	dobry	
27	Romuald Bochyński, styp. 24. stycz. 1887	dostateczny	W buczackim okręgu drogowym	dobry	
28	Kazimierz Tertecki, 3. marca 1886	dostateczny	W rzeszowskim okręgu drogowym	dostateczny	

Alegat 5. do sprawozdania z czynności Dep. IV. Wydz. kraj. za rok 1905/906.

WYKAZ

stanu funduszów pro praeterito budowy dróg krajowych i powiatowych z końcem roku 1904.

Liczba porządk.	Fundusz pro praeterito budowy drogi	Administruje c. k. Starostwo w	Z należytości czynnych z końcem roku 1903		Wynikłości z końcem roku 1904 z braku rachunków za rok 1905										Uwagi
					Aktywa						Passywa		Z porównania okazuje się		
			wykazanych w kwocie	odpisano w roku 1904 kwotę	Należytości czynne od stron konkurencyjnych		Zapas kasowy gotówką i efektami		Razem		Należytości bierne od stron konkurencyjnych		zwyżka	niedobór	
			K g.	K g.	K g.		K g.		K g.		K g.		K g.	K g.	
1	kraj: Lwów-Rohatyn	Bóbrce	10.419 17	— —	9.902 47		3.977 86		13.880 33		10.578 65		3.301 68	— —	LW. 92270/05
2	pow.: Tarnopol-Brody		195 04	185 04	10 —		2 04		12 04		19.626 17		— —	19.614 13	
3	kraj: Brzeżany - Podwołoczyska		21.833 94	1.402 78	20.549 73		2.046 67		22.596 40		40.635 53		— —	18.039 13	
4	„ Brzeżany - Tarnopol	Tarnopolu	91 59	— —	91 59		506 50		598 09		— —		598 09	— —	LW. 91737/05
5	„ Strussów - Buczacz		23.966 —	31 39	23.934 61		806 54		24.741 15		45.432 62		— —	20.691 47	
6	„ Jarosław-Bełzec	Jarosławiu	— —	— —	— —		— —		— —		8.841 90		— —	8.841 90	Jak w r 1903
7	pow.: Grzymałów-Skałat-Smykowce	Skałacie	44.087 22	— —	42.901 94		4.765 64		47.667 58		61.421 59		— —	13.754 01	LW. 91740/05
8	Drogi obwodowe byłego obwodu nowosądeckiego	Limanowej	31 85	— —	31 85		— —		31 85		— —		31 85	— —	Jak w r. 1903
	Razem . . .		100.624 81	1.619 21	97.422 19		12.105 25		109.527 44		186.536 46		3.931 62	80.940 64	
														77.009 02	

Wykaz

kredytów ze Skarbu państwa zezwolonych na r. 1906 na budowę dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

L. porz.	Nazwa drogi	Powiat, przez który droga przechodzi	Długość drogi w kilometrach	Przyznany			Uwaga
				zasiłek państwowy	Kredyt do końca roku 1905 włącznie	Kredyt na rok 1906	
				w walucie koronowej			
	I. Budowy wykonywane przez c. k. Rząd:						
1	Iskań-Bircza	Dobromil-Przemyśl	16.680	100.800	20.000	20.000	Kredyty przyznane po koniec roku 1903 przepadły
2	Mikołajów-Krzywula	Żydaczów	16.040	242.000	242.000	—	budowa w toku
3	Odszkodowanie dla gminy m. Lwowa za ekskamerowane części dróg państwowych, stanowiące ulice miasta	Lwów	—	70.000	—	70.000	
	II. Zasiłki na budowę dróg krajow., powiat. i gminnych:						
4	Fujna-Dąbrowica	Żółkiew	4.200	24.000	24.000	—	budowa ukończona
5	Okopy-Hruszów	Jaworów	4.000	20.000	20.000	—	„
6	Wadowice-Jawiszowice	Wadowice-Biała	30.760	70.000	45.000	10.000	
7	Podliski małe-Jaryczów nowy-Żelechów wielki	Lwów-Kamionk str.	24.971	203.000	120.000	10.000	z kredytów zezwolonych po koniec roku 1903 wypłacono 34.700 kor., reszta przepadła
8	Krasne-Ostrowczyk polny-Bełzec-Poczapy	Złoczów	10.641	24.000	16.000	8.000	
9	Hruszów-Niemirów-Magierów-Dobrosin	Żółkiew-Rawa ruska-Jaworów	39.421	200.000	25.000	25.000	
10	Nestiuki-Pomorzany	Złoczów	5.240	24.000	12.000	6.000	—
11	Florynka-Krzyżówka	Grybów-Nowy Sącz	14.340	60.000	20.000	20.000	
12	Jarosław-Pruchnik-Nienadowa	Jarosław	27.000	80.000	—	20.000	
13	Pakość-Hussaków-Radochońce	Mościska	20.066	30.000	—	10.000	
14	(Kopki)-Koziarnia-Krzeszów	Nisko	2.807	11.600	—	—	
15	Budowa stałego mostu na Dniestrze pod Haliczem	Stanisławów	—	254.000	—	—	długość mostu 300 m. światła
16	Biała-Skawica-Zawoja	Myślenice	15.915	20.000	—	—	
		Razem		1,433.400	444.000	199.000	

SPRAWOZDANIE

z czynności

DEPARTAMENTU IV-go

WYDZIAŁU KRAJOWEGO

(w sprawach kolejowych)

za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906.

SPIS RZECZY:

I. Koleje lokalne będące w ruchu.

		Strona
1.	Kapitały budowy	3—5
2.	Upaństwowienie kolei lokalnych Trzebinia-Skawce i Piła-Jaworzno	5
3.	Zwolnienie ciał autonomicznych z gwarancyi oprocentowania i umorzenia części kapitału akcyjnego kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	5
4.	Wyniki eksploatacyjne za rok 1905 z 4 tabelami	6—13

II. Koleje lokalne w budowie.

5.	Kolej lokalna Tarnów-Szczucin	14
6.	Kolej lokalna Tarnopol-Zbaraż	14
7.	Kolej lokalna Lwów-Podhajce	14

III. Projektowane koleje lokalne.

8.	Ogólne uwagi	14—15
9.	Program budowy z r. 1901	15
10.	Kolej lokalna z Nowego wzgl. Starego Sącza do Szczawnicy	15
11.	Kolej lokalna z Borysławia do Stebnika	16
12.	Kolej lokalna Podgórze-Myślenice-Lubień	16
13.	Kolej lokalna ze Lwowa do Stojanowa	17
14.	Kolej lokalna Złoczów-Sassów-Usznia	17—18
15.	Kolej lokalna Kołomyja Kosów-Kuty	18
16.	Kolej lokalna Muszyna-Krynica	18
17.	Kolej lokalna do Brzozowa	19—20
18.	Kolej lokalna dla powiatu Kolbuszowskiego	20—22
19.	Projekta zgłoszone do Wydziału krajowego: *a*) z Przemyśla do Sanoka	22
20.	„ „ „ „ *b*) z Jaworowa do Bobrówki	22

IV. Krajowy fundusz kolejowy.

21.	Pożyczki kolejowe	23
22.	Obciążenia kraj. funduszu kolejowego	24
23.	Zasoby	24
24.	Stan rozporządzalny kraj. funduszu kolejowego a) w gotówce	25
25.	b) w rocznej rencie	25
26.	Zwolnienia i dochody z odsetek	26

V. Kolej lokalna Tłumacz-Połahicze—Tłumacz-miasto 26—27

VI. Brak wagonów towarowych na galicyjsk. liniach kolejowych 27—28

VII. Fundusz na studya przedwstępne projektów kolejowych 28

VIII. Wniosek Wydziału krajowego 28

Departament IV.

I. Koleje lokalne będące w ruchu.

1. Kapitały budowy

Rachunki budowy kolei lokalnych Borki wielkie-Grzymałów, Łupków-Cisna i Chabówka-Zakopane zamknięto z końcem roku 1904. definitywnie, co przedstawiono w sprawozdaniu za czas od 1. stycznia 1904. do 30. czerwca 1905.

Sprawy finalizacyjne reszty kolei lokalnych gwarantowanych przez kraj, przedstawiają się następująco:

Kolej lokalna Trzebinia-Skawce wymaga jeszcze niektórych uzupełnień budowlanych po myśli stwierdzenia stanu budowy z r. 1899. przeprowadzonego przy sposobności oddania linii dla publicznego ruchu. Dodatkowe te budowle nie mogły być dotychczas w zupełności przeprowadzane.

Według bilansów tej kolei za r. 1905 koszta jej budowy po dzień 31. grudnia 1905 r. wynosiły kwotę . 6,615.436·71 K

Wobec kapitału zakładowego w łącznej kwocie . 6,928.800·00 „

pozostaje do dyspozycyi na uzupełnienie budowy wystarczająca w zupełności kwota . . . . . 313.363·29 „

Dotychczasową główną przeszkodą w ostatecznem zamknięciu rachunku budowy **kolei lokalnej Piła-Jaworzno** były pretensye przedsiębiorstwa budowy podniesione przy sposobności obrachunku z najrozmaitszych tytułów w ogólnej kwocie 517.294 K 79 h. Gdy Wydział krajowy nie mógł uznać w drodze dobrowolnej tych pretensyi, zastępca przedsiębiorstwa budowy p. Baltazar Bogucki wytoczył w myśl umowy ofertowej przed sądem polubownym spór przeciw kolei lokalnej Piła-Jaworzno o zapłatę powyższej sumy. Po 26 posiedzeniach, które zajęły 18 dni czasu, po przesłuchaniu rozlicznych świadków, tudzież rzeczoznawców, arbiter powoda złożył swój mandat, przez co uniemożliwione zostało wydanie wyroku przez ten sąd polubowny.

Przedsiębiorstwo budowy wniosło z tego powodu do c. k. Sądu krajowego handlowego we Lwowie żądanie o unieważnienie zapisu na Sąd polubowny, na co kolej lokalna się zgodziła; na tej podstawie też wniosło następnie do tegoż sądu pozew, podwyższając swe pretensye do kwoty 599.175 K 75 h.

Sprawa przeszła przez wszystkie trzy instancye korzystnie dla kolei lokalnej. Wskutek wyroku apelacyi przyznano przedsiębiorstwu kwotę 69.699 K 35 h. z 6% odsetkami od 12. października 1905 i z 6% odsetkami od sumy 77.276 K 95 h. za czas od dnia 8 kwietnia 1902 do 12. października 1905, znosząc wzajemne koszta sporu.

Stosownie do postanowień ustawowych kolej lokalna pod zagrożeniem egzekucyjnego ściągnięcia była obowiązana wypłacić i wypłaciła przeciwnej stronie całą tę wyrokiem II-giej instancyi przyznaną należytość. Gdy jednak następnie wyrokiem III-ciej instancyi oddalono przedsiębiorstwo budowy z żądaniem przyznanych już wyrokiem II-giej instancyi 6% odsetek zwłoki od sumy 77.276 K 95 h. za czas od dnia 8. kwietnia 1902 do 12. października 1905, przeto kolej lokalna dochodzi sądownie zwrotu na podstawie wyroku III-ciej instancyi nadpłaconej kwoty 16.292 K 56 h. z tytułu tych wyrokiem II-giej instancyi przyznanych odsetek.

W ten sposób zredukowaną została pretensya przedsiębiorstwa budowy z zaskarzonej kwoty 599.175 K 75 h. na kwotę 69.699 K 35 h. w której mieści się reszta umówionego ryczałtowego wynagrodzenia, tak że **dodatkowo przez sądy przyznane odszkodowanie wyniosło 18.281 K 16 h.**

Koszta budowy kolei lokalnej Piła-Jaworzno wraz z kosztami budowy przedłużenia linii do kopalni węgla gwarectwa Jaworznickiego obliczone po koniec czerwca 1906 wynoszą . . . . . 2,170.476·99 K

Gdy kapitał budowy wynosi łączną kwotę . . 2,279.000·00 „

przeto wynika pozostałość w kwocie . . . 108,523·01 K

Kwota ta służyć będzie na pokrycie inwestycyi spowodowanych nader znacznem zwiększeniem ruchu. W szczególności zaszła potrzeba wymiany lekkich lokomotyw na lokomotywy silniejszego typu odpowiedne do obecnego ruchu na kolei lokalnej; lokomotywy pierwotnie sprawione zakupiła kolej lokalna Tarnopol-Zbaraż.

Z pozostałości kapitału zakładowego oprócz kosztów zakupna 2 wspomnianych lokomotyw pokryte również będą koszta procesu z przedsiębiorstwem budowy tak, że przy zamknięciu rachunku budowy, które przeprowadzone będzie z końcem roku 1906, pozostanie kilkutysięczna nadwyżka, którą się przeniesie do funduszu rezerwowego.

Również w bieżącym roku 1906 ukończono agendy finalizacyjne **kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.**

Kapitał budowy tej kolei wynosi kwotę . . . 9,184.000·— K

Koszta budowy obliczono po koniec roku 1905 . 8,928.155·66 „

pozostaje . 255.844·34 K.

Z kwoty tej wyrównana została w r. 1906 reszta należytości komisarzy, którzy przeprowadzali wykupno gruntów i inne wydatki z tytułu budowy w łącznej kwocie 103.205 K 93 h. Z pozostałości powyżej wykazanej mają być jeszcze pokryte wydatki budowlane poniesione zaliczkowo przez fundusz eksploatacyjny, a z reszty funduszu budowy w kwocie około 100.000 koron utworzony będzie rezerwowy fundusz budowlany.

Koszta budowy **kolei lokalnej Przeworsk - Dynów** obliczone po koniec roku 1905 wynoszą . . . . 4,173.610·88 K

w r. 1906 wydano na ciężar rachunku budowy kwotę 62.711·34 „

4,236.322·22 K.

W porównaniu ze subskrybowanym kapitałem zakładowym . . . . . 4,446.000·— K

wynika pozostałość . 209.677·78 K.

Udziały interesentów miejscowych w kapitale zakładowym kolei lokalnej Przeworsk-Dynów nie są dotychczas w zupełności pokryte. Z tego też powodu ukonstytuowanie Towarzystwa akcyjnego doznaje zwłoki.

2. Upaństwowienie kolei lokalnych Trzebinia - Skawce i Piła-Jaworzno

Na posiedzeniu z dnia 20. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następującą rezolucyę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by wobec rozpoczętych przez c. k. rząd pertraktacyi o upaństwowienie kolei północnej ces. Ferdynanda, rozpoczął bezzwłocznie z c. k. rządem rokowania o przyjęcie na rzecz skarbu państwa kolei lokalnych Trzebinia-Skawce i Piła-Jaworzno i zdał o wyniku tych rokowań sprawę na najbliższej sesyi sejmowej“.

Stosownie do tego polecenia przedstawił Wydział krajowy c. k. ministerstwu kolei w obszernym memoryale z 6. grudnia 1905 L. 115.881 wpływ upaństwowienia kolei północnej cesarza Ferdynanda na stosunki eksploatacyjne kolei lokalnych Trzebinia-Skawce i Piła-Jaworzno, zaznaczając, że w interesie rzeczy wskazanem jest równoczesne traktowanie upaństwowienia tych kolei lokalnych wraz z upaństwowieniem kolei północnej.

Pismem z 13. lutego 1906 L. 58300/1 z r. 1905 uwiadomiło c. k. Ministerstwo kolejowe, że zasadniczo nie zapoznaje motywów przemawiających za upaństwowieniem kolei lokalnych Piła-Jaworzno i Trzebinia-Skawce, że jednak wykupno to może być wzięte pod uwagę dopiero na tę chwilę, gdy upaństwowienie kolei północnej cesarza Ferdynanda będzie zapewnione.

Z tego powodu zastrzegło sobie Ministerstwo kolejowe w odpowiednim czasie podjąć rokowania co do warunków ewentualnego wykupna obu tych kolei lokalnych przez państwo na podstawie wyników dochodzeń, które w międzyczasie przeprowadza.

3. Zwolnienie ciał autonomicznych z gwarancyi oprocentowania i umorzenia części kapitału akcyjnego kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka

W zebraniu kapitału akcyjnego kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka wzięły interesowane miejscowe ciała autonomiczne w ten sposób udział, że objęły gwarancyę oprocentowania i umorzenia części tego kapitału, a mianowicie:

a) powiat kołomyjski dla kapitału . . .	531.200 K
b) powiat horodeński „ „	442.000 „
c) miasto Kołomyja „ „	531.200 „
d) miasteczko Horodenka dla kapitału . . .	70.800 „
łącznie	1,575.200 K.

Z tego powodu przypadł tym ciałom obowiązek opłacania przez szereg 75 lat od dnia wydania koncesyi dla tej kolei rat gwarancyjnych, a mianowicie:

a) na powiat kołomyjski rocznie po . . .	23.904 K
b) na powiat horodeński „ „	19.890 „
c) na miasto Kołomyja „ „	23.904 „
d) na miasteczko Horodenka rocznie po . .	3.186 „

Obciążenie to roczne jest nadmiernie wysokie i oddziaływa niekorzystnie na spełnianie innych obowiązków tych ciał autonomicznych, gdyż absorbuje bardzo znaczną część ich dochodów. Z tego powodu na prośbę ich reprezentacyj odniósł się Wydział krajowy do c. k. rządu z przedstawieniem, by państwo wobec niskiego udziału (15·7%) w kapitale budowy kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka zechciało przyjść tym ciałom autonomicznym z pomocą przez objęcie przynajmniej połowy akcyi tej kolei będących w posiadaniu interesentów miejscowych.

W sprawie tej Wydział krajowy dotychczas nie otrzymał żadnej odpowiedzi od c. k. rządu, utrzymuje ją jednak w ewidencyi i przy stosownych sposobnościach ponawia.

4. Wyniki eksploatacyjne za rok 1905.

Dochody kolei lokalnych będących w zarządzie Wydziału krajowego (o długości exploatacyjnej 344.092 km.) wzrosły ponownie w r. 1905.

Dochody brutto tych 7 kolei przyniosły w tymże roku w przecięciu na 1 km. 6865·00 koron, ogólne wydatki zaś wyniosły na 1 km. 4044·00 koron, tak że nadwyżka eksploatacyjna w przecięciu dosięgla na 1 km. kwotę 2821·00 koron. Nadwyżka ta oprocentowuje w przecięciu po 3% kapitał inwestowany w budowę kolei w mowie będących.

Przeciętny stosunek procentowy ogólnych wydatków do dochodów wynosi 59·2%.

Roczne nominalne zobowiązania kraju z tytułu gwarancyi kraju wynosiły w r. 1905 kwotę 783.082 koron 22 h., z której dochody kolejowe pokryły kwotę 469,830 K 92 h., t. j. 60%.

Z dochodów za rok 1905 rozdzieliła dywidendę kolej lokalna:

a) **Borki wielkie-Grzymałów** od akcyi zakładowych w stosunku po 2% ;

b) **Trzebinia-Skawce** od akcyi pierwszeństwa i zakładowych w stosunku po 8% i

c) **Chabówka-Zakopane** od akcyi pierwszeństwa w stosunku po 4%.

Z pobranej dywidendy za r. 1905 w ogólnej sumie 280.704 koron przypada:

a) na państwo	. . . . .	119.104·— K
b) na kraj	. . . . .	21.280·— „
c) na interesentów	. . . . .	140.320·— „

Dochody kolei **Łupków-Cisna** pokryły w zupełności kapitał potrzebny na spłatę akcyi pierwszeństwa tej kolei wylosowanych w r. 1905 według planu umorzenia.

Korzyści uzyskane z przedłużenia kolei lokalnej **Piła-Jaworzno** do kopalni węgla gwarectwa Jaworznickiego ujawniły się w r. 1905 jeszcze dobitniej niż w poprzedzającym. Podczas gdy w poprzednich latach laborowała ta kolej w niedoborach ruchowych, za rok 1904 uzyskano nadwyżkę eksploatacyjną w kwocie 56.117 K 60 h. względnie 83.168 K 86 h. (bez strącenia raty umorzenia i oprocentowania pożyczki bieżącej 370.000 K); w r. 1905 zaś nadwyżka eksploatacyjna wynosiła 90.362 K 60 h., względnie 117.413 K 86 h.

Dochody kolei lokalnej **Delatyn-Kołomyja-Stefanówka** wzrosły znacznie w roku 1905, wynosiły bowiem na 1 km. w r. 1904 koron 4389, w roku 1905 zaś koron 5.229. W r. 1904 osiągnięto nadwyżkę eksploatacyjną 13.490 koron, w r. 1905 zaś 197.552·76 koron.

Dochodami z roku 1905 pokryta została między innymi kwota 132.385·65 koron, resztująca z zaliczonych przez c. k. zarząd kolei państwowych sum na pokrycie niedoborów eksploatacyjnych z lat poprzednich.

Wyniki eksploatacyi wąskotorowej kolei lokalnej **Przeworsk Dynów** (otwarcie ruchu nastąpiło 8. września 1904), są dotychczas niekorzystne, ruch w ogóle rozwija się słabo; nie mniej uwidacznia się wzmaganie frekwencyi we wszystkich działach przewozu, a finansowy wynik eksploatacyi okazuje tak za część roku 1904, jakoteż za rok 1905 skromne nadwyżki.

Bliższe szczegóły odnoszące się do wyników eksploatacyjnych przedstawione są w załączonych wykazach.

Tablica *I.*

Zestawienie

kapitałów budowy kolei lokalnych, popartych przez kraj na podstawie ustawy krajowej z dnia 17-go lipca 1893, Dz. u. kr. 42 i stosunku udziałów w kapitałach budowy.

Nazwa kolei lokalnej	Dzień otwarcia ruchu	Długość budowlana linii	Kapitał zakładowy	Kapitał zakładowy na 1 kilometr	Udział w kapitale budowy: kraju			państwa		interesentów lokalnych			kraju	państwa	interesentów miejscowych
					pożyczka pierwszeństwa gwarantowana przez kraj	w akcyach pierwszeństwa	w akcyach zakładowych	w akcyach pierwszeństwa	w akcyach zakładowych	w akcyach pierwszeństwa	w akcyach zakładowych	w tem Jozefa bezzwrotnym			
		Km.	Koron		w Koronach								przeciwko		
Borki wielkie-Grzymałów	12/8 1897	33.025	1,890.000	54.504	1,260.000	—	—	—	420.000	—	180.000	—	66·67%	23·33%	10·00%
Lupków-Cisna	22/1 1898	25.311	1,580.000	62.423	—	1,060.000	—	—	—	60.000	470.000	—	66·46%	—	33·54%
Trzebinia-Skawce	15/8 1899	59.263	6,928.800	116.916	a) 3,320.000 b) 720.000	260.000	—	—	1,148.800	634.000	840.000	—	62·14%	16·56%	21·27%
Chabówka-Zakopane	25/10 1899	43.092	5,800.000	134.595	2,260.000	—	—	470.000	2,600.000	470.000	—	—	39·00%	52·80%	8·20%
Delatyn Kolomyja-Stefanówka	18/10 1899	112.672	9,184.000	81.547	a) 5,261.000 b) 900.000	—	—	—	1,214.800	—	1,866.200	—	66·42%	13·23%	20·35%
Piła-Jaworzno	27/10 1900	25.835	2,279.000	88.214	a) 278.000 b) 700.000 c) 300.000	—	—	—	364.800	—	257.200	29.000	71·44%	16·01%	12·55%
Przeworsk-Dynów	8/9 1904	46.248	4,448.400	96.180	a) 2,260.000 b) 698.000	—	—	—	1,152.000	—	330.000	2.100	66·68%	25·90%	7·42%
Tarnów-Szczucin	15/10 1906	48.960	3,490.000	69.829	2.000.000	—	—	—	900.000	—	500.000	—	58·83%	26·47%	14·70%
		394.086	35,420.200	89.880	20,192.000	1,316.000	—	470.000	7,800.400	1,164.000	4,446.400	31.100			
					21,508.000			8,270.400		5,641.800					

*) Pożyczka 370.000 K zaciągnięta w krajowym funduszu kolejowym na budowę przedłużenia linii, spłacalna z dochodów eksploatacyjnych w przeciągu lat 20 od dnia 1. stycznia 1904.

Ponadto przyczynił się kraj do budowy kolei państwowych Chodorów-Podwysokie i Przeworsk-Rozwadów bezzwrotnym datkiem w wysokości . . . . . K **2,500.000·—**
i objął akcye bądźto pierwszeństwa, bądź zakładowe następujących kolei lokalnych: 1) Kraków-Kocmyrzów wartości imiennej „ 200.000·—
2) Lwów-Jaworów „ „ „ 300.000·—
3) Tarnopol-Zbaraż „ „ „ 600.000·—
5) Lwów-Podhajce „ „ „ 2.100.000·—

Razem K **3,200.000·—**

Tablica II.

Wyniki eks-

kolei lokalnych popartych przez kraj na podstawie ustawy kraj. z dnia 17. lipca

Nazwa kolei lokalnej	Rok	Długość eksploatacyjna w przecięciu rocznem	1	2	3	4	5	6	7
			Dochody z przewozu						Dochody różne
			osób cywilnych	osób wojskowych	pakunków	towarów pośpiesznych	towarów zwykłych	Razem (rubr. 1—5)	
		Kilometry	K o r o n y						
Borki wielkie-Grzymałów	1901	32·571	28.524·38	444·91	383·98	4.700·47	86 218·85	120.272·59	1.687·—
	1902		29.225·17	698·60	359·55	5.794·47	86.009·39	122 087·18	1.160·55
	1903		30 444·79	712·59	373·98	4 868·69	94.584·67	130.884·72	3 595·91
	1904		30.870·26	501·21	497·93	4.740·24	108.146·34	144.755·98	1.309·97
	1905		35.340·25	738·38	501·72	4.940·21	104.112·22	145.632·78	1.108·30
Łupków-Cisna	1901	24·941	4.713·62	15·97	108·85	255·67	71.945·09	77.039·20	184·88
	1902		5 215·17	4·26	159·30	381·27	84.667·11	90.427·11	761·10
	1903		6 324·29	22·64	190·18	588·69	104.291·41	111.417·21	757·38
	1904		6 437·01	2·—	137·40	665·37	96.923·97	104.165·75	824·28
	1905		5.194·23	5·41	74·43	522·41	94.753·74	100.550·22	1.033·67
Trzebinia-Skawce	1901	59·783	34 730·62	777·54	347·16	1 073·29	290.322·10	327.250·71	6 572·79
	1902		34.788·73	906·52	381·03	2 037·99	302.584·13	340.698·40	32 855·59
	1903		34·620·37	782·25	326·28	2.644·91	520.206·47	558.580·28	35 344·35
	1904		36.959·79	1.230·62	443·35	3.745·94	646.350·18	688.729·88	21.794·96
	1905		38 565·92	709·66	518·91	3.812·46	681.655·88	725.262·83	17.185·48
Chabówka-Zakopane	1901	43·284	138.286·70	3.595·02	9.082·53	10.660·18	114.741·98	276.366·41	5.890·80
	1902		140 642·55	4.012·21	9.415·97	14.906·38	112.930·13	281.907·24	2.358·54
	1903		144.106·55	4.512·32	9.839·07	16.129·26	133.578·78	308.165·98	9.061·03
	1904		181 848·58	3 079·07	9.777·73	14.033·65	133.650·63	342.389·66	3.909·19
	1905		205.083·13	2 825·86	12.113·02	18.877·55	150.538·56	389.438·12	8.583·70
Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	1901	111·977	108.053·97	10.538·40	1.936·48	13.617·12	252.723·71	386.870·18	25.549·50
	1902		115.009·02	14 840·79	1.906·53	17.570·06	272.187·89	421.514·29	10.403·32
	1903		122.702·18	9.312·98	1 954·59	15 817·55	363.991·74	513.809·04	3 994·15
	1904		131.904·15	11.937·81	2.451·32	17.964·86	319 857·54	484.115·68	7.415·82
	1905		149.939·65	13.337·17	2.912·46	19.112·90	397.862·49	583.164·67	2.336·82
Piła-Jaworzno	1901	21·287	2.913·14	25·94	7·34	63·81	22.358·80	25.369·03	37·06
	1902	21·287	2.498·38	28·90	11·21	157·69	32.188·97	34.885·15	8.157·70
	1903	23·097	6.062·26	47·83	38·58	285·19	80.238·84	86 672·70	7.528·64
	1904	25·721	10.457·63	223·24	69·54	724·06	211.196·90	222.671·37	5.802·82
	1905	25.721	11.598·93	323·46	84·20	625·97	263 313·19	275.945·75	4.443·97
Przeworsk-Dynów	1904	14·395	9 079·09	31·68	170·92	756·38	18.345·80	28 383·87	180·14
	1905	45·815	38.967·62	526·44	731·49	7.331·36	62 285·38	109.842·29	456·75

*) Do wydatków różnych należą wydatki, które według sposobu zaliczania c. k. Zarządu kolei wane w stacyach złączenia przez Zarząd sąsiednich kolei.

ploatacyjne

1893 Dz. u. kr. Nr. 42., których Zarząd jest w krajowem biurze kolejowem.

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
	Wydatki							W porównaniu rubr. 8 i 15	
Suma dochodów (rub. 6 i 7)	Zarząd ogólny	Nadzór i konserwacya toru	Obsługa ruchu i spraw komercyalnych	Obsługa parowozów i warsztaty	Razem (rubr. 9—12)	Wydatki różne*)	Suma wydatków (rubr. 13 i 14)	Nadwyżka	Niedobór
Korony									
121.959·59	3.394·24	21.714·70	14.264·45	31 905 59	71.278·98	10.591·82	81 870·80	40.088·79	—
123.247 73	2.873·31	18.102·66	12.968·06	25.825·38	59 769·41	17.905·21	77.674·62	45 573·11	—
134 480 63	2.533·90	18.159·06	12.471·10	20.047·86	53 211·92	20 517·73	73.729 65	60.750 98	—
146 065 95	2 880 86	18 077·35	12.904·67	26.635·14	60.498·02	21.529·39	82.027 41	64.038·54	—
146 741 08	2.997·01	17.894·22	12.749 73	20.029 19	53 670·15	19.374 98	73.045·13	73 695·95	—
77.224·08	2.403·23	20.535·26	13.060 74	14 468·59	50 467·82	5 738·39	56.206 21	21.017 87	—
91 188 21	2.123·14	15.493 16	14.181·14	12.788 69	44.586·13	5 571 83	50.157·96	41 030·25	—
112 174 59	1 865 55	15.931·04	6.392·02	14.987·9_	39.176 53	15.858·64	55 035·17	57.139·42	—
104.990 03	2.006 27	16.855·97	6.394·35	16.875 04	42.131·63	15.230·87	57.362·50	47.627 53	—
101.583 89	2.308·21	17.940 13	6.320·76	13 046 26	39 615 36	13.905·70	53.521·06	48 062·83	—
333 823·50	8.896·62	53 690·76	63.653·70	60.588·15	186.829·23	46.562·07	233.391·30	100.432·20	—
373.553·99	8.183·16	52.434·10	52.703·15	58.526·12	171 846·53	40.462·53	212.309 06	161 244·93	—
593.924 63	10.059 12	82 322 92	50.056 15	68.803·50	211.241 69	77 080·44	288.322 13	305.602 50	—
710 5_4·84	11.381·18	90.884·67	46 870·47	89 868·55	239 004·87	94.557·16	333.562·03	376.962·81	—
742 448·31	19.771·83	92 315·51	43.472·97	68.669·82	224.230·13	103.513·85	327.743 98	414 704 33	—
282.257·21	7.143·85	54 750·53	39 030 95	49.095·66	150.020 99	22.251·60	172.272·59	109.984·62	—
284 265 78	5.767·49	35.894·84	34.636 20	44 819·01	121.117·54	19 512·52	140.630·06	143.635·72	—
317.227 01	6.960 61	63.572·23	35.352·23	40.287·39	146.172·46	45 678·17	191.850·63	125.376·38	—
346.298·85	7.932·62	72.908·50	39.777 14	45 966·77	166.585 03	47 092 33	213.677·36	132.621 49	—
398.021·82	10 788 27	103.778·62	43.673·06	53.661·97	211.901·92	46 218 68	258.120 60	139 901·22	—
412.419·68	13.935·66	124.195·43	43 393 39	106 497·97	288 022 45	69.528·—	357.550·45	54.869·23	—
431 917 61	14.473·46	150.812 46	35.400·58	103.256 18	303.942 68	75.806·11	379.748 79	52.168 82	—
517.803·19	18.155·98	225.902·82	39 568·86	97 647·93	381.275·59	58.438·02	439.713 61	78 089·58	—
491.531·50	20.003 68	241.939 52	38.810·30	119.323·79	420.077·29	57.964 11	478.041 40	13.490·10	—
585.501·49	15.240·76	132.511·63	42.159·38	129 714 25	319.626·02	68.322·71	387.948·73	197.552·76	—
25.406·09	1.565 91	12 488·58	7.866·45	10.963·60	32.884·54	7.215·46	40 100·—	—	14 693·91
43.042 85	1.370·84	10.268 96	5.996·57	11 151 56	28.787 93	13 853 35	42 641·28	401·57	—
94 20_·34	2.086·44	13.885·13	9 697 62	18.146·13	43.815·32	25.525 70	69 341 02	24.860·32	—
228.474 25	3 964·30	26 406·95	15.708 69	37.230 60	83 308·54	89 048 11	172.356 65	56.117.60	—
280.389 72	4.479·37	30 281·07	18.266·73	37.416·77	90.443 94	99.583·18	190.027·12	90 362 60	—
28.564 01	1.038·46	6.284·30	6.696·04	7.788 92	21.807·72	2.687·94	24.495·66	4.068·35	—
110.299·04	1.163·92	28.993·30	27.236 67	21.836·98	79.230·87	22.114·17	101.345·04	8.954·00	—

państwowych nie są wydatkami ruchu w ścisłem tego słowa znaczeniu, lub które zostały zaracho-

Tablica III.

Daty sta-

dotyczące ruchu i wyników eksploatacyjnych kolei

Nazwa kolei lokalnej		Borki wielkie Grzymałów		Lupków-Cisna		Trzebinia Skawce	
Długość eksploatacyjna		32·571		24·941		59·783	
	w roku	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.
Przewieziono osób	1901	33.083	1015	6.758	271	51.542	862
	1902	31.319	949	7.539	302	51.791	866
	1903	37.393	1133	8.650	346	54.514	906
	1904	37.949	1150	8.101	324	45.776	763
	1905	44.022	1351	6.309	252	45.385	756
Przewieziono towarów w tonnach	1901	26.419	810	21.822	875	296.705	4.962
	1902	28.652	869	28.583	1.143	184.713	3.078
	1903	31.386	951	32.357	1.294	326.098	5.435
	1904	35.682	1.081	31.255	1.252	419.959	6.999
	1905	36.576	1.124	29.336	1.173	518.764	8.677
Dochody na 1 klm. w koronach	1901		3.741		3.137		5.582
	1902		3.735		3.675		6.226
	1903		4.075		4.486		9.899
	1904		4.458		4.200		11.842
	1905		4.505		4.063		12.419
Wydatki na 1 klm. w koronach	1901		2.511		2.254		3.904
	1902		2.354		2.006		3.538
	1903		2.234		2.201		4.805
	1904		2.487		2 254		5.559
	1905		2.242		2.141		5.482
Stosunek procentowy wydatków do dochodów	1901	67·12%		71·82%		69·94%	
	1902	63·02%		55·00%		56·83%	
	1903	54·82%		49·06%		48·54%	
	1904	56·16%		54·64%		46·94%	
	1905	49·77%		52·60%		44·10%	

tystyczne

lokalnych, których zarząd jest w krajowem biurze kolejowem.

Chabówka Zakopane		Delatyn-Kołomyja-Stefanówka		Piła-Jaworzno		Przeworsk-Dynów		Uwaga
43·284		111·977		25·721		45·815		
ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	ogółem	na 1 km.	
122.533	2.830	189.143	1.689	8.484	398			
131.137	3.030	120.978	1.081	7.098	332			
134.609	3.130	100.464	897	14.438	628			
123.779	2.879	133.837	1.195	21.477	826	6.848	476	
140.158	3.238	163.066	1.456	15.993	622	45.007	982	
29.442	680	42.268	377	31.935	1.500			
37.435	871	55.557	496	74.094	3.528			
50.057	1.164	67.894	606	111.572	4.880			
44.868	1.043	67.839	606	210.059	8·079	8.802	611	
41.871	967	82.188	734	279.804	10.878	25.847	564	
	6.518		3.682		1.193			
	6.611		3.856		2.050			
	7.377		4.623		4.096			
	8.053		4.389		8.787		1.984	
	9.195		5.227		10.900		2.407	
	3.978		3.192		1.884			
	3.270		3.391		2.030			
	4.461		3.926		3.015			
	4.969		4.268		5.423		1.702	
	5.963		3.464		7.388		2.246	
61·03%		86·70%		157·92%				
49·47%		87·92%		99·06%				
60·40%		84·91%		73·60%				
61·70%		97·25%		71·00%		80·26%		
64·80%		66·25%		67·00%		93·31%		

Tablica IV.

Zesta-
użycia dochodów
popartych przez kraj na podstawie ustawy

Nazwa kolei lokalnej	Rok	1	2	3	4	5	6	7	8
		Dochody kolei lokalnych						Użycie	
		Pozostałość z roku poprzedniego	Nadwyżka eksploatacyjna (tabl. II, rubr. 16)	Inne dochody (odsetki i t. p.[1])	Suma dochodów (rubr. 1, 2, 3)	w stosunku do całego kapitału zakładowego	w stosunku do udziału kraju	Pokrycie niedoborów z lat poprzednich	Raty pożyczek pierwszeństwa przez kraj gwarantowanych
		k o r o n y						k o r.	
Borki wielkie-Grzymałów	1901	—	40.088·79	447·58	40.536·37	2·25%	3 378%		40.536 37
	1902	—	45.573·11	1.195·54	46.768·65	2·60%	3·9%	—	46.768·65
	1903	—	60.750·98	1.014·95	61.795·93	3·43%	5·15%	—	50.665·93
	1904	—	64.038·54	1·032·98	65.071·52	3 61%	5·42%	—	50 680·36
	1905	97·89	73.695·95	—	73.793·84	4·10%	6·15%	—	50.684·99
Łupków-Cisna	1901	—	21.017·87	—	21.017 87	1·33%	2·00%	21.017 87	—
	1902	—	41.030·25	267·43	41.297·68	2·61%	3·93%	21·854·09	—
	1903	19.443·11	57.139·42	1.151·10	77.734·11	3·70%	5·57%	—	—
	1904	33·11	47.627·53	2.142 30	49.803·94	3·15%	4·74%	—	—
	1905	5403·94	48.062·83	1.194·12	54.657·89	3·46%	5·20%	—	—
Trzebinia-Skawce	1901	—	100.432·20	1.270·37	101.702·57	1·47%	2·36%	—	101.702·57
	1902	—	161.244·93	171·18	161.416·11	2·33%	3·74%	15.621·62	140 668·71
	1903	—	305.602·50	80.830 44	386.432·94	5·58%	8·97%	{36 580·10	140.660·52
	1904	—	376 962·81	—	376.962·81	5 42%	8·75%	{78.710·23	140.692·82
	1905	—	414.704·33	9.984·66	424.688·99	6·13%	9 86%	—	175.533 22
Chabówka-Zakopane	1901	—	109.984·62	—	109.984·62	1·88%	4 86%	—	96.097·47
	1902	12.120·12	143 635·72	—	155.755·84	2·68%	6·89%	—	97.786·53
	1903	5.132·29	125.376·38	819·03	131.327·70	2·26%	5·81%	—	95.499·90
	1904	1.036·24	132.621 49	1.839·90	135.497·63	2·33%	5 99%	—	97.226·53
	1905	493·18	139.901·22	1.282·76	141.677·16	2 44%	6·26%	—	96.906·53
Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	1901	—	54.869·23	—	54.869·23	0·59%	0·90%	54 869 23	—
	1902	—	52.168·82	484·42	52.653·24	0·57%	0·86%	52.168 82	484·42
	1903	—	78.089·58	316·98	78.406·56	0·85%	1·29%	78 089·58	—
	1904	—	13.490·10	—	13.490·10	0·14%	0·22%	13.490·10	—
	1905	—	197.552·76	8.060·19	205.612·95	2·24%	3 37%	132.385 65	73.227·30
Piła-Jaworzno	1901	—	—	88·66	88·66	—	—	88 66	—
	1902	—	401·57	—	401·57	0 02%	0·03%	401·57	—
	1903	—	24.860·32	—	24.860·32	1·30%	1·98%	21.205 54	—
	1904	—	56.117·60	1.504·91	57.622·51	3·01%	4·59%	—	39.683·29
	1905	—	90.362·60	6.759·69	97.122·29	4·26%	5·96%	—	55.649·62
Przeworsk Dynów[2]	1904 / 1905	—	13.022·35	—	13.022·35	0 29%	0·45%	—	4.065·06

wienie
kolei lokalnych

krajowej z 17. lipca 1893 Dz. u. kr. Nr. 42.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
nadwyżki dochodów										
Umorzenie akcyi pierwszeństwa	Oprocentowanie akcyi pierwszeństwa	Umorzenie akcyi zakładowych	Oprocentowanie akcyi zakładowych	Zwrot funduszowi krajowemu zaliczek z tytułu gwarancyi	Tantyema Rady zawiadowczej	Inne przeznaczenie (odsetki i t. p.)	Wyposażenie funduszu rezerwowego	Przeniesienie na rachunek roku następnego	Z końcem roku niepokryty niedobór eksploatacyjny	**Uwaga**
k	o	r	o	n	y					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	11.090·00	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	14 293·27	97·89	—	
—	—	—	12.000·—	—	—	339·00	10.000.00	769·85	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.854·09	
—	—	—	—	—	—	—	—	19.443·11	—	
44.400	33.300	—	—	—	—	—	—	34·11	—	
44.400	—	—	—	—	—	—	—	5.403·94	—	
44.400	—	—	—	—	—	—	1.093·14	9.164·75	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	5.125·78	—	—	
—	36.000	—	67.200	—	—	—	27.262·09	—	—	
—	36.000	—	79.552	45.630·22	—	71.798·34	3.289·43	—	—	
—	72.000	—	159.104	4.369·78	5.600	—	4.983·12	3.098·87	—	
—	—	—	—	—	—	1.767·03	—	12.120·12	—	
—	37.600·00	—	—	—	—	14.364·94	872 08	5.132·29	—	
—	34.075 00	—	—	—	—	—	716·56	1.036·24	—	
—	37.012·50	—	—	—	—	—	765·42	493·18	—	
—	37.600·00	—	—	—	—	—	7.000·—	170 63	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	276.134·15	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	223.965·33	
—	—	—	—	—	—	316·93	—	—	145.875·75	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	132.385·65	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.781·79	
—	—	—	—	—	—	825·32	—	—	21.205·54	
—	—	—	—	—	—	3.654·78	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	17.939·22	—	—	—	
—	—	—	—	8.163·94	—	28.374·82	—	4.933·91	—	
—	—	—	—	—	—	8.957·29	—	—	—	

[1]) Rubryka dochodów „Inne dochody“ zawiera wyłącznie czynne odsetki od funduszów Towarzystw.

[2]) Rubryka wydatków „Inne przeznaczenie“ mieści w sobie odsetki bierne, przyczem się zaznacza, że czysty zysk kolei Trzebinia-Skawce za r. 1904. i kolei Piła - Jaworzno za r. 1904 i za r. 1905 użyto na zwrot funduszowi budowy za zaliczkowo poniesione procenta od zaliczek z funduszu krajowego na tymczasowe pokrycie zwiększonych kosztów budowy.

[3]) Ruch otwarto 6/9 1904.

II. Koleje lokalne w budowie.

5. Kolej lokalna Tarnów-Szczucin.

Budowę kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina powierzył Wydział krajowy przedsiębiorstwu budowy „Szymberski i Brejter“ za ryczałtowem wynagrodzeniem 1.398.000 koron. Dostawę wagonów powierzono sanockiej fabryce, lokomotyw dostarczyło towarzystwo akcyjne „E. Kraus i Sp.“ w Lincu. Szyny i części żelazne zamówiono w śląskich i morawskich fabrykach. Mosty żelazne w fabryce Zieleniewskiego.

Po stwierdzeniu dobrego stanu nowo wybudowanej linii otwarcie ruchu publicznego nastąpiło 15. października 1906.

Prowadzenie ruchu objął c. k. Zarząd kolei państwowych za zwrotem rzeczywistych kosztów.

6. Kolej lokalna Tarnopol-Zbaraż.

Budowę kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż gwarantowanej przez państwo a subwencyonowanej przez kraj, przeprowadził c. k. rząd. Ruch na tej kolei otwarto 25. listopada 1906.

7. Kolej lokalna Lwów-Podhajce.

Na posiedzeniu z 13. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następującą rezolucyę do c. k. rządu:

„Wzywa się c. k. rząd, aby jak najrychlej rozpoczął budowę kolei lokalnej Lwów-Brzeżany-Podhajce“.

Rezolucyę tę udzielono panu c. k. Namiestnikowi do dalszego użytku.

Budowę tej kolei jako gwarantowanej przez państwo objął c. k. rząd, który po dwukrotnem rozpisywaniu rozprawy ofertowej oddał w miesiącu wrześniu 1906 pojedyńczymi losami przeprowadzenie jej w przedsiębiorstwo, o czem jednak Wydział krajowy dotychczas urzędowo nie jest uwiadomiony.

III. Projektowane koleje lokalne.

8. Ogólne uwagi.

Na posiedzeniu z 20. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następujące rezolucye:

„1. Wobec niedostatecznego jeszcze rozwoju sieci kolejowej w Galicyi, co występuje na jaw w fakcie, iż wiele powiatów nie korzysta dotychczas wcale z dobrodziejstwa tego środka komunikacyjnego — Sejm wzywa c. k. rząd, by to zaniedbanie kraju usunął w jak najkrótszym czasie 1) przez budowanie ważniejszych linii kolejowych jako kolei głównych kosztem państwa, 2) przez wydatniejszą pomoc finansową przy budowie kolei lokalnych przez kraj podjąć się mającej“.

„2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by po wysłuchaniu opinii krajowej Rady kolejowej przedłożył Sejmowi w sprawie dalszego systematycznego popierania budowy kolei lokalnych odpowiednie wnioski. Przed ułożeniem programu należy przeprowadzić studya, czy i o ile nie dałoby się w kraju wprowadzić typu kolei o bardziej ekonomicznym sposobie budowy oraz prostszej, a więc tańszej eksploatacyi“.

Pierwsza rezolucya udzielona została c. k. rządowi w drodze urzędowej do wiadomości: służyć będzie również Wydziałowi krajowemu za wskazówkę przy rokowaniach z c. k. rządem o poparcie przez państwo linii kolejowych nowo projektowanych.

Drugą z przytoczonych rezolucyi wzywa Wysoki Sejm Wydział krajowy, by przeprowadził studya co do wprowadzenia typu kolei o bardziej ekonomicznym sposobie budowy i tańszej eksploatacyi i by następnie

przedstawił wnioski co do dalszego systematycznego popierania budowy kolei lokalnych w kraju.

Przy wzroście sieci kolei pierwszorzędnych i drugorzędnych co raz bardziej staje się aktualną budowa kolei trzeciorzędnych gospodarczych.

Typu tych kolei gospodarczych najniższego rzędu nie stworzono dotychczas w Austryi, a ustawa z 31. grudnia 1894 Dz. p. p. Nr. 2 z roku 1895 o kolejach niższego rzędu nie odróżnia wcale tego typu, pod mianem bowiem kolei trzeciorzędnych (Kleinbahnen-Tertierbahnen) rozumie koleje miastowe, podmiejskie (tramwaje).

Studya biura kolejowego w tym względzie ograniczyły się dotychczas do zbierania dat dotyczących kolei gospodarczych, znajdujących się na Węgrzech i w Niemczech i do śledzenia postępu technicznego w tym względzie przez studyowanie dzieł i artykuł w pism fachowo-kolejowych. Dalsze studya będą musiały być przeprowadzone przez oglądnięcie niektórych typowych kolei gospodarczych na miejscu, co Wydział krajowy w r. 1907 będzie w możności zarządzić.

9. Program budowy z roku 1901.

Z uznanych przez Wysoki Sejm uchwalą z 4. lipca 1901 projektowanych kolei lokalnych za użyteczne i potrzebne ze względu na ogólne interesa kraju dotychczas nie podjęto budowy:

a) kolei z Nowego wzgl. Starego Sącza do Szczawnicy.
b) kolei z Borysławia do Stebnika i
c) kolei z Podgórza na Myślenice do Lubnia.

10. Kolej z N. względnie St. Sącza do Szczawnicy.

Zrealizowanie projektu budowy kolei lokalnej z Nowego wzgl. Starego Sącza do Szczawnicy natrafiło na trudności, które musiały wstrzymać jej poparcie.

W szczególności okazało się, że niemożliwem jest obecnie zebrać udziałów interesentów miejscowych w takiej wysokości, by sfinansowanie tego przedsiębiorstwa kolejowego było do przeprowadzenia; w najlepszym bowiem razie dosięgną te udziały 0·68% kosztów budowy toru normalnego, względnie 7·75% kosztów toru wąskiego.

Przy tak niskim udziale interesentów nie jest wskazanem wobec braku widoków na pomyślny skutek starać się o subwencyę państwową w tej wysokości, by ten udział interesentów uzupełniła do połowy kapitału zakładowego. Uchwalą zaś z 4. lipca 1901 (ustęp II) zawarunkował Wysoki Sejm udzielenie gwarancyi dochodu kolei Sącz-Szczawnica od tego, by połowa imiennego kapitału zakładowego dostarczona była przez państwo i miejscowych interesentów.

Wydział krajowy obecnie nie może doradzać Wysokiemu Sejmowi podwyższenia tej gwarancyi kraju a to ze względu na okoliczność, że w tym wypadku ofiara funduszu krajowego przewyższałaby znacznie korzyści, jakieby kolej sama mogła przynieść krajowi i okolicy. Jeżeliby bowiem pożyczka pierwszeństwa miała dosięgnąć wysokości dwóch trzecich kapitału zakładowego t. j. kwoty około 3,400.000 koron przy torze normalnym, a 3,000.000 koron przy torze wąskim, roczna rata oprocentowania i umorzenia gwarantowana przez kraj wyniosłaby około 150.000 K względnie 130.000 K. Na pokrycie zaś tych rat rocznych służyćby miała wedle obliczenia rentowności nadwyżka eksploatacyjna w kwocie 30.000 K przy torze normalnym, a 26.000 K przy torze wąskim, — bez widoków na polepszenie, gdyż po wyeksploatowaniu lasów w obszarze ciążenia dochody raczej musiałyby się zmniejszać.

11. Kolej z Borysławia do Stebnika.

Za podstawę projektowanego kolejowego połączenia zdrojowiska w Truskawcu i salin w Stebniku z siecią kolejową miał służyć projekt przedwstępny, który w r. 1895 był komisyonowany i który uzyskał zatwierdzenie rządowe po myśli reskryptu c. k. Ministerstwa handlu z 19. marca 1895 L. 5839/L. B. A. Trasa tego projektu miała być przedłużeniem odnogi kolei państwowej Drohobycz-Borysław. Stosunki miejscowe zmieniły się jednak w międzyczasie, tak że urzeczywistnienie budowy kolei Borysław-Truskawiec-Stebnik według powyższego projektu należy uważać za wykluczone; albowiem wzdłuż pierwszych pięciu kilometrów projektowanej trasy w Wolance i Tustanowicach powstały kopalnie nafty, których eksploatacye znajdują się obecnie w rozkwicie największym. — Okoliczność ta spowodowała Wydział krajowy zarządzić studya na miejscu, na podstawie których przyszedł do przekonania, że trasa przy wyjściu ze stacyi w Borysławiu i na długości 5 kilometrów, w Tustanowicach musiałaby być przełożoną. Równocześnie studya te wykazały, że nie stoją na przeszkodzie trudności terenowe w prowadzeniu linii ze stacyi kolejowej w Drohobyczu lub przystanku odnogi Borysławskiej Drohobycz-Truskawiec. Trasy te ostatnie wydają się być nawet korzystniejsze.

Obecnie Wydział krajowy przeprowadza studya porównawcze dla tych dwóch tras celem wyboru jednej z nich i zestawienia kosztorysu budowy.

12. Kolej lokalna Podgórze-Myślenice-Lubień

Projektowana przez starającego się o koncesyę Kazimierza księcia Lubomirskiego wąskotorowa, kolej lokalna z Podgórza na Wieliczkę i Myślenice do Lubnia, natrafiła w urzeczywistnieniu swem na tę trudność, że c. k. Ministerstwo kolei żelaznych nie zgodziło się ze względów konkurencyjnych na prowadzenie trasy między Podgórzem a Wieliczką wzdłuż toru kolei państwowej Podgórze-Bierzanów-Wieliczka. Przez to stanowisko rządu osłabioną została znacznie możliwość rentowności projektowanej wąskotorowej kolei Podgórze-Myślenice-Lubień.

Wydział krajowy uznając jednak potrzebę stworzenia połączenia kolejowego w powiecie Myślenickim i uważając, że kolej o torze normalnym w danym wypadku o wiele większe może oddać okolicy i krajowi usługi, niż kolej o wąskim torze, ma zamiar wobec powyższych trudności a nadto wobec trudności w sfinansowaniu projektu wąskotorowej linii Podgórze-Myślenice-Lubień, wziąć pod rozwagę projekt budowy kolei normalnotorowej ze stacyi kolei państwowej Swoszowice do Myśleniec z ewentualnem przedłużeniem do stacyi kolei transwersalnej Mszana dolna.

Za normalnym torem przemawia nadto i ta okoliczność, że c. k. rząd sprzeciwił się zasadniczo łączeniu torem wąskim dwóch stacyi sieci kolei państwowych.

Celem bliższego zbadania projektu tej normalnotorowej kolei Wydział krajowy przeprowadził już techniczne studyum tej linii w części ze Swoszowic do Myśleniec i przyszedł do przekonania, że ze względu na koszta budowy jest możliwe jej zrealizowanie. Wydział krajowy zamierza następnie uzupełnić te studya studyami dla dalszej części z Myślenic na Lubień do Mszany dolnej. W ten sposób zyska się materyał potrzebny dla rokowań z c. k. rządem w sprawie sfinansowania tej kolei lokalnej jako normalnotorowej.

Normalnotorowa kolej ze Swoszowic na Myślenice, Lubień do Mszany dolnej w połączeniu z koleją transwersalną stanowić będzie znaczne skrócenie drogi dotychczasowej między Krakowem a stacyami kolei transwersalnej i podkarpackiemi miejscowościami kąpielowemi.

Gdy jednak kolej ta pomyślana jest jako czysto lokalna kolej, przeto nie będzie w ten sposób wybudowana, by mogła służyć dla ruchu osobowego w celu skrócenia czasu jazdy w relacyach między Krakowem a stacyami kolei transwersalnej; zadaniem jej jedynie będzie obsługa ruchu miejscowego tak osobowego jak i towarowego, jakoteż przewóz towarów transito tą krótszą linią.

13. Kolej lokalna Lwów-Stojanów.

Na posiedzeniu z 13. listopada 1905 powiął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„1) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem definitywne rokowania w sprawie budowy kolei ze Lwowa przez Kamionkę strumiłową do Stojanowa jako kolei państwowej.

2) Na wypadek, gdyby c. k. Rząd nie był skłonnym podjąć się budowy tej kolei jako państwowej, Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania celem wyjednania wydatnej subwencyi w akcyach zakładowych na budowę tej kolei jako lokalnej, tudzież z interesowanymi powiatami, miastami i stronami prywatnemi co do ich udziału w kosztach budowy i przedstawił na najbliższej sesyi wnioski co do finansowego pokrycia tej kolei“.

O wykonaniu powyższych poleceń Wydział krajowy przedkłada odrębne sprawozdanie wraz z wnioskami mającymi na celu zapewnienie budowy tej kolei.

14. Kolej lokalna Złoczów-Sassów-Usznia.

W sprawie budowy projektowanej kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z 11. listopada 1905 następującą uchwałę:

„1) Kolej lokalną Złoczów-Sassów-Usznia uznaje się ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia imieniem kraju akcyi pierwszeństwa kolei lokalnej ze Złoczowa na Sassów do Uszni w sumie nieprzekraczającej kwoty 300.000 t. j. trzysta tysięcy koron przez wpłatę za nie w pełnej imiennej wartości z zasobów krajowego funduszu kolejowego a to pod warunkami:

a) że reszta kapitału budowy tej kolej lokalnej dostarczoną będzie przez uzyskanie zasobów pieniężnych na podstawie przyznać się mającej przez c. k. Rząd zwłoki w uiszczaniu należytości za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w kwocie 860.000 koron po myśli postanowień art. IX. ustawy z 31. grudnia 1894 Dz. ust. p. Nr. 2 z r. 1895 i przez objęcie akcyi zakładowych przez interesentów miejscowych;

b) że wpłata na akcye pierwszeństwa, które kraj obejmie, nastąpi wtenczas:

a) gdy interesenci miejscowi uiszczą wpłatę na akcye zakładowe,
b) gdy zrealizowana zostanie pożyczka pierwszeństwa zaciągnięta na podstawie przyrzeczonej przez Rząd zwłoki w uiszczaniu należytości za prowadzenie ruchu;

c) że warunki koncesyjne i postanowienia statutu przyszłego Towarzystwa akcyjnego ułożone będą w porozumieniu i przy współudziale Wydziału krajowego;

d) że Wydziałowi krajowemu będzie zapewniony odpowiedni udział w zarządzie Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia;

e) że budowa tej kolei, jakoteż dostawy dla niej i t. p. będą rozdane o ile możności w porozumieniu z Wydziałem krajowym i o ile możności z uwzględnieniem sił i dostawców krajowych, a w szczególności budowa kolei rozdaną będzie na zasadzie ograniczonego lub publicznego zaproszenia do złożenia ofert".

Uchwałę tę udzielił Wydział krajowy ck. Ministerstwu kolejowemu i starającemu się o koncesyę do wiadomości, kt ry zarządził wypracowanie projektu szczegółowego według wskazówek otrzymanych z Wydziału krajowego, z terminem wykończenia w jesieni 1906 roku.

15. Kolej lokalna Kołomyja-Kosów-Kuty.

Uchwałą z 20. listopada 1905 polecił wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, „*by na podstawie przeprowadzonych studyów technicznych i komercyalnych rozpoczął rokowania z c. k. rządem, interesentami, ewentualnie także z Wydziałem krajowym bukowińskim w sprawie budowy kolei lokalnej z Kołomyi do Kosowa i Kut, oraz przedłożył o wyniku tych rokowań sprawozdanie Sejmowi*".

Wydział krajowy przeprowadził w zupełności studya techniczne dla tej linii kolejowej. Studya te wykazały, że kolej ta byłaby o wybitnym charakterze górskim, trasa jej przekracza 2 działy wód, a z nich jeden tunelem o długości około 600 metrów. Wobec znacznych kosztów budowy nie można spodziewać się, by projekt ten mógł być urzeczywistniony w najbliższej przyszłości.

16. Kolej lokalna z Muszyny do Krynicy.

Na posiedzeniu z 21. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„*a) Projektowaną linię kolejową z Muszyny do Krynicy uznaje się za pożyteczną i potrzebną;*

b) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby projektowaną kolej zbadał pod względem technicznym i rentowności, jakoteż kosztów budowy i przeprowadził rokowania z interesowanemi stronami i c. k. Rządem, czy i o ile do kosztów budowy by się przyczynili i stosownie do wyników tych badań poczynił ewentualne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej".

Linia krótka, niespełna 11 kilometrów licząca, której nominalne koszta budowy wynosiłyby 1,400.000 koron.

Do rozwoju największego galicyjskiego zdrojowiska istotnie potrzebna i dlatego w ogólnym interesie kraju pożądana.

Dla Państwa, jako administratora Zakładu zdrojowego w Krynicy i okolicznych dóbr funduszu religijnego bezprzecznie pożyteczna.

Rentowność tej kolei lokalnej obliczona na podstawie istniejącego już w jej obszarze ciążenia obrotu osobowego i towarowego — a więc bez względu na naturalny przyrost transportów po otwarciu udoskonalonego środka komunikacyi — wystarczyłaby na pełne oprocentowanie i amortyzacyę około 50% nominalnego kapitału zakładowego.

Projekt wstępny wypracowany za staraniem śp. Gwalberta Ziembickiego przedłożyło konsorcyum ubiegające się o koncesyę dla tej kolei c. k. Ministerstwu kolejowemu w jesieni b. r. Dnia 22. listopada 1906 odbyła się rewizya trasy wraz z komisyą stacyjną dla tego projektu. Wydział krajowy wziął udział w tej komisyi i po przeprowadzeniu studyów pod względem technicznym i kosztów budowy podjął rokowania z c. k. Rządem co do zrealizowania niniejszego projektu.

Konsorcyum starające się o koncesyę zbiera subskrypcye na udziały miejscowych interesentów w akcyjnym kapitale zakładowym.

17. Kolej lokalna do Brzozowa.

Uchwałą z 19. października 1905 i 20. listopada 1905 odstąpił Wysoki Sejm petycyę gminy miasta Brzozowa, względnie Wydziału powiatowego w Sanoku w sprawie budowy kolei lokalnej z Przemyśla lub ze Sanoka do Brzozowa do zbadania i zdania sprawy.

Powiat Brzozowski w swej części wschodniej (dolina Sanu) i południowej (Sanockie Podole) posiada żyzną glebę i bardzo rozwiniętą hodowlę bydła.

W północnej części powiatu znajdują się jeszcze dobrze utrzymane lasy — a rozwijający się dopiero w całym powiecie przemysł naftowy rokuje piękne nadzieje.

Brak komunikacyi kolejowej (tylko drobna część powiatu korzysta z wąskotorowej kolei Przeworsk-Dynów), przeszkadza jednak w racyonalnem wyzyskaniu tych naturalnych warunków dobrobytu, utrudnia niezmiernie handel i hamuje rozwój powiatowego miasta Brzozowa.

Dlatego połączenie kolejowe Brzozowa z istniejącą już kolejową siecią jest dla powiatu kwestyą żywotną pierwszorzędnej wagi a w dalszych konsekwencyach rzeczą dla kraju użyteczną i potrzebną.

Najkrótsze a więc przypuszczalnie najtańsze połączenie Brzozowa byłoby ze stacyą Rymanów kolei transwersalnej.

Dla zaspokojenia urzędowych, kulturalnych, handlowych i towarzyskich potrzeb nadawałoby się jednak raczej połączenie Brzozowa z miastem obwodowem Sanokiem.

Wreszcie możnaby także przedłużyć wąskotorową kolej lokalną Przeworsk-Dynów do Brzozowa, jednak tym sposobem nie zaspokoiłoby się wszystkich potrzeb i życzeń okolicy.

Biorąc jednak pod uwagę nie tylko warunki chwili bieżącej lecz pożądany w przyszłości całokształt kolejowej sieci galicyjskiej, wszelkim wymogom odpowiadałaby najlepiej linia kolejowa poprowadzona z Sanoka przez Brzozów-Domaradz do Strzyżowa.

Co się tyczy rentowności, zauważyć należy, że nie przesądzając wcale szans na przyszłość a tylko po obecnym ruchu sądząc — każda kolej ślepa kończąca się w Brzozowie — walczyć by musiała z niedoborem.

Gdyby się tylko całość krajowego funduszu kolejowego miało na względzie, to ze wszystkich linii ślepych najmniej obciążyłaby ten fundusz linia Dynów-Brzozów, bo przez akwizycyę nowych transport w dla kolei Przeworsk-Dynów znalazłaby się pewna rekompensata za niedobór części linii od Dynowa do Brzozowa.

Znacznie korzystniej przedstawiają się widoki rentowności dla kolei lokalnej łączącej dwie linie państwowej sieci kolejowej, tembardziej jeżeli takie nowe połączenie skraca rutę kolejową w kierunku handlowym, t. j. ze wschodu na zachód.

Dlatego bezsprzecznie najrentowniejszą byłaby kolej lokalna z Sanoka przez Brzozów do Stryżowa, bo przewoziłaby nie tylko transporty własne — ale i obrót transitowy z kolei transwersalnej na kolej Karola Ludwika i odwrotnie.

Gdyby więc nie istniał dotąd żaden pokrewny projekt kolejowy, to bezwątpienia zalecałoby się wybudowanie tej ostatniej trasy względnie w miarę rozporządzalnych funduszów pierwszej jej części t. j. linii Sanok-Brzozów.

Taki pokrewny a bardzo poważnie traktowany projekt istnieje już jednak i aczkolwiek stracił chwilowo na aktualności — niemniej tak jest pożądanym w ogólnym interesie państwa, że nie ma powodu wątpić, iż

wcześniej lub później w drodze państwowej akcyi kolejowej przyjdzie do skutku.

Jest to projekt kolei żelaznej w dolinie Sanu z Przemyśla przez Dubiecko-Dynów-Krzemienną do Sanoka (patrz punkt 19. niniejszego sprawozdania).

Z chwilą, w której ten projekt zostanie zrealizowany — połączenie Brzozowa ze Sanokiem da się łatwo i małym kosztem uskutecznić krótką linią „Brzozów-Krzemienna“ (stacya projektowanej kolei żelaznej Przemyśl-Sanok); a osobna linia Sanok-Brzozów okazałaby się nietylko zbyteczną, ale co więcej dla rentowności obu konkurujących w tym razie bo za blisko siebie położonych linii kolejowych szkodliwą.

Sprawa kolei lokalnej do Brzozowa przedstawia się więc na razie w ten sposób, że ustalonej opinii o najodpowiedniejszej trasie tak długo wydać nie można, dopóki nie zapadnie decyzya o samoistnym projekcie kolei żelaznej z Przemyśla do Sanoka.

Szczegółowe sprawozdanie komercyalne i obliczenia rentowności stanowią osobny elaborat złożony do dyspozycyi w krajowem Biurze kolejowem.

18. Kolej lokalna dla powiatu Kolbuszowskiego.

Wniosek p. Tyszkiewicza w sprawie budowy kolei lokalnej z Rzeszowa do Tarnobrzegu odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z 20. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania. Najdalej na północ wysuniętą część kraju, obejmująca powiaty polityczne Mielecki, Tarnobrzeski, Niżański i Kolbuszowski oraz powiat sądowy Leżajski — jest pod względem komunikacyi kolejowej bardzo nierównomiernie uposażoną. Dwie linie kolejowe a to linia Dębica-Rozwadów z odgałęzieniem Tarnobrzeg - Nadbrzezie i linia Przeworsk-Rozwadów, przecinają wprawdzie tę przestrzeń na długości 185 kilometrów, jednakże biegną one wzdłuż jej granic — pozostawiając na uboczu wielki obszar środkowy. Wąski pas graniczny, który leży poza temi liniami kolejowemi, nie wiele z drogi żelaznej korzysta, bo dzielą go od niej rzeki Wisłoka i San; obszar zaś wewnątrz owych linii kolejowych leżący, jest tak rozległy, że po większej części uchyla się atrakcyi drogi żelaznej.

Tak więc wymienione linie kolejowe i pod względem ekonomicznym i ze względu na rentowność — niefortunnie są poprowadzone, tem bardziej że trzymając się brzegu spławnych rzek, narażone są na konkurencyę, której sprostać nie mogą.

Sieć kolejowa tej części kraju wymaga więc uzupełnienia.

Przy komercyalnej trasie linii kolejowych, które mogą przerzynać powiat kolbuszowski a z tych lub owych względów zasługują na poparcie — uwzględniono następujące zasadnicze momenty:

Nowa linia kolejowa nie może być ślepą, lecz musi łączyć istniejące już dwie linie, inaczej jej wartość ekonomiczna i komercyalna byłaby nader podrzędną.

Jako linia łącząca — musi być nowa kolej normalnotorową.

Nowa kolej przechodzić musi przez miasto Kolbuszowę, jako siedzibę władz powiatowych.

Linia ta nie powinna ominąć miasteczka Majdan, które jest geograficznie centralnym punktem powiatu i obok którego znajdują się pokłady szutru kopalnego zaspakajające drogowe potrzeby wszystkich ościennych powiatów.

Wychodząc z powyższego założenia, przestudyowano komercyalnie następujące trzy linie:

1. Linia Tarnobrzeg-Majdan-Kolbuszowa-Głogów-Rzeszów. Ekonomiczne znaczenie tej linii leżałoby w połączeniu dwóch miast powiatowych i dwóch miasteczek z miastem obwodowem, w bezpośredniem połączeniu kolei transwersalnej a w dalszym ciągu Węgier z portem w Nadbrzeziu i w ułatwieniu wywozu siana z wielkich obszarów łąk i drzewa z dość znacznych lasów.

Ujemną stroną jest pominięcie wielkich i pięknych lasów w północno-wschodniej części powiatu kolbuszowskiego, względnie południowo-zachodniej powiatu Niżańskiego.

Linia ta byłaby najkrótszą więc najtańszą, lecz jej rentowność byłaby stosunkowo najmniejszą.

2. Linia Nisko-Bojanów-Majdan-Kolbuszowa-Głogów-Rzeszów łączyłaby, tak jak poprzednia dwa miasta powiatowe i dwa miasteczka z Rzeszowem, a oprócz tego obsługiwałaby większy obszar ciążenia, w którym znajdują się piękne lasy i dobrze prosperujące zakłady przemysłowe. Wskutek tego linia ta chociaż dłuższa, a więc kosztowniejsza od linii poprzedniej — miałaby lepszą od niej rentowność.

Natomiast niekorzystną stroną projektu jest to, że kierunek trasy (ze wschodu na zachód a potem znowu na południowy-wschód) nie odpowiada kierunkowi naszego handlu i że przez takie uzupełnienie kolejowej sieci nie stworzyłoby się pożądanego skrócenia ruty odnośnie do głównej linii Lwów-Kraków (z wyjątkiem Rzeszowa).

3. Linia Rozwadów-Bojanów-Majdan-Kolbuszowa-Ropczyce. Powyższa linia, omijając Rzeszów dla skrócenia odległości w kierunku na Zachód — nie tylko z własnego obszaru ciążenia, ale i z obszaru ciążenia północnej części szlaku Przeworsk-Rozwadów, miałaby charakter linii głównej, koregującej konfiguracyę istniejącej już kolejowej sieci. Zysk pośredni, byłby z tej kolei dla okolicy największy, bo koszta transportu właśnie przez tę linię byłyby najniższe. Ze względu zaś że kolej Rozwadów-Ropczyce oprócz własnego obrotu lokalnego miałaby jeszcze znaczny obrót transitowy—jej rentowność byłaby ze wszystkich możliwych w Kolbuszowskim powiecie kolei — stanowczo najwyższą.

Oprócz wymienionych już linii zasługuje jeszcze na uwagę kolej o tyle nie odpowiadająca założeniu komercyalnej trasy, że opuszcza zupełnie Majdan, a mianowicie:

4) Linia Mielec-Kolbuszowa-Sokołów-Leżajsk. O tej linii można powiedzieć tyle, że traktowana jako zamknięta w sobie całość — byłaby ekonomicznie najmniej pożyteczną a wcale nierentowną.

Natomiast jej znaczenie wzrosłoby w każdym kierunku, gdyby została przedłużoną z jednej strony przez Radomyśl do Dąbrowy, ewentualnie dalej jeszcze do Niepołomic a z drugiej strony do Lubaczowa.

Tego ostatniego projektu, jako za daleko idącego, komercyalnie nie studyowano.

Wydział krajowy mniema, że poparcie ze strony kraju otrzymać powinna ta linia, która oprócz najwyższego zysku ekonomicznego dla kol-

buszowskiego powiatu, przedstawia wskutek swej rentowności — dla lokacyi krajowego funduszu kolejowego największe bezpieczeństwo — a więc kolej lokalna „Rozwadów-Bojanów-Majdan-Kolbuszowa-Ropczyce".

Wydział krajowy oczekuje dyrektywy, która z powyższych projektowanych linii kolejowych ma być technicznie przestudyowaną.

Szczegółowe sprawozdanie komercyalne i obliczenie rentowności dla pierwszych trzech linii leży do dyspozycyi w krajowem biurze kolejowem.

19. Projekta zgłoszone do Wydziału krajowego: a) z Przemyśla do Sanoka.

Za pośrednictwem c. k. Ministerstwa kolei żelaznych zgłoszono w Wydziale krajowym projekt budowy k o l e i l o k a l n e j **z Przemyśla do Sanoka** z trzema trasami a) na Birczę, b) wzdłuż Sanu i c) z ominięciem Dubiecka i Dynowa na Iskań, Piątkowa-Jawornik ruski do Sanoka. Najwięcej odpowiadałaby z tych trzech tras ze względu na interesa krajowe linia doliną Sanu prowadzona. Na wypadek zrealizowania tego projektu należałoby przez odpowiedne zarządzenia sparaliżować względnie złagodzić konkurencyę tej linii Sanu dla gwarantowanej przez kraj wąskotorowej kolei lokalnej z Przeworska do Dynowa.

20. b) z Jarowa do Bobrówki.

Rada zawiadowcza kolei lokalnej Lwów (Kleparów)-Jaworów zamierza przedłużyć swą linię kolejową do kolei Jarosław-Sokal, a mianowicie do stacyi tej kolei Bobrówka. Przez to połączenie o długości 45·8 km skrócona będzie odległość przewozowa między Lwowem a Jarosławiem o 20 km. Rada zawiadowcza kolei lokalnej Lwów (Kleparów)-Jaworów spodziewa się znacznych dochodów na projektowanej linii, jakoteż zwiększenia ruchu na istniejącej już kolei lokalnej.

21. Pożyczki kolejowe:

IV. Krajowy fundusz kolejowy.

	Suma imienna pożyczki	Raty półroczne pożyczki i stemple od kwitów na te raty
	Koron	Koron
I. Pożyczki kraju na pokrycie subwencyi bezzwrotnych:		
a) na rzecz kolei Chodorów-Podwysokie. .	2,000.000	43.645·50
b) „ „ „ Przeworsk-Rozwadów . .	500.000	10.950·—
Suma I . . .	2,500.000	54.595·50
II. Pożyczki kolejowe gwarantowane przez kraj:		
c) na kolej Borki wielkie-Grzymałów. . .	1,200.000	26.158·50
d) „ „ Trzebinia-Skawce	3,320.000	72.616·78
e) „ „ Chabówka-Zakopane	2,260.000	49.362·38
f) „ „ Delatyn-Kołomyja-Stefanówka .	5,200.000	113.871·—
g) „ „ Pila-Jaworzno.	928.000	20.481·94
h) „ „ Przeworsk-Dynów	2,266.000	50.082·22
i) dodatkowa na kolej Trzebinia-Skawce .	720.000	16.032·70
k) dodatkowa na kolej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.	900.000	20.040·86
l) dodatkowa na kolej Piła-Jaworzno. . .	330.000	7.350·40
m) dodatkowa na kolej Przeworsk-Dynów .	698.000	15.544·33
n) na kolej Tarnów-Szczucin	2,000.000	44.608·29
Suma II . . .	19,822.000	436.149·40
III. Pożyczki kraju na pokrycie wpłat za objęte przez kraj:		
o) akcye pierwsz. kolei Łupków-Cisna . .	930.000	20.296·22
p) akcye zakł. kolei Kraków-Kocmyrzów w sumie imiennej 200.000 koron, tudzież akcye pierwsz. kolei Trzebinia-Skawce w sumie imiennej 266.000 koron i akcye pierwsz. kolei Łupków-Cisna w sumie imiennej 120.000 koron	600.000	13.176·—
Suma III. . .	1,530.000	33.472·22
IV. Pożyczki kraju na pokrycie wpłat na akcye objęte na podstawie gwarancyi ciał autonomicznych:		
r) kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka	1,574.800	34.444·44
s) kolei Lwów-Podhajce	830.000	17.962·26
Suma IV. . .	2,404.800	52.406·70
	26,256.800	576.623·82

22. Obciążenie kraj. funduszu kolejowego.

Z powyższych rat w rocznej sumie . . . 1,153.247·64 K

pokrywają kontraktowo gwarantujące ciała autonomiczne w sumie (jak wyżej suma IV) . . . . . 104.813·40 „

Reszta przeto w kwocie . . . . . 1,048.434·24 K

stanowi roczne obciążenie krajowego funduszu kolejowego na czas po koniec roku 1968.

23. Zasoby:

Stan zasobów krajowego funduszu kolejowego przedstawia się z 30. czerwca 1906, jak następuje:

1. w zaległych ratach interesentów*) . . . 37.113·76 K

2. w bieżących płynnych zaliczkach zwrotnych, udzielonych kolejom lokalnym . . . . . 113.044·84 „

3. zaliczone koszta wypracowania projektu wstępnego kolei lokalnej z Sącza do Szczawnicy wraz z narosłymi odsetkami . . . . . 11.379·41 „

4. zaliczone koszta wypracowania projektu kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa . . . . . 36.648·62 „

5. nieumorzona część 4% pożyczki udzielonej kolei lokalnej Piła-Jaworzno na budowę przedłużenia linii 338.121·97 „

6. w 4% obligacyach kolejowych Banku krajowego imiennie 22.000 K nabytych po kursie 97% . . . 21.340·— „

7. na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym . . . . . 3,524.801·15 „

Nadto wpłynęły następujące kwoty po 30. czerwca 1906, z dochodów kolejowych za r. 1905.:

8. 8% dywidenda od akcyi pierwszeństwa kolei Trzebinia-Skawce . . . . . 21.280·— „

9. zwrot reszty zaliczek gwarancyjnych udzielonych kolei Trzebinia-Skawce . . . . . 4.369·78 „

10. wpłata za wylosowane akcye pierwszeństwa kolei Łupków-Cisna . . . . . 42.800·— „

łącznie . . . . 4,150.899·53 K

Na podstawie upoważnienia Wysokiego Sejmu sfinansował Wydział krajowy gwarancye interesowanych ciał autonomicznych, wpłacając ze zasobów krajowego funduszu kolejowego na akcye zakładowe kolei lokalnej:

a) Chabówka-Zakopane . . . . . 370.000·— K

b) Przeworsk-Dynów . . . . . 195.800·— „

c) Tarnów-Szczucin . . . . . 392.800·— „

Kwoty te stanowią activum funduszu kolejowego. Gwarantujące ciała autonomiczne spłacają i oprocentowują powyższe kwoty w półrocznych ratach, które wpływają do krajowego funduszu kolejowego.

---

*) Raty gwarantujących interesentów płatne są każdego 30. czerwca i 31. grudnia i tem się tłumaczy chwilowa wysokość zaległości.

24. Stan rozporządzalny kr. funduszu kolejowego: a) w gotowce

Z powyżej wykazanych zasobów krajowego funduszu kolejowego . . . . . 4,150.899·53 K

wskutek swej lokacyi są uwięzione i nie do rozporządzenia następujące sumy:

1. zaliczone koszta wypracowania projektu wstępnego kolei lokalnej z Sącza do Szczawnicy wraz z narosłymi procentami	11.379·41 K	
2. nie umorzona część 4%-wej pożyczki udzielonej kolei Pila-Jaworzno .	338.121·97 „	
3. rezerwa stała	1,000.000·— „	
4. uchwalone przez. Wys. Sejm subwencye krajowe na kolej lokalną Lwów-		
Podhajce w resztującej kwocie . .	1,400.000·— „	
Tarnopol-Zbaraż w resztującej kwocie .	200.000·— „	
Złoczów-Sassów	300.000·— „	3,249.501·38 K

Pozostaje rozporządzalna gotówka okrągło . . . 900.000·— K

25. b) w rocznej rencie:

Nominalne roczne obciążenie kraj. funduszu kolejowego wynosi . . . . . 1,048.434·24 K

Zwolnienia oznaczone uchwałą Wysokiego Sejmu z 13. października 1903 . . . . . 300.000·— „

przeto pozostaje rocznie . . . . . 748.434·24 „
do pokrycia z funduszu kolejowego.

Na pokrycie tego rocznego obciążenia służą dochody kraj. funduszu kolejowego:

a) roczna dotacya do końca roku 1968 z funduszu krajowego	750.000·— K	
b) 3% od stałej rezerwy funduszu kolejowego	30.000·— „	780.000·— K

pozostaje przeto roczna renta do końca r. 1968 . . 31.565·76 K
czyli w kapitale imiennym okrągło koron 700.000.

Jak w punkcie 23. niniejszego sprawozdania zaznaczono, ulokowano ze zasobów krajowego funduszu kolejowego kwotę 958.600 koron w gwarantowanych przez ciała autonomiczne akcyach kolei lokalnych Chabówka-Zakopane, Przeworsk-Dynów i Tarnów-Szczucin. Ciała te autonomiczne opłacają względnie gwarantują po myśli umów zawartych z Wydziałem krajowym od chwili w tych umowach przewidzianej na przeciąg 75. lat rentę roczną na oprocentowanie po 4 od sta i umorzenie w ciągu tego czasu powyższej sumy kapitałowej. Na tej podstawie możliwe jest każdej chwili uwolnienie tej kwoty przez zaciągnięcie pożyczki, względnie możliwem jest użycie tego gwarantowanego dochodu funduszu kolejowego za podstawę do objęcia przez kraj gwarancyi dla nowoprojektowanych kolei lokalnych w wysokości odpowiadającej 4%-wym odsetkom od kapitału powyższego 958.600 koron.

26. Zwolnienia i dochody z odsetek.

Wobec rezultatów eksploatacyjnych przez kraj gwarantowanych kolei lokalnych pokryto w r. 1905 z ich dochodów raty pożyczek w kwocie 469.830 K 92 h., tak że kraj uiścił z tytułu zobowiązań objętych przez krajowy fundusz kolejowy kwotę 578.603·32 koron tj. 55% nominalnego obciążenia 1,048.434 K 24 h. (patrz ustęp IV. punkt 22. niniejszego sprawozdania).

Jakkolwiek faktyczne roczne zwolnienia przekroczyły za r. 1905 znacznie kwotę zwolnień ustalonych uchwałą Wysokiego Sejmu z 13. października 1903, bo o kwotę okrągło 170.000 koron, to przecież Wydział krajowy nie uważa jeszcze w tej chwili za stosowne wyciągnąć konsekwencyę z tej okoliczności w tym kierunku, by już dziś ustalić zwolnienie krajowego funduszu kolejowego w wyższej rocznej kwocie. Albowiem z jednej strony nie ustalone dotychczas stosunki na kolejach lokalnych Delatyn-Kolomyja Stefanówka i Przeworsk-Dynów nie dają w tej chwili dostatecznie pewnej podstawy do preliminowania stałych czystych dochodów tych kolei: w szczególności kolej Przeworsk-Dynów nie wyszła dotychczas z pierwszego okresu ukształtowania się na niej stosunków ruchowych tak dalece, że nie ma jeszcze pewnych widoków na stałe coroczne nadwyżki eksploatacyjne. Z drugiej zaś strony upaństwowienie kolei północnej Cesarza Ferdynanda może wpłynąć na stosunki eksploatacyjne kolei lokalnych Trzebinia Skawce i Piła-Jaworzno, a obecnie ewentualne finansowe znaczenie wpływu tego nie da się określić.

Dochód z odsetek od zasobów funduszu kolejowego złożonych w Banku krajowym za r. 1905 przyniósł kwotę 103.937 K 83 h.: w zestawieniu dochodów tego funduszu dla obliczenia stanu rozporządzalnego w rocznej rencie przewiduje Wydział krajowy dochód z odsetek tylko od rezerwy stałej w kwocie 1,000.000 koron, gdyż odsetki od reszty zasobów są dochodem czasowym nie stałym, o ile subwencye kraju, uchwalone przez Wysoki Sejm na koleje lokalne, wypłacić się mające w gotówce nie zostały jeszcze zrealizowane i o ile kwoty na te subwencye przeznaczone złożone są na 3% rachunku w Banku krajowym.

Nadwyżki dochodów funduszu kolejowego, pochodzące ze zwiększonych zwolnień i odsetek wpływają do zasobów krajowego funduszu kolejowego i zwiększają corocznie stan gotówki, z przeznaczeniem użycia jej na dalsze subwencyonowanie budowy kolei lokalnych w kraju.

V. Kolej lokalna Tłumacz-Pałahicze-Tłumacz miasto.

Rezolucyą z 20. listopada 1905 Wysoki Sejm wezwał *„ponownie c. k. Rząd, aby zmusił akcyjne Towarzystwo chropińskie, jako koncesyonaryusza kolei lokalnej Tłumacz Pałahicze-Tłumacz miasto do bezzwłocznego dopełnienia warunków koncesyi i otwarcia regularnego publicznego ruchu na tej kolei“*.

Dokumentem koncesyjnym z 21. października 1892 Dz. u. p. Nr. 198 udzielona została firmie „Cukrownia w Tłumaczu, Gumiński, Volter i Spółka“ koncesya na budowę i eksploatacyę kolei lokalnej ze stacyi Tłumacz-Pałahicze kolei państwowej Stanisławów-Husiatyn do miasta Tłumacz z obowiązkiem utrzymywania na razie publicznego ruchu towarowego. Na żądanie c. k. Administracyi państwowej obowiązany jest według tej koncesyi koncesyonaryusz zaprowadzić ruch osobowy, tylko na ten wypadek, jeżeli strony interesowane zapewnią na pokrycie kosztów spowodowanych przez to udziały w gotówce lub w formie gwarancyi dochodów.

Koncesyonaryusz nie uczynił nigdy zadość swemu obowiązkowi prowadzenia publicznego ruchu towarowego, a po przejściu własności tej odnogi kolejowej i fabryki na własność Towarzystwa chropińskiego dla fabrykacyi cukru i po zamknięciu fabryki cukru w Tłumaczu zastanowiono w ogóle ruch na kolei Tłumacz-Pałahicze — Tłumacz-miasto. Dotychczasowe odnoszenie się Wydziału krajowego do c. k. rządu, aby zmusił akcyjne Towarzystwo chropińskie, jako obecnego koncesyonaryusza do dopełnienia warunków koncesyi i otwarcia regularnego publicznego ruchu towarowego na tej kolei, nie odniosły dotąd rezultatu pomyślnego.

Jak w zeszłorocznem naszem sprawozdaniu do Wysokiego Sejmu zaznaczyliśmy, c. k. Ministerstwo kolejowe urzędowo Wydział krajowy pismem z 7. lutego 1905 L. 58.799/1 uwiadomiło, że w obec inwestycyi potrzebnych dla podjęcia publicznego ruchu towarowego, podjęcie tego ruchu najwcześniej w późnej jesieni 1905 r. będzie mogło nastąpić. Tymczasem do dnia dzisiejszego wstrzymało c. k. Ministerstwo kolejowe udzielenie c. k. Dyrekcyi kolei państwowych w Stanisławowie kredytów potrzebnych na te inwestycye w stacyi Tłumacz-miasto pod pozorem, że akcyjne Towarzystwo chropińskie weszło w pertraktacye z Wydziałem krajowym o sprzedaż krajowi tej odnogi kolejowej. Jakkolwiek odmowne stanowisko Wydziału krajowego w tej sprawie pismem z 11. sierpnia 1905 L. 56902 zakomunikowane zostało ministerstwu, to przecież sprawa dotychczas nic nie postąpiła.

Uchwałą z 28. listopada 1890 r. Wysoki Sejm udzielił subwencyę krajową na budowę linii kolejowej w mowie będącej w 15 ratach rocznych po 4000 koron na tej podstawie, że budowa i eksploatacya tej kolei jest w interesie kraju, a w szczególności ze względu na otwarcie i eksploatacyę cukrowarni w Tłumaczu.

Powyższe raty subwencyjne miały być płatne począwszy od roku rozpoczęcia ruchu na tej odnodze, nie mniej ruchu w fabryce cukru Tłumackiej.

Gdy więc fabrykę cukru w Tłumaczu zwinięto, a w następstwie tego ruch na tej odnodze kolejowej zamknięto, przeto Wydział krajowy zmuszony był wstrzymać wypłatę resztujących dwu ostatnich rat subwencyjnych aż do czasu ponownego puszczenia w ruch fabryki cukru w Tłumaczu względnie do chwili otwarcia ruchu publicznego na kolei Tłumacz-Pałahicze — Tłumacz-miasto.

Powołana na wstępie niniejszego rozdziału rezolucya Wysokiego Sejmu została udzielona w drodze urzędowej c. k. Rządowi.

VI. Brak wagonów towarowych na galicyjskich liniach kolejowych.

Rezolucyą z 20. listopada r. 1905 wezwał Wysoki Sejm *„c. k. Rząd o dostarczenie większej ilości wagonów dyrekcyom kolei państwowych w Galicyi, a w szczególności liniom kolei lokalnych“*.

Rezolucyę powyższą udzielono c. k. Rządowi w drodze właściwej do wiadomości.

Według oświadczeń, złożonych przez rząd w parlamentarnej Komisyi kolejowej, c. k. Zarząd kolei państwowych poczynił zamówienia na rok 1907 na znaczną ilość wagonów towarowych.

Wydziału krajowego staraniem będzie uzyskać, by przez znaczniejsze przydzielenie tych nowych wagonów towarowych dla galicyjskich linii kolei państwowych, zapobiedz brakowi wagonów tak dotkliwie odczuwanemu. W tej mierze odniósł się już Wydział krajowy do Ministerstwa kolejowego, przedstawiając równocześnie, że brakowi wagonów nie zapobieże się przez skracanie czasu do ładowania i zładowania wagonów i podnoszenie należytości za przetrzymywanie wagonów. Zarządzenia w tym kierunku w ostatnich czasach zbyt często wydawane, są tylko wynikiem zapoznania stosunków na północno-wschodnich liniach kolei państwowych.

VII. Fundusz na studya przedwstępne projektów kolejowych.

Uchwałą z dnia 11. listopada 1904 Wysoki Sejm postanowił wstawiać corocznie w rubrykę wydatków budżetu krajowego na koleje lokalne kwotę 6000 koron, celem umożliwienia przeprowadzania przedwstępnych studyów projektów kolejowych pod względem technicznym i komercyalnym. Kwota ta okazuje się wobec doświadczenia z lat poprzednich, jakoteż wobec ilości zgłoszonych projektów i zadania z tego powodu na Wydziale krajowym ciążącego, za niską i dlatego proponuje Wydział krajowy w preliminarzu budżetu podwyższenie jej na rok 1907 do kwoty 8.000 koron.

VIII. Wniosek Wydziału Krajowego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906.

We Lwowie w grudniu 1906.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Stanisław Dąmbski, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

z czynności

Departamentu V. Wydziału krajowego

za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906.

Departament V.

Szef Departamentu: Mieczysław Onyszkiewicz, Członek Wydziału krajowego.

Al. I. W r. 1904 wydał fundusz krajowy z Rubr. III. na cele zdrowia publicznego 3,346.282 K. Kwota ta jest większą od kwoty preliminowanej budżetem o 430.357 K., od kwoty wydanej w r. 1903 większa o 30.068 K.

W szczególności wypłacił fundusz krajowy:

pod poz. 39 i 43 za koszta leczenia	2,805.766 K.
„ „ 46 za utrzymanie podrzutków w kraju i za granicą	34.296 „
„ „ 49 i 50 za szczepienie ochronne . . .	151.156 „
„ „ 47 na lekarzy okręgowych	98.084 „
„ „ 48 na leki podczas epidemii	14.871 „
„ „ 50 a) na zwalczanie chorób wenerycznych . .	910 „
„ „ 51 do 62 i 62 b) na zasiłki dla zakładów sanitarnych	18.899 „
„ „ 40 i 42 na dotacyę zakładom	222.300 „
Razem .	3,346.282 „

W ciągu roku wpłynęło do rubr. II. dochodów:

pod poz. 6 Nadwyżka od szpitala w Krakowie . .	13.863 K.
„ „ 8 Nadwyżka od zakładu Kulparkowskiego .	47.557 „
„ „ 9 Zwroty od szpitali prowincyonalnych . .	61.941 „
„ „ 11 Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich	1.118 „
„ „ 10 Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia	161 „
Razem .	124.640 K.

Po strąceniu tej kwoty od wypłaconych 3,346.282 K pozostaje czysty wydatek 3,221.642 K. W porównaniu z rokiem 1903 wypłacono pod poz. 39 i 43 o 79.225 K więcej, pod poz. 46 o 26.312 K mniej, pod poz. 49 i 50 o 3.815 K więcej; pod poz. 47 o 2.084 K więcej; pod poz. 48 o 5.313 K więcej; pod poz. 50 a) o 2.785 K mniej; pod poz. 51, 62 i 62 b) o 4.499 K więcej; pod poz. 40 i 42 o 25.771 K mniej.

Al. II. Dni leczenia było 2,038.468 t. j. o 81.678 więcej, aniżeli w r. 1903. Umarło 5.329, to jest o 444 więcej aniżeli w roku poprzednim. W szczególności odsetek śmiertelności wynosił w szpitalach krajowych wraz z klinikami 5·1, u położnic wraz z ginekologicznemi 1·5, u obłąkanych 15·8, u dzieci wraz z oseskami 20·0, w szpitalach prowincyonalnych 5·1; we wszystkich zaś zakładach leczniczych w kraju 9·5%. Średni pobyt chorego trwał w zakładach krajowych i klinikach 19·4 dni; w zakładach po-

łożnic 16·6; w zakładach obłąkanych 163·9 dni; w szpitalach dla dzieci 23·9; w szpitalach prowincyonalnych 21·0; wogóle we wszystkich zakładach 49 dni. Przeciętna dzienna ilość chorych leczonych w szpitalach krajowych była 1.196 osób; w szpitalach prowincyonalnych 2.823, w zakładach położnic 199; w zakładach obłąkanych 1.193, w zakładzie dla chorych dzieci 203, w ogóle zaś osób 5.614.

Wydatki wynosiły we wszystkich szpitalach razem 3,074.677 K 51 gr., z tego przypada na szpitale krajowe 944.823 K. 69 gr., na szpitale prowincyonalne 1,201.678 K. 22 gr., na zakłady położnic 208.584 K. 49 gr., na zakłady obłąkanych 638.831 K. 09 gr. i na szpitale dla dzieci 80.760 K. 02 gr.

Cała kuracya chorego kosztowała w szpitalach krajowych wraz z klinikami 43 K. 01 gr., w szpitalach prowincyonalnych 24 K. 38 gr., w zakładach położnic 51 K. 90 gr., w zakładach obłąkanych 239 K. 62 gr., w szpitalach dla dzieci 25 K. 92 gr., we wszystkich zakładach wogóle 37 K. 93·3 gr.

Żywienie chorych kosztowało za 1 dzień: w szpitalach krajowych i klinikach 51·9 gr., w szpitach prowincyonalnych 41·5 gr., w zakładach dla położnic 57·0 gr., w zakładach dla obłąkanych 44·7 gr.

W r. 1904 wydano na utrzymanie podrzutków i płace żywicielek:

a) z funduszu krajowego:		
za dzieci we Lwowie . .	39 K.	72 gr.
„ „ w Bobrku . . .	20.308 „	83 „
„ „ w Wiedniu . . .	12.576 „	06 „
„ „ w Pradze . . .	1.143 „	18 „
„ „ w Gracu . . .	227 „	80 „
Razem .	34.295 K.	59 gr.
b) z funduszu podrzutków w Krakowie	2.765 K.	20 gr.
Ogółem .	37.060 K.	79 gr.

Zapomogi we Lwowie dla położnic udzielono 14.412 K.; w Krakowie 5.940 K.

Al. III. Załączony wykaz wydatków w trzech zakładach krajowych w roku 1904 zawiera te wydatki, które wpływają na koszta utrzymania chorego i dają dokładny obraz gospodarności zarządów.

Wydatki w rubr. III. budżetu krajowego na koszta leczenia ubogich, które wynosiły w r. 1872 — 495.028 K., a w roku 1875, gdy były przyjęte koszta leczenia ubogich w całości na fundusz krajowy, 585.780 K., w 32 latach urosły do kwoty 2,805.766 K.

Zaległości kosztów leczenia wynoszą w szpitalu lwowskim 355.377 K. 80 gr., w krakowskim 160.060 K. 38 gr., w kulparkowskim 350.991 K. 14 gr., w zakładach prowincyonalnych 535.559 K. 11 gr., a razem 1,401.988 K. 43 gr.

Dla porównania jak w latach poprzednich, przedstawiamy tablicę kosztów leczenia ubogich w pięciu najludniejszych prowincyach Monarchii według dat rządowych za pięć lat i drugą tablicę ułożoną w naszem biurze statystycznem dla porównania ilości zakładów dla chorych w różnych prowincyach Monarchii, ilości łóżek, ludności, kosztów leczenia i procentu śmiertelności.

Koszta leczenia chorych od roku 1898 do roku 1902 podług: Oesterreichische Statistik „Sanitätswesen".

Rodzaj szpitala	Galicya					Czechy					Dolna Austrya					Styrya					Tyrol				
	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień	Ilość szpitali	Leczono	Dni leczenia	Koszt	Na dzień
Szpitale powszechne	28	56.307	1,198.790		0·62	75	86.624	1,927.972		0·98	28	80.607	1,912.803		1·24	15	31.475	750.728		0·88	24	15.740	516.436		0·8
Zakłady obłąkanych	2	1.914	301.949		0·78	5	6.272	1,507.325		0·76	5	4.083	928.724		1·00	2	1.854	460.595		0·59	2	883	200.318		0·8
Zakłady położnic	2	2.327	25.491		0·91	1	3.533	82.151		1·73	1	11.551	162.291		1·29	1	652	11.992		1·43	1	783	19.753		1·4
1898.	32	60.548	1,536.230	1,026.572		81	96.429	3,517.448	3,252.703		34	95.641	3,003.818	3,520.238		18	33.781	1,222.815	939.602		27	17.406	736.507	687.709	
Szpitale powszechne	29	57.311	1,252.782	766.469	0·61	77	88.062	1,989.890	1,974.261	0·99	28	83.372	1,986.201	2,443.544	1·23	15	32.414	781.058		0·89	24	16.229	533.042	484.587	0·9
Zakłady obłąkanych	2	2.031	311.766	205.049	0·78	5	6.394	1,564.044	1,275.705	0·78	5	4.556	993.322	1,118.156	1·06	2	1.732	465.258		0·65	2	929	305.387	174.105	0·8
Zakłady położnic	2	1.700	27.324	64.255	0·91	1	3.511	78.625	156.182	1·99	1	10.824	153.088	216.742	1·41	1	1.292	22.212		1·61	1	796	20.384	50.959	1·3
1899.	33	61.042	1,591.872	1,035.773		83	97.967	3,633.569	3,406.148		34	98.752	3,032.611	3,778.442		18	45.438	1,268.488	991.539		27	17.069	758.813	709.649	
Szpitale powszechne	29	59.876	1,294.746	1,622.215	1·25	76	90.350	2,078.927	4,173.072	2·00	29	82.494	2,069.766	5,808.115	2·89	15	41.567	784.735	1,423.006	1·83	24	16.789	546.292	1,017.423	1·8
Zakłady obłąkanych	2	2.032	334.160	410.100	1·23	5	6.686	1,572.860	2,776.987	1·77	5	5.004	1,062.723	2,311.721	2·08	2	1.794	481.422	742.437	1·54	2	989	215.041	279.025	1·7
Zakłady położnic	2	1.690	25.685	?	?	1	3.368	77.534	283.346	3·66	1	11.169	158.330	441.108	2·78	1	1.449	25.217	58.244	2·31	1	736	18.993	102.873	3·1
w 1900.	33	63.598	1,654.591	?	?	82	100.404	3,709.261	7,233.405		35	98.667	3,230.819	8,560.944		18	35.010	1,291.374	2,223.687		27	18.505	780.326	1,499.321	
Szpitale powszechne	31	61.076	1,302.621	1,671.759	1·28	79	100.084	2,245.821	4,518.910	2·01	30	84.303	2,037.263	6,054.437	2·97	16	32.478	830.915	1,578.328	1·90	24	17.731	589.862	1,124.155	1·9
Zakłady obłąkanych	2	2.089	345.421	488.775	1·42	5	6.694	1,553.977	2,823.322	1·71	5	5.054	1,114.613	2,334.052	2·09	2	1.916	499.807	820.111	1·64	1	976	224.085	388.712	1·7
Zakłady położnic	2	1.705	26.511	76.274	2·88	1	3.239	71.041	266.760	3·76	1	10.905	154.472	452.360	2·93	1	1.519	24.689	54.708	2·22	1	775	19.422	103.234	2·2
1901.	35	64.870	1,674.553	2,236.808	1·34	85	110.017	3,970.839	7,608.992	2·16	36	100.262	3,306.348	8,840.849	2·67	19	35.913	1,355.501	2,453.157	1·81	26	19.482	833.369	1,616.101	1·9
Szpitale powszechne	31	64.171	1,350.831	1,683.746	1·25	80	105.918	2,351.647	4,838.488	2·06	30	87.761	2,142.869	5,628.834	2·63	16	34.290	891.236	1,668.775	1·87	24	18.280	614.758	1,212.759	1·9
Zakłady obłąkanych	2	2.238	347.715	540.097	1·55	5	7.082	1,726.629	2,919.015	1·69	6	6.059	1,233.606	2,956.346	2·40	2	2.017	531.315	878.272	1·65	2	1.008	230.675	394.071	1·7
Zakłady położnic	2	1.466	28.885	110.827	2·61	1	3.181	75.381	294.024	3·90	1	10.456	159.678	457.681	2·86	1	1.507	27.385	58.867	2·15	1	744	19.933	110.310	3·3
1902.	35	67.875	1,727.439	2,334.230	1·80	86	116.181	4,153.627	8,051.527	2·55	37	104.276	3,536.133	8,042.861	2·63	19	37.814	1,449.938	2,605.914	1·88	27	20.032	865.366	1,717.140	2·3

Ilość szpitali publicznych i prywatnych, łóżek, koszta leczenia i śmiertelność chorych w roku 1902.

Österreichische Statistk, Statistik des Sanitätswesens, tablica pierwsza, str. 26 i 27

Kraj	Ilość zakładów dla chorych			Ilość łóżek			Ludność cywilna z końcem r. 1900 (wedle spisu ludności)	Jedno łóżko przypada na mieszkańców	W szpitalach publicznych	
	Publiczne szpitale	Prywatne szpitale	Razem	Publiczne szpitale	Prywatne szpitale	Razem			Koszta leczenia K.	Procent śmiertelności
Dolna Austrya	30	39	69	6.994	2.399	9.393	3,061.724	325·9	5,628.834	9·32
Górna „	10	44	54	729	1.426	2.155	803.788	372·9	397.296	6·94
Salzburg . .	2	24	26	414	599	1.013	190.823	188·3	258.376	8·16
Styrya . . .	16	63	79	3.113	2.088	5.201	1,347.155	259·0	1,668.775	6·50
Karyntya . .	3	14	17	800	315	1.115	363.002	325·5	346.838	6·66
Kraina . . .	2	13	15	505	537	1.042	505.460	485·0	323.478	4·66
Tryest . . .	2	4	6	1 547	318	1.865	176.383	94·5	1,136.090	9·14
Gorycya i Gradyska . . .	2	2	4	232	310	542	231.050	426·2	153 482	12·62
Istrya	3	4	7	570	124	694	337.362	486·1	381.850	6·57
Tyrol	24	22	46	2.946	758	3.704	842.974	227·5	1,212.759	5·97
Vorarlberg . .	—	5	5	—	306	306	128.715	420·6	—	—
Czechy . .	80	97	177	8.318	2.618	10.936	6,277.793	573 9	4,838.488	8·03
Morawa . . .	16	51	67	2.396	1 216	3.612	2,420.445	670·1	1,492.584	7 16
Śląsk . . .	6	19	25	691	615	1.306	676.242	517·7	480.327	6·65
Galicya . . .	31	57	88	3.862	1 699	5.561	7,245.074	1302 8	1.683.306	6·81
Bukowina . .	5	2	7	604	70	674	726.308	1077·5	413.077	4·92
Dalmacya . .	4	—	4	548	—	548	587 373	1071·8	327.181	5·60
Razem .	236	460	696	34.269	15.398	49.667	25,921.671	521·9	20,742.741	7·63

Sprawa budowy brakujących klinik lekarskich oraz usunięcia kliniki dermatologicznej i okulistycznej z krajowego szpitala we Lwowie.

W sprawie tej przedkładamy osobne sprawozdanie.

W sprawie ulepszeń i inwestycyi w szpitalu powszechnym we Lwowie

przedkładamy osobne sprawozdanie.

W sprawie podwyższenia płac personalu lekarskiego i administracyjnego szpitala powszechnego we Lwowie, oraz szpitala św. Łazarza w Krakowie

przedkładamy osobne sprawozdanie.

W sprawie budowy kliniki psychiatrycznej w Krakowie.

Wysoki Sejm uchwałą z d. 21/XI. 1905 wezwał Wydział krajowy do przyspieszenia rokowań z c. k. Rządem w sprawie otwarcia kliniki psychiatrycznej w Krakowie.

Stosując się do uchwały W. Sejmu i danych wskazówek, zawiadomiliśmy c. k. Namiestnictwo, iż bylibyśmy skłonni przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek przyczynienia się funduszu krajowego kwotą najwyżej 50.000 koron do budowy tej kliniki, jeżeli otrzymamy zapewnienie c. k. Rządu, iż budowa owej kliniki rozpoczętą zostanie najpóźniej na wiosnę roku przyszłego 1907. Tylko w razie dotrzymania przez Rząd tego terminu mogłaby być wypłaconą subwencya, w przeciwnym razie ofiara kraju musiałaby być cofnięta.

Według poufnie otrzymanych wiadomości c. k. Rząd zdecydował budować ck. klinikę psychiatryczną w r. 1907 i niebawem ma wejść w dalsze rokowania z Wydziałem kraj. co do gruntu pod budowę oraz subwencyi z funduszu krajowego.

Powiększenie kliniki dermatologicznej umieszczonej w szpitalu św. Łazarza o 20 łóżek.

C. k. Namiestnictwo zakomunikowało nam reskrypt c k. Ministerstwa wyznań i oświecenia zezwalający na powiększenie c. k kliniki dermatologicznej o 20 łóżek, jako oddziału rezerwowego. Na spełnienie tej prośby zgodziliśmy się z zastrzeżeniem, że te 20 łóżek uważane będą za część rezerwowego oddziału klinicznego. a nie za oddział szpitalny, a nadto z naszej strony upewniliśmy c. k. Rząd, że to rozszerzenie kliniki dermatologicznej zostanie utrzymane co najmniej przez lat trzy; gdyby zaś z jakichkolwiek bądź powodów po upływie tego czasu te 20 łóżek musiały być odjęte klinice, c. k. Rząd będzie uwiadomiony przynajmniej rok jeden przed stanowczym terminem takiej zmiany.

Budowa zakładu położniczo-ginekologicznego w Krakowie.

Nawiązując do poprzednich sprawozdań z czynności Dep. V. Wydziału krajowego, a mianowicie za czas od 1/XI. 1902 do 31/XII 1903 i za czas od 1/I 1904 do 30/VI 1905, oznajmia Wydział krajowy, że w kwietniu b. r. otrzymał w sprawie projektu budowy zakładu położniczego w Krakowie pismo c. k. Namiestnictwa, wykazujące, że według oświadczenia Departamentu technicznego c. k Namiestnictwa sprawa zaleconego przez c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia zbadania programu budowy powyższego zakładu oraz ewentualnego zmodyfikowania wykonanych już planów owej budowy nie została jeszcze wyczerpująco przeprowadzoną przez Komisyę mięszaną, która 4/I 1904 zebrała się była w Krakowie w powyższym celu. Co do tych nierozstrzygniętych przez Komisyę z 4/I 1904 kwestyj zażądało c. k. Namiestnictwo oświadczenia Wydziału krajowego względnie zarządzenia uzupełnienia planów i kosztorysów.

Ponieważ takie jednostronne oświadczenie się Wydziału krajowego musiałoby następnie być przedmiotem obrad poszczególnych organów doradczych c. k. Namiestnictwa, — co w razie sprzeczności zapatrywań przeciągnęłoby załatwienie sprawy, dlatego Wydział krajowy zaproponował c. k. Namiestnictwu, ażeby w kierunku, wskazanym przez Departament techniczny c. k. Namiestnictwa, wydała opinię ta sama komisya, która już w tej sprawie obradowała 4/I 1904 r. a złożoną była z reprezentantów organów rządowych i krajowych Na wyniku obrad tej komisyi miałyby się oprzeć postanowienia władz decydujących.

Uznając słuszność takiego żądania, poleciło c. k. Namiestnictwo zwołać jeszcze raz ową komisyę mięszaną z 4/I 1904 r. Obrady odbyły się w Krakowie 26. października b. r. przy współudziale Dyrektora szpitala św. Łazarza i architekty Wydziału krajowego, twórcy projektu budowy. Protokołu obrad nie otrzymał jeszcze Wydział krajowy.

Zaprowadzenie światła elektrycznego w szpitalu św. Łazarza.

W wykonaniu uchwały W. Sejmu z dnia 21. list. 1905 polecającej zaprowadzenie w szpitalu św. Łazarza w Krakowie oświetlenia elektrycznego, Wydział krajowy przeprowadził rozpoczęte już poprzednio rokowania z gminą miasta Krakowa i uzyskał dalszą zniżkę początkowo zbyt wysoko podanych cen prądu elektrycznego i to przez przeciąg lat dziesięciu. Początkowo przyznano szpitalowi pewną zniżkę tylko na rok jeden. Obecnie toczą się jeszcze dalej rokowania co do tego, aby instalacyę urządzenia elektrycznego objęła krakowska elektrownia miejska i pokryła zaliczkowo ten wydatek, któryby jej w ciągu lat pięciu był zwrócony z 4% od pozostałego każdocześnie kapitału.

Również toczą się dalsze rokowania co ustalenia kosztorysu instalacyi, ponieważ według oświadczenia elektrowni miejskiej ceny wszystkich materyałów elektrotechnicznych oraz robocizny znacznie podskoczyły i dlatego poprzednio wypracowane kosztorysy urządzenia muszą uledz zmianie.

Po ukończeniu rokowań przedłoży Wydział krajowy W. Sejmowi sprawozdanie i wykaże wysokość kredytu, potrzebnego na instalacyę urządzenia elektrycznego oraz ewentualnie na pokrycie znaczniejszego wydatku na światło. Do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza wstawiono bowiem na razie jeszcze kredyt na oświetlenie gazowe i naftowe.

Chemik szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Obowiązki chemika szpitala św. Łazarza w Krakowie pełnił do 1. października 1906 prof. chemii Uniwersytetu Jagiellońkiego, p. Dr. Aleksander Stopczański. Ponieważ przeszedł jako c. k. profesor w stały stan spoczynku, przeto zrezygnował też z posady chemika szpitalnego, a Wydział krajowy poruczył ten urząd nowomianowanemu profesorowi chemii, p. Dr. Leonowi Marchlewskiemu, za wynagrodzeniem, przewidzianem w budżecie, na rok jeden, prowizorycznie, nie chcąc wiązać się na wypadek, gdyby się okazała potrzeba systemizowania dla szpitala św. Łazarza posady własnego chemika, podobnie jak to Wydział krajowy proponuje dla szpitala lwowskiego już na rok 1907.

Pracownia bakteryologiczna w pawilonie izolacyjnym szpitala św. Łazarza w Krakowie.

Nowy pawilon izolacyjny w szpitalu św. Łazarza w Krakowie wybudowany został według wymogów nowoczesnej nauki, lecz brak mu jeszcze warunku istotnego i koniecznego do spełnienia swego przeznaczenia, — brak mu pracowni bakteryologicznej.

Potrzebę tej pracowni wykazał obecny kierownik pawilonu, p. Dr. Droba, w obszernym memoryale, usilnie popartym przez Dyrekcyę szpitala i Komitet administracyjny.

W memoryale powyższym wykazano, że pracownia bakteryologiczna jest konieczną dla rozpoznawania w wypadkach wątpliwych zarazków chorobowych, szpital w takim wypadku może wczas przestrzedz władze o grożącem niebezpieczeństwie epidemii i przyczynić się do jej stłumienia; rozpoznanie kliniczne chorób zakaźnych bardzo często jest wątpliwe.

Dyrekcya szpitala podnosi, że obecny kierownik pawilonu chorób zakaźnych w dwu wątpliwych wypadkach — ospy i tyfusu — tylko na podstawie badań, dokonanych w pracowni poza szpitalem, przestrzegł władze o grożącem niebezpieczeństwie. Skonstatowanie dalej pewnego rodzaju choroby zakaźnej jest też konieczne dla stosownego rozmieszczenia chorych, aby chorzy leczeni tutaj na różne choroby zakaźne byli zabezpieczeni przed innemi chorobami, znajdującemi się równocześnie w pawilonie.

Badanie bakteryologiczne wydzielin chorego zakaźnego jest nadto konieczne do oznaczenia terminu, w którym pewien chory przestaje być groźnym dla otoczenia i może być bez obawy ze szpitala wypuszczony. Za urządzeniem pracowni przemawia również ta okoliczność, że młodzi lekarze szpitala będą mieli sposobność uzupełnić swe wiadomości w dziale tak ważnym, jakim jest epidemiologia a tych wiadomości może im dostarczyć tylko oddział izolacyjny, posiadający pracownię bakteryologiczną. Czem bowiem — jak słusznie podnosi Dyrekcya szpitala — dla lekarza chorób wewnętrznych przyrządy dyagnostyczne, czem dla chirurga lub położnika sala operacyjna, instrumentaryum chirurgiczne i cały aparat aseptyczny, tem dla kierownika oddziału izolacyjnego w obecnych czasach pracownia bakteryologiczna.

Dlatego Wydział krajowy, uznając słuszność powyższych motywów, postanowił urządzić w pawilonie izolacyjnym szpitala św. Łazarza pracownię taką kosztem 6.706 K. płatnych w dwu latach t.j. w r. 1907 i 1908.

Pierwszą ratę w kwocie 3353 K wstawiono w tym celu do preliminarza budżetu powyższego szpitala na rok 1907.

Roczny koszt utrzymania tej pracowni obliczony na 400 K, co również uzwględniono w preliminarzu budżetu na rok 1907.

Budowa piwnicy w szpitalu krakowskim na środki wybuchowe.

Ze względu, iż środki wybuchowe jak eter, benzyna i inne w szpitalu św. Łazarza były gromadzone w piwnicy pod budynkiem starym, co jest rzeczą niebezpieczną, upoważniliśmy Dyrekcyę do zbudowania osobnej na to piwnicy w szkarpie otaczającej szpital, kosztem 600 koron z kredytu na roboty konserwacyjne.

Stosunek szpitala św. Łazarza w Krakowie do tamtejszego miejskiego domu kalek.

Gmina m. Krakowa wniosła do W. Sejmu w r. 1904 i 1905 petycye z zażaleniem na szpital św. Łazarza, iż nie przyjmuje z miejskiego domu kalek takich umysłowo chorych, u których szał wybuchł, że nie przyjmuje umysłowo chorych, dostawianych przez krakowską policyę do szpitala na obserwacyę i że szpital odsyła do miejskiego domu kalek nieuleczalnych chorych, którzy następnie uledz mogą szałowi.

Z przytoczonych powodów — twierdzi petycya — miejski zakład kalek stale jest miejscem pobytu znacznej liczby umysłowo chorych, dla których nie ma tam stosownego urządzenia, przez co tak sami umysłowo chorzy, jakoteż z ich powodu także inni mieszkańcy domu kalek są narażeni na rozmaite niebezpieczenstwa.

Petycye te, jako niezałatwione przez W. Sejm, przekazane zostały Wydziałowi krajowemu. Dyrekcya szpitala św. Łazarza zawezwana przez nas do wyjasnienia przedłożyła sprawozdanie, z ktorego się okazuje, że skargi gminy m. Krakowa są nieuzasadnione. Szpital św. Łazarza bowiem

jak z jednej strony jest zmuszony wydalać spokojnych umysłowo chorych nieuleczalnych, a więc nie ukwalifikujących się do leczenia w szpitalu, — tak znowu każdym razem przyjmuje z miejskiego zakładu kalek każdego chorego, u którego szał wybuchł. I tak w r. 1904 wydalono do miejskiego domu kalek spokojnych nieuleczalnych 24 a przyjęto z domu kalek 23 osób; w r. 1905 wydalono do domu kalek 25 osób a przyjęto 15. Ponieważ zaś z pomiędzy wydalonych ze szpitala przynajmniej połowa pochodzi z gmin obcych, do których bywa przez Magistrat krakowski odsyłaną, dlatego przyjąć można na podstawie powyższych cyfr, że każdocześnie odbywa się raczej odpływ szaleńców z domu kalek do szpitala. Nie było też nigdy wypadku, aby pomimo przepełnienia szpitalnego oddziału umysłowo chorymi nie przyjęto do szpitala nadesłanej osoby chorej szalonej, jeżeli lekarz oddziałowy stwierdził stan podniecenia szałowego; natomiast zdarzało się i to całkiem słusznie, że chorego nawet z opinią lekarską, iż jest niebezpieczny dla otoczenia, nie przyjęto do szpitala, skoro stwierdzono, że osoba chora, którą przyniesiono na noszach na oddział, chodzić nie może i zachowuje się spokojnie, temsamem nikomu nie zagraża, a jest nieuleczalną.

Sprawozdanie Dyrekcyi szpitala zakomunikowaliśmy w całej rozciągłości Prezydyum Magistratu m. Krakowa.

W sprawie postępu budowy w zakładzie dla umysłowo chorych na Kulparkowie i w sprawie budowy zakładu dla umysłowo chorych w zachodniej części kraju.

Przedkładamy osobne sprawozdanie.

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu petycyę L. 2932/2176 urzędników kraj. Zakładu dla obłąk. w Kulparkowie o podwyższenie płac i wliczenie relutum za wikt do płacy — do sprawozdania.

Sprawa podwyższenia płac urzędnikom kraj. Zakładu dla obł. w Kulparkowie.

Wywiązując się z tego polecenia, oświadcza Wydział krajowy, że urzędnicy pomienionego Zakładu w porównaniu z urzędnikami kraj. szpitali powszechnych we Lwowie i Krakowie są najlepiej dotowani Prócz bowiem jednakowej u wszystkich wysokości płacy, do której wliczony został także 5 % dodatek drożyźniany, mają wszyscy urzędnicy w Kulparkowie wolne mieszkania, opał i światło a nadto wikt w naturze lub relutum za wikt wynoszący 720 do 816 koron rocznie, tak że łączne wynagrodzenie ich odpowiada w zupełności zarówno świadczonej pracy, jak i odnośnym wymogom życiowym. Wobec tego prośba powyższa nie zasługuje, zdaniem Wydziału krajowego, na uwzględnienie.

Nagroda dozorców w Kulparkowie.

Dnia 25. listopada 1905 r. udzielono uchwaloną przez Wys. Sejm nagrodę po 10 dukatów trzem dozorcom obłąkanych (Dmytrowi Bożysławskiemu, Michałowi Janikowi, Janowi Dołhunowi i dozorczyni Maryi Lechowicz)

W sierpniu b. r. udzielono uchwaloną przez Wys. Sejm nagrodę po 10 dukatów dwom dozorczyniom obłąkanych: (Łątkowej Henryce i Sawickiej Annie za wysłużonych lat 10).

Nowy układ ze szpitalem św. Ludwika.

Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie wniosło przedstawienie wykazujące, iż otrzymywane z funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie wynagrodzenie za utrzymywanie chorych osesków z mamkami jakoteż ryczałt 32.000 koron rocznie na utrzymywanie chorych dzieci w wieku od 1 roku do 12 lat, są niewystarczające. Wydział krajowy po przeprowadzeniu rokowań w tej sprawie zawarł z Towarzystwem dwie umowy. Według jednej otrzymywać ma szpital św. Ludwika od 1/I 1906 wyższy o 4.000 K. ryczałt, a więc kwotę 36.000 K. rocznie na utrzymanie dzieci w wieku od 1 roku do 12 lat.

Drugą umową zmieniono dotychczasową normę wynagrodzenia za utrzymywanie oseków z mamkami—jednak w granicach budżetu z lat poprzednich—i zamiast osobnego wynagrodzenia za utrzymywanie dziecka i mamki, względnie za sztuczne karmienie, przyjęto dla każdego oseska jednolitą taksę dzienną bez względu na to, czy dziecko będzie karmione piersią czy sztucznie. Taksa dzienna wynosi od oseska 2 korony 10 hal. Obie umowy zawarto na trzy lata.

Zniesienie zakładu dzieci w Łobzowie.

Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie odmówiło z końcem roku 1902 dla braku miejsca przyjmowania do szpitala św. Ludwika osesków z mamkami, początkowo tak zdrowych jak i chorych, a w końcu po pertraktacyach zgodziło się na dalsze przyjmowanie osesków chorych. Dlatego musiano na razie zawrzeć układ z Siostrami Miłosierdzia celem umieszczania zdrowych osesków w zakładzie w Łobzowie.

Trwało to od 1/I 1903 do końca r. 1905. Z końcem r. 1905 zarządził Wydział krajowy zniesienie tego zakładu w Łobzowie polecając, aby część owych dzieci karmioną była na szpitalnym oddziale położniczym a reszta, o ile niema być utrzymywaną kosztem krakowskiego funduszu podrzutków, aby była oddawaną gminie miasta Krakowa do utrzywymania na koszt gmin przynależności tych dzieci.

Szpital św. Zofii we Lwowie.

Wobec upłynięcia z końcem roku 1906 umowy z komitetem szpitala św. Zofii we Lwowie co do przyjmowania dzieci odsyłanych ze szpitala lwowskiego — na prośbę komitetu Wydział krajowy przystąpił do rokowań w kierunku zawarcia nowego układu, pod warunkami zakomunikowanymi Komitetowi szpitala św. Zofii.

W toku rokowań Komitet szpitala domagał się przyznania za utrzymanie dzieci odsyłanych ze szpitala lwowskiego ryczałtu w wysokości płaconej szpitalowi św. Ludwika w Krakowie t. j. 36.000 kor rocznie i po 1 K. 80 h. za oseska.

Wydział krajowy był skłonnym do uwzględnienia tego żądania jednak pod warunkiem wprowadzenia w szpitalu św. Zofii tych urządzeń i ulepszeń, jakie istnieją w szpitalu św. Ludwika w Krakowie przy zapewnieniu Wydziałowi krajowemu kontroli nad administracyą rachunkową i gospodarką szpitala. Warunek powyższy postawił Wydział krajowy z tego powodu albowiem obecny stan szpitala św. Zofii nie odpowiada potrzebom i wymogom zakładu leczniczego.

Komitet warunku tego nie przyjął z powodu braku środków i trudnego położenia materyalnego a uznając potrzebę tych ulepszeń, objawi skłonność do oddania szpitala w zarząd kraju.

Ponieważ wobec stadyum rokowań szpitala św. Zofii z c. k. Rządem o budowę kliniki pedyatrycznej i połączonych z tem znacznych wydatków i skomplikowanej administracyi, sprawa ta wymaga wyczerpującego zbadania i przestudyowania, zanim Wydział krajowy mógłby ewentualnie przedstawić Wys. Sejmowi sprawozdanie i konkretne wnioski — przeto na razie zawarcie nowej umowy nie mogło przyjść do skutku—i w myśl żądania Komitetu stan rzeczy pozostał na r. 1907 niezmieniony—z tą jednak różnicą, iż uwzględniając prośbę Komitetu, wstawiono do Rubr. XVII. p. 100 preliminarza budżetu kraj. szpitala powsz. we Lwowie kredyt w sumie 36.000 K t. j. wyższy o 4.000 koron — tudzież subwencyę na pokrycie emerytury Dra Merczyńskiego w kwocie 1.500 koron, jak w r. 1906.

Nowe szpitale powszechne.

Uchwalony przez Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 9 lipca 1902 projekt ustawy nadającej nowo wybudowanemu szpitalowi w Dolinie charakter szpitala powszechnego i publicznego, do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania, nie uzyskał jeszcze Najwyższej sankcyi. Zwłokę tę spowodował protest Mikołaja Furykiewicza przeciw poborowi przez szpital wody z potoku Turzanki. Gdy jednak c. k. Ministerstwo rolnictwa nie uwzględniło zarzutów rekurenta, lecz zatwierdziło orzeczenie c. k. Starostwa w Dolinie udzielające konsens wodnoprawny Wydziałowi powiatowemu na pobór wody z potoka, usunięta została ostatnia przeszkoda tamująca udzielenie Najwyższej sankcyi ustawie.

Nowe budowy i przeistoczenia szpitali prowincyonalnych.

Uchwałą z dnia 24. października 1905 LW. 102630 uznał Wys. Sejm potrzebę rozszerzenia szpitala w Husiatynie przez dobudowanie pawilonu na 40—50 łóżek i wykonanie w związku z tem będących adaptacyi w szpitalu, jak również upoważnił Wydział krajowy, do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną na pokrycie połowy

a) Husiatyn

kosztów tej budowy, oraz kosztów przeobrażeń lokalności istniejących.

Koszta ogólne nowego pawilonu, obliczonego na 44 chorych i koszta adaptacyi wynosić będą 99.450 koron, nie licząc do tego urządzenia wodociągów, suszni i wewnętrznego urządzenia nowego pawilonu. Po rozpisanej licytacyi wykonanie budowy otrzymał przedsiębiorca p. Karol Meissner za ryczałtową kwotę 98.149 koron 61 h. Budowa rozpoczętą zostanie z wiosną r. 1907 prócz lodowni, która już w b roku stanie dla użytku szpitala.

b) Nowy Sącz

Budynki nowego szpitala powszechnego w Nowym Sączu, zgodnie z warunkami umowy zawartej z przedsiębiorcą, stanęły gotowe do odebrania w październiku r. 1906. Po przeprowadzeniu robót wodociągowych i kanalizacyi a także i wewnętrznego urządzenia szpital z końcem grudnia 1906 będzie mógł być oddanym do użytku publicznego. Pożyczka zaciągnięta w Banku krajowym na pokrycie połowy kosztów wynosi 137 000 K.

c) Przemyśl

Do nowego szpitala w Przemyślu, który zbudowany i zupełnie urządzony został z końcem jesieni roku 1905, przeniesieni zostali chorzy w miesiącu grudniu 1905 a otwarcie nowego szpitala nastąpiło 15 stycznia 1906. Obliczenie szczegółowe kosztów budowy jest w toku.

d) Śniatyn

Budowa domu admistracyjnego i pawilonu dla zakaźnych w powszechnym szpitalu w Śniatynie doprowadzona z końcem czerwca 1905 pod dach, ukończoną i skolaudowaną została wraz z robotami wodociągowemi w połowie paźd. 1905 r. i po przeprowadzeniu urządzenia wewnętrznego oddaną do użytku chorych. Pozostałe roboty adaptacyjne w gmachu głównym również zostały wykończone oprócz urządzenia sali operacyjnej, które jest w toku.

e) Stryj

Przyzwoloną przez Wys. Sejm budowę pawilonu izolacyjnego, domu gospodarskiego, trupiarni i lodowni, tudzież rozszerzenia domu administracyjnego w szpitalu powszechnym w Stryju, oddał Wydział krajowy przedsiębiorcy p. Janowi Lewińskiemu, architekcie we Lwowie, za ryczałtowem wynagrodzeniem 47 000 K. Z końcem października 1906 r. roboty te zostały ukończone, pozostały tylko do wykończenia roboty wodociągowe i kanalizacya, która z powodu trudności wyboru odpowiedniego systemu nieco opóźnić się musiała. Przy rekonstrukcyi bowiem całego szpitala w Stryju nie można było pominąć sprawy urządzenia wodociągów i należytej kanalizacyi.

f) Złoczów

Nowy szpital powszechny w Złoczowie zbudowany i urządzony kosztem ogólnym 286.884 koron, obejmujący sto łóżek dla chorych, będzie w najbliższych dniach b. r. otwartym i dla użytku chorych oddanym.

Sprawa budowy szpitali w Kossowie i Nadwórnej.

Budowa szpitala w Kossowie, oddana przedsiębiorcy p. Janowi Lewińskiemu architekcie we Lwowie za sumę kosztorysową 104.623 kor., rozpoczętą została z wiosną 1906 roku. Wszystkie budynki wykończone zostaną przed zimą b. r.

Sprawa budowy szpitala w Nadwórnej utknęła z powodu braku odpowiedniego gruntu pod szpital. Wszystkie grunta ofiarowane przez prywatnych właścicieli okazały się na ten cel nieodpowiednie, pozostał tylko jeden grunt ze wszech miar do tego się nadający, o przestrzeni 3 mor-

gowej, będący własnością c. k. skarbu państwa. Nabycie tego gruntu mogło nastąpić jedynie drogą zamiany. W tym celu Wydział powiatowy wyszukał w Pasiecznej 19 parcel stanowiących enklawy w lasach skarbowych o przestrzeni 29 morgów 637 sążni□ i ofiarował je c. k. Dyrekcyi lasów i dóbr skarbowych w zamian za 3 morgowy grunt, wybrany pod budowę szpitala w Nadwórnej. Z oszacowania gruntów będących przedmiotem zamiany okazało się, że wartość gruntów skarbowych wynosiła 17.811 koron 80 h. i była wyższą od wartości enklaw o 7 635 kor. 71 h.

Gdy Wydział powiatowy różnicę tę zobowiązał się w gotówce wyrównać, zawarta umowa przedłożoną została c. k. Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia.

Do czasu zamknięcia niniejszego sprawozdania c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzenia umowy jeszcze nie nadesłało.

W celu pokrycia udziału powiatu w kosztach budowy szpitala, Rada powiatowa w Nadwórnej postanowiła zaciągnąć w Banku krajowym pożyczkę w kwocie 40.000 koron. W tym celu zwrócił się Wydział powiatowy z prośbą do Wydziału krajowego o zatwierdzenie uchwały Rady powiatowej z dnia 10. sierpnia 1905 w sprawie zaciągnięcia przez powiat pożyczki, co też reskryptem z d. 22 września 1905 otrzymał.

Wniosek p. Oleśnickiego w sprawie budowy pawilonu wenerycznego przy powszechnym szpitalu w Stryju.

W załatwieniu sprawozdania komisyi sanitarnej o wniosku posła Oleśnickiego w sprawie budowy pawilonu wenerycznego przy powszechnym szpitalu w Stryju, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 15 listopada 1905 następującą uchwałę:

„Wzywa się Wydział krajowy, ażeby jak najrychlej poczynił potrzebne kroki, celem rozszerzenia powszechnego szpitala w Stryju przez pobudowanie i urządzenie pawilonu wenerycznego, a to przy pomocy funduszów powiatowych, krajowych i państwowych a analogicznie jakto się stało przy szpitalach wenerycznych w Kossowie i Nadwórnej.

Wykonując powyższe polecenie, Wydział krajowy odniósł się do c. k. Rządu i do Wydziału powiatowego w Stryju, czy skłonnym będzie z funduszów swoich w stosunku $^1/_3$ części kosztów przyczynić się do pobudowania i urządzenia pawilonu wenerycznego przy szpitalu powszechnym w Stryju. W razie bowiem przychylnego oświadczenia się Wydział krajowy zarządzi opracowanie planu i kosztorysu pawilonu szpitalnego na 50 łóżek.

W odpowiedzi na powyższą odezwę Wydziału krajowego, reskryptem z d. 18. czerwca 1906 l. 70711 oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że, jak długo nie rozpoczęto nawet przedwstępnych kroków do budowy szpitala powszechnego w Nadwórnie, do której Rząd zobowiązał się zapłacić $^1/_3$ część kosztów budowy — nie byłoby odpowiedniem przedkładać Ministwu nowe wnioski co do współudziału Rządu w kosztach budowy pawilonu w Stryju.

Wydział powiatowy zaś w Stryju relacyą z dnia 2. sierpnia 1906 l. 1986 oznajmił, iż przedłoży Radzie powiatowej sprawę przyczynienia się powiatu do kosztów budowy pawilonu dla syfilitycznych chorych, gdy będzie mógł podać przynajmniej w przybliżeniu cyfrę przypadającego na powiat udziału w ogólnych kosztach budowy. Prosi zatem o sporządzenie planu i kosztorysu.

Okólnik do szpitali prowincyonalnych w sprawie przyjmowania chorych i leczenia ambulatoryjnego.

W celu unormowania postępowania lekarzy przy przyjmowaniu osób zgłaszających się do szpitala prowincyonalnego, jako też i w celu usunięcia zwyczaju ambulatoryjnego leczenia chorych do szpitala niezapisanych, wydał Wydział krajowy w dniu 28. września 1906 do LW. 90618 rozporządzenie przypominające odnośne przepisy i regulujące wymienione sprawy.

Leczenie kiłowych.

Z końcem czerwca 1906 upłynęły cztery lata od czasu ustanowienia osobnych lekarzy dla zwalczania chorób wenerycznych i kiłowych

w powiatach kossowskim i nadwórniańskim. Do końca roku 1905 było w pierwszym z tych powiatów eksponowanych 5 lekarzy, w drugim czterech. Od początku jednak roku 1906 okazała się potrzeba rozszerzenia akcyi zwalczania chorób wenerycznych i kiłowych także na powiaty bohorodczański i peczeniżyński. Obecnie więc bądź eksponowanych, bądź stale dojeżdżających w tym celu lekarzy jest w powiecie bohorodczańskim 4 (w Maniawie, Sołotwinie, Horocholinie i Bitkowie), w peczeniżyńskim 3 (w Peczeniżynie 2, w Berezowie 1). w kossowskim 4, w nadwórniańskim 4.

Według wykazów, zakomunikowanych nam przez c. k. Namiestnictwo, leczono od 1/7 1904 do 30/VI 1906 z powodu kiły:

		mężczyzn	kobiet	dzieci	razem
	w pow. kossowskim:	663,	614,	275,	1552
	„ „ nadwórniańskim:	488,	430,	226,	1144
od 1/2 906	„ „ bohorodczańskim	141,	105,	94,	340
od 1/1 906	„ „ peczeniżyńskim:	163,	163,	73,	399
	razem	1455,	1312,	668,	3435

Z tych wyleczono 2.662 osób, czyli 77·2% wszystkich leczonych.

W dniu 30. czerwca 1906 zostało w leczeniu w powiecie kossowskim 150, w nadwórniańskim 159, w bohorodczańskim 193, w peczeniżyńskim 229 osób.

Nader pomocnym okazał się urządzony w Żabiu szpital z konieczności na 20 łóżek dla chorych wenerycznych, istniejący od 1. lipca 1902 r. Ruch chorych w tym szpitalu był następujący:

	chorych	przez dni	kosztem K.	t.j. przeciętnie za dzień
w 1 roku leczono	389	4742	2869·10	60·5 hal.
w 2 „ „	465	5027	3515·87	69·9 „
w 3 „ „	385	5007	3454·21	68·9 „
w 4 „ „	309	3945	3151·48	79·9 „

W ostatnich latach pokrywa się wszelkie koszta eksponowania lekarzy z funduszów państwowych. Tylko 1/3 część kosztów lekarstw opłaca fundusz krajowy.

W sierpniu 1906 r. odbył kraj. referent sanitarny Dr. Józef Merunowicz, w towarzystwie Dr. Włodzimiera Łukasiewicza, profesora syfilidologii na wszechnicy lwowskiej, podróż inspekcyjną do powiatów kiłą nawiedzonych. Stwierdzono podczas tej podróży:

	na zbadanych osób,	prz. kiły II-rzędnej	III. rzędnej	razem przeto potrzebujących leczenia osób
w pow. bohorodczańskim:	206	73	8	81
„ „ nadwórniańskim:	118	71	11	82
„ „ kossowskim:	214	91	30	121
„ „ peczeniżyńskim:	162	91	34	125

Jasnem jest, że cyfry te są niższe od rzeczywistych, gdyż w takiej podróży inspekcyjnej nie można zbadać wszystkich podejrzanych o kiłę — w każdym jednak razie dowodzą niezbicie konieczności dalszego eksponowania lekarzy w celu zwalczania tej choroby.

W sprawie zaopatrzenia gmin w zdrową wodę do picia.

W załatwieniu sprawozdania komisyi sanitarnej o wniosku posła Wursta w sprawie zaopatrzenia gmin w kraju w zdrową wodę do picia, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z d. 15. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, żeby się zaopiekował sprawą stopniowego zaopatrzenia całego kraju w zdrową wodę, aby poczynił stosowne badania i aby wynik tych badań wraz z ewentualnym programem akcyi przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej".

Wypełniając polecenie Wys. Sejmu, odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z prośbą o udzielenie wskazówek, w których okolicach kraju względnie miejscowościach jest woda do picia tak złą, że trwale oddziaływa ujemnie na stosunki zdrowotne, oraz o uwiadomienie, jakie zarządzenia w kierunku zapewnienia dobrej wody ze strony c. k. Namiestni-

stwa były dotąd poczynione. C. k. Namiestnictwo nadesłało obszerne i wyczerpujące sprawozdanie o wodzie do picia i do użytku domowego w Galicyi i W. Ks. Krakowskiem, objaśnione osobną mapą, opracowane przez c. k. krajowego inspektora sanitarnego Dr. Barzyckiego. We wnioskach z tego sprawozdania ustęp 1. brzmi: „Wskazane jest powołanie ankiety złożonej z ludzi fachowych, która po wszechstronnem zbadaniu sprawy, zaproponuje program akcyi, uwzględniając różne właściwości okolic kraju i postawi dyrektywę co do sposobów zaopatrzenia miejscowości w wodę".

Wydział krajowy weźmie pod troskliwą rozwagę opinię i wnioski referenta c. k. Namiestnictwa tak co do potrzeby powołania fachowej ankiety — jak i dotyczące programu akcyi podjąć się mającej w całym kraju w kierunku zaopatrzenia ludności gmin w zdrową wodę do picia. Sprawa ta jednak ze względu na potrzebę fachowych studyów i poważnych kosztów wymaga bardzo gruntownego i wyczerpującego zbadania przez organ specyalnie ukwalifikowany i wobec tego wszelkie ewentualne zarządzenia nastąpićby mogły tylko w miarę rozporządzalnych środków materyalnych.

Co do wyrażonego w uchwale Wys. Sejmu zaopiekowania się sprawą stopniowego zaopatrzenia kraju w zdrową wodę, Wydział krajowy zaznacza, iż usiłowania w tym kierunku podejmowane są już od chwili organizacyi okręgowej służby lekarskiej. Postanowienia instrukcyi służbowej dla lekarzy okręgowych nakładają bowiem na nich obowiązek nadzorowania i dokładnego badania przy objazdach gmin stanu studzien i wody w nich zawartej — udzielania na miejscu stosownych pouczeń i wskazówek i donoszenia o spostrzeżonych brakach i wadliwościach. Na podstawie odnośnych sprawozdań wydawane są zarządzenia tak we własnym zakresie jak i w porozumieniu z c. k. władzami politycznemi w kierunku usunięcia spostrzeżonych wadliwości a nadto Wydział krajowy w pewnych wypadkach użyczał pomocy fachowej i materyalnej gminom w urządzeniu studzien i wodociągów.

W celu wykonywania należytej kontroli nad studniami zarządzonem też zostało utrzymywanie dokładnego katastru studzien w gminach.

Na podstawie przedłożonych wyników badań objaśnionych mapą co do stanu studzien, ilości i jakości wody, które, jak to wyżej nadmieniliśmy, wymagają jeszcze uzupełnień, — Wydział krajowy licząc się z położeniem materyalnem gmin tudzież w granicach możności i rozporządzalnych środków finansowych powiatów i kraju, postępować będzie i nadal w zarządzeniach i usiłowaniach zmierzających do stopniowego zapobieżenia spostrzeżonym brakom pod względem zdrowej wody i zaprowadzenia ulepszeń istniejących studzien. Gdyby jednak wolą i życzeniem Wys. Sejmu było wprowadzenie i oparcie tej akcyi od razu na szerokich rozmiarach obejmujących kraj cały, Wydział krajowy nie omieszka po zbadaniu i przestudyowaniu zebranych materyałów, przedłożyć Wys. Sejmowi odnośnego programu wraz z wnioskami co do potrzebnych na jego przeprowadzenie środków finansowych.

W sprawie dezynfekcyi używanej odzieży.

W załatwieniu sprawozdania komisyi sanitarnej o wniosku posła Wursta w sprawie dezynfekcyi używanej odzieży, powziął Wys. Sejm dnia 15. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Sejm przekazuje wniosek p. Wursta Wydziałowi krajowemu do zbadania, w porozumieniu z c.k. Rządem i do przedłożenia Sejmowi sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej".

Wypełniając polecenie Wys. Sejmu, odnieśliśmy się do c. k. Namiestnictwa z zapytaniem, w jaki sposób odbywa się kontrola nad handlem starym odzieniem i w jaki sposób możliwemby było przeprowadzenie ścisłej kontroli nad dezynfekcyą takiej odzieży. Odpowiedź dotychczas nie nadeszła.

Sprawa wypłacenia Wydziałowi powiatowemu w Sokalu subwencyi w kwocie 10.000 K. na rozszerzenie domu przytułku dla starców i kalek.

Przy rozprawach nad Rubr. III. wydatków budżetu krajowego na rok 1906, powziął Wys. Sejm dnia 21. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacenia Wydziałowi powiatowemu w Sokalu z Rubr. III. poz. 59a) budżetu na rok 1906 kwoty 10.000 koron (dziesięć tysięcy koron) na rozszerzenie powiatowego domu przytułku dla starców i kalek w Sokalu, jeżeli Reprezentacya powiatu Sokalskiego umową zobowiąże się wyznaczyć odpowiednią liczbę łóżek dla odsyłanych ze szpitala powszechnego w Sokalu nieuleczalnie chorych, rekonwalescentów i chorych leczących się w szpitalu ambulatoryjnie i dać im całkowite utrzymanie za wynagrodzeniem i pod warunkami z Wydziałem krajowym umówionymi“.

Wydział krajowy komunikując powyższą uchwałę Wydziałowi powiatowemu w Sokalu, wezwał go równocześnie do spisania formalnej umowy z Komitetem szpitalnym sokalskim, określającej dokładnie warunki, pod jakimi do powiatowego „Domu przytułku“ przyjmowani będą 1) rekonwalescenci przed opuszczeniem szpitala, 2) nieuleczalni chwilowo w szpitalu leczeni i 3) chorzy leczeni ambulatoryjnie. Umowę taką wraz z uchwałą Reprezentacyi powiatowej upoważniającej do jej zawarcia, przedłożył Wydział powiatowy do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu, poczem wypłaconą została powiatowi subwencya przez Wys. Sejm przyznana w kwocie 10.000 koron.

Petycya Zarządu zakładu św. Józefa dla nieuleczalnych we Lwowie.

Uchwałą z dnia 12. października 1905 l. 1334 Wysoki Sejm odstąpił Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyę Zarządu zakładu św. Józefa dla nieuleczalnych o uwolnienie od bezpłatnego utrzymywania dwóch łóżek do dyspozycyi szpitala lwowskiego. W wykonaniu tej uchwały przytaczamy, co następuje:

„Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu otrzymał zakład powyższy w r. 1897 bezzwrotną subwencyę z funduszu krajowego na dokończenie budowy nowego domu w kwocie 12.000 koron, pod warunkiem ustanowienia dwóch łóżek wieczystych celem pomieszczania na nich chorych nieuleczalnych odsełanych ze szpitala lwowskiego.

Wykonywanie tego przez zakład św. Józefa przyjętego obowiązku zapewnionem zostało umową w r. 1897 zawartą. W ciągu trwania tej umowy na skutek przedstawień Dyrekcyi szpitala, iż Zakład wzbrania się przyjmować odsełanych rekonwalescentów tudzież na prośbę tegoż zakładu Wydział krajowy przyznawał Zakładowi rozliczne udogodnienia modyfikujące warunki umowy — i zdarzały się okresy nawet dłuższe, w których szpital nie korzystał ze swoich praw umową zagwarantowanych. Wedle złożonego sprawozdania przez Dyrektora szpitala wynosiły dnie pobytu w Zakładzie rekonwalescentów odsełanych ze szpitala lwowskiego w roku:

1897	184
1898	654
1899	730
1900	730
1901	730
1902	27
1903	456
1904	405
1905	157

Stosownie do umowy obowiązanym jest zakład do udzielania odsyłanym ze szpitala lwowskiego chorym całodziennego pożywienia takiego, jakie otrzymują inni chorzy w zakładzie pomieszczeni — a nie poślednejszego jak w szpitalu. Ponieważ zakład św. Józefa w zamian za subwencyę na koszta budowy przyjął obowiązek wieczystego utrzymywania dwóch łóżek dla chorych nieuleczalnych odsełanych ze szpitala lwowskiego, przeto pomijając błędne podstawy przyjęte w petycyi co do wysokości kosztów utrzymania tych dwóch nieuleczalnych, Wydział krajowy nie może podzielać zapatrywania Zarządu zakładu, iżby wydatek poniesiony na utrzymanie tych nieuleczalnych uważać jako zwrot subwencyi udzielonej na

koszta budowy. Interpretacya taka bowiem jest sprzeczna z warunkami, pod jakimi Zakład subwencyę otrzymał, tudzież z brzmieniem umowy w tym przedmiocie zawartej.

Petycye o subwencyę: 1) Tow. balneolog. w Krakowie 2) Komitetu redakcyjnego Polskiego archiwum nauk biolog. i lekarskich we Lwowie, 3) Tow. domu zdrowia uczącej się młodzieży w Zakopanem, 4) Stowarzyszenia wzajemnej pomocy położnic we Lwowie.

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905 l. 4352 Wysoki Sejm odstąpił obok wymienione petycye Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy odniósł się do c. k. Namiestnictwa o udzielenie opinii kraj. Rady zdrowia co do petycyi pod 1, 2 i 3 wymienionych.

W opinii przesłanej konstatuje kraj. Rada zdrowia, iż wobec istnienia Towarzystwa balneologicznego w Krakowie dopiero od roku, nie można jeszcze wiele powiedzieć o jego działalności.

Co do petycyi polskiego Archiwum nauk biologicznych i lekarskich mającego za zadanie cele nauki, kraj. Rada zdrowia stwierdza wielką doniosłość działalności tej instytucyi dla nauki polskiej — i popiera prośbę o subwencyę.

Wreszcie stwierdza kraj. Rada zdrowia, iż Stowarzyszenie wzajemnej pomocy położnych zasługuje na pomoc materyalną zwłaszcza, że wobec bardzo skromnych środków nie mogło dotąd rozwinąć należycie swej działalności.

Przedstawiając szczegóły powyższe do wiadomości Wys. Sejmu, Wydział krajowy zaznacza jednak, iż wobec konieczności preliminowania w budżecie kraj. na r. 1907 bardzo wysokich kredytów specyalnie na potrzeby zdrowotne i rozliczne wydatki w dziale sanitarnym — nie mógł przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosków co do udzielenia subwencyi w uwzględnieniu wyżej wymienionych petycyi.

Co się zaś tyczy petycyi Towarzystwa domu zdrowia w Zakopanem o przyznanie stałego zasiłku w kwocie 10 000 koron rocznie, Wydział krajowy stwierdza, iż z uchwalonego w Rubr. III. p. 39. budżetu kraj. kredytu w kwocie 10.000 koron na zapomogi dla chorych piersiowych przyznaje przeszło w trzech czwartych zasiłki pacyentom Towarzystwa domu zdrowia w Zakopanem — a tylko w nieznacznej kwocie pacyentom udającym się do sanatoryum w Alland. W roku bieżącym leczyło się w domu zdrowia w Zakopanem przy pomocy subwencyi z funduszu krajowego asygnowanej 64 pacyentów, licząc w to zasiłki dwukrotnie przyznane, zaś w Sanatoryum Alland tylko 26 pacyentów.

Wobec tych szczegółów tudzież z powodów wyżej przytoczonych — Wydział krajowy również i co do tej petycyi nie mógł przedstawić Wys. Sejmowi wniosku o uchwalenie stałej subwencyi wyłącznie dla tegoż zakładu o rocznych 10.000 koron.

Dodajemy wreszcie, iż stosując się do odnośnej uchwały Wysokiego Sejmu powziętej w załatwieniu petycyi stowarzyszenia „Schronisko nauczycielek i nauczycieli w Zakopanem“ — Wydział krajowy przyznał w r. 1906 z kredytu wyżej wymienionego zasiłki siedmiu osobom na koszta leczenia w tem Stowarzyszeniu.

Petycya w sprawie Krynicy.

W załatwieniu sprawozdania komisyi sanitarnej o petycyi komitetu drugiego wiecu gości w Krynicy w sprawie podniesienia tego zdrojowiska, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 roku następującą uchwałę:

„Sejm ponownie wzywa c. k. Rząd, aby przyspieszył wprowadzenie niezbędnych ulepszeń w Krynicy“.

Uchwała ta została zakomunikowana c. k. Namiestnictwu z dołączeniem odpisu sprawozdania komisyi sanitarnej.

Petycya Teresy Noskowej, Józefa Solarza i Heleny Stroińskiej.

Uchwałą z 21. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy petycye Teresy Noskowej, wdowy po posługaczu szpitala św. Łazarza w Krakowie o udzielenie daru z łaski, dalej Józefa Solarza, byłego piekarza szpitalnego o stały zasiłek, wreszcie Heleny Stroińskiej, sieroty po aptekarzu szpitala powyższego o zapomogę

Wydział krajowy, zbadawszy sprawę, udzielił Józefowi Solarzowi 40 koron tytułem zapomogi a dla Teresy Noskowej i Heleny Stroińskie wstawił do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie do Rubr. IV. poz. 59 i 60 po 200 koron tytułem zapomogi.

Petycya ks. Stanisława Walczyńskiego i towarzyszy o zasiłek pieniężny na wewnętrzne urządzenie domu dla nieuleczalnie chorych w Tarnowie.

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905 l. 4352 przekazał Wys. Sejm petycyę ks. Stanisława Walczyńskiego i towarzyszy Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania:

Wykonując powyższe polecenie Wys. Sejmu, Wydział krajowy odniósł się do ks. Walczyńskiego, jako prezesa Stowarzyszenia pod wezwaniem św. Filomeny, które zostało zawiązane w celu doprowadzenia do skutku domu dla nieuleczalnie chorych, ażeby z dołączeniem planu i kosztorysu zbudować się mającego domu, uzasadnił cyfrę żądanego zasiłku na wewnętrzne urządzenie domu dla nieuleczalnych i zarazem wymienił, pod jakimi warunkami i za jaką opłatą dzienną dom dla nieuleczalnych chorych zobowiąże się przyjmować nadsyłanych ze szpitala rekonwalescentów i chorych kwalifikujących się do ambulatoryjnego leczenia.

Do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania, nie otrzymał Wydział krajowy żadnej odpowiedzi.

Porównanie

rzeczywistych wydatków na cele zdrowia publicznego w roku 1904 z takimiż wydatkami w roku 1903.

Rubryka	Pozycya	Zamknięcie rachunków — Wydatki		1904 Wydano K	1904 Preliminowano K	1904 Różnica K	1903 Wydano K	1903 Różnica K
III.	39	Koszta leczenia		2,795.766	2,500.000	+ 295 766	2,714.541	+ 81.225
	43	„ „ przyjęte na fund. kraj. w zastępstwie gmin		10.000	10.000	—	12.000	— 2.000
	47—50a	Publiczna służba zdrowia (lekarze okręgowi, szczepienie i t. p.)		265.021	257.500	+ 7.521	256.594	+ 8.427
	51	Zakład szczepienia wścieklizny Dr. Bujwida w Krakowie	2.000 K					
	52	Szpitale SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1 800 „					
	53	Szpital SS. Miłosierdzia w Nowosiółkach	600 „					
	54	Kolonia lecznicza w Iwoniczu	1.600 „					
	55	Szpital komisyi klimat. w Zakopanem	600 „					
	56	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie na dokończenie budowy szpitala	1.799 „					
	56a)	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	1.000 „					
	57	Zakład św. Józefa we Lwowie	2.000 „					
	58	Lecznica powszechna we Lwowie	2.000 „					
	58a)	Lecznica powszechna we Lwowie na rozszerzenie i wewnętrzne urządzenie	1.500 „					
	59	Kolonia lecznicza w Rymanowie	1.000 „					
	60	„ „ w Rabce na utrzymanie dzieci	600 „					
	61	Tow. ochotnicze ratunkowe we Lwowie	600 „					
	62	„ „ „ w Krakowie	600 „	17.699	19.500	— 1.801	14.400	+ 3.299
	—	Na dokończenie budowy szpitala w Iwoniczu		—	—	—	10.000	— 10.000
	62b)	Szpital SS. Miłosierdzia w Przeworsku		1.200	1.200	—	—	+ 1.200
		Dotacye zakładów:						
	40	Lwów oddz. chorych i położnic z klinikami		196.023	45.469	+ 150.554	227.900	— 31.877
	41	Kulparków		—	—	—	—	—
	42	Kraków szpital św. Łazarza — oddział chorych	15.083 K					
		„ położnic	11.194 „	26.277	19.256	+ 7.021	20 171	+ 6.106
	45	Kraków podrzutki		—	—	—	—	—
	46	Utrzymanie podrzutków w kraju i za granicą		34 206	60.000	— 25.704	60.608	+ 26.312
						+ 460.862		+ 100.257
						— 27.505		— 70.189
		Razem		3,346.282	2,912.925	+ 433.357	3,316.214	+ 30.068

Rubryka	Pozycya	Dochody		Wpłynęło K	Preliminowano K	Różnica K	Wpłynęło K	Różnica K
II.	6	Nadwyżka dochodów szpitala św. Łazarza w Krakowie: a) oddział syfilityczny	12.173 K					
		b) „ obłąkanych	1.690 „	13.863	28.641	— 14.778	27.382	— 13.519
	7	Nadwyżka od szpit. lwowskiego oddz. chorych i położnic		—	—	—	—	—
	8	„ dochodów zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie		47.557	48.580	— 1.023	66 326	— 18 769
	9	Zwrot zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych		61.941	58.000	+ 3.941	50.047	+ 11.894
	10	Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia		161	50	+ 111	—	+ 161
	11	„ od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich		1 118	1.020	+ 98	1.025	+ 93
	—	Zwrot zaliczek na płace lekarzy okręgowych		—	—	—	236	— 236
						— 15.801		— 32.524
						+ 4.150		+ 12.148
		Razem		124.640	136.291	— 11.651	145.016	— 20 376
		Wydatek rzeczywisty		3,221.642	2,776.634	445.008	3,171.198	50.444

Ruch chorych i koszta w naszych zakładach leczniczych w r. 1904.

Poszczególnienie	Ilość: łóżek dla chorych	Ilość: chorych	Ilość: zmarłych	Ilość: dni leczenia	Procent śmiertelności	Przeciętna dzienna ilość chorych	średni czas leczenia (dni)	Wydatki na chorych (K)	Wydatki na chorych (h.)	Koszta: całej kuracyi jednego chorego (K)	Koszta: całej kuracyi jednego chorego (h.)	Koszta: jednego dnia leczenia (h.)	Koszta: jednego dnia wiktu (h.)	Koszta: sanitarne leki i t. p. (h.)	Taksa od: dorosłych (h.)	Taksa od: dzieci (h.)
A. Szpitale powszechne krajowe:																
we Lwowie oddział chorych	761	10.934	759	194.438	6·9	532	17·8	379.985	71	34	75	195·4	46·2	19·7	160	80
„ „ kliniki	199	1.662	56	43.862	3·4	120	26·4	223.841	26	134	68	510·3	113·9	130·6		
w Krakowie oddział chorych	526	8.759	887	175.503	9·9	508	20·0	340.996	72	36	39	180·1	42·8	24·2	126	126
„ „ kliniki	65	610	2	13.008	0·3	36	21·3								160	160
Suma A	1.551	21.965	1.704	426.811	5·1	1.196	19·4	944·823	69	43	01	221·3	51·9	33·1	—	—
B. Szpitale prowincyonalne:																
gminny w Białej	105	1.275	68	34.647	5·3	95	27·1	43.877	70	34	41	126·6	45·9	15·7	125	65
„ „ Bochni	55	1.037	72	21.975	6·9	60	21·2	25 144	55	24	24·7	114·4	39·	9·5	134	68
„ „ Brodach	70	1.076	57	20.736	5·3	57	19·3	28.077	36	26	09 7	135·4	40·6	16·8	120	60
„ „ Brzeżanach	80	1 273	71	32.126	5·6	88	25·2	36.813	52	28	91·9	114·6	42 8	14 8	118	60
„ „ Drohobyczu	120	3.232	134	54.423	4·1	149	16·8	54.944	32	17	—	101·	37·7	16·5	106	53
powiatowy w Gorlicach	85	1.153	45	25 468	3 9	70	22·1	34.013	40	29	50	133·5	44·2	20 8	120	60
„ „ Husiatynie	70	2.062	37	38.512	1·8	105	18·7	43.967	72	21	32·3	114·2	42 9	23·4	120	60
„ „ Jarosławiu	75	1.444	89	40.012	6 2	109	27·7	42.351	26	29	32·9	105·8	41·7	14·1	120	60
gminny w Jaśle	100	757	58	17.766	7·7	49	23·5	24.350	39	32	16·7	137·1	52·7	13·8	124	60
„ „ Kołomyji	70	1.329	33	30.449	2 5	83	22·9	42 561	66	32	02·5	139·8	44·9	15·3	128	64
powiatowy w Krośnie	35	684	26	13 892	3·8	38	20·3	18.369	58	26	85·6	132·2	39·7	19·8	150	75
„ „ Lubaczowie	50	1.244	39	23.877	3·1	65	19·2	21.598	53	17	36·2	90 5	32·2	11·2	120	60
gminny w Nowym Sączu	60	913	66	21.246	7·2	58	23·3	25.486	80	27	91·5	120·	41·6	10·	134	68
powiatowy w Podhajcach	85	2.034	105	41.013	5·2	112	20·2	44.748	09	22	—	109·1	40·	10·2	120	60
gminny w Przemyślu	175	3.007	244	68.316	8·1	187	22·7	74.374	63	24	73·4	108·9	39·3	17·9	120	60
powiatowy w Przemyślanach	66	1.569	52	30.673	3·3	84	19·5	43.770	99	27	89 7	142·7	46·7	14·5	120	60
gminny w Rzeszowie	116	1.857	103	46.165	5·5	126	24·9	55.934	05	30	12	121·2	45·2	14·2	128	64
„ „ Samborze	100	1.819	66	30.413	5·	83	23·	35.688	11	27	05·7	117·3	39·2	12 6	130	65
„ „ Sanoku	80	1.078	57	26.715	5·3	73	24·8	33.167	49	30	76·8	124·2	43·3	9·6	130	64
„ „ Śniatynie	42	1.088	36	24.602	3·3	67	22·6	37.856	92	34	79 5	153·9	43·2	18·4	140	70
powiatowy w Sokalu	104	2.744	105	42.161	3·8	115	15·4	45.507	59	16	58·4	107·9	36 1	12·8	120	60
gminny w Stanisławowie	120	2.957	99	61.318	3·3	168	20·7	66.765	86	22	57·9	108·9	42·6	11·2	114	60
„ „ Stryju	120	2 265	10.)	50.529	4 8	138	22·3	59.791	93	26	39·8	118 3	41·9	17·2	134	68
„ „ Tarnopolu	100	1 724	116	37.032	6·7	101	21·5	45 572	40	26	43 4	123 1	41 3	14·3	128	64
„ „ Tarnowie	140	2.508	238	61.785	9·5	141	20·6	56.416	77	22	49·5	108·9	42·1	7·4	124	62
„ „ Wadowicach	41	1.206	51	23.069	4·2	63	19·1	33.280	85	27	59·6	144·3	50·1	14·5	152	76
„ „ Zaleszczykach	52	1.465	64	27.681	4·4	76	18·9	28.212	98	19	25·8	101·9	31·4	18·1	102	52
powiatowy w Złoczowie (po spaleniu nowy jeszcze nie otwarty)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
gminny w Żółkwi	120	3 204	169	54.561	5·3	149	17·	61.717	58	19	26·3	113·1	35·3	16·8	110	56
powiatowy w Żywcu	110	1.786	111	42.076	6·2	115	23·6	37.315	19	20	89·3	88·7	41·	10·	106	54
Suma B.	2.546	49.290	2.520	1,033.238	5·1	2.823	21·	1,201.678	*22	24	38	116·3	41·5	14·5	—	—
C. Zakłady położnicze:																
Krajowy we Lwowie oddział szpitalny	79	1.378	28	19.699	2·3	54	14·2	72.922	27	52	92	370·2	40·2	33·1	160	—
„ „ „ klinika poł. gin.	88	991	12	16.769	1·3	63	16·9	78.073	41	78	78	465 6	86·8	66·9	160	—
„ w Krakowie oddział szpit. i klinika położn. gin.	60	1.650	19	30.213	1·1	82	18·3	57.588	81	34	90	190·6	48·2	23 4	126	—
Suma C.	227	4 019	59	66.681	1 5	199	16 6	208.584	49	51	90	312·8	57·	37·2	—	—
D. Zakłady dla obłąkanych:																
Krajowy w Kulparkowie	700	2.258	369	389.137	16·3	1.062	171·	555.387	63	245	96	142·7	43 5	3 7	160	—
„ „ Krakowie	115	408	52	47.985	12·7	131	117 7	83.443	46	204	53	173 9	55·2	5·4	160	
Suma D.	815	2.666	421	437.122	15·8	1.193	163·9	638.831	09	239	62	146·1	44·7	3·9	—	—
E. Szpitale dla dzieci:																
Św. Zofii we Lwowie	110	1.716	258	34.352	15·	92	19·6	32.000	—	18	65	93·1	—	—	160	80
„ Ludwika w Krakowie	108	1.139	263	32.636	2 3	90	29·	32.000	—	28	11	98·5	—	—	126	126
Oddział osesków z mamkami	32	261	104	7.628	39·9	21	26·7	16.760	02	64	21	219·7	—	—	126	126
Suma E.	250	3.116	625	74.616	20·	203	23·9	80.760	02	25	92	108·2	—	—	—	—
Suma A, B, C, D i E	5.389	81.056	5.329	2,038.468	9·5	5.614	49·	3,074.677	51	37	93·3	150·9		—	—	—

* Suma ta nie stanowi uiszczenia, lecz należytość bieżącą wydatków na chorych i z tego powodu różni się od ogólnej sumy rzeczywistych wydatków podanej w zamknięciach rachunkowych.

Bibl. Jag.

WYKAZ

wydatków w trzech szpitalach krajowych w r. 1904.

Pozycya	Poszczególnienie	Lwów — oddział szpitalny	Lwów — oddział kliniczny	Kraków	Kulparków	Lwów — oddział szpitalny		Lwów — oddział kliniczny		Kraków		Kulparków	
		Ilość dni leczenia w roku 1904				Na dzień leczenia przypada							
		214.137	60.631	266.707	389.137								
		K	K	K	K	K	gr.	K	gr.	K	gr.	K	gr.
1	Żywienie chorych (od żywienia od wina)	119.714	75.452	150.530	225.027	—	55·90	1	24·44	—	56·44	—	57·83
2	Bielizna (od zakupna do utrzymania szwaczek)	7.733	10.654	18.077	23.477	—	3 61	—	17·57	—	6·78	—	6·03
3	Pranie	10.163	4.132	11.564	13.688	—	4·75	—	6·81	—	4·33	—	3·52
4	Opał sal	16.678	20.741	14.930	20.123	—	7·79	—	34·21	—	5·60	—	5·17
5	Oświetlenie	8 500	23.303	10.078	6.290	—	3 97	—	38 43	—	3 78	—	1·62
6	Leki i apteka	16.147	27.088	21.147	1.123	—	7 54	—	44·68	—	7·93	—	29
7	Koszta sanitarne i instrumenta chirurgiczne	31.340	45.998	39.503	13.163	—	14·63	—	75·87	—	14·81	—	3·38
8	Sprzęty	5.930	3.991	4 128	6.993	—	2·77	—	6·58	—	1·55	—	1·80
9	Słoma do sienników	838	—	804	2.052	—	39	—	—	—	30	—	53
10	Utrzymanie kapelanów i kaplicy	2.556	1.644	3.284	4 151	—	1·19	—	2·71	—	1·23	—	1·07
11	„ koni	—	—	1.185	4.217	—	—	—	—	—	44	—	1·08
12	„ ogrodów, pól i folwarków	1.171	330	2.097	36.578	—	54	—	54	—	79	—	9 40
13	Koszta pogrzebowe (prosektoryum)	1.989	561	1.925	988	—	93	—	93	—	72	—	25
14	Utrzymanie budynków (asekuracya, drogi, kominiarze)												
15	„ dyrektora, lekarzy, akuszerek, stypendya akuszerek, dyetaryuszy, wikt dyżurny	13.833 62.384	10.191 7.842	10 802 54.606	21.289 30.780	— —	6 46 29·13	— —	16·81 12·93	— —	4 05 20·47	— —	5·47 7·91
16	Koszta zarządu	13.651	9.885	22.538	19.797	—	6·37	—	16·30	—	8·45	—	5·09
17	Utrzymanie Sióstr Miłosierdzia	10.851	4.909	14.957	12.877	—	5·07	—	8·10	—	5·61	—	3·31
18	Służba wyższa i niższa	42.458	24 950	50.129	82.746	—	19·83	—	41 15	—	18·80	—	21·26
19	Czynsze	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Koszta kancelaryjne	2.658	2.333	2.434	1.963	—	1·24	—	3·85	—	91	—	50
21	Wodociągi i maszyna parowa (maszynista)	33.430	21.236	4.108	3 042	—	15·61	—	35 03	—	1·54	—	78
22	Pensye i emerytury	20 777	3.872	15 945	11.452	—	9·73	—	6·39	—	5·98	—	2·94
23	Zaopatrzenia, dary z łaski i odprawy kwartałów pośmiertnych	1.230	242	4.501	2.142	—	57	—	40	—	1·69	—	55
24	Remuneracye i zapomogi	5.956	1 444	6.200	2.200	—	2·78	—	2·38	—	2·32	—	57
25	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	—	—	—	—	1·64	—	—	—	—	—	—
26	Zapisy	—	—	214	—	—	—	—	—	—	08	—	—
27	Podatki i daniny	283	80	2.259	84	—	13	—	13	—	85	—	02
28	Wydatki w sprawach patronatu	—	—	—	119	—	—	—	—	—	—	—	03
29	Dyety i koszta podróży	—	—	85	—	—	—	—	—	—	03	—	—
30	Rozmaite wydatki	2.510	1.001	5.082	7 142	—	1 17	—	1·65	—	1·90	—	1·84
	Razem	436.300	301.879	473.112	553.503	2	03·74	4	97·89	1	77·38	1	42·24
	Do tego:												
	Zaliczki na płace (Rubr. I.)	2.185	—	1.596	1.884	—	—	—	—	—	—	—	—
	Utrzymanie dzieci, osesków i mamek w szpitalu	32.000	—	48.760	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Nadzwyczajne budowle, urządzenia mechaniczne	3.000	—	48.006	20.031	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zapomogi dla położnic	14.412	—	5.940	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Utrzymanie dzieci na oddziale położnic	11	36	1.381	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Rozmaite przeprowadzenia rachunkowe	100.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ogólny wydatek	587.908	301.915	578.795	575.418	—	—	—	—	—	—	—	—

WYKAZ

dochodów rzeczywistych oraz stanu czynnego i biernego w szpitalach prowincyonalnych w r. 1904

według zatwierdzonych zamknięć rachunkowych.

Liczba porządkowa	Szpitale	Koszta leczenia od: galicyjskiego funduszu krajowego K	h.	obcych funduszów krajowych K	h.	samopłacących i innych K	h.	Dochody własne i rozmaite wraz z zapasem kasowym K	h.	Ogólne dochody K	h.	Stan czynny z końcem roku 1904: Zaległe koszta leczenia K	h.	Rozmaite inne należytości K	h.	Razem K	h.	Stan bierny z końcem roku 1904: Niespłacone należytości dostawców i t. p. K	h.	Zaliczki i pożyczki K	h.	Razem K	h.	Czysty stan: czynny K	h.	bierny K	h.
1	Biała	26.396	31	13.184	44	379	84	212	30	40.173	39	26.117	70	1.406	67	27.524	37	14.043	46	5.803	92	19 847	38	7.676	99	—	—
2	Bochnia	26.313	42	1.735	76	—	—	5.405	67	33.454	85	9.724	02	13.279	36	23.003	38	—	—	4.891	45	4.891	45	18.111	93	—	—
3	Brody	22.346	14	1.065	84	1.345	84	707	38	25.465	20	6.600	44	1.895	88	8.496	32	3.385	11	3.650	—	7.035	11	1.461	21	—	—
4	Brzeżany	37.557	76	1.774	54	569	94	565	29	40 467	53	20.620	17	10.495	58	31.115	75	334	57	—	—	334	57	30.781	18	—	—
5	Drohobycz	50.908	—	4.908	50	5.216	30	4.771	80	65.804	60	15.365	72	35.974	81	51.340	53	3 098	75	73.527	46	76.626	21	—	—	25.285	68
6	Gorlice	27.927	—	2.173	80	848	—	619	50	31.568	30	7.472	10	911	83	8.383	93	1.516	20	3.600	—	5.116	20	3.267	73	—	—
7	Husiatyn	40.808	60	—	—	4.339	60	925	85	46.074	05	17.300	20	401	24	17.701	44	3.088	98	3.700	—	6.788	98	10.912	46	—	—
8	Jarosław	37.777	80	2.256	20	—	—	4.935	63	44.969	63	16.360	20	1.325	43	17 685	63	7 862	50	1.800	—	9.662	50	8.023	13	—	—
9	Jasło	21.838	72	1.261	31	195	50	541	83	23.837	36	5.669	83	1.736	07	7.405	90	1.059	35	3.700	—	4.759	35	2.646	55	—	—
10	Kołomyja	35.299	19	2.153	23	743	15	2.361	51	40.557	08	17.551	52	920	52	18.472	04	4.762	96	112.748	76	117.511	72	—	—	99.039	68
11	Krosno	16.168	90	805	10	316	35	313	61	17.603	96	8.724	20	640	30	9.364	50	3.847	12	5.200	—	9.047	12	317	38	—	—
12	Lubaczów	26.731	20	754	15	—	—	220	26	27.705	61	8.355	65	5.800	64	14.156	29	—	—	500	—	500	—	13.656	29	—	—
13	Nowy Sącz	26.156	36	2 057	38	—	—	121	70	28.335	44	22.538	74	1.835	90	24.374	34	625	—	—	—	625	—	23.749	64	—	—
14	Podhajce	46.520	44	193	40	3 234	69	5.417	28	55.365	81	19.727	70	6.580	63	26.308	33	—	—	8.671	66	8.671	66	17.636	67	—	—
15	Przemyśl	72.119	82	6.443	22	2.558	64	3.327	53	84.449	21	37.897	04	7.117	17	45 014	21	8.951	08	—	—	8.951	08	36.063	—	—	—
16	Przemyślany	33.027	60	—	—	1.863	40	7.510	29	42.401	29	13.616	60	100	—	13.716	60	3.641	99	29.795	96	33.437	95	—	—	19.721	35
17	Rzeszów	51.054	92	4.083	94	1 015	68	2.670	80	58.825	34	24.617	74	1.104	15	25.721	89	2.012	43	17.800	—	19.812	43	5.909	46	—	—
18	Sambor	35.454	85	2 150	70	451	46	1.214	15	39.271	16	23.428	17	2.134	92	25.563	09	2.925	02	62.235	15	65.160	17	—	—	39.597	08
19	Sanok	28.635	54	3.690	80	440	88	306	42	33.073	64	14.483	18	783	25	15.266	43	1.552	24	13.039	38	14.591	62	674	81	—	—
20	Sniatyn	30.195	38	1.195	40	548	96	1.070	—	33.009	74	32.387	60	10.794	32	43.181	92	3.012	77	32.464	—	35 476	77	7.705	15	—	—
21	Sokal	47.836	82	847	20	2.466	40	503	37	51.653	79	16.565	86	6.551	34	23.117	20	4.178	15	46.936	13	51.114	28	—	—	27.997	08
22	Stanisławów	59.223	70	11.474	15	1.206	54	3.191	31	75.095	70	32.825	42	3.913	57	36.738	99	1.542	39	10.102	19	11.644	58	25.094	41	—	—
23	Stryj	51.108	68	9.047	63	2.925	59	1.121	37	64.203	27	30.775	83	3.903	74	34.679	57	—	—	16.392	68	16.392	68	18.286	89	—	—
24	Tarnopol	41.568	04	4.346	36	1.347	60	592	71	47.854	71	18.503	26	977	75	19.481	01	6.007	03	81.786	74	87.793	77	—	—	68.312	76
25	Tarnów	57.169	40	4.543	67	971	22	1.486	65	64.170	94	36.502	46	8.946	21	45.448	67	3.350	99	26.800	-	30.150	99	15.297	68	—	—
26	Wadowice	28.367	76	1,603	76	641	64	449	10	31.062	26	12.163	96	31	84	12.195	80	3.816	60	47.143	80	50.960	40	—	—	38.764	60
27	Zaleszczyki	23 382	74	3.260	33	845	52	3.128	24	30 616	83	10.074	70	9 136	40	19.211	10	828	42	48.432	95	49.261	37	—	—	30.050	27
28	Złoczów (spalony)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Żółkiew	54.128	26	1.583	45	510	63	197	12	56.419	46	17.639	88	27	98	17.667	86	16.492	71	22.570	—	39.062	71	—	—	21.394	85
30	Żywiec	37.506	50	3.367	30	1.855	38	574	40	43.303	58	11.949	22	11.786	71	23.735	93	330	—	—	—	330	—	23.405	93	—	—
	Razem	1,093.530	35	91.961	56	26.838	75	54.463	07	1,276.793	73	535.559	11	150.514	21	686.073	32	102.265	82	683.292	23	785.558	05	270.678	62	370.163	35
																								—		* 99.484	73

* Suma ogólnego czystego stanu biernego przewyższa stan czynny o kwotę 99.484 K 73 h najpierw z powodu, że w stanie czynnym nie wykazano wartości budynków i inwentarza zamknięciami nie objętych, a następnie, że same tylko pożyczki, zaciągnięte na budowę szpitali wynosiły z końcem r. 1904 sumę 473.901 K 33 h.

Zamknięcia rachunków

z obrotów wydatków na chorych i potrzeb administracyjnych funduszów szpitali prowincyonalnych, zatwierdzone przez Wydział krajowy za rok 1904.

Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Gorlice	Husiatyn	Jarosław	Jasło	Kołomyja	Krosno	Lubaczów	Nowy Sącz	Podhajce	Przemyśl	Przemyślany	Rzeszów	Sambor	Sanok	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnopol	Tarnów	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec	Razem
	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.
WYDATKI.																														
a) Rzeczywiste.																														
Czynsz najmu	253 99	— —	— —	2.000 —	1.350 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	17 50	3.600 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
Bielenie i restauracya zwykła	828 58	618 96	917 47	443 74	760 45	806 59	714 50	582 62	392 82	273 60	1.013 97	405 53	182 29	616 96	934 49	1 567 74	249 04	328 66	1.593 12	881 31	1.054 84	1.215 90	1.882 69	1.138 83	584 40	415 86	185 10		2.012 52	714 93
Budowy nadzwyczajne	3.209 72	— —	— —	— —	29.411 32	— —	6.074 68	— —	— —	— —	— —	4.150 —	— —	5.500 —	2.013 12	3.184 88	470 19	1.921 20	4.400 —	160 —	3.471 43	7.066 61	2.150 —	1.710 66	2.558 93	1.753 17	6.374 40		432 40	270 —
Podatki od budynków szpitalnych	1 60	7 88	16 35	— —	1.394 34	5 76	— —	— —	— —	13 50	8 22	1 20	— —	— —	5 98	14 16	9 407	— —	— —	6 45	— —	69 94	— —	— —	12 63	— 38	— —		16 19	14 84
Asekuracya od ognia	38 67	41 63	74 57	— —	— —	79 35	112 21	22 32	60 16	86 90	69 70	76 —	63 66	75 60	68 14	329 97	6 04	101 55	70 53	57 01	— —	41 85	33 21	48 30	102 35	21 04	20 —		277 24	82 12
Czyszczenie kominów	40 —	19 92	— —	15 60	48 —	80 —	100 —	100 —	30 —	— —	78 68	32 —	50 —	100 —	60 —	80 —	20 —	50 —	106 48	50 —	129 84	70 96	160 —	80 —	183 44	63 —	12 51		70 —	50 —
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	— —	78 40	280 —	80 —	143 —	30 —	8 —	195 90	64 —	— —	49 70	— —	43 —	286 —	56 —	124 36	126 80	175 20	70 80	39 —	1.114 16	— —	131 40	640 —	100 —	107 90	203 —		220 —	15 —
Żywność chorych, S. S. Miłosierdzia i służby	14.627 66	10.771 76	9.499 86	15.938 44	21.527 19	14.726 60	17.390 05	18.704 91	12.877 89	15.698 85	6.406 84	10.033 89	10.809 59	18.476 44	34.778 67	13.904 60	25.601 71	14.167 34	13.959 38	11.940 87	17.176 45	31.589 99	24.787 04	17.399 84	25.463 99	12.155 88	9.719 10		20.044 38	19.659 52
Wino, piwo i wódka	984 72	166 16	7 56	209 96	64 78	551 34	664 13	910 40	67 64	292 70	146 60	333 75	376 39	190 50	1.327 86	351 56	737 57	464 89	520 15	258 87	581 92	432 72	958 54	609 10	341 17	270 39	216 40		484 12	910 06
Lekarstwa	1.395 53	1.270 82	2.396 49	3.243 17	4 269 06	1.897 44	4 996 59	3.000 50	2.048 46	3.164 18	966 83	2.156 37	1244	3.530 77	7.107 95	2.606 05	3.195 51	3.227 61	1.324 48	2.344 07	3.222 93	2.339 16	3.867 23	2.980 86	2.075 06	505 88	3.975 66		4.709 68	2.484 65
Sanitarne	2.464 —	682 59	677 87	912 19	3 939 49	1.181 86	3.428 91	2.241 57	97 11	1.448 29	997 71	1.100 52	1.701 03	147 88	6.139 48	1.949 96	2.341 24	1.014 77	786 39	1.146 74	2.270 34	4.265 06	3.954 82	1.476 20	1 060 69	593 35	1.323 68		2.651 10	1.476 13
Zakupno nowych i naprawa narzędzi chirurgicznych	45 90	132 20	— —	585 17	761 24	1.493 16	380 23	301 82	300 29	50 03	109 85	34 70	326 80	500 —	616 72	499 61	1.062 04	1.281 90	192 50	512 81	218 08	1.461 62	93 37	325 —	709 04	504 20	110 22		873 79	401 80
Koszta pogrzebowe (trumny i wywóz zmarłych)	662 20	163 60	308 20	374 79	354 50	160 30	95 30	781 57	220 53	352 52	181 45	89 —	653 40	412 80	1.204 —	250 05	432 55	422 —	249 72	117 —	677 —	202 60	588 —	1.008 —	418 77	304 80	228 20		586 10	437 30
Koszta kapliczne	100 —	100 —	— —	348 14	100 —	104 17	75 19	100 —	100 —	102 32	103 62	138 —	100 —	101 —	100 —	100 83	100 —	100 —	100 —	113 —	100 —	149 20	106 89	188 54	100 —	102 18	100 —		— —	120 —
Bielizna, pościel i odzież	1.472 27	189 10	1.581 94	2.019 72	1.707 69	2.169 18	4.419 39	250 15	723 02	307 29	886 57	1.749 14	1.049 95	4.893 52	2.011 33	3.000 92	1.754 46	970 29	524 33	1.004 68	2.637 33	3.480 89	1.366 31	2.791 79	1.593 49	1.239 11		2.404 32	1.024 18
Pranie (mydło, soda i farbka)	165 08	223 35	96 37	143 31	212 73	244 23	417 64	261 04	121 54	148 29	131 44	92 48	205 12	442 30	555 38	461 81	338 41	208 78	339 80	256 73	264 61	379 54	283 58	444 67	477 41	228 52	138 88		522 78	270 34
Sprzęty	402 11	292 24	69 92	1.167 87	1.235 90	761 79	883 95	1.565 14	148 81	1.499 11	511 59	214 48	170 02	990 47	1.702 16	706 56	909 93	716 69	639 32	856 14	817 39	1.248 15	1.832 67	481 94	606 20	630 95	689 80		1.164 45	511 54
Opał	1.460 09	1.042 75	2.870 —	1.954 60	1.630 75	2.326 22	2 357 11	3.142 36	1.164 09	2 327 20	1.114 50	1.742 82	1.205 42	2.001 —	4.383 47	1.200 —	2.658 —	2.089 60	1.000 —	1.932 —	2.879 30	3.089 68	3.369 50	2.575 23	3.167 67	1.344 26	799 —		4.505 70	1.462 51
Światło	959 80	204 70	275 01	322 15	774 86	404 10	436 66	728 21	66 86	289 94	247 30	234 15	325 64	551 49	933 71	439 46	327 —	371 40	540 55	61 44	467 31	1.508 67	492 84	736 86	722 77	317 84	102 48		1.110 28	533 93
Słoma i siano do leży	171 36	132 38	178 —	99 16	146 60	124 70	118 38	287 60	48 90	87 90	48 —	575 82	157 —	200 —	534 30	256 30	65 40	122 44	88 14	51 —	138 63	428 93	351 42	84 22	211 12	183 72	66 60		385 38	266 —
Potrzeby kancelaryjne	553 30	102 58	402 64	179 11	461 25	179 85	18 90	2 718	217 62	278 21	127 73	127 07	228 14	375 82	509 30	342 29	636 03	53 68	228 34	161 66	374 24	828 57	594 80	238 72	378 19	144 71	272 35		365 19	198 23
Opłata telefonów	100 —	— —	— —	— —	213 05	407 23	— —	84 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	100 —	— —	— —	— —	60 —	— —	— —	100 —	610 11	150 —	— —	— —	— —		— —	— —
Utrzymanie koni z uprzężą	— —	— —	— —	— —	543 66	458 8	112 24	— —	306 —	191 40	172 41	— —	— —	— —	— —	539 95	— —	— —	— —	— —	— —	382 66	— —	— —	— —	— —		238 88	— —
Płaca dyrektora	2.058 33	1 546 67	1.840 —	1.510 80	2.201 66	1.566 66	1 600 —	1.566 66	1.840 —	1.766 65	1.166 60	1.566 67	1.566 99	2.031 66	2.760 —	1.840 —	2.070 —	2.134 91	1.600 —	1.835 —	1.842 26	2 166 65	2.124 96	2.070 —	2.149 98	1.610 —	1.840 —		2.300 —	1.840 —
„ sekundaryuszów	1.200 —	790 80	1.150 —	1.029 13	2.380 —	1.000 —	1.000 —	958 33	1.150 —	916 66	— —	1.000 —	1.150 —	2.036 08	3.496 67	1.509 60	2.150 —	1.11 67	1.000 —	1.141 66	1.150 88	2 580 —	2.130 —	1.000 —	2.300 —	1.000 —	1.000 —		2.380 —	1.009 —
„ akuszerki i cyrulika	292 —	64 —	48 —	144 —	214 —	74 —	16 —	— —	30 99	33 —	10 —	16 —	403 20	100 —	480 —	79 —	194 38	— —	108 —	40 —	57 —	204 —	130 —	125 —	288 —	66 —	40 —		102 —	44 —
„ S. S. Miłosierdzia (rządcy)	960 —	640 —	1.320 —	960 —	1.440 —	960 —	960 —	740 —	760 —	640 —	800 —	800 —	640 —	800 —	1.332 —	800 —	1.120 —	640 —	960 —	800 —	920 —	1.440 —	960 —	960 —	1.280 —	800 —	640 —		1.320 —	1.120 —
„ pisarza	1.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	284 99	1.320 —	— —	— —	1.320 —	1.000 —	1.200 —	— —	— —	1.100 —	— —	1.100 —	109 32	1.31 —	1.200 —	1.100 —	— —	— —	1.100 —		— —	— —
„ dyurnistów	— —	— —	468 —	1.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	74 40	— —	— —	200 —	301 —	— —	— —	876 —	— —	— —	200 —	— —	— —	— —	— —	720 —	— —	— —		720 —	— —
Wynagrodzenie za prowadzenie kasy i rachunków	300 —	250 —	200 —	200 —	200 —	200 —	200 —	— —	240 —	200 —	100 —	200 —	200 —	100 —	400 —	200 —	360 —	200 —	200 —	200 —	200 —	300 —	200 —	160 —	400 —	200 —	100 —		240 —	200 —
Fiakrowe dla kapelanów	185 —	100 —	50 —	100 —	100 —	100 —	50 —	89 68	22 80	100 —	64 50	100 —	100 —	150 —	480 —	200 —	100 —	93 90	107 99	— —	200 —	200 —	148 —	92 80	300 —	50 —	100 —		160 —	160 —
Płaca służby szpitalnej niższej	1.230 —	1.464 —	912 —	1.148 65	1.218 —	1.353 —	1.344 —	1.572 —	720 —	1.122 —	1.014 —	924 —	1.104 —	1.152 —	2.736 —	1.056 —	1.920 —	1.392 —	1.191 50	1.114 —	1.825 —	2.544 —	2.292 —	1.536 —	2.140 —	1.122 —	676 —		2.405 50	1.330 —
Za sprawdzenie rachunków aptekarskich	32 39	18 96	23 99	38 48	45 18	13 81	— —	— —	17 91	44 37	— —	21 38	4 93	65 31	137 22	21 04	36 44	37 52	21 80	2 90	33 64	25 60	36 40	46 43	41 98	19 99	44 47		38 31	37 01
Odprawy, prowizye i emerytury	333 33	2.467 91	— —	383 32	1.476 —	— —	— —	— —	1.056 —	325 25	— —	— —	1.007 09	2.240 —	1.800 —	— —	— —	719 99	144 —	1.594 —	— —	660 16	2.273 —	3.215 —	422 —	1.760 —	213 32	825 92		528 —	— —
Remuneracye (zależne od Wydziału krajowego)	260 —	70 —	50 —	176 —	270 —	90 —	100 —	140 —	50 —	160 —	110 —	140 —	110 —	180 —	280 —	— —	310 —	80 —	80 —	70 —	160 —	260 —	480 —	200 —	140 —	70 —	150 —		100 —	90 —
Relutum za pomieszkanie, opał i wikt	— —	— —	48 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	200 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —	— —
Spłata długów a) w kapitale	— —	— —	— —	— —	472 54	— —	— —	— —	— —	1.516 89	— —	— —	— —	1.420 32	— —	1.770 05	— —	725 53	1.370 66	— —	3.367 73	— —	— —	1.154 22	— —	715 14	651 60		— —	— —
„ „ b) w odsetkach	— —	— —	— —	— —	1.562 56	— —	— —	— —	— —	4.808 31	— —	— —	— —	302 88	— —	839 33	— —	2.874 47	529 22	— —	415 43	— —	— —	3.215 18	— —	1.756 06	2.065 60		— —	— —
Rozmaite drobne, jak miotły, szczotki i t. p.	177 94	151 04	63 08	91 63	52.080 20	455 13	148 96	130 92	71 91	274 57	53 66	335 50	221 65	133 80	153 41	409 98	154 —	96 52	297 46	184 23	670 86	228 97	676 31	300 05	140 67	368 48	76 16		250 66	410 12
Suma wydatków rzeczywistych	37.965 57	23.805 44	25.825 32	36.813 43	135349 —	33.233 92	45.972 81	42.834 12	24.534 97	40.631 38	16.124 16	27.699 56	26.499 54	48.168 09	82.787 75	40.113 88	55 869 19	39.202 69	36.300 32	28.188 22	47.565 43	73.099 36	64.159 67	46.064 96	53.726 25	29.230 42	35.086 24		53.618 91	37.134 19	1,287.605 07
b) Przenośne.																														
Zwrot zaliczek funduszowi krajowemu i t. d.	2.000 —	2.000 —	1.000 —	— —	— —	1.000 —	2 700 —	440 08 1.200 —	1.200 —	— —	1.000 —	— —	— —	3.200 —	800 —	3.200 —	3 200 —	3.119 34	1.200 —	8.000 —	1.380 — 1.200 —	4.000 —	1.200 —	800 —	4.800 —	2.000 —	— —		7.200 —	— —
Zaliczki do wyrachowania	2.600 —	2.400 —	40 —	11.060 68	3.000 —	5.475 13	6.600 —	2.200 —	640 74	3.900 —	1.500 —	950 —	4.260 —	— —	5.700 —	21 60	2 000 —	1.200 —	2.000 —	1.750 —	— —	10.400 —	1.500 —	3.400 58	1.000 —	1.000 —	— —		100 —	— —
„ na płace	— —	— —	— —	240 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	120 —	— —	— —	8 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	517 50	— —	— —	— —		— —	— —
Gotówka na zakupno efektów	— —	3.800 —	— —	1.256 46	12.887 46	19.142 16	— —	— —	2.500 —	— —	— —	— —	— —	1.107 89	— —	— —	— —	2.095 14	200 —	1.000 —	— —	— —	58 78	— —	41 20	— —	1.169 85		— —	5.817 36
Zwrócone kaucye i depozyta	339 —	100 —	— —	— —	— —	— —	— —	25 —	— —	— —	68 28	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	50 60	1.737 16	254 99	— —	828 13	— —	— —	— —		— —	— —
Przeprowadzenia rachunkowe	— —	— —	162 —	— —	— —	95 50	200 —	— —	— —	— —	— —	— —	83 25	— —	51 70	— —	— —	766 88	— —	— —	205 60	— —	— —	24 40	— —	75 25	— —		2.320 —	— —
Wydatki ogólne	42.904 57	32.105 44	27.027 32	49.370 57	151345 94	58.946 71	55.472 81	46 699 20	28.875 71	44.599 66	18 624 16	28.649 56	30.842 79	52.595 98	89.339 43	43.335 48	61.077 19	46.384 05	39.700 62	38.988 82	52.088 19	87.754 35	66.918 45	51.635 57	59.567 45	32.305 67	36.256 09		63.238 91	42.951 55	1,479.602 24
Dochody ogólne	42.939 79	35.854 85	27.057 68	52.471 81	153408 11	59.185 45	55.874 05	47.394 63	29 280 89	44.699 36	18.953 96	28.655 61	32.678 69	55.495 81	90.200 91	43.335 48	61.225 34	46.567 38	39.773 64	39.006 14	55.830 39	88.220 02	67.995 95	52 613 32	65.170 94	32.337 51	37.180 52		63.239 46	43.303 58	1,509.951 27
Od tego potrąciwszy **dochody przenośne**	2.766 40	2.400 —	1.592 43	12.001 28	87.603 51	27.617 15	9.800 —	2.425 —	5.443 53	4.142 28	1.350 —	950 —	4.343 25	130 —	5.751 70	934 19	2.400 —	7.296 22	6.700 —	5.996 40	4.176 60	13.124 32	3.792 68	4.75 61	1.000 —	1.275 25	6.563 69		6.820 —	— —	233.157 54
Okazują się dochody rzeczywiste	40.173 39	33.454 85	25.465 20	40.467 53	65.804 60	31.568 30	46.074 05	44.969 63	23.837 36	40.557 08	17.603 96	27.705 61	28.335 44	55.365 81	84.449 21	42.401 29	58.825 34	39.271 16	33.073 64	33.009 74	51.653 79	75.095 70	64.203 27	47.854 71	64.170 94	31.062 26	30.616 83		56.419 46	43.303 58	1,276.793 73

Pospaleniu nowych jeszcze zeszłotwarty.

BUDŻETY

szpitali prowincyonalnych zatwierdzone przez Wydział krajowy na rok 1906.

Poszczególnienie	Biała	Bochnia	Brody	Brzeżany	Drohobycz	Gorlice	Husiatyn	Jarosław	Jasło	Kałusz	Kołomyja	Krosno	Lubaczów	Nowy Sącz	Podhajce	Przemyśl	Przemyślany	Rzeszów	Sambor	Sanok	Śniatyn	Sokal	Stanisławów	Stryj	Tarnobrzeg	Tarnopol	Tarnów	Wadowice	Zaleszczyki	Złoczów	Żółkiew	Żywiec	Turka	Razem
	w a l u t a k o r o n o w a															w a l u t a k o r o n o w a																		
Dochody.																																		
Z własnych dochodów:																																		
Z dóbr, realności, gruntów, legatów i odsetek od efektów i t. d.	—	500	110	509	792	420	2 0	600	200	300	200	150	250	130	500	550	6 900	140	250	160	150	350	2 318	260	220	150	1.040	100	390		10	400	100	
Z kosztów leczenia:																																		
Od gal. fund. kraj. samopłacących i obcych fund.	44.300	28.800	24.600	37.800	56.000	31.500	44.400	46.800	24.000	21.400	42 200	19.500	26.400	28.800	50.000	96.000	34.800	58.200	39.650	34 700	35.000	48.400	70.800	65.600	17.000	49.000	62.600	34.960	31.360		64.900	43.500	20.200	
Rozmaite dochody	—	—	—	20	220	—	—	—	20	—	40	100	10	—	—	100	20	20	10	10	—	100	50	—	—	20	100	2	20		200	20	—	
Suma dochodów	44.300	29.300	21 710	38.329	57.012	31.920	44.600	47.400	24.220	21.700	42.440	19.750	26.660	28.930	50.500	96.650	41.720	58.3 0	39.910	34.870	35.150	48.850	73.168	65.860	17.220	49.170	63.740	35.062	31.770		65.110	43.920	20.300	1,352.601
Wydatki.																																		
Czynsz najmu (wodociągowy)	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	3 600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600		—	—	—	
Bielenie i restauracya zwykła	600	500	300	400	700	800	800	800	200	400	300	300	600	100	600	1.500	1.200	385	500	300	500	600	600	2.000	450	1.000	820	300	100		800	1 200	200	
Budowy nadzwyczajne	—	—	400	150	—	—	—	400	—	—	600	—	600	—	1.200	—	—	—	—	610	—	250	4.800	—	400	—	—	2.000	400		1.400	—	—	
Podatki	2	50	30	—	20	8	—	4	15	—	10	4	—	—	10	50	1.150	4	50	—	10	—	70	—	—	10	13	1	50		16	20	—	
Asekuracya od ognia	100	100	70	30	200	80	200	200	100	180	160	70	100	65	150	200	330	40	100	75	100	250	150	100	140	100	100	60	120		280	100	100	
Czyszczenie kominów	50	20	70	20	50	80	100	100	40	50	50	80	32	50	100	150	100	20	50	110	60	140	100	160	70	80	190	70	80		70	50	160	
Czyszczenie i desinfekcya kanałów i kloak	650	100	280	200	250	40	50	300	60	50	250	50	100	50	300	60	120	125	300	100	60	360	50	150	100	640	120	120	120		220	50	80	
Żywność chorych, SS. Miłosierdzia i służby	17.400	10.200	9.300	14.300	22.700	13.000	17 200	18.200	8 700	7.800	14.800	6.900	10.000	10.500	18.500	32.000	13 700	22.500	14.200	13.600	11 800	18.000	29.000	23.600	5.900	16.500	24.400	11.300	10.500		22.600	19.800	8.200	
Wino, piwo i wódka	750	200	40	250	700	400	600	600	130	200	300	150	3 0	350	300	1.200	350	700	500	400	300	500	500	700	230	600	500	400	250		500	900	250	
Lekarstwa	2 900	1.500	1.640	2.600	4.240	2 000	3.700	3.200	1.400	900	2.500	900	1.800	500	4.000	7.100	2.240	3.180	3.000	1.50 0	2.000	3 2 0	2.300	3.900	800	2.900	2.400	2 300	2.800		4.400	2.600	1.100	
Sanitarne	2.100	600	600	1.200	3.200	1.300	2.000	1.650	150	800	1.300	1.000	850	1.500	1.800	3.600	1.440	2.400	1.300	1.090	1.200	2.000	3.200	3.000	900	1.400	1.470	700	1.100		3.300	1.600	900	
Instrumenty chirurgiczne	450	350	200	600	700	350	500	600	100	200	300	400	200	300	1.500	600	470	800	100	400	600	300	700	1.200	300	300	450	500	140		500	400	100	
Koszta pogrzebowe (trumny i wywóz zmarłych)	800	160	600	400	400	160	100	600	250	100	300	150	125	400	400	1.200	250	420	400	300	150	600	300	600	270	840	400	350	200		600	500	200	
Utrzymanie kaplicy	100	100	—	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100		100	150	100	
Bielizna, pościel i odzież	2.500	1.100	1.200	2.000	2.000	1.200	2.500	2.650	650	200	1.500	600	1.000	1.200	1.500	4.600	2.100	3.200	2.000	1.500	1.000	1.800	4.500	3.000	650	3.000	3.000	1.800	1.000		3.500	2.000	1.000	
Pranie, (mydło, soda i farbka)	400	250	120	200	300	300	450	400	200	300	250	200	200	250	450	700	470	350	200	350	300	300	400	400	200	500	500	300	180		500	280	200	
Sprzęty	400	470	200	850	1.000	620	400	1.440	110	500	3 0	500	300	300	1.200	1.000	700	1.200	800	600	750	500	1.000	2.000	300	1.380	800	500	100		500	800	600	
Opał	1.700	1 200	1 500	2.000	1.900	2.600	2.600	3.300	1.500	1.000	1.800	1.200	1.300	1.300	2.300	7.500	1.800	2 400	1.800	1.500	2.200	3.500	3.000	2.800	1.2 0	2.500	3.200	1.400	1.500		4.800	1 600	1.400	
Światło	820	200	300	300	800	400	400	600	200	300	400	250	300	400	500	1.500	440	400	400	500	400	450	1.512	500	300	600	550	350	200		1.100	550	300	
Słoma	200	150	150	150	170	150	120	300	75	200	100	60	300	200	150	500	300	180	150	200	60	200	400	400	60	100	240	200	80		400	300	100	
Potrzeby kancelaryjne	450	150	300	2.0	500	200	300	300	200	300	30	150	150	300	400	500	350	360	200	250	200	400	600	500	250	250	350	200	270		350	200	200	
Opłata telefonów	100	—	—	—	125	80	—	60		—	80	—	—	80	—	200	—	100	—	90	—	—	100	180	—	150	80	—	—		—	—	—	
Utrzymanie konia z uprzężą	—	—	—	—	500	400	300	—	—	500	400	400	400	—	—	—	500	—	—	—	—	—	400	400	—	—	—	—	250		300	—	300	
Płaca dyrektora	2.000	1.600	1.840	1.600	2.300	1.600	1.800	1 600	1.840	1.840	1.857	1.400	1.780	1.840	2.070	2.760	1.600	2.070	1.840	1.628	1.840	2.070	2.530	2.300	1.400	2.300	2 200	1.610	1.840		2.300	1.840	1.400	
„ sekundaryuszy	1.200	1.000	1.150	1.600	2.380	1.080	1 200	1.000	1 150	600	1 200	500	1.150	1.150	2.150	3 580	1.000	2.300	1 000	1.150	1.200	1.380	3 580	2.380	600	1.335	2.565	1.000	1.006		2.380	1.320	—	
„ akuszerki i cyrulika	300	100	60	150	200	70	50	200	60	50	40	50	20	450	100	480	100	200	—	100	40	60	200	200	50	150	288	100	80		100	50	50	
„ sióstr zakonnych (rządcy)	960	800	1.320	960	1.440	960	1.120	960	800	800	800	800	800	610	800	1.440	800	1.120	960	960	800	1.120	1.600	960	800	960	1.280	960	800		960	1.280	800	
„ pisarza	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.320	—	—	1.320	1.100	1.320	—	—	—	—	1.100	—	1 320	1.320	—	1.100	—	—	1.320		1.200	—	—	
„ dyurnistów	—		480	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	360	—	—	1.022	—	—	—	—	—	—	—	—	720	—	—		—	—	—	
Wynagrodzenie urzędników gminnych	300	250	200	200	300	200	200	300	240	100	200	100	200	200	150	400	200	360	200	200	200	250	250	200	100	200	400	200	100		240	200	100	
Płaca kapelanów (fiakrowe)	160	100	100	100	100	100	50	100	50	200	200	70	100	100	150	400	200	100	160	110	200	200	200	—	40	150	200	50	100		160	200	100	
„ służby niższej	1.472	1.644	93	1.296	1 368	1.464	1.344	1.800	720	1.008	2.712	948	1.110	1.128	1.152	2.964	1.224	2 220	1.632	1.248	1.188	2.016	2.568	2 400	840	1.560	2.140	1.236	1.152		1.900	1.704	1.104	
Za sprawdzanie recept	35	30	20	40	50	15	50	50	25	20	45	10	20	30	70	140	20	50	40	40	40	35	40	40	20	50	50	20	45		45	40	20	
Odprawy, prowizya i emerytury	334	2.465	—	920	1.476	—	—	—	1.056	—	—	—	—	800	1.120	1.800	—	720	604	1.564	—	660	2.238	2.015	—	422	1.940	200	710		1.399	—	—	
Remuneracye	220	120	110	190	200	140	150	210	100	130	200	100	70	70	200	300	140	530	180	140	170	200	300	430	120	250	260	100	180		250	110	60	
Relutum za pomieszkanie, opał, wikt i dorożki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	800	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	200	—		—	—	—	
Spłata długów w kapitale	2.000	1.200	800	—	1.019	1.000	4.750	—	1 200	800	1.653	1.600	—	—	1.556	3.019	4.885	3.200	2.403	3.090	4.770	4.947	4.000	4.385	—	3.264	4.800	3.183	710		4.800	—	800	
„ odsetek		—	—	—	3.051	—	—	—	—	—	4.672	—	—	—	167	9.301	641	—	2.797	—	—	403	—	—	—	3.106	—	1.688	2.007		—	—	—	
Rozmaite drobne	1.260	150	60	159	25	250	200	350	70	1.150	200	60	350	200	150	150	300	200	200	300	200	300	200	500	150	350	200	350	100		250	220	100	
Suma wydatków	48.573	26.859	24 376	36.215	54.464	31.067	43.334	42.474	21.491	21.278	41.399	19.102	24 357	26.073	46.755	92.514	39.220	56.556	38.166	34.015	33.538	47.091	72.808	63.020	16.740	48.147	56.726	33.848	30.290		62.220	40.264	20.024	1.288.004
Preliminowana zatem nadwyżka dochodów wynosi																																		64.597

Po spaleniu starego budynku, nowy nie był jeszcze otwarty.

LW. 14.633/07. We Lwowie, dnia 8. lutego 1907.

Ale. 3

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za czas od połowy roku 1904. do końca roku 1906.

Wysoki Sejmie!

Okres objęty niniejszem sprawozdaniem zaznaczył się dwoma faktami wielkiej dla fundacyi doniosłości. Objęcie warsztatów i szkoły rzemiosł w Drohowyżu w zarząd Wydziału krajowego, doprowadzone nareszcie po wielu trudnościach do skutku, zapewnia tej szkole odpowiedni dobór sił nauczycielskich i należyte wyposażenie w środki naukowe, bez czego podniesienie jej na wyższy, nowoczesny poziom było niemożliwem. Po dokonaniu reorganizacyi, która właśnie jest w toku, szkoła ta będzie miała wszelkie warunki pomyślnego rozwoju, który jednak w znacznej mierze zależeć będzie także od życzliwego poparcia działalności organów szkolnych przez Zarząd fundacyi. Wydział krajowy nie wątpi, że stosunek między obu czynnikami ułoży się na tle wspólnej im dbałości o dobro wychowywanej w Zakładzie młodzieży, której szkoła ta w myśl woli fundatora powinna dać fachowe wykształcenie, zapewniając przyzwoity byt materyalny jednostkom i dostarczając społeczeństwu należycie ukwalifikowanych sił rękodzielniczych.

Assanacya Zakładu Drohowyzkiego przez urządzenie wodociągów i kanalizacyi jest również dziełem pierwszorzędnego dla fundacyi znaczenia, którego wykonanie nawet bez względu na stosunki finansowe było koniecznem i odwlec się dłużej nie dało. Spowoduje ono obciążenie budżetu fundacyi przez lat 25 corocznym wydatkiem 4.400 koron na amortyzacyę bezprocentowej pożyczki zaciągniętej w majątku zarodowym, przy równoczesnym ubytku w dochodach z tego majątku, który co prawda, z każdym rokiem w miarę postępującego zwrotu pożyczonego kapitału zmniejszać się będzie. Mimo to nie zachodzi obawa, aby skutkiem tej operacyi finansowej równowaga budżetowa doznała zwichnięcia, dochody fundacyi bowiem w ostatnich latach stale wzrastają, w wydatkach zaś na szkołę rzemiosł nastąpi znaczne zaoszczędzenie skutkiem objęcia tej szkoły w zarząd Wydziału krajowego.

Gospodarka finansowa fundacyi utrzymuje się od roku 1902 w granicach równowagi budżetowej, a zamknięcia rachunkowe od tego roku począwszy wykazują stale nadwyżki dochodów. I tak zamknięcie rachunków za rok 1902 wykazało

nadwyżkę	. . . . .	1.209 K	18 h
za rok 1903 nadwyżkę	. . . . .	12.902 „	70 „
„ „ 1904 „	. . . . .	31.562 „	10 „
„ „ 1905 „	. . . . .	4.831 „	40 „

Budżet na rok 1906 zamknięto nadwyżką dochodów w kwocie 6.640 koron 85 halerzy.

Wyniki te można nazwać pocieszającemi, jeżeli się je porówna z niedawnemi laty, w których rezultatem gospodarki finansowej bywał stale niedobór, a Wydział krajowy z przyjemnością stwierdza, że dzięki oględnej gospodarce obecnego Zarządu

fundacyi, uchwale Wysokiego Sejmu z 12. listopada 1904 co do utrzymania równowagi budżetowej stało się zadość.

Spełniono także polecenie zawarte w innym ustępie tejże samej uchwały Wysokiego Sejmu, w sprawie praktycznego wykształcenia starszych dziewcząt. Na mocy nowej umowy zawartej z Siostrami Felicyankami dnia 7. maja 1905 zaprowadzono w Zakładzie Drohowyzkim praktyczną naukę gotowania, celem wykształcenia dziewcząt na kucharki, który to zawód najlepiej popłacający, nie był dotychczas w Zakładzie Drohowyzkim należycie uwzględniany.

Zapisując na tem miejscu ważniejsze wydarzenia, Wydział krajowy nadmienia wreszcie, że kurator fundacyi przedłożył projekt zmiany statutu organizacyjnego i instrukcyi dla kuratora i Rady administracyjnej w kierunku rozszerzenia władzy i atrybucyj kuratora. Wydział krajowy udzielił ten projekt Radzie administracyjnej do powzięcia uchwały w myśl Art. X. ustęp 4. aktu fundacyjnego z d. 1. sierpnia 1843. r.

Sprawy personalne.

W okresie objętym niniejszem sprawozdaniem nie zaszła w składzie Rady administracyjnej fundacyi żadna zmiana.

Z grona funkcyonaryuszów administracyi centralnej ustąpili: sekretarz Rady p. Morgenbesser, którego miejsce objął p. Jan Kazimierz Zieliński, oraz syndyk fundacyi p. Dr. August Łoziński, którego następcą jest adwokat krajowy, p. Dr. Franciszek Jasiński.

P. Józefowi Trojanowi przyznano uchwałą Rady administracyjnej z 27. lipca 1904 *veniam aetatis* i stabilizowano go na posadzie dyrektora dóbr fundacyjnych z płacą roczną w kwocie 6.000 K, dodatkiem na mieszkanie 1.600 K i prawem do poboru ośmiu stosów drzewa opałowego. Uchwałę tę Wydział krajowy zatwierdził.

W Zakładzie Drohowyzkim po ustąpieniu lekarza Dra Waligórskiego w jesieni r. 1904 rozpisano konkurs na tę posadę, który jednak nie wydał dodatniego rezultatu. Wobec tego Rada administracyjna za zgodą Wydziału krajowego postanowiła podwyższyć płacę lekarza zakładowego z dotychczasowych 2.000 koron na 3.000 koron, a po ponownem rozpisaniu konkursu nadała uchwałą z 31. maja 1905 opróżnioną posadę lekarza Dr. Ludwikowi Doboszyńskiemu.

Uchwałą z 5. lipca 1905 zamianowano rządcą ekonomicznym w Zakładzie p. Kornela Zielonkę.

Nauczycielami w 6-klasowej szkole męskiej w Zakładzie zamianowano pp. Władysława Skulskiego i Antoniego Kaczorowskiego, zaś p. Piotra Luteckiego stabilizowano na posadzie nauczycielskiej.

W miejsce p. Robinsona, który ustąpił, uzyskawszy posadę ogrodnika miejskiego w Stanisławowie, zamianowano ogrodnikiem zakładowym p. Zygmunta Drobnera.

Stabilizowano pp. Stanisława Kwiatkowskiego na posadzie magazyniera, p. Henryka Krysakowskiego na posadzie ochmistrza Zakładu, zaś p. Helenę Urbańską na posadzie pomocnicy rachunkowej

Stanisława Baseckiego mianowano stałym odźwiernym.

Wreszcie przeniesiono w stały stan spoczynku majstrów szkoły rzemiosł Kuryłowicza i Daniela.

Wszystkie powyższe uchwały zostały zatwierdzone przez Wydział krajowy.

Zmiany w etacie płac funkcyonaryuszów fundacyi.

Z powodu podwyższenia płacy lekarza zakładowego oraz uchwalonego już dawniej polepszenia bytu personalu nadzorczego w Drohowyżu, zaszła potrzeba zmiany artykułów etatowych aktu fundacyi i statutu organizacyjnego zakładu. Zmiany te po zatwierdzeniu przez Wydział krajowy, uzyskały także, reskryptem z 13. sierpnia 1905 l. 73.163, zatwierdzenie c. k. Namiestnictwa, jako najwyższej krajowej władzy fundacyjnej.

Organizacya fundacyjnej służby lasowej oddawna już nie odpowiadała zmienionym stosunkom i warunkom bytu. W szczególności wynagrodzenia niektórych urzędników były zbyt niskie w stosunku do ich obowiązków i kwalifikacyi, u innych znowu niemożność posunięcia się do wyższej rangi i płacy była przyczyną pewnego

zniechęcenia, które musiało szkodliwie oddziaływać na pełnienie służbowych obowiązków. Okazała się przeto potrzeba nowej organizacyi etatu urzędników polegającej na wprowadzeniu kilku kategoryj posad wyższych i niższych, aby urzędnicy niższych stopni mogli z czasem w nagrodę za sumienne i gorliwe pełnienie obowiązków mieć nadzieję awansu, dalej na zaprowadzeniu dodatków pięcioletnich, analogicznie do istniejących w Zakładzie Drohowyskim, wreszcie na zniesieniu stałych ryczałtów za „pniowe“ a wprowadzeniu „pniowego“ zależnego od każdorocznej rzeczywistej sprzedaży drzewa. Projekt nowej organizacyi oparty na tych zasadach a uchwalony przez Radę administracyjną 8. lutego 1905 — ustanawia trzy kategorye urzędników lasowych w dobrach fundacyjnych; do I. kategoryi należą rządca w Zabiu z płacą stałą 2.600 K i rządcy w Smorzu i Rożniatowie z płacą po 2.400 K; do II. kategoryi należy 5 leśniczych I. klasy z płacą 1.200 K; do III. kategoryi 5 leśniczych II. klasy z płacą po 900 K. Wszyscy oni mają prawo do trzech dodatków pięcioletnich w wysokości 10% stałej płacy, a nadto prawo do „pniowego“ w miarę rzeczywistej sprzedaży drzewa. Także służbie lasowej podwyższono dotychczasowe wynagrodzenie. Zarazem uchwaliła Rada administracyjna, że dla urzędników lasowych I. i II. kategoryi ma być wymaganą jako kwalifikacya ukończona szkoła lasowa we Lwowie albo inny Zakład równorzędny, złożenie wyższego egzaminu państwowego na samoistnych gospodarzy lasowych i odpowiednia praktyka. Dla III. kategoryi wymaganym być ma co najmniej niższy egzamin państwowy i odpowiednia praktyka.

Nowa ta organizacya została w październiku 1905 zatwierdzoną przez Wydział krajowy i c. k. Namiestnictwo.

Zakład Drohowyski.

W roku 1904. 1. Stan utrzymywanych sierót i starców:

a) Sieroty:	chłopcy	213	na dniu 31. grudnia	
	dziewczęta	128		
b) Prebendaryuszów:	starców	27		
	staruszek	33		
	Razem	401		

2. Ilość dni utrzymywanych osób:

a) Sierót:	chłopców	75 977	
	dziewcząt	45.426	121.403 dni
b) Prebendaryuszów:	mężczyzn	9.362	
	kobiet	12.346	21.708 „
	Razem		143.111 dni.

3. Przeciętny stan dzienny utrzymywanych osób:

a) Sierót	331·70	
b) Prebendaryuszów	59·31	
Ogółem	391·01	osób.

4. Koszta utrzymania jednej osoby w roku 1904:

Dziennie	1 K $40^{67}/_{100}$ g.
Rocznie	514 „ 85 g.

5. Koszta utrzymania wszystkich osób . . 201.312 K 57 g.

W roku 1905. 1. Stan utrzymywanych sierót i prebendaryuszów:

a) Sieroty:	chłopcy	220	na dniu 31. grudnia	
	dziewczęta	131		
b) Prebendaryusze:	starcy	25		
	staruszki	29		
	Razem	405		

2. Ilość dni utrzymywanych osób:

a) Sierót:	chłopców	75.753	
	dziewcząt	45.982	121.735 dni
b) Prebendaryuszów:	mężczyzn	8.522	
	kobiet	10.868	19.390 „
	Razem . . .		141.125 dni.

3. Przeciętny stan dzienny utrzymywanych osób:

a) Sierót	333·52	
b) Prebendaryuszów	53·12	
Ogółem . .	386·64	osób.

4. Koszt utrzymania jednej osoby w roku 1905:

Dziennie	1 K $54^{42}/_{100}$ g.
Rocznie	563 „ 63 g.

5. Koszta utrzymania wszystkich osób . . 217.925 K 61 g.

Sprawozdanie szkolne.

A) 6 klasowa szkoła męska.

Z końcem roku szk. 1904/5 było zapisanych wychowanków zakładowych 135; klasyfikowano wychowanków 131, z pomiędzy których otrzymało postęp ogólny bardzo dobry 4, dobry 42, dostateczny 47, niedostateczny 32; 4 przeznaczono do egzaminu poprawczego.

Z końcem roku szk. 1905/6 było zapisanych uczniów zakładowych 148, klasyfikowano 142; otrzymało postęp bardzo dobry 12, dobry 49, dostateczny 56, niedostateczny 18; 7 przeznaczono do egzaminu poprawczego.

B) Szkoła rzemiosł.

Z końcem roku szk. 1904/5 klasyfikowano uczniów 71; otrzymało postęp bardzo dobry 16, dobry 38, dostateczny 17.

Z końcem roku szk. 1905/6 klasyfikowano uczniów 64; ogólny postęp bardzo dobry otrzymało 15, dobry 39, dostateczny 10.

C) Szkoła ogrodników.

Z końcem roku szk. 1904/5 klasyfikowano 6 uczniów, zaś z końcem roku 1905/6 8 uczniów; wszystkich z dobrym postępem.

D) 4-klasowa szkoła żeńska.

Z końcem roku szk. 1904/5 klasyfikowano uczenic zakładowych 79, z pomiędzy których otrzymało postęp ogólny bardzo dobry 21, dobry 36, dostateczny 18, niedostateczny 4.

Z końcem roku szk. 1905/6 klasyfikowano uczenic 88; postęp bardzo dobry otrzymało 16, dobry 34, dostateczny 30, niedostateczny 8.

Na kurs nauki gospodarstwa domowego uczęszczało w roku szk. 1904/5 39, zaś w roku szk. 1905/6 40 dziewcząt.

Stan zdrowia.

Stan zdrowia młodzieży w ciągu roku szk. 1904/5 był w ogóle dobry; epidemicznych chorób nie było. Liszaje u chłopców zmniejszyły się znacznie u dziewcząt pojawiła się blednica. Wypadku śmierci nie było.

W roku 1905/6 na oddziale chłopców liszaje wygasły; anemia i zawałki występowały sporadycznie. Zaszły dwa wypadki śmierci na gruźlicę.

Wykaz wyzwoleńców od otwarcia Zakładu.

Rok wyzwolenia	Ślusarze	Szewcy	Kowale	Krawcy	Stolarze	Stelmachy	Rymarze, lakiernicy	Blacharze	Ogrodniczki	Ogółem
1881	5	3	2	3	2	2	—	—	—	17
1882	7	2	2	3	1	2	—	1	—	18
1883	5	3	1	3	2	1	—	2	—	17
1884	1	2	1	1	1	1	—	—	—	7
1885	8	2	5	2	4	2	—	1	—	24
1886	12	7	6	4	1	4	1	—	—	35
1887	5	1	1	3	2	2	—	—	—	14
1888	4	1	—	2	1	1	—	—	—	9
1889	2	3	—	3	—	2	1	—	—	11
1890	3	3	4	1	2	1	1	1	—	16
1891	2	2	4	6	3	2	2	2	—	23
1892	1	2	3	3	2	4	4	—	—	19
1893	5	1	3	4	3	2	4	3	—	25
1894	2	2	1	2	3	2	—	1	—	13
1895	9	4	2	6	5	5	4	3	—	38
1896	1	2	3	3	4	3	5	1	—	22
1897	—	4	4	1	7	1	3	3	—	23
1898	3	1	3	—	2	—	—	2	2	13
1899	—	1	—	—	—	—	—	—	2	3
1900	5	4	1	—	—	6	—	—	2	18
1901	6	2	1	4	4	1	—	2	1	21
1902	3	1	4	2	1	2	—	2	1	16
1903	3	—	3	2	3	—	—	2	3	16
1904	4	2	—	3	3	1	—	1	2	16
1905	3	4	1	1	3	3	1	2	1	19
1906	2	6	2	3	2	2	—	2	3	22
Razem . .	101	65	57	65	61	52	26	31	17	475

Wykaz wyzwolonych wychowanek.

Rok wyjścia ze Zakładu	Szwaczki i pokojowe	Praczki	Kucharki	Powróciły do familii	Pozostaje w służbie	Razem
1895	7	4	—	5	6	11
1896	4	2	—	6		6
1897	7	5	—	6	6	12
1898	8	5	—	4	9	13
1899	3	—	1	1	3	4
1900	14	1	1	12	2	16
1901	5	2	1	2	6	8
1902	1	—	1	2	—	2
1903	7	—	1	1	7	8
1904	3	4	2	7	2	9
1905	1	1	5	5	2	7
1906	2	2	4	3	5	8
Razem . .	62	26	16	54	50	104

Objęcie szkoły rzemiosł w zarząd kraju.

W ostatniem swem sprawozdaniu wspomniał Wydział krajowy o trudnościach, jakie stały w drodze objęciu drohowyzkich warsztatów i szkoły rzemiosł w zarząd kraju. Główna trudność polegała na tem, że kurator fundacyi wzbraniał się podpisać układ między fundacyą a Wydziałem krajowym zawarty w tej sprawie na podstawie prawomocnych uchwał Rady administracyjnej powziętych jeszcze za czasów poprzedniego kuratora. Wywiązał się stąd konflikt między kuratorem a Radą administracyjną, która domagała się stanowczo, aby kurator wykonał prawomocne uchwały Rady. Ostatecznie kurator ustąpił. W piśmie z dnia 29. marca 1905 l. 372 oświadczył Wydziałowi krajowemu, że układ podpisze „nie biorąc jednak odpowiedzialności za możliwe złe skutki, jakieby z tego dla fundacyi wyniknąć mogły“. Zdaniem kuratora oddanie szkoły rzemiosł w zarząd Wydziału krajowego nie da się pogodzić z aktem fundacyi i wolą fundatora, a nadto mogłoby narazić Zakład na pewien rozstrój pod względem administracyjnym i pedagogicznym, wynikający z dwoistej organizacyi i braku skupienia władzy kierującej w jednem ręku. Rada administracyjna i Wydział krajowy ze swej strony stoją na tem stanowisku, że nie można uważać za sprzeczną z wolą fundatora działalności zmierzającej ku temu, aby cel fundacyi został osiągnięty. Celem tym jest danie wychowankom Zakładu takiego zawodowego wykształcenia, któreby im zapewnić mogło przyzwoite utrzymanie w dalszem życiu. Zadania tego dotychczasowa szkoła rzemiosł w Drohowyżu pod zarządem fundacyi nie spełniała, a po części nawet spełniać nie mogła, głównie z tego powodu, że fundacyi brak odpowiednich środków pieniężnych na postawienie szkoły na poziomie nowoczesnych wymagań. Jeśli więc kraj dostarczeniem tych środków i zapewnieniem szkole fachowego kierownictwa, dopomaga fundacyi do spełnienia tego zadania, to przecież nie można w tem upatrywać nic sprzecznego z celem fundacyi, ani z wolą fundatora. Nie można również podzielać obaw wyrażonych z powodu niejednolitości w administracyi, ponieważ wzajemny stosunek między szkołą a Zakładem został w układzie dokładnie unormowany, a prawa należne władzom fundacyjnym wyraźnie zastrzeżone. Nie można zaś przypuszczać, aby obie strony, którym dobro fundacyi w równej mierze leży na sercu, chciały w czemkolwiek wykraczać przeciw postanowieniom i duchowi układu.

W ślad swego powyższego oświadczenia podpisał kurator i przedłożył Wydziałowi krajowemu pismem z 14. kwietnia 1905 l. 45, układ między fundacyą a Wydziałem krajowym o objęcie szkoły rzemiosł w zarząd kraju. Przed przystąpieniem do wykonania postanowień tego układu trzeba było jednak załatwić jeszcze inną sprawę. W toku rokowań, jeszcze przed podpisaniem kontraktu, przedłożył kurator Wydziałowi krajowemu wniosek na odroczenie objęcia szkoły rzemiosł w zarząd kraju na lat trzy, w ciągu którego to czasu miałby zreorganizować szkołę rzemiosł w sposób odpowiadający wszelkim słusznym wymaganiom. Wniosek ten, po podpisaniu układu przez kuratora, udzielił Wydział krajowy Radzie administracyjnej fundacyi do powzięcia uchwały. Zanim zaś decyzya jej w tej sprawie zapadła, zarządził lustracyę warsztatów i szkoły rzemiosł, aby przekonać się o obecnym jej stanie.

Lustracya ta odbyła się 7. kwietnia 1906 przy udziale zaproszonych fachowych znawców, a wynik jej zawarty w sprawozdaniu ekspertów załączonem
Alegat. w alegacie 4. skłonił Wydział krajowy do zawezwania kuratora, aby bez wszelkiej dalszej zwłoki spowodował decyzyę Rady administracyjnej w sprawie wniosku o odroczenie, tymczasem zaś zarządził uchylenie wytkniętych w sprawozdaniu rażących braków w nauce warsztatowej.

Wskutek tego wezwania przedłożył kurator pismem z 17. maja 1906 l. 172 uchwałę Rady administracyjnej z 14. maja 1906 niezgadzającą się na żądane przez kuratora trzechletnie odroczenie. Wobec tego nie mógł Wydział krajowy przychylić się do wniosku odraczającego kuratora i zawezwał go, aby przystąpił bezwłocznie do wykonania postanowień układu zawartego co do oddania warsztatów i szkoły w zarząd Wydziału krajowego.

Odbiór już nastąpił, a obecnie są w toku prace przygotowawcze celem reorganizacyi szkoły rzemiosł.

„Mała kuchnia“ w Drohowyżu.

W uchwale Wysokiego Sejmu z 12. listopada 1904 zawarte jest między innemi polecenie udzielone Wydziałowi krajowemu, aby wobec dzisiejszego stanu praktycznego wykształcenia starszych dziewcząt spowodował zarządzenia, któreby zapewniły wychowankom wykształcenie takie, jakie w życiu późniejszem stanie się dla nich najpożyteczniejszem.

Odnosi się to w szczególności do praktycznej nauki gotowania potraw, inne bowiem działy gospodarstwa kobiecego jak szycie i naprawa bielizny, pranie i prasowanie były i dotychczas na oddziele dziewcząt troskliwie pielęgnowane. Co do nauki kucharstwa, ta ograniczała się dotychczas na tem, że starsze dziewczęta pełniły służbę pomocniczą w wielkiej kuchni zakładowej, przypatrywały się przyprawianiu i gotowaniu potraw *en masse* dla kilkuset osób mieszkających w Zakładzie, ale nie miały żadnej sposobności nauczyć się przyprawiania i gotowania potraw dla domów prywatnych, czyli wykształcić się na kucharki w zwyczajnem tego słowa znaczeniu. Na ten brak w praktycznem wykształceniu wychowanek Zakładu zwracał Wydział krajowy niejednokrotnie uwagę Zarządu fundacyi, który zawsze uznawał słuszność tego żądania i korzystając ze sposobności zawarcia nowego układu z Siostrami Felicyankami, spełnił je nareszcie. Od początku r. 1906 istnieje przeto w Zakładzie Drohowyskim t. z. „mała kuchnia“ celem wprawiania kończących naukę wychowanek w samodzielne układanie, przyrządzanie i gotowanie obiadów na daną ilość, zwykle 4—6 osób Wychowanki Zakładu pod kierownictwem i nadzorem osobno do tego przeznaczonej siostry zakonnej, bardzo dobrej kucharki, obliczają i odważają same potrzebne materyały surowe na potrawy i same te potrawy przyrządzają, nastawiają, gotują i wydają. Na popsucie materyałów przy nauce, przybory kuchenne i t. p. wstawiana jest do budżetu kwota 500 K rocznie. Obiady w „małej kuchni“ sporządzane, spożywają urzędnicy Zakładu. Nauka ta trwa zwykle od 3 do 6 miesięcy, po odbyciu nauki i praktyki w wielkiej kuchni. Od początku roku do 1. lipca 1906 skończyły tę naukę 4 wychowanki, które „wyzwolone“ na kucharki, a w ciągu całego roku 1906 odbyło tę naukę 8 dziewcząt. Mogłoby ich być znacznie więcej a każda z nich, jak doświadczenie uczy, znalazłaby łatwo umieszczenie, gdyby nie zbyt mała liczba starszych dziewcząt (37), która zaledwie jest wystarczająca do innych zajęć jak nauka w pralni, gotowanie w wielkiej kuchni, szycie i naprawa bielizny i sukień dla całego zakładu, robienie pończoch i t. p W każdym razie rezultat, jak na początek, dobry, próba powiodła się a jest wszelka nadzieja, że rzecz pójdzie dobrze i nadal.

Assanacya Zakładu Drohowyskiego.

Wadliwe warunki hygieniczne Zakładu Drohowyskiego pochodzące z braku wodociągu i odpowiednio urządzonej kanalizacyi były od wielu lat przedmiotem nieustannych zarzutów przeciw Zarządowi fundacyi, podnoszonych przy sposobności każdej prawie lustracyi tak przez władze rządowe jak i przez Wydział krajowy. Sprawa tej doniosłości nie dała się jednak załatwić bez przeprowadzenia dokładnych studyów i prac przygotowawczych, które wymagały znaczniejszych wydatków i dłuższego czasu W ostatnich dwóch latach przygotowania te postępowały w raźniejszem tempie aż wreszcie w r. 1905 zostały ukończone tak, że Rada administracyjna na posiedzeniu z 30. stycznia 1906 mogła już przystąpić do powzięcia ostatecznych uchwał co do wykonania robót wodociągowych i kanalizacyjnych. Oddano je w przedsiębiorstwo inżynierowi p. Rodakowskiemu, natomiast roboty murarskie i inne drobniejsze postanowiono wykonać w własnym zarządzie. Łączny koszt wszystkich robót obliczono na 110.000 K, którą to sumę postanowiono uzyskać w drodze pożyczki z majątku zarodowego, zwrotnej w latach 40. Wydział krajowy zatwierdził tę uchwałę z tą jedynie zmianą, że pożyczka ma być zwróconą w latach 25 w ratach rocznych po 4.400 K, które mają być wstawiane do każdorocznego budżetu fundacyi. C. k. Namiestnictwo ze swej strony udzieliło również zatwierdzenia pismem z 24. czerwca 1906 l. 70.257.

Roboty około wodociągów, kanalizacyi, urządzenia nowych łazienek, przerabiania wychodków są w pełnym toku i niebawem zostaną ukończone.

Prawo polowania w dobrach fundacyjnych.

W sprawozdaniu komisyi budżetowej Wysokiego Sejmu o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za r. 1902 umieszczono uwagę następującą:

„Zachodzić może pytanie, czyby wobec ogromu lasów fundacyjnych zwłaszcza w lasach górskich i niezawodnie wielkiej ilości znachodzącej się tam rozmaitego rodzaju, może nawet grubej zwierzyny, nie można osiągnąć jakiegoś dochodu z polowania, dochodu, któryby może nawet był względnie poważny i któryby fundacyi bardzo się przydał“.

Uwaga ta skłoniła Wydział krajowy do zażądania od kuratoryi fundacyi bliższych wyjaśnień co do stosunków odnoszących się do przysługującego fundacyi prawa polowania w dobrach a w szczególności w lasach fundacyjnych. Z wyjaśnień udzielonych przez kuratoryę wynika, że prawo polowania bywa wydzierżawiane a czynsze dzierżawne uwidocznione są tak w preliminarzach jak i w zamknięciach rachunkowych przy odpowiednich dobrach i rewirach. Według pisma kuratoryi z 9. listopada 1905 l. 1838 wynik przeprowadzonej w tym czasie rozprawy ofertowej na dzierżawę polowania w dobrach fundacyjnych jest następujący:

Prawo polowania w lasach nizinnych wydzierżawiono a) w rewirach należących do dóbr Drohowyże i Brzozdowce t. j. Rozwadów, Stulsko, Iłów i Brzozdowce za czynsz roczny w kwocie . . . . . 2000 K
b) w dobrach Opary za czynsz roczny . . . . . 600 „
c) „ „ Ostałowice za czynsz roczny . . . . . 60 „
d) „ „ Żydaczów „ „ „ . . . . . 60 „
Razem za 2720 K.

W dobrach górskich t. j. w Rożniatowie, Smorzu i Żabiu polowanie zatrzymano w własnym zarządzie fundacyi a postanowiono odsprzedawać odstrzał jeleni.
Z odstrzału tego uzyskano w r. 1905 razem . . . . 4350 K
tak, że dochód polowania od 15. września 1905 wynosi rocznie . . 7070 „
podczas gdy do tego czasu wynosił tylko . . . . . 2060 „
Różnica na korzyść wynosi przeto 5010 K.

Rozmaite.

Z dniem 31. grudnia 1900 zgasł kontrakt dzierżawy zawarty w r. 1887 między fundacyą a c. k. Skarbem wojskowym o realność zwaną „Kortomówka“ we Lwowie, w której urządzoną jest strzelnica wojskowa. Za tę realność pobierała fundacya czynsz dzierżawny w rocznej kwocie 10.000 K. Jeszcze przed upływem terminu dzierżawy rozpoczęły się rokowania w celu przedłużenia trwania kontraktu, które ostatecznie doprowadziły do zawarcia nowego kontraktu dzierżawy na lat 25 za czynszem w pierwszych 10 latach po 20.000 K, w następnych zaś 15 latach po 21.600 K.

Od 1. stycznia 1901 pobiera już fundacya czynsz w kwocie 20.000 K, ostateczne jednak zformalizowanie kontraktu nastąpiło dopiero w ciągu roku 1905. Wydział krajowy kontrakt ten zatwierdził uchwałą z dnia 24. stycznia 1905 l. 6.560.

W ciągu roku 1905 i 1906 zatwierdził dalej Wydział krajowy:

kontrakt zawarty przez fundacyę z Markusem Redischem o zamianę karczmy fundacyjnej za parcele gruntowe w Lecówce;

kontrakt zawarty z gminą Rypne o zamianę lasowych parcel fundacyjnych w gminie Rypne za pastwisko „Bukowina“;

kontrakt zawarty z kilku włościanami z Medenic i Letni o zamianę parcel fundacyjnych za grunta przylegające do fundacyjnej łąki, potrzebne z powodu robót regulacyjnych około rzeki Tyśmienicy;

kontrakt zawarty z Jurym Motywylniukim o zamianę parceli fundacyjnej za kilka parcel gruntowych w gminie Żabie;

kontrakt z Dawidem Spotheimem o zamianę parcel w Żabiu;

kontrakt kupna-sprzedaży zawarty między fundacyą a funduszem regulacyi górnego Dniestru o parcelę gruntową w Rozwadowie.

Na tem Wydział krajowy kończy swe sprawozdanie i wnosi:

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie o fundacyi Stanisława hr. Skarbka za czas od połowy roku 1904 do końca roku 1906 przyjąć do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania Wydziału kraj LW. 14.633/07.

Sprawozdanie

komisyi wydelegowanej przez Wydział krajowy dla zbadania stanu warsztatu i nauki rzemiosł w Drohowyżu.

Na polecenie Wydziału krajowego L. 32.871 ddto 30. marca 1906 podpisani udali się dnia 7. kwietnia do Drohowyża, aby jako delegowana komisya zbadać obecny stan tamtejszego warsztatu i nauki rzemiosł... i mają zaszczyt złożyć następujące sprawozdanie:

Do warsztatu w Drohowyżu przychodzą chłopcy (wychowankowie zakładu fundacyi hr. Skarbka) dobrze odżywieni i odziani, żyjący w dobrych hygienicznych warunkach i względnie bardzo dobrze przygotowani teoretycznie (6 klas szkoły ludowej i dobrze prowadzona nauka slöjdu).

W warsztatach pozostają chłopcy lat 4 i w ciągu tego czasu pracują po 32 do 36 godzin tygodniowo — w jednem z siedmiu rzemiosł, a mianowicie: w ślusarstwie, kowalstwie, kołodziejstwie, stolarstwie, blacharstwie, szewstwie i krawiectwie, prócz tego pobierają naukę rysunków wolnoręcznych i technicznych, technologii, religii, rachunków, języka polskiego, niemiekiego, historyi, hygieny, spiewu, muzyki, i gimnastyki po 12 do 16 godzin na tydzień.

Po ukończeniu 4-go koku, uczniowie wyzwalają się na czeladników danego rzemiosła.

Wyposażenie warsztatów wcale zasobne, maszyna parowa o sile + 8 k. p. z kotłem stojącym, transmisya idąca wzdłuż sal dla pracy przeznaczonych, pomocnicze maszyny robocze, wentylatory i inne t. p. przyrządy, potrzebne dla każdego rzemiosła.

Magazyny zaopatrzone dostatnio, szczególnie w materyały drzewne.

Do nauki rysunków są liczne wzory, (nie zawsze szczęśliwie dobrane) i nie wiele modeli, których znów prawie wcale się nie używa.

Zauważyć należy, że od lat mniej więcej 6-ciu z powodu złego stauu kotła, motor nie jest wcale w użyciu, a wskutek tego i motor i transmisya i wszystkie maszyny pomocnicze stoją bezczynne, zapuszczone, zardzewiałe i gwałtownie niszczeją.

Również od lat mniej więcej 6-ciu warsztat nie ma zgoła żadnego kierownika, a cała nauka, całe prowadzenie chłopców jest zdane na dobrą wolę i wiedzę majstrów, przeważnie nieodpowiednich, (dla niektórych rzemioł nie ma obecnie nawet majstrów, a miejsce ich zajmują najęci ozasowo czeladnicy).

Uczniów liczy obecnie warsztat 63 podzielonych, jak następująca tablica wskazuje:

Rzemiosło	rok I.	rok II.	rok III.	rok IV.	Suma
Ślusarze	5	3	4	2	14
Kowale	3	2	2	2	9
Kołodzieje	1	—	1	2	4
Stolarze	2	3	1	2	8
Blacharze	2	2	2	2	8
Szewcy	—	2	2	6	10
Krawcy	1	3	4	2	10

Ślusarstwo. Uczniowie wyrabiają wyłącznie zamki, nauka jednostronna, praca z powodu pospiechu w produkcyi niedokładna i niedbała.

Kowalstwo. Praca i nauka ogranicza się prawie wyłącznie na okuwaniu różnych wehikułów, (uczniowie tracą zbyt wiele czasu i sił na poruszanie miechów kowalskich) robota dosyć staranna — ale jednostronna.

Kołodziejstwo. Uczniowie wyrabiają wozy, wózki, powozy i sanie na zamówienie a częściowo i na skład. Robota niezła.

Stolarstwo. Wyrabiają meble, sprzęty dla zakładu i częściowo na zamówienie, robota słaba, nauka niedołężna, niedbała.

Blacharstwo. Robota nędzna, nauka żadna.

Szewstwo. Uczniowie wyrabiają obuwie proste i wykwintniejsze, nauka i robota wcale dobra, w miarę zamówień angażują do pomocy czeladników szewskich.

Krawiectwo. W tym jednym warsztacie używają uczniowie do pomocy w swej pracy rysunków (krawieckich) robota niezła, nauka dość ścisła, że jednak uczniowie ograniczeni są na roboty dla zakładu, więc nie mogą mieć możności wykształcenia smaku, ani nabycia wprawy w robotach wykwintniejszych.

We wszystkich tych warsztatach widoczne jest wielkie zaniedbanie, brak porządku, czystości i ładu.

W pracy samej nie ma ani śladu jakiegoś planu, jakiejś myśli przewodniej, jakiegoś wreszcie systemu. Majstrowie względnie czeladnicy — nie wiele troszczą się o wykształcenie ucznia w danem rzemiośle, a już najzupełniej nie obchodzi ich to, czy i czego się teń uczeń uczy poza pracownią.

Pomiędzy pracą warsztatową a nauką teoretyczną nie ma żadnej łączności, to też ta ostatnia nie oddziaływa prawie wcale na naukę rzemiosła.

To co wyżej przytoczono sprawia, że pomimo wszystkich danych, pomimo bardzo przyjaznych warunków i obfitych zasobów, jakimi warsztat rozporządza, a raczej rozporządzaćby mógł i powinien, poziom całej praktyki jest niezmiernie niski i stoi może zaledwie na równi z praktyką, jakiej uczeń może nabyć u zwykłego, trzeciorzędnego, małomiasteczkowego majstra.

Co do nauki teoretycznej, to ta udzielana przez nauczycieli tamtejszej szkoły ludowej i dozorowana przez dyrektora zakładu, jest prowadzona ze skutkiem, równym mniej więcej temu, jaki się osiąga w lepszej szkole uzupełniającej wieczornej. Wyjątek stanowi tu nauka rysunków i technologii, które wcale nie odpowiadają celowi.

Nauka rysunków ogranicza się do kopiowania z wzorów, nie zawsze odpowiednich, uczniowie nabywają wprawdzie pewnej mechanicznej wprawy w kopiowaniu, ale pozatem nic, coby mogło dopomódz im do pogłębienia nauki danego rzemiosła.

To samo zupełnie da się powiedzieć o technologii, wykładać się mającej po jednej godzinie tygodniowo, czasem na roku I. i IV. czasem znów II. i IV. w ogóle na tym roku, na którym znajdzie się jaka godzina wolna.

Oto w ogólnych zarysach obecny stan warsztatu drohowyzkiego, jego znaczenie i stan nauki rzemiosł w tymże warsztacie.

Do tego stanu upadku i rozkładu, do tego spaczenia myśli wielkodusznego fundatora doprowadził warsztat: tylko brak pieczy i starania, brak jakiegokolwiekbądź zajęcia się nim ze strony powołanych do tego czynników.

Uważamy za obowiązek, wypowiedzieć z całą stanowczością zdanie, iż byłoby o wiele lepiej, o wiele korzystniej, gdyby ten warsztat nie istniał wcale, niż gdyby miał tak dalej być prowadzonym... tak bowiem jak jest, to wprowadza on w błąd i kraj, który od zakładu drohowyzkiego ma prawo oczekiwać czegoś innego — i samych wychowanków, bo miasto dania im silnej podstawy do życia, miasto po-

kierowania ich na tęgich pożytecznych rzemieślników, wychowuje ich na niedouczonych dyletantów, którzy nie mogąc często znaleść zajęcia w rzemiośle, do którego się niby sposobili, powiększają szeregi zawiedzionych w życiu malkontentów, że jednak warsztat ten już z mocy aktu fundacyjnego istnieć musi i biorąc na uwagę rzeczywistą a gwałtowną potrzebę tego rodzaju warsztatów u nas... podpisana Komisya nie może doradzać zwinięcia warsztatu, — natomiast wnosi:

Wysoki Wydział krajowy raczy w mocy Swej władzy nadzorczej zarządzić co należy:

1. aby w naukowym warsztacie drohowyzkim przeprowadzono czem rychlej potrzebną reorganizacyę;

2. zapewniono mu fachowe, świadome celu i zadań kierownictwo;

3. doprowadzono do odpowiedniego stanu i skompletowano całe wyposażenie warsztatu;

4. otoczono go należną pieczą i dbałością.

Czy to ma się stać przez wywarcie nacisku na obecną kuratoryę Zakładu i utworzenie jakiegoś organu, któryby bezustannie czuwał nad wykonaniem poleceń i zarządzeń Wydziału,

czy też — lepiej —

przez objęcie warsztatu w zarząd kraju, raczy Wydział krajowy zadecydować.

We Lwowie, 14. dnia kwietnia 1906.

Prezez Komisyi:

Dr. Wereszczyński *w. r.*

Członkowie:

Drewnowski *w. r.*, ***Ciuchciński*** *w. r.*, ***Franke*** *w. r.*, ***Żaak*** *w. r.*

LW. 73.786/06.

We Lwowie, dnia 5. października 1906.

Aleg 9

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie budowy szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Rozwój szkolnictwa ludowego w naszym kraju rozpoczął się od czasu, gdy uchwalona przez Sejm krajowy w ramach ustawy zasadniczej z 14. maja 1869 ustawa krajowa z 2. maja 1873 Nr. 250 Dz. u. kr. „o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych i obowiązku posyłania do nich dzieci“ — została w życie wprowadzoną. Nowa era szkolnictwa krajowego datuje się wprawdzie już od r. 1868, w którym Rada szkolna krajowa rozpoczęła swoją działalność, jednakże dzieło reorganizacyi szkół ludowych mogło być rozpoczęte dopiero z chwilą, gdy ustawodawstwo krajowe stworzyło warunki niezbędne do przeprowadzenia reformy.

Do niezbędnych warunków prawidłowego rozwoju szkół ludowych należy odpowiednie umieszczenie ich i urządzenie wewnętrzne, to też akcya zakładania nowych szkół i ulepszenia istniejących powinna postępować równolegle z akcyą budowy nowych i poprawy istniejących budynków szkolnych Rzut oka na to, co w tym względzie w ostatnich trzydziestu latach zdziałano, przekona, że ze strony czynników powołanych do działania, nie brakło ani dobrej woli ani energii ani ofiarności, — a jeżeli rezultaty dotąd osiągnięte niezupełnie odpowiadają jeszcze potrzebom, to przyczyny tego szukać należy w okolicznościach ubocznych, głównie zaś w braku dostatecznych środków materyalnych.

W chwili, gdy sprawy szkolnictwa ludowego z pod zarządu c. k. władz administracyjnych przeszły pod zarząd autonomiczny, stan tego szkolnictwa był, jak to powszechnie wiadomo, nad wszelki wyraz smutny Cały wydatek na oświatę elementarną w kraju wynosił wówczas (1869 r.) 541.135 zł., z czego tylko 78 507 zł. ponosił fundusz szkół normalnych, resztę zaś gminy utrzymujące szkoły. W całym kraju na 6.250 gmin istniało wtedy ogółem 2.115 szkół zorganizowanych (szkół bez organizacyi, t. z. parafialnych było 427) a na 2.542 budynków, w których wszystkie te szkoły się mieściły, zaledwie 820 znajdowało się w stanie dobrym. Ten stan rzeczy trwał prawie bez zmiany aż do wejścia w życie ustawy krajowej z 2. maja 1873, która położyła podwaliny pod dzisiejszy ustrój szkolnictwa ludowego. Od roku 1874 rozpoczęła się żywa działalność zmierzająca ku podniesieniu szkół ludowych na poziom odpowiadający wymaganiom i potrzebom nowoczesnym. Istniejące szkoły reorganizowano, dzieląc je na kategorye, zaprowadzano w nich nowe plany naukowe i zaopatrywano je w nowe podręczniki szkolne oraz w nauczycieli ukwalifikowanych, którzy wychodzili z nowozałożonych seminaryów nauczycielskich. Równocześnie należało pomyśleć także o lepszem pomieszczeniu szkół, lecz tu właśnie napotykano na największe trudności.

Ustawa z r. 1873 oparta na zasadzie, że do zakładania i utrzymywania szkół ludowych obowiązane są przedewszystkiem czynniki lokalne, t. j. gminy i obszary dworskie, zaprowadziła wprawdzie system subsydyarnego ponoszenia wydatków na szkolnictwo ludowe przez fundusze okręgowy i krajowy, ograniczyła jednak tę pomoc tylko do wydatków na płace nauczycieli. Wydatki na budowę szkół włożyła ustawa

wyłącznie na strony konkurencyjne t. j. gminy i obszary dworskie a pomoc z funduszu okręgowego, względnie krajowego zastrzegła tylko „w razach wyjątkowych“ i to w formie zaliczek, „które po upływie pewnego czasu naraz lub w całości mają być zwrócone“.

To postanowienie ustawy utrudniało wielce akcyę skierowaną ku zaopatrzeniu gmin, zwłasza wiejskich w nowe lub ulepszone budynki, ponieważ gminy i inne strony konkurencyjne do zakładania szkół obowiązane, często rzeczywiście nie były w możności podołać wielkim ciężarom wynikającym z tego obowiązku. Obok tej głównej przyczyny utrudniał akcyę także powszechny prawie wśród ludności włościańskiej brak przeświadczenia o potrzebie uposażenia szkół w budynki odpowiadające celom szkolnym i warunkom hygienicznym, które to przeświadczenie tylko z wolna, w miarę szerzenia się zdrowszych pojęć o znaczeniu i ważności oświaty i w miarę ściślejszego wykonywania przymusu szkolnego rozpowszechniać się zaczynało. Nie można pominąć i tego, że sama ustawa większy nacisk kładła na ulepszenie szkół istniejących niż na zakładanie nowych, skutkiem czego też i akcya budowy nowych budynków nie była na pierwszym planie.

Mimo tych niepomyślnych okoliczności już po upływie pierwszego 10 lecia od wejścia w życie ustawy szkolnej, zaznaczyć można pewien postęp na tem polu, który zawdzięczyć należy w znacznej mierze zasiłkom na cele budowy szkół uchwalanym począwszy od r. 1874 przez Reprezentacyę kraju w każdorocznym budżecie funduszu szkolnego krajowego.

Postęp ten uwidoczni zestawienie ilości i stanu budynków szkolnych w latach 1872/73 i 1882/83.

W roku szkolnym 1872/73 miały szkoły budynków własnych (oprócz najętych)	2.336
w r. 1882/83	2.717
Przybyło więc budynków . .	381.

Daleko większym był postęp w tem 10 leciu pod względem stanu budynków.

Podczas gdy w roku szkolnym 1872/73 było budynków

w stanie dobrym	861
„ „ miernym	1.073
„ „ złym	617
Razem . .	2.551,

to po latach 10-ciu, w roku szkolnym 1882/83 było budynków

w stanie dobrym	1.359
„ „ miernym	884
„ „ złym	633
Razem . .	2.876.

Ilość budynków dobrych wzrosła więc w ciągu pierwszego dziesięciolecia o 498, ilość budynków w stanie miernym zmniejszyła się o 189.

Z rokiem szkolnym 1884/85 rozpoczęła się żywsza działalność około zakładania nowych szkół w kraju. Ustawa z r. 1873 (w art. 12.) wkładała na Radę szkolną krajową przedewszystkiem obowiązek reorganizowania czyli lepszego urządzenia szkół, jakie istniały przed uchwaleniem tej ustawy. Zakładanie nowych szkół miało w myśl wyraźnego postanowienia tego art. postępować tylko zwolna w miarę przybywania ukwalifikowanych nauczycieli i z zastrzeżeniem, żeby zakładanie nowych szkół odbywało się bez uszczerbku dla szkół już istniejących. Gdy jednakże Sejm przyszedł do przekonania, że celowi wytkniętemu w tym art. przez przeprowadzoną w r. 1874 reorganizacyę szkół dawniejszych stało się już zadość i że interes kraju wymaga, aby w przyszłości dążyć przedewszystkiem do zakładania szkół w tych gminach, które ich dotąd nie mają, a przeświadczenie to znalazło wyraz w uchwalonej przez Sejm ustawie kraj. z 2. lutego 1885 (Nr. 29 Dz. u. kr.), która artykułowi 12. ustawy z 2. maja 1873 nadała zupełnie odmienne od poprzedniego brzmienie, wstąpiły szkoły ludowe w roku szkolnym 1884/85 w nowy okres organizacyjny a liczba nowych szkół z każdym rokiem znacznie wzrastać zaczęła.

Naturalnem następstwem tego zwrotu w tendencyi ustawy była potrzeba nadania akcyi budowy szkół żywszego niż dotąd *tempa*. Jakoż po upływie drugiego dziesięciolecia liczba budynków szkolnych wynosi już 3.846 czyli o 870 więcej niż w r. 1882/83, liczba budynków odpowiednich wzrosła do 2.962, co w porównaniu

z bilansem pierwszego 10-lecia oznacza przybytek 643, a w porównaniu ze stanem pierwotnym z r. 1872/73 — około 2.000 budynków szkolnych odpowiadających celowi. Osiągnięcie tego rezultatu nie byłoby możliwem, gdyby Reprezentacya kraju sprawy budowy szkół nie była ze swej strony usilnie popierała.

W ciągu tych lat 20 wydano z funduszu szkolnego krajowego na mocy uchwał sejmowych, tytułem zasiłków bezzwrotnych na budowę szkół około 500.000 K, a prawie dwa razy tyle wydano na zaliczki bezprocentowe. Gdy zaś zasiłki te, wobec ciągle rósnących potrzeb okazały się niewystarczającemi, Wysoki Sejm uchwałą z 22. września 1892 wydzielił z funduszu szkolnego krajowego sumę 457.384 K 60 h i utworzył z niej osobny fundusz przeznaczony na udzielanie gminom wiejskim bezprocentowych pożyczek na budowę szkół. Fundusz ten rozdzielony w r. 1893 między 233 gmin wiejskich posunął sprawę budowy szkół znacznie naprzód i pozostał także nadal źródłem zasilającem miejscowe fundusze, gdyż ze zwrotów udziela się nowych pożyczek na budowę około 20 szkół corocznie.

Mimo to akcya budowy szkół nie mogła dotrzymać kroku postępującemu wzrostowi liczby szkół i coraz więcej szkół zorganizowanych istniało tylko na papierze, nie w rzeczywistości — a to dla braku budynku szkolnego. Gdy w r. szkolnym 1884/85 liczba szkół nieczynnych dla braku budynku szkolnego wynosiła 121, w roku 1894/95 liczba ta wzrosła już do 237 i zachodziła uzasadniona obawa, że wobec niezamożności przeważnej części gmin wiejskich, liczba ta z każdym rokiem wzrastać będzie. Aby temu zapobiedz, ustawa z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr. wprowadziła także co do budowy szkół istniejący już co do płac nauczycielskich system subsydyarnej pomocy ze strony kraju, ograniczając obowiązek stron konkurencyjnych ponoszenia wydatku na budowę szkoły do ściśle określonej wysokości 120% dodatków do podatków i przyznając Radom szkolnym miejscowym prawo żądania, aby nadwyżka kosztów budowy była pokrywaną z funduszu szkolnego krajowego w granicach każdorocznego budżetu tegoż funduszu. Na ten cel Wysoki Sejm począwszy od r. 1895 wstawia do budżetu funduszu szkolnego krajowego znaczniejsze kwoty, które rosły stopniowo ze 100.000 K (w r. 1895), na 160 000 K (w r. 1896 i 1897) a 200.000 K (w latach 1898—1901) aż w r. 1902 dosięgły teraźniejszej wysokości 400 000 K i wynoszą od r. 1895 począwszy ogółem 3,220.000 K

Przy pomocy tej subwencyi zdołała Rada szkolna krajowa, której ustawa oddała decyzyę co do budowy szkół z funduszu szk. kraj. subwencyonowanych, przeprowadzić w czasie od r. 1895/6 do 1905/6 budowę 876 szkół i podnieść ogólną liczbę budynków szkolnych do 4.535, między którymi znajduje się 3.737 budynków odpowiadających celom szkolnym.

Cyfry powyższe świadczą, że postanowienia ustawy z r. 1894 dały impuls do żywszej działalności zmierzającej do uchylenia dotychczasowych braków w umieszczeniu szkół ludowych, przyczem jednak okazało się, że akcya budowy nowych szkół mogłaby była przybrać o wiele znaczniejsze rozmiary, gdyby nie była znajdowała hamulca w nieprzekraczalnych kwotach kredytów corocznie na zasiłki na budowę szkół w budżecie funduszu szk. kraj. uchwalanych. Mimo, że jak wyżej nadmieniono, zasiłki te z pierwotnych 100.000 K, a względnie 160.000 K wzrosły w ciągu lat kilku do wysokości 400.000 K, nie wystarczały one ani w części na pokrycie coraz zwiększającego się zapotrzebowania, a Rada szkolna krajowa była zmuszoną angażować z góry na lat kilka naprzód kredyt na ten cel przyzwolić się mający. Tak n. p. orzeczeniami w sprawie budowy nowych szkół, wydanemi w r. 1899, wyczerpano nietylko cały kredyt na ten rok przyzwolny, ale zaangażowano kredyt na lata 1900 i 1901, oraz kilkadziesiąt tysięcy z r. 1902 i kilkanaście tysięcy z r. 1903. Doszło do tego, że Rada szkolna krajowa musiała okólnikami polecić Radom szkolnym szkolnym okręgowym, aby wstrzymywały się z przedkładaniem nowych wniosków o upoważnienie do przeprowadzania rozpraw konkurencyjnych w sprawie budowy szkół przy pomocy zasiłków z funduszu szkolnego kraj. Coraz też powszechniejszemi stawały się narzekania stron konkurencyjnych i Rad szkolnych miejscowych na ten stan rzeczy i coraz głośniejszem żądanie, aby dotacyę z funduszu szkolnego krajowego na budowę szkół podniesiono do wysokości odpowiadającej zapotrzebowaniu, żądanie, które mimo swego uzasadnienia, wobec stanu finansów krajowych było niestety niemożliwem do spełnienia.

W tem trudnem położeniu nasunęła się Wydziałowi krajowemu myśl, że coroczna dotychczasowa dotacya mogłaby wystarczyć na zaspokojenie nietylko wszystkich dotąd nagromadzonych potrzeb, ale także na pokrycie zapotrzebowania, które

powstanie w szeregu lat najbliższych, jeżeliby ta dotacya służyła jako fundusz amortyzacyjny długotrwałej pożyczki, którąby realizowano stopniowo w miarę potrzeby i możności zużycia i udzielano z niej zasiłków na budowę szkół. Dotacyi rocznej w kwocie 400.000 K odpowiada przy 4% oprocentowaniu wraz z amortyzacyą kapitał 8 milionów K, które możnaby ewentualnie uzyskać w drodze emisyi nowych obligacyj pożyczki krajowej. Jeżeliby pożyczką oprocentowaną i amortyzowaną z dotychczasowej dotacyi corocznej na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół dały się pokryć najważniejsze potrzeby w zakresie tej budowy i to na pewien dłuższy szereg lat i jeżeliby następnie po zupełnem zużyciu pożyczki można było, bez ujmy dla rozwoju szkolnictwa, przeznaczać na budowę dalszych szkół dotacyę w kwocie znacznie niższej od dotychczasowej, w takim razie problem byłby z korzyścią dla szkolnictwa w granicach możności finansowej kraju pomyślnie rozwiązany.

Myśl tę zakomunikował Wydział Wydział krajowy (pismem z 20. stycznia 1905 l. 124.458) Radzie szkolnej krajowej, która w odpowiedzi z 6. października 1905 l. 40.582 uznała zrealizowanie tej myśli za pożądane, a zarazem udzieliła Wydziałowi krajowemu niektórych informacyj i cyfr wyjaśniających. W całym kraju potrzeba według tego pisma ogółem 2.083 nowych budynków szkolnych, których koszt wynosić będzie około 25 milionów K. Z tej sumy około 5 milionów K pokryte zostaną prestacyami stron konkurencyjnych, pozostanie przeto do pokrycia z funduszu szkolnego krajowego reszta w sumie około 20 mil., a z doliczeniem przynależności budynków około 23 mil. K. Najpilniejsze budowy, które już w r. 1907 wykonane być mogą i powinny, wymagają ze strony funduszu szkolnego krajowego nakładu około 4 milionów K. Następnie zaś należałoby z laniem Rady szkolnej krajowej stawiać co roku w każdym okręgu szkolnym przynajmniej po dwa budynki szkolne, t. j. w całym kraju po 160 budynków, na co potrzeba co roku około $1^1/_2$ miliona K. Postępując w ten sposób, możnaby w ciągu lat 10 zaopatrzyć wszystkie prawie szkoły w potrzebne budynki, poczem dotacya roczna 400.000 K wystarczyłaby prawdopodobnie na dalsze zapotrzebowanie.

Jeżeliby zaś sumę 8 milionów K przeznaczono jednorazowo na budowę szkół, możnaby za nią w przeciągu lat 5 wybudować prawie połowę potrzebnych budynków szkolnych.

Takie są w krótkości dzieje budowy szkół ludowych w naszym kraju w ostatniem 30-leciu i takim jest bilans dalszej akcyi na tem polu.

Podczas sessyi sejmowej r. 1905 sprawa przyspieszenia budowy szkół była przedmiotem kilkakrotnych ożywionych dyskusyj tak w komisyach jak i w plenum Wysokiego Sejmu i wywołała wnioski i uchwały wyrażające życzenie, aby sprawę tę traktowano jako pilną i aby potrzebne budynki szkolne postawiono jak najrychlej, chociażby to było połączone z pewnym wysiłkiem finansowym kraju.

Zaraz na początku sessyi, na posiedzeniu z 17. października 1905 pojawił się wniosek, aby Wydziałowi krajowemu polecono opracowanie projektu zaopatrzenia wszystkich gmin w kraju w stosowne budynki szkolne, a to w przeciągu lat pięciu. Projekt ten wraz z planem zaciągnięcia na ten cel pożyczki krajowej, miałby Wydział krajowy przedłożyć Sejmowi na następnej sessyi. Wniosek ten nie doczekał się wprawdzie załatwienia, ale na posiedzeniu z 15. listopada 1905 powziął Sejm uchwałę polecającą Wydziałowi krajowemu, aby przygotował na najbliższą sessyę wnioski, zmierzające do ułatwienia budowy potrzebnej ilości szkół, ewentualnie przez rozkład kosztów budowy na raty amortyzacyjne.

Na posiedzeniu zaś z 21. listopada 1905 podczas rozpraw na budżetem funduszu szkolnego krajowego, a w szczególności przy poz. „Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych“ uchwalił Wysoki Sejm następującą rezolucyę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po uzyskaniu dat od c. k. Rady szkolnej krajowej co do kwestyi, ile i na jakie kwoty złożone zostały datki konkurencyjne na budowę nowych budynków szkolnych, zastanowił się nad sprawą wydatniejszej niż dotąd dotacyi funduszu krajowego na budowę szkół i przedłożył Sejmowi wnioski na najbliższej sesyi“.

Z obu powyższych uchwał, niemniej ze sprawozdania komisyi szkolnej o czynnościach Dep. I. do ls. 4417, wreszcie z dyskusyi przeprowadzonej w pełnej Izbie nad rezolucyą uchwaloną 21. listopada 1905 wynika, że Wysoki Sejm, zaznaczając wyraźnie intencyę przyspieszenia akcyi budowy potrzebnych szkół, nie chciał przesądzić sposobu zrealizowania tego zamiaru, a mianowicie nie chciał stanowczo rozstrzygnąć, czyli środkiem do osiągnięcia zamierzonego celu ma być tylko podwyższenie dotych-

czasowej dotacyi na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych, na budowę szkół, albo też czyli nie należałoby dla osiągnięcia tego celu obrać drogi pożyczki, amortyzowanej wstawianą do budżetu coroczną dotacyą w kwocie dotychczasowej albo podwyższonej Mając pozostawioną sobie w tym względzie inicyatywę i z uwagi, że myśl zaciągnięcia na ten cel pożyczki nietylko była znaną Wysokiemu Sejmowi ale tak w sprawozdaniu komisyi szkolnej jak i w dyskusyi sejmowej poruszoną i omawianą jako jeden ze sposobów załatwienia kwestyi, postanowił Wydział krajowy oświadczyć się za zaciągnięciem na budowę szkół pożyczki amortyzowanej z dotacyi na ten cel corocznie wyznaczanej. Jest to bowiem zdaniem Wydziału krajowego jedyna droga, którą bez zachwiania równowagi budżetowej, osiągnąć można cel zamierzony.

Już z wspomnianej powyżej odezwy Rady szkolnej kraj. z 6. października 1905 l. 40582 wiadomem było Wydziałowi krajowemu, że na budowę szkół w tych przypadkach, w których strony konkurencyjne złożyły przypadające na nie z ustawy datki konkurencyjne — a rozpoczęciu budowy stoi w drodze jedynie brak zasiłku z funduszu szkolnego krajowego, potrzebną jest suma około 4,000.000 koron.

Jeżeliby przeto chciano w sposób dotychczasowy dostarczyć funduszu potrzebnego na budowę tylko tych najpilniejszych budynków, musianoby dotacyę na zasiłki z kwoty 400.000 koron podnieść na 4 miliony koron i tą sumą obciążyć budżet funduszu szkolnego krajowego na r. 1907. Nawet tą ogromną dotacyą nie pokrytoby wszystkich potrzeb i trzebaby nadto jeszcze parękroć tysięcy koron przeznaczyć na umożliwienie budowy albo adaptacyi szkół w licznych innych miejscowościach, gdzie datki konkurencyjne wprawdzie nie zostały jeszcze w całości złożone, ale bezzwłoczna budowa szkoły okazała się konieczną.

Po wybudowaniu kosztem 4 milionów przeszło 400 szkół najpilniejszych przyszłaby kolej na gminy, w których szkoła jedynie dla braku budynków w życie wejść nie może i znowu należałoby, chcąc tej potrzebie jak najrychlej zadość uczynić, wstawiać do budżetu krajowego conajmniej przez lat pięć po $1^1/_2$—2 milionów koron, aby zaopatrzyć blisko 900 gmin należących do tej kategoryi. Pozostałoby potem jeszcze około 800 budynków szkolnych do wykonania, dotacya $1^1/_2$ miliona koron musiałaby być więc wstawianą przez dalszych lat 5, poczem dopiero mogłaby być zniżoną do normalnej wysokości.

W ten sposób wszystkie szkoły w kraju byłyby w ciągu lat 10 – 12 zaopatrzone w dobre budynki szkolne, ale czy budżet krajowy wobec wzrastających z każdym rokiem we wszystkich prawie działach wydatków, mógłby znieść takie obciążenie? To pewna że wydatek tak ogromny zaciężyłby w sposób nadzwyczajny na całej gospodarce finansowej kraju i że zaraz w pierwszym roku zabrakłoby dlań pokrycia.

Ten powód był dla Wydziału krajowego aż nadto dostateczny do stanowczego zaniechania myśli zaradzenia brakowi budynków szkolnych drogą podwyższenia dotychczasowej corocznej dotacyi i umocnił go w przekonaniu, że zamierzone nadzwyczajne przyspieszenie akcyi budowy szkół jedynie nadzwyczajną drogą długoletniej pożyczki, amortyzowanej z dotychczasowej dotacyi osiągnięte być może. W ten sposób bowiem możnaby uzyskać fundusz potrzebny na budowę szkół bez obciążania kraju wydatkami przechodzącemi jego siły a zarazem przenieść spłatę części długu na następne pokolenie, które z tej inwestycyi również korzystać będzie.

Powziąwszy tę decyzyę i zastanawiając się nad wprowadzeniem w życie tego projektu, musiał sobie Wydział krajowy zdać sprawę z tego, że podjęcie i wykonanie budowy wszystkich brakujących i potrzebnych budynków szkolnych w całym kraju od razu albo w przeciągu lat kilku, byłoby nietylko niepodobieństwem ze względów finansowych (wydatek z funduszu krajowego przeszło 20 milionów) ale także ze względów technicznych i praktycznych nie byłoby pożądanem, bo taka forsowna i pospieszna robota musiałaby pociągnąć za sobą rozmaite szkodliwe następstwa, jak bezwzględność w ściąganiu datków konkurencyjnych, znaczne podrożenie materyałów budowlanych i robocizny, trudność należytego nadzoru i kontroli finansowej a nadto, wobec notorycznego braku sił nauczycielskich nie osiągnęłaby w zupełności zamierzonego celu. Koniecznem przeto wydawało się Wydziałowi krajowemu, aby nie odstępując od myśli przewodniej zaopatrzenia w jak najkrótszym czasie wszystkich szkół w potrzebne budynki, ustalono przedewszystkiem kolej i porządek, w jakim akcya budowlana postępować winna. W tym celu należałoby zamierzone budowle podzielić na trzy kategorye: najpilniejsze, pilne i mniej pilne.

Do I. kategoryi, najpilnieiszych budowli, należałoby bezwarunkowo zaliczyć budowę szkół w tych gminach, gdzie strony konkurencyjne złożyły już w całości lub części należne według ustawy datki konkurencyjne, gdzie grunta pod budowę są zaintabulowane na własność szkół i gdzie przeprowadzono już lub zarządzono rozprawę konkurencyjną, a tylko brak zasiłku z funduszu krajowego stoi na przeszkodzie rozpoczęciu budowy. Budynki należące do tej kategoryi powinny być w jak najkrótszym czasie, ewentualnie już w r. 1907 postawione.

Po wybudowaniu tych budynków należałoby przystąpić do budowy szkół w tych gminach, gdzie szkoły już są zorganizowane ale dla braku budynków nie mogą wejść w życie, albo gdzie szkoły jedynie dla braku budynków dotychczas zorganizowane nie zostały. Po wykonaniu tych budowli, zaliczonych do II. kategoryi przyszłaby dopiero kolej na budowę nowych a względnie przebudowanie lub poprawę dawnych budynków szkolnych w gminach, gdzie szkoły są umieszczone w budynkach nieodpowiednich albo niezupełnie odpowiednich celom szkolnym. Budowle te zaliczono do III. kategoryi.

Myślą przewodnią tego programu akcyi budowlanej jest: budować szkoły tam, gdzie ich dotąd nie ma, i tam gdzie strony konkurencyjne dopełniwszy wszelkich z ustawy na nich ciążących obowiązków, mają prawo domagać się bezzwłocznego rozpoczęcia budowy. Dopiero po zaopatrzeniu wszystkich szkół w potrzebne budynki, przystąpić do ulepszenia i poprawy budynków istniejących.

Program ten zakomunikowany Radzie szkolnej krajowej pismem Wydziału krajowego z 5. stycznia 1906 l. 117.459, zyskał zupełną jej aprobatę, szczegółowe zaś daty i informacye udzielone Wydziałowi krajowemu pismem Rady szkolnej krajowej z 16. lipca 1906 l. 25 906 dały jasny pogląd na faktyczny stan rzeczy i stworzyły podstawę, na której projekt niniejszy jest oparty.

Rada szkolna krajowa przedłożyła mianowicie Wydziałowi krajowemu sporządzone przez c. k. Rady szkolne okręgowe z uwzględnieniem powyższego podziału potrójne wykazy gmin, w których budowa szkół miałaby być podjętą. W wykazach tych, których z powodu ich obszerności do niniejszego sprawozdania nie dołączono, podane są koszta budowy każdej szkoły z osobna, wysokość 120% datków konkurencyjnych, kwota potrzebnej z funduszu szkolnego krajowego dopłaty, oraz termin, od którego szkoła mogłaby wejść w życie. W wykazach uwidoczniono także, czy i jakie kwoty złożyły strony konkurencyjne tytułem przypadających na nie z ustawy datków na budowę szkoły.

Wykaz A. obejmuje budowle zaliczone do I. kategoryi, t. j. najpilniejsze, które już w r. 1907 powinny być rozpoczęte. Według tego wykazu zachodzi nagła potrzeba postawienia budynków szkolnych w łącznej liczbie 993 sal naukowych (wraz z mieszkaniami dla nauczycieli) w 422 gminach wiejskich i miejskich kosztem 6,370.181 koron. Ustawowa 120% prestacya stron konkurencyjnych wynosi 1,620.648 K, na fundusz szkolny krajowy przypada zatem 4,749.533 K. Na pokrycie ustawowej prestacyi złożyły strony konkurencyjne dotychczas łączną sumę 862.052 K 47 h.

Wykaz B. zawiera budowle zaliczone do II. kategoryi. Obejmuje on gminy, w których szkół jeszcze nie zorganizowano dla braku budynku mimo, że istnieją ku temu warunki określone ustawą tudzież gminy, w których szkoła jest już wprawdzie zorganizowaną, jednak dla braku budynku nie weszła dotychczas w życie. Według tego wykazu zachodzi potrzeba postawienia budynków szkolnych w łącznej liczbie 977 sal naukowych (wraz z mieszkaniami nauczycielskiemi) w 216 gminach, które mają szkoły zorganizowane ale nieczynne i w 666 gminach, w których szkół jeszcze nie zorganizowano. Ogólny koszt budowy szkół tej kategoryi wynosi 8,128.300 K. Ponieważ 120% prestacya stron konkurencyjnych wynosi 1,469.464 K, zatem na fundusz szkolny krajowy przypadłoby 6,658.836 K. Na pokrycie tych prestacyj złożyły strony konkurencyjne dotychczas 137.980 K.

Szkoły objęte wykazem B. w łącznej liczbie 882 będą według oznajmienia Rady szkolnej krajowej mogły wejść w życie po wybudowaniu budynków szkolnych mniej więcej w cztery lata.

Wykaz C. obejmuje III cią kategoryę gmin t. j. takie, w których szkoły są już zorganizowane i czynne ale umieszczone w nieodpowiednich budynkach. Według tego wykazu zachodzi potrzeba postawienia a względnie rozszerzenia budynków szkolnych o łącznej liczbie 2403 sal naukowych w 1203 gminach wiejskich i miejskich kosztem 15,602.205 K.

Ustawowa prestacya stron konkurencyjnych wynosi 4,790.881 K, zatem na fundusz szkolny krajowy przypada kwota 10,811.323 K 78 h. Na pokrycie rzeczonej prestacyi złożyły niektóre strony konkurencyjne dotychczas łączną kwotę 330.303 K.

Ogólny przeto wydatek z funduszu krajowego na budowę tak nowych szkół jak i na przebudowanie i ulepszenie istniejących, wynosi według tych wykazów sumę (w zaokrągleniu) 22,220.000 K, a z tej sumy przypada okrągło 10,800.000 K na budowę szkół w gminach, w których dotychczas wogóle nie ma budynku szkolnego, reszta zaś na zastąpienie istniejących budynków szkolnych innymi potrzebom i celom szkolnym więcej odpowiadającymi.

Interes szkolnictwa wymaga niezaprzeczenie, aby wszystkie szkoły miały odpowiednie pomieszczenie, do tego celu dążyć należy wytrwale, ale naglejszą jest potrzeba postawienia budynku szkolnego tam, gdzie go dotąd wcale nie ma i gdzie brak jego przeszkadza utworzeniu szkoły, niż budowa większego lub lepszego budynku w miejsce dawnego, w którym szkoła choć może nie całkiem odpowiednie ale przecież pomieszczenie znajduje. Nie spuszczając przeto z oka potrzeby ciągłych ulepszeń w pomieszczeniu szkół istniejących, należy przedewszystkiem dążyć do tego, aby przez budowę nowych budynków szkolnych umożliwić wprowadzenie w życie nowych szkół tam, gdzie ich dotychczas nie ma. Brak budynków szkolnych był, obok braku nauczycieli, główną przyczyną, dla której akcya zakładania nowych szkół w ostatniem dziesięcioleciu nie mogła raźniej postępować. Natomiast rozwijały władze szkolne tem większą energię w kierunku reorganizowania szkół istniejących na więcej klasowe. W czasie od r. 1895/6 do końca roku 1904/5 liczba publicznych szkół ludowych wzrosła z 4079 na 4654, zatem zaledwie o 575, podczas gdy w tym samym czasie zreorganizowano 700 szkół jednoklasowych na dwuklasowe. Nie można powiedzieć, żeby te dwie cyfry stały do siebie w odpowiednim stosunku, jeżeli się zważy, że jeszcze z początkiem r. 1905/6 — 827 gmin w kraju z ludnością przeszło 400.000 nie posiadały żadnej szkoły ani też nie należały do związku szkolnego gmin sąsiednich.

Zaznaczyć wypada z naciskiem, że zredukowanie tej wysokiej jeszcze liczby gmin bezszkolnych w jak najkrótszym czasie do *minimum*, leży przedewszystkiem w interesie kraju. Gdy zaś nieodzownym ku temu warunkiem jest budowa potrzebnej ilości budynków szkolnych, należy postarać się o środki, mogące akcyę budowy przyspieszyć.

Jeszcze do niedawna nawet największe wysiłki finansowe kraju w tym celu, nie zdołałyby były sprawy zakładania szkół o wiele naprzód posunąć, brak bowiem nauczycieli stanowił nieprzezwyciężoną przeszkodę. Lecz w ostatnich latach stosunki pod tym względem zmieniły się stanowczo na lepsze. Podczas gdy w roku 1895/6 liczba klas nieczynnych z powodu braku nauczycieli wynosiła jeszcze 647, w roku 1904/5 liczba ta spadła na 21, a znaczny co roku przyrost sił nauczycielskich pozwala na pewne liczyć, że z tej strony dalszemu zakładaniu szkół żadna już nie grozi przeszkoda. W pięcioleciu od roku 1898/9 do 1903/4 przybyło 2.608 sił naucielskich ukwalifikowanych, zaś w roku 1904/5 wynosił przyrost 549 — przeciętnie zatem przybywa corocznie przeszło 530 sił nowych, ilość, wystarczająca do zapełnienia ubytków i nowo powstających posad.

W samą porę przychodzi więc zainicyowana uchwałami Wysokiego Sejmu z roku 1905 akcya przyspieszenia budowy szkół w gminach, które ich dotąd nie posiadają. Ostatnia bowiem zapora, stojąca w drodze założeniu reszty szkół w kraju, zostanie w krótkim czasie usunięta, skoro znajdą się fundusze potrzebne na budowę nowych szkół.

Z wspomnianych powyżej wykazów *A* i *B* Rady szkolnej krajowej wiadomo, że na postawienie nowych budynków szkolnych, zaliczonych do I. i II. kategoryi, potrzebny jest z funduszu szkolnego krajowego wydatek w ogólnej sumie 10,800.000 koron. Przeznaczając sumę 10 milionów na budowę tych najpilniejszych budynków, możnaby przeto w przeciągu lat 5—6 zaopatrzyć gminy w najpotrzebniejsze budynki szkolne

Wydział krajowy nie wątpi, że budowę szkół w tych gminach, które dotąd szkoły nie miały, a tem samem możność zaopatrzenia w szkoły wszystkich tych gmin, gdzie istnieją warunki ustawowe dla utworzenia szkoły, będzie dla c. k. Rady szkolnej wskazówką, by te nowe szkoły w pierwszej linii odpowiedniemi siłami nauczycielskiemi obsadziła choćby z tego powodu wstrzymaną być miała na pewien czas reorganizacya i tworzenie klas równorzędnych w szkołach dziś istniejących.

Jeżeli Wysoki Sejm wnioski w tem sprawozdaniu przedłożone

uchwali, będzie to wyrazem woli Sejmu, by w latach najbliższych usiłowania c. k. Rady szkolnej przedewszystkiem zwrócone zostały w tym kierunku, by w gminach, które szkół nie mają wcale, szkoły w najbliższych latach przecież powstały i były czynne.

Powyższą sumę 10 milionów koron możnaby uzyskać w drodze emisyi obligacyj krajowych osobnego typu, oprocentowanych po 4% Kwoty potrzebne na oprocentowanie i amortyzacyę, razem w wysokości 5% pożyczonego kapitału, wstawianoby corocznie do budżetu funduszu szkolnego krajowego. Pożyczkę 10-milionową realizowanoby częściowo, w miarę potrzeby; po zupełnem zrealizowaniu tej pożyczki, kwota potrzebna na anuitety, wstawiana do budżetu corocznie aż do zupełnego umorzenia pożyczki, wynosiłaby przeto 500.000 K.

Fundusz z pożyczki uzyskany służyłby wyłącznie na pokrycie przypadających z ustawy na kraj kosztów budowy szkół wspomnianych wyżej dwóch kategoryi, a emisya częściowa obligacyj odbywałaby się zawsze za uchwałą Wydziału krajowego, na podstawie szczegółowych wykazów Rady szkolnej krajowej, zawierających dokładne oznaczenie okręgu szkolnego i miejscowości, w której budynek ma być postawiony, kosztów budowy, oraz wydatku, jaki po potrąceniu złożonych przez strony datków konkurencyjnych pozostaje do pokrycia z funduszu szkolnego krajowego. Takie szczegółowe wykazy miałaby Rada szkolna krajowa przedkładać Wydziałowi krajowemu co roku przed ułożeniem preliminarza funduszu szkolnego krajowego, celem oznaczenia kwoty, jaka do tego preliminarza na umorzenie pożyczki ma być wstawiona.

Na pokrycie wynikających z ustawy wydatków na budowę szkół nieobjętych wspomnianemi dwiema kategoryami, potrzebaby nadto wstawiać do budżetu funduszu szkolnego krajowego stałą roczną dotacyę, która jednak ze względu na to, że przeważna część potrzeb byłaby pokryta zaciągniętą pożyczką, mogłaby być zniżoną conajmniej do połowy dotychczasowej dotacyi, t. j. do kwoty 200.000 K. Dotacyi tej używanoby na zasiłki należne w myśl ustawy na budowle w gminach III. kategoryi, objętych wykazem *C*, t. j. w takich gminach, gdzie budynek istnieje, ale nie odpowiada celom szkolnym i wymaga przebudowania, rozszerzenia lub znaczniejszej restauracyi. Na ten cel mogłyby nadal służyć zwroty uiszczane do funduszu bezprocentowych pożyczek, utworzonego uchwałą sejmową z 22. września 1892, a nadto dochód z fundacyi szkół ludowych z roku 1872, wynoszący corocznie około 8.000 koron.

Pragnąc, aby przyspieszona akcya budowy szkół już w r. 1907 rozpocząć się mogła i w przypuszczeniu, że Wysoki Sejm niniejszemu projektowi udzieli swej aprobaty, wstawił Wydział krajowy do preliminarza fund. szk. kraj. na r. 1907 kwotę 200 000 K jako ratę anuitetową zaciągnąć się mającej pożyczki, a odpowiadającą kapitałowi 4 milionów potrzebnych na budowle szkół I. kategoryi.

Nadto wstawił Wydział krajowy do budżetu na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowy szkół innych kwotę 200.000 K jako dotacyę do dyspozycyi Rady szkolnej krajowej.

Przedkładając projekt niniejszy pod rozpoznanie i uchwałę Wysokiego Sejmu, Wydział krajowy ma pełną świadomość wielkiej jego doniosłości dla rozwoju szkolnictwa ludowego w naszym kraju i niemniej wielkiej odpowiedzialności połączonej z jego przeprowadzeniem. Budowa przeszło tysiąca szkół w przeciągu lat kilku kosztem kilkunastu milionów K, przedstawia w wykonaniu niejedną trudność i wymaga rozwinięcia niecodziennej energii, tem więcej, że brak nam, zwłaszcza na wsi, doświadczonych sił fachowych i organów należycie ukwalifikowanych do nadzoru i co ważniejsze do kontroli. Należyte zorganizowanie akcyi podjętej na tak szeroką skalę, wymagać będzie przeto dojrzałej rozwagi i dobrze obmyślanego planu, a rzeczą naczelnej władzy szkolnej będzie zastanowić się nad tem, czyli skoncentrowanie akcyi budowlanej w ręku jednego lub kilku, większych odpowiedzialnych przedsiębiorstw nie byłoby tu wskazanem. Bardzo ważną będzie przytem kwestya nadzoru technicznego, który musi być wykonywanym w sposób należyty, jeżeli rzecz cała ma wypaść pomyślnie.

Dotychczas nadzór techniczny nad budowlą szkół poruczany bywa inżynierom oddziałów technicznych przydzielonym do 22 starostw w Galicyi i częstokroć nie może być należycie wykonywany z powodu małej liczby urzędników technicznych obarczonych nadto wielu innemi czynnościami. W okresie przyspieszonej akcyi budowy szkół, w którym co najmniej 200 budynków szkolnych co roku będzie się bu-

dowało, nieodzownem jest pomnożenie sił technicznych i zupełnie uzasadnionym jest wniosek Rady szkolnej krajowej, aby jej przydzielono przynajmniej trzech inżynierów fachowo uzdolnionych, którzy wolni zupełnie od innych zajęć, mogliby prócz wykonywania nadzoru technicznego nad budową szkół, przeprowadzać także, gdzie tego zajdzie potrzeba, kollaudacye budynków szkolnych i zająć się sporządzaniem planów i kosztorysów na budowę szkół w większych rozmiarach.

Kończąc na tem swe sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przyspieszenia budowy szkół ludowych Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki, aż do wysokości 10 milionów koron, przeznaczonej na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych w myśl Art. 9. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr., wyłącznie na budowę nowych szkół w tych gminach:

a) gdzie rozprawa konkurencyjna co do budowy nowej szkoły została już przeprowadzoną, strony konkurencyjne złożyły w całości lub przeważnej części 120% datki konkurencyjne w myśl Art. 9. wspomnianej wyżej ustawy na nie przypadające, a grunta pod budowę szkoły są już zaintabulowane na własność funduszu szkolnego miejscowego;

b) gdzie szkoły dotychczas nie zorganizowano jedynie dla braku budynku szkolnego, albo gdzie szkołę wprawdzie zorganizowano, ale dla braku budynku szkolnego dotychczas w życie nie weszła.

3. Zaciągnięcie powyższej pożyczki nastąpi w drodze stopniowej emisyi 4% obligacyj dłużnych w takiej kwocie, jaką Wydział krajowy na podstawie szczegółowych dat przez Radę szkolną krajową mu dostarczanych na budowę poszczególnych szkół, co roku uchwali.

4. Na oprocentowanie i umorzenie zaciągniętej pożyczki wstawiać będzie Wydział krajowy odpowiednią kwotę do każdorocznego preliminarza funduszu szkolnego krajowego.

5. Do budżetu funduszu szkolnego krajowego na rok 1907 wstawia się:

a) kwotę 200.000 K na oprocentowanie i umorzenie tej części pożyczki, jaka w roku 1907 na cel budowy szkół w punkcie 2. pod a i b wymienionych, emitowaną zostanie;

b) kwotę 200.000 na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych w myśl Art. 9. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr., na cele budowy szkół w gminach nieobjętych punktem 2. niniejszej uchwały.

6. Wzywa się c. k. Rząd, aby dla nadzoru technicznego nad budową nowych szkół z funduszu pożyczkowego jak 2. wybudować się mających, ustanowił przy Radzie szkolnej krajowej we Lwowie na czas tej budowy przynajmniej trzy osobne siły techniczne, przeznaczone wyłącznie do tego nadzoru i płatne z funduszów państwowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Józef Wereszczyński**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 73.169/906.

We Lwowie, dnia 30. października 1906 r.

Aleg. 10

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi nauczycieli i nauczycielek tudzież wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie dodatków pięcioletnich lub osobistych, emerytury i t. p.

Wysoki Sejmie!

Ogólnemi uchwałami z dnia 3. listopada 1903 i 12. listopada 1904, tudzież specyalną uchwałą z dnia 21. listopada 1905 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, by cały szereg petycyj ze sfer nauczycielskich o dodatkowe policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie dodatków pięcioletnich lub osobistych, emerytury, pensyi wdowiej, daru z łaski, o podwyższenie pensyi wdowiej i t. p., zbadał w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożył Wys. Sejmowi w tym przedmiocie sprawozdanie wraz ze swymi wnioskami.

Wskutek tych uchwał Wys. Sejmu przedkłada Wydział krajowy niniejsze sprawozdanie, nadmieniając, że do chwili wygotowania tegoż otrzymał od c. k. Rady szkolnej krajowej opinię o następujących petycyach:

I. Czynnych, emerytowanych i byłych nauczycieli.

1. ***Włodzimierza Borkowskiego*** emeryt. naucz. o przyznanie mu jednego dodatku pięcioletniego a tem samem podwyższenie emerytury. (LW. 91.888/905).

2. ***Pawła Mospaniuka*** nauczyciela w Doroszowie o przywrócenie mu dodatków pięcioletnich. (LW. 92.357/905).

3. ***Jana Wrześniaka*** tymczasowego nauczyciela w Brzozie o przyznanie mu emerytury. (LW. 96.638/905).

4. ***Mikołaja Kaudelki*** emeryt. nauczyciela o przywrócenie mu dodatków pięcioletnich. (LW. 21.970/906).

5. ***Marcina Rembacza*** emeryt. nauczyciela o przyznanie mu dodatku osobistego do emerytury. (LW. 24.442/906).

6. ***Jana Macewicza*** nauczyciela w Horodence o przyznanie mu dodatku pięcioletniego. (LW. 39.749/906).

7. *Grzegorza Rogowskiego* emer. nauczyciela o policzenie do emerytury dziesięciu lat służby i o zapomogę. (LW. 39.756/906).

8. *Ludwika Rożołowskiego* emer. nauczyciela o przyznanie dodatku osobistego do emerytury. (LW. 41.324/906).

9. *Apolinarego Staszewskiego* emeryt. nauczyciela o podwyższenie emerytury. (LW. 41.324/906).

10. *Piotra Kostruby* nauczyciela w Jagielnicy starej o uzupełnienie poborów na poprzednich jego posadach nauczycielskich. (LW. 48.953/906).

11. *Emila Wędziłowicza* byłego nauczyciela pomocniczego o przyznanie emerytury względnie odprawy. (LW. 52.402/906).

12. *Zdzisława Misiewicza* emeryt. nauczyciela o podwyższenie emerytury. (LW. 53.751/906).

13. *Władysława Monseua* emeryt. nauczyciela o przyznanie mu szóstego dodatku pięcioletniego. (LW. 54.638/906).

14. *Jana Mrzygłockiego* byłego nauczyciela o częściowy zwrot złożonego przezeń stypendyum pedagogicznego dla uzyskania zwolnienia z zawodu nauczycielskiego. (LW. 56.047/906).

15. *Hilarego Liskowackiego* emeryt. nauczyciela o podwyższenie emerytury. (LW. 56.491/906).

16. *Juliana Hankiewicza* emeryt. nauczyciela o podwyższenie emerytury. (LW. 56.850/906).

17. *Teodora Marszałka* emeryt. nauczyciela o policzenie do emerytury czasu służby nauczycielskiej przed przerwą. (LW. 62.271/906).

18. *Adama Laskowskiego* nauczyciela w Jezierzanach o policzenie do emerytury czasu służby niepoliczonego z powodu braku kwalifikacyi. (LW. 64.129/906).

19. *Jana Olchowego* emeryt. nauczyciela o policzenie do emerytury czasu służby przed kwalifikacyą względnie podwyższenie emerytury. (LW. 66.697/906).

20. *Fryderyka Schöppa* nauczyciela w Hanuminie o policzenie do emerytury lat służby spędzonych przy szkołach prywatnych. (LW. 72.329/906).

21. *Andrzeja Myszała* emeryt. nauczyciela o podwyższenie emerytury. (LW. 73.169/906).

22. *Bartłomieja Kolbiarza* emeryt. nauczyciela o podwyższenie emerytury lub przyznanie dodatku osobistego. (LW. 73.169/906).

23. *Jana Lubieńca* emeryt. nauczyciela o przyznanie mu szóstego dodatku pięcioletniego, względnie podwyższenie emerytury. (LW. 75.409/906).

24. *Józefa Milewskiego* emeryt. nauczyciela o przyznanie dwóch dodatków pięcioletnich, podwyższenie emerytury i zapomogę. (LW. 76.636/906).

25. *Wincentego Momuta* emeryt. nauczyciela o przyznanie drugiego dodatku pięcioletniego względnie podwyższenie emerytury. (LW. 76.637/906).

26. *Stanisława Szarka* dyrektora szkoły dwuklasowej z dopełniającym kursem rolniczym w Dąbiu pod Krakowem o przyznanie mu dodatku osobistego, wliczalnego do emerytury. (LW. 87.394/906).

27. *Antoniego Glodta* emeryt. nauczyciela o przyznanie mu szóstego dodatku pięcioletniego, względnie podwyższenie emerytury. (LW. 103.840/906).

28. *Leona Chlebowickiego*, emeryt. nauczyciela o wliczenie 6 lat służby do emerytury, względnie o podwyższenie emerytury. (LW. 116.766/906)

II. Czynnych nauczycielek tudzież wdów i sierót po nauczycielach.

29. *Maryi Bielowieckiej* wdowy po nauczycielu o przyznanie pensyi wdowiej i zaopatrzenia dla dzieci. (LW. 67.343/905).

30. *Maryi Kruszelnickiej* wdowy po nauczycielu o stałe zaopatrzenie lub zapomogę. (LW. 93.595/905).

31. *Hipolity Sozańskiej* sieroty po nauczycielu o przyznanie stałego zaopatrzenia. (LW. 99.379/905).

32. *Ludwiki Hanulowej* wdowy po nauczycielu o przyznanie, względnie przedłużenie dodatku na wychowanie młodszych dzieci. (LW. 100.036/905, 94.712/906).

33. *Konstancyi Polatyńskiej* wdowy po nauczycielu o przyznanie pensyi wdowiej, względnie odprawy. (LW. 106.332/905).

34. *Maryi Hamerskiej* wdowy po nauczycielu o przyznanie pensyi wdowiej i datku na wychowanie dzieci. (LW. 109.175/905).

35. *Julii Wyrobiszowej* wdowy po nauczycielu o podwyższenie pensyi wdowiej. (LW. 51.849/906).

36. *Celestyny Ziołowskiej* wdowy po nauczycielu o podwyższenie wsparcia wdowiego. (LW. 53.869/906).

37. *Katarzyny Kaczorowej* wdowy po nauczycielu o przyznanie dla niej i dla dzieci dożywotniej zapomogi. (LW. 56.849/906).

38. *Antoniny Malawskiej* wdowy po nauczycielu o przyznanie zaopatrzenia dla niej i dla syna. (LW. 58.326/906).

39. *Olimpii Janowskiej* nauczycielki szkoły żeńskiej im. ks. Issakowicza we Lwowie o policzenie do emerytury lat służby od roku szkolnego 1878/9. (LW. 59.176/906).

40. *Zofii Grünbergowej* nauczycielki szkoły ludowej w Zniesieniu o policzenie do emerytury czterech lat służby przed kwalifikacyą. (LW. 60.583/906).

41. *Julii Charężowej* wdowy po nauczycielu o kwartał pozgonny lub zapomogę. (LW. 64.130/906).

42. *Maryi Baczyńskiej* wdowy po nauczycielu o podwyższenie pensyi wdowiej. (LW. 79.567/906).

43. *Tekli Ilasiewiczowej* wdowy po nauczycielu o podwyższenie pensyi wdowiej lub zapomogę. (LW. 79.371/906).

44. *Julii Klisiewiczowej* wdowy po nauczycielu o zaopatrzenie. (LW. 79.371/906).

45. *Pauliny Paniczewskiej* wdowy po nauczycielu o podwyższenie daru z łaski na wychowanie dzieci, względnie przyznanie pensyi wdowiej. (LW. 80.601/906).

46. *Kazimiery z Zielińskich Januszewskiej* o udzielenie zapomogi na pokrycie kosztów leczenia i pogrzebu ojca petentki ś. p. Tomasza Zielińskiego, emeryt. naucz. ludowego. (LW. 91.397/906).

47. *Tekli Lubasowskiej* wdowy po nauczycielu o podwyższenie pensyi wdowiej. (LW. 106.454/906).

Przedkładając Wysokiemu Sejmowi niniejsze sprawozdanie, uważa Wydział krajowy za swój obowiązek uzasadnić w kilku słowach przedłożone poniżej wnioski.

Treścią wszystkich tych petycyj są żądania petentów, by Wysoki Sejm wbrew obowiązującej ustawie o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego z dnia 11. czerwca 1905 Dz. u. i rozp. kr. Nr. 73 policzył im wyjątkowo w drodze łaski dodatkowo lata służby do emerytury, przyznał dodatki pięcioletnie, przyznał względnie podwyższył wymierzoną emeryturę, pensyę wdowią lub stałe zaopatrzenie.

Petycye zaś swe uzasadniają prawie wszyscy petenci wyłącznie względem na opłakane stosunki materyalne, w jakich się znajdują.

Jakkolwiek Wydział krajowy pragnąłby przyjść z pomocą petentom i jakkolwiek jest z uznaniem dla pracy petentów, której skuteczność stwierdza c. k. Rada szkolna krajowa w znacznej ilości wypadków, to jednak przy załatwieniu tej sprawy i przedłożeniu swych wniosków stoi Wydział krajowy na tem zasadniczem stanowisku, że ma na oku przedewszystkiem przepisy obowiązującej ustawy.

Z tego względu popiera Wydział krajowy wobec Wys. Sejmu tylko te petycye i co do nich dodatnie czyni wnioski, które same i opinia o nich c. k. Rady szkolnej krajowej niezbicie stwierdzają, że ścisłe stosowanie do petentów litery obowiązującej ustawy, stawiałoby proszących, względnie pozostałe po nich rodziny w niezwykle trudne położenie materyalne, lub gdzie nadzwyczajne i na wyjątkowe traktowanie sprawy zasługujące okoliczności przemawiają za petentami.

Wydział krajowy uważa zresztą za zbyteczne bliżej uzasadniać słuszność takiego właśnie stanowiska w tej sprawie, i niemożność uważania samych tylko niepomyślnych stosunków finansowych petentów za decydujące przy traktowaniu tych petycyj, wobec okoliczności, że Wysoki Sejm uchwałami swemi z dnia 4. listopada 1904 i z dnia 3. listopada 1905 przyjął do wiadomości analogiczne sprawozdania Wydziału krajowego z petycyi o tych samych albo podobnych żądaniach pochodzących ze sfer nauczycielskich, a wnioski Wydziału krajowego na tej właśnie zasadzie oparte zatwierdził swoją uchwałą.

Wydział krajowy jednak nawet i w tych wypadkach, w których głównie bardzo niepomyślne stosunki materyalne petentów przemawiają za uwzględnieniem ich petycyj, wnosi na przychylne ich załatwienie, o ile nabrał przekonania, że zasługują na uwzględnienie i gdzie przez udzielenie jednorazowych zasiłków można przyjść ze skuteczną pomocą.

Wnioski te opiewają na udzielenie petentom wskutek ich przykrych materyalnych stosunków jednorazowych darów z łaski.

Wydział krajowy przedkłada wnioski na przejście do porządku dziennego nad petycyami tych petentów, dla których rezultat badania ich próśb wypadł niekorzystnie. Wreszcie zaznacza Wydział krajowy, że podobnie jak w latach ubiegłych zwrócił bezpośrednio petentom ich prośby z oznajmieniem, że nie będzie przedkładał Wys. Sejmowi żadnych wniosków co do takich petycyj, których treść jest identyczną z treścią petycyj już poprzednio przez Wys. Sejm nieuwzględnionych, lub które nie uzyskały poparcia ze strony c. k. Rady szkolnej krajowej, względnie sejmowej komisyi szkolnej, a jako niezałatwione przez Wys. Sejm zostały ogólną uchwałą sejmową z dnia 3. listopada 1903 i 12. listopada 1904 przekazane Wydziałowi krajowemu.

Nadmienia w końcu Wydział krajowy, że petycya Julii Klisiewiczowej wdowy po nauczycielu o zaopatrzenie stała się bezprzedmiotową z powodu śmierci petentki.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. 1. *Pawłowi Mospaniukowi*, nauczycielowi kierującemu w Dereszowie wielkim, przyznaje Sejm w drodze łaski trzy dodatki pięcioletnie po 100 K, więc w łącznej kwocie 300 K, począwszy od 1. stycznia 1907;

2. *Janowi Wrześniakowi* tymczasowemu nauczycielowi w Brzozie przyznaje Sejm w drodze łaski emeryturę w kwocie 240 K rocznie, na czas niezdolności do służby, począwszy od 1. stycznia 1907;

3. *Marcinowi Rembaczowi*, emerytowanemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek osobisty do emerytury w kwocie 200 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

4. *Ludwikowi Rozołowskiemu*, emerytowanemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek osobisty do emerytury w kwocie 200 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

5. *Apolinaremu Staszewskiemu*, emerytowanemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek osobisty do emerytury w kwocie 200 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

6. *Emilowi Wędziłowiczowi*, byłemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski emeryturę w kwocie 300 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

7. *Janowi Mrzygłockiemu*, byłemu nauczycielowi zwraca Sejm w drodze łaski kwotę 412 K. odpowiadającą dwom trzecim częściom kwoty 620 K pobranej przez petenta w czasie studyów w seminaryum nauczycielskiem tytułem stypendyum pedagogicznego a następnie zwróconej funduszowi krajowemu szkolnemu.

8. *Hilaremu Liskowackiemu* emerytowanemu nauczycielowi podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę do kwoty 800 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

9. *Julianowi Hankiewiczowi* emerytowanemu nauczycielowi podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę do kwoty 500 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

10. *Adamowi Laskowskiemu* nauczycielowi w Jezierzanach wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury lata służby nauczycielskiej przed uzyskaniem kwalifikacyi przez petenta — na wypadek spensyonowania;

11. *Fryderykowi Schöppowi* nauczycielowi w Hanuninie przyjmuje Sejm w drodze łaski pięć lat służby nauczycielskiej z czasu nauczania petenta w szkołach prywatnych, i wlicza te lata do emerytury na wypadek spensyonowania petenta;

12. *Andrzejowi Myszalowi* emerytowanemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek osobisty do emerytury w kwocie 100 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

13. *Stanisławowi Szarkowi* dyrektorowi szkoły dwuklasowej z dopełniającym kursem rolniczym w Dąbiu pod Krakowem przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek osobisty w kwocie 300 K rocznie, na czas czynnej służby petenta, i niewliczalny do emerytury, począwszy od 1. stycznia 1907;

14. *Zdzisławowi Misiewiczowi* emerytowanemu nauczycielowi podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę do kwoty 625 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

15. *Teodorowi Marszałkowi* emerytowanemu nauczycielowi podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę do kwoty 400 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

16. *Leonowi Chlebowickiemu*, emerytowanemu nauczycielowi wlicza Sejm w drodze łaski sześć lat służby do emerytury i podwyższa ją z kwoty 810 do kwoty 990 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907.

17. *Maryi Bielowieckiej*, wdowie po nauczycielu przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 333 K 33 h. rocznie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci w kwocie łącznej 166 K 67 h. rocznie aż do czasu osiągnięcia przez każde dziecko 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1907;

18. *Ludwice Hanulowej*, wdowie po nauczycielu przyznaje Sejm w drodze łaski datek na wychowanie dzieci w kwocie 400 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907, aż do czasu, gdy dziewiąte z rzędu dziecko petentki, tj. syn Mikołaj Bronisław dw. im. ukończy 20. rok życia tj. do 8. listopada 1910. lub do wcześniejszego tegoż zaopatrzenia:

19. *Konstancyi Pałatyńskiej*, wdowie po nauczycielu przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 240 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

20. *Maryi Hamerskiej*, wdowie po nauczycielu przyznaje Sejm w drodze łaski datek na wychowanie trojga dzieci petentki, w kwocie 80 K dla każdego dziecka rocznie, aż do ukończenia każdego z nich 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1907;

21. *Olimpii Janowskiej* nauczycielce szkoły żeńskiej im. ks. Issakowicza we Lwowie przyjmuje Sejm w drodze łaski z czasu służby petentki od 22. września 1879 do 31. marca 1895 — dziesięć lat służby, i wlicza te ostatnie lata petentce do emerytury, na wypadek spensyonowania;

22. *Paulinie Paniczewskiej*, wdowie po nauczycielu podwyższa Sejm w drodze łaski dar na wychowanie czworga dzieci petentki do 240 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907, aż do czasu, gdy każde z dzieci petentki dojdzie do 20. roku życia, lub uzyska wcześniejsze zaopatrzenie.

II. Jednorazowy zasiłek przyznaje Sejm w drodze łaski:

a) *Grzegorzowi Rogowskiemu* emer. naucz. (p. 7) w kwocie stu (100) K;
b) *Janowi Lubieńcowi* emeryt. naucz. (p. 23) w kwocie stu (100) K;
c) *Antoniemu Glodłowi* emer. naucz. (p. 27) w kwocie dwustu (200) K;
d) *Maryi Kruszelnickiej* wdowie po naucz. (p. 30) w kwocie dwustu (200) K;
e) *Celestynie Ziołowskiej* wdowie po naucz. (p. 36), w kwocie stu (100) K;
f) *Katarzynie Kaczorowej* wdowie po naucz. (p. 37) w kwocie stu (100) K;
g) *Antoninie Malawskiej* wdowie po naucz. (p. 38) w kwocie stu (100) K;
h) *Julii Charężowej* wdowie po naucz. (p. 41) w kwocie stu (100) K;
i) *Maryi Baczyńskiej* wdowie po naucz. (p. 42) w kwocie stu (100) K;
j) *Tekli Ilasiewiczowej* wdowie po naucz. (p. 43) w kwocie ośmdziesiąt (80) K;
k) *Kazimierze z Zielińskich Januszewskiej* sierocie po naucz. (p. 46) w kwocie dwustu (200) K;
l) *Tekli Lubasowskiej* wdowie po naucz. (p. 47) w kwocie stu (100) K.

III. Nad petycyami:

Włodzimierza Borkowskiego (p. 1), *Mikołaja Kaudelki* (p. 4), *Jana Macewicza* (p. 6), *Piotra Kostruby* (p. 10), *Władysława Monseua* (p. 13), *Jana Olchowego* (p. 19), *Bartłomieja Kolbiarza* (p. 22), *Józefa Milewskiego* (p. 24), *Wincentego Momula* (p. 25), *Hipolity Sozańskiej* (p. 31), *Julii Wyrobiszowej* (p. 35), *Zofii Grünbergowej* (p. 40) — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Józef Wereszczyński**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L. 93623/06

We Lwowie, dnia 4. grudnia 1906.

Alog II

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyj gmin o uwolnienie, względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj nauczycielskich.

Wysoki Sejmie!

Na ostatniej sesyi sejmowej przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi sprawozdanie w przedmiocie petycyj gmin o uwolnienie, względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj nauczycielskich. (LW. 52574 905.) Przedłożenie to przydzielono Komisyi budżetowej, której sprawozdanie, zawierające wnioski identyczne z wnioskami Wydziału krajowego, nie weszło na porządek dzienny obrad Wys Sejmu. (Ls. 4440/905.)

Wskutek tego Wydział krajowy ponawia wspomniane sprawozdanie, a zarazem uzupełnia je, stosownie do uchwały Wys. Sejmu z dnia 21. listopada 1905, dalszemi petycyami, co do których otrzymał opinię od c. k. Rady szkolnej krajowej.

1 Gmina ***Zapytów*** powiatu Lwowskiego uiszczała, według orzeczenia organizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 3. stycznia 1875 L. 5985 na płacę nauczyciela gotówką rocznie 231 K. oraz dziesięć korcy zboża wartości 120 K.

Orzeczeniem reorganizacyjnem z 28. listopada 1894 l. 27314 nałożono na gminę obowiązek dostarczania nauczycielowi corocznie 10 korcy zboża wartości 120 K. i uiszczania dodatków pieniężnych w wysokości 3% corocznie opłacanych w gminie podatków, tytułem uzupełnienia wymienionej prestacyi w naturze do ustawowej wysokości.

Wskutek przekształcenia szkoły miejscowej na dwuklasową i dobrowolnego zobowiązania się gminy zmieniono powyższą prestacyę mieszaną na obowiązek uiszczania corocznie tytułem prestacyi kwoty 380 K. począwszy od 1. września 1898.

Prestacya ta, którą gmina uiszcza, przedstawia obecnie 9·2% dodatków do podatków bezpośrednich w gminie opłacanych. Z uwagi, że ta prestacya nie jest zbyt znaczną i że opiera się na dobrowolnem zobowiązaniu gminy, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej oświadcza się przeciw uwzględnieniu prośby o obniżenie tej prestacyi.

2. Gmina ***Buczacz*** obowiązaną jest uiszczać na podstawie orzeczenia c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 3. lipca 1899 L. 13 683 dobrowolną prestacyę roczną w kwocie 2.000 K. na płace nauczycielskie szkół wydziałowych męskiej i żeńskiej w Buczaczu. Ponieważ prestacya ta dobrowolnie została przez gminę przyjętą, ponieważ nadto z powodu organizacyi powyższych szkół, fundusz szkolny krajowy znacznie został obciążony, przeto Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej nie przemawia za uwzględnieniem prośby gminy o uwolnienie jej od obowiązku uiszczania powyższej prestacyi i odpisania zaległej, zwłaszcza, że taką samą prośbę gminy odrzucił już raz Wysoki Sejm uchwałą z dnia 4. listopada 1904.

Co się zaś tyczy dalszej prośby gminy o zezwolenie na ratalną spłatę zaległej prestacyi po koniec roku 1905, to Wydział krajowy oznajmił c. k. Radzie szkolnej krajowej pismem z dnia 2. marca 1906 LW. 82.439 905, że zgadza się na rozłożenie zaległej po koniec roku 1905 w kwocie 12.876 K. 48 h. prestacyi na rzecz funduszu szkolnego krajowego na dziesięć równych rat rocznych począwszy od r. 1906 pod warunkiem, jeżeli gmina Buczacz bieżącą należytość prestacyjną uiszczać będzie regularnie w terminach płatności.

Wskutek tego wydała c. k. Rada szkolna krajowa stosowne orzeczenie z dnia 10. maja 1906 L. 18.200 do c. k. Rady szkolnej okręgowej w Buczaczu.

3. Gmina ***Dębno*** powiatu Brzeskiego uiszcza corocznie tytułem dobrowolnej prestacyi na płacę nauczycieli miejscowej szkoły kwotę 107 K. 98 h. Z uwagi, że gmina jest ubogą, że nie posiada żadnego majątku zakładowego, a wszystkie wydatki pokrywa dodatkami do podatków, że siła podatkowa mieszkańców gminy jest bardzo słabą, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej wnosi na obniżenie w drodze łaski dotychczasowej prestacyi, przedstawiającej około 10% dodatków do podatków, do ustawowej wysokości 6% podatków wraz z dodatkami a to począwszy od 1 stycznia 1907.

4. Gmina ***Leszczowate*** powiatu Liskiego opłaca na mocy zobowiązania dobrowolnego prestacyę na płacę nauczyciela miejscowej szkoły w kwocie rocznej 95 K. 64 h. odpowiadającej 12% dodatków do podatków. Zważywszy, że gmina nie ma żadnego majątku, a na pokrycie potrzeb gminnych nałożono stosunkowo bardzo znaczne, bo 50% wynoszące dodatki, że siła podatkowa mieszkańców gminy jest małą, wreszcie z uwagi, że gminę nawiedziły liczne klęski elementarne, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej wnosi na obniżenie, począwszy od 1. stycznia 1907, dotychczasowej prestacyi z 12% do 6% podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi w gminie opłacanych.

5. Gmina ***Mełna*** powiatu Rohatyńskiego uiszcza na podstawie orzeczenia reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 14 października 1894 L. 16.726 tytułem prestacyi na płacę nauczyciela miejscowej szkoły kwotę 160 K. 72 h., odpowiadającą 35% dodatków do podatków.

Z uwagi, że gmina prócz niewielkiego pastwiska nie ma innego majątku, jest nieliczną, bo zaledwie około 50 numerów liczącą, że dalej w r. 1904 nałożono na pokrycie potrzeb ściśle gminnych znaczne, bo 42%, a na potrzeby szkolne 25% wynoszące dodatki, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej wnosi na obniżenie począwszy od 1. stycznia 1907 dotychczasowej prestacyi na płacę nauczyciela z 35% na 10% podatków.

6. Gmina ***Huta rożaniecka*** powiatu Cieszanowskiego uiszcza na podstawie orzeczenia organizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 22. maja

1895 L. 11.739 prestacyę na płacę nauczyciela miejscowej szkoły w kwocie rocznej 115 K. 28 h.

Ze względu że obowiązek gminy do płacenia tej prestacyi opiera się na akcie fundacyjnym z 12. sierpnia 1891 zatwierdzonym przez Reprezentacyę powiatową w Cieszanowie z 1. września 1891 L. 2044, oraz z powodu, że prestacya ta przedstawia zaledwie 9% dodatków do podatków w gminie opłacanych, Wydział krajowy, zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej oświadcza się przeciw uwzględnieniu prośby gminy o uwolnienie jej od obowiązku płacenia tej prestacyi.

7. Gmina ***Zator*** powiatu Wadowickiego uprasza o odpisanie zaległej po koniec roku 1894 prestacyi szkolnej w kwocie 2892 K.

Z uwagi, że zaległość ta wynikła ze zobowiązań tej gminy wobec funduszu szkolnego krajowego, polegających na prawomocnych orzeczeniach c. k. Rady szkolnej krajowej a nie zachodzą żadne szczególne na wyjątkowe uwzględnienie zasługujące okoliczności, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej oświadcza się przeciw uwzględnieniu petycyi gminy o odpisanie tej zaległej prestacyi, zwłaszcza, że rozporządzeniem z dnia 4. czerwca 1904 LW. 26.795 zgodził się na proszone przez Zwierzchność gminną w Zatorze w podaniu z 30. marca 1904 l. 583 rozłożenie powyższej zaległej prestacyi 2892 K. na pięć rat rocznych po 578 K 40 h. płatnych począwszy od r. 1905.

8. Gminy ***Gorzyce, Motycze poduchowne*** i ***Zalesie Gorzyckie*** powiatu Tarnobrzeskiego uiszczają na mocy dobrowolnych zobowiązań, a mianowicie pierwsza rocznie 197 K. 14 h., druga 62 K. 56 h., trzecia zaś tytułem prestacyi na płacę nauczyciela szkoły ludowej w Gorzycach kwotę odpowiadającą 12% dodatków do podatków.

Ze względu, że opłacane prestacye zwłaszcza przez pierwsze dwie gminy nie wiele są wyższe od wysokości ustawowej prestacyi, a wszystkie powyższe gminy posiadają znaczny stosunkowo majątek zakładowy i należą do najzamożniejszych gmin w powiecie, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej nie jest za uwzględnieniem petycyi tych gmin o uwolnienie ich od obowiązku uiszczania wspomnianej powyżej prestacyi.

9. Gmina ***Bratkowice*** powiatu Rzeszowskiego uiszcza na podstawie orzeczenia reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 12. stycznia 1895 L. 32243 94 począwszy od 1go stycznia 1895 na płacę nauczyciela szkoły w Bratkowicach tytułem prestacyi rocznie 282 K. 56 h. i na podstawie orzeczenia reorganizacyjnego z dnia 13. lipca 1904 L. 22.320 rocznie 30 K na potrzeby szkolne i urzędowe. Oprócz tego uiszcza gmina na budowę szkoły przez lat trzy nadzwyczajną prestacyę po 40% dodatków do podatków na podstawie art. 9. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. i rozp. kr., od której to ostatniej prestacyi nie może być uwolnioną.

Z uwagi, że zwykła prestacya szkolna przedstawia zaledwie około 8% dodatków do podatków, prócz 30 K. rocznie na potrzeby szkolne i urzędowe, tudzież ze względu na fakt, że potrzeby gminne bywają pokrywane z procentów od obligacyj stanowiących majątek gminy, a po wybudowaniu szkoły, kancelaryi i aresztów gminnych wydatki na opędzenie wszelkich potrzeb gminnych i szkolnych znajdą zupełne pokrycie w tych procentach, Wydział krajowy, zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej nie może oświadczyć się za uwzględnieniem petycyi gminy o uwolnienie jej od obowiązku uiszczania prestacyi na płacę nauczyciela, na potrzeby szkolne i urzędowe tudzież na budowę szkoły, zwłaszcza, że od 1. września 1904 przekształcono w gminie szkołę na dwuklasową, a spowodowaną tą zmianą nadwyżkę wydatku na pobory nauczycieli pokrywa fundusz szkolny krajowy.

10. Gmina ***Ropczyce*** winna uiszczać w myśl orzeczenia z dnia 4. lutego 1895 L. 30.596 na płace nauczycielskie swoich pięcioklasowych szkół męskiej i żeń-

skiej z mocy dawniejszego dobrowolnego zobowiązania rocznie kwotę 2.200 K. Ponieważ gmina m. Ropczyc oprócz powyższego dobrowolnego datku nie uiszcza na ten cel żadnej ustawowej prestacyi, a stosunki majątkowe gminy nie przemawiają nawet za obniżeniem prestacyi, tem bardziej, że gmina posiada własny majątek zarodowy o przeciętnym rocznym czystym dochodzie 6.000 K., z którego nie płaci w myśl końcowego ustępu art. 16. ust. z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. i rozp. kr. żadnej prestacyi, przeto Wydział krajowy, zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej nie jest za uwzględnieniem petycyi gminy o uwolnienie jej od obowiązku płacenia powyższej prestacyi w zamian za odpowiadającą 9% dodatków do podatków, a to tem bardziej, że Wysoki Sejm uchwałą z dnia 4. listopada 1904 odrzucił już taką samą petycyę tej gminy jako nieuzasadnioną.

11. Przysiołek ***Tyczyn nowy ad Zazdrość*** powiatu Trembowelskiego obowiązany jest uiszczać z mocy dawniejszego zobowiązania na utrzymanie nauczyciela jednoklasowej szkoły ludowej w miejscu, w myśl orzeczenia reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 23. stycznia 1895 L. 31.402, prestacyę w gotówce w kwocie 71 K. 30 h., oraz w naturze 18 korcy zboża i 1 kubiczny sąg drzewa rocznie.

Przysiółek ten nie tworzy osobnej gminy administracyjnej, liczy zaledwie 33 numerów domów, mieszkańcy jego są ubodzy i muszą przyczyniać się do pokrywania potrzeb gminy Zazdrość.

Z tych powodów Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej wnosi na uwolnienie tego przysiółka w drodze łaski od obowiązku uiszczania prestacyi w naturze na rzecz nauczyciela, wynoszącej 18 korcy zboża i 1 sąg kubiczny drzewa, począwszy od 1. stycznia 1907.

12. Gmina ***Liszna*** powiatu Sanockiego obowiązaną jest uiszczać, na mocy orzeczenia reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 9. lutego 1895 L. 2093, począwszy od 1. stycznia 1895, prestacyę szkolną na utrzymanie nauczyciela szkoły miejscowej w wysokości 33% dodatków do podatków bezpośrednich

Mieszkańcy tej gminy zmuszeni są wprawdzie ponosić niestosunkowo znaczne ciężary na potrzeby gminne i szkolne. Na pokrycie bowiem potrzeb gminnych uzyskała gmina zezwolenie na pobór w r. 1905 — 137%, zaś w r. 1906 — 134% dodatków do podatków bezpośrednich, celem pokrycia niedoboru budżetowego. Gdy jednak niedobór budżetowy spowodowany został koniecznością spłaty rat do Banku krajowego od pożyczki zaciągniętej na zakupno lasu i łąki, zatem na pomnożenie majątku zarodowego gminy, od którego gmina pobiera dochody, — Wydział krajowy nie może przemawiać za obniżeniem w drodze łaski dotychczasowej prestacyi tej gminy.

13. Gmina ***Padew narodowa*** powiatu Mieleckiego uiszcza corocznie tytułem dobrowolnej prestacyi na płace nauczycieli miejscowej szkoły, w myśl orzeczenia reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 4. stycznia 1895 L. 30772, kwotę 530 K., przedstawiającą 16% opłacanych podatków bezpośrednich.

Gmina zmuszoną jest nakładać na pokrycie potrzeb gminnych dodatki znacznej wysokości, nie ma też obszaru dworskiego w miejscu, wobec czego pokrywa sama prestacye szkolne, dlatego Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej wnosi na obniżenie w drodze łaski dotychczasowej prestacyi z 16% do 10% dodatków do podatków, począwszy od 1. stycznia 1907.

14. Gmina m. ***Peczeniżyn*** uiszcza, na podstawie orzeczenia reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 19. grudnia 1894 L. 26.701, tytułem prestacyi na płace nauczycielskie 5-klasowej szkoły mieszanej prócz 6% prestacyi, przedstawiającej 1.200 K. rocznie, jeszcze dobrowolną prestacyę w kwocie 400 K. rocznie.

Ponieważ ta dobrowolna prestacya wynosi około 2%, przeto cała prestacya szkolna gminy nie dochodzi nawet 9% dodatków do podatków.

Z tego też względu, oraz z powodu, że gmina ma własny zarodowy majątek, z którego czerpie dochody, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej nie przemawia za uwzględnieniem prośby gminy o uwolnienie jej od obowiązku uiszczania powyższej dobrowolnej prestacyi.

15. Gmina ***Ostrusza*** powiatu grybowskiego uiszcza na mocy orzeczenia reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 4. grudnia 1894 L. 28.054 tytułem prestacyi na płacę nauczyciela szkoły miejscowej począwszy od 1. stycznia 1895 rocznie kwotę 234 K. 70 h., t.j. około 23% dodatków do podatków bezpośrednich w gminie opłacanych.

Ponieważ gmina jest ubogą, a potrzeby gminne pokrywa dodatkami do podatków, przeto Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej wnosi na obniżenie w drodze łaski dotychczasowej prestacyi z 23 na 10% dodatków do podatków bezpośrednich, począwszy od 1. stycznia 1907.

16. Gminy ***Kozłówek i Jazowa*** powiatu strzyżowskiego obowiązane są uiszczać na mocy orzeczenia reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 12. stycznia 1895 L. 28.874, począwszy od 1. stycznia 1895 tytułem prestacyi na płacę nauczyciela szkoły ludowej w Kozłówku, a mianowicie gmina Kozłówek 22%, a gmina Jazowa 14% dodatków do podatków bezpośrednich w gminie przypisanych.

Ponieważ gminy te są bardzo ubogie, nie mają żadnego majątku i pokrywają potrzeby swe dodatkami do podatków, przeto Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k Rady szkolnej krajowej wnosi na obniżenie w drodze łaski dotychczasowej prestacyi gminie Kozłówek z 22%, a gminie Jazowa z 14% na 10% do datków do podatków, począwszy od 1. stycznia 1907.

17. Gmina ***Grochowce*** powiatu przemyskiego uiszcza na podstawie orzeczenia reorganizacyjnego c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 28. listopada 1894 L. 25.129 począwszy od 1. stycznia 1895 tytułem prestacyi na płacę nauczyciela szkoły miejscowej corocznie kwotę 250 K. 56 h t. j. 16% dodatków do podatków.

Gminą jest ubogą, nie posiada żadnego majątku pokrywa swe potrzeby dodatkami, których stopa wynosi przeciętnie rocznie przeszło 40%, wskutek czego jej mieszkańcy są bardzo obciążeni, zwłaszcza, że siła podatkowa ludności jest bardzo słaba. Wobec tych okoliczności Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej wnosi na obniżenie w drodze łaski dotychczasowej prestacyi przedstawiającej 16% dodatków do podatków bezpośrednich do wysokości 10% dodatków do podatków, począwszy od 1. stycznia 1907.

18. Gmina ***Dolina*** obowiązaną jest uiszczać, na podstawie orzeczenia c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 4. lutego 1895 L. 31.173, względnie z dnia 31. sierpnia 1896 L. 16 424, począwszy od 1. stycznia 1895 na płace nauczycielskie z mocy dobrowolnego zobowiązania corocznie gotowką 3537 K. 80 h. z dochodu majątku zarodowego gotówką corocznie 1.500 K., a na drobne wydatki kancelaryjne gotówką rocznie 16 K. 30 h., razem przeto rocznie 5.054 K. 60 h.

Rzeczywisty koszt utrzymania etatowych i nadetatowych sił nauczycielskich w Dolinie wynosił w r. 1905 kwotę 28.092 K. 46 h.

Ponieważ 6% prestacya obszaru dworskiego w Dolinie jest nieznaczną, bo wynosi rocznie około 3 K., przeto okazuje się z porównania tych kwot, że fundusz szkolny krajowy dopłaca corocznie na płace nauczycielskie szkół ludowych w Dolinie przeszło 20.000 K

Gmina posiada majątek zarodowy w gruntach, realnościach, kapitałach, i przywilejach, z których czerpie znaczne dochody.

Wobec tego Wydział krajowy po zbadaniu sprawy w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową postanowił nie przemawiać za uwzględnieniem prośby gminy o zwolnienie jej od obowiązku złożenia zaległej po koniec roku 1903 prestacyi szkolnej w kwocie 9.957 K. 08 h., zwłaszcza, że rozporządzeniem z dnia 26. sierpnia 1904 LW. 64.448 zezwolił, by gmina spłaciła tę zaległość w dziesięciu równych rocznych ratach, począwszy od roku 1904.

19. Gmina ***Budzanów*** powiatu trembowolskiego obowiązaną jest uiszczać tytułem prestacyi na płace nauczycielskie prócz ustawowej 6% prestacyi jeszcze 400 K. rocznie z tytułu dobrowolnego zobowiązania. Cała łączna prestacya gminy wynosząca 1.000 K. nie wystarcza nawet na opłacenie jednej etatowej siły nauczycielskiej, których jest cztery prócz czterech nadetatowych

Z tego powodu niemniej ze względu że gmina posiada majątek zarodowy, który przynosi znaczne dochody, że zamknięcie rachunków nie wykazuje niedoboru, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej nie przemawia za uwzględnieniem prośby gminy o uwolnienie jej od obowiązku uiszczania dobrowolnej prestacyi w kwocie 400 K. rocznie, zwłaszcza że prestacya ta przedstawia zaledwie 4% dodatków do podatków bezpośrednich w gminie opłacanych.

W końcu Wydział krajowy oznajmia, że petycya:

a) gminy ***Borodczycy*** w powiecie bobreckim o uwolnienie jej od obowiązku dostarczania z mocy dawniejszego dobrowolnego zobowiązania prestacyi w naturze dla miejscowej szkoły stała się bezprzedmiotową, wobec uregulowania tej sprawy prawomocnem orzeczeniem c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 22. lutego 1905 L. 39.354 wydanem w sprawie stałego ryczałtu na potrzeby rzeczonej szkoły;

b) gminy ***Budkowa*** w powiecie bobreckim o uwolnienie jej od obowiązku uiszczania prestacyi na potrzeby miejscowej szkoły jako przedwczesna nie może być braną pod rozwagę, ponieważ gmina wniosła w tej sprawie rekurs przeciw orzeczeniu c. k. Rady szkolnej krajowej do c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty, zatem oznaczenie stałego ryczałtu na potrzeby szkoły nie jest prawomocnem;

c) gminy m. ***Krakowa*** o zezwolenie na spłatę rocznemi ratami po 7.537 K. zaległości na rzecz krajowego funduszu szkolnego z tytułu niedopłaconej 12% prestacyi na płace nauczycielskie za czas od r. 1883 po koniec 1894 w kwocie 249.306 K. 62 h. i za rok 1895 w kwocie 59.448 K. 62 h. jest w toku załatwienia i w tym przedmiocie przedłoży Wydział krajowy po ukończeniu badań Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Począwszy od 1. stycznia 1907 ***zniża się*** w drodze łaski dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli gminom:

a) ***Dębno*** powiatu brzeskiego z 10% do wysokości 6%; *b)* ***Leszczowate*** powiatu liskiego z 12% do wysokości 6%; *c)* ***Mełna*** powiatu rohatyńskiego z 35% do wysokości 10%; *d)* ***Padew narodowa*** powiatu mieleckiego z 16% do wysokości 10%; *e)* ***Ostrusza*** powiatu grybowskiego z 23% do wysokości 10%; *f)* ***Kozłówek*** powiatu pol. strzyżowskiego z 22% do wysokości 10%; *g)* ***Jazowa*** pow. pol. strzyżowskiego z 14% do wysokości 10%; *h)* ***Grochowce*** pow. przemyskiego z 16% do wysokości 10% całej należytości podatków bezpośrednich wraz z dodatkami państwowymi w tych gminach opłacanych.

II. Począwszy od 1. stycznia 1907 uwalnia się ***przysiółek Tyczyn nowy ad Zazdrość*** powiatu trembowelskiego od obowiązku uiszczania prestacyi w naturze na rzecz nauczyciela miejscowej szkoły wynoszącej 18 korcy zboża i 1 sąg kubiczny drzewa rocznie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, w r
Członek Wydziału krajowego.

LW. 113.578/06.

We Lwowie, dnia 17. stycznia 1907.

Aleg 12

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie podwyższenia płac nauczycielstwa szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzenia z 21. listopada 1905 powziął Wys. Sejm w sprawie polepszenia płac nauczycielstwu szkół ludowych następujące uchwały:

„1. Sejm odstępuje wnioski i petycye o polepszenie płac nauczycieli szkół ludowych Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby po porozumieniu się z c. k. Radą szkolną krajową, przedłożył Sejmowi wnioski tyczące się tej sprawy, skoro tylko środki finansowe kraju na to pozwolą.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przy przyszłej bądź to ogólnej bądź stopniowej regulacyi płac nauczycielskich miał w szczególności na oku następujące punkta:

a) uwzględnienie w wyższym stopniu nauczycieli obarczonych rodziną, aniżeli innych;

b) podniesienie dodatków pięcioletnich;

c) zabezpieczenie wszytskim nauczycielom na wsi mieszkania i opału w naturze“.

Na podstawie powyższego upoważnienia, postanowił Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii c. k. Rady szkolnej krajowej, przedłożyć Wys. Sejmowi już obecnie projekt całkowitej regulacyi płac nauczycielskich.

Wybór chwili takiego przedłożenia zawarowany został przez Wys. Sejm zastrzeżeniem: „Skoro środki finansowe kraju na to pozwolą“. Jakkolwiek ograniczenie to zdaje się wskazywać, że środków na pokrycie projektowanego wydatku szukać należy w własnych dochodach a dochody te w obecnej chwili żadnych na to nie dostarczają funduszów i znaleść je można tylko w podwyższeniu dotychczasowych dodatków do podatków — i jakkolwiek nie można twierdzić, aby obecna chwila była odpowiednią do podwyższenia ciężarów opodatkowanych, a tem samem nie można twierdzić, że środki finansowe kraju na poniesienie tak znacznego wydatku pozwalają, to jednak Wydział krajowy nie widzi możności odroczenia regulacyi płac nauczycielskich do owej nieoznaczonej i niepewnej chwili, w której znaczny stały wydatek z regulacyi tej wynikający, będzie mógł być pokrywanym z własnych dochodów kraju bez dalszego obciążania ludności opodatkowanej.

Projekt Wydziału krajowego oparty jest na następujących zasadach:

1. Podwyższenie płacy otrzymają wszyscy stali nauczyciele i nauczycielki oraz nauczyciele tymczasowi posiadający zupełną albo tylko częściową kwalifikacyę.

2. Podwyższenie obejmuje wszystkie trzy działy dochodów służbowych nauczycielstwa t. j. płacę główną, dodatek na mieszkanie i dodatki pięcioletnie.

3. Nauczycielki otrzymują 90% podwyższonych płac nauczycieli wraz z dodatkami na mieszkanie, dodatki pięcioletnie zaś pobierają w tej samej wysokości co nauczyciele.

Postanowienia zawarte w dwóch pierwszych punktach, odpowiadające uznanej powszechnie konieczności ogólnej i wszechstronnej regulacyi płac nauczycielskich, nie wymagają bliższego uzasadnienia. Potrzeba natomiast wyjaśnić powody, które skłoniły Wydział krajowy do tego, że zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej odstąpił od przyjętej w dotychczasowem naszem ustawodawstwie szkolnem zasady równości płac nauczycielskich dla obu płci i że przy sposobności wydatnego tych płac podwyższenia, zaproponował zaprowadzenie pewnej różnicy w płacach na niekorzyść nauczycielek.

Pobudką do tego postanowienia była zawarta w samejże uchwale W. Sejmu wskazówka, polecająca Wydziałowi krajowemu uwzględnienie w wyższej mierze nauczycieli obarczonych rodziną, aniżeli innych.

Starając się uczynić zadość tej wskazówce, nie mógł Wydział krajowy przeoczyć, że w ekonomicznych warunkach bytu ogółu nauczycieli a nauczycielek istnieje znaczna różnica na niekorzyść pierwszych stąd głównie wynikająca, że na nauczycielach ciężą zwykle obowiązki utrzymania rodziny, podczas gdy nauczycielki z nader nielicznymi wyjątkami są wolne od tych obowiązków. Jeżeli przeto przy oznaczeniu wysokości płacy obok innych kryteryów ma być decydującym także moment potrzeb ekonomicznych, to słusznem się wydać musi, aby nauczycielkom, których potrzeby ekonomiczne są w regule bezwarunkowo mniejsze, niż nauczycieli, wymierzono też niższe płace. Okoliczność, że w naszem ustawodawstwie różnicy tej dotychczas nie wprowadzono, tłómaczy się niskim wogóle wymiarem płac nauczycielskich, które uszczuplać trudno było bez naruszenia *minimum* egzystencyi. Powód ten ustaje jednak z chwilą tak wydatnego podwyższenia, że płace nawet o 10% zredukowane będą jeszcze znacznie wyższe od dotychczasowych.

W innych krajach koronnych monarchii różnice w płacach nauczycielskich na niekorzyść nauczycielek istnieją od samego początku nowej organizacyi szkół ludowych i utrzymują się w mocy także w najnowszych ustawach jak np. w ustawie dolnoaustryackiej z 24. grudnia 1904, która dopiero w r. 1905 weszła w życie. I tak w Karyntyi, Tyrolu, Vorarlbergu, Gorycyi, Istryi i Dalmacyi pobierają nauczycielki tylko 80% płac nauczycieli, w Austryi górnej i Salzburgu mają nietylko niższą płacę, ale także niższe pięciolecia — w Austryi dolnej i Krainie znacznie niższe dodatki na mieszkanie. Wydział krajowy w swym projekcie nie idzie tak daleko, proponuje bowiem dla nauczycielek płacę i dodatek na mieszkanie w wysokości 90% takichże dochodów służbowych nauczycieli, zaś dodatki pięcioletnie przyznaje nauczycielkom w tej samej podwyższonej kwocie, jak nauczycielom.

Efekt finansowy tej różnicy w płacach wyraża się w cyfrze przeszło pół miliona koron.

Wydział krajowy uważa za swój obowiązek wyraźnie przytem zaznaczyć, że polecenie Wys. Sejmu uwzględnienia w wyższej mierze nauczycieli obarczonych rodziną, aniżeli innych oraz możność uzyskania w powyższy sposób powyższej poważnej sumy na wydatniejsze podwyższenie płac nauczycieli była jedynemi motywami jego decyzyi w tym względzie i że dalekim jest od myśli ujemnego oceniania kwalifikacyi i działalności nauczycielek, których gorliwa praca nierzadko pełna poświęcenia wśród niekorzystnych często warunków zasługuje na wszelkie uznanie.

Przechodząc do szczegółów swego projektu, Wydział krajowy nadmienia przedewszystkiem, że idąc za zdaniem Rady szkolnej krajowej, postanowił nie zmieniać systemu, na którem dawniejsze ustawy a także najnowsza z r. 1905 oparły swe postanowienia o dochodach służbowych nauczycieli.

Pozostawił więc bez zmiany zarówno podział płac nauczycielskich na 4 klasy w szkołach pospolitych a 2 klasy w szkołach wydziałowych, jak i ilość stopni płac istniejących w każdej poszczególnej klasie płacy, zmieniając jedynie na wniosek Rady szkolnej krajowej stosunek procentowy ilości posad w IV. klasie w ten sposób, że analogicznie do innych klas dla $^2/_4$ posad przeznacza się stopień najniższy, dla $^1/_4$ części średni, a dla $^1/_4$ części najwyższy. Pozostawienie nadal dotychczasowego stosunku, według którego $^2/_4$ posad w tej klasie pobiera najwyższy wymiar płacy, pociągnęłoby za sobą zwiększenie wydatku blisko o 300.000 K, które nie dałoby się dostatecznie uzasadnić wobec tego, że przyznanie w obrębie jednej klasy połowie nauczycieli najniższej płacy w kwocie, która stanowiła dotychczas stopień najwyższy, wydaje się dostateczną poprawą ich bytu.

Jako punkt wyjścia przy regulacyi płac nauczycieli stałych, przyjął Wydział krajowy kwotę, stanowiącą obecnie najwyższy stopień płacy w IV. klasie, t. j. 1.000 K, podwyższając następnie płacę o 200 K na każdym stopniu każdej klasy, przyczem jednak najwyższy stopień płacy w klasie niższej równa się najniższemu stopniowi płacy następnej klasy wyższej. Dla II. klasy płac w szkołach wydziałowych, przyjęto, jak jest obecnie, płace I. klasy szkół pospolitych.

Szemat projektowanych płac z uwzględnieniem 10% obniżenia płac nauczycielek przedstawia się przeto, jak następuje:

A) W szkołach pospolitych.

Płace główne.

		Proponowany wymiar dla nauczycieli / dla nauczycielek	Dotychczasowy wymiar	Podwyższenie o
IV. klasa	$^2/_4$	1000 / 900	800	200 / 100
	$^1/_4$	1200 / 1080	900	300 / 180
	$^1/_4$	1400 / 1260	1000	400 / 260
III. klasa	$^2/_4$	1400 / 1260	1000	400 / 260
	$^1/_4$	1600 / 1440	1200	400 / 240
	$^1/_4$	1800 / 1620	1400	400 / 220
II. klasa	$^2/_4$	1800 / 1620	1200	600 / 420
	$^1/_4$	2000 / 1800	1400	600 / 400
	$^1/_4$	2200 / 1980	1600	600 / 380
I. klasa	$^2/_4$	2200 / 1980	1600	600 / 380
	$^2/_4$	2400 / 2160	1800	600 / 360

B) W szkołach wydziałowych.

		Proponowany wymiar dla nauczycieli / dla nauczycielek	Dotychczasowy wymiar	Podwyższenie o
II. klasa	2/4	2200 / 1980	1600	600 / 380
	2/4	2400 / 2160	1800	600 / 360
I. klasa	2/4	2400 / 2160	1800	600 / 360
	2/4	2600 / 2340	2000	600 / 340

Jak z powyższego zestawienia wynika, podwyższenie głównych płac nauczycieli w porównaniu ze stanem dotychczasowym wyniosłoby w IV. klasie płac na 3 stopniach, po 200, 300 i 400 K, w III. klasie na każdym stopniu po 400 K. Podwyższenie w II. i I. klasie płac w szkołach pospolitych i wydziałowych byłoby jeszcze znaczniejsze, bo wynosiłoby na każdym stopniu po 600 K. Uzasadnia się to jeszcze dotkliwszem podrożeniem warunków bytu w większych miastach naszego kraju, które spowodowało wniesienie przez gminy miast rządzących się ustawą z 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kr. specyalnych petycyj do Wys. Sejmu domagających się bardzo wydatnego podwyższenia płac nauczycielskich.

Dodatki na mieszkanie miałyby według projektu Wydziału krajowego być podwyższone w ten sposób, że tym nauczycielom, którzy pobierali te dodatki w skromnym wymiarze 10% dotychczasowej płacy, przyznane one zostają w wysokości 15% płacy podwyższonej, nauczycielom zaś prowizorycznym w gminach wiejskich zaliczonych do IV. klasy płac, którzy dotychczas nie pobierali żadnych dodatków na mieszkanie, miałyby one być przyznane w wysokości 10%.

Wyniki tego podwyższenia dla nauczycieli stałych przedstawia następujące zestawienie:

A) W szkołach pospolitych.

Dodatki na mieszkanie.

		Proponowany wymiar dla nauczycieli / dla nauczycielek	Dotychczasowy wymiar	Podwyższenie o
IV. klasa	2/4	150 / 135	80	70 / 55
	1/4	180 / 162	90	90 / 72
	1/4	210 / 189	100	110 / 89
III. klasa	2/4	210 / 189	100	110 / 89
	1/4	240 / 216	120	120 / 96
	1/4	270 / 243	140	130 / 103

		Proponowany wymiar dla nauczycieli / dla nauczycielek	Dotychczasowy wymiar	Podwyższenie o
II. klasa	2/4	270 / 243	120	150 / 123
	1/4	300 / 270	140	160 / 130
	1/4	330 / 297	160	170 / 137
I. klasa	2/4	330 / 297	160	170 / 137
	2/4	360 / 324	180	180 / 144

B) **W szkołach wydziałowych.**

II. klasa	2/4	330 / 297	160	170 / 137
	2/4	360 / 324	180	180 / 144
I. klasa	2/4	360 / 324	180	180 / 144
	2/4	390 / 351	200	190 / 151

Z powyższego zestawienia okazuje się, że projektowane podwyższenie dodatku na mieszkanie jest również znaczne, wynosi bowiem dla nauczycieli przeciętnie około 100% kwoty z tego tytułu dotychczas pobieranej.

Podwyższenie to uzasadnione jest nadzwyczajnem podrożeniem mieszkań nietylko w dwóch głównych miastach, ale także w całym kraju.

Połączenie obu powyższych zestawień w jedną tabelę daje obraz ogólnego podwyższenia płac wraz z dodatkami na mieszkanie, które zarazem uwidoczniono w procentach.

Podwyższenie płac głównych i dodatków na mieszkanie.

A) **W szkołach pospolitych.**

IV. klasa	2/4	Nle 200 + 70 / Nki 100 + 55	= 270 / 155	=	30·7% / 17·6%
	1/4	— 300 + 90 / 180 + 72	= 390 / 252	=	39·4% / 25·4%
	1/4	— 400 + 110 / 260 + 89	= 510 / 349	=	46·4% / 31·7%
III. klasa	2/4	— 400 + 110 / 260 + 89	= 510 / 349	=	46·4% / 31·7%
	1/4	— 400 + 120	= 520 / 336	=	39·4% / 25·4%
	1/4	— 400 + 130 / 220 + 103	= 530 / 323	=	34·4% / 21%

II. klasa	2/4	Nle 600 + 150	=	750	= 56·7%
		Nki 420 + 123		543	41·1%
	3/4	— 600 + 160	=	760	= 49·3%
		400 + 130		530	34·4%
	1/4	— 600 + 170	=	770	= 43·7%
		380 + 137		517	29·4%
I. klasa	2/4	— 600 + 170	=	770	= 43·7%
		380 + 137		517	29·4%
	3/4	— 600 + 180	=	780	= 39·4%
		360 + 144		504	25·4%

B) **W szkołach wydziałowych.**

II. klasa	2/4	Nle 600 + 170	=	770	= 43·7%
		Nki 380 + 137		517	29·4%
	3/4	— 600 + 180	=	780	= 39·4%
		360 + 144		504	25·4%
I. klasa	2/4	— 600 + 180	=	780	= 39·4%
		360 + 144		504	25·4%
	3/4	— 600 + 190	=	790	= 35·9%
		340 + 151		491	22·3%

Projektowane podwyższenie płac głównych wraz z dodatkiem na mieszkanie wynosi przeto dla nauczycieli 30·7% — 56·7%, dla nauczycielek od 17·6 — 41·1% dotychczasowych ich dochodów służbowych.

Co do dodatków pięcioletnich proponuje Wydział krajowy ich podwyższenie w połączeniu ze stopniowym wzrostem kwot z tego tytułu przyznawanych, w miarę lat służby a to w ten sposób, że pierwsze dwa dodatki, po 5 i 10 roku służby wynosiłyby, jak dotychczas po 100 K, następne dwa, po 15 i 20 roku służby, po 150 K, ostatnie zaś dwa, po 25 i 30 roku służby, po 200 K. Stopniowanie takie, za którem oświadczyła się także Rada szkolna krajowa, jest wskazane ze względu na rosnące w miarę lat wydatki nauczycieli na utrzymanie rodziny i kształcenie dzieci i czyni zadość odnośnej wskazówce, zawartej w uchwale Wys. Sejmu. Podwyższenie dochodu nauczycieli z tego tytułu wynosić będzie w razie uzyskania wszystkich 6 dodatków 300 koron rocznie (zamiast 600 K dotychczasowych otrzymają 900 K) czyli 50% dochodu dotychczasowego. Z tego podwyższenia korzystać powinny w całej pełni także nauczycielki, niesłusznem byłoby bowiem odróżniać je ujemnie od mężczyzn w tym rodzaju dochodu, który jest niejako stwierdzeniem wytrwałej, nienagannej i skutecznej pracy w zawodzie nauczycielskim.

Wszystkie powyższe postanowienia odnoszą się do nauczycieli stałych. Wydział krajowy sądzi jednak, że polepszając byt nauczycielstwa, nie można pominąć także nauczycieli prowizorycznych, których wynagrodzenie minimalne, oznaczone w ustawie, nie odpowiada już teraźniejszym warunkom bytu. Dlatego zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej proponuje:

a) dla nauczycieli tymczasowych bez różnicy płci, mających tylko egzamin dojrzałości, albo tylko egzamin kwalifikacyjny za dyspenzą od egzaminu dojrzałości podwyższenie dotychczasowego wynagrodzenia z 600 na 700 K,

b) dla nauczycieli tymczasowych (mężczyzn) posiadających oba egzamina, t. j. zupełną kwalifikacyę, podwyższenie dotychczasowego wynagrodzenia z 800 na 900 K.

Skutkiem tego wynagrodzenie pierwszej kategoryi tych nauczycieli, o ile zajmują posady w miejscowościach należących do pierwszych trzech klas, wynosiłoby wraz z dodatkiem na mieszkanie zamiast dotychczasowych 660 K, 805 K, wynagrodzenie drugiej kategoryi zamiast dotychczasowych 880 K, wzrosłoby na 1035 K.

Nauczyciele pomocniczy bez żadnej kwalifikacyi pozostaliby przy dotychczasowem wynagrodzeniu 500 K, a zyskaliby tylko dodatek na mieszkanie w wysokości 10% tego wynagrodzenia, o ile zajęci są w gminach wiejskich zaliczonych do IV. klasy płac.

Przedstawiwszy szczegóły swego projektu, przystępuje Wydział krajowy do skreślenia efektu finansowego zamierzonej regulacyi płac nauczycielskich, opierając się przytem na datach dostarczonych mu z c. k. Rady szkolnej krajowej.

A) Co do nauczycieli stałych.

Aleg. 1. 1) Wydatek na płace nauczycieli i nauczycielek stałych wszystkich klas wraz z dodatkiem na mieszkanie wynosiłby według załączonego (Allegat 1), szczegółowego obliczenia, w razie przyjęcia projektu Wydziału krajowego sumę . 10,071.708 K
Dotychczasowy wydatek według stanu z r. 1906 wynosił . . 8,269.180 „
zatem podwyższenie wydatku wynosiłoby . . . . . 1,802.528 „
2) Podwyższenie wydatku na dodatki pięcioletnie (dotychczasowy wydatek według budżetu na rok 1906 863.600 K) o . . 224.500 „

B) Co do nauczycieli tymczasowych.

1) Podwyższenie wynagrodzenia nauczycieli tymczasowych (dotychczasowy wydatek według budżetu na rok 1906 2,154.000 K) o 386.600 „
2) podwyższenie dodatku na mieszkanie z 10% na 15% względnie przyznanie 10% dodatku tym, którzy go dotąd nie pobierali 227.157 „
Ogółem podwyższenie wydatku o . . . . . **2,640.785** K.

Zaznaczyć przytem należy, że suma ta nie jest ostateczną cyfrą zwiększonego skutkiem projektowanej regulacyi wydatku, ponieważ doliczyć do niej trzeba nadto wyższe wydatki na pensye emerytalne, wdowie i sieroce, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe oraz na koszta przesiedlenia, które to wyższe wydatki będą tylko naturalnem następstwem podwyższenia płac zasadniczych.

Oznaczenie choćby w przybliżeniu wynikającego stąd wzrostu wydatków jest na razie niemożliwe, można jednak z wszelkiem prawdopodobieństwem przypuszczać, że łączna suma zwiększonego skutkiem projektowanej regulacyi płac wydatku po doliczeniu tych kwot dodatkowych dosięgnie w roku 1908 wysokości trzech milionów koron.

Wobec tego ogólna suma wydatku na płace nauczycieli wzrośnie w r. 1908 z uwzględnieniem normalnego przyrostu w latach 1907 i 1908, do wysokości około 15 milionów koron.

Wydział krajowy przygotowując swój projekt, miał tę cyfrę przed oczyma. Jeżeli zaś mimo to postanowił wystąpić z wnioskiem przeprowadzenia regulacyi płac nauczycielskich na tak szeroką skalę, uczynił to po dojrzałej rozwadze i w głębokiem przekonaniu, że interes szkolnictwa ludowego bezwzględnie tego wymaga.

Z drugiej strony musi Wydział krajowy dać także wyraz przeświadczeniu, że w przedłożonym projekcie interesa nauczycielstwa zostały w słusznej mierze uwzględnione. W tem przeświadczeniu utwierdza go nietylko okoliczność, że samo podwyższenie płac łącznie z dodatkami na mieszkanie, nie licząc podwyższonych dodatków 5 letnich i innych skutkiem podwyższenia płac zwiększonych dochodów, przedstawia u nauczycieli przeciętnie około 41%, u nauczycielek zaś przeciętnie około 27% dotychczasowych dochodów służbowych, ale także porównanie płac projektowanych z płacami nauczycielskiemi w innych krajach koronnych monarchii.

Aleg. 2. Jak z załączonej (allegat 2) tabelki porównawczej płac przekonać się można, projektowana minimalna płaca najniższej klasy w Galicyi, jest wyższą od takiejże płacy na Bukowinie, w Tyrolu, Styryi, Dalmacyi i Vorarlbergu, maxymalna zaś płaca (z wszystkiemi dodatkami 5 letniemi) w najniższej klasie jest wyższą od takiejże płacy w Morawii, na Bukowinie, w Austryi dolnej, Salzburgu, Tyrolu, Karyntyi, Istryi, Gorycyi, Krainie, Dalmacyi i Vorarlbergu. Projektowana płaca maxymalna w szkołach pospolitych w Galicyi (bez głównych miast) przewyższa takąż płacę w Morawii, na Bukowinie, w Austryi górnej, Salzburgu, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Istryi, Gorycyi, Krainie, Dalmacyi i Vorarlbergu.

Jeszcze korzystniej przedstawia się wynik porównania projektowanych płac w szkołach wydziałowych, albowiem płaca minimalna projektowana w kwocie 2.530 K dla nauczycieli tych szkół w Galicyi, jest najwyższą w całej monarchii, zaś płaca maksymalna projektowana dla tych nauczycieli w kwocie 3.890 K jest niższą jedynie od takiejże płacy na Szlązku, w Czechach, Morawii, Austryi dolnej, Salzburgu i Tryeście.

Wniosku co do pokrycia wydatku, jaki wyniknie z projektowanej niniejszem regulacyi płac nauczycielskich, Wydział krajowy obecnie nie przedkłada, ponieważ regulacya płac według projektu wejść ma w życie dopiero z dniem 1. stycznia 1908. Wydział krajowy ogranicza się jedynie na stwierdzeniu, że ani obecne ani przewidywane w najbliższych latach dochody Skarbu krajowego na pokrycie tego wydatku nie wystarczą, a gdy pokrywanie wydatku stałego, co rok powtarzającego się, — w drodze pożyczki sprzeciwiałoby się elementarnym zasadom gospodarki finansowej, nie pozostanie nic innego, jak szukać pokrycia w drodze podwyższenia dodatków krajowych do podatków. Jakkolwiek nowe to i znaczne stosunkowo obciążenie dotkliwem będzie dla ludności opodatkowanej, to jednak Wydział krajowy nie wątpi, że kraj chętnie poniesie tę ofiarę w interesie dalszego rozwoju oświaty, w której słusznie upatruje rękojmię lepszego na przyszłość bytu.

Aleg. 3. Przedkładając (w allegacie 3) projekt zmiany Art. 11. 13. 16. i 63. ustawy z dnia 11. czerwca 1905 Nr. 73. Dz. u. kr. zawierających postanowienia, które w myśl niniejszego sprawozdania mają być innemi zastąpione, nadmienia Wydział krajowy, że polecenia zawartego w ostatnim punkcie uchwały W. Sejmu co do zapewnienia wszystkim nauczycielom na wsi mieszkania i opału w naturze nie mógł ściśle wykonać, ponieważ urzeczywistnienie tego żądania natrafiłoby obecnie w praktyce na niepokonane trudności. Poleceniu temu stało się jednak po części zadość o tyle, że według projektu wszyscy nauczyciele na wsi pobierać odtąd mają dodatek na mieszkanie. Kwestya zapewnienia mieszkania w naturze tym nauczycielom na wsi, którzy go dotąd nie posiadają, jest w związku ze sprawą projektowanej na szeroką skalę akcyi budowy nowych budynków szkolnych, będącej przedmiotem osobnego sprawozdania Wydziału krajowego. Pomyślne załatwienie tej sprawy byłoby niejako uwieńczeniem dzieła polepszenia bytu nauczycieli szkół ludowych.

Kończąc na tem swe sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

załączony projekt ustawy zmieniającej Art. 11, 13. 16. i 63. ustawy kraj. z 11. czerwca 1905 Nr. 73. Dz. u. kr. „O stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych“.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy;
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

O b l i c z e n i e

wydatków na płacę i dodatki na mieszkanie stałych nauczycieli i nauczycielek podług uchwały Wydziału krajowego.

IV. Klasa

Ogół nauczycieli i nauczycielek w tej klasie wynosi 5.770, z czego do obliczenia przyjmuje się ilość nauczycieli 2.885, nauczycielek 2.885 czyli po połowie, tak jak przyjęła Rada szkolna krajowa w swojem obliczeniu.

1. Płace

2/4	nauczycieli t. j.	1442	po 1.000 K	rocznie		1,442.000 K
1/4	„ „	721	„ 1.200	„ „		865.200 „
1/4	„ „	721	„ 1.400	„ „		1,009.400 „
				Suma płac nauczycieli		3,316.600 „
Nauczycielki 90% tych płac						2,984.940 „
				Ogółem płace IV. klasy		6,301.540 K

2. Dodatki na mieszkanie

187	nauczycielek	po 210 K	rocznie	39.270 K	
94	„ „	180 „	„	16.920 „	
93	„ „	150 „	„	13.950 „	
	Suma dodatków nauczycieli			70.140 K	
Nauczycielki 90% tych dodatków				63.126 „	133.266 „
	Suma wydatków IV. klasy				**6,434.806** K

III. Klasa

Ogół nauczycieli 1018 z tego j. w. nauczycieli 509, nauczycielek 509.

1. Płace

2/4	nauczycieli t. j.	254	po 1.400 K	rocznie		355.600 K
1/4	„ „	127	„ 1.600	„ „		203.200 „
1/4	„ „	128	„ 1.800	„ „		230 400 „
				Suma płac nauczycieli		789.200 K
Nauczycielki 90% tych płac						710.280 „
				Ogółem płace III. klasy		1,499.480 K

2. Dodatki na mieszkanie

40 nauczycieli po 270 K rocznie . . .		10.800 K		
127 „ „ 240 „ „		30.480 K		
254 „ „ 210 „ „		53.340 „		
Suma dodatków nauczycieli .		94.620 K		
Nauczycielki 90% tych dodatków . . .		85.158 „		179.778 K
Suma wydatków III. klasy				**1,679.258** K

II. Klasa pospolita.

Ogół nauczycieli 546 w tem j. w. 273 nauczycieli i 273 nauczycielek.

1. Płace

2/4 nauczycieli t. j. 137 po 1.800 K				246.600 K
1/4 „ „ 68 „ 2.000 „				136.000 „
1/4 „ „ 68 „ 2.200 „				149.600 „
Suma płac nauczycieli . .				532.200 K
Nauczycielki 90% tych płac				478.980 „
Ogółem płace II. klasy pospolitej . . .				1,011.180 K

2. Dodatki na mieszkanie

25 nauczycieli po 330 K rocznie . . .		8.250 K		
68 „ „ 300 „ „		20.400 „		
137 „ „ 270 „ „		36.990 „		
Suma dodatków na mieszkanie .		65.640 K		
Nauczycielki 90% tych dodatków . . .		57.076 „		122.716 „
Suma wydatków II. klasy pospolitej . .				**1,133.896** K

I. Klasa pospolita.

Ogół nauczycieli 95 z czego j. w. 47 nauczycieli i 47 nauczycielek.

1. Płace

2/4 nauczycieli t. j. 24 po 2.200 K				52.800 K
2/4 „ „ 24 „ 2.400 „				57.600 „
Suma płac nauczycieli . .				110.400 K
Nauczycielki 90% tych płac				99.360 „
Ogółem płace I. klasy pospolitej . . .				209.760 K

2. Dodatki na mieszkanie

16 nauczycieli po 360 K rocznie . . .		5.760 K		
24 „ „ 330 „ „ . . .		7.920 „		
Suma dodatków nauczycieli . .		13.680 K		
Nauczycielki 90% tych dodatków . . .		12.312 „		25.992 „
Suma wydatków I. klasy pospolitej . . .				**235.752** K

II. klasa wydziałowa.

Ogół nauczycieli j. w. 196, z czego 98 nauczycieli i 98 nauczycielek.

1. Płace:

2/4 tj. 49 nauczycieli po 2.200 K				107.800 K
2/4 tj. 49 nauczycieli po 2.400 K				117.600 „
Suma płac nauczycieli . .				225.400 K
Nauczycielki 90% tych płac				202.860 „
Ogółem płace II. klasy wydziałowej . .				428.260 K

2. Dodatki na mieszkanie:

27 nauczycieli po 360 K rocznie . . .	9.720 K		
49 „ „ 330 „ „	16.170 „		
Suma dodatków nauczycieli .	25.890 K		
Nauczycielki 90% tych dodatków . . .	23.301 „		49.191 K
Suma wydatków II. klasy wydziałowej . .			**477.451** K.

I. klasa wydziałowa.

Ogół nauczycieli j. w. w 40, z czego 20 nauczycieli i 20 nauczycielek.

1. Płace:

2/4 t. j. 10 nauczycieli po 2.400 K	24.000 K
2/4 t. j. 10 „ „ 2.600 „	26.000 „
Suma płac nauczycieli . .	50.000 K
Nauczycielki 90% tych płac	45.000 „
Ogółem płace I. klasy wydziałowej . . .	**95.000** K.

2. Dodatki na mieszkanie:

5 nauczycieli po 390 K rocznie . . .	1.950 K	
10 „ „ 360 „ „	3.600 „	
Suma dodatków nauczycieli .	5.550 K	
Nauczycielki 90% tych dodatków . . .	4.995 „	
Suma . .	10.545 K	
Do tego dodaje się dla wyrównania błędu w obliczeniu Rady szkolnej krajowej . .	5.000 „	15.545 „
Suma wydatków I. klasy wydziałowej . .		**110.545** K.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 113.578/06.

Tabela porównawcza projektowanych płac nauczycielskich

z płacami w innych krajach koronnych.

KRAJ	Szkoły pospolite			Szkoły wydziałowe		
	płaca najniższej klasy	z dodatkiem na mieszk.	płaca maxymalna z wszystkiemi 5 leciami (bez głównych miast)	płaca	płaca	
	minimalna	maxymalna		minimalna	maxymalna	
Galicya . .	Nle 1.150 Nki 1.035	2.510 2.349	3.430 3.177	2.530 2.277	3.890 3.591	
Szląsk . . .	1.500	2.480—2.880	3.900	2.500	4.680	
Morawia . .	1.200	2.240	2.640	1.700	3.400	Berno 4.300
Czechy . . .	1.380	2.580	3.640	2.300	4.100	Praga 4.300
Bukowina . .	1.000	1.600	2.000	1.600	2.760	
Austrya dolna	1.360	2.200 2.040	2.960—3.400 2.760—2.840	1.560—2.000	3.880—4.200 3.000—3.040	Wiedeń Nle 4.800 Nki 4.100
Austrya górna	1.380 1.265	2.580—2.970 2.015—2.235	3.200 2.900	1.840	3.780	
Salzburg . .	1.320	2.460	2.660	2.000	4.050	
Tyrol . . .	800	1.400	1.560	1.840	2.400	
Styrya . . .	1.000	2.800	3.200	2.400	3.600	
Karyntya . .	1.200 960	1.800 1.440	2.200 1.760	1.800 1.440	3.000 2.400	
Istrya . . .	1.250 1.000	2.150—2.300 1.720—1.840	2.700 2.160	1.850 1.480	3.250 2.600	
Gorycya . .	1.160 928	1.960 1.568	2.400 1.920	1.760 1.408	2.720 2.176	
Kraina . . .	1.360 1.200	1.840 1.680	2.440 2.280	płace wyznaczone są przez gminy specyalnemi uchwałami		
Dalmacya .	800 640	1.520 1.216	1.900 1.520	1.400 1.120	2.660 2.128	
Vorarlberg .	880 660	1.280 990	2.475 1.980	1.840	2.620	
Tryest . . .	2.000 1.600	3.600 2.800	3.900 3.000	2.700 2.200	4.300 3.400	

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 113.578/06.

Ustawa

z dnia . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje.

Art. I.

Artykuły 11, 13, 16 i 63 ustawy z dnia 11. czerwca 1905 Nr. 73. Dz. u. kr. „o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych“ znosi się w ich dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

Art. 11.

A) Roczne płace nauczycieli szkół ludowych publicznych dzielą się na następujące klasy:

a) w szkołach pospolitych:

I. klasa w miastach rządzących się własnym statutem, dla połowy posad w każdem mieście 2.400 K, a dla drugiej połowy posad 2.200 K.

II. klasa w miastach zorganizowanych na podstawie ustawy krajowej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr. dla $^1/_4$ części ogółu posad 2.200 K, dla $^1/_4$ części posad 2.000 K. dla $^2/_4$ części posad 1.800 K.

III. klasa w gminach zorganizowanych na podstawie ustawy krajowej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr. dla $^1/_4$ części ogółu posad 1.800 K, dla $^1/_4$ części posad 1.600 K, dla $^2/_4$ części posad 1.400 K.

IV. klasa w reszcie gmin dla $^1/_4$ części posad w każdym powiecie 1.400 K, dla $^1/_4$ części posad 1.200 K, dla $^2/_4$ części posad 1.000 K.

b) w szkołach wydziałowych osobnych i w klasach wydziałowych połączonych z pospolitemi:

I. klasa w miastach rządzących się własnym statutem, dla połowy posad w każdem mieście 2.600 K, dla drugiej połowy 2.400 K.

II. klasa w innych miastach, dla połowy ogółu posad 2.400 K, dla drugiej połowy 2.200 K.

B) Nauczycielki pobierają 90% płac powyżej dla nauczycieli ustanowionych.

C) Wynagrodzenie nauczycieli i nauczycielek tymczasowo ustanowionych oznacza Rada szkolna krajowa; nie może ono jednak

a) dla nauczyciela, który złożył egzamina dojrzałości i kwalifikacyjny, wynosić mniej niż 900 K, dla nauczycielki zaś mniej niż 800 K.

b) dla nauczyciela lub nauczycielki mających egzamin dojrzałości albo egzamin kwalifikacyjny za dyspenzą od egzaminu dojrzałości, wynosi mniej niż 700 K;

c) dla personalu nauczycielskiego pomocniczego bez kwalifikacyi wynosić mniej niż 500 K.

Art. 13.

Oprócz płacy przyznaje Rada szkolna krajowa nauczycielom stałym na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni za każde pięć lat nienagannej i skutecznej służby, licząc od dnia stałej nominacyi przy publicznych szkołach ludowych.

Rok lub lata służby nieskutecznej lub nagannej nie będą wliczane do lat uprawniających do przyznania dodatku pięcioletniego. Lata służby w ten sposób potrącić się mające oznaczone być mają w każdym przypadku przy służbie nagannej orzeczeniem Rady szkolnej krajowej, skazującem nauczyciela na karę dyscyplinarną a przy nieskuteczności służby, orzeczeniem Rady szkolnej okręgowej, opierającem się na wizytacyi szkoły co najmniej dwukrotnej w ciągu jednego roku i stwierdzającem, że nieskuteczność służby nastąpiła z winy nauczyciela.

Dodatek pięcioletni przyznany być może najwięcej sześć razy i wynosi za pierwsze dwa pięciolecia (po 5 i 10 roku służby) po 100 K, za następne dwa pięciolecia (po 15 i 20 r. służby) po 150 K, za ostatnie dwa pięciolecia (po 25 i 30 r. służby) po 200 K.

Dodatki pięcioletnie zapadłe przed wejściem w życie ustawy z 11. czerwca 1905 Nr. 73. Dz. u. kr. mają być utrzymane według postanowień ustaw wówczas obowiązujących.

Dodatki pięcioletnie już przyznane mają być podwyższone stosownie do postanowień niniejszej ustawy.

Wrazie nadania posady w szkołach galicyjskich nauczycielowi zajmującemu posadę w innem królestwie lub kraju koronnym, w Radzie państwa reprezentowanym, należy mu policzyć, stosownie do powyższych postanowień, lata służby stałej spędzonej na poprzednich posadach, do wymiaru dodatków pięcioletnich, o ile w owym kraju bywa przestrzeganą pod tym względem zasada wzajemności.

Art. 16.

Każdemu stałemu dyrektorowi, stałemu kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi szkoły jednoklasowej należy się stosowne wolne mieszkanie, ile możności w budynku szkolnym.

W braku takiego mieszkania należy się im z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość

oznaczy Rada szkolna okręgowa w każdym poszczególnym przypadku, porozumiawszy się ze stronami obowiązanemi do dostarczenia mieszkania nauczycielowi.

Czy tymczasowemu dyrektorowi lub kierownikowi szkoły ma być przyznane wolne mieszkanie, czy też wynagrodzenie za mieszkanie i w jakiej wysokości, orzeka również Rada szkolna okręgowa w ten sam sposób w każdym poszczególnym przypadku.

Wszyscy inni nauczyciele stali a w miastach i miasteczkach, niemniej w gminach wiejskich zaliczonych do III. klasy płac, także tymczasowi, pobierają dodatak na mieszkanie wynoszący 15% zaś tymczasowi nauczyciele w gminach wiejskich zaliczonych do IV. klasy płac takiż dodatek wynoszący 10% ich płacy, względnie ich wynagrodzenia.

Art. 63.

Postanowienia tej ustawy, w których mowa jest o nauczycielu, odnoszą się także do nauczycielek z wyjątkiem Art. 9, ustęp *a*) i *b*), Art. 11, ustęp *A*), oraz Art. 36, 43—49, 52, 54. i 55.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1908.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu ministrowi wyznań i oświaty.

LW. 13.761/907. We Lwowie, dnia 8. lutego 1907.

Aler 13

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia królewskiego Zamku na Wawelu.

Wysoki Sejmie!

Celem ustalenia programu robót na rok 1906 około restauracyi Zamku Wawelskiego zebrał się w dniu 12. lutego 1906 poraz drugi Komitet powołany dla odnowienia królewskiego Zamku na Wawelu. Członkowie Komitetu zwiedzili przedewszystkiem szczegółowo te części Zamku, w których przeprowadzone już zostały roboty przygotowawcze i odkrywki fragmentów oraz fresków na ścianach, następnie odbyło się posiedzenie Komitetu, w którem wzięli udział wszyscy zaproszeni członkowie. Przewodniczący Komitetu podał do wiadomości, że powołany przez Wydział krajowy na kierownika restauracyi Zamku p. Zygmunt Hendel rozpocząwszy skutkiem udzielonego mu urlopu czynności dopiero z początkiem października 1905, przeprowadził przedewszystkiem zabezpieczenie dachu nad Zamkiem dla ochronienia murów od zaciekania, usunął ściany i przepierzenia wzniesione przez wojskowość, oraz zarządził odkrycie rzeźby licznych ornamentów w wewnętrznych murach zamkowych; dyrektor Hendel wezwany z początkiem grudnia 1905 do przedłożenia dokładnie obmyślonego i odpowiednio uzasadnionego programu prac w ogóle, a na rok 1906 w szczególności, uczynił o tyle temu zadość, że przedłożył następujący program robót, wykonać się mających w r. 1906:

1. Restauracya całkowita bramy wchodowej na Zamek z czasów Zygmunta III. lub Władysława IV., wraz z całem jej otoczeniem, umieszczonej między muzeum dyecezyalnem a archiwum kapitulnem.

2. Przekopanie całego dziedzińca zamkowego kosztem około 33.050 koron, celem odnalezienia spodziewanych zabytków, mogących mieć znaczenie dla prac restauracyjnych.

3. Budowa dachu według trzech ewentualnych odmian:

a) z pozostawieniem dzisiejszego kształtu — kosztem 153.179 koron;

b) z wykonaniem nowych stylowych dachów, w konstrukcyi projektowanej na podstawie starych widoków Zamku wraz z pokryciem dachówką glazurowaną, według odnalezionych fragmentów i opisów, z przywróceniem hełmów wież do ich dawnego kształtu (według rysunków dawnych) i pokryciem miedzią — kosztem 505.199 koron;

c) z wykonaniem nowych stylowych dachów w konstrukcyi żelaznej, projektowanych na podstawie starych widoków zamku, wraz z pokryciem ich dachówką glazurowaną, według odnalezionych fragmentów i opisów, z przywróceniem hełmów wież do ich dawnego kształtu (według rysunków dawnych) i pokrycia ich miedzią — kosztem 615.952 K 70 h.

4. Odrestaurowanie arkad parteru, I-go i II-go piętra, z usunięciem omurowań słupów tych arkad (poczynionych przez wojskowość), wraz z ich stęplowaniem — kosztem 334.000 K.

Po wyczerpującej nad 1. punktem programu dyskusyi, w której podniesiono wątpliwość, czy brama wchodowa objętą ma być programem restauracyi kompleksu zamku i czy restauracya tej bramy należy do obowiązków kraju, uchwalił Komitet następujący wniosek:

„Komitet uznając potrzebę restauracyi bramy wchodowej, oczekuje decyzyi Wydziału krajowego, czy brama ta ma być objętą restauracyą Zamku na Wawelu".

Po omówieniu punktu 2. programu, to jest „przekopanie dziedzińca zamkowego", uchwalił Komitet ze względu, że zbadanie nasypu na podwórzu zamkowym ma niezmiernie doniosłe znaczenie dla opracowania historyi osadnictwa Wawelu, którą to pracą zajmuje się Akademia Umiejętności, jak również dla samych prac restauracyjnych, zalecić:

„Przekopanie całego wewnętrznego podwórza zamkowego aż do głębokości dawnego stałego terenu, a to ze względu na badania historyczne i przedhistoryczne".

W dyskusyi nad 3. i 4. punktem programu kierownik restauracyi oświadczył, iż robót tych w całości w ciągu jednego roku uskutecznić nie będzie można, a to z powodu, że w jednym roku nie zdołają fabryki dostarczyć potrzebnej ilości materyałów, skutkiem czego uznał Komitet, że rekonstrukcya dachów nie dla braku funduszów, lecz z powodu niemożności dostarczenia materyałów nie może być w ciągu 1906 wykonaną.

Po przeprowadzonej razem nad tymi dwoma punktami bardzo szczegółowej dyskusyi, w której wyłoniło się przekonanie, że kwestya formy dachu jest zbyt ważną, by już w tej chwili, bez poprzedniego należytego przygotowania mogła być stanowczo zdecydowaną, a to tembardziej, że od konstrukcyi dachu zależeć będzie głównie wygląd samego zamku — i że decyzya, którą odmianę dachu wybrać należy, zależną będzie od wrażenia, jakie robić będzie sylweta dachu, a to wrażenie można jedynie odnieść z modelu, uchwalił Komitet odnośnie do punktu 3. i 4. programu zalecić:

a) „Wykonanie w roku 1906 restauracyi i wymiany zepsutych ciosów conajmniej przy ośmiu przęsłach arkadowego podwórza zamku przez wszystkie trzy piętra i to w ten sposób, że najpierw rozebrane będą po odpowiedniem podstęplowaniu dachu słupy górnej galeryi, następnie słupy galeryi średniej i dolnej; wstawianie nowych w miejsce zwietrzałych lub pękniętych rozpoczęte będzie od galeryi dolnej; wszystkie słupy i części rzeźbione, jak kapitele i przepaski, chociażby były uszkodzone, lecz technicznie wytrzymywały ciśnienie, mają być na nowo użyte i jedynie do pionu i wagi ustawione".

b) „Wykonanie projektu restauracyi dachów i fasad, wraz z wykonaniem dwóch modeli, to jest modelu dzisiejszego stanu Zamku i modelu projektowanej restauracyi, wraz z wykonaniem detailicznych kosztorysów".

c) „Rozebranie kominów w całym zamku, z wyjątkiem tych, które prowadzą do zamieszkałych ubikacyi, a to w celu poszukiwania fragmentów architektonicznych, które mogą zadecydować o kształtach pojedynczych szczegółów przy odnowieniu zamku".

Omówiwszy w ten sposób przedłożony przez kierownika restauracyi program na rok 1906, zajął się Komitet sprawą składu Komitetu, a pragnąc się uzupełnić siłami fachowemi ze sfer artystycznych, uchwalił prosić Wydział krajowy, ażeby powołał do Komitetu pp.: profesora lwowskiej szkoły politechnicznej, Teodora Talowskiego, budowniczego w Krakowie, Józefa Pakiesa, profesora Akademii Sztuk pięknych w Krakowie, artystę malarza Jana Stanisławskiego, oraz artystę rzeźbiarza w Krakowie, Wacława Szymanowskiego, przyczem wyraził przekonanie, że byłoby tak dla Komitetu, jak i dla kierownika restauracyi wielką pomocą, gdyby w pracach Komitetu brał udział architekt kierujący obecnie restauracyą zamku Cesarskiego w Wiedniu, co ze względu na przyszły podział ubikacyi Zamku na muzeum narodowe i rezydencyę Cesarską, jest nader wskazanem.

Zarazem uznał Komitet za konieczne powołanie z łona Komitetu subkomitetu z 6 członków, którego zadaniem byłoby przedyskutowanie z kierownikiem restauracyi projektów pod względem technicznym i artystycznym i przygotowywanie materyału do obrad pełnego Komitetu, odroczył jednak wybór tego subkomitetu do chwili, w której Wydział krajowy poweźmie decyzyę co do powołania nowych członków Komitetu.

Z kolei zajął się Komitet sprawą ograniczenia zwiedzania Zamku, uchwalając zalecić, ażeby zwiedzanie zamku dozwolone było w każdą środę od godz.

1. do 4. popołudniu za opłatą po 1 koronie od osoby, oraz w niedzielę i święta od godz. 9. do 12. w południe za opłatą 20 hal. od osoby.

Podniósł wreszcie potrzebę kupna aparatu fotograficznego dla robienia zdjęć odkrytych przedmiotów sztuki.

Na podstawie powyższych wniosków Komitetu, zaprosił Wydział krajowy p. p. Teodora Talowskiego, Józefa Pakiesa, Jana Stanisławskiego i Wacława Szymanowskiego do krajowego Komitetu dla odnowienia zamku, a zarazem odniósł się do JE. Edwarda hr. Chołoniewskiego, starszego mistrza ceremonii Jego Ces. i Król. Apost. Mości z prośbą o interwencyę, ażeby Najw. urząd ochmistrzowski wydelegował ze swej strony nadwornego architektę, któryby w pracach Komitetu brał udział i spełnienie ciążącego na Komitecie zadania ułatwił.

Uchwałę Komitetu w sprawie ograniczenia zwiedzania zamku wprowadził Wydział krajowy w życie z tą zmianą, że zwiedzanie zamku dozwolił w każdą środę od godz. 1. do 4. po południu za opłatą po 1 kor. od osoby, zaś w każdą niedzielę (święta wykluczone) od godz. 9. do 12. w południe bezpłatnie, a zarazem wydał zarządzenie dotyczące biletów wstępu, kontroli nad służbą i składania rachunków z uzbieranych z tego źródła funduszów. W związku z tem zezwolił Wydział krajowy na sprzedawanie zwiedzającym planików zamku, zastrzegając, by sprzedaż odbywała się bez wywierania najmniejszego nacisku, a uzyskane fundusze były obracane na cel odpowiedni.

Zatwierdzając uchwały Komitetu co do restauracyi arkad, polecił Wydział krajowy kierownikowi restauracyi, ażeby bezzwłocznie poczynił stosowne kroki celem jaknajszybszego rozpoczęcia robót około restauracyi arkad, wszedł bezzwłocznie w rokowania z właścicielami kamieniołomów i z kamieniarzami, zażądał od nich ofert i po zbadaniu technicznem gatunku kamienia, przedłożył szczegółowe wnioski co do sposobu przeprowadzenia tej restauracyi.

Zatwierdzając dalej uchwałę Komitetu co do przekopania dziedzińca, Wydział krajowy upoważnił kierownika restauracyi do przekopania kosztem funduszu krajowego dziedzińca wewnętrznego, a zarazem zezwolił, ażeby Akademia umiejętności pod jego technicznym nadzorem własnym kosztem prowadziła na tym dziedzińcu głębsze kopania dla zamierzonych celów naukowych.

Decyzyę co do dalszego przekopywania poza dziedzińcem wewnętrzym na rzecz restauracyi zamku, zastrzegł Wydział krajowy do chwili ukończenia przekopywań w dziedzińcu wewnętrznym i przekonania się, ile wyniesie koszt tej roboty od jednego metra sześciennego. Natomiast zezwolił Wydział krajowy, ażeby Akademia umiejętności prowadziła własnym kosztem badania naukowe także na innych przestrzeniach Wawelu, z zastrzeżeniem, iż przez to ani komunikacya, ani roboty około restauracyi zamku nie będą zatamowane.

Zatwierdzając uchwałę Komitetu co do projektu dachu i fasad, polecił Wydział krajowy kierownikowi restauracyi porozumieć się bezwłocznie z konserwatorem Dr. Tomkowiczem co do dostarczenia potrzebnych w tym celu rycin i rysunków dawnych, ażeby projekt i model nowej konstrukcyi dachów mógł być w jak najkrótszym czasie wykonany.

Ponieważ wykonanie modelu, przedstawiającego dzisiejszy stan zamku, może być bezzwłocznie rozpoczęte, polecił Wydział krajowy przystąpić z całym pospiechem do tego zadania.

Natomiast nie zatwierdził Wydział krajowy uchwały Komitetu, zalecającej rozebranie kominów w całym zamku. Skoro bowiem Komitet zalecił równocześnie sporządzenie dwóch modeli t. j. obecnego stanu zamku i modelu projektowanej restauracyi, to tem samem nie wyklucza możliwości zatrzymania obecnej konstrukcyi dachowej, a tem samem rozbieranie wszystkich kominów byłoby przedwczesnem. Gdyby jednak z powodu grożącego niebezpieczeństwa rozebranie któregoś z kominów okazało się niezbędnie potrzebnem, ma kierownik przedłożyć w tym względzie umotywowaną propozycyę.

Co do poruszonej na posiedzeniu Komitetu ewentualnej restauracyi bramy wchodowej między muzeum dyecezyalnem a archiwum kapitulnem i pozostawienia tej kwestyi do decyzyi Wydziału krajowego, nie zgodził się Wydział krajowy na razie na rozpoczęcie restauracyi tej bramy.

Zarazem polecił Wydział krajowy kierownikowi, ażeby zaraz rozpoczął potrzebne studya w celu wykonania ogólnego projektu podziału ubikacyi zamkowych na rezydencyę Cesarską i Muzeum narodowe, nie podziela bowiem zdania

*

niektórych członków Komitetu, jakoby podział ten winien być uskuteczniony dopiero po opróżnieniu przez wojskowość reszty zabudowań wawelskich. Wydział krajowy sądzi przeciwnie, iż dopiero po dokonaniu podziału ubikacyi zamkowych, będzie można osądzić, czy i o ile reszta budynków, znajdujących się dziś w posiadaniu wojskowości okaże się na cele powyższe potrzebną.

W dniu 14. lipca 1906 odbyło się posiedzenie Komisyi, w której wzięli udział członkowie Komitetu p. p. Dr. Tomkowicz, Pakies i kierownik restauracyi.

Na Komisyi tej powzięto następujące uchwały:

1. Wstrzymać zamówienie ciosów na restauracyę krużganków, z powodu sprzeczności między wynikami, które daje praktyka, a opinią fachową, wydaną o próbkach kamieni, mianowicie kamienia libiązkiego, szydłowieckiego i dobrzyckiego, a próbki tych trzech kamieni wysłać ponownie do stacyi doświadczalnej w Berlinie.

2. Ponieważ kamień z kamieniołomu Jenknera w Libiążu uznaje Komisya na razie za najodpowiedniejszy, zamówić z tego kamienia po trzy ciosy na bazy, słupy i kapitele; zaraz po nadejściu mają być obrobione i na podworcu ustawione, by się przekonać, czy kamieniołom może dostarczyć tak wielkich bloków, jaki będzie wygląd rzeźby w tym kamieniu i jaką po jednej zimie przybierze ten kamień patynę. Na stopnie pod bazy kolumn parterowych należy sprowadzić granit w 3 odmianach, by się przekonać, który z nich najlepiej tonem swym odpowiadać będzie kamieniowi libiązkiemu

3. Przemurować najniebezpieczniejsze rysy murów działowych, mury zewnętrzne oraz wewnętrzne, mające znaczenie konstrukcyjne ze względów na więźbę dachową, zaankrować, kryjąc ankry w ścianach.

4. Przemurować jako najgroźniejsze — ściany i filary między oknem renesansowem a drzwiami na II piętrze nad głównem wejściem do zamku.

5. Dalsze koszta kopania, celem badań podworca ponosić ma w całości Akademia umiejętności; jedynie dokończenie zasypania odkopanej piwnicy ma być rozdzielone według pierwotnego sposobu obliczenia.

6. Wstrzymać dokończenie stawiania rusztowania do trzech przęseł arkad w narożniku podworca północno-zachodnim, części jego przycięte mają być złożone z jednej ze sal II. piętra do przyszłego roku.

7. Uchwalono przyjęcie dwóch sił pomocniczych — jednej jako pomocnika administracyjnego, drugiej dla przyspieszenia zdjęć i wykonania technicznego projektów restauracyi.

8. Oznaczono termin wykonania planów restauracyi fasad zamku do dnia 15. listopada 1906.

9. Oznaczono termin wykonania modelu drewnianego zamku według projektu restauracyi do końca stycznia 1907.

10. Postanowiono, że pełne posiedzenie Komitetu w celu narad nad przyjęciem projektu restauracyi, postanowieniem ostatecznem, z jakiego materyału i w jaki sposób mają być restaurowane krużganki, z jakiego materyału ma być wykonaną konstrukcya dachowa, z drzewa czy z żelaza, jaka dachówka ma być użyta i w jaki deseń układana - odbyć się ma w pierwszej połowie lutego 1907.

11. Zamówienie kamienia na nowy gzyms główny i restauracyę krużganków z rysunku w skali 1:20 ma nastąpić zaraz po 15. lutego 1907.

12. Szczegóły naturalnej wielkości do gzymsu głównego i rysunek więźby dachowej mają być gotowe do 15. marca 1907.

13. Ponieważ kształt i wielkość dachówki, oraz jej kolory są zupełnie według odnalezionych fragmentów unormowane, ma kierownik restaucyi wejść zaraz w porozumienie z fabrykami dachówek w Bobrku, Niepołomicach i firmami Barucha w Podgórzu i Lewińskiego we Lwowie, by dostarczyli próbek, określili warunki i terminy dostawy. Próbki zaraz po ich zebraniu należy przesłać do oceny fachowej.

14. Co do ewentualnego wykonania więźby dachowej żelaznej ma Kierownictwo restauracyi przygotować na posiedzenie pełnego Komitetu w lutym 1907 konkretne dane co do ceny i terminu dostawy z fabryki Zieleniewskiego w Krakowie i z fabryki w Sanoku.

Chcąc uzupełnić tę część sprawozdania poglądem na postęp robót restauracyjnych, podaje Wydział krajowy poniżej szczegółowy wykaz robót, dokonanych w czasie od 7. sierpnia 1905 t. j. od dnia objęcia w posiadanie przez Wydział krajowy części historycznej zamku na Wawelu wraz z wieżą Senatorską — do 1. października 1906.

A) Roboty techniczne.

1. Dokonano naprawy wszystkich dachów w robocie dekarskiej, ciesielskiej i blacharskiej — oraz podstemplowano walące się stropy i popękane groźnie mury.

2. Wzmocniono ogrodzenia ramp drogowych.

3. Ubezpieczono niszczone przez publiczność stoki wzgórza drutami kolczastymi i ustawiono służbę dozorującą porządku — dniem i nocą.

4. Zaprowadzono dla bezpieczeństwa od ognia hydranty i inne urządzenia ochronne, według wskazówek naczelnika straży pożarnej miejskiej.

5. Ubezpieczono w krakowskiem Towarzystwie ubezpieczeń dachy, stropy, okna, oraz górny trempel — od ognia.

6. Zaprowadzono telefon.

7. Usunięto we wszystkich piętrach wszystkie ściany działowe wzniesione przez wojskowość, sprzedając częściowo dobry materyał, resztę rumowiska wywożąc.

8. Odbito ze wszystkich ścian wnętrza i fasad tynki dla badań technicznego stanu murów, jako też badań historycznych.

9. Odszukano pod podłogami, położonemi przez wojskowość, dawne wysokości posadzek z epoki od XIV. do XVIII. wieku

10. Zniesiono te kominy pobudowane przez wojskowość, które prute były w dawnych murach, a które w przyszłości zużytkowane być nie mogą, gdyż prowadzone były przez otwory drzwiowe z czasów polskich. Wskutek tego przywrócono większą część dawnych otworów drzwiowych, a zamurowano w tych ubikacyach otwory drzwiowe, poczynione przez wojskowość.

11. Poprawiono lub przywrócono zupełnie zaniedbaną kanalizacyę dwóch podworców wewnętrznych.

12. Przeprowadzono badania terenu podworca, robiąc przekopy do 10 m. głębokie w celach archeologicznych, przyczem odkryto dawne bruki i piwnice części zamku, zniesionej w XVI. wieku. Mury tych piwnic wzmocniono a sklepienia utrwalono t. j. przykryto ławą betonową i asfaltem. Dla zwiedzających urządzono właz do tych piwnic.

13. Założono dwanaście ankier w silnie zarysowanych murach działowych I. i II. piętra.

14. Ustawiono rusztowanie do trzech przęseł arkad krużganków podworca głównego, które będą restaurowane w roku 1907.

15. Przemurowano wszystkie popękane lub późniejszemi przebudowaniami nadwerężone sklepienia okien i drzwi.

B) Roboty biurowe.

16. Wykonano ponowną inwentaryzacyę pozostałych a przez ś. p. Prylińskiego znalezionych fragmentów architektonicznych w ilości 502 sztuk.

17. Wykonano inwentaryzacyę nowoznalezionych fragmentów w ilości 523 sztuk.

18. Wykonano połowę zdjęć rysunkowych z odkrytych przez odbicie tynków ścian.

19. Robiono projekty restauracyi fasad na podstawie robót wyszczególnionych w ustępach pod 8., 9., 10. i 12.

20. Wykonano kosztorysy: na restauracyę wewnętrznych krużganków podworca głównego, na restauracyę dachu, gdyby miał pozostać w dzisiejszym stanie, na dach nowy według właściwego kształtu w konstrukcyi drewnianej, na dach nowy jak poprzednio lecz z konstrukcyi żelaznej oraz dodatkowe kosztorysy na różne roboty, wykonane w roku 1906.

21. Zawiązano stosunki z wszystkimi dostawcami materyałów do budowy, która się rozpocznie w roku przyszłym.

22. Wykonano próby techniczne kamieni i dachówek, które ewentualnie mogłyby być użyte do przyszłorocznej restauracyi.

23. Ukończono w połowie zestawienia kilkuset sztuk znalezionych fragmentów kafli, by według tychże dojść do wniosków, jak wyglądały piece w komnatach zamku.

24. Wykonano kompletnie model dzisiejszego stanu zamku.

C) Atelier fotograficzne.

25. Wykonano 285 zdjęć ze ścian i fragmentów odnalezionych; pozostaje jeszcze do wykonania 1.485 zdjęć.

Wszystkie powyższe prace biurowe wykonane zostały przez biuro restauracyi królewskiego zamku na Wawelu, którego skład w roku 1906 był następujący:

Kierownik restauracyi, architekt Zygmunt Hendel

Inspicyent restauracyi i zarządca zamku budowniczy, Aleksander Denker.

Rysownicy: Ludwik Schuch, Władysław Żyliński.

Czasowi urzędnicy techniczni: Wacław Pawlik, Kazimierz Wyszyński.

Pomocnik manipulacyjny, Leon Nalborczyk.

Czynności fotografa pełnił zawodowy fotograf, Zygmunt Pałasiński.

Nadto do obsługi biura i utrzymania porządku w gmachu zamku był woźny i 3 stróżów.

Dla przedstawienia Wysokiemu Sejmowi dokładnego obrazu kosztów odnowienia królewskiego zamku na Wawelu, podaje Wydział krajowy poniżej pod *A)* szczegółowy wykaz wszystkich wydatków, poniesionych po dzień 31. października 1906 z funduszu krajowego z powodu ewakuacyi zamku na Wawelu jako też wykaz tych wydatków, które z tego tytułu ponieść jeszcze będzie musiał fundusz krajowy na rzecz Skarbu wojskowego w czasie do 31. grudnia 1909, w którym to terminie reszta budynków i gruntów na Wawelu ma być przez wojsko opróżnioną i krajowi w posiadanie oddaną — a pod *B)* wykaz wydatków spowodowanych samą restauracyą zamku Wawelskiego po dzień 31. października 1906.

L. p.	Poszczególnienie	Szczegółowo K	Szczegółowo g.	Razem K	Razem g.
	A) Koszta ewakuacyi.				
1	Kupno realności w Krakowie l. k. 33 wraz z należytością od kontraktu . . .	52.428	26		
2	Kupno gruntu na Olszy	195.050	—		
3	Siedm rat wypłaconych Skarbowi wojskowemu na budowę koszar	1,825.000	—		
4	Na adaptacyę traktu Skarbowi wojskowemu	12 000	—		
5	Gminie m. Krakowa na roboty około dróg, wodociągów i t. p.	125.000	—		
6	Odsetki bierne od pożyczek na cele ewakuacyi	44.095	95		
7	Koszta podróży i komisye	1.936	08		
8	Za projekty kanałów.	342	06		
9	Rzeczoznawcy sądowi	132	39		
10	Prokuratoryi Skarbu, koszta spisania umowy	581	08		
11	Odbitki litograficzne, porta, telegramy, książki i t. p.	139	99		
12	Gminie m. Krakowa przyznana subwencya na budowę kanału do Wisły, dla obsłużenia nowych koszar wojskowych (płatna być miała w 2 ratach w r. 1905 i 1906	65.000	—		
	Razem . .			2,321.705	81
	Do przeniesienia . .			2,321.705	81

L. p.	Poszczególnienie	Szczegółowo K	g.	Razem K	g.
	Z przeniesienia . .			2,321.705	81
	Na cel powyższy wpłynęły następujące dochody:				
	Subwencya Krakowskiej Kasy Oszczędności	800.000	—		
	Legat ś. p. Kazimierza Rysza *(netto)* . .	904	63		
	Legat ś. p. ks. Krokowskiego . . .	210	93		
	Legat ś. p. Cypryana Jaworskiego . .	1.000	—		
	Razem . .			802.115	56
	Czysty wydatek funduszu kraj. wynosi tedy .			1,519.590	25
	(z czego odsetki bierne zarachowane pod poz. 6. w kwocie 44.095 K 95 g. pokryto z kredytów budżetowych r. 1905 i 1906).				
	Dalsze wydatki ponieść się mające na koszta ewakuacyi:				
1	Ósma rata Skarbowi wojskowemu płatna dnia 1. maja 1907	250.000	—		
2	Dziewiąta rata Skarbowi wojskowemu płatna dnia 1. listopada 1907	250.000	—		
3	Dziesiąta rata Skarbowi wojskowemu płatna dnia 1. maja 1908	250.000	—		
4	Jedenasta rata Skarbowi wojskowemu płatna dnia 1. maja 1909	250.000	—		
5	Dwunasta rata Skarbowi wojskowemu płatna dnia 1. października 1909 . . .	223.000	—		
6	Ryczałt jednorazowy Skarbowi wojskowemu na czyszczenie kanałów (płatny miał być w r. 1905)	4.000	—		
	Razem . .			1,227.000	—
	do tego wydatki dotychczas poniesione j. w.			1,519.590	25
	Ogółem **cały czysty wydatek funduszu krajowego, z tytułu samej ewakuacyi Wawelu** wynosić będzie w roku 1909 . . .			2,746.590	25
	nie licząc wydatku na dalsze odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na pokrycie tego wydatku.				
	B) Koszta restauracyi.				
1	Adaptacya mieszkania dyrektora Hendla *(brutto)*.	6.951	88		
2	Roboty studniarskie i wodociągowe z materyałem	1.350	98		
3	Roboty murarskie i kamieniarskie z materyałem	33.591	54		
4	Roboty ciesielskie z materyałem i naprawa dachów	15.054	98		
5	Roboty stolarskie z materyałem . . .	59	55		
6	Roboty ślusarskie „ „	639	18		
7	Roboty malarskie i lakiernicze z materyałem	84	02		
	Do przeniesienia . .	57.732	13		

L. p.	Poszczególnienie	Szczegółowo K	g.	Razem K	g.
	Z przeniesienia . .	57.732	13		
8	Roboty szklarskie z materyałem . . .	7	86		
9	Wykopy i roboty ziemne	630	50		
10	Sprzęty i narzędzia budowlane . . .	810	42		
11	Plany, kosztorysy, zdjęcia fotograficzne i odlewy gipsowe	5.363	86		
12	Inwentarz (sprzęty, książki etc.) . . .	2 532	05		
13	Opał i światło	1.235	48		
14	Wydatki administracyjne (utrzymanie budynku, usługa, kominiarz, telefon, gromochron etc.)	1.558	90		
15	Wydatki kancelaryjne (pomoc kancelaryjna, rysownicy, porta, telegramy etc.) . .	1.650	38		
16	Płace personalu i służby (po 31. października 1906)	24.594	17		
17	Zaliczka na płacę inspicyenta Aleksandra Denkera (zwrotna)	2.400	—		
18	Koszta komisyjne	317	26		
19	Koszta przesiedlenia się do Krakowa pp. Hendla i Denkera	1.012	70		
20	Rozmaite pomniejsze	726	37		
	Razem . .			100.572	08
	Na pokrycie tych wydatków służą:				
1	Kredyt budżetowy funduszu krajowego rubr. XIV. poz. 531 *a)* z r. 1906 . . .	100.000	—		
2	Dotacya Najwyższego Dworu (I. rata) . .	100.000	—		
3	Zwrot od p. dyrektora Hendla — nadwyżki wydatków poniesionych na adaptacyę jego pomieszkania (do 31. października 1906)	700	—		
4	Częściowy zwrot zaliczki na płacę p. Deukera (do 31 października 1906) . .	160	—		
5	Dochód z kart wstępu na Zamek . . .	1.199	—		
6	Dochód ze sprzedaży starej cegły, żelaza, drzewa etc.	467	38		
7	Rozmaite drobne dochody	35	—		
	Razem . .			202 561	38
	W porównaniu z wydatkami j. w. . .			100.572	08
	Przewyżka dochodów po 31. październik 1906			101.989	30

W zeszłorocznem sprawozdaniu podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, iż istnieją dwa legaty na rzecz odnowienia zamku na Wawelu, a mianowicie: ś. p. Cypryana Jaworskiego w sumie 1 000 K, oraz ś. p. Konstantego Mireckiego z Radomia w Królestwie Polskiem w sumie 50.000 rubli. Legat pierwszy został już zrealizowany, drugi wobec toczącego się sporu o unieważnienie testamentu ś. p. Konstantego Mireckiego dotychczas nie mógł być zrealizowany.

Prócz powyższych, istnieją jeszcze dwa legaty na rzecz odnowienia zamku a mianowicie ks. Dr. Józefa Krokowskiego i Józefa Kudasiewicza. Pierwszy z tych

legatów został w kwocie 180 K zrealizowany, drugi wynosi 400 K a jego zrealizowanie jest w toku.

Omówiona w zeszłorocznem sprawozdaniu budowa wielkiego kanału z ulicy Rakowickiej do Wisły w celu odwodnienia placu Nr. 3. pod budowę koszar artyleryi została według podanych w sprawozdaniu zasad ostatecznie załatwiona. W dniu 24. października 1906 zawarła gmina m. Krakowa z wojskowością układ, mocą którego przyjęła na siebie obowiązek wykonania budowy tego kanału z całą odpowiedzialnością za jakość wykonać się mających robót, przyczem Wydział krajowy zwolniony został w zamian za przyczynienie się do kosztów budowy kwotą 65.000 K od wszelkich względem tej budowy zobowiązań, poczem kwota 65.000 K gminie m. Krakowa asygnowaną została.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia królewskiego zamku na Wawelu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 73.961/1906

We Lwowie dnia 30. listopada 1906.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budżecie krajowym na r. 1907.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 ustanowił Wys. Sejm wydatki funduszu krajowego na rok 1906 w kwocie . . . . . 30,077.788 K
zaś dochody własne tego funduszu wraz z pożyczkami na regulacye rzek karpackich i kanałowych w kwocie . . . . 11,755.333 „
Dla pokrycia niedoboru . . . . . 18,322.455 K
upoważnił Wysoki Sejm pobierać dodatek krajowy w wysokości 65% (w Krakowskiem 57%) przy podatkach realnych, zas 71% (w Krakowskiem 63%) przy podatkach bezpośrednich osobistych.

Dochód z tego źródła obliczył Wys. Sejm na 16,096.963 K, a niepokrytą resztę w kwocie 2,225.492 K, polecił pokryć pożyczką, zwrotną 1. stycznia 1911, a oprocentowaną najwyżej po 4% rocznie, wyznaczając zarazem na całoroczne oprocentowanie 89.020 K, które również drogą pożyczki miały być uzyskane tak, że cała kwota, jaką wolno było Wydziałowi krajowemu pożyczyć, wynosiła 2,314.512 K. w gotówce.

Gdy uchwała ta uzyskała Najwyższe zatwierdzenie, odniósł się Wydział krajowy do c. k. Dyrekcyi funduszu propinacyjnego z zapytaniem, czyby mogła z swych zasobów pożyczyć funduszowi krajowemu 2,225.000 K pod warunkami ustanowionymi przez Wys. Sejm. Otrzymawszy przychylną odpowiedź, zeznał Wydział krajowy pismo, zawierające imieniem funduszu krajowego zobowiązanie zwrócenia zaliczonej kwoty 2,225 000 K w dniu 1. stycznia 1911, a zarazem opłacania przez ten czas 4% odsetek w ratach półrocznych z dołu. Wydział krajowy nie skorzystał co do wysokości pożyczki w całej pełni z otrzymanego upoważnienia, pożyczył bowiem tylko kwotę w kapitale, zaś kwoty na odsetki nie dopożyczał, gdyż wobec zawartej umowy co do opłacania odsetek z dołu, pierwszy termin ich płatności przypadnie dopiero 21. stycznia 1907, zatem wydatek ten nie obciąży budżetu roku 1906.

Przed wejściem w szczegóły załączonego preliminarza budżetu krajowego na r. 1907, pozwala sobie Wydział krajowy zwrócić uwagę Wys. Sejmu tak na odmienną formę samego budżetu i odmienny jego układ, jako też na odmienny od dotychczasowego sposób budżetowania.

W sprawozdaniach Komisyi budżetowej o preliminarzu budżetu krajowego na r. 1905 i o zamknięciu rachunków za rok 1904 mieściły się uwagi, domagające się zmiany i w układzie samego budżetu i w sposobie samego budżetowania. W szczególności wskazała Komisya budżetowa na rozmaitość, panującą w poszczególnych rubrykach, a polegającą na tem, że w jednych rubrykach preliminuje Wydział krajowy wydatki netto, w drugich brutto, skutkiem czego preliminarz, przedkładany w zestawieniu Wydziału krajowego, a jeszcze bardziej zamknięcie rachunkowe, dostosowane oczywiście do budżetu tak zestawionego, nie daje — zdaniem Komisyi — dokładnego, jasnego poglądu na całokształt gospodarki krajowej.

Co do formy zaś, to ją uznała Komisya budżetowa za niepospolicie skomplikowaną przez to, że 1°) jest ujętą w wielki zeszyt bez numerowego porządku

licznych alegatów, odnoszących się tak do funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu, jak i do funduszów samoistnych i 2°) że poszczególne rubryki, ba nawet pozycye przedzielone są uzasadnieniami.

Uznając w zupełności trafność tych uwag, przeprowadził Wydział krajowy porównawcze studya nad formą i układem naszego budżetu i zamknięć a budżetów innych krajów koronnych. Wynikiem tych studyów jest preliminarz w obecnym układzie, zbliżony formą i sposobem budżetowania do budżetu zachodnich prowincyj, a w szczególności do budżetu czeskiego, dolno austryackiego, morawskiego i państwowego. Różni on się od dotychczasowego jak powiedziano i sposobem budżetowania i samą formą. W szczególności:

Co do sposobu budżetowania wprowadzono:

1. Zasadę budżetowania *brutto* i przeprowadzono ją konsekwentnie aż do ostatnich szczegółów; skutkiem tego ustała dotychczasowa różnorodność, panująca na tym punkcie w poszczególnych rubrykach;

2. Zasadę grupowania w rubryki jednolitych wydatków. Pociągnęło to wprawdzie za sobą zupełną zmianę w dotychczasowym systemie, gdzie obok wydatków z natury swej ściśle do pewnego działu należących, znachodziły się i takie, które z tym działem w żadnym lub bardzo luźnym pozostawały związku. Skutkiem tego zaś nastąpiła gruntowna zmiana w uszeregowaniu poszczególnych pozycyj, a nadto wypadało ilość dotychczasowych rubryk podnieść z czternastu na szesnaście, względnie siedmnaście; wreszcie

3. Zasadę grupowania dochodów wedle działów wydatków, skutkiem czego każda rubryka wydatków ma analogiczną rubrykę dochodów, a różnica sama daje zapotrzebowanie *netto* w tym dziale gospodarstwa krajowego.

Przez zastosowanie tych zasad w dotychczasowym budżecie musiał uledz zmianie także cały jego układ; przedstawia on się obecnie, jak następuje:

Rubr. I. Reprezentacya kraju obejmuje w wydatkach ściśle to tylko, co się łączy z kosztami sejmowymi, w dochodach zaś dochód ze sprzedaży druków sejmowych.

„ II. **Zarząd** mieści w sobie wszystkie wydatki personalne, połączone z administracyą, rozrzucone dotąd niemal po wszystkich rubrykach budżetowych, a więc tak wydatki na kierownictwo Wydziału krajowego, jak na biura Wydziału krajowego we wszystkich jego działach z wyjątkiem działów specyalnych, jak szpitale krajowe, szkoły fachowe, komisye fachowe, biuro włości rentowych i biuro patronatu, które pozostawiono w dawniejszych rubrykach. — Nadto wyłączono pensye emerytalne, zaopatrzenia i dary z łaski, które złączono razem w jedną nową rubrykę, z porządku XIV. W dochodach zamieszczono analogiczne wpływy tego działu.

„ III. **Sprawy zdrowotne,**

„ IV. **Dobroczynność,**

„ V. **Oświata i sztuka,**

„ VI. **Pomniki historyczne,**

„ VII. **Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe,**

„ VIII. **Komunikacye,**

„ IX. **Budowy wodne i melioracye,**

„ X. **Rolnictwo,**

„ XI. **Górnictwo,**

„ XII. **Przemysł i rękodzieła,**

„ XIII. **Długi krajowe**
nie uległy znaczniejszym zmianom prócz tych, które spowodował sposób budżetowania *brutto*, oraz tych, które powstały z powodu przeniesienia niektórych pozycyj na właściwe miejsce.

„ XIV. **(nowa) Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski** obejmuje wszystkie z tego tytułu ponoszone wydatki przez fundusz krajowy, a rozrzucone dotąd nietylko po wszystkich rubrykach budżetu, ale także po specyalnych budżetach szkół rolniczych i przemysłowych. Jedynie tylko pensye emerytalne lekarzy i funkcyonaryuszów szpitali krajowych, oraz zaopatrzenia ich wdów i sierót obciążają tak, jak dotąd, krajowe zakłady szpitalne.

Rubr. XV. Opłaty konsumcyjne mieści w dochodach wpływy z opłaty od piwa i wina, oraz udział kraju w dochodach państwa z podatku od spirytusu; wydatki obejmują tylko pokrycie potrzeb rzeczowych krajowego biura piwnego.

„ **XVI. Rozmaite** obejmuje ściśle tylko te pozycye, które treścią swą nie dadzą się wcielić do żadnej z wymienionych rubryk; wreszcie

„ **XVII. Dodatki krajowe** bez wydatków a z dochodami, które służą do zesaldowania.

Odpadły zaś zamieszczane w dotychczasowych odrębnych preliminarzach jako „fundusze dotowane ze skarbu krajowego“:

Krajowy szpital powszechny we Lwowie,
„ „ św. Łazarza w Krakowie,
„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie,
Fundusz policyi krajowej,

gdyż pierwsze trzy weszły z całymi wydatkami i całymi dochodami do rubr. III., stanowiąc tam zarazem załączniki do tej rubryki; ostatni zaś wszedł w ten sam sposób do rubr. VII.

Odpadły wreszcie zamieszczane również w dotychczasowych preliminarzach jako „fundusze samoistne“:

Fundusz podrzutków w Krakowie,
„ stanowy sierociński,
„ Aleksandra hr. Stadnickiego, i
„ kultury krajowej,

gdyż pierwsze trzy jako rzeczywiście samoistne będą wykazywane, tylko w zamknięciach, ostatni zaś wszedł do rubr. X., stanowiąc załącznik tej rubryki.

Tyle co do układu samego budżetu i sposobu budżetowania.

Co do formy zaś, to:

1. Zastąpiono dotychczasową formę książki formą broszurkową dla każdej rubryki, z dołączeniem do niej specyalnych preliminarzy, jako alegatów;

2. Wprowadzono paginowanie każdego zeszytu od 1 w górę bez przerwy przez wszystkie alegaty;

3. Wprowadzono w *każdej rubryce* dla siebie numerowanie pozycyj od 1 w górę; jednak oddzielnie w wydatkach, oddzielnie w dochodach;

4. Umieszczono wyjaśnienia przy każdej pozycyi po prawej stronie tak, jak było do roku 1896;

5. Wprowadzono sumowanie poszczególnych grup wydatków w rubrykach.

Kończąc na tych wyjaśnieniach rzecz o układzie obecnego preliminarza, Wydział krajowy nie wątpi, że preliminarz ten, oparty na wyłuszczonych zasadach, przyjętych tak w budżecie państwowym jak i w budżetach większych krajów koronnych, w szczegółach jasny i przejrzysty, a pod względem formy i układu dostępny, odpowie życzeniu Wysokiej Izby, wyrażonemu w sprawozdaniach Komisyi budżetowej; dla badających zaś naszą gospodarkę krajową i porównywujących ją z gospodarką bliższych i dalszych sąsiadów, ułatwi ogólny pogląd i szybszą oryentacyę.

Nie może jednak Wydział krajowy przemilczeć, że budżet w obecnym układzie przedstawi w początkach pewne trudności, o ile się rozchodzić będzie o porównywanie go bądź to z budżetami poprzednich lat, bądź też z zamknięciami rachunkowemi. Tu wszystko preliminowano *brutto*, tam przeważnie *netto*, tu i tam układ i treść rubryk inna. Dlatego też był Wydział krajowy zmuszony, robiąc w każdej rubryce i w każdej pozycyi porównania z budżetem roku 1906 i z zamknięciem rachunków za rok 1905, przerobić tak budżet roku 1906 jak i zamknięcie za rok 1905 na modłę obecną.

Stąd zaś poszło, że wstawione w każdej pozycyi cyfry porównawcze z roku 1906 i 1905 nie są zgodne z temi, które pod tą pozycyą faktycznie figurują w budżecie roku 1906, względnie w zamknięciu za rok 1905. Jednakowoż ostateczny rezultat jest taki sam, jak w budżecie r. 1906.

Przechodząc do omówienia wyniku samego budżetu na rok 1907, Wydział krajowy zaznacza, że mimo nader oględnego preliminowania, mimo nie wstawienia podobnie jak w roku ubiegłym 100 000 K na fundusz pożyczkowy dla spółek wodnych, wzrosły wydatki roku 1907 o 2,228.195 K ponad wydatki budżetu r. 1906. Jeżeli od tej sumy potrącimy zwiększony dochód z dodatków w kwocie 197.106 K, otrzymamy

zwiększony wydatek w kwocie 2,031.089 K, który przewyższa o 27.749 K ów normalny roczny przyrost, jaki komisya budżetowa — nie wchodząc w zasadę, przyjętą w zeszłorocznem sprawozdaniu — przewidywała, obliczając go tylko na 2,003.340 K, mimo głosów przeciwnych, utrzymujących, że obliczenie to zrobiono zbyt pesymistycznie.

Na ten wzrost wydatków o 2,228.195 K złożyły się *głównie* i *przeważnie* większe zapotrzebowania w

sprawach zdrowotnych o	265.431 K
szkolnictwie o	752.454 „
komunikacyach o	213.086 „
melioracyach o	521.289 „
rolnictwie o	148.266 „
przemyśle o	72.348 „
oprocentowaniu długów o	89.169 „
razem o . .	2,062.043 K

nie licząc pomniejszych zwiększeń, które są szczegółowo i dokładnie poniżej podane, a które dopełniają tę kwotę do ogólnej sumy 2,228.195 K.

W dochodach preliminarza r. 1907 wstawiono o 935.742 K więcej, niż w budżecie r. 1906.

Na zwiększenie to prócz pomniejszych kwot poniżej szczegółowo podanych, składają się w pierwszym rzędzie nadwyżka z roku 1905 wynosząca 463.039 K, zatem od nadwyżki poprzedniego roku wyższa o . . . . . 208.533 K
zwiększony wpływ z dodatku krajowego — przez podwyższenie wydatności 1 gr. z powodów szczegółowo niżej podanych — o . . 197.106 „
udział kraju w dochodach Banku krajowego . . . . . 80.000 „
w dalszym rzędzie dochód z odsetek zwłoki od dodatków krajowych . 40.000 „
wreszcie zwiększony dochód w dziale melioracyjnym i dziale rolniczym o 223.028 „
tudzież w sprawach zdrowotnych o . . . . . 53.804 „
i w szkolnictwie o . . . . . 48.780 „
razem o . . 851.251 K

nie licząc drobnych zwiększeń dopełniających tę kwotę do sumy wyżej podanej 935.742 K.

Z porównania zwiększonych wydatków o . . . . 2,228.195 K
i zwiększonych dochodów o . . . . . 935 742 „
okazuje się przy zatrzymaniu tej samej stopy dodatków brak pokrycia dla 1,292.453 K
i o tyle też budżet roku 1907 niepomyślniejszy jest od budżetu roku 1906.

Że zaś budżet roku 1906 zamknięto niepokrytym niedoborem
w kwocie . . . . . 2,314.512 K
a budżet roku 1907 jest niepomyślniejszy o . . . . . 1,292.453 „
wynika w roku 1907 niedobór, niepokryty w kwocie . . . . 3,606.965 K

który Wydział krajowy w końcowym wniosku proponuje, podobnie jak w roku 1906, pokryć pożyczką w tej wysokości, oprocentowaną po 4%, a zwrotną 1. stycznia 1911. Nadto uprasza Wydział krajowy o kredyt na półroczne oprocentowanie tej pożyczki t. j. o kwotę 72.139 K, uzyskaną również drogą pożyczki, która też o tyle zwiększy powyższy niedobór, zatem podniesie go do kwoty 3,679.104 K

Mając na uwadze, że na pokrycie niedoboru budżetu r. 1906 trzeba było pożyczyć . . . . . 2,314.512 K
a dla budżetu roku 1907 . . . . . 3,679.104 „
i przyjmując, że każdy następny budżet w porównaniu do poprzedniego wzrastać będzie o różnicę tych dwóch kwot, t. j. o 1,364.592 K, a nadto o kwotę okrągłą 400.000 K (w tegorocznym preliminarzu niewątpliwie po raz ostatni w dochodach figurującą jako zwiększony wpływ z dodatków i zwiększona nadwyżka z ostatniego zamknięcia rachunkowego), zatem wzrastać będzie o kwotę 1,764.592 K, przedstawi się rachunek pożyczek do roku 1910 jak następuje:

w r. 1906	2,314.512 K
„ 1907	3,679.104 „
„ 1908	5,443 696 „
„ 1909	7,208.288 „
„ 1910	8 972.880 „
razem . . .	27,618.480 K.

Z rachunku tego, zestawionego raczej optymistycznie, niż pesymistycznie, wynika, że w chwili, kiedy się krajowi dostaną po ostatecznem rozrachowaniu kapitały z zasobów funduszu propinacyjnego, jego zobowiązania, płatne właśnie w tym terminie, przewyższą znacznie owe kapitały.

Wyniosą one bowiem wedle przybliżonego obliczenia Komisyi budżetowej w sprawozdaniu z dnia 25. października 1905 Ls. 3.254/1905 o zamknięciu rachunków galic. funduszu propinacyjnego za rok 1904 około 24,039.000 K, co wobec powyższych zobowiązań kraju wskazuje na brak 3,579.480 K, które wypadnie pokryć długoterminową pożyczką krajową.

Cały atoli ten rachunek prawdopodobieństwa wówczas tylko zbliży się do rzeczywistości, jeżeli roczny niedobór, pokrywany chwilowemi pożyczkami w okresie 1905—1910 wzrastać będzie tylko o 1,764.592 K, to znaczy, jeżeli coroczny wzrost wydatków obracać się będzie w normalnych granicach.

Gdyby jednakowoż Wysoki Sejm uznał za stosowne w tym okresie zwiększyć normalne wydatki, rachunek ten uległby zmianie na niekorzyść, a wykazany wyżej z końcem roku 1910 brak 3,579.480 K zwiększyłby się o tyle, o ileby zwiększono roczne wydatki.

Wynika stąd, że jeżeliby już w tym okresie nastąpić miało znaczne podwyższenie wydatków stałych w pojedynczych działach, nie mogłyby one, zdaniem Wydziału krajowego, być w inny sposób pokryte, jak tylko z bieżących dochodów; gdy zaś te w dotychczasowych rozmiarach na to nie wystarczają, musiałoby nastąpić odpowiednie podwyższenie dodatków krajowych, o ileby się nie powiodło uzyskać dla skarbu krajowego innego źródła dochodów.

Wydział krajowy uważał za swój obowiązek zwrócić na ten stan uwagę Wysokiej Izby, a zarazem zaznaczyć, że nadzieja, z jaką ogólnie spoglądano na rok 1911, mający stanowić początek nowej ery w naszej gospodarce finansowej, okazuje się przy dokładniejszem badaniu wprost zwodniczą.

Gdyby bowiem budżet nasz obracał się do tego czasu *tylko* w granicach *normalnego* wzrostu, wykazując z roku na rok — przy zatrzymaniu dotychczasowej stopy podatkowej — niepokryty niedobór w kwocie o 1,764.592 K wyższej od roku poprzedniego, to niedobór ten wyniósłby w roku 1910 jak wyżej podano 8,972.880 K, a w roku 1911 więcej o 1,764.592 K, zatem 10,737.472 K.

Wedle zestawienia Wydziału krajowego w zeszłorocznem sprawozdaniu o zaprowadzeniu opłat szynkarskich i podwyższeniu opłaty od piwa, miał fundusz krajowy otrzymywać z tych źródeł *netto* 11,442.500 K rocznie. Gdy jednak Wysoki Sejm przyznał 37 uprawnionym miastom roczną bonifikacyę w kwocie 2,250.000 K w miejsce 1,500.000 K, proponowanych przez Wydział krajowy, przeto roczny dochód *netto* z tego źródła wyniesie *10,692.500 K*. Gdy zaś niepokryty niedobór roku 1911 wyniesie 10,737.472 K, przeto z uwzględnieniem dochodu z tego nowego źródła, pozostanie jeszcze niepokrytych 44.972 K. Rachunek ten, oparty jedynie na normalnym wzroście wydatków i to w granicach ściśle określonych, nie przewiduje w ciągu lat czterech żadnego znaczniejszego podwyższenia wydatków i dlatego za ścisły uważanym być nie może.

Kończąc na tych wstępnych uwagach, przystępuje Wydział krajowy do szczegółowego omówienia przedłożonego preliminarza. Obejmuje on obecnie tylko jeden ogólny „Preliminarz funduszu krajowego“, w miejsce poprzednich trzech preliminarzy, t. j. *a)* „funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu“, *b)* „funduszów dotowanych ze skarbu krajowego“ czyli „fundnszów krajowych w obszerniejszem znaczeniu“ i *c)* „funduszów samoistnych“, gdyż jak to już wyżej podniesiono, fundusze pod *c)* wymienione — z wyjątkiem funduszu kultury krajowej — jako rzeczywiście „samoistne“ będą odtąd tylko w zamknięciach wykazywane; fundusz zaś kultury krajowej wraz z funduszami pod *b)* wymienionymi, wskutek przyjęcia i konsekwentnego przeprowadzenia zasady bruttowania — preliminowane są przy odnośnych rubrykach preliminarza ogólnego.

Preliminarz funduszu krajowego zawiera więc obecnie dawniejszy „preliminarz funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu“, a nadto szczegółowe preliminarze:

a) szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie, tudzież zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, jako załączniki do rubr. III.;

b) krajowego funduszu szkolnego i funduszu szkolnego emerytalnego, jako załączniki do rubr. V.

c) koszar krajowych i policyi krajowej, jako załączniki do rubr. VII.;

d) szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, stacyi doświadczalnej botanicznej we Lwowie, zakładów naukowych rolniczych w Dublanach i Czernichowie, 6-ciu niższych szkół rolniczych, 2-óch szkół ogrodniczych, szkoły mleczarskiej, składu publicznego w Krakowie, tudzież funduszu kultury krajowej, jako załączniki do rubr. X.;

e) 37 szkół przemysłowych zawodowych, jako załączniki do rubr. XII.

Przy poszczególnych pozycyach wszystkich preliminarzy zamieszczone są wynikłości z ostatniego roku, z którego rachunki są zamknięte, t. j. za rok 1905.

W wyjaśnieniach zaś do każdego preliminarza dodanych, uzasadnia Wydział krajowy szczegółowo wysokość preliminowanych kwot wydatków i dochodów, tudzież różnic między cyframi wstawionemi do projektu na rok 1907, a uchwalonym budżetem na rok 1906.

Porównując różnice pomiędzy preliminarzem obecnym a budżetem przeszłorocznym — przedstawiają się różnice te w poszczególnych rubrykach jak następuje:

			więcej	*mniej*
		A) W wydatkach:		
W rubryce	I.	„Reprezentacya kraju“ *więcej* o . z powodu większych o 4.500 K wydatków na koszta druków sejmowych i o 4.000 K na spisywanie sprawozdań.	8.500 K	
„	„ II.	„Zarząd“ *więcej* o . . . . . głównie z powodu zwiększenia wydatków na płace, dodatki aktywalne, dodatki pięcioletnie i czteroletnie dla urzędników krajowych o 49.433 K (przeważnie z powodu pomnożenia etatu biura melioracyjnego) tudzież wyższych wydatków na dyurna o 19.948 K	66.164 „	
„	„ III.	„Sprawy zdrowotne“ *więcej* o . . wskutek podwyższenia kosztów leczenia ubogich o 60.000 K, tudzież podwyższenia wydatków szpitala we Lwowie o 120.462 K, w Krakowie o 51.130 K i zakładu kulparkowskiego o 36.953 K.	265.431 „	
„	„ IV.	„Dobroczynność“ *mniej* o . . . przeważnie z powodu opuszczenia jednorazowych wydatków z r. 1906 w ogólnej sumie 18 300 K.		18 020 K
„	„ V.	„Oświata i sztuka“ *więcej* o . . głównie z powodu podwyższenia wydatków funduszu szkolnego krajowego o 710.454 K i wydatków funduszu szkolnego emerytalnego o 95.000 K, a opuszczenia natomiast wydatków jednorazowych z r. 1906.	752.454 „	
„	„ VI.	„Pomniki historyczne“ *więcej* o .	4.712 „	
		Do przeniesienia . .	1,097.261 K	18.020 K

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia . . .	1,097.261 K	18.020 K
		przeważnie z powodu, że w miejsce wydatków jednorazowych i ostatnich rat płatnych w r. zeszłym na łączną sumę 14.200 K, wstawiono nowe wydatki na konserwacyę zabytków historycznych w sumie ogólnej 19.500 K,		
Rubryka	VII.	„Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe“ *więcej* o . . . . z powodu zwiększenia wydatków na kwaterowe dla żandarmeryi o 59.963 K, na koszary krajowe o 6.616 K, na szupaśnictwo o 5.000 K i wydatków funduszu policyi krajowej o 1.577 K.	73.156 „	
„	VIII.	„Komunikacye“ *więcej* o . . . z powodu podwyższenia w dziale I. A) „Koszta zarządu“ o 14.900 K, w dziale I. B) „Nowe budowy i rekonstrukcye dróg“ (a to na rekonstrukcyę mostu na Prucie pod Śniatynem) w kwocie 190.000 K, w dziale I. D) „Zasiłki“ o 6.000 K i w dziale II. „Koleje żelazne“ o 2.186 K.	213.086 „	
„	IX.	„Budowy wodne i melioracye“ *więcej* o . . . . . a w szczególności w dziale A) „Studya przygotowawcze“ podwyższono o 22.833 K, zaś w dziale B) „Wykonanie budowli wodnych“ o 498.456 K.	521.289 „	
„	X.	„Rolnictwo“ *więcej* o . . . . z powodu preliminowania wyższych wydatków w dziale A) „Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki rolnicze“ o 66.040 K, w dziale B) „Wydatki na ogólne cele rolnictwa“ o 864 K, w dziale C) „Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego“ o 26.980 K, w dziale E) „Na koszta komisyj agrarnych“ o 14.976 K, w dziale F) „Na organizacyę spółek kredytowych wśród ludności rolniczej“ o 18.300 K, w dziale G) „Włości rentowe“ o 7.020 K, w dziale H) „Zapobieganie klęskom elementarnym“ o 13.553 K i w dziale I) „Wydatki funduszu kultury krajowej“ o 1.533 K, natomiast obniżenia wydatków w dziale D) „Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego“ o 1.000 K.	148.266 „	
„	XI.	„Górnictwo“ *więcej* o . . . . z powodu podwyższenia dotacyi na utrzymanie kraj. szkoły górniczej w Borysławiu.	560 „	
		Do przeniesienia . .	2,053.618 K	18.020 K

		więcej	*mniej*
	Z przeniesienia . . .	2,053.618 K	18.020 K
W rubr. XII.	„Przemysł i rękodzieła“ *więcej* o . W szczególności podwyższono: w dziale I. A) „Szkoły uzupełniające przemysłowe“ o 23.683 K, w dziale I. B) „Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie“ o 47.265 K, w dziale I. C) „Szkoły handlowe“ o 3.500 K, w dziale D) „Stypendya przemysłowe i handlowe“ o 4.400 K, natomiast zniżono w dziale II. „Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe i handlowe“ o 6.000 K.	72.348 „	
„ „ XIII.	„Długi krajowe“ *więcej* o . . . głównie z powodu większego o 20.000 K wydatku na odsetki bierne od chwilowych pożyczek, wyższych o 10.423 K odsetek od pożyczki zaciągnąć się mającej na cele ewakuacyi Wawelu i wskutek preliminowania 60.000 K na odsetki od pożyczki 1,500.000 K na utworzenie krajowego funduszu pożyczkowego dla powiatów, celem ułatwienia krycia dachów materyałem ogniotrwałym.	89.169 „	
„ „ XIV.	„Pensye emerytalne, zaopatrzenia i dary z łaski“ *więcej* o . . . stosownie do nowych wymiarów pensyj emerytalnych.	7.518 „	
„ „ XV.	„Opłaty konsumcyjne“ *mniej* o . stosownie do wyników z trzech lat ostatnich.		4.000 „
„ „ XVI	„Rozmaite“ *więcej* o . . . . . głównie z powodu podwyższenia dodatku kraj. do podatku zarobkowego opłacanego przez galic. fundusz propinacyjny o 26.402 K i innych mniejszych różnic.	27.562 „	
	Wogóle preliminuje się na rok 1907 *więcej* o	2,250.215 K	
	mniej o		22.020 K
	w rezultacie preliminuje się na rok 1907 *wydatki większe* o	2,228.195 K	

B) W dochodach:

W rubryce II	„Zarząd“ *więcej* o . . . . . głównie z powodu wstawienia nowej pozycyi „Zwroty dyurn rachunkowych od funduszu propinacyjnego“ — potrącanych dawniej przy budżetowaniu netto z rubryki II. wydatków.	5.140 K	
	Do przeniesienia . .	5.140 K	

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia . . .	5.140 K	
W rubryce	III.	„Sprawy zdrowotne“ *więcej* o . . z powodu preliminowania wyższych dochodów szpitala lwowskiego o 89.933 K i zakładu kulparkowskiego o 72.466 K — natomiast niższego o 100.000 K zwrotu od c. k. rządu nadwyżki za leczenie chorych w klinikach w latach ubiegłych i niższego dochodu od szpitala św. Łazarza w Krakowie o 8.595 K.	53.804 „	
„ „	V.	„Oświata i sztuka“ *więcej* o . . o którą to sumę zwiększyły się dochody funduszu szkolnego krajowego i kraj funduszu szkolnego emerytalnego	48.780 „	
„ „	VII.	„Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe“ *więcej* o . . . . z powodu podwyższenia dochodów żandarmeryi o 2.330 K i dochodów funduszu koszar krajowych o 16.316 K, a natomiast obniżenia zwrotów szupasowych o 500 K.	18.146 „	
„ „	VIII.	„Komunikacye“ *więcej* o . . . głównie z powodu preliminowania wyższych o 8.500 K czynszów z myt na drogach krajowych.	9.332 „	
„ „	IX.	„Budowy wodne i melioracye“ *więcej* o . . . . . przeważnie z powodu preliminowania wyższych o 208.941 K datków państwowych i konkurencyjnych na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych, a natomiast niższego o 86.634 K dochodu z pożyczki na regulacyę rzek karpackich, z powodu nieprelimowania zasiłku na regulacyę rzeki Białej.	116.203 „	
„ „	X.	„Rolnictwo“ *więcej* o . . . . głównie z powodu preliminowania wyższych dochodów ze szkół i zakładów rolniczych w ogóle o 40.423 K, dochodów biura patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek o 21.515 K i wstawienia kwoty 40.100 K tytułem zwrotu pożyczek udzielonych dla ludności dotkniętej klęską elementarną w r. 1903.	106.825 „	
„ „	XII.	„Przemysł i rękodzieła“ *więcej* o . z powodu wyższych dochodów w dziale I. A) „Szkoły przemysłowe uzupełniające“ o 13.843 K, w dziale I. B) „Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie“ o 3.850 K, tudzież w dziale II. „Zwroty pożyczek na cele przemysłowe“ o 180 K.	17.373 „	
		Do przeniesienia . .	375.603 K	

			więcej	*mniej*
		Z przeniesienia . . .	375.603 K	
W rubr.	XIII.	„Długi krajowe“ *więcej* o . . . z powodu preliminowania o tyle wyższego dochodu z zaległych dodatków indemnizacyjnych.	500 „	
„	„ XIV.	„Pensye emerytalne, zaopatrzenia i dary z łaski“ *więcej* o . . . z tytułu dochodu z 3% wkładek emerytalnych.	4.000 „	
„	„ XV.	„Opłaty konsumcyjne“ *więcej* o . z tytułu udziału kraju w nadwyżce dochodu z podatku państwowego od spirytusu.	30.000 „	
„	„ XVI.	„Rozmaite“ *więcej* o . . . . z powodu preliminowania wyższej o 208.533 K pozostałości z rachunków z lat ubiegłych i nowych dochodów: w kwocie 40.000 K z tytułu odsetek zwłoki od dodatków krajowych i 80.000 K z tytułu udziału kraju w czystym dochodzie Banku krajowego.	328.533 „	
„	„ XVII.	„Dodatki do podatków“ preliminuje Wydział krajowy z powodów poniżej wyłuszczonych *więcej* o . .	197.106 „	
		W ogóle preliminuje się w dochodach na rok 1907 *więcej* o	935.742 K	

Wedle preliminarza państwowego na rok 1907, dołączonego do Rubr. XVII. jako alegat, podatki państwowe, od których ma być pobierany dodatek krajowy, wynoszą jak następuje:

I.	Podatek gruntowy	8,500.000 K	
II.	„ domowo-klasowy i domowo-czynszowy . .	9,400.000 „	
III.	„ 5% od domów wolnych od podatku czynszowego	690.000 „	
IV.	„ zarobkowy i inne	5,503.500 „	
	Razem . .	24,093.500 K	

zatem wydatność jednego grosza wypada na . . 240.935 K

Gdy jednak rzeczywiście uzyskana wydatność 1 grosza w ostatnich trzech latach dała:

w roku 1903	254.461 K	
„ „ 1904	251.424 „	
„ „ 1905	259.555 „	
razem . .	765.440 K	
czyli przeciętnie		255.146 K

a wynikłość z wpływu dodatków krajowych za rok 1905 była korzystniejszą, przyjmuje Wydział krajowy do preliminarza na rok 1907 wydatność jednego grosza — zamiast uchwalonej na rok 1906, po . . . . . 245.000 K
więcej o . . . . . 3.000 „
zatem z jednego grosza po . . . . . 248.000 K

czyli ogół państwowych podatków na rok 1907 na 24,800.000 K, przyczem zachowuje ten sam stosunek jak na rok 1906 (co do ulg dla miasta Krakowa i powiatu Krakowskiego i Chrzanowskiego, wynikających z ustawy z 31. lipca 1894), a to na:

Galicyę wschodnią i zachodnią w wysokości 92·3%.
Wielkie Księstwo Krakowskie „ 7·7%.

Obliczone w ten sposób dodatki przy zachowaniu tej samej stopy dodatków, jak na rok 1906 od sumy podatków 24,800.000 K przyniosą:

1. Od podatku gruntowego i domowych w kwocie	19,352.715 K:	
a) 92·3% na Galicyę wschodnią i zachodnią t. j. 17,862.556 K po 65 g.		11.610.661 K
b) 7·7% na Wielkie Księstwo Krakowskie t. j. 1,490.159 K po 57 g.		849.391 „
2. Od podatku zarobkowego i innych w kwocie	5,447.285 K:	
a) 92·3% na Galicyę wschodnią i zachodnią t. j. 5,027.844 K po 71 g.		3,569.769 „
b) 7·7% na Wielkie Księstwo Krakowskie t. j. 419.441 K po 63 g.		264 248 „
Ogółem		16,294.069 K
Gdy zaś do sumy tej dodamy preliminowane w niniejszym projekcie budżetu dochody własne w kwocie		20,683.215 „
wyniosą ogółem całe dochody w roku 1907 sumę		36,977.284 K
a w porównaniu z preliminowanymi wydatkami w sumie . .		40,584 249 „
okaże się *niedobór* w kwocie		3,606.965 K
do pokrycia za pomocą krótkoterminowej pożyczki, od której 4% odsetki za *pół* roku wyniosą		72.139 „
Ogólny zatem **niedobór do pokrycia pożyczką** wynosi . . .		3,679.104 K

Na zasadzie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić przedłożony preliminarz funduszu krajowego na rok 1907, wraz ze specyalnymi preliminarzami zakładów, dołączonymi jako alegaty do pojedynczych rubryk.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1907 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcio-procentowego podatku od domów wolnych po . . . . . **65 h.**
od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220 z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego w wysokości . . . . . **71 h.**
od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach Krakowskim i Chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1 ad a) wymienionych, w wysokości . . . . . **57 h.**
zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych, po . . . . **63 h.**
od każdej korony całej należytości tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1907 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego:

a) w rubryce I. między pozycyami 5, 6 i 7 i między pozycyą 8 i 10;
b) w rubryce II. między literami *a*, *d*, *e*, *f*, pozycyi 18;

c) w rubryce VIII. między pozycyami 6 i 7, tudzież między pozycyami 11, 12, 13 i 14;

d) w rubryce X. między pozycyami 27 *c)* i 29, dalej 32, 39 i 40, dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych zakładów;

e) w rubryce XI. między pozycyami: 1, 2 i 6;

f) w rubryce XII. między pozycyami 57 i 100; 98 i 153 *a)*; 142 i 144, wreszcie między pozycyami grupy I. dział A, tudzież grupy I. dział B, *a*, *b*, *c*, w granicach każdego z tych działów, t. j. A i B z osobna, i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w kwocie . . . . 3,606.965 K
i przypadających od tej kwoty odsetek *za pół roku* w kwocie . . 72.139 „
a zatem w ogólnej kwocie . . . . . 3,679.104 K,

z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowaną najwyżej po 4% od sta, a zwróconą najpóźniej 1. stycznia 1911.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Władysław Jahl *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 73.961/1906.
Alegat do sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1907.

SUMARYUSZ

BUDŻETU KRAJOWEGO

NA ROK

1907.

Sumaryusz budżetu

Liczba porz.	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się: Nadwyżka dochodów	Z porównania okazuje się: Przewyżka wydatków nad dochody czyli niedobór
			Korony			
1		**Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu.**				
	I.	Reprezentacya kraju . . .	156.672	200		
	II.	Zarząd	1,619.477	179.320		
	III.	Sprawy zdrowotne	5,610.757	2,176.408		
	IV.	Dobroczynność	88.503	—		
	V.	Oświata i sztuka	16,177.429	3,859.039		
	VI.	Pomniki historyczne	309.872	100.450		
	VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	995.450	425.959		
	VIII.	Komunikacye	3,767.886	603.942		
	IX.	Budowy wodne i melioracye .	4,836.339	3,177.553		
	X.	Rolnictwo	2.140.481	675.679		
	XI.	Górnictwo	34.860	9.000		
	XII.	Przemysł i rękodzieła . . .	1,145.032	407.812		
	XIII.	Długi krajowe	3,028.204	29.294		
	XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski . . .	258.837	32.000		
	XV.	Opłaty konsumcyjne. . . .	13.500	7,290.000		
	XVI.	Rozmaite	400.950	1,716.559		
	XVII.	Dodatki do podatków od ogólnej sumy podatków 24,800.000 K (wedle poszczególnienia w sprawozdaniu o budżecie)	—	16,294.069		
		Ogólna suma funduszu krajowego	40,584.249	36,977.284	—	3,606.965
		4% odsetki za $^1/_2$ roku od pożyczki na pokrycie niedoboru	—	—	—	72.139
		Ogólny niedobór do pokrycia pożyczką	—	—	—	3,679.104

krajowego na rok 1907.

Liczba porz.	Rubryka	Nazwa funduszów i zakładów	Wydatki	Dochody	Z porównania okazuje się: Nadwyżka dochodów	Z porównania okazuje się: Przewyżka wydatków nad dochody czyli niedobór
			Korony			
2		**Fundusze krajowe w obszerniejszem znaczeniu*).**				
	III.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	—	—	—	—
	III.	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—
	III.	Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	—	—
	VII.	Fundusz policyi krajowej . .	—	—	—	—
3		**Fundusze samoistne**).**				
	1	Fundusz kultury krajowej . .	—	—	—	—
	2	„ podrzutków w Krakowie	—	—	—	—
	3	„ stanowy sierociński .	—	—	—	—
	4	„ Aleksandra hr. Stanickiego	—	—	—	—

*) Wynikłości funduszów ad 2. objęte są w dziale I. funduszu kraj. w rubr. III. i VII. wydatków i dochodów.

) Dochody i wydatki funduszu kultury krajowej objęte są w dziale I. funduszu krajowego w rubryce **X. wydatków i dochodów, zaś wynikłości funduszów ad 2., 3. i 4. jako nie dotyczące budżetu funduszu krajowego, wykazane będą tylko w zamknięciu rachunków.

Sumaryczne porównanie

kwot preliminowanych

na rok

1907

z uchwalonemi na rok 1906.

Sumaryczne porównanie kwot preliminowanych na rok

Liczba rubryki	Poszczególnienie	Prelimi- Zwyczajne Korony
	Wydatki.	
I.	Reprezentacya kraju	156.672
II.	Zarząd	1,616.202
III.	Sprawy zdrowotne	5,463.703
IV.	Dobroczynność	53.478
V.	Oświata i sztuka	15,426.953
VI.	Pomniki historyczne	44.372
VII	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	979.450
VIII.	Komunikacye	3,034.886
IX.	Budowy wodne i melioracye	4,836.339
X.	Rolnictwo	1,845.907
XI.	Górnictwo	34 860
XII.	Przemysł i rękodzieła	977 347
XIII.	Długi krajowe	3,028 204
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski	258.837
XV.	Opłaty konsumcyjne	13.500
XVI.	Rozmaite	396.450
	Suma wydatków	38,167.160
	Dochody.	
I	Reprezentacya kraju	200
II.	Zarząd	179.320
III.	Sprawy zdrowotne	2,176.408
IV.	Dobroczynność	—
V.	Oświata i sztuka	3,859.039
VI.	Pomniki historyczne	450
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	425.959
VIII.	Komunikacye	572.942
IX.	Budowy wodne i melioracye	3,177.553
X.	Rolnictwo	659.679
XI.	Górnictwo	9.000
XII.	Przemysł i rękodzieła	405.352
XIII.	Długi krajowe	29.294
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski	32.000
XV.	Opłaty konsumcyjne	7,290.000
XVI	Rozmaite	1,253.520
	Suma dochodów własnych	20,070 716
XVII.	Dodatki do podatków od ogólnej sumy podatków 24,800.000 K (wydatność 1 grosza = 248.000 K) a mianowicie:	
	1. od podatku gruntowego i domowego w sumie 19,352.715 K:	
	a) 92·3% na Galicyę wsch. i zach. t. j. 17,862.556 K po 65 g = 11,610.661 K	
	b) 7·7% na W. Ks. Krakowskie 1,490.159 K po 57 g = . . 849.391 „	
	2. od podatku zarobkowego i innych podatków w sumie 5,447.285 K:	
	a) 92·3% na Galicyę wsch. i zach. 5,027.844 K po 71 g = . . 3,569.769 „	
	b) 7·7% na W. Ks. Krakowskie 419.441 K po 63 g = . . . 264.248 „	16,294 069
	Ogólna suma dochodów	36,364.785
	W porównaniu z wydatkami	
	Pozostaje niedobór do pokrycia pożyczką	
	do tego 4% odsetki za ½ roku od pożyczki na pokrycie niedoboru	
	Ogólny niedobór do pokrycia pożyczką	

1907 z uchwalonemi na rok 1906.

nuje się na rok 1907		Na rok 1906 uchwalono w budżecie razem	Na rok 1907 preliminuje się zatem ogółem		Uwaga
Nadzwyczajne	Razem		więcej	mniej	
Korony					
—	156.672	148.172	8.500	—	
2.275	1,619 477	1,553.313	66.164	—	
147.054	5,610.757	5,345.326	265.431	—	
35.025	88.503	106.523	—	18.020	
750.476	16,177.429	15,424.975	752.454	—	
265.500	309.872	305.160	4.712	—	
16.000	995.450	922.294	73.156	—	
733.000	3,767.886	3,554.800	213.086	—	
—	4,836.339	4,315.050	521.289	—	
294 574	2,140.481	1,992.215	148.266	—	
—	34.860	34.300	560	—	
167.685	1,145.032	1,072.684	72.348	—	
—	3,028.204	2,939.035	89 169	—	
—	258.837	251.319	7.518	—	
—	13.500	17.500	—	4.000	
4.500	400.950	373 388	27.562	—	
2,417.089	40,584.249	38,356.054	2,250.215	22.020	
			2,228.195		
—	200	200	—	—	
—	179.320	174.180	5.140	—	
—	2,176.408	2,122.604	53.804	—	
—	—	—	—	—	
—	3,859 039	3,810.259	48.780	—	
100.000	100.450	100.450	—	—	
—	425.959	407.813	18.146	—	
31.000	603.942	594.610	9.332	—	
—	3,177.553	3,061.350	116.203	—	
16.000	675.679	568.854	106.825	—	
—	9.000	9.000	—	—	
2.460	407.812	390.439	17.373	—	
—	29.294	28.794	500	—	
—	32.000	28.000	4.000	—	
—	7,290.000	7,260 000	30.000	—	
463.039	1,716.559	1,388.026	328.533	—	
612.499	20,683.215	19,944.579	738.636	—	
—	16,294.069	16,096.963	197.106	—	
612,499	36,977.284	36,041.542	935.742	—	
	40,584.249	38,356.054			
	3,606.965				
	72.139				
	3,679.104	2,314.512			

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka I.

Reprezentacya kraju.

LW. 74.688/1906 i 74.716/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka I. Reprezentacya kraju.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
I.		**Wydatki.**			
	1	Koszta podróży p. p. posłów	8.972	—	
	2	Dyety p. p. posłów	72.000	—	
	3	Koszta druków	51.000	—	
	4	Spisywanie sprawozdań	12.000	—	
	5	Pisarze dzienni	1.300	—	
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego, za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu	2.400	—	
	7	Służba	2.400	—	
	8	Opał	3.000	—	
	9	Zapuszczanie i mycie podłóg	200	—	
	10	Potrzeby kancelaryjne	2.000	—	
	11	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej . .	400	—	
	12	Rozmaite drobne wydatki	1.000	—	
		Ogółem suma wydatków . .	156.672	—	156.672
		Dochody.			
	1	Dochody ze sprzedaży druków sejmowych	200	—	200

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
9.578	8.972	
64.890	72.000	
68.297	46.500	*Więcej* o 4.500 K z powodu podwyższenia cennika drukarskiego o 8%. (LW. 1.991/1906).
12.699	8.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1903 . . 11.135 K 1904 . . 12.465 „ 1905 . . 12.699 „ 35.299 K przeciętnie 11.766 K, preliminuje się okrągło 12.000 K.
1.265	1.300	
2.400	2.400	
2.787	2.400	
2.149	3.000	
238	200	
1.388	2.000	
390	400	
1.746	1.000	
167.827	148.172	Preliminowane w latach poprzednich w tej rubryce: pobory Marszałka krajowego, Członków Wydziału krajowego i Zastępców w sumie . . . . . 96.000 K przeniesiono obecnie do rubr. II. wydatków; zaś zaopatrzenia dożywotnie dla wdów po Członkach Wydziału krajowego w sumie . . . . . 9.600 K przeniesiono do rubr. XIV. wydatków.
22	200	Cyfra podana za r. 1906, powstała z rozdziału kwoty 8.500 K, wstawionej do budżetu za r. 1906 w rubr. I. poz. 4. dochodów.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka II.

Zarząd.

LW. 89.092/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
II.		**A) Kierownictwo.**			
	1	Marszałek krajowy . . . . 12.000 K i dodatek na reprezentacyę 8.000 „	20.000		
	2	Sześciu Członków Wydziału krajowego po 12.000 K.	72.000		
	3	Zastępcy Członków Wydziału krajowego	4.000		
			96.000	—	96.000
		B) Biura Wydziału krajowego.			
		Oddział konceptowy.			
	4	*a) Płace i dodatki aktywalne.*			
		4 radców, płaca po 6.400 K . 25.600 K dodatek aktyw. po 1.280 K . 5.120 „	30.720		
		8 sekretarzy, płaca po 4.800 K 38.400 K dodatek aktyw. po 1.120 „ 8.960 „	47.360		
		7 wicesekr., płaca po 3.600 K . 25.200 K dodatek aktyw. po 960 „ . 6.720 „	31 920		
		6 adjunktów, płaca po 2.800 „ . 16.800 K dodatek aktyw. po 800 „ . 4.800 „	21.600		
		6 koncepistów, pł. po 2.200 „ . 13.200 K dodatek aktyw. po 640 „ . 3.840 „	17.040		
		3 praktykantów, adjuta po 1.400 K . .	4.200		
		3 „ „ „ 1.200 „ . .	3.600		
			156.440	—	156.440
		Do przeniesienia . .	156.440 96.000	—	156.440 96.000

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia	
Korony			
		Na rok 1907 preliminuje się	1,619.477 K
		a gdy na rok 1906 zastosowując taki sam układ jak na rok 1907 przyjęto, t. j. po uwzględnieniu przeniesionych do rubryki niniejszej płac, dodatków aktywalnych, pięcioletnich, czteroletnich i osobistych, dyurn, remuneracyj, zaliczek, i t. d. w łącznej sumie 838.359 K, preliminowanych przedtem w innych rubrykach (I, VIII, IX, X, XI, XIII, i XIV) a odliczeniu natomiast pensyj, emerytur i darów z łaski w sumie 105.505 K przeniesionych do nowej rubryki XIV, — uchwalono	1,553.313 „
		przeto na rok 1907 preliminuje się wogóle *więcej* o	66.164 K
		z powodów podanych w wyjaśnieniach do pojedynczych pozycyj.	
20.000	20.000		
72.000	72.000		
1.000	4.000		
93.000	96.000		
—	—		
—	—		
93.000	96.000		

*

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	4	Z przeniesienia . .	96.000	—	96.000
			156.440	—	156.440
		b) Dodatki pięcioletnie, czteroletnie i trzyletnie:			
		α) pięcioletnie: radcom po 800 K: Dr. Ekielskiemu (3) 2.400 K; Antoniewiczowi (1) 800 K; Pierożyńskiemu pierwszy od 5. sierpnia 1907 w kwocie 325 K — *sekretarzom* po 600 K: Stadnickiemu (2) 1.200 K, Zeńczakowi (2) 1.200 K, Abgarowiczowi (2) 1.200 K, Kucharskiemu (1) 600 K, Schwormowi pierwszy od 5. sierpnia 1907 w kwocie 243 K, Słomkowskiemu pierwszy od 5. sierpnia 1907 — 243 K, Dr. Sawczyńskiemu pierwszy od 9. grudnia 1907 — 37 K — *wicesekretarzom* po 400 K: Jędrzejowskiemu (1) 400 K, Starzeckiemu (1) 400 K, Gaszyńskiemu pierwszy od 5. sierpnia 1907 162 K, Theodorowiczowi pierwszy od 5. sierpnia 1907 — 162 K i Latoszyńskiemu pierwszy od 9. grudnia 1907 25 K.			
		β) czteroletnie: adjunkto.n: Dr. Przygodzkiemu (1) 200 K, Kirschnerowi (1) 200 K, Jasińskiemu (1) 200 K — *koncepistom:* Dr. Wereszczyńskiemu (1) 200 K, Dr. Samolewiczowi (od 31. marca 1907) 151 K.			
		γ) trzyletnie: praktykantom: Brezanyemu (1) 200 K, Dr. Birkenmaierowi (1) 200 K, Madurowiczowi (2) 400 K i Dr. Grocholskiemu (od 22. marca 1907) 154 K	11.302		11.302
			167.742	—	167.742
	5	Oddział melioracyjny.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . . 1.280 „	7.680		
		Zastępca dyrektora, płaca . . 4.800 K dodatek aktywalny . . . 1.120 „	5.920		
		Do przeniesienia . .	13.600 263.742	— —	— 263.742

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
93.000	96.000	
—	—	
155 149	165.581	*Więcej* o 5.861 stosownie do przypadających w roku 1907 dodatków pięcioletnich, czteroletnich i trzyletnich.
—	—	
248.149	261.581	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	5	Z przeniesienia . .	263 742	—	263.742
			13.600	—	—
		13 starszych inżynierów, płaca po 4.800 K . . . . . 62.400 K dodatki aktywalne: dla 10 we Lwowie po 1.120 K 11.200 „ „ 1 w Krakowie . . . 840 „ „ 1 w Tarnowie . . . 720 „ „ 1 w Tarnobrzegu . . 600 „	75.760		
		Referent administracyjno-prawny, płaca . . . . . 4.800 K dodatek aktywalny . . 1.120 „	5.920		
		13 inżynierów I. klasy, płace po 3.600 K . . . 46.800 K dodatki aktywalne: dla 9 we Lwowie po 960 K 8.640 „ „ 4 na prowincyi po 600 „ 2.400 „	57.840		
		15 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K . . . . . 42.000 K dodatki aktywalne: dla 14 we Lwowie po 800 K 11.200 K „ 1 w Krakowie . . . 600 „	53.800		
		15 inżynierów-adjunktów, płaca po 2.200 K . . . . . 33.000 K dodatek aktyw. po 640 K. 9.600 „	42 600		
		2 praktykantów technicznych, adjuta po 1.400 K	2.800		
		Personal dla projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi w gminach wiejskich i małomiejskich: 2 inżynierów adjunktów, płaca po 2.200 K . . . . . 4.400 K dodatki aktyw. po 640 K. 1.280 „	5.680		
		b) Dodatki pięcioletnie i czteroletnie.	258.000	—	258.000
		a) pięcioletnie: dyrektorowi Kędziorowi po 800 K (2) 1.600 K i trzeci od 23. kwietnia 1907 — 551 K; zastępcy dyrektora Jankowskiemu po 600 K (2) 1.200 K; referentowi administracyjno-prawnemu Brąglewiczowi (2) 1.200 K; starszym inżynierom po 600 K: Dr Blauthowi (1) 600 K, Szczepanowskiemu (1) 600 K, Dyrdoniowi (1) 600 K,			
		Do przeniesienia . .	258.000 263.742	—	258.000 263.742

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
248.149	261.581	
—	—	
212.616	233.395	
212.616	233.395	
248.149	261.581	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	5	Z przeniesienia . .	263.742	—	263.742
			258.000	—	258.000
		Hapanowiczowi (1) 600 K, Vetulaniemu (1) 600 K; inżynierom I klasy po 400 K: Hilbrichtowi (2) 800 K i trzeci od 23. kwietnia 1907 — 273 K, Gryzieckiemu (1) 400 K, Ruebenbauerowi (1) 400 K, Czernikowi (1) 400 K.			
		β) czteroletnie po 200 K: inżynierom II. klasy: Strzelbickiemu (1) 200 K, Łopuszańskiemu od 6. marca 1907 — 165 K, Rożańskiemu od 6. marca 1907 — 165 K, Stobieckiemu od 6. marca 1907 — 165 K, Górskiemu od 6. marca 1907 — 165 K; inżynierom adjunktom: Kowalskiemu od 14. stycznia 1907 — 193 K, Bernkopfowi od 1. marca 1907 — 167 K, Dudekowi od 1. lipca 1907 — 100 K, Wszelaczyńskiemu od 8. lipca 1907 96 K	11.240		11.240
			269.240		269.240
		c) Na podróże naukowe dla 2 inżynierów adjunktów przeznaczonych do projektowania i wykonania wodociągów i kanalizacyi	3.500		3.500
		c) Utrzymanie służby dozorców meliora cyjnych i wynagrodzenie 64 dozorców i 23 ukończonych uczniów, przez 5 miesięcy zimowych przy pracach biurowych (11 starszych dozorców po 90 K, 68 dozorców po 60 K i 3 ukończonych uczniów po 50 K miesięcznie)	26.100		26.100
			298.840	—	298.840
	6	Oddział techniczno-drogowy.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor, płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . 1.280 „	7.680		
		Zastępca dyrektora, płaca . . 4.800 K dodatek aktywalny . . 1.120 „	5.920		
		Do przeniesienia . .	13.600 562.582	— —	— 562.582

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
248.149	261.581	
212.616	233.395	
6.400	6 882	
219.016	240.277	
660	120	
19.099	26.600	
238.775	266 997	Wydatek preliminowany na rok 1907 *większy* o 31.843 K, uzasadniony w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego o budowlach wodnych i melioracyach. Całą tę pozycyę przeniesiono z dawniejszej rubr. IX wydatków.
—	—	
486.924	528.578	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				Korony		
II.	6	Z przeniesienia . .		562.582	—	562.582
				13.600	—	—
		5 starszych inżynierów, płaca po 4.800 K	24.000 K			
		dodatek aktyw. po 1.120 K	5.600 „	29.600		
		11 inżynierów I. klasy, płaca po 3.600 K	39.600 K			
		dodatki aktywalne:				
		dla 5 po 960 K . . .	4.800 „			
		„ 5 „ 600 „ . . .	3 000 „			
		„ 1 „ 480 „ . . .	480 „	47.880		
		11 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K	30.800 K			
		dodatki aktywalne:				
		dla 8 po 800 K . . .	6.400 „			
		„ 2 „ 500 „ . . .	1.000 „			
		„ 1 „ 400 „ . . .	400 „	38.600		
		12 inżynierów-adjunktów, płaca po 2.200 K	26.400 K			
		dodatek aktyw. po 640 K .	7.680 „	34.080		
		2 praktykantów technicznych, adjutum po 2.000 K		4.000		
		1 praktykant techniczny, adjutum . .		1.400		
		1 „ „ „ . .		1.200		
		Asystent manipulacyjny, płaca.	1.600 K			
		dodatek aktywalny . .	480 „	2.080		
		10 konduktorów starszych, płaca po 1.800 K	18.000 K			
		dodatki aktywalne po 300 K	3.000 „	21 000		
		10 konduktorów I. klasy, płaca po 1.600 K	16.000 K			
		dodatki aktywalne po 200 K	2.000 „	18 000		
		10 konduktorów II. klasy, płaca po 1.400 K	14.000 K			
		dodatki aktywalne po 150 K	1.500 „	15 500		
		12 konduktorów III. klasy, płaca po 1.200 K	14.400 K			
		dodatki aktywalne po 150 K	1 800 „	16.200		
				243.140		243.140
		b) Dodatki pięcioletnie i czteroletnie.				
		a) pięcioletnie: dyrektorowi Szyszkowskiemu (1) 800 K; zastępcy dyrektora				
		Do przeniesienia . .		243.140 562.582	— —	243.140 562.582

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
486.924	523.578	
—	—	
—	—	
486.924	528.578	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	6	Z przeniesienia . .	562.582	—	562.582
			243.140	—	243.140
		Jankowskiemu (2 po 600 K) 1.200 K; starszym inżynierom po 600 K: Czaplickiemu (2) 1.200 K, Kinelowi (1) 600 K, Strońskiemu (1) 600 K, Biernackiemu (1) 600 K; inżynierom I. kl. po 400 K: Barańskiemu (1) 400 K, Czajkowskiemu (1) 400 K, Barzykowskiemu (1) 400 K, Stojowskiemu (1) 400 K, Englowi (1) 400 K, Barancewiczowi (2) 600 K, Kesslerowi (1) 400 K i (2-gi od 1. października 1907) 100 K; starszym konduktorom po 100 K: Juńskiemu (1) 100 K, Przetockiemu (1) 100 K, Lisiewiczowi (1) 100 K, Brzezińskiemu (1) 100 K, Laskowskiemu (1) 100 K, Komorowskiemu (1) 100 K, Holinkowskiemu (1) 100 K, Kordzikowi od 1. lutego 1907 92 K; konduktorom I. kl. po 100 K: Gackiemu (1) 100 K, Bergerowi (1) 100 K, Mikusińskiemu (1) 100 K, Dąbrowskiemu (1) 100 K, Stronczakowi (1) 100 K, Czerskiemu od 1. lutego 1907 92 K; konduktorom II. klasy po 100 K: Baranowi (1) 100 K, Olchowskiemu od 1. lutego 1907 92 K, D'Hauterive'owi j. w. 92 K, Pakuszewskiemu j. w. 92 K, konduktorom III. klasy po 100 K: Wojtowiczowi (1) 100 K, Farbowskiemu (1) 100 K, Łopatyńskiemu (1) 100 K.			
		β) czteroletnie: inżynierom II. klasy po 200 K: Katyllowi (2) 400 K, Żebrowskiemu Tadeuszowi (2) 400 K, Bronikowskiemu (1) 200 K, Ziemińskiemu (1) 200 K, i (2-gi od 1. czerwca 1907) 117 K; inżynierom adjunktom: Żebrowskiemu Eustachemu (2) 400 K, Piotrowskiemu (od 20. maja 1907) 123 K, Gawalewiczowi (j. w.) 123 K, Gebertowi (od 31. lipca 1907) 83 K, Drexlerowi (od 16. października 1907) 42 K; asystentowi manipulacyjnemu Wolskiemu (od 1. grudnia 1907) 17 K	12.265		12.265
			255.405	—	255.405
		Do przeniesienia . .	817.987	—	817 987

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
486.924	528.578	
—	—	
215.633	253.413	*Więcej* o 1.992 K stosownie do przypadających na rok 1907 dodatków pięcioletnich i czteroletnich. Całą tę pozycyę przeniesiono z dawniejszej rubr. VIII „Drogi“.
702.557	781.991	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.		Z przeniesienia . .	817.987	—	817.987
	7	Oddział kolejowy.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor, płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . 1.280 „	7.680		
		Zastępca dyrektora, płaca . . 4.800 K dodatek aktywalny . 1.120 „	5.920		
		2 starszych inżynierów, płaca po 4.800 K . . . . . 9.600 K dodatek aktyw. po 1.120 K 2.240 „	11.840		
		2 inżynierów I. klasy, płaca po 3.600 K . . . . . 7.200 K dodatek aktywal. po 960 K 1.920 „	9.120		
		3 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K . . . . . 8.400 K dodatek aktywal. po 800 K 2.400 „	10.800		
		4 inżynierów adjunktów, płaca po 2.200 K . . . . . 8.800 K dodatek aktywal. po 640 K 2.560 „	11.360		
		Referent administracyjny, płaca 4.800 K dodatek aktywalny . . 1.120 „	5 920		
		Sekretarz, płaca . . . . . 4.800 K dodatek aktywalny . . 1.120 „	5.920		
		Adjunkt konceptowy, płaca. . 2.800 K dodatek aktywalny . . 800 „	3.600		
		Koncepista, płaca . . . . . 2.200 K dodatek aktywalny . . 640 „	2.840		
		Konsulent dla spraw taryfowych i komercyalnych, płaca . 3.600 K dodatek aktywalny . . 960 „	4.560		
		Adjunkt rachunkowy, płaca . 2.800 K dodatek aktywalny . . 800 „	3.600		
		Oficyał rachunkowy, płaca . . 2.200 K dodatek aktywalny . . 640 „	2.840		
		Asystent rachunkowy, płaca . 1.600 K dodatek aktywalny . . 480 „	2.080		
		Adjunkt administracyjno-manipulacyjny, płaca . . . 2 800 K dodatek aktywalny . . 800 „	3 600		
		Do przeniesienia . .	91.680 817.987	—	— 817.987

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
702.557	781.991	
—	—	
702.557	781.991	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	7	Z przeniesienia . .	817.987	—	817.987
			91.680	—	—
		Inspicyent-rysownik, płaca . . 1.600 K dodatek aktywalny . . 480 „	2.080		
		Asystent manipulacyjny, płaca . 1.600 K dodatek aktywalny . . 480 „	2.080		
		Woźny, płaca. . . . . 1.000 K dodatek aktywalny . . 250 „	1.250		
			97.090	—	97.090
		b) Dodatki pięcioletnie i czteroletnie.			
		α) pięcioletnie: dyrektorowi Kułakowskiemu pierwszy od 1. marca 1907 z rocznych 800 K — 667 K; zastępcy dyrektora Motylewskiemu (1) 600 K; starszym inżynierom po 600 K: Machalskiemu (1) 600 K i (2-gi od 25. maja 1907) 355 K, Krzyżanowskiemu (od 1. kwietnia 1907) 450 K; sekretarzowi Skwarczyńskiemu (1) 600 K; konsulentowi dla spraw taryfowych i komercyalnych Chodkiewiczowi (1) 400 K, woźnemu Stroblowi (1) 60 K.			
		β) czteroletnie: inżynierowi II. kl. Filippiemu Stanisławowi (1) 200 K; inżynierowi adjunktowi Ruebenbauerowi (1) 200 K; adjunktowi konceptowemu Czołowskiemu (1) 200 K, oficyałowi rachunkowemu Nowotnemu (1-szy od 10. grudnia 1907) 12 K; inspicyentowi Grabowskiemu (2) 400 K; asystentowi manipulacyjnemu Salutryńskiemu (2) 400 K	5.144		5.144
			102.234	—	102.234
	8	Oddział rolniczy.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		1 radca, płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . 1.280 „	7.680		
		1 adjunkt konceptowy, płaca . 2.800 K dodatek aktywalny . . 800 „	3.600		
			11.280	—	11.280
		Do przeniesienia . .	11.280 920.221	—	11.280 920.221

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
702.557	781.991	
—	—	
72 826	100.375	*Więcej* o 1.859 K stosownie do przypadających dodatków pięcioletnich i czteroletnich. Całą tę pozycyę przeniesiono z dawniejszej rubr. VIII „Koleje“.
—	—	
775 383	882.366	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
					Korony	
II.	8	Z przeniesienia . .		920 221	—	920.221
				11.280	—	11.280
		b) Dodatek czteroletni.				
		Adjunktowi Komornickiemu (1) . . .		200		200
				11 480	—	11.480
	9	Oddział sanitarny.				
		Inspektor szpitali:				
		a) płaca	6.400 K			
		b) dodatek aktywalny . . .	1.280 „			
		c) 2 dodatki pięcioletnie po 800 K	1.600 „			
			9.280 K			
		d) koszta podróży i dyety .	2.400 „	11.680	—	11.680
	10	Referent górniczy, remuneracya .		3.328	—	3.328
	11	**Architekt:**				
		a) płaca	3.600 K			
		b) bilet roczny kolejowy II. kl.	560 „			
		c) dyety (w miarę odbytych podróży i premia ubezpieczenia od wypadków) . .	2.000 „	6.160	—	6.160
	12	Oddział rachunkowy.				
		a) Płace i dodatki aktywalne.				
		Dyrektor, płaca	6.400 K			
		dodatek aktywalny . .	1.280 „	7.680		
		Zastępca dyrektora, płaca . .	4.800 K			
		dodatek aktywalny . .	1.120 „	5.920		
		9 rewidentów, płaca po 3.600 K	32.400 K			
		dodatek aktyw. po 960 K	8.640 „	41.400		
		12 adjunktów, płaca po 2.800 K	33.600 K			
		dodatek aktyw. po 800 K.	9.600 „	43.200		
		Archiwista, płaca	2.200 K			
		dodatek aktywalny . .	640 „	2.840		
		Do przeniesienia . .		100.680	—	—
				952.869		952.869

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
775.383	882.366	
—	—	
11.560	12 280	*Mniej* o 800 K albowiem odpadł z niniejszej pozycyi dodatek pięcioletni dla radcy, w myśl uchwały do Lw. 11.300/906 i osobnego sprawozdania o kraj. stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie. — Całą tę pozycyę przeniesiono z rubr. X „Rolnictwo“.
7.640	7.920	*Więcej* na podstawie osobnego sprawozdania do LW. 115.860/1906 i z powodu zmiany przepisów o dyetach i kosztach podróży.
3.328	3.328	Pozycyę tę przeniesiono z rubryki XI wydatków „Górnictwo“.
5.647	6.160	
—	—	
803.558	912.054	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	12	Z przeniesienia . .	952.869	—	952.869
			100.680	—	—
		Protokolista, płaca . . . . 2.200 K dodatek aktywalny . . 640 „	2.840		
		8 oficyałów, płaca po 2.200 K. 17.600 K dodatek aktyw. po 640 K . 5.120 „	22.720		
		9 asystentów, płaca po 1.600 K 14.400 K dodatek aktyw. po 480 K . 4.320 „	18.720		
		12 praktykantów pł. po 1.200 K 14.400 K dodatek aktyw. po 480 K . 5.760 „	20.160		
		10 aplikantów, adjutum po 1.000 K . .	10.000		
		Woźny, płaca. . . . . 1.000 K dodatek aktywalny . . . 250 „	1.250		
		Lustrator rachunkowy dla szpitali powszechnych: płaca . . . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . 960 „ bilet roczny kolejowy II. kl. 560 „ ryczałt na fiakry i inne wydatki połączone z wyjazdami 500 „	5.620		
			181.990	—	181.990
		b) Dodatki pięcioletnie i czteroletnie. *a) pięcioletnie:* rewidentom po 400 K: Niedzielskiemu (3) 1.200 K, Olpińskiemu (3) 1.200 K, Holuce (2) 800 K, Schmidtowi (1) 400 K i drugi (od 26. marca 1907) 306 K, Papèemu (1) 400 K, Kopaczyńskiemu (1) 400 K: adjunktom po 300 K: Jabłońskiemu (2) 600 K, Wronowskiemu (2) 600 K, Olszańskiemu (1) 300 K, i drugi (od 26. marca 1907) 229 K, Natallemu (1) 300 K i (drugi od 26. marca 1907) 229 K, Lewartowskiemu (od 5. sierpnia 1907) 122 K. *β) czteroletnie*: oficyałom po 200 K: Krasuskiemu (2) 400 K, Łosiowi (od 22. grudnia 1907) 5 K; asystentowi Wójcickiemu (od 22. grudnia 1907) 5 K; praktykantom: Lisiewiczowi Kajetanowi (1) 200 K, Cieślikowi (od 31. sierpnia 1907) 67 K, Policikiemu (od 22. grudnia 1907) 5 K	7.768		7.768
			189.758	—	189.758
		Do przeniesienia . .	1,142.627	—	1,142.627

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
803.558	912 054	
—	—	
175.964	188.957	*Więcej* o 801 K z powodu przypadających dodatków pięcioletnich i czteroletnich.
979.522	1,101.011	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.		Z przeniesienia . .	1,142.627	—	1,142.627
	13	Oddział kasowy.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor, płaca . . . . . 6.400 K dodatek aktywalny . . 1.280 „	7.680		
		Zastępca dyrektora, płaca . . 4.800 K dodatek aktywalny . . 1.120 „	5.920		
		Kontrolor, płaca . . . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . 960 „	4.560		
		Kasyer, płaca. . . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . 960 „	4.560		
		2 adjunktów, płaca po 2.800 K 5.600 K dodatek aktywalny po 800 K 1.600 „	7.200		
		2 oficyałów, płaca po 2.200 K. 4.400 K dodatek aktywalny po 640 K 1.280 „	5.680		
		2 asystentów, płaca po 1.600 K 3.200 K dodatek aktywalny po 480 K 960 „	4.160		
		2 praktykantów, pł. po 1.200 K 2.400 K dodatek aktywalny po 480 K 960 „	3.360		
		2 woźnych, płaca po 1.200 K . 2.400 K dodatek aktywalny po 300 K 600 „	3.000		
			46.120	—	46.120
		b) Dodatki pięcioletnie i czteroletnie.			
		α) pięcioletnie: kontrolorowi Rudzkiemu (1) 400 K; adjunktowi Kubemu (1) 300 K.			
		β) czteroletnie: po 200 K: oficyałowi Zychowi (1) 200 K; asystentowi Kirchnerowi (1) 200 K i praktykantowi Popowiczowi (1) 200 K.	1.300		1.300
			47.420	—	47.420
	14	Oddział manipulacyjny.			
		a) Płace i dodatki aktywalne.			
		Dyrektor, płaca	4.800		
		Archiwista, płaca . . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . 960 „	4.560		
		Do przeniesienia . .	9.360 1,190.047	—	— 1,190.047

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
979.522	1,101.011	
39.473	47.037	*Więcej* o 383 K stosownie do przypadających dodatków pięcioletnich i czteroletnich.
—	—	
1,018.995	1,148.048	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	14	Z przeniesienia . .	1,190.047	—	1,190.047
			9.360	—	—
		Ekspedytor, płaca . . . . 2.800 K dodatek aktywalny . . 800 „	3.600		
		Protokolista, płaca . . . . 2.800 K dodatek aktywalny . . 800 „	3.600		
		5 kancelistów, płaca po 2.200 K 11.000 K dodatek aktyw. po 640 K . 3.200 „	14.200		
		6 asystentów, płaca po 1.600 K 9.600 K dodatek aktyw. po 480 K . 2.880 „	12.480		
		3 pisarzy, płaca po 1.200 K . 3.600 K dodatek aktyw. po 480 K . 1.440 „	5.040		
		3 aplikantów, adjutum po 1.000 K . .	3.000		
		Odźwierny, płaca	1.200		
		Portyer, płaca	1.000		
		5 woźnych, płaca po 1.000 K . 5.000 K dodatek aktyw. po 250 K . 1.250 „	6.250		
			59.730	—	59.730
		b) Dodatki pięcioletnie i czteroletnie *α) pięcioletnie:* dyrektorowi Piotrowskiemu pierwszy od 22. lipca 1907 (z rocznych 600 K) 265 K; archiwiście Chudzikiewiczowi (1) 400 K i (2-gi od 27. stycznia 1907) 371 K; protokoliście Sobkowi (2) 600 K; kancelliście Stelmachowowi (2) 400 K; odźwiernemu Niewiadomskiemu (5) 300 K; portyerowi Podlasze (1) 60 K, i (2-gi od 4. maja 1907) 40 K; woźnym po 60 K: Chermińskiemu (6) 360 K i (7 my od 12. stycznia 1907) 58 K, Wołkowi (4) 240 K, Mortce (3) 180 K, Lewickiemu (2) 120 K, Kuplowskiemu (1-szy od 26. marca 1907) 46 K, Buji (1-szy od 28. października 1907) 10 K. *β) czteroletnie*: po 200 K: kancelistom: Grodeckiemu (1) 200 K; Łatkowskiemu (1) 200 K; asystentom: Paszkowskiemu (1) 200 K; Dubikowi (od 1. grudnia 1907) 17 K	4.067		4.067
			63.797	—	63.797
		Do przeniesienia . .	1,253.844	—	1,253.844

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,018.995	1,148.048	
—	—	
59.283	62.803	*Więcej* o 994 K stosownie do przypadających dodatków pięcioletnich i czteroletnich.
1,078.278	1,210.851	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.		Z przeniesienia . .	1,253.844	—	1,253.844
	15	Oddział statystyczny.			
		Naczelnik oddziału, płaca	5.600		
		Wice-sekretarz, płaca . . . 3.600 K			
		dodatek aktywalny . . 960 „	4.560		
			10.160	—	10.160
	16	Oddział dla poboru opłaty konsumcyjnej od piwa.			
		a) funkcyonaryusz rachunkowy . . .	2.400		
		b) referent pomocniczy	2.000		
		c) dyurna	23.000		
		d) sługa kancelaryjny	600		
			28.000	—	28.000
	17	Oddział Biura pośrednictwa pracy.			
		Adjunkt konceptowy, płaca . 2.800 K			
		dodatek aktywalny . . . 800 „	3.600		
		Koncepista, płaca . . . . 2.200 K			
		dodatek aktywalny . . 640 „	2.840		
		Aplikant manipulacyjny, adjutum . . .	1.000		
		Dyetaryusz, wynagrodzenie dzienne po 2 K	730		
			8.170	—	8.170
		Suma płac z dodatkami aktywalnymi, pięcioletnimi, czteroletnimi i trzyletnimi	1,300.174	—	1,300.174
	18	**Dyurna.**			
		a) dla oddziału konceptowego . . .	6.954		
		b) „ „ melioracyjnego:			
		α) 2 dyetaryuszy w biurze centralnem . . . 2.920 K			
		β) ryczałt na rysownika w ekspozyturze krakowskiej . . . . . 960 „	3.880		
		Do przeniesienia . .	10.834 1,300.174	— —	— 1,300.174

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,078.278	1,210.851	
6.556	10.160	Jak na rok 1906.
23.637	28.000	Preliminuje się jak na rok 1906 na podstawie specyalnego preliminarza uchwalonego do LW. 77.499/906. — Resztę wydatków połączonych z administracyą krajowych opłat od piwa, zamieszczono w rubr. XV.
5.949	5.330	*Więcej* o 2.840 K na podstawie specyalnego preliminarza uchwalonego do LW. 54259/906. Pozycyę tę przeniesiono z dawniejszej rubr. XIV „Rozmaite wydatki“ a mianowicie część z ryczałtu przypadającą na personal biura pośrednictwa pracy.
1,114.420	1,254.341	
—	—	
1,114.420	1,254.341	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	18	Z przeniesienia . .	1,300.174	—	1,300.174
			10.834	—	—
		c) dla oddziału techniczno-drogowego .	7.000		
		d) „ „ rachunkowego . . .	34.420		
		e) „ „ statystycznego . . .	5.000		
		f) „ „ manipulacyjnego . .	32.600		
			89.854	—	89.854
	19	**Zasługi.**			
		a) 19 stróżów, z tego 16 po 600 K; 2 po 720 K, 1 — 840 K, tudzież zastępca woźnego 730 K	12.610		
		b) na polepszenie poborów sług niestałych	—	1.500	
			12.610	1.500	14.110
	20	**Emolumenta.**			
		a) dyrektor kancelaryi na fiakra . .	100		
		b) „ „ 48 m³ drzewa opałowego à 9·25 K	444		
		c) ubranie dla odźwiernego i 9 woźnych po 100 K, tudzież dla zastępcy woźnego 60 K	1.060		
		d) ubranie dla portyera	200		
		e) opał dla odźwiernego 12 m³ drzewa i dla portyera 10 m³ drzewa . . .	204		
		f) dodatki osobiste i funkcyjne:			
		1. dla dyrektora biura kolejowego, Kułakowskiego . . . 6.000 K			
		2. dla lustratora szpitali Jana Jasińskiego . . 1.300 „			
		3. dla zast. dyrektora biura kolej. Motylewskiego . 800 „			
		4. dla zast. dyrektora biura melioracyjnego Jankowskiego Józefa . . . 800 „			
		Do przeniesienia . 8.900 K	2.008	—	—
			1,402.638	1.500	1,404.138

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,114.420	1,254 341	Kredyt *brutto* wymagany na dyurna wedle stanu osób i wysokości wynagrodzenia w obecnej chwili wynosi . 89.854 K a po strąceniu wstawionego do dochodów zwrotu od funduszu propinacyjnego miast . 4 180 „ pozostaje . . . 85.674 K Na rok 1906 wstawiono do budżetu . . . 69.866 „ zatem na rok 1907 preliminuje się *więcej* o 15.808 K o które dotychczas przekraczano kredyt na dyurna w oddziale techniczno-drogowym (w roku 1905 o 12.380 K), a nadto dyurna rachunkowe zaliczano na specyalne fundusze jak n. p opłaty konsumcyjne i fund. propinacyjny miast.
—	—	
71 298	69.866	
13.049	11.530	Preliminuje się *więcej* o 1.080 K wedle rzeczywistego kosztu w chwili układania preliminarza. Zamieszczono tu także pobory 2 stróżów, płaconych dotychczas z rubr. VIII, dział „Koleje“.
1.000	1.500	Preliminuje się jak na rok 1906, w wykonaniu uchwały sejmowej z d. 21. listopada 1905, którą przekazano Wydziałowi kraj. petycye stróżów i sług L. 2498 i 3113.
14.049	13.030	
100	100	Jak na rok 1906.
444	444	
800	1.060	
206	200	
204	204	
1.754	2.008	
1,199.767	1,337.237	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				Korony		
II.	20	Z przeniesienia .	8.900 K	1,402.638	1.500	1,404.138
				2.008	—	—
		5. dla zast. dyrektora biura oddziału techniczno-drogowego Jankowskiego Kazimierza	800 „			
		6. dla inżyniera drogowego Barancewicza . . .	600 „			
		7. dla inżyniera melioracyjnego Hilbrichta. . .	400 „			
		8. dla inżyniera melioracyjnego Andrzeja Kornelli	400 „			
		9. dla konsulenta taryfowego w biurze kolejowem Chodkiewicza. .	400 „			
		10. dla adjunkta konceptowego Konstantego Jasińskiego.	400 „			
		11. dla adjunkta rachunkowego Wronowskiego .	400 „			
		12. dla adjunkta rachunkowego Natallego . . .	400 „			
		13. dla rewidenta rachunkowego Paklerskiego . .	180 „			
		14. dla aplikanta rachunkowego Dzieciniaka . .	22 „	12.902		
		g) Utrzymanie ekspozytur krajowego Biura melioracyjnego i biur inżynierów sekcyjnych dla konserwacyi robót publicznych:				
		w Krakowie	1.500 K			
		w Tarnowie	700 „			
		w Jarosławiu	700 „			
		w Stanisławowie . . .	700 „			
		w Rzeszowie	— „			
		biura 2 inżynierów sekcyjnych dla konserwacyi po 500 K	1.000 „	4.600		
				19.510	—	19.510
		Do przeniesienia . .		1,422.148	1.500	1,423.648

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,199.767	1,337.237	
1.754	2.008	
12.958	12.314	*Więcej* z powodu przyznania dodatków osobistych adjunktom rachunkowym Wronowskiemu i Natallemu. Część wydatków zarachowanych obecnie w poz. 20 *c)* do *f)* w łącznej kwocie 10.300 K przeniesiono z rubr. VIII i IX wydatków na rok 1906.
4 400	4.900	*Mniej*, gdyż na pomieszczenie ekspozytury w Rzeszowie odstępuje Wydział powiatowy w Rzeszowie lokal bezpłatnie. Pozycya ta zamieszczona była w roku 1906 w rubr. IX wydatków.
19.112	19.222	
1,218.879	1,356.459	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.		Z przeniesienia . .	1,422.148	1.500	1,423.648
	21	**Remuneracye.**			
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo . .	9.000		
		b) Za zastępstwo prawne Wydziału krajowego wobec c. k. Trybunału administracyjnego i Trybunału państwa .	1.200		
		c) Tłumacze	1.900		
		d) Urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	19.000		
			31.100	—	31.100
	22	**Koszta podróży i dycty wogóle** . . .	20.000	—	20.000
	23	**Zaliczki na płace dla urzędników i służby.**			
		a) zwyczajne	40.500	—	40.500
		b) nadzwyczajne: dla adjunkta rachunkowego Mieczysława Wronowskiego, zwrotna w 120 ratach miesięcznych	—	1.775	1.775
			40.500	1.775	42.275
		Do przeniesienia . .	1,513.748	3.275	1,517.023

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,218.879	1,356.459	
6.160	8.000	*Więcej* o 1.000 K z powodu podwyższenia wynagrodzenia syndyka. (L. 96811/905).
1 180	1.200	Jak w roku 1906.
1.726	1.900	
19.000	19.000	W budżecie roku 1906 kwota ta była rozdzieloną na rubr. II. . . . . 4.000 K „ „ VIII. (drogi) . . . . . 7.000 „ „ „ „ (koleje) . . . . . 2.000 „ „ „ IX. . . . . 6.000 „ razem . . . . 19.000 K
28.066	30.100	
18.814	16.000	Wydatki wynosiły wedle zamknięcia rachunków: w roku 1903 . . . . . 19.069 K „ „ 1904 . . . . . 21.988 „ „ „ 1905 . . . . . 18 814 „ razem . . . . 59.871 K przeciętnie . . 19.957 „ preliminuje się w zaokrągleniu . . 20.000 „
40.579	40.500	Jak na rok 1906 po uwzględnieniu kredytów preliminowanych przedtem także w innych rubrykach, mianowicie w roku 1906 było: w rubr. II. poz. 37 . . . . . 30.000 K „ „ VIII. „ 215 . . . . . 6 000 „ „ „ „ „ 236 . . . . . 2.500 „ „ „ IX. „ 252 . . . . . 2 000 „ razem . . . . 40.500 K Natomiast w dochodach (poz. 4) wstawiono z tytułu zwrotu zaliczek na płace od urzędników 46.600 K
—	10.000	*Mniej* o 8.225 K albowiem Wydział krajowy postanowił przedstawić do uchwały Wysokiego Sejmu tylko prośbę adjunkta rach. Wronowskiego, przedłożoną do LW. 75.921/1906.
40.579	50.500	
1,306.338	1,453.059	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.		Z przeniesienia . .	1,513.748	3.275	1,517.023
	24	**Pokrycie połowy należytości stemplowych** od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych.	4.500	—	4 500
	25	**Potrzeby kancelaryjne.**			
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajow	11.000		
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów .	3.000		
		c) Potrzeby do pisania i rysowania .	7.000		
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów	6.000		
		e) Oprawa ksiąg i druków	1.600		
		f) Opał	10.700		
		g) Utrzymanie biblioteki	3.000		
		h) Rozmaite pomniejsze	5.000		
			47.300	—	47.300
	26	**Gmach sejmowy.**			
		a) Maszynista, płaca . . . 1.440 K			
		dodatek pięcioletni . . . 100 „			
		12 m³ drzewa opałowego . 111 „			
		45 litrów nafty . . . . 18 „	1.669		
		b) Kominiarz	800		
		c) Froterowanie i zapuszczanie podłóg .	2.000		
		d) Mycie podłóg	200		
		e) Zgartywanie i wywóz śniegu . .	200		
		f) Wywóz nieczystości	100		
		g) Zabezpieczenie od ognia	520		
		Do przeniesienia . .	5.489	—	—
			1,565.548	3.275	1,568.823

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,306.338	1,453.059	
4.743	4.500	Jak na rok 1906.
10.495	11.000	Jak na rok 1906.
4.106	3.000	
6.524	6.000	Wydatki wynosiły wedle zamknięcia rachunków: w roku 1903 . . . . . 7.452 K; „ „ 1904 . . . . . 7.275 „; „ „ 1905 . . . . . 6.524 „; razem . . . . 21.251 K; przeciętnie . . 7.084 „; preliminuje się w zaokrągleniu . . 7.000 „
5.476	5.600	*Więcej* o 400 K z powodu podwyższenia cennika drukarskiego (LW. 1.991/1906).
1.744	1.600	Jak na rok 1906, przyczem się zauważa, że część z poz. 25 *f)* w kwocie 500 K, preliminowaną była w roku zeszłym w pozycyi „na administracyę kraj. opłat konsumcyjnych od piwa“.
10.211	10.700	
3.034	3.000	
4.281	3.400	Wydatki wynosiły wedle zamknięcia rachunków: w roku 1903 . . . . . 5.016 K; „ „ 1904 . . . . . 6.360 „; „ „ 1905 . . . . . 4.281 „; razem . . . . 15.657 K; przeciętnie . . 5.219 „; preliminuje się w zaokrągleniu . . 5.000 „
45.871	44.300	
1.669	1.669	
744	800	Jak na rok 1906.
2.241	2.000	
256	200	
149	200	
223	100	
397	520	
5.679	5.489	
1,356.952	1,501.859	

*

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.	26	Z przeniesienia . .	1 565.548	3.275	1,568.823
			5.489	—	—
		h) Podatek domowy i miejski czynszowy . . . . . 300 K tudzież należytość ekwiwalentowa za rok 1907 z VI-go dziesięciolecia 1901 1910 rocznie po . . . . . 135 „	435		
		i) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejmowego . . . . . 200 K tudzież wynagrodzenie ogrodnika . . . . . 100 „	300		
		k) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nie przewidziane.	11.000		
		l) Stacya elektryczna w gmachu sejmowym	15.000		
		m) Opłata gminna za zużycie wody z wodociągu miejskiego.	6.000		
		n) Umorzenie pożyczki 160.000 K zaciągniętej na hipotekę gmachu sejmowego na budowę skrzydła tegoż gmachu dla biura melioracyjnego, XXII. i XIII. rata: *a)* w kapitale . . . . 2.594 K 36 g *β)* w 4% odsetkach . . 5.464 „ 12 „ *γ)* 1/8% na administracyę. 341 „ 52 „ *δ)* stempel do kwitu . . 30 „ — „	8.430		
		o) Najem lokalu w gmachu krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń (I. piętro) na pomieszczenie biur Dep. IV., tudzież 5% podatek wodociągowy (z ogólnej kwoty 8.000 K pokrywają po połowie fundusz krajowy i fundusz sprzedaży soli) . .	4.000		
			50.654	—	50.654
		Ogółem suma wydatków . .	1,616.202	3.275	1,619.477

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1.356.952	1.501.859	
5.679	5.489	
423	435	Jak na rok 1906
300	300	
13.604	11 800	*Mniej* o 800 K gdyż na nadzwyczajne roboty konserwacyjne w gmachu sejmowym nic się nie preliminuje (LW. 70240/906).
16.537	15.000	Jak na rok 1906.
7.075	6.000	
8.430	8.430	Wedle planu umorzenia do LW. 11680/1889. Z końcem roku 1907 pozostanie dług w kapitale 135.947 K 75 g. — Pozycyę tę przeniesiono z rubryki XIII wydatków „długi krajowe“.
3.650	4 000	Jak na rok 1906, z uwagą, iż wydatek ten przedtem zaliczano na rachunek kraj. opłat konsumcyjnych od piwa.
55.698	51.454	
1,412.650	1.553.313	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Dochody.			
II.	1	Subwencye z c. k. Skarbu państwa:			
		a) dla biura melioracyjnego	16.000		
		b) na utrzymanie technika dla kultury i eksploatacyi torfowisk	2.000		
	2	Zwroty poborów inżynierów krajowego biura melioracyjnego od spółek wodnych:			
		Fundusze budowy zwrócą pobory:			
		1 starszego inżyniera, płaca . 4.800 K			
		dodatek aktyw. 1.120 „ 5.920 K			
		5 inżynierów I. klasy, płace po 3.600 K. . . 18.000 K			
		dodatek aktyw. po 960 K . . 4.800 „ 22.800 „			
		11 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800 K. . . 30.800 K			
		dodatki aktyw. po 800 K . . 8.800 „ 39.600 „			
		8 inżynierów adjunktów, płace po 2.200 K. . 17.600 K			
		dodatki aktyw. po 640 K . . 5.120 „ 22.720 „	91.040		
	3	Zwroty poborów urzędników krajowego biura kolejowego eksponowanych do kierownictwa budowy kolei, lub wytyczania trasy linii kolejowych . .	16.000		
	4	Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac	46.600		
		Do przeniesienia . .	171.640	—	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
16.000	16.000	Jak na rok 1906 z uwagą, że pozycye te przeniesiono z dawniejszej rubr. VI. dochodów „Melioracye“.
2.000	2.000	
77.805	91.120	*Mniej* o 80 K wedle faktycznego stanu personalu zatrudnionego przy poszczególnych budowach. — Kwota za rok 1906 powstała z potrącanych dotychczas w rubryce IX. zwrotów (od odnośnych funduszów budowy) płac i dodatków inżynierów melioracyjnych zajętych przy budowie.
17.195	18.560	*Mniej* o 2.560 K na podstawie przecięcia z trzech lat ostatnich. Pozycyę tę przeniesiono z dawniejszej V. rubryki dochodów „Komunikacye“.
47.203	43.000	Wynikłości wynosiły wedle zamknięcia rachunków: w roku 1903 . . . . . 46.657 K „ „ 1904 . . . . . 46.159 „ „ „ 1905 . . . . . 47.203 „ Razem . . . 140.019 K przeciętnie . . 46.673 „ preliminuje się w zaokrągleniu . . 46.600 „ Dochód ten zaliczany był dawniej: w rubr. I. poz. 2 doch. „ „ V. „ 28 „ „ „ VI. „ 20 „
160.203	170.680	

Fundusz krajowy. Rubryka II. Zarząd.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
II.		Z przeniesienia . .	171.640	—	
	5	Zwroty dyurn rachunkowych od funduszu propinacyjnego miast	4.180		
	6	Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym	3.000		
	7	Sprzedaż książek i druków.	300		
	8	Różne przygodne.	200		
		Ogółem suma dochodów . .	179.320	—	179.320

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
160.203	170.680	
—	—	Pozycyę tę wstawiono z powodu nowego układu budżetu *brutto*.
4.183	3.000	
308	300	Cyfra podana za rok 1906 pochodzi z rozdziału kwoty 8.500 K wstawionej do budżetu za rok 1906 w rubr. I. poz. 4 dochodów.
625	200	
165.319	174.180	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka III.

Sprawy zdrowotne.

Załączniki:

1. Preliminarz kraj. szpitala powszechnego we Lwowie . . str. 9
2. „ „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie . „ 41
3. „ „ szpitala św. Łazarza w Krakowie . . „ 73

LW. 67.216/1906 i 74.521/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka III. Sprawy zdrowotne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 razem
			Korony		
		Wydatki.			
III.		**I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.**			
	1	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych .	2,970.000	—	2,970.000
		Do przeniesienia . .	2,970.000	—	2,970.000

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
2,872.774	2,910.000	Wedle zamknięć rachunkowych wydatki tej pozycyi wynoszą:

	W latach 1903	1904	1905	Razem	Przeciętnie
	K	K	K	K	K
A) Koszta leczenia.					
Lwów, szpital powszechny	355.639	353.053	357.887	1,066.579	355.527
Kulparków zakład dla obłąkanych	478.549	483.062	537.606	1,499.217	499.739
Kraków, szpital św. Łazarza	376.117	395.697	373.275	1,145.089	381.697
Kraków, c. k. klinika .	10.566	91.194	23.575	125.335	41.779
Szpitale prowincyonalne w kraju	1,146.001	1,103.230	1,216.073	3,465.304	1,155.102
Sanatorya w Alland i w Zakopanem	2.640	6.877	—	9.517	4.759
Szpitale zagraniczne .	339.342	355.291	351.878	1,046.511	348.837
B) Koszta przewozu chorych, sprawdzanie taks aptekarskich, stemple, druki i inne	5.687	7.362	12.480	25.529	8.510
Razem . .	2,714.541	2,795.766	2,872.774	8,383.081	2,794.360

Wzrost wydatków w ostatnich trzech latach wynosił:

między rokiem 1902—1903 o . 134.725 K
1903—1904 o . 81.225 „
1904—1905 o . 77.008 „

razem . . 292.958 K

przeciętnie zaś o . . . . . 97.652 K.

Dodając tę przeciętną kwotę do sumy rzeczywistych wydatków z r. 1905 . . . . . 2,872.774 „

Otrzymamy kwotę . . . 2,970.426 K,

którą preliminuje się na r. 1907 w zaokrągleniu 2,970.000 K, czyli o 60.000 K *więcej* niż na rok 1906 uchwalono.

Ogólna ilość zapłaconych dni leczenia wynosiła:

w roku 1903 . . 1,952.712 dni
„ „ 1904 . . 2,049.413 „
„ „ 1905 . . 2.036.856 „

razem . . 6,038.981 dni,
przeciętnie . . 2,012.994 dni.

2,872.774	2,910.000

*

Fundusz krajowy. Rubryka III. Sprawy zdrowotne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
III.		Z przeniesienia . .	2,970.000	—	2,970.000
	2	Zapomogi na koszta leczenia w sanatoryach dla tuberkulicznie chorych .	10.000	—	10.000
	3	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	813.204	85.353	898.557
	4	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	694.765	22.190	716.955
	5	Krajowy szpital powszechny św. Łazarza w Krakowie	600.134	30.913	631.047
	6	Na amortyzacyę pożyczki zaciągnąć się mającej na zakupno gruntu pod budowę zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	—	5.000	5.000
	7	Koszta utrzymania rozmaitych osób w szpitalach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin (ryczałtowo) .	25.000	—	25.000
		Suma działu I. . .	5,113.103	143.456	5,256.559
		II. Koszta utrzymania podrzutków.			
	7*a*)	Fundusz podrzutków w Krakowie . .	—	—	
	8	Koszta utrzymania podrzutków (wraz z utrzymaniem podrzutków we Lwowie) a więc w całym kraju i zagranicą	61.000	—	61.000
		III. Publiczna służba zdrowia.			
	9	Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów, na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie	110.000	—	
	10	1/3 część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	12.200	—	
	11	Utrzymanie i odświeżanie krowianki .	24.000	—	
	12	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej . .	126.500	—	
		Suma działu III. .	272.700	—	272.700
		Do przeniesienia . .	5,446.803	143.456	5,590.259

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
2,872.774	2,910.000	
10.000	10.000	Jak na rok 1906 uchwalono.
848.683	778.095	Wedle osobnych preliminarzy dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki. W pozycyi 4 i 5 za rok 1906 doliczono nadto kwoty przeniesione z rubr. XIII. wydatków funduszu krajowego, uchwalone na amortyzacyę pożyczek, których raty wstawiono obecnie w preliminarzach tych Zakładów.
618.838	665.825	
592.806	594.094	
—	—	Pozycya nowa wstawiona w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 3. listopada 1904 a uzasadniona osobnem sprawozdaniem.
12.000	14.500	Preliminuje się *więcej* o 10.500 K na podstawie przeciętnych wyników z trzech lat ostatnich, tudzież spodziewanego przekroczenia wydatków w roku 1906, do pokrycia z kredytu roku 1907 (LW. 62.079/1906).
4,955.101	4,972.514	
—	—	
56.663	61.000	Jak na rok 1906 uchwalono.
96.177	110.000	Jak na rok 1906 uchwalono.
12.087	10 000	Koszta te wynosiły: w roku 1903 .... 9.558 K; w roku 1904 14.870 K; w roku 1905 .... 12.087 K; razem 36.515 K; przeciętnie 12 172 K; preliminuje się w zaokrągleniu 12.200 K.
24.000	24.000	Jak corocznie.
128.500	125.000	Wydatki te wynosiły: w roku 1906 .... 123.341 K; w roku 1904 127.156 K; w roku 1905 .... 128.500 K; razem 378.997 K; przeciętnie 126.332 K; preliminuje się w zaokrągleniu 126.500 K.
260.764	269 000	
5,272.528	5,302.514	

Fundusz krajowy. Rubryka III. Sprawy zdrowotne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
III.		Z przeniesienia . .	5,446.803	143.456	5,590.259
		IV. Zasiłki dla zakładów sanitarnych.			
	13	Szpitale S. S. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie, Przeworsku i Nowosiółkach	3.500	—	
	14	Dla szpitala św. Zofii we Lwowie, subwencya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniczu	1.600	—	
	15	Szpital Komisyi klimatycznej w Zakopanem	600	—	
	15*a)*	Na amortyzacyę pożyczki 42.000 K zaciągnąć się mającej na pokrycie udziału funduszu krajowego w $^1/_3$ części kosztach budowy szpitala powszechnego w Kossowie	—	—	
	16	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie na amortyzacyę pożyczki 60.000 K, na dokończenie budowy szpitala w Krakowie (VI. rata z 33-lecia w myśl uchwały sejm. z 10. lipca 1902) . .	—	3.598	
	17	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	1.000	—	
	18	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie .	2.000	—	
	19	Szpital izraelicki we Lwowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	2.000	—	
	19*a)*	Powiatowy dom starców i kalek w Sokalu, do rozporządzalności Wydziału krajowego	—	—	
	20	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.000	—	
	21	„Narodna Licznycia“ we Lwowie, subwencya	1.000	—	
	22	Kolonia lecznicza w Rymanowie . . .	1.000	—	
	23	„ „ w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy	600	—	
	24	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie	600	—	
	25	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe w Krakowie	600	—	
	26	Towarzystwo hygieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad hygieny i dopomożenia w wydaniu „Przeglądu hygienicznego“	400	—	
		Do przeniesienia . .	16.900 5,446.803	3.598 143.456	20.498 5,590.259

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
5.272.528	5 302.514	
3.600	3.500	Jak na rok 1906 uchwalono.
1.600	1.600	
600	600	
—	5.112	Na rok 1907 nic się nie preliminuje, albowiem pożyczkę dotychczas nie zaciągnięto. Na pokrycie pierwszej raty pożyczki, posłuży wstawiony a niezużyty kredyt r. 1906.
3.598	3.600	Wedle planu umorzenia do LW. 100.420/1904.
1.000	2.000	Jak na rok 1905, t. j. *mniej* o 1.000 K od kwoty na r. 1906 uchwalonej.
2.000	2.000	Jak na rok 1906 uchwalono.
2.000	4.000	Jak na rok 1905, t. j. *mniej* o 2.000 K od kwoty na r. 1906 uchwalonej.
—	10.000	Odpada jako jednorazowo na rok 1906 uchwalona.
3.500	3.500	Preliminuje się tylko subwencyę zwyczajną 2.000 K.
—	1.000	Jak w roku 1906.
1.000	1.000	
600	1.000	Jak na rok 1905, t. j. *mniej* o 400 K od kwoty na r. 1906 uchwalonej.
600	600	Jak na rok 1906.
600	600	
400	400	
21.098	40.512	
5,272 528	5,302.514	

Fundusz krajowy. Rubryka III. Sprawy zdrowotne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
III.		Z przeniesienia . .	5,446.803	143.456	5,590.259
			16.900	3.598	20.498
	26*a)*	Szpital dla matołków w Iwoniczu, *jednorazowo*	—	—	—
	26*b)*	Towarzystwu lekarskiemu w Krakowie .	—	—	—
		Suma działu IV. .	16.900	3.598	20.498
		Ogółem suma wydatków . .	5,463.703	147.054	5,610.757
		Dochody.			
	1	Dochody krajowego szpitala powszechnego we Lwowie	793.665	—	
	2	Dochody krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	671.201	—	
	3	Dochody krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie	553.422	—	
	4	Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych . . .	57.000	—	
	5	Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia.	100	—	
	6	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich .	1.020	—	
	7	Zwrot od c. k. Rządu nadwyżki kosztów utrzymania chorych w klinikach za lata ubiegłe	100.000	—	
		Suma dochodów. .	2,176.408	—	2,176.408

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
5,272.528	5,302.514	
21.098	40.512	
—	2.000	Odpadają jako jednorazowo na rok 1906 uchwalone.
—	300	
21.098	42.812	
5,293.626	5,345.326	
728.202	703.732	Wedle osobnych preliminarzy dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
677.819	598.735	
610.953	562.017	
59.821	57.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1903 .... 50 047 K; w roku 1904 61 941 K; w roku 1905 .... 59.821 K; razem 171.809 K; przeciętnie 57.269 K; preliminuje się w zaokrągleniu 57.000 K.
175	100	Jak na rok 1906.
730	1.020	
100.000	200.000	*Mniej* o 100 000 K, gdyż w r. 1907 wpłynie tylko jedna rata roczna.
2,177.700	2,122.604	

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny

we Lwowie.

PRELIMINARZ

na rok

1907.

LW 64.170/1906. — 105.027/1906.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp. we Lwowie

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki	Sumaryusz	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
	WYDATKI.					
I.	Płace i emolumenta etatowe	81 302	14.301	8.997	4.453	109.053
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych	55.893	32.736	7.101	11.850	107.580
III.	Pensye i emerytury	27.472	—	1.990	—	29.462
IV.	Zaopatrzenia i dary z łaski	937	—	71	—	1.008
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	86	74	16	24	200
VI.	Remuneracye i zapomogi	3.646	1.554	496	504	6.200
VII.	Koszta gospodarcze: 1. zwyczajne	152.941	114.292	28.130	41.736	337 099
	2. **nadzwyczajne**	**20.954**	—	—	—	**20.954**
VIII.	Koszta sanitarne: 1. zwyczajne	35.177	49.856	5.302	9.877	100 212
	2. **nadzwyczajne**	**800**	—	—	—	**800**
IX.	Koszta kancelaryjne	2.400	1.600	300	500	4.800
X.	Koszta kapliczne	260	220	50	70	600
XI.	Utrzymanie budynków: 1. zwyczajne	16 800	12.110	2.870	4 220	36.000
	2. **nadzwyczajne**	**63.599**	—	—	—	**63.599**
XII.	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	—	—	—	3.520
XIII.	Podatki i daniny	170	150	30	50	400
XIV.	Rozmaite	1.555	1.015	250	330	3.150
XV.	Zapomogi dla położnic	—	—	14.000	—	14.000
XVI.	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	100	—	100
XVII	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii: 1. zwyczajne	37.500	—	—	—	37.500
	2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—
XVIII	Spłata pożyczek	22.320	—	—	—	22.320
	Razem: 1. zwyczajne	441.979	227.908	69.703	73.614	813.204
	2. **nadzwyczajne**	**85.353**	—	—	—	**85.353**
	Suma wydatków	527.332	227.908	69.703	73.614	898.557
		755.240		143.317		
	DOCHODY.					
I.	Dodatki	61 990	—	440	—	62.430
II.	Opłaty pośmiertne	21.000	—	—	—	21.000
III.	Zwroty kosztów leczenia	374.100	—	56.400	—	430.500
IV.	Dochody z realności i dóbr	460	—	2.040	—	2.500
V.	Rozmaite	3.184	—	16	—	3.200
VI.	Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu	147.868	—	42.294	—	190.162
VII.	Pożyczka inwestycyjna	83.873	—		—	83.873
	Suma dochodów	692.475	—	101.190	—	793.665
	W porównaniu z wydatkami	755.240	—	143.317	—	898.557
	Okazuje się **niedobór**	**62.765**	—	**42.127**	—	**104.892**

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
		Porównanie sumaryczne. kwot preliminowanych na r. 1907 z uchwalonemi na r. 1906.
		Wydatki preliminowane na rok 1907 wynoszą . 898.557 K.
		„ uchwalone „ „ 1906 „ . . 778.095 „
89.352	93.226	preliminuje się zatem na r. 1907 **więcej** o kwotę . **120.462 K.**
100.001	106.792	a mianowicie:
25.675	27.155	w rubr. I. ogółem *więcej* o 15.827 K.
1.572	1.552	„ „ II. „ „ „ 788 „
—	200	„ „ III. „ „ „ 2.307 „
7.740	6.200	„ „ IV. „ *mniej* „ 544 K.
		„ „ VII. „ *więcej* „ 26 785 „
312.323	331.268	„ „ VIII. „ *mniej* „ 850 „
1.118	—	„ „ XI. „ *więcej* „ 59.699 „
		„ „ XIV. „ „ „ 200 „
107.176	98.862	„ „ XVII. „ *mniej* „ 1.000 „
—	**3.000**	„ „ XVIII. „ *więcej* „ 17.250 „
4.885	4.800	Razem *więcej* o 122 856 K *mniej* o 2.394 K
600	600	Z porównania **więcej** j. w. o **120.462 K.**
		Dochody preliminowane na rok 1907 wynoszą . . 793.665 K.
28.022	34.200	„ uchwalone „ „ 1906 „ . . 703.732 „
8.442	**5 700**	preliminuje się zatem na r. 1906 **więcej** o kwotę . **89.933** „
3.520	3.520	a mianowicie:
364	400	w rubr. I. ogółem *więcej* o 1.000 K.
106.370	2.950	„ „ II. „ *mniej* „ 2.000 K.
13.956	14.000	„ „ III. „ *więcej* „ 8.500 „
		„ „ VI. „ *mniej* „ 1.440 „
33	100	„ „ VII. „ *więcej* „ 83.873 „
33.500	33.500	Razem *więcej* o 93.373 K. *mniej* o 3.440 K
—	**5.000**	Z porównania **więcej** j. w. o. **89.933 K.**
4.034	5.070	**Wynik** zatem na r. 1907 jest **mniej korzystny** o różnicę w kwocie **30.529 K.**
839.123	764.395	a zgodny z różnicą niedoborów obu lat.
9.560	**13.700**	**Uwaga do preliminarza w ogóle**
848.683	778.095	Wydatki i dochody wspólne w niniejszym preliminarzu wstawiono w sposób następujący:
		W przeważnej części rubryk wstawiono wydatki tak na oddz. szpitalnych jakoteż oddz. klinicznych wedle rzeczywistych potrzeb — natomiast w tych pozycyach, w których wydatki rzeczywiste nie mogą być ściśle podane przyjęto następujące dzielniki odpowiadające do najbardziej zbliżonych wydatków a mianowicie:
65.115	61.430	w rubr. I. poz. 1., od 11—17, od 19 21, w rubr. II. poz. 24 do
19.766	23.000	26 31, rubr. IX. X. i XI. poz. 88—90—91, XIV. poz. 97 a i c) — na podstawie
434.135	422.000	dzielnika wypośrodkowanego z wysokości ogólnych rzeczywistych wydatków.
5.159	2.500	Utrzymanie personalu aptecznego rozdzielono wedle rzeczywistych
3.877	3.200	wydatków poniesionych na leki.
200.150	191.602	Koszta utrzymania personalu kuchennego na podstawie wydatku
—	—	poniesionego na żywność
		Wszystkie zaś inne wydatki i dochody, do których powyższych
728.202	703.732	zasad nie można zastosować, rozdzielono dzielnikiem wypośrodkowanym
848.683	778.095	z ilości dni leczenia 285.000 przyjętej na r. 907 a to po myśli uchwały Wysokie o Sejmu z d ia 25. listopada 1889 r.
		Z powyższej ilości dni leczenia przypada na fundusz chorych 200 000 dni
120.481	74.363	„ „ klinik 46.000 „
		„ „ położnic 21.000 „
		zaś na klinikę położniczo-ginekologiczną . . . . . 18.000 „
		Razem . . . 285.000 dni

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907				
		Fundusz				Razem
		chorych		położnic		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Korony				
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**					
1.	Dyrektor: *a*) płaca . . . 5.800 K. *b*) dodatek pięcioletni . . . 225 „ *c*) 12 sągów drzewa po 32 K . 384 „	2.756	2.371	513	769	6.409
2.	6 prymaryuszów: *a*) płaca po 3.000 K. . . . 18.000 K. *b*) dodatki pięcioletnie po 400 K. . 4.800 „	22.800	—	—	—	22.800
3.	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po 1.300 K. . . .	1.300	—	1.300	—	2.600
4.	Kierownik oddziału chorób zakaźnych: płaca	3.000	—	—	—	3.000
5.	Chemik, płaca	2.400	—	—	—	2.400
6.	10 sekundaryuszów I. kl. po 1.400 K. 14.000 K. dodatek na mieszkanie po 300 „ 3.600 „	13.600	—	3.400	—	17.000
7.	9 sekundaryuszów II. kl. po 1.200 K. 10.800 K. dodatek na mieszkanie po 300 „ 2.700 „	13.500	—	—	—	13.500
8.	10 praktykantów lekarskich adjutum po 600 K.	6.000	—	—	—	6.000
9.	Akuszerka I. płaca	—	—	800	—	800
10.	Akuszerka II. płaca	—	—	600	—	600
11.	2 kapelanów: *a*) płaca po 1.200 K. 2.400 K. *b*) dodatki na mieszkanie po 400 „ 800 „	1.376	1.184	256	384	3.200
12.	Rządca: *a*) płaca . . . 2.640 K. *b*) wikt I. klasy . . . 800 „ *c*) opał 47.736 m. drzewa po 8 K. 382 „ *d*) oświetlenie 120 kgr. nafty i 12 kgr. świec . . . . 70 „	1.674	1.440	311	467	3.892
	Do przeniesienia .	68.406	4.995	7.180	1.620	82.201

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
7.000	7.000	Preliminuje się w ogóle mniej o 591 K. Mianowicie odpada dodatek na mieszkanie w kwocie . . . 1.200 K albowiem dyrektor otrzyma mieszkanie w naturze, natomiast wstawia się przypadający mu dodatek 5-letni od 15/8 1906 z rocznych 600 K w kwocie 225 K i koszt opału (12 sągów drzewa) w kwocie . 384 „ Razem . . . 609 „ Z porównania okazuje się mniej j. w. o . . . 591 K
19.273	19 200	W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 21/11 1905, którą odstąpiono Wydziałowi krajowemu petycyę lekarzy do zbadania, wstawia się na płacę dla 6-ciu prymaryuszów po 3.000 K rocznie, zatem więcej o 3.600 K, jak na rok 1906. oprócz dodatków pięcioletnich. W sprawie tej przedkłada się osobne sprawozdanie przy LW. 114.606/905.
2.600	2.600	Jak na rok 1906.
2.400	2.400	Wstawia się na płacę 3.000 K t. j. więcej o 600 K, natomiast odpada dodatek osobisty pobierany do końca r. 1906.
—	—	Preliminuje się płaca dla nowo ustanowionej posady chemika w kwocie 2.400 K rocznie co uzasadnia Wydział kraj. sprawozdaniem przy LW. 114.606/1905.
12.575	12.600	Wstawia się ogółem więcej o 4.400 K, z powodu koniecznej potrzeby pomnożenia personalu lekarskiego o 1-go sekundaryusza I. klasy z płacą 1.400 K i udzielenia dodatku na mieszkanie dla 10-ciu sekundaryuszów po 300 K, rocznie w kwocie 3.000 K, co uzasadnia się sprawozdaniem przy LW. 114.606/1905.
8.205	8.400	Preliminuje się o 5.100 K, więcej z powodu jak poz. 6 — a to na płacę dla 2 sekund. II. kl. — 2.400 K i dodatek na pomieszkanie dla 9-ciu sekundarynszów II klasy po 300 K, rocznie 2.700 K, razem 5 100 K.
1.550	4.800	Wstawiono 2 posady więcej z powodu podanego przy poz. 6.
800	800	Jak na rok 1906.
600	600	Jak na rok 1906.
3.200	3.200	Jak na rok 1906.
3.886	3.892	Jak na rok 1906.
62.089	65.492	

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907				
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Korony				
	Z przeniesienia .	68.406	4.995	7.180	1.620	82.201
I.						
13.	2 oficyałów:					
	a) płaca po 2.200 K. . . 4.400 K.					
	b) dodatki aktywalne po 300 K. 600 „					
	c) 3 dodatki pięcioletnie po 300 K. 792 „	2.491	2.143	463	695	5.792
14.	2 pisarzy: *a*) płaca po 1.320 K. 2.640 K.					
	b) dodatki na mieszkanie po 200 K. 400 „	1.307	1.125	243	365	3.040
15.	Pisarz w izbie przyjęcia:					
	a) płaca . . . . . 1.320 K.					
	b) 2. dodatki pięciol. . . . 400 „					
	c) wikt z pieczywem II. kl. (wzmocn.) 720 „	1.049	903	195	293	2.440
16.	Inspicyent (dozorca domu):					
	a) płaca . . . . . 1.320 K.					
	b) 2. dodatki pięciol. . . . 200 „					
	c) dodatek osob sty . . . 200 „					
	d) wikt z pieczywem II. kl. (wzmocn.) 720 „	1.049	903	195	293	2.440
17.	2 aplikantów, płaca po 1.100 K. 2.200 K	946	814	176	264	2.200
18.	Aptekarz:					
	a) płaca . . . . . 2.200 K.					
	b) 2. dodatki pięciol. . . . 400 „					
	c) dod. na mieszkanie . . . 400 „	930	1.590	150	330	3.000
19.	Maszynista:					
	a) płaca . . . . . 1.200 K.					
	b) 1 dod. pięciol. . . . 200 „					
	c) wikt II. klasy (wzmocniony) . 720 „	912	784	170	254	2.120
20.	Woźny:					
	a) płaca . . . . . 1.000 K.					
	b) 4 dodatki pięcioletnie po 60 K. . 240 „					
	c) dodatek osobisty . . . 100 „					
	d) dodatek na ubior . . . 100 „	619	533	115	173	1.440
21.	Odźwierny:					
	a) płaca . . . . . 1.000 K.					
	b) 3 dodatki pięcioletnie po 60 K. . 180 „					
	c) dodatek osobisty . . . 100 „					
	d) dodatek na ubiór . . . 100 „	593	511	110	166	1.380
	Razem .	78.302	14.301	8.997	4.453	106.053
	Do tego:					
22.	Zaliczki na płace	3.000	—	—	—	3.000
	Suma rubryki I. .	81.302	14.301	8.997	4.453	109.053

Preliminarz na rok 1907. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
62.089	65.492	
5.900	5 900	Wstawia się przypadający trzeci dodatek pięcioletni oficyałowi Szymańskiemu od 10/5 1907 w kwocie 192 K, odpada zaś dodatek 5-letni przeniesionego w stan spoczynku oficyała Strzeleckiego w kwocie 300 K (LW. 11.970/1906).
4.040	4.040	Odpadają trzy dodatki 5-letnie w kwocie 600 K i dodatek osobisty w kwocie 400 K — razem 1.000 K z powodu przeniesienia w stan spoczynku pisarza Lewickiego i zamianowania pisarza Surmińskiego oficyałem (LW. 102.938/1905 i LW. 42.013/1906).
2.407	2.440	Jak na rok 1906.
2.423	2.440	Jak na rok 1906.
2.200	2.200	Jak na rok 1906.
2.617	2.800	Wstawia się na płacę kwotę 2.200 K rocznie, t. j. więcej o 600 K natomiast odpada dodatek osobisty 400 K, jak sprawozdanie powołane przy poz. 2.
1.970	2.120	Jak na rok 1906.
1.386	1.440	Jak na rok 1906
1.320	1.354	ad b). Wstawia się więcej o 26 K. na uzupełnienie do pełnej wysokości 3 go dodatku pięcioletniego.
86.352	90.226	
3.000	3.000	Jak na rok 1906.
89.352	93.226	

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**					
23.	24 Sióstr Miłosierdzia:					
	a) płaca Siostry przełożonej . . 160 K.					
	b) 23 Sióstr oddziałowych po 160 K. 3.680 „					
	c) wikt z pieczywem Siostry przełożon. 405 „					
	d) wikt z pieczywem 23 Sióstr oddziałowych po 405 K. . . . 9.315 „					
	e) ryczałt za pranie bielizny Siostry przełożonej . . . . 44 „					
	f) ryczałt za pranie bielizny 23 Sióstr oddz. po 43·50 K. . . . 1.001 „	8.836	4.472	636	661	14.605
24.	Pomocnik kapelana	—	200	—	200	400
25.	Dyetaryusze, płaca:					
	3 po 3 K. dziennie . . . 3.285 K.					
	2 „ 2·80 K. „ . . . 2.044 „					
	2 „ 2·70 „ „ . . . 1.971 „					
	3 „ 2.40 „ „ . . . 2.628 „	4.269	3.674	794	1.191	9.928
26.	Dla 2 funkcyonar. pełniących służbę w izbach przyjęcia zakładu i kliniki położ.-ginekolog. tudzież w klinikach ogólnych wikt z pieczywem po 720 K.	619	533	115	173	1.440
27.	2 stypendya stałe dla akuszerek po 240 K. .	—	—	480	—	480
28.	2 pomocników aptekarza, po 2.400 K. . .	1.488	2.544	240	528	4.800
29.	Służba oddziałowa:					
	a) płaca:					
	1) Oddział chorych:					
	1 nadzorcy oddz. kił. męskiego . 480 K.					
	1 sługi na oddź. chirurgicznym . 480 „					
	2 nadzorczyń na oddz. kił. kob. i 1 na oddz. zakaźnym po 288 K. . 864 „					
	1 sługi po 240 K. . . . 240 „					
	10 sług „ 192 „ . . . 1.920 „					
	18 „ „ 168 „ . . . 3.024 „					
	21 „ „ 144 „ . . . 3.024 „					
	8 „ „ 120 „ . . . 960 „	10.992	—	—		10.992
	63 osób.					
	2) Służba dla klinik (oddział chorych):					
	2 sług po 240 K. . . . 480 K.					
	10 „ „ 192 „ . . . 1.920 „					
	15 „ „ 168 „ . . . 2.520 „					
	7 „ „ 144 „ . . . 1.008 „	—	5.928	—	—	5.928
	34 osób.					
	Do przeniesienia .	26.204	17.351	2.265	2.753	48.573

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na r. 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
16.351	16.160	Wstawia się o 3 Siostry Miłosierdzia mniej z powodu przyjęcia do pawilonu dla chorób zakaźnych jednej nadzorczyni (LW. 34.242/06) tudzież przydzielenia jednej siostry do kuchni, i jednej do magazynu bielizny jak poz. 72. Natomiast preliminuje się na wikt Sióstr po 10 K rocznie więcej jak na rok 1906. z powodu podrożenia ważniejszych artykułów żywności.
400	400	Jak na rok 1906.
9.911	9.928	Jak na rok 1906.
1.440	1.440	Jak na rok 1906.
480	480	Jak na rok 1906.
4.380	4.380	Preliminuje się więcej o kwotę 420 K. jako podwyższenie płac dla dwóch pomocników aptekarskich, gdyż za dotychczasowe wynagrodzenie trudno pozyskać rutynowanego magistra farmacyi.
	10.704	Wstawia się więcej o 288 K na płacę dla jednej nadzorczyni w oddziale zakaźnym, jak wyjaśnienie przy poz. 23).
—	5.928	Jak na rok 1906.
32.962	49.420	

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 — Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
	Z przeniesienia .	26.204	17.351	2.265	2.753	48.573
II. 29.	3) Oddział położnic:					
	2 sług po 168 K. . . . 336 K. 5 „ „ 144 „ . . . 720 „ 7 osób.	—	—	1.056	—	1.056
	4) Służba dla klinik (oddział położnic).					
	1 nadzorczyni . . . . 360 K. 2 sług po 192 K. . . . 384 „ 3 „ „ 168 „ . . . 504 „ 9 „ „ 144 „ . . . 1.296 „ 15 osób.	—	—	—	2.544	2.544
	b) wikt: dla nadzorcy, 2 nadzorczyń oddziału kiłowego i nadzorczyni oddz. zakaźnego, tudzież nadzorczyni kliniki położ.-ginekolog. po 600 K	2.400	—	—	600	3.000
	c) wikt dla 114 osób po 245 K. . . .	14.455	8.330	1.715	3.430	27.930
	d) gratyfikacye	258	222	48	72	600
	e) bluzy dla 114 osób po 20 K. . . .	980	844	182	274	2.280
	f) na podwyższenie płac w ciągu roku 1907 przypadające tak dla dozorców jak i dozorczyń	372	156	—	96	624
	Wydatki poz. 29.	—	—	—	—	54.954
30.	Służba domu:					
	a) płaca:					
	1) Oddział chorych:					
	1 łaziebnego (bez wiktu) . . 600 K. 1 dozorczyni laborant. bez wiktu . 480 „ 2 sług po 240 K. . . . 480 „ 4 „ „ 216 „ . . . 864 „ 7 „ „ 192 „ . . . 1.344 „ 4 „ „ 168 „ . . . 672 „ 19 osób.	4.440	—	—	—	4.440
	b) wikt dla 17 osób po 245 K. . . .	4.165	—	—	—	4.165
	2) Oddział kliniczny (oddział chorych).					
	a) płaca: 1 odźwierny a zarazem dozorca pompy przy ul. Piekarskiej . 360 K. 1 odźwierny przy ul. Pijarów . 360 „ 1 palacz do kaloryferów . . 312 „ 3 parobków doposług po 168 K. 504 „ 1.536 K. 6 osób.					
	Do przeniesienia . 1.536 K.	53.274	26.903	5.266	9.769	95.213

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
32.962	49.420	
	1.056	Jak na rok 1906.
18.822	2.544	Jak na rok 1906.
	2.400	Wstawia się więcej o kwotę 600 K. na wikt dla nowo przyjętej nadzorczyni chorych do pawilonu zakaźnego.
26.249	27.930	
594	600	Jak na rok 1906.
2.200	2.280	
—	—	Preliminuje się jako nową pozycyę na podwyższenie płac służby oddziałowej kwotę 624 K. co uzasadnia się w osobnem sprawozdaniu.
47.865	**53.442**	
	4.128	Zmniejszono stan tej służby o jednego parobka, który zajęty jest w stolarni natomiast wstawiono przy poz. 31. koszt utrzymania stolarza. Do tej pozycyi przeniesiono z poz. 31. pobory sługi do laboratoryum. (LW. 64 170/06.)
	4.410	Wstawia się na wikt mniej o kwotę 245 K. z powodu zmniejszenia ilości służby o 1 osobę.
80.827	94.768	

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907				
		Fundusz				Razem
		chorych		położnic		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Korony				
	Z przeniesienia . 1.536 K.	53.274	26.903	5.266	9.769	95 212
II. 30.	*b*) wikt:					
	2 odźwiernych i 1 palacza z kolacyą mięsną po 320 K. . 960 K.					
	3 parobków po 245 K. . . 735 „ 1.695 „					
	c) dodatek na mundur dla 2 odźwiernych po 100 K. . . . 200 „					
	d) dodatek na umundurow. 3 parobków po 50 K. . . . 150 „	—	3.581	—	—	3.581
	3) Oddział położnic z kliniką położn.-ginekol.					
	a) płaca:					
	1 palacza przy kaloryferach . 312 K.					
	1 parobka przy głównej bramie wchodowej . . . 168 „					
	4 parobków doposług po 168 K. 672 „ 1.152 K.					
	6 osób					
	b) wikt dla palacza z kolacyą mięsną . . . 320 K.					
	wikt dla 5 parobków po 245 K. 1.225 „ 1.545 „	—	—	1.348	1.349	2.697
	c) gratyfikacya dla służby domu . . .	86	74	16	24	200
	Wydatki pozycyi 30.	—	—	—	—	15.083
31.	Służba wspólna:					
	a) płaca:					
	pomocnika maszynisty zarazem ślusarza 600 K.					
	chłopca w ślusarni . . . 240 „					
	2 palaczy po 420 K. . . . 840 „					
	1 stolarza . . . . . 480 „					
	stróża nocnego bez wiktu . . 700 „					
	2 kaplicznych po 120 K. . . . 240 „	1.333	1.147	248	372	3.100
	8 osób					
	b) wikt:					
	pomocnika maszynisty . . . 600 K.					
	2 palaczy, 1 chłopca i stolarza z kolacyą mięsną po 320 K. . . 1.280 „					
	wikt III. klasy 2 kaplicznych po 245 K. 490 „	1.019	876	189	286	2.370
	c) gratyfikacye z końcem roku . . .	129	111	24	36	300
	d) bluzy dla 6 osób po 20 K. . . .	52	44	10	14	120
	Wydatki pozycyi 31.	—	—	—	—	5.890
	Suma rubryki II. .	55.893	32.736	7.101	11.850	107.580

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
80.827	94.768	
	3.581	Jak na rok 1906.
	2.697	Jak na rok 1906.
	200	
13.745	**15.016**	
2.764	3.076	Zgodnie z wnioskiem dyrektora podwyższono płacę dla chłopca w ślusarni o 24 K. oraz wstawiono dla stolarza płacę 480 K. natomiast skreślono jednego parobka przy poz. 30. (LW. 51.061/06)
2.272	2.050	Wstawia się na wikt dla stolarza kwotę 320 K.
275	300	Jak na rok 1906
118	120	
5.429	**5.546**	
100.001	106.792	

Wydatki. **Krajowy szpital powszechny we Lwowie.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907				
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Korony				
III.	**Pensye i emerytury.**					
32.	Finger Fryderyka, wdowa po b. profesorze kliniki	630	—	—	—	630
33.	Neuhauser Karolina, wdowa po b. prymaryuszu	1.200	—	—	—	1.200
34.	Jaroszyńska Eugenia, wdowa po b. oficyale	613	—	53		666
35.	Köstlich Józefa, wdowa po b. oficyale	613	—	53	—	666
36.	Marczak Helena, wdowa po b. pisarzu	644	—	56	—	700
37.	Piro Karol, b. odźwierny	567	—	49	—	616
38.	Dr. Kilarski Józef, b. prymaryusz	2.391	—	—	—	2.391
39.	Gralewska Zofia, wdowa po oficyale	1.058	—	92	—	1.150
40.	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze	1.104	—	96	—	1.200
41.	Jedno małoletnie dziecko po prymaryuszu Dr. Krówczyńskim	200	—	—	—	200
42.	Malinowski Erazm, b. rządca	3.312	—	288	—	3.600
43.	Kołakowski Józef, b. dyetaryusz	773	—	67	—	840
44.	Bogusz Wiktor, b. oficyał	1.244	—	108	—	1.352
45.	Dr. Głowacki Bolesław, b. dyrektor	3.717	—	323	—	4.040
46.	Berthleff Klementyna, wdowa po dyrektorze	1.656	—	144	—	1.800
47.	Widman Michalina, wdowa po prymaryuszu	1.200	—	—	—	1.200
48.	Maruszczak Karolina, b. akuszerka	—	—	404	—	404
49.	Jezierska Leontyna, wdowa po pisarzu	828	—	72	—	900
50.	Dr. Rożański Józef b. prymaryusz	3.600	—	—	—	3.600
51.	Strzelecki Władysław, b. oficyał	1.426	—	124	—	1.550
52.	Lewicki Jan, b. pisarz	696	—	61	—	757
	Suma rubryki III.	27.472	—	1.990	—	29.462
IV.	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**					
53.	Czarnecka Wiktorya, b. dozorczyni	—	—	—	—	—
54.	Kozłowski Dmytro, b. parobek	110	—	10	—	120
55.	Wacnik Agata, b. dozorczyni	128	—	—	—	128
56	Grochowska Rozalia, wdowa po odźwiernym, dar z łaski	221	—	19	—	240
57.	Witoszyńska Dominika, b. nadzorczyni pralni	368	—	32	—	400
58.	Sempik Marya, wdowa po parobku	110	—	10	—	120
58 a)	Nydza Marya, b. posługaczka jednorazowy dar z łaski	—	—	—	—	—
58 b)	Kołakowski Józef, b. dyetaryusz jednorazowy dar z łaski	—	—	—	—	—
58 c)	Dekańska Eugenia, wdowa po dyetaryuszu jednorazowy dar z łaski	—	—	—	—	—
58 d	Matwijko Ksenia, wdowa po parobku jednorazowo	—	—		—	
	Suma rubryki IV.	937	—	71	—	1.008
V. 59.	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	86	74	16	24	200

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
630	630	
1.200	1.200	
667	666	
666	666	
700	700	
616	616	
2.391	2.391	
1.150	1.150	
1.200	1.200	
220	200	Preliminuje się zgodnie z kwotami na r. 1906. uchwalonem.
3.600	3.600	
840	840	
1.352	1.352	
4.040	4.040	
1.800	1.800	
1.200	1.200	
403	404	
900	900	
2.100	3.600	
—	—	Wstawia się nowoprzyznane statutowe emerytury (LW. 11.970/1906. i LW. 102.938/1905).
—	—	
25.675	27.155	
144	144	Nic się nie preliminuje z powodu śmierci pobierającej dar z łaski.
120	120	
128	128	
240	240	Jak na rok 1906.
400	400	
120	120	
100	100	
200	200	Opuszczono jako jednorazowe dary z łaski.
—	100	
120	—	
1.572	1.552	
—	200	Jak na rok 1906.

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907				
		Fundusz				Razem
		chorych		położnic		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Korony				
	Remuneracye i zapomogi.					
60.	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych . . .	1.290	1.110	240	360	3.000
61.	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich pełniących służbę w szpitalu dłużej 1 roku .	1 840	—	160	—	2.000
62.	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich za spisywanie protokołów sekcyjnych . .	516	444	96	144	1.200
	Suma rubryki VI. .	3.646	1.554	496	504	6.200
VII.	**Koszta gospodarcze.**					
63.	Żywienie chorych:					
	a) Zwykła strawa i dodatki . . .					
	Oddział chorych:					
	4.000 dni lecz. na kl. I. i II. po 1·35 K. . . . 5.400 K.					
	196.500 dni lecz. na kl. III. po 40 gr. . . 78.600 „ 84.000 K.					
	Oddział położnic:					
	350 dni lecz. na kl. I i II. po 1·35 K. . . 472 K. 50 g.					
	20.865 dni lecz. na kl. III. po 42·02 K. . . 8.767 „ 50 „ 9.240 „	84.000	55.200	9.240	14.400	162.840
	Do przeniesienia .	84.000	55.200	9.240	14.400	162 840

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
2.940	3.000	Preliminuje się zgodnie z kwotami za rok 1906 uchwalonemi.
3.600	2.000	
1.200	1 200	
7.740	6.200	
150.332	157.614	Wydatki na wyżywienie wynosiły:

Na oddziale chorych / na oddz. klinik

	na dni:	kwotę:	na dni:	kwotę:
w r. 1903.	195.933	69.999 K.	47.473	58 564 K.
„ 1904.	194.438	89.825 „	43.862	49.979 „
„ 1905.	198.286	79.603 „	46.017	49.224 „
Razem:	588.657	239.427 K.	137.352	157.767 K.
Przeciętnie:	196.219	79.809 „	45.784	52.589 „

na oddz. położnic / na klinice położ.

	na dni:	kwotę:	na dni:	kwotę:
w r. 1903.	18.159	8.169 K.	16.589	15.983 K.
„ 1904.	19.699	8.908 „	16.769	14.550 „
„ 1905.	18.952	8.305 „	17.212	13.201 „
Razem:	56.810	25.382 K.	50.570	43.734 K.
Przeciętnie:	18.936	8.460 „	16.856	13.578 „

Preliminuje się — zgodnie z wnioskiem dyrektora — ogółem kwotę 162.840 zatem więcej o kwotę 5.226 jak na rok 1906.

150.332	157.614	

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907				
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Korony				
	Z przeniesienia .	84.000	55.200	9.240	14.400	162.840
VII. 63.	*b*) 6 Sióstr Miłosierdzia w kuchni: *a*) płaca po 160 K. . . . 960 K. *β*) wikt z pieczywem i dodatkami po 405 K. . . . . 2.430 „ *γ*) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 K. . . . 261 „	1.862	1.242	218	329	3.651
	c) Koszta utrzymania służby kuchennej: *a*) płaca 10 sług rocznie po 144 K. 1.440 K. „ 3 „ „ „ 120 „ 360 „ = 1.800 K. *β*) wikt z pieczywem dla 13 sług po 245 K. . . . . 3.185 „ *γ*) gratyfikacye . . . . 80 „ *δ*) na fartuchy, kaftany i czepki po 10 K. 130 „	2.650	1.766	312	467	5.195
	d) opał i para do gotowania w kuchni .	1.724	1.149	203	304	3.380
	e) naczynia i sprzęty kuchenne { 1. zwyczajne	459	306	54	81	900
	{ 2. **nadzwyczaj.**	—	—	—	—	
	f) pieczywo dla chorych	10.000	2.760	520	720	14.000
	g) wino dla chorych	2.600	1 580	210	250	4.640
64.	Wikt II. klasy dla akuszerki dyżurnej . .	—	—	600	—	600
65.	Wikt I. klasy dla lekarza dyżurnego 870 K. „ I. „ „ aptekarza . . 100 „ „ I. „ „ lekarza fund położ. 480 „	970	—	480	—	1.450
66.	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi w szpitalu i klinikach, *a*) drzewem i węglem	11.200	14.200	6.200	7.700	39.300
	b) opał gazem aparatów sterylizacyjnych, kuchenek i wentylatorów	2.200	2.500	170	1.500	6.370
67.	*a*) Oświetlenie naftą z dotyczącemi potrzebami	4.300	1.500	500	480	6.780
	b) „ elektryczne . . .	1.500	12.780	1.500	7.130	22.910
	Do przeniesienia: { zwyczajne:	123465	94.983	20.207	33.361	272.016
	{ **nadzwyczajne:**	—	—	—	—	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
150 332	157.614	
3.097	2.993	Preliminuje się wydatek większy o koszt utrzymania jednej Siostry, przeniesionej z Rubr. II. poz. 23. Nadto wstawia się na wikt więcej po 10 K. z powodu podanego w Rubr. II. poz. 23.
4.897	5.195	Jak na rok 1906.
3.054	3.000	Opał do kuchni kosztował w roku 1903: 3.656 K. w roku 1904: 3.438 K. w r. 1905: 3.054 K. — razem: 10.148 K przeciętnie: 3.382 K. wstawia się w zaokrągleniu 3 380 K.
934	900	Jak na rok 1906.
1.118	—	
13.771	14.422	Pieczywo kosztowało w r. 1903: 12.739 K. w r. 1904: 14.264 K. w r. 1905: 13.771 K. razem: 40.774 K. przeciętnie: 13.591 K. preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora 14.000 K.
3.913	5.300	Wino kosztowało w r. 1903: 7.197 K w r. 1904: 5.462 K. w r. 1905: 3.913 K — razem: 16.572 K. przeciętnie: 5.524 K. preliminuje się z powodu ograniczenia wydawania wina kwotę 4.640 K. zatem mniej o 660 K. jak na r. 1906.
568	600	Jak na rok 1906.
1.327	1.300	Wstawia się zgodnie z wnioskiem dyrektora kwotę 1.450 K. zatem więcej o 150 K. z powodu podanego w Rubr. II. poz. 23.
37.870	36.000	Opał kosztował w r. 1903: 43.196 K. w r. 1904: 37.420 K. w r. 1905: 37.870 K. razem: 118.486 K. przeciętnie: 39.495 K. preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora 39.300 K.
—	6.370	Jak na rok 1906.
6.029	5.300	Wydatki wynosiły w r. 1903: 8.707 K w r. 1904: 5.630 K. w r. 1905: 6.029 K. razem 20.366 K. przeciętnie: 6.788 K. preliminuje się w zaokrągleniu: 6.780 K.
22.732	24.950	Oświetlenie elektr. kosztowało w r. 1903: 15.320 K. w r. 1904: 26.173 K. w r. 1905: 22.732 K. razem 64.225 K. przeciętnie: 21.408 K. preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora kwotę: 22 910 K. zatem mniej o 2.040 K. jak r. 1906.
248.524	263.944	
1.118	—	

Wydatki. **Krajowy szpital powszechny we Lwowie.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907				
		Fundusz				Razem
		chorych		położnic		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Korony				
	Z przeniesienia { 1. zwyczajne	123465	94.983	20.207	33 361	272.016
	2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—
VII.						
68.	Sprzęty, zakupno i naprawa: *a*) zwyczajne	3.500	2.700	500	1.260	7.960
	b) **nadzwyczajne:**					
—	Sprawienie nowych sprzętów i naczyń, I. rata	20.954	—	—	—	20.954
69.	Fiakrowe dla rządcy	172	148	32	48	400
70.	Utrzymanie ogrodu:					
	a) spacerowego i warzywnego 400 K.					
	b) płaca ogrodnika z wiktem 1.080 „	636	548	118	178	1.480
71.	Utrzymanie pralni:					
	a) opał, praczki i inne potrzeby	6.840	2.140	2.390	1.830	13.200
	b) 2 Siostry Miłosier. w pralni:					
	α) płaca po 160 K. 320 K.					
	β) wikt po 405 K. 810 „					
	γ) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 K. 87 „	633	207	219	158	1.217
72.	Bielizna pościel i odzież:					
	a) zakupno i naprawa	11.000	7.000	2.000	2.500	22.500
	b) 3 Siostry Miłosierdzia w magazynie bielizny i szwalni:					
	α) płaca po 160 K. 480 K.					
	β) wikt z pieczywem i dodatkami po 405 K. 1.215 „					
	γ) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 131 „	895	566	164	201	1.826
73.	Słoma do sienników	900	—	—	—	900
74.	Opłata za wodę z wodociągów miejskich	4.900	6.000	2.500	2.200	15.600
	Razem { 1. zwyczajne	152941	114292	28.130	41.736	337.099
	2. **nadzwyczajne**	**20.954**	—	—	—	**20.954**
	Suma rubryki VII.	173895	114292	28.130	41.736	358.053
VIII.	**Koszta sanitarne.**					
75.	Lekarstwa:					
	1. zwyczajne	10.560	17.490	1.320	3.630	33.0 0
	2. **nadzwycz.** na zakupno destylatora	**800**	—	—	—	**800**
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne	10.560	17.490	1.320	3.630	33.000
	2. **nadzwyczajne**	**800**	—	—	—	**800**

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
248.524	263.944	
1.118	—	
8.393	8.450	Preliminuje się w wydatkach zwyczajnych mniej o kwotę: 490 K. jako wydatek zaś nadzwyczajny wstawiono kwotę 20.954 K na zakupno nowych sprzętów i naczyń do przenosz nia i podawania potraw. Wydatek ten pokrytym zostanie zaciągnąć się mającą pożyczką o czem przedkłada się osobne sprawozdanie przy LW. 59.445/906.
—	—	
400	400	Jak na rok 1906.
1.531	1.480	
13.034	13.500	Pranie kosztowało w r. 1903: 13 917 K. w r. 1904: 12.462 w r. 1905 13.034. razem: 39.413 przeciętnie: 13.134 K. preliminuje się w zaokrągleniu 13.200 K. zatem mniej o 300 K. jak na rok 1906.
1.239	1.197	Prelimuje się na wikt dla Sióstr o 20 K. więcej z powodu podanego w Rubr. II. poz. 23.
19.728	22.500	Jak na rok 1906.
1.239	1.197	Wstawia się koszt utrzymania 3ciej Siostry, przeniesionej z Rubr. II. oz. 23.
968	900	Jak na rok 1906
17.267	17.700	Preliminuje się o 1.100 K. mniej, jak na r. 1906 — ponieważ zakupioną zostanie pompa do pompowania wody z własnej studni szpitalnej.
312.323	331.268	
1.118		
313.441	331.268	
34.847	32.450	Wydatki zwyczajne wynosiły w r. 1903: 29.575 K. w r. 1904: 35.110 w r. 1905: 34.847 K. razem: 99.532 K. przeciętnie 33.177 K. Preliminuje się w zaokrągleniu 33.000 K. zatem więcej o 550 K. jak na r. 1906 zaś na sprawienie zniszczonego destylatora jako wydatek nadzwyczajny kwotę 800 K.
—	—	
34.847	32.450	
—	—	

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
VIII.	Z przeniesienia { 1. zwyczajne	10.560	17.490	1.320	3.630	33.000
	2. **nadzwyczajne**	800	—	—	—	800
76.	Utrzymanie apteki:					
	2 Siostry Miłosierdzia w magazynie sanitarnym:					
	a) płaca po 160 K. . . . 320 K.					
	b) wikt z pieczywem i dodatkami po 405 K. . . . . 810 „					
	c) ryczałt za pranie bielizny po 43·50 K. 87 „	377	645	61	134	1.217
77.	2 laborantów do apteki:					
	a) 1 laborant, płaca bez wiktu . 800 K.					
	b) 1 pomocnik, płaca . . . 240 „					
	c) wikt z pieczywem dla pomocnika . 245 „					
	d) gratyfikacye . , . . 60 „	417	713	67	148	1.345
78.	Ambulatoryum	1.930	5.030	270	220	7.450
79.	Potrzeby sanitarne:					
	{ 1. zwyczajne	15.700	18.290	2.470	4.140	40.600
	{ 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—
79a.	Potrzeby fotograficzne do Röntgena . .	—	—	—	—	—
80.	Szczudła, buty, opaski, okulary i t. p. . .	1.518	1.353	264	165	3.300
81.	Laboratoryum	600	510	50	40	1.200
82.	Wino stare dla ciężko chorych . . .	—	500		100	600
83.	Instrumenta chirurgiczne	3.000	4.400	600	1.000	9.000
84.	Koszta pogrzebowe	1.075	925	200	300	2.500
	Razem { 1. zwyczajne . . .	35.177	49.856	5.302	9.877	100.212
	2. **nadzwyczajne** . .	800	—	—	—	800
	Suma rubryki VIII. .	35.977	49.856	5.302	9.877	101.012
IX.	**Koszta kancelaryjne.**					
85.	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	2.400	1.600	300	500	4.800
X. 86.	**Koszta kapliczne**	260	220	50	70	600

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
34.847	32.450	
—	—	
1.239	1.197	Wstawia się wiecej o 20 K. na wikt dla Sióstr jak przy Rubr. II. poz. 23. wyjaśniono.
1.267	1.265	Wstawiono na płacę dla laboranta pozostającego 25 lat w służbie szpitalnej o 80 K. więcej.
7.479	4.450	Prelimin je się zgodnie z wnioskiem dyrektora kwotę 7.450 zatem o 3.000 K. więcej jak na r. 1906.
45 113	44.000	Na potrzeby sanitarne wstawia się mniej o 3.400 K. ponieważ z pozycyi tej
—	3.000	przeniesiono do poz. 63. „Zwykła strawa i dodatki“ koszt mleka sterylizowanego.
783	—	
3.466	3.000	Wydatki wynosiły w r. 1903: 3.395 K w r. 1904: 3.056 K. w r. 1905: 3.466 K. razem: 9.917 K. przeciętnie: 3.305 K. preliminnje się w zaokrągleniu 3 300 K.
782	400	Wstawia się o kwotę 800 K. więcej, gdyż w r. 1907. ma być utworzona posada chemika.
572	1.300	Preliminuje się mniej o kwotę 700 K. na podstawie wynikłości w r. 1905.
9.077	8.300	Preliminuje się więcej o 700 K. na oddziałach klinicznych. Wydatek ten znajdzie pokrycie w zwrotach od c. k. Skarbu Państwa. W funduszach szpitalnych powiększa się wydatki z tego tytułu jak na r 1906.
2.550	2.500	Jak na rok 1906.
107.175	98.862	
—	3.000	
107.175	101.862	
4.885	4.800	Jak na rok 1906.
600	600	Jak na rok 1906.

Wydatki. **Krajowy szpital powszechny we Lwowie.**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
XI.	**Utrzymanie budynków.**					
87.	Konserwacye i reparacye: 1. zwyczajne	12 000	9.500	2.000	3.500	27.000
	2. **nadzwyczajne:**					
	a) Kanalizacya w głównym gmachu	**4.477**	—	—	—	**4.477**
	b) Doprowadzenie wody użytkowej z własnej studni do gmachu głównego	**14.282**	—	—	—	**14.282**
	c) Przeistoczenie wychodków w wieżach gmachu głównego	**27.440**	—	—	—	**27.440**
	d) Adaptacya budynku zakupionego po ś. p. Markowskim na pomieszkanie dla dyrektora szpitala	**6 440**	—		—	**6.440**
	e) Instalacya nowych akumulatorów	**10.280**	—	—	—	**10 280**
88.	Utrzymanie maszyny i wodociągów: 1. zwyczajne	1.200	850	250	300	2.600
	2. **nadzwyczajne**		—	—	—	—
	Na zakupno jednej pompy Worthingtona	**680**	—	—	—	**680**
89.	Pompowanie wody prądem elektrycznym	2.300	700	400	200	3.600
90.	Asekuracya budynków	470	430	80	20	1.000
91.	Kominiarze i straż ogniowa	830	630	140	200	1.800
	Razem: 1. zwyczajne	16 800	12.110	2.870	4.220	36.000
	Razem: 2. **nadzwyczajne**	**63.599**	—	—	—	**63.599**
	Suma rubryki XI.	80.399	12.110	2 870	4 220	99.599
XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.**					
92.	5% od kwoty 6.705 złr. 03 kr. m. k. = 14.080·60 K. za część budynku użytego dawniej na oddz. położnic	704	—	—	—	704
93.	5% od kwoty 26.820 złr. 11 kr. m. k. = 56.322·36 K. za część budynku użytego dla oddziału chorych	2.816	—	—	—	2.816
	Suma rubryki XII	3.520	—	—	—	3.520
XIII. 94.	**Podatki i daniny**	170	150	30	50	400

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
19.915	27.000	Preliminuje się wydatki zwyczajne jak na rok 1906. w kwocie 27.000 K.
8.442	4.000	na przeprowadzenie zaś koniecznych inwestycyi obok poszczególnionych (lit. a — e) wstaw a się wydatek w kwocie 62.919 K. pokryć się mający z pożyczki, jak osobne sprawozdanie do L.W: 59.445/906.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
2.929	2.600	Jak na rok 1906.
—	1.700	
—	—	Wstawia się kwotę 680 K. na zakupno niezbędnie potrzebnej pompy dla czerpania wody ze studni szpitalnej przy ul. Piekarskiej.
2.421	2.000	Preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora więcej o 1.600 K. jak na rok 1906.
957	800	Wydatek większy o 200 K. wedle rzeczywiście wypłaconej należytości w r. 1905.
1.800	1.800	Jak na rok 1906.
28.022	34.200	
8.442	5.700	
36.464	39.900	
704	704	Jak na rok 1906.
2.816	2.816	Jak na rok 1906
3.520	3.520	
364	400	Jak na rok 1906.

Wydatki. **Krajowy szpital powszechny we Lwowie**

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907				
		Fundusz chorych		Fundusz położnic		Razem
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Korony				
XIV.	**Rozmaite.**					
95.	Utrzymanie biblioteki	370	—	30	—	400
96.	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń .	—	—		—	—
97.	Przypadkowe:					
	a) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	344	296	64	96	800
	b) ubezpieczenie służby od wypadków . .	110	90	20	30	250
	c) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	731	629	136	204	1.700
		—	—	—	—	—
	Suma rubryki XIV .	1.555	1.015	250	330	3.150
XV.	**Zapomogi dla położnic.**					
98.	Dla położnic opuszczających wraz z dziećmi zakład	—	—	14.000	—	14.000
XVI.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic.**					
99.	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	100	—	100
XVII.	**Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitaliku św. Zofii.**					
100.	1) Zwyczajne:					
	a) Ryczałt na utrzymanie i leczenie dzieci .	36.000	—	—	—	36.000
	b) Subwencya na emeryturę Dr. Merczyńskiego	1.500	—	—	—	1.500
	2) **nadzwyczajne:**	—	—	—	—	—
	Razem { 1. zwyczajne .	37.500	—	—	—	37.500
	Razem { 2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—
	Suma rubryki XVII.	37.500	—	—		37.500

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
402	400	Jak na rok 1906.
—	—	
618	600	Wstawia się o 200 K. więcej jak na rok 1906, gdyż dotychczasowy kredyt dla licznego personalu okazał się za mały; podniesiono tedy wydatek tej pozycyi do kwoty jaką przeznaczono dla szpitala św. Łazarza w Krakowie.
212	250	Jak na rok 1906.
5.138 100·000	1.700 —	Jak na rok 1906.
106.370	2.950	
13.950	14.000	Wydatki wynosiły w r. 1903: 13.944 K. w r. 1904: 14.412 K. w r. 1905: 13.956 K. razem 42.312 przeciętnie 14.004 K. preliminuje się jak na rok. 1906. kwotę 14.000 K. Wydatek ten wstawiono aż do czasu zbadania sprawy ponoszenia tego rodzaju wydatków z innego funduszu.
33	100	Jak na rok 1906.
32.000	32.000	Wstawia się na wydatki zwyczajne więcej o 4.000 K. jak na rok 1906. z powodu podwyższenia ryczałtu na skutek przeprowadzonych rokowań z Towarzystwem szpitala św. Zofii. Natomiast opuszczono kwotę 5.000 K. uchwaloną jako wydatek nadzwyczajny w roku 1906. Wstawia się zatem w Rubr. tej ogółem mniej jak w roku poprzednim o 1.000 K.
1.500	1.500	Jak na rok 1906.
—	**5.000**	
33.500	33.500	
—	**5.000**	
33.500	38.500	

Wydatki i dochody.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907				
		Fundusz				Razem
		chorych		położnic		
		szpitalny	kliniczny	szpitalny	kliniczny	
		Korony				
XVIII.	**Spłata pożyczek.**					
101.	Umorzenie pożyczki 101.400 K. zaciągniętej w Banku krajowym na kupno realności od Markowskiej: IV. i V. rata kapitału z odsetkami po 2.535 K	5 070	—	—	—	5.070
102.	Amortyzacya pożyczki (83.873 K. gotówką) na pokrycie wydatków nadzwyczajnych, I. rata . .	5.000	—	—	—	5.000
103.	Umorzenie pożyczki 245.000 K. zaciągnąć się mającej w Banku krajowym na kupno gruntów pod budowę klinik (spłacalna w 44 latach) I i II rata półroczna w kapitale i odsetkach po 6.125 K.	12.250		—	—	12.250
	Suma rubryki XVIII.	22.320	—	—	—	22 320
	DOCHODY.					
I.	**Dodatki.**					
1.	Od c. k. Skarbu za 781·58 m. drzewa opałowego po 8 K. część przypadająca na te oddziały	3.990	—	440	—	4.430
2.	Od kasy miejskiej $^1/_5$ część dochodów z myta .	58.000	—	—	—	58.000
	Suma rubryki I. .	61.990	—	440	—	62.430
II. 3.	**Opłaty pośmiertne**	21.000	—	—	—	21.000
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**					
4.	Od funduszu krajowego galicyjskiego . .	305500	—	50.000	—	355.500
5.	Od samopłacących	59.000	—	6.000	—	65.000
6.	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	9.600	—	400	—	10.000
	Suma rubryki III. .	374100	—	56.400	—	430.500
IV.	**Dochody z realności i ogrodu.**					
7.	Dochód z ogrodu szpitalnego . . .	460	—	40	—	500
8.	Czynsz od c. k. Rządu za użyte ubikacye na szkołę i klinikę położnych . . .	—	—	2.000	—	2.000
8. a	Czynsz z nabytej realności od Markowskiej .	—	—	—	—	—
	Suma rubryki IV. .	460	—	2.040	—	2.500

Preliminarz na rok 1907. Wydatki i dochody.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
4.033	5.070	Wstawia się przypadające 2 raty Bankowi krajowemu wedle planu mnorzenia.
—	—	Preliminuje się 1sza rata od wypożyczyć się mającego kapitału na pokrycie wydatkow inwestycyjnych co uzasadnia Wydział krajowy sprawozdaniem do LW. 59.445/906.
—	—	Wstawia się 2 raty od pożyczki zaciągnąć się mającej w Banku krajowym na kupno gruntu pod budowę nowych klinik — w której to sprawie wnosi Wydział krajowy osobne sprawozdanie.
4.033	5.070	
3.240	4.430	Jak na rok 1906.
61.875	57.000	Dochody wynosiły w roku 1903: 53.776 K. w roku 1904: 57.245 K. w roku 1905: 61.875 razem 172.896 K. przeciętnie 57.632 K. Wstawia się z uwagi na wynik roku ostatniego więcej o 1.000 K. jak na r. 1906.
65.115	61.430	
19.766	23.000	Dochody wynosiły w r. 1903: 19.283 K. w roku 1904: 24.590 K. w roku 1905: 19.766 K. razem 63.639 K. przeciętnie 21.213 K. Z powodu zmienności tych dochodów tudzież wyniku roku ostatniego preliminuje się kwotę 21.000 K. t. j. mniej o 2.000 K. jak na rok 1906.
357.888	354.000	Dochody wynosiły w r. 1903: 355.640 K. w r. 1904: 353.053 K. w roku 1905: 357.887 K. razem 1,066.053 K. przeciętnie 355.526 K. Preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 355.500 K. czyli więcej o 1.500 K. jak na rok 1906.
61.923	61.000	Dochody wynosiły w r. 1903: 60.398 K. w. r. 1904: 72.590 K. w. r. 1905: 61.923 K. razem 194.911 K. przeciętnie 64.970 K. Preliminuje się kwotę 65.000 K. zatem więcej o 4.000 K. jak na rok 1906.
14.324	7.000	Dochody wynosiły w r. 1903: 9.161 K. w r. 1904: 6.531 K. w r. 1905: 14.324 K. razem 30.016 K. przeciętnie 10.005 K. Wstawia się kwotę
434.135	422.000	10.000 K. t. j. więcej o 3.000 K. jak na rok 1906.
572	500	Jak na rok 1906.
3.920	2.000	
667	—	
5.159	2.500	

Dochody. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych szpitalny	chorych kliniczny	położnic szpitalny	położnic kliniczny	Razem
		Korony				
V.	**Rozmaite.**					
9.	Rozmaite nieprzewidziane	184	—	16	—	200
10.	Zwrot zaliczek na płace	3.000	—	—	—	3.000
	Suma rubryki V. .	3.184	—	16	—	3.200
VI.	**Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu.**					
11.	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych ponad taksę szpitalną w klinikach . .	147868	—	42.294	—	190.162
VII. 12.	Pożyczka inwestycyjna zaciągnąć się mająca w Banku krajowym	83.873	—	—	—	83.873

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1.578	200	Jak na rok 1906.
2.299	3.000	
3.877	3 200	
200.150	191.602	Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na str. 2. niniejszego preliminarza
		a). **na oddziale chorych** 227.908 K.
		strąciwszy za 46.000 dni leczenia po rzeczywistym koszcie utrzymania chorego w r. 1905, 1K. 74 gr. który fundusz krajowy ponosi . . . . . 80.040 „
		okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . . . . 147.868 K.
		którą obowiązany jest zwrócić c. k. Rząd.
		b). **na oddziale położnic.** wynoszą wydatki 73.614 K.
		strąciwszy koszt utrzymania 18.000 dni po 1 K. 74 gr. dziennie, który fundusz krajowy ponosi. . . . 31.320 „
		okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . . . . 42.294 „
		która przypada do zwrotu od c. k. Rządu.
		Ogółem przypadnie na c. k. Rząd kwota . . . . . 190.162 K.
—	—	Wstawia się część pożyczki zaciągnąć się mającej na pokrycie wydatków wstawionych w Rubr. VII. poz. 68 — 2) w kwocie 20.954 K. i w Rubr. XI. poz. 87. lit. a — e w kwocie 62.919 K. razem jak obok w kwocie 83 873 K. W sprawie tej wnosi Wydział krajowy osobne sprawozdanie do LW: 59.445/906.

Lit. D.

Krajowy zakład dla obłąkanych

na Kulparkowie.

PRELIMINARZ

na rok

1907.

W załączeniu preliminarz folwarku jako osobny alegat.

LW. 60.782 — 68.683/1906.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp. we Lwowie.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki	Sumaryusz	Wniosek na rok 1907
		Korony
	WYDATKI.	
I.	Płace i emolumenta etatowe	64.868
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych — 1. zwyczajne	124.475
	2. **nadzwyczajne**	—
III.	Pensye i emerytury	13.982
IV.	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	664
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	80
VI.	Remuneracye i zapomogi	3.020
VII.	Koszta gospodarcze zakładu: 1. zwyczajne	315.258
	2. **nadzwyczajne**	**20.190**
VIII.	„ „ folwarku	40.226
IX.	„ sanitarne — 1. zwyczajne	15.800
	2. **nadzwyczajne**	**2.000**
X.	„ kancelaryjne	1.700
XI.	„ kapliczne — 1. zwyczajne	500
	2. **nadzwyczajne**	—
XII.	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń — 1. zwyczajne	23.480
	2. **nadzwyczajne**	—
XIII.	Podatki z ekwiwalentem i daniny	80
XIV.	Rozmaite	6.260
XV.	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	120
XVI.	Spłata pożyczek	84.252
	Razem 1. zwyczajne	694.765
	2. **nadzwyczajne**	**22.190**
	Suma wydatków	716.955
	DOCHODY.	
I.	Odsetki od kapitałów i efektów	196
II.	Dodatki	1.500
III.	Dochody z dóbr	49.265
IV.	Zwroty kosztów leczenia	613.500
V.	Rozmaite	6.740
	Suma dochodów	671.201
	W porównaniu z wydatkami	716.955
	Okazuje się **niedobór**	**45.754**
	„ „ **nadwyżka**	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
		Porównanie sumaryczne
		kwot preliminowanych na rok 1907 z uchwalonemi na rok 1906.
53.693	62.953	
100.313	114.447	
—	**2.000**	
10.957	10.960	*Wydatki* preliminowane na rok 1907 wynoszą . . 716.955 K.
192	192	„ uchwalone na rok 1906 wynoszą . . 660.427 „
650	80	*Wydatki większe o* . . . . **56.528 K.**
2.214	3.020	a to:
302.942	289.403	w rubr. I. ogółem więcej o 1.915 K.
650	**14.860**	„ II. „ „ „ 8.028 „
33.872	33.496	„ III. „ „ „ 3.022 „
18.383	14.750	„ IV. „ „ „ 472 „
—	**1.000**	„ VII. „ „ „ 31.185 „
1.419	1.500	„ VIII. „ „ „ 6.730 „
518	500	„ IX. „ „ „ 2.050 „
—	**240**	„ X. „ „ „ 200 „
		„ XI. „ mniej „ . . 240 K.
23.367	22.280	„ XII. „ więcej „ 1.010 „
1.621	**190**	„ XIV. „ mniej „ . . 986 „
76	80	„ XVI. „ więcej „ 3.142 „
8.855	7.246	Razem więcej o 57.754 K. mniej o 1.226 K.
119	120	
58.996	81.110	Z porównania więcej j. w. o **56.528 K.**
616.566	642.137	*Dochody* preliminowane na rok 1907 wynoszą . . 671.201 K.
2.271	**18.290**	„ uchwalone na rok 1906 wynoszą . . 598.735 „
618.837	660.427	*Dochody większe o* . . . . **72.466** „
		a to:
		w rubr. I. ogółem więcej o 36 K.
		„ III. „ „ „ 5.930 „
		„ IV. „ „ „ 66.000 „
		„ V. „ „ „ 500 „
		Razem więcej j. w. o **72.466 K.**
—	160	Wynik zatem na rok 1907 *jest korzystniejszy* o kwotę . . **15.938 K.**
1.505	1.500	a zgodny z różnicą niedoborów obu lat.
39.685	43.335	
628.133	547.500	
8.495	6.240	
677.818	598.735	
618.837	660.427	
—	61.692	
58.981	—	

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1907. Korony
	WYDATKI.			
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**			
1.	Dyrektor: *a)* płaca		6.000 K.	
	b) relutum za wikt		816 „	6.816
2.	3 prymaryuszów: *a)* płaca po 3.000 K.		9.000 K.	
	b) relutum za wikt po 816 K.		2.448 „	
	c) dodatki pięciol. po 400 K.		1.200 „	12.648
3.	3 sekundaryuszów: *a)* płaca po 2.000 K.		6.000 K.	
	b) relutum za wikt po 816 K.		2.448 „	
	c) dodatki pięciol. po 300 „		600 „	9.048
4.	3 asystentów: *a)* płaca:			
	α) jednego	1.500 K.		
	β) dwóch po 1.400 K.	2.800 „	4.300 K.	
	b) relutum za wikt po 816 K.		2.448 „	6.748
5.	2 kapelanów: *a)* płaca po 800 K.		1.600 K.	
	b) relutum za wikt rz. kat. kapel.		816 „	
	c) wikt w naturze gr. kat. kapel.		816 „	
	d) dodatki pięcioletnie po 100 K.		600 „	3.832
6.	Rządca: *a)* płaca		2.520 K.	
	b) relutum za wikt		816 „	
	c) 3 dodatki pięcioletnie po — K.		— „	3.336
7.	2 oficyałów: *a)* płaca po 2.220 K.		4.440 K.	
	b) dodatki osobiste po 600 K.		1.200 „	
	c) dodatki pięcioletnie po 300 K.		700 „	6.340
8	3 pisarzy: *a)* płaca po 1.200 K.		3.780 K.	
	b) relutum za wikt po 720 K		2.160 „	
	c) dodatki pięcioletnie po 160 K.		320 „	6.260
9.	Maszynista: *a)* płaca		1.200 K.	
	b) relutum za wikt		720 „	
	c) dodatek pięcioletni		— „	1.920
10.	Inspicyent zakładu (dozorca domu): *a)* płaca		1.260 K.	
	b) relutum za wikt		720 „	1.980
11.	Woźny: *a)* płaca		1.000 K.	
	b) dodatek na ubiór		100 „	
	c) dodatek osobisty		50 „	
	d) 4 dodatki pięcioletnie po 60 K.		240 „	1.390
12.	Odźwierny przy furcie zakładowej:			
	a) płaca		1.000 K.	
	b) dodatek na ubiór		100 „	
	c) dodatek osobisty		50 „	
	d) 3 dod. pięciol. po 60 K.		180 „	1.330
	Do przeniesienia			61.648

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
6.816	6.816	Jak na rok 1906.
9.693	12.648	
5.932	6.185	Wstawia się pobory dla 3-ciego sekundaryusza w kwocie 2.816 K na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. października 1904 i uzupełniony dodatek pięcio'etni dla Dr. Woszczyńskiego w ogóle więcej o 2.863 K jak na rok 1906.
4.532	6.748	Jak na rok 1906.
3.586	3.640	Preliminuje się na wikt I. klasy, jaki pobierają lekarze i zarządca po 816 K, zatem więcej w ogóle o 192 K jak na rok 1906.
5.477	4.536	Odpadają dodatki pięcioletnie w kwocie 1.200 K z powodu przeniesienia b. rządcy w stan spoczynku.
6.240	6.240	Preliminuje się przypadający oficyałowi Wierzbiańskiemu 3 dodatek pięcioletni od 1. września 1907 w kwocie 100 K.
4.280	6.260	Jak na rok 1906.
1.566	2.020	Odpada dodatek pięcioletni z powodu śmierci maszynisty.
—	1.980	
1.365	1.390	Jak na rok 1906.
1.288	1.330	
50.775	59.793	

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1907. Korony
I.			Z przeniesienia .	61.648
13.	Odźwierny przy bramie wjazdowej:			
	a) płaca		1.000 K.	
	b) dodatek na ubiór		100 „	
	c) dodatki pięcioletnie po 60 K. . . .		120 „	1.220
			Razem . . .	62.868
	Do tego:			
14.	Zaliczki na płace			2.000
			Suma rubryki I. .	64.868
II.	**Koszta utrzymania osób nietatowych.**			
15.	26 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:			
	1) zwyczajne: *a*) płaca rocznie po 160 K. .		4.160 K.	
	b) wikt z pieczywem i dodatkami po 420 K. . . .		10.920 „	15.080
	2) **nadzwyczajne**			—
16.	2 dyetaryuszy: *a*) płaca po 2 K. 50 g. i 2 K. dziennie . .		1.643 K	
	b) relutum za wikt po 720 K. . . .		1.440 „	3.083
17.	Służba wyższa:			
	a) płaca ślusarza starszego zarazem pomocnika maszynisty .		720 K.	
	„ ślusarza		600 „	
	„ stolarza		480 „	
	„ krawca		480 „	
	„ szewca		480 „	
	„ 5 palaczy przy maszynie parowej po 400 K. .		2.000 „	
			4.760 K.	
	b) wikt z pieczywem 10-ciu osób służby wyższej po 450 K.		4.500 „	
	c) gratyfikacye z końcem roku		200 „	9.460
18.	Służba oddziałowa:			
	a) płaca 5 dozorców rocznie po 360 K. . . .		1.800 K.	
	„ 10 „ „ „ 288 „ . . .		2.880 „	
	„ 15 „ „ „ 240 „ . . .		3.600 „	
	„ 54 „ „ „ 192 „ . . .		10.368 „	
	Do przeniesienia	1) zwyczajne	18.648 K.	27.623
		2) **nadzwyczajne** . . .		—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
50.775	59.793	
1.160	1.160	Wstawia się przypadający 2 dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1907 w kwocie 60 K.
51.935	60 953	
1.758	2.000	Jak na rok 1906.
53.693	62.953	
12.707	14.430	Preliminuje się na wikt Sióstr Miłosierdzia więcej o 25 K rocznie dla każdej — z powodu podrożenia niektórych artykułów żywności — zatem w ogóle więcej o 650 K jak na rok 1906.
—	**2.000**	
3.442	3.083	Jak na rok 1906.
5.439	7.850	Z powodu rozległych urządzeń mechanicznych, okazała się konieczna potrzeba przyjęcia starszego ślusarza z płacą 720 K i wiktem, do pełnienia obowiązków jako pomocnika maszynisty — również podwyższono płacę dla krawca i szewca po 120 K rocznie — wreszcie dla 5 palaczy po 40 K rocznie — gdyż za dotychczasowe wynagrodzenie nie można znaleść ludzi fachowo uzdolnionych. Na wikt dla pomocnika maszynisty wstawia się 450 K — w ogóle preliminuje się w tej pozycyi na płacę i wikt więcej o 1.610 K.
21.588	25.363	
—	**2.000**	

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 Korony
II.	Z przeniesienia { 1. zwyczajne . 18.648 K. / 2. **nadzwyczajne** . . .	27.623 / —
18.	*a)* płaca 1 łaziebnego rocznie po 192 K. . . . 192 „	
	„ 5 dozorczyń „ „ 288 „ . . . 1.440 „	
	„ 10 „ „ „ 240 „ . . . 2.400 „	
	„ 15 „ „ „ 192 „ . . . 2.880 „	
	„ 41 „ „ „ 168 „ . . . 6.888 „	
	„ 1 łaziebnej rocznie po 168 „ . . . 168 „	32.616
	razem 157 osób	
	b) dodatki z tytułu podwyższenia za każdy rok służby w tej samej kategoryi uzyskane po koniec roku 1906:	
	dla 6 dozorców rocznie po 120 K. . . . 720 K.	
	„ 7 „ „ „ 96 „ . . . 672 „	
	„ 4 „ „ „ 72 „ . . . 288 „	
	„ 10 „ „ „ 48 „ . . . 480 „	
	„ 13 „ „ „ 24 „ . . . 312 „	
	„ 8 dozorczyń „ „ 120 „ . . . 960 „	
	„ 1 „ „ „ 96 „ . . . 96 „	
	„ 6 „ „ „ 72 „ . . . 432 „	
	„ 9 „ „ „ 48 „ . . . 432 „	
	„ 14 „ „ „ 24 „ . . . 336 „	4.728
	razem 78 osób	
	c) na podwyższenie płac w ciągu r. 1907 przypadające tak dla dozorców jak i dozorczyń	600
	d) wikt z pieczywem:	
	1) dla dozorcy, pełniącego zarazem obowiązki kościelnego, wedle normy dla służby wyższej . . . . . 450 K.	
	2) dla 156 osób po 300 K. . . . . 46.800 „	47.250
	e) bluzy dla 157 osób po 13 K.	2.041
	f) gratyfikacye z końcem roku	820
	Wydatki poz. 18. . .	88.055
19.	Premia dla dozorców: Śliwińskiego Piotra, Niżnika Józefa i dozorczyni Stanis Agaty za wysłużonych lat 10, po 10 dukatów w złocie, czyli razem 30 dukatów po 12 koron	360
20.	Służba domowa:	
	a) płaca: dla 2 stróżów nocnych po 288 K. . . . 576 K.	
	„ „ 15 sług po 192 K . . . . . 2.880 „	
	„ „ diaka dochodzącego . . . . . 240 „	
	3.696 K.	
	b) wikt z pieczywem dla 17 sług po 260 K. . . . 4.420 „	
	c) bluzy dla 17 sług po 13 K. . . . . 221 „	
	d) gratyfikacye z końcem roku . . . . . 100 „	8.437
	Razem { 1. zwyczajne . 124.475 / 2. **nadzwyczajne** . —	
	Suma rubryki II. .	124.475

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
21.588	25.363	
—	**2.000**	
25.881	30.240	Wstawia się dla pomnożonego stanu chorych ilość sług o 13 osób więcej, a to 8 dozorców po 192 K i 5 dozorczyń po 168 K, czyli razem kwotę 2.376 K.
4.460	3.936	Preliminuje się na podwyższenie płac dla 78 osób z końcem roku 1906 zgodnie z wnioskiem dyrektora kwotę 4.728 K.
	600	Jak na rok 1906.
38.076	43.650	Wstawia się na wikt dla pomnożonej ilości służby o 13 osób więcej o 3.900 K.
1.846	1.872	Preliminuje się w ogóle o 239 K więcej dla pomnożonej ilości służby.
750	750	
71.013	81.048	
471	240	Preliminuje się przypadające premie dla 3 osób, zgodnie z wnioskiem dyrektora.
7.241	7.796	Z powodu dobudowy pawilonów okazała się konieczna potrzeba przyjęcia drugiego stróża nocnego z płacą 288 K. Na wikt wstawia się nieco wyższą kwotę 260 K, a to z powodu podrożenia artykułów żywności, wreszcie na bluzę dla nowo przyjąć się mającego stróża 13 K, w ogóle więcej jak na rok 1906 o kwotę 641 K.
100.313	114.447	
—	**2.000**	
100.313	116.447	

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1907 Korony
III.	**Pensye i emerytury.**			
21.	Dr. Dobiński Włodzimierz, były prymaryusz			1.134
22.	Węgrzyn Jan, były dozorca			120
23.	Krzyżak Antoni, były dozorca			288
24.	Dr. Pluciński Michał, b. prymaryusz			3.596
25.	Dzuła Roman, były dozorca			160
26.	Długosz Apolonia, była dozorczyni			192
27.	Hinke Filomena, była dozorczyni			272
28.	Olszowy Jędrzej, b. dozorca			64
29.	Sebzda Katarzyna, b. dozorczyni			288
30.	Kalita Karol, b. oficyał			3.114
31.	Neusserowa Emilia, wdowa po dyrektorze		1.400 K.	
	„ „ dod. na wychow. syna do $^5/_4$ 1907 . .		37 „	1.437
32.	Mroczko Rozalia b. dozorczyni			192
33.	Fanti Stanisław, b. rządca			3.125
		Suma rubryki III. .		13.982
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**			
34.	Tobiasiewicz Edward, dożywotnia zapomoga			120
35.	Kamiński Jan			72
36.	Kubrakiewicz Franciszka, wdowa po maszyniście . . .			400
37.	Kuźmicha Onufry, b. dozorca			72
		Suma rubryki IV. .		664
V. 38.	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**			80
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**			
39.	Za sprawdzanie recept			20
40.	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych			3.000
		Suma rubryki VI.		3.020
VII.	**Koszta gospodarcze zakładu.**			
41.	Żywienie chorych:			
	a) zwykła strawa i dodatki: I. i II. klasy 25.550 dni po 1·35 g.	34.490 K.		
	III. klasy 402.450 dni po 36 g. . .	144.880 „	179.370 K.	
	od tego za sprzedane odpadki z kuchni , . . .		1.500 „	177.870
		Do przeniesienia . .		177.870

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1.133	1.134	Jak na rok 1906.
120	120	
288	288	
3.595	3.596	
160	160	
192	192	
272	272	
64	64	
288	288	
3.113	3.114	
1.540	1.540	Wstawia się mniej o 103 K z powodu ukończenia wieku normalnego z dniem 5. kwietnia 1907.
192	192	Jak na rok 1906.
—	—	Preliminuje się nowo przyznaną statutową emeryturę dla b. rządcy. (LW. 66.243/1906.)
10.957	10.960	
120	120	Jak na rok 1906.
72	72	
—	—	Preliminuje się nowo przyznane dary z łaski wdowie po maszyniście i jednemu dozorcy jak sprawozdanie do LW. 57.198/1906.
—	—	
192	192	
650	80	Jak na rok 1906.
14	20	Jak na rok 1906.
2.200	3 000	
2.214	3.020	
169.498	158.500	Wydatki wynosiły w 1903 r. 155.970 K, w 1904 r. 169.165 K, w 1905 r. 169.498 K — razem 494.633 K, przeciętnie 164.877 K. Ilość dni leczenia wynosiła w 1903 r. 363.640 dni, w 1904 r. 389.137 dni, w 1905 r. 393.199 dni. Preliminuje się na podstawie obliczenia dokonanego przez lustratora szpitali kwotę 177.870 K, czyli więcej o 19.370 K jak na r. 1906.
169.498	158.500	

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1907 Korony
VII.			Z przeniesienia . .	177.870
41.	*b)* 5 Sióstr Miłosierdzia w kuchni:			
	α) płaca rocznie po	160 K.	800 K.	
	β) wikt z dodatkami rocznie po . . .	420 „	2.100 „	2.900
	c) Służba kuchenna i magazynowa:			
	α) płaca dla 2 po 168 K.	336 K		
	„ „ 5 „ 144 „	720 „		
	„ „ 7 „ 120 „	840 „	1.896 K.	
	β) wikt 14 sług po 240 „		3.360 „	
	γ) fartuchy, czepki i bluzy dla 14 osób po 14 K. . .		196 „	
	δ) gratyfikacye		80 „	5.532
	d) opał do kuchni			4.500
	e) naczynia i sprzęty kuchenne			1.400
	f) pieczywo z piekarzem i drzewem			33.000
	g) wino dla chorych			2.000
42.	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi			27.000
43.	Oświetlenie naftą			8.000
44.	Sprzęty gospodarcze:			
	a) zakupno i naprawa: { 1. zwyczajne			6.000
	{ 2. **nadzwyczajne:**			
	α) Uzupełnienie inwentarza sprzętów		4.690 K.	
	β) Urządzenie telefonów wewnętrznych . . .		1.500 „	6.190
	b) Siostra Miłosierdzia w magazynie sprzętów:			
	α) płaca, rocznie		160 K.	
	β) wikt z dodatkami		420 „	580
45.	Utrzymanie 2 par koni z woźnicami, naprawą wozów, uprzęży i t. p. .			4.200
46.	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych { 1. zwyczajne			400
	{ 2. **nadzwyczajne**			—
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne . .			273.382
	{ 2. **nadzwyczajne** .			6.190

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z r. 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
169.498	158.500	
3.026	2.775	Na wikt więcej o 125 K jak poz. 15.
5.555	5.392	Wstawia się na wikt więcej o 140 K z powodu podrożenia artykułów żywności, reszta jak w r. 1906.
7.688	3.000	Z powodu nowego i ulepszonego urządzenia mechanicznego w zakładzie, spodziewać się można, iż wydatek na opał do kuchni będzie mniejszy jak w latach poprzednich, dlatego wstawia się przypuszczalny wydatek w kwocie 4.500 K, t. j. więcej o 1.500 K jak na r. 1906.
1 158	1.400	Jak w r. 1906.
34.983	30.000	Pieczywo kosztowało w 1903 r. 28.010 K, w 1904 r. 35.922 K, w 1905 r. 34.983 K — razem 98.915 K, przeciętnie 32.971 K. Preliminuje się wedle przecięcia w zaokrągleniu 33.000 K, t. j. więcej o 3.000 K jak na rok 1906.
2.434	1.400	Wino kosztowało w 1903 r. 1.736 K, w 1904 r. 2.149 K, w 1905 r. 2.434 K — razem 6.319 K, przeciętnie 2.106 K. Preliminuje się kwotę 2.000 K, zatem więcej o 600 K jak na rok 1906 uchwalono.
21 032	27.000	Wydatki wynosiły w 1903 r. 20.449 K, w 1904 r. 20.124 K, w 1905 r. 21.032 K — razem 61 605 K, przeciętnie 20.535 K. Wstawia się z powodu opalić się mających nowych pawilonów jak na rok 1906 uchwaloną kwotę 27.000 K
6.626	8.000	Oświetlenie kosztowało w 1903 r. 5.390 K, w 1904 r. 6.291 K, w 1905 r. 6.626 K — razem 18.307 K, przeciętnie 6.102 K. Preliminuje się z powodu podanego przy poz. 42. kwotę 8.000 K jak na r. 1906.
5.487	6.000	Wydatki zwyczajne wynosiły w 1903 r. 6.156 K, w 1904 r. 6.380 K, w 1905 r. 5.487 K — razem 18.023 K, przeciętnie 6.007 K. Preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora jak na r. 1906 kwotę 6.000 K.
	860	
—	—	Na wydatki nadzwyczajne wstawia się kwotę 4.690 K na sprawienie brakujących sprzętów w nowych pawilonach i kwotę 1.500 K na urządzenie telefonów wewnątrz zakładu. Ogółem wstawia się jednorazowo 6.190 K. (LW. 53.810/1905.)
605	555	Na wikt więcej o 25 K jak poz. 15.
4.841	3.200	Preliminuje się wydatek większy o 1.000 K jak na r. 1906 — znajdujący zupełne pokrycie w dochodach Rub. V. poz. 12.
398	400	Jak w r. 1906.
650	—	
263.331	247.622	
650	860	

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie			Wniosek na rok 1907. Korony
VII.	Z przeniesienia	1. zwyczajne		273.382
		2. **nadzwyczajne**		**6.190**
47.	Utrzymanie pralni:			
	a) drzewo, praczki i inne potrzeby		10.000 K.	
	b) gratyfikacya praczek		80 „	10.080
	c) 2 Siostry Miłosierdzia w pralni:			
	α) płaca, rocznie po 160 K.		320 K.	
	β) wikt z pieczywem i dodatkami po 420 K.		840 „	1.160
48.	Bielizna, pościel i odzież:			
	a) zakupno i naprawa	1. zwyczajne		22.000
		2. **nadzwyczajne**		**14.000**
	b) 1 Siostra Miłosierdzia:			
	α) płaca rocznie		160 K.	
	β) wikt z dodatkami		420 „	580
	c) 2 szwaczki:			
	α) płaca, po 288 K.		576 K.	
	β) wikt z pieczywem po 240		480 „	1.056
49.	Słoma do sienników			2.000
50.	Opłata za wodę z wodociągów miejskich			5.000
	Razem	1. zwyczajne		315.258
		2. **nadzwyczajne**		**20.190**
	Suma rubryki VII.			335.448
VIII.	**Koszta gospodarcze folwarku.**			
51.	Gospodarstwo rolne z kosztami utrzymania dozorcy robót, krowiarni, chowu trzody i rzezi wołów			36.286
52.	Utrzymanie ogrodów warzywnych z kosztem utrzymania ogrodnika			3.400
53.	Podatek gruntowy z ekwiwalentem			370
54	Asekuracya budynków gospodarskich i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki folwarku			170
	Suma rubryki VIII.			40.226

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z r. 1905.	Kwota uchwalona na r. 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
263.331 **650**	247.622 **860**	
12.533	10.080	Pranie kosztowało w 1903 r. 12.288 K, w 1904 r. 12.382 K, w 1905 r. 12.447 K — razem 37.117 K, przeciętnie 12.372 K. Preliminuje się z powodu zmiany systemu prania nowemi maszynami jak na r. 1906 kwotę 10.000 K, zaś na gratyfikacye praczek 80 K.
1.210	1.110	Na wikt więcej o 50 K jak poz. 15.
21.980 —	22.000 **14.000**	Bielizna kosztowała w 1903 r. 23.521 K, w 1904 r. 21.944 K, w 1905 r. 21.980 K — razem 67.445 K, przeciętnie 22.481 K. Preliminuje się jak na r. 1906 kwotę 22.000 K jako wydatek zwyczajny. Na sprawienie niezbędnej bielizny i pościeli dla znacznie pomnożonego stanu chorych wstawia się jak na r. 1906 kwotę 14.000 K jednorazowo jako wydatek nadzwyczajny.
605	555	Wstawia się na wikt Siostry i szwaczek w ogóle więcej o 45 K jak poz 15.
921	1.036	
1.791	2.000	Jak na r. 1906.
571	5.000	Jak na r. 1906 dla braku wyniku z lat poprzednich.
302.942 **650**	289 403 **14.860**	
303.592	304 263	
28.934	29.586	Wstawia się na podstawie specyalnego preliminarza folwarku, dołączonego jako osobny alegat.
4.434	3.370	
342	370	
162	170	
33.872	33.496	

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Korony
IX.	**Koszta sanitarne.**	
55.	Lekarstwa z apteki na recepty	1.200
56.	Lekarstwa w materyałach i potrzeby sanitarne	13.000
57.	Instrumenta chirurgiczne	250
58.	Utrzymanie prosektoryum	150
59.	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza	1·000
60.	Laboratoryum { 1. zwyczajne:	200
	{ 2. **nadzwyczajne:**	
	Na urządzenie pracowni lekarskich	**2.000**
	Razem { 1. zwyczajne .	15.800
	{ 2. **nadzwyczajne** .	**2.000**
	Suma rubryki IX. .	17.800
X.	**Koszta kancelaryjne.**	
61.	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p. . . .	1.700
XI. 62.	**Koszta kapliczne** { 1. zwyczajne . .	500
	{ 2. **nadzwyczajne:**	—
	Suma rubryki XI. .	500
XII.	**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**	
63.	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg, czyszczenie kanałów i filtra { 1. zwyczajne	15.000
	{ 2. **nadzwyczajne**	—
64.	Gratyfikacya dla służby za robotę szklarską	80
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne .	15.080
	{ 2. **nadzwyczajne**	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
1.402	1.200	Lekarstwa kosztowały w 1903 r. 920 K, w 1904 r. 1.111 K, w 1905 r. 1.401 K — razem 3.432 K, przeciętnie 1.144 K Preliminuje się jak na r. 1906 uchwaloną kwotę 1.200 K.
15.751	12.000	Wydatki wynosiły w 1903 r. 9.807 K, w 1904 r. 12.908 K, w 1905 r. 15.751 K — razem 38.466 K, przeciętnie 12.822 K. Wstawia się zaokrągloną przeciętną w kwocie 13.000 K, zatem więcej o 1.000 K jak na r. 1906.
307	200	Preliminuje się o 50 K więcej, gdyż dotychczasowy kredyt okazał się niewystarczającym.
45	150	Jak na rok 1906.
878	1.000	
—	200	Wstawia się na wydatki zwyczajne jak w r. 1906, zaś jako nadzwyczajne na urządzenie i zakupno sprzętów do pracowni lekarskich — zgodnie z wnioskiem dyrektora zakładu kwotę 2.000 K jako jednorazowy wydatek.
—	**1.000**	
18.383	14.750	
—	**1.000**	
18.383	15.750	
1.419	1.500	Wydatki wynosiły w 1903 r. 1.728 K, w 1904 r. 1.963 K, w 1905 r. 1.419 K — razem 5.110 K, przeciętnie 1.703 K. Preliminuje się z powodu pomnożonych czynności kancelaryjnych kwotę 1 700 K, zatem o 200 K więcej jak na r. 1906.
518	500	Jak na r. 1906 z opuszczeniem wydatku nadzwyczajnego.
—	**240**	
518	740	
16.041	15.000	Wydatki zwyczajne wynosiły w 1903 r. 17.618 K, w 1904 r. 16.276 K, w 1905 r. 16.041 K — razem 49.935 K, przeciętnie 16.645 K. Preliminuje się z uwagi, iż stary gmach zostanie częściowo zrekonstruowany kosztem funduszu budowy jak na rok 1906 uchwaloną kwotę 15.000 K.
1.431	—	
80	80	Jak na rok 1906.
16.121	15.080	
1.431	—	

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907. Korony
XII.	Z przeniesienia { 1. zwyczajne 2. **nadzwyczajne**		15.080 —
65.	Utrzymanie urządzeń mechanicznych { 1. zwyczajne 2. **nadzwyczajne:**		1.600 —
66.	Asekuracya budynków i ruchomości		2.000
67.	Kominiarze i straż ogniowa		2 000
68.	Utrzymanie dróg:		
	a) dojazdowej ze Lwowa do Kulparkowa	1.500 K.	
	b) wewnątrz zakładu	300 „	
	c) toru kolejowego dojazdowego	1.000 „	2.800
	Razem { 1. zwyczajne 2. **nadzwyczajne**		23.480 —
	Suma rubryki XII.		23.480
XIII. 69.	**Podatki z ekwiwalentem i daniny**		80
XIV.	**Rozmaite.**		
70.	Utrzymanie biblioteki lekarskiej		500
71.	Książki i czasopisma dla chorych		600
72.	Myto drogowe		240
73.	Przypadkowe:		
	a) ubezpieczenie służby i robotników od wypadku		400
	b) zabawy z tańcami i wycieczki chorych		440
	c) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy		1 000
	d) koszta komisyi		100
	e) koszta uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych		160
	f) ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego		40
	g) fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangelików		100
	h) koszta przywozu i odstawienia umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności		2.400
	i) za użycie telefonu ze Lwowa do Kulparkowa		80
	k) czynsz najmu pomieszkań dla funkcyonaryuszy zakładu		—
	l) inne nieprzewidziane		200
	Suma rubryki XIV.		6.260
XV. 74.	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**		120

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
16.121	15.080	
1.431	—	
1.927	1.400	Wstawia się kwotę 1.600 K, t. j. o 200 K więcej jak na r. 1906, z powodu
190	**190**	rozszerzenia urządzeń mechanicznych.
1.926	2.000	Jak na rok 1906.
1.593	2 000	
1.800	2.560	Preliminuje się na utrzymanie dróg jak w r. 1906, zaś na utrzymanie toru kolejowego kwotę 1.000 K, który to wydatek zamieszczano dotąd w Rub. XIV. „Rozmaite“.
23.367	23.040	
1.621	**190**	
24.988	23.230	
76	80	Jak na rok 1906.
500	500	Jak na rok 1906.
590	600	
533	240	
406	350	Wstawia się więcej o 50 K jak na rok 1906 na podstawie wyniku roku ostatniego.
427	440	Jak na rok 1906.
1.441	1.000	
81	100	
79	160	
40	40	
38	100	
1.497	2.400	
80	80	
1.551	276	Nic się nie preliminuje, gdyż funkcyonaryusze zakładu mieszkają w nowo zbudowanych budynkach zakładowych.
1.592	200	Jak na rok 1906.
8.855	6.486	*Kwota uchwalona na rok 1906 różni się o 760 K, z powodu przeniesienia wydatku na utrzymanie toru dojazdowego do Rubr. XII. poz. 68 lit. c).
119	120	Jak na rok 1906.

Wydatki. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Korony
XVI.	**Spłata pożyczek.**	
75.	Umorzenie pożyczek zaciągniętych na rozszerzenie zakładu kulparkowskiego:	
	a) IV-ta iV-ta rata kapitału z odsetkami od pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym w kwocie 1,258.200 K. płatnych 1. kwietnia i 1. października 1907 roku po 31.455 K. 10 g. (LW. 50.261|1905). . . .	62.910
	b) II ga i III-cia rata kapitału z odsetkami od dodatkowej pożyczki zaciągnąć się mającej w Banku krajowym w r. 1906 w kwocie 308.000 K. po 7.700 K.	15 400
	c) II-ga rata roczna kapitału (z 10-ciu) z odsetkami od pożyczki zaciągniętej z majątku zarodowego w kwocie 4.000 K.	544
	d) V-ta i VI-ta rata pożyczki zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności .	5.398
	Suma rubryki XVI. .	84.252

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
58.996	62.910	
—	17.640	Preliminuje się przypadające raty gal. Bankowi krajowemu od zaciągniętej pożyczki 4 i 5 rata wedle planu umorzenia jak na r. 1906; tudzież 2 i 3 rata od zaciągnąć się mającej dodatkowej pożyczki w r. 1906 w przybliżonej kwocie 15.400 K.
—	560	Wstawia się II. ratę roczną w kapitale 400 K i 4% odsetki od reszty kapitału 3.600 K, w kwocie 144 K — razem 544 K.
—	—	Wstawia się przypadające dwie raty pożyczki: w kapitale 4.508 K 21 g i 4·75% w kwocie 890 K 19 g, zaciągniętej w gal. Kasie oszczędności w wysokości 80.000 K na budowę dawnego gmachu, który to wydatek z powodu zmiany w budżetowaniu przeniesiono z Rubr. XIII. poz. 506 funduszu krajowego do niniejszego preliminarza. — (Uchwała Wydz. kraj. z dnia 11. lipca 1906 do LW. 40.994/06).
58.996	81.110	

Dochody. # Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 Korony
	DOCHODY.	
I.	**Odsetki od kapitałów i efektów:**	
1.	*a)* 4% od reszty kapitał 3.600 K. wypożyczonego z majątku zarodowego funduszowi budowy	144
	b) 4% od listu zastawnego Banku krajowego im. wartości 400 K. .	16
	c) 3·6% od ks. wkładkowej Banku krajowego	36
	Suma rubryki I. .	196
II	**Dodatki.**	
2.	Od c. k. Skarbu r lutum za drzewo opałowe	1.300
3.	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa	200
	Suma rubryki II. .	1.500
III.	**Dochody z dóbr.**	
4.	Dochód z gospodarstwa roln go, z chowu trzody, krowiarni i rz·zi wołów	44.765
5.	Dochód z ogrodów	4.500
	Suma rubryki III. .	49.265
IV.	**Zwroty kosztów leczenia.**	
6.	Od funduszu krajowego galicyjskiego	530.000
7.	Od samopłacących	80.000
8.	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	3 500
	Suma rubryki IV. .	613.500
V.	**Rozmaite.**	
9.	Zwroty z zarobku cho·ych w myśl §. 22. statut·	1.000
10.	Zw oty zaległych kosztów przywozu i odstawienia	2.000
11.	Zwroty zaliczek udzi lonych na płace	2.000
12.	Zwroty zarobku koni użytych dla folwarku	1.000
13.	Przypadkowe: *a)* ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych . . .	500
	b) depozyta po zmarłych	200
	c) inne drobne nieprzewidziane	40
	Suma rubryki V. .	6.740

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
—	160	Preliminuje się przypadające odsetki od kapitałów i efektów stanowiących własność majątku zarodowego — ogółem w kwocie 196 K, zatem więcej o 36 K jak na r. 1906.
—	160	
1.306	1.300	Jak na rok 1906.
200	200	
1.506	1.500	
35.138	38.335	Wstawia się więcej o kwotę 5.930 K jak na r. 1906, a to na podstawie osobnego preliminarza folwarku zakładu.
4.547	5.000	
39.685	43.335	
537.607	470.000	Dochody wynosiły w 1903 r. 478.549 K, w 1904 r. 483.062 K, w 1905 r. 537.607 K — razem 1,499.218 K, przeciętnie 499.739 K. Preliminuje się z powodu ciągłego wzrostu ilości dni leczenia kwotę 530.000 K, zatem więcej o 60.000 K jak na r. 1906.
86 174	75.000	Dochody wynosiły w 1903 r. 74.141 K, w 1904 r. 80.232 K, w 1905 r. 86.174 K — razem 240.547 K, przeciętnie 80.182 K. Wstawia się zaokrągloną przeciętną w kwocie 80.000 K, czyli więcej o 5.000 K jak w r. 1906.
4.352	2.500	Dochody wynosiły w 1903 r. 1.354 K, w 1904 r. 3.573 K, w 1905 r. 4.352 K — razem 9.279 K, przeciętnie 3.093 K. Preliminuje się odpowiednio do wyników lat ostatnich kwotę 3.500 K, t. j. więcej o 1.000 K jak na r. 1906.
628.133	547.500	
1.038	1.000	Jak na rok 1906.
2.636	2.000	
3.201	2.600	Preliminuje się mniej o 600 K jak na r. 1906 z powodu iż zaliczka sejmowa udzielona b. rządcy została już spłaconą.
—	—	Wstawia się nową pozycyę w kwocie 1.000 K stanowiącą dochód za użyte konie dla folwarku zakładu.
710	400	Preliminuje się w ogóle więcej o 100 K jak na rok 1906 — zgodnie z wnioskiem dyrektora zakładu.
446	200	
464	40	
8.495	6.240	

Alegat do projektu preliminarza krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.
Rubr. VIII. poz. 51—54 wydatków i rubr. III. poz. 4—5 dochodów.

Projekt budżetu

folwarku zakładu kulparkowskiego

na rok

1907.

Sporządzony w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. listopada 1890 r.

L. W. 60.782 — 68.683/1906.

Wydatki.

Folwark zakładu kulparkowskiego.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie				Wniosek na rok 1907. Korony
	WYDATKI.				
I.	**Na gospodarstwo rolne, krowiarnię, trzodę chlewną i woły.**				
1.	Płaca i zasługi:				
	a) Dozorca gospodarczy:				
	α) płaca	600 K.			
	β) wikt z pieczywem	550 „			
	γ) gratyfikacya	50 „	1.200 K.		—
	b) Służba: 2 parobków:				
	α) płaca po 168 K.	336 K.			
	β) wikt z pieczywem po 260 K.	520 „			
	4 dziewki: *α*) płaca po 120 „	480 „			
	β) wikt z pieczywem po 250 „	1 000 „			
	γ) gratyfikacya dla 6 osób służby	180 „	2.516 „		3.716
2.	Zarobki robotników:				
	a) zajętych przy roli		750 K.		
	b) zajętych w krowiarni		100 „		850
3.	Zarobek koni i wołów				1.000
4.	Zakupno nasion				600
5.	Zakupno nawozu (nawóz własny)				—
6.	Zakupno odpadków z kuchni dla nierogacizny				1.500
7.	Zakupno karmy				10.000
8.	Zakupno ściółki (z sienników)				120
9.	Zakupno krów w miejsce wybrakowanych				4.000
10.	Zakupno wołów roboczych				2.000
11.	Zakupno trzody chlewnej				12.000
12.	Utrzymanie maszyn i narzędzi rolniczych				500
			Suma rubryki I.		36.286
II.	**Na ogród warzywny.**				
13.	Utrzymanie ogrodnika i pomocnika:				
	a) płaca 480 K. i 240 K.		720 K.		
	b) wikt z pieczywem 550 K. i 260 K.		810 „		
	c) gratyfikacya 50 K. i 20 K.		70 „		1.600
			Do przeniesienia		1.600

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
		Jak na rok 1906.
		Wstawia się na wikt służby w ogóle więcej o 100 K z powodu podrożenia niektórych artykułów żywności.
		Jak na rok 1906.
		Preliminuje się przypadającą zakładowi kulpark. należytość za dostarczone do robocizny folwarku konie i woły, kwotę 1.000 K.
		Wstawia się mniej o 400 K, gdyż część pól i ogrodu zajęto pod budowę nowych pawilonów.
		Jak na rok 1906.
		Preliminuje się więcej o 6.000 K jak w r. 1906 z powodu zaprowadzić się mającego intenzywniejszego gospodarstwa hodowli trzody chlewnej.
		Jak na rok 1906.
28.934	29.586	
		Wstawia się na wikt pomocnika ogrodnika więcej o 30 K z powodu droższych artykułów żywności — reszta jak na r. 1906.
—	—	

Wydatki.

Folwark zakładu kulparkowskiego.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Korony
II.	Z przeniesienia .	1.600
14.	Płaca robotnika dziennego i robocizna wołów	1.400
15.	Zakupno nasion	300
16.	Zakupno nawozu (nawóz własny)	—
17.	Reparacya, zakupno narzędzi i różne drobne	100
	Suma rubryki II. .	3.400
III. 18.	**Podatek gruntowy z ekwiwalentem**	370
IV. 19.	**Asekuracya budynków gospodarczych i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki**	170

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	Jak na rok 1906.
4.434	3.370	
342	370	Jak na rok 1906.
162	170	Jak na rok 1906.

Dochody.

Folwark zakładu kulparkowskiego.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907 Korony
	DOCHODY.		
I.	**Z gospodarstwa rolnego etc.**		
1.	Ze sprzedaży ziemiopłodów:		
	owsa . około 70 ctr. mtr. po 12 K. — gr. . .	840 K.	
	słomy owsianej „ 105 „ „ po 5 „ — „ . .	525 „	
	siana . . „ 300 „ „ po 6 „ — „ . .	1.800 „	
	paszy zielonej „ 3.000 „ „ po — „ 40 „ . .	1.200 „	
	buraków . „ 1.500 „ „ po 1 „ 40 „ . .	2.100 „	6.465
2.	Ze sprzedaży mleka około 950 hl. po 14 gr. za litr		13.300
3.	„ „ lub rzezi krów wybrakowanych		2.000
4.	„ „ „ „ cieląt		1.000
5.	„ „ „ „ wołów		2.000
6.	„ „ „ „ trzody chlewnej		20.000
	Suma rubryki I. .		44.765
II. 7.	**Ze sprzedaży warzyw i owoców**		4.500
	SUMARYUSZ.		
	Wydatki.		
I.	Na gospodarstwo rolne		36.286
II.	Na ogród warzywny		3.400
III.	Podatek gruntowy z ekwiwalentem		370
IV.	Asekuracya od ognia i nieprzewidziane		170
	Suma wydatków .		40.226
	Dochody.		
I.	Z gospodarstwa rolnego etc.		44.765
II.	Z ogrodów warzywnych		4.500
	Suma dochodów .		49.265
	Zestawienie.		
	Dochody		49 265
	W porównaniu z wydatkami		40.226
	Preliminuje się **czysty dochód**		**9.039**

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
		Wstawia się w ogóle mniej o 1.290 K jak na r. 1906 z powodu przeznaczenia części gruntu uprawnego pod budowę nowych pawilonów. Preliminuje się zgodnie z wnioskiem dyrektora zakładu mniej o 280 K, a to na podstawie wyniku roku 1905.
		Jak na rok 1906.
35.138	38.335	Wstawia się więcej o 8.000 K jak na r. 1906 z powodu podanego przy Rubr. I. poz. 11 wydatków.
4.546	5.000	Preliminuje się na podstawie wyniku roku 1905 zaokrągloną kwotę 4.500 K, zatem mniej o 500 K jak na r. 1906 uchwalono.
33.871	33.496	
39.684	43.335	
39.684 33.871	43.335 33.496	
5.813	9.839	

Lit. E.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

PRELIMINARZ

na rok

1907.

LW. 64.271/1906.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp. we Lwowie

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki	SUMARYUSZ	Uchwała Sejmu							
		Fundusz							Razem
		chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityczn.	obłąkanych	
		Korony							
	WYDATKI.								
I.	Płace i emolumenta etatowe	57.410	790	6.761	1.580	13.709	1.185	14.909	96.344
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych:								
	1. zwyczajne	41.076	2 555	3.471	2.770	8.163	3.357	21.309	82.701
	2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	Pensye i emerytury	9.250	—	2.253	—	5.057	—	2.706	19.266
IV.	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	1.507	—	478	—	887	—	766	3.638
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	51	—	10	—	21	—	18	100
VI.	Remuneracye i zapomogi	2.294	52	356	104	888	78	828	4.600
VII.	Koszta gospodarcze:								
	1. zwyczajne	101.084	5 681	12.893	10.359	37.088	7.579	42.736	217.420
	2. **nadzwyczajne**	**1.796**	**8**	**224**	**16**	**272**	**12**	**272**	**2.600**
VIII.	Koszta sanitarne:								
	1. zwyczajne	24.912	3.374	3.777	4.323	7.017	3.161	3.041	49.605
	2. **nadzwyczajne**	**3.794**	**18**	**414**	**36**	**1.062**	**27**	**162**	**5 513**
IX.	Koszta kancelaryjne	1 176	48	144	96	432	72	432	2.400
X.	Koszta kapliczne:								
	1. zwyczajne	443	18	54	36	163	27	163	904
	2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	Utrzymanie budynków:								
	1. zwyczajne	6.988	292	814	583	1.922	587	2.914	14.100
	2. **nadzwyczajne**	**11.172**	**456**	**1.368**	**912**	**4.104**	**684**	**4.104**	**22.800**
XII.	Podatki i daniny	2.292	—	—	—	—	—	—	2.292
XIII.	Rozmaite	1 269	52	155	104	466	78	466	2.590
XIV.	Zapomogi dla położnic	—	—	6.000	—	—	—	—	6.000
XV.	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	1 300	—	—	—	—	1.300
XVI.	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika i w Łobzowie								
	1. zwyczajne	36.000	—	10.000	—	—	—	—	46.000
	2. **nadzwyczajne**	—	—	—	—	—	—	—	—
XVII.	Zapisy	214	—	—	—	—	—	—	214
XVIII.	Wydatki konkurencyjne	100	—	—	—	—	—	—	100
XIX.	Dyety, koszta podróży i różne inne	200	—	—	—	—	—	—	200
XX.	Spłata pożyczki	48.386	—	1.974	—	—	—	—	50.360
	Razem: 1. zwyczajne	334.652	12 862	50 440	19.955	75.813	16.124	90.288	600.134
	Razem: 2. **nadzwyczajne**	**16.762**	**482**	**2.006**	**964**	**5.438**	**723**	**4.538**	**30.913**
	Suma wydatków	351.414	13.344	52.446	20.919	81.251	16.847	94.826	631.047
		364 758 K.		73 365 K.		98.098 K.			

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
81.761	86.068	**Porównanie sumaryczne** kwot preliminowanych na rok 1907 z uchwalonemi na rok 1906.
		Wydatki preliminowane na r. 1907 wynoszą . . 631.047 K.
77.990	80.360	„ uchwalone „ „ 1906 „ . . 554.938 „
400	—	preliminuje się zatem na rok 1907 *więcej* o kwotę **76.109 K.**
16.020	16.245	a mianowicie:
3.351	3.238	w rubr. I. ogółem więcej o 10.276 K.
—	100	„ „ II. „ „ „ 2.341 „
6.200	4.600	„ „ III. „ „ „ 3.021 „
		„ „ IV. „ „ „ 400 „
		„ „ VII. „ „ „ 6.444 „
		„ „ VIII. „ „ „ 7.663 „
214 136	211.076	„ „ X. „ mniej „ . . 100 K.
3.576	**2.500**	„ „ XI. „ więcej „ 8.990 „
		„ „ XII. „ mniej „ . . 394 „
94.496	47.455	„ „ XVI. „ „ „ . . 2.406 „
300	—	„ „ XX. „ więcej „ 39 874 „
2.487	2.400	Razem *więcej* o 79.009 K. *mniej* o 2.900 K.
876	904	Z porównania *więcej* j. w. o **76.109** K.
—	**100**	
		Dochody preliminowane na r. 1907 wynoszą . 553.422 K.
12.131	14.100	„ uchwalone „ „ 1906 „ . . 562.017 „
10.705	**13.810**	preliminuje się zatem na r. 1907 *mniej* o kwotę . **8.595** „
2.218	2.686	a mianowicie:
4.465	2.590	w rubr. I. ogółem mniej o . . 1.302 K.
6.048	**6.000**	„ „ II. „ więcej „ . 230 K.
		„ „ III. „ „ „ 4.000 „
		„ „ IV. „ „ „ 1.000 „
1.358	**1.390**	„ „ V. „ mniej „ . . 12.523 „
		Razem *więcej* o 5.230 *mniej* o 13.825 K.
		Z porównania *mniej* j. w. o 8.595 K.
48.103	48.406	Wynik zatem na rok 1907 jest *mniej korzystnym* o kwotę . **84.704 K.**
174	—	a zgodny z sumą nadwyżki r. 1906 w kwocie 7.079 K.
139	214	i niedoboru r. 1907 w kwocie 77.625 K.
—	100	Gdy się jednak uwzględni, że z powodu zmiany sposobu budżetowania wstawiono do niniejszego preliminarza wydatek
108	200	w kwocie . . . . . **39.156 „**
5.764	10.486	na umorzenie pożyczki na budowę szpitala — dawniej pokrywany z rubr. XIII. poz. 509 budżetu funduszu krajowego — okaż się, że wynik na r. 1907 jest mniej korzystnym tylko
577.651	538.528	o kwotę . . . . . **45.548 K.**
15.155	**16 410**	z powodów podanych przy poszczególnych rubrykach i pozycyach.
592.806	554.938	

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1907							
		Fundusz							Razem
		chorych	c. k. klinika laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	filitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	
		Korony							
	DOCHODY.								
I.	Odsetki od kapitałów .	36.154	—	2.730	—	407	—	272	39.563
II.	Dochody z dóbr i realności	23.141	—	915	—	30	—	27	24.113
III.	Zwroty kosztów leczenia .	237.150	—	46.500	—	97.650	—	83.700	465.000
IV.	Dochody rozmaite . .	2.408	—	80	—	168	—	144	2.800
V.	Zwroty od c. k. Skarbu Państwa	11.504	—	4.519	—	5.247	—	676	21.946
—	Pożyczka z majątku zarodowego . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma dochodów .	310.357	—	54.744	—	103502	—	84.819	553.422
	w porównaniu z wydatkami	364.758	—	73.365	—	98.098	—	94.826	631.047
	okazuje się: **nadwyżka**	—	—	—	—	**5.404**	—	—	**5.404**
	okazuje się: **niedobór**	**54.401**	—	**18.621**	—	—	—	**10.007**	**83.029**
	W ogóle **niedobór**	—	—	—	—	—	—	—	**77.625**

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
		Uwaga do preliminarza w ogóle.
39.021	40.865	Wysoki Sejm uchwałą z d. 25. listopada 1889 postanowił, ażeby rozdział dochodów i wydatków wspólnych przeprowadzano z pomocą dzielnika, na podstawie ilości dni leczenia na poszczególnych oddziałach szpitala wypośrodkowanego
25.054	23.883	
454.370	461.000	
2.472	1.800	
60.585	34.469	Na rok 1907 przyjęto przypuszczalną ilość dni leczenia a to:
29.451	—	
610.953	562.017	
592.806	554.93	
18.147	**7.079**	
—	—	
—	—	

dla funduszu I. chorych: α) szpitalnego	130.000	dni	czyli	49%
β) kliniki laryngologicznej	6.000	„	„	2%
„ „ II położnic: α) szpitalnego	16.000	„	„	6%
β) c. k. szkoły położnych	10.000	„	„	4%
„ „ III. syfilitycznych: α) szpitalnego	48.000	„	„	18%
β) c. k. kliniki syfilitycz.	8.000	„	„	3%
„ „ IV. obłąkanych . . .	48.000	„	„	18%
Razem . .	266 000	dni	czyli	100%

i wedle tego dzielnika uskuteczniono rozdział wspólnych dochodów i wydatków, gdzie nie można było wstawić rzeczywistych potrzeb lub zastosować innego dzielnika. W niniejszym preliminarzu wstawiono przypuszczalne wydatki dla trzech oddziałów klinicznych obliczone przez lustratora szpitali przy odnośnych oddziałach szpitalnych, a to dla jednostajności prowadzenia tych rachunków w sposób, jak to ma miejsce w kraj. szpitalu powszechnym we Lwowie.

Ilość dni leczenia 266.000 przyjęto na podstawie przecięcia z ostatnich trzech lat, a mianowicie: było dni leczenia w 1903 r. 265.020, w 1904 r. 266 707, w 1905 r. 264.281, razem 796.008, przeciętnie 265.336.

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907							
		Fundusz							Razem
		chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	
		Korony							
	WYDATKI.								
I.	**Place i emolumenta etatowe.**								
1.	Dyrektor: *a)* płaca . 5.800 K. *b)* 2 dodatki pięcioletnie po 600 K. . 1.200 „ *c)* relut. za mieszk. 1.200 „	4.018	164	492	328	1.476	246	1.476	8 200
2.	5 prymaryuszów: *a)* płaca po 3.000 K. 15.000 K. *b)* dodatki pięcioletnie po 400 K. . 3.600 „	11.000	—	—	—	3 400	—	4.200	18.600
3.	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa po . . . 1.300 K	1.300	—	1.300	—	—	—	—	2.600
4.	Kierownik oddziału chorób zakaźnych . . .	3.000	—	—	—	—	—	—	3.000
5.	7 sekundaryuszów I. kl. *a)* płaca po 1.400 K. 9.800 K. *b)* dodatek osobisty dla sekundaryusza oddziału obłąkanych 400 „ *c)* relutum za mieszkanie po 300 K. 2.100 „	6.800	—	1.700	—	1.700	—	2.100	12.300
6.	7 sekundaryuszów II. kl. *a)* płaca po 1.200 K. 8.400 K. *b)* relutum za mieszkanie po 300 K. 2 100 „	7.500	—	—	—	1.500	—	1.500	10.500
7.	10 praktykantów lekarskich adjutum po 600 K. . .	6.000	—	—	—	—	—	—	6.000
8.	Akuszerka: *a)* płaca . 800 K. *b)* 1 dodat. pięcioletni 80 „ *c)* wikt II. klasy . 510 „	—	—	1.390	—	—	—	—	1.390
9.	Aptekarz: *a)* płaca. . 2.200 K. *b)* dodatek za kliniki 400 „ *c)* dodatek na mieszkanie . . 400 „ *d)* podwieczorki . 53 „	1.727	52	156	104	468	78	468	3.053
	Do przeniesienia .	41.345	216	5.038	432	8.544	324	9.744	65.643

Pre iminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
8.200	8.200	Jak na rok 1906.
15.200	15.519	Preliminuje się w ogóle więcej o 3.081 K. a to: 1) 81 K. na uzupełnienie I. dodatku pięcioletniego D. Borzęckiego od 14/3 1906 oraz 2) z powodu podwyższenia płac 5 prymaryuszom po 600 K., o kwotę 3.000 K., w załatwieniu petycyi funkcyonaryuszy szpitala, przekazanej uchwałą W. Sejmu z d. 21/XI 1905. W sprawie tej przedkłada Wydział krajowy osobne sprawozdanie do LW. 114606/1905.
2.600	2.600	Jak na rok 1906.
969	1.600	Preliminuje się na płacę więcej o 1.400 K. z powodu jak przy poz. 2.
9.348	8.800	Wstawia się w ogóle więcej o kwotę 5.600 K. a to na płacę dla siódmego sekundaryusza I. kl. 1.400 K., zaś dla 14 sekundaryuszy na relutum za pomieszkanie po 300 K., t. j. kwotę 4.200 K, co usprawiedliwia Wydział krajowy w sprawozdaniu do LW. 114606/1905.
8.373	8.400	
1.735	4.800	Preliminuje się więcej o 1.200 K. dla pomnożonej o dwie posady ilości praktykantów, jak sprawozdanie do LW. 114606/1905.
1.298	1.390	Jak na rok 1906.
2.652	2.653	Preliminuje się więcej o 400 K. z powodu jak przy poz. 2.
50.375	53.962	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907							
		Fundusz							Razem
		chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	
		Korony							
I	Z przeniesienia .	41.345	216	5.038	432	8.544	324	9.744	65 643
10.	Prosektor, płaca . .	784	32	96	64	288	48	288	1.600
11.	Chemik patologii, płaca .	686	28	84	56	252	42	252	1.400
12.	Kapelan: *a)* płaca . 1.200 K. *b)* dodatek na mieszkanie . . 400 „	784	32	96	64	288	48	288	1.600
13.	Rządca: *a)* płaca . 2 640 K. *b)* wikt I. klasy . 800 „	1.687	69	207	138	618	103	618	3.440
14.	2 oficyałów: *a)* płaca po 2.200 K. 4.400 K. *b)* dodatki aktywalne po 300 K. . 600 „ *c)* 3 dodatki pięciol. po 300 K. . . 621 „ *d)* dodatek osobisty 220 „	2.862	117	351	234	1 051	175	1.051	5.841
15.	2 pisarzy: *a)* płaca po 1.320 K. 2.640 K. *b)* dodatki na mieszkanie po 200 K. 400 „ *c)* 1 dodatek pięciol. 200 „	1.588	65	194	130	583	97	583	3.240
16.	Pisarz w izbie przyjęcia chorych: *a)* płaca . . 1.320 K. *b)* wikt II. klasy (wzmocniony) . 800 „ *c)* 1 dodatek pięciol. 200 „ *d)* dodat. na mieszk. 200 „	1 235	50	151	100	454	76	454	2.520
17.	2 aplikantów: *a)* płaca po 1 100 K. 2.200 K. *b)* dod. osob. dla jedn. 98 „	1.125	46	138	92	414	69	414	2.298
	Do przeniesienia .	52.096	655	6.355	1.310	12.492	982	13.692	87.582

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
50.375	53.962	
1.600	1.600	Jak na rok 1906.
1.000	1.400	
1.600	1.600	
4.360	4.360	Preliminuje się mniej o 920 K., ponieważ odpadają dodatki pięcioletnie w kwocie 800 K. i osobisty 120 K., które pobierał były rządca szpitala
5.900	5.900	Preliminuje się w ogóle mniej o 59 K., ponieważ odpadł dodatek pięcioletni oficyała Szczepańskiego, mianowanego rządcą, w kwocie . 300 K. Natomiast wstawia się na 3 dodatek pięcioletni dla oficyała Zielińskiego od 6.12 1907 kwotę . . . 21 K. i jako dodatek osobisty dla wyrównania poborów nowo mianowanego oficyała Charzewskiego . 220 „ 241 „ Z porównania wstawia się w ogóle mniej j. w. o . . 59 K.
3.390	3.440	Wstawia się mniej o 200 K., ponieważ odpada dodatek pięcioletni pisarza Szwejkowskiego przydzielonego do izby przyjęć.
2.520	2.672	Wstawia się mniej o 152 K., ponieważ odpadły dodatki pięcioletnie pisarza Charzewskiego, mianowanego oficyałem, w kwocie . . 352 K. Natomiast przybywa jeden dodatek dla przydzielonego do izby przyjęć pisarza Szwejkowskiego w kwocie . . . . 200 K.
2.390	2.390	Wstawia się mniej o 92 K., ponieważ odpadł dodatek osobisty jednego aplikanta mianowanego pisarzem w kwocie . . . . 95 K. a natomiast przybywa dla aplikanta Dutkiewicza wyższy dodatek osobisty o . . . . . 3 K. z powodu ukończenia 3 lat służby na tej posadzie w dniu 22/4 1907, wskutek czego przypadnie mu od tego czasu wynagrodzenie w stosunku do rocznych 1.200 K. wedle normy przyjętej dla aplikantów przy Wydziale krajowym.
73.135	77.324	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907							
		Fundusz							Razem
		chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityczn.	obłąkanych	
		Korony							
I.	Z przeniesienia .	52.096	655	6.355	1.310	12.492	982	13.692	87.582
18.	Maszynista: *a*) płaca . . 1.200 K. *b*) relutum za wikt II. klasy . . 720 „								
	c) 1 dodatek pięcioletni z rocznych 100 K. . 18 „	950	38	117	77	349	58	349	1.938
19.	Dozorca domu: *a*) płaca . . 1.320 K. *b*) wikt II. kl. (wzm.) 720 „	1.000	41	122	82	367	61	367	2.040
20.	Woźny: *a*) płaca . 1.000 K. *b*) dodat. na mieszk. 192 „ *c*) dodat. na ubiór . 100 „	633	26	78	52	232	39	232	1.292
21.	Odźwierny: *a*) płaca . 540 K. *b*) dodat. na mieszk. 192 „ *c*) wikt II. kl. . 600 „ *d*) dodatek na ubiór 100 „ *e*) 1 dodatek pięcioletni . . 60 „	731	30	89	59	269	45	269	1.492
	Razem	55.410	790	6.761	1.580	13.709	1.185	14.909	94.344
22.	Do tego: Zaliczki na płace . . .	2.000	—	—	—	—	—	—	2.000
	Suma rubr. I	57.410	790	6.761	1.580	13.709	1.185	14.909	96.344
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**								
23.	19 Sióstr Miłosierdzia: *a*) płaca: *α*) 17 Sióstr oddziałow. po 160 K. 2.720 K. *β*) 2 Sióstr wspólnych po 160 K. 320 „ *b*) wikt: *α*) 19 Sióstr po 430 K 8.170 „ *β*) 3 emerytek po 430 K. . 1.290 „ *γ*) 4 postulantek po 430 K 1.720 „								
	Do przeniesienia 14.220 K.	—	—	—	—	—	—	—	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
73.135	77.324	
1.920	1.920	Wstawia się więcej o 18 K. na przypadający maszyniście Wojtaszkowi pierwszy dodatek pięcioletni od 28/10 1907 z rocznych 100 K.
1.937	2.040	
1.292	1.292	Jak na rok 1906.
1.477	1.492	
79.761	84.068	
2.000	2.000	
81.761	86.068	
—	—	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
II.	Z przeniesienia 14.220 K.	—	—	—	—	—	—	—	—
23.	*c)* pranie bielizny dla 26 Sióstr Miłos. po 22 K. 64 gr. . 588 „	9.282	638	687	662	1.445	649	1.445	14.808
	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
24.	Pomocnik kapelana, płaca .	392	16	48	32	144	24	144	800
25.	2 ekspedyentów do apteki płaca po . . 2.400 K.	2.352	96	288	192	864	144	864	4 800
26.	Dyetaryusze, płaca: 2 po 3.50 K. dziennie 2.555 K. 4 po 3 K. dziennie 4.380 „	3.398	139	416	278	1.248	208	1.248	6.935
27.	Stypendyum dla akuszerki .	—	—	240	—	—	—	—	240
28.	Służba wyższa:								
	a) płaca:								
	α) 2 odźwiernych dla pawilonu chirurgicznego i oddziału obłąkanych po 312 K. 624 K. dodatek na ubiór dla tychże po 120 K. . 240 „	432	—	—	—	—	—	432	864
	β) stolarza	245	10	30	20	90	15	90	500
	γ) palacza do maszyny parowej	230	9	28	19	85	14	85	470
	δ) palacza do obsługi kaloryferów w pawilonie chirurg.	350	—	—	—	—	—	—	350
	η) 3 nadzorców chorych po 360 K. i 1 nadzorczyni 288 K.	360	—	—	—	360	—	648	1.368
	b) wikt:								
	α) dla 6 osób po 330 K. . . 1.980 K.								
	β) II. klasy dla stolarza i 2-ch odźwiernych pawilonu chirurgicznego i oddz. obłąkanych po 510 K. . . 1.530 „	1.582	17	50	34	481	25	1.321	3.510
	c) dodatek na mieszkanie dla stolarza	94	4	12	8	34	6	34	192
	d) gratyfikacye z końcem roku	105	2	5	4	36	3	85	240
	Wydatki pozycyi 28	—	—	—	—	—	—	—	7.494
	Do przen. 1. zwyczajne .	18.822	931	1.804	1.249	4.787	1.088	6.396	35.077
	Do przen. 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	—	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	
14.981	14.808	Jak na rok 1906.
400	—	
800	800	
4.015	4.015	Wstawia się dla 2 ekspedyentów w ogóle więcej o **785 K.**, ponieważ za dotychczasowe wynagrodzenie nie można pozyskać fachowych magistrów farmacyi.
6.935	6.935	
240	240	
864	864	
500	500	
470	470	
350	350	
		Jak na rok 1906.
1.368	1.368	
3.272	3.510	
192	192	
240	240	
7.256	**7.494**	
34 227	34.292	
400	—	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz: chorych	c. k. klinika laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityczn.	obłąkanych	Razem
		Korony							
II.	Z przen. { 1. zwyczajne .	18.822	931	1.804	1.249	4.787	1.088	6.396	35.077
	{ 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	—	—
29.	Służba oddziałowa: *a)* płaca:								
	dla 1 dozorcy po 360 K.	—	—	—	—	—	—	360	360
	„ 2 dozorców „ 336 „	—	—	—	—	—	—	672	672
	„ 2 „ „ 288 „	—	—	—	—	—	—	576	576
	„ 9 „ „ 240 „	720	—	—	—	120	120	1.200	2.160
	„ 12 „ „ 216 „	1.944	—	—	—	108	108	432	2.592
	„ 13 „ „ 192 „	1.344	384	—	—	384	384	—	2.496
	„ 4 dozorczyń „ 240 „	—	—	—	—	—	—	960	960
	„ 8 „ „ 216 „	864	—	108	108	108	108	432	1.728
	„ 8 „ „ 192 „	384	—	96	96	96	96	768	1.536
	„ 19 „ „ 168 „	2 016	168	252	252	—	—	504	3.192
	razem 78 osób. (Dla oddziału I. 40 osób, II. 5, III. 8, IV. 25)								
	b) wikt dla 78 osób po 260 K. rocznie	9.620	780	650	650	1.040	1.040	6.500	20.280
	c) bluzy dla 78 osób po 20 K.	740	60	50	50	80	80	500	1.560
	d) gratyfikacye z końcem roku	711	58	48	48	77	77	481	1.500
	e) na podwyższenie płac w ciągu r. 1907 przypadających dla dozorców i dozorczyń .	295	27	22	22	35	35	200	636
	Wydatki poz. 29 .	—	—	—	—	—	—	—	**40.248**
30.	Służba wspólna:								
	a) płaca:								
	dla 1 łaziebnego i 1 stróża nocnego po 288 K . 576 K								
	dla 6 parob. po 240 K. 1.440 „								
	„ 6 „ „ 192 „ 1.152 „								
	„ 1 stróża przy bramie (bez wiktu) 288 „	1.694	69	207	138	622	104	622	3.456
	razem 15 osób.								
	b) wikt dla 14 osób po 260 K.	1.784	72	218	145	656	109	656	3.640
	c) bluzy dla 14 „ „ 10 K.	69	3	8	6	25	4	25	140
	d) gratyfikacye z końcem roku	69	3	8	6	25	4	25	140
	Wydatki poz. 30 .	—	—	—	—	—	—	—	7 376
	Razem { 1. zwyczajne .	41.076	2.555	3.471	2.770	8.163	3.357	21.309	82.7 1
	{ 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rubr. II. .	41.076	2.555	3.471	2.770	8.163	3.357	21.309	82.701

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
34.227	34.292	
400	—	
	360	
	672	
	576	
	2.160	
	2.592	
	2.304	
	960	
	1.728	
	1.536	Wstawia się ogółem więcej o 1.556 K., a mianowicie:
17.038	3.024	1) wskutek pomnożenia służby o 2 osoby, a zatem na płacę i wikt, kwotę . . . . . 920 K.
		2) na progresyjne podwyższenie płac po roku nienagannej służby, (co uzasadnia Wydział krajowy osobnem sprawozdaniem . . . . . 636 K.
17.207	19.760	
1.500	1.520	
1.500	1.500	
—	—	
37.245	38.692	
3.027	3.456	
3.211	3.640	Jak na rok 1906.
140	140	
140	140	
6.518	7.376	
77.990	80.360	
400	—	
78 390	80.360	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
III.	**Pensye i emerytury.**								
31.	Bulikowska Izabela, wdowa po prymaryuszu	—	—	—	—	700	—	—	700
32.	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryuszu	500	—	—	—	—	—	—	500
33.	Nycz Karol, b. rządca szpitala	1.542	—	302	—	635	—	545	3.024
34.	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	—	—	749	—	—	—	—	749
35.	Wojciechowski Wiktor, b. oficyał	888	—	174	—	365	—	313	1.740
36.	Huczko Jan, b. odźwierny	306	—	60	—	126	—	108	600
37.	Rydel Helena, wdowa po prymaryuszu	600	—	—	—	—	—	—	600
38.	Armułowicz I. v. Paszkowska Ksawera, wdowa po prymaryuszu dodatek na wychowanie 2 synów po 240 K	480	—	—	—	—	—	—	480
39.	Harajewicz Ludwika, wdowa po b. dyrektorze	714	—	140	—	294	—	252	1.400
40.	Gergiel Dominik, b. woźny	531	—	104	—	218	—	187	1.040
41.	Zarewicz Antonina, wdowa po prymaryuszu	—	—	—	—	1.200	—	—	1.200
42.	Cybulska Marya, wdowa po maszyniście . 600 K. dodat. na wychowanie 5 dzieci 375 „	497	—	98	—	205	—	175	975
43	Jakliński Aleksander b. aptek.	1.077	—	211	—	444	—	380	2.112
44.	Sołga Józefa, wdowa po dozorcy domu . 750 K. dodatek na wychowanie dwojga dzieci . 300 „	536	—	105	—	220	—	189	1.050
45.	Bieńkowski Arkadyusz b. rządca	1.579	—	310	—	650	—	557	3.096
	Suma rubr. III.	9.250	—	2.253	—	5.057	—	2.706	19.266
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**								
46.	Flasińska Felicya, wdowa po pis.	306	—	60	—	126	—	108	600
47.	Dudek Marya, wdowa po gazowniku	61	—	12	—	25	—	22	120
48.	Tekielska Julia, b. dozorczyni	—	—	—	—	146	—	—	146
49.	Moskalik Andrzej, b. maszynista	367	—	72	—	151	—	130	720
50.	Bachut Tekla b. posługaczka	192	—	—	—	—	—	—	192
51.	Stroińska Stefania, córka b. aptek.	102	—	20	—	42	—	36	200
	Do przeniesienia	1.028	—	164	—	490	—	296	1.978

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
700	700	
500	500	
3.024	3.024	
749	749	
1.740	1.740	
600	600	
600	600	Jak na rok 1906.
480	480	
1.400	1.400	
1.040	1.040	
1.200	1.200	
900	1.050	Wstawia się mniej o 75 K., ponieważ odpadł dodatek na wychowanie sieroty Jadwigi Maryi z dniem 31 7 1906.
2.112	2.112	Jak na rok 1906.
975	1.050	
—	—	Wstawia się nowo przyznaną statutową emeryturę dla b. rządcy Bieńkowskiego (LW. 6163|1906).
16.020	16.245	
600	600	
120	120	
146	146	Jak na rok 1906.
720	720	
192	192	
300	200	
2.078	1.978	

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
IV.	Z przeniesienia .	1.028	—	164	—	490	—	296	1.978
52.	Suchoń Aniela, wdowa po odźwiernym . . .	153	—	30	—	63	—	54	300
53.	Kudłek Elżbieta, wdowa po posługaczu . . .	61	—	12	—	25	—	22	120
54.	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	—	—	100	—	—	—	—	100
55.	Tyrała Paulina, b. dozorczyni .	—	—	120	—	—	—	—	120
56.	Skibska Marya, wdowa po dyetaryuszu . . .	102	—	20	—	42	—	36	200
57.	Rakoczy Karolina, wdowa po odźwiernym . . .	—	—	—	—	—	—	300	300
58.	Stępniowska Anna wdowa po b. piekarzu . . .	61	—	12	—	25	—	22	120
59.	Nosek Teresa, wdowa po posługaczu — jednorazowa zapomoga	—	—	—	—	200	—	—	200
60.	Stroińska Helena, córka b. aptekarza — jednorazowa zapomoga	102	—	20	—	42	—	36	200
	Suma rubr. IV. .	1.507	—	478	—	887	—	766	3.638
V. 61.	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** .	51	—	10	—	21	—	18	100
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**								
62.	Dla funkcyonaryuszów szpitalnych	1·274	52	156	104	468	78	468	2.600
63.	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich . . .	1.020	—	200	—	420	—	360	2.000
	Suma rubr. VI. .	2.294	52	356	104	888	78	828	4.600
VII.	**Koszta gospodarcze.**								
64.	Żywienie chorych: *a*) Zwykła strawa i dodatki: *α*) dla 8 800 dni szpitalnych na I. i II. klasie po 1·40 K. . 12.320 K. *β*) dla 233.200 dni szpitalnych na III. klasie po 41 groszy . 95.612 „								
	Do przeniesienia 107.932 K.	—	—	—	—	—	—	—	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
2.078	1.978	
300	300	
120	120	
100	100	
120	120	Jak na rok 1906.
200	200	
300	300	
133	120	
—	—	Wstawia się tytułem jednorazowych zapomóg po 200 K. — razem kwotę 400 K., a to w załatwieniu petycyj odstąpionych na mocy uchwały Wys. Sejmu z d. 21 lipca 1905 — Wydziałowi krajowemu do załatwienia.
—	—	
3.351	3.238	
—	100	Jak na rok 1906.
2.600	2.600	
3.600	2.000	Jak na rok 1906.
6.200	4.600	
—	—	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityczn.	obłąkanych	Razem
		Korony							
VII. 64.	Z przeniesienia 107.932 K.	—	—	—	—	—	—	—	—
	γ) dla 24.000 dni klinicznych po 60 groszy . 14.400 „	55.362	3.600	7.340	6.000	20.380	4.800	24.850	122.332
	b) 6 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni: 1. zwyczajne: α) płaca po 160 K. rocznie . . 960 K. β) wikt po 430 K. rocznie . . 2.580 „ γ) pranie bielizny po 22.64 K. . 136 „	1.721	100	200	184	588	147	736	3.676
	2. **nadzwyczajne** na wyprawę dla nowo przyjąć się mającej siostry .	**196**	**8**	**24**	**16**	**72**	**12**	**72**	**400**
	c) Służba kuchenna i magazynowa: α) płaca dla 5 sług po 168 K. . 840 K. płaca pla 6 sług po 144 K. . 864 „ 1.704 K.								
	β) wikt tychże po 260 K. . . 2.860 „ γ) gratyfikacye z końcem roku . 100 „ δ) kaftany i czepki dla 11 sług po 10 K. 110 „	2.250	120	240	220	660	170	1.114	4.774
	d) Opał do kuchni i pod kotły parowe . . .	1.200	60	120	110	350	80	630	2.550
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne	280	16	34	30	90	20	130	600
	f) Pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami . .	5.600	400	810	650	2.000	540	2.500	12.500
	g) Wino dla chorych . .	2.100	70	250	100	650	130	700	4.000
	Do przen. { 1. zwyczajne .	68.513	4.366	8.994	7.294	24.718	5.887	30.660	150.432
	{ 2. **nadzwyczajne:**	**196**	**8**	**24**	**16**	**72**	**12**	**72**	**400**

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	
121.259	116.000	Wydatki wynosiły w 1903 r. 116.034 K., w 1904 r. 122.707 K., w 1905 r. 121.259 K. — razem 360.000 K. przeciętnie 120.000 K. Wstawia się więcej o 6.332 K. na podstawie obliczenia dokonanego przez lustratora szpitali.
3 096	3.064	Wstawia się wydatek zwyczajny większy o 612 K. z powodu koniecznej potrzeby przyjęcia jednej Siostry do magazynu kuchennego.
—	—	Jako wydatek nadzwyczajny preliminuje się 400 K. na wyprawę dla nowo przyjąć się mającej Siostry, a to w myśl kontraktu zawartego z Siostrami Miłosierdzia przy LW. 14226/1874.
4.463	4.774	Jak na rok 1906.
2.500	2.500	Więcej o 50 K. na podstawie obliczeń doradcy technicznego.
588	600	Jak na rok 1906.
12.866	12.000	Wydatki wynosiły w 1903 r. 11.821 K., w 1904 r. 12.739 K., w 1905 r. 12.866 K. — razem 37.426 K., przeciętnie 12.475 K. Wstawia się na podstawie przecięcia zaokrągloną kwotę 12.500 K. t. j. więcej o 500 K. jak na rok 1906.
3.826	4.500	Wydatki wynosiły w 1903 r. 5.441 K., w 1904 r. 4.345 K., w 1905 r. 3.826 K. — razem 13.626 K., przeciętnie 4.537 K. Wstawia się mniej o 500 K. na podstawie wyników z lat ostatnich.
148.598	143.438	
—	—	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
VII.	Z przen. { 1. zwyczajne:	68.513	4.366	8.994	7.294	24.718	5.887	30.660	150.432
	{ 2. **nadzwyczajne:**	**196**	**8**	**24**	**16**	**72**	**12**	**72**	**400**
65.	*a*) Wikt I klasy z pieczywem i winem lekarza dyżurnego .	408	—	80	—	168	—	144	800
	b) Wikt I klasy na oddziale położnic przez 3 miesiące .	—	—	200	—	—	—	—	200
66	Opał sal, łazienek i innych ubikacyi *a*) węglem . .	7.500	320	880	500	2.650	450	2 700	15.000
	b) gazem sterylizatorów .	70	5	10	7	26	6	26	150
67.	Oświetlenie:								
	a) koszt gazu (1 m.³ po 18 g.) . . 7.200 K.								
	b) nafta, świece itp. 2.800 „	4.900	200	600	400	1.800	300	1.800	10.000
68.	Sprzęty gospodarcze:								
	1. zwyczajne .	2.058	84	252	168	756	126	756	4.200
	2. **nadzwyczajne:**								
	a) na sprawienie 8 łóżek siatkowych	**800**	—	—	—	—	—	—	**800**
	b) na urządzenie 7 mieszkań dla lekarzy szpitalnych .	**800**	—	**200**	—	**200**	—	**200**	**1.400**
69.	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży i t. p. . .	588	24	72	48	216	36	216	1.200
70.	Utrzymanie ogrodów:								
	a) warzywnego . . .	830	—	170	—	—	—	—	1.000
	b) spacerowego . . .	198	10	20	20	40	40	72	400
	c) płaca ogrodnika . .	418	17	50	34	151	25	151	840
71.	Utrzymanie pralni:								
	a) opał, praczki, mydło itp. . 10.000 K.								
	Do przen. { 1. zwycz. 10.000 K.	85.477	5.026	11.328	8.471	30.525	6.870	36.525	184.222
	{ 2. **nadzw.**	**1.796**	**8**	**224**	**16**	**272**	**12**	**272**	**2.600**

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
148.598	143 438	
--	--	
839	800	J k na rok 1906.
--	—	Wstawia się na wikt dla lekarza dyżurnego na oddziale położnic przez 3 miesiące kwotę 200 K.
14.781	16.000	Wydatki wynosiły w 1903 r. 14.105 K, w 1904 r. 14.930 K, w 1905 r. 14.781 K — razem 43.816 K, przeciętnie 14.605 K. Wstawia się zaokrągloną kwotę 15.000 K, t. j. mniej o 1.000 K jak na rok 1906.
—	500	Wstawia się mniej o 350 K na podstawie sprawdzonego faktycznego kosztu.
10.149	9.800	Gaz kosztował w 1903 r. 6.848 K, w 1904 r. 7.498 K, w 1905 r. 7.319 K — razem 21.665 K, przeciętnie 7.222 K. Preliminuje się na gaz okrągło kwotę 7.200 K, a na oświetlenie naftą 2.800 K razem 10.000 K, czyli o 200 K więcej jak na rok 1906. Ponieważ rokowania z gminą miasta Krakowa, o zaprowadzenie światła elektrycznego, tudzież szczegółowe kosztorysy na instalacye przewodów i lamp do czasu układania niniejszego preliminarza nie są ukończone, wstawiono na razie koszt oświetlenia dotychczasowego. Po uzyskaniu potrzebnych dat, przedłożone zostanie Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdanie w tej sprawie.
3.979	4.500	Wydatki wynosiły w 1903 r. 4.650 K, w 1904 r. 4.128 K, w 1905 r. 3.979 K — razem 12.757 K, przeciętnie 4.252 K. Preliminuje się w zaokrągleniu 4.200 K, t. j. mniej o 300 K jak na rok 1906.
2.323	**2.500**	
—	—	Jako wydatki nadzwyczajne wstawia się:
—	—	a) na sprawienie niezbędnie potrzebnych 8 łóżek siatkowych dla oddziału chorób gorączkowych kwotę 800 K (L. W. 15.093/06);
		b) na urządzenie 7 mieszkań dla lekarzy szpitalnych kwotę 1.400 K, w myśl postanowień etatu posad.
1.358	1.200	
1.074	1.000	Jak na rok 1906.
396	400	
840	840	
182.014	178.478	
2.323	**2.500**	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
VII.	Z przen. { 1. zwycz. 10.000 K. / 2. **nadzw.**	85.477 / **1.796**	5.026 / **8**	11.328 / **224**	8.471 / **16**	30.525 / **272**	6.870 / **12**	36.525 / **272**	184.222 / **2.600**
71.	*b)* 2 Siostry Miłosierdzia: *α)* płaca po 160 K. 320 K. *β)* wikt „ 430 „ 860 „ *γ)* pranie „ 22K.64gr.45 „ 1.225 „								
	c) pranie bielizny służby . . 800 „	6.065	165	640	540	2.330	165	2.120	12.025
72.	Bielizna, pościel i odzież: *a)* zakupno i naprawa . .	7.007	386	615	1.141	3.302	388	3.161	16.000
	b) 2 Siostry Miłosierdzia: *α)* płaca po 160 K. 320 K. *β)* wikt po 430 „ 860 „ *γ)* pranie po 22 64 „ 45 „ 1.225 K. *c)* utrzymanie 2 szwaczek: *α)* płaca po 204 K. 408 K. *β)* wikt „ 260 „ 520 „ 928 „	1.055	43	129	80	388	65	387	2.153
73.	Słoma do sienników . .	490	20	60	40	180	30	180	1.000
74.	Opłata za wodę z wodociągów miejskich (1m³ po 24 gr.)	931	38	114	76	342	57	342	1.900
75.	Fiakrowe dla rządcy . .	59	3	7	5	21	4	21	120
	Razem { 1. zwyczajne / 2. **nadzwyczajne**	101084 / **1.796**	5.681 / **8**	12.893 / **224**	10.359 / **16**	37.088 / **272**	7.579 / **12**	42.736 / **272**	217.420 / **2.600**
	Suma rubr. VII.	102880	5 689	13.117	10.375	37.360	7.591	43.008	220.020
VIII.	**Koszta sanitarne.**								
76.	Lekarstwa: *a)* dla oddziałów szpitalnych	4.600	500	700	1 200	2.000	1.600	1.400	12.000
	Do przeniesienia .	4.600	500	700	1.200	2.000	1.600	1.400	12.000

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
182.014 **2.323**	178.478 **2.500**	
11.892	12.025	Pranie kosztowało w 1903 r. 10.503 K, w 1904 r. 9.526 K, w 1905 r. 9.853 K — razem 29.882 K przeciętnie 9.961 K. Ws awia się zaokrągloną kwotę 10.000 K, nadto na utrzymanie 2 Sióstr Miłosierdzia 1.225 K i na pranie bielizny służby 800 K. Ogółem preliminuje się w tej pozycyi 12.025 K jak na rok 1906.
15.769 **1.253**	16.000 —	Wydatki zwyczajne na zakupno i naprawę bielizny wynosiły: w 1903 r. 15.947 K, w 1904 r. 16.000 K, w 1905 r. 15.769 K — razem 47.716 K przeciętnie 15.905 K. Wstawia się kwotę 16.000 K jak na r. 1906.
2 062	2.153	Jak na rok 1906.
1.211	1.000	Jak na rok 1906.
1.188	1.300	Wstawia się więcej o 600 K zgodnie z propozycyą Dyrektora szpitala, ponieważ okazuje się potrzeba używania wody z wodociągów miejskich do kotłów parowych, które przy używaniu wody ze studni szpitalnej zanieczyszczają się osadami mineralnemi, co powoduje potrzebę częstszego czyszczenia i zmianę kotłów.
—	120	Jak na rok 1906.
214.136 **3.576**	211.076 **2.500**	
217.712	213.576	
10 853	12.000	Wydatki wynosiły w 1903 r. 12.673 K, w 1904 r. 14.465 K, w 1905 r. 10.853 K — razem 37.991 K, przeciętnie 12.664 K.
10.853	12.000	Preliminuje się jak na rok 1906 — 12.000 K z uwzględnieniem większych wydatków na oddziałach klinicznych.

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityez	obłąkanych	Razem
		Korony							
VIII.	Z przeniesienia .	4.600	500	700	1.200	2.000	1.600	1.400	12.000
76.	*b*) c. k. klinik uniwersytet. .	—	—	—	—	—	—	—	—
77.	Utrzymanie apteki: 1. zwyczajne: *a*) opał . . . 600 K. *b*) 2 Siostry Miłosierdzia: *α*) płaca po 160 K. 320 K. *β*) wikt po 430 „ 860 „ *γ*) pranie po 22 „ 64 gr. . 45 „ 1.225 „ *c*) 2 laborantki: *α*) płaca po 180 K. 360 K. *β*) wikt po 260 „ 520 „ 880 „	1.326	54	162	108	487	81	487	2.705
	2. **nadzwyczajne**: na uzupełnienie urządzenia apteki	**441**	**18**	**54**	**36**	**162**	**27**	**162**	**900**
78.	Laboratoryum chem.-patologiczne	90	10	—	—	50	50	—	200
79.	Laboratoryum bakteryologiczne w pawilonie izolacyjnym: 1. zwyczajne:	400	—	—	—	—	—	—	400
	2. **nadzwyczajne:** Na wewnętrzne urządzenie I. rata	**3 353**	—	—	—	—	—	—	**3.353**
80.	Potrzeby sanitarne: 1. zwyczajne: *a*) dla oddziałów szpitalnych	16.700	2.500	2.700	2.800	4.000	1.300	1.000	31.000
	b) dla c. k. klinik uniwersyteckich	—	—	—	—	—	—	—	—
	2. **nadzwyczajne:** *a*) na sprawienie łóżka wodnego II rata . .	—	—	—	—	**900**	—	—	**900**
	b) na sprawienie stołu operacyjnego . . .	—	—	**360**	—	—	—	—	**360**
	Do przen. { 1. zwyczajne:	23.116	3.064	3.562	4.108	6.537	3.031	2.887	46.305
	2. **nadzwyczajne**:	**3.794**	**18**	**414**	**36**	**1.062**	**27**	**162**	**5.513**

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
10.853	12.000	
22.689	—	Nic się nie preliminuje, gdyż wydatki zwraca c. k Rząd. Dla ewidencyi wstawiono w zamknięciu rachunków tej pozycyi za r. 1905 wydatki w kwocie 22.689 K, a zwroty zarachowano na R. V. poz. 19 b.
2 312	2 455	Preliminuje się w ogóle więcej o 250 K, mianowicie na opał apteki, a to na podstawie fachowego obliczenia technicznego doradcy szpitala.
—	—	Preliminuje się jako wydatek nadzwyczajny 900 K z powodu zaprowadzenia nowego lekospisu, który wprowadzi zmiany w urządzeniu apteki.
200	200	Jak na rok 1906.
—	—	Wstawia się jako nową pozycyę na utrzymanie laboratoryum bakteryologicznego 400 K, ponieważ urządzenie tego laboratoryum jest niezbędnie potrzebne w celu szybkiego i dokładnego rozpoznawania chorób zakaźnych.
—	—	Koszt niezbędnych przeróbek w pawilonie izolacyjnym i sprawienia przyrządów obliczono na kwotę 6.706 K 34 g, z której wstawia się na rok 1907 jako I. ratę, kwotę 3.353 K, II-ga rata, w tej samej kwocie wstawioną będzie do preliminarza na rok 1908.
33.552	29.500	Wydatki wynosiły w 1903 r. 28.283 K, w 1904 r. 35.447 K, w 1905 r. 33.552 K. Wstawia się zgodnie z wnioskiem Dyrektora szpitala kwotę 31.000 K, t. j. wyższą o 1.500 K jak na rok 1906.
21.666	—	Nic się nie preliminuje, z powodu, jak przy poz. 76 b.
300	—	W budżecie na rok 1905 wstawiono na łóżko wodne dla oddziału syfilitycznych kwotę 300 K. Ponieważ okazało się, że łóżko takie kosztować będzie 1.200 K, wstawia się na rok 1907 dodatkowo kwotę 900 K jako II. ratę, zaś na sprawienie dla oddziału położnic niezbędnego stołu operacyjnego kwotę 360 K.
—	—	
91.272	44.155	
300	—	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	Gł. tg. cznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
VIII.	Z przen. { 1. zwyczajne:	23.116	3.064	3.562	4.108	6.537	3 031	2.887	46.305
	{ 2. **nadzwyczajne:**	**3.794**	**18**	**414**	**36**	**1.062**	**27**	**162**	**5.513**
81.	Przybory opatrunkowe . .	500	100	—	—	—	—	—	600
82.	Instrumenta chirurgiczne.	1.150	200	200	200	450	100	100	2.400
83.	Koszta pogrzebowe . .	146	10	15	15	30	30	54	300
	Razem { 1. zwyczajne .	24.912	3.374	3.777	4 323	7.017	3.161	3.041	49.605
	{ 2. **nadzwyczajne** .	**3.794**	**18**	**414**	**36**	**1.062**	**27**	**162**	**5.513**
	Suma rubr. VIII.	28.706	3.392	4.191	4.359	8.079	3.188	3.203	55.118
IX.	**Koszta kancelaryjne.**								
84.	Druki, litografie, przybory do pisania, koszta insercyjne itp.	1.176	48	144	96	432	72	432	2.400
X.	**Koszta kapliczne.**								
85.	*a*) Utrzymanie kościoła . .	245	10	30	20	90	15	90	500
	b) 1 posługaczka *α*) płaca 144 K.								
	β) wikt 260 „	198	8	24	16	73	12	73	404
		—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rubr. X.	443	18	54	36	163	27	163	904
XI.	**Utrzymanie budynków.**								
86.	Konserwacye i reparacye:								
	{ 1. zwyczajne . .	4.900	200	600	400	1.400	300	2.200	10.000
	{ 2. **nadzwyczajne:** .								
	a) Na budowę suszni i rozszerzenie pralni II. rata .	**7.595**	**310**	**930**	**620**	**2.790**	**465**	**2.790**	**15.500**
	b) Na urządzenie piwnicy w szkarpie . . .	**1.372**	**56**	**168**	**112**	**504**	**84**	**504**	**2.800**
	c) Na przebudowanie piekarni	**2.205**	**90**	**270**	**180**	**810**	**135**	**810**	**4.500**
87.	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej . .	490	20	60	40	180	30	180	1.000
88.	Asekuracya budynków i ruchomości	410	12	34	23	102	17	102	700
89.	Czyszczenie kominów . .	594	30	60	60	120	120	216	1.200
90.	Wynagrodzenie za czynności techniczne . . .	594	30	60	60	120	120	216	1.200
	Razem { 1. zwyczajne . .	6.988	292	814	583	1.922	587	2 914	14.100
	{ 2. **nadzwyczajne** .	**11.172**	**456**	**1.368**	**912**	**4.104**	**684**	**4.104**	**22.800**
	Suma rubr. XI.	18.160	748	2.182	1.495	6.026	1.271	7.018	36.900

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
91.272	44.155	
300	—	
681	600	
2.223	2.400	Jak na rok 1906.
320	300	
94.496	47.455	
300	—	
94.796	47.455	
2.487	2.400	Wydatki wynosiły w 1903 r. 2.347 K, w 1904 r. 2.434 K, w 1905 r. 2.487 K — razem 7.268 K, przeciętnie 2.422 K. Wstawia się 2.400 K jak na rok 1906.
500	500	Jak na rok 1906 z opuszczeniem wydatku nadzwyczajnego w kwocie 100 K na naprawę organu
376	404	
—	**100**	
876	1.004	
8.355	10.000	Wynikłość z r. 1905 wynosi wprawdzie tylko 8.355 K, preliminuje się jednak kwotę 10.000 K jak na rok 1906 z uwagi na potrzebę rekonstrukcyi wychodków dla oddziału obłąkanych.
10.705	**13.810**	
—	—	Wstawia się jako II-gą ratę na koszta budowy suszni i rozszerzenie pralni kwotę 15 500 K., w ilości od I-szej raty o 3.000 K na podstawie szczegółowego sprawozdania technicznego doradcy szpitala. (LW. 47.796/06)
—	—	Wstawia się 2.800 K, z powodu koniecznej potrzeby urządzenia piwnicy na mięso.
—	—	Wstawia się 4.500 K na koszta postawienia nowych pieców w piekarni, położenia posadzki kamionkowej, tudzież urządzenia składu na pieczywo.
853	1.000	
717	700	
1.178	1.200	Jak na rok 1906.
1.028	1.200	
12.131	14.100	
10.705	**13.810**	
22.836	27.910	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych	c. k. kliniki [illegible]	położnic	c. k. szkoły [illegible]	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityczn.	obłąkanych	Razem
		Korony							
XII	**Podatki i daniny.**								
91.	*a)* z gruntów i realności szpitalnych	180	—	—	—	—	—	—	180
	b) z dóbr w Prądniku czerwon.	1.250	—	—	—	—	—	—	1.250
	c) ekwiwalent	862	—	—	—	—	—	—	862
	Suma rubr. XII.	2.292	—	—	—	—	—		2 292
XIII.	**Rozmaite.**								
92.	Utrzymanie biblioteki	196	8	24	16	72	12	72	400
93.	Książki i czasopisma dla chorych	122	5	15	10	45	8	45	250
94.	Przypadkowe:								
	a) Ubezpiecz. służby od wypadków	69	3	8	6	25	4	25	140
	b) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	392	16	48	32	144	24	144	800
	c) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	490	20	60	40	180	30	180	1.000
	Suma rubr. XIII.	1.269	52	155	104	466	78	466	2 590
XIV	**Zapomogi dla położnic.**								
95.	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic	—	—	6.000	—	—	—	—	6 000
XV.	**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic.**								
96.	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci	—	—	1.300	—	—	—	—	1.300

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
160	210	Preliminuje się w ogóle mniej o 394 K na podstawie wyników z roku 1905 z uwzględnieniem możliwej podwyżki podatków w r. 1907.
1.196	1.614	
862	862	
2.218	2.686	
401	400	
235	250	
154	140	Jak na rok 1906.
1.031	800	
2.644	1.000	
4.465	2.590	Suma wynikłości z r. 1905 i kwota uchwalona na r. 1906 różnią się od sum podanych w zamknięciu rachunków za r. 1905 i w budżecie na r. 1906 o kwotę 686 K. z powodu opuszczenia w tej rubryce wydatku na umorzenie pożyczki 12.000 K na osuszenie gruntów w Tropiszowie, który wstawiono w rubr. XX. poz 107.
6.048	6.000	Wydatki wynosiły w 1903 r. 5.892 K, w 1904 r. 5.940 K, w 1905 r. 6.048 K — razem 17.889 K, przeciętnie 5.960 K. Wstawia się w zaokrąglen u 6.000 K jak na rok 1906.
1.358	1.300	Wydatki wynosiły w 1903 r. 1.079 K, w 1904 r. 1.381 K, w 1905 r. 1.358 K — razem 3.818 K, przeciętnie 1.273 K. Wstawia się w zaokrąglenu 1.300 K jak na rok 1906.

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
XVI.	**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika i w Łobzowie.**								
97.	Utrzymanie mamek i dzieci ssących w szpitalu św. Ludwika	—	—	10.000	—	—	—	—	10.000
	. . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—
98.	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci w szpitalu św. Ludwika . . .	36.000	—	—	—	—	—	—	36.000
	Suma rubr. XVI.	36.000	—	10.000	—	—	—	—	46.000
XVII.	**Zapisy.**								
99.	Szembeka na odprawian. Mszy św.	76	—	—	—	—	—	—	76
100.	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów . . .	58	—	—	—	—	—	—	58
101.	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św. . .	80	—	—	—	—	—	—	80
	Suma rubr. XVII.	214	—	—	—	—	—	—	214
XVIII. 102.	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** .	100	—	—	—	—	—	—	100
XIX.	**Dyety, koszta podróży i różne inne.**								
103.	W sprawach funduszu jako właściciela dóbr . . .	200	—	—	—	—	—	—	200
XX.	**Spłata pożyczek.**								
104.	Umorzenia pożyczki w kwocie 70.842 K 10 g zaciągniętej z majątku zarodowego na budowę domu izolacyjnego III-cia roczna rata . .	5.078	—	—	—	—	—	—	5.078
	Do przeniesienia .	5.078	—	—	—	—	—	—	5.078

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
16.103	16.406	Preliminuje się mniej o 6.406 K z powodu zwinięcia oddziału dzieci w Łobzowie, zostającego pod zarządem Sióstr Miłosierdzia (LW. 79.066/05).
174	—	
32.000	32.000	Wstawia się więcej o 4.000 K na podstawie nowo zawartej umowy na lat 3 od $^{1}/_{1}$ 1906 do $^{31}/_{12}$ 1908 z Towarzystwem opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie (LW. 20.320/06).
48.277	48.406	
—	76	
58	58	Jak na rok 1906.
81	80	
139	214	
—	100	Jak na rok 1906.
108	200	Jak na rok 1906.
5.078	4.200	Preliminuje się więcej o 878 K na podstawie planu umorzenia.
5.078	4.200	

Wydatki. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilityczn.	obłąkanych	Razem
		Korony							
XX.	Z przeniesienia .	5.078	—	—	—	—	—	—	5.078
105.	Umorzenie pożyczki w kwocie 40.000 K zaciągniętej z majątku zarodowego na postawienie budynków gospodarczych w Tropiszowie . . 2 rata: *a*) w kapitale 4.000 K *b*) w odsetkach 1 440 „	5.440	—	—	—	—	—	—	5.440
106.	Umorzenie pożyczki w kwocie 693.592 K 68 g zaciągniętej z majątku zarodowego oddziału chorych i położnic t. dzież funduszu podrzutków krakowskich — na budowę szpitala: *α*) XVII rata kapitału 22.094 K 86 g *β*) 4½% odsetki 17.061 „ 60 „	37.182	—	1.974	—	—	—	—	39.156
107.	Umorzenie pożyczki w kwocie 12.000 K zaciągniętej z funduszu spółek wodnych na osuszenie gruntów w Tropiszowie: 25 i 26 rata po 342 K 86 g . .	686	—	—	—	—	—	—	686
	Suma rubr. XX. .	48·386	—	1.974	—	—	—	—	50.360

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
5.078	4.200	
—	5.600	Preliminuje się mniej o 160 K, gdyż umniejszą się odsetki z powodu częściowego umorzenia kapitału dłużnego.
—	—	Preliminuje się więcej o 39.156 K wskutek zmiany sposobu budżetowania. Dotąd pokrywał ten wydatek fundusz krajowy z rubryki XIII. poz. 509 budżetu (LW. 40.994/06).
686	686	Preliminuje się jak na rok 1906; wydatek ten zarachowywano w ubiegłych latach na rubr. XIII. wyd.
5.764	10.486	

Dochody. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilit. cznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
	DOCHODY.								
I	**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**								
1.	Od efektów:								
	a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk.. im. wart. 23.600 K. po strąceniu ½% podatku rentowego . . .	907	—	32	—	—	—	—	939
	b) 4½% od listów zast. gal. Banku kraj. im. wart. 800 zł. = 1.600 K . . .	18	—	54	—	—	—	—	72
	c) 4% od listów zast. gal. Banku kraj.:								
	α) już w posiadaniu majątku będących im. wart. 318.800 K. . . .	11.216	—	1 408	—	128	—	—	12.752
	β) zakupić się mających za kapitał:								
	1) 20.980 K 28 g zwrócony przez fundusz krajowy im. wart. 21.000 K . .	800	—	40	—	—	—	—	840
	2) 2.537 K 06 g zwrócony przez majątek obrotowy jako 3-cia rata pożyczki 70.842 K 10 g na budowę pawilonu izolacyjnego im. wart. 2.500 K	100	—	—	—	—	—	—	100
	3) 4.000 K zwrócony przez majątek obrotowy jako drugą ratę pożyczki 40.000 K na budowy w Tropiszowie .	160	—	—	—	—	—	—	160
	d) 4% od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego im. wart. 12.350 zł.=24.700 K.	652	—	336	—	—	—	—	988
	e) 3·6% od kwoty 20.174 K 77 g ulokowanej na książ. wkład. Banku krajowego .	726	—	—	—	—	—	—	726
	Dochody pozycyi 1.	—	—	—	—	—	—	—	16.577
2.	Od kapitałów:								
	a) 4½% od reszty przez fund. kraj. dłużnego kapitału w kwocie 339.047 K 80 g rata 17-ta . . .	15.341	—	860	—	—	—	—	16 201
	Do przeniesienia .	29.920	—	2.730	—	128	—	—	32.778

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
	2.133	
	1.026	
	10.800	
	800	Preliminuje się wogóle więcej o 25 K odpowiednio do zwiększonego stanu efektów.
	—	
	—	
	988	
	805	
15.514	16.552	
	17.104	Preliminuje się mniej o 903 K odpowiednio do zmniejszonego stanu kapitału, z powodu częściowych spłat.
15.514	33.656	

Dochody. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz chorych	c. k. kliniki laryngolog	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
I.	Z przeniesienia .	29.920	—	2.730	—	128	—	—	32.778
2.	*b*) 4% od reszty kapitału wypożyczonego:								
	a) z majątku zarodowego na budowę pawilonu izolacyjnego w kwocie 70.842 K 10 g	2.541	—	—	—	—	—	—	2.541
	β) na postawienie budynków gospodarczych w Tropiszowie w kwocie 40.000 K .	1.440	—	—	—	—	—	—	1.440
	Dochody pozycyi 2.	—	—	—	—	—	—	—	20.182
3.	Od fundacyj:								
	a) Bieńkowskiego . .	353	—	—	—	—	—	—	353
	b) Dąbkowskiego . . .	392	—	—	—	—	—	—	392
	c) Gałeckiego . . .	38	—	—	—	—	—	—	38
	d) Klozowej (mszalna) . .	25	—	—	—	—	—	—	25
	e) Klozowej (szpitalna) . .	13	—	—	—	—	—	—	13
	f) Ligęzy	525	—	—	—	—	—	—	525
	g) Małeckiego . . .	190	—	—	—	—	—	—	190
	h) Pruskiego . . .	411	—	—	—	—	—	—	411
	i) Tarły	132	—	—	—	88	—	26	246
	k) Wencla	57	—	—	—	—	—	—	57
	l) Wolnych mularzy . .	117	—	—	—	—	—	—	117
	m) Mszalna	—	—	—	—	191	—	—	191
	n) Trzebickiego . . .	—	—	—	—	—	—	246	246
	Dochody pozycyi 3.								2.804
	Suma rubr. I. .	36.154	—	2.730	—	407	—	272	39 563
II.	**Dochody z dóbr i realności.**								
4.	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszowa w Król Pol. 3.590 rubli à 2 K 54 g . .	9.047	—	—	—	—	—	—	9.047
5.	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego . . .	8 434	—	—	—	—	—	—	8.434
6.	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej .	100	—	—	—	—	—	—	100
7.	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla c. k. kliniki syfilitycznej . . 1.100 K ryczałt za opał i oświetlenie . . 500 „	1.600	—	—	—	—	—	—	1.600
	Do przeniesienia .	19.181	—	—	—	—	—	—	19 181

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
15.514	33.656	
—	—	Preliminuje się mniej o 419 K, odpowiednio do zmniejszonego stanu kapitałów, z powodu częściowych spłat.
—	4.400	
20.710	21.504	
	353	
	392	
	38	
	26	
	13	
	525	Jak na rok 1906.
	190	
	411	
	246	
	57	
	117	
	196	Preliminuje się mniej o 5 K, ponieważ w miejsce wylosowanych 4½% efektów, zakupiono 4%-owe.
	246	Jak na rok 1906.
2.797	2.809	
39.021	40.865	
9.047	9.047	
8.433	8.434	
100	100	Jak na rok 1906.
1.600	1.600	
19.180	19.180	

Dochody.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Fundusz: chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	syfilitycznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	Razem
		Korony							
II.	Z przeniesienia .	19.181	—	—	—	—	—	—	19.181
8.	Czynsz za lokale dla c. k. kliniki laryngologicznej .	10	—	—	—	—	—	—	10
9.	Za mieszkanie z opałem asystenta przy c. k. szkole położnych	240	—	—	—	—	—	—	240
10.	Dochód z ogrodów szpitalnych .	3.600	—	900	—	—	—	—	4.500
11.	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok z kliniki na cmentarz . . .	78	—	15	—	30	—	27	150
12.	Czynsz od c. k. Skarbu wojskowego za grunt na drogę w Prądniku Czerwonym .	32	—	—	—	—	—	—	32
12a.	Ryczałt od c. k. Rządu za oświetlenie c. k. szkoły położnych.	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma rubr. II.	23.141	—	915	—	30	—	27	24 113
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**								
13.	Od funduszu krajowego galicyjskiego	194820	—	38.200	—	80.220	—	68.760	382.000
14.	Od samopłacących . . .	29.580	—	5.800	—	12.180	—	10.440	58.000
15.	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . .	12.750	—	2.500	—	5.250	—	4.500	25.000
	Suma rubr. III.	237150	—	46.500	—	97.650	—	83.700	465.000
IV-16.	**Dochody rozmaite** . .	408	—	80	—	168	—	144	800
	Do tego:								
17.	Zwrot dawniejszych zaliczek na płace	2. 00	—	—	—	—	—	—	2.000
	Suma rubr. IV. .	2.408	—	80	—	168	—	144	2.800

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
19.180	19.180	
—	10	Jak na rok 1906.
240	240	
5 451	4.200	Dochody wynosiły w 1903 r. 3.058 K, w 1904 r. 4.837 K, w 1905 r. 5.451 K — razem 13.346 K, przeciętnie 4.449 K. Preliminuje się na podstawie przecięcia 4.500 K, t. j. więcej o 300 K jak na rok 1906 uchwalono.
150	150	Jak na rok 1906.
33	32	
—	70	Nic się nie preliminuje z powodu zmiany sposobu obliczania nadwyżek klinicznych. Dochód ten mieści się w nadwyżce wydatków c. k. szkoły położnych prelim nowanej w rubr. V. poz. 18.
25.054	23.883	
373.274	381.000	Dochody wynosiły w 1903 r. 376.117 K, w 1904 r. 395.697 K, w 1905 r. 373.274 K — razem 1,145.088 K przeciętnie 381.696 K. Preliminuje się w zaokrągleniu 382.000 K, t. j. więcej o 1.000 K jak na rok 1906.
57.739	56.000	Dochody wynosiły w 1903 r. 57.585 K, w 1904 r. 56.653 K, w 1905 r. 57.739 K — razem 171.977 K, przeciętnie 57.325 K. Preliminuje się w zaokrągleniu 58.000 K, t. j. więcej o 2 000 K jak na rok 1906.
23.357	24.000	Dochody wynosiły w 1903 r. 26.291 K, w 1904 r. 24.477 K, w 1905 r. 23.357 K — razem 74.125 K, przeciętnie 24.708 K. Preliminuje się w zaokrągleniu 25.000 K, t. j. więcej o 1.000 K jak na rok 1906.
454.370	461.000	
811	600	Dochody wynosiły w 1903 r. 574 K, w 1904 r. 1.268 K, w 1905 r. 811 K — razem 2.653 K, przeciętnie 884 K. Preliminuje się na podstawie przecięcia i wyniku roku ostatniego kwotę 800 K, t. j. więcej o 200 K jak na rok 1906.
1.661	1.200	Preliminuje się więcej o 800 K zgodnie z wydatkiem wstawionym na zaliczki na płace w rubr. I. poz. 22.
2.472	1.800	

Dochody. # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907							
		Fundusz							Razem
		chorych	c. k. kliniki laryngolog.	położnic	c. k. szkoły położnych	[illegible]cznych	c. k. kliniki syfilitycz.	obłąkanych	
		Korony							
V.	**Zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**								
18.	Zwrot nadwyżki wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. szkole położnych . . .	—	—	4.519	—	—	—	—	4.519
19.	Zwrot nadwyżki wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. klinice chorób syfilitycznych .	—	—	—	—	5.247	—	—	5.247
20.	Zwrot nadwyżki wynikłej za leczenie według normy klinicznej w c. k. klinice chorób laryngologicznych .	3.504	—	—	—	—	—	—	3.504
21.	Zwrot kosztów utrzymania dozorcy odprowadzającego chorych na wykłady psychiatryi i neuropatologii . .	—	—	—	—	—	—	676	676
22.	Zwrot kosztów utrzymania personalu aptekarskiego, opału i oświetlenia apteki, tudzież za druki, korki, flaszki i t. p.	7.000	—	—	—	—	—	—	7.000
22 a	Zwroty za wydane c. k. klinikom uniwersyteckim:								
	α) leki	—	—	—	—	—	—	—	—
	β) artykuły sanitarne . .	—	—	—	—	—	—	—	—
23.	Ryczałt na uzupełnienie inwentarza i laboratoryum apteki, III-cia rata z kwoty 4.000 K	1.000	—	—	—	—	—	—	1.000
	Suma rubr. V.	11.504	—	4.519	—	5.247	—	676	21.946

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
2.510	11.027	Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na str. 2. tego preliminarza na oddziale c. k. szkoły położnych kwotę 20.919 K strąciwszy koszt utrzymania 10.000 dni leczenia po rzeczywistym koszcie utrzymania chorych szpitalnych na III. klasie, przyjętym w obliczeniu nadwyżki w r. 1905, t. j. po 1 K 64 g, który fundusz krajowy ponosi . . . . . 16.400 „ okazuje się nadwyżka w kwocie . . . . . 4 519 K która przypada na c. k. Rząd.
5.655	23.442	Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na str. 2. tego preliminarza na oddziale syfilitycznych kwotę . . 16.847 „ strąciwszy koszt utrzymania 11.600 dni leczenia po rzeczywistym koszcie utrzymania chorych szpitalnych na III. klasie, przyjętym w obliczeniu nadwyżki w r. 1905, t. j. po 1 K 45 g, który fundusz krajowy ponosi . . . . . 11.600 „ okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . . 5.247 K która przypada na c. k. Rząd.
—	—	Suma wydatków klinicznych wynosi wedle zestawienia na str. 2. tego preliminarza na oddziale c. k. kliniki laryngologicznej kwotę . . . . . 13.344 K strąciwszy koszt utrzymania 6.000 dni leczenia po rzeczywistym koszcie utrzymania chorych szpitalnych na III. klasie, przyjętym w obliczeniu nadwyżki w r. 1905, t. j. po 1 K 64 g, który fundusz krajowy ponosi . . . . . 9.840 „ okazuje się nadwyżka wydatków w kwocie . . . 3.504 K która przypada na c. k. Rząd.
394	—	Preliminuje się 676 K na podstawie ugody z c. k. Rządem, zawartej do LW. 53.826/1905.
788	—	Preliminuje się 7.000 K tytułem udziału c. k. Rządu w kosztach utrzymania personalu apt karskiego z powodu dostarczania z apteki i magazynów szpitala c. k. klinikom uniwersyteckim leków i artykułów sanitarnych. (LW. 14.292/04).
25.056	—	Nic się nie prelimin je z powodu jak przy poz. 76 b wydatków wyjaśniono.
25.182	—	
1.000	—	Preliminuje się 1.000 K jako III-cią roczną ratę z ryczałtu w kwocie 4.000 K przyznanego przez c. k Rząd na uzupełnienie inwentarza i laboratoryum apteki wskutek wydawania leków c. k. klinikom uniwersyteckim.
60.585	34.469	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka IV.

Dobroczynność.

LW. 64.222/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka IV. Dobroczynność.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
IV.	1	Dom ubogich i sierót w Krakowie . .	10.848	—	
	2	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000	—	
	3	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie	2.400	—	
	4	Zakład dla osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu	1.000	—	
	5	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie	400	—	
	6	Towarzystwo j. w., rata amortyzacyjna pożyczki 65.000 K, udzielonej fundacyi domu podrzutków we Lwowie, na budowę zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, V. i VI. półroczna rata z 35-lecia, do 1. października 1938 włącznie	—	3.575	
	7	Ryczałt na zasiłki dla ochronek, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	10.000	—	
	8	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200	—	
	9	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną *zasiłek stały*	400	—	
	10	Towarzystwo imienia św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie	200	—	
	11	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	200	—	
	11*a*)	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie — na przytulisko dla sług, *jednorazowo*	—	—	
	12	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	400	—	
	13	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu, im. hr. Sołtykowej . . .	200	—	
	14	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1.000	—	
	15	Zakład św. Jadwigi w Krakowie (*stała subwencya*)	1.200	—	
	16	Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i w Krakowie	10.000	—	
	17	Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia“ i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców“ w Krakowie	1.600	—	
		Do przeniesienia . .	42.048	3.575	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
10.848	10.848	
2.000	2.000	
2.400	2.400	
1.000	1.000	
400	400	
3.575	3.575	
5.000	10.000	
200	200	
400	400	
200	200	
200	200	
200	200	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego z r. 1906.
400	400	
200	200	
1.000	1.000	
1.200	1 200	
10.000	10.000	
1.600	1.600	
40.823	45.823	

*

Fundusz krajowy. Rubryka IV. Dobroczynność.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IV.		Z przeniesienia . .	42.048	3.575	—
	18	Na opłatę procentów (4%) od pożyczki 40.000 K. zaciągniętej przez Towarzystwo budowy tanich mieszkań dla robotników katolickich w Krakowie (VII. rata z 30-lecia w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902) . . .	—	1.600	
	19	Na zasiłki dla weteranów z r. 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863, do dyspozycyi Wydziału krajowego. .	4.500	—	
	20	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.000	—	
	21	I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200	—	
	22	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200	—	
	22*a)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidyecezyi lwowskiej. .	—	—	
	22*b)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. dyecezyi stanisławowskiej .	—	—	
	22*c)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. dyecezyi przemyskiej. . .	—	—	
	23	Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystynopolu (do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr.-kat Ordynaryatami) . . .	1.000	—	
	23*a)*	Zgromadzenie S. S. Służebniczek Najśw. Rodziny Maryi w Starej Wsi . .	—	—	
	24	Gminie Kolbuszowa, na opłatę odsetek od pożyczki, zaciągniętej dla pogorzelców (VIII. rata z 10-lecia, w myśl uchwały sejmowej z 10. kwietnia 1900 r) .	—	3.000	
	25	Gminie m. Nowego Sącza, na opłatę odsetek (4%) od pożyczki 400.000 K zaciągniętej na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (XIII. rata z 20 lecia)	—	16.000	
	26	Gminie m. Mikuliniec, IV. rata na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K na lat 10 zaciągnąć się mającej, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye	—	850	
		Do przeniesienia . .	49.948	25.025	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
40.823	45.823	
1.600	1.600	
4.500	4.500	
2.400	2.000	
200	200	
200	200	
200	200	
200	200	Nie preliminuje się, jako wydatków jednorazowo uchwalonych na r. 1906.
—	200	
1.000	1.000	
1.000	3.000	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego.
3.000	3.000	
16.000	16.000	
850	850	
71.973	78.773	

Fundusz krajowy. Rubryka IV. Dobroczynność.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IV.		Z przeniesienia . .	49.948	25.025	—
	26*a*)	Gminie miasta Brzeska, *jednorazowa* zapomoga dla pogorzelców, celem ułatwienia odbudowania miasta, do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	—	—	
	27	Dla pogorzelców, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	—	10.000	
	27*a*)	Zakład opieki nad opuszczonemi dziećmi w Krakowie (zakład p. Żurowskiej) .	—	—	
	27*b*)	Towarzystwo Biblioteki polskiej w Wiedniu, dla kolonij wakacyjnych, *jednorazowo*	—	—	
	27*c*)	Przytulisko dla drobnych sierót, pod opieką św. Józefa we Lwowie, *jednorazowo*	—	—	
	27*d*)	Dom sierót Niepokalanego Poczęcia N. Panny Maryi we Lwowie . . .	—	—	
	27*e*)	Komitet kolonij wakacyjnych we Lwowie	—	—	
	28	Zgromadzenie X. X. Redemptorystów w Podgórzu, na budowę kościoła i klasztoru (z przyznanych 10.000 K II. rata z 5-lecia).	2.000	—	
	28*a*)	Przytulisko polskie we Wiedniu . . .	—	—	
	28*b*)	Towarzystwo taniej „Kuchni ludowej“ we Lwowie	—	—	
	28*c*)	Zakład wychowawczy w Petlikowcach .	—	—	
	28*d*)	Towarzystwo im. św. Rafała w Oświęcimiu	—	—	
	29	Stowarzyszenie kobiet ku wychowaniu sierót izraelickich w Krakowie, zasiłek *jednorazowy*	200	-	
	30	Zakład dla sierót im. Modesty Zagórskiej w Śniatynie	100	—	
	31	Zgromadzenie S. S. Miłosierdzia im. św. Wincentego á Paulo we Lwowie IV. i V. rata umorzenia reszty pożyczki 20 000 K zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności . . .	1.230	—	
		Ogółem suma wydatków . .	53.478	35 025	88.503
		Dochody.			
		Dobroczynność	—	—	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
71.973	78.773	
10.000	10 000	Nie preliminuje się, jako wydatku jednorazowego.
10.000	10.000	
—	400	Nie preliminuje się, jako wydatków jednorazowych.
—	200	
—	400	
—	200	
—	400	
—	2.000	Nie preliminuje się, jako wydatków jednorazowych.
—	200	
—	200	
—	2 000	
—	500	
—	—	Pozycya nowa, zapreliminowana w załatwieniu petycyi przekazanej Wydziałowi krajowemu uchwałą Wys. Sejmu z 21. listopada 1905 do zbadania i ewentualnego sprawozdania. (LW. 56.666/1906).
—	—	Pozycya nowa, uzasadniona w sprawozdaniu z czynności Dep. I. (LW. 90.465/906).
1.403	1.250	Wedle nowego planu umorzenia do LW. 67.804/1905 z końcem roku 1907 pozostanie dług w kapitale 9.096 K 83 g.
93 376	106.523	
—	—	Rubryka IV. niema dochodów.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka V.

Oświata i sztuka.

Załączniki:

1. Preliminarz funduszu szkolnego krajowego . . . . . str. 19
2. „ krajowego funduszu szkolnego emerytalnego . „ 61

LW. 65.072/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka V. Oświata i sztuka.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
V.		**I. Akademia Umiejętności i Rada szkolna krajowa.**			
	1	Akademia umiejętności w Krakowie: *a)* zasiłek stały . . . . . 70.000 K *b)* zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod przewodnictwem profesora Dra Smolki w Archiwum watykańskiem (na trzechlecie 1904/5—1907/8) . . . . 4.000 „ *c)* na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego) . . . . . 5.000 „	79.000	—	
	2	Szesnastu członków Rady szkolnej krajowej (stałe pobory) . . . 32.000 K i na koszta podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej krajowej (do jej rozporządzenia) . . . . . 3.500 „	35.500	—	
		Suma działu I. . .	114.500	—	114.500
		II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.			
	3	Wydatki funduszu szkolnego krajowego.	13,555.692	460.276	14,015.968
	4	Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego	1,343.100	—	1,343.100
	5	Na oprocentowanie i amortyzacyę pożyczki 10,000.000 K zaciągnąć się mającej na budowę nowych szkół ludowych	—	200.000	200.000
	6	Na subwencye dla istniejących już internatów.	22.000	—	22.000
	7	Na budowę domów dla internatów . .	—	50.000	50.000
		Suma działu II. .	14,920.792	710.276	15,631.068
		Do przeniesienia . .	15,035.292	710.276	15,745.568

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
79.000	79.000	
19.664	35.500	
98.664	114.500	
13,221.538	13,305.514	Na podstawie osobnych preliminarzy, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
1,150.868	1,248.100	
—	200.000	Na rok 1906 uchwalono w budżecie funduszu szkolnego krajowego (w rubr. V. poz. 17) „Na zasiłki dla funduszów miejscowych na budowę szkół“: w wydatkach zwyczajnych . . . 200.000 K „ „ *nadzwyczajnych* . . 200.000 „ razem . . 400.000 K W roku 1907 pozostawiono w myśl uchwały do LW. 68.629/1906 w budżecie funduszu szkolnego krajowego tylko 200.000 K w wydatkach zwyczajnych, zaś 200.000 K w wydatkach *nadzwyczajnych* przeniesiono do budżetu krajowego, a to w myśl uzasadnienia w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego.
14.000	22.000	
49.000	50.000	
14,435.406	14,825.614	
14,534.070	14,940.114	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	15,035.292	710.276	15,745.568
		III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.			
	8	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej, *stała subwencya* w myśl uchwały Sejmu z d. 11. lipca 1902 . . .	35.000	—	
	9	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie	—	2.000	
	10	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie	—	2.000	
	11	Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranieckiego	—	2.000	
	12	Ruskie prywatne seminaryum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	—	1.000	
	13	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Brodach	—	1.500	
	14	Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towarzystwo „Gimnazyum żeńskie“ . . .	—	1.000	
	15	Prywatna szkoła średnia żeńska w Krakowie z charakterem gimnazyalnym, pod zarządem pp. Browicza, Czubka i Tretiaka, *zasiłek stały*	1.000	—	
	16	Kurs naukowy żeński w Tarnowie, w myśl uchwały Sejmu z d. 11. lipca 1902 .	800	—	
	17	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie	8.000	—	
	18	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie	200	—	
	19	Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyślu:			
		a) stała subwencya	400	—	
		b) jednorazowy zasiłek na spłatę długów	—	—	
	20	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej	1.000	—	
	21	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową .	20.000	—	
		Do przeniesienia . .	66.400	9.500	—
			15,035.292	710 276	15,745.568

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
14,534.070	14,940 114	
30.000	35.000	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
1.000	1.000	
—	1.500	
1.000	1.000	
1.000	1.000	
800	800	
8.000	8.000	
200	200	
400	400	
2.000	2.000	Nie preliminuje się jako jednorazowego zasiłku na rok 1906.
600	1.000	
10.500	20.000	
61.500	77.900	
14,534.070	14,940.114	

Fundusz krajowy. Rubryka V. Oświata i sztuka.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	15,035.292	710.276	15,745 568
			66.400	9.500	—
	22	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie: *a)* na stypendya dla 85 wychowanków po 240 K. . . . . 20.400 K *b)* na utrzymanie zakładu . . 5.000 „ *c)* na amortyzacyę pożyczki 36.000 K na budowę II. piętra, zaciągniętej przez Dyrekcyę zakładu, VIII. rata amortyzacyjna (aż do pierwszego półrocza 1934 r.) . 1.990 „	27.390	—	
	23	Szkoła dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	800	—	
	24	Zakład dla ciemnych we Lwowie: *a)* na utrzymanie zakładu . 7.600 K *b)* na stypendya dla 10 wychowanków po 240 K . . 2.400 „	10.000	—	
	25	Towarzystwo gimnast. „Sokół“ we Lwowie	2.000	—	
	26	„ „ „ w Krakowie	2.000	—	
	27	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	7.000	—	
	28	Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich we Lwowie, na cele Towarzystwa i wydawnictwa . . .	1.000	—	
	29	Zgromadzenie Sióstr Felicyanek, na utrzymanie domu głównego w Krakowie .	—	2.000	
		Suma działu III. .	116.590	11 500	128.090
		IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.			
	30	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie	1.000	—	
	31	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie. . . .	1.000	—	
	32	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.500	—	
	33	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, zasiłek stały	3.500	—	
	34	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie	200	—	
		Do przeniesienia . .	9.200	—	—
			15,151.882	721.776	15,873.658

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
14,534.070	14,940.114	
61.500	77.900	
27.390	27.390	
800	800	
10.000	10.000	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
7.000	7.000	
1.000	1.000	
2.000	2.000	
113.690	130.090	
1.000	1.000	
1.000	1.000	
3.000	3.500	
3.000	3.500	
200	200	
8.200	9.200	
14,647.760	15,070.204	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	15,151.882	721.776	15,873.658
			9.200	—	—
	35	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	200	—	
	36	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu	200	—	
	37	Biblioteka polska we Wiedniu. . . .	400	—	
	38	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozp. Wydz. krajowego	3.000	—	
	39	Towarzystwo „Związek rodzicielski“ we Lwowie	—	500	
	40	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych.	10.000	—	
	41	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, na wydawnictwa	2.300	—	
	42	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, II. rata na umorzenie części pożyczki hipotecznej, zaciągniętej na budowę własnego domu (z ogólnej przyznanej sumy 10.000 K)	1.000	—	
	43	Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“ . .	2.000	—	
	44	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ .	1.000	—	
	45	Wydawnictwo dziełek ludowych . . .	2.000	—	
	46	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na wydawnictwa	1.400	—	
	47	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo dzieł tegoż, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	800	—	
	48	Towarzystwo ludoznawcze, na wydawnictwo czasopisma „Lud“	400	—	
	49	Towarzystwo miłośników historyi i zabytków Krakowa, na wydawnictwo .	800	—	
	50	Redakcya dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie . .	300	—	
	51	Redakcya pisma dla dzieci „Mały Światek“ we Lwowie	100	—	
	52	Na wydawnictwo: *a)* polskich podręczników dla szkół średnich . . . . 3.000 K *b)* ruskich książek szkolnych 12.000 „	15.000	—	
	53	Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i Szkoła“, z dodatkiem naukowym „Wiedza i praca“ we Lwowie	—	300	
		Do przeniesienia . .	50.100	800	—
			15,151.882	721.776	15,873.658

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
14,647.760	15,070.204	
8.200	9.200	
200	200	
200	200	
400	400	
3.000	3.000	
500	500	
10.000	10.000	
1.800	2.300	
—	1.000	
2.000	2.000	
1.000	1.000	
2.000	2.000	
1.400	1.400	
800	800	
400	400	
800	800	
300	300	
100	200	Preliminuje się *mniej* o 100 K, gdyż pismo „Wiek młody“ przestało wychodzić.
15.000	15.000	
300	300	
48.400	51.000	
14,647.760	15,070.204	

Fundusz krajowy. Rubryka V. Oświata i sztuka.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	15,151.882	721.776	15,873.658
			50.100	800	—
	54	Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie .	500	—	
	55	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwa	2.300	—	
	56	Towarzystwo „Proświta“, na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego (*z zastrzeżeniem, iż subwencya ta wypłaconą być ma z dołu i po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne i nie zawierają szkodliwych tendencyj, tudzież odpowiadają warunkom ustanowionym w uchwale Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1897*) .	6.000	—	
	57	Towarzystwo im. Szewczenki, na wydawnictwa	12.000	—	
	58	Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego na wydawnictwo dzieł ludowych .	—	—	
	59	Bezpłatna „Uczelnia“ w zarządzie Koła Towarzystwa szkoły ludowej im. B. Goldmana we Lwowie	400	—	
	60	Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie	1.000	—	
	61	Ks. Dżułyński, gr.-kat. proboszcz w Łapszynie na wydawnictwa ruskie: „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“, do rozporządzal. Wydziału krajowego .	800	—	
	62	OO. Bazylianie na wydawnictwa pism religijno-moralnej treści	400	—	
	63	Krakowskie Towarzystwo techniczne, na wydawnictwo czasopisma „Architekt“	—	400	
	64	Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie, na wydawnictwo „Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych“ . .	—	400	
	65	Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“, III. rata z subwencyi 10.000 K płatnej w 10 latach	1.000	—	
		Suma działu IV. .	74.500	1.600	76 100
		V. Teatry i sztuki piękne.			
	66	Teatr polski w Krakowie, *subwencya stała*	16.000	—	
	66*a*)	Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie, *zasiłek nadzwyczajny*	—	—	
		Do przeniesienia . .	16.000	—	—
			15,226.382	723.376	15,949.758

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
14,647.760	15,070.204	
48.400	51.000	
500	500	
2.000	2.300	
6.000	6.000	
11.000	12.000	
—	6.000	Nie preliminuje się jako wydatku jednorazowego z r. 1906.
—	400	
1.000	1.000	
800	800	
400	400	
400	400	
400	400	
1.000	1.000	
71.900	82.200	
16.000	16.000	
2.000	4.000	Nie preliminuje się jako wydatku jednorazowego z r. 1906.
18.000	20.000	
14,719.660	15,152.404	

*

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	15,226.382	723.376	15,949.758
			16.000	—	—
	67	Budowa teatru w Krakowie, XXIV. i XXV. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I. półrocza 1945)	15.000	—	
	68	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:			
		a) dramat i komedya . . . 28.400 K			
		b) opera polska . . . . . 20.000 „	48.400	—	
	68*a)*	Dyrektorowi teatru miejskiego we Lwowie, *zasiłek nadzwyczajny*	—	—	
	69	Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie XVI. i XVII. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 K, zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa (aż do I. półrocza 1934)	33.696	—	
	70	Na nagrody konkursowe dla utworów scenicznych polskich	—	2.000	
	71	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Ruska Besida“, do rozporządzalności Wydziału krajowego	18.500	—	
	71*a)*	Towarzystwu „Ruska Besida“ zasiłek *nadzwyczajny* jednorazowy, na inwestycye dla sceny ruskiej	—	—	
	71*b)*	Na nagrody za napisanie najlepszych utworów scenicznych ruskich . .	—	—	
	72	Na koszta inspekcyi ruskiego teatru narodowego na prowincyi (do rozporządzalności Wydziału krajowego) . .	500	—	
	73	Towarzystwo teatru ludowego we Lwowie, do rozporządzaln. Wydziału krajowego	—	2.000	
	74	Dla teatru ludowego w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	—	2.000	
	75	Na nagrody konkursowe dla utworu odpowiedniego dla włościańskich teatrów amatorskich	—	500	
	76	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, XVIII. rata umorzenia pożyczki 200.000 K na budowę gmachu (aż do r. 1911 włącznie).	—	14.000	
		Do przeniesienia . .	132.096	20.500	—
			15,226.382	723.376	15,949.758

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
14,719.660	15,152.404	
18.000	20.000	
15.000	15.000	
48.400	48.400	
8.000	8.000	Nie preliminuje się jako wydatku jednorazowego z r. 1906.
33.696	33.696	
—	—	Pozycya nowa uzasadniona w sprawozdaniu z czynności Dep. I. (LW. 33.921/1906)
18.500	18.500	
—	4.000	Nie preliminuje się jako zasiłków jednorazowych na r. 1906.
—	1.500	
—	—	Pozycya nowa uzasadniona w sprawozdaniu z czynności Dep. I. (LW. 116.392/1905).
1.000	2.000	
2.000	2.000	
—	—	Pozycya nowa uzasadniona w sprawozdaniu z czynności Dep. I. (LW. 33 921/1906).
14.000	14.000	
158.596	167.096	
14,719.660	15,152.404	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	15,226.382	723.376	15,949.758
			132.096	20.500	—
	77	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki IX. rata z 33-lecia)	—	1.000	
	78	Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, na urządzenie nowego lokalu wystawy, II. rata z rozdzielonej na 3 lata subwencyi *nadzwyczajnej* po	—	2.000	
	79	Gminie miasta Krakowa, na zarząd domu imienia Jana Matejki w Krakowie .	1.000	—	
	80	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	6.000	—	
	81	Towarz. muzyczne we Lwowie, w myśl uchwały Sejmu z dnia 10. lipca 1902	10.000	—	
	82	Towarzystwu muzycznemu we Lwowie, na budowę własnego domu na pomieszczenie Konserwatoryum wraz z salą koncertową, II. rata subwencyi *nadzwyczajnej* 75.000 K. z 25-lecia . .	—	3.000	
	83	Towarzystwo muzyczne w Krakowie .	1.600	—	
	84	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	8.400	—	
	85	Towarzystwo „Wyższy Instytut muzyczny“ we Lwowie	2.500	—	
	86	Towarzystwo muzyczne w Brodach . .	—	400	
	87	Towarzystwo muzyczne w Samborze . .	—	200	
	88	Towarz. muzyczne „Harmonia“ w Krakowie	600	—	
	89	Towarz. przyjaciół muzyki w Tarnopolu.	600	—	
	90	Towarzystwo „Kapeli narodowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	400	—	
	91	Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków, po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względem nauki, śpiewu i muzyki, Towarzystwom muzycznym: „Lutnia“, „Bojan“, i „Echo“ we Lwowie, „Lutnia“ w Krakowie, Towarzystwom imienia Moniuszki w Kołomyi i Stanisławowie i „Harmonia w Jaśle, ryczałt w kwocie .	3.000	—	
		Suma działu V.. .	166.196	27.100	193.296
		Do przeniesienia . .	15,392.578	750.476	16,143.054

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
14,719.660	15,152.404	
158.596	167.096	
1.000	1.000	
2.000	2.000	
1.000	1.000	
6.000	6.000	
10.000	10.000	
—	3.000	
1.600	1.600	
8.400	8.400	
—	2.500	
400	400	
200	200	
600	1.000	Preliminuje się *mniej* o 400 K t. j. tyle ile Wydział krajowy preliminował na r. 1906.
600	600	
400	400	
3.000	3.000	
193.796	208.196	
14,913.456	15,360.600	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
V.		Z przeniesienia . .	15,392.578	750.476	16,143.054
		VI. Rozmaite.			
	92	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydz. kraj. .	2.800	—	
	93	Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	2.000	—	
	94	Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki, opieki nad terminatorami we Lwowie	200	—	
	95	Stowarzyszenie nauczycielek w Lwowie .	600	—	
	96	Na cele budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie, IV. rata subwencyi 40000 K. płatnej w 20 ratach rocznych (w myśl uchwały sejmowej z d. 31. października 1904) . . .	2.000	—	
	96*a)*	Zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego . .	—	—	
	97	Funduszowi szkolnemu krajowemu odsetki od efektów im. wartości 584.659 K 70 g wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	26.775	—	
		Suma działu VI. .	34.375	—	34.375
		Ogółem suma wydatków . .	15,426.953	750.476	16,177.429
		Dochody.			
	1	Dochody funduszu szkolnego krajowego .	3,554.541	—	
	2	Dochody funduszu szkolnego emerytalnego	296.498	—	
	3	Dochód ze sprzedaży ruskich książek szkolnych	8.000	—	
		Suma dochodów .	3,859.039	—	3,859.039

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
14,913.456	15,360.600	
2.800	2.800	
1.200	2.000	
200	200	
600	600	
4.000	2.000	
—	30.000	Nie preliminuje się jako wydatku jednorazowego na r. 1906.
26.775	26.775	
35.575	64.375	
14,949 031	15,424.975	Na rok 1907 preliminuje się w ogóle *więcej* o 752.454 K.
3,708.024	3,545.515	Preliminuje się na podstawie osobnych preliminarzy, dołączonych jako alegata do niniejszej rubryki.
320.175	256.744	
8.626	8 000	
4,036.825	3,810.259	Na rok 1907 preliminuje się w ogóle *więcej* o 48.780 K.

Bibl. Jag.

Alegat 1. do rubryki V. poz. 3. wydatków i poz. 1. dochodów funduszu krajowego.

Fundusz szkolny krajowy.

PRELIMINARZ

na rok

1907.

Z załącznikami:

1. Wykaz *A*) posad etatowych nauczycieli szkół ludowych i wydziałowych systemizowanych na rok 1906/7.
2. „ *B*) posad etatowych nauczycieli religii systemizowanych na rok 1906/7.
3. „ *C*) stałych darów z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli.
4. „ *D*) liczebny szkół według klas i ryczałtów na drobne potrzeby szkolne i urzędowe.
5. „ *E*) nauczycieli nadetatowych przyzwolonych na rok 1906/7 i wynagrodzenia tychże.
6. „ *F*) przekształconych i nowo zorganizowanych szkół od 1. maja 1905 do 15. maja 1906.
7. „ *G*) konferencyi okręgowych.

LW. 68629/06.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.	1–7	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych .	12,326.700	—	12,326.700
II.	8–11	Remuneracye i zapomogi, zasiłki na urządzenie kursów wakacyjnych rolniczych i specyalnych, oraz remuneracye na roboty ręczne	142.600	400.000	542.600
III.	12	Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych . .	47.966	—	47.966
IV.	13–16	Dodatek do funduszu emerytalnego, interkalarya, emerytury, dla tracących posady i dary z łaski	61.878	5.000	66 878
V.	17	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół	200.000	—	200.000
VI.	18—21	Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe oraz koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	389.348	640	389.988
VII.	22	Na przybory naukowe ogólnej natury i dla nauk praktycznych	51.000	—	51.000
VIII.	23	Na biblioteki okręgowe	10.000	—	10.000
IX.	24	Na konferencye okręgowe	101.600	—	101.600
X.	25	Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich . . .	200.000	—	200.000
XI.	26	Na rozmaite wydatki	24.600	—	24.600
XII.	27	Na zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	54.636	54.636
		Suma wydatków . .	13,555.692	460.276	14,015 968
		Do tego „Przebieżne wydatki“ . . .	—	—	—
		Ogółem . . .	13,555.692	460.276	14,015.968

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
		Porównanie sumaryczne.
		Ogólna suma wydatków prelimiowanych na rok 1907 wynosi . . . . . 14,015.968 K
11,509.899	11,642 400	Na rok 1906 uchwalono wydatki w kwocie . . 13,505.514 „
		Z porównania okazuje się wydatek większy o . . 510.454 K
118.467	540.600	a mianowicie:
23.985	47.966	w rubr. I. *więcej* o 684.300 K —
76.733	83.974	„ II. „ „ 2.000 „ —
400.000	400.000	„ IV. *mniej* „ — 17.096 K
		„ V. „ „ — 200.000 „
		„ VI. *więcej* „ 41.050 „ —
		„ IX. „ „ 3.600 „ —
345.251	348.938	„ XII. *mniej* „ — 3.400 „
49.228	51.000	Razem *więcej* o . . 730.950 K. *mniej* o 220.496 K
9.645	10.000	
142.260	98.000	Ogółem *więcej* jak wyżej o 510.454 K
200.000	200.000	
23.895	24.600	co przy poszczególnych rubrykach i pozycyach wyjaśniono.
50.008	58.036	
12,949.371	13,505.514	
272.167	—	
13,221.538	13,505.514	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	SUMARYUSZ	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Dochody.			
I.	1—7	Odsetki od kapitałów	70.635	—	70.635
II.	8—15	Dochody z dóbr, realności i innych praw .	43.496	—	43.496
III.	16—26	Dodatki	3,144.704	—	3,144.704
IV.	27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . .	5.670	—	5.670
V.	28	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	29	Taksy od spadków	180.000	—	180.000
VII.	30	Rozmaite wpływy	—	—	—
VIII.	31	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa . . .	109.886	—	109.886
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych .	150	—	150
		Suma dochodów własnych . .	3,554.541	—	3,554.541
		z porównania ze sumą wydatków . .	13,555.692	460.276	14,015.968
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	10,001.151	460.276	10,461.427

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
		Porównanie sumaryczne.
70.761	70.615	Ogólna suma dochodów preliminowanych na rok 1907 wynosi . . . . . 3,554.541 K
42.621	43.490	Na rok 1906 uchwalono dochody w kwocie . . 3,545.515 „
3,090.255	3,145.704	
5.670	5.670	Z porównania okazuje się prawdopodobny wzrost dochodów o . . . . . 9.026 K
—	—	a mianowicie:
189.258	170.000	w rubryce I. *więcej* o 20 K —
198.310	—	„ II. „ „ 6 „ —
109.886	109.886	„ III. *mniej* „ — 1.000 K
1.263	150	„ IV. *więcej* „ 10.000 „ —
		razem *więcej* o . . 10.026 K, *mniej* o 1.000 K
		ogółem *więcej* jak wyżej o 9.026 K
3,708.024	3,545.515	Porównując zwiększone dochody o . . . . 9.026 K
13,221.538	13,505.514	ze zwiększonymi wydatkami o . . . 510.454 „
		okazuje się zwiększony niedobór o . . . 501.428 K
9,513.514	9,959.999	spowodowany: reorganizacyą 65 szkół 1 a więcej klasowe i zorganizowaniem 119 nowych szkół wedle załączonego wykazu F), stałem obsadzeniem większej liczby posad z powodu przybytku nauczycieli kwalifikowanych, wreszcie naturalnym rozwojem szkół wogóle.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.		**Płace i dodatki.**			
	1	Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych	8,060.000	—	8,060.000
	2	Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych	2,352.600	—	2,352.600
	3	Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii	540.500	—	540.500
		Do przeniesienia .	10,953.100	—	10,953.100

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia	
7,612.130	7,648.500	Wydatki na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych wynoszą według załączonego wykazu A) kwotę	8,574.510 K
		z tej kwoty potrąca się tytułem interkalaryów na podstawie dotychczasowych wyników 6% (a zatem o 2% mniej aniżeli strącono z tego tytułu w budżecie na rok 1906)	514.470 „
		Pozostaje przeto . . .	8,060.040 K
		a preliminuje się po zaokrągleniu wydatek .	8,060.000 K
		Na r. 1906 uchwalony został wydatek ten w kwocie	7,648.500 „
		a więc wydatek preliminowany na rok 1907 jest większy o	411 500 K
		C. k. Rada szkolna krajowa potrąciła w tej pozycyi interkalarya tylko w wysokości 5% i preliminowała	8,145.700 K
2,066.878	2,154.000	Wedle załączonego wykazu E) przypada na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych kwota	2,557.204 K
		od tej kwoty potrąca się z powodu posad nieobsadzonych lub obsadzonych siłami niekwalifikowanemi na podstawie dotychczasowych wyników 8% (a więc o 2% mniej niż w budżecie z roku 1906) tj. kwotę . . .	204.576 „
		pozostaje przeto . . .	2,352.628 K
		a preliminuje się okrągło	2,352.600 K
		Na rok 1906 uchwalono ten wydatek w kwocie .	2,154.000 „
		a więc wydatek preliminowany na rok 1907 jest większy o	198.600 K
		C. k. Rada szkolna krajowa potrąciła w tej pozycyi interkalarya tylko w wysokości 5% i preliminowała	2,429.300 K
507 709	506 300	Wedle załączonego wykazu B) wynoszą płace wraz z dodatkiem na mieszkanie nauczycieli religii kwotę	600.600 K
		z tej kwoty potrąca się zgodnie z wnioskiem c. k. Rady szkolnej tytułem opróżnionych posad na postawie dotychczasowych wyników 10% w kwocie	60.060 „
		pozostaje zatem . . .	540.540 K
		a preliminuje się okrągło	540.500 K
		t. j. 34.200 K więcej niż uchwalono na rok 1906, a to z powodu systemizowania nowych posad nauczycieli religii.	
10,186.717	10,308.800		

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	10,953,100	—	10,953.100
	4	Na remuneracye za udzielanie nauki religii	140.000	—	140 000
	5	Na dodatki pięcioletnie nauczycieli . .	863 600	—	863 600
	6	Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	260.000	—	260.000
	7	Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych .	110.000	—	110.000
		Suma rubryki I. .	12,326.700	—	12,326.700
II.		**Remuneracye i zasiłki.**			
	8	*A*) Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli	60.000	—	60.000
		B) Nadzwyczajne zapomogi dla nauczycieli do rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej	—	400.000	400.000
	9	Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kursa:			
		1) na 5 kursów wakacyjnych dla nieukwalifikowanych sił nauczycielskich po 2.700 K razem . . . 13.500 K			
		2) na kursa rolnicze i sadownicze dla nauczycieli szkół miejskich:			
		a) całoroczny kurs rolniczy 6.000 K			
		b) 4 kursa sadownicze i 2 pszczelnicze 10 000 „			
		c) kurs uprawy tytoniu . . 1.000 „ 17.000 „	30.500	—	30.500
	10	Na kursa zręczności dla nauczycieli, a to:			
		a) 2 kursa ślójdu drzewnego 5.000 K			
		b) 1 kurs koszykarstwa . . 2.500 „			
		c) 1 kurs kartoniarstwa. . 1.600 „	9.100	—	9.100
	11	Remuneracye za naukę robót ręcznych .	41.000	—	41.000
	11a	Na zasiłki dla kursów dla analfabetów do rozporządzalności c. k. Rady szkolnej krajowej	2.000	—	2.000
		Suma rubryki II. . .	142.600	400.000	542.600

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
10,186.717	10,308.800	
135.001	140.000	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.
831.128	863.600	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.
248.113	240.000	Preliminuje się o 20.000 K więcej niż na rok 1906 uchwalono, uwzględniając wzrost naturalny na podstawie dotychczasowych wyników, a głównie na podstawie roku 1905.
108.940	90.000	Preliminuje się o 20.000 K więcej niż na rok 1906 uchwalono z powodu wzrostu liczby nauczycieli i urlopów tudzież ze względu na wynikłość roku 1905.
11,509.899	11,642.400	
50.000	60.000	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.
—	400.000	
23.661	30.500	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.
6.400	9.100	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.
38.406	41.000	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.
—	—	Preliminuje się nową pozycyę w myśl uchwały Wydziału krajowego z 12. października 1906 przy L. W. 102.611/06. Uzasadnienie w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego.
118.467	540.600	

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
III.	12	**Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych**	47.966	—	47.966
		Dodatki i dary z łaski.			
IV.	13	Dodatek stały do funduszu szkolnego krajowego emerytalnego	25.600	—	25.600
	14	Interkalarya przypadające z funduszu szkolnego emerytalnego za I. kwartał w razie opróżnienia posad nauczycielskich .	18.218	—	18.218
	15	Na emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posady wskutek reorganizacyi szkół .	—	5.000	5.000
	16	Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli a to: *a*) stałe . . . 11.660 K. 18 g. *b*) jednorazowe rocznie 6.400 „ — „	18.060	—	18.060
		Suma rubryki IV. .	61.878	5.000	66.878
V.	17	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół** . .	200.0000	—	200.000
VI.	18	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół** . .	190.000	—	190.000
	19	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie	560	640	1.200
	20	Na miejscowe potrzeby szkolne i urzędowe	168.788	—	168.788
	21	Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	30.000	—	30.000
		Suma rubryki VI. .	389.348	640	389 988

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
23.985	47.966	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.
23.985	47.966	
25.600	25.600	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.
31.936	33.464	Preliminuje się wydatek w wysokości faktycznej kwoty przypadającej z powodu opróżnionych posad nauczycielskich.
2.718	5.000	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.
16.479	19.910	Preliminuje się o 1.850 K mniej niż na rok 1906 uchwalono, albowiem kwotę tę przyznano tylko jednorazowo na rok 1906.
76.733	83.974	
400.000	400.000	Preliminuje się tylko kredyt zwyczajny jak na rok 1906. Kredytu nadzwyczajnego w kwocie 200.000 K uchwalonego także na rok 1906 nie preliminuje się na rok 1907, gdyż kwota ta będzie wstawioną do rubryki V. preliminarza funduszu krajowego na rok 1907. Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego.
177.362	155.000	Preliminuje się o 35.000 K więcej niż na rok 1906 uchwalono z powodu wzrostu orzeczeń, przyznających te zasiłki na mocy ustawy, tudzież ze względu na wynikłość r. 1905.
—	1.200	Preliminuje się jak na rok 1906 uchwalono.
152.976	162.738	Preliminuje się wedle załączonego wykazu D) więcej o 6.050 K niż na rok 1906 uchwalono z powodu przeistoczenia szkół na więcejklasowe i nowego zorganizowania szkół ludowych.
14.913	30.000	Preliminuje się jak na rok 1906 uchwalono.
345.251	348.938	

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
				Korony		
VII.	22	**Na przybory naukowe:**				
		a) ogólnej natury. . .	36.000 K.			
		b) dla nauk praktycznych:				
		1) na zakupno przyborów i narzędzi dla kursów rolniczych . . .	3.500 K.			
		2) na narzędzia dla ogrodów szkolnych	1.000 „			
		3) na warstaty i narzędzia do slöjdu	7.300 „			
		4) na urządzenie pracowni koszykarskich . . .	1.000 „			
		5) na przybory do robót kartoniarskich . . .	600 „			
		6) na urządzenie gospodarstwa kobiecego . . .	600 „			
		7) na wydawnictwo „Obrazy do nauki poglądu“ ad *a*)	1.000 „	15.000 „	51.000	—	51.000
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe**		10.000	—	10.000
IX.	24	**Na konferencye okręgowe** . . .		101.600	—	101.600
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich** . .		200.000	—	200.000
XI.	26	**Na rozmaite wydatki a to:**				
		a) na potrzeby szkół ogólnej natury.	3.000 K.			
		b) na drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych .	3.600 „			
		c) na wydawnictwo dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej	6.000 „			
		d) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego .	12.000 „	24.600	—	24.600

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
49.228	51.000	Preliminuje się jak na rok 1906 uchwalono.
9.645	10.000	Preliminuje się jak na rok 1906 uchwalono.
142.260	98.000	Preliminuje się więcej o 3.600 K niż na rok 1906 uchwalono, a to ze względu na załączony wykaz G), wedle którego dla 11.287 nauczycieli po 9 K jak w roku 1906 uchwalono wynosi 101.583 K a preliminuje się okrągło 101.600 K.
200.000	200.000	Preliminuje się jak na rok 1906 uchwalono.
23.895	24.600	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**			
		a) dla szkoły klasztornej P. P. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie . .	—	6.000	6.000
		b) dla szkoły klasztornej P. P. Klarysek w Starym Sączu	—	4.000	4.000
		c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. łac. w Przemyślu . .	—	6 336	6.336
		d) dla szkoły żeńskiej P. P. Bazylianek w Jaworowie	—	1.600	1.600
		e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Scholastyki w Krakowie . . .	—	5.000	5.000
		f) dla szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Jadwigi we Lwowie . . .	—	2.000	2.000
		g) dlaszk. żeńsk. im. św. Tomasza w Krakowie	—	1.500	1.500
		h) dlaszk. żeńsk. PP. Augustyanek w Krakowie	—	2.000	2.000
		i) dla szkoły żeńskiej w Stryju, utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne	—	1.000	1.000
		k) dla szkoły izraelickiej w Brodach .	—	12.000	12.000
		l) dla internatu PP. Bazylianek we Lwowie	—	1.000	1.000
		m) dla szkoły zręczności oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie	—	1.100	1.100
		n) dla szkoły Sióstr Miłosierdzia w Rozdole	—	1.800	1.800
		o) dla szkoły Sióstr Felicyanek w Busku	—	400	400
		p) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu		3.000	3.000
		r) dla szkoły Sióstr Felicyanek w Uhnowie	—	600	600
		Do przeniesienia .	—	49.336	49.336

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
6.000	6.000	
3.000	4.000	
.808	6 336	
1.600	1.600	
5.000	5.000	Preliminuje się ogółem mniej o 3.400 K niż na rok 1906 uchwalono z powodu, że subwencye, a to: 1) na częściową spłatę zaciągniętego długu na budowę szkoły w Nowosiółkach utrzymywanej przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia, 2) dla Zgromadzenia SS. Urszulanek w Kołomyi na amortyzacyę części pożyczki na rozszerzenie budynku szkoły, 3) na rozszerzenie budynku szkoły wydziałowej żeńskiej SS. Bazylianek w Jaworowie i dodatkowo dla tejże samej szkoły na rozszerzenie budynku, 4) dla SS. Felicyanek w Uhnowie na wygrzybienie budynku szkolnego, w ogólnej kwocie 3.400 K były przyznane tylko jednorazowo na rok 1906.
—	2.000	
1.500	1.500	
2 000	2.000	
1.000	1.000	
12.000	12.000	
1.000	1.000	
600	1.100	
1.800	1.800	
400	400	
3.000	3.000	
600	600	
45.308	49.336	

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	—	49.336	49.336
		s) dla zakładu im. św. Heleny we Lwowie na utrzymanie 4 klas. szkoły, utrzymywanej przez SS. Felicyanki . .	—	500	500
		t) dla szkoły w Bełzie, utrzymywanej przez SS. Felicyanki		600	600
		u) dla utrzymywanego przez Zbór izraelicki we Lwowie zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych	—	2.000	2.000
		w) dla Zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu.	—	800	800
		y) na rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej w Rawie, utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Dominikanek (jako 3 rata z rozłożonej na 10 lat subwencyi 8 000 K.).	—	800	800
		z) dla szkoły P. P. Dominikanek w Bielinach	—	600	600
		Subwencye przyznane jednorazowo tylko na rok 1906 dla S. S. Miłosierdzia w Nowosiółkach, dla S. S. Urszulanek w Kołomyi dla S S. Bazylianek w Jaworowie i dla S. S. Felicyanek w Uhnowie w ogólnej kwocie . . .	—	—	—
		Suma rubryki XII. . .	—	54.636	54.636

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
45.308	49.336	
500	500	
600	600	
2.000	2.000	
800	800	
800	800	
—	600	
—	3.400	
50.008	58.036	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Dochody.			
I.		**Odsetki od kapitałów.**			
		A) **Ogólny fundusz szkolny krajowy.**			
	1	Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół:			
		a) 6% od 10.000 K., w listach zastawnych Zakł. kredytow. w Krakowie 600 K — g.			
		b) 4½% od 26.400 K, w listach zastawnych Banku krajowego . . . 1.188 „ — „			
		c) 4½% od 224.800 K. w obligacyach gal. pożyczek krajowych . 10.116 „ — „			
		d) 4½% od 186.600 K., w listach zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 8.397 „ — „			
		e) 4% od 1.200 K. w listach zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . . . 48 „ — „			
		f) 4% od 135.000 koron w list. zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziem. . 5.400 „ — „			
		g) 4% od 659 K. 70 g. w książeczkach galic. Banku krajowego . 26 „ 38 „	25.776	—	25.776
	2	Od 4% listów zast. galic. Banku krajowego nominalnej wartości 17.100 K. i od 4% obligów kolejowych gal. Banku krajowego nom. wart. 24.300 K., będących własnością majątku zarodowego	1.656	—	1.656
		Do przeniesienia .	27.432	—	27.432

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
25.776	25.776	Preliminuje się na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z d. 22. września 1892 i z 16. lutego 1894, a względnie z 9. lipca 1902.
1.656	1.656	Preliminuje się na podstawie stanu efektów z końcem roku 1905.
27.432	27.432	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	27.432	—	27.432
		B) **Fundusz poszczególnych szkół ludowych:**			
	3	Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płacę nauczycieli:			
		a) 4% od 70.900 kor. w oblig. galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893. . . . 2.836 K.			
		b) 4% od 897.400 K. w listach zastaw. galic. Banku krajow. 35.896 „			
		c) 4% od 200 K. w listach zastawnych Towarz. kredytow. ziemskiego . . . . 8 „			
		d) 4% od 56.400 K. w listach zastawnych galicyjsk. Towarz. kredytowego ziemskiego . 2.256 „			
		e) 4% od 4.000 K. w obligacyach galicyjsk. funduszu propinacyjnego . . . . 160 „			
		f) 4% od 200 K. losu państw. z roku 1860 . . . . 8 „			
		g) 4% od 19.500 K. w oblig. kolejowych galicyjsk. Banku krajowego . . . . 780 „			
		h) 3·6% od 16.515 K. 54 gr. w książeczkach galic. Banku krajowego i galicyjsk. Kasy Oszczędności . . . 595 „	42.539	—	42.539
		Do przeniesienia .	69.971	—	69.971

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
27.432	27.432	
42.526	42.518	Preliminuje się na podstawie stanu efektów z końcem roku 1905.
69.958	69.950	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	69.971	—	69.971
	4	5% od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej: kapitał / odsetki			
		a) u bractwa św. Anny w Jarosławiu 75 złr. — kr. 3 K. 15 g.			
		b) na realności Nr. 35 w Mościskach 7 „ 30 „ — „ 32 „			
		c) u bractwa szkaplerza w Bochni 50 „ — „ 2 „ 10 „			
		d) u bractwa Niepok. pocz. N. P. M. w Łukawicy 112 „ 30 „ 4 „ 73 „			
		e) u bractwa różańcowego w Bruśniku 250 „ — „ 10 „ 50 „			
		f) u bractwa różańcowego w Woli Lubeckiej 267 „ 30 „ 11 „ 25 „			
		762 złr. 30 kr. 32 K. 05 gr.	32	—	32
	5	5% od kapitału 5.000 złp. zahipotekowanego w walucie polskiej na dobrach Branice	125	—	125
	6	5% od kapitałów hipotekowanych na realnościach w Krakowie w walucie polskiej: kapitał / odsetki			
		a) Nr. 342 I., 521 V. 949 złp. 13 gr. 23 K 73 g.			
		b) Nr. 171 I., 256 II. 421 „ 26 „ — „ — „			
		1.371 złp. 09 gr. 23 K 73 gr.	24	—	24
		Do przeniesienia .	70.152	—	70.152

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
69.958	69.950	
24	33	
125	125	Preliminuje się na podstawie faktycznego stanu kapitałów hipotekowanych.
24	24	
70.131	70.132	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	70.152	—	70.152
	7	5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz pojedynczych szkół:			
		a) od 8.400 K. na rzecz Zwiernik i Budy dla szkoły w Zwierniku . 420 K.			
		b) od 100 talarów na dobrach Niegowice dla szkoły w Niegowicach . . . . 21 „			
		c) od 840 K. na dobrach Kańczuga dla szkoły w Grodzisku . . . . . 42 „	483	—	483
		Suma rubryki I.	70.635	—	70.635
II.		**Dochody z dóbr realności i innych praw.**			
	8	Czynsz z ogrodu szkolnego w Dunajowie .	2	—	2
	9	„ „ „ w Krukienicach	4	—	4
	10	„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	10	—	10
	11	„ „ „ „ Pilznie	710	—	710
	12	„ „ „ „ Skawinie	446	—	446
	13	„ od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego	324	—	324
	14	Czysty dochód z gruntów i realności pojedynczych szkół	10.000	—	10.000
	15	Wartość naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron	32.000	—	32.000
		Suma rubryki II. . .	43.496	—	43.496

Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
70.131	70.132	
630	483	Preliminuje się na podstawie faktycznego stanu kapitałów hipotekowanych.
70.761	70.615	
2	2	
—	4	
10	10	
352	704	Preliminuje się na podstawie umów istniejących.
257	446	
—	324	
10.000	10.000	Preliminuje się jak na rok 1906 uchwalono.
32.000	32.000	
42.621	43.490	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
III.		**Dodatki.**			
	16	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne:			
		a) miasto Zaleszczyki . 24 K 46 gr.			
		b) Zaleszczyki stare . 3 „ 24 „			
		c) Obszar dworski . — „ 30 „	28	—	28
	17	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej	52	—	52
	18	Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego	210	—	210
	19	Od każdoczesnego proboszcza obrz. łaciń. w Limanowej zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa	84	—	84
	20	Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 złr. m. k. od właściciela dóbr w Bolesławiu	52	—	52
	21	Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 28618 na 2.350 złr., czyli 4.700 K.	198	—	198
	22	Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej Nr. 38.006 na 950 złr., czyli 1.900 K.	80	—	80
	23	Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od gminy miasta Białej na płacę nauczycieli . .	740.000	—	740 000
		Do przeniesienia .	740.704	—	740.704

krajowy. Dochody.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
84	28	
160	52	
209	210	
84	84	Preliminuje się na podstawie istniejących zobowiązań.
126	52	
198	198	
80	80	
809.434	740.000	Wedle wykazu A), dołączonego do zamknięcia rachunków za rok 1905, sprostowana należytość prestacyi szkolnych na płace nauczycieli i potrzeby szkolne opłacanych gotówką w kwotach ryczałtowych wynosi 720.758 K 53 g. Ponieważ jednak w sumie tej nie mieszczą się należytości za rok 1905, które zostały pokryte nadpłatami z lat poprzednich, tudzież ze względu na wynikłość roku 1005 preliminuje się w zaokrągleniu kwotę 740.000 K. jak na rok 1905 uchwalono.
810.375	740.704	

Dochody. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	740.704	—	740.704
	24	Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych	4.000	—	4.000
	25	Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich	1,700.000	—	1,700.000
	26	3% dodatek okręgowy	700.000	—	700.000
		Suma rubryki III. . .	3,144.704	—	3,144.704

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
810.375	740.704	
1.847	5.000	Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne przejęte od byłych funduszów szkolnych okręgowych wynoszą z końcem roku 1905 jeszcze 39.612 K 47 g. Z tego tytułu uiszczono w roku 1903 — 3.815 K 57 g., w roku 1904 — 7.249 K 78 g., a w roku 1905 — 1.847 K 06 g., razem 12.912 K 41 g. przeciętnie 4 304 K 04 g. Preliminuje się w zaokrągleniu 4 000 K.
1,638.720	1,700.000	Preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat wynoszących: w roku 1903 . . . 1,557.720 K 77 g. „ 1904 . . . 1,519.775 „ 43 „ „ 1905 . . . 1,638.719 „ 85 „ Razem . . . 4,716.216 K 05 g. przeciętnie . . . 1,572.072 „ 02 g. Ze względu, że wynikłość roku 1904 była wyjątkowo małą, gdyż z powodu klęsk elementarnych i nieurodzaju podatki a tem samem dodatki słabo wpływały, dalej ze względu, że niektórym gminom zmieniono prestacye opłacane w gotówce na dodatki do podatków, wreszcie ze względu na wzmagające się co roku wynikłości preliminuje się na rok 1907, jak na rok 1906 uchwalono, przypuszczalny dochód 1,700.000 K.
639.313	700.000	Preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat wynoszących w roku 1903 kwotę . . . . . 655.607 K 90 g. „ 1904 „ . . . . 587.353 „ 22 „ „ 1905 „ . . . . 639 313 „ 53 „ razem . . . 1,882.274 K 65 g. przeciętnie . . . 627.424 „ 88 g. Z powodu jak przy poz. 25 podano preliminuje się na rok 1907, jak na rok 1906 uchwalono, przypuszczalny dochód okrągło 700.000 K.
3,090.255	3.145.704	

Wydatki. Fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
IV.	27	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** .	5.670	—	5.670
V.	28	**Zapisy i darowizny**	—	—	—
VI.	29	**Taksy od spadków**	180.000	—	180.000
VII.	30	**Rozmaite wpływy**	—	—	—
VIII.	31	**Dodatek z c. k. Skarbu Państwa** . .	109.886	—	109.886
IX.	32	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych**	150	—	150

krajowy. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
5.670	5.670	Preliminuje się jak na rok 1906 uchwalono.
—	—	Nic się nie preliminuje dla braku wynikłości od lat wielu.
189.258	170.000	Preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat wynoszącej w roku 1903 kwotę . . . . 126.775 K 72 g. „ 1904 „ . . . . 105 007 „ 23 „ „ 1905 „ . . . . 189.257 „ 55 „ razem . . . . 511.040 K 50 g. przecięcie . . . . 170.346 „ 83 g. Ze względu na wynikłość roku 1905, tudzież z powodu, że w r. 1906 po koniec maja 1906 wpłynęło już 131.241 K 49 g., preliminuje się przypuszczalny dochód 180.000 K.
198.310	—	Nic się nie preliminuje, jak w latach poprzednich.
109.886	109.886	Dodatek stały z c. k. Skarbu państwa.
1.263	150	Preliminuje się przypadającą ratę na rok 1907 od gminy Gwoździec ad Cisowlas, której przyznano w roku 1894 pożyczkę spłacalną w 20 ratach rocznych od 1. listopada 1894.

Do l. 25966 z r. 1906.

R. S. K.

Wykaz A

liczby posad etatowych nauczycieli szkół ludowych oraz nauczycieli szkół wydziałowych systemizowanych na rok 1906/1907 z przywiązanemi do nich płacami, dodatkami za kierownictwo i na mieszkanie wedle stanu posad z dniem 15. maja 1906.

Liczba posad	Wyszczególnienie	Pojedynczo	Razem
		Waluta koronowa	
	I. Klasa (miasto Kraków).		
10	dyrektorow szkół wydziałowych z dodatkiem za kierownictwo	2.400	24.000
10	nauczycieli szkół wydziałowych po	2.200	22.000
20	„ „ „ „	1.980	39.600
15	kierowników szkół pospolitych	2.000	30.000
32	nauczycieli	1.980	63.360
48	„ „ „	1.760	84.480
135	Razem . .	—	263.440
	II. Klasa.		
48	dyrektorów szkół wydziałowych po	2.200	105.600
56	nauczycieli „ „ „	1.980	110.880
104	„ „ „ „	1.760	183.040
95	kierowników szkół pospolitych	1.800	171.000
51	nauczycieli „ „	1.760	89.760
144	„ „ „	1.540	221.760
288	„ „ „	1.320	380.160
	„ robót ręcznych, spiewu i gimnastyki . . .	—	2.800
786	Razem . .		1,265.000
	III. Klasa.		
178	kierowników szkół ludowych po	1.600	284.800
81	nauczycieli „ „	1.540	124.740
259	„ „ „ „	1.320	341·880
516	„ „ „ „	1.100	567·600
1034	Razem . .		1,319.020

Liczba posad.	Wyszczególnienie	Pojedynczo	Razem
		Waluta koronowa	
	IV. Klasa.		
1.140	kierowników szkół ludowych po	1.100	1,254.000
1.829	nauczycieli „ „ „	1.000	1,829.000
1.484	„ „ „ „	900	1,335.600
1.483	„ „ „ „	800	1,186.400
	435 dodatków na mieszkanie	100	43.500
	219 „ „ „	90	19.710
	216 „ „ „	80	17.280
5.936	Razem . .		5,685.490

Liczba posad.	Wyszczególnienie	Razem Koron	Uwaga
	Zestawienie.		
135	nauczycieli miasta Krakowa	263.440	
786	„ w II. klasie	1,265.000	
1.034	„ w III. klasie	1,319.020	
5.936	„ w IV. klasie	5,685.490	
7.891	Razem . .	8,532.950	
	Do tego:		
43	nauczycieli dopełniających kursów rolniczych .	41.560	
7.934	Ogółem . .	8,574.510	
	Po strącaniu 5% tytułem interkalaryów . . .	428.725	
	Zostaje . .	8,145.785	
	Czyli okrągło . . .	8,145.700	

Do l. 25966 z r. 1906.
R. S. K.

Wykaz B

posad etatowych nauczycieli religii systemizowanych na rok 1906/7 z przywiązanemi do nich płacami i dodatkami na mieszkanie.

Ilość posad	Poszczególnienie	Pojedynczo	Razem
		Waluta koronowa	
	I. Klasa (miasto Kraków).		
4	nauczycieli religii szkół wydziałowych po	2.200	8.800
5	„ „ „ „ „	1.980	9.900
8	„ „ „ pospolitych „	1.980	15.840
7	„ „ „ „ „	1.760	12.320
24	Razem . . .	—	46.860
	II. Klasa.		
29	nauczycieli religii szkół wydziałowych po	1.980	57.420
30	„ „ „ „ „	1.760	52.800
24	„ „ „ pospolitych „	1.760	42.240
24	„ „ „ „ „	1.540	36.960
44	„ „ „ „ „	1.320	58.080
151	Razem . . .	—	247.500
	III. Klasa.		
49	nauczycieli religii szkół pospolitych po	1.540	75.460
83	„ „ „ „ „	1.320	109.560
43	„ „ „ „ „	1.100	47.300
175	Razem . . .	—	232.320
	IV. Klasa.		
56	nauczycieli religii szkół pospolitych po	1.320	73.920
406	Ogółem . . .	—	600.600
	Po strąceniu 10% interkalare	—	60.060
	Zostaje . . .	—	540.540
	a preliminuje się okrągło . . .	—	540.500

Do l. 25.966 z r. 1906.

R. S. K.

Wykaz C

stałych darów z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli.

L. porz.	Imię i nazwisko	Kwota roczna K.	g.
1	Holubowicz Petronela	126	—
2	Horakowska Marya	78	—
3	Klos Franciszka	70	—
4	Seniów Agata	76	—
5	Klesiewicz Julia	72	—
6	Rogozińska Józefa	80	—
7	Witowska Julia	102	—
8	Dmytryk Michał	400	—
9	Januszewska Wiktorya	334	—
10	Prokopowicz Emilia	60	—
11	Guzkiewicz Aniela	160	—
12	Czaparowska Tekla	102	—
13	Rogoszewski Jan	360	—
14	Martusiewicz Marya	160	—
15	Ferencewicz Agata	250	—
16	Jalbrzykowska Agnieszka	240	—
17	Mikiewicz Eleonora	40	—
18	Trojkowska Julia	120	—
19	Praszałowicz Marya	80	—
20	Jankowska Julia	200	—
21	Nowomiejska Karolina	102	—
22	Dubiel Amalia	126	—
23	Kułtko Wiktorya	120	—
24	Kruczkowski Leopold	60	—
25	Makarewiczowa Marya	120	—
26	Iwancio Damian	240	—
27	Kamińska Tekla	78	—
28	Koldrasińska Zofia	160	—
29	Bernadzikiewicz Antonina	40	—
30	Dąbrowska Stefania dla 3 dzieci	80	—
31	Bukowski Szymon	150	—
32	Knihinicka Jadwiga	120	—
33	Kabarowska Michalina	166	—
34	Dąbrowska Marya	140	—
35	Panek Rozalia	100	—
36	Imańska Walerya	144	—
37	Hilowa Klementyna	40	—
38	Hornatkiewicz Antonina	192	50
39	Korol Wincenty	90	—
40	Jabłoński Karol	25	—
41	Kobryniowa Joanna	120	—
	Do przeniesienia	5.523	50

L. porz.	Imię i nazwisko	Kwota roczna K.	h.
	Z przeniesienia	5.523	50
42	Zacharska Barbara	100	—
43	Boguszowa Józefa	200	—
44	Dulibowa Marya	200	—
45	Warchałowska Marya	100	—
46	Łopatyński Teofil	500	—
47	Stebnicka Albina	200	—
48	Wojnowska Marya	160	—
49	Jednakowska Teofila	300	—
50	Warecka Marya	300	—
51	Kowalska Amalia	240	—
52	Dolińska Paulina	216	68
53	Niementowska Emilia	100	—
54	Sadowa Helena	240	—
55	Picykowa Klementyna	200	—
56	Konicka Teresa	240	—
57	Płoszczak Cyryla	240	—
58	Iwanicka Bronsława	240	—
59	Hamilowa Ludwika	400	—
60	Dydyńsk Zacharyasz	300	—
61	Pelczar Ludwik	400	—
62	Michajlukowa Marya	200	—
63	Stojałowski Mieczysław	200	—
64	Baleyowa Józefa	200	—
65	Ludwińska Gabryela	100	—
66	Michalski Michał	400	—
67	Pragłowska Aleksandra	160	—
	Razem . . .	11.660	18

Do l. 25.966 z r. 1906.

R. S. K.

Wykaz D

ryczałtów na drobne potrzeby szkolne.

Liczba szkół	Rodzaj szkół	Pojedynczo	Razem
		Koron	
3.175	szkół ludowych jednoklasowych po	20	63.500
1.085	„ „ dwu „ „	30	32.550
33	„ „ trzy „ „	40	1.320
237	„ „ cztero „ „	50	11.850
95	„ „ pięcio „ „	60	5.700
87	„ „ sześcio „ „	70	6.090
1	„ „ siedmio „ „	80	80
6	„ „ wydziałowych „	160	960
8	„ „ „ „	140	1.120
42	„ „ „ „	110	4.620
	utrzymanie warstatu w Sokalu	—	1.088
	43 dopełniających kursów rolniczych po	110	4.730
4.769	szkół dla nauczycieli etatowych razem	—	133.608
	a dla 3.353 nauczycieli nadetatowych i na chemikalia dla 165 szkół po	10	35.180
	Ogółem . . .	—	168.788

Do l. 25.966 z r. 1906

R. S. K.

Wykaz E

posad nauczycieli nadetatowych przyzwolonych na rok szkolny 1906/7 z przywiązanemi do nich wynagrodzeniami.

Nr.	Okręg szkolny	Ogólna liczba nauczycieli nadetatowych	Z tej liczby przypada na I. kl.		II. kl.		III. kl.	IV. kl.	Uwaga
			z wynagrodzeniem w walucie koronowej						
			1210	1100	1100	990 i 792	880 i 660	800 i 600	
1	Biała	24	—	—	—	—	11	13	
2	Bóbrka	39	—	—	—	—	12	27	
3	Bochnia	96	—	—	6	4	11	75	
4	Bohorodczany	23	—	—	—	—	4	19	
5	Borszczów	31	—	—	—	—	—	31	
6	Brody	46	—	—	8	—	4	34	
7	Brzesko	57	—	—	—	—	9	48	
8	Brzeżany	53	—	—	—	11	4	38	
9	Brzozów	27	—	—	—	—	4	23	
10	Buczacz	56	—	—	7	—	17	32	
11	Chrzanów	62	—	—	—	—	24	38	
12	Cieszanów	47	—	—	—	—	11	36	
13	Czortków	23	—	—	—	—	9	14	
14	Dąbrowa	29	—	—	—	—	5	24	
15	Dobromil	25	—	—	—	—	6	19	
16	Dolina	72	—	—	—	—	20	52	
17	Drohobycz	60	—	—	17	10	—	33	
18	Gorlice	38	—	—	3	4	4	27	
19	Gródek	22	—	—	—	11	—	11	
20	Grybów	14	—	—	—	—	3	11	
21	Horodenka	30	—	—	—	—	9	21	
22	Husiatyn	37	—	—	—	—	2	35	
23	Jarosław	43	—	—	11	3	4	25	
24	Jasło	43	—	—	9	—	3	31	
25	Jaworów	26	—	—	2	3	1	20	
26	Kałusz	28	—	—	—	—	3	25	
27	Kamionka	49	—	—	—	—	11	38	
28	Kolbuszowa	33	—	—	—	—	5	28	
29	Kolomyja	108	—	—	12	35	—	61	
30	Kosów	33	—	—	—	—	10	23	
31	Kraków miasto	72	54	18	—	—	—	—	
32	Kraków okolica	66	—	—	—	—	—	66	
33	Krosno	45	—	—	—	8	10	27	
34	Łańcut	50	—	—	—	—	12	38	
35	Limanowa	31	—	—	—	—	6	25	
36	Lisko	21	—	—	—	—	8	13	
37	Lwów miasto	—	—	—	—	—	—	—	
	do przeniesienia	1.559	54	18	75	89	242	1.081	

Nr.	Okręg szkolny	Ogólna liczba nauczycieli nadetatowych	Z tej liczby przypada na						Uwaga
			I. kl.		II. kl.		III. kl.	IV. kl.	
			z wynagrodzeniem w walucie koronowej						
			1210	1100	1100	990 i 792	880 i 660	880 i 600	
	z przeniesienia	1.559	54	18	75	89	242	1.081	
38	Lwów okolica	85	—	—	—	—	7	78	
39	Mielec	19	—	—	—	—	7	12	
40	Mościska	39	—	—	—	—	16	23	
41	Myślenice	38	—	—	—	—	1	37	
42	Nadwórna	24	—	—	—	—	9	15	
43	Nisko	42	—	—	—	—	15	27	
44	Nowy Sącz	67	—	—	21	10	10	26	
45	Nowytarg	40	—	—	—	—	13	27	
46	Peczeniżyn	9	—	—	—	—	3	6	
47	Pilzno	17	—	—	—	—	7	10	
48	Podgórze	46	—	—	10	8	4	24	
49	Podhajce	30	—	—	—	—	8	22	
50	Przemyśl	82	—	—	20	26	3	33	
51	Przemyślany	43	—	—	—	—	7	36	
52	Przeworsk	24	—	—	—	—	4	20	
53	Rawa	29	—	—	—	—	9	20	
54	Rohatyn	34	—	—	—	—	10	24	
55	Ropczyce	40	—	—	—	—	11	29	
56	Rudki	26	—	—	—	—	6	20	
57	Rzeszów	72	—	—	8	4	13	47	
58	Sambor	48	—	—	13	3	—	32	
59	Sanok	31	—	—	9	—	4	18	
60	Skałat	39	—	—	—	—	19	20	
61	Śniatyn	53	—	—	4	6	5	38	
62	Sokal	64	—	—	3	4	5	52	
63	Stanisławów	83	—	—	17	14	4	48	
64	Stary Sambor	24	—	—	—	—	9	15	
65	Stryj	62	—	—	18	17	2	25	
66	Strzyżów	27	—	—	—	—	3	24	
67	Tarnobrzeg	37	—	—	—	—	7	30	
68	Tarnopol	50	—	—	10	10	3	27	
69	Tarnów	39	—	—	4	16	4	15	
70	Tłumacz	56	—	—	—	—	19	37	
71	Trembowla	37	—	—	4	2	4	27	
72	Turka	18	—	—	—	—	7	11	
73	Wadowice	67	—	—	1	—	7	59	
74	Wieliczka	54	—	—	13	—	2	39	
75	Zaleszczyki	31	—	—	—	—	9	22	
76	Zbaraż	26	—	—	—	—	8	18	
77	Zborów	9	—	—	—	—	2	7	
78	Złoczów	36	—	—	9	—	4	23	
79	Żółkiew	34	—	—	—	6	—	28	
80	Żydaczów	29	—	—	—	—	10	19	
81	Żywiec	34	—	—	—	—	8	26	
	Razem	3353	54	18	239	215	550	2.277	

Obliczenie wydatku na powyższe wynagrodzenia.

54	nauczycieli	po 1.210 K	razem	65.340 K
18	„	„ 1.100 „	„	19.800 „
239	„	„ 1.100 „	„	262.900 „
215 { 108	„	„ 990 „	„	106.920 „
215 { 107	„	„ 792 „	„	84.744 „
550 { 275	„	„ 880 „	„	242.000 „
550 { 275	„	„ 660 „	„	181.500 „
2277 {1139	„	„ 800 „	„	911.200 „
2277 {1138	„	„ 600 „	„	682.800 „
3353		Ogółem	„	2,557.204 K
		a potrąciwszy tytułem interkalare 5%	„	127.860 „
		zostaje	„	2,429.344 K
		a preliminuje się okrągło	„	2,429.300 K

Do l. 25.966 z r. 1906.

R. S. K.

Wykaz F

przekształconych i nowozorganizowanych szkół od 1. maja 1905 do 15. maja 1906.

Wykaz szkół przekształconych.

Ilość szkół	z klasowej	na klasową	Uwaga
3	6 kl. pospolitej	3 klasową wydz. z 4 kl. posp.	
1	3 „ wydz. z 4 kl. posp.	5 „ „ „ „	
1	5 „ pospolitej	6 „ pospolitą	
2	5 „ mięszanej	5 „ męską	
		5 „ żeńską	
1	4 „ mięszanej	4 „ męską	
		4 „ żeńską	
3	4 „ „	5 „ mieszaną	
1	3 „ „	4 „ „	
1	2 „ „	2 jednoklasowe	
2	1 „ „	2 czteroklasowe	
1	2 „ „	2 dwuklasowe	
4	2 „ „	4 czteroklasowe	
45	1 „ „	45 dwuklasowe	
Razem 65			

Wykaz szkół nowozorganizowanych.

Ilość szkół	Ilo-klasowa	
111	1 klasowych	
1	2 „	
7	4 „	
Razem 119		

Do L. 25.966 z r. 1906.
R. S. K.

Wykaz G

Konferencye okręgowe.

Liczba nauczycieli etatowych	7.934
„ „ nadetatowych	3.353
Razem . . .	11.287
Licząc na każdego nauczyciela po 9 koron (jak w r. 1906 uchwalono), wypada kwota	101 583 K

Alegat II. do rubryki V. poz. 4. wydatków i poz. 2. dochodów funduszu krajowego.

Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

PRELIMINARZ

na rok

1907

Sporządzony przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

Załącznik:
Wykaz wszystkich efektów wartościowych krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.

LW. 68789/906.

Wydatki. Krajowy fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.		**Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek**	120.000	—	120.000
II.		**Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek**	770.000	—	770.000
III.		**Pensye dla wdów po nauczycielach** .	320.000	—	320.000
IV.		**Dodatek na wychowanie sierót do nauczycielach**	80.000	—	80.000
		Do przeniesienia .	1,290.000	—	1,290.000

e m e r y t a l n y. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	W y j a ś n i e n i a
88.442	115.000	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39, 41 i 52 ustawy z 11. czerwca 1905 r. (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 73) i na podstawie załączonego do LW. 68.789/06 wykazu B), w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury czasowe dotychczas asygnowane a obliczone na . . 99.931 K 50 h Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił: w roku 1903 . . . . . 73.517 K 03 h „ 1904 . . . . . 83.382 „ 64 „ „ 1905 . . . . . 88.441 „ 51 „ Ze względu na naturalny wzrost preliminuje się 120.000 K.
661.312	720.000	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 39, 41 i 52 przytoczonej ustawy i na podstawie załączonego do LW. 68.789/06 wykazu C), w którym wyszczególnione są wszystkie emerytury dożywotnie dotychczas asygnowane a obliczone na . . . . . 751.344 K 16 h Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił: w roku 1903 . . . . . 565.028 K 14 h „ 1904 . . . . . 615.688 „ 11 „ „ 1905 . . . . . 661.312 „ 48 „ Ze względu na naturalny wzrost preliminuje się 770.000 K.
270.740	290.000	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 43, 44, 45 i 52 przytoczonej ustawy i na podstawie załączonego do LW. 68.789/06 wykazu D), w którym wyszczególnione są wszystkie pensye dla wdów po nauczycielach dotychczas asygnowane a obliczone na . . . . . 303.049 K 05 h Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił: w roku 1903 . . . . . 232.339 K 92 h „ 1904 . . . . . 246.539 „ 93 „ „ 1905 . . . . . 270.730 „ 84 „ Ze względu na naturalny wzrost preliminuje się 320.000 K.
58.196	80.000	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 46, 47, 48 i 52 przytoczonej ustawy i na podstawie załączonego do LW. 68.789/06 wykazu E), w którym wyszczególnione są wszystkie dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach dotychczas zaasygnowane a obliczone na . 71.699 K 79 h Według zamknięć rachunkowych wydatek na ten cel wynosił: w roku 1903 . . . . . 52.982 K 48 h „ 1904 . . . . . 53.886 „ 63 „ „ 1905 . . . . . 58.195 „ 79 „ Ze względu na naturalny wzrost preliminuje się 80.000 K, jak na rok 1906 uchwalono.
1,078.690	1,205.000	

Wydatki. Krajowy fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	1,290.000	—	1,290.000
V.		**Odprawy i kwartały pozgonne** . .	50.000	—	50.000
VI.		**Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek**	3.000		3.000
VII.		**Koszta zarządu**	100	—	100
VIII.		**Rozmaite wydatki**	—	—	—
		Suma wydatków .	1,343.100	—	1,343.100

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
1,078.690	1,205.000	
56.123	40.000	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 40, 44, 47 i 55 przytoczonej ustawy i preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie wypłacono: w roku 1903 27.131 K 25 h „ 1904 38.688 „ 82 „ „ 1905 56.122 „ 91 „ razem . 121.942 K 98 h, przeciętnie 40.647 K 66 h. Ze względu na naturalny wzrost preliminuje się 50.000 K.
2.324	3.000	Wydatek ten polega na postanowieniach art. 59 powołanej ustawy i preliminuje się na podstawie przecięcia wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie wypłacono: w roku 1903 2.828 K 61 h „ 1904 2.253 „ 44 „ „ 1905 2.324 „ 14 „ razem . 7.406 K 19 h, przeciętnie 2.468 K 73 h. a preliminuje się 3.000 K, jak na rok 1906 uchwalono.
50	100	Wydatek ten jest zwrotem Etatowi skarbowemu kosztów za druki przez c. k. główną Kasę krajową we Lwowie i c. k. Urzędy podatkowe na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego rocznie spotrzebowane. Na rok 1907 preliminuje się 100 K, jak w r. 1906 uchwalono.
13.681	—	Nie preliminuje się nic z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w rubryce dochodów „Rozmaite dochody“.
1,150.868	1,248.100	

Dochody. Krajowy fundusz szkolny

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Dochody.			
I.		**Odsetki od kapitałow**	2.680	—	2.680
II.		**Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego**	25.600	—	25.600
III.		**Zapisy i darowizny**	—	—	—
IV.		**Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich**	18.218	—	18.218
V.		**Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek**	220.000	—	220.000
VI.		**Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej**	30.000	—	30.000
VII.		**Rozmaite dochody**	—	—	—
VIII.		**Zwroty z emerytur czasowych** . .	—	—	—
IX.		„ „ **dożywotnich** . .	—	—	—
X.		„ **z pensyi wdów**	—	—	—
XI.		„ **z dodatków na wychowanie dzieci**	—	—	—
XII.		„ **z odpraw i kwartałów pozgonnych**	—	—	—
		Suma dochodów . .	296.498	—	296.498
		W porównaniu ze sumą wydatków . .	1,343.100	—	1,343.100
		Okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu **krajowego**	1,046.602	—	1,046.602

e m e r y t a l n y. Dochody.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	W y j a ś n i e n i a
2.667	2.680	Preliminuje się na podstawie załączonego wykazu A), po myśli art. 58 ustęp *a*) ustawy z 11. czerwca 1905 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 73).
25.600	25.600	Na podstawie art. 58 ustępu *b*) ustawy z 11. czerwca 1905 (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 73), jako stały dodatek udzielony rocznie z krajowego funduszu szkolnego.
—	—	Nie preliminuje się nic dla braku wynikłości od lat wielu.
33.136	33.464	Na podstawie art. 58 ustępu *d*) przytoczonej ustawy preliminuje się tu jako dochód kwotę 18.218 K, wykazaną jako wydatek w preliminarzu funduszu szkolnego krajowego na rok 1907, która z powodu opróżnionych posad nauczycielskich ma być przeprowadzoną z funduszu szkolnego krajowego do funduszu krajowego szkolnego emerytalnego.
220.041	170.000	Na podstawie art. 58 ustępu *f*) przytoczonej ustawy i wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie: w roku 1903 214.017 K 09 h „ 1904 210.471 „ 11 „ „ 1905 220.041 „ 38 „ preliminuje się 220.000 K
29.239	25.000	Na podstawie art. 56 przytoczonej ustawy i wynikłości z ostatnich trzech lat, mianowicie: w roku 1903 31.090 K 81 h „ 1904 26.395 „ 18 „ „ 1905 29.238 „ 81 „ preliminuje się 30.000 K.
8.212	—	Nie preliminuje się z powodu, że wynikłości tej rubryki są tylko przebieżne.
19	—	
527	—	
41	—	
353	—	
340	—	
320.175	256.744	
1,150.868	1,248.100	
830.693	991.356	

Do l. 25.371.

Wykaz A

wszystkich efektów wartościowych krajowego funduszu szkolnego emerytalnego do preliminarza na rok 1907.

Licz. porz.	Bliższe oznaczenie efektów	Data	Serya	Liczba	Stopa %	opiewa na kwotę pojedynczo K	g	razem K	g	odsetki pojedynczo K	g	razem K	g
I.	Efekta majątku zakładowego:												
1	List zast. gal. Tow. kred. ziemsk.	1. lipca 1903	I.	1.411	4%	20.000				800			
2	„ „ „ „ „ „	„ „ „	I.	1.412	„	20.000				800			
3	„ „ „ „ „ „	„ „ „	I.	1.413	„	20.000				800			
4	„ „ „ „ „ „	„ „ „	III.	26.649	„	2.000				80			
5	„ „ „ „ „ „	„ „ „	III.	26.648	„	2.000				80			
6	„ „ „ „ „ „	1. stycznia 1894	IV.	1.197	„	1.000				40			
7	„ „ „ „ „ „	1. lipca 1893	V.	7.137	„	200				8			
8	„ „ „ „ „ „	„ „ „	V.	7.138	„	200				8			
9	„ „ „ „ „ „	„ „ „	V.	7.139	„	200				8			
10	„ „ „ „ „ „	1. stycznia 1882	V.	154	„	200				8			
11	„ „ „ „ „ „	w roku 1903	V.	33.195	„	200				8			
12	„ „ „ „ „ „	1. stycznia 1894	V.	3.952	„	200				8			
13	„ „ „ „ „ „	„ „ „		3.953	„	200				8			
14	„ „ „ „ „ „	„ „ „		3.954	„	200				8			
15	„ „ „ „ „ „	„ „ „		3.955	„	200				8			
16	„ „ „ „ „ „	„ „ „		25.927	„	200		67.000		8		2.680	
17	Książeczka wkładkowa Galicyjskiej Kasy oszczędności.	27. stycznia 1894		29.748	3%	89	98						
18	Książeczka wkładkowa Galicyjskiej Kasy oszczędności	3. lutego 1894		31.314	„	10	46						
19	Książeczka wkładkowa Galicyjska Kasy oszczędności.	21. stycznia 1903		143.654	„	6	50	106	94				
	Razem							67.106	94			2.680	

Uwaga: Odsetki od książeczek Kasy Oszczędności kapitalizuje się, zatem z tego tytułu nie wykazuje się żadnego dochodu.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka VI.

Pomniki historyczne.

LW. 66.137/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
VI.	1	Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników, znajdujących się w naszym kraju . .	8.000	—	
	2	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000	—	
	3	Dla Muzeum narodowego w Krakowie:			
		a) stała subwencya.	10.000	—	
		b) na reorganizacyę, adaptacye i rozszerzenie Muzeum narodowego, V. rata z przyznanych 30.000 K na lat 5 po	—	6.000	
	4	Krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:			
		a) Dyrektor we Lwowie . . 2.400 K			
		b) „ w Krakowie . . 2.400 „			
		c) Adjunkt I. klasy we Lwowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 600 K i trzy dodatki pięcioletnie po 200 K 4.000 „			
		d) Adjunkt II. klasy we Lwowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 480 K i jeden dodatek pięcioletni 200 K . 2.880 „			
		e) Adjunkt I. klasy w Krakowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 600 K i dodatek pięcioletni 160 K . 3.560 „			
		f) Adjunkt II. klasy w Krakowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 480 K i dodatek pięcioletni z rocznych 200 K od dnia 15. lipca 1907 2.772 „			
		g) 2 aplikantów we Lwowie, adjutum roczne po 600 K. 1.200 „			
		h) 1 aplikant w Krakowie, adjutum roczne . . . . 600 „			
		i) Czynsz za najem lokalu we Lwowie 1.600 K i miejski 5% podatek wodociągowy za r. 1906 . 80 „ 1.680 „			
		Do przeniesienia . 21.492 K	19.000	6.000	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
8.000	8.000	
1.000	1.000	
4.000	10.000	
6.000	6.000	
19.000	25.000	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VI.	4	Z przeniesienia . 21.492 K	19.000	6.000	—
		k) Stróże we Lwowie i w Krakowie: płaca po 840 K, dodatki aktywalne po 100 K, dodatek na mundur po 100 K 2.080 „			
		l) Opał, potrzeby kancelaryjne i inne wydatki . . . . 1.200 „	24.772	—	
	4*a)*	Na restauracyę zabytków artystycznych w kościele św. Floryana w Krakowie	—	—	
	4*b)*	Komitet parafialny kościoła WW. Świętych w Krakowie, na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie	—	—	
	5	Na restauracyę kościoła parafialnego obrz. łaciń. w Drohobyczu, z przyznanych 15.000 K, (II. rata w myśl uchwały sejmowej z dnia 22. listopada 1905)	—	3.000	
	6	Na konserwacyę zamku w Olesku . .	600	—	
	7	Na restauracyę starożytnej synagogi w Chodorowie, z przyznanych 2.000 K, II. rata roczna	—	1.000	
	8	Na restauracyę kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie, IV. rata z subwencyi 12.000 K, płatnej w 6 ratach rocznych od roku 1904	—	2.000	
	9	Na dalszą restauracyę kościoła Bożego Ciała w Krakowie, IV. rata z subwencyi 12.000 K, płatnej w 4 ratach rocznych od roku 1904	—	3.000	
	10	Na restauracyę kościoła św. Trójcy w Okopach, III. rata z subwencyi 6.000 K w 3 ratach rocznych od r. 1905. .	—	2.000	
	11	Gronu konserwatorów dla Galicyi zachodniej, na studya i wydawnictwo przygotowawcze do restauracyi Zamku królewskiego na Wawelu, subwencya 14.000 K płatna w r. 1905 w kwocie 2.000 K a od roku 1906 w 3 ratach rocznych po 4.000 K	—	4.000	
	11*a)*	Na restauracyę starożytnego kościoła w Felsztynie	—	—	
		Do przeniesienia . .	44.372	21.000	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
19.000	25.000	
24.047	25.360	Preliminuje się w ogóle *mniej* o 588 K z powodu opuszczenia jednorazowego wydatku 800 K na sprawienie półek do archiwum lwowskiego a natomiast podwyższenia dodatków 5-letnich o 212 K, stosownie do przypadających w r. 1907 należytości.
—	4.000	Nic się nie preliminuje w myśl uchwały Wydziału krajowego z 23. czerwca 1906 (LW. 60.007/1906).
4.000	4.000	Nie preliminuje się jako wydatku jednorazowego z r. 1906.
—	3.000	
2.425	600	
—	1.000	
2.000	2.000	
3.000	3.000	
2.000	2.000	
2.000	4.000	
3.000	3.000	Nie preliminuje się, gdyż ostatnią ratę uchwalono w r. 1906.
61.472	76.960	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VI.		Z przeniesienia . .	44.372	21.000	—
	12	Na restauracyę katedry ormiańskiej we Lwowie, z subwencyi 20 000 K płatnej w 5-ciu ratach rocznych, III. rata	—	4.000	
	13	Na restauracyę wieży Maryackiej w Krakowie, z subwencyi 70.000 K płatnej w 10-ciu ratach rocznych, III. rata .	—	7.000	
	13*a)*	Na restauracyę kościoła parafial. w Brzozowie	—	—	
	14	Na restauracyę kościoła pojezuickiego w Przemyślu z subwencyi 20.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, II. rata	—	4.000	
	15	Na restauracyę kościoła św. Katarzyny w Krakowie, z subwencyi 35.000 K, płatnej w 5-ciu ratach rocznych, II. rata	—	7 000	
	15*a)*	Na sprawienie trumien dla hetmana Stanisława Żółkiewskiego i Jakóba Sobieskiego, w podziemiu kościoła w Żółkwi	—	—	
	15*b)*	Na podmurowanie starożytnej dzwonicy przy cerkwi w Jaworowie . . .	—	—	
	16	Na konserwacyę starożytnej cerkwi w Miechowicach	—	500	
	17	Na restauracyę kościoła w Starym Wiśniczu z przyznanych 10.000 K płatnych w 3 ratach rocznych z których I. rata 4.000 K, zaś II. i III. po 3.000 K	—	4.000	
	18	Na restauracyę rz.-kat. kościoła parafialnego w Brzozdowcach — *jednorazowo*	—	3.000	
	19	Na restauracyę starożytnej cerkwi parafialnej w Brodach — *jednorazowo* .	—	2.000	
	20	Na restauracyę kościoła św. Anny w Krakowie	—	10.000	
	21	Na kościół polski we Wiedniu (XIII. i i XIV. rata z 20 rata półrocznych, płatnych w ciągu lat 10, z ogólnej sumy 30.000 K w myśl uchwały Wys. Sejmu z 4. maja 1900)	—	3.000	
	22	Na koszta restauracyi zamku król. na Wawelu — rata roczna 100.000 K i dotacya Najwyższego Dworu 100.000 K	—	200.000	
		Ogółem suma wydatków . .	44 372	265.500	309.872

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
61.472	76.960	
4.000	4.000	
7.000	7.000	
2.000	2.000	Ostatnią ratę subwencyi uchwalono w r. 1906.
—	4.000	
—	7.000	
—	1.000	Nie preliminuje się jako wydatków jednorazowo w r. 1906 uchwalonych.
—	200	
—	—	
—	—	Pozycye nowe uzasadnione w sprawozdaniu z czynności Dep. I. (LW. 48.540/1906), 66.137/1906 i 86.311/1906).
—	—	
—	—	
—	—	
3.000	3.000	
—	200.000	Preliminuje się „*brutto*“ wraz z dotacyą Najwyższego Dworu — wykazaną w dochodach. Pozycyę tę przeniesiono z rubr. XIV z roku 1906.
77.472	305.160	

Fundusz krajowy. Rubryka VI. Pomniki historyczne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Dochody.			
VI.	1	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	450	—	450
	2	Dotacya Najwyższego Dworu na restauracyę zamku król. na Wawelu . .	—	100.000	100.000
		Ogółem suma dochodów . .	450	100.000	100.450

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
562	450	
—	100.000	Kwotę tę wstawiono na podstawie przyznania przez Najwyższy Dwór dotacyi rocznej po 100.000 K, od r. 1906 począwszy. (LW. 85.117/1905 i 12.397/1906).
562	100.450	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka VII.

Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Załączniki:

1. Preliminarz funduszu koszar krajowych . . . . . str. 13
2. „ „ policyi krajowej . . . . . „ 19

LW. 52.652/1906 i 69.159/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
VII.		**I. Żandarmerya.**			
	1	Ryczałty:			
		a) Czyszczenie koszar i innych mieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł . . . . . 25.652 K			
		b) Oświetlenie koszar . . . 9.274 „			
		c) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni 156 „			
		d) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy . 8.118 „			
		e) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych . . 3.187 „			
		f) Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych i służących 8.803 „			
		g) Naprawa bielizny pościelnej 790 „			
		h) Pranie koców zimowych i letnich, sienników i poduszek słomianych i włosiennych . . . . . 2.107 „			
		i) Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych . . . . . 4.938 „			
		k) Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek . . . . . 19.680 „			
		l) Opał i oświetlenie kancelaryi oddziałowych . . . 6.675 „			
		m) Opał i oświetlenie mieszkań oficerów, wachmistrzów i woźnych . . . . . 12.518 „			
		n) Rekwizyta kancelaryjne . 802 „			
		o) Rozmaite inne wydatki . 2.054 „	104.754	—	104.754
	2	Najem mieszkań i koszar	506.370	—	506.370
	3	Wartość czynszowa:			
		a) dawnego gmachu lwowskiego 25.872 K			
		b) dobudowanego skrzydła gmachu lwowskiego . . . . 11.486 „			
		c) realności w Czortkowie . 1.400 „	38.758	—	38.758
		Do przeniesienia . .	649.882	—	649.882

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
	97.933	*Więcej* o 6.821 K, na podstawie szczegółowego wykazu c. k. żandarmeryi, przedłożonego do LW. 52.652/1906.
	479.940	*Więcej* o 26.430 K, a to na podstawie kontraktów obowiązujących w chwili układania preliminarza, w których podwyższono czynsze najmu w 22 dawnych i 45 nowo utworzonych posterunkach, natomiast zniżono w 5 posterunkach.
599.294		
	38.758	
599.294	616.631	

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII.		Z przeniesienia . .	649.882	—	649.882
	4	Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków . .	2.000	—	2.000
	5	Na podwyższenie czynszów najmu i pomnożenie ilości posterunków . . .	4.000	—	4.000
	6	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynku w Czortkowie . .	8.712	—	8.712
	7	Wynagrodzenie za wodę dostarczaną z wodociągów miejskich.	8.000	—	8.000
	8	Umorzenie pożyczki 200.000 K na dobudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie XXI. i XXII. rata: w kapitale . . . . 3.174 K 03 g; w 4% odsetkach . . 6.895 „ 02 „; 1/8% na administracyę 430 „ 95 „; stemple do kwitu . . 40 „ — „	10.540	—	10.540
	9	Na zakupno na własność funduszu krajowego realności dla posterunku żandarmeryi w Skałacie	—	16.000	16.000
		Do przeniesienia . .	683.134	16.000	699.134

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1904.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
599.294	616.631	
5.232	2.000 4.000	
8.065	6.000	W ostatnich 3 latach wedle zamknięć rachunków wydano: w r. 1903 . . . . 9.349 K „ „ 1904 . . . . 8.724 „ „ „ 1905 . . . . 8.065 „ razem . . 26.138 K przeciętnie . 8.712 „
—	—	Opłatę należytości za wodę ma ponosić Komenda żandarmeryi z funduszu kwaterunkowego, a preliminowaną obok kwotę wstawia się tylko na zasilenie funduszu kwaterunkowego, gdyby jego oszczędności nie wystarczyły na opłatę przypadającej należytości za wodę (LW. 61.770/1906).
10.540	10.540	Wedle planu umorzenia do LW. 11.680/1889. — Z końcem r. 1907 pozostanie dług w kapitale 173.177 K 69 g. Pozycyę tę przeniesiono z rubr. XIII. wydatków za r. 1906.
—	—	Preliminuje się w myśl uchwały Wydziału krajowego z dnia 24. lipca 1906 L. 70.899 i osobnego sprawozdania.
		Preliminarz kwaterunkowego żandarmeryi ułożony jest na podstawie projektu, przedłożonego przez c. k. 5. krajową Komendę żandarmeryi do LW. 52.652/1906, z uwzględnieniem zmian, jakie zaszły od chwili przedłożenia projektu po dzień 5. lipca 1906. Wedle tabeli dyslokacyjnej stan czynny korpusu c. k. żandarmeryi w Galicyi był w dniu 1. stycznia 1906 następujący: *Przy sztabie:* 1 pułkownik-komendant, 1 pułkownik, 3 majorów, 2 poruczników i 1 podporucznik (adjutant), 1 kapitan-rachmistrz, 1 porucznik rachmistrz, 1 podporucznik-rachmistrz, 3 wachmistrzów rachunkowych, 2 komendantów posterunkowych 3 pisarzy adjutantury (2 wachmistrzów, 1 komendant posterunkowy) i 3 woźnych.
623.131	639.171	

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII.		Z przeniesienia . .	683.134	16.000	699.134
		Suma działu I. . .	683.134	16.000	699.134
	10	**II. Wydatki funduszu koszar krajowych** .	236.306	—	236.306
	11	**III. Na szkołę kadetów we Lwowie,** X. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28, od roku 1898 począwszy w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po	5.000	—	5.000
		IV. Szupaśnictwo.			
	12	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	45.000	—	45.000
	13	**V. Wydatki funduszu policyi krajowej** . .	10.010	—	10.010
		Ogółem suma wydatków.	979.450	16.000	995.450

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
623.131	639.171	*Przy oddziale naukowym*: 1 rotmistrz, 2 podporuczników, 1 podporucznik rachunkowy, 2 wachmistrzów-podoficerów instrukcyjnych, 2 podoficerów rachunkowych (1 wachmistrz, 1 komendant posterunkowy). *Przy komendach oddziałowych:* 14 rotmistrzów, 11 poruczników, 11 podporuczników, 8 poruczników rachunkowych, 6 podporuczników rachunkowych, 79 wachmistrzów jako komendantów powiatowych, 581 komendantów posterunkowych, 2.272 żandarmów, czyli razem 2.932 żandarmów. Komend oddziałowych 28, komend powiatowych 79, stacyj posterunkowych 629.
623.131	639.171	
232.709	229.690	Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza funduszu koszar krajowych, dołączonego jako alegat 1. do niniejszej rubryki.
5.000	5.000	Pozycyę tę przeniesiono z rubr. XIV. wydatków za r. 1906.
56.739	40.000	Wydatki na szupaśnictwo wynosiły: w r. 1903 . 37.776 K „ „ 1904 . 43.006 „ „ „ 1905 . 56.738 „ razem . . 137.520 K przeciętnie . 45.840 „ preliminuje się w zaokrągleniu 45.000 K, czyli o 5.000 K *więcej*, niż na r. 1906 wstawiono. Szupasowano w r. 1903 osób 4.015, w r. 1904 . . 4.201, zaś w r. 1905 . . 5 213, (LW. 69.159/1906).
11.652	8.433	Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza funduszu policyi krajowej, dołączonego jako alegat 2. do niniejszej rubryki.
929.231	922.294	

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Dochody.			
VII.		**I. Żandarmerya.**			
	1	Kwaterunkowe żandarmeryi	58.472	—	58.472
	2	Noclegowe żandarmeryi.	98.813	—	98.813
	3	Udział administracyi politycznej za kwaterunek żandarmeryi	26.515	—	26.515
	4	Dochód:			
		a) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dawnego). . . 25.872 K			
		b) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dobudowanego skrzydła) . . . 11.486 „			
		c) z realności dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie . . 1.400 „	38.758	—	38.758
	5	Dochód ze sprzedaży zużytych sprzętów .	1.400	—	1.400
	6	Odsetki od kapitału 100.000 K pozostałego z oszczędności z lat ubiegłych . .	2.880	—	2.880
	7	Dochód z czynszów za mieszkanie ponad kompetencyę.	8.900	—	8.900
		Suma działu I .	235.738	—	235.738
	8	**II. Dochody funduszu koszar krajowych** .	167 686	—	167.686
		Do przeniesienia . .	403.424	—	403.424

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
	58.084	Kwaterunkowe, wstawione na podstawie preliminarza c. k. Żandarmeryi, przedłożonego do LW. 52.652/1906, zawiera w sobie wynagrodzenie c. k. Skarbu Państwa za kwatery: 9 oficerów przy sztabie . . . . . 11.128 K 2 majorów eksponowanych w Krakowie i w Przemyślu . . . . . 3.068 „ 15 rotmistrzów . . . . . 14.468 „ 45 oficerów niższych stopni . . . . . 24.552 „ 3 wachmistrzów rachunkowych . . . . 1.368 „ 3 woźnych . . . . . 1.368 „ na kancelaryę dla sztabu . . . . . 2.520 „ razem . . 58.472 K
155.697		
	94.044	Noclegowe obliczone jest za 2.880 głów po 9·4 h za 1 żołnierza za cały rok. (LW. 52.652/1906).
25.214	25.8 6	Udział administracyi politycznej mieści w sobie zwroty kwaterunkowego 2 oficerów i za umieszczenie w koszarach posterunkowych 226 żandarmów, przeznaczonych dla kontroli bydła. (LW. 52.652/1906).
39.174	38.758	Jak poz. 3. wydatków.
1.847	1.800	
3.599	4.000	Preliminuje się na podstawie preliminarza przedłożonego do LW. 52.652/1906.
10.938	10.866	
236.469	233.408	
238.131	151.370	Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza funduszu koszar krajowych (jak alegat 1.)
474.600	384.778	

Fundusz krajowy. Rubryka VII. Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII.		Z przeniesienia . .	403.424	—	403.424
	9	**III. Zwrot wydatków szupasowych** . . .	11.500	—	11 500
	10	**IV. Dochody funduszu policyi krajowej** . .	11.035	—	11.035
		Ogółem suma dochodów .	425.959	—	425.959

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
474.600	384.778	
11.245	12.000	Wedle zamknięcia rachunków wynosiły dochody: w r. 1903 . . . . . 12.365 K „ „ 1904 . . . . . 11.556 „ „ „ 1905 . . . . . 11.244 „ razem . . 35.165 K przeciętnie . . 11.722 „ Z uwagi na zmniejszone wpływy w ostatnich dwóch latach, preliminuje się zbliżony wynik tych dwóch lat w zaokrągleniu w kwocie 11.500 K, czyli mniej o 500 K, niż na r. 1906 uchwalono. — LW. 69.159/1906.
11.035	11.035	Preliminuje się na podstawie szczegółowego preliminarza funduszu policyi krajowej (jak alegat 2).
496.880	407.813	

Fundusz koszar krajowych.

Preliminarz

na rok

1907.

LW. 72.069/1906.

Fundusz koszar krajowych.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.	1	Częściowa spłata pożyczki 3,000.000 K zaciągniętej w c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego (21 i 22 rata)	144.000	—	—
II.	2	4% odsetki od reszty powyższej pożyczki	68.620	—	—
III.	3	Asekuracya budynków koszar krajowych	2.800	—	—
IV.	4	Konserwacya budynków koszar krajowych	14.310	—	—
V.	5	Koszta budowy	6.200	—	—
VI.	6	Rozmaite wydatki, jak: należytości prawne, koszta syndyka i inne . . .	376	—	—
		Suma wydatków .	236.306	—	236.306

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
132.000	134.000	Na spłatę reszty wypożyczonego kapitału 1,823.500 K zapreliminowano dwie raty półroczne po 72.000 K.
83.660	78.320	Dnia 31. grudnia 1906 wyniesie reszta pożyczki . . . . . 1,823.500 K dnia 1. stycznia 1907 spłaconą zostanie 21. rata pożyczki . 72.000 „ pozostanie dług . . 1,751.500 K od którego odsetki za czas od 1. stycznia do 30. czerwca 1907 wyniosą . . . . . 35.030 K dnia 1. lipca 1907 spłaconą zostanie 22. rata pożyczki . . 72.000 „ pozostanie dług . . . . 1,679.500 K od którego odsetki za czas od 1. lipca do 31. grudnia 1907 wyniosą . . . . . 33.590 „ preliminuje się przeto . . . 68.620 K
2.635	2.550	Z trzechletniego przecięcia $\left(\frac{2.778+2.207+2.635}{3}\right)$ należałoby preliminować 2.540 K, preliminuje się wyżej na asekuracyę ogrodzeń w koszarach.
14.310	14.310	Na podstawie ugody z c. k. Skarbem wojskowym do LW. 9.823/1900 wstawia się stały wydatek w wysokości $^1/_2$ % kosztów budowy koszar.
—	—	Pod tą pozycyą preliminuje się koszta budowy kuźni dla rusznikarza we Lwowie na Wulce w kwocie . . 4.180 K tudzież na koszta rekonstrukcyi spalonych części w zabudowaniach koszar krajowych w Mostach wielkich . . . . . 2.020 „ razem więc . . 6.200 K
104	510	Na podstawie przecięcia wynikłości rzeczywistych z trzech ostatnich lat $\left(\frac{197+827+104}{3}=376\right)$
232.709	229.690	

Fundusz koszar krajowych.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Dochody.			
I.	1	Pozostałość kasowa	2.210	—	—
II.	2	Wynagrodzenie z c. k. Skarbu wojskowego za koszary i szpitale wojskowe . .	163.976	—	—
III.	3	Odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	1.500	—	—
IV.	4	Rozmaite dochody a mianowicie dodatkowe wynagrodzenie za lata 1901—1905 za koszary i szpitale uzyskane w drodze procesu z c. k. Skarbem Państwa i zwrot kosztów tego procesu . .	—	—	—
		Suma dochodów .	167.686	—	167.686
		w porównaniu z wydatkami .	236.306	—	236.306
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego	68.620	—	68.620

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
91.043	1.962	Na podstawie prawdopodobnego obliczenia.
147.869	147.768	Preliminuje się wyżej na podstawie taryfy z roku 1900, według której wojskowość obecnie czynsz płaci. Wynagrodzenie to wynosi obecnie: 1. Za koszary, ujeżdżalnię i stajnię na 24 remont we Lwowie na Wulce . . 46.186 K 91 g 2. „ „ w Zaleszczykach . . 25.569 „ 19 „ 3. „ „ w Trembowli . . . 26.098 „ 13 „ 4. „ „ w Rawie ruskiej . . 25.813 „ 46 „ 5. „ „ w Mostach wielkich . 25.809 „ 54 „ 6. „ mieszkanie pułkownika w Mostach wielkich . . . . . 4.531 „ 12 „ 7. „ mieszkanie sztabu i pionierów w Mostach wielkich. . . . . 4.566 „ 83 „ 8. „ szpital w Mostach wielkich . . 2.814 „ 28 „ 9. „ „ w Zaleszczykach . . . 2.586 „ 70 „ Razem . . 163.976 K 16 g
2.719	1.640	Na podstawie przecięcia trzech ostatnich lat należałoby zapreliminować $\left(\frac{986\text{ K} + 2.624\text{ K} + 2.719\text{ K}}{3}\right) = 2.100\text{ K}$, gdy jednak wynikłość roku 1905 była wyższa z powodu ulokowania na rachunku bieżącym różnicy wynagrodzenia za koszary za lata 1901 — 1905, przeto preliminuje się tylko 1.500 K.
87.542	—	Dochód jednorazowy w r. 1905, nic się przeto nie preliminuje.
329.173	151.370	
—	229.690	
—	78.320	Niedobór preliminuje się w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895, w wysokości odsetek przypadających funduszowi propinacyjnemu od reszty pożyczki. (Rubr. II. wydatków niniejszego preliminarza).

Fundusz policyi krajowej.

Preliminarz

na rok

1907.

LW. 69.322/1906

Fundusz policyi krajowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
I.	1	Koszta utrzymania korygendów w domach przymusowej pracy i poprawy . .	10.000	—	10.000
II.	2	Koszta przygotowawcze dla urządzenia w kraju poprawczych kolonii . .	—	—	—
III.	3	Rozmaite	10	—	10
		Suma wydatków .	10.010	—	10.010
		Dochody.			
I.	1	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 złp. 1 gr.	3	—	3
	2	4% od listów zast. Banku krajowego im. wart. 264.800	10.592	—	10.592
	3	4% od obligacyi kolejowych Banku kraj. im. wart. 11.000 K.	440	—	440
	4	3·6% od książeczki Banku krajowego na 17 K 76 g	—	—	—
		Suma rubryki I. .	11.035	—	11.035
II.	5	Rozmaite	—	—	—
		Suma dochodów .	11.035	—	11.035
		W porównaniu z wydatkami	10.010	—	10.010
		okazuje się **nadwyżka dochodów** w kwocie	1.025	—	1.025

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
11.411	6.423	Domy przymusowej pracy, które w innych prowincyach państwa weszły już w życie na mocy ustawy z dnia 24. maja 1885 (Dz. u. p. Nr. 90) nie istnieją dotychczas w Galicyi, atoli fundusz policyi krajowej ponosi koszta za korygendów, utrzymywanych w takichże domach innych prowincyi. Wydatki z tego tytułu wynosiły: w r. 1903 . . . . . 7.097 K; „ „ 1904 . . . . . 5.609 „; „ „ 1905 . . . . . 11.411 „ 24.117 K; przeciętnie . . . . 8.039 „; Z uwagi na zwiększoną wynikłość roku ostatniego preliminuje sie okrągło kwotę . . 10.000 „ Liczba korygendów w domach przymusowej pracy wynosiła: w 1903 roku 34; w 1904 roku 24; w 1905 r. 38.
241	—	Nic się nie preliminuje w myśl uchwały Wydziału krajowego z dnia 20. czerwca 1906 LW. 60.731
—	10	Preliminuje się jak na rok 1906.
11 652	6.433	
3	3	Kapitał zahipotekowany na realności Nr. 204 Dz. VIII. w Krakowie wynosi 109 złp. 1 gr. czyli 54 K 50 g.
10.592	10.592	Preliminuje się dochód z odsetek na podstawie rzeczywistego stanu efektów w czasie układania niniejszego preliminarza.
440	440	
	—	Nic się nie preliminuje z powodu kapitalizowania odsetek.
11.035	11.035	
—	—	Nic się nie preliminuje, gdyż z tego tytułu nie są spodziewane dochody.
11.035	11.035	
11.652	6.433	
	4 602	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka VIII.

Komunikacye.

LW. 41.162/1906 i 41.299/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
VIII.		**I. Na drogi.**			
		A) Koszta zarządu.			
	1	**Drożnicy.**			
		a) Zasługi drożników	103.000	—	103.000
		b) Ryczałt na wynagrodzenie dla drożników więcej zasłużonych i zamieszkałych w okolicach, gdzie panuje drożyzna	—	46.000	46.000
			103.000	46.000	149.000
	2	**Ryczałty.**			
		a) Na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:			
		1. dla 12 inżynierów okręgowych . . . . . 18.600 K			
		2. dla 42 konduktorów . 22.682 „	41.282	—	41.282
		b) Na pomieszczenie biura okręgowego:			
		1. dla inżyniera w Krakowie . . . . . 240 K			
		2. dla 9 inżynierów okręgowych po 120 K . . 1.080 „	1 320	—	1.320
		c) Na przybory kancelaryjne:			
		1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 K . . 960 K			
		2. dla 42 konduktorów po 32 K . . . . . 1.344 „	2.304	—	2.304
			44.906	—	44.906
		Do przeniesienia . .	147.906	46.000	193.906

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
		Uwaga. Na rok 1906 uchwalono w tej rubryce (Dział I. i II.) wydatki w kwocie . . . . . 4,011.541 K a po postrąceniu wydatków z roku 1906 na płace inżynierów oddziału techniczno-drogowego i kolejowego, konduktorów i rysowników, remuneracyi, zaliczek na płace przeniesionych do rubr. II., zaś pensyj emerytalnych i zaopatrzeń do rubr. XIV. w łącznej kwocie . . . . . 456.741 „ preliminowano . . 3,554.800 K Na rok 1907 preliminuje się . . . 3 767.886 „ zatem *więcej* o kwotę . . . 213.086 K jak szczegółowo przy odnośnych pozycyach wyjaśniono.
101.385	103.000	
46.000	46.000	
147.385	149.000	
37 424	36.282	Analogicznie do uchwały Wysokiego Sejmu z 17. listopada 1905 o podwyższeniu należytości za podróż końmi do 50 g. za 1 kilometr, *podwyższono* w tym stosunku ryczałty dla inżynierów okręgowych o 5.000 K. (LW. 116.315/1905).
1.320	1.320	
2.112	2.304	
40 856	39.906	
188.241	188.906	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Z przeniesienia . .	147.906	46.000	193.906
	3	**Instrumenty, wzory, naczynia i przybory rysunkowe.** Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	9.000	—	9.000
	4	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych	25.000	—	25.000
	5	**Koszta kursu praktycznego** dla konduktorów drogowych	13.200	—	13.200
		Suma kosztów zarządu .	195.106	46.000	241.106
		B) Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.			
	6	*a)* Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych i koszta budowy większych mostów.	—	170.000	170.000
		b) Na budowę mostu na Dniestrze w Haliczu III. rata	—	100.000	100.000
		c) Na budowę mostu na Dunajcu pod Zbyszycami II. rata	—	100.000	100.000
		d) Na ukończenie drogi krajowej Lwów Stojanów II. rata	—	20.000	20.000
		e) Na rekonstrukcyę mostu na Prucie pod Śniatynem	—	190.000	190.000
			—	580.000	580.000
		C) Utrzymanie dróg krajowych.			
	7	Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 kilometrów	900.000	—	900.000
		D) Zasiłki.			
	8	*a)* Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	920.000	—	920.000
		b) Na zasiłki dla powiatów, na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych, w myśl §. 28. ustawy drogowej, *stały roczny zasiłek*. . . .	120.000	—	120.000
		Do przeniesienia . .	1,040.000 1,095.106	— 626.000	1,040.000 1,721.106

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
188.241	188.906	
6.601	9.000	
14.788	17.800	Preliminuje się *więcej* o 7.200 K z powodu nowych przepisów o dyetach i kosztach podróży w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 17. listopada 1905.
13.200	10.500	Preliminuje się *więcej* o 2.700 K, gdyż na rok 1907 odpada zaoszczędzenie przewidziane w budżecie na rok 1906.
222.830	226.206	
170 000	170.000	
100.000	100.000	
—	100.000	
—	20.000	
—	—	Preliminuje się *nowy* kredyt *nadzwyczajny* pod poz. 6 *e)* w kwocie 190.000 K, z powodu koniecznej wymiany zbutwiałej konstrukcyi kratowo drewnianej w moście na Prucie pod Śniatynem — na konstrukcyę żelazną.
270.000	390.000	
860.000	900.000	
920.000	920.000	
79.837	120.000	
999.837	1,040.000	
1,352.830	1,516.206	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.	8	Z przeniesienia . .	1,095.106	626.000	1,721 106
			1,040.000	—	1,040.000
		c) Subwencya c. k. Rządu na budowę drogi:			
		α) Dobrosin-Magierów-Niemirów-Hruszów, II. rata . . . . obacz rubr. VIII. dochodów.	—	25.000	25 000
		β) Przemyślany-Pomorzany	—	6.000	6.000
		γ) Jaworów-Niemirów-Rawa . . .	—	—	—
	9	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych	80.000	—	80.000
	10	Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego, na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 15) IX. rata .	—	40.000	40.000
			1,120.000	71.000	1,191.000
		E) Wydatki na myta.			
	11	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	7.000	—	7.000
	12	Koszta komisyjne i ogłoszenia licytacyi .	2.700	—	2.700
	13	Podatki i ekwiwalenta od własności funduszu drogowego	1.300	—	1.300
	14	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	300	—	300
			11.300	—	11.300
		Suma wydatków na drogi	2.226.406	697.000	2,923.406
		II. Na koleje żelazne.			
	15	**Instrumenta, przybory rysunkowe, wzory i sprzęty.**			
		Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . .	2.400	—	2.400
		Do przeniesienia . .	2.400	—	2.400

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,352.830	1,516.206	
999.837	1,040.000	
—	25.000	Wydatki pod pozycyą 8, litera *c)*, *α)* i *β)* w łącznej sumie 31.000 K, odpowiadają spodziewanemu na ten sam cel dochodowi, wstawionemu do rubryki VIII. poz. 5. do-dochodów.
6.600	—	
20.000	—	
81.810	80.000	
40 000	40 000	
1,148.247	1,185.000	
7.072	7.000	
1.196	2.700	
1.248	1.300	
—	300	
9.516	11.300	
2,510 593	2,712.506	**Uwaga:** *(Dział I. „Drogi“).*
		W rubryce II. zamieszczono wydatki w roku 1907:
		1. Płace inżynierów, konduktorów i rysowników, wraz z dodatkami w łącznej sumie . . . . 263.805 K
		2. Zaliczki na płace w kwocie . . . . . 6.000 „
		3. Remuneracye w kwocie . . . . . 7.000 „
		276 805 K
		W rubryce XIV. zamieszczono wydatki:
		4. Pensye i zaopatrzenia w kwocie . . . 64.183 „
		Razem . . 340.988 K
2.393	2.400	
2.393	2.400	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Z przeniesienia . .	2.400	—	2.400
	16	**Koszta komisyjne.**			
		a) Dla urzędników i funkcyonaryuszów:			
		α) w sprawach funduszu krajowego . . . . 10.000 K			
		β) zaliczkowo w sprawach Towarzystw kolejow.. 25.000 „	35.000	—	35.000
		b) Dla członków kraj. Rady kolejowej .	1.500	—	1.500
			36.500	—	36.500
	17	**Na badania techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów kolejow.**	—	8.000	8.000
	18	**Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych, oraz map i planów** . . .	1.480	—	1.480
	19	**Koszta kancelaryjne.** Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne i t. p. wydatki	4.000	—	4.000
	20	**Koszta utrzymania personalu nieetatowego**	—	28.000	28.000
	21	**Wynagrodzenie za roboty akordowe,** uskuteczniane przez obcych funkcyonaryuszy	6.250	—	6.250
	22	**Utrzymanie lokalu na biuro.**			
		a) Koszta najmu lokalu wraz z podatkiem wodociągowym	6.250	—	6.250
		b) Opał i oświetlenie	1.600	—	1.600
			7.850	—	7.850
		Do przeniesienia . .	58.480	36.000	94.480

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
2.393	2.400	
25.272	35.000	Wydatek poz. 16 *β)* odpowiada dochodowi w Rubr. VIII. dochodów poz. 7. lit. *b)*.
699	1.500	
25.971	36.500	
6.000	6.000	Preliminuje się *więcej* o 2.000 K z powodu większej ilości projektów, dla których przeprowadzić potrzeba badania komercyalne i terenowe.
901	1.480	
3.526	4.000	
28.797	23.814	Preliminuje się *więcej* o 4.186 K na podstawie przecięcia z ostatnich trzech lat: W roku 1903 wynosiły wydatki . . 27.119 K 32 g „ „ 1904 „ „ . . 28.633 „ 95 „ „ „ 1905 „ „ . . 28.796 „ 96 „ razem . . 84.550 K 23 g czyli przeciętnie 28.183 K 41 g.
5.455	6.250	
6.250	6.250	
1.428	1.600	
7.678	7.850	
80.721	88.294	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Z przeniesienia . .	58.480	36.000	94.480
	23	**Dotacya dla funduszu kolejowego na cele budowy kolei lokalnych**, IX. rata po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z d. 17. marca 1899 przez lat 71	750.000	—	750.000
	23*a)*	**Subwencya dla c. k. Rządu** na budowę kolei od stacyi Pałahicze do Tłumacza	—	—	—
		Suma wydatków na koleje .	808.480	36.000	844.480
		do tego: Suma wydatków na drogi. .	2,226.406	697.000	2,923.406
		Ogółem suma wydatków . .	3,034.886	733.000	3,767 886
		Dochody.			
	1	Czynsz z myt na drogach krajowych .	513.000	—	513.000
		Do przeniesienia . .	513.000	—	513.000

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
80.721	88.294	
750.000	750.000	
4.000	4.000	Odpada, gdyż w roku 1906 preliminowano ostatnią ratę w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. listopada 1890.
834.721	842.294	**Uwaga:** *(Dział II. „Koleje żelazne")* *W rubryce II. zamieszczono wydatki w roku 1907:* 1. Płace inżynierów wraz z dodatkami w łącznej sumie . . . . . 109.534 K 2. Zaliczki na płace w kwocie . . . . 2.500 „ 3. Zasługi 2 stróżów w kwocie . . . . 1 200 „ 4. Remuneracye i zapomogi w kwocie . . 4.000 „ 117.234 K *W rubryce XIV. zamieszczono wydatki:* 5. Pensye i zaopatrzenia w kwocie . . . 7.240 „ Razem . . 124.474 K
2,510.593	2,712.506	
3,345.314	3,554.800	
		Na rok 1906 uchwalono w Rubr. V. dochodów (nazwanej obecnie Rubr. VIII. dochodów) . . . . . 621.270 K *Potrącając od tego* zwrot od Towarzystw kolejowych płac urzędników eksponowanych do kierownictwa kolei lokalnej Tarnów-Szczucin, tudzież zwrot zaliczek na płace z lat ubiegłych (poz. 27 *e)* i 28) w łącznej kwocie . 26.660 „ pozostaje zatem . . . 594.610 K Na rok 1907 preliminuje się . . . . . 603.942 „ t. j. *więcej* o . 9.332 K
517.834	504.500	Wedle zamknięć rachunkowych dochody z myt wynosiły: W roku 1903 . . . . . 507.947 K „ „ 1904 . . . . . 515.228 „ „ „ 1905 . . . . . 517.834 „ razem . . 1,541.009 K t. j. przeciętnie na rok . 513.669 K preliminuje się w zaokrągleniu . 513.000 K
517.834	504.500	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Z przeniesienia . .	513.000	—	513.000
	2	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne .	2.600	—	2.600
	3	Grzywny za przestępstwa drogowe . .	550	—	550
	4	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów	1.500	—	1.500
	5	Subwencye z c. k. Skarbu państwa na budowę dróg:			
		a) Dobrosin - Magierów - Niemirów - Hruszów (powiat Rawa) . . 25.000 K			
		b) Przemyślany - Pomorzany-Nestiuki (powiat Złoczów) 6.000 „	—	31.000	31.000
		Jaworów - Niemirów - Rawa (powiat Rawa) . . . . . 20.000 K			
		Przemyślany - Pomorzany (powiat Przemyślany) . 6.600 „	—	—	—
	6	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	4.500	—	4.500
		Do przeniesienia . .	522.150	31.000	553.150

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
517.834	504.500	
2.953	2.600	Wedle zamknięć rachunkowych wynikłości wynosiły: W roku 1903 . . . . . 2 825 K „ „ 1904 . . . . . 2.452 „ „ „ 1905 . . . . . 2.953 „ razem . . 8.230 K t. j. przeciętnie . . . 2.743 K preliminuje się jak w roku 1906 . . . 2.600 K
960	550	Wedle zamknięć rachunkowych wynikłości wynosiły: W roku 1903 . . . . . 627 K „ „ 1904 . . . . . 620 „ „ „ 1905 . . . . . 960 „ razem . . 2.207 K t. j. przeciętnie . . 735 K preliminuje się jak w roku 1906 . . . 550 K
1.500	1.500	Preliminuje się na podstawie deklaracyi Wydziału powiatowego w Kamionce strumiłowej i Zwierzchności gminnej w Kamionce strumiłowej.
	25.000	
—	—	Preliminuje się stosownie do zobowiązań c. k. Rządu. Dochód ten odpowiada wydatkowi wstawionemu do rubr. VIII. poz. 8 *c*) wydatków.
26.600	—	
1.403	8.900	Wedle zamknięć rachunkowych wynikłości wynosiły: W roku 1903 . . . . . 8.769 K „ „ 1904 . . . . . 15.903 „ „ „ 1905 . . . . . 1.403 „ razem . . 26.075 K t. j. przeciętnie. . 8.691 K preliminuje się jednak . . . . . 4.500 K Źródła tych dochodów są chwiejne, czego dowodzi nierównomierność tych dochodów w ostatnich trzech latach. Wreszcie z uwagi na niekorzystny wynik roku ostatniego, preliminuje się tylko cokolwiek więcej jak połowę preliminowanego dochodu w roku 1906 t. j. kwotę j. w. 4.500 K
551.250	543.050	

Fundusz krajowy. Rubryka VIII. Komunikacye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VIII.		Z przeniesienia . .	522.150	31.000	553.150
	7	Zwroty od Towarzystw kolejowych:			
		a) ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kolejowych . . . . . 15.950 K			
		b) koszta komisyjne personalu krajowego biura kolejowego w sprawach budowy i eksploatacyi . . . . . 25.000 „			
		c) wydatki za roboty akordowe wykonywane w krajowem biurze kolejowem. . 6.250 „	47.200	—	47.200
	8	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):			
		a) Buczacz, rata roczna . . 2.000 K			
		b) Sanok, „ „ . . 1.592 „			
		c) Stanisławów, rata roczna . — „	3.592	—	3.592
	8*a)*	Czynsz za użycie drogi krajowej Gorlice-Konieczna na ułożenie rurociągu .	—	—	—
		Ogółem suma dochodów . .	572.942	31.000	603.942

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
551.250	543.050	
39.543	44.875	Preliminuje się pod lit. *a*) dla linii kolejowych zostających pod zarządem krajowego Biura kolejowego a to dla kolei: Łupków-Cisna, Borki wielkie-Grzymałów, Trzebinia-Skawce, Chabówka-Zakopane i Piła-Jaworzno jak w r. 1906 ryczałt w kwocie . . . . . 13.625 K tudzież *po raz pierwszy* jak LW.: 10.197/06 dla kolei Przeworsk-Bachórz od długości 46·5 klm. po 50 K kwotę . . . . . 2.325 K Razem . . . . 15.950 K zatem dochód tej subpozycyi jest *większy* o . 2.325 K
5.011	5.103	Dochody *mniejsze* od preliminowanych w roku 1906 o kwotę . . . . . 1.511 K gdyż Wydział powiatowy w Stanisławowie ma uiścić w roku 1906 ostatnią ratę na wykupno gruntów pod kolej transwersalną.
1.582	1.582	W roku 1907 nie preliminuje się tego dochodu, gdyż Towarzystwo akcyjne dla przemysłu naftowego we Lwowie (LW. 26.464/1906) oświadczyło, że rurociąg naftowy rozbierze z końcem roku 1906.
597.386	594.610	
		Uwaga: *W rubr. II dochodów zamieszczono:* *a*) Zwrot od Towarzystw kolejowych płac urzędników eksponowanych do kierownictwa budowy kolei lub wytyczenia trasy linii kolejowych w kwocie 16.000 K *b*) Zwroty zaliczek z lat ubiegłych urzędników oddziału techiczno-drogowego i krajowego Biura kolejowego w kwocie . . 7.700 K Razem . . . . 23.700 K

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka IX.

Budowy wodne i melioracye.

LW. 68.314/1906 i 74.723/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
IX.		**A) Studya przygotowawcze.**			
	1	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa przyrządów geodetycznych, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych . .	12.000	—	12.000
	2	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	11.000	—	11.000
	3	Zasiłek krajowy dla galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego .	16.000	—	16.000
	4	Na zdjęcia i projekty:			
		a) dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z 27. września 1882 r.) . . . . . 30.000 K			
		b) dla melioracyj prywatnych (w myśl uchwały Sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892) . 45.000 „			
		Do przeniesienia . 75.000 K	39.000	—	39.000

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
		Na rok 1906 uchwalono w tej rubryce . . . 2,711.831 K a po potrąceniu wydatków na płace inżynierów, utrzymanie służby, dozorców melior., zaliczki, remuneracye, oraz pensye i zaopatrzenia (poz. 250—254) w łącznej kwocie 199 785 „ preliminowano . . . . 2,512.046 K do tego zasiłki państwowe i datki konkurencyjne w kwocie . . . . . 1,803.004 „ razem w kwocie . . . 4,315.050 K Na rok 1907 preliminuje się . . . . 4,836.339 „ zatem *więcej* o kwotę . . . . . 521.289 K a to z funduszu krajowego . . . . . 332.206 K z funduszów państwowych i konkurencyi . 189.083 „ razem j. w. *więcej* o kwotę . . 521.289 K
8.010	8.000	*W poz. 1.* Preliminuje się *więcej* o 4.000 K na przyrządy geodetyczne z powodu powiększenia personalu o 6 inżynierów, którzy muszą być zaopatrzeni w te przyrządy.
11.000	3.667	*W poz. 2.* Na rok 1906 preliminowano na utrzymanie nowego dwuletniego kursu dozorców drenarskich, na którym nauka teoretyczna trwa przez 4 miesiące zimowe a który ma być otwarty 1. grudnia 1906, kwotę 3.667 K na 1 miesiąc. Na rok 1907 preliminuje się w tej pozycyi wydatek na utrzymanie kursu w kwocie 11.000 K jak w latach poprzednich a więc więcej o 7.333 K. Równocześnie wstawia się do dochodów pod poz. 2. zasiłek państwowy 4.000 K.
16.000	16.000	*W poz. 3.* Preliminuje się jak w roku 1906.
		W poz. 4. lit. a). Preliminuje się wydatek na zdjęcia i projekty dla melioracyi publicznych w kwocie 30.000 K jak w r. 1906. Równocześnie wstawia się do dochodów pod poz. 1. kwotę 31.932 K tytułem zwrotu kosztów projektu regulacyi Pełtwi z dopływami.
		W poz. 4. lit. b). Preliminuje się wydatek większy o 10.000 K z powodu zwiększonej czynności przy wykonaniu osuszeń i drenowań przy pomocy pożyczek bezprocentowych, tudzież na pokrycie kosztów zdjęć i projektów kanalizacyi i wodociągów.
35.010	27.667	

*

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	4	Z przeniesienia . 75.000 K	39.000	—	39.000
		c) dla wyzyskania sił wodnych 5.000 „	80.000	—	80.000
	5	Koszta komisyjne:			
		a) z powodu inspekcyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych (potoków górskich i kanałów) . . . . . 2.000 K			
		b) z powodu konserwacyi publicznych robót melioracyjnych . . . . . 4.500 „	6 500	—	6.500
		Suma działu A.. .	125.500	—	125.500
		B) Wykonanie budowli wodnych.			
	6	$12^1/_2$ % datek kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów, mających się emitować przez państwo na budowę kanałów spławnych (w myśl ustawy z d. 2. marca 1904 Dz. u. kraj. nr. 36)	7.362	—	7.362
	7	IV. rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 7,000.000 K, zaciągniętej na pokrycie 40% datku kraju do kosztów regulacyi rzek kanałowych (w myśl ustawy z d. 22. stycznia 1904 Dz. u. kraj. nr. 23).	123.659	—	123.659
		Do przeniesienia . .	131.021	—	131.021

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
35.010	27.667	
60.855	70.000	*W poz. 4. lit. c).* Preliminuje się jak w roku 1906.
		W poz. 5. lit. a). Preliminuje się jak w roku 1906.
960	5.000	*W poz. 5. lit. b).* Preliminuje się wydatek większy o 1.500 K z powodu ustanowienia trzeciego inżyniera sekcyjnego dla konserwacyi publicznych robót melioracyjnych.
96.825	102.667	
16.148	—	*W poz. 6.* Uzasadnienie w specyalnem sprawozdaniu o budowie dróg wodnych.
72.186	18.047	*W poz. 7.* Wedle planu umorzenia przy LW. 94801/905 spłata pożyczki następuje dopiero od roku 1906 przeto potrzeba na lata 1906 i 1907 na umorzenie 4 półrocznych rat kapitału . . . . . 92.400 K na opłatę odsetek od obligów w obiegu w miarę sprzedaży . . . . . 136.656 „ na opłatę podatku rentowego 2% od odsetek mających się wypłacić w latach 1906 i 1907, w myśl polecenia do LW. 39868/906 . 2.733 „ na koszta administracyjne, jak inseraty, druki, portorya, koszta losowania i t. d. . . 150 „ **Razem** . . . . . 231.939 K a po potrąceniu kredytów zaoszczędzonych w latach 1904 i 1905. . 90.233 K i kredytu uchwalonego na rok 1906 w kwocie. . . . 18.047 „ 108.280 „ preliminuje się na rok 1907 123.659 K czyli więcej o kwotę 105.612 K niż w r. 1906.
88.334	18.047	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . .	131.021	—	131.021
	8	40% datek kraju do kosztów regulacyi 12 rzek kanałowych w I. okresie budowy, w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 LW. 89.093, IV. rata (z 9-lecia) . .	773.600	—	773.600
	9	III. rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 6,150 000 K, zaciągniętej na pokrycie datków kraju do kosztów systematycznej regulacyi rzek karpackich (w myśl ustawy z d. 25. stycznia 1905 Dz. u. kraj. nr. 22)	117.454	—	117.454
	10	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich (wydatek pod b), c), d) i e), pokryty pożyczką wstawia się do dochodów): *a)* na uzupełnienie regulacyi Biały I. rata (z 3-lecia): 1. datek kraju . 70.667 K 2. „ państw. 106.000 „ 176.667 K			
		Do przeniesienia 176.667 K	1,022.075	—	1,022.075

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
88.334	18.047	
—	773.600	*W poz. 8.* Preliminuje się wydatek 773.600 K, jak w roku 1906 a równocześnie wstawia się tę kwotę do dochodów pod poz. 3.
11 298	33.550	*W poz. 9.* Wedle planu umorzenia przy LW. 94.891/905 spłata pożyczki następuje po roku 1906 przeto potrzeba na lata 1906 i 1907 na umorzenie 4 rat kapitału . 81.200 K na opłatę odsetek od obligów w obiegu w miarę sprzedaży . . . . . 73.384 „ na pokrycie reszty kosztów konfekcyi do roku 1905 . . . . . 6.110 „ na opłatę podatku rentowego 2% od odsetek mających się wypłacić w roku 1906 w myśl polecenia do LW. 39.868/906 . . . . 1.468 „ na koszta administracyjne, jak inseraty, druki, portorya, koszta losowania itd. . . . 140 „ razem . . . . . 162.302 K a po potrąceniu kredytu zaoszczędzonego z roku 1905 . . . . . 11.298 K i uchwalonego na rok 1906 . . 33.550 „ 44.848 „ preliminuje się na rok 1907 117.454 K czyli więcej o 83.904 K niż w roku 1906.
		W poz. 10. lit. a). Preliminuje się I ratę 40% zasiłku krajowego na uzupełnienie regulacyi Biały w kwocie 70.667 K *(mniej* o 15.967 K niż na rok 1906), który to wydatek zostanie uzasadniony w sprawozdaniu o melioracyach. W tej pozycyi wstawiono także datki z państwowego funduszu melioracyjnego (50%) i z państwowej dotacyi wodnej (10%).
99.632	825.197	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	10	Z przeniesienia 176.667 K	1,022.075	—	1,022.075
		b) na regulacyę Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, XV. rata (ostatnia). 85.334 „			
		c) na regulacyę górnego Dniestru z dopływami, IX. rata (z 28-lecia): 1. datek kraju . 131.428 K 2. „ państw. 197.142 „ 328.570 „			
		d) na regulacyę Soły, VIII. rata (z 18-lecia) . . . . . 79.556 „			
		e) na regulacyę Łomnicy, VIII. rata (z 24-lecia) . . . . 79.616 „			
		f) na regulacyę Prutu od Śniatyna do granicy bukowińskiej, III. rata z 12½% zasiłku (z 5-lecia) . . . . 14.050 „	763.793	—	763.793
	11	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych (na zasadzie ustawy z dnia 30 czerwca 1884 Dz. p. p. nr. 116):			
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru, XII. rata (z 15-lecia): 1. datek kraju . 40.400 K 2. „ państwa 40.400 „ 80.800 K			
		b) na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa, VIII. (ostatnia) rata: 1. datek kraju . 43.548 K 2. „ państwa 32.661 „ 3. datki konkurencyjne . . 32.661 „ 108.870 „			
		c) na regulacyę potoku Pustej (Radosławki), VI. rata (z 10-lecia): 1. datek kraju . 33.280 K 2. „ państwa 24.960 „ 3. datki konkurencyjne . . 24.960 „ 83.200 „			
		d) na regulacyę potoku Sołotwy i Rokitny, II. rata . — „			
		Do przeniesienia . 272.870 K	1,785.868	—	1,785.868

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
99.632	825.197	
		W poz. 10. lit. b) c) d) i e). Preliminuje się wydatek 375.934 K jak na r. 1906, a równocześnie wstawia się tę kwotę uzyskaną z pożyczki, do dochodów pod poz. 4. Nadto *w poz. 10. lit. c.* wstawiono zasiłek państwowy na regulacyę górnego Dniestru, którą administruje Wydział krajowy.
476.618	839.880	*W poz 10. lit. f).* Preliminuje się III ratę $12^1/_2\,\%$ zasiłku krajowego jak w r. 1906.
576.250	1,665.077	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	11	Z przeniesienia . 272.870 K	1,785.868	—	1,785.868
		e) na regulacyę Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim, VI. rata (z 8-lecia): 1. datek kraju . 30.000 K 2. „ państwa 30.000 „ 60.000 „			
		f) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w pow. Dąbrowskim, V. rata (z 11-lecia): 1. datek kraju . 90.000 K 2. „ państwa 90.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 20.000 „ 200.000 „			
		g) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby, IV. rata (z 15-lecia): 1. datek kraju . 92.832 K 2. „ państwa 92.832 „ 3. datki konkurencyjne . . 46.416 „ 232.080 „			
		h) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej IV. rata (z 20-lecia): 1. datek kraju . 90.000 K 2. „ państwa 90.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 45.000 „ 225.000 „			
		i) na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasiłku krajowego na podwyższenie wałów nadwiślańskich od ujścia Białuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, IV. rata 520 „			
		Do przeniesienia . 990.470 K	1,785.868	—	1,785.868

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
576.250	1,665.077	
576.250	1,665.077	

*

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	11	Z przeniesienia . 990.470 K	1,785.868	—	1,785.868
		k) na regulacyę potoku Błotni z dopływami, III. rata (z 14-lecia): 1. datek kraju . 36.800 K 2. „ państwa 27.600 „ 3. datki konkurencyjne . . 27.600 „ 92.000 „			
		l) na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich, III. rata (z 19 lecia): 1. datek kraju . 80.000 K 2. „ państwa 80.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 40.000 „ 200.000 „			
		m) na regulacyę rzeki Wereszycy z dopływami, II. rata (z 10-lecia) . . . . . — „			
		n) na regulacyę górnej Trześniówki z dopływami, II. rata (z 10 lecia): 1. datek kraju . 70 000 K 2. „ państwa 70.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 35.000 „ 175.000 „			
		o) na osuszenie bagien Rzemieńskich, II. rata (z 4-lecia): 1. datek kraju . 25.333 K 2. „ państwa 25.333 „ 3. datki konkurencyjne . . 25.333 „ 75.999 „			
		p) na uzupełnienie regulacyi Bugu, I. rata (z 18-lecia): 1. datek kraju . 56 089 K 2. „ państwa 84.133 „ 140.222 „			
		r) na regulacyę Pełtwi z dopływami, I. rata (z 18-lecia): 1. datek kraju . 128.222 K 2. „ państwa 160.277 „ 3. datki konkurencyjne . . 32.056 „ 320.555 „			
		Do przeniesienia 1,994.246 K	1,785.868	—	1,785.868

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
576.250	1,665.077	
576.250	1,665.077	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	11	Z przeniesienia 1,994.246 K	1,785.868	—	1,785.868
		s) na zabudowanie potoku Krzemionki (pow. Stary Sambor, I. rata (z 4-lecia): 1. datek kraju . 30.000 K 2. „ państwa 30.000 „ 60.000 „	2,054.246	—	2,054.246
		Do przeniesienia . .	3,840.114	—	3,840.114

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia		
Korony				
576.250	1,665.077			
787.091	1,796 890	*W poz. 11.* odpadły ostatnie raty zasiłków krajowych:		
		a) na regulacyę Nowego Brnia .	31.950 K	
		b) na obwałowanie prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic	33.066 „	146.616 K
		tudzież II rata zasiłku krajowego na regulacyę Wereszycy	81.600 „	
		gdyż c. k. Ministerstwo Skarbu zażądało przedłużenia okresu budowy z lat 10 na 20, tak iż dotacya w roku 1906 w kwocie 81.600 K, pokryje datek kraju za lata 1906—7.		
		Dalej preliminuje się w tej pozycyi *pod lit. i)* na umorzenie pożyczki 150.000 K zaciągniętej na pokrycie I raty datków kraju na obwałowanie Wisły poniżej Krakowa mniej o . .		19.280 „
		z powodu następującego: wedle planu umorzenia przy LW. 69815/904 potrzeba na umorzenie 4 rat kapitału, opłatę odsetek i koszta administracyjne na lata 1906 i 1907 kwoty	36.510 K	
		Gdy zaś spłatę pożyczki rozpoczęto dopiero w roku 1905, przeto z kredytów za lata 1904 i 1905 zaoszczędzono	23.145 K	
		do tego kredyt uchwalony na rok 1906 . .	19.800 „	
		suma . .	42.945 K	
		a po strąceniu reszty kosztów zaciągnięcia pożyczki	6.955 „	
		pozostało do dyspozycyi . . .	35.990 „	
		wobec czego na rok 1907 preliminuje się resztę potrzebnego kredytu tylko w kwocie	520 K	
		Razem *mniej* o . . .		165.896 K
		Natomiast preliminuje się w tej pozycyi więcej na 3 nowe przedsiębiorstwa:		
		a) uzupełnienie regulacyi Bugu .	56.089 K	
		b) regulacyę Pełtwi	128.222 „	
		c) zabudowanie potoku Krzemionki	30.000 „	
		Razem *więcej* o . . .		214 311 „
1,363.341	3.461.967	Z porównania *więcej* o . .		48.415 K

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . .	3,840.114	—	3,840.114
	12	Na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych:			
		a) regulacyi Trześniówki:			
		1. datek kraju . 1.000 K			
		2. „ konkurencyjny . . 1.000 „ 2.000 K			
		b) regulacyi Łęgu:			
		1. datek kraju . 1.500 K			
		2. „ konkurencyjny . . 1.500 „ 3.000 „			
		c) regulacyi Przegnojówki:			
		1. datek kraju . 1.000 K			
		2. „ konkurencyjny . . 1.000 „ 2.000 „			
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy (do r. 1910):			
		1. datek kraju . 1.000 K			
		2. „ konkurencyjny . . 1.000 „ 2.000 „			
		e) regulacyi Krzemienicy:			
		1. datek kraju . 2.500 K			
		2. „ konkurencyjny . . 2.500 „ 5.000 „			
		f) regulacyi Gniłej Lipy (sekcyi górnej):			
		1. datek kraju . 500 K			
		2. „ konkurencyjny . . 500 „ 1.000 „			
		g) regulacyi Złotej Lipy:			
		1. datek kraju . 1.000 K			
		2. „ konkurencyjny . . 1.000 „ 2.000 „			
		Do przeniesienia . 17.000 K	3,840.114	—	3,840.114

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,363.341	3,461.967	Z przeniesienia . . 48.415 K
		z uwzględnieniem zaś wstawionych datków państwowych i konkurencyjnych w sumie . 1,207.222 „
		wydatek brutto większy o kwotę . . . 1,255.637 K
		Na regulacyę Sołotwy i Rokitny, tudzież na wały nadwiślańskie poniżej Krakowa, nie preliminuje się II raty zasiłków krajowych, gdyż uchwalony przez Wysoki Sejm projekt ustawy nie otrzymał sankcyi cesarskiej.
1,363.341	3,461.967	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	12	Z przeniesienia . 17.000 K	3,840.114	—	3,840.114
		h) regulacyi potoku Dumnego: 1. datek kraju . 750 K 2. „ konkurencyjny . . 750 „ 1.500 „			
		i) obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim: 1. datek kraju . 4.500 K 2. „ konkurencyjny . . 4.500 „ 9.000 „			
		k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach: 1. datek kraju . 500 K 2. „ konkurencyjny . . 500 „ 1.000 „			
		l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich: 1. datek kraju . 500 K 2. „ konkurencyjny . . 500 „ 1.000 „			
		m) obwałowania Wisły i Wisłoki w pow. Mieleckim: 1. datek kraju . 5.750 K 2. „ konkurencyjny . . 5.750 „ 11.500 „	41.000	—	41.000
	13	Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z d. 26. listopada 1889):			
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908): 1. zasiłek kraj. . 2 800 K 2. „ państw. 2.800 „ 5.600 K			
		Do przeniesienia . 5.600 K	3,881.114	—	3,881.114

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,363.341	3,461.967	
7.000	29.500	*W poz. 12.* Preliminuje się z funduszu krajowego wydatek większy o . . . . . 5.750 K na konserwacyę obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, który zostanie uzasadniony w przedłożeniu o melioracyach. Nadto wstawiono tu datki konkurencyjne w kwocie 20.500 „ Razem więcej o . 26.250 K
1,370.341	3,491.467	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				Korony		
IX.	13	Z przeniesienia .	5.600 K	3,881.114	—	3,881.114
		b) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do roku 1914):				
		1. zasiłek kraj. .	1.200 K			
		2. „ państw.	1.200 „	2.400 „		
		c) na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925):				
		1. zasiłek kraj. .	1.000 K			
		2. „ państw.	670 „	1.670 „		
		d) na drenowanie gruntów włościańskich, VII. rata (z 10-lecia):				
		1. zasiłek kraj. .	80.000 K			
		2. „ państw.	80.000 „			
		3. datki konkurencyjne . .	80.000 „	240.000 „		
		e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki w pow. Myślenickim, III. rata (ostatnia)		— „		
		f) na zabudowanie potoku Czerwonego, w gminie Grybów, III. rata (ostatnia):				
		1. zasiłek kraj. .	10.800 K			
		2. „ państw.	10.800 „	21.600 „		
		g) na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz), II. rata (ostatnia):				
		1. zasiłek kraj. .	7.729 K			
		2. „ państw.	7.729 „	15.458 „		
		h) na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, II. rata (z 5-lecia)		6.432 „		
		i) na osuszenie gruntów w gminie Bojanice (pow. Żółkiew), II. rata (z 3-lecia):				
		1. zasiłek kraj. .	12.000 K			
		2. „ państw.	12.000 „			
		3 datki konkurencyjne . .	12.000 „	36.000 „		
		Do przeniesienia .	329.160 K	3,881.114	—	3,881.114

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,370.341	3,491.467	
1,370.341	3,491.467	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	13	Z przeniesienia . 329.160 K	3,881.114	—	3,881.114
		k) na osuszenie gruntów w gm. Żydaczów, II. rata (z 3-lecia): 1. zasiłek kraj. . 9.367 K 2. „ państw. 9.367 „ 3. datki konkurencyjne . . 9.367 „ 28.101 „			
		l) na zabudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowa (pow. Nowy Targ), II. rata (ostatnia): 1. zasiłek kraj. . 11.125 K 2. „ państw. 11.125 „ 22.250 „			
		m) na zabudowanie potoku Zborowskiego w gm. Sędziszowa (pow. Grybów) kredyt dodatkowy: 1. zasiłek kraj. 1.250 K 2. „ państw. 1.250 „ 2.500 „			
		n) na regulacyę Złotego potoka w gm. Padew (pow. Mielec), II. rata (ostatnia): 1. zasiłek kraj. . 13.333 K 2. „ państw. 13.333 „ 3. datek gminny 13.333 „ 39.999 „			
		o) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz), I. rata (z 2-lecia): 1. zasiłek kraj. . 6.425 K 2. „ państw. 6.425 „ 12.850 „			
		p) na lokalną regulacyę Prutu pod Kołomyją . . . . 11.250 „			
		r) na zabudowanie potoku Bieryczanki (pow. Nowy Sącz), I. rata (z 2 lecia): 1. zasiłek kraj. . 15.000 K 2. „ państw. 15.000 „ 30.000 „			
		s) na zabudowanie Dniestru w gminie Wołoze: 1. zasiłek kraj. . 18.350 K 2. „ państw. 18.350 „ 36.700 „			
		Do przeniesienia . 512.810 K	3,881.114	—	3,881.114

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,370.341	3,491.467	
1,370.341	3,491.467	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	13	Z przeniesienia . 512.810 K	3,881.114	—	3,881.114
		t) na osuszenie niwy Dunaj i Klasne w Jaślanach (pow. Mielec): 1. zasiłek kraj. . 8.067 K 2. „ państw. 8.067 „ 3. datek gminy . 8.067 „ 24.201 „			
		u) na zabudowanie potoku Zabawa (pow. Wieliczka): 1. zasiłek kraj. . 14.000 K 2. „ państw. 14.000 „ 28.000 „			
		w) na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (pow. Stary Sambor), I. rata (z 2-lecia: 1. zasiłek kraj. . 12.500 K 2. „ państw. 12.500 „ 25.000 „			
		x) na osuszenie gruntów w gm. Łysaków (pow. Mielec): 1. zasiłek kraj. . 7.833 K 2. „ państw. 7.833 „ 3. datek konkurencyjny . . 7.833 „ 23.499 „			
		y) na lokalną regulacyę Białego Dunajca w gm. Biały Dunajec (pow. Nowy Targ): 1. zasiłek kraj. . 6.200 K 2. „ państw. 6.200 „ 12.400 „			
		z) na obwałowanie Wisły w pow. Mieleckim (kredyt dodatkowy): 1. z fund. kraj. . 24.166 K 2. „ „ państw. 24.166 „ 3. „ „ powiat. 12.083 „ 60.415 „			
		aa) na osuszenie gruntów w gm. Mazurówce (pow. Żydaczów) w myśl uchw. Wydz. kraj. z 24. stycznia 1905 LW. 24.812/1904 i 68 309/1906: 1. zasiłek kraj. . 5.300 K 2. „ państw. 5.300 „ 3. datek konkurencyjny . . 5.300 „ 15.900 „			
		Do przeniesienia . 702.225 K	3,881.114	—	3,881.114

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,370.341	3,491.467	
1,370.341	3,491.467	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	13	Z przeniesienia . 702.225 K	3,881.114	—	3,881.114
		bb) na zakupno pras drenarskich pędzonych parą (w myśl uchw. Wydz. kr. z 12. czerw. 1906 do LW. 123.688/1905) 1. zasiłek kraj. . 17.500 K 2. „ państw. 17.500 „ 35.000 „			
		cc) na lokalną regulacyę potoku Strymby: 1. datek krajowy 6.375 K 2. „ państw. 6.375 „ 3. datek kraj funduszu budowy dojazdu kolejowego w Nadwórnie . 12.750 „ 25.500 „			
		dd) do dyspozycyi Wydziału krajowego . . . . . 50.000 „	812.725	—	812.725
	14	Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk: 1. w Jadachach: *a)* zasiłek kraj. . 500 K *b)* „ państw. 500 „ 1.000 K			
		2. w Rzochowie: *a)* zasiłek kraj. . 500 K *b)* „ państw. 500 „ 1.000 „			
		3. w Ohladowie: *a)* zasiłek kraj. . 500 K *b)* „ państw. 500 „ 1.000 „			
		4. w Dmytrowie: *a)* zasiłek kraj. . 500 K *b)* „ państw. 500 „ 1.000 „			
		5. w Połoniczny: *a)* zasiłek kraj. . 500 K *b)* „ państw. 500 „ 1 000 „			
		6. w Sielcu: *a)* zasiłek kraj. . 500 K *b)* „ państw. 500 „ 1.000 „			
		Do przeniesienia . 6.000 K	4,693.839	—	4,693.839

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,370.341	3,491.467	
285.121	711.916	*W poz. 13.* Preliminuje się na popieranie mniejszych melioracyi zasiłki krajowe w sumie 360002 K więcej o 70.297 K niż na rok 1906, który to wydatek zostanie uzasadniony w sprawozdaniu o melioracyach. Do pozycyi tej wstawiono także zasiłki państwowe i datki konkurencyjne w sumie . 452.723 „ tak, iż wydatek brutto zwiększył się o . . 523.020 K
1,655.462	4,203.383	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	14	Z przeniesienia . 6.000 K	4,693.839	—	4,693.839
		7. w Kuliczkowie:			
		a) zasiłek kraj. . 500 K			
		b) „ państw. 500 „ 1.000 „			
		8. w Peczeni:			
		a) zasiłek kraj. . 500 K			
		b) „ państw. 500 „ 1.000 „			
		9. w Rzęśni Polskiej na gruntach Dr. Tadeusza Marsa:			
		a) zasiłek kraj. . 500 K			
		b) „ państw. 500 „ 1.000 „			
		10. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, a w perymetrze bagien Rzemieńskich tudzież regulacyi Pustej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K czyli razem:			
		a) z fund. kraj.. 4.000 K			
		b) „ „ państw. 4.000 „ 8.000 „	17.000	—	17.000
	15	Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, IV. rata (z 10-lecia)	—	—	—
		Suma działu B. . .	4,710.839	—	4,710.839
		„ „ A. .	125.500	—	125.500
		Ogółem suma wydatków . .	4,836.339	—	4,836.339

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,655 462	4,203.383	
5 700	9.000	*W poz 14.* Preliminuje się na popieranie kultury torfowej dotacyę większą o kwotę . . . . . 4.000 K która zostanie uzasadnioną w przedłożeniu o melioracyach, nadto zaś zasiłek państwowy w kwocie . . . . . 8.500 „ Razem więcej o . 12.500 K
—	—	*W poz. 15.* Nie preliminuje się IV. raty na powiększenie funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, z powodu niepomyślnego stanu finansów krajowych.
1,661.162	4,212.383	
96 825	102.667	
1,757.987	4,315.050	
		Uwaga. Wydatki w r. 1907 na płace inżynierów, utrzymanie expozytur i stypendya w kwocie . . 282.820 K utrzymanie służby dozorców melioracyjnych w kwocie . . . . . 26.100 „ zaliczki na płace w kwocie . . . . . 2.000 „ wreszcie remuneracye i zapomogi w kwocie . 6.000 „ Razem w kwocie . 316.920 K zamieszczone są w rubr. II. Wydatki zaś na pensye i zaopatrzenia w kwocie 5.928 K zamieszczone są w rubr. XIV.

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Dochody.			
IX.	1	Zwrot kosztów zdjęć i opracowania projektu regulacyi Pełtwi	31.932	—	31.932
	2	Subwencya c. k. Skarbu państwa na utrzymanie kursu dozorców drenarskich .	4.000	—	4.000
	3	Dochód z pożyczki 7,000.000 K na regulacyę rzek kanałowych (IX p. 8 wydatków)	773.600	—	773.600
	4	Dochód z pożyczki 6,150.000 K na regulacyę rzek karpackich (IX p. 10 lit. *b) c) d) e)* wydat.)	375.934	—	375 934
	5	Datki państwowe na regulacyę rzek karpackich: *a)* Biały (poz. 10 *a)* wydat.) . 106.000 K *b)* Dniestru górnego (poz. 10 *c)* wydatków) . . . . . 197.142 „	303.142	—	303.142
	6	Datki państwowe i konkurencyjne na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych (poz. 11 wydatków) a mianowicie:			
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru datek państwa . . 40.400 K			
		b) na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa 1. datek państwa 32.661 K 2. datki konkurencyjne . . 32.661 „ 65.322 „			
		c) na regulacyę potoku Pustej (Radosławki) 1. datek państwa 24.960 K 2. datki konkurencyjne . . 24.960 „ 49 920 „			
		d) na regulacyę Sołotwy i Rokitny . . . . . — „			
		e) na regulacyę Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim, datek państwa . 30.000 „			
		Do przeniesienia . 185.642 K	1,488.608	—	1,488.608

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
32.885	18.178	*Do poz. 1* Preliminuje się zwrot kosztów zdjęć Pełtwi.
4.000	4.000	*Do poz. 2.* Jak na rok 1906 (w Rubr. VI. poz. 33 doch.).
—	773.600	*Do poz. 3.* Jak na rok 1906 (w Rubr. XIII. *a).* poz. 86 doch.).
462.568	462.568	*Do poz. 4.* Preliminuje się mniej niż na rok 1906 (w Rubr XIII *b)* poz. 87 doch.) o kwotę 86.634 K z powodu, iż odpadł zasiłek kraj. na regulacyę Biały.
—	363.262	*Do poz. 5.* Na rok 1906 datków państwowych do preliminarza nie wstawiano.
499.453	1,621.608	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	6	Z przeniesienia . 185.642 K	1,488.608	—	1,488.608
		f) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w pow. Dąbrowskim, 1. datek państwa 90.000 K 2. datki konkurencyjne . . 20.000 „ 110.000 „			
		g) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby, 1. datek państwa 92.832 K 2. datki konkurencyjne . . 46.416 „ 139.248 „			
		h) na obwałowanie Wisły od Ujścia Raby do Woli rogowskiej: 1. datek państwa 90.000 K 2. datki konkurencyjne . . 45.000 „ 135 000 „			
		i) na regulacyę potoku Błotni z dopływami: 1. datek państwa 27.600 K 2. datki konkurencyjne . . 27.600 „ 55.200 „			
		k) na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich: 1. datek państwa 80.000 K 2. datki konkurencyjne . . 40.000 „ 120.000 „			
		l) na regulacyę Wereszycy z dopływami . . . . — „			
		m) na regulacyę górnej Trześniówki z dopływami: 1. datek państwa 70.000 K 2. datki konkurencyjne . . 35.000 „ 105 000 „			
		n) na osuszenie bagien Rzemieńskich: 1. datek państwa 25.333 K 2. datki konkurencyjne . . 25.333 „ 50.666 „			
		o) na uzupełnienie regulacyi Bugu: datek państwa . . . . 84.133 „			
		Do przeniesienia . 984.889 K	1,488.608	—	1,488.608

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
499.453	1,621.608	
499.453	1,621.608	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	6	Z przeniesienia . 984.889 K	1,488.608	—	1,488.608
		p) na regulacyę Pełtwi z dopływami: 1. datek państwa 160 277 K 2. datki konkurencyjne . . 32.056 „ 192.333 „			
		r) na zabudowanie potoku Krzemionki: datek państwa . . . . 30.000 „	1,207.222	—	1,207.222
	7	Datki konkurencyjne na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych (poz. 12 wydatków) a mianowicie:			
		a) regulacyi Trześniówki . 1.000 K			
		b) „ Łęgu . . . 1.500 „			
		c) „ Przegnojówki . 1.000 „			
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy . 1.000 „			
		e) regulacyi Krzemienicy . 2.500 „			
		f) „ Gniłej Lipy (górnej sekcyi) . . . . . 500 „			
		g) regulacyi Złotej Lipy . . 1.000 „			
		h) „ potoku Dumnego 750 „			
		i) obwałowania Wisły i Sanu w pow. Tarnobrzeskim . . 4.500 „			
		k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach . . 500 „			
		l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich . 500 „			
		m) obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim 5.750 „	20.500	—	20.500
	8	Zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (poz. 13 wydat.):			
		a) na koserwacyę osuszenia bagien Rudnickich, zasiłek państwowy . . . . . 2.800 K			
		b) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich, zasiłek państwowy . . . . 1.200 „			
		c) na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich, zasiłek państwowy . . . . . 670 „			
		Do przeniesienia . 4.670 K	2,716.330	—	2,716.330

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
499.453	1,621.608	
—	998.281	*Do poz 6.* Datków państwowych i konkurencyjnych do preliminarza na rok 1906 nie wstawiano.
—	14.750	*Do poz. 7.* Datków konkurencyjnych do preliminarza na rok 1906 nie wstawiano.
499.453	2,634.639	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
				Korony		
IX.	8	Z przeniesienia .	4.670 K	2,716.330	—	2,716.330
		d) na drenowanie gruntów włościańskich: 1. zasiłki państw. 80.000 K 2. datki konkurencyjne . . 80.000 „	160.000 „			
		e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki .	— „			
		f) na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów, zasiłek państwowy .	10.800 „			
		g) na zabudowanie potoku Dąbrówka, zasiłek państwowy	7.729 „			
		h) na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie . .	— „			
		i) na osuszenie gruntów w gm. Bojaniec (pow. Żółkiew): 1. zasiłek państw. 12.000 K 2. datki konkurencyjne . . 12.000 „	24.000 „			
		k) na osuszenie gruntów w gm. Żydaczów: 1. zasiłek państw. 9.367 K 2. datki konkurencyjne . . 9.367 „	18.734 „			
		l) na zabudowanie potoku Piekiełko w gm. Maniowa, zasiłek państwowy . . .	11.125 „			
		m) na zabudowanie potoku Zborowskiego w gm. Sędziszowa (pow. Grybów), zasiłek państwowy	1.250 „			
		n) na regulacyę Złotego potoku w gm. Padew: 1. zasiłek państw. 13.333 K 2. datek gminy. 13.333 „	26.666 „			
		o) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz), zasiłek państwowy .	6.425 „			
		p) na lokalną regulacyę Prutu	— „			
		r) na zabudowanie potoku Bie reczanki (pow. Nowy Sącz) zasiłek państwowy . . .	15.000 „			
		Do przeniesienia .	286.399 K	2,716.330	—	2,716.330

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
499.453	2,634.639	
499.453	2,634.639	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.	8	Z przeniesienia . 286.399 K	2,716.330	—	2,716 330
		s) na zabudowanie Dniestru w gm. Wołcze, zasiłek państwowy . . . . . 18.350 „			
		t) na osuszenie niwy Dunaj i Klasne w Jaślanach (pow. Mielec): 1. zasiłek państw. 8.067 K 2 datek konkurenc gminny. 8 067 „ 16.134 „			
		u) na zabudowanie potoku Zabawa (pow. Wieliczka), zasiłek państwowy . . . . 14.000 „			
		w) na zabudowanie potoku Dubień w gm. Spas (pow. Stary Sambor), zasiłek państwowy 12.500 „			
		x) na osuszenie gruntów w gm. Łysaków (pow. Mielec): 1. zasiłek państw. 7.833 K 2. datki konkurencyjne . . 7.833 „ 15.666 „			
		y) na lokalną regulacyę Białego Dunajca w gm. Biały Dunajec (pow. Nowy Targ), zasiłek państwowy . . . 6.200 „			
		z) na obwałowanie Wisły w pow. Mieleckim: 1. zasiłek państw. 24.166 K 2. datek konkurencyjny pow. 12.083 „ 36.249 „			
		aa) na osuszenie gruntów w gm. Mazurówce (pow. Żydaczów): 1. zasiłek państw. 5.300 K 2. datki konkurencyjne . . . 5.300 „ 10.600 „			
		bb) na zakupno pras drenarskich pędzonych parą, zasiłek państwowy . . . . . 17.500 „			
		cc) na lokalną regulacyę potoku Strymby: 1. zasiłek państw. 6.375 K 2. datek kr. fund. budowy dojazdu kolejowego w Nadwórnie. 12.750 „ 19.125 „	452.723	—	452.723
		Do przeniesienia . .	3,169.053	—	3,169.053

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
499.453	2,634.639	
—	422.211	*Do poz. 8.* Datków państwowych i konkurencyjnych do preliminarza r. 1906 nie wstawiano.
499.453	3,056.850	

Fundusz krajowy. Rubryka IX. Budowy wodne i melioracye.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
IX.		Z przeniesienia . .	3,169.053	—	3,169.053
	9	Zasiłki państwowe na popieranie kultury torfowisk (poz. 14. wydatków):			
		1. w Jadachach . . . 500 K			
		2. w Rzochowie . . . 500 „			
		3. w Ohladowie . . . 500 „			
		4. w Dmytrowie . . . 500 „			
		5. w Połoniczny . . . 500 „			
		6. w Sielcu. . . . . 500 „			
		7. w Kuliczkowie . . . 500 „			
		8. w Peczeni . . . . 500 „			
		9. w Rzęśni Polskiej na gruntach Dr. Tadeusza Marsa . . . . . 500 „			
		10. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie, w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, a w perymetrze bagien Rzemieńskich, tudzież regulacyi Pustej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K = ... 4.000 „	8.500	—	8.500
		Ogółem suma dochodów . .	3,177.553	—	3,177.553

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
499.453	3,056.850	
—	4.500	*Do poz. 9.* Zasiłków państwowych do preliminarza na rok 1906 nie wstawiano.
499.453	3,061.350	Wogóle na rok 1907 preliminuje się *więcej* o 116.203 K.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka X.

Rolnictwo.

Załączniki:

Preliminarze szkół i zakładów rolniczych . . . . . str. 35

LW. 74.736/1906 i 74.735/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwywie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
X.		**A) Krajowe Zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.**			
	1	Akademia rolnicza w Dublanach . . .	226.956	26.070	253.026
	2	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach . .	35.950	2.320	38.270
	3	Szkoła gorzelnicza „ . .	13.130	1.100	14.230
	4	Gorzelnia szkolna „ . .	12.380	—	12.380
	5	Folwark „ . .	44.334	12.350	56.684
	6	Stacya doświadczalna chemiczno rolnicza w Dublanach	45.258	1.320	46.578
	7	Inwestycye w krajowych Zakładach naukowych w Dublanach:			
		a) na budowę wodociągu ze źródeł w Malechowie do Zakładów w Dublanach I. rata	—	40.000	40.000
		b) na wewnętrzne urządzenie stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej i szkoły gorzelniczej w nowym budynku, I. rata z 28.000 K.	—	18.000	18.000
	8	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	31.916	800	32.716
	9	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	45.227	2.660	47.887
	10	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	145.175	3.620	148.795
	11	Folwark w Czernichowie	16.108	7.800	23.908
	12	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	42.880	1.000	43.880
	13	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence	30.783	3.200	33.983
	14	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy	39.730	2.000	41.730
	15	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach	39.590	1.650	41.240
	16	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole	44.170	462	44.632
	17	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie	43.060	—	43.060
	18	Koszta założenia kraj. niższej szkoły rolniczej w Miłocinie:			
		a) koszta urządzenia szkoły i gospodarstwa (II. zarazem ostatnia rata) . .	—	9.620	9.620
		b) należytość skarbowa od kontraktu kupna i sprzedaży Miłocina	—	8.000	8.000
		c) na budowę drogi do Miłocina . .	—	5.000	5.000
		Do przeniesienia . .	856.647	146.972	1,003.619

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
220.390	233.387	Na podstawie specyalnych preliminarzy, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
37.139	35.340	
10.304	17.630	
26.876	42.580	
59.603	53.367	
54.731	32.848	
—	—	Pozycye nowe uzasadnione w sprawozdaniu o krajowych Zakładach dublańskich.
—	—	
21.774	23.806	Na podstawie specyalnych preliminarzy, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
43.209	47.307	
174.009	142.239	
16.741	18.292	
44.362	44.247	
30.948	31.320	
33.554	43.282	
41.954	40.250	
42.114	44.982	
—	10.438	
2.500	19.000	Preliminuje się na podstawie uchwały sejmowej z 17. listopada 1905.
—	—	Pozycye nowe uzasadnione w sprawozdaniu o szkołach rolniczych.
—	—	
860.208	880.315	

*

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	856.647	146.972	1,003.619
	19	Szkoły zimowe rolnicze: *a)* utrzymanie szkoły w Niewiarowie .	2.122	—	2.122
		b) utrzymanie szkoły w Lubczy. . .	1.910	—	1.910
		Do przeniesienia . .	860.679	146.972	1,007.651

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia		
Korony				
860.203	880.315			
1.948	2.122	*a) Na utrzymanie zimowej szkoły rolniczej w Niewiarowie.*		
		I. Płace nauczycieli.		
		1. Kierownik, zarazem naucz. wędrowny, płatny z rubr. X. poz. 19. *c* . . .	— K	
		2. Wynagrodzenie katechety	100 „	
		3. „ nauczyciela do nauk elementarnych	300 „	400 K
		II. Koszta administracyjne.		
		4. Koszta dzierżawy ogrodu i sadu koło szkoły	200 K	
		5. Zarząd *a)* koszta kancelaryjne . .	112 „	
		b) stróż	360 „	
		6. Opał i oświetlenie	240 „	
		7. Utrzymanie budynków (asekuracya, kominiarz etc.)	200 „	1.112 „
		III. Potrzeby naukowe.		
		8. Przybory do nauki	40 K	
		9. Środki naukowe: *a)* książki . . .	40 „	
		b) przedmioty demonstracyjne . . .	60 „	
		c) sad szkolny i ogród	20 „	
		10. Próby demonstracyjne w okolicy z uprawą i nawożeniem	240 „	
		11. Na zakładanie i ulepszenie gnojarń włościańskich	150 „	550 „
		IV. Rozmaite nieprzewidziane . .		60 „
		Suma wydatków		2.122 K
		(LW. 49.195/1906).		
1.008	1.910	*b) Na utrzymanie zimowej szkoły rolniczej w Lubczy.*		
		I. Płace nauczycieli.		
		1. Kierownik, zarazem nauczyciel wędrowny, płatny z rubr. X. poz. 19 *c*) .	— K	
		2. Wynagrodzenie katechety	100 „	
		3. „ nauczyciela do nauk elementarnych	300 „	400 K
		Do przeniesienia . .		400 K
863.164	884.347			

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	860.679	146.972	1,007.651
	19	*c)* pobory dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących zarazem obowiązki kierowników szkół zimowych w Niewiarowie i w Lubczy po 4 000 K (patrz poz. 23)	8.000	—	8.000
	20	Szkoła mleczarska w Rzeszowie, koszta utrzymania	15.850	4.430	20.280
	20*a)*	Umorzenie ostatniej raty pożyczki zaciągniętej w funduszu pożyczkowym dla przemysłu rolniczego, na pokrycie kosztów założenia szkoły mleczarskiej w Rzeszowie.	—	6.382	6.382
	21	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	29.500	10 000	39.500
	22	Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach	22.320	11.100	33.420
		Do przeniesienia . .	936 349	178.884	1,115.233

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
863.164	884.347	Z przeniesienia . . 400 K
		II. Koszta administracyjne.
		4. Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne . . 100 K
		b) stróż . . . . . 360 „
		5. Opał i oświetlenie . „ . . . . 240 „
		6. Utrzymanie budynków (asekuracya, kominiarz etc.) . . . . . 200 „ 900 „
		III. Potrzeby naukowe.
		7. Przybory do nauki . . . . . 40 K
		8. Środki naukowe: *a)* książki . . . 40 „
		b) przedmioty demonstracyjne . . . 60 „
		c) sad szkolny . . 20 „
		9. Próby demonstracyjne w okolicy z nasieniem i nawozami sztucznymi . . 240 „
		10. Na urządzenie i ulepszenie gnojarń włościańskich . . . . . 150 „ 550 „
		IV. Rozmaite nieprzewidziane . . 60 „
		Suma wydatków . . . . . 1.910 K
		(LW. 49.195/1906).
8.000	8.000	Jak na r. 1906, przyczem się zauważa, że kredyt na pobory dalszych dwóch nauczycieli wędrownych, zamieszczono w poz 23.
15.503	15.400	Na podstawie osobnego preliminarza, załączonego jako alegat do rubryki niniejszej.
16.000	74.586	Preliminuje się zwrot ostatniej raty pożyczki zaciągniętej w r. 1902 i 1903 z funduszu pożyczkowego przemysłowo rolniczego w kwocie 30.000 K.
3[illegible].306	34 180	Na podstawie osobnych preliminarzy, dołączonych jako alegaty do rubryki niniejszej.
30.201	32.880	
964.174	1,049.393	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	936.349	178.884	1,115.233
	23.	Na utrzymanie dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących obowiązki instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa po 4.000 K (patrz poz. 19*c*)	8.000	—	8.000
	23*a*)	Na koszta kursu rolniczego dla nauczycieli szkół ludowych	—	—	—
	24	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa . . . 1.600 K i koszta kancelaryjne dla instruktora sadownictwa . 300 „	1.900	—	1.900
	25	Dla Towarzystwa „Proświta“ na cele rolnictwa i sadownictwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego	5.000	—	5.000
	26	Galic. Towarzystwo gospodarskie, na szkołę ogrodniczą w Wulce kapitańskiej .	2.000	—	2.000
	27	Akademia weterynaryi we Lwowie: *a*) subwencya c. k. Rządowi . 4.000 K *b*) asekuracya budynku . . 82 „ *c*) stała subwencya na utrzymanie internatu dla podkuwaczy kształcących się w szkole kucia koni . . . . . 1.500 „	5.582	—	5.582
	28	Krajowy nauczyciel weterynaryi: płaca . . . . . 3.000 K dodatek aktywalny . . . 600 „ ryczałt na koszta podróży . 1.000 „ 2 dodatki pięcioletnie . . 800 „	5.400	—	5.400
	29	Na stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie	3.500	—	3.500
	30	Stypendya dla kandydatów na nauczycieli dla szkół rolniczych	8.000	—	8.000
	31	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	6.400	—	6.400
	32	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	2.000	—	2.000
	33	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000
	34	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000
	35	Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	6.000	—	6.000
		Do przeniesienia . .	994.131	178.884	1,173.015

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
964.174	1,049.393	
8.000	8.000	Jak na r. 1906 z uwagą, że kredyt na pobory dalszych 2 nauczycieli wędrownych, zajętych przy szkołach zimowych rolniczych, wstawiono w poz. 19 *c)*.
3.730	4.300	Na r. 1907 kurs nie jest przewidziany.
1.900	1.900	
4.000	5.000	
3.500	3.500	Wydatku nadzwyczajnogo w kwocie 1.500 K z r. 1906 nie preliminuje się.
5.526	5.582	
5.400	5.400	
3.500	3.500	
8.000	8.000	
4.339	6.400	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
2.000	2.000	
5.938	6.000	
1,024.007	1,112.975	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	994.131	178.884	1,173.015
	36	Zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich i stypendya dla kandydatek kształcących się na nauczycielki w szkołach gospodyń wiejskich, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	8.000	—	8.000
	37	Zakład błog. Kunegundy w Nowym Sączu, dla kształcenia wzorowych gospodyń	600	—	600
	38	Galicyjskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na szkołę chmielarską w Starem Siole	2.000	—	2.000
		Suma działu A . .	1,004.731	178.884	1,183.615
		B) Wydatki na ogólne cele rolnictwa.			
	39	Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego) .	6.000	—	6.000
	40	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycyi Wydziału krajowego .	10.000	—	10.000
	41	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	16.000	—	16.000
	42	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie .	12.000	—	12.000
	43	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	10.000	—	10.000
	44	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie, na zasilenie działalności Oddziałów	14.000	—	14.000
	45	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych	5 000	—	5.000
	46	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na utrzymanie i koszta podróży instruktora rolnictwa i referenta dla spraw rolniczych	5.000	—	5.000
	47	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwa rolnicze	2.500	—	2.500
		Do przeniesienia . .	80.500 1,004.731	— 178.884	80.500 1,183.615

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,024 007	1,112.975	
1.000	2.000	Uzasadnienie w osobnem sprawozdaniu.
600	600	Pozycyę tę przeniesiono z rubr. V., w myśl uchwały sejmowej z d. 22. listopada 1905 do rubryki niniejszej.
—	2 000	
1,025.607	1,117.575	
1.875	6.000	
14.125	10.000	
16.000	16.000	
12.000	12.000	
8.000	10.000	
14 000	14.000	
5.000	5.000	
5.000	5.000	
1.500	2.500	
77.500	80 500	
1,025.607	1,117.575	

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,004 731	178.884	1,183.615
			80.500	—	80.500
	48	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników	1.000	—	1.000
	49	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, na utrzymanie biura handlowego	2.000	—	2.000
	50	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu dla Syndykatu towarzystw rolniczych w Krakowie	1.000	—	1.000
	51	Obydwu Towarzystwom rolniczym, na premie dla sług	1.000	—	1.000
	52	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na doświadczenia polowe	2.000	—	2.000
	53	Dla Kółek rolniczych:			
		a) na koszta zakładania i lustracyę tychże	15.000	—	15.000
		b) na koszta administracyjne	4.000	—	4.000
		c) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich . . .	8 000	—	8.000
		d) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	4.000	—	4 000
		e) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych, pod kierunkiem i kontrolą Zarządu	12.000	—	12.000
		f) na utrzymanie i koszta podróży jednego inspektora rolnictwa . . .	5.000	—	5.000
		g) na lustratora rolniczego	4.000	—	4.000
	54	Na wydawnictwa czasopism:			
		a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	2.000	—	2.000
		b) Na wydawnictwo „Rolnika“ . . .	4.000	—	4.000
		c) Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	3.000	—	3.000
		d) Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“	400	—	400
		e) Na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	3 500	—	3.500
	55	Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie	35.281	—	35.281
		Do przeniesienia . .	187.681	—	187.681
			1,004.731	178.884	1,183.615

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,025.607	1,117.575	
77.500	80.500	
1.000	1.000	
1.000	2.000	
—	1.000	
1.000	1.000	
—	2.000	
	15.000	
	4.000	
	8.000	
42.000	4.000	
	12.000	
	5.000	
	4.000	
	2.000	
	4.000	
10.400	3.000	
	400	
	3 500	
38.296	34 417	Na podstawie specyalnego preliminarza, dołączonego jako alegat do rubryki niniejszej.
171.196	186.817	
1,025.607	1,117.575	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1.004.731	178.884	1.183.615
			187.681	—	187.681
	56	Umorzenie pożyczki 800.000 K zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:			
		a) XXVII. i XXVIII. rata kapitału . . . . . 39.873 K 96 g			
		b) 4½% odsetki z góry . 13.110 „ 04 „	52.984	—	52.984
	57	Na zalesienia ochronne w myśl ustawy z dnia 15. czerwca 1904 (Dz u. kraj. Nr. 94)	5.000	—	5.000
	58	Austryacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych. .	—	1.000	1.000
		Suma działu B . .	245.665	1.000	246.665
		C) Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.			
	59	Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902, z dnia 14. i 22. listopada 1905:			
		a) dziesiąta i jedenasta półroczna rata z 10 lecia od 1. lipca 1902 . . .	100.000	—	100.000
		b) na koszta komisyj licencyonujących, po myśli §. 4. ustawy z d. 10. lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencyi rządowej w rubr. X. poz. 26 dochodów)	25.000	—	25.000
		c) na wystawy targowe bydła rozpłodowego:			
		α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie . .	2.500	—	2.500
		β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	1.500	—	1.500
		d) na kontrolę mleczności:			
		α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu	4.000	—	4.000
		β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	2.500	—	2.500
		Do przeniesienia . .	135.500	—	135.500
			1,250.396	179.884	1,430.280

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,025 607	1,117 575	
171.196	186.817	
52.984	52.984	Pozycyę tę przeniesiono z rubr. XIII. poz. 515 budżetu na rok 1906. Wedle planu umorzenia do LW. 11.680/1889. z końcem r. 1907 pozostanie dług w kapitale 281.252 K 32 g.
5.000	5.000	
1.000	1.000	
230.180	245.801	
75.000	100.000	
23.660	20.000	Preliminuje się więcej o 5.000 K na podstawie wynikłości z lat ubiegłych.
2.500	4.000	Nie preliminuje się wydatku nadzwyczajnego z r. 1906.
1.500	1.500	
2.500	4.000	
2.500	2.500	
107.660	132.000	
1,255.787	1,363.376	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,250.396	179.884	1,430.280
			135.500	—	135.500
	60	Na zwiększenia stałego funduszu hodowlanego o 50.000 K do kwoty 150.000 K (I. rata z pięciolecia)	10.000	—	10.000
	61	Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie (II. rata z dziesięciolecia), w myśl uchwały Sejmu z dnia 21. listopada 1905. .	20.000	—	20.000
	62	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem, płaca . . . . . 3.000 K ryczałt na koszta podróży 1.000 „	4.000	—	4.000
	63	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego) .	4.000	—	4.000
	64	Na akcyę tępienia gruźlicy u bydła . . . . . 5.000 K i subwencya rządowa . . 5.000 „	10.000	—	10.000
	65	Towarz. hodowców czerwonego bydła .	4.000	—	4.000
	66	Na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich	25.000	—	25.000
	67	Na kursa kucia koni, obydwom Towarzystwom krajowym po 1.000 K . .	2.000	—	2.000
	68	Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego .	1.000	—	1.000
	69	Na podniesienie chowu świń, obydwom Towarzystwom gospodarczym. . .	20 000	—	20.000
	70	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:			
		a) krajowy instruktor mleczarstwa, płaca	4.000	—	4.000
		b) instruktor-adjunkt „	2.000	—	2.000
		c) pomocnik instruktora „	1.440	—	1.440
		d) ryczałt na koszta podróży służbowych instruktorów mleczarstwa	4.500	—	4.500
		e) stypendya mleczarskie i serkarskie .	2.000	—	2.000
		f) na potrzeby biura mleczarskiego. .	1.000	—	1.000
		g) subwencya dla galicyjskiego Towarzystwa mleczarskiego w Krakowie:			
		α) na utrzymanie biura handlowego	1.000	—	1.000
		β) na utrzymanie sekretarza zarazem fachowego konsulenta Towarzystwa mleczarskiego.	1.200	—	1.200
		Do przeniesienia . .	252.640	—	252.640
			1,250.396	179.884	1,430.280

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,255.787	1,363.376	
107.660	132.000	
—	—	Pozycya nowa uzasadniona w sprawozdaniu o akcyi hodowlanej.
—	20.000	Pozycyę tę przeniesiono z rubr. XIV. poz. 534 budżetu na r. 1906.
4.000	4.000	
4.000	4.000	
7.230	10.000	
4.000	4.000	
16.000	25.000	
—	2.000	
1.000	1.000	
20.000	20.000	
6.638	5.560 3.360 2.240	
—	—	Uzasadnienie kredytu w sprawozdaniu o mleczarstwie.
2.000	2.000	
950	1.000	
—	—	Pozycye nowe, uzasadnione w sprawozdaniu o mleczarstwie.
—	—	
173.478	236.160	
1,255.787	1,363.376	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,250.396	179.884	1,430.280
			252.640	—	252.640
	71	Na podniesienie chowu drobiu, ryczałt do dyspozycyi Wydziału kraj. (II. rata z trzechlecia, w myśl uchwały Wys. Sejmu z 11. listopada 1904) . . .	6.000	3.000	9.000
	72	Na założenie kurnika zarodowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie (I. rata z 15.000 K)	—	7.500	7.500
	73	Zakład produkcyi narybku w Oparach, IV. rata z pięciolecia	2.450	—	2.450
	74	Towarzystwo rybackie w Krakowie . .	800	—	800
		Suma działu C . .	261.890	10.500	272 390
		D) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.			
	75	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu, II. rata z 6-lecia od roku 1906 (uchwała Sejmu z 4. listopada 1904) . . . . . 6.000 K i subwencya rządowa (jak poz. 30 dochodów) . . . 2.000 „	8.000	—	8.000
	76	Na popieranie celów Zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	600		600
	77	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie .	2.000	—	2.000
	77a)	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, na zakupno gruntu	—	—	—
	78	Subwencye na cele sadownictwa:			
		a) Towarzystwu rolniczemu w Jaśle na utrzymanie instruktora sadownictwa	1 000	—	1.000
		b) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej, na utrzymanie instruktora sadownictwa	1.500	—	1.500
		c) na utrzymanie instruktorów sadownictwa w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	2.000	—	2.000
		d) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku	1.000	—	1.000
		Do przeniesienia . .	16.100	—	16.100
			1,512.286	190.384	1,702.670

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,255.787	1,363.376	
173.478	236.160	
3.000	6.000	Wydatek nadzwyczajny 3.000 K uzasadniony osobnem sprawozdaniem
—	—	Uzasadnienie w sprawozdaniu o chowie drobiu.
2.450	2.450	
800	800	
179.728	245.410	
9.959	8.000	
600	600	
1.300	2.000	
6.000	6.000	Nic się nie preliminuje, albowiem w r. 1906 wstawiono ostatnią ratę w myśl uchwały sejmowej z d. 24. czerwca 1901.
—	1.000	
1.500	1.500	
—	—	Pozycya nowa uzasadniona w sprawozdaniu o popieraniu sadownictwa.
1.000	1.000	
20.359	20.100	
1,435.515	1,608.786	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,512.286	190.384	1,702.670
			16.100	—	16.100
	78	*e)* na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski Hospodar“ w Oiesku	—	1.000	1.000
		f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Łańcucie	400	—	400
		g) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	2.000	—	2.000
		h) na utrzymanie instruktora sadownictwa w pow. śniatyńskim . . .	—	—	—
	79	Zasiłek dla zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach . . .	—	1.000	1.000
	80	Dołkowskiemu Henrykowi na produkcyę ziemniaków nasiennych	—	2.000	2.000
	81	Na produkcyę nasion traw na łąki torfowe w Moszczanach (pow. Jarosław)	1.000	—	1.000
		Suma działu D . .	19.500	4.000	23.500
	82	**E) Na koszta komisyi agrarnych.**			
		A) Personal techniczny:			
		a) 3 inżynierów komasacyjnych, płace po 2.800 K . 8.400 K dodatki aktyw. po 800 K . . . 2.400 „ 10.800 K			
		b) adjunkci komasacyjni . . — „			
		c) 4 asystentów komasacyjnych, płace po 1.600 K . 6.400 K dodatki aktywalne po 480 K . . 1.920 „ 8.320 „			
		d) 1 pomocnik techniczny, płaca miesięczna 140 K . . 1.680 „			
		e) ryczałt dla 3 dyetaryuszy, mianowicie 2 z płacą po 3 K dziennie 2.190 K 1 z płacą po 4 K dziennie . . . 1.360 „ 3.550 „			
		Do przeniesienia . 24.350 K	1,531.786	194.384	1,726.170

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1606	Wyjaśnienia
Korony		
1,435.515	1,608.786	
20.359	20.100	
1.000	1.000	
400	400	
—	—	Pozycya nowa, uzasadniona jak 78 *c)*.
—	1.000	Na r. 1907 odpada.
1.000	1.000	
2.000	1.000	Subwencyę preliminuje się w wysokości uchwalonej w budżecie 1905, w uwzględnieniu wykazanych dodatnich rezultatów (LW. 75.289/1906).
1.000	—	Pozycya nowa uzasadniona przy LW. 73.159/1905.
25.759	24.500	
1,461.274	1,633.286	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . 24.350 K	1,531.786	194.384	1,726.170
	82	*f)* dodatek czteroletni dla inżyniera komasac. Józefa Gumowskiego od 27. stycznia 1907 z rocznych 200 K 186 „			
		g) dodatek osobisty dla asystenta komasac. Stanisława Niesiołowskiego . . . . 80 „			
		h) ryczałty kancelaryjne dla 7 geodetów pod *a)* i *e)* po 30 K rocznie . 210 K; dla pomocnika technicznego . . 24 „; dla 3 dyetaryuszy po 18 K . 54 „ 288 „			
		Razem . . . 24.904 K			
		B) Fundusz podręczny.			
		Dla c. k. komisarza agrarnego:			
		a) wydatki z funduszu krajowego . 2.700 K			
		b) zaliczki zwrotne. 15.640 „			
		c) pożyczka zwrotna na zakupno graniczników dla komasacyi w Chiszewicach . . 3.000 „ 21.340 „			
		Koszta komisyjne . . . . 10.656 „			
		Suma działu E . .	56.900	—	56.900
		F) Na organizacyę spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.			
	83	Na utworzenie fundnszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek do wysokości 2,000 000 K, IX. rata z pięćdziesięciolecia od roku 1899 (w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. września 1899)	40.000	—	40.000
		Do przeniesienia . .	40.000 1,588.686	— 194.384	40.000 1,783.070

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1.461.274	1,633.286	
		Więcej o 14.976 K w myśl uchwalonego preliminarza do LW. 69.116/1906.
40.886	41 924	
40.000	40.000	
40.000	40.000	
1,502.160	1,675.210	

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,588.686	194.384	1,783.070
			40.000	—	40.000
	84	Na koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek, utrzymania biura patronatu i kursa praktyczne dla funkcyonaryuszy spółek:			
		a) utrzymanie biura:			
		1. Dyrektor, płaca . 6.400 K dodatek aktywal.. 960 „ dodatek osobisty . 800 „ 8.160 K			
		2. Korespondent, płaca . . . . . 2.400 K dodatek aktywal.. 600 „ 3.000 „			
		3. Trzech lustratorów, stała płaca po 2.600 K . . 7.800 „ dodatek aktywalny po 400 K. . 1.200 „ 9.000 „			
		4. Trzech lustratorów młodsz. płace po 2.400 K . . 7.200 K oraz dodatek osobisty dla lustratora spółek mleczarskich . . . 400 „ 7.600 „			
		5. Praktykant rachunkowy, płaca. 1.200 K dodatek aktywal.. 240 „ 1.440 „			
		6. dyurna . . . . . 5.600 „			
		7. służący . . . 600 K oraz półdzienny pomocnik . . . 300 „ 900 „			
		razem . 35.700 K			
		b) na podróże lustracyjne i organizacyjne . . . . . 37.950 „			
		c) sprzęty, przybory kancelaryjne i portorya. . . . 2.000 „			
		d) wydawnictwa: czasopisma, roczniki, broszury i t. p. . . 4.000 K książki rachunkowe, formularze i inne podręczniki . . . .30.000 „ 34.000 „			
		Do przeniesienia .109.650 K	40.000 1,588.686	— 194.384	40.000 1,783.070

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,502 160	1,675.210	
40.000	40.000	
40.000	40.000	
1,502.160	1,675.210	

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.	84	Z przeniesienia . 109.650 K	1,588.686	194.384	1,783.070
		e) praktyczne kursy naukowe. 4.000 „ *f)* zasiłki dla 70 nowych Spółek po 400 K . 28.000 K *g)* dla Spółek mleczarskich i innych rolniczych . . . . . 4.000 „ 32.000 „	40.000	—	40.000
		Razem	145.650	—	145.650
		Suma działu F . .	185.650	—	185.650
		G) Włości rentowe.			
	85	*a)* Koszta Komisyi: 1. Dyety i koszta podróży członków komisyi . . . 2.000 K 2. Ryczałt dla c. k. komisarza rządowego . . . . 1.000 „ 3.000 K *b)* Utrzymanie biura: 1. Kierownik biura (obecne pobory przydzielonego urzędnika Wydziału krajowego) . 5.920 K 2. Referent rolniczy, wynagrodzenie . 5.000 „ 3. Referent hipoteczny, ryczałt . . 3.600 „ 4. Pisarz, wynagrodzenie . . . . 1.000 „ 5. Ryczałt na czasowo potrzebną pomoc kancelaryjną 400 „ 6. Służący, zasługa . 600 „ 7. Sprzęty i przybory kancelaryjne . . 1.000 „ 8. Druki . . . . 1.000 „ 9. Portorya . . . 500 „ 19.020 K *c)* Dyety i koszta podróży . 10.000 „	32.020	—	32.020
	86	Dotacya funduszu na oprocentowanie listów rentowych, II. rata z 10-lecia, w myśl uchw. Sejmu z d. 26. października 1905	25.000	—	25 000
		Suma działu G . .	57 020	—	57.020
		Do przeniesienia . .	1,831.356	194.384	2,025.740

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,502.160	1,675.210	
40.000	40.000	
		Więcej o 18.300 K w myśl preliminarza uchwalonego do LW. 54.275/1906.
149.083	127.350	
189.083	167.350	
—	25.000	*Więcej* o 7.020 K na podstawie specyalnego preliminarza uchwalonego do LW. 95.801/1906.
—	25.000	
—	50.000	
1,691.243	1,892.560	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	1,831.356	194.384	2,025.740
		H) Zapobieganie klęskom elementarnym.			
	86*a*)	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie wybuchu zarazy na bydło . .	—	—	—
	86*b*)	Na subwencyonowanie tępienia myszy polnych i dalsze doświadczenia . . .	—	—	—
	87	Na raty amortyzacyjne od pożyczki 700.000 K, zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1903:			
		a) w kapitale V. i VI. rata 62.395 K 52 g *b*) w 4% odsetkach . . 21.453 „ 61 „ *c*) 1/8% dodatek na admin. 1.340 „ 87 „	—	85.190	85.190
	87*a*)	Na potrzeby ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1900 . . .	—	—	—
	88	Na spłatę procentów od pożyczek zaciągniętych przez powiaty i Spółki wodne, na naprawę dróg i budowli wodnych zniszczonych przez powodzie w roku 1906	—	15.000	15.000
		Suma działu H . .	—	100.190	100.190
	89	**I) Wydatki funduszu kultury krajowej** . .	14.551	—	14.551
		Ogółem suma wydatków . .	1,845.907	294.574	2,140.481

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,691.243	1,892.560	
—	—	
—	—	
85.190	85.190	Wedle planu umorzenia do LW. 92.404/1904 z końcem r. 1907 pozostanie dług w kapitale 520.574 K.
3.054	1.447	Nie preliminuje się, gdyż ostatnią ratę na opłatę odsetek uchwalono w roku 1906.
—	—	Pozycya nowa uzasadniona w osobnem sprawozdaniu.
88.244	86.637	
16.072	13.018	Wedle specyalnego preliminarza, dołączonego jako alegat do niniejszej rubryki.
1,795.559	1,992.215	Pobory urzędników dla spraw rolniczych, preliminowane dawniej w tej rubryce, przeniesiono w r. 1907 do rubr. II.; zaś pensye i zaopatrzenia (Strusiewiczowej i Głuchowskiej) przeniesiono do nowej rubryki XIV.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Dochody.			
X.	1	Akademia rolnicza w Dublanach . . .	116.357	—	116.357
	2	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach . .	8.290	—	8.290
	3	Szkoła gorzelnicza „ „ . .	5.500	—	5.500
	4	Gorzelnia krajowa „ „ . .	9.800	—	9 800
	5	Folwark „ „ . .	48.000	—	48.000
	6	Stacya doświadczalna chemiczno rolnicza w Dublanach	19.700	—	19.700
	7	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	6.000	—	6.000
	8	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	14.780	—	14.780
	9	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	63.700	6.000	69.700
	10	Folwark w Czernichowie	17.840	—	17.840
	11	Szkoła niższa rolnicza w Bereźnicy . .	20.280	—	20.280
	12	„ „ „ „ Horodence . .	8.800	—	8.800
	13	„ „ „ „ Jagielnicy . .	17.760	—	17.760
	14	„ „ „ „ Kobiernicach .	18.610	—	18.610
	15	„ „ „ „ Suchodole . .	19.052	—	19.052
	16	„ „ „ „ Miłocinie . .	12.360	—	12.360
	17	Szkoła mleczarska w Rzeszowie . . .	6.400	—	6.400
	18	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie . . .	11.020	—	11.020
	19	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . .	15.700	—	15.700
	20	Krajowy skład publiczny w Krakowie .	35.350	—	35.350
	21	Zwroty zaliczek na płace od nauczycieli szkół rolniczych	5.400	—	5.400
	22	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich .	27.000	—	27.000
	23	Dochody Biura patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek:			
		a) ze sprzedaży wydawnictw i innych przedmiotów.	32.000	—	32.000
		b) subwencya rządowa na cele spółek oszczędności i pożyczek	20.000	—	20.000
		c) zwrot od funduszu pożyczkowego za prowadzenie zbiorowych rachunków (pobory praktykanta rachunkowego i dyetaryusza)	2.629	—	2.629
		d) część zysków „Zbiorowego rachunku bieżącego“	6.000	—	6.000
		Do przeniesienia . .	568.328	6.000	574.328

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
110.331	104.144	
7.548	7.740	
5.950	5.500	
12.. 90	10.100	
62.591	46.000	
7.800	5.500	
3.135	4.500	
14.792	14.780	Uzasadnienie w specyalnych preliminarzach tych zakładów, dołączonych jako alegata do niniejszej rubryki.
77.607	61.200	
17.971	15.140	
22.203	19.630	
8.352	8.300	
10.907	17 560	
13.935	17.960	
16.648	19.502	
—	—	
5 510	6.150	
16 140	16.760	
9.741	15.700	
33.011	33.710	
6.724	4.600	*Więcej* o 800 K na podstawie przeciętnej wynikłości z trzech lat ostatnich.
28.726	25.000	*Więcej* o 2.000 K na podstawie przeciętnej wynikłości z trzech lat ostatnich.
38.715	27.200	
10.000	10.000	Na podstawie specyalnego preliminarza uchwalonego do LW. 54.275/1906.
1.440	2.160	
—	6.000	
542.367	504.836	

Fundusz krajowy. Rubryka X. Rolnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
X.		Z przeniesienia . .	568.328	6.000	574.328
	24	Zwroty pożyczek dotkniętym klęską elementarną w r. 1903, udzielonych w myśl uchwały Sejmu z dnia 26. października 1903:			
		a) od powiatów . . . . . 7.300 K			
		b) „ gmin . . . . . 19 050 „			
		c) „ osób prywatnych . . 13.750 „	40.100	—	40.100
	25	Subwencya z c. k Skarbu państwa, na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000	—	8.000
	26	Subwencya z c. k Skarbu państwa, na koszta licencyonowania buhajów. .	12.500	—	12.500
	27	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na 2 instruktorów hodowli bydła .	4.000	—	4.000
	28	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie instruktora mleczarstwa	2.000	—	2.000
	29	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie pomocnika instruktora mleczarstwa	1.200	—	1.200
	30	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na podniesienie uprawy tytoniu . . .	2.000	—	2.000
	31	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.000	—	2.000
	32	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na akcyę tępienia gruźlicy u bydła . .	5.000	—	5.000
	33	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na założenie szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	—	10.000	10.000
	33*a)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na założenie zakładu sadowniczego w Zaleszczykach	—	—	—
	33*b)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych	—	—	—
	34	Dochody funduszu kultury krajowej . .	14 551	—	14.551
		Ogółem suma dochodów . .	659.679	16.000	675.679

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
542.367	504.836	
—	—	Preliminuje się w myśl warunków spłaty, ustanowionych w odnośnych skryptach dłużnych.
8.000	8.000	Jak na rok 1906.
18.500	9.500	*Więcej* o 3.000 K w myśl przyrzeczenia c. k. Rządu (LW. 77.659/1906).
4.000	4.000	
2.000	2.000	
1.200	1.200	
3.959	2.000	Jak na rok 1906.
2.000	2.000	
2.830	5.000	
10.000	10.000	
7.000	5.000	Dochód odpada, gdyż w roku 1906 wpłynęła ostatnia rata na poczet subwencyi 40.000 K.
1.730	2.300	Subwencya odpada, jako jednorazowo na rok 1906 uchwalona.
16.072	13.018	Wedle specyalnego preliminarza, dołączonego jako alegat do niniejszej rubryki.
619.658	568.854	

PRELIMINARZE
szkół i zakładów rolniczych
na rok
1907.

1. Preliminarz Akademii rolniczej w Dublanach . . . . . str. 36
2. „ niższej szkoły rolniczej w Dublanach . . . . . „ 48
3. „ szkoły gorzelniczej w Dublanach . . . . . „ 54
4. „ gorzelni w Dublanach . . . . . „ 58
5. „ folwarku w Dudlanach . . . . . „ 62
6. „ stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach . . „ 68
7. „ stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie . . . „ 74
8. „ szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie . . . . . „ 78
9. „ szkoły średniej rolniczej w Czernichowie . . . . . „ 84
10. „ folwarku w Czernichowie . . . . . „ 96
11. „ niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy . . . . . „ 102
12. „ „ „ „ „ Horodence . . . . . „ 108
13. „ „ „ „ „ Jagielnicy . . . . . „ 114
14. „ „ „ „ „ Kobiernicach . . . . . „ 120
15. „ „ „ „ „ Suchodole . . . . . „ 126
16. „ „ „ „ „ Miłocinie . . . . . „ 132
17. „ szkoły mleczarskiej w Rzeszowie . . . . . „ 138
18. „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie . . . . . „ 144
19. „ zakładu sadowniczego w Zaleszczykach . . . . . „ 150
20. „ składu publicznego w Krakowie . . . . . „ 156
21. „ funduszu kultury krajowej . . . . . „ 160

Z drukarni Pillera, Neumanna i Sp. we Lwowie.

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace profesorów i docentów.**			
		zwycz. nadzwycz.			
	1.	Dyrektor, płaca . . . 4.800 K. — K.			
		dodatek aktywalny . . 720 „ — „			
		„ pięcioletni . . 600 „ — „			
		„ osobisty . . — „ 6.000 „			
		„ na utrzymanie koni . — „ 1.200 „	6.120	7.200	
	2.	6 profesorów fachowych:			
		płace po 4.800 K. . . . 28.800 K.			
		dodatki aktywalne po 720 K. . 4.320 „			
		dodatki pięcioletnie . . . 600 „	33.720	—	
	3.	4 profesorów fachowych:			
		płace po 3.400 K. . . . 13.600 K.			
		dodatki aktywalne po 480 K. . 1.920 „			
		dodatki pięcioletnie . . . 500 „	16.020	—	
	4.	2 profesorów adjunktów:			
		płace po 2.800 K. . . . 5.600 K.			
		dodatki aktywalne po 400 K. . 800 „			
		dodatki pięcioletnie . . . 400 „	6.800	—	
	5.	Asystent botaniki	1.200	—	
	6.	„ rolnictwa	1.200	—	
	7.	„ zoologii	1.200	—	
	8.	Docent weterynaryi	960	—	
	9.	„ leśnictwa	480	—	
	10.	„ ogrodnictwa	400	—	
	11.	„ melioracyi	700	—	
	12.	„ historyi i literatury polskiej . . .	1.200	—	
	13.	„ hodowli ryb	400	—	
	14.	„ hygieny	200	—	
		Suma rubryki I. .	70.600	7.200	77.800
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**			
	15.	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . . 2.400 K.			
		dodatki pięcioletnie . . . 600 „	3.000	—	
	16.	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier,			
		płaca . . . . 2.000 K.			
		dodatki pięcioletnie . . 480 „	2.480	—	
		Suma rubryki II. .	5.480	—	5.480
		Do przeniesienia .	76.080	7.200	83.280

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
12.200	12.200	Preliminuje się więcej o 1.120 K. stosownie do wysokości przyznanych poborów nowomianowanemu Dyrektorowi.
31.125	33.870	Preliminuje się mniej o 150 K. ponieważ odpadł dodatek pięcioletni p. Pomorskiego.
15.310	17.120	Skutkiem zmian w obsadzie posad profesorskich odpadają dodatki pięcioletnie w kwocie 1.100 K.
6.960	6.800	Jak na rok 1906.
1.050	1.200	
1.200	1.200	
1.030	1.200	
960	960	
480	480	
400	400	
700	700	
1.200	1.200	
400	400	
200	200	
73.215	77.930	
2.700	2.925	Skutkiem przypadających pełnych dodatków pięcioletnich preliminuje się pod. poz. 15 więcej o 75 K, a pod poz. 16 więcej o 70 K.
2.240	2.410	
4.940	5.335	
78.155	83.265	

Wydatki.

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	76 080	7.200	83.280
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**			
	17.	Kapelan, płaca . . . . . 600 K.			
		dodatek osobisty . . . 200 „	800	—	
	18.	Lekarz zakładowy, płaca	1.200	—	
	19.	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . . .	800	—	
	20.	Ogrodnik, płaca	1.200	—	
	21.	Pomocnik ogrodnika	480	—	
	22.	Zawiadujący biblioteką	400	—	
		Suma rubryki III. .	4.880	—	4.880
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**			
	23.	Służba wyższa:			
		a) Tercyan szkoły, zarazem woźny, płaca . . 720 K.			
		na ubiór . . . . 120 „ 840 K			
		b) Laborant w pracowni botaniki . . 600 „			
		c) „ mechaniki i fizyki . . 600 „			
		d) Laboranci w pracowniach rolniczych, dwóch po 600 K. . . 1.200 „			
		e) Laborant w pracowni chemii . . 600 „			
		f) „ „ „ zoologii i hodowli 600 „	4.440	—	
	24.	Służba niższa:			
		a) Dozorca domu i magazynu . . 480 K.			
		b) 2 stróżów domowych po 432 K. . . 864 „			
		c) stróż nocny . . . . . 600 „	1.944	—	
	25.	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	250	—	
		Suma rubryki IV. .	6.634	—	6.634
V.		**Koszta administracyjne.**			
	26.	Zarząd: *a)* potrzeby kancelaryjne . . .	1.400	200	
		b) koszta podróży w interesach zakładu .	200	—	
		c) druk sprawozdań	250	—	
	27.	Opał gmachu szkolnego	3.400	—	
			5.250	200	—
		Do przeniesienia . .	87.594	7.200	94.794

Preliminarz na rok 1907.

Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
78 155	83.265	
800	800	
1.187	1.200	
800	800	Jak na rok 1906.
1.200	1.200	
480	480	
400	400	
4.867	4.880	
3.377	3.540	Skutkiem projektowanego podwyższenia poborów tercyana o 180 K i sześciu laborantów po 120 K preliminuje się więcej o 900 K.
1.783	1.944	Jak na rok 1906.
250	250	
5.410	5.734	
2 623	1.400	W nadzwyczajnych wydatkach preliminuje się 200 K na nowy nakład druków, ksiąg i kwitaryuszów. Zwyczajne wydatki pozostają bez zmiany.
161	200	
—	250	Jak na rok 1906.
2.299	3.400	
5.083	5.250	
88.432	93.879	

Wydatki.

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			K o r o n y		
		Z przeniesienia . .	87.594	7.200	94.794
V.	28.	Oświetlenie: *a*) Zwrot funduszowi stacyi chem. roln. za produkcyę gazu do oświetlania gmachu i do użytku w pracowniach Akademii . . 3.000 K.	5.250	200	—
		b) za oświetlenie obejść . 300 „	3 300	4.470	
	29.	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	6 500	5.000	
	30.	„ dziedzińców i ścieżek	600	1.600	
	31.	„ parku	400	—	
	32.	Ubezpieczenie budynków	1.300	—	
	33.	Dowóz wody do zakładu	2.000	—	
	34.	Najem mieszkań:			
		a) dla asystenta botaniki . . 192 K.			
		b) „ „ rolnictwa . 192 „			
		c) „ „ zoologii . . 192 „			
		d) „ sekretarza dyrekcyi. . 480 „			
		e) „ dyetaryusza w kanc. dyr. 192 „			
		f) „ laboranta przy katedrze chemii . . . 192 „			
		g) „ laboranta przy katedrze mechaniki . . . 192 „			
		h) „ laboranta przy katedrze rolnictwa . . . 192 „			
		i) „ drugiego laboranta przy katedrze rolnictwa . 192 „			
		k) „ laboranta przy katedrze hodowli . . . 192 „			
		l) „ laboranta przy katedrze botaniki . . . 192 „			
		ł) „ dla jednego profesora — nadzwycz. 900 K.	2.400	900	
	35.	Płaca kominiarza	420	—	
	36.	Sprzęty i ruchomości	300	—	
	37.	Koszta przewozu prelegentów	3.500	—	
	38.	„ lustracyi zakładu	300	—	
	39.	„ nabożeństwa	200	1.520	
	40.	Apteka i inne koszta sanitarne	1.200	—	
		Suma rubryki VI. .	27.670	13.690	41.360
		Do przeniesienia . .	115.264	20.890	136.154

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
88.432	93.879	
5.083	5.250	
916	3.500	W wydatkach zwyczajnych preliminuje się więcej o 1.800 K, w przypuszczeniu, że o tyle więcej będzie kosztowało oświetlenie gazem. Nadzwyczajny kredyt 4.470 K służyć ma na uzupełnienie instalacyi rur gazowych. Koszta produkcyi gazu podane są brutto w preliminarzu budżetu stacyi dośw. chem. rol. w Dublanach.
17.521	7.660	Wydatek zwyczajny wyższy o 1.000 K ze względu na przyrost budynków zakładowych, w nadzwyczajnych preliminuje się: 3.400 K na przeróbki skutkiem przeniesienia stacyi chemiczno-rolniczej, 1.000 K na sprawienie drabiny ogniowej na dach, 600 K na malowanie dachu budynku akademii.
1.408	600	Zwyczajne wydatki bez zmiany, w nadzwyczajnych 1.600 K służyć ma na urządzenie dróg i chodników.
560	400	
1.205	1.300	Jak na rok 1906.
2.331	2.000	
3.277	2.400	Nadzwyczajny wydatek 900 K preliminuje się na najem mieszkania we Lwowie, dla jednego profesora z powodu braku mieszkania w zakładzie.
420	420	
340	300	
3 500	3.500	Jak na rok 1906.
283	300	
194	3 100	Zwyczajne wydatki preliminuje się wyżej o 100 K, gdyż dotychczasowy kredyt okazuje się niewystarczającym, w nadzwyczajnych 1.200 K na organy, 160 K na ornat i 160 K na kapę.
2.732	1.000	Kredyt dotychczasowy od szeregu lat nie wystarczał, preliminuje się zatem więcej o 200 K.
39.770	31.730	
128.202	125.609	

Wydatki.

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	115.264	20.890	136.154
VI.		**Potrzeby naukowe.**			
	41.	Dotacye na zbiory i laboratorya: *zwycz. nadzw.*			
		a) dla profesora fizyki . . . 300 K. — K.			
		α) stacya meteorologiczna . . 180 „ 350 „			
		b) dla profesora chemii i technologii . 1.600 „ 2.000 „			
		c) dla profesora mineralogii i geologii . 120 „ — „			
		d) dla profesora botaniki . . . 900 „ 500 „			
		e) dla profesora zoologii . . . 300 „ — „			
		ε) laboratoryum zootomiczne . . 520 „ — „			
		f) dla profesora fizyologii i anatomii zwierząt . . . . . 390 „ — „			
		g) dla profesora chemii rolniczej . 1.320 „ — „			
		h) dla profesora rolnictwa . . 1.200 „ 500 „			
		i) „ „ hodowli . . 1.200 „ — „			
		k) „ docenta weterynaryi . . 200 „ — „			
		l) „ prof. administracyi . . 100 „ 180 „			
		m) „ „ mechaniki rolniczej i budownictwa . . . . 750 „ — „			
		λ) na ćwiczenia w użyciu narzędzi rolniczych . . . 200 „ 900 „			
		n) dla docenta melioracyi . . 100 „ — „			
		o) „ „ ogrodnictwa . . 100 „ — „			
		p) „ „ leśnictwa . . . 100 „ — „	9.580	4.430	
	42.	Utrzymanie mleczarni:			
		a) laborant, płaca . . . 720 K.			
		dodatek na mieszkanie . . 240 „ 960 K.			
		b) dokupno i naprawa przyrządów i naczyń . . . . . 200 „			
		c) dowóz wody i lodu . . . 60 „			
		d) światło i opał . . . 450 „	1.670	—	
	43.	Biblioteka i czytelnia:			
		a) przykupno dzieł . . . . 1.200 K.			
		b) oprawa książek . . . . 200 „			
		c) czasopisma . . . . 1.000 „	2.400	—	
	44.	Utrzymanie pól doświadczalnych	2.000	—	
	45.	Wycieczki naukowe uczniów	1.500	—	
	46.	Utrzymanie pasieki	120	—	
	47.	Ogród: *zwycz. nadzwycz.*			
		a) botaniczny . . . 1.500 K. 750 K.			
		b) owocowy . . . 200 „ — „			
		c) druk katalogu . . 50 „ — „	1.750	750	
	48.	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za zastosowanie do potrzeb akademii . . .	2.000	—	
		Suma rubryki VII. .	21.020	5.180	26.200
		Do przeniesienia .	136.284	26.070	162.354

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
128.202	125.609	
		Z wyjątkiem kredytu na zbiory dla prof. hodowli, który podwyższono o 600 K, dla docenta weterynaryi, który podwyższono o 100 K, wreszcie docenta leśnictwa, który podwyższono o 80 K, kredyty zwyczajne na zbiory i laboratorya pozostają bez zmiany. W nadzwyczajnych preliminuje się: a) 100 K na naprawę wiatromierza stacyi meteorologicznej, b) 250 K na przeniesienie stacyi obserwacyjnej, c) 2000 K jako resztę na uzupełnienie urządzeń laboratoryum chemii, d) 500 K stały dodatek dla profesora botaniki, e) 500 K jako pierwszą ratę z trzechlecia (1.500 K) na urządzenie muzeum rolnictwa, f) 180 K na stół i szafę na zbiory dla profesora administracyi, g) 700 K na sprawienie dynamometra wagowego, h) 200 K na sprawienie dynamometra Regniera.
10.166	19.670	
1.124	1.670	Jak na rok 1906.
1.946	2.400	
2.341	2.186	Wydatki nadzwyczajne preliminowane na rok 1906 odpadają, natomiast w zwyczajnych preliminuje się więcej o 500 K z powodu rozszerzenia pól doświadczalnych.
1.426	1.500	Jak na rok 1906.
104	120	
3.212	2.500	W nadzwyczajnych preliminuje się 750 K. jako trzecią ratę z czterolecia na założenie arboretrum, zwyczajne jak na rok 1906.
2.000	2.000	Jak na rok 1906.
22.319	32.046	
150.521	157.655	

Wydatki.

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	136.284	26.070	162.354
VII.		**Spłata długów i podatki.**			
	39.	Bankowi krajowemu we Lwowie IX. i X. rata kapitału z odsetkami 4% od pożyczki hipotecznej 100.000 K.	4.665	—	
	50.	Na spłatę pożyczki inwestycyjnej	12.500	—	
	51.	Podatek gruntowy i domowy	200	—	
		Suma rubryki VII. .	17.365	—	17.365
VIII.	52.	**Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym na miejscach fundusz. po 800 K. . .**	9.600	—	9.600
IX.	53.	**Rozmaite nieprzewidziane . . . . .**	1.000	—	1.000
X.		**Utrzymanie domu zakładowego.**			
	54.	*a*) Administrator domu zakł., płaca . . 960 K. wikt . . . . . 588 „ opał i światło . . . . 200 „	1.748	—	
		b) Portyer, płaca . . . . 300 K. wikt . . . . . 360 „ opał i światło . . . . 80 „ ubranie . . . . . 120 „	860	—	
		c) Magazynier (jak pobory portyera) . 860 K. dwa dodatki pięcioletnie po 80 K. . 160 „	1.020	—	
		d) Czterech służących, pobory po 740 K. . .	2.960	—	
		e) Trzech stróżów pobory po 408 K. . . .	1.224	—	
		f) Dwóch pomocników na zimę pobory po 210 K.	420	—	
	55.	Wikt 80 uczniów przez 10 miesięcy po 57 K. . .	45.600	—	
	56.	Pranie i naprawa pościeli	1.200	—	
	57.	Opał domu zakładowego	3.675	—	
	58.	Oświetlenie domu zakładowego	1.800	—	
	59.	Utrzymanie *a*) budynku . . . 1.200 K. *b*) sprzętów . . . 1.000 „	2.200	—	
		Suma rubryki X. .	62.707	—	62.707
		Suma wydatków	226.956	26.070	253.026

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
150.521	157.655	
4.665	4.665	Jak na rok 1906.
—	6.500	Więcej o 6.000 K, czyli 5% od 250.000 K na spłatę pożyczki w 44 latach.
700	200	Jak na rok 1906.
5.365	11.365	
8.400	8.400	Preliminuje się więcej o 1 200 K, wskutek podwyższenia opłaty na utrzymanie jednego ucznia o 100 K rocznie.
3.555	500	Więcej o 500 K odpowiednio do sumy wydatków preliminarza.
1.788	1.748	Jak na rok 1906.
929	860	
1.020	1.020	
2.928	2.220	Preliminuje się więcej o 740 K na przyjęcie jednego służącego więcej, odpowiednio do liczby uczniów.
2.216	1.224	Jak na rok 1906.
187	420	
33.082	39.200	Preliminuje się więcej o 6.400 K skutkiem podwyższenia cennika restauratora zakładowego.
811	1.200	Jak na rok 1906.
4.297	3.675	Jak na rok 1906.
2.498	1.800	
2.793	2.100	Nadzwyczajne wydatki preliminowane na rok 1906 odpadają. Wydatki zwyczajne preliminuje się wyżej o 400 K, ze względu na rozszerzenie zakładu.
52.549	55.467	
220.390	233.387	

Dochody.

1. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.		**Subwencye.**			
	1.	Z c. k. Skarbu państwa	20.000	—	
	2.	Z funduszu kultury krajowej	14.401	—	
		Suma rubryki I. .	34.401	—	34.401
II.		**Opłaty od uczniów.**			
	3.	Wpisowe od 80 uczniów po 20 K. . . 1.600 K. na uwolnienie 24 uczniów . . 480 „	1.120	—	
	4.	Czesne od 80 uczniów po 200 K. . 16.000 K. na uwolnienie 24 uczniów . . 4.800 „	11.200	—	
	5.	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach od 80 uczniów po 80 K. . . . . 6.400 K. na uwolnienie 24 uczniów . . 1.920 „	4.480	—	
	6.	Opłaty za utrzymanie w domu zakładowym: *a)* od 68 uczniów po 800 K. . . 54.400 K. *b)* od 12 uczniów przyjętych na koszt funduszu kraj. (obacz rubr. VIII. poz. 52. wyd.) po 800 K. . . . . 9.600 „	64.000	—	
		Suma rubryki II. .	80.800	—	80.800
III.	7.	**Dochód z pasieki**	100	—	100
IV.	8.	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	480		480
V.	9.	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego** .	176	—	176
VI.	10.	**Dochody rozmaite**	400	—	400
		Suma dochodów .	**116.357**	—	**116.357**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	**253.026**
		Okazuje się **niedobór** .	—	—	**136.669**

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
28.450	20.000	Jak na rok 1906.
11.382	12.988	Preliminuje się więcej o 1.413 K na podstawie szczegółowego preliminarza funduszu kultury krajowej.
39.832	32.988	
629	560	
11.830	11.200	
1.988	2.240	Skutkiem wprowadzenia wyższych opłat od r. 1906/7 preliminuje się więcej ogółem o 10.800 K.
55.326	56.000	
69.773	70 000	
89	100	Jak na rok 1906.
438	480	Jak na rok 1906.
176	176	Jak na rok 1906.
23	400	Jak na rok 1906.
110 331	**104.144**	
220.390	**233.387**	
110.059	**129 243**	Niedobór okazuje się wyższy o 7.426 K skutkiem zmian szczegółowo wyżej podanych.

Uwaga. Wydatek na emerytury, pensye i zaopatrzenia na rok 1907 zamieszczony jest w Rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego w kwocie 24.300 K.

Wydatki

2. Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 Razem
			Korony		
I.		**WYDATKI.**			
		Płace nauczycieli.			
	1.	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych *zwycz. nadzwycz.* płaca . . . . 2.400 K. — K. dodatek aktywalny . . 240 „ — „ „ pięcioletni . . 450 „ — „ „ za nadzór nad internatem . . . . — „ 300 „	3.090	300	
	2.	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych płaca . . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . . . 240 „	2.640	—	
	3.	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca 1.400 K. dodatek aktywalny . . . 200 „ 2 dodatki pięcioletnie . . . 320 „	1.920	—	
	4.	Docent weterynaryi	300	—	
	5.	Koszta nabożeństwa i nauki religii dla uczniów obu obrządków	1.600	—	
	6.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .	1.200	—	
		Suma rubryki I. .	10.750	300	11.050
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7.	Zarząd: Remuneracya dyrektora akademii rolniczej .	800	—	
	8.	Opał i oświetlenie	750	—	
	9.	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz .	1.000	1.320	
	10.	Dowóz wody	350	—	
	11.	Sprzęty i ruchomości	300	—	
		Suma rubryki III. .	3.200	1 320	4.520
		Do przeniesienia . .	13.950	1.620	15.570

Preliminarz na rok 1907. L.W. 59.207/1906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
3.240	3.240	Preliminuje się o 150 K więcej skutkiem przypadającego od 1 lipca 1907 drugiego dodatku pięcioletniego.
2.460	2.640	Jak na rok 1906.
1.760	1.760	Preliminuje się pełny drugi dodatek pięcioletni, a więc więcej o 160 K.
300	300	Jak na rok 1906.
1.600	1.600	
1.200	1 200	
10.560	10.740	
800	800	Jak na rok 1906
1.050	750	
3.073	2.800	Wydatki zwyczajne preliminuje się wyżej o 200 K, gdyż stary budynek wymaga kosztownych konserwacyj i sprawia często niespodziane potrzeby. Z kredytu nadzwyczajnego 1.320 K zużytą zostanie kwota 920 K na postawienie parkanu od strony wsi, a kwota 400 K na postawienie małej szopy na narzędzia szkolne.
1.000	350	Jak na rok 1906.
421	300	
6.344	5.000	
16.904	15.740	

Wydatki.

2. Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	13.950	1.620	15.570
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12.	Stołowanie 40 uczniów po 376 K. . . .	15.040	—	
	13.	Odzież, pościel i pranie dla 40 uczniów po 120 K. .	4 800	—	
	14.	Koszta leczenia uczniów	200	—	
		Suma rubryki III. .	20 040	—	20.040
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	15.	Zaprzęgi do demonstracyi	160	—	
	16.	Przybory do pisania i nauki uczniów . . .	400	—	
	17.	Przykupno modeli, machin i narzędzi . . .	400	—	
	18.	Biblioteka i czytelnia	200	—	
		Suma rubryki IV. .	1.160	—	1.160
V.		**Kursy specyal e.**			
	19.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
	20.	Kurs stelmachstwa i kołodziejstwa . . ,	500	700	
		Suma rubryki V. .	600	700	1.300
VI.	21.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	**35.950**	**2.320**	**38.270**

Preliminarz na rok 1907. LW. 59.207/1906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
16.904	15.740	
13.470	13.140	Preliminuje się więcej o 1.900 K z powodu podwyższenia taryfy wynagrodzenia restauratora za utrzymanie uczniów.
5.072	4.800	Jak na rok 1906.
—	200	
18.542	18.140	
100	160	
447	400	Jak na rok 1906.
384	400	
296	200	
1.227	1.160	
100	100	Jak na rok 1906.
—	—	Pod nową pozycyą preliminuje się podobnie jak w innych szkołach rolniczych na utrzymanie k rsu kwotę 500 K, na urządzenie 700 K.
100	100	
366	200	Jak na rok 1906.
37.139	**35.340**	

Dochody.

2. Niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Dochody.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Zarobek 40 uczniów po 36 K.**	1.440	—	1.440
III.	3	**Opłaty od uczniów:**			
		a) Opłaty za utrzymanie (od jednego pełna od jednego pół opłaty) . . . 450 K.			
		b) wpisowe od 30 uczniów po 10 K.. 300 „	750	—	750
IV.	4	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	100
		Suma dochodów .	8.290	—	8.290
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	38.270
		Okazuje się **niedobór** .	—	—	29.980

Preliminarz na rok 1907. LW. 59.207/1906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
6.000	6.000	Jak na rok 1906.
1.324	1.440	Jak na rok 1906.
224	200	Począwszy od roku szkolnego 1907/8 us anowił Wydział krajowy wpisowe w wysokości 5 K półrocznie, preliminuje się zatem z tego tytułu dochód 300 K, a ponadto z opłat na utrzymanie jednego ucznia przez cały rok i jednego przez pół roku 150 K, czyli ogółem 750 K.
—	100	Jak na rok 1906.
7.548	**7.740**	
37.139	**35.340**	
29.591	**27.600**	Niedobór wyższy o 2.380 K stosownie do zmian wyżej szczegółowo podanych. **Uwaga.** Wydatek na emerytury, pensye i zaopatrzenia na rok 1907 zamieszczony jest w Rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego w kwocie 1.200 K.

Wydatki.

3. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Kierownik szkoły zarazem profesor, płaca . 3.600 K.			
		dodatek aktywalny . . . . 720 „	4.320	—	
	2.	Asystent płaca . . . . . 1.200 K.			
		dodatek na mieszkanie . . . 318 „	1.518	—	
	3.	Docenci:			
		a) matematyki, fizyki i rysunków . . .	600	—	
		a) *α*) chemii	—	—	
		a) *β*) gorzelnictwa	—	—	
		b) nauki o kotłach i maszynach . . .	400	—	
		c) nauki o opodatkowaniu	400	—	
		d) administracyi i rachunkowości . . .	180	—	
		d) *α*) nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych .	—	—	
		d) *β*) nauki o fermentach	—	—	
		Suma rubryki I. .	7.418	—	7.418
II.		**Koszta administracyjne.**			
	4.	Druki, inseraty, portorya i t. p.	120	—	
	5.	Służący, płaca . . . . . 480 K.			
		dodatek na mieszkanie . . . 192 „	672	—	
	6.	Opał	200	—	
	7.	Zwrot funduszowi stacyi za gaz	400	—	
	8.	Koszta przewozu prelegentów	200	—	
	9.	Kurs dla straży skarbowej	500	—	
	10.	Koszta podróży kierownika w sprawach szkolnych .	120	—	
		Suma rubryki II. .	2.212	—	2.212
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	11.	Dotacya dla pracowni gorzelniczej	1.200	1.100	
	—	Przyrządy do laboratoryum gorzelni . . .	—	—	
	—	Koszta produkcyi drożdży prasowanych . . .	—	—	
	12.	Książki i czasopisma	300	—	
	13.	Wycieczki naukowe z uczniami	200	—	
		Suma rubryki III. .	1.700	1.100	2.800
IV.	14.	**Zapomogi dla uczniów:**			
		a) z funduszów krajowych . 600 K.			
		b) z subwencyi państwowej . . 1.000 „	1.600	—	1.600
	15.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	**13.130**	**1.100**	**14.230**

Preliminarz na rok 1907. LW. 63.364/1906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
2.240	4.320	
1.833	1.518	
600	600	
300	—	Jak na rok 1906.
1.000	—	
400	400	
400	400	
180	180	
400	—	
300	—	
7.653	7.418	
71	120	Jak na rok 1906.
313	672	
—	—	Pozycye nowe na pokrycie kosztów opału i oświetlenia szkoły we własnym budynku.
—	—	
—	200	Jak na rok 1906.
—	500	
86	120	
470	1.612	
—	6.200	W miejsce uchwalonego na rok 1906 kredytu nadzwyczajnego 5.000 K preliminuje się 1.100 K, z czego 200 K na zakupno dokładnej wagi do zboża i 900 K na sprawienie dwóch termostatów.
72	—	Pozycye na rok 1907 opuszczone.
300	—	
95	500	Preliminuje się w zwyczajnych więcej o 100 K to jest 300 K celem lepszego uposażenia biblioteki szkoły gorzelniczej. Nadzwyczajne wydatki uchwalone na rok 1906 w sumie 300 K odpadają.
—	200	Jak na rok 1906.
467	6 900	
1.600	1.600	Jak na rok 1906.
114	100	Kredyt podwyższa się o 100 K, gdyż w granicach dotychczasowego kredytu nie można częstokroć zmieścić nieprzewidzianych a koniecznych wydatków.
10.304	**17.630**	

Dochody.

3. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
I.		**DOCHODY.**			
	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**			
		a) na utrzymanie szkoły :	3.000	—	
		b) na zapomogi dla uczniów	1.000	—	
		Suma rubryki I. .	4.000	—	4.000
II.	2.	**Opłaty od uczniów**	1.300	—	1.300
III.	3.	**Dochód z analiz**	200	—	200
		Suma dochodów .	**5.500**	—	**5 500**
		W porównaniu z wydatkami	—	—	**14.230**
		okazuje się **niedobór**	—	—	**8 730**

Preliminarz na rok 1907. LW. 63.364/1906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
3.000	3.000	
1.000	1.000	
4.000	4.000	Jak na rok 1906.
1.950	1.300	Jak na rok 1906.
—	200	Jak na rok 1906.
5.950	**5.500**	
10 304	**17 630**	
4 354	**12 130**	Niedobór mniejszy o 3 400 K skutkiem zmian szczegółowo wyżej podanych.

Wydatki.

4. Krajowa gorzelnia w Dublanach

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace.**			
	1	Gorzelnik	1.200	—	
	2	2 robotników po 30 K. miesięcznie przez 4 miesiące i jeden przez cały rok	600	—	
		Suma rubryki I.	1.800	—	1.800
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**			
	3	Opał	1.600	—	
	4	Ziemniaki (1.800 q. po 3 K.)	5.400	—	
	5	Jęczmień (80 q. po 14 K.)	1.120	—	
	6	Żyto, kukurudza i proso (40 q. po 14 K.)	560	—	
	7	Światło, smarowidło, drożdże i t. p.	400	—	
	8	Naprawa maszyn i uzupełnienie przyrządów	600	—	
	9	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników	400	—	
	9a	Rekonstrukcya gorzelni	—	—	
		Suma rubryki II.	10.080	—	10.080
III.		**Rozmaite.**			
	10	Utrzymanie budynków i podwórza	200	—	
	11	Podatek zarobkowy	200	—	
	12	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni	100	—	
		Suma rubryki III.	500	—	500
		Suma wydatków	**12.380**	—	**12.380**

Preliminarz na rok 1907. L. W. 63.364|06.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
1.234	1.200	Jak na rok 1906.
919	600	
2 153	1.800	
2.897	1.600	Wydatki zwyczajne jak na rok 1906.
7.457	5 400	
693	1.120	
2.389	560	
377	400	
595	600	
436	400	
9.455	30.200	Wydatki nadzwyczajne nchwalone na rok 1906 odpadają.
24.299	40.280	
138	200	Jak na rok 1906.
199	200	
87	100	
424	500	
26.876	**42.580**	

Dochody.

4. Krajowa gorzelnia w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1807 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu** (200 hl. po 36 K.) . .	7.200	—	7.200
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów** (2500 Hl. po 24 g.) .	600	—	600
III.	3	**Bonifikacya** za 200 Hl. spirytusu po 10 K. . .	2.000	—	2.000
IV.	4	**Zwroty od zakładów dublańskich** za robotę maszynisty	—	—	—
		Suma dochodów .	9 800	—	9 800
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	12 380
		okazuje się **niedobór** .	—	—	2 580

Preliminarz na rok 1907. LW. 63.364/06.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
9.493	7.600	W preliminarzu przyjęto niższą cenę o 2 K za Hl. na podstawie cen targowych w czasie układania preliminarza, przeto i dochód preliminuje się niższy o 400 K.
542	500	Za wywary przyjęto cenę wyższą o 4 g. na Hl. przeto preliminuje się więcej o 100 K.
2.155	2.000	Jak na rok 1006
400	—	
12.590	10 100	
26 876	42.580	
14.286	32.480	Niedobór niższy o 29.900 K odpada bowiem kredyt na rekonstrukcyę gorzelni.

Wydatki.

5. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		A) WYDATKI FOLWARKU.			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1.	Płace i zasługi	6.400	—	
	2.	Najem robotnika	10.000	—	
	3.	Zmiana i dokupno nasienia	600	—	
	4.	Dokupno nawozów dopełniających:			
		a) na pole 2.500 K.			
		b) na łąki 500 „	3.000	—	
	5.	Dokupno karmy (owsa, makuchów, kiełków)	8.600	—	
	6.	Wymiana zużytych koni i uprzęży	1.500	—	
	7.	Utrzymanie budynków	1.200	—	
	8.	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	1.000	2.350	
	9.	Utrzymanie dróg i rowów	200	—	
	10.	Melioracye łąk:			
		a) Utrzymanie narzędzi melioracyjnych i dokupno materyałów (*zwycz.* 300 K., *nadzw.* 10.00 K.)			
		b) Wynagrodzenie łąkowego (400 „ — „)	700	10.000	
	11.	Zabezpieczenie od pożaru i gradu	1.500	—	
	12.	Kuchnia folwarczna	700	—	
	13.	Koszta kancelaryjne	160	—	
	14.	Światło i smarowidło	100	—	
	15.	Kultura lasu i utrzymanie stawów	400	—	
	16.	Posyłki i jazdy w sprawach folwarku	200	—	
	17.	Koszta leczenia czeladzi i dobytku	300	—	
		Suma rubryki I.	36.560	12.350	48.910
II.	18.	**Podatki, daniny i opłaty**	1.400	—	1.400
III.	19.	**Rozmaite nieprzewidziane**	300	—	300
		Suma działu A)	38.260	12.350	50.610

Preliminarz na rok 1907. LW. 79.928|906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
6.582	5.500	W obydwóch tych pozycyach preliminuje się więcej o 1.400 K na podstawie wniosków dyrekcyi i stosownie do wzrostu cen robocizny.
11.658	9.500	
861	600	Jak na rok 1906.
3.013	3.000	
14.338	8.600	
2.019	1 200	Preliminuje się więcej o 300 K, odpowiednio do potrzeb gospodarstwa.
4.076	4.760	Zwyczajny kredyt podwyższa się o 400 K, gdyż dotychczasowy kredyt na utrzymanie licznych i starych zabudowań gospodarczych okazuje się niewystarczający. Nadzwyczajne wydatki preliminowane na rok 1906 odpadają.
1.555	1.000	Wydatki zwyczajne bez zmiany. Z nadzwyczajnych służyć ma: 750 K na zakupno drugiej żniwiarki, 700 K na zakupno siewnika, 600 K na zakupno siewnika do nawozów, 300 K na zakupno grabiarki.
—	200	Jak na rok 1905.
3.116	8.000	Wydatki zwyczajne pozostają bez zmiany. W nadzwyczajnych preliminuje się 10.000 K jako dalszą ratę na melioracye łąk folwarcznych. Kosztorys melioracyi całego obszaru łąk, t. j. 230 morgów opiewa na 42.000 K, dotychczas przyznany kredyt łącznie z preliminowanym na rok 1907 wynosi 20.000 K.
1.327	1 500	
740	700	
145	160	
132	100	Jak na rok 1906.
892	400	
825	200	
—	—	W latach poprzednich zarachowywano koszta leczenia i dobytku w rubryce »Rozmaite nieprzewidziane«, skutkiem czego kredyt tej rubryki był stale przekraczany.
51.279	45.420	
1.259	1.400	Jak na rok 1906.
1 013	300	Jak na rok 1906.
53.551	47.120	

Wydatki.

5. Folwark w Dublanach.

Liczba pozycji	Liczba rubryki	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
IV.		**B) Ekwiwalent, spłata długów i renty.**			
	19.	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie . . .	1.055	—	
	20.	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie:			
		a) 55 i 56 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 10.000 K. . . . . 600 K.			
		b) 43 i 44 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 23.200 K. . . . . 1.260 „	1.819	—	
	21.	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	3.200	—	
		Suma działu B)	6 074	—	6.074
—	—	**C) Zwrot funduszowi krajowemu nadwyżki dochodów.**	—	—	—
		ZESTAWIENIE.			
		Suma działu A)	38.260	12.350	50.610
		„ „ B)	6.074	—	6.074
		Zwrot nadwyżki dochodów funduszowi krajowemu .	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków	**44 334**	**12.350**	**56.684**

Preliminarz na rok 1907. LW. 79.928/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
1.055	1.055	Jak na rok 1906.
1.797	1.992	Prel minuje się mniej o 173 K to jest w wysokości rat przypadających w roku 1907 do zapłacenia.
3.200	3.200	Jak na rok 1906.
6.052	6.247	
2.988	—	
53.551	47.120	
6.052	6.247	
2.988	—	
62.591	53.367	

Dochody.

5. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.		**Dochody z gospodarstwa.**			
	1.	Ze sprzedaży ziemiopłodów	21.000	—	
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk	3.300	—	
	3.	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:			
		a) Krowiarnia:			
		α) mleko . . . 10.000 K.			
		β) przychowek . . 5.000 „ 15.000 K.			
		b) Nierogacizna . . . . 500 „			
		c) Owce . . . . . 150 „			
		d) Braki i opasy . . . . 4.000 „	19.650	—	
	4.	Ryczałt od szkół za straty wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb tychże szkół	2.000	—	
	5.	Za wynajęte konie	1.000	—	
	6.	Z lasu i stawów	800	—	
		Suma rubryki I.	47.750	—	47.750
II.		**Z dzierżaw.**			
	7.	Z polowania	50	—	50
III.	8.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
—	—	**Zwrot nadpłaty ekwiwalentu po koniec r. 1904**	—	—	—
		Suma dochodów	48.000	—	48.000
		W porównaniu z wydatkami folwarku	—	—	50.610
		okazuje się **nadwyżka** { **wydatków**	—	—	2 610
		dochod w	—	—	—
		a po uwzględnieniu spłaty długów i renty	—	—	6.074
		okaże się { **niedobór**	—	—	8.684
		nadwyżka dochodów	—	—	—

Preliminarz na rok 1907. LW. 79.928 906. Dochody.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
28.247	21.000	Jak na rok 1906.
3.235	3.300	
21.841	17.850	Na podstawie przecięcia rzeczywistych wynikłości z ostatnich lat pięciu preliminuje się więcej o 1.800 K.
2.000	2.000	Jak na rok 1906.
1.076	800	Na podstawie rzeczywistych wynikłości preliminuje się więcej o 200 K.
1.018	800	Jak na rok 1906.
57.417	45.750	
50	50	Jak na rok 1906.
17	200	Jak na rok 1906.
5.107	—	
62.591	**46.000**	
53.551	**47.120**	
—	**1 120**	
9.040	—	
6.052	**6.247**	
—	**7.367**	Niedobór okazuje się wyższy o 1.317 K z powodów wyżej podanych.
2.988	—	

Wydatki. # 6 Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace personalu.**			
	1	Kierownik stacyi	2.400		
	2	5 Asystentów:			
		a) Asystent pierwszy (etatowy), płaca . . . 2.000 K.			
		dodatek aktywalny . . 200 „			
		dodatek pięcioletni . . 400 „			
		dodatek osobisty . . 400 „ 3.000 K.			
		b) 2 asystentów (nieetatowych) płaca po 1.600 K. 3.200 K.			
		na mieszkanie po 240 „ 480 „			
		na opał po . . 78 „ 156 „ 3.836 K.			
		c) 2 asystentów (nieetatowych) płaca po 1.200 K. 2.400 K.			
		na mieszkanie po 240 „ 480 „			
		na opał po . 78 „ 156 „ 3.036 K.	9.872		
		zwycz. *nadzwycz.*			
	3	Laborant, płaca . . . 900 K. — K.			
		na mieszkanie . . 200 „ — „			
		dodatek nadzwycz. do płacy . . . — „ 360 „	1.100	360	
	4	Pomocnik kancelaryjny płaca	720		
	5	Trzech służących, płace po 600 K. 1.800 K.			
		dodatki na mieszkanie po 192 „ 576 „	2.376		
		Suma rubryki I. .	16.468	360	16.828
II.		**Utrzymanie stacyi.**			
	6	Koszta utrzymania laboratoryum	7.500	960	
	7	„ prowadzenia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych	1.200		
	8	a) Koszta prowadzenia doświadczeń polowych na fermach doświadczalnych	5.000		
	9	b) Doświadczenia z uprawą buraków cukrowych .	600		
	10	Doświadczenia z żywieniem inwentarza . . .	400		
		Do przeniesienia . {	14.700	960	—
			16.468	360	16.828

Preliminarz na rok 1907. LW. 65.043|906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1907	Wyjaśnienia
1.200	1.200	Zamiast procentu wypłacanego kierownikowi w wysokości 40% dochodów z analiz preliminuje się wyższe o 1.200 K wynagrodzenie.
5.636	9.222	Z powodu przypadającego pełnego dodatku pięcioletniego tudzież na pokrycie dodatku osobistego dla jednego asystenta preliminuje się więcej o 650 K.
1.460	1.460	Jak na rok 1906.
—	—	Pod nową pozycyą preliminuje się ze względu na rozległą korespondencyę stacyi pobory dla pomocnika kancelaryjnego 720 K.
2.016	2.016	Preliminuje się więcej o 360 K, ponieważ przy dotychczasowych poborach nie można utrzymać należycie ukwalifikowanej służby.
10.312	13.898	
6.886	7.500	W wydatkach nadzwyczajnych preliminuje się 960 K na zakupno dwóch wag chemicznych.
877	1.200	
5.448	5.000	Jak na rok 1906.
—	600	
—	—	Na prowadzenie doświadczeń z żywieniem inwentarza rozpoczętych w roku 1905 preliminuje się pod nową pozycyą 400 K.
13.211	14.300	
10.312	13.898	

Wydatki. 6. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907. zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	16.468	360	16.828
			14.700	960	
II.	11	Koszta kancelar., druk świadectw, portorya . .	1.400	—	
	12	Druki sprawozdań	1.200	—	
	13	Prenumerata pism i zakupno podręczników . .	600	—	
	14	Koszta podróży kierownika i asystentów . .	2.600	—	
	15	Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszów stacyi	600	—	
	16	Ubezpieczenie ruchomości stacyi od ognia . .	700	—	
	16a	Budowa domu na pomieszczenie pracowni stacyi .	—	—	
	17	Utrzymanie i opał budynku	500	—	
		Suma rubryki II. .	22.300	960	23.260
III.		**Koszta ruchu gazowni dla produkcyi gazu do oświetlania i dla laboratoryów.**			
	18	Monter · wynagrodzenie . . . 1.200 K.			
		dodatek na mieszkanie . . 240 „	1.440	—	
	19	Palacz wynagrodzenie	600	—	
	20	Olej	1.400	—	
	21	Koks	1.650	—	
	22	Utrzymanie aparatów, pieców i rurociągu . .	1.000	—	
	23	Ubezpieczenie budynku i robotników . . .	400	—	
		Suma rubryki III. .	6.490	—	6.490
		Suma wydatków . .	**45.258**	**1.320**	**46.578**

Preliminarz na rok 1907. LW. 65.043|906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
10.312	13.898	
13.211	14.300	
1.956	1.000	Z powodu wzrastających z każdym rokiem czynności stacyi preliminuje się ogółem więcej o 700 K.
997	900	
578	600	Jak na rok 1906.
2 255	1.400	Ze względu na rosnące potrzeby liczniejszych wyjazdów preliminuje się więcej o 1.200 K.
342	450	Preliminuje się więcej o 150 K z powodu powięk-zenia personalu.
80	300	Na ubezpieczenie nowego gmachu preminuje się 700 K t. j. więcej o 400 K.
25.000	—	
—	—	Na opał i oświetlenie nowego budynku stacyi preliminuje się pod nową pozycyą 500 K.
44.419	18.950	
—	—	Preliminuje się prawdopodobny cały koszt produkcyi gazu do oświetlania i do użytku w pracowniach, z czego pokryje Akademia 3.000 K a szkoła gorzelnicza 400 K, co preliminu e się w Rubr. IV dochodów stacyi i w odnośnych pozycyach budżetu Akademii i szkoły gorzelniczej.
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
54.731	**32.848**	

Dochody. # 6. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Dochód z analiz**	10.000	—	10.000
III.	3	**Ze sprzedaży mazi pogazowej**	300	—	300
IV.		**Zwroty od zakładów za gaz:**			
	4	Od Akademii rolniczej w Dublanach . .	3.000	—	
	5	Od szkoły gorzelniczej w Dublanach . .	400	—	
		Suma rubryki IV. .	3.400	—	3.400
		Suma dochodów .	**19.700**	—	**19 700**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	**46.578**
		Okazuje się **niedobór**	—	—	**26.878**

Preliminarz na rok 1907. LW. 65.043|906. Dochody.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
2.500	2.500	Preliminuje się więcej o 3.500 K stosownie do wysokości przez c. k. Rząd przyznanej subwencyi.
5.300	3.000	Preliminuje się więcej o 7.000 K ponieważ kierownik stacyi nie będzie partycypował w dochodach stacyi.
—	—	Dochód z prowadzenia produkcyi gazu.
—	—	Ryczałty za oswietlenie Akademii i szkoły gorzelniczej.
—	—	
—	—	
7.800	5.500	
54.731	32.848	
46.931	27.348	Niedobór mniejszy o 470 K stosownie do zmian szczegółowo wyżej podanych.

Wydatki. 7. Doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			K o r o n y		
		WYDATKI.			
I.		**Płace personalu.**			
	1.	Kierownik stacyi:			
		płaca . . . . . 4.800 K.			
		dodatek aktywalny . . . . 1.120 „			
		dodatek osobisty . . . . 3.760 „	9.680	—	
	2.	Asystenci:			
		a) Asystent pierwszy etatowy, płaca 2.000 K.			
		dodatek aktywalny . . 200 „ 2.200 K.			
		b) 2 asystentów nieetatowych, płaca			
		po 1.200 K. . . . 2.400 K.			
		na mieszkanie po 400 K . . 800 „			
		„ opał po 78 K. . . 156 „ 3.356 „	5.556	—	
	3.	Laborant, płaca . . . . . 1.100 K.			
		na mieszkanie . . . . 360 „	1.460	—	
		Suma rubryki I. .	16.696	—	16.696
II.		**Koszta administracyi.**			
	4	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne . . 800 K.			
		b) służący . . . 720 „	1.520	—	
	5.	Najem pomieszkania	3.000	—	
	6.	Oświetlenie i opał	900	—	
		Suma rubryki II. .	5.420	—	5.420
III.		**Utrzymanie stacyi.**			
	7.	Koszta utrzymania stacyi	3.500	800	
	8.	„ „ ogrodu górskiego na połoninach .	2.000	—	
	9.	Utrzymanie pól doświadczalnych i analizy z pól utrzymywanych kosztem Towarz. gospodarczego .	1.200	—	
	10.	Założenie i prowadzenie pól selekcyjnych przy szkołach rolniczych	600	—	
	11.	Koszta druków i wydawnictw	400	—	
	12.	Prenumerata pism i zakupno dzieł fachowych . .	600	—	
	13.	Koszta podróży kierownika i asystentów . . .	1.500	—	
		Suma rubryki III. .	9.800	800	10.600
		Suma wydatków . .	**31.916**	**800**	**32.716**

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
1 200	1.200	Preliminowane pobory kierownika stacyi, uzasadnia Wydział krajowy w sprawozdaniach o stacyi doświadczalnej botaniczno rolniczej i o niższych szkołach rolniczych.
4.477	5.556	Jak na rok 1906.
1.460	1.460	
7.137	8 216	
1.513	1.520	Jak na rok 1906.
3.000	3 000	
1.071	1.720	Kredyt zwyczajny bez zmiany, nadzwyczajny przyznany na rok 1906 odpada.
5.584	6.240	
2.984	3.500	Zwyczajny kredyt jak na rok 1906, w nadzwyczajnych 800 K na zakupno przyrządów potrzebnych do kontroli pasz skoncentrowanych.
3.071	2.850	Kredyt zwyczajny wyższy o 400 K skutkiem bowiem kosztów robocizny i niedostępności miejsca (Czarnohora) nie można pokryć wszystkich potrzeb z dotychczasowej dotacyi. Kredyt nadzwyczajny 1.250 K przyznany na rok 1906 odpada.
1.310	1.200	Jak na rok 1906.
—	—	Pod nową pozycyą preliminuje się 600 K na systematyczne uszlachetnianie odmian zbóż i roślin pastewnych.
248	400	Jak na rok 1906.
520	400	Preliminuje się więcej o 200 K z powodu zamierzonego wydawania sprawozdań o pracach stacyi na połoninach Czarno-hory.
920	1.000	Preliminuje się więcej o 500 K z powodu potrzeby liczniejszych wyjazdów dla kontroli doświadczeń polowych.
9.053	9.350	
21.774	**23.806**	

Dochody. # 7. Doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	4.000	—	4.000
II.	2.	**Dochód z analiz**	1.600	—	1.600
III.	3.	**Dochód z pól i ogrodu**	400	—	400
		Suma dochodów .	**6.000**	—	**6.000**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	**32.716**
		Okazuje się **niedobór**	—	—	**26.716**

Preliminarz na rok 1907. LW. 73.834 906. Dochody.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
2.500	2.500	Z powodu przyznania przez c. k. Rząd wyższej dotacyi preliminuje się więcej o 1.500 K.
635	1·600	Jak na rok 1906.
—	400	Jak na rok 1906.
3.135	**4.500**	
21.774	**23.806**	
18 639	**19.306**	Niedobór wyższy o 7.410 K z powodu zmian szczegółowo wyżej podanych.

Wydatki. # 8. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
				Korony		
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1.	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca	4.800 K.			
		dodatek aktywalny	840 „			
		dodatek osobisty	1.200 „			
		dodatek pięcioletni	400 „	7.240	—	
	2.	Trzech profesorów fachowych;				
		a) dla dwóch, płaca po 3.280	6.560 K.			
		dodatki aktywalne po 720	1.440 „			
		dodatki 5-letnie dla jednego	1.200 „			
		b) dla jednego extra statum płaca	3.280 „			
		dodatek aktywalny	720 „	13.200	—	
	3.	Trzech nauczycieli-adjunktów:				
		a) dla dwóch, płaca po 2.400	4.800 K.			
		dodatki aktywalne po 600	1.200 „			
		dodatek osobisty dla jednego	300 „			
		dodatki 5-letnie dla jednego	900 „	7.200	—	
		b) dla jednego płaca	2.400 K.			
		dodatek aktywalny	600 „			
	4.	Docenci (nauczyciele pomocnicy)				
		a) języka polskiego i niemieckiego	1.600 „			
		b) fizyki eksperymentalnej	600 „			
		c) matematyki	900 „			
		d) zarysu inżynieryi, konstrukcyi i rysunków	2.000 „			
		e) chemii ogólnej:				
		α) za wykłady 600 K.				
		β) za prowadzenie ćwiczeń w laboratoryum chemii 400 „	1.000 „			
		f) ekonomii społecznej	400 „			
		g) encyklopedyi rolnictwa	600 „			
		h) zarysu prawa i administracyi	500 „			
		i) nauki o pomocy w nagłych wypadkach	200 „	7.800	—	
		Suma rubryki I.		35.440	—	35.440
		Do przeniesienia		35.440	—	35.440

Preliminarz na rok 1907. L.W. 59.835906.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
7.240	7.240	
13.200	13.200	Jak na rok 1906.
3.900	7 200	Jedna posada adjunkta nieobsadzona, gdyż zamianowany jest trzeci profesor extra statum.
		Na rok 1907 podwyższono pobory docenta zarysu inżynieryi, konstrukcyi rysunków, geometryi wykreślnej i zabudowania dzikich potoków o 400 K, zniżono natomiast wynagrodzenie docenta języka polskiego i niemieckiego o 200 K i wynagrodzenie docenta matematyki o 100 K.
7.700	7.700	
32.040	35.340	
32.040	35.340	

Wydatki.

8. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	35.440	—	35.440
II.		**Koszta administracyi.**			
	5	Koszta kancelaryjne, druki i portorya	600	—	
	6	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi	480	—	
	7	Ubezpieczenie budynków i zbiorów	80	—	
	8	Opał, oświetlenie i należytość za wodę	880	—	
	9	Utrzymanie budynków	400	—	
	10	Sprzęty i ruchomości	100	—	
	11	Dozorca domu i pomocnik dozorcy	1.800	—	
	12	Podatki	45	—	
		Suma rubryki II.	4.385	—	4.385
III.		**Środki naukowe.**			
	13	Biblioteka i czytelnia	600	200	
	14	Laboratorya: *zwycz.* *nadzw.*			
		a) chemii ogólnej i technologicznej 280 K. — K.			
		b) botaniczno-fizyologiczne 120 „ — „			
		c) urządzenie laboratoryum — „ 800 „	400	800	
	15	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń: *zwycz.* *nadzw.*			
		a) do geografii fizycznej i polityczej 20 K. — K.			
		b) do fizyki 40 „ 200 „			
		c) „ meteorologii i klimatologii 40 „ — „			
		d) do inżynieryi leśnej 300 „ 250 „			
		e) „ botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii 120 „ 50 „			
		f) do zoologii 40 „ — „			
		g) „ technologii chemicznej 100 „ 100 „			
		h) „ leśnictwa w ogóle i uprawy lasu 300 „ 60 „	960	660	
	16	Na utrzymanie szkółki drzewek w Winnikach i Brzuchowicach	—	1.000	
	17	Wycieczki naukowe z uczniami	2.000	—	
	18	Utrzymanie ogrodu przy szkole	300	—	
		Suma rubryki IV.	4.260	2.660	6.920
IV.		**Spłata pożyczki.**			
	19	Gal. Kasie oszczędności we Lwowie, 59 i 60 rata na kapitał i odsetki	1.042	—	1.042
V.	20	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	100
		Suma wydatków	**45.227**	**2.660**	**47.887**

Preliminarz na rok 1907. LW. 59.835 906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
32.040	35.340	
627	600	Jak na rok 1906.
432	480	
48	80	
868	880	
477	400	
137	100	
1.642	1.800	
18	45	
4.249	4 385	
796	800	Nadzwyczajny wydatek 200 K posłuży na dalsze koszta uporządkowania biblioteki.
365	400	Zwyczajny wydatek jak na rok 1906. Nadzwyczajny wydatek 800 K preliminuje się na sprawienie przyrządów, zakupno odczynników i wynagradzenie laboranta.
1.599	1.940	Wydatki zwyczajne preliminuje się bez zmiany. W nadzwyczajnych 200 K jako dalszą ratę na utworzenie gabinetu dla fizyki, 250 K na modele i tablice do nauki inżynieryi leśnej, 50 K na modele form rozwojowych widłaków, 100 K na sporządzenie tablic do demonstracyi z technologii i użytkowania lasu, wreszcie 60 K na sprawienie do praktyki z uczniami wielkiego precyzyjnego dendrometra.
1.000	1.000	Jak na rok 1906.
1.793	2.000	
325	300	
5.878	6.440	
1.042	1.042	Jak na rok 1906.
—	100	Jak na rok 1906.
43.209	**47.307**	

Dochody. # 8. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	14.000	—	14.000
II.	2	**Opłaty od uczniów:**			
		a) wpisowe od 20 uczniów po 4 K. . 80 K.			
		b) czesne od 30 uczniów po 20 „ . 600 „	680	—	680
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—	100
		Suma dochodów .	**14.780**	—	**14.780**
		W porównaniu z wydatkami	—	—	**47.887**
		okazuje się **niedobór**	—	—	**33.107**

Preliminarz na rok 1907. LW. 59.885/906. Dochody.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
14.000	14.000	Jak na rok 1906.
680	680	Jak na rok 1906.
112	100	Jak na rok 1906.
14.792	**14.780**	
43.209	**47.307**	
28.417	**32.527**	Niedobór wyż-zy o 580 K od roku 1906 stosownie do zmian szczegółowo wyżej podanych.
		Uwaga. Wydatek na emerytury, pensye i zaopatrzenia na rok 1907, za mieszczony jest w Rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego w kwocie . . . . . **4.520 K.**

Wydatki.

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
				Korony		
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1.	Dyrektor, płaca	4.000 K.			
		dodatek aktywalny	640 „			
		dodatek osobisty	800 „			
		dodatek pięcioletni	400 „	5.840		
	2.	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących, płaca	2.800 K.			
		dodatek aktywalny	520 „			
		„ pięcioletni	800 „	4.120		
	3.	8 profesorów, płaca po 2.800 K.	22.400 K.			
		dodatki aktyw. po 520 K.	4.160 „			
		„ pięcioletnie	6.297 „	32.857		
	4.	Docent weterynaryi		1.600		
	5	„ leśnictwa		800		
	5a	„ sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli		—		
	6.	„ hygieny i nauki o pomocy w nagłych wypadkach		200		
	7.	Nauczyciel muzyki i śpiewu		1.000		
	8.	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych, płaca	2.400 K.			
		dodatek aktywalny	240 „	2.640		
	9.	3 prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki: płace po 1.600 K.	4.800 K.			
		dodatki pięcioletnie	600 „			
		wikt po 720 K.	2.160 „			
		światło po 20 K.	60 „	7.620		
		Suma rubryki I.		56.677	—	56.677
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**				
	10.	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca	2.400 K.			
		dodatek pięcioletni	380 „	2.780		
	11.	Pisarz Dyrekcyi, a zarazem magazynier, płaca		1.200		
		Suma rubryki II.		3.980	—	3.980
		Do przeniesienia		60.657	—	60.657

Preliminarz na rok 1907. LW. 70.864/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
5.516	5.840	Jak na rok 1906.
3.720	4.120	
32.982	33.227	Skutkiem zmian zaszłych w gronie profesorskiem preliminuje się mniej o 370 K. Dodatki pięcioletnie preliminuje się: 1. dla prof. Wojciechowskiego 4 po 400 K, t. j. 1.600 K, 2. dla prof. Surzyckiego jeden 400 K, 3. dla prof Kuhla 2 pełne i trzeci od 25. maja 1907 w łącznej sumie 1.040 K, 4. dla prof. Nawakowskiego trzy po 400 K, t. j. 1.200 K, 5. dla prof. Birkenmajera cztery pełne i piąty od 10. listopada 1907 t. j. 1.657 K, 6. dla prof. Dziamy jeden 400 K.
1.600	1.600	Jak na rok 1906.
800	800	
350	400	Odpada kredyt dla docenta sadownictwa i warzywnictwa.
200	200	Jak na rok 1906.
666	1.000	
1.880	2.640	
5.119	5.280	Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 17. marca 1899 i z 11. stycznia 1896 preliminuje się utrzymanie dla trzech prefektów a więc więcej o 2.340 K.
52.833	55.107	
2.640	2.640	Z powodu przypadającego drugiego pięciolecia kasyerowi Terlikiewiczowi od dnia 1. czerwca 1906 preliminuje się więcej o 140 K.
1.200	1.200	Jak na rok 1906.
3.840	3 840	
56.673	58.947	

Wydatki.

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	60.657	—	60.657
		Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.			
	12.	Lekarz zakładowy, płaca . . . . 1.000 K.			
		opał . . . . . 100 „	1.100		
	13.	Ogrodnik zakładowy, płaca	1.000		
	13a	Pomocnik ogrodnika	—		
		Suma rubryki III. .	2.100	—	2.100
		Koszta utrzymania służby szkolnej.			
	14.	Służba wyższa:			
		a) Tercyan szkoły, zarazem woźny:			
		płaca z wiktem . . . 800 K.			
		na ubiór . . . . 100 „ 900 K.			
		b) Woźny dyrekcyi, zarazem obsługujący infirmeryę i kaplicę zakładową:			
		płaca z wiktem . . . 500 K.			
		na ubiór . . . . 100 „ 600 K.			
		c) Portyer bramy głównej:			
		płaca z wiktem . . . 600 K.			
		na ubiór . . . . 100 „ 700 „			
		d) Portyer drugiej bramy zakładowej:			
		płaca . . . . . 350 K.			
		na ubiór . . . . 100 „ 450 „			
		e) Lampiarz, zarazem służący przy kasie i pokoju gościnnym:			
		płaca z wiktem i ubraniem . . 550 „	3.200		
	15.	Służba niższa:			
		a) Służący przy laboratoryum chemii:			
		płaca z wiktem . . . . 372 K.			
		b) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych:			
		płace z wiktem po 372 K. . . 1.116 „			
		c) stróż domowy, płaca z wiktem . . 372 „			
		d) Stróż, zarazem ogrodniczek przy parku,			
		płaca z wiktem . . . . 420 „	2.280		
	16.	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności dyrekcyi) .	300		
		Suma rubryki IV. .	5.780	—	5.780
		D o p r niesienia .	68.537	—	68.537

Preliminarz na rok 1907. LW. 70.864/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
56.673	58.947	
1.100	1.100	Jak na rok 1906.
1.300	1.000	
976	—	
3.376	2.100	
3.125	3.200	Jak na rok 1906.
2.232	2.232	Preliminuje się więcej o 48 K na wniosek Dyrekcyi szkoły.
250	250	Preliminuje się więcej o 50 K na wniosek Dyrekcyi szkoły.
5.607	5.682	
65.656	66.729	

Wydatki.

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	68.537	—	68.537
V.		**Koszta administracyjne.**			
	17.	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . . . . 400 K. — K.			
		b) potrzeby kancelar. szkoły . 300 „ — „			
		c) druki i inseraty . . 200 „ 250 „			
		d) portorya i przesyłki . . 300 „ — „			
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . . . . 900 „ — „			
		f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . . . 300 „ — „			
		g) utrzymanie koni administracyjnych . . . 600 „ — „			
		h) zaprzysiężony strażnik obszaru dworskiego . . . . 300 „ — „	3.300	250	
	18.	Opał w gmachu szkolnym i internacie . . .	3.000	—	
	19.	Oświetlenie „ „ „ . . .	2.200	—	
	20.	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	3.500	2.000	
	21.	Wywóz nieczystości, popiołów, mycie podłóg i okien i t. p.	900	100	
	21a	Koszta urządzenia parku	—	—	
	22.	Zabezpieczenie budynków i zbiorów . . .	800	—	
	23.	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły .	988	—	
	24.	Płaca kominiarza	400	—	
	25.	Sprzęty i ruchomości	400	390	
	26.	Koszta lustracyi zakładu	400	—	
	27.	Koszta nabożeństwa	240	70	
	28.	Na aptekę	400	—	
	29.	Utrzymanie dziedzińców i parku	800	400	
	29a	Budowa domów mieszkalnych	—	—	
		Suma rubryki V. .	17.328	3.210	20.538
		Do przeniesienia .	85.865	3.210	89.075

Preliminarz na rok 1907. LW. 70.864/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
65.656	66.729	
3.135	3.300	Jak na rok 1906. Nadzwyczajny wydatek 250 K preliminuje się na kopię nowej mapy gospodarstwa lasowego i zrobienie z niej odbitek litograficznych.
2.672	3.000	Jak na rok 1906.
1.999	2.200	
5.860	5.000	W wydatkach zwyczajnych preliminuje się więcej o 500 K z powodu rozszerzenia się budynków i dróg utrzymywanych na rachunek tej pozycyi. W wydatkach nadzwyczajnych wstawia się 2.000 K na przeróbkę ganków z balkonami przy kamienicy i przy kasie, na postawienie lodowni w restauracyi wreszcie na postawienie pieców na leśniczówce, na ogrodzenie przy kamienicy i na klapę żelazną do dołu kloacznego.
739	800	Z powodu powstania nowych mieszkań preliminuje się w zwyczajnych więcej o 100 K, w nadzwyczajnych 100 K na naprawę wozu Tallarda i kupno kilku metrów węża.
2.730	600	Odpadają koszta urządzenia parku a więc mniej o 600 K.
781	800	Jak na rok 1906.
1.788	988	
360	400	
600	400	Zwyczajne bez zmiany, w nadzwyczajnych 390 K na sprawienie stołu i 10 krzeseł do nowej sali posiedzeń oraz jednej szafy na książki i czasopisma
347	400	Jak na rok 1906. W nadzwyczajnych 70 K na sprawienie nowego oprawnego mszału.
300	240	
400	400	
600	600	W zwyczajnych preliminuje się więcej o 200 K z powodu zwiększenia się terenu utrzymywanych dziedzińców i ścieżek. Na postawienie nowego mostu w parku, tudzież na roboty skutkiem szkód wyrządzonych powodzią preliminuje się 400 K w nadzwyczajnych
36.311	—	
58 622	19.128	
124.278	85.857	

Wydatki. # 9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			K o r o n y		
		Z przeniesienia .	85.865	3.210	89.075
VI.		**Utrzymanie uczniów.**			
	30.	Żywność dla 60 uczniów	35.000	—	
	31.	Pranie za ryczałtowem wynagrodzeniem . . .	1.492	—	
	32.	Służba internatu:			
		a) 4 chłopców do obsługi uczniów: płaca z wiktem po 372 K. . . 1.488 K.			
		b) palacz do obsługi kaloryferów i łazienki, płaca z wiktem . . . 800 K. mieszkanie, opał i światło . . 240 „ 1.040 „			
		c) pomocnik palacza i stróż nocny w internacie . . . . . 420 „	2.948	—	
	33.	Sprzęty: *zwycz.* *nadzwycz.*			
		a) do sal sypialnych . . 200 K. — K.			
		b) „ infirmeryi . . 60 „ 150 „			
		c) „ sali rekreacyjnej i gimnastycznej . . 100 „ — „	360	150	
	34.	Odzież dla 60 uczniów po 120 K.	7.200	—	
	35.	Pościel	200	—	
		Suma rubryki VI. .	47.200	150	47.350
VII.	36.	**Utrzymanie czterech uczniów na koszt funduszu krajowego**	2.940	—	2.940
VIII.		**Potrzeby naukowe.**			
	37.	Eksperymenta przy wykładach: *zwycz.* *nadzwycz.*			
		a) dla profesora rolnictwa . 60 K. — K			
		b) „ „ hodowli . 50 „ — „			
		c) „ „ zootomii . 40 „ — „			
		d) „ „ weterynaryi . 50 „ — „			
		e) „ „ botaniki . 60 „ — „			
		f) „ „ fizyki . 40 „ — „			
		g) „ „ miernictwa . 50 „ — „			
		h) „ „ chemii ogólnej 100 „ — „			
		i) „ „ mleczarstwa 100 „ — „			
		j) „ „ rybactwa . 50 „ — „			
		k) narzędzia ręczne do praktyki gospodarskiej . . 100 „ — „			
		l) dla profesora administracyi — „ 200 „	700	200	
		Do przeniesienia .	700	200	—
			136.005	3.360	139

Preliminarz na rok 1907. LW. 70.864/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
124.278	85.857	
30.109	32.400	Preliminuje się więcej o 2.600 K, przyznano bowiem restauratorowi dodatek z powodu drożyzny.
1.492	1.492	Jak na rok 1906.
2.574	2.900	Preliminuje się więcej o 48 K z powodu podwyższenia poborów pomocnika palacza i stróża nocnego.
450	360	Wydatki zwyczajne pozostają bez zmiany, nadzwyczajny wydatek służy na sprawienie sześciu nowych siatek drucianych do łóżek.
6.377	7.200	Jak na rok 1906.
200	500	Preliminuje się mniej o 300 K, odpadają bowiem wydatki nadzwyczajne uchwalone na rok 1906.
41.202	44.852	
—	2.800	Z powodu drożyzny przyznano restauratorowi dodatek za wikt dla uczniów, preliminuje się więc więcej o 140 K.
749	700	Jak na rok 1906. Nadzwyczajny wydatek na sporządzenie mapy katastralnej Czernichowa.
749	700	
165.480	133.509	

Wydatki.

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	136.005	3.360	139.365
			700	200	
VIII.	38.	Zbiory i muzea: *zwycz.* *nadzwycz.*			
		a) zbiór rolniczy . . . 200 K. — K.			
		b) „ hodowlany . . . 100 „ — „			
		c) „ fizyczny . . . 200 „ — „			
		d) „ geograficzny . . 50 „ — „			
		e) „ botaniczny . . . 100 „ — „			
		f) „ zoologiczny . . 100 „ — „			
		g) „ zootomiczny . . 50 „ — „			
		h) „ mechaniczny . . 100 „ — „			
		i) „ mineralogiczny . . 40 „ — „			
		j) „ technologiczny . . 100 „ — „			
		k) „ okazów leśnych . . 60 „ — „			
		l) „ okazów weterynaryjn. 60 „ — „			
		m) „ narzędzi rolniczych . 200 „ — „			
		n) „ modeli do budownictwa . 50 „ — „			
		o) „ przyrządów miernicz. 100 „ — „			
		p) „ mleczarski . . . 50 „ — „			
		r) „ ogrodniczy . . . 100 „ — „			
		s) „ melioracyjny . . 50 „ — „			
		t) „ rybacki . . . 50 „ — „			
		u) Stacya meteorologiczna . 60 „ 60 „	1 820	60	
	39.	Laboratorya:			
		a) chemii ogólnej i gabinet . . . 600 K.			
		b) „ rolniczej . . . 400 „			
		c) „ technologicznej . . . 100 „			
		d) zootomiczne . . . . 100 „			
		e) roślinno-fizyologiczne . . . 200 „			
		f) rolnicze . . . . . 200 „	1.600	—	
	40.	Biblioteka:			
		a) przykupno dzieł . . . . 800 K.			
		b) oprawa książek . . . . 200 „			
		c) czasopisma naukowe i polityczne . 600 „	1.600	—	
	41.	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego	1.500	—	
	42.	Ogród botaniczny	200	—	
	43.	Utrzymanie pola doświadczalnego	400	—	
	44.	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami . .	1.000	—	
		Suma rubryki VIII. .	8.820	260	9.080
IX.	45.	**Rozmaite nieprzewidziane**	350	—	350
		Suma wydatków .	**145.175**	**3.620**	**148.795**

Preliminarz na rok 1907. LW. 70.864/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
165.480	133.509	
749	700	
2.080	1.880	Wydatki zwyczajne bez zmiany, w nadzwyczajnych 60 K na naprawę barometru i zakupno termometru.
1.800	1.600	
		Jak na rok 1906.
1.400	1.600	
1.000	1 000	Preliminuje się więcej o 500 K, w sumie tej bowiem zmieścić się mają w roku 1907 koszta utrzymania pomocnika ogrodniua.
200	200	
382	400	Jak na rok 1906.
567	1.000	
8.178	8.380	
351	350	Jak na rok 1906.
174 009	**142.239**	

Dochody.

9. Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 Razem
				Korony		
		DOCHODY.				
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .		14.000	6.000	20.000
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	2.	Opłaty na utrzymanie:				
		a) od 56 uczniów p° 735 K. . .	41.160 K.			
		b) od 4 uczniów przyjętych na koszt fund. kraj. (obacz rub. VIII. wyd.) po 735 K.	2.940 „	44.100	—	
	3.	Czesne szkolne od 60 uczniów po 100 K. po strąceniu czesnego od 20 uczniów, uwolnionych od opłaty przez Wydział krajowy	6.000 K. 2.000 „	4.000	—	
		Suma rubryki II. .		48.100	—	48.100
III.	4.	**Ze sprzedaży płodów z ogrodów** . . .		1.000	—	1.000
IV.	5.	**Zwrot z funduszu folwarku za administracyę** .		400	—	400
V.	6.	**Rozmaite nieprzewidziane**		200	—	200
		Suma dochodów .		**63.700**	**6.000**	**69 700**
		W porównaniu z wydatkami		—	—	**148.795**
		okazuje się **niedobór**		—	—	**79.095**

Preliminarz na rok 1907. LW. 70.864/906. Dochody.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
30.000	14.000	Jak na rok 1906. W nadzwyczajnych preliminuje się 6.000 K jako III. i ostatnią ratę subwencyi rządowej na budowę domu dla profesorów.
41.455	42.000	Skutkiem drożyzny wzrosły koszta utrzymania uczniów, dlatego Wydział krajowy postanowił podwyższyc opłaty na utrzymanie począwszy od nowego roku szkolnego 1907/8 z 700 na 800 K, w roku 1907 wypada w przecięciu za cały rok 735 K.
4.550	4.000	Jak na rok 1906.
46.005	46.000	
832	600	Preliminuje się więcej o 400 K według obliczonej sperandy na rok 1907.
400	400	Jak na rok 1906.
369	200	Jak na rok 1906.
77.606	**61.200**	
174.009	**142.239**	
96.403	**81.039**	Niedobór niższy o 1.944 K stosownie do zmian szczegółowo wyżej podanych.
		Uwaga. Wydatek na emerytury, pensye i zaopatrzenia na rok 1907 zamieszczony jest w Rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego.

Wydatki.

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		A) WYDATKI FOLWARKU.			
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**			
	1	Płace i zasługi: *a*) Nauczyciel-instruktor za administracyę folwarku . . . . . 400 K. *b*) służba folwarczna (zasługa i ordynarya) . . . . . 2.800 „	3.200	—	
	2	Najem robotnika:	2.000	—	
	3	Dokupno i zmiana nasienia	600	—	
	4	„ nawozów dopełniających	500	—	
	5	„ słomy i karmy	1.800	—	
	6	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży) . . .	450	250	
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych . . .	250	—	
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów, oraz kucie koni . .	300	500	
	9	Utrzymanie rowów	200	—	
	9a	Dokupno koni	—	800	
	10	Zabezpieczenie od pożarów i gradobicia . . .	120	—	
	11	Potrzeby kancelaryjne, światło, opał i smarowidło .	120	—	
	12	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	100	—	
		Suma rubryki I. .	9.640	1.550	11.190
II.		**Las i plantacye wikla.**			
	13	Służba, roboty i zalesienie	1.700	—	
	14	Utrzymanie wikli i uzupełnienie plantacyi . .	1.000	—	
	15	Wynagrodzenie ogrodnika	400	—	
		Suma rubryki II. .	3.100	—	3.100
III	16	**Utrzymanie brzegów Wisły**	400	300	700
IV.	17	**Podatki i daniny**	960	—	960
IV.a	17a	**Naprawa pieca wapiennego**	—	1.200	1.200
V.	18	**Utrzymanie zaprzysiężonego strażnika obszaru dworskiego**	300	—	300
		Do przeniesienia .	14.400	3.050	17.450

Preliminarz na rok 1907. LW. 59.833/906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
3.176	3.200	Jak na rok 1906.
2.306	1.900	Skutkiem podrożenia ceny najmu robotnika preliminuje się więcej o 100 K.
600	600	Jak na rok 1906.
400	400	Na propozycyę dyrekcyi preliminuje się więcej o 100 K.
1.799	1.800	Jak na rok 1906.
700	1.150	Wydatki zwyczajne preliminuje się jak na rok 1906, w nadzwyczajnych 250 K na sprawienie łodzi dla spławiania we własnym zarządzie szutru i piasku.
650	550	Odpadają wydatki nadzwyczajne przyznane na rok 1906 w sumie 300 K.
253	250	W zwyczajnych preliminuje się więcej o 50 K w miarę wzrostu potrzeb, w nadzwyczajnych 500 K na dokupno wózka na czworo siedzeń.
200	200	Jak na rok 1906.
—	—	Pod nową pozycyą preliminuje się 800 K na kupno jednej pary koni do wyjazdu.
63	120	Jak na rok 1906.
116	120	
60	100	
10.323	10.390	
1.888	1.700	Jak na rok 1906.
1.000	1.000	
500	400	
3.388	3.100	
381	400	Jak na rok 1906. W nadzwyczajnych preliminuje się 300 K na tamę z kamienia.
1.502	960	Jak na rok 1906.
—	—	W nadzwyczajnych preliminuje się 1.200 K na danie nowego ogniotrwałego płaszcza w piecu wapiennym i na obręcz. Piec wapienny był naprawiany przed ośmiu laty.
300	300	Jak na rok 1906.
15.894	15.150	

Wydatki.

10. Folwark w Czernichowie

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	14.400	3.050	17.450
VI.		**Rozmaite nieprzewidziane.**			
	19	Koszta drenowania pól na Żakowcu . . .	—	4.750	
	20	Rozmaite	400	—	
		Suma rubryki VI. .	400	4.750	5.150
		Suma działu A) .	14.800	7.800	22.600
VII.		B) **Ekwiwalent, spłata kapitałów i odsetek dłużnych:**			
	21	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	700	—	
	22	Bankowi krajowemu we Lwowie 20. i 21. rata, wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13.000 koron .	608	—	
		Suma działu B) .	1.308	—	1.308
		ZESTAWIENIE.			
		Suma działu A)	—	—	22.600
		„ „ B)	—	—	1.308
		Suma wszystkich wydatków .	—	—	**23.908**

Preliminarz na rok 1907. Lw. 59.833/906.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
15.894	15.150	
—	1.434	Na zdrenowanie 11·24 hektarów pól na Żakorcu preliminuje się 4.750 K.
240	400	Jak na rok 1906.
240	1.834	
16.134	16.984	
—	700	Jak na rok 1906.
607	608	
607	1.308	
16.134	16.984	
607	1.308	
16.741	**28.292**	

Dochody.

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycji	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.		**Z gospodarstwa.**			
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni . .	3.200	—	
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych: (krowiarnia) .	2.800	—	
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	1.300	—	
	4	Za wynajęte konie	700	—	
	5	Za nawóz stajenny do ogrodów	—	—	
	6	Zwrot z funduszu szkoły za utrzymanie koni . .	600	—	
		Suma rubryki I. .	8.600	—	8.600
II.		**Z lasu i wikla.**			
	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego .	3.400	—	
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	5.000	—	
		Suma rubryki II. .	8.400	—	8.400
III.	9	**Z pieca wapiennego**	600	—	600
I V.		**Inne dochody.**			
	10	Olborne za łamanie kamienia	100	—	
	11	Z dzierżawy placu targowego, zwanego „Rynek“ .	40	—	
		Suma rubryki IV. .	140	—	140
V.	12	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	100	—	100
		Suma dochodów	17.840	—	17 840
		W porównaniu z wydatkami folwarku	—	—	22.600
		okazuje się **nadwyżka**	—	—	—
		okazuje się **niedobór**	—	—	4.760
		a z uwzględnieniem ekwiwalentu i spłaty długów .	—	—	1.308
		okaże się **nadwyżka**	—	—	—
		okaże się **niedobór**	—	—	**6.068**

Preliminarz na rok 1907 Lw. 59 83 3/906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
4.177	2,500	Preliminuje się więcej o 700 K. z powodu podniesienia się dochodów skutkiem lepszej i staranniejszej uprawy pól.
2.934	2.500	Preliminuje się więcej o 300 K z powodu coraz lepiej opłającej się chlewni.
1.446	1.200	Preliminuje się więcej o 100 K stosownie do dającego się uzyskać czynszu.
932	600	Preliminuje się więcej o 100 K na podstawie rzeczywistych wyników z dwóch ostatnich lat.
—	100	Znosi się tę pozycyę, dla braku bowiem dostatecznego pokrycia w budżecie szkoły pozycya ta nigdy nie była realizowa.
600	600	Jak na rok 1906.
10.089	7.500	
4·501	3.300	Prelimije się więcej o 100 K stosownie do sperandy na najbliższy zrąb.
2.563	3.500	Preliminuje się więcej 1.500 K z powodu podnoszenia się istniejących i powstawania nowych kultur.
7 064	6.800	
600	600	Jak na rok 1906.
75	100	Jak na rok 1906.
40	40	
115	140	
103	100	Jak na rok 1906.
17.971	15.140	
16.134	16.984	
1.837	—	
—	1.844	
607	1.308	
1.230	—	
—	3 152	Niedobór większy o 2 916 K stosownie do zmian szczegółowo wyżej podanych.

Wydatki.

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
				Korony		
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:				
		płaca	3.000 K.			
		dodatek aktywalny . . .	300 „	3 300	—	
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:				
		płaca	2.400 K.			
		dodatek aktywalny . . .	240 „			
		„ pięcioletni . . .	300 „	2.940	—	
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów płaca		1.200	—	
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych:				
		płaca	1.400 K.			
		dodatek aktywalny . . .	140 „			
		dodatek pięcioletni . . .	160 „	1.700	—	
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.:				
		płaca	960 K.			
		wydatki z powodu nabożeństwa .	400 „	1.360	—	
		Suma rubryki I. .		10.500	—	10.500
II.		**Koszta administracyjne.**				
	6	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna . .	240 K.			
		b) koszta kancelaryjne . . .	200 „			
		c) sługa szkolny i stróż nocny . .	600 „	1.040	—	
	7	Opał		1.200	—	
	8	Oświetlenie		350	—	
	9	Utrzymanie budynków		1.200	600	
	10	Sprzęty i ruchomości		400	—	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .		800	—	
	12	Podatek i opłata myta		400	—	
		Suma rubryki II. .		5.390	600	5.990
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie	dla 45 uczniów			
	14	Odzież, pościel i pranie . .	po 300 K.	13.500	—	
	15	Lekarz i apteka		400	—	
	16	Uczeń praktykan		300	—	
		Suma rubryki III. .		14.200	—	14.200
		Do przeniesienia .		30.090	600	30.690

Preliminarz na rok 1907. LW. 58.538/906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
3.700	3.867	Wskutek zmiany kierownictwa odpadają dodatki pięcioletnie.
2.840	2.940	Jak na rok 1906.
575	1.200	
1.700	1.700	
1.409	1 360	
10 224	11.067	
907	1.040	Jak na rok 1906.
1.260	1.200	
466	350	
1.738	2.300	Wydatki zwyczajne prelinuje się w niezmienionej sumie, w nadzwyczajnych 300 K na poprawę parkanów i 300 K na postawienie 4 nowych pieców kaflowych.
588	300	Dotychczasowy kredyt okazał się niewystarczający, zatem podwyższa się go o 100 K.
1.269	800	Jak na rok 1906.
98	300	Podwyższenie kredytu o 100 K służyć będzie na opłatę myta drogowego.
6.326	6.290	
13.568	13.500	Jak na rok 1906.
224	400	
704	300	
14.496	14.200	
31.046	31.557	

Wydatki.

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	30.090	600	30.690
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.)	240	—	
	18	Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . . . . 300 K.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . 250 „			
		c) ogród szkolny . . . . 300 „	850	—	
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1.190	—	1.190
V.		**Kursy specyalne.**			
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
	21	„ mleczarstwa	100	400	
	22	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	200	—	
		Suma rubryki V. .	400	400	800
VI.	23	**Gospodarstwo:**			
		a) Wydatki na gospodarstwo . . 10.000 K.			
		b) Czynsz na dodzierżawienie 40 morgów gruntu . . . . 1.000 „	11.000	—	11.000
VII.	24	**Rozmaite nieprzewidziane.**	200	—	200
		Suma wydatków .	**42 880**	**1.000**	**43.880**

Preliminarz na rok 1907. L. W. 58.538/906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
31.046	31.557	
233	240	Jak na rok 1906.
1.066	750	Ze względu na wzrastające potrzeby podwyższa się kredyt o 100 K przy równoczesnem podwyższeniu dochodu z ogrodu.
—	100	Jak na rok 1906.
1.299	1.090	
84	100	Jak na rok 1906.
69	100	Wydatek nadzwycz. 400 K służyć będzie na sprawienie podgrzewacza do mleka
210	200	Jak na rok 1906.
363	400	
11.523	11.000	Jak na rok 1906.
131	200	Jak na rok 1906.
44.362	**44.247**	

Dochody.

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Zarobek 45 uczniów po 24 K.**	1.080	—	1.080
III.	3	**Dochód z gospodarstwa:**			
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego . 12.500 K.			
		b) „ z ogrodu . . . 300 „	12.800	—	12 800
IV.	4	**Opłaty od uczniów**	400	—	400
V.	5	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	—	—	—
		Suma dochodów .	20 280	—	20.280
		W porównaniu z wydatkami	—	—	43.880
		okazuje się **niedobór** .	—	—	23.600

Preliminarz na rok 1907. L. W. 58.538/096. Dochody.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
6.000	6.000	Jak na rok 1906.
1.044	1.080	Jak na rok 1906.
14.859	12.250	Na podstawie wynikłości rzeczywistych z lat dawniejszych podwyższa się dochód o 550 K.
300	300	Preliminuje się wyżej o 100 K jako spodziewany dochód z wpisowego od uczniów.
—	—	
22.203	**19.630**	
44.362	**44.247**	
22 159	**24 617**	Niedobór mniejszy o 1.017 K stosownie do szczegółowych różnic wyżej wyszczególnionych.

Uwaga. Wydatek na emerytury, pensye i zaopatrzenia na rok 1907 zamieszczony jest w Rubryce XIV. wydatków funduszu krajowego w kwocie 1.480 K.

Wydatki. # 12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca . . . . . 3.000 K.			
		dodatek aktywalny . . . 300 „	3.300	—	
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
		płaca . . . . . 2.400 K.			
		dodatek aktywalny . . 240 „	2.640	—	
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów,			
		płaca	1.200	—	
	4.	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca . . . . . 1.400 K.			
		dodatek aktywalny . . . 140 „			
		dodatek pięcioletni . . . 213 „	1.753	—	
	5.	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.	600	—	
		Suma rubryki I. .	9.493	—	9.493
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6.	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna . . 240 K.			
		b) koszta kancelaryjne . . 200 „			
		c) sługa szkolny i stróż nocny . 600 „	1.040	—	
	7.	Opał	1.600	—	
	8.	Oświetlenie	300	—	
	9.	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	1.000	2.900	
	10.	Sprzęty i ruchomości	300	200	
	11.	Dowóz wody do zakładu	400	100	
	12.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	800	—	
	13.	Utrzymanie bydła i chlewni	600	—	
	14.	Ekwiwalent i podatek od gruntu szkolnego . .	100	—	
		Suma rubryki II. .	6.140	3.200	9.340
		Do przeniesienia .	15.633	3.200	18.833

Preliminarz na rok 1907. LW. 59.210/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wyjaśnienia
Korony		
3.255	3.300	
2.640	2.640	Jak na rok 1906.
538	1.200	
1.700	1.700	Preliminuje się więcej o 53 K na pokrycie II. dodatku pięcioletniego dla nauczyciela do nauk elementarnych Ludwika Zuba od 1. września 1906.
525	600	Jak na rok 1906.
8.658	9.440	
1.015	1.040	Jak na rok 1906.
1.285	1.400	Z powodu wzrostu cen drzewa preliminuje się więcej o 200 K.
406	300	Jak na rok 1906.
1.757	2.500	W wydatkach zwyczajnych preliminuje się więcej o 200 K, gdyż dotychczasowy kredyt był niewystarczający, zwłaszcza wobec starych budynków. W wydatkach nadzwyczajnych 400 K na urządzenie kloak, 300 K, na trzy piece kaflowe w mieszkaniach nauczycielskich dla zastąpienia starych, zupełnie zrujnowanych, 1.000 K na koszta ogrodzenia, wreszcie 1.200 K na poprawę sufitów w mieszkaniach nauczycielskich i danie sklepienia w lodowni.
503	420	Wydatek zwyczajny preliminuje się jak na rok 1906, w nadzwyczajnych 200 K na uzupełnienie sprzętów.
407	400	Wydatki zwyczajne pozostają bez zmiany, w nadzwyczajnych preliminuje się 100 K na sprawienie beczkowozu.
801	960	Odpadają wydatki nadzwyczajne, kredyt zwyczajny nie zmienił się.
200	200	Preliminuje się więcej o 400 K z powodu wzrostu stanu obory i chlewni.
97	100	Jak na rok 1906.
6.471	7.320	
15.129	16.760	

Wydatki.

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	15.633	3.200	18 833
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	15.	Stołowanie . . . . (dla 42 uczniów			
	16.	Odzież, pościel i pranie . . (po 300 K.	12.600	—	
	17.	Lekarz i apteka	400	—	
	18.	Uczeń praktykant	300	—	
		Suma rubryki III. .	13.300	—	13.300
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	19.	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, i t. p.)	240	—	
	20.	Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . . . 300 K.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . 200 „			
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . . . 300 „	800	—	
	21.	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	40	—	
	22.	Wycieczki z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1.180	—	1.180
V.		**Kursy specyalne.**			
	23.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
	24.	„ mleczarstwa	100	—	
	25.	„ uprawy tytoniu	120	—	
	26.	„ stelmachstwa	150	—	
		Suma rubryki V. .	470	—	470
VI.	27.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków. .	**30 783**	**3 200**	**33.983**

Preliminarz na rok 1907. LW. 59.210/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
15.129	16 760	
12 887	12.000	Preliminuje się utrzymanie więcej dla dwóch uczniów po 300 K. tj. 600 K.
332	400	Jak na rok 1906.
300	300	
13.519	12.700	
238	240	Jak na rok 1906.
1.039	860	Odpadają wydatki nadzwyczajne. W wydatkach zwyczajnych preliminuje się na bibliotekę i czytelnię więcej o 40 K, t. j. w wysokości kredytów przeznaczonych na ten cel w innych szkołach rolniczych, i na ogród szkolny więcej o 50 K ze względu na rzeczywiste wynikłości w tej po ycyi.
57	40	Jak na rok 1906.
105	100	
1.439	1.240	
89	100	Jak na rok 1906.
26	100	
87	120	
—	100	Preliminuje się więcej o 50 K, gdyż 100 K nie wystarcza na zakupno materyałów, uzupełnienie narzędzi i opłatę stelmacha-instruktora.
202	420	
659	200	Jak na rok 1906.
30.948	**31.320**	

Dochody.

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—	6 000
II.	2.	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**			
		a) Rada powiatowa horodeńska, 3 stypendya po 200 K. i 1 stypendyum 300 K. . . . . 900 K.			
		b) Gmina miasta Horodenki, 1 stypendyum 200 „	1.100	—	1.100
III.	3.	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	600	—	600
IV.	4.	**Dochód z ogrodu** (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	300	—	300
V.	5.	Dochód z bydła i chlewni	800	—	800
		Suma dochodów .	8.800	—	8.800
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	33.983
		okazuje się **niedobór**	—	—	25 183

Preliminarz na rok 1907 LW. 59.210/906. Dochody.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
6.000	6.000	
1.100	1.100	Jak na rok 1906.
500	600	
517	300	
235	300	Preliminuje się więcej o 500 K z powodu wzrostu stanu obory i chlewni.
8 352	**8.300**	
30.948	**31.320**	
22.596	**23.020**	Niedobór wyższy o 2.163 K skutkiem zmian szczegółowo wyżej podanych.

Wydatki. 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . . 3.000 K.			
		dodatek aktywalny . . . . 300 „			
		dodatki pięcioletnie . . . . 1.400 „			
		dodatek osobisty . . . . 400 „	5.100	—	
	2.	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . . 2.400 K.			
		dodatek aktywalny . . . . 240 „			
		dodatki pięcioletnie . . . . 1.400 „	4.040	—	
	3.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—	
	4.	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca 1.400 K.			
		dodatek aktywalny . . . . 140 „			
		„ pięcioletni . . . . 120 „	1.660	—	
	5.	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.	500	—	
		Suma rubryki I. .	12.500	—	12.500
II.		**Koszta administracyi.**			
	6.	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna . . . . 240 K.			
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . 200 „			
		c) sługa szkolny i stróż nocny . . 600 „	1.040	—	
	7.	Opał	1.200	—	
	8.	Oświetlenie	200	—	
	9.	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	700	2.000	
	10.	Sprzęty i ruchomości	400	—	
	11.	Ekwiwalent i podatki	50	—	
		Suma rubryki III. .	3.590	2.000	5.590
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12.	Stołowanie . . . } dla 40 uczniów po 300 K.			
	13.	Odzież, pościel i pranie }	12.000	—	
	14.	Lekarz i apteka	400	—	
	15.	Uczeń praktykant	300	—	
		Suma rubryki III .	12.700	—	12.700
		Do przeniesienia	28.790	2.000	30.790

Preliminarz na rok 1907. LW. 59.211/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
5.100	5.100	
4.018	4.040	Preliminuje się jak na rok 1906.
1.135	1.200	
1.540	1.540	Preliminuje się więcej o 120 K na pokrycie I dodatku pięcioletniego od 6. kwietnia 1907.
500	500	Jak na rok 1906.
12.293	12.380	
831	1.040	
963	1.200	Jak na rok 1906.
177	200	
2.695	4.312	Wydatki zwyczajne pozostają bez zmiany. W nadzwyczajnych preliminuje się 1.300 K na pokrycie dachówką głównego budynku szkolnego i 700 K jako resztę kosztów pokrycia dachu blachą nad stajnią.
198	600	
20	50	Jak na rok 1906.
4.884	7.402	
10.399	12.000	
637	400	Jak na rok 1906.
300	300	
11.336	12.700	
28.513	32.482	

Wydatki. # 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	28.790	2.000	30.790
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	16.	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, itp.)	200	—	
	17.	Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych 300 K.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . 200 „			
		c) ogród szkolny . . . . 100 „	600	—	
	18.	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	40	—	
	19.	Wycieczki z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV .	940	—	940
V.		**Kursy specyalne**			
	20.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
	21.	„ uprawy i suszenia tytoniu	200	—	
		Suma rubryki V. .	300	—	300
VI.	22.	**Gospodarstwo:**			
		a) Wydatki na gospodarstwo . . 8.000 K.			
		b) Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb jagielnicki . 1.000 „			
		c) Czynsz za budynki . . . 500 „	9.500	—	9.500
VII.	23.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	39.730	2.000	41.730

Preliminarz na rok 1907. LW. 59.211/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
28.513	32.482	
120	200	Jak na rok 1906.
450	560	Nieznacznie podniesiono kredyt na ogród szkolny.
—	40	Jak na rok 1906.
100	100	
670	900	
100	100	Jak na rok 1906.
200	200	
300	300	
3.983	9 500	Jak na rok 1906.
88	100	Preliminuje się więcej o 100 K, to jest tyle, ile przeznaczono w tej rubryce w innych szkołach już w poprzednich latach.
33.554	43.282	

Dochody. # 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—	6.000
II.	2	**Opłaty od uczniów**	200	—	200
III.	3.	**Zarobek 40 uczniów po 24 K.**	960	—	960
IV.	4.	**Dochody z gospodarstwa szkolnego** . . .	10.600	—	10.600
V.	5.	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	—
		Suma dochodów .	17.760	—	17.760
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	41.730
		okazuje się **niedobór** .	—	—	23.970

Preliminarz na rok 1907. LW. 59.211/906. Dochody.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
6.000	6.000	Jak na rok 1906.
—	—	Preliminuje się spodziewany dochód z opłat wpisowego.
839	960	Jak na rok 1906.
4.068	10.600	
—	—	
10.907	17.560	
33.554	43.282	
22.647	25.722	Skutkiem zmian wyżej wyszczególnionych okaże się niedobór niższy o 1.752 K w porównaniu z niedoborem roku 1906.

Wydatki.

14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . . . . 300 „ dodatek pięcioletni . . . . 400 „	3.700	—	
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . . . . 240 „	2.640	—	
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—	
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . . . . 140 „ dodatek pięcioletni . . 160 „	1.700	—	
	5	Katecheta obrz. łac. płaca . . 500 K wydatki z powodu nabożeństwa 200 „	700	—	
		Suma rubryki I .	9.940	—	9.940
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . . 240 K. *b*) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 600 „	1.040	—	
	7	Opał	1.200	—	
	8	Oświetlenie	350	—	
	9	Utrzymanie budynków	1.000	1.100	
	10	Sprzęty i ruchomości	300	400	
	11	Utrzymanie koni do posłóg administracyjnych . .	1.000	—	
		Suma rubryki II. .	4.890	1.500	6.390
		Do przeniesienia .	14.830	1.500	16.330

Preliminarz na rok 1907. L.W. 76.664|06. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
3.700	3.700	
2.640	2.640	
1.200	1.200	Preliminuje się jak na rok 1906.
1.700	1.700	
700	700	
9.940	9.940	
1.024	1.040	Jak na rok 1906.
1.238	1.200	Jak na rok 1906.
295	350	
6.658	1.000	W wydatkach nadzwyczajnych preliminuje się 700 K na ogrodzenie folwarku i obejść, a 400 K na adaptacye w mieszkaniu nauczyciela do nauk elementarnych.
682	600	W kredycie nadzwyczajnym preliminuje się 250 K na dokompletowanie łóżek żelaznych, a 150 K na stopniowe zastąpienie zużytych szafek, stołów i krzeseł.
800	800	Preliminuje się więcej o 200 K, samo bowiem wyżywienie pary koni oblicza Dyrekcya na 760 K, resztę zaś na utrzymanie człowieka do koni.
10.697	4.990	
20.637	14.930	

Wydatki.

14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	14.830	1.500	16.330
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12.	Stołowanie,			
	13.	Odzież, pościel i pranie } dla 40 uczniów po 300 K.	12.000	—	
	14.	Lekarz i apteka	400	—	
	15.	Uczeń praktykant	300	—	
		Suma rubryki III. .	12.700	—	12.700
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	16.	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty itp.)	240	—	
	17.	Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych 300 K.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . 250 „			
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . . . 250 „	800	—	
	18.	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1.140	—	1.140
V.		**Kursy specyalne.**			
	19.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
	20.	„ mleczarstwa	100	150	
	21.	„ stelmachstwa	200	—	
		Suma rubryki V. .	400	150	550
VI.	22.	**Gospodarstwo:**			
		a) Wydatki na gospodarstwo . . . . 8.200 K.			
		b) Czynsz dzierżawny			
		α) za folwark z inwentarzem 2.000 K			
		β) za wynajęte mieszkanie dla służby . . . 120 „ 2.120 „	10.320	—	10 320
VII.	23.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	**39 590**	**1.650**	41.240

Preliminarz na rok 1907. LW. 76.664/906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
20.637	14.930	
12.162	12.400	Odpada kredyt nadzwyczajny 400 K.
410	400	Jak na rok 1906.
—	300	
12.572	13.100	
230	240	Jak na rok 1906.
750	820	W tej pozycyi odpada kredyt nadzwyczajny uchwalony na rok 1906 w sumie 120 K, natomiast podwyższa się kredyt na bibliotekę i czytelnię, tudzież na ogród szkolny po 50 K, czyli o 100 K, dotychczasowy bowiem kredyt jest niewystarczający.
12	100	Jak na rok 1906.
992	1.160	
73	100	Jak na rok 1906.
127	240	W miejsce kredytu nadzwyczajnego przyznanego na rok 1906 w kwocie 140 K, wstawia się 150, a mianowicie 70 K na odnowienie centryfugi i 80 K na filter na mleko i przyrząd do czyszczenia butyrometrów.
192	200	Jak na rok 1906.
392	540	
7.306	10.320	
55	200	Jak na rok 1906.
41.954	**40.250**	

Dochody.

14. Krajowa niższa szkoła roln'cza w Kobiernicach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6 000	—	6.000
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**			
		a) Rada powiatowa bialska . . 900 K.			
		b) Od ucznia na własnem utrzymaniu 300 „			
		c) Opłaty od uczniów . . . . 600 „	1 800	—	1.800
III.	3	**Zarobek 40 uczniów po 24 K.**	960	—	960
IV.	4	**Dochód** z ogrodu szkolnego	250	—	250
V.	5	**Dochody z gospodarstwa:**			
		Dochód z folwarku	9.600	—	9.600
		Suma dochodów .	**18.610**	—	**18 610**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	**41.240**
		Okazuje się **niedobór** .	—	—	**22.630**

Preliminarz na rok 1907. LW. 76.664/1906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
6.000	6.000	Jak na rok 1906.
1.350	1.200	Preliminuje się więcej o 300 K jako spodziewany przyrost dochodu z wpisowego od uczniów.
960	960	Jak na rok 1906.
229	200	Preliminuje się więcej o 50 K stosownie do podwyższenia wydatków na ogród (Rubr. IV. 17c).
5.396	9.600	Jak na rok 1906.
13.935	**17.960**	
41 954	**40.250**	
28.019	**22.290**	Niedobór w roku 1907 w porównaniu z niedoborem w roku 1906 okazuje się wyższy o 340 K skutkiem zmian wyżej wyszczególnionych.

Uwaga. Wydatek na emerytury, pensye i zaopatrzenia na rok 1907 zamieszczony jest w Rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego w kwocie 504 K.

Wydatki. 15. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik: płaca . . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . . . 300 „ dodatek pięcioletni . . . 400 „	3.700	—	
	2.	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . . . 240 „	2.640	—	
	3.	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca . . . . 1.600 „ dodatek aktywalny . . . 160 K.	1.760	—	
	4.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—	
	5.	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . . . 140 „	1.540	—	
	6.	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.	900	—	
		Suma rubryki I. .	11.740	—	11.740
II.		**Koszta administracyi.**			
	7.	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . . . 240 K. *b*) koszta kancelaryjne . . . 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny . . 600 „	1.040	—	
	8.	Opał	1.200	—	
	9.	Oświetlenie	400	—	
	10.	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	1.000	—	
	11.	Sprzęty i ruchomości	400	—	
	12.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . .	800	—	
		Suma rubryki II. .	4.840	—	4.840
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13.	Stołowanie . . . . dla 48 uczniów po			
	14.	Odzież, pościel i pranie . . 300 K.	14.400	—	
	15.	Lekarz i apteka	400	—	
	16.	Uczeń praktykant	300	—	
		Suma rubryki III. .	15.100	—	15.100
		Do przeniesienia .	31.680	—	31.680

Preliminarz na rok 1907. LW. 60.430/06.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
3.359	3.700	
2.640	2 640	
500	1 760	Preliminuje się jak na rok 1906.
1.000	1.200	
1 582	1.540	
900	900	
9.981	11.740	
1.029	1.040	Jak na rok 1906.
1.150	1.200	
341	400	
1 000	1.000	Wydatki zwyczajne preliminuje się jak na rok 1906. Pod poz. 11 odpadły preliminowane na rok 1906 wydatki nadzwyczajne 350 K.
300	750	
769	800	
4.589	5.190	
13.936	14.400	
468	400	Preliminuje się jak na rok 1906.
275	300	
14.679	15.100	
29.249	32.030	

Wydatki.

15. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	31.680	—	31.680
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17.	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.)	240	—	
	18.	Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . . . . 300 K.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . 200 „			
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . . . . 200 „	700	—	
	19.	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1.040	—	1.040
V.		**Kursy specyalne.**			
	20.	Kurs mleczarstwa	100	—	
	21.	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
	22.	„ wyprawy lnu i konopi	100	—	
	23.	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	150	—	
		Suma rubryki V. .	450	—	450
VI.	24.	**Gospodarstwo:** *zwycz.* *nadzwycz.*			
		a) Wydatki na gospodarstwo . 9.800 K. — K.			
		b) Czynsz dzierżawny za grunta dzierżawione od gminy . 1.000 „ 462 „	10.800	462	11.262
VII.	25.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	**44.170**	**462**	**44.632**

Preliminarz na rok 1907. LW. 60.430/906. ki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
29.249	32.030	
240	240	Preliminuje się jak na rok 1906.
858	700	
8	100	
1.106	1.040	
88	100	Preliminuje się jak na rok 1906.
98	100	
2	100	
88	150	
276	450	
10 135	11.262	Preliminuje się jak na rok 1906.
1.348	200	
42.114	**44.982**	

Dochody.

15. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.		**Subwencye.**			
	1.	Z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	6.000
II.	2.	**Opłaty od uczniów**	150	—	150
III.	3.	**Zarobek 45 uczniów po 24 K.**	1.152	—	1.152
IV.	4.	**Dochód z gospodarstwa szkolnego** . . .	11.750	—	11.750
		Suma dochodów .	**19.052**	—	**19.052**
		W porównaniu z wydatkami	—	—	**44.632**
		Okazuje się **niedobór**	—	—	**25.580**

Preliminarz na rok 1907. LW. 60.430|906. Dochody.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
6.000	6.000	Preliminuje się jak na rok 1906.
450	600	Preliminuje się dochód spodziewany z opłat wpisowego przez uczniów.
1.152	1.152	Jak na rok 1906.
9.046	11.750	Jak na rok 1906.
16 648	**19.502**	
42.114	**44 982**	
25.466	**25.480**	Niedobór większy o 100 K stosownie do wyżej wyszczególnionych rożnic. **Uwaga**. Wydatek na emerytury, pensye i zaopatrzenia na rok 1907 zamieszczony jest w Rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego w kwocie 2.339 K.

Wydatki. # 16. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel fachowy zarazem kierownik: płaca . . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . . . . . 300 „ 2 dodatki pięcioletnie . . . . . 800 „	4.100	—	
	2.	Nauczyciel fachowy: płaca . . . . . 2.400 K. dodatek aktywalny . . . . . 240 „	2.640	—	
	3.	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca . . . . . 1.400 K. dodatek aktywalny . . . . . 140 „	1.540	—	
	4.	Instruktor, płaca	1.200	—	
	5.	Katecheta	400	—	
		Suma rubryki I. .	9.880	—	9.880
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6.	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . . . 240 K. *b*) koszta kancelaryjne . . . 200 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny . . 600 „	1.040	—	
	7.	Opał	1.200	—	
	8.	Oświetlenie	300	—	
	9.	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie i kominiarz)	1.200	—	
	10.	Sprzęty i ruchomości	400	—	
	11.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . .	1.000	—	
	12.	Podatek gruntowy	200	—	
		Suma rubryki II. .	5 340	—	5.340
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13.	Stołowanie . . . } dla 40 uczniów po 300 K.	12.000	—	
	14.	Odzież, pościel i pranie }			
	15.	Lekarz i apteka	400	—	
	16.	Uczeń praktykant	300	—	
		Suma rubryki III. .	12.700	—	12.700
		Do przeniesienia .	27.920	—	27.920

Preliminarz na rok 1907. LW. 78.011/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	Niższa szkoła rolnicza w Miłocinie weszła w życie dopiero w roku 1906. Preliminarz sporządzono na podstawie preliminarzy innych krajowych niższych szkół rolniczych ze zmianami zastosowanymi do lokalnych potrzeb tej szkoły.
—	—	
—	—	
—	—

Wydatki. # Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			K o r o n y		
		Z przeniesienia .	27.920	—	27.920
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	17.	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. p.)	240	—	
	18.	Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . 300 K.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . 300 „			
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . . . 600 „	1.200	—	
	19.	Wycieczki z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1.540	—	1.540
V.		**Kursy specyalne.**			
	20.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	
	21.	„ mleczarstwa	100	—	
	22.	„ stelmactwa i koszykarstwa . . .	300	—	
		Suma rubryki V. .	500	—	500
VI.		**Gospodarstwo:**			
	23.	Dokupno nasienia	1.000	—	
	24.	„ nawozów	800	—	
	25.	„ karmy	4.000	—	
	26.	Najem robotnika	2.000	—	
	27.	Utrzymanie dróg i rowów	500	—	
	28.	Naprawa statków gospodarskich, ubezpieczenie ziemiopłodów	600	—	
		Suma rubryki VI. .	8.900	—	8.900
VII.		**Spłata długu.**			
	29.	Fundacyi Dra Jana Towarnickiego I. rata z pięćdziesięciolecia na spłatę ceny kupna Miłocina	4.000	—	4.000
VIII.	30.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	43.060	—	43.060

Preliminarz na rok 1907. LW. 78.011/906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

Dochody. # Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Liczba rubryki	Liczba	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—	6.000
II.	2.	**Opłaty od uczniów**	100	—	100
III.	3.	**Zarobek 40 uczniów po 24 K**	960	—	960
IV.		**Dochody z gospodarstwa:**			
	4.	Sprzedaż ziemiopłodów	2.500	—	
	5.	Krowiarnia i chlewnia	2.500	—	
	6.	Dochód z ogrodu szkolnego	300	—	
		Suma rubryki IV. .	5.300	—	5.300
		Suma dochodów .	12.360	—	12.360
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	43.060
		okazuje się niedobór .	—	—	30.700

Preliminarz na rok 1907. LW. 78.011/1906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	
—	—	

Wydatki.

17. Krajowa szkoła mlec arska w Rzeszowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . . . . 300 »	3.300	—	
	2	Serkarz, płaca	1.800	—	
	3	Instruktor-mleczarz do robót ręcznych, zarazem dozorca uczniów, płaca	1.200	—	
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, wynagrodzenie	480	—	
	5	Docent do nauki o kotłach parowych . . .	200	—	
	6	Katecheta	200	—	
		Suma rubryki I. .	7.180	—	7.180
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7	Zarząd: *a*) Koszta kancelaryjne . . . 200 K. *b*) sługa szkolny i stróż nocny . . 600 „	800	—	
	8	Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza, ubezpieczenie robotników i kominiarz . . .	700	2.000	
	9	Sprzęty i ruchomości	250	270	
	10	Opał	700	—	
	11	Oświetlenie	200	—	
		Suma rubryki II. .	2.650	2.270	4.920
III		**Utrzymanie uczniów.**			
	12	Stołowanie 12 uczniów po 360 K. . . .	4.320	—	
	13	Pościel i pranie	200	160	
	14	Lekarz i apteka	100	—	
		Suma rubryki III. .	4.620	160	4.780
		Do przeniesienia .	14.450	2.430	16.880

Preliminarz na rok 1907. LW. 67.345/1906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
3.300	3.300	
1.449	1.800	Jak na rok 1906.
1.200	1.200	
433	480	
150	150	Preliminuje się więcej o 50 K, potrzeba bowiem dodać do 30 godzin nauki o kotłach, jeszcze 10 godzin nauki o motorach parowych.
—	200	Jak na rok 1906.
6.582	7.130	
862	800	Jak na rok 1906.
996	700	Wydatki zwyczajne preliminuje się w wysokości przyznanego kredytu na rok 1096. Z nadzwyczajnych wydatków przeznaczono 1.500 K na naprawę lodowni i 500 K na rekonstrukcyę ustępów.
281	250	Wydatki zwyczajne pozostają bez zmiany, w nadzwyczajnych 270 K preliminuje się na dokupno dwóch szaf, dwóch stołów i krzeseł.
627	700	
210	200	Jak na rok 1906.
2.976	2.650	
5.156	4.320	
203	200	Wydatki zwyczajne prelimuje się bez zmiany, w nadzwyczajnych 160 K na uzupełnienie pościeli.
86	100	
5.445	4.620	
14.953	14.400	

Wydatki.

17. Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	14.450	2.430	16.880
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	15	Potrzeby do nauki i pisania dla uczniów . .	150	—	
	16	Środki naukowe:			
		a) modele i maszyny do demonstracyi . . . . . 250 K.			
		b) chemikalia i środki naukowe . 300 „			
		c) biblioteka i czytelnia . . . 250 „	800	2.000	
	17	Cwiczenia w ślusarstwie i montowaniu . . .	150	—	
	18	Na wycieczki z uczniami	100	—	
		Suma rubryki IV. .	1 200	2.000	3.200
V.	19	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—	200
		Suma wydatków .	15 850	4 430	20 280

Prelimina z na rok 1907. LW. 67.345/906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
14.953	14.400	
120	150	Jak na rok 1906.
392	750	Z powodu urządzenia pracowni bakteryologicznej, ze względu na rozpoczęcie kursów serkarskich podwyższono kredyt zwyczajny o 50 K, w nadzwyczajnych zaś wstawiono na zakupno mikroskopu 700 K, termostatu 450 K, sterylizatora 450 K, inne przybory 400, razem 2.000 K.
—	—	Pod nową pozycyą preliminuje się 150 K na materyał i narzędzia do ćwiczeń w ślusarstwie i montowaniu.
38	100	Jak na rok 1906.
550	1.000	
—	—	
15.503	**15.400**	

Dochody.

17. Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	5.000	—	5.000
II.	2	**Czysty zysk z mleczarni szkolnej** . . .	1.000		1.000
III.	3	**Opłaty od uczniów**	400	—	400
		Suma dochodów .	**6.400**	—	**6.400**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	**20.280**
		Okazuje sie niedobór	—	—	**13.880**

Preliminarz na rok 1907 LW. 67.345/906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia		
Korony				
5.000	5.000	Jak na rok 1906.		
—	1.000	Jak na rok 1906. Szczegółowy preliminarz ruchu mleczarni:		
		Rozchody I. Zakupno mleka 560.000 litrów po 11·6 gr. (3.1% tłuszczu)		64.960 K
		II. Wydatki administracyjne:		
		1. Wynagrodzenie maszynisty . . .	720 K	
		2. Naprawa i uzupełnienie maszyn .	500 „	
		3. Opał i oświetlenie	1000 „	
		4. Dowóz mleka	600 „	
		5. Lód	300 „	
		6. Portorya	500 „	
		7. Inne	500 „	4.120 „
		Suma rozchodów . . .		69.080 K
		Dochody. 1. Sprzedaż 560.000 litrów mleka pełnego po 14 g.	8.400 K	
		2. Sprzedaż 1.800 l. śmietany po 55 g.	990 „	
		3. „ 14.459 kg. masła po 2.40 K	34.701 „	
		4. „ 50.000 l. maślanki po 6 g	3.000 „	
		5. „ 190.000 l. mleka zbier. po 5 g.	9·500 „	
		6. „ 7.140 kg. sera chudego po 50 g.	3.570 „	
		7. Srzedaż 8.360 kg. twarogu chudego po 20 g.	2.173 „	
		8. Sprzedaż 4.600 kg. sera tłustego po 1·60 K	7.360 „	
		9. Sprzedaż 100.000 l. serwatki po 5 g.	500 „	70.194 K
		czysty zysk . . .		1.114 K
		p eliminuje się w zaokrągleniu 1.000 K.		
510	150	W przewidywaniu wyższych wpływów z tytułu opłat od uczniów, preliminuje się więcej o 250 K.		
5 510	**6.150**			
15.503	**15.400**			
9.993	**9.250**	Niedobór okazuje się wyższy o 4.630 K skutkiem różnic szczegółowo wyżej podanych.		

Wydatki.

18. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne	Wniosek na rok 1907 Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel fachowy i kierownik:			
		płaca . . . . . 3.000 K.			
		dodatek aktywalny . . . 300 „			
		dodatki pięcioletnie . . . 1.400 „	4.700	—	
	2.	Nauczyciel fachowy pomocniczy:			
		płaca . . . . . 2.400 K.			
		dodatek aktywalny . . . 240 „			
		dodatki pięcioletnie . . . 600 „			
		ryczałt na mieszkanie . . . 400 „	3.640	—	
	3.	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca	480	—	
	4.	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca . . . . . 1.400 K.			
		dodatek aktywalny . . . 140 „			
		dodatki pięcioletnie . . . 320 „			
		ryczałt na mieszkanie . . . 360 „	2.220	—	
	5.	Ochmistrz i instruktor, płaca . . 1.200 K.			
		dodatek na mieszkanie . . . 440 „	1.640	—	
	6.	Kapelan i katecheta: płaca . . . 300 K.			
		wydatki z powodu nabożeństwa . 100 „	400	—	
		Suma rubryki I. .	13.080	—	13.080
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7.	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna . . . 240 K.			
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . . 250 „			
		c) sługa szkolny i stróż nocny . 720 „	1.210	—	
	8.	Opał	900	—	
	9.	Oświetlenie	300	—	
	10.	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	400	—	
	11.	Sprzęty i ruchomości	200	—	
		Suma rubryki II. .	3.010	—	3.010
		Do przeniesienia .	16.090	—	16.090

Preliminarz na rok 1907. LW. 61.164/1906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
4.677	4.700	
3.403	3.640	Preliminuje się tak samo jak na rok 1906 uchwalono.
480	480	
2.220	2.220	
547	1.440	Dodatek aktywalny podwyższono o 200 K celem umożliwienia człowiekowi żonatemu zajęcia tej posady
400	400	Jak na rok 1906 uchwalono.
11.727	12.880	
972	1.210	
944	900	Jak na rok 1906 uchwalono.
299	300	
1.487	800	Odpadły kredyty nadzwyczajne preliminowan na rok 1906 w sumach 400 i 200 K.
363	400	
4.065	3.610	
15.792	16.490	

Wydatki.

18. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			K o r o n y		
		Z przeniesienia .	16.090	—	16.090
III		**Utrzymanie uczniów.**			
	12.	Stołowanie . . . .) dla 28 uczniów			
	13.	Odzież, pościel i pranie . .) po 330 K.	9.240	—	
	14.	Lekarz i apteka	400	—	
	15.	Uczeń praktykant	600	—	
		Suma rybryki III. .	10.240	—	10.240
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	16.	Przybory do nauki	300	—	
	17.	Zbiory środków do demonstracyi	200	—	
	18.	Biblioteka i czytelnia	200	—	
	19.	Wycieczki naukowe	200	—	
	20.	Na utrzymanie ogrodu szkolnego . . 2.000 K. Czynsz dzierżawny za 7 morgów ogrodu 210 „	2.210	—	
		Suma rubryki IV. .	3.110	—	3.110
V.	21.	**Rozmaite nieprzewidziane**	60	—	
	22.	Koszta urządzenia 7 morgów gruntu . . .	—	10.000	
		Suma rubryki V.	60	10.000	10.060
		Suma wydatków .	**29.500**	**10.000**	**39.500**

Preliminarz na rok 1907. LW. 61.164/1906.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
15 792	16.490	
7 776	8.250	Preliminuje się utrzymanie dla większej o trzech liczby uczniów.
238	240	Preliminowana dotychczas suma wystarczała zaledwie na leki, gdyż lekarz leczył bezinteresownie, preliminuje się więc więcej o 160 K na wynagrodzenie lekarza.
345	600	Jak na rok 1906 uchwalono.
8.359	9.090	
240	240	Preliminuje się więcej o 60 K, gdyż dotychczasowy kredyt na ogłoszenia i potrzeby kancelaryjne nie wystarczał.
191	200	Jak na rok 1906 uchwalono.
200	200	
128	200	
2.067	2.000	Preliminuje się więcej o 210 K na pokrycie czynszu dzierżawnego za donajęcie 7 morgów ogrodu.
2.826	2.840	
29	60	Jak na rok 1906 uchwalono.
4.300	5.700	Trzecia i ostatnia rata na koszta urządzenia siedmiu morgów ogrodu.
4.329	5.760	
31.306	**34.180**	

Dochody.

18. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.		**Subwencye.**			
	1.	Z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	
	2.	Od gminy miasta Tarnowa	500	—	
	3.	Od Rady powiatowej w Tarnowie	600	—	
		Suma rubryki I. .	7.100	—	7.100
II.	4.	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	660	—	660
III.	5.	**Dochód z ogrodu szkolnego**	3.200	—	3.200
IV.	6.	**Rozmaite nieprzewidziane**	60	—	60
		Suma dochodów .	**11.020**	—	**11.020**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	**39.500**
		okazuje się **niedobór** .	—	—	**28.480**

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
13.000	13.000	Preliminuje się mniej o 7.000 K odpada bowiem II. rata nadzwyczajnej subwencyi na częściowe pokrycie kosztów budowy I. piętra w budynku szkolnym.
500	500	Jak na rok 1906 uchwalono.
600	600	
14.100	14.100	
412	400	Preliminuje się dochód na utrzymanie dwóch uczniów po 330 K, przeto więcej o 260 K
1.628	2.200	Preliminuje się więcej o 1.000 K ze względu na donajęcie siedmiu morgów ogrodu.
—	60	Jak na rok 1906 uchwalono.
16.140	**16.760**	
31.306	**34.180**	
15.166	**17.420**	Niedobór większy o 11.060 K stosownie do zmian szczegółowo wyżej podanych.

Wydatki.

19. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
		Korony		
	WYDATKI.			
I.	**Płace nauczycieli.**			
1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
	płaca . . . . . 2.600 K			
	dodatek aktywalny . . . 280 „			
	„ pięcioletni . . . 400 „	3.280	—	
2.	Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy:			
	płaca . . . . . 2.000 K			
	dodatek aktywalny . . . 200 „	2.200	—	
	Suma rubryki I. .	5.480	—	5.480
II.	**Koszta administracyjne.**			
3.	Zarząd:			
	a) koszta kancelaryjne . . . 250 K			
	b) pomoc kancelaryjna . . . 240 „	490	—	
4.	Dwóch stróżów:			
	a) stróż przy bramie zakładu . . 480 K			
	b) stróż w gmachu szkolnym . . 360 „	840	—	
5.	Furman	480	—	
6.	Opał	800	—	
7.	Oświetlenie	250	—	
8.	Utrzymanie budynków	200	500	
9.	Wynagrodzenie za użytkowanie wody . . .	1.200	—	
10.	Sprzęty i ruchomości	100	—	
11.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .	800	—	
12.	Ubezpieczenie budynków i zbiorów oraz podatki .	240	—	
	Suma rubryki II. .	5.400	500	5.900
III.	**Potrzeby zakładu.**			
13.	Pomocnik ogrodnika, płaca . . . 720 K			
	na mieszkanie . . . . 120 „	840	—	
14.	*a)* Najem robotnika . . . . 2.500 K			
	b) Zapłata za robociznę uczniom . 2.000 „	4.500	—	
	Do przeniesienia . {	5 340	—	
		10.880	500	11.380

Preliminarz na rok 1907. LW. 61.165/1906.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
3.280	3.280	Jak na rok 1906.
2.200	2.200	
5.480	5.480	
371	490	Jak na rok 1906.
560	600	Preliminuje się więcej o 240 K, okazała się bowiem potrzeba utrzymywania dwóch stróżów a to ze względu na znaczne oddalenie bramy ogrodowej od budynku zakładowego.
432	480	
640	800	Jak na rok 1906.
217	250	
161	200	Kredyt zwyczajny preliminuje się jak na rok 1906, kredyt nadzwyczajny służyć ma na naprawę rynien na gmachu szkolnym i poprawienie dachu, a wreszcie na inne reperacye budynku.
1.200	1.200	
119	100	Jak na rok 1906.
759	800	
112	240	
4.571	5.160	
840	840	Jak na rok 1906.
3.928	4.400	Ze względu na znaczne podniesienie się cen robocizny podwyższa się kredyt zwyczajny o 500 K, a natomiast odpada kredyt nadzwyczajny przyznany na rok 1906.
4.768	5.240	
10.051	10.640	

Wydatki.

19. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	10.880	500	11.380
			5.340	—	
III.	15	Materyały do opakowania	700	—	
	16	Materyały i drobne wydatki na ogród . . .	700	—	
	17	Nawozy	800	—	
	18	Nasiona	700		
	19	Środki do nauki i pracy:			
		a) narzędzia . . . . . 300 K			
		b) biblioteka . . . . . 100 „	400	—	
	20	Budowa wodociągów	—	1.000	
	20a	Podwyższenie parkanu i zdrenowanie domu . .	—	—	
	21	Fabrykacya przeróbek owocowych . . .	2.000	—	
		Suma rubryki III. .	10.640	1.000	11.640
IV.		**Rozmaite.**			
	22	Koszta objazdów	600	—	
	23	Dokupno gruntu poszpitalnego (II. rata) . .	—	8.000	
	24	Oparkanienie	—	1.600	
	25	Wydatki nieprzewidziane	200	—	
		Suma rubryki IV. .	800	9.600	10.400
		Suma wydatków .	**22.320**	**11.100**	**33.420**

Preliminarz na rok 1907. LW. 61.165/1906. Wydatki.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
10.051	10.640	
4.768	5.240	
540	700	Jak na rok 1906.
875	700	
606	700	Preliminuje się więcej o 100 K z powodu wzrostu ceny nawozu przez podrożenie słomy.
854	700	Jak na rok 1906.
341	400	
4.145	1.000	Na dalsze przedłużenie rurociągów wraz z ustawieniem 6 hydrantów preliminuje się 1.000 K, pozostanie do ustawienia jeszcze 3 hydranty.
—	—	
6.650	4.000	Preliminuje się mniej o 2.000 K w przypuszczeniu, że kredyt 2.000 K będzie na ten cel wystarczający. Zwrot w dochodach.
18.779	13.440	
472	600	Jak na rok 1906.
680	8.000	Druga rata na zakupno gruntu poszpitalnego.
—	—	Pod nową pozycyą preliminuje się 1.600 K na oparkanienie.
219	200	Jak na rok 1906.
1.371	8.800	
30.201	**32.880**	

Dochody.

19. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	5.000	—	5.000
II.	2	**Dochód z ogrodu szkolnego**	8.000	—	8.000
III.	3	**Zwrot kosztów opakowania**	700	—	700
IV.	4	**Zwrot kosztów prowadzenia przeróbek owocowych**	2.000	—	2.000
		Suma dochodów .	**15.700**	—	**15.700**
		W porównaniu z wydatkami .	—	—	**33.420**
		okazuje się niedobór .	—	—	**17.720**

Preliminarz na rok 190.. LW. 61.165/1906. **Dochody.**

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
5.000	5.000	Jak na rok 1906.
4.198	6.000	Na wniosek dyrekcyi zakładu preliminuje się więcej o 2.000 K.
540	700	Jak na rok 1906.
3	4.000	Preliminuje się mniej o 2.000 K podobnie jak w wydatkach na ten cel przeznaczonych.
9.741	**15.700**	
30.201	**32.880**	
20.460	**17.180**	Niedobór wyższy o 540 K stosownie do zmian szczegółowo wyżej podanych.

20. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.		**Koszta zarządu i służby.**			
	1.	Dyrektor	3.000	—	
	2.	Likwidator	2.400	—	
	3.	Buchalter	1.360	—	
	4a.	Praktykant	720	—	
	4b.	Dyurnista	450	—	
	5.	Magazynier	2.000	—	
	6.	Woźny	990	—	
	7.	Odźwierny	580	—	
	8.	Stóż	600	—	
		Suma rubryki I.	12.100	—	12.100
II.		**Koszta administracyi.**			
	9.	Podatki:			
		a) zarobkowy	1.000	—	
		b) gruntowy	1.720	—	
		c) należytość ekwiwalentowa	1.281	—	
	10.	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:			
		a) budynków administracyjnych	125	—	
		b) magazynów zbożowych	1.500	—	
	11.	Zabezpieczenie:			
		a) budynków od ognia	420	—	
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	350	—	
	12.	Potrzeby kancelaryjne:			
		a) ogłoszenia i dzienniki	35	—	
		b) księgi i druki	500	—	
		c) telefon	100	—	
		d) rozmaite kancelaryjne	230	—	
	13.	Opał i światło	650	—	
	14.	Opłata drogi dojazdowej	300	—	
	15.	Remuneracye	1.700	—	
		Suma rubryki II.	9.911	—	9.911
III.		**Ekspozytura cłowa.**			
	16.	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa	600	—	600
		Do przeniesienia	22.611	—	22.611

Preliminarz na rok 1907. LW. 54.400/1906.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
3.000	3.000	Należytości wynosiły w roku:
2.400	2.400	
1.360	1.500	
720	720	
450	450	
2.000	2.000	
993	940	
583	580	
600	600	
12.106	12.190	
995	1.064	
1.734	1.752	
1.281	1.281	
192	125	
2.207	1.500	
435	400	
363	350	
32	35	
785	400	
100	100	
228	250	
690	700	
300	300	
1.700	1.700	
11.042	9.957	
600	600	
23.748	22.747	

				1903		1904		1905		Razem		Przeciętnie	
W rubr.	II.	poz.	9a)	1.765	K	1.107	K	995	K	3.867	K	1.289	K
„	„	„	10b)	1.671	„	1.752	„	1.734	„	5.157	„	1.719	„
„	„	„	10a)	100	„	32	„	192	„	324	„	108	„
„	„	„	10b)	2.878	„	1.676	„	2.206	„	6.760	„	2.253	„
„	„	„	11a)	400	„	429	„	435	„	1.264	„	421	„
„	„	„	11b)	332	„	350	„	363	„	1.045	„	348	„
„	„	„	12a)	32	„	32	„	32	„	96	„	32	„
„	„	„	12b)	445	„	384	„	785	„	1.614	„	538	„
„	„	„	12d)	251	„	204	„	223	„	678	„	226	„
„	„	„	13	506	„	936	„	690	„	2.132	„	711	„
„	„	„	14	300	„	300	„	300	„	900	„	300	„
„	„	„	15	1.500	„	1.680	„	1.700	„	4.880	„	1.626	„
„	IV.	„	17	10.074	„	9.583	„	10.558	„	30.215	„	10.072	„
„	„	„	18	294	„	265	„	960	„	1.519	„	506	„
„	„	„	19	858	„	574	„	780	„	2.212	„	737	„
„	„	„	20	652	„	710	„	811	„	2.173	„	724	„
„	„	„	21	—	„	—	„	200	„	200	„	66	„
„	V.	„	22	779	„	1.171	„	1.240	„	3.190	„	1.063	„

Wydatki i dochody.

20. Krajowy skład publiczny dla zb ża i spirytusu w Krakowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	22.611	—	22.611
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej.**			
	17.	Robocizna	10.000	—	
	18.	Szpagat	500	—	
	19.	Asekuracya	750	—	
	20.	Stemple i porta	740	—	
	21.	Rozmaite	180	—	
		Suma rubryki IV. .	12.170	—	12.170
V.	22.	**Odsetki od dotacyi**	500	—	500
		Suma wydatków .	35.281	—	35.281
		DOCHODY			
I.	1.	**Składowe od zboża i towarów**	15.500	—	15.500
II.		**Manipulacye przy zbożu, względnie towarach.**			
	2.	Dostawa wagonów	1.300	—	
	3.	Ekspedycya	200	—	
	4.	Wyładowanie	4.000	—	
	5.	Załadowanie	3.000	—	
	6.	Asekuracya	1.200	—	
	7.	Stemple	1.200	—	
	8.	Odsetki	1.250	—	
	9.	Rozmaite:			
		a) czyszczenie i wietrzenie	5.000	—	
		b) załatwianie formalności cłowych	1.000	—	
		c) wypożyczanie worów	800	—	
		d) szpagat	500	—	
		e) zawiadomienia odbiorcze	400	—	
		Suma rubryki II. .	19.850	—	19.850
		Suma dochodów .	35.350	—	35.350
		W porównaniu z wydatkami .	—		35.281
		Nadwyżka dochodów .	—		69

Preliminarz na rok 1907. LW. 54.400/1906.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
23.748	22.747	
10.558	9.600	
960	300	
780	650	
810	740	
200	180	
13 308	11.470	
1.240	200	
38 296	34.417	
13.772	14.000	Należytości wynosiły w roku:
	1.700	W rubr. I. poz. 1 — 1903: 13.241 K; 1904: 17.518 K; 1905: 17.039 K; Razem: 47.798 K; Przeciętnie: 15.933 K
	160	„ II. „ 2 — 1903: 1.187 „; 1904: 1.139 „; 1905: 1.309 „; Razem: 3.635 „; Przeciętnie: 1.212 „
	4.000	„ „ „ 3 — 1903: 148 „; 1904: 150 „; 1905: 282 „; Razem: 580 „; Przeciętnie: 193 „
	3 000	„ „ „ 4 — 1903: 3.580 „; 1904: 3.644 „; 1905: 4.230 „; Razem: 11.454 „; Przeciętnie: 3.818 „
	1.100	„ „ „ 5 — 1903: 2 539 „; 1904: 2.847 „; 1905: 3.304 „; Razem: 8.690 „; Przeciętnie: 2.896 „
	1.100	„ „ „ 6 — 1903: 1.116 „; 1904: 1.280 „; 1905: 1.269 „; Razem: 3.665 „; Przeciętnie: 1.222 „
	1.250	„ „ „ 7 — 1903: 1.084 „; 1904: 1.220 „; 1905: 1.328 „; Razem: 3.632 „; Przeciętnie: 1.210 „
19.239		„ „ „ 8 — 1903: 1.326 „; 1904: 1.281 „; 1905: 1.276 „; Razem: 3.883 „; Przeciętnie: 1.294 „
		„ „ „ 9a) — 1903: 4.904 „; 1904: 4 138 „; 1905: 5.320 „; Razem: 14.362 „; Przeciętnie: 4.787 „
		„ „ „ 9b) — 1903: 519 „; 1904: 974 „; 1905: 1.104 „; Razem: 2.597 „; Przeciętnie: 866 „
	5.000	„ „ „ 9c) — 1903: 383 „; 1904: 566 „; 1905: 1.291 „; Razem: 2.240 „; Przeciętnie: 747 „
	1.000	„ „ „ 9d) — 1903: 520 „; 1904: 562 „; 1905: 700 „; Razem: 1.782 „; Przeciętnie: 594 „
	500	„ „ „ 9e) — 1903: 373 „; 1904: 357 „; 1905: 435 „; Razem: 1.165 „; Przeciętnie: 388 „
	500	
	400	
19.239	19.710	
33.011	33.710	
38.296	34.417	
5.285	707	

Wydatki i dochody.

21. Fundusz kultury krajowej.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		WYDATKI.			
I.	1.	Zasiłek dla Akademii rolniczej w Dublanach . .	14.401	—	14.401
II.	2.	Zwroty grzywien	150	—	150
	3.	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego	—	—	—
		Suma wydatków .	**14.551**	—	**14.551**
		DOCHODY.			
I.	1.	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego w sumie . . . 87.600 K	3.504	—	3.504
	2.	Odsetki od 4% listów zastawnych Towarzystwa kredytoweho ziemskiego w sumie . . . . . 1.200 K	47	—	47
II.	3.	Grzywny za przestępstwa leśne, polne i wodne .	11.000	—	11.000
		Suma dochodów .	**14.551**	—	**14.551**

Preliminarz na rok 1907. LW. 69.014/1906. Wydatki i dochody.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
11.382	12.988	Na zasiłek dla Akademii rolniczej preliminuje się całkowite dochody, po potrąceniu zwrotów, jak Rubr. II. poz. 2.
190	30	Na możliwe zwroty preliminuje się z uwagi na większe zwroty, wypłacone w roku 1905 w kwocie 190 K — zaokrągloną kwotę . . . 150 K
4.500	—	
16.072	**13.018**	
3.504	3.504	Preliminuje się dochód z odsetek wedle stanu listów zast. Banku krajowego w chwili układania preliminarza.
47	47	Preliminuje się odsetki od listów zast. Towarzystwa kredytowego ziemskiego po potrąceniu podatku od kuponów.
12.521	9.467	Grzywny za przestępstwa leśne, polne i wodne wpłynęły jak następuje:
16.072	**13.018**	w roku 1903 w kwocie 11.193 K „ „ 1904 „ „ 11.432 „ „ „ 1905 „ „ 12.521 „ = razem 35.146 K. preliminuje się więc przeciętny wynik — w zaokrąglenin . 11.000 K.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka XI.

Górnictwo.

LW. 67.648/1906

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka XI. Górnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
XI.	1	Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	5.000	—	
	2	Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . . .	19.560	—	
		Do przeniesienia . .	24.560	—	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
5.000	5.000	
15.749	19.000	Preliminarz szkoły w Borysławiu, uchwalony do LW. 62.513/1906 przedstawia się jak następuje:
		Rubr. **I. Płace nauczycieli.**
		Poz 1. Nauczyciel fachowy górnictwa . 3.400 K
		„ 2. „ „ wiertnictwa. 3.400 „
		„ 3. „ pomocniczy wzgl. asyst. 1.200 „
		„ 4. „ religii . . . . . 100 „
		„ 5. Wynagrodzenie za udzielanie nauki hygieny i pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach . . . 100 „
		„ 6. Koszta wycieczek nauczycieli . 400 „
		Rubr. **II. Koszta administracyjne.**
		Poz. 7. Ryczałt administracyjny dla kierownika szkoły . . . . . 800 „
		„ 8. Koszta kancelaryjne . . . . 700 „
		„ 9. Usługa szkoły . . . . . 840 „
		Rubr. III. Utrzymanie szkoły.
		Poz. 10. Najem budynku szkolnego . . 1.675 „
		„ 11. Utrzymanie budynku, mycie podłóg, czyszczenie kominów . . 150 „
		„ 12. Sprzęty szkolne . . . . . 100 „
		„ 13. Opał . . . . . 400 „
		„ 14. Oświetlenie . . . . . 100 „
		Rubr. IV. Potrzeby naukowe.
		Poz. 15. Książki i czasopisma . . . . 250 „
		„ 16. Przybory do nauki . . . . 100 „
		„ 17. Modele i przyrządy demonstracyjne dla kursu wiertnictwa . . 75 „
		„ 18. Modele i przyrządy demonstracyjne dla kursu górnictwa . . . 75 „
		Rubr. V. Utrzymanie uczniów.
		Poz. 19. Czynsz za dom na internat . . 1.675 „
		„ 20. Utrzymanie budynku i sprzętów . 170 „
		„ 21. Nowe sprzęty . . . . . 150 „
		„ 22. Stypendya uczniów . . . . 2.500 „
		„ 23. Wycieczki . . . . . 500 „
		„ 24. Opał i oświetlenie internatu . . 500 „
		Rubr. **VI.** „ 25. **Wydatki nieprzewidziane** . . 200 „
20.749	24.000	Razem . . . . 19.560 K

Fundusz krajowy. Rubryka XI. Górnictwo.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XI.		Z przeniesienia . .	24.560	—	—
	3	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych	3.400	—	
	4	Na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego	600	—	
	5	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000	—	
	6	Stypendya i zasiłki dla górników i słuchaczy górnictwa w wyższych szkołach, lub w praktycznych szkołach wiertniczych	5.000	—	
	7	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	300	—	
		Ogółem suma wydatków . .	34.860	—	34.860
		Dochody.			
	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . . .	9.000	—	9 000

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
20.749	24.000	
3.137	3.400	
600	600	
1.000	1.000	
5.000	5.000	
300	300	
30.786	34.300	Remuneracyę referenta spraw górniczych, przeniesiono do rubryki II. poz. 10 wydatków.
9.000	9.000	Jak na rok 1906.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka XII.

Przemysł i rękodzieła.

Załączniki:

Preliminarze 37 krajowych szkół zawodowych i warsztatów naukowych od str. 35

LW. 79.742/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
XII.		**I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.**			
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	1	W Białej	6.880	—	6.880
	2	„ Bochni	3.034	—	3.034
	3	„ Brodach	4.102	—	4.102
	4	„ Brzesku	2.555	—	2.555
	5	„ Brzeżanach	3.092	—	3.092
	6	„ Buczaczu	3.300	—	3.300
	7	„ Chrzanowie	3.170	—	3.170
	8	„ Drohobyczu	5.621	—	5.621
	9	„ Gorlicach	3.618	—	3.618
	10	„ Jarosławiu	3.754	—	3.754
	11	„ Jaśle	3.335	—	3.335
	12	„ Kałuszu	3.020	—	3.020
	13	„ Kętach	2.583	—	2.583
	14	„ Kołomyi I. im. Sobieskiego . . .	4.380	—	4.380
	15	„ „ II. im. St. Szczepanowskiego	5.006	—	5.006
	16	„ Krakowie na Kleparzu	8.805	—	8.805
	17	„ Krakowie przy ul. Lubomirskiego .	4.730	—	4.730
	18	„ Krakowie na Smoleńsku	4.010	—	4.010
	19	„ „ „ Kazimierzu	5.300	—	5.300
	20	„ „ „ przy ul. Dietla . . .	4.350	—	4.350
	21	„ Krośnie	3.315	—	3.315
		Do przeniesienia . .	87.960	—	87.960

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
		Na rok 1907 preliminuje się ogółem w rubr. XII. wydatki w sumie . . . . . 1,145.032 K w porównaniu więc z budżetem roku 1906 (brutto zestawionym) w sumie . . . . 1,072.684 „ preliminuje się na r. 1907 ogółem *więcej* o. 72.348 K głównie z powodu większych wydatków na szkoły zawodowe (grupa B) i szkoły przemysłowy uzupełniające (grupa A). Z preliminowanych wydatków na rok 1907 w sumie j. w. . . . . 1,145.032 K po strąceniu dochodów z subwencyj rządowych, czynników miejscowych i ze sprzedaży wyrobów w sumie . . . . . 403.352 „ przypada na fundusz krajowy wydatek na rok 1907 (netto) w sumie . . . . . 741.680 K w porównaniu więc z budżetem roku 1906 (netto) w sumie . . . . . 692.495 K *mniej* przeniesione do nowej rubr. XIV. emerytur i darów z łaski . . . . . 3 470 „ 689.025 „ okazuje się netto wydatek funduszu krajowego na r. 1907 ogółem *większy* o . . . 52.655 K a to na podstawie niżej zamieszczonych wyjaśnień.
2.060	6.920	
1.092	3.168	
873	3.368	
—	—	
903	2.918	
1.100	3.300	
386	3.300	
1.660	4.810	
1.060	3.600	
844	3.956	
1.222	3.180	
1.200	2.856	
800	2.085	
	3.940	
2.426	4.236	
	7.200	
	3.870	
7.900	3.870	
	4.110	
	4.170	
1.143	3.392	
24.669	78.249	*Poz. 1—54* (szkoły przemysłowe uzupełniające) preliminuje się na r. 1907 w ogóle *więcej* o . . . . . 23.183 K a to z powodu: *a)* otwarcia nowych szkół w Brzesku i w Turce o . . . . . 5.611 K *b)* podwyżek wynagrodzenia za kierownictwo o . . . . . 800 „ *c)* większych wydatków na naukę o 14.535 „ *d)* większych wydatków na przybory szkolne i środki naukowe o . . 2.818 „ razem *więcej* o . . . 23.764 K Natomiast preliminuje się na wydatki administracyjne *mniej* o . . . . . 581 „ zatem ogółem *więcej* jw. o . . . 23.183 „ a to na podstawie wyjaśnień zamieszczonych w 54 szczegółowych preliminarzach tych szkół, dołączonych jako alegaty do sprawozdania z czynności krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych.

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia . .	87.960	—	87.960
	22	We Lwowie im. św. Anny	6.035	—	6.035
	23	„ „ „ „ Antoniego . . .	4.745	—	4.745
	24	„ „ „ im. króla Sobieskiego .	5.600	—	5.600
	25	„ „ „ Elżbiety	2.865	—	2.865
	26	„ „ „ Konarskiego	4.820	—	4.820
	27	„ „ „ św. Marcina	5.695	—	5.695
	28	„ „ „ Mickiewicza	3.905	—	3.905
	29	„ „ „ Piramowicza	2.865	—	2.865
	30	„ „ „ Staszica	5.695	—	5.695
	31	„ „ „ Bernsteina (izrael.) . .	4.700	—	4.700
	32	W Łańcucie	2.626	—	2.626
	33	„ Myślenicach	2.606	—	2.606
	34	„ Nowym Sączu	5.812	—	5.812
	35	„ Nowym Targu	2.804	—	2.804
	36	„ Podgórzu	4 934	—	4 934
	37	„ Przemyślu I. w śródmieściu . .	4.882	—	4.882
	38	„ „ II. na przedmieściu lwow.	3.462	—	3.462
	39	„ Rzeszowie	5.036	—	5 036
	40	„ Samborze	3.351	—	3.351
	41	„ Sanoku	3.040	—	3.040
	42	„ Stanisławowie	6.280	—	6.280
	43	„ Starym Samborze	2.748	—	2.748
	44	„ „ Sączu	2.892	—	2.892
	45	„ Stryju	3.582	—	3.582
	46	„ Tarnopolu	3.390	—	3.390
	47	„ Tarnowie	5.570	—	5.570
	48	„ Tarnobrzegu	2.832	—	2.832
	49	„ Turce (nad Stryjem)	3.056	—	3.056
	50	„ Wadowicach	3.100	—	3.100
	51	„ Wieliczce	3.300	—	3.300
	52	„ Złoczowie	4 232	—	4.232
	53	„ Żółkwi	2.760	—	2.760
	54	„ Żywcu	3.200	—	3.200
		Suma wydatków poz. 1—54 .	220.380	—	220.380
	55	Na uzupełnienie przyborów i na druki . . . . . 1.500 K subwencya państwowa . 1.000 „	2.500	—	2.500
	56	Na nagrody za najlepsze rysunki . . .	1.000	—	1.000
	57	Na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe . . 3.000 K subwencya państwowa . 4.000 „	7.000	—	7.000
		Do przeniesienia . .	230.880	—	230 880

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
24.669	78.249	
	5.925	
	4.425	
	4.640	
	2.865	
12.333	4.005	
	4.425	
	3.945	
	2.865	
	4.665	
950	4.700	
1.015	2.570	
805	2.620	
763	5.092	
881	2.838	
1.275	4.312	
2.486	3.550	
	3.422	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
1.380	3.736	
1.420	3.490	
875	2.990	
2.486	5 600	
800	2.600	
896	2.892	
955	3.670	
1.177	3.544	
722	4.910	
834	2.796	
800	—	
773	3.164	
1.224	3.300	
1.404	3.432	
880	2.760	
1.200	3 200	
63.003	197.197	
1.201	2.500	Jak na rok 1906.
832	1.000	
1.587	6.500	W zwyczajnych *więcej* o 500 K na otwarcie nowych szkół w Dębicy, Jaworowie, Krzeszowicach, Leżajsku i Trembowli.
66.623	207.197	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia . .	230.880	—	230.880
	58	Na nieprzewidziane oddziały równorzędne	1.000	—	1.000
	59	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli dla szkół	—	2.400	2.400
		Suma grupy A . .	231.880	2.400	234.280
		B) Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie.			
		a) Zakłady krajowe:			
	60	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu .	4.382	—	4.382
	61	Kraj. szkoła koszykarska w Brzostku (przeniesiona z Warzyc)	4.000	500	4.500
	62	Kraj. szkoła koszykarska w Dynowie . .	3.740	—	3.740
	63	„ „ „ „ Dżurowie . .	4.700	—	4.700
	64	„ „ „ „ Leżajsku . .	5 632	—	5.632
	65	„ „ „ „ Nieznanowicach	12.940	—	12.940
	66	„ „ „ „ Niżniowie . .	6.470	—	6.470
	67	Kraj. szkoła koszykarska w Tarnobrzegu (przeniesiona z Wielowsi) . . .	3.300	500	3.800
	68	Kraj. szkoła koszykarska w Wojsławiu .	3 370	—	3.370
	69	„ „ „ „ Zatorze . .	5.860	—	5.860
	70	Kraj. centralny kurs koszykarski we Lwowie	16.580	—	16.580
	71	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie: *a)* na utrzymanie . . . . 16.770 K *b)* na budowę IV. i V. rata pożycz. komun. 54.000 K . *3.240* „	16.770	3.240	20.010
	72	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grzymałowie	16.634	—	16 634
	73	Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej.	25.360	—	25.360
	74	Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu	18.510	532	19.042
	75	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie: *a)* na utrzymanie . . . . 25.370 K *b)* na budowę IV i V. rata pożyczki hipot 50.000 K . *3.000* „	25.370	3.000	28.370
	76	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi: *a)* na utrzymanie . . . . 24.550 K *b)* na urządzenie maszynowe III. i IV. rata pożyczki hipotecznej 34.000 K . . *1.870* „	24.550	1.870	26.420
		Do przeniesienia . .	198.168 231.880	9.642 2.400	207.810 234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
66.623	207.197	
—	1.000	Jak na rok 1906.
2.400	2.400	
69.023	210.597	Wydatki w tej grupie A w poz. 58 i 59 pokrywa tylko fundusz krajowy.
2.329	4.312	
436	5.740	
691	3.590	
1.043	4.690	
597	3.717	
441	10.940	
1.341	6.420	
290	5.240	
263	3.790	
681	5.980	
10.964	14.260	
4.434	18.230	*Poz. 60—96* włącznie (krajowe szkoły zawodowe i warsztaty naukowe) preliminuje się na rok 1907 w ogóle *więcej* o 56.337 K a to na podstawie wyjaśnień, zamieszczonych w 37 szczegółowych preliminarzach, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
4.188	16.274	
12.444	25.000	
7.743	16.400	
8.313	28.410	
23.787	33.850	
79.985	206.843	
69.023	210.597	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia . .	231.880	2.400	234.280
			198.168	9.642	207.810
	77	Kraj. nauk. warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie:			
		a) na utrzymanie . . . . 37.940 K			
		b) na budowę szkoły VII. i VIII rata poż. kom. 56.000 K . *3.360* „			
		c) na dalsze urządzenie maszynowe . . . . . *3.200* „			
		d) na budowę szopy i suszarni *6.200* „	37.940	12.760	50.700
	78	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi:			
		a) na utrzymanie . . . { 20.380 K / *300* „			
		b) na rozszerzenie budynku I. półroczna rata pożycz. . *2.500* „	20.380	2.800	23.180
	79	Kraj. kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu	16.028	—	16.028
	80	Kraj. nauk. warsztat szewski w Witkowie	9.672	—	9.672
	81	„ „ „ „ Starym Sączu	16.296	—	16.296
	82	Kraj szkoła szewska w Dobczycach, (względnie w Kopyczyńcach)	10.210	600	10.810
	83	Kraj. szkoła szewska w Kołomyi . . .	8.260	250	8.510
	84	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie . .	18.150	—	18.150
	85	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Glinianach:			
		a) na utrzymanie . . . . 5.399 K			
		b) na zakupno realności rata wstępna od poż. 35.000 K *2.475* „	5.399	2.475	7.874
	86	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Gorlicach .	4.138	—	4.138
	87	„ „ „ „ „ Kosowie .	6.240	—	6.240
	88	„ „ „ „ „ Łańcucie .	6.380	—	6.380
	89	„ „ „ „ „ Rychwałdzie	3.680	—	3.680
	90	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie:			
		a) na utrzymanie . . . . 22.500 K			
		b) na budowę piwnic, kadź do farbowania i dynamometr . *2.550* „	22.500	2.550	25.050
	91	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem.	11.910	—	11.910
	92	„ „ „ „ Bobowej .	3.690	—	3.690
	93	Kraj. szkoła hafciarska w Makowie . .	6.600	—	6.600
	94	Kraj. keramiczna stacya doświadczalna przy c. k szkole politechnicznej we Lwowie	10.460	—	10.460
		Do przeniesienia . .	416.101	31.077	447.178
			231.880	2.400	234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
69.023	210.597	
79.985	206.843	
37.435	39.485	
11.502	19.840	
8.402	17.718	
3.394	8.082	
3.206	16.296	
3.077	10.210	
1.963	8.290	
10.548	19.460	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
2.984	6.247	
706	3.390	
3.467	5.880	
8.075	6.190	
2.510	3.680	
21.480	21.920	
3.710	10.300	
1.107	3.540	
2.609	6.010	
9.949	10.460	
216.109	423.841	
69.023	210.597	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia . .	231.880	2.400	234.280
			416.101	31.077	447.178
	95	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	5.140	—	5.140
	96	Kraj. szkoła rzemiosł w Drohowyżu . .	33.000	—	33.000
		Suma wydatków poz. 60—96 .	454.241	31.077	485.318
	97	Na druki dla szkół zawodowych i na wydawnictwo wzorów	3.000	—	3.000
	98	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	6.000	—	6.000
	99	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisyi przemysłowej . . .	4.000	—	4.000
	100	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w r. 1907	6.000	—	6.000
	101	Nauczyciel wędrowny dla majsterskich kursów szewskich	2.400	—	2.400
	102	Nauczyciele wędrowni dla tkactwa, koszykarstwa i innych	4.000	—	4.000
	103	Na kursa majsterskie	14.000	—	14.000
		Razem *a)* . . .	493.641	31.077	524.718
		b) Zakłady subwencyonowane.			
	104	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli . . . . . 2.400 K subwencya państwowa . 2.200 „	4.600	—	4.600
	105	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Albigowej . . . . 500 K subwencya państwowa . 400 „	900	—	900
	106	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Bilince . . . . . 600 K subwencya państwowa . 400 „	1.000	—	1.000
	107	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Chyszewicach . . . 500 K subwencya państwowa . 300 „	800	—	800
	108	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Milczycach . . . . 500 K subwencya państwowa . 300 „	800	—	800
		Do przeniesienia . .	8.100 231.880	— 2.400	8.100 234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
69.023	210.597	
216.109	423 841	
3.140	5.140	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
—	—	
219.249	428.981	
500	2.500	*Więcej* o 500 K na nowe wzory.
1.344	6.000	
2.943	4 000	Jak na rok 1906.
101	6.000	
1.051	2.400	
1.117	4.000	
1.214	12.000	*Więcej* o 2.000 K z powodu rozszerzenia działów nauki.
227.519	465.881	Wydatki tego poddziału *a)* w pozycyach od 97 do 103 włącznie, tudzież wszystkie nadzwyczajne wydatki, pokrywa sam fundusz krajowy.
2.400	4.600	
600	900	
800	1.000	Jak na rok 1906.
600	800	
600	800	
5.000	8.100	
69.023	210.597	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia . .	231.880	2.400	234.280
			8.100	—	8.100
	109	Subwencya dla Towarzystwa Muzeum przemysłowego w Rzeszowie na pracownię koszykarską w Przewrotnem 600 K subwencya państwowa . 300 „	900	—	900
	110	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Rudkach: *a)* na utrzymanie . . . . 1.200 K subwencya państwowa . 1.300 „	2.500	—	2.500
		b) na budowę	—	—	—
	111	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Siekierczycach . . . . . 400 K subwencya państwowa . 400 „	800	—	800
	112	Subwencya dla szkoły koszykarsk. w Trembowli . . . . . 400 K subwencya państwowa . 300 „	700	—	700
	113	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Warzycach	800	—	800
	114	Subwencya dla krajow. Związku przemysłowego na pracownię koszykarską w Wielowsi	800	—	800
	115	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Żurawnie . . . . 600 K subwencya państwowa . 400 „	1 000	—	1.000
	116	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem . . . . . 800 K subwencya państwowa . 300 „	1.100	—	1.100
	117	Subwencya dla Towarzystwa tkackiego św. Sylwestra w Korczynie. 1.100 K subwencya państwowa . 1.400 „	2.500	—	2.500
	118	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach . . . . . 1.760 K subwencya państwowa . 1.200 „	2.960	—	2.960
		Do przeniesienia . .	22.160	—	22.160
			231.880	2.400	234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
69.023	210 597	
5.000	8.100	
600	900	Jak na rok 1906.
252	2.700	Na rok 1907 preliminuje się *mniej* o 200 K z powodu niższej subwencyi państwowej.
5.000	—	
—	800	Jak na rok 1906.
—	800	*Mniej* o 100 K albowiem na rok 1907 preliminuje się subwencyę krajową 400 K, zaś od c. k. Rządu 300 K.
—	—	Preliminuje się po 800 K z powodu wstawienia subwencyi krajowej na pracownię powstałą w r. 1906 po zwiniętej szkole krajowej.
—	—	
840	1.000	Jak na rok 1906.
800	1.100	
1.100	3.900	W zwyczajnych *mniej* o 1.400 K ponieważ przyrzeczono Towarz. subwencyę ogółem 2.500 K a na poczet tego wpływa subwencya państwowa 1.400 K, skutkiem czego subwencya krajowa wynosi 1.100 K a nie 2.500 K jak uchwalono w r. 1906.
1 108	3.560	W zwyczajnych *mniej* o 600 K z powodu preliminowania niższej subwencyi państwowej.
14.700	22.860	
69.023	210.597	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia . .	231.880	2.400	234.280
			22.160	—	22.160
	119	Subwencya dla produkc. warsztatu tkackiego w Budzanowie . . 880 K subwencya państwowa . 400 „	1.280	—	1.280
	120	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju	800	—	800
	121	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze . . . . 1.800 K subwencya państwowa . 1.400 „	3 200	—	3.200
	122	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie . . . . . 1.200 K subwencya państwowa . 500 „	1.700	—	1.700
	123	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku . . .	600	—	600
	124	Subwencya dla szkoły praktycznych robót kobiecych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie . . 5.000 K subwencya państwowa . 2.400 „	7.400	—	7.400
	125	Subwencya dla szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie . . . . . 1.400 K subwencya państwowa . 1.600 „	3.000	—	3.000
	126	Subwencya dla szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu . 1.000 K subwencya państwowa . 700 „	1.700	—	1.700
	127	Subwencya dla Towarzystwa „Pracy kobiet“ w Kołomyi . . . 1.600 K subwencya państwowa . 1.500 „	3.100	—	3.100
	128	Subwencya dla Stowarzyszenia „Pracy kobiet“ w Przemyślu . . . 600 K subwencya państwowa . 700 „	1.300	—	1.300
	129	Subwencya dla Spółki przemysłowej robót kobiecych „Trud“ we Lwowie . .	1.000	—	1.000
	130	Subwencya dla Stowarzyszenia konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie	1.000	—	1.000
	131	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach	1.680	—	1.680
	132	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezyanów w Oświęcimiu . . .	4.000	—	4.000
		Do przeniesienia . .	53.920 231 880	— 2.400	53.920 234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
69.023	210.597	
14.700	22.860	
880	1.280	
800	800	Jak na rok 1906.
1.722	3.200	
1.200	2 000	W zwyczajnych *mniej* o 300 K z powodu preliminowania niższej subwencyi państwowej.
600	600	Jak na rok 1906.
4.000	8.400	
1.400	3.400	Preliminuje się *mniej* z powodu niższej subwencyi państwowej.
840	2.000	
1.600	3.600	
420	1.300	
500	1.000	
500	1.000	Jak na rok 1906.
711	1.680	
4.000	4.000	
33.873	57.120	
69.023	210.597	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia . .	231.880	2.400	234.280
			53.920	—	53.920
	133	Subwencya dla Towarzystwa „Powściągliwość i Praca“ w Miejscu Piastowem	3.000	—	3.000
	134	Subwencya dla Muzeum przemysłowego we Lwowie:			
		a) na utrzymanie	8.000	—	8.000
		b) na umorzenie pożyczki 100.000 K na budowę	—	5.000	5.000
	135	Subwencya dla Muzeum przemysłowego w Krakowie	8.000	—	8.000
		Razem *b)* . . .	72.920	5.000	77.920
		c) C. k. szkoły państwowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.			
	136	C. k szkoła przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200	—	2.200
	137	C. k. szkoła przemysłu drzewnego w Zakopanem:			
		a) na utrzymanie	3.600	—	3.600
		b) na adaptacyę budynku.	—	—	—
	138	C. k. Szkoła ślusarska w Świątnikach:			
		a) na utrzymanie	3.108	—	3.108
		b) na kurs majsterski	800	—	800
	139	C. k. szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowicach:			
		a) na utrzymanie	1.024	—	1.024
		b) na kurs majstrów	1.000	—	1.000
		c) spłata pożyczki 8 000 K na budowę hali maszynowej:			
		α) w kapitale V. i VI. rata 1.600 K			
		β) 3% odsetki. . . . 108 „	—	1.708	1.708
		Do przeniesienia . .	11.732	1.708	13.440
			231.880	2.400	234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
69.023	210.597	
33.873	57.120	
2.000	2.000	W zwyczajnych *więcej* o 1.000 K z powodu rozwoju zakładu.
9.000	8.000	Jak na rok 1906.
—	—	W nadzwyczajnych *więcej* o 5.000 K z powodu wstawienia raty od pożyczki 100.000 K przez gminę m. Lwowa na pokrycie kosztów budowy Muzeum przemysłowego zaciągnąć się mającej a którą spłacać będzie fundusz krajowy a to w myśl uchwały sejmowej 15. listopada 1905.
6.000	6 000	W zwyczajnych *więcej* o 2.000 K z powodu przeprowadzić się mającej reorganizacyi Muzeum.
50.873	73.120	Wydatki tego poddziału b) w pozycyach 113, 114, 120, 123 i od 129 do 135 wł. pokrywa sam fundusz krajowy.
2.200	2.200	Jak na rok 1906.
3.400	3.600	
—	1.800	W nadzwyczajnych odpada 1.800 K jako kredyt jednorazowy.
2.802	3.108	
800	800	Jak na rok 1906.
2.015	1.024	
—	1.000	
1 804	1.780	W nadzwyczajnych *mniej* o 72 K z powodu niższych odsetek w miarę spłaty kapitału. Z końcem r. 1907 pozostaje dług w kapitale 3.200 K.
13.021	15.312	
69.023	210.597	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia . .	231.880	2.400	234.280
			11.732	1.708	13.440
	139*a*)	C. k. szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu III. i ostatnia rata z przyrzeczonych 45.000 K na budowę szkoły	—	—	—
		Razem *c*) . . .	11.732	1.708	13.440
		Do tego suma *a*) .	493.641	31.077	524.718
		„ „ „ *b*) .	72.920	5.000	77.920
		Suma grupy B . .	578.293	37.785	616.078
		C) Szkoły handlowe.			
	140	Wyższa szkoła handlowa w Krakowie:			
		a) na utrzymanie	16.000	—	16.000
		b) na umorzenie pożyczki 70.000 K na budowę	—	3.500	3 500
		c) na pokrycie niedoboru funduszu emerytalnego nauczycieli	1.414	—	1.414
	141	Akademia handlowa we Lwowie . . .	16.000	—	16.000
		Suma grupy C . .	33.414	3.500	36.914
		D) Stypendya przemysłowe i handlowe.			
	142	Na stypendya przemysłowe:			
		a) zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych i handlowych uzupełniających	4.000	—	4.000
		b) stypendya przemysłowe	35.000	—	35.000
	143	Stypendya dla młodzieży handlowej . .	6.000	—	6.000
		Suma grupy D . .	45.000	—	45.000
		II. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe i handlowe.			
	144	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	24.000	—	24.000
		Do przeniesienia . .	24.000	—	24.000
			888.587	43.685	932.272

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
69.023	210.597	
13.021	15.312	
15.000	15.000	W nadzwyczajnych odpada 15.000 K z powodu iż ostatnią ratę uchwalono w r. 1906.
28.021	30.312	
227.519	465.881	
50.873	73.120	
306.413	569.313	
16.000	16.000	Jak na rok 1906.
—	—	Pozycya nowa 3.500 K z powodu wstawienia I. raty na spłatę pożyczki 70.000 K przez gminę m. Krakowa zaciągnąć się mającej, którą przyznaje się jako bezzwrotną subwencyę na budowę gmachu wyższej szkoły handlowej w Krakowie, a to w myśl uchwały sejmowej z 6. lipca 1901 i 22. listopada 1905.
1.414	1.414	Jak na rok 1906.
16.000	16.000	
33.414	33.414	Wszystkie wydatki tej grupy C pokrywa sam fundusz krajowy.
3.262	3.600	W zwyczajnych *więcej* o 400 K z powodu że na urządzane kursa zgłasza się większa ilość kandydatów.
35.412	32.000	W zwyczajnych *więcej* o 3.000 K na podstawie wynikłości z r. 1905 i z powodu licznie napływających podań ubogich uczniów.
3.600	5.000	W zwyczajnych *więcej* o 1.000 K z powodu potrzeby kształcenia większej ilości uczniów w kierunku handlowym.
42.274	40.600	Wszystkie wydatki tej grupy D pokrywa sam fundusz krajowy.
14.707	20.000	W zwyczajnych *więcej* o 4.000 K z powodu, że podania o bezzwrotne zasiłki samoistnych producentów znacznie się zwiększyły, tak że dotychczasowy kredyt (niepodwyższany od r. 1899) nie wystarcza już na obecne potrzeby.
14.707	20.000	
451.124	853.924	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia . .	888.587	43.685	932.272
			24.000	—	24.000
	144*a*)	Zasiłek dla spółki stolarskiej w Krakowie na nabycie maszyn	—	—	—
	145	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“	2.000	—	2.000
	146	Dotacya kraj. funduszu przemysłowego (IV. rata z 35-lecia)	—	100.000	100.000
	147	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie“ za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	30.000	—	30.000
	148	Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“ we Lwowie	—	10.000	10.000
	149	Liga pomocy przemysłowej na urządzenie ruchomych wystaw	—	6.000	6.000
	149*a*)	Liga pomocy przemysłowej na wydawnictwo „Skorowidza przemysłowo-handlowego Król. Galicyi“	—	—	—
	150	Na cele lustracyi Spółek przemysłowo-wytwórczych (do rozp. Wydziału kraj.) .	4.800	—	4.800
	151	Zasiłki na wystawy przemysłowe . . .	—	8.000	8.000
		Suma działu II. .	60.800	124.000	184.800
		III. Komisya kraj. dla spraw przemysłowych.			
	152	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł .	400	—	400
	153	Biuro Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych:			
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki członków i urzędników komisyi .	10.000	—	10.000
		b) sekretarz:			
		α) płaca . . . . . 4.800 K			
		β) dodatek aktywalny . . 840 „	5.640	—	5.640
		c) referent techniczny:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K			
		β) dodatek aktywalny . . 720 „	4.320	—	4.320
		d) aplikant	1.400	—	1.400
		e) mundant	600	—	600
		f) referent dla oddziału statystycznego (z poborami adjunkta konceptowego):			
		α) płaca . . . . . 2.800 K			
		β) dodatek aktywalny . . 600 „	3.400	—	3.400
		g) pomoc kancelaryjna w oddziale statystycznym.	1.200	—	1.200
		h) ryczałt na badania, ankiety i t. p. .	1.000	—	1.000
		Suma działu III. .	27.960	—	27.960
		Ogółem suma wydatków . .	977.347	167.685	1,145.032

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1606	Wyjaśnienia
Korony		
451.124	853.924	
14.707	20.000	
—	4.000	W nadzwyczajnych odpada 4.000 K jako kredyt jednorazowy na r. 1906.
2.000	2.000	
100.000	100.000	
30.000	30.000	Jak na rok 1906.
10.000	10.000	
—	6.000	
—	6.000	W nadzwyczajnych odpada 6.000 K jako kredyt jednorazowy na r. 1906.
4.800	4.800	Jak na rok 1906.
6.900	8.000	
168.407	190.800	Wszystkie wydatki tego działu II. pokrywa sam fundusz kraj.
400	400	
11.212	10.000	
5.640	5.640	
4.320	4.320	Jak na rok 1906.
1.400	1.400	
600	600	
—	3.400	
—	1.200	
—	1.000	
23.572	27.960	Wszystkie wydatki tego działu III. pokrywa sam fundusz kraj.
643. 03	1,072.684	Pensye, emerytury i dary z łaski w łącznej sumie 6.012 K, przeniesiono do nowej rubryki XIV.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Subwenc. czynników miejsc.	Subwenc. państwowa	Razem	Wniosek zwyczajne
						Korony
		Dochody.				
XII.		**I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.**				
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.				
				Korony		
	1	W Białej	2.760	2.060	4.820	
	2	„ Bochni	1.000	1.090	2.090	
	3	„ Brodach	1.800	1.134	2.934	
	4	„ Brzesku	800	800	1.600	
	5	„ Brzeżanach	700	1.170	1.870	
	6	„ Buczaczu	1.100	1.100	2.200	
	7	„ Chrzanowie	1.100	1.100	2.200	
	8	„ Drohobyczu	1.470	2.230	3.700	
	9	„ Gorlicach	1.200	1.250	2.450	
	10	„ Jarosławiu	1.088	1.400	2.488	
	11	„ Jaśle	840	1.170	2.010	
	12	„ Kałuszu	400	1.260	1.660	
	13	„ Kętach	816	950	1.766	
	14	„ Kołomyi I. im. Sobieskiego	1.800	1.350	3.150	
	15	„ „ II. „ S. Szczepanowskiego	1.803	1.500	3.303	
	16	„ Krakowie: na Kleparzu	2.852	3.100	5.952	
	17	„ „ przy ul. Lubomirskiego	1.415	1.900	3.315	
	18	„ „ na Smoleńsku	1.380	1.290	2.670	
	19	„ „ „ Kaźmierzu	1.825	1.650	3.475	
	20	„ „ przy ul. Dietla	1.474	1.402	2.876	
	21	„ Krośnie	700	1.346	2.046	
		Do przeniesienia	28.323	30.252	58.575	—

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Wynikłość z roku 1905	Kwota preliminowana na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem			
Korony				
				Na rok 1907 preliminuje się z powodu budżetowania brutto dochody w rubryce XII. w sumie . . . . . 407.812 K w porównaniu więc z budżetem r. 1906 zestawionym brutto w sumie . . . . . 390.439 „ preliminuje się na r. 1907 ogółem *więcej* o . . . . . 17.373 K głównie z powodu preliminowania wyższych subwencyi państwowych i subwencyi niektórych gmin na szkoły przemysłowe uzupełniające (grupa A), tudzież z powodu większych dochodów ze sprzedaży wyrobów w krajowych szkołach zawodowych (grupa B poddział a).
			4.860	
			2.084	
			2.484	
			—	
			1.809	
			2.200	
			2.200	
			2.890	
			2.400	Poz. 1—54. (szkoły przemysłowe uzupełniające) na podstawie wyjaśnień zamieszczonych w 54 preliminarzach szczegółowych tych szkół, dołączonych jako alegaty do sprawozdania z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.
			2.558	
			2.010	
			1.628	
			1.390	
			2.870	
			2.824	
			4.800	
			2.580	
			2.580	
			2.740	
			2.780	
			2 046	
—	—	—	51.733	

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieło.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Subwenc. czynników miejsc.	Subwenc. państwowa	Razem	Wniosek zwyczajne
				Korony		Korony
XII.		Z przeniesienia . .	28.323	30.252	58.575	
	22	We Lwowie im. św. Anny . . .	2.027	1.980	4.007	
	23	„ „ „ „ Antoniego . .	1.630	1.480	3.110	
	24	„ „ „ Sobieskiego . . .	1.900	1.800	3.700	
	25	„ „ „ Elżbiety	952	960	1.912	
	26	„ „ „ Konarskiego . . .	1.585	1.650	3.235	
	27	„ „ „ św. Marcina . . .	1.952	1.790	3.742	
	28	„ „ „ Mickiewicza . . .	1.292	1.320	2.612	
	29	„ „ „ Piramowicza. . .	952	960	1.912	
	30	„ „ „ Staszica	1.912	1.870	3.782	
	31	„ „ „ M. Bernsteina (izr.).	2.800	950	3.750	
	32	W Łańcucie	540	1.015	1.555	
	33	„ Myślenicach	800	920	1.720	
	34	„ Nowym Sączu	1.600	2.060	3.660	
	35	„ Nowym Targu	844	1.000	1.844	
	36	„ Podgórzu	1.781	1.670	3.451	
	37	„ Przemyślu I. w śródmieściu . .	1.200	1.730	2.930	
	38	„ „ II. na przedm. lwow. .	800	1.320	2.120	
	39	„ Rzeszowie	950	1.590	2.540	
	40	„ Samborze	500	1.490	1.990	
	41	„ Sanoku	738	1.130	1.868	
	42	„ Stanisławowie	984	2.560	3.544	
	43	„ Starym Samborze	800	950	1.750	
	44	„ Starym Sączu	1.100	920	2.020	
	45	„ Stryju	1.480	1.110	2.590	
	46	„ Tarnopolu	1.200	1.172	2.372	
	47	„ Tarnowie	1.580	1.960	3.540	
	48	„ Tarnobrzegu	1.000	898	1.898	
	49	„ Turce nad Stryjem	800	950	1.750	
	50	„ Wadowicach	1.400	882	2.282	
	51	„ Wieliczce	850	1.225	2.075	
	52	„ Złoczowie.	800	1.620	2.420	
	53	„ Żółkwi	1.000	880	1.880	
	54	„ Żywcu	800	1.200	2.000	
		Suma dochodów poz. 1—54 .	68.872	75.264	144.136	144.136
	55	Subwencya państwowa na uzupełnienie przyborów i druki . .				1.000
	56	Subwencya państwowa na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe				4.000
		Suma grupy A)				149.136
		Do przeniesienia . .				149.136

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Wynikłość z roku 1905	Kwota preliminowana na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem			
Korony				
			51.733	
			3.950	
			2.950	
			3.093	
			1.910	
			2.670	
			2.950	
			2.630	
			1.910	
			3.110	
			3.750	
			1.555	
			1.710	
			3.346	
			1.841	
			2.958	
			2.375	
			2.111	Wyjaśnienienie jak na poprzedniej stronie.
			2.398	
			1.995	
			1.864	
			3.350	
			1.700	
			1.996	
			2.560	
			2.372	
			3.255	
			1.898	
			—	
			2.282	
			2.075	
			2.116	
			1.880	
			2.000	
—	144.136	—	130.293	
—	1.000	—	1 000	Jak na r. 1906.
—	4.000	—	4.000	
—	149.136	—	135.293	
—	149.136	—	135.293	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Ze sprzedaży wyrobów i inne	Subwenc. czynnik. miejsc.	Subwenc. państwowa	Razem	Wniosek zwyczajne
				Korony			Korony
XII.		Z przeniesienia . .					149.136
		B) Szkoły zawodowe, warstaty naukowe i kursa majsterskie.					
		a) zakłady krajowe:					
	57	Krajowa szkoła koszykarska w Brzezowcu. . . .	1.500	800	800	3.100	
	58	Krajowa szkoła koszykarska w Brzostku (przeniesiona z Warzyc)	1.500	400	1.500	3.400	
	59	Krajowa szkoła koszykarska w Dynowie	1.300	200	800	2.300	
	60	Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie	1.700	300	1.000	3.000	
	61	Krajowa szkoła koszykarska w Leżajsku	2.800	500	1.000	4.300	
	62	Krajowa szkoła koszykarska w Nieznanowicach . .	9.300	800	1.000	11.100	
	63	Krajowa szkoła koszykarska Niżniowie	3.300	500	1.200	5 000	
	64	Krajowa szkoła koszykarska Tarnobrzegu (przeniesiona z Wielowsi) . . .	1.500	300	900	2.700	
	65	Krajowa szkoła koszykarska w Wojsławiu. . . .	1.000	500	1.000	2.500	
	66	Krajowa szkoła koszykarska w Zatorze	2.900	560	1.200	4.660	
	67	Krajowy Centralny kurs koszykarski we Lwowie .	4.200	—	2.400	6.600	
	68	Kraj. naukowy warsztat kołodziejski w Grybowie .	8.500	200	3.400	12.100	
	69	Kraj. naukowy warsztat kołodz. w Grzymałowie .	7.000	1.000	3.400	11.400	
	70	Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce str.	9.860	—	3.600	13.460	
	71	Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu .	6.100	1.000	3.200	10.300	
	72	Krajowa szkoła stolarska w Stanisławowie . . .	8.000	2.000	5.000	15.000	
	73	Krajowa szkoła stolarska w Kalwaryi	4.100	200	4.400	8 700	
	74	Kraj. nauk. warsztat dla wyrobu zabaw. w Jaworowie	21.800	1 200	4.000	27.000	
		Do przeniesienia . .	96.360	10.460	39.800	146.620	— 149.136

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Wynikłość z roku 1905	Kwota preliminowana na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem			
Korony				
—	149.136	—	135.293	
			3.100	
			4.390	
			2.300	
			3.100	
			2.600	
			9.600	
			5.000	
			4.300	Poz. 57—93 (krajowe szkoły zawodowe i warsztaty naukowe) preliminuje się na podstawie wyjaśnień zamieszczonych w 37 szczegółowych preliminarzach, dołączonych jako alegaty do niniejszej rubryki.
			3.100	
			4.760	
			6.000	
			11.800	
			11.400	
			13.100	
			10.600	
			14.000	
			9.200	
			20.000	
—	—	—	138.350	
	149.136		135.293	

*

Fundusz krajowy. Rubryka XII. Przemysł i rękodzieła.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Ze sprzedaży wyrobów i inne	Subwenc. czynnik. miejsc.	Subwenc. państwowa	Razem	Wniosek zwyczajne
				Korony			Korony
XII.		Z przeniesienia . .	96.360	10.460	39.800	146.620	149.136 —
	75	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	2.050	—	6.000	8.050	
	76	Kraj. kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu	—	200	4.000	4.200	
	77	Kraj. naukowy warsztat szewski w Witkowie . .	3.300	—	1.600	4.900	
	78	Kraj. naukowy warsztat szewski w Starym Sączu .	11.000	600	1.400	13.000	
	79	Krajowa szkoła szewska w Dobczycach	6.000	200	1 000	7.200	
	80	Krajowa szkoła szewska w Kołomyi	3.120	300	1.400	4.820	
	81	Kraj. szkoła tkacka w Krośnie	800	—	8.000	8.800	
	82	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Glinianach . . .	—	340	2.500	2.840	
	83	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Gorlicach	—	1.160	900	2.060	
	84	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Kosowie	—	380	1.700	2.080	
	85	Kraj. naukowy warsztat tkacki Łańcucie	—	1.100	1.500	2.600	
	86	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Rychwałdzie . . .	—	—	1.000	1.000	
	87	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie . . .	50	1.000	7.000	8 050	
	88	Krajowa szkoła koronkarska w Zakopanem . . .	4.000	—	1.600	5.600	
	89	Krajowa szkoła koronkarska w Bobowej . . .	1.200	350	1.000	2.550	
	90	Krajowa szkoła hafciarska w Makowie	2.300	146	1.200	3.646	
	91	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna we Lwowie	800	—	—	800	
	92	Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna we Lwowie	2.000	—	—	2.000	
	93	Krajowa szkoła rzemiosł w Drohowyżu	—	5 000	—	5.000	
		Suma dochodów poz. 57—93	132.980	21.236	81.600	235.816	235.816
					Do przeniesienia . .		235.816 149.136

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Wynikłość z roku 1905	Kwota preliminowana na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem			
Korony				
—	149.136	—	135.293	
—	—	—	138.350	
			10.050	
			6.200	
			4.600	
			13.000	
			7.200	
			4.700	
			8.800	
			2.840	
			1.600	
			2.180	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
			2.600	
			1.000	
			8.050	
			5.600	
			2.750	
			3.846	
			800	
			2.000	
			—	
—	235.816	—	226.166	
—	235.816	—	226.166	
	149.136		135.293	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek zwyczajne Korony
XII.		Z przeniesienia . .		149.136
				235.816
	94	Zwroty zaliczek na płace od funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych i w biurze kraj. komisyi przemysłowej . .		2.000
	94*a)*	Subwencya państwowa na majsterskie kursa szewskie		—
	94*b)*	Subwencya od gminy m. Sieniawy na majsterski kurs murarski		—
		Razem *a)*		237 816
		b) Zakłady subwencyonowane (subwencye państwowe).		
	95	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli	2.200 K	
	96	„ „ pracowni koszykarskiej w Albigowej .	400 „	
	97	„ „ „ „ „ Bilince . .	400 „	
	98	„ „ „ „ „ Chyszewicach	300 „	
	99	„ „ „ „ „ Milczycach .	300 „	
	100	„ „ Muzeum przemysłowego w Rzeszowie na pracownię koszykarską w Przewrotnem . . .	300 „	
	101	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Rudkach . .	1.300 „	
	102	„ „ „ „ „ Siekierczycach.	400 „	
	103	„ „ „ „ „ Trembowli . .	300 „	
	104	„ „ pracowni koszykarskiej w Żurawnie .	400 „	
	105	„ „ „ garncarskiej w Toustem . .	300 „	
	106	„ „ Tow. tkac. św. Sylwestra w Korczynie	1.400 „	
	107	„ „ Kraj. Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach	1.200 „	
	108	Subwencya dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie	400 „	
	109	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze . .	1.400 „	
	110	„ „ „ „ „ Jaworowie . .	500 „	
	111	Subwencya dla szkoły praktycznych robót kobiecych i kursów handlowych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie	2.400 „	
	112	Subwencya dla szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie . . .	1.600 „	
	113	Subwencya dla szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu	700 „	
	114	Subwencya dla Towarz. „Pracy kobiet“ w Kołomyi .	1.500 „	
	115	„ „ „ „ „ „ Przemyślu .	700 „	
	115*a)*	„ „ warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach	— „	
			18 400 K	
		Razem *b)*		18.400
		Do tego suma *a)* . .		237.816
		Suma grupy B . .		256.216
		Do przeniesienia . .		405.352

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Wynikłość z roku 1905	Kwota preliminowana na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem			
Korony				
—	149 136	—	135.293	
—	235.816	—	226.166	
—	2.000	3.548	1.500	
—	—	2.000	—	
—	—	300	—	
—	237.816	5.848	227.666	
			2.200	
			400	
			400	
			300	
			300	Jak na r. 1906.
			300	
			1.500	
			400	
			800	Wyjaśnienie przy poz. 112 wydatków.
			400	
			300	Jak na r. 1906.
			1.400	
			1.800	Stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi państwowej.
			400	Jak na r. 1906.
			1.400	
			800	
			3.400	Stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi państwowej.
			2.000	
			1.000	
			2.000	
			700	
			3.000	Na r. 1907 nie preliminuje się subwencyi państwowej.
—	18.400	—	25.200	
—	237.816	5.848	227.666	
—	256.216	5.848	252.866	
—	405.352	5.848	388.159	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek zwyczajne Korony
XII.		Z przeniesienia . .	405.352
		II. Zwroty pożyczek na cele przemysłowe.	
	116	Przemyśl, Konwent PP. Benedyktynek zwrot pożyczki na budowę szkoły robót kobiecych w kwocie 10 000 K spłacalnej w 17 ratach od r. 1897 po 600 K rocznie (17 i ostatnia rata w r. 1913 w kwocie 400 K) XI. rata	—
	117	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na zakupno realności dla kraj. szkoły koszykarskiej w Dżurowie w kwocie 6.000 K spłacalnej w 15 ratach od r. 1898 po 400 K rocznie X rata	—
	117*a)*	Kańczuga, szkoła koronkarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 600 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1902 po 120 K rocznie V. i ostatnia rata	—
	118	Stary Sącz, krajowy naukowy warsztat szewski, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 800 K spłacalnej w 10 ratach od r. 1903 po 80 K półrocznie IX. i X i ostatnia rata	—
	118*a)*	Rudki, szkoła koszykarska, zwrot pożyczki na uprawę łoziny w kwocie 1.200 K spłacalnej w 3 ratach od r. 1904 po 400 K rocznie III. i ostatnia rata	—
	119	Rudki, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na poparcie produkcyi wyrobów okolicznych w kwocie 1 000 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1905 po 200 K rocznie III. rata	—
	120	Świątniki c. k. szkoła ślusarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 2.000 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1906 po 400 K rocznie II. rata	—
	121	Maków, krajowa szkoła hafciarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 1.000 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 200 K rocznie I. rata.	—
	122	Jaworów, kraj. naukowy warsztat dla wyrobu zabawek zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 5.000 K spłacalnej w 10 ratach od r 1907 po 500 K rocznie, I. rata . . .	—
		Suma działu II. . .	—
		Ogółem suma dochodów	405.352

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Wynikłość z roku 1905	Kwota preliminowana na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem			
Korony				
—	405.352	5.848	388.159	
600	600	600	600	Jak na r. 1906.
400	400	800	400	
—	—	120	120	*Mniej* o 120 K z powodu, iż ostatnią ratę spłacono w r. 1906.
160	160	160	160	Jak na r. 1906.
—	—	400	400	*Mniej* o 400 K z powodu wstawienia ostatniej raty pożyczki do budżetu r. 1906.
200	200	200	200	Jak na r. 1906.
400	400	—	400	
200	200	—	—	W myśl ustanowionych warunków spłaty preliminuje się na r. 1907 pierwsze raty udzielonych pożyczek.
500	500	—	—	
2.460	2.460	2.280	2.280	
2.460	407.812	8.128	390.439	

PRELIMINARZE

szczegółowe

krajowych szkół i warsztatów przemysłowych

na rok 1907

zestawione na podstawie dat podanych przez

Komisyę krajową dla spraw przemysłowych, uchwałę Wydziału krajowego do LW. 79.742 i dodatkowe do LW. 88.451, 92 756, 94.081, 94 096 i 95.544/1906.

		Str.
1.	Brzezowiec. Krajowa szkoła koszykarska	37
2.	Brzostek. „ „ „	38
3.	Dynów. „ „ „	39
4.	Dżurów. „ „ „	40
5.	Leżajsk. „ „ „	41
6.	Nieznanowice. „ „ „	42
7.	Niżniów. „ „ „	43
8.	Tarnobrzeg. „ „ „	44
9.	Wojsław. „ „ „	45
10.	Zator. „ „ „	46
11.	Lwów. Krajowy centralny kurs koszykarski	47
12.	Grybów. „ naukowy warsztat kołodziejski	48
13.	Grzymałów. „ „ „ „	49
14.	Kamionka strum. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska	50
15.	Tłumacz. „ „ zawodowa kołodziejska	51
16.	Stanisławów. „ „ stolarska	53
17.	Kalwarya. „ „ „	55
18.	Jaworów. Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek	57
19.	Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska	59
20.	Podgórze. Krajowe kursa dla przemysłu keramicznego	61
21.	Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski	62
22.	Stary Sącz. „ „ „ „	63
23.	Dobczyce. Krajowa szkoła szewska	64
24.	Kołomyja. „ „ „	65
25.	Krosno. „ „ tkacka	66
26.	Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki	68
27.	Gorlice. „ „ „ „	69
28.	Kosów. „ „ „ „	70
29.	Łańcut. „ „ „ „	71
30.	Rychwałd. „ „ „ „	72
31.	Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza	73
32.	Zakopane. „ „ koronkarska	75
33.	Bobowa. „ „ „	76
34.	Maków. „ „ hafciarska	77
35.	Lwów. „ keramiczna Stacya doświadczalna	78
36.	Lwów. „ mechaniczna „ „	79
37.	Drohowyże. „ szkoła rzemiosł „	80

1. Brzezowiec. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.500	611	1.500	—	1.500	
— Reszta z zaliczki na stypendya w r. szk. 1904/5 . .	—	15	—	—	—	
— Rozmaite	—	23	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	800	600	800	—	800	Rada powiatowa w Brzesku zobowiązała się dawać subwencyę dawną (na Jurków) 600 K. a nadto na wynajem lokalu w Brzezowcu 200 K. (LW. 76621/1905).
b) od c. k. Rządu . . .	800	800	800	—	800	
c) z funduszów krajowych .	1.212	2.329	1.282	—	1.282	*Więcej* o: 70 K z powodu wyższego kredytu na środki naukowe i uzupełnienie inwentarza i rozmaite.
Razem .	4.312	4.378	4.382	—	4.382	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	1.200	1.100	1 200	—	1.200	
b) administrator . . .	200	92	200	—	200	
2. Wynajem lokalu . . .	300	—	300	—	300	
— Utrzymanie lokalu . .	—	190	—	—	—	
3. Opał	150	126	150	—	150	
4. Oświetlenie	40	26	40	—	40	
5. Usługa	72	48	72	—	72	
6. Materyał	1.500	1.632	1.500	—	1.500	
7. Wynagrodzenie uczniów .	500	350	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	150	103	200	—	200	*Więcej* wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne wydatki. .	200	599	220	—	220	
— Koszta przeniesienia szkoły z Jurkowa	—	112	—	—	—	
Razem .	4.312	4.378	4.382	—	4.382	

2. Brzostek. Krajowa szkoła koszykarska.

(przeniesiona z Wawrzyc).

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.400	2.840	1.500	—	1.500	*Mniej* ze względu na początkujących uczniów.
— Od instruktora czynsz za ogród	100	100	—	—	—	Odpada z powodu przeniesienia szkoły.
— datek właścicieli Warzyc na opał i oświetlenie . .	50	50	—	—	—	
— Ze sprzedaży materyału i inne	—	31	—	—	—	
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	—	299	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	240	240	400	—	400	Rada powiatowa w Pilźnie zobowiązała dać lokal i subwencyę 400 K. (LW. 80.360/1906
b) od c. k. Rządu . .	1.600	1.500	1.500	—	1.500	
c) z funduszów krajowych .	1.350	436	600	500	1.100	*W zwyczajnych mniej* o 750 K, gdyż odpada czynsz z powodu przeniesienia szkoły. *W nadzwyczajnych więcej* o 500 K z powodu wstawienia kredytu na materyał ze względu na początkujących uczniów.
Razem .	5.740	5.496	4.000	500	4.500	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.200	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu długoletnie służby.
— nauczyciel przedmiotów pomocniczych . . .	360	360	—	—	—	
b) administrator . .	240	240	240	—	240	
— Wynajem lokalu i ogrodu dla instruktora . . .	600	600	—	—	—	*Odpada* z powodu przeniesienia szkoły.
2. Utrzymanie lokalu . .	—	—	50	—	50	Stosownie do potrzeby.
3. Opał	260	271	240	—	240	
4. Oświetlenie . . .	80	—	60	—	60	
5. Usługa	100	21	120	—	120	
6. Materyał	1.600	1.548	1.000	500	1.500	
7. Wynagrodzenie uczniów .	900	688	500	—	500	*Mniej* ze względu na początkujących uczniów.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	150	217	150	—	150	
— Ubezpieczenie budynku i inwentarza	50	—	—	—	—	
9. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne . .	200	351	200	—	200	
Razem .	5.740	5.496	4.000	500	4.500	

3. Dynów. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.300	2.432	1.300	—	1.300	
— Zaliczka na restauracyę mieszkania instruktora z r. 1904	—	110	—	—	—	
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	—	200	—	—	—	
— Odsetki z lokacyi . . .	—	13	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	Gmina uchwałą rady z dnia 13. sierpnia 1899 l. 762 poz. IV. zobowiązała się do dostarczania przez lat 6 budynku, oświetlenia, opału i usługi. (LW. 74.677/901).
b) od c. k. Rządu . . .	800	800	800	—	800	Rada powiatowa w Brzozowie uchwałą z dnia 25. czerwca 1900 zobowiązała się dawać przez lat 6 po 200 K rocznie. (LW. 74 677/1901).
c) z funduszów krajowych .	1.290	691	1.440	—	1.440	*Więcej* o: 150 K głównie z powodu wyższego kredytu na środki naukowe i uzupełnienie inwentarza i rozmaite.
Razem .	3.590	4.446	3.740	—	3.740	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor:						
α) *płaca . . .* 1.200 K.						
β) *dod. na mieszk.* 200 »	1.350	1.080	1.400	—	1.400	*Więcej* z powodu podwyższenia dodatku na mieszkanie.
b) administrator . . .	240	200	240	—	240	
— Utrzymanie lokalu . .	100	—	—	—	—	*Odpada* z powodu udzielenia osobnej zaliczki na restauracyę.
— Restauracya mieszkania instruktora	—	57	—	—	—	
— Zaliczka na dalszą restauracyę mieszkania instruktora .	—	56	—	—	—	
2. Materyał	1.000	1.609	1.000	—	1.000	
3. Wynagrodzenie uczniów .	500	1.208	500	—	500	
4. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	72	300	—	300	*Więcej* wedle potrzeby.
5. Rozmaite inne wydatki .	200	164	300	—	300	
Razem .	3.590	4.446	3.740	—	3.740	

4. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.800	1.727	1.700	—	1.700	
— Zaliczka na łozinę z roku 1904	—	500	—	—	—	
— Zwrot za korowanie łoziny .	—	6	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . .	300	—	300	—	300	Rady powiatowa w Śniatynie uchwałą z dnia 24. marca 1892 zobowiązała się dostarczyć pomieszczenia dla szkoły, pomieszkania dla instruktora i 300 K. rocznie subwencyi (LW. 16.391/1892).
b) od c. k. Rządu . . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych .	1.590	1.043	1.700	—	1.700	*Więcej* o: 110 K głównie z powodu podwyższenia płacy instruktora.
Razem .	4.690	4.276	4.700	—	4.700	

Wydatki.

1. Płace:						
Instruktor	1.200	1.200	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu długoletniej służby.
2. Utrzymanie lokalu . .	250	78	250	—	250	
3 Opał	200	178	220	—	220	*Więcej* wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	30	23	30	—	30	
5. Usługa	60	—	60	—	60	
6. Materyał	1.200	1.064	1 200	—	1.200	
7. Wynagrodzenie uczniów .	600	606	600	—	600	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	300	7	300	—	300	
9. Rozmaite wydatki aministracyjne i kancelaryjne . .	200	126	200	—	200	
10. Na pokrycie reszty kosztów utrzymania ubogich uczniów	650	994	400	—	400	*Wstawia się* z powodu koniecznej potrzeby.
Razem .	4.690	4.276	4.700	—	4.700	

5. Leżajsk. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.100	2.630	2.800	—	2.800	*Więcej* z powodu rozwoju szkoły.
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	—	400	—	—	—	Rada gminna aktem notaryalnym z dnia 13. stycznia 1903 L. R. 16.975 zobowiązała się do bezpłatnego dostarczania pomieszczenia dla szkoły i pomieszkania dla instruktora, tudzież do płacenia 200 K. rocznie gotówką. (LW. 97.049/902).
— Ze sprzedaży faszyn sztangli i odpadków	—	265	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	200	200	200	—	200	Rada powiatowa w Łańcucie aktem notaryalnym z d. 27. grudnia 1902 L. R. 2.637 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego w kwocie 200 K. na czas istnienia szkoły. (LW. j. w.).
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od kasy zaliczkowej w Łańcucie	100	300	100	—	100	Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie aktem notaryalnym z dnia 27. grudnia 1902 L. R. 2.638 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego 100 K na czas istnienia szkoły (LW. j. w.).
d) od c. k. Rządu . .	1.000	700	1.000	—	1.000	
e) z funduszów krajowych .	1.117	597	1.332	—	1.332	*Więcej* o 215 K głównie z powodu wyższej płacy instruktora.
Razem .	3.717	5.292	5.632	—	5.632	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.281	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu przeniesienia instruktora z Rudek gdzie pobierał 1.440 K.
b) administrator . . .	240	240	240	—	240	
2. Utrzymanie lokalu . .	50	52	50	—	50	
3. Opał	180	93	180	—	180	
4. Oświetlenie	75	98	100	—	100	*Więcej* wedle potrzeby.
5. Usługa	72	55	72	—	72	
6. Materyał , . . .	1.000	1.816	1.800	—	1.800	*Więcej* z powodu rozwoju szkoły.
7. Wynagrodzenie uczniów .	500	1.264	1.300	—	1.300	
8. Środki naukowe i uzupełnienienie inwentarza . .	200	81	250	—	250	
9. Rozmaite inne wydatki .	200	233	200	—	200	
— Pokrycie niedoboru funduszu stypendyjnego . . .	—	79	—	—	—	
Razem .	3.717	5.292	5.632	—	5.632	

6. Nieznanowice. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1 Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.800	9.676	9.300	—	9.300	*Więcej* z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcyi koszykarzy pracujących przy szkole.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	400	400	400	—	400	Rada powiatowa w Bochni uchwałą z dnia 14. lipca 1899 L. 1.636 zobowiązała się przez 6 lat dawać począwszy od r. 1900 corocznie na utrzymanie szkoły 400 K (LW. 2.770/1900).
b) Od JWP. Zdzisława Włodka datek na opał i oświetlenie	400	400	400	—	400	JW. Zdzisław Włodek za czynszem 1000 K. rocznie odstępuje szkole osobny budynek a na pokrycie kosztów opału i oświetlenia składa 400 K. rocznie (L. W. 101.372/903).
c) od c. k. Rządu . . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	1.340	441	1.840	—	1.840	*Więcej* o 500 K z powodu wyższego kredytu na rozmaite wydatki i produkcyę.
Razem .	10.940	11.917	12.940	—	12.940	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator . . .	240	240	240	—	240	
2. Czynsz za najem budynku .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
3. Opał i oświetlenie . .	400	176	400	—	400	
4. Materyał	4.200	4.223	5.500	—	5.500	} *Więcej* stosownie do większej produkcyi jak poz. 1 doch.
5. Wynagrodzenie uczniów .	3.600	3.440	4.000	—	4.000	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	11	200	—	200	
7. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne . .	100	685	400	—	400	*Więcej* wedle potrzeby.
— Zaliczka na zakupno łoziny w r. 1906	—	942	—	—	—	
Razem .	10.940	11.917	12.940	—	12.940	

7. Niżniów. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyniklość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.300	3.742	3.300	—	3.300	
— Za sprzedaną łozinę . .	—	144	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	500	500	500	—	500	Wydział powiatowy deklaracyą z dnia 8. października 1901 r. L. 8.228/00 zobowiązał się dawać coroczną subwencyę w kwocie 500 K. (LW. 71.011/1900).
b) od c. k. Rządu . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) z funduszu krajowego .	1.420	1.341	1.470	—	1.470	*Więcej* o 50 K z powodu wyższego kredytu na utrzymanie budynku i cświetlenie.
Razem .	6.420	6.927	6.470	—	6.470	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator . .	240	240	240	—	240	
c) katecheci . . .	160	80	160	—	160	
2. Wynajem budynku . .	500	500	500	—	500	Pomieszczenia dla szkoły dostarcza bezpłatnie WP. Jan Urbański. Wstawiony zaś kredyt służy jako VI i ostatnia rata na pokrycie kosztów adaptacyi budynku, gdyż przyrzeczono opłacać Wydziałowi pow. przez 6 lat po 500 K rocznie za ulokowanie szkoły (LW. 17.114/1901).
3. Utrzymanie budynku .	100	127	130	—	130	
4. Opał	470	420	470	—	470	
5. Oświetlenie . . .	100	69	120	—	120	
6. Usługa	100	—	100	—	100	ad 3) i 5) *Więcej* wedle potrzeby.
7. Materyał . . .	1.800	1.880	1.800	—	1.800	
8. Wynagrodzenie uczniów .	1.300	1.414	1.300	—	1.300	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	250	27	250	—	250	
10. Rozmaite inne wydatki .	200	160	200	—	200	
— Reszta kosztów utrzymania ubogich uczniów . .	—	810	—	—	—	
Razem .	6.420	6.927	6.470	—	6.470	

8. Tarnobrzeg. Krajowa szkoła koszykarska.

(przeniesiona z Wielowsi).

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	3.702	1.500	—	1.500	*Mniej* ze względu na początkujących uczniów.
— Za sprzedaną łozinę i inne	—	106	—	—	—	Gmina zobowiązała się dostarczać szkole lokalu, opału, oświetlenia i usługi, Rada powiatowa subwencyę 300 K, a JWP. Zdzisław hr. Tarnowski 3 sągi drzewa opałowego i 10 kóp wikliny na pniu (LW. 105951/05).
2. Subwencye:						
a) od gminy	100	100	—	—	—	
b) od Rady powiatowej	200	200	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	1.000	900	900	—	900	
d) z funduszów krajowych	940	290	600	500	1.100	*W zwyczajnych mniej* o 340 K głównie z powodu, iż odpadł dodatek na mieszkanie instruktora i kredyt na opał, oświetlenie i usługę
Razem	5.240	5.298	3.300	500	3.800	*W nadzwyczajnych więcej* o 500 K z powodu wstawienia kredytu na materyał ze względu na początkujących uczniów.
Wydatki.						
2. Płace:						
b) instruktor	1.400	750	1.200	—	1.200	*Mniej* z powodu zamianowania nowego instruktora.
a) administrator	240	200	240	—	240	
2. Utrzymanie lokalu	100	24	60	—	60	
— Opał	100	40	—	—	—	*Odpada* z powodu j. w.
— Oświetlenie	40	55	—	—	—	
— Usługa	60	7	—	—	—	
3. Materyał	1.400	1.222	1.000	500	1.500	*Mniej* ze względu na początkujących uczniów.
4. Wynagrodzenie uczniów	1.600	1.454	500	—	500	
5. Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza	100	16	100	—	100	
6. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	200	409	200	—	200	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łoziny w r. 1906	—	1.121	—	—	—	
Razem	5.240	5.298	3.300	500	3.800	

9. Wojsław. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.600	848	1.000	—	1.000	*Mniej* z powodu mniejszej produkcyi.
— Rozmaite	—	30	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	400	400	400	—	400	
b) od WP. Stefana Sękowskiego	100	—	100	—	100	Oprócz gotówki dostarcza WP. Sękowski lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
c) od c. k. Rządu	1.000	1.200	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych	690	263	870	—	870	*Więcej* o 180 K, głównie z powodu wyższego kredytu na opał i oświetlenie.
Razem	3.790	2.741	3.370	—	3.370	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor	1.080	1.080	1.080	—	1.080	
b) administrator	200	150	200	—	200	
c) nauczyciel pomocniczy rysunków	240	240	240	—	240	
2. Opał	250	46	280	—	280	
3. Oświetlenie			50	—	50	
4. Usługa	120	96	120	—	120	
5. Materyał	1.000	323	700	—	700	*Mniej* z powodu mniejszej produkcyi.
6. Wynagrodzenie uczniów	600	224	400	—	400	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	100	86	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki	200	202	200	—	200	
— Zaliczka Zarządowi na pokrycie należytości biernych w r. 1906	—	294	—	—	—	
Razem	3.790	2.741	3.370	—	3.370	

10. Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	2.437	2.900	—	2.900	*Mniej* ze względu na wynikłość r. 1905.
— Zaliczka na łożę z r. 1904 .	—	600	—	—	—	
— Za odstąpione materyały .	—	4	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	360	360	360	—	360	Rada gminna uchwałą z dnia 2 grudnia 1899 zobowiązała się płacić 360 K rocznie, aż do czasu zwinięcia szkoły. (LW. 9.158/903).
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych .	1.220	681	1.200	—	1.200	*Mniej* o 20 K wedle potrzeby.
Razem .	5.980	5.482	5.860	—	5 860	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	Ponadto instruktor otrzymuje pomieszkanie w naturze.
b) administrator . . .	300	240	300	—	300	
2. Wynajem lokalu . . .	950	757	800	—	800	
3. Opał	120	98	120	—	120	
4. Oświetlenie	60	53	60	—	60	
5. Usługa	30	—	30	—	30	
6 Materyał	1.600	1.536	1.600	—	1.600	
7. Wynagrodzenie uczniów .	1.400	1.135	1.400	—	1.400	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	120	159	150	—	150	*Więcej* wedle potrzeby.
— Zaliczka Zarządowi na zakupno nowych modeli w r. 1906	—	100	—	—	—	
9. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	200	204	200	—	200	
Razem .	5.980	5.482	5.860	—	5.860	

11. Lwów. Krajowy centralny kurs koszykarski.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych (modeli) . . .	4.500	—	4.200	—	4.200	
2. Subwencye:						
c) od c. k. Rządu . . .	1.500	—	2.400	—	2.400	
d) z funduszów krajowych .	8.260	—	9.980	—	9.980	*Więcej* o 1.720 K, głównie z powodu dodatku na mieszkanie dla kierownika, wyższego kredytu na czynsz, nowego kredytu na utrzymanie lokalu i mniejszego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
Razem .	14.260	—	16.580	—	16.580	

Wydatki.

1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel rysunków: α) *płaca* . . . *3.000* β) *dodatek na mieszkanie* . . . *600*	3.000	—	3.600	—	3.600	*Więcej* z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
b) instruktor: α) *płaca* . . . *1.560* β) *dodatek osobisty* . *480*	2.040	—	2.040	—	2.040	
c) dwóch przodowników po 720 K	1.440	—	1.440	—	1.440	
d) nauczyciele stylistyki i buchalteryi	480	—	480	—	480	
2. Lokal:						
a) czynsz najmu . . .	1.500	—	2.400	—	2.400	*Więcej* z powodu podniesienia czynszu.
b) utrzymanie lokalu . .	—	—	300	—	300	
3. Opał, oświetlenie i usługa .	600	—	720	—	720	
4. Materyały warsztatowe . .	2 000	—	2.000	—	2.000	
5. Przybory szkolne . . .		—	400	—	400	
6. Utrzymanie dwóch seryi uczniów po 5 przez 5 miesięcy.	2.500	—	2.500	—	2.500	
7. Uzupełnienie inwentarza .	500	—	400	—	400	Wedle potrzeby.
8. Wydatki kancelaryjne i rozmaite inne	200	—	300	—	300	
Razem .	14.260	—	16.580	—	16.580	

12. Grybów. Kraj. naukowy warsztat kołodziejski.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	7.904	7.500	—	7 500	*Więcej* na podstawie wynikłości za rok 1905.
2. Zwroty za wykończenie i dostawę wyrobów	1.000	1.051	1.000	—	1.000	Zwrot wydatku do poz. 7.
— Zaliczka na materyał drzewny z r. 1901	—	200	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie opału, oświetlenia i usługi.
3. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu	3.600	3.400	3.400	—	3.400	
c) z funduszów krajowych	6.430	4.434	4 670	3.240	7.910	*W zwyczajnych więcej* o 1.480 K głównie z powodu podwyżki płacy przodownika kowalskiego, kołodziejskiego, podwyżki dodatku osobistego kierownikowi, nowego kredytu na stróża i większego kredytu na materyał drzewny i wynagrodzenie za robotę. *Nadzwyczajne* jak na rok 1906.
Razem	18.230	17.189	16.770	3.240	20.010	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca* 1.800 K.						
β) *dod. osobisty* 500 »						
b) przodownik kowalski	2.100	1 800	2.300	—	2.300	
c) przodownik kołodziejski	1.200	1.200	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu podniesienia się płac w prywatnych warsztatach.
d) pomocnik kołodziejski	840	840	1.080	—	1.080	
e) pomocnik kowalski	840	—	840	—	840	
f) administrator	480	480	480	—	480	
g) nauczyciel nauk dopełniających	460	460	460	—	460	
h) katecheta	100	100	100	—	100	
i) stróż szkolny	—	—	180	—	180	*Kredyt* konieczny z powodu, że szkoła mieści się w nowym osobnym budynku.
2. Utrzymanie lokalu	240	145	240	—	240	
3. Opał	240	—	200	—	200	*Mniej* wedle potrzeby. Dostarczany bowiem opał przez gminę jest niewystarczający.
4. Materyał kołodziejski	1.200	1.509	1.600	—	1.600	
5. Materyał żelazny	2.400	2.201	2.400	—	2.400	
6. Węgiel i koks	600	626	600	—	600	
7. Roboty koszykarskie, lakiernicze, tapicerskie i dostawa wyrobów	1.000	980	1.000	—	1.000	Stosownie do produkcyi.
8. Wynagrodzenie uczniów	1.800	2.587	2.300	—	2.300	
9. Środki naukowe i przybory	240	134	300	—	300	*Więcej* wedle potrzeby.
10. Uzupełnienie inwentarza	600	229	600	—	600	
11. Ubezpieczenie od ognia	150	111	150	—	150	
12. Rozmaite inne	500	662	500	—	500	
— Zaliczka na uzupełnienie narzędzi w nowym budynku	—	400	—	—		
13. Spłata pożyczki komun. 54.000 K. na budowę szkoły:						
a) w kapitale IV. i V. rata 752·16 K.						
b) 4½% odsetki 2.356·91 »						
c) dodatek administracyjny 130·93 »	3.240	2.725	—	3.240	3.240	Wedle planu umorzenia do LW. 82.965/1905 pozostaje z końcem r. 1907 dług w kapitale 52.185 K 27 h.
Razem	18.230	17.189	16.770	3.240	20.010	

13. Grzymałów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wenikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów .	7.000	9.408	7.000	—	7.000	
— Rozmaite zwroty . .	—	112	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	1.000	—	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu . .	3.400	3.400	3.400	—	3.400	
c) z funduszu krajowego .	4.874	4.188	5.234	—	5.234	*W zwyczajnych więcej* o 1 860 K, głównie z powodu podwyżki płacy instruktora kowalskigo, kołodziejskiego, pomocnika kowalskiego, nauczyciela nauki dopełn. wyższego kredytu na materyał żelazny, wykończenie wyrobów i rozmaite. *W nadzwyczajnych mniej* o 1.500 K, gdyż odpadł kredyt na materyał drzewny.
Razem .	16.274	17.108	16.634	—	16.634	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków . .	1.800	1.600	1.800	—	1.800	
b) instruktor kowalski .	1.200	1.680	1.440	—	1.440	
c) instruktor kołodziejski .	1.200	1.200	1.440	—	1.440	
d) pomocnik kowalski .	840	526	1.080	—	1.080	
e) administrator:						
α) *płaca . . 1.200 K.*						*Więcej* z powodu drożyzny.
β) *dodat. na pomieszkanie . 300 »*	1.400	1.400	1.500	—	1.500	
f) nauczyciel nauki dopełn. .	330	330	400	—	400	
g) katecheta . . .	100	58	100	—	100	
2. Opał	140	69	180	—	180	*Więcej* z powodu drożyzny.
3. Oświetlenie . . .	100	71	100	—	100	
4. Usługa	264	264	264	—	264	
5. Materyał drzewny . .	3.500	2.059	2.000	—	2.000	*Mniej* gdyż odpadł kredyt nadzwyczajny na materyał zapasowy.
6. Materyał żelazny . .	2.000	3.077	2.600	—	2.600	*Więcej* na podstawie wynikłości z r 1905.
7. Koks	400	340	400	—	400	
8. Roboty lakiernicze i tapicerskie	1.200	2.657	1.500	—	1.500	
9. Wynagrodzenie uczniów .	1.000	852	900	—	900	
10. Środki naukowe i uzupełnie inwentarza . . .	340	280	350	—	350	Wedle potrzeby.
11. Ubezpieczenie od ognia .	60	78	80	—	80	
12. Rozmaite inne wydatki .	400	567	500	—	500	
Razem .	16.274	17.108	16.634	—	16.634	

14. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:						
a) kołodziejsko-kowalskich .	9.000	9.393	9.360	—	9.360	*Więcej* na podstawie wynikłości za r. 1905.
b) ciesielskich . . .	500	418	500	—	500	
— Ze sprzedaży narzędzi bednarskich	—	14	—	—	—	
— Zwrot zaliczek na płacę .	—	96	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	3.600	3.600	3.600	—	3.600	
b) z funduszów krajowych .	11.900	12.444	11.900	—	11.900	Jak na r 1906.
Razem .	25.000	25.965	25.360	—	25.360	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . 3.600 K.*						
β) *I. dod. pięciol. 300* »						
γ) *dod. na mieszk. 600* »	4.500	4.500	4.500	—	4.500	I. dodatek pięcioletni w kwocie 300 K pobiera kierownik od 1. marca 1903 r.
b) nauczyciel fachowy rysunków i nauki dopełniającej	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
c) instruktor kowalski .	1.840	1.840	1.840	—	1.840	
d) » kołodziejski .	1.440	1;440	1.440	—	1.440	
e) » ciesielski .	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
f) przodownik kołodziejski .	840	840	840	—	840	
g) » kowalski .	480	520	840	—	840	*Więcej* z powodu obsadzenia posady stałym przodownikiem.
h) pomocnik kołodziejski .	360	360	360	—	360	
i) katecheta obrz. rz. kat .	100	67	100	—	100	
k) » » gr. kat. .	100	100	100	—	100	
2. Wynajem budynku . .	1.200	1.200	1 200	—	1.200	
3. Opał	240	102	240	—	240	
4. Oświetlenie	200	70	200	—	200	
5. Usługa	240	240	240	—	240	
6. Materyał drzewny . .	1.200	1.269	1.200	—	1.200	
7. » żelazny . .	2.400	2.105	2.400	—	2.400	
8. Węgiel i koks . . .	800	702	800	—	800	
9. Wynagrodzenie uczniów .	1.500	2.029	1.500	—	1.500	
10. Roboty lakiernicze, tapicerskie, koszykarskie i t. p. .	2.000	2·893	2.000	—	2.000	
11. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania, i uzupełnienie inwentarza .	1.200	812	1.000	—	1.000	*Mniej* wedle potrzeby.
12. Ubezpieczenie od ognia budynków i inwentarza . .	120	273	120	—	120	
13. Koszta leczenia uczniów .	—	—	200	—	200	*Wydatek* ten pokrywany był dotąd z poz. 14.
14. Wydatki administracyjne, kancelaryjne i inne nieprzewidziane	400	763	400	—	400	
Razem .	25.000	25.965	25.360	—	25.360	

15. Tłumacz. Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	6.719	6.100	—	6.100	
— Zaliczka na spłatę długów z r. 1904	—	1.000	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	1.000	—	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu . .	3.600	2 300	3.200	—	3.200	
c) z funduszów krajowych .	5.800	7.743	8.210	532	8.742	*W zwyczajnych więcej* o: 2.410 K głównie z powodu mniejszej subwencyi państwowej, przyznania dodatku na mieszkanie przodownikowi kowalskiemu podwyższenia dodatku na mieszkanie przodownikowi kołodziejskiemu, nowego kredytu na asekuracyę, i wyższych kredytów na utrzymanie budynku, opał, oświetlenie i rozmaite. *W nadzwyczajnych więcej* o: 532 K z powodu wstawienia kredytu na instalacyę oświetlenia elektrycznego.
Razem .	16.400	17.762	18.510	532	19.042	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik . . .	2 700	2.700	2.700	—	2.700	
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca . . 1.700 K.*						
β) *dodatek na mieszkanie 300 »*	2 000	2.000	2.000	—	2.000	
c) przodownik:						
α) *płaca . . 1.200 K.*						
β) *dodatek na mieszkanie 240 »*	1.350	1.350	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu podwyższenia dodatku na mieszkanie.
d) przodownik kowalski:						
α) *płaca . . 1.200 K.*						
β) *dodatek na mieszkanie 200 »*	1.200	1.200	1.400	—	1.400	*Więcej* z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
e) pomocnik kowalski .	400	—	400	—	400	
f) » kołodziejski .	360	158	360	—	360	
g) nauczyciel do nauk wieczornych . . .	480	480	400	—	400	Stosownie do potrzeby.
h) katecheci obu obrządków	240	200	240	—	240	
2. Lokal:						
a) wynajem mieszkania dla kierownika i przodowników. . . .	540	—	540	—	540	
b) utrzymanie budynku .	150	418	200	—	200	*Więcej* wedle potrzeby.
Do przeniesienia .	9.420	8.506	9.680	—	9.680	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
Z przeniesienia .	9.420	8.506	9.680	—	9.680	
c) instalacya oświetlenia elektrycznego . . .	—	—	—	532	532	Połączenie zakładu z miejscową elektrownią.
3. Opał	300	77	350	—	350	*Więcej* wedle potrzeby.
4. Oświetlenie. . . .	200	296	230	—	230	
5. Usługa	300	320	300	—	300	
6. Materyał drzewny . .	1.200	1.242	1.200	—	1.200	
7. » żelazny . .	1.200	2.432	2.000	—	2.000	
8. Węgiel i koks . . .	600	963	800	—	800	
9. Wykończenie wyrobów (roboty rymarskie, lakiernicze, tapicerskie i t. d.) . .	1 000	1.570	1.400	—	1.400	Stosownie do poz. 1 doch.
10. Wynagrodzenie uczniów .	600	539	700	—	700	
11. Środki naukowe . . .	600	274	600	—	600	
12 Uzupełnienie inwentarza .	400	517	400	—	400	
13. Ubezpieczenie od ognia .	—	—	250	—	250	*Wydatek* ten pokrywany był dotychczas z poz. 14.
14. Rozmaite wydatki administracyjne	580	1.026	600	—	600	*Więcej* wedle potrzeby
Razem .	16.400	17.762	18.510	532	19.042	

16. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Zaliczka stała na fundusz obrotowy z r. 1904 . .	—	500	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	8.106	8.000	—	8.000	*Więcej* na podstawie wynikłości z r. 1905.
— Zwrot za drobne naprawki w budynku . . .	—	42	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) z Kasy oszczędności .	200	100	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . .	5.000	4.300	5.000	—	5.000	
e) z funduszów krajowych	14.410	8.313	10.370	3.000	13.370	*W zyczajnych więcej* o: 1.760 K głównie z powodu podwyższenia dodatku osobistego kierownikowi, przyznania nauczycielowi rysunków tudzież werkmistrzom stolarstwa i tokarstwa dodatków na mieszkanie, podwyżki płacy nauczycielowi snycerstwa i pomocnikowi kancelaryjnemu, nowego kredytu na leczenie uczniów i wyższych kredytów na utrzymanie budynku i oświetlenie. *W nadzwyczajnych mniej* o: 2.800 K gdyż odpadły kredyty na materyał zapasowy i boczne schody.
Razem .	28.410	23.161	25.370	3.000	28.370	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel fachowy:						
α) płaca . 2.700 K						
β) dod. osobisty 800 »						
γ) I. dod. pięciol. 200 »	3.500	3.500	3.700	—	3.700	*Więcej* z powodu podwyższenia dodatku osobistego. I. dod. pięcioletni pobiera kierownik od 1. marca 1903 r.
b) nauczyciel fachowy rysunków:						
α) płaca . 1.920 K						
β) dod. na mieszk. 300 »	1.920	1.840	2.220	—	2.220	
c) werkmistrz stolarstwa:						*Więcej* z powodu przyznania dodatków na mieszkanie.
α) płaca . 1.440 K						
β) dod. na mieszk. 200 »	1.440	1.440	1.640	—	1.640	
Do przeniesienia .	6.860	6.780	7.560	—	7.560	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
Z przeniesienia .	6.860	6.780	7.560	—	7.560	
d) werkmistrz tokarstwa:						
α) *płaca . 1.440 K*						
β) *dod. na mieszk. 200* »	1.440	1.320	1.640	—	1.640	*Więcej* z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
e) nauczyciel snycerstwa .	1.200	1.200	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu dobrej kwalifikacyi i zwiększonych czynności.
f) przodownik stolarstwa .	1.200	840	1.200	—	1.200	
g) pomocnik kancelaryjny .	360	360	480	—	480	*Więcej* z powodu zwiększonych czynności.
h) nauka stylistyki, niemieckiego, polskiego i rachunków . . .	800	820	800	—	800	
i) katecheci obu obrządków	100	152	100	—	100	
2. Utrzymanie budynku . .	450	614	600	—	600	*Więcej* z powodu potrzeby postawienia nowych pieców w stolarni.
3. Opał	600	657	600	—	600	
4. Oświetlenie . . .	450	493	500	—	500	*Więcej* na podstawie wynikłości z r. 1905.
5. Usługa	600	600	600	—	600	
6. Materyał drzewny . .	4.000	1.867	2.000	—	2.000	*Mniej* gdyż odpada kredyt nadzwyczajny na materyał zapasowy.
7. Materyały dodatkowe (bajcy, okucia, lustra i t. p.) .	1.800	2.276	2.600	—	2.600	
— Roboty tapicerskie . .	—	196	—	—	—	*Więcej* stosownie do produkcyi
8. Wynagrodzenie za robotę .	2.600	2.881	2.800	—	2.800	
9. Środki naukowe i przybory	750	559	750	—	750	
10. Uzupełnienie inwentarza .	500	505	500	—	500	
11. Ubezpieczenie od ognia .	300	84	300	—	300	
12. Koszta leczenia uczniów .	—	—	300	—	300	*Wydatek* ten pokrywany był dotychczas z poz. 13.
13. Rozmaite inne . . .	600	957	600	—	600	
14. Na budowę IV. i V. rata pożyczki hipot. 50.000 K .	3.000	—	—	3.000	3.000	
— Urządzenie bocznych schodów	800	—	—	—	—	*Odpada* jako kredyt jednorazowy.
Razem .	28.410	23.161	25.370	3.000	28.370	

17. Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	2.889	4.000	—	4.000	
2. Rozmaite	—	91	100	—	100	Na podstawie wynikłości z r. 1905.
— Zaliczka na wieczorny kurs majstrów z r. 1904	—	1.300	—	—	—	Gmina zobowiązała się dawać od r. 1903 przez cały czas istnienia szkoły po 200 K rocznie subwencyi. (LW. 56516/1903).
3. Subwencye:						
a) od gminy	200	—	200	—	200	
b) od c. k. Rządu	5.000	4.400	4.400	—	4.400	
c) z funduszów krajowych	24.650	23.787	15.850	1.870	17.720	*W zwyczajnych więcej* o: 1.180 K głównie z powodu niższej subwencyi państwowej, wyższego kredytu na konserwacyę budynków, ubezpieczenie od ognia i wypadków, tudzież podwyżki płacy przodownika stolarskiego i nauczyciela rysunków. *W nadzwyczajnych mniej* o: 8.110 K gdyż odpadają jednorazowe kredyty na odpylacz i wentylacyę, studnię i preliminuje się niższe raty na spłatę pożyczki 34.000 K.
Razem	33.850	32.467	24.550	1.870	26.420	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca* 2.700 K						
β) *dodatek osobisty* 300 »						
γ) *I. dod. pięcioletni* 200 »	3.200	3.200	3.200	—	3.200	
b) werkmistrz dla stolarstwa maszynowego i tokarstwa	1.800	1.160	1.800	—	1.800	
c) werkmistrz dla stolarstwa szkolnego meblowego:						
α) *płaca* 1.320 K						
β) *dod. na mieszkanie* 300 »	1.620	1.620	1.620	—	1.620	
d) werkmistrz snycerstwa	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
e) przodownik stolarski	900	840	1.000	—	1.000	*Więcej* z powodu długoletniej służby.
f) nauczyciel rysunków zawodowych	1.440	1.200	1.500	—	1.500	*Więcej* z powodu przyznania nadwyżki.
g) nauka przedmiotów pomocniczych:						
α) rysunki	600	320	600	—	600	
β) język polski i korespondencya przemysł.	300	84	300	—	300	Wedle potrzeby.
— język niemiecki	300	84	—	—	—	
γ) rachunki i geometrya	400	184	300	—	300	
δ) rachunkowość przemysłowa			200	—	200	
ε) religia	160	136	160	—	160	
— śpiew	—	15	—	—	—	
h) maszynista	1.500	1.100	1.500	—	1.500	
i) pomocnik przy kotle	450	333	450	—	450	
k) stróż i służący	450	400	450	—	450	
2. Konserwacya budynków i ogrodzenia	200	53	400	—	400	*Więcej* z powodu potrzeby postawienia osobnej piwnicy dla kierownika.
Do przeniesienia	14.520	11.929	14.680	—	14.680	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907 Zwyjczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			K o r o n y			
Z przeniesienia .	14.520	11.929	14.680	—	14.680	
3. Opał:						
a) maszynowy . . .	1.600	1.958	1.600	—	1.600	
b) budynku szkolnego .	400		400	—	400	
4. Oświetlenie, konserwacya tegoż i przybory . . .	50	95	100	—	100	*Więcej* na podstawie wynikłości z r 1905.
5. Materyał drzewny . .	1.200	723	1.200	—	1 200	
6. Materyały dodatkowe (okucia, lustra, bajcy i t. d.) .	1.200	995	1.200	—	1.200	
7. Wynagrodzenie za robotę .	1.600	713	1.600	—	1.600	
8. Środki naukowe i przybory	500	334	500	—	500	
9. Uzupełnienie inwentarza .	400	335	400	—	400	
— Zaliczka na pokrycie reszty kosztów urządzenie warsztatów	—	727	—	—	—	
10. Smary i artykuły techniczne do urządzeń mechanicznych	—	—	300	—	300	
11. Ubezpieczenie:						*Kredyt* konieczny ze względu na urządzenie maszynowe.
a) budynków i inwentarza od ognia . . .	—	501	560	—	560	
b) robotników od wypadków	—	—	160	—	160	
12. Rozmaite inne . . .	1 000	807	450	—	450	*Mniej* z powodu iż na ubezpieczenie od ognia i wypadków które pokrywano dotychczas z tej pozycyi preliminuje się osobne kredyty.
13. Kurs wieczorny dla majstrów	1.400	1.696	1.400	—	1.400	
— Zaliczka na kurs majstrów w r. 1905/6 . . .	—	1.076	—	—	—	
— Przyrządy do odpylania maszyn i wentylacya w akumulatorach . . .	3.000	—	—	—		*Odpada* kredyt nadzwyczajny jako jednorazowy.
14. Spłata pożyczki komunalnej 34.000 K na wewnętrzne urządzenie maszynowe:						
a) w kapitale III. i IV. rata . 458·20 K						
b) 4% odsetki . 1.328·73 »						
c) dodatek administracyjny . 83·07 »	1.980	1.980	—	1.870	1 870	*Mniej* gdyż wedle planu umorzenia do LW. 1.687/1906 tyle wynoszą raty a z końcem r. 1907 pozostaje dług w kapitale 33.102 K 86 h.
— Reszta kosztów budowy .	5.000	6.300	—	—	—	*Odpada* kredyt nadzwyczajny na studnię jako jednorazowy.
— Reszta kosztów urządzenia maszynowego . . .	—	2.298	—	—	—	
Razem .	33.850	32.467	24 550	1 870	26.420	

18. Jaworów. Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek.

Dochody	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	14.200	7.047	21.000	—	21.000	*Więcej* z powodu wprowadzenia działu maszynowego.
2. Zwroty za opakowanie i dostawę	800	190	800	—	800	Zwrot wydatku do poz. 9.
— Za sprzedany materyał i zwroty	—	22	—	—	—	
— Zaliczka zwrotna z fund. krajowego na spłatę długów za materyały z r. 1904 .	—	1.000	—	—	—	
— Zaliczka na uzupełnienie inwentarza z r. 1904 . .	—	1.381	—	—	—	
— Pożyczka chwilowa . .	—	1.000	—	—	—	
3. Subwencye:						
a) od gminy ryczałt na opał oświetlenie i usługę .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od Rady powiatowej .	—	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	4.000	1.700	4.000	—	4.000	
d) z funduszów krajowych	19.485	37.435	10.940	12.760	23.700	*W zwyczajnych mniej* o 685 K, głównie z powodu wyższego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
Razem .	39 485	50.975	37.940	12.760	50.700	*W nadzwyczajnych więcej* o 4.900 K, gdyż w miejsce kredytu na odpylacz i materyał zapasowy wchodzi kredyt na 3 tokarnie maszynowe, kilka maszyn, budowę szopy i suszarni.
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik administracyjny	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
b) instruktor:						
α) *płaca* . 1.800 K						
β) *dodatek na mieszkanie* 400 »	2.200	2.200	2.200	—	2.200	
c) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca* . 1.440 K						
β) *dodatek na mieszkanie* 360 «	1.800	1.440	1.800	—	1.800	
d) pomocnik kancelaryjny .	1 200	600	960	—	960	
e) pomocnik do rzeźbiarstwa	480	360	480	—	480	
— » » »	360	—	—	—	—	
f) » » tokarstwa .	360	360	480	—	480	
g) » » stolarstwa .	360	360	480	—	480	
h) » » wykończania i malowania robót .	480	430	480	—	480	
— pomocnik w magazynie .	—	430	—	—	—	
Do przeniesienia .	9.640	8.580	9.280	—	9.280	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			K o r o n y			
Z przeniesienia .	9.640	8.580	9.280	—	9.280	
i) werkmistrz maszynowy .	2.400	—	2.400	—	2.400	
k) pomocnik maszynowy .	—	—	480	—	480	*Kredyt* konieczny z powodu, że werkmistrz sam nie może obsługiwać motoru i maszyn.
2 Utrzymanie budynku . .	—	—	300	—	300	*Kredyt* konieczny ze względu na budynek szkolny.
3. Opał	1.185	446	500	—	500	
4. Oświetlenie . . .		42	300	—	300	
5. Usługa		360	480	—	480	
6. Materyał drzewny . .	6.000	606	8.000	—	8 000	Stosownie do rozwoju produkcyi
7. Materyały dodatkowe . .	4.000	1.025	4.000	—	4.000	
8. Wynagrodzenie za robotę .	6.000	5.207	7 000	—	7.000	
9. Koszta opakowania i dostawy wyrobów	800	520	800	—	800	
10. Środki naukowe i przybory szkolne	500	107	600	—	600	*Więcej* z powodu większej liczby ubogich uczniów.
11. Uzupełnienie inwentarza .	3.200	1.343	800	—	800	*Mniej*, gdyż odpadł kredyt nadzwyczajny na odpylacz do maszyn.
12. Utrzymanie maszyn w ruchu	1.800	—	1.800	—	1.800	
13. Ubezpieczenie od wypadków	—	—	400	—	400	*Kredyt* konieczny ze względu na urządzenie maszynowe.
14. Rozmaite inne . . .	600	902	800	—	800	*Więcej* wedle potrzeby.
— Zwrot częściowy pożyczki chwilowej z r. 1904 . .	—	1.300	—	—	—	
— Zaliczka na spłatę długów z r. 1905	—	4.442	—	—	—	
— Zaliczka na studnię, splantowanie podwórza i szopę .	—	2.199	—	—	—	
— Zaliczka zwrotna na fundusz obrotowy . . .	—	5.000	—	—	—	
15. Spłata pożyczki kommun. 56.000 K. na budowę szkoły *a)* w kapitale VII. VIII. rata . 838·33 K *b)* 4½% odsetki 2.388 96 » *c)* dodatek administracyjny . 132·71 »	3.360	3.360	—	3.360	3.360	Wedle planu umorzenia do LW. 98.144/1903 z końcem r. 1906 pozostaje dług w kapitale 52.875 K 45 h.
16. Dalsze wewnętrzne urządzenie maszynowe . . .	—	15.536	—	3.200	3.200	*Kredyt* na 3 tokarnie maszynowe i kilka maszyn.
17. Budowa szopy i suszarni .	—	—	—	6.200	6.200	*Kredyt* konieczny ze względu na potrzebną większą ilość materyałów.
Razem .	39.485	50.975	37.940	12.760	50.700	

19. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	1.200	2.000	—	2.000	*Mniej* z powodu mniejszej produkcyi.
2. Ze sprzedaży materyałów .	50	84	50	—	50	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły wraz z opałem i oświetleniem a za usługę dodaje służącemu 96 K.
3. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	6.000	6.000	6.000	—	6.000	Rada powiatowa przeznacza 100 K na stypendya dla uczniów.
b) z funduszów krajowych .	9 790	11.502	12 330	2.800	15.130	*W zwyczajnych więcej* o 2.540 K, głównie z powodu mniejszego dochodu ze sprzedaży wyrobów, dodatku pięcioletniego dla nauczyciela rysunków i wyższego kredytu na środki naukowe i asekuracyę. *W nadzwyczajnych więcej* o 2.800 K, z powodu wstawienia kredytu na modele pieców i na ratę od pożyczki zaciągnąć się mającej na rozszerzenie budynku.
Razem .	19.840	18.786	20.380	2.800	23.180	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca* . . *3.600 K*						
β) *dod. na mieszk.* *600* »						
γ) *I. dod. pięciol.* *400* »						
δ) *II.* „ „ *400* »	5.000	5.000	5.000	—	5.000	Pobiera II. dodatek pięcioletni od 1 stycznia 1904 r.
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca* . . *2.400 K*						
β) *dod. na mieszk.* *400* »						
γ) *I. dod. pięciol.* *300* »						
δ) *II.* „ „ *240* »	3.100	3.100	3.340	—	3.340	*Więcej* z powodu przypadającego II. dodatku pięcioletniego z rocznych 300 kor, od 13. marca 1907 r.
c) przodownik do nauki modelowania:						
α) *płaca* . . *1.800 K*						
β) *dod. na mieszk.* *300* »	2.100	1.740	2.100	—	2.100	
d) instruktor do nauki kaflarstwa:						
α) *płaca* . . *1.440 K*						
β) *dod. na mieszk.* *300* »						
γ) *I. dod. pięciol.* *160* »						
δ) *II.* » » *160* »	2.060	2.060	2.060	—	2.060	Pobiera II. dodatek pięcioletn od 1. stycznia 1905 r.
e) przodownik do nauki toczenia i formowania:						
α) *płaca* . . *1.440 K*						
β) *dod. na mieszk.* *300* »	1.740	1.740	1.740	—	1.740	
Do przeniesienia .	14.000	13.640	14.240	—	14.240	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
Z przeniesienia .	14.000	13.640	14.240	—	14.240	
f) nauka przedmiotów pomocniczych	300	243	300	—	300	
g) katecheta obrz. rz.-kat. .	100	100	100	—	100	
h) » » gr.-kat. .	100	100	100	—	100	
i) pomocnik kancelaryjny .	360	360	360	—	360	
2. Rąbanie drzewa od gminy .	80	69	80	—	80	
3. Usługa	850	811	850	—	850	
4. Materyał	500	305	350	—	350	
5. Opał techniczny . . .	500	435	500	—	500	
6. Wynagrodzenie za robotę .	1.000	718	700	—	700	Na podstawie wynikłości z r. 1905 i stosownie do poz. 1. doch.
7. Wynagrodzenie robotników dziennych	350	427	450	—	450	
8. Srodki naukowe i przybory	500	705	700	300	1.000	*W zwyczajnych więcej* o 200 K, z powodu większej liczby uczniów. *Kredyt nadzwyczajny* 300 K wstawia się na modele pieców.
9. Uzupełnienie inwentarza .	400	251	300	—	300	*Mniej* z powodu mniejszej produkcyi.
10. Ubezpieczenie od ognia .	300	317	350	—	350	*Więcej* wedle potrzeby.
11. Rozmaite inne . . .	500	305	400	—	400	*Mniej* z powodu mniejszej produkcyi.
12. Kurs nauki strycharstwa .	—	—	600	—	600	
13. Na rozszerzenie budynku I. półroczna rata pożyczki .	—	—	—	2.500	2.500	
Razem .	19.840	18.786	20.380	2.800	23.180	

20. Podgórze. Krajowe kursa dla przemysłu keramicznego.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Za naczynia porembskie .	—	20	—	—	—	Gmina uchwałą z dnia 30. listopada 1899 obowiązała się dawać przez 6 lat począwszy od roku 1900 subwencyę po 1.000 K rocznie z końcem więc r. 1905 zobowiązanie ustało. (LW. 49.256/1900).
1. Subwencye:						
— od gminy . . .	1.000	1.000	—	—	—	Rada powiatowa w Wieliczce wedle sprawozdania z dnia 5. października 1899 L. 5.191 postanowiła przyczyniać się do utrzymania datkiem rocznym w kwocie 200 K i przeznaczyła na stypendya również 200 K (LW. 49.256/900).
a) od Rady powiatowej .	200	—	200	—	2.00	
b) od c. k. Rządu . .	5.000	4.000	4.000	—	4.000	
c) z funduszów krajowych .	11.518	8.402	11.828	—	11.828	*W zwyczajnych więcej* o: 1.310 K głównie z powodu iż odpadła subwencya gminy i z powodu niższej subwencyi państwowej.
Razem .	17.718	13.422	16.028	—	16.028	*W nadzwyczajnych mniej* o 1000 K gdyż odpadł kredyt na piece laboratoryjne.
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik . .	3.600	3.600	3.600	—	3.600	
b) wynagrodzenie nauczycieli	4.498	3.666	4.498	—	4.498	Wynagrodzenie płatne jest po 3 K i po 5 K za godzinę udzielonej nauki.
c) laborant . . .	1.740	480	800	—	800	
2. Wynajem lokalu . .	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
3. Opał lokalu i pieców technicz.	600	457	750	—	750	*Więcej* z powodu zaprowadzenia pieców technicznych.
4. Oświetlenie . . .	360	494	400	—	400	*Więcej* wedle potrzeby.
5. Usługa	480	480	480	—	480	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza. . .	2.000	1.201	1.400	—	1.400	*Mniej* gdyż na r. 1906 preliminowano więcej z powodu pozostałych należytości.
7. Rozmaite inne wydatki .	500	483	500	—	500	
8. Na 3 miesięczne kursa odlewania form i szklenia . .	540	161	600	—	600	*Więcej* wedle potrzeby.
9. Na stypendya na kursa prak.	—	—	600	—	600	*Kredyt* konieczny celem utrzymania frekwentantów kursów
— Na budowę pieców laboratoryjnych. . . .	1.000	—	—	—	—	*Odpada* jako kredyt jednorazowy.
Razem .	17.718	13.422	16.028	—	16.028	

21. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczalne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów .	3.000	3.198	3.300	—	3.300	
— Zapas funduszu obrotowego z r. 1904. . . .	—	768	—	—		
— Zaliczka na spłatę długu za narzędzia z r. 1904 . .	—	228	—	—	—	
— Rozmaite	—	15	—	—		JE Stanisław hr. Badeni daje budynek i 6 sągów drzewa na opał.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych .	3.482	3.394	4.772	—	4.772	*Więcej* o: 1.290 K głównie z powodu wstawienia kredytu na II. pomocnika instruktora, podwyższenia płacy instruktora i wstawienia kredytu na opał.
Razem .	8.082	9.203	9.672	—	9.672	

Wydatki.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	720	720	600	—	600	*Mniej* z powodu zamianowania nowego kierownika.
b) instruktor fachowy .	1.200	1.200	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu długoletniej służby.
c) I. pomocnik instruktora .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) II. pomocnik instruktora .	—	—	960	—	960	*Kredyt* konieczny ze względu na większą liczbę uczniów.
e) nauczyciele pomocniczy .	720	510	720	—	720	
f) katecheta obrz. rzym. i grecko kat. . . .	200	200	200	—	200	
2. Utrzymanie lokalu . .	150	64	150	—	150	
3. Opał	—	—	100	—	100	*Więcej* z powodu prowadzenia kuchni dla uczniów.
4. Oświetlenie . . .	100	47	100	—	100	
5. Usługa	192	192	252	—	252	*Więcej* z powodu jak poz. 3.
6. Materyał	2.500	2.225	2.800	—	2.800	
7. Wynagrodzenie uczniów .	500	—	500	—	500	
— Reszta kosztów utrzymania uczniów w internacie . .	—	1·397	—	—	—	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	547	450	—	450	*Więcej* wedle potrzeby.
— Zaliczka Zarządowi na maszynę do szycia . .	—	200	—	—	—	
9. Rozmaite drobne wydatki .	200	357	200	—	200	
— Zapas funduszu obrotowego jako zaliczka na r. 1906 .	—	344	—	—	—	
Razem .	8.082	9.203	9.672	—	9.672	

22. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów	11.000	11.310	11.000	—	11.000	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa koszta produkcyi tj. materyał i robociznę, a zyski idą na spłatę zaliczki zwrotnej udzielonej na fundusz obrotowy.
— Zapas funduszu okrotowego z roku 1904	—	1.300	—	—	—	
— Za sprzedane dodatki i inne	—	22	—	—	—	
— Zwrot pożyczki z funduszu stypendyjnego funduszowi obrotowemu z r. 1904	—	92	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	600	600	600	—	600	Gmina uchwałą z dnia 29. listopada 1898 odmówiła dalszego subwencyonowania tego zakładu. Rada powiatowa w Nowym Sączu uchwałą dnia 14. sierpnia 1899 r. L. 1450 zobowiązała się dawać subwencyę 600 K rocznie. (LW. 46.184/1900).
b) od Rządu	1.400	1.400	1.400	—	1.400	
c) z funduszów krajowych	3 296	3.206	3.296	—	3.296	Jak na r. 1906.
Razem	16.296	17.930	16.296	—	16.296	

Wydatki.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	600	600	600	—	600	
b) instruktor	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
c) przodownik	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	700	626	700	—	700	
3. Opał	200	173	200	—	200	
4. Oświetlenie	100	59	100	—	100	
5. Usługa	96	96	96	—	96	
6. Materyał	9.000	8.156	9.000	—	9.000	
7. Wynagrodzenie uczniów	2.000	2.743	2 000	—	2.000	Stosownie do poz. 1. doch.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	524	400	—	400	
9. Rozmaite inne wydatki	200	128	200	—	200	
— Z fund. obrot. spłata V. i VI. raty pożyczki fund. kraj. do rubr. IX, poz. 71 doch.	—	160	—	—	—	
— Pożyczka chwilowa z fund. obrot. funduszowi stypend.	—	449	—	—	—	
— Zwrot za buciki	—	14	—	—	—	
— Zapas funduszu obrotowego jako zaliczka na rok 1906	—	1 202	—	—	—	
Razem	16.296	17.930	16.296	—	16.296	

23. Dobczyce. Krajowa szkoła szewska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	3.610	6.000	—	6.000	
— Za sprzedany materyał, dodatki i zwroty portoryów .	—	28	—	—	—	
2. Subwencye:						Gmina ma dostarczać bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, opału oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	Na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 15. grudnia 1897.
b) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych .	3.010	3.077	3.010	600	3.610	*W zwyczajnych* jak na rok 1906. *W nadzwyczajnych więcej* o 600 K, z powodu wstawiania kredytu na maszynę do obrębiania dziurek.
Razem .	10.210	7.915	10.210	600	10.810	

Wydatki.

1. Płace						
a) kierownik warsztatu .	600	600	600	—	600	
b) instruktor fachowy . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) pomocnik instruktora .	1.080	1.080	1.080	—	1.080	
d) nauczyciel . . .	480	480	480	—	480	
e) katecheta	120	95	120	—	120	
— Gminie za wynajem lokalu .	—	200	—	—	—	
— Gminie za opał, światło i usługę	—	281	—	—	—	
2. Materyał	4.500	2.828	4.500	—	4.500	Stosownie do poz. 1 doch.
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.500	500	1.500	—	1.500	
4. Środki naukowe . . .	200	109	200	—	200	
5. Uzupełnienie inwentarza .	300	264	300	600	900	*Więcej* z powodu wstawienia nadzwyczajnego kredytu na zakupno maszyny do obrębiania dziurek.
6. Rozmaite inne i kancelaryjne	230	278	230	—	230	
Razem .	10.210	7.915	10.210	600	10.810	

24. Kołomyja. Krajowa szkoła szewska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Zapas kasowy z r. 1904 .	—	603	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3 000	2.318	3 000	—	3.000	
2. Za robotę z obcych materyałów	—	—	120	—	120	
— Za odsprzedany materyał i zwroty	—	114	—	—	—	
3. Subwencye:						Gmina na mocy uchwały z 29. lipca 1903 dostarczać ma bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi. (LW. 91.476/1903).
a) od Rady powiatowej . .	300	—	300	—	300	Rada powiatowa uchwałą z dnia 11. sierpnia 1902 zobowiązała się wstawiać do budżetu na szkołę po 300 K rocznie. (LWK. jw.).
b) od c. k. Rządu . . .	1.400	800	1.400	—	1.400	
c) z funduszów krajowych .	3.590	1.963	3.440	250	3.690	*W zwyczajnych więcej* o 650 K, głównie z powodu wstawienia dodatków na mieszkanie dla instruktora i I. pomocnika.
Razem .	8 290	5.798	8.260	250	8.510	*W nadzwyczajnych mniej* o 550 K, gdyż w miejsce kredytu na 3 maszyny wchodzi kredyt na wzory obuwia i książki pomocnicze.
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu . .	600	500	600	—	600	
b) instruktor fachowy: α) *płaca . . 1.440 K* β) *dod. na mieszk. 400* »	1.440	1.400	1.840	—	1.840	
c) I. pomocnik instruktora: α) *płaca . . 1.000 K* β) *dod. na mieszk. 300* »	1.000	1.000	1.300	—	1.300	*Więcej* z powodu przyznania dodatków na mieszkanie.
d) II. pomocnik instruktora .	1.000	—	1.000	—	1.000	
2. Materyał	2.000	2 113	2 500	—	2.500	
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.000	132	500	—	500	Stosownie do poz. 1 doch.
4. Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	1.100	237	350	250	600	*W zwyczajnych więcej* o 50 K, z powodu rozwoju szkoły. *Kredyt nadzwyczajny* wstawia się na zakupno dobrych wzorów obuwia i książki pomocnicze.
5. Rozmaite wydatki i kancelaryjne	150	170	170	—	170	*Więcej* wedle potrzeby
— Zaliczka na pokrycie należytości biernych z r. 1905 .	—	246	—	—	—	
Razem .	8.290	5.798	8.260	250	8.510	

25. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyi Towarz. produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów nankowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Ze sprzedaży kartonów	800	391	800	—	800	
— C. k. Rada szkolna kraj. na modele	—	107	—	—	—	
— Rozmaite	—	2	—	—	—	
— Saldo gotówki fund. obrot. z r. 1904	—	3.000	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	8.000	8.000	8.000	—	8.000	Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły.
b) z funduszów krajowych	10 660	10.548	9.350	—	9 350	*Mniej* o 1.310 K, głównie z powodu, że odpadły trzy dodatki pięcioletnie kierownika.
Razem	19.460	22.048	18.150	—	18.150	

Wydatki.

A) Szkoła:						
1. Płace:						
a) kierownik (płaca)	4.800	4.800	3.600	—	3.600	*Mniej*, gdyż z powodu śmierci b. kierownika odpadły 3 dodatki pięcioletnie w sumie 1.200 K.
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca* 2.400 K						
β) *dod. na mieszk.* 400 »						
γ) *I. dod. pięciol.* 300 »						
δ) *II.* » » 300 »	3.400	3.578	3.400	—	3.400	Pobiera II dodatek pięcioletni w kwocie 800 K. od dnia 1. kwietnia 1902.
c) instruktor w tkalni ręcznej:						
α) *płaca* 1.440 K						
β) *dod. na mieszk.* 260 »	1.760	1.760	1.700	—	1.700	*Mniej* z powodu przyjęcia nowego instrnktora.
d) przodownik	1.080	1.080	1 200	—	1.200	*Więcej* z powodu drożyzny.
e) nauczyciele przedmiotów-pomocniczych	1.500	1.366	1.500	—	1.500	
f) pisarz w kancelaryi kierownika i pomocnik rysunków	1.080	1.080	960	—	960	*Mniej* z powodu przyjęcia nowego pisarza.
2. Opał	1.300	1.511	1.300	—	1.300	
3. Oświetlenie	260	202	210	—	210	*Mniej* na podstawie wynikłości za rok 1905.
4. Usługa	600	600	600	—	600	
5. Środki naukowe	700	235	700	—	700	
6. Uzupełnienie inwentarza	400	280	400	—	400	
7. Ubezpieczenie inwentarza	360	38	360	—	360	
8. Rozmaite inne wydatki, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycyi	1.000	1.328	1.000	—	1.000	
— Saldo kasowe fund. obrot. na r. 1906	—	3.000	—	—	—	
Suma *A)*	18.240	20.858	16.930	—	16.930	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyniklość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
Z przeniesienia .	18.240	20.858	16.930	—	16 930	
B) Praconnia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.						
1. Płace:						
a) wynagrodzenie kierownika	240	240	240	—	240	Kierownik i nauczyciel rysunków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn zastosowane być mają, nadto dozorują wykonanie deseni na carta rigata z których wybija się kartony.
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . .	160	160	160	—	160	
c) wynagrodzenie przodownika . . .	120	120	120	—	120	
2. Materyał, desenie i wynagrodzenie za robotę . .	700	670	700	—	700	
Suma *B)* .	1.220	1.190	1.220	—	1.220	
Razem .	19.460	22.048	18.150	—	18.150	

26. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Dochody.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów .	—	32	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyj. Towarzystwa wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenieuczniów.
— Zwrot za drzewo . .	—	30	—	—	—	
— Zwrot za materyały . .	—	119	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy na lokal, opał i oświetlenie . .	240	240	240	—	240	
b) od Rady powiatowej w Przemyślanach . . .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . .	2.500	2 500	2.500	—	2.500	
d) z funduszów krajowych .	3.407	2.984	2 559	2.475	5.034	*W zwyczajnych mniej* o 848 K, głównie z powodu, że odpadł kredyt na wynajem lokalu. *W nadzwyczajnych więcej* o 2.475 K z powodu wstawienia raty na spłatę pożyczki.
Razem .	6.247	6.005	5.399	2.475	7.874	

Wydatki.

Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik i instruktor fachowy:						
α) *płaca* . .	*1.800 K.*					
β) *dod. na mieszkanie* . .	*300* »					
γ) *I. dod. pięcioletni* . .	*160* »					
δ) *II. dod. pięcioletni* . .	*160* »	2.420	2.120	2.420	—	2.420	Pobiera II. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1905 r.
b) przodownik . . .		720	720	840	—	840	*Więcej* z powodu drożyzny.
c) nauczyciel pomocniczy .		240	240	240	—	240	
d) katecheta obrz. rzym. i gr. katol. . . .		200	200	200	—	200	
— Wynajem lokalu . .		1.068	1.140	—	—	—	Z powodu zakupna własnej realności odpada czynsz najmu a wstawia się kredyt na konserwacyę i asekuracyę budynku.
2. Konserwacya i asekuracya budynku		—	—	100	—	100	
3. Opał		280	277	280	—	280	
4. Oświetlenie . . .		125	111	125	—	125	
5. Usługa		94	98	94	—	94	
6. Srodki naukowe . .		700	896	700	—	700	
7. Uzupełnienie inwentarza .		200		200	—	200	
8. Rozmaite inne . . .		200	203	200	—	200	
9. Na zakupno realności rata wstępna od pożyczki 35.000 K.		—	—	—	2.475	2.475	Z powodu, iż dotychczasowy lokal groził zawaleniem się, zakupiono realność za 28.000 K, reszta służyć ma na potrzebne adaptacye w budynku.
Razem .		6.247	6.005	5.399	2.475	7.874	

27. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Akc. Tow. dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów za robotę.
— Zwrot mylnie przeniesionego zapasu z r. 1904	—	9	—	—	—	
— Zwrot od gminy połowy kosztów usługi	—	48	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy ryczałt na pomieszkanie, opał i oświetlenie dla instruktora	300	600	300	—	300	Gmina pismem z dnia 18. kwietnia 1901 r. l. 5.341 (LW. 28 848/901) zobowiązała się zamiast dawania pomieszkania dla instruktora w naturze płacić na ten cel ryczałt w kwocie 300 K rocznie. Również pismem z dnia 21. grudnia 1905 l. 4.618 zobowiązała się zamiast dostarczania szkole opału, oświetlenia i usługi w naturze płacić na to 460 K rocznie.
b) od gminy ryczałt na opał oświetlenie i usługę szkoły	—	—	460	—	460	
c) od Rady powiatowej	400	800	400	—	400	Rada powiatowa w Gorlicach uchwałą z dnia 14. lipca 1892 zobowiązała się dawać 400 K. rocznie subwencyi
d) od c. k. Rządu	900	900	900	—	900	
e) z funduszów krajowych	1.790	706	2.078	—	2.078	*W zwyczajnych więcej* o: 488 K głównie z powodu nowego kredytu na przodownika, *w nadzwyczajnych mniej* o: 200 K gdyż odpadł kredyt na krosna.
Razem	3.390	3,063	4.138	—	4.138	

Wydatki.

1. Płace:						
a) intruktor: *α) Płaca* 1.440 K *β) dodat. na pomieszkanie* 300 »	1.740	1.740	1.740	—	1.740	Dodatek na pomieszkanie pokrywa gmina jak poz 1 a) doch.
b) Przodownik	—	40	480	—	480	Z powodu pomieszczenia warsztatu w dwóch odrębnych lokalach.
2. Donajem lokalu	500	333	500	—	500	
3. Opał	350	123	450	—	450	
4. Oświetlenie			80	—	80	
5. Usługa			288	—	288	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	600	318	400	—	400	*Mniej* gdyż odpadł kredyt nadzwyczajny na zakupno dwóch krosien.
7. Rozmaite inne wydatki	200	169	200	—	200	
— Zaliczka na pokrycie należytości biernych z r 1905	—	340	—	—	—	
Razem	3.390	3 063	4.138	—	4.138	

28. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy ta na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	80	80	80	—	80	
b) od Rady powiatowej .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . .	1.800	1.700	1.700	—	1.700	
d) z funduszów krajowych .	3.700	3.467	4.160	—	4.160	*Więcej* o: 460 K głównie z powodu II dodatku pięcioletniego instruktora, podwyższenia wynagrodzenia za usługę i mniejszej subwencyi państwowej
Razem .	5.880	5.547	6.240	—	6.240	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . 1.800 K*						
β) *dodatek na mieszk. . 300 »*						
γ) *I. pod. pięciol. 160 »*						
δ) *II. » » 160 »*	2.260	2.260	2.420	—	2.420	Pobiera II. dodatek pięcioletni w kwocie 160 K od 1. stycznia 1907 r.
b) przodownik . . .	840	840	840	—	840	
c) pomocnik warsztatowy .	480	—	480	—	480	
d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej . .	440	392	440	—	440	
e) katecheta . . .	80	80	80	—	80	
f) pomocnik administr. .	300	300	300	—	300	
— Lokal	—	—	—	—	—	Pomieszczenia dla warsztatu dostarcza Tow. tkackie.
2. Opał	280	272	320	—	320	*Więcej* z powodu rozszerzenia warsztntu.
3. Oświetlenie	160	117	160	—	160	
4. Usługa	240	240	360	—	360	*Więcej* z powodu jak poz. 2.
4. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza. . .	500	467	500	—	500	
6. Rozmaite inne wydatki .	300	279	340	—	340	*Więcej* wedle potrzeby.
— Na budowę studni . .	—	300	—	—	—	
Razem .	5.880	5.547	6.240	—	6.240	

29. Łańcut. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego akcyj. Towarzystwa dla wyrobów tkackich i sukienniczych, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Zapas kasowy z r. 1904 jako zaliczka na resztę czynszu .	—	214	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	500	500	500	—	500	
b) od Rady powiatowej .	600	600	600	—	600	
c) od c. k. Rządu . .	1.500	1.500	1.500	—	1.500	
d) z funduszów krajowych .	3.590	8.075	3.780	—	3.780	*Więcej* o: 190 K z powodu wyższego kredytu na inwentarz i rozmaite.
Razem .	6.190	10.889	6.380	—	6.380	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor:						
α) *płaca . . 1.800 K.*						
β) *I. dod. pięciolet. 160* „						
γ) *II. dod. pięciol. 160* „	2.120	2.480	2.120	—	2.120	Pobiera II. dodatek pięcioletni w kwocie 160 K rocznie od 1 stycznia 1905 r.
b) przodownik . . .	960	960	960	—	960	
2. Akc. Towarz. dla wyrobów tkackich i sukienniczych; subwencya na pomieszczenie szkoły i instruktora . .	1.600	800	1.600	—	1.600	
3. Opał i oświetlenie . .	800	517	800	—	800	
4. Usługa	360	360	360	—	360	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	412	300	—	300	*Więcej* z powodu potrzeby sprawienia tokarni.
6. Ubezpieczenie od ognia .	—	—	40	—	40	*Więcej* wedle potrzeby.
7. Rozmaite wydatki . .	150	360	200	—	200	
— Na budowę szkoły . .	—	5.000	—	—	—	
Razem .	6.190	10.889	6.380	—	6.380	

30. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych, i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą
a) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) z funduszów krajowych .	2.680	2.510	2.680	—	2.680	Jak na r 1906.
Razem .	3.680	3.510	3.680	—	3.680	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor fachowy:						
α) *płaca* . . . *1.440 K* β) *dod. osobisty* *200 „*	1.640	1.640	1.640	—	1.640	
b) przodownik warsztatowy .	840	840	840	—	840	
c) nauczyciel czytania, pisania i rachunków .	600	600	600	—	600	
d) katecheta . . .	100	100	100	—	100	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	300	78	300	—	300	
3. Ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	40	15	40	—	40	
4. Rozmaite inne wydatki .	160	237	160	—	160	
Razem .	3.680	3.510	3.680	—	3.680	

31. Rakszawa Krajowa szkoła sukiennicza.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łancucie, które w zamian dostarcza wszelkich materyałów potrzebnych tak do wyrobów jak i do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Rozmaite	—	145	—	—	—	
1. Od kierownika za oświetlenie w mieszkaniu	50	50	50	—	50	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	7.000	6.300	7.000	—	7.000	
c) z funduszów krajowych	13.870	21.480	14.450	2 550	17.000	*W zwyczajnych więcej* o 930 K, głównie z powodu podwyżki płacy przodownika w tkalni ręcznej, maszynisty i pomocnika w tkalni mechanicznej, nowego kredytu na podatek od benzyny i podwyżki kredytu na opał, stróża nocnego i asekuracyę. *W nadzwyczajnych więcej* o 2.200 K, gdyż w miejsce kredytu 350 K na podłogi, wchodzi kredyt 2.550 K na piwnice, kadź do farbowania i dynamometr.
Razem	21.920	28.975	22 500	2.550	25.050	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik	3.600	3.600	3.600	—	3.600	
b) nauczyciel teoryi zawodowej	2 400	2.400	2 400	—	2.400	
c) instruktor tkactwa	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
d) „ farbiarstwa	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
e) przodownik w tkalni ręcznej	960	960	1 200	—	1.200	*Więcej* z powodu długoletniej służby.
f) pomocnik warsztatowy w tkalni ręcznej	480	480	480	—	480	
g) pomocnik warsztatowy w farbiarni	480	480	480	—	480	
h) nauka przedmiotów pomocniczych	720	720	720	—	720	
i) nauka religii	200	160	200	—	200	
k) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
l) stróż nocny	300	300	360	—	360	*Więcej* z powodu podwyższenia dotychczasowego wynagrodzenia.
2. Utrzymanie lokalu	800	895	500	—	500	*Mniej*, gdyż odpadł nadzwyczajny kredyt 350 K na podłogi w mieszkaniach instruktorów, a kredyt zwyczajny podwyższono ze względu na nowy budynek mieszczący internat.
3. Opał	1.600	1.154	1.700	—	1.700	*Więcej* wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	400	379	400	—	400	
5. Usługa	480	480	480	—	480	
6. Gospodyni dla internatu	360	—	360	—	360	
7. Srodki naukowe, przybory szkolne i uzupełnienie inwentarza	700	1.596	700	—	700	
8 Ubezpieczenie od ognia	300	299	350	—	350	*Więcej* ze względu na nowy budynek, mieszczący internat.
9. Tkalnia mechaniczna:						
a) maszynista	360	480	480	—	480	*Więcej* na podstawie wynikłości z r. 1905.
b) pomocnik	360	480	480	—	480	
c) części wymienne	720	1.034	720	—	720	
d) benzyna i oliwa	1.260	1.231	1.260	—	1 260	
e) podatek od benzyny	—	—	190	—	190	*Wstawiono* na opłacenie podatku za czas od 1/X 1906 do 31/XII 1907.
Do przeniesienia	21.280	21.928	21.860	—	21.860	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Koron y			
Z przeniesienia .	21.280	21.928	21.860	—	21.860	
f) inne	200	191	200	—	200	
10. Rozmaite inne . . .	440	1.253	440	—	440	
11. Na budowę piwnic, kadź do farbowania i dynamometr .	—	—	—	2.550	2.550	*Wstawia* się na kadź do farbowania sztuk 400 K, na nowy dynamometr 400 K i na dobudowanie piwnic 1.750 K.
— Na budowę internatu . .	—	5.000	—	—	—	
— Urządzenie internatu dla 15 uczniów	—	603	—	—	—	
Razem .	21.920	28.975	22.500	2.550	25.050	

32. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	2.705	4.000	—	4.000	
— Za sprzedany materyał i inne	—	246	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	1.600	1.600	1 600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych".	4.700	3.710	6.310	—	6.310	*Więcej* o 1.610 K głównie z powodu wyższego czynszu za lokal, podwyżki kredytu na nauczycielkę rysunków, środki naukowe i usługę.
Razem .	10.300	8.261	11.910	—	11.910	

Wydatki.

1. Płace:						
a) kierowniczka . . .	1.680	819	1.680	—	1.680	
b) nauczycielka rysunków .	480	480	1.200	—	1.200	
c) nauczycielka pomocn. I.	840	840	1.200	—	1.200	Etat i płace zmienione z powodu reorganizacyi szkoły.
d) » » II.	520	390	540	—	540	
— » » III.	480	480	—	—	—	
e) katecheta . . .	100	100	100	—	100	
f) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	240	240	240	—	240	
g) pomocnik kancelaryjny .	360	360	360	—	360	
2. Wynajem lokalu . . .	1.000	950	1.800	—	1.800	
3. Opał	300	374	300	—	300	
4. Oświetlenie . . .	120	28	120	—	120	
5. Usługa , . . .	200	200	240	—	240	*Więcej* wedle potrzeby.
6. Materyał	600	187	600	—	600	
7. Wynagrodzenie uczennic .	2.800	1.539	2.800	—	2.800	
8. Środki naukowe. . .	200	101	350	—	350	*Więcej* z powodu potrzeby zaopatrzenia szkoły w kolekcye nowych wzorów i fotografii koronek.
9. Uzupełnienie inwentarza .	100		100	—	100	
10. Rozmaite wydatki . .	280	373	280	—	280	
— Zaliczka na wyższy czynsz w r. 1906	—	800	—	—	—	
Razem .	10.300	8.261	11.910	—	11.910	

33. Bobowa. Krajowa szkoła koronkarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.000	819	1.200	—	1.200	*Więcej* z powodu rozwoju szkoły.
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	150	75	150	—	150	W myśl deklaracyi z dnia 9. lipca 1904 gmina daje 150 K rocznie na koszta lokalu, opału i usługi. (LW. 88.337/1904).
b) od Rady powiatowej .	200	—	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	1.400	1.000	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	790	1.107	1.140	—	1.140	*Więcej* o 350 K głównie z powodu niższej subwencyi państwowej i wyższego kredytu na lokal, opał, oświetlenie i usługę.
Razem .	3.540	3.001	3.690	—	3.690	

Wydatki.						
1. Płaca nauczycielki . .	1.440	1.200	1.440	—	1.440	
2. Wynajem lokalu z opałem i usługą	400	400	600	—	600	Wedle potrzeby.
3. Oświetlenie . . .	100		100	—	100	
4. Materyał	300	95	300	—	300	
5. Wynagrodzenie uczennic .	800	1.088	800	—	800	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	43	300	—	300	
7. Rozmaite inne wydatki .	200	175	150	—	150	*Mniej* wedle potrzeby.
Razem .	3.540	3.001	3.690	—	3.690	

34. Maków. Krajowa szkoła hafciarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.300	1.702	2.300	—	2.300	
— Rozmaite zwroty . .	—	3	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	96	96	96	—	96	
b) od Rady powiatowej .	50	—	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . .	1.400	1.200	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych	2 164	2.609	2.954	—	2.954	*Więcej* o 790 K głównie z powodu nowego kredytu na pomocnicę rachunkową i kancelaryjną i przyznanie kierowniczce dodatku na mieszkanie.
Razem .	6.010	5.610	6.600	—	6.600	

Wydatki.

1. Płace:						
a) nauczycielka kierująca:						
α) płaca . . 1440 K. *β) dod. na mieszkanie 200 »*	1.440	1.440	1.640	—	1.640	*Więcej* z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
b) nauczycielka pomocnicza	960	840	960	—	960	
c) pomocnica rachunkowa i kancelaryjna . .	—	—	600	—	600	*Kredyt* konieczny z powodu zwiększonych czynności kierowniczki.
d) katecheta . . .	200	200	200	—	200	
e) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	400	400	400	—	400	
2. Opał, oświetlenie i usługa .	360	360	360	—	360	Stowarzyszenie pożyczkowe »Wzajemna pomoc« w Makowie, dostarczało na mocy umowy do L. W. 3611/895 dwóch pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 100 K rocznie. Od roku zaś 1902 podniósł się ten ryczałt na 360 K rocznie.
3. Materyał . . .	900	1.015	1.000	—	1.000	
4. Wynagrodzenie uczennic .	1.100	1.095	1.100	—	1.100	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	140	200	—	200	Stosownie do potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki .	250	120	140	—	140	
Razem .	6.010	5.610	6.600	—	6.600	

35. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Dochody własne:						
a) opłata za badanie materyałów	700	1.140	700	—	700	
b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów, wzorów, zastosowania szkliw, polew farb, emalji i nowych technik Stacyi .	100	299	100	—	100	
— Za sprzedane przyrządy laboratoryjne . . .	—	159	—	—	—	
2. Dotacya z funduszu kraj. .	9.660	9.949	9.660	—	9.660	Jak na r. 1906.
Razem .	10.460	11.547	10.460	—	10.460	

Wydatki.

1. Płace:						
a) Kierownik:						
α) *płaca* . *4.000 K*						
β) *dod. aktywalny* . *720* »						
γ) *I. dod. pięcioletni* . *400* »						
δ) *II. dod. pięcioletni* . *400* »						
ε) *III. dodatek pięcioletni* . *400* »	5.920	5.920	5.920	—	5.920	Kierownik pobiera III. dodatek pięcioletni od dnia 26. maja 1901.
b) Adjunkt . . .	720	979	720	—	720	
c) Laborant;						
α) *płaca* . *1.440 K*						
β) *dod. na mieszkanie* . *300* »	1.740	1.740	1.740	—	1.740	
2. Opał lokalu stacyi . .	300	338	300	—	300	
3. Usługa	720	720	720	—	720	
4. Uzupełnienie ingredencyi keramicznych . . .	200	247	200	—	200	
5. Opał pieców technicznych .	240	281	240	—	2 40	
6. Gaz do oświetlenia i do celów technicznych . .	200	247	200	—	200	
— Zaliczka Zarządowi stacyi na zakupno aparatów, przyrządów i sprzętów do laboratoryum	—	400	—	—	—	
7. Biblioteka i czasopisma .	160	41	160	—	160	
8. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	160	153	160	—	160	
9. Wydatki nieprzewidziane .	100	481	100	—	100	
Razem .	10.460	11.547	10.460	—	10.460	

36. Lwów. Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Opłata od stron za przeprowadzone badania . .	2.000	1.876	2.000	—	2.000	
— Zaliczka na dalsze uzupełnienie inwentarza z r. 1904	—	1.599	—	—	—	
— Rozmaite	—	10	—	—	—	
2. Dotacya z funduszów krajowych	3.140	3.140	3.140	—	3 140	Jak na rok 1906.
Razem .	5.140	6.625	5.140	—	5.140	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) asystent	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
c) laborant	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
2. Opał, gaz i woda . .	100	100	100	—	100	
3. Uzupełnienie inwentarza .	200	104	200	—	200	
— Zaliczka kierownikowi na przyrządy do badania lin drucianych . . .	—	1.663	—	—	—	
4. Wydatki laboratoryjne .	400	153	400	—	400	
5. Rozmaite	200	365	200	—	200	
Razem .	5.140	6.625	5.140	—	5.140	

37. Drohowyże. Krajowa szkoła rzemiosł.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Subwencye:						
a) Z fund. St. hr. Skarbka	—	—	5.000	—	5.000	
b) z funduszów krajowych .	—	—	28·000	—	28.000	Z powodu przeniesienia szkoły rzemiosł w Drohowyżu na etat krajowy z dniem 1. listopada 1906 r.
Razem .	—	—	33.000	—	33.000	

Wydatki.

1. Dyrektor . . .	—	—	4.600	—	4.600
2. Dwóch nauczycieli do nauki zawodowej . . .	—	—	5.600	—	5.600
3. Nauka dopełniająca . .	—	—	2.080	—	2.080
4. Wynagrodzenie 7-miu werkmistrzów po 1.680 K .	—	—	11.760	—	11.760
5. Maszynista . . .	—	—	1.680	—	1.680
6. Dozorca i palacz . .	—	—	960	—	960
7. Remuneracya za magazyn .	—	—	1.200	—	1.200
8. Posługa w biurze . .	—	—	320	—	320
9. Środki naukowe . .	—	—	3.000	—	3.000
10. Uzupełnienie inwentarza .	—	—	1.200	—	1.200
11. Wydatki kancelaryjne i inne	—	—	600	—	600
Razem .	—	—	33.000	—	33.000

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka XIII.

Długi krajowe.

LW. 68.571/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
XIII.	1	Umorzenie 4% pożyczki kraj. z r. 1893 im. wartości 58,850.000 K, zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego:			
		a) XXVIII. i XXIX. rata kapitału . . . . . 649.900 K			
		b) 4% odsetki . . . . 2,081.090 „			
		c) druki, inseraty, porta, prowizya banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowanych obligacyj i t. p. . . 4 100 „	2,735.090	—	
	2	Na spłatę niezgłoszonych obligacyi i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych:			
		a) Galicyi Wschodniej *b)* „ zachodniej *c)* W. Ks. Krakowskiego	1.500	—	
		Do przeniesienia . .	2,736.590	—	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
2 763.694	2,734.524	*Do poz. 1. lit. a).* Na umorzenie pożyczki w sumie 58,850.000 K zostaną wylosowane obligacye po koniec roku 1906 na łączną kwotę . . 6,661.900 „ pozostanie w kapitale . . . . . 52,188.100 K W roku 1907 przypada XXVIII i XIX rata kapitału w kwocie . . . . 649.900 „ pozostanie tedy z końcem roku 1907 dług w kapitale . . . . . 51,538.200 K *Do poz. 1. lit. b).* Preliminuje się na podstawie planu umorzenia. *Do poz. 1. lit. c).* Preliminuje się przeciętną wynikłość z ostatnich lat trzech, po wyłączeniu mylnych wydatków a mianowicie: w roku 1903 . . . 3 434 K „ „ 1904 . . . 4.060 „ „ „ 1905 . . . 4.742 „ razem . . . 12.236 K a przeciętnie 4.078 K Preliminuje się więc w zaokrągleniu 4.100 K. (LW. 69.178/906.
315	3.200	Wedle zamknięć rachunkowych za rok 1905 wynosiła zaległość w niespłaconych obligacyach: *a)* w Galicyi wschodniej . . . . 42.840 K *b)* „ „ zachodniej . . . . 27.006 „ *c)* w W. Ks. Krakowskiem . . . . 2.625 „ Razem . . . . 72.471 K Z uwagi, że wynikłości w roku 1905 wynosiły z tego tytułu tylko 315 K, oraz ze względu, że wskutek zaginienia obligacyi znaczna ich część prawdopodobnie do wypłaty przedłożoną nie będzie — preliminuje się na wszystkie trzy fundusze zaokrągloną kwotę 1.500 K.
2,764.009	2,737.724	

*

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIII.		Z przeniesienia . .	2,736.590	—	—
	3	Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych	100	—	
	4	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek .	75.000	—	
	5	4% odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszta wystawienia koszar i szpitali dla c. k. wojska w zamian za ustąpienie z Wawelu	67.514	—	
	6	4% odsetki od pożyczki 2,225.000 K zaciągniętej w myśl uchwały sejmowej z dnia 22 listopada 1905 z galic. funduszu propinacyjnego, na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1906.	89.000	—	
		Do przeniesienia . .	2,968.204	—	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
2,764.009	2,737.724	
—	200	Z uwagi na coraz zmniejszające się wydatki z tego tytułu (w roku 1905 nie było żadnych) preliminuje się tylko 100 K
117.755	55.000	Wynikłości zamknięć rachunkowych wynosiły: w roku 1903 . . . . 56.955 K; „ „ 1904 . . . . 49.205 „; „ „ 1905 . . . . 117.755 „ — 223.915 K; przeciętnie . . . . . 74 638 „; preliminuje się okrągło . . . . . 75.000 „
32.983	57.091	Suma wydatków na koszta ewakuacyi Zamku król. na Wawelu, w dniu układania niniejszego preliminarza wynosi *netto* . . . . . 1,410.494 K 30 g *W ciągu roku 1906* przypadną do zapłaty niewypłacone dotychczas: *a)* subwencya dla gminy m. Krakowa na budowę kanału do Wisły . 65.000 „ — „ *b)* ryczałt na czyszczenie kanału . 4.000 „ — „ Razem po koniec roku 1906 braknie pokrycia dla sumy . 1,479.494 K 30 g *W ciągu roku 1907* przypadnie do zapłaty: *a)* w dniu 1. maja 1907 — VIII. rata c. k. Skarbowi wojskowemu . 250.000 „ — „ *b)* w dniu 1. listopada 1907 — IX. rata c. k. Skarbowi wojskowemu 250.000 „ — „ Ogółem po koniec r 1907 wynosić będą wydatki na ewakuacyę sumę . . . . . 1,979.494 K 30 g od której preliminuje się następujące odsetki: *a)* 4% od 1,479.494 K za cały rok 1907 59.180 K — g *b)* 4% od 250.000 K od 1. maja do do 31. grudnia 1907 . . . . 6.667 „ — „ *c)* 4% od 250.000 K od 1. listopada do 31. grudnia 1907 . . . . 1.667 „ — „ Razem . . . . . 67.514 K — g
—	89.020	Preliminuje się 4% odsetki za rok 1907 w myśl uchwały do LW. 68.571/906 i obliczenia do LW. 48.094/906.
2,914.747	2,939.035	

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIII.		Z przeniesienia . .	2,968.204	—	—
	7	4% odsetki od pożyczki 1,500.000 K za ciągnąć się mającej w myśl uchwały sejmowej z 16. listopada 1905, na utworzenie krajowego funduszu pożyczkowego dla reprezentacyi powiatowych, dla ułatwienia krycia dachów materyałem ogniotrwałym . . .	60.000	—	
	8	Na spłatę dawniejszych długów krajowych	—	—	
		Ogółem suma wydatków . .	3,028.204	—	3,028.204
		Dochody.			
	1	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:			
		I. Od obowiązanych:			
		a) Wpłata kapitałów i rent:			
		Galicya wschodnia . . . . 94 K „ zachodnia . . . . — „ W. Ks. Krakowskie . . . — „	94	—	
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:			
		Galicya wschodnia . . . 250 K „ zachodnia . . . 45 „ W. Ks. Krakowskie . . 5 „	300	—	
		Do przeniesienia . .	394	—	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
2,914.747	2,939.035	
—	—	Pozycya nowa wstawiona w myśl uchwały Sejmu z dnia 16. listopada 1905 (LW. 68.571/906).
10.538	—	Pozycyę tę wstawiono ze względu na wynikłość z r. 1905.
2.925.285	2,939.035	
166	94	Preliminuje się na podstawie planu umorzenia.
214	1.800	Wynikłości z trzech lat ostatnich wynoszą: w roku 1903 . . . . . 1.849 K „ „ 1904 . . . . . 1.940 „ „ „ 1905 . . . . . 214 „ Razem . . . . . 4.003 K przeciętnie . . . . . 1.334 „ Jednakowoż z uwagi, że cała zaległość z tego tytułu wynosi z końcem roku 1905: *a)* w Galicyi wschodniej . . . 3 309 K 98 g *b)* „ „ zachodniej . . . . 326 „ 66 „ *c)* „ W. Ks. Krakowskiem . . . 13 „ 12 „ Razem . . . 3.649 K 76 g a z tej zaległości już w roku 1906 odpisano jako nieściągalną kwotę . . 1.001 „ — „ pozostaje obecnie rzeczywista zaległość . 2.648 K 76 g preliminuje się więc przypuszczalną kwotę 300 K.
380	1.894	

Fundusz krajowy. Rubryka XIII. Długi krajowe.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIII.	1	Z przeniesienia . .	394	—	—
		II. Dochód z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów:			
		Galicya wschodnia . . . 3.000 K „ zachodnia . . . 800 „ W. Ks. Krakowskie . . 200 „	4.000	—	
	2	Z aktywów funduszu 6% pożyczki krajowej z roku 1873 (7-a rata z 16-lecia)	400	—	
	3	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	24.000	—	
	4	Czytelnia polska w Białej — zwrot bezprocentowej pożyczki 14.000 K, w 2 ratach po 500 K rocznie od 1. grudnia 1904 (IV. rata)	500	—	
		Ogółem suma dochodów . .	29.294	—	29.294

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
380	1.894	
5.409	2.000	Według zamknięć rachunkowych zaległości w dodatkach indemnizacyjnych z końcem roku 1905 wynosiły: *a)* w Galicyi wschodniej . . . 53.621 K 65 g *b)* „ „ zachodniej . . . 5.610 „ 65 „ *c)* „ W. Ks. Krakowskiem . . . 3.566 „ 59 „ Razem . . 62.798 K 89 g Wpływy z tego tytułu wynosiły: w roku 1903 . . . . . 6.120 K „ „ 1904 . . . . . 1.258 „ „ „ 1905 . . . . . 5.409 „ Razem . . . 12.787 K przeciętnie . . 4.262 „ preliminuje się zaokrągloną kwotę . . 4.000 „
400	400	Preliminowany dochód stanowi ratę z pożyczki udzielonej powiatowi grybowskiemu, która w myśl uchwały sejmowej z 3. maja 1900 ma być spłacona w 16 latach po 400 K rocznie, od 1. stycznia 1901 począwszy. (LW. 40.994/903 i 5.807/1904). Wierzytelność z końcem roku 1907 wyniesie 3.200 K.
67.551	24.000	
—	500	
73.740	28.794	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka XIV.

Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
XIV.		**I. Dotacye dożywotnie i dary z łaski dla wdów po Członkach Wydziału krajowego.**			
	1	Pietruska Stefania, stały dodatek do pensyi emerytalnej	3.600		
	2	Bereźnicka Marya, stały dar z łaski .	600		
	3	Hoszardowa Antonina, dotacya dożywotnia	2.400		
	4	Romanowiczowa Marya, dotacya dożywotnia	3.000		
			9.600	—	9.600
		II. Pensye emerytalne urzędników i sług Wydziału krajowego.			
	5	Obertyński Emil, emerytowany adjunkt konceptowy	1.200		
	6	Giziński Władysław, emerytowany adjunkt konceptowy	1.421		
	7	Wolański Julian, emerytowany sekretarz konceptowy	5.200		
	8	Michalczewski Józef, emerytowany radca konceptowy	8.800		
	9	Dr. Rutowski Tadeusz, emerytowany wicesekretarz konceptowy	3.187		
	10	Dr. Dulęba Bronisław, emerytowany sekretarz konceptowy	5.600		
	11	Dr. Lewicki Witold, emerytowany sekretarz konceptowy	3.072		
	12	Romańczuk Tytus, emerytowany adjunkt konceptowy	1.254		
	13	Gołębski Władysław, emerytowany adjunkt rachunkowy	2.376		
	14	Świerczewski Erazm, emerytowany adjunkt rachunkowy	2.738		
	15	Schmitt Mieczysław, emerytowany adjunkt rachunkowy	1.566		
	16	Zawadzki Michał, emerytowany oficyał rachunkowy	1.285		
	17	Brzyski Wincenty, emerytowany rewident rachunkowy	1.685		
	18	Topolnicki Jan, emerytowany asystent rachunkowy	1.634		
		Do przeniesienia . .	41.018 9.600	—	— 9.600

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
		Uwaga. Rubryka niniejsza jest nową, do której wstawiono wszystkie pensye emerytalne, zaopatrzenia i dary z łaski, (z wyjątkiem 3 szpitali krajowych), rozmieszczone dawniej po całym niemal budżecie krajowym.
3.600	3.600	
600	600	
2.400	2.400	Jak na rok 1906.
3.000	3.000	
9.600	9.600	
1.200	1.200	
1.421	1.421	
5.200	5.200	
8.800	8.800	
3.187	3.187	
5.600	5.600	
3.072	3.072	
1.045	1.254	Jak na rok 1906.
2.376	2.376	
2.738	2.738	
1.566	1.566	
1.285	1.285	
1.685	1.685	
1.634	1.634	
40.809	41.018	
9.600	9.600	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	9.600	—	9.600
			41.018	—	—
	19	Kossowski Zygmunt, emerytowany adjunkt rachunkowy	1.736		
	20	Olszewski Konstanty, emerytowany adjunkt rachunkowy	3.478		
	21	Żórawski Wiktor, emerytowany adjunkt rachunkowy	3.330		
	22	Dąbrowski Edmund, emerytowany asystent rachunkowy	864		
	23	Szczepański Ludwik, emerytowany asystent rachunkowy	1.120		
	24	Jaremowicz Epifaniusz, emerytowany kancelista manipulacyjny	2.128		
	25	Krogulski Seweryn, emerytowany kasyer	3.276		
	26	Kulczycki Stefan, emerytowany praktykant rachunkowy	800		
	27	Dr. Sawicki Stella Jan, emerytowany inspektor szpitali	6.000		
	28	Stocki Bolesław, emerytowany woźny .	650		
	29	Biegański Antoni, emerytowany inżynier melioracyjny.	848		
	30	Misiakiewicz Julian, emerytowany inżynier melioracyjny.	1.120		
	31	Raciborski Ludwik, emerytowany starszy inżynier drogowy	6 490		
	32	Świtkowski Mieczysław, emerytowany starszy inżynier drogowy	3.952		
	33	Pintowski Felicyan, emerytowany starszy inżynier drogowy	4.256		
	34	Jodłowski Stanisław, emerytowany inżynier drogowy	3.897		
	35	Oksiński Józef, emerytowany inżynier drogowy	2.800		
	36	Libański Edmund, emerytowany inżynier drogowy	1.191		
	37	Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor drogowy.	988		
	38	Darowski Stanisław, emerytowany konduktor drogowy.	460		
	39	Dybowski Tadeusz, emerytowany konduktor drogowy	1.024		
	40	Reicher Stanisław, emerytowany konduktor drogowy.	1.092		
	41	Rieger Karol, emerytowany konduktor drogowy	1.008		
		Do przeniesienia . .	93.526 9.600	—	— 9.600

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906.	Wyjaśnienia
Korony		
9.600	9.600	
40.809	41.018	
1.736	1.736	
3.188	3.478	Jak na rok 1906.
3.053	3.530	
792	864	
—		Wydatek nowy wstawiony na podstawie statutu emerytalnego.
1.064	2.128	Jak na rok 1906.
1.365	3 276	
—	—	Wydatki nowe wstawione na podstawie statutu emerytalnego.
—	—	
650	650	
848	848	
1.120	1.120	
6.490	6.490	Jak na rok 1906.
3.952	3.952	
4.256	4.256	
3.897	3.897	
933	2.800	
—	—	Wydatek nowy wstawiony na podstawie statutu emerytalnego.
988	988	
460	460	
1.024	1.021	Jak na rok 1906.
1.092	1.092	
1.008	1.008	
78.725	84.415	
9.600	9.600	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	9.600	—	9.600
			93.526	—	—
	42	Skwarczyński Jan, emerytowany konduktor drogowy	962		
	43	Widy Feliks, emerytowany konduktor drogowy	800		
	44	Kwiatkowski Zygmunt, emerytowany konduktor drogowy	400		
	45	Brandt Władysław, emerytowany konduktor drogowy	1.748		
	45*a)*	Korycki Mieczysław, emerytowany konduktor drogowy	—		
	45*b)*	Zieliński Adam, emerytowany archiwista rachunkowy	—		
			97.436	—	97.436
		III. Pensye emerytalne urzędników zakładów krajowych.			
	46	Tyniecki Władysław, emerytowany dyrektor szkoły lasowej	4.400		
	47	Rylski Tomasz, emerytowany profesor Akademii rolniczej w Dublanach .	4.600		
	48	Wawnikiewicz Roman, emerytowany profesor Akademii roln. w Dublanach:			
		a) emerytura . . . . . 6.800 K			
		b) dodatek emerytalny . . 600 „	7.400		
	49	Manasterski Piotr, emerytowany profesor Akademii rolniczej w Dublanach .	3.800		
	50	Frommel Juliusz, emerytowany dyrektor Akademii rolniczej w Dublanach .	3.660		
	51	Bastgen Roman, emerytowany dyrektor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	2.496		
	52	Dr. Prażmowski Adam, emerytowany profesor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.290		
	53	Ancuta Władysław, emerytowany instruktor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.670		
	54	Radziewanowski Kornel, emerytowany profesor średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.980		
		Do przeniesienia . .	31.296	—	—
			107.036		107.036

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
9.600	9.600	
78.725	84.415	
962	962	
800	800	Jak na rok 1906.
400	400	
—	—	Wydatek nowy wstawiony na podstawie statutu emerytalnego.
1.824	1.824	Wydatki odpadają z powodu śmierci emerytów
1.872	1.872	
84.583	90.273	
4.400	4.400	
4.600	4.600	
		Jak na rok 1906.
2.267	7.400	
1.115	3.800	
—	—	Wydatek nowy wstawiony na podstawie statutu emerytalnego.
2.496	2.496	
1.290	1.290	Jak na rok 1906.
1.670	1.670	
—	—	Wydatek nowy wstawiony na podstawie statutu emerytalnego.
17.838	25.656	
94.183	99.873	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	107.036	—	107.036
			31.296	—	—
	55	Ziemiański Zygmunt, emerytowany nauczyciel niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach	504		
	56	Sygnarski Roman, emerytowany nauczyciel niższej szkoły rolniczej w Suchodole	1.139		
	57	Lagosz Józef, emerytowany instruktor krajowej szkoły tkackiej w Krośnie. .	1.102		
			34 041	—	34.041
		IV. Pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót po urzędnikach i sługach Wydziału krajowego.			
	58	Olewińska Julia, wdowa po protokoliście manipulacyjnym	700		
	59	Kalicka Jadwiga, wdowa po sekretarzu .	700		
	60	Sternalowa Emilia, wdowa po adjunkcie kasowym.	700		
	61	Mrozowicka Emilia, wdowa po adjunkcie rachunkowym	700		
	62	Terlecka Marya, wdowa po praktykancie rachunkowym	433		
	63	Kukawska Marya, wdowa po portyerze gmachu sejmowego.	333		
	64	Kraczyłowa Julia, wdowa po ekspedytorze	1.200		
	65	Pierożyńska Sydonia, wdowa po dyrektorze rachunkowym	1.600		
	66	Strnadowa Kornelia, wdowa po asystencie rachunkowym	700		
	67	Chermińska Katarzyna, wdowa po woźnym	720		
	68	Ziembicka Jadwiga, wdowa po adjunkcie rachunkowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Feliksa Erazma do 3. stycznia 1909 . . . . . 120 „	1.320		
	69	Walterowa Marya, wdowa po praktykancie rachunkowym: *a)* pensya wdowia . . . . 600 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Wiktora Franciszka do 19. maja 1909 i Maryi Zofii do 7. listopada 1909 po 60 K 120 „	720		
		Do przeniesienia . .	9.826 141.077	—	— 141.077

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
94.183	99.873	
17.838	25.656	
504	504	Jak na rok 1906.
380	1.139	
—	—	Wydatek nowy wstawiony na podstawie statutu emerytalnego.
18.722	27.299	
700	700	
700	700	
700	700	
700	700	
433	433	
333	333	
1.200	1.200	
1.600	1.600	
700	700	Jak na rok 1906.
720	720	
1.320	1.320	
720	720	
9.826	9.826	
112.905	127.172	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	141.077	—	141.077
			9.826	—	—
	70	Szajnokowa Olimpia, wdowa po adjunkcie rachunkowym	1.200		
	71	Kunischowa Zofia, wdowa po protokoliście manipulacyjnym	1.200		
	72	Czajkowski Czesław Ludomir, sierota po adjunkcie rachunkowym, zaopatrzenie do 4. grudnia 1912	600		
	73	Bieńkowska Walerya, wdowa po archiwiście manipulacyjnym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.400 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty: Janiny Apolonii do 24. września 1916 . . . . . 280 „	1.680		
	74	Rożanowska Joanna, wdowa po kanceliście	1.200		
	75	Jasińska Marya, wdowa po kanceliście:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.000 K			
		b) zaopatrzenie dla sierót: Heleny do 30. sierpnia 1913 i Mieczysława Remigiusza do 1. października 1916 po 200 K . . . . . 400 „	1.400		
	76	Trandowa Lubina, wdowa po adjunkcie rachunkowym	1.200		
	77	Kiszelkowa Franciszka, wdowa po koncepiście	1.000		
	78	Bielska Rozalia, wdowa po rewidencie rachunkowym	1.800		
	79	Wilczyńska Olga, wdowa po wicesekretarzu	1.400		
	80	Tyblewiczowa Wanda, wdowa po adjunkcie konceptowym	1.180		
	81	Urbańska Edmundyna, sierota po wicedyrektorze rachunkowym, zaopatrzenie do 16. listopada 1907	790		
	82	Węgrzynowiczowa Marya, wdowa po asystencie rachunkowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 800 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty: Aleksandry do 21. października 1919 . . . . . 160 „	960		
	83	Mochnacka Józefa, wdowa po radcy . .	2.400		
		Do przeniesienia . .	27.836 141 077	—	— 141.077

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
112.905	127.172	
9.826	9.826	
1.200	1.200	
1.200	1.200	
600	600	
2 240	1.669	Jak na rok 1906.
1.200	1.200	
1.400	1.400	
1.200	1.200	
1.200	1.058	*Mniej* o 58 K gdyż w myśl statutu emerytalnego odpadło zaopatrzenie sieroty Włodzimiery Wandy.
1.800	1.800	
1.400	1.400	
1.180	1.180	
900	900	Jak na rok 1906.
960	960	
2.400	2.400	
28.706	27.993	
112.905	127.172	

*

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	141.077	—	141.077
			27.836	—	—
	84	Orzechowski Tadeusz Saturnin, sierota po rewidencie rachunkowym, zaopatrzenie do 16. kwietnia 1910	350		
	85	Grottowa Fryderyka, wdowa po dyrektorze manipulacyjnym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.800 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Piotra Faustyna do 29. czerwca 1907 . . . . 179 „	1.979		
	86	Kowalska Marya, wdowa po woźnym .	810		
	87	Majewska Teresa, wdowa po adjunkcie rachunkowym: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Jana Tadeusza Teodora do 13. grudnia 1921, Tadeusza Adama Feliksa do 26. sierpnia 1923 i Maryi Anastazyi Zofii do 16. lutego 1926 po 240 K rocznie . . . . 720 „	1.920		
	88	Hupczycowa Janina, wdowa po protokoliście rachunkowym	1.200		
	89	Berezowskie Irena Anna i Stanisława Jadwiga, sieroty po kanceliście manipulacyjnym, zaopatrzenie do 17. października 1919	500		
	90	Bojkowska Franciszka, wdowa po portyerze gmachu sejmowego: *a)* pensya wdowia . . . . 400 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Maryana Antoniego do 25. marca 1908 i Zofii Julii do 3. kwietnia 1914 po 80 K . 160 „	560		
	91	Biliński Edmund Jan i Bilińska Bronisława Zofia, sieroty po adjunkcie rachunkowym, zaopatrzenie do 3. września 1921	600		
	92	Tarnawska Stefania, sierota po dyrektorze rachunkowym zaopatrzenie do 13. sierpnia 1908	1.200		
		Do przeniesienia . .	36.955 141.077	— —	— 141.077

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
112.905	127.172	
28.706	27.993	
350	350	Jak na rok 1906.
2.160	2.160	*Mniej* o 181 K gdyż zaopatrzenie dla sieroty kończy się z dniem 29 czerwca 1907.
810	810	
1.920	1.920	
1.200	1.200	
500	500	Jak na rok 1906.
280	560	
250	600	
400	1.200	
36.576	37.293	
112.905	127.172	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	141.077 36.955	— —	141.077 —
	93	Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie rolniczyczym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.200 K			
		b) dodatek do pensyi wdowiej 400 „	1.600		
	94	Chmielewska Marya, wdowa po asystencie manipulacyjnym:			
		a) pensya wdowia . . . . 800 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Władysława do 31. marca 1912 . . . . . 160 „	960		
	95	Zielińska Zofia, wdowa po archiwiście rachunkowym	1.200		
	96	Gedlowa Marya, wdowa po inżynierze melioracyjnym	1.400		
	97	Chrząszczewska Marya, wdowa po inżynierze melioracyjnym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.800 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Konrada do 14. czerwca 1911 360 „	2.160		
	98	Reuttowa Marya, wdowa po dyrektorze techniczno drogowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 2.400 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Leona do 14. kwietnia 1907. 138 „	2.538		
	99	Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze drogowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.200 K			
		b) zaopatrzenie dla sierót: Maryi Antoniny z rocznych 120 K do 29. maja 1907 . 50 „			
		i Jana do 8. października 1915 . . . . . 120 „	1.370		
	100	Brochocka Joanna, wdowa po inżynierze drogowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.400 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Romana do 4. lipca 1915. . 280 „	1.680		
		Do przeniesienia . .	49.863 141.077	— —	— 141.077

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
112.905	127.172	
36.576	37.293	
1.600	1.600	Jak na rok 1906.
—	—	Nowo wstawione pensye i zaopatrzenia na podstawie statutu emerytalnego.
—	—	
1.400	1.400	Jak na rok 1906.
2.160	2.160	
2.880	2.880	*Mniej* o 242 K gdyż zaopatrzenie dla sieroty Leona kończy się z dniem 14 kwietnia 1907.
1.453	1.440	*Mniej* o 70 K gdyż zaopatrzenie dla sieroty Maryi kończy się z dniem 29. maja 1907.
1.680	1.680	Jak na rok 1906.
47.749	48.453	
112.905	127.172	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	141.077	—	141.077
			49.863	—	—
	101	Jawornikowa Marya, wdowa po inżynierze drogowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.000 K			
		b) zaopatrzenie dla sierót: Janiny do 28. marca 1920, Heleny do 8. maja 1921 i Stefanii Zofii do 19. sierpnia 1923 po 200 K. . . 600 „	1.600		
	102	Zielińska Katarzyna, wdowa po inżynierze drogowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.000 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Tadeusza do 9. marca 1910 . 100 „	1.100		
	103	Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze drogowym	700		
	104	Bieńkowska Stanisława, wdowa po inżynierze drogowym	1.400		
	105	Łuniewska Natalia, wdowa po inżynierze drogowym	700		
	106	Grzegorzewska Helena, wdowa po inżynierze drogowym	1.800		
	107	Łatkowska Karolina, wdowa po inżynierze drogowym	800		
	108	Szeliska Laura, wdowa po konduktorze drogowym	334		
	109	Chodorowska Leokadya, wdowa po konduktorze drogowym	200		
	110	Baumanowa Jadwiga, wdowa po konduktorze drogowym:			
		a) pensya wdowia . . . . 800 K			
		b) zaopatrzenie dla sierót: Bolesławy Heleny do 14. sierpnia 1915, Jadwigi Wincentyny do 10 marca 1917, Tadeusza Mieczysława do 18. października 1918, Wandy Maryi do 20. lutego 1920, i Józefy Zuzanny do 11. sierpnia 1925 po 160 K . 800 „	1.600		
		Do przeniesienia . .	60.097	—	—
			141.077		141.077

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
112.905	127.172	
47.749	48.453	
1.600	1.600	
1.100	1.100	
700	700	
1.400	1.418	
700	700	Jak na rok 1906.
1.600	1.800	
800	800	
333	334	
200	200	
1.600	1.600	
57.782	58.705	
112.905	127.172	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	141.077 60.097	— —	141.077 —
	111	Schönthalerowa Michalina, wdowa po konduktorze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 800 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Maryi Ludwiki do 15. czerwca 1908, Bernardy Alfredy do 20. maja 1921 po 160 K . 320 „	1.120		
	112	Hausnerowa Franciszka, wdowa po konduktorze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 800 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Romana Marcina do 11. listopada 1907 . . . . . 138 „ Eugeniusza Maryana do 25 czerwca 1911 . . . . 160 „	1.098		
	113	Van-Roy Aniela, wdowa po konduktorze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 800 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Rudolfa Jana do 10. lipca 1911 160 „	960		
	114	Żukowska Wiktorya, wdowa po konduktorze drogowym: *a)* pensya wdowia . . . . 800 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Romana Antoniego do 18. marca 1911 . . . . . 124 „	924		
	115	Podbielska Anna, wdowa po konduktorze drogowym	900		
	116	Grzymalina Melania, wdowa po konduktorze drogowym	500		
	117	Hrankowska Julia, wdowa po konduktorze drogowym	440		
	118	Hlawatowa Józefa, wdowa po konduktorze drogowym	600		
	119	Hryniewiczowa Emilia, wdowa po konduktorze drogowym	650		
	120	Helferowa Anna, wdowa po konduktorze drogowym	520		
	121	Rząśnicka Helena, wdowa po konduktorze drogowym	650		
	122	Chamcowa Anna, wdowa po konduktorze drogowym	800		
		Do przeniesienia . .	69.259 141.077	— —	— 141.077

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
112.905	127.172	
57.782	58.705	
1.120	1.120	Jak na rok 1906.
1.120	1 120	*Mniej* o 22 K gdyż zaopatrzenie dla sieroty Romana Marcina ustaje z dniem 11 listopada 1907.
960	960	
924	924	
900	900	Jak na rok 1906.
458	500	
440	440	
600	600	
650	650	
520	520	
650	650	
800	800	
66.924	67.889	
112.905	127.172	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	141.077	—	141.077
			69.259	—	—
	123	Borzęcka Marya, wdowa po konduktorze drogowym	500		
	124	Zaleska Felicya, wdowa po dyrektorze, krajowego biura kolejowego:			
		a) pensya wdowia . . . . 2.400 K			
		b) zaopatrzenie dla sierót: Stanisława do 14. lutego 1913 i Feliksa do 21. sierpnia 1916 po 480 K. . . 960 „	3.360		
	125	Paszkowska Leonia, wdowa po referencie administracyjnym kraj. biura kolej. .	1.800		
	126	Bobrowska Walentyna, wdowa po inżynierze kraj. biura kolejowego:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.400 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Aliny Janiny Maryi do 31. grudnia 1907 . . . . 280 „	1.680		
	127	Dziakiewicz Bertold, sierota po konduktorze drogowym — zaopatrzenie do 27. października 1910	325		
	127*a)*	Kurniewiczówna Aldona, sierota po inżynierze drogowym	—		
	127*b)*	Jelonkowa Anna, wdowa po adjunkcie rachunkowym	—		
	127*c)*	Zienkiewiczowa Wanda, wdowa po inżynierze drogowym	—		
			76.924	—	76.924
		V. Pensye wdowie i zaopatrzenia dla sierót po urzędnikach zakładów krajowych.			
	128	Kahanowa Aleksandra, wdowa po profesorze akademii rolniczej w Dublanach	1.200		
	129	Auowa Berta, wdowa po profesorze akademii rolniczej w Dublanach . . .	600		
			1.800	—	—
		Do przeniesienia . .	218.001		218.001

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
112.905	127.172	
66.924	67.889	
500	500	
		Jak na rok 1906.
3.360	3.360	
1.800	1.800	
280	200	*Więcej* o 1.480 K z powodu przyznania emerytury w myśl dekretu Wydziału krajowego (LW. 109351/905).
542	32	*Więcej* o 293 K z powodu przyznania zaopatrzenia po myśli uchwały sejmowej z dnia 15. lutego 1898.
700	550	W myśl statutu emerytalnego zaopatrzenie odpadło z dniem 14 października 1906.
1.100	1.200	Odpada z powodu śmierci pensyonistki.
2.567	700	Wydatek odpada z powodu przyznania jednorazowej odprawy (LW. 79669/905).
77.773	76.231	
1.200	1.200	
		Jak na rok 1906.
600	600	
1.800	1.800	
190.678	203.403	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	218.001	—	218.001
			1.800	—	—
	130	Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku akademii rolniczej w Dublanach:			
		a) pensya wdowia . . . . 300 K			
		b) dodatek do pensyi . . . 160 „			
		c) zaopatrzenie dla sieroty Józefa do 17. stycznia 1910 . 100 „	560		
	131	Pańkowska Honorata, wdowa po profesorze Akademii rolniczej w Dublanach:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.200 K			
		b) dodatek do pensyi . . . 400 „	1.600		
	132	Kubicka Helena, wdowa po docencie akademii rolniczej w Dublanach . . .	480		
	133	Szalayowa Jadwiga, wdowa po nauczycielu niższej szkoły rolniczej w Dublanach:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.100 K			
		b) dodatek do pensyi . . . 100 „	1.200		
	134	Piotrowska Antonina, wdowa po profesorze średniej szkoły rolniczej w Czernichowie	1.200		
	135	Bielska Ludwika, wdowa po dyrektorze niższej szkoły rolniczej w Suchodole	1.200		
	136	Cisłowa Eleonora, wdowa po nauczycielu niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.200 K			
		b) zaopatrzenie dla sierót: Stefana do 30. kwietn. 1907 40 „			
		Janiny do 31. października 1911 . . . . . 120 „			
		Maryi Franciszki do 9. września 1916 . . . . . 120 „	1.480		
	137	Standejska Marya, wdowa po instruktorze krajowego warsztatu tkackiego w Korczynie:			
		a) pensya wdowia . . . . 1.140 K			
		b) zaopatrzenie dla sieroty Alojzy Stefanii do 18. września 1908 . . . . . 114 „	1.254		
	138	Celewiczowa Celina, wdowa po krajowym instruktorze kursów szewskich . .	1.200		
		Do przeniesienia . .	11.974 218.001	— —	— 218.001

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
190.678	203.403	
1.800	1.800	
560	560	
1.600	1.600	
480	480	Jak na rok 1906.
1.200	1.200	
1.200	1.200	
1.100	1.200	
1 560	1.560	*Mniej* o 80 K gdyż zaopatrzenie dla sieroty Stefana ustaje z dniem 30 kwietnia 1907.
		Jak na rok 1906.
1.297	1.254	
1.300	1.200	
12.097	12.054	
190.678	203.403	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	218.001 11.974	— —	218.001 —
	139	Gruszecka Helena, wdowa po kierowniku krajowej szkoły tkackiej w Krośnie: *a)* pensya wdowia . . . . 1.200 K *b)* zaopatrzenie dla sierót: Zofii do 22. stycznia 1912 i Stanisława do 26. września 1915 po 120 K . . . . 240 „	1.440		
	140	Neużilówna Marya Józefa, sierota po kierowniczce krajowej szkoły koronkarskiej w Zakopanem — zaopatrzenie do 21. października 1908	216		
			13.630	—	13.630
		VI. Dary z łaski i zaopatrzenta dla funkcyonaryuszy krajowych, ich wdów i sierót.			
	141	Kopertyńska Krystyna, sierota po sekretarzu, stały dar z łaski	200		
	142	Kopertyńska Malwina, sierota po sekretarzu, stały dar z łaski	200		
	143	Sternalowa Apolonia, wdowa po praktykancie rach., dar z łaski	400		
	144	Zajączkowska Marya, wdowa pisarzu manipulac., dar z łaski	300		
	145	Gergel Augusta, wdowa po woźnym, dar z łaski	300		
	146	Orłowicz Michał, były stróż, dar z łaski	360		
	147	Borkowski Leon, były dyetaryusz, dar z łaski	240		
	148	Bubesowa Marya, wdowa po stróżu: *a)* stały dar z łaski . . . 400 K *b)* zaopatrzenie dla sieroty Maryi do 10. stycznia 1910 . 160 „	560		
	149	Ortyńska Marya, wdowa po konduktorze melioracyjnym, stały dar z łaski .	400		
	150	Morozowa Ludwika, wdowa po dozorcy szkoły lasowej, stały dar z łaski. .	120		
	151	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy akademii w Dublanach, stałe zaopatrzenie	100		
		Do przeniesienia . .	3.180 231.631	— —	— 231.631

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
190.678	203.403	
12.097	12.054	
—	—	Preliminuje się na podstawie statutu emerytalnego.
198	216	Jak na rok 1906.
12.295	12.270	
200	200	
200	200	
400	400	
300	300	
300	300	Jak na rok 1906.
360	360	
240	240	
613	560	
—	—	Za rok 1905 i 1906 wypłacono z funduszu dozorców melioracyjnych.
120	120	
100	100	Jak na rok 1906.
2.833	2.780	
202 973	215.673	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	231.631	—	231.631
			3.180	—	—
	152	Dendorowa Marya, wdowa po furmanie akademii w Dublanach, stałe zaopatrzenie	100		
	153	Eberhardt Jan, były dozorca akademii w Dublanach, stałe zaopatrzenie .	200		
	154	Rużyczka Alojzy, ogrodnik szkoły rolniczej w Czernichowie, stałe zaopatrzenie	1.300		
	155	Czyrniańska Teofila, wdowa po kierowniku kraj. szkoły kołodziejskiej w Kamionce strumiłowej, stały dar z łaski	800		
	156	Wnękiewiczowa Franciszka, wdowa po funkcyonaryuszu krajowego biura kolejowego, stały dar z łaski . . .	400		
	157	Jeziorańska Natalia, wdowa po funkcyonaryuszu techniczno drogowym, dożywotni dar z łaski	600		
	158	Chrzanowska Ignacya, j. w.	600		
	159	Zielińska Marya, sierota po inżynierze drogowym zaopatrzenie dożywotnie .	100		
	160	Rachwalski Jan, b. drożnik, zaopatrzenie dożywotnie	180		
	161	Dziedzic Jan, j. w.	180		
	162	Kamiński Jan, j. w.	150		
	163	Malik Jan, j. w.	150		
	164	Rzeszotko Andrzej, j. w.	120		
	165	Tyz Onufry, j. w.	90		
	166	Gabryś Wojciech, j. w.	150		
	167	Michalski Tomasz, j. w.	195		
	168	Opach Józef, j. w.	168		
	169	Kaliński Jan, j. w.	140		
	170	Kondecki Józef, j. w.	128		
	171	Dobosz Jan j. w.	132		
	172	Zajączkowski Franciszek, j. w. . . .	180		
	173	Turczyniak Jerzy, j. w.	142		
	174	Sowiński Grzegorz, j. w.	178		
	175	Mazur Michał, j. w.	151		
	176	Majocha Kazimierz, j. w.	67		
	177	Kłak Józef, j w.	151		
	178	Kardasz Seńko, j. w.	195		
	179	Nowak Jan, j. w.	161		
	180	Leszczyszyn Sawa, j. w.	106		
	181	Pesyk Stefan, j w.	167		
	182	Dańko Józef, j. w.	151		
	183	Kułaj Bazyli, j. w.	184		
		Do przeniesienia . .	10.896 231.631	— —	— 231.631

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
202 973	215.673	
2.833	2.780	
100	100	
200	200	
—	1.300	
800	800	
400	400	
600	600	
600	600	
100	100	
180	180	
180	180	
150	150	Jak na rok 1906.
150	150	
120	120	
90	90	
150	150	
194	195	
168	168	
140	140	
128	128	
132	132	
180	180	
142	142	
178	178	
151	151	
66	67	
150	151	
194	195	
161	161	
106	106	
167	167	
150	151	
183	184	
9.243	10.496	
202.973	215.673	

*

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	231.631	—	231.631
			10.896	—	—
	184	Radowicki Jan, j. w.	178	—	
	185	Soroka Jan, j. w.	151	—	
	186	Kozak Gabryel, j. w.	173	—	
	187	Krawczyszyn Dymitr, j. w.	178	—	
	188	Miękisz Walenty, j. w.	117	—	
	189	Schmal Józef, j. w.	112	—	
	190	Szpaler Ignacy, j. w.	89	—	
	191	Popów Prokop j. w.	134	—	
	192	Faliński Paweł, j. w.	161	—	
	193	Pocałun Andrzej, j. w.	183	—	
	194	Grochowski Jan, j. w.	167	—	
	195	Dąbrowski Jan. j. w.	178	—	
	196	Małek Franciszek, j. w.	161	—	
	197	Bojdaniuk Bazyli, j. w.	128	—	
	198	Stawarz Franciszek, j. w.	62	—	
	199	Junik Rozalia, wdowa po drożniku, zaopatrzenie dożywotnie	67	—	
	200	Łupinosowa Marya, j. w.	151	—	
	200*a*)	Harasym Jan, b. drożnik, zaopatrzenie dożywotnie	—	—	
	200*b*)	Duchowicz Jacek, j. w.	—	—	
	200*c*)	Ziembowicz Stanisław, j. w.	—	—	
	200*d*)	Junik Piotr, j. w.	—	—	
	200*e*)	Blaszkiewiczowa Rozalia, wdowa po tercyanie akademii rol. w Dublanach .	—	—	
	200*f*)	Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze, *jednorazowo*	—	—	
	200*g*)	Niewiadomska Sabina, j. w.	—	—	
	200*h*)	Łuniewska Natalia, j. w.	—	—	
	200*i*)	Baczyński Ferdynand, emerytowany konduktor, *jednorazowo*	—	—	
	200*j*)	Van-Roy Aniela, wdowa po konduktorze, drogowym, *jednorazowo*	—	—	
	200*k*)	Gering Julia, sierota po konduktorze drogowym, *jednrazowo*	—	—	
	200*l*)	Iłczuk Marya, wdowa po drożniku, *jednorazowo*	—	—	
	200*ł*)	Ryczkowa Marya, j. w.	—	—	
	200*m*)	Langnerowa Marya, wdowa po funkcyonaryuszu kolejowym *jednorazowo* . .	—	—	
	200*n*)	Piotrowska Rozalia, wdowa po dyetaryuszu, *jednorazowo*	—	—	
	200*o*)	Sapałaczyńska Leontyna, siostra zmarłego rewidenta rachunkowego, *jednorazowo*	—	—	
		Do przeniesienia . .	13.286 231.631	— —	— 231.631

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
202.973	215.673	
9.243	10.496	
178	178	
150	151	
172	173	
178	178	
117	117	
152	112	Jak na rok 1906.
74	89	
89	134	
107	161	
92	183	
42	167	
15	—	
—	—	
—	—	Nowo przyznane zaopatrzenia uchwałami LW. 99.256/905, 104.287/905, 29.503/906, 43.234/906, 16.908/906.
—	—	
—	—	
101	151	Jak na rok 1906.
189	189	
—	178	
41	122	Odpadają z powodu śmierci.
61	67	
280	280	
100	100	
100	180	
—	100	
—	100	
200	200	
200	200	Odpadają jako jednorazowo na rok 1906 uchwalone.
—	60	
—	60	
500	500	
500	500	
300	300	
13.181	15 426	
202.973	215.673	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	231 631	—	231 631
			13.286	—	—
	200*p*)	Kratochwilowa Franciszka, wdowa po dyetaryuszu, *jednorazowo*	—	—	
	200*r*)	Barycka Marya, j. w.	—	—	
	200*s*)	Sternalowa Emilia, wdowa po adjunkcie kasowym, *jednorazowo*	—	—	
	200*t*)	Dziubińska Wanda, wdowa po praktykancie kasowym *jednorazowo*	—	—	
	200*u*)	Zakrzewska Marcyanna, wdowa po sekretarzu, *jednorazowo*	—	—	
	200*w*)	Wojtynowa Anna, wdowa po stróżu, *jednorazowo*	—	—	
	200*x*)	Sternalowa Apolonia, wdowa po praktykancie rachunkowym, *jednorazowo* .	—	—	
	200*y*)	Strnadowa Kornelia, wdowa po asystencie rachunkowym, *jednorazowo* . . .	—	—	
	200*z*)	Bubesowa Marya, wdowa po strożu, *jednorazowo*	—	—	
	200*aa*)	Rzeczycka Teofila, wdowa po dyetaryuszu, *jednorazowo*	—	—	
	200*bb*)	Babińska Helena, j. w.	—	—	
	200*cc*)	Piui Marya, j. w.	—	—	
	200*dd*)	Matecka Seweryna, j. w.	—	—	
	200*ee*)	Hanaczewska Marya, wdowa po stróżu, *jednorazowo*	—	—	
	200*ff*)	Markowska Józefa, j. w.	—	—	
	200*gg*)	Sałamaszyńska Kazimiera, sierota po stróżu, *jednorazowo*	—	—	
	200*hh*)	Horoszkiewiczówna Zofia, sierota po dyrektorze kasy, *jednorazowo* . . .	—	—	
	200*ii*)	Tarnawscy Stanisław i Wanda, sieroty po dyrektorze rachunk. *jednorazowo* .	—	—	
	200*kk*)	Polińska Matylda, wdowa po stenografie *jednorazowo*	—	—	
			13.286	—	13 286
		VII. Rozmaite.			
	201	Zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych (ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego)	10.000	—	
	202	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu	200	—	
		Do przeniesienia . .	10.200 244.917	—	— 244.917

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
202.973	215.673	
13.181	15.426	
200	200	
300	300	
300	300	
400	400	
200	200	
200	200	
200	200	
200	200	
100	100	Odpadają jako jednorazowo na rok 1906 uchwalone.
200	200	
200	200	
—	200	
—	100	
—	100	
—	150	
—	150	
—	500	
—	500	
—	400	
15.681	20.026	
—	10.000	Jak na rok 1906.
200	200	
200	10.200	
218.654	235.699	

Fundusz krajowy. Rubryka XIV. Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XIV.		Z przeniesienia . .	244.917	—	244.917
			10.200	—	—
	203	Rampeltowa Marya, wdowa po rządcy szpitala w Rzeszowie	400	—	
	204	Grabaszewska Józefa, wdowa po rządcy szpitala w Drohobyczu, stałe zaopatrzenie	200	—	
	205	Ilnicka Marya, wdowa po członku Rady szkolnej krajowej, stały dożywotni datek	720	—	
	206	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku .	300	—	
	207	Korosteńska Felicya, była nauczycielka szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski .	160	—	
	208	Ogonowska Falina, wdowa po profesorze, stały roczny dożywotni datek . .	720	—	
	209	Szaraniewiczowa Anna, wdowa po profesorze Uniwersytetu i konserwatorze dla Galicyi wschodniej, *stały roczny datek*.	720	—	
	210	Głuchowska Jadwiga, wdowa po instruktorze chowu bydła, stałe zaopatrzenie	500	—	
	210a)	Brzozowska Eulalia, wdowa po pisarzu ś. p. Karolu Brzozowskim . . .	—	—	
	210b)	Zboińska Józefa, wdowa po artyście sceny polskiej	—	—	
	210c)	Romanowa Michalina, j. w.	—	—	
	210d)	Baczyński Emil, były dyrektor wędrownej sceny ruskiej i żona jego Teofila	—	—	
	210e)	Sawczyńska Jadwiga, wdowa po członku Rady szkolnej krajowej	—	—	
			13.920	—	13.920
		Ogółem suma wydatków . .	258.837	—	258.837
		Dochody.			
	1	Dochód z 3% i jednorazowych wkładek emerytal. od płac urzędników krajowych	32.000	—	32.000

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
218.654	235.699	
200	10.200	
400	400	Jak na rok 1906.
—	—	Pozycya nowa wstawiona w załatwieniu odstąpionej przez Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu petycyi. (Uchwała W. Sejmu z dnia 21. października 1905. Ls. 4.352.) LW. 54.203/906.
720	720	
300	300	
200	160	Jak na rok 1906.
720	720	
720	720	
500	500	
—	200	
100	100	Datki te odpadają, jako jednorazowo na rok 1906 uchwalone.
—	200	
—	400	
1.000	1.000	Datek odpada z powodu śmierci.
4.860	15.620	
223.514	251 319	
35.428	28.000	Wedle zamknięcia rachunków wynikłości wynosiły: w roku 1903 . . . . 27.406 K „ „ 1904 . . . . 33.152 „ „ „ 1905 . . . . 35.428 „ Razem . . . . 95.986 K przeciętnie . . . . 31.995 „ preliminuje się w zaokrągleniu 32.000 K t. j. o 4.000 K *więcej* niż w r. 1906.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka XV.

Opłaty konsumcyjne.

LW. 77.499/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka XV. Opłaty konsumcyjne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
XV.	1	Koszta komisyjne	1.000	—	
	2	Koszta manipulacyi i prowizyi c. k. pocztowej Kasy oszczędności	2.000	—	
	3	Koszta kancelaryjne	2.500	—	
	4	Papier i druki	5.000	—	
	5	Rozmaite wydatki tudzież remuneracye i zasiłki	3.000	—	
	6	Doradca prawny	—	—	
		Ogółem suma wydatków . .	13.500		13.500

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
328	3.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1903 . . . . . 3.008 K „ „ 1904 . . . . . 248 „ „ „ 1905 . . . . . 327 „ Razem . . . . . 3.583 K przeciętnie 1.194, K, — ze względu jednak na wyniki z dwóch lat ostatnich preliminuje się w zmniejszonem zaokrągleniu 1.000 K.
1.685	4.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1903 . . . . . 2.122 K „ „ 1904 . . . . . 1.705 „ „ „ 1905 . . . . . 1.685 „ Razem . . . . . 5.512 K przeciętnie 1 837 K, preliminuje się w zaokrągleniu 2.000 K.
1.953	2.500	Wynikłości wynosiły: w roku 1903 . . . . . 3.797 K „ „ 1904 . . . . . 1.763 „ „ „ 1905 . . . . . 1.954 „ Razem . . . . . 7.514 K przeciętnie 2.504 K, — preliminuje się 2.500 K, jak w roku 1906.
1.750	5.000	Jak na rok 1906.
2.845	2.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1903 . . . . . 2.450 K „ „ 1904 . . . . . 2.503 „ „ „ 1905 . . . . . 2.845 „ Razem . . . . . 7.798 K przeciętnie 2.599 K, ze względu jednak na wynikłość z r. 1905 preliminuje się okrągło 3.000 K.
1.000	1.000	Na rok 1907 nic się nie preliminuje, gdyż wynagrodzenie Syndyka objęte jest umową do LW. 96.811/905 dotyczącą zastępstwa Wydziału krajowego wogóle i zamieszczone jest w rubryce II. poz. 21 *a)* wydatków.
9.561	17 500	Koszta personalu zajętego w biurze kraj. opłat konsumcyjnych od piwa, zamieszczono w rubr. II. poz. 16.

Fundusz krajowy. Rubryka XV. Opłaty konsumcyjne.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Dochody.			
XV.	1	Dochody krajowych opłat konsumcyjnych:			
		a) od piwa, (w myśl ust. z 13. lutego 1903 Nr. 24 Dz. ust. kr.). . . .	1,900.000	—	
		b) 30% dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina, (w myśl ust. z 4. lipca 1899 Nr. 93. Dz. u. kr.) .	90.000	—	
		c) udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu, (w myśl ust. z 8. lipca 1901 Nr. 86. Dz. p. p.)	5,300.000	—	
		Ogółem suma dochodów . .	7,290 000	—	7,290.000

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
2,014.676	1,900.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1903 . . . . 1,495.876 K „ „ 1904 . . . . 1,967.550 „ „ „ 1905 . . . . 2,014.676 „ Razem . . . . . 5,478.102 K przeciętnie 1,826.034 K; ze względu jednak na wyniki z ostatnich dwóch lat preliminuje się jak na rok 1906
98.335	90.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1903 . . . . . 86.352 K „ „ 1904 . . . . . 93.938 „ „ „ 1905 . . . . . 98.335 „ Razem . . . . . 278 625 K przeciętnie 92.875 K, preliminuje się w zaokrągleniu 90.000 K jak na rok 1906 uchwalono.
5,390.341	5,270.000	Wynikłości wynosiły: w roku 1903 . . . . 5,414.673 K „ „ 1904 . . . . 5,339.819 „ „ „ 1905 . . . . 5 390 341 „ Razem . . . . . 16,144.833 K przeciętnie 5,381.611 K. Preliminuje się w zmniejszonem zaokrągleniu 5,300.000 K, — czyli o 30.000 K *więcej*, niż na rok 1906 uchwalono.
7,503 352	7,260.000	

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka XVI.

Rozmaite.

LW. 70.974/1906 i 74.715/1906.

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka XVI. Rozmaite.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
XVI.	1	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	60.000	—	
	2	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—	
	3	Na misye katolickie, do rozporz. Wydziału krajowego	6.000	—	
	4	Na pokrycie 71% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez galic. fundusz propinacyjny, w myśl §. 100 ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. p. p Nr. 220 i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r.	140.059	—	
	5	Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach, opłacanych do końca roku 1897 z galic. funduszu propinacyjnego w myśl uchwały Wys Sejmu z dnia 29. stycznia 1898	100.000	—	
	6	Na koszta urządzenia i utrzymania dwóch kursów dla pisarzy gmin wiejskich (w myśl uchwały sejmowej z dnia 2. listopada 1903)	16.000	—	
	7	Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	500	—	
	8	Towarzystwo tatrzańskie, *stała* subwencya	1.000	—	
	9	Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, zasiłek *stały*	10.000	—	
	10	Na biura pośrednictwa pracy	14.830	—	
	11	Dla Spółki ochrony i pomocy narodowej w Białej, na cele „Domu polskiego“.	—	2.000	
		Do przeniesienia . .	372.389	2 000	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
60.000	60.000	
24.000	24.000	
6.000	6.000	
163.774	113.657	Preliminuje się *więcej* o 26.402 K, na podstawie obliczenia przedstawionego w odezwie Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego. (LW. 35.202/906 i 85.160/906.)
100 988	100.000	
16.247	16.000	
500	500	
1.000	1.000	
9.000	9.000	*Więcej* o 1.000 K w załatwieniu petycyi do Ls. 2.253 przekazanej uchwałą sejmową z dnia 22. listopada 1905 do zbadania i możliwego uwzględnienia w budżecie na rok 1907. (LW. 66.597/906.).
5.000	14.670	Z uchwalonych na rok 1907 na podstawie specyalnego preliminarza dla biura pośrednictwa pracy do LW. 54 259/906 . . . . . 23.000 K preliminuje się w rubryce niniejszej na potrzeby biura . . . . . 14.840 „ resztę zaś w kwocie . . . 8.160 K na pokrycie poborów personalu, zapreliminowano w rubr. II. poz. 17. wydatków.
—	2.000	
386.509	346.827	

*

Fundusz krajowy. Rubryka XVI. Rozmaite.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XVI.		Z przeniesienia . .	372.389	2.000	—
	12	IV. i V. rata od gwarantowanej przez kraj pożyczki dla gminy Zakopane w kwocie 400.000 K na budowę wodociągów	20.061	—	
	13	Dotacya dożywotnia dla Władysława Mickiewicza, w myśl uchwały sejmowej z 2. listopada 1904 r.	4.000	—	
	14	Towarzystwo tatrzańskie w Krakowie, stała subwencya *nadzwyczajna* aż do umorzenia pożyczki na budowę schroniska t. j. do r. 1956 włącznie . .	—	2.500	
		Ogółem suma wydatków . .	396.450	4.500	400.950
		Dochody.			
	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	463.039	
	2	Odsetki zwłoki od dodatków krajowych do podatków państwowych . . .	40.000	—	
	3	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa, za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto-dochodowego	720.000	—	
	4	Bonifikacya z gal. funduszu propinacyjnego za ubytek w dochodach z dodatków do podatków opłacanych przez ten fundusz do r. 1898: *a)* dla kraju . . . . 300.000 K *b)* dla powiatów . . . 100.000 „	400.000	—	
	5	Udział kraju w czystym dochodzie Banku krajowego, po myśli §. 102. statutu Banku krajowego	80.000	—	
		Do przeniesienia . .	1,240.000	463.039	—

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
386.509	346.827	
—	20.061	
4.000	4.000	
—	2.500	W myśl uchwały sejmowej z 22. listopada 1905 i wedle planu umorzenia do LW. 66.443/1906.
390.509	373.388	
128.139	254.506	Na rok 1907 preliminuje się całą nadwyżkę dochodów z rachunku r. 1905 wynoszącą 463.039 K 16 g.
18.810	—	Z tytułu odsetek zwłoki od niezapłaconych w terminie dodatków krajowych a pobieranych na mocy ustawy z dnia 26. grudnia 1904 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 136, wpłynęło w r. 1905 — 18.810 K, zaś w czasie od 1. stycznia do 30. lipca 1906 przeszło 27.000 K; na tej podstawie preliminuje się na rok 1907 — przypuszczalny dochód w kwocie 40.000 K.
702.096	720.000	
400.000	400.000	
—	—	Pozycya nowa zapreliminowana w myśl §. 102 statutu Banku krajowego. (LW. 102.628/06.)
1,249.045	1,374.506	

Fundusz krajowy. Rubryka XVI. Rozmaite.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XVI.		Z przeniesienia . .	1,240.000	463.039	—
	6	Na uzupełnienie rat annuitetowych pożyczki 400.000 K, zaciągniętej na budowę wodociągu w Zakopanem:			
		a) z dzierżawy opłat gminnych od napojów spirytusowych 7.000 K			
		b) z datku od stacyi klimatycznej . . . . . 5.000 „			
		c) z 20% dodatku gminnego w Zakopanem . . . . —	12.000	—	
	7	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	1 520	—	
		Ogółem suma dochodów . .	1,253.520	463 039	1 716 559

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
1,249.045	1,374.506	
—	12.000	Jak na rok 1906, albowiem c. k. krajowa Dyrekcya skarbu zawiadomiła Wydział krajowy dopiero 2. listopada 1906 o wydanych zarządzeniach, dotyczących ściągania 20% dodatku gminnego, na mocy ustawy z d. 29. sierpnia 1906 Dz. u. i rozp. kr. Nr. 127 (LW. 111.405/1906.)
2.532	1 520	
1,251.577	1 388.026	Wogóle na rok 1907 preliminuje się *więcej* o 328.533 K.

Preliminarz funduszu krajowego

na rok

1907.

Rubryka XVII.

Dodatki do podatków.

Preliminarz podatków państwowych na rok 1907 na . . . . str. 4

Pierwsza Związkowa drukarnia we Lwowie.

Fundusz krajowy. Rubryka XVII. Dodatki do podatków.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XVII.		**Wydatki.**	—	—	—
		Dochody.			
	1	**Dodatki do podatków**			
		od ogólnej sumy podatków 24,800.000 K. Przyjmując wydatność 1 grosza na 248.000 K:			
		1. Od podatku gruntowego i domowego w sumie 19,352.715 K:			
		a) 92·3% w Galicyi wschodniej i zachodniej t. j. od 17,862.556 K po 65 g . 11,610.661 K			
		b) 7·7% w Wielkiem Księstwie Krakowskiem t. j. od 1,490.159 K po 57 g 849.391 „			
		2. Od podatku zarobkowego i innych podatków w sumie 5,447.285 K:			
		a) 92·3% w Galicyi wschodniej i zachodniej t. j. od 5 027.844 K po 71 g . 3,569.769 „			
		b) 7·7% w Wielkiem Księstwie Krakowskiem t. j. od 419.441 K po 63 g . 264.248 „	16,294 069	—	16,294 069

Preliminarz na rok 1907.

Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony		
—	—	Wydatków w rubryce tej się nie preliminuje.
16,986.319	16,096.963	Preliminuje się *więcej* o 197.106 K na podstawie szczegółów przytoczonych w sprawozdaniu o budżecie na rok 1907 i preliminarza podatków państwowych na rok 1907 zamieszczonego na następnej stronie.

Preliminarz podatków bezpośrednich na r. 1907

nadesłany przez c. k. Kraj. Dyrekcyę skarbu we Lwowie, odezwą z dnia 25. maja 1906 L. 55.944 (LW. 55.165/1906).

Liczba porządkowa	Nazwa rubryk	Opłaty netto z r. poprzedniego 1905	Przyzwolony preliminarz na rok 1906	Wniosek na rok przyszły 1907
		w walucie koronowej		
1	Podatek gruntowy	7,651.714	7,550.000	8,500.000
2	Podatek domowo-klasowy	3,350.451	3,020.000	3,400.000
3	Podatek domowo-czynszowy	5,833.337	5,390.000	6,000.000
4	5% podatek dochodowy z domów wolnych	699.435	700 000	690.000
5	Dawny podatek zarobkowy i dochodowy	12.155	12.000	7.500
6	Powszechny podatek zarobkowy	2,489.318	2,405.000	2,400.000
7	Podatek zarobkowy od domokrążców i przedsiębiorstw wędrownych	6.169	5.500	6.000
8	Podatek zarobkowy od przedsiębiorstw i towarzystw obowiązanych do publicznego składania rachunków	2,973.017	2,970.000	2,800.000
9	Podatek rentowy	966.056	1,040 000	900.000
10	Podatek osobisto-dochodowy	4,288.865	3,890.000	3,800.000
11	Podatek od wyższych poborów służbowych	114.109	100.000	90.000
12	Należytości egzekucyjne	1,165 610	1,000.000	1,000.000
13	Procenta zwłoki	189.207	258.000	200.000
14	Kary	—	—	—
	Razem	29,739.443	28,340.500	29,793 500

WYKAZ A)

podatków państwowych, preliminowanych na rok 1907, od których mają być pobierane dodatki krajowe.

L. porz.	Nazwa podatku (rodzaj)	Pojedyńczo K	Razem K	Uwaga
1	Podatek gruntowy	—	8,500.000	
2	**Podatek domowy:**			
	a) domowo-klasowy	3,400.000		
	b) domowo-czynszowy	6,000.000		
	c) 5% od domów uwolnionych od podatku czynszowego	690.000	10,090.000	
3	**Inne podatki:**			
	a) ogólno-zarobkowy	2,407.500		
	b) zarobkowy od domokrążców i ogólnych przedsiębiorstw	6.000		
	c) zarobkowy od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków	2,800.000		
	d) podatek rentowy od fasyonowanych	200.000		
	e) podatek od wyższych poborów służbowych	90.000	5,503 500	
	Suma ogólna A)	—	24,093.500	

WYKAZ B)

podatków państwowych preliminowanych na rok 1907, od których nie mają być pobierane dodatki krajowe.

1	Podatek rentowy pobierany w drodze potrąceń	—	700.000	
2	Podatek osobisto-dochodowy, cały	—	3,800 000	
3	Należytości egzekucyjne	—	1,000.000	
4	Procenta zwłoki	—	200.000	
5	Kary (grzywny)	—	—	
	Suma ogólna B)	—	5,700 000	

Zestawienie:

Suma A)	24,093.500 K
Suma B)	5,700.000 „
Ogółem	29,793.500 K

zgodnie z preliminarzem podatków państwowych na rok 1907.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za r. 1905.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do postanowień §. 18. statutu krajowego i §. 6. instrukcyi, przedkłada Wydział krajowy zamknięcie rachunków wszystkich, pod zarządem Reprezentacyi kraju zostających funduszów za rok 1905, a mianowicie:

pod lit. *A.* funduszów budżetem objętych,
„ „ *B.* „ „ „ nieobjętych,
„ „ *C.* funduszu propinacyjnego miast,
„ „ *D.* „ pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska,
„ „ *E.* „ krajowych koszar wojskowych,
„ „ *F.* „ byłego galic. korpusu ochotników,
„ „ *G.* „ pożyczkowego na cele melioracyjne,
„ „ *H.* „ dla gmin na budowę szkół,
„ „ *I.* „ kolejowego,
„ „ *K.* stałego funduszu przemysłowego, | administrowanych w Banku krajowym.
„ „ *L.* funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych, | administrowanych w Banku krajowym.
„ „ *M.* stałego funduszu hodowlanego, | administrowanych w Banku krajowym.
„ „ *N.* funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, | administrowanych w Banku krajowym.
„ „ *O.* funduszu pożyczkowego dla Spółek kas oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena, | administrowanych w Banku krajowym.
„ „ *P.* sumaryczne zestawienie obrotu brutto i stanu majątkowego wszystkich funduszów krajowych.

Dział *A.* zawiera fundusze budżetem objęte.

1. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, wraz z szczegółowymi rachunkami:
   a) szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie,
   b) doświadczalnej stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie,
   c) akademii rolniczej, szkoły niższej rolniczej, folwarku, szkoły gorzelnictwa, gorzelni krajowej i stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach;
   d) szkoły rolniczej, tudzież folwarku w Czernichowie,
   e) szkół niższych rolniczych w Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy i Suchodole,
   f) szkoły mleczarskiej w Rzeszowie,
   g) szkoły ogrodniczej w Tarnowie,
   h) zakładu sadowniczego w Zaleszczykach,
   i) składu publicznego krajowego w Krakowie.
2—3. Krajowy szpital powszechny we Lwowie (2 oddziały).
4. Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.
5—8. Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie (4 oddziały).
9. Fundusz szkolny krajowy i krajowy fundusz szkolny emerytalny.
10. „ budowy pawilonów i rozszerzenia kraj. zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie.
11. „ budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.
12. „ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.
13. „ regulacyi rzeki Gniłej Lipy.
14. „ „ potoku Kisieliny.

15. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu.
16. „ „ potoku Krzemienicy i Babulówki, oraz Trześni i Rowu.
17. „ „ rzeki Nowego Brnia z dopływami.
18. „ „ „ Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca.
19. „ dla uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.
20. „ zabudowania potoku górskiego Niszkówki.
21. „ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa.
22. „ „ „ Złotej Lipy.
23. „ osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim.
24. „ regulacyi potoku Dumnego.
25. „ obwałowania lewego brzegu Dunajca.
26. „ regulacyi potoku Przegnojówki.
27. „ zabudowania potoku Glińsko.
28. „ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru.
29. „ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.
30. „ zabudowania potoku Bystry.
31. „ regulacyi górnego Dniestru.
32. „ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.
33. „ „ lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą Państwa.
34. „ „ lewego brzegu Dunajca powyżej mostu w Bogumiłowicach.
35. „ regulacyi potoku Pusty.
36. „ „ rzeki Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim.
37. „ obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim.
38. „ zabudowania debr w Mikołajowie.
39. „ „ „ w gminie Zniesienie powiatu lwowskiego.
40. „ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.
41. „ „ „ „ ujścia Raby do Woli rogowskiej.
42. „ kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.
43. „ regulacyi potoku Błotni.
44. „ „ górnej Trześniówki.
45. „ osuszenia bagien rzemieńskich.
46. „ konserwacyi rzeki Trześniówki.
47. „ zabudowania potoku górskiego Michałów.
48. „ obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim.
49. „ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.
50. „ związku budowlanych kas chorych.
51. „ emerytury dozorców melioracyjnych.
52. „ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych.

53—89. Fundusze krajowych zawodowych szkół i naukowych warsztatów przemysłowych.

90. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1891.
91. „ „ „ „ „ 1893.
92. „ „ „ „ „ 1904.
93. „ „ „ „ „ 1905.
94. „ policyi krajowej.
95. „ kultury krajowej.
96. „ stanowy sierociński.
97. „ Aleksandra hr. Stadnickiego.
98. „ podrzutków w Krakowie.

Dział *B.* zawiera fundusze budżetem nieobjęte.

1. Fundusz pomnika Kościuszki.

2—245. Fundusze stypendyjne.

246. Administracyę dóbr Winniki
247. Fundusz galicyjskich inwalidów wojskowych.
248. „ niżankowickich inwalidów wojskowych.
249. „ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich.

250. Zakład narodowy im. Ossolińskich.
251. Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego.
252. „ budowy domu podrzutków we Lwowie.
253. „ śp. Pelagii Russanowskiej.
254. „ szkół ludowych z roku 1872.
255. „ Wincentego Łodzia Ponińskiego.
256. „ Franciszka Kochmana dla literatów.
257. „ „ „ „ dziewcząt służących.
258. „ śp. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej.
259. Fundacyę sandecką „Dom roboczy“.
260. Fundusz hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych i uzdrowieńców.
261. „ śp. Piotra hr. Wodzickiego.
262—267. „ śp. Dra Józefa H. Malinowskiego.
268. „ Karola Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej.
269. „ im. A. Schiffnera
270. „ Maryi Mochnackiej dla ciemnych.
271. „ Edwarda Lewińskiego dla włościan.
272. Fundacyę śp. Anny Helclowej.
273. Fundusz „Macierzy Polskiej“.
274. „ Feliksy z Golejewskich Czarkowskiej.
275—276. Fundusze z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego.
277. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.
278. „ Teofili i Malwiny Łukowskich.
279. Fundacyę posagową im. Siemianowskich dla dziewcząt.
280. „ Siemianowskich dla wdów po nauczycielach.
281. „ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą.
282. „ śp. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie.
283. „ bursy ks. Leona Sapiehy dla kand. na nauczycieli szkół ludow.
284. „ Franciszka Steczkowskiego z Jasła.
285. „ posagową śp. Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich.
286. „ posagową śp. Zaremby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich.
287. „ domu ubogich w Strzeliskach nowych.
288. „ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych i rekonwalescentów.
289—291. Fundusze im. Józefa Kosvitzky'ego.
292. Fundusz im. Henryka Straszewskiego.
293. „ zboru św Klaudyi.
294. „ emerytury aktorów sceny polskiej we Lwowie.
295. „ Krupacza Józefa dla c. k. inwalidów wojskowych.
296. „ śp. Wiktora hr. Baworowskiego.
297—298. Fundacye śp. Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej.
299. Fundusz na zakupno książek dla szkół przemysłowych w kraju.
300—302. Fundacyę Tytusa Kielanowskiego.
303. „ Wacława Tyzenhauza.
304. „ ks. Karoliny Lubomirskiej.
305. „ Marjem Gewürtzowej.
306. „ ks. Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca.
307. „ „ „ „ Dębicy.
308. „ hr. Róży Lanckorońskiej.
309. „ Konstantego i Michaliny Pietruskich.
310. „ Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50-letnich rządów Najjaśniejszego Pana.
311. „ Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich.
312. „ Izydora Kowalewskiego.
313. „ Michała Morawieckiego.
314. Fundusz „Z nadwyżek wspólnych kas sierocych“.
315—316. Fundacye Angeliki de Sternhort Hoffmanowej.
317. „ im. Jakóba hr. Potockiego.
318. „ „ Tadeusza Kościuszki.
319. „ „ Oktawa Pietruskiego.
320. „ „ Wojciecha Bursika.

*

321. Fundacyę Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach.
322. „ Dra Tytusa Przesmyckiego.
323. Krajowy fundusz sierocy.
324. Depozyta gminne serwitutowe.
325. „ ogólne.

Ogółem działy A. i B. obejmują 423, zaś razem z funduszami działów C., D., E., F., G., H., I., K., L., M., N., O. . . . . 435 funduszów
W roku 1904 wykazano w tych działach . . . . . 426 „
Z porównania okazuje się przybytek . . . . . 9 funduszów

A mianowicie:

I. Przybyły:

1. Fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.
2. „ regulacyi potoku Błotni.
3. „ „ górnej Trześniówki.
4. „ osuszenia bagien rzemieńskich.
5. „ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych.
6. „ kraj. szkoły szewskiej w Kołomyi.
7. „ stypendyjny Bonifacego i Magdaleny Stillerów.
8. „ dobroczynny Dra Tytusa Przesmyckiego.
9. „ krajowy sierocy.
10. „ pożyczki krajowej z roku 1904.
11. „ „ „ „ 1905.

II. Ubyły:

1. Fundacya jubileuszowa Cesarza Franciszka Józefa I. na zakupno pni pszczół etc.
2. Fundusz krajowego naukowego warsztatu tkackiego w Korczynie.

Z porównania przybytku . . . . 11 funduszów
z ubytkiem . . . . 2 „
okazuje się przybytek j. w.. . . . 9 funduszów

W formie zamknięć rachunkowych nie nastąpiła żadna zasadnicza zmiana, trzymano się bowiem ściśle uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 14. października 1878, z dnia 21. grudnia 1885 i formy zamknięcia za rok 1894, którą Wysoki Sejm, uchwalając na posiedzeniu dnia 10. stycznia 1896 absolutoryum, tem samem z zatwierdzeniem do wiadomości przyjął. Szemat rubryk w wydatkach i dochodach funduszu krajowego zastosowany jest do układu budżetu uchwalonego przez Wysoki Sejm na rok 1903.

Zarazem nadmienia Wydział krajowy, że stosując się do uwag Komisyi budżetowej, poczynionych przy sposobności sprawozdań o preliminarzach i zamknięciach rachunków funduszów krajowych, zestawił preliminarz funduszu krajowego na rok 1907 — w odmiennej formie, tak co do układu rubryk jak i sposobu budżetowania „brutto“.

W przedłożonem zaś obecnie zamknięciu rachunków za rok 1905, zastosowanem w układzie jeszcze do formy budżetu na rok 1905, opuszczono — w ślad uchwały Wysokiego Sejmu z 21. listopada 1905, aprobującej sprawozdanie do LW. 115.582/1904 co do zmniejszenia kosztu druków sejmowych — alegaty A. i B. do zamknięcia rachunków funduszów stypendyjnych „imienne wykazy wynikłości funduszów stypendyjnych majątków zarodowego i obrotowego“ (LW. 114.564/1905).

Według sumarycznego wykazu wydatków i dochodów wszystkich budżetem objętych funduszów, wynik ogólny gospodarki finansowej kraju w roku 1905 jest następujący:

	w funduszach krajowym i z tegoż dotowanych:	w funduszach samoistnych niedotowanych:
Wydatki w porównaniu z budżetem *większe* o .	2,973.093 K	3.158 K
Dochody od budżetu *większe* o	3.629.192 „	6.143 „
Wynik *korzystniejszy* od budżetu o . . .	656.099 K	2.985 K
Wynik *niekorzystniejszy* od budżetu . . .	—	—
wogóle wynik korzystniejszy od budżetu wynosi .	659.084 K	

Poniżej objaśniamy szczegółowo, jak powstał korzystniejszy od budżetu wynik w funduszu krajowym i funduszach z niego dotowanych. Tutaj zaznaczamy tylko, że korzystniejszy wynik w funduszach samoistnych niedotowanych, pochodzi głównie z korzystniejszych różnic budżetowych w funduszu Aleksandra hr. Stadnickiego, w odnośnem zamknięciu rachunków bliżej objaśnionych.

W funduszu pożyczkowym na drogi powiatowe i gminne, dla którego osobny budżet nie został uchwalony, wydatki wynoszą:

a) na bezprocentowe pożyczki Wydziałom powiatowym .		229.602 K 10 g
b) na lokacyę w funduszu krajowym		231.460 „ 06 „
Razem . . .		461.062 K 16 g
Wydatki te pokryto własnymi zasobami funduszu w kwocie	421 062 K 16 g	
oraz dotacyą z Rubr. VIII poz. 212. wydatków funduszu krajowego	40.000 „ — „	461.062 „ 16 „

W aktywach posiada ten fundusz:

a) w zwrotach pożyczek od Wydz. pow. wraz z zaległemi odsetkami		855.175 K 59 g
b) na lokacyi w funduszu krajowym		106.407 „ 66 „
Razem . . .		961.583 K 25 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		961.583 K 25 g

Do tego działu należy jeszcze 44 funduszów — szczegółowo w sumaryuszu Lit. A. wymienionych (Dział III.), — których specyalne zamknięcia rachunków wykazują:

Dochody wraz z pozostałością kasową z ubiegłego roku	Wydatki	Pozostałość kasowa z końcem roku 1905
6,676.051 K 67 g	4,419.885 K 90 g	2,256.165 K 77 g

Oprócz wykazanej pozostałości kasowej, fundusze te posiadają z końcem roku 1905:

a) w aktywach (po strąceniu stanu biernego) . .	1,015.867 K 60 g
b) w passywach (po strąceniu stanu czynnego) . .	987.258 „ 10 „

Zamknięcie rachunku funduszu krajowego w ściślejszem znaczeniu przedstawia wynik ostateczny jak następuje:

	Wynik rzeczywisty:	Budżetem uchwalony:	Z porównania wynik: *większy:*	*mniejszy:*
Wydatki budżetowe	27,966.018 K	27,211.151 K	754.867 K	—
Dochody budżetowe	28,429.057 „	27,018.091 „	1,410.966 „	—
Przewyżka dochodów roku 1905 gotówką w kasie . . .	463.039 K			
Budżet roku 1905 zamknięto niedoborem		193.060 K		—
Wynik rzeczywisty tedy cyfrowo jest *korzystniejszy* od budżetu o kwotę			656.099 K	
	Do przeniesienia . .		656.099 K	

	Z przeniesienia . .	656.099 K
Gdy jednak uwzględni się, że w rubr. XIII. poz. 517 *a)* wydatków na stare długi spłacono nad budżet .		10.538 „
to wynik *w ogóle* okaże się *korzystniejszym* od budżetu o . .		666.637 K

Różnice pomiędzy wynikami rzeczywistymi a kwotami uchwalonemi w budżecie, przedstawiają się w poszczególnych rubrykach jak następuje:

A) W wydatkach.

			więcej:	*mniej:*
W rubr.	I.	„Reprezentacya kraju“ *więcej* o . a mianowicie w (Dziale A) „Sejm krajowy“ wydano *więcej* o 19 655 K, natomiast zaś w (Dziale B) „Wydział krajowy“ wydano *mniej* o 3.000 K.	16.655 K	
„	II.	„Zarząd“ *więcej* o . . . . . głównie z powodu większych wydatków na pensye i zaopatrzenia (poz. 30.) o 23.803 K, a natomiast mniejszych wydatków na administracyę dochodów z kraj. opłat konsumcyjnych od piwa (poz. 34.) o 12 288 K, tudzież innych różnic w zamknięciu rach. rubr. II. poszczególnionych.	6.949 „	
„	III.	„Sprawy zdrowotne“ *więcej* o . . głównie z powodu większych wydatków na koszta leczenia ubogich (poz. 38.) o 132.774 K i na dotacyę szpitala lwowskiego (poz. 40.) o 59.921K, a natomiast mniejszych wydatków na zakład dla obłąkanych w Kulparkowie (poz. 41.) o 27.145 K i na szpital św. Łazarza w Krakowie (poz. 42.) o 12.475 K, tudzież innych różnic w szczegółowem zamknięciu poszczególnionych.	142.799 „	
„	V.	„Oświata“ *więcej* o . . . . . głównie z powodu większych wydatków w (poz. 98.) „Niedobór funduszu szkolnego kraj.“ o 427.943 K, a natomiast mniejszego wydatku (poz. 99.) „Niedobór funduszu szkolnego emerytalnego“ o 45.657 K.	386.490 „	
„	VI.	„Pomniki historyczne“ *więcej* o . . z powodu większych o 1.825 K wydatków na konserwacyę Zamku w Olesku, a natomiast mniejszych o 273 K wydatków na krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i i w Krakowie.	1.552 „	
		Do przeniesienia . .	554.445 K	

			więcej:	*mniej:*
		Z przeniesienia . . .	554.445 K	
W rubr.	VII.	„Bezpieczeństwo publiczne“ *więcej* o . z powodu większych wydatków na żandarmeryę, wedle rachunków przedłożonych przez c. k. 5 Komendę Żandarmeryi o 5.377 K, tudzież większych wydatków szupasowych o 16.739 K.	22.112 „	
„	VIII.	„Komunikacye“ *mniej* o . . . a mianowicie z powodu mniejszych wydatków w dziale I. „Na drogi“ o 13.775 K i mniejszych wydatków w dziale II. „Na koleje żelazne“ o 11.438 K.		25.213 K
„	IX.	„Budowy wodne i melioracyjne“ *mniej* o . . . . . z powodu mniejszych o tyleż wydatków w dziale A) „Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze“.		14 155 „
„	X.	„Rolnictwo“ *więcej* o . . . . z powodu większych wydatków w dziale II. „Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na cele rolnicze“ o 17.675 K, w dziale III. „Wydatki na ogólne cele rolnictwa“ o 19.350 K, w dziale IV. „Wydatki na poszczególne cele rolnicze“ o 43.451 K, a natomiast mniejszych wydatków w dziale I. „Krajowa Komisya dla spraw rolniczych“ pensye i emerytury urzędników fachowych o 4.125 K.	76.351 „	
„	XI.	„Górnictwo“ *mniej* o . . . . z powodu mniejszych wydatków w poz. 348. „Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu“ o 3 021 K i w poz. 349 „na stacyę doświadczalną produktów naftowych“ o 263 K.		3.294 „
„	XII.	„Przemysł i rękodzieła“ *mniej* o . z powodu mniejszych wydatków w dziale I. „Szkoły przemysłowe uzupełniające“ o 5.162 K, w dziale III. „Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego“ o 22.170 K, w dziale V. „Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe“ o 6.393 K, natomiast zaś większych wydatków w dziale II. „Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe“ o 12.787 K i w dziale IV. „Wydatki komisyi krajowej dla spraw przemysłowych“ o 3.212 K.		18.426 „
„	XIII.	Długi krajowe *więcej* o . . . głównie z powodu większych wydatków w poz. 511 „na umorzenie pożyczki krajowej z r. 1893“ o 29.014 K na restanty, w poz. 513. „na odsetki bierne od chwilowych pożyczek“ o 59.756 K, wreszcie z powodu nieprelimnowanego wydatku na spłatę dawniejszych długów kraj. o 10.538 K.	97.027 „	
		Do przeniesienia . .	749.935 K	61.088 K

			więcej:	*mniej:*
		Z przeniesienia . . .	749.935 K	61.088 K
W rubr.	XIV.	„Rozmaite“ *więcej* o kwotę . . głównie z powodu większego o 75.450 K pokrycia 71% dodatku kraj. do podatku zarobkowego opłacać się mającego przez galic. fundusz propinacyjny, a natomiast zaoszczędzenia części odsetek od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszta przeistoczenia zamku królewskiego na Wawelu w kwocie 10.824 K.	66.020 „	
		Razem wydano *więcej* o . . .	815.955 K	
		„ *mniej* o . . .		61.088 K
		Wogóle wydatki były *większe* o .	754.867 K	

B) W dochodach.

W rubr.	I.	„Zarząd“ *więcej* o . . . . . głównie z powodu większych dochodów w poz. 1. z 3% z wkładek emerytalnych od urzędników krajowych o 7.428 K i w poz. 2. ze zwrotu zaliczek od urzędników krajowych o 6 297 K i dochodu ze stacyi elektrycznej (poz. 3.) o 1.183 K.	15.789 K	
„	II.	„Sprawy zdrowotne“ *więcej* o . . głównie z powodu uzyskania znaczniejszej nadwyżki dochodów od szpitala św Łazarza w Krakowie o 13.326 K, nieprelimiowanej nadwyżki dochodów zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie w kwocie 58.981 K, tudzież większych zwrotów zaliczek od szpitali z rachunków kwartalnych o 1.821 K.	73.863 „	
„	III.	„Pomniki historyczne“ *więcej* o. . z powodu wyższych niż preliminowano dochodów za taksy w Archiwach aktów grodzkich i ziemskich o 112 K, tudzież nieprelimiowanych dochodów w kwocie 273 K.	385 „	
„	IV.	„Bezpieczeństwo publiczne“ *więcej* o . a mianowicie z powodu większych dochodów od żandarmeryi o 21.120 K, a natomiast mniejszych zwrotów wydatków szupasowych o 1.755 K, tudzież z powodu, iż z funduszu policyi krajowej nie wpłynęła preliminowana nadwyżka dochodów 3.388 K.	15.977 „	
„	V.	„Komunikacye“ *więcej* o . . . głównie z powodu uzyskania większych dochodów w poz. 20. „Myta na drogach krajowych“ o 19.635 K i wyższych zwrotów od Towarzystw kolejowych (w poz. 27 *c*) o 19.268 K, a natomiast niższej o 17.400 K subwencyi rządowej na budowę dróg (w poz. 25.) i mniejszych o 4.097 K zwrotów od stron rozmaitych ze spraw drogowych (w poz. 26.).	17.700 „	
		Do przeniesienia . .	123.714 K	

			więcej:	*mniej:*
		Z przeniesienia . . .	123.714 K	
W rubr.	VI.	„Budowy wodne i melioracye“ *więcej* o głównie z powodu większych zwrotów kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych o 2.534 K tudzież większego o 12.274 K zwrotu niezużytych kredytów na regulacye rzek niespławnych z lat dawniejszych.	14.333 „	
„	VII.	Rolnictwo *więcej* o . . . . . z powodu różnic wykazanych i uzasadnionych przy poszczególnych pozycyach tej rubryki.	107.725 „	
„	IX.	„Przemysł i rękodzieła“ *więcej* o . głównie z powodu wyższych o 1.348 K zwrotów zaliczek od nauczycieli szkół i zakładów przemysłowych, tudzież wpływu nieprelimiowanych subwencyj 2 300 K.	3.648 „	
„	X.	„Długi krajowe“ *mniej* o . . . z powodu mniejszych o tyleż dochochodów byłych funduszów indemnizacyjnych (poz. 75.).		11.906 K
„	XI.	„Rozmaite“ *mniej* o . . . . . głównie z powodu mniejszych dochodów z bonifikacyi od c. k. Skarbu Państwa za zrzeczenie się dodatków do podatku osobisto-dochodowego o 147.904 K, a natomiast wyższego dochodu z odsetek od pieniędzy chwilowo lokowanych o 43.552 K, większego o 4.726 K dochodu ze sprzedaży kart myśliwskich i nieprelimiowanego dochodu z odsetek zwłoki od niezapłaconych w terminie dodatków w kwocie 18 810 K.		80.256 „
„	XII.	„Opłaty konsumcyjne“ *więcej* o . . a mianowicie: z piwa o 311.277 K, ze spirytusu o 40.341 K, z 30% dodatku od wina o 8.191 K i nieprelimiowanych wpływów z powyższych tytułów o 4.513 K.	364.352 „	
„	XIV.	Dodatki do podatków: w Galicyi wschodniej i zachodniej od podatku gruntowego i domowego po 65 g, od podatku zarobkowego po 71 g, zaś w Wielkiem Księstwie Krakowskiem od podatku gruntowego i domowego po 57 g, zaś od podatku zarobkowego po 63 g, przyniosły ogółem *więcej* o. tak, że wydatność grosza w r. 1905 zamiast preliminowanych 245.000 K uczyniła . . . . 259.555 „	889.356 „	
		Razem wpłynęło dochodów *więcej* o	1,503.128 K	
		mniej o		92.162 K
		Wogóle dochody były *większe* o .	1,410.966 K	
		gdy zaś wydatki były *większe* o .	754.867 „	
		okazuje się ostateczny wynik zamknięcia rachunków cyfrowo *korzystniejszy* od budżetu o kwotę . . .	656.099 K	

Mianowicie: zamknięcie rachunków wykazuje przewyżkę dochodów . .	463.039 K
ponieważ zaś budżet przewidywał niedobór	193.060 „
w rezultacie tedy cyfrowo przedstawia się wynik *korzystniejszy* j. w. o	656.099 K
po uwzględnieniu zaś poszczególnionych w rubr. XIII. wydatków na stare długi nad budżet spłaconych .	10.538 „
wynik zamknięcia rachunkowego *wogóle* przedstawia się *korzystniejszym* o .	666.637 K

Szczegółowe uzasadnienie różnic budżetowych każdej pozycyi znajduje się w zamknięciu rachunkowem tegoż funduszu, w zamieszczonych tam wyjaśnieniach przy poszczególnych rubrykach.

Nadto wykazuje zamknięcie rachunku funduszu krajowego, stan funduszu uposażenia kasy krajowej, wynoszący z końcem roku 1905 jak następuje:

a) w gotówce	1,445.695 K 14 g
b) na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym	498.399 „ 34 „
c) na lokacyi w krakowskim składzie publicznym . .	49.446 „ 57 „
d) w należytościach czynnych z tytułu udzielenia pożyczek Wydziałom powiatowym dla dotkniętych klęskami elementarnemi (w myśl uchwały sejmowej z dnia 9. lutego 1894)	5.580 „ 03 „
e) w należytości od funduszu budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	878 „ 92 „
Razem .	2,000.000 K — g

W funduszu propinacyjnym miast

są następujące wynikłości:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego . .		12,099.916 K 92 g
Wydatki		4,105.545 „ 32 „
Pozostałość w gotówce	158.164 K 94 g	
„ w efektach	7,836.206 „ 66 „	7,994.371 K 60 g
do tego należytości czynne		930.362 „ 26 „
Stan czynny majątku		8,924 733 K 86 g
Stan bierny		140.043 „ 43 „
Czysty stan czynny . . .		8,784.690 K 43 g

W funduszu pożyczkowym dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska

są następujące wynikłości:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego wynosiły w r. 1905	869.232 K 60 g
Wydatki	869.232 „ 60 „
Pozostałość w gotówce	— K — g
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynoszą .	2,958.560 „ 08 „
razem . .	2,958.560 K 08 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	2,958.560 K 08 g

Fundusz koszar krajowych

utworzony na budowę normalnych koszar dla strzelców i kawaleryi, tudzież na budowę szpitali wojskowych, do LW. 22.220/1895 (umowa z c. k. Ministeryum wojny przy LW. 47.769/1895).

Dochody wynosiły w r. 1905		405.928 K 23 g
Wydatki		405.928 „ 23 „
	Pozostałość w gotówce	— K — g
Należytości czynne		91.043 „ 26 „
	Razem stan czynny	91.043 K 26 g
Stan bierny		2,058.500 „ — „
	Czysty stan czynny	1,967.456 K 74 g

pokryty wartością zbudowanych z tego funduszu koszar krajowych.

Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z r. 1859

z przeznaczeniem udzielania gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar i szpitali dla c. i k. wojska (LW. 33·705/1891).

Dochody tego funduszu wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego wynosiły w r. 1905		89.991 K 68 g
Wydatki		9.075 „ 48 „
	Pozostałość w efektach	80.916 K 20 g
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek wynoszą		51.000 „ — „
	Razem stan czynny majątku	131.916 K 20 g

Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne

utworzony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. lutego 1898.

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego			571.301 K 76 g
Wydatki			202.893 „ 70 „
Pozostałość *a)* w gotówce	75.733 K 38 g		
b) w efektach	292.674 „ 68 „		368.408 K 06 g
	Należytości czynne		1,368.093 „ 73 „
	Razem stan czynny		1,736.501 K 79 g
	Stan bierny		23.408 „ 61 „
	Czysty stan czynny		1,713.093 K 18 g

Fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół

utworzony na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 22. września 1892 i z dnia 16. lutego 1894, przez wypożyczenie z majątku zarodowego funduszu szkolnego krajowego efektów w wartości nominalnej 584.611 K 90 g.

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością z roku ubiegłego			114.639 K 95 g
Wydatki			112.635 „ 25 „
Pozostałość *a)* w gotówce	1.030 K 45 g		
b) w efektach	974 „ 25 „		2.004 K 70 g
	Należytości czynne		638.691 „ 51 „
	Razem stan czynny		640 696 K 21 g
	Stan bierny		640.696 „ 21 „
	Czysty stan czynny		— K — g

Fundusz kolejowy

utworzony na podstawie uchwały sejmowej z dnia 15. lutego 1894.

Dochody tego funduszu wraz z zapasem kasowym z roku ubiegłego		16,829.124 K 14 g
Wydatki		12,987.578 „ 50 „
Pozostałość *a)* w gotówce	34.345 K 64 g	
b) w efektach	3,807.200 „ — „	3,841.545 K 64 g
Należytości czynne, wykazane szczegółowo w odnośnem zamknięciu rachunków		7,219.116 „ 08 „
Razem		11,060.661 K 72 g
Należytości bierne		5,511.620 „ 52 „
Czysty stan czynny		5,549.041 K 20 g

Stały fundusz przemysłowy

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody		462.810 K 19 g
Wydatki		830.585 „ 19 „
niedobór pokryty zaliczką z Banku krajowego		367.775 K — g

Należytości czynne:

a) stan udzielonych pożyczek	2,201.425 K 12 g	
b) udział w przemysłowych towarzystwach	81.075 „ — „	2,282.500 K 12 g

Należytości bierne z tytułu pożyczek z Banku krajowego:

a) z lat ubiegłych	204.801 K	
b) z roku bieżącego	305.619 „	510.420 „ — „
Czysty stan czynny		1,772.080 K 12 g

Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych

(administrowany w Banku krajowym)

Zamknięcie tego funduszu wykazuje następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego	33.796 K 75 g
Wydatki	22.958 „ 75 „
Pozostałość w gotówce	10.838 K — g
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek	59.316 „ 43 „
Razem stan czynny	70.154 K 43 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny	70.154 K 43 g

Stały fundusz hodowlany

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu wykazuje następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego . .	49.293 K 75 g
Wydatki	26.962 „ 75 „
Pozostałość w gotówce	22.331 K — g
Należytości czynne z tytułu udzielonych gminom pożyczek .	80.081 „ 80 „
Razem stan czynny . . .	102.412 K 80 g
Stan bierny . .	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	102·412 K 80 g

UWAGA. Niezależnie od tego fundnszu, istnieją również na cele hodowli bydła przeznaczone datki od Wydziałów powiatowych w łącznej sumie 2.929 K 22 g, które mają być użyte wyłącznie na cele hodowli w tych powiatach, z których wpływają i dlatego do ogólnego funduszu nie mogły być wcielone. Datki te przechowane są w depozytach kasy krajowej na książeczkach Banku krajowego Nr. 9.592 i 9.835

Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu przedstawia następujące wyniki:

Dochody wraz z pozostałością kasową z roku ubiegłego . .	186.597 K 76 g
Wydatki	182 513 „ 76 „
Pozostałość w gotówce	4.084 K — g
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek . . .	579.367 „ 26 „
Razem stan czynny . . .	583 451 K 26 g
Stan bierny . .	— „ — „
Czysty stan czynny . . .	583.451 K 26 g

Stały fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena

(administrowany w Banku krajowym).

Zamknięcie tego funduszu utworzonego w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 16. marca 1899 przedstawia następujące wyniki:

Wydatki			690.908 K 64 g
Dochody			529.295 „ 63 „
Niedobór pokryty pożyczką w rachunku zbiorowym Patronatu Spółek			161.613 K 01 g
Należytości czynne z tytułu udzielonych pożyczek . . .			1,948.172 K 36 g
„ „ „ odsetek			30.558 „ 12 „
Suma stanu czynnego . .			1,978.730 K 48 g
Należytości bierne:			
a) z tytułu pożyczek z funduzbiorowego	1,624.335 K 24 g		
b) z tytułu odsetek należnych funduszowi zbiorowemu .	14.651 „ 63 „		
c) funduszu rezerwowego .	1 625 „ 73 „		1,640.612 „ 60 „
Czysty stan czynny . . .			338.117 K 88 g

Według sumarycznego zestawienia lit. P

stan wszystkich funduszów krajowych z końcem roku 1905:

a) w majątkach zarodowych:

1. Gotowizna w kasach	7.282 K 55 g	
2. Efekta w walucie koronowej. . .	20,732.231 „ 46 „	
3. Dobra i realności	19,461.241 „ 69 „	
4. Kapitały hipotekowane	609.607 „ 01 „	
5. Przewyżka należytości czynnych . .	799.771 „ 15 „	41,610.133 K 86 g

b) majątkach obrotowych:

1. Gotowizna w kasach	5,328.023 K — g	
2. Efekta	16,030.103 „ 52 „	
3 Kapitały lokowane w Bankach . .	— „ — „	
razem stan czynny . .	21,358 131 K 52 g	
4. Przewyżka należytości biernych . .	42,308 266 „ 06 „	
Przewyżka stanu biernego		20,950.134 „ 54 „
Pozostaje stan czynny		20,659.999 K 32 g

Z końcem roku 1904 stan majątku był następujący:

a) w majątkach zarodowych stan czynny	40,948.647 K 97 g	
b) w majątkach obrotowych przewyżka stanu biernego . . .	24,665.906 „ 95 „	
Ogólny majątek wykazał stan czynny		16,282.741 „ 02 „
Okazuje się tedy z końcem roku 1905 *przyrost* majątku o .		4,377.258 K 30 g

a mianowicie:

w majątkach zarodowych wzrósł stan czynny o	661.485 K 89 g	
w majątkach obrotowych zaś zmniejszył się stan bierny o	3,715.772 „ 41 „	
W ogóle *przyrost* majątku jak wyżej o .	4,377.258 K 30 g	

a to głównie z powodu zwiększenia się aktywów w funduszach: propinacyjnym miast, stypendyjnych, dobroczynnych, pożyczkowym na cele melioracyjne, kolejowym i wskutek spłat pożyczek krajowych.

Należytości czynne, nie wliczając kapitałów w Bankach lokowanych, wynoszą z końcem roku 1905:

a) w majątkach zarodowych . . .	1,088.833 K 95 g	
b) „ „ obrotowych	21,912.263 „ 06 „	23,001.097 K 01 g

z końcem roku 1904 wynosiły te należytości:

a) w majątkach zarodowych . . .	875.576 K 89 g	
b) „ „ obrotowych . . .	21 970 603 „ 44 „	22,846.180 „ 33 „

a zatem w roku 1905:

a) w majątkach zarodowych zwiększyły się o	213.257 K 06 g	
b) w majątkach obrotowych zmniejszyły się o	58.340 „ 38 „	
W ogóle przybyło należytości czynnych		154.916 K 68 g

według poszczególnych zamknięć rachunków.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszów budżetem objętych za rok 1905.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1905.

3. Rachunki funduszów samoistnych budżetem nieobjętych, funduszu propinacyjnego 37 miast, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska, funduszu krajowych koszar wojskowych, funduszu byłego galic. korpusu ochotników z roku 1859, funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół ludowych, funduszu kolejowego, stałego funduszu hodowlanego, stałego funduszu przemysłowego, funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych i funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena, przyjmuje Sejm do wiadomości.

4. Sprawdzoną nadwyżkę z rachunków funduszu krajowego za rok 1905 w kwocie . . . . . 463.039 K przenosi się na rok 1907 i wstawia się do budżetu roku 1907 w rubr. XIII. dochodów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 24. lipca 1906.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Członek Wydziału krajowego:

Dr. Władysław Jahl *w. r.*

Sumaryczny wykaz

wydatków i dochodów krajowych

wedle zamknięcia rachunków

za rok 1905.

i porównanie z uchwalonemi przez Wysoki Sejm krajowy kwotami dochodów i wydatków.

Wydatki.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna wydatków w roku 1905 wynosiła			49,037.868 K
Uchwałami Wyskiego Sejmu z dnia 10. i 11. listopada 1904 przyznano na potrzeby krajowe			46.064.775 „
Z porównania zatem z budżetem suma wydatków jest *większą* o			2,973.093 K
Rzeczywiste *wydatki* wynosiły w roku 1905 jak wyżej			49,037.868 K
Rzeczywiste *dochody* wynoszą			49,500.907 „
Z porównania wydatków z dochodami okazuje się *przewyżka dochodów*			463.039 K
Budżetem na rok 1905 uchwalono wydatki		46,064.775 K	
„ „ „ „ „ dochody		45,871.715 „	
czyli *niedobór*			193.060 „
Wynik tedy *korzystniejszym* jest od budżetu o			656.099 K
a mianowicie: wydatki były *większe* od budżetu o		2,973.093 K	
dochody rzeczywiste były *większe* od budżetu o		3,629.192 „	
Z porównania okazuje się wynik *korzystniejszy* j. w. o			656.099 K

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna wydatków wynosiła w r. 1905			24.031 K
Budżetem z dnia 11. listopada 1904 uchwalono			20.873 „
W porównaniu zatem z budżetem suma wydatków jest *większą* o			3.158 K
Z porównania rzeczywistych wydatków w r. 1905 w sumie jak wyżej			24.031 K
z dochodami w sumie			27.016 „
okazuje się *nadwyżka dochodów* w kwocie			2.985 K
Budżetem na rok 1905 uchwalono wydatki		20.873 K	
„ „ „ „ „ dochody		20.873 „	
czyli żadnej *nadwyżki dochodów*			— „
zatem ogólny wynik jest *korzystniejszy* o			2.985 K
Różnicę tę stanowią wyniki od budżetu *niekorzystniejsze* w wydatkach o		3 158 K	
zaś *korzystniejsze* w dochodach o		6.143 „	
Z porównania okazuje się korzystniejszy wynik jak wyżej o			2.985 K

C. Fundusze inne.

Suma wydatków funduszu budowy pawilonów i rozszerzenia krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, funduszu budowy krajowege zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju, funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne, funduszów krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych i funduszu szkolnego krajowego emerytalnego (majątek zarodowy) wynosi	4,419.886 K
Z porównania z sumą dochodów jak obok	6,676.052 „
Okazuje się *pozostałość kasowa* z końcem roku 1905	2,256.166 K
Zgodnie z zamknięciami rachunków tych funduszów.	

Dochody.

A. Fundusze i zakłady dotowane z funduszu krajowego.

Suma ogólna dochodów w roku 1905 wynosiła	49,500.907 K
Uchwałami Wysokiego Sejmu z dnia 10. i 11. listopada 1904 preliminowano dochody w sumie	45,871.715 „
W porównaniu zatem z budżetem suma dochodów jest *większą* o .	3,629.192 K

B. Fundusze niedotowane (samoistne).

Suma ogólna dochodów wynosiła	27.016 K
Budżetem z dnia 11. listopada 1904 uchwalono	20.873 „
W porównaniu zatem z budżetem suma dochodów jest *większą* o .	6.143 K

C. Fundusze inne.

Suma dochodów funduszu budowy pawilonów i rozszerzenia zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, funduszu budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju, funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne, funduszów krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych i krajowego funduszu szkolnego emerytalnego (zarodowego) w r. 1905 wynosiła	6,676.052 K

LW. 28.715/1906.
Alegat **A.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. A.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

funduszów dotowanych i samoistnych budżetem objętych

za rok

1905.

A. Wydatki. Sumaryusz zamknięć rachunkowych fun-

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1905 zwyczjne K	g
	DZIAŁ I.		
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.		
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe w Dublanach, Czernichowie, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy, Suchodole, Rzeszowie, Tarnowie i Zaleszczykach, jakoteż skład publiczny w Krakowie . . .	26,770.832	15
II.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	839.123	40
III.	„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	675.547	44
IV.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie.	608.507	56
V.	Fundusz szkolny krajowy	13,221.537	90
VI.	„ „ „ emerytalny (majątek obrotowy) . .	1,150.867	92
VII.	„ pożyczki krajowej z roku 1891	10.067	20
VIII.	„ „ „ „ 1893	2,765.724	17
IX.	„ „ „ „ 1904	1,293.099	63*
X.	„ „ „ „ 1905	468.737	52
XI.	„ policyi krajowej	11.651	75
	Suma wydatków funduszów dotowanych .	47,815.696	64
	DZIAŁ II.		
	Fundusze samoistne niedotowane.		
XII.	Fundusz kultury krajowej	16.072	54
XIII.	„ stanowy sierociński.	3.827	34
XIV.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	458	11
XV.	„ podrzutków w Krakowie	3.673	08
	Suma wydatków funduszów samoistnych niedotowanych. .	24.031	07
	DZIAŁ III.		
	Fundusze inne.		
XVI.	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	571.727	95
XVII.	Fundusz budowy krajowego zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	—	—
XVIII.	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne . . .	461.062	16
	Do przeniesienia . .	1,032.790	11

* Wynikłość podana wraz z zapasem kasowym.

duszów budżetem objętych za rok 1905.

Wynikłości w roku 1905				Kwota preliminowana wedle uchwały z dnia 10. i 11. listopada 1904				Wynikłości są zatem	
nadzwyczajne		razem		zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy	razem	mniejsze	większe
K	g	K	g	K	K	K	K	K	K
1,195.185	90	27,966.018	05	25,992.386	1,218.765	—	27,211.151	—	754.867
9.559	65	848.683	05	737.155	10.213	—	747.368	—	101.315
2 271	14	677.818	58	605.875	3.140	—	609.015	—	68.804
15.154	76	623.662	32	538.389	12.375	—	550.764	—	72 898
—	—	13,221.537	90	12,610.637	—	—	12,610.637	—	610.901
—	—	1,150.867	92	1,127.565	—	—	1,127.565	—	23.303
—	—	10.067	20	—	—	—	—	—	10.067
—	—	2,765.724	17	2,734.680	—	—	2,734.680	—	31.044
—	—	1,293.099	63	—	—	—	—	—	1,293.100
—	—	468.737	52	462.568	—	—	462.568	—	6.169
—	—	11.651	75	11.027	—	—	11.027	—	625
1,222.171	45	49,037.868	09	44,820.282	1,244.493	—	46,064.775	—	2,973.093
—	—	16.072	54	11.412	—	—	11.412	—	4.661
—	—	3.827	34	3.785	—	—	3.785	—	42
—	—	458	11	2.020	—	—	2.020	1.562	—
—	—	3.673	08	3.656	—	—	3.656	—	17
—	—	24.031	07	20.873	—	—	20.873	1.562	4.720
									3.158
—	—	571.727	95	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	461.062	16	—	—	—	—	—	—
—	—	1,032.790	11	—	—	—	—	—	—

A. Wydatki. Sumaryusz zamknięć rachunkowych fun-

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1905 zwyczajne K	g
	Z przeniesienia . .	1,032.790	11
XIX.	Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy	1.077	30
XX.	„ „ potoku Kisieliny	8.292	36
XXI.	„ „ rzeki Łęgu	27.199	92
XXII.	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni i Rowu	17.021	19
XXIII.	„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami . . .	109.053	92
XXIV.	„ „ „ Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	537.401	66
XXV.	„ dla uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	47.198	59
XXVI.	„ zabudowania potoku górskiego Niszkówki. . . .	612	20
XXVII.	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	87.756	35
XXVIII.	„ „ „ Złotej Lipy	20.807	61
XXIX.	„ osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim.	20 639	63
XXX.	„ regulacyi potoku Dumnego	1.295	81
XXXI.	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca.	9.459	32
XXXII.	„ regulacyi potoku Przegnojówki	1.140	38
XXXIII.	„ zabudowania potoku Glińsko	161	93
XXXIV.	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru .	57.517	72
XXXV.	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy . . .	1.656	71
XXXVI.	„ zabudowania potoku Bystrej.	11 346	54
XXXVII.	„ regulacyi górnego Dniestru	470.224	19
XXXVIII.	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim .	294.085	63
XXXIX.	„ „ lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą Państwa	83.226	01
XL.	„ „ lewego brzegu Dunajca powyżej mostu w Bogumiłowicach.	93.474	73
XLI.	„ regulacyi potoku Pustej.	127.674	28
XLII.	„ „ rzeki Łęgu w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim.	48.684	41
XLIII.	„ obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim . . .	313.209	89
XLIV.	„ zabudowania debr w Mikołajowie	52.024	24
XLV.	„ „ „ w gminie Zniesienie pow. lwowskiego	15.779	17
XLVI.	„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby .	267.607	08
XLVII.	„ „ „ ujścia Raby do Woli rogowskiej	216.107	80
XLVIII.	„ kolmatacyi bagien naddniestrzańskich	139.433	14
XLIX.	„ regulacyi potoku Błotni.	59.760	91
L.	„ górnej Trześniówki	49.101	79
LI.	„ osuszenia bagien Rzemieńskich	13.268	23
LII.	„ konserwacyi rzeki Trześniówki	5.923	90
LIII.	„ zabudowania potoku górskiego Michałów	40	—
LIV.	„ obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim .	1.345	22
LV.	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy .	3.063	32
LVI.	„ Związku budowlanych kas chorych	7.916	22
LVII.	„ emerytury dozorców melioracyjnych	919	37
LVIII.	„ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych . .	164.587	12
LIX.	„ szkolny krajowy emerytalny (majątek zarodowy) . .	—	—
	Suma wydatków funduszów innych . .	4,419.885	90

duszów budżetem objętych za rok 1905.

Wynikłości w roku 1905				Kwota preliminowana wedle uchwały z dnia 10. i 11. listopada 1904				Wynikłości są zatem	
nadzwyczajne		razem		zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy	razem	mniejsze	większe
K	g	K	g	K	K	K	K	K	K
—	—	1,032.790	11	—	—	—	—	—	—
—	—	1.077	30	—	—	—	—	—	—
—	—	8.292	36	—	—	—	—	—	—
—	—	27.199	92	—	—	—	—	—	—
—	—	17.021	19	—	—	—	—	—	—
—	—	109.053	92	—	—	—	—	—	—
—	—	537.401	66	—	—	—	—	—	—
—	—	47.198	59	—	—	—	—	—	—
—	—	612	20	—	—	—	—	—	—
—	—	87.756	35	—	—	—	—	—	—
—	—	20.807	61	—	—	—	—	—	—
—	—	20 639	63	—	—	—	—	—	—
—	—	1.295	81	—	—	—	—	—	—
—	—	9 459	32	—	—	—	—	—	—
—	—	1.140	38	—	—	—	—	—	—
—	—	161	93	—	—	—	—	—	—
—	—	57.517	72	—	—	—	—	—	—
—	—	1.656	71	—	—	—	—	—	—
—	—	11.346	54	—	—	—	—	—	—
—	—	470.224	19	—	—	—	—	—	—
—	—	294.085	63	—	—	—	—	—	—
—	—	83.226	01	—	—	—	—	—	—
—	—	93.474	73	—	—	—	—	—	—
—	—	127.674	28	—	—	—	—	—	—
—	—	48.684	41	—	—	—	—	—	—
—	—	313.209	89	—	—	—	—	—	—
—	—	52.024	24	—	—	—	—	—	—
—	—	15.779	17	—	—	—	—	—	—
—	—	267.607	08	—	—	—	—	—	—
—	—	216.107	80	—	—	—	—	—	—
—	—	139.433	14	—	—	—	—	—	—
—	—	59.760	91	—	—	—	—	—	—
—	—	49.101	79	—	—	—	—	—	—
—	—	13.268	23	—	—	—	—	—	—
—	—	5.923	90	—	—	—	—	—	—
—	—	40	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1.345	22	—	—	—	—	—	—
—	—	3.063	32	—	—	—	—	—	—
—	—	7.916	22	—	—	—	—	—	—
—	—	919	37	—	—	—	—	—	—
—	—	164.587	12	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	4,419.885	90	—	—	—	—	—	—

B. Dochody. **Sumaryusz zamknięć rachunkowych fun-**

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1905 zwyczajne K	g
	DZIAŁ I.		
	Fundusz krajowy i fundusze z tegoż dotowane.		
I.	Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu, oraz zakłady krajowe w Dublanach, Czernichowie, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Bereźnicy, Suchodole, Rzeszowie, Tarnowie i Zaleszczykach, jakoteż skład publiczny w Krakowie .	28,170.736	27
II.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	848.683	05
III.	„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	677 818	58
IV.	„ szpital św. Łazarza w Krakowie	623.662	32
V.	Fundusz szkolny krajowy	12,968.811	65
VI.	„ „ „ emerytalny (majątek obrotowy). .	1,150.867	92
VII.	„ pożyczki krajowej z roku 1891.	10.067	20
VIII.	„ „ „ „ „ 1893.	2,765.724	17
IX.	„ „ „ „ „ 1904.	1,293.099	63
X.	„ „ „ „ „ 1905.	468.737	52
XI.	„ policyi krajowej	11.651	75
	Suma dochodów funduszów dotowanych .	48,989.860	06
	DZIAŁ II.		
	Fundusze samoistne niedotowane.		
XII.	Fundusz kultury krajowej	16 072	54
XIII.	„ stanowy sierociński	3.827	34
XIV.	„ Aleksandra, hr. Stadnickiego	3.443	21
XV.	„ podrzutków w Krakowie	3.673	08
	Suma dochodów funduszów samoistnych niedotowanych .	27.016	17
	DZIAŁ III.		
	Fundusze inne.		
XVI.	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	905.679	29
XVII.	Fundusz budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	—	—
XVIII.	Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne . . .	461.062	16
	Do przeniesienia . .	1,366.741	45

duszów budżetem objętych za rok 1905.

Wynikłości w roku 1905				Kwota preliminowana wedle uchwały z dnia 10. i 11. listopada 1904				Wynikłości są zatem	
nadzwyczajne		razem		zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy	razem	mniejsze	większe
K	g	K	g	K	K	K	K	K	K
258.320	94	28,429.057	21	26,776.133	241.958	—	27,018.091	—	1,410.966
—	—	848.683	05	747.368	—	—	747.368	—	101.315
—	—	677.818	58	609.015	—	—	609.015	—	68.804
—	—	623.662	32	550.764	—	—	550.764	—	72.898
252.726	25	13,221.537	90	12,354.461	256.176	—	12,610.637	—	610.901
—	—	1,150.867	92	1,127.565	—	—	1,127.565	—	23.303
—	—	10.067	20	—	—	—	—	—	10.067
—	—	2,765.724	17	2,734.680	—	—	2,734.680	—	31.044
—	—	1,293.099	63	—	—	—	—	—	1,293.100
—	—	468.737	52	462.568	—	—	462.568	—	6.169
—	—	11.651	75	11.027	—	—	11.027	—	625
511.047	19	49,500.907	25	45,373.581	498.134	—	45,871.715	—	3.629.192
—	—	16.072	54	11.412	—	—	11.412	—	4.661
—	—	3.827	34	3.785	—	—	3.785	—	42
—	—	3.443	21	2.020	—	—	2.020	—	1.423
—	—	3.673	08	3.656	—	—	3.656	—	17
—	—	27.016	17	20.873	—	—	20.873	—	6.143
—	—	905.679	29	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	461.062	16	—	—	—	—	—	—
—	—	1,366.741	45	—	—	—	—	—	—

B. Dochody. Sumaryusz zamknięć rachunkowych fun-

Liczba porządkowa	Poszczególnienie funduszów	Wynikłości z roku 1905 zwyczajne K	g
	Z przeniesienia . .	1,366.741	45
XIX.	Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy	43.763	63
XX.	„ „ potoku Kisieliny.	19.270	89
XXI.	„ „ rzeki Łęgu	35.555	88
XXII.	„ „ potoku Krzemienicy, Babulówki, oraz Trześni i Rowu	23.360	76
XXIII.	„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami . . .	126.393	71
XXIV.	„ „ „ Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	636.225	79
XXV.	„ dla uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	111.469	49
XXVI.	„ zabudowania potoku górskiego Niszkówki . . .	826	79
XXVII.	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	255.684	61
XXVIII.	„ „ „ Złotej Lipy	63.199	52
XXIX.	„ osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim	28.687	80
XXX.	„ regulacyi potoku Dumnego.	15.471	92
XXXI.	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	18.542	68
XXXII.	„ regulacyi potoku Przegnojówki.	9.126	52
XXXIII.	„ zabudowania potoku Glińsko	161	93
XXXIV.	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru.	142.493	70
XXXV.	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy . .	117.581	94
XXXVI.	„ zabudowania potoku Bystry	12.997	57
XXXVII.	„ regulacyi górnego Dniestru	756.115	68
XXXVIII.	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim	319.559	80
XXXIX.	„ „ lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą Państwa	188.715	90
XL.	„ „ lewego brzegu Dunajca powyżej mostu w Bogumiłowicach	105.111	59
XLI.	„ regulacyi potoku Pustej	155.559	02
XLII.	„ „ rzeki Łęgu w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim	115.028	56
XLIII.	„ obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim . .	329.600	70
XLIV.	„ zabudowania debr w Mikołajowie	92.312	45
XLV.	„ „ „ w gminie Zniesienie pow lwowskiego	139 411	75
XLVI.	„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby .	310.724	94
XLVII.	„ „ „ „ ujścia Raby do Woli rogowskiej	252.542	58
XLVIII.	„ kolmatacyi bagien naddniestrzańskich	175.091	95
XLIX.	„ regulacyi potoku Błotni	66 887	29
L.	„ „ górnej Trześniówki	75.991	58
LI.	„ osuszenia bagien Rzemieńskich	20.106	88
LII.	„ konserwacyi rzeki Trześniówki	9.416	78
LIII.	„ zabudowania potoku górskiego Michałów . . .	922	64
LIV.	„ obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim	105.605	50
LV.	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy .	3.513	95
LVI.	„ Związku budowlanych kas chorych	24.930	77
LVII.	„ emerytury dozorców melioracyjnych	19.650	72
LVIII.	„ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych . .	314.587	12
LIX.	„ szkolny krajowy emerytalny (majątek zarodowy) .	67.106	94
	Suma dochodów funduszów innych . .	6,676.051	67

duszów budżetem objętych za rok 1905.

Wynikłości w roku 1905				Kwota preliminowana wedle uchwały z dnia 10. i 11. listopada 1904				Wynikłości są zatem	
nadzwyczajne		razem		zwyczajne	nadzwyczajne	kredyt dodatkowy	razem	mniejsze	większe
K	g	K	g	K	K	K	K	K	K
—	—	1,366.741	45	—	—	—	—	—	—
—	—	43.763	63	—	—	—	—	—	—
—	—	19.270	89	—	—	—	—	—	—
—	—	35.555	88	—	—	—	—	—	—
—	—	23.360	76	—	—	—	—	—	—
—	—	126.393	71	—	—	—	—	—	—
—	—	636.225	79	—	—	—	—	—	—
—	—	111.469	49	—	—	—	—	—	—
—	—	826	79	—	—	—	—	—	—
—	—	255.684	61	—	—	—	—	—	—
—	—	63.199	52	—	—	—	—	—	—
—	—	28.687	80	—	—	—	—	—	—
—	—	15.471	92	—	—	—	—	—	—
—	—	18.542	68	—	—	—	—	—	—
—	—	9.126	52	—	—	—	—	—	—
—	—	161	93	—	—	—	—	—	—
—	—	142.493	70	—	—	—	—	—	—
—	—	117.581	94	—	—	—	—	—	—
—	—	12.997	57	—	—	—	—	—	—
—	—	756.115	68	—	—	—	—	—	—
—	—	319.559	80	—	—	—	—	—	—
—	—	188.715	90	—	—	—	—	—	—
—	—	105.111	59	—	—	—	—	—	—
—	—	155.559	02	—	—	—	—	—	—
—	—	115.028	56	—	—	—	—	—	—
—	—	329 600	70	—	—	—	—	—	—
—	—	92.312	45	—	—	—	—	—	—
—	—	139.411	75	—	—	—	—	—	—
—	—	310.724	94	—	—	—	—	—	—
—	—	252.542	58	—	—	—	—	—	—
—	—	175.091	95	—	—	—	—	—	—
—	—	66.887	29	—	—	—	—	—	—
—	—	75.991	58	—	—	—	—	—	—
—	—	20.106	88	—	—	—	—	—	—
—	—	9.416	78	—	—	—	—	—	—
—	—	922	64	—	—	—	—	—	—
—	—	105.605	50	—	—	—	—	—	—
—	—	3.513	95	—	—	—	—	—	—
—	—	24.930	77	—	—	—	—	—	—
—	—	19 650	72	—	—	—	—	—	—
—	—	314.587	12	—	—	—	—	—	—
—	—	67.106	94	—	—	—	—	—	—
—	—	6,676.051	67	—	—	—	—	—	—

I.

FUNDUSZ KRAJOWY

w ściślejszem znaczeniu.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1905.

Fundusz krajowy

Liczba rubryk budżetowych	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1905 zwyczajne K	g	nadzwyczajne K	g	razem K	g
	WYDATKI.						
	A. Rzeczywiste.						
I.	Reprezentacya kraju . . .	260.827	09	9.600	—	270.427	09
II.	Zarząd	813.459	18	5.644	40	819.103	58
III.	Sprawy zdrowotne . . .	3,357.790	93	11.358	—	3,369.148	93
IV.	Dobroczynność	46.548	—	56.925	20	103.473	20
V.	Oświata	10,812.556	18	89.240	—	10,901.796	18
VI.	Pomniki historyczne . . .	37.047	14	69.644	66	106.691	80
VII.	Bezpieczeństwo publiczne . .	669.330	09	—	—	669.330	09
VIII.	Komunikacye	3,323.654	89	421.896	96	3,745.551	85
IX.	Budowy wodne i melioracye .	1,943.109	27	—	—	1,943.109	27
X.	Rolnictwo	1,500.587	87	290.048	07	1,790.635	94
XI.	Górnictwo	34.114	02	—	—	34.114	02
XII.	Przemysł i rękodzieła . . .	457.853	07	188.845	25	646.698	32
XIII.	Długi krajowe	3,036.626	56	—	—	3,036.626	56
XIV.	Rozmaite.	477.327	86	51.983	36	529.311	22
	Suma wydatków rzeczywistych budżetem objętych . .	26,770.832	15	1,195.185	90	27,966.018	05
	B. Przenośne.						
	3% Lokacya w Banku krajowym na rachunku czekowym . .					7,725.501	69
	Z 3% lokacyi zwrócono funduszowi pożyczkowemu dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska					429.017	40
	„ „ „ zwrócono funduszowi pożyczkowemu na drogi powiatowe i gminne.					229.602	10
	„ 4% „ wydano na rachunek bieżący krajowego składu publicznego w Krakowie					22.239	63
	Zaliczki zwrócone depozytom					255.000	—
	Rachunek czekowy krajowych opłat konsumcyjnych w pocztowej Kasie oszczędności					1,790.013	61
	„ przenośny krajowego składu publicznego w Krakowie.					219.606	84
	3% pożyczka zwrócona funduszowi sprzedaży soli					3,812.000	—
	„ „ „ „ kolejowemu					2,855.000	—
	Suma wszystkich wydatków .					45,303.999	32
	C. Pozostałość kasowa z końcem roku 1905.						
	a) w gotówce	1,000.000 K — g					
	b) w efektach	1,940.422 „ 44 „				2,940.422	44
	Ogółem zgodnie z sumą dochodów .					48,244.421	76

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana wedle uchwały z dnia 10. i 11. listopada 1904			Wynikłości są zatem	
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze	większe
K	K	K	K	K
244.172	9.600	253.772	—	16.655
806.555	5.600	812.155	—	6.949
3,214.990	11.360	3,226.350	—	142.799
46.548	56.925	103.473	—	—
10,425.106	90.200	10,515.306	—	386.490
37.320	67.820	105.140	—	1.552
647.218	—	647.218	—	22.112
3,333.714	437.051	3,770.765	25.213	—
1,957.264	—	1,957.264	14.155	—
1,430.548	283.737	1,714.285	—	76.351
37.408	—	37.408	3.294	—
471.459	193.665	665.124	18.426	—
2,939.600	—	2,939.600	—	97.027
400.484	62.807	463.291	—	66.020
25,992.386	1,218.765	27,211.151	61.088	815.955
				754.867

Wykazany zapas w gotówce . . . . . 1,940.422 K 44 g

jest własnością:

funduszu krajowego z tytułu nadwyżki dochodów za rok 1905 . . .	463.039 K 16 g	
funduszu uposażenia Kasy krajowej . .	1,445.695 „ 14 „	
krajowego Składu publicznego w Krakowie	31.688 „ 14 „	
Razem j. w. . . .		1,940.422 K 44 g

wykazany zaś zapas w efektach imiennej wartości 1,000.000 K stanowią akcye zakładowe Spółki akcyjnej wschodnio galicyjskich kolei lokalnych, w zamian za otrzymaną z funduszu krajowego subwencyę w tejże wysokości, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894.

Fundusz uposażenia kasy krajowej. . . . . . 2,000.000 K — g

składa się:

a) z gotówki j. w.	1,445.695 K 14 g	
b) z lokacyi w Banku kraj. na 3% rachunku czekowym	498.399 „ 34 „	
c) z lokacyi w krajowym Składzie publicznym w Krakowie	49.446 „ 57 „	
d) z należytości czynnych z tytułu udzielonych pożyczek Wydziałom powiatowym z powodu klęsk elementarnych w roku 1894	5.580 „ 03 „	
e) z należytości czynnej od funduszu budowy Zakładu dla obłąkanych, w zachodniej części kraju, z tytułu zaliczki udzielonej na budowę	878 „ 92 „	
Razem j. w. . . .		2,000.000 K — g

Fundusz krajowy

Liczba rubryk budżetowych	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1905 zwyczajne K	g	nadzwyczajne K	g	razem K	g
	DOCHODY.						
	A. Rzeczywiste.						
I.	Zarząd	87.488	88	—	—	87.488	88
II.	Sprawy zdrowotne	250.563	21	—	—	250.563	21
III.	Pomniki historyczne	834	80	—	—	834	80
IV.	Bezpieczeństwo publiczne	247.714	19	—	—	247.714	19
V.	Komunikacye	538.772	48	83.338	12	622.110	60
VI.	Budowy wodne i melioracye	298.583	87	—	—	298.583	87
VII.	Rolnictwo	553.739	62	43.730	—	597.469	62
VIII.	Górnictwo	9 000	—	—	—	9.000	—
IX.	Przemysł i rękodzieła	5.848	—	2.280	—	8.128	—
X.	Długi krajowe	6.188	25	—	—	6.188	25
XI.	Rozmaite	1,219.764	88	833	42	1,220.598	30
XII.	Dochód z opłat konsumcyjnych.	7,503.351	94	—	—	7,503.351	94
XIII.	Pozostałość z rachunku z lat ubiegłych	—	—	128.139	40	128.139	40
	Suma dochodów własnych	10,721.850	12	258.320	94	10,980.171	06
XIII *a)*	Dochód z pożyczki zaciągniętej w kwocie 6,150.000 K na pokrycie rat przypadających do wypłaty w r. 1905, na systematyczną regulacyę rzek karpackich	462.567	53	—	—	462.567	53
	Razem	11.184.417	65	258.320	94	11,442.738	59
XIV.	Dodatki do podatków: w Galicyi wschod. i zachod. po 65 i 71 g 15,504.986 K 24 g w W. Ks. Krakows. po 57 i 63 g 1,481.332 „ 38 „	16,986.318	62	—	—	16,986.318	62
	Suma dochodów rzeczywistych budżetem objętych	28,170.736	27	258.320	94	28,429.057	21
	B. Przenośne.						*)
	3% lokacya w Banku kraj. (ściągnięta z rachunku czekowego)					7,291.886	69
	3% „ fund. pożyczk. dla gmin na bud. koszar dla c. i k. wojska					429.017	40
	3% „ „ „ na drogi powiatowe i gminne					231.460	06
	4% „ zwrócona z rach. bież. kraj. składu publ. w Krakowie					22.000	—
	Zaliczki pobrane z depozytów					255.000	—
	Rachunek czekowy kraj. opłat konsumcyjnych w poczt. Kasie oszczęd.					1,790.013	61
	„ przenośny krajowego składu publicznego w Krakowie.					224.486	65
	3% pożyczka pobrana z funduszu sprzedaży soli					3,812.000	—
	3% „ „ „ kolejowego					2,855.000	—
	Fundusz uposażenia Kasy kraj., częściowy zwrot pożyczek, udzielonych w r. 1894 Wydziałom powiat. z powodu klęsk elementarn.					1.279	23
	Suma wszystkich dochodów					45,341.200	85
	C. Pozostałość kasowa z końcem roku 1904.						
	a) w gotówce				2,157.727 K 54 g		
	a po strąceniu wydanych do rach. 1906 r.				254.506 „ 63 „		
	pozostaje zapas w gotówce				1,903.220 K 91 g		
	b) w efektach				1,000.000 „ — „	2,903.220	91
	Ogółem zgodnie z sumą wydatków					48,244.421	76

w ściślejszem znaczeniu.

Kwota preliminowana wedle uchwały z dnia 10. i 11. listopada 1904			Wynikłości są zatem	
zwyczajne	nadzwyczajne	razem	mniejsze	większe
K	K	K	K	K
71.700	—	71.700	—	15.789
176.700	—	176.700	—	73.863
450	—	450	—	385
231.737	—	231.737	—	15.977
522.935	81.475	604.410	—	17.700
284.251	—	284.251	—	14.333
461.015	28.730	489.745	—	107.725
9.000	—	9.000	—	—
2.200	2.280	4.480	—	3.648
18.094	—	18.094	11.906	—
1,299.520	1.334	1,300.854	80.256	—
7,139.000	—	7,139.000	—	364.352
—	128.139	128.139	—	—
10,216.602	241.958	10,458.560	92.162	613.772
462.568	—	462.568	—	—
10,679.170	241.958	10,921.128	92.162	613.772
16,096.963	—	16.096.963	—	889.356
26,776.133	241.958	27,018.091	92.162	1,503.128
				1,410.966

Uwaga. *) Stan lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku czekowym wynosi z końcem r. 1905 . . . . . 604.807 K — g

która to suma jest własnością:

a) funduszu uposażenia Kasy krajowej . . . . . 498.399 K 34 g

b) funduszu pożyczkowego drogowego . . . . . 106.407 „ 66 „

Razem j. w. . . 604.807 K — g

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	Szczegół:	Ogół:
1. Pozostałość kasowa z rach. z końcem roku 1905:		
w gotówce.	1,940.422 K 44 g	
w efektach	1,000.000 „ — „	2,940.422 K 44 g
2. Należytości czynne z roku bieżącego:		
a) w rubryce wydatków	139.938 K 44 g	
b) „ „ dochodów	1,543.937 „ 62 „	
3. Należytości czynne z lat ubiegł. (jak alegat 21) . .	4,315.624 „ 60 „	5,999.500 „ 66 „ 8,939.923 K 10 g
Z końcem roku 1904 wynosiła suma stanu czynnego.	9,392.343 K 31 g	
Z porównania z takimże stanem z końcem r. 1905	8,939.923 „ 10 „	
Okazuje się w stanie *czynnym* z końcem roku 1905 *ubytek* o	452.420 K 21 g	

Stan bierny:

4. Należytości bierne z roku bieżącego:		
a) w rubryce wydatków	440.791 K 21 g	
b) „ „ dochodów	128.730 „ 19 „	
5. Należytości z lat ubiegłych (jak alegat 21) . .	1,997.511 „ 98 „	2,567.033 „ 38 „
Przewyżka stanu czynnego		6,372.889 K 72 g
Z końcem roku 1904 wynosiła *przewyżka* stanu czynnego . . .		6,959.408 „ 05 „
Stan przeto majątku z końcem r. 1905 (nie uwzględniając długów pożyczek krajowych wykazanych w osobnych zamknięciach rach.) przedstawia się *niekorzystniej* o		586.518 K 33 g
mianowicie: stan czynny *zmniejszył się* o . . .	452.420 K 21 g	
„ bierny *zwiększył się* o . . .	134.098 „ 12 „	
Stan tedy majątku *mniejszy* jest jak wyżej o		586.518 K 33 g

Wyjaśnienia:

Wydatki budżetem uchwalone wynosiły	27,211.151 K	
Suma wydatków rzeczywistych wynosi	27,966.018 „	
Wydatki są tedy *większe* od budżetu o		754.867 K
Dochody budżetem uchwalone wynosiły	27,018.091 K	
Suma dochodów rzeczywistych wynosi	28,429.057 „	
Dochody są zatem *większe* od budżetu o		1,410.966 „
Ogółem tedy okazuje się *wynik obrotu korzystniejszy* od budżetu o . . .		656.099 K

z powodów bliżej objaśnionych w ogólnem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków.

Część I.

WYDATKI.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
I.		**Reprezentacya kraju.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki I.				
	1—12	*A)* Sejm krajowy	167.827	09	148.172	*19.655*
	13-18a)	*B)* Wydział krajowy: *a)* zwyczajne . . .	93.000	—	96.000	3.000
		b) nadzwyczajne . .	**9.600**	—	**9.600**	—
		Razem { *a)* zwyczajne . . .	260.827	09	244.172	*+19.655*
		{ *b) nadzwyczajne* . .	**9.600**	—	**9.600**	3.000 —
		Suma rubryki I. .	270.427	09	253.772	*+16.655*
		Poszczególnienie.				
		***A)* Sejm krajowy.**				
	1	Koszta podróży pp. Posłów	9.578	—	8.972	*606*
	2	Dyety p. p. Posłów	64.890	—	72.000	7.110
	3	Koszta druków	68.296	50	46.500	*21.797*
	4	Spisywanie sprawozdań	12.698	87	8.000	*4.699*
	5	Pisarze dzienni	1.265	30	1.300	35
	6	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienie podczas Sejmu .	2.400	—	2.400	—
	7	Służba	2.787	20	2.400	*387*
	8	Opał	2.149	—	3.000	851
	9	Zapuszczanie i mycie podłóg	238	11	200	*38*
	10	Potrzeby kancelaryjne	1.388	17	2 000	612
	11	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej . . .	390	—	400	10
	12	Rozmaite drobne wydatki	1.745	94	1.000	*746*
		Suma działu *A)* .	167.827	09	148.172	*+28.273*
						—8.618
						+19.655
		***B)* Wydział krajowy.**				
	13	Marszałek krajowy . . . 12.000 K i dodatek na reprezentacyę 8.000 „	20.000	—	20.000	—
	14	Sześciu członków Wydziału krajowego po 12.000 K	72.000	—	72.000	—
	15	Zastępcy	1.000	—	4.000	3.000
	16	Pietruska Stefania, stały roczny dodatek ze Skarbu krajowego do pensyi emerytalnej *nadzwyczajne*	**3.600**	—	**3.600**	—
	17	Bereźnicka Marya, stały dar z łaski, *nadzwyczajne*	**600**	—	**600**	—
	18	Hoszardowa Antonina, dotacya dożywotnia, *nadzwyczajne*	**2.400**	—	**2.400**	—
	18*a)*	Romanowiczowa Marya, dotacya dożywotnia *nadzwyczajne*	**3.000**	—	**3.000**	—
		Razem { *a)* zwyczajne . . .	93.000	—	96.000	—3.000
		{ *b) nadzwyczajne* . .	**9.600**	—	**9.600**	—
		Suma działu *B)* .	102.600	—	105.600	—3.000

Fundusz krajowy. Wydatki.

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1., 2., 5., 7., 8, 9., 10 11. i *12, Wydatki mniejsze* lub *większe* wedle rzeczywistej potrzeby.

Do poz. 3. Wydatek większy z powodu dłuższego trwania sesyi sejmowej.

Do poz. 4. Wydatek większy z powodu podwyższenia wynagrodzenia o 20 K za spisywanie sprawozdań z każdego posiedzenia, tudzież z powodu dłuższego trwania sesyi sejmowej.

Do poz. 15. Wydatek mniejszy w miarę potrzeby zastępstwa.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
II		**Zarząd.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki II.				
	19–24	Płace urzędników i woźnych	444.832	60	458.137	13.304
	25	Dyurna	54.856	51	57.430	2.573
	26-26a)	Zasługi	12.849	05	11.330	*1.519*
	27	Emolumenta	2.724	87	2.830	105
	28	Remuneracye	12.066	43	12.100	34
	29	Koszta podróży i dyety	19.613	68	16.800	*2.814*
	30	Pensye i zaopatrzenia	98.906	89	75.104	*23 803*
	31	Dary z łaski *a)* zwyczajne	2.717	44	3.220	504
		b) nadzwyczajne	**3.600**	—	**3.600**	—
	32	Na pokrycie połowy należytości stemplowych od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych	4.743	02	4.500	*243*
	33	Potrzeby kancelaryjne	45.007	28	41.400	*3.607*
	34	Administracya dochodów z krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa	37.711	73	50.000	12.288
	35	Architekt	5.646	98	6.160	513
	36	Gmach sejmowy i jego utrzymanie:				
		a) zwyczajne	41.573	15	37.544	*4.030*
		b) nadzwyczajne	**2.044**	**40**	**2.000**	*44*
	37	Zaliczki na płace	30.209	55	30 000	*210*
		Razem { zwyczajne . .	813.459	18	806.555	*+36.226* −29.321
		{ *nadzwyczajne* .	**5.644**	**40**	**5.600**	*+44*
		Suma rubryki II. .	819.103	58	812.155	*+36.270* −29.321
						+6.949
		Płace urzędników i woźnych.				
		Sumaryczne zestawienie płac wraz z dodatkami aktywalnymi i pięcioletnimi.				
	19	Oddział konceptowy	155.416	48	154.744	*673*
	20	„ rachunkowy	177.264	02	182.761	5.497
	21	„ kasowy	39.473	01	42.696	3.223
	22	„ sanitarny	6.840	—	6.840	—
		Do przeniesienia . .	378.993	51	387.041	*673* 8.720

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.		Z przeniesienia . .	378.993	51	387.041	*673* 8.720
	23	Oddział statystyczny	6.555	99	11.120	4.564
	24	„ manipulacyjny	59.283	10	59.976	693
		Suma płac .	444.832	60	458.137	—13.977 +*673*
						-13 304
		Poszczególnienie.				
	19	*Oddział konceptowy.*				
		a) 4 radców, płaca po 6.400 K i dodatek aktywalny po 960 K	29.440	—	29.440	—
		b) 8 sekretarzy, płaca po 4.800 K i dodatek aktywalny po 840 K	45.120	—	45.120	—
		c) 7 wicesekretarzy, płaca po 3.600 K i dodatek aktywalny po 720 K	30.240	—	30.240	—
		d) 6 adjunktów, płaca po 2.800 K i dodatek aktywalny po 600 K	23.233	34	20.400	*2.833*
		e) 6 koncepistów, płaca po 2.200 K i dodatek aktywalny po 480 K	13.846	66	16.080	2.233
		f) 3 aplikantów, adjutum po 1.400 K 3 aplikantów, adjutum po 1.200 K .	7.799	96	7.800	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	5.736	52	5.664	*73*
		Razem .	155.416	48	154.744	+*2.906* — 2.233
						+*673*
	20	*Oddział rachunkowy.*				
		a) dyrektor, płaca 6.000 K i dodatek aktywalny 800 K	6.233	28	6.800	567
		b) zastępca dyrektora, płaca 4.800 K i dodatek aktywalny 720 K	5.486	67	5.520	33
		c) 9 rewidentów, płaca po 3.600 K i dodatek aktywalny po 600 K	37.686	64	37.800	113
		d) 12 adjunktów płaca po 2.800 K i dodatek aktywalny po 480 K	39.736	30	39.360	*376*
		e) archiwista, płaca 2.200 K i dodatek aktywalny 400 K	—	—	2.600	2 600
		f) protokolista, płaca 2.200 K i dodatek aktywalny 400 K	—	—	2.600	2.600
		g) 8 oficyałów, płaca po 2.200 K i dodatek aktywalny po 360 K	25.584	94	20.480	*5.105*
		Do przeniesienia . .	114.727	83	115.160	*5.481* 5.913

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą przeliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *więcej* K.
II.	20	Z przeniesienia . .	114.727	83	115.160	*5.481* 5.913
		h) 9 asystentów, płaca po 1.600 K i dodatek aktywalny po 360 K	17.639	98	17.640	—
		i) 12 praktykantów, płaca po 1.200 K i dodatek aktywalny po 360 K	18.825	78	18.720	*106*
		k) 10 aplikantów, adjutum po 1.000 K . .	9.960	96	10.000	39
		l) woźny, płaca 1.000 K i dodatek aktywalny 250 K	1.250	—	1.250	—
		m) lustrator rachunkowy dla szpitali powszechnych:				
		płaca . . . . . 3.600 K dodatek aktywalny . . . . 600 „ „ osobisty . . . . 1.300 „ bilet roczny kolejowy II. klasy . 560 „ ryczałt roczny na fiakry i inne wydatki połączone z wyjazdami . . . . . 500 „	6.560	—	6.560	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	8.299	47	13.431	5.132
		Razem .	177.264	02	182.761	— 11.084 + *5 587*
						— 5.497
	21	*Oddział kasowy.*				
		a) dyrektor, płaca 4.800 K i dodatek aktywalny 840 K	5.640	—	5.640	—
		b) zastępca dyrektora, płaca 4.000 K i dodatek aktywalny 600 K	4.600	—	4.600	—
		c) kontrolor, płaca 3.600 K i dodatek aktywalny 480 K	4.080	—	4.080	—
		d) kasyer, płaca 3.600 K i dodatek aktywalny 480 K	4.080	—	4.080	—
		e) 2 adjunktów, płaca po 2.800 K i dodatek aktywalny po 480 K	6.559	98	6.560	—
		f) 2 oficyałów, płaca po 2.200 K i dodatek aktywalny po 360 K	5.119	98	5.120	—
		g) 2 asystentów, płaca po 1.600 K i dodatek aktywalny po 360 K	3.930	88	3 920	*11*
		h) 2 praktykantów, płaca po 1.200 K i dodatek aktywalny po 360 K	2.470	—	3.120	650
		i) 2 woźnych, płaca po 1.200 K i dodatek aktywalny po 300 K, tudzież zastępstwo woźnego 140 K	981	66	3.000	2.018
		Do tego: dodatki pięcioletnie	2.010	51	2 576	566
		Razem .	39.473	01	42.696	— 3 234 + *11*
						— 3.223

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną obniżają się wydatki mniejsze — wyższe K.
II.		*Oddział sanitarny*				
	22	Inspektor szpitali, płaca 4.800 K i dodatek aktywalny 840 K	5.640	—	5.640	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	1.200	—	1.200	—
		Razem .	6.840	—	6.840	—
	23	*Oddział statystyczny.*				
		a) naczelnik oddziału, płaca	5.399	99	5.600	200
		b) wicesekretarz, płaca 3.600 K dodatek aktywalny 720 K i dodatki pięcioletnie 1.200 K	—	—	5.520	5.520
		c) koszta odpisów tablic spisu przedsiębiorstw rolniczych.	600	—	—	*600*
		d) maszyna do rachowania dla użytku biura statystycznego	556	—	—	*556*
		Razem .	6.555	99	11.120	—5.720 +*1.156*
						—4.564
	24	*Oddział manipulacyjny.*				
		a) dyrektor, płaca	4.800	—	4.800	—
		b) archiwista, płaca 3.600 K i dodatek aktywalny 600 K	4.200	—	4.200	—
		c) ekspedytor, płaca 2.800 K i dodatek aktywalny 540 K	3.321	43	3.340	19
		d) protokolista, płaca 2.800 K i dodatek aktywalny 480 K	3.280	—	3.280	—
		e) 5 kancelistów, płaca po 2.200 K i dodatek aktywalny po 400 K	12.998	86	13.000	1
		f) 6 asystentów, płaca po 1.600 K i dodatek aktywalny po 360 K	11.596	61	11.760	163
		g) 3 pisarzy, płaca po 1.200 K i dodatek aktywalny po 360 K	4.654	—	4.680	26
		h) 3 aplikantów, adjutum po 1.000 K . .	2.999	98	3.000	—
		i) odźwierny, płaca	1.200	—	1.200	—
		k) portyer, płaca	1.000	—	1.000	—
		l) 5 woźnych, płaca po 1.000 K i dodatek aktywalny po 250 K	6.250	—	6.250	—
		Do tego: dodatki pięcioletnie	2.982	22	3.466	484
		Razem .	59.283	10	59.976	—693
	25	*Dyurna.*				
		a) dla oddziału konceptowego	6.447	20	6.954	507
		b) „ „ rachunkowego	17.376	—	17.376	—
		c) „ „ statystycznego	2.888	—	5.000	2.112
		d) „ „ manipulacyjnego	28.145	31	28.100	*46*
		Razem .	54.856	51	57.430	—2.619 +*46*
						—2.573

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.	26	**Zasługi.**				
		15 stróżów: z tego 11 po 600 K, 3 po 720 K, 1 — 840 K, tudzież zastępca woźnego 730 K	11.849	05	10.330	*1 519*
	26a)	Na polepszenie poborów sług niestałych do dyspozycyi Wydziału krajowego. . .	1.000	—	1.000	—
		Razem .	12.849	05	11.330	*1.519*
	27	**Emolumenta.**				
		a) dyrektor kancelaryi na fiakra . . .	100	—	100	—
		b) „ „ 48 m³ drzewa opałowego à 9·25 K	444	—	444	—
		c) ubranie dla odźwiernego i 8 woźnych po 100 K, tudzież dla zastępcy woźnego 60 K	700	—	960	260
		d) ubranie dla portyera	206	—	200	*6*
		e) opał dla odźwiernego 12 m³ drzewa i dla portyera 10 m³ drzewa	204	—	204	—
		f) dodatki osobiste	1.070	87	922	*149*
		Razem .	2.724	87	2.830	—260 +*155*
						—105
	28	**Remuneracye.**				
		a) rzecznik prawny za zastępstwo . . .	5 160	13	5.000	*160*
		b) za zastępstwo prawne Wydziału krajowego wobec c. k. Trybunału administracyjnego i Trybunału państwa	1.180	—	1.200	20
		c) tłumacze	1.726	30	1.900	174
		d) urzędnicy, dyurniści i słudzy Wydziału krajowego	4.000	—	4.000	—
		Razem .	12.066	43	12.100	—194 +*160*
						—34
	29	**Koszta podróży i dyety.**				
		a) wogóle	18.813	68	16.000	*2.814*
		b) dla inspektora szpitali	800		800	—
		Razem .	19.613	68	16.800	+*2.814*
	30	**Pensye i zaopatrzenia.**				
		1. Olewińska Julia	699	84	700	—
		2. Kalicka Jadwiga	700	—	700	—
		3. Sternalowa Emilia.	700	—	700	—
		Do przeniesienia . .	2.099	84	2.100	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
II.	30	Z przeniesienia . .	2.099	84	2.100	—
		4. Zienkiewiczowa Wanda:				
		a) pensya po dzień 31. sierpnia 1905 .	466	64	700	234
		b) jednorazowa odprawa	2.100	—	—	*2.100*
		5. Mrozowicka Emilia	700	—	700	—
		6. Terlecka Marya	433	32	433	—
		7. Kukawska Maryanna	333	33	333	—
		8. Kraczyłowa Julianna	1.200	—	1.200	—
		9. Kraczyłowa Julianna, dla sieroty Joanny Bronisławy, do 27. stycznia 1905 . .	9	—	9	—
		10. Pierożyńska Sydonia	1.600	—	1.600	—
		11. Strnadowa Kornelia	700	—	700	—
		12. Obertyński Emil	1.200	—	1 200	—
		13. Chermińska Katarzyna	720	—	720	—
		14 Ziembicka Jadwiga	1.200	—	1.200	—
		15. Ziembicka Jadwiga, dla sierót: Józefa Wiktora do 27. lipca 1905 i dla Feliksa Erazma po 120 K rocznie	189	—	189	—
		16. Wolański Julian	5.200	—	5.200	—
		17. Walterowa Marya	600	—	600	—
		18. Walterowa Marya, dla sierót: Wiktora Franciszka i Maryi Zofii, po 60 K . .	120	—	120	—
		19. Szajnokowa Olimpia	1.200	—	1.200	—
		20. Stocki Bolesław	649	60	650	—
		21. Kunischowa Zofia	1.200	—	1.200	—
		22. Gołębski Władysław	2.376	—	2.376	—
		23. Czajkowskiego sierota syn Czesław Ludomir	600	—	600	—
		24. Schmitt Mieczysław	1 566	—	1.566	—
		25. Jelonkowa Anna	1.100	—	1.200	100
		26. Giziński Władysław	1.420	80	1.421	—
		27. Świerczewski Erazm	2.738	—	2.738	—
		28. Bieńkowska Walerya	1.400	—	1.400	—
		29. Bieńkowska Walerya, dla sierót: Józefy Maryi i Janiny Apolonii, każdej po 280 K rocznie	560	—	560	—
		30. Rożankowska Joanna	1.200	—	1.200	—
		31. Jasińska Marya	1.000	—	1.000	—
		32. Jasińska Marya, dla sierót: Heleny i Mieczysława Remigiusza, po 200 K . .	400	—	400	—
		33. Trandowa Lubina	1.200	—	1.200	—
		34. Kiszelkowa Franciszka	1.000	—	1.000	—
		35. Kiszelkowa Franciszka, dla sieroty Włodzimiry Wandy (do 17. kwietnia 1906) .	200	—	200	—
		36. Zawadzki Michał	1.285	20	1.285	—
		37. Brzyski Wincenty	1.684	80	1.685	—
		38. Bielska Rozalia	1.800	—	1.800	—
		39. Bielska Rozalia, dla sieroty syna Wiktora Teofila (do 19. grudnia 1905) . . .	349	—	349	—
		Do przeniesienia . .	43.800	53	42.034	*2.100* 334

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.	30	Z przeniesienia . .	43.800	53	42.034	+2.100 —334
		40. Wilczyńska Olga	1.400	—	1.400	—
		41. Dr. Dulęba Bronisław	5 600	—	5.600	—
		42. Tyblewiczowa Wanda	1.180	—	1.180	—
		43. Urbańskiego Aurelego sierota, Edmundyna Urbańska	900	—	900	—
		44. Topolnicki Jan	1.634	—	1.634	—
		45. Bojkowski Józef	342	18	684	342
		46. Węgrzynowiczowa Marya	800	—	800	—
		47. Węgrzynowiczowa Marya, dla sieroty Aleksandry	160	—	160	—
		48. Mochnacka Józefa	2.400	—	2.400	—
		49. Orzechowskiego sierota syn Tadeusz Saturnin	350	02	350	—
		50. Grottowa Fryderyka	1.800	—	1.800	—
		51. Grottowa Fryderyka, dla sieroty Piotra Faustyna, do 29. czerwca 1907 . . .	360	—	360	—
		52. Dr. Lewicki Witołd	3.072	—	3.072	—
		53. Kowalska Marya	810	—	810	—
		54. Majewska Teresa	1.200	—	1.200	—
		55. Majewska Teresa, dla sierót: Jana Tadeusza Teodora 3 im. Majewskiego, Tadeusza Adama Feliksa 3 im. Majewskiego i Maryi Anastazyi Zofii 3 im. Majewskiej, dla każdego po 240 K rocznie	720	—	720	—
		56. Michalczewski Józef	8 800	—	8.800	—
		57. Hupczycowa Janina	1.200	—	1.200	—
		58. Bojkowska Franciszka, wdowa po em. portyerze, od 1. lipca	279	96	—	*280*
		59. Kossowski Zygmunt, em. adj. rach. . .	1 736	—	—	*1.736*
		60. Berezowskiego sieroty	499	95	—	*500*
		61. Dr. Rutowski Tadeusz, em. wicesekr. .	3.187	20	—	*3 187*
		62. Zieliński Adam, em. archiwista rach. .	1.872	—	—	*1.872*
		63. Olszewski Konstanty, em. adjunkt rach., od 1. lutego	3.188	15	—	*3.188*
		64. Żórawski Wiktor, em. adjunkt rach., od 1. lutego	3.0b2	50	—	*3.053*
		65. Dąbrowski Edmund, em. asyst. rach., od 1. lutego	792	—	—	*792*
		66. Romańczuk Tytus, em. adjunkt koncept., od 1. marca	1.045	30	—	*1 046*
		67. Jaremowicz Epifaniusz, em. kancelista, od 1. lipca	1.064	—	—	*1.064*
		68. Krogulski Seweryn, em. kasyer, od 1. sierpnia	1.365	—	—	*1 365*
		69. Bilińskiego sieroty, od 1. sierpnia . .	250	—	—	*250*
		Do przeniesienia . .	94.860	79	75.104	+20.433 —676

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.	30	Z przeniesienia . .	94.860	79	75.104	+20.433 —676
		70. Tarnawska Stefania, sierota po ś. p. Teofilu Tarnawskim, od 1. września . .	400	—	—	400
		71. Kwartały pośmiertne	3.646	10	—	3.646
		Razem .	98.906	89	75 104	+24 479 —676
						+23.803
	31	**Dary z łaski.**				
		1. Bojarska Józefa . . . . *stale*	—	—	200	200
		2. Kopertyńska Krystyna . . . „	200	—	200	—
		3. Kopertyńska z Repichowskich M.. „	200	—	200	—
		4. Sternalowa Apolonia . . . „	400	—	400	—
		5. Zajączkowska Marya . . . „	300	—	300	—
		6. Gergel Augusta . . . . „	300	—	300	—
		7. Orłowicz Michał . . . . „	360	—	360	—
		8. Borkowski Leon . . . . „	240	—	240	—
		9. Markowski Władysław . . . „	104	16	300	196
		10. Bubesowa Marya i 2 dzieci . . „	613	28	720	108
		11. Piotrowska Rozalia . . . *jednorazowo*	500	—	500	—
		12. Sapałaczyńska Leontyna. . „	300	—	300	—
		13. Kratochwilowa Franciszka . „	200	—	200	—
		14. Barycka Marya . . . . „	300	—	300	—
		15. Sternalowa Emilia . . . „	300	—	300	—
		16. Dziubińska Wanda . . . „	400	—	400	—
		17. Zakrzewska Marcyanna . . „	200	—	200	—
		18. Wojtynowa Anna . . . „	200	—	200	—
		19. Sternalowa Apolonia . . „	200	—	200	—
		20. Pogorzelska Katarzyna . . „	200	—	200	—
		21. Strnadowa Kornelia . . „	200	—	200	—
		22. Markowski Władysław . . „	100	—	100	—
		23. Babińska Helena . . . „	200	—	200	—
		24. Rzeczycka Teofila . . . „	200	—	200	—
		25. Bubesowa Marya . . . „	100	—	100	—
		Razem { zwyczajne . .	2.717	44	3.220	504
		Razem { *nadzwyczajne* . .	3.600	—	3.600	—
		Suma pozycyi 31. .	6.317	44	6.820	—504
	32	**Na pokrycie połowy należytości stemplowych** od dekretów nominacyjnych urzędników krajowych.	4.743	02	4.500	+243
	33	**Potrzeby kancelaryjne.**				
		a) Wydawnictwo rozporządzeń krajowych .	10.495	56	8.600	1.895
		b) Sprawienie i odnowienie sprzętów . .	4.105	61	3.000	1.106
		c) Potrzeby do pisania i rysowania . .	6.523	76	6.000	524
		Do przeniesienia . .	21.124	93	17.600	3.525

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.	33	Z przeniesienia . .	21.124	93	17.600	*3.525*
		d) Papier do druków, druk ksiąg i wzorów .	5.475	79	5.600	124
		e) Oprawa ksiąg i druków	1.744	30	1.600	*144*
		f) Opał	9.347	40	10.200	853
		g) Utrzymanie biblioteki	3 033	71	3.000	*34*
		h) Rozmaite pomniejsze	4.281	15	3.400	*881*
		Razem .	45.007	28	41.400	+*4 584* —977
						+*3.607*
	34	**Administracya dochodów z krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.**	37.711	73	50.000	—12.288
	35	**Architekt:** *a)* płaca	3.600	—	3.600	—
		b) bilet roczny kolejowy II giej klasy	560	—	560	—
		c) dyety (w miarę odbytych podróży) i premia zabezpieczenia od wypadków	1.486	98	2.000	513
		Razem .	5.646	98	6.160	—513
	36	**Gmach sejmowy i jego utrzymanie.**				
		a) Maszynista: płaca 1.440 K, dodatek pięcioletni 100 K, 12 m³ drzewa opałowego 111 K, 45 l. nafty 18 K	1.669	—	1.669	—
		b) Kominiarz	744	20	520	*224*
		c) Froterowanie i zapuszczanie podłóg . .	2.240	81	2.000	*241*
		d) Mycie podłóg	255	79	200	*56*
		e) Zgartywanie i wywóz śniegu . . .	148	50	200	51
		f) Wywóz nieczystości	222	80	100	*123*
		g) Zabezpieczenie od ognia	397	09	520	123
		h) Podatek domowy i miejski czynszowy, tudzież należytość ekwiwalentowa za rok 1905 z VI go dziesięciolecia 1901—1910 .	423	22	435	12
		i) Utrzymanie skwerów koło gmachu sejmowego i wynagrodzenie ogrodnika . .	300	—	300	—
		k) Konserwacya i adaptacya budynku i obejścia, koszta przekształcenia i urządzenia w gmachu, tudzież inne nieprzewidziane:				
		a) zwyczajne	11.559	17	11.000	*559*
		b) nadzwyczajne	**2 044**	**40**	**2.000**	*44*
		l) Stacya elektryczna w gmachu sejmowym .	16.537	49	15.000	*1.538*
		m) Opłata gminna za użycie wody z wodociągu miejskiego	7.075	08	5 600	*1.475*
		Razem { zwyczajne . .	41.573	15	37.544	+*4 216* —186
		{ *nadzwyczajne* . .	2.044	40	**2.000**	+*44*
		Suma pozycyi 36. .	43.617	55	39.544	+*4 260* —186
						+*4.074*

*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
II.	37	**Zaliczki na płace.**				
		Dla urzędników i służby:				
		a) zwyczajne	30.209	55	30.000	*210*
		b) nadzwyczajne	—	—	—	—
		Razem .	30.209	55	30.000	+*210*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 19—24 Wydatki wogóle *mniejsze*, głównie z powodu interkalaryów.

„ „ *25. lit. a) — d)* Wydatek wogóle *mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby. — Resztę niezużytego kredytu w poz. 25. lit. *b)* przeniesiono do rachunku r. 1906.

„ „ *26.* Wydatek *większy* z powodu zastępstwa chorej służby.

„ „ *27.* i *28.* Wydatki *mniejsze* wedle istotnej potrzeby.

„ „ *29. lit. a)* Wydatek *większy* z powodu nadzwyczajnych komisyi, spowodowanych regulacyami gmin Sokołowa, Dynowa, Czerniawy, Lubaczowa, Kamionki strumiłowej i Monasterzysk.

„ „ *30.* Wydatek wogóle *większy* z powodu wymiaru nowych pensyi na podstawie statutu emerytalnego.

„ „ *31.* Wydatek *mniejszy* pod 9. i 10. z podu śmierci obdarowanych.

„ „ *32.* Wydatek *większy* stosownie do wydanych dekretów nominacyjnych.

„ „ *33. lit. a) — h)* Wydatek wogóle *większy* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *34.* Wedle specyalnego zamknięcia przedłożonego do LW. 58.777/1906 wydatki w tej pozycyi były następujące:

a) płace, dyurna i zasługi	23.637	K	40 g
b) koszta podróży	327	„	09 „
c) „ kancelaryjne	1.953	„	83 „
d) papier i druki	1.750	„	04 „
e) najem mieszkania	3.650	„	— „
f) opał i światło	863	„	50 „
g) doradca prawny i koszta procesów.	1.267	„	90 „
h) koszta manipulacyi i prowizya c. k. pocztowej Kasy oszczędności	1.682	„	53 „
i) remuneracye i zasiłki	2.482	„	50 „
k) rozmaite drobne	96	„	94 „
Razem . .	37.711	K	73 g
Przyzwolony kredyt.	50.000	„	— „
Wydano zatem *mniej* o . . . . . wedle rzeczywistej potrzeby.	12.288	K	27 g

„ „ *35. pod lit. c)* Wydatek *mniejszy* w miarę odbytych podróży służbowych.

„ „ *36. pod lit. b), c), d), e), f), g), h), k)* Wydatki *mniejsze* lub *większe* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *36. pod lit. l)* Wydatek *większy* o 1.538 K znajduje częściowe pokrycie w zwiększonym dochodzie w rubr. I. poz. 3. doch. o 1.183 K.

„ „ *36. pod lit. m)* Wydatek *większy* w miarę zużycia wody z wodociągu miejskiego.

„ „ *37.* Wydatek *nieznacznie większy* z powodu odpisania zwrotu reszty zaliczki jednego ze zmarłych urzędników.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
III.		**Sprawy zdrowotne.**				
		I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.				
	38	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych . . .	2,872.773	83	2,740.000	*132 774*
	39	Zapomogi na koszta leczenia w sanatoryach dla tuberkulicznie chorych	10.000	—	10.000	—
	40	Dotacya dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, oddział chorych i położnic z klinikami	120.480	74	60.560	*59 921*
	41	Dotacya dla krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	27.145	27.145
	42	Dotacya dla krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie: 1. oddział chorych . . — K — g 2. „ położnic . . 12.709 „ 65 „	12.709	65	25.185	12.476
	43	Koszta utrzymania rozmaitych osób w szpitalach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin (ryczałtowo) . . .	12.000	—	12.000	—
	44	Schmidowa Walerya, wdowa po rządcy szpitala w Przemyślu, *nadzwyczajne* . . .	**200**	—	**200**	—
	45	Rampeltowa Marya, wdowa po rządcy szpitala w Rzeszowie, *nadzwyczajne*	**400**	—	**400**	—
		II. Koszta utrzymania podrzutków.				
	46	Fundusz podrzutków w Krakowie . . .	—	—	—	—
	47	Koszta utrzymania podrzutków (wraz z utrzymaniem podrzutków we Lwowie) a więc w całym kraju i zagranicą	56.663	07	61.000	4.337
		III. Publiczna służba zdrowia.				
	48	Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów, na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie	96.177	09	110.000	13.823
	49	1/3 część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	12.086	85	7.700	*4 387*
	50	Utrzymanie i odświeżanie krowianki. . .	24.000	—	24.000	—
	51	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej	128.499	70	125.000	*3.500*
		IV. Zasiłki dla zakładów sanitarnych.				
	52	Dla zakładu szczepienia wścieklizny Dr. Bujwida w Krakowie, stała subwencya, *nadzwyczajne*	**2.060**	—	**2.060**	—
	53	Szpitale SS. Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	1.800	—	1.800	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	3,347.190	93	3,204.390	*+200.582* — 57.781
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	**2.660**	—	**2.660**	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
III.		Z przeniesienia { zwyczajne .	3,347.190	93	3,204.390	+200.582 −57.781
		nadzwyczajne .	**2.660**	—	**2.660**	—
	54	Szpital SS. Miłosierdzia w Nowosiółkach . .	600	—	600	—
	55	Dla szpitala św. Zofii we Lwowie, subwencya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniczu	1.600	—	1.600	—
	56	Szpital Komisyi klimatycznej w Zakopanem .	600	—	600	—
	57	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie, na amortyzacyę pożyczki 60.000 K na dokończenie budowy szpitala w Krakowie (IV. rata z 33 lecia w myśl uchwały sejmowej z dnia 10. lipca 1902) *nadzwyczajne* . . .	**3 598**	—	**3.600**	2
	58	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych .	1.000	—	1.000	—
	59	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie . . .	2.000	—	2.000	—
	59*a*)	Szpital izraelicki we Lwowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych *nadzwyczajne*.	**2.000**	—	**2.000**	—
	60	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . .	2.000	—	2 000	—
	60*a*)	Lecznica powszechna we Lwowie, na rozszerzenie i wewnętrzne urządzenie, *nadzwyczajne*	**1 500**	—	**1.500**	—
	61	Kolonia lecznicza w Rymanowie . . .	1.000	—	1.000	—
	62	Kolonia lecznicza w Rabce, na utrzymanie dzieci w lecznicy	600	—	600	—
	63	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie	600	—	600	—
	64	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe w Krakowie.	600	—	600	—
	65	Towarzystwo hygieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad hygieny i dopomożenia wydania „Przeglądu hygienicznego“ *nadzwyczajne*	**400**	—	**400**	—
	66	Szpital SS. Miłosierdzia w Przeworsku *nadzwyczajne*	**1.200**	—	**1.200**	—
		Razem { zwyczajne .	3,357.790	93	3,214.990	+200.582 −57.781
		nadzwyczajne .	**11.358**	—	**11.360**	−2
		Suma rubr. III. .	3,369.148	93	3,226.350	+200.582 −57.783
						+142.799

Fundusz krajowy. Wydatki.

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 38. Z zarachowanych wydatków przypada:

A) Na zakłady krajowe, szpitale prowincyonalne i zagraniczne:	
1. Lwów, szpital powszechny (z klinikami):	
Oddział chorych	304.251 K
„ położnic.	53.636 „
2. Kulparków, zakład dla obłąkanych . .	537.606 „
3. Kraków, szpital św. Łazarza (4 oddziały) .	373.275 „
4. „ c. k. Klinika	23 575 „
B) Szpitale prowincyonalne w kraju . . .	1,216.073 „
C) „ zagraniczne	351.878 „
D) Inne wydatki i zwroty	12 480 „
Ogółem wydatki . . .	2,872.774 K
Porównując powyższy wydatek z uchwaloną w budżecie kwotą	2,740.000 „
Okazuje się wynikłość *większa* o .	132.774 K

Przekroczenie to jednak znajduje częściowe pokrycie w korzystniejszym wyniku dochodów mających łączność z tą rubryką a to:

w rubryce II. doch. poz. 6, 8, 9 i 10 w których na poczet nadwyżek dochodów od szpitali krajowych i ze zwrotów z lat ubiegłych od szpitali prowincyonalnych, gmin i osób samopłacących wpłynęło . . . . . 149.833 K
a gdy w budżecie uchwalono . . . . 75.680 „
uzyskano zatem dochody ponad budżet o . . . . 74.153 „

strąciwszy więc ten wynik korzystniejszy od przekroczenia wydatków rubryki III., redukuje się to przekroczenie do kwoty . . . . . 58.621 K

Powodem tego przekroczenia jest otwarcie trzech nowych szpitali prowincyonalnych a to: w Kałuszu, Tarnobrzegu i Turce, tudzież podwyższenie w czterech szpitalach taks dziennych leczenia, wreszcie z powodu udzielenia w roku 1905 szpitalom prowincyonalnym zaliczek na zakupno inwentarzy i gruntów, na roboty budowlane i opędzenie bieżących wydatków.

Poz. 39. Z przyzwolonego kredytu . . . . . 10.000 K — g
wydano w roku 1905 tylko . . . . . 7.683 „ 32 „
resztę niezużytego kredytu w kwocie . . . . . 2 316 K 68 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906 (LW. 25.920/1906).

Poz. 40—42 Uzasadnienie różnic uwidocznione jest w specyalnych zamknięciach rachunków tych zakładów.

Poz. 43. Wydatki w roku 1905 wynosiły w tej pozycyi . . . . 26.301 K 97 g
kredyt budżetu uchwalony . . . . . 12.000 „ — „
przekroczenie wydatku o . . . . 14.301 K 97 g
pokryto z rachunku roku 1906 (LW. 9.340/1906).

Poz. 47. Na koszta utrzymania podrzutków wypłacono *mniej* o 4.337 K wedle złożonych rachunków.

Poz. 48. Wydatek *mniejszy* skutkiem nieobsadzenia wszystkich utworzonych posad lekarzy okręgowych.

Poz. 49. Wydatek *większy* z powodu niestałości wydatków tego rodzaju, zaliczanych na podstawie rachunków nadsyłanych przez c. k. Namiestnictwo.

Poz. 51. Wydatek *większy* z powodu jak poz. 49.

Poz. 57. Wydatek *mniejszy* o 2 K wedle potrzeby.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba porządkowa	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną o którą się wydatki mniejsze — większe K.
IV.		**Dobroczynność.**				
	67	Dom ubogich i sierót w Krakowie . . .	10.848	—	10.848	—
	68	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2 000	—	2.000	—
	69	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie	2.400	—	2.400	—
	70	Zakład osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu . . .	1.000	—	1.000	—
	71	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, subwencya zwyczajna	400	—	400	—
	72	Towarzystwo j. w. rata amortyzacyjna pożyczki 65 000 K udzielonej fundacyi domu podrzutków we Lwowie, na budowę zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, II. i III. półroczna rata z 35 lecia, do 1. października 1938 włącznie, *nadzwyczajne*.	3.575	20	3.575	—
	73	Ryczałt na zasiłki dla ochronek, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z 5. lutego 1896	5.000	—	5.000	—
	74	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200	—	200	—
	75	Zarząt Główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną, *zasiłek stały*	400	—	400	—
	76	Towarzystwo imienia św. Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie . .	200	—	200	—
	77	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	200	—	200	—
	77*a)*	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie, na przytulisko dla sług, *jednorazowo*	200	—	200	—
	78	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	400	—	400	—
	79	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu, im. hr. Sołtykowej	200	—	200	—
	80	Komitet „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1.000	—	1.000	—
	81	Zakład św. Jadwigi w Krakowie *(stała subwencya)*	1.200	—	1.200	—
	82	Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i Krakowie: *stała subwencya* . . . . 2.000 K i *jednorazowo* . . . . . 8.000 „	10.000	—	10.000	—
	83	Ks. Siemiaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców“ w Krakowie	1.600	—	1.600	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	37.248	—	37.248	—
		{ *nadzwyczajne* .	3.575	20	3.575	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
IV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	37.248		37.248	—
		{ *nadzwyczajne* .	3.575	20	3.575	—
	84	Na opłatę procentów (4%) od pożyczki 40.000 K zaciągniętej przez Towarzystwo budowy tanich mieszkań dla robotników katolickich w Krakowie (V. rata z 30-lecia w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902) . .	1.600	—	1.600	—
	85	Na zasiłki dla weteranów z r. 1831 do dyspozycyi Wydziału krajowego	4.500	—	4.500	—
	85*a)*	Przytulisko uczestników powstania z r. 1863/4 w Krakowie *jednorazowo*	1.500	—	1.500	—
	86	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.400	—	2.400	—
	87	I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200	—	200	—
	88	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie.	200	—	200	—
	88*a)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidyecezyi lwowskiej . . .	200	—	200	—
	88*b)*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. dyecezyi stanisławowskiej . . .	200	—	200	—
	89	Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystynopolu (do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr.-kat Ordynaryatami)	1.000	—	1.000	—
	90	Gminie Kolbuszowa, na opłatę odsetek od pożyczki, zaciągniętej dla pogorzelców (z przyznanych na lat 10 po 3.000 K, VI. rata — w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 10. kwietnia 1900 r.)	3.000	—	3.000	—
	91	Gminie m. Nowego Sącza, na opłatę odsetek (najwyżej 4%) od pożyczek 400 000 K, zaciągniętych na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (XI. rata z przyznanych przez 20 lat)	16.000	—	16.000	—
	92	Gminie m. Mikuliniec, na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K na lat 10 zaciągnąć się mającej, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (II. rata). . . .	850	—	850	—
	92*a)*	Gminie m. Brzeska, *jednorazowa* zapomoga dla pogorzelców, celem ułatwienia odbudowania miasta, do dyspozycyi Wydziału krajowego.	10.000	—	10.000	—
	92*b)*	Gminie m. Sokołowa, *jednorazowa* zapomoga dla pogorzelców, celem ułatwienia odbudowania miasta (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	10.000	—	10.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	45.548	—	45.548	—
		{ *nadzwczajne* .	46.925	20	46.925	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K	Wydatki w roku 1905. g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki: mniejsze — *większe* K
IV.		Z przeniesienia { zwyczajne .	45.548	—	45 548	—
		{ *nadzwyczajne* .	**46.925**	**20**	**46.925**	—
	92*c)*	Dla pogorzelców — ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	**10.000**	—	**10.000**	—
	93	Zgromadzenie Sióstr Służebniczek N. M. P. w Starej wsi — subwencya stała . .	1.000	—	1.000	—
		Razem { zwyczajne . .	46.548	—	46 548	—
		{ *nadzwyczejne* . .	**56 925**	**20**	**56.925**	—
		Suma rubr. IV. .	103.473	20	103.473	—

Wyjaśnienia.

Do poz. 73 Z pozostałej z r. 1904 reszty niezużytego kredytu w kwocie 200 K
tudzież z kredytu uchwalonego na r. 1905 . . . 5.000 „
Razem z sumy . . 5.200 K
wydano w ciągu r. 1905 . 4.850 „
Resztę zaś w kwocie. 350 K
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 28.339/906).

Do poz. 74. Preliminowany w tej pozycyi kredyt. . . . . 200 K
jako niewydany w r. 1905, przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 24.560/906).

Do poz. 92. Niezużyty w roku 1904 a przeniesiony do rachunku r. 1905
kredyt w kwocie . . 850 K
wraz z kredytem uchwalonym na r. 1905 w kwocie 850 „
Razem sumę . . 1.700 K
jako niewydaną w r. 1905 przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 37.349/906).

V.		**Oświata.**				
	94	**I. Akademia umiejętności i Rada szkolna krajowa.**				
		Akademia umiejętności w Krakowie:				
		a) zasiłek stały . . . . .70.000 K				
		b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod kierownictwem profesora Dra Smolki w Archiwum w Watykanie na trzechlecie 1904/5—1907/8 . . . 4.000 „				
		c) na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego) . 5.000 „	79.000	—	79.000	—
		Do przeniesienia . .	79.000	—	79.000	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
V.		Z przeniesienia . .	79.000	—	79.000	—
	95	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej .	19.664	31	14.400	*5.264*
	96	Sawczyńska Jadwiga, wdowa po śp. Zygmuncie Sawczyńskim, stały roczny dodatek do pensyi emerytalnej.	1.000	—	1.000	—
	97	Ilnicka Marya, wdowa po członku Rady szkolnej krajowej śp. Bazylim Ilnickim, stały dożywotni datek roczny	720	—	720	—
		II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.				
	98	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego . . .	9,513.513	33	9,085.571	*427.943*
	99	Rada szkolna krajowa na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego emerytalnego . .	830.692	54	876.349	45.657
	100	Na subwencye dla istniejących już internatów, do rozporządzalności Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową	14.000	—	14.000	—
	101	Na budowę domów dla internatów . . .	40.000	—	40 000	—
		III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.				
	102	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej, *stała subwencya* w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902	30.000	—	30.000	—
	102*a)*	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie *jednorazowo*	2.000	—	2.000	—
	102*b)*	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie, *jednorazowo*	2.000	—	2.000	—
	102*c)*	Zakład naukowy żeński im. król. Jadwigi, gminy miasta Lwowa	2 000	—	2.000	—
	102*d)*	Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranieckiego *(jednorazowo)* do rozporządzalności Wydziału krajowego pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd przyzna subwencyę z funduszów państwowych . .	2.000	—	2.000	—
	102*e)*	Ruskie prywatne seminaryum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie *(jednorazowo)*, do rozporządzalności Wydziałukrajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową .	1.000	—	1.000	—
	103	Prywatna średnia szkoła żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towarzystwo „Gimnazyum żeńskie“	1.000	—	1.000	—
	104	Prywatna szkoła żeńska w Krakowie, zasiłek stały	1.000	—	1.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	10,488.870	18	10,101.320	*+433.207* —45.657
		Do przeniesienia { *nadzwyczajne* .	50.720	—	50.720	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne .	10,488.870	18	10,101.320	+ *433.207*
		{ *nadzwyczajne* .	**50.720**	—	**50.720**	— 45.657
	105	Kurs naukowy żeński w Tarnowie, w myśl uchwały Sejmu z d. 11. lipca 1902 . .	800	—	800	—
	106	Instytut naukowo-wychowawczy żeński im. Lenartowicza w Stanisławowie	600	—	600	—
	107	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie	8.000	—	8.000	—
	108	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie .	200	—	200	—
	109	Ruski instytut dla dziewcząt w Przemyślu:				
		a) stała subwencya	400	—	400	—
		b) jednorazowy zasiłek na pokrycie szkód pożarem spowodowanych	**2 000**	—	**2 000**	—
	110	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej.	600	—	600	—
	111	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską, do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z Radą szkolną krajową	10 500	—	10.500	—
	112	Internat XX. Zmartwychwstańców we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego	9.000	—	9.000	—
	113	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie:				
		a) na stypendya dla 85 wychowanków po 240 K . . . .20.400 K				
		b) na utrzymanie zakładu . . 5.000 „				
		c) na amortyzacyę pożyczki 36 000 K na budowę II. piętra, zaciągniętej przez Dyrekcyę zakładu, VI. rata amortyzacyjna (aż do pierwszego półrocza 1931 r.) . . 1.990 „	27.390	—	27.390	—
	114	Szkoła dla głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	800	—	800	—
	115	Zakład dla ciemnych we Lwowie:				
		a) na utrzymanie zakładu . . . 7.600 K				
		b) na stypedya dla 10 wychowanków po 240 K . . . . 2.400 „	10.000	--	10.000	--
	116	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie	2.000	—	2.000	—
	117	Towarzystwo j. w. w Krakowie	2.000	—	2.000	—
	118	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnstycznych „Sokół“ we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	6.500	—	6.500	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	10,567.660	18	10,180.110	+ *433 207*
		{ *nadzwyczajne* .	**52.720**	—	**52.720**	— 45.657

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne .	10,567.660	18	10,180.110	+433.207
		nadzwyczajne .	**52.720**	—	**52.720**	—45.657
	119	Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich we Lwowie, na cele Towarzystwa i wydawnictwa	**1.000**	—	**1.000**	—
	120	Zakład błog. Kunegundy w Nowym Sączu, dla kształcenia wzorowych gospodyń . .	600	—	600	—
	121	Zgromadzenie Sióstr Urszulanek w Kołomyi, zasiłek na częściową amortyzacyę pożyczki na rozszerzenie budynku szkolnego, III. rata z 20-lecia	**500**	—	**500**	—
	122	Na rozszerzenie szkoły wydziałowej żeńskiej SS. Bazylianek w Jaworowie I. rata z 15 lecia z przyznanych 6.000 K . .	**400**	—	**400**	—
	123	Zakład wychowawczy PP. Bazylianek w Stanisławowie, zasiłek	400	—	400	—
	124	Zgromadzenie Sióstr Felicyanek, na utrzymanie domu głównego w Krakowie . .	2.000	—	2.000	—
		IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.				
	125	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie	1.000	—	1.000	—
	125*a)*	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie	1.000	—	1.000	—
	126	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego na pokrycie kosztów walnego Zgromadzenia	400	—	400	—
	127	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego .	3.000	—	3.000	—
	127*a)*	Towarzystwo „Związek rodzicielski“ we Lwowie	500	—	500	—
	128	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie, zasiłek stały	3.000	—	3.000	—
	129	Towarzystwo j. w. w Tarnowie	200	—	200	—
	130	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu	200	—	200	—
	131	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu.	200	—	200	—
	132	Biblioteka polska we Wiedniu	400	—	400	—
	133	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego. . . .	3.000	—	3 000	—
	134	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na koszta Walnego Zgromadzenia	300	—	300	—
	135	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwa dzieł i peryodycznych pism ludowych	10.000	—	10.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	10,593.860	18	10,206.310	+433.207
		nadzwyczajne .	**54.620**	—	**54.620**	—45.657

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne .	10,593.860	18	10,206.310	+433.207
		nadzwyczajne .	**54.620**	—	**54.620**	45.657
	136	Towarzystwo pedagogiczne, zasiłek na wydawnictwo „Szkoły“	1.000	—	1 000	—
	136*a)*	Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i Szkoła“ z dodatkiem naukowym „Wiedza i praca“ we Lwowie	300	—	300	—
	136*b)*	Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie, *jednorazowo*	**500**	—	**500**	—
	137	Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“ . . .	2.000	—	2.000	—
	138	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ . .	1 000	—	1.000	—
	139	Wydawnictwo dziełek ludowych, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .	2.000	—	2 000	—
	140	Towarzystwo historyczne we Lwowie, na wydawnictwa	1.400	—	1.400	—
	141	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza, na wydawnictwo dzieł jego, do rozporządzalności Wydziału krajowego i wypłaty w miarę postępu wydawnictwa	800	—	800	—
	142	Towarzystwo ludoznawcze, na wydawnictwo czasopisma „Lud“	400	—	400	—
	143	Towarzystwo miłośników historyi i zabytków Krakowa, na wydawnictwo . . .	800	—	800	—
	144	Redakcya dwutygodnika katechetecznego i duszpasterskiego w Tarnowie	300	—	300	—
	145	Redakcya pisma dla dzieci „Mały Światek“ we Lwowie	100	—	200	100
	146	*a)* Na wydawnictwo polskich podręczników dla szkół średnich . 3.000 K *b)* Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych . . . . 12.000 „	15.000	—	15 000	—
	147	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwo czasopisma „Dzwinok“ . .	400	—	400	—
	147*a)*	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie na wydawnictwo „Praktyki szkolnej“. . .	400	—	400	—
	148	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne, na wydawnictwo rusko-ukraińskiej biblioteki .	600	—	600	—
	148*a)*	Towarzystwo pedagogiczne, na wydawnictwo „Biblioteki dla młodzieży“. . . .	400	—	400	—
	149	Zasiłek dla ruskiego Towarzystwa pedagogicznego dla ruskiej gazety „Uczytel“, do rozporządzenia Wydziału krajowego .	1.000	—	1.000	—
	150	Towarzystwo „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego	6.000	—	6.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	10,627.760	18	10,240.310	+433.207
		nadzwyczajne .	**55.120**	—	**55.120**	—45.757

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — więcej K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne	10,627.760	18	10,240 310	*+433.207*
		{ *nadzwyczajne*	**55 120**	—	**55.120**	—45.757 —
	151	Towarzystwo im. Szewczenki, na wydawnictwo ruskiej biblioteki historycznej, do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.000	—	1.000	—
	152	Komisya archeologiczna Towarzystwa imienia Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwo historycznych materyałów, do rozporządzalności Wydziału krajowego	3.500	—	3.500	—
	153	Towarzystwo im. Szewczenki we Lwowie, na wydawnictwa naukowe, do rozporządzalności Wydziału krajowego	4.500	—	4.500	—
	154	Komisya etnograficzna Towarzystwa im. Szewczenki, na wydawnictwa, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.000	—	2.000	—
	155	Ks. Dżułyński, gr. kat. proboszcz w Łapszynie, na wydawnictwa ruskie: „Posłannyk“ i „Książeczki misyjne“ do rozporządzalności Wydziału krajowego	800	—	800	—
	156	OO. Bazylianie na wydawnictwo pism religijno-moralnej treści	400	—	400	—
	156*a)*	Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie, *jednorazowo*	**1 000**	—	**1 000**	—
	156*b)*	Krakowskie Towarzystwo techniczne, na wydawnictwo czaspisma „Architekt“	**400**	—	**400**	—
	156*c)*	Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie, na wydawnictwo „Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych	**400**	—	**400**	—
	157	Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“, I. rata z subwencyi 10.000 K, płatnej w 10-ciu latach	1.000	—	1.000	—
		V. Teatry i sztuki piękne.				
	158	Teatr polski w Krakowie	16.000	—	16.000	—
	158*a)*	Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie, p. Józefowi Kotarbińskiemu (w uznaniu jego usiłowań, celem rozwoju i utrzymania tej sceny na wysokości jej bezpośredniej przeszłości i istotnych jej cywilizacyjnych i narodowych zadań, *zasiłek nadzwyczajny* do rozporządzalności Wydziału krajowego	**2.000**	—	**2.000**	—
	159	Budowa teatru w Krakowie, XXII. i XXIII. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K, zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I. półrocza 1945)	15.000	—	15.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne	10,671 960	18	10,284.510	*+433.207*
		{ *nadzwyczajne*	**58.920**	—	**58.920**	45.757 —

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905 K.	Wydatki w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne .	10,671.960	18	10,284.510	+433.207 —45.757
		nadzwyczajne .	58.920	—	58.920	—
	160	Teatr polski i opera polska we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego:				
		a) dramat i komedya . . .28.400 K				
		b) opera polska . . . . .20.000 „	48.400	—	48 400	—
	160*a)*	Dyrektorowi teatru miejskiego we Lwowie, p. Tadeuszowi Pawlikowskiemu (w uznaniu niepospolitych jego zasług i poniesionych ofiar ku postawieniu dramatycznej sceny polskiej we Lwowie na równi z pierwszorzędnemi scenami) zasiłek *nadzwyczajny* na rok 1905 do rozporządzalności Wydziału krajowego	8.000	—	8.000	—
	160*b)*	Na nagrody konkursowe dla utworów dramatycznych polskich, zwłaszcza dla utworów ludowych	—	—	—	—
	161	Budowa teatru we Lwowie na pokrycie XIII. i XIV. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 K zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa (aż do I. półrocza 1934) .	33.696	—	33.696	—
	162	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ do rozporządzalności Wydziału krajowego	18.500	—	18.500	—
	163	Towarzystwo teatru ludowego we Lwowie, *zasiłek jednorazowy*, do rozporządzalności Wydziału krajowego	1.000	—	2.000	1.000
	164	Dla teatru ludowego w Krakowie, *zasiłek jednorazowy*, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.000	—	2 000	—
	165	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie XVII rata umorzenia pożyczki 200.000 K na budowę gmachu (aż do r. 1911) włącznie) . .	14 000	—	14.000	—
	166	Towarzystwo sztuk pięknych w Krakowie, subwencya na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki VII. rata z 33-lecia)	1.000	—	1.000	—
	167	Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, na urządzenie nowego lokalu wystawy, I. rata z rozdzielonej na 3 lata subwencyi *nadzwyczajnej* po . . .	2.000	—	2.000	—
	168	Gmina m. Krakowa, na zarząd domu im. Jana Matejki w Krakowie	1.000	—	1.000	—
	169	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000	—	6.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	10,779.556	18	10,392.106	+433.207 —45.757
		nadzwyczajne .	86.920	—	87.920	1 000

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne	10,779.556	18	10,392.106	*+433 207*
		nadzwyczajne	**86.920**	—	**87.920**	—45.757 1.000
	170	Towarzystwo muzyczne we Lwowie, w myśl uchwały Sejmu z 10. lipca 1902	10.000	—	10.000	—
	171	Towarzystwo muzyczne w Krakowie	1.600	—	1.600	—
	172	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	8.400	—	8.400	—
	173	Towarzystwo muzyczne w Brodach	**400**	—	**400**	—
	173*a)*	Towarzystwo muzyczne w Samborze	**200**	—	**200**	—
	174	Towarzystwo muzyczne „Harmonia“ w Krakowie	600	—	600	—
	175	Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu	600	—	600	—
	175*a)*	Towarzystwo „Kapeli narodowej“ we Lwowie, *jednorazowy* zasiłek do rozporządz. Wydziału krajowego	**400**	—	**400**	—
	176	Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków, po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względem nauki śpiewu i muzyki, Towarzystwom muzycznym: „Lutni“, „Bojana“ i „Echa“ we Lwowie, „Lutni“ w Krakowie, Towarzystwu imienia Moniuszki w Kołomyi i Stanisławowie i „Harmonia“ w Jaśle, ryczałt w kwocie	3.000	—	3.000	—
	177	Zboińska Józefa, wdowa po artyście sceny polskiej, *jednorazowo*	**100**	—	**100**	—
	178	Lipińska Salomea, wdowa po skrzypku Feliksie Lipińskim	**300**	—	**300**	—
	178*a)*	Na nagrody za utwory sceniczne ruskie	—	—	—	—
		VI. Rozmaite.				
	179	Dla stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	2 800	—	2.800	—
	180	Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw, mających na celu wspomaganie ubogich uczniów, ryczałt do rozp. Wydziału kraj. w porozumieniu z Radą szkolną krajową	1.200	—	1.200	—
	181	Towarzystwo im. św. Stanisława Kostki opieki nad terminatorami we Lwowie	200	—	200	—
	182	Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie	600	—	600	—
	183	Korosteńska Felicya, była nauczycielka szkoły PP. Klarysek w Starym Sączu, zaopatrzenie dożywotnie z łaski, rocznie	**200**	—	**160**	*40*
		Do przeniesienia { zwyczajne	10,808.556	18	10,421.106	*+433.207*
		nadzwyczajne	**88.520**	—	**89.480**	—45.757 —960

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
V.		Z przeniesienia { zwyczajne	10,808.556	18	10,421.106	*+433.207*
		nadzwyczajne	88.520	—	89.480	— 45.757
						—960
	184	Dla wdowy po profesorze Ogonowskim, Faliny Ogonowskiej, stały roczny dożywotni datek	720	—	720	—
	185	Na cele budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie — *pierwsze dwie raty* subwencyi 40.000 K, płatnej w 20-tu ratach rocznych	4.000	—	4.000	—
		Razem { zwyczajne	10,812.556	18	10,425.106	*+433.207*
		nadzwyczajne	89.240	—	90.200	45.757
						—960
		Suma rubryki V. . .	10,901.796	18	10,515 306	*+433.207*
						— 46.717
						+386.490

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 95. Wydatek *większy* o 5.264 K wskutek wypłacenia członkom Rady szkolnej krajowej dodatkowych honoraryów, w myśl nowej ustawy z 15. lutego 1905 (Dz. u. kraj. Nr. 39) nieprzewidzianej w budżecie r. 1905.

„ „ *98 i 99.* Obacz specyalne zamknięcia rachunków tych funduszów.

„ „ *111.* Z pozostałej reszty niezużytego kredytu z r. 1904 . . 100 K
tudzież z kredytu z r. 1905 w kwocie . . . . . 10.500 „
razem z sumy . . . 10.600 K
wydano w ciągu r. 1905 . . . . . 10.500 „
resztę zaś w kwocie . . 100 K
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 37.349/906).

„ „ *132.* Niezużyty w r. 1905 kredyt . . . . . 400 K
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 37.349/906).

„ „ *145. Mniej* o 100 K, gdyż wydawnictwo „Wieku młodego“ przestało wychodzić.

„ „ *146.* Z niezużytych w r. 1904 a przeniesionych do r. 1905 kredytów:
na wydawnictwo polskich książek . . . . . 3.000 K — g
„ „ ruskich „ . . . . . 12.000 „ — „
razem . . . . 15.000 K — g
tudzież z takich samych kredytów uchwalonych na rok 1905 w sumie . . . . . 15.000 „ — „
Ogółem z sumy . . . 30.000 K — g
wydano w ciągu r. 1905 kredyt z r. 1904 na polskie książki . . . . . 3.000 K — g
zaś na ruskie książki cały kredyt z r. 1904 . 12.000 „ — „
i część kredytu z z r. 1905 w kwocie . . 2.348 „ 86 „ 17.348 „ 86 „
Niezużyte w r. 1905 reszty kredytów, a mianowicie:
na polskie książki . . . . . 3.000 K — g
„ ruskie „ . . . . . 9.651 „ 14 „ 12.651 K 14 g
przeniesiono do rachunku r. 1906 i wypłacono do LW. 17.342/906.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Do poz. 150. Pozostały z r. 1904 kredyt . . . . . 6.000 K — g
wraz z kredytem z r. 1905 w kwocie . . . . . 6.000 „ — „
wydano Towarz. „Proświta“ w r. 1905 w ogólnej sumie . 12.000 K — g

„ „ *163.* Wydano *mniej* o 1.000 K z powodu niedotrzymania przez Dyrekcyę teatru warunków wypłaty subwencyi (LW. 32.143/906).

„ „ *178 a).* Niezużyty w r. 1904 a przeniesiony do rachunku r. 1905 kredyt 500 K na nagrody konkursowe za utwory sceniczne ruskie — przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku 1906 (LW. 48.192/906).

„ „ *180.* Z uchwalonego na r. 1905 kredytu . . . . . 1.200 K — g
wydano w r. 1905 . . . . . 1.150 „ — „
niezużytą zaś resztę . . 50 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 37.349/906).

„ „ *183.* Wydatek *większy* o 40 K z powodu wypłacenia w r. 1905 niepodniesionej w r. 1904 części zaopatrzenia.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VI.		**Pomniki historyczne.**				
	186	Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i w Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	8.000	—	8.000	—
	187	Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	1.000	—	1.000	—
	188	Dla Muzeum narodowego w Krakowie:				
		a) stała subwencya	4.000		4.000	—
		b) na reorganizacyę, adaptacye i rozszerzenie Muzeum narodowego, III. rata z przyznanych 30.000 K na lat 5 po .	**6.000**		**6.000**	—
	189	Krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:				
		1. Dyrektor we Lwowie . . 2.400 K — g				
		2. „ w Krakowie . . 2.400 „ — „				
		3. Adjunkt I. klasy we Lwowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 600 K i trzy dodatki pięcioletnie po 200 K 600 K 4.000 „ — „				
		4. Adjunkt II. klasy we Lwowie: płaca 2.200 K i dodatek aktywalny 480 K . . . 2.680 „ — „				
		5. Adjunkt I. klasy w Krakowie: płaca 2.800 K, dodatek aktywalny 600 K . . . 3.400 „ — „				
		6. Adjunkt II. klasy w Krakowie: płaca 2.200 K, dodatek aktywalny 480 K . . . 2.680 „ — „				
		7. 2 aplikantów we Lwowie adjutum z rocznych po 600 K 1.123 „ 33 „				
		Do przeniesienia { zwyczajne 18.683 K 33 g	13.000	—	13.000	—
		{ *nadzwyczajne* — „ — „	**6.000**		**6.000**	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VI.	189	Z przeniesienia { zwyczajne 18.683 K 33 g *nadzwyczajne* — „ — „	13.000 6.000	— —	13.000 6.000	— —
		8. 1 aplikant w Krakowie adjutum z rocznych 600 K. . 483 „ 81 „ 9. Czynsz za najem lokalu we Lwowie . . . . . 1.600 „ — „ i miejski 5% podatek wodociągowy za rok 1905 . . — „ — „ 10. Stróże we Lwowie i w Krakowie: płaca po 840 K, dodatek aktywalny po 100 K, dodatek na mundur po 100 K 2.080 „ — „ 11. Opał, potrzeby kancelaryjne i rozmaite wydatki. . . 1.200 „ „	24.047	14	24.320	273
	190	Na restauracyę kościoła katedralnego na Wawelu, X. (ostatnia) rata roczna z przyznanej na lat 10 subwencyi 200 000 K . .	20.000	—	20.000	—
	190*a)*	Komitet parafialny kościoła WW. Świętych w Krakowie na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie, *jednorazowo* .	4.000	—	4.000	—
	191	Komitetowi budowy pomnika Adama Mickiewicza we Lwowie, V. (ostatnia) rata z przyznanych 20.000 K na lat 5 po 4.000 K (uchwała Sejmu z 9. lipca 1901). . .	4.000		4.000	—
	192	Na restauracyę kościoła katedralnego obrządku łać. w Przemyślu z przyznanych 10 000 K w 5 ratach rocznych, V. (ostatnia) rata w myśl uchwały sejmowej z d. 9. lipca 1901	2.000	—	2.000	—
	193	Na konserwacyę zamku w Olesku . . .	2.424	66	600	*1.825*
	194	Na restauracyę bram fortecznych w Okopach św. Trójcy, II. (ostatnia) rata z przyznanych 4.000 K	2.000	—	2.000	—
	195	Na restauracyę kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie, II. rata z subwencyi 12.000 K płatnej w 6 ratach rocznych od r. 1904 .	2.000	—	2.000	—
	195*a)*	Na restauracyę kościoła farnego w Krośnie .	—	—	—	—
	196	Na dalszą restauracyę kościoła Bożego Ciała w Krakowie, II. rata z subwencyi 12.000 K płatnej w 4 ratach rocznych od r. 1904 .	3.000	—	3.000	—
	197	Szaraniewiczowa Anna, wdowa po c. k. profesorze Uniwersytetu i konserwatorze dla Galicyi wschodniej *jednorazowo* . . .	720	—	720	—
	198	Na restauracyę starożytnej bożnicy w Żółkwi, *jednorazowo*	1.000	—	1.000	—
	199	Na dokończenie restauracyi historycznych obrazów w kościele parafialnym w Żółkwi .	2.000	—	2.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne . . *nadzwyczajne* . .	37.047 49.144	14 66	37.320 47.320	— 273 + *1.825*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — więcej K.
VI.		Z przeniesienia { zwyczajne . .	37.047	14	37 320	—273
		{ *nadzwyczajne* . .	49.144	66	47.320	+*1.825*
	200	Na restauracyę kościoła św. Trójcy w Okopach, I. rata z subwencyi 6.000 K w 3 ratach rocznych od roku 1905	2 000	—	2 000	—
	200*a)*	Gronu konserwatorów dla Galicyi zachodniej na studya i wydawnictwa przygotowawcze, do restauracyi Zamku królewskiego na Wawelu, subwencya 14 000 K płatna w 1905 roku 2.000 K a od roku 1906 w 3 ratach rocznych po 4 000 K	2 000	—	2.000	—
	201	Na restauracyę starożytnego kościoła w Felsztynie, I. rata z subwencyi 6 000 K płatnej w 2 ratach rocznych od r. 1905 po .	3 000	—	3.000	—
	202	Na restauracyę katedry ormiańskiej we Lwowie, z subwencyi 20.000 K, płatnej w 5 ciu ratach rocznych, I. rata	4 000	—	4.000	—
	203	Na restauracyę wieży Maryackiej w Krakowie, z subwencyi 70.000 K, płatnej w 10 ciu ratach rocznych	7 000	—	7.000	—
	204	Na restauracyę kościoła parafialnego w Brzozowie, z subwencyi 4.000 K, płatnej w 2 ratach rocznych, I. rata	2.000	—	2 000	—
	205	Na restauracyę cerkwi w Laszkach murowanych, *jednorazowo*	500	—	500	—
		Razem { zwyczajne . .	37.047	14	37.320	—273
		{ *nadzwyczajne* . .	69.644	66	67 820	+*1.825*
		Suma rubryki VI. .	106.691	80	105.140	+*1.552*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 189. Wydatki w ogóle *mniejsze* o 273 K a mianowicie z powodu intercalare w pozycyach 7 i 8 o 193 K tudzież z powodu niezapłacenia w roku 1905 miejskiego podatku wodociągowego za Archiwum lwowskie.

„ „ *193.* Na rachunek pozostałego z roku 1904 kredytu . . . 906 K 16 g
i kredytu uchwalonego na rok 1905 w kwocie . . . . 600 „ — „

razem w sumie . . . 1.506 K 16 g
wydano w ciągu roku 1905 . . . . . 3.330 „ 82 „

przekroczenie zatem wynosi . . . . . 1.824 K 66 g
głównie z powodu wybudowania trzeciego filaru oporowego kosztem 2.908 K (LW. 82.339/1905).

„ „ *194.* Z kredytu uchwalonego na rok 1905 w kwocie . . . 2.000 K — g
wydano w roku 1905 . . . . . 1 318 „ 68 „

resztę zaś w kwocie . . 681 K 32 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906 (LW. 37.349/1906).

„ „ *195 a).* Niezużyty z roku 1904 a przeniesiony do rachunku r. 1905 kredyt 2.500 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906 (LW. 26.613/1906).

Fundusz krajowy. Wydatki.

Do poz. 200 a). Z kredytu pozostałego z roku 1904 . . . . . 2.000 K
tudzież z kredytu uchwalonego na rok 1905 . . . . . 2.000 „
razem z sumy . . . . 4.000 K
wydano w roku 1905 . . . . . 2.000 „
resztę zaś w kwocie . . . 2.000 K
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906 (LW. 37.349/1906).

„ „ *203.* Niezużyty kredyt uchwalony na rok 1905 w kwocie . . . . . 7.000 K
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906 (LW. 37.349/1906).

„ „ *206.* Kredyt w kwocie . . . . . 500 K
uchwalony, ale niezużyty w roku 1905 przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906 (LW. 96.411/1905).

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VII.		**Bezpieczeństwo publiczne.**				
		Sumaryczne zestawienie rubr. VII. wydatków.				
		I. Kwaterunkowe żandarmeryi	612.591	42	607.218	*5.373*
		II. Szupaśnictwo	56.738	67	40.000	*16.739*
		Suma rubryki VII. .	669.330	09	647.218	*+22.112*
		Poszczególnienie.				
		I. Kwaterunkowe żandarmeryi.				
	206 *a–n*, 207, 208 i 210	Na koszta kwaterunkowe	603.294	13	592.518	*10.776*
	209	Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków	1.232	37	2.000	768
	211	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynków w Czortkowie	8.064	92	6.000	*2.065*
	212	Na wynagrodzenie za wodę dostarczoną z wodociągów miejskich	—	—	6.700	6.700
		Suma działu I. .	612.591	42	607.218	*+12.841* − 7.468
						+5.373
		II. Szupaśnictwo.				
	213	Koszta szupasowe: *a)* w kraju 41.165 K 25 g, *b)* w Austryi niższej 1.825 K 97 g, *c)* w Austryi wyższej 404 K 97 g, *d)* na Bukowinie 665 K 68 g, *e)* w Czechach 2.259 K 67 g, *f)* w Gorycyi 92 K 76 g, *g)* w Istryi 10 K 20 g, *h)* w Karyntyi 9 K 05 g, *i)* w Krainie 17 K 84 g, *k)* w Morawii 8.711 K 56 g, *l)* w Solnogrodzie 164 K 69 g, *m)* w Styryi 610 K 51 g, *n)* w Szląsku 465 K 92 g, *o)* w Tryjeście 106 K 71 g, *p)* w Tyrolu 77 K 50 g; rozmaite 151 K 05 g. — Razem	56.738	67	40.000	*16.739*
		Suma działu II. .	56.738	67	40.000	*+16.739*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 206. a) — n), 207, 208 i *210.* Wydatki w ogóle *większe* o 10.776 K 13 g, wedle złożonych do LW. 28.740/06 przez c. k 5. krajową komendę żandarmeryi rachunków kwaterunkowych za r. 1905.

„ „ *209.* Wydano *mniej* o 767 K 63 g, stosownie do ilości nowo otwartych posterunków.

„ „ *211.* Wydano *więcej* o 2.064 K 92 g przeważnie z powodu konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie.

„ „ *212. Zaoszczędzono na razie cały kredyt* 6.700 K, ponieważ przypadająca należytość zapłaconą będzie dopiero w r. 1906. — Bliższe wyjaśnienie w sprawozdaniu z czynności Dep. VI. (i w akcie LW. 45 236/06).

„ „ *213.* Wydatek *większy* o 16.739 K wedle rzeczywistej potrzeby na podstawie rachunków złożonych przez stacye szupasowe, a spowodowany głównie szupasowaniem większej ilości osób ze stacyi Lwów w czasie trwania (od 8. lipca do 10. sierpnia 1905) strajku budowlanego, jakoteż wydalenia znacznej ilości dezerterów rosyjskich za granicę kraju, wreszcie z powodu, że Morawa przedłożyła w r. 1905 zaległe rachunki szupasowe za II. półrocze 1901 za cały rok 1902 i 1903 czyli za $2^1/_2$ lat, podczas gdy w preliminarzu przewidziane były wydatki tylko za 1 rok przypadające.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
VIII.		**Wydatki na komunikacye.**				
		Sumaryczne zestawienie rubr. VIII. wydatków.				
		Na drogi.				
	A)	Koszta zarządu: zwyczajne	421.920	15	425.643	3.723
		nadzwyczajne	**46.000**	—	**46.000**	—
	B)	Nowe budowy i rekonstrukcye dróg — *nadzwyczajne*	**270.000**	—	**270.000**	—
	C)	Utrzymanie dróg krajowych	860.000	—	860.000	—
	D)	Zasiłki dla dróg pow. i gmin., na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych: zwyczajne	1,081.647	50	1,080.000	*1.648*
		nadzwyczajne	**66.600**	—	**84.000**	17.400
	E)	Wydatki na myta	9.516	04	11.300	1.784
	F)	Pensye i zaopatrzenia	62.424	93	54.941	*7.484*
		Suma zwyczajne	2,435.508	62	2,431.884	*+9.132* −5.507
		nadzwyczajne	**382.600**	—	**400.000**	−17.400
		Razem	2,818.108	62	2,831.884	*+3.625* −17.400
						−13.775
		II. Na koleje żelazne.				
	A)	Koszta zarządu: zwyczajne	138.146	27	151.830	13.684
		nadzwyczajne	**35.296**	**96**	**33.051**	*2.246*
	B)	Dotacye na cele kolejowe: zwyczajne	750.000	—	750.000	—
		nadzwyczajne	**4.000**	—	**4.000**	—
		Suma zwyczajne	888.146	27	901.830	−13.684
		nadzwyczajne	**39.296**	**96**	**37.051**	*+2.246*
		Razem	927.443	23	938.881	−11.438

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.		**Zestawienie sum.**				
		Suma wydatków na cele drogowe { zwyczajne 2,435.508 K 62 g; *nadzwycz.* **382 600** „ — „	2,818.108	62	2,831.884	—13.775
		Suma wydatków na cele kolejowe { zwyczajne 888.146 K 27 „; *nadzwycz.* **39.296** „ **96** „	927.443	23	933.881	—11.438
		Ogółem wydatki na komunikacye { zwyczajne 3,323.654 K 89 g; *nadzwycz.* **421.896** „ **96** „	3,745 551	85	3.770.765	—25.213
		I. Na drogi.				
		A) Koszta zarządu.				
	214	*Płace inżynierów, konduktorów, rysowników i służby drogowej.*				
		a) dyrektor, płaca . . . 6.400 K — g dodatek aktywalny . . 960 „ — „	7.360	—	7.360	—
		b) zastępca dyrektora, płaca . 4.800 K g dodatek aktywalny . . 840 „ — „ „ funkcyjny . . 800 „ — „	6.440	—	6.440	—
		c) 5 inżynierów starszych, płaca po 4.800 K . . . . 24 000 K — g dodatki aktywalne po 840 K 4.200 „ — „	28.200	—	28.200	—
		d) 9 inżynierów I. klasy, płaca po 3.600 K . . . . 32.400 K — g dodatki aktywalne: *α)* dla 4 po 720 K . . 2.160 „ — „ *β)* „ 4 „ 600 „ . . 3.000 „ — „ *γ)* „ 1 „ 480 „ . . 480 „ — „	38.040	—	38.160	120
		e) 9 inżynierów II. klasy, płaca po 2.800. . . . . 24.266 K 60 g dodatki aktywalne: *α)* dla 5 po 600 K . . 3.000 „ — „ *β)* „ 3 „ 500 „ . . 999 „ 92 „ *γ)* „ 1 „ 400 „ . . 800 „ — „	29.066	52	30.100	1.033
		f) 12 inżynierów - adjunktów płaca po 2.200 K. . . 22.550 K 03 g dodatki aktywalne po 480 K 4.920 „ — „	27.470	03	32.160	4.690
		g) 4 praktykantów technicznych: dla 2 adjutum po 1 400 K 2.800 K — g „ 2 „ „ 1.200 „ 3.863 „ 32 „	6.663	32	5.200	*1.463*
		Do przeniesienia . .	143.239	87	147.620	5.843 *1.463*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
VIII.	214	Z przeniesienia . .	143.239	87	147.620	5 843 *1.463*
		h) asystent manipulacyjny, płaca . . . . . 1.600 K — g dodatek aktywalny . . 360 „ — „	1.960	—	1.960	—
		i) 10 konduktorów starszych, płaca po 1.800 K. . . 18.000 K — g dodatek aktywalny po 300 K 3.000 „ — „	21.000	—	21.000	—
		k) 10 konduktorów I. klasy, płaca po 1.600 K. . . 16.000 K — g dodatek aktywalny po 200 K 2.000 „ — „	18.000	—	18.000	—
		l) 10 konduktorów II. klasy, płaca po 1.400 K . . 11.199 K 85 g dodatek aktywalny po 150 K 1.200 „ — „	12.399	85	15.500	3.100
		m) 12 konduktorów III. klasy, płaca po 1.200 K. . . 12.300 K — g dodatek aktywalny po 150 K 1.500 „ — „	13.800	—	16.200	2.400
		n) rysownicy i dyetaryusze	14.935	54	2.556	*12.379*
		o) 342 drożników:				
		α) zasługi	101.385	55	103.000	1.614
		β) ryczałt na wynagrodzenie dla drożników więcej zasłużonych i zamieszkałych w okolicach, gdzie panuje drożyzna, *nadzwyczajne*	**46.000**	—	**46.000**	—
		Razem { zwyczajne . .	326.720	81	325.836	*13.842* 12.957
		{ *nadzwyczajne* . .	**46 000**	—	**46.000**	—
		Suma płac . .	372.720	81	371.836	+*13.842* —12.957
						+*885*
	215	**Zaliczki na płace.**				
		Dla inżynierów i konduktorów	6.121	25	6.000	+*121*
	216	**Pięciolecia i dwulecia**	6.032	96	7.701	—1.668
	217	**Dodatki osobiste.**				
		Dla inżyniera I. klasy Antoniego Barancewicza . . . . . 600 K Dla inżyniera I. klasy Władysława Turskiego . . . . . — „	600	—	1.000	—400
		Do przeniesienia { zwyczajne .	339.475	02	340.537	—15.025 +*13.963*
		{ *nadzwyczajne* .	**46.000**	—	**46.000**	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	339.475	02	340.537	—15.025
		nadzwyczajne .	**46 000**	—	**46.000**	*+13.963* —
	218	**Ryczałty.**				
		a) na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:				
		1. dla 12 inżynierów okręg. 15.220 K 22 g				
		2. „ 42 konduktorów . 22.203 „ 92 „	37.424	14	36.282	*1.142*
		b) na pomieszczenie biura okręgowego:				
		1. dla inżyniera w Krakowie 240 K — g				
		2. „ 9 inżynierów okręgowych po 120 K . . 1.080 „ — „	1.320	—	1.320	—
		c) na przybory kancelaryjne:				
		1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 K . . 960 K — g				
		2. dla 42 konduktorów po 32 K . . . . . 1.151 „ 71 „	2.111	71	2.304	192
		Suma ryczałtów .	40.855	85	39.906	*+1.142* —192
						+950
	219	**Remuneracye i zapomogi** dla urzędników i sług	7.000	—	7.000	—
	220	**Instrumenty, wzory, naczynia i przybory rysunkowe.** Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	6.600	90	9.000	—2.399
	221	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych . . .	14.788	38	16.000	— 1.212
	222	**Koszta kursu praktycznego** dla konduktorów drogowych	13.200	—	13.200	—
		Razem { zwyczajne . .	421.920	15	425.643	18.828
		nadzwyczajne . .	**46.000**	—	**46.000**	*15.105* —
		Suma kosztów zarządu	467.920	15	471.643	—18.828
						+15.105
						—3.723
		B) Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.				
	223	*a)* Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych i koszta budowy większych mostów *nadzwyczajne*	**170.000**	—	**170.000**	—
		b) Na budowę mostu na Dniestrze w Haliczu *nadzwyczajne*	**100.000**	—	**100.000**	—
		Suma wydatków na rekonstrukcye *nadzwycz.*	**270.000**	—	**270.000**	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	224	**C) Utrzymanie dróg krajowych.**						
		Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 kilometrów w 12 okręgach inżynierskich:						
		1. Borszczów-Okopy	Kilom.	53·265	19.506	59		
		2. Borszczów-Kolendziany	„	21·550	11.060	44		
		3. Brzeżany-Złoczów	„	38·000	14.566	77		
		4. Buczacz-Tłuste	„	38·045	19.222	63		
		5. Buczacz Czortków	„	29·379	11.587	72		
		6. Czorsztyn-Zabornia	„	40·540	21.979	11		
		7. Czortków-Skała	„	36 000	13.004	79		
		8. Czyżyny-Cło	„	12 966	6.416	64		
		9. Dębica-Nadbrzezie	„	83·266	23.182	40		
		10. Dynów-Kańczuga-Przeworsk	„	37·947	24.019	92		
		11. Dynów-Sanok	„	45·355	26.951	64		
		12 Droga dojazdowa do Dublan	„	1·760	—	—		
		13. Gorlice-Konieczna	„	30·580	13.132	10		
		14. Horodenka-Załucze	„	30·695	20.950	81		
		15. Husiatyn Kopyczyńce	„	34·550	8.459	89		
		16. Jarosław-Bełzec	„	73·218	62.131	63		
		17. Iwanie-Mossorówka	„	10·617	3.971	46		
		18. Kraków-Baran	„	14·640	10.853	13		
		19. Kraków-Chełmek	„	54·620	25.418	05		
		20. Krasne-Busk	„	6·257	6.772	06		
		21. Krościenko-Szczawnica	„	5·810	5.000	52		
		22. Lwów-Rohatyn	„	66·925	32.384	45		
		23. Lwów Stojanów	„	75·800	43.519	26		
		24. Monasterzyska-Buczacz	„	19·000	7.126	29		
		25. Nowytarg-Zakopane	„	24·800	10.294	06		
		26. Przemyśl-Sanok	„	68·420	34.453	33		
		27. Rohatyn-Tarnopol	„	83·900	43.185	76		
		28. Rzeszów-Nadbrzezie	„	93·000	43.096	23		
		29. Droga Sędziszowska	„	569	145	69		
		30. Sielec-Klubowce	„	29·500	10.246	26		
		31. Słotwina-Brzesko-Sącz	„	45 157	19.108	39		
		32. Smykowce-Suchostaw	„	60·080	16.698	09		
		33. Stanisławów Bursztyn	„	29·256	15.296	64		
		34. Strusów-Buczacz	„	42·666	14.289	86		
		35. Tarnopol-Podwołoczyska	„	43·237	12.997	53		
		36. Tarnopol-Zbaraż	„	19·650	6.014	42		
		37. Tarnów-Szczucin	„	36·570	17.335	93		
		38. Tłumacz-Zaleszczyki	„	61·800	24.121	85		
		39. Tyśmienica Kołomyja	„	46·506	14.950	33		
		40. Zakliczyn-Sącz Niedzica	„	94·000	37.096	80		
		41. Zaleszczyki Skała	„	53·100	26.458	—		
		42. Zator-Sucha	„	35·075	19.192	41		
		43. Zborów-Załoźce	„	28·351	17.380	79		
		44. Zimnawoda-Hoszany	„	31·520	14.628	35		
		45 Żółkiew-Krystynopol	„	41·510	31.790	98		
		Suma kosztów utrzymania dróg,	kilom.	1.829·452	860.000	—	860.000	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
VIII.		**D) Zasiłki.**				
	225	*a)* Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	920.000	—	920.000	—
		b) Na zasiłki dla powiatów na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych, w myśl §. 28. ustawy drogowej, *stały roczny zasiłek*	79.837	60	80.000	162
		c) Ze subwencyi c. k. Rządu na budowej drogi powiatowej Jaworów-Niemirów-Rawa . . . . . 20.000 K i na budowę drogi gminnej I. klasy Przemyślany Pomorzany . 6.600 „				
		(obacz Rubr. V. doch. poz. 24.) *nadzwyczajne*.	**26.600**	—	**44.000**	17.400
	226	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych:				
		1. Biała, dojazd Jawiszowice, Kenty, Kozy. . . . 343 K 52 g				
		2. Bóbrka, dojazd Bóbrka, Chlebowice, Chodorów, Stare Sioło, Wodniki . . . 1.929 „ 39 „				
		3. Bochnia, dojazd Kłaj . . 34 „ — „				
		4. Borszczów, dojazd Borszczów, Germakówka, Iwanie Puste, Jezierzany, Piłatkowce . . . . . 82 „ 23 „				
		5. Brody, dojazd Jasionów, Zabłotce . . . . . 1.451 „ 23 „				
		6. Brzesko, dojazd Biadoliny szlacheckie . . . . 5.000 „ — „				
		7. Brzeżany, dojazd Kozowa, Krzywe, Podwysokie, Potutory, Słoboda, Teofipólka . 2.070 „ — „				
		8. Rzeszów, dojazd Dynów . 800 „ — „				
		9. Buczacz, dojazd Buczacz, Jezierzany, Monasterzyska . 40 „ — „				
		10. Chrzanów, dojazd Bolencin, Jaworzno, Regulice, Szczakowa . . . . . 606 „ 92 „				
		11. Cieszanów, dojazd Lubaczów, Oleszyce. . . . . 571 „ 29 „				
		12. Czortków, dojazd Dżuryn, Jagielnica, Szmańkowczyki 24 „ 70 „				
		13. Dobromil, dojazd Nowe miasto, Starzawa . , . . 2.832 „ 21 „				
		14. Gorlice, dojazd Biecz, Gorlice, Wola Łużańska, Zagórzany . . . . . 119— 76 „				
		15. Gródek, dojazd Lubień wielki, Stawczany . . . 7.045 „ 90 „				
		Do przeniesienia { zwyczajne 22.951 K 15 g	999.837	60	1,000.000	162
		{ *nadzwyczajne* . . .	**26.600**	—	**44.000**	17.400

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
VIII.	226	Z przeniesienia { zwyczajne 22.951 K 15 g *nadzwyczajne*	999.837 **26.600**	60 —	1,000.000 **44.000**	162 17.400
		16. Grybów, dojazd Stróże . 11 „ 50 „				
		17. Husiatyn, dojazd Chorostków, Hadyńkowce, Kopyczyńce . 1.089 „ 83 „				
		18. Jarosław, dojazd Jarosław. 57 „ 89 „				
		19. Jasło, dojazd Frysztak, Jasło wschód, Jasło zachód, Moderówka, Skołyszyn, Wiśniowa 372 „ 29 „				
		20. Krosno, dojazd Krosno I., II., Iwonicz . . . . 264 „ 77 „				
		21. Limanowa, dojazd Dobra, Tymbark . . . . 127 „ 45 „				
		22. Lwów, dojazd Jaryczów, Szczerzec . . . . 820 „ 80 „				
		23. Łańcut, dojazd Grodzisko, Leżajsk, Manasterz, Sarzyn 3.109 „ 41 „				
		24. Mielec, dojazd Dąbie, Mielec, Rzochów. . . . 251 „ 97 „				
		25. Myślenice, dojazd Jordanów, Maków, Osielec, Zaryte . 2.263 „ 19 „				
		26. Nadwórna, dojazd Delatyn, Jaremcze, Łanczyn, Mikuliczyn, Tatarów . . . 140 „ 90 „				
		27. Nisko, dojazd Nisko, Łętownia, Rudnik . . . 736 „ 67 „				
		28. Nowytarg, dojazd Chabówka, Nowytarg, Podczerwone, Biały Dunajec . . 1.060 „ 50 „				
		29. Przemyśl, dojazd Medyka, Żurawica. . . . . 315 „ 22 „				
		30. Przemyślany, dojazd Zadwórze . . . . . 424 „ 27 „				
		31. Rawa, dojazd Uhnów . . 843 „ 96 „				
		32. Rohatyn, dojazd Psary . 52 „ 50 „				
		33. Rudki, dojazd Buczały, Chłopczyce, Komarno, Koniuszki siemianowskie, Rudki 7.928 „ 31 „				
		34. Rzeszów, dojazd Rzeszów, Strzyżów . . . . 16.000 „ — „				
		35. Sambor, dojazd Kalinów . 10 „ 53 „				
		36. Sanok, dojazd Rymanów, Sanok, Zagórze . . . 133 „ 24 „				
		37. Skałat, dojazd Grzymałów, Skałat . . . . . 44 „ 61 „				
		38. Sokal, dojazd Bełz, Krystynopol, Sokal . . . . 2.920 „ — „				
		39. Stare miasto, dojazd Stary Sambor . . . . . 77 „ 36 „				
		Do przeniesienia { zwyczajne 62.008 K 32 g *nadzwyczajne* . . .	999 837 **26.600**	60 —	1,000.000 **44.000**	162 17.400

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K	Wydatki w roku 1905. g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą prelimino-waną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K
VIII.	226	Z przeniesienia { zwyczajne 62.008 K 32 g *nadzwyczajne*	999.837 **26.600**	60 —	1,000.000 **44 000**	162 17.400
		40. Stryj, dojazd Dobrzany, Lubience, Skole, Synowódzko wyżne, Uhersko . . . 102 „ 21 „				
		41. Tarnobrzeg, dojazd Baranów, Chmielów, Rozwadów, Tarnobrzeg, Zbydniów . 1.034 „ 81 .				
		42. Tarnopol, dojazd Berezowica, Chodaczków wielki, Ostrów 954 — 53 „				
		43. Tłumacz, dojazd Niźniów, Oleszów, Tłumacz-Pałahicze 48 „ 34 „				
		44. Trembowla, dojazd Trembowla . . . . . 14 „ 87 „				
		45. Turka, dojazd Borynia, Jabłonka, Sianki . . . 13.429 „ 69 „				
		46. Wadowice, dojazd Brzeźnica, Kalwarya Brody, Kalwarya Zebrzydawska, Klecza górna, Przeciszów, Ryczów, Skawce, Wadowice, Wielkie drogi, Zator . . . . 272 „ 14 „				
		47. Wieliczka, dojazd Bierzanów, Podgórze-Płaszów, Podgórze-Bonarka, Skawina, Swoszowice . . . . 1.109 „ 72 „				
		48. Zaleszczyki, dojazd Dźwiniacz, Tłuste, Zaleszczyki . 322 „ 52 „				
		49. Złoczów, dojazd Ożydów-Olesko, Złoczów . . . 1.827 „ 34 „				
		50. Żółkiew, dojazd Dobrosin, Glińsko, Kulików-Żółkiew . 1.743 „ 13 „				
		51. Żywiec, dojazd Lachowice, Zwardoń, Żywiec. . . 245 „ — „				
		Razem . 83.112 K 62 g				
		Od tego: Datki od stron konkurencyjnych i zwrot zaliczek 1.302 „ 72 „	81.809	90	80.000	*1 810*
	227	Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego, na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 15) VII. rata, *nadzwyczajne*	**40.000**	—	**40.000**	—
		Razem { zwyczajne . .	1,081.647	50	1,080.000	+*1.810* —162
		Razem { *nadzwyczajne* . .	**66.600**	—	**84.000**	—17.400
		Suma wydatków na zasiłki .	1,148.247	50	1,164.000	+*1.648* —17.400
						15.752

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — wyższe K.
VIII.		**E) Wydatki na myta.**				
	228	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych.	7.072	07	7.000	72
	229	Koszta komisyjne i ogłoszenia licytacyi . .	1.196	31	2.700	1.504
	230	Podatki i ekwiwalenta od własności funduszu drogowego	1.247	66	1.300	52
	231	Przerwy z powodu wypadków elementarnych.	—	—	300	300
		Suma wydatków na myta	9.516	04	11.300	—1.856
						+72
						—1.784
	232	**F) Pensye i zaopatrzenia.**				
		1. Raciborski Ludwik, emeryt. starszy inżynier	6.489	60	6.490	—
		2. Świtkowski Mieczysław, emerytowany starszy inżynier	3.952	—	3.952	—
		3. Jodłowski Stanisław, emerytowany inżynier	3.897	60	3.897	1
		4. Baczyński Ferdynand, „ konduktor	988	—	988	—
		5. Darowski Stanisław „ „	460	—	460	—
		6. Dybowski Tadeusz, „ „	1.024	—	1.024	—
		7. Reicher Stanisław, „ „	1.092	—	1.092	—
		8. Rieger Karol, „ „	1.008	—	1.008	—
		9. Skwarczyński Jan, „ „	962	—	962	—
		10. Widy Feliks, „ „	800	—	800	—
		11. Korycki Mieczysław, „ „	1.824	—	1.824	—
		12. Kwiatkowski Zygmunt, b. konduktor — stałe zaopatrzenie	400	—	400	—
		13. Reuttowa Marya, wdowa po dyrektorze, pensya . . 2.400 K — g				
		i dla syna Leona do 14. kwietnia 1907 . . . 480 „ — „	2.880	—	2.880	—
		14. Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze, pensya . . .	700	—	700	—
		15. Bieńkowska Stanisława, j. w. 1.400 K — g				
		i dla syna Tadeusza, do 16. lutego 1906 . . . 140 „ „ „	1.540	—	1.540	—
		16. Łuniewska Natalia, j. w	700	—	700	—
		17. Baranowska Augusta, j. w. . 1.200 K — g				
		dla dzieci: Zofii do 10. lutego 1905 . . . . 13 „ 33 „				
		Maryi Antoniny do 29. maja 1907 . . . . . 120 „ — „				
		i Jana do 8. października 120 „ — „	1.453	33	1.453	—
		18. Zielińska Katarzyna, j. w. . 1.000 K — g				
		i dla syna Tadeusza do 9. marca 1910 . . . . 100 „ — „	1.100	—	1.100	—
		19. Brochocka Joanna, j. w. . 1.400 K 12 g				
		i dla syna Romana do 4. lipca 1915 . . . . 280 „ — „	1.680	12	1.680	—
		Do przeniesienia . .	32.950	65	32.950	1

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	232	Z przeniesienia . .	32.950	65	32.950	1
		20. Jawornikowa Marya, j. w. . 1.000 K — g i dla dzieci: Janiny do 28. marca 1920 . . . . 200 „ — „ Heleny do 8. maja 1921 . 200 „ — „ Stefanni Zofii do 19. sierpnia 1923 . . . . 200 „ — „	1.600	—	1.600	—
		21. Łatkowska Karolina, wdowa po inżynierze, pensya . 800 K — g i dla córki Alfonsyny do 14. lipca 1905 r. z rocznych 160 K . . . . . — „ — „	800	—	887	87
		22. Grzegorzewska Helena, j. w. . . .	1.600	—	1.800	200
		23. Jeziorańska Natalia, wdowa po funkcyonaryuszu technicznym, dożywotni dar z łaski	600	—	600	—
		24. Chrzanowska Ignacya, j. w.. . . .	600	—	600	—
		25. Kurniewiczówna Aldona Ewa, sierota po emerytowanym inżynierze, do 14. października 1906	700	—	700	—
		26. Zielińska Marya, sierota po inżynierze, zaopatrzenie dożywotnie	100	—	100	—
		27. Bertold Dziakiewicz, sierota po konduktorze, do 27. czerwca 1906	541	64	65	477
		28. Grzymalina Melania, wdowa po konduktorze	458	34	500	42
		29. Hrankowska Julia, j. w. . 440 K — g i dla córki Stanisławy do 1. marca 1905 z rocznych 44 K . . . . . — „ — „	440	—	447	7
		30. Hlawaty Józefa, wdowa po kondukturze, pensya	600	—	600	—
		31. Hryniewicz Emilia, wdowa po konduktorze, pensya	650	—	650	—
		32. Helferowa Anna, wdowa po konduktorze, pensya	520	—	520	—
		33. Rząśnicka Helena, wdowa po konduktorze, pensya	650	—	650	—
		34. Van-Roy Aniela, j. w. pensya roczna . . . . 800 K — g i dla syna Rudolfa Jana do 10. lipca 1911 . . . 160 „ — „	960	—	960	—
		35. Podbielska Anna, j. w.	900	—	900	—
		Do przeniesienia . .	44.670	63	44.529	478 336

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	232	Z przeniesienia . .	44.670	63	44.529	*478* 336
		36. Schönthalerowa Michalina, j. w. pensya . . . . 800 K — g dla dzieci: Maryi do 15. czerwca 1908. . . . 160 „ — „ Bernardy, do 20. maja 1921 160 . — „	1.120	—	1.120	—
		37. Borzęcka Marya, wdowa po emeryt. konduktorze	500	—	500	—
		38. Żukowska Wiktorya, j. w. 800 K — g dla syna Romana do 18. marca 1911 . . . . 124 „ — „	924	—	924	—
		39. Chamcowa Anna, j. w.	799	92	800	—
		40. Hausnerowa Franciszka, wdowa po konduktorze . . 800 K — g dla dzieci: Romana Marcina do 11. listopada 1907 . . 160 „ — „ Eugeniusza Maryana do 25. czerwca 1911 . . . 160 „ — „	1.120	—	1.120	—
		41. Szeliska Laura, wdowa po konduktorze, dożywocie	333	22	334	1
		42. Chodorowska Leokadya, j. w. . . .	199	92	200	—
		43. Rachwalski Jan, b. drożnik, zaopatrzenie	180	—	180	—
		44. Dziedzic Jan, j. w.	180	—	180	—
		45. Harasym Jan, j. w.	189	—	189	—
		46. Kamiński Jan, j. w.	150	—	150	—
		47. Malik Jan, j. w.	150	—	150	—
		48. Dobosz Jan, j. w.	132	—	132	—
		49. Kaliński Jan, j. w..	139	92	140	—
		50. Nowak Jan, j. w.	161	28	161	—
		51. Rzeszotko Jędrzej, j. w.	120	—	120	—
		52. Tyz Onufry, j. w.	90	—	90	—
		53. Gabryś Wojciech, j. w..	150	—	150	—
		54. Zajączkowski Franciszek, j. w. . . .	180	—	180	—
		55. Michalski Tomasz, j. w.	194	40	195	1
		56. Opach Józef, j. w..	168	—	168	—
		57. Kondecki Józef, j. w.	127	68	128	—
		58. Turczyniak Jurko, j. w.	141	72	142	—
		59. Sowiński Grzegorz. j. w.	177	84	178	—
		60. Mazur Michał, j. w.	150	12	151	1
		61. Majocha Kazimierz, j w.	66	48	67	1
		62. Duchowicz Jacko, j. w.	—	—	178	178
		63. Klak Józef, j. w.	150	12	151	1
		64. Kardasz Seńko, j. w.	194	40	195	1
		65. Koziara Michał, j. w.	—	—	151	151
		66. Leszczyszyn Sawa, j. w.	105	72	106	—
		67. Pesyk Stefan, j. w.	166	80	167	—
		68 Dańko Józef, j. w..	150	12	151	1
		Do przeniesienia . .	53.283	29	53.477	*478* 672

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazuje się wydatki mniejsze — więcej K.
VIII.	232	Z przeniesienia . .	53.283	29	53.477	*478* *672*
		69. Kułaj Bazyli, j. w.	183	48	184	—
		70. Radowicki Jan, j. w.	177	96	178	—
		71. Soroka Jan, j. w.	150	12	151	1
		72. Kozak Hawryło, j. w.	172	32	173	1
		73. Krawczyszyn Dymitr, j. w.. . . .	177	84	178	—
		74. Van-Roy, wdowa po konduktorze, jednorazowo	200	—	200	—
		75. Gering Julia, córka po konduktorze, j. w.	200	—	200	—
		76. Baranowska Augusta, wdowa po inżynierze, j. w.	100	—	100	—
		77. Niewiadomska Sabina, wdowa po inżynierze, j. w.	100	—	100	—
		78. Pintowski Felicyan, emer. starszy inżynier	4.256	—	—	*4.256*
		79. Baumanowa Jadwiga, wdowa po konduktorze, pensya. . . . 799 K 96 g dla dzieci: Bolesława do 14. sierpnia 1915. . . . 160 „ — „ Jadwigi do 10. marca 1917 160 „ — „ Tadusza do 18. październ nika 1918 . . . . 160 „ — „ Wandy do 20. lutego 1920 160 „ — „ Józefy do 11. sierpnia 1925 160 „ — „	1.599	96	—	*1.600*
		80 Mielnik Walenty, b. drożnik, zaopatrzenie	116	76	—	*117*
		81. Schmall Jan, j. w..	152	33	—	*152*
		82. Janik Piotr, j. w.	61	16	—	*61*
		83. Szpaler Ignacy, j. w.	74	20	—	*74*
		84. Ziembowicz Stanisław, j. w. . . .	40	76	—	*41*
		85. Popów Prokop, j. w.	88	96	—	*89*
		86. Faliński Paweł, j. w.	107	36	—	*107*
		87. Łupinosowa Marya, wdowa po drożniku, zaopatrzenie	100	80	—	*101*
		88. Pocałun Jędrzej, były drożnik, zaopatrzenie	91	74	—	*92*
		89. Grochowski Jan, j. w.	41	70	—	*42*
		90. Dąbrowski Jan, j. w.	14	83	—	*15*
		91. Oksiński Józef, emerytowany inżynier .	933	36	—	*933*
		Suma wydatków na pensye i zaopatrzenia	62.424	93	54.941	+*8.158* —674
						+*7.484*
		II. Na koleje żelazne.				
	233	*Koszta zarządu.*				
		Płace i emolumenta etatowe:				
		a) dyrektor, płaca . . . 6.400 K — g dodatek aktywalny . . . 960 „ — „	7.360	—	7.360	—
		Do przeniesienia . .	7.360	—	7.360	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	233	Z przeniesienia . .	7.360	—	7.360	—
		b) zastępca dyrektora, płaca . 4 800 K — g dodatek aktywalny . . . 840 „ — „ „ funkcyjny . . . 800 „ — „	6.440	—	6.440	—
		c) 2 starszych inżynierów, płaca po 4.800 K . . . . 9.600 K — g dodatek aktywalny po 840 K 1.680 „ — „	11.280	—	11.280	—
		d) 2 inżynierów I. klasy, płaca po 3.600 K . . . . 7.575 K — g dodatek aktywalny po 720 K 1.320 „ — „	8.895	—	8 640	*255*
		e) 2 inżynierów II. klasy, płaca po 2 800 K . . . . 5.600 K — g dodatek aktywalny po 600 K 1.200 „ — „	6.800	—	6.800	—
		f) 2 inżynierów adjunktów, płaca po 2.200 K . . . . 4.216 K 67 g dodatek aktywalny po 480 K 920 „ — „	5.136	67	5.360	223
		g) referent administr., płaca . — K — g dodatek aktywalny . . . — „ — „	—	—	5.640	5.640
		h) sekretarz, płaca . . . 4.800 K — g dodatek aktywalny. . . 840 „ — „	5.640	—	5.640	—
		i) adjnnkt konceptowy, płaca . 2.800 K — g dodatek aktywalny. . . 600 „ — „	3.400	—	3.400	—
		k) koncepista, płaca . . . — K — g dodatek aktywalny. . . — „ — „	—	—	2.680	2.680
		l) konsulent dla spraw taryfowych i komercyalnych, płaca 3.600 K — g dodatek aktywalny. . . 720 „ — „	4.320	—	4.320	—
		m) adjunkt rachunkowy, płaca . 1.683 K — g dodatek aktywalny. . . — „ — „	1.683	—	3.280	1.597
		n) oficyał rachunkowy, płaca . 2.200 K — g dodatek aktywalny. . . 360 „ — „	2.560	—	2 560	—
		o) asystent rachunkowy, płaca . — K — g dodatek aktywalny. . . — „ — „	—	—	1.960	1 960
		p) adjunkt administracyjno-manipulacyjny, płaca . . . 2.800 K — g dodatek aktywalny. . . 480 „ — „	3.280	—	3.280	—
		r) inspicient-rysownik, płaca . 1.600 K — g dodatek aktywalny. . . 360 „ — „	1.960	—	1.960	—
		s) asystent manipulacyjny, płaca 1.600 K — g dodatek aktywalny. . . 360 „ — „	1.960	—	1.960	—
		Do przeniesienia . .	70.714	67	82.560	12.100 *255*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą przeliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.	233	Z przeniesienia . .	70 714	67	82.560	12.100 *255*
		t) woźny, płaca . . . . 1.000 K — g dodatek aktywalny . . 250 „ — „ „ na ubior . . . 100 „ — „	1 350	—	1 350	—
		Suma płac . .	72.064	67	83.910	—12.100 +*255*
						—11.845
	234	**Dodatki pięcioletnie.**				
		1. Starszemu inżynierowi Machalskiemu, rocznie . . . . . 400 K g				
		2. Inżynierowi I klasy Bobrowskiemu z rocznych 300 K do 31. października 1905 . . 250 „ — „				
		3. Sekretarzowi Skwarczyńskiemu, rocznie . . . . 400 „ — „				
		4. Konsulentowi dla spraw komercyalnych Chodkiewiczowi, od 15 lutego 1905 z rocznych 400 K . . . . 351 „ 11 „				
		5. Inspicyentowi - rysownikowi Grabowiczowi, rocznie . . 100 „ — „				
		6. Asystentowi manipulacyjnemu Salutryńskiemu, rocznie . 100 „ — „				
		7. Woźnemu Stroblowi, rocznie. 60 „ — „	1.661	11	1.710	—49
	235	**Dodatki osobiste.**				
		a) Dyrektorowi Kułakowskiemu, rocznie . . . . 6.000 K — g				
		b) Bronisławowi Chodkiewiczowi, konsulentowi dla spraw taryfowych i komercyalnych 400 „ — „				
		c) Inżynierowi adjunktowi Gismanowi z rocznych 720 K . — „ — „	6.400	—	7.120	— 720
	236	**Zaliczki na płace.**				
		Dla urzędników	2.455	90	2.500	—44
	237	**Zasługi.**				
		Dwóch stróżów po 600 K	1.200	—	1.200	—
	238	**Remuneracye i zapomogi.**				
		a) Rzecznik prawny za zastępstwo . . .	1.000	—	1.000	—
		b) Dla urzędników i funkcyonaryuszy . .	2.000	—	2.000	—
			3.000	—	3.000	—
		Do przeniesienia . .	86.781	68	99.440	12.913 *255*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — wpływy
VIII.		Z przeniesienia . .	86.781	68	99.440	12.913 *255*
	239	**Pensye i zaopatrzenia.**				
		a) Zaleska Felicya, wdowa po dyrektorze, pensya wdowia . . 2.400 K dla dzieci: Stanisława do 14. lutego 1913 i Feliksa do 21. sierpnia 1916 po 480 K . . . 960 „	3.360	—	3.360	—
		b) Langnerowa Marya, wdowa po prowizorycznym urzędniku administracyjnym biura kolejowego, dar z łaski, *jednorazowo nadzwyczajne*	**500**	—	**500**	—
		c) Paszkowska Leonia, wdowa po referencie administracyjnym od 1. października 1904, pensya rocznie.	1.800	—	—	*1.800*
		d) Bobrowska Walentyna, wdowa po inżynierze, pensya z rocznych 1.400 K od 1. listopada 1905 . . . . 233 K 34 g i dla córki Aliny Janiny Maryi z rocznych 280 K od 1. listopada 1905 . . . . 46 „ 66 „	280	—	—	*280*
		Razem { zwyczajne . .	5.440	—	3.360	*2.080*
		{ *nadzwyczajne* . .	**500**	—	**500**	—
			5.940	—	3.860	+*2.080*
	240	**Instrumenty, przybory rysunkowe, wzory i sprzęty.**				
		Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . . .	2.393	42	2.400	—7
	241	**Koszta komisyjne.**				
		a) Dla urzędników i funkcyonaryuszy . .	25.272	34	27.600	2.328
		b) Dla członków krajowej Rady kolejowej .	698	40	1.500	801
			25.970	74	29.100	—3.129
	242	**Na badania techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów kolejowych** *nadzwyczajne*	**6.000**	—	**6.000**	—
	243	**Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych, oraz map i planów**	900	90	1.480	—579
	244	**Koszta kancelaryjne.**				
		Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne i t. p. wydatki	3.525	85	4.000	—474
		Do przeniesienia { zwyczajne .	125.012	59	139.780	17.102 *2.335*
		{ *nadzwyczajne* .	**6.500**	—	**6.500**	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
VIII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	125.012	59	139.780	17.102
		{ *nadzwyczajne* .	6.500	—	6.500	*2.335* —
	245	**Koszta utrzymania personalu nieetatowego,** *nadzwyczajne*	28.796	96	26.551	*+2.246*
	246	**Wynagrodzenie za roboty akordowe,** uskuteczniane przez obcych funkcyonaryuszów .	5.455	70	6.250	—795
	247	**Utrzymanie lokalu na biuro:**				
		a) Koszta najmu lokalu	6.250	—	4.200	*2.050*
		b) Opał, oświetlenie	1.427	98	1.600	172
			7.677	98	5.800	*+2.050* —172
						+1.878
		Razem { zwyczajne . .	138.146	27	151.830	18.069
		{ *nadzwyczajne* .	35.296	96	33.051	*4.385* *2.246*
		Suma kosztów zarządu .	173.443	23	184.881	—18.069 *+6.631*
						—11.438
	248	**Dotacya dla funduszu kolejowego** na cele budowy kolei lokalnych, VII. rata, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. marca 1899 przez lat 71	750.000	—	750.000	—
	249	**Subwencya dla c. k. Rządu** na budowę kolei od stacyi Pałahicze do Tłumacza, XIV. rata, po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 28. listopada 1890 przez lat 15, *nadzwyczajne*	4.000	—	4.000	—
		Razem { zwyczajne . .	750.000	—	750.000	—
		{ *nadzwyczajne* .	4.000	—	4.000	—
		Suma dotacyi na cele kolejowe .	754.000	—	754.000	—

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 214. Wydatki wogóle *większe* o 885 K z powodu potrzeby opracowania projektów na budowę dróg subwencyonowanych dla powiatów — przez rysowników, dyetaryuszy i uczniów szkoły konduktorów.

„ „ *215.* Wydatek *większy* o 121 K — znajduje pokrycie w należytości czynnej.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Do *poz. 216.* Wydatek *mniejszy* o 1.668 K — z powodu spensyonowania starszego inżyniera F. Pintowskiego od 1. sierpnia 1904 (—800 K), zamianowania Wł. Turskiego starszym inżynierem od 22. listopada 1904 (odpadły preliminowane na rok 1905 pięciolecia w kwocie 550 K), niewyasygnowania pięciolecia inżynierowi-adjunktowi E. Żebrowskiemu (—120 K), wreszcie z powodu rozmaitych zmian zaszłych w roku 1905 w składzie personalu.

„ „ *217.* Wydatek *mniejszy* o 400 K — dodatku osobistego dla inżyniera Wł. Turskiego, zamianowanego w roku 1904 starszym inżynierem (LW. 116.562/1904).

„ „ *218.* Wydatek *większy* o 950 K — spowodowany częstszymi wyjazdami inżynierów okręgowych do nadzoru dróg krajowych.

„ „ *220.* Wydatek *mniejszy* o 2.399 K — gdyż w roku 1905 nie zachodziła potrzeba zakupna kosztowniejszych nowych instrumentów technicznych.

„ „ *221.* Wydatek *mniejszy* o 1.212 K — zależny od kosztów kontroli na drogach krajowych.

„ „ *223 b).* Kredyt w kwocie 100.000 K *przeniesiono* do rachunku roku 1906 „gdyż budowa mostu na Dniestrze w Haliczu będzie rozpoczęta dopiero po uzyskaniu wszystkich na ten cel potrzebnych funduszów".

„ „ *225.* Wydatek *mniejszy* o 17.562 K — dotyczy prawie w całości budowy drogi gm. Przemyślany-Pomorzany, na którą c. k. Rząd wyasygnował w roku 1905 z preliminowanych 24.000 K — tylko 6.600 K. Wydatek mniejszy z tego powodu odpowiada *mniejszemu* dochodowi w rubryce V. poz. 25 dochodów.

„ „ *226.* Wydatek *większy* o 1.810 K — spowodowany kosztami budowy dojazdów kolejowych przy nowo zbudowanej linii Lwów-Sambor-Użok.

„ „ *228.* Wydatek nieznacznie *większy* o 72 K — z powodu budowy domków mytniczych w Jasionce i Kruhelu małym.

„ „ *229.* Wydatek *mniejszy* o 1.504 K
„ „ *230.* „ *mniejszy* o 52 K } według rzeczywistej potrzeby.

„ „ *231. Zaoszczędzono* cały kredyt w kwocie 300 K — ponieważ w roku 1905 nie było żadnej przerwy w komunikacyi.

„ „ *232.* Wydatek *większy* o 7.484 K — z powodu wymiaru nowych pensyi na podstawie statutu emerytalnego i uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 21. stycznia 1898, co do stałych darów z łaski dla wysłużonych drożników.

„ „ *233.* Wydatki *mniejsze* o 11.845 K — z powodu interkalaryów.

„ „ *234.* Wydano *mniej* o 49 K — z powodu śmierci inżyniera I. klasy ś. p. Bobrowskiego.

„ „ *235.* W roku 1905 *odpadł* dodatek osobisty dla inżyniera adjunkta Gissmana w kwocie 720 K — z powodu zamianowania go inżynierem II. klasy (LW. 74.122/1904)

„ „ *236.* Wydatek *mniejszy* o 44 K — według potrzeby.

„ „ *239.* Wydatki *większe* o 2.030 K — z powodu przyznania pensyi Leonii Paszkowskiej wdowie po zmarłym referencie administracyjnym i Walentynie Bobrowskiej wdowie po zmarłym inżynierze I. klasy.

„ „ *240.* Nieznaczna różnica na *korzyść* budżetu o 7 K.

„ „ *241 a).* Wydatek *mniejszy* o 2.328 K — z powodu ukończenia budowy linii kolejowej Przeworsk-Bachórz Dynów Znaczniejsza część wydatków tej pozycyi budżetowej znajduje pokrycie w zwrotach od Towarzystw kolejowych, zarachowanych w rubryce V. poz. 27 dochodów.

„ „ *241 b).* Wydatek *mniejszy* o 801 K — w miarę odbytych zgromadzeń krajowej Rady kolejowej.

„ „ *243.* Wydatek *mniejszy* o 579 K
„ „ *244.* „ *mniejszy* o 474 K } wedle potrzeby.

„ „ *245.* Wydatek *nadzwyczajny większy* o 2.246 K — spowodowany budową linii kolei Tarnów-Szczucin i trasą linii Lwów-Stojanów, znajduje zupełne pokrycie w zwrotach zarachowanych w rubr. V. poz. 27 dochodów.

„ „ *246.* Wydatek *mniejszy* o 795 K — zależny od stanu personalu.

„ „ *247.* Wydatki wogóle *większe* o 1.878 K — z powodu podwyższenia czynszu za lokal dla Biura kolejowego wraz z 5% podatkiem za używaną wodę z wodociągu miejskiego (LW. 50.567/1904).

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie			Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się Wydatki mniejsze — większe K.
IX.		**Budowy wodne i melioracye.**						
		A) Biuro melioracyjne i studya przygotowawcze.						
	250	Płace urzędników, utrzymanie ekspozytur i stypendya:						
		a) Dyrektor biura			7 360	—	7.360	—
		b) Zastępca dyrektora			6.440	—	6.440	—
		c) 12 starszych inżynierów .		67.233 K 98 g				
		od tego zwroty z funduszów:						
		regulacyi Dniestru górnego .	5.452 K — g					
		obwałowania Wisły i Wisłoki	5.640 „ — „					
		obwałowania Wisły w powiecie krakowskim . .	5.640 „ — „					
		regulacyi Trześniówki górnej	4.230 „ — „	20.962 „ — „	46.271	98	50.760	4.488
		d) Referent administracyjny			5.640	—	5.640	—
		e) 12 inżynierów I. klasy . .		51.300 K — g				
		od tego zwroty z funduszów:						
		regulacyi Bugu	4.320 K — g					
		regulacyi Pustej . .	4.176 „ — „					
		regulacyi Dniestru górnego	144 „ — „					
		obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim . .	4.320 „ — „	12.960 „ — „	38.340	—	34.200	*4.140*
		f) 12 inżynierów II. klasy .		40.799 K 96 g				
		od tego zwroty z funduszów:						
		regulacyi Biały	3.400 K — g					
		regulacyi Nowego Brnia	3.400 „ — „					
		regulacyi Pustej . . .	113 „ 33 „					
		regulacyi Dniestru górnego obwałowania	6.800 „ — „					
		Wisły w powiecie wielickim . . obwałowania	3.400 „ — „					
		Wisły w powiecie dąbrowskim . .	3.400 „ — „					
		Do przeniesienia	20.513 K 33 g	40.799 K 96 g	104.051	98	104.400	4.488 *4.140*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
IX.	250	Z przeniesienia	20.513 K 33 g 40.799 K 96 g	104.051	98	104.400	4.488 *4 140*
		obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby . .	3.400 „ — „				
		obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej .	3.286 „ — „				
		osuszenia bagien rzemieńskich . .	1.700 „ — „ 28 899 „ 33 „	11.900	63	13.400	1.499
		g) 12 inżynierów adjunktów .	30.075 K 54 g				
		od tego zwroty z funduszów: obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby . .	2.680 K — g				
		obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej .	2.769 „ 33 „				
		obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic . .	2.680 „ — „				
		regulacyi potoku Błotni	2.010 „ — „				
		kolmatacyi bagien naddniestrzańskich	4.020 „ — „ 14.159 „ 33 „	15.916	21	13.400	*2.516*
		k) 2 praktykantów technicznych	4.565 K 50 g				
		od tego zwroty z funduszów: obwałowania Wisły i Wisłoki . . .	163 K 34 g				
		osuszenia bagien łańcucko jarosławskich .	661 „ 10 „ 824 „ 44 „	3.741	06	2.800	*941*
		l) dodatki pięcioletnie		6.400	—	6.694	294
		m) dodatki osobiste		1.187	09	800	*387*
		n) dyetaryusze		1.505	—	3.880	2.375
		Do przeniesienia . .		144.701	97	145.374	7.984 8.656

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazuje się wydatki mniejsze — więcej K.
IX.	250	Z przeniesienia . .	144.701	97	145.374	*7.984* 8.656
		o) utrzymanie ekspozytur: w Krakowie . . . . 1.500 K — g „ Jaśle . . . . . 800 „ — „ „ Jarosławiu . . . . 699 „ 96 „ „ Stanisławowie . . . 700 „ — „ „ Tarnowie . . . . 699 „ 96 „	4.399	92	4.400	—
		p) stypendya	660	—	720	60
		Suma pozycyi 250 . .	149.761	89	150.494	*7.984* 8.716
	251	Utrzymanie służby dozozców melioracyjnych .	19.099	20	21.750	2.651
	252	Dotacya funduszu emerytalnego dozorców melioracyjnych	1.000	—	1.000	—
	253	Zaliczki na płace dla inżynierów i dozorców melioracyjnych	1.792	—	2.000	208
	254	Remuneracye i zapomogi dla inżynierów i dozorców melioracyjnych	6.000	—	6.000	—
	255	Pensye i zaopatrzenia: *a)* Biegański Antoni, emerytowany inżynier. . . 848 K — g *b)* Misiakiewicz Julian, emerytowany inżynier . . 1 120 „ — „ *c)* Gedlowa Marya, wdowa po inżynierze . . . 1.400 „ — „ *d)* Chrząszczewska Marya, wdowa po inżynierze . . 2.160 „ — „ *e)* Nowakowski Seweryn, emerytowany inżynier . . 1.358 „ 91 „ — Nowakowska Michalina, matka śp. Seweryna, kwartał pośmiertny . . . 582 „ 40 „	7.469	31	7.858	389
	256	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa narzędzi, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych	8.010	18	8.000	*10*
	257	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	11.000	—	11.000	—
	258	Zasiłek krajowy dla galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego . . .	16.000	—	16.000	—
		Do przeniesienia . .	220.132	58	224.102	*7.994* 11.964

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
IX.		Z przeniesienia . .	220.132	58	224.102	*7.994* 11.964
	259	Na zdjęcia i projekty: *a)* dla publicznych robót melioracyjnych, (w myśl uchwały sejmowej z d. 27. września 1882).	20.060	56	30.000	9.939
		b) dla melioracyi prywatnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892) . .	30.794	41	30.000	*794*
		c) dla wyzyskania sił wodnych . . .	10.000	—	10.000	—
	260	Koszta komisyjne z powodu inspekcyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych i konserwacyi publicznych robót melioracyjnych .	960	19	2.000	1 040
		Suma działu A. .	281.947	74	296.102	+*8.788* —22.943
		B) Wykonanie budowli wodnych.				
	261	12½% datek krajowy na oprocentowanie i umorzenie obligów mających się emitować przez państwo, na budowę kanałów spławnych (w myśl ustawy z dnia 2. marca 1904 r., Dz. u. kr. Nr. 36.)	16.148	—	16.148	—
	262	II. rata annuitetowa na umorzenie pożyczki 7,000.000 K, zaciągniętej na pokrycie 40% datku kraju do kosztów regulacyi rzek kanałowych (w myśl ustawy z dnia 22. stycznia 1904 r. Dz. u. kr. Nr 23.) . .	72.186	—	72.186	—
	263	I. rata annuitetowa na umorzenie pożyczki 6,150.000 K, mającej się zaciągnąć na pokrycie zobowiązań funduszu krajowego na systematyczną regulacyę rzek karpackich.	11.298	—	11.298	—
	264	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich (raty przypadające w roku 1905 do pokrycia z pożyczki zaciągnąć się mającej jak Rubr. XIII *a)* dochodów): *a)* na regulacyę Biały z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Dunajca, XIV. rata (z 15 lecia) . . .	86.634	—	86.634	—
		b) na regulacyę Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem XIII. rata (z 15 lecia).	85.333	33	85.334	—
		c) na regulacyę górnego Dniestru z dopływami VII. rata (z 28-lecia)	131.428	—	131.428	—
		d) na regulacyę Soły VI. rata (z 18-lecia) .	79.555	54	79.556	—
		e) na regulacyę Łomnicy VI. rata (z 24-lecia)	79.616	66	79.616	—
		Suma pozycyi 264 .	462.567	53	462.568	—
		Do przeniesienia . .	562.199	53	562.200	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
IX.		Z przeniesienia . .	562.199	53	562.200	—
	264*a)*	Na regulacyę Prutu od Śniatyna do granicy Bukowińskiej I. rata z 12½% zasiłku krajowego (z 25-lecia)	14.050	—	14.050	—
	265	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych (na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116.):				
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru X. rata	40.400	—	40.400	—
		b) na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim VII. rata .	89.740	—	89.740	—
		c) na uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia z dopływami VII. rata	31.950	—	31.950	—
		d) na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa, VI. rata	43.548	—	43.548	—
		e) na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, V. rata	33.066	—	33.066	—
		f) na obwałowanie lewego brzegu Dunajca, od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach, IV. rata . . .	26.000	—	26.000	—
		g) na regulacyę potoka Pustej (Radosławki) z dopływami, IV. rata	33.280	—	33.280	—
		h) na regulacyę potoku Sołotwy i Rokitny z dopływami, II. rata	—	—	—	—
		i) na regulacyę rzeki Łęgu w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim, IV. rata .	30.000	—	30.000	—
		k) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie dąbrowskim, III. rata	90.000	—	90.000	—
		l) na zabudowanie debr w gminie Mikołajów nad Dniestrem, III. rata	21.075	—	21.075	—
		m) na zabudowanie debr w gminie Zniesienie powiatu lwowskiego, II. rata . . .	28.000	—	28.000	—
		n) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby, II. rata	92.832	—	92.832	—
		o) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej, II. rata	90.000	—	90.000	—
		p) na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K, zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasiłku krajowego, na podwyższenie wałów nadwiślańskich od ujścia Białuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, II. rata. . . .	20.400	—	20.400	—
		Do przeniesienia . .	670.291 576 249	— 53	670.291 576.250	— —

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
IX.	265	Z przeniesienia . .	576.249	53	576.250	—
			670.291	—	670.291	—
		r) na regulacyę potoku Błotni z dopływami, I. rata	36.800	—	36.800	—
		s) na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich	80.000	—	80.000	—
		Suma pozycyi 265 .	787.091	—	787.091	—
	266	Na konserwacyę krajowych robót melioracyjnych:				
		a) regulacyi Trześniówki	1.000	—	1 000	—
		b) „ Łęgu	1.500	—	1.500	—
		c) „ Przegnojówki	1.000	—	1.000	—
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy	1.000	—	1.000	—
		e) regulacyi Krzemienicy	2.500	—	2.500	—
		Suma pozycyi 266 .	7.000	—	7.000	—
	267	Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. listopada 1889):				
		a) na konserwacyę osuszenia bagien rudnickich	2.800	—	2.800	—
		b) na konserwacyę osuszenia bagien stojanowskich	1.200	—	1.200	—
		c) na drenowanie gruntów włościańskich, V. rata	50.000	—	50.000	—
		d) na zabudowanie potoków Bzinka i Szabelnia w powiecie żółkiewskim . . .	10.000	—	10 000	—
		e) na regulacyę potoku Szkło pod Łazami i Charytanami, II. rata.	6.389	—	6.389	—
		f) na osuszenie gruntów w gminie Włodzimirce (powiat Żydaczów), II. rata . .	7.500	—	7.500	—
		g) na ustalenie usuwisk górskich w gminach Młynne i Jaworzna powiatu limanowskiego	15.250	—	15.250	—
		h) na zabudowanie potoku Byczynka w powiecie chrzanowskim	17.000	—	17.000	—
		i) na zabudowanie potoku Psarka w powiecie chrzanowskim, I. rata	17.200	—	17.200	—
		k) na zabudowanie potoku Wątrobowego w dorzeczu Skawy	8.000	—	8.000	—
		l) na regulacyę potoku Paleczki . . .	4.500	—	4.500	—
		m) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki w powiecie myślenickim, I. rata .	12.100	—	12.100	—
		Do przeniesienia . .	151.939	—	151.939	—
			1,370.340	53	1,370.341	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
IX.	267	Z przeniesienia . .	1,370.340	53	1,370.341	—
			151.939	—	151 939	—
		n) na zabudowanie potoku Łopusznianki w gminie Łopuszna (pow. Nowy Targ), I rata .	17.250	—	17.250	—
		o) na zabudowanie potoku Czerwonego w gm Grybów, I. rata	7 050	—	7.050	—
		p) na zabudowanie potoku Kąśnianki w powiecie grybowskim.	6.895	—	6.895	—
		r) na przedłużenie kanału malińskiego w gminach Tuszów i Chorzelów (pow. Mielec) .	10.131	—	10.131	—
		s) na osuszenie pastwisk w gminie Radomyśl nad Sanem (pow. Tarnobrzeg) . . .	4.600	—	4.600	—
		t) na wykonanie rowów osuszających w gminie Lisia góra (pow. Tarnów) . . .	8.816	—	8.816	—
		u) na budowę wodociągu w Żmigrodzie .	15.333	—	15.333	—
		w) na regulacę potoków w gminie Gorajowice, Brzyszczki, Hankówka i Warzyce (powiat Jasło).	12.100	—	12.100	—
		x) 30% zasiłek na pokrycie niedoboru Spółki wodnej dla regulacyi Wisłoka i Pielnicy (w myśl uchwały sejmowej z dnia 31. października 1903)	4.807	—	4.807	—
		y) na osuszenie łąk włościańskich w gminie Niemiłów (pow. Cieszanów)	4.500	—	4.500	—
		z) na osuszenie pastwiska w gminie Szepłoty (powiat Jaworów)	1.700	—	1.700	—
		aa) do dyspozycyi Wydziału krajowego . .	40.000	—	40.000	—
		Suma pozycyi 267 .	285.121	—	285.121	—
	268	Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:				
		1. w Korzenicy	500	—	500	—
		2. „ Grzędzie	500	—	500	—
		3. „ Derewni	500	—	500	—
		4. „ Byszowie	500	—	500	—
		5. „ Jaworznie	200	—	200	—
		6. „ Jadachach	500	—	500	—
		7. „ Rzochowie	500	—	500	—
		8. „ Ohladowie	500	—	500	—
		9. na nawozy sztuczne, na torfowe grunta włościańskie	2.000	—	2.000	
		Suma pozycyi 268 .	5.700	—	5.700	—
	268*a)*	Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	1,661.161	53	1,661.162	—

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K	Wydatki w roku 1905. g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K
IX.		Z przeniesienia . .	1,661.161	53	1,661.162	—
	268*b*)	40% datek kraju do kosztów regulacyi 12 rzek kanałowych w I. okresie budowy, w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 LW. 89.093: Wypłacono c. k. Namiestnictwu po koniec roku przedmiotowego 1905 786.000 K; zwrócono funduszowi 4% pożyczki krajowej z roku 1904 477.141 „				
		Suma wydatków 1,263.141 K; *od tego*: dotacya otrzymana z funduszu 4% pożyczki krajowej z roku 1904 . . 1,263.141 „	—	—	—	—
		Suma działu B.	1,661.161	53	1,661.162	—
		Suma działu A.	281 947	74	296.102	+8.788 −22.943
		Suma rubryki IX. .	1,943.109	27	1,957.264	+8.788 −22.943
						−14.155

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 250 a.—p. Wydatek *mniejszy* o kwotę 732 K z powodu większego zwrotu z funduszów regulacyjnych płac inżynierów prowadzących budowy.

„ „ *251.* Wydatek *mniejszy* o kwotę 2651 K
„ „ *253.* „ „ „ 208 K } wedle istotnej potrzeby.
„ „ *255* „ „ „ 389 K z powodu śmierci emerytowanego inżyniera śp. Seweryna Nowakowskiego

„ „ 256. Wydatek *większy* o kwotę 10 K wedle istotnej potrzeby.

Do poz. 257. Z kredytu przeznaczonego w kwocie . . . . . 11.000 K — g
wydano gotówkę . . . . . 7.111 „ 79 „
pozostałą resztę w kwocie . . . . . 3.888 K 21 g
przeniesiono na rok 1906 w myśl uchwały Wydziału krajowego do L. W. 23.746/905.

Do poz. 259. a) Wydatek *mniejszy* o kwotę 9.939 K według istotnej potrzeby.
„ „ *259. b)* „ *większy* „ 794 K z powodu liczniejszych zgłoszeń o zdjęcia dla melioracyi prywatnych.
„ „ *259. c)* Z kredytu przyznanego w kwocie . . . . 10.000 K — g
oraz reszty kredytu z roku ubiegłego . . . . 5.679 „ 40 „
razem w kwocie . . . . . 15.679 K 40 g
wydano gotówką . . . . . 4.443 „ 29 „
pozostałą zaś resztę w kwocie . . . . . 11.236 K 11 g
przeniesiono na rok 1906 w myśl uchwały Wydziału krajowego do L. W. 20.361/906.

Do poz. 260. Wydatek *mniejszy* o kwotę 1040 K według istotnej potrzeby.

Do poz. 261. Datki krajowe z lat 1904/5 w łącznej kwocie 29.333 K przenosi się na rok 1906 z powodu, iż Państwo do końca roku 1905 pożyczki na kanały nie zaciągnęło.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Do poz. 262. Raty annuitetowe z lat 1904 i 1905 w łącznej kwocie 90.233 K przeniesiono na rok 1906. (gdyż z powodu opóźnienia emisyi pożyczki) raty są płatne dopiero od maja 1906 roku.

Do poz 263. Ratę annuitetową w kwocie 11.298 K przeniesiono na rok 1906 z powodu jak przy poz. 262.

„ „ *264.* Wedle obowiązujących ustaw przypadające z funduszu krajowego raty, za cały okres aż do ukończenia regulacyi wszystkich wymienionych w poz 264. regulacyi rzek karpackich, wynosić będą od roku 1905 do 1924 sumę . . . . . 5,937.868 K

W tym też celu — w miejsce corocznego obciążania rubryki IX-ej wydatków budżetu funduszu krajowego — upoważnił Wys. Sejm uchwałą finansową na rok 1905 z dnia 11. listopada 1904 Wydział krajowy, do zaciągnięcia zatwierdzonej ustawą krajową z dnia 25. stycznia 1905, Nr. 22, Dz. ust. kraj. pożyczki w 4%-ych obligacyach krajowych w im. wartości . . . . . 6,150.000 K

z której pokrywane być mają odnośne wydatki od roku 1905 w ten sposób, iż jako rekompesatę rocznych rat, ponoszonych na regulacyę rzek Karpackich w Rubr. IX., poz. 264. wydatków po . . . . . 462.568 K

przenieść należy taką samą kwotę, jako pokrycie do Rubr. XIII. a. dochodów funduszu krajowego.

Do poz. 264. a) Datek w kwocie 14.050 K przeniesiono na rok 1906 z powodu iż robót nie rozpoczęto.

Do poz. 265. h) Z reszty datku krajowego na regulacyę potoków Sołotwy i Rokitny pozostałej z końcem roku 1904 w kwocie . . . . . 28.856 K 81 g
wydano w roku 1905 gotówkę . . . . . 38 „ 50 „
a przeniesiono na rok 1906 kwotę . . . . . 28.818 K 31 g
z powodu, iż robót nie rozpoczęto.

Do poz. 265. p) Z kredytów za lata 1904 i 1905 w łącznej kwocie . 41.400 K — g
wydano gotówkę na opłatę rat zapadłych w roku 1905 w kwocie . . . . . 18.255 „ 07 „
zaś resztę w kwocie . . . . . 23.144 K 93 g
przeniesiono na rok 1906.

Do poz 267. a—aa) Z zasiłków przyznanych na popieranie *mniejszych* robót melioracyjnych w roku 1905 w kwocie . . . . . 285.121 K — g
oraz kredytów pozostałych na ten cel z roku 1904 w kwocie 498.244 „ 92 „
zasiłków państwowych w kwocie . . . . . 103.172 „ 94 „
i zwrotów w sumie . . . . . 297.805 „ 47 „
razem . . . 1,184.344 K 33 g
wydano gotówką w roku 1905 . . . . . 399.551 „ 69 „
zaś z pozostałej kwoty . . . . . 784.792 K 64 g
przeniesiono:
1. do fund. kraj. Rubr. VI. 35 dochodów, budżetu roku 1905 z tytułu nieużytych kredytów na lokalne regulacye rzek niespławnych kwotę . . . . 242.274 K 02 g
2. na rachunek Rubr. IX. wydatków roku 1906 kwotę . 542.518 „ 62 „
razem j. w. . . 784.792 K 64 g

Do poz. 268. Z zasiłków na popieranie doświadczeń z kulturą torfów przeznaczonych na rok 1905 w kwocie . . . . . 5.700 K — g
z kredytów pozostałych z roku 1904 w kwocie . . 19.167 „ 78 „
tudzież zwrotu w kwocie . . . . . 1.426 „ — „
oraz zasiłków państwowych w sumie . . . . 11.140 „ — „
razem w sumie . . 37.433 K 78 g
wydano gotówką . . . . . 16.790 „ 66 „
przeniesiono zaś na rok 1906 . . . . . 20.643 K 12 g

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Do poz. 268. b) W myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66., z dnia 18. września 1901 Dz. ust. kraj. Nr. 103 i z dnia 21. kwietnia 1904 Dz. ust. kraj. Nr. 52. § 4 rozporządzenia wykonawczego, ma fundusz krajowy wraz ze stronami interesowanemi wpłacić 40% kosztów na regulacyę rzek kanałowych — w dziesięcioletnim okresie budowy od roku 1904 — do włącznie roku 1912 — do funduszu budowy w ogólnej sumie . . . . . 6,962.400 K
w ratach rocznych po 773.600 K — jak sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 L. W. 89.093. W tym też celu upoważnił Wys. Sejm uchwałą finansową na r. 1904 z dnia 3. listopada 1903 Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w 4% obligacyach krajowych, w im. wart. na 7,000.000 „

Z częściowej sprzedaży emitowanych obligów tej pożyczki, przeniesiono następnie w celu udotowania Rubr. IX. wyd. funduszu krajowego jak L. W. 110.121/1905, tytułem pierwszej raty za rok 1904, kwotę . 773.600 K
i na poczet drugiej raty przypadającej za r. 1905, kwotę . . . . . 489.541 „ 1,263.141 K

gdy zaś po koniec roku przedmiotowego 1905, wypłacono c. k. Namiestnictwu do funduszu budowy tylko kwotę 786.000 „

przeto resztę w kwocie . . . . . 477.141 K

przeniesiono do funduszu 4% pożyczki krajowej z roku 1904, gdzie jest rezerwowaną na pokrycie dalszych spłat c. k. Rządowi do funduszu budowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą rubr. eliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
X.		**Rolnictwo.**				
		I. Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, pensye i emerytury urzędników fachowych.				
	269	Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	1.874	56	6.000	4.125
	270	Urzędnicy fachowi dla spraw rolniczych:				
		a) radca: płaca . . . . . 6.400 K				
		dodatek aktywalny . . 960 „				
		i dodatek pięcioletni. . 800 „				
		b) adjunkt konceptowy: płaca . . 2.800 „				
		dodatek aktywalny . . 600 „	11.560	—	11.560	—
	271	Strusiewiczowa Melania, wdowa po referencie spraw rolniczych, pensya wdowia, rocznie . . . . . 1.200 K				
		dodatek do pensyi wdowiej . . 400 „	1.600	—	1.600	—
		II. Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.				
	272	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie: zwyczajne .	45.819	64	51.147	5.328
		nadzwyczajne .	**1.909**	**85**	**1.910**	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	60.854	20	70.307	9.453
		{ *nadzwyczajne* .	**1.909**	**85**	**1.910**	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba poszczególnienia	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	60.854	20	70.307	9 453
		nadzwyczajne .	**1.909**	**85**	**1.910**	—
	273	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie: zwyczajne	20.208	77	20.736	527
		nadzwyczajne	**1.565**	—	**1.565**	—
	274	Akademia rolnicza w Dublanach: zwyczajne .	214.625	84	211.396	*3.230*
		nadzwyczajne	**19.106**	—	**19.106**	—
	275	Szkoła niższa rolnicza „ zwyczajne .	37.669	15	33.840	*3.829*
		nadzwyczajne	**670**	—	**670**	—
	276	Szkoła gorzelnicza „ zwyczajne .	10.303	70	9.930	*373*
		nadzwyczajne	—	—	—	—
	277	Gorzelnia krajowa „ zwyczajne .	17.420	79	13 660	*3.761*
		nadzwyczajne	**9.455**	—	**9.455**	—
	278	Folwark „ zwyczajne .	53.390	73	40.752	*12.639*
		nadzwyczajne	**6.212**	—	**6.212**	—
	279	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach: zwyczajne	28.520	87	25.952	*2.569*
		nadzwyczajne	**26.210**	—	**26.210**	—
	280	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie: zwyczajne .	138.403	86	143.015	4.611
		nadzwyczajne	**42.261**	**57**	**35.950**	*6.311*
	281	Folwark w Czernichowie: zwyczajne . .	15.841	16	15.968	127
		nadzwyczajne . .	**900**		**900**	—
	282	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence: zwyczajne .	29.447	72	29.107	*341*
		nadzwyczajne	**1.500**	—	**1.500**	—
	283	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy: zwyczajne .	31.793	03	36.449	4.656
		nadzwyczajne	**1.761**	—	**1.761**	—
	284	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach: zwyczajne .	35 977	60	36.244	266
		nadzwyczajne	**6.480**	—	**6 480**	—
	285	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereżnicy: zwyczajne .	44 462	49	42.540	*1.922*
		nadzwyczajne	**1.460**	—	**1.460**	—
	286	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole: zwyczajne .	43.132	05	40.380	*2.752*
		nadzwyczajne	**462**	—	**462**	—
	286*a*	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole — koszta założenia	—	—	—	—
	286*a)*	Datek funduszu krajowego na budowę drogi do założyć się mającej krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie, *nadzwyczajne*	**2.500**	—	**2.500**	—
	287	Szkoły zimowe rolnicze:				
		a) w Niewiarowie	1.947	50	2.122	175
		b) w Lubczy	1.007	82	1.910	902
		Do przeniesienia { zwyczajne .	785.007	28	774.308	*+31.416* −20.717
		nadzwyczajne .	**122 452**	**42**	**116.141**	*+6.311*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki K. (większe — mniejsze)
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	785.007	28	774.308	+31.416 −20.717
		nadzwyczajne .	122.452	42	116.141	+6.311
	288	Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie: zwyczajne .	15.203	22	15.230	27
		nadzwyczajne	300	—	300	—
	288*a)*	Na koszta kursu rolniczego dla nauczycieli szkół ludowych w Suchodole, *nadzwyczajne* . . . . . 2.000 K i subwencya rządowa (jak rubr. VII. poz. 64 *a)* dochodów, *nadzwyczajne* . . . . . 1.730 „	3.730	—	3.730	—
	289	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	15.999	96	16 000	—
	290	Dla Towarzystwa „Proświta“ na cele rolnictwa i sadownictwa, do rozporządzalności Wydziału krajowego, *nadzwyczajne* . . .	4.000	—	4.000	—
	291	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa	1.600	—	1.600	—
		i na koszta kancelaryjne dla instruktora sadownictwa, *nadzwyczajne*	300	—	300	—
	292	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie: zwyczajne .	27.006	19	27.500	494
		nadzwyczajne .	4.300	—	4.300	—
	293	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach: zwyczajne .	19.681	37	20.442	760
		nadzwyczajne .	10.520	—	10.520	—
	294	Galic. Towarzystwo gospodarskie, na szkołę ogrodniczą w Wulce Kapitańskiej: zwyczajne .	2.000	—	2.000	—
		nadzwyczajne .	1.500	—	1.500	—
	295	Akademia weterynaryi we Lwowie: *a)* subwencya c. k. Rządowi . 4.000 K — g *b)* asekuracya budynku . . 86 „ 07 „ *c)* stała subwencya na utrzymanie internatu dla podkuwaczy kształcących się w szkole kucia koni . . . . 1.440 „ — „	5.526	07	5.582	56
	296	Krajowy nauczyciel weterynaryi: płaca . . . . . 3.000 K — g dodatek aktywalny . . . 600 „ — „ ryczałt na koszta podróży . 1.000 „ — „ 2 dodatki pięcioletnie . . 800 „ — „	5 400	—	5.400	—
	297	Na stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie	3.500	—	3.500	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	880.924	09	871.562	+31.416 −22.054
		nadzwyczajne .	147.102	42	140.791	+6.311

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	880.924	09	871.562	+*31.416*
		{ *nadzwyczajne* .	**147.102**	**42**	**140.791**	—22.054
						+*6.311*
	298	Stypendya dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół średnich i niższych rolniczych.	8.000	—	8.000	—
	299	Stypendya dla uczniów kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	3.864	—	5.000	1.136
	300	Stypendya dla uczniów i abituryentów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, wysyłanych na praktykę . . .	475	—	1.400	925
	301	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych	2.000	—	2.000	—
	302	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000	—
	303	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych	2.000	—	2.000	—
	304	Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	5.937	50	6.000	62
	305	Na szkołę gospodyń wiejskich w Albigowy, *nadzwyczajne* .	**1.000**	—	**1.000**	—
	305*a)*	Na przyczynienie się do kosztów budowy dla studyum rolniczego w Krakowie, II. połowa z przyznanych 10.000 K (uchwałą Sejmu z 2. listopada 1903), *nadzwyczajne* .	**5.000**	—	**5.000**	—
		III. Wydatki na ogólne cele rolnictwa.				
	306	Na rozmaite zasiłki mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego, tudzież wiedzy rolniczej do dyspozycyi Wydziału krajowego	14.125	44	10.000	*4.125*
	307	Towarzystwu gospodarskiemu galic. we Lwowie	16.000	—	16.000	—
	308	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie . .	12.000	—	12.000	—
	309	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	8.000	—	8.000	—
	309*a)*	Towarzystwu gospodarskiemu galic. we Lwowie, na zasilenie działalności Oddziałów .	14.000	—	14.000	—
	310	Towarzystwu gospodarskiemu galic. na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych.	5.000	—	5.000	—
	310*a)*	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na utrzymanie i koszta podróży instruktora rolnictwa i referenta dla spraw rolniczych	5.000	—	5.000	—
	311	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwo rolnicze	1.500	—	1.500	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	980.826	03	969.462	+*35.541*
		{ *nadzwyczajne* .	**153.102**	**42**	**146.791**	—24.177
						+*6.311*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	980.826	03	969.462	+ *35.541*
		{ *nadzwyczajne* .	**153.102**	**42**	**146.791**	— 24.177
						+ *6.311*
	312	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników .	1.000	—	1.000	—
	313	Towarzystwu gospodarskiemu galic. we Lwowie, na utrzymanie biura handlowego .	1.000	—	1.000	—
	313*a)*	Na organizacyę działu handlowego w Towarzystwach rolniczych okręgowych . .	1.000	—	1.000	—
	313*b)*	Towarzystwu gospodarskiemu galic. we Lwowie, na premie dla sług	1.000	—	1.000	—
	314	Dla kółek rolniczych:				
		a) na koszta zakładania i lustracye tychże .	15.000	—	15.000	—
		b) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	8.000	—	8.000	—
		c) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	4.000	—	4.000	—
		d) na ogólne cele rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych, pod kierunkiem i kontrolą Zarządu . . .	10 000	—	10.000	—
		e) na utrzymanie i koszta podróży jednego inspektora rolnictwa	5.000	—	5.000	—
	315	Na wydawnictwa czasopism:				
		a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ .	2.000	—	2.000	—
		b) na wydawnictwo „Rolnika“	3.000	—	3 000	
		c) na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	2.000	—	2.000	—
		d) Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“ . .	400	—	400	—
		e) na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego .	3.000	—	3.000	—
	316	Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie	38.296	49	33.980	*4.316*
	316*a)*	Zaległy podatek domowy i gruntowy b. kraj. składu publicznego we Lwowie . . .	10.909	11	—	*10.909*
	317	Na zalesienie wydm piaszczystych, 10-ta rata z 10-lecia od roku 1896 (w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 23. stycznia 1896)	5.000	—	5.000	—
	318	Na koszta komisyi komasacyjnych (wedle poszczególnienia zamieszczonego w wyjaśnieniach do niniejszej pozycyi). . . .	40.886	—	40.886	—
	318*a)*	Austryacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych, *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	1,132.317	63	1,105 728	+ *50.766*
		{ *nadzwyczajne* .	**154.102**	**42**	**147.791**	— 24.177
						+ *6.311*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	1,132.317	63	1,105.728	+50.766
		nadzwyczajne .	154.102	42	147.791	− 24.177
						+6.311
		IV. Wydatki na poszczególne cele rolnictwa.				
		A) Na podniesienie hodowli bydła i gospodarstwa nabiałowego.				
	319	Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 11. lipca 1902:				
		a) szósta i siódma półroczna rata z 10-lecia od 1. lipca 1902 począwszy	75.000	—	75.000	—
		b) na koszta komisyi licencyonujących po myśli §. 4. ustawy z dnia 10. lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencyi rządowej w rubr. VII. dochodów)	23.659	80	19.500	*4.160*
		c) na wystawy targowe bydła rozpłodowego:				
		α) Towarz. gospodarskiemu galic. 2.500 K				
		β) Towarz. rolniczemu w Krakowie 1.500 „	4.000	–	4.000	—
		d) na kontrolę mleczności:				
		α) Towarz. gospodarskiemu galic 2.500 K				
		β) Towarz. rolniczemu w Krakowie 2.500 „	5.000	—	5.000	—
	320	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem, płaca i ryczałt na koszta podróży . .	4.000	—	4.000	—
	321	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego)	4.000	—	4.000	—
	322	Na częściowe pokrycie kosztów utrzymania weterynarza przy galic. Towarzystwie gospodarczem we Lwowie i Towarzystwie rolniczem w Krakowie	3.600	—	2.400	*1.200*
	323	Na koszta komisyjne przy szczepieniu tuberkuliną	3.630	37	2.000	*1.630*
	324	Towarzystwu hodowców czerwonego bydła .	4.000	—	4.000	—
	325	Na subwencyonowanie ogierów prywatnych, w celu podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych gospodarskich, do dyspozycyi c. k. Towarzystw gospodarskich, w porozumieniu z komitetem doradczym przy c. k. Namiestnictwie (III. rata z nowego sześciolecia od roku 1903) . . .	10.000	—	10.000	—
	326	Na ogólne cele chowu koni rolniczo-roboczych, dla Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie i rolniczego w Krakowie . . .	6.000	—	6.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	1,275.207	80	1,241.628	+ 57.756
		nadzwyczajne .	154.102	42	147.791	−24.177
						+6.311

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne	1,275.207	80	1,241.628	+*57.756*
		{ *nadzwyczajne*	**154.102**	**42**	**147.791**	−24.177
						+*6.311*
	326*a*)	Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego . . .	1 000	—	1.000	—
	327	Na podniesienie chowu świń, obydwu Towarzystwom gospodarczym po 4.000 K, IV (ostatnia) rata z nowego czterolecia od roku 1902	**8 000**	—	**8 000**	—
	328	Na podniesienie chowu świń w okolicach dotkniętych klęską pomoru trzody, — obydwu Towarzystwom gospodarczym III. (ostatnia) rata z trzechlecia od roku 1903 .	**12.000**	—	**12.000**	—
	329	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:				
		a) na założenie krajowej szkoły mleczarskiej w Staromieściu pod Rzeszowem, IV. rata z pięciolecia 6.000 K i subwencya rządowa 10.000 K, *nadzwyczajne* . . .	**16 000**	—	**16.000**	—
		b) krajowy instruktor mleczarstwa, płaca z ryczałtem na koszta podróży	1.200	—	4.560	3.360
		c) instruktor adjunkt, płaca z ryczałtem na koszta podróży	1.699	99	2.960	1.260
		d) pomocnik instruktora mleczarstwa: płaca . . . . . 1.440 K — g na koszta objazdów . 2.298 „ 26 „	3.738	26	2.240	*1.499*
		e) stypendya dla serkarzy	2 000	—	2.000	—
		f) na potrzeby biura mleczarskiego i na koszta ocen masła	950	40	1.000	50
	330	Na podniesienie chowu drobiu, do dyspozycyi Wydziału krajowego	3.000	—	3.000	—
	331	Zakład produkcyi narybku w Oparach — II. rata z pięciolecia, do roku 1908 włącznie.	2.450	—	2.450	—
	332	Towarzystwo rybackie w Krakowie . . .	800	—	800	—
		B) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa krajowego.				
	333	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu, III. (ostatnia) rata z trzechlecia (uchwała Sejmu z 1. lipca 1902) . 6.000 K — g i subwencya rządowa (jak rubr. VII. dochodów) . 3.958 „ 56 „	9.958	56	8.000	*1.959*
	334	Na popieranie celów zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	600	—	600	—
		Do przeniesienia { zwyczajne	1,302.605	01	1,270.238	+*61.214*
		{ *nadzwyczajne*	**190.102**	**42**	**183.791**	−28.847
						+*6.311*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne	1,302.605	01	1,270.238	*+61.214*
		nadzwyczajne	**190.102**	**42**	**183 791**	*+6.311*
						−28.847
	335	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie *(subwencya zwyczajna)*	1.300	—	1.300	—
	336	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie, na zakupno gruntu — V. rata z sześciolecia od roku 1901 (w myśl uchwały sejmowej z 24. czerwca 1901), *nadzwyczajne*	**6.000**	—	**6.000**	—
	337	Subwencye na cele sadownictwa:				
		a) na kursa sadownicze w Kołomyi	600	—	600	—
		b) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku	1.000	—	1.000	—
		c) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Łańcucie	400	—	400	—
		d) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej, na utrzymanie instruktora sadownictwa	1.500	—	1.500	—
		e) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Dżurowie	600	—	600	—
		f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski hospodar“ w Olesku, *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**	—
	338	Zasiłek dla Zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach (III. rata z trzechlecia). *nadzwyczajne*	**1.000**	—	**1.000**	—
	338*a)*	Dołkowskiemu Henrykowi na produkcyę ziemniaków nasiennych, *nadzwyczajne*	**2.000**	—	**2.000**	—
	338*b)*	Krakowskiemu Towarzystwu rolniczemu na doświadczenia polowe	2.000	—	2.000	—
	338*c)*	Dla Jadwigi Głuchowskiej, wdowy po krajowym instruktorze chowu bydła	500	—	500	—
	338*d)*	Zarządowi dóbr Wysocko (pow. Jarosław) na produkcyę nasion traw łąkowych	1.000	—	—	*1.000*
		V. Na organizacyę Spółek kredytowych wśród ludności rolniczej.				
	339	Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek do wysokości 2,000.000 K, VII. rata z pięćdziesięciolecia od roku 1899 (w myśl uchwały sejmowej z dnia 16. września 1899)	40.000	—	40.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne	1,351.505	01	1,318 138	*+62.214*
		nadzwyczajne	**200.102**	**42**	**193.791**	*+6.311*
						−28.847

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	1,351.505	01	1,318.138	+62 214
		nadzwyczajne .	**200 102**	**42**	**193.791**	—28.847
						+6.311
	340	Na koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek, utrzymania biura patronatu i kursa praktyczne dla funkcyonaryuszy spółek:				
		a) utrzymanie biura:				
		1. dyrektor, płaca 4.800 K; dodatek aktywalny 840 „; „ osobisty 800 „; „ 5-letni 500 „	6.940 K — g			
		2. korespondent, płaca 2.400 K; dodatek aktywalny 150 „	2 550 „ — „			
		3. lustrator st., płaca 2.600 K; dodatek aktywalny 400 „	3.000 „ — „			
		4. 3-ch lustratorów młodszych, płace po 2 400 K . . 7.200 K; a dla jednego dodatek osobisty . 400 „; i 4 ty lustrator od 1. sierpnia 1905 . 1.000 „	8.600 „ — „			
		5. praktykant rachunkowy, płaca . . 1.200 K; dodatek aktywalny 240 „	1.440 „ — „			
		6. dyetaryusze	3.991 „ 79 „			
		7. służący	609 „ 49 „			
		Razem . .	27.131 K 28 g			
		b) na podróże lustracyjne i organizacyjne	19.482 „ 44 „			
		c) sprzęty, przybory kancelaryjne i portorya . . .	4.581 „ 67 „			
		d) wydawnictwa	39.636 „ 94 „			
		e) praktyczne kursy naukowe .	4.050 „ 53 „			
		f) zasiłki dla 70 nowych spółek	39.200 „ — „	134.082	86	112.410	*21.673*
		g) zasiłki na koszta urządzenia spółek mleczarskich		15.000	—	—	*15 000*
		VI. Na zapobieganie rolniczym klęskom elementarnym i na łagodzenie ich skutków.				
	341	Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie wybuchu zarazy na bydło		—	—	—	—
	342	Na subwencyonowanie tępienia myszy polnych i na dalsze doświadczenia		—	—	—	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	1,500.587	87	1,430 548	+98 887
		nadzwyczajne .	**200.102**	**42**	**193.791**	— 28.847
						+6.311

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
X.		Z przeniesienia { zwyczajne .	1,500.587	87	1,430.548	+98.887
		{ *nadzwyczajne* .	**200.102**	**42**	**193.791**	−28 847
						+6.311
	343	Na potrzeby ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1899, VI. rata z sześciolecia, na opłatę odsetek od pożyczek zaciągniętych przez Wydziały powiatowe (w myśl uchwały sejmowej z dnia 30. grudnia 1899), *nadzwyczajne*	**1.701**	**52**	**1.702**	—
	344	Na potrzeby ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1900 V. rata z sześciolecia, na opłatę odsetek od pożyczek zaciągniętych przez Wydziały powiatowe, (w myśl uchwały sejmowej z dnia 21. grudnia 1900 r.) przez 6 lat, od roku 1901 począwszy, *nadzwyczajne*	**3.054**	—	**3.054**	—
	345	Na raty amortyzacyjne od pożyczki 700.000 K zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1903: I. i II. rata z dziesięciolecia: *a)* w kapitale . . . 57.258 K 58 g; *b)* w 4% odsetkach . . 26.288 „ 22 „; *c)* dodatek na administracyę . 1.643 „ 33 „	**85.190**	**13**	**85 190**	—
	345*a)*	Na potrzeby ludności dotkniętej klęską elementarną w roku 1903	—	—	—	—
		Razem { zwyczajne . .	1,500.587	87	1,430.548	+98.887
		{ *nadzwyczajne* .	**290.048**	**07**	**283.737**	−28.847
						+6.311
		Suma rubryki X. .	1,790.635	94	1,714.285	+105 198
						−28.847
						+76.351

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 269. Z kredytu uchwalonego w tej pozycyi na rok 1905 w kwocie 6.000 K — g
wydano w ciągu r. 1905 . . . . . 1.874 „ 56 „
pozostała zaś reszta w kwocie . . . . . 4.125 K 44 g
służy na podstawie dozwolonego „*virement*“, na pokrycie przekroczenia w tej samej wysokości w poz. 306. (LW. 36 363/906).

„ „ *272 - 286, 288, 292, 293* i *316*. Uzasadnienie różnic poszczególniono w zamknięciach rachunków odnośnych szkół i zakładów.

„ „ *286 a)*. Pozostałą z r. 1904 resztę kredytu na założenie szkoły rolniczej w Suchodole w kwocie . . . . . 224 K 08 g
wydano w r. 1905 do funduszu tej szkoły (LW. 22.842/905).

„ „ *286 a)*. Uchwalony w tej pozycyi nadzwyczajny kredyt w kwocie . . 2.500 K
przeniesiono jako niezużyty, do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906. (LW. 36.363/906).

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Do poz. 287 a). Wedle przedłożonych do LW. 11.056/906 rachunków, wydatki *zimowej szkoły rolniczej w Niewiarowie* za r. 1905 przedstawiają się jak następuje:

I. Płace nauczycieli:

1.	Kierownik, zarazem nauczyciel wędrowny, płatny z Rubr. X. poz. 389	— K — g	
2.	Wynagrodzenie katechety	100 „ — „	
3.	„ nauczyciela do nauk elementar.	300 „ — „	400 K — g

II. Koszta administracyjne:

4.	Koszta dzierzawy ogrodu i sadu koło szkoły.	200 K — g	
5.	Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne . . .	55 „ 16 „	
	b) stróż	360 „ — „	
6.	Opał i oświetlenie	239 „ 84 „	
7.	Utrzymanie budynków (asekuracya, kominiarz etc.)	343 „ 98 „	1.198 „ 98 „

III. Potrzeby naukowe:

8.	Przybory do nauki	80 K 48 g	
9.	Środki naukowe: *a)* książki	29 „ 94 „	
	b) przedmioty demonstracyjne	6 „ 60 „	
	c) sad szkolny i ogród .	82 „ 80 „	
10.	Próby demonstracyjne w okolicy z uprawą i nawożeniem	239 „ — „	
11.	Na zakładanie i ulepszanie gnojarń włościańskich	16 „ — „	454 „ 82 „
	IV. Rozmaite nieprzewidziane . . .		93 „ 70 „
	Suma wydatków		2.147 K 50 g
	Od tego czynsz dzierzawny, jak poz. 4. wydatków, przeznaczony przez p. Władysława Struszkiewicza na potrzeby szkoły		200 „ — „
	Wydatki *netto* . .		1.947 K 50 g

„ „ *287 b).* Wedle przedłożonych do LW. 28.465/906 rachunków wydatki *zimowej szkoły rolniczej w Lubczy* (założonej w miejsce dawniejszej szkoły w Wojsławiu) przedstawiają się jak następuje:

I. Płace nauczycieli:

1.	Kierownik, zarazem nauczyciel wędrowny, płatny z Rubr. X. poz. 389	— K — g	
2.	Wynagrodzenie katechety	50 „ — „	
3.	„ nauczyciela do nauk elementar.	125 „ — „	175 K — g

II. Koszta administracyjne:

4.	Zarząd: *a)* koszta kancelaryjne . . .	12 K 26 g	
	b) stróż	360 „ — „	
5.	Opał i oświetlenie	119 „ 60 „	
6.	Utrzymanie budynków (asekuracya, kominiarz etc.)	— „ — „	491 „ 86 „

III. Potrzeby naukowe:

7.	Przybory do nauki	24 K 56 g	
8.	Środki naukowe: *a)* książki	35 „ 80 „	
	b) przedmioty demonstrac. .	— „ — „	
	c) sad szkolny . . .	8 „ — „	
9.	Próby demonstracyjne w okolicy z nasieniem i nawozami sztucznymi	— „ — „	
10.	Na urządzenie i ulepszanie gnojarń włościańskich	— „ — „	68 „ 36 „
	IV. Rozmaite nieprzewidziane. . .		272 „ 60 „
	Suma wydatków . . .		1.007 K 82 g

Fundusz krajowy. Wydatki.

Do poz. 288 a). Oprócz kredytu uchwalonego na r. 1905 w kwocie . . 3.730 K — g
była do dyspozycyi w tym roku kwota . . . . . 400 „ — „
zwrócona przez Radę szkolną krajową za zastępstwo nauki gospodarstwa wiejskiego w seminaryum naucz. w Tarnowie.
Z sumy . . . 4.130 K — g
wydano w ciągu r. 1905 . . . . . 3.456 „ — „
resztę zaś w kwocie . . 674 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906).

„ „ *290.* Z pozostałego z r. 1904 kredytu . . . . . 2.670 K — „
tudzież z kredytu uchwalonego na r. 1905 w kwocie . . . 4.000 „ — „
razem z sumy . . 6.670 K — g
wydano w ciągu r. 1905 . . . . . 1.500 „ — „
resztę zaś w kwocie . . 5.170 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906).

„ „ *291.* Z pozostałego z r. 1904 kredytu . . . . . 1.479 K — g
tudzież z kredytu uchwalonego na r. 1905 w kwocie . . . 1.600 „ — „
razem z sumy . . 3.079 K — g
wydano w ciągu r. 1905 . . . . . 570 „ 86 „
resztę zaś w kwocie . . 2.508 K 14 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906).

„ „ *294.* Z niezużytego w r. 1904 kredytu . . . . . 2.000 K — g
tudzież z kredytu uchwalonego na r. 1905 w kwocie . . . 3.500 „ — „
razem z sumy . . 5.500 K — g
wydano w ciągu r. 1905 . . . . . 2.000 „ — „
resztę zaś w kwocie . . 3.500 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906).

„ „ *295.* Wydano *mniej* o 56 K stosownie do potrzeby.

„ „ *297.* Niezużytą resztę kredytu z r. 1904 w kwocie . . . . 750 K — „
wraz z niewydanym kredytem, uchwalonym na r. 1905 w kwocie 3.500 „ — „
przeniesiono w ogólnej sumie . . 4.250 K — g
do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906).

„ „ *298.* Z pozostałego z r. 1904 kredytu . . . . . 2.987 K 83 g
tudzież z kredytu uchwalonego na r. 1905 w kwocie . . . 8.000 „ — „
razem z sumy . . 10.987 K 83 g
wydano w ciągu r. 1905 . . . . . 4.466 „ 61 „
resztę zaś w kwocie . . 6.521 K 22 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906).

„ „ *299.* Wydano *mniej* o 1.136 K w miarę przyznania stypendyów.

„ „ *300* Wydatek *mniejszy* o 925 K w miarę przyznanych stypendyów.

„ „ *301.* Na wydawnictwo podręczników dla niższych szkół rolniczych — oprócz kredytu
uchwalonego na r. 1905 w kwocie . . . . . 2.000 K — g
były w r. 1905 do dyspozycyi:
niezużyte kredyty z lat dawniejszych w sumie . . . . 7.492 „ 55 „
tudzież zwrot zaliczki udzielonej w r. 1904 Drowi Raciborskiemu
na wydawnictwo zielnika w kwocie . . . . . 500 „ — „
razem . . . 9.992 K 55 g
z sumy powyższej służy na pokrycie przekroczenia w Rubr. X.
poz. 306. na podstawie dozwolonego „virement“, kwota . . 1.860 „ 38 „
resztę zaś w kwocie . . 8.131 K 17 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906).

„ „ *302.* Z pozostałego kredytu z r. 1904 w kwocie . . . . 1.110 K 80 g
tudzież z kredytu uchwalonego na r. 1905 w kwocie . . . 2.000 „ — „
razem z sumy . . . 3.110 K 80 g
wydano w r. 1905 . . 2.550 „ — „
resztę zaś w kwocie . . 560 K 80 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906).

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Do poz. 304. Wydano *mniej* o 62 K w miarę wyasygnowanych zaliczek.

„ „ *305 a).* Niezużyty kredyt z r. 1904 . . . . . 5.000 K — g
wraz z niewydanym kredytem uchwalonym na rok 1905 . . 5.000 „ — „
razem sumę . . 10.000 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906).

„ „ *306.* Na rachunek kredytu uchwalonego w tej pozycyi na rok 1905 w kwocie . . . . . 10.000 K — g
tudzież pobranych do tej pozycyi dochodów z wydawnictw rolniczych i innych zwrotów w sumie . . . . . 1.652 „ 05 „
razem z kwoty . . 11.652 K 05 g
wydano w roku 1905 . . . . . 17.637 „ 87 „
przekroczenie zaś w kwocie . 5.985 K 82 g
pokryto na podstawie dozwolonego „virement“ w części z kredytu Rubr. X. poz. 301. w kwocie . . . 1.860 K 38 g
tudzież zaoszczędzeniem wykazanem powyżej przy poz. 269. w kwocie . . . . . 4.125 „ 44 „ 5.985 „ 82 „

„ „ *316 a).* Niepreliminowany w tej pozycyi wydatek 10.909 K 11 g a uzasadniony przy LW. 105.473/905, spowodowany został zapłaceniem zaległych podatków zarobkowych wraz z dodatkami i odsetkami zwłoki, których od szeregu lat rokroczne wymiary i odpisy, obliczone i wyrównane zostały ostatecznie w r. 1905.

„ „ *317.* Kredyt uchwalony na r. 1905 w kwocie . . . . 5.000 K — g
wraz z dotacyą z funduszu kultury krajowej, przeznaczoną na koszta zalesienia w powiecie gorlickim . . . . . 2.000 „ — „
razem sumę . . 7.000 K — g
wydano w całości w ciągu r. 1905.

„ „ *318.* Wydatki na koszta komisyj komasacyjnych przedstawiają się jak następuje:

A) Personal techniczny.

a) Inżynier komasacyjny . . . . . 3.400 K — g
b) 2 adjunktów komasacyjnych . . . . 6.080 „ — „
c) 2 asystentów komasacyjnych . . . . 3.920 „ — „
d) 2 techników pomocniczych . . . . 3.840 „ — „
e) 1 dyetaryusz. . . . . 273 „ — „
f) ryczałty kancelaryjne . . . . . 198 „ — „

B) Fundusz podręczny.

Wydatki wedle zamknięcia rachunku, przedłożonego przez c. k. miejscową Komisyę agrarną . 11.766 „ 77 „

C) Koszta komisyjne . 8.566 „ 53 „

Suma wydatków. . . . . 38.044 „ 30 g
Ponieważ kredyt na ten cel uchwalony wynosił. . . . 40.886 „ — „
zatem niezużytą w r. 1905 resztę kredytu w kwocie . 2.841 K 70 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906.

„ „ *319 b).* Wydatek *większy* o 4.160 K uzasadniony konieczną potrzebą przy LW. 99.243/905, znajduje zupełne pokrycie w większej od budżetu subwencyi państwowej, wykazanej w Rubr. VII. poz. 61. doch.

„ „ *322.* Na rachunek pozostałego z r. 1904 kredytu . . . . 1.200 K — g
tudzież kredytu uchwalonego na r. 1905 . . . . . 2.400 „ — „
Razem z sumy . 3.600 K — g
wydano w r. 1905 . . . . . 4.800 „ — „
przekroczenie w kwocie . . 1.200 K — g
znajduje pokrycie w niepreliminowanej subwencyi rządowej, wykazanej w rubryce VII. poz. 65. *g)* dochodów.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Do poz. 323. Na koszta przy szczepieniu tuberkuliną było w r. 1905 do dyspozycyi:

Pozostały kredyt z r. 1904	871 K 39 g
Kredyt uchwalony na r. 1905	2.000 „ — „
zwroty niezużytych zaliczek	79 „ 79 „
Razem	2.951 K 18 g
Wydatki w r. 1905 wynosiły	4.581 „ 55 „
przekroczenie w kwocie	1.630 K 37 g

znajduje pokrycie w nieprelimin owanej subwencyi rządowej, wykazanej w rubryce VII. poz. 65. *g)* dochodów.

„ „ *324.* W roku 1905 wydano w całości kredyt na ten rok uchwalony

w kwocie	4.000 K — g
wraz z kredytem pozostałym z r. 1904	2.000 „ — „
czyli razem	6.000 K — g

„ „ *329 a).* Dalsze wydatki na założenie krajowej szkoły mleczarskiej

w Rzeszowie wynosiły w r. 1905.	9.772 K 29 g
Ponieważ z pozycyi tej pokryto również przekroczenie wydatków z r. 1904 w kwocie	67.046 „ 05 „
Ogólna zatem suma wydatków w r. 1905 wynosiła	76.818 K 34 g
Ponieważ jednak na ten cel uchwalono w r. 1905 nadzwyczajny kredyt w wysokości tylko.	16.000 „ — „
zatem pozostało przekroczenie	60.818 K 34 g

które przeniesiono do rachunku r. 1906, celem pokrycia z kredytu rubryki X. poz. 329. *a)* z r. 1906. (LW. 31.357/906).

„ „ *329 b), c)* i *d).* Wydatki wogóle *mniejsze* o 3.121 K z powodu *intercalare.*

„ „ *329 e).* Z kredytu pozostałego z r. 1904 w kwocie. | 3.125 K 22 g
i z kredytu uchwalonego na r. 1905 w kwocie | 2.000 „ — „
razem z sumy | 5.125 K 22 g
wydano w ciągu r. 1905 | 3.580 „ — „
resztę zaś w kwocie | 1.545 K 22 g

przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (LW. 36.363/906).

„ „ *329 f).* Wydano *mniej* o 50 K stosownie do potrzeby.

„ „ *330.* W roku 1905 wydano w całości kredyt na ten rok uchwalony

w kwocie	3.000 K — g
wraz z kredytem pozostałym z r. 1904 w kwocie	200 „ — „
razem	3.200 K — g

„ „ *333. Przekroczenie* o 1.959 K znajduje pokrycie w nieprelimin owanej subwencyi rządowej, wykazanej w rubr. VII. poz. 63. doch.

„ „ *337 a).* W roku 1905 wydano w całości kredyt na ten cel uchwalony w kwocie | 600 K — g
wraz z kredytem pozostałym z r. 1904 w kwocie | 600 „ — „
razem | 1.200 K — g

„ „ *338 d).* Wydatek *nieprelimin owany*, znajdujący pokrycie w nadzwyczajnej subwencyi rządowej, wykazanej w rubr. VII. w poz. 65 *h)* doch.

„ „ *340 a) — f).* Wydatek *większy* o 21.673 K znajduje częściowe pokrycie w wyższej subwencyi rządowej wykazanej w rubr. VII. poz. 65. *a)* doch.

„ „ *340 g).* Wydatek *nieprelimin owany* 15.000 K znajdujący zupełne pokrycie w wyższej o tyleż subwencyi rządowej, wykazanej w rubr VII. poz. 65. *b)* doch.

„ „ *342* Niezużyty z r. 1904 a przeniesiony do rachunku z r. 1905 kredyt w kwocie | 28.563 K 55 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906. (LW. 36.363/906).

„ „ *344.* Z niezużytej w r. 1904 reszty kredytu w kwocie | 1.770 K 84 g
tudzież z kredytu uchwalonego na r. 1905 w kwocie | 3.054 „ — „
razem z sumy | 4.824 K 84 g
wydano w ciągu r. 1905 | 2.393 „ 50 „
resztę zaś w kwocie | 2.431 K 34 g

przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 na opłatę odsetek od prolongowanych pożyczek głodowych. (LW. 36.363/906).

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Do poz. 345 a). Oprócz przeniesionego do tej pozycyi reszty niezużytego w r. 1904 kredytu na potrzeby ludności dotkniętej klęską elementarną w roku 1903 w kwocie . . . . . 16 083 K 54 g
było w r. 1905 na ten sam cel do dyspozycyi:
zwrot kaucyi i wydatków na stemple pokrytych przy zaciągnięciu pożyczki 700.000 K — w kwocie . . . . . 7.053 „ 38 „
i zwrot niezużytej zaliczki udzielonej na zapomogi Wydziałowi powiatowemu w Dąbrowie . . . . . 240 „ — „
razem . . 23.376 K 92 g
Z sumy tej wydano w r. 1905 . . . . . 11.898 „ 68 „
resztę zaś w kwocie . . . 11.478 K 24 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906. (LW. 36.363/906).

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XI.		**Górnictwo.**				
	346	Remuneracya referenta spraw górniczych przy Wydziale krajowym	3.328	—	3.328	—
	347	Na badania kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	5.000	—	5.000	—
	348	Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu (wedle poszczególnienia zamieszczonego w wyjaśnieniach do niniejszej pozycyi)	15 748	99	18.780	3.031
	349	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych.	3.137	03	3.400	263
	350	Na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii, nafty i wosku ziemnego .	600	—	600	—
	351	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000	—	1.000	—
	352	Stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych.	5.000	—	5.000	—
	353	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	300	—	300	—
		Suma rubryki XI. .	34.114	02	37.408	—3.294

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 347. Z uchwalonego na rok 1905 kredytu . . . . 5.000 K — g
wydano w r. 1905 . . . . . 1.432 „ 72 „
resztę zaś w kwocie . 3.567 „ 28 „
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906: LW. 43.850/1906.

„ „ *348.* Wydatki wogóle *mniejsze* o 3.031 K. Szczegółowy rachunek wydatków krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu w r. 1905 przedstawia się wedle zamknięcia rachunku przedłożonego do LW. 17.399/1906, jak następuje:

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

I. Płace nauczycieli.

1. Nauczyciel fachowy górnictwa:			
a) płaca	2.200 K		
b dodatek aktywalny . . .	480 „		
c) „ osobisty . . .	400 „	3.080 K — g	
2. Nauczyciel fachowy wiertnictwa			
a) płaca	2.200 K		
b) dodatek aktywalny . . .	480 „		
c) „ osobisty . . .	400 „	3.080 „ — „	
3. Nauczyciel pomocniczy, względnie asystent		— „ — „	
4. Nauczyciel religii		— „ — „	
5. Wynagrodzenie za udzielanie nauki hygieny, pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach i nadzwyczajne wykłady . . .		— „ — „	
6. Koszta wycieczek nauczycieli		358 „ 28 „	6.518 K 28 g

II. Koszta administracyjne.

7 Ryczałt administracyjny dla kierownika szkoły .	800 K — g	
8. Koszta kancelaryjne (inseraty, druki, stemple).	607 „ 17 „	
9. Usługa szkoły	720 „ — „	2.127 „ 17 „

III. Utrzymanie szkoły.

10. Najem budynku szkolnego	1.670 K — g	
11. Utrzymanie budynku (mycie podłóg, czyszczenie kominów etc)	77 „ 07 „	
12. Sprzęty szkolne	11 „ 50 „	
13. Opał	354 „ — „	
14. Oświetlenie	39 „ 79 „	2.152 „ 36 „

IV. Potrzeby naukowe.

15. Książki i czasopisma	133 K 44 g	
16. Przybory do nauki	94 „ 78 „	
17. Modele i przyrządy demonstracyjne dla kursu wiertniczego	— „ — „	
18. Modele i przyrządy demonstracyjne dla kursu górniczego	— „ — „	228 „ 22 „

V. Utrzymanie uczniów.

19 Czynsz za dom na internat	1 495 K — g	
20. Utrzymanie budynku i sprzętów . . .	106 „ 71 „	
21. Nowe sprzęty	13 „ 70 „	
22. Stypendya uczniów.	1.980 „ — „	
23. Wycieczki „	405 „ — „	
24. Opał i oświetlenie internatu	471 „ 75 „	4.472 „ 16 „
VI. 25. **Wydatki nieprzewidziane** . .		250 „ 80 „
Suma wydatków . . .		15.748 K 99 g

Kredyt nadzwyczajny pozostały z roku 1903 na budowę szkoły, wraz z takimże kredytem z roku 1904 w ogólnej sumie 32 190 K., które i w r. 1905 nie zostały zużyte — przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906. (LW. 32.990/1906.)

Do poz. 349. Wydatek *mniejszy* o 263 K w miarę potrzeby.

Do poz. 352. Z kredytu uchwalonego na r. 1905 . . . . . 5.000 K
wydano w r. 1905 . . . . . 4.820 „
resztę zaś w kwocie . . 180 K
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906. (LW. 43.850/1906)

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905 K.	Wydatki w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII.		**Przemysł i rękodzieła.**				
		Sumaryczne zestawienie rubryki XII. wyd.				
		I. Szkoły przemysłowe uzupełniające: zwyczajne	66.622	88	72.485	5.862
		nadzwyczajne	**2.400**	—	**2.400**	—
		II. Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe:				
		A) dla wyrobów z drzewa i łoziny: zwyczajne	92.411	09	74.591	*17.820*
		nadzwyczajne	**36 700**	**87**	**37.280**	579
		B) dla wyrobów garncarskich: zwyczajne	20.543	12	18.248	*2.295*
		nadzwyczajne	**161**	—	**250**	89
		C) dla wyrobów ze skóry: zwyczajne	10.839	84	10.688	*152*
		nadzwyczajne	**800**	—	**800**	—
		D) dla wyrobów tkackich: zwyczajne	40.179	62	41.468	1.288
		nadzwyczajne	**12.679**	**38**	**14.000**	1.321
		E) dla wyrobów powroźniczych	800	—	800	—
		F) dla wyrobów koronkarskich i haftu	10.948	06	11.536	588
		G) dla wyrobów kapeluszniczych: zwyczajne	711	33	1.680	969
		nadzwyczajne	—	—	**1.800**	1.800
		H) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych	9.260	—	9.860	600
		I) C. k. szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze Skarbu krajowego: zwyczajne	11.216	64	11.532	315
		nadzwyczajne	**16.804**	—	**16.735**	*69*
		III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego: zwyczajne	82.227	15	104.397	22 170
		nadzwyczajne	**2.400**	—	**2.400**	—
		IV. Wydatki krajowej Komisyi spraw przemysłowych	23.572	05	20.360	*3.212*
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe: zwyczajne	51.507	29	56 800	5.293
		nadzwyczajne	**116.900**	—	**118.000**	1.100
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego	37.014	—	37.014	—
		Razem zwyczajne	457.853	07	471.459	37.085 *23.479*
		Razem *nadzwyczajne*	**188 845**	**25**	**193 665**	4.889 *69*
		Suma rubryki XII.	646.698	32	665.124	41.974 *23.548*
						—18.426

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII.		**I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.**				
	354	W Białej	2.060	—	2.060	—
	355	„ Bochni	1.092	—	1.092	—
	356	„ Brodach	873	—	873	—
	357	„ Brzeżanach	903	—	1.106	203
	358	„ Buczaczu	1.100	—	1.100	—
	359	„ Chrzanowie	386	—	1.152	766
	360	„ Drohobyczu	1.660	—	1.961	301
	361	„ Gorlicach	1.060	—	1.161	101
	362	„ Jarosławiu	844	—	1.088	244
	363	„ Jaśle	1.222	51	1.171	*52*
	364	„ Kałuszu	1.200	—	1.200	—
	365	„ Kętach	800	—	800	—
	366	„ Kołomyji I.	2.426	—	2.426	—
	367	„ „ II.				
	368	„ Krakowie na Kleparzu				
	369	„ „ w Ogrodzie angielskim				
	370	„ „ na Smoleńsku	7.899	60	7.680	*220*
	371	„ „ na Kazimierzu				
	372	„ „ na Dajworze				
	373	„ Krośnie	1.143	—	1.346	203
	374	We Lwowie im. św. Anny				
	375	„ „ „ Antoniego				
	376	„ „ „ Czackiego (Sobieskiego)				
	377	„ „ „ Elżbiety				
	378	„ „ „ Konarskiego	12.333	53	12.985	652
	379	„ „ „ św. Marcina				
	380	„ „ „ Mickiewicza				
	381	„ „ „ Piramowicza				
	382	„ „ „ Staszica				
	383	„ „ „ Bernsteina (izraelicka)	950	—	960	—
	384	W Łańcucie	1.015	—	1.015	—
	385	„ Myślenicach	805	—	910	105
	386	„ Nowym Sączu	763	—	1.527	764
	387	„ Nowym Targu	881	—	1.082	201
	388	„ Podgórzu	1.275	01	1.061	*214*
	389	„ Przemyślu I. w śródmieściu	2.486	—	2.486	—
	390	„ „ II. na przedmieściu lwowsk.				
	391	„ Rzeszowie	1.380	—	1.381	1
	392	„ Samborze	1.420	—	1.421	1
	393	„ Sanoku	875	—	1.151	276
	394	„ Sądowej Wiszni	—	—	1.256	1.256
	395	„ Stanisławowie	2.485	82	2.410	*76*
	396	„ Starym Samborze	800	—	800	—
	397	„ Starym Sączu	896	—	896	—
	398	„ Stryju	955	—	1.110	155
	399	„ Tarnopolu	1.177	—	1.177	—
	400	„ Tarnowie	722	14	1.360	638
	401	„ Tarnobrzegu	834	—	834	—
		Do przeniesienia	56.722	61	62.028	5.867 *562*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
XII.		Z przeniesienia . .	56.722	61	62.028	5.867 *562*
	402	W Trembowli	—	—	800	800
	403	„ Turce	800	—	800	—
	404	„ Wadowicach	773	—	947	174
	405	„ Wieliczce	1.224	—	1.225	1
	406	„ Złoczowie	1.404	—	1.405	1
	407	„ Żółkwi.	880	—	880	—
	408	„ Żywcu.	1.200	—	1.200	—
	409	Na uzupełnienie przyborów i na druki . .	1.200	71	1.200	*1*
	410	Na nagrody za najlepsze rysunki . . .	832	—	1 000	168
	411	Na nowo założyć się mające szkoły w r. 1905	1.586	56	1.000	*586*
	412	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli dla szkół *nadzwyczajne*	**2.400**	—	**2 400**	—
		Razem { zwyczajne . . .	66.622	88	72.485	—7.011 +*1.149*
		{ *nadzwyczajne* . .	**2.400**	—	**2.400**	—
		Ogółem . . .	69.022	88	74.885	—7.011 +*1.149*
						- 5.862
		II. Szkoły zawodowe i warsztaty naukowe.				
		A) Dla wyrobów z drzewa i łoziny.				
	413	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli . .	2.400	—	2.400	—
	414	„ „ w Rudkach:				
		a) na utrzymanie zwyczajne .	251	56	1.210	958
		nadzwyczajne .	—	—	**600**	600
		b) na budowę	**5.000**	—	**5.000**	—
	415	Kraj. szkoła koszykarska w Dynowie . .	690	99	1.250	559
	416	„ „ „ „ Dżurowie . .	1.043	03	1.530	487
	417	„ „ „ „ Jurkowie (przeniesiona do Brzozowa) zwyczajne .	1.929	28	610	*1.319*
		nadzwyczajne.	**400**	—	**400**	—
	418	Kraj. szkoła koszykarska w Leżajsku . .	597	05	1.077	480
	419	„ „ „ „ Niżniowie . .	1.341	08	1.330	*11*
	420	„ „ „ „ Nieznanowicach .	441	51	1.440	999
	421	„ „ „ „ Warzycach . .	**436**	—	1 530	1.094
	422	„ „ „ „ Wielowsi. . .	290	—	940	650
	423	„ „ „ „ Wojsławiu . .	262	78	860	597
	424	„ „ „ „ Zatorze . . .	680	90	950	269
	425	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Albigowej	600	—	600	—
	426	„ „ „ „ „ Bilince .	800		800	—
	427	„ „ „ „ w Chyszewicach	600	—	600	—
	428	„ „ „ „ „ Milczycach .	600	—	600	—
	429	„ „ „ „ „ Przewrotnem.	600	—	600	—
	430	„ „ „ „ „ Żurawnie .	840	—	840	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	14.404	18	19.167	6.093 *1.330*
		{ *nadzwyczajne*.	**5.400**	—	**6.000**	600

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	14.404	18	19.167	6.093
		{ *nadzwyczajne* .	5.400	—	6 000	*1.330* 600
	431	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie:				
		a) na utrzymanie: zwyczajne	1.309	46	2.980	1.671
		nadzwyczajne . . .	400	—	400	—
		b) na budowę: I. i II. rata półroczna 4½% pożyczki komunalnej 54.000 K na 33 lat.	2.725	10	3.240	515
	432	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grzymałowie: zwyczajne	3.187	70	3.284	96
		nadzwyczajne	1.000	—	1.000	—
	433	Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej	12.444	12	11.900	*544*
	434	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Tłumaczu	7.742	93	6.480	*1.263*
	435	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie:				
		a) na utrzymanie	8.313	08	7.950	*363*
		b) na budowę szkoły, III. rata półroczna od 4% pożyczki hipot. 50.000 K na 29 lat .	—	—	1.500	1.500
	436	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi:				
		a) na utrzymanie	13.209	14	13.770	561
		b) reszta kosztów budowy	6.300	—	6.300	—
		— reszta kosztów wewnętrznego urządzenia maszynowego	2.297	79	—	*2.298*
		c) na wewnętrzne urządzenie maszynowe I. i II. rata półroczna od 4% pożyczki hipot. 33.000 K na 29 lat	1 980	—	1.980	—
	437	Kraj. warsztat naukowy wyrobu zabawek w Jaworowie:				
		a) na utrzymanie	18.538	82	6.060	*12.479*
		b) na budowę szkoły, III. i IV. rata 4½% od pożyczki kom. 56.000 K na 33 lat .	3 360	20	3.360	—
		c) wewnętrzne urządzenie maszynowe . .	15.535	57	13 500	*2.036*
	438	Kursa rysunkowe dla iustruktorów koszykarskich	—	—	—	—
	439	Centralny kurs koszykarski we Lwowie . .	10.963	87	3.000	*7.964*
		Razem { zwyczajne . .	92.411	09	74.591	—8.421
						+262.41
		{ *nadzwyczajne* .	36 700	87	37.280	—2.615
						+2.036
		Ogółem . .	129.111	96	111.871	—11.036
						+28.277
						+17 241

Fundusz krajowy. Wydatki

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K	g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K
XII.		*B) Dla wyrobów garncarskich.*				
	440	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi . . .	11.502	51	9.890	*1.612*
	441	Kraj. kursa przemysłu keramicznego w Podgórzu, zwyczajne	8.240	61	7.558	*683*
		nadzwyczajne	**161**	—	**250**	89
	442	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem	800	—	800	—
		Razem { zwyczajne . .	20.543	12	18.248	*+2.295*
		{ *nadzwyczajne* .	**161**	—	**250**	—89
		Ogółem . .	20.704	12	18.498	—89
						+2.295
						+2.206
		C) Dla wyrobów ze skóry.				
	443	Kraj. warsztat szewski w Witkowie, zwyczajne	3.193	94	3.482	288
		nadzwyczajne .	**200**	—	**200**	—
	444	„ „ „ „ Starym Sączu, zwyczajne .	3.006	37	3.296	290
		nadzwyczajne .	**200**	—	**200**	—
	445	„ szkoła szewska w Dobczycach . . .	3.076	78	3.010	*67*
	446	„ „ „ „ Kołomyi, zwyczajne .	1.562	75	900	*663*
		nadzwywczajne	**400**	—	**400**	—
		Razem { zwyczajne .	10 839	84	10.688	578 *730*
		{ *nadzwyczajne* .	**800**	—	**800**	—
		Ogółem . .	11.639	84	11.488	—578 *+730*
						+152
		D) Dla wyrobów tkackich.				
	447	Kraj. szkoła tkacka w Krośnie	10.548	15	10.612	64
	448	„ nauk. warsztat tkacki w Glinianach .	2.984	37	3.146	161
	449	„ „ „ „ „ Gorlicach . .	705	99	740	34
	450	„ „ „ „ „ Korczynie . .	—	—	—	—
	451	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Kosowie:				
		a) na utrzymanie	3.166	88	3.140	*27*
		b) na budowę studni *nadzwyczajne* . . .	**300**	—	**300**	—
	452	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Łańcucie:				
		a) na utrzymanie	3.075	30	3.290	215
		b) na budowę szkoły III. i ostatnia rata z 15.000 K *nadzwyczajne*	**5.000**	—	**5 000**	-
	453	Kraj. nauk. warsztat tkatki w Rychwałdzie .	2.510	12	2.830	320
	454	„ „ „ „ „ Wilamowicach .	1.108	02	1.800	692
		Do przeniesienia { zwyczajne . .	24.098	83	25.558	1.486
		{ *nadzwyczajne* . .	**5.300**	—	**5.300**	*27*

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII.		Z przeniesienia { zwyczajne . .	24.098	83	25.558	1.486
		{ *nadzwyczajne* . .	**5.300**	—	**5.300**	*27*
	455	Subwencya dla Tow. im. św. Sylwestra w Korczynie	1.100	—	2.500	1.400
	456	Subwencya dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie	880	—	880	—
	457	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie:				
		a) na utrzymanie, zwyczajne . .	14.100	79	12.530	*1.571*
		nadzwyczajne .	**2.379**	**38**	**3.700**	1.321
		b) na budowę internatu . . .	**5 000**	—	**5.000**	—
		Razem { zwyczajne .	40.179	62	41.468	—2.886
		{ *nadzwyczajne*	**12 679**	**38**	**14 000**	*+1.598* —1.321
		Ogółem . .	52.859	—	55.468	—4 207
						+1.598
						—2.609
		E) Dla wyrobów powroźniczych.				
	458	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju	800	—	800	—
		F) Dla wyrobów koronkarskich i haftu.				
	459	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze	1.722	—	1.722	—
	460	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem . .	3.709	75	5.120	1.410
	461	„ „ „ „ Bobowej . .	1 106	92	850	*257*
	462	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie	1.200	—	1.200	—
	463	Kraj. szkoła koronkarska w Makowie . .	2.609	39	2 044	*565*
	464	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku	600	—	600	—
		Razem . .	10.948	06	11.536	—1.410
						+822
						—588
		G) Dla wyrobów kapeluszniczych.				
	465	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach:				
		a) na budowę warsztatu spółkowego II. półroczna rata $4^1/_2\%$ pożyczki komun. 60.000 K na 33 lat	—	—	**1.800**	1 800
		b) na utrzymanie instruktora	711	33	1.680	969
		Razem { zwyczajne .	711	33	1.680	969
		{ *nadzwyczajne.*	—	—	**1.800**	1.800
		Ogółem . .	711	33	3.480	—2.769

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
XII.		*H) Subwencyonowane zakłady robót nauk kobiecych.*				
	466	Szkoła praktycznych robót kobiecych w szkole im. św. Scholastyki w Krakowie . .	4.000	—	4.000	—
	466*a)*	Dla kursów handlowych w szkole im. św. Scholastyki w Krakowie				
	467	Sszkoła przemysłu artystycznego kobiet w Krakowie	—	—	600	600
	468	Szkoła robót utrzymywana przez Tow. „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.400	—	1.400	—
	469	Szkoła specyalna robót kobiecych u PP Benedyktynek w Przemyślu	840	—	840	—
	470	Tow. „Pracy kobiet“ w Kołomyji . . .	1.600	—	1.600	—
	471	Tow. pracy niewiast katolickich w Przemyślu	420	—	420	—
	472	Spółka przem. „Trud“ we Lwowie . . .	500	—	500	—
	473	Stow. pracownic konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie	500	—	500	—
		Razem . .	9.260	—	9 860	—600
		I) C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe, subwencyonowane ze skarbu krajowego.				
	474	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200	—	2 200	—
	475	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	3.400	—	3.400	—
	476	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:				
		a) na utrzymanie	2 802	10	3.108	306
		b) na kurs majstrów	800	—	800	—
	477	C. k. szkoła kowalska w Sulkowicach:				
		a) na utrzymanie	2.014	54	1.024	*991*
		b) na kurs majstrów	—	—	1.000	1.000
		c) na budowę warsztatu spółkowego, II. i III. rata półroczna od 3% pożyczki w kwocie 8.000 K na pięć lat	1.804	—	1.735	*69*
	478	C. k. szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu, I. rata z przyrzeczonych 45.000 K na budowę szkoły	15 000	—	15.000	—
		Razem { zwyczajne .	11.216	64	11.532	—1.306
		{ *nadzwyczajne* .	16 804	—	16.735	+*991* +*69*
		Ogółem . .	28 020	64	28.267	—1.306 +*1.060*
						—246

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905 K.	Wydatki w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XII.		**III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.**				
	479	Kraj. keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie zwyczajne .	9.548	63	9.660	111
		nadzwyczajne .	**400**	—	**400**	—
	480	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie .	3.140	—	3.140	—
	481	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezyanów w Oświęcimiu	4.000	—	4.000	—
	482	Muzeum przemysłowe we Lwowie, zwyczajne .	7.000	—	7.000	—
		nadzwyczajne (na urządzenie sal muzeal.) .	**2.000**	—	**2.000**	—
	483	Muzeum przemysłowe w Krakowie . . .	6.000	—	6.000	—
	484	Subwencya dla Tow. „Powściągliwość i Praca“ w Miejscu Piastowem	2.000	—	2.000	—
	485	Na stypendya przemysłowe:				
		a) zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających	3.262	—	3.600	338
		b) inne stypendya przemysłowe . . .	35.411	96	30.000	*5.412*
	486	Nauczyciel wędrowny dla majster. kursów szewskich	1.050	72	2.400	1.349
	487	Na nauczycieli wędrownych tkactwa, koszykarstwa i innych	1.116	54	4.000	2.884
	488	Na kursa majsterskie	1.213	71	12.000	10.786
	489	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w r. 1905	101	46	8.000	7.899
	490	Na druki dla szkół zawodowych . . .	500	—	500	—
	491	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisyi przemysłowej	2.943	12	4.000	1.057
	492	Czyrniańska Teofila, stały dar z łaski . .	800	—	800	—
	493	Standejska Marya, wdowa po instruktorze kraj. nauk. warsztatu tkackiego w Korczynie:				
		a) pensya wdowia . . . . 1.140 K				
		b) dla córki Alojzy Stefanii do 18. września 1908 . . . . 114 „				
		c) dla syna Jana Stanisława do 15. maja 1905 . . . . . 43 „	1.296	75	1.297	—
	493*a)*	Celewiczowa Marya, wdowa po instruktorze kraj. kursów szewskich, pensya wdowia .	1.300	—	—	*1.300*
	493*b)*	Neuzilówna Marya Józefa, pensya sieroca .	198	—	—	*198*
	494	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysł. .	1 344	26	6.000	4 656
		Razem zwyczajne .	82.227	15	104.397	−29.080 +*6.910*
		Razem *nadzwyczajne* .	**2.400**	—	**2.400**	—
		Ogółem . .	84 627	15	106.797	−29.080 +*6 910*
						−22.170

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze + większe − K.
XII.		**IV. Wydatki Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych.**				
	495	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł . .	400	—	400	—
	496	Biuro komisyi kraj. dla spraw przemysłowych:				
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki .	11.212	05	8.000	*3 212*
		b) sekretarz:				
		α) płaca	4.800	—	4.800	—
		β) dodatek aktywalny	840	—	840	—
		c) referent techniczny:				
		α) płaca	3.600	—	3.600	—
		β) dodatek aktywalny	720	—	720	—
		d) aplikant	1.400	—	1.400	—
		e) mundant	600	—	600	—
		Razem . .	23.572	05	20.360	+*3.212*
		V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.				
	497	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe . .	14.707	29	20.000	5 293
	498	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“	2.000	—	2.000	—
	499	Dotacya kraj. funduszu przemysłowego (II. rata z 35-lecia)	**100.000**	—	**100.000**	—
	500	Subwencya dla „Kraj. Związku przemysłowego we Lwowie“ za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	30.000	—	30.000	—
	500*a)*	Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“	**10.000**	—	**10.000**	—
	501	Na cele lustracyi spółek przemysłowo-wytwórczych (do rozporządzal. Wydz. kraj.). .	4.800	—	4.800	—
	502	Zasiłki na wystawy przemysłowe . . .	**6.900**	—	8.000	1.100
		Razem { zwyczajne .	51.507	29	56.800	—5.293
		Razem { *nadzwyczajne* .	**116.900**	—	**118.000**	—1.100
		Ogółem . .	168.407	29	174.800	—6.393
		VI. Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie wykształcenia handlowego.				
	503	Szkoła handlowa w Krakowie	16.000	—	16.000	—
	503*a)*	Na pokrycie niedoboru funduszu emerytalnego personalu nauczycielskiego wyższej szkoły handlowej w Krakowie	1.414	—	1.414	—
	504	Akademia handlowa we Lwowie . . .	16.000	—	16.000	—
	505	Stypendya dla młodzieży handlowej . . .	3.600	—	3.600	—
		Razem . . .	37.014	—	37.014	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Uzasadnienie różnic.

Na rok 1905 uchwalono	665.124 K	— g
wydano	646.698 „	32 „
wydano *mniej* o	18.425 K	68 g

głównie z powodu, że w dziale I. na szkoły uzupełniające przemysłowe wydano *mniej* o 5.862 K z powodu nieotwarcia szkoły w Trembowli i kursu handlowego w Tarnowie, niezużycia kredytu na zwiniętą w r. 1904 szkołę w Sądowej Wiszni i zużytkowania w wielu szkołach zapasów kasowych z roku ubiegłego; w dziale III. na ogólne cele szkolnictwa przemysłowego *mniej* o 22.170 K z powodu niezużycia kredytów na nauczycieli wędrownych, z którego pokryto tylko resztę kosztów kursu tkackiego w Czarnym Dunajcu i koszykarskiego w Dobczycach, niezużycia kredytu na nowe warsztaty, z którego uzupełniono tylko narzędzia krajowej szkoły szewskiej w Kołomyi, niezużycia kredytu na kursa majsterskie, gdyż w tym roku odbył się tylko kurs stolarzy i krawców w Krakowie urządzony z ramienia c. k. Ministerstwa handlu, a wreszcie niezużycia na koszta inspekcyi i nadzoru szkół kredytu, który w myśl przyzwolonego „*virement*“ pokrywa przekroczenie na kosztach podróży członków kraj. Komisyi przemysłowej objęte VI. działem; w dziale V. na zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe *mniej o* 6.393 K z powodu niezużycia kredytu na bezzwrotne zasiłki w celu pokrycia w myśl przyzwolonego *virement* przekroczenia kredytu na stypendya przemysłowe, objętego III. działem i niezużycia całego kredytu na wystawy przemysłowe, z którego wydano tylko na urządzenie wystawy wyrobów krajowych w Buczaczu i Zakopanem, wyrobów tkackich i rękodzielniczych we Lwowie, nowych tkanin i wyrobów w Krakowie i na wystawę prac uczniów w Tarnowie; *czyli razem wydano mniej* o 34 425 K. Natomiast wydano *więcej* w dziale II. o 12 787 K z powodu przeprowadzonej sanacyi stosunków finansowych i udzielenia zaliczki zwrotnej na fundusz obrotowy w kraj. naukowym warsztacie dla wyrobów zabawek w Jaworowie w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. listopada 1905, który nie udzielając żadnego kredytu, polecił Wydziałowi kraj., ażeby przez odpowiednie finansowe poparcie, przyszedł w pomoc zorganizowaniu większej produkcyi „zabawkarskiej“ przy tym warsztacie, co też uskuteczniono już w r. 1905 z kredytów zaoszczędzonych w dziale III. wydatków na ogólne cele przemysłowe, gdyż Wydział kraj. nie miał pewności, czy w przyszłych budżetach dadzą się osiągnąć takie oszczędności, które umożliwiłyby wykonanie powyższej uchwały Wys. Sejmu. Również w dziale IV. wydano *więcej* o 3.212 K na koszta podróży członków kraj. Komisyi przemysłowej. Przekroczenie to pokrywa wykazana wyżej oszczędność w dziale III. na kosztach inspekcyi nadzoru szkół. *Razem wydano więcej* o 15.999 K w rezultacie *mniej* j. w. o 18.426 K.

W szczególności:

W dziale I. *poz. 354 — 408.* Wydatki zwyczajne w ogóle *mniejsze* o 6.281K z powodu niezużytkowania kredytów na projektowaną szkołę w Trembowli, kurs handlowy w Tarnowie i na zwiniętą w r. 1904 szkołę w Sądowej Wiszni, łącznie w kwocie 2.694 K, tudzież z powodu użycia w wielu szkołach zapasów kasowych z roku ubiegłego. Wydział kraj., użytkując wspomniane zapasy, zaoszczędził sumę 4.149 K, z której jednak na podstawie przyznawanego zawsze „*virement*“ w tych szkołach, pokrył w innych szkołach większe według niezbędnej potrzeby wydatki na sumę 562 K i tym sposobem zaoszczędził z tego tytułu kwotę 3.587 K.

W dziale I. *poz. 409.* Wydatki zwyczajne *większe* o 1 K.

W dziale I. *poz. 410.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 168 K wedle potrzeby.

W dziale I. *poz. 411.* Wydatki zwyczajne *większe* o 586 K, z powodu otwarcia szkół w Brzesku i Turce, oraz pokrycia kosztów wydawnictwa „drugiej książki polskiej dla szkół przemysłowych“. Wydatek większy, znachodzi jednak pokrycie na podstawie przyznanego *virement* w oszczędności poz. 489.

W dziale II. grupa II. A) Wydatki zwyczajne *większe* o 17.820 K głównie z powodu wyrównania długów i udzielenia zaliczki zwrotnej na utworzenie funduszu obrotowego w kraj. naukowym warsztacie dla wyrobu zabawek w Jaworowie w celu zorganizowania większej produkcyi zabawkarskiej w myśl przytoczonej na wstępie uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. listopada 1905. W dziale tym ogółem, jak wskazuje dołączone szczegółowe zamknięcie, wskutek objęcia kraj. szkoły koszykarskiej w Rudkach przez Wydział powiatowy i skutkiem większych wpływów ze sprzedaży wy-

Fundusz krajowy. Wydatki.

robów, oraz z powodu intercalare w innych szkołach i warsztatach — *zaoszczędzono łącznie* 8.421 K. Natomiast skutkiem przeniesienia szkoły koszykarskiej z Jurkowa do Brzezowca, większych kosztów produkcyi w Kamionce strumiłowej i wpływu niniejszych subwencyi państwowych dla Tłumacza i Stanisławowa, *wydano więcej* o 3.500 K. Dalej skutkiem pokrycia reszty kosztów wewnętrznego urządzenia maszynowego kraj. szkoły stolarskiej w Kalwaryi ponad uchwaloną przez Wys. Sejm pożyczkę 33.000 K, wydano *więcej* o 2.298 K, skutkiem spłacenia długów i udzielenia zaliczki zwrotnej na zorganizowanie większej produkcyi wyrobu zabawek w warsztacie Jaworowskim wydano *więcej* o 12.479 K, a w końcu z powodu otwarcia we wrześniu 1905 drugiego kursu centralnego koszykarskiego we Lwowie, co okazało się koniecznem, wobec nadzwyczaj dodatnich rezultatów pierwszego kursu urządzonego w czasie od 15. marca do 15. lipca 1905 — wydano *więcej* o 7.964 K, czyli *razem wydano więcej* o 26.241 K, zatem w porównaniu z wydatkiem *mniejszym* o 8.421 K, wynosi przekroczenie w tym dziale jak wyżej o 17.820 K.

W dziale II. grupa A) Wydatki nadzwyczajne *mniejsze* o 579 K z powodu niezużycia kredytu dla Rudek w kwocie 600 K na urządzenie szkoły w nowym budynku, gdyż szkołę tę objął powiat i niezużycia rat w kwocie 515 K na spłatę pożyczki dla szkoły kołodziejskiej w Grybowie z powodu późniejszego zrealizowania, oraz rat w kwocie 1.500 K dla szkoły stolarskiej w Stanisławowie, łącznie niezużycia kredytów na 2.615 K, a natomiast przekroczenia kredytu na wewnętrzne urządzenie maszynowe w warsztacie dla wyrobu zabawek w Jaworowie o 2.036 K z powodu nieobjętych kosztorysem koniecznych wydatków na instalacyę maszyn i innych przedmiotów.

W dziale II. grupa B) Wydatki zwyczajne *większe* o 2.295 K, w Kołomyi o 1.612 K z powodu mniejszych dochodów ze sprzedaży wyrobów, a w Podgórzu o 683 K skutkiem wpływu mniejszej subwencyi państwowej.

W dziale II. grupa B) Wydatki nadzwyczajne *mniejsze* o 89 K wedle potrzeby, jak dołączone szczegółowe zamknięcia.

W dziale II. grupa C) Wydatki zwyczajne *większe* o 152 K z powodu wpływu mniejszej subwencyi państwowej dla szkoły szewskiej w Kołomyi. W dziale tym zaoszczędzono skutkiem intercalare i mniejszych wydatków na utrzymanie w Witkowie i Starym Sączu kwotę 578 K, a natomiast wydano *więcej* na szkoły w Kołomyi i Dobczycach o 730 K, jak dołączone szczegółowe zamknięcia.

W dziale II. grupa D) Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1.288 K głównie z powodu, że na subwencyę wypłaconą Tow tkackiemu w Korczynie w kwocie 2.500 K wpłynęło pozabudżetowo od c. k. Rządu 1.400 K. W dziale tym ogółem zaoszczędzono skutkiem wpływu subwencyi państwowej dla Korczyna i objęcia warsztatu w Wilamowicach przez kraj. Związek przemysłowy 2.886 K, z czego jednak pokryto przekroczenia w Kosowie i Rakszawie, powstałe skutkiem zapłacenia należytości skarbowych i ubezpieczenia robotników na łączną kwotę 1.598 K. Ogólna oszczędność w tym dziale wynosi jak wyżej 1.288 K.

W dziale II. grupa D) Wydatki nadzwyczajne *mniejsze* o 1.321 K głównie z powodu niezużycia w tym roku kredytu na kurs sukienników w Rakszawie jak wykazują dołączone szczegółowe zamknięcia.

W dziale II. grupa F) Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 588 K. W dziale tym zaoszczędzono skutkiem prowizorycznego obsadzenia posady kierowniczki w Zakopanem 1.410 K, jednakże musiano z tego pokryć *większe* wydatki na 822 K spowodowane mniejszymi dochodami ze sprzedaży wyrobów w Bobowej i Makowie, jak dołączone szczegółowe zamknięcia.

W dziale II. *poz. 465.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 969 K z powodu, że rokowania co do rozszerzenia tego warsztatu nie zostały jeszcze ukończone.

W dziale II. *poz. 465.* Wydatki nadzwyczajne *mniejsze* o 1.800 K, gdyż pożyczka na budowę nie została jeszcze zaciągniętą.

W dziale II. *poz. 467.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 600 K z powodu, że szkoła ta została zwiniętą.

W dziale II. *poz. 476.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 306 K wedle potrzeby.

W dziale II. *poz. 477 a).* Wydatki zwyczajne *większe* o 991 K z powodu koniecznych robót adaptacyjnych w starym budynku szkolnym. Przekroczenie to znachodzi pokrycie w oszczędności na poz. 477 b).

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

W dziale II. *poz. 477 b).* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1.000 K z powodu, że nie było potrzeby zużycia kredytu na kurs majstrów.

W dziale II. *poz. 477 c).* Wydatki nadzwyczajne *większe* o 69 K z powodu większego wydatku na odsetki.

Przeniesiono na rok 1906 w tym dziale:

a) Z kredytów nadzwyczajnych 30.000 K, t. j. II-gą ratę na budowę szkoły koszykarskiej w Rudkach w kwocie 5.000 K, III. ratę na budowę szkoły tkackiej w Łańcucie w kwocie 5.000 K, resztę na budowę internatu w Rakszawie w kwocie 5.000 K i II-gą ratę na budowę szkoły mechaniczno-ślusarskiej w Tarnopolu w kwocie 15.000 K.

b) Z kredytów lat dawniejszych 27.500 K, t. j. I. i II. ratę na budowę szkoły tkackiej w Łańcucie w kwocie 10.000 K, na budowę internatu w Rakszawie resztę w kwocie 2.500 K i I-szą ratę na budowę szkoły mechaniczno-ślusarskiej w Tarnopolu w kwocie 15.000 K.

c) Z zysków na produkcyi krośnieńskiej w latach ubiegłych kwotę 3.000 K, na rozszerzenie produkcyi tkackiej w Wilamowicach.

W dziale III. *poz 479.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 111 K z powodu wpływu należytości zaległych za badania, jak szczegółowe zamknięcia.

W dziale III. *poz. 485 a).* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 338 K wedle potrzeby. Oszczędność ta służy na częściowe pokrycie przekroczenia w poz. 485 b)

W dziale III. *485 b).* Wydatki zwyczajne *większe* o 5.412 K z powodu licznych podań o stypendya. Przekroczenie to pokrywają całkowicie na podstawie dozwolonego *virement* oszczędności w poz. 485 a) i 497.

W dziale III. *poz. 486* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1.349 K z powodu śmierci kierownika kursów ś. p. Aleksandra Celewicza. Oszczędność ta służy na pokrycie wykazanego niżej wydatku ponadbudżetowego w kwocie 1.300 K na pensyę wdowią.

W dziale III. *poz. 487.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 2.884 K z powodu dokończenia w tym roku — rozpoczętego w roku ubiegłym kursu tkackiego w Czarnym Dunajcu i koszykarskiego w Dobczycach.

W dziale III. *poz. 488.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 10.786 K z powodu, iż w tym roku odbył się tylko kurs stolarzy i krawców urządzony w Krakowie z ramienia c. k. Ministerstwa handlu. Oszczędność ta mogłaby służyć za usprawiedliwienie otwarcia II go kursu koszykarskiego we Lwowie, które spowodowało przekroczenie w poz. 439.

W dziale III. *poz. 489.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 7.899 K z powodu nieotwarcia żadnego nowego warsztatu, a część tego kredytu użyto na dokupno narzędzi dla szkoły szewskiej w Kołomyi.

W dziale III. *poz. 491.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 1.057 K wedle potrzeby.

W dziale III. *poz. 493 a).* Wydatki zwyczajne *większe* o 1.300 K z powodu, że wydatek ten nie był przewidziany w budżecie.

W dziale III. *poz. 493 b).* Wydatki zwyczajne *większe* o 198 K z powodu, jak wyżej.

W dziale III. *poz. 494.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 4.656 K wedle potrzeby. Oszczędność ta służy na podstawie dozwolonego „*virement*“ na całkowite pokrycie przekroczenia w poz. 496 a).

Przeniesiono na rok 1906 w tym dziale:

Z kredytów lat dawniejszych 42.390 K 32 g, a to: na założenie szkoły rzemiosł w Drohowyżu 40.000 K i na wydawnictwo podręcznika tkackiego 2.390 K 32 g.

W dziale IV. *poz. 496 a).* Wydatki zwyczajne *większe* o 3.212 K z powodu licznych badań przedsiębiorstw przemysłowych, podających się o zasiłki i pożyczki. Przekroczenie to na podstawie dozwolonego „*virement*“ znachodzi pokrycie w oszczędności poz. 494.

W dziale V. *poz. 497.* Wydatki zwyczajne *mniejsze* o 5.293 K. Oszczędność tej pozycyi służy na podstawie dozwolonego „*virement*“ na pokrycie przekroczenia w poz. 485.

W dziale VI. *poz. 503. a) przeniesiono na rok 1906*:

Z kredytu zwyczajnego kwotę 1.414 K na pokrycie niedoboru funduszu emerytalnego personalu wyższej szkoły handlowej w Krakowie.

W rubr. XII. ogółem wydatki zwyczajne *mniejsze* o 13.606 K głównie z powodu, iż w tym roku nie urządzano kursów majsterskich i nie zakładano nowych warsztatów zawodowych.

Wydatki nadzwyczajne *mniejsze* o 4.820 K, głównie z powodu niezużycia rat pożyczkowych dla Stanisławowa i Myślenic, oraz kredytu na wystawy przemysłowe.

Razem wydatki *mniejsze* o 18.426 K.

Fundusz krajowy. Wydatki.

Przeniesiono na rok 1906:

a) Z kredytów zwyczajnych kwotę 1.414 K na niedobór funduszu emerytalnego wyższej szkoły handlowej w Krakowie;

b) Z kredytów nadzwyczajnych kwotę 30.000 K, t. j. II. rata na budowę szkoły koszykarskiej w Rudkach w kwocie 5.000 K; III. ratę na budowę szkoły tkackiej w Łańcucie w kwocie 5.000 K; resztę na budowę internatu w Rakszawie w kwocie 5.000 K i drugą ratę na budowę szkoły mech.-ślusarskiej w Tarnopolu w kwocie 15.000 K.

Z kredytów lat ubiegłych przeniesionych na rok 1905 w kwocie 78.584 K 32 g jak zamknięcie za rok 1904:

a) zużyto w r. 1905 kwotę 5.694 K t. j. I. ratę na budowę szkoły koszykarskiej w Rudkach w kwocie 5.000 K i na częściowe koszta wydawnictwa wzorów tkackich kwotę 694 K.

b) przeniesiono na rok 1906 kwotę 72.890 K 32 g, a mianowicie na budowę szkoły tkackiej w Łańcucie I. i II. ratę w kwocie 10.000 K na budowę internatu w Rakszawie, resztę 2.500 K na budowę szkoły mech.-ślusarskiej w Tarnopolu I. ratę w kwocie 15.000 K, na założenie szkoły rzemiosł w Drohowyżu 40.000 K, na wydawnictwo podręcznika tkackiego 2.390 K 32 g i na rozszerzenie produkcyi tkackiej w Wilamowicach, z zysków krośnieńskich 3.000 K.

Ogółem przeniesiono na rok 1906 kwotę 104.304 K 32 g, a to:

a) z kredytów zwyczajnych 1.414 K.

b) z kredytów nadzwyczajnych 30.000 K.

c) z kredytów lat ubiegłych 72.890 K 32 g.

Z wydatków przeniesiono na r. 1906 resztę kosztów budowy szkoły stolarskiej w Stanisławowie w kwocie 47.459 K 55 g do pokrycia zaciągnąć się mającej na ten cel pożyczki w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 12. lipca 1902.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — wyższe K.
XIII.		**Długi krajowe:**				
	506	Umorzenie pożyczki 80.800 K zaciągniętej w galic. Kasie oszczędności na budowę kulparkowską:				
		a) w kapitale . . . 4.395 K 23 g				
		b) w 4·75% odsetkach . 1.308 „ 10 „	5.703	33	5.375	*328*
	507	Umorzenie pożyczki 20.000 K zaciągniętej przez Zgromadzenie SS. Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo we Lwowie w galic. Kasie oszczędności:				
		a) w kapitale . . . 868 K 30 g				
		b) w 4·75% odsetkach . 534 „ 36 „	1.402	66	1.250	*153*
	508	Umorzenie pożyczki 10.000 K zaciągniętej przez Zbór izraelicki w Krakowie w tamtejszej Kasie oszczędności XXIII. rata kapitału (ostatnia)	332	06	330	*2*
	509	Funduszowi szpitala św. Łazarza w Krakowie, oddziałowi chorych i położnic, jakoteż funduszowi podrzutków krakowskich, zwrot reszty kapitału 693.592 K 68 g., użytego na budowę tego szpitala, a mianowicie:				
		a) XV. rata kapitału . . 20.232 K 94 g				
		b) 4½% odsetki . . . 18.923 „ 52 „	39.156	46	39.156	*1*
		Do przeniesienia . .	46.594	51	46.111	*484*

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XIII.		Z przeniesienia . .	46.594	51	46.111	*484*
	510	Funduszowi szkolnemu kraj., odsetki od efektów im. wartości 584.659 K 70 g. wydanych z majątku zarodowego Radzie szkolnej krajowej, na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół	25.775	38	25.775	—
	511	Umorzenie 4% pożyczki kraj. z r. 1893 im. wartości 58,850.000 K, zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego:				
		a) XXIV. i XXV. rata kapitału . . . . 626.500 K — g				
		b) 4% odsetki . . . 2,132.452 „ — „				
		c) druki, inseraty, porta, prowizya banków za pośrednictwo w wypłacie kuponów i wylosowaniu obligacyi . 4.742 „ 17 „	2,763.694	17	2,734.680	*29.014*
	512	Na spłatę niezgłoszonych obligacyi i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych:				
		I. Obligacyi:				
		a) Galicyi wschodniej . .				
		b) „ zachodniej . .				
		c) W. Ks. Krakowskiego .	315	—	3.000	2.685
		II. Kuponów:				
		a) Galicyi wschodniej . .				
		b) „ zachodniej . .				
		c) W. Ks. Krakowskiego .				
	513	Odsetki bierne od chwilowych pożyczek . .	117.755	25	58.000	*59.756*
	514	Umorzenie pożyczki 160.000 K zaciągniętej na hipotekę gmachu sejmowego, na budowę skrzydła tegoż gmachu dla biura melioracyjnego XVIII. i XIX. rata:				
		a) w kapitale . . . 2.380 K 77 g				
		b) 4% odsetkach . . . 5.665 „ 15 „				
		c) 1/8 % na administracyę . 354 „ 08 „				
		d) stempel do kwitu . . 30 „ — „	8.430	—	8.430	—
	515	Umorzenie pożyczki 800.000 K zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie:				
		a) XXXIII. i XXXIV. rata kapitału . . . 36.404 K 62 g				
		b) 4 1/2 % odsetki z góry . 16.579 „ 38 „	52.984	—	52.984	—
		Do przeniesienia . .	3,015.548	31	2,928.980	*89.254* 2.685

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XIII.		Z przeniesienia . .	3,015.548	31	2,928 980	*89.254*
						2.685
	516	Umorzenie pożyczki 200.000 K na odbudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie: XVII. i XVIII. rata:				
		a) w kapitale . . . 2.912 K 72 g				
		b) w 4% odsetkach . . 7.140 „ 96 „				
		c) 1/8% na administracyę . 446 „ 32 „				
		d) stemple do kwitu . . 40 „ — „	10.540	—	10.540	—
	517	Rozmaite wydatki byłych funduszów indemnizacyjnych	—	—	80	80
	517a)	Na spłatę dawniejszych długów krajowych .	10.538	25	—	*10.538*
		Suma rubryki XIII. .	3,036.626	56	2,939.600	*+99.792*
						—2.765
						+97.027

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 506. Wydatek *większy* o 328 K z powodu spłaty kapitału 300 K 28 g ponad pierwotny plan umorzenia i przemiany pożyczki z 5% na 4·75 %. (LW. 43.106/1905). Raty kapitału nieco zwiększone, zapłacono już w r. 1905 wedle nowego planu umorzenia.

Do poz. 507. Wydatek *większy* o 153 K z powodu zmiany planu umorzenia (LW. 67 804/1905).

Do poz. 508 i 509. Drobne różnice.

Do poz. 511. Wedle specyalnego zamknięcia rachunku tej pożyczki za rok 1905.

Do poz. 512. Wydatek *mniejszy* w miarę tego, jak obligacye zgłoszono do wypłaty, a mianowicie:

Należytość za niezgłoszone do wypłaty obligacye, wynosiła z końcem roku 1904:

a) w Galicyi wschodniej	43.155 K	
b) „ „ zachodniej	27.006 „	
c) „ W. Ks. Krakowskiem	2.625 „	72.786 K
Na poczet tego spłacono w roku 1905		315 „
Pozostaje przeto z końcem roku 1905 zaległość:		
a) w Galicyi wschodniej	42.840 K	
b) „ „ zachodniej	27.006 „	
c) „ W. Ks Krakowskiem	2.625 „	72.471 K

Do poz. 513. Wydatek *większy* o 59.755 K przeważnie z powodu odsetek od lokowanych w funduszu krajowym funduszów regulacyjnych i konserwacyjnych rzek, znajduje częściowe pokrycie w większym o 43.591 K dochodzie z odsetek czynnych w rubr. XI. poz. 77 dochodów.

Do poz. 517. Wydatku nie poniesiono żadnego, gdyż nie zachodziła tego potrzeba.

Do poz. 517 a). Wydatek *niepreliminowany* poniesiony na pokrycie niedoborów pożyczek krajowych z r. 1873, 1883 i 1891.

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — *większe* K.
XIV.		**Wydatki rozmaite.**				
		Wydatki w budżecie wyszczególnione:				
		zwyczajne .	477.168	73	400.484	*76.685*
		nadzwyczajne .	**51.983**	**36**	**62.807**	10.824
		Wydatki w budżecie niewyszczególnione .	159	13	—	*159*
		Suma rubryki XIV. . .	529.311	22	463.291	+*76.844* −10.824
						+*66.020*
		Poszczególnienie.				
	518	Do rozporządzalności Wydziału krajowego:				
		1. Zapomogi i gratyfikacye udzielone urzędnikom, dyurnistom, sługom i ich rodzinom . . . . . 33.555 K — g				
		2. Zapomogi dla gmin z powodu pożarów i powodzi 8.680 „ — „				
		3. Zasiłki dla rozmaitych stowarzyszeń, zakładów, czasopism, tudzież dla osób kształcących się w rozmaitych zawodach, na prace i podróże naukowe 6.370 „ 14 „				
		4. Koszta pogrzebów zasłużonych mężów, zakupno wieńców dla nich i zasiłki na koszta pogrzebów urzędników i sług krajowych . . . . 1.243 „ 90 „				
		5. Cele dobroczynne i zasłużeni starcy . . . 2.491 „ 72 „				
		6. Portret b. Marszałka J. E. Andrzeja hr. Potockiego 6.001 „ 68 „				
		7. Koszta administracyi zamku w Olesku . . . 163 „ 88 „				
		8. Rozmaite . . . . 1.493 „ 68 „	60.000	—	60.000	—
	519	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—	24.000	—
	520	Na misye katolickie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000	—	6.000	—
	521	Na kościół polski w Wiedniu, (IX. i X. rata z 20-tu rat półrocznych, płatnych w ciągu lat 10 z ogólnej sumy 30.000 K w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. maja 1900 r.)	3.000	—	3.000	—
		Do przeniesienia . .	93.000	—	93.000	—

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XIV.		Z przeniesienia . .	93.000	—	93.000	—
	522	Funduszowi koszar krajowych, dotacya na pokrycie 4% odsetek od pożyczek 3,000.000 K zaciągniętych w c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego, na dostarczenie c. k. Skarbowi wojskowemu koszar krajowych .	83.660	—	83.660	—
	523	Na szkołę kadetów we Lwowie, X. rata z przyznanych gminie miasta Lwowa przez lat 28, od roku 1898 począwszy, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po	5.000	—	5.000	—
	524	Na pokrycie 71% dodatku krajowego do podatku zarobkowego opłacić się mającego przez galicyjski fundusz propinacyjny, w myśl §. 100 ustawy z dnia 25. października 1896 Nr. 220. Dz. p. p. i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r. . . .	163.774	30	88.324	*75.450*
	525	Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach opłacanych do końca r. 1897 z galic. fund. propinac., w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 29. stycznia 1898 r.	100.987	50	100.000	*988*
	526	Na koszta urządzenia i utrzymania dwóch kursów dla pisarzy gmin wiejskich . . .	16.246	93	16.000	*247*
	527	Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	500	—	500	—
	528	Towarzystwo tatrzańskie, *stała subwencya*. .	1.000	—	1.000	—
	529	Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, *zasiłek stały*	9.000	—	9.000	—
	530	Na biura pośrednictwa pracy *nadzwyczajne* .	5.000	—	5.000	—
	531	Na odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszta przeistoczenia zamku królewskiego na Wawelu w Krakowie, na rezydencyę Jego Ces. i Król. Apostol. Mości *nadzwyczajne*	32.983	36	43 807	10.824
	532	Dla czytelni polskiej w Białej — bezprocentowa pożyczka — zwrotna w ratach rocznych po 500 K *nadzwyczajne*	14.000	—	14.000	—
	533	Dotacya dożywotnia dla Władysława Mickiewicza	4.000	—	4.000	—
	533*a)*	Na uzupełnienie rat od pożyczki zaciągniętej przez gm. Zakopane na budowę wodociągów	—	—	—	—
		Razem { zwyczajne . .	477.168	73	400.484	+76.685
		Razem { *nadzwyczajne* .	51.983	36	62.807	—10.824
		Suma wydatków w budżecie poszczególnionych .	529.152	09	463.291	+65.861

Fundusz krajowy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — większe K.
XIV.		**Wydatki w budżecie nieposzczególnione.**				
	533*b*)	Zaliczki dopłacone w zastępstwie gmin, przy zakupnie efektów *(zwrotne)*	76	88	—	77
	533*c*)	Mylne wydatki w c. k. kasach rządowych *(zwrotne)*	82	25	—	82
		Suma wydatków w budżecie nieposzczególnionych	159	13	—	+ 159

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 520. Z kredytu 6.000 K na misye katolickie wydano w 1905 r.: 5.850 K resztę zaś 150 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906 (L. W. 23 191/1906)

Do poz. 524. Wydano *więcej* o 75.450 K wedle zwiększonego wymiaru podatku zarobkowego opłaconego przez galic. fundusz propinacyjny. (LW. 61.641/1905.)

Do poz. 525. Wydatek *większy* o 988 K z powodu wypłacenia zaległych rat bonifikacyi z r. 1904.

Do poz. 526. Wydatek *większy* o 247 K stosownie do potrzeby.

Do poz. 527. Niewydany w roku 1905 kredyt 500 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku r. 1906. (LW. 36.361/1906.)

Do poz. 530. Z pozostałej reszty nieużytego w r. 1904 kredytu . . 3.193 K 26 g
tudzież z kredytu uchwalonego na biura pośrednictwa pracy w r. 1906 w kwocie . . . . . 5.000 „ — „
razem więc z sumy . . 8.193 K 26 g
wydano w ciągu r. 1905 kwotę . . . . . 7.443 „ 98 „
resztę zaś w kwocie . . 749 K 28 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906. (LW. 43.458/1906).

Do poz. 531. Wydatki na ewakuacyę i restauracyę król. Zamku na Wawelu przedstawiają się w r. 1905 jak następuje:

I. Na odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszta ewakuacyi, uchwalono nadzwyczajny kredyt na rok 1905 w kwocie . . . 43.807 K — g

Ponieważ jednak na ten cel w r. 1905 specyalnej pożyczki nie zaciągano, odnośne zaś wydatki pokrywane były z ogólnych zapasów kasowych, lub z pożyczek chwilowych zaciąganych na ogólne potrzeby funduszu krajowego zatem z kredytu powyższego refundowano odsetki należące się funduszowi krajowemu w kwocie . . . . . 32.983 „ 36 „
reszta zaś w kwocie . . 10 823 K 64 g
stanowi zaoszczędzenie wyznaczonego kredytu.

II. Wydatki na koszta ewakuacyi:

a) Pokryty w r. 1905 niedobór z r. 1904 . . . . 874.088 „ 63 „
b) C. k. wojskowemu oddziałowi budown. dalsze zaliczki na budowę koszar . . . . . 427.000 „ — „
c) Koszta podróży . . . . . 567 „ 80 „
d) Wydatki kancelaryjne . . . . . 48 „ 80 „
razem . . . . 1,301.705 K 23 g

Na pokrycie tych wydatków były do dyspozycyi:
Legat ś. p. Dr. Józefa Krokowskiego . 210 K 93 g
i legat ś. p. Cypryana Jaworskiego . . 1.000 „ — „ 1.210 - 93 „
Niedobór zaś w kwocie . . . 1,300.494 K 30 g

Fundusz krajowy. **Wydatki.**

jako nie mający w r. 1905 pokrycia, przeniesiono do rubr. XIV. 531 *a)* z roku 1906. (LW. 37.222/1906.)

III. Wydatki na koszta restauracyi:

a) Zaliczki na koszta budowy i zarządu	9.800 K	— g
b) Płace urzędników i służby	6.610 „	23 „
c) Koszta podróży	200 „	— „
d) Wydatki kancelaryjne i telefon	336 „	87 „
razem	16.947 K	10 g

którą to sumę jako nie mającą pokrycia w budżecie roku 1905 przeniesiono również do rachunku r. 1906. (LW. 37 222/1906.)

Do poz 533 a) Na uzupełnienie rat od pożyczki 400.000 K zaciągniętej przez gminę Zakopane na budowę wodociągów — uzyskano w r. 1905 od gminy Zakopane i od tamtejszej stacyi klimatycznej ogółem . . . . . 11.259 K 05 g

z których zapłacono w roku 1905 I. ratę amortyzacyjną w kwocie . . . . . 10.030 „ 50 „

resztę zaś w kwocie . . 1.228 K 55 g

przeniesiono do rubr. XI. poz. 83 *a)* doch. z r. 1906 na uzupełnienie dalszych rat amortyzacyjnych (LW. 20.355/1906.)

Do poz. 533 b) i *c)* Wydatki *nieprelimiuowane* mające pokrycie w przypisanych do zwrotu należytościach czynnych.

Część II.

DOCHODY.

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K	g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K
I.		**Zarząd.**				
	1	Dochód z 3%-wych wkładek emerytalnych od płac urzędników krajowych	35.428	10	28.000	*7.428*
	2	Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac	38.297	40	32.000	*6.297*
	3	Dochód ze stacyi elektrycznej w gmachu sejmowym	4.182	43	3.000	*1.183*
	4	Sprzedaż książek i druków	8.956	13	8.500	*456*
	5	Różne przygodne	624	82	200	*425*
		Suma rubryki I. . .	87.488	88	71.700	*+15.789*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Dochód *większy* osiągnięty z poborów wypłaconych:

z rubr.	II	14.853 K	70 g
„ „	VIII.	10 467 „	48 „
„ „	IX.	8.485 „	27 „
„ „	X.	1.471 „	65 „
„ „	XII.	150 „	— „
	Razem j. w. . .	35.428 K	10 g

„ „ *2.* Dochód *większy* w miarę ściągniętych zaliczek.

„ „ *3.* Dochód *większy* z powodu dostarczenia większej ilości prądu elektrycznego dla filii c. k. uprzyw. Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu.

„ „ *4.* i *5.* Dochody *większe*, nie dające się z góry dokładnie obliczyć.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
II.		**Sprawy zdrowotne.**				
	6	Nadwyżka dochodów szpitala św. Łazarza w Krakowie:				
		oddział chorych . . . 11.256 K 32 g				
		„ syfilistycznych . 6.250 „ 56 „				
		„ obłąkanych . . 13.349 „ 32 „	30.856	20	17.630	*13.226*
	7	Nadwyżka dochodów szpitala lwowskiego, oddziału chorych i położnic z klinikami .	—	—	—	—
	8	Nadwyżka dochodów zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	58 981	04	—	*58.981*
	9	Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	59.821	25	58.000	*1.821*
		Do przeniesienia . .	149.658	49	75.630	*74.028*

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
II.		Z przeniesienia . .	149.658	49	75.630	74.028
	10	Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia	175	—	50	*125*
	11	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich . .	729	72	1.020	290
	12	Zwrot od c. k. Rządu nadwyżki kosztów utrzymania chorych w klinikach za lata ubiegłe	100 000	—	100.000	—
		Suma rubryki II. . .	250.563	21	176.700	+*74.153* — 290
						+*73.863*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz 6—8. Patrz specyalne zamknięcia rachunków tych zakładów.				
		Do poz. 9. Dochód *większy* o 58.981 K w miarę zwróconych zaliczek.				
		Do poz. 10. Dochód *większy* o 125 K nie dający się z powodu niestałości, ściśle obliczyć.				
		Do poz. 11. Dochód *mniejszy* o 290 K przypisany do zwrotu w należytościach czynnych.				
III.		**Pomniki historyczne.**				
	13	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie . .	562	—	450	*112*
	13*a*)	Taksy za wypisy z ksiąg i aktów szlacheckich	272	80	—	*273*
		Suma rubryki III. . .	834	80	450	+*385*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 13. Dochód *większy* wedle rachunków złożonych przez Archiwa.				
		Do poz. 13 a) Dochód niepreliminowany z opłat oznaczonych przez Wydział krajowy za wyciągi z ksiąg i aktów szlacheckich.				
IV.		**Bezpieczeństwo publiczne.**				
	14	Nadwyżka od funduszu policyi krajowej . .	—	—	3.388	3.388
	15 16	Kwaterunkowe i noclegowe	155.696	85	151.236	*4.461*
	17	Udział administracyi politycznej . . .	25.214	03	25.355	141
	18	Dochód:				
		a) z gmachu lwowskiego (dawnego) 25.872 K *b*) „ „ „ dobudowanego skrzydła) . . . . 11.486 „ *c*) z realności w Czortkowie . . 1.400 „	38.758	—	38.758	—
	18*a*)	Dochód z czynszu za wynajęcie mieszkania w gmachu lwowskim na kantynę koszarową	416	04	—	*416*
		Do przeniesienia . .	220.084	92	218.737	3.529 *4.877*

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
IV.		Z przeniesienia .	220.084	92	218.737	3.529 *4.877*
	18*b)*	3·6% odsetki od kapitału 100.000 K złożonego z zaoszczędzeń kwaterunkowego w latach poprzednich	3.599	10	—	*3.599*
	18*c)*	Rozmaite dochody:				
		a) ze sprzedaży zużytych sprzęt. 1.846 K 80 g				
		b) z czynszów za mieszkania ponad kompetencyę . . 10.207 „ 26 „				
		c) zwrot zaliczek i odsetek od zaliczek na poczet czynszów 731 „ 12 „	12.785	18	—	*12.785*
	19	Zwroty wydatków szupasowych	11.244	99	13.000	1.755
		Suma rubryki IV. . .	247.714	19	231.737	*+21.261* —5.284
						+15.977

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 14. Patrz szczegółowe wyjaśnienie w zamknięciu rach. funduszu policyi kraj.

Do poz. 15. i 16. Dochody w ogóle *większe* o 4.460 K 85 g wedle obrachunku złożonego przez c. k. komendę żandarmeryi (LW. 28.740/906).

Do poz. 17. Dochód *mniejszy* o 140 K 97 g wedle obrachunku j. w.

Do poz. 18 a). Dochód *nieprelimino wany*, uzyskany z kantyny koszarowej

Do poz 18 b—c). Dochody *nieprelimino wane* wedle obrachunku c. k. komendy żandarmeryi do L. W. 28.704/06

Do poz 19. Dochód *mniejszy* o 1.755 K znajduje pokrycie w pozostałych należytościach czynnych, urgowanych do L. W. 84 554/1905.

V.		**Komunikacye.**				
	20	Myta na drogach krajowych:				
		1. Brzeźnica, 2. Padew Kolonia, 3. Dąbie, 4. Rzyszki, 5. Malinie . . . . 7.541 K — g				
		6. Babice, 7. Chełmek . . 2.100 „ — „				
		8. Bagienica, 9. Krzyż, 10. Radwan . . . . 14.000 „ — „				
		11. Bełzec, 12. Cieszanów, 13. Makowiska, 14. Płazów, 15. Oleszyce, 16. Zapałów . 17.443 „ 14 „				
		17. Kozaczyzna, 18. Łanowce, 19. Krzywcze dolne, 20. Babińce ad Dźwinogród, 21. Kozaczówka, 22. Białokiernica ad Skała, 23. Iwanków 6.850 „ — „				
		Do przeniesienia . 47.934 K 14 g				

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
V.	20	Z przeniesienia . 47.934 K 14 g				
		24. Bieńczyce, 25. Zwierzyniec, 26. Kaszów, 27. Przeginia duchowna, 28. Mogiła, 29. Branice . . . . 17.500 „ — „				
		30. Bieśnik, 31. Gródek nad Dunajcem, 32. Nowy Sącz vel Załubińce, 33. Biegonice, 34. Maszkowice, 35. Krościenko, 36. Niedzica, 37. Szczawnica niżna . . 31.550 „ — „				
		38. Bircza z Korzeńcem, 39. Tyrawa wołoska, 40. Załuż 7.890 „ — „				
		41. Pomorzany, 42. Rozhadów 3.388 „ 80 „				
		43. Jezierzany, 44. Perejmy ad Wołkowce, 45. Mielnica z Chudykowcami, 46 Uście biskupie, 47. Borszczów, 48. Korolówka . . . 17.200 „ — „				
		49. Brzeżany, 50. Kozowa, 51. Horodyszcze . . . 19.780 „ — „				
		52. Monasterzyska, 53. Podzameczek, 54. Buczacz-Podlesie, 55. Zaleszczyki małe . 17 800 „ — „				
		56. Busk . . . . . 6.350 „ — „				
		57. Stojanów, 58. Chołojów, 59. Obydowa (Łany polskie) . 17.940 „ — „				
		60. Czortków, 61. Dżuryn, 62. Koszyłowce, 63. Dawidkowce . . . . . 7.010 „ — „				
		64. Dawidów, 65. Kozielniki . 5.005 „ — „				
		66. Darachów, 67. Dobropole, 68. Strusów (Warwaryńce) 8.060 „ — „				
		69. Dębno, 70. Nowy Targ za Białym Dunajcem, 71. Nowy Targ za Czarnym Dunajcem, 72. Szaflary . . 17.215 „ — „				
		73. Dobrowlany, 74. Kasperowce, 75. Tłuste . . . 8.545 „ 72 „				
		76. Graboszyce, 77. Gorzeń dolny, 78. Skawce . . 8.051 „ — „				
		79. Gładyszów, 80. Konieczna, 81. Ropica ruska, 82. Siary 10.080 „ — „				
		83. Gnojnik, 84. Iwkowa, 85. Łososina dolna na górze Just., 86. Kurów, 87. Pomianowa . . . . 12.500 „ — „				
		88. Gołkowice . . . . 11.200 „ — „				
		89. Gorzyce . . . . 1.600 „ — „				
		90. Halicz . . . . . 11 300 „ — „				
		Do przeniesienia . 287.899 K 66 g				

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	Dochody w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
V.	20	Z przeniesienia .	287.899	66		
		91. Husiatyn, 92. Krogulec .	11.360	—		
		93. Jabłonka	2.302	—		
		94. Jasionka, 95. Sokołów .	6.575	—		
		96. Jamnica	4.620	—		
		97. Jarosław	17.540	—		
		98. Jawornik polski, 99. Kańczuga, 100. Mokra strona pod Przeworskiem, 101. Dembów, (Przysiółek Wojciechówka)	8.500	—		
		102. Pobereże koło Jezupola, 103. Sielec	3.905	—		
		104. Jeżowe, 105. Niska vel Nowosielec.	2.882	—		
		106. Jabłonów (Suchostaw), 107. Kluwińce	5.305	—		
		108. Krzywe, 109. Panasówka .	3.718	60		
		110. Kurzany, 111. Kutce . .	4.850	—		
		112. Miechocin	2.310	—		
		113. Mosty wielkie drogowe, 114. Mosty wielkie mostowe, 115. Winniki pod Żółkwią, 116. Sielec na Błotni, 117. Nowy dwór pod Krystynopolem .	21.180	—		
		118. Mikulińce, 119. Stecowa .	16.701	—		
		120. Młynowce	2.005	—		
		121. Niewistka, 122. Nozdrzec .	1.470	—		
		123. Niezwiska, 124. Horodenka zwana „Raszków“ . .	4.968	62		
		125. Pakoszówka	1.200	—		
		126. Olszany, 127. Przemyśl (Pratkowce) . . .	11.342	—		
		128. Miłowanie, 129. Tłumacz, 130 Tyśmienica, 131. Ottynia	14.820	—		
		132. Podkamień, 133. Zalipie, 134. Demianów . . .	6.374	74		
		135. Staromiejszczyzna (Podwołoczyska)	8.005	—		
		136. Żydatycze, 137. Pieczychwosty	17.900	—		
		138. Porzecze lubieńskie, 139. Stawczany	3.200	—		
		140. Puchary	1.270	—		
		141. Repiechów	1.500	—		
		142. Rozwadów	1.990	—		
		143. Staromieście	2.801	—		
		144. Smykowce, 145. Zagrobela	14.710	—		
		146. Horodenka (Serafińce), 147. Jasionów	4.448	—		
		Do przeniesienia .	497.652	62		

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	Dochody w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — więcej K.
V.	20	Z przeniesienia . 497.652 K 62 g				
		148. Szpilczyn . . . . 1.120 „ — „				
		149. Szlachcińce . . . . 3.400 „ — „				
		150. Wielowieś, 151. Zaleszany 3.951 „ — ,				
		152. Kodubińce, 153. Załoźce . 4.350 „ — „				
		154. Zbaraż . . . . . 2.860 „ 92 „				
		155. Zakopane . . . . 4.500 „ — „	517.834	54	498.200	*19.635*
	21	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne . .	2.952	83	2.600	*353*
	22	Grzywny za przestępstwa drogowe . . .	960	35	450	*510*
	23	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	1.500	—	1.500	—
	24	Czynsz za użycie rowu drogi krajowej Gorlice-Konieczna na rurociąg naftowy . . .	1.582	40	1.582	—
	25	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na budowę dróg — *nadzwyczajne*:				
		a) drogi powiatowej Jaworów-Niemirów-Rawa . . . 20.000 K — g				
		b) drogi gminnej I. kl. Przemyślany-Pomorzany . . 6.600 „ — „	26.600	—	44.000	17.400
	26	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych (jak Rubr. VIII. poz. 224 wyd.	1.402	56	5.500	4.097
	27	Zwroty od Towarzystw kolejowych - *nadzwyczajne* — a mianowicie:				
		a) ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kolejowych . . . . . 15 950 K — g				
		b) zaliczkowo poniesionych kosztów komisyjnych personalu krajowego biura kolejowego, w sprawach budowy dotyczących . . . . 37.068 „ 42 „				
		c) wydatków na roboty akordowe, wykonywane w krajowem biurze kolejowem za wynagrodzeniem od godziny przez obcych funkcyonaryuszów w sprawach budowy 3.719 „ 70 „	56.738	12	37.475	*19.263*
	28	Zwroty zaliczek z lat ubiegłych na płace urzędników Oddziału techniczno-drogowego i krajowego biura kolejowego (jak Rubr. VIII. poz. 215 i 236 wyd).	7.529	—	8.000	471
		Do przeniesienia zwyczajne .	533.761	68	517.832	*20.498* 4.568
		Do przeniesienia *nadzwyczajne* .	83.338	12	81.475	17.400 *19.263*

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
V.		Z przeniesienia: zwyczajne .	533.761	68	517.832	*20.498*
		Z przeniesienia: *nadzwyczajne* .	83.338	12	81.475	4.568 17.400 *19.263*
	29	Datki deklarowane od Wydziałów powiatowych na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):				
		a) Buczacz, rata roczna . 2.000 K — g				
		b) Sanok, rata roczna . . 1.500 „ — „				
		c) Stanisławów, rata roczna . 1.510 „ 80 „	5.010	80	5.103	92
		Razem: zwyczajne .	538.772	48	522.935	+*20.498* — 4.660
		Razem: *nadzwyczajne* .	83.338	12	81.475	+*19 263* —17.400
		Suma Rubryki V. .	622.110	60	604.410	+*39.761* —22 060
						+*17.701*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 20. Dochód *większy* o 19.635 K z powodu uzyskania dla kilkudziesięciu stacyj mytniczych wyższych czynszów dzierżawnych, które w ciągu roku 1905 w całości uiszczone zostały.

Do poz. 21. i 22. Dochody *większe* w łącznej kwocie 863 K nie dające się naprzód ściśle obliczyć.

Do poz. 25. Dochód *mniejszy* o 17.400 K wedle rzeczywiście udzielonych subwencyi przez c. k. Rząd (L. W. 86.491/05 i 124.411/05).

Do poz. 26. Dochód *mniejszy* o 4.097 K stosownie do rzeczywistych wpływów, oraz z powodu nieuiszczenia przez Królestwo Węgierskie w ciągu roku 1905 należytości w kwocie 2.255 K 58 g, jako zwrotu połowy niedoboru z administracyi mostu granicznego na Dunajcu pod Niedzicą.

Do poz. 27. Dochód *większy* o 19.263 K z powodu zwrotów od Towarzystw kolejowych płac personalu etatowego i nieetatowego, zajętego przy budowie linii kolejowej Tarnów-Szczucin i przy projekcie linii Lwów-Stojanów, oraz z powodu zwrotu zwiększonych wydatków na komisye, które inżynierowie i urzędnicy krajowego biura kolejowego dla Towarzystw kolejowych przeprowadzali.

Do poz. 28. Dochód *mniejszy* o 471 K wedle faktycznych zwrotów.

Do poz. 29. Dochód *mniejszy* o 92 K z tego powodu, iż Wydział powiatowy w Sanoku uiścił na rachunek raty datku deklarowanego na wykupno gruntów pod kolej transwersalną w kwocie 1.592 K tylko 1.500 K. (L. W. 4.228/09).

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
VI		**Budowy wodne i melioracye.**				
	30	Zwroty zaliczek na płace	1.377	—	1.900	523
	31	Zwroty kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych	32.884	85	30.351	*2.534*
	32	Subwencya z c. k. Skarbu państwa dla biura melioracyjnego	16.000	—	16.000	—
	33	Subwencya z c. k. Skarbu państwa dla dozorców melioracyjnych	4.000	—	4.000	—
	34	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie technika dla kultury i eksploatacyi torfowisk	2.000	—	2.00	—
	35	Zwrot niezużytych kredytów dyspozycyjnych z lat ubiegłych (w poz. 264 *a)* wydatków „zasiłki na regulacye rzek niespławnych“	242.274	02	230.000	*12.274*
	35*a)*	Zwrot stypendyum od ucznia kursu drenarskiego	48	—	—	*48*
		Suma rubryki VI. .	298.583	87	284.251	*+14.856* − 523
						+14.333

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Dochód *mniejszy* w miarę ściągniętych zaliczek.

„ „ *2.* Dochód *większy*, ponieważ z tytułu zwrotu kosztów zdjęć i projektów melioracyjnych wpłynęło:

a)	od funduszu obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby .	515 K	76 g
b)	„ „ „ „ w powiecie krakowskim .	322 „	50 „
c)	„ „ „ „ „ „ dąbrowskim .	60 „	31 „
d)	„ „ regulacyi Błotni	6.964 „	33 „
e)	„ „ „ Gniłej Lipy	316 „	92 „
f)	„ „ „ Kisieliny	10 „	— „
g)	„ „ „ Nowego Brnia	171 „	38 „
h)	„ „ „ Górnego Dniestru	105 „	— „
i)	„ „ kolmatacyi bagien naddniestrzańskich. . .	23.474 „	56 „
k)	„ innych funduszów i przedsiębiorstw melioracyjnych . .	944 „	09 „
	Razem j. w. . . .	32.884 K	85 g

„ „ *35.* Dochód *większy* z powodu przeniesienia do funduszu krajowego wedle rzeczywistego stanu całej reszty pozostałych a niezużytych kredytów preliminowanych na lokalne regulacye.

„ „ *35 a).* Dochód nieprelimiowany z powodu zwrotu stypendyów udzielonych w latach poprzednich z funduszu krajowego.

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
VII.		**Rolnictwo.**				
	36	Zwroty zaliczek od nauczycieli szkół rolniczych	6.724	36	4.300	*2.424*
	37	Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	14.792	—	14.780	*12*
	38	Akademia rolnicza w Dublanach . . .	110.330	84	102.698	*7.633*
	39	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach . . .	7.548	17	7.540	*8*
	40	Folwark w Dublanach	62.591	21	43.700	*18.891*
	41	Szkoła gorzelnicza w Dublanach . . .	5.950	—	5.300	*650*
	42	Gorzelnia krajowa w Dublanach . . .	12.590	14	11.500	*1.090*
	43	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach	7.800	26	4.300	*3.500*
	44	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie . .	77.606	42	61.500	*16.107*
	45	Folwark w Czernichowie	17.971	27	14.540	*3.431*
	46	Szkoła niższa rolnicza w Horodence . . .	8.351	75	7.400	*952*
	47	„ „ „ „ Jagielnicy . . .	10.907	11	14 560	3.653
	48	„ „ „ „ Kobiernicach . .	13.934	72	14 880	945
	49	„ „ „ „ Bereźnicy . . .	22.203	40	18.180	*4.023*
	50	„ „ „ „ Suchodole . . .	16.647	80	14.202	*2.446*
	51	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	16.140	04	9.760	*6.380*
	52	Zakład ogrodniczy w Zaleszczykach . . .	9.740	87	11.500	1.759
	53	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	3.134	59	4.500	1.365
	54	Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie . .	5.510	—	6.000	490
	55	Dochody krajowego składu publicznego w Krakowie.	33.011	18	34.035	1.024
	56	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na założenie zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, 5-ta rata z przyrzeczonych 40.000 K, *nadzwyczajne*	**7.000**	—	**7.000**	—
	57	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan	8.000	—	8.000	—
	58	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na założenie szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, *nadzwyczajne*	**10.000**	—	**10.000**	—
	59	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie instruktora mleczarstwa . . .	2.000	—	2.000	—
	60	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie pomocnika instruktora mleczarstwa	1.200	—	1.200	—
	61	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na koszta licencyonowania buhajów	18.500	—	8.000	*10.500*
	62	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na 2 instruktorów hodowli bydła	4.000	—	4.000	—
		Do przeniesienia { zwyczajne .	497.186	13	428.375	*78.047*
		{ *nadzwyczajne* .	**17.000**	—	**17.000**	9.236 —

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	Dochody w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
VII.		Z przeniesienia { zwyczajne .	497.186	13	428.375	*78.047* 9.236
		nadzwyczajne .	**17.000**	—	**17.000**	—
	63	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na podniesienie uprawy tytoniu	3.958	56	2.000	*1.959*
	64	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.000	—	2.000	—
	64*a)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na kurs rolniczy dla nauczycieli szkół ludowych, *nadzwyczajne*	**1.730**	—	**1.730**	—
	65	Dochody biura patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek:				
		a) zwroty za druki i książki	38.714	80	27.200	*11.515*
		b) subwencya rządowa na cele Spółek oszczędności i pożyczek . . . . 10.000 K i na urządzenie Spółek mleczarskich . . . . . 15 000 „	**25.000**	—	**10.000**	*15.000*
		c) zwrot od funduszu pożyczkowego za prowadzenie zbiorowego rachunku (płaca praktykanta rachunkowego)	1.440	—	1.440	—
		d) zwrot zaliczek na płace od personalu biura	193	80	—	*194*
	65*e)*	Subwencya z c. k Skarbu państwa, na środki naukowe dla szkół rolniczych w Niewiarowie i Wojsławiu	—	—	—	—
	65*f)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na założenie szkoły rolniczej w Suchodole . .	—	—	—	—
	65*g)*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na koszta szczepień rozpoznawczych tuberkuliną u bydła rogatego	2.830	37	—	*2.830*
	65*h)*	Subwencya z c k. Skarbu państwa, na produkcyę nasion traw na łąkach torfowych .	1.000	—	—	*1.000*
	65*i)*	Nadwyżka dochodów z funduszu kultury kraj.	4.500	93	—	*4.501*
	65*k)*	Borszczów, Wydział powiatowy zwrot reszty pożyczki z roku 1889 dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju	1.915	03	—	*1.915*
		Razem { zwyczajne . .	553.739	62	461.015	*+101.961* −9.236
		nadzwyczajne .	**43.730**	—	**28.730**	*+15.000*
		Suma rubryki VII. .	597.469	62	489.745	*+116.961* −9.236
						+107.725

Fundusz krajowy. Dochody.

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 36. Dochód *większy* o 1.951 K w miarę zwrotu zaliczek.

„ „ *37—55.* Patrz specyalne zamknięcia rachunków tych zakładów.

„ „ *61.* Dochód *większy* o 10.500 K służy na pokrycie przekroczenia w rubr. X. poz. 319 *b)* wydatków, tudzież przekroczeń kredytów w latach poprzednich.

„ „ *63.* Oprócz preliminowanej w tej pozycyi subwencyi rządowej w kwocie 2.000 K — g
wyasygnował c. k. Rząd subwencye nadzwyczajne w kwocie . 3.458 „ 56 „
razem więc z sumy dyspozycyjnej . . 5.458 K 56 g
wydano w ciągu roku 1905:
subwencyę j. w. za rok 1905 . . . . 2.000 K — g
na pokrycie przekroczenia rubr. X. poz. 333. . 1.958 „ 56 „ 3.958 „ 56 „
resztę zaś w kwocie . . . 1.500 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906 (LW. 26.848/906).

„ „ *65 a).* Dochód *większy* o 11.515 K służy na częściowe pokrycie przekroczenia w rubr. X. poz. 340 *a—f* wydatków.

„ „ *65 b).* Dochód *większy* o 15.000 K służy na pokrycie przekroczenia rubr. X poz. 340 *g)* wydatków. W miejsce preliminowanej subwencyi za rok 1905, wpłynęła subwencya w takiej samej wysokości za 1904 rok 10.000 K. Ponadto wpłynęły od c. k. Rządu subwencye w sumie . . . . . 17.000 K — g
przeznaczone na urządzanie Spółek mleczarskich. Z sumy tej wydano na ten cel w roku 1905 . . . . . 8.486 „ 81 „
resztę zaś w kwocie . . . 8.513 K 19 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906 (LW. 114.847/1905).
Oprócz tego udzielił c. k. Rząd dla Spółki torfowej w Grzędzie 1.000 K, które w roku 1905 wydano (LW. 65.251/1905 i LW. 74.350/1905).

„ „ *65 d).* Dochodu tego, jako niedającego się z góry obliczyć nie preliminowano.

„ „ *65 e).* Pozostałą z roku 1904 a niezużytą w roku 1905 — resztę subwencyi państwowej w kwocie 406 K przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906.

„ „ *65 f).* Z nieprelimiowanej w roku 1905 subwencyi państwowej . 10.100 K — g
wydano w roku 1905 do funduszu szkoły rolniczej w Suchodole
na koszta jej założenia, kwotę . . . . . 400 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . 9.700 K — g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906 (LW. 29.072/1906).

„ „ *65 g).* Na koszta szczepień rozpoznawczych tuberkuliną u bydła rogatego wpłynęła
w roku 1905 nieprelimiowana subwencya państwowa . . 6.000 K — g
część tej subwencyi a mianowicie kwota . . . . . 2.830 „ 37 „
służy na pokrycie przekroczenia w rubr. X. poz. 322 i 323 wyd.
resztę zaś w kwocie . . . 3.169 K 63 g
przeniesiono do dalszej dyspozycyi do rachunku roku 1906 (LW. 36.368/1906).

„ „ *65 h).* Nieprelimiowany ten dochód służy na pokrycie przekroczenia w rubr. X. poz. 338 *d)* wydatków.

„ „ *65 i).* Dochodu tego, nie dającego się z góry obliczyć, nie preliminowano.

„ „ *65 k).* Dochód ten stanowi zwrot reszty pożyczki udzielonej ludności dotkniętej klęską nieurodzaju w roku 1889.

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	Dochody w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
VIII.		**Górnictwo.**				
	66	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	9.000	—	9.000	—
IX.		**Przemysł i rękodzieła.**				
	67	Zwroty zaliczek od nauczycieli szkół i zakładów przemysłowych	3.548	—	2.200	*1.348*
	68	Konwent PP. Benedyktynek w Przemyślu, zwrot bezprocentowej pożyczki, udzielonej w sumie 10.000 K na budowę szkoły robót kobiecych, IX. rata *nadzwyczajne* . .	600	—	600	—
	69	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki 5.000 K., udzielonej na zakupno realności dla szkoły koszykarskiej w Dżurowie, VIII. rata *nadzwyczajne*	800	—	400	*400*
	70	Kańczuga, szkoła koronkarska, zwrot pożyczki 600 K na zakupno materyału i wypłatę robocizny, spłacalnej w 5 ratach rocznych po 120 K, od r. 1902 począwszy, *nadzwyczajne*.	120	—	120	—
	71	Stary Sącz, warsztat szewski, zwrot pożyczki 800 K na zasilenie kapitału obrotowego (V. i VI. rata) *nadzwyczajne* . . .	160		160	—
	72	Rudki, szkoła koszykarska, zwrot zaliczki 1.200 K, udzielonej na przeprowadzenie kultury łoziny, w 3 równych po sobie następujących ratach po 400 K (II. rata) *nadzwyczajne*	400	—	400	—
	73	Rudki, szkoła koszykarska, zwrot zaliczki 1.000 K, udzielonej na utworzenie przemysłowo-handlowego związku między szkołami koszykarskiemi: w Rudkach, Wilczycach i Pohorcach, spłacalna w 5 równych ratach rocznych (I. rata) *nadzwyczajne* .	200	—	200	—
	74	Świątniki, szkoła ślusarska, zwrot zaliczki 2.000 K, udzielonej na utworzenie funduszu obrotowego dla prowadzenia dalszej produkcyi wyrobów ślusarskich — w ratach rocznych po 400 K (II. rata) . .	—	—	400	400
	74*a*)	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na majsterskie kursy szewskie.	2.000	—	—	*2.000*
	74*b*)	Subwencya od gminy Sieniawy na majsterskie kursy szewskie	300	—	—	*300*
		Razem { zwyczajne . .	5.848	—	2.200	*+3.648*
		Razem { *nadzwyczajne* .	2.280	—	2.280	*+400* −400
		Suma rubr. IX. .	8.128	—	4.480	*+3.648*

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 67. Dochód *większy* o 1.348 K w miarę ściągniętych zaliczek.
„ „ *69.* Dochód *większy* o 400 K z powodu wpływu raty zaległej za rok 1904.
„ „ *74.* Dochód *mniejszy* o 400 K z powodu prolongaty spłaty do roku 1906 (LW. 13 932/905).
„ „ *74 a)* i *b).* Dochody niepreliminowane — stanowią udzielone subwencye zaległe na częściowe pokrycie kosztów urządzenia majsterskich kursów szewskich w r. 1904.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	Dochody w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody: mniejsze — *większe* K.
X.		**Długi krajowe.**				
	75	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych:				
		I. Od obowiązanych:				
		a) Wpłata kapitałów i rent::				
		Galicya wschodnia . . 166 K 08 g				
		„ zachodnia . . — „ — „				
		W. Ks. Krakowskie . . — „ — „	166	08	94	72
		b) Odsetki za zwłokę i rozmaite inne dochody:				
		Galicya wschodnia . . 213 K 61 g				
		„ zachodnia . . — „ — „				
		W. Ks. Krakowskie . . — „ — „	213	61	1.600	1.386
		II. Dochody z zaległych dodatków indemnizacyjnych od kontrybuentów:				
		Galicya wschodnia . . 3.785 K 98 g				
		„ zachodnia . . 81 „ 21 „				
		W. Ks. Krakowskie . . 1.541 „ 37 „	5.408	56	16.000	10.592
	76	Z aktywów funduszu pożyczki krajowej z r. 1873 (5. rata z 16-lecia)	400	—	400	—
		Suma rubr. X. .	6.188	25	18.094	+72 −11.978 −11.906

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 75 ad I. a) Dochody *większe*, ponieważ ściągnięto więcej zaległości.

Stan aktywów przedstawia się jak następuje:

Należytość zaległa z tytułu wpłaty kapitałow i rent wynosiła z początkiem roku 1905:

a) w Galicyi wschodniej	855 K 35 g	
do tego należytość bieżąca . . .	6 „ 55 „	861 K 90 g
b) w Galicyi zachodniej		— „ — „
c) w W. Księstwie Krakowskiem		— „ — „
Razem . . .		861 K 90 g

Na poczet tego zapłacono w r. 1905:

a) w Galicyi wschodniej	166 K 08 g	
b) „ „ zachodniej	— „ — „	
c) w W. Ks. Krakowskiem . . .	— „ — „	166 „ 08 „

Pozostaje z końcem roku 1905 zaległość:

a) w Galicyi wschodniej	695 K 82 g	
b) „ „ zachodniej	— „ — „	
c) w W. Ks. Krakowskiem . . .	— „ — „	695 K 82 g

Fundusz krajowy. **Dochody.**

Do poz. 75 ad I. b) Dochody *mniejsze* ściśle z góry obliczyć się nie dające:
Stan tych aktywów wynosi z końcem roku 1905:

a) w Galicyi wschodniej	3.309 K	98 g
b) „ „ zachodniej	326 „	66 „
c) w W. Ks. Krakowskiem	13 „	12 „
Ogółem . . .	3.649 K	76 g

„ „ *75 ad II.* Dochód *mniejszy* według istotnego wpływu:

Należytości z powyższego tytułu wynosiły z początkiem r. 1905:

a) w Galicyi wschodniej	72.550 K 91 g		
a po uwzględnieniu odpisów na podstawie wykazów zaległości nadesłanych przez c. k. urzędy podatkowe	8 656 „ 61 „	63.894 K	30 g
b) w Galicyi zachodniej	7.638 K 21 g		
a po uwzględnieniu odpisów jak w poz. *a)*	1.008 „ 33 „	6.629 „	88 „
c) w W. Ks. Krakowskiem. . . .	3.986 K 54 g		
do tego należytość bieżąca na podstawie jak w poz. *a)*	1.132 „ 57 „	5.119 „	11 „
Razem		75.643 K	29 g

Od tego zwroty nadpłaconych dodatków:

a) w Galicyi wschodniej	6.486 K 67 g		
b) „ „ zachodniej	938 „ 02 „		
c) w W. Ks. Krakowskiem . . .	11 „ 15 „	7.435 „	84 „
Pozostaje		68.207 K	45 g
Na poczet tego spłacono w r. 1905		5.408 „	56 „

Pozostaje zatem z końcem r. 1905 zaległość:

a) w Galicyi wschodniej	53.621 K 65 g		
b) „ „ zachodniej	5.610 „ 65 „		
c) w W. Ks. Krakowskiem . . .	3 566 „ 59 „	62.798 K	89 g

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K.
XI.		**Rozmaite.**				
	77	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych .	67.551	63	24.000	*43.551*
	78	Bohorodczany powiat, zwrot bezprocentowej pożyczki 8.339 K 20 g z tytułu zapłaconej c. k. Skarbowi państwa w zastępstwie powiatu reszty bezprocentowej pożyczki 10.000 K udzielonej w roku 1899 powiatowi bohorodczańskiemu za poręczeniem kraju, X. rata (ostatnia), *nadzwyczajne* .	833	42	834	1
	79	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich . .	28.725	66	24.000	*4.726*
		Do przeniesienia { zwyczajne .	96.277	29	48.000	*48.277*
		{ *nadzwyczajne* .	833	42	834	1

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K	Dochody w roku 1905. g	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — *większe* K
XI.		Z przeniesienia { zwyczajne .	96.277	29	48.000	*48.277*
		nadzwyczajne .	833	42	834	1
	80	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa, za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto dochodowego 722.294 K a po strąceniu nadpłaty za rok 1904 . . . . . 20.198 „	702.096	—	850.000	147.904
	81	Bonifikacya z galicyjskiego funduszu propinacyjnego:				
		a) dla kraju . . . . . 300.000 K				
		b) „ powiatów . . . . . 100.000 „	400.000	—	400.000	—
	82	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	2.581	85	1.520	*1.062*
	83	Czytelnia polska w Białej — zwrot bezprocentowej pożyczki 14.000 K w 28 ratach po 500 K rocznie, *nadzwyczajne* . . .	—	—	500	500
	83*a)*	Odsetki zwłoki od niezapłaconych w terminie dodatków krajowych	18.809	74	—	*18.810*
		Razem { zwyczajne . .	1,219.764	88	1,299.520	−147.905
						+*68.149*
		nadzwyczajne .	833	42	1.334	−500
		Suma rubryki XI. .	1,220.598	30	1,300.854	−148.405
						+*68.149*
						−80.256

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 77. Dochód *większy* stosownie do wysokości lokowanych kapitałów, służy na częściowe pokrycie przekroczenia wydatku w rubr. XIII. poz. 513.

„ „ *79.* Dochód *większy* w miarę sprzedanych kart i certyfikatów myśliwskich.

„ „ *80.* Dochód *mniejszy* wedle zaliczek wpłaconych przez c. k. Rząd do LW. 65.781/905 i 124.453/905, po strąceniu jednak 20.198 K tytułem nadpłaty za rok 1904. Ostatecznego obliczenia za rok 1905 c. k. krajowa Dyrekcya skarbu jeszcze nie nadesłała.

„ „ *82.* Dochód *większy*, gdyż wysokość tego rodzaju dochodów nie da się dokładnie z góry obliczyć.

„ „ *83.* Dochodu *nie było*, gdyż spłatę tej pożyczki prolongowano do roku 1906 (LW. 45.409/1905).

„ „ *83 a).* Dochód nieprelimiowany, wpłynął jednak na mocy ustawy z dnia 26. grudnia 1904 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 136.

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	Dochody w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
XII	84	**Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych,** (w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899 Nr. 93. Dz. u. kr. z dnia 8. lipca 1901 Nr. 86. Dz. p. p. i z dnia 13. lutego 1903 Nr. 24. Dz u. kr.)	7,503.351	94	7,139.000	+364.352

Uzasadnienie różnic.

Poszczególne pozycye dochodów są następujące:

a) Krajowe opłaty konsumcyjne od piwa w myśl ustawy z dnia 13. lutego 1903 Nr 24. Dz. u. kr. (z prelim. 1,700.000 K)
przyniosły *brutto* . . . . . 2,014.921 K 34 g
po potrąceniu zwrotów . . . . . 3.644 „ 18 „ *netto* 2,011.277 K 16 g

b) 30%-wy dodatek krajowy pobierany od rządowego podatku od wina w myśl ust. z dnia 4. lipca 1899 Nr. 93 Dz. u. kraj. (z preliminow. 89.000 K przyniósł *brutto* 97.226 K 59 „
po potrąceniu zwrotów . . . . 35 „ 52 „ *netto* 97.191 „ 07 „

c) udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego podatku konsumcyjnego od spirytusu w myśl ustawy z dnia 8. lipca 1901 Nr. 86 Dz. pr. p. (z preliminowanych 5,350 000 K) przyniósł *brutto* 5,441.721 K 60 g
po potrąceniu zwrotów . . . . 51.380 „ 59 „ *netto* 5,390.341 „ 01 „

d) Zaległe czynsze za dzierżawy poboru opłat od piwa i napojów gorących w myśl ustawy z dnia 4. lipca 1899. Nr. 93 Dz. u. kr. (nieprelimin.) . . . . . 1.143 „ 45 „

e) Procent od lokowanych w c. k. pocztowej Kasie oszczędności sum (nieprelimin.) . . . . . 2.539 „ 22 „

f) Grzywny, kary kontrawencyjne, koszta sądowe i procenta zwłoki od dawnych opłat konsumcyjnych (nieprelimin.) . 860 „ 03 „

Razem wynosiły *dochody* jak wyżej . . . . 7,503.351 K 94 g
Budżetem uchwalono . . . . . 7,139.000 „ — „
były zatem *większe* jak wyżej, o . . . . . 364.351 K 94 g
Mianowicie uzyskano więcej:

α) w pozycyi *ad a)* o . . . . . 311.277 K 16 g
z powodu większej konsumcyi piwa i ściągnięcia zaległych należytości z roku poprzedniego w kwocie 49.526 K 60 g.

β) w pozycyi *ad b)* o . . . . . 8.191 „ 07 „
na podstawie wykazanych przez c. k. urzędy podatkowe wpływów.

γ) w pozycyi *ad c)* o . . . . . 40.341 „ 01 „

Do przeniesienia . . . 359.809 K 24 g

Fundusz krajowy.

Dochody.

Z przeniesienia . . . 359.809 K 24 g

w szczególności:

Zaliczki na r. 1905 udzielone przez c. k. Rząd na podstawie prowizorycznego obliczenia c. k. Minist. Skarbu z dnia 14. kwietnia 1906 L. 29.937, nadesłanego nam przez c. k. kr. Dyrekcyę Skarbu odezwą do L 44 327/06 (LW. 43.603/06) wynosiły . . . . . 5,354.514 K 08 g
do tego reszta należytości za rok 1904 (L. W. 51.195/05). . . . . 87.207 „ 52 „
Razem . 5,441.721 K 60 g

Od tego potrącił c. k. Rząd nadpłatę na podstawie definitywnego obliczenia należytości za rok 1902 LW. 51.195/05) . 51.310 K 09 g
tudzież zwroty nadpłat stronom prywatnym . 70 „ 50 „ 51.380 „ 59 „
pozostało jak wyżej wykazano . 5,390.341 K 01 g

Ostatecznego obliczenia należytości funduszu krajowego za r. 1905, dotychczas nie nadesłano.

Do tego nieprelimiowane wpływy w pozycyach ad *d) e)* i *f)* łącznie 4.542 „ 70 „

Ogółem wpłynęło *więcej* jak wyżej . . . 364.351 K 94 g

Należytości czynne z końcem roku 1905 wynoszą:

1. od piwa: *a)* z lat ubiegłych . . .	7.312 K 43 g		
b) z roku bieżącego . .	65.057 „ 27 „	72.369 K 70 g	
2. od dawnych opłat konsumcyjnych		7.388 „ 40 „	
Razem		79.758 K 10 g	

Należytości bierne:

1. od piwa	40 K 15 g	
2. od dawnych opłat konsumcyjnych . .	— „ — „	40 „ 15 „
przewyżka należytości czynnych		79.717 K 95 g

Dochody *większe* o . . . . . 364.351 K 94 g
Wydatki *mniejsze* o . . . . . 12 288 „ 27 „
Wynik w ogóle *korzystniejszy* od budżetu o . . 376.640 K 21 g

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
XIII.	85	**Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych** .	128.139	40	128.139	—

Fundusz krajowy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	Dochody w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkow.) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze — większe K.
XIII*a)*	86	**Dochód z pożyczki** zaciągniętej w kwocie 6,150.000 K na pokrycie rat przypadających do wypłaty w roku 1905, na systematyczną regluacyę rzek karpackich .	462.567	53	462.568	—
		Wyjaśnienia w specyalnem zamknięciu rachunku pożyczki krajowej z roku 1905.				
XIV.	87	**Dodatki do podatków.**				
		a) W Galicyi wschodniej i zachodniej po 65 g od podatku gruntowego i domowego, zaś po 71 g od innych podatków;				
		b) w Wielkiem Księstwie Krakowskiem po 57 g od podatku gruntowego i domowego, po 63 g od innych podatków:				
		W miesiącu styczniu 1905 . 384.085 K 17 g				
		„ lutym . . 127.377 „ 17 „				
		„ marcu . . 358.423 „ 10 „				
		„ kwietniu . . 1,356 223 „ 23 „				
		„ maju . . . 791.021 „ 91 „				
		„ czerwcu . . 849.842 „ 39 „				
		„ lipcu . . . 1,429.240 „ 69 „				
		„ sierpniu . . 661.860 „ 92 „				
		„ wrześniu . . 1,445.008 „ 32 „				
		„ październiku . 2.779.471 „ 48 „				
		„ listopadzie . 2,205.516 „ 10 „				
		„ grudniu . . 2,056.874 „ 19 „				
		„ styczniu 1906 na rachunek r. 1905 1,344.775 „ 26 „				
		„ lutym 1906 na rachunek r. 1905 706.956 „ 17 „				
		„ marcu 1906 na rachunek r. 1905 489.642 „ 52 „				
		Suma rubryki XIV. . .	16,986.318	62	16,096.963	*+889.356*

Uzasadnienie różnic.

Z ogólnej sumy dochodu 16,986.318 K 62 g przypada:

a) na Galicyę wschodnią i zachodnią . . 15,504.986 K 24 g

b) na Wielkie Księstwo Krakowskie . . 1,481.332 „ 38 „ 16,986.318 K 62 g

Dochód *większy* od preliminowanego o 889.356 K. Wydatność jednego grosza dodatków krajowych, obliczono na podstawie kwot wstawionych w preliminarzu Państwa na rok 1905, jako przypuszczalny dochód z podatków bezpośrednich (prócz osobisto-dochodowego) w naszym kraju na 245.000 K t. j. od sumy podatkowej 24,500.000 K. Przyniosła ona jednak w rzeczywistości 259.555 K,

a mianowicie: w Galicyi wschodniej i zachodniej (zamiast preliminowanych 226.135 K) 234.110 K, zaś w Wielkiem Księstwie Krakowskiem (zamiast preliminowanych 18.865 K) 25.445 K.

Do wyniku tego przyczyniło się także silniejsze ściąganie zaległości podatkowych, a więc i zaległości w dodatku krajowym. Zaległość ta bowiem, która z końcem r. 1904 wynosiła 4,664.416 K, spadła z końcem roku 1905 do 4,062.049 K.

Rachunek sumaryczny

dodatków krajowych na rok 1905 przedstawia się jak następuje:

Należytość zaległa wynosiła	4,664.416 K 43 g	
„ bieżąca	17,131.511 „ 04 „	21,795.927 K 47 g
Uiszczenie *brutto*		17,733.878 „ 74 „
Zaległość z końcem roku 1905 . . .		4,062.048 K 73 g
Uiszczenie *brutto* j. w.	17,733.878 K 74 g	
Zwroty	747.560 „ 12 „	
Czysty dochód j. w.	16,986.318 K 62 g	

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

LW: 28715|1906.

ALEGATY

1—19

do zamknięcia rachunku funduszu krajowego za rok 1905.

(Rubr. X. wydatków i Rubr. VII. dochodów).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

1.	aleg.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	str.	143
2.	„	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	„	146
3.	„	Akademia rolnicza w Dublanach	„	148
4.	„	Niższa szkoła „ „ „	„	156
5.	„	Szkoła gorzelnicza „ „	„	160
6.	„	Gorzelnia „ „	„	162
7.	„	Folwark „ „	„	164
8.	„	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach. . . .	„	169
9.	„	Średnia szkoła rolnicza w Czernichowie	„	171
10.	„	Folwark „ „	„	177
11.	„	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	„	182
12.	„	„ „ „ „ Jagielnicy	„	186
13.	„	„ „ „ „ Kobiernicach	„	190
14.	„	„ „ „ „ Bereźnicy	„	195
15.	„	„ „ „ „ Suchodole	„	199
16.	„	Szkoła mleczarska w Rzeszowie	„	203
17.	„	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie	„	200
18.	„	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	„	209
19.	„	Krajowy skład publiczny w Krakowie	„	212

Drukarnia Pillera, Neumanna i Sp. we Lwowie.

1. Krajowa szkoła gosp. lasowego we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca z dodatkami	7.240	—	7.240	—
	2	Trzech profesorów fachowych, płace z dodatkami	13.200	—	13.200	—
	3	Trzech nauczycieli-adjunktów, płace z dodatkami	3.900	—	6.900	3.000
	4	Docenci (nauczyciele-pomocnicy)	7.700	—	7.700	—
		Suma rubryki I.	32.040	—	35.040	—3.000
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	5	Strzelecka Julia, wdowa po b. dyr., pensya wdowia	—	—	1.400	1.400
	6	Tyniecki Władysław, były dyrektor, emerytura	4.400		4.400	—
	7	Moroz Ludwika, wdowa po dozorcy, zaopatrzenie dożywotnie	120	—	120	—
	7a	Strzelecka Julia, jednorazowo	—	—	400	400
		Suma rubryki II.	4.520	—	6.320	— 1.800
III.		**Koszta administracyi.**				
	8	Koszta kancel. druki i portorya	626	96	600	*27*
	9	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi	432	—	480	48
	10	Ubezpieczenie budynków i zbiorów	48	—	80	32
	11	Opał, oświetlenie i należytość za wodę	868	32	880	12
	12	Utrzymanie budynków	476	72	400	*77*
	13	Sprzęty i ruchomości	137	50	100	*37*
	14	Dozorca domu i pomocnik dozorcy	1.642	09	1.800	158
	15	Podatki	18	24	45	27
						—277
		Suma rubryki III.	4.249	83	4.385	+*141*
						—136
IV.		**Środki naukowe.**				
	16	Biblioteka i czytelnia { zwyczajne	596	09	600	4
		{ **nadzwyczajne**	**200**	—	**200**	—
	17	Laboratorya	365	50	400	35
	18	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń { zwyczajne	889	09	960	71
		{ **nadzwyczajne**	**710**	—	**710**	—
	19	Na założenie szkółki drzewek w Winnikach, Brzuchowicach i Zubrzy **nadzwyczajne**	**999**	**85**	**1.000**	—
	20	Wycieczki naukowe z uczniami	1.792	96	2.000	207
	21	Utrzymanie ogrodu przy szkole	324	57	300	*25*
						—317
		Razem { zwyczajne	3.968	21	4.260	+*25*
		{ **nadzwyczajne**	**1.909**	**85**	**1.910**	—
		Suma rubryki IV.	5.878	06	6.170	—292
						—5.394
		Do przeniesienia { zwyczajne	44.778	04	50.005	+*166*
		{ **nadzwyczajne**	**1.909**	**85**	**1.910**	—

Wydatki. 1. Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze (więcej) K.
		Z przeniesienia { zwyczajne	44.778	04	50.005	—5.394
		{ **nadzwyczajne**	**1.909**	**85**	**1.910**	+ *166*
V.	22	**Spłata pożyczki.**				—
		Gal. Kasie oszczędności we Lwowie na kapitał i odsetki	1.041	60	1.042	—
VI.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	100	100
		Razem { zwyczajne	45.819	64	51.147	—5.494
		{ **nadzwyczajne**	**1.909**	**85**	**1.910**	+ *166*
		Suma wydatków .	47.729	49	53.057	—5.328

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I poz. 3. Zaoszczędzono 3.000 K. ponieważ tylko jedna posada nauczyciela adjunkta była w roku 1905 obsadzona.

„ „ *II.* Wydatek *mniejszy o 1.800 K.* z powodu śmierci wdowy po byłym dyrektorze, Julii Strzeleckiej.

„ „ *III. i IV.* Wydano w tych rubrykach ogółem *mniej o 428 K.* w miarę rzeczywistych potrzeb w tym roku.

„ „ *VI.* Rozmaitych wydatków w roku 1905 nie było.

1) Krajowa szkoła gosp. lasowego we Lwowie. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	14.000	—	14.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów** *a*) wpisowe 160 K. *b*) czesne 520 „	680	—	680	—
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane**	112	—	100	+12
		Suma dochodów	14.792	—	14.780	+12
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	32.937	49	38.277	−5.340
		Razem	47.729	49	53.057	− 5 328

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki III. Pod tą rubryką zarachowano dochód ze sprzedaży resztek ze starej „dozorcówki“ w kwocie *40 K*, tudzież opłatę od ucznia za 36 godzin wykładów i rysunków w kwocie *72 K*.

„Dotacya z funduszu krajowego“ niższa o 5.340 K w miarę potrzeby pokrycia niedoboru; o powyższą też sumę korzystniejsza jest ostateczna wynikłość od sum przyzwolonych budżetem.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny . . . . . — K — g

Stan bierny:

Należytość bierna z lat ubiegłych. Reszta pożyczki zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności (Rubr. V. wydatków) . . . . . 3.299 „ 22 „

Czysty stan bierny . 3 299 K 22 g

Wartość realności zarachowano przy funduszu krajowym.

L. W. 42357|906.

Wydatki. 2. Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		WYDATKI.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi	1.200		1.200	—
	2	Asystenci	4.476	84	5 556	1.079
	3	Laborant, płaca i dodatek na mieszkanie	1.460		1.460	—
		Suma rubryki I.	7.136	84	8.216	— 1.079
II.		**Koszta administracyi**				
	4	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne 792 K. 97 g. *b*) służący 720 „ — „	1.512	97	1.520	7
	5	Najem pomieszkania	3.000	—	3.000	—
	6	Oświetlenie i opał	1.071	32	800	*271*
		Suma rubryki II.	5.584	29	5.320	*+264*
III.		**Utrzymanie stacyi.**				
	7	Koszta utrzymania stacyi	2.984	07	3.000	16
	8	„ „ ogrodu górskiego na połoninach zwyczajne	1.606	33	1.600	*6*
		nadzwyczajne	**1.465**	—	**1.465**	—
	9	Utrzymanie pól doświadczalnych i analizy z pól, utrzymywanych kosztem Towarzystwa gospodarczego	1.309	70	1.200	*110*
	10	Koszta druków i wydawnictw	248	36	200	*48*
	11	Prenumerata pism i zakupno dzieł fachowych: zwyczajne	419	62	400	*20*
		nadzwyczajne	**100**	—	**100**	—
	12	Koszta podróży kierownika i asystentów	919	56	800	*120*
						+304
		Razem zwyczajne	7.487	64	7.200	— 16
		nadzwyczajne.	**1.565**	—	**1.565**	—
		Suma rubryki III.	9.052	64	8.765	*+288*
						+568
		Razem zwyczajne	20.208	77	20.736	— 1.095
		nadzwyczajne.	**1.565**	—	**1.565**	—
		Suma wydatków	21.773	77	22.301	— 527

Uzasadnienie różnic.

Do poz. I. Zaoszczędzenie 1079 K. powstało skutkiem interkalariów.

„ „ *II.* Z powodu najęcia obszerniejszego pomieszczenia dla stacyi wzrosły koszta opału i oświetlenia i przekroczyły kredyt kwotą 271 K.

„ „ *III.* Wydano ogółem *więcej o 288 K.* z powodu liczniejszych doświadczeń połowych i zwiększonych wskutek tego kosztów podróży kierownika i asystentów stacyi.

2. Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	2.500	—	2.500	—
II.	2	**Dochód z analiz**	634	59	1.600	—965
III.	3	**Dochód z pól i ogrodu**	—	—	400	—400
		Suma dochodów .	3.134	59	4.500	— 1.365
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	18.639	18	17.801	+*838*
		Razem .	21.773	77	22.301	—527

Uzasadnienie różnic

Do rubryki II. Dochody z analiz brutto wynosiły w r. 1905 . . . 2.173 K. 38 g
od tego procenta wypłacone personalowi stacyi za dokonywanie analiz 1.538 „ 79 „
dochód netto . . 634 K. 59 g.
w porównaniu z budżetem . . . . . 1.600 „ — „
mniejszy o . . 965 K. 41 g.
zależny od ilości próbek nadsyłanych do płatnej oceny.

„ „ *III.* Dochodu nie było, gdyż płody uzyskane z pola doświadczalnego i ogrodu użyto do dalszych doświadczeń.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *wyższa o 838 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, o tę też sumę jest ***mniej korzystna*** ostateczna wynikłość w porównaniu z budżetem.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:
Należytości czynne za dokonane analizy . . . . 89 K. 80 g.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . . 89 K. 80 g.

LW. 51476|1906.

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze większe K.
		WYDATKI.				
I.	1-14	Płace profesorów i docentów { zwyczajne	67.735	23	74.717	6.982
		nadzwyczajne	**5.480**	—	**5.480**	—
II.	15-16	Płace urzędników administracyjnych	4 939	92	4 940	—
III.	17-22	Płace funkcyonaryuszów nieetatowych:	4.866	88	4.880	13
IV.	23-25	Koszta utrzymania służby szkolnej	5.410	04	5.734	324
V.	26-36	Pensye, emerytury i zaopatrzenia	13 341	31	10.200	*3.142*
VI.	37-50	Koszta administracyjne { zwyczajne	30.084	14	23.368	*6.716*
		nadzwyczajne	**9.686**	—	**9.686**	—
VII.	51-58	Potrzeby naukowe { zwyczajne	18.679	14	19.210	531
		nadzwyczajne	**3.640**	—	**3.640**	—
VIII.	59-60	Spłata długu hipotecz ego i podatki	5.365	—	5.365	—
IX.	61	Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym	8.400	—	8.400	—
X.	62	Rozmaite nieprzewidziane	3.555	29	500	*3.055*
XI.	63-68	Utrzymanie domu zakładowego { zwyczajne	52.248	89	54.082	1.833
		nadzwyczajne	**300**	—	**300**	—
		Razem { zwyczajne	214.625	84	211.396	*+12.913* 9.683
		nadzwyczajne	**19.106**	—	**19.106**	—
		Suma wydatków	233.731	84	230.502	*+3.230*
		Dochody.				
I.	1-2	Subwencye	39.832	—	31.382	*8.450*
II.	3-6	Opłaty od uczniów	69.772	94	70.000	227
III.	7	Dochód z pasieki	89	40	100	11
IV.	8	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	438	42	480	42
V.	9	Odsetki z legatu śp. Karola Skibińskiego	175	18	176	—
VI.	10-11	Dochody rozmaite	22	90	560	537
						+8.450
		Suma dochodów własnych	110.330	84	102.698	817
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	123.401	—	127.804	—4.403
						+8.450
		Suma wszystkich dochodów	233.731	84	230.502	—5.220
						+3.230

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace profesorów i docentów.**				
	1	Dyrektor, płaca z dodatkami { zwyczajne	6.719	96	6.720	—
		{ **nadzwyczajne**	**5.480**	—	**5.480**	—
	2	6 profesorów fachowych, płace z dodatkami:	31.124	86	35.287	4 162
	3	4 profesorów fachowych płace z dodatkami:	15.309	87	17.120	1.810
	4	2 profesorów adjunktów, płace z dodatkami	6.959	94	7.650	690
	5	Asystent, botaniki płaca	1.050		1.200	150
	6	„ rolnictwa	1.200	—	1.200	—
	7	„ zoologii	1.030	64	1.200	170
	8	Docent weterynaryi	960	—	960	—
	9	„ leśnictwa	480	—	480	—
	10	„ ogrodnictwa	400	—	400	—
	11	„ melioracyi	699	96	700	—
	12	„ historyi i literatury polskiej	1.200	—	1 200	—
	13	„ hodowli ryb	400	—	400	—
	14	„ hygieny	200	—	200	—
		Razem { zwyczajne	67.735	23	74.717	—6.982
		{ **nadzwyczajne**	**5.480**	—	**5.480**	—
		Suma rubryki I.	73.215	23	80.197	— 6.982
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**				
	15	Kasyer zarazem rachmistrz, płaca	2.700	—	2.700	—
	16	Sekretarz Dyrekcyi zarazem magazynier, płaca	2.239	92	2.240	—
		Suma rubryki II.	4.939	92	4.940	—
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	17	Kapelan	799	84	800	—
	18	Lekarz zakładowy, płaca	1.187	12	1.200	13
	19	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi	799	92	800	—
	20	Ogrodnik, płaca	1.200	—	1 200	—
	21	Pomocnik ogrodnika	480	—	480	—
	22	Zawiadujący biblioteką	400	—	400	—
		Suma rubryki III.	4 866	88	4.880	—13

Wydatki.

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	23	Służba wyższa:				
		a) Tercyan szkoły, zarazem woźny 497 K. 32 g.				
		b) Laborant w pracowni botaniki . 480 „ — „				
		c) „ mechaniki i fizyki . 480 „ — „				
		d) Laboranci w pracowniach rolniczych . . . . . 960 „ — „				
		e) Laborant w pracowni chemii . 480 „ — „				
		f) „ „ „ zoologii i łodowli . . . . 479 „ 72 „	3.377	04	3.540	—163
	24	Służba niższa:				
		a) Dozorca domu i magazynu . 480 K. — g.				
		b) 2 stróżów domowych . . 864 „ — „				
		c) Stróż nocny . . . . 439 „ — „	1.783	—	1.944	161
	25	Gratyfikacya służbie	250	—	250	—
		Suma rubryki IV. .	5.410	04	5.734	—324
V.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	26	Kahanowa Aleksandra, wdowa po profesorze . .	1.200	—	1.200	—
	27	Auowa Berta, „ „ „ . .	600	—	600	—
	28	Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku . .	560	—	560	—
	29	Mudrykowa Wiktorya, wdowa po dozorcy . .	100	—	100	—
	30	Denderowa, wdowa po furmanie . . .	100	—	100	—
	31	Eberhardt Jan, b. dozorca domu „ . .	200	—	200	—
	32	Pańkowska Honorata, wdowa po profesorze . .	1.600	—	1.600	—
	33	Rylski Tomasz, były profesor emerytura . .	4.600	—	4 600	—
	34	Błaszkiewiczowa Rozalia wdowa po tercyanie .	280	—	280	—
	35	Kubicka, wdowa po docencie weterynaryi .	480	—	480	—
	36	Znatowicz Eugeniusz były preparatar zaopatrzenie	240	—	480	240
	—	Wawnikiewicz Roman były profesor emerytura .	2.266	64	—	*2.267*
	—	Manasterski Piotr były profesor emerytura . .	1.114	67	—	*1.115*
						+3.382
		Suma rubryki V. .	13.341	31	10 200	—240
						+3.142

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1904. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
VI.		**Koszta administracyjne.**				
	37	Zarząd:				
		a) potrzeby kancelaryjne { zwyczajne	2.153	27	1.200	*953*
		nadzwyczajne	**470**	—	**470**	—
		b) koszta podróży w interesach zakładu	161	38	200	*39*
	38	Opał gmachu szkolnego	2.298	45	3.400	1.101
	39	Oświetlenie gmachu szkolnego i obejść	915	78	700	*216*
	40	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne	9.049	39	5.500	*3.549*
		nadzwyczajne	**8.472**	—	**8.472**	—
	41	„ dziedzińców i ścieżek { zwyczajne	663	52	600	*64*
		nadzwyczajne	**744**	—	**744**	—
	42	„ parku	559	86	400	*160*
	43	Ubezpieczenie budynków	1.204	97	1.300	95
	44	Dowóz wody do zakładu	2.331	45	2.000	*331*
	45	Najem pomieszkań	3.277	—	2.448	*829*
	46	Płaca kominiarza	420	—	420	—
	47	Sprzęty i ruchomości	340	01	300	*40*
	48	Koszta przewozu prelegentów	3.500	—	3.500	—
	49	„ lustracyi zakładu	282	88	300	17
	50	„ nabożeństwa	194	34	100	*94*
	51	Apteka i inne koszta sanitarne	2.731	84	1.000	*1.732*
						+ *7.968*
		Razem { zwyczajne	30.084	14	23.368	— 1.252
		nadzwyczajne	**9 686**	—	**9.686**	—
		Suma rubryki VI.	39.770	14	33.054	+ *6.716*
VII.		**Potrzeby naukowe.**				
	52	Dotacye na zbiory i labolatorya { zwyczajne	8.976	34	8.670	*306*
		nadzwyczajne.	**1190**	—	**1190**	—
	53	Utrzymanie mleczarni	1.123	48	1.670	546
	54	Biblioteka i czytelnia:				
		a) przykupno dzieł 1.014 K 46 g.				
		b) oprawa książek 225 „ — „				
		c) czasopisma 706 „ 14 „	1.945	60	2.000	54
	55	Utrzymanie pola doświadczalnego { zwyczajne	1.140	78	1.500	359
		nadzwyczajne	**1.200**	—	**1.200**	—
	56	Wycieczki naukowe profesorów z uczniami	1 426	48	1.500	74
	57	Utrzymanie pasieki	104	28	120	16
	58	Ogród (utrzymanie ogrodu botanicznego i owocowego i druk katalogu) { zwyczajne	1 962	18	1.750	*212*
		nadzwyczajne	**1.250**	—	**1.250**	—
						— 1.049
		Do przeniesienia { zwyczajne	16.679	14	17.210	+ *518*
		nadzwyczajne	**3.640**	—	**3.640**	—

Wydatki.

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *więcej* K.
						— 1.049
		Z przeniesienia . { zwyczajne .	16.679	14	17.210	+ *518*
		nadzwyczajne .	**3 640**	—	**3 640**	—
VII.	59	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za zastosowanie do potrzeb akademii . . .	2.000	—	2.000	—
						—1.049
		Razem { zwyczajne .	18.679	14	19.210	+*518*
		nadzwyczajne .	**3 640**	—	**3 640**	—
		Suma rubryki VII. .	22.319	14	22.850	—531
VIII.		**Spłata długów i podatki.**				
	60	Bankowi krajowemu we Lwowie V. i VI. rata kapitału z odsetkami 4% od pożyczki hipotecznej 100.000 K.	4.665	—	4.665	—
	61	Podatek gruntowy i domowy	700	—	700	—
		Suma rubryki VIII. .	5.365	—	5.365	—
IX.	62	**Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym**	8.400	—	8.400	—
X.	63	**Rozmaite nieprzewidziane**	3.555	29	500	+*3.055*
XI.		**Utrzymanie domu zakładowego.**				
	64	*a*) Administrator domu zakład., płaca z emolumentami	1.788	20	1.748	*40*
		b) Portyer, płaca z emolumentami . . .	929	—	860	*69*
		c) Magazynier, płaca „	1.019	84	1.020	—
		d) Pobory służących	2.928	—	2.220	*708*
		e) Pobory stróżów	2.216	—	1.224	*992*
		f) Pomocnik na zimę	187	—	210	23
	65	Wikt	33 081	56	39.200	6.118
	66	Pranie i naprawa pościeli	810	94	1.200	389
	67	Opał budynku zakładowego	4.297	—	3.000	*1.297*
	68	Oświetlenie „ „	2.497	96	1.800	*698*
	69	Utrzymanie budynku i sprzętów { zwyczajne .	2.493	39	1.600	*893*
		nadzwyczajne .	**300**	—	**300**	—
						—6.530
		Razem { zwyczajne .	52.218	89	54.082	+*4.697*
		nadzwyczajne.	**300**	—	**300**	—
		Suma rubryki XI. .	52.548	89	54.382	—1.833

3. Akademia rolnicza w Dublanach. Wydatki.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. *I.* Rubryka ta wykazuje *zaoszczędzenia* w łącznej sumie *6.982 K.* skutkiem intercalariów.
„ „ *III.* Różnica nieznaczna *13 K.* na korzyść budrzetu.
„ „ *IV. Zaoszczędzenie 324 K.* powstało dlatego, że nie wszystka służba pobierała w r. 1905 pełne pobory.
„ „ *V.* Skutkiem spensyonowania profesorów Wawnikiewicza i Manasterskiego wydano *więcej o 3.382 K.* a przez śmierć Znatowicza *zaoszczędzono 240 K.* w rezultacie więc wydano *więcej* w tej rubryce o *3.142 K.*
„ „ *VI. poz. 37.* Potrzeby kancelaryjne *przekroczono* ogółem kwotą *914 K.* z powodu wzrostu kosztów korespondencyi i potrzeby dwukrotnych ogłoszeń w pismach krajowych i zagranicznych o zmienionych terminach wpisów do Akademii.
„ „ *VI. poz. 38.* na opale *oszczędzono 1.101 K.* z powodu wyjątkowego zakupna większej ilości drzewa w odpowiedniej porze po niższych cenach, tudzież dlatego, że w czasie wakacyjnym zajęto rąbaniem drzewa służbę zakładową. Zaznacza się jednak, że w ogóle ceny drzewa opałowego wzrastają, gdy bowiem z początkiem roku płacono po 31 K. za sąg, to z końcem roku 1905 cena ta wynosiła 39 K.
„ „ *VI. poz. 39 Przekroczenie* kredytu na oświetlenie *kwotą 216 K.* powstało wskutek wyższych cen nafty w II. półroczu 1905.
„ „ *VI. poz. 40.* Kredyt zwyczajny tej pozycyi *przekroczono* kwotą *3.549 K.* głównie z powodu przeprowadzenia w r. 1905 rekonstrukcyi kanalizacyi. Część kosztów tej rekonstrukcyi pokryto kredytem nadzwyczajnym a nadwyżkę zarachowano w wydatkach zwyczajnych
„ „ *VI. poz. 41-44.* Wydatki w tych pozycyach zastosowane są ściśle do potrzeb zakładu i przekraczają ogółem przyznane kredyty kwotą 460 K.
„ „ *VI. poz. 45.* Z powodu zarachowania na tę pozycyę nieprelimincwanego relutum na mieszkanie prof. Ajdukiewicza, laboranta i administratora — okazało się przekroczenie 829 K.
„ „ *VI. poz. 46-50.* Różnice w wydatkach stosownie do rzeczywistych potrzeb.
„ „ *VI. poz. 51.* Wydatki tej pozycyi, *przekroczone* kwotą *1.732 K.* zależne są od stanu zdrowotności w zakładach dublańskich i obejmują koszta leczenia uczniów obydwu szkół rolniczych i służby folwarcznej.
„ „ *VII.* Pomimo znaczniejszych nieco różnic w pojedynczych pozycyach, zależnie od potrzeb, ostateczny rezultat przedstawia się jako *zaoszczędzenie* stosunkowo nieznaczne *531 K.*
„ „ *X. Przekroczenie* w kwocie *3.055 K.* powstało wskutek zarachowania na tę pozycyę kosztów rekonstrukcyi kanału od mleczarni, tudzież kosztów restauracyi mieszkania profesora Ajdukiewicza.
„ „ *XI.* Na koszta utrzymania domu zakładowego wydano ogółem *mniej o 1.833 K.* pomimo przekroczeń w przeważnej części pozycyi tej rubryki, a to ze względu na znaczne zaoszczędzenie na wikcie i praniu, uczniowie bowiem, pozostający na miejscach funduszowych nie korzystali z prawa bytności w zakładzie w czasie feryj wakacyjnych.

Dochody.

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa	20.000	—	20.000	—
	—	Z c. k. Skarbu Państwa na budowę domu profesorskiego	8 450	—	—	*8.450*
	2	Z funduszu kultury krajowej	11.382	—	11.382	—
		Suma rubryki I. .	39 832	—	31.382	+ *8.450*
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	3	Wpisowe	629	—	560	*69*
	4	Czesne	11.830	25	11.200	*630*
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach . . .	1.988	—	2.240	252
	6	Opłaty na utrzymanie w domu zakładowym .	55.325	69	56.000	674
						+ *699*
		Suma rubryki II. .	69.772	94	70.000	— 926
						— 227
III.	7	**Dochód z pasieki**	89	40	100	— 11
IV.	8	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	438	42	480	— 42
V.	9	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego** .	175	18	176	—
VI.	10	**Dochody rozmaite**	22	90	400	— 377
	11	Zwrot od szkoły gorzelniczej za korzystanie z laboratoryum	—	—	160	160
		Suma rubryki VI. .	22	90	560	— 537
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	123.401	—	127.804	— 4.403

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. W tej rubryce zarachowano niepreliminowaną a przyznaną i wypłaconą w r. 1905 przez c. k. Skarb Państwa subwencyę na budowę domu profesorskiego w kwocie 8.450 K.

„ „ *II.* Dochody *mniejsze o 227 K*, znajdują pokrycie w pozostałych należytościach czynnych z końcem r. 1905.

* „ *III—VI.* Dochody ogółem *mniejsze o 590 K.* stosownie do rzeczywistych wpływów, przyczem zaznacza się, że pod poz. 11 nie przeprowadzono zwrotu od szkoły gorzelniczej za korzystanie z laborotoryum chemii, gdyż szkoła gorzelnicza otrzymała własne laboratoryum i nie potrzebowała korzystać z laboratoryum Akademii.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *niższa o 4.403 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, o powyższą też kwotę korzystniejsza jest ostateczna wynikłość od sum przyzwolonych budżetem.

3. Akademia rolnicza w Dublanach.

Stan majątku z końcem roku 1905:

Stan czynny:

Należytości czynne:		
a) Opłaty od uczniów α) z lat dawnych . .	2.008 K. 95 g.	
β) z bieżącego roku . .	2.006 „ 92 „	4.015 K. 87 g.
b) Zwrot kosztów odnowienia kaplicy		2.308 „ 50 „
Suma stanu czynnego		6.324 K. 37 g.

Stan bierny.

Należytości bierne:	
Reszta pożyczki hipotecznej 100.000 K. zaciągniętej na budowle	98.225 „ 93 „
Czysty stan bierny	91.901 K. 56 g.

LW: 51255|906.

3. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ	Wynikłości w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.	1-6	Płace nauczycieli . . . { zwyczajne .	10.259	87	10.440	*180*
		{ **nadzwyczajne** .	**300**	—	**300**	—
II.	7	Pensye, emerytury i zaopatrzenia { zwyczajne .	1.100	—	1.100	—
		{ **nadzwyczajne** .	**100**	—	**100**	—
III.	8-11	Koszta administracyjne . { zwyczajne .	6.224	63	3.000	*3.224*
		{ **nadzwyczajne** .	**120**	—	**120**	—
IV.	12-13	Utrzymanie uczniów	18.541	87	17.940	*602*
V.	14-17	Potrzeby naukowe . . . . { zwyczajne .	1.076	97	1.160	*83*
		{ **nadzwyczajne** .	**150**	—	**150**	—
VI.	18	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	100	—
VII.	19	Rozmaite nieprzewidziane	365	81	100	*266*
						+ 4.092
		Razem . { zwyczajne .	37.669	15	33.840	— 263
		{ **nadzwyczajne** .	**670**	—	**670**	—
		Suma wydatków .	38.339	15	34.510	*+ 3.829*
		Dochody.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa . . .	6.000	—	6.000	—
II.	2	Zarobek uczniów	1.324	17	1.440	*116*
III.	3	Rozmaite nieprzewidziane	224	—	100	*124*
		Suma dochodów .	7.548	17	7.540	+ *8*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	30.790	98	26.970	*+ 3.821*
		Razem .	38.339	15	34.510	*+ 3.829*

4. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel pomoc. do nauk fachowych { zwyczajne	2.940		2.940	—
		{ **nadzwycz**	**300**	—	**300**	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkami	2.459	95	2 640	180
	3	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	1.759	92	1.760	—
	4	Docent weterynaryi	300	—	300	—
	5	Koszta nabożeństwa i nauki religii dla uczniów obu obrz.	1.600	—	1.600	—
	6	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów	1.200	—	1.200	—
		Razem { zwyczajne	10.259	87	10.440	— 180
		{ **nadzwyczajne**	**300**	—	**300**	—
		Suma rubryki I.	10.559	87	10.740	— 180
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	7	Szalayowa Jadwiga, wdowa po nauczycielu do nauk fachowych, pensya . { zwyczajne	1.100	—	1.100	—
		{ **nadzwyczajne**	**100**	—	**100**	—
III.		**Koszta administracyjne.**				
	8	Zarząd: Remuneracya dyrektora akademii rolniczej	800	—	800	—
	9	Opał i oświetlenie	1.049	86	750	*300*
	10	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz .	3.073	05	800	*2.273*
	11	Dowóz wody	999	90	350	*650*
	12	Sprzęty i ruchomości . . { zwyczajne	301	82	300	*1*
		{ **nadzwyczajne**	**120**	—	**120**	—
		Razem { zwyczajne	6.224	63	3 000	+ *3.224*
		{ **nadzwyczajne**	**120**	—	**120**	—
		Suma rubryki III.	6 344	63	3.120	+ *3.224*
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie	13.469	86	13.140	*330*
	14	Odzież, pościel i pranie	5.072	01	4.800	*272*
		Suma rubryki IV.	18.541	87	17.940	+ *602*

Wydatki. 4. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	15	Zaprzęgi do demonstracyi	100	36	160	60
	16	Przybory do pisania i nauki uczniów { zwyczaj.	396	83	400	3
		nadzwycz.	**50**	—	**50**	—
	17	Przykupno modeli, machin i narzędzi . . .	384	21	400	16
	18	Biblioteka i czytelnia . . { zwyczajne	195	57	200	4
		nadzwyczajne	**100**	—	**100**	—
		Razem . { zwyczajne	1.076	97	1.160	— 83
		uadzwyczajne	**150**	—	**150**	—
		Suma rubryki V.	1.226	97	1.310	—83
VI.	19	**Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej** .	100	—	100	—
VII.	20	**Rozmaite nieprzewidziane**	365	81	100	+*266*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 2. Wydatek *mniejszy o 180 K.* ponieważ drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych pobierał płacę niższą od preliminowanej.

„ „ *II. poz. 9.* Wydatek *większy o 300 K*, zużytkowano bowiem 24 sągów drzewa po 31 K. co wyniesie 744 K, a na oświetlenie wydano 270 K, oprócz drobniejszych wydatków na te cele.

„ „ *III. poz. 10. Przekroczenie* w kwocie *2.273 K.* powstało głównie z powodu zawalenia się starych szop na drzewo i warsztatu dla uczniów, które to obiekta musiały być na nowo natychmiast wzniesione. Nadto stary budynek szkolny wymaga ciągłych naprawek, których koszta w granicach budżetu Dyrekcya pomieścić nie może.

„ „ *III. poz. 11.* Rzeczywiste koszta dowozu wody ze Lwowa i ze studni z pod starej cegielni wyniosły 1000 K, a więc *przekroczyły* kredyt *kwotą 650 K.*

„ „ *III. poz. 12.* Różnica nieznaczna na niekorzyść budżetu.

„ „ *IV.* Przeciętna liczba uczniów w roku 1905 wynosiła 41, preliminowano zaś utrzymanie dla 40 uczniów. Z powodu więc tej różnicy jak niemniej z powodu przyznania restauratorowi 4% dodatku drożyźnianego w czasie od $^{1}/_{1}$ do $^{30}/_{4}$ 1905 okazało się w tej rubryce *przekroczenie 602 K.*

„ „ *V.* Na potrzeby naukowe wydano ogółem *mniej o 83 K.* w miarę rzeczywistych potrzeb.

„ „ *VII.* Z powodu kosztów leczenia chorych uczniów i kosztów pogrzebu jednego z nich, który zmarł w szpitalu we Lwowie, *przekroczono* kredyt kwotą *266 K.*

4. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Dublanach. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000	—
II	2	**Zarobek uczniów**	1.324	17	1.440	—116
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane**	224	—	100	+*124*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	30.790	98	26.970	+*3.821*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki II. Dochód *mniejszy o 116 K.* zależny od liczby dni roboczych uczniów zajętych na folwarku dublańskim.

» » *III.* Dochód 224 K. uzyskano z tytułu opłaty złożonej przez jednego ucznia będącego w I. półroczu 1905/6. na własnem utrzymaniu w zakładzie.

Dotacya z funduszu krajowego wyższa o 3.821 K. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, o powyższa też kwotę niekorzystniejszy jest ostateczny wynik w porównaniu z budżetem

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny.
Należytości czynne z lat ubiegłych. Opłaty na utrzymanie . . . . . 450 K.
Stan bierny . . . . . — „

Czysty stan czynny . . 450 K.

LW. 40157|1906.

Wydatki.

5. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *więcej* K.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor szkoły i gorzelni	2.240	—	1.200	*1.040*
	2	Adjunkt, jednocześnie gorzelnik w gorzelni	1.833	34	2.000	167
	3	Docenci:				
		a) matematyki i rysunków	300	—	300	—
		b) fizyki	300	—	300	—
		c) chemii	300	—	300	—
		d) gorzelnictwa	1.000	—	1.000	—
		e) nauki o kotłach i maszynach	400	—	400	—
		f) nauki o opodatkowaniu	400	—	400	—
		g) administracyi i rachunkowości	180	—	180	—
		h) nauki o fabrykacyi drożdży prasowanych	400	—	400	—
		i) nauki o fermentach	300	—	300	—
		Suma rubryki I.	7.653	34	6.780	+873
II.		**Koszta administracyjne.**				
	4	Druki, inseraty, portorya itp.	71	29	60	*11*
	5	Koszta przewozu prelegentów	312	70	250	*63*
	6	Koszta podróży dyrektora w sprawach szkolnych.	86	—	120	34
						+74
		Suma rubryki II.	469	99	430	−34
						+40
III.		**Potrzeby naukowe.**				
	7	Akademii rolniczej za użycie laboratoryum	—	—	160	160
	8	Przyrządy do laboratoryum gorzel.	71	33	100	28
	9	Koszta produkcyi drożdży prasowanych	300		300	—
	10	Książki i czasopisma	95	20	120	25
	11	Wycieczki profesorów z uczniami	—	—	400	400
		Suma rubryki III.	466	53	1.080	−613
IV.	12	**Zapomogi dla uczniów.**				
		a) z funduszów krajowych	600	—	600	—
		b) z subwencyi państwowej	1.000	—	1.000	—
		Suma rubryki IV.	1.600	—	1.600	—
V.	13	**Rozmaite nieprzewidziane**	113	84	40	+74
						+1.021
		Suma wydatków	10 303	70	9.930	−647
						+374

5. Krajowa szkoła gorzelnicza w Dublanach. **Wydatki.**

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Z powodu ustąpienia prof. Wawnikiewicza i zamianowania nowego kierownika szkoły z wyższymi poborami okazało się pod poz. 1 *przekroczenie 1040 K.*, pod poz. 2 *zaoszczędzenie 167 K.* powstało skutkiem intercalare.

„ „ *II.* Na koszta administracyjne wydano ogółem *więcej o 40 K.* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *III* W rubryce tej *zaoszczędzono* pełny kredyt na wynagrodzenie dla Akademii za używanie laboratoryum chemicznego w kwocie *160 K.* i kredyt na wycieczki profesorów z uczniami w kwocie *400 K.*, a nadto w pozycyi 8 i 10 *53 K.*, razem więc 613 K. Wszystkie te zaoszczędzenia powstały z powodu zmiany kierownictwa szkoły gorzelniczej.

„ „ *V.* Na tę rubrykę zarachowano częściowe koszta utrzymania telefonu, koszta przyjęcia komisyi egzaminacyjnej i inne konieczne drobne wydatki, skutkiem czego powstało przekroczenie w kwocie 74 K.

Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze	większe K.
		DOCHODY					
I.	1	**Subwencye z c. k. Skarbu Państwa:**					
		a) na utrzymanie szkoły	3.000	—	3.000		—
		b) na zapomogi dla uczniów . . .	1.000	—	1.000		—
		Suma rubryki I. .	4.000	—	4.000		—
II.	2	**Opłaty od uczniów**	1.950	—	1.300		+650
		Suma dochodów .	5.950	—	5.300		+650
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	4.353	70	4.630		−276
		Razem .	10.303	70	9.930		+374

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Wynikłość *wyższa o 650 K.* zależna od liczby uczniów, wnoszących opłaty szkolne. »*Dotacya z funduszu krajowego*« *niższa o 276 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, o powyższa też kwotę *korzystniejsza* jest ogólna suma wynikłości od preliminarza.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny

Należytości czynne:

a) Za niesprzedane egzemplarze dziełka „Poradnik dla obsługi i nadzoru kotłów parowych“ . . . . . 71 K. 22 g.

b) Zaległe opłaty od uczniów . . . . . 100 „ — „

Razem . . 171 K. 22 g.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 171 K. 22 g.

LW: 40040|906.

Wydatki.

7. Gorzelnia w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		WYDATKI.				
I.		**Płace.**				
	1	Gorzelnik	1.233	28	1.400	166
	2	4 robotników po 30 K miesięcznie przez 5 miesięcy i 1 przez cały rok	919	20	960	41
		Suma rubryki I.	2.152	48	2.360	—207
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**				
	3	Opał	2.896	97	1.600	*1.297*
	4	Ziemniaki	7.456	53	6.120	*1.337*
	5	Jęczmień	693	22	1.120	427
	6	Żyto kukurudza i proso	2.389	50	560	*1.829*
	7	Światło, smarowidło, drożdże i t. p.	377	13	400	23
	8	Naprawa maszyn i uzupełnienie przyrządów — zwyczajne	594	89	600	5
		nadzwyczajne	**9.455**	—	**9.455**	—
	9	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników	435	80	400	36
		Razem zwyczajne	14.844	04	10.800	+*4.499*
		nadzwyczajne	**9 455**	—	**9.455**	—455
		Suma rubryki II.	24.299	04	20.255	+4.044
III.		**Rozmaite.**				
	10	Utrzymanie budyn. i podwórza	138	48	200	62
	11	Podatek zarobkowy	199	11	200	1
	12	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy w sprawach gorzelni	86	68	100	13
		Suma rubryki III.	424	27	500	—76
						+*4.499*
		Razem zwyczajne	17.420	79	13.660	—738
		nadzwyczajne	**9.455**	—	**9.455**	—
		Suma wydatków	26.875	79	23.115	+3.761

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki 1. Wydatek *mniejszy o 207 K.* ponieważ w miejsce maszynisty, przyjęto od 1. października 1905. gorzelnika z niższymi poborami, a nadto wydano mniej w miarę potrzeby na robociznę.

„ „ *II. poz. 3.* Na opał wydano *więcej o 1.297 K.* z powodu złego funkcyonowania pompy przy stawie, tudzież wadliwej budowy kotła i wszystkich maszyn w gorzelni.

„ „ *II. poz. 4-6.* Wydano ogółem *więcej o 2.739 K.* z powodu wyższej produkcyi spirytusu co jednak znajduje częściowe pokrycie w zwiększonych dochodach ze sprzedaży produktów gorzelnianych.

„ „ *II. poz. 7-9. i rubr. III.* Różnice stosunkowo nieznaczne wedle potrzeby w tym roku.

6. Gorzelnia w Dublanach. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe K.
		DOCHODY.				
I.	1.	**Ze sprzedaży spirytusu**	9.493	—	8.400	+ *1.093*
II.	2.	**Ze sprzedaży wywarów**	542	—	500	+ *42*
III.	3.	**Bonifikacya**	2.155	14	2.000	+ *155*
IV.	4.	**Zwroty od zakładów dublańskich za robotę maszynisty**	400	—	600	— 200
		Suma dochodów .	12.590	14	11.500	+ *1.290* — 200
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	14.285	65	11.615	+ *2.671*
		Razem .	26.875	79	23.115	+ *3.961* — 200 + *3.761*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I-III. Z powodu wyższej produkcyi uzyskano ogółem *wyższe* dochody w tych rubrykach *o 1.290 K.*

„ „ *IV.* Dochód niższy o 200 K. z powodu ustąpienia maszynisty a przyjęcia natomiast gorzelnika zajętego wyłącznie przy gorzelni.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *wyższa o 2.671 K.* stosownie do potrzeby pokrycia niedoboru cyfra ta jest zaraz m cyfrą ogólnego przekroczenia dozwolonych kredytów na gorzelnię.

LW. 40.039/1906.

Wydatki.

7. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* K.
		A. Wydatki folwarku.				
I.	1-16	Wydatki na gospodarstwo { zwyczajne	45.067	10	32.660	*12.407*
		nadzwyczajne	**6.212**	—	**6.212**	—
II.	17	Podatki, daniny i opłaty	1.258	90	1.600	341
III.	18	Rozmaite nieprzewidziane	1.012	62	300	*713*
						+ *13.120*
		Razem { zwyczajne	47.338	62	34.560	— 341
		nadzwyczajne	**6.212**	—	**6.212**	—
		Suma działu **A.**	53.550	62	40.772	+ *12.779*
IV.	19 21	**B. Ekwiwalent spłata długów i renty**	6.052	11	6.192	— 140
—	—	**C. Zwrot nadwyżki dochodów funduszowi krajowemu**	2.988	48	—	+ *2.988*
		Zestawienie.				
		Suma działu **A.**	53 550	62	40.772	+ *12.779*
		„ „ **B.**	6.052	11	6.192	— 140
		Zwrot nadwyżki dochodów funduszowi krajowemu	2.988	48	—	+ *2.988*
						+ *15.767*
		Suma wszystkich wydatków	62.591	21	46.964	— 140
						+ *15.627*
		Dochody.				
I.	1-5	Dochody z gospodarstwa	57.417	55	43.450	*13.967*
	6	Z dzierżaw	50	—	50	—
	7	Rozmaite nieprzewidziane	16	98	200	183
	—	Zwrot nadpłaty ekwiwalentu po koniec roku 1904.	5.106	68	—	*5.107*
						+ *19.074*
		Suma dochodów	62.591	21	43.700	— 183
—	—	Dotacya z funduszu krajowego	—	—	3.264	— 3.264
						+ *19.074*
		Razem	62.591	21	46.964	— 3.447
						+ *15.627*

7. Folwark w Dublanach. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905 K.	Wydatki w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi	6.582	13	5.000	*1.582*
	2	Najem robotnika	11.657	70	9 000	*2.658*
	3	Zmiana i dokupno nasienia	860	83	600	*261*
	4	Dokupno nawozów dopełniających	3.013	52	2.500	*513*
	5	Dokupno karmy	14.338	22	8.600	*5.738*
	6	Wymiana zużytych koni i uprzęży	2.018	98	1 200	*819*
	7	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne	563	74	800	236
		{ **nadzwyczajne**	**3.512**	—	**3 512**	—
	8	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni	1.555	36	1.000	555
	9	Utrzymanie dróg i rowów	—	—	200	200
	10	Melioracye łąk:				
		a) Utrzymanie narz. meliorac. i dokupno mater. { zwyczajne	16	—	300	284
		{ **nadzwyczajne**	**2 700**	—	**2 700**	—
		b) Wynagrodzenie łąkowego	400	—	400	—
	11	Zabezpieczenie od pożaru i gradu	1.327	13	1.500	173
	12	Kuchnia folwarczna	740	07	700	*40*
	13	Koszta kancelaryjne	145	05	160	15
	14	Światło i smarowidło	132	—	100	*32*
	15	Kultura lasu i utrzymanie stawów	891	63	400	*492*
	16	Rogatki, posyłki i jazdy w sprawach folwarku	824	74	200	*625*
						+ *13.315*
		Razem { zwyczajne	45.067	10	32.660	— 908
		{ **nadzwyczajne**	**6 212**	—	**6.212**	—
		Suma rubryki I.	51.279	10	38.872	+ *12 407*
II.	17	**Podatki, daniny i opłaty**	1.258	90	1.600	— 341
III.	18	**Rozmaite nieprzewidziane**	1.012	62	300	+ *713*

Wydatki.

7. Folwark w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
IV.		**B. Ekwiwalent. Spłata długów i renty.**				
	19	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie . . .	1.054	65	1.000	55
	20	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie:				
		a) 53. i 54. rata kapitału z odsetkami od pożyczki . . . 10.000 K.	551	32	600	49
		b) 41. i 42. rata kapitału z odsetkami od pożyczki . . . 23.200 K.	1.246	14	1.392	146
	21	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	3.200	—	3.200	—
						+ 55
		Suma rubryki IV. .	6.052	11	6.192	— 195
	—	**C. Zwrot funduszowi krajowemu nadwyżki dochodów**	2.988	48	—	+ 2.988

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Wydatki na gospodarstwo ***przekroczono*** ogółem kwotą ***12407 K.*** głównie z powodu większych wydatków na robociznę i dokupno karmy dla bydła. Natomiast uzyskano większy dochód ze sprzedaży ziemiopłodów i większy dochód z obory, tak, że rezultat gospodarstwa w r. 1905 jest od budżetu korzystniejszy.

„ „ *II.* Wynikłości tej rubryki zawisłe są od wysokości wymiaru władz skarbowych i wykazują w roku 1905 *zaoszczędzenie 341 K.*

„ „ *III.* W pozycyi tej zarachowano koszta leczenia służby folwarcznej i robotników sezonowych w Dublanach i w szpitalu we Lwowie, wydatki na uprzątnięcie pogorzeliska po spalonej szopie na torfach, wreszcie koszt zakupna trutki na myszy w polu. Wskutek tych wydatków powstało przekroczenie w kwocie 713 K.

„ „ *IV poz. 19.* Wynikłość *wyższa o 55 K.* stosownie do wysokości wymiaru ekwiwalentu.

„ „ *IV poz. 20 i 21.* Wydatek mniejszy o 195 K, z powodu konwersyi 5% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego na 4%. Z pożyczek zaciągniętych w pierwotnej wysokości: *a*) 10.000 K. i *b*) 23.200 K. pozostają do spłaty reszty: ad *a*) 4.598 K. 22 g., ad *b*) 14.088 K. 52 g.

Poo osobną pozycyą niebudżetową zarachowano zwrot funduszowi krajowemu nadwyżki, jaka okazała się z końcem roku 1905 z porównania dochodów z wydatkami.

7. Folwark w Dublanach

Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		DOCHODY.				
I.		**Dochody z gospodarstwa.**				
	1	Ze sprzedaży ziemiopłodów	28.247	06	19.000	*9.247*
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk	3.235	30	3.300	65
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:				
		a) Krowiarnia:				
		α) mleko . . . . 11.983 K. 02 g.				
		β) przychowek . . . 5.081 „ 92 „	17.064	94	13.200	*3 865*
		b) Nierogacizna	1.757	87	500	*1 258*
		c) Owce	412	58	150	*262*
		d) Braki i opasy oraz spieniężenie paszy i różnych karm	2.605	99	4.000	1.394
		e) Ryczałt za zastosowanie do potrzeb Akademii	2.000	—	2.000	—
	4	Za wynajęte konie	1.076	05	500	*576*
	5	Z lasu i stawów	1.017	76	800	*218*
						—1.459
		Suma rubryki I. .	57.417	55	43.450	+15.426
						+13.967
		Z dzierżaw.				
II.	6	Z polowania	50		50	—
III.	7	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	16	98	200	—183
—	—	**Zwrot nadpłaty ekwiwalentu po końcu r. 1904.**	5.106	68	—	+5.107
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	—	—	3.264	—3.264

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Dochody z gospodarstwa przedstawiają ogółem wynikłość *korzystniejszą o 13.967 K.* z powodu lepszych urodzajów i uzyskanych korzystniejszych cen z sprzedaży mleka. Wyższe ponad preliminarz dochody pokrywają w zupełności przekroczenie rubryki I. wydatków na gospodarstwo a nawet pozostaje zwyżka dochodów.

„ „ *III.* Nieprzewidziane dochody wyniosły tylko 17 K., wykazują zatem wynikłość mniej korzystną o 183 K.

Dochody.

7. Folwark w Dublanach.

»*Zwrot nadpłaty ekwiwalentu po koniec roku 1904.*« Do końca roku 1904 płacono ekwiwalent w niesłusznie wyżej wymierzonej wysokości i dopiero na skutek rekursów ze trony Wydziału krajowego zwrócił c. k. Skarb Państwa nadpłatę.

»*Dotacya z funduszu krajowego*« nie wykazuje żadnej wynikłości, gdyż dochody folwarku nie tylko wystarczyły na zupełne pokrycie wydatków, ale nadto zwrócił folwark funduszowi krajowemu nadw żkę w kwocie 2.988 K., która łącznie z preliminowaną a niepobraną dotacyą 3.264 K. daje ogólnie korzystniejszy wynik budżetowy o 6.252 K., a więc nawet po odrzuceniu nieprzewidzianego zwrotu nadpłaty ekwiwalentu w kwocie 5.107 K., przedstawia się wynik korzystniej o 1.145 K.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		Wydatki.								
IV.	20	Towarz. kred. ziem. we Lwowie reszta pożyczek hipotecznych .	—	—	—		18.686	74	—	—
IV.	21	C. k. gal. Towarz. gospodarcze .	—		—	—	80.000	—		
		Dochody.								
I.	1	Za ziemiopłody	11	—	—	—	—	—	—	—
I.	2	Za wynajęte pastwiska . .	8	40	—	—	—	—	—	—
I.	3	Za mleko	642	89	—	—	—	—	—	—
II.	6	Z dzierżawy budynku dawnej karczmy	600	—	—	—	—	—	—	—
		Razem .	1.262	29	—	—	98.686	74	—	—
		W porównaniu ze stanem czynnym	—	—	—	—	1.262	29	—	—
		Czysty **stan bierny**	—	—	—	—	97.424	45	—	—

LW. 51254/1906.

8. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi, płaca	1.200	—	1.200	—
	2	3 asystentów, płace z dodatkami	5.635	81	5.636	—
	3	Laborant, płaca i dodatek na mieszkanie zwyczajne	1.100	—	1.100	—
		nadzwyczajne	**360**	—	**360**	—
	4	3 służących płace	2.016	—	2.016	—
		Razem zwyczajne	9.951	81	9.952	—
		nadzwyczajne	**360**	—	**360**	—
		Suma rubryki I.	10.311	81	10.312	—
II.		**Utrzymanie stacyi.**				
	5	Koszta utrzymania stacyi	6.886	04	5.500	*1.386*
	6	Koszta prowadzenia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych zwyczajne	626	74	1.200	573
		nadzwyczajne	**250**	—	**250**	—
	7	Koszta prowadzenia doświadczeń polowych na fermach doświadczalnych	5.448	16	5.000	*448*
	8	Koszta kancelaryjne zwyczajne	1.356	04	800	*556*
		nadzwyczajne	**600**	—	**600**	—
	9	Druki i sprawozdania	997	30	900	*97*
	10	Prenumerata pism i zakupno podręczników	577	93	500	*78*
	11	Koszta podróży kierownika i asystentów	2.255	38	1.400	*855*
	12	Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszów stacyi	342	—	400	58
	13	Ubezpieczenie ruchomości stacyi od ognia	79	47	300	220
	14	Na budowę domu na pomieszczenie pracowni stacyi I. rata **nadzwyczajne**	**25.000**	—	**25.000**	—
						+ *3.420*
		Razem zwyczajne	18.569	06	16.000	— 851
		nadzwyczajne	**25.850**	—	**25.850**	—
		Suma rubryki II.	44.419	06	41.850	+ *2.569*
						+ *3.420*
		Razem zwyczajne	28.520	87	25.952	— 851
		nadzwyczajne	**26.210**	—	**26.210**	—
		Suma wydatków	54.730	87	52.162	+ *2.569*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki II. Przekroczenie wydatków na utrzymanie stacyi kwotą *2.569 K.* znajduje zupełne pokrycie w zwyżce dochodów za analizy. Już z samych wynikłości tak w wydatkach jak i w dochodach okazuje się, że czynności stacyi z roku na rok wzrastają, a w roku 1905 musiano przyjąć do pomocy asystentom chemika na przeciąg trzech miesięcy, ażeby podołać wzmagającym się czynnościom. Wreszcie częstsze wyjazdy kierownika i asystentów w czasie zakładania ferm i zbioru plonów również znacznie podniosły przekroczenie.

Z kredytu przeznaczonego na założenie gazowni i na budowę nowego gmachu dla stacyi wydano na budowę gazowni 9.063 K. 14 g., resztę zaś w kwocie 15.936 K. 86 g. przeniesiono do rachunku roku 1906.

Dochody. 8. Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	2.500		2.500	—
II.	2	**Dochód z analiz**	5.300	26	1.800	+ *3.500*
		Suma dochodów .	7.800	26	4.300	+ *3.500*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	46.930	61	47.862	— 931
		Razem .	54.730	87	52.162	+ *2.569*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki II. Dochód brutto w roku 1905 wynosił . . . . . 17.667 K. 52 g.
od tego procenta wypłacone personalowi stacyi za dokonywanie analiz . . . . . 12.367 „ 26 „
dochód netto . 5.300 K. 26 g.
w porównaniu z budżetem . 1.800 „ — „
wynik korzystniejszy o . 3.500 K. 26 g.
zależny od ilości przeprowadzonych analiz.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *niższa o 931 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, o tę też kwotę *korzystniejszy* jest ogólny wynik w porównaniu z budżetem.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny.
Należytości za dokonane analizy . . . . . 1.671 K. — g.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Czysty stan czynny . 1.671 K. — g.

LW. 51.253|1906.

9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ	Wynikłości w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.	1 10	Płace nauczycieli	52.833	21	52.941	108
II.	11 12	Płace urzędników administracyjnych, etatowych	3.840	—	3.840	—
III.	13-15	Płace funkcyonaryuszów nieetatowych	3.376	—	3.376	—
IV.	16-18	Koszta utrzymania służby szkolnej	5.606	98	5.682	75
V.	19-22	Emerytury i zaopatrzenia	6.656	—	6 656	—
VI.	23-37	Koszta administracyjne zwyczajne	16.460	59	17 488	1.027
		nadzwyczajne	**42 161**	**57**	**35 850**	*6.311*
VII.	38-43	Utrzymanie uczniów	41.202	03	44.552	3.350
VIII.	44 51	Potrzeby naukowe zwyczajne	8.078	05	8.130	52
		nadzwyczajne	**100**	—	**100**	—
IX.	52	Rozmaite nieprzewidziane	351		350	*1*
						—1.612
		Razem zwyczajne	138 403	86	143.015	*+1*
		nadzwyczajne	**42 261**	**57**	**35 950**	*+6.311*
						—4.612
		Suma wydatków	180.665	43	178.965	*+6.312*
						+1.700
		Dochody.				
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu państwa	30 000	—	14.000	*16.000*
II.	2-3	Opłaty od uczniów	46.005	—	46 500	495
III.	4	Ze sprzedaży płodów z ogrodu	832	—	400	*432*
IV.	5	Zwrot z funduszu folwarku za admin.	400	—	400	—
V.	6	Rozmaite nieprzewidziane	369	42	200	*169*
						+16.601
		Suma dochodów własnych	77.606	42	61.500	-495
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	103.059	01	117.465	—14.406
						+16.601
		Suma wszystkich dochodów	180.665	43	178 965	-14.901
						+1.700

Wydatki. # 9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I		**Płace nauczycieli.**				
	1	Dyrektor, płaca z dodatkami	5.515	55	5.515	*1*
	2	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących, płaca z dodatkiem	3.720	—	3.720	—
	3	8 profesorów płace z dodatkami	32.682	22	32.702	*280*
	4	Docent weterynaryi	1.600	—	1.600	
	5	„ leśnictwa	800	—	800	—
	6	„ sadownictwa i warzywnictwa	350	—	400	50
	7	„ hygieny i nauki o pomocy w nagłych wypad.	200	—	200	—
	8	Nauczyciel muzyki i śpiewu	666	—	1.000	334
	9	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych.	1.880	—	1.880	
	10	2 prefektów internatu, zarazem naucz. internatu	5.119	44	5.124	5
						+281
		Suma rubryki I.	52.833	21	52.941	*—389*
						108
II		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**				
	11	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca i dodatek	2.640	—	2.640	—
	12	Pisarz dyrekcyi, a zarazem magazynier płaca	1.200	—	1.200	—
		Suma rubryki II.	3.840	—	3.840	—
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**				
	13	Lekarz zakładowy, płaca i opał	1.100	—	1.100	—
	14	Ogrodnik, płaca i dodatki pięcioletnie	1.300	—	1.300	—
	15	Pomocnik ogrodnika, płaca i wikt	976	—	976	—
		Suma rubryki III.	3.376	—	3.376	—
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**				
	16	Służba wyższa: *a)* Tercyan szkoły, zarazem woźny. *b)* Woźny dyrekcyi, zarazem obsługujący infirmeryę i kaplicę zakład. *c)* Portyer bramy głównej. *d)* Portyer drugiej bramy zakładowej. *e)* Lampiarz, zarazem służący przy kasie i pokoju gościnnym. — płace z emolumentami	3.124	98	3.200	75
		Do przeniesienia	3.124	98	3.200	75

9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia . .	3.124	98	3.200	75
IV.	17	Służba niższa:				
		a) Służący przy laboratoryum chemii				
		b) 3 chłopców przy muzeach. zbiorach i salach wykładowych . } płace				
		c) stróż domowy . . . } i wikt	2.232	—	2.232	—
		d) Stróż, zarazem ogrodniczek przy parku				
	18	Gratyfikacya służbie	250	—	250	—
		Suma rubryki IV. .	5 606	98	5.682	— 75
		Emerytury i zaopatrzenia.				
V.	19	Bastgen Roman, b. dyrektor, emerytura . .	2.496		2.496	—
	20	Dr. Prażmowski Adam, b. profesor, emerytura .	1.290	—	1.290	—
	21	Piotrowska Antonina, wdowa po b. profesorze, pensya	1.200	—	1.200	—
	22	Ancuta Władysław b. instruktor emerytura . .	1.670	—	1.670	—
		Suma rubryki V. .	6 656		6.656	—
		Koszta administracyi.				
VI.	23	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna . . 400 K. — „				
		b) potrzeby kancelaryjne . . 298 „ 66 „				
		c) druki i inseraty . . 199 „ 58 „				
		d) portorya i przesyłki . . 290 „ 29 „				
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych. . . . 745 „ 95 „				
		f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . . . 300 „ — „				
		g) Utrzymanie koni administr. . 600 „ — „				
		h) zaprzysiężony strażnik obszaru dworskiego . . . . 300 „ — „	3.134	48	3.300	165
	24	Opał w gmachu szkolnym i internacie . . .	2 672	40	3 000	328
	25	Oświetlenie „ „ „ . . .	1.999	32	2.000	1
	26	Utrzymanie budynków i ogrodzeń { zwyczajne .	2.999	67	3.000	—
		{ **nadzwyczajne** .	**2 860**	—	**2.860**	—
	27	Wywóz nieczystości, popiołów, mycie podłóg, okien itp.	739	17	80	61
	28	Koszta urządzenia parku **nadzwyczajne** .	**2.730**	—	**2.730**	—
	29	Zabezpieczenie budynków i zbiorów . . .	781	01	800	19
	30	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły .	1.788	—	2.188	400
	31	Płaca kominiarza	359	40	360	—
	32	Sprzęty i ruchomości . . { zwyczajne . .	400	—	400	—
		{ **nadzwyczajne** .	**200**	—	**200**	—
	33	Koszta lustracyi zakładu	347	14	400	53
	34	Koszta nabożeństwa { zwyczajne .	240	—	240	—
		{ **nadzwyczajne** .	**60**		**60**	—
	35	Na aptekę	400		400	—
	36	Utrzymanie dziedzińców i parku . . .	600	—	600	—
	37	Budowa domów mieszkalnych . **nadzwyczajne** .	**36 311**	**57**	**30 000**	**6 311**
		Razem { zwyczajne . .	16.460	59	17 488	— 1.027
		{ **nadzwyczajne** .	**42 161**	**57**	**35.850**	**+ 6 311**
		Suma rubryki VI. .	58.622	16	53.338	+5.284

Wydatki. 9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *wiekksze* K.
VII.		**Utrzymanie uczniów.**				
	38	Żywność	30.109	—	32.400	2.291
	39	Pranie za ryczałtowem wynagrodzeniem . .	1.492	—	1.492	—
	40	Służba internatu: a) chłopcy do obsługi uczniów; b) palacz do obsługi kaloryferów i łazienki . . . . . płace i wikt	2.573	66	2.900	326
	41	Sprzęty: a) do sal sypialnych; b) „ infirmeryi . . .; c) „ sali rekreacyjnej i gimn.	449	78	360	*90*
	42	Odzież	6.377	59	7.200	823
	43	Pościel	200	—	200	—
						— 3.440
		Suma rubryki VII	41.202	03	44.552	+ *90*
						— 3.350
VIII.		**Potrzeby naukowe.**				
	44	Eksperymenta przy wykładach	749	32	750	1
	45	Zbiory i muzea	2.079	74	2.080	—
	46	Laboratorya	1.799	80	1.800	—
	47	Biblioteka: zwyczajne .	1.300	—	1.300	—
		nadzwyczajne .	**100**	—	**100**	—
	48	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego	1.000		1.000	—
	49	Ogród botaniczny	200	06	200	—
	50	Utrzymanie pola doświadczalnego . . .	382	19	400	18
	51	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami . .	566	94	600	33
		Razem zwyczajne .	8.078	05	8.130	— 52
		nadzwyczajne .	**100**		**100**	—
		Suma rubryki VIII .	8.178	05	8.230	— 52
IX.	52	**Rozmaite nieprzewidziane**	351		350	+ 1

9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie. **Wydatki.**

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Ostateczne *zaoszczędzenie* tej rubryki *108 K.* powstało skutkiem interkalariów.

„ „ *IV. Zaoszczędzenie 75 K* skutkiem interkalare.

„ „ *VI.* W kredytach zwyczajnych okazują się same zaoszczędzenia (suma wynosi 1.027 K), które powstały częścią skutkiem oddania nowowybudowanego domu do zamieszkania, a więc przez oszczędność na najmie pomieszkań, częścią zaś skutkiem lekkiej zimy, a więc przez oszczędność w opale, wreszcie w innych pozycyach drobniejsze zaoszczędzenia stosownie do potrzeb w tym roku.

Ogólny koszt budowy domów mieszkalnych wraz z pomniejszymi wydatkami połączonymi z budową wyniósł sumę . . . . . 53.811·— K.
przyznany na ten cel kredyt w latach 1903, 1904 i 1905 . . . 47.500·— „
okazało się zatem przekroczenie . . . 6.311·— K.
wykazane w tegorocznem zamknięciu, a znajdujące częściowe pokrycie w nieprelimino-wanej subwencyi przyznanej na ten cel i wypłaconej przez c. k. Rząd w sumie 6.000 K, jak rubr. I. dochodów.

„ „ *VII poz 38.* Wydatek *mniejszy o 2.291 K* z powodu wyjazdu uczniów na czas feryj świątecznych.

„ „ *VII poz. 40.* Wydano mniej o 326 K. ponieważ do czerwca nie wypłacano pełnych poborów palacza dla braku odpowiednio uzdolnionej siły.

„ „ *VII poz 41.* Wydatek większy o 90 K z powodu urządzenia dwóch miejsc nadliczbowych dla uczniów w internacie.

„ „ *VII poz. 42.* Wydano *mniej o 823 K* z powodu zakupna materyałów po niższych cenach i zwrotów za starą odzież.

„ „ *VIII i IX.* Wydano ogółem *mniej o 51 K* w miarę rzeczywistych potrzeb w tym roku.

Dochody. 9. Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa**	30.000	—	14.000	+ *16.000*
II.		**Opłaty od uczniów.**				
	2	Opłaty na utrzymanie	41.455	—	42.000	545
	3	Czesne	4.550	—	4.500	*50*
		Suma rubryki II.	46.005	—	46.500	— 495
III.	4	**Ze sprzedaży płodów z ogrodów**	832	—	400	+ *432*
IV.	5	**Zwrot z funduszu folwarku za admin.**	400	—	400	—
V.	6	**Rozmaite nieprzewidziane**	369	42	200	+ *169*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	103.059	01	117.465	14.406

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. W sumie 30.000 K. mieści się zwyczajna subwencya na utrzymanie szkoły 14.000 K. pierwsza rata z subwencyi rządowej (18.000 K.) przyznanej na budowę domu mieszkalnego na rok 1905 w kwocie 6.000 K., wreszcie nadzwyczajna subwencya na koszta urządzenia parku i boiska dla zabaw w kwocie 10.000 K.

Do rubryki II Dochody ogółem ***mniejsze o 495 K.*** zależne od liczby uczniów.

Do rubryki III. Dochód ***większy o 432 K.*** skutkiem lepszych urodzajów i wyższych cen za nieuzyskanych.

Do rubryki V. Pod tą pozycyą zarachowano zaległe opłaty na utrzymanie uczniów.

„Dotacya z funduszu krajowego“ niższa o 14.406 K w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, o powyższą też sumę korzystniejszy jest ostateczny wynik od sum przyzwolonych budżetem.

Stan majątku z końcem roku 1905,

Stan czynny:
Należytości czynne, Reszta opłat na utrzymanie uczniów . . . 275·— K.
Stan bierny . . . . . —

Czysty stan czynny . . 275·— K.

LW: 48993|1906.

10. Folwark w Czernichowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wynikłości w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wynikłości mniejsze *większe* K.
		Wydatki				
I.	1-12	Wydatki na gospodarstwo { zwyczajne	9.423	01	9.400	*23*
		nadzwyczajne	**900**	—	**900**	—
II.	13-15	Las i plantacye wikla	3.388	33	3.200	*188*
III.	16	Utrzymanie brzegów Wisły	381	22	400	19
IV.	17	Podatki i daniny	1.501	99	1.660	158
V.	18	Spłata kapitałów i odsetek dłużnych	607	02	608	1
VI.	19	Utrzymanie zaprzysiężonego strażnika obszaru dworskiego	300		300	—
VII.	20	Rozmaite nieprzewidziane	239	59	400	160
						+211
		Razem { zwyczajne	15 841	16	15.968	−338
		nadzwyczajne	**900**	—	**900**	—
		Suma wydatków	16.741	16	16.868	−127
		Zwrot funduszowi krajowemu nadwyżki dochodów	1.230	11	—	*+1.230*
—	—	Razem	17.971	27	16.868	*+1.103*
		Dochody.				
I.	1-5	Z gospodarstwa	10.088	97	7.400	*2 689*
II.	6-7	Z lasu i wikla	7.063	80	6.300	*764*
III.	8	Z pieca wapiennego	600	—	600	—
IV.	9-10	Inne dochody	115	50	140	25
V.	11	Rozmaite nieprzewidziane	103	—	100	*3*
						+3.456
		Suma dochodów własnych	17.971	27	14.540	−25
	—	Dotacya z funduszu krajowego	—	—	2.328	−2.328
						+3.456
		Razem	17.971	27	16 868	−2.353
						+1.103

Wydatki.

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1	Płace i zasługi:				
		a) Nauczyciel-instruktor za administracyę folwarku . . . . . 400 K. g.				
		b) służba folwarczna . . 2.776 „ 33 „	3 176	33	3.200	24
	2	Najem robotnika: zwycz. n dzwycz.				
		a) do gospodarstwa folwarcz. 1.601 K 80 g — K				
		b) do chmielarni . . 504 „ 20 „ 200 „				
		Razem { zwyczajne .	2.106	—	2.000	*106*
		{ **nadzwyczajne**	**200**		**200**	
	3	Dokupno i zmiana nasienia	599	87	600	—
	4	„ nawozów dopełniających . . .	400	—	400	—
	5	„ słomy i karmy	1.799	60	1.800	—
	6	Inwentarz użytkowy . { zwyczajne .	399	74	400	—
		{ **nadzwyczajne** .	**300**	—	**300**	—
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych . . . { zwyczajne . .	249	85	250	—
		{ **nadzwyczajne** .	**400**	—	**400**	—
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów, oraz kucie koni .	253	49	250	*3*
	9	Utrzymanie rowów	199	79	200	—
	10	Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia . .	62	64	120	58
	11	Potrzeby kancelaryjne, światło, opał i smarowidło	115	70	120	4
	12	Gratyfikacye	60	—	60	—
						+ *109*
		Razem { zwyczajne . .	9.423	01	9.400	— 86
		{ **nadzwyczajne** .	**900**	—	**900**	—
		Suma rubryki I .	10 323	01	10 300	+ *23*
II.		**Las i plantacye wikla.**				
	13	Służba, roboty i zalesienie	1.888	33	1.700	*188*
	14	Utrzymanie wikli i uzupełn. plant. . . .	1.000	—	1.000	—
	15	Wynagrodzenie ogrodnika	500		500	—
		Suma rubryki II. .	3.388	33	3.200	+ *188*
III.	16	**Utrzymanie brzegów Wisły**	381	22	400	— 19
IV.	17	**Podatki i daniny**	1.501	99	1.660	— 158
V.	18	**Spłata kapitałów i odsetek dłużnych:** Bankowi krajow. we Lwowie XVIII i XIX rata wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13.000 K.	607	02	608	— 1
VI.	19	**Utrzymanie zaprzysiężonego strażnika obszaru dworskiego**	300	—	300	—
VII.	20	**Rozmaite nieprzewidziane**	239	59	400	— 160
VIII.		**Zwrot funduszowi kraj. nadwyżki dochodów** .	1.230	11	—	+ *1.230*

10. Folwark w Czernichowie. Wydatki.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Ostateczne *przekroczenie* tej rubryki jest nieznaczne i wynosi *23 K.* według rzeczywistych potrzeb w tym roku.

„ „ *II. Przekroczenie 188 K.* znajduje zupełne pokrycie w wyższych dochodach ze sprzedaży drzewa (Rubr. X. por. 7 doch.).

„ „ *III.* Różnica nieznaczna *19 K.* na niekorzyść budżetu.

„ „ *IV.* Wydatek niższy o *158 K.* zależny od wysokości wymiaru podatku.

„ „ *V.* Różnica drobna *1 K.* na korzyść budżetu.

„ „ *VII.* Wydatek *niższy o 160 K.* stosownie do rzeczywistych potrzeb w tym roku.

Całą nadwyżkę dochodów w kwocie 1230 K., jaka okazała się w roku 1905 po zaspokojeniu wszystkich potrzeb folwarku, oddano funduszowi krajowemu.

Dochody.

10. Folwark w Czernichowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905 K.	Dochody w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.		**Z gospodarstwa.**				
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni .	4 176	59	2.400	*1.777*
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych . . .	2.934	38	2 500	*434*
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	1.446	—	1.200	*246*
	4	Za wynajęte konie	932	—	600	*332*
	5	Za nawóz stajenny do ogrodów	—		100	100
	6	Zwrot z funduszu szkoły za utrzymanie koni .	600	—	600	—
						+2.789
		Suma rubryki I .	10.088	97	7.400	100
						+2.689
II.		**Z lasu i wikla.**				
	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego .	4.501	28	2.800	*1 701*
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	2.562	52	3 500	937
		Suma rubryki II. .	7.063	80	6.300	*+764*
III.	9	**Z pieca wapiennego**	600	—	600	—
IV.		**Inne dochody.**				
	10	Olborne za łamanie kamienia	75	50	100	25
	11	Z dzierżawy placu targowego, zwanego „Rynek“ .	40	—	40	—
		Suma rubryki IV. .	115	50	140	—25
V.	12	**Rozmaite nieprzewidziane**	103	—	100	*+3*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	—	—	2 328	—2.328

10. Folwark w Czernichowie.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Dochód *wyższy o 1.777 K.* z powodu lepszych zbiorów w roku 1905.
„ „ *I. poz. 2.* Dochód *wyższy o 434 K.* stosowny do stopniowego rozszerzenia chlewni.
„ „ *I. poz. 3.* Dochód *wyższy o 246 K.* stosownie do uzyskanych czynszów z częściowego wydzierżawienia łąk.
„ „ *I. poz. 4.* Z powodu dowozu materyałów do drenowania pól i osuszania nowego domu uzyskano *więcej o 332 K.*
„ „ *I. poz. 5.* Nie uzyskano preliminowanego dochodu 100 K, gdyż kredyt przyznany na utrzymanie ogrodów przy szkole nie wytrzymuje wydatku za nawóz z folwarku.
„ „ *II. poz. 7.* Z powodu lepszego materyału w zrębie uzyskano dochód *wyższy o 1701 K.*
„ „ *II. poz. 8.* Skutkiem po uchy w roku 1904. przyrost wikliny zmalał, a więc i dochód okazał się *niższy o 937 K.*
„ „ *IV. poz. 10.* Z powodu mniejszej ilości nałamanego w roku 1905 kamienia dochód *niższy o 25 K.*
„ „ *V.* Różnica nieznaczna (3 K) na korzyść budżetu.
»*Dotac a z funduszu krajowego*«. Na rok 1905 preliminowany był niedobór w kwocie 2.328 K.
w rzeczywistości okazały się dochody wyższe od wydatków o . . . 1.230 „
ostateczny zatem rezultat gospodarki w porównaniu z budżetem *korzystniejszy jest o* . . . . . *3 558 K.*
spowodowany wyższymi dochodami.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny . . . . . — K. — g.

Stan bierny:

1) Bankowi krajowemu reszta pożyczki . . .	12.383 K. 39 g.		
2) Zaległa prestacya drogowa	4 „ 80 „	12.388 „	19 g.
Czysty stan bierny		12.388 K.	19 g.

LW. 48.994/1906.

Wydatki. 11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca i dodatek aktywalny	3.255		3.567	312
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca i dodatek aktywalny	2.640		2.640	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	538	—	1.200	662
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	1.700	—	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łać. i grec. kat.	525		600	75
		Suma rubryki I.	8.658	—	9.707	1.049
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 240 K. — g. *b*) koszta kancelaryjne 196 „ 94 „ *c*) sługa szkolny i stróż nocny 578 „ 27 „	1.015	21	1.040	25
	7	Opał	1.284	72	1.400	115
	8	Oświetlenie	406	04	300	*106*
	9	Utrzymanie budynków { zwyczajne / **nadzwyczajne**	757 / **1.000**	22 /	800 / **1.000**	43 /
	10	Sprzęty i ruchomości { zwyczajne / **nadzwyczajne**	302 / **200**	84 / —	300 / **200**	*3* / —
	11a	Dowóz wody do zakładu	406	40	400	*7*
	11b	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	84	800	*1*
	11c	Utrzymanie trzech sztuk bydła i chlewni	200		200	—
	12	Ekwiwalent i podatek od gruntu szkolnego	97	23	100	3
						— 186
		Razem { zwyczajne / **nadzwyczajne**	5.270 / **1.200**	50 / —	5.340 / **1.200**	+ *117* /
		Suma rubryki II.	6.470	50	6.540	— 69
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie	9.054	15		
	14	Odzież, pościel i pranie	3.833	24	12.000	*887*
	15	Lekarz i apteka	331	41	300	*32*
	16	Uczeń praktykant	300	—	300	—
		Suma rubryki III.	13.518	80	12.600	+ *919*
						—1.235
		Do przeniesienia { zwyczajne / **nadzwyczajne**	27.447 / **1.200**	30 / —	27.647 / **1.200**	+1.036 / —

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim okazują się wydatki mniejsze *wyższe* K.
		Z przeniesienia { zwyczajne .	27.447	30	27.647	+ 1.036
		Z przeniesienia { zwyczajne .				— *1.235*
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**1.200**	—	**1.200**	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	237	62	240	2
	18	Środki naukowe: zwycz. **nadzw.**				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . . . . 284 K. 81 g. **300** K.				
		b) biblioteka i czytelnia . 169 „ 54 „ — „				
		c) ogród szkolny . . . 285 „ — „ — „				
		Razem { zwyczajne .	739	35	660	*79*
		Razem { **nadzwyczajne**	**300**	—	**300**	—
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	57	10	40	*17*
	20	Wycieczki z uczniami	105	26	100	*5*
						+ *101*
		Razem { zwyczajne .	1.139	33	1.040	— 2
		Razem { **nadzwyczajne** .	**300**	—	**300**	—
		Suma rubryki IV. .	1.439	33	1.340	+ 99
V.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	89	66	100	11
	22	„ mleczarstwa	25	81	100	74
	23	„ uprawy tytoniu	86	94	120	33
		Suma rubryki V. .	202	41	320	— 118
VI.	24	**Rozmaite nieprzewidziane**	658	68	100	+ *559*
		Razem { zwyczajne .	29.447	72	29.107	— 1.355
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1.500**	—	**1.500**	+ *1.696* —
		Suma wydatków .	30.947	72	30.607	+ *341*

Wydatki. # 11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Wydano *ogółem mniej o 1.049 K.* z powodu interkalariów.

„ „ *II.* Pomimo znaczniejszych różnic w pojedynczych pozycyach okazała się ostateczna suma wydatków tej rubryki *niższa* od preliminarza *o 69 K.*, stosownie do rzeczywistych potrzeb.

„ „ *III. poz. 13. i 14.* Wydatek *wyższy o 887 K.* z powodu utrzymywania w roku 1905 czterech uczniów ponad liczbę budżetem przewidzianą. Wydatek ten znajduje częściowe pokrycie w wyższych dochodach w rubr. II. 2c.

„ „ *III. poz. 15.* Wydano *więcej o 32 K.* stosownie do stanu zdrowia w szkole.

„ „ *IV.* Obok drobniejszych różnic w innych pozycyach tej rubryki okazuje się znaczniejsze nieco przekroczenie wydatków na środki naukowe a w szczególności na ogród szkolny. Przekroczenie to jednak na ostateczny rezultat nie wpływa, gdyż znajduje w zupełności pokrycie w wyższych ponad preliminarz dochodach z ogrodu szkolnego (R. III. doch.).

„ „ *V.* Na kursy specyalne wydano ogółem *mniej o 118 K.*

„ „ *VI.* Na tę rubrykę zarachowano oprócz drobnych wydatków nieprzewidzianych koszta przeniesienia zastępcy kierownika z Suchodołu do Horodenki, co spowodowało znaczne stosunkowo *przekroczenie w kwocie 559 K.*

11. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	Dochody w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazuje się dochody mniejsze większe K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skabu Państwa** . .	6.000	—	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**				
		a) Rada powiatowa horodeńska . 900 K.				
		b) Gmina miasta Horodenki . . 200 „				
		c) Opłaty na utrzymanie uczniów . 500 „	1.600	—	1.100	+500
III.	3	**Dochód z ogrodu szkolnego i ogródka** doświadczalnego tytoniowego	516	55	300	+217
—	—	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .	235	20	—	+235
		Suma dochodów.	8.351	75	7.400	+952
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	22 595	97	23.207	−611
		Razem	30.947	72	30.607	+341

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Nieprelimiowany dochód z opłat na utrzymanie uczniów wpłynął na korzystniejszą o 500 K. wynikłość tej rubryki i redukuje częściowo przekroczenie kosztów utrzymania uczniów (Rubr. III. poz. 13. i 14.).

„ „ *III. Wyższy o 217 K.* dochód, zależny od ilości produktów i wysokości cen za nie uzyskanych, pokrywa w zupełności odnośne przekroczenie wydatków.

»*Rozmaite nieprzewidziane*« Pod tą rubryką zarachowano dochód z utrzymania trzech krów i chlewni po strąceniu wydatków w preliminowanej wysokości.

»*Dotacya z funduszu krajowego*« *niższa* od preliminowanej *o 611 K.* pobrana została w miarę pokrycia niedoboru, o tę też sumę korzystniejsza jest ostateczna wynikłość od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny . . . . . — K. — g.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Wartość gruntów, będących własnością szkoły, wykazano przy funduszu krajowym.

LW. 47.585/1906.

Wydatki. 12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze wyższe K.
		WYDATKI.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik	5.100	—	5.100	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych	4.017	77	4.019	1
	3	Instruktor do robot ręcznych i dozorca uczniów	1.135	—	1.200	65
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych	1.540	—	1.540	—
	5	Katecheta obrz. łac. i gr. kat.	500	—	500	—
		Suma rubryki I.	12.292	77	12.359	— 66
II.		**Koszta administracyi.**				
	6	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna 240 K. — g.				
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya 86 „ 83 „				
		c) sługa szkolny i stróż nocny 503 „ 80 „	830	63	1.040	209
	7	Opał	963	32	1.200	237
	8	Oświetlenie	177	32	200	23
	9	Utrzymanie budynków { zwyczajne	934	37	700	*234*
		{ **nadzwyczajne**	**1.761**	—	**1.761**	—
	10	Sprzęty i ruchomości	197	53	400	202
	11	Ekwiwalent i podatki	20	10	50	30
						— 701
		Razem { zwyczajne	3.123	27	3.590	+ *234*
		{ **nadzwyczajne**	**1.761**	—	**1.761**	—
		Suma rubryki II.	4.884	27	5.351	— 467
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie	6 698	62		
	13	Odzież, pościel i pranie	3.700	59	12.000	1.601
	14	Lekarz i apteka	636	65	400	*237*
	15	Uczeń praktykant	300	—	300	—
		Suma rubryki III.	11.335	86	12.700	— 1.364
		Do przeniesienia { zwyczajne	26.751	90	28.649	— 2.368
		{ **nadzwyczajne**	**1.761**	—	**1.761**	+ *471* —

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy. **Wydatki.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
						— 2.368
		Z przeniesienia } zwyczajne .	26.751	90	28.649	+*471*
		Z przeniesienia } **nadzwyczajne** .	**1.761**	—	**1.761**	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	119	42	200	80
	17	Środki naukowe:				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstr. i ćwiczeń prakt. . 234 K. — g.				
		b) biblioteka i czytelnia . . 200 „ 62 „				
		c) ogród szkolny . . . 15 „ 45 „	450	07	560	110
	18	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	—	—	40	40
	19	Wycieczki z uczniami	100	—	100	—
		Suma rubryki IV. .	669	49	900	—230
V.		**Kursy specyalne.**				
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—	100	—
	21	„ uprawy i suszenia tytoniu . . .	200	—	200	—
		Suma rubryki V.	300	—	300	—
VI.		**Gospodarstwo**:				
	22	*a*) Wydatki na gospodarstwo . 2.483 K. 36 g.				
		b) Czynsz dzierżawny za grunta 1.500 „ — „	3.983	36	6.500	—2.517
VII.	23	**Rozmaite nieprzewidziane**	88	28	100	—12
						—5.127
		Razem } zwyczajne . .	31.793	03	36.449	+*471*
		Razem } **nadzwyczajne** .	**1.761**	—	**1.761**	—
		Suma wydatków . .	33.554	03	38.210	—4.656

Wydatki. 12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Ogółem *zaoszczędzono 66 K.* głównie z powodu intercalare w płacy instruktora do robót ręcznych.

„ „ *II.* Wydano ogółem *mniej o 467 K.* wedle rzeczywistych potrzeb w tym roku.

„ „ *III poz. 12 i 13. Zaoszczędzono* w tych pozycyach *1.601* K stosownie do cen artykułów żywności dla kuchni, prowadzonej we własnem zarządzie.

„ „ *III poz. 14.* Wydatek *większy o 237 K* zależny od stanu zdrowia uczniów.

„ „ *IV.* Wydano ogółem *mniej o 230 K* wedle rzeczywistych potrzeb w tym roku.

„ „ *VI.* Wydatek *mniejszy o 2.517 K*, zarachowano bowiem pod tą rubryką rzeczywiste wydatki na gospodarstwo netto, podczas gdy w latach poprzednich zarachowywane były brutto i na tej podstawie układany był preliminarz.

„ „ *VII.* W rozmaitych wydatkach *oszczędzono* nieznaczną sumę *12 K.*

12. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów**	—	—		—
III.	3	**Zarobek uczniów**	838	85	960	—121
IV.	4	**Dochody z gospodarstwa szkolnego** . .	4.068	26	7.600	3.532
		Suma dochodów .	10.907	11	14.560	—3.653
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	22.646	92	23.650	—1.003
		Razem .	33.554	03	38.210	—4.656

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. III. Dochód *mniejszy o 121 K.* obliczony na podstawie szczegółowych raportów robocizny w roku 1905.

„ „ *IV.* Dochody *netto* z gospodarstwa wynosily w roku 1905 . . 4.068 K. 26 g.
wydatki *netto* na gospodarstwo . . . . . 2.483 „ 36 „
nadwyżka dochodów . . . 1.584 K. 90 g.
preliminowano zaś nadwyżkę dochodów . . . . . 2.600 „ — „
przeto wynik z gospodarstwa *mniej korzystny o* . . . . 1.015 K. 10 g.
stosownie do rzeczywistych wyników.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ niższa o 1.003 K. w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, wobec czego i ogólny wynik w roku 1905 jest o powyższą kwotę *korzystniejszy* od budżetu.

LW. 41.462|1906.

Wydatki. 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	3.699	96	3.700	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca i dodatek aktywalny	2.640	—	2.640	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.200	—	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	1.699	92	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łać i gr. kat.	700	—	700	—
		Suma rubryki I.	9.939	88	9.940	—
II.		**Pensye emerytury i zaopatrzenia.**				
	6	Ziemiański Zygmunt, były nauczyciel, emerytura	504		504	—
III.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna 240 K. — g. *b*) koszta kancelaryjne, inseraty 184 „ 42 „ *c*) druki i portorya, sługa szkolny i stróż nocny 600 „ — „	1.024	42	1.040	16
	8	Opał	1.237	80	1.200	*38*
	9	Oświetlenie	295	20	300	5
	10	Utrzymanie budynków { zwyczajne	657	61	800	142
		{ **nadzwyczajne**	**6.000**	—	**6.000**	—
	11	Sprzęty i ruchomości { zwyczajne	282	30	300	18
		{ **nadzwyczajne**	**400**	—	**400**	—
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	800	—	800	—
		Razem { zwyczajne	4.297	33	4.440	— 181
		{ **nadzwyczajne**	**6.400**	—	**6.400**	+ *38* —
		Suma rubryki III.	10.697	33	10.840	— 143
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	13	Stołowanie	9.102	66	12.000	*162*
	14	Odzież, pościel i pranie	3.059	46		
	15	Lekarz i apteka	409	66	300	*110*
	16	Uczeń praktykant	—	—	300	300
		Suma rubryki IV.	12.571	78	12.600	+ *272* — 300
						— 28
						— 481
		Do przeniesienia { zwyczajne	27.312	99	27.484	+ *310*
		{ **nadzwyczajne**	**6.400**	—	**6.400**	—

13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
						— 481
		Z przeniesienia { zwyczajne .	27.312	99	27.484	+ 310
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**6.400**	—	**6.400**	—
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	17	Przybory do nauki i pisania dl. uczniów . .	230	24	240	10
	18	Środki naukowe: zwycz. **nadzwyoz.** .				
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . 290 K. 60 g. — K.				
		b) biblioteka i czytelnia 180 „ 20 „ *80* „				
		c) ogród szkolny . 198 „ 94 „ — „				
		Razem { zwyczajne .	669	74	600	*70*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**80**	—	**80**	—
	19	Wycieczki z uczniami	12	-	100	88
						— 98
		Razem { zwyczajne .	911	98	940	+ *70*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**80**	—	**80**	—
		Suma rubryki V. .	991	98	1.020	— 28
VI.		**Kursy specyalne.**				
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	73	33	100	27
	21	Kurs mleczarstwa	126	81	100	*27*
	22	Kurs stelmachstwa	192	18	200	8
						— 35
		Suma rubryki VI. .	392	32	400	+ *27*
						— 8
VII.		**Gospodarstwo.**				
	23	*a*) Wydatki na gospodarstwo . 5.185 K. 71 g.				
		b) Czynsz dzierżawny:				
		α) za folwark z inwentarzem . . 2.000 K. — g.				
		β) za wynajęte mieszkanie dla służby . 120 „ — „ 2.120 „ — „	7.305	71	7.320	— 14
VIII.	24	**Rozmaite nieprzewidziane**	54	60	100	— 45
						— 673
		Razem . { zwyczajne .	35.977	60	36.244	+ *407*
		Razem . { **nadzwyczajne** .	**6.480**	—	**6.480**	—
		Suma wydatków .	42.457	60	42.724	— 266

Wydatki. 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr III. Wydatki *mniejsze o 143 K*, głównie z powodu zaoszczędzenia w wydatkach zwyczajnych na utrzymanie budynków, skutkiem bowiem przeprowadzenia nadzwyczajnych adaptacyj kosztem 6.000 K zmniejszyły się wydatki na zwykłe konserwacye.

„ „ *IV poz. 13 i 14. Przekroczenie kwotą 162 K.* wydatków na stołowanie, tudzież odzież, pościel i pranie uczniów wyrównuje się prawie w zupełności nieprelimiowanym dochodem 150 K. z tytułu opłaty za utrzymanie jednego ucznia.

„ „ *IV poz. 15.* Na lekarza i aptekę wydano *więcej o 110 K.* w miarę rzeczywistych potrzeb.

„ „ *IV poz. 16. Oszczędzono* pełny przyznany kredyt *300 K.* ponieważ ucznia praktykanta nie przyjęto w roku 1905.

„ „ *V.* Na potrzebach naukowych zaoszczędzono ogółem 28 K, stosownie do rzeczywistych potrzeb.

„ „ *VI.* W rubryce tej *oszczędzono* nieznaczną sumę *8 K.*

„ „ *VII i VIII.* Na gospodarstwo wydano *mniej o 14 K*, na rozmaite nieprzewidziane wydatki *mniej o 45 K* wedle potrzeb rzeczywistych.

13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelimi-nowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000	—
II	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów**				
		a) Rada powiatowa bialska . . 900 K.				
		b) Rada powiatowa chrzanowska . 300 „				
		c) Opłata od ucznia . . . 150 „	1.350	—	1.200	+ *150*
III.	3	**Zarobek uczniów**	960	—	960	—
IV.	4	**Dochód z pola i ogrodu szkolnego** . .	228	85	120	+ *109*
V.	5	**Dochody z gospodarstwa**	5.395	87	6.600	— 1.204
						+ 259
		Suma dochodów .	13.934	72	14.880	— 1.204
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	28 522	88	27.844	+ *679*
						+ *938*
		Razem .	42.457	60	42.724	— 1.204
						— 266

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. W rubryce tej zarachowano nieprelimiuowaną opłatę za jedno półrocze od ucznia będącego na własnem utrzymaniu w kwocie 150 K, która obniża przekroczenie na utrzymanie uczniów (R. III p. 13 i 14) do kwoty 12 K.

Wydatki. 13. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Do rubr. IV. Dochód *wyższy o 109 K* zależny od ilości i cen produktów uzyskanych z pola i ogrodu szkolnego.

„ „ *V.* Dochody netto z gospodarstwa wynosiły w roku 1905 . . . 5 395 K. 87 g.
wydatki na gospodarstwo . . . . . 5.185 „ 71 „

nadwyżka dochodów . . 210 K. 16 g.
w porównaniu z preliminowaną nadwyżką . . . . . 1.400 „ – „

niższa o . . . *1.189* K. *84* g.

zależnie od ilości i cen uzyskanych produktów.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *wyższa o 679 K* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru; o powyższą też sumę *niekorzystniejsza* jest ostateczna wynikłość z porównania z preliminarzem.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny . . . . . — K.
Stan bierny . . . . . — „

LW: 40158|906.

14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		WYDATKI				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	3.699	96	3.700	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkami	2.840	—	2.840	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	575	—	1.200	625
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	1.700	—	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat. płaca i wydatki z powodu nabożeństwa — zwyczajne	1.208	68	1.260	51
		nadzwyczajne	**200**	—	**200**	—
		Razem — zwyczajne	10.023	64	10.700	—676
		nadzwyczajne	**200**		**200**	—
		Suma rubryki I.	10.223	64	10.900	676
II.		**Pensye, emerytury i zaopatrzenia.**				
	6	Cisło Eleonora, wdowa po nauczycielu, płaca i na wychowanie 3-ga dzieci	1.560	—	1.560	—
III.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna 240 K. — g.				
		b) koszta kancelaryjne, 174 „ 33 „				
		c) sługa szkolny i stróż nocny 493 „ 04 „	907	37	1.040	133
	8	Opał	1.259	68	1.200	*60*
	9	Oświetlenie	466	17	300	*166*
	10	Utrzymanie budynków — zwyczajne	1.438	34	1.000	*438*
		nadzwyczajne	**300**	—	**300**	—
	11	Sprzęty i ruchomości — zwyczajne	227	79	300	72
		nadzwyczajne	**360**		**360**	
	12	Utrzymanie koni do posług administracyjnych — zwyczajne	669	42	800	131
		nadzwyczajne	**600**		**600**	—
	13	Asekuracya i podatek	98	02	50	*48*
						+712
		Razem — zwyczajne	5.066	79	4.690	—336
		nadzwyczajne	**1.260**	—	**1.260**	—
		Suma rubryki III.	6.326	79	5.950	*+376*
						+ 712
		Do przeniesienia — zwyczajne	16.650	43	16.950	— 1.012
		nadzwyczajne	**1460**	—	**1460**	—

Wydatki. # 14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia { zwyczajne . .	16.650	43	16.950	— 1.012
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**1.460**	—	**1.460**	+ *712* —
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	14	Stołowanie	9 863	35	13.500	*68*
	15	Odzież, pościel i pranie	3.704	30		
	16	Lekarz i apteka	224	29	300	76
	17	Uczeń praktykant	704	—	300	*404*
						+ *472*
		Suma rubryki IV. .	14.495	94	14.100	— 76
						+ *396*
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów .	232	59	240	7
	19	Środki naukowe:				
		a) modele maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi				
		b) biblioteka i czytelnia				
		c) ogród szkolny	1.065	94	650	*416*
	20	Wycieczki z uczniami	—	—	100	100
						— 107
		Suma rubryki V. .	1.298	53	990	+ *416*
						+ *309*
VI.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	84	20	100	16
	22	„ mleczarstwa	68	80	100	31
	23	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	210	45	200	*10*
						— 47
		Suma rubryki VI. .	363	45	400	+ *10*
						— 37
VII.	24	**Gospodarstwo:**				
		Wydatki na gospodarstwo	11.523	37	10.000	+ *1.523*
VIII.	25	**Rozmaite nieprzewidziane**	130	77	100	+ *31*
		Razem { zwyczajne . .	44.462	49	42.540	1.242
		Razem { **nadzwyczajne** .	**1.460**	—	**1.460**	+ *3 164* —
		Suma wydatków .	45.922	49	44.000	+ *1.922*

14. Krajowa niższa szkoła rolnicza Bereźnicy **Wydatki.**

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Zaoszczędzenie pod poz. 3 w kwocie *625 K* powstałe skutkiem intercalare pokrywa przekroczenie wydatków w rubr. IV. poz. 17, pod poz. zaś V. wydano *mniej o 51 K.* wedle potrzeby w tym roku.

Do rubr. III. Ogólne *przekroczenie* kredytów tej rubryki kwotą *376 K.* powstało głównie skutkiem przekroczenia wydatków na konserwacyę budynków, Dyrekcya szkoły bowiem nie mogła tych wydatków w granicach budżetu pomieścić, różnice w innych pozycyach znoszą się prawie wzajemnie.

Do rubr. IV. Przekroczenie rubryki IV. kwotą *396 K.* powstało z powodu zarachowania na tę pozycyę kosztów utrzymania dwóch uczniów praktykantów, przekroczenie to jednak znajduje zupełne pokrycie w zaoszczędzeniu na poborach instruktora (Rubr. I. poz. 3.).

Do rubr V. Ogólne przekroczenie 309 K. głównie z powodu znaczniejszych wydatków na ogród szkolny znajduje zupełne pokrycie w wyższych ponad preliminarz dochodach z ogrodu.

Do rubr. VI. Na kursy specyalne wydano ogółem *mniej o 37 K.* w miarę rzeczywistych potrzeb.

Do rubr. VII. Przekroczenie wydatków na gospodarstwo kwotą *1.523 K.* znajduje zupełne pokrycie w wyższych ponad preliminarz dochodach gospodarstwa (Rubr. III. dochodów).

Do rubr. VIII. Wydatek *większy o 31 K.* stosownie do potrzeb rzeczywistych.

Dochody. 14. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze więcej K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—	6.000	—
II.	2	**Zarobek uczniów**	1.044	—	1.080	— 36
III.	3	**Dochód z gospodarstwa:**				
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego 14.278 K 78 g.				
		b) Dochód z ogrodu . . 580 „ 62 „	14.859	40	11.100	+ *3.759*
—	—	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	300	—	—	+ *300*
						— 36
		Razem .	22.203	40	18.180	+ *4.059*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	23.719	09	25.820	— 2.101
						— 2.137
		Suma dochodów.	45.922	49	44.000	+ *4.059*
						+ *1.922*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochód *niższy o 36 K.* zależny od liczby uczniów zajętych przy gospodarstwie.

„ „ *III.* Dochody z gospodarstwa wynosiły w roku 1905 . . . 14.859 K. 40 g.
wydatki na gospodarstwo . . . . . 11.523 „ 37 „
nadwyżka dochodów . . . 3.336 K. 03 g.
a ponieważ preliminowano czysty dochód . . . . . 1.100 „ — „
przeto uzyskano ponad preliminarz . . . . . 2.236 K. 03 g.

„*Opłaty na utrzymanie uczniów*“ nie były w preliminarzu przewidziane.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *niższa* od preliminarza o *2.101 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, o powyższą też kwotę *korzystniejszą* jest ogólna wynikłość od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny . . . . . — K. — g.
Stan bierny . . . . . — „ — „
Wartość gruntów i realności zarachowano przy funduszu krajowym.

LW. 41461|906

15 Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkami	3.358	66	3 900	541
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkiem	2.640		2.840	200
	3	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca z dodatkiem	499	98	1.760	1.260
	4	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca	1.000	—	1.200	200
	5	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	1.582	44	1.700	118
	6	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.	900	—	900	—
		Suma rubryki I.	9.981	08	12.300	—2.319
II.		**Pensye i zaopatrzenia.**				
	7	Górska Paulina, zaopatrzenie	—	—	800	800
	7a	Bielska Ludwika	1.100	—	—	*1.100*
	7b	Sygnarski Roman	379	60	—	*380*
		Suma rubryki II.	1.479	60	800	*+680*
III.		**Koszta administracyjne.**				
	8	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna 230 K. — g.				
		b) koszta kancelaryjne 199 „ 46 „				
		c) sługa szkolny i stróż nocny 600 „ — „	1.029	46	1.040	11
	9	Opał	1.149	94	1.200	50
	10	Oświetlenie	340	78	350	9
	11	Utrzymanie budynków	1.000	-	1.000	—
	12	Sprzęty i ruchomości	300	09	400	100
	13	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	768	59	800	31
		Suma rubryki III.	4.588	86	4.790	—201
IV.		**Utrzymanie uczniów.**				
	14	Stołowanie	11.766	81	} 14.400	464
	15	Odzież, pościel i pranie	2.169	02		
	16	Lekarz i apteka	468	19	400	*68*
	17	Uczeń - praktykant	275	—	300	25
						—489
		Suma rubryki IV.	14.679	02	15.100	*+68*
						—421
						—3.009
		Do przeniesienia	30.728	56	32.990	+748

Wydatki.

15. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
						—3.009
		Z przeniesienia . . .	30.728	56	32.990	+748
V.		**Potrzeby naukowe.**				
	18	Przybory do nauki i pisania dla uczniów . .	239	95	240	—
	19	Środki naukowe: a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycz. b) biblioteka i czytelnia . . c) ogród szkolny	857	86	700	158
	20	Wycieczki naukowe z uczniami . . .	8	—	100	92
		Suma rubryki V. .	1.105	81	1.040	+66
VI.		**Kursy specyalne.**				
	21	Kurs mleczarstwa	87	93	100	12
	22	» ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	97	91	100	2
	23	» wyprawy lnu i konopi	2	—	100	98
	24	» stelmachstwa i koszykarstwa . . .	88	02	150	62
		Suma rubryki VI. .	275	86	450	—174
VII.		**Gospodarstwo.**				
	25	a) Wydatki na gospodarstwo	8.673	45	4.800	3.873
		b) Czynsz dzierżawny z gruntów dzierżawionych od gminy. zwyczajne .	1.000	—	1.000	—
		nadzwyczajne .	**462**	—	**462**	—
		Razem zwyczajne . .	9.673	45	5.800	+3.873
		nadzwyczajne .	**462**	—	**462**	—
		Suma rubryki VII. .	10.135	45	6.262	+3.873
VIII.	26	**Rozmaite nieprzewidziane.**	1.348	37	100	+1.248
		Razem zwyczajne .	43.132	05	40.380	—
		nadzwyczajne .	**462**	—	**462**	—
						—3.183
		Suma wydatków .	43.594	05	40.842	+5.935
						+2.752

15. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole. Wydatki.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Łączne *zaoszczędzenie 2.319 K.* powstało skutkiem interkalaryów.

„ „ *II.* Z powodu śmierci Pauliny Górskiej zaoszczędzono 800 K., natomiast przybyła pensya wdowia dla Ludwiki Bielskiej i emerytura dla nauczyciela Sygnarskiego, ogółem więc *przekroczono* tę rubrykę *kwotą 680 K.*

„ „ *III.* Na koszta administracyjne *wydano* ogółem *mniej o 201 K.* wedle rzeczywistych potrzeb w tym roku.

„ „ *IV. poz 14. i 15.* Wydatek *niższy o 464 K.* zależny od cen artykułów żywności, zakupowanych dla kuchni, prowadzonej we własnym zarządzie.

„ „ *IV. poz. 16.* Wydatek *większy o 68 K.* wskutek leczenia jednego ucznia w szpitalu w Krośnie.

„ „ *IV. poz. 17.* Skutkiem intercalare *oszczędzono 25 K.*

„ „ *V.* Ogólne *przekroczenie 66 K.* wynikło głównie z powodu większych wydatków na ogród szkolny.

„ „ *VI.* Ogółem wydano *mniej o 174 K.* w miarę rzeczywistych potrzeb w tym roku.

„ „ *VII.* Wydatki na gospodarstwo *przewyższają* kredyt *o 3.873 K.*, przekroczenie to jednak redukują w znacznej mierze wyższe ponad preliminarz dochody (R. IV. dcch.).

„ „ *VIII.* Na tę pozycyę zarachowano koszta przeniesienia kierownika Cholewy z Horodenki do Suchodołu, zapomogę dla wdowy po byłym kierowniku Bielskim i koszta zastępstwa nauczyciela do nauk elementarnych. Wydatki te znajdują pokrycie w zaoszczędzeniu Rubr. I. wydatków.

Dochody. 15. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe K.
		Dochody.				
I.		**Subwencye.**				
	1	**Z c. k. Skarbu Państwa**	6.000		6.000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	450	—	300	+150
III.	3	**Zarobek uczniów**	1.152	—	1.152	—
IV.	4	**Dochód z gospodarstwa szkolnego** . . .	9 045	80	6.750	+2.296
		Suma dochodów .	16.647	80	14.202	+2.446
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	26.946	25	26.640	+306
		Razem .	43.594	05	40.842	+2.752

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochód *większy o 150 K.*, preliminowano bowiem opłatę od jednego ucznia za cały rok, a wpłynęły opłaty od jednego za cały rok i od jednego za pół roku.

„ „ *IV.* Dochody z gospodarstwa wynosiły w roku 1905 sumę . . 9.045 K. 80 g.
wydatki na gospodarstwo (Rubr. VII. poz. 25a) . . . . 8.673 „ 45 „
nadwyżka dochodów . 372 K. 35 g.
gdy zaś preliminowano nadwyżkę dochodów . . . . . 1.950 „ — „
okazała się przeto wynikłość *mniej korzystna o* . . . 1.577 K. 65 g.
stosownie do ilości zbiorów i wysokości cen za nie uzyskanych.

»*Dotacya z funduszu krajowego*« *wyższa o 306 K* w miarę potrzeby pokrycia nie oboru, o powyższą też sumę jest mniej korzystna ostateczna wynikłość w porównaniu z budżetem.

Stan majątku z końcem roku 1905:

Stan czynny . . . . . — K. — g
Stan bierny . . . . . — „ — „

LW. 42358|1906.

Wydatki. # 16. Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca z dodatkiem	3.300	—	3.300	—
	2	Serkarz, płaca	1.449	20	1.800	351
	3	Instruktor mleczarz do robót ręcznych, zarazem dozorca uczniów, płaca	1.200	—	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, wynagrodzenie	433	—	480	47
	5	Docent do nauki o kotłach parowych	150	—	150	—
	6	Katecheta	—	—	200	200
		Suma rubryki I.	6.532	20	7.130	—598
II.		**Koszta administracyi.**				
	7	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne 262 K. 20 g. *b*) sługa szkolny i stróż nocny 600 „ — „	862	20	800	*62*
	8	Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza, ubezpieczenie robotników i kominiarz — zwyczajne	696	23	700	4
		nadzwyczajne	**300**	—	**300**	—
	9	Sprzęty i ruchomości	280	94	250	*31*
	10	Opał	626	66	700	73
	11	Oświetlenie	209	56	200	*10*
						— 77
		Razem — zwyczajne	2.675	59	2.650	+ *103*
		nadzwyczajne	**300**	—	**300**	—
		Suma rubryki II.	2 975	59	2.950	+ *26*
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie uczniów	5.155	91	4 320	*836*
	13	Pościel i pranie	202	67	200	*3*
	14	Lekarz i apteka	86	46	100	14
						+ *839*
		Suma rubryki III.	5.445	04	4.620	— 14
						+ *825*
						—689
		Do przeniesienia — zwyczajne	14.652	83	14.400	+*942*
		nadzwyczajne	**300**	—	**300**	—

Wydatki.

16. Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Z przeniesienia { zwyczajne	14.652	83	14.400	—689 +*942*
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne**	**300**	—	**300**	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	15	Potrzeby do nauki i pisania dla uczniów	120	32	100	*20*
	16	Środki naukowe:				
		a) modele i maszyny do demonstracyi . . . . 63 K. 63 g.				
		b) chemikalia i środki naukowe 260 „ 74 „				
		c) biblioteka i czytelnia . 68 „ 02 „	392	39	650	258
	17	Na wycieczki z uczniami	37	68	80	42
		Suma rubryki IV.	550	39	830	+ *20* — 300 280
		Razem { zwyczajne	15.203	22	15.230	— 989 + *962*
		Razem { **nadzwyczajne**	**300**	—	**300**	—
		Suma wydatków	15.503	22	15.530	— 27

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Wynikłość *niższa* od preliminarza o *598 K.* skutkiem interkalariów.

„ „ *II.* Nieco znaczniejsze różnice tej rubryki wzajemnie się pokrywają, tak, że ostateczna wynikłość jest *wyższa* od preliminarza o *26 K.* w miarę rzeczywistych potrzeb.

„ „ *III.* Przekroczenie wydatków na stołowania redukuje się częściowo nieprelimnowanym dochodem 510 K, który wpłynął z tytułu opłat na utrzymanie uczniów. Koszta te podniosły się skutkiem podrożenia głównych artykułów spożywczych. Ostateczne *przekroczenie* tej rubryki wynosi 825 K.

„ „ *IV.* Zaoszczędzenia w tej rubryce powstały skutkiem mniejszych wydatków na modele, maszyny do demonstracyi i chemikalia.

16. Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	5.000	—	5.000	—
II.	2	**Czysty zysk z mleczarni szkolnej** . .	—	—	— 1.000	— 1.000
—	—	**Opłaty od uczniów na utrzymanie** . .	510	—	—	+ *510*
		Suma dochodów .	5.510	—	6.000	— 490
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	9.993	22	9.530	+ *463*
		Razem . .	15.503	22	15.530	— 27

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Koszta prowadzenia mleczarni szkolnej wynoszą łącznie z pozostałemi należytościami biernemi z końcem roku 1905. . . . . 54.410 K. 90 g.
Uzyskane dochody wraz z remanentem produktów mleczarni i należytościami czynnemi . . . . . 51.860 „ 41 „
w rezultacie strata wynosi . . . . . 2.550 K. 49 g.
Ujemny wynik ruchu mleczarni tłumaczy się wysoką ceną mleka w okolicy Rzeszowa. Szkoła płaciła w r. 1905 przeciętnie po 11·8 g. za litr mleka o przeciętnej zawartości tłuszczu wynoszącej zaledwie 3%. Przy tak wysokiej stosunkowo cenie mleka przeróbka na masło nie może się opłacić, mleczarnia szkolna nie może zaś dążyć do lepszego wyniku finansowego przez korzystniejsze spieniężenie mleka w naturze lub śmietany w Rzeszowie, gdyż cała ilość zakontraktowanego mleka (około 800 litrów dziennie) wystarcza zaledwie do celów praktycznej nauki wyrobu masła, co jest głównem zadaniem mleczarni szkolnej. Dyrekcya dokłada starań o zwiększenie dostawy mleka, dotychczas jednak, wobec znacznej konsumcyi mleka w Rzeszowie i innych okolicznych mleczarniach, bez skutku.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny.
Należytości czynne za produkta mleczarni . . . . . 41 K. 81 g.
Stan bierny.
Należytości bierne za dostarczony nabiał do przeróbki . . . 2.592 „ 30 „
Czysty stan bierny . . 2.550 K. 49 g.

LW. 53376|1906.

Wydatki. # 17. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel fachowy i kierownik, płaca z dodatkami	4.677	—	4.677	—
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy, płaca z dodatkami	3.402	50	3.403	—
	3	Nauczyciel pomocniczy do ogrodnictwa i rysunków, płaca	480	—	480	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca z dodatkami	2.220	—	2.220	—
	5	Ochmistrz i instruktor, płaca i dodatek na mieszkanie	547	30	1.440	893
	6	Kapelan i katecheta, płaca i wydatki z powodu nabożeństwa	399	84	400	—
		Suma rubryki I.	11.726	64	12.620	— 893
II.		**Koszta administracyjne.**				
	7	Zarząd:				
		a) pomoc kancelaryjna 240 K. — g.				
		b) koszta kancelaryjne, druki portorya i t. p. 250 „ — „				
		c) sługa szkolny i stróż nocny 482 „ — „	972	—	1.210	238
	8	Opał ubikacyj służbowych	943	60	900	*44*
	9	Oświetlenie	299	23	300	1
	10	Utrzymanie budynków	1.487	02	400	*1.087*
	11	Sprzęty i ruchomości	363	02	200	*163*
						— 239
		Suma rubryki II.	4.064	87	3.010	+ *1.294*
						+ *1.055*
III.		**Utrzymanie uczniów.**				
	12	Stołowanie	6.385	—		
	13	Odzież, pościel i pranie	1.390	96	8.250	474
	14	Lekarz i apteka	238	39	240	2
	15	Uczeń praktykant	345	—	480	135
		Suma rubryki III.	8.359	35	8.970	— 611
						— 1.743
		Do przeniesienia	24.150	86	24.600	+ *1.294*

17. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie. **Wydatki**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	h.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia .	24.150	86	24.600	— 1.743 + *1.294*
IV.		**Potrzeby naukowe.**				
	16	Przybory do nauki	240		240	—
	17	Zbiory środków do demonstracyi . . .	190	89	200	9
	18	Biblioteka i czytelnia	200	—	200	—
	19	Wycieczki naukowe	127	70	200	72
	20	Utrzymanie ogrodu szkolnego	2.067	10	2.000	*67*
		Suma rubryki IV. .	2.825	69	2.840	— 81 + *67*
V.	21	**Rozmaite nieprzewidziane**	29	64	60	— 14 — 31
	22	Na drenowanie ogrodu i wykonanie regulówki . . **nadzwyczajne**	**4 300**	—	**4.300**	—
		Razem { zwyczajne . .	27.006	19	27.500	— 1.855 + *1.361*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**4 300**	—	**4 300**	—
		Suma wydatków .	31.306	19	31.800	— 494

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I poz. 5. Wydatek *mniejszy o 893 K* skutkiem interkalaryów i pszyznania nowo przyjętym instruktorom niższych poborów.

„ „ *II.* Ogólna suma kosztów administracyjnych wykazałaby zaoszczędzenie 21 K. gdyby nie zarachowano pod poz. 10 częściowych kosztów budowy I piętra w gmachu szkolnym w kwocie 1.076 K 40 g. Koszta te jednak znajdują zupełne pokrycie w subwencyi otrzymanej z c. k. Skarbu Państwa i wykazanej pod rubr. I. dochodów w kwocie 7.000 K.

„ „ *III.* Wydatki na stołowanie zależne są od liczby uczniów i ceny artykułów spożywczych zakupowanych dla kuchni prowadzonej we własnym zarządzie. Oszczędność w poz. 15 powstała skutkiem intercalare. Ogólna *oszczędność* w tej rubryce wynosi *611 K.*

„ „ *VI.* Rubryka ta wykazuje nieznaczne *zaoszczędzenie 14 K.*

„ „ *V.* Na rozmaitych wydatkach *zaoszczędzono 31 K* stosownie do potrzeb rzeczywistych.

Dochody.

17. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze (większe) K.
		Dochody.				
I.		**Subwencye.**				
	1	Z c. k. Skarbu Państwa a) zwyczajna	6.000	—	6.000	—
		Z c. k. Skarbu Państwa b) na częściowe pokrycie kosztów budowy	7.000	—	—	*7.000*
	2	Od gminy miasta Tarnowa	500	—	500	—
	3	Od Rady powiatowej w Tarnowie	600	—	600	—
		Suma rubryki I.	14.100	—	7.100	+ 7.000
II.	4	**Opłaty na utrzymanie uczniów**	412	50	400	+ *12*
III.	5	**Dochód z ogrodu szkolnego**	1.627	54	2.200	— 572
IV.	6	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—	60	— 60
						— 632
		Suma dochodów	16.140	04	9.760	+ *7.012*
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego**	15.166	15	22.040	— 6 874
						— 7.506
		Razem	31 306	19	31.800	+ *7.012*
						— 494

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Pod poz. 1 zarachowano niepreliminowaną subwencyę otrzymaną z c. k. Skarbu Państwa w kwocie 7.000 K na częściowe pokrycie kosztów budowy I piątra w budynku szkolnym.

„ „ *II.* Wynikłość nieznacznie wyższa od budżetu.

„ „ *III.* Dochód *niższy o 572 K* zależny od ilości produktów z ogrodu i cen za nie uzyskanych.

„ „ *IV.* Dochodów nieprzewidzianych w roku 1905 nie było.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *niższa o 6.874 K* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru a więc i ogólny wynik korzystniejszy jest o tę kwotę od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny . . . . . — K.

Stan bierny . . . . . — „

LW. 37350|1906.

18. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.		**Płace nauczycieli.**				
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca, dodatek aktywalny i dodatek pięcioletni	3.279	96	3.280	—
	2	Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy, płaca i dodatek aktywalny	2.199	96	2.200	—
		Suma rubryki I.	5.479	92	5.480	—
II.		**Koszta administracyjne.**				
	3	Koszta kancelaryjne	370	77	440	69
	4	Stróż zakładu	560	—	600	40
	5	Furman	432	—	432	—
	6	Opał	640	35	600	*40*
	7	Oświetlenie	216	68	250	33
	8	Utrzymanie budynków	161	20	200	39
	9	Wynagrodzenie za użytkowanie wody	1.200	—	1.200	—
	10	Sprzęty i ruchomości	119	24	100	*19*
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	758	54	800	41
	12	Ubezpieczenie budynków i zbiorów, oraz podatki	112	02	240	128
						— 350
		Suma rubryki II.	4.570	80	4.862	+*59*
						— 291
III.		**Potrzeby zakładu.**				
	13	Pomocnik ogrodnika, płaca i dodatek na mieszkanie	840	—	840	—
	14	a) Najem robotnika b) Zapłata za robociznę uczniom	3.927	57	4.000	72
	15	Materyały do opakowania	539	64	600	60
	16	Materyały i drobne wydatki na ogród	874	87	700	*175*
	17	Nawozy	606	01	700	94
	18	Nasiona	854	40	700	*154*
	19	Środki do nauki i pracy: *a)* narzędzia *b)* biblioteka	341	43	400	59
	20	Budowa wodociągów **nadzwyczajne**	**4 145**	**17**	**4.000**	**+145**
	21	Fabrykacya przeróbek owocowych zwyczajne	130	19	1.360	1.230
		Fabrykacya przeróbek owocowych **nadzwyczajne**	**6 520**	—	**6.520**	—
						—1.515
		Razem zwyczajne	8.114	11	9 300	+*329*
		Razem **nadzwyczajne**	**10.665**	**17**	**10.520**	**+145**
						—1.515
		Suma rubryki III.	18.779	28	19.820	+*474*
						—1.041
						— 1.865
		Do przeniesienia zwyczajne	18.164	83	19.642	+ *388*
		Do przeniesienia **nadzwyczajne**	**10.665**	**17**	**10.520**	+ *145*

Wydatki. 18. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
						— 1.865
		Z przeniesienia { zwyczajne .	18.164	83	19.642	+ *388*
		Z przeniesienia { **nadzwyczajne** .	**10.665**	**17**	**10.520**	+ *145*
IV.		**Rozmaite.**				
	22	Koszta objazdów	471	94	600	128
	23	Wydatki nieprzewidziane	219	10	200	*19*
	—	Koszta zakupna 4 morgów ogrodu, reszta . .	680	33	—	*680*
						— 128
		Suma rubryki IV. .	1.371	37	800	+ *699*
						+ *571*
						— 1.993
		Razem { zwyczajne .	19.536	20	20.442	+ *1.087*
		Razem { **nadzwyczajne** .	**10.665**	**17**	**10.520**	+ *145*
						— 1.993
		Suma wydatków .	30.201	37	30.962	+ *1.232*
						— 761

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Na koszta administracyjne wydano wedle potrzeb w tym roku ogółem *mniej o 29 K.*

„ „ *III.* Na potrzebach zakładu *oszczędzono 1.041 K* głównie z tego powodu, że w roku 1905 nie prowadzono fabrykacyi przeróbek owocowych dla braku odpowiedniego pomieszczenia, z tego też powodu nie zużytkowano kredytu nadzwyczajnego na urządzenie lecz w całości przeniesiono ten kredyt do rachunku roku 1906. Zarachowany w poz. 21 wydatek w kwocie 130 K 19 g spowodowany został demonstracyami przy prowadzeniu kursu o przerobach owocowych. Wydatki w innych pozycyach tej rubryki stosowane były ściśle do potrzeb zakładu.

„ „ *IV.* Między rozmaite wydatki zaliczono nadwyżkę wydatków na kupno 4 morgów ogrodu w kwocie 680 K 33 g, spowodowaną odsetkami zwłoki i należytościami rządowemi od kontraktu kupna i sprzedaży. Właściwy wydatek 8.000 K znalazł pokrycie w kredycie przyznanym na ten cel w roku 1904 w rubryce X. wydatków funduszu krajowego.

18. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu państwa** . .	5.000	—	5.000	—
II.	2	**Dochód z ogrodu szkolnego**	4.197	83	4.000	+ 198
III.	3	**Zwrot kosztów opakowania**	539	64	600	— 60
IV.	4	**Zwrot kosztów prowadzenia przeróbek owocowych**	3	40	1.900	— 1 897
						+ *198*
		Suma dochodów .	9.740	87	11.500	— 1.957
—	—	**Dotacya z funduszu krajowego** . . .	20.460	50	19.462	+ *998*
						+ *1.196*
		Razem . .	30.201	37	30.962	— 1.957
						— 761

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. II. Dochód *wyższy o 198 K* stosownie do ilości artykułów przeznaczonych na sprzedaż i cen za nie uzyskanych.

„ „ *III.* Dochód *niższy o 60 K* ponieważ i wydatki na opakowanie były niższe od budżetu o powyższą sumę.

„ „ *IV.* Fabrykacyi przeróbek owocowych w roku 1905 nie prowadzono dla braku odpowiedniego pomieszczenia, nie uzyskano zatem preliminowanego dochodu, ale też i zaoszczędzono wydatki na ten cel przewidziane.

„*Dotacya z funduszu krajowego*“ *wyższa o 998 K.* w miarę potrzeby pokrycia niedoboru, a więc i ostateczny wynik o powyższą sumę jest niekorzystniejszy od budżetu.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny . . . . . — K.
Stan bierny . . . . . — „

Wydatki.

19. Krajowy Skład publiczny w Krakowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki niniejsze wyższe K.
		Wydatki				
I.		**Koszta zarządu i służby.**				
	1	Dyrektor	3.000	—	3.000	—
	2	Likwidator	2.400	—	2.400	—
	3	Buchalter	1.360	—	1.500	140
	4a	Praktykant	720	—	720	—
	4b	Dyurnista	450	—	450	—
	5	Magazynier	2.000	—	2.000	—
	6	Woźny	993	10	940	*53*
	7	Odźwierny	583	10	580	*3*
	8	Stróż	600	—	600	—
						— 140
		Suma rubryki I.	12.106	20	12.190	+ *56*
						— 84
II.		**Koszta administracyi.**				
	9	Podatki:				
		a) α) zarobkowy	589	36	1.064	475
		β) tangenta podatku zarobkowego za IV. kwartał 1904 i za r. 1905.	405	50	—	*405*
		b) gruntowy i domowy	1.733	69	1.670	*64*
		c) należytość ekwiwalentowa V. rata za II. dziesięciolecie do r. 1910	1.281	—	1.281	—
	10	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:				
		a) budynków administracyjnych	192	03	125	*67*
		b) magazynów zbożowych	2.206	44	1.500	*707*
	11	Zabezpieczenie:				
		a) budynków od ognia	435	14	400	*35*
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	363	26	330	*33*
	12	Potrzeby kancelaryjne:				
		a) ogłoszenia i dzienniki	32	—	35	3
		b) księgi i druki	785	27	400	*385*
		c) telefon	100	—	100	—
		d) rozmaite kancelaryjne	228	48	260	31
	13	Opał i światło	690	07	500	*190*
	14	Opłata drogi dojazdowej	300	—	300	—
	15	Remuneracye	1.700	—	1.700	—
						+ *1.886*
		Suma rubryki II.	11.042	24	9.665	— 509
						+ *1.377*
		Do przeniesienia	23.148	44	21.855	+ *1.293*

19. Krajowy Skład publiczny w Krakowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Z przeniesienia .	23.148	44	21.855	+ *1.293*
III.		**Ekspozytura cłowa.**				
	16	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa . . .	600	—	600	—
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej.**				
	17	Robocizna	10.558	32	9.400	*1.158*
	18	Szpagat, wory	960	02	325	*635*
	19	Asekuracya	779	55	750	*29*
	20	Stemple i porta	810	53	670	*141*
	21	Rozmaite	200	—	180	*20*
		Suma rubryki IV. .	13.308	42	11.325	+ *1.983*
V.	22	**Odsetki od dotacyi**	1.239	63	200	+ *1.040*
		Suma wydatków rzeczywistych .	38.296	49	33.980	+ *4.316*
		Nadwyżka dochodów oddana funduszowi kraj.	—	—	55	55
		Ogólna suma wydatków .	38.296	49	34.035	+ *4.261*

19. Krajowy Skład publiczny w Krakowie.

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 3. Wydatek ***mniejszy*** o 140 K. z powodu nieobsadzenia posady buchaltera.
„ „ *I.* poz. 6. i 7. Wydatek ***większy*** w ogóle o 56 K., z powodu sprawienia nowych mundurów woźnemu i odźwiernemu.
„ „ *II.* poz. 9a/b Wydatki wogóle *mniejsze* o 6 K. wedle wymiaru c. k. administracyi podatków na rok 1905.
„ „ *II.* poz. 10a/b Wydatki ***większe*** wogóle o 834 K., spowodowane zostały bardzo znacznemi inwestycyami, a w szczególności nowem pokryciem papą dachów w magazynach, nad szopami zboża cłowego.
„ „ „ poz. 11a/b Wydatki wogóle ***większe*** o 68 K., a to wedle wymiaru.
„ „ „ poz. 11a/d Wydatki w ogóle *mniejsze* o 34 K., stosownie do potrzeby.
„ „ „ poz. 12b Wydatek ***większy*** o 385 K. spowodowało zakupno nowych ksiąg składowych.
„ „ „ poz 13. Wydatek ***większy*** o 190 K. z powodu złego stanu budynku administracyjnego, który w miesiącach zimowych wymaga bardzo znacznego opału.
„ „ *III.* poz. 17/21 Wydatek ogółem ***większy***, o kwotę 1.982 K., z powodu droższej robocizny i wyczerpania zapasu próżnych worów i wypożyczenia ich od grosistów.
„ „ *IV.* poz. 22. Wydatek ***większy*** o 1.040 K. stosownie do udzielonych Składowi dotacyj.

19. Krajowy Skład publiczny w Krakowie. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1	**Składowe od zboża i towarów** . . .	13.772	17	14.200	—428
II.		**Manipulacya przy zbożu, względnie towarach:**				
	2	Dostawa wagonów			1.350	
	3	Ekspedycya „			155	
	4	Wyładowanie „			3.950	
	5	Załadowanie „			2.900	
	6	Asekuracya			1.170	
	7	Stemple i porta			1.050	
	8	Odsetki			1.250	
	9	Rozmaite:	19.239	01		596
		a) czyszczenie i wietrzenie . . .			5.150	
		b) załatwianie formalności cłowych . .			1.450	
		c) wypożyczanie worów			380	
		d) szpagat			560	
		e) zawiadomienia odbiorcze			470	
		Suma rubryki II. .	19.239	01	19.835	—596
		Suma dochodów rzeczywistych .	33.011	18	34.035	— 1.024
		Niedobór pokryty z funduszu krajowego .	5.285	31	—	+*5.285*
		Ogólna suma dochodów .	38.296	49	34.035	+*4.261*

Uzasadnienie rożnic.

Do rubr. I. poz. 1. Dochód ze składowego *mniejszy* od budżetu o *428 K.* z powodu zastoju ruchu w letnich miesiącach.

„ „ *II. poz. 2—9.* Dochody z manipulacyi *mniejsze* o *596. K.* z przyczyn jak powyżej.

19. Krajowy Skład publiczny w Krakowie.

Wykaz należytości czynnych i biernych pozostałych z końcem roku 1905.

Liczba rubryki budże u	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		Wydatki.								
V.	22	Odsetki od dotacyi . .	—	—	—	—	815	40	—	—
		Dochody.								
I.	1	Składowe od zboża i towarów .	—	-	3.267	25	—	—	--	—
II.	2-9	Manipulacye przy zbożu i towarach	—	—	6.894	73	—	—	—	—
		Razem	—	—	10.161	98	815	40	—	—

Stan majątku wykazany przy funduszu krajowym.

LW. 29037 1906.

ALEGAT 20

(z subelegatami od 1 do 37)

do zamknięcia rachunków funduszu krajowego

(Rubryka XII. wydatków).

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok 1905.

			str.
1.	aleg.	Rudki . . . . Krajowa szkoła koszykarska . . .	221
2.	„	Dynów . . . . „ „ „ . . .	224
3.	„	Dżurów . . . . „ „ „ . . .	225
4.	„	Jurków (przeniesiona do Brzezowca) „ „ „ . . .	226
5.	„	Leżajsk . . . . „ „ „ . . .	227
6.	„	Niżniów . . . . „ „ „ . . .	228
7.	„	Nieznanowice . . . „ „ „ . . .	229
8.	„	Warzyce . . . . „ „ „ . . .	230
9.	„	Wielowieś . . . . „ „ „ . . .	231
10.	„	Wojsław . . . . „ „ „ . . .	232
11.	„	Zator . . . . „ „ „ . . .	233
12.	„	Grybów . . . . Krajowy naukowy warsztat kołodziejski .	234
13.	„	Grzymałów . . . „ „ „ . . .	236
14.	„	Kamionka strum. . . Kraj szkoła kołodziejska i ciesielską . .	238
15.	„	Tłumacz . . . „ „ zawodowa kołodziejska . .	240
16.	„	Stanisławów . . . „ „ stolarska . . .	242
17.	„	Kalwarya . . . „ „ „	244
18.	„	Jaworów . . . „ naukowy warsztat dla wyrobu zabawek .	246
19.	„	Kołomyja . . . „ szkoła garncarska . . .	248
20.	„	Podgórze . . . „ kurs dla przemysłu keramicznego .	250
21.	„	Witków . . . „ naukowy warsztat szewski . .	251
22.	„	Stary Sącz . . . „ „ „ „ . .	253
23.	„	Dobczyce . . . „ szkoła szewska . . .	255
24.	„	Kołomyja . . . „ „ „ . . .	256
25.	„	Krosno . . . . „ „ tkacka . . .	257
26.	„	Gliniany . . . „ naukowy warsztat tkacki . .	259
27.	„	Gorlice . . . . „ „ „ „ . . .	260

			str.
28.	aleg.	Kosów	Krajowy naukowy warsztat tkacki . . 261
29.	„	Łańcut	„ „ „ „ . . 262
30.	„	Rychwałd	„ „ „ „ . . 263
31.	„	Wilamowice . . .	„ „ „ „ . . 264
32.	„	Rakszawa . . .	Krajowa szkoła sukiennicza . . . 264/I
33.	„	Zakopane	„ „ koronkarska . . . 264/III
34.	„	Bobowa	„ „ „ . . . 264/IV
35.	„	Maków	„ „ hafciarska . . . 264/V
36.	„	Lwów	„ keramiczna stacya doświadczalna . 264/VI
37.	„	Lwów	„ mechaniczna stacya doświadczalna . 264/VII

1. Rudki. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.		Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic.
		K. g.	K.	K.	K.	
— Dochody fund. uprawy łoziny . .	1.339·—					
— Pożyczka fund. uprawy łoziny od fund. wyrobów obcych	6·99	1.345·99	—	—	1.346	Fundusze te utworzone pierwszy w r. 1902 na założenie kultury łoziny a drugi na r. 1904 dla poparcia produkcyi wyrobów okolicznych prowadzone są oddzielnie, ażeby pożyczki udzielone na założenie tych funduszów mogły być funduszowi kraj. zwrócone z dochodów własnych. Do zamknięcia wprowadza się więc tylko ogólne cyfry dochodów i wydatków, tudzież saldo kasowo jak zamknięcie rachunków za r. 1904.
— Zapas fund. wyrobów obcych z r. 1904. . . .	639.86					
— Zwrot pożyczki od fund. uprawy łoziny z r. 1904 .	98·53					
— Dochody fund. wyrobów obcych .	868·63	1.607·02	—	—	1.607	
— Zaliczka na materyały z r. 1904 . . .		200·—	—	—	200	
1. Ze sprzedaży wyrobów .		1.818 51	4.000	2.181		
— Za sprzedane materyały .		731·54	—	—	731	
2. Za subwencye:						
a) od Rady powiatowej .		400·—	610	210	—	Mniej z powodu iż nie wpłynęły datki członków Rady powiatowej które wykazano w należytościach.
b) od c. k. Rządu . .		1.300·—	1.500	200	—	Mniej gdyż c. k. Rząd nie przyznał subwencyi w żądanej wysokości
— Odebrano od Zarządu szkoły gotówkę należytości czynne, zapas materyałów, wyrobów i inwentarz, celem oddania ich Wydziałowi powiatowemu		5.023 34	—	—	5.023	Jak stan czynny majątku szkoły.
c) z fund. kraj.	zwyczajne	251·56	1.210	958	—	Mniej z powodu że szkoła ta z dniem 16. września 1905 przestała być zakładem krajowym i objętą została przez Wydział powiatowy tylko jako zakład subwencyonowany ze skarbu krajowego.
	nadzwyczajne	—·—	**600**	600	—	Mniej z powodu j. w.
Suma przychodu . .		12.677·96	7.920	4.149	8.907	
					4.758	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor . . .	960·—	1.440	480	—	Mniej z powodu że szkoła z dniem 16. września oddaną została w zarząd Wydziałowi powiatowemu.
b) administrator . . .	225·—	300	75	—	
c) przodownik	124·95	120	—	5	
d) nauczyciel rysunków . .	—	200	200	—	Posada nieobsadzona.
e) dojazdy instruktora do szkół koszykarskich w Chiszewicach i Milczycach	119·—	200	81	—	Mniej z powodu jak poz. 1 a. b.
Do przeniesienia .	1.428·95	2.260	836	5	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
Z przeniesienia . .	1.428·95	2.260	836	5	
— Wynajem lokalu . . .	180·—	—	—	180	Więcej z powodu wynajęcia lokalu na mieszkanie dla instruktora podobnie jak w r. 1904 i 1903.
2. Opał i oświetlenie . .	160·90	500	339	—	
3. Usługa	54·—	180	126	—	
4. Materyał	1.675·39	2.000	325	—	
5. Wynagrodzenie uczniów .	511·—	1.800	1.289	—	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	47·80	200	152	—	Mniej z powodu jak w poz. 1a, b,
	—·—	**600**	600	—	
7. Wydatki kancelaryjne i portorya	76·43	80	3	—	
8. Rozmaite inne wydatki .	217·14	300	83	—	
— Wydatki fund. uprawy łoziny . . . 945·99					
— Fund. kraj. II. rata pożyczki do rubr. IX. doch. . . 400·—	1.345·99	—	—	1.346	
— Wydatki fund. wyrobów obcych . 553·75					
— Fund. kraj. I. rata pożyczki do rubr. IX. doch. . . 200·—					Wydatki te pozabudżetowe dotyczące wynikłości wspomnianych powyżej dwóch oddzielnych funduszów znoszą się z odnośnemi pozycyami dochodów a podane są jedynie dla uwidocznienia wynikłości tych funduszów jak i ostatecznych zapasów tychże które wraz ze stanem majątkowym poniżej wykazanym oddane zostały w zarząd Wydziałowi powiatowemu.
— Pożyczka fund. uprawy łoziny 6·99					
— Zapas fund. wyrobów obcych z dniem 16. września 1905 . . 846·28 853·27	1.607·02	—	—	1.607	
— Wydziałowi powiatowemu w Rudkach oddano gotówkę, należytości czynne, zapas materyałów, wyrobów i inwentarz	5.023·34	—	—	5·023	
— **Subwencya krajowa Wydziałowi powiatowemu, jako zaliczka na utrzymanie w czasie od 16 września do 31. grudnia 1905** .	350·—		—	350	Wydatek ten pozabudżetowy powstał na podstawie układu z Wydziałem powiatowym który objął szkołę we własny zarząd począwszy od dnia 16. września 1905
Suma rozchodu . .	12.677·96	7.920	3.753	8.511	
				4.758	

Stan majątku z dniem 16. września 1905 r.

Stan czynny:	K.	g.
1. Gotówka fund. wyr. obcych .	853	27
2. „ „ stypendyjnego	372	98
3. Należytości czynne . .	988	78
4. Wartość zapasu materyałów .	1.832	46
5. „ „ wyrobów .	241	60
6. „ inwentarza . .	734	25
Suma . .	5.023	34

Stan bierny:	K.	g.
1. Niedobór fund. uprawy łoziny	6	99
2. Fund. krajowemu:		
a) od fund. uprawy łoziny III. i ostatnia rata .	400	—
b) od fund. wyrobów obcych II., III., IV. i V. rata	800	—
Czysty stan czynny (Saldo) .	3.816	35
Suma . .	5.023	34

Powyższy stan majątku oddano Wydziałowi powiatowemu w Rudkach jako obejmującemu szkołę koszykarską we własny zarząd w myśl rozp. do LWk. 24.315 1906.

2. Dynów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą prelim nowana wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów .	2.432·36	1.100	—	1.332	Więcej z powodu większej produkcyi.
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	200.	—	—	200	Jak zamknięcie rachunków za rok 1904.
— Zaliczka na restauracyę mieszkania instruktora z roku 1904	109·78	—	—	110	
— Odsetki z lokacyi gotowki .	13·10	—	—	13	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	200·—	200	—	—	
b) od c. k. Rządu . .	800·—	800	—	—	
c) z funduszów krajowych .	690·99	1.250	559	—	Mniej z powodu większego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu . .	4.446·23	3.350	559	1.655	
				1 096	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor:					
α) płaca	1.080·—	1.200	120		Mniej z powodu niepodwyższania wynagrodzenia.
β) dodatek na mieszkanie	—·—	150	150	—	Kredyt niezużyty ponieważ instruktor otrzymuje mieszkanie w naturze.
b) administrator . . .	200·—	200	—	—	
2. Utrzymanie lokalu . . .	—·—	100	100	—	Kredyt niezużyty z powodu pozostałej zaliczki z r. 1904.
3. Materyał	1.608·83	800	—	809	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch. i zakupno materyału zapasowego.
4. Wynagrodzenie uczniów .	1.208·37	400	—	808	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	72·20	300	228	—	Wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki . .	163·54	200	36	—	
— Restauracya mieszkania instruktora	57·12	—	—	57	Wydatki pokryte z zaliczki pozostawionej z r. 1904.
— **Zaliczka na dalszą restauracyę mieszkania instruktora w r. 1906** . . .	56·17	—	—	56	
Suma rozchodu . .	4.446·23	3 350	634	1.730	
				1.096	

Stan majątku z końcem roku 1905.

(niezatwierdzony)

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zaliczka na restauracyę mieszkania instruktora . .	56·17	1. Należytości bierne . . .	— —
2. Należytości czynne . .	245·70		
3. Wartość zapasu materyałów	606·79		
4. „ „ wyrobów .	1.165·74		
5. „ „ inwentarza	648·86	Czysty stan czynny (Saldo) .	2.723·26
Suma . .	2.723·26	Suma . .	2.723·26

3. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K	K.	K	
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	500 —		—	500	Jak zamknięcie rachunków szkoły za r. 1904.
1. Ze sprzedaży wyrobów .	1.726·35	1·800	73		
— Zwrot za korowanie łoziny .	6·30	—	—	6	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	—·—	300	300	—	Subwencya to niewpłynęła i wykazaną jest w należytościach czynnych szkoły.
b) od c. k. Rządu . .	1.000·—	1.000	—	—	
c) z funduszów krajowych	1.043·03	1.530	487	—	Mniej z powodu mniejszych wydatków na środki naukowe i inwentarz i z powodu zaliczki na łozinę z r. 1904.
Suma przychodu . .	4.275·68	4 630	860	506	
			354		

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor . . .	1 200·—	1 200	—	—	
2. Utrzymanie lokalu . .	78·10	200	122	—	Wedle potrzeby.
3. Opał	178 —	170		8	
4. Oświetlenie . . .	22·96	50	27	—	
5. Usługa	—·—	60	60	—	
6. Materyał	1.063·78	1.000	—	64	Większy wydatek znachodzi pokrycie w zaliczce z r. 1904.
7. Wynagrodzenie uczniów .	606·30	800	194	—	Mniej stosownie do produkcyi.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza .	6 80	300	293	—	Mniej wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne wydatki .	125.74	200	74	—	
10. Na pokrycie reszty kosztów utrzymania ubogich uczniów	994·—	650	—	344	Więcej z powodu pokrycia niedoborów tego funduszu za rok 1904 i 1905.
Suma rozchodu . .	4.275·68	4.630	770	416	
			354		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne . . .	583·24	1. Należytości bierne . . .	—·—
2. Wartość zapasu materyałów .	561·—		
3. „ „ wyrobów .	410·80		
4. „ inwentarza . . .	561·65	Czysty stan czynny . . .	2·116·69
Suma .	2.116·69	Suma .	2.116·69

4 Jurków. Krajowa szkoła koszykarska.

(Przeniesiona z dniem 1. września do Brzezowca).

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	611·20	1·200	589	—	Mniej z powodu choroby zmarłego instruktora tudzież że szkoła zwinięta w Jurkowie z dniem 15-go czerwca otwartą została w Brzezowcu dopiero 15. września 1905
— Rozmaite	23·—	—	—	23	
— Reszta z zaliczki na stypendya w r. szk. 1904/5	15·—	—	—	15	
2. Subwencye:					
a) od gminy Tworkowa	—	20	20	—	Subwencya ta nie wpłynęła
b) od Rady powiatowej	600·—	600	—	—	
c) od c. k. Rządu	800·—	800	—	—	
d) z fund. kraj. zwyczajne	1.929·28	610	—	1.319	Więcej z powodu przeniesienia szkoły na innych warunkach do Brzezowca i skutkiem spłaty długów za materyały.
d) z fund. kraj. nadzwyczajne	400·—	400	—	—	
Suma przychodu	4.378·48	3·630	609	1·357	
				748	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor fachowy	1.100·—	1·200	100	—	Mniej z powodu intercalare
b) administrator	91·63	200	108	—	
2. Utrzymanie lokalu	190·—	80	—	110	Z wydatków tych kwota 207 K. 18 g odnosi się do szkoły w Brzezowcu dla której dopiero w preliminarzu na rok 1906 wstawiono odpowiedne na ten cel kredyty.
— Opał	125·68	—	—	126	
— Oświetlenie	26·44	—	—	26	
— Usługa	48·—	—	—	48	
3. Materyał	1.232·53	700	—	532	
	400·—	400	—		
4. Wynagrodzenie uczniów	349.55	500	150	—	Wedle potrzeby.
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	103·14	300	197	—	
6. Rozmaite inne wydatki	599 27	250	—	349	Więcej głównie z powodu udzielenia wdowie po instruktorze zapomogi w kwocie 200 K. która została bez zaopatrzenia.
— Koszta przeniesienia szkoły	112·24	—	—	112	Wydatek nieprzewidziany.
Suma rozchodu	4.378 48	3·630	555	1·303	
				748	

Stan majątku z końcem roku 1905.

(niezatwierdzony).

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne	53·60	1. Należytości bierne	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	1.468·91		
3. „ „ wyrobów	172·06		
4. „ inwentarza	565·46	Czysty stan czynny	2.260·03
Suma	2.260·03	Suma	2.260·03

5. Leżajsk. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	400·—	—	—	400	Jak zamknięcie rachunków szkoły za r. 1904.
1 Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.630·11	1.000	—	1.630	Więcej z powodu większej produkcyi
— Ze sprzedaży faszyn, sztangli i odpadków	265.40	—	—	265	
2. Subwencye:					
a) od gminy	200·—	200	—	—	
b) od Rady powiatowej	200·—	200	—	—	
c) od kasy zaliczkowej w Łańcucie	300·—	100	—	200	Więcej z powodu wpływu subwencyi zaległej za rok 1903 i 1904.
d) od c. k. Rządu	700·—	1.000	300	—	Mniej z powodu nie przyznania subwencyi w żądanej wysokości.
e) z funduszów krajowych	597·05	1.077	480	—	Mniej z powodu większego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu	5.292·56	3.577	780	2.495	
				1.715	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1 280·66	1.200	—	81	Więcej z powodu przyjęcia od 15/XI nowego instruktora o wyższem wynagrodzeniu.
b) administrator	240·—	240	—	—	
2. Utrzymanie lokalu	52·39	50	—	2	Wedle potrzeby.
3. Opał	93·—	140	47	—	
4. Oświetlenie	97·53	75	—	23	
5. Usługa	55·50	72	17	—	
6. Materyał	1.816·20	1.000	—	816	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1. doch. i zakupna zapasu materyałów z zaliczki z roku 1904.
7. Wynagrodzenie uczniów	1.263·88	400	—	864	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	81·19	200	119	—	Wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne wydatki	233·21	200	—	33	
— Pokrycie niedoboru fund. stypendyjnego	79·—	—	—	79	Wydatek konieczny ze względu na znaczną ilość ubogich uczniów.
Suma rozchodu	5.292·56	3·577	183	1.898	
				1.715	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	1.223·10
3. „ „ wyrobów	1.295·57
4. „ inwentarza	894·26
Suma	3.412·93

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	3.412·93
Suma	3.412·93

6. Niżniów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.742·48	3.300	—	442	Wicej z powodu większej produkcyi
— Za sprzedaną łozinę . .	144·—	—	—	144	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej .	500·—	500	—	—	
b) od c. k. Rządu . .	1.200·—	1.200	—	—	
c) z funduszów krajowych	1.341·08	1.330	—	11	Wedle potrzeby.
Suma przychodu . .	6.927·56	6·330	—	597	
				597	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor . . .	1.200·—	1.200	—	—	
b) administrator . .	240·—	240	—	—	
c) katecheci . . .	80·—	160	80	—	Mniej z powodu pozostałej należytości.
2. Wynajem budynku . .	500·—	500	—	—	
3. Utrzymanie budynku .	126·60	80	—	47	Wedle potrzeby.
4. Opał	419·62	470	50	—	
5. Oświetlenie . . .	69·51	90	21	—	Mniej z powodu pozostałej należytości.
6. Usługa	— ·	90	90	—	Kredyt niezużytkowany gdyż utrzymaniem porządku zajmują się uczniowie.
7. Materyał	1.880·26	1·800	—	80	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1. doch.
8. Wynagrodzenie uczniów .	1.413·92	1.300	—	114	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	27·40	250	223	—	Wedle potrzeby.
10. Rozmaite inne wydatki .	159·83	150	—	10	
— Reszta kosztów utrzymania ubogich uczniów . .	810 42	—	—	810	Wydatek ten spowodowany został wielką ilością ubogich uczniów pozostających na zupełnem utrzymaniu w szkole.
Suma rozchodu . .	6.927·56	6.330	464	1.061	
				597	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne . . .	373·—	1. Należytości bierne . . .	1.053·63
2. Wartość zapasu materyałów .	1·237·26		
3. „ „ wyrobów .	1.975·88		
4. „ inwentarza . .	437·46	Czysty stan czynny (Saldo)	2.969·97
Suma . .	4.023·60	Suma . .	4.023·60

7. Nieznanowice. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	9.675·76	7.000	—	2.676	Więcych z powodu pobranych zaliczek na wyroby od kraj. Związku przemysłowego.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	400·—	400	—	—	
b) Od J. W. P. Zdzisława Włodka	400·—	400	—	—	
c) od c. k. Rządu	1.000·—	1.000	—	—	
d) z funduszów krajowych .	441·51	1.440	999	—	Mniej z powodu większego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu . . .	11.917·27	10.240	999	2.676	
				1.677	

Rozchód

1. Płace:					
a) instruktor	1.200 —	1.200	—	—	
b) administrator	240·—	240	—	—	
2. Wynajem budynku . . .	1 000·—	1.000	—	—	
3. Opał i oświetlenie . . .	176·54	400	224	—	Mniej wedle dotrzeby.
4. Materyał	4.222·93	3.400	—	823	Więcej z powodu większego zakupna materyałów na wyroby zadatkowane.
5. Wynagrodzenie uczniów . .	3.439·80	3.600	160	—	Mniej stosownie do wykonanej roboty.
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	11·24	200	189	—	Wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	685·04	200	—	485	Wedle potrzeby.
— **Zaliczka na zakupno łoziny w r. 1906 . . . .**	941·72	—	—	942	Zaliczka konieczna ze względu na mały zapas łoziny pozostałej z końcem r. 1905.
Suma rozchodu . . .	11.917·27	10.240	573	2.250	
				1.677	

Stan majątku z końcem roku 1905.

(niezatwierdzony).

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka na zakupno łoziny . .	941·72
2. Należytości czynne	423·06
3. Wartość zapasu materyałów . .	380 82
4. „ „ wyrobów . . .	2.419·10
5. „ inwentarza (z r. 1904)	842·45
Suma . .	5.007·15

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	2.424·50
Czysty stan czynny (Saldo) .	2.582·65
Suma . .	5.007·15

8. Warzyce. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	2.840·17	3.000	160	—	Mniej z powodu pozostałych należytości
2. Od instruktora czynsz za ogród	100·—	100	—	—	
— Za sprzedany materyał i różne zwroty	30·91	—	—	31	
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	298·58	—	—	298	Jak zamknięcie rachunków szkoły za rok 1904.
3. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	240·—	240	—	—	
b) datek spadkobierców śp. Riegera na opał i oświetlenie	50·—	50	—	—	
c) od c. k. Rządu . . .	1.500·—	1.600	100	—	Mniej z powodu nie przyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) z funduszów krajowych .	436·—	1.530	1.094	—	Mniej z powodu mniejszych wydatków na materyał i robociznę i z powodu nie zużycia kredytu na przodownika.
Suma przychodu . . .	5.495·66	6.520	1.354	329	
			1.025		

Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor (płaca z ogrodem)	1.200·—	1.200	—	—	
b) przodownik	—·—	240	240	—	Posada nieobsadzona.
c) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	360·—	360	—	—	
d) administrator	240·—	180	—	60	Więcej z powodu zapłacenia należytości na poczet r. 1906 która przypisaną została do zwrotu w należytościach czynnych stanu majątkowego z końcem r. 1905
2. Wynajem budynku i ogrodu dla instruktora	600·—	600	—	—	
3. Opał	271·40	260	—	11	
4. Oświetlenie	—·—	80	80	—	Kredyt niezużyty z powodu zapasu nafty z r. 1904,
5. Usługa	20·80	100	79	—	
6. Materyał	1.548·46	2.000	452	—	Mniej stosownie do produkcyi.
7. Wynagrodzenie uczniów .	688·—	1.000	312	—	
8. Środki naukowe	11·05	100	89	—	Wedle potrzeby.
9. Uzupełnienie inwentarza .	205·48	200	—	5	
10. Rozmaite inne wydatki . .	350·47	200	—	151	Więcej z powodu kosztów przewozu wyrobów, maryałów i drzewa opałowego.
Suma rozchodu . . .	5.495·66	6.520	1.252	227	
			1.025		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne . . .	1.701·41	1. Należytości bierne . . .	83·61
2. Wartość zapasu materyałów .	2.795·71		
3. „ „ wyrobów .	459·90		
4. „ inwentarza . . .	1.351.30	Czysty stan czynny (Saldo) .	6.224·71
Suma .	6·308·32	Suma .	6.308·32

9. Wielowieś. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	3.702·15	3.000	—	702	Więcej z powodu większej produkcyi
— Za sprzedaną łozinę i inne	106·10	—	—	106	Dochód pozabudżetowy.
2. Subwencye:					
a) od gminy	100·—	100	—	—	
b) od Rady powiatowej .	200·—	200	—	—	
c) od c. k. Rządu	900·—	1.000	100	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) z funduszów krajowych .	290·—	940	650	—	Mniej z powodu intercalare.
Suma przychodu . . .	5 298·25	5.240	750	808	
				58	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) instruktor.	750·—	1.400	650	—	Mniej z powodu że instruktora powołanego na centralny kurs koszykarski we Lwowie zastępował tylko przodownik.
b) administrator	200·—	200	—	—	
2. Utrzymanie lokalu . . .	24·49	100	76	—	
3. Opał	39·94	100	60	—	
4. Oświetlenie	54·66	60	5	—	
5. Usługa	7·40	80	73	—	Mniej wedle potrzeby.
6. Materyał z dostawą . . .	1.222·02	1.400	178	—	
7. Wynagrodzenie uczniów .	1.454·40	1.600	146	—	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	15·90	100	84·	—	
9. Rozmaite inne wydatki . .	408·69	200	—	209	Więcej z powodu kosztów przewozu materyału i wyrobów
— **Zaliczka na łozinę w r. 1906**	1.120·75	—	—	1.121	Zaliczka konieczna dla zaopatrzenia szkoły w potrzebną ilość materyału zapasowego.
Suma rozchodu . . .	5 298·25	5.240	1.272	1.330	
				58	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny*:	K. h.
1. Zaliczka na łozinę z r. 1905.	1.120·75	1. Należytości bierne	—·—
2. Należytości czynne	—·—		
3. Wartość zapasu materyałów .	876·12		
4. „ „ wyrobów . .	1·102·40		
5. „ inwentarza	633·40	Czysty stan czynny (Saldo). .	3.732 67
Suma .	3.732·67	Suma .	3.732·67

10. Wojsław. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	847·89	1.600	752	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
— Rozmaite	30·12	—	—	30	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	400·—	400	—	—	
b) od J. W. Pana Stefana Sękowskiego	—	100	100	—	Subwencya ta nie wpływa już od r. 1898 i wykazaną jest w należytościach czynnych w łącznej sumie 800 K.
c) od c. k. Rządu . . .	1·200·—	1·200	—	—	
d) z funduszów krajowych .	262·78	860	597		Mniej z powodu mniejszej produkcyi wyrobów.
Suma przychodu . . .	2.740·79	4·160	1.449	30	
			1,419		

Rozchód.

1. Płace.					
a) instruktor	1.080·—	1 080	—	—	
b) administrator	150·—	200	50	—	Wynagrodzenie za IV. kwartał wykazane jest w należytosciach biernych.
c) nauczyciel pomocniczy rysunków	240·—	240	—	—	
2. Wynajem lokalu . . .	—·—	320	320	—	Kredytu nie zużyto gdyż szkoła pozostała w dawnym budynku.
3. Oświetlenie oraz dowóz i rąbanie drzewa	46·14	200	154	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Usługa	96·—	120	24	—	
5. Materyał	323·20	1·000	677	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
6. Wynagrodzenie uczniów .	223·65	600	376	—	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	85·56	200	114	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Rozmaite inne wydatki . .	202·42	200	—	2	
— Zaliczka Zarządowi na pokrycie należytości biernych na r. 1906	293·82	—	—	294	Jak poz. 1. Stanu biernego.
Suma rozchodu . . .	2.740·79	4.160	1.715	296	
			1.419		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zaliczka na spłatę długów . .	293·82	1. Należytości bierne	293·82
2. Należytości czynne	1.162·81		
3. Wartość zapasu materyałów .	857·44		
4. „ „ wyrobów . .	820·17		
5. „ inwentarza	671·13	Czysty stan czynny (Saldo) .	3.511·55
Suma .	3.805·37	Suma .	3.805·37

11. Zator. Krajowa szkoła koszykarska

Przychód

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	600·—	—	—	600	Jak zamknięcie rachunków szkoły za rok 1904.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	2.437·34	3.000	563	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
— Za odstąpione materyały .	4·—	—	—	4	
2. Subwencye:					
a) od gminy	360·—	360	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	200·—	200	—	—	
c) od c. k. Rządu . . .	1.200·—	1.200	—	—	
d) z funduszów krajowych .	680·90	950	269	—	Mniej z powodu zużycia pozostałej z r. 1904 zaliczki na łozę.
Suma przychodu . . .	5.482·24	5.710	832	604	
			228		

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1.200·—	1.200	—	—	
b) administrator	240·—	240	—	—	
2. Wynajem lokalu	757·33	800	43	—	
3. Opał	97·70	120	22	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	52·74	60	7	—	
5. Usługa	—·—	30	30	—	
6. Materyał	1.536·17	1.600	64	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Wynagrodzenie uczniów .	1.135·51	1·400	265	—	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	158·82	100	—	59	Wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne wydatki . .	203·97	160	—	44	
— **Zaliczka na zakupno nowych modeli w r. 1906.**	100·—	—	—	100	Wydatek konieczny ze względu na potrzebę zaopatrzenia szkoły w nowe modele.
Suma rozchodu . . .	5.482·24	5.710	431	203	
			228		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K g.
1. Zaliczka na modele z r. 1905.	100·—
2. Należytości czynne	547 30
3. Wartość zapasu materyałów .	1.069 10
4. „ „ wyrobów . .	2.228·80
5. „ inwentarza	935·49
Suma .	4.880·69

Stan bierny:

	K g.
1. Należytości bierne	512·22
Czysty stan czynny (Saldo) .	4·368·47
Suma .	4.880·69

12. Grybów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g	K.	K.	K.	
— Zaliczka na materyał z r. 1904.	200·—	—	—	—	Jak zamknięcie rachunków za r. 1904
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	7·903.70	6.000	—	1.904	Więcej z powodu większej produkcyi i wpływu należytości zaległych.
2. Zwroty za wykończenie i dostawę wyrobów	1·050.71	1.000	—	51	
3. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	200.—	200	—	—	
b) od c. k. Rządu . . .	3.400.—	3.600	200	—	Mniej a powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) z fund. kraj. zwyczajne . .	1.309.46	2.980	1.671	—	Mniej z powodu intercalare i większego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
c) z fund. kraj. nadzwyczajne .	**400.—**	**400**	—	—	
Suma przychodu . . .	14.463·87	14.180	1.871	2.155	
				284	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik i *b*) przodownik kowalski .	1.800·—	2·100	300	—	Mniej z powodu że kierownik dostaje mieszkanie w naturze.
c) przodownik kołodziejski .	1.200·	1.200	—	—	
d) pomocnik kołodziejski .	840·—	840	—	—	
e) pomocnik kowalski . .	—	720	720	—	Kredyt nieużyty z powodu przyjęcia czeladników jak poz. 7.
f) administrator	480·—	480	—	—	
g) nauczyciel nauk dopełniających	460·—	460	—	—	
h) katecheta	100·—	100	—	—	
2. Utrzymanie lokalu . . .	144·70	240	95	—	Wedle potrzeby.
3. Materyał kołodziejski . .	1.508·88	1.400	—	109	Mniej z powodu zadatkowania dostawcy w r. 1904 zaliczką w kwocie 200 K. jak zamknięcie rachunków za r, 1904.
4. Materyał żelazny	2.201·16	2.000	—	201	Więcej z powodu zapłacenia należytości zaległej.
5. Węgiel i koks	626·56	600	—	27	Wedle potrzeby.
6. Wykończenie wyrobów z dostawą	979·60	1.000	21	—	
7. Wynagrodzenie uczniów i czeladników	2.586·81	1.600	—	987	Więcej z powodu większej produkcyi i używania do pomocy czeladników. Na częściowe pokrycie tego wydatku użyto kredytu pod poz. 1e.
8. Środki naukowe	134·11	240	106	—	
9. Uzupełnienie inwentarza .	229·46	200	—	29	
— Zaliczka na uzupełnienie narzędzi w nowym budynku	**400 —**	**400**	—	—	Wedle potrzeby.
10. Ubezpieczenie od ognia .	110·96	100	—	11	
11. Rozmaite inne wydatki . .	661·63	500	—	162	Więcej z powodu wydatków na drzewo opałowe i inne potrzeby.
Suma rozchodu . . .	14.463·87	14.180	1.242	1.526	
				284	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K. h.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zaliczka na uzupełn. narzędzi	400·—	1. Należytości bierne	395·—
2. Należytości czynne	1.080·33		
3. Wartość zapasu materyałów .	3.774·66		
4. „ „ wyrobów . .	1.810·15		
5. „ „ inwentarza .	4.316·90	Czysty stan czynny (Saldo) .	10.987·04
Suma .	11.382·04	Suma .	11.382·04

13. Grzymałów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	9.408·40	5.000	—	4.408	Więcej z powodu większej produkcyi wyrobów kompletnie wykończonych.
— Rozmaite zwroty	111·95	—	—	112	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	—·—	1.000	1.000	—	Subwencya ta nie wpływa już od r. 1897. i wykazaną jest w należytościach czynnych w łącznej sumie 9.000 K.
b) od c. k. Rządu	3.400·—	3.400	—	—	
c) z fund. kraj. zwyczajne	3.187·70	3.284	96	—	Mniej z powodu intercalare.
c) z fund. kraj. nadzwyczajne	**1.000·—**	**1.000**	—	—	
Suma przychodu	17.108·05	13.684	1.096	4.520	
				3.424	

Rozchód

1. Płace:					
a) instruktor kierujący	1.599·98	1.800	200	—	Mniej z powodu przyznania wynagrodzenia w pobieranej wysokości.
b) instruktor kowalski	1.680·—	1.200	—	480	Więcej gdyż z kredytu tego płacony był drugi przodownik warsztatu którego musiano przyjąć z powodu dłuższy czas trwającej choroby śp. Kolanowskiego.
c) przodownik kołodziejski	1.200·—	1.200	—	—	
d) pomocnik kowalski i kołodziejski	525·60	840	314	—	Mniej z powodu używania starszych uczniów do pomocy.
e) administrator	1.400·—	1.400	—	—	
f) nauczyciel nauk. dopełn.	330·—	330	—	—	
g) katecheta	58·24	100	42	—	Mniej z powodu niepodjęcia reszty którą wykazano w należytościach biernych.
2. Opał	69.—	140	71	—	Mniej wedle potrzeby.
3. Oświetlenie	70·72	100	29	—	
4. Usługa	264·—	264	—	—	
5. Materyał kołodziejski	1.059·28	1.000	—	59	Więcej odpowiednio do większej produkcyi ja poz. 1 doch.
	1.000·—	**1.000**	—	—	
6. „ żelazny	3.077·39	1.400	—	1.677	
7. Koks	340·21	300	—	40	
8. Roboty lakiernicze i tapicerskie	2.656·84	1.000	—	1.657	
9. Wynagrodzenie uczniów	852·30	700	—	152	
10. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	279·64	350	70	—	Wedle potrzeby.
11. Ubezpieczenie od ognia	77·51	60	—	18	
12. Rozmaite inne wydatki	567·34	500	—	67	
Suma rozchodu	17.108·05	13.684	726	4·150	
				3.424	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K.	g.
1. Należytości czynne	9.511	20
2. Wartość zapasu materyałów .	4.290	04
3. „ „ wyrobów .	2.802	22
4. „ „ inwentarza .	5.029	68
Suma . .	21.633	14

Stan bierny:

	K.	g.
1. Należytości bierne	841	76
Czysty stan czynny (Saldo) . .	20.791	38
Suma . .	21.633	14

14. Kamionka strum. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:					
a) kołodziejsko - kowalskich	9.393·24	9.000	—	393	Więcej z powodu wpływu należytości zaległych.
b) ciesielskich	418·50	500	82	—	Mniej z powodu pozostałych należytości czynnych.
— Ze sprzedaży narzędzi bednarskich	13·80	—	—	14	
— Zwrot zaliczek na płacę . .	96·—	—	—	96	
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	3.600· -	3.600	—	—	
b) z funduszów krajowych .	12.444·12	11.900	—	544	Więcej głównie z powodu większych kosztów na roboty tapicerskie lakiernicze i t. p. które jako koszta zaliczkowo poniesione i przypisane do zwrotu od stron, wykazane są w należytościach czynnych stanu majątkowego.
Suma przychodu . . .	25.965·66	25.000	82	1.047	
				965	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik:	4.500·—	4.500	—	—	
b) nauczyciel fachowy rysunków i nauki dopełniającej	2.400·—	2.400	—	—	
c) instruktor kołodziejski .	1.440·—	1.440	—	—	
d) „ ciesielski . .	1.440·—	1.440	—	—	
e) „ kowalski . .	1.839 96	1.840	—	—	
f) przodownik kołodziejski .	840·—	840	—	—	
g) pomocnik kowalski . .	520·—	480	—	40	Więcej wedle potrzeby.
h) „ kołodziejski .	360·—	360	—	—	
i) katecheta obrz. rz. kat. .	66·66	100	33	—	Mniej z powodu niepodjęcia reszty którą wykazano w należytościach biernych.
k) „ „ gr. kat. .	100·—	100	—	—	
2. Wynajem budynku . . .	1.200·—	1.200	—	—	
3. Opał	102·20	240	138	—	Mniej wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	70·22	200	130	—	Mniej z powodu pozostałej z końcem roku należytości biernej.
5. Usługa	240· -	240	—	—	
6. Materyał drzewny . . .	1.269·16	1.200	—	69	Więcej wedle potrzeby
7. Materyał żelazny	2.104·90	2.400	295	—	Mniej z powodu pozostałej z końcem roku należytości biernej.
8. Węgiel i koks	701·99	800	98	—	Mniej wedle potrzeby.
9. Wynagrodzenie uczniów .	2.029·46	1·500	—	529	Więcej stosownie do wykonanych robót.
10. Roboty lakiernicze, tapicerskie i koszykarskie . . .	2.893·24	2.000	—	893	Więcej z powodu większej ilości zamówień na wyroby kompletnie wykończone.
11. Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	811·70	1.200	388	—	Mniej wedle potrzeby.
12. Utrzymanie i ubezpieczenie budynków i inwentarza .	273·05	120	—	153	Więcej stosownie do potrzeby.
13. Wydatki administracyjne, kancelaryjne i inne nieprzewidziane	763·12	400	—	363	Więcej z powodu kosztów leczenia i wyzwolenia uczniów, i innych wydatków nie przewidzianych.
Suma rozchodu . . .	25.965·66	25.000	1.082	2.047	
				965	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	3.876·98
2. Wartość zapasu materyałów .	1.903·11
3. „ „ wyrobów . .	3.472·23
4. „ inwentarza	3.426 99
Suma .	12.679.31

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	4.884·65
2. Fund. Kraj. zaliczka na fund. obrotowy do LW. 4839/1900 .	2.000·—
Czysty stan czynny (Saldo) .	5 794·66
Suma .	12 679·31

15. Tłumacz. Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.719·60	4.000	—	2.719	Więcej z powodu większej produkcyi.
— Zaliczka na spłatę długów z r. 1904.	1.000·—	—	—	1.000	Jak zamknięcie rachunków szkoły za rok 1904.
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	—	1.000	1.000	—	Subwencya ta nie wpłynęła i wykazaną jest w stanie czynnym majątku szkoły.
b) od c. k. Rządu	2.300·—	3.600	1.300	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) z funduszów krajowych	7.742·93	6.480	—	1.263	Więcej z powodu wpływu mniejszej subwencyi państwowej
Suma przychodu	17.762·53	15.080	2.300	4.982	
				2.682	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	2.700·—	2.700	—	—	
b) nauczyciel rysunków:	1.999·92	2.000	—	—	
c) przodownik kołodziejski:	1.350·—	1.350	—	—	
d) przodownik kowalski	1.200·—	1.200	—	—	
e) pomocnik kołodziejski	158·—	360	202	—	Mniej z powodu intercalare
f) nauczyciel do nauki uzupełniającej	480·—	480	—	—	Mniej z powodu intercalare
g) katechetci obu obrządków	200·—	240	40	—	Mniej z powodu intercalare
2. Lokal:					
a) wynajem mieszkania dla kierownika i przodowników	—	540	540	—	Kredyt nie zużyty z powodu że wydział powiatowy nie złożył subwencyi j. w. i nie potrącił skutkiem tego czynszu. Należytość tę wykazano w stanie biernym majątku szkoły.
b) utrzymanie budynku	418·25	150	—	268	Więcej z powodu spłaty należytości zaległej.
3. Opał	77·50	300	223	—	Mniej z powodu pozostałej z końcem roku należytości.
4. Oświetlenie	296·08	160	—	136	Więcej wedle potrzeby.
5. Usługa	320·—	300	—	20	Więcej wedle potrzeby.
6. Materyał drzewny	1.242·46	1.200	—	42	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. „ żelazny	2.432·03	1.000	—	1.432	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
8. Węgiel i koks	962·71	300	—	663	Więcej z powodu większej produkcyi jak poz. 1 doch.
9. Wykończenie wyrobów (roboty rymarskie, lakiernicze, tapicerskie i t. d.)	1.570·14	1.000	—	570	Więcej z powodu liczniejszych zamówień na wyroby kompletnie wykończone.
10. Wynagrodzenie uczniów	538·55	500	—	39	Więcej z powodu jak poz. 6,
11. Środki naukowe	274·28	600	326	—	Mniej z powodu pozostałej z końcem roku należytości biernej.
12. Uzupełnienie inwentarza	516·96	300	—	217	Więcej z powodu spłaty należytości zaległej.
13. Rozmaite inne wydatki	1.025·65	400	—	626	Więcej z powodu pokrycia kosztów leczenia uczniów za r. 1904 i 1905 tudzież innych koniecznych wydatków.
Suma rozchodu	17.762·53	15·080	1.331	4.013	
				2.682	

Stan majątku z końcem roku 1905

Stan czynny:

		K.	g.
1.	Należytości czynne:		
	a) za wyroby . . . 510·06		
	b) sub. Wydz. pow. 1.000·—	1.510·06	
2.	Wartość zapasu materyałów .	1.853·19	
3.	„ „ wyrobów . .	1.754·32	
4.	„ inwentarza	6.282·71	
	Suma . .	11.400·28	

Stan bierny:

		K.	g.
1.	Należytości bierne:		
	a) za drzewo, żelazo i t. p. 1.031·42		
	b) czynsz za lokal . 540·—	1.571·42	
	Czysty stan czynny (Saldo) .	9 828 86	
	Suma . .	11.400·28	

16. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uckwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka stała na fundusz obrotowy z r. 1904 . . .	500·—	—	—	500	Jak zamknięcie rachunków szkoły za r. 1904.
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	8.105·83	7.000	—	1·106	Więcej z powodu większej produkcyi.
— Zwrot za drobne naprawki w budynku	42·50	—	—	42	
2. Subwencye:					
a) od gminy	1.600·—	1.600	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	200·—	200	—	—	
c) z Kasy oszczędności . .	100·—	200	100	—	Mniej z powodu przyznania niższych subwencyi.
d) od c. k. Rządu	4.300·—	5 000	700	—	
e) z funduszów krajowych .	8.313·08	7.950	—	363	Więcej z powodu wpływu mniejszej subwencyi państwowej.
Suma przychodu . .	23.161·41	21.950	800	2.011	
				1.211	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik i nauczyciel fachowy:	3.500·—	3·500	—	—	
b) nauczyciel fachowy rysunków	1·840·—	1.920	80	—	Mniej z powodu przyznanego podwyższenia wynagrodzenia od 1. maja.
c) werkmistrz stolarstwa .	1.440·—	1.440	—	—	
d) „ tokarstwa .	1.320·—	1.200	—	120	Mniej z powodu przyznanego podwyższenia wynagrodzenia od 1 lipca.
e) nauczyciel snycerstwa .	1.200·—	1.200	—	—	
f) przodownik stolarstwa .	840·—	1.080	240	—	Mniej z powodu przyznanego w tej wysokości wynagrodzenia.
g) pomocnik kancelaryjny .	360·—	360	—	—	
h) nauczyciel stylistyki, niemieckiego, polskiego i rachunków	819·60	750	—	70	Więcej z powodu podwyższenia wynagrodzenia za godz. z 2 K. na 2·40 K
i) katecheci obu obrządków	152·—	100	—	52	
2. Utrzymanie budynku . .	613·82	400	—	214	Więcej z powodu postawienia pieców w pomieszkaniu uczniów i koszta opału i oświetlenia w mieszkaniu uczniów które wynajęto dodatkowo.
3. Opał	657·60	600	—	57	
4. Oświetlenie	493·15	400	—	93	
5. Usługa	600·—	600	—	—	
6. Materyał drzewny	1.867·23	2.000	133	—	
7. Materyały dodatkowe . .	2.276·15	1.600	—	676	Stosownie do produkcyi.
— Roboty tapicerskie . . .	195·68	—	—	196	
8. Wynagrodzenie uczniów .	2.881·10	2.800	—	81	
9. Srodki naukowe i przybory	559·35	600	41	—	
10. Uzupełnienie inwentarza .	504.75	500	—	5	Wedle potrzeby.
11. Ubezpieczenie od ognia budynku i inwentarza . . .	83·78	300	216	—	
12. Rozmaite inne wydatki . .	957·20	600	—	357	Więcej z powodu zapłacenia podatków pokrycia reszty kosztów urządzenia internatu dla uczniów i t. p. wydatków.
Suma rozchodu . .	23.161·41	21.950	710	1.921	
				1.211	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K.	g.
1. Zaliczka zwrotna na fundusz obrotowy	500	—
2. Należytości czynne	1.601	09
3. Wartość zapasu materyałów .	3.515	64
4. „ „ wyrobów . .	2.669	12
5. „ inwentarza	13.146	88
6. „ budynku szkolnego z suszarnią i ogrodem (z r. 1904)	90.600	—
Suma . .	112.032	73

Stan bierny:

	K.	g.
1. Należytości bierne	395	36
2. Fund. krajowy, zaliczka zwrotna na fundusz obrotowy do LWK. 12.870/1906	500	—
Czysty stan czynny (Saldo) .	111.137	37
Suma . .	112.032	73

17. Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na wieczorny kurs majstrów z r. 1904 . . .	1.300·—	—	—	1.300	Jak zamknięcie rachunków szkoły za r. 1904.
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2 889·50	4.000	1.111	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi i wprowadzania dopiero działu maszynowego.
— Odsetki z lokacyi i rozmaite zwroty	90·76	—	—	91	
2. Subwencye:					
a) ol gminy	—·—	200	200	—	Subwencya ta nie wpłynęła i wykazaną jest w należytościach czynnych.
b) od c. k. Rządu . . .	4.400·—	5·000	600	—	Mniej z powodu nie przyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) z funduszów krajowych .	13.209·14	13.770	561	—	Mniej z powodu intercalare.
Suma przychodu . . .	21.889·40	22.970	2 472	1.391	
			1.081		

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor kierujacy:	3.200·—	3.200	—	—	
b) werkmistrz dla stolarstwa maszynowego i tokarstwa	1.160·—	1.800	640	—	Mniej z powodu przyjęcia dopiero od 9. maja 1905.
c) werkmistrz dla stolarstwa szkolnego meblowego:	1.620·—	1.620	—	—	
d) werkmistrz snycerstwa .	1.200·—	1.200	—	—	
e) przodownik stolarski .	840·—	840	—	—	
f) maszynista	1.100·—	1.200	100	—	Mniej z powodu przyjęcia dopiero od 1. lutego 1905.
g) nauczyciel rysunków zawodowych	1.200·—	1.200	—	—	
h) Nauka przedmiotów pomocniczych:					
α) rysunki	320·—	600	280	—	Mniej z powodu iż naukę uzupełniającą rozpoczęto dla braku uczniów dopiero w II. półroczu
β) język polski i korespondencya przem. .	83·75	300	216	—	
γ) język niemiecki . .	83·75	300	216	—	
δ) rachunki i rachunkowość	183·75	400	216	—	
ε) religia	136·—	160	24	—	
— spiew	15·—	—	—	15	
2. Konserwacya budynków .	53·06	200	147	—	
3. Opał:					
a) maszynowy	1.957·58	1.600	42	—	Wedle potrzeby.
b) budynku szkolnego . .		400			
4. Oświetlenie	95·42	50	—	45	
5. Usługa:					
a) stróż i służący	399·96	800	66	—	Mniej z powodu przyjęcia palacza dopiero 1. marca 1905.
b) palacz przy kotle . . .	333·30				
Do przenies enia .	13.981·57	15.870	1.947	60	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uckwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
Z przeniesienia .	15.981·57	15.870	1.947	60	
6. Materyał	723.02	1.200	477	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi jak poz. 1 doch.
7. Srodki pomocnicze warsztatowe	995·48	1.200	205	—	
8. Wynagrodzenie uczniów .	713·45	1.600	887	—	
9. Srodki naukowe i przybory szkolne	333·86	500	166	—	Mniej z powodu pozostałych z końcem roku należytości.
10. Uzupełnienie inwentarza .	335·02	400	65	—	
— Ubezpieczenie od ognia budynków i inwentarza . . .	500·89	—	—	501	Wydatek konieczny ze względu na własny budynek i urządzenie maszynowe
11. Rozmaite inne	806.67	800	—	6	Więcej wedle potrzeby.
12. Kurs wieczorny dla majstrów	1.695·90	1.400	—	1.372	Wydatek ten znachodzi pokrycie w zaliczce 1.300 K. przeniesionej na en cel z r. 1904 jak dochody.
— **Zaliczka na kurs wieczorny w r. 1905 6 . . . .**	1.076 24				
— **Zaliczka na pokr. reszty kosztów urządzenia warsztatów . . . . . .**	727·30	—		727	Zaliczka konieczna ze względu na dodatkowe zapotrzebowania szkoły z powodu urządzenia maszynowego.
Suma rozchodu .	21.889·40	22.970	3.747	2.666	
			1.081		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka na pokrycie długów z r. 1905.	727·30
2. Zaliczka na kurs majstrów na rok 1906.	1.076·24
3. Należytości czynne	538·10
4. Wartość zapasu materoałów	2.604·50
5. „ „ wyrobów . .	636·—
6. „ inwentarza	10.622·54
7. Wartość urządzenia warstatów mechanicznych, oświetlenia elektrycznego, centralnego ogrzewania i wodociągów	39.800·—
8. Wartość budynków szkolnych wraz z gruntem	72.700·—
Suma .	128·704·68

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	1.065·40
Czysty stan czynny (Saldo)	127.639·28
Suma .	128.704·68

18. Jaworów. Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.047·42	7.000	—	48	Wedle rzeczywistego wpływu.
2. Zwroty za opakowanie i dostawę wyrobów	190·03	300	110	—	
— Za sprzedany materyał i rozmaite zwroty	22·40	—	—	22	
— Zaliczka zwrotna z funduszu kraj. na spłatę długów za materyały z r. 1904	1.000·—	—	—	1.000	Jak zamknięcie rachunków warsztatu za rok 1904.
— Zaliczka na uzupełnienie inwentarza z r. 1904	1.381·—	—	—	1.381	
— Pożyczka chwilowa	1.000·—	—	—	1.000	Pożyczka ta wykazana w należytościach biernych ma być spłaconą w r. 1906. z udzielonej na ten cel zaliczki.
3. Subwencye:					
— od gminy ryczałt na opał, oświetlenie i usługę	1.000·—	—	—	1.000	Dochód ten wpłynął na podstawie nowej umowy z gminą i preliminowany jest już w budżecie na rok 1906.
— od Rady powiatowej	200·—	—	—	200	
a) od c. k. Rządu	1.700·—	3.000	1.300	—	Mniej z powodu nie przyznania subwencyi w żądanej wysokości.
b) z funduszów krajowych.	18.538·82	6.060	—	12.479	Więcej z powodu koniecznej potrzeby udzielenia zaliczki na spłatę długów i na utworzenie funduszu obrotowego. w celu zorganizowania większej produkcyi zabawkarskiej w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. listopada 1905 r.
Suma przychodu	32.079·67	16.360	1.410	17.130	
				15.720	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik administracyjny	2.400·—	2.400	—	—	
b) instruktor	2.200·—	2 200	—	—	
c) nauczyciel rysunków	1.440·—	1.440	—	—	
d) pomocnik kancelaryjny	600·—	600	—	—	
e) „ do rzeźbiarstwa	360·—	360	—	—	
f) „ „ tokarstwa	360·—	360	—	—	
g) „ „ stolarstwa	360·—	240	—	120	Mniej z powodu zatrudniania starszych uczniów,
h) „ „ wykańczania i malowania robót	430·—	360	—	70	
— pomocnik w magazynie	430·—	—	—	430	
2. Utrzymanie budynku i stróża	360 —	300	—	60	Mniej stosownie do potrzeby
— Opał	445·70	—	—	446	Wydatki te znajdują pokrycie w udzielonym na ten cel ryczałcie od gminy 1.000 K.
— Oświetlenie	42·60	—	—	43	
3. Materyał drzewny	606 59	1.500	894	—	Mniej z powodu pozostałych z końcem roku należytości biernych.
4. Materyały dodatkowe	1.025 55	1.000	—	25	Więcej wedle potrzeby.
5. Wynagrodzenie uczniów	5·207·02	3.500	—	1.707	Więcej stosownie do wykonanych wyrobów.
6. Koszta opakowania i dostawy wyrobów	520·29	300	—	220	Więcej z powodu liczniejszych wysyłek wyrobów. Koszta te są zwrotne jak poz. 2. doch.
7. Środki naukowe i przybory szkolne	107.14	500	393	—	Mniej z powodu pozostałych z końcem roku należytości biernych.
Do przeniesienia	16.894·89	15.060	1.287	3.121	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
Z przeniesienia . . .	16.894·89	15.060	1.287	3·121	
8. Uzupełnienie inwentarza .	1·342·75	700	—	643	Więcej z powodu potrzeby zaopatrzenia warsztatu w narzędzia w nowym budynku.
9. Rozmaite inne	901·71	600	—	302	Więcej z powodu rozmaitych nieprzewidzianych wydatków w nowym budynku.
— Zwrot częściowy pożyczki chwilowej z r. 1904 . . .	1·300·—	—	—	1.300	W zamknięciu rachunków za r. 1904 wykazaną jest w dochodach pożyczka 1.900 K. spłacono 1.300K. zostaje w należytościak biernych zaległa 600 K i tegoroczna 1.000K.
— **Zaliczka na spłatę długów z r. 1905**	4.441·69	—	—	4.442	Zaliczkę tę udzielono celem uregulowania finansów szkoły i wprowadzenia gospodarki na normalne tory w myśl uchwa-
— **Zaliczka na studnię, splantowanie podwórza i szopę**	2.198 63	—	—	2.199	Wys. Sejmu z dnia 15. listopada 1905.
— **Zaliczka zwrotna na fundusz obrotowy**	5.000·—	—	—	5.000	Zaliczkę tę uchwalono w myśl uchwały Wys. Sejmu w celu zorganizowania większej produkcyi zabawkarskiej. Zaliczka ta ma być zwracaną fund. krajowemu w 10 rocznych ratach od r. 1907 począwszy.
Suma rozchodu . .	32.079·67	16.360	1.287	17.007	
				15.720	

Stan majątku z końcem roku 1905

(niezatwierdzony).

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka na spłatę długów z r. 1905	4.441·69
2. Zaliczka na studnię, podwórze i szopę	2.198·63
3. Zaliczka zwrotna na fundusz obrotowy	5.000·—
4. Należytości czynne	3.291·18
5. Wartość zapasu materyałów .	1.080·21
6. „ „ wyrobów . .	3.507·11
7. „ inwentarza	5.362·44
8. Wewnętrzne urządzenie maszynowe	13.499 64
Suma . .	38.380·90

Stan bierny:

		K. g.
1. Należytości bierne		4.722·75
2. Pożyczka chwilowa:		
a) zaległa	600·—	
b) bieżąca	1.000·—	1.600·—
3. Fundusz krajowy:		
a) Zaliczka zwrotna do LWK. 116.890/1904 .	1.000·—	
b) Zaliczka na fund. obrotowy zwrotna w 10 ratach od r. 1907 do LW. 54.482/1906	5.000·—	6.000·—
Czysty stan czynny (Saldo) .		26.058·15
Suma . .		38.380 90

19. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1 200·22	4.000	2.800	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi i pozostałych należytości za wyroby.
2. Za sprzedane szkliwo i gips	83·40	50	—	34	
3. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	6.000·—	6.000	—	—	
b) z funduszów krajowych .	11.502·51	9.890	—	1.612	Mniej z powodu mniejszych dochodów ze sprzedaży wyrobów
Suma przychodu . .	18.786·13	19.940	2 800	1.646	
			1.154		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	4.999·92	5.000	—	—	
b) nauczyciel rysunków .	3.099·96	3.100	—	—	
c) instruktor do kaflarstwa	2.059·92	2.060	—	—	
d) przodownik do toczenia i formowania	1.740·—	1.740	—	—	
e) przodownik do modelowania	1.740·—	1.740	—	—	
f) nauczyciel przedmiotów pomocniczych	243·20	300	57	—	Mniej stosownie do ilości godzin
g) katecheta obrz. rz. kat.	100·—	100	—	—	
h) katecheta obrz. gr. kat.	100·—	100	—	—	
i) pomocnik kancelaryjny .	360·—	360	—	—	
2. Rąbanie drzewa od gminy .	69·—	80	11	—	
3. Usługa.	811·—	760	—	51	Więcej z powodu drożyzny.
4. Materyał	304·60	500	195	—	
5. Opał techniczny	435·19	1·000	565	—	
6. Wynagrodzenie uczniów, praktykantów i czeladników .	717·50	1.000	282	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
7. Wynagrodzenie robotników dziennych	427·20	500	73	—	
8 Środki naukowe	705·22	400	—	305	Więcej z powodu większej liczby uczniów.
9. Uzupełnienie inwentarza .	250·93	400	149	—	
10. Ubezpieczenie inwentarza .	317·33	300	—	17	Stosownie do potrzeby.
11. Rozmaite inne wydatki .	305·16	500	195	—	
Suma rozchodu . .	18.786·13	19.940	1.527	373	
			1.154		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

		K.	g.
1.	Należytości czynne	4.034	48
2.	Wartość zapasu materyałów .	549	78
3.	„ „ wyrobów . .	831	25
4.	„ inwentarza	28.961	43
	Suma .	34.376	94

Stan bierny:

		K.	g.
1.	Należytości bierne	378	—
	Czysty stan czynny (Saldo .	33.998	94
	Suma .	34.376	94

20. Podgórze. Krajowy kurs dla przemysłu keramicznego.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Za naczynia porembskie . .	20·71	—	—	20	
1. Subwencye:					
a) od gminy	1.000·—	1.000	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	—·—	200	200	—	Subwencya ta wpłynęła dopiero w r. 1906. a z końcem r. 1905 podaną jest w należytościach czynnych kursu.
c) od c. k. Rządu	4.000·—	5.000	1.000	—	Mniej z powodu nie przyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) z fund. kraj. zwyczajne	8.240·61	7.558	—	683	Więcej z powodu wpływu mniejszej subwencyi państwowej.
d) z fund. kraj. nadzwyczajne	**161·—**	**250**	89	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma rozchodu . .	13.422·32	14.008	1.289	703	
			586		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	3.600·—	3.600	—	—	
b) wynagrodzenie nauczycieli	3.666·—	4.498	832	—	Mniej stosownie do ilości godzin nauki.
c) laborant	480·—	480	—	—	
2. Wynajem lokalu	2.400·—	2.400	—	—	
3. Opał	456·90	500	43	—	Stosownie do potrzeby.
4. Oświetlenie	493 70	300	—	194	
5. Usługa	480·—	480	—	—	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	1·201·64	1.000	—	201	Więcej z powodu spłaty długu z r. 1902.
7. Rozmaite inne wydatki . .	483·08	500·	17	—	Mniej wedle potrzeby.
8. Kurs odlewania form gipsowych	**161·—**	**250**	89	—	
Suma rozchodu . . .	13.422·32	14.008	981	395	
			586		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny*:	K. g.
1. Należytości czynne	200·—	1. Należytości bierne	—·—
2. Wartość zapasu materyałów .	—·—		
3. „ „ wyrobów . .	—·—		
4. „ inwentarza (z r. 1904)	9.205·89	Czysty stan czynny (Saldo) .	9.405·89
Suma . .	9.405·89	Suma . .	9·405·89

21. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g	K.	K.	K.	
— Zapas funduszu obrotowego z r. 1904	768.14	—	—	768	Jak szczegółowe zamknięcie warsztatu za rok 1904.
— Zaliczka na spłatę długu za narzędzia z r. 1904	228.56	—	—	228	
1. Ze sprzedaży wyrobów	3.197·73	3.000	—	198	Więcej z powodu wpływu należytości zaległej Dochód ze sprzedaży wyrobów wchodzi do oddzielnego funduszu obrotowego który pokrywa koszta produkcyi t j. wydatki na materyał i wynagrodzenie za robotę, a zapas jaki zostaje przenosi się jako własność tego funduszu na rok następny.
— Rozmaite	15·—	—	—	15	
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	1 600·—	1.600	—	—	
b) z fund. kraj. zwyczajne	3.193·94	3.482	288	—	Mniej z powodu intercalare.
b) z fund. kraj. nadzwyczajne	**200·—**	**200**	—	—	
Suma przychodu	9.203·37	8.282	288	1.209	
				921	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik warsztatu	720·—	720	—	—	
b) instruktor fachowy	1.200·—	1.200	—	—	
c) pomocnik instruktora	1.200·—	1.200	—	—	
d) nauczyciele pomocniczy	510·—	720	210	—	Mniej z powodu intercalare.
e) katecheta obrz. rzym. i grecko kat.	200·—	200	—	—	
2. Utrzymanie lokalu	63·42	150	86	—	Mniej wedle potrzeby.
3. Oświetlenie	47·40	100	53	—	
4. Usługa	192·—	192	—	—	
5. Materyał	2.225·17	2.500	275	—	
6. Wynagrodzenie uczniów — Reszta kosztów utrzymania uczniów w internacie	1 396·79	500	—	897	Wydatki te pokrywa fundusz obrotowy jak poz. 1 doch. Z wynagrodzenia za roboty i zaliczek na stypendya, utrzymuje Zarząd uczniów w internacie.
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	547·34	400	—	147	Więcej z powodu spłaty należytości zaległej.
— Zaliczka Zarządowi na maszynę do szycia	**200·—**	**200**	—	—	
8. Rozmaite inne wydatki	357·34	200	—	157	Więcej wedle potrzeby.
— Zapas fund. obrotowego jako zaliczka na r. 1905	343·91	—	—	344	Zapas ten jako własność funduszu obrotowego utworzonego na zakupno materyałów i wypłatę robocizny przenosi się na r. 1906.
Suma rozchodu	9.203·37	8.282	624	1.545	
				921	

Stan majątku z końcem roku 1905.

(niezatwierdzony).

Stan czynny:

		K.	g.
1.	Zapas funduszu obrotowego .	343	91
2.	Należytości czynne	1.956	21
3.	Wartość zapasu materyałów .	426	66
4.	„ „ wyrobów . .	85	49
5.	„ inwentarza szkoły .	1.808	49
	Suma . .	4.620	76

Stan bierny:

		K.	g.
1.	Należytości bierne	131	62
	Czysty stan czynny (Saldo) .	4.489	14
	Suma . .	4.620	76

22 Stary Sącz Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zapas funduszu obrotowego z roku 1904	1.300·21	—	—	1.300	Jak szczegółowe zamknięcie warsztatu za rok 1904.
— Zwrot pożyczki z funduszu stypend. fund. obrotowemu z r. 1904	92·10	—	—	92	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	11.309·98	11.000	—	310	Więcej z powodu wpływu należytości zaległych. Dochód ze sprzedaży wyrobów wchodzi do oddzielnego funduszu obrotowego który pokrywa koszta produkcyi t. j. wydatków na materyał i wynagrodzenie za robotę tudzież zwraca funduszowi kraj. pobraną zaliczkę na utworzenie tego funduszu, a zapas jaki zostaje przenosi się jako własność tegoż funduszu na rok następny.
— Za sprzedane dodatki i inne	21·35	—	—	22	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	600·—	600	—	—	
b) od c. k. Rządu . . .	1.400·—	1.400	—	—	
c) z fund. kraj. { zwyczajne	3.006·37	3.296	290	—	Mniej z powodu mniejszych wydatków na utrzymanie lokalu i zakupno środków naukowych.
c) z fund. kraj. { nadzwyczajne	**200·—**	**200**	—	—	
Suma przychodu . .	17.930·01	16.496	290	1.724	
				1.434	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik warsztatu .	600·—	600	—	—	
b) instruktor fachowy . .	1.800·—	1.800	—	—	
c) przodownik	1.200·—	1.200	—	—	
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	626·05	700	74	—	
3. Opał	173·—	200	27	—	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	59·52	100	40	—	
5. Usługa	96·—	96	—	—	
6. Materyał	8.155·61	9.000	844	—	
7. Wynagrodzenie uczniów . .	2.743·12	2.000	—	743	
— Z fund. obrot. na pokrycie reszty stypendyów . . .	449·—	—	—	449	Wydatki te pokrywa fundusz obrotowy jak poz. 1 doch.
— Zwrot za buciki	13.53	—	—	13	
8 Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	324·02	400	76	—	
	200·—	**200**	—	—	Wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne	127·78	200	72	—	
— Z fund. obrotow. spłata V. i VI. raty pożyczki z fund. kraj. do rubr. IX. poz. 71 doch.	160 —	—	—	160	Wydatek ten pokrywa fundusz obrotowy jak poz. 1 doch.
— Zapas fund. obrotowego na rok 1906	1.202·38	—	—	1.202	Zapas ten jako własność funduszu obrotowego utworzonego na zakupno materyałów i wypłatę robocizny, przenosi się na r. 1906.
Suma rozchodu . .	17.930.01	16.496	1 133	2.567	
				1.434	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K.	g.
1. Zapas fund. obrotowego . .	1.202	38
2. Należytości czynne	5.113	57
3. Wartość zapasu materyałów .	1.059	37
4. „ „ wyrobów. .	2.157	38
5. „ inwentarza szkoły (z r. 1904.)	2.889	38
Suma .	12.422	08

Stan bierny:

	K.	g.
1. Należytości bierne	—	—
2. Fund. krajowemu reszta zaliczki zwrotnej na fund obrotowy do l. 83.397/1896 jak rub. IX doch.	320.	—
Czysty stan czynny (Saldo) . .	12.102.	08
Suma .	12.422	08

23. Dobczyce. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.610·30	6.000	2.390	—	Mniej z powodu zmniejszonej produkcyi.
— Za sprzedany materyał, dodatki i zwroty portoryów .	28·13	—	—	28	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	200·—	200	—	—	
b) od c. k. Rządu . . .	1.000·—	1.000	—	—	
c) z funduszów krajowych.	3.076·78	3.010	—	67	Więcej z powodu wynajmowania lokalu którego gmina po ustaniu zobowiązania nie chce dostarczać bezpłatnie.
Suma przychodu . .	7.915·21	10.210	2.390	95	
			2.295		

Rozchód

1. Płace:					
a) kierownik	600·—	600	—	—	
b) instruktor fachowy . .	1.200·—	1.200	—	—	
c) pomocnik instruktora .	1.080·—	1.080	—	—	
d) nauczyciel	480·—	480	—	—	
e) katecheta	95·—	120	25	—	Mniej z powodu przerwy w nauce.
— Gminie za wynajem lokalu	200·—	—	—	200	Wydatki budżetem nie przewidziane z powodu odmówienia przez gminę dalszego bezpłatnego dostarczania tych subsydyów i udzielenia jakiej kolwiek subwencyi dla tej szkoły.
— Opał	147·30	—	—	147	
— Oświetlenie	44·74	—	—	45	
— Usługa	89·—	—	—	89	
2. Materyał	2.828·42	4.500	1.672	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi jak poz. 1 doch.
3. Wynagrodzenie uczniów . .	500·29	1.500	1.000	—	
4. Środki naukowe	108·96	200	91	—	Mniej wedle potrzeby.
5. Uzupełnienie inwentarza .	263·98	300	36	—	
6. Rozmaite inne wydatki . .	277·52	230	—	48	Więcej wedle potrzeby.
Suma rozchodu . .	7.915·21	10.210	2.824	529	
			2.295		

Stan majątku z końcem roku 1905

(niezatwierdzony).

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne	2.521·49	1. Należytości bierne	1.589·18
2. Wartość zapasu materyałów .	557·76		
3. „ „ wyrobów . .	834·63		
4. „ inwentarza	1.699·13	Czysty stan czynny (Saldo) .	4.023·83
Suma . .	5.613·01	Suma . .	5.613·01

24. Kołomyja. Krajowa szkoła szewska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K	K.	
— Zapas kasowy z r. 1904 .	603·42	—	—	603	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.317·75	1.000	—	1.318	Więcej z powodu rozwoju produkcyi.
— Za odsprzedany materyał i zwroty	114·64	—	—	114	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej . .	—·—	300	300	—	Subwencya ta nie wpłynęła do fund. kraj. i wykazaną jest w należytościach czynnych.
b) od c. k. Rządu	800·—	1.400	600	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) z fund. kraj. { zwyczajne	1.562·75	900	—	663	Więcej z powodu mniejszej subwencyi państwowej i nie wpłynięcia do fund kraj. subwencyi powiatowej.
c) z fund. kraj. { nadzwyczajne	**400**·—	**400**	—	—	
Suma przychodu . .	5.798·56	4.000	900	2 698	
				1.798	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	500·—	500	—	—	
b) instruktor fachowy . . .	1·400·—	1 400	—	—	
c) pomocnik instruktora . .	1.000·—	1.000	—	—	
2. Materyał . . . . . {	1.712·62	300	—	1.413	Więcej z powodu większej produkcyi i zapasu materyałów.
	400·—	**400**	—	—	
3. Wynagrodzenie uczniów . .	131·95	200	68	—	Wedle potrzeby.
4. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	237·43	100	—	137	
5. Rozmaite inne wydatki . .	169·96	100	—	70	
— Zaliczka na pokrycie należytości biernych z r. 1905	246·60	—	—	246	Wydatek konieczny ze względu na pozostałe należytości bierne.
Suma rozchodu . .	5.798·56	4.000	68	1.866	
				1.798	

Stan majątku z końcem roku 1905.

(niezatwierdzony)

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka na pokrycie należyt.	246·60
2. Należytości czynne	371·40
3. Wartość zapasu materyałów .	678 17
4. „ „ wyrobów . .	80·67
5. „ inwentarza	2.546·86
Suma . .	3.923·70

Stan bierny:

	K. g
1. Należytości bierne	318·—
Czysty stan czynny (Saldo) .	3·605·70
Suma . .	3.923·70

25. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uckwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Saldo gotówki fund obrotowego z r. 1904	3.000 —	—	—	3.000	Jak zamknięcie rachunków szkoły za rok 1904,
1. Ze sprzedaży kartonów . .	391·02	800	409	—	Mniej wedle wpływu.
— C. k. Rada szkolna krajowa na modele	107·35	—	—	107	
— Drobne	2·—	—	—	2	
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	8.000·—	8.000	—	—	
b) z funduszów krajowych .	10.548·15	10.612	64	—	Mniej wedle potrzeby.
Suma przychodu . .	22.048·52	19·412	473	3.109	
				2.636	

Rozchód.

A) *Szkoła:*					
1. Płace:					
a) kierownik	4.800 —	4.800		—	
b) nauczyciel rysunków . .	3.578·08	3.400	—	178	Więcej z powodu spłaty należytości zaległej wykazanej w zamknięciu za rok 1904.
c) instruktor	1.760·—	1.760	—	—	
d) przodownik	1.080·	1.080	—	—	
e) nauczyciele przedmiotów pomocniczych	1.366·—	1.500	134	—	Mniej odpowiednio do ilości godzin nauki.
f) pisarz i pomocnik do nauki rysunków	1.080 —	1.080	—	—	
2. Opał	1.511·52	1·300	—	212	
3. Oświetlenie	201·68	260	58	—	
4. Usługa	600·—	552	—	48	Stosownie do potrzeby.
5. Środki naukowe	234·87	700	465	—	
6. Uzupełnienie inwentarza . .	279·88	400	120	—	
7. Ubezpieczenie od ognia . .	38·04	360	322	—	
8. Rozmaite inne	1.327·95	1.000	—	327	Więcej z powodu pokrycia reszty kosztów utrzymania ubogich uczniów.
— Saldo kasowe fund. obrotowego na r. 1906	3.000·—	—	—	3.000	Zapas ten fund. obrotowego przeniesiony z r. 1904 — jak dochody — wydaje się na r. 1906 gdyż przeznaczony został na rozszerzenie produkcyi tkackiej w Wilamowicach.
B) *Pracownia do wybijania kartonów i wyrabiania wzorów:*					
1. Wynagrodzenie:					
a) kierownika	240·—	240	—	—	
b) nauczyciela rysunków .	160·—	160	—	—	
c) przodownika	120·—	120	—	—	
2. Materyał, desenie i wynagrodzenie za robotę	670·50	700	30	—	Mniej stosownie do wykonanych kartonów.
Suma rozchodu . . .	22.048·52	19.412	1.129	3.765	
				2.636	

Stan majątku z końcem roku 1905

Stan czynny:

	K.	g.
1. Należytości czynne:		
a) fund. administracyjnego .	75	97
b) „ stypendyjnego . . .	12	—
c) „ robocizny	206	68
2. Wartość zapasu wyrobów (fund. roboc.)	53	30
3. Wartość inwentarza szkolnego	13.784	67
Suma .	14.132	62

Stan bierny:

	K.	g.
1. Należytości bierne:		
a) fund. administracyjnego .	52	71
b) „ robocizny	69	24
Czysty stan czynny (Saldo) .	14.010	67
Suma .	14.132	62

26. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów . .	32·—	—	—	32	
— Zwrot za drzewo	30·—	—	—	30	Zwroty odnośnie do poz. 3. i 8. wydatków.
— Zwrot za materyały . . .	118·30	—	—	118	
2. Subwencye:					
a) od gminy	240·—	240	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	100 —	100	—	—	
c) od c. k. Rządu	2 500·—	2.500	—	—	
d) z funduszów krajowych .	2.984 37	3.146	161	—	Mniej z powodu niezużycia dodatku na mieszkanie dla kierownika.
Suma przychodu . .	6.004·67	5.986	161	180	
				19	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	2.120·—	2.420	300	—	Kredyt na dodatek na mieszkanie nie zużyty z powodu że kierownik dostaje mieszkanie w naturze.
b) przodownik	720·—	720	—	—	
c) nauczyciel pomocniczy .	240·—	240	—	—	
d) katecheta obrz. rzym. i gr. kat.	200·—	200	—		
Wynajem lokalu	1.140·—	936	—	204	Więcej z powodu wynajęcia budynku na szkołę i mieszkanie kierownika skutkiem czego przekroczenie to usprawiedliwione jest zaoszczędzeniem kredytu wstawionego na mieszkanie dla kierownika jak pozycya 1a.
3. Opał	276·70	200	—	77	
4. Oświetlenie	110 79	74	—	37	
5. Usługa	97·90	96	—	2	Wedle potrzeby.
6. Środki naukowe	896·20	700	4	—	
7 Uzupełnienie inwentarza .		200			
8. Rozmaite inne wydatki . .	203·08	200	—	3	
Suma rozchodu . .	6.004·67	5.986	304	323	
				19	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K. g.
1. Gotówka fund. obrot. robocizny	500·—
2. Należytości czynne	— —
3. Wartość zapasu materyałów .	137·27
4. „ „ wyrobów . .	14·91
5 „ inwentarza	5.50
Suma	6.152·18

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	—
2. Fund. kraj. zaliczka zwrotna na fund. obrotowy dla robocizny do L. W. K. 19530/903.	500·—
Czysty stan czynny (Saldo) . .	5.652·18
Suma	6.152·18

27. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zwrot mylnie przeniesionego zapasu z r. 1904	9·01	—	—	9	
— Zwrot od gminy połowy kosztów usługi	48·—	—	—	48	Odnośnie do odpowiedniej poz. wyd.
1. Subwencye:					
a) od gminy	600·—	300	—	300	Więcej z powodu wpływu subwencyi za r. 1903 i 1904 zaś subwencya za rok 1905 wykazaną jest w należytościach czynnych.
b) od Rady powiatowej . .	800·—	400	—	400	Więcej z powodu wpływu subwencyi za rok 1904.
c) od c. k. Rządu	900·—	900	—	—	
d) z funduszów krajowych .	705·99	740	34	—	Wedle potrzeby.
Suma przychodu . .	3.063·—	2.340	34	757	
				723	

Rozchód.

1. Płace:					
a instruktor	1.740·—	1.740	—	—	
— pomocnik	40·—	—	—	40	Wydatek konieczny spowodowany donajęciem lokalu.
— Donajem lokalu	333·34	—	—	333	Wydatki konieczne spowodowane rozszerzeniem warsztatu, w części pokrywa wykazany w dochodach zwrot od gminy. W budżecie na r. 1906 wstawiono już odpowiednie kredyty.
— Opał i usługa w donajętym lokalu	123·34	—	—	123	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	318·36	400	82	—	Wedle potrzeby.
3. Rozmaite inne wydatki . .	168·43	200	31	—	
— **Zaliczka na pokrycie należytości biernych pozostałych z końcem roku** .	339·53	—	—	340	
Suma rozchodu . .	3.063·—	2.340	113	836	
				723	

Stan majątku z końcem roku 1905

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zaliczka na pokrycie długów z r. 1905	339·53	1. Należytości bierne	339·53
2. Należytości czynne	300·—		
3. Wartość zapasu materyałów .	—		
4. „ „ wyrobów . .	—		
5. „ inwentarza	1.801·34	Czysty stan czynny (Saldo) .	2.101·34
Suma . .	2.440 87	Suma . .	2.440 87

28. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g	K.	K.	K.	
1. Subwencye:					
a) od gminy	80·—	80	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	300·—	300	—	—	
c) od c. k. Rządu	1.700·—	1.800	100	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) z funduszów krajowych .	3.166·88	3.140	—	27	Więcej wedle potrzeby.
Suma przychodu . . .	5.246·88	5.320	100	27	
			73		

Rozchód

I. Płace:					
a) kierownik	2.260·—	2.260	—	—	
b) przodownik	840·—	840	—	—	
c) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej . . .	392·—	440	48	—	Mniej z powodu podwyższenia wynagrodzenia dopiero od 1 września 1905.
d) katecheta	80·—	80	—	—	
e) pomocnik administr. . .	300·—	300	—	—	
2. Opał	272·50	240	—	32	
3. Oświetlenie	116·88	120	3		
4. Usługa	240	240	—	—	Wedle potrzeby.
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	466·61	500	33		
6. Rozmaite inne wydatki . .	278·89	300	21	—	
Suma rozchodu . . .	5.246·88	5.320	105	32	
			73		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	—·—
2. Wartość zapasu materyałów .	—·—
3. „ „ wyrobów . .	—·—
4. „ inwentarza . . .	4.999·81
Suma .	4.999·81

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	—·—
Czysty stan czynny (Saldo) .	4.999·81
Suma .	4.999·81

29. Łańcut. Kraj. naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zapas kasowy z r. 1904 jako zaliczka na resztę czynszu .	214·29	—	—	215	Jak zamknięcie rach. za rok 1904,
1. Subwencye:					
a) od gminy	500·—	500	—	—	
b) od Rady powiatowej .	600·—	600	—	—	
c) od c. k. Rządu . .	1.500·—	1.500	—	—	
d) z funduszów krajowych .	3.075·30	3.290	215		Mniej z powodu że szkoła przeniosła się do nowego budynku dopiero w m. lipcu 1905.
Suma przychodu .	5.889·59	5.890	215	215	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor:	2.480·—	2.120	—	360	Więcej z powodu iż instruktor pobrał dodatek na mieszkanie który nie był wstawiony do budżetu ze względu że w nowym lokalu miał dostać mieszkanie w naturze.
b) przodownik . . .	960·—	960	—	—	
2. Akc. Towarz. dla wyrobów tkackich i sukiennniczych; subwencya na pomieszczenie szkoły i instruktora . . .	800·—	1.600	800	—	Mniej z powodu sprowadzenia się szkoły do nowego łokalu dopiero w m. lipcu 1905.
3. Opał i oświetlenie . .	516 62	500	—	17	
4. Usługa	360·—	360	—	—	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	412·58	200	—	213	Wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki .	360 39	150	—	210	
Suma rozchodu . .	5.889·59	5.890	800	800	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne . .	—	1. Należytości bierne . . .	—
2. Wartość zapasu materyałów .	—		
3. „ „ wyrobów .	—		
4. „ inwentarza (z r. 1904)	4.633·28	Czysty stan czynny (Saldo) .	4.633·28
Suma .	4.633·28	Suma .	4.633·28

30. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	1.000·—	1.000	—	—	
b) z funduszów krajowych .	2.510·12	2.830	320	—	Mniej stosownie do potrzeby.
Suma przychodu . .	3.510·12	3.830	320	—	
			320		

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor fachowy . .	1.640·—	1.640	—	—	
b) przodownik	840·—	840	—	—	
c) nauczyciel czytania pisania i rachunków	600·—	600	—	—	
d) katecheta	100.—	100	—	—	
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	78·34	400	322	—	Wedle potrzeby.
3. Ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego	15·—	50	35	—	Wedle potrzeby.
Rozmaite inne wydatki . .	236·78	200	—	37	Wedle potrzeby.
Suma rozchodu . .	3.510·12	3.830	357	37	
			320		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K.	g.	*Stan bierny:*	K.	g.
1. Należytości czynne	—·	—	1. Należytości bierne	—·	—
3. Wartość zapasu materyałów .	—·	—			
4. „ „ wyrobów . .	—·	—			
„ inwentarza	3.710·04		Czysty stan czynny (Saldo) .	3.710·04	
Suma . .	3.710·04		Suma . .	3.710·04	

31. Wilamowice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Subwencye:					
a) od gminy	400·—	400	—	—	
b) od Rady powiatowej . .	200·—	100	—	100	Więcej z powodu wpływu subwencyi za r. 1904,
c) od c. k. Rządu . . .	1.200·—	1.500	300	—	Mniej z dowodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości
— Odebrano od Zarządu warsztatu inwentarz celem oddania kraj. Związkowi przemysłowemu	5.488·94	—	—	5.489	
d) z funduszów krajowych	1.108·02	1.800	692	—	Mniej z powodu że warsztat ten z końcem roku szkolnego 1904|5 przestał być zakładem krajowym i objęty został przez Krajowy Związek przemysłowy jako zakład tylko subwencyonowany ze skarbu krajowego.
Suma przychodu	8 396 96	3.800	992	5.589	
				4.597	

Rozchód.

1. Płace:					
a) instruktor	1.759·96	1.760	—	—	
b) przodownik	250·—	840	590	—	Mniej z powodu pełnienia obowiązków do końca maja za wynagrodzeniem po 50 K. mies.
2. Wynajem lokalu	— —	600	600	—	Kredyt ten wstawiony był na rozszerzenie lokalu które odpadło z powodu objęcia warsztatu przez kraj. Związek przemysłowy
3. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	269·37	400	131	—	Mniej z powodu objęcia warsztatu w połowie roku przez kraj. Związek przemysłowy.
4. Ubezpieczenie od ognia .	15·44	20	4	—	
5. Rozmaite inne wydatki . .	13.25	180	167	—	
— Oddano w zarząd krajow. Związkowi przemysłowemu inwentarz.	5.488·94	—	—	5.489	
— Na wypłatę kraj. Związkowi przemysłowemu połowy subwencyi państwowej za prowadzenie warsztatów. .	600·—	—	—	600	Na podstawie umowy zawartej z Kraj. Związkiem przemysłowym do LW. 29.218/905.
Suma rozchodu	8 396·96	3.800	1.492	6.089	
				4.597	

Stan majątku z końcem roku szkolnego 1904|5.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne	— —	1. Należytości bierne	— —
2. Wartość zapasu materyałów .	— —		
3. „ „ wyrobów . . .	— —		
4. „ inwentarza . . .	5.488·94	Czysty stan czynny (Saldo) .	5.488·94
Suma . . .	5.488·94	Suma	5.488·94

Powyższy stan majątku oddano Krajowemu Związkowi przemysłowemu we Lwowie jako obejmującemu we własny zarząd warsztat tkacki w myśl rozp. do L.W.K. 29218/1905.

32. Rakszawa Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Od kierownika za oświetlenie w mieszkaniu	50·—	50	—	—	
— Rozmaite	145·05	—	—	145	
2. Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	1.000·—	1.000	—	—	
b) od c. k. Rządu	6.300·—	7.000	700	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
c) z fund. kraj. zwyczajne	14.100·79	12.530	—	1.571	Więcej z powodu mniejszej subwencyi państwowej, opłacenia należytości skarbowych i ubezpieczenia robotników.
c) z fund. kraj. nadzwyczajne	**2.379·38**	**3.700**	1.321	—	Mniej z powodu niezużycia kredytu na kurs sukienników i mniejszych wydatków na części wymienne tkalni mechanicznej.
Suma przychodu	23.975·22	24.280	2.021	1.716	
			305		

Rozchód.

1. Płace:				
a) kierownik	3.600·—	3.600	—	—
b) nauczyciel teoryi zawodowej	2.400·—	2.400	—	—
c) instruktor tkactwa	1.800·—	1.800	—	—
d) „ farbiarstwa	1.800·—	1.800	—	—
e) przodownik w tkalni ręcz.	960·—	960	—	—
f) pomocnik „ „ „	480·—	480	—	—
g) pomocnik w farbiarni	480·—	480	—	—
h) nauka przedmiotów pomocniczych	720	720	—	—
i) nauka religii	160·—	200	40	—	Mniej stosownie do ilości godzin.
k) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	1.200·—	1.200	—	—
l) stróż nocny	300·—	300	—	—
2. Utrzymanie lokalu	494.44	400	—	95	
	400·—	**400**	—	—	
3. Opał	1.153·60	1.400	247	—	
4. Oświetlenie	379·30	400	21	—	
5. Usługa	480·—	480	—	—	Stosownie do potrzeby.
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	396·06	540	144	—	
	1.200·—	**1.200**	—	—	
7. Ubezpieczenie budynków i inwentarza	299·06	300	1	—	
8. Tkalnia mechaniczna:					
a) maszynista	480·—	360	—	120	Więcej z powodu konieczności podwyższenia wynagrodzenia.
b) pomocnik	480·—	360	—	120	
c) części wymienne	254·92	500	245	—	Mniej wedle potrzeby.
	779·38	**1.100**	321	—	
d) benzyna i oliwa	1.231·28	1.260	29	—	
e) inne	191·24	200	9	—	
Do przeniesienia	22.119.28	22.840	1.057	335	

Rozchód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
Z przeniesienia . .	22.119·28	22.840	1.057	335	
9. Rozmaite inne wydatki . .	1.252·66	440	—	814	Więcej z powodu zapłacenia podatku domowo klasowego i gruntowego w kwocie 403 K. 38 g. premii za ubezpieczenie od wypadków w kwocie 193 k. 97 g. kaucyi na benzynę w kwocie 144 k. 96 g i innych.
10. Urządzenie kursu dla starszych sukienników . . .	—·—	1.000	1.000	—	Kredyt nie zużyty ponieważ nie było potrzeby urządzenia kursu.
— Urządzenie internatu dla 15 uczniów	603·28	—	—	603	Wydatek konieczny wobec wybudowanego w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 3|XI. 1904 internatu dla uczniów zamiejscowych.
Suma rozchodu . .	23.975·22	24.280	2.057	1.752	
			305		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Należytości czynne	—·—	1. Należytości bierne	—·—
2. Wartość zapasu materyałów	—·—		
3. „ „ wyrobów .	—·—		
4. „ inwentarza . . .	34.492·54		
5. „ budynku z ogrodem domem mieszkalnym, farbiarnią i budynkiem gospodarskim	76.985·—	Czynny stan czynny (Saldo)	111.477·54
Suma . .	111.477·54	Suma . .	111.477·54

33. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.705 32	4.000	1.295	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi wskutek śmierci kierowniczki.
— Za sprzedany materyał i inne	246·34		—	246	
2. Subwencye:					
a) od c. k. Rządu	1.600·—	1.600	—	—	
b) z funduszów krajowych	3.709·75	5.120	1.410	—	Mniej z powodu prowizorycznego obsadzenia posady kierowniczki.
Suma przychodu	8.261·41	10.720	2.705	246	
			2.459		

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierowniczka	819·32	2.160	1.341	—	Mniej z powodu prowizorycznego obsadzenia posady kierowniczki.
b) nauczycielka pomocn. I.	840·—	840	—	—	
c) „ „ II.	389 96	520	130	—	Mniej z powodu intercalare.
d) „ „ III.	480·—	480	—	—	
e) nauczyciel rysunków	480·—	480	—	—	
f) katecheta	100·—	100	—	—	
g) nauczyciel czytania, pisania i rachunków	240·—	240	—	—	
h) pomocnik kancelaryjny	360·—	360	—	—	
2. Wynajem lokalu	950·—	1.000	50	—	
3. Opał	373·93	240	—	134	Wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	28·40	120	92	—	
5. Usługa	200·—	200	—	—	
6. Materyał	186·82	600	413	—	
7. Wynagrodzenie uczennic	1.538·50	2.800	1.261	—	Mniej z powodu mniejszej produkcyi.
8. Środki naukowe	101·29	200	199	—	Wedle potrzeby.
9. Uzupełnienie inwentarza		100			
10. Rozmaite wydatki	373·19	280	—	93	
— Zaliczka na wyższy czynsz w r. 1906	800·—	—	—	800	Wydatek ten uczyniono z tego powodu że w budżecie na r. 1906 wstawiony jest kredyt na lokal tylko 1.000 K. a obecnie przeniesiono szkołę do innego lokalu za czynszem rocznym 1.800 K.
Suma rozchodu	8·261·41	10.720	3.486	1.027	
			2.459		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	414·70
2. Wartość zapasu materyałów	425·63
3. „ „ wyrobów	1.076·50
4. „ inwentarza	1.396 93
Suma	3.313·76

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	—·—
Czysty stan czynny (Saldo)	3.313·76
Suma	3.313·76

34. Bobowa. Krajowa szkoła koronkarska.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	819·36	1.000	181	—	Mniej z powodu pozostałych z końcem roku należytości
2. Subwencye:					
— od gminy	75·—	—	—	75	Dochód pozabudżetowy z powodu późniejszej deklaracyi gminy do LW. 83.337/904. uwzględniony jest już w budżecie na rok 1906.
a) od Rady powiatowej . .	—·—	200	200	—	Subwencya ta wykazaną jest w należytościach czynnych.
b) od c. k. Rządu	1.000·—	1·000	—	—	
c) z funduszów krajowych	1.106·92	850	—	257	Więcej z powodu że nie wpłynęła subwencya powiatowa.
Suma przychodu . .	3.001·28	3.050	381	332	
			49		

Rozchód.

1. Płaca nauczycielki . . .	1.200·—	1.200	—	—	
2. Wynajem lokalu	400·—	250	—	50	Więcej na podstawie umowy zawartej z gminą która pokrywa zwyżkę wydatków jak dochody.
3. Opał i oświetlenie . . .		100			
4. Materyał	95·29	300	205	—	Stosownie do produkcyi.
5. Wynagrodzenie uczennic .	1.088·01	700	—	388	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	42·74	300	257	—	Mniej wedle potrzeby.
7. Rozmaite inne wydatki . .	175·24	200	25	—	
Suma rozchodu . .	3.001·28	3·050	487	438	
			49		

Stan majątku z końcem roku 1905.

(niezatwierdzony)

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	1.110·34
2. Wartość zapasu materyałów .	35·80
3. „ „ wyrobów . .	130·80
4. „ inwentarza	224·52
Suma . .	1.501·46

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	7·44
Czysty stan czynny (Saldo) .	1.494·02
Suma . .	1·501·46

35. Maków. Krajowa szkoła hafciarska.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Ze sprzedaży wyrobów	1.702·54	2.300	598	—	Mniej z powodu pozostałych należytości.
— Zwroty portoryów	2·65	—	—	3	
2. Subwencye:					
a) od gminy	96·—	96	—	—	
b) od Rady powiatowej	— —	50	50	—	Wydział powiatowy w Myślenicach z powodu skończonego okresu deklaracyi z r. 1904. odmówił dalszego subwencyonowania jednak subwencyę tę wykazano w należytościach czynnych szkoły.
c) od c. k. Rządu	1.200·—	1.400	200	—	Mniej z powodu nieprzyznania subwencyi w żądanej wysokości.
d) z funduszów krajowych	2.609·39	2 044	—	565	Więcej z powodu wpływu mniejszej subwencyi państwowej i mniejszego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
Suma przychodu	5.610·58	5 890	848	568	
			280		

Rozchód.

1. Płace:					
a) nauczycielka kierująca	1.440·—	1.440	—	—	
b) nauczycielka pomocnicza	840·—	840	—	—	
c) katecheta	200·—	200	—	—	
d) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	400·—	400	—	—	
2. Opał i usługa	360·—	360	—	—	
3. Materyał	1.015·05	900	—	115	Więcej z powodu większej produkcyi
4. Wynagrodzenie uczennic	1.095.18	1.100	5	—	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	140.54	400	260	—	Mniej wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki	119.81	250	130	—	
Suma rozchodu	5.610·58	5.890	395	115	
			280		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K. g.
1. Należytości czynne	805·78
2. Wartość zapasu materyałów	415·71
3. „ „ wyrobów	2.033·22
4. „ inwentarza (z r. 1904)	998·10
Suma	4.252·81

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	824·17
Czysty stan czynny (Saldo)	3.428·64
Suma	4.252·81

36. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.

	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
1. Dochody własne:					
a) opłaty za badania materyałów	1.140·—	700	—	440	Więcej z powodu wpływu należytości zaległych.
b) ze sprzedaży wyrobów typowych	299·84	100	—	199	Wedle rzeczywistego wpływu.
— Za sprzedane przyrządy laboratoryjne	159·—	—	—	159	
2. Dotacya z fund. krajowych zwyczajne	9.548·63	9.660	111	—	Mniej z powodu wpływu należytości zaległej za badania.
nadzwyczajne	**400·—**	**400**	—	—	
Suma przychodu	11.547·47	10.860	111	798	
				687	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownik	5.920·—	5.920	—	—	
b) adjunkt	979·14	720	—	259	Więcej gdyż w wydatku tym mieści się także wynagrodzenie za dekorowanie prób stacyi sposobem fladrarskim.
c) laborant	1.740·—	1.740	—	—	
2. Opał lokalu stacyi	338·—	300	—	38	
3. Usługa	720·—	720	—	—	
4. Uzupełnienie ingredencyi keramicznych	247·32	200	—	47	
5. Opał pieców technicznych	281·20	240	—	41	
6. Gaz do oświetlania i do celów technicznych	246·49	200	—	47	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza					Wedle potrzeby.
— Zaliczka Zarządowi stacyi na zakupno aparatów, przyrządów i sprzętów do laboratoryum	**400·—**	**400**	—	—	
8. Biblioteka i czasopisma	40·98	160	119	—	
9. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	153·39	160	7	—	
10. Wydatki nieprzewidziane	480·95	100	—	381	Więcej z powodu reparacyi i sprawienia hydrantu ogniowego i węża gumowego.
Suma rozchodu	11.547·47	10.860	126	813	
				687	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:	K. g.	*Stan bierny:*	K. g.
1. Zaliczka na aparaty i przyrządy	400·	1. Należytości bierne	115·28
2. Należytości czynne	221·42		
3. Wartość zapasu materyałów	— —		
4. „ „ wyrobów	— —		
5. „ inwentarza	4.909·73	Czysty stan czynny (Saldo)	5.415·87
Suma	5.531·15	Suma	5.531·15

37. Lwów. Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Wynikłość w roku 1905	Kwota uchwalona w budżecie na rok 1905	W porównaniu z kwotą preliminowaną wynikłość mniejsza	wynikłość większa	Uzasadnienie różnic.
	K. g.	K.	K.	K.	
— Zaliczka na uzupełnienie inwentarza z r. 1904 . . .	1.599·12	—	—	1.599	Jak zamknięcie rach. stacyi za r. 1904.
1. Opłaty za badania	1·875·50	2.000	124	—	Mniej z powodu pozostałych należytości.
— Zwroty wydatków pocztowych	10 42	—	—	10	
2. Dotacya z funduszów krajowych	3.140·—	3.140	—	—	
Suma przychodu . .	6 625·04	5.140	124	1.609	
				1·485	

Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownik	1.200·—	1.200	—	—	
b) asystent	1.600·—	1.600	—	—	
c) laborant	1 440·—	1.440	—	—	
2. Opał, gaz i woda	100·—	100	—	—	
3. Uzupełnienie inwentarza . .	103·70	200	96	—	Wedle potrzeby.
4. Wydatki laboratoryjne . .	153·—	400	247	—	
5. Rozmaite inne wydatki . .	365·40	200	—	165	
— **Zaliczka na przyrządy do badania linew drucianych**	1.662·94	—	—	1.663	Wydatek ten znachodzący pokrycie w dochodach własnych stacyi, okazał się koniecznie potrzebnym w celu uzupełnienia przyborów laboratoryjnych.
Suma rozchodu . .	6·625·04	5·140	343	1.828	
				1.485	

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	K. g.
1. Zaliczka na przyrządy z r. 1905.	1.662·94
2. Należytości czynne	114·—
3. „ inwentarza . . .	28·235·57
Suma . .	30·012·51

Stan bierny:

	K. g.
1. Należytości bierne	— —
Czysty stan czynny (Saldo) .	30.012·51
Suma . .	30 012·51

LW. 28.715/1906.

Alegat 21. do zamknięcia rachunkowego funduszu krajowego za r. 1905.

Wykaz

należytości czynnych i biernych z końcem r. 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego K	g	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego K	g
		Wydatki.								
II.	28*a)*	Rzecznik prawny za zastępstwo .	6	20	—	—	—	—	—	—
	29*a)*	Koszta podróży i dyety wogóle .	2.592	36	403	89	—	—	—	—
	32	Na pokrycie połowy należytości stempl. od dekretów nominacyjnych	173	63	1.863	20	—	—	—	—
	33	Potrzeby kancelaryjne	96	59	12	—	—	—	—	—
	34	Administracya dochodów z kraj. opłat konsumcyjnych od piwa	—	—	322	29	—	—	7	45
	37	Zaliczki na płace	27.692	74	28.019	55	—	—	—	—
III.	38	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych	209.639	90	84.424	35	2.880	65	6.906	51
	48	Koszta podróży lekarzy okręgowych	—	—	266	68	—	—	175	04
	49	Lekarstwa dla epidemicznie chorych ($^1/_3$ część)	—	—	—	—	—	—	378	95
	57	Amortyzacya pożyczki, zaciągniętej przez O. O. Bonifratrów w Krakowie na dokończenie budowy szpitala	—	—	—	—	58.590	04	—	—
IV.	72	Amortyzacya pożyczki, zaciągniętej na budowę domu podrzutków	—	—	—	—	63.727	56	—	—
VII.	206	Kwaterunkowe Żandarmeryi . .	360	—	—	—	—	—	—	—
„	211	Koszta administracyi gmachu Żandarmeryi we Lwowie . .	—	—	—	—	—	—	4	—
„	213	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	—	—	—	—	17	32	1.069	21
VIII.	*A)*	Koszta zarządu dróg krajowych .	1.376	73	6.218	99	—	—	8	—
	C)	Utrzymanie dróg krajowych . .	247	45	330	—	—	—	26.654	49
	D)	Zasiłki	7.662	98	400	—	—	—	—	—
	E)	Wydatki na myta	469	24	—	—	—	—	58	51
	F)	Pensye i zaopatrzenia	—	—	—	—	103	85	469	18
	236	Koszta zarządu kolei	297	50	1.919	65	—	—	—	—
	241	Koszta komisyjne	—	—	19	24	—	—	20	94
	244	Koszta kancelaryjne	—	—	56	90	—	—	—	—
IX.	250	Płace personalu kraj. biura melioracyjnego	320	40	—	—	—	—	—	—
	253	Zaliczki na płace personalu kraj. biura melioracyjnego . . .	122	—	1.792	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	251.057	72	126.048	74	125.319	42	35.752	28

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	z roku bieżącego K	g	bierne z lat ubiegłych K	g	z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia .	251.057	72	126.048	74	125.319	42	35.752	28
	257	Utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich . . .	202	19	—	—	—	—	—	—
	259	Zdjęcia i projekty robót melioracyjnych	1.253	—	281	92	—	—	—	—
	267	Zwroty za analizę ziemi . . .	10	—	212	—	—	—	—	—
	„	Subwencyonowanie fabryk drenarskich	—	—	266	92	—	—	—	—
	„	Do dyspozycyi Wydziału krajowego	—	—	1.874	18	—	—	—	—
X.	291	Środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa . .	92	48	—	—	—	—	—	—
	304	Zaliczki na płace nauczycieli zakładów rolniczych	3.387	88	5.937	50	—	—	—	—
	306	Rozmaite zasiłki na cele rolnicze	49	78	39	—	—	—	—	—
	316	Krajowy skład publiczny w Krakowie	—	—	—	—	815	40	—	—
	319	Podniesienie hodowli bydła . .	—	—	—	—	—	—	217	35
	329	Podniesienie gospodarstwa nabiałowego	—	—	42	55	12.763	10	9	34
	345	Klęski elementarne w r. 1903 .	411.000	—	—	—	642.741	42	—	—
XI.	347	Badania kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin . .	25.749	52	—	—	—	—	—	—
XII.	434	Krajowy warsztat kołodziejski w Tłumaczu	—	—	1.000	—	—	—	540	—
	436	Krajowa szkoła stolarska w Kalwaryi	—	—	—	—	—	—	16	40
	437	Krajowy warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie	600	—	—	—	—	—	—	—
	441	Krajowy kurs keramiczny w Podgórzu	—	—	200	—	—	—	—	—
	449	Krajowa szkoła tkacka w Gorlicach	—	—	300	—	—	—	—	—
	—	Warsztat powroźniczy w Radymnie	200	—	—	—	—	—	—	—
	463	Krajowa szkoła hafciarska w Makowie	—	—	50	—	—	—	—	—
	475	Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	53	54	—	—	—	—	—	—
	476	Szkoła ślusarska w Świątnikach	1.200	—	—	—	—	—	—	—
	488	Kursa majsterskie	—	—	400	—	—	—	—	—
	491	Zaliczki na płace nauczycieli szkół przemysłowych	2.663	75	2.826	50	—	—	—	—
	497	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	89	52	—	—	—	—	—	—
XIII.	506	Pożyczka 80.800 K na budowę kulparkowską	—	—	—	—	26.405	06	—	—
	507	Pożyczka 20.000 K dla S. S. Miłosierdzia św. Winc. á Paulo	—	—	—	—	10.637	44	—	—
	509	Pożyczka na budowę szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	—	—	—	—	400.290	18	—	—
		Do przeniesienia .	697.609	38	139.479	31	1,218.972	02	36.535	37

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	z roku bieżącego K	g	bierne z lat ubiegłych K	g	z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia .	697.609	38	139.479	31	1,218.972	02	36.535	37
	512	Spłata niezgłoszonych obligacyj i kuponów b. funduszów indemnizacyjnych	—		—	—	72.471	—	—	—
	514	Pożyczka na budowę skrzydła dla biura melioracyjnego . .	—	—	—	—	141.027	38	—	—
	515	Pożyczka na budowę składów publicznych w Krakowie . . .	—	—	—	—	359 226	10	—	—
	516	Pożyczka na budowę gmachu Żandarmeryi we Lwowie . .	—	—	—	—	177.788	23	—	—
	517	Rozmaite wydatki b. funduszów indemnizacyjnych	—	—	—	—	800	31	12	06
XIV.	518	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	—	—	—	—	—	—	16	—
	525	Bonifikacya dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach opłacanych do końca r. 1897 z galic. fund. propinacyjnego	—	—	—	—	—	—	5.282	—
	526	Kurs dla pisarzy gminnych . .	—	—	300	—	—	—	—	—
	—	Budowa wodociągu w Zakopanem	—	—	—	—	—	—	398.945	78
	—	Budżetem nieprzewidziane. . .	7.171	56	159	13	—	—	—	—
		Dochody.								
I.	2	Zwroty zaliczek od urzędników krajowych z płac	2.986	68	—	—	—	—	—	—
	4	Sprzedaż książek i druków . .	63.860	12	7.158	70	—	—	—	—
II.	11	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich	—	—	351	68	—	—	—	—
	—	Zwrot pożyczki od szpitala św. Zofii we Lwowie	20.000	—	—	—	—	—	—	—
	—	Zwrot pożyczki od szpitala św. Ludwika w Krakowie . . .	20.000	—	—	—	—	—	—	—
	—	Koszta sanitarne, zwrotne od c. k. Rządu.	51	17	—	—	—	—	—	—
III.	—	Zaliczka udzielona na restauracyę kościoła św. Anny w Krakowie	4.000	—	—	—	—	—	—	—
IV.	19	Zwroty wydatków szupasowych .	1.183	17	4.511	07	—	—	—	—
V.	20	Myta na drogach krajowych . .	34.434	45	2.749	29	—	—	—	—
	23	Datki od stron prywatnych na budowę dróg krajowych . . .	4.236	—	—	—	—	—	—	—
	26	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	1.358	50	2.255	58	—	—	—	—
	29	Od Wydziałów powiatowych na wykupno gruntów pod kolej transwersalną	44.163	10	—	—	—	—	—	—
VI.	—	Pożyczka udzielona chorzelowskiej spółce wodnej	505	29	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	901.559	42	156.964	76	1,970.285	04	440.791	21

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego K	g	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia .	901.559	42	156.964	76	1,970.285	04	440.791	21
VI.	—	Zwroty za sprzedane odsypiska .	175	68	—	—	—	—	—	—
VII.	—	Zwrot zaliczki na regulacyę Sanu	463	92	—	—	—	—	—	—
	55	Krajowy skład publiczny w Krakowie	—	—	10.161	98	—	—	—	—
	65	Dochody biura patronatu . . .	—	—	127	70	—	—	—	—
	—	Subwencya od gminy Zaleszczyki na założenie zakładu sadowniczego	200	—	—	—	—	—	—	—
	—	Zwrot nadpłaconego podatku od szkoły weterynaryi	47	72	—	—	—	—	—	—
	—	Zwroty zapomóg udzielonych gminom: Bałaharówka, Barycz i Grobla	307	72	—	—	—	—	—	—
	—	Biedroń Jan, b. kraj. instruktor mleczarstwa — zwrot zaliczki	170	82	—	—	—	—	—	—
IX.	68	P. P. Benedyktynki w Przemyślu zwrot pożyczki	4.600	—	—	—	—	—	—	—
	69	Śniatyn, Wydział powiatowy — zwrot pożyczki	2.800	—	—	—	—	—	—	—
	70	Kańczuga, szkoła koronkarska — zwrot pożyczki	120	—	—	—	—	—	—	—
	71	Stary Sącz, warsztat szewski — zwrot pożyczki	320	—	—	—	—	—	—	—
	72	Rudki, szkoła koszykarska — zwrot pożyczki	400	—	—	—	—	—	—	—
	73	Rudki, szkoła koszykarska — zwrot pożyczki	800	—	—	—	—	—	—	—
	74	Świątniki, szkoła ślusarska — zwrot pożyczki	2.000	—	—	—	—	—	—	—
	—	Gliniany, warsztat tkacki — zwrot pożyczki	500	—	—	—	—	—	—	—
	—	Uhnów, b. warsztat szewski — zwrot pożyczki	600	—	—	—	—	—	—	—
	—	Mnszyna, szkoła koronkarska — zwrot pożyczki	120	—	—	—	—	—	—	—
	—	Drohowyże, fundacya skarbkowska — zwrot pożyczki . . .	661	37	—	—	—	—	—	—
	—	Ślusarczyk Jan — zwrot pożyczki	330	—	—	—	—	—	—	—
	—	Marconi Leonard — zwrot pożyczki	4.168	90	—	—	—	—	—	—
X.	75	Dochody byłych funduszów indemnizacyjnych	65.968		—	—	—	—	—	—
	76	Z aktywów funduszu pożyczki krajowej z r. 1873	4.000	04	1.176	47	—	—	—	—
XI.	77	Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	—	—	39	68	—	—	—	—
	79	Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich	—	—	71	08	20	—	—	—
	83	Czytelnia polska w Białej — zwrot pożyczki	14.000	—	—	—	—	—	—	—
	—	Sprawcy kradzieży jasielskiej .	10.162	95	—	—	—	—	—	—
		Do przeniesienia .	1,014.476	54	168.541	67	1,970.305	04	440.791	21

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Pozostałe należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości czynne z roku bieżącego K	g	Pozostałe należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Pozostałe należytości bierne z roku bieżącego K	g
		Z przeniesienia .	1,014.476	54	168.541	67	1,970.305	04	440.791	21
XII.	84	Dochody z krajowych opłat konsumcyjnych	14.363	14	65.072	67	—	—	32	70
XIV.	87	Dodatki do podatków	3,253.119	03	808.929	70	—	—	—	—
—	—	Lokacya 3% na rachunku czekowym w Banku krajowym . .	—	—	604.807	—	—	—	—	—
—	—	Lokacya funduszu pożyczkowego na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—	—	106.407	66
—	—	Rachunek bieżący krajowego składu publicznego w Krakowie	27.206	94	22.239	63	—	—	—	—
—	—	Rachunek przenośny krajowego składu publicznego w Krakowie.	—	—	14.285	39	27.206	94	22.289	83
—	—	Zaliczka zwrotna od funduszu budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	878	92	—	—	—	—	—	—
—	—	Fundusz uposażenia Kasy krajowej — zwrot pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym z powodu klęsk elementarnych	5.580	03	—	—	—	—	—	—
		Razem . . .	4,315.624	60	1,683.876	06	1,997.511	98	569.521	40

II.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Oddział chorych i położnic.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 284a.

LW. 57655 1906.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	pozycyi	Sumaryusz	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych klinieczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic klinicz. K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze (—) większe (+) K.
			Wynikłości w r. 1905											
		Wydatki.												
I.	1—22	Płace i emolumenta etatowe	62.683	37	13.325	29	9.151	07	4.192	20	89.351	93	91.172	1.820
II.	23—31	Koszta utrzymania osób nieetatowych	54.942	49	28 340	41	6 668	18	10.049	69	100.000	77	103.907	3.906
III.	32—49	Pensye i emerytury	24.044	41	—	—	1.630	36	—	—	25.674	77	23.575	2.100
IV.	50-56b	Zaopatrzenia i dary z łaski	1.488	—	—	—	84	—	—	—	1.572	—	1.572	—
V.	57	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	200
VI.	58—60	Remuneracye i zapomogi	6.014	12	1.133	77	249	16	342	95	7.740	—	7.400	340
VII.	61—72	Koszta gospodarcze:												
		1. zwyczajne	149.550	09	98.882	43	28.150	20	35.740	15	312.322	87	308.742	3.581
		2. **nadzwyczajne**	**581**	**12**	**368**	**79**	**67**	**05**	**100**	**58**	**1.117**	**54**	**1.400**	**282**
VIII.	73—83	Koszta sanitarne	37.089	33	53.741	45	5.267	25	11.077	60	107.175	63	100.447	6.729
IX.	84	„ kancelaryjne	2.404	36	1.658	58	303	70	518	70	4.885	34	4 800	85
X.	85	„ kapliczne	276	—	210	—	48	—	66	—	600	—	600	—
XI.	86—90	Utrzymanie budynków:												
		1. zwyczajne	16.327	21	7.137	09	2.211	03	2.346	84	28.022	17	33.300	5.278
		2. **nadzwyczajne**	**7.433**	**59**	**360**	**04**	**331**	**84**	**316**	**64**	**8.442**	**11**	**8.813**	**371**
XII.	91—92	Odsetki od kapitałów dłużnych	3.520	15	—	—	—	—	—	—	3.520	15	3.520	—
XIII.	93	Podatki i daniny	167	64	127	55	29	15	40	09	364	43	400	36
XIV.	94—96	Rozmaite	102.064	20	2.874	87	464	13	967	27	106.370	47	4.850	101.520
XV.	97	Zapomogi dla położnic	—	—	—	—	13.956	—	—	—	13.956	—	14.000	44
XVI.	98	Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	—	—	11	10	2[illegible]	20	33	30	100	67
XVII.	99	Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii	33 500	—	—	—	—	—	—	—	33.500	—	33.500	—
XVIII.	100	Spłata pożyczek	4 033	57	—	—	—	—	—	—	4.033	57	5.070	1.036
														12.387
		Razem 1. zwyczajne	498.104	94	207.431	44	68.223	33	65.363	69	839.123	40	737.155	114.355
		Razem 2. **nadzwyczajne**	**8 014**	**71**	**728**	**83**	**398**	**89**	**417**	**22**	**9.559**	**65**	**10.213**	**653**
														13.040
		Suma wydatków	506 119	65	208.160	27	68.622	22	65.780	91	848.683	05	747.368	114 355
			714.279 K. 92 g.				134 403 K. 13 g.							+101.315
		Dochody.												
I.	1—2	Dodatki	64.788	69	—	—	326	40	—	—	65.115	09	57.430	7.685
II.	3	Opłaty pośmiertne	19.765	76	—	—	—	—	—	—	19.765	76	20.000	234
III.	4—6	Zwroty kosztów leczenia	374 433	77	—	—	59.701	49	—	—	434.135	26	417.000	17.135
IV.	7—8	Dochody z realności i dóbr	1.239	16	—	—	3.920	—	—	—	5.159	16	2.500	2.659
V.	9—10	Rozmaite	3.857	04	—	—	20	—	—	—	3.877	04	3.200	677
VI.	11-11a	Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu	200.150	—	—	—	—	—	—	—	200.150		186.678	13.472
														234
		Suma dochodów	664.234	42	—	—	63.967	89	—	—	728.202	31	686.808	41.628
		Do tego:												
—	12	Dotacya z funduszu krajowego	50.045	50	—	—	70.435	24	—	—	120.480	74	60.560	59.921
														234
		Ogólna suma dochodów	714.279	92	—	—	134.403	13	—	—	848.683	05	747.368	101.549
														+101.315

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami bez względu na pobraną dotacyę lub oddaną nadwyżkę dochodów przedstawia następujące wyniki:

I. W oddziale chorych i klinik:

Wydatki preliminowane wynosiły	610.982 K.		
„ rzeczywiste wynosiły	714.280 „		
Wydatki *większe* o		103.298 K.	
Dochody preliminowane wynosiły	581.497 K.		
„ rzeczywiste wynosiły	664.234 „		
Dochody *większe* o		82.737 K.	
Wyni *mniej korzystny* o różnicę w kwocie			20.561 K.

II. W oddziale położnic i klinik:

Wydatki preliminowane wynosiły	136.386 K.		
„ rzeczywiste wynosiły	134.403 „		
Wydatki *mniejsze* o		1.983 K.	
Dochody preliminowane wynosiły . . . . ,	105311 K		
„ rzeczywiste wynosiły	63.968 „		
Dochody mniejsze o		41.343 „	
Wynik *mniej korzystny* o różnicę w kwocie			39.360 „
Ogółem wynik był *mniej korzystny* o sumę w kwocie			59.921 K.
zgodnie z więcej pobraną dotacyą w wysokości t j kwoty. (Vide poz. 12. dochodów). Gdy jednak uwzględni się, że w zastępstwie c. k. Rządu poniesiono w r. 1905. na utrzymanie klinik wydatek w niezwróconej nam jeszcze kwocie			63.900 K.
okaże się wynik ogólny w rezultacie *korzystniejszy* od budżetu o kwotę			3.979 K.

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze / więcej K.
		Wydatki w r. 1905.											
	Wydatki.												
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**												
1	Dyrektor:												
	a) płaca . . . . K. 5.800·—												
	b) dodatek na mieszkanie „ 1.200·—	3.220	—	2.450		560	—	770	—	7 000	—	7.000	—
2	6 prymaryuszów:												
	a) płaca . . . . K. 14.073·18												
	b) dodatki pięcioletnie . „ 5·100·—												
	c) dod. osob. dla 1 prym. „ 100·—	19.273	18	—	—	—	—	—	—	19.273	18	20.300	1.027
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulistyki i położnictwa . . .	1.300	—	—	—	1·300	—	—	—	2.600	—	2.600	—
4	9 sekundaryuszów I klasy . . .	9.774	86	—	—	2.800	—	—	—	12.574	86	12.600	25
5	7 sekundaryuszów II. klasy . .	8.205	—	—	—	—	—	—	—	8.205	—	8.400	195
6	3 praktykantów lekarskich adiutum .	1.550	—	—	—	—	—	—	—	1.550	—	1.800	250
7	Akuszerka I. płaca	—	—	—	—	800	—	—	—	800	—	800	—
8	Akuszerka II.	—	—	—	—	600	—	—	—	600	—	600	—
9	Kierownik oddziału chorób zakaźnych:												
	a) płaca . . . K. 1.600·—												
	b) dodatek osobisty . „ 800·—	2.400	—	—	—	—	—	—	—	2.400	—	2.400	—
10	2 kapelanów:												
	a) płaca . . . . K. 2.400·—												
	b) dodatki na pomieszkanie „ 800·—	1.472	—	1.120	—	256	—	352	—	3.200	—	3 200	—
11	Rządca:												
	a) płaca . . . . K. 2.640·—												
	b) dodatek pięcioletni . „ —·—												
	c) wikt I. klasy . . „ 800·—												
	d) opał . . . . „ 384·—												
	e) oświetlenie . . . „ 62·04	1.787	58	1.360	12	310	88	427	46	3.886	04	4.292	406
12	2 oficyałów:												
	a) płaca . . . . K. 4·400·—												
	b) dodatki aktywalne . „ 600·—												
	c) dodatki pięcioletnie . „ 900·—	2.714	—	2.065	—	472	—	649	—	5.900	—	5.900	—
13	2 pisarzy:												
	a) płaca . . . . K. 2.640·—												
	b) dodatki pięcioletnie . „ 600·—												
	c) dodatek na pomieszkanie „ 400·												
	d) dodatek osobisty . „ 400·—	1.858	40	1.414	—	323	20	444	40	4.040		4.040	—
14	Pisarz w izbie przyjęcia:												
	a) płaca . . . . K. 1.320·—												
	b) 2 dodatki pięcioletnie . „ 366·68												
	c) wikt z piecz II.kl. wzmoc. „ 720·—	1.107	0	842	34	192	53	264	73	2.406	68	2.407	—
15	Dozorca domu;												
	a) płaca . . . . K. 1.320·—												
	b) dodatek pięcioletni . „ 183·34												
	c) dodatek osobisty . . „ 200.—												
	d) wikt z piecz. II. kl. wzmoc. „ 720·—	1.114	73	848	17	193	87	266	57	2.423	34	2.340	83
16	2 aplikantów, płaca	1.012	—	176	—	770	—	242	—	2.200	—	2.200	—
	Do przeniesienia . .	56.788	83	10.275	63	8.578	48	3.416	16	79.059	10	80.879	1.903 83

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze K.
		Wydatki w r. 1905.											
													1.093
I.	Z przeniesienia . .	56.788	83	10.275	63	8.578	48	3.416	16	79.059	10	80.879	*83*
17	Aptekarz:												
	a) płaca . . . . K. 1.600·—												
	b) dodatek pięcioletni . „ 216·66												
	c) dodatek na mieszkanie „ 400·—												
	d) dodatek osobisty . . „ 400·—	863	50	1.413	—	78	50	261	66	2.616	66	2.617	—
18	Maszynista:												
	a) płaca . . . . K. 1.200·—												
	b) dod. pięcioletni . „ 50·—												
	d) wikt II. kl. (wzmocniony) „ 720·—	906	20	689	50	157	60	216	70	1.970	—	1.970	—
19	Woźny:												
	a) płaca . . . . K. 1.000·—												
	b) dodatki pięcioletnie . „ 186·17												
	c) dodatek osobisty . . „ 100·—												
	d) dodatek na ubiór . „ 100·—	637	64	485	16	110	89	152	48	1.386	17	1.386	—
20	Odźwierny:												
	a) płaca . . . . K. 1.000·—												
	b) dodatki pięcioletnie . „ 120·—												
	c) dodatek osobisty . „ 100·—												
	d) dodatek na ubiór . „ 100·—	607	20	462	—	105	60	145	20	1.320	—	1.320	—
													1.903
	Razem .	59.803	37	13.325	29	9.031	07	4.192	20	86.351	93	88.172	*83*
	Do tego:												
21|22	Zaliczki na płace . . K. 4.263·25												
	a po strąceniu rat bieżących „ 1.263·25	2.880	—	—	—	120	—	—	—	3.000	—	3.000	—
													1.903
	Suma rubryki I. .	62.683	37	13.325	29	9.151	07	4.192	20	89.351	93	91.172	*83*
													—1.820
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**												
23	Siostry Miłosierdzia:												
	a) płaca . . . . K. 4.219·92												
	b) wikt z pieczywem . „ 10.988·83												
	c) ryczałt za pranie bielizny „ 1.141·68	10.440	40	4.553	33	669	06	687	64	16.350	43	15.755	*596*
24	Pomocnik kapelana.	184	—	140	—	32	—	44	—	400	—	400	—
25	Dyetaryusze, płaca	4.559	20	3.468	96	79	90	1.090	24	9.911	30	9 928	17
26	Dla 2 funkcyonaryuszów wikt z pieczywem	662	40	504	—	115	20	158	40	1.440	—	1.440	—
27	Dwa stypendya stałe dla akuszerek .	—	—	—	—	480	—	—	—	480	—	480	—
28	Dwóch pomocników aptekarza . .	1.445	40	2.365	20	131	40	438	—	4.380	—	4.380	—
29	Służba oddziałowa:												
	a) płaca . . . . K. 18.821·95												
	b) wikt . . . . „ 26.249.09												
	c) bluzy . . . . „ 2.200·—												
	d) gratyfikacye . . „ 594·—	26 610	65	12.571	35	2.850	23	5.832	81	47.865	04	51.612	3.747
30	Służba domu:												
	a) płaca . . . . K. 6.640·86												
	b) wikt . . . . „ 6.724·19												
	c) dodatek na mundur . „ 200·—												
	d) gratyfikacye . . „ 180·—	8.586	82	2 819	69	1.145	67	1.192	87	13.745	05	14.626	881
31	Służba wspólna:												
	a) płaca . . . . K. 2.763·66												
	b) wikt . . . . „ 2.272·29												
	c) bluzy . . . . „ 118·—												
	d) gratyfikacye . . „ 275·—	2.453	62	1.917	88	451	72	605	73	5.428	95	5.286	*143*
													4.645
	Suma rubryki II. .	54.942	49	28.340	41	6.668	18	10.049	69	100.000	77	103.907	739
													—3.906

Do poz. 2. Wydatek mniejszy z powodu przeniesienia w stan spoczynku Dr. Józefa Rożańskiego. (Lw. 44.372 905 — Vide Rubr. III. poz. 49a).
„ „ *4. 5. 6. Wydatki mniejsze* z powodu nterkalare.
„ „ *11. Wydatek mniejszy*, gdyż nowo mianowany rządca nie pobierał dodatku pięcioletniego.
„ „ *15. Wydatek większy* z powodu przyznania dozorcy dodatku pięcioletniego od 1/3 1905 (Lw. 17.491|1905).

Wydatki. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Do poz. 23 l. b). ***Wydatek większy*** z powodu podwyższenia cen niektó ych artykułów żywności, jak: mięsa, smalcu, masła i t. p.
„ „ *25. Wydatek mniejszy* z powodu interkalare.
„ „ *29 i 30. Wydatki mniejsze*, albowiem c. k. Rząd nie zgodził się na przyjęcie do klinik większej ilości służby i na podwyższenie płac tejże.
„ „ *31. Wydatek większy* z powodu podanego przy poz. 23.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki w r. 1905.											
III.	**Pensye i emerytury.**												
32	Finger Fryderyka, wdowa po prof. kliniki	630	—	—	—	—	—	—	—	630	—	630	—
33	Neuhauser Karolina, wdowa po prymar.	1.200	—	—	—	—	—	—	—	1.200	—	1.200	—
34	Jaroszyńska Eugenia, „ „ oficyale	619	75	—	—	46	65	—	—	666	40	666	—
35	Köstlich Józefa wdowa po oficyale	619	75	—	—	46	65	—	—	666	40	666	*1*
36	Marczak Helena, wdowa po pisarzu	651	—	—	—	49	—	—	—	700	—	700	—
37	Piro Karol b. odźwierny	572	88	—	—	43	12	—	—	616	—	616	—
38	Dr. Kilarski Józef, b. prymaryusz	2.390	80	—	—	—	—	—	—	2.390	80	2.391	—
39	Gralewska Zofia wdowa po oficyale	1.069	50	—	—	80	50	—	—	1.150	—	1.150	—
40	Feigel Katarzyna, wdowa po prosektorze	1.116	—	—	—	84	—	—	—	1.200	—	1.200	—
41	Dwoje małoletnich dzieci po prymaryuszu Dr. Krówczyńskim	219	97	—	—	—	—	—	—	219	97	220	—
42	Malinowski Erazm, b. rządca	3.348	—	—	—	252	—	—	—	3.600	—	3.600	—
43	Kołakowski Józef, b. dyetaryusz	781	20	—	—	58	80	—	—	840	—	840	—
44	Bogusz Wiktor, b. oficyał	1.257	36	—	—	94	64	—	—	1.352	—	1.352	—
45	Dr. Głowacki Bolesław, b. dyrektor	3.757	20	—	—	282	80	—	—	4.040	—	4.040	—
46	Berthleff Klementyna, wdowa, po dyrekt.	1.674	—	—	—	126	—	—	—	1.800	—	1.800	—
47	Widmann Michalina, wdowa po prymar.	1.200	—	—	—	—	—	—	—	1.200	—	1.200	—
48	Maruszczak Karolina, b. akuszerka	—	—	—	—	403	20	—	—	403	20	404	*1*
49	Jezierska Leontyna wdowa po pisarzu	837	—	—	—	63	—	—	—	900	—	900	—
49a	Różański Józef, b. prymaryusz	2.100	—	—	—	—	—	—	—	2.100	—	—	*2.100*
	Suma rubryki III.	24.044	41	—	—	1.630	36	—	—	25.674	77	23.575	*1* / *2.101* / + *2.100*

Do poz. 49 l. a). ***Wydatek większy*** z powodu przyznania Drowi Rożańskiemu nieprelimino-wanej emerytury. Przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w zaoszczędzeniu Rubr. I. poz. 2.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział: chorych szpitalny K.	chorych szpitalny g.	chorych kliniczny K.	chorych kliniczny g.	położnic szpitalny K.	położnic szpitalny g.	położnic kliniczny K.	położnic kliniczny g.	Razem K.	Razem g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze / większe K.
		Wydatki w r. 1905.											
IV.	**Zaopatrzenia i dary z łaski.**												
50	Czarnecka Wiktorya, b. dozorczyni . .	144	—	—	—	—	—	—	—	144	—	144	—
51	Matwijko Ksenia, wdowa po parobku, jednorazowo	111	60	—	—	8	40	—	—	120	—	120	—
52	Kozłowski Dmytro, b. parobek . . .	111	60	—	—	8	40	—	—	120	—	120	—
53	Wacnik Agata, b. dozorczyni . .	128	—	—	—	—	—	—	—	128	—	128	—
54	Grochowska Rozalia, wdowa po odźwiern. dar z łaski	223	20	—	—	16	80	—	—	240	—	240	—
55	Witoszyńska Dominika, b. nadzor. pralni	372	—	—	—	28	—	—	—	400	—	400	—
56	Sempik Marya, wdowa po parobku . .	111	60	—	—	8	40	—	—	120	—	120	—
56a	Nydza Marya, b. posług. jedn. dar z łaski	100	—	—	—	—	—	—	—	100	—	100	—
56b	Kołakowski Józef, b. dyetaryusz jednorazowy dar z łaski	186	—	—	—	14	—	—	—	200	—	200	—
	Suma rubryki IV. . .	1.488	—	—	—	84	—	—	—	1.572	—	1.572	—
V. 57.	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—200
	Do poz. 57. Niebyło żadnego wydatku.												
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**												
58	Dla funkcyonaryuszów szpitalnych . .	1 352	40	1.029	—	235	20	323	40	2.940	—	2.600	*340*
59	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich pełniących służbę w szpitalu dłużej 1 roku	3.600	—	—	—	—	—	—	—	3.600	—	3.600	—
60	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich za spisywanie protokołów sekcyjnych	1.061	72	104	77	13	96	19	55	1,200	—	1 200	—
	Suma rubryki VI . .	6.014	12	1.133	77	249	16	342	95	7.740	—	7.400	+*340*
	Do poz. 58. Wydatek większy, gdyż preliminowany kredyt okazał się dla licznego personalu za mały, wskutek czego podniesionym został na rok 1906 do kwoty 3.000 K. Przekroczenie to znajduje zupełne pokrycie w Rubr. I. poz. 5 i 6 wydatków.												
VII.	**Koszta gospodarcze.**												
61	Żywienie chorych:												
	a) Zwykła strawa i dodatki . . .	79.602	66	49.223	76	8.304	52	13.200	90	150.331	84	149.300	*1.032*
	b) 5 Sióstr Miłosierdzia w kuchni:												
	α) płaca . . . . K. 800·—												
	β) wikt z pieczywem i dod. „ 2.080·—												
	γ) ryczałt za pranie bieliz. „ 217·50	1.610	70	1 022	18	185	85	278	77	3.097	50	2.918	*179*
	c) Koszta utrzymania służby kuchennej:												
	α) płaca . . . . K. 1.777·34												
	β) wikt z pieczywem . „ 2.909·32												
	γ) na fartuchy, kaftany i czepki . . . „ 130·—												
	δ) gratyfikacye . . „ 80·—	2.546	26	1.615	90	293	80	440	70	4.896	66	5.000	103
	d) opał i para do gotowania w kuchni	1.588	12	1.007	85	183	24	274	87	3.054	08	3.000	*54*
	e) naczynia i sprzęty kuchenne:												
Na zakupno kotła do przyrz. kawy	1. zwyczajne . .	485	45	308	07	56	02	84	02	933	56	900	*34*
	2. **nadzwyczajne.**	581	12	368	79	67	05	100	58	1.117	54	1.400	282
													103
Do przeniesienia	1. zwyczajne . .	85.833	19	53.177	76	9.023	43	14.279	26	162.313	64	161.118	*1.299*
	2. **nadzwyczajne.**	581	12	368	79	67	05	100	58	1.117	54	1.400	282

Wydatki

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Zporównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze / większe K.
		Wydatki w r. 1905.											
													1.299
VII.	Z przeniesienia {1. zwyczajne	85.833	19	53.177	76	9.023	43	14.279	26	162.313	64	161.118	103
	{2. **nadzwyczajne**	**581**	**12**	**368**	**79**	**67**	**05**	**100**	**58**	**1.117**	**54**	**1.400**	**282**
61	*f*) pieczywo dla chorych	9.539	—	2.994	03	538	01	700	15	13.771	19	12.710	*1.061*
	g) wino dla chorych	2.541	33	1.016	15	114	93	240	39	3.912	80	5.560	1.647
62	Wikt II. kl dla akuszerki dyżurnej	—	—	—	—	567	61	—	—	567	61	600	32
63	„ I. kl. dla lekarza i aptekarza dyżur.	824	36	—	—	502	21	—	—	1.326	57	1.300	*26*
64	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj w szpitalu i klinikach tudzież ogrzewanie motoru benzynowego w zakładzie położnic	11.153	15	13.761	35	5.540	42	7.415	08	37.870	—	36.000	*1.870*
65	*a*) oświetlenie naftą i gazem z dotyczącemi potrzebami	3.859	38	1.915	68	86	02	168	34	6.029	42	3.900	*2.129*
	b) oświetlenie elektryczne	1.128	71	12.169	57	3.690	22	5.743	60	22.732	10	25.700	2.968
66	Sprzęty, zakupno i naprawa	4.738	67	2.363	—	361	33	930	07	8.393	07	8.000	*393*
67	Fiakrowe dla rządcy	184	—	140	—	32	—	44	—	400	—	400	—
68	Utrzymanie ogrodu:												
	a) spacerowego i warzywn. K. 451·16												
	b) płaca i wikt ogrodnika „ 1.080·—	704	33	535	91	122	49	168	43	1.531	16	1.480	*51*
69	Utrzymanie pralni:												
	a) opał, praczki i inne potrzeby K. 13.034·26												
	b) 2 Siostry Miłos. w pralni:												
	α) płaca „ 320·—												
	β) wikt. „ 832·—												
	γ) ryczałt za pranie bielizny „ 87·—	7.469	94	2.075	49	2.622	83	2.105	—	14.273	26	15.167	894
70	Bielizna, pościel i odzież:												
	a) zakupno i naprawa K. 19.728·—												
	b) 2 Siostry Miłosierdzia w mag. biel. i szwalni:												
	α) płaca K. 320·—												
	β) wikt z pieczywem i dodat. „ 832·—												
	γ) ryczałt za pranie bielizny „ 87·—	13.686	73	3.136	54	2.596	78	1.546	95	20.967	—	20.967	—
71	Słoma do sienników	967	60	—	—	—	—	—	—	967	60	1.200	232
72	Opłata za wodę z miejskiehwodociągów	6.919	70	5.596	95	2.351	92	2.398	88	17.267	45	14.640	*2.628*
													5.876
	Razem {1 zwyczajne	149.550	09	98.882	43	28.150	20	35.740	15	312.322	87	308.742	*9.457*
	{2. **nadzwyczajne**	**581**	**12**	**368**	**79**	**67**	**05**	**100**	**58**	**1.117**	**54**	**1.400**	**282**
													6.158
	Suma rubryki VII.	150.131	21	99.251	22	28.217	25	35.840	73	313.440	41	310,142	*9.457*
													+ 3.299

Do poz. 61 a). *Wydatek większy* z powodu większej ilości dni leczenia i z powodu podanego przy Rubr. II. poz. 23 wyd. Ilość dni leczenia wynosiła w r. 1904 274.768, w r. 1905 280.467, była zatem większa o 5.699.

„ „ *61* b). *Wydatek większy* z powodu podanegp przy rubr. II. poz. 23.

„ „ *61 c*). *Wydatek mniejszy* z powodu interkalare.

„ „ *61 d*). *Wydatek większy* wskutek większego zapotrzebowania.

„ „ *61 e*). *Wydatek większy* wedle potrzeby.

„ „ *61 e 2*). *Wydatek mniejszy* z powodu zakupna kotła parowego wprost od firmy i montowania go we własnym zarządzie.

„ „ *61 f*). *Wydatek większy* z powodu większej ilości dni leczenia i wyższych cen mąki.

„ „ *61g*). *Wydatek mniejszy* zależny od ordynacyi lekarskich.

„ „ *62 i 63*. *Wydatki* w ogóle *mniejsze* wedle rzeczywistego kosztu wiktu.

„ „ *64*). *Wydatek większy* według istotnej potrzeby.

„ „ *95 a b*). *Wydatki* w ogóle *mniejsze* wedle rzeczywistej potrzeby.

„ „ *66*. *Wydatek większy* spowodowany wypłaceniem należytości z r. 1904, za naprawę sprzętów, (LW. 9951|1906).

„ „ *68*. *Wydatek większy* wedle potrzeby.

„ „ *69*. *Wydatek mniejszy* odpowiedni do ilości wypranej bielizny.

„ „ *71*. *Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.

„ „ *72*. *Wydatek większy* wedle istotnej potrzeby. Przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w zwrotach od c. k. Rządu za użytą wodę na oddziałach klinicznych.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych klinicznych K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic klinicz. K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (—) większe (+) K.
		Wydatki w r. 1905.											
VIII.	**Koszta sanitarne.**												
73	Lekarstwa	11.194	19	18.648	02	1.391	22	3.613	27	34.846	70	28.600	*6.247*
74	Utrzymanie apteki:												
	2 Siostry Miłosierdzia w magazynie sanitarnym:												
	a) płaca . . . . K. 320·—												
	b) wikt z pieczywem i dod. „ 832·—												
	c) ryczałt za pranie bielizny „ 87·—	408	87	669	06	37	17	123	90	1.239	—	1.167	*72*
75	2 laborantów do apteki:												
	a) 1 laborant, płaca bez wiktu . . . . . K. 720·—												
	b) 1 pomocnik. płaca . „ 233·20												
	c) wikt z pieczyw. dla pom. „ 254·06												
	d) gratyfikacye . . . „ 60·—	418	13	684	37	38	02	126	74	1.267	26	1.250	*17*
76	Ambulatoryum	1.926	76	5.034	81	294	55	222	81	7.478	93	800	*6.679*
77	Potrzeby sanitarne	16.245	39	20.793	83	2.430	61	5.643	47	45.113	30	50.000	*4.887*
78	Potrzeby fotograficzne do Röntgena i aparatów zwykłych	—	—	783	08	—	—	—	—	783	08	2.100	*1.317*
79	Szczudła, buty, opaski, okulary i t. p .	1.441	22	1.463	90	593	—	168	—	3.466	12	3.400	*66*
80	Laboratoryum	180	92	519	78	33	38	48	41	782	49	780	*3*
81	Wino stare dla ciężko chorych . . .	—	—	474	20	—	—	97	76	571	96	1.850	*1.278*
82	Instrumenta chirurgiczne	3.011	94	4.452	15	620	20	992	50	9.076	79	8.000	*1.077*
83	Koszta pogrzebowe	2.261	91	218	25	29	10	40	74	2.550	—	2.500	*50*
	Suma rubryki VIII. .	37.089	38	53.741	45	5.267	25	11.077	60	107.175	68	100.447	7.482 *14.211* + 6.729

Do poz. 73. ***Wydatek większy*** zależny od ordynacyj lekarskich tudzież użycia nowych a droższych leków, wreszcie z powodu większej ilości dni leczenia.

„ „ *74 i 75.* ***Wydatki większe***, z powodu podanego przy Rubr. II. poz. 23.

„ „ *76 i 77.* ***Wydatki*** w ogóle ***większe*** z powodu większej ilości dni leczenia i chorych leczonych ambulatoryjnie na oddz. klinicznych, dla których w porozumieniu z c. k. Rządem prowadzi się wydatki od r. 1905 osobno.

„ „ *78.* ***Wydatek mniejszy***, gdyż c. k. Rząd ograniczył tego rodzaju wydatki.

„ „ *79.* ***Wydatek większy*** odpowiednio do ilości wypadków chorobowych.

„ „ *80.* ***Wydatek większy*** o drobną kwotę.

„ „ *81.* ***Wydatek mniejszy*** zależny od ordynacyi lekarskich.

„ „ *82.* ***Wydatek większy*** przeważnie na oddziałach klinicznych przypadnie do zwrotu od c. k. Rządu.

„ „ *83.* ***Wydatek większy***, gdyż oprócz wypłaconego ryczałtu przedsiębiorcy poniesiono z tej pozycyi wydatek na pogrzeb zmarłej Siostry Miłosierdzia.

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny	Oddział chorych kliniczny	Oddział położnic szpitalny	Oddział położnic klinicz.	Razem	Kwota budżetem nehwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze wydatki
		Wydatki w r. 1905.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
IX.	**Koszta kancelaryjne.**							
84	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	2.404 36	1.658 58	303 70	518 70	4.885 34	4.800	+ 85
	Do poz. 84. Wydatek większy wskutek zwiększonych czynności kancelaryjnych.							
X.85	**Koszta kapliczne**	276 —	210 —	48 —	66 —	600 —	600	—
XI.	**Utrzymanie budynków.**							
86	Konserwacye i reparacye:							
	1. zwyczajne	12.25 94	4 545 24	1.516 92	1.599 91	19.915 01	26.500	6.585
	2. **nadzwyczajne:**							
	a Na postawienie parkanu od strony koszar wojskowych	**1.098 48**	**190 04**	**82 64**	**74 27**	**1 445 43**	**1.890**	**355**
	b Na instalacye światła elektrycznego	**642 24**	— —	— —	— —	**642 24**	**650**	**8**
	c Na odnowienie fasady	**3.000** —	— —	— —	— —	**3 000** —	**3 000**	—
	d Na wymianę kurków nad umywalniami	— —	**170** —	**249 20**	**242 37**	**661 57**	**670**	**8**
	e Na zaprowadzenie hydrantów przeciw pożarnych	**2.692 87**	— —	— —	— —	**2 692 87**	**2.693**	—
87	Utrzymanie maszyny i wodociągów	1.544 01	832 98	249 21	302 79	2.928 99	2.600	*329*
88	Pompowanie wody prądem elektrycznym	1 271 89	702 21	223 91	223 91	2.421 42	1.600	*821*
89	Asekuracya budynków	430 87	426 66	76 99	22 23	956 75	800	*157*
90	Kominiarze i straż ogniowa	828	630 —	144 —	198 —	1.800 —	1.800	—
								6.585
	Razem 1. zwyczajne	16.327 21	7.137 09	2.211 03	2.346 84	28.022 17	33.300	*1.307*
	Razem 2. **nadzwyczajne**	**7.433 59**	**360 04**	**331 84**	**316 64**	**8.442 11**	**8.813**	**371**
								6.956
	Suma rubryki XI.	23.760 80	7.497 13	2.542 87	2.663 48	36.464 28	42.113	*1.307*
								5 649

Do poz. 86. 1) ***Wydatek mniejszy,*** gdyż zamierzone roboty konserwacyjne na oddziałach klinicznych nie mogły być w tym roku wykonane (LW. 105 077/905).

„ „ *86. 2a)b)d)* ***Wydatki*** w ogóle *mniejsze* wedle rzeczywistego kosztu wykonania tych robót.

„ „ *86. b) c)* Cały kredyt przeniesiono na rachunek roku 1906.

„ „ *86. d) e)* Wydano na hydranty tylko kwotę 2.299K 87h., resztę zaś w kwocie 393 K. przeniesiono na rachunek roku 1906 celem zakupna drabiny składanej.

„ „ *87.* ***Wydatek większy*** na oddziałach klinicznych przypadnie do zwrotu od c. k. Rządu.

„ „ *88.* „ „ z powodu większego zapotrzebowania wody.

„ „ *89.* „ „ wedle wysokości obliczonej premii asekuracyjnej.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Wydatki

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	g.	położnic szpitalny K.	g.	położnic kliniczny K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Zporównania z kwotą przypuszczalnie wam okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki w r. 1905.											
XII.	**Odsetki od kapitałów dłużnych funduszowi stypendyjnemu Głowińskiego.**												
91	5% od kwoty 6.705 złr. 03 kr. m. k = 14.080·60 kor. za część budynku użytego dawniej dla oddz. położnic . . .	704	—	—	—	—	—	—	—	704	—	704	
92	5% od kwoty 26.820 złr. 11 kr. m. k. = 56.322·36 kor. za część budynku użytego dla oddz. chorych	2.816	15	—	—	—	—	—	—	2.816	15	2.816	—
	Suma rubryki XII . .	3.520	15	—	—	—	—	—	—	3 520	15	3.520	—
XIII. 93	**Podatki i daniny**	167	64	127	55	29	15	40	09	364	43	400	—36
	Do poz. 93. Wydatek mniejszy wedle wymiaru c. k. władz skarbowych.												
XIV.	**Rozmaite.**												
94	Utrzymanie biblioteki	373	65	—	—	28	12	—	—	401	77	400	2
95	Połowa kosztów utrzymania szkoły dla dozorczyń	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.200	2.200
96	Przypadkowe:												
	a) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszów	249	78	190	05	118	44	59	73	618	—	600	18
	b) ubezpieczenie służby od wypadków	97	68	74	33	16	80	23	36	212	36	250	38
	c) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	1.343	09	2.610	49	300	58	884	18	5.138	34	1.400	3.738
	d) fund. krajowemu zwrot zapłaconej przez c. k. Rząd II. raty z tytułu zaległych kosztów utrzymania chorych klinicznych	00.000	—	—	—	—	—	—	—	100.000	—	—	*100.000*
													2.235
	Suma rubryki XIV .	102.061	20	2 874	87	464	13	967	21	106.370	47	4.850	*103.758*
													+101.520

Do poz. 95. Nie było żadnego wydatku, ponieważ i w tym roku zaniechano otwarcia szkoły dla dozorczyń.

„ „ *96a*). *Wydatek większy* z powodu częstych chorób funkcyonaryuszy szpitala.

„ „ *96b*). *Wydatek mniejszy* stosownie do ilości ubezpieczonej służby.

„ „ *96c*) *Wydatek większy*, ponieważ prócz drobnych wydatków zarachowano na tę pozycyę: udzielone zapomogi byłym funkcyonaryuszom w kwocie 540 K, należytość za przepisanie protokołów stanu chorych w kwocie 300 K., zwrot kasie krajowej mylnie zapłaconego w r. 1904 dodatku konkurencyjnego za użytkowanie światła elektrycznego w kwocie 1.500 K., wreszcie koszta sporządzenia wykazów klinicznych w kwocie 2.000 K., zwrotnej od c. k. Rządu.

„ „ *96d*). *Wydatek nieprelimin owany* stanowi II. ratę, zapłaconą przez c. k. Rząd z tytułu nadwyżki kosztów utrzymania chorych klinicznych w latach poprzednich, a zwróconą w tym roku funduszowi krajowemu.

XV.	**Zapomogi dla położnic.**												
97	Dla położnic opuszczających wraz z dziećmi zakład	—	—	—	—	13.956	—	—	—	13.956	—	14.000	44
	Do poz. 97. Wydatek mniejszy zależny od ilości odbytych połogów na bezpłatnym oddziele położnic.												
XVI.	**Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic:**												
98	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci, których matki na oddział chorych przeniesione zostały	—	—	—	—	11	10	22	20	33	30	100	—67
	Do poz. 98. Wydatek mniejszy, odpowiedni do ilości karmionych dzieci.												

Wydatki.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny	Oddział chorych kliniczny	Oddział położnic szpitalny	Oddział położnic kliniczny	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (—) większe
		Wydatki w r. 1905.						
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
XVII.	**Ryczałt na utrzymanie dzieci w szpitaliku św. Zofii**							
99	a) Ryczałt na utrzymanie i leczenie dzieci	32.000 —	— —	— —	— —	32.000 —	32.000	—
	b) Subwencya na emeryturę Dr. Marczyńskiego.	1·500 —	— —	— —	— —	1.500 —	1.500	—
	Suma rubryki XVII.	33.500 —	— —	— —	— —	33.500 —	33·500	—
XVIII.	**Spłata pożyczek.**							
100	Umożenie pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym: 4% odsetki za czas od 18. maja do 30. września 1905 . . 1498K. 47h. I. rata pożyczki kapitał z procentem płatną 1. października 1905. . 2535 „ 10 „	4 033 57	— —	— —	— —	4.033 —	5 070	— 1.036

Do poz 100, Wydatek mniejszy, ponieważ zezwoloną Uchwałą Wys. Sejmu z dnia 10. listopada 1904. pożyczkę w kwocie 101,400 K. na kupno realności od Klary Markowskiej zaciągnięto d piero dnia 18. maja 1905, wskutek czego zamiast preliminowanej I. raty płatnej dnia 1. maja 1905 zapłacono Bankowi krajowemu tylko 4% od etki w znacznie mniejszej kwocie. Za otrzymane efekta imiennej war.ości 101.400 K. uzyskano w g(tówce kwotę 100.759 K. 03h. (LW. 47.921|1905).

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Dochody.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K.	g.	chorych kliniczny K.	h.	położnic szpitalny K.	h.	położnic kliniczny K.	h.	Razem K.	h.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze lub większe K.
		Dochody w r. 1905.											
	Dochody.												
I.	**Dodatki.**												
1	Od c. k. Skarbu za 781·58 m. drzewa opałowego po 8 K. część przypadająca na te oddziały	2.913	99	—	—	326	40	—	—	3.240	39	4.430	1.190
2	Od kasy miejskiej $^1/_5$ część dochodów z myta	61.874	70	—	—	—	—	—	—	61.874	70	53.000	8.875
	Suma rubryki I. . .	64.788	69	—	—	326	40	—	—	65.115	09	57.430	1.190 8.875 7.685
	Do poz. 1. Dochód mniejszy gdyż część dochodu wypłacono zakładowi kulparkowskiemu. *Do poz. 2. Dochód większy* z powodu znaczniejszego dochodu z myta pobranego przez gminę miasta Lwowa.												
II. 3.	**Opłaty pośmiertne**	19.765	76	—	—	—	—	—	—	19.765	76	20.000	—234
	Do poz. 3. Dochód mniejszy zależny od od ilości i wysokości pozostałych spadków.												
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**												
4	Od funduszu krajowego galicyjskiego .	304.251	20	—	—	53.636	37	—	—	357.887	57	356.000	1.888
5	Od samopłacących	56.125	57	—	—	5.797	92	—	—	61.923	49	53.000	8.923
6	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	14.057	—	—	—	267	20	—	—	14.324	20	8.000	6.324
	Suma rubryki III. . .	374.433	77	—	—	59.701	49	—	—	434.135	26	417.000	+17.135
	Do poz. 4. Dochód większy zależny od ilości chorych ubogich, leczonych kosztem funduszu krajowego. *Do poz. 5 i 6. Dochody większe* z powodu większej ilości chorych samopłacących i leczonych na koszt innych funduszów, oraz z powodu podwyższenia taksy na klasie II. z 3 K. na 4 K. dziennie od 1. października 1905.												
IV.	**Dochody z realności i ogrodu.**												
7	Dochód z ogrodu szpitalnego . .	572	55	—	—	—	—	—	—	572	55	500	72
8	Czynsz od c. k. Rządu za użyte ubikacye na szkołę i klinikę położnych .	—	—	—	—	3.920	—	—	—	3.920	—	2 000	1.920
8a	Czynsz z nabytej realności od Markowskiej	666	61	—	—	—	—	—	—	666	61	—	667
	Suma rubryki IV . .	1.239	16	—	—	3.920	—	—	—	5.159	16	2.500	+2.659 +7.685
	Do poz. 7. Dochód większy z powodu korzystniejszego zbioru jarzyn. *Do poz. 8. Dochód większy* z powodu zapłacenia zaległej należytości za czas od 1. stycznia 1902 do 31. grudnia 1904. *Do poz. 8a) Dochód* nieprelimiowany stanowi czynsz za czas od 24. maja 1905 do 24. stycznia 1906 z realności nabytej od p. Markowskiej na rozszerzenie oddziałów klinicznych.												

Dochody. # Krajowy szpital powszechny we Lwowie

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział chorych szpitalny K. g.	Oddział chorych kliniczny K. g.	Oddział położnic szpitalny K. g.	Oddział położnic klinicz. K. g.	Razem K. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną wynikają obecnie dochody mniejsze wyższe K.
		Dochody w r. 1905.						
V	**Rozmaite.**							
9	Rozmaite nieprzewidziane	1.578 04	— —	— —	— —	1.578 04	200	*1.378*
10	Zwrot zaliczek na płace	2.279 —	— —	20 —	— —	2.299 —	3.000	*701*
	Suma rubryki V. .	3.857 04	— —	20 —	— —	3 877 04	3.200	*701* / *1.378* / + *677*
	Do *poz. 9. Dochód większy* z powodu korzystniejszej sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych. Do *poz. 10. Dochód mniejszy* odpowiedni do spłaconych zaliczek w latach poprzednich.							
VI.	**Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu.**							
11*a*)	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych ponad taksę szpitalną w klinikach za r. 1905.	100.000	— —	— —	— —	100.000 —	186.678	86.678
11*b*)	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych ponad taksę szpitalną w klinikach za lata ubiegłe.	100.000	— —	— —	— —	100.000 —	—	*100.000*
11c)	Zwrot należytości za instalacyę światła elektrycznego w klinikach.	150	— —	— —	— —	150	—	*150*
	Suma rubryki VI. . .	200.150 —	— —	— —	— —	200.150 —	186.678	86.678 / *100.150* / + *13.472*

Do poz. 11a) Dochód mniejszy, ponieważ c. k. Rząd zapłacił tylko część przypadającą j należytości. Według niniejs ego zamknięcia rachunku wynosiły wydatki

a) na klinikach oddz chorych — kwotę . . . . . 208.160 K. 27 gr.

b) na klinice położniczo-ginekologicznej . . . . 65.780 K. 91 gr.
po strąceniu kosztów utrzymania dzieci na bezpłatnym oddz położ. w r. 1905 w kwocie . . 22 „ 20 „
resztującą kwotę . . . . . 65.758 K. 71 gr.

razem kwotę . . . . . 273.918 K. 98 gr

Z tego przypada na mocy dodatkowej umowy zawartej z c. k. Rządem do Lw. 105.141|1904 na fundusz krajowy za 46.017 dni leczenia na oddz chorych po 1 K. 74 gr jako rzeczywistym koszcie utrzymania chorego w szpitalu (obliczonego przy Lw. 42 857|906) kwota . . . . . 80.069 K. 58 gr
zaś za 17.212 dni leczenia na oddz. położniczo-ginekol. po 1 K. 74 gr. kwota . . . . . 29.948 „ 88 „ 110.018 K. 46 gr.
Resztę wydatków po nad normę szpitalną w kwocie . . . . . 163.900 K. 52 gr.
obowiązany jest zwrócić c. k. Skarb Państwa na mocy wyż powołanej umowy. Gdy na rachunek tej należytości zapłacono w ciągu roku 1905 ratami kwartalnemi po 25.000 K. kwotę . . . . . 100.000 K — gr.
pokryć musiano resztę w kwocie . . . . . 63.900 K. 52 gr.
zastępczo z dotacyi funduszu krajowego i przypisano ją do zwrotu c. k. Rządowi. (Vide wykaz należytości czynnych i biernych poz. 11. dochodów).

Do poz. 11b) Dochód niepreliminowany stanowi drugą ratę zapłaconą przez c. k Rząd na rachunek dłużnej należytości z lat dawniejszych, którą oddano funduszowi krajowemu. Z powyższego tytułu winien jeszcze c. k. Skarb Państwa z końcem r. 1905 kwotę 331.818 K. 50 gr., którą zobowiązał się spłacić ratami po 100.000 K. aż do zupełnego umorzenia długu.

Do poz. 11c) Dochód niepreliminowany jest zwrotem wydatku, zapłaconego zastępczo za c. k. Rząd.

12	**Dotacya z funduszu krajowego** .	50.045 50	— —	70.435 24	— —	120 480 74	60.560	+59.921
	Do poz. 12. Dochód większy, gdyż dla pokrycia wydatków na oddziałach klinicznych pobrać musiano większą dotacyę z funduszu krajowego, która zwróconą zostanie z c. k. Skarbu Państwa. (Vide roz. II. dochodów).							

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1905.

Liczba rubryki	poz. budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		A. Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**								
	21	Zaliczki na płace	75	—	3.000	—	—	—	—	—
XI.		**Utrzymanie budynków**								
	86	Konserwacye i reparacye . .	9	88	—	—	—	—	—	—
XIV.		**Rozmaite.**								
	96	Rozmaite drobne	285	98	—	—	—	—	—	—
		Suma A. . .	370	86	3.000	—	—	—	—	—
		B. Dochody.								
II	3	**Opłaty pośmiertne** . . .	2 317	01	12.429	23	—	—	—	—
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	5	Od samopłacących . . .	441	44	—	—	—	—	—	—
	6	„ funduszów obcokrajowych .	1.771	14	—	—	—	—	—	—
		„ stron rozmaitych niewyśledzonych	205.666	59	122.480	68	—	—	—	—
VI.		**Subwencye i zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**								
	11	Zwrot nadwyżki kosztów utrzymania chorych klinicznych ponad taksę szpitalną . .	331.848	59	63.900	52	—	—	—	—
		Zwrot kosztów urządzenia kliniki położniczo - ginekologicznej i szkoły położnic . . .	499	44	—	—	—	—	—	—
		Zwrot kosztów robót dokonanych w klinice medycznej i chirurgicznej przekraczających granice zwykłych robót szpitalnych	20.629	69	16	—	—	—	—	—
		Suma B. . .	563.173	90	198.826	43	—	—	—	—
		Do tego: Suma A. . .	370	86	3.000	—	—	—	—	—
		Razem .	563.544	76	201.826	43	—	—	—	—
		Ogółem .	—	—	765.371	19	—	—	—	—
		Po strąceniu stanu biernego .	—	—	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje czysty **stan czynny**	—	—	765.371	19	—	—	—	—

III.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 300.

LW. 51479|1906.

Z drukarni i litografii Pillera i Sp.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	SUMARYUSZ	Wynikłości w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze większe K.
		Wydatki.				
I.	1-15	Płace i emolumenta etatowe	53.692	97	59.870	6.177
II.	16-21	Koszta utrzymania osób nieetatowych	100.313	16	105.889	5.576
III.	22-36	Pensye i emerytury	10.957	64	10.252	*705*
IV.	37-38	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	192	—	192	—
V.	39	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	650	—	80	*570*
VI.	40-41	Remuneracye i zapomogi	2.213	81	2.220	6
VII.	42-50	Koszta gospodarcze zakładu 1. zwyczajne	302.942	47	278.544	*24.398*
		2. **nadzwyczajne**	**650**	—	**650**	—
VIII.	51-54	„ „ folwarku	33.871	89	35.206	1.334
IX.	55-59	„ sanitarne	18.383	05	12.250	*6.133*
X.	60	„ kancelaryjne	1.418	74	1.500	81
XI.	61	„ kapliczne	517	72	500	*18*
XII.	62-67	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń 1. zwyczajne	23.367	12	21.480	*1.887*
		2. **nadzwyczajne**	**1.621**	**14**	**2.490**	**869**
XIII.	68	Podatki z ekwiwalentem i daniny	75	74	80	4
XIV.	69-72	Rozmaite	8.855	67	7.652	*1.204*
XV.	73	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	118	72	120	1
XVI.	74	Spłata pożyczki	58.995	70	70.040	11.044
		Razem: 1. zwyczajne	616.566	40	605.875	*34.915* 24.223
		2. **nadzwyczajne**	**2.271**	**14**	**3.140**	**869**
		Suma wydatków	618.837	54	609.015	*34.915* 25.092
		Do tego:				
—	75	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu	58.981	04	—	*58.981*
		Ogólna suma wydatków	677.818	58	609.015	*93.896* 25.092
						+68.804
		Dochody.				
I.	1	Odsetki od kapitałów	—	—	—	—
II.	2-3	Dodatki	1.505	61	1.970	464
III.	4-5	Dochody z dóbr	39.684	76	41.960	2.275
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	628.132	84	532.000	*96.133*
V.	9-12	Rozmaite	8.495	37	5.940	*2.555*
		Suma dochodów	677.818	58	581.870	*98.688* 2.739
		Do tego:				
—	13	Dotacya z funduszu krajowego	—	—	27.145	27.145
		Ogólna suma dochodów	677.818	58	609.015	*98.688* 29.884
						+68.804

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami:

Wydatki preliminowane wynosiły	609.015 K.	
„ rzeczywiste bez nadwyżki dochodów wynosiły . . .	618.837 „	
zatem *większe* o		9.822 K.
Dochody preliminowane wynosiły	581.870 K.	
„ rzeczywiste wynosiły	677.818 „	
zatem *większe* o		95.948 „
Wynik z porównania *korzystniejszy* o		86.126 K.
a zgodny z mniejszą dotacyą pobraną od funduszu krajowego w kwocie (poz. 13 dochodów)	27.145 K.	
a większą nadwyżką dochodów oddaną do funduszu krajowego w kwocie (poz. 75 wydatków)	58.981 „	
razem jak wyżej . . .	86.126 K.	

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
I.		**Wydatki.** **Płace i emolumenta etatowe.**				
	1	Dyrektor: *a*) płaca . . . . . 6.000· K. *b*) relutum za wikt . . . 816·— „	6.816	—	6.816	—
	2	2 prymaryuszów: *a*) płaca . . . . . 6 000·— K. *b*) relutum za wikt . . . 1·632·— „ *c*) relutum za mieszk. 1 prym. . 1.100·— „ *d*) dodatki pięcioletnie . . 961·05 „	9.693	05	9.794	101
	3	2 sekundaryuszów: *a*) płaca . . . . . 4.000 — K. *b*) relutum za wikt . . . 1 632·— „ *c*) dodatki pięcioletnie . . 300·— „	5.932	—	5.932	—
	4	3 asystentów. *a*) płaca . . . . . 2.900·— K. *b*) relutum na wikt . . . 1.632·— „	4.532	—	6 748	2.216
	5	2 kapelanów: *a*) płaca . . . . . 1.600·— K. *b*) relutum za wikt rz.-k. kapelana 720·— „ *c*) wikt w naturze gr.-kat. „ 666·58 „ *d*) dodatki pięcioletnie . . 600·— „	3.586	58	3.640	53
	6	Rządca: *a*) płaca . . . . 2.520·— K. *b*) relutum za wikt . . 816·— „ *c*) „ za mieszkanie z ogrodem . . . 562·50 „ *d*) relutum za opał i oświetlenie . . . 378·30 „ *e*) dodatki pięcioletnie. . 1·200·— „	5.476	80	5.665	188
	7	2 oficyałów: *a*) płaca . . . 4.440·— K. *b*) dodatki osobiste . 1.200·— „ *c*) dodatki pięcioletnie . 600·— „	6.240	—	6.240	—
	8	3 pisarzy: *a*) płaca . . . 2.520· — K. *b*) relutum za wikt . . 1.440·— „ *c*) dodatki pięcioletnie . 320·— „	4.280	—	5.270	990
	9	Maszynista: *a*) płaca . . . 1.000·— „ *b*) relutum za wikt . 540·— „ *c*) dodatek pięcioletni . 26.38 „	1.566	38	1.972	406
	10	Inspisyent zakładu (dozorca domu): *a*) płaca — *b*) relutum za wikt. . —	—	—	1.980	1.980
	11	Woźny: *a*) płaca . . . . 1.000·— K *b*) dodatek na ubiór . . 100 — „ *c*) dodatek osobisty . . 50·— „ *d*) dodatki pięcioletnie . 215·— „	1.365	—	1.365	—
	12	Odźwierny przy furcie zakładowej: *a*) płaca . . . . . 1.000 — K *b*) dodatek na ubiór . . 100·— „ *c*) dodatek osobisty . . 50·— „ *d*) dodatki pięcioletnie . 137·66 „	1.287	66	1.288	—
		Do przeniesienia . .	50.775	47	56.710	5.934

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia . . .	50.775	47	56.710	5.934
I.	13	Odźwierny przy bramie wjazdowej:				
		a) płaca . . . . . 1.000·— K.				
		b) dodatek na ubiór . . . 100·— „				
		c) dodatek pięcioletni . . 60·— „	1.160	—	1.160	—
		Razem . .	51.935	47	57.870	5.934
	14|15	Do tego: Zaliczki na płace . . . 2.675 K. — g. a po strąceniu rat bieżących 917 „ 50 „	1.757	50	2.000	243
		Suma rubryki I. .	53.692	97	59.870	—6.177
		Do poz. 2. Wydatek mniejszy ponieważ 1 prymaryuszowi oddano mieszkanie w naturze od 1. grudnia 1905.				
		„ „ *4, 8, 10. Wydatki mniejsze* wskutek interkalaryów.				
		„ „ *5. Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistego kosztu wiktu.				
		„ „ *6. Wydatek mniejszy* z powodu oddania mieszkania w naturze od 1. listopada 1905.				
		„ „ *9. Wydatek mniejszy* z powodu śmierci maszynisty.				
		„ „ *14|15. Wydatek mniejszy* w miarę udzielonych zaliczek.				
II.		**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**				
	16	21 Sióstr Miłosierdzia oddziałowych:				
		a) płaca . . 3.360 K. — g.				
		b) wikt z pieczywem i dodat. 9.347 „ 31 „	12.707	31	13 020	313
	17	2 dyetaryuszy: *a*) płaca . . 1.822 K. 50 g.				
		b) relutum za wikt 1.620 „ — „	3.442	50	3.083	*359*
	18	Służba wyższa: *a*) płaca ślusarza 600 K. — g.				
		„ stolarza 480 „ — „				
		„ krawca 360 „ — „				
		„ szewca 360 „ — „				
		„ 2 palaczy przy maszynie parowej . 720 „ — „				
		b) wikt z piecz. 6 osób służby wyż. 2.719 „ 10 „				
		c) gratyfikacye . . . 200 „ — „	5.439	10	5 420	*19*
	19	Służba oddziałowa: *a*) płaca . 25.881 K. 06 g. *b*) dodatki z tytułu podwyższenia za każdy rok służby w tej samej kategoryi uzyskane po koniec roku 1905. .				
						378
		Do przeniesienia . . 25.881 K. 06 gr	21.588	91	21.523	313

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
						378
		Z przeniesienia . . 25.881 K. 06 g.	21.588	91	21.523	313
II.	19	*c)* na podwyż. płac . 4.459 „ 77 „ *d)* wikt z pieczywem . 38.075 „ 73 „ *e)* bluzy . 1.846 „ — „ *f)* gratyfikac. 750 „ — „	71.012	56	77.152	6.139
	20	Premie dla dozorców	471	10	480	9
	21	Służba domowa: *a)* płaca. . . 2 980 K. 79 g. *b)* wikt z piecz. 3.977 „ 80 „ *c)* bluzy . . 182 „ — „ *d)* gratyfikacye . 100 „ — „	7.240	59	6.734	*507*
						885
		Suma rubryki II. .	100.313	16	105.889	6.461
						—5.576
		Do poz. 16. Wydatek mniejszy wedle rzeczywistego kosztu wiktu i mniejszego wydatku na pranie bielizny.				
		„ „ *17. Wydatek większy* spowodowany przyjęciem nadliczbowego dyetaryusza na czas koniecznej potrzeby w skutek pomnożonych czynności kancelaryjnych.				
		„ „ *18. Wydatek nieznacznie większy* wedle rzeczywistego kosztu wiktu.				
		„ „ *19. Wydatek mniejszy*, gdyż wskutek nieotwarcia nowych pawilonów nieprzyjęte służby na ten cel preliminowanej, — tudzież z powodu ustąpienia części służby pobierającej wyższe wynagrodzenie.				
		„ „ *20 Wydatek mniejszy* z powodu niższego kursu dukatów, którymi premie rozdziela się.				
		„ „ *21. Wydatek większy*, gdyż dla pomnożonych czynności donajmywano służbę domową, tudzież z powodu droższego wiktu.				
III.		**Pensye i emerytury.**				
	22	Burghardt Franciszka, wdowa po kontrol. (zmarła)	—	—	—	—
	23	Dr. Dobiński Włodzimierz, b. prymaryusz . .	1.133	32	1.134	—
	24	Węgrzyn Jan, b. dozorca	120	—	120	—
	25	Krzyżak Antoni, b. dozorca	288	—	288	—
	26	Dr. Pluciński Michał, b. prymaryusz . . .	3.595	20	3.596	1
	27	Dżuła Roman, b. dozorca.	160	—	160	—
	28	Długosz Apolonia, b. dozorczyni . . .	192	—	192	—
	29	Krzyżanowska Michalina, wdowa po maszyniście .	—	—	—	—
	30	Hinke Filomena, b. dozorczyni	271	92	272	—
	31	Olszowy Jędrzej b. dozorca	64	—	64	—
	32	Dr. Neusser Gustaw, b. dyrektor (zmarł) . .	—	—	—	—
		Do przeniesienia . .	5.824	44	5.826	1

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Z przeniesienia . .	5.824	44	5.826	1
III.	33.	Chrestiuk Eliasz b. dozorca (zmarł) . . .	—	—	—	—
	34	Sebzda Katarzyna, b. dozorczyni . . .	288	—	288	—
	35.	Kalita Karol, b. oficyał	3.113	20	2.598	*514*
	36.	Neusser Emilia wdowa po dyrektorze 1.400·— K.				
		„ „ dodatek na wychowanie syna 140·— „	1.540	—	1.540	—
	36a.	Mroczko Rozalia b. dozorczyni	192	—	—	*192*
						706
		Suma rubryki III. .	10 957	64	10.252	1
						+*705*
		Do poz. 35. Wydatek większy z powodu podwyższonej emerytury uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 30-go Października 1903.				
		„ „ *36a. Wydatek niepreliminowany*, stanowi nowo przyznaną emeryturę na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 5. Października 1878.				
IV.		**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**				
	37.	Tobiasiewicz Edward, b. dozorca dożywot. zapomoga	120	—	120	—
	38.	Kamiński Jan, „ „ „	72	—	72	—
		Suma rubryki IV. .	192	—	192	—
V.	39.	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.**	650		80	+ *570*
		Do poz. 39. Wydatek większy z powodu przyznania wdowie po maszyniście półrocznej odprawy (LW : 79.094/1905.)				
VI.		**Remuneracye i zapomogi.**				
	40.	Za sprawdzanie recept	13	81	20	6
	41.	Dla funkcyonaryuszy szpitalnych . . .	2.200	—	2.200	—
		Suma rubryki VI. .	2.213	81	2.220	—6
		Do poz. 40. Wydatek nieznacznie mniejszy wedle rzeczywiście wypłaconej należytości .				
VII.		**Koszta gospodarcze zakładu.**				
	42.	Żywienie chorych :				
		a) zwykła strawa i dodatki	169.498	36	155.000	*14.498*
		b) 5 Sióstr Mił.: w kuchni *α*) płaca 800 K. — g.				
		β) wikt z dod. 2.225 „ 55 „	3.025	55	3.100	75
		c) służba kuchenna i magazynowa:				
		α) płaca . . . 1.885 K. 64 g.				
		β) wikt . . . 3.393 „ 47 „				
		γ) fartuchy, czepki i bluzy 196 „ — „				
		δ) gratyfikacye . . 80 „ — „	5.555	11	5.392	*163*
						75
		Do przeniesienia . .	178.079	02	163.492	14.661

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Z przeniesienia . .	178.079	02	163.492	7.5 14.661
VII.	42	*d*) drzewo i węgle do kuchni	7.687	53	8.800	1.112
		e) naczynia i sprzęty kuchenne . . .	1.158	12	1.200	42
		f) pieczywo z piekarzem i drzewem . .	34.982	64	28.000	*6.983*
		g) wino dla chorych	2.433	64	1.700	*734*
	43	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj . .	21.032	37	21.000	*32*
	44	Oświetlenie naftą	6.625	93	5.500	*1 126*
	45	Sprzęty gospodarcze:				
		a) zakupno i naprawa	5.486	67	6.000	513
		b) Siostra Miłosierdzia w magazyrie sprzętów:				
		α) płaca . . . . . 160. — K.				
		β) wikt z dodatkami . 445·11 „	605	11	620	15
	46	Utrzymanie 2 par koni z woźnicami, naprawą wozów i t. p.	4.841	31	3.200	*1.641*
	47	Utrzymanie parku i ogrodów spacerowych . . . . 1. zwyczajne .	398	46	400	1
	—	Na ogrodzenie części parku spacerowego płotem drucianym . 2. **nadzwyczajne**	**650**	—	**650**	—
	48	Utrzymanie pralni:				
		a) drzewo, praczki i inne potrz. 12.447 K. 50 g.				
		b) gratyfikacya praczek . 85 „ — „	12.532	50	12.080	*453*
		c) 2 Siostry Miłosierdzia:				
		α) płaca . . . 320 K. — g.				
		β) wikt z piecz. i dodatkami 890 „ 22 „	1.210	22	1.240	30
	49	Bielizna, pościel i odzież:				
		a) zakupno i naprawa . . .	21.980	13	22.000	20
		b) 1 Siostra Miłosierdzia:				
		α) płaca . . . 160 K. — g.				
		β) wikt z dodatkami . 445 „ 11 „	605	11	620	15
		c) 2 szwaczki: *α*) płaca . 432 K. — „				
		β) wikt z piecz. 488 „ 95 „	920	95	892	*29*
	50	Słoma do sienników	1.791	34	1.800	9
	50a	Opłata za wodę z wodociągów miejskich . .	571	42	—	*571*
						26.230
		Razem { 1. zwyczajne	302 942	47	278.544	1.832
		Razem { 2. **nadzwyczajne**	**650**	—	**650**	—
						26.230
		Suma rubryki VII. .	303.592	47	279.194	1.832
						+*24.398*

Do poz. 42a. Wydatek większy spowodowany większą ilością dni leczenia chorych jak to preliminarzem przewidywano, — tudzież wyższemi cenami niektórych artykułów żywności.

Ilość dni leczenia wynosiła w 1904 r. 389.137
„ „ „ „ w 1905 r. 393.753
była zatem większa o . . 4.616 dni.

Do poz. 42b. Wydatek mniejszy z powodu jak przy rubr. II. poz. 16.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
VII.		*Do poz. 42c*) *Wydatek większy* gdyż wikt był droższy wskutek wyższych cen artykułów żywności.				
		„ „ *42d*) *Wydatek mniejszy* z powodu niższych cen opału, sprowadzonego koleją do samego zakładu.				
		„ „ *42e*) *Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
		„ „ *42f*) „ *większy* wskutek większej ilości chorych.				
		„ „ *42g*) *Wydatek większy* z powodu pomnożonej ilości chorych i panującej w zakładzie czerwonki.				
		„ „ *43 Wydatek większy* pomimo tańszego opału, gdyż opalano większą ilość ubikacyj na pomieszczenie chorych.				
		„ „ *44. Wydatek większy* z powodu oświetlenia większej ilości ubikacyj.				
		„ „ *45a*) *Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
		„ „ *45b*) *Wydatek mniejszy* z powodu jak przy Rubr. II. poz. 16.				
		„ „ *46. Wydatek większy* z powodu wyższych cen paszy i utrzymywania 3 źrebaków.				
		„ „ *47-2*). Cały kredyt przeniesiono na rachunek 1906 r. gdyż zamierzonego ogrodzenia nie dokonano.				
		„ „ *48a*) *Wydatek większy* spowodowany praniem większej ilości bielizny, dla pomnożonego stanu chorych.				
		„ „ *48c*) *Wydatek mniejszy* jak wyjaśnienie przy Rubr. II. poz. 16.				
		„ „ *49a*) *Wydatek mniejszy* o drobną kwotę.				
		„ „ *49b*) „ „ z powodu jak przy Rubr. II. poz. 16.				
		„ „ *49c*) *Wydatek większy* wedle rzeczywistego kosztu wiktu.				
		„ „ *50 Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.				
		„ „ *50a*) *Wydatek większy* nie preliminowany stanowi należytość wypłaconą gminie m. Lwowa za pobraną wodę z wodociągów miejskich.				
VIII.		**Koszta gospodarcze folwarku.**				
	51.	Gospodarstwo rolne z kosztami utrzymania dozorcy robót, krowiarni, chowu trzody i rzezi wołów	28.934	04	31.086	2.152
	52.	Utrzymanie ogrodów warzywnych z kosztem utrzymania ogrodnika	4.434	25	3.370	*1.064*
	53.	Podatek gruntowy z ekwiwalentem . . .	341	79	600	258
	54.	Asekuracya budynków gospodarskich i krescencyi od ognia i nieprzewidziane wydatki folwarku	161	81	150	*12*
						1.076
		Suma rubryki VIII.	33.871	89	35.206	2.410
						—1.334

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze większe K.
VIII.		*Do poz. 51. Wydatek mniejszy* z powodu zajęcia pod budowę 10 morgów uprawionego gruntu.				
		„ „ *52. Wydatek większy* ponieważ do robót ogrodowych używać musiano zamiast chorych donajętych robotników znacznie droższych.				
		„ „ *53. Wydatek mniejszy* wedle wymiaru c. k. Urzędu podatkowego.				
		„ „ *54. Wydatek większy* według rzeczywiście wypłaconej należytości Towarzystwu asekuracyjnemu.				
IX.		**Koszta sanitarne.**				
	55	Lekarstwa z apteki na recepty	1.401	49	900	*502*
	56	„ w materyałach i potrzeby sanitarne .	15.751	35	10.000	*5.751*
	57	Instrumenta chirurgiczne	307	44	200	*107*
	58	Utrzymanie prosektoryum	44	52	150	105
	59	Koszta pogrzebowe ubogich chorych i Sióstr Miłosierdzia, tudzież utrzymanie cmentarza .	878	25	1.000	122
		Suma rubryki IX. .	18.383	05	12.250	*6.360* 227
						+6.133
		Do poz. 55 i 56. Wydatki większe spowodowane większą ilością chorych i panującemi chorobami zakaźnemi, wymagającemi częstszej i kosztownej desynfekcyi.				
		„ „ *57. Wydatek większy* dla koniecznej potrzeby zakupna brakujących instrumentów chirurgicznych.				
		„ „ *58. Wydatek mniejszy* gdyż z powodu przeniesienia prosektoryum do nowego budynku ograniczono wydatki do niezbędnych potrzeb.				
		„ „ *59 Wydatek mniejszy* zależny od śmiertelności chorych.				
X.		**Koszta kancelaryjne.**				
	60	Druki, litografie, potrzeby do pisania, koszta insercyjne i t. p.	1.418	74	1.500	−81
		Do poz. 60. Wydatek mniejszy z powodu przeniesienia wartości zapasu druków na rachunek roku 1906.				
XI.	61	**Koszta kapliczne** . . .	517	72	500	*+18*
		Do poz. 61. Wydatek większy wedle potrzeby.				

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
XII.		**Koszta utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń.**				
	62.	Konserwacye i reparacye z pokostowaniem podłóg, czyszczenie kanałów i filtra 1. zwyczajne	16.040	91	15.000	*1.041*
	—	Na pokrycie dachu budynku administracyjnego. 2. **nadzwyczajne**	**1.431**	**14**	**2.300**	**869**
	63.	Gra yfikacya dla służby za robotę szklarską	80	—	80	—
	64.	Utrzymanie urządzeń mechanicznych 1.) zwyczajne	1.926	83	1.400	*527*
	—	Urządzenie telefonu IV. rata . 2.) **nadzwyczajne**	**190**	—	**190**	—
	65.	Asekuracya budynków i ruchomości	1.926	68	1.700	*226*
	66.	Kominiarz i straż ogniowa	1.592	70	1.500	*93*
	67.	Utrzymanie dróg : *a*) dojazdowej ze Lwowa do Kulparkowa 1.500K. *b*) wewnątrz zakładu . . . . 300 „	1.800	—	1 800	—
		Razem : 1 zwyczajne	23.367	12	21.480	*1.887*
		2. **nadzwyczajne**	**1.621**	**14**	**2.490**	**869**
						1.887
		Suma rubryki XII.	24.988	26	23.970	869
						+1.018

Do poz. 62, 1) Wydatek większy ponieważ prócz zwykłych robót konserwacyjnych wykonano znaczniejszym kosztem przestawienie lodowni, oraz naprawę uszkodzonych parkanów i dachów blaszanych na budynkach zakładowych.

„ „ *62. 2) Wydatek mniejszy* z powodu uzyskania niższej ceny robocizny przy kryciu dachów, tudzież korzystniejszej sprzedaży starej blachy.

„ „ *64. Wydatek większy* spowodowany konieczną potrzebą naprawy zniszczonego kotła parowego kosztem 533 K. 65 h. (LW. 25242|1904).

„ „ *65. Wydatek większy*, gdyż prócz dawniejszych, ubezpieczono nowo postawione budynki.

„ „ *66. Wydatek większy* wedle potrzeby.

„ „ 67. Wydano na utrzymanie drogi dojazdowej i wewnątrz zakładu w 1905 r. w ogóle kwotę . . K. 1.566·53
przeniesiono do rachunku na r. 1906 2.379.20
razem wydatek . . . K. 3.945·73
a po strąceniu :
a) przeniesionej z roku 1904 kwoty K. 2.019·73
b) zwrotów i datku konkurencyjnego w kwocie K. 126·— K. 2.145·73
pozostaje netto wydatek K. 1.800·—

Wydatki. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
XIII	68	**Podatki z ekwiwalentem i daniny.**	75	74	80	— 4
		Do poz. 68. Wydatek mniejszy wedle wymiaru k. Urzędu podatkowego.				
XIV.		**Rozmaite.**				
	69	Utrzymanie biblioteki lekarskiej	499	90	500	—
	70	Książki i czasopisma dla chorych	590	01	600	10
	71	Myto drogowe	533	40	440	*93*
	72	Przypadkowe:				
		a) Ubezpieczenie służby i robotników od wypadków	405	71	350	*56*
		b) Zabawy z tańcami i wycieczki chorych	426	47	440	13
		c) Zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy	1.441	38	1.000	*441*
		d) Koszta komisyi	81	70	100	18
		e) „ uroczystości rozdania nagród służbie dozorującej chorych	78	95	160	81
		f) Ryczałt na wydatki przełożonego obszaru dworskiego	40	—	40	—
		g) Fiakry dla Sióstr Miłosierdzia, ich spowiednika, inżyniera Wydziału krajowego nadzorującego roboty konserwacyjne, pastora na pogrzeby ewangelików	38	—	100	62
		h) Koszta przewozu i odstawienia umysłowo chorych do zwrotu od gmin przynależności	1.497	39	2.400	903
		i) Za użycie telefonu ze Lwowa do Kulparkowa	80	—	80	—
		k) Czynsz najmu pomieszkań dla funkcyonaryuszy zakładu	1.551	—	1.242	*309*
		l) inne nieprzewidziane	1.591	76	200	*1.392*
						2.291
		Suma rubryki XIV.	8.855	67	7.652	1.087
						+1.204
		Do poz. 70. Wydatek mniejszy wedle potrzeby.				
		„ „ *71.* „ *większy* spowodowany częstą jazdą inspicyenta budowy pawilonów.				
		„ „ *72a Wydatek większy* w skutek większej ilości ubezpieczonych osób stosownie do wymiaru Zakładu dla ubezpieczeń.				
		„ „ *72b) d) e) g) h). Wydatki w ogóle mniejsze* wedle potrzeby.				
		„ „ *72c) Wydatek większy* spowodowany zastępstwem chorego, a później zmarłego maszynisty i majstra szewskiego.				
		„ „ *72k) Wydatek większy*, gdyż oprócz preliminowanych czynszów najmu, wypłacono relutum za mieszkanie 2 dyetaryuszom w kwocie 555 K, z powodu zajęcia ich pomieszkań przez chorych.				

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. Wydatki i Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	Wydatki w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się wydatki i dochody mniejsze większe K.
		Do poz. 72 l) Wydatek większy, ponieważ oprócz zwykłych nieprzewidzianych poniesiono znaczny wydatek na utrzymanie toru dowozowego w kwocie K. 1.466·75				
XV.	73	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe**	118	72	120	—1
XVI.		**Spłata pożyczki.**				
	74.	Umorzenie pożyczki zaciągniętej w Banku krajowym:				
		a) za kupon od $^{15}/_{3}$ — $^{31}/_{3}$ 1905. 2 376·60 K. 4% od pożyczki za czas od $^{1}/_{4}$ do $^{1}/_{10}$ 1905. . . 25·164·— „ I. rata płatna $^{1}/_{10}$ 1905 . 31.455·10 „	58.995	70	61.220	2.224
		b) I. rata kapitału z odsetkami od dodatkowej pożyczki	—	—	8.820	8.820
		Suma rubryki XVI. .	58.995	70	70.040	11.044
		Do poz. 74. Wydatek mniejszy z powodu nie zaciągnięcia dodatkowej pożyczki tudzież uiszczenia tylko jednej raty i przypadających odsetek od zaciągniętej pożyczki w efektach imiennej wartości 1.258.200K za którą po kursie 98·30 K. uzyskano gotówkę w kwocie 1.236.810·60 K.				
—	75.	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu**	58.981	—	—	+58.981
		Do poz. 75. Wydatek większy, gdyż z powodu korzystniejszych wyników Rubr. IV. dochodów, — niepobrano preliminowanej dotacyi, a pozostałą nadwyżkę dochodów oddano funduszowi krajowemu.				
		Dochody.				
I.	1.	**Odsetki od kapitałów**	—	—	—	—
II.		**Dodatki.**				
	2.	Od c. k. Skarbu relutum za drzewo opałowe .	1.305	61	1 770	464
	3.	Od kasy miejskiej na utrzymanie drogi publicznej z Kulparkowa do Lwowa . . .	200	—	200	—
		Suma rubryki II. .	1.505	61	1.970	464

Dochody. Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Do poz. 2. Dochód mniejszy stosownie do ceny drzewa, wedle której c. k. Rząd należytość obliczył.				
III.		**Dochody z dóbr.**				
	4	Dochód z gospodarstwa rolnego, chowu trzody, krowiarni i rzezi wołów . . .	35.138	12	37.660	2.522
	5	Dochód z ogrodów	4.546	64	4.300	*247*
		Suma rubryki III .	39.684	76	41.960	2.522 *247* 2.275
		Do poz. 4. Dochód mniejszy z powodu przeznaczenia części gruntów pod budowę nowych pawilonów, wskutek czego i wydatki Rubr. VIII. poz. 51 były mniejsze.				
		„ „ *5. Dochód nieznacznie większy* z powodu mniej korzystnego zbioru owoców jak w latach poprzednich.				
IV.		**Zwroty kosztów leczenia.**				
	6	Od funduszu krajowego galicyjskiego . .	537.606	47	460.000	*77.607*
	7	Od samopłacących	86.173	97	70.000	*16.174*
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	4.352	40	2.000	*2.352*
		Suma rubryki IV. .	628.132	84	532.000	+*96.133*
		Do poz. 6. Dochód większy spowodowany większą ilością chorych leczonych kosztem funduszu krajowego.				
		„ „ *7 i 8. Dochody w ogóle większe* z powodu większej ilości chorych samopłacących i leczonych kosztem innych funduszów, wreszcie podwyższenia taksy szpitalnej w II. klasie od 1/10 1905.				
V.		**Rozmaite.**				
	9	Zwroty z zarobku chorych w myśl §. 22 statutu	1.037	87	800	*238*
	10	„ zaległych kosztów przewozu i odstawienia	2.635	88	2.000	*636*
	11	„ zaliczek udzielonych na płace . . .	3.201	37	2.600	*601*
	12	Przypadkowe: *a)* Ze sprzedaży rzeczy z użytku wydzielonych . . .	709	67	300	*410*
		b) Depozyta po zmarłych .	446	34	200	*246*
		c) Inne drobne nieprzewidziane .	464	24	40	*424*
		Suma rubryki V. .	8.495	37	5.940	+*2.555*

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie. **Dochody.**

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	Dochody w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe K.
V.		*Do poz. 9. Dochód większy* zależny od ilości chorych używanych do robót w zakładzie.				
		„ „ *10. Dochód większy* z powodu energicznego ściągania zaległości od stron obowiązanych.				
		„ „ *11. Dochód większy* odpowiednio do spłaconych zaliczek udzielonych w latach poprzednich.				
		„ „ *12. a)-c) Dochody większe* z powodu zmienności tego rodzaju dochodów.				
—	13.	**Dotacya z funduszu krajowego.**	—	—	27.145	—27.145
		Do poz 13. Dochód mniejszy ponieważ w skutek korzystnych wyników poszczególnych rubryk dochodów nie było potrzeby pobrania dotacyi, ale nadto powstałą nadwyżkę dochodów oddano funduszowi krajowemu (patrz poz. 75. wydatków).				

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		A. Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**								
	14	Zaliczki na płace . . .	212	—	1.757	50	—	—	—	—
X.		**Koszta kancelaryjne.**								
	58	Zaliczki na stemple udzielone c. k. Prokuratoryi Skarbu do procesów o koszta leczenia . . .	54	92	—	—	—	—	—	—
XIV.		**Rozmaite.**								
	70	Zwrot kosztów utrzymania toru kolejowego . .	2	82			—	—		—
	71a	Majątkowi zarodowemu, zwrot zaciągniętej pożyczki przez fundusz budowy pawilonów, w myśl uchwały W. Sejmu z 24/10. 1903. . . .	—	—	—	—	9.013	81	—	—
		Suma A.	269	74	1.757	50	9.013	81	—	—
		B. Dochody.								
IV.		**Zwroty kosztów leczenie.**								
	7	Od samopłacących . . .	11.869	57	1.395	—	—	—	—	—
	8	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych . . .	12.643	—	698	80	—	—	—	—
	—	Od stron rozmaitych i niewyśledzonych	181.167	59	195.136	95	—	—	—	—
V.		**Rozmaite.**								
	10	Koszta przewozu i odstawienia przypadające do zwrotu od gmin przynależności	3.275	85	1.503	99	—	—	—	
	12	Należytość z c. k. pocztowej kasy oszczędności im. wart. . .	200	—	—	—	—	—	—	—
	„	Zaliczka na płace z lat ubiegłych po byłym sekundaryszu .	704	—	—	—	—	—	—	—
		Suma B.	209.860	01	198.734	74	—	—		—
		Do tego: Suma A.	269	74	1.757	50	9.013	81	—	—
		Razem .	210.129	75	200.492	24	9.013	81	—	
		Ogółem .	410.621	99	—	—	9.013	81	—	—
		po strąceniu stanu biernego	9.013	81	—	—		—	—	—
		pozostaje czysty **stan czynny**	401.608	18		—	—	—	—	—

IV.

Krajowy szpital św. Łazarza

w Krakowie.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Wykaz należytości czynnych i biernych na str. 316 a.

LW. 58419 1906.

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. c. k. szkoły położ. n.		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. c. k. kliniki syfilit.		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona		Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wynikłości mniejsze (—) lub większe (+)
			Wynikłości w roku 1905.																
			K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.		K.
		Wydatki.																	
I.	1-23	Płace i emolumenta etatowe	47.106	76	6.329	28	1.550	62	11.975	27	1.176	20	13.623	04	81.761	17	81.948		187
II.	24-31	Koszta utrzymania osób nieetatowych 1. zwyczajne	39.065	34	4.098	45	2.750	85	10.963	92	2.882	57	18.229	34	77.990	47	77.646		344
		2. **nadzw.**	**400**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**	—	**400**		—
III.	32-45	Pensye i emerytury	7.593	33	1.927	90	—	—	4.376	11	—	—	2.122	38	16.019	72	15.946		74
IV.	46-60	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	1.763	57	469	33	—	—	669	59	—	—	448	79	3.351	28	3.218		133
V.	61	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100		100
VI.	62-63	Remuneracye i zapomogi	3.162	—	516	—	104	—	1.224	—	78	—	1.116	—	6.200	—	6.200		—
VII.	64-74	Koszta gospodarcze 1. zwycz.	108.968	07	13.213	90	9.055	66	37.095	78	6 780	54	39.022	42	214.136	37	211.508		2.628
		2. **nadzw.**	**3 575**	**84**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3 575**	**84**	**5.747**		**2.171**
VIII.	75-81	Koszta sanitarne 1. zwycz.	74.197	35	3.623	10	3.930	21	6.864	86	2.916	33	2.963	76	94.495	61	43.783		50.712
		2. **nadzw.**	—	—	—	—	—	—	**300**	—	—	—	—	—	**300**	—	**300**		—
IX.	82	Koszta kancelaryjne	1.268	49	149	23	99	49	447	70	74	62	447	70	2.487	23	2.400		87
X.	83	Koszta kapliczne	446	66	52	55	35	03	157	65	26	27	157	65	875	81	904		28
XI.	84-88	Utrzymanie budynków:																	
		1. zwyczajne	5.991	63	706	64	528	64	2.119	92	586	34	2.198	22	12.131	39	12.100		31
		2. **nadzwyczajne**	**7.254**	**80**	—	—	—	—	—	—	—	—	**3.449**	**70**	**10.704**	**50**	**5.528**		**5.177**
XII.	89	Podatki i daniny	2.218	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.218	23	2 686		468
XIII.	90-92	Rozmaite	3.350	51	399	23	130	35	586	54	97	75	586	49	5 150	87	3.256		1.895
XIV.	93	Zapomogi dla położnic	—	—	6 048	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.048	—	6.000		48
XV.	94	Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic	—	—	1 357	50	—	—	—	—	—	—	—	—	1.357	50	1.200		158
XVI.	95-96	Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika i w Łobzowie																	
		1. zwyczajne	32.000	—	16.102	68	—	—	—	—	—	—	—	—	48 102	68	47.150		953
		2. **nadzwyczajne**	—	—	**174**	**42**	—	—	—	—	—	—	—	—	**174**	**42**	**400**		**226**
XVII.	97-99	Zapisy	139	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139	—	214		75
XVIII.	100	Wydatki konkurencyjne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100		100
XIX.	101	Dyety, koszta podróży i różne inne	107	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107	72	200		92
XX.	102	Spłata pożyczki	5.078	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.078	31	4.200		878
																			57.942
		Razem 1. zwyczajne	332.456	97	54.993	79	18.184	85	76.481	34	14.618	62	80.915	79	577 651	36	520.759		1.050
																			5.177
		2. **nadzwyczajne**	**11.230**	**64**	**174**	**42**	—	—	**300**	—	—	—	**3.449**	**70**	**15.154**	**76**	**12.375**		**2.397**
																			63.119
		Suma wydatków	343.687	61	55.168	21	18.184	85	76.781	34	14.618	62	84.365	49	592.806	12	533.134		3.447
		Do tego:																	
—	103	Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajow.	11.256	32	—	—	—	—	6.250	56	—	—	13.349	32	30.856	20	17.630		13.226
																			76.345
		Ogólna suma wydatków	354.943	93	55.168	21	18.184	85	83.031	90	14.618	62	97.71	81	623 662	32	550.764		3 447
					73.353 K. 06 g.				97.650 K. 52 g.										+ 72.898
		Dochody.																	
I.	1-3	Odsetki od kapitałów	35.610	70	2.731	54	—	—	409	50	—	—	268	94	39.020	68	36.606		2.415
II.	4-12	Dochody z dóbr i realności	24.143	52	900	06	—	—	3	52	—	—	6	40	25.053	50	23.673		1.380
III.	13-15	Zwroty kosztów leczenia	211.693	89	54.431	27	—	—	91.434	22	—	—	96.811	07	454.370	45	459.000		4.630
IV.	16-17	Dochody rozmaite	2.019	45	70	54	—	—	147	85	—	—	234	07	2.471	91	1.800		672
V.	18-19	Zwroty od c. k. Skarbu Państw.	52.025	32	2.510	—	—	—	5.655	43	—	—	394	33	60.585	08	4.500		56.085
—	20	Pożyczka z majątku zarodowego	29.451	05	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29.451	05	—		29.451
																			90.003
		Suma dochodów	354.943	93	60.643	41	—	—	97.650	52	—	—	97.714	81	610.952	67	525.579		4.630
		Do tego:																	
—	21	Dotacya z funduszu kraj.	—	—	12.709	65	—	—	—	—	—	—	—	—	12.709	65	25.185		12.475
																			90.003
		Ogólna suma dochodów	354.943	93	73.353	06	—	—	97.650	52	—	—	97.714	81	623.662	32	550.764		17.105
																			+ 72.898

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Porównanie sumaryczne

kwot preliminowanych z rzeczywistemi wynikłościami.

Wydatki	preliminowane bez nadwyżki dochodów wynosiły	533.134 K.		
„	rzeczywiste bez nadwyżki dochodów wynosiły	592.806 „		
	są zatem *większe* o		59.672 K.	
Dochody	preliminowane bez dotacyi wynosiły	525.579 K.		
„	rzeczywiste bez dotacyi wynosiły	610.952 „		
	czyli są *większe* o		85.373 „	
Wynik z porównania jest *korzystniejszy* o różnicę w kwocie				25.701 K.
zgodnie z pobraną od funduszu krajowego mniejszą dotacyą w kwocie		12.475 K.		
i większą nadwyżką dochodów w kwocie		13.226 „		
razem jak wyżej		25.701 K.		
a po uwzględnieniu, iż w tym roku wypożyczono z majątku zarodowego na pokrycie nadzwyczajnych wydatków w dobrach Tropiszów i na budowę pawilonu izolacyjnego kwotę	29.451 K.			
zaś wydano na te cele kwotę	7.255 „	22.196 K.		
z porównania okazuje się istotnie *korzystniejszy* tylko o kwotę		3.505 K.		

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. c. k. szkoły położn.	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV. c. k. kliniki syfilit.	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe
		Wydatki w roku 1905.								
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
	Wydatki.									
I.	**Płace i emolumenta etatowe.**									
1	Dyrektor: *a)* płaca . . . . 5.800 K. *b)* 2 dodatki pięcioletnie 1.200 „ *c)* relutum za mieszk. . 1.200 „	4.182 —	492 -	328 —	1.476 —	246 —	1.476 —	8.200 —	8.200	—
2	5 prymaryuszów: *a)* płaca . . . 12.000·— K. *b)* dodatki pięcioletnie 3.200·— „	9.200 —	— —	— —	2.400 —	— —	3.600 —	15.200 —	15.200	—
3	2 profesorów jako prymaryuszów dla okulist. i położnictwa . .	1.300 —	1.300 —	— —	— —	— —	— —	2.600 —	2.600	—
4	Kierownik oddziału chorób zakaźnych	968 87	— —	— —	— —	— —	— —	968 87	1.600	631
5	6 sekundaryuszów I. kl.: *a)* płaca . . . 8.948·30 K. *b)* dodatek osob. dla sekundaryusza oddz. obłąkanych . . 400.— „	4.752 19	1.396 11	— —	1.400 —	— —	1.800 —	9.348 30	8.800	548
6	7 sekundaryuszów II. kl. . . .	5.973 33	— —	— —	1.200 —	— —	1.200 —	8.373 33	8.400	27
7	3 praktykantów lekarskich . .	1.735 —	— —	— —	— —	— —	— —	1.735 —	1.800	65
8	Akuszerka: *a)* płaca . . . 800·— K. *b)* dod. pięciol. . . 67·12 „ *c)* wikt II. klasy . . 430·70 „	— —	1.297 82	— —	— —	— —	— —	1.297 82	1.379	81
9	Aptekarz: *a)* płaca . . . 1.600·— K. *b)* dodatek osobisty . 200·— „ *c)* „ za c. k. kliniki 400·— „ *d)* „ na mieszk. . 400·— „ *e)* „ na podwiecz. 51·94 „	1.352 49	159 12	106 08	477 34	79 56	477 35	2.651 94	2.200	452
10	Prosektor, płaca	1.472 08	17 07	5 10	20 46	17 07	68 22	1.600 —	1.600	—
11	Chemik patologii płaca . . .	510 —	60 —	40 —	180 —	30 —	180 —	1.000 —	1.400	400
12	Kapelan: *a)* płaca . . . . 1.200 K. *b)* dodatek na mieszk. . 400 „	816 —	96 —	64 —	288 —	48 —	288 —	1.600 —	1.600	—
13	Rządca: *a)* płaca . . . . 2.640 K. *b)* dodatek osobisty . 120 „ *c)* dod. pięciot. po 400 . 800 „ *d)* wikt I. kl. . . . 800 „	2.223 60	261 60	174 40	784 80	130 80	784 80	4.360 —	4.360	—
14	2 oficyałów: *a)* płaca po 2.200 K. . 4.400·— K. *b)* dod. aktyw. po 300K. 600 — „ *c)* 3 dod. pięc. po 300 K. 900.— „	3.009 —	354 —	236 —	1.062 —	177 —	1.062 —	5.900 —	5.900	—
15	2 pisarzy: *a)* płaca po 1.320 K. . 2.640·— K. *b)* dod. na mszk. po 200K. 400·— „ *c)* dod. pięc. po 200 K. 349·98 „	1.728 89	203 40	135 60	610 20	101 69	610 20	3.389 98	3.390	—
16	Pisarz w izbie przyjęcia chorych: *a)* płaca . . . . 1.320 K. *b)* rel. za wikt II. kl. (wzm.) 800·— *c)* dodatek pięcioletni . 200·— *d)* dodatek na mieszk. . 200·—	1.285 20	151 20	100 80	453 60	75 60	453 60	2.520 —	2.520	—
17	2 aplikantów: *a)* płaca po 1.100 K. . 2.200·— K. *b)* dod. osob. po 95 K. . 190 — „	1.218 90	143 40	95 60	430 20	71 70	430 20	2.390 —	2.390	—
18	Maszynista: *a)* płaca . . . . 1.200 K. *b)* relutum za wikt(wzm.) 720 „	979 20	115 20	76 80	345 60	57 60	345 60	1.920 —	1.920	—
	Do przeniesienia . .	42.706 75	6.046 92	1.362 38	11.128 20	1.035 02	12.775 97	75.055 24	75.259	*1.000* 1.204

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych K.	g.	Oddział II. położnic K.	g.	Oddział c. k. szkoły położnych K.	g.	Oddział III. syfilitycznych K.	g.	Oddział c. k. kliniki syfilityczn. K.	g.	Oddział IV. obłąkanych K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą, preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K.
		Wydatki w roku 1905.															
1.	Z przeniesienia . .	42.706	75	6.046	92	1.362	38	11.128	20	1.035	02	12.775	9[illegible]	75.055	24	75.259	*1.000* 1.204
19	Dozorca domu: *a*) płaca . . . 1.320 — K. *b*) wikt II. kl. . 616 93 „	987	82	116	22	77	48	348	65	58	11	348	65	1.936	93	1.920	*17*
20	Woźny: *a*) płaca . . . . 1000·— K. *b*) dodatek na mieszk. . 192·— „ *c*) dodatek na ubiór . 100·— „	658	92	77	52	51	68	232	56	38	76	232	56	1.292	—	1.292	—
21	Odźwierny: *a*) płaca . . . . 540·— K. *b*) dodatek na mieszk. 192·— „ *c*) wikt II. kl. . . 600·— „ *d*) dodatek na ubiór . 100·— „ *e*) dodatek pięcioletni . 45· „	753	27	88	62	59	08	265	86	44	31	265	86	1.477	—	1 477	—
	Razem .	45.106	76	6.329	28	1.550	62	11.975	27	1.176	20	13.623	04	79.761	17	79.948	*1.017* 1.204
22|23	Do tego: Zaliczki na płace . . 2.880·— K. a po strąceniu rat bieżących . . 880·— „	2.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.000	—	2.000	—
	Suma rubryki I.	47.106	76	6.329	28	1.550	62	11.975	27	1.176	20	13.623	04	81.761	17	81.948	*1.017* 1.204
																	—187

Do poz. 4. Wydatek mniejszy z powodu wyasygnowania płacy kierownikowi oddziału zakaźnych dopiero od dnia 23. maja 1905., w którym ukończył się 2-letni okres służby najstarszego sekundaryusza I. klasy.

„ „ *5. Wydatek większy* znajduje pokrycie w oszczędności poz. 1.

„ „ *6, 7 i 11. Wydatki mniejsze* z powodu interkalaryów.

„ „ *8. Wydatek mniejszy*, gdyż wstrzymano wypłatę relutum za wikt akuszerce przez czas udzielonego jej urlopu

„ „ *9. Wydatek większy* z powodu przyznania aptekarzowi dodatku w kwocie 400 K. rocznie i udzielania mu podwieczorków, wskutek zwiększonych czynności przy wydawaniu leków i artykułów sanitarnych c. k. klinikom uniwersyteckim. Przekroczenie to znajduje pokrycie w zwrotach przypisanych od c. k. Rządu w Rubr. V. dochodów.

„ „ *19. Wydatek większy* z powodu droższego wiktu.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych K.	g.	II. położnic K.	g.	II. c. k. szkoły położnych K.	g.	III. syfilityczn. K.	g.	III. c. k. kliniki syfilityczn. K.	g.	IV. obłąkanych K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (większe) K.
		Wydatki w roku 1905.															
II.	**Koszta utrzymania osób nieetatowych.**																
24	19 Sióstr Miłosierdzia: 1. zwyczajne: *a*) płaca: *α*) 17 Sióstr oddziałowych . . . . 2.720 K. *β*) 2 Sióstr wspólnych . 320 „ *b*) wikt 19 Sióstr, 3 emerytek i 4 postulantek 11.352·99 *c*) Pranie bielizny dla 26 Sióstr Miłosierdzia 588·— „	9.909	31	854	69	521	28	1.877	69	295	88	1.522	14	14.980	99	14.808	*173*
	2. nadzwyczajne: Wyprawa 1 Siostry przyjętej w r. 1904. dla oddziału chirurg . .	**400**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**	—	**400**	—
25	Pomocnik kapelana, płaca . .	408	—	48	—	32	—	144	—	24	—	144	—	800	—	800	—
26	Dwóch pomocników aptekarza, płaca	2.047	65	240	90	160	60	722	70	120	45	722	70	4.015	—	1.825	*2.190*
27	Dyetaryusze, płaca	3.536	84	416	10	277	40	1.248	30	208	06	1.248	30	6.935	—	6.935	—
28	Stypendyum dla akuszerki . .	—	—	240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	240	—	240	—
29	Służba wyższa: *a*) płaca: *α*) 2 odźwiernych dla pawilonu chirurg. i oddz. obłąkanych wraz z dodatkiem na ubiór 864·— K. *β*) stolarza . . . 500·— „ *γ*) 2 palaczy do maszyny parowej . . . . 820·— „ *δ*) palacza do kaloryferów w pawilonie chirurg. . —·— „ *η*) 3 nadzorców chorych i 1. nadzorczyni . . 1.368 — „ *b*) wikt: *α*) dla 7 osób . . 2.252·30 „ *β*) II. kl. dla stolarza i odźwiernego oddz. obłąkanych . . . 1·020·— „ *c*) dodatek na mieszkanie dla stolarza . . . 192·— „ *d*) gratyfik. z końcem roku . . . . 240·— „	2.927	61	175	32	116	88	1.20	10	87	66	2.746	73	7.· 56	30	7.994	738
30	Służba oddziałowa: *a*) płaca . . . 17.037·86 K. *b*) wikt . . . 17.206·99 „ *c*) bluzy . . . 1.500·— „ *d*) gratyfikacye . 1.500·— „	16.919	44	1.731	37	1.381	32	4.592	95	1.950	48	10 669	29	37.244	85	38.052	807
31	Służba wspólna: *a*) płaca . . . 3.026·80 K. *b*) wikt . . . 3.211·53 „ *c*) bluzy . . . 140·— „ *d*) gratyfikacye . 140·— „	3.316	49	392	07	261	37	1.176	18	196	04	1.176	18	6.518	33	6 992	474
																	2.363
	Razem { 1. zwyczajne .	39.065	34	4.098	45	2.750	85	10.963	92	2.882	57	18.229	34	77.990	47	77.646	2.019
	Razem { 2. **nadzwyczajne**	**400**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**400**	—	**400**	—
																	2 363
	Suma rubryki II. .	39.465	34	4.098	45	2.750	8:	10.963	92	2:882	57	18.229	34	78.390	47	78.046	2.019
																	+344

Do poz. 24. Wydatek większy z powodu droższego wiktu.

Do poz. 26. Wydatek większy z powodu podwyższenia płacy pomocnika aptekarza z 5 na 6 K. dziennie, tudzież przyjęcia drugiego pomocnika z płacą 5 K. dziennie za zwrotem od C. k. Rządu z tytułu jak poz. 9.

Do poz. 29. Wydatek mniejszy, gdyż obchodzono się przez cały rok tylko dwoma palaczami.

Do poz. 30. i 31. Wydatek w ogóle mniejszy głównie z powodu mniejszego wydatku na wikt służby.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych K.	g.	II. położnic K.	g.	c. k. szkoły położn. K.	g.	III. syfilityczny K.	g.	c. k. kliniki syfilit. K.	g.	IV. obłąkanych K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazującą się wydatki mniejsze K
		Wydatki w roku 1905.															
III.	**Pensye i emerytury.**																
32	Bulikowska Izabela, wdowa po prymaryuszu	—	—	—	—	—	—	700	—	—	—	—	—	700	—	700	—
33	Bobrzyńska Zofia, wdowa po prymaryu zu	499	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	499	92	500	—
34	Nycz Aarol, były rządca szpitala	1.542	24	302	40	—	—	635	04	—	—	544	32	3.024	—	3.024	—
35	Przybyłowa Magdalena, była akuszerka	—	—	748	80	—	—	—	—	—	—	—	—	748	80	750	1
36	Wojciechowski Wiktor, b. oficyał	887	40	174	—	—	—	365	40	—	—	313	20	1.740	—	1,740	—
37	Huczko Jan, b. odźwierny	306	—	60	—	—	—	126	—	—	—	108	—	600	—	600	—
38	Rydel Helena, wdowa po prymar.	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	600	—
39	Paszkowska Ksawera, wdowa po prymaryuszu dodatek na wychowanie 2-ch synów po 240 K.	480	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	480	—	480	—
40	Harajewicz Ludwika, wdowa po b. dyrektorze	714	—	141	—	—	—	294	—	—	—	252	—	1.400		1.400	—
41	Gergel Dominik b. woźny	530	40	104	—	—	—	218	40	—	—	187	20	1.040	—	1.040	—
42	Zarewicz Antonina, wdowa po prym.	—	—	—	—	—	—	1.200	—	—	—	—	—	1.200	—	1.200	—
43	Cybulska Marya, wdowa po maszyniście 600 K. dodatek na wychowanie 6 dzieci 300 „	459	—	90	—	—	—	189	—	—	—	162	—	900	—	900	—
44	Jakliński Aleksander, b. aptekarz	1.077	12	211	20	—	—	443	52	—	—	380	16	2.112	—	2.112	—
45	Sołga Józefa, wdowa po dozorcy domu 750 K. dodatek na wychowanie 2 dzieci 225 „	497	25	97	50	—	—	204	75	—	—	175	50	975	—	900	75
	Suma rubryki III.	7.593	33	1.927	90	—	—	4.376	11	—	—	2.122	38	16 019	72	15.946	75 1
																	+74
	Do poz. 45. Wydatek większy o 75 K. z powodu podwyższenia wdowie dodatku na wychowanie dziecka w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 10. listopada 1904.																
IV.	**Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.**																
46	Flasińska Felicya, wdowa po pisarzu	306	—	60	—	—	—	126	—	—	—	108	—	600	—	600	—
47	Dudek Marya, wdowa po gazowniku	61	20	12	—	—	—	25	20	—	—	21	60	120	—	120	—
48	Tekielska Julia, b. dozorczyni	—	—	—	—	—	—	146	—	—	—	—	—	146	—	146	—
49	Moskalik Andrzej, b. maszynista	367	20	72	—	—	—	151	20	—	—	129	60	720	—	720	—
50	Wicherek Maryanna, b. posługaczka (zmarła)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
51	Bachut Tekla, b. posługaczka	192	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	192	—	192	—
52	Major Anna, b. praczka (zmarła)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
53	Stroińska Stefania, córka b. aptekarza	102	—	20	—	—	—	42	—	—	—	36	—	200	—	200	—
53a	Stroińska Stefania, jednorazowo	51	—	10	—	—	—	21	—	—	—	18	—	100	—	100	—
54	Głowacka Marya, wdowa po dyetaryuszu (zmarła)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
55	Suchoń Aniela, wdowa po odźwier.	153	—	30	—	—	—	63	—	—	—	54	—	300	—	300	—
56	Kudłek Elżbieta wdowa po posługaczu	61	20	12	—	—	—	25	20	—	—	21	60	120	—	120	—
57	Przybyłowa Magdalena, b. akuszerka	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100		100	—
58	Tyrała Paulina, b. posługaczka	—	—	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	—	120	—
59	Skibska Marya, wdowa po dyetaryuszu	102	—	20	—	—	—	42	—	—	—	36	—	200	—	200	—
60	Rakoczy Karolina, wdowa po odźw.	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	—	300	—
60a	Stępniowski Wojciech, b. piekarz	67	97	13	33	—	—	27	99	—	—	23	99	133	28	—	133
	Suma rubryki IV.	1.763	57	469	33	—	—	669	59	—	—	448	79	3.551	28	3.218	+133
	Do poz. 60a) Wydatek nieprelimino-wany z powodu udzielania daru z łaski długoletniemu byłemu piekarzowi (LW. 94.990/904).																

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. c. k. Szkoły położnych		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. c. k. klinik syfilityczn.		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze — wyższe
		Wydatki w roku 1905.															
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	K.
V. 61.	**Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych** . . . . *Do poz. 61. Nie było wypadku śmierci*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—100
VI.	**Remuneracye i zapomogi.**																
62	Dla funkcyonaryuszów szpitalnych	1.326	—	156	—	104	—	468	—	78	—	468	—	2.600	—	2.600	—
63	Dla bezpłatnych praktykantów lekarskich	1.836	—	360	—	—	—	756	—	—	—	648	—	3.600	—	3.600	—
	Suma rubryki VI. .	3.162	—	516	—	104	—	1.224	—	78	—	1.116	—	6.200	—	6.200	—
VII.	**Koszta gospodarcze.**																
64	Żywienie chorych:																
	a) Zwykła strawa i dodatki . .	61.988	93	7.801	22	5.081	27	20.085	76	4.240	11	22.062	15	121.259	44	116.000	*5.260*
	b) 5 Sióstr Miłosierdzia zatrudnionych w kuchni:																
	α) Płaca . . . 800 K. — g.																
	β) Wikt . . . 2.183 „ 10 „																
	γ) Pranie bielizny 113 „ 20 „	1.579	04	185	79	123	86	557	36	92	89	557	36	3.096	30	3.064	*32*
	c) Służba kuchenna i magazynowa:																
	α) Płaca . . 1.704 K. — g.																
	β) Wikt . . . 2.549 „ 30 „																
	γ) Gratyfikacye . 100 „ — „																
	δ) Kaftany i czepki 110 . — „	2.276	29	267	80	178	53	803	39	133	90	803	39	4.463	30	4.774	311
	d) Opał do kuchni i pod kotły parowe	1.275	—	150	—	100	—	450	—	75	—	450	—	2.500	—	2.500	—
	e) Naczynia i sprzęty kuchenne .	300	03	35	30	23	53	105	89	17	65	105	89	588	29	600	12
	f) Pieczywo z opałem, piekarzem i pomocnikami	6.711	04	829	03	384	15	2.134	49	463	02	2.344	52	12.866	25	12.000	*866*
	g) Wino dla chorych . . .	2.114	82	249	55	4	87	642	50	108	51	705	72	3.825	97	5.000	1.174
65	Wikt I. kl. z pieczywem i winem lekarza dyżurnego . . .	427	79	83	88	—	—	176	15	—	—	150	98	838	80	800	*39*
66	Opał sal, łazienek i innych ubikacyj	7.538	44	886	88	591	25	2.660	62	443	44	2.660	62	14.781	25	16.000	1.219
67	Oświetlenie:																
	a) Koszt gazu . . 7.318 K. 60 g.																
	b) Nafta, świece itp. 2.830 „ 09 „	5.169	67	608	19	413	36	1.824	59	308	29	1.824	59	10.148	69	9.500	*649*
68	Sprzęty gospod. { 1. zwyczajne / **2. nadzwyczajne**	1.988	06	236	05	177	37	708	16	127	03	742	16	3.978	83	4.500	521
—	Sprzęty do pawilonu dla zakaźnych	**2.323**	**12**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**2.323**	**12**	**4.203**	**1.880**
69	Utrzymanie jednej pary koni z furmanem, reparacyą wozów, uprzęży i t. p.	692	82	81	51	54	34	244	53	40	75	244	53	1.358	48	1.200	*159*
70	Utrzymanie ogrodów:																
	a) warzywnego	891	69	182	64	—	—	—	—	—	—	—	—	1.074	33	1.000	*74*
	b) spacerowego	201	88	23	75	15	83	71	23	11	88	71	23	395	75	400	4
	c) płaca ogrodnika	428	40	50	40	33	60	151	20	25	20	151	20	840	—	840	—
71	Utrzymanie pralni:																
	a) Opał, praczki, mydło i t. p. . . . 9.853·38 K.																
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:																
	α) Płaca 320·— K.																
	β) Wikt . 873·24 „																
	γ) Pranie 45·28 „ 1.238·52 „																
	c) Pranie bielizny służby 800·— „	6.064	84	644	61	544	59	2.331	44	165	87	2.140	55	11.891	90	12.525	633
72	Bielizna, pościel i odzież:																
	a) Zakupno i naprawa { 1. zwyczaj. / **2. nadzw.**	7.162	23	615	28	1.141	10	3.302	41	385	98	3.161	47	16.000	47	16.000	223
	Do przeniesienia { 1. zwyczajne / **2. nadzwyczajne**	106.810	92	12.931	88	8.867	65	36.249	72	6.639	52	38 176	36	209.676	05	206.703	*7.079* 4.106
		2.323	**12**											**2.323**	**12**	**4.203**	**1.880**

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. **Wydatki.**

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. c. k. szkoły położnych	Oddział III. syfilitycznych	Oddział IV. c. k. kliniki syfilityczn.	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze / więcej
		Wydatki w roku 1905.								
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
										7.079
VII.	Z przeniesienia 1. zwyczajne	106.810 92	12.931 88	8.867 65	36.249 72	6.639 52	38.176 36	209.676 05	206.703	4.106
	2. **nadzwyczajne**	**2.323 12**						**2.323 12**	**4.203**	**1.880**
72	Pościel do pawilonu dla zakaźnych	**1.252 72**	—	—	—	—	—	**1.252 72**	**1 544**	**291**
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:									
	α) Płaca 320·— K.									
	β) Wikt . 873·24 „									
	γ) Pranie 45·28 „ 1.238·52 „									
	c) Utrzymanie 2 szwaczek:									
	α) Płaca 360·— K.									
	β) Wikt . 463·51 „ 823·51 „	934 01	138 13	92 08	414 37	69 07	414 37	2.062 03	2.105	43
73	Słoma do sienników	617 48	72 64	48 43	217 93	36 32	217 93	1.210 73	1 000	*210*
74	Opłata za wodę z wodociągów miejsk.	605 66	71 25	47 50	213 76	35 63	213 76	1.187 56	1.700	512
										7.289
	Razem 1. zwyczajne	108.968 07	13.213 90	9.055 66	37.095 78	6.780 54	39.022 42	214.136 37	211.508	4.661
	2. **nadzwyczajne**	**3.575 84**	—	—	—	—	—	**3.575 84**	**5.747**	**2.171**
									7 289	
	Suma rubryki VII. .	112.543 91	13.213 90	9.055 66	37.095 78	6.780 54	39.022 42	217.712 21	217255	6.832
										+ *457*

Do poz. 64.a) *Wydatek większy*, z powodu wyższych cen niektórych artykułów żywności. Przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w zwrotach przypisanych c. k. Skarbowi Państwa za leczenie chorych na oddziałach klinicznych (Vide Rubr. V. poz. 18 i 19 dochodów).
„ „ *64b*) *Wydatek* nieco *większy* wedle rzeczywistego kosztu wiktu.
„ „ *64c*) „ *mniejszy* na wikt jak poz. 29—31.
„ „ *64f*) „ *większy* z powodu wyższych cen mąki żytniej tudzież wydawania pieczywa dla oddziałów klinicznych (Vide wyjaśnienie do poz. 64a).
„ „ *64g*) „ *mniejszy* zależny od ordynacyi lekarskiej.
„ „ *65* „ *większy* jak poz. 64 lit. a).
„ „ *66* „ *mniejszy* z powodu niższych cen drzewa.
„ „ *67* „ *większy* z powodu wyższych cen nafty i świec.
„ „ *68*[1)2)] *Wydatki mniejsze* wedle potrzeby.
„ „ *69 Wydatek większy* z powodu koniecznej potrzeby naprawienia i odnowienia wolanta do odwożenia chorych — kosztem 334 K. 90 gr.
„ „ *70* „ w ogóle *większy*, nie dający się dokładnie przewidzieć.
„ „ *71* „ *mniejszy* zależny od ilości wypranej bielizny.
„ „ *72*[1)2)] *Wydatki mniejsze* odpowiednie do zapotrzebowania.
„ „ *73 Wydatek większy* z powodu wyższej ceny słomy.
„ „ *74* „ *mniejszy* wedle potrzeby.

VIII.	**Koszta sanitarne.**									
75	Lekarstwa:									
	a) dla oddziałów szpitalnych .	4 029 61	652 60	1.199 35	1.967 07	1.612 81	1 391 86	10.853 30	12.000	1.147
	b) dla c. k. klinik uniwersyt. .	22.689 56	— —	— —	— —	— —	— —	22.689 56	—	*22.689*
76	Utrzymanie apteki:									
	a) Opał . . . . 250·— K.									
	b) 2 Siostry Miłosierdzia:									
	α) Płaca 320·— K.									
	β) Wikt 873·24 „									
	γ) Pranie 45·28 „ 1.238·52 „									
	c) 2 laborantki:									
	α) Płaca 360·— K.									
	β) Wikt 463.51 „ 823 „ 51„	1.179 11	138 73	92 48	416 17	69 37	416 17	2.312 03	2.283	*29*
77	Laboratoryum chemiczno-patologiczne	100 —	— —	— —	50 —	50 —	— —	200 —	200	—
	Do przeniesienia . .	27.998 28	791 33	1.291 83	2.433 24	1.732 18	1.808 03	36.054 89	14.483	1.147
										22.718

Wydatki # Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych K.	g.	II. położnic K.	g.	c. k. szkoły położn. K.	g.	III. syfilitycznych K.	g.	c. k kliniki syfilit. K.	h.	IV. obłąkanych K.	h.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze / większe K.
		Wydatki w roku 1905.															
	Z przeniesienia . .	27.998	28	791	23	1.291	83	2.433	24	1.732	18	1.808	03	36.054	89	14.483	1.147
																	22.718
78	Potrzeby sanitarne:																
	1. zwyczajne . .																
	a) dla oddziałów szpitalnych .	22.328	87	2.629	19	2.556	29	3.914	02	1.096	95	1.016	71	33.552	03	26.000	*7.552*
	b) dla klinik uniwersyteckich .	21.665	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.665	69	—	*21.666*
	2. **nadzwyczajne**:																
	Na łóżko wodne .	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	—	—	300	—	300	—
79	Przybory opatrunkowe . . .	680	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	680	73	600	*81*
80	Instrumenta chirurgiczne . . .	1.360	78	183	40	59	31	460	08	77	60	81	50	2.222	67	2.400	177
81	Koszta pogrzebowe	163	—	19	18	12	78	57	52	9	60	57	52	319	60	300	*20*
																	52.037
	Razem { 1. zwyczajne . .	74.197	35	3.623	10	3.930	21	6.864	86	2.916	33	2.963	76	94.495	61	43.783	1.324
	Razem { 2. **nadzwyczajne** .	—	—	—	—	—	—	300	—	—	—	—	—	300	—	300	—
																	52.037
	Suma rubryki VIII.	74.197	35	3.623	10	3.930	21	7.164	86	2.916	33	2.963	76	94.795	61	44.083	1.324
																	+50.713

Do poz. 75a). Wydatek mniejszy, zależny od ordynacyi lekarzy. Dla trudności ścisłego rozdziału leków od materyałów sanitarnych pozycya ta jest zaoszczędzona, natomiast wydatki na potrzeby sanitarne (poz. 78a) zostały przekroczone. Przekroczenie to znajduje jednak częściowe pokrycie w zwrotach od c. k. Rządu na wydane materyały klinikom.

„ „ *75b). Wydatek* nieprelimiowany, znachodzi pokrycie w rubr. V. poz. 19b) w zwrotach od c. k. Rządu za dostarczone leki c. k. klinikom uniwersyteckim. (LW. 105.131|1904).

„ „ *76. Wydatek* nieco *większy*, z powodu droższego wiktu.

„ „ *78 1) a). Wydatek większy* z powodu jak przy poz. 75 a) wyjaśniono.

„ „ *78 1) b). Wydatek* nieprelimiowany znachodzi p krycie w rubr. V. poz. 19 b) jak przy poz. 75 b) wyjaśniono.

„ „ *78 2).* Cały kredyt przeniesiono na rok 1906.

„ „ *79. Wydatek większy*, zależny od ilości wykonanych operacyj.

„ „ *80. Wydatek mniejszy*, wedle potrzeby.

„ „ *81. Wydatek większy*, zależny od śmiertelności chorych.

IX.	**Koszta kancelaryjne.**																
82	Druki, litografie, przybory do pisania, koszta inserecyjne i t. p. .	1.268	49	149	23	99	49	447	70	74	62	447	70	2.487	23	2 400	+ 87
	Do *poz. 82. Wydatek większy* z powodu znaczniejszego nakładu druków.																
	Koszta kapliczne.																
X.	*a)* Utrzymanie kościoła . . .	255	—	30	—	20	—	90	—	15	—	90	—	500	—	500	—
	b) 1 posługaczka:																
83	*α)* płaca . . . 144 — K.																
	β) wikt . . . 231·81 „	191	66	22	55	15	03	67	65	11	27	67	65	375	81	404	28
	Suma rubryki X. .	446	66	52	55	35	03	157	65	26	27	157	65	875	81	904	23
	Do poz. 83 b). Wydatek mniejszy, wedle rzeczywistego kosztu wiktu.																

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych		Oddział II. położnic		Oddział III. c. k. szkoły położn.		Oddział III. syfilitycznych		Oddział IV. c. k. kliniki syfilit.		Oddział IV. obłąkanych		Razem		Kwota budżetem uchwalona		Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe
		Wydatki w roku 1905.																
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.		
XI.	**Utrzymanie budynków.**																	
84	Konserwacye i reparacye:																	
	1. zwyczajne . . .	4.065	55	480	04	377	58	1.440	12	473	05	1.518	42	8.354	76	8.000		*355*
	2. nadzwyczajne:																	
	a) pokrycie dachu na pawilonie dla obłąkanych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**3.449**	**70**	**3.449**	**70**	**5.528**		**2.078**
	b) budowa pawilonu ilozacyjnego .	**254**	**80**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**254**	**80**	—		*255*
	c) budowa domu czeladniego w Tropiszowie	**7.000**	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**7.000**	—	—		*7.000*
85	Utrzymanie wodociągów i maszyny parowej	435	03	51	18	34	12	153	55	25	59	153	55	853	02	1.000		147
86	Asekuracya budynków i ruchomości	365	73	48	03	28	68	129	08	21	51	129	08	717	11	700		*17*
87	Czyszczenie kominów . . .	600	78	70	68	47	12	212	04	35	34	112	04	1.178	—	1.200		22
88	Wynagrodzenie za czynności techniczne	524	54	64	71	41	14	185	13	30	85	185	13	1.028	50	1.200		172
																		372
	Razem { 1. zwyczajne .	5 991	63	706	64	528	64	2.119	92	586	34	2.198	22	12.131	39	12.100		341
	Razem { **2. nadzwyczajne**	**7.254**	**80**	—	—	—	—	—	—	—	—	**3 449**	**70**	**10 704**	**50**	**5.528**		*7.255* 2.078
	Suma rubryki XI. .	13.246	43	706	64	528	64	2.119	92	586	34	5.647	92	22.835	89	17.628		*7.627* 2.419
																		+5.208

Do poz 84. Wydatek większy z powodu koniecznej pot zeby wybudowania p wnicy w szkarpie na materyały apteczne.
„ „ *84 2) a). Wydatek mniejszy* głównie z powodu uzyskania znaczniejszej kwoty za sprzedaną blachę ze starego dachu.
„ „ *84 b) c).* Wydatki niepre iminowane znajdują pokrycie w pożyczce z majątku zarodowego (vide poz. 20 dochodów). Budowę pawilonu izolacyjnego ukończono, a całkowity koszt budowy wynosił kwotę 70.842·10 K., która wypożyczoną została z majątku zarodowego. Zwrot pożyczki nastąpi w ciągu lat 20. począwszy od r. 1905. (vide poz. 102 wyd).

Dotychczas wypożyczono z majątku zarodowego: w roku 1903 . . 63.000·— K.
„ „ 1904 . . 15.214·40 „
„ „ 1905 . . 29.451·05 „
Razem . . . . 107.665·45 K.
a gdy na budowę pawilonu izolacyjnego użyto j. w. . . . . 70.842·10 „
pozostaje na budowie w Prądniku czerwonym i Tropiszowie kwota . 36.823·35 K.

Po ukończeniu bud wy zaciągniętą zostanie resztująca pożyczka w wysokości, jaka okaże się potrzebną.
„ „ *85. Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.
„ „ *86. Wydatek większy*, z powodu ubezpieczenia od ognia nowo wybudowanego pawilonu izo'acyjnego.
„ „ *87. Wydatek mniejszy* wedle potrzeby.
„ „ *88. Wydatek mniejszy* z powodu interkalare.

XII.	**Podatki i daniny.**																	
89	*a)* z gruntów i realności szpitalnych	160	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	54	210		50
	b) z dóbr w Prądniku czerwonym	1.195	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.195	65	1.614		418
	c) ekwiwalent	862	04	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	862	04	862		—
	Suma rubryki XII. .	2.218	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.218	23	2.686		—468
	Do poz. 89. Wydatki mniejsze wedle wymiaru c. k. urzędu podat.																	
XIII.	**Rozmaite.**																	
90	Utrzymanie biblioteki lekarskiej .	204	43	24	05	16	04	72	15	12	03	72	15	400	85	400		*1*
91	Książki i czasopisma dla chorych .	120	04	14	12	9	42	42	37	7	06	42	37	235	38	250		15
92	Przypadkowe:																	
	a) ubezpieczenie służby od wypadków	78	39	9	22	6	15	27	66	4	61	27	66	158	69	120		*34*
	b) 21 i 22 rata amortyzacyjna od pożyczki 12.000 K. na osuszenie gruntów w Tropiszowie po 342 K 68 gr.	685	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	685	72	686		—
	c) zastępstwo chorych i urlopowanych funkcyonaryuszy . .	431	77	253	36	33	08	148	86	24	81	148	86	1.030	74	800		*231*
	d) koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	1.840	16	98	48	65	66	295	50	49	24	295	45	2.644	49	1.000		*1.644*
	Suma rubryki XIII. .	3 350	51	399	23	130	35	586	54	97	75	586	49	5.150	87	3.256		*1.910* 15
																		+1.895

Wydatki.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Do *poz. 91. Wydatek mniejszy wedle potrzeby*
„ „ *92. a) Wydatek większy*, zależny od ilości ubezpieczonej służby i wysokości poborów.
„ „ *92. c) Wydatek większy*, z powodu częstszej potrzeby zarządzania zastępstw.
„ „ *92. d) Wydatek większy*, gdyż oprócz zwykłych wydatków drobnych poniesiono z tej pozycyi wydatek na kupno aparatu destylacyjnego dla apteki kosztem 1.626 K, zwrotnym od c. k. Skarbu Państwa (Vide Rubr. V. poz. 19a dochodów). Nadto wydano 100 K za dorożki do szpitala dla gr. kat. księdza niosącego posługę duchowną chorym.

Liczba rubryki i pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych K.	g.	II. położnic K.	g.	c. k. szkoły poło n. K.	g.	III. syfilitycznych K.	g.	c. k. kliniki syfilit. K.	g.	IV. obłąkanych K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze / większe K.
		Wydatki w roku 1905															
XIV.	**Zapomogi dla położnic.**																
93	Dla położnic opuszczających wraz z dzieckiem bezpłatny oddział położnic	—	—	6.048	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.048	—	6.000	+ 48
	Do poz. 93. Wydatek większy, odpowiedni do ilości położnic, które poddały się badaniom klinicznym.																
XV.	**Koszta utrzymania dzieci, zrodzonych na oddziale położnic.**																
94	Wynagrodzenie mamek za karmienie dzieci	—	—	1.357	50	—	—	—	—	—	—	—	—	1.357	50	1 200	+ 158
	Do poz. 94. Wydatek większy, z powodu większej ilości dzieci karmionych.																
XVI.	**Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika i w Łobzowie.**																
95	Utrzymanie mamek i dzieci ssących: 1. zwyczajne . a) w szpitalu św. Ludwika . . . 10.091 K 86 g b) u Sióstr Miłosierdzia w Łobzowie 5.860 K 82 „ c) rewizya lekarska 150 K — „	—	—	16.102	68	—	—	—	—	—	—	—	—	16.102	68	15.150	953
	2. **nadzwyczajne** Uzupełnienie inwentarza domu Sióstr Miłosierdzia w Łobzowie	—		**174**	**42**	—	—	—	—	—	—	—	—	**174**	**42**	**400**	**226**
96	Ryczałt za leczenie i utrzymanie chorych dzieci w szpitalu św. Ludwika	32.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32.000	—	32.000	—
	Razem { 1. zwyczajne .	32.000	—	16.102	68	—	—	—	—	—	—	—	—	48.102	68	47.150	953 —
	Razem { 2. **nadzwyczajne**	—	—	**174**	**42**	—	—	—	—	—	—	—	—	**174**	**42**	**400**	**226**
	Suma rubryki XVI .	32.000	—	16.277	10	—	—	—	—	—	—	—	—	48.277	10	47.550	953 226 + 727
	Do poz 95. 1) Wydatki większe, zależne od ilości przyjętych dzieci. *Do poz. 95. 2) Wydatek mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.																
XVII	**Zapisy.**																
97	Szembeka na odprawianie Mszy św.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	76	76
98	Wencla na obdzielanie rekonwalescentów	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	—	58	—
99	Gałeckiego i Klozowej na odprawianie Mszy św.	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	—	80	1
	Suma rubryki XVII.	139	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139	—	214	1 76 — 75

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Wydatki.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych K.	g.	II. położnic K.	g.	c. k. Szkoły położnych K.	g.	III. syfilitycznych K.	g.	c. k. klinik syfilitycz. K.	g.	IV. obłąkanych K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze (—) lub większe (+) K.
		Wydatki w roku 1905.															
	Do poz. 97. Wydatek mniejszy, ponieważ kapituła katedralna nie odniosła z kasy szpitala datku za r. 1905. (Vide wykaz należytości czynnych i biernych).																
XVIII. 100	**Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe** . .	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—100
	Do poz. 100, Nie było wydatku z tego tytułu.																
XIX.	**Dyety, koszta podróży i różne inne.**																
101	W sprawach funduszu jako właściciela dóbr	107	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107	72	200	—92
	Do poz. 101. Wydatek mniejszy, w miarę potrzeby.																
XX.	**Spłata pożyczki.**																
102	Umorzenie pożyczki w kwocie 70.042K. 10g. zaciągniętej z majątku zarodowego na budowę domu izolacyjnego I. roczna rata.	5.078	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.078	31	4.200	+878
	Do poz. 102. Wydatek większy, wedle planu umorzenia (LW. 76.022/905. Vide wyjaśnienie do Rubr. XI. poz. 84*b*)c) wydatków).																
—103	**Nadwyżka dochodów oddana funduszowi krajowemu** . . .	11.256	32	—	—	—	—	6.250	56	—	—	13.349	32	30.856	20	17.630	+13.226
	Do poz. 103. Wydatek większy, w miarę przewyżki dochodów nad wydatkami.																

Dochody.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych K.	g.	Oddział II. położnic K.	g.	Oddział c. k. szkoły położnych K.	g.	Oddział III. syfilitycznych K.	g.	Oddział c. k. kliniki syfilityczn. K.	g.	Oddział IV. obłąkanych K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną pozostaje dochody mniejsze większe K.
		Dochody w roku 1905.															
	Dochody.																
I.	**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**																
1	Od efektów	13.609	01	1.777	34	—	—	128	—	—	—	—	—	15.514	35	15.839	325
2	Od kapitałów: a) $4^1/_2$% od reszty przez fund. kraj. dłużnego kapitału w kwocie 380.105K. 84g. 17.969·32K b) 4% od pożyczki w kw. 70.842·10 K z maj. zarodowego na budowę pawilonu izolacyjnego 2.740·16 „	19.755	28	954	20	—	—	—	-	—	—	—	—	20 709	48	17.969	*2.741*
3	Od fundacyj	2.246	41	—	—	—	—	281	50	—	—	268	94	2.796	85	2.798	1
	Suma rubryki I.	35.610	70	2.731	54	—	—	409	50	—	—	268	94	39.020	68	36.606	*2.741* 326
																	+ *2.415*
	Do poz. 1. Dochód mniejszy, ponieważ część efektów spieniężono a gotówkę przelano z majątku zarodowego do obrotowego tytułem pożyczki. *Do poz. 2. Dochód większy*, z powodu zapłacenia przez majątek obrotowy odsetek od pierwszej raty wypożyczonego kapitału na budowę pawilonu izolacyjnego.																
II.	**Dochody z dóbr i realności.**																
4	Czynsz dzierżawny z dóbr Tropiszów	9.046	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.046	81	9.047	—
5	Czynsz dzierżawny z Prądnika czerwonego	8.433	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.433	26	8.434	1
6	Czynsz emfiteutyczny z folwarku Przegini duchownej . . .	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	100	—
7	Czynsz za wynajęcie 3 sal dla c. k. kliniki syfilistycznej ryczałt za opał i oświetlenie .	1.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.600	—	1.600	—
8	Za mieszkanie z opałem asystenta przy c. k. szkole położnych .	240	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	240	—	240	—
9	Dochód z ogrodów szpitalnych .	4.553	04	897	98	—	—	—	—	—	—	—	—	5.451	02	4.000	*1.451*
10	Ryczałt od c. k. Rządu za odwożenie zwłok z kliniki na cmentarz	138	—	2	08	—	—	3	52	—	—	6	40	150	—	150	—
11	Czynsz od c. i k. Skarbu wojsk. za grunt na drogę w Prądniku czerwonym	32	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	41	32	—
12	Ryczałt od c. k. Rządu za oświetlenie c. k. szkoły położnic .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	70
	Suma rubryki II.	24.143	52	900	06	—	—	3	52	—	—	6	40	25.053	50	23.673	*1.451* 71
																	+1.380
	Do poz. 9. Dochód większy, z powodu korzystniejszego zbioru jarzyn, owoców i siana z ogrodu. „ „ *12.* Preliminowany w tej pozycyi dochód pobrano na rubr. VI. poz. 18. z powodu zmienionego sposobu obliczania nadwyżek kosztów utrzymania i leczenia chorych w c. k. szkole położnych i klinice dermatologicznej.																

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie. Dochody.

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych K.	g.	Oddział II. położnic K.	g.	c. k. szkoły położnych K.	g.	Oddział III. syfilitycznych K.	g.	c. k. kliniki syfilitycz. K.	g.	Oddział IV. obłąkanych K.	g.	Razem K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze więcej. K.
		Dochody w roku 1905.															
III.	**Zwroty kosztów leczenia.**																
13	Od funduszu krajowego galic.	176.191	49	48.036	60	—	—	74.418	22	—	—	74.628	26	373.274	57	373.000	*274*
14	Od samopłacących	23.582	65	4.894	01	—	—	7.870	30	—	—	21.392	33	57.739	27	57.000	*739*
15	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	11.919	77	1.500	66	—	—	9.145	70	—	—	790	48	23.356	61	29.000	5.643
	Suma rubryki III.	211.693	89	54.431	27	—	—	91.434	22	—	—	96.811	07	454 370	45	459.000	*1.013* 5.643
																	—4.630
	Do poz. 13. Dochód większy, wedle przedłożonych rachunków kwartalnych do zlikwidowania.																
	„ „ *14 i 15. Dochody* w ogóle *mniejsze*, zależne od ilości chorych samopłacących i obcokrajowych.																
IV. 16	**Dochody rozmaite**	358	45	70	54	—	—	147	85	—	—	234	07	810	91	600	*211*
	Do tego:																
17	Zwrot dawniejszych zaliczek na płace	1.661	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.661	—	1 200	*461*
	Suma rubryki IV.	2.019	45	70	54	—	—	147	85	—	—	234	07	2.471	91	1.800	+ *672*
	Do poz. 16. Dochód większy z powodu uzyskania znaczniejszych kwot ze sprzedarzy przedmiotów z użytku wydzielonych.																
	Do poz. 17. Dochód większy w miarę udzielonych zaliczek na płacę																
V	**Zwroty od c. k. Skarbu Państwa.**																
18	Zwrot nadwyżki wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. szkole położnych	—		2.510	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.510	—	2.000	*510*
19	Zwrot nadwyżki wynikłej za leczenie chorych według normy klinicznej w c. k. klinice syfilitycznej	—		—	—	—	—	5.655	43	—	—	—	—	5.655	43	2.500	*3.155*
19a)	Ryczałt na uzupełnienie inwentarza i laboratoryum apteki	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	—	*1.000*
19b)	Za wydane klinikom akademickim:																
	a) leki	25.055	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.055	52	—	*25.056*
	b) artykuły sanitarne	25.182	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.182	23	—	*25.182*
	c) koszta personalu aptekarskiego, opału i oświetlenia apteki, druki, flaszki, korki itp.	787	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	787	57	—	*788*
19c)	Zwrot kosztów utrzymania dozorcy odprowadzającego chorych na wykłady psychiatryi i neuropatologii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	394	33	394	33	—	*394*
	Suma rubryki V.	52.025	32	2.510	—	—	—	5.655	43	—	—	394	33	60.585	08	4.500	+*56.085*

Do poz. 18. Dochód większy, z powodu zarachowania w tej pozycyi oprócz stałej zaliczki od c. k. Rządu w kwocie 2.000 K. także datku za utrzymanie posługaczki w c. k. szkole położnych w kwocie . . . . . 440 „ i ryczałtu za oświetlenie c. k. szkoły położnych w kwocie . . . . . 70 „

Do poz. 19. Dochód większy, ponieważ c. k. Rząd uiścił w tym roku oprócz stałej zaliczki w kwocie 2.500 K., także zaległą należytość w kwocie 3.155 K. 43 gr.

Dochody.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

Do poz. 18, 19. Według niniejszego zamknięcia rachunku wynosiły wydatki:

a) w c. k. szkole położnych kwotę	18.184 K. 85 gr.
Z tego przypada na fundusz krajowy za 9.991 po 1 K. 64 gr. (rzeczywisty koszt utrzymania chorego na oddziale położnic szpit. obliczony przy LW. 66.797/06) kwota	16.385 K. 24 gr.
resztę wydatków ponad normę szpitalną w kwocie	1.799 K. 61 gr.
obowiązany jest zwrócić c. k. Skarb Państwa.	
Z powyższego tytułu winien jest c. k. Rząd po koniec roku 1904 kwotę	2.062 K. 15 gr.
zatem ogólna należytość po koniec roku 1905 wynosi	3.861 K. 76 gr
Gdy na rachunek nadwyżki w c. k. szkole położnych zapłacił c. k. Skarb Państwa w r. 1905 kw.	2.510 K. — gr
przeto pozostaje do wyrównania jeszcze reszta w kwocie	1.351 K. 76 gr
(Vide wykaz należytości czynnych i biernych poz. 18 dochodów).	
b) w c. k. klinice chorób wenerycznо-skórnych kwotę	14.618 K. 62 gr.
Z tego przypada na fundusz krajowy za 7.931 dni po 1 K. 45 gr., (rzeczywisty koszt utrzymania chorego na oddziale szpitalnym obliczony przy LW. 72.101 (6) kwota	11.499 K. 95 gr.
resztę wydatków ponad normę szpitalną w kwocie	3.118 K. 67 gr.
obowiązany jest zwrócić c. k. Skarb Państwa.	
Z powyższego tytułu winien jest c. k. Rząd po koniec roku 1904 kwotę	3.155 K. 43 gr.
zatem ogólna należytość po koniec roku 1905 wynosi	6.274 K. 10 gr.
Gdy na rachunek nadwyżki w c. k klinice chorób wener.-skór. zapł. c. k. Skarb Państwa w r. 1905 kw.	5.655 K. 43 gr.
przeto pozostaje jeszcze do wyrównania reszta w kwocie	618 K. 67 gr.
(Vide wykaz należytości czynnych i biernych poz. 19 dochodów).	

Do poz. 19 a) Dochód nieprelimiowany stanowi I. roczną ratę z ugodzonego ryczałtu 4.000 K. na rozszerzenie apteki.

„ „ *19 b)* Dochody nieprelimiowane, zapłacone przez c. k. Rząd za dostarczone leki, artykuły sanitarne i t. p. c. k. klinikom akademickim — z apteki szpitalnej za zwrotem kosztu z dodatkiem 5% na manco.

„ „ *19 c)* Dochód nieprelimiowany stanowi wzrot kosztów utrzymania dozorcy używanego do przeprowadzania chorych na wykłady. (L. W. 53.826/05).

Liczba rubryki i poz. budżetu	Poszczególnienie	Oddział I. chorych	Oddział II. położnic	Oddział III. c. k. szkoły położn.	Oddział III. syfilityczny	Oddział IV. c. k. kliniki syfilit.	Oddział IV. obłąkanych	Razem	Kwota budżetem uchwalona	Z porównania z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze (—) większe (+)
		Dochody w roku 1905.								
		K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K. g.	K.	K.
	Pożyczka z majątku zarodowego									
20	Na budowę pawilonu izolacyjnego i budynków gospodarczych w Prądniku czerwonym i w Tropiszowie	29.451 05	— —	— —	— —	— —	— —	29.451 05	—	+29.451
	Do poz. 20. Dochód nieprelimino wany, stanowi pożyczkę zaciągniętą z majątku zarodowego (Vide wyjaśnienia do rubr. XI. poz. 84 b) c) wydatków).									
	Dotacya z funduszu krajowego	— —	12.709 65	— —	— —	— —	— —	12.709 65	25.185	—12.475
21	*Do poz. 21. Dochód mniejszy*, z powodu korzystniejszego wyniku zamknięcia, jakto przy poszczególnych rubrykach wyjaśniono									

WYKAZ

należytości czynnych i biernych z końcem roku 1905.

Liczba rubryki	poz. budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	g.	Należytości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	g.
		A) Wydatki.								
I.		**Płace i emolumenta etatowe.**								
	22|23	Zaliczki na płace	164	50	2.000	—	—	—	—	—
XIII		**Rozmaite.**								
	92d	Koszta sądowe, portorya i inne nieprzewidziane	302	72	—	—	—	—	—	—
XIV.	93	Zapomogi dla położnic . . .	—	—	60	—	—	—	—	—
XVII.		**Zapisy.**								
	97	Szembeka na odprawianie mszy św.	—	—	—	—	—	—	75	—
XX.		**Spłata pożyczek.**								
	102	Majątkowi zarodowemu zwrot kapitałów wypożyczonych na budowę 1) pawilonu izolacyjnego . .	—	—	—	—	—	—	68.503	95
		2) budynków gospodarskich w Prądniku czerwonym i w Tropiszowie	—	—	—	—	—	—	36.823	35
		Suma A. .	467	22	2.060	—	—	—	105.402	30
		B) Dochody.								
III.		**Zwroty kosztów leczenia.**								
	14	Od samopłacących	83	42	—	—	—	—	—	—
	15	Od funduszów obcokrajowych i innych publicznych	2.402	40	1.021	42	—	—	—	—
	—	Od stron rozmaitych niewyśledzonych	36.913	70	148.624	64	—	—	—	—
V.		**Zwroty od c. k. Skarbu państwa.**								
	—	Zwrot kosztów lecz. położnic przyjętych do c. k. szkoły położnych przed 8 miesiącem ciąży . .	385	56	2.082	78	—	—	—	—
	18	Zwrot nadwyżki za leczenie chorych ponad normę szpitalną w c. k. szkole położnych . .	—	—	1.351	76	—	—	—	—
	19	Zwrot nadwyżki za leczenie chorych po nad normę szpitalną w c. k. klinice syfilitycznej .	—	—	618	67	—	—	—	—
	19b	Zwrot a) części wydatków za personal aptekarski opał i oświetlenie apteki druki, korki, flaszki i t. p. wskutek wydawania leków i artykułów sanitarnych klinikom uniwersyteckim . .	—	—	7.014	88	—	—	—	—
	19a	b) ryczałt na uzupełnienie inwentarza i laboratoryum apteki (reszta)	3.000	—	—	—	—	—	—	—
		Suma B. .	42.785	08	160.714	15	—	—	—	—
		Do tego: Suma A. .	467	22	2.060	—	—	—	105.402	30
		Razem .	43.252	30	162.774	15	—	—	105.402	30
		Ogółem .	—	—	206·026	45	—	—	—	—
		po strąceniu stanu biernego .	—	—	105.402	30	—	—	—	—
		Pozostaje czysty stan czynny .	—	—	**100.624**	**15**	—	—	—	—

L. W. 28.715 ex 1906.

V.

Fundusz szkolny krajowy.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

L. W. 59.179 ex 1906.

Zamknięcie rachunków wydatków sporządził Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Wydatki. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Wydatki w roku 1905 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.	1—7	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, dodatki na mieszkanie i wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe . .	11,509.898	72	11,213.399	*296.500*
II.	8—11	Remuneracye, zapomogi i zasiłki na kursa wakacyjne i kursa rolnicze . . .	118.466	62	124.900	6.433
III.	12	Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych .	23.984	51	21.966	*2.018*
IV.	13—16	Dodatek do funduszu emerytalnego, interkalarya z powodu opróżnionych posad, emerytury dla tracących posady wskutek reorganizacyi i dary z łaski . .	76.733	61	80.036	3.302
V.	17	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół: *a*) zwyczajne . . . 200.000 K. *b*) nadzwyczajne. . . **200.000** K.	400.000	—	400.000	—
VI.	18—21	Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, pomniejsze potrzeby szkolne i urzędowe oraz na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . .	345.251	48	329.200	*16.051*
VII.	22	Przybory naukowe i do nauki ślöjdu .	49.227	84	50.000	772
VIII.	23	Na biblioteki okręgowe	9.645		10.000	355
IX.	24	Na konferencye okręgowe	142.260	44	106.000	*36.260*
X.	25	Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich . . .	200.000		200.000	—
XI.	26	Rozmaite wydatki	23.895		24.600	705
XII.	27	Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	50.008		50.536	528
						+ *350.829*
						— 12.095
		Suma wydatków .	12,949.371	22	12,610.637	+ *338.734*
		Do tego „Przebieżne wydatki“ . .	272.166	68	—	+ *272.167*
		Ogółem . . .	13,221.537	90	12,610.637	+ *610.901*

Zamknięcie rachunku za rok 1905. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Sumaryusz	Dochody w roku 1905 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.	1—7	Odsetki od kapitałów	70.760	76	70.166	*595*
II.	8—15	Dochody z dóbr realności i innych praw .	42.621	32	43.490	868
III.	16—26	Dodatki	3,090.255	05	3,155.704	65.449
IV.	27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych .	5.670	—	5.670	—
V.	28	Zapisy i darowizny	—	—	—	—
VI.	29	Taksy od spadków	189.257	55	140.000	*49.257*
VII.	30	Rozmaite wpływy	198.310	29	—	*198.310*
VIII.	31	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa . .	109.885	92	109.886	—
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	1.263	68	150	1.114
						+ *249.276*
						— 66.317
		Suma dochodów własnych	3,708.024	57	3,525.066	+ *182.959*
	32a	Dotacye z funduszu krajowego . . .	9,513.513	33	9,085.571	+ *427.942*
		Ogółem . .	13,221.537	90	12,610.637	+ *610.901*

Wydatki. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		**Płace i dodatki.**				
	1	Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych: *a*) pobory wypłacone w gotówce 7,567.108 K. 35 g. *b*) wliczone do poborów dochody z gruntów szkolnych i dochody z natury . . 42.000 „ — „ *c*) zapłacone podatki od gruntów pod *b*) wymienionych 3.021 K. 54 g. Razem . . .	7,612.129	89	7,410.866	*201.264*
	2	Na wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych	2,066.877	79	2,019.533	*47.345*
	3	Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii	507.709	67	494.400	*13.310*
	4	Na remuneracye za udzielanie nauki religii	135.000	67	140.000	4.999
	5	Na dodatki pięcioletnie nauczycieli . .	831.127	72	833.600	2.472
	6	Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe	248.113	05	235.000	*13.113*
	7	Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych .	108.939	93	80.000	*28.939*
						+ *303.971*
						— 7.471
		Suma rubryki I. .	11,509.898	72	11,213.399	+ *296.500*

Zamknięcie rachunku za rok 1905. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
II.		**Remuneracye i zapomogi.**				
	8	Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli	50.000	—	50.000	—
	9	Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kursa: 1) na kursa wakacyjne dla nauczycieli nieukwalifikowanych . . . 10.913 K 92 g. 2) na kursa rolnicze i sadownicze, tudzież pszczelnicze i uprawy tytoniu dla nauczycieli szkół wiejskich 12.747 K. 20 g. Razem .	23.661	12	27.500	3.839
	10	Na kursa nauki zręczności dla nauczycieli dla nauki slöjdu drzewnego tudzież koszykarstwa i kartoniarstwa	6.400	—	6.400	—
	11	Remuneracye za naukę robót ręcznych .	38.405	50	41.000	2.594
		Suma rubryki II. .	118.466	62	124.900	— 6.433
III.	12	**Na koszta podróży i dyety dla nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych**	23.984	51	21.966	+ *2.018*
		Dodatki i dary z łaski.				
IV.	13	Dodatek stały do krajowego fnnduszu szkolnego emerytalnego	25.599	84	25.600	—
	14	Interkalarya z powodu opróżnionych posad nauczycielskich	31.936	—	31.936	—
	15	Na emerytury dla nauczycieli, którzy tracą posadę wskutek reorganizacyi szkół, **nadzwyczajne**	2.718	25	5.000	2.282
	16	Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli, a to: *a*) stałe . . . 10.649 K. 52 g. *b*) jednorazowe . . 5.830 „ — „ Razem . . .	16.479	52	17.500	1.020
		Suma rubryki IV. .	76.733	61	80.036	— 3.302

Wydatki. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905 K.	Wydatki w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
V.	17	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół:** zwyczajne . . . 200.000 K. **nadzwyczajne . . 200.000 „**	400.000	—	400.000	—
VI.	18	**Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół** .	177.361	91	150.000	*27.361*
	19	Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie	—	32	1.200	1.199
	20	Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe	152.976	57	148.000	*4.976*
	21	Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	14.912	68	30.000	15.087
						+ *32.337*
						— 16.286
		Suma rubryki VI. .	345.251	48	329.200	+ *16.051*
VII	22	**Na przybory naukowe:**				
		a) ogólnej natury . 36.000 K. — g.				
		b) dla nauk praktycznych, a to:				
		na zakupno przyborów i narzędzi dla kursów rolniczych i ogrodów szkolnych, tudzież na zakupno warstatów i narzędzi do slöjdu i na urządzenie pracowni koszykarstwa, do robót kartonowych i gospodarstwa kobiecego . . . 13.227 „ 84 „				
		Razem . . .	49.227	84	50.000	— 772

Zamknięcie rachunku za rok 1905. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
VIII.	23	**Na biblioteki okręgowe**	9.645	—	10.000	— 355
IX.	24	**Na konferencye okręgowe i krajową** .	142.260	44	106.000	+ *36.260*
X.	25	**Na stypendya dla uczniów i uczenic seminaryów nauczycielskich** . .	200.000	—	200 000	—
XI.	26	**Na rozmaite wydatki, a to:**				
		a) na potrzeby szkół ogólnej natury . . . . 3.000 K.				
		b) na drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych . 2.895 „				
		c) na wydawnictwo dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej . . . . 6.000 „				
		d) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego . 12.000 „	23.895	-	24.600	— 705
XII.	27	**Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye:**				
		a) dla szkoły klasztornej P. P. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie . .	6.000	—	6.000	—
		b) dla szkoły klasztornej P. P. Klarysek w Starym Sączu	3.000	—	3.000	—
		c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. łac. w Przemyślu . .	5.808	—	6.336	528
		d) dla szkoły żeńskiej P. P. Bazylianek w Jaworowie	1.600	—	1.600	—
		e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej św. Scholastyki w Krakowie . . .	5.000	—	5.000	—
		do przeniesienia . . .	21.408	—	21.936	— 528

Wydatki. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Z przeniesienia . .	21.408	—	21.936	— 528
		f) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie	1.500	—	1.500	—
		g) dla szk. żeńs. Augustyanek w Krakowie	2.000	—	2.000	—
		h) dla szkoły żeńskiej w Stryju, utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne.	1.000	—	1.000	—
		i) dla szkoły izraelickiej w Brodach .	12.000	—	12.000	—
		k) dla internatu PP. Bazylianek we Lwowie	1.000	—	1.000	—
		l) dla szkoły zręczności oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie	600	—	600	—
		m) dla szkoły sióstr Miłosierdzia w Rozdole	1.800	—	1.800	—
		n) dla szkoły sióstr Felicyanek w Busku	400	—	400	—
		o) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu	3.000	—	3.000	—
		p) dla szkoły sióstr Felicyanek w Uhnowie	600	—	600	—
		r) dla zakładu im. św. Heleny we Lwowie na utrzymanie 4 klas. szkoły, utrzymywanej przez SS. Felicyanki . .	500	—	500	—
		s) dla szkoły w Bełzie, utrzymywanej przez SS. Felicyanki	600	—	600	—
		t) dla utrzymywanego przez Zbór izraelicki we Lwowie zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych	2.000	—	2.000	—
		u) dla Zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu	800	—	800	—
		w) na rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej w Rawie, utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Dominikanek (jako 1 rata z rozłożonej na 10 lat subwencyi 8.000 K.).	800	—	800	—
		Suma rubryki XII. . .	50.008	—	50.536	— 528

Zamknięcie rachunku za rok 1905. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie		Wydatki w roku 1905 K.	Wydatki w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Przebieżne wydatki:					
		a) Nadebrane płace nauczycieli etatowych .	73.214 K. 34 gr.				
		b) nadebrane wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych . . .	32.217 „ 69 „				
		c) nadebrane płace nauczycieli religii . .	3.222 „ 81 „				
		d) nadebrane dodatki pięcioletnie . .	8 „ 33 „				
		e) nadebrane wynagrodzenia substytucyjne	1.180 „ 46 „				
		f) nadebrane ryczałty na drobne potrzeby szkół	865 „ — „				
		g) zwroty nadpłaconych prestacyj . . .	65.437 „ 86 „				
		h) zwroty 3% dodatków do podatków . .	31.978 „ 02 „				
		i) zwroty taks od spadków	7.250 „ 07 „				
		k) odsetki od obligacyi wypłacone miejscowym Radom szkolnym na potrzeby szkół . .	166 „ 28 „				
		l) mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych . . .	56.625 „ 82 „				
		Razem . .		272.166	68	—	+272.167

Wydatki. V. Fundusz szkolny krajowy.

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. *Pozycya 1.* Wydatek większy o . . . . . 201.264 K.
z powodu, że była możność obsadzenia większej liczby posad nauczycieli etatowych, niż preliminarzem przewidziano, skutkiem czego zmiejszyło się preliminowane interkalare.

Pozycya 2. Wydatek większy o . . . . . 47.345 K.
z powodu, że wskutek znacznego zwiększenia frekwencyi okazała się konieczność, a wskutek przybytku większej liczby nauczycieli była możność otwarcia większej liczby klas nadetatowych, skutkiem czego zmniejszyło się preliminowane interkalare.

Pozycya 3. Wydatek większy o . . . . . 13.310 K
z powodu, że była możność obsadzenia większej liczby posad nauczycieli religii, skutkiem czego zmniejszyło się preliminowane interkalare.
Przekroczenie to znajduje częściowe pokrycie w zaoszczędzeniu do poz. 4. w sumie 4.999 K.

Pozycya 4. Wydatek mniejszy o . . . . . 4.999 K.
wskutek systemizowania stałych posad katechetów zmniejszyła się liczba godzin nauki religii za remuneracyą.

Pozycya 5. Wydatek mniejszy o . . . . . 2.472 K.
z powodu przyznania mniejszej liczby dodatków pięcioletnich, niż preliminarzem przewidziano.

Pozycya 6. Wydatek większy o . . . . . 13.113 K.
z powodu, że wysokość remuneracyi za godziny nadobowiązkowe podniosła się skutkiem posunięcia większej ilości nauczycieli do wyższych stopni płac, co wpłynęło oczywiście na podniesienie kwoty, przedstawiającej procent, należący się według ustawy za te godziny.

Pozycya 7. Wydatek większy o . . . . . 28.939 K.
z powodu urlopu większej liczby sił nauczycielskich okazała się potrzeba ustanawiania większej liczby ich zastępców.

Do rubryki II. *Pozycya 9.* Wydatek mniejszy o . . . . . 3.839 K.
z powodu, że spodziewane wydatki nie nastąpiły, albowiem koszt utrzymania kursów można było opędzić mniejszym wydatkiem, niż preliminarzem przewidziano.

Pozycya 11. Wydatek mniejszy o . . . . . 2.594 K.
z powodu, że spodziewane wydatki nie nastąpiły, albowiem w znacznej liczbie szkół uczyły robót ręcznych nauczycielki klasowe, a więc nie było potrzeby przyjmować osób prywatnych za osobnem wynagrodzeniem.

Do rubryki III. *Pozycya 12.* Wydatek większy o . . . . . 2.018 K.
z powodu przyznania kosztów podróży większej liczbie nauczycieli, niż preliminarzem przewidziano.

Do rubryki IV. *Pozycya 15.* Wydatek mniejszy o . . . . . 2.282 K.
z powodu wstrzymania poborów wskutek śmierci.

Pozycya 16. Wydatek mniejszy o . . . . . 1.020 K.
z powodu niepobrania do końca roku 1905 asygnowanej należytości i wstrzymania należytości z powodu śmierci percypientów w ciągu roku 1905.

Do rubryki VI. *Pozycya 18.* Wydatek większy o . . . . . 27.361 K.
z powodu wydania większej liczby orzeczeń przyznających gminom w myśl ustawy zasiłki na utrzymanie szkół ponad 10% prestacyi ustawowej i asygnowania przypadających należytości za lata poprzednie.

Zamknięcie rachunku za rok 1905. Wydatki.

Pozycya 19. Wydatek mniejszy o . . . . . 1.199 K.
z powodu, że spodziewany wydatki nie nastąpiły, gdyż w roku 1905 nie było potrzeby uskuteczniać żadnych reparacyi w budynku szkolnym w Tarnowie.

Pozycya 20. Wydatek większy o . . . . . 4.976 K.
z powodu wejścia w życie nowo zorganizowanych szkół i przekształcenia dawniejszych szkół mniej klasowych na więcej klasowe.

Pozycya 21. Wydatek mniejszy o . . . . . 15.087 K.
z powodu, że spodziewane wydatki nie nastąpiły, albowiem w ciągu roku 1905 było w toku budowy znacznie mniej szkół, aniżeli spodziewano się w czasie układania preliminarza, skutkiem czego zmniejszyły się także koszta nadzoru.

Do rubryki VII. *Pozycya 22.* wydatek mniejszy o . . . . 772 K.
z powodu, że spodziewane wydatki nie nastąpiły, nie dadzą się one naprzód całkiem dokładnie obliczyć.

Do rubryki VIII. *Pozycya 23.* wydatek mniejszy o . . . . 355 K.
z powodu, że spodziewane wydatki nie nastąpiły, a były zastosowane ściśle do wymagań c. k. Rad szkolnych okręgowych.

Do rubryki IX. *Pozycya 24.* Wydatek większy o . . . . . 36.260 K.
z powodu, że konferencya musiała trwać dwa dni i odbywać się w siedzibie c. k. Rad szkolnych okręgowych, a to ze względu na wybór delegatów na krajową konferencyę nauczycielską.

Do rubryki XI. *Pozycya 26.* Wydatek mniejszy o . . . . 705 K.
z powodu, że spodziewane wydatki nie nastąpiły, a uskutecznione były do rzeczywistych potrzeb w tym roku.

Do rubryki XII. *Pozycya 27.* Wydatek mniejszy o . . . . . 528 K.
z powodu częściowego opróżnienia posad nauczycielskich w szkole klasztornej P.P. Benedyktynek ob. łac. w Przemyślu, dla których asygnuje się wynagrodzenie z przyzwolonej subwencyi wprost dla każdej osoby.

Do rubryki „Przebieżne wydatki“. Wydatek większy o . . 272.166 K. 68 g.
z powodu, że na ten cel nie preliminowano żadnej kwoty, albowiem wydatki kompensują się z odnośnemi rubrykami przychodu, w których znajdują swe pokrycie, a mianowicie:

pozycya a, b, c, d, e, f i *l*) w ogólnej sumie . . . . . 167.334 K. 45 g.
w rubryce przychodów VII. poz. 30: „rozmaite wpływy“

pozycya g) w kwocie . . . . . 65.437 K. 86 g.
w rubryce przychodu III. poz. 25: „Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich“,

pozycya h) w kwocie . . . . . 31.978 K. 02 g.
w rubryce przychodów III. poz. 26: „3% dodatek okręgowy“,

pozycya i) w kwocie . . . . . 7.250 K. 07 g
w rubryce przychodów VI. poz. 29: „Taksy od spadków“,

pozycya k) w kwocie . . . . . 166 K. 28 g.
w rubryce przychodów I. poz. 3: „Odsetki od kapitałów“.

razem jak wyżej . . . 272.166 K. 68 g.

V. Fundusz szkolny krajowy.

Wykaz

Zaległości pozostałych z końcem grudnia 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Zaległości bierne z lat ubiegłych K.	g.	Zaległości bierne z roku bieżącego K.	g.
I.	1	Niepobrane płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych	10.409	47	—	—
	2	„ wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych	4.334	12	—	—
	3	„ płace etatowych nauczycieli religii . .	3.108	02	—	—
	4	„ remuneracye za udzielanie nauki religii	638	60	—	—
	5	„ dodatki pięcioletnie	1.968	33	—	—
	6	„ wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe	3.003	30	—	—
	7	„ wynagrodzenie za zastępstwo nauczycieli	1.110	33	—	—
IV.	14	Interkalarya z powodu opróżnionych posad nauczycielskich w roku 1905	18.218	80	—	—
	16	Niepobrane dary z łaski stałe	470	14	—	—
VI.	18	„ zasiłki na utrzymanie szkół . . .	4.933	85	—	—
	20	„ ryczałty na drobne potrzeby szkolne .	830	—	—	—
		Ogółem . .	49.024	96	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1905. Dochody.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.		**Odsetki od kapitałów.**				
		A) **Ogólny fundusz szkolny krajowy.**				
	1 (a-g)	Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół	25.775	38	25.776	—
	2	Od 4% listów zastawnych galic. Banku krajowego nominalnej wartości 16.800 K. i od 4% obligów kolejowych Banku krajowego nominalnej wart. 24.300 K. (własność majątku zarodowego) . .	1.656	—	1.648	*8*
		B) **Fundusz poszczególnych szkół ludowych.**				
	3 (a-h)	Odsetki od kapitałów przeznaczonych na płacę nauczycieli	42.526	01	42.069	*457*
	4 (a-h)	5% odsetki od kapitałów hipotekowanych w walucie wiedeńskiej	24	60	41	17
	5	5% odsetki od kapitałów hipotekowanych w walucie polskiej	125	04	125	—
	6 (a-b)	5% odsetki od kapitałów na realnościach w Krakowie w walucie polskiej . .	23	73	24	—
	7 (a-c)	5% odsetki od kapitałów na rzecz pojedynczych szkół	630	—	483	*147*
						+ *612*
						— 17
		Suma rubryki I. .	70.760	76	70.166	+ *595*

Dochody. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905 K.	Dochody w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
II.		**Dochody z dóbr, realności i innych praw.**				
	8	Czynsz z ogrodu w Dunajowie . . .	1	42	2	—
	9	„ „ w Krukienicach . .	—	—	4	4
	10	„ z wydzierżawionych gruntów w Zagórzu	10	—	10	—
	11	„ „ „ „ Pilznie	352	—	704	352
	12	„ „ „ „ Skawinie	257	90	446	188
	13	„ od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego	—	—	324	324
	14	Czysty dochód z gruntów i realności pojedynczych szkół	10.000	—	10.000	—
	15	Wartość naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron	32.000	—	32.000	—
		Suma rubryki II. .	42.621	32	43.490	— 868

Zamknięcie rachunku za rok 1905. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905 K.	Dochody w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
III.		**Dodatki.**				
	16(a-c)	Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne	83	70	28	*56*
	17	Od tarnowskiej gminy żydowskiej, dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej	160	24	52	*108*
	18	Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego	208	95	210	1
	19	Od każdoczesnego proboszcza obrz. łaciń. w Limanowej zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa	84	—	84	—
	20	Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 złr. m. k. od właściciela obszaru dworskiego w Bolesławiu . . .	126	88	52	*74*
	21	Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 28618 na 2.350 złr., czyli 4.700 K.	197	40	198	—
	22	Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej Nr. 33006 na 950 złr., czyli 1.900 K.	79	80	80	—
	23	Dobrowolne zobowiązania gmin, obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od gminy miasta Białej na płacę nauczycieli .	809.433	64	750.000	*59.434*
	24	Zaległe z końcem roku 1894 prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych . . .	1.847	06	5.000	3.153
	25	Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich	1,638.719	85	1,700.000	61.280
	26	3% dodatek okręgowy	639.313	53	700.000	60.687
						— 125.121
						+ *59.672*
		Suma rubryki III. . .	3,090.255	05	3,155.704	— 65.449

Dochody. V. Fundusz szkolny krajowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905 K.	Dochody w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
IV.	27	**Zysk ze sprzedaży książek szkolnych** .	5.670	—	5.670	—
V.	28	**Zapisy i darowizny**	—	—	—	—
VI.	29	**Taksy od spadków**	189.257	55	140.000	*49.257*
VII.	30	**Rozmaite wpływy**	198.310	29	—	*198.310*
VIII.	31	**Dodatek z c. k. Skarbu Państwa** . .	109.885	92	109.886	—
IX.	32	**Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych**	1.263	68	150	*1.114*
—	32 a	**Dodatek z funduszu krajowego** . .	9,513.513	33	9,085.571	*427.942*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. *Pozycya 2.* Nieznaczna różnica na korzyść budżetu.

Do rubryki I. *Pozycya 3 (a—h).* Dochód większy o 457 K. głównie z powodu odebrania z c. k. Rady szkolnej krajowej efektów na rzecz szkół w Kalnem, Zembrzycach i Żużelu od których odsetki na rok 1905 nie były jeszcze preliminowane.

Do rubryki I. *Pozycya 4 (a—h).* Dochód mniejszy o 17 K. pozostaje w zaległości.

Do rubryki I. *Pozycya 7 (a—c).* Dochód większy o 147 K. z powodu spłaty zaległości.

Do rubryki II. *Pozycya 9.* Dochód mniejszy o 4 K.
Pozycya 11. Dochód mniejszy o 352 K.
Pozycya 12. Dochód mniejszy o 188 K.
Pozycya 13. Dochód mniejszy o 324 K.
} Dochody te pozostają w zaległości.

Do rubryki III. *Pozycya 16 (a—c).* Dochód większy o 56 K.
Pozycya 17. Dochód większy o 108 K.
} z powodu spłaty zaległości
Pozycya 18. Dochód mniejszy o 1 K. pozostaje w zaległości.

Do rubryki III. *Pozycya 20.* Dochód większy o 74 K. z powodu spłaty zaległości.

Do rubryki III. *Pozycya 23.* Dochód większy o 59.434 K. z powodu częściowej spłaty zaległości.

Do rubryki III. *Pozycya 24.* Dochód mniejszy 3.153 K. zależny od mniej lub' więcej energicznego ściągania tych zaległości przez c. k. Urzędy podatkowe i z góry dokładnie przewidzieć się nie da.

Do rubryki III. *Pozycya 25.* Dochód mniejszy
Pozycya 26. Dochód mniejszy o 60.687 K.
} Dochody te zależne są od wysokości przypisu i opłaty podatków państwowych i mogą być preliminowane tylko w przybliżeniu na podstawie podatków roku poprzedniego. Dlatego też w tych pozycyach są zawsze i muszą być znaczniejsze różnice in plus lub minus między wynikłością a budżetem.

Do rubryki VI. *Pozycya 29.* Dochód większy o 49.257 K. z powodu, że dochód ten nie da się dokładnie naprzód oznaczyć dla braku pozytywnej podstawy.

Do rubryki VII. *Pozycya 30.* Dochód większy o 198.310 K. z powodu, że na ten cel nic nie preliminowano. Są to mylne zarachowania c. k. Urzędów podatkowych, zwroty nadebranych płac i ryczałtów przez nauczycieli tudzież inne zwroty correlatywne, tak z roku bieżącego jako też i z lat poprzednich, które wpłynęły dopiero w roku 1905. Część z mylnych zarachowań uskutecznionych w ostatnich miesiącach roku 1905 będzie przeprowadzoną jako wydatek dopiero w roku 1906.

Do rubryki IX. *Pozycya 32.* Dochód większy o 1.114 K. z powodu spłaty zaległości.
Pozycya 32a. Dochód większy o 427.942 K. pobrany od funduszu krajowego na pokrycie niedoboru większego od budżetu, okazujący zarazem, że ogólny wynik zamknięcia niekorzystniejszy jest od budżetu o tę różnicę.

Dochody. V. Fundusz szkolny krajowy.

Wykaz

zaległości czynnych pozostałych z końcem roku 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Zaległości czynne z lat dawnych K.	g.	Zaległości czynne z roku bieżącego K.	g.
I.	1—7	Odsetki od kapitałów	153	82	610	25
II.	8—15	Dochody z dóbr, realności i innych praw . .	5.727	79	961	34
III.	16—26	Dodatki	518.420	78	1,041.848	81
VI.	29	Taksy od spadków	124.513	87	72.094	85
VII.	30	Rozmaite wpływy	257.951	45	3.815	51
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	1.919	32	—	—
		Razem . .	908.687	03	1,119.330	76
		Ogółem . .			2,028.017	79

Wykaz prestacyi szkolnych w ryczałtowej kwocie za rok 1905 zestawiony okręgami szkolnymi.

Liczba porządk.	Okręg szkolny	Przypisano				Odpisano		Sprostowana należytość						Uiszczono						Pozostała należytość					
		na zaległość		na bieżące		z zaległości		zaległa		bieżąca		razem		Ogółem		z tego przypada				z zaległości		z bieżącego		razem	
																na nadpłatę		na rachunek prestacyi							
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
1	Biała	12.006	63	52.051	06	—	—	12.006	63	52.051	06	64.057	69	59.484	77	*90*	—	59.394	77	—	—	4.662	92	4.662	92
2	Bóbrka	497	27	1.250	69	—	—	497	27	1.250	69	1.747	96	882	77	*13*	—	869	77	276	17	602	02	878	19
3	Bochnia	20.691	43	27.471	69	*105*	—	20.586	43	27.471	69	48.058	12	24.846	63	*552*	*12*	24.294	51	315	—	23.448	61	23.763	61
4	Boborodczany	3.607	37	2.841	26	*315*	*03*	3.292	34	2.841	26	6.133	60	3.197	48	*83*	*91*	3.113	57	1.148	35	1.871	68	3.020	03
5	Borszczów	1.995	18	1.839	70	—	—	1.995	18	1.839	70	3.834	88	2.066	20	*277*	*90*	1.788	30	1.065	61	980	97	2.046	58
6	Brody	6.797	56	11.537	98	—	—	6.797	56	11.537	98	18.335	54	14.158	48	*1.232*	*24*	12.926	24	1.012	14	4.397	16	5.409	30
7	Brzesko	11.977	59	6.160	13	*42*	*02*	11.935	57	6.160	13	18.095	70	8.742	12	*1.261*	*40*	7.480	72	7.477	12	3.137	86	10.614	98
8	Brzeżany	1.408	08	4.309	04	—	—	1 408	08	4.309	04	5.717	12	4.397	04	*4*	—	4.393	04	49	04	1.275	04	1.324	08
9	Brzozów	6.794	79	3.512	30	—	—	6.794	79	3.512	30	10 307	09	6 174	53	—	—	6.174	53	1.552	68	2.579	88	4.132	56
10	Buczacz	15.416	26	4.287	58	—	—	15 416	26	4.287	58	19.703	84	2.770	10	*9*	—	2.761	10	12.774	38	4.168	36	16.942	74
11	Chrzanów	467	86	5.065	19	*288*	*54*	179	32	5.065	19	5.244	51	5.291	16	*198*	*10*	5.093	06	—	84	150	61	151	45
12	Cieszanów	2.184	75	6.163	94	—	—	2.184	75	6.163	94	8.348	69	7.753	66	*187*	*28*	7.566	38	476	28	306	03	782	31
13	Czortków	2.438	06	2.899	10	—	—	2.438	06	2.899	10	5.337	16	4.897	82	*32*	*16*	4.865	66	185	76	285	74	471	50
14	Dąbrowa	713	18	1.874	80	—	—	713	18	1.874	80	2.587	98	2.215	84	*35*	*56*	2.180	28	19	—	388	70	407	70
16	Dobromil	14.689	50	8.485	26	*133*	*44*	14.556	06	8 485	26	23.041	32	12.190	85	—	—	12.190	85	3.143	22	7.707	25	10.850	47
15	Dolina	17.653	66	11 377	38	—	—	17.653	66	11.377	38	29.031	04	13.877	04	*605*	*11*	13.271	93	6.346	92	9.412	19	15 759	11
17	Drohobycz	7.216	33	28.461	37	*26*	*50*	7.189	83	28.461	37	35.651	20	34.541	86	*1.058*	*88*	33.482	98	647	87	1.520	35	2.168	22
18	Gorlice	3.979	22	11.379	19	—	—	3.979	22	11.379	19	15.358	41	12.745	83	*73*	*76*	12.672	07	102	18	2.584	16	2 686	34
19	Gródek	1.817	83	17.274	72	—	—	1.817	83	17 274	72	19.092	55	17.897	19	—	—	17.897	19	546	90	648	46	1.195	36
20	Grybów	1.664	42	4.248	60	—	—	1.664	42	4.248	60	5.913	02	2 828	83	*228*	*28*	2.600	55	—	—	3.312	47	3.312	47
21	Horodenka	220	60	445	20	—	—	220	60	445	20	665	80	688	60	*171*	*60*	517	--	95	60	53	20	148	80
22	Husiatyn	1.717	66	4.329	88	*13*	*28*	1.704	38	4.329	88	6.034	26	4.726	63	*382*	*55*	4.344	08	833	60	856	58	1.690	18
23	Jarosław	12.141	64	23.044	22	—	—	12.141	64	23.044	22	35.185	86	22.095	44	*236*	*56*	21.858	88	9.353	25	3.973	73	13 326	98
24	Jasło	14.989	42	14.566	77	—	—	14.989	42	14.566	77	29.556	19	24.938	46	*1.080*	*41*	23.858	05	51	56	5.646	58	5.698	14
25	Jaworów	28.389	84	10.327	20	*2*	—	28.387	84	10.327	20	38.715	04	11 259	84	*12*	—	11.247	84	—	—	27.467	20	27.467	20
26	Kałusz	31.287	48	9.146	20	—	—	31.287	48	9.146	20	40.433	68	13.371	08	*151*	*30*	13.219	78	18.601	78	8.612	12	27.213	90
27	Kamionka	6 957	87	9.795	18	—	—	6.957	87	9.795	18	16.753	05	7.952	64	*102*	*16*	7.850	48	2.455	83	6.446	74	8.902	57
28	Kolbuszowa	69	10	1.325	04	—	—	69	10	1.325	04	1.394	14	1.404	94	*39*	*20*	1.365	74	—	—	28	40	28	40
29	Kołomyja	28.138	37	9.933	04	—	—	28.138	37	9.933	04	38.071	41	15.769	44	—	—	15.769	44	12.609	33	9.692	64	22.301	97
30	Kosów	34	84	4.200	98	—	—	34	84	4.200	98	4.235	82	5.551	80	*1.368*	*30*	4.183	50	—	84	51	48	52	32
31	Kraków	110.558	77	2.168	41	*17*	—	110 541	77	2.168	41	112.710	18	12 974	29	*51*	*67*	12.922	62	98.235	15	1.552	41	99.787	56
32	Krosno	19.370	70	14.186	32	—	—	19.370	70	14.186	32	33.557	02	15.648	01	*134*	*99*	15.513	02	4.000	—	14.044	—	18.044	—
33	Limanowa	1.131	56	1.243	98	—	—	1.131	56	1.243	98	2.375	54	1.671	02	*20*	—	1.651	02	170	26	554	26	724	52
34	Lisko	624	76	1.250	87	—	—	624	76	1.250	87	1.875	63	1.106	64	—	—	1.106	64	252	01	516	98	768	99
35	Lwów	1.425	26	4.161	66	—	—	1.425	26	4.161	66	5.586	92	4.705	26	*126*	*97*	4.578	29	—	—	1.008	63	1.008	63
36	Łańcut	4.439	30	2.359	80	—	—	4.439	30	2.359	80	6.799	10	2.666	10	—	—	2.666	10	2.163	—	1.970	—	4.133	—
37	Mielec	5.746	13	4.143	10	*1.200*	—	4.546	13	4.143	10	8.689	23	6.561	68	*658*	*90*	5.902	78	1.633	41	1.153	04	2.786	45
38	Mościska	18.484	19	7 624	23	*40*	—	18.444	19	7.624	23	26.068	42	13.207	91	*61*	*34*	13.146	57	8.700	69	4.221	16	12.921	85
39	Myślenice	2.202	58	7.288	14	*105*	*16*	2.097	42	7.288	14	9.385	56	8.264	11	*110*	—	8.154	11	54	54	1.176	91	1.231	45
40	Nadwórna	5.848	09	4.159	83	*26*	*79*	5.821	30	4.159	83	9.981	13	3.800	54	*35*	*42*	3.765	12	2.240	01	3.976	—	6.216	01
41	Nisko	225	24	727	09	—	—	225	24	727	09	952	33	802	37	*75*	*28*	727	09	—	—	225	24	225	24
42	Nowy Sącz	11.719	90	18.451	58	*40*	*62*	11.679	28	18.451	58	30.130	86	21.327	08	—	*40*	21.326	68	—	—	8.804	18	8.804	18
43	Nowy Targ	75	06	8.386	75	—	—	75	06	8.386	75	8.461	81	8.418	28	*10*	—	8.408	28	—	—	53	53	53	53
44	Peczeniżyn	50	74	471	42	—	—	50	74	471	42	522	16	482	16	—	—	482	16	20	—	20	—	40	—
45	Pilzno	189	22	2.567	22	*3*	*37*	185	85	2.567	22	2.753	07	2 765	21	*20*	*44*	2.744	77	—	—	8	30	8	30
46	Podgórze	1.303	52	9 861	44	—	—	1.303	52	9.861	44	11.164	96	5.174	61	*28*	*17*	5.146	44	—	—	6.018	52	6.018	52
47	Podhajce	1.972	18	1.596	92	—	—	1.972	18	1.596	92	3.569	10	2.323	43	*20*	—	2.303	43	332	30	932	87	1.265	67
48	Przemyśl	9.745	98	25.565	56	—	—	9.745	98	25.565	56	35.311	54	25.800	86	*352*	*64*	25.448	22	7.070	06	2.793	26	98.63	32
49	Przemyślany	2.542	80	4.090	69	*343*	*34*	2.199	46	4.090	69	6.290	15	3.614	03	*32*	—	3.582	03	68	66	2.639	46	2.708	12
50	Przeworsk	5.631	93	4.524	22	—	—	5.631	93	4.524	22	10.156	15	5.134	24	*15*	—	5.119	24	1.616	91	3.420	—	5.036	91
51	Rawa	2.177	74	1.942	—	*60*	—	2.117	74	1.942	—	4 059	74	3.206	51	*310*	*40*	2.896	11	370	63	793	—	1.163	63
52	Rohatyn	329	—	856	32	—	—	329	—	856	32	1.185	32	800	46	*20*	*54*	779	92	6	—	399	40	405	40
53	Ropczyce	3.405	83	5 470	34	*17*	*44*	3.388	39	5.470	34	8.858	73	6 304	99	*75*	*94*	6.229	05	289	—	2.340	68	2.629	68
54	Rudki	993	41	3.910	—	*43*	*41*	950	—	3.910	—	4.860	—	3.910	---	—	—	3.910	—	—	—	950	—	950	—
55	Rzeszów	60	—	15.849	72	—	—	60	—	15.849	72	15.909	72	14.013	60	*320*	—	13.693	60	—	—	2.216	12	2.216	12
56	Sambor	26.727	88	23.727	64	—	—	26.727	88	23.727	64	50.455	52	29.430	06	*26*	—	29.404	06	90	46	20.961	—	21.051	46
57	Sanok	21.506	56	14.597	34	—	—	21.506	56	14.597	34	36.103	90	15 854	66	*56*	—	15.798	66	7.624	04	12.681	20	20.305	24
58	Skałat	25	—	1.548	14	—	—	25	—	1.548	14	1.573	14	1 584	12	*92*	*24*	1.491	88	1	—	80	26	81	26
59	Śniatyn	610	88	14.052	98	—	—	610	88	14.052	98	14.663	86	13.431	18	*2*	*50*	13.428	68	—	—	1.235	18	1.235	18
60	Sokal	18.089	73	20.782	94	—	—	18.089	73	20.782	94	38.872	67	19.564	02	*439*	*98*	19.124	04	3.473	52	16.275	11	19.748	63
61	Stanisławów	20.663	22	27.041	46	*305*	*07*	20.358	15	27.041	46	47 399	61	31.581	39	*1.017*	*81*	30 563	58	1.812	11	15.023	92	16.836	03
62	Stare miasto	5.043	73	4.248	32	*894*	*77*	4.148	96	4.248	32	8.397	28	6.161	29	—	—	6.161	29	—	—	2.235	99	2.235	99
63	Stryj	9.618	53	31.996	85	—	—	9.618	53	31.996	85	41.615	38	36.344	26	*653*	*79*	35.690	47	107	28	5.817	63	5.924	91
64	Strzyżów	—	—	739	18	—	—	—	—	739	18	739	18	739	18	*5*	—	734	18	—	—	5	—	5	—
65	Taruobrzeg	1.328	91	2.159	90	—	—	1.328	91	2.159	90	3.488	81	2.698	21	*2*	—	2.696	21	—	—	792	60	792	60
66	Tarnopol	25.819	22	9.148	78	—	—	25.819	22	9.148	78	34.968	—	8.792	14	*213*	*14*	8 579	—	18.821	22	7.567	78	26.389	—
67	Tarnów	13.684	33	27.158	50	*8.020*	*55*	5.663	78	27.158	50	32.822	28	26.877	66	*106*	*04*	26.771	62	1.880	66	4.170	—	6.050	66
68	Tłumacz	113	82	506	95	--	—	113	82	506	95	620	77	604	40	*52*	*15*	552	25	15	80	52	72	68	52
69	Trembowla	41.964	—	14.453	73	*400*	—	41.564	—	14.453	73	56.017	73	21.439	95	*419*	*39*	21.020	56	23.521	26	11.475	91	34.997	17
70	Turka	3.679	72	1.081	85	*299*	*84*	3.379	88	1.081	85	4.461	73	1.367	91	*72*	*05*	1.295	86	2.423	11	742	76	3.165	87
71	Wadowice	2.309	35	13.289	06	—	—	2.309	35	13.289	06	15.598	41	14.316	07	*161*	*64*	14.154	43	40	83	1.403	15	1.443	98
72	Wieliczka	19.184	62	11.785	92	—	—	19.184	62	11.785	92	30.970	54	16.000	98	*53*	*72*	15.947	26	4 431	28	10.592	—	15.023	28
73	Zaleszczyki	251	36	1.626	14	—	—	251	36	1.626	14	1.877	50	726	88	*70*		656	88	—	—	1.220	62	1.220	62
74	Zbaraż	1.560	66	3.573	42	—	—	1.560	66	3.573	42	5.134	08	2.780	01	—	—	2.780	01	38	66	2.315	41	2.354	07
75	Zborów	2.781	36	1 185	18	*6*	—	2.775	36	1.185	18	3.960	54	1.852	73	*158*	*03*	1.694	70	1.352	—	913	84	2.265	84
76	Złoczów	952	83	11.058	41	—	—	952	83	11.058	41	12.011	24	9.772	03	*165*	*37*	9.606	66	450	18	1.954	40	2.404	58
77	Żółkiew	21.593	44	11.795	76	*335*	*44*	21.258	--	11.795	76	33.053	76	12.270	76	*61*	—	12.209	76	11.895	—	8.949	—	20.844	—
78	Żydaczów	7.743	54	9.795	20	—	—	7.743	54	9.795	20	17.538	74	11.690	94	*13*	*76*	11 677	18	2.950	06	2.931	50	5.861	56
79	Żywiec	5.568	90	10.942	58	*210*	—	5.358	90	10.942	58	16.301	48	16.283	84	*325*	—	15.958	84	—	26	342	38	342	64
	Razem	719.039	27	720.758	53	*13.294*	*51*	705.744	66	720.758	53	1426.503	19	825.567	13	*16.133*	*49*	809.433	64	289.273	11	327.796	44	617.069	55

Sumaryczny wykaz

prestacyj szkolnych w stopie procentowej, zestawiony okręgami szkolnymi.

Liczba porząd.	Okręg szkolny	Prestacye w formie dodatku do podatków		3% dodatek okręgowy		Liczba porząd.	Okręg szkolny	Prestacye w formie dodatku do podatków		3% dodatek okręgowy	
		K.	g.	K.	g.			K.	g.	K.	g.
1	Biała	13.600	72	14.917	61		z przeniesienia	953.334	44	312.836	01
2	Bóbrka	18.460	07	7.034	83						
3	Bochnia	12.537	24	8.485	82	41	Nisko	7.734	82	4.335	51
4	Bohorodczany	7.197	90	3.725	93	42	Nowy Sącz	21.278	41	11.020	38
5	Borszczów	19.706	57	10.514	53	43	Nowy Targ	9.542	92	5.975	78
6	Brody	27.907	89	11.228	48	44	Peczeniżyn	3.987	05	2.616	36
7	Brzesko	16.482	58	8.141	51	45	Pilzno	6.285	81	3.516	25
8	Brzeżany	20.472	74	9.037	01	46	Podgórze	19.749	72	8.680	79
9	Brzozów	10.009	26	4.516	48	47	Podhajce	14.924	54	7.293	45
10	Buczacz	28.240	74	5.743	79	48	Przemyśl	63.789	92	23.579	10
11	Chrzanów	25.612	80	10.534	47	49	Przemyślany	15.888	19	8.710	95
12	Cieszanów	9.564	56	5.031	68	50	Przeworsk	7.791	62	4.462	68
13	Czortków	14.558	02	4.309	28	51	Rawa	12.905	96	7.467	92
14	Dąbrowa	10.335	31	6.043	29	52	Rohatyn	27.079	88	8.767	08
15	Dobromil	8.615	73	3.564	40	53	Ropczyce	8.600	83	6.389	96
16	Dolina	12.814	70	6.761	77	54	Rudki	6.881	25	5.504	04
17	Drohobycz	50.751	36	25.231	85	55	Rzeszów	34.615	76	15.229	27
18	Gorlice	17.478	35	9.763	71	56	Sambor	15.727	04	10.654	34
19	Gródek	13.772	91	7.634	84	57	Sanok	11.587	90	6.993	43
20	Grybów	4.256	96	2.176	62	58	Skałat	14.923	47	9.225	61
21	Horodenka	15.067	12	9.182	66	59	Śniatyn	7.898	69	6.706	22
22	Husiatyn	18.572	89	8.913	55	60	Sokal	16.153	15	9.325	77
23	Jarosław	34.276	11	15.337	49	61	Stanisławów	63.488	82	22.364	62
24	Jasło	14.032	70	6.067	99	62	Stary Sambor	7.639	02	1.187	40
25	Jaworów	12.098	28	5.363	21	63	Stryj	18.063	27	10.935	59
26	Kałusz	7 435	37	5.721	41	64	Strzyżów	6.318	82	3.190	88
27	Kamionka str.	21.699	41	8.545	50	65	Tarnobrzeg	10.327	29	5.973	57
28	Kolbuszowa	6.796	48	3.810	01	66	Tarnopol	54.263	92	19.652	63
29	Kołomyja	28.082	90	12.670	98	67	Tarnów	38.591	36	14.391	03
30	Kosów	9.825	78	5.041	75	68	Tłumacz	18.124	54	6 975	39
31	Kraków	325.175	77	8.490	68	69	Trembowla	11.924	26	7.764	73
32	Krosno	15.981	14	9.715	95	70	Turka	7.230	91	4.565	38
33	Limanowa	5.727	61	3.017	64	71	Wadowice	11 010	15	8.249	61
34	Lisko	7.904	08	5.923	79	72	Wieliczka	5 920	04	4.652	23
35	Lwów	33.130	37	11.403	36	73	Zaleszczyki	14.525	62	8.419	49
36	Łańcut	8.815	16	6.258	52	74	Zbaraż	12.343	76	6.320	11
37	Mielec	18.094	79	7.214	01	75	Złoczów	30.850	39	14.052	76
38	Mościska	12.294	88	6.229	50	76	Żółkiew	14.617	96	7 410	10
39	Myślenice	7.494	86	5.024	11	77	Żydaczów	21 255	88	6.741	58
40	Nadwórna	8.452	33	4.506	—	78	Żywiec	11.542	47	7.175	53
	do przeniesienia	953 334	44	312.836	01		Razem	1,638 719	85	639.313	53

Do L. 21.908 ex 1906.
R. s. k.

L. W. 57910/906.

VI.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW

krajowego

funduszu szkolnego emerytalnego

za rok 1905.

Sporządzone w Departamencie rachunkowym c. k. Namiestnictwa

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	A) **Majątek zarodowy**	Wynikłości w roku 1905 K.	Wynikłości w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody—wydatki mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
	1	Efekta zakupione	—	—	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego .	—	—	—	—
		Suma dochodów .	—	—	—	—
	3	**Zapas** kasowy z początkiem roku 1905:				
		a) w gotówce				
		b) w efektach . 67.106 K. 94 h.	67.106	94	—	—
		Razem . . .	67.106	94	—	—
		Wydatki.				
	1	Gotówka wydana za zakupno efektów .	—	—	—	—
		Suma wydatków .	—	—	—	—
	2	**Zapas** kasowy z końcem roku 1905 w efektach	67.106	94	—	—
		Razem . . .	67.106	94	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:

a) $3^{6}/_{10}\%$ książeczki wkładkowej gal. Kasy oszczędności . . . 106 K. 94 gr.

b) 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie . . . . . 67.000 „ — „

Suma stanu czynnego . . . 67.106 K. 94 gr.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . . 67.106 K. 94 gr.

W porównu zaś z takim stanem z końcem roku 1904 . . . 67.106 „ 94 „

okazuje się stan majątku zarodowego niezmieniony . . . . . -- K. — gr.

Zamknięcie rachunku za rok 1904. Dochody.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	B) Majątek obrotowy	Dochody w roku 1905 K.	g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze *większe* K.
		Dochody.				
I.		Odsetki od kapitałów	2.666	64	2.680	14
II.		Datek stały z krajowego funduszu szkolnego	25.599	84	25.600	—
III.		Zapisy i darowizny	—	—	—	—
IV.		Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich	33.136	—	31.936	*1.200*
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek .	220.041	38	166.000	*54.041*
VI.		Wkładki 2% (dwuprocentowe) za czas służby przedetatowej	29.238	81	25.000	*4.239*
VII.		Rozmaite dochody	8.211	91	—	*8.212*
VIII.		Zwroty z emerytur czasowych . . .	18	95	—	*19*
IX.		Zwroty z emerytur dożywotnich . . .	527	07	—	*527*
X.		Zwroty z pensyi wdów	41	64	—	*41*
XI.		Zwroty z dodatków na wychowanie dzieci	352	79	—	*353*
XII.		Zwroty z odpraw i kwartałów pozgonnych	340	35	—	*340*
						+68.972
						— 14
		Suma dochodów własnych .	320.175	38	251.216	*+ 68.958*
	1	Zasiłek z funduszu krajowego . . .	830.692	54	876.349	— 45.656
		Suma dochodów . .	1,150.867	92	1,127.565	*+ 23.302*
		Do tego zapas kasowy z początkiem roku 1905 w gotówce	—	—	—	—
		Razem . .	1,150.867	92	1,127.565	*+23.302*

Dochody. Krajowy fundusz szkolny emerytalny.

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. Dochód mniejszy o 14 K. z powodu opodatkowania odsetek od efektów.

Do rubryki IV. Dochód większy o 1.200 K. z powodu, że interkalarya okazały się większe, niż w preliminarzu przewidziano, albowiem oprócz preliminowanej kwoty 31.936 K. od funduszu szkolnego krajowego wpłynęła jeszcze nie preliminowana kwota 1.200 K. od lwowskiego miejskiego funduszu szkolnego tytułem interkalaryów od opróżnionych posad nauczycielskich w mieście Lwowie.

Do rubryki V. Dochód większy o 54.041 K. z powodu zamianowania w tym roku większej liczby stałych nauczycieli i podwyższenia płac.

Do rubryki VI. Dochód większy o 4.239 K. z powodu zamianowania w tym roku stałych nauczycieli po upływie większej liczby lat służby przedetatowej.

Do rubryki VII. Dochody większe o 8.212 K z powodu mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych i c. k. Głównej Kasy krajowej.

Do rubryki VIII. Dochody większe o 19 K. z powodu ściągnięcia nadebranych emerytur czasowych.

Do rubryki IX. Dochody większe o 527 K. z powodu ściągnięcia nadebranych emerytur dożywotnich.

Do rubryki X. Dochody większe o 41 K. z powodu ściągnięcia nadebranej pensyi wdowiej.

Do rubryki XI. Dochody większe o 353 K. z powodu ściągnięcia nadebranych dodatków na wychowanie dzieci.

Do rubryki XII. Dochód większy o 340 K. z powodu ściągnięcia części odpraw skutkiem powrotu nauczycieli do czynnej służby.

Do pozycyi 1. Dochód mniejszy o 45.656 K albowiem wpłynęły większe dochody, niż preliminowano, skutkiem czego nie zachodziła potrzeba pobrania reszty przypadającego zasiłku. O różnicę tę ogólny wynik zamknięcia korzystniejszy jest od budżetu.

Zamknięcie rachunku za rok 1905. Wydatki.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	B) Majątek obrowy	Wydatki w roku 1905 K.	Wydatki w roku 1905 g.	Kwota budżetem uchwalona (względnie kredyty dodatkowe) K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K.
		Wydatki.				
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	88.441	51	90.000	1.559
II.		Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	661.312	48	671.466	10.154
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach . .	270.739	84	267.266	*3.474*
IV.		Dodatki na wychowanie dzieci po nauczycielach	58.195	79	64.933	6.738
V.		Odprawy i kwartały pozgonne	56.122	91	30.800	*25.323*
VI.		Zwroty wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	2.324	14	3.000	676
VII.		Koszta zarządu	49	57	100	50
VIII.		Rozmaite wydatki	13.681	68	—	*13.682*
		Suma wydatków .	1,150.867	92	1,127 565	+ *42.479* — 19.177
		Do tego zapas kasowy z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	—	—
		Razem . . .	1,150.867	92	1,127.565	+ *23.302*

Uzasadnienie różnic.

Do rubryki I. Wydatek mniejszy o 1.559 K. z powodu przeniesienia w czasowy stan spoczynku mniejszej liczby nauczycieli, niż w preliminarzu przewidziano.

Do rubryki II. Wydatek mniejszy o 10.154 K. z powodu mniejszej liczby nauczycieli przeniesionych w dożywotni stan spoczynku.

Do rubryki III. Wydatek większy o 3 474 K. z powodu przyznania większej liczbie wdów pensyi wdowiej, niż preliminarzem przewidziano.

Do rubryki IV. Wydatki mniejsze o 6.738 K., albowiem z powodu śmierci nauczycieli pozostała mniejsza ilość sierót, niż w preliminarzu przewidziano.

Do rubryki V. Wydatek większy o 25.323 K. z powodu, że faktycznie zaszła potrzeba przyznania większej liczbie stron uprawnionych przypadającej odprawy, niż preliminarzem przewidziano.

Do rubryki VI. Wydatek mniejszy o 676 K. z powodu mniejszego zwrotu wkładek emerytalnych.

Do rubryki VII. Wydatek mniejszy o 50 K., ponieważ spodziewane wydatki nie nastąpiły.

Do rubryki VIII. Wydatek większy o 13 682 K. z powodu mylnych zarachowań c. k. Urzędów podatkowych i c. k. Głównej Kasy krajowej.

Wykaz

należytości z końcem roku 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat dawnych K.	Należytości czynne z lat dawnych g.	Należytości czynne z roku bieżącego K.	Należytości czynne z roku bieżącego g.	Należytości bierne z lat dawnych K.	Należytości bierne z lat dawnych g.	Należytości bierne z roku bieżącego K.	Należytości bierne z roku bieżącego g.
		Dochody.								
IV.	—	Niepobrane interkalarya . .	—	—	360		—	—	—	—
X.	—	Zwroty nadebranych pensyi wdów	18	50	—	—	—	—	—	—
XI.	—	Zwroty nadebranego dodatku na wychowanie	7	87	—	—	—	—	—	—
XII.	—	Zwroty z odpraw i kwartałów pozgonnych	245	—	37	35	—	—	—	—
VII.	—	Rozmaite dochody	17.619	88	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.								
I.	—	Niepobrane emerytury czasowe .	—	—	—	—	—	—	3.986	56
II.	—	„ „ dożywotnie	—	—	—	—	—	—	21.871	50
III.	—	„ pensye wdów	—	—	—	—	—	—	7.162	30
IV.	—	„ dodatki na wychowanie dzieci	—	—	—	—		—	2.600	—
V.	—	Niepobrane odprawy i kwartały pozgonne	—	—	—	—	3.799	84	8.225	—
VI.	—	Niepobrane zwroty wkładek emerytalnych	—	—	—	—	336	01	22	22
VIII.	—	Niepobrane rozmaite wydatki .	—	—	—	—	661	06	—	—
		Razem . .	17.891	25	397	35	4.796	91	43.867	58
			18.288 K. 60 g.				48.664 K. 49 g.			

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1905.

Stan czynny:

	Szczegół	Ogół
1. Zapas kasowy w gotówce	— K. — gr.	
2. Należytości czynne	18.288 „ 60 „	18.288 K. 60 gr.

Stan bierny:

3. Należytości bierne	48.664 „ 49 „
Z porównania okazuje się przewyżka **stanu biernego:** . .	30.375 K. 89 gr.

Wykaz

majątku zarodowego w efektach wartościowych, pozostałych z kwoty 40.000 K. przyznanej z funduszów państwowych w roku 1870 na utworzenie majątku zarodowego krajowego funduszu szkolnego emerytalnego.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie efektów	Data	Serya	Liczba	Stopa %	Opiewa na kwotę w walucie koronowej			
						pojedynczo		razem	
						K.	g.	K.	g.
1	List zastawny galic. Towarzystwa kred. ziemsk. we Lwowie	1. lipca 1893	I.	1.411	4%	20.000	—		
2	„ „ „ „ „ „ „ „	„	I.	1.412	„	20.000	—		
3	„ „ „ „ „ „ „ „	„	I.	1.413	„	20.000	—		
4	„ „ „ „ „ „ „ „	„	III.	26.648	„	2.000	—		
5	„ „ „ „ „ „ „ „	„	III.	26.649	„	2.000	—		
6	„ „ „ „ „ „ „ „	1. stycz. 1894	IV.	1.197	„	1.000	—		
7	„ „ „ „ „ „ „ „	1. lipca 1893	V.	7.137	„	200	—		
8	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	7.138	„	200	—		
9	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	7.139	„	200	—		
10	„ „ „ „ „ „ „ „	1. stycz. 1882	V.	154	-	200	—		
11	„ „ „ „ „ „ „ „	z roku 1903	V.	33.195	„	200	—		
12	„ „ „ „ „ „ „ „	1. stycz. 1894	V.	3.952	„	200	—		
13	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	3.953	„	200	—		
14	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	3.954	„	200	—		
15	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	3.955	„	200	—		
16	„ „ „ „ „ „ „ „	„	V.	25.927	„	200	—	67.000	—
17	Książeczka wkładkowa galic. Kasy oszczędności . . .	27. stycz. 1894	—	29.748	3 6/10	89	98		
18	„ „ „ „ „ . . .	3. lutego 1894	—	31.314	„	10	46		
19	„ „ „ „ „ . . .	31. stycz. 1903	—	143.654	„	6	50	106	94
	Razem . .							67.106	94

VII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki (dochody) mniejsze większe K
		WYDATKI.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez spłatę wypowiedzianych obligacyj	10.000	—	—	*10.000*
II.	2	Wypłata kuponów od obligacyi będących w obiegu	60	—	—	*60*
III.		**Koszta administracyjne.**				
	3	C. k. Skarbowi Państwa 10% podatek dochodowy od kuponów — należytość . 6 K — g do tego wypłacona zaległość . 1 „ 20 „	7	20	—	*7*
		Suma wydatków .	10.067	20	—	*+10.067*
		Uzasadnienie różnic.				
		Wydatki niepreliminowane, a poniesione z powodu zgłoszenia się restantów z obligacyami tej pożyczki, wypowiedzianej w r. 1897.				
		Do poz. 1. Z emitowanych obligacyj na 1,500.000 złr., czyli 3,000.000 K spłacono i ściągnięto z obiegu po koniec roku 1905 . 2,992.200 „ pozostaje do spłaty z końcem roku 1905 . . . 7.800 K				
		Do pos. 2. i *3.* Wydatek spowodowany wypłatą zaległych kuponów.				
		DOCHODY.				
I.	1	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. XIII. poz. 517 a) wydatków, na pokrycie niedoboru tego funduszu	10.067	20	—	*+10.067*
		Suma dochodów .	10.067	20	—	*+10.067*
		Uzasadnienie różnicy.				
		Do poz. 1. Dochód niepreliminowany, pobrany z funduszu krajowego, wedle potrzeby wykazanej przy poz. 1—3 wydatków.				
		Należytość bierna z końcem roku 1905 .	7.800	—		
		Należytość czynna z końcem roku 1905 .	—	—		
		Czysty stan bierny	7.800			

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Zamknięcie rachunku za rok 1005.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycji budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K
		WYDATKI.				
		A. Rzeczywiste.				
	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie obligacyj	626.500	—	600.400	*26 100*
	2	Wypłata kuponów od obligacyj będących w obiegu	2,134.482	—	2,130.580	*3.902*
	3	Koszta administracyjne, prowizye wypłacone Bankom za pośrednictwo i t. p.	4.742	17	3.700	*1.042*
		Suma wydatków rzeczywistych	2,765.724	17	2,734.680	*+31.044*
		B. Przenośne.				
	4	Zaliczki dane	1,588.037	36		
		Suma wydatków przenośnych	1,588.037	36		
		Suma wydatków rzeczywistych	2,765.724	17		
		Suma wszystkich wydatkow	4,353.761	53		
		C. Zapas kasowy.				
		Z końcem roku 1905 — w efektach	98.660	—		
		Razem zgodnie z sumą dochodów	4,452.421	53		

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Wydatek *większy* z powodu zgłoszenia do wypłaty większej liczby restantów.

Z emitowanych obligacyj na	58,850.000 K
wylosowano zgodnie z planem umorzenia po koniec roku 1905	6,037.500 „
pozostaje przeto z końcem roku 1905	52,812.500 K
Z wylosowanych obligacyj imiennej wartości	6,037.500 K
zrealizowano po koniec roku 1905	5,907.000 „
nie przedłożono więc do wypłaty obligacyj imiennej wartości	130.500 K
a po doliczeniu sumy obligów w latach następnych do losowania przeznaczonych	52,812.500 „
ogólna zaległość z końcem roku 1905 wyniesie	52,943.000 K

„ „ 2. Wydatek *większy* spowodowany wypłatą zaległych kuponów.

Należytość za kupony w roku 1905 wynosiła:

a) Zaległa — z lat ubiegłych po odpisaniu kwoty 462 K za przedawniony 12 i 13 kupon tej pożyczki	60.138 K
b) bieżąca z 1. maja i 1. listopada 1905 roku	2,130.580 „
Razem	2,190.718 K
Zwroty za nadpłacone kupony wynosiły	5.322 „
Zostaje	2,185.396 K
W roku 1905 wypłacono za kupony	2,134.482 „
pozostaje przeto zaległość w kwocie	50.914 K

VIII. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1893.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Do poz 3. Wydatek *większy* z powodu, iż wydatków tych nie można naprzód ściśle obliczyć.

„ „ 5. Zapas kasowy z końcem roku 1905 wykazany w kwocie 98.660 K obejmuje:

a) Nominalną wartość obligacyj definitywnych, które wydane zostaną za ściągnięte kwity tymczasowe w sumie 4.300.

b) Nominalną wartość obligacyi niższych seryj w sumie 92.000 K które puszczone będą w obieg dopiero po ściągnięciu i zniszczeniu wyższych seryj, opiewających na tę sumę.

c) Książeczkę Banku krajowego na 2.360 K na którą ulokowano gotówkę za wylosowaną, a przez właściciela odnośnego kwitu tymczasowego nie podniesioną obligacyę.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze, większe K
		DOCHODY.				
		A. Rzeczywiste.				
	1	Uposażenie z funduszu krajowego Rubr. XIII. poz. 511. wydatków — na pokrycie potrzeb	2,763 694	17	2,734.680	*29.014*
	2	Zwroty mylnie zarachowynych odsetek przez c. k. Urzędy podatkowe	2.030	—	—	*2.030*
		Suma dochodów rzeczywistych . .	2,765.724	17	2,734.680	*+31 044*
		B. Przenośne.				
	3	Zaliczki zwrócone	1,588.037	36		
		Suma dochodów przenośnych . .	1,588 037	36		
		Suma dochodów rzeczywistych . .	2,765.724	17		
		Suma wszystkich dochodów . .	4,353.761	53		
		C. Zapas kasowy.				
		Z początkiem roku 1905 — w efektach . .	98.660	—		
		Razem zgodnie z sumą wydatków .	4,452.421	53		

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 1. Dochód *większy*, gdyż dotacyę pobrano w miarę rzeczywistej potrzeby na pokrycie poniesionych w tym roku wydatków.

„ „ 2. Dochód *większy*, (niepreliminowany) z powodu, że dochodów tych z góry przewidzieć nie można.

WYKAZ
należytości z końcem r. 1905.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Pozostałe należytości			
		czynne		bierne	
		z lat ubiegłych	z roku bieżącego	z lat ubiegłych	z roku bieżącego
		K	K	K	K
	DOCHODY.				
1	Zapas kasowy w efektach . .	98.660	—	—	—
2	Zwroty mylnych zarachowań przez c. k. Urzędy podatkowe . . .	258	3.382	—	—
3	Nieściągnięte kwity tymczasowe .	6.300	—	—	—
		105.218	3.382		
	Suma stanu czynnego .	108.600 K		—	—
	WYDATKI.				
1	Obligacye w obiegu będące . .	—	—	52,943.000	—
2	Kupony zapadłe, a niezrealizowane .	—	—	—	50.914
3	Kwity tymczasowe przeznaczone do zniszczenia	—	—	6 300	—
4	Obligacye nie podniesione i do wymiany przeznaczone . . .	—	—	96.300	—
5	Książeczka Banku krajowego w zamian za wylosowaną obligacyę . .	—	—	2.360	—
				53,047.960	50.914
	Suma stanu biernego .	—	—	53,098.874 K	
	W porównaniu ze sumą stanu czynnego	—	—	108 600 „	
	Okazuje się czysty stan bierny	—	—	52,990.274 K	

IX. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1904.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze, większe K
		WYDATKI.				
		A. Rzeczywiste.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie . .	—	—	72.186	72.186
		Koszta administracyi.				
II.	2	Koszta konfekcyi, papier i druk obligów i kuponów, księgi, inseraty i t. p. 7.839 K 34 g od tego zwrot . . 1.206 „ — „	6.633	34	—	*6.633*
III.	3	Dotacya wydana do rubr. IX. wyd. funduszu krajowego na wpłatę 40% kosztów na regulacyę rzek kanałowych . 1,263.141 K od tego zwrot . . . 477.141 „	786.000	—	—	*786.000*
						+792.633
		Suma wydatków rzeczywistych . .	792.633	34	72.186	—72.186
						+720.447
		B. Przenośne.				
	4	Gotówka wydana na zakupno książeczki Banku krajowego . . . 256 K 67 g od tego gotówka pobrana za spieniężoną książeczkę Banku krajowego . . . 256 „ 67 „	—	—	—	—
		Suma wydatków przenośnych .	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	792.633	34	—	—
		C. Zapas kasowy.				
		Z końcem roku 1905 *a)* w gotówce 500.466·29 K *b)* w efektach 1,254.100·— „	1,754.566	29	—	—
		Razem .	2,547.199	63	—	—

Wyjaśnienia.

Uwaga ogólna: Zamknięcie rachunkowe tego funduszu przedkłada się po raz pierwszy.

Do rubr. I. poz. 1. 4%-wą galic. pożyczkę krajową z roku 1904, przeznaczoną na regulacyę rzek kanałowych, emitowano częściowo dopiero w roku 1905 i to z kuponem od 1. listopada 1905 bieżącym, czyli 1. maja 1906 płatnym.

Wskutek tego amortyzacya tej pożyczki, na podstawie planu umorzenia, zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo Skarbu — jak LW. 94.801/1905 i pierwsze losowanie obligów rozpocznie się dopiero w roku 1906 — i z tego też powodu nie było w tej rubryce w roku przedmiotowym żadnych wynikłości.

Do rubr. II. poz. 2. W myśl sprawozdania Wydziału krajowego przy LW. 79.821/1903 koszta konfekcyi, za papier, druk obligów z kuponami, inseraty i t. p., przypadają do pokrycia z nadwyżki różnicy na kursie przy emisyi tych obligów, przeto wspomniane wydatki zaliczono na fundusz pożyczki krajowej z roku 1904.

Do rubr. III. poz. 3. W myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1901. Dz. p. p. Nr. 66. z dnia 18. września 1901. Dz. ust. kraj. Nr. 103. i z dnia 21. kwietnia 1904. Dz. ust. kraj. Nr. 52. §. 4. rozporządzenia wykonawczego, ma fundusz krajowy wraz ze stronami interesowanemi — wpłacić 40% kosztów na regulacyę rzek kanałowych — w dziewięcio-

IX. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1904.

Zamknięcie rachunku za rok 1995.

letnim okresie budowy od r. 1904 do włącznie roku 1912 — do funduszu budowy w ogólnej sumie . . . . . 6,962.400 K
w ratach rocznych po 773.600 K jak sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 LW. 89.093.

W tym też celu upoważnił Wysoki Sejm uchwałą finansową na rok 1904 z dnia 3. listopada 1903 Wydział krajowy, do zaciągnięcia pożyczki w 4% obligacyach krajowych w im. wart. na . . . 7,000.000 K

Z częściowej sprzedaży emitowanych obligów tej pożyczki, przeniesiono następnie w celu udotowania Rubr. IX. wyd. funduszu krajowego jak LW. 110.121/1905 tytułem pierwszej raty za rok 1904 kwotę . . . . . 773.600 K
i na poczet drugiej raty przypadającej za rok 1905 kwotę . . . . . 489.541 „ 1,263.141 K

gdy zaś po koniec roku przedmiotowego 1905 wypłacono c. k. Namiestnictwu do funduszu budowy — tylko kwotę . . . . . 786.000 „

przeto resztę w kwocie . . . . . 477.141 K

przeniesiono napowrót do funduszu 4% galic. pożyczki krajowej z roku 1901, gdzie jest zarezerwowaną w zapasie kasowym — na pokrycie dalszych spłat c. k Rządowi do funduszu budowy.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze, większe K
		DOCHODY.				
		A. Rzeczywiste.				
I.	1	Gotówka uzyskana z częściowej sprzedaży 4% obligacyj	1,292.841	—	—	*1,292.841*
II.	2	Rozmaite dochody	258	63	—	*259*
III.	3	Uposażenie z Rubr. IX. wyd. funduszu krajowego	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych . .	1,293.099	63	+	*1,293.100*
		B. Przenośne.				
	4	Obligacye otrzymane z konfekcyi z ogólnej sumy im. wart. . . . . 7,000.000 K pobrano do stanu efektów . 2,560.000 K od tego obligi wydane do spieniężenia . . . 1,305.900 „	1,254.100	—	—	—
	5	Zakupiona książeczka Banku krajowego . . . . 256 K 67 g od tego spieniężona . . 256 „ 67 „	—	—	—	—
		Suma dochodów przenośnych . .	1,254.100	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów . .	2,547.199	63	—	—
		C. Zapas kasowy.				
		Z początkiem roku 1905	—	—	—	—
		Razem .	2,547.199	63	—	—

IX. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1904.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Wyjaśnienia.

Do rubr. I. poz. 1. Za obligacye sprzedane w im. wart. na . . . 1,305.900 K — g
po kursie 99 K za 100 K jak LW. 105.131/1905 uzyskano kapitał w kwocie . . . . . 1,292.841 K — g

Z tego kapitału wydano:

na koszta konfekcyi i druk obligów z kuponami, inseraty i t. p.	6.633 K 34 g	
przeniesiono do funduszu krajowego jako dotacyę Rubr. IX. wyd.	786.000 „ — „	
razem .	792.633 K 34 g	
a po strąceniu własnych dochodów z narosłych odsetek i za kupony pro rata temporis . .	258 „ 63 „	
wydano		792.374 „ 71 „
przeto pozostała reszta kasowa gotówką w kwocie . . .		500.466 K 29 g

którą zarezerwowano na dalszą dotacyę funduszu regulacyjnego.

Do rubr. III. poz. 3. Umorzenie pożyczki przez losowanie nastąpi jak wyjaśnienia przy Rubr. I. poz. 1. wyd. dopiero od roku 1906, nie zachodziła tedy potrzeba podjęcia uposażenia z Rubr. IX. wyd. funduszu krajowego.

Do poz. 4. Na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 3. listopada 1903, wykończono w roku 1905 druk 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1904, w im. wart. 7,000.000 K
z których pobrano do stanu efektów, tylko część obligów w im. wart. 2,560.000 K
a puszczono w obieg i sprzedano po kursie 99 K, za sztukę na 100 K tylko obligi w im. wart. na . . . . . 1,305.900 „
reszta zaś definitywnych obligów w im. wart. na . . . . 1,254.100 K
pozostała w zapasie kasowym z końcem roku 1905.

Uwaga. Wyżej wykazany zapas kasowy w gotówce . . . . . 500.466 K 29 g
ulokowany jest łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

WYKAZ
należytości z końcem roku 1905.

	Szczegół K	Szczegół g	Ogół K	Ogół g
A. Stan czynny.				
1. Zapas kasowy:				
a) w gotówce	500.466	29		
b) w efektach	1,254.100	—	1,754.566	29
B. Stan bierny.				
1. Spłata obligacyj w obiegu będących	1,305.900	—		
2. Koszta administracyi	70	—	1.305.970	—
Czysty stan czynny .			448.596	29

X. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1905.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K
		WYDATKI.				
		A. Rzeczywiste.				
I.	1	Umorzenie pożyczki przez losowanie. . .	—	—	11.298	11.298
II.		*Koszta administracyi.*				
	2	Koszta konfekcyi, papier i druk obligów i kuponów, księgi, inseraty i t. p. . . .	6.169	99	—	*6.170*
III.	3	Dotacya wydana do funduszu krajowego Rubr. XIII. a), poz. 86. doch. na pokrycie rat zarachowanych w Rubr. IX. poz. 264. wyd. funduszu krajowego . 462.568 K — g od tego zwrot . . — „ 47 „	462.567	53	462.568	—
						— 11.298 + *6.170*
		Suma wydatków rzeczywistych .	468.737	52	473.866	— 5.128
		B. Przenośne.				
	4	Gotówka wydana na zakupno książeczki Banku krajowego . . . . . 59 K od tego gotówka pobrana za spieniężoną książeczkę Banku krajowego . 59 „	—	—	—	—
		Suma wydatków przenośnych .	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	468.737	52	—	—
		C. Zapas kasowy.				
		Z końcem roku 1905 w efektach . . .	862.700	—	—	—
		Razem .	1,331.437	52	—	—

Wyjaśnienia.

Uwaga ogólna. Zamknięcie rachunkowe tego funduszu przedkłada się po raz pierwszy.

Do rubr. I. poz. 1. 4%-wą galic. pożyczkę krajową z roku 1905, przeznaczoną na pokrycie kosztów systematycznej regulacyi rzek karpackich, emitowano częściowo dopiero w roku 1905 i to z kuponem od 1. listopada 1905 bieżącym, czyli 1. maja 1906 płatnym.

Wskutek tego amortyzacya tej pożyczki — na podstawie planu umorzenia, zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo Skarbu jak LW. 94.801/1905 i pierwsze losowanie obligów, rozpocznie się dopiero w roku 1906 i z tego też powodu nie było w tej rubryce w roku przedmiotowym żadnych wynikłości.

Do rubr. II. poz. 2. W myśl sprawozdania Wydziału krajowego przy LW. 56.003/1904 — vide wyjaśnienia do Rubr. IX. wyd. poz. 263. preliminarza na r. 1905 — koszta konfekcyi za papier, druk obligów i kuponów, księgi, inseraty i t. p. przypadają do pokrycia z nadwyżki różnicy na kursie przy emisyi tych obligów, przeto wspomniane wydatki zaliczono na fundusz pożyczki krajowej z r. 1905.

Do rubr. III. poz. 3. Wedle obowiązujących ustaw przypadające z funduszu krajowego raty za cały okres aż do końca regulacyi wszystkich wymienionych w Rubr. IX. poz. 264. wyd.

X. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1905.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

funduszu krajowego regulacyi rzek karpackich, wynosić będą od roku 1905 do r. 1924 sumę . . . . . 5,937.868 K — g

W tym też celu w miejsce corocznego obciążenia rubryki IX-ej wydatków budżetu funduszu krajowego — upoważnił Wys. Sejm uchwałą finansową na rok 1905 z dnia 11. listopada 1904 Wydział krajowy, do zaciągnięcia zatwierdzonej ustawą krajową z dnia 25. stycznia 1905 Nr. 22. Dz. ust. kraj. — pożyczki w 4% obligacyach krajowych w im. wart. . . . . 6,150.000 K — g

z której pokrywane być mają odnośne wydatki od roku 1905 w ten sposób, iż jako rekompenzatę rocznych rat — ponoszonych na regulacyę rzek karpackich z Rubr. IX. poz. 264. wydat. — po 462.568 K — g przenieść należy taką samą kwotę, jako pokrycie do Rubr. XIII a dochodów funduszu krajowego.

Na tej więc podstawie wydano tytułem dotacyi do Rubr. XIII a. poz. 86. dochodów funduszu krajowego, jako pierwszą ratę — kwotę . . . . . 462.567 K 53 g

uzyskaną, jak LW. 110.121/1905 — ze sprzedaży obligów 4% galic. pożyczki krajowej z roku 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody mniejsze większe K
		DOCHODY.				
		A. Rzeczywiste.				
I.	1	Gotówka uzyskana z częściowej sprzedaży 4% obligacyj	462.627	—	462.568	*59*
II.	2	Gotówka pobrana z rachunku roku 1906 . .	6.109	89	—	*6.110*
III.	3	Rozmaite dochody	—	63	—	—
IV.	4	Uposażenie z Rubr. IX. wyd. funduszu krajowego	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych .	468.737	52	462.568	+ *6.169*
		B. Przenośne.				
	5	Obligacye otrzymane z konfekcyi z ogólnej sumy . . . . 6,150.000 K				
		pobrano do stanu efektów . 1,330.000 K				
		od tego: obligi wydane do spieniężenia . . . 467.300 „	862.700	—	—	—
	6	Zakupiona książeczka Banku krajowego . 59 K				
		od tego spieniężona . . . 59 „	—	—	—	—
		Suma dochodów przenośnych .	862.700	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	1,331.437	52	—	—
		C. Zapas kasowy.				
		Z początkiem roku 1905	—	—	—	—
		Razem .	1,331.437	52	—	—

X. Fundusz pożyczki krajowej z roku 1905.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Wyjaśnienie.

Do rubr. I. poz. 1. Za obligacye sprzedane w im. wart. na . . . . 467.300 K — g
po kursie 99 K za 100 K jak LW. 105.131/1905 uzyskano kapitał
w kwocie . . . . . 462.627 K — g

Z tego kapitału wydano:

a) dotacyę do Rubr. XIII a) poz. 86. dochodów funduszu krajowego
w kwocie . . . . . 462.567 K 53 g
b) na częściowe koszta emisyi kwotę . . . 59 „ 47 „
razem jak wyżej . . 462.627 K — g

Do rubr. II. poz. 2. Koszta konfekcyi papier, druk obligów i kuponów, księgi,
inseraty i t. p. wynosiły . . . . . 6.169 K 99 g
z których pokryto własnymi dochodami — część w kwocie . . 60 „ 10 „
zaś z rachunku roku 1906, resztę w kwocie . . . . 6.109 K 89 g

Do rubr. IV. poz. 4. Umorzenie pożyczki przez losowanie nastąpi — jak wyjaśnienia przy Rubr. I. poz. 1. wyd. — dopiero od roku 1906, nie zachodziła tedy potrzeba podjęcia uposażenia z Rubr. IX. wyd. funduszu krajowego.

Do poz. 5. Na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 11. listopada 1904, wykończono w roku 1905
druk 4% obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1905, w im. wart. 6,150.000 K
z których pobrano do stanu efektów, tylko część obligów w im. wart. 1,330.000 K
a puszczono w obieg i sprzedano po kursie 99 K za sztukę na 100
K, tylko obligi w im. wart. na . . . . . 467.300 „
reszta zaś definitywnych obligów w im. wart. na . . . . 862.700 K
pozostała w zapasie kasowym z końcem roku 1905.

WYKAZ

należytości z końcem r. 1905.

	Szczegół		Ogół	
	K	g	K	g
A. Stan czynny.				
1. Zapas kasowy w efektach	—	—	862.700	—
B. Stan bierny.				
1. Spłata obligacyj w obiegu będących	—	—	467.300	—
Czysty stan czynny .		—	395.400	—

XI. Fundusz policyi krajowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K
		WYDATKI.				
I.	1.	Koszta utrzymania korygendów w domach przymusowej pracy i poprawy . . .	11.410	54	7.629	+*3.782*
II.	2.	Koszta przygotowawcze dla urządzenia w kraju poprawczych kolonii	241	21	—	+*241*
III	3.	Rozmaite	—	—	10	—10
		Suma wydatków .	11.651	75	7.639	+*4.023* —10
		Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego	—	—	3.388	—3.388
		Razem .	11.651	75	11.027	+*4.023* —3.398 +*625*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. wydatki *większe*, ponieważ większa część należytości za rok 1904 (w łącznej sumie 8.534 K), z powodu spóźnionego przedłożenia rachunków zlikwidowaną i wypłaconą została w roku 1905.

„ „ *II.* wydatek *większy*, ponieważ w myśl uchwały Wydziału krajowego (LW. 124.050/1905) pokryto koszta komisyjne spowodowane podróżą delegatów do miejscowości Huczko ad Dobromil i Przedzielnicy w sprawie założyć się mającej osady poprawczej, z funduszu policyi krajowej.

„ „ *III.* wydatków nie było.

„*Nadwyżka dochodów*“ mniejsza o całą kwotę preliminowaną, z powodu większych wydatków, jak uzasadniono przy rubr. I. i II.

XI. Fundusz policyi krajowej.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki niniejsze większe K
		DOCHODY.				
I.	1.	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w Krakowie w kwocie 109 zł. p. 1 gr. .	2	74	3	
	2.	4% od listów zastawnych Banku krajowego .	10 592	—	10.584	+8
	3.	4% „ obligacyi kolejowych Banku krajowego .	440	—	440	—
	4.	4% „ książeczki Banku krajowego . .	—		—	—
		Suma rubryki I. .	11.034	74	11.027	+8
II.	5.	Rozmaite	—	—	—	—
		Suma dochodów	11.034	74	11.027	+8
		Zasiłek na pokrycie niedoboru z dochodów roku 1906	617	01	—	+617
		Razem .	11.651	75	11.027	+625

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 2. dochód *większy*, z powodu korzystniejszego zakupna efektów za wylosowane.

„*Zasiłek na pokrycie niedoboru*“ dochód *większy*, gdyż wskutek większych wydatków (jak uzasadnienie różnic wydatków rubr. I. i II.) powstał niedobór, który pokryto zasiłkiem z dochodów roku 1906.

Wykaz należytości z końcem roku 1905.

Liczba rubryka budżetu	Liczba pozycya	Poszczególnienie	Należytości czynne z lat ubiegłych K	g	Należytości czynne z roku bieżącego K	g	Należytości bierne z lat ubiegłych K	g	Należytości bierne z roku bieżącego K	g
		Wydatki.								
I.	1.	Zwroty kosztów utrzymania korygendów w domach przymusowej pracy i poprawy:								
		należytość zaległa 721 K 96 g								
		odpisano . . 9 „ 90 „	712	06	777	40	—	—	—	—
		Czysty stan czynny .	—	—	1.487	46				

XII—XIV.

Fundusze samoistne niedotowane.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

XII. Fundusz kultury krajowej . . . . . str. 354
XIII. „ stanowy sierociński . . . . . „ 356
XIV. „ Aleksandra hr. Stadnickiego . . . . . „ 358

XII. Fundusz kultury krajowej.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się dochody (wydatki) mniejsze, *większe* K
		WYDATKI.				
I.	1	Zwroty grzywien	189	61	30	*+160*
II.	2	Zasiłek dla Akademii rolniczej w Dublanach .	11.382	—	11.382	—
III.	3	Nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu krajowego	4.500	93	—	*+4.501*
		Suma wydatków .	16.072	54	11.412	*+4.661*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do rubr. I. poz. 1. Wydatek *większy*, z powodu większego zwrotu mylnie nadesłauych grzywien.				
		Do rubr. III. poz. 3. Wydatek *większy* — budżetem nieprzewidziany, gdyż wskutek znaczniejszych wpływów z grzywien, okazała się ponad preliminarz nadwyżka dochodów, którą przeniesiono do funduszu krajowego.				
		DOCHODY.				
I.	1	Odsetki od 4% listów zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie w sumie . . . . . 1.200 K	47	76	47	*+1*
	2	Odsetki od 4% listów zastawnych galic. Banku krajow. w sumie . 87.600 „	3.504	—	3.504	—
II.	3	Kary za przestępstwa polne i leśne . . .	12.357	40	7.861	*+4.497*
III.	4	Rozmaite dochody	163	38	—	*+163*
		Suma dochodów .	16.072	54	11.412	*+4.661*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do rubr. II. poz. 3. Dochód *większy* od kwoty preliminowanej o 4.497 K, zawisły od wpływów z nakładanych kar i grzywien				
		Do rubr. III. poz. 4. Dochód *większy* — z powodu mylnie nadesłanych przez c. k. Starostwo grzywien, których zbadanie jest w toku				

XII. Fundusz kultury krajowej.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1905.

	Szczegół		Ogół	
	K	g	K	g
Stan czynny:				
Należytości czynne: *a)* z lat dawnych	2.822	66		
b) z roku bieżącego	688	44	3.511	10
Stan bierny	—	—	—	—
Czysty stan czynny .	—	—	3.511	10

LW. 39.260/906.

XIII. Fundusz stanowy-sierociński.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze, *większe* K
		WYDATKI.				
I.		**Utrzymanie sierót.**				
	1	Siedm miejsc w Zakładzie św. Antoniego we Lwowie	1.680	—	1.680	—
	2	Cztery miejsca w szkole ogrodniczej utrzymywanej przez zjednoczone galicyjskie Towarzystwo dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	315	—	504	—189
	3	Cztery miejsca w Zakładzie św. Józefa w Krakowie	960	—	960	—
		Suma rubryki I. .	2.955	—	3.144	—189
II.	4	**Rozmaite**	—	—	10	—10
		Suma wszystkich wydatków .	2.955	—	3.154	—199
		Nadwyżka dochodów przeniesiona do majątku zarodowego	872	34	631	*+241*
						+241
		Razem .	3.827	34	3.785	—199
		Zapas z końcem roku 1905	—	—	—	—
						+241
		Zgodnie ze sumą dochodów .	3.827	34	3.785	—199
						+42

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 2. Wydatek *mniejszy*, z powodu opróżnienia dwóch mniejsc w Zakładzie w r. 1905, (jednego przez dwa półrocza, zaś drugiego przez jedno półrocze).

Do rubr. II. poz. 4. Wydatków nie było.

„Nadwyżka dochodów“ większa o kwotę 241 K z powodu:

a) mniejszych wydatków uzasadnionych przy rubr.	I. poz. 3. w kwocie .	189 K
b) „ „ „ „ „	II. „ 4. „ „ .	10 „
c) większych dochodów w ogólności		42 „
	Razem j. w. .	241 K

XIII. Fundusz stanowy-sierociński.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze, *większe* K
		Dochody.				
I.		**Odsetki.**				
	1	4½% od listów zastawnych gal. Banku krajowego	198	—	207	— 9
	2	4% „ „ „ „ „ „	1.215	82	1.164	+ *51*
	3	4% „ „ „ „ Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 2.096 K — g od tego podatek rentowy . 10 „ 48 „	2.085	52	2.086	—
	4	4% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1893	112	—	112	—
	5	4% od obligacyj galic. funduszu propinacyjnego	40	—	40	—
	6	4% „ „ kolejowych Banku krajowego .	176	—	176	—
	7	3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	3.827	34	3.785	+ *51* — 9
II.	8	**Rozmaite**	—	—	—	—
		Suma dochodów budżetem objętych	3.827	34	3.785	+ *42*
		Zapas z początkiem roku 1905 . . .	—	—	—	—
		Razem .	3.827	34	3.785	+ *42*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. poz. 1. Dochód *mniejszy*, z powodu wylosowania części tych efektów.
Do rubr. I. poz. 2. Dochód *większy*, z powodu przykupna efektów w miejsce wylosowanych.

XIV. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze większe K
		WYDATKI.				
I.	1	Wynagrodzenie za czynności około wydawnictwa aktów grodzkich i ziemskich w archiwum bernardyńskiem	—	—	—	—
II.	2	30% rabat księgarski za sprzedaż aktów grodzkich	452	64	30	+ *423*
III.	3	Koszta druku i oprawy aktów grodzkich i ziemskich	—	—	1.984	— 1.984
IV.	4	Rozmaite	5	47	6	— 1
		Suma wydatków .	458	11	2.020	— 1.985 + *423*
		Zapas z końcem roku 1905 w gotówce . .	3.882	46	—	+ *3.883*
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .	4.340	57	2.020	+ *4.306* — 1.985 + *2.321*

Uzasadnienie różnic.

Do rudr. II. Wydatek *większy*, stosownie do ilości sprzedanych egzemplarzy aktów grodzkich i ziemskich.

Do rubr. III. Wydatek *mniejszy*, gdyż w tym roku nie poniesiono kosztów druku.

Do rubr. IV. Wydatek *mniejszy* wedle rzeczywistej potrzeby.

XIV. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Wynikłości w roku 1905 K	Wynikłości w roku 1905 g	Kwota budżetem uchwalona K	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki mniejsze *większe* K
		DOCHODY.				
I.	1	Sprzedaż aktów grodzkich i ziemskich . .	1.508	80	100	+ *1.409*
II.		Odsetki				
	2	4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 88 K — g od tego podatek rentowy . — „ 44 „	87	56	88	—
	3	4% od obligacyj pożyczki krajowej z r. 1893 .	828	—	828	—
	4	4½% od listów zastawnych Banku krajowego .	18	—	18	—
	5	4% od listów zast. Banku krajow. 948 K — g od tego odsetki bierne . 25 „ 55 „	922	45	908	+ *14*
	6	4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa 80 K — g od tego podatek rentowy . 1 „ 60 „	78	40	78	—
	7	3·6% od książeczki wkładkowej Banku kraj. .	—	—	—	—
III.	8	Rozmaite	—	—	—	—
		Suma dochodów .	3.443	21	2.020	+ *1.423*
		Zapas z początkiem roku 1905 w gotówce .	897	36	—	+ *898*
		Razem zgodnie ze sumą wydatków .	4.340	57	2.020	+ *2.321*

Uzasadnienie różnic.

Do rubr. I. Dochód *większy*, z powodu jak uzasadniono do rubr. II. wydatku.
Do rubr. II. poz. 5. Dochód *większy*, z powodu przykupna efektów w miejsce wylosowanych.

Wydatki (bez zapasu kasowego) *mniejsze* od budżetu o . . 1.562 K
Dochody „ „ „ *większe* „ „ „ . . 1.423 „
w rezultacie wynik *korzystniejszy* o . . 2.985 K

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny: Zapas kasowy w gotówce . . . . . 3.882 K 46 g
Stan bierny (niepobrane wynagrodzenie Dra Antoniego Prohaski za redakcyę i przygotowanie do druku tomu XIX. aktów grodzkich i ziemskich . . . . . 1.000 „ — „
Czysty stan czynny . 2.882 K 46 g

XV. Fundusz podrzutków w Krakowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wydatki w roku 1905. K.	g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą preliminowaną okazują się wydatki niniejsze wyższe (niższe) K.
		WYDATKI				
I.		**Płace urzędników.**				
	1.	Funkcyonaryusze szpitala za czynności przy tym funduszu	100	—	100	—
II.		**Potrzeby kancelaryjne.**				
	2.	Druki, przybory do pisania i inne . . .	40	—	40	—
III.		**Remuneracye.**				
	3.	Za gorliwe pielęgnowanie dzieci . . .	42	—	50	8
IV.		**Koszta utrzymania podrzutków.**				
	4.	Za utrzymanie dzieci przyjętych na mocy ustawy z 10. maja 1873 (Art. V.) w miarę własnych funduszów	2.507	20	3.346	839
V.	5.	**Koszta leczenia dzieci**	—	—	20	20
VI.		**Rozmaite.**				
	6.	Koszta pogrzebowe, podróży i inne . . .	76	—	100	24
		Suma wydatków . .	2.765	20	3.656	891
—	7.	Do tego: Nadwyżka dochodów oddana do majątku zarodowego tego funduszu	907	88	—	*908*
						891
		Ogólna suma wydatków .	3.673	08	3.656	*908*
						+17

Uzasadnienie różnic.

Do poz. 3. Wydatek mniejszy, wedle potrzeby.
„ „ *4* „ „ stosownie do ilości przyjętych podrzutków.
„ „ *5.* Nie było żadnego wydatku z tego tytułu.
„ „ *6. Wydatek mniejszy*, zależny od śmiertelności dzieci.
„ „ *7. Wydatek nieprelimiowany*, zależny od stosunku wydatków do dochodów.

XV. Fundusz podrzutków w Krakowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Liczba rubryki budżetu	Liczba pozycyi budżetu	Poszczególnienie	Dochody w roku 1905. K.	Dochody w roku 1905. g.	Kwota budżetem uchwalona K.	W porównaniu z kwotą prelim. okazują się dochody mniejsze większe K.
		DOCHODY.				
I.		**Odsetki od efektów, kapitałów i fundacyj.**				
	1.	Od efektów:	2.554	74	2.538	*17*
	2.	„ kapitałów:				
		a) 4½% od reszty kapitału dłużnego przez fundusz krajowy . . . 20.184 K. 34 g.	954	20	954	—
		b) 5% od kapitału fundacyjnego Tarły . .	164	14	164	—
		Ogólna suma dochodów .	3.673	08	3.656	+*17*
		Uzasadnienie różnic.				
		Do poz. 1. Dochód większy; z powodu narosłych odsetek od nowo zakupionych efektów za kapitał uzyskany z nadwyżki dochodów majątku obrotowego za r. 1904.				

LW. 42.907/1906.

XVI. Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K.	g.
		Dochody.						
		Majątek obrotowy.						
	1	Pożyczka zaciągnięta w Banku krajowym w 4% obligacyach komunalnych 1,258.200 K. efektywnie . . K. 1,236.810·60 po odliczeniu wydatków: *a*) na ratę wstępną . K. 14.413·25 *b*) kaucyę w Banku krajowym . „ 4.000·— *c*) zwrot funduszowi krajowemu pożyczki chwilowej z r. 1904 . „ 324.830 64 „ 343.243·89	893 566	71	893.566	71	—	—
	2	Od funduszu krajowego 3% od lokowanej zapasowej gotówki . K. 29.157 75 od tego takież odsetki zapłacone funduszowi krajowemu . . . „ 17.045·17	12.112	58	12.112	58	—	—
	3	Zwrot kaucyi przechowanej w Banku krajowym za zabezpieczenie należytości skarbowych od zrealizowanej pożyczki .	4.000	—	—	—	4.000	—
	4	Zwroty od różnych przedsiębiorców budowy	876	91	—	—	876	91
		Suma dochodów .	910.556	20	905.679	29	4.876	91

Wysoki Sejm uchwałami z 24|10 1903 i 31|10 1904 upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w sumie . . . . . 1,578.000 K.
z której przypada na koszta opracowania planów i kosztorysów pod budowę Zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju kwota . . . 8.000 „
zaś na koszta budowli kulparkowskich . . . . . 1,570.000 K.

W myśl powyższych uchwał Wys. Sejmu pobrano w r. 1904. z majątku zarodowego funduszu Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, kwotę . . . . . 9.013·81 K.
z której zatrzymano na koszta kupna gruntów i realności niezbędnie potrzebnych, a do Zakładu przylegających — kwotę 5.013·81 „
a reszta w kwocie . . . . . 4·000·— K.
stanowi pożyczkę zwrotną powyższemu majątkowi zarodowemu w raz z odsetkami.

W Banku krajowym zaciągnięto częściową pożyczkę w kwocie . . . . . 1,258.200·— „ 1,262.200 „
pozostaje do zaciągnięcia dodatkowa pożyczka w kwocie . . . . 307.800 K.
co w r. 1906 uskutecznione zostanie.

XVI. Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia krajowego Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K.	g.
		Wydatki.						
		Majątek obrotowy.						
	1	Roboty ziemne, murarskie, kamieniarskie, blacharskie, dekarskie i drenarskie .	235.096	90	235.096	90	—	—
	2	Roboty kowalskie	31 756	18	31.756	18	—	—
	3	„ stolarskie	29 120	14	29.120	14	—	—
	4	„ ślusarskie	72.783	37	72.783	37	—	—
	5	„ lakiernicze	4.819	36	4.819	36	—	—
	6	„ malarskie	3.853	04	3.853	04	—	—
	7	„ szklarskie	1.184	40	1.184	40	—	—
	8	„ kaflarskie	6.300	—	6.300	—	—	—
	9	Stropy betonowe, roboty betonowe i terazzo	12.674	35	12.674	35	—	—
	10	Urządzenia mechaniczne hali maszynowej, kotłowni, pralni i kuchni . .	30 036	24	30.036	24	—	—
	11	Wodociągi w całym Zakładzie, wychodki w starym gmachu i kanalizacya ogólna	87.657	12	87.657	12	—	—
	12	Centralne ogrzewanie	20.620	48	20.620	48	—	—
	13	Kolejka i wózki	28	—	28	—	—	—
	14	Budowa toru kolejowego-dojazdowego do Zakładu	613	50	613	50	—	—
	15	Poprowadzenie wody z wodociągu miejskiego do Zakładu . . .	2.766	29	2.766	29	—	—
	16	Kierownictwo i kancelarya:						
		a) Płace: *α*) technicznego kierownika budowy . . .	2.358	56	2.358	56	—	—
		β) I-go inspicyenta budowy .	3.600	—	3.600	—	—	—
		γ) II-go „ „ .	750	—	750	—	—	—
		δ) rysownika . . .	1.800	—	1 800	—	—	—
		b) Różne wydatki kancelaryjne . .	334	31	334	31	—	—
	17	Różne nieprzewidziane	5.544	44	5 544	44	—	—
	18	Urządzenie wewnętrzne	3.308	27	3.308	27	—	—
	19	Budowa wieży wodnej	14.723	—	14.723	—	—	—
		Suma wydatków . .	571 727	95	571.727	95	—	—
		do tego zapas gotówki z końcem roku 1905, ulokowanej na 3% rachunku bieżącym w fu. duszu krajowym . . .	—	—	333.951	34	—	—
		Razem . .	—	—	905.679	29	—	—

Wy atki poniesione w r. 1905 wynoszą j. w. . . . . 571.727 K. 95 g.
doliczywszy do tej sumy wydatki wedle zamknięcia rach. za r. 1904 . 333 844 „ 45 „
i wydatki na roboty przedw tępne wykazane w temże zamknięciu . . 6 000 „ — „
Suma ogólna wydatków po koniec r. 1905 wynosi . . 911.572 K. 40 g.

Stan majątku obrotowego z końcem r. 1905:

Stan czynny: 1) Należytości czynne . . . . . 4.876 K. 91 g.
2) Zapas gotówki z końcem r. 1905 na lokacyi w funduszu krajowym na 3% rachunku bieżącym . . . 333.951 „ 34 „
Suma stanu czynnego . . . . . 338 828 K. 25 g.
Stan bierny . . . . . — —
Czysty stan czynny . . . . . 333.828 K. 25 g.

LW. 36.957/1906.

XVII. Fundusz budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g.
		WYDATKI.						
		Majątek obrotowy.						
	1	Funduszowi krajowemu zwrot:						
		a) pożyczki pobranej w r. 1904	878	92	—	—	878	92
		b) 3% odsetek za r. 1904 . 13 K. 10 h.						
		c) 3% „ „ 1905 . 26 „ 58 „	39	68	—	—	39	68
		Razem . .	918	60	—	—	918	60

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny . . . . . — K. — g.
„ bierny . . . . . 918 „ 60 „
Z porównania okazuje się *czysty stan bierny* . . 918 K. 60 h.

LW. 35.943/1906.

XVIII. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g
	DOCHODY.						
	A) Rzeczywiste.						
1	Dotacya z funduszu krajowego (Rubr. VIII. poz. 227 wydatków) — VII. rata .	40.000	—	40.000	—	—	—
2	Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym:						
	Należytość z r. 1904 812.725 K 66 g						
	„ „ 1905 229 602 „ 10 „	1,042.327	76	187.157	54	855.170	22
3	Odsetki 6% od Wydziałów powiatowych za niedotrzymanie terminów płatności rat:						
	Należytość z r. 1904 . . 28 K 33 g						
	„ „ 1905 . . 874 „ 95 „						
	Razem . 903 K 28 g						
	Odpisano . . . 43 „ — „	860	28	854	91	5	37
4	Odsetki 3% z lokacyi kapitału w funduszu krajowym na rachunku bieżącym . .	3.447	61	3.447	61	—	—
	Suma dochodów rzeczywistych .	1,086.635	65	231.460	06	855.175	59
	B) Przenośne.						
5	Lokacya na 3% bieżącym rachunku w funduszu krajowym:						
	za rok 1904 . . 104.549 K 70 g						
	„ „ 1905 . . 231.460 „ 06 „	336.009	76	229.602	10	106.407	66
	Suma wszystkich dochodów . .	1,422.645	41	461.062	16	961.583	25
	Do tego:						
	Zapas z dniem 1. stycznia 1905			—	—		
	Razem .			461.062	16		

XVIII. Fundusz pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g
	WYDATKI.						
	A) Rzeczywiste.						
1	Pożyczki bezprocentowe udzielone Wydziałom powiatowym:						
	1. Bohorodczany . . 10.000 K — g						
	2. Dobromil . . . 6.000 „ — „						
	3. Gorlice . . . . 6.000 „ — „						
	4. Husiatyn . . . 10.000 „ — „						
	5. Kamionka . . . 50.000 „ — „						
	6. Lwów . . . . 34.736 „ 10 „						
	7. Rzeszów . . . 20.000 „ — „						
	8. Stary Sambor . . 15.000 „ — „						
	9. Tarnobrzeg . . . 20.000 „ — „						
	10. Trembowla . . . 14.000 „ — „						
	11. Turka . . . . 13.866 „ — „						
	12. Wieliczka . . . 6.000 „ — „						
	13. Żółkiew . . . 24.000 „ — „	229.602	10	229.602	10	—	—
	Suma wydatków rzeczywistych .	229.602	10	229.602	10	—	—
	B) Przenośne.						
2	Lokacya kapitału na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym . .	231.460	06	231.460	06	—	—
	Suma wszystkich wydatków .	461.062	16	461.062	16	—	—
	Do tego:						
	Zapas kasowy z końcem roku 1905 .			—	—		
	Razem .			461.062	16		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny.

	Szczegół.	*Ogół.*
1. Należytości czynne:		
a) Zwroty pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym:		
α) z lat poprzednich 632.028 K 33 g		
β) z roku bieżącego 223.141 „ 89 „	855.170 K 22 g	
b) Odsetki zwłoki 6% od Wydziałów powiatowych z roku bieżącego	5 „ 37 „	
c) Na lokacyi w funduszu krajowym na 3% rachunku bieżącym	106.407 „ 66 „	961.583 K 25 g
Suma stanu czynnego .		961.583 K 25 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		961.583 K 25 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		917.303 „ 69 „
Okazuje się **przyrost majątku** o .		44.279 K 56 g

LW. 28.715/1906.

XIX — LVIII.

Fundusze krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

XIX. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy (sekcya górna).

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne.	6.211	66	—	—	6.211	66
	2	Odsetki od kapitałów lokowanych .	449	70	449	70	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	6.661	36	449	70	6.211	66
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot pożyczek udzielonych Spółce wodnej	5.000	—	—	—	5.000	—
		Suma wszystkich dochodów .	11.661	36	449	70	11.211	66
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	19.823	20	—	—
		Razem .	—	—	20.272	90	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—3	Wykupno młynów	254	96	—	—	254	96
II.	4—7	Wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
III.	8—15	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
IV.	16-22	Mosty	—	—	—	—	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	27	Czyszczenie i naprawa szkarp . .	333	30	333	30	—	—
	28	Straż rzeczna	744	—	744	—	—	—
		Suma rubryki V. .	1.077	30	1.077	30	—	—
VI.	29-34	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VII.	35	Nieprzewidziane	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.332	26	1.077	30	254	96
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1.332	26	1.077	30	254	96
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 19.069 K 60 g						
		b) w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów . . 126 „ — „	—	—	19.195	60	—	—
		Razem .	—	—	20.272	90	—	—

XIX. Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy (sekcya górna).

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę ze szkarp . .	1.507	—	1.507	—	—	—
	2	Odsetki 3% od kapitałów lokowanych	640	30	640	30	—	—
		Suma dochodów .	2.147	30	2.147	30	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	21.343	43	—	—
		Razem .	—	—	23.490	73	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	23.490	73	—	—
		Razem .	—	—	23.490	73	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas: 1. w gotówce	19.069 K 60 g		
2. w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	126 „ — „		19.195 K 60 g
b) Należytości czynne: 1. Zaległe datki konkurencyjne . .	6.211 K 66 g		
2. Zwrot pożyczek udzielonych Spółce wodnej . . .	5.000 „ — „		11.211 „ 66 „
Suma stanu czynnego			30.407 K 26 g

Stan bierny.

Wykupno młynów	254 „ 96 „
Czysty stan czynny . .	30.152 K 30 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy z końcem roku 1905	23.490 K 73 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	23.490 K 73 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.174/1906.

XX. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne	81.897	82	2.120	82	79.777	—
	2	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	81.897	82	2.120	82	79.777	—
		b) **Przenośne.**						
		Zaliczka z dochodów roku 1906 na pokrycie niedoboru roku 1905 .	5.995	22	5.995	22	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	87.893	04	8.116	04	79.777	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	937	56	—	
		Razem .	—	—	9.053	60	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	7	Sprzęty i narzędzia do robót ziemnych	—	—	—	—	—	—
II.	9—14	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
III.	15-18	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
IV.	19-22	Wykupno gruntów i odszkodowania	—	—	—	—	—	—
V.		Konserwacya:						
	23	Utrzymanie rzeki	305	50	305	50	—	—
	24	„ rowów	1.264	23	1.264	23	—	—
	25	„ wałów	99	60	99	60	—	—
	26	„ budowli regulacyjnych .	174	—	174	—	—	—
	27	Straż rzeczna i wałowa	1.248	04	1.248	04	—	—
		Suma rubryki V. .	3.091	37	3.091	37	—	—
		Do przeniesienia . .	3.091	37	3.091	37	—	—

XX. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	3.091	37	3.091	37	—	—
VI.		Zarząd:						
	32	Koszta technicznego dozoru . . .	124	51	124	51	—	—
	33	Wynagrodzenie płatnika . . .	100	—	100	—	—	—
	34	Inne drobne zarządu	42	10	42	10	—	—
		Suma rubryki VI. .	266	61	266	61	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	42	Inne nieprzewidziane	274	34	274	34	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	3.632	32	3.632	32	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zaliczka na pokrycie niedoboru. .	10.617	51	4.622	29	5.995	22
		Suma wszystkich wydatków .	14.249	83	8.254	61	5.995	22
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 257 K 97 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 541 „ 02 „	—		798	99	—	—
		Razem .	—	—	9.053	60	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę i narzędzia. .	1.261	20	1.261	20	—	—
	2	Odszkodowania	248	60	248	60	—	—
	3	3% odsetki z lokacyi kapitału . .	253	62	253	62	—	—
		Suma dochodów .	1.763	42	1.763	42	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	8.453	87	—	—
		Razem .	—	—	10.217	29	—	—
		WYDATKI.						
		Koszta komisyjne	37	75	37	75	—	—
		Suma wydatków .	37	75	37	75	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	10.179	54	—	—
		Razem .	—	—	10.217	29	—	—

XX. Fundusz regulacyi potoku Kisieliny.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce . .	257 K 97 g		
b) w remanencie materyałów narzędzi i sprzętów. . .	541 „ 02 „	798 K 99 g	
2. Należytości czynne:			
Zaległe datki konkurencyjne	79.777 „ — „		
Suma stanu czynnego			80.575 K 99 g

Stan bierny.

Zaliczka z dochodów roku 1906 na pokrycie niedoboru roku 1905	5.995 „ 22 „
Czysty stan czynny . .	74.580 K 77 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	10.179 K 54 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	10.179 „ 54 „

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasem gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 53.157/1906.

XXI. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste:**						
	1	Datki konkurencyjne	17.925	55	8.176	62	9.748	93
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka z dochodów roku 1906 na pokrycie niedoboru roku 1905 . .	1.055	29	1.055	29	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	18.980	84	9.231	91	9.748	93
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	1.969	20	—	—
		Razem .	—	—	11.201	11	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—5	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.	6—10	Budowle regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.	11-14	Konserwacya w czasie budowy . .	—	—	—	—	—	—
IV.	15-21	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
V.	22-26	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot pobranej zaliczki	10.287	20	9.231	91	1.055	29
		Suma wszystkich wydatków .	10.287	20	9.231	91	1.055	29
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w efektach . . . 476 K 86 g						
		b) w remanencie materyałów narzędzi i sprzętów 1.492 „ 34 „	—	—	1.969	20	—	—
		Razem .	—	—	11.201	11		—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		1. Bieżący.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	1.500	—	1.500	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . . . 3.713 K 90 h						
		b) bieżące . . . . . 1.500 „ — „	5.213	90	—	—	5 213	90
		Do przeniesienia . .	6.713	90	1.500	—	5.213	90

XXI. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	6.713	90	1.500	—	5.213	90
		Uwaga: Oprócz powyższej należytości datku . . . . . 5.213 K 90 h zapłaci Spółka wodna jak LW. 61104/05 kwotę. . . . 5.286 „ 10 „ tytułem zwrotu niewłaściwie po koniec roku 1904 na rachunek funduszu konserwacyjnego zaliczonych, jednak funduszowi regulacyjnemu należących się datków. Spółka zapłaci tedy razem . 10.500 K — h z których pokryje się zaległy datek na rachunek funduszu konserwacyjnego w kwocie 5.213 K 90 h i zwrot wypłaconych do funduszu regulacyjnego datków w kwocie 5.286 K 10 h (patrz Rubr. Dochodów, b) Przenośne poz. 2.).						
	3	Sprzedaż trawy	2.567	50	2.567	50	—	—
	4	Rozmaite	1.002	59	1.002	59	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	10.283	99	5.070	09	5.213	90
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka z funduszu rezerwowego na pokrycie niedoboru roku 1905 .	6.448	96	6.448	96	—	—
	2	Zwrot od spółki wodnej przeniesionych datków konkurencyjnych do funduszu regulacyjnego	5.286	10	—	—	5.286	10
		Suma wszystkich dochodów .	22.019	05	11.519	05	10.500	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	82	40	—	—
		Razem .	—	—	11.601	45	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	2	Naprawa wałów	976	36	976	36	—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	3	Ubezpieczenie brzegów	1.410	66	1.410	66	—	—
III.	5—6	Objekty	—	—	—	—	—	—
IV.		Odszkodowania za grunta:						
	7	Koszta komisyjne	644	13	644	13	—	—
	8	Odszkodowania za grunta	45	93	45	93	—	—
		Suma rubryki IV. .	690	06	690	06	—	—
		Do przeniesienia . .	3.077	08	3.077	08	—	—

XXI. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	3.077	08	3.077	08	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktora	1.072	—	1.072	—	—	—
	9a)	„ strażników.	1.478	—	1.478	—	—	—
	10	Narzędzia	20	80	20	80	—	—
	11	Rozmaite	594	91	585	07	9	84
		Suma rubryki V. .	3 165	71	3.155	87	9	84
VI.	12	Nadwyżka nieużytych dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego	—		—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	6.242	79	6.232	95	9	84
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki pobranej z funduszu rezerwowego na pokrycie niedoboru funduszu konserwacyjnego: z r. 1904 . . . . 4.257 K 86 h z r. 1905 . . . . 6.448 „ 96 „	10.706	82	—	—	10 706	82
	2	Funduszowi regulacyjnemu zwrot datków konkurencyjnych wypłaconych po koniec roku 1904, a niewłaściwie pobranych do funduszu konserwacyjnego	5.286	10	5.286	10	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	22.235	71	11.519	05	10.716	66
		Zapas z końcem roku 1905: *a)* w gotówce . . . . — K — g *b)* w remanencie materyałów i sprzętów . . 82 „ 40 „	—	—	82	40		—
		Razem .	—	—	11.601	45	—	—
		2. Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Zwrot zaliczki udzielonej funduszowi konserwacyjnemu: *a)* w r. 1904 . . . . 4.257 K 86 g *b)* w r. 1905 . . . . 6.448 „ 96 „	10.706	82	—	—	10.706	82
	2	Odsetki z lokacyi gotówki . . .	378	85	378	85		—
		Suma dochodów	11.085	67	378	85	10.706	82
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	12.374	47	—	—
		Razem .	—	—	12.753	32	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zaliczka dana fund. konserwac. na pokrycie niedoboru r. 1905 . . .	6.448	96	6.448	96	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .			6.304	36	—	—
		Razem .	—	—	12.753	32	—	—

XXI. Fundusz regulacyi i konserwacyi rzeki Łęgu.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapasy: 1. w efektach ks. Banku krajowego Nr. 3792	476 K 86 g	
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	1.492 „ 34 „	1.969 K 20 g
b) Należytości czynne: Zaległe datki konkurencyjne		9.748 „ 93 „
Suma stanu czynnego .		11.718 K 13 g

Stan bierny.

Należytości bierne: Zwrot pobranej zaliczki	1.055 „ 29 „
Czysty stan czynny . .	10.662 K 84 g

B) Fundusz konserwacyjny.

1. Bieżący.

Stan czynny.

a) Zapas: w remanencie narzędzi i sprzętów . .		82 K 40 g
b) Należytości czynne: 1. zaległe datki konkurencyjne	5.213 K 90 g	
2. zwrot od Spółki wodnej przeniesionych datków konkurencyjnych do fund. regulacyjnego . . .	5.286 „ 10 „	10.500 „ — „
Suma stanu czynnego .		10.582 K 40 g

Stan bierny.

1. Nie podniesiony z c. k. Urzędu podatkowego przez gminę Gorzyce datek konkurencyjny do budowy plebanii	9 K 84 g	
2. Zwrot zaliczki pobranej z fund. rezerwowego na pokrycie niedoboru	10.706 „ 82 „	10.716 „ 66 „
Czysty stan bierny . .		134 K 26 g

2. Rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas w gotówce	6.304 K 36 g
Należytości czynne: Należąca się z fund. konserwacyjnego zaliczka dana na pokrycie niedoboru po koniec r. 1905	10.706 „ 82 „
Suma stanu czynnego .	17.011 K 18 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	17.011 K 18 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.178/1906.

XXII. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	—	—	—	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanych kapitałów .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite.	61	36	61	36	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	61	36	61	36	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zaliczka z funduszu obwałowania Wisły i Wisłoki na pokrycie niedoboru	4.939	51	4.939	51	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	5.000	87	5.000	87	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905: *a)* w gotówce . . 2528 K 80 g *b)* w remanencie narzędzi i sprzętów 909 „ 45 „	—	—	3.438	25	—	—
		Razem .		—	8.439	12	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Wykupno gruntów:						
	4	Odszkodowanie za czasowe używanie gruntów	125	88	125	88	—	—
		Suma rubryki I. .	125	88	125	88	—	—
II.		Roboty ziemne:						
	10	Dozór	30	—	30	—	—	—
		Suma rubryki II. .	30	—	30	—	—	—
III.	11-15	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	16-20	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	22	Czyszczenie i naprawa łożyska . .	2	—	2	—	—	—
	23	Naprawa wałów, szkarp, rzeki . .	116	52	116	52	—	—
	24	Straż rzeczna wałowa	2	88	2	88	—	—
		Suma rubryki V. .	121	40	121	40	—	—
		Do przeniesienia . .	277	28	277	28	—	—

*

XXII. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	277	28	277	28	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	31	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	250	81	250	81	—	—
		Suma rubryki VI. .	250	81	250	81	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Inne	151	38	151	38	—	—
		Suma rubryki VII.	151	38	151	38	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	679	47	679	47	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru	4.939	51	4 939	51	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	5.618	98	5.618	98	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 2.175 K 09 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów 645 „ 05 „	—	—	2.820	14	—	—
		Razem .	—	—	8.439	12	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	2.500	—	2.500	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . 1.378 K 46 g						
		b) bieżące . . . 2.500 „ — „	3.878	46	1.986	27	1.892	19
	3	Sprzedaż trawy	61	60	61	60	—	—
	4	Odsetki od lokowanych kapitałów .	105	55	105	55	—	—
	5	Rozmaite	292	—	292	—	—	—
	6	Odszkodowania	256	50	256	50	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	7.094	11	5.201	92	1.892	19
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	7 094	11	5.201	92	1.892	19
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 6.380 K 29 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów — „ — „	—	—	6.380	29	—	—
		Razem .	—	—	11.582	21	—	—

XXII. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożyska i szkarpowanie brzegów	795	74	795	74	—	—
	2	Naprawa wałów	2.031	22	2.031	22	—	—
		Suma rubryki I. .	2.826	96	2.826	96	—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	3	Ubezpieczenie brzegów darniami, płotkami etc.	500	—	500	—	—	
		Suma rubryki II. .	500	—	500	—	—	—
III.		Objekty:						
	6	Mosty i brody	985	40	985	40	—	—
		Suma rubryki III. .	985	40	985	40	—	—
IV.		Odszkodowania za grunta:						
	7	Koszta komisyjne	51	84	51	84	—	—
		Suma rubryki IV. .	51	84	51	84	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktora	509	94	509	94	—	—
	10	„ strażników	2.850	—	2.850	—	—	—
	12	Rozmaite	338	64	338	64	—	—
		Suma rubryki V. .	3.698	58	3.698	58	—	—
VI.		**Nadwyżki dochodów przeniesione do funduszu rezerwowego:**						
	13	Nadwyżka j. w. z r. 1905 . . .	3.339	43	3.339	43		—
		Suma rubryki VI. .	3.339	43	3.339	43		—
		Suma wydatków rzeczywistych	11.402	21	11.402	21	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	11.402	21	11.402	21	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . — K — g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów 180 „ — „	—	—	180	—	—	—
		Razem	—		11.582	21	—	—

XXII. Fundusz uzupełnienia regulacyi potoku Krzemienicy i Babulówki z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		C) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
		Nadwyżka funduszu konserwacyjnego przeniesiona do funduszu rezerwowego	3.339	43	3.339	43	—	—
		Suma dochodów .	3.339	43	3 339	43	—	
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	3.339	43	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	3.339	43	—	—
		Razem .	—	—	3.339	43	—	

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy: *a)* w gotówce	2.175 K 09 g	
b) w remanencie narzędzi . . .	645 „ 05 „	
Suma stanu czynnego		2.820 K 14 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		2.820 K 14 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas kasowy: w gotówce	— K — g	
w remanencie narzędzi i sprzętów	180 „ — „	180 K — g
b) Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne		1.892 „ 19 „
Suma stanu czynnego .		2.072 K 19 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		2.072 K 19 g

C) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	3.339 K 43 g	
Suma stanu czynnego .		3.339 K 43 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		3.339 K 43 g

UWAGA. Zapasy kasowe ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 58.178/1906.

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fnndusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . .	31.950	—	31.950	—	—	—
	2	„ „ państwowego . .	23.962	50	23.962	50	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) należytość zaległa 36.678 K 17 g						
		b) „ bieżąca 23.962 „ 50 „	60.640	67	20.640	67	40.000	—
	4	$3^0/_0$ odsetki z lokacyi	162	57	162	57	—	—
	5	Rozmaite:						
		a) należytość zaległa . 29 K 98 g						
		b) „ bieżąca . 140 „ 40 „	170	38	140	40	29	98
		Suma dochodów rzeczywistych	116.886	12	76.856	14	40.029	98
		b) **Przenośne.**						
	1	Rozmaite:						
		Zwrot kosztów leczenia z Kasy chorych należytość zaległa . . .	99	22	—	—	99	22
	2	Zaliczka pobrana z rachunku r. 1906 na pokrycie niedoboru r. 1905 .	31.658	15	31.658	15	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	148.643	49	108.514	29	40.129	20
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	4.689	63	—	—
		Razem .	—	—	113.203	92	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie . . .	1.260	72	1.260	72	—	—
	2	Przygotowanie terenu pod nasyp .	892	18	892	18	—	—
	3	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wały	10.253	42	10.253	42	—	—
	4	Wykop z łożysk z odwozem na wał lub odkłady	16.617	60	16.617	60	—	—
	5	Wykop z łożysk z odwozem na brzeg	6.295	84	6.295	84	—	—
	6	Wykonanie nasypów:						
		a) ubijanie ziemi na wale . . .	2.194	36	2.194	36	—	—
		b) szkarpowanie i regulowanie wałów	28	20	28	20	—	—
		Do przeniesienia . .	37.542	32	37.542	32	—	—

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	37.542	32	37.542	32	—	—
	7	Rozplantowanie ziemi na odkładach	54	—	54	—	—	—
	8	Narzędzia i materyały	2.666	80	2.666	80	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	2.138	98	2.138	98	—	—
		Suma rubryki I. .	42.402	10	42.402	10	—	—
II.		Roboty dodatkowe i ubezpieczenia:						
	10	Obsiew szkarp i bankietów:						
		a) materyały i narzędzia . . .	552	12	552	12	—	—
		b) robocizna	152	90	152	90	—	—
	11	Darniowanie szkarp:						
		a) materyały i narzędzia . . .	1.646	17	1.646	17	—	—
		b) robocizna	3.214	30	3.214	30	—	—
	12	Płotki:						
		a) materyały i narzędzia . . .	5.193	50	5.193	50	—	—
		b) robocizna	881	28	881	28	—	—
	13	Opaski, tamy i poprzeczki faszynowe:						
		a) materyały i narzędzia . . .	2.428	—	2.428	—	—	—
		b) robocizna	739	89	739	89	—	—
	15	Sadzonki:						
		a) materyały i narzędzia . . .	90	30	90	30	—	—
		b) robocizna	205	85	205	85	—	—
		Suma rubryki II. .	15.104	31	15.104	31	—	—
III.		Budowa objektów:						
	16	Roboty ziemne	634	36	634	36	—	—
	17	Odlewanie wody	67	—	67	—	—	—
	18	Roboty ciesielskie:						
		a) materyały i narzędzia . . .	190	—	190	—	—	—
		b) robocizna	101	81	101	81	—	—
	19	Roboty murarskie i brukarskie:						
		a) materyały i narzędzia . . .	3.767	06	3 767	06	—	—
		b) robocizna	629	10	629	10	—	—
	20	Roboty kowalskie	453	90	453	90	—	—
	21	„ faszynowe	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III. .	5.843	23	5.843	23	—	—
		Do przeniesienia . .	63.349	64	63.349	64	—	—

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	63.349	64	63.349	64	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	23	Koszta komisyi i intabulacyi . .	150	96	150	96	—	—
	24	Wykupno gruntów na własność funduszu	1.343	04	1.343	04	—	—
	25	Odszkodowanie za grunta obciążone serwitutem	2 242	57	2.242	57	—	—
	26	Odszkodowanie za grunta zajęte na rowy materyałowe i odkłady .	1.336	—	1.336	—	—	—
	27	Odszkodowanie za zniszczone plony i wycięte drzewa	231	77	231	77	—	—
	28	Odszkodowanie za usunięte budynki	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	5.304	34	5 304	34	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Czyszczenie i naprawa łożysk . .	2.526	66	2 526	66	—	—
	30	Naprawa wałów	—	—	—	—	—	—
	31	„ objektów	4.924	95	4 924	95	—	—
	32	Straż rzeczna i wałowa	2.215	—	2.215	—	—	—
	33	Ratunek powodziowy	24	80	24	80	—	—
		Suma rubryki V. .	9.691	41	9.691	41	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	34	Najem i utrzymanie lokalu na kancelaryę	432	50	432	50	—	—
	35	Przybory i sprzęty kancelaryjne .	175	82	175	82	—	—
	36	Przyrządy miernicze	62	—	62	—	—	—
	37	Delegat, dyety i koszta podróży .	—	—	—	—	—	—
	38	Kierownik budowy, płaca i dodatek budowlany	6.854	50	6.854	50	—	—
	39	Płatnik, wynagrodzenie	—	—	—	—	—	—
	40	Koszta inspekcyi, reambulacyi i kolaudacyi	281	21	281	21	—	—
	41	Koszta opracowania projektu, pomoc biurowa	—	—	—	—	—	—
	42	Różne drobne wydatki	41	20	41	20	—	—
		Suma rubryki VI. .	7.847	23	7.847	23	—	—
VII.		Nieprzewidziane:						
	43	W dziale robót ziemnych . . .	811	27	811	27	—	—
	44	„ „ „ dodatkowych . .	1.406	60	1.406	60	—	—
	45	„ „ budowy objektów . . .	1.181	03	1.181	03	—	—
		Do przeniesienia . .	3.398	90	3.398	90	—	—
			86.192	62	86.192	62	—	—

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
VII.		Z przeniesienia . .	86.192	62	86.192	62	—	—
			3.398	90	3.398	90	—	—
	46	Różne inne	230	74	230	74	—	—
	47	Kasa chorych i Zakład ubezp. robotników od wypadków . . .	1.404	80	1.404	80	—	—
		Suma rubryki VII.	5.034	44	5.034	44	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	91.227	06	91.227	06	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru	49.461	72	17.803	57	31.658	15
		Suma wszystkich wydatków .	140.688	78	109.030	63	31.658	15
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 654 K 29 g						
		b) w remanentach materyałów i narzędzi 3.519 „ — „	—	—	4.173	29	—	—
		Razem .	—	—	113.203	92	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Ze sprzedaży wikliny	27	60	27	60	—	—
	2	Odszkodowania:						
		a) zaległe . . . 39 K 50 g						
		b) bieżące . . . 148 „ 04 „	187	54	140	84	46	70
	3	3% odsetki z lokacyi	379	26	379	26	—	—
		Suma dochodów .	594	40	547	70	46	70
		Zapas kasowy z początkiem roku 1905	—	—	12.642	09	—	—
		Razem .	—	—	13.189	79	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zwrot mylnie nadesłanych odszkowań	23	29	23	29	—	—
		Suma .	23	29	23	29	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	13.166	50	—	—
		Razem .	—	—	13.189	79	—	—

XXIII. Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas: 1. w gotówce	654 K 29 g		
2. w remanentach materyałów i narzędzi	3.519 „ — „		4.173 K 29 g
b) Należytości czynne: 1. zaległe datki konkurencyjne	40.000 K — g		
2. zwrot nadebranych kosztów podróży . . .	29 „ 98 „		
3. zwrot kosztów leczenia z Kasy chorych . . .	99 „ 22 „		40.129 „ 20 „
Suma stanu czynnego .			44.302 K 49 g

Stan bierny.

Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru	31.658 „ 15 „
Czysty stan czynny . .	12.644 „ 34 „

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	13.166 K 50 g	
Należytości czynne	46 „ 70 „	13.213 K 20 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		13.213 K 20 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.169/1906.

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	86.634	—	86.634	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	127.080	—	127.080	—	—	
	3	Datek z państwowego funduszu dotacyi na budowle wodne	17.320	—	17.320	—	—	—
	4	Datki konkurencyjne:						
		a) należytość zaległa . 1.253 K 32 g						
		b) „ bieżąca .21.800 „ 68 „	23.054	—	23.054	—	—	—
	5	Datki kraju i państwa na zabudowanie potoków górskich	2.500	—	1.250	—	1.250	-
	6	Rozmaite	2.279	14	2.279	14	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	258.867	14	257.617	14	1.250	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Kaucye i depozyta	201	36	201	36	—	—
	2	Zaliczka z dochodów roku 1906 na pokrycie niedoboru roku 1905 . .	271.854	01	271.854	01	—	—
	3	Zwroty wydatków:						
		a) C. k. Nadprokuratorya Państwa za utrzymanie baraku dla więźni .	177	54	—	—	177	54
		b) Zwrot kaucyi z dzierżawy gruntu pod szkółkę	30	82	—	—	30	82
		c) Wydział powiatowy w Dąbrowej z robót ziemnych	118	67	118	67	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	531.249	54	529.791	18	1.458	36
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	-	—	42.475	97	—	—
		Razem .	—	—	572.267	15	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
		I. Biała i obwałowanie prawego brzegu Dunajca.						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	18	—	18	—	—	—
	3	Karczowanie	96	20	96	20	—	—
		Do przeniesienia . .	114	20	114	20	—	—

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
I.		Z przeniesienia . .	114	20	114	20	—	—
	6	Wykop z rzeki z odwozem do starych łożysk	4.329	92	4 329	92	—	—
	12	Materyały i narzędzia	1.512	31	1.512	31	—	—
	13	Dozór robót ziemnych	440	33	440	33	—	—
		Suma rubryki I. .	6.396	76	6 396	76	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	14	Budowle faszynowe: materyały . .	53 463	92	53.463	92	—	—
	15	„ „ robocizna . .	17.015	63	17.015	63	—	—
	16	„ kamienne: materyały . .	60.995	45	60.995	45	—	—
	17	„ „ robocizna . .	10.729	90	10.729	90	—	—
	20	Narzędzia	22.119	52	22.119	52	—	—
	21	Dozór robót	3.226	56	3.226	56	—	—
		Suma rubryki II. .	167.550	98	167.550	98	—	—
III.	22-27	Objekty w wałach	—	—	—	—	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	28	Zasadzenie odsypisk.	8.389	77	8.389	77	—	—
	29	Obsiew szkarp	14	20	14	20	—	—
		Suma rubryki IV. .	8.403	97	8.403	97	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	30	Koszta komisyjne	91	38	91	38	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	38	Pogłębienie przekopów samoczynnych	3.635	02	3 635	02	—	—
	39	Naprawa uszkodzeń budowli wodnych	22.566	96	22.566	96	—	—
	41	Straż rzeczna i wałowa	4.210	32	4.210	32	—	—
		Suma rubryki VI. .	30.412	30	30.412	30	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	42	Najem lokalu.	420	—	420	—	—	—
	43	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	727	40	727	40	—	—
	44	Przyrządy geodetyczne	247	60	247	60	—	—
		Do przeniesienia . .	1.395	—	1.395	—	—	—
			212.855	39	212.855	39	—	—

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
VII.		Z przeniesienia . .	212.855	39	212.855	39	—	—
			1.395	—	1.395	—	—	—
	46	Dyety, koszta podróży i dodatek budowlany kierownika budowy . .	6.550	18	6.550	18	—	—
	47	Wynagrodzenie kasyera	540	—	540	—	—	—
	48	Inne drobne	1.336	96	1.336	96	—	—
		Suma rubryki VII. .	9.822	14	9.822	14	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	50	Budowa brodów	333	22	333	22	—	—
	51	Korekcya ujść dopływów	525	06	525	06	—	—
	57	Inne drobne	8 768	31	8.768	31	—	—
		Suma rubryki VIII.	9.626	59	9.626	59	—	—
		Suma działu I. . .	232.304	12	232.304	12	—	—
		II. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Białej.						
I.		Roboty ziemne:						
	4	Materyały i narzędzia	69	56	69	56	—	—
II.	5–11	Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	20-24	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
V.	25-28	Wykupno gruntów i odszkodowania .	—	—	—	—	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	31	Odnawianie kultur	861	15	861	15	—	—
	32	Straż rzeczna	960	—	960	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.821	15	1.821	15	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu.	73	80	73	80	—	—
VIII.	39-42	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma działu II.. .	1.964	51	1.964	51	—	—
		Suma działu I. . .	232.304	12	232.304	12	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	234.268	63	234.268	63	—	—
		Do przeniesienia . .	234.268	63	234.268	63	—	—

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	234.268	63	234.268	63	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Kaucye i depozyta:						
		a) należytość zaległa . 4.232 K 07 g						
		b) „ bieżąca . 201 „ 36 „	4.433	43	316	30	4 117	13
	2	Zwrot pobranych zaliczek na pokrycie niedoboru:						
		a) zaległe. . . . 301.902 K 63 g						
		b) bieżące . . . 271.854 „ 01 „	573 756	64	301 902	63	271.854	01
		Suma wszystkich wydatków .	812 458	70	536.487	56	275.971	14
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	35.779	59	—	—
		Razem .		—	572.267	15	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	4.126	30	4.126	30	—	—
	2	Odszkodowania	574	71	508	11	66	60
	3	Za faszynę	1.042	—	1.042	—	—	—
	4	Za wiklinę	427	20	427	20	—	—
	5	3% odsetki z lokacyi kapitału . .	1.607	54	1.607	54	—	—
	6	Za odsprzedane stare wały Dunajca .	2.646	86	2.646	86	—	—
	7	Rozmaite	15	80	15	80	—	—
		Suma dochodów .	10.440	41	10.373	81	66	60
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	53.584	83	—	—
		Razem .	—	—	63.958	64	—	—
		WYDATKI.						
	1	Rąbanie faszyny własnej	589	64	589	64	—	—
	2	Koszta komisyjne	92	24	92	24	—	—
	3	Koszta parcelacyi starych wałów Dunajca w Otfinowie	82	22	82	22	—	—
	4	Zapomoga dla wdowy po strażniku .	150	—	150	—	—	—
		Suma wydatków .	914	10	914	10	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	63.044	54	—	—
		Razem .	—	—	63.958	64	—	—

XXIV. Fundusz regulacyi rzeki Biały i obwałowania prawego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy z końcem roku 1905:			
a) w gotówce	— K — g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . .	35.779 „ 59 „	35.779 K 59 g	
2. Należytości czynne:			
a) zaległe datki państwa na zabudowanie potoków górskich	1.250 K — g		
b) zwroty	208 „ 36 „	1.458 „ 36 „	
Suma stanu czynnego . .			37.237 K 95 g

Stan bierny.

1. Należytości bierne	4.117 K 13 g	
2. Zaliczka z dochodów roku 1906 na pokrycie niedoboru roku 1905	271.854 „ 01 „	
Suma stanu biernego . .		275.971 „ 14 „
Czysty stan bierny . . .		238 733 K 19 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce	63.044 K 54 g	
2. Należytości czynne	66 „ 60 „	
Suma stanu czynnnego. .		63.111 K 14 g
Stan bierny		— „ „
Czysty stan czynny. . .		63.111 „ 14 „

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce funduszu konserwacyjnego ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku kraj.

LW. 54.533/I 06.

XXV. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Pogórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	33.066	—	33.066	—	—	—
	2	„ z państw. funduszu melioracyjnego	24.799	50	24.799	50	—	—
	3	Datki konkurencyjne	24.800	—	24.800	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	647	48	647	48	—	—
	5	Rozmaite	507	98	507	98	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	83.820	96	83.820	96	—	—
		b) **Przenośne** . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	83.820	96	83 820	96	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 4.688 K 93 h						
		b) w remanentach materyałów i sprzętów . 9.999 „ 98 „	—	—	14.688	91	—	—
		Razem .	—	—	98.509	87	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	462	12	462	12	—	—
	5	Wykop z łożysk z odwozem na brzeg	4.549	86	4.549	86	—	—
	7	Rozplantowanie ziemi na odkładach .	1.211	68	1.211	68	—	—
	8	Narzędzia i materyały	1.556	65	1.556	65	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	1.050	—	1.050	—	—	—
		Suma rubryki I. .	8.830	31	8 830	31	—	—
II.		Budowa objektów:						
	10	Roboty ziemne	898	24	898	24	—	—
	11	Odlewanie wody	96	20	96	20	—	—
	12	Roboty ciesielskie:						
		a) materyały)						
		b) narzędzia)	1.788	91	1.788	91	—	—
		Do przeniesienia . .	2.783	35	2.783	35	—	—
			8.830	31	8 830	31	—	—

XXV. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
II.		Z przeniesienia . .	8.830	31	8.830	31	—	—
			2.783	35	2.783	35	—	—
	13	Roboty murarskie i brukarskie: *a)* materyały *b)* narzędzia	3.285	83	3.285	83	—	—
	14	Roboty kowalskie	169	90	169	90	—	—
		Suma rubryki II. .	6.239	08	6.239	08	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	16	Płotki i inne roboty faszynowe: *a)* materyały *b)* robocizna	9.538	03	9.538	03	—	—
	17	Darniowanie szkarp: *a)* materyały *b)* robocizna	663	58	663	58	—	—
	19	Obsiew szkarp: *a)* materyały *b)* robocizna	613	75	613	75	—	—
		Suma rubryki III. .	10.815	36	10.815	36	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	20	Koszta komisyi i intabulacyi . . .	1.590	95	1.590	95	—	—
	21	Wykupno gruntów	1.120	68	1.120	68	—	—
	22	Odszkodowania za grunta obciążone serwitutem	2.262	48	2.262	48	—	—
	24	Odszkodowania za zniszczone plony i wycięte drzewa	915	32	915	32	—	—
		Suma rubryki IV. .	5.889	43	5.889	43	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	26	Czyszczenie i naprawa łożysk dopływów	3.921	75	3.921	75	—	—
	27	Naprawa wałów	143	45	143	45	—	—
	28	„ objektów	77	32	77	32	—	—
	29	Straż rzeczna i wałowa i ratunek powodziowy	1 800	—	1.800	—	—	—
		Suma rubryki V. .	5.942	52	5.942	52	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	30	Najem i utrzymanie lokalu na kancelaryę	628	70	628	70	—	—
	31	Potrzeby i sprzęty kancelaryjne . .	426	59	426	59	—	—
		Do przeniesienia . .	1.055	29	1.055	29	—	—
			37.716	70	37.716	70	—	—

XXV. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
VI.		Z przeniesienia . .	37.716	70	37.716	70	—	—
			1.055	29	1.055	29	—	—
	32	Przyrządy miernicze	120	95	120	95	—	—
	34	Kierownik budowy: płaca, dodatek budowlany, koszta podróży . . .	6.204	12	6.204	12	—	—
	35	Płatnik, wynagrodzenie	250	—	250	—	—	—
	36	Koszta inspekcyi, reambulacyi i kolaudacyi	238	78	238	78	—	—
	38	Różne drobne wydatki	4	22	4	22	—	—
		Suma rubryki VI. .	7.873	36	7.873	36	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	42	Różne inne	654	35	654	35	—	—
	43	Kasa chorych i ubezpieczenie od wypadków	936	58	936	58	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.590	93	1.590	93	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	47.180	99	47.180	99	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	47.180	99	47.180	99	—	—
		Zapas z końcem r. 1905: *a)* w gotówce . . . 42.047 K 16 g *b)* w remanencie materyałów i narzędzi . 9.281 „ 72 „	—	—	51.328	88	—	—
		Razem .	—	—	98.509	87	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	54	—	54	—	—	—
	2	Odszkodowania	177	35	177	35	—	—
	3	3% odsetki od lokowanej gotówki .	370	73	370	73	—	—
		Suma dochodów .	602	08	602	08	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .		—	12.357	54	—	—
		Razem .	—	—	12.959	62	—	—
		WYDATKI.						
	1	Zwrot nadesłanych niewłaściwie odszkodowań	17	60	17	60	—	—
		Suma wydatków .	17	60	17	60	—	—
		Zapas z końcem r. 1905	—	—	12.942	02	—	—
		Razem .	—	—	12.959	62	—	—

*

XXV. Fundusz obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz obwałowania.

Stan czynny.

Zapas kasowy z końcem r. 1905:		
a) w gotówce	42.047 K 16 g	
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów .	9.281 „ 72 „	
Suma stanu czynnego . .		51.328 K 88 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		51.328 K 88 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy z końcem r. 1905 w gotówce	12.942 K 02 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	12.942 K 02 g

UWAGA. Zapasy kasowe ulokowano na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 54.538/1906.

XXVI. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	—	—	—	—		—
	2	„ „ państwowego . .	—	—	—	—	—	—
	3	Rozmaite	268	31	268	31	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	268	31	268	31	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	268	31	268	31	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	558	48	—	—
		Razem .	—	—	826	79	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	4	Materyały i narzędzia	33	60	33	60	—	—
II.	5—11	Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	20-24	Roboty dodatkowe		—	—	—	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	28	Koszta intabulacyi	22	80	22	80	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych . .	267	80	267	80	—	—
	32	Straż rzeczna	288	—	288	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	555	80	555	80	—	—
VII.	33-38	Koszta zarządu	—	—	—	—	—	—
VIII	39-42	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	612	20	612	20	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	612	20	612	20	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 154 K 59 g						
		b) w remanencie materyałów narzędzi i sprzętów 60 „ — „	—	—	214	59	—	—
		Razem .	—	—	826	79	—	—

XXVI. Fundusz zabudowania potoku górskiego Niszkówki

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1905:			
a) w gotówce w kasie zarządu budowy .	154 K 59 g		
b) w remanentach narzędzi i sprzętów . .	60 „ — „		
	Suma stanu czynnego .		214 K 59 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny . .		214 K 59 g

LW. 51.401/1906.

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Bugu

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
	2	„ „ „ państwowego melioracyjnego . . .	29.700	—	29.700	—	—	—
	3	„ „ „ państw. dotacyi budowli wodnych. .	19.800	—	19.800	—	—	—
	4	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . . . 108.900 K						
		b) bieżące . . . . . 9.900 „	118.800	—	—	—	118.800	—
	5	3% odsetki od lokowanej gotówki .	4.334	91	4.334	91	—	—
	6	Rozmaite	228	60	228	60	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	172.863	51	54.063	51	118.800	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot kosztów konserwacyjnych na Bugu i Pełtwi pod Buskiem, należytość zaległa	1.260	90	—	—	1.260	90
		Suma wszystkich dochodów .	174.124	41	54.063	51	120.060	90
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	183.456	45	—	—
		Razem .	—	—	237.519	96	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—7	Roboty ziemne	—	—	—	—	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	8	Budowle faszynowe: *a)* materyały .	42.845	87	42.845	87	—	—
	9	*b)* robocizna .	20.029	72	20.029	72	—	—
	10	Narzędzia	1.876	29	1.876	29	—	—
	11	Dozór robót	2.317	76	2.317	76	—	—
		Suma rubryki II. .	67.069	64	67.069	64	—	—
		Do przeniesienia . .	67.069	64	67.069	64	—	—

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Bugu

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	67.069	64	67.069	64	—	
III.	12-15	Objekty	—	—	—	—	—	
IV.		Wykupno gruntów, młynów:						
	16	Koszta komisyjne	40	—	40	—	—	—
	17	Wykupno gruntów	1.075	—	1.075	—	—	—
	19	Odszkodowania za grunta odcięte przekopami	2.646	45	2.646	45	—	—
	21	Koszta intabulacyi	75	—	75	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	3.836	45	3.836	45	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	22	Pogłębienie i rozszerzenie przekopów	662	62	662	62	—	—
	23	Naprawa uszkodzonych budowli:						
		a) materyały.	791	40	791	40	—	—
		b) robocizna	139	60	139	60	—	—
	25	Straż rzeczna	1.560	—	1.560	—	—	—
		Suma rubryki V. .	3.153	62	3.153	62	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	26	Najem lokalu.	821	19	821	19	—	—
	27	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	181	29	181	29	—	—
	28	Przyrządy geodetyczne	73	44	73	44	—	—
	29	Dyety i koszta podróży delegata . .	550	08	550	08	—	—
	30	Dyety, płaca i dodatek budowlany kierownika	8.069	68	8.069	68	—	—
	32	Inne	710	36	710	36	—	—
		Suma rubryki VI. .	10.406	04	10.406	04	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	35	Zawiklenie odsypisk:						
		a) sadzonki	436	80	436	80	—	—
		b) robocizna	839	50	839	50	—	—
		Do przeniesienia . .	1.276	30	1.276	30	—	—
			84.465	75	84.465	75	—	—

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
VII.		Z przeniesienia . .	84.465	75	84.465	75	—	—
			1.276	30	1.276	30	—	—
	37	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	69	16	69	16	—	—
	38	Inne	1.945	14	1.945	14	—	—
		Suma rubryki VII. .	3.290	60	3.290	60	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	87.756	35	87.756	35	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	87.756	35	87.756	35	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 120.394 K 21 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 29.369 „ 40 „	—	—	149.763	61	—	—
		Razem .	—	—	237.519	96	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Ze sprzedaży trawy	632	—	632	—	—	—
	2	Za wydzierżawienie kęp	1.100	—	1 100	—	—	—
	3	Za faszynę	112	—	112	—	—	—
	4	Odszkodowania za szkody wyrządzone przez spławy	9	88	9	88	—	—
	5	Wartość faszyn z kęp własnych . .	2.442	56	2.442	56	—	—
	6	3% odsetki z lokacyi	399	73	399	73	—	—
	7	Zwrot płacy strażnika	144	—	144	—	—	—
		Suma dochodów	4.840	17	4.840	17	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 13.315 K 40 g						
		b) w efektach . . . 9 „ 08 „	—	—	13.324	48	—	—
		Razem .		—	18.164	65	—	
		WYDATKI.						
		Zapas kasowy z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 18.155 K 57 g						
		b) w efektach . . . 9 „ 08 „	—	—	18.164	65	—	—
		Razem .	—	—	18.164	65	—	—

XXVII. Fundusz regulacyi rzeki Bugu.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Pozostałość kasowa w gotówce	120.394 K 21 g		
w materyałach	29.369 „ 40 „	149.763 K	61 g
2. Należytości czynne:			
a) Zaległe datki konkurencyjne	118.800 K — g		
b) Zwrot kosztów konserwacyjnych na Bugu i Pełtwi pod Buskiem	1.260 „ 90 „	120.060 „	90 „
Suma stanu czynnego		269.824 K	51 g
Stan bierny		— „	— „
Czysty stan czynny		269,824 K	51 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce	18.155 K 57 g		
w efektach	9 „ 08 „	18.164 K	65 g
Stan bierny		— „	— „
Czysty stan czynny		18.164 K	65 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.170/1906.

XXVIII. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne	79.200	—	59.200	—	20.000	—
		b) **Przenośne.**						
	2	Zwrot zaliczki udzielonej Spółce wodnej	400	—	400	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	79.600	—	59.600	—	20.000	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	2.028	49	—	—
		Razem .	—	—	61.628	49	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	4	Materyały i narzędzia	1.622	79	1.622	79	—	—
II.	6—11	Roboty regulacyjne i ubezpieczenia .	—	—	—	—	—	—
III.	12-15	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	320	75	320	75	—	—
	20	Koszta intabulacyi	34	06	34	06	—	—
		Suma rubryki IV. .	354	81	354	81	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	23	Utrzymanie objektów	779	20	779	20	—	—
	24	Straż rzeczna	514	—	514	—	—	—
		Suma rubryki V. .	1.293	20	1.293	20	—	—
VI.	—	Zarząd.	—	—	—	—	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	40	Rozmaite inne	122	89	122	89	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	3.393	69	3.393	69	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki otrzymanej na pokrycie niedoboru.	17.413	92	17.413	92	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	20.807	61	20.807	61	—	—
		Zapas z końcem roku 1905: *a)* w gotówce . . . 40.647 K 68 g *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . 173 „ 20 „	—	—	40.820	88	—	—
		Razem .	—	—	61.628	49	—	—

*

XXVIII. Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odsetki od lokowanej gotówki . .	40	41	40	41	—	—
	2	Odszkodowania	6	—	6	—	—	—
	3	Dochód ze sprzedaży łoziny . . .	177	70	177	70	—	—
	4	Zwrot zaległych kosztów komisyjnych	23	50	—	—	23	50
		Suma dochodów .	247	61	224	11	23	50
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	1.346	92	—	—
		Razem .	—	—	1.571	03	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	1.571	03	—	—
		Razem .	—	—	1.571	03	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapasy: 1. w gotówce	40.647 K 68 g		
2. w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	173 „ 20 „	40.820 K 88 g	
b) Należytości czynne:			
Zaległe datki konkurencyjne		20.000 „ — „	
Suma stanu czynnego		60.820 K 88 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		60.820 K 88 g	

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zwrot kosztów komisyjnych	23 K 50 g
Zapas kasowy w gotówce	1.571 „ 03 „
Suma stanu czynnego	1.594 K 53 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	1.594K 53 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.176/1906.

XXIX. Fundusz osuszenia bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim.

Zamkniecie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki od kapitałów lokowanych .	325	60	325	60	—	—
	2	Odszkodowania	26	80	26	80	—	—
	3	Rozmaite	18	80	18	80	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	371	20	371	20	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	371	20	371	20	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 23.479 K 84 h						
		b) w remanentach materyałów i narzędzi . 4836 „ 76 „	—	—	28.316	60	—	—
		Razem .	—	—	28 687	80	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	298	20	298	20	—	—
	2	Wykop z odwozem	5.393	92	5.393	92	—	—
	3	Materyały i narzędzia	36	58	36	58	—	—
	4	Dozór robót	1.047	84	1.047	84	—	—
		Suma rubryki I. .	6.776	54	6.776	54	—	—
II.		Ubezpieczenie brzegów:						
	5	Grodzenie płotków:						
		a) materyały	2 811	97	2.811	97	—	—
		b) robocizna	1.923	07	1.923	07	—	—
	6	Obitki faszynowe	17	80	17	80	—	—
	7	Darniowanie	980	17	980	17	—	—
		Suma rubryki II. .	5.733	01	5.733	01	—	—
III.		Budowa objektów:						
	8	Roboty ciesielskie	740	32	740	32	—	—
	9	„ kowalskie	673	36	673	36	—	—
	10	Rozmaite	1.130	63	1.130	63	—	
		Suma rubryki III. .	2.544	31	2.544	31	—	—
IV.		Wykupno gruntów:						
	11	Koszta komisyjne	80	—	80	—	—	—
	14	Odszkodowania za plony	14	—	14	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	94	—	94	—	—	—
		Do przeniesienia . .	15.147	86	15.147	86	—	—

XXIX. Fundusz osuszenia bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	15.147	86	15.147	86	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	16	Najem lokalu.	146	—	146	—	—	—
	17	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	151	14	151	14	—	—
	18	Przyrządy geodetyczne	13	80	13	80	—	—
	20	Dodatek budowlany, koszta podróży i płaca kierownika budowy . .	2.018	43	2.018	43	—	—
	21	Wynagrodzenie płatnika	264	—	264	—	—	—
	22	Koszta inspekcyi i kolaudacyi . .	243	57	243	57	—	—
	23	Inne	138	—	138	—	—	—
		Suma rubryki V .	2.974	94	2.974	94	—	—
VI.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	24	Czyszczenie rowów	1.095	75	1.095	75	—	—
	25	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	127	66	127	66	—	—
	26	Straż rzeczna	1.161	52	1.161	52	—	—
	29	Korekcya ujść rowów bocznych . .	52	80	52	80	—	—
	34	Inne	79	10	79	10	—	—
		Suma rubryki VI. .	2.516	83	2.516	83	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	20.639	63	20.639	63	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	20.639	63	20.639	63	—	—
		Pozostałość z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 3.371 K 66 g						
		b) w remanentach materyałów i narzędzi . 4.676 „ 51 „	—	—	8.048	17	—	—
		Razem .	—	—	28.687	80	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce	3.371 K 66 g		
b) w remanentach materyałów i narzędzi .	4.676 „ 51 „		
Suma stanu czynnego		8.048 K 17 g	
Stan bierny		„ — „	
Czysty stan czynny . .		8.048 K 17 g	

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.177/1906.

XXX. Fundusz regulacyi potoku Dumnego.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki od lokowanej gotówki . .	417	13	417	13	—	—
	2	Rozmaite	38	—	38	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	455	13	455	13	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	455	13	455	13	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	15.016	79	—	—
		Razem .	—	—	15.471	92	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	2	Zdzieranie darni	12	74	12	74	—	—
	4	Planowanie nasypów	389	80	389	80	—	—
	5	Materyały i narzędzia	339	19	339	19	—	—
		Suma rubryki I. .	741	73	741	73	—	—
II.	7—11	Objekty	—	—	—	—	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	12	Obsiew szkarp	40	—	40	—	—	—
IV.	13-16	Wykupno gruntów i odszkodowania .	—	—	—	—	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	19	Straż rzeczna	480	—	480	—	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	24	Kierownik budowy, płaca, dodatek budowlany i koszta podróży . .	32	28	32	28	—	—
	27	Inne drobne	1	80	1	80	—	—
		Suma rubryki VI. .	34	08	34	08	—	—
VII.	28-33	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.295	81	1.295	81	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1.295	81	1.295	81	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 14.022 K 27 g						
		b) w remanencie materyałów i narzędzi . 153 „ 84 „	—	—	14.176	11	—	—
		Razem .	—	—	15.471	92	—	—

XXX. Fundusz regulacyi potoku Dumnego.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1905:		
a) w gotówce	14.022 K 27 g	
b) w remanentach materyałów i narzędzi . .	153 „ 84 „	
Suma stanu czynnego		14.176 K 11 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		14.176 K 11 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym

LW. 51.172/1906.

XXXI. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki od lokowanej gotówki . .	61	56	61	56	—	—
	2	Rozmaite	651	66	651	66	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	713	22	713	22	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	713	22	713	22	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	8.078	58	—	—
		Razem .	—	—	8.791	80	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	105	70	105	70	—	—
	3	Karczowanie	15	60	15	60	—	—
	4	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na brzeg	695	51	695	51	—	—
	5	Wykonanie nasypu	289	99	289	99	—	—
	6	Wykop z potoków i kanałów osuszających z odwozem na wał . . .	942	80	942	80	—	—
	7	Materyały i narzędzia	189	70	189	70	—	—
	8	Dozór robót ziemnych	160	—	160	—	—	—
		Suma rubryki I. .	2.399	30	2.399	30	—	—
II.	9—14	Objekty w wałach	—	—	—	—	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	15	Obsiew szkarp wałowych i rzecznych *a)* nasiona, *b)* robocizna . . .	218	87	218	87	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	32	68	32	68	—	—
	17	Wykupno gruntów pod wał . . .	50	64	50	64	—	—
		Do przeniesienia . .	83 2.618	32 17	83 2.618	32 17	— —	— —

XXXI. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
IV.		Z przeniesienia . .	2.618	17	2.618	17	—	—
			83	32	83	32	—	—
	18	Odszkodowania za rowy materyałowe	109	06	109	06	—	—
	19	Odszkodowania za zniszczone plony .	16	90	16	90	—	—
	20	Koszta intabulacyi	16	32	16	32	—	—
		Suma rubryki IV. .	225	60	225	60	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	21	Naprawa szkarp wałów	834	89	834	89	—	—
	22	Straż rzeczna i wałowa	605	20	605	20	—	—
		Suma rubryki V. .	1.440	09	1.440	09	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	24	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	76	77	76	77	—	—
	26	Dyety i koszta podróży delegata . .	39	88	39	88	—	—
	27	Dyety, koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy	202	45	202	45	—	—
	29	Inne drobne	103	67	103	67	—	—
		Suma rubryki VI. .	422	77	422	77	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	30	Budowa ramp	18	—	18	—	—	—
	31	Budowa brodów	31	36	31	36	—	—
	32	Pogłębienie rowów odpływowych .	735	55	735	55	—	—
	33	Ubezpieczenie potoków i kanałów osuszających płotkami i darniami .	1.316	90	1.316	90	—	—
	34	Objekty dodatkowe	633	86	633	86	—	—
	37	Inne	1.349	50	1.349	50	—	—
		Suma rubryki VII. .	4.085	17	4.085	17	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	8.791	80	8.791	80	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	8.791	80	8.791	80	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	8.791	80	—	—

XXXI. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	781	50	781	50	—	—
	2	Odszkodowania	13	50	13	50	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	260	85	260	85	—	—
		Suma dochodów .	1.055	85	1.055	85	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	8.695	03	—	—
		Razem .	—	—	9.750	88	—	—
		WYDATKI.						
	1	Koszta licytacyi trawy	15	86	15	86	—	—
	2	Pokrycie niedoboru funduszu obwałowania	651	66	651	66	—	—
		Suma wydatków .	667	52	667	52	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	9.083	36	—	—
		Razem .	—	—	9.750	88	—	—

Stan funduszu konserwacyjnego z końcem roku 1905.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce . . . . . 9.083 K 36 g
Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 9.083 K 36 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce funduszu konserwacyjnego ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 56.516/1906.

XXXII. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Odsetki z lokacyi gotówki. . . .	190	89	190	89	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki z funduszu konserwacyjnego	642	78	642	78	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	833	67	833	67	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	7.114	63	—	—
		Razem .	—	—	7.948	30	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste**	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	—	—	—	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 7.196 K 78 g						
		b) w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . 451 „ 52 „						
		c) w gruntach . . . 300 „ — „	—	—	7.948	30	—	—
		Razem .	—	—	7.948	30	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		zaległe. . . . . 5.000 K						
		bieżące . . . . . 1.000 „	6.000	—	—	—	6.000	—
	3	Rozmaite	178	22	178	22	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	7.178	22	1.178	22	6.000	—
		Do przeniesienia . .	7.178	22	1.178	22	6.000	—

XXXII. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	7.178	22	1.178	22	6.000	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	7.178	22	1.178	22	6.000	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	1.178	22	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożysk i szkarpowanie brzegów	161	60	161	60	—	—
II.	3—4	Ubezpieczenia	—	—	—	—	—	—
III.	5—6	Objekty	—	—	—	—	—	—
IV.	7—8	Odszkodowania za grunta	—	—	—	—	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9*a*)	Utrzymanie strażników.	336	—	336	—	—	—
VI.		Przeniesienie nadwyżki dochodów do funduszu rezerwowego	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	497	60	497	60	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki funduszowi regulacyjnemu	642	78	642	78	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1.140	38	1.140	38	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	37	84	—	—
		Razem .	—	—	1.178	22	—	—

XXXII. Fundusz regulacyi i konserwacyi potoku Przegnojówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas z końcem roku 1905:			
1. w gotówce	7.196 K 78 g		
2. w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów	451 „ 52 „		
3. w gruntach	300 „ — „		7.948 K 30 g
Stan bierny			— „ — „
		Czysty stan czynny . .	7.948 K 30 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

a) Zapas w gotówce z końcem r. 1905		37 K 84 g
b) Należytości czynne:		
Zaległe datki konkurencyjne		6.000 „ — „
	Suma stanu czynnego . .	6.037 K 84 g
Stan bierny		— „ — „
	Czysty stan czynny . .	6.037 K 84 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowane łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.402/1906.

XXXIII. Fundusz zabudowania potoku Glińsko.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste**	—	—	—	—	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	161	93	—	—
		Razem .	—	—	161	93	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	4	Materyały i narzędzia	12	50	12	50	—	—
II.	5—11	Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.	20-24	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
V.	25-28	Wykupno gruntów i odszkodowania .	—	—	—	—	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	32	Straż rzeczna	9	50	9	50	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	38	Inne drobne	2	—	2	—	—	—
VIII.	39-42	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
IX.	—	Zwrot nieużytych zasiłków do funduszu krajowego	137	93	137	93	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	161	93	161	93	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	161	93	161	93	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	161	93	—	—

UWAGA. Fundusz zabudowania po wykończeniu robót budowlanych został wyczerpany i pozostałość kasowa do funduszu krajowego Rubr. IX. wydatków w kwocie 137 K 93 g oddana.

LW. 51.173/1906.

XXXIV. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	40.400	—	40.400	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	40.400	—	40.400	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2.292	60	2.292	60	—	—
	4	Rozmaite	323	67	323	67	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	83.416	27	83.416	27	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	83.416	27	83.416	27	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	59.077	43	—	—
		Razem .		—	142.493	70	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	45	90	45	90	—	—
	3	Wykop z odwozem na brzeg . . .	8.424	63	8.424	63	—	—
	4	Materyały i narzędzia	2.138	26	2.138	26	—	—
		Suma rubryki I. .	10.608	79	10.608	79	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	5	Tamy faszynowe	28.565	96	28.565	96	—	—
	11	Dozór robót	1.548	44	1.548	44	—	—
		Suma rubryki II. .	30.114	40	30.114	40	—	—
III.	12-19	Budowa objektów	—	—	—	—	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	22	Zadrzewienie stoków i odsypisk . .	9.105	05	9.105	05	—	—
		Do przeniesienia . .	49.828	24	49.828	24	—	—

XXXIV. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	49.828	24	49.828	24	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	25	Koszta komisyjne	14	76	14	76	—	—
	26	Wykupno gruntów	19	—	19	—	—	—
		Suma rubryki V. .	33	76	33	76	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych . .	267	07	267	07	—	—
	32	Straż rzeczna	835	50	835	50	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.102	57	1.102	57	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	40	04	40	04	—	—
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	5.020	—	5 020	—	—	—
	38	Inne drobne	1 493	11	1.493	11	—	—
		Suma rubryki VII. .	6.553	15	6.553	15	—	—
VIII	30-42	Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	57.517	72	57.517	72	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	57.517	72	57.517	72	—	—
		Zapas z końcem r. 1905:						
		a) w gotówce . . 74.970 K 42 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów, magazyn i barak . . 10.005 „ 56 „	—	—	84.975	98	—	—
		Razem .	—	—	142.493	70	—	—

XXXIV. Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1905:			
a) w gotówce	74.970 K 42 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów, magazyn i barak . . .	10.005 „ 56 „		
Suma stanu czynnego		84.975 K 98 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		84.975 K 98 g	

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 53.155/1906.

XXXV. Fundusz regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne	176.600	—	—	—	176.600	—
	2	Odsetki od lokowanej gotówki . .	3.255	45	3.255	45	—	—
	3	Rozmaite	1.567	83	1.567	83	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	181.423	28	4.823	28	176.600	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	181.423	28	4.823	28	176.600	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	112.758	66	—	—
		Razem .	—	—	117.581	94	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	5	Materyały i narzędzia	13	70	13	70	—	—
II.	7—9	Ubezpieczenie brzegów	—	—	—	—	—	—
III.	10-12	Mosty	—	—	—	—	—	—
IV.	13-15	Zakłady do spiętrzenia wody . . .	—	—	—	—	—	—
V.	16	Roboty dodatkowe	—	—	—	—	—	—
VI.		Wykupno gruntów:						
	18	Wykupno gruntów pod łożysko rzeki	644	93	644	93	—	—
VII.	21-22	Wykupno młynów	—	—	—	—	—	—
VIII.		Konserwacya w czasie budowy:						
	23	Płotki	10	80	10	80	—	—
	25	Czyszczenie łożyska i naprawa szkarp	42	60	42	60	—	—
	26	Straż rzeczna	588	—	588	—	—	—
		Suma rubryki VIII.	641	40	641	40	—	—
IX.		Zarząd:						
	33	Inne wydatki	14	—	14	—	—	—
X.		Rozmaite nieprzewidziane:						
	39	Inne nieprzewidziane	342	68	342	68	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	1.656	71	1.656	71	—	—
		Do przeniesienia . .	1.656	71	1.656	71	—	—

*

XXXV. Fundusz regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	1.656	71	1.656	71	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	1.656	71	1.656	71	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 114.227 K 88 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . 1.697 „ 35 „	—	—	115.925	23	—	—
		Razem .	—	—	117.581	94	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

a) Zapas z końcem roku 1905:			
1. w gotówce	114.227 K 88 g		
2. w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	1.697 „ 35 „	115.925 K 23 g	
b) Należytości czynne:			
Zaległe datki konkurencyjne		176.600 „ — „	
Suma stanu czynnego		292.525 K 23 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		292.525 K 23 g	

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym

LW. 51.175/1906.

XXXVI. Fundusz zabudowania potoku Bystra.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	1.207	—	1.207	—	—	—
	2	„ „ państwowego . .	1.207	—	1.207	—	—	—
	3	Zasiłek z reszty niespotrzebowanej a pozostałej z funduszu zabudowania potoku Foluszowego	1.992	26	1.992	26	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	4.406	26	4.406	26	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot od Spółki wodnej zaliczki danej na utworzenie Spółki . . .	300	—	—	—	300	—
		Suma wszystkich dochodów .	4.706	26	4.406	26	300	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	8.591	31	—	—
		Razem .	—	—	12.997	57	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—4	Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
II.	5—11	Roboty przy zabudowaniu	—	—	—	—	—	—
III.	12	Wykupno gruntów	—	—	—	—	—	—
IV.		Utrzymanie robót:						
	13	Naprawa robót regulacyjnych . . .	10.708	64	10.708	64	—	—
	15	Straż przy konserwacyi robót . . .	320	—	320	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	11.028	64	11.028	64	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	19	Inne drobne wydatki	17	90	17	90	—	—
VI.		Rozmaite i nieprzewidziane . . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	11.046	54	11.046	54	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka na koszta komisyi w celu utworzenia Spółki wodnej . . .	300	—	300	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	11.346	54	11.346	54	—	—
		Do przeniesienia . .	11.346	54	11.346	54	—	—

XXXVI. Fundusz zabudowania potoku Bystra.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	11.346	54	11.346	54	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 804 K 22 g						
		b) w remanentach materyałów, narzędzi i sprzętów . . . . 846 „ 81 „	—	—	1.651	03	—	—
		Razem .	—	—	12.997	57	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

A)	Zapas z końcem roku 1905:		
	a) w gotówce	804 K 22 g	
	b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	846 „ 81 „	1.651 K 03 g
B)	Należytości czynne:		
	Zwrot od Spółki wodnej zaliczki na utworzenie Spółki wydanej .		300 „ — „
	Suma stanu czynnego .		1.951 K 03 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny . .		1.951 K 03 g

LW. 51.171/1906.

XXXVII. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	131.428	—	131.428	—	—	—
	2	„ państwowy z nadzwyczajnej dotacyi budowli wodnych . .	131.428	—	131 428	—	—	—
	3	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	65.714	—	65.714	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2.286	44	2.286	44	—	—
	5	Rozmaite	2.607	92	2.607	92	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	333.464	36	333.464	36	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Koszta sporu sądowego	40	04	40	04	—	—
	2	Nadpłacona zaliczka przez delegata .	8	—	8	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	333.512	40	333.512	40	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 139.794 K 26 g						
		b) w remanentach . 278.202 „ 01 „	—	—	417.996	27	—	—
		Razem .	—	—	751.508	67	—	—
		WYDATKI.						
I.		*a)* **Rzeczywiste.**						
		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie	632	02	632	02	—	—
	2	Karczowanie	1.089	09	1.089	09	—	—
	3	Wykop z przekopów z odwozem do starych koryt lub na brzegi . .	57.042	69	57.042	69	—	—
	4	Szkarpowanie urwistych brzegów. .	1.359	73	1.359	73	—	—
	5	Materyały i narzędzia	7.545	96	7 545	96	—	—
	6	Dozór robót ziemnych	2.227	83	2.227	83	—	—
		Suma rubryki I. .	69.897	32	69.897	32	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	7	Budowle faszynowe	228.415	39	228.415	39	—	—
	8	„ kamienne	29.964	50	29.964	50	—	—
		Do przeniesienia . .	258.379	89	258.379	89	—	—
			69.897	32	69.897	32	—	—

XXXVII. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
II.		Z przeniesienia . .	69.897	32	69.897	32	—	—
			258.379	89	258.379	89	—	—
	9	Narzędzia do robót regulacyjnych .	5.143	83	5.143	83	—	—
	10	Dozór robót	8.473	68	8.473	68	—	—
		Suma rubryki II. .	271.997	40	271.997	40	—	—
III.		Budowa objektów:						
	11	Roboty ciesielskie	20.626	29	20.626	29	—	—
	12	„ kowalskie	7.499	72	7.499	72	—	—
	13	Rozmaite	1.727	18	1.727	18	—	—
		Suma rubryki III. .	29.853	19	29.853	19	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	14	Zasadzenie odsypisk	2.202	67	2.202	67	—	—
		Suma rubryki IV. .	2.202	67	2.202	67	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	15	Koszta komisyjne	—	—	—	—	—	—
	16	Wykupno gruntów pod koryto i drogi holownicze	36.513	36	36.513	36	—	—
	17	Odszkodowanie za grunta odcięte przekopami	1.368	69	1.368	69	—	—
	18	Odszkodowanie za zniszczone plony .	722	20	722	20	—	—
	19	Koszta intabulacyjne	1.069	71	1.069	71	—	—
		Suma rubryki V .	39.673	96	39.673	96	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	20	Naprawa uszkodzeń budowli wodnych	4.738	02	4.738	02	—	—
	21	Straż rzeczna	1.515	05	1.515	05	—	—
		Suma rubryki VI. .	6.253	07	6 253	07	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	22	Najem lokalu.	959	32	959	32	—	—
	23	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	1.273	11	1.273	11	—	—
	24	Przyrządy geodetyczne	262	92	262	92	—	—
	25	Dyety, koszta podróży i dodatek budowlany kierowników budowy .	20.324	96	20.324	96	—	—
	26	Wynagrodzenie kasyera	1.900	96	1.900	96	—	—
		Do przeniesienia . .	24.721	27	24.721	27	—	—
			419.877	61	419.877	61	—	—

XXXVII. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
VII.		Z przeniesienia . .	419.877	61	419.877	61	—	—
			24.721	27	24.721	27	—	—
	27	Koszta komisyi programowych, inspekcyi i kolaudacyi	2.158	07	2.158	07	—	—
	28	Inne	429	62	429	62	—	—
		Suma rubryki VII. .	27 308	96	27.308	96	—	—
VIII		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	29	Urządzenie drogi holowniczej . . .	5.835	90	5.835	90	—	—
	30	Bagrowanie przekopów samoczynnych	4.766	29	4.766	29	—	—
	31	Urządzenie poideł i przewozów . .	1.041	19	1.041	19	—	—
	32	Korekcya ujść dopływów	2.408	61	2.408	61	—	—
	33	Objekty dodatkowe	3.365	01	3.365	01	—	—
	34	Stacyonowanie i odgraniczenie . .	1.563	24	1.563	24	—	—
	35	Pomiary hydrometryczne	—	—	—	—	—	—
	36	Zwrot kosztów sporządzenia projektu.	105	—	105	—	—	—
	37	Inne	3.899	10	3.899	10	—	—
		Suma rubryki VIII.	22.984	34	22.984	34	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	470.170	91	470.170	91	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Syndyk zwrot kosztów sądowych .	9	50	9	50	—	—
	2	Zwrot zaliczki nadpłaconej przez delegata	8	—	—	—	8	—
		Suma wszystkich wydatków .	470.188	41	470.180	41	8	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 7.437 K 62 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów i budynków . . . . 273.890 „ 64 „	—	—	281.328	26	—	—
		Razem .	—	—	751.508	67	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za trawę, najem gruntów i odszkodowania	1.523	88	1.523	88	—	—
		Do przeniesienia . .	1.523	88	1.523	88	—	—

XXXVII. Fundusz regulacyi rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	1.523	88	1.523	88	—	—
	2	Za faszynę, owies	2.220	—	2.220	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	34	07	34	07	—	—
		Suma dochodów .	3.777	95	3.777	95	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	829	06	—	—
		Razem .	—	—	4.607	01	—	—
		WYDATKI.						
	1	Koszta komisyjne przeciwko szkodnikom	43	78	43	78	—	—
		Suma wydatków .	43	78	43	78	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	4.563	23	—	—
		Razem .	—	—	4.607	01	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas: 1. w gotówce . . . . . 7.437 K 62 g
2. w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów, budynków i t. d. . . . 273.890 „ 64 „

Suma stanu czynnego . . . . 281.328 K 26 g

Stan bierny.

Zwrot nadpłaconej przez delegata zaliczki . . . . . 8 „ — „

Czysty stan czynny . . 281.320 K 26 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce . . . . . 4.563 K 23 g
Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 4.563 K 23 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce, ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 60.039/1906.

XXXVIII. Fundusz obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	89.740	—	89.740	—	—	—
	2	„ „ państwowego melioracyjnego . . .	89.740	—	89.740	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	44.870	—	44.870	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanych kapitałów .	1.917	56	1.917	56	—	—
	5	Rozmaite	1.034	23	1.034	23	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	227.301	79	227.301	79	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot kosztów budowy kanału Dymitrowskiego	564	75	—	—	564	75
	2	Zwrot kosztów konserwacyi Starego Brnia	2.425	60	—	—	2.425	60
	3	Zaliczka pobrana z roku 1906 na pokrycie niedoboru roku 1905 . .	60.165	85	60.165	85	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	290.457	99	287.467	64	2.990	35
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	13.160	67	—	—
		Razem .	—	—	300.628	31	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.	1—8	Roboty ziemne	108.872	76	108.872	76	—	—
		Suma rubryki I. .	108.872	76	108.872	76	—	—
II		Budowa objektów:						
		a) Szluzy i przepusty wałowe:						
	9	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	131	24	131	24	—	—
	10	Roboty murarskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	193	86	193	86	—	—
		Do przeniesienia . .	325	10	325	10	—	—
			108.872	76	108.872	76	—	—

*

XXXVIII. Fundusz obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
II.		Z przeniesienia . .	108.872	76	108.872	76	—	—
			325	10	325	10	—	—
	11	Roboty kowalskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	55	56	55	56	—	—
	12	Rozmaite	35	34	35	34	—	—
		b) Mosty drewniane:						
	15	Rozmaite	773	27	773	27	—	—
		Suma rubryki II. .	1.189	27	1.189	27	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp, wałów, potoków i rowów	2.714	97	2.714	97	—	—
	17	Ubezpieczenie szkarp, potoków i rowów płotkami	856	16	856	16	—	—
	18	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	353	92	353	92	—	—
	19	Ubezpieczenie szkarp progami i szutrowanie przejazdów	5.305	40	5.305	40	—	—
		Suma rubryki III. .	9.230	45	9.230	45	—	—
IV.	20-26	Wykupno gruntów i odszkodowania .	21.455	80	21.455	80	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	27	Naprawa szkarp, wałów, potoków i rowów	3.127	58	3.127	58	—	—
	30	Straż rzeczna i wałowa	5.409	91	5.409	91	—	—
	30*a)*	Płaca konduktora melioracyjnego. .	599	94	599	94	—	—
		Suma rubryki V. .	9.137	43	9.137	43	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	31	Najem lokalu	24	—	24	—	—	—
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	327	77	327	77	—	—
	33	Przyrządy geodetyczne	3	—	3	—	—	—
	35	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika	9 011	23	9.011	23	—	—
	36	Wynagrodzenie kasyera	450	—	450	—	—	—
	37	Inne	496	86	496	86	—	—
		Suma rubryki VI. .	10.312	86	10.312	86	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	38	Roboty dodatkowe	28	80	28	80	—	—
	39	Objekty	852	—	852	—	—	—
		Do przeniesienia . .	880	80	880	80	—	—
			160.198	57	160.198	57	—	—

XXXVIII. Fundusz obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
VII.		Z przeniesienia . .	160.198	57	160.198	57	—	—
			880	80	880	80	—	—
	40	Zdjęcia uzupełniające	19	34	19	34	—	—
	42	Inne	1.481	41	1.481	41	—	—
		Suma rubryki VII. .	2.381	55	2.381	55	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	162.580	12	162.580	12	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru: z roku 1904 . 131.395 K 63 g „ 1905 . 60.165 „ 85 „	191.561	48	131.395	63	60.165	85
		Suma wszystkich wydatków .	354.141	60	293.975	75	60.165	85
		Zapas z końcem roku 19 5: *a)* w gotówce . . — K — g *b)* w remanentach materyałów, sprzętów i narzędzi. . . 6.652 „ 56 „	—	—	6.652	56	—	—
		Razem .	—	—	300 628	31	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę.	5.931	90	5.931	90	—	—
	2	Odszkodowania	447	20	447	20	—	—
	3	Odsetki 3% od lokowanej gotówki .	454	51	454	51	—	—
		Suma dochodów	6.833	61	6.833	61	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	12.097	88	—	—
		Razem .	—	—	18.931	49	—	—
		WYDATKI.						
		Koszta komisyjne	109	88	109	88	—	—
		Suma wydatków .	109	88	109	88	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	18.821	61	—	—
		Razem .	—	—	18.931	49	—	—

XXXVIII. Fundusz obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz obwałowania.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce	— K — g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	6.652 „ 56 „		
2. Należytości czynne:			
a) Zwrot kosztów budowy kanału Dymitrowskiego	564 „ 75 „		
b) Zwrot kosztów konserwacyi Starego Brnia	2.425 „ 60 „		
Suma stanu czynnego		9.642 K 91 g	

Stan bierny.

Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru	60.165 „ 85 „	
Czysty stan bierny . .		50.522 K 94 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	18821 K 61 g	
Stan bierny	— „ — „	
Czysty stan czynny . .		18821 K 61 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW 54.535/1906.

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	43.548	—	43.548	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	32.661	—	32.661	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . 65.322 K — g						
		b) bieżące . . . 32.661 „ — „	97.983	—	97.983	—	—	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	467	46	467	46	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	174.659	46	174.659	46	—	—
		b) **Przenośne**	. .	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	174.659	46	174.659	46	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	—	—	13.746	05	—	—
		Razem .	—	—	188.405	51	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał	21.913	91	21.913	91	—	—
	2	Wykop z rowów dopływowych i odpływowych	1 043	36	1.043	36	—	—
	3	Przewóz ziemi na odległość 40 *m* .	893	72	893	72	—	—
	5	Wykonanie nasypu wału	5.354	63	5.354	63	—	—
	5*a*)	Materyały i narzędzia	2.441	97	2.441	97	—	—
	5*b*)	Dozór budowy	1.771	91	1.771	91	—	—
	6	Obsiew szkarp i wałów.	548	39	548	39	—	—
		Suma rubryki I. .	33.967	89	33.967	89	—	—
		Do przeniesienia . .	33.967	89	33.967	89	—	—

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	33.967	89	33.967	89	—	—
II.		Wywłaszczenie gruntów:						
	7	Przeniesienie budynków	928	24	928	24	—	—
	8	Grunta pod rowy materyałowe . .	13.821	56	13.821	56	—	—
	10	„ „ wały wsteczne . . .	243	70	243	70	—	—
	11	„ „ wał wiślany	139	35	139	35	—	—
	12	„ „ drogi równoległe . . .	337	32	337	32	—	—
		Suma rubryki II. .	15.470	17	15.470	17	—	—
III.		Ubezpieczenia:						
	13	Płotki w rowach	6 731	65	6.731	65	—	—
IV.		Budowa upustów:						
	16	Przepust Nr. 1.	3.507	58	3.507	58	—	—
	17	„ „ 2.	1.622	34	1.622	34	—	—
	18	„ „ 3.	1.254	48	1.254	48	—	—
	19	„ „ 4.	3.613	64	3.613	64	—	—
		Suma rubryki IV. .	9.998	04	9.998	04	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	23	Straż rzeczna wałowa	999	50	999	50	—	—
	23*a*)	Konserwacya wałów	476	16	476	16	—	—
	23*b*)	„ rowów	573	72	573	72	—	—
	23*c*)	„ objektów	159	04	159	04	—	—
		Suma rubryki V. .	2.208	42	2.208	42	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	24	Przybory geodetyczne i kancelaryjne .	202	—	202	—	—	—
	25	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika budowy . .	9.086	—	9.086	—	—	—
	26	Renumeracya płatnika	640	—	640	—	—	—
	27	Koszta inspekcyi	340	06	340	06	—	—
	28	Wydatki drobne	587	13	587	13	—	—
		Suma rubryki VI. .	10.855	19	10.855	19	—	—
VII.		Kasa chorych i zakład ubezpieczeń:						
	29	Kasa chorych . . . 767 K 15 g						
	—	Zakład ubezpieczeń . . 779 „ 96 „	1.547	11	1.547	11	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.547	11	1.547	11	—	—
		Do przeniesienia . .	80.778	47	80.778	47	—	—

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	80.778	47	80.778	47	—	—
VIII.		Nieprzewidziane:						
	30	Budowa przejazdów na kanałach . .	519	17	519	17	—	—
	31	Stawianie poręczy na przejazdach .	680	45	680	45	—	—
	33	Inne	452	80	452	80	—	—
		Suma rubryki VIII.	1.652	42	1.652	42	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	82.430	89	82.430	89	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru	795	12	795	12	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	83.226	01	83.226	01	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 92.500 K 39 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 12.679 „ 11 „	—	—	105.179	50	—	—
		Razem .	—	—	188.405	51	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odszkodowania	33	—	33	—	—	—
	2	Za sprzedaną trawę	76	78	76	78	—	—
	3	3% odsetki od lokowanej gotówki .	5	84	5	84	—	—
		Suma dochodów .	115	62	115	62	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	194	77	—	—
		Razem .	—	—	310	39	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	310	39	—	—
		Razem .	—	—	310	39	—	—

XXXIX. Fundusz obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce	92.500 K 39 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	12.679 „ 11 „		
Suma stanu czynnego			105.179 K 50 g
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny . .			105.179 K 50 „

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce	310 K 39 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	310 K 39 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 54.539/1906.

XL. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	26.000	—	26.000	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	26.000	—	26.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . 34.690 K 62 g						
		b) bieżące . . . 13.000 „ — „	47.690	62	47.690	62	—	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	593	48	593	48	—	—
	5	Rozmaite	400	—	400	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	100.684	10	100.684	10	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	100.684	10	100.684	10	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	3.831	07	—	—
		Razem .	—	—	104.515	17	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	1.699	87	1.699	87	—	—
	2	Zdzieranie darni.	263	34	263	34	—	—
	3	Karczowanie	687	16	687	16	—	—
	4	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał	11.908	20	11.908	20	—	—
	5	Wykop z potoków z odwozem na wał.	146	52	146	52	—	—
	6	Wykop z potoków i rowów osuszających z odwozem na brzeg . . .	12.380	—	12.380	—	—	—
	7	Wykonanie nasypu	2.072	45	2.072	45	—	—
	8	Materyały i narzędzia	3.430	—	3.430	—	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	1.153	—	1.153	—	—	—
		Suma rubryki I. .	33.740	54	33.740	54	—	—
II.		Budowa objektów:						
	10	Roboty ciesielskie: materyały i narzędzia	206	81	206	81	—	—
	11	Roboty ciesielskie: robocizna . . .	621	40	621	40	—	—
		Do przeniesienia . .	828	21	828	21	—	—
			33.740	54	33.740	54	—	—

*

XL. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
II.		Z przeniesienia . .	33.740	54	33.740	54	—	—
			828	21	828	21	—	—
	12	Roboty murarskie: materyały i narzędzia	2.181	52	2.181	52	—	—
	13	Roboty murarskie: robocizna . . .	671	93	671	93	—	—
	14	Roboty kowalskie	122	34	122	34	—	—
	15	Rozmaite	341	46	341	46	—	—
	16	Dozór budowy objektów	150	—	150	—	—	—
		Suma rubryki II. .	4.295	46	4.295	46	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	17	Obsiew na szkarp	527	18	527	18	—	—
IV.		Wykupno gruntów:						
	20	Koszta komisyjne	201	66	201	66	—	—
	21	Wykupno gruntów pod wał . . .	4.654	48	4.654	48	—	—
	23	Odszkodowania za rowy materyałowe	2.556	—	2.556	—	—	
	24	Odszkodowania za grunta obciążone serwitutem	19	20	19	20	—	—
	25	Odszkodowania za zniszczone plony i grunta zajęte czasowo pod odkłady i t. p.	852	99	852	99	—	—
	27	Koszta intabulacyi	55	86	55	86	—	—
		Suma rubryki IV. .	8.340	19	8.340	19	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	28	Naprawa szkarp, wałów, potoków i t. p.	23	—	23	—	—	—
	29	„ objektów	4	60	4	60	—	—
	30	Oczyszczenie koryt, potoków i rowów z namuleń	111	75	111	75	—	—
	31	Straż rzeczna i wałowa	357	—	357	—	—	—
		Suma rubryki V. .	496	35	496	35	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	32	Najem lokalu	180	—	180	—	—	—
	33	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	225	42	225	42	—	—
	34	Przyrządy geodetyczne	125	59	125	59	—	—
	36	Dyety, koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy	5.064	08	5.064	08	—	—
	37	Wynagrodzenie płatnika	455	—	455	—	—	—
	38	Inne	429	57	429	57	—	—
		Suma rubryki VI. .	6.479	66	6.479	66	—	—
		Do przeniesienia . .	53.879	38	53.879	38	—	—

XL. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	53.879	38	53.879	38	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Budowa ramp kosztorysem nieprzewidzianych	192	60	192	60	—	—
	40	Budowa brodów	203	41	203	41	—	—
	41	Pogłębienie rowów odpływowych .	159	97	159	97	—	—
	42	Korekcya odpływów	182	91	182	91	—	—
	43	Objekty dodatkowe	5.020	16	5.020	16	—	—
	46	Inne	15.552	31	15.552	31	—	—
		Suma rubryki VII. .	21.311	36	21.311	36	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	75.190	74	75.190	74	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1904	18.283	99	18.283	99	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	93.474	73	93.474	73	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 10.134 K 90 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 905 „ 54 „	—	—	11.040	44	—	—
		Razem .	—	—	104.515	17	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	516	90	516	90	—	—
	2	Procent od lokowanej gotówki . .	2	17	2	17	—	—
	3	Odszkodowania	5	—	5	—	—	—
		Suma dochodów .	524	07	524	07	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	72	35	—	—
		Razem .	—	—	596	42	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	596	42	—	—
		Razem .	—	—	596	42	—	—

XL. Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce	10.134 K 90 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	905 „ 54 „		
	Suma stanu czynnego .		11.040 K 44 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny . .		11.040 K 44 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas w gotówce		596 K 42 g
Stan bierny		— „ — „
	Czysty stan czynny . .	596 K 42 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce ulokowane łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 56.516/1906.

XLI. Fundusz regulacyi potoku Pustej.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	33.280	—	33.280	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	24.960	—	24.960	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne: zaległe . . . 74.880 K — g bieżące . . . 24.960 „ — „	99.840	—	—	—	99.840	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2.098	29	2.098	29	—	—
	5	Rozmaite	6	—	6	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	160.184	29	60.344	29	99.840	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Wadyum G. Kremnitzera	100	—	100	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	160.284	29	60.444	29	99.840	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	95.114	73	—	—
		Razem .	—	—	155.559	02	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie	1.096	60	1.096	60	—	—
	2	Wykop ziemi nad wodą z odwozem na brzegi	80.717	63	80.717	63	—	—
	5	Materyały i narzędzia	3.377	57	3.377	57	—	—
	6	Dozór robót ziemnych	2.257	84	2.257	84	—	—
		Suma rubryki I. .	87.449	64	87.449	64	—	—
II.		Budowa objektów:						
	7	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	11.787	69	11.787	69	—	—
	8	Roboty kowalskie	66	58	66	58	—	—
	10	Rozmaite	578	87	578	87	—	—
		Suma rubryki II. .	12.433	14	12.433	14	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	11	Płotki: *a)* materyały, *b)* robocizna .	11.087	48	11.087	48	—	—
	12	Darniowanie szkarp: *a)* materyały, *b)* robocizna	350	53	350	53	—	—
	13	Obsiew szkarp i ziemi rozplantowanej na odkładach: *a)* materyały, *b)* robocizna	972	59	972	59	—	—
		Suma rubryki III. .	12.410	60	12.410	60	—	—
		Do przeniesienia . .	112.293	38	112.293	38	—	—

XLI. Fundusz regulacyi potoku Pustej.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	112.293	38	112.293	38	—	—
IV.		Wykupno gruntów, młynów i odszkodowania:						
	14	Koszta komisyjne	334	38	334	38	—	—
	15*a*)	Wykupno gruntów pod łożysko rzeki i wały.	160	14	160	14	—	—
	18	Odszkodowania za zniszczone plony .	28	80	28	80	—	—
		Suma rubryki IV. .	523	32	523	32	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	19	Czyszczenie łożysk i naprawa szkarp.	1 187	30	1.187	30	—	—
	21	Straż rzeczna	270	—	270	—	—	—
		Suma rubryki V. .	1.457	30	1 457	30	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	22	Najem lokalu kancelaryjnego . . .	200	—	200	—	—	—
	23	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	601	18	601	18	—	—
	24	Przyrządy geodetyczne	172	13	172	13	—	—
	25	Płaca, koszta podróży i dodatek budowlany kierownika budowy. . .	6.837	54	6.837	54	—	—
	27	Wynagrodzenie kasyera	517	76	517	76	—	—
	28	Inne	138	70	138	70	—	—
		Suma rubryki VI .	8.467	31	8.467	31	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	29	Urządzenie poideł	537	90	537	90	—	—
	30	Objekty dodatkowe	537	84	537	84	—	—
	33	Inne	3.757	23	3.757	23	—	—
		Suma rubryki VII. .	4.832	97	4.832	97	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	127.574	28	127.574	28	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot wadyum G. Kremnitzera . .	100	—	100	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	127.674	28	127.674	28	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 19.246 K 77 g						
		b) w remanentach materyałów, narzędzi, sprzętów i budynku 8.637 „ 97 „	—	—	27.884	74	—	—
		Razem .	—	—	155.559	02	—	—

XLI. Fundusz regulacyi potoku Pustej.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

1. Zapas: *a)* w gotówce	19.246 K 77 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi sprzętów i baraku	8.637 „ 97 „		27.884 K 74 g
2. Należytości czynne: zaległe datki konkurencyjne			99.840 „ — „
	Suma stanu czynnego .		127.724 K 74 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny . .		127.724 K 74 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 56.517/1906.

XLII. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu w powiatach Niskim i Kolbuszowskim.

Zamkniecie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	30.000	—	30.000	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	30.000	—	30.000	—	—	—
	3	Odsetki 3% od lokowanej gotówki .	1.944	71	1.944	71	—	—
	4	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	61.944	71	61.944	71	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	61.944	71	61.944	71	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 51.445 K 18 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów 1.518 „ 77 „	—	—	52.963	95	—	—
		Razem .	—	—	114.908	66	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	595	94	595	94	—	—
	2	Wykop z łożyska z odwozem na tamy	1.542	72	1.542	72	—	—
	3	Materyały i narzędzia do robót ziemnych	105	36	105	36	—	—
	4	Dozór	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki I. .	2.244	02	2.244	02	—	—
II.		Budowle regulacyjne:						
	5	Materyały.	23.585	56	23.585	56	—	—
	6	Robocizna.	9.172	27	9.172	27	—	—
	7	Zasadzanie odsypisk.	2.763	64	2.763	64	—	—
	8	Narzędzia	—	—	—	—	—	—
	9	Dozór	2.442	85	2.442	85	—	—
		Suma rubryki II. .	37.964	32	37.964	32	—	—
		Do przeniesienia . .	40.208	34	40.208	34	—	—

XLII. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu w powiatach Niskim i Kolbuszowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	40.208	34	40.208	34	—	—
III.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	10	Naprawa uszkodzonych budowli regulacyjnych	387	45	387	45	—	—
	11	Straż rzeczna.	360	—	360	—	—	—
		Suma rubryki III. .	747	45	747	45	—	—
IV.		Koszta zarządu:						
	12	Najem lokalu.	420	—	420	—	—	—
	13	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	50	59	50	59	—	—
	14	Przyrządy geodetyczne	—	—	—	—	—	—
	15	Pobory c. k. kierownika budowy . .	5.400	—	5.400	—	—	—
	16	Inne drobne	1.656	89	1.656	89	—	—
		Suma rubryki IV. .	7.527	48	7 527	48	—	—
V.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	17	Odszkodowania za grunta	—	—	—	—	—	—
	18	Nieprzewidziane budowle regulacyjne	124	80	124	80	—	—
	19	Inne	76	34	76	34	—	—
		Suma rubryki V. .	201	14	201	14	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	48.684	41	48.684	41	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	48.684	41	48.684	41	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 64 691 K 48 g						
		b) w remanencie narzędzi i sprzętów 1.532 „ 77 „	—	—	66.224	25	—	—
		Razem .	—	—	114.908	66	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odszkodowania	119	90	119	90	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	119	90	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	119	90	—	—
		Razem .	—	—	119	90	—	—

*

XLII. Fundusz regulacyi rzeki Łęgu w powiatach Niskim i Kolbuszowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

Zapas: *a)* w gotówce	64.691 K 48 g	
b) w remanencie narzędzi i sprzętów . .	1.532 „ 77 „	
Suma stanu czynnego		66.224 K 25 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		66.224 K 25 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	119 K 90 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	119 K 90 g

UWAGA. Zapasy kasowe w gotówce, ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 53.158/1906

XLIII. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz budowlany.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	90.000	—	90.000	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	90.000	—	90.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	20.000	—	20.000	—	—	—
	4	Odsetki z lokacyi kapitału. . . .	1.087	59	1.087	59	—	—
	5	Rozmaite	13	—	13	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	201.100	59	201.100	59	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z rachunku r. 1906 na pokrycie niedoboru r. 1905 .	117.891	10	117.891	10	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	318 991	69	318 991	69	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 1.403 K 89 g						
		b) w remanencie materyałów i narzędzi 8.579 „ 79 „	—	—	9.983	68	—	—
		Razem .	—	—	328.975	37	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne	128.266	37	128 266	37		—
II.		Budowa objektów:						
		a) Szluzy i przepusty:						
	9	Roboty ciesielskie	93	50	93	50	—	—
	10	„ murarskie	173	43	173	43	—	—
		b) Mosty drewniane i betonowe:						
	13	Roboty ciesielskie i murarskie . .	5.427	70	5 427	70	—	—
		Suma rubryki II. .	5 694	63	5.694	63	—	—
		Do przeniesienia . .	133.961	—	133.961	—	—	—

XLIII. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	133.961		133.961	—	—	—
III.		Obsiew szkarp i roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp, wałów i rowów . .	1.170	82	1.170	82	—	—
	17	Ubezpieczenie szkarp, kanałów i rowów płotkami	12.803	85	12.803	85	—	—
	18	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	3.102	59	3.102	59	—	
	19	Ubezpieczenie przejazdów wałowych .	2.790	86	2.790	86	—	
		Suma rubryki III. .	19.868	12	19.868	12	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania .	22.840	76	22.840	76	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	27	Naprawa wałów	993	50	993	50	—	—
	28	„ rowów i kanałów . . .	421	79	421	79	—	—
	29	„ objektów	118	46	118	46	—	—
	30	Straż rzeczna i wałowa	1.254	—	1.254	—	—	—
		Suma rubryki V. .	2.787	75	2.787	75	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	31	Najem lokalu, światło, opał, usługa .	1.522	30	1.522	30	—	—
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	327	36	327	36	—	—
	33	Przyrządy geodetyczne	130	75	130	75	—	—
	34	Dyety, koszta podróży, płaca kierownika budowy	12.777	24	12.777	24	—	—
	35	Dyety i koszta podróży delegata . .	511	10	511	10	—	—
	36	Wynagrodzenie kasyera	350	—	350	—	—	—
	37	Inne	716	10	716	10	—	—
		Suma rubryki VI. .	16.334	85	16.334	85	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	38	Rowy dodatkowe	146	56	146	56	—	—
	41	Zwrot kosztów sporządzenia projektu.	60	31	60	31	—	—
	42	Hektometrowanie rowów i wałów .	20	—	20		—	
	43	Inne nieprzewidziane	941	60	941	60	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.168	47	1.168	47	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	196.960	95	196.960	95	—	—
		Do przeniesienia . .	196.960	95	196.960	95	—	—

XLIII. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	196.960	95	196.960	95	—	
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka na pokrycie niedoboru . .	234.140	04	116 248	94	117.891	10
		Suma wszystkich wydatków .	431.100	99	313.209	89	117.891	10
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 820 K 33 g						
		b) w remanencie materyałów i narzędzi 14.945 „ 15 „	—	—	15.765	48	—	—
		Razem .	—	—	328.975	37	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	446	80	446	80	—	—
	2	Odsetki z lokacyi kapitału . . .	11	08	11	08	—	—
	3	Odszkodowania	16	80	16	80	—	—
		Razem .	474	68	474	68	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	150	65	—	—
		Suma dochodów .	—	—	625	33	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	625	33	—	—
		Suma wydatków .	—	—	625	33	—	—

XLIII. Fundusz obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz budowlany.

Stan czynny.

1. Zapas: *a)* w gotówce w kasie zarządu budowy		820 K 33 g	
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów		14.945 „ 15 „	
Suma stanu czynnego .			15.765 K 48 g

Stan bierny.

1. Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru	117.891 „ 10 „
Czysty stan bierny . .	102.125 K 62 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy w gotówce	625 K 33 g	
Suma stanu czynnnego .		625 K 33 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		625 K 33 g

UWAGA. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 54.540/1906.

XLIV. Fundusz zabudowania debr w gminie Mikołajów nad Dniestrem.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	21.075	—	21.075	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	21.075	—	21.075	—	—	—
	3	Reszta datku konkurencyjnego gminy Mikołajowa	4.087	40	4.087	40	—	—
	4	Odsetki od kapitałów lokowanych .	1.587	97	1.587	97	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	47.825	37	47.825	37	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	47.825	37	47.825	37	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	44.487	08	—	—
		Razem .	—		92.312	45	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	102	36	102	36	—	—
	3	Wykop z odwozem na brzeg . . .	1.518	21	1.518	21	—	—
	4	Materyały i narzędzia	1	24	1	24	—	—
		Suma rubryki I. .	1.621	81	1.621	81	—	—
II.		Roboty regulacyjne:						
	7	Płotki podwójne	123	70	123	70	—	—
	8	„ pojedyncze	287	37	287	37	—	—
	9	Progi	13	58	13	58	—	—
	10	Narzędzia	4	75	4	75	—	—
	11	Dozór robót	135	—	135	—	—	—
		Suma rubryki II. .	564	40	564	40	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	4.555	43	4 555	43		—
	14	„ ciesielskie	10.699	25	10.699	25	—	—
	15	„ murarskie	7.466	90	7.466	90	—	—
	16	„ brukarskie	13.347	01	13.347	01	—	—
	17	„ kowalskie	99	63	99	63	—	—
	18	Narzędzia	263	31	263	31	—	—
	19	Dozór budowy	720	—	720	—	—	—
		Suma rubryki III. .	37.151	53	37.151	53	—	—
		Do przeniesienia . .	39.337	74	39.337	74	—	—

XLIV. Fundusz zabudowania debr w gminie Mikołajów nad Dniestrem.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	39.337	74	39.337	74	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	20	Szkarpowanie stoków	2 397	60	2.397	60	—	—
	22	Zadrzewienie stoków i odsypisk . .	342	81	342	81	—	—
	23	Zadarnienie stoków	3.083	04	3.083	04	—	—
	24	Odwodnienie stoków (drenowanie) .	29	60	29	60	—	—
		Suma rubryki IV. .	5.853	05	5 853	05	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	27	Odszkodowanie za zniszczone kultury.	270	50	270	50	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	29	Naprawa budowli regulacyjnych . .	652	38	652	38	—	—
	30	„ objektów	781	13	781	13	—	—
	32	Straż rzeczna.	307	—	307	—	—	—
		Suma rubryki VI. .	1.740	51	1.740	51	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu.	420	—	420	—	—	—
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	227	74	227	74	—	—
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	2 240	—	2.240	—	—	—
	38	Inne drobne	673	92	673	92	—	—
		Suma rubryki VII. .	3.561	66	3.561	66	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	39	Budowa brodów	284	35	284	35	—	—
	40	Urządzenie dróg i ścieżek	310	60	310	60	—	—
	41	Budowa dodatkowych objektów . .	655	53	655	53	—	—
	42	Inne nieprzewidziane	10	30	10	30	—	—
		Suma rubryki VIII.	1.260	78	1.260	78	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	52.024	24	52.024	24	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	52.024	24	52.024	24	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 38 070 K 08 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 2.218 „ 13 „	—	—	40.288	21	—	—
		Razem .	—	—	92.312	45	—	—

XLIV. Fundusz zabudowania debr w gminie Mikołajów nad Dniestrem.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

1. Zapas: *a)* w gotówce	38.070 K 08 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	2.218 „ 13 „		
Suma stanu czynnego		40.288 K 21 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		40.288 K 21 g	

UWAGA. Zapas w gotówce, ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 56.518/1906.

XLV. Fundusz zabudowania i zalesienia debr w gminie Zniesienie.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego, II. rata	28.000	—	28.000	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego: zaległy . . . 9.333 K 34 g; bieżący . . . 28.000 „ — „	37.333	34	18.666	68	18.666	66
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	3.199	14	3.199	14	—	—
	4	Rozmaite	13	—	13	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	68.545	48	49.878	82	18.666	66
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	68.545	48	49.878	82	18.666	66
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	89.532	93	—	—
		Razem .	—	—	139.411	75	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	50	—	50	—	—	—
II.		Roboty regulacyjne	—	—	—	—	—	—
III.		Budowa objektów:						
	12	Roboty ziemne	158	76	158	76	—	—
	14	„ ciesielskie	592	14	592	14	—	—
	15	„ murarskie	3 322	52	3.322	52	—	—
		Suma rubryki III. .	4.073	42	4.073	42	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	20	Szkarpowanie stoków	1.453	86	1.453	86	—	—
	21	Ubezpieczenie stoków i odsypisk .	2.431	37	2.431	37	—	—
	24	Odwodnienie stoków (drenowanie) .	2.469	76	2.469	76	—	—
		Suma rubryki IV. .	6.354	99	6.354	99	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania .	—	—	—	—	—	—
VI.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	32	Straż rzeczna.	1.070	—	1.070	—	—	—
		Do przeniesienia . .	11.548	41	11.548	41	—	—

XLV. Fundusz zabudowania i zalesienia debr w gminie Zniesienie.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	11.548	41	11.548	41	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	33	Najem lokalu	400	—	400	—	—	—
	34	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	141	85	141	85	—	—
	36	Płaca i ryczałt na objazdy kierownika budowy	3.283	—	3.283	—	—	—
	38	Inne drobne	76	—	76	—	—	—
		Suma rubryki VII..	3.900	85	3.900	85	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	41	Budowa dodatkowych objektów . .	77	70	77	70	—	—
	42	Inne nieprzewidziane	252	21	252	21	—	—
		Suma rubryki VIII.	329	91	329	91	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	15.779	17	15.779	17	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	15.779	17	15.779	17	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 118.551 K 27 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 5.081 „ 31 „	—	—	123.632	58	—	—
		Razem .	—	—	139.411	75	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1905..

Stan czynny.

1.	Zapas z końcem roku 1905:		
	a) w gotówce	118.551 K 27 g	
	b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów.	5.081 „ 31 „	123.632 K 58 g
2.	Należytości czynne:		
	Zaległa reszta II. raty datku państwowego		18.666 „ 66 „
	Suma stanu czynnego .		142.299 K 24 g
Stan bierny			— „ — „
	Czysty stan czynny . .		142.299 K 24 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 56.519/1906.

XLVI. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	92.832	—	92.832	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	92.832	—	92.832	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	92.832	—	—	—	92.832	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	1.439	05	1.439	05	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	279.935	05	187.103	05	92.832	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z rachunku r. 1906 na pokrycie niedoboru r. 1905 .	51.142	86	51.142	86	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	331 077	91	238.245	91	92.832	—
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 6.033 K 07 g						
		b) w remanencie:						
		1. materyałów . . 60.529 „ 59 „						
		2. narzędzi i sprzętów 5.796 „ 17 „	—	—	72.358	83	—	—
		Razem .	—	—	310.604	74	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	3.428	65	3.428	65	—	—
	2	Zdzieranie darni	6.595	86	6.595	86	—	—
	3	Wykop z potoków i rowów z odwozem na wał i rampy	394	66	394	66	—	—
	4	Wykop z potoków i rowów z odwozem na brzeg	1.433	53	1.433	53	—	—
	5	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał i rampy . . .	65.434	17	65.434	17	—	—
	6	Wykonanie nasypu	11.222	84	11.222	84	—	—
	7	*a)* Materyały i narzędzia *b)* Las .	7.892	07	7.892	07	—	—
	8	Dozor robót ziemnych	3.976	31	3.976	31	—	—
		Suma rubryki I. .	100 378	09	100.378	09	—	—
		Do przeniesienia . .	100.378	09	100.378	09	—	—

XLVI. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	100.378	09	100.378	09	—	—
II.		Budowa objektów:						
		a) Szluzy i przepusty wałowe:						
	9	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	1.888	41	1.888	41	—	—
	10	Roboty murarskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	3.801	66	3.801	66	—	—
	11	Roboty kowalskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	193	01	193	01	—	—
	12	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenia .	811	67	811	67	—	—
		b) Mosty i kładki drewniane:						
	15	Rozmaite	990	22	990	22	—	—
		Suma rubryki II. .	7.684	97	7.684	97	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	16	Obsiew szkarp, wałów, potoków i rowów: *a)* nasiona, *b)* robocizna .	1.119	63	1.119	63	—	—
	17	Ubezpieczenie szkarp, potoków i rowów płotkami faszynowymi . .	1.299	54	1.299	54	—	—
	18	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	377	—	377	—	—	—
	19	Ubezpieczenie progami i szutrowanie przejazdów wałowych	215	64	215	64	—	—
		Suma rubryki III. .	3.011	81	3.011	81	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	20	Koszta komisyjne	1.935	60	1.935	60	—	—
	21	Wykupno gruntów pod wały . . .	7.380	35	7.380	35	—	—
	22	Wykupno gruntów pod potoki, rowy i drogi	50	—	50	—	—	—
	23	Odszkodowania za rowy materyałowe	11.761	90	11.761	90	—	—
	24	Odszkodowania za serwitut pod rowy i wałki	135	96	135	96	—	—
	25	Odszkodowania za zniszczone plony .	1.607	95	1.607	95	—	—
	26	Koszta intabulacyi	—	—	—	—		
		Suma rubryki IV. .	22.871	76	22.871	76	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	27	Naprawa szkarp, wałów, potoków, rowów i objektów	838	73	838	73	—	—
	28	Naprawa płotków: *a)* materyały, *b)* rorobocizna	25	08	25	08	—	—
		Do przeniesienia . .	863	81	863	81	—	—
			133.946	63	133.946	63	—	—

XLVI. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
V.		Z przeniesienia . .	133.946	63	133.946	63	—	—
			863	81	863	81	—	—
	29	Naprawa darniowania	—	—	—	—	—	—
	30	Straż rzeczna i wałowa	322	40	322	40	—	—
		Suma rubryki V. .	1.186	21	1.186	21	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	31	Najem lokalu	424	—	424	—	—	—
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	856	48	856	48	—	—
	33	Przyrządy geodetyczne	73	40	73	40	—	—
	34	Dyety i koszta podróży delegata . .	1.214	12	1.214	12	—	—
	35	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy . .	10.460	38	10.460	38	—	—
	36	Wynagrodzenie kasyera	—	—	—	—	—	—
	37	Inne	866	09	866	09	—	—
		Suma rubryki VI .	13.894	47	13.894	47	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	38	Rowy dodatkowe	10	20	10	20	—	—
	39	Objekty	195	30	195	30	—	—
	40	Zdjęcia uzupełniające	—	—	—	—	—	—
	41	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	915	76	915	76	—	—
	42	Inne	2.493	80	2.493	80	—	—
		Suma rubryki VII. .	3.615	06	3.615	06	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	152.642	37	152.642	37	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru z roku 1905: 1. z lat poprzednich 114.964 K 71 g 2. z roku 1905 . 51.142 „ 86 „	166.107	57	114.964	71	51.142	86
		Suma wszystkich wydatków .	318.749	94	267 607	08	51.142	86
		Zapas z końcem roku 1905: *a)* w gotówce . . . 2.758 K 29 g *b)* w remanencie materyałów . . . . 29.707 „ 82 „ w remanencie narzędzi i sprzętów . . 10.531 „ 55 „	—	—	42.997	66	—	—
		Razem .	—	—	310.604	74	—	—

XLVI. Fundusz obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę	86	20	86	20	—	—
	2	Odszkodowania	34	—	34	—	—	—
		Razem .	120	20	120	20	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	—	—	120	20	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1905	—	—	120	20	—	—
		Suma wydatków .	—	—	120	20	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz obwałowania.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:
   - *a)* w gotówce w kasie zarządu budowy . . 2.758 K 29 g
   - *b)* w remanencie materyałów . . . . 29 707 „ 82 „
   - w remanencie narzędzi i sprzętów . . 10.531 „ 55 „ — 42.997 K 66 g
2. Należytości czynne:
   - zaległe datki konkurencyjne:
     - za rok 1904 . . . 46.416 K — g
     - „ „ 1905 . . . 46.416 „ — „ — 92.832 „ — „

Suma stanu czynnego . . . . 135.829 K 66 g

Stan bierny.

1. Zaliczka pobrana na pokrycie niedoboru roku 1905 . . . . 51.142 „ 86 „

Czysty stan czynny . . 84.686 K 80 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce . . . . . 120 K 20 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 120 K 20 g

LW. 54.537/1906.

XLVII. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz obwałowania.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	90.000	—	90.000	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	90.000	—	90.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne: za rok 1904 . . 45.000 K — g; za rok 1905 . . 45.000 „ — „	90.000	—	—	—	90.000	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	1.189	29	1.189	29	—	—
	5	Rozmaite	88	70	88	70	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	271.277	99	181.277	99	90.000	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z rachunku r. 1906 na pokrycie niedoboru roku 1905.	53.743	39	53.743	39	—	—
	2	Zwrot zaliczkowo pokrytych kosztów budowy przekopu w Bieńkowicach	10.202	75	—	—	10.202	75
		Suma wszystkich dochodów .	335.224	13	235.021	38	100.202	75
		Zapas z początkiem roku 1905: *a)* w gotówce . . 3.570 K 89 g; *b)* w remanencie materyałów i narzędzi 13.840 „ 11 „	—	—	17.411	—	—	—
		Razem .	—	—	252.432	38	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	1.484	78	1.484	78	—	—
	2	Zdzieranie darni	1.302	97	1.302	97	—	—
	3	Karczowanie	498	28	498	28	—	—
	4	Wykop z potoków i rowów z odwozem na wał i rampy	1.939	95	1.939	95	—	—
	5	Wykop z potoków i rowów z odwozem na brzeg	2.912	09	2.912	09	—	—
	6	Wykop z rowów materyałowych z odwozem na wał i rampy . . .	45.057	50	45.057	50	—	—
	7	Wykonanie nasypu	5.882	11	5.882	11	—	—
		Do przeniesienia . .	59.077	68	59.077	68	—	—

XLVII. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
I.		Z przeniesienia . .	59.077	68	59.077	68	—	—
	8	Materyały i narzędzia	6.492	85	6.492	85	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	2.630	05	2.630	05	—	—
		Suma rubryki I. .	68.200	58	68.200	58	—	—
III.		Budowa objektów:						
		A) Szluzy i przepusty wałowe oraz szluzy sprowadzające wodę do kanałów:						
	13	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	4.911	46	4.911	46	—	—
	14	Roboty murarskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	2 321	92	2.321	92	—	—
	15	Roboty kowalskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	349	94	349	94	—	—
	16	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenia dodatkowe	815	44	815	44	—	—
		B) Mosty i kładki drewniane:						
	17	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	4.046	56	4.046	56	—	—
	19	Rozmaite	2.434	57	2.434	57	—	—
		Suma rubryki III. .	14.879	89	14.879	89	—	—
IV.		Roboty dodatkowe:						
	30	Obsiew szkarp, wałów, potoków i rowów: *a)* nasiona, *b)* robocizna .	1.396	38	1.396	38	—	—
	31	Ubezpieczenie szkarp, wałów, potoków i rowów płotkami faszynowymi .	1.556	39	1.556	39	—	—
	32	Ubezpieczenie szkarp darniami . .	764	60	764	60	—	—
	33	Ubezpieczenie progami i szutrowanie przejazdów wałowych	797	05	797	05	—	—
		Suma rubryki IV. .	4.514	42	4.514	42	—	—
V.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	34	Koszta komisyjne	3.438	02	3.438	02	—	—
	35	Wykupno gruntów pod wały . . .	14.346	76	14.346	76	—	—
	36	Wykupno gruntów pod przekopy, potoki, rowy i drogę	—	—	—	—	—	—
	37	Odszkodowanie za rowy materyałowe	17.061	51	17.061	51	—	—
	38	„ „ serwitut pod rowy	30	—	30	—	—	—
	39	„ „ zniszczone plony .	3.444	—	3.444	—	—	—
	40	Koszta intabulacyi	22	16	22	16	—	—
		Suma rubryki V. .	38.342	45	38.342	45	—	—
		Do przeniesienia . .	125.937	34	125.937	34	—	—

XLVII. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	125.937	34	125.937	34	—	—
VI.		Ubezpieczenie w czasie budowy:						
	41	Naprawa szkarp: *a)* wałów, *b)* potoków, *c)* rowów, *d)* objektów . .	2.670	92	2.670	92	—	—
	45	Straż rzeczna i wałowa	549	31	549	31	—	—
		Suma rubryki VI. .	3.220	23	3.220	23	—	—
VII.		Koszta zarządu:						
	46	Najem lokalu.	410	—	410	—	—	—
	47	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	672	05	672	05	—	—
	48	Przyrządy geodetyczne	158	32	158	32	—	—
	49	Dyety i koszta podróży delegata . .	506	75	506	75	—	—
	50	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy . .	10.401	31	10.401	31	—	—
	51	Wynagrodzenie kasyera	445	32	445	32	—	—
	52	Inne	909	19	909	19	—	—
		Suma rubryki VII. .	13.502	94	13.502	94	—	—
VIII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	53	Rowy dodatkowe	187	73	187	73	—	—
	54	Objekty	541	71	541	71	—	—
	57	Inne	4.996	54	4.996	54	—	—
		Suma rubryki VIII.	5.725	98	5.725	98	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	148.386	49	148.386	49	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1905	111.261	95	57.518	56	53.743	39
	2	Koszta budowy przekopu w Bieńkowicach	10.202	75	10.202	75	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	269.851	19	216.107	80	53.743	39
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 4.466 K — g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 31.858 „ 58 „	—	—	36.324	58	—	—
		Razem .	—	—	252.432	38	—	—

XLVII. Fundusz obwałowania Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Za sprzedaną trawę.	67	20	67	20	—	—
	2	Odszkodowania	43	—	43	—	—	—
		Suma dochodów .	110	20	110	20	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	110	20	—	—
		WYDATKI.						
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	110	20	—	—
		Razem .		—	110	20	—	—

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz obwałowania.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:
   - *a)* w gotówce w kasie zarządu budowy . . . 4.466 K — g
   - *b)* w remanencie materyałów . . . . . 20.948 „ 74 „
   - w remanencie narzędzi i sprzętów . . . 10.909 „ 84 „ — 36.324 K 58 g
2. Należytości czynne:
   - *a)* zaległe datki konkurencyjne . . 90.000 „ — „
   - *b)* zaliczkowo pokryte koszta budowy przekopu w Bieńkowicach . . . . 10.202 „ 75 „

Suma stanu czynnego . 136.527 K 33 g

Stan bierny.

Zwrot pobranej zaliczki na pokrycie niedoboru . . . . . 53.743 „ 39 „

Czysty stan czynny . . 82.783 K 94 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce . . . . . 110 K 20 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 110 K 20 g

LW. 54.536/1906.

XLVIII. Fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	80.000	—	80.000	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego	80.000	—	80.000	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	40.000	—	—	—	40.000	—
	4	Odsetki od lokowanej gotówki . .	1.046	25	1.046	25	—	—
	5	Rozmaite	35	40	35	40	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	201.081	65	161.081	65	40 000	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot kosztów zawiązania Spółki wodnej	400	—	—	—	400	—
	2	Zaliczka z dochodów roku 1906 na pokrycie niedoboru roku 1905. .	14.010	30	14.010	30	—	—
		Razem .	215.491	95	175.091	95	40 400	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	1.316	06	1.316	06	—	—
	2	Przygotowanie terenu pod wały . .	802	20	802	20	—	—
	3	Karczowanie	386	53	386	53	—	—
	4	Wykop z kanałów i rowów z odwozem na brzeg	45.434	03	45.434	03	—	—
	6	Wykonanie nasypu	4.106	35	4.106	35	—	—
	8	Materyały i narzędzia	3.260	03	3.260	03	—	—
	9	Dozór robót ziemnych	2.595	80	2.595	80	—	—
		Suma rubryki I. .	57.901	—	57.901	—	—	—
II.		Roboty ubezpieczające:						
	11	Darniowanie	117	57	117	57	—	—
	12	Obsiew szkarp, wałów, rowów i kanałów: *a)* nasiona, *b)* robocizna .	822	70	822	70	—	—
	13	Inne ubezpieczenia	12	70	12	70	—	—
		Suma rubryki II. .	952	97	952	97	—	—
		Do przeniesienia . .	58.853	97	58.853	97	—	—

XLVIII. Fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	58.853	97	58.853	97	—	—
III.		Budowa objektów:						
	14	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	3.947	19	3.947	19	—	—
	15	Roboty murarskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	28.390	32	28.390	32	—	—
	17	Roboty rozmaite: *a)* ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenia dodatkowe	—	—	—	—	—	—
	18	Dozór budowy objektów	39	—	39	—	—	—
		Suma rubryki III. .	32.376	51	32.376	51	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	23	Wykupno gruntów	12.835	61	12.835	61	—	—
	27	Koszta intabulacyi	162	92	162	92	—	—
		Suma rubryki IV. .	12.998	53	12.998	53	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	28	Naprawa: *a)* szkarp, wałów i rowów, *b)* ubezpieczeń	5	40	5	40	—	—
	30	Straż rzeczna i wałowa.	58	27	58	27	—	—
		Suma rubryki V. .	63	67	63	67	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	31	Najem lokalu.	139	50	139	50	—	—
	32	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	723	06	723	06	—	—
	33	Przyrządy geodetyczne	184	80	184	80	—	—
	35	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika budowy . .	8.120	99	8.120	99	—	—
	36	Wynagrodzenie kasyera	610	—	610	—	—	—
	37	Inne	670	66	670	66	—	—
		Suma rubryki VI. .	10.449	01	10.449	01	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	41	Objekty	76	56	76	56	—	—
	42	Zdjęcia uzupełniające	37	31	37	31	—	—
	43	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	23.940	54	23.940	54	—	—
	44	Inne	237	04	237	04	—	—
		Suma rubryki VII. .	24.291	45	24.291	45	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	139.033	14	139.033	14	—	—
		Do przeniesienia . .	139.033	14	139.033	14	—	—

XLVIII. Fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	139.033	14	139.033	14	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka na koszta zawiązania Spółki wodnej	400	—	400	—	—	—
	2	Zwrot zaliczki otrzymanej na pokrycie niedoboru.	14 010	30	—	—	14.010	30
		Suma wszystkich wydatków .	153.443	44	139.433	14	14.010	30
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce, w kasie zarządu budowy sekcyi górnej . . . 861 K 64 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów i baraku . 34.797 „ 17 „	—	—	35.658	81	—	—
		Razem .	—	—	175.091	95	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

1. Zapas: *a)* w gotówce w kasie zarządu budowy sekcyi górnej	861 K 64 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi, sprzętów i baraku	34.797 „ 17 „		
2. Należytości czynne: *a)* zaległe datki konkurencyjne.	40.000 „ — „		
b) zwrot kosztów zawiązania spółki wodnej . .	400 „ — „		
Suma stanu czynnego		76.058 K 81 g	

Stan bierny.

Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru	14.010 „ 30 „
Czysty stan czynny . .	62.048 K 51 g

UWAGA. Fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich utworzono na mocy ustawy z dnia 29. maja 1903. Dz u. kr. Nr. 58.

LW. 53.156/1906.

XLIX. Fundusz regulacyi potoku Błotni z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego I. rata .	36.800	—	36.800	—	—	—
	2	„ z państwowego funduszu melioracyjnego I. rata	27.600	—	27.600	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	27.600	—	—	—	27.600	—
	4	Odsetki 3% od lokowanej gotówki .	613	13	613	13	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	92.613	13	65.013	13	27.600	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczka pobrana z dochodów r. 1906 na pokrycie niedoboru roku 1905.	1.874	16	1.874	16	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	94.487	29	66.887	29	27.600	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	66.887	29	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie	752	27	752	27	—	—
	2	Zdzieranie darni	—	—	—	—	—	—
	3	Karczowanie	35	70	35	70	—	—
	4	Wykop z potoków i rowów z odwozem na brzeg	17.525	64	17.525	64	—	—
	5	Materyały i narzędzia	1.602	18	1.602	18	—	—
	6	Dozór robót ziemnych	683	04	683	04	—	—
	7	Kasa chorych	347	60	347	60	—	—
		Suma rubryki I. .	20.946	43	20.946	43	—	—
II.		Budowa objektów:						
	8	Roboty ciesielskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	3.053	47	3.053	47	—	—
	9	Roboty murarskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	8.436	13	8.436	13	—	—
	10	Roboty kowalskie: *a)* materyały, *b)* robocizna	3.054	78	3.054	78	—	—
		Do przeniesienia . .	14.544 20.946	38 43	14.544 20.946	38 43	— —	— —

XLIX. Fundusz regulacyi potoku Błotni z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
II.		Z przeniesienia . .	20.946	43	20.946	43	—	—
			14.544	38	14.544	38	—	—
	11	Rozmaite: *a)* roboty ziemne, *b)* pompowanie wody, *c)* ubezpieczenia dodatkowe, *d)* Kasa chorych . .	1.131	64	1.131	64	—	—
	12	Dozór budowy objektów	298	—	298	—	—	—
		Suma rubryki II. .	15.974	02	15.974	02	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	13	Ubezpieczenie szkarp potoków i rowów płotkami faszynowemi	2.427	33	2.427	33	—	—
	14	Ubezpieczenie darniami	711	87	711	87	—	—
	15	Obsiew szkarp potoków i rowów . .	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III. .	3.139	20	3.139	20	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	16	Koszta komisyjne	342	86	342	86	—	—
	17	Wykupno gruntów pod przekopy, potoki, rowy i drogę	1.300	04	1.300	04	—	—
	18	Odszkodowanie za serwitut pod rowy.	—	—	—	—	—	—
	19	Odszkodowanie za zniszczone plony .	733	63	733	63	—	—
	20	Koszta intabulacyi	582	31	582	31	—	—
		Suma rubryki IV. .	2.958	84	2.958	84	—	—
V.		Utrzymanie w czasie budowy:						
	21	Naprawa szkarp potoków i rowów .	918	16	918	16	—	—
	22	„ objektów	—	—	—	—	—	—
	23	„ płotków: *a)* materyały, *b)* robocizna	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki V .	918	16	918	16	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	24	Najem lokalu.	136	—	136	—	—	—
	25	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	483	16	483	16	—	—
	26	Przyrządy geodetyczne	35	20	35	20	—	—
	27	Dyety i koszta podróży delegata . .	119	42	119	42	—	—
	28	Koszta podróży, płaca i dodatek budowlany kierownika	4.478	24	4.478	24	—	—
	29	Wynagrodzenie kasyera	232	17	232	17	—	—
	30	Inne	532	98	532	98	—	—
		Suma rubryki VI. .	6.017	17	6.017	17	—	—
		Do przeniesienia . .	49.953	82	49.953	82	—	—

XLIX. Fundusz regulacyi potoku Błotni z dopływami.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	49.953	82	49.953	82	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	31	Rowy dodatkowe	791	18	791	18	—	—
	32	Objekty	297	84	297	84	—	—
	33	Zdjęcia uzupełniające	28	—	28	—	—	—
	34	Zwrot kosztów sporządzenia projektu	6.964	33	6.964	33	—	—
	35	Inne	1.725	74	1.725	74	—	—
		Suma rubryki VII. .	9.807	09	9.807	09	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	59.760	91	59.760	91	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki na pokrycie niedoboru roku 1905	1.874	16	—	—	1.874	16
		Suma wszystkich wydatków .	61.635	07	59.760	91	1.874	16
		Zapas z końcem r. 1905: *a)* w gotówce w kasie zarządu budowy . 1.332 K 67 g *b)* w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . . 5.793 „ 71 „	—	—	7.126	38	—	—
		Razem .	—	—	66.887	29	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

1. Zapas: *a)* w gotówce w kasie zarządu budowy	1.332 K 67 g		
b) w remanentach	5.793 „ 71 „	7.126 K	38 g
2. Należytości czynne: Zaległy datek konkurencyjny		27.600 „	— „
Suma stanu czynnego .		34.726 K	38 g

Stan bierny.

Zwrot zaliczki pobranej na pokrycie niedoboru	1.874 „	16 „
Czysty stan czynny . .	32.852 K	22 g

UWAGA. Fundusz regulacyi potoku Błotni utworzono na mocy ustawy z dnia 10. lipca 1904 Dz. u. kr. Nr. 88.

LW. 53.154/1906.

L. Fundusz regulacyi górnej Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z fuuduszu krajowego . . .	—	—	—	—	—	—
	2	Datek z państwowego funduszu melioracyjnego	—	—	—	—	—	—
	3	Datki konkurencyjne	—	—	—	—	—	—
	4	3% odsetki z lokacyi	865	98	865	98	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	865	98	865	98	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zaliczki od spółki wodnej na rozpoczęcie budowy	75.000	—	75.000	—	—	—
	2	Zwrot zaliczki udzielonej spółce wodnej	3.000	—	—	—	3.000	—
		Suma wszystkich dochodów .	78.865	98	75.865	98	3.000	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	75.865	98	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	499	24	499	24	—	—
	2	Wykop z koryta z odwozem na bok.	15.975	18	15.975	18	—	—
	3	Karczowanie	917	—	917	—	—	—
	4	Materyały i narzędzia	607	40	607	40	—	—
	5	Ubezpieczenie robotników od wypadków	682	35	682	35	—	—
	6	Dozór	2.024	94	2 024	94	—	—
		Suma rubryki I. .	20.706	11	20.706	11	—	—
II.		Budowa objektów:						
	7	Roboty ciesielskie:						
		a) materyały i narzędzia	2.311	16	2.311	16	—	—
		b) robocizna	665	38	665	38	—	—
		Do przeniesienia . .	2.976 20.706	54 11	2.976 20.706	54 11	—	—

L. Fundusz regulacyi górnej Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
II.		Z przeniesienia . .	20.706	11	20.706	11	—	—
			2.976	54	2.976	54	—	—
		c) kasa chorych i ubezpieczenie od wypadków	15	46	15	46	—	—
	8	Roboty murarskie:						
		a) materyały i narzędzia	1.457	30	1.457	30	—	—
		b) robocizna	347	40	347	40	—	—
		c) kasa chorych i ubezpieczenie od wypadków	8	46	8	46	—	—
	9	Roboty kowalskie	21	13	21	13	—	—
	10	Roboty ziemne:						
		a) wykop fundamentów	556	72	556	72	—	—
		b) pompowanie i zastawianie wody .	10	—	10	—	—	—
		c) kasa chorych i ubezpieczenie od wypadków	8	—	8	—	—	—
	11	Ubezpieczenia dodatkowe	145	60	145	60	—	—
		Suma rubryki II. .	5.546	61	5.546	61	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	12	Grodzenie płotków:						
		a) faszyna	1.948	05	1.948	05	—	—
		b) paliki	1.304	31	1.304	31	—	—
		c) robocizna	1.745	79	1.745	79	—	—
	13	Darniowanie szkarp:						
		a) zakupno darni	1.266	22	1.266	22	—	—
		b) układanie darni	1.443	85	1.443	85	—	—
	14	Obsiew szkarp:						
		a) nasiona	—	—	—	—	—	—
		b) robocizna	—	—	—	—	—	—
		Suma rubryki III. .	7.708	22	7.708	22	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	15	Koszta komisyjne	—	—	—	—	—	—
	16	Wykupno gruntów pod koryto potoków i rowów	—	—	—	—	—	—
	17	Odszkodowanie za serwitut . . .	298	84	298	84	—	—
	18	Odszkodowanie za grunt ziemią zasypany	1.525	70	1.525	70	—	—
		Do przeniesienia . .	1.824	54	1.824	54	—	—
			33.960	94	33.960	94	—	—

L. Fundusz regulacyi górnej Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
IV.		Z przeniesienia . .	33.960	94	33.960	94	—	—
			1.824	54	1.824	54	—	—
	19	Odszkodowanie za drogi dojazdowe, place i zniszczone plony . . .	—	—	—	—	—	—
	20	Koszta intabulacyi	4	—	4	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	1.828	54	1.828	54	—	—
V.		Konserwacya w czasie budowy:						
	21	Czyszczenie łożyska i chwastów . .	501	84	501	84	—	—
	22	Naprawa płotków i darniowanie . .	57	90	57	90	—	—
	23	Naprawa objektów	32	52	32	52	—	—
	24	Straż rzeczna.	165	—	165	—	—	—
		Suma rubryki V. .	757	26	757	26	—	—
VI.		Koszta zarządu:						
	25	Najem lokalu na kancelaryę . . .	—	—	—	—	—	—
	26	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	260	76	260	76	—	—
	27	Przybory geodetyczne	19	90	19	90	—	—
	28	Dyety i koszta podróży delegata . .	—	—	—	—	—	—
	29	Płaca, dodatek budowlany i koszta podróży kierownika budowy . .	6.817	16	6.817	16	—	—
	30	Wynagrodzenie płatnika	350	—	350	—	—	—
	31	Koszta inspekcyi i kolaudacyi robót .	11	85	11	85	—	—
	32	Inne drobne	354	20	354	20	—	—
		Suma rubryki VI. .	7.813	87	7.813	87	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	33	Budowa objektów dodatkowych:						
		a) materyały i narzędzia	27	69	27	69	—	—
		b) robocizna ciesielska i murarska .	369	32	369	32	—	—
		c) roboty ziemne	117	26	117	26	—	—
		d) pampowanie wody	—	—	—	—	—	—
	34	Ścieki boczne i korekcya ujść rowów bocznych	96	14	96	14	—	—
	35	Stacyonowanie rowów kamieniami kilometrowymi	—	—	—	—	—	—
	36	Zwrot kosztów sporządzenia projektu .	—	—	—	—	—	—
	37	Zdjęcia uzupełniające	269	81	269	81	—	—
	38	Kataster konkurencyjny	—	—	—	—	—	—
	39	Inne	850	31	850	31	—	—
		Suma rubryki VII. .	1.730	53	1.730	53	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	46.091	14	46.091	14	—	—
		Do przeniesienia . .	46.091	14	46.091	14	—	—

L. Fundusz regulacyi górnej Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	46 091	14	46.091	14	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczki spółce wodnej . . .	75.000	—	—	—	75.000	—
	2	Zaliczka wydana spółce wodnej . .	3.000	—	3.000	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	124.091	14	49.091	14	75.000	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 23.664 K 10 g						
		b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów . . 3.110 „ 74 „	—	—	26.774	84	—	—
		Razem .	—	—	75.865	98	—	—
		B) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
	1	Odszkodowania	114	95	114	95	—	—
	2	Zwrot zaliczki na koszta komisyjne .	10	65	10	65	—	—
		Suma dochodów .	125	60	125	60	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	125	60	—	—
		WYDATKI.						
		Zaliczka na koszta komisyjne . . .	21	30	10	65	10	65
		Suma wydatków .	21	30	10	65	10	65
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	114	95	—	—
		Razem .	—	—	125	60	—	—

L. Fundusz regulacyi górnej Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz regulacyjny.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce w kasie zarządu budowy . .	23.664 K 10 g		
b) w remanencie materyałów, narzędzi i sprzętów	3.110 „ 74 „	26.774 K 84 g	
2. Zwrot zaliczki od Spółki wodnej		3.000 „ — „	
Suma stanu czynnego			29.774 K 84 g

Stan bierny.

Zaliczka wydana Spółce wodnej	75.000 „ — „
Czysty stan bierny . .	45.225 K 16 g

B) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

Zapas kasowy z końcem roku 1905 w gotówce	114 K 95 g

Stan bierny.

Zaliczka na koszta komisyjne	10 „ 65 „
Czysty stan czynny . .	104 K 30 g

UWAGA. Fundusz regujacyi górnej Trześniówki utworzono na mocy ustawy z dnia 15. września 1905 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 115. Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 55.398/1906.

LI. Fundusz osuszenia bagien Rzemieńskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Fundusz regulacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datki konkurencyjne	20.000	—	20.000	—	—	—
	2	3% odsetki z lokacyi	106	88	106	88	—	—
		Suma rzeczywistych dochodów	20.106	88	20.106	88	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	20.106	88	20.106	88	—	—
	1	Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	20.106	88	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Trasowanie i profilowanie	381	62	381	62	—	—
	2	Karczowanie	113	20	113	20	—	—
	3	Wykop z potoków i rowów . . .	4.612	87	4.612	87	—	—
	4	Kasa chorych i zakład ubezpieczeń robotników	132	—	132	—	—	—
	5*a*)	Materyały i narzędzia	96	72	96	72	—	—
	5*b*)	Dozór	416	59	416	59	—	—
		Suma rubryki I. .	5.753	—	5.753	—	—	—
II.		Budowa objektów:						
	6	Roboty ciesielskie: materyały. . .	9	60	9	60	—	—
	11	Roboty dodatkowe	15	16	15	16	—	—
		Suma rubryki II. .	24	76	24	76	—	—
III.		Roboty dodatkowe:						
	14	Ubezpieczenie płotkami i darniami: materyały	1.667	73	1.667	73	—	—
		Do przeniesienia . .	1.667 5.777	73 76	1.667 5.777	73 76	— —	— —

LI. Fundusz osuszenia bagien Rzemieńskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
III.		Z przeniesienia . .	5.777	76	5.777	76	—	—
			1.667	73	1.667	73	—	—
	15	Ubezpieczenie płotkami i darniami: robocizna	1.273	05	1.273	05	—	—
	18	Dozór	90	—	90	—	—	—
		Suma rubryki III. .	3.030	78	3.030	78	—	—
IV.		Wykupno gruntów i odszkodowania:						
	19	Koszta komisyjne	10	—	10	—	—	—
	20	Odszkodowania za plony i drzewa .	63	47	63	47	—	—
	21	Odszkodowania za serwitut . . .	15	—	15	—	—	—
		Suma rubryki IV. .	88	47	88	47	—	—
V.		Konserwacya:						
	25	Ubezpieczenie rowów: robocizna . .	27	80	27	80	—	—
VI.		Zarząd:						
	31	Sprzęty i potrzeby kancelaryjne . .	199	27	199	27	—	—
	32	Koszta kierownika budowy . . .	3.162	02	3.162	02	—	—
	33	Koszta delegata	46	92	46	92	—	—
	34	Wynagrodzenie płatnika	100	—	100	—	—	—
	35	Inne drobne	303	35	303	35	—	—
		Suma rubryki VI. .	3.811	56	3.811	56	—	—
VII.		Rozmaite i nieprzewidziane:						
	36	Budowa nieprzewidzianych rowów .	39	08	39	08	—	—
	39	Inne nieprzewidziane	492	78	492	78	—	—
		Suma rubryki VII. .	531	86	531	86	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	13.268	23	13.268	23	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	13.268	23	13.268	23	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 5.345 K 05 g						
		b) w remanentach materyałów i narzędzi 1.493 „ 60 „	—	—	6.838	65	—	—
		Razem .	—	—	20.106	88	—	—

LI. Fundusz osuszenia bagien Rzemieńskich.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

Zapas: 1. w gotówce	5.345 K 05 g		
2. w remanentach materyałów i narzędzi .	1.493 „ 60 „		
Suma stanu czynnego		6.838 K 65 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny . .		6.838 K 65 g	

UWAGA. Fundusz osuszenia bagien Rzemieńskich, którego ustawę uchwalił Wysoki Sejm dnia 3. lipca 1904 utworzono na mocy rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 17. czerwca 1905 l. 56.756.
Zapas kasowy w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.403/1906.

LII. Fundusz konserwacyjny rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		A) Fundusz konserwacyjny.						
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek z funduszu krajowego . . .	1 000	—	1.000	—	—	—
	2	Datki konkurencyjne:						
		a) zaległe . . . . 1.554 K — g						
		b) bieżące . . . . 1.000 „ — „	2.554	—	—	—	2.554	—
	3	Sprzedaż trawy	2.114	60	2.114	60	—	—
	4	Rozmaite	203	08	203	08	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	5.871	68	3.317	68	2.554	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	5.871	68	3.317	68	2.554	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	408	06	—	—
		Razem .	—	—	3.725	74	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Roboty ziemne:						
	1	Czyszczenie łożyska i naprawa brzegów	308	75	308	75	—	—
II.		Ubezpieczenia:						
	4	Obsiew wałów	19	—	19	—	—	—
III.		Objekty:						
	5	Szluza i przepusty	142	80	142	80	—	—
	6	Mosty i brody	185	20	185	20	—	—
		Suma rubryki III. .	328	—	328	—	—	—
IV.		Odszkodowania za grunta:						
	8	Wynagrodzenie za grunta	8	—	8	—	—	—
		Do przeniesienia . .	663	75	663	75	—	—

LII. Fundusz konserwacyjny rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	663	75	663	75	—	—
V.		Koszta zarządu:						
	9	Utrzymanie konduktora	528	—	528	—	—	—
	9a)	„ strażników	900	—	900	—	—	—
	10	Narzędzia	—	—	—	—	—	—
	11	Rozmaite	237	40	237	40	—	—
		Suma rubryki V. .	1.665	40	1.665	40	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2.329	15	2.329	15	—	—
VI.	12	Nieużyta nadwyżka dochodów przeniesiona do funduszu rezerwowego	988	53	988	53	—	—
		Razem .	3.317	68	3.317	68	—	—
		b) **Przenośne.**						
	1	Depozyta	173	46	143	40	30	06
		Suma wszystkich wydatków .	3.491	14	3.461	08	30	06
		Zapas z końcem roku 1905: *a)* w gotówce (depozyta) 30 K 06 g *b)* w remanencie narzędzi i sprzętów . . 234 „ 60 „	—	—	264	66	—	—
		Razem .	—	—	3.725	74	—	—
		B) Fundusz rezerwowy.						
		DOCHODY.						
	1	Nieużyta nadwyżka dochodów za rok 1905 z funduszu konserwacyjnego	988	53	988	53	—	—
	2	Odsetki z lokacyi gotówki	100	30	100	30	—	—
		Suma dochodów . .	1.088	83	1.088	83	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	4.602	21	—	—
		Razem .	—	—	5.691	04	—	—
		WYDATKI.						
	1	Koszt osuszenia niwy „Gatne“ i domów w Trześni	2.462	82	2.462	82	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	3.228	22	—	—
		Razem .	—	—	5.691	04	—	—

LII. Fundusz konserwacyjny rzeki Trześniówki.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszów z końcem roku 1905.

A) Fundusz konserwacyjny.

Stan czynny.

a) Zapasy: 1. w gotówce (depozyta)	30 K 06 g		
2. w remanencie narzędzi i sprzętów .	234 „ 60 „	264 K 66 g	
b) Należytości czynne:			
Zaległe datki konkurencyjne		2.554 „ — „	
Suma stanu czynnego		2.818 K 66 g	

Stan bierny.

Depozyta	30 „ 06 „
Czysty stan czynny . .	2.788 K 60 g

B) Fundusz rezerwowy.

Stan czynny.

Zapas kasowy w gotówce	3.228 K 22 g
Stan bierny	— „ — „
Czysty stan czynny . .	3.228 K 22 g

UWAGA. Zapasy ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.405/1906.

LIII. Fundusz konserwacyi zabudowania potoku górskiego Michałów.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
	1	Datek konkurencyjny gminy Maniowa	125	—	125	—	—	—
	2	„ „ z krajowego funduszu drogowego	125	—	125	—	—	—
	3	Odsetki 3% z lokacyi gotówki . .	22	96	22	96	—	—
		Suma dochodów .	272	96	272	96	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	649	68	—	—
		Razem .	—	—	922	64	—	—
		WYDATKI.						
	1	Płaca strażnika i koszta konserwacyi	40	—	40	—	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	882	64	—	—
		Razem .	—	—	922	64	—	—

UWAGA. 1. Stan majątku funduszu z końcem roku 1905 wynosi jak wyżej wykazano w gotówce . . . . . 882 K 64 g.

2. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.179/1906.

LIV. Fundusz konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
	1	Ze sprzedaży trawy	9.572	70	9.572	70		
	2	Odszkodowania	636	—	636	—	—	—
	3	Odsetki od lokowanej gotówki . .	2.866	32	2.866	32	—	—
	4	Rozmaite	96	89	96	89	—	—
		Suma dochodów .	13.171	91	13.171	91	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	92.433	59	—	—
		Razem .	—	—	105.605	50	—	—
		WYDATKI.						
	1	Podatek gruntowy	427	64	427	64	—	—
	2	Koszta komisyjne	326	51	326	51	—	—
	3	Straż rzeczna	320	—	320	—	—	—
	4	Rozmaite	271	07	271	07	—	—
		Suma wydatków .	1.345	22	1.345	22	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	104.260	28	—	—
		Razem .	—	—	105.605	50	—	—

UWAGA. Stan majątku funduszu wynosi z końcem r. 1905 w gotówce 104.260 K 28 g, którą ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 54.534/1906.

LV. Fundusz konserwacyi zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Datek funduszu krajowego	900	—	900	—	—	—
	2	„ skarbu państwowego . . .	900	—	900	—	—	—
	3	Sprzedaż wikliny	234	15	234	15	—	—
	4	Odszkodowania	100	—	100	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	2.134	15	2.134	15	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	2.134	15	2.134	15	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	1.379	80	—	—
		Razem .	—	—	3.513	95	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Naprawa budowli regulacyjnych . .	2.098	20	2.098	20	—	—
II.		„ objektów	112	28	112	28	—	—
III.		Straż rzeczna	544	—	544	—	—	—
IV.		Rozmaite	308	84	308	84	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	3.063	32	3.063	32	—	—
		b) **Przenośne**	—	—	—	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	3.063	32	3 063	32	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	450	63	—	—
		Razem .	—	—	3.513	95	—	—

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

Zapas z końcem roku 1905 w gotówce	450 K	63 g
Należytości czynne	— „	— „
Suma stanu czynnego . .	450 K	63 g
Stan bierny	— „	— „
Czysty stan czynny . .	450 K	63 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3% rachunek bieżący w Banku krajowym.

LW. 51.404/1906.

LVI. Fundusz Związku budowlanych kas chorych.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
I.		Nadwyżka dochodów kas chorych przedsiębiorstw krajowych:						
	1	Regulacyi Bugu:						
		a) za rok 1904 . . . 226 K 66 g						
		b) „ „ 1905 . . . 338 „ 99 „	565	65	—	—	565	65
	2	Regulacyi górnego Dniestru:						
		a) za rok 1904 . . . 948 K 73 g						
		b) „ „ 1905 . . . 543 „ 39 „	1.492	12	1.492	12	—	—
	3	Obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim:						
		a) za rok 1904 . . . 3.204 K 38 g						
		b) „ „ 1905 . . . 713 „ 98 „	3.918	36	3.918	36	—	—
	4	Obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim:						
		za rok 1905	773	03	773	03	—	—
	5	Obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby:						
		za rok 1905	303	91	303	91	—	—
	6	Regulacyi Nowego Brnia:						
		za rok 1905	419	85	419	85	—	—
	7	Obwałowania Wisły między Podgórzem a Niepołomicami:						
		a) za rok 1903 . . . 19 K 19 g						
		b) „ „ 1904 . . . 116 „ 10 „						
		c) „ „ 1905 . . . 17 „ 81 „	153	10	135	29	17	81
	8	Obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej:						
		a) za rok 1904 . . . 1.562 K 81 g						
		b) „ „ 1905 . . . — „ — „	1.562	81	1.562	81	—	—
	9	Regulacyi Biały:						
		a) za rok 1903 . . . 185 K 79 g						
		b) „ „ 1904 . . . 246 „ 17 „						
		Razem . 431 K 96 g						
		c) niedobór za rok 1905 250 „ 48 „	181	48	—	—	181	48
		Do przeniesienia . .	9.370	31	8.605	37	764	94

LVI. Fundusz Związku budowlanych kas chorych.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	9.370	31	8.605	37	764	94
	10	Regulacyi Strwiąża:						
		a) za rok 1903 . . . 527 K 82 g						
		b) „ „ 1904 . . . 1.108 „ 34 „						
		c) „ „ 1905 . . . 281 „ 23 „	1.917	39	1.865	96	51	43
		Suma rubryki I. .	11.287	70	10.471	33	816	37
		***b)* Przenośne.**						
	11	Efekta zakupione	7.916	22	7.916	22	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	19.203	92	18.387	55	816	37
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 5.247 K 47 g						
		b) w efektach . . . 1.295 „ 75 „	—	—	6.543	22	—	—
		Razem .	—	—	24.930	77	—	—
		WYDATKI.						
		***a)* Rzeczywiste.**						
	1	Wypłacone zasiłki	—	—	—	—	—	—
	2	Płace lekarzy i kontrola chorych. .	—	—	—	—	—	—
	3	Wydatki na lekarstwa	—	—	—	—	—	—
	4	Koszta szpitalne	—	—	—	—	—	—
	5	„ pogrzebowe	—	—	—	—	—	—
	6	„ administracyi	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	—	—		—	—	—
		***b)* Przenośne.**						
	7	Gotówka wydana na zakupno efektów	7.916	22	7.916	22	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	7.916	22	7.916	22	—	—
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 3.035 K 39 g						
		b) w efektach . . 13.979 „ 16 „	—	—	17.014	55	—	—
		Razem .	—	—	24.930	77	—	—

LVI. Fundusz Związku budowlanych kas chorych.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce	3.035 K 39 g		
b) w książeczkach oszczędności Banku krajowego . .	13.979 „ 16 „	17.014 K 55 g	
2. Należytości czynne:			
Nadwyżki dochodów pozostałe w zarządach kas chorych		816 „ 37 „	17.830 K 92 g
Stan bierny			— „ — „
		Czysty stan czynny . .	17.830 K 92 g

UWAGA. Zapas w gotówce ulokowano w Banku krajowym.

LW. 63.687/1906.

Odpis zamknięć rachunków Zarządów Kas chorych następujących przedsiębiorstw krajowych:

I. Regulacyi Bugu.

a) za rok 1903.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	661	59	—	-	661	59
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—		—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	661	59	—	—	661	59

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	257	68	—	—	257	68
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	68	40	—	—	68	40
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	80	14	—	—	80	14
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	—	—	—	—	—	—
5	Koszta pogrzebowe. . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	—	—	—	—	—	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	-	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—		—	—	255	37
	Razem . .	406	22	—	—	661	59

b) za rok 1904.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	-	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	698	14	—	—	698	14
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	698	14	—	—	698	14

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	212	76	—	—	212	76
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	98	—	—	—	98	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	60	72	—	—	60	72
4	Koszta szpitalne i połwody dla chorych i lekarzy .	—	—	—	—	—	—
5	Koszta pogrzebowe . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	100	—	—	—	100	—
7	Koszta administracyi . .	—	—	—	—	—	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—		226	66
	Razem . .	471	48	—	—	698	14

c) za rok 1905.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	532	65	—	—	532	65
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—		—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	13	41	—	—	13	41
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	546	06	—	—	546	06

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	95	40	—	—	95	40
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	72	—	—	—	72	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d. . . .	32	67	—	—	32	67
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	7	—	—	—	7	—
5	Koszta pogrzebowe. . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .						
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	338	99
	Razem . .	207	07	—	—	546	06

II. Regulacyi górnego Dniestru.

a) za rok 1904.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.375	94	—	—	1.375	94
3	Inne przychody:						
	a) wstępne						
	b) grzywny						
	c) różne inne wpływy .	20	16	—	—	20	16
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	1.396	10	—	—	1.396	10

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	103	28	—	—	103	28
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	124	—	—	—	124	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	166	09	—	—	166	09
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	48	60	—	—	48	60
5	Koszta pogrzebowe . . .	—				—	—
6	Opłata 19% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	5	40	—	—	5	40
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—		—	948	73
	Razem . .	447	37	—	—	1.396	10

b) za rok 1905.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.780	29	—	—	1.780	29
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	1.780	29	—	—	1.780	29

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	440	28	—	—	440	28
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	271	20	—	—	271	20
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	338	82	—	—	338	82
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	55	25	—	—	55	25
5	Koszta pogrzebowe . .	50	—	—	—	50	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	81	35	—	—	81	35
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	543	39
	Razem . .	1.236	90	—	—	1.780	29

III. Obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim.

a) za rok 1904.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców.	3.708	40	—	—	3.708	40
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	3.708	40	—	—	3.708	40

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	151	76	—	—	151	76
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	96	—	—	—	96	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	93	69	—	—	93	69
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	60	96	—	—	60	96
5	Koszta pogrzebowe . .	12	—	—	—	12	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	
7	Koszta administracyi . .	89	61	—	—	89	61
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	3.204	38
	Razem . .	504	02	—	—	3.708	40

b) za rok 1905.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawbów	1.150	51	—	—	1.150	51
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	1.150	51	—	—	1.150	51

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	181	32	—	—	181	32
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	56	—	—	—	56	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	62	91	—	—	62	91
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	88	30	—	—	88	30
5	Koszta pogrzebowe . .	48	—	—	—	48	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	—	—	—	—	—	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	713	98
	Razem . .	436	53	—	—	1.150	51

IV. Obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

a) za rok 1903.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców.	1.116	15	—	—	1.116	15
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	1.116	15	—	—	1.116	15

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	43	80	—	—	43	80
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	18	—	—	—	18	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	18	68	—	—	18	68
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	1	20	—	—	1	20
5	Koszta pogrzebowe . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	20	27	—	—	20	27
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	1.014	20
	Razem . .	101	95	—	—	1.116	15

b) za rok 1904.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	2.812	85	—	—	2.812	85
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	62	24	—	—	62	24
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	1.014	20
	Razem . .	2.875	09	—	—	3.889	29

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	265	14	—	—	265	14
2	Płacę lekarzy i kontrola chorych	164	46	—	—	164	46
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	100	01	—	—	100	01
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	176	68	—	—	176	68
5	Koszta pogrzebowe . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	11	09	—	—	11	09
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	3.171	91
	Razem . .	717	38	—	—	3.889	29

c) za rok 1905.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	936	65	—	—	936	65
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—		—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	936	65	—	—	936	65

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	48	60	—	—	48	60
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	51	—	—	—	51	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d. . . .	19	93	—	—	19	93
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	23	—	—	—	23	—
5	Koszta pogrzebowe. . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	21	09	—	—	21	09
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	773	03
	Razem . .	163	62	—	—	936	65

V. Obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby.

a) za rok 1904.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	3.311	74	—	—	3.311	74
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	3.311	74	—	—	3.311	74

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	525	52	—	—	525	52
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	477	—	—	—	477	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	235	99	—	—	235	99
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	36	20	—	—	36	20
5	Koszta pogrzebowe. . .	110	—	—	—	110	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	95	64	—	—	95	64
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	1.831	39
	Razem . .	1.480	35	—	—	3.311	74

b) za rok 1905.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców.	1.322	42	—	—	1.322	42
3	Inne przychody:						
	a) wstępne						
	b) grzywny						
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	1.322	42	—	—	1.322	42

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	404	78	—	—	404	78
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	280	—	—	—	280	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	228	69	—	—	228	69
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	31	—	—	—	31	—
5	Koszta pogrzebowe . . .	—				—	—
6	Opłata 1% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	74	04	—	—	74	04
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	303	91
	Razem . .	1.018	51	—	—	1.322	42

VI. Regulacyi Nowego Brnia.

a) za rok 1904.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców.	746	76	—	—	746	76
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	746	76	—	—	746	76

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	151	90	—	—	151	90
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	164	—	—	—	164	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	145	48	—	—	145	48
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	—	—	—	—	—	—
5	Koszta pogrzebowe . .	20	—	—	—	20	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	
7	Koszta administracyi . .	—	—	—	—	—	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	265	38
	Razem . .	481	38	—	—	746	76

b) za rok 1905.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	694	20	—	—	694	20
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	694	20	—	—	694	20

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	124	40	—	—	124	40
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	66	—	—	—	66	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	83	95	—	—	83	95
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	—	—	—	—	—	—
5	Koszta pogrzebowe . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	—	—	—	—	—	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	419	85
	Razem . .	274	35	—	—	694	20

VII. Obwałowania Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

a) za rok 1903.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców.	152	08	—	—	152	08
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	152	08	—	—	152	08

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	54	84	—	—	54	84
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	34	—	—	—	34	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	24	60	—	—	24	60
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	—	—	—	—	—	—
5	Koszta pogrzebowe . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	19	45	—	—	19	45
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	19	19
	Razem . .	132	89	—	—	152	08

b) za rok 1904.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	994	27	—	—	994	27
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	19	19
	Razem . .	994	27	—	—	1.013	46

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	336	24	—	—	336	24
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	261	—	—	—	261	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	177	27	—	—	177	27
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	49	80	—	—	49	80
5	Koszta pogrzebowe . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	53	86	—	—	53	86
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	135	29
	Razem . .	878	17	—	—	1.013	46

c) za rok 1905.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g	Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—	1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	159	12	—	—	159	12
2	Bieżące opłaty pracodawców	591	87	—	—	591	87	2	Płace lekarzy i kontrola chorych	288	—	—	—	288	—
3	Inne przychody:							3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d. . . .	42	06	—	—	42	06
	a) wstępne	—		—	—	—	—	4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	76	30	—	—	76	30
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—	5	Koszta pogrzebowe. . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—	6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—	7	Koszta administracyi . .	8	58	—	—	8	58
								8	Inne wydatki:						
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—		*a)* odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
									b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—		*c)* różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
								9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
								10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	17	81
	Razem . .	591	87	—	—	591	87		Razem . .	574	06	—	—	591	87

VIII. Obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej.

a) za rok 1904.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	2.554	77	—	—	2.554	77
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	2.554	77	—	—	2.554	77

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	451	80	—	—	451	80
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	308	50	—	—	308	50
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	162	32	—	—	162	32
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	11	10	—	—	11	10
5	Koszta pogrzebowe. . .	16	—	—	—	16	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	42	24	—	—	42	24
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	1.562	81
	Razem . .	991	96	—	—	2.554	77

b) za rok 1905.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g	Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—	1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	496	68	—	—	496	68
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.165	87	—	—	1.165	87	2	Płace lekarzy i kontrola chorych	408	—	—	—	408	—
3	Inne przychody:							3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	194	—	—	—	194	—
	a) wstępne							4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	26	40	—	—	26	40
	b) grzywny							5	Koszta pogrzebowe . . .	26	—	—	—	26	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—	6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—	7	Koszta administracyi . .	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—	8	Inne wydatki:						
									a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—		*b)* odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
									c) różne inne wydatki .	14	79	—	—	14	79
								9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
								10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	1.165	87	—	—	1.165	87		Razem . .	1.165	87	—	—	1.165	87

IX. Regulacyi Biały.

a) za rok 1903.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane		Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe		Razem	
		K	g	K	g	K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawbów	1.124	24	—	—	1.124	24
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	1.124	24	—	—	1.124	24

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste		Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone		Razem	
		K	g	K	g	K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	557	66	—	—	557	66
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	205	94	—	—	205	94
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	158	35	—	—	158	35
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	—	—	—	—	—	—
5	Koszta pogrzebowe . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	16	50	—	—	16	50
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	185	79
	Razem . .	938	45	—	—	1.124	24

b) za rok 1904.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.671	93	—	—	1.671	93
3	Inne przychody:						
	a) wstępne						
	b) grzywny						
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	4	68	—	—	4	68
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	185	79
	Razem . .	1.676	61	—	—	1.862	40

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	714	17	—	—	714	17
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	279	92	—	—	279	92
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	367	65	—	—	367	65
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	12	70	—	—	12	70
5	Koszta pogrzebowe . . .	28	—	—	—	28	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	28	—	—	—	28	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy	—	—	—	—	431	96
	Razem . .	1.430	44	—	—	1.862	40

c) za rok 1905.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.586	78	—	—	1.586	78
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—		—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	2	—	—	—	2	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	1	87	—	—	1	87
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	431	96
	Razem . .	1.590	65	—	—	2.022	61

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	657	50	—	—	657	50
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	616	98	—	—	616	98
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d. . . .	427	73	—	—	427	73
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	80	18	—	—	80	18
5	Koszta pogrzebowe. . .	20	—	—	—	20	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	38	74	—	—	38	74
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	181	48
	Razem . .	1.841	13	—	—	2.022	61

X. Regulacyi Strwiąża.

a) za rok 1903.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	628	69	—	—	628	69
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	6	43	—	—	6	43
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	635	12	—	—	635	12

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	44	58	—	—	44	58
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	25	—	—	—	25	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	15	55	—	—	15	55
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	17	70	—	—	17	70
5	Koszta pogrzebowe. . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	4	47	—	—	4	47
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	527	82
	Razem . .	107	30	—	—	635	12

b) za rok 1904.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.552	14	—	—	1.552	14
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od wkładek . .	45	—	—	—	45	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	1.597	14	—	—	1.597	14

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	273	36	—	—	273	36
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	107	80	—	—	107	80
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	60	90	—	—	60	90
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	37	40	—	—	37	40
5	Koszta pogrzebowe . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	—	—	—	—	—	—
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	9	34	—	—	9	34
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	1.108	34
	Razem . .	488	80	—	—	1.597	14

c) za rok 1905.

Liczba porządk.	Przychody	Przychody rzeczywiście pobrane K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego zaległe K	g	Razem K	g
1	Bieżące opłaty członków .	—	—	—	—	—	—
2	Bieżące opłaty pracodawców	1.220	98	—	—	1.220	98
3	Inne przychody:						
	a) wstępne	—	—	—	—	—	—
	b) grzywny	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wpływy .	—	—	—	—	—	—
4	Odsetki od lokowanej gotówki	—	—	—	—	—	—
5	Zysk na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
6	Fundusz rezerwowy z końcem roku poprzedniego .	—	—	—	—	—	—
	Razem . .	1.220	98	—	—	1.220	98

Liczba porządk.	Rozchody	Rozchody rzeczywiste K	g	Z dniem 31. grudnia roku rachunkowego nieuiszczone K	g	Razem K	g
1	Wypłacone zasiłki (łącznie z zasiłkami dla położnic)	307	18	—	—	307	18
2	Płace lekarzy i kontrola chorych	184	—	—	—	184	—
3	Wydatki na lekarstwa, opatrunki i t. d.	158	59	—	—	158	59
4	Koszta szpitalne i podwody dla chorych i lekarzy .	137	34	—	—	137	34
5	Koszta pogrzebowe . .	—	—	—	—	—	—
6	Opłata 10% do funduszu rezerwowego związkowego	—	—	—	—	—	—
7	Koszta administracyi . .	152	64	—	—	152	64
8	Inne wydatki:						
	a) odpisany procent od wartości inwentarza .	—	—	—	—	—	—
	b) odpisania inne . .	—	—	—	—	—	—
	c) różne inne wydatki .	—	—	—	—	—	—
9	Strata na kursie papierów wartościowych . . .	—	—	—	—	—	—
10	Teraźniejszy fundusz rezerwowy, przeniesiony do funduszu Związku budowlanych Kas chorych .	—	—	—	—	281	23
	Razem . .	939	75	—	—	1.220	98

LVII. Fundusz emerytalny dozorców melioracyjnych.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Wpłaty konduktorów i dozorców:						
		a) zaległe . . . . 738 K 20 g						
		odpisano . . . . 124 „ 80 „						
		613 K 40 g						
		b) bieżące . . . . 1.872 „ — „	2.485	40	1.776	10	709	30
	2	Grzywny za przekroczenia służbowe:						
		a) zaległe . . . . 6 K — g						
		odpisano . . . . 2 „ — „						
		4 K — g						
		b) bieżące . . . . 10 „ — „	14	—	10	—	4	—
	3	Datki dobrowolne	—	—	—	—	—	—
	4	Odsetki z lokacyi	186	41	186	41	—	—
	5	Dotacya z funduszu krajowego . .	1.000	—	1.000	—	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	3.685	81	2.972	51	713	30
		b) **Przenośne.**						
		Lokacya na książeczkę galic. Kasy Oszczędności	519	41	519	41	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	4.205	22	3.491	92	713	30
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 333 K 31 g						
		b) w efektach . . . 15.825 „ 49 „	—	—	16.158	80	—	—
		Razem .	—	—	19.650	72	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Pensye i zaopatrzenia	399	96	399	96	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	399	96	399	96	—	—
		b) **Przenośne.**						
		Gotówka złożona na książeczkę galic. Kasy Oszczędności	519	41	519	41	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	919	37	919	37	—	—
		Zapas kasowy z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 2.386 K 45 g						
		b) w efektach . . . 16.344 „ 90 „	—	—	18.731	35	—	—
		Razem .	—	—	19.650	72	—	—

LVII. Fundusz emerytalny dozorców melioracyjnych.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Stan funduszu z końcem roku 1905.

Stan czynny.

1. Zapas kasowy:			
a) w gotówce	2.386 K 45 g		
b) w efektach	16.344 „ 90 „		
2. Należytości czynne:			
a) wpłaty konduktorów i dozorców	709 „ 30 „		
b) niezapłacone grzywny	4 „ — „		
Suma stanu czynnego		19.444 K 65 g	
Stan bierny		— „ — „	
Czysty stan czynny		19.444 K 65 g	
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		16.903 K — g	
okazuje się **przyrost** majątku o		2.541 K 65 g	

LW. 56.520/1906.

LVIII. Fundusz pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		DOCHODY.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Pożyczka przyzwolona uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 23. i 26. października 1903 r. na uzupełnienie obwałowań Wisły pod Krakowem, zaciągnięta w roku 1904 w Banku krajowym w obligach komunalnych IV. emisyi jak LW. 80.585 i 88.204/1904	150.000		150.000	—	—	—
	2	Wpłata z Rubr. IX. wydatków funduszu krajowego na umorzenie pożyczki:						
		a) w kapitale	150.000	—	12.269	69	137.730	31
		b) w odsetkach	5.985	38	5.985	38	—	—
		Razem .	305.985	38	168.255	07	137.730	31
		b) **Przenośne.**						
	3	Pokrycie kosztów zaciągnięcia pożyczki:						
		a) zwrot z Rubr. IX. wydatków fund. kraj. . 6.954 K 75 g						
		b) zwrot z Banku kraj. 1.511 „ 30 „	8.466	05	8.466	05	—	—
	4	Zwrot z pożyczki na regulacyę rzek kanałowych danej zaliczki na rachunek datku krajowego . . .	137.866	—	137.866	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	452.317	43	314.587	12	137.730	31
		Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	314.587	12	—	—
		WYDATKI.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Spłata pożyczki komunalnej zaciągniętej w Banku krajowym w 20-tu półrocznych ratach począwszy od 1. kwietnia 1905, jak LW. 92.402/1904:						
		a) kapitał dłużny	150.000	—	12.269	69	137.730	31
		b) odsetki	5.985	38	5.985	38	—	—
		Do przeniesienia . .	155.985	38	18.255	07	137.730	31

LVIII. Fundusz pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	155.985	38	18.255	07	137.730	31
	2	Zasiłek krajowy na uzupełnienie obwałowań Wisły pod Krakowem wypłacić się mający	150.000	—	—	—	150.000	—
		Razem .	305.985	38	18.255	07	287.730	31
		b) **Przenośne.**						
	3	Koszta zaciągnięcia pożyczki . . .	8.466	05	8.466	05	—	—
	4	Zaliczka na regulacyę rzek kanałowych	137.866	—	137.866	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	452.317	43	164.587	12	287.730	31
		Zapas kasowy z końcem roku 1905 .	—	—	150.000	—	—	—
		Razem .	—	—	314.587	12	—	—

UWAGA. Fundusz pożyczkowy utworzono tymczasowo z powodu, że fundusze na podwyższenie wałów wiślanych jeszcze w życie nie weszły, dla których Wysoki Sejm powołaną uchwałą przy Rubr. X. wydatków funduszu krajowego za rok 1904 zasiłek krajowy w kwocie 150.000 K wyznaczył.

LW. 63.686/1906.

L. W. 28.715/1906.
Alegat B do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. B.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU FUNDUSZÓW SAMOISTNYCH

(niedotowanych)

budżetem nieobjętych

za rok

1905.

Z Drukarni Ludowej we Lwowie.

Indeks.

		Str.
I.	Fundusz pomnika Kościuszki	484
II.	Fundusze stypendyjne	487
III.	Administracya dóbr Winniki	534
IV.	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	538
V.	„ niżankowicki inwalidów wojskowych	541
VI.	Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich	543
VII.	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	545
VIII.	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	548
IX.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	549
X.	Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	550
XI.	Fundusz szkół ludowych z roku 1872	553
XII.	Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych	556
XIII.	„ ś. p. Franciszka Kochmana dla literatów polskich	559
XIV.	„ „ „ „ dziewcząt służących	562
XV.	„ ś. p. Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla czterech wiekowych kobiet	564
XVI.	„ Sądecka „Dom roboczy“	566
XVII.	„ Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	568
XVIII.	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce	571
	Fundacya ś. p. Dr. Józefa Kazimierza dw. im. Malinowskiego im. „Najjaśniejszego Pana“:	
XIX.	Fundusz 1. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“	574
XX.	„ 2. „ku wspieraniu artystów i literatów“	576
XXI.	„ 3. „ku wspieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie“	580
XXII.	„ 4. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“	582
XXIII.	„ 5. „posagowy dla ubogich dziewcząt służących“	585
XXIV.	„ 6. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“	588
XXV.	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla Bursy stanisławowskiej im. J. I. Kraszewskiego	591
XXVI.	„ imienia Antoniego Schiffnera	593
XXVII.	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	595
XXVIII.	„ Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan w Galicyi	597
XXIX.	„ „Domu ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie	600
XXX.	Fundusz „Macierzy Polskiej“	607
XXXI.	Fundacya Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy lub przemysłowy podejmujących	611
XXXII.	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego *a)* dla akademii rolniczej w Dublanach	614
XXXIII.	„ „ „ „ „ „ „ *b)* na cele oświaty ludowej	616
XXXIV.	Fundusz ku podniesieniu rybactwa	618
XXXV.	Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirtowej i Teofili Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	621
XXXVI.	„ posagowa ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla biednych moralnie prowadzących się dziewcząt	624
XXXVII.	„ ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich dla ubogich wdów po nauczycielach szkół ludowych	627
XXXVIII.	„ ś. p. Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą	629
XXXIX.	„ ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków na rzecz szkoły rolniczej w Czernichwie	631
XL.	„ bursy imienia księcia Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	634

		Str.
XLI.	Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła	637
XLII.	„ posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla 5 panien szlacheckich	640
XLIII.	„ „ „ „ „ „ „ „ 10 dziewcząt wiejskich	644
XLIV.	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych	648
XLV.	„ ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	653
	Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego:	
XLVI.	Fundusz 1. „dla ślepych w Krakowie“	655
XLVII	„ 2. „dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie“	657
XLVIII.	„ 3. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie“	659
XLIX.	Fundacya im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	661
L.	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla Zboru im. św. Klaudyi	663
LI.	Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	665
LII.	Fundacya Józefa Krupacza dla patentowanych c. k. inwalidów wojskowych	669
LIII.	„ ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	671
LIV.	„ ś. p. Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie	679
LV.	„ ś. p. Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych we Lwowie	682
LVI.	Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych przemysłowych zakładów naukowych w kraju	634
LVII	Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	686
LVIII.	„ „ „ „ „ „ „ Żuratyn	688
LIX.	„ „ „ „ „ „ nieuleczalnych chorych chrześcijan we Lwowie	690
LX.	„ ś. p. Wacława Tyzenhausa	692
LXI.	„ księżny Karoliny z książąt Ponińskich Lubomirskiej na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w Zakładzie św. Heleny we Lwowie	694
LXII.	„ Maryi Gewürtzowej na rzecz ubogich izraelitów miasta Dębicy	697
LXIII.	„ ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej dla Czarnego Dunajca	699
LXIV.	„ „ „ „ „ „ Dębicy	700
LXV.	„ Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej dla chorych artystów	701
LXVI.	„ ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich	703
LXVII.	„ posagowa im. Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana	708
LXVIII.	„ im. ś. p. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich	711
LXIX.	„ imienia Izydora Kowalewskiego	714
LXX.	„ ś. p. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót podrzutków we Lwowie	716
LXXI.	Fundusz „Nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych“	716/III
LXXII.	Fundacya im. Angeliki Hoffmann-Sternhort: I. dla sierót po wojskowych	716/IV
LXXIII.	„ „ „ II. dla sierót po włościanach	716/VI
LXXIV	„ dobroczynna im. Jakóba hr. Potockiego	716/VIII
LXXV	„ pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu	716/X
LXXVI.	„ imienia ś. p. Oktawa Pietruskiego	716/XIV
LXXVII.	„ dobroczynna ś. p. Wojciecha Bursika	716/XVI
LXXVIII.	„ dobroczynna ś. p. Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach	716/XVIII
LXXIX.	„ ś. p. Dra Tytusa Przesmyckiego	716/XXI
LXXX.	Krajowy fundusz sierocy	716/XXV
LXXXI.	Depozyta gminne serwitutowe	716/XXIX
LXXXII.	Depozyta ogólne	716/XXXII

I. Fundusz budowy pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . — K. 01 g.						
		b) w efektach . . . 31.714 „ 95 „	—	—	31.714	96	—	—
		Razem . .	—	—	31.714	96	—	—
		Wydatki.						
	2	**Zapas** z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . — K. 01 g.						
		b) w efektach . . . 31.714 „ 95 „	—	—	31.714	96	—	—
		Razem . .	—	—	31.714	96	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy:		
a) w gotówce		— K. 01 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . . .	14.90 K.	
2. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	5.400 „	
3. 4% obligacye kolej. Banku krajowego . . .	11.200 „	
4. 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 .	200 „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	14 „ 95 g.	31.714 K 95 g.
Suma stanu czynnego . .		31.714 K. 96 g.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny:		31.714 K. 96 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . .		31.714 „ 96 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony** . . .		— K. — g.

I. Fundusz budowy pomnika Kościuszki.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . 628 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego 216 „ — „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . 448 „ — „						
		d) 4% od obligacyj pożyczki krajowej z roku 1893 . 24 „ — „						
		Razem . . 1.316 K. — g.						
		od tego podatek rentowy . . 1 „ 08 „						
		Czysty dochód . .	1.314	92	1·314	92	—	—
		Suma dochodów . .	1.314	92	1.314	92	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	1.293	16	—	—
		Razem . .	—	—	2.608	08	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka odesłana komitetowi zarządzającemu pomnikiem w Krakowie .	1.134	92	1.314	92	—	—
		Suma wydatków . .	1.314	92	1.314	92	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—		1.293	16	—	—
		Razem . .	—	—	2·608	08	—	—

I. Fundusz budowy pomnika Kościuszki.

Uwaga. Majątkiem tej fundacyi zarządza samoistnie Komitet istniejący w Krakowie i przedkłada Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie ze swoich czynności.

W roku 1892 nadesłał Komitet ten do przechowania w kasie Wydziału krajowego efekta imiennej wartości 550 złr. mon. kor. na rzecz majątku obrotowego, z zastrzeżeniem, że efekta te służyć będą na ewentualne nadzwyczajne potrzeby pomnika Kościuszki (LW. 7.387/92).

Wykazany powyżej zapas majątku obrotowego z końcem r. 1905, stanowiący wzmiankowany powyżej depozyt, składa się obecnie z efektów:

1.	4% listy zastawne Banku krajowego	800 K. — g.
2.	4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893 .	400 „ — „
3.	3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego na .	93 „ 16 „
	Razem imiennej wartości . .	1.293 K. 16 g.

LW. 33.689/1906.

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	**Wpływy na rzecz nowo przybyłych fundacyi:**						
		a) gotówką . . . 19 K. 90 g.						
		b) efektami . . . 48.015 „ 29 „	48.035	19	48.035	19	—	—
	2	**Wpływy na rzecz istniejących już fundacyi gotówką:**						
		a) gotówką . . . 74.750 K. — g.						
		b) efektami . . . 46.342 „ 19 „	121.092	19	121.092	19	—	—
	3	**Kapitały hipotekowane:**						
		a) na dobrach Werchrata (na rzecz fundacyi Antoniego hr. Łosia) w sumie 12.727 K. 29 g.						
		b) na dobra Sietnica (na rzecz fundacyi ks. Józefa Olszewskiego) w sumie . 8.400 „ — „						
		c) na dobrach Hrabużna (na rzecz fundacyi Lipińskich) reszta w sumie . . . 761 „ 09 „						
		d) na realności we Lwowie, własność galic. Towarzystwa pomocy naukowej (na rzecz fundacyi Cieszewskiego i Zawadzkiego) w resztującej sumie . . 16.425 „ 09 „	38.313	47	698	94	37.614	53
	4	**Wierzytelność i pretensye rozmaite** .	9.084	49	—	—	9.084	49
		Do przeniesienia .	216.525	34	169.826	32	46.699	02

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia .		216.525	34	169.826	32	46.699	02
	5	**Gotówka za sprzedane dobra i realności:**							
		a) za realność popijarską we Lwowie (dawniej własność fundacyi Głowińskiego) . .	70.402 K. 99 g.						
		b) za realność wraz z dziedziczną apteką w Podhajcach (własność fundacyi Karzykiewicza) reszta ceny kupna	81.869 „ 77 „						
		c) za gmach na pomieszczenie c. k. Gimnazyum w Rzeszowie (własność fundacyi Dr. Jana Towarnickiego) cena kupna . .	200.000 „ — „	352.272	76	4.210	50	348.062	26
	6	**Gotówka przeniesiona:**							
		a) z majątku zapasowego (fundacyi Pieściorowskiego) .	20.000 K. — g.						
		b) z majątku obrotowego . . .	87.490 „ 68 „						
		Razem . .	107.490 K. 68 g.						
		od tego przeniesiona do majątku:							
		a) zapasowego	20.000 K. — g.						
		b) obrotowego	73.606 „ 90 „	93.606 „ 90 „					
		Czysty dochód . .		13.883	78	13.883	78	—	—
	7	**Efekty zakupione** .	457.961 K. 77 g.						
		od tego efekty spieniężone . .	360.042 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .		97.919	77	97.919	77	—	—
		Razem . .		680.601	65	285.840	37	394.761	28
		Do przeniesienia .		680.601	65	285.840	37	394.761	28

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia .	680.601	65	285 840	37	394.761	28
	8	**Wartość dóbr i realności:**						
		a) nowo postawiony gmach na pomieszczenie koszar żandarmeryi w Rzeszowie (własność fundacyi Dr. Jana Towarnickiego) . 81.014 K. 91 g.						
		b) nowo nabyta dla fundacyi Dr. Jana Towarnickiego parcela gruntowa w Rzeszowie . . 2.704 „ 50 „						
		Razem . . 83.719 K. 41 g.						
		od tego wartość gruntu pod gmachem c. k. gimnazyum w Rzeszowie sprzedanego wraz z gmachem c. k. Rządowi . 30.000 „ — „						
		Rzeczywisty przyrost . .	53.719	41	53.719	41		
		Suma dochodów . .	734.321	06	339.559	78	394.761	28
		Do tego:						
		Zapas kasowy z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . 2.801 K. 17 g.						
		b) w efektach 9,233.199 „ 69 „ 9,236.000 K. 86 g.						
		Wartość dóbr i realności . . . 1,575.299 „ 46 „			10,811.300	32		
		Razem . .			11,150.860	10		

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	**Gotówka wydana** na zakupno efektów. 456.000 K. 97 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efe-efekty . . . 359.687 „ 20 „						
		Rzeczywisty wydatek . .	96 313	77	96.313	77		
	2	**Efekty wydane do zawinkulowania** . 40.600 K. — g.						
		od tego pobrane z winkulacyi . 40.600 „ — „						
	3	**Efekty wydane do wymiany i dewinkulacyi** . . 74.000 K. — g.						
		od tego pobrane z dewinkulacyi . 74.000 „ — „						
	4	**Kapitał dłużny** Bankowi krajowemu z tytułu ceny kupna dóbr Kłodzienko (własność fundacyi Marynowskiego)	175.154	—			175.154	—
		Suma wydatków . .	271.467	77	96.313	77	175.154	—
		Do tego:						
		1) Zapas kasowy z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce 50 K. 52 g.						
		b) w efektach 9,425.476 „ 94 „ 9,425.527 K 46 g.						
		2) Wartość dóbr i realności . . 1,629.018 „ 87 „			11,054.546	33		
		Razem zgodnie ze sumą dochodów			11,150.860	10		

II. Fundusze stypendyjne.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

Stan czynny.

		Szczegół	Ogół
A) **Zapas kasowy:**			
a) w gotówce			50 K. 25 g
b) w efektach:			
a) 4% listy zastawne galic. Tow. kredyt. ziems.		3,462.400 K. — g.	
b) 4½% listy zastawne Banku krajowego		235.400 „ — „	
c) 4% listy zastawne Banku krajowego		3,868.800 „ — „	
d) 5% prem. listy zast. gal. Banku hipotecznego		40.600 „ — „	
e) 4½% listy zastawne galic. Banku hipotecznego		93.800 „ — „	
f) 4% listy zastawne galic. Banku hipotecznego		358.200 „ — „	
g) 4% obligacye kolejowe Banku krajowego		422.500 „ — „	
h) 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa		313.400 „ — „	
i) 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1895		513.600 „ — „	
j) 4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego		86.300 „ — „	
k) 5% losy państwowe z r. 1860		2.000 „ — „	
l) 3% losy zakładu kredyt. ziemsk. we Wiedniu		1.200 „ — „	
m) — los węgierski Bazyliki		10 „ — „	
n) — los miasta Krakowa		40 „ — „	
o) — 25 część losu państwowego z roku 1858		20 „ — „	
p) 3·6% książeczki wkładkowe Banku krajowego		17.026 „ 69 „	
r) 3·6% książeczki wkładkowe galic. Kasy Oszcz.		3.010 „ 25 „	
s) 4% książeczki wkładkowe innych kas i Towarzystw zaliczkowych		7.170 „ — „	9,425.476 K. 94 g.
B) **Należytości czynne**			394.761 K. 28 g.
C) **Wartość dóbr i realności:**			
a) dobra Godowa z przyległościami (własność fundacyi Dydyńskiego)		79.944 K. — g.	
b) realność w Strzyżowie (własność fundacyi Dydyńskiego)		54.040 „ 12 „	
c) realność w Rzeszowie (własność Dra Jana Towarnickiego):			
α) realność lk. 7 i 9	75.547 K. 60 g.		
β) gmach na pomieszczenie c. k. seminaryum nauczyciel.	156.845 „ 48 „		
γ) gmach na pomieszczenie internatu przy c. k. Sem. nauczycielskiem męskiem	118.408 „ 20 „		
δ) gmach na pomieszczenie koszar żandarmeryi	81.014 „ 91 „		
ε) parcela grunt. lk. 605/15	2.704 „ 50 „	434.520 „ 69 „	
d) dobra Winniki z przyległościami (fund. Głowińskiego)		135.750 „ 06 „	
e) dobra Kłodzienko (własność fund. Marynowskiego)		320.000 „ — „	
f) dobra Szypowce z przyległościami (fund. Stupnickiego Marcelego)		231.570 „ — „	
g) dobra Jacowce (własność fund. Strzałkowskiego)		234.650 „ — „	
h) realność w Tarnopolu lk. 1280 (fund. „)		138.544 „ — „	
Do przeniesienia		1,629.018 K. 87 g.	9,820.288 K. 74 g.

II. Fundusze stypendyjne.

	Szczegół	Ogół
Z przeniesienia	1,629.118 K. 87 g.	9,820.288 K. 74 g.
i) dwie realności we Lwowie (fund. Soleskiego) .		
j) dobra Kochanówka z przyległościami (fund. Lachowicza)		
k) dobra Kuźmina dolna i górna (fund. Pieściorowskiego)		
l) dobra Urlów z $^3/_4$ częściach (fund. Lipińskich) .		
m) dobra Ostrów (fundacyi Rylskich) . . .		
n) dobra Demeszkowce (fundacyi Rylskich) . .	nieoszacowane	1,629.018 K. 87 g.
Suma stanu czynnego . .		11,449.307 K. 61 g
Stan bierny		
Należytości bierne		175.154 „ — „
Czysty stan czynny z końcem roku 1905		11,274.153 K. 61 g.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku zarodowego.

1) Czysty stan czynny tego majątku wynosił z końcem roku 1905 jak wyżej wykazano sumę . . . . . 11,274.153 K. 61 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 w sumie 11,010.971 „ 04 „
okazuje się **przyrost** majątku zarodowego o kwotę . . . . . 263.182 K. 57 g.
a to głównie wskutek przyrostu w efektach, należytościach czynnych i w wartości dóbr i realności, mianowicie:

a) Stan efektów z końcem roku 1905 wynosił	9,425.476 K. 94 g.		
Stan efektów z końcem roku 1904 wynosił	9,233.199 „ 69 „	przyrost o	192.277 K. 25 g.
b) Stan należytości czynnych z końcem roku 1905 wynosił	394.761 K. 28 g.		
Stan należytości czynnych z końcem roku 1904	199.670 „ 72 „	przyrost o	195.090 K. 56 g.
c) Wartość dóbr i realności z końcem roku 1905 wynosiła	1,629.018 K. 87 g.		
Wartość dóbr i realności z końcem roku 1904	1,575.299 „ 46 „	przyrost o	53.719 K. 41 g.
Razem przyrosło			441.087 K. 22 g.
d) Stan gotówki z końcem roku 1905 wynosił :	50 K. 52 g.		
Stan gotówki z końcem roku 1904 wynosił	2 801 K. 17 g.	ubytek o	2.750 K. 65 g.
e) Stan należytości biernych z końcem roku 1905 wynosił : . . .	175.154 K. — g.		
Stan należytości biernych z końcem roku 1904 wynosił	— „ — „	wynik ujemny	175.154 K. — g. 177.904 K. 65 g.
Z porównania wynika **przyrost** jak wyżej			263.182 K. 57 g.

II. Fundusze stypendyjne.

2) Wykazaną w stanie czynnym zapasową gotówkę w kwocie 50 K. 52 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1906.

3) Oprócz wykazanych w stanie czynnym pod C. dóbr i realności, posiadają jeszcze fundusze stypendyjne, mianowicie fundacya Dr. Jana Towarnickiego folwark Miłocin, nabyty przez fundacyę na założenie szkoły rolniczej. Wartość tej majętności będzie podana w roku następnym po uznaniu Kuratoryi wzmiankowanej fundacyi asygnowanej na zakupno tej majętności zaliczki w sumie 106.000 koron. Na razie wartość tej majętności znajduje swój równoważnik w należytościach czynnych z tytułu niewyrachowanych jeszcze zaliczek w majątku obrotowym.

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
I.		**Odsetki.**							
	1	Odsetki od papierów wartościowych .	377.726 K. 96 g.						
		od tego odsetki bierne przy zakupnie efektów . . .	2.694 „ 41 „						
		Czysty dochód . .		375.032	55	375.032	55		
	2	Odsetki z książeczek wkładkowych Banku krajowego i galic. Kasy oszczędności		934	49	934	49		
	3	Odsetki od kapitałów hipotekowanych:							
		a) 5% odsetki od kapitału 70.402 K. 99 g. hipotekowanego na realności popijarskiej we Lwowie, obecnie własność zakładu chorych (dawniej położnic i obłąkanych) szpitala powszechnego we Lwowie (na rzecz fundacyi Głowińskiego) . .	3.520 K. 15 g.						
		b) 5% odsetki od kapitału 12.727 K. 29 g. hipotekowanego na dobrach Werchrata (na rzecz fundacyi hr. Łosia)	636 „ 36 „						
		c) 5% odsetki od kapitału 8.400 K. hipotekowanego na dobrach Sietnica (na rzecz fundacyi Olszewskiego)	420 „ — „						
		d) 5% odsetki od niesplaconej reszty kapitału hipotekowanego na realności galic. Towarzystwa pomocy nau-							
		Do przeniesienia	4.576 K. 51 g.	375.967	04	375.967	04		

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia	4 576 K. 51 g.	375.967	04	375.967	04		
		kowej we Lwowie w pierwotnej sumie 17.473 K. 70 g. na rzecz fundacyi Cieszowskiego i Zawadzkiego)							
		α) należytość zaległa 1.694 K. 93 g.							
		β) należytość bież. 795 „ 04 „	2.489 „ 97 „						
		e) 6% odsetki od wierzytelności 7.200 K., hipotekowanej na realnościach w Tarnowie (na rzecz fund. Adamskich)	432 „ — „						
		f) Renta z dochodów dóbr Zwiahel, rocznie 200 dukatów holenderskich, ważnych w złocie według każdoczesnego kursu (na rzecz fundacyi Ładuńskiego) . . .	2.290 „ — „						
		Razem . .	9.788 K. 48 g.						
		Zwrot nadpłaty renty ad f) . . .	10 „ — „						
		Czysty dochód . .		9.778	48	6.607	15	3.171	33
		Suma rubryki I. . .		385.745	52	382.574	19	3.171	33
II.		**Dochody z dóbr i realności**							
	4	Nadwyżka dochodów z dóbr Winniki z przyległościami (fundacya Głowińskiego)		10.366	58	10.366	58	—	—
	5	Nadwyżka dochodów z dóbr Godowa (fund. Dydyńskiego)		8.500	—	8.500	—	—	—
		Do przeniesienia . .		18.866	58	18.866	58	—	—
				385.745	52	382.574	19	3.171	33

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Z przeniesienia .	385.745	52	382.574	19	3.171	33
			18.866	58	18.866	58		
	6	Czynsz dzierżawny z dóbr Jacowce (fund. Strzałkowskiego):						
		a) należytość zaległa 1.491 K. 38 g.						
		b) „ bieżąca 12.000 „ — „	13.491	38	13.491	38		
	7	Nadwyżka dochodów z dóbr Szypowce (fund. Stupnickiego Marcelego), .	11.500	—	11.500	—		
	8	Nadwyżka dochodów z dóbr Kochanówka z przyległościami (fundacya Lachowicza)	6.300	—	6.300	—		
	9	Czynsz dzierżawny z dóbr Kuźmina dolna i górna (fund. Pieściorowskiego):						
		a) należytość zaległa 1.712 K. 78 g.						
		b) „ bieżąca 4.000 „ — „	5.712	78	5.108	11	604	67
	10	Nadwyżka dochodów z dóbr Domeszkowce i Ostrów (fundacya Rylskich) .	1.959	65	1.959	65		
	11	Nadwyżka dochodów z realności w Rzeszowie (fundacya dra Jana Towarnickiego)	39.957	89	31.639	30	8.318	59
	12	Nadwyżka dochodów z realności we Lwowie (fundacya Soleskiego). . .	4.500	—	4.500	—		
	13	Czynsz dzierżawny z dóbr Urlów (fund. Lipińskich) . . 7.500 K. — g						
		zwrot nadpłaty . 2.000 „ — „	5.500	—	5.500	—		
	14	Czynsz dzierżawny z realności w Tarnopolu (fundacya Strzałkowskiego) .	15.600	—	15.586	71	13	29
	15	Czynsz dzierżawny z dóbr Kłodzieńko (fundacya Marynowskiego) . .	10.543	10	10.543	10		
	16	Czynsz dzierżawny z apteki w Podhajcach (fundacya Karzykiewicza) .	2.000	—	1.020	—	980	—
		Suma rubryki II. .	135.931	38	126.014	83	9.916	55
III.		**Dochody z innych funduszów.**						
	17	Dotacya stała z funduszu krajowego na wyposażenie fundacyi jubileuszowej Cesarza Franciszka Józefa I. . .	24.000	—	24.000	—	—	—
IV.		**Dochody rozmaite.**						
	18	Zwrot zastępczo poniesionych wydatków na zaspokojenie należytości rządowych od legatów i kontraktów dzierżawnych — należytość zaległa .	406	50	79	—	327	50
		Do przeniesienia	406	50	79	—	327	50
			545.676	90	532.589	02	13.087	88

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Z przeniesienia .	545.676	90	532 589	02	13.087	88
			406	50	79	—	317	50
	19	Odsetki zwłoki od nieuiszczonych w terminie płatności czynszów dzierżawnych	269	76	269	76		
	20	Reszta ceny kupna drzewostanu w lesie Kłodzienieckim (fund. Marynowskiego) należytość zaległa 605 K. 80 g. odpisano . . 605 „ 80 „						
	21	Z wydzierżawienia prawa polowania na gruntach dworskich w Kłodzienku (fundacya Marynowskiego) . .	300	—	300	—		
	22	Zwrot kosztów ubezpieczenia budynków dzierżawnych w Kuźminie (fundacya Pieściorowskiego) — należytość zaległa	418	67	418	67		
	23	Ze sprzedaży produktów lasowych w Urlowie (fund. Lipińskich) . . . 2.154 K. 04 g. zwroty . . . 800 „ — „						
		Czysty dochód . .	1.354	04	1.354	04		
	24	Nadwyżka dochodów z lasu Urlowskiego (fund. Lipińskich)	400	—	400	—		
	25	Nadwyżka dochodów z lasu Kłodzienieckiego (fund. Marynowskiego) . .	1.073	88	1.073	88		
	26	Za sprzedaną pompę i materyał ze starego płotu w Urlowie (fund. Lipińskich)	140	—	140	—		
	27	Wadyum złożone na dzierżawę dóbr . 500 K. — g. zwrot . . . 500 „ — „						
	28	Zasiłki pobrane z rachunku r. 1906 na wyrównanie niedoboru . . .	1.912	88	1.912	88		
	29	Zwroty i wpływy rozmaite: a) należytość zaległa 54 K. — g. b) należytość bieżąca 235 „ 19 „ Razem . 289 K. 19 g. zwroty . . . 5 „ 74 „						
		Czysty dochód . . .	283	45	283	45	—	—
		Suma rubryki IV. . .	6.559	18	6.231	68	327	50
		Suma dochodów wszystkich rubryk .	552.236	08	538.820	70	13.415	38
		Do przeniesienia .	552.236	08	538.820	70	13.415	38

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
	30	Z przeniesienia .	552.236	08	538.820	70	13.415	38
		Zaliczki wyrachowane:						
		a) należytość zaległa 354.771 K. 18 g.						
	31	*b*) należytość bieżąca 52.969 „ 33 „	407.740	51	242.560	22	165.180	29
		Efekta zakupione . . 6.439 K. 02 g.						
		od tego spieniężone . 3.623 „ 22 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	2.815	80	2.815	80	—	—
		Ogółem dochody . . .	962.792	39	784.196	72	178.595	67
		Do tego:						
		Zapas kasowy z początkiem r. 1905:						
		a) w gotówce . . 203.720 K. 89 g.	—	—	—	—	—	—
		b) w efektach (książeczki wkładkowe) 26.368 „ 93 „	—	—	230.089	82	—	—
		Razem	—	—	1,014.286	54	—	—
		Wydatki.						
I.		**Stypendya.**						
	1	Stypendya dla 934 uczniów:						
		a) należytość zaległa 17.102 K. 50 g.						
		odpisano . . 12.459 „ — „						
		pozostaje . 4.643 K. 50 g.						
		b) należytość bieżąca 313.691 „ 16 „						
		Razem 318.334 K. 66 g.						
		zwroty . . 933 „ — „						
		Czysty wydatek . .	317.401	66	305.726	65	11.675	01
	2	Opłaty za uczniów wychowanych w c. k. Zakładach wojskowych (z fundacyi jubileuszowej Cesarza Franciszka Józefa I.) . . 10.488 K. — g.						
		zwroty . 76 „ 71 „						
		Czysty wydatek . .	10.411	29	10.411	29	—	—
		Suma rubryki I. . .	327.812	95	316.137	94	11.675	01
		Do przeniesienia .	327.812	95	316.137	94	11.675	01

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Z przeniesienia .	327.812	95	316.137	94	11.675	01
II.		**Cele naukowe i dobroczynne.**						
	3	Wsparcia dla ubogich uczniów miasta Lwowa (z fundacyi Brzezińskiego)	630	—	630	—	—	—
	4	Subwencya dla bursy im. św. Kazimierza w Tarnowie (z fundacyi Tarnowskiej:)						
		a) należytość zaległa . 70 K. — gr.						
		b) „ bieżąca . 140 „ — „	210	—	210	—	—	—
	5	Wsparcia nadzwyczajne dla rygorozantów i ukończonych uczniów uniwersytetu lwowskiego (z fundacyi Dydyńskiego)	840	—	640	—	200	—
	6	Nagrody dla celujących uczniów szkoły rolniczej w Czernichowie (z fundacyi Jeleńskiego)	280	—	280	—	—	—
	7	Na sprawienie odzieży dla ubogiej dziatwy szkolnej w Tarnobrzegu (z fundacyi Reifera):						
		a) należytość zaległa 36 K. — g.						
		b) „ bieżąca 36 „ — „	72	—	72	—	—	—
	8	Na sprawienie odzieży dla ubogiej dziatwy szkolnej w Skałacie (z fundacyi Włochowicza)	162	—	162	—	—	—
	9	Na sprawienie przyborów szkolnych dla ubogiej dziatwy szkolnej w Żółkwi (z fundacyi Kopińskiego) . .	210	—	210	—	—	—
	10	Jednorazowe stypendya z fundacyi Sołowijów:						
		a) dla uczenicy szkoły ludowej w Putorzycy efektami (książeczka Kasy oszczędności) . . . 50 K. — g.						
		b) dla uczenicy szkoły ludowej w Herbutowie gotówką . 62 „ 27 „	112	27	112	27	—	—
	11	Posagi z fundacyi Kiełbusiewicza . . 1.134 K. 62 g.						
		zwroty 566 „ 37 „	568	25	568	25	—	—
	12	Dotacye dla zakładów wychowawczych (z fundacyi Horodeńskiej):						
		Do przeniesienia .	3.084	52	2.884	52	200	—
			327.812	95	316.137	94	11.675	01

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia .	327.812	95	316.137	94	11.675	01
			3.084	52	2.884	52	200	—
		a) dla zakładu OO. Zmartwychwstańców we Lwowie 433 K 23 g.						
		b) dla Zakładu OO. Zmartwychwstańców w Krakowie 433 „ 23 „						
		c) dla Zakładu ks. Boska w Miejscu Piastowem . . 866 „ 46 „	1.732	92	1.732	92	—	—
	13	Jednorazowy zasiłek na budowę kaplicy w Knicheniczach (z fund. Horodeńskiej)	850	—	850	—	—	—
	14	Datki dla burs, ochronek i innych zakładów naukowych, tudzież jednorazowe zasiłki dla ubogich uczniów, sierót i wdów (z fundacyi Dra Jana Towarnickiego:						
		a) należytość zaległa 260 K. — g.						
		b) „ bieżąca 12.930 „ — „						
		Razem 13.190 K. — g.						
		odpisano zaległość 260 „ — „						
		Czysty wydatek . .	12.930	—	12.930	—	—	—
		Suma rubryki II. .	18.597	44	18.397	44	200	—
III.		**Wsparcia jednorazowe.**						
	15	Jednorazowe zapomogi dla krewnych śp. fundatora z fundacyi Lachowicza .	3.200	—	3.200	—	—	—
	16	Jednorazowe wsparcia dla krewnych śp. fundatora z fundacyi Waleryana Czaykowskiego	1.100		1.100	—	—	—
	17	Jednorazowe zapomogi dla krewnych śp. fundatora z fundacyi Strzałkowskiego	1.200	—	1.200	—	—	—
	18	Jednorazowe zapomogi dla biednych uczniów z fundacyi Dra Jana Towarnickiego	790		790	—	—	—
	19	Jednorazowe zapomogi dla biednych uczniów z fundacyi Horodeńskiej .	1.650	—	1.650	—	—	—
		Suma rubryki III. .	7.940	—	7.940	—	—	—
IV.		**Subwencye stałe.**						
	20	Dla Kapituły kadedralnej obrz. łac. we Lwowie (z fundacyi Głowińskiego) .	892	92	892	92	—	—
		Do przeniesienia .	892	92	892	92	—	—
			354.350	39	342 475	38	11.875	01

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	h.	Uiszczenie K.	h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	h.
		Z przeniesienia .	354 350	39	342.475	38	11.875	01
			892	92	892	92	—	—
	21	Dla Zakładu ubogich we Lwowie (z fundacyi Głowińskiego) . . .	25	20	25	20	—	—
	22	Dla domu kalek im. św. Łazarza we Lwowie (z fundacyi Głowińskiego) . .	16	80	16	80	—	—
	23	Dla galicyjskiego funduszu religijnego (z fundacyi Głowińskiego) . .	115	08	115	08	—	—
	24	Dla kościoła OO. Jezuitów we Lwowie (z fundacyi Rusyana) . . .	42	—	42	—	—	—
		Suma rubryki IV.	1.092	—	1.092	—	—	—
V.		**Legaty i pensye.**						
	25	Baranowska Augusta (z fundacyi Laskowskich)	200	—	200	—	—	—
	26	Dydyńska Julia (z fundacyi Pieściorowskiego)	440	—	440	—	—	—
	27	Pisz Wincenta (z fund. Pieściorowskiego)	80	—	80	—	—	
	28	Nowosieleccy Bronisław i Zofia (z fundacyi Pieściorowskiego) . . .	800	—	800	—	—	—
	29	Woźniak Felicya (z fundacyi Pieściorowskiego)	40	—	40	—	—	—
	30	Jełowicka Kamila (z fundacyi Strzałkowskiego)	1.200	—	1.200	—	—	—
	31	Mieszkowska Karolina (z fundacyi Adamskich)	720	—	720	—	—	—
		Suma rubryki V. .	3.480	—	3.480	—	—	—
VI.		**Wynagrodzenia i wsparcia stałe.**						
	32	Wynagrodzenie Kazimierza Jełowickiego, rozdawcy stypendyów z fundacyi Strzałkowskiego: a) należytość zaległa 66 K. 72 g. b) „ bieżąca 400 „ — „	466	72	466	65	—	07
	33	Wsparcia stałe dla 5 krewnych śp. fundatora (z fundacyi Czaykowskiego Waleryana)	5.863	30	5.863	30	—	—
	34	Wsparcia stałe dla 5 krewnych śp. fundatora (z fundacyi Rylskich) . .	2.666	65	2.666	65	—	—
		Suma rubryki VI. .	8.966	67	8.996	60	—	07
		Do przeniesienia .	367.889	06	356.043	98	11.875	08

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Z przeniesienia .		367.889	06	356.043	98	11.875	08
VII.		**Podatki i należytości rządowe.**							
	35	Należytość ekwiwalentowa od majątku nieruchomego fundacyi Lachowicza, Lipińskich, Strzałkowskiego, Stupnickich-Jankowskich, Soleskiego i Pieściorowskiego:							
		a) należytość zaległa	— K. 06 g.						
		b) „ bieżąca	4.292 „ 61 „						
		Razem	4.292 K. 67 g.						
		odpisana zaległość	— „ 06 „						
		Pozostaje	4.292 K. 61 g.						
		zwroty . .	11 „ 04 „						
		Czysty wydatek .		4.281	57	4.281	57	—	—
	36	Należytość rządowa od legatów, aktów fundacyjnych, kontraktów i innych aktów prawnych . .	7.332 K. 85 g.						
		zwroty . .	125 „ — „						
		Czysty wydatek .		7.207	85	7.207	85	—	—
	37	Podatki gruntowe i domowo-klasowe z dodatkami		12.237	48	12.237	48	—	—
	38	Podatek rentowy od odsetek papierów wartościowych		930	52	930	52	—	—
		Suma rubryki VII. .		24.657	42	24.657	42	—	—
VIII.		**Wydatki administracyjne.**							
	39	Płace:							
		a) Władysław Towarnicki, nadkurator fundacyi Dr. Jana Towarnickiego .	8.000 K. — g.						
		b) Maryan Jędrzejowicz, kurator fundacyi Dra Jana Towarnickiego . .	800 „ — „						
		Do przeniesienia	8.800 K. — .	392.576	48	380.701	40	11.875	08

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia	8.800 K. — g.	392.576	48	380.701	40	11.875	08
		c) Stanisław Dąmbski, drugi kurator fundacyi Dra Jana Towarnickiego . .	800 „ — „						
		d) Stanisław Lachowicz, administrator majątku nieruchomego fundacyi Dra Antoniego Lachowicza:							
		α) należytość zaległa 66 K. 64 g.							
		β) należytość bieżąca 800 „ — „	866 „ 64 „						
			Razem .	10.466	64	10.399	94	66	70
	40	Zasługi i wynagrodzenia:							
		a) administratora realności w Tarnopolu (z fundacyi Strzałkowskiego) . .	500 K. — g.						
		b) delegata do zarządu dóbr Urlów (z fundacyi Lipińskich) .	500 „ — „						
		c) służby lasowej w Urlowie . . .	395 „ 62 „	1.395	62	1.395	62	—	—
	41	Remuneracye stałe referenta spraw stypendyjnych, kasyera, zastępcy kasyera i likwidatora stypendyów w myśl aktów fundacyjnych:							
		a) Lachowicza . .	680 K. — g.						
		b) Waleryana Czajkowskiego . .	180 „ — „						
		c) Dra Jana Towarnickiego . . .	240 „ — „	1.100	—	1.100	—	—	—
	42	Konserwacye i budowy:							
		a) Koszta budowy gmachu na pomieszczenie c. k. gimnazyum w Rzeszowie							
				12.962	26	12.895	56	66	70
		Do przeniesienia .		392.576	48	380.701	40	11.875	08

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia .		392.576	48	380.701	40	11.875	08
				12.962	26	12.895	56	66	70
		(fundacyi Dr. Jana Towarnickiego) .	157.456 K. 27 g.						
		b) Koszta budowy gmachu na pomieszczenie koszar żandarmeryi w Rzeszowie (fund. Dra Jana Towarnickiego) . .	65.405 „ 65 „						
		c) Koszta postawienia domu mieszkalnego dla dzierżawy, domu dla czeladzi, tartaku i domku dla tartacznika w Kuźminie (fundacya Pieściowskiego) . . .	10.138 „ 46 „						
		d) Koszta reparacyi starych budynków i postawienie nowego parkanu w Kuźminie (fundacya Pieściorowskiego) . .	458 „ 89 „	233.459	27	233.459	27	—	—
		Suma rubryki VIII		246.421	53	246.354	83	66	70
IX	44	**Gotówka** przeniesiona do majątku zarodowego . . .	87.490 K. 68 g.						
		od tego przeniesiona z majątku zarodow.	73.606 „ 90 „						
		Czysty wydatek .		13.883	78	13.883	78	—	—
X		**Wydatki i zwroty rozmaite.**							
	45	Raty amortyzacyi pożyczek zaciągniętych na hipotekę dóbr i realności:							
		a) z fundacyi Strzałkowskiego . .	3.640 K. — g.						
		b) z fundacyi Lachowicza . . .	2.796 „ 82 „						
		c) z fundacyi Lipińskich . . .	965 „ 32 „	7.402	14	7.402	14	—	—
		Do przeniesienia		7.402	14	7.402	14	—	—
				652.881	79	640.940	01	11.941	78

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	h.	Uiszczenie K.	h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	h.
		Do przeniesienia	652.881	79	640.940	01	11.941	78
			7.402	14	7.402	14	—	—
	46	Zasiłki do rachunku r. 1904 na pokrycie niedoborów	12.863	94	12.863	94	—	—
	47	Koszta ogłoszenia konkursów na stypendya	4.337	68	4.337	68	—	—
	48	Dodatek na budowę kaplicy w Szypowcach (z fundacyi Stupnickiego Marcelego)	1.000	—	1.000	—	—	—
	49	Koszta asekuracyi budynków dzierżawnych . . . 538 K. 53 g. zwroty . . 448 „ 27 „ Czysty wydatek . .	90	26	90	26	—	—
	50	Koszta podróży i dyety w sprawach fundacyjnych	503	36	503	36	—	—
	51	Prestacye szkolne	284	52	284	52	—	—
	52	Koszta materyalne i adwokackie za zastępstwo w sprawach fundacyi i sporządzania kontraktów . . . 1.257 K. 02 g. zwroty . . . 190 „ 77 „ Czysty wydatek . .	1.066	25	1.066	25	—	—
	53	Dotacya dla łac. expozytury w Łazówce (z fundacyi Strzałkowskiego) . .	100	—	100	—	—	—
	54	Odsetki od kaucyi ślubnej Kamili Jełowickiej, w sumie 12.600 koron, hipotekowanych na realności w Tarnopolu (fundacya Strzałkowskiego) .	630	—	630	—	—	—
	55	Odsetki od połowy majątku fundacyi Michalewiczów na rzecz legataryusza Jana Gieli	562	21	562	21	—	—
	56	Na rachunek udziału nieletnich Lipińskich w dochodach dóbr Urlów (fund. Lipińskich)	346	50	346	50	—	—
	57	Na administracyę lasową w Urlowie (fund. Lipińskich)	603	13	603	13	—	—
	58	Na administracyę dóbr Kuźmiua (fund. Pieściorowskiego)	4.257	37	4.257	37	—	—
	59	Na administracyę lasową w Kłodzienku (fund. Marynowskiego) . . .	1.169	59	1.169	59	—	—
			35.216	95	35.216	95	—	—
		Do przeniesienia	652.881	79	640.940	01	11.941	78

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	h.	Uiszczenie K.	h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	h.
		Z przeniesienia	652.881	79	640.940	01	11.941	78
			35.216	95	35.216	95	—	—
	60	Cena kupna gruntu pod budowę gmachu czynszowego na pomieszczenie koszar żandarmeryi w Rzeszowie wraz z kosztami kontraktu i kosztami prawnymi (fundacya dra Jana Towarnickiego)	15.092	66	15.092	66	—	—
	61	Cena kupna parceli gruntowej w Rzeszowie (fund. dra Jana Towarnickiego)	2.704	50	2.704	50	—	—
	62	Zwrot Bankowi krajowemu zastępczo poniesionych wydatków z tytułu ceny kupna dóbr Kłodzienko (fundacya Marynowskiego): *a*) należytość zaległa w kapitale . . 175.154 K. — g. *b*) należytość bieżąca w odsetkach i drobnych kosztach administracyjnych . 8.739 „ — „ Razem 183.893 K. — g. od tego należytość zaległa w kapitale przeniesiona do majątku zarodowego 175.154 „ — „ Pozostaje	8.739	—	4.457	—	4.282	—
	63	Zwrot funduszowi krajowemu zastępczo poniesionych wydatków — należytość zaległa	9	36	4	16	5	20
	64	Rozmaite: jak portorya, telegramy, stemple, druki i t. p. kancelaryjne oraz inne drobne wydatki . . . 363 K. 87 g. zwroty . . . 12 „ — „						
		Czysty wydatek . .	351	87	351	87	—	—
		Suma rubryki X. . .	62.114	34	57.227	14	4.287	20
		Suma wydatków wszystkich rubryk .	714.996	13	698.767	15	16.228	98
		Do przeniesienia .	714.996	13	698.767	15	16.228	98

II. Fundusze stypendyjne.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia .	714.996	13	698 767	15	16.228	98
	65	Zaliczki do wyrachowania . . .	52.969	33	52.969	33	—	—
	66	Gotówka na zakupno efektów (książeczki wkładkowe Banku kraj. i galic. Kasy oszczędności) 6.439 K. 02 g.						
		od tego pobrana za spienięż. efekta 3.623 „ 22 „	2.815	80	2.815	80	—	—
		Ogółem wydatki . .	770.781	26	754.552	28	16.228	98
		Do tego :						
		Zapas kasowy z końcem r. 1905 :						
		a) w gotówce . . 230.599 K. 53 g.						
		b) w efektach (książeczki Banku kraj. i gal. Kasy oszcz). 29.134 „ 73 „			259.734	26		
		Razem zgodnie ze sumą dochodów .			1,014.286	54		

II. Fundusze stypendyjne.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1905.

Stan czynny.

	Szczegół	Ogół
A) **Zapas kasowy**		
1) w gotówce		230.599 K. 53 g.
2) w efektach :		
a) 3·6% książeczki wkładkowe Banku krajowego.	26.417 K. 44 g.	
b) 3·6% książeczki wkładkowe gal. Kasy Osz.	2.717 „ 29 „	29.134 „ 73 „
B) **Należytości czynne**		178.595 „ 67 „
Suma stanu czynnego . .		438.329 K. 93 g.
Stan bierny		16.228 „ 93 „
Czysty stan czynny . .		422.100 K. 95 g.

Uwagi do zamknięcia rachunku majątku obrotowego.

1) Czysty stan czynny tego majątku wynosi z końcem roku 1905 jak wyżej wykazano kwotę . . . . . 422.100 K. 95 g.

Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1904 w kwocie . . 398.479 „ 78 „

okazuje się **przyrost** stanu czynnego w roku 1905 . . . . . 23.621 K. 17 g.

a to głównie wskutek ubytku w należytościach biernych, a mianowicie :

a) Stan gotówki z końcem r. 1905 wynosił	230.599 K. 53 g.		
Stan gotówki z końcem r. 1904 wynosił	203.720 „ 89 „	przyrost o	26.878 K. 64 g.
b) Stan efektów z końcem r. 1905 wynosił.	29.134 K. 73 g.		
Stan efektów z końcem r. 1904 wynosił	26.368 „ 93 „	przyrost o	2.765 „ 80 „
	Razem przyrost . . .		29.644 K. 44 g.
c) Stan należytości czynnych z końcem roku 1905 wynosił	178.595 K. 67 g.		
Stan należytości czynnych z końcem roku 1904	361.155 „ 24 „	ubytek o	182.559 „ 57 „
Z porównania okazuje się przewyżka ubytku — wynik ujemny			152.915 K. 13 g.

II. Fundusze stypendyjne.

d) Stan należytości biernych z końcem roku 1905 wynosił	16.228 K. 99 g.		
Stan należytości biernych z końcem roku 1904	192.765 „ 28 „	ubytek, wynik dodatni	176.536 „ 30 „
Z porównania wynika **przyrost** j. w.			23.621 K. 17 g.

2) Wykazaną pod poz. 3 f) dochodów resztę z dóbr Zwiahel stanowią 200 dukatów holenderskich, płatnych w dwóch półrocznych ratach po 100 dukatów, dnia 8. lutego i 8. sierpnia każdego roku. Wartość tych dukatów oblicza się według kursu notowanego przez Izbę handlową lwowską w dniach płatności rat.

3) Z zapasu kasowego w gotówce, wykazanego w sumie 230.599 K. 53 g, rozporządzalną kwotę sfruktyfikowano w r. 1906 na rzecz majątku zarodowego odnośnych funduszów.

L. W. 63722/1906.

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
		A) Gospodarstwo gruntowe.						
I.	1	**Czynsze dzierżawne** z gruntów, łąk i ogrodów:						
		a) należytość zaległa . 170 K. 15 g.						
		b) „ bieżąca . 1.208 „ 10 „						
		razem 1.378 K. 25 g.						
		odpisano 83 „ — „	1.295	25	1.295	25	—	—
II.	2	**Czynsze z budynków** wydzierżawionych propinatorowi i czynsz dzierżawny z propinacyi:						
		a) należytość zaległa . 22.723 K. 26 g.						
		b) „ bieżąca . 4.870 „ — „	27.593	26	4.870	—	22.723	26
III.	3	**Zwroty kosztów zarządu** . . .	—	—	—	—	—	—
IV.	4	**Dochody rozmaite**:						
		Odsetki zwłoki od rat zaległych i inne:						
		a) należytość zaległa . 387 K. 38 g.						
		b) „ bieżąca . 119 „ 88 „						
		razem 507 K. 26 g.						
		od tego zwrot korelatywny 117 „ 65 „	389	61	2	23	387	38
V.		**B) Gospodarstwo lasowe.**						
	5	Dochód ze sprzedaży drzewa opałowego	21.372	—	21.372	—	—	—
	6	„ „ „ materyałowego	7.526	10	7.526	10	—	—
	7	Dochód z grzywien i szkód lasowych:						
		a) należytość zaległa . 543 K. 84 g.						
		b) „ bieżąca . 68 „ 80 „	612	64	68	80	543	84
	8	Zwrot kosztów rąbania	83	20	83	20	—	—
	9	Rozmaite dochody i dochód z ubocznych użytków lasowych i polowania .	538	50	538	50	—	—
		Suma rubryki V. . .	30.132	44	29.588	60	543	84
		Suma wszystkich dochodów . .	59.410	56	35.756	08	23.654	48

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Wydatki.						
I.		**A) Gospodarstwo gruntowe.**						
	1	Utrzymanie i adaptacya budynków gospodarskich . . . 9.177 K. 38 g. od tego zwrot korelatywny . . . 1.000 „ — „ czysty wydatek .	8.177	38	8.177	38	—	—
	2	Asekuracya budynków gospodarskich . . 319 K. 55 g. od tego zwrot korelatywny . . . 218 „ 84 „ czysty wydatek .	100	71	100	71	—	—
		Suma rubryki I. . .	8.278	09	8.278	09	—	—
II.		**B) Gospodarstwo lasowe.**						
	3	Utrzymanie budynków lasowych . .	42	30	42	30	—	—
	4	Koszta wyrębu drzewa opałowego . .	2.371	50	2.371	50	—	—
	5	„ „ „ materyałowego .	111	21	111	21	—	—
	6	Rozmaite wydatki:						
		a) tantyemy i pniowe zarządcy lasów .	1.259	91	1.259	91	—	—
		b) koszta uprawy lasów, utrzymanie rowów granicznych i dróg lasowych	434	55	434	55	—	—
		c) koszta z tytułu prestacyi drogowych i wykupna szarwarku . . .	—		—	—	—	—
		d) koszta polowania	49	—	49	—	—	—
		Suma rubryki II. . .	4.268	47	4.268	47	—	—
III		**C) Koszta zarządu.**						
	7	Płace zarządcy lasów, gajowych i kominiarza	3.475	—	3.475	—	—	—
	8	Pensye i dary z łaski	78	—	78	—	—	—
	9	Emolumenta drzewem i gotówką:						
		a) należytość zaległa . — K. 80 g.						
		b) „ bieżąca . 1.359 „ 80 „						
		razem 1.360 K. 60 g.						
		odpisano — „ 80 „	1.359	80	1.359	80	—	—
		Do przeniesienia .	4.912	80	4.912	80	—	—
			12.546	56	12.546	56	—	—

III. Administracya dóbr Winniki.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia . .	12.546	56	12.546	56	—	—
			4.912	80	4 912	80	—	—
	10	Rozmaite wydatki:						
		a) remuneracye i zapomogi . . .	480	—	480	—		
		b) datek na premie szkolne . . .	60	—	60	—		
		c) koszta kancelaryjne . 25 K. 38 g. od tego zwrot korelatywny . . . 14 „ 50 „						
		czysty wydatek .	10	88	10	88		
		d) wynagrodzenie służby lasowej tytułem nadwyżki od ściągniętych grzywien za przestępstwa lasowe . .	45	70	45	70		
		e) datek na wewnętrzne upiększenie cerkwi — nal. zaległa . . .	500	—	500	—		
		Suma rubryki III. . .	6.009	38	6.009	38		
IV.	11	**D) Podatki rządowe**	5.110	95	5.110	95		
V.		**E) Wydatki z prawa patronatu.**						
	12	Płace księży i nauczycieli . . .	630	—	630	—		
	13	Emolumenta tychże drzewem . . .	884	—	884	—		
	14	Prestacye szkolne	208	61	208	61		
		Suma rubryki V. . .	1.722	61	1.722	61		
VI.	15	**Nadwyżka dochodów przeniesiona do fundacyi stypendyjnej ś. p. Samuela Głowińskiego**	10.366	58	10.366	58		
		Suma wszystkich wydatków . .	35.756	08	35.756	08		

III. Administracya dóbr Winniki.

Uwaga. Wartość dóbr zarachowana w ogólnem zamknięciu rachunkowem kompleksu funduszów stypendyjnych.

Wykazane z końcem roku 1905 należytości czynne w ogólnej sumie 23.654 K. 48 g. stanowią pretensye:

1) do masy spadkowej bł. p. Salomona Tanda, byłego dzierżawcy propinacyi w Winnikach:
   a) z tytułu czynszu dzierżawnego w kwocie . . 22.723 K. 26 g.
   b) z tytułu odsetek zwłoki w kwocie . . . 387 „ 38 „
2) z tytułu szkód wyrządzonych przy trasowaniu kolei Lwów-Podhajce . . . . . 543 „ 84 „

razem j. w. . 23.654 K. 48 g.

O ściągnięcie należytości ad 1) od masy spadkowej bł. p. Salomona Tanda toczy się proces cywilno sądowy.

LW. 48.995/06.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	162	49	162	49	—	—
	2	Efekta zakupione . 10.362 K. 49 g. od tego spieniężone . 10.200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	162	49	162	49	—	—
		Suma dochodów . . .	324	98	324	98	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	75.827	32	—	—
		Razem . .	—	—	76.152	30	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 10.362 K. 49 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 10.200 „ — „						
		Czysty wydatek .	162	49	162	49	—	—
		Suma wydatków .	162	49	162	49	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	75.989	81	—	—
		Razem . .	—	—	76.152	30	—	—

Zapas majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	10.000 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	22.600 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	2.400 „ — „	
4. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	400 „ — „	
5. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	40.400 „ — „	
6. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	189 „ 81 „	75.989 K. 81 g.
Suma stanu czynnego		75.989 K. 81 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		75.989 K. 81 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		75.827 „ 32 „
okazuje się **przyrost** majątku o		162 K 49 g.

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 675 K. — g.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 704 „ — „						
		c) 4% od listów zastaw. galicyj. Towarzystwa kredyt. ziemskiego . 96 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1903 . 16 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolej. Banku krajowego . 1.616 „ — „						
		Razem . 3.107 K. — h.						
		od tego podatek rentowy — „ 48 „						
		Czysty dochód . .	3.106	52	3.106	52	—	—
		Suma dochodów . .	3.106	52	3.106	52	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1905 w gotówce	—	—	162	49	—	—
		Razem . .	—	—	3.269	01	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia dla c. i k. inwalidów wojskowych:						
		a) należytość zaległa . 50 K. — g.						
		b) „ bieżąca . 3.210 „ — „						
		Razem . 3.260 K. — g.						
		z tego odpisano 350 „ — „	2.910		2.810	—	100	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	162	49	162	49	—	—
	3	Rozmaite . . . 50 „ — g.						
		od tego zwrot . 50 „ — „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	3.072	49	2.972	49	100	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	296	52	—	—
		Razem . . .	—	—	3.269	01	—	—

IV. Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych.

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce 296 K. 52 h
zarezerwowano na wypłatę niepodniesionych za rok 1905 wsparć
dożywotnych dla dwóch c. i k. inwalidów wojskowych kwotę 100 „ — „
pozostałą zaś resztę gotówki w kwocie . . . . . 196 K. 52 g.
przeniesiono z początkiem roku 1906 jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1905 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 47640/06).

L. W. 48.937/06

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	32	—	32	—	—	—
	2	Efekta zakupione	32	—	32	—	—	—
		Suma dochodów .	64	—	64	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	6.305	58	—	—
		Razem . . .	—	—	6.369	58	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupuo efektów .	32	—	32	—	—	—
		Suma wydatków . .	32	—	32	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	6.337	58	—	—
		Razem . . .	—	—	6.369	58	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	4.000 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	2.200 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	137 „ 58 „	6.337 K. 58 g.
Suma stanu czynnego . .		6.337 K. 58 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		6.337 K. 58 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1904		6.305 „ 58 „
okazuje się **przyrost** majątku o		32 K. — g.

V. Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 160 K. — g. *b*) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 88 „ — „	248	—	248	—	—	—
		Suma dochodów .	248	—	248	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1905 w gotówce	—	—	32	—	—	—
		Razem . .	—	—	280	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia trzech inwalidów wojskowych po 72 K. rocznie.	216	—	216	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	32	—	32	—	—	—
		Suma wydatków .	248	—	248	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	32	—	—	—
		Razem . .	—	—	280	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas gotówki z końcem roku 1905 w kwocie 32 K. przeniesiono z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego fundacyi i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 23.382/906).

LW. 33.820/06.

VI. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	57	26	57	26	—	—
	2	Efekta zakupione . . 258 K. 86 g.						
		od tego spieniężone 200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno .	58	86	58	86	—	—
		Suma dochodów . .	116	12	116	12	—	
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	4 013	15	—	—
		Razem . .	—	—	4.129	27	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 257 K. 26 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . . 200 „ — „						
		Czysty wydatek . .	57	26	57	26	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	4.072	01	—	—
		Razem . .	—	—	4.129	27	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	800 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	3.000 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	200 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	72 „ 01 „	4.072 K. 01 g.
Suma stanu czynnego . . .		4.072 K. 01 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		4.072 K. 01 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		4.013 „ 15 „
okazuje się **przyrost** majątku o .		58 K. 86 g.

VI. Fundacya posagowa Jana i Filipiny Komarnickich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kred. ziemsk. 32 K. — g. *b*) 4% od listów zast. Banku krajowego . . . 120 „ — „ *c*) 4% od obligacyj kolejowych Banku kraj . . 8 „ — „ Razem 160 K. — g. od tego podatek rentowy . — „ 16 „ Czysty dochód . . .	159	84	159	84	—	—
		Suma dochodów . .	159	84	159	84	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	57	26	—	—
		Razem . . .	—	—	217	10	—	—
		Wydatki.						
	1	Wyposażenie Anieli Czajkowskiej z Magierowa	100	—	100	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	57	26	57	26	—	—
		Suma wydatków . .	157	26	157	26	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	59	84	—	—
		Razem . .	—	—	217	10	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 59 K. 84 g. przeniesiono z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego fundacyi i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano. (LW. 23.548/06).

LW. 33.687/06.

VII. Zakład narodowy im. Ossolińskich.

Liczba porz.	Dochody	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
1	W styczniu roku 1905	—	—	—	—
2	„ lutym „ „	—	—	—	—
3	„ marcu „ „	1.608	61	—	—
4	„ kwietniu „ „	113.392	85	110.400	—
5	„ maju „ „	15	80	—	—
6	„ czerwcu „ „	22.884	—	—	—
7	„ lipcu „ „	8.575	50	17.417	30
8	„ sierpniu „ „	44	48	—	—
9	„ wrześniu „ „	2.225	—	—	—
10	„ październiku „ „	2.436	40	—	—
11	„ listopadzie „ „	5.000	—	—	—
12	„ grudniu „ „	49.915	55	9.216	07
	Do tego przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych .	14.012	09	2.668	42
	Suma doch. (Gotówka / Efekta) maj. obrot. 90.905 K. 79 g. — K. — g.; maj. zarod. 129.204 „ 49 „ 139.701 „ 79 „	220.110	28	139.701	79
	Zapas z początkiem roku 1905:				
	a) w gotówce (maj. obrotowego)	668	71	—	—
	b) w efektach (maj. zarodowego) w walucie koron. .	—	—	997.143	03
	we frankach . .	—	—	300	fran.
	Razem . .	220.778	99	1,136.844 300	82 fran.

VII. Zakład narodowy im. Ossolińskich.

Liczba porz.	Wydatki		Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
1	W styczniu roku 1905		—	—	—	—
2	„ lutym „ „		—	—	—	—
3	„ marcu „ „		2.262	03	—	—
4	„ kwietniu „ „		113.290	03	61.046	45
5	„ maju „ „		—	—	15	80
6	„ czerwcu „ „		830	50	16.400	—
7	„ lipcu „ „		27.421	50	861	40
8	„ sierpniu „ „		3.104	96	—	—
9	„ wrześniu „ „		2.200	—	—	—
10	„ październiku „ „		2.600	—	—	—
11	„ listopadzie „ „		5.000	—	—	—
12	„ grudniu „ „		9.194	55	2.895	55
	Do tego przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych		54.038	13	—	—
	Suma wyd. maj. obrot. 90.737 K. 21 g.	— K. — g.				
	„ zarod. 129.204 „ 49 „	81.219 „ 20 g.	219.941	70	81.219	20
	Zapas z końcem roku 1905:					
	a) w gotówce (majątku obrotowego)		837	29	—	—
	b) w efektach (majątku zarodowego):					
	1) listy Towarzystwa kredyt ziemsk.	811.000 K. — gr.				
	2) oblig. pożyczki kraj. z r. 1893	119.300 „ — „				
	3) „ gal. funduszu propinacyjnego	50.500 „ — „				
	4) renta państwowa	2 400 „ — „				
	5) priorytety I. węg. gal. kolei żelazn.	4.000 „ — „				
	6) oblig komunalne Banku kraj.	50.000 „ — „				
	7) książeczki wkładkowe Banku kraj. i galicyjskiej Kasy oszczędności	10.425 „ 62 „				
	8) obligacye pożyczki papieskiej	300 franków				
	Suma	1,047.625 K. 62 g. 300 franków				
	do tego:					
	1) Kaucya na zabezpieczenie kontraktu zawartego między Kuratoryą Zakładu a Dawidem Milchem i Mendlem Grünsbergiem, a mianowicie *a*) 3% obl. austr. Zakł. kred. ziem. 600 K. *b*) 4% i 4½% listy Banku kraj. 400 „	1.000 K. — g.				
	2) Kaucya Aleksandra Leszczyńskiego, dzierżawcy dóbr Rakowce, mianowicie: 4½% listy zastawne Banku hipotecznego na	7.000 „ — „			1,055.625 300	62 fran.
		Razem	220.778	99	1,136.844 300	82 fran.

VII. Zakład narodowy im. Ossolińskich.

Uwaga. 1) W ostatnich pozycyach wyżej przedstawionego rachunku kasowego mieszczą się przeprowadzenia odnoszące się do roku 1905, które wynikły z zestawienia i obliczenia całego ruchu kasowego po dzień 31. grudnia 1905 i zostały przez Kuratoryę wprowadzone do dzienników dodatkowych. Dla zgodności z rachunkami Kuratoryi i wykazanymi ostatecznymi zapasami kasowymi uwidacznia się powyższe przeprowadzenia w dziennikach dodatkowych Kasy krajowej, które prowadzone są dla wszystkich funduszów krajowych na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 9. maja 1893 w każdym roku budżetowym po koniec marca roku następnego.

2) Oprócz wykazanego z końcem roku 1905 zapasu w gotówce i efektach, posiada fundacya należytość czynną, t. j. ulokowaną w Banku krajowym na rachunku bieżącym kwotę 980 kor.

3) Kaucye w efektach 8.000 koron stanowią należytość bierną funduszu.

4) Majątkiem tego zakładu zarządza Kuratorya, ustanowiona przez Założyciela i składa Wydziałowi krajowemu roczny rachunek do sprawdzenia. Kasa krajowa zaś na mocy §. 41 listu fundacyjnego pobiera sumarycznie dochody i uskutecznia wydatki za asygnatami Kuratora, oraz przechowuje zapasy majątku zarodowego z nadwyżek majątku obrotowego.

L. W. 39.311/906.

VIII. Fundusz zapomogi byłego obwodu Tarnowskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Dochody.						
	1	Zwroty od zapomożonych:						
		a) w kapitale z lat dawniejszych . .	160	—	—	—	160	—
		b) w odsetkach anuitetowych . .	—	—	—	—	—	—
	2	4% odsetki od książeczki wkładkowej Banku krajowego	685	38	685	38	—	—
	3	Efekta zakupione	685	38	685	38	—	—
		Suma dochodów . .	1.530	76	1.370	76	160	—
		Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	18.868	51	—	—
		Razem . .	—	—	20.239	27	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	685	38	685	38	—	—
		Suma wydatków . .	685	38	685	38	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	19.553	89	—	—
		Razem . .	—	—	20.239	27	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1905.

Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach: 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego Nr. 19.127 . . . . . 19.553 K. 89 g.
II. Należytości czynne z lat poprzednich . . . 160 „ — „

Suma stanu czynnego . 19.713 K. 89 g.

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . 19.713 K. 89 g.

W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . . . 19.028 „ 51 „

okazuje się **przyrost** majątku o . . . . . 685 K. 38 g.

LW. 39.250/06.

IX. Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od książeczki Banku krajowego	19	67	19	67	—	—
	2	Efekta zakupione	19	67	19	67	—	—
		Suma dochodów . .	39	34	39	34	—	—
		Do tego:						
	3	**Zapas** początkowy efektami . . .	—	—	542	01	—	—
		Razem . .	—	—	581	35	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka ulokowana na książeczkę Banku krajowego	19	67	19	67	—	—
		Suma wydatków . .	19	67	19	67	—	—
		Do tego:						
	2	**Zapas** ostateczny efektami . . .	—	—	561	68	—	—
		Razem . .	—	—	581	35	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

Stan czynny:

a) w gotówce	— K.	— g.
b) w efektach (książeczka Banku krajowego)	561 „	68 „
c) w wartości realności	100.212 „	— „
Suma stanu czynnego . .	100.773 K.	68 g.
Stan bierny:	— „	— „
Czysty stan czynny	100.773 K.	68 g.
Z porównania takiegoż stanu z końcem roku 1904	100.754 „	01 g
okazuje się **przyrost** majątku o kwotę	19 K.	67 g.

X. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej „dla inwalidów polskich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	958	39	958	39	—	—
	2	Efekta zakupione . . 20.364 K. 99 g. od tego spieniężone . 19.400 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno .	964	99	964	99	—	—
		Suma dochodów . .	1.923	38	1.923	38	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	131.204	34	—	—
		Razem . .	—	—	133.127	72	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 20.358 K. 39 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 19.400 „ — „						
		Czysty wydatek . .	958	39	958	39	—	—
		Suma wydatków . .	958	39	958	39	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	132.169	33	—	—
		Razem . .	—	—	133.127	72	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% obligacye komunalne Banku krajowego (III. emisyi)	19.800 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	99.100 „ — „	
3. 4½% listy zastawne Banku hipotecznego .	13.200 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	69 „ 33 „	132.169 K. 33 g.
Suma stanu czynnego . . .		132.169 K. 33 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		132.169 K. 33 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . . .		131.204 „ 34 „
okazuje się **przyrost** majątku o		964 K. 99 g.

X. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej „dla inwalidów polskich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 5% od obligacyj komunalnych Banku krajowego (II. emisyi) 850 K. — g.						
		b) 4½% od obligacyj komunalnych Banku krajowego (III emisyi) . 904 „ 50 „						
		c) 4½% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego . . 594 „ — „						
		d) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 3.640 „ — „						
		Razem 5.988 K. 50 g.						
		od tego odsetki bierne 179 „ 75 „						
		Czysty dochód . .	5.808	75	5.808	75	—	—
		Suma dochodów . .	5.808	75	5.808	75	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	958	39	—	—
		Razem . .	—	—	6.767	14	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia inwalidów polskich (jak poniżej wykazano):						
		należytość bieżąca . . 5.400 K.						
		z tego odpisano . . 600 „						
		Rzeczywisty wydatek .	4.800	—	4.000	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	958	39	958	39	—	—
	3	Rozmaite (koszta kancelaryjne, porto, stemple etc.):						
		należytość . . 936 K. 71 g.						
		od tego zwroty . . 902 „ — „						
		Czysty wydatek . .	34	71	34	71	—	—
		Suma wydatków . .	5.793	10	5 793	10	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	974	04	—	—
		Razem . .	—	—	6.767	14	—	—

X. Fundacya ś. p. Pelagii Russanowskiej „dla inwalidów polskich“.

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 974 K. 04 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1906 w myśl art. 25 aktu fundacyjnego jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1905 na rzecz majątku zarodowego fundacyi (LW. 24.821/06).

Wykaz szczegółowy dożywotników w roku 1905:

1.	Benedyktowicz Ludomir	600 K.
2.	Kostecki Michał	600 „
3.	Kownacki Józef	600 „
4.	Miniewski Józef	300 „
5.	Pachel Feliks Piotr	600 „
6.	Pozerski Edward	600 „
7.	Staszewski Aleksy	300 „
8.	Trawiński Jan Mikołaj	600 „
9.	Turzański Seweryn	600 „
10.	Waliszewski Wincenty (umarł w r. 1905)	— „
	Razem j. w.	4.800 K.

LW. 33.695/06.

XI. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione	30	12	30	12	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	30	12	30	12	—	—
		Suma dochodów	60	24	60	24	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce — K — g.						
		b) w efektach 204.184 „ 88 „	—	—	204.184	88	—	—
		Razem	—	—	204.245	12	—	—
		Wydatki.						
	1	**Efekta** spieniężone	—	—	—	—	—	—
	2	**Gotówka** wydana na zakupno efektów	30	12	30	12	—	—
		Suma wydatków	30	12	30	12	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce — K — g.						
		b) w efektach 204.215 „ — „	—	—	204.215	—	—	—
		Razem	—	—	204.245	12	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny:		
Zapas kasowy w gotówce	— K — g.	
„ „ w efektach, a to:		
1. 4% listy zastawne Towarzystwa kredytowego ziemskiego	176.200 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego	25.400 „ — „	
3. „ obligacye pożyczki krajowej z roku 1893	2.500 „ — „	
4. książeczka gal. Banku krajowego	115 „ — „	204.215 „ — „
Suma stanu czynnego		204.215 K — g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		204.215 K — g.
W porównaniu z takim stanem z końcem roku 1904 w kwocie		204.184 „ 88 „
okazuje się **wzrost** majątku o kwotę		30 K 12 g.

XI. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od kapitałów:						
		a) od 4% listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego w kwocie . . . . 7.048 K. — g.						
		mniej ½% podatek rentowy . . . 35 „ 24 „						
		pozostaje . 7.012 K. 76 g.						
		b) od 4% listów zastawnych Banku krajowego . . . 1.016 „ — „						
		c) od 4% oblig. pożyczki kraj. z r. 1893 . 100 „ — „	8.128	76	8.128	76	—	—
	2	Dochody rozmaite	—	—	—	—	—	—
	3	Zwrot z depozytów zasiłków dla gmin .	1.180	—	—	—	1.180	—
		Suma dochodów .	9.308	76	8.128	76	1.180	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 8.580 K. 12 g.						
		b) w efektach . . — „ — „			8.580	12	—	—
		Razem .	—	—	16.708	88		
		Wydatki.						
	1	Zasiłki dla gmin na cele szkolne:						
		zaległe . . . 8.550 K. — g.						
		bieżące . . . 8.100 „ — „	16.650	—	11.650	—	5.000	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	30	12	30	12	—	—
	3	Wydatki rozmaite	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	16.680	12	11.680	12	5.000	—
	4	**Zapas** kasowy z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 5.028 K. 76 g.						
		b) w efektach . . — „ — „	—	—	5.028	76	—	—
		Razem .	—	—	16.708	88	—	—

XI. Fundusz szkół ludowych z roku 1872.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny:		
1. Zapas kasowy w gotówce	5.028 K. 76 g.	
2. Należytości czynne	1.180 „ — „	6.208 K. 76 g.
Stan bierny		5.000 „ — „
Czysty stan czynny		1.208 K. 76 g.

Uwaga. Wyżej wykazany z końcem roku 1905 pozostały zapas kasowy . 5.028 K. 76 g.
zostanie użyty na pokrycie zasiłków przyznanych gminom w latach poprzednich i w roku przedmiotowym, a dotąd niewypłaconych w kwocie . . . . . 5.000 „ — „
reszta pozostała w kwocie . . . . . 28 K. 76 g.
wraz z częścią gotówki ulokowanej na książeczce Banku krajowego Nr. 492 została użytą z początkiem roku 1906 na zakupno 4% listu zastawnego Banku krajowego nominalnej wartości 100 K na rzecz majątku zarodowego. Wykazane powyżej należytości czynne z depozytów w kwocie 1 180 K. posłużą na pokrycie przyznanych, a dotąd jeszcze niewypłaconych zasiłków dla gmin na cele szkolne.

L. W. 17 350 ex 1906.

XII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . 10.200 K. — od tego spieniężone . 10.200 „ — Rzeczywiste przykupno	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	121.910	75	—	—
		Razem . .	—	—	121.910	75	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . . 10.200 K. od tego pobrana za spieniężone efekta . . . . 10.200 „ Czysty wydatek	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	121.910	75	—	—
		Razem . .	—	—	121.910	75	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	4.200 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	107.000 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	200 „ — „	
4. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893	10.500 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	10 „ 75 „	121.910 K. 75 „
Suma stanu czynnego . .		121.910 K. 75 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		121.910 K. 75 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1904 . .		121.910 „ 75 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony** .		— K. — g.

XII. Fundacya Winc. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1905	
				K.	g.	K.	g.	K.	g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . .	418 K. 50 g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	4.076 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych gal. Tow. kredyt. ziemskiego	8 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . .	420 „ — „						
		e) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . .	38 „ 48 „						
		Razem . .	4.960 K. 98 g.						
		od tego podatek rentowy . . .	— „ 04 „						
		Czysty dochód . .		4.960	94	4.960	94	—	—
	2	Efekta zakupione . .	6.675 K. 53 g.						
		od tego spieniężone	2.449 „ 52 „						
		Rzeczywiste przykupno . .		4.226	01	4.226	01	—	—
		Suma dochodów . .		9.186	95	9.186	95	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905:							
		a) w gotówce . .	2.263 K. 73 g.						
		b) w efektach . .	3.185 „ 79 „	—	—	2.449	52	—	—
		Razem . .		—	—	11.636	47	—	—

XII. Fundacya Wine. Łodzia Ponińskiego dla czeladników rzemieślniczych.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wypłacona wygrywającym na rękę przy losowaniu w wysokości 5% wylosowanych premij . . .	232	20	232	20	—	—
	2	Premie wypłacone czeladnikom (reszta po potrąceniu 5% pod 1. wymienionych) w efektach	735	30	735	30	—	—
	3	Koszta losowania	279	50	279	50	—	—
	4	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 6.675 K. 53 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 2.449 „ 52 „						
		Czysty wydatek . .	4.226	01	4.226	01	—	—
	5	Rozmaite (koszta insercyjne, druki do losowania premij i t. d.) . . .	48	28	48	28	—	—
		Suma wydatków . .	5.521	29	5 521	29	—	—
	6	**Zapas** z końcem roku 1905: *a*) w gotówce . . 2.438 K. 68 g. *b*) w efektach . . 3.676 „ 50 „	—		6.115	18	—	—
		Razem . .	—	—	11.636	47	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce . . 2.438 K. 68 g ulokowano z początkiem roku 1906 (LW. 16471/06) na książeczkę wkładkową Banku krajowego. Gotówka ta stanowi czysty dochód z odsetek od efektów majątku zakładowego za II. półrocze roku 1905 i posłuży wraz z takimże dochodem za I. półrocze roku 1906 w myśl aktu fundacyjnego na cele losowania w roku 1906.

Wykazany zaś powyżej zapas z końcem roku 1905 w efektach 3.676 K. 50 g. stanowią książeczki wkładkowe Banku krajowego **obce**, na których (po potrąceniu wypłaconych gotówką 5% od całych premij) ulokowano wylosowane w roku 1905 premie następujących czeladników:

1) Jana Krzywego, książeczka Nr. 22.238 na kwotę . . . 1.470 K. 60 g.
2) Juliana Olearczyka „ „ 22.239 „ „ . . . 1.225 „ 50 „
3) Mikołaja Głuchego „ „ 22 221 „ „ . . . 980 „ 40 „
Razem jak w. . . . 3 676 K. 50 g.

Książeczki te przechowuje się w kasie Wydziału krajowego do czasu (najdłużej 5 lat), w którym czeladnicy uczynią zadość wymaganiom §. 12 statutu fundacyjnego.

L. W. 33.886/906.

XIII. Fundacya ś. p. Franciszka Kochmana „dla literatów polskich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	623	73	623	73	—	—
	2	Efekta zakupione . . 684 K. 70 g.						
		od tego spieniężone . 62 „ 67 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	622	03	622	03	—	—
		Suma dochodów . .	1.245	76	1.245	76	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	61.062	67	—	—
		Razem . .	—	—	62.308	43	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 686 K. 40 g.						
		od tego pobrano za spienię żone efekta . . . 62 „ 67 „						
		Czysty wydatek . .	623	73	623	73	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi . . . . 600 K. — g.						
		od tego pobrana z winkulacyi . . . . 600 „ — g.						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	623	73	623	73	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	61.684	70	—	—
		Razem . .	—	—	62.308	43	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (nieokresowe dawniejszej emisyi w walucie austryackiej)	1.000 K. — g.	
2. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (56-letnie w walucie koronowej)	60.600 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	84 „ 70 „	61.684 K. 70 g.
Suma stanu czynnego . .		61.684 K. 70 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		61.684 K. 70 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		61.062 „ 67 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		622 K. 03 g.

XIII. Fundacya ś. p. Franciszka Kochmana „dla literatów polskich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od listów zastaw. galic. Towarzystwa kredytowego ziems. (niekresowych emitowanych w wal. austr.)	40 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarz. kredytowego ziems. (56-let. w wal. koron.)	2.414 „ 80 „						
		c) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . .	22 „ 89 „						
		Razem .	2.477 K. 69 g.						
		od tego podatek rentowy	12 „ 26 „						
		Czysty dochód .		2.465	43	2.465	43	—	—
	2	Efekta zakupione		606	56	606	56	—	—
		Suma dochodów .		3.071	99	3.071	99	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905:							
		a) w gotówce . .	1.207 K. 40 g.						
		b) w efektach . .	8.226 „ 79 „		—	9.434	19	—	—
		Razem .		—	—	12.506	18	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego		623	73	623	73	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów .		606	56	606	56	—	—
	3	Rozmaite (koszta kancelaryjne itd.) .		3	57	3	57		
		Suma wydatków .		1.233	86	1.233	86	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1905:							
		a) w gotówce . .	2.438 K. 97 g.						
		b) w efektach . .	8.833 „ 35 „	—	—	11.272	32	—	—
		Razem .		—	—	12.506	18	—	—

XIII. Fundacya ś. p. Franciszka Kochmana „dla literatów polskich“.

Uwaga. W myśl postanowienia §. 23. aktu fundacyjnego $^1/_4$ część czystych dochodów majątku obrotowego przypada corocznie na pomnożenie majątku zarodowego fundacyi. $^3/_4$ części zaś przypadają na premie dla literatów polskich.

Kwotę równującą się $^3/_4$ częściom czystych dochodów lokuje się corocznie, chwilowo tylko na książeczki wkładkowe Banku krajowego, zanim użyte zostaną na premie, których najbliższe rozdanie nastąpi w roku 1906.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce 2.438 K. 97 g. część równującą się $^1/_4$ części czystych dochodów fundacyi za rok 1905 (które wynosiły sumę 2.465 K. 43 g. wykazaną powyżej pod poz. 1 dochodów, z potrąceniem wydatku wykazanego powyżej pod poz. 3 wydatków w kwocie 3 K. 57 g., czyli sumę 2.461 K. 86 g.) w sumie 615 K. 46 g. — przeniesiono z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 26618/06), resztę zaś zapasu wykazanego w gotówce 1.823 K. 51 g. i wykazany zapas w efektach 8.833 K. 35 g. pozostawiono w majątku obrotowym w celu użycia na zrealizowanie celów fundacyi w roku 1906.

LW. 33.685/06.

XIV. Fundacya posagowa śp. Franciszka Kochmana „dla dziewcząt służących“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów;						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (nieokresowych dawniejszej emisyi w walucie austryackiej) 120 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (56-letnie w walucie koronowej) . 1.768 „ — „						
		Razem 1.888 K. — g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 28 „ 14 „						
		Czysty dochód .	1.859	86	1.859	86	—	—
	2	Efekta zakupione . 1.923 K. 47 g.						
		od tego spieniężone . . 103 „ 63 „						
		Rzeczywiste przykupno .	1.819	84	1.819	84	—	—
		Suma dochodów . .	3.679	70	3.679	70	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 911 K. 42 g.						
		b) w efektach . . 45.913 „ 81 „	—	—	46.825	23	—	—
		Razem . .	—	—	50.504	93	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 1.927 K. 67 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 103 „ 63 „						
		Czysty wydatek . .	1.824	04	1.824	04	—	—
	2	Efekta wydane do winkulacyi . . . . 1.800 K. — g.						
		od tego pobrane z winkulacyi . . . . 1.800 „ — „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	1.824	04	1.824	04	—	—
		Zapas z koncem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 947 K. 24 g.						
		b) w efektach . . 47.733 „ 65 „	—	—	48.680	89	—	—
		Razem . .	—	—	50.504	93	—	—

XIV. Fundacya posagowa śp. Franciszka Kochmana „dla dziewcząt służących“.

Stan majątku z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		947 K. 24 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (nieokresowe dawniejszej emisyi w walucie austryackiej) . . .	3.000 K. — g.	
2. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego (56 letnie w walucie koronowej)	44.600 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	133 „ 65 „	47.733 „ 65 „
Suma stanu czynnego .		48.680 K. 89 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		48.680 K. 89 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . . .		46.825 „ 23 „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.855 K. 66 g.
a mianowicie przybyło: *a*) gotówką . .	35 K. 82 g.	
b) efektami . .	1.819 „ 84 „	
Przyrost j. w.	1.855 K. 66 g.	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie i jak długo to nie nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody w gotówce w celu powiększenia majątku zakładowego. Wykazany też powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 947 K. 24 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1906 na rzecz tegoż majątku (LW. 26282/06). Aktywowanie fundacyi nastąpi w myśl art. 21 aktu fundacyjnego dopiero wtenczas, gdy z jej dochodów można będzie po potrąceniu 10% na pomnożenie majątku zakładowego wypłacać corocznie trzy posagi w kwotach po 1.000 K., 800 K i 600 K.

Na teraz wynoszą te dochody 1.878 K. 56 g. rocznie.

LW. 33.686/06.

XV. Fundacya Maryi de Prez Jędzejowiczowej „dla czterech wiekowych kobiet“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	3	08	3	08	—	—
	2	Efekta zakupione	3	08	3	08	—	—
		Suma dochodów .	6	16	6	16	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	16.329	68	—	—
		Razem . . .	—	—	16.335	84	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	3	08	3	08	—	—
		Suma wydatków .	3	08	3	08	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach .	—	—	16.332	76	—	—
		Razem . . .	—	—	10.335	84	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	4.600 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	10.000 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	600 „ — „	
4 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	1.100 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	32 „ 76 „	16.332 K. 76 g.
Suma stanu czynnego . .		16.332 K. 76 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		16 332 K. 76 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1903		16.329 „ 68 „
okazuje się **przyrost majątku** o		3 K. 08 g.

XV. Fundacya Maryi de Prez Jędrzejowiczowej „dla czterech wiekowych kobiet“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredyt. ziemsk. . 184 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 400 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 24 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 44 „ — „						
		Razem . 652 K. — g.						
		od tego podatek rentowy — „ 92 „						
		Czysty dochód .	651	08	651	08	—	—
		Suma dochodów .	651	08	651	08	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1905 w gotówce	—	—	3	08	—	—
		Razem . .	—	—	654	16	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocia czterech wiekowych kobiet .	648	—	648	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	3	08	3	08	—	—
		Suma wydatków .	651	08	651	08	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce .	—	—	3	08	—	—
		Razem . .	—	—	654	16	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce . . . 3 K. 08 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1906 w myśl uchwały Wydziału krajowego do LW. 6948/98 na rzecz majątku zakładowego fundacyi (LW. 26619/06.).

LW. 33.684/06.

XVI. Fundacyca sądecka „Dom roboczy“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk. 712 K. — gr.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego 2.402 „ 55 „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . 344 „ — „						
		d) 4% od obligacyi kolejowych Banku kraj. . . . 64 „ — „						
		e) 3·6% od książeczki wkładkowej B. kraj. 7 „ 87 „						
		Razem 3.530 K. 42 g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy 27 K. 69 g.						
		Czysty dochód . . .	3.502	73	3.502	73	—	—
	2	Efekta zakupione . 3.633 K. 14 g.						
		od tego spieniężone . 196 „ 71 „						
		Rzeczywiste przykupno .	3.436	43	3.436	43	—	—
		Suma dochodów . .	6.939	16	6.939	16	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . - 1.502 K. 22 g.						
		b) w efektach . 85.759 „ 59 „	—	—	87.261	81	—	—
		Razem . . .	—	—	94.200	97	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 3.628 K. 34 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 196 „ 71 „						
		Czysty wydatek . .	3.431	63	3.431	63	—	—
		Suma wydatków . .	3.431	63	3.431	63	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . 1.573 K. 32 g.						
		b) w efektach . 89.196 „ 02 „	—	—	90.769	34	—	—
		Razem . . .	—	—	94.200	97	—	—

XVI. Fundacya sądecka „Dom roboczy“.

Stan majątku z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		1.573 K. 32 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	17.800 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	61.100 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego . .	1.600 „ — „	
4. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	8.600 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. . .	96 „ 02 „	89.196 „ 02
Suma stanu czynnego . .		90.769 K. 34 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		90.769 K. 34 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		87.261 „ 81 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		3.507 K. 53 g.
a mianowicie przybyło: *a*) w gotówce .	71 K. 10 g.	
b) w efektach .	3.436 „ 43 „	
Przyrost j. w. .	3.507 K. 53 g.	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszystkie dochody z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje się celem powiększenia tego majątku. — Aktywowanie fundacyi nastąpi, skoro zakładowy jej majątek wzrośnie do takiej wysokości, że będzie można wybudować dom przeznaczony na zakład przymusowej pracy.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 1.573 K. 32 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1906 na rzecz majątku zakładowego. LW. 13.249/06.

(LW. 33.696/06).

XVII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „dla obłąkanych uzdrowieńców“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	115	38	115	38	—	—
	2	Efekta zakupione . . 401 K. 60 g. od tego spieniężone 284 „ 62 „						
		Rzeczywiste przykupno	116	98	116	98	—	—
		Suma dochodów	232	36	232	36	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	5.323	51	—	—
		Razem .	—	—	5.555	87	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 400 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . . 284 „ 62 „						
		Czysty wydatek .	115	38	115	38	—	—
		Suma wydatków .	115	38	115	38	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	5.440	49	—	—
		Razem .	—	—	5.555	87	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	200 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	1.400 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	600 „ — „	
3. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	3.200 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	40 „ 49 „	5.440 K. 49 h.
Suma stanu czynnego . .		5 440 K. 49 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		5.440 K. 49 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		5.323 „ 51 „
okazuje się **przyrost** majątku o		116 K. 98 g.

XVII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej. „dla obłąkanych uzdrowieńców“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego . .	18 K. — g.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . .	48 „ — „						
		c) 4% od listów zast. gal. Towarzystwa kredytow. ziemskiego . .	24 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki kraj. z r. 1893 . .	128 „ — „						
		Razem	218 K. — g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy .	2 „ 90 „						
		Czysty dochód		215	10	215	10	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . .		74	44	74	44	—	—
		Suma dochodów		289	54	289	54	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905:							
		a) w gotówce . .	40 K. 94 g.						
		b) w efektach .	168 „ 94 „	—	—	209	88	—	—
		Razem . .		—	—	499	42	—	—

XVII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „dla obłąkanych uzdrowieńców“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla obłąkanych uzdrowieńców	—	—	—	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	115	38	115	38	—	—
	3	Efekta spieniężone	74	44	74	44	—	—
		Suma wydatków .	189	82	189	82	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 215 K. 10 g.						
		b) w efektach . . 94 „ 50 „	—	—	309	60	—	—
		Razem .	—	—	499	42	—	—

Uwaga. Majątek zarodowy fundacyi powiększył się już o tyle, że z dochodów jego można było przystąpić do kreowania w myśl aktu fundacyjnego drugiego wsparcia dla obłąkanego uzdrowieńca.

Wydział krajowy utworzył też w roku 1905 to drugie wsparcie (LW. 8.035/05), wobec czego zarezerwowano z wykazanego powyżej z końcem r. 1905 zapasu w gotówce (jako czystego dochodu z odsetek od efektów majątku zarodowego za r. 1905) . . . . . 215 K. 10 h.
na ewentualną wypłatę w roku 1906 dwóch wsparć po 94 K. 50 g., czyli łączną kwotę . . . . . 189 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . . 26 K. 10 g.
jako czystą nadwyżkę dochodów za r. 1905 przeniesiono z początkiem r. 1906 do majątku zarodowego i sfruktyfikowano w celu jego powiększenia (LW. 49340/06.).

Wykazany zaś powyżej zapas z końcem roku 1905 w efektach (książeczka wkładkowa Banku krajowego) . . . . . 94 K. 50 g. stanowi wsparcie już przyznane jednemu uzdrowieńcowi z dochodów fundacyi za r. 1904, które wypłaconem zostanie w r. 1906.

LW. 49.670/06.

XVIII. Fundacya śp. Piotra hr Wodzickiego „dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	460	04	460	04	—	—
	2	Efekta zakupione , . . 3.714 K. — g. od tego spieniężone . 3.236 „ 96 „						
		Rzeczywiste przykupno .	477	04	477	04	—	—
		Suma dochodów . . .	937	08	937	08	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	54.756	78	—	—
		Razem . .	—	—	55.693	86	—	—
		Wydatki						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 3.697 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 3.236 „ 96 „						
		Czysty wydatek . .	460	04	460	04	—	—
		Suma wydatków . .	460	04	460	04	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	55.233	82	—	—
		Razem . .	—	—	55.693	86	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego . .	10.200 K. — g.	
2. 4% „ „ „ . . .	20.700 „ „	
3. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	12.800 „ — „	
4. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	10.800 „ — „	
5. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	700 „ — „	
6. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	33 „ 82 „	55.233 K. 82 g.
Suma stanu czynnego .		55.233 K. 82 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		54.233 K. 82 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1904 . .		55.756 „ 78 „
okazuje się **przyrost majątku** o .		477 K. 04 g.

XVIII. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego „dla zubożałych włościan gmin. Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 5% od obligacyj komunalnych Banku krajowego . . .	50 K. — g.						
		b) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	504 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	788 „ — „						
		d) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	512 „ — „						
		e) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . .	432 „ — „						
		f) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	28 „ — „						
		g) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . . .	21 „ 68 „						
		Razem .	2.335 K. 68 g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy .	22 „ 11 „						
		Czysty dochód . .		2.313	57	2.313	57	—	—
	2	Gotówka za spieniężnione efekta . . .	1.449 K. 51 g.						
		od tego wydana na zakupno efektów . .	1.412 „ 85 „						
		Czysty dochód . .		36	66	36	66	—	—
		Suma dochodów . .		2.350	23	2.350	23	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905:							
		a) w gotówce . .	850 K. 72 g.						
		b) w efektach . .	1.449 „ 51 „	—	—	2.300	23	—	—
		Razem . .		—	—	4.650	46	—	—

XVIII. Fundacya śp. Piotra hr. Wodzickiego „dla zubożałych włościan gmin. Dobrowody, Hołocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	Zapomogi dla zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce	1.840	19	1.840	19	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	460	04	460	04	—	—
		Efekta spieniężnione . 1.449 K. 51 g. od tego zakupione . 1.412 „ 85 „						
		Czysty wydatek . .	36	66	36	66	—	—
		Suma wydatków . .	2.336	89	2.336	89	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 900 K. 72 g.						
		b) w efektach . . 1.412 „ 85 „	—	—	2.313	57	—	—
		Razem . .	—	—	4.650	46	—	—

Uwaga. Przypadający za cały rok czysty dochód z odsetek od efektów majątku zakładowego lokuje się tymczasowo w miarę ich poboru na książeczkę wkładkową Banku krajowego, z uzyskanej zaś po spieniężeniu książeczki gotówki ($^4/_5$) cztery piąte części rozdaje się tytułem zapomóg pomiędzy zubożałych włościan gmin: Dobrowody, Hołhocze, Wierzbów, Wolica i Zastawce, ($^1/_5$) jedną piątą zaś część fruktyfikuje się na rzecz majątku zakładowego.

Rozdawnictwem zapomóg zajmuje się osobna Komisya, w myśl statutu fundacyi utworzona pod nadzorem Wydziału pzowiatowego w Podhajcach.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 900 K. 72 g. i w efektach 1.412 K. 85 g. (książeczka wkładkowa Banku krajowego) przedstawia sumę przeznaczoną w roku 1906 na cele fundacyi, której też użyto w tym roku w sposób powyżej podany (LW. 6430/06).

LW. 53.178/06.

XIX. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	591	37	591	37	—	—
	2	Efekta zakupione . . 13.319 K. 20 g. od tego spieniężenie . 12.708 „ 63 „						
		Rzeczywiste przykupno .	610	57	610	57	—	—
		Suma dochodów .	1.201	94	1.201	94	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	49.186	25	—	—
		Razem .	—	—	50.388	29	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 13.300 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 12.708 „ 63 „						
		Czysty wydatek .	591	37	591	37	—	—
		Suma wydatków .	591	37	591	37	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w ekfektach	—	—	49.796	92	—	—
		Razem .	—	—	50.388	29	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	3.200 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	44.300 „ — „ „	
3. 4% „ „ galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	600 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	1.600 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krawego	96 „ 92 „	49.796 K. 92 g.
Suma stanu czynnego . .		49.796 K. 92 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		49.796 K. 92 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		49.186 „ 35 g.
okazuje się **przyrost** majątku o		610 K. 57 g.

XIX. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Eundusz I. „ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	463 K. 50 g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	1.476 „ 26 „						
		c) 4% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	24 „ — „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	64 „ — „						
		Razem .	2.027 K. 76 g.						
		od tego podatek rentowy	— „ 12 „						
		Czysty dochód .		2.027	64	2.027	64	—	—
		Suma dochodów .		2.027	64	2.027	64	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905 w gotówce		—	—	591	37	—	—
		Razem .		—	—	2.619	01	—	—
		Wydatki							
		Wsparcie dla dwóch wdów po adwokatach po 720 K. rocznie . . .		1.440	—	1.440	—	—	—
		Gotówka wydana do majątku zarodowego		591	37	591	37	—	—
		Suma wydatków .		2.031	37	2.031	37	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 w gotówce .		—	—	587	64	—	—
		Razem .		—	—	2.619	01	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem r. 1905 w gotówce 587 K. 64 g. przeniesiono z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego, a mianowicie:

a) tytułem 5% czystego dochodu za rok 1905 kwotę . . . . . 101 K. 38 g.

b) tytułem nadwyżki dochodów za rok 1905 kwotę . . . . . 486 „ 26 „

Razem j. w. . 587 K. 64 g.

i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano. LW. 50.281/06.

L.W. 53.117/06.

XX. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego:						
		a) tytułem nadwyżki dochodów z r. 1904 175 K. 24 g.						
		b) dla wyrównania nadwyżki kursowej zakupionych 4½% listów zast. galicyjsk. Banku hipot. . . 20 „ — „	195	24	195	24	—	—
	2	Efekta zakupione . . 2.400 K. — g.						
		od tego spieniężone . 2.224 „ 76 „						
		Rzeczywiste przykupno .	175	24	175	24	—	—
		Suma dochodów .	370	48	370	48	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	44.493	79	—	—
		Razem .	—	—	44.864	27	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 2.420 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 2.224 „ 76 „						
		Czysty wydatek .	195	24	195	24	—	—
		Suma wydatków .	195	24	195	24	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	44.669	03	—	—
		Razem .	—	—	44.864	27	—	—

XX. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. $4^1/_2$% listy zastawne gal. Banku hipotecznego	40.000 K. — g.	
2. $4^1/_2$% listy zastawne Banku krajowego . .	200 „ — „	
3. 4% „ „ „ „ . .	4.200 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	200 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	69 „ 03 „	44.669 K. 03 g.
Suma stanu czynnego .		44.669 K. 03 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		44.669 K. 03 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		44.493 „ 79 „
okazuje się **przyrost** majątku o .		175 K. 24 g.

XX. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1905	
				K.	g.	K.	g.	K.	g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych galicyjskiego Banku hipotecznego . . .	1.800 K. — g.						
		b) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	13 „ 50 „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	160 „ 51 „						
		d) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	8 „ — „	1.982	01	1.982	01	—	—
	2	Gotówka od Kasyna miejskiego we Lwowie:							
		a) na wyrównanie dochodu z odsetek od 4½% listów zastawnych galic. Banku hipot. (im. wartości 4.000 K.) do rocznej sumy 2.400 K. za rok 1905 . .	600 K. — g.						
		b) na wyrównanie nadwyżki kursowej ponad nominalną wartość zakupionych w majątku zarodowym 4½% listów zast. galic. Banku hipotecznego: 1. należytość zaległa . . 310 K. 80 g. 2. należytość bieżąca . 20 „ — „	330 „ 80 „						
			Razem .	930	80	930	80	—	—
			Suma dochodów .	2.912	81	2.912	81	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w gotówce		—	—	175	24	—	—
			Razem .	—	—	3.088	05	—	—

XX. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskieggo imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz II. „ku wspieraniu artystów i literatów“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Wydatki.						
	1	Wsparcie dla jednego literata i jednego artysty po 600 K. rocznie . . .	1.200	-	1.200	—	—	—
	2	Stypendyum dla dwóch utalentowanych artystek kształcących się poza granicami kraju (II. półroczna rata za rok szkolny 1904/5)	600	—	600	—	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	195	24	195	24	—	—
	4	Zwrot zaliczki funduszowi krajowemu (należytość zaległa)	310	80	310	80	—	—
		Suma wydatków .	2.306	04	2.306	04	—	—
	5	Zapas z końcem roku 1905 w gotówce .	—	—	782	01	—	—
		Razem .	—	—	3.088	05	—	—

Uwaga Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce . 782 K. 01 g.
zarezerwowano na ewentualną wypłatę w roku 1906 I. półrocznej raty za rok szkolny 1905/6 dwóch stypendyów dla młodych utalentowanych artystów (których nadanie na nowy trzyletni okres jest w toku załatwienia) po 600 K., czyli łączną kwotę . . . 600 „ — „
resztę zaś w kwocie . . . . . 182 K. 01 g.
przeniesiono z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż sfruktyfikowano (LW. 50.282/906), mianowicie:
a) tytułem 5% czystych stałych dochodów za r. 1905 kwotę . 129 K. 10 g.
b) „ czystej nadwyżki dochodów za r. 1905 kwotę . 52 „ 91 „
Razem j. w. . 182 K. 01 g.

LW. 53.172/06.

XXI. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz III. „ku wspieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	82	77	82	77	—	—
	2	Efekta zakupione . . 284 K. 37 g.						
		od tego spieniężone . 200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno .	84	37	84	37	—	—
		Suma dochodów .	167	14	167	14	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	42.774	68	—	—
		Razem .	—	—	42.941	82	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 282 K. 77 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 200 „ — „						
		Czysty wydatek .	82	77	82	77	—	—
		Suma wydatków .	82	77	82	77	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	42.859	05	—	—
		Razem .	—	—	42.941	82	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego . .	4.000 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ . .	38.500 „ — „	
3. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	200 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	159 „ 05 „	42.859 K. 05 g.
Suma stanu czynnego .		42.859 „ 05 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		42.859 K. 05 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		42.774 „ 68 „
Okazuje się przyrost majątku o .		84 K. 37 g.

XXI. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz III. „ku wspieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	189 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	1.532 „ — „						
		c) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	8 „ — „						
			Razem .	1 729	—	1.729	—	—	—
			Suma dochodów .	1.729	—	1.729	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1905 w gotówce		—	—	868	08	—	—
			Razem .	—	—	2.597	08	—	—
		Wydatki.							
	1	Subwencya dla galicyjskiego Towarzystwa muzycznego we Lwowie za II. półrocze r. 1904 i I. półr. r. 1905 .		1.570	14	1.570	14	—	—
	2	Należytość ekwiwalentowa wymierzona od majątku zakładowego na r. 1905		76	72	76	72	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego		82	77	82	77	—	—
			Suma wydatków .	1.729	63	1.729	63	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1905 w gotówce		—	—	867	45	—	—
			Razem .	—	—	2.597	08	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce . 867 K 45 g.
potrącono na rzecz majątku zarodowego tytułem 5% czystych dochodów za rok 1905 . . . . . 82 „ 61 „
i sfruktyfikowano z początkiem roku 1906 na rzecz tegoż majątku (LW. 51.462/906)

pozostała zaś reszta w kwocie . . . . . 784 K. 84 g.
przypada do wypłaty w roku 1906 galicyjskiemu Towarzystwu muzycznemu we Lwowie tytułem drugiej półrocznej raty subwencyi za rok 1905.

LW. 53. 173/06.

XXII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	220	20	220	20	—	—
	2	Efekta zakupione . 421 K. 80 g.						
		od tego spieniężone 200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno .	221	80	221	80	—	—
		Suma dochodów .	442	—	442	—	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	45.110	98	—	—
		Razem .	—	—	45.552	98	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 420 K 20 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 200 „ — „						
		Czysty wydatek .	220	20	220	20	—	—
		Suma wydatków .	220	20	220	20	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	45.332	78	—	—
		Razem .	—	—	45.552	98	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

		Szczegół	Ogół
Stan czynny.	Zapas kasowy w efektach:		
	1. 4½% listy zastawne Banku krajowego . . .	200 K. — g.	
	2. 4% „ „ „ „ . . .	27.400 „ — „	
	3. 4% „ „ galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	3.000 „ — „	
	4. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	8.300 „ — „	
	5. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego . .	4.600 „ — „	
	6. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa . . .	1.800 „ — „	
	7. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego .	32 „ 78 „	45.322 K. 78 g.
	Suma stanu czynnego .		45.332 K. 78 g.
Stan bierny.	. . . . .		— „ — „
Czysty stan czynny	. . . . .		45.332 K. 78 g.
	W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		45.110 „ 98 „
	okazuje się **przyrost** majątku o		221 K. 80 g.

XXII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	9 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	1.092 „ 51 „						
		c) 4% od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	120 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . .	332 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	184 „ — „						
		f) 5% od obligacyj pożyczki m. Lwowa .	72 „ — „						
		Razem .	1.809 K. 51 g.						
		od tego podatek rentowy	2 „ 04 „						
		Czysty dochód .		1.807	47	1.807	47	—	—
		Suma dochodów .		1.807	47	1.807	47	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1905 w gotówce		—	—	220	20	—	—
		Razem .			—	2.027	67	—	
		Wydatki.							
	1	Wsparcia . . .	1.580 K — g.						
		odpisano . . .	150 „ 02 „	1.429	98	1.429	98	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego		220	20	220	20	—	—
		Suma wydatków .		1.650	18	1.650	18	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce		—	—	377	49	—	—
		Razem .		—	—	2.027	67	—	—

XXII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz IV. „ku wspieraniu ubogich sług prywatnych“.

Uwaga. Z wykazanego powyżej z końcem r. 1905 zapasu w gotówce . . 377 K. 49 g.
przeniesiono do majątku zakładowego z początkiem r. 1906:

a) tytułem 5% czystych dochodów za rok 1905 kwotę	90 K. 37 g.	
b) tytułem nadwyżki czystych dochodów za rok 1905 kwotę	287 „ 12 „	
Razem j. w. . .		377 K. 49 g.

i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (L. W. 51.206/06).

L. W. 53.174/06.

XXIII. Fundacya śp. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana„.

Fundusz V. posagowy „dla ubogich dziewcząt służących“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	58	95	58	95	—	—
	1	Efekta zakupione . . 258 K. 95 — g. od tego spieniężone 200 „ — „						
		Rzeczywiste zakupno . .	58	95	58	95	—	—
		Suma dochodów .	117	90	117	90	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	25.318	14	—	—
		Razem . .	—	—	25.436	04	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 258 K. 95 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 200 „ — „						
		Czysty wydatek . .	58	95	58	95	—	—
		Suma wydatków . .	58	95	58	95	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach .	—	—	25.377	09	—	—
		Razem . .	—	—	25.436	04	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. **Zapas** kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	1.000 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	13.200 „ — „	
3. 4½% obligacye kolejowe Banku krajowego .	2.200 „ — „	
4. 4% „ galicyjsk. pożyczki krajowej z roku 1893	8.900 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj	77 K. 09 g.	25.377 K. 09 g.
Suma stanu czynnego . .		25.377 K. 09 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		25.377 K. 09 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		25.318 „ 14 „
okazuje się **przyrost** majątku o		58 K. 95 g.

XXIII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. posagowy „dla ubogich dziewcząt służących“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego	88 K — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajow.	528 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	40 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	356 „ — „						
		Razem .	1.012 K. — g.						
		od tego podatek rentowy	— „ 20 „						
		Czysty dochód . .		1.011	80	1.011	80	—	—
	2	Efekta zakupione		902	50	902	50	—	—
		Suma dochodów . .		1.914	30	1.914	30	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905:							
		a) w gotówce . .	58 K. 95 g.						
		b) „ efektach . .	2.712 „ 46 „	—	—	2.771	41	—	—
		Razem . .		—	—	4.685	71	—	—
		Wydatki							
	1	Posagi wydane w efektach . .		904	98	458	48	446	50
	2	Gotówka wydana uprawnionym na rękę przy losowaniu w wysokości 5% wylosowanych w r. 1905 posagów .		47	50	47	50	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego		58	95	58	95	—	—
	4	Gotówka wydana na zakupno efektów .		902	50	902	50	—	—
		Suma wydatków . .		1.913	93	1.467	43	446	50
	5	**Zapas** z końcem roku 1905:							
		a) w gotówce . . .	61 K. 80 g.						
		b) w efektach . .	3.156 „ 48 „	—	—	3.218	28	—	—
		Razem . .		—	—	4.685	71	—	—

XXIII. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz V. „posagowy „dla ubogich dziewcząt służących“.

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 61 K. 80 g. przeniesiono w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego tytułem 5% czystych stałych dochodów za rok 1905, tudzież tytułem nadwyżki dochodów za ten rok i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW). 51.207/06.

Wykazany zaś zapas z końcem roku 1905 w efektach stanowią posagi:

1.	Józefy Michaliny Serwy wylosowany w roku 1897, a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 12879/97 na . . .	458 K. 48 g.
2.	Anieli Maksymowiczówny wylosowany w roku 1903, a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 151459/03 na . .	446 „ 50 „
3.	Maryi Gajewskiej wylosowany w roku 1903, a ulokowany na książeczce galic. Kasy Oszczędności Nr. 151460/03 na	446 „ 50 „
4.	Joanny Polańskiej wylosowany w r. 1904, a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 131237/04 na	451 „ 25 „
5.	Parascewy Kowalczuk wylosowany w roku 1904, a ulokowany na książeczce galic. Kasy Oszczędności Nr. 131238/04 na . . .	451 „ 25 „
6.	Agnieszki Biernacik wylosowany w r. 1905 a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 172605/05 na	451 „ 25 „
7.	Aleksandry Iwanówny wylosowany w roku 1905, a ulokowany na książeczce gal. Kasy Oszczędności Nr. 172607/05 na . . .	451 „ 25 „
	Razem jak wyżej . .	3.156 K. 48 g.

których jeszcze nie wydano, gdyż uprawnione dziewczęta nie zgłosiły się po ich odbiór.

Wykazana pod poz. 1. wyd. należytość bierna 446 K. 50 g. jest posagiem Maryi Gajewskiej zamężnej Horodeckiej, jak poz. 3 wyjaśnień, przekazanym z końcem r. 1905 do wypłaty uprawnionej.

LW. 53.175/06.

XXIV. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	206	22	206	22	—	—
	2	Efekta zakupione . . 407 K. 82 g. od tego spieniężone . . 200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	207	82	207	82	—	—
		Suma dochodów . .	414	04	414	04	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	37.049	54	—	—
		Razem . .	—	—	37.463	58	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . . 406 K. 22 g. od tego pobrano za spieniężone efekta . . . 200 „ — „						
		Czysty wydatek . .	206	22	206	22	—	—
		Suma wydatków . .	206	22	206	22	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	37.257	36	—	—
		Razem . .	—	—	37.463	58	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

		Szczegół	Ogół
Stan czynny.	Zapas kasowy w efektach:		
	1. 4½% listy zastawne Banku krajowego . . .	200 K. — g.	
	2. 4% „ „ „ „ . . .	6.300 „ — „	
	3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893 .	10.700 „ — „	
	4. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa . . .	200 „ — „	
	5. 4% „ kolejowe Banku krajowego . .	1.000 „ — „	
	6. 4% renta węgierska złota	18.809 „ 53 „	
	7. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego .	47 „ 83 „	37.257 K. 36 g.
	Suma stanu czynnego .		37.257 K. 36 g.
Stan bierny.	. . . . .		— „ — „
Czysty stan czynny	. . . . .		37.257 K. 36 g.
	W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		37.049 „ 54 „
	okazuje się **przyrost** majątku o .		207 K. 82 g.

XXIV. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego im. „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 9 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 248 „ 51 „						
		c) 4% od obligacyj galicyjskiej pożyczki krajowej z r. 1893 428 „ — „						
		d) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa . 8 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 40 „ — „						
		f) 4% od renty węgierskiej złotej . . 755 „ 29 „						
		Razem . 1.488 K. 80 g.						
		od tego podatek rentowy — „ 16 „						
		Czysty dochód . .	1.488	64	1.488	64	—	—
		Suma dochodów . .	1 488	64	1.488	64	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	326	22	—	—
		Razem . .	—	—	1.814	86	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla ubogich chłopców uczących się rzemiosła:						
		a) należytość zaległa . 120 K. — g.						
		b) „ bieżąca . 1.320 „ — „						
		Razem . 1.440 K. — g.						
		odpisano . 240 „ — „	1.200	—	1.140	—	60	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	206	22	206	22	—	—
		Suma wydatków . .	1.406	22	1.346	22	60	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	468	64	—	—
		Razem . .	—	—	1.814	86	—	—

XXIV. Fundacya ś. p. Józefa Kazimierza dw. im. Dra Malinowskiego imienia „Najjaśniejszego Pana“.

Fundusz VI. „ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła“.

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce 468 K. 64 g. zatrzymano na wypłatę niepobranej raty stypendyum za I. półrocze roku szkolnego 1905/6 kwotę 60 K.

Resztę zaś w kwocie 408 K. 64 g. przeniesiono z początkiem roku 1906 tytułem 5% czystych dochodów za rok 1905 i tytułem nadwyżki dochodów za ten rok do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW.....). 51.467/06.

LW. 53.176/06.

XXV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego „dla bursy stanisławowskiej imienia J. I. Kraszewskiego“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 160 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 80 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . 8 „ — „						
		d) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . . 63 „ 93 „						
		Razem . . 311 K. 93 g.						
		od tego podatek rentowy — „ 40 „						
		Czysty dochód . .	311	53	311	53	—	—
	2	Efekta zakupione . . 1.071 K. 93 g.						
		od tego spieniężone . 1.000 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	71	93	71	93	—	—
	3	**Zapas z początkiem roku 1905:**						
		a) w gotówce . . 123 K. 80 g.						
		b) w efektach . . 6.316 „ 42 „	—	—	6.440	22	—	—
		Razem . .	—	—	6.823	68	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywocie Klementyny z Kobrów Starzewskiej	247	60	247	60	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.063 K. 93 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 1.000 „ — „						
		Czysty wydatek . .	63	93	63	93	—	—
	3	Rozmaite wydatki . . 63 K. 93 g.						
		od tego zwroty . . 63 „ 93 „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
	4	**Zapas z końcem roku 1905:**						
		a) w gotówce . . 123 K. 80 g.						
		b) w efektach . . 6.388 „ 35 „	—	—	6.512	15	—	—
		Razem . .	—	—	6.823	68	—	—

XXV. Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego „dla bursy stanisławowskiej imienia J. I. Kraszewskiego“.

Stan majątku z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . .		123 K. 80 g
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego	4.000 K. — g.	
2. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego .	2.000 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	200 „ — „	
4 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	188 „ 35 „	6.388 „ 35 „
Suma stanu czynnego . .		6.512 K. 15 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		6.512 K. 15 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		6.440 „ 22 „
okazuje się **przyrost** majątku o		71 K. 93 g.

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 123 K. 80 g. przeznaczony jest na pokrycie pierwszej pół ocznej raty dożywocia Klementyny z Kobrów Starzewskiej, płatnego z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca br. — gdy natomiast odsetki od efektów majątku zarodowego, to dożywocie stanowiące wpływają w ratach półrocznych z dołu.

LW. 33.681/06.

XXVI. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka złożona na rzecz funduszu jako nadwyżka dochodów za r. 1905 .	41	04	41	04	—	—
	2	Efekta zakupione	41	04	41	04	—	—
		Suma dochodów . .	82	08	82	08	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 41 K. 04 g.						
		b) w efektach . . 4.955 „ 96 „	—	—	4.997	—	—	—
		Razem . .	—	—	5.079	08	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	41	04	41	04	—	—
		Suma wydatków . .	41	04	41	04	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 41 K. 04 g.						
		b) w efektach . . 4.997 „ — „	—	—	5.038	04	—	—
		Razem . .	—	—	5.079	08	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		41 K. 04 g.
b) w efektach: . . .		
1. 4% listy zast. galic. Tow. kred. ziemskiego .	4.800 K. — g.	
2. 3·6% książeczka Banku krajowego . . .	197 „ — „	4.997 „ — „
Suma stanu czynnego .		5.038 K. 04 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		5.038 K. 04 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		4.997 „ — „
okazuje się **przyrost** majątku o .		41 K. 04 g.

XXVI. Fundacya imienia Antoniego Schiffnera.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	—	—	—	—

Uwaga. Odsetki od efektów majątku zakładowego pobiera sam fundator Antoni Schiffner, niespotrzebowany zaś dochód z odsetek składa w Kasie Wydziału krajowego celem powiększenia majątku zakładowego.

LW. 53.697/906.

XXVII. Fundacya Maryi Mochnackiej „dla czterech ubogich ciemnych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	53	79	53	79	—	—
	2	Efekta zakupione	53	79	53	79	—	—
		Suma dochodów . .	107	58	107	58	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach .	—	—	9.818	96	—	
		Razem . .	—	—	9.926	54	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	53	79	53	79	—	—
		Suma wydatków . .	53	79	53	79	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	9.872	75	—	—
		Razem . .	—	—	9.926	54	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	800 K. — g.	
2. 4% „ „ gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	8.800 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	200 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	72 „ 75 „	9.872 K. 75 g.
Suma stanu czynnego .		9.872 K. 75 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		9.872 K. 75 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		9.818 „ 96 „
okazuje się **przyrost** majątku .		53 K. 79 g.

XXVII. Fundacya Maryi Mochnackiej „dla czterech ubogich ciemnych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 32 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 352 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . 8 „ — „						
		Razem . . 392 K. — g.						
		od tego podatek rentowy 1 „ 76 „						
		Czysty dochód . .	390	24	390	24	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	241	79	—	—
		Razem . .	—	—	632	03	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dla czterech ubogich ciemnych po 94 K. rocznie:						
		a) należytość zaległa . 47 K. — g.						
		b) „ bieżąca . 376 „ — „						
		Razem . . 423 K. — g.						
		odpisano . . 47 „ — „						
		Rzeczywisty wydatek . .	376	—	376	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	53	79	53	79	—	—
		Suma wydatków . .	429	79	429	79	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	202	24	—	—
		Razem . .	—	—	632	03	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce . 202 K. 24 g.
pozostawiono nieulokowaną część w sumie . . . . . 188 „ — „
w majątku obrotowym na wypłatę czterech półrocznych rat wsparć dożywotnich po 47 K.; pozostałą zaś resztę gotówki w kwocie 14 K. 24 g. jako czystą nadwyżkę dochodów za r. 1905 przeniesiono z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 27.557/906).

LW. 33.692/06.

XXVIII. Fundacya Edwarda Lewińskiego „dla zubożałych włościan w Galicyi“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	80	55	80	55	—	—
	2	Efekta zakupione	80	55	80	55	—	—
		Suma dochodów . .	161	10	161	10	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	68.394	70	—	—
		Razem . .	—	—	68.555	80	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	80	55	80	55	—	—
		Suma wydatków . .	80	55	80	55	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	68.475	25	—	—
		Razem . .	—	—	68.555	80	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye gal. poż. kraj. z r. 1893 . .	61.100 K. — g.	
2. 4% „ pożyczki miasta Lwowa . .	2.200 „ — „	
3. 4% „ kolejowe Banku krajowego .	2.200 „ — „	
4. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	2.800 „ — „	
5. 3·6 książeczka wkładkowa Banku krajowego .	175 „ 25 „	68.475 K. 25 g.
Suma stanu czynnego .		68.475 „ 25 „
Stan bierny		„ — „ — „
Czysty stan czynny		68.475 K. 25 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		68.394 „ 70 „
okazuje się **przyrost** majątku o .		80 K. 55 g.

XXVIII. Fundacya Edwarda Lewińskiego „dla zubożałych włościan w Galicyi".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od obligacyi galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . .	2.444 K. — g.						
		b) 4% od oblig. pożyczki m. Lwowa . .	88 „ — „						
		c) 4% od obligacyi kolejowej Banku kraj.	88 „ — „						
		d) 4% od listów zastawnych Banku kraj.	112 „ — „						
		e) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . .	50 „ 31 „						
		Razem .	2.782 K. 31 g.						
		od tego podatek rentowy	1 „ 76 „						
		Czysty dochód . .		2.780	55	2.780	55	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta . . .	2.674 K. 24 g.						
		od tego wydana na zakupno efektów . .	2.673 „ 93 „						
		Czysty dochód . .		—	31	—	31	—	—
		Suma dochodów . .		2.780	86	2.780	86	—	—
		Zapas z początkiem roku 1905:							
		a) w gotówce . .	56 K. — g.						
		b) w efektach . .	2.674 „ 24 „	—	—	2.730	24	—	—
		Razem . .		—	—	5.511	10	—	—

XXVIII. Fundacya Edwarda Lewińskiego „dla zubożałych włościan w Galicyi“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	Zapomogi dla zubożałych włościan powiatu grybowskiego	2.700	—	2.700	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	80	55	80	55	—	—
	3	Efekta spieniężone . . 2.674 K. 24 g. od tego zakupione . 2.673 „ 93 „						
		Czysty wydatek . .	—	31	—	31	—	—
		Suma wydatków. . .	2.780	86	2.780	86	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1905 :						
		a) w gotówce . . 56 K. 31 g. *b*) w efektach . . 2.673 „ 93 „	—	—	2 730	24	—	—
		Razem . .	—	—	5.511	10	—	—

Uwaga. Odsetki od efektów majątku zarodowego tej fundacyi lokuje się w ciągu roku aż do terminu rozdawnictwa zapomóg w roku następnym na książeczkę wkładkową Banku krajowego.

Powstały tym sposobem zapas z końcem roku 1905 :

a) w gotówce . . . . . 56 K. 31 g.
b) w efektach . . . . . 2.673 „ 93 „

Razem w sumie j. w. . 2.740 K. 24 g.

służyć będzie w r. 1906 na zapomogi dla zubożałych włościan w Galicyi.

LW. 39.310/06.

XXIX. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	543	05	543	05	—	—
	2	Efekta zakupione . 50.840 K. — g.						
		od tego spieniężone 50.056 „ 95 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	783	05	783	05	—	—
		Suma dochodów . . .	1.326	10	1.326	10	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	1,894.706	80	—	—
		Razem . .	—	—	1,896.032	90	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 50.600 K. — g.						
		od tego pobrana za spiężone efekta . 50.056 „ 95 „						
		Czysty wydatek . .	543	05	543	05	—	—
		Suma wydatków . .	543	05	543	05	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	1,895.489	85	—	—
		Razem . .	—	—	1,896.032	90	—	—

XXIX. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	101.000 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	322.200 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Tow. kred. ziem.	1,381.800 „ — „	
4. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	27.800 „ — „	
5. 4% „ „ funduszu propinacyjnego	40.400 „ — „	
6. 4% „ pożyczki miasta Lwowa .	21.200 „ — „	
7. 4% „ kolejowe Banku krajowego .	800 „ — „	
8. 3 6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	289 „ 85 „	1,895.489 K. 85 g.
b) w wartości dóbr, realności i inwentarza . .		1,467.335 „ 10 „
Suma stanu czynnego .		3,362.824 K. 95 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		3,362.824 K. 95 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . . .		3,362.041 „ 90 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		783 K. 05 g.

Uwaga. Oprócz wykazanych w stanie majątku zarodowego efektów im. wartości 1,895.489 K. 85 g., posiada tenże majątek jeszcze 9 sztuk akcyj użytkowania Towarzystwa c. k. austr. kolei państw., od których (jako już dawniej wylosowanych, a zatem w stan efektów nie wchodzących) pobiera się jedynie przypadającą czasem na nie dywidendę, która w tym roku wynosiła kwotę 17 K. 20 g.

XXIX. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od listów zastawnych Banku kraj.	1.968 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	344 „ — „						
		c) 4% od obligacyi kolej. Banku kraj.	400 „ — „						
		d) 4% od obligacyi galic. pożyczki krajowej z roku 1893	120 „ — „						
		Razem	2.832 K. — g.						
		od tego podatek rentowy	1 „ 72 „						
		Czysty dochód		2.830	28	2.830	28	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego							
		a) tytułem 10% czystych dochodów fundacyi własnych za r. 1904	7.627 K. — g.						
		b) tytułem 10% czystych dochodów od osób płacących za swe utrzymanie w Zakładzie za rok 1904	688 „ 70 „	8.315	70	8.315	70	—	—
		Suma dochodów		11.145	98	11.145	98	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905:							
		a) w gotówce	1.127 K. 74 g.						
		b) w efektach	70.965 „ 80 „	—	—	72.093	54	—	—
		Razem		—	—	83.239	52	—	—
		Wydatki							
	1	Gotówka wydana Zarządowi „Domu ubogich na pokrycie wydatków nadzwyczajnych		7.980	05	7.980	05	—	—
		Suma wydatków		7.980	05	7.980	05	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905							
		a) w gotówce	4.293 K. 67 g.						
		b) w efektach	70.965 „ 80 „	—	—	75.259	47	—	—
		Razem		—	—	83.239	52	—	—

XXIX. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		4.293 K. 67 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	8.600 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	49.200 „ — „	
3) 4% obligacye kolejowe Banku krajow. .	10.000 „ — „	
4. 4% „ galic. pożyczki krajowej z r. 1893.	3.000 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	165 „ 80 „	70.965 K. 80 g.
Suma stanu czynnego . .		75.259 K. 47 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		75.259 K. 47 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		72.093 „ 54 „
okazuje się **przyrost** majątku w gotówce . .		3.165 K. 93 „

Uwaga. Majątek rezerwowy, utworzony w myśl art. VII. aktu fundacyjnego z potrącanych corocznie kwot w wysokości 10% czystych stałych dochodów fundacyi, oraz takichże kwot czystej nadwyżki dochodów z rachunku osób płacących za swe utrzymanie w zakładzie, służy na pokrycie nadzwyczajnych nieprzewidzianych wydatków „Domu ubogich“.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce . . . 4.293 K. 67 g. posłuży na pokrycie nadzwyczajnych wydatków „Domu ubogich“ w roku 1906.

XXIX. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zast. Banku krajowego . 5.895 K. — g.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . 11.277 „ 53 „						
		c) 4% od listów zast. galic. Towarz. kredytowego ziemskiego 55.272 „ — „						
		d) 4% od obligacyi galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 1.112 „ — „						
		e) 4% od obligacyi galic. funduszu propinac. . 2.016 „ — „						
		f) 4% od obligacyi pożyczki m. Lwowa . 848 „ — „						
		g) 4% od obligacyi kolejowych Banku krajowego . . . 32 „ — „						
		h) superdywidenda od 9 sztuk akcyj użytkowania Towarzystwa c. k. austr. kolei państwowej . . . 17 „ 20 „						
		Razem . 76.469 K. 73 g.						
		od tego podatek rentowy 293 „ 32 „						
		Czysty dochód . .	76.176	41	76.176	41	—	—
	2	Gotówka złożona przez Zarząd „Domu ubogich“ tytułem 10% czystego dochodu z rachunku osób płacących za swe utrzymanie za rok 1905 . .	644	31	644	31	—	—
		Suma dochodów . .	76.820	72	76.820	72	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	42.968	75	—	—
		Razem . .	—	—	119.789	47	—	—

XXIX. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Wydatki.						
	1	Koszta utrzymania „Domu ubogich“ za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1905 r.	68.220	—	68.220	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	543	05	543	05	—	—
	3	„ „ „ „ rezerwowego:						
		a) tytułem 10% czystych dochodów fundacyi własnych za r. 1905 7.627 K. — g.						
		b) 10% czystych dochodów od osób płacących za swe utrzymanie w Zakładzie za rok 1904 . . . 688 „ 70 „	8.315	70	8.315	70	—	—
		Suma wydatków . .	77.078	75	77.078	75	—	—
	4	Zapas z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	42.710	72	—	—
		Razem . .	—	—	119.789	47	—	—

Uwaga. Uwaga z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce 42.710 K. 72 g wydzielono na rzecz majątku rezerwowego:

1. tytułem 10% czystych dochodów fundacyi własnych za r. 1905 sumę . . . . . 7.617 K. 64 g.
2. tytułem 10% czystych dochodów z rachunku osób płacących za swe utrzymanie za rok 1905 (nadesłaną przez zarząd „Domu ubogich“) kwotę . . 644 K. 31 g. 8.261 K. 95 g.

Z pozostałej reszty w sumie . . . . . 34.448 K. 77 g.
pozostawiono w majątku obrotowym nieulokowaną część w sumie . . . . . 34.092 K. — g.
równającą się wysokości dwóch rat kwartalnych zaliczki asygnowanej z dochodów własnych fundacyi na utrzymanie „Domu ubogich“ na rok 1906, a to ze względu, że raty te płatne są z góry, zaś wzmiankowane dochody wpływają w półrocznych ratach z dołu.
Resztę w kwocie . . . . . 356 K. 77 h.
jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1905 sfruktyfikowano z początkiem r. 1906 na rzecz majątku zarodowego fundacyi (LW. 47.526/06.).

XXIX. Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie.

Kwoty wydzielone na rzecz majątku rezerwowego, wykazane powyżej pod 1) i 2) w łącznej sumie 8.261 K. 95 g. pozostawiono, nieulokowane w majątku rezerwowym fundacyi na pokrycie bieżących wydatków nadzwyczajnych na rok 1906.

Cały dochód od osób płacących za swe utrzymanie w „Domu ubogich“ wpływa do kasy zakładu i nie przechodzi przez dzienniki kasy Wydziału krajowego.

Z dochodu tego pokrywa Zarząd „Domu ubogich“ wszystkie potrzeby osób płacących za swe utrzymanie, z czystego zaś dochodu, t. j. tego, jaki pozostaje po potrąceniu wszystkich wydatków na utrzymanie tych osób, potrąca kwotę równającą się 10% tego czystego dochodu i przesyła ją w myśl art. XII. ustępu 7 aktu fundacyjnego z końcem roku administracyjnego na rzecz majątku rezerwowego fundacyi do kasy Wydziału krajowego.

Reszta czystego dochodu zostaje użytą na częściowe pokrycie potrzeb osób ubogich utrzymywanych kosztem fundacyi.

LW. 48.965/06.

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . 201 K. 60 g. od tego spieniężone 200 „ — „ Rzeczywiste przykupno .	1	60	1	60	—	—
		Suma dochodów .	1	60	1	60	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	77.090	12	—	—
		Razem .	—	—	77.091	72	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 200 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 200 „ — „ Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1995 w efektach	—	—	77.091	72	—	—
		Razem .	—	—	77.091	72	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:

	Szczegół	Ogół
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego im wart.	6.200 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego im wart	21.400 „ — „	
3. 4% obligacya galic. pożyczki krajowej z roku 1893	600 „ — „	
4. 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredyt. ziemskiego	45.400 „ — „	
5. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	3.400 „ — „	
6. Książeczka wkładkowa Banku krajowego na	91 „ 72 „	77.091 K. 72 g.
Suma stanu czynnego .		77.091 K. 72 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		77.091 K. 72 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		77.090 „ 12 g.
okazuje się **przyrost majątku** o		1 K. 60 g.

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	288 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	848 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych gal. Towarz. kred. ziem. . .	1.816 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . . .	24 „ — „						
		e) 4% od obligacyi pożyczki m. Lwowa .	136 „ — „						
		Razem	3.112 K. — g.						
		od tego podatek rentowy	11 „ 80 „						
		Czysty dochód .		3.100	20	3.100	20	—	—
	2	Subwencye i datki dobrowolne:							
		a) subwencya z funduszu krajowego .	10.000 K. — g.						
		b) subwencya od gminy m. Lwowa . .	400 „ — „						
		c) datek osoby prywatnej . . .	100 „ — „						
		d) ze składek złożonych w redakcyi „Słowa Polskiego“ . .	72 „ — „	10.572	—	10.572	—	—	—
	3	Dochód ze sprzedaży wydawnictw własnych		9.000	—	9.000	—	—	—
	4	Rozmaite dochody		584	75	584	75	—	—
		Suma dochodów .		23.256	95	23.256	95	—	—
	5	Zapas z początkiem roku 1905 w gotówce		—	—	3.900	67	—	—
		Razem .		—	—	27.157	62	—	—

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	Koszta wydawnicwt „Macierzy Polskiej“:						
		a) honorarya autorskie 1.492 K. 74 g.						
		b) płaca redaktora „Encyklopedyi“ . . 760 „ — „						
		c) rysunki i klisze . 1.210 „ 45 „						
		d) oprawa i broszurowanie książek . 641 „ — „						
		e) druk i papier . . 10.811 „ — „	14.915	19	14.915	19	—	—
	2	Koszta wydawnictwa „Niedzieli“:						
		a) wypłata „Gazecie Niedzielnej“ części subwencyi z funduszu krajowego . 1.000 K. — g.						
		b) zwrot reszty prenumeraty „Gazecie Niedzielnej“ . . . 311 „ 52 „	13.11	52	1.311	52	—	—
	3	Koszta administracyi (płace funkcyonaryuszów, wydatki administracyjne, zaopatrzenie wdowy po woźnym i inne)	4.532	38	4.532	38	—	—
	4	Płaca sekretarza literackiego . . .	1.100	—	1.100	—	—	—
	5	Za kupione książki od funduszu im. Tadeusza Kościuszki	210	—	210	—	—	—
	6	Zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców:						
		a) należytość zaległa 300 K. — g.						
		b) „ bieżąca 520 „ — „						
		820 K. — g.						
		Odpisano . 300 „ — „	520	—	520	—	—	—
		Suma wydatków .	22·589	09	22.589	09	—	—
	7	Zapas z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	4.568	53	—	—
		Razem	—	—	27.157	52	—	—

XXX. Fundusz „Macierzy polskiej“.

Uwaga. Wydatkami tego funduszu zarządza „Rada wykonawcza“, na której asygnacye uskutecznia się wypłaty w miarę funduszów i potrzeby.

Czyste nadwyżki dochodów ze sprzedaży wydawnictw własnych składa „Rada wykonawcza“ na rzecz funduszu do Kasy Wydziału krajowego, w której przechowany jest majątek zakładowy „Macierzy polskiej“.

Powyższy zatem rachunek obejmuje jedynie wynikłości z obrotu kasowego w Kasie Wydziału krajowego.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce	4.568 K. 53 g.
zarezerwowano do dyspozycyi Kuratora „Macierzy“ na zasiłki naukowe dla dzieci niezamożnych rodziców (art. 3 i 29 listu fundacyjnego) jako nierozdaną na ten cel gotówkę z lat poprzednich kwotę	1.059 „ 44 „
reszta zaś w sumie	3.509 K. 09 g.

służyć będzie na potrzeby bieżące funduszu w roku 1906.

L. W. 33.691/906.

XXXI. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy i przemysłowy podejmujących“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	18	10	18	10	—	—
	2	Efekta zakupione . . 27.667 K. 74 g.						
		od tego spieniężone . 27.496 „ 64 „						
		Rzeczywiste przykupno .	171	10	171	10	—	—
		Suma dochodów .	189	20	189	20	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	575.227	93	—	—
		Razem .	—	—	575.417	13	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 27.514 K. 74 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 27.496 „ 64 „						
		Czysty majątek .	18	10	10	10	—	—
		Suma wydatków .	18	10	18	10	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	575.399	03	—	—
		Razem .	—	—	575.417	13	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½ % listy zast. galic. Banku hipotecznego	20.000 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ „ .	143.200 „ — g.	
3. 4% „ „ „ Towarzystwa kredytowego ziemskiego	311.800 „ — g.	
4. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego	16.200 „ — „	
5. 4% „ galic. funduszu propinac.	84.000 „ — „	
6. Książeczka wkładkowa Banku krajowego	199 „ 03 „	575.399 K. 03 g
Suma stanu czynnego . .		575.399 K. 03 g.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		575.399 K. 03 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		575.227 „ 93 „
okazuje się **przyrost** majątku o		171 K. 10 g.

XXXI. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy i przemysłowy podejmujących“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość		Uiszczenie		Należytość pozostała z końcem roku 1905	
				K.	h.	K.	h.	K.	h.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 5% od oblig. komunalnych Banku krajowego . . .	200 K. — g.						
		b) 4½% od listów zastawnych galicyjskiego Banku hipotecz.	900 „ — „						
		c) 4% od listów zast. gal. Banku krajow. .	4.798 „ — „						
		d) 4% od listów zastawnych galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego	12.472 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	648 „ — „						
		f) 4% od oblig. funduszu propinacyjnego	4.168 „ — „						
		g) narosłe na książeczce wkładkowej Banku krajowego .	18 „ 10 „						
		Razem .	23.294 K. 10 g.						
		od tego podatek rentowy i odsetki bierne	127 „ 50 „						
		Czysty dochód .		23.166	60	23.166	60		
	2	Zwrot pożyczek udzielonych rękodzielnikom i przemysłowcom:							
		a) należytość zaległa .	47.055 K. — g.						
		b) „ bieżąca .	3.800 „ — „	50.855	—	2.922	50	47.932	50
		Suma dochodów .		74.021	60	26.089	10	47.932	50
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w gotówce		—	—	12.030	62	—	—
		Razem .		—	—	38.119	72	—	—

XXXI. Fundacya ś. p. Maryi Feliksy z hr. Golejewskich Czarkowskiej „dla rękodzielników i przemysłowców pochodzenia polskiego w kraju zawód rękodzielniczy i przemysłowy podejmujących“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	Stypendya dla rękodzielników i przemysłowców	15.300	—	15.300	—	—	—
	2	Pożyczki dla rękodzielników i przemysłowców	3.800	—	3.800	—	—	—
	3	Gotówka wydana do majątku zarodowego	18	10	18	10	—	—
	4	Rozmaite . . . 370 K. 74 g.						
		od tego zwrot korelatywne . . . . 161 „ 56 „						
		Czysty wydatek .	209	18	209	18	—	—
		Suma wydatków .	19.327	28	19.327	28	—	—
	5	Zapas z końcem roku 1905 w gotówce .	—	—	18.792	44	—	—
		Razem .	—	—	38.119	72	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 18.792 K. 44 g. służyć będzie w roku 1906 w myśl art. IV. i VII. aktu fundacyjnego na stypendya i pożyczki dla rękodzielników i przemysłowców.

L. W. 48.760/906.

XXXII. Fundacya z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego „dla akademii rolniczej w Dublanach“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	48	—	48	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 48 K. — g.						
		od tego spieniężone . — „ 30 „						
		Rzeczywiste przykupno .	47	70	47	70	—	—
		Suma dochodów .	95	70	95	70	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	1.281	52	—	—
		Razem .	—	—	1.377	22	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 48 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . — „ 30 „						
		Czysty wydatek .	47	70	47	70	—	—
	2	Rozmaite (koszta kancelaryjne syndyka Wydziału krajowego dra Bilińskiego)	—	30	—	30	—	—
		Suma wydatków .	48	—	48	—	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	1.329	22	—	—
		Razem .	—	—	1.377	22	—	—

XXXII. Fundacya z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego „dla akademii rolniczej w Dublanach“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:	Szczegół	Ogół
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . . .	1.200 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego .	129 „ 22 „	1.329 K. 22 g.
Suma stanu czynnego . .		1.329 K. 22 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.329 K. 22 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		1.281 „ 52 „
okazuje się **przyrost majątku** o		47 K. 70 g.

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów zakładowego majątku fruktyfikuje się celem jego powiększenia.

LW. 33.895/06.

XXXIII. Fundacya z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego „na cele oświaty ludowej“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	48	—	48	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 48 K. — g.						
		od tego spieniężone . — „ 30 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	47	70	47	70	—	—
		Suma dochodów . .	95	70	95	70	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	1.281	52	—	—
		Razem . .	—	—	1.377	22	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 48 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . — „ 30 „						
		Czysty wydatek . .	47	70	47	70	—	—
	2	Rozmaite (koszta kancelaryjne syndyka Wydziału kraj. dr. Bilińskiego) .	—	30	—	30	—	—
		Suma wydatków . .	48	—	48	—	—	—
	3	Zapas z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	1.329	22	—	—
		Razem . .	—	—	1.377	22	—	—

XXXIII. Fundacya z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego „na cele oświaty ludowej“.

Stan majątku z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	1.200 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	129 „ 22 „	1.329 K. 22 g.
Suma stanu czynnego . .		1.329 K. 22 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.329 K. 22 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		1.281 „ 52 „
okazuje się **przyrost** majątku o		47 K. 70 g.

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów zakładowego majątku fruktyfikuje się celem jego powiększenia.

L. W. 33.896/906.

XXXIV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Grzywny za przekroczenia ustawy rybackiej z dnia 19. listopada 1892 i uzyskane kwoty ze sprzedaży skonfiskowanych ryb i przyrządów rybackich: należytość zaległa 156 K. 58 g. „ bieżąca 150 „ 39 „	306	97	142	15	164	82
	2	Taksy rewirowe (15% czynszów dzierżawnych) po myśli ustawy rybackiej z dnia 31. października 1887):						
		a) dorzecze Bugu: należytość zaległa 1.360 K. 20 g. „ bieżąca 887 „ 70 „	2.247	90	207	—	2.040	90
		b) dorzecze Bystrzycy: należytość bieżąca . . .	33	30	—	—	33	30
		c) dorzecze Czeremoszu: należytość bieżąca 33 K. — g. „ bieżąca 57 „ — „	90	—	38	25	51	75
		d) dorzecze Dniestru: należytość bieżąca . . .	690	15	89	40	600	75
		e) dorzecze Dunajca: należytość zaległa 346 K. 94 g. „ bieżąca 382 „ 85 „	729	79	335	30	394	49
		f) dorzecze Prutu: należytość zaległa 142 K. 87 g. „ bieżąca 493 „ 69 „	636	56	247	74	388	82
		g) dorzecze Raby: należytość zaległa 56 K. 05 g. „ bieżąca 102 „ 56 „	158	61	60	67	97	94
		h) dorzecze Sanu: należytość bieżąca . . .	994	32	366	99	627	33
		i) dorzecze Skawy: należytość zaległa 219 K. 70 g. odpisano . . 155 „ 50 „ pozostaje należytość zaległa. . 64 K. 20 g. należytość bieżąca 163 „ 39 „	227	59	86	40	141	19
		Do przeniesienia .	6.115	19	1.573	90	4.541	29

XXXIV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Z przeniesienia .	6.115	19	1.573	90	4.541	29
		j) dorzecze Soły:						
		należytość zaległa 141 „ — „						
		„ bieżąca 233 „ 25 „	374	25	224	25	150	—
		k) dorzecze Stryja:						
		należytość zaległa 619 K. 09 g.						
		„ bieżąca 276 „ 46 „	895	55	7	95	887	60
		l) dorzecze Strypy:						
		należytość bieżąca . . .	11	—	7	50	3	50
		ł) dorzecze Styru:						
		należytość zaległa 132 K. 30 g.						
		„ bieżąca 120 „ 30 „	252	60	—	—	252	60
		m) dorzecze Świcy:						
		należytość bieżąca . . .	15	—	—	—	15	—
		n) dorzecze Wisły:						
		należytość zaległa 795 K. 78 g.						
		„ bieżąca 543 „ 79 „	1.339	57	464	60	874	97
		o) dorzecze Wisłoki:						
		należytość zaległa 83 K. 22 g.						
		„ bieżąca 69 „ 16 „	152	38	—	—	152	38
		p) dorzecze Zbrucza:						
		należytość bieżąca . . .	—	—	—	—	—	—
		r) dorzecze Złotej Lipy:						
		należytość bieżąca . . .	7	50	7	50	—	—
	3	Ze sprzedaży mapy obrazowej ryb krajowych należytość zaległa . . .	625	70	—	—	625	70
	4	Dochody za książeczki rybackie:						
		należytość . . . 229 K. 45 g.						
		od tego zwroty . . 23 „ — „						
		Czysty dochód .	276	45	276	45	—	—
		Suma dochodów .	10.065	19	2.562	15	7.503	04
	5	Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 3.205 K. 41 g.						
		b) w efektach . . 8 „ — „	—	—	3.213	41	—	—
		Razem .	—	—	5.775	56	—	—

XXXIV. Fundusz ku podniesieniu rybactwa.

Rubryka	Pozycya	Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Wydatki.						
	1	Wydatki na zarybienie rzek . . .	1.104	81	1.104	81	—	—
	2	Czynsz dzierżawny i administracya XIV. rewiru Bugu	523	48	523	48	—	—
	3	Wydatki rozmaite (koszta podróży referenta dla spraw rybackich, drobne wydatki, wreszcie mylne wydatki): należytość bieżąca . 2.138 K. 16 g. od tego zwroty . . 433 „ 80 „						
		Czysty wydatek .	1.704	36	1.704	36	—	—
		Suma wydatków .	3.332	65	3.332	65	—	—
	4	Zapas z końcem roku 1905:						
		a) gotówką . . . 2.434 K. 91 g.						
		b) efektami . . . 8 „ — „	—	—	2.442	91	—	—
		Razem .	—	—	5.775	56	—	—

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce	2.344 K. 91 g.	
b) w efektach	8 „ — „	2.442 K. 91 g.
Należytości czynne		7.503 „ 04 „
Suma stanu czynnego . .		9.945 K. 95 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		9.945 K. 95 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		7.925 „ 84 „
okazuje się **przyrost** majątku o		2.020 K. 11 g.
a mianowicie: w należytościach czynnych przybyło . . .		2.790 „ 61 g.
w gotówce ubyło		770 „ 50 g.
w rezultacie przybyło jak wyżej		2.020 K. 11 g.

Uwaga. Wykazana z końcem roku 1905 gotówka użytą będzie w r. 1906 na zarybienie rzek. LW. 33.009/06.

XXXV. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirtowej i Teofili Łukowskiej „dla osieroconych dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	467	64	467	64	—	—
	2	Efekta zakupione . . 974 K. 98 g. od tego spieniężone . 505 „ 74 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	469	24	469	24	—	—
		Suma dochodów . .	936	88	936	88	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	17.260	58	—	—
		Razem . .	—	—	18.197	46	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 973 K. 38 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 505 „ 74 „						
		Czysty wydatek . .	467	64	467	64	—	—
		Suma wydatków . .	467	64	467	64	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	17.729	82	—	—
		Razem . .	—	—	18.197	46	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

		Szczegół	Ogół
Stan czynny	Zapas kasowy w efektach		
	1. 4½% listy zastawne Banku krajowego , .	3.000 K. — g.	
	2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	14.700 „ — „	
	3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	29 „ 82 „	17.729 K. 82 g.
	Suma stanu czynnego		17.729 K. 82 g
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny			17.729 K. 82 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .			17.260 „ 58 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .			467 K. 24 g.

XXXV. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirtowej i Teofili Łukowskiej „dla osieroconych dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 144 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 570 „ — „						
		Razem . . 714 K. — g.						
		od tego odsetki bierne . 5 „ 95 „						
		Czysty dochód . .	708	05	708	05	—	—
		Suma dochodów . .	708	05	708	05	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	818	96	—	—
		Razem . .	—	—	1.527	01	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcie jednorazowe dla uczenicy haftu w c. k. państwowej szkole przemysłowej we Lwowie	300	—	300	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	467	64	467	64	—	—
	3	Rozmaite (koszta insercyjne etc.) . .	51	32	51	32	—	—
		Suma wydatków . .	818	96	818	96	—	—
	4	**Zapas** z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	708	05	—	—
		Razem . .	—	—	1.527	01	—	—

XXXV. Fundacya Malwiny z Łukowskich Wirtowej i Teofili Łukowskiej „dla osieroconych dziewcząt".

Uwaga. W roku bieżącym nadano tylko jedno wsparcie, jak poz. 1 wyd., dla braku kandydatek ubiegających się o powyższe wsparcie. Nienadane zaś drugie wsparcie w kwocie 300 K. wcielono do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 93.573/05).

Wykazany powyż zapas z końcem roku 1905 w gotówce 708 K. 05 g. stanowi czysty dochód z odsetek od efektów majątku zarodowego i posłuży na cele fundacyi w r. 1906.

LW. 48.969/06.

XXXVI. Fundacya ś. p. Maxymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich moralnie prowadzących się dziewcząt“

Rubryka	Pozycya	A) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . 1.003 K. — od tego spieniężone . 1.000 K. —						
		Rzeczywiste przykupno . .	3	—	3	—	—	—
		Suma dochodów . .	3	—	3	—	—	
	2	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	43.708	40	—	—
		Razem . .	—	—	43.711	40	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 1.000 K. — od tego pobrana za spieniężone efekta . 1.000 „ —						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—		—
		Suma wydatków . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach .	—	—	43.711	40	—	—
		Razem .	—	—	43.711	40	—	—

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:

	Szczegół	Ogół
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki kraj. z roku 1893	35.200 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	7.400 „ — „	
3. 4% losy państwowe loteryjne z roku 1860 .	1.000 „ — „	
4. 3.6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	111 „ 40 „	43.711 K. 40 g.
Suma stanu czynnego		43.711 K. 40 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		43.711 K. 40 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		43.708 „ 40 „
okazuje się przyrost majątku o .		3 K. — g.

XXXVI. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich moralnie prowadzących się dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893 . . .	1.448 K. — g.						
		b) 4% od listów zast. Banku krajowego . .	276 „ — „						
		c) 4% od losów państwowych loteryjnych z roku 1860 . . .	40 „ — „						
		Razem . .	1.764 K. — g.						
		od tego odsetki bierne .	12 „ 78 „						
		Czysty dochód . .		1.751	22	1.751	22	—	—
	2	Gotówka pobrana za spieniężone efekta . .	856 K. 20 g.						
		od tego wydana na zakupno efektów . .	847 „ 60 „						
		Czysty dochód . .		8	60	8	60	—	—
		Suma dochodów . .		1.759	82	1.759	82	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905:							
		a) w gotówce. . .	127 K. 90 g.						
		b) „ efektach. . .	1.582 „ 56 „	—	—	1.710	46	—	—
		Razem . .		—	—	3.470	28	—	—

XXXVI. Fundacya śp. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich moralnie prowadzących się dziewcząt“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Wydatki.						
	1	Posagi dla trzech dziewcząt po 570 K. w gotówce	1.710	—	1.710	—	—	—
	2	Rozmaite (koszta insercyjne, porto i t. d.)	29	72	29	72	—	—
	3	Efekta wydane do spieniężenia 2.566 K. 20 g.						
		od tego efekta zakupione . . . . 2.557 „ 60 „						
		Rzeczywisty wydatek . .	8	60	8	60	—	—
		Suma wydatków . .	1.748	32	1.748	32	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . . 148 K. — g.						
		b) „ efektach . . . 1.573 „ 96 „	—	—	1.721	96	—	
		Razem . .	—	—	3.470	28	—	—

Uwaga. Wykazany powyż zapas z końcem roku 1905 w gotówce i efektach (książeczka wkładkowa Banku krajowego) w łącznej kwocie 1.721 K. 96 g. stanowi czysty dochód od efektów majątku zarodowego za rok 1905 i posłuży na wypłatę trzech posagów w roku 1906.

LW. 53.177/06.

XXXVII. Fundacya śp. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach ludowych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	91	67	91	67	—	—
	2	Efekta zakupione . . 200 K. — g. od tego spieniężone . 108 „ 33 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	91	67	91	67	—	—
		Suma dochodów . .	183	34	183	34	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w ektach	—	—	46.709	67	—	—
		Razem . .	—	—	46.893	01	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 200 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 108 „ 33 „						
		Czysty wydatek . .	91	67	91	67	—	—
		Suma wydatków . .	91	67	91	67	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	46.801	34	—	—
		Razem . .	—		46.893	01	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	200 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „	8.400 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Tow. kredytowego ziemskiego . . .	2.200 „ — „	
4. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	36.000 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	1 „ 34 „	46.801 K. 34 g.
Suma stanu czynnego . .		46.801 K. 34 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		46.801 K. 34 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		46.709 „ 67 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		91 K. 67 g.

XXXVII. Fundacya ś. p. Maksymiliana i Franciszka Ksawerego Siemianowskich „dla ubogich wdów po nauczycielach ludowych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 9 K. — g.						
		b) 4% od listów zastastawnych Banku krajowego . . . . 333 „ 03 „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Tow. kredytowego ziemskiego . 88 „ — „						
		d) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 1.440 „ — „						
		Razem 1.870 K. 03 g.						
		od tego podatek rentowy — „ 44 „						
		Czysty dochód . .	1.869	59	1.869	59	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1905 w gotówce	—	—	108	33	—	—
		Razem . .	—	—	1.977	92	—	—
		Wydatki.						
	1	Wsparcia dożywotnie dla 9 wdów:						
		a) należytość zaległa . 16 K. 66 g.						
		b) „ bieżąca 1.800 „ — „	1.816	66	1.800	—	16	66
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	91	67	91	67	—	—
		Suma wydatków . .	1.908	33	1.891	67	16	66
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce .	—	—	86	25	—	—
		Razem . .	—	—	1.977	92	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce 86 K. 25 g.
zarezerwowano kwotę . . . . . 16 „ 66 „
na wypłatę w roku 1906 należytości zaległej (powyżej pod poz. 1. wyd. wykazanej) pozostała zaś reszta gotówki w kwocie 69 K. 59 „ stanowi czystą nadwyżkę dochodów za rok 1905, którą przeniesiono z początkiem r. 1906 do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (LW.47.856/06)

LW. 48.975/06.

XXXVIII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego	36 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego	472 „ — „						
		c) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . .	204 „ — „						
		Razem . .	712 K. — g.						
		od tego odsetki bierne .	2 „ 78 „						
		Czysty dochód . . .		709	22	709	22	—	—
	2	Efekta zakupione . .	651 K. 20 g.						
		od tego spieniężone .	400 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . . .		251	20	251	20	—	—
		Suma dochodów . . .		960	42	960	42	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905:							
		a) w gotówce . .	248 K. — g.						
		b) w efektach . .	17.558 „ 93 „	—	—	17.806	93	—	—
		Razem . .		—	—	18.767	35	—	—
		Wydatki.							
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . .	648 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta .	400 „ — „						
		Czysty wydatek . .		248	—	248	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905:							
		a) w gotówce . .	709 K. 22 g.						
		b) w efektach .	17.810 „ 13 „	—	—	18.519	35	—	—
		Razem . .		—	—	18.767	35	—	—

XXXVIII. Fundacya Teresy z hr. Stadnickich hr. Weissenwolffowej „na rzecz przytułku dla dotkniętych wielką chorobą“.

Stan majątku z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . .		709 K. 22 g.
b) w efektach . . .		— „ — „
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego . .	400 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	12.200 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	5.100 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	110 „ 13 „	17.810 K. 13 g.
Suma stanu czynnego .		18.519 K. 35 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		18.519 K. 35 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		17.806 „ 93 „
okazuje się **przyrost** majątku o .		712 K. 42 g
a mianowicie przybyło:		
a) w gotówce	461 K. 22 g.	
b) w efektach	251 „ 20 „	
Przyrost j. w. .	712 K. 42 g.	

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie z powodu, że majątek zakładowy nie wzrósł do takiej wysokości, ażeby można przystąpić do zrealizowania życzenia fundatorki, wyrażonego w akcie ostatniej jej woli, a w pierwszym rzędzie do wybudowania domu przytułku dla dotkniętych wielką chorobą.

Obecnie zatem wszelkie dochody z odsetek od efektów majątku zakładowego fruktyfikuje się w celu powiększenia tego majątku.

Wykazany też powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 709 K. 22 g., sfruktyfikowano z początkiem roku 1906 na rzecz majątku zakładowego (LW. 47.487/06)

LW. 49.005/06.

XXXIX. Fundacya śp. Leonarda i Ludwiki Wężyków „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	138	64	138	64	—	—
	2	Efekta zakupione . . 200 K. — g. od tego spieniężone . 60 „ 56 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	139	44	139	44	—	—
		Suma dochodów . .	278	08	278	08	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	7.036	10	—	—
		Razem . .	—	—	7.314	18	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 199 K. 2) g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 60 „ 56 „						
		Czysty wydatek . .	138	64	138	64	—	—
		Suma wydatków . .	138	64	138	64	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	7.175	54	—	—
		Razem . .	—	—	7.314	18	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny:		
Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893	4.400 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	2.700 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	75 „ 54 „	7.175 K. 54 g.
Suma stanu czynnego .		7.175 K. 54 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny .		7.175 K. 54 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		7.036 „ 10 „
okazuje się **przyrost** majątku o .		139 K. 44 g.

XXXIX. Fundacya ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z roku 1893 . . . 176 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 108 „ — „						
		Razem . . 284 K. — g.						
		od tego odsetki bierne 1 „ 56 „						
		Czysty dochód . .	282	44	282	44	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1905 w gotówce	—	—	277	28	—	—
		Razem . .	—	—	559	72	—	—
		Wydatki.						
	1	Dotacya dla katedry leśnictwa w Czernichowie	131	70	131	70	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	138	64	138	64	—	—
	3	Należytość ekwiwalentowa wymierzona od majątku zakładowego . . .	—	30	—	30	—	—
	4	Wynagrodzenie za mszę św. żałobną .	6	94	6	94	—	—
		Suma wydatków . .	277	58	277	58	—	—
	5	Zapas z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	282	14	—	—
		Razem . .	—	—	559	72	—	—

XXXIX. Fundacya ś. p. Leonarda i Ludwiki Wężyków „na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie“.

Uwaga. W myśl aktu fundacyjnego połowę rocznych dochodów fundacyi przeznacza się na powiększenie jej majątku zakładowego;

z drugiej zaś połowy ($^{19}/_{20}$) dziewiętnaście dwudziestych części tej połowy służy na dotowanie katedry leśnictwa w szkole rolniczej w Czernichowie, zaś ($^{1}/_{20}$) jedna dwudziesta część tej połowy na wynagrodzenie za odprawienie mszy świętej żałobnej za duszę śp. fundatora i jego małżonki.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce		282 K. 14 g.
sfruktyfikowano na rzecz majątku zakładowego z początkiem roku 1906 (LW. 6.543/906) połowę w kwocie	141 „ 07 „	
z drugiej zaś połowy w kwocie	141 K. 07 g.	
($^{19}/_{20}$) dziewiętnaście dwudziestych części wraz z ułamkiem w groszach w kwocie	134 „ 02 „	
asygnowano (do LW. 6.542/06) na dotacyę katedry leśnictwa w szkole rolniczej w Czernichowie, zaś resztę, t. j. ($^{1}/_{20}$) jedną dwudziestą część w kwocie		7 K. 05 g.

wypłacono również z początkiem roku 1906 (LW. 6.543/06) Urzędowi parafialnemu w Czernichowie na odprawienie mszy św. żałobnej za dusze śp. fundatorów.

LW. 48.992/06.

XL. Fundacya bursy imienia Księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 81 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . . 844 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . . 984 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z r. 1893 . . . . 24 „ — „						
		Razem . 1.933 K. — g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 19 „ 62 „						
		Czysty dochód . .	1.913	38	1.913	38	—	—
	2	Efekta zakupione . . 2.125 K. 94 g.						
		od tego spieniężone . 248 „ 96 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	1.876	98	1.876	98	—	—
		Suma dochodów . .	3.790	36	3.790	36	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 936 K. 04 g.						
		b) „ efektach . 46.733 „ 02 „	—	—	47.669	06	—	—
		Razem .	—	—	51.459	42	—	—

XL. Fundacya bursy imienia Księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 2.124 K. 34 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 248 „ 96 „						
		Czysty wydatek . .	1.875	38	1.875	38	—	—
		Suma wydatków . .	1.875	38	1.875	38	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 974 K. 04 g.						
		b) „ efektach . 48.610 „ — „	—	—	49.584	04	—	—
		Razem . .	—	—	51.459	42	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a)* w gotówce . .		974 K. 04 g.
b) w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego .	1.800 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ .	21.600 „ — „	
3. 4% „ „ galicyj. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	24.600 „ — „	
4. 4% obligacye galicyjskiej pożyczki krajowej z roku 1893	600 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	10 „ — „	48.610 „ — „
Suma stanu czynnego . .		49.584 K. 04 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		49.584 „ 04 „
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		47.669 „ 06 „
okazuje się **przyrost** majątku o		1.914 K. 98 g.
a mianowicie przybyło: *a)* w gotówce . .	38 K. — g.	
b) w efektach . .	1.876 „ 98 „	
Przyrost jak w. . .	1.914 K. 98 g.	

XL. Fundacya bursy imienia Księcia Leona Sapiehy „dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych“.

Uwaga. Fundacya ta nie weszła jeszcze w życie, a nastąpić to będzie mogło dopiero wówczas, gdy w myśl intencyi ś. p. fundatora majątek zakładowy wzrośnie do takiej wysokości, że po potrąceniu należytości skarbowej i założeniu bursy, dochody bieżące wystarczą na utrzymanie przynajmniej 10 uczniów poświęcających się stanowi nauczycielskiemu dla szkół ludowych.

Obecny stan kapitału zakładowego, jak wyżej wykazano, nie pozwala jeszcze na wypełnienie warunków utrzymania takiej bursy, ani na urzeczywistnienie ej(przeznaczenia, zatem wszelkie dochody, pochodzące z odsetek od efektów majątku jakładowego, fruktyfikuje się w celu powiększenia tego majątku, w którym to celu i pozwyżej wykazany zapas z końcem roku 1905 w gotówce . . . . . 974 K. 04 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1906 na rzecz tegoż majątku do (LW. 38.299/06).

LW. 48.974/06.

XLI. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	94	28	94	28	—	—
	2	Efekta zakupione	94	28	94	28	—	—
		Suma dochodów . .	188	56	188	56	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	7.272	17	—	—
		Razem . .	—	—	7.460	73	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	94	28	94	28	—	—
		Suma dochodów . .	94	28	94	28	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach .	—	—	7.366	45	—	—
		Razem . .	—	—	7.460	73	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:

		Szczegół	Ogó
1.	4½% listy zastawne Banku krajowego . .	2.000 „ — „	
2.	4% listy zastawne Banku krajowego . . .	1.500 „ — „	
3.	4% listy zastawne galic. Tow. kredyt. ziems. .	2.600 „ — „	
4.	4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 .	600 „ — „	
5.	4% obligacye kolejowe Banku krajowego . .	500 „ — „	
6.	3·6% książeczki wkładkowe Banku krajowego .	166 „ 45 „	7.366 K. 45 g.
	Suma stanu czynnego		7.366 K. 45 g.
	Stan bierny		— „ — „
	Czysty stan czynny		7.366 K. 45 g.
	W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . . .		7.272 „ 17 „
	okazuje się **przyrost majątku** o		94 K. 28 g.

XLI. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 90 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 60 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 104 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 24 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 20 „ — „						
		Razem . 298 K. — g.						
		od tego podatek rentowy — „ 52 „						
		Czysty dochód .	297	48	297	48	—	—
		Suma dochodów .	297	48	297	48	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	194	28	—	—
		Razem . .	—	—	491	76	—	—
		Wydatki.						
	1	Stypendyum dla ucznia szkoły szewskiej w Starym Sączu	100	—	100	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	94	28	94	28	—	—
		Suma wydatków .	194	28	194	28	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	297	48	—	—
		Razem . .	—	—	491	76	—	—

XLI. Fundacya Franciszka Steczkowskiego z Jasła.

Uwaga. Z wyżej wykazanego zapasu z końcem roku 1905 w gotówce . 297 K. 48 g
zarezerwowano na wypłatę II. raty powyższego stypendyum pod
poz. 1. wyd. kwotę . . . . . 100 „ — „
pozostałą zaś resztę zapasowej gotówki w kwocie . . . 197 K. 48 g.
jako nadwyżkę czystych dochodów za rok 1905 wcielono po myśli aktu fandacyjnego z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (do LW. 47.527/06).

LW. 48.978/06.

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach Łnżna z przyległościami	15.909	10	—	—	15.909	10
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	1.809	88	1.809	88	—	—
	3	Efekta zakupione . . 2.471 K. 20 g.						
		od tego spieniężone . 658 „ 12 „						
		Rzeczywiste przykupno .	1.813	08	1.813	08	—	—
		Suma dochodów .	19.532	06	3.622	96	15.909	10
	4	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	52.284	41	—	—
		Razem . .	—	—	55.907	37	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 2.468 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 658 „ 12 „						
		Czysty wydatek . .	1.809	88	1.809	88	—	—
		Suma wydatków . .	1.809	88	1.809	88	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	54.097	49	—	—
		Razem . .	—	—	55.907	37	—	—

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

		Szczegół	Ogół
Stan czynny. I. Zapas kasowy w efektach:			
1.	4½% listy zastawne Banku krajowego	20.200 K. — g.	
2.	4% „ „ „ „	27.400 „ — „	
3.	4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	3.000 „ — „	
4.	4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	2.600 „ — „	
5.	4% obligacye kolejowe Banku kraj. .	600 „ — „	
6.	4% „ pyżyczki m. Lwowa .	200 „ — „	
7.	3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	97 „ 49 „	54.097 K. 49 g.
II.	Należytość czynna: kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami		15.909 „ 10 „
	Suma stanu czynnego . . .		70.006 „ 59 „
Stan bierny			— „ — „
Czysty stan czynny			70.006 K. 59 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .			68.193 „ 51 „
okazuje się **przyrost** majątku o . . .			1.813 K. 08 g.

Uwaga. Od wykazanego powyżej pod II. kapitału hipotekowanego w sumie 15.909 K. 10 g. obowiązani są właściciele dóbr Łużna z przyległościami uiszczać co roku dnia 25. maja 5% odsetki płatne z dołu do Kasy Wydziału krajowego (LW. 23.702/890).

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki: 1. 5% od kapitału hipotekowanego	819 K. 56 g.						
		2. od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	922 „ 50 „						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	1.049 „ 07 „						
		c) 4% od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredyt. ziemsk.	120 „ — „						
		d) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . .	104 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . .	24 „ — „						
		f) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa .	8 „ — „						
		Razem . .	3.047 K. 13 g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy	13 „ 56 „						
		Czysty dochód . .		3.033	57	3.033	57	—	—
		Suma dochodów . .		3.033	57	3.033	57	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce		—	—	1.809	88	—	—
		Razem . .		—	—	4.843	45	—	—

XLII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 5 panien szlacheckich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Wydatki.						
	1	Posagi (dwa po 570 K.) . . .	1.140	—	1.140	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	1.809	88	1.809	88	—	—
	3	Rozmaite (koszta insercyjne, kancelaryjne)	36	31	36	31	—	—
		Suma wydatków . .	2.986	19	2.986	19	—	—
	4	Zapas z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	1.857	26	—	—
		Razem . .	—	—	4.843	45	—	—

Uwaga: Z wykazanego powyżej zapasu z końcem r. 1905 w gotówce . 1.857 K. 26 g.
zarezerwowano:
a) na wypłatę posagu z r. 1904 . . 556 K. — g.
b) na ewentualną wypłatę posagu z r. 1905 570 „ — „
razem kwotę . . . . 1.126 „ — „
pozostałą zaś resztę gotówki w kwocie . 731 K. 26 g.
jako nadwyżkę czystych dochodów za rok 1905 wcielono po myśli aktu fundacyjnego z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano. (LW. 47.529/06).

LW. 48.977/06.

XLIII. Fundacya posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami	3.181	82	—	—	3.181	82
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	29	69	29	69	—	—
	3	Efekta zakupione . . 231 K. 29 g.						
		od tego spieniężone . 200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	31	29	31	29	—	—
		Suma dochodów . .	3.242	80	60	98	3.181	82
	4	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach .	—	—	7.641	37	—	—
		Razem . .	—	—	7.702	35	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 229 K. 69 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 200 „ — „						
		Czysty wydatek . .	29	69	29	69	—	—
		Suma wydatków . .	29	69	29	69	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	7.672	66	—	—
		Razem . .	—	—	7.702	35	—	—

XLIII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla 10 dziewcząt wiejskich.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: I. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	2.400 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „	4.600 „ — „	
3. 4% „ „ galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	400 „ — „	
4. 4% obligacyi galic. pożyczki krajowej z roku 1893	200 „ — „	
5. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	72 „ 66 „	7.672 K. 66 g.
II. Należytość czynna: Kapitał hipotekowany na dobrach Łużna z przyległościami		3.181 „ 82 „
Suma stanu czynnego		10.854 K. 48 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		10.854 K. 48 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		10.823 „ 19 „
okazuje się **przyrost** majątku o		31 K. 29 g.

Uwaga. Od wykazanego powyżej pod II. kapitału hipotekowanego w kwocie 3.181 K. 82 g. obowiązani są właściciele dóbr Łużna z przyległościami uiszczać co roku dnia 25. maja 5% odsetki płatne z dołu do Kasy Wydziału krajowego. (L. W. 23.702/890).

XLIII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki: *a*) 5% od kapitału hipotekowanego	163 K. 92 g.						
		b) od efektów:							
		1. 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	117 „ — „						
		2. 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	176 „ — „						
		3. 4% od listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . .	16 „ — „						
		4. 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . .	8 „ — „						
		Razem . .	480 K. 92 g.						
		od tego podatek rentowy . . .	— „ 08 „						
		Czysty dochód . .		480	84	480	84	—	—
		Suma dochodów . .		480	84	480	84	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce		—	—	479	69	—	—
		Razem . .		—	—	960	53	—	—

XLIII. Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego „dla 10 dziewcząt wiejskich“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	Posagi dla 10 dziewcząt wiejskich za r. 1904 po 45 K.	450	—	450	—	—	
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	29	69	29	69	—	—
		Suma wydatków . .	479	69	479	69	—	—
	3	Zapas z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	480	84	—	—
		Razem . .	—	—	960	53	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce 480 K. 84 g.
zarezerwowano część w kwocie . . . . . 450 „ — „
na wypłatę posagów za r. 1905 (nadanych do L. W. 16.383/906) dla 10 dziewcząt wiejskich z gmin Łużna i Szalowa po 45 K.,
zaś resztę w kwocie . . . . . 30 K. 84 g.
przeniesiono z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 47.528/06).

L. W. 48.976/906.

XLIV. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 603 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 104 „ — „						
		c) 4% od obligacyj gal. pożyczki krajowej z roku 1893 . . 112 „ — „	819	—	819	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 403 K. 20 g.						
		od tego spieniężone . 400 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	3	20	3	20	—	—
		Suma dochodów . .	822	20	822	20	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 821 K. — g.						
		b) w efektach . . 18.905 „ 31 „	—	—	19.726	31	—	—
		Razem . .	—	—	20.548	51	—	—

XLIV. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Wydatki.						
	1	Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce odesłano odsetki od efektów na potrzeby „Domu ubogich“ za r. 1904 (po potrąceniu 10% na rzecz majątku rezerwowego) . . .	738	90	738	90	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku rezerwowego tytułem 10% czystych dochodów od efektów za rok 1904 .	82	10	82	10	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . 400 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 400 „ — „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	821	—	821	—	—	—
	4	**Zapas** z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 819 K. — g.						
		b) w efektach . . 18.908 „ 51 „	—	—	19.727	51	—	—
		Razem . .	—	—	20.548	51	—	—

XLIV. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce		819 K. — g.
b) w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego . .	13.200 K. — g.	
2. 4% „ „ .	2.800 „ — „	
3 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	2.800 „ — „	
4. 3 6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	108 „ 51 „	18.908 „ 51 „
Suma stanu czynnego .		19.727 K. 51 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny .		19.727 K. 51 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		19.726 „ 31 „
okazuje się **przyrost** majątku o .		1 K. 20 g.
a mianowicie:		
przybyło w efektach	3 K. 20 g.	
ubyło zaś w gotówce	2 „ — „	
Przyrost j. w. .	1 K. 20 g.	

Uwaga. Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce . 819 K. — g.
potrącono w myśl statutu fundacyjnego 10% czyli kwotę . . 81 „ 90 „
na rzecz majątku rezerwowego — resztę zaś gotówki w kwocie . 737 K. 10 g.
odesłano z początkiem roku 1906 Wydziałowi powiatowemu w Bóbrce na pokrycie potrzeb Domu ubogich w Strzeliskach nowych (LW. 53.333/06).

XLIV. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego . . 100 K. — g. od tego odsetki bierne . 6 „ 70 „						
		Czysty dochód . .	93	30	93	30	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku zarodowego tytułem 10% czystych dochodów od efektów za rok 1904 . .	82	10	82	10	—	—
	3	Efekta zakupione . . 900 K. — g. od tego spieniężone . 783 „ 85 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	116	15	116	15	—	—
		Suma dochodów . .	291	55	291	55	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1905: *a*) w gotówce , , 30 K. 45 g. *b*) w efektach . . 2.422 „ 07 „	—	—	2.452	52	—	—
		Razem . .	—	—	2.744	07	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 896 K. 40 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 783 „ 85 „						
		Czysty wydatek . .	112	55	112	55	—	—
		Suma wydatków . .	112	55	112	55	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905: *a*) w gotówce . . 93 K. 30 g. *b*) w efektach . . 2.538 „ 22 „	—	—	2.631	52	—	—
		Razem . .	—	—	2.744	07	—	—

XLIV. Fundacya „Domu ubogich w Strzeliskach nowych“.

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy *a*) w gotówce		93 K. 30 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	2.500 „ — „	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj. .	38 „ 22 „	2.538 „ 22 „
Suma stanu czynnego .		2.631 K. 52 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny .		2.631 K. 52 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1904 . .		2.452 „ 52 „
okazuje się **przyrost** majątku o .		179 K. — g.
a mianowicie przybyło:		
a) w gotówce	62 K. 85 g.	
b) w efektach	116 „ 15 „	
Przyrost j. w. .	179 K. — g.	

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem r. 1905 w gotówce . . . 93 K. 30 g.
sfruktyfikowano wraz z kwotą . . . . . 81 „ 90 „
pobraną z majątku zarodowego tytułem 10% dochodów za r. 1905, czyli razem gotówkę . . . . . 175 K. 20 g.
z początkiem r. 1906 na rzecz majątku rezerwowego (LW. 53.333/06).

Majątek ten utworzony w myśl art. 5. zatwierdzonego statutu dla „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych ma służyć na ewentualne nieprzewidziane znaczniejsze wydatki tego zakładu.

LW. 54.516/06.

LXV. Fundacya śp. Piotra Krzeczunowicza „dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka za spieniężone efekta . . . — K. 62 g. od tego zakupione efekta — „ 57 „ Czysty dochód . .	—	05	—	05	—	—
		Suma dochodów . .	—	05	—	05	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1905: *a*) w gotówce . . — K. 08 g. *b*) w efektach . . 77.215 „ 82 „ Razem . .	—	—	77.215	90	—	—
			—	—	77.215	95	—	—
		Wydatki.						
	1	Wydany do spieniężenia efekt . . . — K. 62 g. od tego gotówka wydana na zakupno efektów — „ 57 „ Czysty wydatek . .	—	05	—	05	—	—
		Suma wydatków . .	—	05	—	05	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905: *a*) w gotówce . . — K. 13 g. *b*) w efektach . . 77.215 „ 77 „ Razem . .	—	—	77.215	90	—	—
			—	—	77.215	95	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . .	— K. 13 g.	
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemkiego im. wart. 77.200 K. — g.		
2. 3·6 książeczka wkładkowa Banku krajowego . . . 15 „ 77 „	77.215 K. 77 g.	77.215 K. 90 g
Suma stanu czynnego .		77.215 K. 90 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny .		77.215 K. 90 g
w porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		77.215 „ 90 „
okazuje się stan majątku **niezmienionym** .		— K. — g.

XLV. Fundacya ś. p. Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4% od 77.200 K. listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	3.088 K. — g.						
		od tego ½% podatku rentowego . .	15 „ 44 „						
			3.072 K. 56 g.						
		b) 3·6% od książeczki wkładkowej Banku krajowego . .	— „ 57 „	3.073	13	3.073	13	—	—
		Suma dochodów . .		3.073	13	3.073	13	—	—
	2	Zapas z początkiem r 1905 w gotówce		—	—	—	06	—	—
		Razem . .			—	3.073	19	—	—
		Wydatki.							
	1	Dożywotniczce Annie z Lendów Krzeczunowiczowej		3.073	12	3.073	12	—	—
		Suma wydatków . .		3.073	12	3.073	12	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w gotówce .		—	—	—	07	—	—
		Razem . .		—	—	3.073	19	—	—

XLVI. Fundacya im. Józefa Kosvitzkye'go.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	3.282	56	—	—
		Razem . .	—	—	3.282	56	—	—
		Wydatki.						
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	3.282	56	—	—
		Razem . .	—	—	3.282	56	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893	700 K. — g.	
2. 4% „ kolejowe Banku krajowego	2.400 „ — „	
3. 3 6% książeczka wkład. Banku krajowego	182 „ 56 „	3.282 K. 56 g.
Suma stanu czynnego		3.282 K. 56 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		3.282 K. 56 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		3.282 „ 56 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K. — g.

XLVI. Fundacya im. Józefa Kośvitzky'ego.

Fundusz I. „dla ślepych w Krakowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyi galicyjskiej pożyczki kraj. z r. 1893 . . 28 K. — g.						
		b) 4% od obligacyi kol. Banku krajowego . 96 „ — „	124	—	124	—	—	—
		Suma dochodów . .	124	—	124	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	124	—	—	—
		Razem . .	—	—	248	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Jednorazowe wsparcie dla jednej ślepej osoby w Krakowie za r. 1904 .	124	—	124	—	—	—
		Suma wydatków . .	124	—	124	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	124	—	—	—
		Razem . .	—	—	248	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce . 124 K. posłuży w roku 1906 na jedno jednorazowe wsparcie w myśl postanowienia aktu fundacyjnego.

L. W. 39.347/906.

XLVII. Fundacya im. Józefa Kosvitzkye'go.

Fundusz II. „dla wychowanków Zakładu pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	40	27	40	27	—	—
	2	Efekta zakupione	40	27	40	27	—	—
		Suma dochodów . .	80	54	80	54	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	7.964	25	—	—
		Razem . .	—	—	8.044	79	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	40	27	40	27	—	—
		Suma wydatków . .	40	27	40	27	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	8.004	52	—	—
		Razem . .	—	—	8.044	79	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. **Zapas** kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	1.700 K. — g.	
2. 4% „ kolejowe Banku krajowego	4.800 „ — „	
3. 4% listy zastawne „ „	1.400 „ — „	
4. 3·6% książ. wkład. „ „	104 „ 52 „	8.004 K. 52 g.
Suma stanu czynnego . .		8.004 K. 52 g.
Stan bierny		— „ — g.
Czysty stan czynny		8.004 K. 52 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		7.964 „ 25 „
okazuje się **przyrost** majątku o		40 K. 27 g

XLVII. Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz II. „dla wychowanków Zakładu pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyi galicyjskiej pożyczki kraj. z roku 1893 . . 68 K. — g.						
		b) 4% od obligacyi kolejowych Banku kraj. 192 „ — „						
		c) 4% od listów zastaw. Banku kraj. . . 56 „ — „	316	—	316	—		—
		Suma dochodów .	316	—	316	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	40	27	—	—
		Razem . .	—	—	356	27	—	—
		Wydatki.						
	1	Stypendyum dla jednego wychowanka Zakładu św. Józefa w Krakowie .	270	—	270	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	40	27	40	27	—	—
		Suma wydatków . .	310	27	310	27	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	46	—	—	—
		Razem . .	—	—	356	27	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce . . 46 K — g. stanowiący czystą nadwyżkę dochodów za r. 1905 przeniesiono z początkiem roku 1906 w myśl aktu fundacyjnego do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 30.260/06).

LW. 39.308/06.

XLVIII. Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	3.362	05	—	—
		Razem . .	—	—	3.362	05	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	3.362	05	—	—
		Razem . .	—	—	3.362	05	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye gal. pożyczki kraj. z r. 1893	900 K. — g.	
2. 4% „ kolejowe Banku krajowego	1.400 „ — „	
3. 4% listy zastawne „ „	1.000 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	62 „ 05 „	3.362 K. 05 g.
Suma stanu czynnego . .		3.362 K. 05 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		3.362 K. 05 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1904		3.362 „ 05 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K. — g

XLVIII. Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego.

Fundusz III. „dla poprawionych złoczyńców w Krakowie".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyi galicyjskiej pożyczki kraj. z roku 1893 . . 36 K. — g.						
		b) 4% od obligacyi kolejowych Banku kraj. . 56 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych Banku kraj. . 40 „ — „	132	—	132	—	—	—
		Suma dochodów . .	132	—	132	—	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	132	—	—	—
		Razem . .	—	—	264	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Jednorazowe wsparcie na ręce Prezydyum c. k. Sądu karnego w Krakowie do równego rozdziału pomiędzy trzech skazańców	132	—	132	—	—	—
		Suma wydatków . .	132	—	132	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	132	—	—	—
		Razem . .	—	—	264	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem r. 1905 w gotówce . . 132 K. — g. wypłacono z początkiem roku 1906 (LW. 7692/06) na ręce Prezydyum c. k. Sądu krajowego karnego w Krakowie do równego rozdziału pomiędzy trzech skazańców.

LW. 39.249/06.

XLIX. Fundacya imienia Henryka Straszewskiego „dla ubogich zarobników w Boguchwale“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	55	08	55	08	—	—
	2	Efekta zakupione . . 200 K. — g. od tego spieniężone . 144 „ 92 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	55	08	55	08	—	—
		Suma dochodów . .	110	16	110	16	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	5.596	02	—	—
		Razem . .	—	—	5.706	18	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 200 K. — g. od tego za spieniężone 144 „ 92 „						
		Czysty wydatek . .	55	08	55	08	—	—
		Suma wydatków . .	55	08	55	08	—	—
	6	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	5.651	10	—	—
		Razem . .	—	—	5.706	18	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne gal. Towarzystwa kredyt. ziemskiego: *a)* 56 let. wal. austr. . .	3.000 K. — g.	
b) 56 „ „ koron. . .	1.600 „ — „	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego .	1.000 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	51 „ 10 „	5.651 K. 10 g.
Suma stanu czynnego . .		5.651 K. 10 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		5.651 K. 10 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		5.596 „ 02 „
okazuje się **przyrost** majątku o		55 K. 08 g.

XLIX. Fundacya imienia Henryka Straszewskiego „dla ubogich zarobników w Boguchwale“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego:						
		1) 56 letn. wal. austr. 120 K. — g.						
		2) 56 „ „ koron 64 „ — „						
		b) 4% od listów zast. Banku kraj. . . 36 „ 96 „						
		Razem . 220 K. 96 g.						
		od tego podatek rentowy — „ 92 „						
		Czysty dochód . .	220	04	220	04	—	—
		Suma dochodów . .	220	04	220	04	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	55	08	—	—
		Razem . .	—	—	275	12	—	—
		Wydatki						
	1	Zapomogi dożywotnie dla dwóch ubogich zarobników w Boguchwale po 80 K. rocznie	160	—	160	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	55	08	55	08	—	—
		Suma wydatków . .	215	08	215	08	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	60	04	—	—
		Razem . .	—	—	275	12	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce . 60 K. 04. g. jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1905 przeniesiono w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 35.873/06).

LW. 48.979/06.

L. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „dla zboru św. Klaudyi“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od listów zast. gal. Towarzystwa kredyt ziemskiego . . 640 K. — g.						
		b) 4% od obligacyi galicyjskiej pożyczki kraj. z roku 1893 . . 92 „ — „						
		Razem . 732 K. — g.						
		od tego podatek rentowy 3 „ 20 „						
		Czysty dochód . .	728	80	728	80	—	—
		Suma dochodów . .	728	80	728	80	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1905						
		a) w gotówce . . 364 K. 40 g.						
		b) w efektach . . 18.400 „ 94 „	—	—	18.765	34	—	—
		Razem . .	—	—	19.494	14	—	—
		Wydatki.						
	1	Postruska Julia przełożona zboru św. Klaudyi czysty dochód od kapitału fundacyjnego za II. półrocze r. 1904 i za I. półrocze roku 1905 w gotówce	728	80	728	80	—	—
		Suma wydatków . .	728	80	728	80	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 364 K. 40 g.						
		b) w efektach . . 18.400 „ 94 „	—	—	18.765	34	—	—
		Razem . .		—	19.494	14	—	—

L. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „dla zboru św. Klaudyi“.

Stan majątku z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy *a*) w gotówce . . .		364 K. 40 g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zast. gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	16.000 K. — g.	
2. 4% obligacye gal. pożyczki krajowej z roku 1893	2.300 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkład. Banku krajowego	100 „ 94 „	18.400 K. 94 g.
Suma stanu czynnego		18.765 K. 34 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		18.765 K. 34 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		18.765 „ 34 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— „ — „

Uwaga: Odsetki od efektów majątku zakładowego pobiera przełożona zboru św. Klaudyi Julia Postruska, na pokrycie wydatków zboru, w dwóch półrocznych ratach, płatnych z dołu 30. czerwca i 31. grudnia, z potrąceniem jednak ewentualnych wydatków nieprzewidzianych (jak podatek rentowy od kuponów, odsetki bierne przy zakupnie efektów i t. d.).

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 364 K. 40 g. stanow czysty dochód z odsetek od efektów za II. półrocze 1905 i służyć będzie na wypłatę raty przypadającej za to półrocze z początkiem roku 1906.

L. W. 48.972/906.

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	22	41	22	41	—	—
	2	Efekta zakupione . . 52.769 K. 07 g. od tego spieniężone . 52.503 „ 46 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	265	61	265	61	—	—
		Suma dochodów . .	288	02	288	02	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	555.803	46	—	—
		Razem . .	—	—	556.091	48	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 52.525 K. 87 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 52.503 „ 46 „						
		Czysty wydatek . .	22	41	22	41	—	—
		Suma wydatków . .	22	41	22	41	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	556.069	07	—	—
		Razem . .	—	—	556.091	48	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

		Szczegół	Ogół
Stan czynny.	Zapas kasowy w efektach:		
	1. 4% książeczka Banku krajowego . . .	269 K. 07 g.	
	2. 4½% listy zastawne Banku krajowego . .	122.000 „ — „	
	3. 4% „ „ „ „ . .	353.700 „ — „	
	4. 4% „ „ Towarzystwa kredytowego ziemskiego	58.600 „ — „	
	5. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa . .	21.200 „ — „	
	6. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	300 „ — „	556.069 K. 07 g.
	Suma stanu czynnego . .		556.069 K. 07 g.
Stan bierny	. . . . .		— „ — „
	Czysty stan czynny . .		556.069 K. 07 g.
	W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . .		555.803 „ 46 „
	okazuje się **przyrost** majątku w kwocie . .		265 K. 61 g.

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 6.885 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych Banku krajowego . . . 12.898 „ 02 „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . 2.352 „ — „						
		d) 4% od obligacyj pożyczki m. Lwowa . 848 „ — „						
		e) 4% od obligacyj kolejowych Banku krajowego . . . 12 „ — „						
		f) 4% i 3·6% z książeczki gal. Banku krajowego . . 22 „ 41 „						
		Razem . . 23.017 K. 43 g.						
		od tego podatek rentowy 28 „ 72 „						
		Czysty dochód . .	22.988	71	22.988	71	—	—
	2	Wkładki od członków czynnych:						
		a) należytości zaległe . 21.727 K. 80 g.						
		b) należytosci bieżące . 3.265 „ 50 „ 24.993 K. 30 g.						
		Odpisano . 984 „ 10 „	24.009	20	9.540	98	14.468	22
	3	Wkładki od pensyj emerytalnych . .	1.686	11	1.686	11	—	—
	4	Rozmaite dochody:						
		a) 4% odsetki zwłoki:						
		α) należytości zaległe 277 K. 05 g.						
		β) „ bieżące 548 „ 86 „	825	91	374	97	450	94
		Do przeniesienia .	49.509	93	34.590	77	14.919	16

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Z przeniesienia .	49.509	93	34.590	77	14.919	16
		b) należytość stemplowa od kwitów ściągnięta z pensyj emerytalnych . .	143	34	143	34	—	—
		c) podatek dochodowy ściągnięty z wypłaconych emerytur	303	23	303	23	—	—
		d) gotówka pobrana z rachunku roku 1906 na pokrycie niedoboru w roku 1905 . . . 10.993 K. 71 g. od tego wydano do rachunku roku 1904 na pokrycie niedoboru w roku 1904 . . . 2.226 „ 37 „						
		Czysty dochód . .	8.767	34	8.767	34	—	—
		Suma dochodów . .	58.723	84	43.804	68	14.919	16
	5	**Zapas** z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	43.804	68	—	—
		Wydatki.						
	1	Emerytury i zaopatrzenia . .	42.771	94	42.771	94	—	—
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	22	41	22	41	—	—
	3	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie .	489	52	489	52	—	—
	4	Rozmaite wydatki:						
		a) należytość stemplowa i kontraktowa od wkładek wpłaconych przez członków czynnych	74	24	74	24	—	—
		b) należytość stemplowa od kwitów na wypłacone emerytury, pensye i zaopatrzenia	143	34	143	34	—	—
		c) podatek dochodowy od emerytur . . 431 K. 88 g. od tego zwroty . 128 „ 65 „						
		Czysty wydatek . .	303	23	303	23	—	—
		Suma wydatków . .	43.804	68	43.804	68	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1905 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	43.804	68	—	—

LI. Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1905.

Stan czynny:	Szczegół	Ogół
Zapas kasowy w gotówce:		
Należytości czynne: *a*) z lat ubiegłych . . .	13.070 K. 57 g.	
b) z roku bieżącego . . .	1.848 „ 59 „	14.919 K. 16 g.
Suma stanu czynnego . . .		14.919 K. 16 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . . .		14.919 K. 16 g

LW. 53.867/06.

LII. Fundacya im. Józefa Krupacza „dla patentowanych c. i k. inwalidów wojskowych“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	30	46	30	46	—	—
	2	Efekta zakupione . . 230 K. 46 g. od tego spieniężone . 200 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	30	46	30	46	—	—
		Suma dochodów . .	60	92	60	92	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	711	94	—	—
		Razem . .	—	—	772	86	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 230 K. 46 g. od tego pobrana za spieniężone efekta 200 „ — „						
		czysty wydatek . .	30	46	30	46	—	—
		Suma wydatków . .	30	46	30	46	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	742	40	—	—
		Razem . .	—	—	772	86	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	600 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	142 „ 40 „	742 K. 40 g.
Suma stanu czynnego . .		742 K. 40 g.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		742 K. 40 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1904		711 „ 94 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		30 K. 46 g.

LII. Fundacya im. Józefa Krupacza „dla patentowanych c. i k. inwalidów wojskowych“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Banku kraj.	24	—	24	—	—	-
		Suma dochodów . .	24	—	24	—	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	30	46	—	—
		Razem . .	—	—	54	46	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana do majątku zarodowego	30	46	30	46	—	—
		Suma wydatków . .	30	46	30	46	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	24	—	—	—
		Razem . .	—	—	54	46	—	—

Uwaga: W roku 1905 nie nadano nikomu z tej fundacyi stypendyum, gdyż nie zgłosił się żaden kandydat.

Ponowne ogłoszenie konkursu w myśl art. V. aktu fundacyjnego, uzupełnionego za zezwoleniem c. k. Namiestnictwa dodatkową klauzulą (LW. 87.974/04), nastąpi w takim razie, jeżeli Wydział krajowy w drodze korespondencyi z władzami wojskowemi sprawdzi, że istnieją inwalidzi do kompetencyi uprawnieni.

Jak długo to nie nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi, pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego, w celu powiększenia tego majątku.

LW. 39.309/06.

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Efekta zakupione . . 85.000 K. 50 g.						
		„ spieniężone . . 84.471 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno .	529	50	529	50	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	27	—	27	—	—	—
		Suma dochodów .	556	50	556	50	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 . . .	—	—	2,411.171	—	—	—
		Razem .	—	—	2,411.727	50	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 84.498 K. — g.						
	2	Gotówka pobrana za spieniężone efekta . 84.471 „ — „						
		Czysty wydatek .	27	—	27	—	—	—
		Suma wydatków .	27	—	27	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1905 . . .	—	—	2,411.700	50	—	—
		Razem .	—	—	2,411.727	50	—	—

LIII. Fundacya śp. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa . .	116.600 K. — g.	
2. Losy kredyt. c. k. uprz. austr. Zakładu dla handlu i przemysłu	400 „ — „	
3 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z roku 1893	105.300 „ — „	
4. 4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego	427.200 „ — „	
5. 4% (41-letn.) listy zast. galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	816.000 „ — „	
6. 4% (nieokres.) listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	263.000 „ — „	
7. 4% (56-letn.) listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	285.200 „ — „	
8. 4% listy zastawne gal. Banku krajowego .	365.000 „ — „	
9. 4% obligacye kolejowe Banku krajowego .	32.800 „ — „	
10. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	200 „ 50 „	2,411.700 K 50 g.
Suma stanu czynnego .		2,411.700 K. 50 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		2,411.700 K. 50 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1904 . .		2,411.171 „ — „
okazuje się **przyrost majątku** o .		529 K. 50 g.

Uwaga. Oprócz wyżej wykazanych efektów są jeszcze własnością fundacyi dobra położone w powiecie tarnopolskim i trembowelskim, a mianowicie Baworów z Zastawiem, Łuka wielka, Myszkowice, Łoszniów z Zagórzem i Krowinką, tudzież grunta w Tarnopolu (7 morgów 910 k. w. sążni), realność we Lwowie, zbiory naukowe i biblioteka. Wartość inwentaryjna tego majątku oszacowaną została na sumę 923.007 K. 98 g.

Nadto znajdują się w przechowaniu tutejszej Kasy krajowej następujące kosztowności:

1) moneta złota włoska (20 lirów) wartości 18 K. 40 g., 2) moneta złota belgijska (20 franków) wartości 18 K. 40 g., 3) moneta złota angielska (gwinea) wartości 25 K. i 4) zloty zegarek „anker“ o pojedynczej kopercie wartości 48 K.

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
		a) Rzeczywiste:						
	1	Czynsze z dóbr:						
		należytość zaległa . 13.746 K. — g.						
		„ bieżąca . 119.376 „ — „	133.122	—	120.384	—	12.738	—
	2	Czynsze z gruntów i domów:						
		należytość zaległa . 50 K. — g.						
		„ bieżąca . 4.897 „ 70 „	4.947	70	4.847	70	100	—
	3	Czynsze z młynów:						
		należytość zaległa . 24.068 K. 85 g.						
		„ bieżąca . 41.310 „ 88 „						
		Razem . 65.379 K 73 g.						
		odpisano . 11 612 „ 76 „	53.766	97	41.310	88	12.456	09
	4	Dochody z lasów:						
		należytość zaległa . 966 K. — g.						
		„ bieżąca . 46.534 „ 46 „						
		Razem . 47.500 K. 46 g.						
		odpisano . 16 „ — „	47.484	46	46.534	46	950	—
	5	Dopłaty dzierżawców do nowych budowli:						
		należytość za egła . 560 K. — g.						
		„ bieżąca . 826 „ 52 „	1.386	52	560	—	826	52
	6	Odsetki zwłoki za czynsze dzierżawne:						
		należytość zaległa . 4.125 K. 93 g.						
		„ bieżąca . 2.186 „ 17 „						
		Razem . 6.312 K. 10 g.						
		odpisano . 1.108 „ 10 „	5.204	—	381	—	4.823	—
	7	Odsetki od efektów:						
		należytość bieżąca . 96.478 K. 57 g.						
		zwroty . . . 233 „ 78 „	96.244	79	96.244	79	—	—
	8	Dochody rozmaite:						
		należytość zalegla . 1.436 K. 34 g.						
		„ bieżąca . 212 „ 29 „	1.648	63	342	29	1.306	34
		Suma dochodów rzeczywistych .	343.805	07	310.605	12	33.199	95
		Do przeniesienia .	343.805	07	310.605	12	33.199	95

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia .	343.805	07	310.605	12	33.199	95
		b) Przenośne:						
	9	Zaliczki zwrócone:						
		należytość zaległa . 22.428 K. 94 g.						
		„ bieżąca . 11.224 „ 30 „						
		Razem . 33.653 K. 24 g.						
		odpisano . 40 „ 80 „	33.612	44	15.491	08	18.121	36
	10	Nadwyżka dochodów pobrana przez Kasę krajową od Kasy Zarządu . . . 101.700 K. — g.						
		od tego:						
		nadwyżka dochodów wydana z Kasy Zarządu do Kasy krajowej . . . 101.700 K. — g.	—	—	—	—	—	—
	11	Efekta zakupione	238.178	06	238.178	06	—	—
	12	Zwrot kaucyi dzierżawnej od c. k. Dyrekcyi propinacyi	1.200	—	—	—	1.200	—
	13	*c*) Depozyta	410	—	410	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	617.205	57	564.684	26	52.521	31
	14	**Zapas** z początkiem r. 1905:						
		a) w gotówce . . 182.478 K. 06 g.						
		b) w efektach . . 16.530 „ — „	—	—	199.008	06	—	—
		Razem .	—	—	763.692	32	—	—
		Wydatki.						
		a) Rzeczywiste:						
	2	Honoraryum kuratora	20.000	—	20.000	—	—	—
	2	Płace urzędników administracyjnych .	9.640	—	6.640	—	3.000	—
	3	Płace służby administracyjnej . .	800	—	800	—	—	—
	4	Administracya biblioteki we Lwowie .	13.800	31	13.800	31	—	—
		Do przeniesienia .	44.240	31	41.240	31	3.000	—

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia .	44.240	31	41.240	31	3.000	—
	5	Płace służby lasowej	9.370	—	9.370	—	—	—
	6	Płace emerytalne	1.939	—	1.939	—	—	—
	7	Drobne wydatki administracyjne Zarządu dóbr	4.136	41	4.096	26	40	15
	8	Zwroty dzierżawcom za odjęte grunta .	561	—	561	—	—	—
	9	Długi hipoteczne	105	—	105	—	—	—
	10	Konkurencye i ciężary	2.038	98	2.038	98	—	—
	11	Podatki rządowe	22.671	16	22.671	16	—	—
	12	Asekuracya budynków	692	36	692	36	—	—
	13	Nowe budowle: należytość zaległa . 2.294 K. — g. „ bieżąca . 51.528 „ 74 „ Razem . 53.822 K. 74 g. odpisano 2.294 K. — g. zwroty 167 „ 30 „ 2.461 „ 30 „	51.361	44	51.361	44	—	—
	14	Konserwacye i adaptacye . . .	3.131	44	3.131	44	—	—
	15	Wydatki na lasy	4.615	05	4.615	05	—	—
	16	Zwroty dawnych długów . . . należytość zaległa . . 112 K. 76 g. „ bieżąca 11.578 „ 12 „	11.690	88	11.578	12	112	76
	17	Różne wydatki ogólnego Zarządu . .	1.981	13	1.981	13	—	—
	18	Gotówka przeniesiona do majątku zarodowego	27	—	27	—	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych .	158.561	16	155.408	25	3.152	91
		b) Przenośne:						
	19	Zaliczki dane	11.224	30	11.224	30	—	—
	20	Czynsz za dzierżawę prawa propinacyi: należytość bieżąca . 4.801 K. 56 g. od tego zwroty . 4.800 „ — „	1	56	1	56	—	—
	21	Gotówka wydana na zakupno efektów .	238.178	06	238.178	06	—	—
	22	Zwrot mylnie pobranej gotówki tytułem premii asekuracyjnej i prestacyi drogowej	252	89	—	—	252	89
		Do przeniesienia .	408.217	97	404.812	17	3.405	80

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Z przeniesienia .		408.217	97	404.812	17	3.405	80
	23	*c*) Depozyta:							
		należytość zaległa .	36.530 K. — g.						
		„ bieżąca .	410 „ — „	36.940	—	—	—	36.940	—
		Suma wszystkich wydatków .		445.157	97	404.812	17	40.345	80
	24	**Zapas** z końcem r. 1905:							
		a) funduszowy:							
		α) w gotówce .	83.762 K. 09 g.						
		β) w efektach .	238.178 „ 06 „	—	—	321.940	15		
		b) depozytowy:							
		α) w gótówce .	20.000 K. — g.						
		β) w efektach .	16.940 „ — „	—	—	36.940	—	—	—
		Razem .		—	—	763.692	32	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej pod poz. 24 *a*) *β*) zapas funduszowy z końcem r. 1905 w efektach, (książeczki Banku krajowego) w sumie . . . . . 238..178 K. 06 g.
zarezerwowano w majątku obrotowym na pokrycie należytości prawnej od spadku (wymierzonej w sumie 476.430 K. 33 g.), spłacanej w dwóch półrocznych ratach.
Z wykazanego zaś pod poz. 24. *a*) *α*) zapasu w gotówce . . 83.762 „ 09 „
część w sumie . . . . . 43 000 „ — „
ulokowano z początkiem roku 1906 na książeczki Banku krajowego, rezerwując ją również na pokrycie zapadającej raty należytości prawnej.
Resztę zaś w sumie . . 40.762 K. 09 g.
pozostawiono w gotówce na bieżące potrzeby fundacyi.

LIII. Fundacya ś. p. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

Stan majątku obrotowego z końcem roku 1905.

Stan czynny.

		Szczegół	Ogół
1. Zapas kasowy:			
a) funduszowy:			
α) w gotówce	83.762 K. 09 g.		
β) w efektach	238.178 „ 06 „	321.940 K. 15 g.	
b) depozytowy:			
α) w gotówce	20.000 K — g.		
β) w efektach	16.940 „ — „	36.940 „ — „	358.880 K. 15 g.
2. Należytości czynne:			
a) Fedorowicz Leon dzierżawca Baworowa:			
α) reszta długu płatnego 1. kwietnia 1896		500 K. — g.	
β) reszta czynszu za r. 1905		10.530 „ — „	
γ) 2% dopłaty do nowych budowli		334 „ 84 „	
δ) 8% zwłoki za czynsze dzierżawne w r. 1905		881 „ 60 „	
ε) zwrot za asekuracyę		793 „ 21 „	
η) prestacya drogowa		16 „ 80 „	13.056 „ 45 „
b) Ostrowski Włodzimierz dzierżawca Myszkowic:			
α) reszta długu płatnego 1. kwietnia 1896		1.200 K. — g.	
β) 2% dopłaty do nowych budowli		247 „ — „	
γ) 8% zwłoki za czynsze dzierżawne w r. 1905		383 „ 57 „	
δ) zwrot za asekuracyę		1.435 „ 90 „	
ε) prestacya drogowa		26 „ 40 „	3.292 „ 87 „
c) Morawski Alojzy dzierżawca Łuki wielkiej:			
α) reszta długu płatnego 1. kwietnia 1896		508 K. — g.	
β) 2% dopłaty do nowych budowli		152 „ 88 „	
γ) zwrot za asekuracyę		334 „ 50 „	
δ) prestacya drogowa		10 „ 80 „	1.006 „ 18 „
d) Bogusław Cieński dzierżawca Łoszniowa:			
α) 2% dopłaty do nowych budowli		91 K. 80 g.	
β) zwrot za asekuracyę		1.622 „ 04 „	
γ) przestacya drogowa		32 „ 40 „	1.746 „ 24 „
e) Dankner Feiwel dzierżawca młyna w Baworowie:			
α) zaległe odsetki od niespłaconego w terminie czynszu		133 K. 85 g.	
β) zaległy kapitał na budowę magazynu w Baworowie		7.881 „ 26 „	
γ) 4% odsetki od tego kapitału		2.522 „ — „	
δ) zaległy kapitał na budowę łotoków w Baworowie		4.574 „ 83 „	
ε) 4% odsetki od tego kapitału		731 „ 96 „	
η) 6% odsetki zwłoki		59 „ 26 „	
ζ) podatek dochodowy za lata 1896/97		1.483 „ 03 „	
ϑ) zwrot za asekuracyę		5.995 „ 79 „	23.381 „ 98 „
		Do przeniesienia	401.363 K. 87 g.

LIII. Fundacya śp. Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego.

	Szczegół	Ogół
Z przeniesienia		401.363 K. 87 g.
f) Szalit Mendel dzierżawca młyna w Myszkowicach:		
α) 6% odsetki zwłoki	79 K. 32 g.	
β) zwrot za asekuracyę	2.548 „ 80 „	2.628 „ 12 „
g) Gellesmann i Dankner dzierżawcy młyna w Krowince:		
α) 6% odsetki zwłoki	31 K. 44 g.	
β) za materyały z rozebranej karczmy	266 „ 34 „	
γ) zwrot za asekuracyę	24 „ 79 „	322 „ 57 „
h) Terlecki dzierżawca młyna w Łoszniowie tytułem zwrotu za asekuracyę		125 „ 86 „
i) Rada szkolna w Trembowli za grunt w Łoszniowie		100 „ — „
j) Morozowski i Fedorowicz za sieczkarnię i młocarnię		1.040 „ — „
k) Michał hr. Baworowski czynsz za polowanie		950 „ — „
l) Zwrot kaucyi złożonej przez Zarząd za wydzierżawienie propinacyi w Myszkowicach		1.200 „ — „
m) Zwrot zaliczek:		
α) od Kuratoryi na pokrycie wydatków bieżących		1.342 „ 62 „
β) od Edmunda Naganowskiego na wydatki biblioteki		2.238 „ 42 „
γ) od Ulanieckiego		90 „ — „
Suma stanu czynnego		411.401 K. 46 g.

Stan bierny:

Należytości bierne:			
a) Koszta administracyi zaległe za r. 1905		3.000 K. — g	
b) Zwrot nadpłaconej premii asekuracyjnej Gellesmanowi i Danknerowi		40 „ 15 „	
c) Firmie Pauksch 4% odsetki od 4.000 K.		112 „ 76 „	
d) Zwrot dzierżawcom premii asekuracyjnej i prestacyi drogowej		252 „ 89 „	
e) zwroty kaucyj depozytowych:			
α) w gotówce	20.000 K. — g.		
β) w efektach	16.940 „ — „	36.940 „ — „	
Suma stanu biernego			40.345 „ 80 „
Z porównania okazuje się czysty stan czynny			371.055 K. 66 g.

LIV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki na budowę własnego domu (spłacalnej w 50 ciu ratach rocznych, począwszy od 1. stycznia 1897)	20.664	—	492	—	20.172	—
	2	Efekta zakupione . . 500 K. — g.						
		od tego spieniężone 5 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	495	—	495	—	—	—
		Suma dochodów . .	21.159	—	987	—	20.172	—
—	3	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	4.298	10	—	—
		Razem . .	—	—	5.285	10	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 497 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 5 „ — „						
		Czysty wydatek . .	492	—	492	—	—	—
		Suma wydatków . .	492	—	492	—	—	—
—	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	4.793	10	—	—
		Razem . .	—	—	5.285	10	—	—

LIV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny I. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	4.200 K. — g.	
2. 4% obligacye kolej. Banku krajowego .	500 „ — „	
3. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	93 „ 10 „	4.793 K. 10 g.
II. Należytość czynna: pożyczka Towarz. Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ na budowę własnego domu we Lwowie . .		20.172 „ — „
Suma stanu czynnego . .		24.965 K. 10 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		24.965 K. 10 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		24.962 „ 10 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		3 K. — g.
a mianowicie przybyło w efektach . .	495 K. — g.	
ubyło w należytości czynnej . . .	492 „ — „	
Przyrost j. w. . .	3 K. — g.	

Uwaga: Ukonstytuowanie fundacyi zostało odroczone z powodu, że majątek zakładowy wypożyczono w roku 1896 Towarzystwu Miłosierdzia pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie na budowę własnego domu. Wspomniana pożyczka ma być spłaconą w 50-ciu rocznych ratach, począwszy od 1. stycznia 1897 (LW. 83337/96), poczem dopiero nastąpi ukonstytuowanie fundacyi.

LIV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ czyli Towarzystwa Miłosierdzia we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: *a*) 4% od listów zastawnych Banku kraj. 168 K. — g. *b*) 4% od obligacyi kolej. Banku kraj. 20 „ — „						
		Razem 188 K. — g. od tego odsetki bierne 1 „ 84 „						
		Czysty dochód	186	16	186	16	—	—
	2	Efekta zakupione	166	05	166	05	—	—
		Suma dochodów	352	21	352	21	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 *a*) w gotówce 166 K. 5 g. *b*) w efektach 587 „ 30 „	—	—	753	35	—	—
		Razem	—	—	1.105	56	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	166	05	166	05	—	—
		Suma wydatków	166	05	166	05	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905: *a*) w gotówce 186 K. 16 g. *b*) w efektach 753 „ 35 „	—	—	939	51	—	—
		Razem	—	—	1.105	56	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 186 K. 16 g. ulokowano z początkiem roku 1906 na książeczce wkładkowej Banku krajowego w myśl postanowienia Wydziału kraj. (LW. 7.970/98) jako kwotę pochodzącą z odsetek od efektów zakupywanych za raty wpływające na rzecz majątku zakładowego tej fundacyi tytułem zwrotu wypożyczonego kapitału.

L W. 48.970/06.

LV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej „na rzecz tanich kuchni ludowych we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	135	95	135	95	—	—
	2	Efekta zakupione	135	95	135	95	—	—
		Suma dochodów . .	271	90	271	90	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	21.459	33	—	—
		Razem . .	—	—	21.731	23	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	135	95	135	95	—	—
		Suma wydatków . .	135	95	135	95	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	21.595	28	—	—
		Razem . .	—	—	21.731	23	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	21.400 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkład. Banku kraj. .	195 „ 28 „	21.595 K. 28 g.
Suma stanu czynnego . .		21.595 K. 28 g.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		21.595 K. 28 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		21.459 „ 33 „
okazuje się **przyrost** majątku o		135 K. 95 g.

LV. Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na „rzecz tanich kuchni ludowych we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) od 4% listów zastaw. Banku kraj. . . 856 K. — g.						
		b) od książeczki wkład. Banku kraj. . . 79 „ 95 „	935	95	935	95	—	—
	2	Efekta zakupione . . 856 K. — g. od tego spieniężone 856 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów . .	935	95	935	95	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	856	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.791	95	—	—
		Wydatki.						
	1	Zasiłki dla tanich kuchni ludowych we Lwowie	800	—	800	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	135	95	135	95	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 856 K. — g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 856 „ — „						
		Czysty wydatek . .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków . .	935	95	935	95	—	—
	4	Zapas z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	856	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.791	95	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w efektach . . . 856 K stanowi czysty dochód fundacyi z odsetek od efektów majątku zakładowego za rok 1905 i posłuży na zasiłki dla tanich kuchni ludowych we Lwowie w r. 1906.

LW. 48.971/06.

LVI. Fundusz „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	2.504	56	—	—
		Razem . .	—	—	2.504	56	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	2.504	56	—	—
		Razem . .	—	—	2.504	56	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku hipotecz. .	2.400 K. — g.	
2. 3·6% książ. wkładk. „ krajowego .	104 „ 56 „	2.504 K. 56 g.
Suma stanu czynnego . .		2.504 K. 56 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		2.504 K. 56 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		2.504 „ 56 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony** .		— K. — g.

LVI. Fundusz „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	96	—	96	—	—	—
	2	Efekta zakupione	96	—	96	—	—	—
		Suma dochodów .	192	—	192	—	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	96	—	—	—
		Razem .	—	—	288	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	96	—	96	—	—	—
		Suma wydatków	96	—	96	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	192	—	—	—
		Razem .	—	—	288	—	—	—

Uwaga: Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w efektach 192 K. stanowi książeczka wkładkowa Banku krajowego, na którą ulokowano tymczasowo odsetki od efektów majątku zarodowego.

Kwota ta służyć będzie na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych zakładów naukowych przemysłowych w kraju.

LW. 39.240/06.

LXII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierzawce“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	20.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	20.000	—	—	—
		Wydatki						
	1	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	20.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	20.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zast. galic. Towarz. kredyt. ziem.	20.000 K. — g.	20.000 K. — g.
Suma stanu czynnego . .		20.000 K. — g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		20.000 K. — g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		20.000 „ — „
okazuje się stan majątku **niezmieniony** . .		— K. — g.

Uwaga. Fundacya ta posiada realność położoną w gminie Kędzierzawce **objętą wyk. hip.**, L. 240 gminy katastralnej Kędzierzawce (LW. 58602/95), **która nie jest oszacowaną przeto wartości jej nie wykazano w stanie majątku z końcem roku 1905.**

LVII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Kędzierzawce“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Towarz. kredyt. ziemsk. . . 800 K. — g. od tego podatek rentowy 4 „ — „						
		Czysty dochód . .	796	—	796	—	—	—
		Suma dochodów . .	796	—	796	—	—	—
	2	Zapas z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	406	73	—	—
		Razem . .	—	—	1.202	73	—	—
		Wydatki.						
	1	Dotacya na utrzymanie SS. Służebniczek i ochronki w Kędzierzawcach .	788	—	788	—	—	—
	2	Rozmaite (ekwiwalent)	3	09	3	09	—	—
		Suma wydatków . .	791	09	791	09	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	411	64	—	—
		Razem. . .	—	—	1.202	73	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 411 K. 64 g. służy na pokrycie rat kwartalnych dotacyi na utrzymanie SS. Służebniczek i ochronki w Kędzierzawcach płatnych 1. stycznia i 1. kwietnia roku 1906 z góry (LW. 77.292/98), gdyż odsetki od efektów majątku zakładowego przeznaczone na pokrycie tej dotacyi wpłyną w ratach półrocznych z dołu dopiero dnia 30. czerwca i 31. grudnia 1906 roku.

LW. 39.307/06.

LVIII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Żuratyn“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	20 000	—	—	—
		Razem . .	—	—	20.000	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	20.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	20.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zastawne Towarzystwa kredyt. ziem.	20.000 K. — g.	20.000 K. — g
Suma stanu czynnego . .		20.000 K. — g
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		20.000 K. — g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		20.000 „ — g.
okazuje się **stan majątku niezmieniony**		— K. — g

Uwaga. Fundacya ta posiada realność położoną w gminie Żuratyn, objętą wyk. hipot. l. 199 gminy katastralnej Żuratyn (LW. 58.602/95), która nie jest oszacowaną, zatem wartości jej nie wykazano w stanie majątku z końcem roku 1905.

LVIII. Fundacya Tytusa Kielanowskiego „dla gminy Żuratyn“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych gal. Towarzystwa kredyt. ziem. 800 K. — g.						
		od tego podatek rentowy 4 „ — „						
		Czysty dochód .	796	—	796	—	—	—
		Suma dochodów . .	796	—	796	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	413	90	—	—
		Razem . .	—	—	1.209	90	—	—
		Wydatki.						
	1	Dotacya na utrzymanie S. S. Służebniczek i ochronki w Zuratynie . .	788	—	788	—	—	—
	2	Rozmaite (ekwiwalent)	2	14	2	14	—	—
		Suma wydatków . .	790	14	790	14	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	419	76	—	—
		Razem . .	—	—	1.209	90	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej **zapas** z roku 1905 w gotówce . . . 419 K. 76 g. służy na wypłatę rat kwartalnych dotacyi na utrzymanie S. S. Służebniczek i ochronki w Żuratynie, płatnych z góry dnia 1. stycznia i 1. kwietnia 1906 (LW. 77.292/98), albowiem odsetki od efektów majątku zarodowego przeznaczone na pokrycie powyższej dotacyi — wpływają dopiero półrocznie z dołu dnia 30. czerwa i 31. grudnia 1906. LW. 48.966/06.

LIX. Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego „dla nieuleczalnych chorych chrześcijan we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka za pobrane odsetki 1 K. 34 g. od tego gotówka wydana na zakupno efektów . 1 „ 34 „						
		Czysty dochód .	—	—	—	—	—	—
	2	Efekta zakupione	1	34	1	34	—	—
		Suma dochodów .	1	34	1	34	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	122.737	72	—	—
		Razem . .	—	—	122.739	06	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	122.739	06	—	—
		Razem . .	—	—	122.739	06	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	120.600 K. — g.	
2. 4% listy zastawne galic. Banku krajowego	2.100 „ — „	
3. Książeczka wkładkowa „ „	39 „ 06 „	122.739 K. 06 g.
Suma stanu czynnego . .		122.739 K. 06 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		122.739 K. 06 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		122.737 „ 72 „
okazuje się **przyrost majątku** o kwotę		1 K. 34 g.

LIX. Fundacya ś. p. Tytusa Kielanowskiego „dla nieuleczalnych chorych chrześcijan we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od 120.600 K. listów zastawnych gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 4.824 K. — g. od tego podatek rentowy . 24 „ 12 „ 4.799 K. 88 g.						
		b) 4% od 2.100 listów zastawnych gal. Banku krajowego . . . 84 „ — „	4.883	88	4.883	88	—	—
		Suma dochodów .	4.883	88	4.883	88	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana Zakładowi św. Józefa dla nieuleczalnych na cele fundacyi jako odsetki za rok 1905 . .	4.883	88	4.883	88	—	—
		Suma wydatków .	4.883	88	4.883	88	—	—

LW. 25.615/06.

LX. Fundacya imienia Wacława Tyzenhausa.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	68		68	—	—	—
	2	Efekta zakupione	68	—	68	—	—	—
		Suma dochodów . .	136	—	136	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	6.809	97	—	—
		Razem . .	—	—	6.945	97	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	68	—	68	—	—	—
		Suma wydatków .	68	—	68	—	—	—
	2	**Zapas** końcem roku 1905 w efektach .	—	—	6.877	97	—	—
		Razem .	—	—	6.945	97	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zast. Banku krajowego .	6.700 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajow.	177 „ 97 „	6.877 K. 97 g.
Suma stanu czynnego . .		6.877 K. 97 g.
Stan bierny.		— „ — „
Czysty stan czynny		6.877 K. 97 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		6.809 „ 97 „
okazuje się **przyrost majątku** o		68 K. — g.

LX. Fundacya im. Wacława Tyzenhausa.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zast. Banku kraj.	268	—	268	—	—	—
		Suma dochodów .	268	—	268	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	68	—	—	—
		Razem . . .	—	—	336	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Dożywotnie wsparcie dla jednej byłej wychowanki Zakładu dla ciemnych we Lwowie — rocznie	200	—	200	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	68	—	68	—	—	—
		Suma wydatków .	268	—	268	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	68	—	—	—
		Razem . .	—	—	336	—	—	—

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce . . 68 K. — g. przeniesiono z początkiem roku 1906 w myśl aktu fundacyjnego do majątku zarodowego i na rzecz tego majątku sfruktyfikowano (LW. 8.569/06.)

LW. 39.314/06.

LXI. Fundacya Karoliny z ks. Ponińskich ks. Lubomirskiej „na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4½% od listów zastawnych gal. Banku hipotecznego . 324 K. — g.						
		b) 4% od listów zastawnych gal. Banku hipotecznego . 600 „ — „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Banku krajowego . 508 „ — „						
		d) 4% od obligacyi kolejowych Banku krajowego . . . 440 „ — „						
		e) 4% od obligacyi gal. fund. propinacyjnego 256 „ — „						
		Razem . . 2.128 K. — „						
		od tego odsetki bierne 18 „ 25 „						
		Czysty dochód .	2.109	75	2.109	75	—	—
	2	Efekta zakupione . 1.614 K. 27 g.						
		od tego spieniężone 1.600 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno .	14	27	14	27	—	—
		Suma dochodów .	2.124	02	2.124	02	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 13 K. 27 g.						
		b) w efektach . . 51.713 „ 38 „	—	—	51.726	65	—	—
		Razem . .	—	—	53.850	67	—	—

LXI. Fundacya Karoliny z ks. Ponińskich ks. Lubomirskiej na „utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Wydatki.						
	1	Przełożona zakładu św. Heleny we Lwowie tytułem przypadających temuż Zakładowi odsetek od kapitału zakładowego fundacyi za rok 1905 w gotówce	2.100	—	2.100	—	—	—
	2	Gotówka wydana na zakupno efektów . 1.613 K. 27 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 1.600 „ — „						
		Czysty wydatek .	13	27	13	27	—	—
		Suma wydatków .	2.113	27	2.113	27	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 9 K. 75 g.						
		b) w efektach . 51.727 „ 65 „	—	—	51.737	40	—	—
		Razem .	—	—	53.850	67	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w gotówce		9 K. 75 g.
w efektach:		
1. 4½% listy zastawne galic. Banku hipotecznego .	6.400 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ „ .	15.000 „ — „	
3. 4% „ „ „ „ krajowego .	12.800 „ — „	
4. 4% obligacye kolejowe „ „ .	11.000 „ — „	
5. 4% „ galic. funduszu propinacyjnego .	6.400 „ — „	
6. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego .	127 „ 65 „	51.727 K. 65 g.
Suma stanu czynnego .		51.737 K. 40 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		51.737 K. 40 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		51.726 „ 65 „
okazuje się **przyrost** majątku o		10 K. 75 g.
a mianowicie przybyło: w efektach . . .	14 K. 27 g.	
ubyło w gotówce	3 „ 52 „	
Przyrost j. w.	10 K. 75 g.	

LXI. Fundacya Karoliny z ks. Ponińskich ks. Lubomirskiej na „utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie“.

Uwaga. Ukonstytuowanie niniejszej fundacyi jest w toku, a zanim zostanie dokonane, asygnuje Wydział krajowy czysty dochód z odsetek od efektów, majątku zakładowego w ratach półrocznych na utrzymanie i wychowanie 12 sierót w zakładzie św. Heleny we Lwowie na ręce przełożonej tego zakładu.

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 9 K. 75 g., jako nadzwyczajny dochód uzyskany w roku 1905 przy konwersyi efektów sfruktyfikowano z początkiem roku 1906 na rzecz majątku zakładowego fundacyi celem powiększenia tegoż majątku (LW. 35.872/06).

LW. 48.968/06.

LXII. Fundacya Maryi Gewürtzowej „na rzecz ubogich izraelitów m. Dębicy“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** kasowy z początuiem r. 1905 .	—	—	2.684	19	—	—
		Razem . .	—	—	2.684	19	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** kasowy z końcem roku 1905 .	—	—	2.684	19	—	—
		Razem . .	—	—	2.684	19	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół.
Stan czynny.		
Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Banku hipotecznego .	200 K. — g.	
2. 4% „ „ „ „ krajowego .	2.400 „ — „	
3. 3·6 książeczka wkładkowa Banku krajowego .	84 „ 19 „	2.684 K. 19 g.
Suma stanu czynnego .		2.684 K. 19 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		2.684 K. 19 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . . .		2.684 „ 19 „
okazuje się stan majątku niezmieniony . .		— K. — g.

LXII. Fundacya Maryi Gewürtzowej „na rzecz ubogich izraelitów m. Dębcy".

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: a) 4% od listów zast. gal. Banku hipotecz. 8 K. — g. q) 4% od listów zast. Banku krajowego . 96 „ — „						
		Razem .	104	—	104	—	—	—
		Suma dochodów .	104	—	104	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	104	57	—	—
		Razem .	—	—	208	57	—	—
		Wydatki.						
	1	Horowitz Samuel, rabin w Dębicy, zaliczka do wyrachowania na cele fundacyi w gotówce	102	—	102	—	—	—
	2	Rozmaite (ekwiwalent)	1	05	1	05	—	—
		Suma wydatków .	103	05	103	05	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	105	52	—	—
		Razem .	—	—	208	57	—	—

Uwaga Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w gotówce . . 105 K. 52 g.
zarezerwowano kwotę . . . . . 102 „ 95 „
w myśl aktu fundacyjnego na zrealizowanie celów fundacyi w r. 1906.
zaś resztę w kwocie . . . . . 2 „ 57 „
jako czystą nadwyżkę dochodów za rok 1904 przeniesiono w myśl aktu fundacyjnego z początkiem roku 1906 do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 32.144/06).

LW. 39.304/06.

LXIII. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej „dla Czarnego Dunajca“.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku hipotecznego	48	—	48	—	—	—
	2	Efekta zakupione	48	—	48	—	—	—
		Suma dochodów . .	96	—	96	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	1.348	11	—	—
		Razem . .	—	—	1.444	11	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	48	—	48	—	—	—
		Suma wydatków . .	48	—	48	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	1.396	11	—	—
		Razem . .	—	—	1.444	11	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . . .	1.200 K. — g.	
2. 3·6% książeczka **wkładkowa** Banku kraj. .	196 „ 01 „	1.396 K. 11 g.
Suma stanu czynnego . . .		1.396 K. 11 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.396 K. 11 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		1.348 „ 11 „
okazuje się **przyrost** majątku o . .		48 K. — g.

Uwaga. Fundacya ta wejdzie w życie w myśl życzenia fundatorów dopiero wówczas, gdy złożony na jej utworzenie kapitał pierwotny dojdzie do wysokości sumy 512.000 K. Zanim to nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi, pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego, w celu powiększenia tego majątku.

LW. 39.312/06.

LXIV. Fundacya ks. Jana Szaflarskiego i Franciszki Ksawery Czajkowskiej „dla Dębicy".

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	48	—	48	—	—	—
	3	Efekta zakupione	48	—	48	—	—	—
		Suma dochodów	96	—	96	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	1.348	56	—	—
		Razem	—	—	1.444	56	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	48	—	48	—	—	—
		Suma wydatków	48	—	48	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	1.396	56	—	—
		Razem	—	—	1.444	56	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku krajowego	1.200 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	196 „ 56 „	1.396 K. 56 „
Suma stanu czynnego		1.396 K. 56 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		1.396 K. 56 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1904		1.348 „ 56 „
okazuje się **przyrost** majątku o		48 K. — g.

Uwaga. Fundacya ta wejdzie w życie w myśl życzenia fundatorów dopiero wówczas, gdy złożony na jej utworzenie pierwotny kapitał dojdzie do wysokości sumy 512.000 K. Zanim to nastąpi, fruktyfikuje się wszelkie dochody fundacyi, pochodzące z odsetek od efektów majątku zakładowego, celem powiększenia tegoż majątku.

LW. 36.313/06.

LXV. Fundacya Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	335	—	335	—	—	—
	2	Efekta zakupione	320	60	320	60	—	—
		Suma dochodów .	655	60	655	60	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach:						
		a) gotówką . . 320 K. — g.						
		b) efektami . . 165.306 „ 38 „	—	—	165.626	38	—	—
		Razem . .	—	—	166.281	98	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	320	—	320	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905:						
		a) gotówką . . 335 K. — g.						
		b) efektami . . 165.626 „ 98 „	—	—	165.961	98	—	—
		Razem .	—	—	166.281	98	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy *a*) w gotówce		335 K. — g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . . .	165.600 K. — g.	
2. 4% książeczka wkładkowa Banku krajowego .	26 „ 98 „	165.626 K. 98 g.
Suma stanu czynnego . . .		165.961 K. 98 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		165.961 K. 98 g.
Z porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . . .		165.626 „ 38 „
okazuje się **przyrost** majątku o		335 K. 60 g.

z powodu wcielenia do majątku zarodowego 5% z zapomóg udzielonych w r. 1905 artystom sceny polskiej we Lwowie (§. VIII. aktu fundacyjnego).

Za gotówkę wykazaną w zapasie z końcem roku 1905 zakupiono w roku 1906 efekta na rzecz majątku zarodowego fundacyi.

LXV. Fundacya Róży z Rosnowskich hr. Lanckorońskiej.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego . . 6.624 K. — g. od tego odsetki bierne przy zakupnie efektów . . 3 „ 47 „						
		Czysty dochód .	6.620	53	6.620	53	—	—
	2	5% od zapomóg udzielonych artystom teatru polskiego we Lwowie (§. VIII. aktu fundacyjnego)	335	—	335	—	—	—
	3	Zasiłek pobrany z rachunku roku 1906 na wyrównanie chwilowego niedoboru	79	07	79	07	—	—
		Suma dochodów .	7.034	60	7.034	60	—	—
	4	Zapas kasowy z początkiem r. 1905 .	—	—	—	40	—	—
		Razem .	—	—	7.035	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapomogi udzielone artystom teatru polskiego we Lwowie	6.700	—	6.700	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	335	—	335	—	—	—
		Suma wydatków .	7.035	—	7.035	—	—	—
	3	Zapas z końcem roku 1905 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	7.035	—	—	—

LXVI. Fundacya ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka uzyskana ze sprzedaży gruntu z przysiółka Kochawina . . .	11.786	—	11.786	—	—	—
	2	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	68	—	68	—	—	—
	3	Efekta zakupione	11.877	60	11.877	60	—	—
		Suma dochodów .	23.731	60	23.731	60	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	1.408	20	—	—
		Razem .	—	—	25.139	80	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	11.854	—	11.854	—	—	—
		Suma wydatków .	11.854	—	11.854	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach .	—	—	13.285	80	—	—
		Razem .	—	—	25.139	80	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego im. w.	13.400 K. — g.	
2. 3·60% książeczka gal. Banku krajowego .	85 „ 80 „	13.485 K. 80 g.
Suma stanu czynnego . .		13.485 K. 80 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny .		13.485 K. 80 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 w kwocie		1.408 „ 20 „
okazuje się **przyrost** majątku . .		12.077 K. 60 g.

Uwaga. Oprócz efektów wykazanych powyżej w stanie czynnym posiada fundacya dobra ziemskie Ruda z Kochawiną, Hanowce i Juseptycze w powiecie żydaczowskim położone, których wartości nie podano, gdyż dobra te nie są dotychczas oszacowane.

LXVI. Fundacya ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek rezerwowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka przeniesiona z majątku obrotowego	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Efekta zakupione	1.000	—	1.000	—	—	
		Suma dochodów .	2.000	—	2.000	—	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	2.000	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	1.000	—	1.000	—	—	—
		Suma wydatków .	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach .	—	—	1.000	—	—	—
		Razem .	—	—	2.000	—	—	—

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny: Zapas kasowy w efektach:		
3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego		1.000 K. — g.
Suma stanu czynnego . .		1.000 K. — g.
Stan bierny:		— „ — „
Czysty stan czynny		1.000 K. — g.

Uwaga. Majątek rezerwowy utworzono w myśl postanowień art. XXXV. aktu fundacyjnego przez wydzielenie z końcowego zapasu majątku obrotowego z r. 1904 kwoty 1.000 K.

Majątek ten, do którego w myśl powołanego artykułu aktu fundacyjnego ma co roku wpływać pewna kwota z zasobów majątku obrotowego, służyć będzie na wydatki nieprzewidziane, ewentualnie na pokrycie możliwych wydatków inwestycyjnych w dobrach fundacyjnych.

LXVI. Fundacya ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego . .	528 K. — g.						
		od tego odsetki bierne	138 „ 98 „						
		Czysty dochód .		389	02	389	02	—	—
	2	Dochody z dóbr:							
		a) z czynszów dzierżawnych . .	26.401 K. 93 g.						
		b) ze sprzedaży drzewa . . .	12.677 „ 50 „						
		Razem .	39.079 K. 43 g.						
		od tego zwroty . .	1.250 „ — „						
		Czysty dochód .		37.829	43	37.829	43	—	—
	3	Efekta zakupione		10.000	—	10.000	—	—	—
		Suma dochodów .		48.218	45	48.218	45	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1905:							
		a) w gotówce .	15.441 K. 84 g.						
		b) w efektach .	7.000 „ — „	—	—	22.441	84	—	—
		Razem .		—	—	70.660	29	—	—

LXVI. Fundacya ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Rubryka	Pozycya	C) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Wydatki.							
	1	Wsparcia dożywotnie:							
		a) dla mężczyzn .	600 K. — g.						
		q) dla kobiet . .	2.633 „ 26 „						
		razem .	3.233 K. 26 g.						
		od tego zwroty . .	49 „ 92 „						
		Czysty wydatek .		3.183	34	3.183	34	—	—
	2	Stypendya:							
		a) szlacheckie . .	1.200 K. — g.						
		b) włościańskie .	300 „ — „	1.500	—	1.500	—	—	—
	3	Gotówka wydana Kuratorowi na częściowe pokrycie wsparć dożywotnich i kosztów administracyjnych . .		16.260	75	16.260	75	—	—
	4	Podatek ekwiwalentowy od majątku nieruchomego		1.494	60	1.494	60	—	—
	5	Gotówka wydana do majątku rezerwowego		1.000	—	1.000	—	—	—
	6	Datek dla pogorzelców		1.997	19	1.997	19	—	—
	7	Gotówka wydana do depozytów jako kaucya dzierżawców		6.868	24	6.868	24	—	—
	8	Gotówka wydana na zakupno efektów .		10.000	—	10.000	—	—	—
	9	„ „ do majątku zarodowego, reszta ceny kupna ze sprzedaży gruntu z przysiółka Kochawina . .		68	—	68	—	—	—
	9	Rozmaite nieprzewidziane . . .		152	02	152	02	—	—
		Suma wydatków .		42.524	14	42.524	14	—	—
	11	**Zapas** z końcem roku 1905:							
		a) w gotówce . .	11.136 K. 15 g.						
		b) w efektach . .	17.000 „ — „	—	—	28.136	15	—	—
		Razem .		—	—	70.660	29	—	—

LXVI. Fundacya ś. p. Konstantego i Michaliny z Ruckich Pietruskich.

Uwaga. Czyste dochody niniejszej fundacyi (t. j. pozostałe po pokryciu w pierwszym rzędzie zobowiązań ciążących z woli fundatorki, jak obowiązek utrzymania w dobrym stanie kaplicy i grobowców rodzinnych na cmentarzu w Rudzie, zamawiania cztery razy do roku mszy św. i wypłacania renty dożywotniej Julianowi Pietruskiemu — następnie po opędzeniu wydatków administracyjnych i wydatków z posiadaniem majątku połączonych) służą na cele aktem fundacyjnym wskazane.

Część wsparć dożywotnich i wydatków administracyjnych pokrywa Wydział krajowy z dochodów wpływających wprost do Kasy krajowej, część zaś przekazuje do wypłaty Kuratorowi, który potrzebne na to pieniądze otrzymuje z Kasy krajowej, o ile nie wystarczają wpływy kasy miejscowego zarządu.

Z wykazanego powyżej zapasu kasowego z końcem roku 1905:

w gotówce	11.136 K. 15 g.	
w efektach	17.000 „ — „	
razem . . .		28.136 K. 15 g.

wydzielono:

a) w myśl art. IV. lit. *α*) aktu fundacyjnego za zezwoleniem c. k. Namiestnictwa (LW. 87.398/04) kwotę . . . . . w celu uzyskania potrzebnego funduszu na założenie szpitala i domu przytułku w dobrach fundacyjnych.	10.000 K. - g.	
b) w myśl art. XXXV. aktu fundacyjnego na powiększenie majątku rezerwowego kwotę . .	1.000 „ — „	11.000 „ — „
z pozostałej reszty w kwocie . . .		17.136 K. 15 g.
przeznaczono w roku poprzednim kwotę . (ulokowaną na książeczkę Banku krajowego)		10.000 „ — „
w myśl art. IV. lit. *β*) aktu fundacyjnego na założenie w dobrach fundacyjnych kasy zaliczkowej, pozostała zaś reszta zapasu w kwocie posłuży w roku 1906 na bieżące potrzeby fundacyi.		7.136 K. 15 g.

Kwotę wymienioną pod *a*) ulokowano z początkiem roku 1906 na nową książeczkę Banku krajowego, pozostawiając ją w majątku obrotowym, zaś kwotę wymienioną pod *b*) przeniesiono do majątku rezerwowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano (LW. 55.800/06).

LW. 56.522/06.

LXVII. Fundacya posagowa Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana“.

Rubryka	Pozycya	A Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	120.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	120.000	—	—	—
		Wydatki.						
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	120.000	—	—	—
		Razem . .	—	—	120.000	—	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegółowo	Ogółem
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	120.000 K. — g.	120.000 K. — g.
Suma stanu czynnego . .		120.000 „ — „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		120.000 K. — g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . . .		120.000 „ — „
Okazuje się stan majątku **niezmieniony** . . .		— K. — g.

LXVII. Fundacya posagowa Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana“.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki *a*) 4% od listów zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego . 4.800 K. — g. *b*) 3·6% narosłe na książeczce Banku kraj. 1.169 „ 38 „ Razem . . 5.969 K. 38 g. od tego podatek rentowy 24 „ — „ Czysty dochód .	5.945	38	5.945	38	—	—
	2	Efekta zakupione . . 5.758 K. 82 g od tego spieniężone . 266 „ 34 „ Rzeczywiste przykupno . .	5.492	48	5.492	48	—	—
		Suma dochodów . .	11.437	86	11.437	86	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	18.835	22	—	—
		Razem . .	—	—	30.273	08	—	—
		Wydatki.						
	1	Posagi wypłacone w efektach (książ. Banku krajowego)	9.384	68	9.384	68	—	—
	2	Odsetki wypłacone uprawnionym od niewydanych posagów	305	54	305	54	—	—
	3	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 5.758 K. 82 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . . 266 „ 34 „ Czysty wydatek . . .	5.492	48	5.492	48		—
	4	Rozmaite (koszta insercyjne itp.) . .	146	44	146	44	—	—
		Suma wydatków . .	15.329	14	15.329	14		—
	5	**Zapas** z końcem roku 1905 *a*) w gotówce . . — K 92 g. *b*) w efektach . 14.943 „ 02 „	—	—	14.943	94	—	—
		Razem . .	—	—	30.273	08	—	—

LXVII. Fundacya posagowa imienia Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu pięćdziesięcioletnich rządów Najjaśniejszego Pana“.

Uwaga. Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w efektach . . 14.943 K. 02 g.
stanowią książeczki wkładkowe Banku krajowego, mianowicie:

a) książeczka N. 16.754 . . . . . 10.313 K. 46 g.
na której ulokowano posag Maryi Heleny Zofii tr. im. Górskiej (utworzony w myśl aktu fundacyjnego z dochodów fundacyi za lata 1901 i 1902 wraz z narosłemi odsetkami po dzień 3. września 1904)

b) książeczka Nr. 22.137 na . . . . . 4.629 „ 56 „
na razie własność majątku obrotowego i ulokowana na tej książeczce kwota stanowi czysty dochód fundacyi za r. 1905, który wraz z takim dochodem za r. 1906 posłuży w myśl aktu fundacyjnego na utworzenie nowego posagu do ewentualnego nadania w roku 1907.

Razem jak wyżej . . . 14.943 „ 02 „

Odsetki od książeczki wkładkowej, wykazanej powyżej pod *a*), wypłacane będą uprawnionej Maryi Helenie Zofii tr. im. Górskiej w myśl aktu fundacyjnego ewentualnie do 3. września roku 1914, t. j. do jej 40 roku życia.

LW. 48.980/06.

LXVIII. Fundacya imienia śp. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** kasowy z początkiem r. 1905 .	—	—	9.281	91	—	—
		Razem . .	—	—	9.281	91	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** kasowy z końcem r. 1905 .	—	—	9.281	91	—	—
		Razem . .	—	—	9.281	91	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego .	9.100 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj.	181 „ 91 „	9.281 K. 91 g.
Suma stanu czynnego		9.281 K. 91 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		9.281 K. 91 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . . .		9.281 „ 91 „
Okazuje się stan majątku niezmieniony		— K. — gr.

LXVIII. Fundacya im. ś. p. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	364	—	364	—	—	—
	2	Efekta zakupione . . 362 K. — g.						
		od tego spieniężone . 18 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno . .	344	—	344	—	—	—
		Suma dochodów . .	708	—	708	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905 . .						
		a) w gotówce . . 180 K. — g.						
		b) w efektach . . 182 „ — „	—		362	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.070	—	—	—
		Wydatki						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . 362 K. — g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 18 „ — „						
		rzeczywisty wydatek . .	344	—	344	—	—	—
	2	Nagrody dla wzorowych wójtów	200	—	200	—	—	—
		Suma wydatków . .	544	—	544	—	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	526	—	—	—
		Razem . .	—	—	1.070	—	—	—

LXVIII. Fundacya imienia ś. p. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich.

Uwaga. W roku 1905 wprowadzono fundacyę w życie i rozdano z dochodów roku 1904 dwie nagrody dla wzorowych wójtów po 100 K.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem roku 1905 w efektach (książeczka wkładkowa Banku krajowego) w kwocie . . . . . 526 K.

zarezerwowano:

a) na ewentualną wypłatę trzeciej nagrody za rok 1905, pochodzącą z czystych stałych dochodów za rok 1904 kwotę . . 100 K.

b) na rozdawnictwo nagród w roku 1906 czyste stałe dochody roku 1905 w kwocie . . . . . 364 „ 464 „

Resztę wykazanego powyżej zapasu w kwocie . . . . . 62 K.

sfruktyfikowano z początkiem roku 1906 w myśl aktu fundacyjnego, jako niezużytą resztę czystych dochodów za rok 1904, na rzecz majątku zarodowego fundacyi (LW. 15.852/06).

LW. 33.690/06.

LXIX. Fundacya imienia Izydora Kowalewskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	422	41	422	41	—	—
	2	Efekta zakupione . . 449 K. 28 g. od tego spieniężone . 25 „ 27 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	424	01	424	01	—	—
		Suma dochodów . .	846	42	846	42	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	18.930	88	—	—
		Razem . .	—	—	19.777	30	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 447 K. 68 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 25 „ 27 „						
		Czysty wydatek . .	422	41	422	41	—	—
		Suma wydatków . .	422	41	422	41	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	19.354	89	—	—
		Razem . .	—	—	19.777	30	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye pożyczki miasta Lwowa . .	17.000 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	2.300 „ — „	
4. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	54 „ 89 „	19.354 K. 89 g.
Suma stanu czynnego .		19.354 „ 89 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		19.354 K. 89 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		18.930 „ 88 „
Okazuje się **przyrost majątku** o .		424 K. 01 g.

LXIX. Fundacya imienia Izydora Kowalewskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% od obligacyi pożyczki m. Lwowa . 680 K. — g.						
		b) 4% od listów zastaw. Banku krajowego . 80 „ 20 „						
		Razem . 760 K. 20 g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 13 „ 74 „						
		Czysty dochód . .	746	46	746	46	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	—	08	—	—
		Razem . .	—	—	746	54	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana do rąk kuratora fundacyi Izydora Kowalewskiego na wsparcia . . . 373 K. 13 g.						
		od tego pobrana jako zwrot nierozdanych na wsparcia pieniędzy . 49 „ 20 „						
		Czysty wydatek . .	323	93	323	93	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	422	41	422	41	—	—
		Suma wydatków . .	746	34	746	34	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	—	20	—	—
		Razem . .	—	—	746	54	—	—

Uwaga. Dochody z odsetek od efektów majątku zarodowego tej fundacyi obracane bywają w myśl aktu fundacyjnego w połowie na zwiększenie majątku zarodowego, dopóki tenże nie wzrośnie do wysokości 40.000 K., w drugiej zaś połowie na wsparcia pomiędzy podupadłych nie z własnej winy pocztmistrzów pocztekspedytorów i pocztekspedyentów w Galicyi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą to połowę celem rozdawnictwa przesyła Wydział krajowy w gotówce na ręce kuratora fundacyi. Obecnie zajmuje się rozdawnictwem wsparć sam fundator Izydor Kowalewski, piastujący zarazem godność prezesa stowarzyszenia pocztmistrzów, pocztekspedytorów i pocztekspedyentów Galicyi, Bukowiny i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

L. W. 48.967/906.

LXX. Fundacya ś. p. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	428	11	428	11	—	—
	2	Efekta zakupione . . 501 K. 80 g. od tego spieniężone 73 „ 69 „						
		Rzeczywiste przykupno . .	428	11	428	11	—	—
		Suma dochodów . .	856	22	856	22	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	70.910	13	—	—
		Razem . .	—	—	71.766	35	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 501 K. 80 g. od tego pobrana za spieniężone efekta . 73 „ 69 „						
		Czysty wydatek . .	428	11	428	11	—	—
		Suma wydatków . .	428	11	428	11	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	71.338	24	—	—
		Razem . .	—	—	71.766	35	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego	36.400 K. — g.	
2. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	33.800 „ — „	
3. 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	1.100 „ — „	
4. Książeczka Banku krajowego	38 „ 24 „	71.338 K. 24 g.
Suma stanu czynnego . .		71.338 K. 24 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		71.338 K. 24 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		70.910 „ 13 „
okazuje się **przyrost majątku** o		428 K. 11 g.

LXX. Fundacya ś. p. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót podrzutków we Lwowie.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów:						
		a) 4% odsetki od listów zastaw. Banku kraj. 1.352 K. — g.						
		b) 4% odsetki od oblig. pożyczki kraj. z r. 1893 44 „ — „						
		c) 4% odsetki od listów Towarz. kred. ziems. 1.456 „ — „						
		d) 3·6% odsetki od książeczki gal. Kasy oszcz. 11 „ 86 „						
		Razem . 2.863 K. 86 g.						
		od tego odsetki bierne i podatek rentowy . 26 „ 08 „						
		Czysty dochód . .	5.837	78	2.837	78	—	—
		Suma dochodów . .	2.837	78	3.837	78	—	—
	2	**Zapas** z początkiem r. 1905 w gotówce	—	—	416	25	—	—
		Razem . .	—	—	3.254	03	—	—
		Wydatki.						
	1	Utrzymanie sierót podrzutków . .	2.400	—	2.400	—	—	—
	2	Gotówka przeniesiona do majątku zarod.	416	25	416	25	—	—
		Suma wydatków . .	2.816	25	2.816	25	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	437	78	—	—
		Razem . .	—	—	3.254	03	—	—

LXX. Fundacya ś. p. Michała Morawieckiego na utrzymanie sierót podrzutków we Lwowie.

Uwaga. W roku 1905 było na utrzymaniu kosztem fundacyi 8 sierót podrzutków w Zakładzie stowarzyszenia opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie.

Wykazany powyżej zapas kasowy z końcem roku 1905 w gotówce w kwocie 437 K. 78 g. sfruktyfikowano z początkiem roku 1906 na rzecz majątku zarodowego.

LW. 25.609/06.

LXXI. Fundusz „Nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych“.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 8 K. 15 g.						
		b) w efektach . . 11 „ 38 „	—	—	19	53	—	—
		Razem . .	—	—	19	53	—	—
		Wydatki.						
	1	Wydano do majątku obrotowego krajowego funduszu sierocego got. . . .	8	15	8	15	—	—
	2	Wydano do majątku rezerwowego kraj. funduszu sierocego efek. (książeczka Banku krajowego)	11	38	11	38	—	—
		Suma wydatków . .	19	53	19	53	—	—
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 . . .	—	—	—	—	—	—
		Razem . .	—	—	19	53	—	—

Uwaga. Tymczasowym funduszem tym, pochodzącym z wpływów nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych w Galicyi, zarządzał Wydział krajowy w latach 1901–1904 pod nazw. „Nadwyżki z obrotu zbiorowych kas sierocych“, a to w myśl ustawy z dnia 3. czerwca 1902 (Dz. p. p. Nr. 62) przeznaczonych na utrzymanie ubogich sierót, jak również zaniedbanych i opuszczonych dzieci.

W powyższym okresie czasu wpłynęły tylko od kilku kas sierocych nieznaczne kwoty, które zostały zwrócone jako mylnie nadesłane.

Wykazany powyżej zapas w kwocie 19 K. 53 g. uchwałą Wydziału krajowego z dnia 8. lipca 1905 (LW. 63144) przeniesiono do nowowprowadzonego w życie „Krajowego funduszu sierocego“, wobec czego niniejszy fundusz został zwinięty, a niniejsze zamknięcie rachunków jest ostatnie.

LW. 56.523/06.

LXXII. Fundacya zapomogowa dla sierót po wojskowych imienia Angeliki Hoffmann-Sternhort, sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1906 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1906 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	29	14	29	14	—	—
	2	Efekta zakupione	29	14	29	14	—	—
		Suma dochodów .	58	28	58	28	—	—
	3	Zapas z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	7.150	63	—	—
		Razem . .	—	—	7.208	91	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	29	14	29	14	—	—
		Suma wydatków .	29	14	29	14	—	—
	2	Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	7.179	77	—	—
		Razem . .	—	—	7.208	91	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego im. wart.	7.100 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	79 „ 77 „	7.179 „ 77 g.
Suma stanu czynnego . .		7.179 K. 77 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.179 K. 77 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		7.150 „ 63 „
okazuje się **przyrost** majątku o		29 K. 14 g.

LXXII. Fundacya zapomogowa dla sierót po wojskowych imienia Angeliki Hoffmann-Sternhort, sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: od 4% listów zastawnych Banku kraj .	284	—	284	—	—	—
		Suma dochodów . .	284	—	284	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1905 . .	—	—	313	14	—	—
		Razem . .	—	—	597	14	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapomogi dla sierót po wojskowych 2 po 120 K.	240	—	240	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	29	14	29	14	—	—
	3	Rozmaite	13	32	13	32	—	—
		Suma wydatków . .	282	46	282	46	—	—
	4	**Zapas** z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	314	68	—	—
		Razem . .	—	—	597	14	—	—

Uwaga. Z powyżej wykazanego zapasu kasowego z końcem r. 1905 w gotówce 314 K. 68 g przeniesiono do majątku zarodowego i ulokowano na książeczkę Banku krajowego z początkiem roku 1906 kwotę . . . . . 30 „ 68 „

reszta zaś w kwocie . . . . . 284 K. — g.

stanowi czysty stały dochód z roku 1905 i użytą zostanie w r. 1906 na cele aktem fundacyjnym wskazane.

LW. 39.306/06.

LXXIII. Fundacya zapomogowa dla sierót po włościanach imienia Angeliki Hoffmann-Sternhort, sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	**Zapas** z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	7.555	86	—	—
		Razem .	—	—	7.555	86	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	7.555	86	—	—
		Razem .	—	—	7.555	86	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% listy zastawne Banku krajowego . .	7.500 K. — g.	
b. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	55 „ 86 „	7.555 K. 86 g.
Suma stanu czynnego .		7.555 K. 86 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		7.555 K. 86 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		7.555 „ 86 „
okazuje się **przyrost** majątku .		— K. — g.

LXXIII. Fundacya zapomogowa dla sierót po włościanach imienia Angeliki Hoffmann-Sternhort, sieroty po c. i k. majorze.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od efektów: od 4% listów zastawnych Banku krajowego	300	—	300	—	—	—
		Suma dochodów .	300	—	300	—	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1905 w gotówce	—	—	293	87	—	—
		Razem .	—	—	593	87	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapomogi udzielone dwom sierotom po włościanach . . . . . 162 K. 50 g.						
		od tego zwrot korelatywny 6 „ 66 „	155	84	133	34	22	50
	2	Rozmaite	8	78	8	78	—	—
		Suma wydatków .	164	62	142	12	22	50
	3	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce	—	—	451	75	—	—
		Razem .	—	—	593	87	—	—

Uwaga. Z wykazanego powyżej zasasu z końcem roku 1905 w gotówce . . 451 K. 75 g.
zarezerwowano:
a) na pokrycie należytości biernej (jak poz. 1. wyd.) kwotę . . . . . 22 K. 50 g.
b) na wypłatę trzeciej zapomogi dla sieroty za rok 1905 kwotę . . . . . 90 „ — „
c) na pokrycie trzech rat półrocznych zapomóg dla sierót po 45 K. (z rocznych 90 K.) czyli kwotę . . . . . 135 „ — „
gdyż zapomogi płatne są w ratach z góry zaś odsetki od efektów majątku zarodowego, służące na pokrycie tych zapomóg, wpływają w półrocznych ratach z dołu.
razem zatem zarezerwowano kwotę . . . 247 K 50 g.
resztę zaś w kwocie . . . . . 204 K. 25 g.
sfuktyfikowano z początkiem roku 1906 na rzecz majątku zarodowego (LW. 31.112/06).

LW. 39.305/906.

LXXIV. Fundacya dobroczynna im. Jakóba hr. Potockiego.

Rubryka	Pozycya	Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Datki nadesłane przez gm. miasta Brzeżan w gotówce	1.000	—	1.000	—	—	—
	2	Efekta zakupione 1.539 K. 47 g. od tego spieniężone 9 „ 43 „						
		Rzeczywiste przykupno	1.530	04	1.530	04	—	—
	3	4% odsetki od listów zastawnych Banku krajowego 402 K. — g. od tego odsetki bierne 7 „ 47						
		Czysty dochód	394	53	394	53	—	—
		Suma dochodów	2.924	57	2.924	57	—	—
	4	**Zapas** z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce 340 K. 51 g. b) w efektach 8.930 „ 54 „	—	—	9.271	05	—	—
		Razem	—	—	12.195	62	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów 1.536 K. 47 g. od tego pobrana za spieniężone efekta 9 „ 43 „						
		Czysty wydatek	1.527	04	1.527	04	—	—
		Suma wydatków	1.527	04	1.527	04	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905:						
		a) w gotówce 208 K. — g. b) w efektach 10.460 „ 58 „	—	—	10.668	58	—	—
		Razem	—	—	12.195	62	—	—

LXXIV. Fundacya dobroczynna im. Jakóba hr. Potockiego.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy:		
a) w gotówce		208 K. — g.
b) w efektach:		
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	10.400 K. — g.	
2. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	60 „ 58 „	10.460 K. 58 g.
Suma stanu czynnego . .		10.668 K. 58 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		10.668 K. 58 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		9.271 „ 05 g.
okazuje się **przyrost** majątku o		1 397 K. 53 g.
a mianowicie: przybyło w efektach .	1.530 K. 04 g.	
ubyło w gotówce . .	132 „ 51 „	
Przyrost j. w. .	1.397 K. 53 g.	

Uwaga. Kapitał zakładowy niniejszej fundacyi stanowią datki, które gmina miasta Brzeżan winna nadsyłać do Kasy krajowej w myśl art. VI. kontraktu darowizny z dnia 9. marca 1897 L. rep. 5.882 zatwierdzonego do LW. 68.296/01.

Fundacya ta wejdzie w życie, skoro z opłaty wymienionych datków wzrośnie kapitał potrzebny do urządzenia zakładu dobroczynnego w Brzeżanach, a mianowicie: ochronki dla ubogich dzieci chrześcijańskich, szpitala dla nieuleczalnych chrześcijan, czasowego przytułku dla rekonwalescentów chrześcijan lub innych tym podobnych zakładów.

Obecnie fruktyfikuje się wszelkie dochody, pochodzące z opłacanych datków w celu utworzenia takiego kapitału.

Wykazany powyżej zapas z końcem r. 1905 w gotówce w kwocie 208 K. sfruktyfikowano z początkiem r. 1906 na rzecz majątku zakładowego (LW. 8.296/06).

LW. 33.694/06.

LXXV. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	h.	Uiszczenie K.	h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	h.
		Dochody.						
	1	Kapitał zahipotekowany na realności polskiej szkoły ludowej w Białej l. k. 229	30.000	—	—	—	30.000	—
	2	Zwrot pożyczki udzielonej Komitetowi administracyjnemu na cele wydawnictwa w efektach	20.000	—	—	—	20.000	—
		Suma dochodów .	50.000	—	—	—	50.000	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	47.331	80	—	—
		Razem .	—	—	47.331	80	—	—
		Wydatki.						
	1	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	47.331	80	—	—
		Razem .	—	—	47.331	80	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny		
I. Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% listy zastawne galicyjsk. Towarzystwa kredytowego ziemskiego im. wartości .	47.200 K. — g.	
b) 3·6% książeczka wkładkowa Banku kraj .	131 „ 80 „	47.331 K. 80 g.
II. Należytości czynne:		
a) kapitał zahipotekowany na realności polskiej szkoły ludowej w Białej L. k. 229 . .	30.000 „ — „	
b) zwrot kapitału zakładowego wydanego do majątku obrotowego do dyspozycyi Komitetu administracyjnego	20.000 „ — „	50.000 „ — „
Suma stanu czynnego .		97.331 K. 80 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		97.331 K. 80 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904		97.331 „ 80 „
okazuje się stan majątku **niezmieniony**		— K. — g.

LXXV. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu.

Uwaga. Wykazany powyżej w stanie majątkowym z końcem roku 1905 pod II. *a*) kapita w sumie 30.000 K., zahipotekowany na realności pod L. hip. wyk. 346 (L. konskr. 229) w Białej, będącej własnością Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie, wypożyczył Komitet administracyjny fundacyi przed złożeniem majątku zakładowego w kasie Wydziału krajowego Towarzystwa szkoły ludowej w Krakowie na budowę polskiej szkoły ludowej w Białej.

Na mocy skryptu dłużnego z daty Kraków 28. września 1897 L. r. 26.395 obowiązało się wymienione powyżej Towarzystwo płacić w Kasie krajowej od tego kapitału odsetki w wysokości $^1/_2\%$ od chwili wypożyczenia w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca co roku.

Wykazany zaś w stanie majątkowym z końcem roku 1905 pod II. *b*) kapitał w efektach 20.000 K. wydano w r. 1902 do majątku obrotowego do dyspozycyi Komitetu administracyjnego na wydawnictwo dzieła „Polska, obrazy i opisy“, a to w myśl art. VII. aktu fundacyjnego za zezwoleniem Wydziału kraj. LW. 83.871/902).

LXXV. Fundacya pmiątkowa im Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Odsetki:						
		a) od 4% listów zastawnych galic. Towarzystwa kredytow. ziemskiego . . 1.888 K. — g.						
		od tego podatek rentowy 9 „ 44 „						
		Czysty dochód .	1.878	56	1.878	56	—	—
		b) ½% odsetki od kapitału 30.000 K. zahipotekowanego na realności polskiej szkoły ludowej w Białej . .	150	—	150	—	—	—
	2	Ze sprzedaży wydawnictw . . .	5.320	—	5.320	—	—	—
		Suma dochodów .	7.348	56	7.348	56	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905:						
		a) w gótówce . . 6.350 K. 36 g.						
		b) w efektach . . 6.308 „ 40 „	—	—	12.658	76	—	—
		Razem .	—	—	20.007	32	—	—

LXXV. Fundacya pamiątkowa im. Tadeusza Kościuszki na cele oświaty polskiego ludu.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana Komitetowi administracyjnemu:						
		a) na koszta wydawnictw zwyczajnych . 4.845 K. 67 g.						
		b) na koszta wydawnictw nadzwyczaj. (Polska, obrazy i opisy) . 3.648 „ 09 „	8.493	76	8 493	76	—	—
	2	Należytość prawna wymierzona od majątku fundacyi	9.000	—	961	60	8.038	40
	3	Zwrot kapitału majątkowi zarodowemu w efektach	20.000	—	—	—	20.000	—
		Suma wydatków .	37.493	76	9.455	36	28.038	40
	4	**Zapas** z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . . 4.243 K. 67 g.						
		b) w efektach . . 6.308 „ 40 „	—	—	10.551	96	—	—
		Razem .	—	—	20.007	32	—	—

Uwaga. Dochody tej fundacyi służą na wydawnictwa tanich książek dla polskiego ludu, które w miarę zasobów fundacyi mogą być rozdawane i bezpłatnie.

Wykazana powyżej pod pozycyą 3. wyd. należytość bierna w efektach 20.000 K. stanowi kapitał wypożyczony z majątku zarodowego (patrz majątek zarodowy „Uwaga") do dyspozycyi Komitetu administracyjnego na wydawnictwo dzieła „Polska, obrazy i opisy".

Kapitał ten ma być zwrócony w efektach do majątku zakładowego, a Komitet administracyjny zobowiązany jest do zrefundowania tego kapitału począwszy od roku 1907 w ratach rocznych, wynoszących co najmniej 2.000 K. (LW. 5.628/905).

Wykazana pod poz. 2. wyd. należytość bierna jest resztą należytości prawnej w sumie 10.048 K., wymierzonej od kapitału fundacyjnego. Wskutek starań Wydziału krajowego uzyskano zezwolenie spłaty tej należytości w dziesięciu ratach rocznych począwszy od roku 1904 z opuszczeniem odsetek zwłoki (LW. 59.372/904).

Wykazany powyżej zapas z końcem roku 1905 w gotówce 4.243 K. 56 g. służyć będzie na potrzeby bieżące fundacyi w r. 1906.

Wykazany zaś powyżej takiż zapas w efektach 6.308 K. 40 g. stanowi książeczkę Banku krajowego Nr. 18.775 i służyć będzie w r. 1906:

1. na potrzeby bieżące fundacyi w sumie . 1.751 K. 77 g.
2. na wydawnictwo dzieła „Polska, obrazy i opisy" 4. 556 „ 63 „

Razem j. w. . 6.308 K. 40 g.

L. W. 33.688/06.

LXXVI. Fuudacya imienia śp. Oktawa Pietruskiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka ze składek od funkcyonaryuszów Wydziału krajowego . . .	5	40	5	40	—	—
	2	Zapas kasowy z początkiem roku 1905 w efektach	—	—	10 000	—	—	—
		Razem .	5	40	10.005	40	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem roku 1905:	—	—	—	—	—	—
		a) w efektach	—	—	10.000	—	—	—
		b) w gotówce	—	—	5	40	—	—
		Razem .	—	—	10.005	40	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . .	5 K. 40 g.	
b) 4% listy zastawne Banku krajowego . .	10.000 „ — „	10.005 K. 40 g.
Suma stanu czynnego .		10.005 „ 40 „
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		10.005 K. 40 g.

Uwaga. Zapas kasowy z końcem r. 1905 w gotówce w sumie 5 K, 40 g. sfruktyfikowano z początkiem r. 1906 na rzecz majątku zakładowego.

LXXVI. Fundacya imienia ś. p. Oktawa Pietruskiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	400	—	400	—	—	—
	2	Efekta zakupione	400	—	400	—	—	—
		Suma dochodów	800	—	800	—	—	—
	3	**Zapas** z początkiem r. 1905	—	—	967	92	—	—
		Razem	—	—	1.767	92	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	400	—	400	—	—	—
		Suma wydatków	400	—	400	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem r. 1905 w efektach	—	—	1.367	92	—	—
		Razem	—	—	1.767	92	—	—

Uwaga. Fundacya ta, powstała z dobrowolnych składek funkcyonaryuszów kraju i zakładów krajowych, nie jest jeszcze ukonstytuowaną.

Wykazany z końcem r. 1905 zapas w efektach 1.367 K. 92 g. stanowi książeczka wkładkowa Banku krajowego, na której lokuje się tymczasowo odsetki od efektów majątku zakładowego. Kwota ulokowana na tej książeczce posłuży w pierwszym rzędzie na pokrycie należytości rządowej od majątku fundacyi.

LXXVII. Fundacya dobroczynna ś. p. Wojciecha Bursika.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Zapas z początkiem r. 1905 w efektach	—	—	3.267	52	—	—
		Suma dochodów .	—	—	3.267	52	—	—
		Wydatki.						
	1	Zapas z końcem r. 1905 w efektach .	—	—	3.267	52	—	—
		Suma wydatków .	—	—	3.267	52	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% listy zastawne Banku krajowego . .	3.200 K. — g.	
b) 3·6% książeczka wkładkowa gal. Kasy oszczędności Nr. 166.340	67 „ 52 „	3.267 K. 52 g.
Suma stanu czynnego .		3.267 K. 52 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		3.267 K. 52 g.

LXXVII. Fundacya dobroczynna ś. p. Wojciecha Bursika.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g
		Dochody.						
	1	Odsetki od 4% listów zastawnych Banku krajowego	128	—	128	—	—	—
		Suma dochodów .	128	—	128	—	—	—
	2	Zapas z początkiem roku 1905 w gotówce	—	—	64	—	—	—
		Razem .	—	—	192	—	—	—
		Wydatki.						
	1	Rozmaite	3	—	3	—	—	—
		Suma wydatków .	3	—	3	—	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1905 w gotówce .	—	—	189	—	—	—
		Razem .	—	—	192	—	—	—

Uwaga. Po zatwierdzeniu w r. 1905 przez c. k. Namiestnictwo aktu fundacyjnego fundacya ta została aktywowaną.

W myśl artykułu IV. i V. aktu fundacyjnego czyste stałe dochody z odsetek od efektów majątku zakładowego służyć mają na wypłatę jednego lub dwóch jednorazowych wsparć dla ubogich zamieszkałych we Lwowie ojców rodzin klasy robotniczej.

Z wykazanego z końcem roku 1905 zapasu w gotówce . . 189 K. — g
zarezerwowano kwotę . . . . . 128 „ — „

jako czysty stały dochód za rok 1905 na cele rozdawnictwa wsparć w r. 1906 wykonać się mającego — resztę zaś w kwocie . 61 K. — g.

sfruktyfikowano z początkiem r. 1906 na rzecz majątku zakładowego (LW. 4.431/06).

LW. 33.682/06.

LXXVIII. Fundacya dobroczynna ś. p. Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	5.815	97	5.815	97	—	—
	2	Efekta zakupione . . 7.827 K. 37 g.						
		od tego spieniężone . 2.000 „ — „						
		Rzeczywiste przykupno .	5.827	37	5.827	37	—	—
		Suma dochodów .	11.643	34	11.643	34	—	—
	3	Zapas z początkiem r. 1905 . . .	—	—	133.737	57	—	—
		Razem .	—	—	145.380	91	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 7.815 K. 97 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . . 2.000 „ — „						
		Czysty wydatek .	5.815	97	5.815	97	—	—
		Suma wydatków .	5.815	97	5.815	97	—	—
	2	Zapas z końcem r. 1905 . . .	—	—	139.564	94	—	—
		Razem .	—	—	145.380	91	—	—

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
a) 4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	98.800 K — g.	
b) 4% „ renty papierowej	28.500 „ — „	
c) 4% listy zastawne Banku krajowego . . .	12.100 „ — „	
d) 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego .	164 „ 94 „	139.564 K. 94 g.
Suma stanu czynnego .		139.564 K. 94 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		139.564 K. 94 g.
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 .		133.737 „ 57 „
okazuje się **przyrost** majątku o .		5.827 K. 37 g.

LXXVIII. Fundacya dobroczynna śp. Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		1. 4% od obligacyj galic. pożyczki krajowej z r. 1893	3.992 K. g.						
		2. 4% od listów renty papierowej . .	2.280 „ — „						
		3. 4% od listów zastawnych Banku kraj. .	332 K. — g.						
		4. 3·6% od książeczki Banku krajowego .	41 „ 93 „						
		Razem .	6.645 K. 93 g.						
		od tego odsetki bierne .	62 „ 30 „	6.583	63	6.583	63	—	—
	2	Gotówka za spieniężone efekta	3.854 K. — g.						
		od tego wydana na zakupno efektów .	3.854 „ — „						
		Czysty dochód .		—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .		6.583	63	6.583	63	—	—
		Zapas z początkiem r. 1905 . .		—	—	—	—	—	—
		Razem .		—	—	6.583	63	—	—

LXXVIII. Fundacya dobroczynna ś. p. Samuela Głowińskiego dla ubogich przy kościele w Winnikach.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	Efekta spieniężone . . 3.854 K. — g. od tego zakupione . 3.854 „ — „						
		Rzeczywisty wydatek .	—	—	—	—	—	—
	2	Gotówka wydana do majątku zarodowego	5.815	97	5.815	97	—	—
		Suma wydatków .	5.815	97	5.815	97	—	—
	3	**Zapas** z końcem r. 1905 . . .	—	—	767	66	—	—
		Razem .	—	—	6.583	63	—	—

Uwaga. Fundacya niniejsza nie weszła jeszcze w życie, a sprawa jej ukonstytuowania jest w toku.

Zapas kasowy w gotówce w kwocie 767 K. 66 g. sfruktyfikowano z początkiem r. 1906 na rzecz majątku zarodowego (LW. 21.275/06).

LW. 33.683/06.

LXXIX. Fundacya śp. Dra Tytusa Przesmyckiego.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek zarodowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.						
	1	Kapitał zakładowy pobrany z c. k. głów. Kasy krajowej w efektach . .	113.465	94	113.465	94	—	—
	2	Efekta zakupione . . 12.065 K. 94 g.						
		od tego spieniężone . 12.065 „ 94 „	—	—	—	—	—	—
		Rzeczywiste przykupno .	—	—	—	—	—	—
		Suma dochodów .	113.465	94	113.465	94	—	—
	3	**Zapas** z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	113.465	94	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów . . 12.065 K. 94 g.						
		od tego pobrana za spieniężone efekta . 12.065 „ 94 „						
		Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
		Suma wydatków .	—	—	—	—	—	—
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w efektach	—	—	113.465	94	—	—
		Razem .	—	—	113.465	94	—	—

LXXIX. Fundacya ś. p. Dra Tytusa Przesmyckiego.

Stan majątku zarodowego z końcem roku 1905

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy w efektach:		
1. 4½% listy zastawne Banku hipotecznego	15.400 K. — g.	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego	5.000 „ — „	
3. 4% listy zastawne gal. Banku hipotecznego	2.200 „ — „	
4. 4% listy zastawne gal. Banku krajowego	61.200 „ — „	
5. 4% listy zastawne galic. Tow. kredyt. ziems.	29.600 „ — „	
6. 3·6% książeczka wkładkowa Banku krajowego	65 „ 94 „	113.465 K. 94 g.
Suma stanu czynnego		113.465 K. 94 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		113.465 K. 94 g.

LXXIX. Fundacya śp. Dra Tytusa Przemyckiego.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy		Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Dochody.							
	1	Odsetki od efektów:							
		a) 4½% od listów zastawnych gal. Banku hipotecznego . .	693 K. — g.						
		b) 4½% od listów zastawnych Banku krajowego . . .	796 „ 50 „						
		c) 4% od listów zastawnych galic. Banku hipotecznego . .	88 „ — „						
		d) 4% od listów zastawnych galic. Banku krajowego . .	3.192 „ 14 „						
		e) 4% od listów zastawnych Towarzystwa kredyt. ziemskiego .	1.776 „ — „						
		f) narosłe na książeczce wkładkowej galic. Kasy oszczędności .	62 „ 16 „						
		Razem .	6.607 K. 80 g.						
		od tego podatek rentowy	8 „ 88 „						
		Czysty dochód .		6.598	92	6.598	92	—	—
		Suma dochodów .		6.598	92	6.598	92	—	—
	2	**Zapas** z początkiem roku 1905 . .		—	—	—	—	—	—
		Razem .		—	—	6.598	92	—	—
		Wydatki.							
	1	Renta dożywotnia Emilii Wyspiańskiej .		1.200	—	1.200	—	—	—
	2	Wsparcia dożywotnie		200	—	200	—	—	—
	3	Stypendya		—	—	—	—	—	—
	4	Rozmaite		24	37	24	37	—	—
		Suma wydatków .		1.424	37	1.424	37	—	—
	5	**Zapas** z końcem roku 1905 w gotówce		—	—	5.174	55	—	—
		Razem .				6.598	92	—	—

LXXIX. Fundacya ś. p. Dra Tytusa Przesmyckiego.

Uwaga. Prowizoryczne aktywowanie niniejszej fundacyi nastąpiło z końcem roku 1905 na podstawie tymczasowego aktu fundacyjnego przez c. k. Namiestnictwo zatwierdzonego (LW. 5.290/905).

Przez czas trwania czynności prowizoryalnej służyć będą czyste stałe dochody fundacyi przedewszystkiem na wypłatę dożywotniej renty Emilii Wyspiańskiej, legowanej jej przez śp. fundatora, zaś pozostała reszta tych dochodów będzie obracaną na wypłatę stypendyów i dożywotnich wsparć po połowie.

Z chwilą zgaśnięcia renty Emilii Wyspiańskiej, a po zwinięciu wsparć stypendyów w miarę ich opróżnienia się — nastąpi definitywne aktywowanie fundacyi.

Z wykazanego powyżej zapasu z końcem r. 1905 w gotówce		5.174 K. 55 g.
zarezerwowano na wypłatę w r. 1906: . .		
a) półrocznej renty Emilii Wyspiańskiej . .	600 K. — g.	
b) 5 półrocznych rat nadanych już stypendyów po 150 kor.	750 „ — „	
c) 2 półrocznych rat nadanych już dożywotnich wsparć po 300 kor. . . .	600 „ — „	1.950 „ — „
resztę zaś w kwocie .		3.224 K 55 g.

przeniesiono w myśl art. III. aktu fundacyjnego do majątku zarodowego i na rzecz tegoż majątku sfruktyfikowano.

LW. 48.973/06.

LXXX. Krajowy fundusz sierocy.

Rubryka	Pozycya	A) Majątek rezerwowy	Należytość K.	g.	Uiszczenie K	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
		Dochody.						
	1	Gotówka pobrana z majątku obrotowego	250.000	—	250.000	—	—	—
	2	Zakupione efekta	252.525	—	252.525	—	—	—
	3	Pobrano z dawnego funduszu zarodowego p. n. „Nadwyżki z obrotu zbiorowych kas sierocych resztę „kapitału (książ. Banku kraj.)	11	38	11	38	—	—
		Suma dochodów .	502.536	38	502.536	38	—	—
		do tego:						
	4	**Zapas** z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	502.536	38	—	—
		Wydatki.						
	1	Gotówka wydana na zakupno efektów .	250.000	—	250.000	—	—	—
		Suma wydatków .	250.000	—	250.000	—	—	—
		do tego:						
	2	**Zapas** z końcem roku 1905 w (efektach)	—	—	252.536	38	—	—
		Razem .	—	—	502.536	38	—	—

Stan majątku rezerwowego z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny.		
Zapas kasowy w efektach:		
1. 4% obligacye galicyjsk. pożyczki krajowej z r. 1904	252.500 K. — g.	
2. 3·6% książeczki wkładkowe Banku krajowego	36 „ 38 „	252.536 K. 38 g.
Suma stanu czynnego .		252.536 K. 38 g.
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny		252.536 K. 38 g.

Uwaga: Fundusz ten utworzono uchwałą Wydziału krajowego z dnia 20. września 1905 (L. W. 88.381/05) z części kapitału uzyskanego z nadsyłanych przez c. k. Sądy wpływów nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych z przeznaczeniem na ewentualne założenie krajowego zakładu dla sierót, bądź też subwencyonowanie lub dotowanie istniejących zakładów prywatnych, a to w miarę uchwał Wys. Sejmu.

LXXX. Krajowy fundusz sierocy.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość h.	Uiszczenie K.	Uiszczenie h.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 h.
		Dochody.						
	1	Wpływy nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych nadesłane przez c. k. Sądy w Galicyi (za lata 1901—1905)	331.419	92	331.419	92	—	—
	2	Odsetki z lokacyi w c. k. poczt. Kasie oszczędności	427	15	427	15	—	—
	3	Zwrot wkładki zawiązkowej złożonej w c. k. poczt. Kasie oszczędn. . .	100	—	—	—	100	—
	4	Mylne wpływy . . . 81 K. 54 g.						
		od tego zwroty . . 81 „ 54 „						
		Czysty dochód .	—	—	—	—	—	—
	5	Rozmaite	—	—	—	—	—	—
	6	Efekta zakupione (książ. Banku kraj.) . . 331.021 K. 89 g.						
		od tego spieniężone . 260.676 „ 66 „						
		Czyste przykupno .	70.345	23	70.345	23	—	—
		Suma dochodów .	402.292	30	402.192	30	100	—
		do tego:						
	7	Zapas z początkiem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	402.192	30	—	—

LXXX. Krajowy fundusz sierocy.

Rubryka	Pozycya	B) Majątek obrotowy	Należytość K.	Należytość g.	Uiszczenie K.	Uiszczenie g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 g.
		Wydatki.						
	1	*a*) Koszta utrzymania i wychowania sierót . 5.306 K. 67 g. *b*) Koszta odstawienia do zakładów . . 86 „ — „ *c*) Koszta jednorazowych datków na wyprawki . . . 840 „ — „	6.232	67	6.232	67	—	—
	2	Potrzeby kancelaryjne (papier, druki, księgi, oprawa) . . . 2.100 K. 49 g od tego zwroty . . 988 „ — „ Czysty wydatek .	1.112	49	1.112	49	—	—
	3	Wkładka zawiązkowa złożona w c. k. poczt. Kasie oszczędności . . .	100	—	100	—	—	—
	4	Rozmaite (koszta insercyjne, koszta manip. i prowizya dla c. k. P. K. O., porta, telegr.)	360	34	360	34	—	—
	5	Gotówka wydana na utworzenie majątku rezerwowego	250.000	—	250.000	—	—	—
	6	Wydano na lokacyę w c. k. poczt. Kasie oszczędn. 331.834 K. 20 g. od tego: pobrano z lokacyi w c. k. poczt. Kasie oszczędn. 331.834 „ 20 „ Czysty wydatek .	—	—	—	—	—	—
	7	Gotówka wydana na zakupno efektów (książ. Banku krajowego) . 331 021 K. 89 g. od tego: gotówka pobrana ze spieniężenia efektów (ks. Banku krajowego) . 260.676 „ 66 „ Czysty wydatek .	70.345	23	70.345	23	—	—
		Suma wydatków .	328.150	73	328.150	73	—	—
		do tego:						
		Zapas z końcem roku 1905: *a*) w gotówce . . 3.696 K. 34 g. *b*) w efektach (książ. Banku krajowego) . 70.345 „ 23 „	—	—	74.041	57	—	—
		Razem zgodnie z dochodami	—	—	402.192	30	—	—

LXXX. Krajowy fundusz sierocy.

Uwaga. Fundusz ten, pochodzący z nadsyłanych przez c. k. Sądy wpływów nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych w Galicyi w myśl ustawy z dnia 3. czerwca 1901 (Dz. p. p. Nr. 62), przeznaczony na utrzymanie i wychowanie ubogich sierót, jak również zaniedbanych i opuszczonych dzieci, wprowadzony został w życie w miejsce dawnego tymczasowego funduszu p. n. „Nadwyżki z obrotu zbiorowych kas sierocych“ w drugiej połowie roku 1905 pod nazwą w ustawie wskazaną „Krajowego funduszu sierocego“, a to na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 17. października 1904, zatwierdzonej sankcyą cesarską z dnia 2. lutego 1905 (Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 96), do której Wydział krajowy zgodnie z jej postanowieniami wydał również rozporządzenie wykonawcze z dnia 7. kwietnia 1905 (LW. 34.601/905).

Część kapitału uzyskanego z wpływów nadwyżek z obrotu zbiorowych kas sierocych w kwocie 250.000 K. przeznaczono i przeniesiono na osobny „fundusz rezerwowy“ (jak w uwadze obok przy tym funduszu).

LW. 56.524/06.

LXXXI. Depozyta gminne serwitutowe.

Rubryka	Pozycya	Dochody	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
I.		**Odsetki.**						
	1	od 4% listów zastawnych Banku kraj. .	13.237	09	13.237	09		
	2	od 4½% listów „ „ „ .	1.981	29	1.981	29		
	3	od 4% oblig. gal. pożyczki kraj. z r. 1893	7.752	78	7.752	78		
II.		**Zakupione efekta.**						
	4	4% obligacye pożyczki kraj. z r. 1893 .	7.200	—	7.200	—		
	5	4% listy zastawne Banku krajowego .	23.800	—	23.800	—		
	6	3·6% książeczki Banku krajowego .	255	39	255	39		
III.		**Gotówka pobrana ze spieniężenia i wylosowania.**						
	7	4% oblig. gal. poż. kraj. z r. 1893 (spien.)	199	48	199	48		
	8	4% oblig. gal. poż. kraj. z r. 1893 (wylos.)	1.000	—	1.000	—		
	9	4% listów zast. Banku krajow. (spien.)	5.023	21	5.023	21		
	10	4% listów zast. Banku krajow. (wylos.)	9.400	—	9.400	—		
	11	4½% listów zast. Banku kraj. (spien.)	6.852	84	6.852	84		
	12	4½% listów zast. Banku kraj. (wylos.)	4.000	—	4.000	—		
	13	3·6% książeczek Banku krajowego. .	8	25	8	25		
IV.		**Efekta pobrane z wymiany.**						
	14	4% listy zastawne Banku krajowego .	27.000	—	27.000	—		
	15	4% obligacye galic. pożyczki krajowej z r. 1893	2.000	—	2.000	—		
		Suma dochodów . .	109.719	33	109.710	33		
V.		**Zapas z początkiem roku 1905.**						
		a) w gotówce . . . 1.874 K. 60 g.						
		b) w efektach:						
		1. 4% listy zast. Banku krajow. . 331.400 K						
		2. 4½% listy zast. B. krajowego . 46.900 „						
		3. 4% obligacye galic. poż. kraj. z r. 1893 . .196.800 „						
		4. 3·6% ks. Banku kraj. 88 K 41 g.						
		575.188 K. 41 g.	—	—	577.063	01	—	—
		Razem . .	—	—	686.773	34	—	—

LXXXI. Depozyta gminne i serwitutowe.

Rubryka	Pozycya	Wydatki.	Należytość K.	g.	Uiszczenie K.	g.	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K.	g.
I.		**Kapitały zwrócone gminom**						
	1	w gotówce:	4.661	53	4.661	53		
	2	w efektach:						
		a) 4% obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 . . 11.600 K. — g.						
		b) 3·6% książeczki Banku kraj. . 247 „ 14 „	11.847	14	11.847	14		
II.		**Gotówka wydana na zakupno**						
	3	4% list. zast. Banku krajowego . .	23.796	40	23.796	40		
	4	4% oblig. gal. poż. kraj. z r. 1893 .	7.241	73	7.241	73		
	5	książeczek Banku krajowego . . .	255	39	255	39		
III.		**Efekta spieniężone i wylosowane.**						
	6	4% obl. gal. poż kr. z r. 1893 (spien.)	200	—	200	—		
	7	4% obl. gal. poż. kr. z r. 1893 (wylos.)	1.400	—	1.400	—		
	8	4% listy zast. Banku krajowego (spien.)	5.000	—	5.000	—		
	9	4% „ „ „ „ (wylos.)	9.000	—	9.000	—		
	10	4½% listy zast. Banku kraj. (spien.)	6.800	—	6.800	—		
	11	4½% „ „ „ „ (wylos.)	4.000	—	4.000	—		
	12	3·6% książeczka Banku krajow. (spien.)	8	25	8	25		
IV.		**Efekta wydane do wymiany.**						
	13	4% listy zast. Banku krajowego . .	27.000	—	27 000	—		
	14	4% obligacye gal. poż. kraj. z r. 1893 .	2.000	—	2.000	—		
		Suma wydatków . .	103 210	44	103.210	44	—	—
V.		**Zapas z końcem r. 1905:**						
		a) w gotówce 15.374 K. 49 g.						
		b) w efektach:						
		1. 4% listy Banku kraj. 341.200 K. — g.						
		2. 4½% listy Banku kr. 36.100 „ — „						
		3. 4% obligacyi poż. kr. z r. 1893 190.800 „ — „						
		4. książ. B. krajowego 88 „ 41 „ 568.188 „ 41 „	—	—	583.562	90	—	—
		Razem . .	—	—	686.773	34	—	—

LXXXI. Depozyta gminne i serwitutowe.

Stan depozytów gminnych serwitutowych z końcem roku 1905.

	Szczegół	Ogół
Stan czynny. Zapas kasowy: *a*) w gotówce . . .		15.374 K. 49 g.
b) w efektach:		— „ — „
1. 4% listy zastawne Banku krajowego . .	341.200 K. — g.	
2. 4½% listy zastawne Banku krajowego . .	36.100 „ — „	
3. 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 .	190 800 „ — „	
4. książeczki Banku krajowego	88 „ 41 „	568.188 K. 41 g.
Razem .		583.562 K. 90 g.

LW. 51.470/06.

LXXXII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Dochody.				
	A) W kasie krajowej:				
	1. Depozyta ogólne.				
I.	Kaucye i wadya na myta i dostawę szutru przy drogach krajowych	53.331	09	54.910	60
II.	Kaucya i wadya dzierżawców kraj. opłat konsumcyjn.	39	35	39	35
III.	„ „ przedsiębiorców kolejowych . .	18.119	26	416.220	—
IV.	„ „ służbowe	162	36	162	36
V.	„ „ innych przedsiębiorców . . .	75.279	13	167.249	89
VI.	Depozyta rozmaite	218.334	07	423.009	56
VII.	Kondykta na płace urzędników	38.529	82	—	—
VIII.	Podatek osobisto-dochodowy od płac urzędników .	21.494	96	—	—
IX.	Premie asekuracyjne	2.089	73	—	—
X.	Mylne pobory c. k. Kas rządowych	9.838	03	—	—
XI.	Depozyta funduszów stypendyjnych	28.463	29	174.030	04
XII.	Depozyta administracyi dóbr „Winniki“ . . .	150	—	2.435	—
XIII.	Fundusz pro praeterito budowy dróg krajowych .	967	77	967	77
XIV.	Zasiłki chwilowe dla funduszu krajowego . .	255.000	—	—	—
	Razem . .	721.798	86	1,239.024	57
XV.	2. Depozyta gminne . . .	463.389	96	982.924	31
	Razem w Kasie krajowej . .	1,185.188	82	2,221.948	88
	Do przeniesienia . . .	1,185.188	82	2,221.948	88

LXXXII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Z przeniesienia . .	1,185.188	82	2,221.948	88
	B) W innych kasach:				
I.	W c. k. kasie w Strzyżowie	—	—	—	—
II.	W kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	29.823	96	6.254	20
III.	„ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie .	18.474	39	17.422	82
IV.	„ szpitala św. Łazarza w Krakowie . .	37.585	61	16.235	40
V.	„ kraj. zakładów rolniczych w Dublanach .	20.141	58	4.315	93
VI.	„ „ szkoły średniej rolniczej w Czernichowie	24.884	20	13.897	—
VII.	„ „ niższej szkoły rolniczej w Horodence .	421	81	—	—
VIII.	„ „ „ „ „ w Jagielnicy .	533	70	—	—
IX.	„ „ „ „ „ w Kobieruicach .	900	85	—	—
X.	„ „ „ „ „ w Bereżnicy .	114	—	—	—
XI.	„ „ „ „ „ w Suchodole .	588	30	—	—
XII.	„ „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie . .	1.378	90	—	—
XIII.	„ „ „ mleczarskiej w Rzeszowie .	233	95	—	—
	Suma dochodów . .	1,320.270	07	2,280.074	23
	Do przeniesienia . . .	1,320.270	07	2,280.074	23

LXXXII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie			Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Z przeniesienia . . .			1,320.270	07	2,280.074	23
	C) Zapas kasowy z początkiem roku 1905:						
		Gotówka:	Efekta:				
I.	**W kasie krajowej:**						
	1) depozyta ogólne	46.208 K. 94 g.	1,432.793 K. 05 g.				
	2) „ gminne	7.452 „ 44 „	23.853 „ 18 „				
II.	**W c. k. kasie w Strzyżowie:**	— „ — „	6.000 „ — „				
III.	**W innych kasach:**						
	1) szpitala lwowskiego . . .	12.423 „ 40 „	27.813 „ 02 „				
	2) zakładu kulparkowskiego .	6.023 „ 44 „	29.714 „ 43 „				
	3) szpitala św. Łazarza w Krakowie . . .	1.852 „ 54 „	57.190 „ 38 „				
	4) kraj. zakładów rolniczych w Dublanach . .	1.725 „ 87 „	8.872 „ 34 „				
	5) średniej szkoły rolniczej w Czernichowie .	440 „ 85 „	3.292 „ 43 „				
	6) niższej szkoły roln. w Horodence . . .	— „ — „	— „ — „				
	7) niższej szkoły roln. w Jagielnicy . .	— „ — „	— „ — „				
	do przeniesienia	76.127 K. 48 g.	1,579.528 K. 83 g.	1,320.270	07	2,280.074	23

LXXXII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie			Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
			Z przeniesienia .	1,320.270	07	2,280.074	23
		Gotówka:	Efekta:				
	Z przeniesienia	76.127 K. 48 g.	1,579.528 K. 83 g.				
	8) niższej szkoły roln. w Kobiernicach . .	15 „ 11 „	— „ — „				
	9) niższej szkoły roln. w Bereźnicy . . .	30 „ 46 „	— „ — „				
	10) niższej szkoły roln. w Suchodole . . .	— „ — „	— „ — „				
	11) szkoły ogrodniczej w Tarnowie . . .	— „ — „	— „ — „				
	12) szkoły mleczarskiej w Rzeszowie .	61 „ 70 „	— „ — „	76.234	75	1,579.528	83
			Ogółem .	1,396.504	82	3,859.603	06

LXXXII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Wydatki.				
	A) W kasie krajowej:				
	1. Depozyta ogólne.				
I.	Kaucye i wadya na myta i dostawę szutru przy drogach krajowych	50.646	41	64.507	20
II.	Kaucye i wadya dzierżawców kraj. opłat konsumcyjn.	39	35	518	51
III.	„ „ przedsiębiorców kolejowych . .	18.149	26	353.499	31
IV.	„ „ służbowe	162	36	4.137	16
V.	„ „ innych przedsiębiorców . . .	69.109	13	167.551	96
VI.	Depozyta rozmaite	215.129	39	423.912	22
VII.	Kondykta na płace urzędników	37.612	54	—	—
VIII.	Podatek osobisto-dochodowy od płac urzędników .	22.277	06	—	—
IX.	Premie asekuracyjne	2.099	95	—	—
X.	Mylne pobory c. k. Kas rządowych	11.148	54	—	—
XI.	Depozyta funduszów stypendyjnych	28.971	25	138.746	77
XII.	Depozyta administracyi dóbr „Winniki“ . . .	—	—	—	—
XIII.	Fundusz pro praeterito budowy dróg krajowych .	967	77	—	—
XIV.	Zasiłki chwilowe dla funduszu krajowego . . .	255.000	—	—	—
	Razem : .	711.313	01	1,152.873	13
XV.	2. Depozyta gminne . . .	461.123	02	928.291	04
	Razem w Kasie krajowej . . .	1,172.436	03	2,081.164	17
	Do przeniesienia . .	1,172.436	03	2,081.164	17

LXXXII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Z przeniesienia . .	1,172.436	03	2,081.164	17
	B) W innych kasach.				
I.	W c. k. kasie w Strzyżowie	—	—	6.000	—
II.	W kasie szpitala powszechnego we Lwowie . .	30.583	88	14.070	30
III.	„ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie .	16.168	20	18.427	20
IV.	„ szpitala św. Łazarza w Krakowie . ,	38.261	08	23.980	95
V.	„ kraj. zakładów rolniczych w Dublanach .	19.863	15	4.568	27
VI.	„ kraj. szkoły średniej rolniczej w Czernichowie	23.991	15	13.505	—
VII.	„ „ niższej szkoły rolniczej w Horodence .	421	81	—	—
VIII.	„ „ „ „ „ w Jagielnicy .	533	70	—	—
IX.	„ „ „ „ „ w Kobiernicach	901	15	—	—
X.	„ „ „ „ „ w Bereźnicy .	114	—	—	—
XI.	„ „ „ „ „ w Suchodole .	578	30	—	—
XII.	„ „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie . .	1.378	90	—	—
XIII.	„ „ „ mleczarskiej w Rrzeszowie .	68	44	—	—
	Suma wydatków .	1,305.299	79	2,161.715	89
	Do przeniesienia . .	1,305.299	79	2,161.715	89

LXXXII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie			Gotówka K.	Gotówka g.	Efekta K.	Efekta g.
	Z przeniesienia . .			1,305.299	79	2,161.715	89
	C) Zapas z końcem roku 1905:						
		Gotówka:	Efekta:				
I.	**W kasie krajowej:**						
	1. depozyta ogólne	56.694 K. 79 g.	1,508.944 K. 49 g.				
	2. „ gminne	9.719 „ 38 „	78.486 „ 45 „				
II.	**W c. k. kasie w Strzyżowie:**	— „ — „	— „ — „				
III.	**W innych kasach:**						
	1. szpitala lwowskiego . . .	11.663 „ 48 „	19.996 „ 92 „				
	2. zakładu kulparskiego . . .	8.329 „ 63 „	28.710 „ 05 „				
	3. szpitala św. Łazarza w Krakowie	1.177 „ 07 „	49.444 „ 83 „				
	4. kraj. zakładów rolniczych w Dublanach . .	2.004 „ 30 „	8.620 „ — „				
	5. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie . .	1.333 „ 90 „	3.684 „ 43 „				
	6. niższej szkoły rolniczej w Horodence . . .	— „ — „	— „ — „				
	7. niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy . . .	— „ — „	— „ — „				
	Do przeniesienia	90.922 K. 55 g.	1,697.887 K. 17 g.	1,305.299	79	2,161.715	89

LXXXII. Depozyta ogólne.

Liczba porząd.	Poszczególnienie			Gotówka K	Gotówka g.	Efekta K	Efekta g.
	Z przeniesienia	90.922 K. 55 g.	1,697.887 K. 17 g.	1,305.299	79	2,161.715	89
8.	niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach . .	14 „ 81 „	— „ — „				
9.	niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy . . .	30 „ 46 „	— „ — „				
10.	niższej szkoły rolniczej w Suchodole . . .	10 „ — „	— „ — „				
11.	szkoły ogrodniczej w Tarnowie	— „ — „	— „ — „				
12.	szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	227 „ 21 „	— „ — „	91.205	03	1,697.887	17
			Ogółem . . .	1,396.504	82	3,859.603	06

LW. 55.542/06.

LW. 28.715/1906.
Alegat C. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. C.

FUNDUSZE PROPINACYJNE MIAST.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Z. L. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

Dochody. Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Opłata od szynkarzy	86.113	97	65.485	25	20.628	72
II.	2	Jednorazowe opłaty od założonych browarów. gorzelń i miodosytni. .	—	—	—	—	—	—
III.	3	Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych	2.283	16	850	36	1.432	80
IV.	4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	—	—	—	—	—	—
V.	5	Odsetki zwłoki	1.434	14	1.434	14	—	—
VI.	6	Zasiłek ze Skarbu Państwa . . .	217.051	56	217.051	56	—	—
VII.	7	Odsetki od kapitałów lokowanych .	320.821	93	320.821	93	—	—
VIII.	8	Rozmaite dochody	1·0	68	43	43	87	25
		Suma dochodów rzeczywistych	627.835	44	605.686	67	22.148	77
		B) Przenośne.						
	9	**Zakupno i sprzedaż efektów:**						
		a) Efekta zakupione . . .	2,167.566	15	2,167.566	15	—	—
		b) Gotówka za sprzedane efekta .	1,588.401	68	1,588.401	68	—	—
	10	**Spłata pożyczek udzielonych miastom na inwestycye**	940.001	54	31.788	05	908.213	49
	11	**Gotówka za wylosowane efekta** . .	150.500	—	150.500	—	—	—
	12	**Zamiana efektów**	10.000	—	10.000	—	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	5,484.304	81	4,553.942	55	930.362	26
		Zapas z początkiem roku 1905:						
		a) w gotówce . 139.488 K 58 g						
		b) w efektach . 7,406.485 „ 79 „			7,545.974	37		
		Ogółem .			12,099.916	92		

37 miast uprawnionych. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Koszta administracyjne . . .	5.492	—	5.492	—	—	—
II.	2	Potrzeby kancelaryjne	36	40	36	40	—	—
	3	Rozmaite wydatki	197	08	153	65	43	43
		Suma wydatków rzeczywistych	5.725	48	5.682	05	43	43
		B) Przenośne.						
	4	**Kupno i sprzedaż efektów:**						
		a) Gotówka wydana na zakupno efektów	2,152.017	99	2,152.017	99	—	—
		b) Efekta sprzedane . . .	1,587.345	28	1,587.345	28	—	—
	5	**Pożyczka udzielona miastu Drohobyczowi**	340.000	—	200.000	—	140.000	—
	6	**Efekta wylosowane**	150.500	—	150.500	—	—	—
	7	**Zamiana efektów**	10.000	—	10.000	—	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	4,245.588	75	4,105.545	32	140.043	43
		Zapas z końcem roku 1905:						
		a) w gotówce . 158.164 K 94 g						
		b) w efektach . 7,836.206 „ 66 „			7,994.371	60		
		Ogółem .			12,099.916	92		

Stan majątku z końcem roku 1905.

A) Stan czynny:	*Szczegół*	*Ogół*
a) w gotówce		158.164 K 94 g
b) w efektach:		
1. w 4% pożyczce krajowej z r. 1893 . .	131.000 K — g	
2. w 4% listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego . . .	495.600 „ — „	
3. w 4% listach zastawnych Banku krajowego	3,587.100 „ — „	
4. w 4½% „ „ „ „ .	290.200 „ — „	
5. w 4% obligacyach kolejowych Banku krajowego	1,511.700 „ — „	
6. w 4% pożyczce krajowej z r. 1904 . .	1,023.400 „ — „	
7. w 4% „ „ „ „ 1905 . .	467.300 „ — „	
8. w książeczkach wkładkowych Banku krajowego	329.906 „ 66 „	7,836.206 „ 66 „
9. w należytościach czynnych		930.362 „ 26 „
Suma stanu czynnego		8,924.733 K 86 g
B) Stan bierny		140.043 „ 43 „
Czysty stan czynny		8,784.690 K 43 g

Fundusze propinacyjne 37 miast uprawnionych. **Dochody.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
		Opłaty od szynkarzy.						
I.	1	1. Miasto Bełz	770	60	575	60	195	—
		2. „ Bochnia	1.248	64	862	17	386	47
		3. „ Brody	2.580	24	2.277	47	302	77
		4. „ Dobromil	655	—	390	—	265	—
		5. „ Drohobycz	2.753	—	2.173	—	580	—
		6. „ Gródek	1.718	55	1.457	45	261	10
		7. „ Grybów	375	—	345	—	30	—
		8. „ Jarosław	5.311	21	3.222	56	2.088	65
		9. „ Jaryczów nowy	384	79	310	59	74	20
		10. „ Jasło	1.596	70	1.516	17	80	53
		11. „ Kołomyja	2.552	—	1.905	20	646	80
		12. „ Krosno	880	25	617	—	263	25
		13. „ Lubaczów	1.451	—	1.247	60	203	40
		14. „ Mrzygłód	80	—	80	—	—	—
		15. „ Myślenice	368	21	313	21	55	—
		16. „ Nowy Targ	2.157	80	1.887	80	270	—
		17. „ Pilzno	988	93	784	16	204	77
		18. „ Podgórze	2.050	04	1.882	54	167	50
		19. „ Przemyśl	12.678	11	9.257	64	3.420	47
		20. „ Rzeszów	2.031	82	1.977	69	54	13
		21. „ Sambor	3.715	—	3.119	99	595	01
		22. „ Sanok	1.684	93	1.153	11	531	82
		23. „ Sącz nowy	4.297	46	3.157	17	1.140	29
		24. „ Sącz stary	555	—	555	—	—	—
		25. „ Skawina	310	—	310	—	—	—
		26. „ Śniatyn	1.595	98	850	60	745	38
		27. „ Sokal	950	02	846	57	103	45
		28. „ Stanisławów	6.919	21	4 179	55	2.739	66
		29. „ Starasól	478	64	360	—	118	64
		30. „ Stary Sambor	1.628	79	1.250	43	378	36
		31. „ Stryj	4.420	43	2.325	44	2.094	99
		32. „ Tarnopol	5.020	18	4.025	59	994	59
		33. „ Tarnów	4.959	95	4.501	64	458	31
		34. „ Trembowla	1.898	54	1.424	40	474	14
		35. „ Wieliczka	841	15	841	15	—	—
		36. „ Złoczów	2.468	92	1.970	56	498	36
		37. „ Żółkiew	1.737	88	1.531	20	206	68
		Suma rubryki I.	86.113	97	65.485	25	20.628	72
II.	2	**Jednorazowe opłaty od założonych browarów, gorzelń i miodosytni**	—	—	—	—	—	—

Dochody. Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
III	3	**Grzywny za przestępstwa w sprawach propinacyjnych.**						
		1. Miasto Brody	320	—	—	—	320	—
		2. „ Drohobycz	30	—	—	—	30	—
		3. „ Gródek	—	—	—	—	—	—
		4. „ Jasło	—	—	—	—	—	—
		5. „ Kołomyja	20	—	20	—	—	—
		6. „ Podgórze	20	—	—	—	20	—
		7. „ Przemyśl	160	—	60	—	100	—
		8. „ Sambor	—	—	—	—	—	—
		9. „ Sącz nowy	20	—	—	—	20	—
		10. „ Sącz stary	100	—	—	—	100	—
		11. „ Śniatyn	80	—	—	—	80	—
		12. „ Sokal	—	—	—	—	—	—
		13. „ Stanisławów	595	—	222	20	372	80
		14. „ Stary Sambor	50	—	50	—	—	—
		15. „ Stryj	320	—	—	—	320	—
		16. „ Tarnopol	78	16	78	16	—	—
		17. „ Tarnów	340	—	340	—	—	—
		18. „ Trembowla	130	—	80	—	50	—
		19. „ Złoczów	20	—	—	—	20	—
		Suma rubryki III.	2.283	16	850	36	1.432	80
IV.	4	**Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych**	—	—	—	—	—	—
V.	5	**Odsetki zwłoki.**						
		1. Miasto Bełz	12	04	12	04	—	—
		2. „ Bochnia	5	53	5	53	—	—
		3. „ Brody	26	24	26	24	—	—
		4. „ Dobromil	10	99	10	99	—	—
		5. „ Drohobycz	23	27	23	27	—	—
		6. „ Gródek	16	20	16	20	—	—
		7. „ Grybów	1	55	1	55	—	—
		8. „ Jarosław	153	68	153	68	—	—
		9. „ Jaryczów nowy	5	82	5	82	—	—
		10. „ Jasło	9	38	9	38	—	—
		11. „ Kołomyja	57	80	57	80	—	—
		12. „ Krosno	14	28	14	28	—	—
		13. „ Lubaczów	27	45	27	45	—	—
		14. „ Mrzygłód	1	80	1	80	—	—
		15. „ Myślenice	8	79	8	79	—	—
		16. „ Nowy Targ	43	45	43	45	—	—
		17. „ Pilzno	54	79	54	79	—	—
		18. „ Podgórze	25	40	25	40	—	—
		19. „ Przemyśl	281	17	281	17	—	—
		20. „ Rzeszów	17	67	17	67	—	—
		21. „ Sambor	34	77	34	77	—	—
		22. „ Sanok	25	34	25	34	—	—
		23. „ Sącz nowy	87	91	87	91	—	—
		24. „ Sącz stary	7	47	7	47	—	—
		Do przeniesienia	952	79	952	79	—	—

37 miast uprawnionych. **Dochody.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
V.	5	Z przeniesienia . .	952	79	952	79	—	—
		25. Miasto Skawina	4	96	4	96	—	—
		26. „ Śniatyn	25	15	25	15	—	—
		27. „ Sokal	14	78	14	78	—	—
		28. „ Stanisławów . . .	89	75	89	75	—	—
		29. „ Stara Sól	9	09	9	09	—	—
		30. „ Stary Sambor . . .	69	69	69	69	—	—
		31. „ Stryj	51	53	51	53	—	—
		32. „ Tarnopol	70	65	70	65	—	—
		33. „ Tarnów	79	66	79	66	—	—
		34 „ Trembowla	21	44	21	44	—	—
		35. „ Wieliczka	9	53	9	53	—	—
		36. „ Złoczów	15	17	15	17	—	—
		37. „ Żółkiew	19	95	19	95	—	—
		Suma rubryki V. .	1.434	14	1.434	14	—	—
VI.	6	**Zasiłek ze Skarbu Państwa.**						
		Zasiłek ze Skarbu Państwa płatny w 12 miesięcz. ratach, wynosi rocznie . . . 217.741 K 56 g						
		a po potrąceniu należytości stemplowej do kwitów przez c. k. główną Kasę krajową w sumie . . . 690 „ — „						
		Rzeczywista subwencya wynosi rocznie . . 217.051 K 56 g						
		z której wedle repartycyi przypada na:						
		1. Miasto Bełz	2.232	72	2.232	72	—	—
		2. „ Bochnia	7.110	24	7.110	24	—	—
		3. „ Brody	4.427	28	4 427	28	—	—
		4. „ Dobromil	1.984	56	1.984	56	—	—
		5. „ Drohobycz	22.885	44	22.885	44	—	—
		6. „ Gródek	6 211	80	6.211	80	—	—
		7. „ Grybów	1.248	72	1.248	72	—	—
		8. „ Jarosław	8.597	28	8.597	28	—	—
		9. „ Jaryczów nowy . . .	709	44	709	44	—	—
		10. „ Jasło	2.323	92	2.323	92	—	—
		11. „ Kołomyja	10.874	64	10 874	64	—	—
		12. „ Krosno	1.950	—	1 950	—	—	—
		13. „ Lubaczów	1.213	20	1.213	20	—	—
		14. „ Mrzygłód	119	04	119	04	—	—
		15. „ Myślenice	2.032	56	2.032	56	—	—
		16. „ Nowy Targ	1.422	96	1.422	96	—	—
		17. „ Pilzno	1.150	32	1.150	32	—	—
		18. „ Podgórze	4.705	44	4.705	44	—	—
		19. „ Przemyśl	16.383	36	16.383	36	—	—
		Do przeniesienia . .	97.582	92	97.582	92	—	—

Dochody. Fundusze propinacyjne

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
VI.	6	Z przeniesienia	97.582	92	97.582	92	—	—
		20. Miasto Rzeszów	11.148	—	11.148	—	—	—
		21. „ Sambor	8.951	52	8.951	52	—	—
		22. „ Sanok	3.481	68	3.481	68	—	—
		23. „ Sącz nowy	4.884	24	4.884	24	—	—
		24. „ Sącz stary	2.417	28	2.417	28	—	—
		25. „ Skawina	1.061	52	1.061	52	—	—
		26. „ Śniatyn	4.772	40	4.772	40	—	—
		27. „ Sokal	5.792	64	5.792	64	—	—
		28. „ Stanisławów	4.530	48	4.530	48	—	—
		29. „ Stara Sól	1.384	08	1.384	08	—	—
		30. „ Stary Sambor	2.343	36	2.343	36	—	—
		31. „ Stryj	10.064	88	10.064	88	—	—
		32. „ Tarnopol	16.811	28	16.811	28	—	—
		33. „ Tarnów	25.273	44	25.273	44	—	—
		34. „ Trembowla	2.950	80	2.950	80	—	—
		35. „ Wieliczka	4.256	64	4.256	64	—	—
		36. „ Złoczów	8.835	84	8.835	84	—	—
		37. „ Żółkiew	508	56	508	56	—	—
		Suma rubryki VI.	217.051	56	217.051	56	—	—
VII.	7	**Odsetki od kapitałów lokowanych.**						
		1. Od 4% listów zastawnych Banku krajowego	143.342	04	143.342	04	—	—
		2. Od 4½% listów zastawnych Banku krajowego	17.489	17	17.489	17	—	—
		3. Od 4% listów zastawnych Tow. kred. ziemskiego	19.724	88	19.724	88	—	—
		4. Od 4% pożyczki krajowej z r. 1893	5.538	31	5.538	31	—	—
		5. Od 4% obligów kolejowych Banku krajowego	60.916	—	60.916	—	—	—
		6. Od książeczek wkładkowych Banku krajowego	45.614	84	45.614	84	—	—
		7. Od 4% pożyczek udzielonych miastom na inwestycye:						
		a) Bochni	4.400	—	4.400	—	—	—
		b) Pilznu	264	78	264	78	—	—
		c) Samborowi	2.179	10	2.179	10	—	—
		d) Tarnopolowi	14.565	59	14.565	59	—	—
		e) Żółkwi	1.725	—	1.725	—	—	—
		f) Drohobyczowi	5.062	22	5.062	22	—	—
		Suma rubryki VII.	320.821	93	320.821	93	—	—
		Dochody rozmaite.						
VIII.	8	Zwrot kosztów sądowych i zaliczek od c. k. Prokuratoryi skarbu tudzież mylne pobory	130	68	43	43	87	25
		Suma rubryki VIII.	130	68	43	43	87	25

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		B) Przenośne.						
	9	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		1. Efekta zakupione:						
		a) 4% listy zastawne Banku kraj.	150.500	—	150.500	—	—	—
		b) 4% obligi pożyczki krajowej z r. 1904	1,023.400	—	1,023.400	—	—	—
		c) 4% obligi pożyczki krajowej z r. 1905	467.300	—	467.300	—	—	—
		d) książeczki wkładkowe Banku krajowego	526.366	15	526.366	15	—	—
		Suma . .	2,167.566	15	2,167.566	15		—
		2. Gotówka za sprzedane efekta.						
		a) Spieniężono — celem udzielenia pożyczki na inwestycye — efekta miasta Drohobycza a mianowicie: *α)* 4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893. 9.371 K 80 g *β)* 4% listy zastawne Banku krajowego . 154.385 „ 60 „ *γ)* 4½% listy zastawne Banku krajowego 26.999 „ — „	190.756	40	190.756	40	—	—
		b) Spieniężono książeczki wkładkowe Banku krajowego	1,397.645	28	1,397.645	28	—	—
		Suma . .	1,588.401	68	1,588.401	68	—	—
	10	**Spłata pożyczek udzielonych miastom na inwestycye.**						
		a) Miastu Bochni	116.000	—	6.000	—	110.000	—
		b) „ Pilznu	8.651	72	2.032	33	6.619	39
		c) „ Samborowi I. . .	27.753	16	4.171	14	23.582	02
		d) „ Samborowi II. . .	33.618	72	5.052	76	28.565	96
		e) „ Tarnopolowi . . .	370.277	94	8 211	93	362.066	01
		f) „ Żółkwi	43.700	—	2.300	—	41.400	—
		g) „ Drohobyczowi . .	340.000	—	4.019	89	335.980	11
		Suma . .	940.001	54	31.788	05	908.213	49
	11	**Gotówka za wylosowane efekta.**						
		a) 4% listy zastawne Barku kraj. .	37.700	—	37.700	—	—	—
		b) 4½% listy zastawne Banku kraj.	101.600	—	101.600	—	—	—
		c) 4% obligacye kolejowe . . .	11.200	—	11.200	—	—	—
		Suma . .	150.500	—	150.500	—	—	—
	12	**Zamiana efektów.**						
		Pobrano z wymiany 4% listy zastawne Banku krajowego	10.000	—	10.000	—	—	—

Wydatki. Fundusze propinacyjne 37 miast uprawnionych.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	**Koszta administracyjne.**						
		Płace urzędnika i dyetaryusza rachunkowego	5.492	—	5.492	—	—	—
II.	2	**Potrzeby kancelaryjne.**						
		Oprawa ksiąg i dzienników kasowych	36	40	36	40	—	—
		Wydatki rozmaite.						
		Koszta sądowe i mylne wydatki .	153	65	153	65	—	—
		Zwroty mylnych dochodów . . .	43	43	—	—	43	43
		Suma wydatków rzeczywistych	5.725	48	5.682	05	43	43
		B) Przenośne.						
	3	**Kupno i sprzedaż efektów.**						
		Gotówka na zakupno efektów:						
		a) 4% listów zastawnych Banku krajowego	149.858	84	149.858	84	—	—
		b) 4% obligów pożyczki kraj. z r. 1904	1,013.166	—	1,013.166	—	—	—
		c) 4% obligów pożyczki kraj. z r. 1905	462.627	—	462 627	—	—	—
		d) książeczek wkładkowych Banku krajowego	526.366	15	526.366	15	—	—
		Suma . .	2,152.017	99	2,152.017	99	—	—
		Efekta sprzedane.						
		a) Sprzedano — celem udzielenia pożyczki na inwestycye — efekta miasta Drohobycza, a mianowicie:						
		α) 4% obligi pożyczki krajowej z r. 1893 . 9.400 K — g						
		β) 4% listy zastawne Banku krajowego . 153.700 „ — „						
		γ) 4½% listy zastawne Banku krajowego . 26.600 „ — „	189.700	—	189.700	—	—	—
		b) książeczki wkładkowe Banku kraj.	1,397.645	28	1,397.645	28	—	—
		Suma . .	1,587.345	28	1,587.345	28	—	—
	4	**Pożyczka udzielona miastu Drohobyczowi**	340.000	—	200.000	—	140.000	—
	5	**Efekta wylosowane.**						
		a) 4% listy zastawne Banku krajowego	37.700	—	37.700	—	—	—
		b) 4½% listy zastawne Banku kraj.	101.600	—	101.600	—	—	—
		c) 4% obligacye kolejowe Banku kraj.	11.200	—	11.200	—	—	—
		Suma . .	150.500	—	150.500	—	—	—
	6	**Zamiana efektów.**						
		Wydano do wymiany 4% listy zastawne Banku krajowego	10.000	—	10.000	—	—	—

STAN KAPITAŁÓW

funduszów propinacyjnych 37 miast uprawnionych, po koniec roku 1905.

Liczba porządk.	Nazwa miasta	4% pożyczka krajowa z r. 1893	4% listy zastawne Towarz. kredyt. ziemsk.	4% listy zastawne Banku krajowego	4½% listy zastawne Banku krajowego	4% obligi kolejowe Banku krajowego	4% pożyczka krajowa z r. 1904	4% pożyczka krajowa z r. 1905	Książeczki wkładkowe Banku krajowego		Suma ogólna efektów		Reszta kasowa w gotówce pozostała z końcem roku 1905	
		K	K	K	K	K	K	K	K	gr.	K	gr.	K	gr.
1	Bełz	900	5.800	45.000	4.400	15 000	15 000	—	3.126	36	89.226	36	1.683	92
2	Bochnia	—	—	5.000	—	57.400	60.000	—	6.442	45	128.842	45	2.051	04
3	Brody	13.400	24.200	112.600	14 200	38.800	42.000	—	4.814	31	250.014	31	4.974	27
4	Dobromil	500	6.400	49.000	400	14.000	15.000	—	1.755	82	87.055	82	1.715	68
5	Drohobycz	—	36.400	217.800	—	128.500	130.000	—	21.109	13	533.809	13	10.321	49
6	Gródek	2.500	18.400	123.500	8.400	41.400	44.000	—	4 945	23	243 145	23	4.630	26
7	Grybów	600	1.400	28.400	6.200	9.100	10 000	—	952	26	56.652	26	1.030	48
8	Jarosław	4.400	27.000	163.300	36.800	61.600	60 000	—	11.744	62	364.844	62	7 436	21
9	Jaryczów nowy	500	5.000	22.400	1.200	7.000	7.000	—	1.140	20	44.240	20	776	07
10	Jasło	4.100	2.000	52.100	4.200	16.100	20.000	—	2.239	81	100.739	81	2.040	85
11	Kołomyja	4.500	39.800	243.900	—	71.900	70.000	—	14.771	07	444.871	07	8.614	51
12	Krosno	2.800	5.200	35.900	4.600	13.400	14.000	—	2.089	22	77.989	22	1.562	70
13	Lubaczów	400	7.000	43.200	1.600	12 600	14.000	—	1.452	28	80.232	28	1.728	10
14	Mrzygłód	100	200	2.800	300	1.200	1.000	—	328	92	5.928	92	136	89
15	Myślenice	1.100	4.400	38.200	1.000	12.200	12.000	—	2.359	20	71.259	20	1 508	31
16	Nowy Targ	3.100	5.000	35.900	4.200	13.200	14.000	—	3.261	—	78.661	—	1.786	—
17	Pilzno	500	4.400	11.100	—	12.800	—	14.000	2.084	90	44.884	90	1.035	72
18	Podgórze	1.900	13.000	107.900	2.500	33.700	35 000	—	6.329	41	200.329	41	4.526	56
19	Przemyśl	19.400	37.600	322.700	29.800	113.100	125.000	—	19.886	97	667.486	97	14.135	73
20	Rzeszów	4.900	17.600	199.200	21.000	57.300	60.000	—	19.327	85	379 327	85	7.563	09
21	Sambor	—	23.800	83.500	—	86 900	85.000	—	13.766	65	292.966	65	5.309	06
22	Sanok	1.700	7.200	72.600	2 000	24.300	20.000	—	9.019	30	136.819	30	2.781	54
23	Sącz nowy	2.500	22.800	125.000	3.800	39.200	30.000	—	17.378	64	240.678	64	4.742	17
24	Sącz stary	1.100	4.800	42.600	3.200	14.400	15.000	—	2.483	82	83.583	82	1.799	—
25	Skawina	500	400	26.200	400	7.000	7.000	—	1.628	86	43.128	86	852	47
26	Śniatyn	4.400	14.200	100.000	5.400	33.000	25.000	—	13.413	65	195.413	65	3.893	88
27	Sokal	14.200	10.000	85.500	5.600	32 500	25.000	—	13.550	85	186.350	85	4.069	45
28	Stanisławów	3 100	42.000	203.900	37.600	63.500	59.000	—	16.821	44	425.921	44	7.668	50
29	Stara sól	400	1.200	30.600	200	8.900	9.000	—	1.803	08	52.103	08	1.035	49
30	Stare miasto	700	4 400	44.500	800	13.900	—	15.000	2.791	11	82.091	11	2.104	70
31	Stryj	4.000	16.400	181.200	22.400	64.600	—	65.000	10.721	11	364.321	11	7.722	64
32	Tarnopol	—	—	10.500	—	125 100	—	135.000	20.219	61	290.819	61	6.343	63
33	Tarnów	23.700	53.400	446.100	31.600	153.900	400	143.300	37.839	71	890.239	71	18.596	73
34	Trembowla	1.100	12.600	67.800	1.800	22.900	—	20.000	7.985	31	134.185	31	2.634	78
35	Wieliczka	3.500	7.400	67.400	11.200	25.400	—	20.000	10 335	72	145.235	72	2.946	34
36	Złoczów	4.500	14.200	138.400	20.800	53.300	—	45.000	17.550	89	293.750	89	5.976	23
37	Żółkiew	—	—	1.400	2.600	12.600	—	10.000	2.455	90	29.055	90	987	02
	Razem	131.000	495.600	3,587.100	290.200	1,511.700	1,028.400	467.300	329.906	66	7,836.206	66	158.121	51

ŁW. 28.715/1906.
Alegat D. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. D.

FUNDUSZ KOSZAR KRAJOWYCH

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

Dochody. Fundusz koszar

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	83.660	—	83.660	—	—	—
II.	2	Wynagrodzenie za koszary i szpitale	147.869	22	147.869	22	—	—
III.	3	Odsetki z lokacyi	2.718	89	2.718	89	—	—
IV.	4	Dodatkowe wynagrodzenie za lata 1901—1905 włącznie za koszary i szpitale, uzyskane w drodze procesu z c. k. Skarbem Państwa .	86.880	70	86.880	70	—	—
V.	5	Zwrot kosztów sporu z c. k Skarbem Państwa o wysokość wynagrodzenia za koszary	661	86	661	86	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	321.790	67	321.790	67	—	—
		B) Przenośne.						
	6	Gotówka podniesiona z lokacyi w Banku krajowym: *a)* należytość zaległa 1.961 K 79 g *b)* „ bieżąca 173.219 „ 03 „	175.180	82	84.137	56	91.043	26
		Suma wszystkich dochodów .	496.971	49	405.928	23	91.043	26
		C) Zapas z początkiem roku 1905 .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	405.928	23	—	—

Stan majątku

Stan czynny.

	Szczegół.	Ogół.
Należytości czynne: Na lokacyi w Banku krajowym .		91.043 K 26 g
Czysty stan bierny		1,967.456 „ 74 „
Zgodnie z sumą stanu biernego . . .		2,058.500 K — g

krajowych. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Zwrot pożyczki zaciągniętej z funduszu propinacyjnego	2,190.500	—	132.000	—	2,058.500	—
II.	2	4% odsetki od pożyczki zaciągniętej z funduszu propinacyjnego .	83.660	—	83 660	—	—	—
III.	3	Asekuracya	2.635	25	2.635	25	—	—
IV.	4	Konserwacya	14.310	—	14.310	—	—	—
V.	5	Rozmaite	103	95	103	95	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	2,291.209	20	232.709	20	2,058.500	—
		B) Przenośne.						
	6	Gotówka wydana na lokacyę w Banku krajowym	173 219	03	173.219	03	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	2,464.428	23	405.928	23	2,058.500	—
		C) Zapas z końcem roku 1905 . .	—	—	—	—		—
		Razem .	—	—	405.928	23	—	—

z końcem roku 1905.

Stan bierny.

	Szczegół.	Ogół.
Należytości bierne: Reszta pożyczki zaciągniętej z funduszu propinacyjnego		2,058.500 K — g
Suma stanu biernego		2,058.500 K — g

Dochody. Fundusz koszar

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Dochody rzeczywiste.						
I.	1	Dotacya z funduszu krajowego na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1904 (Rubr. XIV. poz. 522)	83.660	—	83.660	—	—	—
II.	2	Wynagrodzenie z c. k. Skarbu wojskowego za rok 1905 za koszary krajowe i szpitale dostarczone dla c. i k. wojska, a to:						
		a) koszary na Wulce we Lwowie ze stajnią i ujeżdżalnią	44 904	82	44 904	82	—	—
		b) koszary w Mostach wielkich . .	25.126	75	25.126	75	—	—
		c) szpital w Mostach wielkich . .	2.291	28	2.291	28	—	—
		d) koszary w Rawie ruskiej . . .	23.751	10	23.751	10	—	—
		e) „ w Trembowli	23.999	77	23 999	77	—	—
		f) „ w Zaleszczykach . . .	25.239	80	25.239	80	—	—
		g) szpital w Zaleszczykach . . .	2.555	70	2.555	70	—	—
		Suma rubryki II. .	147.869	22	147.869	22	—	—
III.	3	3·6% odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	2.718	89	2.718	89	—	—
IV.	4	Dodatkowe wynagrodzenie za lata 1901—1905 za koszary i szpitale, uzyskane w drodze procesu z c. k. Skarbem państwa	86.880	70	86.880	70	—	—
	5	Zwrot kosztów sporu z c. k. Skarbem Państwa o wysokość wynagrodzenia za dostarczone koszary	661	86	661	86	—	—

krajowych. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Wydatki rzeczywiste.						
I.	1	Zwrot pożyczki zaciągniętej w galicyjskim funduszu propinacyjnym w sumie 3,000.000 K (17 i 18 rata)	2,190.500	--	132.000	—	2,058.500	—
II.	2	4% odsetki zapłacone Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego od niespłaconej reszty pożyczki za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1905.	83.660	—	83.660	—	—	—
III.	3	Asekuracya kompleksu koszar krajowych	2.635	25	2.635	25	—	—
IV.	4	Koszta konserwacyi budynków wypłacone za rok 1905	14.310	—	14 310	—	—	—
V.	5	Rozmaite wydatki jak: koszta procesu z c. k. Skarbem Państwa o wysokość wynagrodzenia, podatek gruntowy i t. p.	103	95	103	95	—	—

LW. 26.616/1906.

LW. 28.715/1906.
Alegat E. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. E.

Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych

na budowę koszar dla c. i k. wojska.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l.

Dochody. Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Dochody.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
II.	2	Zwroty pożyczek udzielonych gminom na budowę koszar dla c. i k. wojska:						
		a) należytość zaległa 2,798 125 K 08 g						
		b) „ bieżąca 440.000 „ — „	3,238.125	08	279.565	—	2,958.560	08
III.	3	3% odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych	4.455	02	4.455	02	—	—
IV.	4	6% odsetki zwłoki za niezapłacone w terminie raty	—	—	—	—	—	—
V.	5	Rozmaite dochody	215	20	215	20	—	—
VI.	6	Gotówka pobrana z rachunku roku 1906 na pokrycie niedoboru w roku 1905	6.742	78	6.742	78	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	3,249.538	08	290.978	—	2,958 560	08
		B) Przenośne.						
	7	Gotówka odebrana z lokacyi na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym	429.017	40	429.017	40	—	—
		Suma wszystkich dochodów .	3,678.555	48	719.995	40	2,958.560	08
		C) Zapas z początkiem roku 1905 .	—	—	149.237	20	—	—
		Razem .	—	—	869.232	60	—	—

Stan majątku

Stan czynny.

	Szczegół.	Ogół.
Należytości czynne: Zwroty pożyczek udzielonych gminom i osobom prywatnym na budowę koszar dla c. i k. wojska: *a)* z lat ubiegłych . .	2,518.560 K 08 g	
b) z roku bieżącego . .	440.000 „ — „	2,958.560 K 08 g
Suma stanu czynnego . . .		2,958.560 K 08 g

na budowę koszar dla c. i k. wojska. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Sumaryusz	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Wydatki.						
		A) Rzeczywiste.						
I.	1	Pożyczki bezprocentowe udzielone gminom na budowę koszar dla c. i k. wojska	440.000	—	440.000	—	—	—
II.	2	Rozmaite wydatki	215	20	215	20	—	—
		Suma wydatków rzeczywistych	440.215	20	440.215	20	—	—
		B) Przenośne.						
	3	Gotówka ulokowana na 3% rachunku bieżącym w funduszu krajowym	429.017	40	429.017	40	—	—
		Suma wszystkich wydatków .	869.232	60	869.232	60	—	—
		C) Zapas z końcem roku 1905 . .	—	—	—	—	—	—
		Razem .	—	—	869.232	60	—	—

z końcem roku 1905.

Stan bierny.

	Szczegół.	Ogół.
Czysty stan czynny		2,958.560 K 08 g
Zgodnie ze sumą stanu czynnego .		2,958.560 K 08 g

Dochody. Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Dochody rzeczywiste.						
I.	1	**Dotacya z funduszu krajowego** . .	—	—	—	—	—	—
II.	2	**Zwroty pożyczek** udzielonych na budowę koszar:						
		1. od gminy Brzeżany	11.312	—	2.836	—	8.476	—
		2. „ „ Czortków	120.799	32	10.300	—	110.499	32
		3. „ „ Jarosław	39.012	—	19.600	—	19.412	—
		4. „ „ Jaworów	29.400	—	3.800	—	25.600	—
		5. „ „ Kołomyja	320.249	90	24.075	—	296.174	90
		6. „ „ Kraków	16.608	—	16.608	—	—	—
		7. „ Rohatynów na koszary we Lwowie						
		należytość zaległa . 140.000 K						
		„ bieżąca . 360.000 „	500.000	—	7 000	—	493.000	—
		8. od gminy Nowy Sącz	190.000	—	10.000	—	180.000	—
		9. „ „ Przemyśl	286.000	—	20.000	—	266.000	—
		10. „ „ Rzeszów	413.594	76	32.720	—	380.874	76
		11. „ „ Sanok	35.248	—	8.812	—	26.436	—
		12. „ „ Stanisławów:						
		należytość zaległa . 121.996 K						
		„ bieżąca . 80.000 „	201.996	—	14.002	—	187.994	—
		13. od gminy Stryj	112 940	10	7.060	—	105.880	10
		14. „ „ Tarnopol	34.720	—	6.944	—	27.776	—
		15. „ „ Tarnów	129.120	—	33.308	—	95.812	—
		16. „ „ Trembowla	169.625	—	11.500	—	158.125	—
		17. „ Rohatynów na budowę koszar w Złoczowie	296 000	—	21.000	—	275.000	—
		18. od gminy Żółkiew	331.500	—	30.000	—	301.500	—
		Suma rubryki II .	3,238.125	08	279.565	—	2,958 560	08
III.	3	**3% odsetki od kapitałów chwilowo lokowanych**	4.455	02	4.455	02	—	—
IV.	4	**6% odsetki zwłoki** od niezapłaconych w terminie rat	—	—	—	—	—	—
V.	5	**Rozmaite dochody** (przebieżne) . .	215	20	215	20	—	—
VI.	6	**Gotówka pobrana z rachunku roku 1906 na pokrycie niedoboru w roku 1905**	6.742	78	6.742	78	—	—

na budowę koszar dla c. i k. wojska. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Wydatki rzeczywiste.						
I.	1	**Pożyczki bezprocentowe** udzielone na budowę koszar dla c. i k. wojska:						
		1. Gminie miasta Stanisławów . .	80.000	—	80.000	—	—	—
		2. Feiwlowi i Lei Rohatynom na budowę koszar we Lwowie . . .	360.000	—	360.000	—	—	—
		Suma rubryki I. .	440.000	—	440.000	—	—	—
II.	2	**Rozmaite wydatki** (przebieżne) . .	215	20	215	20	—	—
		LW. 26.617/1906						

LW. 28.715/1906.
Alegat F. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. F.

Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników

z roku 1859

z przeznaczeniem udzielania gminom bezprocentowych pożyczek na budowę koszar dla c. i k. wojska.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

Dochody. Fundusz byłego galicyjskiego korpusu ochotników z r. 1859 z przezna-

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Dochody.						
I.	1	Zwrot pożyczki udzielonej gminie m. Gródka na budowę koszar dla c. k. wojska	56.000	—	5.000	—	51.000	—
II.	2	Odsetki od kapitałów lokowanych w Banku krajowym na książeczkę Nr. 11.703	4.075	48	4.075	48	—	—
III.	3	Efekta zakupione	9.075	48	9.075	48	—	—
		Suma dochodów .	69.150	96	18.150	96	51.000	—
		Zapas z początkiem roku 1905. . .	—	—	71.840	72	—	—
		Razem .	—	—	89.991	68	—	—

Stan majątku

Stan czynny.

	Szczegół.	Ogół.
1. Zapas kasowy w efektach.	80.916 K 20 g	
2. Należytości czynne u gminy m. Gródka . .	51.000 „ — „	131.916 K 20 g
Suma stanu czynnego		131.916 K 20 g

UWAGA. Z tego funduszu przyrzeczono gminie m. Złoczowa bezprocentową pożyczkę w kwocie 40.000 K.

czeniem udzielania gminom pożyczek na budowę koszar dla c. i k. wojska. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Wydatki.						
I.	1	Gotówka wydana na zakupno efektów	9.075	48	9.075	48	—	—
		Suma wydatków .	9.075	48	9.075	48	—	—
		Zapas z końcem roku 1905 w efektach	—	—	80.916	20	—	—
		Razem .	—	—	89.991	68	—	—

z końcem roku 1905.

	Szczegół.	Ogół.
Stan bierny		— K — g
Czysty stan czynny		131.916 „ 20 „
Zgodnie ze sumą stanu czynnego . .		131.916 K 20 g

LW. 26.615/1906.

LW. 28.715/1906.
Alegat G. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. G.

Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne

dla powiatów, gmin i dla Spółek wodnych.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Dochody. Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K	g
	D o c h o d y.						
	A) Rzeczywiste.						
1	Na powiększenie funduszu pożyczkowego dla Spółek wodnych . . .	—	—	—	—	—	—
2	Zwroty pożyczek, udzielonych Spółkom wodnym	1,385.013	16	68.919	27	1,316.093	89
3	Odsetki od pożyczek udzielonych Spółkom wodnym	80.539	32	28.858	94	51.680	38
4	Odsetki zwłoki od Spółek wodnych za niedotrzymanie rat pożyczkowych .	3.042	96	3.042	96	—	—
5	Odsetki od kapitałów lokowanych w funduszu krajowym i Banku krajow. .	2.696	40	2.696	40	—	—
	Suma dochodów rzeczywistych .	1,471.291	84	103.517	57	1,367.774	27
	B) Przenośne.						
1	Datki ściągnięte przez c. k. Urzędy podatkowe na rzecz Spółek wodnych .	14.578	13	14.578	13	—	—
2	Zwrot od Spółek wodnych zaliczkowych wypłat	2.129	58	1.810	12	319	46
3	Mylne pobory	604	43	604	43	—	—
4	Depozyt Spółki drenarskiej w Albigowej	18 000	—	18.000	—	—	—
5	Lokacya gotówki w Banku krajowym .	13 896	—	13.896	—	—	—
	Suma wszystkich dochodów .	1,520.499	98	152.406	25	1,368.093	73
	Zapas kasowy z początkiem roku 1905:						
	a) w gotówce . . 144.220 K 83 g						
	b) w efektach . . 274.674 „ 68 „	—	—	418.895	51	—	—
	Razem . . .	—	—	571.301	76	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1905. **Wydatki.**

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K	g
	Wydatki.						
	A) Rzeczywiste.						
1	Pożyczki udzielone Spółkom wodnym .	173 534	—	173.534	—	—	—
	Suma wydatków rzeczywistych .	173.534	—	173.534	—	—	
	B) Przenośne.						
1	Zwrot Spółkom wodnym, ściągniętych datków na administracyę Spółek .	18 507	14	13.098	53	5.408	61
2	Zaliczkowe wypłaty w zastępstwie Spółek wodnych	1.737	20	1.737	20	—	—
3	Zwrot mylnych poborów	627	97	627	97	—	—
4	Depozyt Spółki drenarskiej w Albigowej	18.000	—	—	—	18 000	—
5	Lokacya gotówki w Banku krajowym .	13 896	—	13 896	—	—	—
	Suma wszystkich wydatków .	226.302	31	202.893	70	23.408	61
	Zapas kasowy z końcem roku 1905:						
	a) w gotówce . . 75.733 K 38 g						
	b) w efektach . . 292.674 „ 68 „	—	—	368.408	06	—	—
	Razem . .	—	—	571.301	76	—	—

Uwaga: Zapas kasowy w gotówce, przeznaczony na wypłatę przyznanych pożyczek, ulokowany jest łącznie z zapasami gotówki funduszu krajowego na 3 % rachunek bieżący w Banku krajowym.

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

1. Zapas kasowy:

a) w gotówce		75.733 K 38 g	
b) w efektach na wkładkową książeczkę Banku kraj. Nr. 14.141		274.674 „ 68 „	
c) w efektach na wkładkową książeczkę Banku kraj. Nr. 22.932		18.000 „ — „	368.408 K 06 g
2. Należytości czynne:			
a) zwroty pożyczek udzielonych Spółkom wodnym:			
1) z lat ubiegłych	1,144.722 K 18 g		
2) z roku bieżącego	171.371 „ 71 „	1,316.093 K 89 g	
b) odsetki od spółek wodnych, przypadające po koniec roku 1905:			
1) z lat ubiegłych .	37.310 K 14 g		
2) z roku bieżącego .	14.370 „ 24 „	51.680 „ 38 „	
c) zwrot od Spółek wodnych zaliczkowych wypłat . . .		319 „ 46 „	1,368.093 „ 73 „
Suma stanu czynnego			1,736.501 K 79 g

Stan bierny:

1. Należytości bierne:

1) zwrot Spółkom wodnym ściągniętych datków na administracyę Spółek	5.408 K 61 g	
2) Depozyt Spółki drenarskiej w Albigowej	18.000 „ — „	23.408 K 61 g
Czysty stan czynny		1,713.093 K 18 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904 . . .		1,676.976 „ 78 „
okazuje się przyrost majątku o .		36.116 K 40 g

LW. 39.200/1906.

LW. 28 715 ex 1906.
Alegat H. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. H.

Fundusz pożyczkowy na budowę szkół.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Sporządzone przez Departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa.

L. W. 57.594 ex 1906

Dochody. H. Fundusz pożyczkowy na budowę szkół.

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K	g
	D o c h o d y.						
	A) Rzeczywiste.						
1	Kapitały otrzymane z funduszu szkolnego krajowego	—	—	—	—	—	—
2	Zwroty pożyczek bezprocentowych na budowę szkół:						
	a) należytość zaległa 623.164 K 38 g						
	b) „ bieżąca 97.100 „ — „	720.264	38	85.165	62	635.098	76
3	Odsetki od lokowanych kapitałów w Banku krajowym	974	25	974	25	—	—
4	6% odsetki zwłoki	2.957	98	2.957	98	—	—
	Suma dochodów rzeczywistych	724.196	61	89.097	85	635.098	76
	B) Przenośne:						
5	Zwrot mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowanych wydatków:						
	a) należytość zaległa 1.800 K — g						
	b) „ bieżąca 1.542 „ 40 „	3.342	40	1.754	35	1.588	05
6	Zwroty chwilowych lokacyi w Banku krajowym:						
	a) należytość zaległa 11.406 K 75 g						
	b) „ bieżąca 2.004 „ 70 „	13.411	45	11.406	75	2 004	70
7	Otrzymane karnety na gotówkę lokowaną w Banku krajowym . . .	974	25	974	25	—	—
	Suma wszystkich dochodów .	741.924	71	103.233	20	638.691	51
8	**Zapas kasowy** z początkiem roku 1905:						
	a) w gotówce . . — K — g						
	b) w efektach . . 11.406 „ 75 „	—	—	11.406	75	—	—
	Razem . .	—	—	114.639	95	—	—

Zamknięcie rachunku za rok 1905. **Wydatki.**

Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905 K	g
	W y d a t k i.						
	A) Rzeczywiste.						
1	Zwrot funduszowi szkolnemu krajowemu:						
	a) otrzymanego kapitału 584.611 K 90 g						
	b) odsetek od tego kapitału . . . . . 7.417 „ 36 „						
	c) wpłaconych odsetek od chwilowych lokacyi gotówki:						
	α) należytość zaległa . 24.408 K 76 g						
	β) należytość bieżąca . 974 „ 25 „ 25 383 „ 01 „						
	d) wpłaconych 6% odsetek zwłoki:						
	α) należytość zaległa . 16.652 K 03 g						
	β) należytość bieżąca . 2.957 „ 98 „ 19.610 „ 01 „	637.022	28	—	—	637.022	28
2	Bezprocentowe pożyczki na budowę szkół	97.100	—	97.100	—	—	—
3	Rozmaite wydatki	—	—	—	—	—	—
	Suma wydatków rzeczywistych	734.122	28	97.100	—	637 022	28
	B) Przenośne.						
4	Mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowane wydatki:						
	a) należytość zaległa . 3.281 K 08 g						
	b) „ bieżąca . 1.542 „ 40 „	4.823	48	3.154	25	1 669	23
5	Chwilowa lokacya gotówki w Banku krajowym	2.004	70	974	25	1.030	45
6	Zwrot karnetów przy pobraniu gotówki z chwilowej lokacyi:						
	a) należytość zaległa . 11.406 K 75 g						
	b) „ bieżąca . 974 „ 25 „	12.381	—	11.406	75	974	25
	Suma wszystkich wydatków .	753.331	46	112.635	25	640.696	21
7	**Zapas kasowy** z końcem roku 1905:						
	a) w gotówce . . . 1.030 K 45 g						
	b) w efektach . . . 974 „ 25 „	—	—	2.004	70	—	—
	Razem . .	—		114.639	95	—	—

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny: 1. Zapas kasowy: *a)* w gotówce . . .	1.030 K 45 g		
b) w efektach . .	974 „ 25 „	2.004 K 70 g	
2. Należytości czynne		638.691 „ 51 „	
Suma stanu czynnego . .		640.696 K 21 g	
Stan bierny:		640.696 „ 21 „	
Czysty stan czynny . . .		— K — g	

Uwaga: Na uposażenie funduszu pożyczkowego wydano z funduszu szkolnego krajowego:

w kapitale	584.611 K 90 g
w odsetkach	7.417 „ 36 „
Razem więc wydano . .	592.029 K 26 g
Do zwrotu przypada funduszowi szkolnemu krajowemu z końcem roku 1905 ogółem	637.022 „ 28 „
a zatem więcej o kwotę . .	44.993 K 02 g

która powstała z odsetek od chwilowych lokacyi gotówki, tudzież z 6% odsetek zwłoki pobieranych od rat pożyczkowych w terminie nie spłaconych.

Do l. $\frac{21.907}{\text{R. S. K.}}$ ex 1906.

WYKAZ

gmin, którym wypłacono pożyczki na budowę szkół w roku 1905.

L. porz.	Nazwa gminy	Wypłacono pożyczkę w koronach	Uwaga.
1	Tamaszowce	4.000	
2	Chyrzyna	1.200	
3	Majdan	2.000	
4	Ropica	6.000	
5	Siary	6.000	
6	Piaski	8.000	
7	Dębniki	2.000	
8	Krzywe	6.000	
9	Brzezinka	2.000	
10	Koropiec	6.000	
11	Targowiska	6.000	
12	Skurowa	1.400	
13	Rożniatów	2.000	
14	Zawada	2.500	
15	Górki	1.200	
16	Mokrzyska	4.000	
17	Wiatrowice	2.800	
18	Rudki	5.000	
19	Wełdzirz	4.000	
20	Zahajpol	2.000	
21	Sokołów	2.000	
22	Winograd	4.000	
23	Czerhanówka	3.000	
24	Horodyłów	4.000	
25	Gwoździec	4.000	
26	Mykietyńce	6.000	
	Razem	97.100	

LW. 28.715/1906.
Alegat **J.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. J.

FUNDUSZ KOLEJOWY

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

za rok

1905.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

Dochody. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Dochody.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (Rubr. VIII., poz. 248 wydatków) . .	750.000	—	750.000	—	—	—
	2	Odsetki od lokowanego kapitału w Banku krajowym i efektów własnych	105.057	83	105.057	83	—	—
	3	Odsetki od zaliczek udzielonych Towarzystwom kolejowym i funduszowi krajowemu	35.188	11	35.188	11	—	—
	4	Odsetki zwłoki za niedotrzymanie terminu w spłatach rat gwarancyjnych na oprocentowanie i umorzenie akcyi kolei lokalnych:						
		Należytość z r. 1904 1.700 K 25 g						
		„ „ 1905 6.608 „ 90 „	8.309	15	4.159	78	4.149	37
	5	Dywidenda od akcyi pierwszeństwa kolei Trzebinia-Skawce (za r. 1904)	10.640	—	10.640	—	—	—
	6	Zakupione akcye kolei:						
		a) pierwszeństwa:						
		α) Chabówka-Zakopane . . .	12.000	—	—	—	12.000	—
		β) Lwów-Podhajce	750.000	—	—	—	750.000	—
		b) zakładowe:						
		α) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka .	79.200	—	—	—	79.200	—
		β) Przeworsk-Bachórz:						
		Należytość z r. 1904 60.000 K						
		„ „ 1905 135 800 „	195.800	—	—	—	195.800	—
		γ) Tarnów-Szczucin	392.800	—	—	—	392.800	—
		δ) Tarnopol-Zbaraż	200.000	—	200.000	—	—	—
		ε) Lwów-Podhajce	830.000	—	—	—	830.000	—
	7	Za wylosowane akcye pierwszeństwa kolei *Łupków-Cisna* (106 sztuk à 400 K)	42.400	—	42.400	—	—	—
	8	Raty gwarancyjne od stron konkurencyjnych na oprocentowanie i umorzenie akcyi linii kolejowych:						
		a) Chabówka Zakopane:						
		Należytość z r. 1904 23.907 K 86 g						
		„ „ 1905 28.725 „ — „	51.822	86	28.836	12	22.986	74
		b) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka:						
		Należytość z r. 1904 31.282 K 99 g						
		„ „ 1905 70.884 „ — „	102.166	99	58.927	03	43.239	96
		c) Przeworsk-Bachórz:						
		Należytość z r. 1904 3.908 K 45 g						
		odpisano 1.638 „ — „						
		pozostaje 2.270 K 45 g						
		Należytość z r. 1905 8.908 K 90 „	11.179	35	5.905	90	5.273	45
		Do przeniesienia . .	3,576.564	29	1,241.114	77	2,335.449	52

budowy kolei niższego rzędu. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Wydatki.						
		a) **Rzeczywiste.**						
	1	Wydano do spieniężenia wylosowane akcye pierwszeństwa kolei *Łupków-Cisna* (106 sztuk po 400 K)	42.400	—	42.400	—	—	—
	2	Na zakupno akcyi kolejowych:						
		a) pierwszeństwa:						
		α) Lwów-Podhujce	750.000	—	750.000	—	—	—
		b) zakładowe:						
		α) Przeworsk Bachórz . . .	135.800	—	135.800	—	—	—
		β) Tarnów-Szczucin	392 800	—	392.800	—	—	—
		γ) Tarnopol-Zbaraż	200.000	—	200.000	—	—	—
		δ) Lwów Podhajce	830.000	—	830.000	—	—	—
		Spłata 4% pożyczek, zaciągniętych w Banku krajowym:						
		a) Na zakupno akcyi pierwszeństwa kolei *Łupków-Cisna*:						
		α) XV. i XVI. rata na kapitał .	912.752	81	2.900	82	909.851	99
		β) odsetki i koszta administracyjne	37.691	62	37.691	62	—	—
		b) Na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Chodorów-Podwysokie:*						
		α) XV. i XVI. rata na kapitał .	1,962.909	37	6.238	32	1,956.671	05
		β) odsetki i koszta administracyjne	81.052	68	81.052	68	—	—
		c) Na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Przeworsk-Rozwadów:*						
		α) XII. i XIII. rata na kapitał .	492.473	41	1 563	68	490.909	73
		β) odsetki i koszta administracyjne	20.336	32	20.336	32	—	—
		d) Na zakupno akcyi zakładowych kolei *Delatyn-Kołomyja Stefanówka:*						
		α) XIII. i XIV. rata na kapitał .	1,549.221	49	4.920	19	1,544.301	30
		β) odsetki i koszta administracyjne	63.968	69	63 968	69	—	—
		e) Na zakupno akcyi zakładowych kolei *Kraków-Kocmyrzów, Łupków-Cisna i Trzebinia-Skawce:*						
		α) X. i XI. rata na kapitał . .	592.437	71	1.881	95	590.555	76
		β) odsetki i koszta administracyjne	24.470	05	24.470	05	—	—
	3	Rozmaite:						
		a) Komisyi klimatycznej w Zakopanem pożyczka udzielona na spłatę zaległych rat gwaranc.	13.000	—	13.000	—	—	—
		b) Towarzystwo kolei *Delatyn-Kołomyja-Stefanówka*, zwrot nadwyżki spłaconych zaliczek po koniec r. 1905	5.524	01	—	—	5.524	01
		Do przeniesienia . .	8,106.838	16	2,609.024	32	5,497.813	84

Dochody. Fundusz budowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	3,576.564	29	1,241.114	77	2,335.449	52
		d) Tarnów-Szczucin	3 723	39	189	56	3.533	83
		e) Lwów-Podhajce	12.588	34	—	—	12.588	34
	9	Zwrot kaucyi na dostawę drzewa, złożonej imieniem kolei *Delatyn-Kołomyja-Stefanówka* w 4% obligach kolejowych Banku krajowego	6.000	—	6.000	—	—	—
	10	Rozmaite: należytości mylne — nadesłane dla odnośnych Towarzystw kolejowych, oraz należytości z różnych tytułów, złożone na rzecz kraj. funduszu kolej. 42.131 K 79 g *od tego: zwroty mylne* 36.607 „ 78 „	5.524	01	5.524	01	—	—
		Suma dochodów rzeczywistych	3.604.400	03	1,252.828	34	2,351.571	69
		***b)* Przenośne.**						
	1	Zwrot zaliczek udzielonych Towarzystwom kolejowym z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie rat i odsetek od pożyczek zaciągniętych w Banku krajowym:						
		a) Borki wielkie-Grzymałów: Należytość z r. 1904 93.620 K 18 g „ „ 1905 26.158 „ 50 „	119.778	68	26.158	50	93.620	18
		b) Chabówka-Zakopane: Należytość z r. 1904 4.807 K 78 g „ „ 1905 — „ — „	4.807	78	—	—	4.807	78
		c) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka: Należytość: *α)* z tytułu pomocy kraju z r. 1904 1,222.551 K 32 g „ 1905 267.823 „ 72 „ razem 1,490.375 K 04 g						
		β) z tytułu kosztów zarządu z r. 1904 33 827 „ 61 „	1,524 202	65	—	—	1,524.202	65
		d) Trzebinia-Skawce: Należytość z r. 1904 50.000 K — g „ „ 1905 — „ -	50.000	—	45 630	22	4.369	78
		e) Piła-Jaworzno: Należytość z tytu pomocy kraju z r. 1004 . 142.729 K 85 g Należytość kosztów zarządu z r. 1905 8.163 „ 94 g	150.893	79	—	—	150 893	79
		Do przeniesienia . .	1,849.682	90	71.788	72	1,777.894	18

budowy kolei niższego rzędu. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Z przeniesienia . .	8,106.838	16	2,609.024	32	5,497.813	84
		Suma wydatków rzeczywistych	8,106.838	16	2,609.024	32	5,497.813	84
		***b)* Przenośne.**						
	1	Zaliczki udzielone Towarzystwom kolejowym z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie rat i odsetek od pożyczek zaciągniętych w Banku krajowym:						
		a) Borki wielkie-Grzymałów . .	26 158	50	26.158	50	—	—
		b) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka . .	267.823	72	267.823	72	—	—
		c) Przeworsk-Bachórz	131.253	10	131.253	10	—	—
	2	Pożyczki udzielone Towarzystwom kolejowym na cele budowy:						
		a) Borki wielkie Grzymałów . .	176	01	176	01	—	—
		b) Chabówka-Zakopane	635	58	635	58	—	—
		c) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka . .	10.577	68	10.577	68	—	—
		d) Łupków Cisna	28	33	28	33	—	—
		e) Piła-Jaworzno:						
		linia pierwotna	8.117	85	8.117	85	—	—
		„ przedłużenie	11.240	55	11.240	55	—	—
		f) Przeworsk-Bachórz	262.674	39	262.674	39	—	—
		g) Tarnów Szczucin	388.393	74	388.393	74	—	—
		h) Trzebinia-Skawce	9.569	01	9.569	01	—	—
		i) Lwów-Stojanów	15.083	92	15.083	92	—	—
		j) Lwów-Podhajce	257	66	257	66	—	—
	3	Zwrot dywidendy od akcyi pierwszeństwa kolei *Chabówka-Zakopane*	28.364	96	14 558	28	13.806	68
	4	Pożyczki chwilowe, udzielone funduszowi krajowemu	2,855.000	—	2,855.000	—	—	—
		Do przeniesienia . .	4,015.355	—	4,001.548	32	13.806	68

Dochody. Fundusz budowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	1,849.682	90	71.788	72	1,777 894	18
		f) Przeworsk-Bachórz:						
		Należytość z r. 1904 56.841 K 51 g						
		„ „ 1905 131.253 „ 10 „	187 734	61	—	—	187.734	61
	2	Zwrot pożyczek udzielanych Towarzystwom kolejowym na cele budowy:						
		a) Borki wielkie-Grzymałów:						
		Należytość z r. 1904 1.167 K 15 g						
		„ „ 1905 176 „ 01 „	1.343	06	1.178	99	164	07
		b) Chabówka-Zakopane:						
		Należytość z r. 1904 — K — g						
		„ „ 1905 635 „ 58 „	635	58	635	58	—	—
		c) Delatyn-Kołomyja-Stefanówka:						
		Należytość z r. 1904 694 083 K 37 g						
		„ „ 1905 10.577 „ 68 „	704.661	05	704 661	05	—	—
		d) Łupków-Cisna:						
		Należytość z r. 1904 — K — g						
		„ „ 1905 28 „ 33 „	28	33	28	33	—	—
		e) Piła Jaworzno:						
		α) linia pierwotna:						
		Należytość z r. 1904 209.539 K 64 g						
		„ „ 1905 8.117 „ 85 „	217.657	49	217.657	49	—	—
		β) linia przedłużenie:						
		Należytość z r. 1904 349.629 K 39 g						
		„ „ 1905 11.240 „ 55 „	360 869	94	17.804	95	343.064	99
		f) Przeworsk-Bachórz:						
		Należytość z r. 1904 913.912 K 52 g						
		„ „ 1905 262.674 „ 39 „	1,176.586	91	1,082.761	52	93.825	39
		g) Tarnów-Szczucin:						
		Należytość z r. 1904 29.188 K 75 g						
		„ „ 1905 388.393 „ 74 „	417.582	49	392.835	74	24.746	75
		h) Trzebinia Skawce:						
		Należytość z r. 1904 521.959 K 29 g						
		„ „ 1905 9.569 „ 01 „	531.528	30	531.528	30	—	—
		i) Lwów-Stojanów:						
		Należytość z r. 1904 4.604 K 16 g						
		„ „ 1905 15.083 „ 92 „	19.688	08	62	59	19.625	49
		j) Lwów-Podhajce:						
		Należytość z r. 1904 — K — g						
		„ „ 1905 257 „ 66 „	257	66	257	66	—	—
		k) Nowy-Sącz-Szczawnica:						
		Należytość z r. 1904 9.888 K 66 g						
		„ „ 1905 — „ — „	9.888	66	—	—	9.888	66
	3	Dywidenda od akcyi pierwszeństwa kolei *Chabówka-Zakopane* za r. 1904	14.825	69	14.825	69	—	—
		Do przeniesienia . .	5,492.970	75	3,036.026	61	2,456.944	14

budowy kolei niższego rzędu. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	4,015.355	—	4,001.548	32	13.806	68
	5	Lokacya kapitału w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym . .	6,377.005	86	6,377.005	86	—	—
		Do przeniesienia . .	10,392.360	86	10,378.554	18	13.806	68

Dochody. Fundusz kolejowy na cele popierania

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Z przeniesienia . .	5,492.970	75	3,036 026	61	2,456.944	14
	4	Zwrot pożyczki chwilowej udzielonej funduszowi krajowemu:						
		Należytość z r. 1904 — K — g						
		„ „ 1905 2,855.000 „ — „	2,855.000	—	2,855 000	—	—	—
	5	Lokacya kapitału w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym:						
		Należytość z r. 1904; 2,072,562 K 75 g						
		„ „ 1905; 6,377,005 „ 86 „	8 449.568	61	6,038.968	36	2,410.600	25
		Suma dochodów przebieżnych .	16,797.539	36	11,929.994	97	4,867.544	39
		Zestawienie sum.						
		I. Suma dochodów rzeczywistych .	3 604.400	03	1,252.828	34	2,351.571	69
		II. „ „ przebieżnych .	16,797.539	36	11,929.994	97	4,867.544	39
		Razem .	20,401.939	39	13,182.823	31	7,219.116	08
		Do tego: **Zapas kasowy** z dniem 1 stycznia 1905:						
		a) gotówka . . 2.700 K 83 g						
		b) efekta . . 3,643.600 „ — „			3,646.300	83		
					16,829.124	14		

budowy kolei niższego rzędu. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	g	Uiszczenie K	g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	g
		Z przeniesienia . .	10,392.360	86	10,378.554	18	13.806	68
		Suma wydatków przebieżnych.	10,392.360	86	10,378.554	18	13.806	68
		Zestawienie sum.						
		I. Suma wydatków rzeczywistych .	8,106.838	16	2,609 024	32	5,497 813	84
		II. „ „ przebieżnych .	10,392.360	86	10,378.554	18	13.806	68
		Razem .	18,499.199	02	12,987.578	50	5,511.620	52
		Do tego: **Zapas kasowy** z dniem 31. grudnia 1905:						
		a) gotówka . . 34.345 K 64 g						
		b) efekta . . 3,807.200 „ — „			3,841.545	64		
					16,829.124	14		
		Uwaga. Wykazany wyżej zapas gotówki z końcem roku 1905 ulokowano z początkiem roku 1906 na 3% rachunku bieżącym w Banku krajowym.						

Fundusz kolejowy na cele popierania

Stan majątku

Stan czynny.		Szczegół.	Ogół.
1. Odsetki zwłoki za niedotrzymanie terminów w spłatach rat gwarancyjnych na oprocentowanie i umorzenie akcyj kolejowych		4.149 K 37 g	
2. Akcye kolei *Chabówka - Zakopane*, pozornie *cedowane* członkom Rady zawiadowczej, tytułem kaucyi w Towarzystwie kolejowem .		12.000 „ — „	
3. Akcye uzyskać się mające Towarzystw kolejowych:			
a) pierwszeństwa:			
α) *Lwów-Podhajce* . .	750.000 K — g		
b) zakładowe:			
α) *Delatyn - Kołomyja-Stefanówka* . . .	79.200 „ — „		
β) *Przeworsk-Bachórz* .	195.800 „ — „		
γ) *Tarnów-Szczucin* . .	392.800 „ — „		
δ) *Lwów-Podhajce* . .	830.000 „ — „	2,247.800 „ — „	
4. Raty gwarancyjne na oprocentowanie i umorzenie akcyj kolei:			
a) *Chabówka-Zakopane:*			
α) Zakopane — Zwierzchność gminna . .	2.550 K — g		
β) Komisya klimatyczna uzdrowiska Zakopane	20.436 „ 74 „	22.986 „ 74 „	
b) *Delatyn - Kołomyja Stefanówka*:			
α) Kołomyja, Wydział powiatowy . .	16.287 K 72 g		
β) Kołomyja Zwierzchność gminna . .	15.414 „ 24 „		
γ) Horodenka, Wydział powiatowy . . .	9.945 „ — „		
δ) Horodenka Zwierzchność gminna . .	1.593 „ — „	43.239 „ 96 „	
c) *Przeworsk-Bachórz:*			
α) Łańcut, Wydział powiatowy . . .	2.270 K 45 g		
β) Brzozów, Wydział powiatowy . . .	910 „ — „		
γ) Dynów, Zwierzchność gminna . . .	1.638 „ — „		
δ) Przeworsk, Zwierzchność gminna . .	455 „ — „	5.273 „ 45 „	
d) *Lwów-Podhajce:*			
α) Lwów, Zwierzchność gminna . . .	6.066 K 67 g		
β) Brzeżany, Wydział powiatowy . . .	1.516 „ 67 „		
Do przeniesienia .	7.583 K 34 g	2,335.449 K 52 g	

budowy kolei niższego rzędu.

z końcem roku 1905.

Stan bierny:		Szczegół.	Ogół.
1. Towarzystwu kolei *Delatyn-Kołomyja-Stefanówka*—zwrot nadwyżki spłaconych po koniec r. 1905 zaliczek udzielonych na budowę . .		5.524 K 01 g	
2. Pożyczki zaciągnięte w Banku krajowym:			
a) na zakupno akcyi pierwszeństwa kolei *Łupków-Cisna*	909.851 K 99 g		
b) na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Chodorów-Podwysokie* .	1,956.671 „ 05 „		
c) na wypłatę subwencyi c. k. Rządowi na budowę kolei *Przeworsk-Rozwadów* .	490.909 „ 73 „		
d) na zakupno akcyj zakładowych kolei *Delatyn-Kołomyja-Stefanówka* .	1,544.301 „ 30 „		
e) na zakupno akcyi zakładowych kolei:			
α) Kraków-Kocmyrzów *β) Łupków-Cisna* . *γ) Trzebinia-Skawce* .	590.555 „ 76 „	5,492.289 K 83 g	
3. Zwrot dywidendy interesentom miejscowym kolei *Chabówka-Zakopane*:			
a) Nowy Targ, Wydział powiatowy	1.810 K 69 „		
b) Zakopane, Zwierzchność gminna	4.770 „ 05 „		
c) Komisya klimatyczna, uzdrowiska Zakopane .	7.225 „ 94 „	13.806 „ 68 „	5,511.620 K 52 g
Do przeniesienia			5,511.620 K 52 g

*

Fundusz kolejowy na celę popierania

Stan czynny:		Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia . .	7.583 K 34 g	2,335.449 K 52 g	
γ) Brzeżany, Zwierzchność gminna . .	758 K 33 „		
δ) Podhajce, Wydział powiatowy . . .	1.516 „ 67 „		
ε) Podhajce, Zwierzchność gminna . . .	455 „ — „		
η) Przemyślany, Wydział powiatowy . . .	2.123 „ 33 „		
ϑ) Przemyślany, Zwierzchność gminna . .	151 „ 67 „	12 588 „ 34 „	
e) Tarnów-Szczucin:			
α) Dąbrowa - Wydział powiatowy . .	3.012 K 48 g		
β) Dąbrowa — Zwierzchność gminna . .	521 „ 35 „	2.533 „ 84 „	
5. Zaliczki udzielone Towarzystwom kolejowym z tytułu gwarancyi kraju na zapłacenie rat i odsetek od 4% pożyczek, zaciągniętych w Banku krajowym:			
a) Borki wielkie - Grzymałów	93.620 K 18 g		
b) Chabówka-Zakopane . .	4.807 „ 78 „		
c) Delatyn - Kołomyja - Stefanówka			
1. z tytułu pomocy kraju	1,490.375 „ 04 „		
2. Na koszta zarządu .	33.827 „ 61 „		
e) Trzebinia-Skawce . .	4.369 „ 78 „		
f) Piła-Jaworzno:			
1. z tytułu pomocy kraju	142 729 „ 85 „		
2. na koszta zarządu .	8.163 „ 94 „		
g) Przeworsk Bachórz . .	187.734 „ 61 „	1,965.628 „ 79 „	
6. Pożyczki udzielone Towarzystwom kolejowym na cele budowy linii kolejowych:			
a) Borki wielkie - Grzymałów	164 K 07 g		
b) Piła-Jaworzno:			
linia przedłużenie . .	343.064 „ 99 „		
c) Przeworsk-Bachórz .	93.825 „ 39 „		
d) Tarnów-Szczucin . .	24.746 „ 75 „		
e) Lwów-Stojanów . .	19.625 „ 49 „		
f) Nowy Sącz-Szczawnica .	9.888 „ 66 „	491.315 „ 35 „	
7. Na lokacyi w Banku krajowym na 3% rachunku bieżącym		2,410.600 „ 25 „	
8. Zapas kasowy z dniem 31. grudnia 1904:			
a) w gotówce . . .		34.345 „ 64 „	
b) efektami:			
A) 4% Obligi kolejowe Banku krajowego .		22.000 „ — „	
Do przeniesienia . . .		7,275.461 K 72 g	

budowy kolei niższego rzędu.

Stan bierny:	Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia		5,511.620 K 52 g

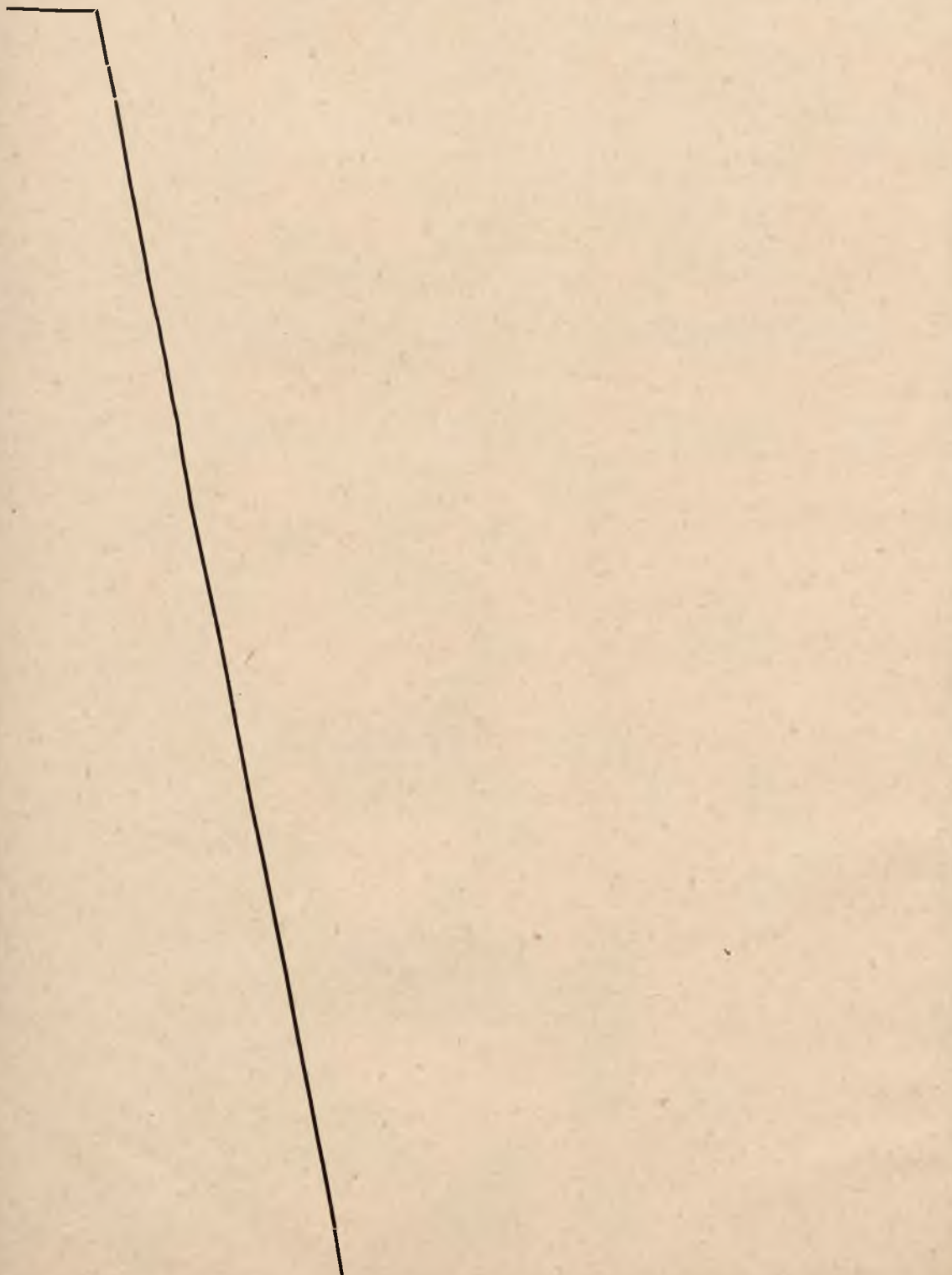

Do przeniesienia		5,511.620 K 52 g

Fundusz kolejowy na cele popierania

Stan czynny:		Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia		7,275.461 K 72 g	
B) Akcye pierwszeństwa:			
1. kolei *Łupków Cisna* .	965.200 K — g		
2. „ *Chabówka - Zakopane*	358.000 „ — „		
3. „ *Trzebinia - Skawce* .	266.000 „ — „	1,589 200 „ — „	
C) Akcye zakładowe:			
1. kolei *Kraków - Kocmyrzów*	200.000 K — „		
2. „ *Delatyn - Kołomyja - Stefanówka* . .	1,496.000 „ „		
3. „ *Lwów - Janów - Jaworów* . . .	300.000 „ — „		
4. „ *Tarnopol - Zbaraż* .	200.000 „ — „	2,196.000 „ — „	11,060.661 K 72 „
Suma stanu czynnego			11,060.661 K 72 „

budowy kolei niższego rzędu.

Stan bierny:	Szczegół.	Ogół.
Z przeniesienia		5,511.620 K 52 g
Suma stanu biernego		5,511.620 K 52 g

Zestawienie sum stanu majątku z końcem roku 1905.

Suma stanu **czynnego**	11,060.661 K 72 g
„ „ **biernego**	5,511.620 „ 52 „
Czysty stan czynny	5,549.041 K 20 g
W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1904	4,758.874 „ 09 „
Okazuje się **przyrost majątku** o	790.167 K 11 g

LW. 55 601/906.

LW. 28.715/1906.
Alegat **K.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. K.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Stałego funduszu przemysłowego

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1905.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 90.931/1905 i LW. 25.343/1906.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ulica Lindego l. 4.

Dochody. K. Stały fundusz przemysłowy.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Dochody.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	100.000	—	100.000	—	—	—
	2	Zwroty udzielonych pożyczek:						
		a) należytość zaległa 1,760.477 K 89 g						
		b) „ bieżąca 748.000 „ — „	2,508.477	89	307.052	77	2,201.425	12
	3	Odsetki pobrane od dłużników . .	52.757	42	52.757	42	—	—
	4	Odsetki pobrane z lokacyi w Banku krajowym	—	—	—	—	—	—
	5	Udziały funduszu przemysłowego:						
		Należytość zaległa . . . 82.375 K						
		od tego: odpisane straty udziałów w galic. akcyj. Towarzystwie handlowem . 1.300 „	81.075	—	—	—	81.075	—
	6	Dywidenda od udziałów (Akc. Towarzystwo tkackie w Łańcucie) .	3.000	—	3.000	—	—	—
	7	Zaliczka z Banku krajowego (pobrana w myśl uchwały Sejmu z dnia 29. października 1903)	367.775	—	367.775	—	—	—
		Suma dochodów .	3,113.085	31	830.585	19	2,282.500	12
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem roku 1905 .			—	—		
		Razem .			830.585	19		

Zamknięcie rachunku za rok 1905. **Wydatki.**

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone w roku 1905 .	748.000	—	748.000	—	—	—
	2	Koszta administracyi w Banku krajowym	3.223	83	3.223	83	—	—
	3	Odsetki wypłacone Bankowi krajowemu	16.843	35	16.843	35	—	—
	4	Odpisy pożyczek przemysłowych .	362	01	362	01	—	—
	5	Zwrot zaliczki z Banku krajowego (odnośnie do poz. 7 dochodów): należytość zaległa . 204 801 K „ bieżąca . 367.775 „	572.576	—	62.156	—	510.420	—
		Suma wydatków .	1,341.005	19	830.585	19	510.420	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem roku 1905 . .			—	—		
		Razem .			830.585	19		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u dłużników		2,201.425 K 12 g
2. Udziały funduszu przemysłowego:		
a) w galic. akc. Towarzystwie handlowem . .	9.200 K — g	
b) w akc. garbarni w Rzeszowie	1.875 „ — „	
c) w Spółce komandytowej F. Stryjeński i Ska .	20.000 „ — „	
d) w akc. Towarzystwie dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie	50.000 „ — „	81.075 „ — „
3. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym		— „ — „
	Razem . .	2,282.500 K 12 g

Stan bierny:

Zwrot zaliczki Bankowi krajowemu	510.420 „ — „
Czysty stan czynny	1,772 080 K 12 g
W porównaniu ze stanem czynnym z końcem roku 1904 . . .	1,638.051 „ 89 „
Okazuje się **przyrost** o	134.028 K 23 g

LW. 51.900/906.

LW. 28.715/1906.
Alegat **L.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. L.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1905.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 93.269/1905 i 25.393/1906.

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

L. Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Dochody.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego . .	—	—	—	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Kółkom rolniczym:						
		a) należytość zaległa 60.115 K 67 g						
		b) „ bieżąca 22.900 „ — „	83.015	67	23.699	24	59.316	43
	3	Odsetki zwłoki od dłużników . .	—	—	—	—	—	—
	4	Odsetki od lokacyi w Banku krajowym	192	51	192	51	—	—
		Suma dochodów .	83 208	18	23.891	75	59 316	43
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem roku 1905 .			9.905	—		
		Razem .			33.796	75		
		Wydatki.						
	1	Pożyczki dla Kółek rolniczych . .	22.900	—	22 900	—	—	—
	2	Odpisy pożyczek zarachowane przez Bank krajowy	—	—	—	—	—	—
	3	Koszta administracyi w Banku krajowym	58	75	58	75	—	—
		Suma wydatków .	22.958	75	22.958	75	—	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem roku 1905 . .			10.838	—		
		Razem .			33.796	75		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u Kółek rolniczych . 59.316 K 43 g
2. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym 10.838 „ — „ 70.154 K 43 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 70.154 K 43 g

W porównaniu z takimże stanem z końcem r. 1904 . . 70.020 „ 67 „

okazuje się **przybytek** o . 133 K 76 g

LW. 52.638/906.

LW. 28.715/1906.
Alegat M. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. M.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Stałego funduszu hodowlanego

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1905.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 93.684/05 i 25.392/06

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

M. Stały fundusz hodowlany.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Dochody.						
	1	Zwroty pożyczek udzielonych gminom: *a)* należytość zaległa 62.299 K 54 g *b)* „ bieżąca 26.960 „ — „	89.259	54	9.177	74	80.081	80
	2	Odsetki zwłoki od dłużników . .	38	46	38	46	—	—
	3	Odsetki pobrane od lokacyi w Banku krajowym	934	55	934	55	—	
		Suma dochodów .	90.232	55	10.150	75	80.081	80
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem roku 1905 .			39.143	—		
		Razem .			49.293	75		
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone gminom na zakupno buhajów	26.960	—	26.960	—	—	—
	2	Koszta administracyi w Banku krajowym.	2	75	2	75	—	—
		Suma wydatków .	26.962	75	26.962	75	—	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem r. 1905 . .			22.331	—		
		Razem .			49.293	75		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

1 Należytości czynne u gmin . . . 80.081 K 80 g
2. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym 22.331 „ — „ 102.412 K 80 g

Stan bierny . . . . . — „ — „

Czysty stan czynny . . 102.412 K 80 g

W porównaniu z takimże stanem z końcem roku 1905 . 101.442 „ 54 „

okazuje się **przyrost** o . . 970 K 26 g

LW. 52.639/906.

LW. 28.715/1906.
Alegat **N.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunku funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. N.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1905.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 93.270/1905 i 25.394/1906.

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

N. Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Dochody.						
	1	Zwroty udzielonych pożyczek:						
		a) zaległe . . 500 297 K 58 g						
		b) bieżące . . 182.000 „ — „	682.297	58	102.930	32	579.367	26
	2	Odsetki:						
		a) od dłużników	13.017	70	13.017	70	—	—
		b) „ „ za zwłokę . .	206	78	206	78	—	—
		c) z lokacyi w Banku krajowym .	1.825	96	1.825	96	—	—
		Suma dochodów .	697.348	02	117.980	76	579.367	26
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z początkiem roku 1905 .			68.617	—		
		Razem .			186.597	76		
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone.	182.000	—	182.000	—	—	—
	2	Koszta administracyjne, podatki i inne	513	76	513	76	—	—
		Suma wydatków .	182.513	76	182.513	76	—	—
		Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym z końcem roku 1905 . .			4.084	—		
		Razem .			186.597	76		

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

1 Należytości czynne	579.367 K 26 g	
2. Pozostałość na lokacyi w Banku krajowym	4.084 „ — „	583.451 K 26 g
Stan bierny		— „ — „
Czysty stan czynny . .		583 451 K 26 g
Z porównania z takimże stanem z końcem roku 1904 . .		568.914 „ 58 „
okazuje się **przyrost** majątku o .		14.536 K 68 g

LW. 28.715/906.
Alegat **O.** do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. O.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKU

Stałego funduszu pożyczkowego

dla Spółek oszczędności i pożyczek

administrowanego przez Bank krajowy

za rok

1905.

Zamknięcie sporządzone na podstawie rachunków przedłożonych przez Bank krajowy do LW. 91.925/1905 i 25.391/1906.

Z Pierwszej Związkowej drukarni we Lwowie.

O. Stały fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek.

Zamknięcie rachunku za rok 1905.

Rubryka	Pozycya	Poszczególnienie	Należytość K	Należytość g	Uiszczenie K	Uiszczenie g	Należytość pozostała z końcem roku 1905. K	Należytość pozostała z końcem roku 1905. g
		Dochody.						
	1	Dotacya z funduszu krajowego (VII. rata)	40.000	—	40.000	—	—	—
	2	Zwroty pożyczek udzielonych Spółkom: a) należytość zaległa 1,725.893 K 45 g b) „ bieżąca 630.000 „ — „	2,355.893	45	407.721	09	1,948.172	36
	3	Odsetki od dłużników: a) należytość zaległa 24.213 K 14 g b) „ bieżąca 86.341 „ 83 „	110.554	97	79.996	85	30.558	12
	4	Pożyczka z rachunku zbiorowego .	161.613	01	161.613	01	—	—
	5	Rachunek Patronatu (C-to separato) . należytość zaległa 4.675 K 86 g przeniesiona do rachunku zbiorowego 4.675 „ 86 „	—	—	—	—	—	—
	6	Rezerwa do dyspozycyi Wydziału krajowego wedle ksiąg Banku kraj. .	1.577	69	1.577	69	—	—
		Suma dochodów .	2,669.639	12	690.908	64	1,978.730	48
		Wydatki.						
	1	Pożyczki udzielone Spółkom . .	630.000	—	630.000	—	—	—
	2	Zwrot pożyczki zaciągniętej w rachunku zbiorowym: a) należytość zaległa . . . 1,445.743 K 69 g b) należytość bieżąca: pożyczka zaciągnięta w roku 1905 . 161.613 K 01 g i przypisany w roku 1905 w księgach Banku do zwrotu, czysty zysk rachunku zbiorowego za r. 1904 . . 16.978 „ 54 „ 178.591 „ 55 „	1,624.335	24	—	—	1,624.335	24
	3	Odsetki od pożyczek zaciągniętych w rachunku zbiorowym Patronatu Spółek	70.932	45	56.280	82	14.651	63
	4	Koszta administracyi (poniesione z rachunku zbiorowego)	—	—	—	—	—	—
	5	Rezerwa do dyspozycyi Wydziału kraj.: a) należytość zaległa . 4.952 K 72 g b) „ bieżąca . 1.300 „ 83 „	6.253	55	4.627	82	1.625	73
		Suma wydatków .	2,331.521	24	690.908	64	1,640.612	60

Stan majątku z końcem roku 1905.

Stan czynny:

1. Należytości czynne u Spółek:		
a) z tytułu pożyczek	1,948.172 K 36 g	
b) z tytułu odsetek	30.558 „ 12 „	1,978.730 K 48 g

Stan bierny:

1. Należytości bierne z tytułu pożyczek w rachunku zbiorowym.	1,624.335 K 24 g	
2. Należytości bierne z tytułu odsetek od powyższych pożyczek.	14.651 „ 63 „	
3. Należytości bierne funduszu rezerwowego .	1.625 „ 73 „	1,640.612 „ 60 „
Czysty stan czynny		338.117 K 88 g
W porównaniu z takimże stanem wykazanym z końcem r. 1904 .		304.086 „ 04 „
Okazuje się **przyrost** o . . .		34.031 K 84 g

LW. 28715/1906.
Alegat P. do sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1905.

Lit. P.

ZESTAWIENIE SUMARYCZNE

obrotu *brutto*

wszystkich funduszów krajowych

za rok

1905.

a) Rachunek majątku obrotowego . . . . . str. 783—793
b) „ „ zarodowego . . . . . „ 794—811
c) Rekapitulacya i depozyta . . . . . „ 812—814
d) Zestawienie ogólne stanu majątku z końcem roku 1905. . . . . „ 815—818
e) Poszczególnienie papierów wartościowych według ich rodzaju . . . „ 819—827
f) Wykaz zapasów kasowych . . . . . „ 828—832
g) Wykaz dóbr i realności . . . . . „ 832—832/I

Z drukarni i litografii Pillera, Neumanna i Sp.

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905. w kasie gotówka K.	h.	efekta K.	h.	w bankach K.	h.	Dochody w ciągu roku 1905. gotówka K.	h.	efekta K.	h.	Razem gotówka K.	h.	efekta K.	h.
	Fundusze dotowane ze środków kraju.														
I.	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	2,157.727	54	1,000.000	—	171.192	—	54,515.389	45	201.333	07	56,673.116	99	1,201.333	07
	b) Kraj. szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	—	—	50.265	14	—	—	50.265	14	—	—
	c) Doświadczalna stacya botan.-roln. we Lwowie	—	—	—	—	—	—	23.874	69	—	—	23.874	69	—	—
	d) Kraj. szkoły roln. w Dublan. (α) Akadem.	—	—	—	—	—	—	442.949	85	—	—	442.949	85	—	—
	(β) niższa	—	—	—	—	—	—	45.154	15	—	—	45.154	15	—	—
	e) Folwark w Dublanach	—	—	—	—	—	—	196.592	37	—	—	196.592	37	—	—
	f) Szkoła gorzelnicza w Dublanach	—	—	—	—	—	—	19.061	53	—	—	19.061	53	—	—
	g) Gorzelnia w Dublanach	—	—	—	—	—	—	40.001	53	—	—	40.001	53	—	—
	h) Stacya doświadczalna chemiczno-roln. w Dublanach	—	—	—	—	—	—	73.036	29	—	—	73.036	29	—	—
	i) Kraj. szkoła rolnicza w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	196.623	32	—	—	196.623	32	—	—
	k) Folwark w Czernichowie	—	—	—	—	—	—	34.065	40	—	—	34.065	40	—	—
	l) Krajowa szkoła roln. w Horodence	—	—	—	—	—	—	43.678	24	—	—	43.678	24	—	—
	m) „ „ „ w Jagielnicy	—	—	—	—	—	—	54.390	98	—	—	54.390	98	—	—
	n) „ „ „ w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	62.149	71	—	—	62.149	71	—	—
	o) „ „ „ w Bereźnicy	—	—	—	—	—	—	64.955	73	—	—	64.955	73	—	—
	p) „ „ „ w Suchodole	—	—	—	—	—	—	70.719	19	—	—	70.719	19	—	—
	r) „ „ ogrodn. w Tarnowie	—	—	—	—	—	—	43.979	23	—	—	43.979	23	—	—
	s) Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach	—	—	—	—	—	—	39.252	29	—	—	39.252	29	—	—
	t) Kraj. szkoła mleczarska w Rzeszowie	—	—	—	—	—	—	81.337	22	—	—	81.337	22	—	—
II.	*Krajowy szpital powszechny we Lwowie.*														
	a) Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	1,734.852	47	—	—	1,734.852	47	—	—
	b) „ położnic	—	—	—	—	—	—	216.028	72	—	—	216.028	72	—	—
III.	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—	—	—	1,674.685	19	—	—	1,674.685	19	—	—
IV.	*Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.*														
	a) Oddział chorych	—	—	—	—	—	—	1,274.148	54	—	—	1,274.148	54	—	—
	b) „ położnic	—	—	—	—	—	—	138.049	22	—	—	138.049	2	—	—
	c) „ syfilitycznych	—	—	—	—	—	—	182.481	03	—	—	182.481	03	—	—
	d) „ obłąkanych	—	—	—	—	—	—	160.646	77	—	—	160.646	77	—	—
V.	Fundusz szkolny krajowy	—	—	—	—	—	—	13,221.567	66	—	—	13,221.567	66	—	—
VI.	Krajowy fundusz szkolny emeryt.	—	—	—	—	—	—	1,150.867	92	—	—	1,150.867	92	—	—
VII.	Fundusz pożyczki krajowej z r. 1891	—	—	—	—	—	—	10.067	20	—	—	10.067	20	—	—
VIII.	„ „ „ „ 1893	—	—	98.660	—	—	—	4,366.112	36	—	—	4,366.112	36	98 660	—
IX.	„ „ „ „ 1904	—	—	—	—	—	—	1,771.703	30	2,560.256	67	1,771.703	30	2,560.256	67
X.	„ „ „ „ 1905	—	—	—	—	—	—	468.796	99	1,330.059	—	468.796	99	1,330.059	—
XI.	„ policyi krajowej	—	—	—	—	—	—	11.651	75	—	—	11.651	75	—	—
XII.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—	—	461.062	16	—	—	461.062	16	—	—
XIII.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	41.166	63	—	—	—	—	12.666	90	—	—	53.833	53	—	—
XIV.	„ „ potoku Kisieliny	9.391	43	—	—	—	—	13.074	99	—	—	22.466	42	—	—
XV.	„ „ rzeki Łęgu	13.949	21	476	86	—	—	27.831	77	—	—	41.780	98	476	86
XVI.	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki i Trześni Rowu	9.818	54	—	—	—	—	27.341	42	—	—	37.159	96	—	—
XVII.	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	17.331	72	—	—	—	—	207.142	82	—	—	224.474	54	—	—
XVIII.	„ „ „ Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	96.060	80	—	—	—	—	815.172	09	—	—	911 232	89	—	—
XIX.	„ obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	27.046	45	—	—	—	—	143.612	32	—	—	170.658	77	—	—
XX.	„ zabudowania potoku górskiego Niszkówki	558	48	—	—	—	—	981	38	—	—	1.539	86	—	—
XXI.	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Peltwi do granicy Państwa	196.771	85	9	08	—	—	249.947	16	—	—	446.719	01	9	—
	Do przeniesienia	2,569.822	65	1,099.145	94	171.192	—	84,437.968	44	4,091.648	74	87,007.791	09	5,190.794	68

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1905.		Stan z końcem roku 1905.											
		w kasie				należytości				czysty stan			
						czynne							
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach	inne	bierne	czynny	bierny
K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.
54,732.694 55	201.335 07	1,940.422 44	1,000.000 —	604.807 —	5,394 693 66	2,567.033 38	6,372.889 72	— —
50.265 14	— —	— —	— —	— —	— —	3.299 22	— —	3.299 22
23.874 69	— —	— —	— —	— —	89 80	— —	89 80	— —
442.949 85	— —	— —	— —	— —	6 324 37	98.225 93	— —	91.901 56
45.154 15	— —	— —	— —	— —	450 —	— —	450 —	— —
196.592 37	— —	— —	— —	— —	1.262 29	98.686 74	— —	97.424 45
19.061 53	— —	— —	— —	— —	171 22	— —	171 22	— —
40.001 53	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
73.036 29	— —	— —	— —	— —	1.671 —	— —	1 671 —	— —
196.623 32	— —	— —	— —	— —	275 —	— —	175 —	— —
34.065 40	— —	— —	— —	— —	— —	12.388 19	— —	12 388 19
43.678 24	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
54.390 98	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
62.149 71	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
64.955 73	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
70.719 19	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
43.979 23	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
39.252 29	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
81.337 22	— —	— —	— —	— —	41 81	2.592 30	— —	2.550 49
1,734.852 47	— —	— —	— —	— —	626 438 08	— —	626 438 08	— —
216.028 72	— —	— —	— —	— —	138 933 11	— —	138 933 11	— —
1,674.685 19	— —	— —	— —	— —	410 621 99	9.013 81	401 608 18	— —
1,274.148 54	— —	— —	— —	— —	105 237 01	105.402 30	— —	165 29
138.049 22	— —	— —	— —	— —	19 081 93	— —	19.081 93	— —
182.481 03	— —	— —	— —	— —	48 525 12	— —	48 525 12	— —
160.646 77	— —	— —	— —	— —	33 182 39	— —	33 182 39	— —
13 221.567 66	— —	— —	— —	— —	2,028 017 79	49.024 96	1,978 992 83	— —
1,150.867 92	— —	— —	— —	— —	18 288 60	48.664 49	— —	30.375 89
10.067 20	— —	— —	— —	— —	— —	7.800 —	— —	7.800 —
4,366 112 36	— —	— —	98 660 —	— —	9 940 —	53,098.874 —	— —	52,990.274 —
1,271.237 01	1,306.156 67	500.466 29	1,254.100 —	— —	— —	1,305.970 —	448.596 29	— —
468.796 99	467.359 —	— —	862.700 —	— —	— —	467 300 —	395 400 —	— —
11.651 75	— —	— —	— —	— —	1 489 46	— —	1 489 46	— —
461 062 16	— —	— —	— —	— —	961 583 25	— —	961 583 25	— —
11.147 20	— —	42.686 33	— —	— —	11 211 66	254 96	53 643 03	— —
11 487 89	— —	10.978 53	— —	— —	79.777 —	5 995 22	84 760 31	— —
33.901 88	— —	7.879 10	476 86	— —	30 955 75	11.771 95	27 539 76	— —
30.820 39	— —	6.339 57	— —	— —	1.892 19	— —	8 231 76	— —
207.134 75	— —	17.339 79	— —	— —	40 175 90	31 658 15	25 857 54	— —
812.408 76	— —	98.824 13	— —	— —	1 524 96	275.971 14	— —	175 622 05
106.387 87	— —	64.270 90	— —	— —	— —	— —	64 270 90	— —
1.325 27	— —	214 59	— —	— —	— —	— —	214 59	— —
278.799 83	— —	167.919 18	9 08	— —	120.060 90	— —	287.989 16	— —
84,150.450 24	1,974.848 74	2,857.340 85	3,215.945 94	604 807 —	10,091 916 24	58,199.926 74	11,981 884 43	53,411.801 14

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905. w kasie gotówka K.	h.	efekta K.	h.	w bankach K.	h.	Dochody w ciągu roku 1905. gotówka K.	h.	efekta K.	h.	Razem gotówka K.	h.	efekta K.	h.
	Z przeniesienia .	2,569 822	65	1,099.145	94	171 192	—	84,437 968	44	4,091 648	74	87.007 791	09	5,190 794	68
XXII	Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy . .	3 375	41	—	—	—	—	61.280	40	—	—	64 655	81	—	—
XXIII	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	28 316	60	—	—	—	—	28.199	20	—	—	56.515	80	—	—
XXIV	„ regulacyi potoku Dumnego . .	15.016	79	—	—	—	—	2 211	62	—	—	17.228	41	—	—
XXV	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	16.773	61	—	—	—	—	8 372	63	—	—	25.146	24	—	—
XXVI.	„ regulacyi Przegnojówki	7.114	63	—	—	—	—	7.166	54	—	—	14.281	17	—	—
XXVII.	„ zabudowania potoku Glińsko .	161	93	—	—	—	—	276	24	—	—	438	17	—	—
XXVIII.	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	59 077	43	—	—	—	—	165.793	74	—	—	224.871	17	—	—
XXIX.	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	112.758	66	—	—	—	—	10.884	71	—	—	123.643	37	—	—
XXX.	„ zabudowania potoku Bystrej . .	8 591	31	—	—	—	—	18.933	04	—	—	27.524	35	—	—
XXXI.	„ regulacyi górnego Dniestru . .	418 825	33	—	—	—	—	1,363 032	36	—	—	1,781.857	69	—	—
XXXII.	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim . . .	25 258	55	—	—	—	—	420.677	03	—	—	445.935	58	—	—
XXXIII.	„ obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem, a granicą Państwa	13.940	82	—	—	—	—	358.290	64	—	—	372.231	46	—	—
XXXIV.	„ obwałow. lewego [illegible] Dunajca powyżej [illegible] w Bogumiłowicach	3.903	42	—	—	—	—	184.432	55	—	—	188.335	97	—	—
XXXV.	„ regul. potoku Puste[illegible]	95.114	73	—	—	—	—	213.083	59	—	—	308.198	32	—	—
XXXVI.	„ „ Łęgu w powi[illegible] Niżańskim i Kolbuszo[illegible] . . .	52·963	95	—	—	—	—	116.721	25	—	—	169.685	20	—	—
XXXVII.	„ obwałowania Wisły [illegible]viecie Dąbrowskim	10.134	33	—	—	—	—	536.488	46	—	—	546.622	79	—	—
XXXVIII	„ zabudowania debr[illegible]ajowie	44.487	08	—	—	—	—	127.328	93	—	—	171.816	01	—	—
XXXIX.	„ zabudowania debr w gminie Zniesienie pow. Lwowskiego	89.532	93	—	—	—	—	86.931	66	—	—	176 464	59	—	—
XL.	„ obwałow. Wisły od Niepołomic do [illegible]ścia Raby	72.358	83	—	—	—	—	462.530	64	—	—	534.889	47	—	—
XLI.	„ obwałow. Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej	17 411	—	—	—	—	—	426.846	91	—	—	444.257	91	—	—
XLII.	„ kolmatacyi bagien naddnie-trzańskich	—	—	—	—	—	—	328.566	02	—	—	328.566	02	—	—
XLIII	„ regulacyi potoku Błotni	—	—	—	—	—	—	133.610	18	—	—	133.610	18	—	—
XLIV.	„ „ górnej Trześniówki .	—	—	—	—	—	—	138 736	04	—	—	138.736	04	—	—
XLV.	„ osuszenia bagien Rzemienieckich	—	—	—	—	—	—	45.576	54	—	—	45.576	54	—	—
XLVI	„ konserwacyi rzeki Trześniówki .	5.010	27	—	—	—	—	6.252	87	—	—	11 263	14	—	—
XLVII.	„ zabudowania potoku górskiego Michałów	649	68	—	—	—	—	272	96	—	—	922	64	—	—
XLVIII.	„ obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim .	92.433	59	—	—	—	—	14.767	97	—	—	107.201	56	—	—
XLXI	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy	1.379	80	—	—	—	—	4.863	32	—	—	6.243	12	—	—
L.	„ Związku budowl. kas chorych .	5 247	47	1.295	75	—	—	5.704	14	12.683	41	10.951	61	13.979	16
LI	„ emerytalny dozorców meliorac.	333	31	15.825	49	—	—	2.972	51	519	41	3.305	82	16.344	90
LII	„ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych	—	—	—	—	—	—	314.587	12	—	—	314.587	12	—	—
	Suma funduszów dotowanych	3,769 994	11	1,116.267	18	171.192	—	90,033 360	25	4,104.851	56	93,803.354	36	5.221 118	74
	Fundusze samoistne (niedotowane) budżetem objęte.														
I.	Fundusz kultury krajowej	—	—	—	—	—	—	16.426	78	—	—	16.426	78	—	—
II.	„ stanowy sierociński	—	—	—	—	—	—	3.837	82	—	—	3.837	82	—	—
III.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego .	897	36	—	—	—	—	3.470	80	—	—	4.368	16	—	—
IV.	„ podrzutków w Krakowie . . .	—	—	—	—	—	—	6 603	46	—	—	6 603	46	—	—
V.	„ budowy pawilonów i rozszerzenia Zakładu dla obłąk. . .	—	—	—	—	—	—	1,328.011	68	1,258.200	—	1,328.011	68	1,258.000	—
VI.	„ budowy kraj. Zakł. dla obłąk. w zachodniej części kraju . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma funduszów samoistnych budżetem objętych	897	36	—	—	—	—	1,358.350	54	1,258.200	—	1,359.247	90	1,258.000	—

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1905.		Stan z końcem roku 1905.									
		w kasie		należytości				czysty stan			
				czynne							
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach	inne	bierne		czynny		bierny	
K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.		K. h.		K. h.	
84,150 450 24	1,974.848 74	2,857.340 85	3,215.945 94	604.807 —	10,091.916 24	58,199 926 74		11,981.884 43		53,411 801 14	
22.263 90	— —	42.391 91	— —	— —	20.023 50	— —		62.415 41		— —	
					—	— —		8.048 17		— —	
48 467 63	— —	8.048 17	— —	— —	—						
3 052 30	— —	14.176 11	— —	— —	— —	— —		14.176 11		— —	
16 062 88	— —	9 083 36	— —	— —	— —	— —		9.083 36		— —	
6 295 03	— —	7 986 14	— —	— —	6.000 —	— —		13.986 14		— —	
438 17	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
139 895 19	— —	84 975 98	— —	— —	— —	— —		84 975 98		— —	
7 718 14	— —	115 925 23	— —	— —	176.600 —	— —		292.525 23		— —	
25.873 32	— —	1.651 03	— —	— —	300 —	— —		1.951 03		— —	
1,495 966 20	— —	285.891 49	— —	— —	— —	8 —		285.883 49		— —	
420 461 41	— —	25.474 17	— —	— —	2.990 35	60.165 85		— —		31.701 33	
266 741 57	— —	105 489 89	— —	— —	— —	— —		105.489 89		— —	
176.699 11	— —	11.636 86	— —	— —	— —	— —		11.636 86		— —	
280 313 58	— —	27 884 74	— —	— —	99.840 —	— —		127 724 74		— —	
103.341 05	— —	66.34 15	— —	— —	— —	— —		66 344 15		— —	
530.231 98	— —	16.390 81	— —	— —	— —	117.891 10		— —		101.500 29	
131 527 80	— —	40.288 21	— —	— —	— —	— —		40 288 21		— —	
52 832 01	— —	123 632 58	— —	— —	18.666 66	— —		142.299 24		— —	
491 771 61	— —	43.117 86	— —	— —	92.832 —	51 142 86		84 807 —		— —	
407.823 13	— —	36 434 78	— —	— —	100.202 75	53.743 39		82.894 14		— —	
292.907 21	— —	35.658 81	— —	— —	40.400 —	14.010 30		62.048 51		— —	
126.483 80	— —	7.126 38	— —	— —	27.600 —	1.874 16		32.852 22		— —	
111.846 25	— —	26.889 79	— —	— —	3.000 —	75.010 65		— —		45.120 86	
58.737 89	— —	6.838 65	— —	— —	— —	— —		6.838 65		— —	
7.770 26	— —	3.492 88	— —	— —	2.554 —	30 06		6.016 82		— —	
40 —	— —	882 64	— —	— —	— —	— —		882 64		— —	
2 941 28	— —	104 260 28	— —	— —	— —	— —		104 260 28		— —	
5.792 49	— —	450 63	— —	— —	— —	— —		450 63		— —	
7.916 22	— —	3.035 39	13.979 16	— —	816 37	— —		17.830 92		— —	
919 37	— —	2.386 45	16.344 90	— —	713 30	— —		19 444 65		— —	
164.587 12	— —	150.000 —	— —	— —	137.730 31	287.730 31		— —		— —	
89,538 168 14	1,974.848 74	4,265.186 22	3,246.270 —	604.807 —	10,822.185 48	58,861.533 42		13,667.038 90		53,590.123 62	
16 426 78	— —	— —	— —	— —	3.511 10	— —		3.511 10		— —	
3 837 82	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
485 70	— —	3.882 46	— —	— —	— —	— —		3.882 46		— —	
6.603 46	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —	
994.060 34	1,258.200 —	333.951 34	— —	— —	4.876 91	— —		338.828 25		— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	918 60		— —		918 60	
1,021.414 10	1,258.200 —	337.833 80	— —	— —	8.388 01	918 60		346.221 81		918 60	

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905. w kasie gotówka K.	h.	efekta K.	h.	w bankach K.	h.	Dochody w ciągu roku 1905. gotówka K.	h.	efekta K.	h.	Razem gotówka K.	h.	efekta K.	h.
	Fundusze samoistne budżetem nieobjęte.														
I.	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki .	—	—	1.293	16	—	—	1.316	—	—	—	1.316	—	1.293	16
II.	Fundusze stypendyjne	203.720	89	26.368	93	—	—	866.984	35	6.439	02	1,070.705	24	32.807	95
III.	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	37.107	07	—	—	37.107	07	—	—
IV.	Fundusz galic. inwalidów wojskowych .	162	49	—	—	—	—	3.157	—	—	—	3.319	49	—	—
V.	„ niżankowicki inwalidów wojskowych	32	—	—	—	—	—	248	—	—	—	280	—	—	—
VI.	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	57	26	—	—	—	—	160	—	—	—	217	26	—	—
VII.	Zakład narodowy im. Ossolińskich . . .	668	71	—	—	854	—	90.905	79	—	—	91.574	50	—	—
VIII.	Fundusz zapomogi b. obwodu tarnowsk.	—		18.868	51	—	—	685	38	685	38	685	38	19.553	89
IX.	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	„ Pelagii Russanowskiej (dla inwalidów polskich)	958	39	—	—	—	—	6.890	50	—	—	7.848	89	—	—
XI.	„ szkół ludowych z r. 1872 . . .	8.580	12	—	—	—	—	8.164	—	—	—	16.744	12	—	—
XII.	„ Wincentego Lodzia Ponińskiego	2.263	73	185	79	—	—	7.410	50	6.675	53	9.674	23	6.861	32
XIII.	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	1.207	40	8.226	74	—	—	2.477	69	606	56	3.685	09	8 833	35
XIV.	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XV.	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla 4 wiekowych kobiet . .	3	08	—	—	—	—	652	—	—	—	655	08	—	—
XVI.	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVII.	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	40	94	168	94	—	—	292	44	—	—	333	38	168	94
XVIII.	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin: Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	850	72	1.449	51	—	—	3.785	19	1.412	85	4.635	91	2.862	36
	„ Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana:														
XIX.	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	591	37	—	—	—	—	2.027	76	—	—	2.619	13	—	—
XX.	2) ku wspieraniu artystów i literatów	175	24	—	—	—	—	2.912	81	—	—	3 088	05	—	—
XXI.	3) ku popieraniu celów galic. Tow. muzycznego we Lwowie	868	08	—	—	—	—	1.729	—	—	—	2.597	08	—	—
XXII.	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	220	20	—	—	—	—	1.809	51	—	—	2.029	71	—	—
XXIII.	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	58	95	2.712	46	—	—	1.012	—	902	50	1.070	95	3 614	96
XXIV.	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	326	22	—	—	—	—	1.488	80	—	—	1.815	02	—	—
XXV.	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy Stanisławowskiej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXVI.	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXVII.	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	241	79	—	—	—	—	392	—	—	—	633	79	—	—
XXVIII.	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	56	—	2.674	24	—	—	5.456	55	2.673	93	5.512	55	5.348	17
XXIX.	Fundacya „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helclów w Krakowie:														
	a) obrotowy	42.968	75	—	—	—	—	77.114	04	—	—	120 082	79	—	—
	b) rezerwowy	1.127	74	70.965	80	—	—	11.147	70	—	—	12 275	44	70.965	80
XXX.	Fundusz „Macierzy polskiej“	3.900	67	—	—	—	—	23.268	75	—	—	27 169	42	—	—
XXXI.	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	12.030	62	—	—	—	—	26.378	16	—	—	38.408	78	—	—
	Do przeniesienia . .	281 111	36	132 914	13	854	—	1,184 972	99	19.395	77	1,466.084	35	152.309	90

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 190⁵.				Stan z końcem roku 190⁵.													
				w kasie				należytości						czysty stan			
								czynne									
								w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
gotówka		efekta		gotówka		efekta											
K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K	h.	K.	h.	K.	h.
1.316	—	—	—	—	—	1.293	16	—	—	—	—	—	—	1.293	16	—	—
840.105	71	3.673	22	230.599	53	29.134	73	—	—	178 595	67	16.228	98	422.100	95	—	—
37.107	07	—	—	—	—	—	—	—	—	23 654	48	—	—	23.654	48	—	—
3.022	97	—	—	296	52	—	—	—	—	—	—	100	—	196	52	—	—
248	—	—	—	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	—	—	—
157	42	—	—	59	84	—	—	—	—	—	—	—	—	59	84	—	—
90 737	21	—	—	837	29	—	—	—	—	—	—	—	—	837	29	—	—
685	38	—	—	—	—	19.553	89	—	—	160	—	—	—	19.713	89	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6.874	85	—	—	974	04	—	—	—	—	—	—	—	—	974	04	—	—
11.715	36	—	—	5.028	76	—	—	—	—	1.180	—	5.000	—	1.208	76	—	—
7.235	55	3 184	82	2.438	68	3.676	50	—	—	—	—	—	—	6.115	18	—	—
1.346	12	—	—	2.438	97	8.833	35	—	—	—	—	—	—	11.272	32	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
652	—	—	—	3	08	—	—	—	—	—	—	—	—	3	08	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
118	28	74	44	215	10	94	50	—	—	—	—	—	—	309	60	—	—
3.735	19	1.449	51	900	72	1.412	85	—	—	—	—	—	—	2.313	57	—	—
2.031	49	—	—	587	64	—	—	—	—	—	—	—	—	587	64	—	—
2 306	04	—	—	782	01	—	—	—	—	—	—	—	—	782	01	—	—
1.729	63	—	—	867	45	—	—	—	—	—	—	—	—	867	45	—	—
1.652	22	—	—	377	49	—	—	—	—	—	—	—	—	377	49	—	—
1.009	15	458	48	61	80	3.156	48	—	—	—	—	446	50	2.771	78	—	—
1.346	38	—	—	468	64	—	—	—	—	—	—	60	—	408	64	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
431	55	—	—	202	24	—	—	—	—	—	—	—	—	202	24	—	—
5.456	24	2.674	24	56	31	2.673	93	—	—	—	—	—	—	2.730	24	—	—
77.372	07	—	—	42.710	72	—	—	—	—	—	—	—	—	42.710	72	—	—
7.981	77	—	—	4.293	67	70.965	80	—	—	47.932	50	—	—	75·259	47	—	—
22 600	89	—	—	4.568	53	—	—	—	—	—	—	—	—	4 568	53	—	—
19.616	34	—	—	18.792	44	—	—	—	—	—	—	—	—	66.724	94	—	—
1,148 490	88	11.514	71	317.593	47	140.795	19	—	—	251.522	65	21.835	48	688 075	83	—	—

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905. w kasie gotówka K.	h.	efekta K.	h	w bankach K.	h.	Dochody w ciągu roku 1905. gotówka K.	h.	efekta K.	h.	Razem gotówka K.	h.	efekta K.	h.
	Z przeniesienia . . .	281.111	36	132 914	13	854	—	1,184.972	99	19.395	77	1,466.084	35	152.309	90
XXXII.	Fundusz z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego: a) dla akademii rolniczej w Dublanach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) na cele oświaty ludowej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXIII.	„ ku podniesieniu rybactwa . .	3 205	41	8	—	—	—	3.018	95	—	—	6.224	36	8	—
XXXIV.	„ Teofili i Malwiny Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	818	96	—	—	—	—	714	—	—	—	1.532	96	—	—
XXXV.	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	127	90	1.582	56	—	—	2.620	20	2.557	60	2.748	10	4.140	16
XXXVI.	„ Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludow.	108	33	—	—	—	—	1.870	03	—	—	1.978	36	—	—
XXXVII	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXXVIII	„ śp. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	277	28	—	—	—	—	284	—	—	—	561	28	—	—
XXXIX	„ bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XL.	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	194	28	—	—	—	—	298	—	—	—	492	28	—	—
XLI.	„ posagowa ś. p. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	1 809	88	—	—	—	—	3.047	13	—	—	4.857	01	—	—
XLII.	„ posagowa śp. Szczepana Zaręby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich	479	69	—	—	—	—	480	93	—	—	960	61	—	—
XLIII.	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych	30	45	2.422	07	—	—	965	95	900	—	996	40	3.322	07
XLIV.	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	—	06	—	—	—	—	3.088	57	—	—	3.088	63	—	—
XLV.	„ im. Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślepych w Krakowie	124	—	—	—	—	—	124	—	—	—	248	—	—	—
XLVI.	2) „ wychowank. zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie .	40	27	—	—	—	—	316	—	—	—	356	27	—	—
XLVII.	3) dla poprawionych zbrodniarzy	132	—	—	—	—	—	132	—	—	—	264	—	—	—
XLVIII.	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	55	08	—	—	—	—	220	96	—	—	276	04	—	—
XLIX.	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich-Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
L.	„ emeryt. członków sceny polskiej we Lwowie	—	—	—	—	—	—	46.188	42	—	—	46.188	42	—	—
LI.	„ Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojskowych . . .	30	46	—	—	—	—	24	—	—	—	54	46	—	—
LII.	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	182.478	06	16.530	—	—	—	432 997	28	238.588	06	615.475	34	255.118	06
LIII.	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „domu pracy“ we Lwowie . .	166	05	587	30	—	—	188	—	166	05	354	05	753	35
LIV.	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	—	—	856	—	—	—	1.791	95	856	—	1.791	95	1.712	—
LV.	„ na zakupno książek dla uczni niższych szkół przemysłowych	—	—	96	—	—	—	96	—	96	—	96	—	192	—
	Do przeniesienia	471.189	52	154 996	06	854	—	1,683.439	35	262.559	48	2,154.628	87	417.555	54

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1905.				Stan z końcem roku 1905.											
				w kasie		należytości				czysty stan					
						czynne									
gotówka		efekta		gotówka		efekta		w bankach		inne		bierne		czynny		bierny	
K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
1,148.490	88	11.514	71	317.593	47	140.795	19	—	—	251.522	65	21.835	48	688.075	83	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3.789	45	—	—	2.434	91	8	—	—	—	7.503	04	—	—	9.945	95	—	—
824	91	—	—	708	05	—	—	—	—	—	—	—	—	708	05	—	—
2.600	10	2.566	20	148	—	1.573	96	—	—	—	—	—	—	1.721	96	—	—
1.892	11	—	—	86	25	—	—	—	—	—	—	16	66	69	59	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
279	14	—	—	282	14	—	—	—	—	—	—	—	—	282	14	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
194	80	—	—	297	48	—	—	—	—	—	—	—	—	297	48	—	—
2.999	75	—	—	1.857	26	—	—	—	—	—	—	—	—	1.857	26	—	—
479	77	—	—	480	84	—	—	—	—	—	—	—	—	480	84	—	—
903	10	783	85	93	30	2.538	22	—	—	—	—	—	—	2.631	52	—	—
3.088	56	—	—	—	07	—	—	—	—	—	—	—	—	—	07	—	—
124	—	—	—	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	124	—	—	—
510	27	—	—	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	—	—	—
132	—	—	—	132	—	—	—	—	—	—	—	—	—	132	—	—	—
216	—	—	—	60	04	—	—	—	—	—	—	—	—	60	04	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
46.188	42	—	—	—	—	—	—	—	—	14.919	16	—	—	14.919	16	—	—
30	46	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—	—
511.713	25	—	—	103.762	09	255.118	06	—	—	52.521	31	40.345	80	371.055	66	—	—
167	89	—	—	186	16	753	35	—	—	—	—	—	—	939	51	—	—
1.791	95	856	—	—	—	856	—	—	—	—	—	—	—	856	—	—	—
96	—	—	—	—	—	192	—	—	—	—	—	—	—	192	—	—	—
1,726.312	81	15.720	76	428.316	06	401.834	78	—	—	326.466	16	62.197	94	1,094.419	66	—	—

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905. w kasie gotówka K.	h.	efekta K.	h.	w bankach K.	h.	Dochody w ciągu roku 1905. gotówka K.	h.	efekta K.	h.	Razem gotówka K.	h.	efekta K.	h.
	Z przeniesienia . .	471.189	52	154.996	06	854	—	1 683.439	35	262.559	48	2,154.628	87	417.555	54
LVII.	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	406	73	—	—	—	—	800	—	—	—	1.206	73	—	—
LVIII.	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	413	90	—	—	—	—	800	—	—	—	1.213	90	—	—
LIX.	„ Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnie chorych	—	—	—	—	—	—	4.908	—	—	—	4.908	—	—	—
LX.	Fundacya Wacława Tyzenhauza	68	—	—	—	—	—	268	—	—	—	336	—	—	—
LXI.	„ ks. Karoliny Lubomirskiej .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXII.	„ Mariem Gewürtzowej	104	57	—	—	—	—	104	—	—	—	208	57	—	—
LXIII.	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXIV.	„ Szaflarskiego dla Dębicy . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXV.	„ Róży hr. Lanckorońskiej . .	—	40	—	—	—	—	7.038	07	—	—	7.038	47	—	—
LXVI.	„ Konst. i Michaliny Pietruskich a) obtotowy . . .	15.441	84	7.000	—	—	—	39.657	35	10.000	—	55.099	19	17.000	—
	b) rezerwowy . .	—	—	—	—	—	—	1 000	—	1.000	—	1.000	—	1.000	—
LXVII.	„ Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50 letnich rządów Najjaśniejszego Pana	—	—	18.835	22	—	—	6.235	72	5.758	82	6.235	72	24.594	04
LXVIII.	„ im. śp. Ignacego Łukasiewicza na nagrody dla wzorowych wójtów gmin wiejskich . .	180	—	182	—	—	—	382	—	362	—	562	—	544	—
LXIX.	„ Kowalewskiego Izydora . . .	—	08	—	—	—	—	809	40	—	—	809	48	—	—
LXX.	„ Morawieckiego Michała . . .	416	25	—	—	—	—	2.863	86	—	—	3.280	11	—	—
LXXI.	„ z nadwyżek kas sierocych . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
LXXII.	„ Hoffmanowej dla sierot po c. k. wojskowych	313	14	—	—	—	—	284	—	—	—	597	14	—	—
LXXIII.	„ Hoffmanowej dla sierót po włościanach	293	87	—	—	—	—	306	66	—	—	600	53	—	—
LXXIV.	„ Jakóba hr. Potockiego . . .														
LXXV.	„ pamiątk. im. Kościuszki . . .	6.530	36	6.308	40	—	—	7.358	—	—	—	13.708	36	6.308	40
LXXVI.	„ Pietruskiego Oktawa	—	—	967	92	—	—	400	—	400	—	400	—	1.367	92
LXXVII	„ Bursika Wojciecha	64	—	—	—	—	—	128	—	—	92	192	—	—	—
LXXVIII	„ Głowińskiego Sumuela dla ubogich przy kościele w Winnikach	—	—	—	—	—	—	10.499	93	3.854	—	10.499	93	3.854	—
LXXIX	„ Przesmyckiego Tytusa . . .	—	—	—	—	—	—	6 607	80	—	—	6.607	80		
LXXX.	Fundusz krajowy sierocy a) obrotowy .	—	—	—	—	—	—	925.427	47	331.021	89	925.427	47	331.021	89
	b) rezerwowy .	—	—	—	—	—	—	250.000	—	252.536	38	250.000	—	252.536	38
LXXXI.	Fundusz propinacyjny	139 488	58	7,406.485	79	—	—	2,376.903	45	2,177.566	15	2,516.392	03	9,584 051	94
LXXXII.	„ koszar krajowych	—	—	—	—	1.961	79	405.928	23	—	—	405.928	23	—	—
LXXXIII	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	149.237	20	—	—	—	—	719 995	40	—	—	869.232	60	—	—
LXXXIV	„ b. korpusu ochotników wojsk.	—	—	71.840	72	—	—	9.075	48	9.075	48	9.075	48	80.916	20
LXXXV.	„ pożyczkowy na cele melioracyjne	144.220	83	274.674	68	—	—	120.510	25	31.896	—	264 731	08	306.570	68
LXXXVI.	„ pożyczkowy na budowę szkół	—	—	11.406	75	—	—	102.258	95	974	25	102.258	95	12.381	—
LXXXVII	„ kolejowy	2.700	83	3,643.600	—	2,072.562	75	13,016.950	99	206.000	—	13,019.651	82	3,849.600	—
	Suma funduszów samoistnych budżetem nieobjętych . .	930.890	10	11,596.297	54	2,075.378	54	19,700.940	36	3,293.004	45	20,631.830	46	14,889.300	99
	Rekapitulacya.														
	Suma funduszów dotowanych	3,769.994	11	1,116.267	18	171.192	—	90,033.360	25	4,104.851	56	93,803.354	36	5,221.118	74
	„ „ samoistnych, budżetem objętych . . .	897	36	—	—	—	—	1,358.350	54	1,258.200	—	1,359.247	90	1,258.200	—
	„ „ samoistnych, budżetem nieobjętych . .	930.890	10	11,596.297	54	2,075.378	54	19,700.940	36	3,293 004	45	20,631.830	46	14,889 301	99
	Ogólna suma majątku obrotowego	4,701.781	57	12,712.564	72	2,246.570	54	111,092.651	15	8,656.056	01	115,794.432	72	21,368.620	73

jątku obrotowego.

Wydatki w ciągu roku 1905.		Stan z końcem roku 1905.									
		w kasie		należytosci						czysty stan	
				czynne				bierne			
gotówka	efekta	gotówka	efekta	w bankach		inne				czynny	bierny
K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K. h.	K. h.
1,726.312 81	15.720 76	428.316 06	401.834 78	—	—	326.466	16	62.197	94	1,094.419 06	— —
795 09	— —	411 64	— —	—	—	—	—	—	—	411 64	— —
794 14	— —	419 76	— —	—	—	—	—	—	—	419 76	— —
4.908 —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	— —	— —
268 —	— —	68 —	— —	—	—	—	—	—	—	68 —	— —
— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	— —	— —
103 05	— —	105 52	— —	—	—	—	—	—	—	105 52	— —
— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	— —	— —
— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	— —	— —
7.038 47	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	— —	— —
43.963 04	— —	11.136 15	17.000 —	—	—	—	—	—	—	28.136 15	— —
1.000 —	— —	— —	1 000 —	—	—	—	—	—	—	1.000 —	— —
6.234 80	9.651 02	— 92	14.948 02	—	—	—	—	—	—	14 943 94	— —
562 —	18 —	— —	526 —	—	—	—	—	—	—	526 —	— —
809 28	— —	— 20	— —	—	—	—	—	—	—	— 20	— —
2.842 33	— —	437 78	— —	—	—	—	—	—	—	437 78	— —
— —	— —	— —	— —	—	—	—	—	—	—	— —	— —
282 46	— —	314 68	— —	—	—	—	—	—	—	314 68	— —
148 78	— —	451 75	— —	—	—	—	—	22	50	429 25	— —
9.464 80	— —	4.243 56	6.308 40	—	—	—	—	28.038	40	— —	17.486 44
400 —	— —	— —	1.367 92	—	—	—	—	—	—	1.367 92	— —
3 —	— —	189 —	— —	—	—	—	—	—	—	189 —	— —
9.732 27	3.854 —	767 66	— —	—	—	—	—	—	—	767 66	— —
1.433 25	— —	5.174 55	— —	—	—	—	—	—	—	5.174 55	— —
921.731 13	260.676 66	3.696 34	70.345 23	—	—	—	—	—	—	74.041 57	
250.000 —	— —	— —	252.536 38	—	—	—	—	—	—	252 536 38	— —
2,358.227 09	1,747.845 28	158.164 94	7,836.206 66	—	—	930.362	26	140.043	43	8,784.690 43	— —
405 928 23	— —	— —	— —	91.043	26	—	—	2,058.500	—	— —	1,967.456 74
869.232 60	— —	— —	— —	—	—	2,958.560	08	—	—	2,958.560 08	— —
9.075 48	— —	— —	80.916 20	—	—	51.000	—	—	—	131.916 20	— —
188.997 70	13.893 —	75.733 38	292.674 68	—	—	1,368 093	73	23.408	61	1,713.093 18	— —
101.228 50	11.406 75	1.030 45	974 25	—	—	638.691	51	640 696	21	— —	— —
12.985.306 18	42.400 —	34.345 64	3,807.200 —	2,410.600	25	4,808.515	83	5,511.620	52	5,549.041 20	— —
19,906.822 48	2,105.468 47	725.007 98	12,783.833 52	2,501.643	51	11,081.689	57	8,464.527	61	20 612.590 15	1,984.943 18
89,538.168 14	1,974.848 74	4,265.186 22	3,246.270 —	604.807	—	10,822.185	48	58,861.533	42	13,667.038 90	53,590.123 62
1,021.414 10	1,258.200 —	337.833 80	— —	—	—	8.388	01	918	60	346.221 81	918 60
19,906.822 48	2,105.468 47	725.007 98	12,783.833 52	2,501.643	51	11,081.689	57	8,464.527	61	20,612.590 15	1,984 943 18
110,466.404 72	5,338.517 21	5,328.028 —	16.030.103 52	3,106.450	51	21,912.263	06	67,326.979	63	34,625.850 86	55,575.985 40

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905. w kasie gotówka K.	h.	w kasie efekta K.	h.	wartość dóbr i realności K.	h.	kapitały hipotekowane K.	h.	w bankach K.	h.	Dochody w ciągu roku 1905. gotówka K.	h.	efekta K.	h.	wartość dóbr i realności K.	h.	kapitały hipotekowane K.	h.	Ra- gotówka K.	h.	efekta K.	h.
	Fundusze dotowane ze środków kraju.																						
1	A. Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu:																						
	a) Gmach sejmowy . .	—	—	—	—	2,920.682	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	81.796	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	c) Krajowe zakłady w Dublanach	—	01	9.514	05	784.327	74	—	—	—	—	540	—	503	20	—	—	—	—	540	01	10.017	25
	d) Zakład w Czernichowie	—	—	8.377	92	471.621	54	—	—	—	—	168	—	—	—	—	—	—	—	168	—	8.377	92
	e) Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	—	—	763.122	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	f) Krajowa szkoła rolnicza w Horodence .	—	—	—	—	48.550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	g) Krajowa szkoła rolnicza w Jagielnicy .	—	—	—	—	25.881	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	h) Krajowa szkoła rolnicza w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	i) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie .	—	—	—	—	36.276	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	k) Gmach dla c. k. żandarmeryi we Lwowie	—	—	—	—	532.332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	l) Gmach dla c. k. żandarm. w Czortkowie	—	—	—	—	14.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	m) Krajowy skład publiczny w Krakowie .	—	—	—	—	297.260	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	n) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy	—	—	—	—	122.230	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	o) Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole	—	—	—	—	145.664	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	p) Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	r) Zamek w Olesku . .	—	—	—	—	2.665	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	s) Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	113.640	96	—	—	—	—	—	—
	t) Była szkoła ogrodnicza w Czernichowie .	—	—	1.111	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.111	49
2	*Krajowy szpital powszechny we Lwowie:*																						
	a) Oddział chorych . . .	—	—	961	02	1,758.555	66	—	—	—	—	130.689	31	101.725	40	—	—	—	—	130.689	31	102.686	42
	b) „ położnic . .	2	21	—	—	568.107	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	21	—	—
3	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	—	—	—	—	2,315.482	50	—	—	—	—	9.752	56	1.000	—	—	—	—	—	9.752	56	1.000	—
4	*Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie:*																						
	a) Oddział chorych . .	—	—	348.130	49	1,093.472	44	492.541	68	—	—	106.137	28	82.412	40	70.842	10	29451	05	106.137	28	430.542	89
	b) „ położnic . .	—	—	43.511	82	55.505	—	—	—	—	—	5.006	40	3.243	82	—	—	—	—	5.006	40	46.755	64
	c) „ syfilitycznych	—	—	8.150	66	11.398	38	—	—	—	—	526	94	205	44	—	—	—	—	526	94	8.356	10
	d) „ obłąkanych .	—	—	—	—	9.206	02	6.545	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Fundusz szkolny krajowy	—	—	1,112.616	93	12.235	89	14.839	54	—	—	29.545	06	29.999	51	—	—	—	—	29.545	06	1,142.616	44
6	„ „ krajowy emerytalny	—	—	67.106	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67.106	94
7	Fundusz pożyczki krajowej z r.: 1891	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	1898	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	1904	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	„ policyi krajowej	—	—	275.816	16	—	—	54	50	—	—	200	—	201	60	—	—	—	—	200	—	276.017	76
12	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	2	22	1,875.297	48	12,070.774	90	513.981	16	—	—	282.565	55	219.291	37	184.483	06	29451	05	282.567	77	2,094.588	85

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1903.						Stan z końcem roku 1903.													
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w kasie				należytości						czysty stan	
												gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		czynne		bierne		czynny		bierny	
																				w bankach		inne					
K.	h.	K	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
2,920.682	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,920.682	36	—	—	—	—	—	—	—	—	2,920.682	36	—	—
81.796	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81.796	72	—	—	—	—	—	—	—	—	81.796	72	—	—
784.327	74	—	—	500	—	500	—	—	—	—	—	40	01	9.517	25	784.327	74	—	—	—	—	—	—	—	—	793.885	—	—	—
471.621	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	168	—	8.377	92	471.621	54	—	—	—	—	—	—	—	—	480.167	46	—	—
763.522	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	763.522	61	—	—	—	—	—	—	—	—	763.522	61	—	—
48.550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48.550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48.550	—	—	—
25.881	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.881	31	—	—	—	—	—	—	—	—	25.881	31	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36.276	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36.276	40	—	—	—	—	—	—	—	—	36.276	40	—	—
532.332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	532.332	—	—	—	—	—	—	—	—	—	532.332	—	—	—
14.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.000	—	—	—
297.260	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	297.260	38	—	—	—	—	—	—	—	—	297.260	38	—	—
122.230	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	122.230	10	—	—	—	—	—	—	—	—	122.230	10	—	—
145.664	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145.664	72	—	—	—	—	—	—	—	—	145.664	72	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2.665	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.665	60	—	—	—	—	—	—	—	—	2.665	60	—	—
113.640	96	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	113.640	96	—	—	—	—	—	—	—	—	113.640	96	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.111	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.111	49	—	—
1,758.555	66	—	—	130.685	73	101.679	54	—	—	—	—	3	58	1.006	88	1,758.555	66	—	—	—	—	4.000	—	56.322	36	1,707.243	76	—	—
568.107	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	21	—	—	568.107	53	—	—	—	—	—	—	14.080	60	554.029	14	—	—
2,315.482	50	—	—	9.752	56	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	2,315.482	50	—	—	—	—	9.013	81	—	—	2,325.496	31	—	—
1,164.314	54	521.992	73	106.137	28	91.445	20	—	—	20530	65	—	—	339.097	09	1,164.314	54	501.462	08	—	—	—	—	—	—	2,004.874	31	—	—
55.505	—	—	—	5.006	40	2.200	—	—	—	—	—	—	—	44.555	64	55.505	—	—	—	—	—	20.184	34	—	—	120.244	98	—	—
11.398	38	—	—	526	94	200	—	—	—	—	—	—	—	8.156	10	11.398	38	—	—	—	—	1.760	—	—	—	21.314	48	—	—
9.206	02	6.545	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.206	02	6.545	44	—	—	—	—	—	—	15.751	46	—	—
12.235	89	14.839	54	29.545	06	29.500	90	—	—	—	—	—	—	1,113.115	54	12.235	89	14.839	54	—	—	638.090	05	36.485	84	1,736.795	18	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67.106	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67.106	94	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	54	50	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—	275.817	76	—	—	54	50	—	—	—	—	—	—	275.872	26	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12,255.257	96	543.432	21	282.353	97	225·725	64	—	—	20530	65	213	80	1,868.863	21	12,255.257	96	522.901	56	—	—	668.048	20	106888	80	15,208.395	93	—	—

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905.								Dochody w ciągu roku 1905.						Ra	
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.	K.	g.
	Z przeniesienia . .	2	22	1,875.297	48	12.070.774	90	513.981	16	—	—	282.565	55	219.291	37	184.483	06	29.451	05	282.567	77	2,094.588	85
13	Fundusz regulacyi rzeki Gniłej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Fundusz regulacyi potoku Kisieliny . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Fund. regul. rzeki Łęgu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Fundusz regul. potoku Krzemienicy, Babulówki oraz Trześni-Rowu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Fundusz regulacyi rzeki Nowego Brnia z dopł.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Fundusz regul. rzeki Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Fundusz na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Fundusz na zabudowanie potoku górsk. Niszkówka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Fund. regul rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy państwa . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Fundusz regulacyi rzeki Złotej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Fundusz osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Fundusz regulacyi potoku Dumnego . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Fundusz obwałowania lewego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Fundusz regulacyi Przegnojówki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Fundusz zabudowania potoku Glińsko . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Fundusz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Fund. regul. środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Fundusz na zabudowanie potoku Bystra .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Fundusz regulacyi górnego Dniestru . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Fundusz obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Fundusz obwałow. lewego brzegu Wisły między Krakowem, a granicą państwa . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	Fundusz obwałow. lewego brzegu Dunajca powyżej mostu w Bogumiłowicach . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Fund. regulacyi potoku Pustej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Fundusz regulacyi Łęgu w pow.. Niżańskim i Kolbuszowskim . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	Fund. obwałow. Wisły w pow. Dąbrowskim	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fund. zabudowania debr w Mikołajowie . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	2	22	1,875.297	48	12.070.774	90	513.981	16	—	—	282.565	55	219.291	37	184.483	06	29.451	05	282.567	77	2,094.588	85

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1905.				Stan z końcem roku 1905.									
						w kasie				należytości				czysty stan	
										czynne					
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne		czynny	bierny
K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.		K. h.	K. h.
12,255.257 96	543.432 21	282.353 97	225.725 64	— —	20530 65	213 80	1,868.863 21	12,255.257 96	522.901 56	— —	668.048 20	106.888 80		15,208.395 93	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905.								Dochody w ciągu roku 1905.								Ra			
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
	Z przeniesienia .	2	22	1,875.297	48	12,070.774	90	513.981	16	—	—	282.565	55	219.291	37	184.483	06	29451	05	282.567	77	2,094.588	85
39	Fundusz zabudow. debr w gmin. Zniesienie pow. lwowskiego . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40	Fundusz obwał. Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Fundusz obwałow. Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
42	Fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
43	Fundusz regulacyi potoku Błotni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
44	Fundusz regulacyi górnej Trześniówki . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
45	Fundusz osuszenia bag en Rzemienieckich																						
46	Fundusz konserwacyi rzeki Trześniówki .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Fundusz zabudowania potoku górskiego Michałów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	Fundusz obwałowania Wisły i Sanu w pow. Tarnobrzeskim . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
49	Fundnsz zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	Fundusz Związku budowlanych kas chorych																						
51	Fundusz emer. dozorców melioracyjnych . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
52	Fundnsz pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma fund. dotowanych .	2	22	1,875.297	48	12,070.774	90	513.981	16	—	—	282.565	55	219.291	37	184.483	06	29451	05	282.567	77	2,094.588	85

jątk.u. zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1903.				Stan z końcem roku 1903.											
						w kasie				należytości				czysty stan			
										czynne							
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne		czynny	bierny		
K.	h.	K	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
12,255.257	96	543.432	21	282.353	97	225.725	64	—	—	20530	65	213	80	1,868.863	21	12,255.257	96	522.901	56	—	—	668.048	20	106.888	80	15,208.395	93	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12,255.257	96	543.432	21	282.353	97	225.725	64	—	—	20530	65	213	80	1,868.863	21	12,255.257	96	522.901	56	—	—	668.048	20	106.888	80	15,208.395	93	—	—

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905.								Dochody w ciągu roku 1905.						Ra	
		w kasie		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																	
		K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
	Fundusze samoistne (niedotow.) budżetem objęte.																				
1	Fundusz kultury krajowej	—	—	88.8: 8	58	—	—	—	—	—	—	200	—	200	—	—	—	—	—	200	—	89.038	58
2	„ stanowy sierociński	—	—	95.323	79	—	—	—	—	—	—	2.275	95	2.287	55	—	—	—	—	2.273	95	97.611	34
3	„ Aleksandra hr. Stadnickiego .	—	—	48.005	54	—	—	—	—	—	—	2.000	—	2.006	—	—	—	—	—	2.000	—	50.011	54
4	„ podrzutków w Krakowie . .	691	72	61.100	80	—	—	—	—	—	—	17.112	06	14.411	48	—	—	—	—	17.803	78	75.512	28
5	„ budowy pawilonów i rozszerzenia Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	„ budowy krajowego Zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	691	72	293.268	71	—	—	—	—	—	—	21.586	01	18.905	03	—	—	—	—	22.277	73	312.173	74

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1905.						Stan z końcem roku 1905.													
										w kasie				należytości						czysty stan			
														czynne				bierne					
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		inne				czynny		bierny	
K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
—	—	—	—	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—	88.838	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88.838	58	—	—
—	—	—	—	2.273	95	1.400	—	—	—	—	—	—	—	96.211	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96.211	34	—	—
—	—	—	—	2.000	—	2.000	—	—	—	—	—	—	—	48.011	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48.011	54	—	—
—	—	—	—	16.895	90	12.606	18	—	—	—	—	907	88	62.906	10	—	—	—	—	—	—	23.467	—	—	—	87.280	98	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	21.369	85	16.206	18	—	—	—	—	907	88	295.967	56	—	—	—	—	—	—	23.467	—	—	—	320.342	44	—	—

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905. w kasie gotówka K.	h.	w kasie efekta K.	h.	wartość dóbr i realności K.	h.	kapitały hipotekowane K.	h.	w bankach K.	h.	Dochody w ciągu roku 1905. gotówka K.	h.	efekta K.	h.	wartość dóbr i realności K.	h.	kapitały hipotekowane K.	h.	Ra- gotówka K.	h.	efekta K.	h.
	Fundusze samoistne (niedotowane), budżetem nieobjęte.																						
1	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki .	—	01	31.714	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	01	31.714	95
2	Fundusze stypendyjne .	2.801	17	9,233.199	69	1,575.299	46	38.313	47	—	—	546.857	22	666.919	25	83.719	41	—	—	549.658	39	9,900.118	94
3	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	—	—	75.827	32	—	—	—	—	—	—	10.362	49	10.362	49	—	—	—	—	10.362	49	86.189	81
5	Fundusz niżankowicki inwalidów wojskowych	—	—	6.305	58	—	—	—	—	—	—	32	—	32	—	—	—	—	—	32	—	6.337	58
6	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	—	—	4.013	15	—	—	—	—	—	—	257	26	258	80	—	—	—	—	257	26	4.272	01
7	Zakład narodowy imienia Ossolińskich . .	—	—	997.443	03	—	—	—	—	—	—	129.204	49	139.701	79	—	—	—	—	129.204	49	1,137.144	82
8	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Fundusz budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	542	01	100.212	—	—	—	—	—	19	67	19	67	—	—	—	—	19	67	561	68
10	Fundusz Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	—	—	131.204	34	—	—	—	—	—	—	20.358	39	20.364	99	—	—	—	—	20.358	39	151.569	33
11	Fundusz szkół ludowych z r. 1872 . . .	—	—	204.184	88	—	—	—	—	—	—	30	12	30	12	—	—	—	—	30	12	204.215	—
12	Fundusz Wincentego Łodzia Ponińskiego . .	—	—	121.910	75	—	—	—	—	—	—	10.200	—	10.200	—	—	—	—	—	10.200	—	132 110	75
13	Fundusz Franciszka Kochmana dla literatów polskich . . .	—	—	61.062	67	—	—	—	—	—	—	686	40	1 284	70	—	—	—	—	686	40	62.347	37
14	Fundusz Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących . . .	911	42	45.913	81	—	—	—	—	—	—	1.991	63	3.723	47	—	—	—	—	2.903	05	49.637	28
15	Fundusz Maryi de Prez Jędrzejowiczowej . .	—	—	16.329	68	—	—	—	—	—	—	3	08	3	08	—	—	—	—	3	08	16.332	76
16	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . .	1.502	22	85.759	59	—	—	—	—	—	—	3.727	13	3.633	14	—	—	—	—	5.229	35	89.392	73
17	Fundacya Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych wyzdrowieńców	—	—	5.323	51	—	—	—	—	—	—	400	—	401	60	—	—	—	—	400	—	5.725	11
18	Fundacya ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce .	—	—	54.756	78	—	—	—	—	—	—	3.697	—	3.714	—	—	—	—	—	3.697	—	58.170	78
19	Fundacya Dr. Józefa Malinowskiego, imienia Najjaśn. Pana:																						
20	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	—	—	49.186	35	—	—	—	—	—	—	13.300	—	13.319	20	—	—	—	—	13 300	—	62.505	55
21	2) ku wspieraniu artystów i literatów . .	—	—	44.493	79	—	—	—	—	—	—	2.420	—	2.400	—	—	—	—	—	2.420	—	46.893	79
22	3) ku popieraniu celów Towarzystwa muzycznego we Lwowie .	—	—	42.774	68	—	—	—	—	—	—	282	77	284	37	—	—	—	—	282	77	43.059	05
	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	—	—	45.110	98	—	—	—	—	—	—	420	20	421	80	—	—	—	—	420	20	45.532	78
	Do przeniesienia .	5.214	82	11,257.057	54	1,675.511	46	38.313	47	—	—	744 249	85	877.074	53	83.719	41	—	—	749.464	67	12,134.132	07

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1905.				Stan z końcem roku 1905.									
						w kasie				należytości				czysty stan	
										czynne					
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne	czynny	bierny
K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— 01	31.714 95	— —	— —	— —	— —	— —	31.714 96	— —
1,659.018 87	38.313 47	549.607 87	474.642 —	30.000 —	698 94	50 52	9,425.476 94	1,629.018 87	37.614 53	— —	257.146 75	175.154 —	11,274.153 61	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	10.362 49	10.200 —	— —	— —	— —	75.989 81	— —	— —	— —	— —	— —	75.989 81	— —
— —	— —	32 —	— —	— —	— —	— —	6.337 58	— —	— —	— —	— —	— —	6.337 58	— —
— —	— —	257 26	200 —	— —	— —	— —	4.072 01	— —	— —	— —	— —	— —	4.072 01	— —
— —	— —	129.204 49	81.219 20	— —	— —	— —	1,055.925 62	— —	— —	980 —	— —	8.000 —	1,048.905 62	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
100.212 —	— —	19 67	— —	— —	— —	— —	561 68	100.212 —	— —	— —	— —	— —	100.773 68	— —
— —	— —	20.358 39	19.400 —	— —	— —	— —	132.169 33	— —	— —	— —	— —	— —	132.169 33	— —
— —	— —	30 12	— —	— —	— —	— —	204.215 —	— —	— —	— —	— —	— —	204.215 —	— —
— —	— —	10.200 —	10.200 —	— —	— —	— —	121.910 75	— —	— —	— —	— —	— —	121.910 75	— —
— —	— —	686 40	662 67	— —	— —	— —	61.684 70	— —	— —	— —	— —	— —	61.684 70	— —
— —	— —	1.955 81	1.903 63	— —	— —	947 24	47.733 65	— —	— —	— —	— —	— —	48.680 89	— —
— —	— —	3 08	— —	— —	— —	— —	16.332 76	— —	— —	— —	— —	— —	16.332 76	— —
— —	— —	3.656 03	196 71	— —	— —	1.573 32	89.196 02	— —	— —	— —	— —	— —	90.769 34	— —
— —	— —	400 —	284 62	— —	— —	— —	5.440 49	— —	— —	— —	— —	— —	5.440 49	— —
— —	— —	3.697 —	3.236 96	— —	— —	— —	55.233 82	— —	— —	— —	— —	— —	55.233 82	— —
— —	— —	13.300 —	12.708 63	— —	— —	— —	49.796 92	— —	— —	— —	— —	— —	49.796 92	— —
— —	— —	2.420 —	2 224 76	— —	— —	— —	44.669 03	— —	— —	— —	— —	— —	44.669 03	— —
— —	— —	282 77	200 —	— —	— —	— —	42.859 05	— —	— —	— —	— —	— —	42.859 05	— —
— —	— —	420 20	200 —	— —	— —	— —	45.332 78	— —	— —	— —	— —	— —	45.332 78	— —
1,759 230 87	38.313 47	746.893 58	617.479 18	30.000 —	698 94	2.571 09	11,516.652 89	1,729.230 87	37.614 53	980 —	357.146 75	183.154 —	13,461.042 13	— —

Rachunek ma-

Liczb. porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905.						Dochody w ciągu roku 1905.				Ra	
		w kasie		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach		gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta
		gotówka	efekta										
		K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.		K. g.	K. h.	K h	K. h.	K. h.	K. h.
	Z przeniesienia	5.214 82	11,257.057 54	1,675.511 46	38.313 47	— —		744.249 85	877.074 53	83.719 41	— —	749.464 67	12,134.132 07
23	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących .	— —	25.318 14	— —	— —	— —		258 95	258 95	— —	— —	258 95	25.577 09
24	6) ku wspieraniu ubogich chłopców rzemieślników	— —	37.049 54	— —	— —	— —		406 22	407 82	— —	— —	406 22	37.457 36
25	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	123 80	6.316 42	— —	— —	— —		1.375 86	1.071 93	— —	— —	1 499 66	7.388 35
26	Fundacya imienia Antoniego Schiffnera .	41 04	4.955 96	— —	— —	— —		41 04	41 04	— —	— —	82 08	4.997 —
27	Fundacya Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych . . .	— —	9.818 96	— —	— —	— —		53 79	53 79	— —	— —	53 79	9.872 75
28	Fundusz ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan .	— —	68.394 70	— —	— —	— —		80 55	80 55	— —	— —	80 55	68.475 25
29	Fundacya „Dom ubogich“ im. Ludwika i Anny Helclów w Krakowie	— —	1,894.706 80	1,467.335 10	— —	— —		50.600 —	50.840 —	— —	— —	50.600 —	1,945.546 80
30	Fundusz „Macierzy polskiej“	— —	77 090 12	— —	— —	— —		200 —	201 60	— —	— —	200 —	77.291 72
31	Fundusz Feliksy Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	— —	575.227 93	— —	— —	— —		27.514 74	27.667 74	— —	— —	27.514 74	602.895 67
32	Fundusz z legatu śp. Józefa Ciemierzyńskiego a) dla akademii rolniczej w Dublanach . . .	— —	1.281 52	— —	— —	— —		48 30	48 —	— —	— —	48 30	1.329 52
	b) na cele oświaty lud.	— —	1.281 52	— —	— —	— —		48 30	48 —	— —	— —	48 30	1.329 52
33	Fundusz ku podniesieniu rybactwa . . .	—	— —	— —	— —	— —		— —	— —	— —	— —	— —	— —
34	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	— —	17.260 58	— —	— —	— —		973 38	974 98	— —	— —	973 38	18.235 56
35	Fundacya Siemianowskich dla biednych dziewcząt	— —	43.708 40	— —	— —	— —		1.000 —	1.003 —	— —	— —	1.000 —	44.711 40
36	Fundacya Siemianowskich dla wdów po nauczycielach szkół ludowych	— —	46.709 67	— —	— —	— —		200 —	200 —	— —	— —	200 —	46.909 67
37	Fundacya hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	248 —	17.558 93	— —	— —	— —		1.112 —	651 20	— —	— —	1.360 —	18.210 13
38	Fundacya ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	— —	7.036 10	— —	— —	— —		199 20	200 —	— —	— —	199 20	7.236 10
39	Fundacya bursy imienia ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	936 04	46.733 02	— —	— —	— —		2.181 96	2 125 94	— —	— —	3.118 —	48.858 96
40	Fundacya Franc. Steczkowskiego z Jasła	— —	7.272 17	— —	— —	— —		94 28	94 28	— —	— —	94 28	7.366 45
41	Fundacya posagowa ś. p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich . .	— —	52.284 41	— —	15.909 10	— —		2.468 —	2.471 20	— —	— —	2.468 —	54.755 61
	Do przeniesienia .	6.563 70	14.197.062 43	3,142 846 56	54.222 57	— —		833.106 42	965.514 55	83.719 41	— —	839.670 12	15,162.576 98

jątku zarodowego.

zem				Wydatki w ciągu roku 1905.						Stan z końcem roku 1905.											
										w kasie				należytości						czysty stan	
														czynne				bierne			
wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		inne				czynny		bierny	
K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
1,759.230	87	38.313	47	746.893	58	617 479	18	30000	—	698	94	2.571	09	11,516.652	89	1,729.230	87	37.614	53	980	—	357.146	75	183.154	—	13.461.042	13	—	—
—	—	—	—	258	95	200	—	—	—	—	—	—	—	25.377	09	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.377	09	—	—
—	—	—	—	406	22	200	—	—	—	—	—	—	—	37.257	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37.257	36	—	—
—	—	—	—	1.375	86	1.000	—	—	—	—	—	123	80	6.388	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6.512	15	—	—
—	—	—	—	41	04	—	—	—	—	—	—	41	04	4.997	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 038	04	—	—
—	—	—	—	53	79	—	—	—	—	—	—	—	—	9.872	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.872	75	—	—
—	—	—	—	80	55	—	—	—	—	—	—	—	—	68.475	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68.475	25	—	—
1,467.335	10	—	—	50.600	—	50 056	95	—	—	—	—	—	—	1,895.489	85	1,467.335	10	—	—	—	—	—	—	—	—	3,362.824	95	—	—
—	—	—	—	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—	77.091	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77.091	72	—	—
—	—	—	—	27.514	74	27.496	64	—	—	—	—	—	—	575.399	03	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	575.399	03	—	—
—	—	—	—	48	30	—	30	—	—	—	—	—	—	1.329	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.329	22	—	—
—	—	—	—	48	30	—	30	—	—	—	—	—	—	1.329	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.329	22	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	973	38	505	74	—	—	—	—	—	—	17.729	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.729	82	—	—
—	—	—	—	1.000	—	1.000	—	—	—	—	—	—	—	43.711	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43.711	40	—	—
—	—	—	—	200	—	108	33	—	—	—	—	—	—	46.801	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46.801	34	—	—
—	—	—	—	650	78	400	—	—	—	—	—	709	22	17.810	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18.519	35	—	—
—	—	—	—	199	20	60	56	—	—	—	—	—	—	7.175	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.175	54	—	—
—	—	—	—	2	43	96	248	96	—	—	—	—	974	04	48.610	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	49.584	04	—	—
—	—	—	—	94	28	—	—	—	—	—	—	—	—	7.366	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.366	45	—	—
	—	15.909	10	2.468	—	658	12	—	—	—	—	—	—	54.097	49	—	—	15.909	10	—	—	—	—	—	—	70.006	59	—	—
3,226.565	97	54.222	57	835.250	93	699.615	08	30000		698	94	4.419	19	14,462.961	90	3,196.565	97	53.523	63	980	—	357.146	75	183.154	—	17,892.443	44	—	—

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905.						Dochody w ciągu roku 1905.				Ra	
		w kasie		wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach		gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta
		gotówka	efekta										
		K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.		K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.
	Z przeniesienia	6.563 70	14,197.062 45	3,142.846 56	54.222 57	— —		833.106 42	965.514 55	83.719 41	— —	839.670 12	15,162.576 98
42	Fundacya posagowa ś.p. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich .	— —	7.641 37	— —	3.181 82	— —		229 69	231 29	— —	— —	229 69	7.872 66
43	Fundacya „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych	821 —	18.905 31	— —	— —	— —		1.219 —	403 20	— —	— —	2.040 —	19.308 51
44	Fundacya Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów .	— 08	77.215 82	— —	— —	— —		— 62	— 57	— —	— —	— 70	77.216 39
45	Fundacya imienia Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślepych w Krakowie	— —	3.282 56	— —	— —	— —		— —	— —	— —	— —	— —	3.282 56
46	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie	— —	7.964 25	— —	— —	— —		10 27	40 27	— —	— —	40 27	8.004 52
47	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	— —	3.362 05	— —	— —	— —		— —	— —	— —	— —	— —	3.362 05
48	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	— —	5 596 02	— —	— —	— —		200 —	200 —	— —	— —	200 —	5.796 02
49	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi .	364 40	18.400 94	— —	— —	— —		732 —	— —	— —	— —	1.096 40	18.400 94
50	Fundusz emerytury członków sceny polskiej we Lwowie . .	— —	555.803 46	— —	— —	— —		52.525 87	52.769 07	— —	— —	52.525 87	608.572 53
51	Fundacya Józefa Krupacza dla c. i k. inwalidów wojskowych .	— —	711 94	— —	— —	— —		230 46	230 46	— —	— —	230 46	942 40
52	Fundusz Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	— —	2,411 171 —	923007 98	— —	— —		84.498 —	85.000 50	— —	— —	84.498 —	2,496.171 50
53	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie . .	— —	4.298 10	— —	— —	— —		497 —	500 —	— —	— —	497 —	4.798 10
54	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	— —	21.459 33	— —	— —	— —		135 95	135 95	— —	— —	135 95	21.595 28
55	Fundusz na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych zakładów przemysłowych	— —	2.504 56	— —	— —	— —		— —	— —	— —	— —	— —	2.504 56
56	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce . .	— —	20.000 —	— —	— —	— —		— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —
57	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla nieuleczalnie chorych .	— —	122.737 72	— —	— —	— —		1 34	1 34	— —	— —	1 34	122.739 06
	Do przeniesienia .	7.749 18	17 478.116 86	4,065.854 54	57.404 39	— —		973.416 62	1,105.027 20	83.719 41	— —	981.165 80	18,583.144 06

jątku zarodowego.

zem		Wydatki w ciągu roku 1905.				Stan z końcem roku 1905.								
						w kasie				należytości			czysty stan	
										czynne				
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne	czynny	bierny
K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.
3,226.565 97	54.222 57	835.250 93	699.615 08	30000 —	698 94	4.419 19	14,462.961 90	3,196.565 97	53.523 63	980 —	357.146 75	183154 —	17,892.443 44	— —
— —	3.181 82	229 69	200 —	— —	— —	— —	7.672 66	— —	3.181 82	— —	— —	— —	10.854 48	— —
— —	— —	1.221 —	400 —	— —	— —	819 —	18.908 51	— —	— —	— —	— —	— —	19.727 51	— —
— —	— —	— 57	— 62	— —	— —	— 13	77.215 77	— —	— —	— —	— —	— —	77.215 90	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.282 56	— —	— —	— —	— —	— —	3.282 56	— —
— —	— —	40 27	— —	— —	— —	— —	8.004 52	— —	— —	— —	— —	— —	8.004 52	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.362 05	— —	— —	— —	— —	— —	3.362 05	— —
— —	— —	200 —	144 92	— —	— —	— —	5.651 10	— —	— —	— —	— —	— —	5.651 10	— —
— —	— —	732 —	— —	— —	— —	364 40	18.400 94	— —	— —	— —	— —	— —	18.765 34	— —
— —	— —	52.525 87	52.503 46	— —	— —	— —	556.069 07	— —	— —	— —	— —	— —	556.069 07	— —
— —	— —	230 40	200 —	— —	— —	— —	742 40	— —	— —	— —	— —	— —	742 40	— —
923 007 98	— —	84.498 —	84.471 —	— —	— —	— —	2,411.700 50	923.007 98	— —	— —	— —	— —	3,334.708 48	— —
— —	— —	497 —	5 —	— —	— —	— —	4.793 10	— —	— —	— —	20.172 —	— —	24.965 10	— —
— —	— —	135 95	— —	— —	— —	— —	21.595 28	— —	— —	— —	— —	— —	21.595 28	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.504 56	— —	— —	— —	— —	— —	2.504 56	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —
— —	— —	1 34	— —	— —	— —	— —	122.739 06	— —	— —	— —	— —	— —	122.739 06	— —
4,149.573 95	57.404 39	975.563 08	837.540 08	30000 —	698 94	5.602 72	17,745.608 98	4,119.573 95	56.705 45	980 —	377.318 75	183154 —	22.122.630 85	— —

Rachunek ma-

Liczb. porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905. w kasie gotówka K.	h.	w kasie efekta K.	h.	wartość dóbr i realności K.	h.	kapitały hipotekowane K.	h.	w bankach K.	h.	Dochody w ciągu roku 1905. gotówka K.	g.	efekta K.	h.	wartość dóbr i realności K.	h.	kapitały hipotekowane K.	h.	Ra gotówka K.	h.	efekta K.	h.
	Z przeniesienia .	7.749	18	17,478.116	86	4 065.854	51	57.404	39	—	—	973 116	62	1,105.027	20	83.719	41	—	—	981.165	80	18.583 144	06
58	Fundusz Tytusa Kielanowskiego dla gminy Żuratyn	—	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.000	—
59	Fundacya Wacława Tyzenhauza	—	—	6.809	97	—	—	—	—	—	—	68	—	68	—	—	—	—	—	68	—	6.877	97
60	Fundacya ks. Karoliny Lubomirskiej . . .	13	27	51.713	38	—	—	—	—	—	—	3.728	—	1.614	27	—	—	—	—	3.741	27	53 327	65
61	Fundacya Maryem Gewürtzowej	—	—	2.684	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.684	19
62	Fundacya Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	—	—	1.348	11	—	—	—	—	—	—	48	—	48	—	—	—	—	—	48	—	1.396	11
63	Fundacya Szaflarskiego dla Dębicy	—	—	1.348	56	—	—	—	—	—	—	48	—	48	—	—	—	—	—	48	—	1.396	56
64	Fundacya Róży hr. Lanckorońskiej . .	320	—	165.306	38	—	—	—	—	—	—	335	—	320	60	—	—	—	—	655	—	165.626	98
65	Fundacya Konstantego i Michaliny Pietruskich	—	—	1.408	20	—	—	—	—	—	—	11.854	—	11.877	60	—	—	—	—	11.854	—	13.285	80
66	Fundacya Eust. Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50-let. rządów Najjaś. Pana	—	—	120.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120.000	—
67	Fundacya im. śp. Ign. Łukasiewicza na nagrody dla wzor wójtów gmin wiejskich	—	—	9.281	91	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.281	91
68	Fundacya Kowalewskiego Izydora	—	—	18.930	88	—	—	—	—	—	—	447	68	449	28	—	—	—	—	447	68	19.380	16
69	Fundacya Morawieckiego Michała	—	—	70 910	13	—	—	—	—	—	—	501	8	501	80	—	—	—	—	501	80	71.411	93
70	Fundacya z nadwyżek kas sierocych . . .	8	15	11	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	15	11	38
71	Fundacya Hoffmanowej Angeliki dla sierot po wojsk. I.	—	—	7.150	63	—	—	—	—	—	—	29	14	29	14	—	—	—	—	29	14	7.179	77
72	Fundacya Hoffmanowej dla sierot po włościanach II.	—	—	7.555	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.555	86
73	Fundacya Jakóba hr. Potockiego	340	51	8.930	54	—	—	—	—	—	—	1.411	43	1.539	47	—	—	—	—	1.751	91	10.470	01
74	Fundacya pamiątkowa im. Kościuszki	—	—	47.331	80	—	—	50.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47.331	80
75	Fundacya Pietruskiego Oktawa	—	—	10 000	—	—	—	—	—	—	—	5	40	—	—	—	—	—	—	5	40	10.000	—
76	Fundacya Bursika Wojciecha	—	—	3.267	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 267	52
77	Fundacya Głowińskiego S muela dla ubogich przy kościele w Winnikach	—	—	133.737	57	—	—	—	—	—	—	7.815	97	7.827	37	—	—	—	—	7.815	97	141.564	94
78	Fundacya Przesmyckiego Tytusa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.065	94	125.531	88	—	—	—	—	12.065	94	125.531	88
79	Fundusz krajowy sierocy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80	Fundus propinacyjny .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
81	„ koszar krajowych	—	—	—	—	3,086.409	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
82	Fundusz pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia .	8.431	11	18,165.843	87	7,152.264	32	107.404	39	—	—	1,011.774	98	1,254.882	61	83.719	41	—	—	1,020.206	09	19,420.726	48

jątku zarodowego

zem		Wydatki w ciągu roku 1905.				Stan z końcem roku 1905.								
						w kasie				należytości			czysty stan	
										czynne				
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartości dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	w bankach	inne	bierne	czynny	bierny
K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.
4,149.573 95	57.404 39	975 563 08	837.540 08	30.000 —	698 94	5.602 72	17.745 603 98	4,119.573 95	56.705 45	980 -	377.318 75	183154 —	22,122.630 85	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	20.000 —	— —
— —	— —	68 —	— —	— —	— —	— —	6.877 97	— —	— —	— —	— —	— —	6.877 97	— —
— —	— —	3.731 52	1.600 —	— —	— —	9 75	51.727 65	— —	— —	— —	— —	— —	51.737 40	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2.684 19	— —	— —	— —	— —	— —	2.684 19	— —
— —	— —	48 —	— —	— —	— —	— —	1.396 11	— —	— —	— —	— —	— —	1.396 11	— —
— —	— —	48 —	— —	— —	— —	— —	1.396 56	— —	— —	— —	— —	— —	1.396 56	— —
— —	— —	320 —	— —	— —	— —	335 —	165.626 98	— —	— —	— —	— —	— —	165.961 98	— —
— —	— —	11.854 —	— —	— —	— —	— —	13 285 80	— —	— —	— —	— —	— —	13.285 80	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	120.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	120.000 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	9.281 91	— —	— —	— —	— —	— —	9.281 91	— —
— —	— —	447 68	25 27	— —	— —	— —	19.354 89	— —	— —	— —	— —	— —	19.354 89	— —
— —	— —	501 80	73 69	— —	— —	— —	71.338 24	— —	— —	— —	— —	— —	71.338 24	— —
— —	— —	8 15	11 38	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	29 14	— —	— —	— —	— —	7.179 77	— —	— —	— —	— —	— —	7.179 77	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	7.555 86	— —	— —	— —	— —	— —	7.555 86	— —
— —	— —	1543 94	9 43	— —	— —	208 —	10.460 58	— —	— —	— —	— —	— —	10.668 58	— —
— —	50.000 —	— —	— —	— —	20000 —	— —	47.331 80	— —	30.000 —	— —	20.000 —	— —	97.331 80	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	5 40	10.000 —	— —	— —	— —	— —	— —	10.005 40	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3.267 52	— —	— —	— —	— —	— —	3.267 52	— —
— —	— —	7.815 97	2.000 —	— —	— —	— —	139.564 94	— —	— —	— —	— —	— —	139.564 94	— —
— —	— —	12.065 94	12.065 94	— —	— —	— —	113.465 94	— —	— —	— —	— —	— —	113.465 94	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
3,086.409 78	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	3,086.409 78	— —	— —	— —	— —	3,086.409 78	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
7,235.983 73	107.404 39	1,014.045 22	853.325 79	30000 —	20698 94	6.160 87	18,567.400 69	7,205.983 73	86.705 45	980 —	397.318 75	183154 —	26,081.395 49	— —

Rachunek ma-

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905.								Dochody w ciągu roku 1905.								Ra			
		w kasie				wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		w bankach		gotówka		efekta		wartość dóbr i realności		kapitały hipotekowane		gotówka		efekta	
		gotówka		efekta																			
		K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
	Z przeniesienia .	8.431	11	18,165.843	87	7,152.264	32	107.404	39	—	—	1,011.774	98	1,254.882	61	83.719	41	—	—	1,020.206	09	19,420.726	48
83	Fundusz byłego korpusu ochotników wojskowych	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
84	Fundusz pożyczkowy na cele melioracyjne .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
85	Fundusz pożyczkowy na budowę szkół . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
86	Fundusz kolejowy . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	8.431	11	18,165.843	87	7.152.264	32	107.404	39	—	—	1,011.774	98	1,254.882	61	83.719	41	—	—	1,020.206	09	19.4 0.726	48

jątku zarodowego.

Z e m		Wydatki w ciągu roku 1905.						S t a n z k o ń c e m r o k u 1905.													
								w k a s i e				należytości						czysty stan			
												czynne				bierne					
												w bankach		inne							
wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane	gotówka	efekta	wartość dóbr i realności	kapitały hipotekowane									czynny		biermy	
K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.	K. h.
7,235.983 73	107.404 39	1,014.045 22	853.325 79	30000 —	20698 94	6.160 87	18,567.400 69	7,205.983 73	86.705 45	980 —		397.318 75		183154 —		26,081.395 49		— —			
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		— —			
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		— —			
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		— —			
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —		— —		— —		— —		— —			
7,235 983 73	107.404 39	1,014.045 22	853.325 79	30000 —	20698 94	6 160 87	18,567.400 69	7,205.983 73	86.705 45	980 —		397.318 75		183154 —		26,081.395 49		— —			

Rekapitulacya i depozyta.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Stan z początkiem roku 1905. w kasie gotówka K. h.	efekta K. h.	wartość dóbr i realności K. h.	kapitały hipotekowane K. h.	w bankach K. h.	Dochody w ciągu roku 1905. gotówka K. h.	efekta K. h.	wartość dóbr i realności K. h.	Kapitały hipotekowane K. h.	Razem gotówka K. h.	efekta K. h.	wartość dóbr i realności K. h.	kapitały hipotekowane K. h.	Wydatki w ciągu roku 1905. gotówka K. h.	efekta K. h.	wartość dóbr i realności K. h.	kapitały hipotekowane K. h.	Stan z końcem roku 1905. w kasie gotówka K. h.	efekta K. h.	wartość dóbr i realności K. h.	kapitały hipotekowane K. h.	należytości czynne w bankach K. h.	należytości czynne inne K. h.	należytości bierne K. h.	czysty stan czynny K. h.	czysty stan bierny K. h.
	Rekapitulacya.																										
	Suma funduszów dotowanych	2 22	1,875.297 48	12,070.774 90	513.881 16	— —	282.565 55	219.291 87	184.483 06	29451 05	282.567 77	2,094.588 85	12,255.257 96	543.432 21	282.353 97	225.725 64	— —	20.530 65	213 80	1,868.863 21	12,255.257 96	522.901 56	— —	668.048 20	106.888 80	15,208.395 93	— —
	Suma funduszów samoistnych, budżetem objętych	691 72	293.268 71	— —	— —	— —	21.586 01	18.905 03	— —	— —	22.277 73	312.173 74	— —	— —	21.369 85	16.206 18	— —	— —	907 88	295.967 56	— —	— —	— —	23.467 —	— —	320.342 44	— —
	Suma funduszów samoistnych, budżetem nieobjętych	8.431 11	18,165.843 87	7,152.264 82	107.404 39	— —	1,011.774 98	1,254.882 61	83.719 41	— —	1,020.206 09	19,420.726 48	7,235.983 73	107.404 39	1,014.045 22	853.325 79	30.000 —	20.698 94	6.160 87	18,567.400 69	7,205.983 73	86.705 45	980 —	397.318 75	183.154 —	26,081.395 49	— —
	Suma majątku zarodowego	9.125 05	20,334.410 06	19,223.039 22	621.385 55	— —	1,315.926 54	1,493.079 61	268.202 47	29451 05	1,325.051 59	21,827.489 07	19,491.241 69	650.836 60	1,317.769 04	1,095.257 61	30.000 —	41.229 59	7.282 55	20.732.231 46	19.461.241 69	609 607 01	980 —	1,088.833 95	290.042 80	41,610.133 86	— —
	Suma majątku obrotowego	4,701.781 57	12,712.564 72	— —	— —	2,246.570 54	111,092.651 15	8,656.056 01	— —	— —	115,794.432 72	21,368.620 73	— —	— —	110,460.404 72	5,338.517 21	— —	— —	5,328.028 —	16.030.103 52	— —	— —	3,106.450 51	21,912.263 06	67,326.979 63	34,625.850 86	55,575.985 40
	Razem	4,710.906 62	33,046.974 78	19,223.039 22	621.385 55	2,246.570 54	112,408.577 69	10,149.135 62	268.202 47	29451 05	117,119.484 31	43,196.109 80	19,491.241 69	650.836 60	111,784.173 76	6,433.774 82	30.000 —	41.229 59	5,335.310 55	36,762.334 98	19.461.241 69	609.607 01	3,107.430 51	23,001.097 01	67,617.022 43	76,235.984 72	55,575.985 40
	Depozyta.																										
1	Depozyta w ogólności	53.661 38	1,452.646 23	— —	— —	— —	1 185.188 82	2,221.948 88	— —	— —	1,238.850 20	3,674.595 11	— —	— —	1.172 436 03	2,087.164 17	— —	— —	66.414 17	1,587.430 94	— —	— —	— —	— —	1,653.845 11	— —	— —
2	Depozyta szpitala powszechnego we Lwowie	12.423 10	27.813 02	— —	— —	— —	29 829 96	6.254 20	— —	— —	42.247 36	34.067 22	— —	— —	30.583 88	14.070 30	— —	— —	11.663 48	19.996 92	— —	— —	— —	— —	31.660 40	— —	— —
3	Depozyta zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	6 023 44	29.714 43	— —	— —	— —	18.474 39	17.422 82	— —	— —	24.497 83	47.137 25	— —	— —	16.168 20	18.427 20	— —	— —	8.329 63	28.710 05	— —	— —	— —	— —	37.039 68	— —	— —
4	Depozyta szpitala św. Łazarza w Krakowie	1.852 54	57.190 38	— —	— —	— —	37.585 61	16.235 40	— —	— —	39.438 15	73.425 78	— —	— —	38.261 08	23.980 95	— —	— —	1.177 07	49.444 83	— —	— —	— —	— —	50.621 90	— —	— —
5	Depozyta szkoły rolniczej w Dublanach	1.725 87	8.872 34	— —	— —	— —	20.141 58	4.315 93	— —	— —	21.867 45	13.188 27	— —	— —	19.863 15	4.568 27	— —	— —	2.004 30	8.620 —	— —	— —	— —	— —	10.624 30	— —	— —
6	Depozyta szkoły rolniczej w Czernichowie	440 85	3.292 43	— —	— —	— —	24.884 20	13.897 —	— —	— —	25.325 05	17.189 43	— —	— —	23.991 15	13.505 —	— —	— —	1.333 90	3.684 43	— —	— —	— —	— —	5.018 33	— —	— —
7	Depozyta szkoły rolniczej w Horodence	— —	— —	— —	— —	— —	421 81	— —	— —	— —	421 81	— —	— —	— —	421 81	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
8	Depozyta szkoły rolniczej w Jagielnicy	— —	— —	— —	— —	— —	533 70	— —	— —	— —	533 70	— —	— —	— —	533 70	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
9	Depozyta szkoły rolniczej w Kobiernicach	15 11	— —	— —	— —	— —	900 85	— —	— —	— —	915 96	— —	— —	— —	901 15	— —	— —	— —	14 81	— —	— —	— —	— —	— —	14 81	— —	— —
10	Depozyta szkoły rolniczej w Bereźnicy	30 46	— —	— —	— —	— —	114 —	— —	— —	— —	144 46	— —	— —	— —	114 —	— —	— —	— —	30 46	— —	— —	— —	— —	— —	30 46	— —	— —
11	Depozyta szkoły ogrodnicz. w Tarnowie	— —	— —	— —	— —	— —	1.378 90	— —	— —	— —	1.378 90	— —	— —	— —	1,378 90	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
12	Depozyta szkoły rolniczej w Suchodole	— —	— —	— —	— —	— —	588 30	— —	— —	— —	588 30	— —	— —	— —	578 30	— —	— —	— —	10 —	— —	— —	— —	— —	— —	10 —	— —	— —
13	Depozyta gmin. serwitut.	1.874 60	575.188 41	— —	— —	— —	49.451 94	60.255 39	— —	— —	51.329 54	635.443 80	— —	— —	35.955 05	67.255 39	— —	— —	15 374 49	568.188 41	— —	— —	— —	— —	583.562 90	— —	— —
14	Depozyta szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	61 70	— —	— —	— —	— —	233 35	— —	— —	— —	295 05	— —	— —	— —	68 44	— —	— —	— —	227 21	— —	— —	— —	— —	— —	227 21	— —	— —
	Suma depozytów	78.109 35	2,154.717 24	— —	— —	— —	1 369.725 01	2,340.329 62	— —	— —	1,447.834 36	4,495.046 86	— —	— —	1,341.254 84	2,228 971 28	— —	— —	106.579 52	2,266.075 58	— —	— —	— —	— —	2,372.655 10	— —	— —
	Do tego suma funduszów krajowych	4,710.906 62	33,046.974 78	19,223.039 22	621.385 55	2,246.570 54	112,408.577 69	10,149.135 62	268.202 47	29451 05	117,119.484 31	43,196 109 80	19,491.241 69	650.836 60	111 784.173 76	6,433 774 82	30.000 —	41.229 59	5 335.310 55	36,762.334 98	19.461.241 69	609.607 01	3,107.430 51	23,001.097 01	67,617.022 43	76,235.984 72	55,575.985 40
	Ogółem	4,789.015 97	35.201.692 02	19,223 039 22	621.385 55	2 246 570 54	113,778 302 70	12,489.164 64	268.202 47	29451 5	118,567.318 67	47,691.156 66	19,491.241 69	650.836 60	113,125.428 60	8 662.746 10	30.000 —	41.229 59	5,441.890 07	39.028.410 56	19.461.241 69	609.607 01	3,107.430 51	23,001.097 01	69,989.677 53	76,235.984 72	55,575.985 40
	Fundusze administrowane przez Bank krajowy:																										
	a) stały fundusz przem.	— —	— —	— —	— —	— —	830.585 19	— —	— —	— —	830 585 19	— —	— —	— —	830.585 19	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	2,282 500 12	510.420 —	1,772.080 12	— —
	b) Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych	9.905 —	— —	— —	— —	— —	23.891 75	— —	— —	— —	33.796 75	— —	— —	— —	22.958 75	— —	— —	— —	10.838 —	— —	— —	— —	— —	59.816 43	— —	70.154 43	— —
	c) Fundusz pożyczkowy dla przemysłu roln.	68.617 —	— —	— —	— —	— —	117.980 76	— —	— —	— —	186.597 76	— —	— —	— —	182.513 76	— —	— —	— —	4.084 —	— —	— —	— —	— —	579.367 26	— —	583.451 26	— —
	d) Stały fundusz hodowl.	39.143 —	— —	— —	— —	— —	10.150 75	— —	— —	— —	49.293 75	— —	— —	— —	26.962 75	— —	— —	— —	22.331 —	— —	— —	— —	— —	80.081 80	— —	102 412 80	— —
	e) Stały fundusz pożyczkowy dla spółek oszczędn. i pożyczek	— —	— —	— —	— —	— —	690.908 64	— —	— —	— —	690.908 64	— —	— —	— —	690.908 64	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	1,978.730 48	1,640.612 60	338.117 88	— —
	Razem	117.665 —	— —	— —	— —	— —	1,673.517 09	— —	— —	— —	1,791.182 09	— —	— —	— —	1,753.929 09	— —	— —	— —	37.253 —	— —	— —	— —	— —	4,979.996 09	2,151.032 60	2,866.216 49	— —

Uwaga. Czysty stan czynny funduszów krajowych (bez depozytów) wynosi jak wyżej . . . . . 76,235.984 K 72 h.
Porównując ten stan czynny z wykazanym stanem biernym w sumie . . . . . 55,575.985 » 40 »
okazuje się w rezultacie w majątkach fund. kraj. przewyżka stanu czynnego w sumie . 20,659.999 K. 32 h.

Zestawienie

ogólnego stanu majątku obrotowego wraz z majątkiem zarodowym z końcem roku 1905.

(po wyłączeniu skryptów, kart dłużnych i t. p. efektów bez wartości.)

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
1	*a*) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	6.372.889	72	3,766.940	34	10,139.830	06	—	—
	b) Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie: w majątku obrotowym stan bierny 3.299 K. 22 g.; „ „ zarodowym stan czynny 81.796 „ 72 „	—	—	78.497	50	78.497	50	—	—
	c) Doświadczalna stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie	89	80	—	—	89	80	—	—
	d) Szkoła rolnicza, folwark, szkoła gorzelnicza i stacya doświadczalna w Dublanach: w majątku obrotowym stan bierny 187.033 K. 79 g.; „ zarodowym „ czynny 793.885 „ — „	—	—	606.851	21	606.851	21	—	—
	e) Zakład w Czernichowie: w majątku obrotowym stan bierny 12 113 K. 19 g.; „ „ zarodowym „ czynny 490 167 „ 46 „	—	—	468.054	27	468.054	27	—	—
	f) Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	768.522	61	768.522	61	—	—
	g) Szkoła rolnicza w Horodence	—	—	48.550	—	48.550	—	—	—
	h) „ „ w Jagielnicy	—	—	25.881	31	25.881	31	—	—
	i) „ „ w Kobiernicach	—	—	—	—	—	—	—	—
	j) Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	—	—	36.276	40	36.276	40	—	—
	k) Szkoła rolnicza w Bereźnicy	—		122.230	10	122.230	10	—	—
	l) „ „ w Suchodole	—	—	145.664	72	145.664	72	—	—
	m) Zakład sadowniczy w Zaleszczykach	—	—	—	—	—	—	—	—
	n) Szkoła mleczarska w Rzeszowie: w majątku obrotowym stan bierny 2.550 K. 49 g.; „ „ zarodowym „ czynny 113 640 „ 96 „	—	—	111 090	47	111.090	47	—	—
	o) Była szkoła ogrodnicza w Czernichowie	—	—	1.111	49	1.111	49	—	—
2	Krajowy szpital powszechny we Lwowie: a) Oddział chorych	626.438	08	1,707.243	76	2,333.681	84	—	—
	b) „ położnic	138.933	11	554.029	14	692.962	25	—	—
3	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	401.608	18	2,325.496	31	2,727.104	49	—	—
4	Fundusz budowy pawilonów i rozszerzenia zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	338.828	25	—	—	338.828	25	—	—
5	„ „ krajowego zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.	—	—	—	—	—	—	918	60
6	Szpital św. Łazarza w Krakowie: a) Oddział chorych: w majątku obrotowym stan bierny 165 K. 29 g.; „ „ zarodowym „ czynny 2,004.874 „ 31 „	—	—	2,004.709	02	2,004.709	02	—	—
	b) „ położnic	19.081	93	120.244	98	139.326	91	—	—
	c) „ syfilitycznych	48.525	12	21.314	48	69.839	60	—	—
	d) „ obłąkanych	33.182	39	15.751	46	48.933	85	—	—
7	Fundusz szkolny krajowy	1,978 992	83	1,736.795	18	3,715.788	01	—	—
8	Krajowy fundusz szkolny emerytalny: w majątku obrotowym stan bierny 30 375 K. 89 g.; „ „ zarodowym stan czynny 67.106 „ 94 „	—	—	36.731	05	36.731	05	—	—
9	Fundusz pożyczki krajowej z roku 1891.	—	—	—	—	—	—	7.800	—
10	„ „ „ „ 1893.	—	—	—	—	—	—	52,990.274	—
11	„ „ „ „ 1904.	448.596	29	—	—	448.596	29	—	—
12	„ „ „ „ 1905.	395.400	—	—	—	395.400	—	—	—
13	„ policyi krajowej	1.489	46	275.872	26	277.361	72	—	—
14	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	961.583	25	—	—	961.583	25	—	—
15	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	53.643	03	—	—	53.643	03	—	—
16	„ „ potoku Kisieliny	84.760	31	—	—	84.760	31	—	—
17	„ „ rzeki Łęgu	27.539	76	—	—	27.539	76	—	—
18	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni Rowu	8.231	76	—	—	8.231	76	—	—
19	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	25.857	54	—	—	25.857	54	—	—
20	„ „ „ Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—	—	175.622	05
21	„ dla uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	64.270	90	—	—	64.270	90	—	—
22	„ zabudowanie potoku górskiego Niszkówka	214	59	—	—	214	59	—	—
23	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	287.989	16	—	—	287.989	16	—	—
24	„ „ „ Złotej Lipy	62.415	41	—	—	62.415	41	—	—
25	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	8.048	17	—	—	8.048	17	—	—
26	„ regulacyi Potoku Dumnego	14.176	11	—	—	14.176	11	—	—
27	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	9.083	36	—	—	9.083	36	—	—
28	„ regulacyi potoku Przegnojówki	13.986	14	—	—	13 986	14	—	—
29	„ zabudowania potoku Glińsko	—	—	—	—	—	—	—	—
30	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	84.975	98	—	—	84.975	98	—	—
31	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	292 525	23	—	—	292.525	23	—	—
32	„ zabudowania potoku Bystry	1.951	03	—	—	1.951	03	—	—
33	„ regulacyi górnego Dniestru	285.883	49	—	—	285.883	49	—	—
34	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim	—	—	—	—	—	—	31.701	33
35	„ obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą Państwa	105.489	89	—	—	105.489	89	—	—
36	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej mostu w Bogumiłowicach	11.636	86	—	—	11.636	86	—	—
37	„ regulacyi potoku Pustej	127.724	74	—	—	127.724	74	—	—
38	„ „ rzeki Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim	66.344	15	—	—	66.344	15	—	—
	Do przeniesienia	13,402.386	02	14,972.858	06	28,375.244	08	53,206.315	98

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny				Razem			
		obrotowy		zarodowy		czynny		bierny	
		K.	h.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
	Z przeniesienia . .	13,402.386	02	14,972.858	06	28,375.244	08	53,206.315	98
39	Fundusz obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim	—	—	—	—	—	—	101.500	29
40	„ zabudowania debr w Mikołajowie	40.288	21	—	—	40.288	21	—	—
41	„ zabudow. debr w gm. Zniesieniu powiatu Lwowskiego . . .	142.299	24	—	—	142.299	24	—	—
42	„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby . . .	84.807	—	—	—	84.807	—	—	—
43	„ „ „ od ujścia Raby do Woli rogowskiej . . .	82.894	14	—	—	82.894	14	—	—
44	„ kolmatacyi bagien naddniostrzańskich	62.048	51	—	—	62.048	51	—	—
45	„ regulacyi potoku Błotni	32.852	22	—	—	32.852	22	—	—
46	„ „ górnej Trześniówki	—	—	—	—	—	—	45.120	86
47	„ osuszenia bagien Rzemienieckich	6.838	65	—	—	6.838	65	—	—
48	„ konserwacyi rzeki Trześniówki	6.016	82	—	—	6.016	82	—	—
49	„ zabudowania potoku górskiego Michałów	882	64	—	—	882	64	—	—
50	„ obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim . . .	104.260	28	—	—	104.260	28	—	—
51	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy . . .	450	63	—	—	450	63	—	—
52	„ Związku budowlanych kas chorych	17.830	92	—	—	17.830	92	—	—
53	„ emerytury dozorców melioracyjnych	19.444	65	—	—	19.444	65	—	—
54	„ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych	—	—	—	—	—	—	—	—
55	„ kultury krajowej	3.511	10	88.838	58	92.349	68	—	—
56	„ stanowy sierociński	—	—	96.211	34	96.211	34	—	—
57	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	3.882	46	48.011	54	51.894	—	—	—
58	„ podrzutków w Krakowie	—	—	87.280	98	87.280	98	—	—
59	„ pomnika Tadeusza Kościuszki	1.293	16	31.714	96	33.008	12	—	—
60	Fundusze stypendyjne	422.100	95	11,274.153	61	11,696.254	56	—	—
61	Administracya dóbr Winniki	23.654	48	—	—	23.654	48	—	—
62	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	196	52	75.989	81	76.186	33	—	—
63	„ niżankowicki „ „	32	—	6.337	58	6.369	58	—	—
64	Fundusz posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	59	84	4.072	01	4.131	85	—	—
65	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	837	29	1,048.905	62	1,049.742	91	—	—
66	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	19.713	89	—	—	19.713	89	—	—
67	„ budowy domu podrzutków we Lwowie	—	—	100.773	68	100.773	68	—	—
68	„ Pelagii Russanowskiej (dla inwalidów polskich)	974	04	132.169	33	133.143	37	—	—
69	„ szkół ludowych z roku 1872	1.208	76	204.215	—	205.423	76	—	—
70	Fundacya Wincentego Łodzia Ponińskiego	6.115	18	121.910	75	128.025	93	—	—
71	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	11.272	32	61.684	70	72.957	02	—	—
72	„ Franciszka Kochmana dla dziewcząt służących	—	—	48.680	89	48.680	89	—	—
73	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla 4-ech wiekowych kobiet . .	3	08	16.332	76	16.335	84	—	—
74	„ Sandecka „Dom roboczy“	—	—	90.769	34	90.769	34	—	—
75	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców . . .	309	60	5.440	49	5.750	09	—	—
76	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gmin Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce	2.313	57	55.233	82	57.547	39	—	—
	„ Dra Kazimierza Malinowskiego im. Najjaśniejszego Pana: . . .								
77	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach . .	587	64	49.796	92	50.384	56	—	—
78	2) ku wspieraniu artystów i literatów	782	01	44.669	03	45.451	04	—	—
79	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzycznego we Lwowie . .	867	45	42.859	05	43.726	50	—	—
80	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych	377	49	45.332	78	45.710	27	—	—
81	5) posagowy dla ubogich dziewcząt służących	2.771	78	25.377	09	28.148	87	—	—
82	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła . . .	408	64	37.257	36	37.666	—	—	—
83	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej . . .	—	—	6.512	15	6.512	15	—	—
84	„ imienia Antoniego Schiffnera	—	—	5.038	04	5.038	04	—	—
85	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	202	24	9.872	75	10.074	99	—	—
86	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	2 730	24	68.475	25	71.205	49	—	—
87	„ „Domu ubogich“ imienia Ludwika a) obrotowy . . 42.710 K. 72 h. i Anny Helzlów w Krakowie b) rezerwowy . . 75.259 „ 47 „	117.970	19	3,362.824	95	3,480.795	14	—	—
88	Fundusz „Macierzy polskiej“	4.568	53	77.091	72	81.660	25	—	—
89	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców .	66.724	94	575.399	03	642.123	97	—	—
90	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego dla akademii rol. w Dublanach .	—	—	1.329	22	1.329	22	—	—
91	„ „ ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego na cele oświaty ludowej .	—	—	1.329	22	1.329	22	—	—
92	„ ku podniesieniu rybactwa	9.945	95	—	—	9.945	95	—	—
93	„ Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt . . .	708	05	17.729	82	18.437	87	—	—
94	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	1.721	96	43.711	40	45.433	36	—	—
95	„ „ „ wdów po nauczycielach szkół ludowych . . .	69	59	46.801	34	46.870	93	—	—
96	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą . . .	—	—	18.519	35	18.519	35	—	—
97	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie .	282	14	7.175	54	7.457	68	—	—
	Do przeniesienia . .	14,711.497	01	33,058.686	86	47,770.183	87	53,352.937	13

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Czysty majątek czynny obrotowy K.	h.	Czysty majątek czynny zarodowy K.	h.	Razem czynny K.	h.	Razem bierny K.	h.
	Z przeniesienia . .	14,711.497	01	33,058.686	86	47,770.183	87	53,352.937	13
98	Fundusz bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kand. na nauczycieli szkół ludowych	—	—	49.584	04	7.663	04	—	—
99	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	297	48	7.366	45	71.863	93	—	—
100	„ posagowa ś.p Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	1.857	26	70.006	59	11.335	85	—	
101	„ „ „ „ „ „ „ dziewcząt wiejskich	480	84	10.854	48	22.359	32	—	—
102	„ „Domu ubogich“ w Strzeliskach nowych	2.631	52	19.727	51	77.215	03	—	—
103	„ Piotra Krzeczunowicza dla chorych nieuleczalnych i rekonwalescentów im. Józefa Kosvitzky'ego:	—	07	77.215	90		97	—	—
						3.406			
104	1) dla ślepych w Krakowie	124	—	3 282	56	8 050	56	—	—
105	2) „ wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie .	46	—	8.004	52	3.494	52	—	—
106	3) „ poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	132	—	3.362	05	49.584	05	—	—
107	Fundusz zapomog. im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobn. w Boguchwale	60	04	5.651	10	5.711	14	—	—
108	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	—	—	18.765	34	18.765	34	—	—
109	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	14.919	16	556.069	07	570.988	23	—	—
110	„ Józefa Krupacza dla c. i k. inwalidów wojskowych	24	—	742	40	766	40	—	—
111	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego	371.055	66	3,334.708	48	3,705.764	14	—	—
112	Fundacya Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie	939	51	24.965	10	25.904	61	—	—
113	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	856	—	21.595	28	22.451	28	—	—
114	„ „na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju“	192	—	2.504	56	2.696	56	—	—
115	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierżawce	411	64	20.000	—	20.411	64	—	—
116	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	—	—	122.739	06	122.739	06	—	—
117	„ „ „ „ gminy Zuratyn	419	76	20.000	—	20.419	76	—	—
118	„ Wacława Tyzenhausa	68	—	6.877	97	6.945	97	—	—
119	„ ks. Karoliny Lubomirskiej	—	—	51.737	40	51.737	40	—	—
120	„ Maryem Gewürzowej	105	52	2.684	19	2.789	71	—	—
121	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	—	—	1.396	11	1.396	11	—	—
122	„ „ „ Dębicy	—	—	1.396	56	1.396	56	—	—
123	„ Róży hr. Lanckorońskiej	—	—	165.961	98	165.961	98	—	—
124	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich { a) obrotowy 28.136 K. 15 g. b) rezerwowy 1.000 „ — „ }	29.136	15	13.285	80	42.421	95	—	—
125	„ Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50-letnich rządów Najjaśniejszego Pana	14.943	94	120.000		134.943	94	—	—
126	„ im. śp. Ign. Łukasiewicza na nagr. dla wzor. wójtów gmin wiejskich	526	—	9.281	91	9.807	91	—	—
127	„ Kowalewskiego Izydora	—	20	19.354	89	19.355	09	—	—
128	„ Morawieckiego Michała	437	78	71.338	24	71.776	02	—	—
129	„ nadwyżek kas sierocych	—	—	—	—	—	—	—	—
130	„ Hoffmannowej Angeliki dla sierót po wojsk. I.	314	68	7.179	77	7.494	45	—	—
131	„ „ „ „ „ po włość. II.	429	25	7.555	86	7.985	11	—	—
132	„ Jakóba hr. Potockiego	—	—	10.668	58	10.668	58	—	—
133	„ pamiątkowy im Kościuszki { w majątku obrotowym stan bierny 17.486 K. 44 g. „ „ zarodowym stan czynny 97.331 „ 89 „ }	—	—	79.845	36	79 845	36	—	—
134	„ Pietruskiego Oktawa	1.367	92	10.005	40	11.373	32	—	—
135	„ Bursika Wojciecha	189	—	3.267	52	3.456	52	—	—
136	„ Głowińskiego Samuela dla ubogich przy kościele w Winnikach . . .	767	66	139.564	94	140.332	60	—	—
137	„ Przesmyckiego Tytusa	5.174	55	113.465	94	118.640	49	—	—
138	Fundusz krajowy sierocy { a) obrotowy 74.041 K. 57 g. b) rezerwowy 252.536 „ 38 „ }	326.577	95	—	—	326.575	95	—	—
139	„ propinacyjny	8,784 690	43	—	—	8,784.690	43	—	—
140	„ koszar krajowych { w majątku obrotowym stan bierny 1,967.456 K. 74 g. „ zarodowym „ czynny 3,086.409 „ 78 „ }	—	—	1,118.953	04	1,118.953	04	—	—
141	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	2,958.560	08	—	—	2,958.560	08	—	—
142	„ byłego galic. korpusu ochotników wojskowych	131.916	20	—	—	131.916	20	—	—
143	„ pożyczkowy na cele melioracyjne	1,713.093	18	—	—	1,713.093	18	—	—
144	„ pożyczkowy na budowę szkół	—	—	—	—	—	—	—	—
145	„ kolejowy	5,549.041	20	—	—	5,549.041	02	—	—
	Suma	34,623.282	64	39.3 . .	81	74,012.936	45	53.352.937	13
	Czysty stan czynny wynosi jak obok kwotę					74,012.936	45		
	Porównując stan czynny ze stanem biernym, wynoszącym sumę					53,352.937	13		
	wynika w funduszach krajowych przewyżka stanu czynnego					20,659.999	32		

Uwaga.

Oprócz wyżej wykazanego majątku istnieją funduszo, oddane w administracyę Banku krajowego, których stan majątkowy wedle zestawienia na str. 883|884 wykazuje następujące wyniki:

1)	w stałym funduszu przemysłowym	1,772.080 K. 12 h.
2)	„ „ „ pożyczkowym dla Kółek rolniczych	70.154 „ 43 „
3)	„ „ „ pożyczkowym dla popierania przemysłu roluiczego (b. fundusz domestykalny)	583.451 „ 26 „
4)	„ „ „ hodowlanym	102.412 „ 80 „
5)	„ „ „ pożyczkowym dla spółek kas oszczędności i pożyczek	338.117 „ 88 „
	Razem	2,866.216 K. 49 h

Nadto utrzymują się w ewidencyi pretensye niepewne (illiquida), to jest takie, co do których zachodzi wątpliwość, czy kiedykolwiek odebrane zostaną, a mianowicie:

a)	przy funduszu szpitala św. Łazarza — Oddział chorych	90.000 złp. — gr. czyli 45.000 K. — h.
b)	„ „ szkolnym krajowym	232.265 „ 22 „ „ 116.132 „ 87 „
c)	„ „ ś. p. Anny Helclowej 9 sztuk akcyj użytkowania Tow. c. k. austr. kolei państwowej, które przynoszą czasami dywidendę.	

Poszczególnienie

papierów wartościowych

według ich rodzaju

z końcem roku 1905.

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne				Obligacye pożyczki krajowej z r. 1893.
		Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Galicyjskiego Banku hipot.	Banku krajowego	austr. Zakładu kred. ziemskiego	
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
1	a) Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	—	—	—	—	—
	b) szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	—	—	—	—	—
	c) doświadczalna stacya botaniczno rolnicza we Lwowie	—	—	—	—	—
	d) szkoła rolnicza, folwark, szkoła gorzelnicza i stacya doświadczalna w Dublanach	—	—	3.300	—	—
	e) zakład w Czernichowie	—	—	4.200	—	—
	f) szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	—	—	—
	g) szkoła rolnicza w Horodence	—	—	—	—	—
	h) „ „ w Jagielnicy	—	—	—	—	—
	i) „ „ w Kobiernicach	—	—	—	—	—
	j) krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	—	—	—	—	—
	k) szkoła rolnicza w Bereźnic	—	—	—	—	—
	l) „ „ w Suchod	—	—	—	—	—
	m) zakład sadowniczy w Za s zykach	—	—	—	—	—
	n) szkoła mleczarska w R s vie	—	—	—	—	—
2	Krajowy szpital powszechny owie a) Oddział chorych	—	—	500	—	—
	„ „ „ b) „ położnic	—	—	—	—	—
3	Krajowy zakład dla obłąkar Kulparkowie	—	—	—	—	—
4	Fundusz budowy pawilonó szerzenia zakładu dla obłąkanych w Kulpark	—	—	—	—	—
5	Fundusz budowy kraj. zak a obłąkanych w zachodniej części kraju	—	—	—	—	—
6	Szpital św. Łazarza w Krakowie a) Oddział chorych	22.800	400	275.600	—	—
	„ „ „ „ b) „ położnic	800	—	32.500	—	—
	„ „ „ „ c) „ syfilitycznych	—	—	8.000	—	—
	„ „ „ „ d) „ obłąkanych	—	—	—	—	—
7	Fundusz szkolny krajowy	56.600	—	914.500	—	70.900
8	Krajowy fundusz szkolny emerytalny	67.000	—	—	—	—
9	„ pożyczki krajowej z r. 1891.	—	—	—	—	—
10	„ „ „ „ 1893.	—	—	—	—	96.300
11	„ „ „ „ 1904.	—	—	—	—	—
12	„ „ „ „ 1905.	—	—	—	—	—
13	Fundusz policyi krajowej	—	—	264.800	—	—
14	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	—	—	—	—	—
15	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	—	—	—	—	—
16	„ „ potoku Kisieliny	—	—	—	—	—
17	„ „ rzeki Łęgu	—	—	—	—	—
18	„ „ potoku Krzemienicy i Babulówki oraz Trześni Rowu	—	—	—	—	—
19	„ „ rzeki Nowego Brnia z dopływami	—	—	—	—	—
20	„ „ „ Białej z dopływami i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—
21	„ obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	—	—	—	—	—
22	„ zabudowania potoku górskiego Niszkówki	—	—	—	—	—
23	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	—	—	—	—	—
24	„ regulacyi rzeki Złotej Lipy	—	—	—	—	—
25	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	—	—	—	—	—
26	„ regulacyi potoku Dumnego	—	—	—	—	—
27	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	—	—	—	—	—
28	„ regulacyi Przegnojówki	—	—	—	—	—
29	„ zabudowania potoku Glińsko	—	—	—	—	—
30	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Dniestru	—	—	—	—	—
31	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	—	—	—	—	—
32	„ zabudowania potoku Bystra	—	—	—	—	—
33	„ regulacyi górnego Dniestru	—	—	—	—	—
34	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w pow. Mieleckim	—	—	—	—	—
35	„ obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem, a granicą Państwa	—	—	—	—	—
36	„ obwałowania lewegu brzegu Dunajca powyżej mostu w Bogumiłowicach	—	—	—	—	—
37	„ regulacyi potoku Pustej	—	—	—	—	—
38	„ „ Łęgu w pow. Niżańskim i Kolbuszowskim	—	—	—	—	—
39	„ obwałowaua Wisły w powiecie Dąbrowskim	—	—	—	—	—
40	„ zabudowania debr w Mikołajowie	—	—	—	—	—
41	„ zabudowan. debr w gminie Zniesienie powiatu Lwowskiego	—	—	—	—	—
	Do przeniesienia	147.200	400	1,503.400	—	167.200

gacye		Obligacye														
jowej z roku		komunalne Banku krajowego	pożyczki papieskiej	funduszów propinacyjnych	Pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei węgiersko-północno-wschod. i inne	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Razem		Zapisy dłużne, i inne dokumenta	
1904.	1905.														
imienna															
K.	K.	K.	franki	K.	K.	K.	K.	b.	K.	K.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000.000	—	—	1,000.000	—	576.108	70
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	800	1.000	—	—	—	—	—	4.417	25	9.517	25	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.289	41	9.489	41	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	506	88	1.006	88	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.000	—	1.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	18.900	—	—	—	—	—	—	21.397	69	339.097	69	1.600	—
—	—	—	—	8.400	—	—	—	—	—	—	2.855	61	44.555	64	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	156	10	8.156	10	—	—
—	—	—	—	4.000	—	43.800	6.600	—	200	—	16.515	54	1,113.115	54	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	94	67.106	94	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.360	—	98.660	—	—	—
1,254.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,254.100	—	—	—
—	862.700	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	862.700	—	—	—
—	—	—	—	—	—	11.000	—	—	—	—	17	76	275.817	76	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,693.264	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	476	86	476	86	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	08	9	08	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Liczba porządkowa	Nazwa funduszu	Listy zastawne				Obl
		Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Galicyjskiego Banku hipot.	Banku krajowego	austr. Zakładu kred. ziemskiego	pożyczki kra- 1893.
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
	Z przeniesienia . .	147.200	400	1,503.400	—	167.200
42	Fundusz obwałow. Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	—	—	—	—	—
43	„ obwałowania Wisły u ujścia Raby do Woli rogowskiej	—	—	—	—	—
44	„ kolmatacya bagien naddniestrzańskich .	—	—	—	—	—
45	„ regulacyi potoku błotni	—	—	—	—	—
46	„ „ górnej Trześniówki . . .	—	—	—	—	—
47	„ osuszenia bagien Rzemienieckich . .	—	—	—	—	—
48	„ konserwacyi rzeki Trześniówki . .	—	—	—	—	—
49	„ zabudowania potoku górskiego Michałów .	—	—	—	—	—
50	„ obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim	—	—	—	—	—
51	„ zabudowania potoków górskich w dorz. Skawy	—	—	—	—	—
52	„ Związku budowlanych kas chorych . .	—	—	—	—	—
53	„ emerytalny dozorców melioracyjnych . .	—	—	—	—	—
54	„ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych	—	—	—	—	—
55	„ kultury krajowej	1.200	—	87.600	—	2.800
56	„ stanowy sierociński	52.400	—	35 500	—	18.700
57	„ Aleksandra hr. Stadnickiego . . .	2.200	—	25.100	—	—
58	„ podrzutków w Krakowie	800	—	52.400	—	—
59	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki . .	5 400	—	15 700	—	600
60	Fundusze stypendyjne	3,462 400	492.600	4,104.200	1.200	513.600
61	Administracya dóbr Winniki	—	—	—	—	—
62	Fundusz galic. inwalidów wojskowych . .	2.400	—	32.600	—	400
63	„ niżankowicki inwalidów wojskowych .	—	—	2.200	—	4.000
64	„ posagowy Jana i Jadwigi Komarnickich .	800	—	3.(00	—	—
65	Zakład narodowy im. Ossolińskich. . . .	811.000	7.000	400	600	119 300
66	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	—	—	—	—	—
67	„ budowy domu podrzutków we Lwowie .	—	—	—	—	—
68	„ Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	—	13.200	99.100	—	—
69	„ szkół ludowych z roku 1872 . . .	176.200	—	25.400	—	2.500
70	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego . .	200	—	111.200	—	10.500
71	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich .	61.600	—	—	—	—
72	„ „ „ dla dziewcząt służących	47.600	—	—	—	—
73	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej dla 4-ech wiekowych kobiet	4.600	—	10.000	—	600
74	Fundacya sandecka „Dom roboczy“ . . .	17.800	—	61.100	—	8.600
75	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	600	—	1.600	—	3.200
76	„ ś. p. Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan gm. Hołhocze, Dobrowody, Wierzbów, Wolica i Zastawce . . .	12.800	—	30.900	—	10.800
77	Fundacya Dra Józefa Kazimierza Malinowskiego imienia Najjaśn. Pana:					
	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	600	—	47.500	—	—
78	2) ku wspieraniu artystów i literatów .	—	40.000	4.400	—	—
79	3) ku popieraniu celów galic. Towarzystwa muzyczn. we Lwowie	—	—	42.500	—	—
80	4) ku wspieraniu ubogich sług prywatnych .	3.000	—	27.600	—	8.300
81	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących .	1.000	—	13.200	—	8.900
82	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	—	—	6.500	—	10.700
83	Fundacya Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	2.200	—	4.000	—	200
84	„ imienia Antoniego Schiffnera	4.800	—	—	—	—
85	„ Maryi Mochnackiej dla czterech ubogich ciemnych	8.800	—	800	—	200
86	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	—	—	2.800	—	61.100
87	„ „Domu ubogich“ imienia Ludwika i Anny Helzlów w Krakowie	1,390.400	—	472.400	—	30.800
88	Fundusz „Macieży Polskiej“	45.000	—	27.600	—	600
89	Fundusz Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	311.800	20.000	143.200	—	—
90	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego:					
	a) dla akademii rolniczej w Dublanach	—	—	1.200	—	2.600
	b) na cele oświaty ludowej	—	—	1 200	—	—
	Do przeniesienia . .	6,575.000	573.200	6,996.300	1.800	983.600

gacye		Obligacye					Renty państwowe		Losy państwowe i inne	Akcye kolei	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.		Razem		Zapisy dłużne i inne dokumenta	
jowej z roku		komunalne Banku krajowego	pożyczki papierskiej	funduszów propinacyjnych	Pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego				węgiersko-północno-wschod. i inne						
1904	1905															
imienna																
K.	K.	K.	franki	K.	K.	K.	K.	h.	K.	K.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
1,254.100	862.700	—	—	32.100	1.000	54.800	6 600	—	200	1,000.000	55.109	15	5,084.809	15	2,270.972	94
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.979	16	13.979	16	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16·344	90	16.344	90	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	58	88.838	58	—	—
—	—	—	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	111	34	96.211	34	—	—
—	—	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—	11	54	48.011	54	—	—
—	—	—	—	9.600	—	—	—	—	—	—	106	10	62.906	10	—	—
—	—	—	—	—	—	11. 200	—	—	—	—	108	11	33.008	11	—	—
—	—	—	—	86.300	313.400	422.500	—	—	2.070	—	56·341	67	9,454.611	67	47.776	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	40.400	—	—	—	—	189	81	75.989	81	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	137	58	6.337	58	—	—
—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	72	01	4.072	01	—	—
—	—	50.000	300	50.500	—	—	2.400	—	—	4.000	10.425	62	1.055.925	62	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19.553	89	19.553	89	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	561	68	561	68	—	—
—	—	19 800	—	—	—	—	—	—	—	—	69	33	132.169	33	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	—	204.215	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.687	25	125.587	25	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8·918	05	70.518	05	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	133	65	47.733	65	—	—
—	—	—	—	—	—	1.100	—	—	—	—	32	76	16.332	76	—	—
—	—	—	—	—	—	1.600	—	—	—	—	96	02	89.196	02	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	134	99	5.534	99	—	—
—	—	—	—	—	—	700	—	—	—	—	1.446	67	56.646	67	—	—
—	—	—	—	—	—	1.600	—	—	—	—	96	92	49.796	92	—	—
—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	69	03	44.669	03	40.000	—
—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	159	05	42.859	05	—	—
—	—	—	—	—	1.800	4.600	—	—	—	—	32	78	45.332	78	—	—
—	—	—	—	—	—	2.200	—	—	—	—	3.233	57	28.533	57	—	—
—	—	—	—	—	200	1.000	18.809	53	—	—	47	83	37.257	36	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	188	35	6.388	35	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	197	—	4.997	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	75	9.872	75	—	—
—	—	—	—	—	2.200	2.200	—	—	—	—	2.849	18	71.149	18	—	—
—	—	—	—	40.400	21.200	10.800	—	—	—	—	455	65	1,966.455	65	—	—
—	—	—	—	—	3.400	—	—	—	—	—	91	72	77.091	72	—	—
—	—	—	—	84.000	—	16.200	—	—	—	—	199	03	575.399	03	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	129	22	1.329	22	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	129	22	1.329	22	—	—
1,25.1400	862.700	69.800	300	303.900	345.200	575.900	27.809	53	2.270	1,004.000	105.676	16	19.771.555	69	2,358.749	31

Liczba porządkow.	Nazwa funduszu	Listy zastawne				Obligacye pożyczki krajowej 1893.
		Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Galicyjskiego Banku hipot.	Banku krajowego	austr. Zakładu kred. ziemskiego	
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
	Z przeniesienia . .	6,575.000	573.200	6,996.300	1.800	983.600
91	Fundusz ku podniesieniu rybactwa	—	—	—	—	—
92	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskich dla osieroconych dziewcząt	—	—	17.700	—	—
93	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt . .	—	—	7.400	—	35.200
94	„ „ „ wdów po nauczycielach szkół ludowych	2.200	—	8.600	—	36.000
95	„ hr. Weissenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	—	—	12.600	—	5.100
96	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	—	—	2.700	—	4.400
97	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	24.600	—	23.400	—	600
98	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła . . .	2 600	—	3.500	—	600
99	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	3.000	—	47.600	—	2.600
100	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla dziewcząt wiejskich . . .	400	—	7.000	—	200
101	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych . .	—	—	18.500	—	2.800
102	„ Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	77.200	—	—	—	—
	„ im. Józefa Kosvitzky'ego:					
103	1) dla ślepych w Krakowie	—	—	—	—	700
104	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezwaniem św. Józefa w Krakowie . .	—	—	1.400	—	1.700
105	3) dla poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	—	—	1.000	—	900
106	Fnndusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale . .	4.600	—	1.000	—	—
107	Fundusz Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	16 000	—	—	—	2.300
108	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	58.600	—	475.700	—	—
109	„ Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojsk. .	—	—	600	—	—
110	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowskiego . .	1,364.200	—	365.000	—	105.300
111	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie .	—	—	4.200	—	—
112	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz „tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	—	—	21.400	—	—
113	„ „na zakupno książek dla uczni niższych zakładów przemysłowych“	—	2.400	—	—	—
114	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	20.000	—	—	—	—
115	„ „ „ „ „ Żuratyn .	20.000	—	—	—	—
116	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych	120.600	—	2.100	—	—
117	Fundacya Wacława Tyzenhauza	—	—	6.700	—	—
118	„ Karoliny ks. Lubomirskiej	—	21.400	12 800	—	—
119	„ Maryem Gewürtzowej	—	200	2.400	—	—
120	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca . .	—	—	1.200	—	—
121	„ „ „ Dębicy	—	—	1.200	—	—
122	„ Róży hr. Lanckorońskiej	—	—	165.600	—	—
123	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich . .	—	—	13.200	—	—
124	„ Eustachego Szumańskiego ku uczczeniu jubileuszu 50-letnich rządów Najj. Pana . .	120.000	—	—	—	—
125	„ im. ś. p. Ignacego Łukasiewicza dla wzorowych wójtów gmin wiejskich	—	—	9.100	—	—
126	„ Kowalewskiego Izydora	—	—	2.300	—	—
127	„ Morawieckiego Michała	36.400	—	33.800	—	1.100
128	„ z nadwyżek sierocych	—	—	—	—	—
129	„ Hoffmannowej 1) dla sierót po wojskowych I	—	—	7.100	—	—
130	„ „ 2) dla sierót po włośc. II. .	—	—	7.500	—	—
131	„ Jakóba hr. Potockiego	—	—	10.400	—	—
132	„ pamiątk. im. Kościuszki	47.200	—	—	—	—
133	„ Pietruskiego Oktawa	—	—	10.000	—	—
134	„ Bursika Wojciecha	—	—	3.200	—	—
135	„ Głowińskiego Samuela dla ubogich przy kościele w Winnikach	—	—	12.100	—	98.800
136	Fundusz Przesmyckiogo Tytusa	29.600	17.600	66.200	—	—
137	„ krajowy sierocy	—	—	—	—	—
138	„ propinacyjny	495.600	—	3,877.300	—	131.100
	Do przeniesienia . .	9,017.800	614.800	12,259.800	1.800	1,412.900

gacye jowej z roku 1904.	gacye jowej z roku 1905.	Obligacye komunalne Banku krajowego	Obligacye pożyczki papieskiej	Obligacye funduszów propinacyjnych	Obligacye pożyczki miasta Lwowa	Obligacye kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei węgiersko-północno-wschod. i inne	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.	Razem	Zapisy dłużne i inne dokumenta
i m i e n n a												
K.	K.	K.	fr.	K.	K.	K.	K. h.	K.	K.	K. h.	K. h.	K. b.
1,254.100	862 700	69.800	300	303.900	345200	575.900	27.809 53	2.270	1,004.000	195.676 16	19,771.555 69	2,358 749 31
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	8 —	8 —	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	29 82	17.729 82	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	1.000	—	1.685 36	45.285 36	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	1 34	46.801 34	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	11 13	17.810 13	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	75 54	7.175 54	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	10 —	48.610 —	— —
—	—	—	—	—	—	500	— —	—	—	166 45	7.366 45	— —
—	—	—	—	—	200	600	— —	—	—	97 49	54.097 49	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	72 66	7 66	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	146 73	2[illegible] 73	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	15 77	77.215 77	— —
—	—	—	—	—	—	2.400	— —	—	—	182 56	3.282 56	— —
—	—	—	—	—	—	4.800	— —	—	—	104 52	8.004 52	— —
—	—	—	—	—	—	1.400	— —	—	—	62 05	3.362 05	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	51 10	5.651 10	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	100 94	18.400 94	24.600 —
—	—	—	—	—	21.200	300	— —	—	—	269 07	556.069 07	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	142 40	742 40	— —
—	—	—	—	427.200	116600	32 800	— —	400	—	255.318 56	2,666.818 56	— —
—	—	—	—	—	—	500	— —	—	—	846 45	5.546 45	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	1.051 28	22.451 28	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	296 56	2.696 56	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	— —	20.000 —	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	— —	20.000 —	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	39 06	122.739 06	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	177 97	6.877 97	— —
—	—	—	—	6.400	—	11.000	— —	—	—	127 65	51.727 65	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	84 19	2.684 19	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	196 11	1.396 11	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	196 56	1.396 56	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	26 98	165.626 98	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	18.085 80	31.285 80	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	14 943 02	134.943 02	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	707 91	9.807 91	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	54 89	19.354 89	— —
—	—	—	—	—	17.000	—	— —	—	—	38 24	71.338 24	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	— —	— —	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	79 77	7.179 77	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	55 86	7.555 86	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	60 58	10.460 58	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	6.440 20	53.640 20	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	1.367 92	11.367 92	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	67 52	3.267 52	— —
—	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	164 94	139.564 94	— —
—	—	—	—	—	—	—	28.500 —	—	—	65 94	113.465 94	— —
252.500	—	—	—	—	—	—	— —	—	—	70.381 61	322.881 61	— —
1,023.400	467.300	—	—	—	—	1,511.700	— —	—	—	329.906 66	7,836 206 66	1,082.000 —
2.530.000	1,330.000	69.800	300	787.500	500200	2,141.900	56.309 53	3.670	1.004.000	899 790 32	82,610.569 85	3,465.349 31

Liczba porządkow.	Nazwa funduszu	Listy zastawne				Obli
		Galic. Towarzystwa kredytowego ziemsk.	Galicyjskiego Banku hipot.	Banku krajowego	austr. Zakładu kred. ziemskiego	pożyczki kra- 1893.
		Wartość				
		K.	K.	K.	K.	K.
	Do przeniesienia . .	9,017.800	614.800	12,259.800	1.800	1,412.900
139	Fundusz koszar krajowych	—	—	—	—	—
140	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	—	—	—	—	—
141	„ byłego korpusu ochotników wojskowych . .	—	—	—	—	—
142	„ pożyczkowy na cele melioracyjne . . .	—	—	—	—	—
143	„ pożyczkowy na budowę szkół	—	—	—	—	—
144	„ kolejowy	—	—	—	—	—
145	„ przemysłowo-rolniczy	—	—	—	—	—
	Suma papierów funduszowych . .	9,017.800	614.800	12,529.800	1.800	1,412.900
	Do tego: Depozyta (ogólne i gminne serwitutowe) .	—	—	—	—	—
	Razem . .	—	—	—	—	—

gacye		Obligacye															
jowej z roku		komunalne Banku krajowego	pożyczki papierskiej	funduszów propinacyjnych	Pożyczki miasta Lwowa	kolejowe Banku krajowego	Renty państwowe	Losy państwowe i inne	Akcye kolei węgiersko-północno-wschod. i inne	Książeczki Kasy oszczędności, Banku kred. i Banku kr.	Razem		Zapisy dłużne, i inne dokumenta	
1904.	1905.													
imienna														
K.	K.	K.	franki	K.	K.	K.	K.	h.	K.	K.	K.	h.	K.	h.	K.	h.
2,530.000	1,330.000	69.800	300	737.500	500200	2,141.900	56.309	53	3.670	1,004.000	899.790	32	32,610.569	85	3,465.349	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8,276.851	60
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80.916	20	80.916	20	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	292,674	68	292.674	68	2,108 910	95
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	974	25	974	25	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,807.200	—	—	—
—	—	—	—	—	—	22.000	—	—	—	3,785.200	—	—	—	—	1.000	—
2,530.000	1,330.000	69 800	300	737.500	500200	2,163 900	56.309	53	3.670	4.789.200	1,274.355	45	36,762.334	98	13,852.111	86
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,266.075	58	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39,028.410	56	—	—

Wykaz zapasów kasowych z końcem roku budżetowego 1905.

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka h.	Efekta im. wartości	
	A. W kasie krajowej.				
1	*a)* Fundusz krajowy w ściślejszem znaczeniu	1,940.422	44	1,000.000	.
	b) Szkoła rolnicza i była szkoła ogrodnicza w Czernichowie	168	.	9.489	41
	c) „ „ w Dublanach	40	01	9.517	25
2	Krajowy szpital powszechny we Lwowie: a) Oddział chorych	3	68	1.006	38
	b) „ położnic	2	21	.	.
3	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	.	.	1.000	.
4	Szpital św. Łazarza w Krakowie: a) Oddział chorych	.	.	339.097	69
	b) „ położnic	.	.	44.555	64
	c) „ syfilitycznych	.	.	8.156	10
	d) „ obłąkanych	.	.	.	.
5	Fundusz szkolny krajowy	.	.	1,113.115	54
6	„ szkolny krajowy emerytalny (w c. k. kasie rządowej)	.	.	67.106	94
7	„ pożyczki z roku 1891.	.	.	.	.
8	„ „ „ „ 1893.	.	.	98.660	.
9	„ „ „ „ 1904.	500.466	29	1,254.100	.
10	„ „ „ „ 1905.	.	.	862.700	.
11	Fundusz policyi krajowej	.	.	275.817	76
12	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	.	.	.	.
13	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy, sekcya górna	42.686	33	.	.
14	„ „ potoku Kisieliny	10.978	53	.	.
15	„ „ rzeki Łęgu	7.879	10	476	86
16	„ „ „ Trześniówki	26.889	79	.	.
17	„ „ potoku Krzemienicy z Babulówką i Trześnią	6.339	57	.	.
18	„ „ rzeki Brnia Nowego z dopływami	17.339	79	.	.
19	„ „ „ Białej i obwałowania prawego brzegu Dunajca	98.824	13	.	.
20	„ na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	450	63	.	.
21	„ „ uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły	64.270	90	.	.
22	„ „ zabudowanie potoku górskiego Michałów	882	64	.	.
23	„ „ „ „ „ Niszkówka	214	59	.	.
24	„ regulacyi rzeki Bugu	167.919	18	9	08
25	„ „ Złotej Lipy	42.391	91	.	.
26	„ osuszenia bagien w pow. Łańcut i Jarosław	8.048	17	.	.
27	„ regulacyi potoku Dumnego	14.176	11	.	.
28	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	9.083	36	.	.
29	„ regulacyi Przegnojówki	7.986	14	.	.
30	„ zabudowania potoku Glińsko	.	.	.	.
31	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	84.975	8	.	.
32	„ regulacyi środkowej sekcyi rzeki Gniłej Lipy	115.925	23	.	.
33	„ zabudowania potoku Bystra	1.651	03	.	.
34	„ regulacyi górnego Dniestru	285.891	49	.	.
35	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim	25.474	17	.	.
36	„ konserwacyjny obwałowania Wisły i Sanu	104.260	28	.	.
37	„ obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie Krakowskim	105.489	89	.	.
38	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca powyżej Bogumiłowic	11.636	86	.	.
39	„ regulacyi potoku Pustej	27.884	74	.	.
40	„ „ Łęgu w powiatach niżańskim i kolbuszowskim	66.344	15	.	.
41	„ obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim	16.390	81	.	.
42	„ zabudowania debr w Mikołajowie	40.288	21	.	.
43	„ emerytalny dozorców melioracyjnych	2,386	45	16.344	90
44	„ zabudowania debr w gm. Zuiesienie pow. Lwowskiego	123.632	58	.	.
45	„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	43.117	86	.	.
46	„ „ „ c ujścia Raby do Woli rogowskiej	36.434	78	.	.
47	„ kolmatacyi bagien nadniestrzańskich	35.658	81	.	.
48	„ regulacya potoku Błoni	7.126	38	.	.
	Do przeniesienia	4,102.033	10	5,101.154	05

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	h.	Efekta im. wartości	
	Z przeniesienia	4,102.033	10	5,101.154	05
49	Fundusz osuszenia bagien rzemieniecckich	6.838	65	.	.
50	„ konserwacyi rzeki Trześniówki	3.492	88	.	.
51	„ Związku budowlanych kas ch ry h	3.035	39	13.979	16
52	„ kultury krajowej	.	.	88.838	58
53	„ stanowy sierociński	.	.	96.211	34
54	„ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślańskich	150.000	.	.	.
55	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	3.882	46	48.011	54
56	„ podrzutków w Krakowie	907	88	62.906	10
57	Budowa pawilonów i rozszerzenie Zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie	333.951	34	33.008	11
58	Fundusz pomnika Tadeusza Kościuszki	.	01	.	.
59	Fundusze stypendyjne	230.650	05	9,454.611	67
60	Administracya dóbr Winniki	.	.	.	.
61	Fundusz galicyjski inwalidów wojskowych	296	52	75.989	81
62	„ niżankowicki	32	—	6.337	58
63	„ posagowy Jana i Filipiny Komarnickich	59	84	4.072	01
64	Zakład narodowy imienia Ossolińskich	837	29	1,055.925	62
65	Fundusz zapomogi byłego obwodu tarnowskiego	.	.	19.553	89
66	„ budowy domów podrzutków we Lwowie	.	.	561	68
67	„ Pelagii Russanowskiej dla inwalidów polskich	974	04	132.169	33
68	„ szkół ludowych z roku 1872	5.028	76	204.215	.
69	„ Wincentego Łodzia Ponińskiego	[illegible]		[illegible]	25
70	„ Franciszka Kochmana dla literatów polskich	2.438	97	70.518	05
71	„ „ „ „ dziewcząt służących	947	24	47.733	65
72	„ Maryi de Prez Jędrzejowiczowej	3	08	16.332	76
73	Fundacya Sandecka „Dom roboczy“	1.573	32	89.196	02
74	„ Teresy hr. Weissenwolffowej dla obłąkanych uzdrowieńców	215	10	5.534	99
75	„ Piotra hr. Wodzickiego dla zubożałych włościan	900	72	56.646	67
	„ Dr. Józefa Malinowskiego:				
76	1) ku wspieraniu zubożałych adwokatów i wdów po adwokatach	587	64	49.796	92
77	2) „ „ artystów i literatów	782	01	44.669	03
78	3) „ popieraniu celów gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie	867	45	42.659	05
79	4) „ wspieraniu ubogich sług prywatnych	377	49	45.332	78
80	5) posagowa dla ubogich dziewcząt służących	61	80	28.533	57
81	6) ku wspieraniu ubogich chłopców uczących się rzemiosła	468	64	37.257	36
82	„ Karola Beliny Brzozowskiego dla bursy stanisławowskiej	123	80	6.388	35
83	„ imienia Antoniego Schiffnera	41	04	4.997	.
84	„ Maryi Mochnackiej dla 4 ubogich ciemnych	202	24	9.872	75
85	„ ś. p. Edwarda Lewińskiego dla zubożałych włościan	56	31	71.149	18
86	„ „ Ludwika i Anny Helclów na rzecz „Domu ubogich“ w Krakowie	47.004	39	1,966.455	65
87	Fundusz Macierzy polskiej	4.568	53	77.091	72
88	„ Feliksy Maryi Czarkowskiej dla rękodzielników i przemysłowców	18.792	44	575.399	03
	„ z legatu ś. p. Józefa Ciemierzyńskiego:				
89	a) dla akademii rolniczej w Dublanach	.	.	1.329	22
90	b) na cele oświaty ludowej	.	.	1.329	22
91	„ ku podniesieniu rybactwa	2.434	91	8	.
92	Fundacya Teofili i Malwiny Łukowskiej dla osieroconych dziewcząt	708	05	17.729	82
93	„ Siemianowskich dla biednych dziewcząt	148	.	45.285	36
94	„ „ „ wdów po nauczycielach ludowych	86	25	46.801	34
95	„ hr. Weisenwolffowej dla dotkniętych wielką chorobą	709	22	17.810	13
96	„ ś. p. Leonarda Wężyka na rzecz szkoły rolniczej w Czernichowie	282	14	7.175	54
97	„ bursy im. ks. Leona Sapiehy dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych	974	04	48.610	.
98	„ Franciszka Steczkowskiego z Jasła	297	48	7.366	45
99	„ posagowa śp. Szczepana Zaremby Skrzyńskiego dla panien szlacheckich	1.857	26	54.097	49
100	„ „ „ „ „ „ dziewcząt wiejskich	480	84	7.672	66
101	„ „Dom ubogich“ w Strzeliskach nowych	912	30	21.446	73
	Do przeniesienia	4,933.361	79	20,048.341	77

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	h.	Efekta im. wartości	
	Z przeniesienia . .	4,933.361	79	20,048.341	77
102	Fundacya Piotra Krzeczunowicza dla nieuleczalnych chorych i rekonwalescentów	.	20	77.215	77
103	„ im. Józefa Kosvitzky'ego: 1) dla ślepych w Krakowie . . .	124	.	3.282	56
104	2) dla wychowanków zakładu sierót pod wezw. św. Józefa w Krakowie	46	.	8.004	52
105	3) „ poprawionych zbrodniarzy w Krakowie	132	.	3.362	05
106	Fundusz zapomogowy im. Henryka Straszewskiego dla ubogich wyrobników w Boguchwale	60	04	5.651	10
107	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej dla zboru św. Klaudyi	364	40	18 400	94
108	„ emerytury członków sceny polskiej we Lwowie	.	.	556.069	07
109	„ Józefa Krupacza dla c. k. inwalidów wojskowych	24	.	742	40
110	„ Wiktora z Baworowa hr. Baworowkiego	103.762	09	2,666 818	56
111	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskiej Niezabitowskiej na rzecz „Domu pracy“ we Lwowie	186	16	5.546	45
112	„ Ludwiki z hr. Dunin Borkowskich Niezabitowskiej na rzecz tanich kuchni ludowych“ we Lwowie	.	.	22.451	28
113	„ na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych w kraju	.	.	2.696	56
114	„ Tytusa Kielanowskiego dla gminy Kędzierzawce	411	64	20.000	.
115	„ „ „ „ „ Żuratyn	419	76	20.000	.
116	„ „ „ „ nieuleczalnie chorych chrześcian we Lwowie	.	.	122.739	06
117	Fundacya Wacława Tyzenhauza	68	.	6.877	97
118	„ Karoliny ks. Lubomirksiej	9	75	51.727	65
119	„ Maryem Gewürtzowej	105	52	2.684	19
120	„ Szaflarskiego dla Czarnego Dunajca	.	.	1.396	11
121	„ „ „ Dębicy	.	.	1.396	56
122	„ Róży hr. Lanckorońskiej	335	.	165.626	98
123	„ Konstantego i Michaliny Pietruskich	11.136	15	31.285	80
124	„ Eustachego Szumańskiego „ku uczczeniu jubileuszu 50-letnich rządów Najjaśniejszego Pana“	.	92	134.943	02
125	„ im. śp. Ignacego Łukasiewicza	.	.	9.807	91
126	„ im. ces. Franciszka Józefa na zakupno pni pszczół i drzewek owocowych etc.	.	.	.	.
127	„ Morawieckiego Michała	437	78	71.338	24
128	„ Kowalewskiego Izydora	.	20	19.354	89
129	„ Hoffmannowej Angeliki dla sierót po wojskowych	314	68	7.179	77
130	„ „ „ „ po włościanach	451	75	7.555	86
131	„ Potockiego hr. Jakóba	208	.	10.460	58
132	„ pamiątkowa im. Kościuszki	4.243	56	53.640	20
133	„ Pietr skiego Oktawa	5	40	11.367	92
134	„ Bursika Wo ciecha	189	.	3.267	52
135	„ Głowińskiego Samuela dla ubogich przy kościele w Winnikach .	767	66	139.564	94
136	„ Przesmyckiego Tytusa	5.174	55	113.465	94
137	Fundusz krajowy sierocy	3.696	34	322.881	61
138	„ propinacyjny	158.164	94	7,836.206	66
139	„ pożyczkowy na cele melioracyjne	75.733	38	292.674	68
140	„ koszar krajowych	.	.	.	.
141	„ pożyczkowy dla gmin i prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska	.	.	.	.
142	„ byłego galicyjskiego korpusu ochotników	.	.	80.916	20
143	„ pożyczkowy na budowę szkół (w c. k. kasie rządowej) . . .	1.030	45	974	25
144	„ kolejowy	34.345	64	3,807.200	.
145	Depozyta gminne serwitowe	15.374	49	568.188	41
146	Depozyta ogólne	66.414	17	1,587.430	94
	Razem . . .	5,417.099	60	38,917.954	33

Liczba porządk.	Poszczególnienie	Gotówka K.	Gotówka h.	Efekta im. wartości	
	B. W innych kasach.				
	W c. k. kasach rządowych, depozyta	.	.	.	.
	„ kasie krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, depozyta . . .	11.663	48	19.996	92
	„ „ „ zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, depozyta . .	8.329	63	28.710	05
	W kasie szpitali krakowskich depozyta . .	1.177	07	49.444	83
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Dublanach „ . .	2.004	30	8.620	.
	„ „ krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie „ . .	1.333	90	3.684	43
	„ „ „ „ „ „ w Kobiernicach „ . .	14	81	.	.
	„ „ „ „ „ „ Bereźnicy „ . .	30	46	.	.
	„ „ „ niższej szkoły rolniczej w Suchodole	10	.	.	.
	„ „ szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	227	21	.	.
	Razem . . .	24.790	86	110.456	23
	Zestawienie sumaryczne.				
	A) W kasie krajowej	5,417.099	21	38,917.954	33
	B) „ innych kasach	24.790	86	110.456	23
	Suma	5,441.890	07	39,028.410	56

Wykaz dóbr i realności, stanowiących własność funduszów krajowych z końcem roku 1905.

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Wartość Szczegół K.	g	Ogół K.	g.
I.	**Fundusz krajowy** w ściślejszem znaczeniu:				
	1. Realność pod Nr. 717 $^{2}/_{4}$ (gmach sejmowy)	2,920.682	36		
	2. „ „ „ 319, 320 i 336 $^{1}/_{4}$ na umieszczenie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	81 796	72		
	3. Szkoły rolnicze i folwark w Dublanach	784.327	74		
	4. Zakład w Czernichowie	471.621	54		
	5. Szpital św. Łazarza w Krakowie (część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49|222 dzieln. II.)	763.522	61		
	6. Szkoła rolnicza w Horodence	48.550	.		
	7. „ „ w Jagielnicy	25.881	31		
	8. „ „ w Bereźnicy	122.230	10		
	9. „ „ w Suchodole	145.664	72		
	10. Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	36.276	40		
	11. Gmach dla c. k. Żandarmeryi we Lwowie	532 332	.		
	12. Budynek „ „ „ w Czortkowie	14.000	.		
	13. Krajowy skład publiczny w Krakowie	297.260	38		
	14. Zamek w Olesku	2.665	60		
	15. Krajowa szkoła mleczarska w Rzeszowie	113.640	96	6,360.452	44
II.	**Fundusz szkolny krajowy:** Budynek szkolny w Tarnowie			12.235	89
III.	**Krajowy szpital powsz.** we Lwowie: 1. Oddział chorych:				
	a) Gmach popijarski we Lwowie Nr. 349 $^{4}/_{4}$ (stary) Nr. 7 ulica Głowińskiego (nowy) część — 708.583 K. 17 g.				
	b) Pawilon dla zakaźnych, przerobiony z dawnej realności pod Nr. 381382 $^{4}/_{4}$ (stary) Nr. 59 ulica Piekarska (nowy) nabyty od Schimserowej — 84.055 „ 62 „				
	c) Nowo zbudowane kliniki, dom administracyjny itp. — 958.110 „ 57 „				
	d) Koszt urządzenia dróg i ogrodu przy klinikach — 7.806 „ 30 „	1,758.555	66		
	2. Oddział położnic:				
	a) Gmach popijarski we Lwowie Nr. 349 $^{4}/_{4}$ (stary) Nr. 7. ulica Głowińskiego (nowy) część — 20.207 K. 04 g.				
	b) Grunt zakupiony pod dom położnic pod nazwą „Wulka szpitalna“ — 11.288 „ 53 „				
	c) Grunt zakupiony pod dom położnic (i kliniki) pod nazwą „Wulka kampiańska“ pod l. k. 3.985 $^{4}/_{4}$ przy ul. Pijarów Nr. konskrypc. 771 $^{4}/_{4}$ — 41.750 „ — „				
	d) Gmach nowo zbudowany dla zakładu położnic — 494.861 „ 96 „	568.107	53	2,326.663	19
IV.	**Fundusz budowy domu podrzutków** we Lwowie: Realność pod l. k. 146 i 147 $^{4}/_{4}$ przy ul. Paulinów l. 5.	.	.	100.212	.
V.	**Krajowy zakład dla obłąkanych** w Kulparkowie: Gmach nowo wybudowany Nr. 38 i 39 wraz z zabudowaniami folwarcznemi, gruntami i cegielniami	.	.	2,315.482	50
VI.	**Szpital św. Łazarza** w Krakowie: Gmach szpitalny w Krakowie Nr. 50/221, 48/222 i 49/222, dzieln. VI. na „Wesołej“ z wszystkiemi przynależytościami i zabudowaniami:				
	1. Oddział chorych:				
	a) Część wartości starego wspólnego gmachu Nr. 50221 — 264.065 K. 40 g.				
	b) Wartość kościoła szpitalnego doń należącego — 170.000 „ — „				
	c) Część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49|222 dz. VI. w Krakowie, łącznie z folwarkiem Blich i II. piątrem (9.400 K.) now. pawilonem i budynkami gospodarcz. — 455.549 „ 14 „				
	d) Dobra Tropiszów (w Królestwie polskiem) — 220.500 „ — „				
	e) „ Prądnik czerwony (w W. Ks. Krak.) — 54.200 „ — „	1,164.314	54		
	Do przeniesienia	1,164.314	54	11,115.046	02

Liczba porząd.	Poszczególnienie	Wartość Szczegół K.	g.	Ogół K.	g.
	Z przeniesienia . .	1,164.314	54	11,115.046	02
	2. Oddział położnic wspólnie z funduszem podrzutków w Krakowie: *a)* Część wartości starego gmachu 50/221	55.505	—		
	3. Oddział syfilistycznych (dawniej szpital św. Ducha) część wartości starego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222	11 398	38		
	4. Oddział obłąkanych dawniej szpital św. Ducha (część wartości nowego gmachu szpitalnego Nr. 48 i 49/222	9.206	02	1,240.423	94
VII.	**Fundusze stypendyjne**: 1. Fundusz Dydyńskiego: *a)* Dobra Godowa z przynależnościami . . . 79.944 K. — g. *b)* Realność w Strzyżowie Nr. 97 (nowy gmach) . 54.040 „ 12 „	133.984	12		
	2. Fundusz Głowińskiego: Dobra Winniki z przynależnościami . .	135.750	06		
	3. Fundusz Stupnickich-Jankowskich, dobra Szypowce z przyległościami	231 570	—		
	4. Fundusz Dra Jana Towarnickiego: *a)* realność w Rzeszowie . . . . . 75 547 K 60 g. *b)* Gmach c. k. seminaryum nauczycielskiego męskiego w Rzeszowie . . . . . 156.845 „ 48 „ *c)* Gmach na pomieszczenie koszar żandarmeryi 81.014 „ 91 „ *d)* Parcela gruntowa l. k.605/15 . . . . . 2.704 „ 50 „ *e)* Gmach internatu przy c. k. seminaryum nauczycielskiem męskiem w Rzeszowie . . . 118.408 „ 20 „	434.520	69		
	5. Fundusz Stanisława Strzałkowskiego: *a)* Dobra Jacowce . . . . . 234.650 K. — g. *b)* Realność w Tarnopolu l. k. 1280 . . . 138.544 „ — „	373.194	—		
	6. Fundusz Ignacego Marynowskiego: Dobra Kłodziennko . . .	320.000	—	1,629.018	87
VIII.	**Fundacya „Domu ubogich im. Ludwika i Anny Helclów" w Krakowie**: Budynek zakładowy z kaplicą i gruntami w Krakowie			1,46[illegible] 335	10
IX.	**Fundacya Wiktora hr. Bawarowskiego:** Dobra położone w powiecie tarnopolskim i trembowelskim a mianowicie: Bawarów z Zastawiem, Łuka wielka, Myszkowice, Łoszniów z Zagórzem i Krowinką, tudzież grunta w Tarnopolu i realność we Lwowie			923.007	98
X.	**Fundusz koszar krajowych**: Grunta i budynki we Lwowie na (Wulce) w Rawie ruskiej, w Trembowli, w Mostach wielkich, i w Zaleszczykach			3,086.409	78
	Razem . .	—	—	19,461.241	69

Oprócz wyżej wykazanych nieruchomości, posiada fundusz krajowy realność pod l. k. 466¾ we Lwowie (szkoła weterynaryi) realność na szkołę ślusarską w Sułkowicach, tudzież dwa budynki z ogrodem na krajową szkołę sukienniczą w Rakszawie, których wartość dopiero później będzie mogła być oznaczoną; zaś fundusze stypendyjne posiadają dobra Kochanówka z przyległościami własność fundacyi Dra Antoniego Lachowicza; dobra Urlów własność w ¾ częściach fundacyi Karola i Reginy Lipińskich; dobra Kuźmina dolna i górna własność fundacyi Ryszarda Pieściorowskiego, dwie realności we Lwowie fundacyi Soleskiego Józefa; dwa gmachy na pomieszczenie c. k. gimnazyum i żandarmeryi w Rzeszowie z fundacyi Dr. Jana Towarnickiego, nadto w budowie będący dom dla szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

Bibl. Jag.

INDEKS

funduszów dotowanych i samoistnych budżetem objętych, tudzież funduszów budżetem nie objętych.

		Str.
Lit. A.	Sumaryusz	21
I. a)	Fundusz krajowy.	31
b)	„ „ szczegółowe rachunki:	
1.	Zamknięcie rachunków szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	143
2.	„ „ stacyi kontrol. i doświadcz. botan.-roln. we Lwowie	146
3.	„ „ krajowej Akademii rolniczej w Dublanach.	148
4.	„ „ „ niższej szkoły „ „	156
5.	„ „ szkoły gorzelniczej w Dublanach	160
6.	„ „ gorzelni krajowej „	162
7.	„ „ folwarku „	164
8.	„ „ stacyi kontrol. i doświadcz. chem.-roln. w Dublanach.	169
9.	„ „ krajowej szkoły średniej rolniczej w Czernichowie	171
10.	„ „ folwarku w Czernichowie	177
11.	„ „ krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence	182
12.	„ „ „ „ „ „ w Jagielnicy	186
13.	„ „ „ „ „ „ w Kobiernicach.	190
14.	„ „ „ „ „ „ w Bereźnicy	195
15.	„ „ „ „ „ „ w Suchodole	199
16.	„ „ „ szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	203
17.	„ „ „ szkoły ogrodniczej w Tarnowie	206
18.	„ „ krajowego zakładu sadowniczego w Zaleszczykach	209
19.	„ „ „ składu publicznego w Krakowie	212
20.	„ „ krajowych zawodowych zakładów przemysłowych	219
c) 21.	Wykaz należytości czynnych i biernych	265
II.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	271
III.	„ zakład dla obłąkanych w Kulparkowie	285
IV.	Szpital św. Łazarza w Krakowie	301
V.	Fundusz szkolny krajowy	317
VI.	„ „ „ emerytalny (majątek obrotowy)	335
VII.	„ pożyczki krajowej 1891	343
VIII.	„ „ „ 1893	344
IX.	„ „ „ 1904	347
X.	„ „ „ 1905	350
XI.	„ policyi „	351
XII.	„ kultury krajowej	354
XIII.	„ stanowy sierociński	356
XIV.	„ Aleksandra hr. Stadnickiego	358
XV.	„ podrzutków w Krakowie	361
XVI.	„ budowy pawilonów i rozszerzenia krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie	363
XVII.	„ budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju	365
XVIII.	„ pożyczkowy na drogi powiatowe i gminne	367
XIX.	„ regulacyi rzeki Gniłej Lipy	370
XX.	„ „ potoku Kisieliny	372
XXI.	„ „ rzeki Łęgu	375
XXII.	„ „ potoku Krzemienicy, Babulówki, oraz Trześni i Rowu	379
XXIII.	„ „ rzeki Brnia nowego z dopływami	383
XXIV.	„ „ Białej z dopł. i uzupełnienia prawego brzegu Dunajca	388
XXV.	„ dla uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	393
XXVI.	„ zabudowania potoku górskiego Niszkówki	397
XXVII.	„ regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do granicy Państwa	399
XXVIII.	„ „ „ Złotej Lipy	403

		Str.
XXIX.	Fundusz osuszenia bagien w powiecie łańcuckim i jarosławskim	405
XXX.	„ regulacyi potoku Dumnego	407
XXXI.	„ obwałowania lewego brzegu Dunajca	409
XXXII.	„ regulacyi potoku Przegnojówki	412
XXXIII.	„ zabudowania potoku Glińsko	415
XXXIV.	„ „ potoków górskich w dorzeczu Dniestru	416
XXXV.	„ regulacyi środkowej sekcyi Gniłej Lipy	419
XXXVI.	„ zabudowania potoku Bystry	421
XXXVII.	„ regulacyi górnego Dniestru	423
XXXVIII.	„ obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim	427
XXXIX.	„ „ lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą Państwa	431
XL.	„ „ lewego brzegu Dunajca powyżej mostu w Bogumiłowicach	435
XLI.	„ regulacyi potoku Pustej	439
XLII.	„ „ rzeki Łęgu w powiatach: niżańskim i kolbuszowskim	442
XLIII.	„ obwałowania Wisły w powiecie dąbrowskim	445
XLIV.	„ zabudowania debr w Mikołajowie.	449
XLV.	„ „ „ w gminie Zniesienie pow lwowskiego.	452
XLVI.	„ obwałowania Wisły od Niepołomic do ujścia Raby	454
XLVII.	„ „ „ „ ujścia Raby do Woli rogowskiej	458
XLVIII.	„ kolmatacyi bagien naddniestrzańskich	462
XLIX.	„ regulacyi potoku Błotni	465
L.	„ „ górnej Trześniówki	468
LI.	„ osuszenia bagien Rzemieńskich	473
LII.	„ konserwacyi rzeki Trześniówki	476
LIII.	„ zabudowania górskiego potoku Michałów	479
LIV.	„ obwałowania Wisły i Sanu w powiecie tarnobrzeskim	480
LV.	„ zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy	480/I
LVI.	„ Związku budowlanych kas chorych	480/II
LVII.	„ emerytury dozorców melioracyjnych	480/XXX
LVIII.	„ pożyczkowy na podwyższenie wałów wiślanych	480/XXXII
LIX.	„ szkolny krajowy emerytalny (majątek zarodowy)	336
Lit. *B.*	Fundusze samoistne niedotowane, budżetem nie objęte	481
„ *C.*	Fundusz propinacyjny miast	717
„ *D.*	„ koszar krajowych	729
„ *E.*	„ pożyczkowy dla gmin na budowę koszar	735
„ *F.*	„ „ b. galic. korpusu ochotników	741
„ *G.*	„ „ na cele melioracyjne	745
„ *H.*	„ „ na budowę szkół	749
„ *I.*	„ kolejowy	755
„ *K.*	Stały fundusz przemysłowy	769
„ *L.*	Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych	773
„ *M.*	Stały fundusz hodowlany	775
„ *N.*	Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego	777
„ *O.*	„ „ „ spółek oszczędności i pożyczek	779
„ *P.*	Sumaryczne zestawienie obrotu brutto wszystkich funduszów krajowych w majątkach obrotowych i zarodowych	783

LW. 9.800/07.

We Lwowie, dnia 29. stycznia 1907.

Aleg 16

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Wysoki Sejmie!

W ubiegłej sesyi powziął Wys. Sejm w sprawach, dotyczących szkolnictwa przemysłowego i przemysłu krajowego szereg uchwał, które kolejno przytaczamy. Mianowicie uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 18. listopada 1905 w sprawie uzupełniających szkół przemysłowych:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłowych szkół uzupełniających, tudzież sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie tych szkół do wiadomości.

2. Sejm uznając pożyteczną dla kraju działalność tych zakładów, wyraża nadzieję, że Wydział krajowy i nadal dążyć będzie do zakładania ich wszędzie tam, gdzie tylko stosunki miejscowe na to zezwolą.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby ciągłą rozwijał działalność w kierunku umożebnienia ukończonym uczniom dalszego kształcenia się w rysunku zawodowym i o osiąganych skutkach zdawał sprawę.

4. Sejm uznając chwilowe trudności zakładania kursów uzupełniających o kierunku handlowym, poleca Wydziałowi krajowemu, aby ważnej tej sprawy z uwagi nie spuszczał, kursy takie urządzał w miarę możności i ewentualne wyniki podawał do wiadomości Sejmu.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przez władze przemysłowe pierwszej instancyi nieustannie czuwał nad wydatnością i regularnością frekwencyi w wymienionych szkołach.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przy Akademii handlowej we Lwowie utworzył kursy specyalne dla nauczycieli ludowych celem takiego ich wykształcenia, ażeby z korzyścią uczyć mogli na urządzić się mających nzupełniających kursach handlowych.

Następnie na posiedzeniu dnia 15. listopada 1905 w przedmiocie szkół zawodowych uchwalił Wys. Sejm:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 22. września 1905 l. 88.617 i dołączone do niego sprawozdanie z czynności kraj. Komisyi dla spraw przemysłowych w zakresie szkół zawodowych.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. Ażeby ze skarbu państwa przyznawał wyższe zasiłki na utrzymanie krajowych szkół zawodowych;

2. ażeby dla kursów majsterskich i wędrownych, urządzanych z ramienia c. k. Ministerstwa handlu, starał się o nauczycieli władających dokładnie językiem krajowym.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby stabilizował na dotychczasowych posadach:

a) Jana Trojnara, fachowego instruktora w krajowej szkole sukienniczej w Rakszawie ze stałą płacą 1800 K. rocznie prócz mieszkania w naturze;

b) Józefa Wiecha, fachowego instruktora w tejże szkole ze stałą płacą 1800 K. rocznie prócz mieszkania w naturze;

c) Ewę Antoniewiczównę, kierowniczkę krajowej szkoły hafciarskiej w Makowie ze stałą roczną płacą 1440 K. prócz mieszkania w naturze, ewentualnie ryczałtu 200 K;

oraz przyznał im prawo do emerytury na równi z innymi stabilizowanymi urzędnikami krajowymi, wymienionymi w §. 12. ust. 2. lit. b. statutu emerytalnego, uchwalonego przez Sejm dnia 21. stycznia 1889, tudzież z zastosowaniem uchwały sejmowej z dnia 3. stycznia 1874 i pod warunkami tą uchwałą określonymi wymierzał:

a) Janowi Trojnarowi i Józefowi Wiechowi trzy pięciolecia po 180 K. rocznie;

b) Ewie Antoniewiczównie trzy pięciolecia po 160 K. rocznie.

Służba policzalna do emerytury poczyna się liczyć od dnia przyjęcia do służby krajowej, do pięcioleci zaś od uchwały sejmowej.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu:

1. Ażeby przez odpowiednie finansowe poparcie przyszedł w pomoc zorganizowaniu większej produkcyi zabawkarskiej przy krajowym warsztacie naukowym dla wyrobu zabawek w Jaworowie;

2. ażeby idąc w pomoc wydatniejszej produkcyi koszykarskiej w kraju, udzielał pożyczek z odpowiednich funduszów na cele rolnicze, na kulturę łoziny koszykarskiej, której brak zaczyna się w kraju odczuwać;

3. ażeby przyznał wydatną pomoc na wzięcie udziału w wystawie przemysłu austryackiego w Londynie w r. 1906.

V. Wzywa się c. k. Rząd, aby przy wydzierżawianiu i sprzedawaniu łoziny na terenach rządowych w pierwszym rzędzie uwzględniał szkoły koszykarskie i drobnych producentów, a nie oddawał jak dotąd wielkich obszarów łoziny w ręce tylko jednego przedsiębiorcy, co jest w wysokim stopniu szkodliwem dla rozwoju przemysłu koszykarskiego, a zwłaszcza wykonywanego przez drobnych przemysłowców.

Wreszcie uchwalił był Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 14. listopada 1905 po rozprawie nad sprawozdaniem c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie państwowych szkół przemysłowych szereg rezolucyj do c. k. Rządu. Odpowiedź na te rezolucye zamieszcza Wydział krajowy w sprawozdaniu z czynności dep. II. Tam również zdaje Wydział krajowy sprawę z tego, w jaki sposób wykonał polecenie Wys. Sejmu,

które Wys. Sejm przy rozprawach nad rubr. XII. budżetu krajowego w dniu 22. listopada 1905 powziął.

O ile się zaś rozchodzi o wykonanie powyżej przytoczonych uchwał, tudzież o ile się rozchodzi o czynności podjęte w bieżącym roku w zakresie przemysłu krajowego, zdaje Wydział krajowy sprawę w następującem przedłożeniu, przyczem jednak zaznacza, że w przedłożeniu tem ogranicza się do omówienia tych spraw tylko o tyle, o ile ich już nie omówiła krajowa Komisya dla spraw przemysłowych w dołączonem
Alegat. tu :/. sprawozdaniu z swych czynności, dokonanych w okresie od 1. lipca 1905 do 20. grudnia 1906.

Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Odnoszące się do tego działu szkolnictwa przemysłowego uchwały Wys. Sejmu z dnia 18. listopada 1905 na wstępie przytoczone, a będące dosłownem powtórzeniem takich samych uchwał z poprzedniego roku tj. z dnia 26. października 1904, wskazywały Wydziałowi krajowemu, jak corocznie kierunki, w którychby akcya Wydziału krajowego na tem polu w dalszym ciągu postępować miała.

Miało to być dążenie do zakładania nowych szkół przemysłowych uzupełniających, tudzież nowych kursów handlowych uzupełniających, wreszcie tworzenie kursów rysunkowych dla uczniów, którzy już ukończyli szkołę przemysłową uzupełniającą.

Atoli akcya ta jest w równej mierze zależną od zasadniczej uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. maja 1900, zezwalającej na tworzenie takich szkół tylko tam, gdzie czynniki lokalne zobowiążą się aktem prawnie zdziałanym do pokrywania trzeciej części kosztów utrzymania takiej szkoły i do tak zwanych realnych świadczeń. Przyznać atoli trzeba, że brak zrozumienia potrzeb takiej szkoły i korzyści, jakie ona przynosi tym warstwom, dla których jest przeznaczoną, jest w kraju jeszcze dosyć wielki. Jest jeszcze pewna ilość gmin miejskich i to takich, dla których roczny wydatek 800 do 1.000 K, bo tyle mniej więcej wynosi jedna trzecia część kosztów utrzymania, nie stanowi finansowej różnicy, a które mimoto właśnie z braku tego zrozumienia, opierają się założeniu szkoły. Co więcej, są gminy i to gminy znaczne, materyalnie zasobne, które zadowolone z tego, że w dawniejszych czasach założono u nich taką szkołę przy bardzo małem z ich strony materyalnem poparciu, ignorują wprost wszelkie do nich stosowane wezwania o podniesienie prestacyi do wskazanej granicy i wolą się narazić na zwinięcie szkoły, aniżeli kilkuset koronami zwiększonego rocznego wydatku, nie mającego bezwarunkowo żadnego znaczenia w ich stosunkowo wielkim budżecie, przyczynić się do podtrzymania egzystencyi szkoły. Wychodzą bowiem z tego mylnego mniemania, że fundusz krajowy jest zasobniejszy i że dla niego pokrycie tak drobnej różnicy tem mniejszy stanowi wyłom, zapominają jednak o tem, że szkół takich jest obecnie 54 i że gdyby fundusz krajowy miał do każdej szkoły jeszcze ponad $^1/_3$ część nań przypadającą dokładać po kilkaset koron rocznie, ogólna kwota byłaby tak poważną, żeby i na funduszu krajowym zaciążyła. Stąd też pochodzi, że mimo nacisku nie powiodło się jeszcze Wydziałowi krajowemu dotąd doprowadzić do tego, aby świadczenia gmin dorównywały $^1/_3$ kosztów utrzymania tych szkół. Kosztują one zawsze jeszcze fundusz krajowy 76.244 K rocznie, podczas gdy gminy i inne czynniki lokalne dają tylko 68.872 K. Wydział krajowy ma jednakowoż nadzieję, że mu się powiedzie różnicę tę w najbliższej przyszłości wyrównać.

W powyższem przedstawieniu sprawy mieści się zarazem odpowiedź, dlaczego tempo w zakładaniu szkół tego typu nie jest może takiem, jak tego sobie Wys. Sejm życzył, skoro w dwukrotnych po sobie następujących identycznych uchwałach Wydziałowi krajowemu rzecz tę przypominał. Wydział krajowy musi tu postępować z przezor-

nością, by nie naraził Skarbu krajowego na wydatki, których również nie miał na myśli Wys. Sejm, skoro poczynił w tym kierunku zastrzeżenia w uchwale z 5. maja 1900.

W ciągu roku przedmiotowego przybyło do 52 już przedtem czynnych szkół 3 nowe, mianowicie w Brzesku, Turce i Dębicy; w tej ostatniej miejscowości powstała szkoła taka dopiero w ciągu bieżącego roku szkolnego 1906/7.

O szczegółach, tyczących się strony pedagogicznej, tudzież o datach co do frekwencyi Wydział krajowy nie wspomina, gdyż szczegóły te znajdzie Wys. Sejm częścią w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej z tego działu naszego szkolnictwa, częścią zaś w sprawozdaniu komisyi przemysłowej. Co do frekwencyi zauważa tylko Wydział krajowy, że jest ona w porównaniu do poprzednich lat znacznie lepszą, a na polepszenie to wpłynęło nie poczucie obowiązku u majstrów posyłania terminatorów do szkoły, lecz obawa przed grzywnami, jakiemi ich c. k. Starostwa okładać poczęły, wykonując ściślej postanowienia ustawy przemysłowej na skutek okólnika Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 11. stycznia 1906 L. 13766 05, spowodowanego rezolucyą Wys. Sejmu na wstępie pod 5. przytoczoną.

Natomiast działalność miejscowych wydziałów szkolnych, mających wedle przepisów statutu organizacyjnego wykonywać bezpośredni, ścisły nadzór nad szkołą, jej personalem i kierownictwem, była z nielicznemi wyjątkami prawie żadną. Były nawet takie wydziały, które w ciągu roku nie odbyły ani jednego posiedzenia, zaznaczając tem niedwuznacznie, że im nic nie zależy ani na prosperowaniu szkoły, ani też na jej upadku. Apelując do obywatelskiego poczucia poszczególnych członków, wskazał im zarazem Wydział krajowy na obowiązki, jakich się dobrowolnie podjęli, zachęcił do sumienniejszego ich spełniania a zarazem zalecił, by dla zbliżenia szkoły do tych warstw, dla których szkoła właściwie istnieje, wprowadzono stały dyżur z pomiędzy miejscowych majstrów, wyznaczonych do tego przez przełożeństwa stowarzyszeń przemysłowych. Wydział krajowy nie wątpi, że jego apel do członków wydziałów szkolnych odniesie pożądany skutek, a wprowadzenie dyżurów majsterskich osłabi znacznie w pierwszym rzędzie uprzedzenie majstrów do tych szkół, a następnie przyczyni się do podniesienia frekwencyi i karności wśród młodzieży rzemieślniczej, uczęszczającej do tych szkół.

Oddziałów handlowych przy szkołach przemysłowych uzupełniających powstało w roku przedmiotowym dwa t. j. w Kołomyi i w Krakowie na Kaźmierzu; zamierzonem zaś jest utworzenie w ciągu roku 1907 dalszych sześciu tj. we Lwowie w szkole im. Sobieskiego, Brodach, Przemyślu, Rzeszowie, Tarnowie i Złoczowie. Zależnem ono będzie wyłącznie od decyzyi odnośnych gmin co do ponoszenia trzeciej części kosztów utrzymania, gdyż odpowiednia subwencya krajowa w wysokości $^1/_3$ kosztów mieści się w preliminarzu rubr. XII. wydatków funduszu krajowego, zaś subwencya państwowa również w jednej trzeciej jest zapewnioną.

W sprawie zakładania w kraju szkół handlowych poszła krajowa komisya przemysłowa w dołączonem sprawozdaniu znacznie dalej. Opierając się na referacie dyrektora lwowskiej akademii handlowej i przyjmując jego na tę kwestyę zapatrywanie, pragnie komisya, aby bezzwłocznie powstało w różnych miejscowościach co najmniej 7 na razie całodziennych szkół handlowych dwuklasowych, z tych 6 przy bardzo znacznym, prawie przeważnym udziale funduszu krajowego. W tym celu proponuje Wydziałowi krajowemu w końcowym ustępie powołanego sprawozdania, ażeby przedstawił Wys. Sejmowi do uchwały:

1. dwie rezolucye do c. k. rządu o założenie przynajmniej czterech takich szkół, mianowicie jednej przy akademii handlowej we Lwo-

wie, jednej w Krakowie i co najmniej dwóch przy istniejących szkołach realnych;

2. polecenie do Wydziału krajowego, aby poczynił starania celem najrychlejszego założenia kosztem kraju a przy współudziale państwa i gmin trzech szkół handlowych tego typu, wreszcie

3. polecenie do Wydziału krajowego, ażeby się bezzwłocznie zajął sprawą kształcenia odpowiednich sił nauczycielskich.

Do wniosków tych nie mógł się Wydział krajowy przychylić w całej pełni, lecz ograniczył się jedynie do przedstawienia Wys. Sejmowi do uchwały pierwszych dwóch rezolucyi. Sądził bowiem, że jest jego obowiązkiem, o ile uzna potrzebę założenia kosztem kraju takich szkół w trzech miejscowościach za wskazaną, — przedtem zastanowić się, w których miejscowościach należałoby to z istotnym pożytkiem dla sprawy uczynić, a następnie przeprowadzić z interesowanemi czynnikami niezbędne rokowania i dopiero wówczas wystąpić wobec Wys. Sejmu z konkretnymi cyfrowo uzasadnionymi wnioskami, a nie ograniczyć się na wywołaniu ogólnikowego polecenia do samego siebie, mającego tylko akademickie znaczenie.

Co zaś do wniosku pod 3), to uczyniono temu zadość przez wstawienie do preliminarza na rok 1907 rubr. XII. p. 143 zwiększonej o 1000 K. kwoty, z której Wydział krajowy kandydatom do zawodu nauczycielskiego w szkołach handlowych udzieli odpowiednich zasiłków, umożliwiających im kształcenie się w obranym zawodzie.

W sprawie uzupełniających kursów rysunkowych dla ukończonych uczniów szkół przemysłowych uzupełniających, do czego się odnosi uchwała Wys. Sejmu pod 3. przytoczona, postanowił Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania komisyi przemysłowej i w porozumieniu z Radą szkolną krajową urządzić w 11 miastach wyliczonych w sprawozdaniu komisyi, w roku szkolnym 1907/8 pięciomiesięczne takie kursy.

Kończąc na tem rzecz o tym dziele naszego szkolnictwa przemysłowego, nadmienia jeszcze Wydział krajowy, że w sprawie poruszonej uchwałą Wys. Sejmu z dnia 22. listopada 1905 co do szkoły przemysłowej uzupełniającej w Biały i ewentualnego urządzenia takiej szkoły przy polskiej szkole wydziałowej im. Kościuszki nie otrzymał Wydział krajowy jeszcze relacyi.

Szkoły przemysłowe zawodowe.

Ilość szkół przemysłowych zawodowych nie uległa wprawdzie w roku przedmiotowym na ogół zmianie, uległa jej jednak w szczegółach. Zwinięto bowiem szkołę koszykarską w Wojsławiu pod Mielcem, gdyż straciła tam zupełnie racyę bytu, przystąpiono natomiast do założenia w Drohowyżu zgodnie z intencyą Wys. Sejmu krajowej szkoły rzemiosł, przeznaczonej wyłącznie do kształcenia wychowanków zakładu fundacyi hr. Skarbka. Szkoła ta będzie nosić urzędową nazwę: „Krajowa szkoła rzemiosł w zakładzie hr. Skarbka dla sierót w Drohowyżu“. Zaszła też drobna zmiana w rozmieszczeniu, gdyż szkołę koszykarską w Warzycach przeniesiono do niezbyt odległego Brzostka, gdzie lepsze znalazła umieszczenie i odpowiedniejsze warunki bytu.

Wszystkie niemal szkoły zawodowe, rozmieszczone po wsiach lub małych miasteczkach, cierpią na brak pomieszkań dla uczniów, a jeżeli się jakie w większych miejscowościach znajdują, to ceną swą są dla ubogiej młodzieży tych szkół wprost niedostępne. By temu brakowi przynajmniej stopniowo zaradzić, a uczniom tych szkół zapewnić dach nad głową i skromne pożywienie, a nadto rozciągnąć nad nimi dozór w godzinach pozaszkolnych, zakłada Wydział krajowy przy współudziale miejscowych czynników internaty, przeznaczając na ich utrzymanie te mniej więcej kwoty, jakie dotąd przeznaczał dla danej szkoły jako zasiłki stypendyjne. Że jednak kwoty te zawsze są cokolwiek wyższe, aniżeli dotychczas udzielane stypendya, zaszła potrzeba zwiększenia

o 3.000 K kredytu, przeznaczanego dotąd przez Wys. Sejm na stypendya. Wydział krajowy nie wątpi, że Wys. Sejm uznając pożyteczność tego wydatku, przyjmie odnośny wniosek, mieszczący się w rubr. XII, p. 142 b. Dotąd posiadają już internaty szkoła garncarska w Kołomyi, szkoły stolarskie w Stanisławowie i Kalwaryi, szkoła kołodziejska w Tłumaczu, szkoła tkacka w Krośnie i szkoła sukiennicza w Rakszawie.

Preliminowane wydatki na ten dział szkolnictwa przemysłowego wzrosły mimo całej skrupulatności w ich zestawianiu okrągło o 56.000 K w porównaniu do roku 1906. Główną zwyżkę stanowi poraz pierwszy pojawiający się a w preliminarzu szczegółowo uzasadniony wydatek na utrzymanie organizującej się szkoły rzemiosł w Drohowyżu. wynosi on 33.000 K *brutto*. Dalszą zwyżkę w okrągłej kwocie 12.000 K powoduje konieczna potrzeba wystawienia w Jaworowskiej szkole zabawkarskiej szopy i suszarni, a sprawienia dla szkoły sukienniczej w Rakszawie kadzi do farbowania i dynamometru. Reszta tej zwyżki w kwocie 11.000 K rozdziela się na wszystkie niemal pozostałe szkoły i na urządzenie kursów majsterskich, gdyż potrzeby ich wzrastają, a subwencya państwowa mimo kilkakrotnie ponawianych rezolucyj Wys. Sejmu stoi stale w mierze.

Z pomiędzy szkół najgorzej była temi czasy pomieszczona szkoła tkacka w Glinianach, ciesząca się znaczną frekwencyą uczniów. Mimo rokowań z gminą i Towarzystwem tkackiem nie powiodło się wynaleść odpowiedniego pomieszczenia nawet za zwiększonym czynszem. Budynek zaś, w którym się szkoła do wiosny bieżącego roku mieściła, był w takim stanie, że go Zwierzchność gminna widziała się zmuszoną z urzędu zamknąć z obawy przed zawaleniem się. W tym stanie rzeczy nie pozostawało jak tylko albo rozpocząć budowę domu, albo rozglądnąć się za nabyciem realności, w którejby po przeprowadzeniu drobnych adaptacyi można szkołę umieścić. Ta druga alternatywa wydawała się o tyle korzystniejszą, że przerwa w nauce dała się zredukować do kilku miesięcy. A że z przeniesieniem się sądu powiatowego do rządowej świeżo ukończonej realności opróżnił się dotąd przezeń zajmowany murowany dom, którego właścicielka nie chciała dalej odnajmywać, pragnąc się go pozbyć, Wydział krajowy z tego skorzystał i po dłuższych rokowaniach postanowił go nabyć za cenę 28.000 K. Koszta adaptacyj niezbędnych wyniosą 6.000 K, ogólny koszt będzie zatem 34.000 K. Wydział krajowy przedkłada tedy Wys. Sejmowi do uchwały wniosek, upoważniający go do nabycia w Glinianach realności, objętej lwh. 163 ks. gr. gm. katastr. Gliniany, za cenę 28.000 K, tudzież do przeprowadzenia niezbędnych dla pomieszczenia szkoły tkackiej adaptacyj kosztem 6.000 K, wreszcie do zaciągnięcia na ten cel w Banku krajowym licząc się ze stratą na kursie pożyczki komunalnej w wysokości 35.000 K imiennej wartości w 4% obligach komunalnych IV emisyi, zwrotnej w przeciągu $34^1/_2$ lat. Zarazem nadmienia Wydział krajowy, że do preliminarza wydatków rubr. XII. wstawił kwotę, potrzebną na ratę wstępną i ratę amortyzacyjną tej pożyczki.

Nader szczupło w stosunku do ilości uczniów i do zakresu swego działania pomieszczona jest szkoła garncarska w Kołomyi w lokalu, dostarczanym przez gminę, która oświadczyła delegatom komisyi przemysłowej gotowość zaradzenia temu brakowi przez dobudowę potrzebnych ubikacyj, jeżeli fundusz krajowy tytułem czynszu opłacać będzie taką kwotę, jaka się okaże potrzebną na roczne oprocentowanie i amortyzacyę pożyczki, którąby gmina na cel tej dobudowy musiała zaciągnąć. W przypuszczeniu, że gmina zabierze się bezzwłocznie do tej roboty, wstawił Wydział krajowy do rubr. XII. wydatków preliminarza na rok 1907 odpowiednią z tego tytułu kwotę i zamierzał nawet uprosić Wys. Sejm o upoważnienie do czynienia tego wydatku stale. Gdy jednak gmina do tej pory dalszych kroków w tym kierunku nie pod-

jęła, Wydział krajowy wstrzymuje się teraz z żądaniem tego upoważnienia.

Kwestya pomieszczenia warsztatu naukowego kapeluszniczego w Myślenicach, ciągnąca się od kilku lat, doczeka się niebawem definitywnego rozwiązania. Jeszcze w r. 1902 oświadczył był Wydział krajowy gminie miasta Myślenic gotowość wyjednania u Wys. Sejmu pomocy materyalnej w doprowadzeniu do skutku budowy odpowiedniego lokalu, w którymby tak warsztat naukowy, jak i wspólna pracownia kapelusznicza wraz z potrzebnemi ku temu maszynami znalazły pomieszczenie. Pomoc ta polegać miała na tem, że gmina zaciągnie pożyczkę w maksymalnej wysokości 60.000 K, potrzebnej na wybudowanie takiego domu, a fundusz krajowy opłacać będzie pod formą czynszu raty amortyzacyjne od tej pożyczki i oprocentowanie dopóty, dopóki rzeczony budynek służyć będzie na cele wyżej wskazane. W tym celu wstawił był nawet Wydział krajowy do preliminarza na rok 1903 kwotę 3600 K jako pierwszą, względnie 2 pierwsze raty r. 1903. Cała jednakowoż sprawa utknęła na braku odpowiedniego gruntu pod budowę, jaki gmina miała bezpłatnie dostarczyć. Gdy nadzieja na dostarczenie gruntu przez gminę zawiodła, a rokowania w innym kierunku prowadzone dotąd jeszcze ukończone nie zostały, Wydział krajowy wystąpi przed Wys. Sejm z konkretnemi wnioskami dopiero w roku przyszłym.

Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna we Lwowie.

Czynność kraj. mechanicznej stacyi doświadczalnej w ciągu ubiegłego roku szkolnego, t. j. od 15. lipca 1905 po 15. lipca 1906 była znacznie większą niż w latach poprzednich.

W stacyi wykonano następujące badania:

1. Badania cementu i zapraw hydraulicznych.

Przeprowadzono jedno badanie wapna hydraulicznego dla c. k. sądu powiatowego w Zbarażu (sprawa sporna) i dwa badania cementu portlandzkiego dla c. k. dyrekcyi kolei państwowych we Lwowie.

2. Badanie piasku.

Przeprowadzono badanie piasku dla Wydziału Rady pow. w Kołomyi celem stwierdzenia przydatności dla fabrykacyi wyrobów cementowych, i dla c. k. Dyrekcyi kolei państwowych we Lwowie dla orzeczenia, czy się nadaje do zapraw cementowych jako materyał budowlany.

3. Badanie kamieni naturalnych.

Z 22 kamieniołomów położonych w Galicyi a 2 położonych w Król. Polskiem badano kamienie przeważnie dla celów regulacyi rzek, a mianowicie: dla c. k. Namiestnictwa we Lwowie z 10 łomów, dla c. k. dyrekcyi kolei państwowych z 3 łomów, dla c. k. kierownictwa regulacyi Dniestru z 1 łomu, dla kierownictwa budowy kraj. kolei lokalnej Tarnów-Szczucin z 1, kierownictwo restauracyi królewskiego Zamku na Wawelu nadesłało 3 okazy, a strony prywatne 6.

4. Badanie cegieł.

Przeprowadzono badania 9 gatunków cegieł celem stwierdzenia przydatności do budowy fabrycznych kominów; dwóch oznaczeń żądała gazownia miejska we Lwowie, siedm strony prywatne.

5. Badanie betonu.

Wykonano ich trzy. Jedno dla wyznaczenia mocy na ciśnienie płyty betonowej, drugie wyznaczenie mocy na ciśnienie kostek i słupków żelazno-betonowych; zostało ono ogłoszone w niemieckiem czasopiśmie Beton und Eisen. Trzecie badanie wykonuje się przy udziale

prof. Dr. Thuliego i firmy Sosnowski & Zachariewicz, i ma na celu badanie słupów żelazno-betonowych na wyboczenie. Wyniki dotychczasowe badania wskazują już wielką wyższość dokładnej laboratoryjnej roboty nad próbami na placu budowy.

6. Badanie płytek posadzkowych.

Przeprowadzono badanie mocy seryi płytek kamionkowych oferowanych do wyłożenia korytarzy w gmachu c. k. Szkoły politechnicznej na złamanie i na zużywanie się.

7. Badanie ziemi.

Radca szkolny M. Łomnicki nadesłał 4 próbki ziemi do wyznaczenia spławialności w wodzie, w warunkach specyalnych, odmiennych od warunków, które zachodzą w rolnictwie i przy melioracyi.

8. Badanie żelaza i stali.

Dla m. zakładu elektrycznego we Lwowie przeprowadzono badania ze stalą niklową, z której są wykonane nowe osie wozów motorowych.

Inspektor kotłów parowych, p. Hornung nadesłał paski blachy kotłowej z uszkodzonej rury płomiennej do wyznaczenia ciągliwości i mocy na ciągnienie materyału.

Wykonano dalej badania naukowe wyznaczające moc na ciągnienie stali tyglowej, żelaza zlewnego, bronzu i miedzi, dostarczonych przez zarząd warstatów c. k. kolei państwowych we Lwowie, i badane na ciągnienie i wyboczenie żelazo, używane na wkładki do słupów żelazno-betonowych. Badanie to jest w związku z wymienionym powyżej badaniem żelazno betonowych słupów na wyboczenie.

9. Analizy chemiczne.

Stacya pośredniczyła w wykonaniu 8 analiz: 1 analizy węgla kamiennego, 1 węgla antracytowego, 1 nowego materyału opałowego, 1 wody wodociągowej, 2 wody studziennej, 1 analizy gipsu i 1 wapienia.

Ogółem zbadano w stacyi około 1.000 okazów, a taksy pobrane wyniosły 2.323 K, z czego za badania przypada 2.093 K, a 230 za obrobienie kostek.

Słuchacze c. k. szkoły politechnicznej, zapisani na III. i IV. rok nauk wydziału budowy maszyn byli, o ile możności, dopuszczani do doświadczeń.

Prof. dr. Julian Niedźwiecki raczył i w tym roku dopomagać stacyi przez bezpłatne oznaczenie petrograficzne nadsyłanych do zbadania kamieni.

Inne sprawy

Uchwałą z dnia 15. listopada 1905 przekazał Wys. Sejm petycyę gminy m. Lwowa o przyczynienie się do kosztów budowy muzeum przemysłowego, zaś uchwałą z dnia 22. listopada 1905 petycyę gminy m. Krakowa o podwyższenie subwencyi na budowę wyższej szkoły handlowej Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia odpowiednich wniosków.

Zdając o tem szczegółowo sprawę w sprawozdaniu z czynności dep. II. na str. 8., Wydział krajowy na tem miejscu nadmienia, że przy końcu przedstawia Wys. Sejmowi do uchwały wniosek odnośnie do pierwszej petycyi, co do drugiej petycyi Wydział krajowy wniosku nie stawia, gdyż w tej sprawie jest już uchwała Wys. Sejmu z 6. lipca 1901. która dosłownie brzmi:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania, począwszy od dnia 1. stycznia 1902 z funduszu krajowego procentów i rat anuitetowych od pożyczki zaciągnąć się mającej przez gminę miasta Krakowa w sumie maksymalnej 70.000 K na budowę gmachu dla szkoły han-

dlowej i wstawiania na ten cel do preliminarza budżetu krajowego, począwszy od r. 1902 według planu dla 4% pożyczek hipotecznych z 29 letnim terminem spłaty w Banku krajowym obowiązującego, corocznie kwoty 4.200 K przez lat 29".

„Sejm zastrzega przy tem, iż powyższa subwencya z funduszu krajowego staje się płynną dopiero z chwilą, gdy fundusze przez gminę miasta Krakowa, oraz przez Izbę handlową i przemysłową w Krakowie na budowę szkoły handlowej w Krakowie przeznaczone, zostaną na przeprowadzenie budowy wyczerpane".

„Subwencya funduszu krajowego nie może jednak w żadnym razie być zwiększona, natomiast ma być zmniejszoną o tyle, o ile po wypracowaniu szczegółowych planów okazałoby się, że gmach za mniejszą kwotę od obecnie w przybliżeniu na 232.318 K obliczonej może być wybudowany".

W zeszłorocznem sprawozdaniu przedstawił Wydział krajowy, w jakiem stadyum znajduje się sprawa utworzenia państwowej szkoły ślusarstwa maszynowego w Tarnopolu. Mimo nacisku wywieranego przez Wydział krajowy, sprawa nie wiele postąpiła. Magistrat miasta Tarnopola w porozumieniu z miejscowymi czynnikami odrzucił ministeryalny szkic budynku, jakiby czynniki lokalne przy współudziale funduszu krajowego miały wystawić dla pomieszczenia tej szkoły, a wypracował swój projekt, zawierający nietylko pomieszczenie dla tej szkoły, ale także dla kursu kucia koni, którego utworzenia miasto i okolica się domaga i to równocześnie ze szkołą ślusarską. Rzecz cała jest obecnie w Ministerstwie, które do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie objawiło jeszcze swej decyzyi.

Wśród uchwał Wys. Sejmu z dnia 12. listopada 1904, powziętych w załatwieniu petycyi centralnego związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego, były także trzy uchwały, co do których Wydział krajowy w zeszłorocznem sprawozdaniu oznajmił, że krajowa komisya przemysłowa prowadzi badania w kierunku w uchwałach wskazanym.

Uchwały te dotyczyły:

1. powołania do życia Banku przemysłowego;
2. wygotowana przy pomocy komisyi przemysłowej w granicach dotychczasowej dotacyi funduszu przemysłowego planu systematycznej akcyi finansowej, uwzględniającej w wydatnej mierze powoływanie do życia potrzebnych gałęzi przemysłu;
3. obmyślenia przy pomocy komisyi przemysłowej i po wysłuchaniu centralnego związku fabrycznego sposobów, zmierzających do powołania do życia wielkiego przemysłu.

Co do uchwały pod 1. Wydział krajowy nadmienia, że rokowania prowadzone w tej mierze przez szefa dep. II. na miejsu w Pradze nie dały w rezultacie dodatniego wyniku.

Życzeniu temu uczyni poniekąd zadość projekt, który Wydział krajowy Wys. Sejmowi oddzielnie przedstawia w sprawozdaniu w przedmiocie zmian niektórych postanowień statutu Banku krajowego.

Co do uchwał pod 2 i 3, to przedmiot niemi poruszony wyczerpuje al. XVII. dołączony do załączonego sprawozdania komisyi przemysłowej.

Na podstawie powyższego przedłożenia i na podstawie sprawozdania kraj. komisyi dla spraw przemysłowych, której wnioski Wydział krajowy z wyjątkiem przytoczonych tam pod IV. 3 i 4. przyjmuje, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie komisyi dla spraw przemysłowych.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. ażeby ze skarbu państwa przyznał wyższe dotacye na utrzymanie krajowych szkół zawodowych;

2. ażeby obracał większe niż dotychczas kwoty z przyznanych na ten cel funduszów państwowych na popieranie rękodzieł i przemysłu w Galicyi, jużto w formie udzielania maszyn pomocniczych, jużto w formie pożyczek i subwencyi bezzwrotnych;

3. ażeby znosił się w sprawach tego popierania i w sprawie urządzać się mających specyalnych kursów dla rękodzelników z Wydziałem krajowym i krajową komisyą dla spraw przemysłowych celem uzyskania jednolitości w działaniach kraju i państwa;

4. ażeby przy państwowych szkołach przemysłowych we Lwowie i Krakowie, bez redukcyi dotychczasowej organizacyi ychże, urządził specyalne oddziały elektrotechniczne;

5. ażeby przystąpił do urządzenia stałych kursów dla palaczy i dozorców maszyn parowych oraz dla maszynistów kolejowych przy c. k. szkole politechnicznej lub państwowej szkole przemysłowej we Lwowie:

6. ażeby przy stawianiu nowego gmachu dla państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie uwzględniono pomieszczenie w nim oddziału keramicznego i urządzono go jako wyższy zakład naukowy dla wszystkich ważnych dla kraju działów keramiki użytkowej i artystycznej:

7. ażeby założył w jak najkrótszym czasie dwuklasową szkołę handlową przy c. k. Akademii handlowej we Lwowie, oraz jedną taką szkołę w Krakowie;

8. ażeby w myśl §. 5. ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem założył w jak najktótszym czasie dwuklasowe szkoły handlowe na razie przynajmniej przy dwóch szkołach realnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do nabycia na fundusz krajowy realności, objętej lwh. 163 ks. gr. gm. kat. Gliniany, kosztem 28.000 K, tudzież do przeprowadzenia kosztem 6.000 K adaptacyj, niezbędnych dla pomieszczenia tam szkoły tkackiej.

Na pokrycie tego wydatku zaciągnie Wydział krajowy w Banku krajowym pożyczkę komunalną w wysokości 35.000 K imiennej wartości w 4% obligach IV. emisyi, zwrotną w ciągu $34^1/_2$ lat. Potrzebną na amortyzacyę i oprocentowanie kwotę wstawiać będzie Wydział krajowy do budżetu krajowego.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego począwszy od 1. stycznia 1907 procentów i rat anuitetowych od pożyczki w maksymalnej sumie 100.000 K, jaką gmina stoł. miasta Lwowa zaciągnie na pokrycie wydatku budowy muzeum przemysłowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy;

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Władysław Jahl, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

z czynności

KOMISYI KRAJOWEJ

dla spraw przemysłowych

za czas od 1. lipca 1905 do 20. grudnia 1906.

Sprawozdanie niniejsze z czynności Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych obejmuje ośmnasto-miesięczny okres czasu, t. j. od 1. lipca 1905 do 20. grudnia 1906. W skutek tego zamieszczone są w niem zestawienia statystyczne nietylko za rok szkolny 1904/5, których ogłoszenie w ostatnim sprawozdaniu było już niemożliwe, lecz także za rok szkolny 1905/6.

W okresie tym sprawozdawczym zaszły zmiany w składzie osobowym Komisyi. Stratę bardzo ciężką poniosła Komisya przez śmierć swego wiceprezesa i długoletniego członka, posła do Sejmu krajowego i Izby posłów Rady państwa, Dyrektora wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie ś. p. Jana Rottera. Prace i zasługi tego męża w dziedzinie życia publicznego są zanadto dobrze znane i cenione, ażeby się tu nad niemi szerzej rozwodzić było potrzeba. Gdziekolwiek go powołano do działania, spełniał swe obowiązki z niepospolitą gorliwością i pracowitością. Oddał też niemałe usługi przemysłowi krajowemu nietylko przez żywy współudział w czynnościach Komisyi, ale także na stanowisku kierownika Zakładu, który do zawodów przemysłowych młodzież przysposabia Strata więc Męża tak z zadaniami przemysłu obznajomionego, jego dojrzałych rad i doświadczenia, jest dla Komisyi wielką i nie wnet da się powetować.

Na miejsce, opróżnione w Komisyi przez śmierć ś. p. Jana Rottera, który zasiadał w niej z ramienia Wydziału krajowego, powołał Wydział krajowy dr. Józefa Schoenetta, c. k. instruktora stowarzyszeń przemysłowych we Lwowie.

Dalsza zmiana w składzie Komisyi zaszła wskutek rezygnacyi J. O. księcia Andrzeja Lubomirskiego, który zasiadał z wyboru Komisyi Na miejsce to opróżnione wybrała Komisya członkiem swym dr. Józefa Milewskiego dyrektora Banku krajowego

Po tych zmianach i uzupełnieniach przedstawia się obecnie skład osobowy Komisyi jak następuje:

Przewodniczący J. E. Stanisław hr. Badeni, Marszałek krajowy.

Zastępcy przewodniczącego: Władysław hr. Zamoyski, Edmund Zieleniewski, dr. Władysław Jahl.

Członkowie: Leopold Baczewski, dr. Artur Benis, Wojciech Biechoński, Ignacy Drewnowski, Jan Franke, Tadeusz Fiedler, August Gorayski, dr. Henryk Kolischer, dr. Juliusz Leo, Bernard Liban, Józef Makusch, Michał Michalski, Teofil Merunowicz, dr. Józef Milewski, Arnulf Nawratil, Bronisław Pawlewski, Antoni Pawłowski, dr. Stanisław Rittel, dr. Tadeusz Rutowski, Karol Schayer, dr. Józef Schoenett August Sołtyński, Antoni Stefanowicz, Gustaw Steingraber, dr. Władysław Stesłowicz, dr. Henryk Szarski, Włodzimierz Szuchiewicz, Narcyz Ulmer, Józef Wczelak, dr. Józef Wereszczyński, Dr. Alfred Zgórski, Bolesław Żardecki.

Skład obu komitetów stałych:

a) do komitetu dla spraw szkolnych należą pp: J. Franke, T. Fiedler, M. Michalski, A. Nawratil, A. Pawłowski, A. Stefanowicz, A. Sołtyński, W. Szuchiewicz.

b) do komitetu dla spraw przemysłowych i handlowych pp.: W. Biechoński, L. Baczewski, dr. W. Stesłowicz, G. Steingraber, N. Ulmer, J. Wczelak, E. Zieleniewski, dr. A. Zgórski.

W okresie sprawozdawczym odbyła Komisya cztery posiedzenia pełne, a to w dniach 17. grudnia 1905, 18. marca, 29. lipca i 2. grudnia 1906.

Oba komitety stałe odbyły w tym czasie 25 posiedzeń, a mianowicie Komitet dla spraw szkolnych 16, Komitet dla spraw przemysłowych i handlowych 9 posiedzeń. Prócz tego zbierały się i obradowały przygodne komisye, zwoływane dla spraw specyalnych.

W skład Biura Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, które w myśl statutu zostaje pod kierownictwem każdoczesnego szefa tego departamentu Wydziału krajowego, któremu sprawy przemysłowe są przydzielone, wchodzą:

Juliusz Starkel, sekretarz Komisyi, od r 1891. Konrad Łoziński, inżynier, referent techniczny od r. 1904, Maksymilian Łomnicki, urzędnik konceptowy od r. 1903.

Od 1. października 1906 wzmocnione zostało Biuro Komisyi, wskutek uchwały sejmowej, jeszcze jednym pracownikiem. Jest nim referent statystyczny. Na stanowisko to powołał Wydział krajowy na podstawie rozpisanego konkursu, dr. Zygmunta Gargasa.

Przechodzimy teraz do szczegółowego przedstawienia działalności Komisyi.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Liczba szkół przemysłowych uzupełniających w kraju podniosła się w roku szkolnym 1905/6 do 54. W porównaniu ze stanem szkół w początkach roku szkolnego 1904/5 przybyły zatem dwie nowe szkoły, a mianowicie w Brzesku i w Turce. Nadto przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wnioski, tyczące się zorganizowania szkoły uzupełniającej w Dębicy.

Toczące się już od dłuższego czasu rokowania z innemi miastami o tworzenie dalszych szkół, nie doprowadziły dotąd do ostatecznego wyniku, a to głównie dla niemożności zapewnienia dostatecznych funduszów na ich utrzymanie.

Dążenie Komisyi, o którem już w ostatniem sprawozdaniu wspomniano, ażeby umożliwić tworzenie szkół uzupełniających o niższym typie, a przeto i mniej wymagających na swe utrzymanie, nie doprowadziło do pożądanego celu, gdyż c. k. Rząd, o ile to Komisyi wiadomo, nie zgodził się na takie rozwiązanie sprawy. Są natomiast ze strony Rady szkolnej krajowej przygotowane inne wnioski, któremi zamierza ona umożliwić młodzieży rękodzielniczej i w mniej zamożnych gminach korzystanie z nauki przemysłowej uzupełniającej.

Koszt utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w latach szkolnych 1904/5 i 1905/6 zestawiono w załączonych tu ⁄. wykazach na podstawie preliminarzy. Okazuje się z tego zestawienia, że w roku 1905 do ogólnego kosztu utrzymania tych szkół w wysokości 193.704 K, przyczyniały się gminy, fundacye, kasy oszczędności, towarzystwa zaliczkowe, Rady powiatowe, Izby handlowe i inne czynniki miejscowe kwotą 61.588 K, udział kraju wynosił 66.035 K na skarb państwa zaś przypadało 66.031 K.

Al. I i II.

Podobny stosunek pomiędzy kosztami utrzymania, przypadającymi na czynniki lokalne, kraj i rząd, zachodzi także w wykazie za r. 1906. Czynniki lokalne są obciążone wydatkiem 65.090 K, fundusz krajowy ma do pokrycia 68.838 K, skarb państwa kwotę 67.493 K.

Faktycznie przez skarb państwa wypłacona kwota różni się jednak od preliminowanej. Na rok 1905 asygnowało c. k. Ministerstwo wyznań i oświecenia reskryptem z d. 3. czerwca 1905 L. 17.179 kwotę 68.615 na utrzymanie 52 szkół, na rok 1906 zaś, reskryptem z d. 29. czerwca 1906 L. 16.173 na utrzymanie 54 szkół kwotę 67.983 K. Pomimo, że kwoty te są wyższe od kwot w wykazie podanych, nie dorównają jednak kwotom, których się od c. k. Rządu na rzecz szkół przemysłowych uzupełniających domagano; ogółem bowiem przedstawiono c. k. Rządowi wnioski na rok 1905 w wysokości 73.331 K, a na rok 1906 w wysokości 73.403. Różnica pochodzi stąd, że c. k. Rząd uwzględnia wprawdzie żądania subwencyi na utrzymanie poszczególnych szkół, lecz stale uchyla się od współudziału w kosztach ogólnej natury jak przybory i druki szkolne, remuneracye itd., i jeśli kwoty jakie na ten cel przyznacza, to asygnuje je poza obrębem preliminarzy szkół, wprost na ręce Rady szkolnej krajowej. Zresztą powoduje różnicę i ta okoliczność, że z przedstawionych c. k. Rządowi subwencyjnych kwot, odpadają odnoszące się do takich szkół, które są wprawdzie projektowane, lecz w ciągu roku budżetowego nie weszły w życie.

Co do frekwencyi uczniów w szkołach przemysłowych uzupełniających dołączamy ⁄. dwa wykazy statystyczne wedle zestawień Rady szkolnej krajowej, a to za lata szkolne 1904/5 i 1905/6. Porównanie cyfr tego ostatniego z cyframi wykazu frekwencyi za rok szkolny 1903/4 przedstawia się jak następuje: Liczba zapisanych uczniów wzrosła z 5.926 na 6.728 tj. niemal o 12%, liczba uczniów pozostałych do końca roku szkolnego podniosła się z 4.806 na 5.621 t. j. o 14·5%, pro-

Al. III. i IV.

cent średnio uczęszczających uczniów z 68% na 75%, a liczba bezwzględna uczniów, którzy cel nauki osiągnęli, wzrosła z 3.578 na 4 475 tj. o przeszło 20%.

Pocieszającą zwyżkę tych cyfr przypisać wypada nietylko samemu wzrostowi liczby szkół o cztery, lecz także wzmożeniu się frekwencyi w dawniejszych szkołach i lepszemu jej dopilnowaniu, co za sobą pociąga także znaczne podniesienie się liczby takich uczniów, którzy przepisany cel nauki osiągnęli. Wynika z tego, że owe ujemne strony frekwencyi, o których zeszłoroczne sprawozdanie Komisyi mówiło, należy uważać za usunięte, że niechęć majstrów ku szkole z powodu przesunięcia czasu nauki na wcześniejsze godziny niknie, i że w ogóle tak u majstrów, jak i u samej młodzieży budzi się i ustala coraz wyraźniej poczucie, że im do należytego wykonywania rzemiosła nauki uzupełniającej potrzeba.

W zapisach do szkół przemysłowych uzupełniających uderzała ta okoliczność, że kursa przygotowawcze tych szkół były zawsze przepełnione, a na właściwych kursach przemysłowych malała liczba uczniów. Wynikało to w części z błędnego pojmowania celu nauki, jaki spoczywa na kursie przygotowawczym. Z jednej strony przyjmowano na ten kurs nawet analfabetów, którzy do żadnej szkoły przedtem nie uczęszczali i którymi żadną miarą szkoła przemysłowa uzupełniająca nie może się zajmować — z drugiej strony zaś umieszczano tam i takich uczniów, którzy powinni byli być zapisani wprost do I. klasy przemysłowej, przydłużając im bezpodstawnie czas nauki.

Frekwencya szkół przemysłowych uzupełniających wymagała tedy ściślejszego pod tym względem uregulowania. Uczyniła temu zadość Rada szkolna krajowa okólnikiem swym z dnia 28. lipca b. r. L. 30087, który między
Al. V. załącznikami ·/· w całości podajemy.

I inną także okoliczność, wpływającą bardzo na regularniejszą frekwencyę uczniów szkół przemysłowych uzupełniających, uwzględniła Rada szkolna krajowa
Al. VI. w okólniku swym z d. 22. czerwca 1906 L 24346, którego osnowę w całości ·/· podajemy. Określono w nim ściśle środki przymusu, względnie kary, jakie mają być na podstawie samejże ustawy przemysłowej przez kierownictwa szkół i władze przemysłowe stosowane, a do których dotąd w szkołach naszych się nie uciekano.

Ze swej strony uważała Komisya (L. 467) za wskazane zwrócić uwagę Wydziału krajowego jeszcze na dwie okoliczności, których ścisłe przestrzeganie może się przyczynić także do ściślejszego uregulowania frekwencyi. Zauważono mianowicie, że przymus posyłania terminatorów do szkoły uzupełniającej odnosi się wyłącznie do przemysłowców, posiadających karty przemysłowe lub koncesye, nie zaś do przemysłowców domowych, którzy wykonują swój przemysł tylko przy pomocy domowników, bo tym uczniów do terminu przyjmować nie wolno. Z drugiej strony podniosła Komisya, że postanowienia § 15. statutu normalnego szkół przemysłowych uzupełniających nie należy tak tłumaczyć, że tylko ci uczniowie rzeczonych szkół mogą być od dalszej nauki uwolnieni, którzy z dosłownie „dobrym“ postępem naukę ukończyli, gdyż takie uwolnienie następuje już i wtedy, jeśli w świadectwie „dostateczny“ postęp ucznia został stwierdzony. Ścisłe stosowanie tych zasad powinno sprowadzić uwolnienie szkoły od niepotrzebnego balastu uczniów, a tem samem do zapewnienia szkole coraz większej ilości tej młodzieży rzemieślniczej, na której ciąży obowiązek uczęszczania do niej.

Wszystko to uprawnia do przewidywania, że warunki nauki w szkołach przemysłowych uzupełniających będą się stale poprawiały, że wzrastać będzie frekwencya nie na najniższym, lecz na wyższych stopniach nauki, i jeśli tylko Wydziały szkolne spełniać zechcą sumiennie swe obowiązki, liczyć będzie można na coraz lepsze owoce nauki, odpowiadające tym kosztom, jakie się na nią łoży.

O stanie i wynikach nauki w szkołach przemysłowych uzupełniających zdaje sprawę Rada szkolna krajowa, do niej bowiem w myśl §. 12 statutu normalnego tych szkół należy nadzór pedagogiczno-dydaktyczny. Tu nadmienić tylko wypada w łączności z tem, co się już w zeszłorocznym sprawozdaniu Komisyi podało, że z wielkim pożytkiem dla celów nauki, w miejscowościach liczących więcej, niż jedną szkołę, postępuje dalej specyalizowanie frekwencyi uczniów. W Krakowie zostało to już w ubiegłym roku przeprowadzone, we Lwowie zaś weszło w życie z początkiem b. roku szkolnego. Podział uwzględnia przedewszystkiem grupowanie oddzielne uczniów przemysłu przyodziewczego (szewców, krawców, kuśnierzy,

czapników i t. d.) a uczniów przemysłów budowlanych i konstrukcyjnych (ślusarze, stolarze, cieśle, blacharze, kowale i t. d.), między którymi nauka rysunków odmienne ma zadania i da się dopiero po przeprowadzeniu podziału dosadniej pod względem fachowym uprawiać.

W kierunku tym poszła Komisya jeszcze dalej, stosując się do woli Wysokiego Sejmu, wyrażonej w uchwale z d. 10. listopada 1905., która brzmi jak następuje: „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby ciągłą rozwijał działalność w kierunku umożebnienia ukończonym uczniom dalszego kształcenia się w rysunku zawodowym i o osiągniętych skutkach zdawał sprawę". Dążąc do osiągnięcia tego celu — zwłaszcza, że wskutek ponawiania kursów nauki rysunków, które się w państwowej szkole przemysłowej we Lwowie dla nauczycieli szkół uzupełniających urządza, jest coraz więcej dobrych sił nauczycielskich do rozporządzenia — przedstawiła Komisya sprawozdaniem z d. 23. marca b. r. L. 289 Wydziałowi krajowemu wniosek, ażeby dla ukończonych uczniów szkoły przemysłowej, względnie czeladników i majstrów, urządzono pięciomiesięczne kursa rysunkowe o czterech godzinach nauki tygodniowo, na razie przy jedenastu szkołach przemysłowych uzupełniających, a to: w Krakowie przy szkołach na Kleparzu i na ulicy Lubomirskiego, we Lwowie przy szkołach św. Marcina, im. Konarskiego i im. Staszica, w Podgórzu, w Przemyślu (przy I szkole), Drohobyczu, Nowym Sączu, Stanisławowie i Tarnowie. Równocześnie udano się do c. k. Rządu o przyznanie na ten cel odpowiedniej podwyżki subwencyjnej na r. 1907 i wstawiono także do preliminarza budżetu krajowego na rok 1907 odnośne kredyta w dotyczących pozycyach.

Kursa zamierzone mają być niezależnymi od planu i czasu nauki w szkołach uzupełniających, a uwzględniać mają natomiast o ile możności stosunki miejscowe i potrzeby rzemieślników, co do treści nauki zaś liczyć się z zawodami frekwentantów.

Idąc za uchwałami Wysokiego Sejmu z d. 26. października 1904 i d. 15. listopada 1905, tyczącemi się zakładania kursów uzupełniających o kierunku handlowym, powzięła Komisya uchwałę, ażeby przystąpić w najbliższym roku szkolnym do urządzenia ośmiu oddziałów handlowych, przy szkołach przemysłowych uzupełniających, a to we Lwowie w szkole im. Sobieskiego, w Krakowie na Kazimierzu, w Rzeszowie, Tarnowie, Przemyślu (w szkole I), Brodach, Złoczowie i Kołomyi. Wprowadzono też potrzebne kwoty zasiłków ze strony skarbu państwa i funduszu krajowego, tak do wykazu zasiłków żądanych od c. k. Rządu dla szkół przemysłowych, jak i do preliminarza budżetu krajowego na r. 1907.

Jeden z tych kursów, a mianowicie w szkole przemysłowej uzupełniającej im. Sobieskiego w Kołomyi — gdzie i gmina do kosztów utrzymania się przyczynia — został już z początkiem b. roku szkolnego otwarty.

Przyjęty przez Radę szkolną krajową plan nauki dla tych kursów handlo-
AI VII. wych, podaje się w /. załączeniu.

W celu zapewnienia sobie odpowiednich sił nauczycielskich na oddziałach handlowych, zostały już dwukrotnie urządzone kursa komercyalne dla nauczycieli szkół przemysłowych uzupełniających w lwowskiej Akademii handlowej. Pierwszy taki kurs odbył się w r. 1904, drugi w lecie roku zeszłego i trwał od 29. maja do 22. lipca 1905. Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o tym kursie, którego koszta w przeważnej części pokryte sostały z funduszów, przeznaczonych na szkoły przemysłowe, mówi, że wzięło w nim udział 15 nauczycieli, a przedmiotami nauki były: buchalterya w 7 godzinach tygodniowo, rachunki kupieckie w 8 godzinach, korespondencya handlowa w 6 godzinach i nauka o handlu i wekslach w 4 godzinach tygodniowo. Rada szkolna dodaje, iż „uczestnicy kursu przykładali się z taką gorliwością do nauki, że cały jej obszerny program można było zupełnie wykończyć, dzięki zwłaszcza godzinom nadprogramowym, które kierownik kursu dodawał chętnie na życzenie pracowitych słuchaczów. Wynik nauki był bardzo pomyślny, skoro na 14 uczestników 5 otrzymało cenzurę bardzo dobrą, 8 dobrą, a 1 dostateczną. Jednemu z uczestników zły stan zdrowia nie pozwolił ukończyć kursu".

Starano się również o dalsze i o ile możności jak najstaranniejsze przygotowanie nauczycieli do udzielania nauki rysunków w szkołach przemysłowych uzupełniających. Kurs trzymiesięczny, mający to przygotowanie na celu, odbył się w roku bieżącym, w czasie od 19. kwietnia do 14. lipca w państwowej

szkole przemysłowej we Lwowie. Wzięło w nim udział 20 nauczycieli, a przedmiotami nauki były: rysunki geometryczne i rzutowe w 12 godzinach, rysunki odręczne w 10 godzinach i nauka o formach artystycznych w 8 godzinach tygodniowo. Rada szkolna stwierdziła przez inspektora szkolnego „gorliwą ze wszech miar i wytrwałą pracę uczestników kursu“. Wydatek, którym się kraj do odbycia tego kursu przyczynił, wynosi 3.810 K.

Komisya nie omieszkała w końcu czynić starań o przysparzanie szkołom środków naukowych i podręczników. Przy współudziale jej zostało zarządzone i subwencyą krajową poparte trzecie poprawne wydanie „Drugiej książki polskiej do czytania dla szkół przemysłowych“ przez Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, a zapewnienie poparcia finansowego dano zamierzonym dalszym wydawnictwom a to: „Stylistyki“, „Podręcznika Geometryi“, zwięzłego podręcznika „Geografii handlowej“ oraz „Wskazówek do nauki rysunku rzutowego“ dla użytku szkół przemysłowych uzupełniających.

II. Szkoły zawodowe, kursa majsterskie, wystawy.

Liczba szkół zawodowych, warsztatów naukowych oraz czasowych kursów wynosiła w roku szkolnym 1905/6 ogółem 55, a mianowicie: 34 krajowych szkół i warsztatów naukowych, 17 subwencyonowanych i kursów czasowych dla szewstwa. W liczbie tej mieści się 20 zakładów dla koszykarstwa, 4 dla kołodziejstwa z kowalstwem, 2 dla stolarstwa, 1 dla zabawkarstwa, 3 dla garncarstwa i keramiki w ogóle, 4 dla szewstwa, 11 dla tkactwa, 4 dla koronkarstwa, 1 dla hafciarstwa i 1 dla powroźnictwa, nadto 4 kursa czasowe dla szewstwa.

Al. VIII. i IX. Koszt utrzymania rzeczonych zakładów, zestawiony wedle preliminarzy w dwóch załączonych tu tabelach, wynosił w roku 1905 ogółem 392.937 K, a mianowicie z zasiłków gmin, rad powiatowych i źródeł miejscowych 16.796 K, z funduszu krajowego 173 381 K, ze skarbu państwa 93.800, ze sprzedaży wyrobów szkolnych 108.950 K. Wydatek na rok 1906 wynosi ogółem 441.841 K. Na sumę tę składają się następujące kwoty: zasiłki od gmin, rad powiatowych i źródeł miejscowych 17.016 K, subwencya kraju 202 475 K, ze skarbu państwa 96.400 K, ze sprzedaży wyrobów szkolnych 126 250 K.

Faktycznie przez c. k. Rząd uiszczona kwota subwencyi jest jednak inną. Za rok 1905 wynosiła ona na podstawie rozporządzeń c. k. Ministerstwa wyznań i oświecenia z d. 18. maja 1905 L. 17.032 jedynie 88.200 K, t. j. mniej o 5.600 K od kwoty żądanej, za rok 1906 zaś, na podstawie rozporządzenia z d 20. lipca b. r. L. 16.174 wynosi 97.200 K. Kwota ta jest wyższą o 800 K od wykazanej powyżej kwoty subwencyj żądanych. Gdy się jednak uwzględni, że 800 K przyznało c. k. Ministerstwo na szkołę koszykarską w Trembowli, której w naszym wykazie statystycznym nie ma, bo z funduszu krajowego nic na nią nie preliminowano — okaże się, iż przyznana subwencya rządowa kryje się zupełnie z przedstawionemi Radzie szkolnej krajowej żądaniami.

Mimo uwzględnienia wniosków c. k. rządowi przedstawionych po raz pierwszy w całej ich rozciągłości, pozostaje jednak do sprawdzenia fakt, że zawsze jeszcze łoży fundusz krajowy przeszło dwa razy tyle co skarb państwa na utrzymanie krajowych szkół zawodowych że więc należy się dopominać i nadal od c. k. Rządu, o wydatniejsze szkół tych subwencyonowanie.

Al. X. i XI. Co do stanu frekwencyi w szkołach zawodowych przedkłada się w załączeniu dwa wykazy za lata szkolne 1904/5 i 1905/6. W ogólnych cyfrach, w porównaniu z frekwencyą za dwa lata poprzednie, przedstawia się ona jak następuje:

Zawód rękodzielniczy	W r. 1903			W r. 1904			W r. 1905			W r. 1906		
	uczniowie i uczenice											
	zwycz.	nadz.	Razem	zwycz.	nadz.	Razem	zwycz.	nadz	Razem	zwycz.	nadz.	Razem
Koszykarstwo . .	266	71	337	392	69	461	326	81	407	320	53	373
Kołodziejstwo . . .	134	3	137	140	3	143	147	2	149	152	—	152
Stolarstwo	74	9	83	84	7	91	70	7	77	73	15	88
Zabawkarstwo . . .	37	4	41	33	—	33	59	—	59	62	—	62
Garncarstwo	32	13	45	32	2	34	53	5	58	55	6	61
Szewstwo	74	51	125	95	140	235	104	82	186	101	58	159
Tkactwo	171	18	189	198	16	214	188	33	221	173	41	214
Powroźnictwo . . .	—	5	5	5	—	5	6	—	6	4	—	4
Koronkarstwo . . .	91	35	126	107	26	133	124	32	156	141	38	179
Hafciarstwo	50	—	50	41	2	43	30	11	141	48	—	48
Murarstwo	—	32	32	—	22	22	—	—	—	—	—	—
Razem . . .	929	241	1170	1127	287	1414	1107	253	1360	1129	211	1340

W zestawieniu powyższem okazuje się zniżka liczby uczniów za rok 1905/6 w porównaniu z r. 1903/4. Bliższa analiza cyfr poucza, że na różnicę tę złożyła się obniżka głównie w dwóch działach nauki zawodowej, t. j. koszykarstwa i szewstwa, oraz odpadnięcie liczby uczniów murarskich, w skutek tego, że po r. 1904 nie odbył się już dalszy kurs murarski w Sieniawie. Ubytek uczniów koszykarskich, wynoszący 88, tłumaczy się w pierwszym rzędzie ubytkiem uczniów nadzwyczajnych, t. j. pracowników już wykształconych, którzy w miarę tworzenia się wytwórczych pracowni koszykarskich przechodzą tam jako robotnicy, i nie obejmywani są już wykazami szkolnymi — zresztą zaś ubytkiem liczby uczniów zwyczajnych, o czem jeszcze na właściwem miejscu będzie mowa. Co do ubytku uczniów w zakresie szkół szewskich nadmienia się, że jest on tylko wynikiem zmniejszenia się liczby uczniów nadzwyczajnych, za jakich między innymi wpisywano do wykazów szkół w Witkowie i Kołomyi majstrów szewskich, którzy odbywali czasowe kursa, szczególniej dla wyćwiczenia się w wyrobie obuwia wojskowego, i większej liczby odbytych kursów majsterskich dla szewców — gdyż liczba uczniów zwyczajnych w szkołach szewskich p o d n i o s ł a s i ę właściwie o 6-ciu. W szkołach innych zawodów — uwzględniwszy odpadnięcie kursu murarskiego — jest wogóle n a d w y ż k a 112 uczniów w porównaniu z rokiem 1903/4 do skonstatowania.

Przechodząc do poszczególnych grup szkół zawodowych zestawiamy poniżej najważniejsze szczegóły ich rozwoju.

S z k o ł y k o s z y k a r s k i e rozwijają się dalej pomyślnie i wpływają wogóle na podniesienie przemysłu koszykarskiego Galicyi, nie tylko przez to, że zasilają go należycie wykształconymi robotnikami, lecz także przez wpływ na produkowanie wyrobów coraz lepszych, zdolnych do korzystnego wywozu i zapewnienia robotnikom większego zarobku.

Jak z powyższego porównawczego zestawienia frekwencyi wypływa, nastąpił w niektórych szkołach ubytek uczniów w ostatnim roku szkolnym. Fluktuacya ta co do liczby uczniów jest w szkołach koszykarskich objawem stałym. W kilku szkołach, szczególniej na zachodzie, liczyć się ona musi częstokroć z ruchem emigracyjnym do Niemiec, zresztą ubywają uczniowie, którzy, ukończywszy naukę, pracowali dalej w szkole, a w miarę tworzących się pracowni wytwórczych, przechodzą następnie do tychże jako robotnicy. Nakoniec należy i to podnieść, że w zakresie nauki koszykarstwa okazuje się potrzebnem przenoszenie szkół z siedzib, w których dawniej były czynne, do miejscowości innych, gdzie się o naukę koszykarstwa upominają — bo po dłuższem trwaniu szkoły na jednem miejscu i wykształceniu pewnej liczby koszykarzy, którzy w siedzibie szkoły zamierzają koszykarstwo uprawiać, wyczerpuje się materyał uczniów i maleje wogóle interes dla szkoły.

Na podstawie takiego zapatrywania, zarządzone zostało i w czasokresie niniejszego sprawozdania, przeniesienie dwóch szkół koszykarskich do innych miejscowości I tak: na wiosnę b. r przeniesiono szkołę z Wielowsi do Tarnobrzega. Uczyniono to na prośbę gminy m. Tarnobrzega, która domagała się urządzenia tam szkoły koszykarskiej, przeznaczając na pomieszczenie jej bezpłanie odpowiedni lokal. Wydział powiatowy deklarował ze swej strony, że będzie dawał na utrzymanie szkoły po 300 K rocznie, a Zarząd dóbr JW. hr. Z. Tarnowskiego dostarcza bezpłatnie po 3 sągi drzewa na opał szkoły i po 10 kóp wikliny na cele nauki. Z rganizowana na tych podstawach nowa szkoła została oddana pod opiekę Dr. Waleryana Momidłowskiego, lekarza powiatowego w Tarnobrzegu jako kuratora, a obowiązki instruktora objął Piotr Gwóźdź, wychowanek szkoły koszykarskiej w Zatorze i późniejszy przodownik na centralnym kursie koszykarskim we Lwowie. Aby jednak z drugiej strony nie wypuszczać z opieki produkcyi koszykarskiej, która w ciągu istnienia szkoły zapuściła w Wielowsi korzenie, oddano produkcyę tę i jej robotników pod opiekę kraj. Związku przemysłowego, który koszykarstwem w ostatnich czasach o wiele żywiej się zajął. Utrzymuje się tedy i po przeniesieniu szkoły do Tarnobrzega odpowiednio zorganizowany przemysł koszykarski w Wielowsi, który gromadzi przy pracy miejscowych koszykarzy, o ile ich od niej nie odrywa powołanie do służby wojskowej, lub zajęcia flisackie, właściwe ludności miejscowej

Innego przeniesienia szkoły koszykarskiej dokonano z Warzyc w powiecie jasielskim do Brzostka, w powiecie pilzneńskim Nastąpiło to na usilne nalegania Wydziału powiatowego w Pilźnie, który na rzecz szkoły koszykarskiej w Brzostku postanowił dostarczyć bezpłatnie odpowiedniego pomieszczenia, a nadto płacić rocznie po 400 K na utrzymanie szkoły. Z początkiem b. roku szkolnego została tedy szkoła z Warzyc do Brzostka przeniesioną. Na kuratora jej zaproszonym został proboszcz miejscowy ks. kanonik Stefan Szymkiewicz, instruktorem szkoły pozostał zaś dawniejszy instruktor szkoły warzyckiej, p. Józef Szostak. Lecz nie pozostawiono i teraz dalszej produkcyi koszykarskiej w Warzycach bez opieki. Podobnie jak w Wielowsi, poruczono podtrzymanie jej i zorganizowanie kraj. Związkowi przemysłowemu, odstępując na ten cel bezpłatne użytkowanie z budynku szkolnego, którym Wydział krajowy na podstawie umowy dzierżawnej jeszcze przez trzy lata dysponuje, i przyczyniając się zasiłkiem 200 K rocznie na rzecz przodownika, który ma produkcyi tej na miejscu dozorować. Początkowe takie organizacye produkcyi w zakresie drobnego przemysłu wymagają wogóle pomocy finansowej aż do wzmocnienia się i ustalenia; to też i na podtrzymanie produkcyi koszykarskiej w Wielowsi udziela się także niezbędnych zasiłków.

Poza temi dwoma miejscowościami przypomnieć jeszcze należy szkołę koszykarską w Nieznanowicach w powiecie bocheńskim gdzie Związek przemysłowy, korzystając z obszerniejszych lokalności, oddanych na szkołę, składy jej materyałów i wyrobów, gromadzi poza właściwymi uczniami większą liczbę wprawnych już koszykarzy i zatrudnia ich wyrobem artykułów, przeznaczonych głównie na wywóz poza granice kraju.

Oprócz przyczyniania się do organizacyi wspólnych pracowni koszykarskich w miejscowościach, gdzie już szkoła wpłynęła na lepsze wykształcenie pewnej liczby koszykarzy, zalecono kraj. Związkowi przemysłowemu łączenie drobniejszych, a żywotnych szkółek koszykarskich, celem wspólnego komercyalnego obsługiwania ich w nabywaniu materyałów i zbytu wyrobów. Akcyę taką podjął Związek co do szkół koszykarskich w Milczycach i Chyszewicach łącznie ze szkołą w Rudkach i spodziewać się należy, iż wpłynie ona na podniesienie i utrwalenie przemysłu koszykarskiego w powiecie rudeckim.

Poza szkołami stałymi wspomnieć jeszcze należy o ośmiomiesięcznym kursie koszykarskim, który się odbył w Skawinie, w powiecie wielickim. Pomimo, że przeznaczony na kurs instruktor nie odpowiedział w zupełności położonemu w nim zaufaniu i nauka nie była jak najlepiej prowadzona, skorzystano z niej jednak tyle, że zaraz po ukończeniu kursu założone zostało na miejscu rejestrowane stowarzyszenie koszykarskie, które ma dalszą produkcyę koszykarską prowadzić i ukończonych uczniów kursu zająć.

Do utrzymania koszykarstwa galicyjskiego na pewnej, poważnej już dziś wyżynie, tak pod względem technicznego wykończenia wyrobów jak i artystycznego

smaku form, przyczynia się dzielnie istniejący już trzeci rok we Lwowie Centralny kurs koszykarstwa. Gromadzi on co roku 10 do 12-tu ukończonych uczniów krajowych szkół koszykarskich i uzupełnia wykształcenie ich zawodowe, nietylko co do wprawy technicznej przez współudział w wykonywaniu nowych i trudniejszych wyrobów z łoziny, trzciny i bambusu, ale nadto ćwiczy ich dużo w rysunkach i podaje im dodatkowe wiadomości teoretyczne, niezbędne dla każdego przyszłego instruktora i samodzielnego przedsiębiorcy koszykarskiego, z zakresu rachunków i stylistyki przemysłowej. Owoce tej pracy są bardzo dobre, a w dalszem trwaniu i ustaleniu Centralnego kursu koszykarstwa leży jedyna rękojmia dla żywotności i ciągłego rozwijania się przemysłu koszykarskiego, któremu źródła nowych, coraz lepszych form i bezustannego podsycania fachowej wiedzy koszykarzy niezbędnie potrzeba, jeśli przemysł ten nietylko nabytą już dziś w świecie dobrą sławę swych wyrobów ma utrzymać, lecz podnosić ją jeszcze, a tem samem zapewniać lepsze zarobki krajowym koszykarzom.

Centralny kurs koszykarstwa święcił już dotychczas przynoszące mu zaszczyt tryumfy z powodu wyrobów swych, które za pośrednictwem kraj. Związku przemysłowego były wystawione w c. k. Muzeum przemysłowem we Wiedniu i na wystawie austryackiej w Londynie. I tu i tam zdołał zwrócić na siebie uwagę i pozyskać nabywców wśród sfer najwyższych. Niemniej chlubnie zaprezentowały się wyroby Centralnego kursu na jubileuszowej wystawie w Bukareszcie.

Nauka kołodziejstwa odbywa się jak dotąd z bardzo dobrym skutkiem w czterech krajowych szkołach kołodziejskich, w których z kołodziejstwem łączy się także praktycznie kowalstwo, zastosowane do kucia wozów, wózków, powozów i wykonywania najzwyczajniejszych narzędzi rolniczych.

Najstarsza z tych szkół, w Kamionce strumiłowej, cieszy się zdobytą już zdawna dobrą reputacyą, najmłodsza w Tłumaczu rozwija się bardzo dobrze i zaczyna celować wynikami swej nauki, tak teoretycznej jak i praktycznej.

Zupełnie dobrze ocenić też wypada rezultaty nauki, zwłaszcza praktycznej, szkoły w Grzymałowie — szkoła w Grybowie zaś, zająwszy nowy, celowi swemu zupełnie odpowiadający budynek, ma teraz wszelkie dane, ażeby nietylko gromadzić większą liczbę uczniów, ale także i pod względem swych, najzupełniej zadowalniających wyników naukowych, dążyć jeszcze wyżej.

O rozwoju szkół kołodziejskich i odczuwaniu pożyteczności ich nauki dla kraju, świadczy zresztą podnosząca się liczba ich uczniów, która w ostatnich trzech latach wzrosła o 11%

Nauka stolarstwa przedstawia się wybornie w obu krajowych szkołach stolarskich.

Szkoła stolarska w Stanisławowie ma już tak ugruntowaną sławę celującego w swoim rodzaju zakładu naukowego, że o pożytecznej jej działalności nie ma się co dłużej rozwodzić. Zarówno teoretyczną jak i praktyczną stronę nauki można uznać bez przesady za wyborną, prowadzenie nauki rysunków zasługuje na wszelkie pochwały. A że strony te dodatnie zakładu odczuwa sama publiczność, najlepszym na to dowodem utrzymująca się ciągle znaczna liczba uczniów, największa wogóle, jaką można w zakładzie pomieścić.

Inny charakter i zadanie ma szkoła stolarska w Kalwaryi. Posiadając znakomicie wyposażoną halę maszynową, ma ona służyć nietylko do kształcenia pewnej, bardziej ograniczonej liczby uczniów, lecz także posiłkować miejscowy przemysł stolarski i utworzone z miejscowych rękodzielników stowarzyszenie wytwórcze. Jak wszędzie, gdzie się ma z zastarzałemi, niedołężnemi formami produkcyi i wyzyskującymi tę produkcyę nakładcami do czynienia, tak i w Kalwaryi zadanie na szkole ciążące, nie odrazu da się przeprowadzić. Już dziś jednakże wpływ szkoły jest znaczny i dane są wszelkie warunki, ażeby się przy niej wykształciło i skupiło znaczne grono stolarzy, kładąc podstawę dla odrodzonego i korzystniejszego dla nich przemysłu domowego.

Szkoła ma swą doniosłość i z tego względu, że jest jedyną w kraju, która obznajamia swych uczniów z maszynami stolarskiemi i ćwiczy ich w używaniu tychże. Z uwagi na potrzebę rozszerzania tych wiadomości maszynowych w stolarstwie, skierowano nawet trzech uczniów ze Lwowa do szkoły stolarskiej w Kalwaryi, dawszy im odpowiednie zasiłki stypendyjne na odbycie nauki.

Szkoła zabawkarska w Jaworowie czyni ciągle znaczne postępy, nie tylko co do liczby uczniów, lecz, co ważniejsza, w zakresie swej nauki i wyrobu

tanich zabawek przy pomocy maszyn. W ciągu ubiegłego roku szkolnego urządzoną została w niej hala maszynowa, posiadająca poruszany motorem benzynowym garnitur maszyn, najpotrzebniejszych przy masowej produkcyi drewnianych zabawek. Do prowadzenia wyrobu maszynowego sprowadzono z Czech specyalistę, p. Pawła Zwonarza, który najzupełniej zadaniu swemu odpowiada, zwłaszcza, że i pod względem przyswojenia sobie języka wykładowego zadziwiająco szybkie czyni postępy. W najbliższym czasie przystąpić się ma do maszynowego urządzenia drugiej jeszcze sali, przeznaczonej głównie dla zabawkarzy, którzy, ukończywszy naukę w szkole i postanowiwszy wykonywać zabawkarstwo na własny rachunek, szukają pomocy maszyn dla ułatwienia i większej rentowności swej pracy. Na koszta tego urządzenia maszynowego i postawienie niezbędnej szopy wstawione zostały do preliminarza na rok 1907 potrzebne kredyta.

Dla nauki garncarstwa i keramiki wogóle istnieją dwa zakłady krajowe w Kołomyi i Podgórzu i subwencyonowana pracownia produkcyjna w Toustem.

Istnienie kraj. szkoły garncarskiej w Kołomyi wiązano przez kilka ostatnich lat z projektami rozszerzenia państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, względnie z urządzeniem projektowanego w pierwotnym jej programie oddziału keramicznego jako wyższego zakładu naukowego dla keramiki użytkowej i artystycznej. W razie przyjścia do skutku takiego zakładu, myślano o zwinięciu szkoły kołomyjskiej. Lecz nadzieja takiego rozwiązania sprawy jest ciągle wątpliwa. O ile Komisyi wiadomo, nie obejmuje program rządowy nowego budynku dla państwowej szkoły przemysłowej lokalności dla działu keramicznego, i nie słychać również o zamiarach c. k. rządu, ażeby miał do utworzenia wyższej szkoły keramicznej we Lwowie przystąpić. Utrzymanie więc szkoły garncarskiej w Kołomyi i starania o dalszy jej rozwój, odkąd frekwencya w niej się podniosła i utrwaliła, nie mogą być z oka spuszczane, a nawet, gdyby utworzenie wyższego zakładu naukowego dla keramiki użytkowej i artystycznej we Lwowie przyszło do skutku, może być i nadal szkoła ta ze względu na swą żywotność i lokalne znaczenie utrzymaną.

Zgodnie z tem zapatrywaniem przedstawiła też Komisya Wydziałowi krajowemu wnioski, mające na oku ulepszenie i rozszerzenie nauki w szkole kołomyjskiej, szczególniej w zakresie ceglarstwa i kaflarstwa i stosownie do tego rozszerzenie szkolnego budynku. Wnioski te znachodzą swe uzupełnienie w odnośnej pozycyi preliminarza, w której wstawiono kredyt na pokrycie raty pożyczki, zaciągnąć się mającej przez gminę na rozszerzenie budynku szkolnego. Nie osłabia to jednak konieczności dalszego upominania się o wyższy zakład państwowy dla keramiki we Lwowie i ponowna rezolucya w tym względzie nie staje się zbędną.

Wzmagające się w całym kraju wytwórstwo kafli i coraz bardziej upowszechniające się używanie pieców kaflowych, oraz produkcyę pozaszkolną w Kołomyi zdobnych naczyń o specyalnym charakterze zdobniczym, przypisać należy wyłącznie oddziaływaniu na przemysł keramiczny tej, od długiego już czasu istniejącej szkoły.

Co do kraj. kursów keramicznych w Podgórzu jest do zauważania że w interesie lepszej frekwencyi i dokładniejszego kształcenia zawodowego ich uczestników, przedstawiła Komisya w czerwcu b. r. wnioski, mające na celu zmianę programu nauki począwszy od 1. października b. r.

Wnioski te, oparte na doświadczeniach, uczynionych przez kierownika kursów i ich komitet szkolny, inny czynią podział nauki na część teoretyczną i ćwiczenia praktyczne, taki mianowicie, że pierwszy kurs teoretyczny ma trwać, nie jak dotąd, przez 6 lecz przez 9 miesięcy, a to od 1. października do 30. czerwca, natomiast drugi kurs, łącznie z ćwiczeniami laboratoryjnemi, ma trwać tylko 6 miesięcy, t. j. od następnego 1. października do końca marca, miesiące zaś leżące pomiędzy obu kursami, t. j. czas od 1. lipca do 30. września, ma być obrócony na zajęcia praktyczne uczniów w dotyczących fabrykach. W ten sposób nauka, pomimo zredukowania całego jej czasu do 18 miesięcy, zamiast dwóch lat, może znacznie lepsze wykształcenie dać uczniom, z których dotychczas wielu, po odbyciu pierwszego kursu sześciomiesięcznego i następnej sześciomiesięcznej praktyce, pozostawali już stale w fabrykach jako robotnicy, nie wykształceni tak, jakby należało.

Poza tymi normalnymi kursami nauki wskazała Komisya jeszcze jako rzecz potrzebną, ażeby był w Zakładzie urządzonym także wyższy kurs specyalny, dostępny ukończonym a najzdolniejszym uczniom kursów, któryby wiadomości ich pogłębiał i w pewnych specyalnościach zawodu keramicznego rozszerzał. Celem tego

kursu byłoby przygotowywanie werkmistrzów i samoistnych przemysłowców w zakresie wyrobu dachówek, kafli, okładzin ściennych, płytek posadzkowych, rozmaitych wyrobów z gliny ogniotrwałej, wyrobów cementowych i t. p

Ażeby jednak umożliwić uczniom należyte korzystanie z udzielanej im nauki, wskazała Komisya jako rzecz nieodzowną przychodzenie im w pomoc, tak na czas praktyki fabrycznej jak i studyów na wyższym kursie, skromnymi zasiłkami stypendyjnemi, gdyż odbywanie praktyki w fabryce za wynagrodzeniem robotnika redukuje ją zazwyczaj do zbyt szczupłego zakresu zajęć, przy których uczeń nie może wiele skorzystać.

Po konsekwentnem przeprowadzeniu takiej organizacyi spodziewa się Komisya nietylko podniesienia frekwencyi, lecz także znacznie lepszych wyników nauki teoretycznej i praktycznej, a tem samem i lepszych usług, jakie mają kursa oddawać przemysłowi keramicznemu w kraju.

Szkoły szewskie ogółem funkcyonują dobrze. Przeciwko szkole szewskiej w Kołomyi występowali szewcy tamtejsi, oskarżając ją o szkodliwą dla nich konkurencyę. Najściślejsze zbadanie zarzutów wykazało wszakże najzupełniejszą ich bezpodstawność, tak, że należy się w nich domyślać nie rzeczowych, lecz osobistych pobudek. Dość przytoczyć, że szkoła, ćwicząc praktycznie swych uczniów, wykonywała i wykonuje przeważną część obuwia na zlecenie samychże szewców miejscowych, którzy je następnie sprzedają — więc jeżeli mogą być jakie żale, to chyba pomiędzy tymi szewcami którym już obuwia dostarczać nie jest w stanie gdyż celem jej nie jest wcale produkcya lecz nauka. Warunki niezbędnej produkcyi w szkole i używania pomocników, zostało zresztą ścisłymi przepisami we wszystkich szkołach szewskich uregulowane, a kierownicy ich i wizytator z ramienia Komisyi sami dokładają starań, ażeby szkoła o ile możności rękodzielnikom miejscowym konkurencyi nie czyniła.

Oprócz szkół szewskich były w ubiegłym roku czynnymi także kursa majsterskie dla szewców. Było ich cztery, z których dwa odbyły się we Lwowie, a to od 1. marca do 10. kwietnia i od 6. maja do 23. czerwca, trzeci w Tarnowie od 9. lipca do 25. sierpnia, a czwarty w Krakowie, który trwał od 9. października do 2. grudnia b. r. Na każdym z tych kursów było po 14 uczestników. Fachowe kierownictwo kursów, po śmierci byłego wędrownego nauczyciela szewstwa ś. p. Celewicza, który je dawniej prowadził, spoczywało w ręku p. Filipa Prociuka, kwalifikowanego nauczyciela szkół ludowych, który, po odbyciu specyalnych studyów teoretycznych i praktycznych w zakresie szewstwa i rachunkowości przemysłowej, został przez Wydział krajowy na wędrownego nauczyciela szewstwa powołany. Stały opiekun rzeczonych kursów z ramienia Komisyi, radca A. Nawratil, zwiedzał je wszystkie i uznał udzielaną na nich naukę i wyniki jej za zupełnie dobre.

Krajowa szkoła tkacka w Krośnie straciła przez śmierć swego długoletniego kierownika, ś. p. Henryka Gruszeckiego, który z gruntownemi wiadomościami fachowemi łączył niezwykłą gorliwość w pełnieniu swych obowiązków i prawdziwie obywatelskie poczucie w pracy nad podnoszeniem przemysłu krajowego. W spuściźnie po ś. p. H Gruszeckim pozostaje dla szkół tkackich opracowany przez niego „Podręcznik do nauki tkactwa“, który Komisya nakładem swym wydała.

Miejsce kierownika szkoły zajął p. Henryk Jodkiewicz, technik tekstylny z Królestwa Polskiego, który studya techniczne we Lwowie odbywał, a następnie za granicą w przemyśle tekstylnym kształcił się i pracował.

Zmian ważniejszych w zakresie szkół i warsztatów tkackich nie ma do zanotowania. Nadmienić tylko wypada, że szkoła tkacka w Glinianach, pracująca w związku z akcyjnem Towarzystwem tkackiem w Łańcucie, a odznaczająca się zawsze wzorowem kierownictwem, wielką żywotnością i znaczniejszą liczbą uczniów, nie mogła być już nadal w walących się budynkach szkolnych utrzymaną, skutkiem czego nabył Wydział krajowy w Glinianach odpowiedni murowany budynek, w którym szkoła obecnie bardzo dobrze się mieści.

Szkoła tkacka w Wilamowicach, oddana pod zarząd krajowego Związku przemysłowego, przyczynia się obecnie bardzo wydatnie do zorganizowania i podniesienia tkactwa ręcznego w tej dawnej siedzibie tkaczy na zachodnich kresach kraju. Oprócz rozmaitych tkanin, które tam były dotąd wykonywane, począwszy od najgrubszych szarych płócien do pakowania, aż do cienkiej weby i stołowiny adamaszko-

wej, wzięto obecnie w zakres produkcyi dwa inne artykuły tkackie, a mianowicie wyrób półwełnianych, tanich kobierców o charakterze kilimowym, nadających się przedewszystkiem do kościołów, tudzież osnowanych barwną tkaniną storów patyczkowych, które, po uzupełnieniu robotą stolarską na miejscu, są już zupełnie montowane do nabycia.

Szkoła koronkarska w Zakopanem przechodzi peryod organizacyjny. Kuratorem jej obecnie jest p. Stanisław Barabasz, dyrektor rządowej szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem, a zastępcą jego p. Alfred Szczepański. Kierownictwo szkoły spoczywa w ręku p. Leontyny Reichard, a niebawem zostanie dotychczasowy personal nauczycielski uzupełniony specyalnie ukwalifikowaną nauczycielką rysunków w celu odświeżenia i rozwinięcia produkcyi szkolnej. Koszta, połączone z reorganizacyą i wyższem rozwinięciem tego zakładu, znalazły wyraz w preliminarzu na r. 1907, i wypada się spodziewać, że szkoła, która po dłuższej chorobie i śmierci dawnej swej kierowniczki zaczęła się chylić do upadku, a dziś już znacznie się podniosła, stanie wkrótce na jeszcze wyższym poziomie.

Wogóle co do wyrobu koronek, tak w szkołach krajowych w Zakopanem i w Bobowej, jak i w szkołach subwencyonowanych w Kańczudze i Jaworowie, należy stwierdzić, że na wystawach zwracają one uwagę obcych na siebie, zyskują wzięcie i poparcie u osób i instytucyj, zajmujących się wywozem koronek, tak, iż wyrób ich kształtuje się coraz korzystniej jako gałąź przemysłu domowego, mogącego zapewnić lepsze niż dotąd dochody koronkarkom.

Szkoła hafciarska w Makowie jest ciągle żywotną i spełnia coraz dzielniej swoje zadanie. Przypisać to należy fachowej opiekunce szkoły, p. Leonii Bierkowskiej i kierowniczce, Ewie Antonowiczównie, które zajmują się gorliwie zakładem i dokładają wszelkich starań, aby pod względem artystycznym wartość haftów szkolnych podnosić coraz wyżej i wpływ ten wywierać także na hafciarki, pracujące poza szkołą. O dążnościach tych świadczy między innymi złożone przez p. Ewę Antonowiczównę sprawozdanie z ostatniej podróży naukowej, które tu ./. w całości podajemy. Al. XII.

Spis osobowy kuratorów, kierowników, etatowych nauczycieli i werkmistrzów, w objętych wykazem statystycznym krajowych szkołach zawodowych, podajemy ./. w załączeniu. Al. XIII.

Poza omówionymi powyżej zakładami i kursami zawodowymi, wypada jeszcze wspomnieć o dwóch kursach zawodowych w zakresie rzemiosł, które dotychczas nie były przedmiotami kursów przez kraj urządzanych. Jednym z nich jest kurs dla piekarzy, który po zupełnem zorganizowaniu rozpoczął się w drugiej połowie listopada we Lwowie, lecz przerwany został wskutek bezrobocia piekarzy, jakie w tej porze wybuchło — drugim zaś kurs dla stolarzy, zorganizowany na wzór majsterskich kursów stolarskich c. k. Muzeum technologicznego we Wiedniu. Po wykończeniu modeli i wzorów przez specyalnie do tego przygotowanego instruktora fachowego, p. Stanisława Jamroża, któremu kierownictwo kursu powierzono, rozpocznie się rzeczony kurs w początkach lutego 1907 we Lwowie i trwać będzie ośm tygodni.

Dwa inne kursa specyalne, a to kurs zawodowy dla ślusarzy, urządzony w Krakowie przy współdziałaniu sił nauczycielskich i z pomocą środków naukowych Świątnickiej szkoły ślusarskiej — i specyalny kurs stolarski, urządzony w Winnikach przy współdziałaniu sił nauczycielskich państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, poparto zasiłkami z funduszu krajowego.

Oprócz tego odbyły się w Krakowie jeszcze trzy kursa fachowe dla stolarzy, krawców i szewców, urządzone przez wiedeński Oddział popierania przemysłu przy c. k. Ministerstwie handlu (Gewerbeförderungsdienst). Kursowi dla stolarzy, ze względu na użycie na nim sił nauczycielskich, władających językiem polskim i na stwierdzone dobre wyniki nauki, dano zasiłek 400 K na koszta urządzenia.

Po raz pierwszy odbyły się w tym roku kursa buchalteryczne dla rękodzielników w Krakowie i we Lwowie. W urządzeniu tych kursów współdziałała także Komisya przez delegata swego p. A. Pawłowskiego, dyrektora Akademii handlowej we Lwowie.

W Krakowie dał do rzeczonych kursów inicyatywę c. k. Instruktor stowarzyszeń przemysłowych i członek Komisyi, Dr. J. Schoenett, działający z ramie-

nia c. k. Ministerstwa handlu. Kursa te trwały w czasie od 27. listopada 1905 do 30. kwietnia 1906. Brali w nich udział uczestnicy pięciu stowarzyszeń przemysłowych, jużto złączeni w dwóch oddziałach równorzędnych na ogólnym kursie handlowym, jużto na pięciu specyalnych kursach, gdzie była traktowaną dla każdego rzemiosła oddzielnie pojedyncza buchalterya rękodzielnicza Wszystkich zapisanych uczestników kursu było 111, między tymi liczono blacharzy, kowali i ślusarzy 27, z których ukończyło kurs 19, krawców 22, z których ukończyło kurs 12, malarzy pokojowych 20, z których ukończyło kurs 14, stolarzy 22, z których ukończyło kurs 14, szewców 20, z których ukończyło kurs 17.

O wyniku tych kursów złożył dodatnią opinię delegowany do ich zlustrowania delegat Komisyi dyr. A. Pawłowski. Do kosztów ich urządzenia przyczynił się kraj kwotą 1000 K, c. k. Ministerstwo handlu kwotą 500 K, gmina m. Krakowa kwotą 450 K. Izba handlowa i przemysłowa kwotą 250 K.

Kursem we Lwowie, który się odbywał w dwóch specyalnych oddziałach, kierował dyr. A. Pawłowski. Nauka rozpoczęła się na nim d. 11. czerwca i trwała do 5. lipca. Liczba uczestników zapisanych wynosiła 73, a między tymi 33 krawców, z których ukończyło kurs 15, 20 szewców, z których ukończyło kurs 10, 9 stolarzy, którzy wszyscy do końca kursu pozostali i 11 metalowców, z których ukończyło kurs tylko 4. Nauka odbywała się codziennie od godz. 6—8 wieczorem, a wszyscy uczestnicy kursu otrzymali potrzebne do nauki zeszyty i formularze bezpłatnie. Wynik nauki było w ogóle zadowalniający. Kierownik kursu uczynił jednak uwagę, że w przyszłości należałoby rozszerzyć plan naukowy kursu, trwanie tegoż przydłużyć do 6 miesięcy i starać się o utworzenie osobnego oddziału dla majstrów, co uważali za potrzebne sami majstrowie, którzy w rzeczonym kursie uczestniczyli.

Koszta kursu wynosiły 1400 K, a złożyły się na nie zasiłki: funduszu krajowego 520 K, Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie 500 K, c. k. Ministerstwa handlu 380 K.

Co do urządzania wszelkich kursów rękodzielniczych, jużto wędrownych, jużto majsterskich w Galicyi, uważa Komisya za niezbędne, ażeby o podejmowanej w tej mierze akcyi c. k. Ministerstwa handlu powiadamianym był wcześnie Wydział krajowy i Komisya kraj. dla spraw przemysłowych, jak wogóle o wszelkich zarządzeniach c. k. rządu, tyczących się popierania rzemiosł i przemysłu w kraju. Jestto nieodzownem dlatego, że w sprawach tej samej kategoryi żywą jest również działalność Wydziału krajowego i byłoby wskazanem, ażeby się na tem polu działania państwa i kraju, na podstawie wspólnego programu, harmonijnie uzupełniały. Dążenie do takiego uregulowania sprawy, dającego przedewszystkiem możność należytego budżetowania wydatków na ten cel, znalazło wyraz we wniosku do rezolucyi, który w końcowych wnioskach niniejszego sprawozdania zamieszczono.

W kierunku zawodowego kształcenia handlowego nie uważa Komisya za dostateczne istniejących dotąd szkół wyższych, oddziałów handlowych przy szkołach przemysłowych uzupełniających i czasowych kursów, o których powyżej była mowa.

W myśl niejednokrotnie objawionej opinii Wysokiego Sejmu należy jeszcze sprężyściej starać się o umożliwienie takiego zawodowego kształcenia handlowego, któreby przyczyniało się do inteligentnego wyrabiania stanu kupieckiego w zakresie handlu średniego. Pomiędzy wnioskami końcowymi zamieszczono też wnioski do rezolucyj, któreby zarówno rząd jak i Wydział krajowy pobudziły do zakładania całodziennych, dwuklasowych szkół handlowych, jakie w innych krajach monarchii istnieją, a w Galicyi jedynie przez dwie prywatne szkoły o języku wykładowym niemieckim są reprezentowane.

Bliższe uzasadnienie tych wniosków mieści się w specyalnem sprawozdaniu, Al. XIV. które się tu ./. w całości załącza.

Do krajowych szkół zawodowych zaliczyć jeszcze należy, począwszy od d. 1. listopada b. r., szkołę rzemiosł w Drohowyżu, którą Wydział krajowy po myśli Wysokiego Sejmu objął w zarząd na mocy specyalnej umowy, zawartej między Wydziałem krajowym a Fundacyą śp. Stanisława hr. Skarbka. Na podstawie rozpisanego konkursu i wniosku Komisyi, został dyrektorem rzeczonej szkoły mianowany p. Feliks Blauth, b. inspektor kolei państwowej w Stanisławowie. W chwili, gdy to piszemy, przygotowuje dyrektor wszystko, czego potrzeba do całkiem nowego wyposażenia warsztatów szkoły w maszyny pomocnicze i na-

rzędzia, oraz dokonywa się reszty przekształceń wewnętrznych, ażeby oddane na cele szkoły skrzydło budynku Zakładu sierot i ubogich w Drohowyżu mogło być wedle postanowień umowy jako samoistna szkoła rzemiosł urządzone. Zasadniczy program nauki i urządzenia warsztatów został uchwalony, w najbliższym czasie nastąpią konieczne zmiany i uzupełnienia personalu szkolnego i warsztatowego i spodziewać się należy, iż najpóźniej z dniem 1. marca 1907 będzie mogła szkoła w całości na nowych podstawach być zreorganizowaną. Potrzebne na utrzymanie szkoły kredyta, po uwzględnieniu tego, co Fundacya śp. Stanisława hr. Skarbka ze swej strony na nią łoży, wstawiono do preliminarza na rok 1907. Na fachowego inspektora szkoły zaprosił Wydział krajowy Radcę Dworu a członka Komisyi p. J. Frankego. W sprawach administracyjnych współdziałać z nim mają Szef Departamentu II. Wydziału krajowego dr. W. Jahl i sekretarz Komisyi J. Starkel.

Wszystko, co się tyczy działalności krajowej Stacyi keramicznej, podaje kierownik tejże inżynier E. Krzen w specyalnem sprawozdaniu, które Al. XV. się tu ⁄. załącza.

Co do udziału w wystawach nadmienić wypada, że z wyrobami niektórych szkół zawodowych i okazami galicyjskiego przemysłu domowego wziął był udział krajowy Związek przemysłowy, otrzymawszy na ten cel pomoc z funduszu krajowego, na wystawie c. k. Muzeum dla sztuk i przemysłu we Wiedniu i na wystawie przemysłowej austryackiej w Londynie. Oprócz tego obesłał także wystawę jubileuszową w Bukareszcie. Poza tem subwencyonowano z funduszu krajowego Doroczny jarmark lwowski, który się odbył w miesiącach letnich na placu powystawowem we Lwowie i zgromadził wcale pokaźną liczbę producentów przemysłowych ze Lwowa i z kraju.

W drugiej połowie września z r. odbyła się we Lwowie wystawa prac uczniów rękodzielniczych, w której także brały udział szkoły przemysłowe uzupełniające lwowskie i państwowa szkoła przemysłowa. Wystawy tego rodzaju odbyły się także, za wpływem c. k. Instruktora stowarzyszeń przemysłowych dr. Schoenetta, w Rzeszowie od 19. do 27. listopada i w Nowym Sączu od 10. do 17. grudnia 1905 i były — podobnie jak wystawa we Lwowie — z funduszu krajowego poparte.

Wystawy prac uczniów rękodzielniczych są w ogóle bardzo pożądane, gdyż nietylko przyczyniają się do utrzymania pewnej łączności między rękodzielnikiem, jego pracownią i szkołą, ale, budząc emulacyę pomiędzy uczniami warsztatowymi, wpływają na większą pilność i staranność w ich nauce warsztatowej i dozwalają publiczności kontrolować postępy w rozwoju rękodzieł, co i na pomyślność tychże powinnoby dobrze oddziaływać. Wystawa lwowska była niewątpliwie udałą i ściągała wielu zwiedzających, zwłaszcza, że była połączona z wielce ciekawą wystawą starożytności cechowych polskich.

III. Bezpośrednie popieranie przemysłu.

Pośród starań, mających na celu bezpośrednie popieranie przemysłu, miała Komisya ciągle na oku sprawę założenia większej tkalni mechanicznej w kraju, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 12. października 1903.

Kroki czynione w tej sprawie, o których w sprawozdaniu zeszłorocznem była mowa, nie doprowadziły do celu. Trzeba było zatem czynić poszukiwania dalsze i rozszerzać wiadomość o pomocy i ulgach, które kraj skłonny jest przyznać przedsiębiorcy, gotowemu do założenia wielkiej tkalni mechanicznej w Galicyi. Skutkiem tych zabiegów zgłosił się przemysłowiec wiedeński p. Emil Czeczowiczka z projektem założenia w Andrychowie tkalni mechanicznej dla tkanin bawełnianych na 400 do 500 krosien przy pomocy kraju. Uznawszy propozycyę tę za poważną i dającą dostateczne rękojmie tak w osobie p. Czeczowiczki jak i jego spólników, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wniosek przeznaczenia na ten cel z funduszu przemysłowego 400.000 K w formie $2^1/_2$% pożyczki, spłacalnej w okresie dwudziestoletnim, oraz przyrzeczenia ewentualnego dalszych ustawowych ulg i poparcia, z zastrzeżeniami wszakże co do terminu wybudowania fabryki i wprowadzenia jej w ruch. Bliższe rokowania z p. Czeczowiczką doprowadziły do pożądanego celu — grunta pod fabrykę zostały już zakupione, jest tedy nadzieja, że w najbliższym roku powinnaby fabryka stanąć.

Inna tkalnia mechaniczna, na razie na 44 krosien, korzystając z ulg, uczynionych przez Wydział krajowy przy zlikwidowaniu przedsiębiorstwa tkackiego „Prządka“ w Krośnie, została już w tej starej siedzibie tkackiej na nowych podstawach zorganizowaną i w ruch puszczoną. Spodziewać się należy, że przy dalszej pomocy kraju, stanie ona na silnych podstawach i zastąpić zdoła wyrobami krajowymi cząstkę olbrzymiej ilości tkanin obcego pochodzenia, któremi kraj jest zalewany.

Przedmiotem szczegółowych i najstaranniejszych badań uczyniła Komisya sprawę wydatniejszego niż dotąd poparcia działań Krajowego Związku przemysłowego. Do sprawy tej odnosi się uchwała Wysokiego Sejmu z d. 3. listopada 1904, która brzmi:

„Sejm w uznaniu dodatniej działalności kraj. Związku przemysłowego, poleca Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, do jakiej wysokości kraj. fundusz przemysłowy poręczyć może za kredyt, któryby udzielił Bank krajowy kraj. Związkowi przemysłowemu na podkład towarów, złożonych w magazynach Związku, faktur i listów przewozowych. Stosownie do wyników badań Wydział krajowy wysokość poręki ustanowi jednak nie wyżej, jak na 300.000 K.“

Po rokowaniach, przeprowadzonych z Zarządem kraj. Związku przemysłowego i po zasięgnięciu opinii Dyrekcyi Banku krajowego, przyszła Komisya do przekonania, że wykonaniu tej uchwały stoją na przeszkodzie powody formalne. Z jednej strony udzielanie kredytu na podkład towarów, faktur i listów przewozowych natrafiłoby na trudności w manipulacyi kraj. Związku przemysłowego, z drugiej zaś strony nie może być fundusz przemysłowy poczytywany za osobę moralną, zdolną do przyjęcia poręki, ani też nie może być Bankowi dane polecenie do udzielenia pożyczki za tą poręką.

Tymczasem jest to rzecz nie ulegająca wątpliwości, że działalność kraj. Związku przemysłowego rozrasta się coraz bardziej i że wogóle udzielanie pomocy nakładowemu organizowaniu domowego i drobnego przemysłu w kraju jest jednem z najważniejszych zadań, jakie są w kierunku popierania przemysłu krajowego do podjęcia, zwłaszcza, gdyby na ten cel fundusz przemysłowy o poważniejszą kwotę został podwyższony.

Al. XVI. Bliższe zbadanie opracowanego przez Dyrekcyę Związku memoryału, którego odpis w całości się ł. tu podaje, dało Komisyi podstawę do uznania, że mianowicie w trzech kierunkach zasługuje kraj. Związek przemysłowy na wydatniejsze finansowe poparcie, a to: przy organizowaniu kożusznictwa, tkactwa ręcznego i koszykarstwa. W każdym wszakże z tych działów mogą udzielenie pożyczki lub zaliczek uzasadnić dopiero ścisłe projekta organizacyjne lub zawarte umowy, z którychby zarówno sprawność handlowa, jak i rentowność przedsiębiorstwa oraz warunki zarobku drobnych przemysłowców dały się ocenić. Gdy warunkom tym można już dziś uczynić zadość w obrębie kożusznictwa, bo cała niemal, zorganizowana przez Związek produkcya, idzie tu na dostawy dla dyrekcyi kolejowych i w granicach pewnych, ściśle określonych terminów zapłaty zwrotną jest gotówka, wydana na zakupno surowego materyału i robociznę — przeto Komisya uznała tę część produkcyjno-handlowego działania Związku za odpowiednio zorganizowaną i uchwaliła przedstawić Wydziałowi krajowemu wniosek, ażeby kraj. Związkowi przemysłowemu na wykonanie dostawy kożuchów dla służby kolejowej przyszedł z pomocą 3-procentowemi zaliczkami z funduszu przemysłowego do wysokości 100.000 K, zwrotnemi przy wypłacie należytości za dostawione kożuchy.

Zdaniem Komisyi da się również i w dwóch dalszych działach obmyśleć pomoc finansową dla Związku, skoro tylko przedstawione jej będą konkretne, pod względem zakresu produkcyi i handlu ściśle sformułowane i ewentualnemi umowami poparte projekta.

Co do wygotowania planu systematycznej akcyi finansowej w granicach dotychczasowego funduszu przemysłowego, oraz wdrożenia większej akcyi celem powołania do życia wielkiego przemysłu i ściągnięcia większych przemysłowców z poza granic kraju — do czego się uchwały Wysokiego Sejmu z dnia
Al. XVII. 12. listopada 1904 odnoszą — podaje się w załączeniu ł. szczegółowe sprawozdanie, które Komisya Wydziałowi krajowemu przedłożyła.

O ile powiększony już dziś fundusz przemysłowy na to zezwala, rozwija się i dzisiejsza akcya w obu, wskazanych rzeczonemi uchwałami kierunkach. Świadczy

o tem przystąpienie do budowy wielkiej tkalni mechanicznej w Andrychowie — o czem już powyżej była mowa — a co do ewentualnego przesiedlania wielkich przemysłowców z poza granic kraju, nadmienić wypada o wdrożonych ostatnimi czasy rokowaniach z firmą H. Cegielski w Poznaniu, mających na celu urządzenie fabryki narzędzi rolniczych w Wadowicach i przyjście jej ze znaczniejszą pomocą finansową, skoro zamierzone utworzenie Towarzystwa akcyjnego dla tego przedsiębiorstwa przyjdzie do skutku i spełnione zostaną inne, wiążące się z tą sprawą warunki.

O dalszej jednak akcyi na szeroką skalę mogłaby być mowa dopiero po dalszem, a znacznem wzmocnieniu krajowego funduszu przemysłowego lub po stworzeniu w kraju specyalnego Zakładu dla kredytu przemysłowego, co już w zeszło rocznem sprawozdaniu Komisyi obszerniej omówiono.

Tu wypada zaznaczyć, że dotyczasowe wzmocnienie krajowego funduszu przemysłowego dało możność znacznie wydatniejszego bezpośredniego popierania finansowego już to nowo powstających przedsiębiorstw przemysłowych, już to takich, które się technicznie ulepszają i rozszerzają. I tak, gdy w czasie od 1. stycznia 1903 do 30. czerwca 1904 liczono 36 zaleconych przez Komisyę pożyczek na ogólną sumę 762.400 K, a w ciągu następnego roku, od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905 roku 41 pożyczek na ogólną sumę 909.500 K, to na półtoraroczny okres czasu, objęty niniejszem sprawozdaniem, przypada 43 pożyczek na ogólną sumę 2,128.500 K. W cyfrach tych uwidocznia się najwymowniej znaczny postęp w finansowem popieraniu przemysłu krajowego, a oraz fakt, że poszczególne pożyczki mogą być znacznie wyższe, a więc ułatwiające organizacyę większych przedsiębiorstw przemysłowych.

Oto szczegółowy wykaz pożyczek, które Komisya w okresie sprawozdawczym Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia przedstawić uchwaliła:

1. H. Blattowi, konfekcyoniście w Przemyślu, 20.000 K na 3% za ubezpieczeniem hipotecznem, do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1907

2. Leopoldowi Ungerowi, fabrykantowi zapałek w Zadzielu, 20.000 K na 3% za hipotecznem ubezpieczeniem, do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1907.

3. Feliksowi Romaszkanowi, na fabrykę papieru w Wadowicach, 150.000 K, na 3% za ubezpieczeniem na realności fabrycznej, pod warunkiem zamknięcia kosztorysu fabryki w obrębie 320.000 K, złożenia w Banku krajowym własnego kapitału 150 000 K i zapewnienia dalszego kapitału obrotowego 50.000 K. Pożyczka ma być spłacalną w 40 równych ratach półrocznych od 1. stycznia 1908.

4. Spółce tapicerów i dekoratorów we Lwowie 12.000 K na 3% do spłaty w 24 równych ratach kwartalnych, począwszy od 1. stycznia 1907 za osobistą solidarną poręką wszystkich 12 członków Spółki.

5. Mikołajowi Woronieckiemu, stolarzowi w Krakowie, na wyrób kaszt drukarskich 6.000 K na 3% do spłaty w 30 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907 za hipotecznem ubezpieczeniem.

6. Herszowi Enochowi i Synom, garbarzom w Oświęcimiu, 40.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za ubezpieczeniem hipotecznem.

7. Karolowi Domiczkowi, elektrotechnikowi we Lwowie, 25.000 K na 3% do spłaty w 25 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za ubezpieczeniem hipotecznem.

8. Józefowi Neumanowi, właścicielowi drukarni „Piller i Spółka“ we Lwowie, 80.000 K na 3% do spłaty w 32 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za hipotecznem ubezpieczeniem.

9. A. St. Zipperowi, zegarmistrzowi we Lwowie, 140.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za hipotecznem ubezpieczeniem.

10. Zakładowi J. Jabłońskiego i Spółki dla reprodukcyi fototechnicznej w Krakowie, 20.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za hipotecznem ubezpieczeniem.

11. K. Kranikowskiemu, właścicielowi zakładu litograficznego w Krakowie, 12.000 K na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za ściągnięciem reszty dawnej pożyczki i dostarczeniem dostatecznej poręki.

12. Zygmuntowi Gottliebowi, właścicielowi zakładu reprodukcyi artystycznej w Krakowie, 15.000 K na 3% do spłaty w 30 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za ubezpieczeniem hipotecznem.

13. Franciszkowi Stupnickiemu, bronzownikowi w Przemyślu, 10.000 K na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za hipotecznem ubezpieczeniem.

14. Braciom Pogorzelskim, właścicielom ślusarni w Krakowie, na wyrób żelaznych mebli 16.000 K na 3% do spłaty w 32 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za hipotecznem ubezpieczeniem.

15. Towarzystwu przemysłowemu dla wyrobów żelaznych w Krakowie 100.000 K na 3% do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych, za hipotecznem ubezpieczeniem.

16. Józefowi Góreckiemu, właścicielowi fabryki wyrobów żelaznych w Krakowie, 100.000 K na 3% do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za hipoteczenem ubezpieczeniem i ściągnięciem reszty dawniejszej pożyczki.

17. Karolowi Rudolphiemu i Spółce, właścicielom fabryki armatur w Trzebini, 40 000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za hipotecznem ubezpieczeniem.

18. Braciom Bartik, właścicielom fabryki maszyn w Tarnowie, 120.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za ubezpieczeniem hipotecznem i ściągnięciem reszty dawniejszych pożyczek.

19. Braciom Batorowiczom, fabrykantom lin drucianych w Drohobyczu, 20.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908, po potrąceniu reszty dawnej pożyczki, za hipotecznem ubezpieczeniem.

20 Władysławowi Cirinowi, stolarzowi we Lwowie, na produkcyę czopów, 8.000 K na 3% za hipotecznem ubezpieczeniem, do spłaty w 36 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908.

21. Israelowi Wolfowi, właścielowi garbarni we Lwowie, 50.000 na 3% za hipotecznem ubezpieczeniem, pod warunkiem, że przed wypłatą zaprowadzona zostanie w fabryce porządna buchalterya.

22. Łucyanowi Baranowskiemu, właścicielowi fabryki lakierów w Krakowie, 20.000 K na 3% za hipotecznem ubezpieczeniem, do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908

23. Natanowi Halpernowi, fabrykantowi ozdób na drzewka w Jarosławiu, 8 000 K na 3% za ubezpieczeniem hipotecznem, do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907.

24. Leonowi Stabrowskiemu, właścicielowi fabryki zapałek w Sidzinie pod Krakowem, 20.000 K na 3% za hipotecznem ubezpieczeniem, do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908.

25. Lazarowi Voglowi, fabrykantowi „Galiziolu“ (tłuszczu roślinnego) w Jarosławiu, 30.000 K na 3% za ubezpieczeniem hipotecznem, do spłaty w 30 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908.

26. Natalii bar. Brunickiej, właścicielce fabryki waseliny w Klęczanach, 20.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908, za hipotecznem ubezpieczeniem.

27. Antoniemu Wolnemu, wytwórcy surogatu kawy w Stanisławowie, 3.000 K na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za hipotecznem ubezpieczeniem.

28. Emilii Pydynkowskiej, właścicielce zakładu restauracyjnego starożytnych tkanin, 6.000 K na 3% za poręką hr. Włodzimierzowej Dzieduszyckiej do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1907.

29. Ch. H. Lipschützowi, fabrykantowi zapałek w Skolem, 50.000 K na 3% do spłaty w 50 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908, za ubezpieczeniem hipotecznem na fabryce.

30. Firmie „Laufer & Schneid“, fabryce mebli stylowych w Bolechowie, 25.000 K na 3% za ubezpieczeniem hipotecznem, do spłaty w 50 równych ratach kwartalnych od 1 stycznia 1908.

31. Arturowi Friedrichowi, fabrykantowi mydła i świec we Lwowie, 50.000 K na 3% za ubezpieczeniem hipotecznem, do spłaty w 50 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908.

32. Gabryelowi Górskiemu i Spółce, fabryce farb (dawniej Karmańskiego) na Zwierzyńcu pod Krakowem, 40.000 K na 3% za ubezpieczeniem hipotecznem, do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908.

33. Adolfowi Mechnerowi, właścicielowi farbiarni tkanin w Andrychowie, 20.000 K na 3% za ubezpieczeniem hipotecznem, do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908.

34. Emilowi Czeczowiczce w Wiedniu 400.000 K na 2½%, spłacalnych co najwyżej w dwudziestu latach, na założenie w Andrychowie wielkiej tkalni mechanicznej na 400 do 500 krosien.

35. Janowi Golińskiemu, snycerzowi w Mszanie Dolnej, 1.500 K na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908, za hipotecznem ubezpieczeniem.

36. Bernardowi Ratzowi, fabrykantowi plomb w Podwołoczyskach, 25.000 K na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908, za ubezpieczeniem hipotecznem.

37. Tadeuszowi i Tekli Höflingerom, właścicielom fabryki cukrów we Lwowie, 50 000 K na 3% do spłaty w 60 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908, za hipotecznem ubezpieczeniem.

38. Paulinie Mandlowej, właścicielce pracowni kilimkarskiej w Tarnopolu, 3.000 K na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. lipca 1907, za odpow. poręką.

39. Związkowi handlowo-przemysłowemu katolickich krawców w Krakowie 30 000 K na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908, za odpow. poręką.

40. Henrykowi Chauerowi, właścicielowi zakładu kowalskiego i pracowni kołodziejskiej we Lwowie, 16.000 K na 3% do spłaty w 32 równych ratach kwartalnych od 1. stycznia 1908, za hipotecznem ubezpieczeniem.

41. Krajowemu Związkowi przemysłowemu we Lwowie 100.000 K na 3% jako krótkoterminową zaliczkę na wykonanie dostaw kożuchów dla pięciu dyrekcyi kolejowych.

42. Akcyjnemu Towarzystwu wyrobu maszyn rolniczych H. Cegielski, 200.000 K, skoro szczegóły i warunki finansowe urządzenia fabryki w Wadowicach zostaną umówione i Wydziałowi krajowemu przedłożone.

43. Towarzystwu kowali w Sułkowicach po reorganizacyi tegoż 7.500 K.

Dla scharakteryzowania ruchu, jaki się obecnie wśród przemysłowców krajowych w kierunku tworzenia nowych, oraz ulepszania i rozszerzania dawniejszych przedsiębiorstw odbywa, podaje się jeszcze, że liczba podań, wniesionych w okresie sprawozdawczym o udzielenie pożyczek, wynosiła 198, a suma pożyczek, o które proszono, 6,863.600 K.

Przedsiębiorstwa korzystające z pożyczek krajowego funduszu przemysłowego są coraz częściej i ściślej badane celem sprawdzenia, czy pożyczony im fundusz na właściwy cel został użyty i z jakim skutkiem dla dalszego prowadzenia i rozwoju przedsiębiorstwa. Oto spis przedsiębiorstw, które z ramienia Komisyi w okresie sprawozdawczym lustrowano:

1. Romaszkan Feliks, fabryka papieru w Wadowicach.
2. Unger Leopold, fabryka zapałek w Zadzielu
3. Enoch Hersch i Ska, garbarnia w Oświęcimiu
4. Dobrowolski M. fabryka opatrunków w Podgórzu.
5. Kranikowski K. litografia w Krakowie.
6. Batorowicze, fabryka lin drucianych w Drohobyczu.
7. Bartikowie, fabryka maszyn w Tarnowie.
8. Górecki Józef, fabryka wyrobów żelaznych w Krakowie.
9. Sulikowski St. fabryka wyrobów metalowych w Dębnikach.
10. Rudolphi i Ska, fabryka armatur w Trzebini.
11. Polisiuk Jan, garbarnia w Złoczowie.
12. Rappaport, Löwenthal i Gans, parowa fabryka bielizny w Przemyślu.
13. Domiczek Karol, zakład elektromechaniczny we Lwowie.
14. Zlatkes Chune, garbarnia w Gołogórach.
15. Lipschütz Ch. H. fabryka zapałek w Skolem.
16. Lipschütz Józef fabryka zapałek w Stryju.

17. Niemojowski S. W. fabryka papieru listowego we Lwowie.
18. Szafrański Ludwik, stolarz we Lwowie.
19. Piller i Ska zakład litograficzny we Lwowie.
20. Zipper A. H. fabryka zegarków we Lwowie
21 Friedrich Artur, fabryka świec i mydła we Lwowie.
22. Cirin Władysław, stolarz we Lwowie.
23. Vogel Lazar, fabryka tłuszczu roślinnego w Jarosławiu.

Poza pożyczkami z funduszu przemysłowego udzielano także zasiłki bezzwrotne z przeznaczonego na ten cel kredytu, jużto ukończonym uczniom szkół zawodowych na założenie pracowni lub rozpoczęcie praktyki zawodowej, jużto na specyalne cele przemysłowe, kursa, wystawy itp. W czasokresie niniejszego sprawozdania przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu następujące wnioski o udzielenie zasiłków:

1. Pięciu ukończonym uczniom szkoły szewskiej w Starym Sączu J. Paszkiewiczowi, J. Kuncowi, J. Gabrysiowi i St. Twardowskiemu po 20 K na zakupno narzędzi szewskich (L. 701).

2. Trzem ukończonym uczniom szkoły szewskiej w Dobczycach, W. Serafinowi, J. Włodarczykowi i St. Zającowi po 20 K na zakupno narzędzi szewskich (L. 706).

3. Sześciu starszym sukiennikom rakszawskim, którzy ukończyli kurs w szkole sukienniczej, a to: Jakóbowi Walawendrze, J. Frączkowi, I. Bętkowskiemu, Józefowi Walawendrze, A. Walawendrze i F. Pelcowi po 60 K na sprawienie krosien (L. 618).

4. Czterem starszym sukiennikom w Łańcucie, którzy odbyli kurs w szkole sukienniczej w Rakszawie, a to: I. Kozdalowi, J. Dudzińskiemu, J. Markiewiczowi i M. Sawickiemu po 60 K na sprawienie krosien (L. 585).

5. Dwom ukończonym uczniom szkoły tkackiej w Kossowie D. Maksymiukowi i K. Staszyńskiemu po 80 K na sprawienie krosien (L. 823).

6. Filipowi Didyczowi, kilimarzowi w Moskalówce, 60 K jako zasiłek na zakupno krosna (683).

7. Dwom uczniom ukończonym subwencyonowanej szkoły tkackiej w Budzanowie, a to: T. Rogowskiemu i P. Wilowskiemu po 80 K na sprawienie krosien tkackich (L 1266).

8. Janowi E. Jarosińskiemu, ukończonemu uczniowi szkoły stolarskiej w Kalwaryi 200 K na założenie własnej pracowni (L. 1226).

9. Anieli Schiffer, uczennicy centralnego kursu koronkarskiego we Wiedniu, 300 K na uzupełnienie studyów (L. 611).

10. Kaflarzowi Romanowi, wykształconemu w Kołomyi, 100 K na sprawienie form i narzędzi do wyrobu kafli w Budzanowie (L. 733).

11. Bar. Konstancyi Lipowskiej 240 K na wyuczanie kilimarstwa w swej pracowni w N. Sączu (L. 820).

12. St. Kurczyńskiemu, ukończonemu uczniowi państwowej szkoły przemysłowej, 60 K na wyjazd do Pragi i wyszukania tam sobie zajęcia (L. 709).

13. A. Głogowskiemu, ukończonemu uczniowi państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, 60 K na wyjazda do Wiednia i wyszukania tam sobie zajęcia (L. 853).

14. Janowie Moskwie, garncarzowi 120 K, na odbycie kursu kaflarstwa w szkole garncarskiej w Kołomyi (L. 1278).

15 Szczepanowi Macierzance, koszykarzowi w Kopyczyńcach, 100 K na urządzenie własnej pracowni (L. 1282).

16. Komitetowi wystawy prac uczniów rękodzielniczych w Tarnowie 300 K na koszta tej wystawy (L 660)

17. Komitetowi wystawy prac uczniów rękodzielniczych we Lwowie 1000 K na koszta tej wystawy (L. 747).

18. Lidze pomcy przemysłowej zasiłek na częściowe pokrycie kosztów urządzania i rozszerzenie wystawy ruchomej przemysłu krajowego (L. 658).

19. Na koszta kursu majsterskiego dla malarzy w Krakowie 200 K (L. 40).

20. Towarzystwu „Polska sztuka stosowana“ na dalsze wydawnictwo 600 K.

21. Towarzystwu „Pomoc przemysłowa w Brzeżanach“ 200 K.

22. Bolesławowi Wawnikiewiczowi, ukończonemu uczniowi akademii handlowej na odbywanie praktyki handlowej w Hamburgu 500 K (L. 98).

23. Stanisławowi Jędrysowi, koszykarzowi w Olszanicy pod Krakowem, na założenie własnej pracowni 200 K (L. 420).

24 Ks. Stefanowi Onyszkiewiczowi, kierującemu szkołą koszykarską w Chyszewicach, 150 K na szkółkę łozy koszykarskiej (L. 309).

25. Dyonizemn Wrzeszczowi, tkaczowi w Świeżu, 50 K na sprawienie ulepszonych krosien tkackicc (L. 544)

26. Julii Kosteckiej, nauczycielce w Suchodole, 250 K na rozszerzenie zaprowadzonego tam domowego przemysłu koronkarskiego (L. 517).

27. Józefowi Stauderowi, czeladnikowi kotlarskiemu, na uzupełnienie zawodowego wykształcenia w Altenburgu, zasiłek stypendyjny 300 K (L. 307).

28. Franciszkowi Niewczykowi, fabrykantowi instrumentów muzycznych, który się przesiedlił z Poznania do Lwowa, na rozszerzenie pracowni 1500 K (L. 390).

29. Komitetowi dorocznego jarmarku lwowskiego na częściowe pokrycie kosztów urządzenia 2000 K (L. 522).

30. Michałowi Kukurbie i Stanisławowi Budzianowskiemu garncarzom po 120 K na odbycie 6-miesięcznego kursu kaflarskiego w szkole garncarskiej w Kołomyi (L. 277).

31. Czterem sukiennikom w Leżajsku po 50 K na pokrycie dodatkowych kosztów urządzenia ręcznych krosien sukienniczych (L. 304).

32. Władysławowi Kulcowi, Wojciechowi Marczykowi, Janowi Franczurze, Wojciechowi Opoce, Wojciechowi Wilczakowi, Maryanowi Michałkiewiczowi, Franciszkowi Pokojowi, Janowi Kozłowi i Janowi Pawlikowi, ukończonym uczniom szkoły szewskiej w Starym Sączu po 20 K na zakupno narzędzi (L. 700).

33. Józefowi Kwaśniewskiemu, Tomaszowi Wolskiemu i Jakóbowi Golance, ukończonym uczniom szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem po 40 K na narzędzia (L. 249).

34. M. Czajkowskiemu, kierownikowi centralnego kursu koszykarskiego, 300 K na wyjazd do Wiednia, celem rozpatrzenia się w nowszych wzorach koszykarskich i materyałach, wprowadzanych do produkcyi koszykarskiej (L 625).

35. E. Antonowiczównie, kierowniczce szkoły hafciarskiej w Makowie, 200 K na wyjazd za granicę, celem obznajomienia się z nowszymi kierunkami i wzorami hafciarstwa (L. 549).

36. Zarządowi szkoły zabawkarskiej w Jaworowie 250 K jako częściowy datek na utrzymanie kapeli, złożonej z uczniów Zakładu (L. 303).

37. Eugeniuszowi Zaleskiemu na dalsze studya w Akademii eksportowej we Wiedniu 600 K (L. 678).

38. Kazimierzowi Świądrowskiemu na specyalne studya w zakresie piwowarstwa za granicą 800 K (L. 747).

39. Eliaszowi Wojtowiczowi koszykarzowi 300 K na założenie pracowni koszykarskiej w Podhajcach (L. 712).

40. Dwu ukończonym uczniom szkoły szewskiej w Dobczycach po 20 K na zakupno narzędzi (L. 798).

41. Karolowi Ślusarzowi, ukończonemu uczniowi oddziału ślusarskiego państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, 60 K na wyjazd do Wiednia i wyszukanie sobie kondycyi (L. 808).

42. Wasylowi Dzidzianowi, ukończonemu uczniowi szkoły zabawkarskiej w Jaworowie 150 K na urządzenie własnej pracowni (L 810).

43. Michałowi Tymkowowi, czeladnikowi koszykarskiemu w Żurawnie, 40 K na urządzenie własnej pracowni (L. 812).

44. Henrykowi Krausemu we Lwowie 400 K na koszta specyalnego uzupełnienia wiadomości w zakresie produkcyi kartoniarskiej za granicą (L. 984).

45. Bolesławowi Łuczakowi, ukończonemu uczniowi kraj. szkoły stolarskiej w Kalwaryi, 300 K na założenie tamże własnego warsztatu (L. 992).

46. Kazimierzowi Polechońskiemu, kołodziejowi, 300 K na ukończenie nauki w zakresie kołodziejstwa w Hamburgu (L. 763).

47 Franciszkowi Januszowi, instruktorowi koszykarstwa w Zakładzie wychowawczym w Miejscu Piastowem, 250 K na koszta odbycia dopełniającego drugiego kursu na Centralnym kursie koszykarskim we Lwowie (L. 862).

48. Na utrzymanie pracowni hafciarskiej w Grybowie, założonej tam przez firmę Schmidt i Synowie 200 K (858).

*

49. Na utrzymanie bursy uczniów przy szkole przemysłu żelaznego w Sułkowicach 400 K (L. 1005).

50. Stowarzyszeniu „Pomoc przemysłowa kobiet“ we Lwowie na dalsze rozwijanie guzikarstwa 500 K (L. 903).

51. Janowi Pryjmie, fabrykantowi zabawek w Jaworowie 500 K.

52. Janowi Golińskiemu, rzeźbiarzowi w Mszanie dolnej 5 0 K.

53. Sabinie Teodorowicz, pracowni sztucznych kwiatów we Lwowie 300 K.

54. Technickiemu kołu „Pomocy przemysłowej“ we Lwowie na praktyki wakacyjne młodzieży technickiej 600 K.

Oprócz tego zostały rozdane w krajowych i rządowych szkołach zawodowych
Al. XVIII. zasiłki stypendyjne, których wykaz się tu /. załącza:

IV. Obroty krajowego funduszu przemysłowego.

Rachunek krajowego funduszu przemysłowego za I. i II. półrocze 1905 oraz za I. półrocze 1906 przedstawia się jak następuje:

I. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1905.

A.

Cyfry obrotowe stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1905.

Przychód.

Spłaty pożyczek		137.036 K 49 g.
Pobrane odsetki od dłużników	25.401 K 71 g.	
„ „ zwłoki	285 „ 88 „	25.687 „ 59 „
Dotacya krajowa		100.000 „ — „
Stan rachunku w Banku krajowym pr. 30. czerwca 1905		572.576 „ — „
Razem		835.300 K 08 g.

Rozchód.

Stan rachunku w Banku krajowym pr. 31. grudnia 1904		204.801 K — g.
Pożyczki wydane:		
Tiras S.	10.000 K	
Weissbach R.	14.000 „	
Sulikowski S.	40.000 „	
Tow. dostaw dla armii	70.000 „	
Bober W.	6.000 „	
Wagner H. & S.	12.000 „	
Romańscy	6.000 „	
Rogalski K.	5.000 „	
Tow. szewców, Witków-nowy	6.000 „	
„ „ „ „	5.000 „	
Tow. dla wyrobów tkackich, Łańcut	100.000 „	
Kupfer & Glaser	100.000 „	
Legieżyński K.	6.000 „	
Hildebrand	5.000 „	
Blumenfeld H.	30.000 „	
Tow. kowali, Sułkowice	8.000 „	
Żurowska W.	10.000 „	
Perlmutter Ch.	16.000 „	
Dobrowolscy	40.000 „	
Jarra Marcin	60.000 „	
Lipschütz	25.000 „	
Morer Alter	33.000 „	
Falkiewicz	10.000 „	
Hupertowa	6.000 „	623.000 „ — „
Koszta ogólne		896 „ 28 „
Odsetki wypłacone Bankowi krajowemu		6.240 „ 79 „
Odpisy pożyczek		362 „ 01 „
Razem		835.300 K 08 g.

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1905.

Stan czynny.

Kapitał z udzielonych pożyczek:

Przemysłowi tkackiemu	19	209.539 K 09 g.		
skórnemu	11	308.965 „ 25 „		
metalowemu	27	438.362 „ 56 „		
drzewnemu	18	167.358 „ 42 „		
keramicznemu	17	191.931 „ 46 „		
Innym gałęziom przemysłu	66	930.284 „ 61 „		
	158			2,246.441 K 40 g.
Udział w Spółce komand. T. Stryjeński & Spka			20.000 K	
„ „ Akc. garbarni, Rzeszów			1.875 „	
„ „ Tow. dla wyrobów tkackich, Łańcut			50.000 „	
„ „ „ handlowemu			10.500 „	82.375 „ — „
		Razem		2,328.816 K 40 g.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z 1. stycznia 1888	222.820 K 16 g.		
mniej odpisy	68.928 „ 64 „	153.891 K 52 g.	
Dotacya krajowa 19 rat z funduszu przemysłowego od r. 1887		1,300.000 „ — „	
Kasa Banku krajowego z 30. czerwca 1905		572.576 „ — „	
Przyrost dotacyi po 31. grudnia 1904		284.160 „ 37 „	
Przewyżka brutto w I. półroczu 1905		18.188 „ 51 „	
Razem		2,328.816 K 40 g.	

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 30. czerwca 1905.

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1904		1,760.477 K 89 g.
Wydane pożyczki w I. półroczu 1905		623.000 „ — „
		2,383.477 K 89 g.
Wpłaty wynosiły		137.036 „ 49 „
Stan z dniem 30. czerwca 1905		2,246.441 K 40 g.

II. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1905.

A.

Cyfry obrotowe stałego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1905.

Przychód.

Spłaty pożyczek		170.016 K 28 g.
Pobrane odsetki od dłużników	25.967 K 51 g.	
„ „ zwłoki	1.102 „ 32 „	27.069 „ 83 „
Dywidenda od udziału w Akcyjnem Tow. dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie		3.000 „ — „
Odpis z udziału w gal. akcyjnem Towarzystwie handlowem		1.300 „ — „
Stan lokacyi w Banku krajowym po 31. grudzień 1905		510.420 „ — „
Razem		711.806 K 11 g.

Rozchód.

Stan lokacyi w Banku kraj. z dniem 30. czerwca 1905			572.576 K — g.
Pożyczki wydane:			
Kłosińscy J. i A.	8.000 K		
Jankowski	5.000 „		
Pindus J.	2.000 „		
Hillmann A. i M.	10.000 „		
Mulkiewicz	2.000 „		
Weissmann S.	5.000 „		
Felix Teodor	20.000 „		
Mardułowicz R. i M.	3.000 „		
Haendel i Silberstein	20.000 „		
Tow. powrożnicze w Radymnie	20.000 „		
Kurz	10.000 „		
Bieliński Dr. St.	20.000 „		125.000 „ — „
Odsetki wypłacone Bankowi krajowemu			10.602 „ 56 „
Prowizya wypłacona Bankowi krajowemu			1.217 „ 28 „
Strata na udziałach w galic. akcyjnem Tow. handlowem			1.300 „ — „
Koszta ogólne			1.110 „ 27 „
Razem			711.806 K 11 g.

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1905.

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:			
Przemysłowi tkackiemu	17	221.307 K 94 g.	
„ skórnemu	10	238.609 „ 88 „	
„ metalowemu	29	428.229 „ 99 „	
„ drzewnemu	18	161.212 „ 46 „	
„ keramicznemu	18	203.887 „ 70 „	
Innym gałęziom przemysłu	68	948.177 „ 15 „	
	160		2,201.425 K 12 g.
Udział w Spółce komand. T. Stryjeński i Spka		20.000 K	
„ „ Akc. garbarni, Rzeszów		1.875 „	
„ „ Tow. dla wyrobów tkackich w Łańcucie		50.000 „	
„ „ „ handlowemu		9.200 „	81.075 „ — „
Razem			2,282.500 K 12 g.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z dniem 1. stycznia 1888	222.820 K 16 g.	
mniej odpisy	68.928 „ 64 „	153.891 K 52 g.
Dotacya krajowa 19 rat z funduszu przemysłowego od roku 1887 do roku 1905		1,300.000 „ — „
Kasa Banku krajowego z dnia 31. grudnia 1905		510.420 „ — „
Przyrost dotacyi po dzień 31. grudnia 1904	284.160 K 37 g.	
„ „ w roku 1905	34.028 „ 23 „	318.188 „ 60 „
Razem		2,282.500 K 12 g.

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 31. grudnia 1905.

Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1905	2,246.441 K 40 g.
Wydane pożyczki w II. półroczu 1905	125.000 „ — „
	2,371.441 K 40 g.
Wpłaty wynosiły	170.016 „ 28 „
Stan z dniem 31. grudnia 1905	2,201.425 K 12 g.

III. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1906.

A.

Cyfry obrotowe stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1906.

Przychód.

Spłaty pożyczek		128.300 K 77 g.
Odsetki pobrane od dłużników	33.604 K 15 g.	
„ „ zwłoki	646 „ 62 „	34.250 „ 77 „
Dotacya krajowa		100.000 „ — „
Stan rachunku w Banku krajowym po 30. czerwiec 1906		821.110 „ — „
Razem		1,083.661 K 54 g.

Rozchód.

Stan rachunku w Banku krajowym po 31. grudzień 1905		510.420 K — g.
Pożyczki wypłacone	12	559.000 „ — „
Koszty ogólne		1.468 „ 86 „
Odsetki wypłacone Bankowi krajowemu		12.772 „ 68 „
Razem		1,083.661 K 54 g.

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1906.

Stan czynny.

Kapitał z udzielonych pożyczek:			
Przemysłowi tkackiemu	15	209.539 K 32 g.	
„ skórnemu	12	348.556 „ 68 „	
„ metalowemu	28	545.756 „ 57 „	
„ drzewnemu	17	158.946 „ 43 „	
„ keramicznemu	17	192.107 „ 26 „	
Innym gałęziom przemysłu	72	1,177.218 „ 09 „	
	161		2,632.124 K 35 g.
Udział w Spółce komandyt. Stryjeński & Spka		20.000 K	
„ „ Akc. garbarni w Rzeszowie		1 875 „	
„ „ Tow. dla wyrobów tkackich w Łańcucie		50 000 „	
„ „ „ handlowemu		9.200 „	81.075 „ — „
Razem			2,713.199 K 35 g.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z dniem 1. stycznia 1888	222.820 K 16 g.	
mniej odpisy	68.928 „ 64 „	153.891 K 52 g.
Dotacya krajowa 20 rat od roku 1887		1,400.000 „ — „
Kasa Banku krajowego z dniem 30. czerwca 1906		821.110 „ — „
Przyrost dotacyi po 31. grudzień 1905	318.188 K 60 g.	
Przewyżka brutto w I. półroczu 1906	20.009 „ 23 „	338.197 „ 83 „
Razem		2,713.199 K 35 g.

Kończąc niniejsze sprawozdanie, przedstawia Komisya krajowa dla spraw przemysłowych następujące wnioski.

Wydział krajowy raczy:

I. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie niniejsze do wiadomości;

II. Załączony tu preliminarz wydatków funduszu krajowego na podniesienie w kraju rękodzielnictwa, przemysłu i handlu na rok 1907 przedłożyć Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia;

III. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia rezolucyi, domagającej się od c. k. Rządu wydatniejszego subwencyonowania ze skarbu państwa szkół zawodowych w kraju;

IV. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia następujących rezolucyj:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby założył w jak najkrótszym czasie dwuklasową szkołę handlową przy c. k. Akademii handlowej we Lwowie, oraz jedną taką szkołę w Krakowie.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby w myśl §. 5 ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem założył w jak najkrótszym czasie dwuklasowe szkoły handlowe narazie przynajmniej przy dwóch szkołach realnych.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby poczynił starania celem jak najrychlejszego założenia na koszt kraju, przy współudziale c k. Rządu i czynników miejscowych, trzech dwuklasowych szkół handlowych w miastach prowincyonalnych o znaczniejszym ruchu handlowym.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy współudziale funduszów państwowych zajął się bezzwłocznie sprawą kształcenia sił nauczycielskich dla wyższych i niższych szkół handlowych.

V. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu, ażeby c. k. Ministerstwo handlu

a) obracało większe niż dotychczas kwoty z przyznanych na ten cel funduszów państwowych na popieranie rękodzieł i przemysłu w Galicyi, jużto w formie udzielania maszyn pomocniczych, jużto w formie pożyczek i subwencyj bezzwrotnych;

b) znosiło się w sprawach tego popierania i w sprawie urządzać się mających specyalnych kursów dla rękodzielników z Wydziałem krajowym i Komisyą krajową dla spraw przemysłowych celem uzyskania jednolitości w działaniach kraju i państwa.

VI. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę ponowienia rezolucyi, wzywającej c. k. Rząd:

1. ażeby przy szkołach państwowych przemysłowych we Lwowie i Krakowie, bez redukcyi dotychczasowej organizacyi tychże, urządził specyalne oddziały elektrotechniczne;

2. ażeby przystąpił do urządzenia stałych kursów dla palaczy i dozorców maszyn parowych oraz dla maszynistów kolejowych przy c. k. Szkole politechnicznej, lub państwowej szkole przemysłowej we Lwowie.

VII. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę ponownego uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu, ażeby przy stawianiu nowego gmachu dla państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, uwzględniono pomieszczenie w nim oddziału keramicznego i urządzono go jako wyższy zakład naukowy dla wszystkich ważnych dla kraju działów keramiki użytkowej i artystycznej.

We Lwowie dnia 20. grudnia 1906.

Dr. Władysław Jahl,
zastępca Prezesa Komisyi kraj. dla spraw przem.

Juliusz Starkel,
sekretarz Komisyi kraj. dla spraw przem.

WYKAZ

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w roku 19041905.

(Wedle preliminarza na r. 1905).

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczędności	Towarzystwa zaliczkowe	Opłaty szkolne	Inne fundusze	Rad powiatow.	Izb. handl. i przemysł.	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		K o r o n										
1	Biała	800	—	400	—	280	40	400	800	2060	2060	6840
2	Bochnia	1000	—	—	—	—	—	—	—	1092	1092	3184
3	Brody	600	—	—	—	—	—	—	1000	873	873	3346
4	Brzeżany	400	—	—	—	—	—	300	200	1106	1106	2912
5	Buczacz	400	—	—	—	—	100	400	200	1100	1100	3300
6	Chrzanów	400	—	—	100	—	—	400	—	1152	1152	3404
7	Drohobycz	600	—	50	20	—	—	300	300	1961	1961	4892
8	Gorlice	200	—	—	300	—	—	400	—	1161	1161	3522
9	Jarosław	500	—	—	—	—	—	400	—	1088	1088	3076
10	Jasło	400	—	—	—	—	—	240	200	1171	1171	3182
11	Kałusz	200	—	—	—	—	—	200	—	1200	1200	2800
12	Kołomyja I.	1020	480	—	—	—	—	300	—	1070	1070	3940
13	„ II.	1356	—	—	—	—	—	100	—	1356	1346	4158
14	Kraków na Kleparzu	2392	16	—	—	—	—	—	—	2392	2340	7140
15	„ w Ogrodzie angielskim	1302	16	—	—	—	—	—	—	1302	1280	3900
16	„ na Smoleńsku	1302	16	—	—	—	—	—	—	1302	1280	3900
17	„ „ Kaźmierzu	1272	16	—	—	—	—	—	—	1272	1280	3840
18	„ „ Dajworze	1412	16	—	—	—	—	—	—	1412	1390	4230
19	Krosno	500	—	—	—	—	—	200	—	1346	1346	3392
20	Lwów im św. Anny	2025	—	—	—	—	—	—	—	2025	2025	6075
21	„ „ „ Antoniego	1595	—	—	—	—	—	—	—	1595	1595	4785
22	„ „ Czackiego	1625	—	—	—	—	—	—	—	1625	1625	4875
23	„ „ Elżbiety	955	—	—	—	—	—	—	—	955	955	2865
24	„ „ Konarskiego	1315	—	—	—	—	—	—	—	1315	1315	3945
25	„ „ św. Marcina	1595	—	—	—	—	—	—	—	1595	1595	4785
26	„ „ A. Mickiewicza	1295	—	—	—	—	—	—	—	1295	1295	3885
27	„ „ Piramowicza	955	—	—	—	—	—	—	—	955	955	2865
28	„ „ Staszica	1625	—	—	—	—	—	—	—	1625	1625	4875
29	„ „ Bernsteina (izraelicka)	—	2600	—	—	—	200	—	—	950	950	4700
30	Łańcut	240	—	—	—	—	—	300	—	1015	1015	2570
31	Myślenice	400	—	—	—	—	—	400	—	910	910	2620
32	Nowy Sącz	400	—	200	—	—	200	600	200	1527	1527	4654
33	Nowy Targ	200	—	—	144	—	100	400	—	1082	1082	3008
	Do przeniesienia	30281	3160	650	564	280	640	5340	2900	43885	43765	131465

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczędności	Towarzystwa zaliczkowe	Opłaty szkolne	Inne fundusze	Rad powiatow.	Izb handl. i przemysł.	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		K o r o n										
	Z przeniesienia . .	30281	3160	650	564	280	640	5340	2900	43885	43765	131465
34	Podgórze	1061	—	—	—	—	—	50	200	1061	1061	3433
35	Przemyśl I. . . .	600	—	—	—	—	—	600	—	1175	1175	3550
36	Przemyśl II. . . .	600	—	200	—	—	—	—	—	1311	1311	3422
37	Rzeszów	274	300	—	—	—	—	200	200	1381	1381	3736
38	Sambor	300	—	—	—	—	—	200	—	1421	1497	3418
39	Sanok	738	—	—	—	—	—	—	—	1151	1151	3040
40	Sądowa-Wisznia . .	100	—	—	—	—	—	100	—	1256	1256	2712
41	Stanisławów . . .	600	—	100	—	—	—	200	—	2410	2350	5660
42	Stary-Sącz	600	—	—	—	—	—	300	200	896	896	2892
43	Stryj	600	—	—	200	—	400	200	—	1110	1110	3620
44	Tarnopol . . .	800	—	—	—	—	—	200	200	1177	1177	3554
45	Tarnów	800	—	100	—	—	—	400	300	1360	1360	4320
46	Tarnobrzeg . . .	200	—	—	—	—	200	400	200	834	834	2668
47	Wadowice	800	—	400	—	—	—	200	—	947	947	3294
48	Wieliczka . . .	800	—	—	—	—	—	50	—	1225	1225	3300
49	Złoczów	300	—	—	—	—	—	300	200	1405	1455	3660
50	Żółkiew . . .	600	—	—	—	—	—	400	—	880	880	2760
51	Żywiec	400	—	—	—	—	—	200	200	1200	1200	3200
	Razem	40454	3460	1450	764	280	1240	9340	4600	66085	66031	193704
		61588										

WYKAZ

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w roku 1905/1906.

(Wedle preliminarza na r. 1906).

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczędności	Towarzystwa zaliczkowe	Opłaty szkolne	Inne fundusze	Rad. powiatow.	Izb. handl. i przemysł.	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		K o r o n										
1	Biała	800	—	400	—	290	110	400	800	2060	2060	6920
2	Bochnia	1000	—	—	—	—	—	—	—	1084	1084	3168
3	Brody	600	—	—	—	—	—	—	1000	884	884	3368
4	Brzesko	30	—	—	—	—	570	100	200	590	590	2080
5	Brzeżany	400	—	—	—	—	—	300	—	1109	1109	2918
6	Buczacz	400	—	—	—	—	100	400	200	1100	1100	3300
7	Chrzanów	400	—	—	100	—	—	400	200	1100	1100	3300
8	Drohobycz	600	—	50	20	—	—	300	—	1920	1920	4810
9	Gorlice	200	—	—	300	—	—	400	300	1200	1200	3600
10	Jarosław	760	—	—	—	—	—	400	—	1398	1398	3956
11	Jasło	400	—	—	—	—	—	240	200	1170	1170	3180
12	Kałusz	200	—	—	—	—	—	200	—	1228	1228	2856
13	Kęty	695	—	—	—	—	—	—	—	695	695	2085
14	Kołomyja I.	1020	480	—	—	—	—	300	—	1070	1070	3940
15	Kołomyja II.	1312	—	—	—	—	—	100	—	1412	1412	4236
16	Kraków na Kleparzu	2400	—	—	—	—	—	—	—	2400	2400	7200
17	„ w Ogrodzie angielskim	1290	—	—	—	—	—	—	—	1290	1290	3870
18	„ na Smoleńsku	1290	—	—	—	—	—	—	—	1290	1290	3870
19	„ „ Kaźmierzu	1370	—	—	—	—	—	—	—	1370	1370	4110
20	„ przy ul. Dietla	1390	—	—	—	—	—	—	—	1390	1390	4170
21	Krosno	500	—	—	—	—	—	200	—	1346	1346	3392
22	Lwów im. św Anny	1975	—	—	—	—	—	—	—	1975	1975	5925
23	„ „ „ Antoniego	1475	—	—	—	—	—	—	—	1475	1475	4425
24	„ „ Elżbiety	955	—	—	—	—	—	—	—	955	955	2865
25	„ „ Konarskiego	1335	—	—	—	—	—	—	—	1335	1335	4005
26	„ „ św. Marcina	1475	—	—	—	—	—	—	—	1475	1475	4425
27	„ „ A. Mickiewicza	1315	—	—	—	—	—	—	—	1315	1315	3945
28	„ „ Piramowicza	955	—	—	—	—	—	—	—	955	955	2865
29	„ „ Kr. Sobieskiego	1547	—	—	—	—	—	—	—	1547	1546	4640
30	„ „ Staszica	1555	—	—	—	—	—	—	—	1555	1555	4665
31	„ „ Bernsteina (izraelicka)	—	2600	—	—	—	200	—	—	950	950	4700
32	Łańcut	240	—	—	—	—	—	300	—	1015	1015	2570
33	Myślenice	400	—	—	—	—	—	400	—	910	910	2620
	Do przeniesienia	30284	3080	450	420	290	980	4440	2900	42568	42567	127979

Liczka porządkowa	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe						Subwencye				Razem
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczędności	Towarzystwa zaliczkowe	Opłaty szkolne	Inne fundusze	Rad powiatow.	Izb handl. i przemysł.	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		K o r o n										
	Z przeniesienia	30284	3080	450	420	290	980	4440	2900	42568	42567	127979
34	Nowy Sącz	400	—	200	—	—	200	600	200	1746	1746	5092
35	Nowy Targ	200	—	—	144	—	100	400	—	997	997	2838
36	Podgórze	1354	—	—	—	—	—	50	200	1354	1354	4312
37	Przemyśl I.	600	—	—	—	—	—	600	—	1175	1175	3550
38	Przemyśl II.	600	—	200	—	—	—	—	—	1311	1311	3422
39	Rzeszów	260	300	100	—	—	—	200	200	1338	1338	3736
40	Sambor	300	—	—	—	—	—	200	—	1495	1495	3490
41	Sanok	738	—	—	—	—	—	—	—	1126	1126	2990
42	Stanisławów	800	—	100	—	—	—	200	—	2250	2250	5600
43	Stary-Sambor	400	—	—	—	—	—	400	—	900	900	2600
44	Stary-Sącz	600	—	—	—	—	—	300	200	896	896	2892
45	Stryj	650	—	—	200	—	400	200	—	1110	1110	3670
46	Tarnopol	800	—	—	—	—	—	200	200	1172	1172	3544
47	Tarnów	800	—	100	—	—	—	400	300	1655	1655	4910
48	Tarnobrzeg	200	—	—	—	—	200	400	200	898	898	2796
49	Turka	300	—	—	—	—	—	500	—	1344	—	2144
50	Wadowice	800	—	400	—	—	—	200	—	882	882	3164
51	Wieliczka	800	—	—	—	—	—	50	—	1225	1225	3300
52	Złoczów	300	—	—	—	—	—	300	200	1316	1316	3432
53	Żółkiew	600	—	—	—	—	—	400	—	880	880	2760
54	Zywiec	400	—	—	—	—	—	200	200	1200	1200	3200
	Razem	42.186	3380	1550	764	290	1880	10240	4800	68838	67493	201421
		65090										

Frekwencya szkół przemysłowych uzupełniających w r. szk. 1905/1906.

Liczba porząd.	Siedziba szkoły	Liczba klas (oddziałów)	Liczba uczniów: zapisanych	Liczba uczniów: którzy pozostali do końca roku szkolnego	Liczba uczniów: średnio uczęszczających (w procentach)	Liczba uczniów: którzy osiągnęli cel nauki	Liczba uczniów: niesklasyfikowanych	Liczba nauczycieli	Uwaga
1	Biała [1])	6	252	204	63·3%	138	24	14	
2	Bochnia	4	109	88	73·3	45	16	10	
3	Brody	3	104	94	73·6	66	12	8	
4	Brzeżany	3	120	89	73	73	31	8	
5	Buczacz	3	106	70	70·6	80	26	9	
6	Chrzanów	5	240	217	68·2	122	63	10	
7	Drohobycz [2])	4	166	146	60·8	110	20	12	
8	Gorlice	3	122	101	78·7	75	8	8	
9	Jarosław [3])	4	132	95	49 5	56	39	9	
10	Jasło	3	83	66	77·6	40	16	5	
11	Kałusz	3	101	94	57	61	24	7	
12	Kęty	2	104	80	70	59	24	4	
13	Kołomyja I.	3	122	102	80	79	27	12	
14	Kołomyja II.	5	182	141	80·6	124	41	11	
15	Kraków przy ul. Dietla [4])	4	135	95	71	78	40	10	
16	Kraków na Kleparzu	7	299	251	76 4	192	80	14	
17	Kraków, przy ul. Lubomirskiego (dawniej w ogr. Angielsk.)	4	141	119	85	109	22	9	
18	Kraków na Kaźmierzu	4	151	96	63·5	80	55	11	
19	„ „ Smoleńsku	4	144	126	82·6	100	14	8	
20	Krosno	3	53	48	90·3	42	10	5	
21	Lwów św. Anny	4	108	106	84	93	13	13	
22	„ św. Antoniego	3	73	58	64·3	49	15	8	
23	„ im. Bernsteina [5])	3	94	66	71·9	37	18	7	
24	„ im. Ces. Elżbiety [6])	2	55	55	68·8	37	13	6	
25	„ im. Konarskiego [7])	3	90	90	85	78	2	9	
26	„ św. Marcina	3	84	69	69·9	61	15	7	
27	„ im. Mickiewicza [8])	3	96	80	75	68	8	10	
28	„ im. Piramowicza [9])	2	67	56	87·3	50	4	7	
29	„ im. Sobieskiego	3	115	94	80	75	21	10	
30	„ im. Staszica [10])	4	132	112	84·8	91	38	11	
31	Łańcut	3	78	72	72·5	69	9	6	
32	Myślenice	3	72	58	88·3	32	12	6	
33	Nowy Sącz	5	193	173	62·8	120	45	11	
34	Nowy Targ	3	57	47	65	41	15	8	
35	Podgórze	3	159	133	70	110	13	10	
36	Przemyśl I.	3	157	137	60·3	94	49	9	
37	Przemyśl II.	3	130	106	73	73	24	10	
38	Rzeszów	3	131	111	82	60	9	6	
39	Sambor	3	80	51	63	47	29	7	
40	Sanok	3	77	77	76·6	60	15	7	
41	Stanisławów [11])	6	216	159	74	161	—	9	
42	Stary Sambor	2	41	41	70	35	8	8	
43	Stary Sącz	3	105	86	84	86	19	8	
44	Stryj	3	131	131	59·6	81	53	9	
45	Tarnobrzeg	3	104	91	81·8	63	13	7	
46	Tarnopol	3	104	86	84	55	28	10	
47	Tarnów [12])	4	111	90	80	71	7	8	
48	Wadowice	3	80	60	80	49	10	8	
49	Wieliczka	3	71	57	74·3	42	7	10	
50	Złoczów	3	133	101	73 6	69	—	8	
51	Żółkiew	3	94	81	73·6	73	5	9	
52	Żywiec	3	112	92	78	79	14	9	
	Razem	178	6216	5148	74%	3938	2103	465	

[1]) Ma 2 kl. handlowe. — [2]) Ma kurs specyalny zawodowego rysunku szewskiego. — [3]) Ma jedną klasę handlową. — [4]) Wszystkie szkoły krakowskie mają równorzędne oddziały klasy przygotowawczej, a szkoła na Kleparzu nadto 4 takie oddziały klasy I. — [5]) Ma kurs specyalny malarstwa szyldów i malarstwa dekoracyjnego. — [6]) [7]) [8]) [9]) Nie mają klasy przygotowawczej. — [10]) Ma oddział równorzędny kl. I. — [11]) Ma równorzędne oddziały kl. I. i II. i klasę handlową. — [12]) Ma kurs rysunku budowlanego.

Frekwencya szkół przemysłowych uzupełniających w r. szk. 1905/1906.

Liczba porządkowa	Siedziba szkoły	Liczba klas (oddziałów)	Liczba uczniów					Uwaga
			zapisanych	którzy pozostali do końca roku szkolnego	średnio uczęszczających (w procentach)	którzy osiągnęli cel nauki	nieklasyfikowanych	
1	Biała	6	258	235	74%	167	25	
2	Bochnia [1])	4	101	80	81·3	62	5	
3	Brody	3	114	89	75	67	14	
4	Brzesko [2])	2	100	75	71	75	25	
5	Brzeżany	3	120	91	75·3	70	29	
6	Buczacz	3	83	78	69	65	18	
7	Chrzanów	4	203	189	60	141	48	
8	Drohobycz	5	195	178	75	161	17	
9	Gorlice	3	134	97	81	73	14	
10	Jarosław	3	131	119	80	70	39	
11	Jasło	3	145	119	81·8	119	—	
12	Kałusz	3	94	88	46	48	23	
13	Kęty	3	118	107	60	56	28	
14	Kołomyja I.	3	149	123	85·5	111	12	
15	Kołomyja II.	5	219	191	88·6	170	21	
16	Kraków przy ul Dietla	4	127	102	67	73	41	
17	„ na Kleparzu	7	295	257	79 4	193	72	
18	„ „ Kaźmierzu	4	162	127	74 6	85	59	
19	„ przy ul. Lubomirskego	4	158	120	85·5	110	38	
20	„ na Smoleńsku	4	154	129	74	103	29	
21	Krosno	3	63	52	85	42	21	
22	Lwów św. Anny	5	156	156	95	123	33	
23	„ „ Antoniego	3	93	73	79 5	69	20	
24	„ im. Bernsteina [3])	2	48	42	77·9	30	7	
25	„ „ Ces. Elżbiety	2	64	45	80·97	50	11	
26	„ „ Konarskiego	3	83	83	71	78	5	
27	„ św. Marcina	3	91	68	72	63	23	
28	„ im. Mickiewicza [4])	3	105	99	70	74	15	
29	„ „ Piramowicza	2	63	53	80	46	2	
30	„ „ Sobieskiego	3	102	87	70	74	13	
31	„ „ Staszica	4	142	128	68	98	10	
32	Łańcut	3	89	84	74·5	74	15	
33	Myślenice	3	76	59	78·2	27	—	
34	Nowy-Sącz	5	229	202	65	151	49	
35	Nowy-Targ	3	63	54	66 3	50	9	
36	Podgórze	4	192	172	88	126	46	
37	Przemyśl I.	3	141	128	67·9	86	17	
38	„ II.	3	117	93	62	80	37	
39	Rzeszów	4	172	141	73	70	16	
40	Sambor	3	81	36	60	78	3	
41	Sanok	3	86	75	78	65	10	
42	Stanisławów	4	232	185	79	164	11	
43	Stary-Sącz	3	102	83	82	63	19	
44	Stary-Sambor	3	59	44	92	42	9	
45	Stryj	4	131	131	45·6	61	70	
46	Tarnobrzeg	3	100	83	82	58	11	
47	Tarnopol	3	99	94	77	69	28	
48	Tarnów	3	123	94	85	57	9	
49	Turka	2	71	70	62	55	11	
50	Wadowice	3	100	71	78·3	59	29	
51	Wieliczka	3	67	55	78	41	6	
52	Złoczów	3	116	98	81	71	—	
53	Żółkiew	3	102	90	75	76	14	
54	Żywiec	3	110	99	91	86	2	
	Razem	183	6728	5721	75%	4515	1118	

[1]) Specyalny kurs rysunkowy. — [2]) Założona w roku szk. 1905/6. — [3]) Zwinięto kurs dla malarzy szyldów. — [4]) Wraz z kursem dla analfabetów.

C. k. Rada szkolna krajowa. Lwów, dnia 28. lipca 1906.
Do L. 30087.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Kierownictw szkół przemysłowych uzupełniających w sprawie przydzielania nowowstępujących uczniów do klasy I., z pominięciem klasy przygotowawczej.

Istniejęce przy szkołach przemysłowych uzupełniających klasy przygotowawcze przeznaczone są dla tych nowowstępujących uczniów, którzy nie posiadają dostatecznych wiadomości do skutecznego korzystania z nauki w klasie I. Wobec pożałowania godnego faktu, że nią wszystkie warstwy ludności rzemieślniczej czynią zadość obowiązkowi kończenia szkoły ludowej, mimo stosowania przez władze przepisanych środków, potrzeba takich klas jest niewątpliwie uzasadnioną, a dziwić się także nie można, że klasy te bywają bardzo liczne. Z biegiem czasu doszło atoli do tego, że liczba uczniów klas przygotowawczych w stosunku do liczby ogólnej wszystkich uczniów uczęszczających do szkół przemysłowych uzupełniających nabrała takiej przewagi, iż należało się zastanowić nad tem, czy praktykowane obecnie przydzielanie nowowstępujących uczniów do klasy przygotowawczej odpowiada zadaniu tych szkół, zwłaszcza wobec stwierdzonego przy sposobności lustracyi szkolnej faktu, że ogólne wyniki nauki rysunku w klasie przygotowawczej przeważnie mało pozostawiają do życzenia, nierzadko zaś wychodzą nawet po za ramy wymagań przepisanych dla tego stopnia nauki. Nadto stwierdzono, że niejeden uczeń klasy przygotowawczej kwalifikowałby się niewątpliwie do klasy I., szczególnie ze względu na pewną biegłość w rysunkach, wielu zaś uczniów starszych blizkich terminu wyzwolenia, nie ma już możności ukończenia klasy II., a chociażby tylko klasy I.. w czasie swego terminowania. Dla takich więc uczniów szkoła przemysłowa uzupełniająca w rzeczywistości jest tylko szkołą powtarzającą, nie kończąc bowiem szkoły, nie mają oni możności korzystania z nauki zawodowej, która jedynie stanowi o wartości wykształcenia przemysłowego. Aby temu stanowi rzeczy zapobiedz, mają Kierownictwa na przyszłość i to już począwszy od roku szkolnego 1906/7 przydzielając nowo wstępujących uczniów do klas, kierować się następującemi zasadami:

Przedewszystkiem należy pamiętać, że szkoła przemysłowa uzupełniająca nie zdoła nigdy w zupełności wyrównać braków nauki szkoły ludowej, w szczupłej bowiem liczbie godzin nauki niepodobna jej, zwłaszcza w nauce języka polskiego, doprowadzić uczniów do zupełnie poprawnego pisania. Niemniej należy pamiętać, że w klasie I. powtarza się z uczniami cztery działania rachunkowe, że przeto tym sposobem można braki w tym kierunku uzupełnić. Przydzielanie więc uczniów do klasy przygotowawczej, polegające tylko na tej zasadzie, czy uczeń uczęszczał do szkoły na wsi lub mieście, a następnie czy ukończył ten lub ów rok nauki szkolnej, jest wprawdzie wygodne, lecz zgoła nieuzasadnione, nadto zaś niezgodne z postanowieniami statutu normalnego szkół uzupełniających, którego § 14 tak opiewa:

„Kto chce być przyjętym do szkoły przemys owej uzupełniającej, ma wykazać się: a) że uczynił zadość obowiązkowi uczęszczania do szkoły pospolitej. Kandydaci, którzy przekroczyli wiek szkolny, mają wykazać się: b) że posiadają dostateczną znajomość czytania, pisania i rachowania, *która w razie potrzeby ma być udowodnioną egzaminem wstępnym*. Uczniowie, którzy przekroczyli wiek szkolny, a nie posiadają dostatecznych wiadomości, będą przyjęci na kurs przygotowawczy". Z tego wynika, że wprawdzie może być oznaczony stopień i rok nauki w szkole ludowej, który uczeń ukończyć powinien, aby mógł wstąpić do klasy I. szkoły uzupełniającej prócz tego jednak należy nowo wstępujących uczniów, a zwłaszcza tych, którzy są bliżej swego wyzwolenia (z wyjątkiem analfabetów) *poddawać egzaminowi* wstępnemu, aby tym sposobem mogli wykazać, że są dostatecznie przysposobieni do klasy I.

C. k. Rada szkolna krajowa zarządza więc, aby taki egzamin wstępny, obejmujący czytanie, dyktat i cztery działania rachunkowe odbywał się z uczniami, co do których zachodzą wątpliwości we wspomnianym kierunku. Egzamin powinien odbywać się przeważnie pisemnie, pod dozorem kierownika szkoły, na początku roku szkolnego przed rozpoczęciem nauki, wyjątkowo zaś także później w miarę potrzeby. Prace pisemne tych uczniów, których na podstawie egzaminu przedzielono do klasy przygotowawczej, należy przechowywać do najbliższej wizytacyi szkoły. aby inspektor mógł je przejrzeć. Nie ulega wątpliwości, że tym sposobem wielu terminatorom, nie mogącym wykazać się żądanemi świadectwami, umożliwi się nietylko wstęp do klasy I., lecz także ukończenie całej nauki, objętej programem szkoły przemysłowej uzupełniającej. Okólnik niniejszy, Kierownictwa zechcą zakomunikować swoim gronom nauczycielskim, a udzieliwszy im stosownych objaśnień i pouczeń, z całą sumiennością i ścisłością przystąpić do wprowadzenia w życie zawartych w nim postanowień już z początkiem roku szkolnego 1906/7.

O przebiegu i wyniku egzaminów wstępnych, które zarządzić wypadnie, zechcą Kierownictwa zdać sprawę przy sposobności przedkładania wykazów o stanie szkoły na początku roku szkolnego.

Za c. k. Namiestnika: *Płażek* w. r.

Z c. k. Rady szkolnej krajowej.

L. 24346/06
III.

Lwów, dnia 22. czerwca 1906.

Okólnik

c. k. Rady szkolnej krajowej do Kierownictw szkół przemysłowych uzupełniających w sprawie objaśnienia postanowień § 99 b. (ustęp 4 i 6) ustawy przemysłowej o przedłużaniu czasu terminowania tym uczniom szkół przemysłowych uzupełniających, którzy z własnej winy zaniedbują obowiązki szkolne.

Stwierdziwszy, że władze przemysłowe niejednolicie pojmują i stosują postanowienia § 99 b (ustęp 4 i 6) ustawy przemysłowej o przedłużaniu czasu terminowania tym uczniom szkół przemysłowych uzupełniających, którzy z własnej winy zaniedbują obowiązki szkolne, c. k. Ministerstwo handlu w porozumieniu z c. k. Ministerstwem Wyznań i Oświaty, reskryptem z 12. maja 1906 l. 81 z r. 1906 wydało następujące objaśnienie:

Celem powyższych postanowień ustawy przemysłowej był niewątpliwie zamiar złożenia w ręce władz przemysłowych skutecznego środka przymusowego, który zniewalałby uczniów przemysłowych i handlowych szkół uzupełniających, do dokładnego spełniania obowiązku szkolnego i osiągnięcia przepisanego celu nauki, tudzież, by z własnej winy nie ponosili uszczerbku w przyszłem swojem uzdolnieniu zawodowem.

Z takiego pojmowania rzeczy wynika, że w myśl § 99 b. ustawy przemysłowej wina ucznia polega nie tylko na samem opuszczaniu nauki szkolnej, lecz jest nią i wtedy, gdy uczeń n. p. przez częste spaźnianie się do szkoły, przez brak karności, uwagi i pilności, nie czyni dobrych postępów w nauce. Wydane rozporządzeniem c. k. Ministerstwa wyznań i Oświaty z 14. listopada 1904., l. 24977 przepisy dyscyplinarne dla przemysłowych i handlowych szkół uzupełniających orzekają w § 19, że za wspomniane przewinienia karci wprzód szkoła sama, a dopiero gdy to nie skutkuje, lub w razie, gdy uczeń nie poddaje się karze, albo do szkoły wcale nie uczęszcza, następuje doniesienie o tem do władzy przemysłowej.

Przewidziane przeto w ustawie powtórzenie się przewinienia, za które uczeń ma być karany przedłużeniem czasu terminowania, zachodzi istotnie już w chwili doniesienia Kierownictwa do władzy przemysłowej, można więc we wszystkich podobnych przypadkach tę karę zastosowywać. Ze względu jednak na dotkliwe następstwa połączone z tą karą należy w razie, gdyby natychmiastowe zastosowanie jej nie było konieczne, poprzedzić ją zagrożeniem, a dopiero gdyby to nię skutkowało, zarządzić przedłużenie czasu terminowania. Podobnie jak w doniesieniach o zaniedbywaniu nauki, tkwią także i w doniesieniach o czasowem wykluczeniu ucznia z przemysłowej lub handlowej szkoły uzupełniającej dostateczne powody do zastosowania kary przedłużenia czasu terminowania; jeżeli bowiem władza przemysłowa zatwierdzi wniosek grona nauczycieli na wykluczenie ucznia, uznaje przez to jego winę, która pociąga za sobą przerwę w nauce, a w następstwie uszczerbek w wykształceniu zawodowem tego ucznia.

Czas trwania przedłużenia terminowania zależeć ma w każdym przypadku od stopnia i rodzaju przewinienia terminatora, nie może jednak według ostatniego ustępu § 99 b. ustawy przemysłowej schodzić poniżej jednego miesiąca, lub przekraczać jednego roku. W ramach więc tego najwyższego wymiaru kary, należy wyznaczać okres czasu, na jaki przedłuża się przymusowy pobyt ucznia w terminie.

Za c. k. Namiestnika *Płażek* m. p.

Plan nauki kursów handlowych, połączonych ze szkołami przemysłowemi uzupełniającemi.

Klasa przygotowawcza wspólnie z oddziałem przemysłowym.

Zamiast nauki rysunków udziela się praktykantom handlowym nauki w następujących przedmiotach:

Rachunki (1 godz. tyg.).

Uzupełnienie planu naukowego oddziału przemysłowego praktycznemi sposobami rachowania i ciągłemi ćwiczeniami w liczeniu szybkiem i pamięciowem.

Układ metryczny miar i wag, najważniejsze wiadomości o monetach, miarach i wagach państw europejskich i Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej. Rozkładanie i redukcya. Wnioskowanie.

Geografia (1 godz. tyg.).

Układ poziomy i pionowy części ziemi w zarysie, główne wiadomości o klimacie i strefach. Oryentacya na karcie, czytanie karty.

Klasy fachowe.

Rachunki.

Cel nauki: Pewność i biegłość w wykonywaniu najważniejszych dla kupca rachunków w interesie towarowym.

Klasa I. (2 godz. tyg.).

Powtórzenie układu metrycznego miar i wag, oraz najważniejszych wiadomości o monetach, miarach i wagach państw europejskich i Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej. Rozkładanie i redukcya. Wnioskowanie, praktyka włoska, rachunek łańcuchowy. Najważniejsze wiadomości o stosunkach i proporcyach, reguła trzech, rachunek spółki i najzwyklejsze wypadki rachunku średniego podziału i mieszaniny. Rachunek procentu i jego zastosowanie w praktyce z uwzględnieniem wydatków i strąceń na wadze, obliczenie zysku lub straty. Najważniejsze wiadomości z rachunku monet. Obliczenie monet według ceduły wiedeńskiej. Opłata cła. Proste kalkulacye towarowe.

Klasa II. (2 godz. tyg.).

Powtórzenie nauki o monetach, miarach i wagach, jakoteż z rachunku procentu. Rachunek odsetek na lata, miesiące i dni. Zastosowanie liczb odsetkowych. Rachunek dyskontu. Obliczenie odsetek w kasach oszczędności. Łatwe przykłady złożonej kalkulacyi towarowej. Powtórzenie materyału naukowego.

Buchalterya.

Cel nauki: Biegłość w praktycznem prowadzeniu ksiąg interesu drobiazgowego według zasad buchalteryi pojedynczej, oraz wystarczające do tego wiadomości teoretyczne.

Klasa I. (1 godz. tyg.)

Buchalterya w interesie drobiazgowym: Cel buchalteryi, najważniejsze §§ prawa handlowego, które odnoszą się do prowadzenia ksiąg. Objaśnienie wyrazów technicznych. Strazza, księga kasowa, inwentarz. Z ksiąg pomocniczych: księga zapadłości, księga faktur wchodzących i wychodzących.

Praktyczne przerobienie jednomiesięcznego tematu dla interesu drobiazgowego.

Klasa II. (1 godz. tyg.).

Buchalterya pojedyncza w interesie hurtownym. Primanota, księga kasowa. Księgi pomocnicze: księga towarów, księga magazynowa, księga zamówień, księga rymes i strat, księga towarów komisowych.

Praktyczne przerobienie jednomiesięcznego tematu dla interesu hurtownego, w połączeniu z interesem drobiazgowym.

Korespondencya i prace kantorowe.

Cel nauki: Dostateczna biegłość w wypracowaniu listów i prac kantorowych, najczęściej się zdarzających w interesie towarowym. Przy nauce korespondencyi uważa się szczególnie na ćwiczenia we wstępnych i końcowych formułach listu.

Klasa I. (1 godz. tyg.).

Wiadomości wstępne o stylu kupieckim. Forma listu kupieckiego. Opracowanie następujących listów w związku z odpowiedniemi pracami kantorowemi: listy z zamówieniem i listy z fakturą; wyrównanie faktury gotówką, przez zapisanie na rachunek i przez pocztową kasę oszczędności; przesłanie towaru: list przewozowy, deklaracya cłowa; odwołanie zlecenia zakupna, listy w komisowym interesie towarowym: komisowe kupno i komisowa sprzedaż. Listy upominające.

Klasa II. (1 godz. tyg.).

Oferty w interesie towarowym, okólniki, listy polecające i wywiadowcze, listy w sprawach kredytowych. Najzwyczajniejsze listy w sprawach wekslowych: awizacya traty, przesłanie rymesy do zapisania na rachunek i do eskontu, wyrównanie faktury wekslem, postaranie się o akcept, zlecenie inkasowania. Reklamacya towaru. Rozmaite poświadczenia: poświadczenie dostawy i odbioru, potwierdzenie, kwity. Zwykłe podania do władz.

Nauka o handlu i wekslach.

Cel nauki: Znajomość najważniejszych stosunków i urządzeń, tyczących się handlu. Wyjaśnienie działów nauki o wekslu, najniezbędniejszych w praktyce kupieckiej, w związku z przykładami praktycznymi.

Klasa II. (1 godz. tyg.).

a) Nauka o handlu: Zasadnicze pojęcie o handlu w ogólności i jego organizacyi. Rodzaje i przedmioty handlu, handel towarowy. Miary i wagi. Pieniądz. Kupno i sprzedaż, środki zapłaty. O kupcach i firmie. Prokura, spółki handlowe, rejestr firm. Personal handlowy. Przemysł pomocniczy w handlu. Krótka charakterystyka monopolów państwowych, ochrona patentu, wzoru i marki. Najniezbędniejsze wiadomości o papierach wartościowych.

b) Nauka o wekslach: Pojęcie i podział weksla. Zdolność wekslowa. Istotne cechy weksla. Stempel wekslowy, Przyjęcie, obieg i zapłata weksla, protest wekslowy, regres. Fałszywe i podrobione weksle. Weksel własny. Najważniejsze wiadomości o handlu wekslami. Wszystkie działy z nauki o wekslu wyjaśnia się praktycznie na formularzach wekslowych.

Geografia handlowa.

Cel nauki: Poznanie najważniejszych państw handlowych, jako obszarów produkcyi i handlu, na podstawie ogólnych stosunków geograficznych z zastosowaniem karty.

Klasa I. (1 godz. tyg.)

Powtórzenie materyału klasy przygotowawczej. Monarchia austryacko-węgierska i sąsiadujące z nią państwa jako obszary produkcyi i handlu, z ograniczeniem na najbardziej zasadnicze właściwości pojedynczych państw. Najważniejsze linie kolejowe i okrętowe. Objaśnienie jednego z najbardziej używanych rozkładów jazdy.

Klasa II. (1 godz. tyg.).

Reszta państw Europy i ich kolonie, jakoteż samoistne państwa innych części świata z ograniczeniem na artykuły i miejsca, odgrywające w handlu światowym pierwszorzędne znaczenie. Objaśnienie karty komunikacyi światowej. (Linie parowców i kabli).

Kaligrafia.

Cel nauki: Wyrobienie biegłego i pięknego pisma.

Klasa I. (1 godz. tyg.).

Pismo rondowe. Pismo kupieckie.

PRZEGLĄD PLANU NAUKI.

L.	Przedmiot	Kl. P.	Kl. I.	Kl. II	Razem
1	Język polski	2	—	—	2
2	Rachunki	3	2	2	7
3	Buchalterya	—	1	1	2
4	Korespondencya i prace kantorowe	—	1	1	2
5	Nauka o handlu i wekslach	—	—	1	1
6	Geografia handlowa	1	1	1	3
7	Kaligrafia	1	1	—	2
		7	6	6	19

WYKAZ

kosztów utrzymania krajowych szkół zawodowych w roku 1904/5

(wedle preliminarza na r. 1905).

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencye			Razem
		Gminy	Fundacye i kasy oszczędności	Z innych źródeł miejscowych	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		koron							
1	Czerwona - Wola, szkoła koszyk.	—	—	—	2000	400	2400	2200	7000
2	Dynów „ „	—	—	—	1100	200	1250	800	3350
3	Dżurów „ „	—	—	—	1800	300	1530	1000	4630
4	Jurków (Brzezowiec) „ „	20	—	—	1200	600	1010	800	3630
5	Leżajsk „ „	200	100	—	1000	200	1077	1000	3577
6	Niżniów „ „	—	—	—	3300	500	1330	1200	6330
7	Nieznanowice „ „	—	—	400	7000	400	1440	1000	10240
8	Rudki „ „	—	—	—	4000	610	1810	1500	7920
9	Warzyce „ „	—	—	150	3000	240	1530	1600	6520
10	Wielowieś „ „	100	—	—	3000	200	940	1000	5240
11	Wojsław „ „	—	—	100	1600	400	860	1200	4160
12	Zator „ „	360	—	—	3000	200	950	1200	5710
13	Albigowa subwenc. „ „	—	—	—	—	—	600	400	1000
14	Bilinka (Siekierczyce), subw. szkoła koszykarska	—	—	—	—	—	800	400	1200
15	Chyszewice, subw. szkoła koszyk.	—	—	—	—	—	600	300	900
16	Milczyce „ „ „	—	—	—	—	—	600	300	900
17	Przewrotne „ „ „	—	—	—	—	—	600	300	900
18	Siekierczyce „ „ „	—	—	—	—	—	—	400	400
19	Żurawno „ „ „	—	—	—	—	—	840	400	1240
20	Lwów, Centralny kurs koszykarski	—	—	—	—	—	3000	1000	4000
21	Grybów, kraj. nauk. warsztat koł.	—	—	—	7000	200	3380	3600	14180
22	Grzymałów „ „ „ „	—	—	—	5000	1000	4284	3400	13684
23	Kamionka str., szk. kołodz. i cies.	—	—	—	9500	—	11900	3600	25000
24	Tłumacz „ „	—	—	—	4000	1000	6480	3600	15080
25	Kalwarya zebrz. „ stolarska	200	—	—	4000	—	13770	5000	22970
26	Stanisławów „ „	1600	200	—	7000	200	7950	5000	21950
27	Jaworów, nauk. warsztat dla wyrobu zabawek	—	—	—	7300	—	6060	3000	16360
28	Kołomyja, szkoła garncarska	—	—	—	4050	—	9890	6000	19940
29	Touste, subw. pracownia garncarska	—	—	—	—	—	800	300	1100
30	Podgórze, krajowe kursa dla przemysłu keramicznego	1000	—	—	—	200	7808	5000	14008
31	Dobczyce, szkoła szewska	—	—	—	6000	200	3010	1000	10210
	Do przeniesienia	3480	300	650	85850	7050	98499	57500	253329

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencye			Razem
		Gminy	Fundacye i kasy oszczędności	Z innych źródeł miejscowych	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		Koron							
	Z przeniesienia . .	3480	300	650	85850	7050	98499	57500	253329
32	Kołomyja, krajowa szkoła szewska	—	—	—	1000	300	1300	1400	4000
33	Nowy Sącz „ „ „	600	—	—	11000	—	3496	1400	16496
34	Witków, kraj. nauk. warsztat szewski	—	—	—	3000	—	3682	1600	8282
35	Gliniany „ „ „ tkacki .	240	—	—	—	100	3146	2500	5986
36	Gorlice „ „ „ „ .	300	—	—	—	400	740	900	2340
37	Kosów „ „ „ „ .	80	—	—	—	300	3140	1800	5320
38	Krosno „ szkoła tkacka . . .	—	—	—	800	—	10612	8000	19412
39	Łańcut „ nauk. warsztat tkacki	500	—	—	—	600	3290	1500	5890
40	Rychwałd „ „ „ „	—	—	—	—	—	2830	1000	3830
41	Wilamowice „ „ „	400	—	—	—	100	1800	1500	3800
42	Budzanów, subw. pracownia tkacka	—	—	—	—	—	880	400	1280
43	Horodenka „ „ „	—	—	—	(budynek)	—	—	—	—
44	Korczyna „ „ „	—	—	—	—	—	—	1400	1400
45	Rakszawa, szkoła sukiennicza . .	—	—	50	—	1000	16230	7000	24280
46	Bobowa, kraj. szkoła koronkarska .	—	—	—	1000	200	850	1000	3050
47	Zakopane „ „ „ .	—	—	—	4000	—	5120	1600	10720
48	Jaworów, subw. „ „ .	—	—	—	—	—	1200	500	1700
49	Kańczuga „ „ „ .	—	—	—	—	—	1722	1400	3122
50	Maków, kraj. „ hafciarska .	96	—	—	2300	50	2044	1400	5890
51	Stryj, subw. pracownia powroźnicza	—	—	—	—	—	800	—	800
52	Kursa majsterskie	—	—	—	—	—	12000	—	12000
	Razem .	5696	300	700	108950	101 0	173381	93800	392927

WYKAZ

kosztów utrzymania krajowych szkół zawodowych w roku 1905/6.

(wedle preliminarza na r. 1906.)

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencye			Razem
		Gminy	Fundacye i kasy oszczędności	Z innych źródeł miejscowych	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		Koron							
1	Czerwona-Wola, szkoła koszyk.	—	—	—	3300	400	2400	2200	8300
2	Brzezowiec „ „	—	—	—	1500	800	1212	800	4312
3	Dynów „ „	—	—	—	1300	200	1290	800	3590
4	Dżurów „ „	—	—	—	1800	300	1590	1000	4690
5	Leżajsk „ „	200	100	—	1100	200	1117	1000	3717
6	Nieznanowice „ „	—	—	400	7800	400	1340	1000	10940
7	Niżniów „ „	—	—	—	3300	500	1420	1200	6420
8	Warzyce (Brzostek) „ „	—	—	150	2400	240	1350	1600	5740
9	Wielowieś (Tarnobrzeg), szkoła kosz.	100	—	—	3000	200	940	1000	5240
10	Wojsław „ „	—	—	100	1600	400	690	1000	3790
11	Zator „ „	360	—	—	3000	200	1220	1200	5980
12	Lwów, centr. kurs koszykarski	—	—	—	4500	—	8260	1500	14260
13	Albigowa, subw. szkoła koszykarska	—	—	—	—	—	500	400	900
14	Bilinka „ „ „	—	—	—	—	—	600	400	1000
15	Chyszewice „ „ „	—	—	—	—	—	500	300	800
16	Milczyce „ „ „	—	—	—	—	—	500	300	800
17	Przewrotne „ „ „	—	—	—	—	—	600	300	900
18	Rudki, powiatowa „ „	—	—	—	—	—	1200	1500	2700
19	Siekierczyce, sub. „ „	—	—	—	—	—	400	400	800
20	Żurawno „ „ „	—	—	—	—	—	600	400	1000
21	Grybów, kraj. nauk. warsztat kol.	—	—	—	8000	200	3190	3600	14990
22	Grzymałów „ „ „ „	—	—	—	7000	1000	4874	3400	16274
23	Kamionka strumiłowa, szkoła kołodziejstwa i ciesielstwa	—	—	—	9500	—	11900	3600	25000
24	Tłumacz, szkoła kołodziejska	—	—	—	6000	1000	5800	3600	16400
25	Kalwarya zebrz., szkoła stolarska	200	—	—	4000	—	17670	5000	26870
26	Stanisławów „ „	1600	200	—	7000	200	11410	5000	25410
27	Jaworów „ zabawkarska	1000	—	—	15000	—	16125	4000	36125
28	Kołomyja „ garncarska	—	—	—	4050	—	9790	6000	19840
29	Touste, subw. pracow. „	—	—	—	—	—	800	300	1100
30	Podgórze, bursa keramiczne	1000	—	—	—	200	11518	5000	17718
31	Dobczyce, szkoła szewska	—	—	—	6000	200	3010	1000	10210
32	Kołomyja „ „	—	—	—	3000	300	3590	1400	8290
33	Stary-Sącz „ „	—	—	—	11000	600	3296	1400	16296
	Do przeniesienia	4460	300	650	115150	7540	130702	61600	320402

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencye			Razem
		Gminy	Fundacye i kasy oszczędności	z innych źródeł miejsc.	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		K o r o n							
	Z przeniesienia . .	4460	300	650	115150	7540	130702	61600	320402
34	Witków, szkoła szewska . . .	—	—	—	3000	—	3482	1600	8082
35	Krosno „ „ . . .	—	—	—	800	—	10660	8000	19460
36	Gliniany, nauk. warsztat tkacki .	240	—	—	—	100	3407	2500	6247
37	Gorlice „ „ „ .	300	—	—	—	400	1790	900	3390
38	Korczyna, subw. szkoła tkacka .	—	—	—	—	—	2500	1400	3900
39	Kosów, nauk. warsztat tkacki .	80	—	—	—	300	3700	1800	5880
40	Łańcut „ „ „ .	500	—	—	—	600	3590	1800	6490
41	Rychwałd „ „ „ .	—	—	—	—	—	2680	1000	3680
42	Wilamowice „ „ „ .	—	—	—	—	—	1760	1800	3560
43	Budzanów, subw. pracownia tkacka	—	—	—	—	—	880	400	1280
44	Horodenka „ „ „	—	—	—	—	—	(budynek)	—	—
45	Rakszawa, szkoła sukiennicza . .	—	—	50	—	1000	13870	7000	21920
46	Bobowa „ koronkarska . .	150	—	—	1000	200	790	1400	3540
47	Zakopane „ „ . .	—	—	—	4000	—	4700	1600	10300
48	Jaworów, subw. szkoła koronkarska	—	—	—	—	—	1200	800	2000
49	Kańczuga „ „ „	—	—	—	—	—	1800	1400	3200
50	Maków, szkoła hafciarska . . .	96	—	—	2300	50	2164	1400	6010
51	Stryj, subw. pracownia powroźnicza	—	—	—	—	—	800	—	800
52	Kursa majsterskie	—	—	—	—	—	12000	—	12000
	Razem .	5826	300	700	126250	10190	202475	96400	442141

Frekwencya szkół przemysłowych zawodowych w r. 1904/5.

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych w klasie I	II.	III.	IV	nadzwycz. i uczniowie kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)		Uwaga
	I. Dla wyrobów koszykarskich.									
1	Czerwona Wola szkoła koszykarska	20	16	—	—	11	47			
2	Brzezowiec „ „	5	—	—	—	—	5			
3	Dynów „ „	6	7	7	—	—	20			
4	Dżurów „ „	4	7	3	—	—	14			
5	Leżajsk „ „	3	14	—	—	—	17			
6	Nieznanowice „ „	3	4	—	—	14	21			
7	Niżniów „ „	5	5	8	—	—	18			
8	Rudki „ „	3	1	3	—	1	8			
9	Warzyce „ „	7	8	1	—	8	24			
10	Wielowieś „ „	4	3	7	4	—	18			
11	Wojsław „ „	7	3	—	—	3	13			
12	Zator „ „	5	6	—	—	3	14			
13	Krajowy centralny kurs koszykarski we Lwowie	—	—	—	—	7	7			
14	Albigowa, subwencyonowana pracownia koszykarska	13	7	7	6	—	33	w koszykarstwie		
15	Bilinka (Siekierczyce) subwencyonowana pracownia koszykarska	8	14	20	6	16	64			
16	Chyszęwice subwencyonowana pracownia koszykarska	10	8	—	—	—	18			
17	Milczyce subwencyonowana pracownia koszykarska	14	—	—	—	18	32			
18	Przewrotne subwencyonowana pracownia koszykarska	12	10	4	—	—	26			
19	Żurawno subwencyonowana pracownia koszykarska	—	4	4	—	—	8		407	
	II. Dla wyrobów kołodziejskich.									
20	Grybów szkoła kołodziejska	9	7	7	5	—	28			
21	Grzymałów „ „	6	8	2	2	—	18	w kołodziejstwie		
22	Kamionka strumił. „ „	13	11	10	14	—	48			
23	Tłumacz „ „	19	13	6	15	2	55		149	
	Do przeniesienia	176	156	89	52	83	556		556	

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych w klasie I.	II.	III.	IV	nadzwycz. i uczniowie kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)	Uwaga
	Z przeniesienia	176	156	89	52	83	556	556	
	III. Dla wyrobów stolarskich								
24	Kalwarya szkoła stolarska	1	3	6	1	1	12		
25	Stanisławów „ „	24	13	12	10	6	65	77	
	IV. Dla zabawek z drzewa.								
26	Jaworów, szkoła wyrobu zabawek	39	20	—	—	—	59	59	
	V. Dla wyrobów keramiczuych.								
26	Kołomyja, szkoła garncarska	20	8	3	—	5	36		
28	Podgórze, kursa keramiczne	11	5	—	—	—	16		
29	Touste, subwencyonowana pracownia garncarska	1	2	3	—	—	6	58	
	VI. Dla wyrobów szewskich.								
30	Dobczyce szkoła szewska	5	5	3	3	2	18		
31	Kołomyja „ „	12	15	—		—	27		
32	Stary Sącz „ „	9	5	9	6	—	29		
33	Witków „ „	14	7	5	6	40	72		
34	Lwów kurs majsterski szewski	—	—	—	—	14	14		
35	Przemyśl „ „ „	—	—	—	—	15	15		
36	Rzeszów „ „ „	—	—	—	—	11	11	186	
	VII. Dla wyrobów tkackich.								
37	Gliniany szkoła tkacka	12	3	6	—	24	45		
38	Gorlice „ „	1	5	4	—	—	10		
39	Korczyna „ „	2	2	4	4	—	12		
40	Kosów „ „	16	6	—	—	—	22		
41	Krosno „ „	17	7	11	—	2	37		
42	Łańcut „ „	8	4	2	—	—	14		
43	Rychwałd „ „	10	4	—	—	—	14		
44	Wilamowice „ „	6	7	—	—	3	16		6 uczniów 10 uczenic
45	Rakszawa, szkoła sukiennicza	13	13	4	—	4	34		
46	Budzanów, subwencyonowana szkoła tkacka	4	2	3	—	—	9		
47	Horodenka, warsztat tkacki	4	1	2	1	—	8	221	
	Do przeniesienia	405	293	166	83	210	1157	1157	

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych w klasie I.	II.	III.	IV	nadzwycz. i uczniowie kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)		Uwaga
	Z przeniesienia	405	293	166	83	210	1157		1157	
	VIII. Dla wyrobów koronkarskich.									
48	Bobowa szkoła koronkarska	4	3	14	—	5	26	w koronkarstwie		
49	Kańczuga „ „	12	8	14	—	—	34			
50	Zakopane „ „	14	9	12	—	21	56			
51	Jaworów, subwencyonowana pracownia koronkarska	17	4	4	9	6	40		156	
	IX. Dla wyrobów hafciarskich.									
52	Maków, szkoła hafciarska .	16	14	—	—	11	41	w hafciarstwie	41	
	X. Dla wyrobów powroźniczych.									
53	Stryj, subwencyonowana pracownia powroźnicza	3	—	3	—	—	6	w powroźnictwie	6	
	Razem .	471	331	213	92	253	1360		1360	

Frekwencya szkół przemysłowych zawodowych w r. 1906.

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych w klasie I.	II.	III.	IV	nadzwycz. i uczniowie kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)		Uwaga
	I. Dla wyrobów koszykarskich.									
1	Brzezowiec (Jurków) szkoła koszykarska	9	—	—	—	—	9			
2	Dynów „ „	8	7	8	—	—	23			
3	Dżurów „ „	1	5	5	—	—	11			
4	Leżajsk „ „	6	9	—	—	—	15			
5	Nieznanowice „ „	3	4	—	—	14	21			
6	Niżniów „ „	4	3	2	—	—	9			
7	Warzyce „ „	2	2	5	5	4	18			
8	Wielowieś „ „	8	9	8	3	—	28			
9	Wojsław „ „	3	6	—	—	2	11			
10	Zator „ „	5	6	—	—	3	14			
11	Albigowa. subwenc. pracownia kosz.	6	8	6	7	—	27			
12	Bilinka (Siekierczyce) subwenc. pr. kosz.	4	12	17	12	6	51			
13	Chyszewice, subwencyonowana pracownia koszykarska . . .	8	6	4	—	—	18			
14	Czerwona Wola, subwencyonowana pracownia koszykarska .	18	17	—	—	10	45			
15	Milczyce, subwencyonowana pracownia koszykarska	15	—	—	—	—	15			
16	Przewrotne, subwencyonowana pracownia koszykarska . .	13	12	4	—	—	29			
17	Rudki, subwencyonowana pracownia koszykarska	5	2	—	—	3	10			
18	Żurawno, subwencyonowana pracownia koszykarska	4	4	—	—	-	8			
19	Centralny kurs koszykarski we Lwowie	—	—	—	—	11	11		373	
	II. Dla wyrobów kołodziejskich.									
20	Grybów szkoła kołodziejska	10	8	6	7	—	31			
21	Grzymałów „ „	14	2	5	2	—	23			
22	Kamionka strumił. „ „	31	9	10	7	—	57			
23	Tłumacz „ „	17	12	7	5	—	41		152	
	Do przeniesienia .	194	143	87	48	53	525		525	

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych w klasie I.	II.	III.	IV	nadzwycz. i uczniowie kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)		Uwaga
	Z przeniesienia	194	143	87	48	53	525		525	
	III. Dla wyrobów stolarskich.									
24	Kalwarya szkoła stolarska	4	—	2	6	6	18			
25	Stanisławów „ „	29	13	9	10	9	70		88	
	IV. Dla zabawek z drzewa.									
26	Jaworow szkoła wyrobu zabawek	39	10	9	4	—	62		62	
	V. Dla wyrobów keramicznych.									
27	Kołomyja szkoła garncarska	18	10	5	—	6	39			
28	Podgórze . .	8	6	—	—	—	14			
29	Touste subwencyonowana pracownia garncarska . .	2	3	3	—	—	8		61	
	Vi. Dla wyrobów szewskich.									
30	Dobczyce szkoła szewska	5	3	3	2	2	17			
31	Kołomyja „ „	11	10	10	—	—	31			
32	Stazy - Sącz „ „	9	5	4	9	—	27			
33	Witków „ „	11	8	5	4	—	28			
34	Lwów kurs majsterski szewski	—	—	—	—	14	14			
35	„ „ „ „	—	—	—	—	14	14			
36	Tarnów „ „ „	—	—	—	—	14	14			
37	Kraków „ „ „	—	—	—	—	14	14		159	
	VII. Dla wyrobów tkackich.									
38	Gliniany szkoła tkacka	10	7	2	—	29	48			
39	Gorlice „ „	8	—	4	—	—	12			
40	Kosów „ „	21	5	—	—	—	26			
41	Krosno „ „	10	7	7	—	—	24			
42	Łańcut „ „	6	6	4	—	6	22			
43	Rychwald „ „	10	5	—	—	—	15			
44	Wilamowice „ „	6	3	4	—	4	17			z tego 11 uczenic
45	Rakszawa szkoła sukiennicza	8	12	—	—		20			
46	Budzanów subwencyonowany warsztat tkacki	6	2	2	2	2	14			
47	Korczyna „ „	3	5	4	4	—	16		214	
	Do przeniesienia .	418	263	166	89	173	1109		1109	

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczenic) zwyczajnych w klasie I.	II.	III.	IV	nadzwycz. i uczniowie kursów	Razem	Pracowało razem uczniów (uczenic)	Uwaga
	Z przeniesienia	418	263	166	89	173	1109	1 09	
	VIII. Dla wyrobów koronkarskich.								
48	Bobowa szkoła koronkarska	1	6	10	4	9	30		
49	Kańczuga „ „	14	8	12	—	—	34		
50	Zakopane „ „	29	12	5	—	23	69		
51	Jaworów, subwencyonowana szkoła koszykarska	13	11	4	12	6	46	179	
	IX. Dla wyrobów hafciarskich.								
52	Maków szkoła hafciarska	35	13	—	—	—	48	48	
	X. Dla wyrobów powrożniczych.								
53	Stryj, subwencyowana pracownia powrożnicza	1	3	—	—	—	4	4	
	Razem	511	316	197	105	211	1340	1340	

Sprawozdanie

z podróży do Czech w celu zbadania hafciarstwa i szkół hafciarskich.

Korzystając z udzielonego mi pismem Wydziału krajowego z dn. 20. czerwca b. r. L. 54361 urlopu i zasiłku, rozpoczęłam podróż od zwiedzania wschodnich Czech.

Ogniskiem przemysłu hafciarskiego wschodnich Czech, jest miasto Chrudim obok Pardubic. Znajduje się tam nowo wybudowane w r. 1898 muzeum przemysłowe miejskie, gdzie energiczny dyrektor Poslt z fachowem znawstwem zgromadził już piękny zbiór wytworów przemysłu artystycznego. Ponieważ haft jest głównem zajęciem i zarobkiem kobiet w Chrudimiu i rozległej jego okolicy, bo liczy dobrych hafciarek przeszło 3.000, dyrekcya muzeum postarała się kosztem miasta o urządzenie wędrownych kursów po wsiach i miasteczkach. Kurs taki trwa trzy miesiące i w tej chwili urządzonym jest w Podiebradach. Na kurs przyjmuje się hafciarki już poduczone przez matki, znające technikę haftu dobrze, (czem muszą się wykazać), tylko w celu wydoskonalenia się. Podaje się im wskazówki i ułatwia ich wyrobom drogi zbytu przez zamówienia za pośrednictwem dyrekcyi muzeum w Chrudimiu. Nauczycielka takich wędrownych kursów jest uzdolniona hafciarka, która kosztem miasta i za stypendyum rządowem wysłaną została dla wydoskonalenia się do szkoły rządowej haftów we Wiedniu.

Z końcem każdego wędrownego kursu urządza się wystawę wyrobionych haftów, prócz tego muzeum w Chrudimiu zakupuje piękniejsze okazy na własność. Oglądałam tam zbiór starodawnych haftów, wykonanych przez wiejskie kobiety z różnych okolic wschodnich Czech, które nie przechodziły żadnych fachowych kursów i nauki. Obok tych wyrobów także popisowe okazy techniki hafciarskiej z kursów wyżej opisanych, i fotografie haftów wysłanych w b. r. na wystawę do Londynu. Tak zwane wzory „modern“ bywają w Czechach mało używane, ponieważ Czesi posiadają takie bogactwo swoich prastarych motywów, że z tychże układają nowe wzory o oryginalnym swojskim charakterze.

Główną gałęzią przemysłu hafciarskiego wschodnich Czech. w 9 powiatach, jest biały haft. Jakkolwiek wykonują go „en gros“ dla większych firm wiedeńskich i dla eksporterów zagranicznych, po największej części żydów, zarobek hafciarki jest dość lichy, bo przeciętnie 27 helerów dziennie najmniejszy, a 2 kor. 60 h. największy.

Jak Chrudim dla wschodnich Czech, tak znowu Praga dla reszty części kraju, a także Moraw i Szląska, posiada cenne zbiory i zabytki z dawniejszych i nowszych czasów. Tak zwane „Narodopiśne Muzeum czesko-słowańskie“ w Pradze na Śmichowie może służyć za wzór, jak Czesi umieją cenić narodowy artystyczny przemysł i z jakim pietyzmem dla tegoż gromadzą i przechowują wszystkie istniejące okazy, tworząc z nich prawdziwe przybytki sztuki narodowej.

W r. 1896, po odbytej w tym czasie etnograficznej wystawie czeskiej, właściciel pałacu w t. zw. „ogrodzie Kinskych“ ofiarował na lat 10 obszerny lokal na pomieszczenie pozostałych zbiorów narodowego przemysłu artystycznego, a obecny tegoż pałacu właściciel, hr. Sylwa Taroucca, oddał go na własność muzeum, które w r. 1903 publicznie otwarto. Muzeum dzieli się na grupy i oddziały, z których w grupie 1-szej oddział 2-gi obejmuje w 5 salach zbiór ubrań i haftów ludowych czeskich, morawskich i szląskich, a w 2 salach mieszczą się tego rodzaju okazy słowackie.

W ogóle w Czechach znika obecnie już strój oryginalny narodowy, i tylko w okolicy miasta Pilzna, Litomierzyc i po okolicznych wioskach ubierają się po dawnemu W okolicy miasta Taus haftują kobiety fartuchy i koszule w starym stylu.

Przestudyowawszy wspaniały zbiór haftów i ubrań czeskich w wyżej wymienionem muzeum, utwierdziłam się w przekonaniu, że wraz z zanikiem strojów ludowych, których główną ozdobę stanowily hafty, przemysł hafciarski dla potrzeb własnego kraju byłby z pewnością upadł i tylko dzięki patryotycznemi uczuciami zsolidaryzowanej pracy narodowej w kierunku artystycznego przemysłu, haft czeski stał się w tym wielce przemysłowem kraju. wraz z innymi miejscowymi wyrobami, artykulem eksportu handlowego.

Między okazami muzealnymi wzbudzają wprost podziw hafty białe ażurowe kobiet z Kralowiec. Koszule, fartuchy, ·bielizna pościelowa i· t. p. są to arcydzieła techniki hafciarskiej. — Czeskie hafciarki układają same wzory na motywach roślinnych. Oprócz liści i kwiatów, trafiają się i rysunki ptaków, jeleni lub dwugłowych orłów, ale rzadziej, i te są dosyć prymitywne. Hafciarki czeskie znają wybornie technikę haftu — a wprost po mistrzowsku rozumieją i wykonują najdelikatniejsze ażurowe robótki. Czeski ornament w hafcie jest o wiele późniejszy niż morawski i słowacki, lecz o wiele delikatniejszy, o formach prostych i naturalniejszych.

Prawdziwymi unikatami są hafty, wykonywane złotem i srebrem, na czepkach kobiecych z okolicy Litomyśla i słowackie według oryginalnych wzorów, które muzeum posiada. Wzory te, są to szablony z grubego papieru, wycinane przez Słowaka z Brestowacz. Do zabytków także należą starożytne hafty kościelne z okolicy Rosic. Na Morawach przechowywano dłużej strój narodowy niż w Czechach. Bardzo oryginalnemi są tam zdobione haftem hanackie ubrania i walaskie a także szląskie z okolicy Cieszyna. Zresztą wszystkie motywami i charakterem zbliżone są do siebie, a odmiana zachodzi tylko w kolorycie, stosownie do różnych okolic.

Pod względem bogactwa rysunku, harmonii barw i kolorytu, a także kompozycyi, wybijają się na pierwszy plan hafty Słowaków węgierskich, umieszczone w 3 ostatnich salach muzeum. Żadne wyroby w tym kierunku nie prześcigają słowackich. Są one różnorakie, w każdej prawie wsi haftują inaczej. Przepiękne hafty białe ze złotem z okolicy Piszczan i Preszburga zadowolić mogą najwybredniejszy nawet smak artystyczny. Z rysunku haftów słowackich widać, że to lud sam, bez obcych wpływów, tworzył coraz to nowe i inne wzory na tych samych starych motywach.

Prócz szczegółowego przestudyowania wzorów i zbiorów muzeum w ogrodzie Kinskych, znalazłam i w muzeum przemysłowem miejskiem i w t. zw. „Naprstkowym“ okazy godne widzenia, lecz nie dorównujące ani w setnej części w kierunku przemysłu hafciarskiego powyżej opisanemu.

Istnieje w Pradze „Szkoła przemysłowa dla dziewcząt“, którą z korzyścią zwiedziłam. Dzieli się ona na kilkanaście fachowych kursów, stosownie do różnych gałęzi robót kobiecych, przedmiotów uzupełniających, a także kursa dla absolwentek szkoły i kandydatek na nauczycielki przemysłowe. Kursa haftów sa dwa po 2 oddziały: haftu białego i barwnego t. z. „lidowe visiwanie“ (haft ludowy).

Zwiedzałam kursa w czasie nauki, a były to pierwsze lekcye, gdyż rok szkolny rozpoczyna się tam dopiero 16. września. Nauczycielki z całą uprzejmością udzielały mi wskazówek. Oglądałam więc tam wzorniki metodycznego przeprowadzenia najróżnorodniejszych haftów, rysunki do robót, które same nauczycielki i uczennice układają. i tu uwzględniają przedewszystkiem motywa słowiańskie. Na lekcyi rysunków uczennice rysowały liście i kwiaty z natury, wzory ze starych haftów i ubrań. Szkoła ta obesłała tegoroczną wystawę londyńską i posiada mały zbiór starych haftów i wyrobów szkolnych w małej salce. Z dyrektorem Wildwaldem na czele jest czynnych 40 nauczycieli i nauczycielek. We wzory rysunkowe i podręczniki naukowe, dzieła pierwszorzędnej wartości, jest szkoła ta bogato zaopatrzoną.

W dalszej wędrówce po Czechach zatrzymałam się we Francensbadzie, gdzie dzięki uprzejmości pana dra Müllera zwiedziłam jego muzeum prywatne, jedyne w południowo-zachodnim zakątku Czech t. zw. Egerlandzie. Jako czysto niemiecką część kraju, zachował Egerland tak w ubraniach jak i przemyśle zupełnie odrębny charakter. Dr. Müller, lekarz zdrojowy Francensbadu, stale tam od lat kilkunastu zamieszkały, zamiłowany etnograf, z wielkim trudem zgromadził zbiory egerlandzkiego przemysłu, przemysłu, który coraz więcej zanika i upada. Jego kolekcya haftów, odznaczających się niezwykle harmonijnym i pięknym doborem barw, począwszy od r. 1820, to cała

historya rozwoju i upadku tych pięknych niegdyś ubrań mieszkańców Egerlandu. Najpiękniejsze okazy pochodzą z czasów między latami 1840 do 1860. Dawniejsze bowiem patrycyuszki egerlandzkie dostawały do wyprawy po 24 par manszetów i kołnierzy bogato jedwabiem haftowanych. Dziś ubierają się po miejsku, a piękny strój ich prababek należy do archaicznych zabytków.

W Eger, oddalonym o 6 klm od Francensbadu, mieszczą się w miejskiem muzeum w starym ratuszu hafty z 13-go i 14-go stulecia, kościelne, które zachowały do dziś niezmienione barwy.

W Karlsbadzie, zatrzymawszy się krótko, zwiedziłam urządzoną przez „Towarzystwo białego krzyża“ wystawę bośniackich i hercegowińskich haftów. Bardzo bogate hafty srebrne i złote, już zmodyfikowane na serdaczki dla pań i rozmaite przedtmioty luksusowe, odznaczające się wysoką ceną, znalazły w Karlsbadzie nabywców, w przeciągu bowiem kilku dni prawie wszystkie rozsprzedane zostały.

Badając i rozważając, jakiego rodzaju przedmioty w zakres przemysłu hafciarskiego wchodzące cieszą się popytem wśród kupującej publiczności, która tam ma przedstawicieli z całego świata, doszłam do przekonania, że tego rodzaju wystawa haftów makowskich urządzona w Karlsbadzie mogłaby liczyć na powodzenie. Nasze góralskie galicyjskie hafty mają odrębny charakter, a pod względem artystycznym i technicznym w niczem nie ustępują czeskim i południowo-słowiańskim. Wspaniałe wystawy sklepowe na głównej ulicy „Alte Wiese“ nie odznaczają się lepszymi jak nasze okazami białych haftów. Firma wiedeńska „Groner i Schwarc“, z bielizną zdobioną białymi haftami, ma tam również swoją filię, a wiadomem jest, że dla tej firmy pracują hafciarki z różnych prowincyi monarchii.

Dowiedziawszy się, że w tym czasie urządzono w Dreźnie „Trzecią wystawę niemiecką przemysłu artystycznego“, postanowiłam skorzystać z ostatnich dni urlopu i skierowałam powrót na Drezno z małym nakładem drogi i kosztów. Wystawa ta, zaaranżowana na wielką skalę, obfituje w okazy wszystkich kierunków przemysłu artystycznego, przeważnie saskiego. Hafty jednak nie stanowiły tam wyłącznej, osobnej grupy, gdyż widocznie w Niemczech traktują je jako drobny przemysł i nie stanowi on gródła zarobku kobiet, jak w Czechach lub Szwajcaryi. To, co znalazłam z haftów na wystawie drezdeńskiej, były to same ozdobne przedmioty w stylu „modern“ do urządzenia mieszkań służące, a mianowicie: firanki, poduszki, makaty i t. p. o rysunku sztywnym, żurnalowym, niemieckim, jedynie w dobrem zestawieniu kolorów zasługujące na uwagę. Natomiast po wielkich składach i domach towarowych Drezna znalazłam wiele modnych toalet damskich, ozdobionych bogato bądź to haftem białym, bądź kolorowym. W muzeum artystyczno-przemysłowem mieści się bardzo nieliczny zbiór haftów staroniemieckich i przepiękne okazy japońskie.

Drezno posiada również szkołę przemysłową dla dziewcząt, tak samo urządzoną, jak zwiedzane przezemnie przed 2-ma laty szkoły przemysłowe we Wiedniu i Budapeszcie, a teraz w Pradze.

Z całej tej mojej wycieczki artystyczno-naukowej skorzystałam niezmiernie wiele. Wystudyowałam różne rodzaje technik hafciarskich, jak również przejrzałam bacznie motywa ornamentyki czeskiej, morawskiej, słowackiej i t. p. Miałam też sposobność przyjrzeć się, jakie w stosunku do bieżącej mody są potrzeby i wymagania t. zw. eleganckiego świata, co umożliwi mi zastosować w ciągu bieżącego roku wszystkie te wyroby w zakres damskiej konfekcyi i w zakres umeblowania mieszkań wchodzące, do wyrobów hafciarskich w Makowie.

Odbywszy tę tak wielce zajmującą wycieczkę i przyjrzawszy się uważnie, jak wielką pod każdym względem wartość nadaje artystycznemu przemysłowi czeskiemu cecha narodowej odrębności, tem usilniej starać się będę, aby wyroby przemysłu hafciarskiego wykonywane w Makowie chronić od wszelkich obcych naleciałości i naśladownictwa, a nadal utrzymywać je w charakterze wyłącznie swojskim, bo tym tylko sposobem będą one miały równorzędne tego rodzaju czeskim wyrobom znaczenie artystyczne i handlową wartość. Nasze ludowe motywa ornamentacyi są również piękne i również obfite jak czeskie, a jednak inne. Z nich więc będę nadal korzystała i stosowała je do hafciarskich wyrobów makowskich.

Maków, d. 12. października 1906.

Ewa Antonowicz
kierowniczka szkoły hafciarskiej.

Wykaz kuratorów i personalu nauczycielskiego w krajowych szkołach zawodowych w roku szkolnym 1905|6.

Nazwa szkoły i miejscowości	Kuratorya	Kierownik	Personal szkolny	Kwalifikacye
Krajowe zakłady dla nauki koszykarstwa:				
w Brzezowcu	Jan Götz Okocimski	Michał Wachowicz od 1. lipca 1905.		Praktyka w c. k. wzorowym warstacie koszykarskim we Wiedniu.
w Brzostku	Ks. Stefan Szymkiewicz	Józef Jerzy Szostak od roku 1899		„
w Dynowie	Hr. Zdzisław Skrzyński	Kazimierz Kasia od 1. września 1903		
w Dżurowie	Antoni Hoffmann	Jerzy Dziaduch od roku 1892		
w Leżajsku	Bronisław Nowiński	Wojciech Kut od 1. sierpnia 1895		
w Nieznanowicach	Zdzisław Włodek	Antoni Bidziński od roku 1900		
w Niżniowie	Jan Urbański	Wojciech Kopkowicz od 16. maja 1897		
w Tarnobrzegu . . .	Dr. Waleryan Momidłowski	Piotr Gwóźdź od 1. maja 1906		

w Wojsławiu	Stefan Sękowski	Andrzej Fudali od 15. czerwca 1896		
w Zatorze	Michał Naimski	Jacenty Kasia od 20. marca 1901		
Krajowy centralny kurs koszykarski we Lwowie	Antoni Stefanowicz Juliusz Starkel	Mieczysław Czajkowski od 15. stycznia 1905	Instruktor: Jan Kwaśniewski od roku 1902	Kunstgewerbeschule w Wiedniu Praktyka w c. k. wzorowym warstacie koszykarskim we Wiedniu
Krajowe zakłady dla nauki kołodziejstwa: Krajowa szkoła kołodziejstwa w Grybowie	Michał Huza	Seweryn Gzowski od 1. września 1894; stabilizowany	 Przod. kołodziejski: Jan Młott od 5. maja 1896	4-letnia nauka w Zakładzie ś. p. Hr. Skarbka w Drohowyżu, 3-letnia nauka we Wiedniu. Nauka kołodziejstwa w Kamionce strumiłowej.
Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie	Wojciech Mayer	Karol Związek od 18. sierpnia 1903	 Instruktor kołodziejski: Andrzej Ciupik od 1. lutego 1885 Instruktor kowalski: Jan Geisheimer od 1. grudnia 1903	Naukę fachową ukończył w Kamionce strumiłowej Wykształcenie praktyczne Naukę fachową ukończył w Kamionce strumiłowej i we Wiedniu

Nazwa szkoły i miejscowości	Kuratorya	Kierownik	Personal szkolny	Kwalifikacye
Krajowa szkoła kołodziejstwa i ciesielstwa w Kamionce strumiłowej	Adam Thullie	Edward Paudler od 7. lutego 1893; stabilizowany		C. k. szkoła politechniczna we Lwowie — Wydział budowy machin
			Nauczyciel rysunków Jan Karg od 15. września 1901	C. k. państwowa szkoła przemysłowa w Krakowie.
			Instruktor kowalski: Karol Laskowski od 22. grudnia 1887	
			Instruktor ciesielski: Walenty Kruczkowski od 20 września 1896	Koncesyonowany budowniczy
			Instruktor kołodziejski: Ignacy Weiss od 5. lipca 1899	B. majster kołodziejski w Jarosławiu
Krajowa szkoła kołodziejstwa i kowalstwa w Tłumaczu	Jan Urbański	Stanisław Gnoiński od 13. marca 1903		Ukończona szkoła zawodowa w Kamionce Strum. C. k. Seminaryum nauczycielskie we Lwowie. Studya fachowe we Lwowie, we Wiedniu i Niemczech
			Nauczyciel rysunków: Wilhelm Nunberg od 1. stycznia 1903	Matura realna
			Instruktor kołodziejski: Jan Liszka od 1. lutego 1901	
			Instruktor kowalski: Wład. Polechoński od 10. stycznia 1901	

Krajowe zakłady dla nauki stolarstwa: Krajowa szkoła zawodowa dla stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie	Gustaw Geyer	Eustachy Merunowicz od 1. września 1891; stabilizowany		Patent rządowej szkoły w Walachisch-Meseritsch i z Muzeum technologicznego we Wiedniu
			Nauczyciel rysunków: Michał Piskozub od 1. listopada 1901	Ukończył Muzeum dla sztuki i przemysłu we Wiedniu
			Przodownik stolarski: Józef Riegl od 1. września 1894	Ukończył szkołę stanisławowską i Muzeum technologiczne we Wiedniu
			Przodown. snycerstwa: Michał Hrankowski od 1. września 1903	Ukończył szkołę stanisławowską i c. k. szkołę przemysłową we Lwowie
			Przodownik tokarski: Franciszek Antoniak od 1. grudnia 1903	Długoletni werkmistrz tokarski zagranicą
Krajowa szkoła stolarstwa w Kalwaryi	Grzegorz Lisowski	Wład. Niemczynowski od 26. września 1892; stabilizowany		C. k. szkoła dla przemysłu artystycznego we Lwowie. Wyższa szkoła zawodowa przy c. k. Muzeum technologicznem we Wiedniu.
			Nauczyciel rysunków: Roman Linhardt od 1. października 1895	C. k. szkoła drzewna w Zakopanem.
			Werkmistrz stolarstwa maszynowego: Franciszek Drożdż od 9. maja 1905	Kurs majsterski stolarski we Wiedniu
			Werkmistrz stolarstwa szkolnego: Stanisław Halczuk od 1. września 1897	Państwowa szkoła przemysłowa we Lwowie

Nazwa szkoły i miejscowości	Kuratorya	Kierownik	Personal szkolny	Kwalifikacye
Krajowy zakład dla nauki zabawkarstwa: Krajowy warsztat naukowy dla wyrobu zabawek w Jaworowie	Hrabia Jan Szeptycki	Józef Słończewski kierownik administracyjny od r. 1904 Paweł Prydatkiewicz kierownik zawodowy od 17. września 1896; stabilizowany		Wyższa szkoła zawodowa przy c. k. Muzeum technologicznem we Wiedniu
			Nauczyciel rysunków: Włodzimierz Czapek od 14. grudnia 1904	Państwowa szkoła przemysłowa we Lwowie
			Nauczyciel stolarstwa i tokarstwa: Paweł Zwonarz od 15. lutego 1906	Uczył się praktycznie zabawkarstwa w Toeplitz w Saksonii
Krajowe zakłady dla keramiki: Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	Bronisław Witosławski	Aleks. Klimaszewski od 16. sierpnia 1890; stabilizowany		Politechnika we Lwowie
			Nauczyciel rysunków: Stanisław Daczyński od 1. stycznia 1888; stabilizowany	Akademia Sztuk pięknych w Krakowie
			Instruktor kaflarski: Stefan Skrypniczuk od 16. sierpnia 1890; stabilizowany	Szkoła garncarska w Kołomyi, praktyka w krajowej stacyi keramicznej we Lwowie
			Instr. toczenia i formow.: Antoni Kostrubiak od 16. sierpnia 1890	Szkoła garncarska w Kołomyi
			Instruktor modelowania: Karol Łuszczewski od 1. czerwca 1896	

Krajowe kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu	Bernard Liban	Karol Rolle od roku 1894; stabilizowany	Pomocnicze siły z innych zakładów	Inżynier-technolog
Krajowe zakłady dla nauki szewstwa: Krajowy naukowy warsztat szewski w Witkowie Nowym	Ks. Teofil Korczyński	Wacław Mümler	Instruktorzy: Jan Metzger od 1. maja 1893	Kurs majsterski szewski we Wiedniu
			Piotr Koller od 1. maja 1893	Kurs majsterski szewski we Wiedniu
Krajowa szkoła szewska w Starym Sączu	Władysław Głębocki	Franciszek Gaudnik	Instruktor: Adam Gottman od 1. czerwca 1891	Kurs majsterski szewski we Wiedniu
Krajowa szkoła szewska w Dobczycach	Henryk Turnau	Józef Dworzak	Instruktor: Stanisław Klimczyk od roku 1897	Kurs majsterski szewski we Wiedniu
Krajowa szkoła szewska w Kołomyi	Kazimierz Bronisław Witosławski	Adolf Bartz	Instruktorzy: Józef Carnelli od 1. września 1897	Kurs majsterski szewski we Wiedniu
			Jan Metzger od 1. maja 1896	Kurs majsterski szewski we Wiedniu
Krajowe zakłady dla nauki tkactwa: Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	August Gorayski	Henryk Jodkiewicz od 22. lipca 1906		Politechnika we Lwowie. Szkoła tkacka w Crefeldzie, praktyka tkacka.
			Nauczyciel rysunków: Franciszek Daniszewski od 1. stycznia 1891; stabilizowany	Akademia Sztuk pięknych w Krakowie. Szkoła dla artystycznego przemysłu we Wiedniu. Kurs rysunków dla tkactwa w Plauen

Nazwa szkoły i miejscowości	Kuratorya	Kierownik	Personal szkolny	Kwalifikacye
Krajowy warsztat wzorowy tkacki w Glinianach	Franciszek Hrabia Potulicki	Jan Jurajda od roku 1893; stabilizowany	Przodownik: Michał Ratuszyński od 1. czerwca 1896	C. k. szkoła tkacka we Frankstadt. Kurs dla tkactwa mechanicz. w Bernie. Praktyka tkacka Ukończył naukę we wzorowym warsztacie naukowym tkackim w Glinianach
Krajowy naukowy warsztat tkacki w Gorlicach	Emil Metzger	Bazyli Gęsiecki od 1. maja 1892; stabilizowany		Szkoła tkacka w Kosowie „ „ w Lomnicy (Czechy)
Krajowy warsztat naukowy tkacki w Kosowie	Mieczysław Zawadzki	Kazimierz Jamroz od 1. lipca 1895; stabilizowany	Przodownik tkacki: Jan Hawrysz od 1. listopada 1895	Ukończona szkoła tkacka w Błażowej, Krośnie i w Mährisch-Schönberg Ukończył naukę w kraj. naukowym warsztacie tkackim w Kosowie
Krajowy naukowy warsztat tkacki im. „Franciszka Józefa“ w Łańcucie	Hrabia Roman Potocki	Bazyli Pyptiuk od roku 1889; stabilizowany	Przodownik: Józef Kolek od 28. września 1895	Fachowe szkoły tkackie zagranicz. Ukończył naukę w kraj. naukowym warsztacie tkackim w Łańcucie
Krajowy warsztat zawodowy tkacki w Rychwałdzie	Wojciech Szwed zastępca kuratora	Wawrzyniec Gubała od 1. stycznia 1891	Przodownik: Feliks Kłosowicz od 1. września 1900	Świadectwo uzdolnienia fachowego Świadectwo uzdolnienia fachowego

Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie	Bolesław Żardecki	Jan Kunstmann od 15. marca 1904	Naucz. teoryi zawod.: Zygmunt Sajewicz od 15. kwietnia 1904 Instruktor tkactwa: Jan Trojnar od 15. września 1893; stabilizowany Instruktor farbiarstwa: Józef Wiech od 15. września 1893; stabilizowany	Politechnika we Lwowie, fachowe studya zagranicą Wyższa szkoła przemysłowa w Krakowie. Szkoła tkacka w Bernie Szkoła tkacka w Bielsku Szkoła tkacka w Bielsku
Krajowe zakłady dla nauki koronkarstwa: Krajowa szkoła koronkarska w Zakopanem	Stanisław Barabasz	Leontyna Reichard od roku 1905	Jadwiga Galleth od 16. paźdz. 1992	Centralny kurs koronkarski we Wiedniu. Państwowa szkoła przemysłowa we Lwowie.
Krajowa szkoła koronkarska w Bobowej	Ks. Antoni Mamak	Helena Rzeczycka od 1. marca 1902		Centralny kurs koronkarski we Wiedniu. Państwowa szkoła przemysłowa we Lwowie
Krajowy zakład dla nauki hafciarstwa: Krajowa szkoła hafciarstwa w Makowie	Ks. Karol Harché p. Leona Bierkowska fachowa nadzorczyni	Ewa Antonowicz od 1. marca 1896	Nauczycielka pomocn. Olga Banderewska od 9. listopada 1903	Egzamin dojrzałości, kwalifikacya na nauczycielkę robót, państwowa szkoła przemysłowa Szkoła rzemiósł dla kobiet w Krakowie

Sprawozdanie

komitetu szkolnego Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych w sprawie szkół handlowych w kraju.

Od niewielu dopiero lat społeczeństwo nasze zerwało z utartym, ale fałszywym frazesem, że w Galicyi ani handel, ani przemysł rozwinąć się nie mogą. Dziś idea uprzemysłowienia kraju zyskała sobie nietylko prawo obywatelstwa w naszem społeczeństwie, ale także uznanie i wydatne poparcie autonomicznych czynników rządzących. Niesłusznie jednak pozostawiono dotąd w zapomnieniu drugi, równie ważny czynnik dobrobytu krajowego — rodzimy handel — pozostający z przemysłem w ścisłej łączności, będący jego uzupełnieniem i rozszerzeniem.

Nie brak u nas ludzi, którzy pracują na polu handlowem z lepszymi lub gorszymi wynikami, na ogół jednak stan kupiecki w kraju nie posiada jeszcze choćby w przybliżeniu takiego znaczenia, jakie mieć powinien, a do jakiego doszedł już w zachodnich krajach monarchii.

Wina tego leży głównie w tem, że gdy tam kupiectwo składa się wogóle z jednostek rzutkich, inteligentnych, a przedewszystkiem fachowo wykształconych, to u nas, niestety, wykształcony kupiec należy do nielicznych wyjątków; nie dziw zatem, że ten tak szanowny gdzieindziej stan, nie odgrywa w życiu ekonomicznem naszego społeczeństwa należnej mu roli.

Handel nasz będzie mógł dopiero wówczas stać sie potężną dźwignią dobrobytu społecznego i pomocnikiem rozwoju przemysłu krajowego, gdy w szeregach kupiectwa staną jednostki odpowiednio wykształcone.

Na to jednak koniecznem jest zerwanie z dawną tradycyą, że aby być kupcem, wystarczy „przepchanie“ kilku klas szkoły ludowej i odbycie kilkuletniej praktyki zawodowej, a uznanie koniecznej potrzeby wykształcenia zastępu pracowników, którzyby, poświęciwszy się temu stanowi ze zrozumieniem i odpowiedniem przygotowaniem, nietylko podnieśli jego godność i znaczenie, lecz także — jak to zdołali uczynić nasi ziomkowie w Królestwie — stworzyli nowe źródło bogactwa narodowego.

Jakkolwiek w kraju istnieje już od lat szeregu kilka naukowych zakładów handlowych, to jednak akcyi tej brak było jednolitości i stąd pochodzą istniejące obecnie na tem polu braki. Brakom tym należy koniecznie zaradzić i to jest powód, który skłonił komisyę szkolną do wskazania potrzeby planowej akcyi, mającej na celu zorganizowanie szkolnictwa handlowego w Galicyi.

W Austryi istnieją trzy typy szkół handlowych, a mianowicie:

1. czteroklasowe Akademie handlowe, przygotowujące pracowników z wyższemi kwalifikacyami dla instytucyi bankowych i finansowych, tudzież dla wielkiego handlu i przemysłu;

2. dwuklasowe szkoły handlowe, przysposabiające siły fachowe dla średniego handlu i przemysłu; wreszcie

3. trzyklasowe szkoły handlowe uzupełniające, mające na celu uzupełnienie teoretycznego wykształcenia uczniów handlowych, znajdujących się już w praktyce, a obliczone głównie na handel drobny.

Zakładów pierwszej kategoryi mamy w kraju dwa, a to: Wyższą szkołę handlową w Krakowie i Akademię handlową we Lwowie. Ilość absolwentów, wychodzących z tych zakładów, zaspokaja na razie zapotrzebowanie; ten zatem dział szkolnictwa, który dostarcza pracowników dla banków i instytucyi finansowych, jest w obecnej chwili dostatecznie zaopatrzony.

Również pomyślano już i o najniższej kategoryi szkół handlowych, t. j. o wieczornych szkołach uzupełniających, a chociaż dotąd niema jeszcze dostatecznej ich ilości, to jednak została już wdrożona odpowiednia akcya i w ciągu kilku lat najbliższych powinnoby ich zapotrzebowanie wystarczająco być poryte.

Najsmutniej jednak przedstawia się stan szkół dwuklasowych z nauką całodzienną, tj. typu szkoły handlowej, który właśnie u nas, gdzie najsilniej rozwinięty jest średni handel i przemysł, okazuje się najbardziej potrzebny.

Absolwenci Akademii handlowych znajdą zawsze posadę w banku lub w przemyśle fabrycznym, nie będą się zatem ubiegali o posady w handlu średnim, tem bardziej, że posady bankowe są i pewniejsze i lepiej płatne. Handel średni zatem, najliczniejszy w kraju, musi się obywać siłami bądź to sprowadzonymi z poza granic kraju, bądź to ludźmi niefachowymi, a nawet tylko absolwentami wieczornych szkół uzupełniających.

Istnieją wprawdzie u nas w kraju dwie szkoły handlowe dwuklasowe a to: prywatna szkoła handlowa w Samborze, utrzymywana kosztem fundacyi im. O. Gotthelfa i prywatna szkoła S. Weinberga w Stanisławowie, w obu jednak językiem wykładowym jest język niemiecki. Tak w tych szkołach, jak i w dwuklasowej szkole handlowej połączonej z c. k. szkołą przemysłową w Czerniowcach – gdzie od szeregu lat uczęszcza corocznie 70—90 uczniów, pochodzących ze wschodniej Galicyi — kształci się prawie zresztą tylko młodzież wyznania mojżeszowego, która włada językiem niemieckim. Natomiast dla młodzieży, władającej językiem polskim, kraj takiej szkoły nie posiada.

Celem szkół dwuklasowych jest dać młodzieży, która pragnie się poświęcić stanowi kupieckiemu lub podobnym zawodom, prócz pewnego wykształcenia ogólnego, takie wykształcenie fachowe, które podniosłoby zdolność zarobkowania stanu kupieckiego. Szkoła taka składa się z dwóch klas fachowych i z klasy przygotowawczej. Uczniowie, którzy ukończyli szkołę wydziałową (lub 4 klasy szkoły średniej), wstępują wprost do klasy pierwszej i kończą naukę po 2 latach, poczem wstępują do handlu bądź to jako praktykanci handlowi, bądź to jako buchalterzy i korespondenci. Ażeby zaś dać możność korzystania z nauki także tym uczniom, którzy nie ukończyli szkoły wydziałowej, istnieje przy każdej szkole klasa przygotowawcza, do której przyjmuje się każdego, kto ukończył szkołę ludową i zda egzamin z języka wykładowego i rachunków. Praktykanci handlowi, którzy ukończyli taką szkołę, są uwolnieni od nauki uzupełniającej i mogą cały czas praktyki poświęcić swemu zawodowi, a ponieważ naukę kończą normalnie już w 16 roku życia, pozostaje im zatem dość czasu na wykształcenie praktyczne.

Najlepszym dowodem znacznych korzyści, jakie szkoły te oddają kupiectwu i ich żywotności jest chyba to, że w krajach o silnie rozwiniętym handlu istnieją całe szeregi tych szkół i to założonych nie przez rząd, lecz z inicyatywy i staraniem sfer interesowanych, jak kraje, gminy, izby handlowe i przemysłowe, gremia kupieckie i t. p. Oto wykaz, w którym zestawiono liczbę szkół dwuklasowych wedle poszczególnych krajów koronnych monarchii:

w Austryi dolnej i we Wiedniu	18
w Austryi górnej	2
w Solnogrodzie	1
w Karyntyi	2
w Krainie	2
w Tyrolu	3
w Czechach	20
na Morawach	8
na Śląsku	2
na Bukowinie	1

Założenie szkół tego typu w Galicyi sprawiłoby również i to, że wielka ilość młodzieży, która dziś, po ukończeniu szkoły wydziałowej, stara się otrzymać nędznie wynagradzane posady pisarzy, dyetaryuszów i t. p. i tworzy wiecznie niezadowolony proletaryat inteligencyi, chętnie poświęciłaby jeszcze dwa lata nauki, aby uzyskać lepiej płacone i zapewniające chociaż skromne, ale bezwarunkowo korzystniejsze posady w handlu i przemyśle. Także i ci rodzice, którzy dziś za wszelką cenę pragną, aby dziecko ich ukończyło szkołę średnią, posyłaliby synów swych do szkół dwuklasowych, wskutek czego spowodowałoby się tak pożądane dziś obniżenie anormalnego przepeł-

nienia w szkołach średnich. Wkońcu zwrócić należy uwagę, że gdy stanie się ustawą projekt, wprowadzający jako warunek uzyskania karty przemysłowej dowód uzdolnienia — założenie szkół takich stanie się koniecznością.

Według zdania komitetu szkolnego mogłoby w Galicyi powstać dwa rodzaje dwuklasowych szkół przemysłowych, a mianowicie:

1. szkoły, połączone z istniejącymi już zakładami naukowymi;
2. szkoły samoistne.

Pierwsze mogłyby być założone we Lwowie i Krakowie przy akademiach handlowych, nadto w niektórych miastach prowincyonalnych, a to na mocy § 5. ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych w Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 108) postanawiającego, *że ze szkołami realnemi mogą być ze względu na ekonomiczne stosunki kraju połączone szkoły handlowe*, jeżeli przynajmniej połowę kosztów założenia i utrzymania ich zapewni fundusz krajowy i fundusze miejscowe.

Tego rodzaju szkoła handlowa, połączona z krajową szkołą realną, istnieje na podstawie uchwały sejmowej od r. 1873 w Krems, w Austryi niższej, a utrzymywana jest przez kraj ze znacznym współudziałem gminy.

Samoistne szkoły handlowe winny być utworzone na razie przynajmniej w trzech większych miastach prowincyonalnych o znacznym ruchu handlowym. Roczne koszta utrzymania jednej takiej szkoły samoistnej będą wynosiły około 30.000 K. Rząd przyczynia się tu zwyczajnie subwencyą 7000—8000 K, ponadto można liczyć także na subwencyę Izb handlowych i przemysłowych, tudzież przyczynienie się miast, w którychby takie szkoły powstały.

Świetna Komisya raczy zatem uchwalić:

Uprasza się Wydział krajowy, aby na najbliższej sesyi przedstawił Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia następujące rezolucye:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby założył w jak najkrótszym czasie dwuklasową szkołę handlową przy c. k. Akademii handlowej we Lwowie, oraz jedną taką szkołę w Krakowie.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby w myśl § 5. ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem założył w jak najkrótszym czasie dwuklasowe szkoły handlowe na razie przynajmniej przy dwóch szkołach realnych.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby poczynił starania celem jak najrychlejszego założenia na koszt kraju, przy współudziale c. k. Rządu i czynników miejscowych, trzech dwuklasowych szkół handlowych w miastach prowincyonalnych o znaczniejszym ruchu handlowym.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przy współudziale funduszów państwowych zajął się bezzwłocznie sprawą kształcenia sił nauczycielskich dla wyższych i niższych szkół handlowych.

Sprawozdawca
Antoni Pawłowski.

Sprawozdanie

z czynności krajowej keramicznej Stacyi doświadczalnej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie za czas od 15. lipca 1905 do 15. listop. 1906.

W myśl statutu Stacyi keramicznej przedkładam:

I. Stacya jako zakład naukowy doświadczalny.

Słuchacze III. i IV. roku technologii chemicznej c. k. Szkoły politechnicznej odbędą ćwiczenia laboratoryjne z keramiki dopiero w r. 1906, skutkiem przełożenia wykładów teoryi keramiki z roku 1905 na rok naukowy 1906/1907.

II. Stacya jako zakład do badania materyałów surowych i do popierania przemysłu keramicznego orzeczeniami technicznemi.

a) W czasie sprawozdawczym zbadała Stacya keramiczna i stronom orzeczenie
1/. wydała, jak załącznik pod 1/. okazuje 88 gatunków glin i 9 gatunków piasku, pochodzących z 32 miejscowości i 25 powiatów.

Większa liczba glin zbadana w tym roku, niż w roku sprawozdawczym poprzednim wskazuje na stały rozwój przemysłu keramicznego w kraju, pomimo szkodliwej konkurencyi fabryk dachówek cementowych i zagranicznych fabryk dachówek eternitowych dla fabryk dachówek glinianych i dla zużytkowania krajowych dobrych i licznych glin i piasków.

Tu winienem zaznaczyć, że Stacya keramiczna stale rozszerza z własnej pobudki badania materyałów na wszystkie możliwe gałęzie przemysłu keramicznego, choć o niektóre strony nie zapytują. Stacya keramiczna ma bowiem na względzie ogólno-krajowe potrzeby i różnorodne gałęzie przemysłu keramicznego, które w przyszłości mogłyby powstać na podstawie zużytkowania przydatności tych materyałów i do innych gałęzi przemysłu keramicznego.

Z pytań stron, które przysłały powyższe materyały Stacyi keramicznej do badania, podnieść należy, że największa ich liczba prawie ogółem wyrażały, czy przesłane gliny i piaski są przydatne do wyrobu cegieł budowlanych, rurek drenowych i dachówek felcowanych, a tylko ubocznie i to tylko kilka stron zapytywało, czy one są przydatne też i do wyrobu pieców kaflowych i naczynia garncarskiego.

Wskazują te żądania, że cegły, dachówki felcowane i rurki drenowe są najzyskowniejszymi dla fabrykantów i najpotrzebniejszymi dla ludności w kraju, przeto przyszła państwowa wyższa szkoła dla przemysłu keramicznego we Lwowie powinna kształcić werkmistrzów i kierowników ze szczególnem uwzględnieniem tych głównych gałęzi przemysłu keramicznego, w całym kraju istniejącego.

W każdym bowiem powiecie istnieje już kilka lub kilkanaście cegielń; we wielu powiatach powstały i powstają nowe rokrocznie fabryki rolnicze rurek drenowych dla celów melioracyjnych, a nadto istnieje już kilkanaście większych i mniejszych fabryk dachówek felcowanych.

Z każdym rokiem powstają nowe cegielnie i fabryki dachówek i to z piecami kręgowymi, obliczonymi dla wyrobu na skalę większą, a niektóre istniejące małe cegielnie przeistaczają się również na cegielnie z piecami kręgowymi.

Powstawałyby takie zakłady przemysłowe jeszcze liczniej i prędzej, gdyby nie brak dla nich werkmistrzów i kierowników, o których polecenie co roku fabrykanci się zgłaszają do Stacyi keramicznej.

Brak takich werkmistrzów i kierowników krajowców jest przyczyną, że niektóre fabryki zniewolone zostały zająć obcych werkmistrzów i kierowników.

W uwzględnieniu trzykrotnej rezolucyi Wysokiego Sejmu i starań gminy miasta Lwowa przyspieszy zapewne c. k. Rząd założenie wyższej szkoły keramicznej we Lwowie, gdy tego konieczne potrzeby przemysłu najliczniej w kraju reprezentowanego wymagają.

b) Dotąd u nas w kraju i w Austryi nie dekorują przedmiotów plastycznie za pomocą rozlewania farby gliniastej z rożka lub z maszynki jak to czyni Kunsttöpferei in Kandern w Badenii.

Artystyczna ta garncarnia rozwija się znakomicie i zatrudnia oprócz znacznej liczby zwykłych robotników i garncarzy też i grono artystów malarzy, zdobiących umiejętnem rozlewaniem farb gliniastych na przedmioty niepalone, gliniane, które następnie bywają wypalane, a po szkleniu i po drugiem paleniu majolika jest gotowa.

Drugi sposób sporządzania tej majoliki z dekoracyą plastyczną polega na tem, że cała dekoracya bywa wykonana farbą gliniastą białą, następnie przedmiot, zostaje wypalony, potem maluje się dekoracyę białą przedmiotu farbami topionemi i szkli a w końcu drugi raz ten przedmiot wypala.

Majolika ta jest pokrewna pod względem technicznym ze znaną majoliką rożkową **nieplastyczną**, którą sporządzał były krajowy Warstat garncarski naukowy w Toustem, a obecnie sporządza Warstat spółkowy produkcyjny tamtejszy. — Różnica jednak główna polega na tem, że w majolice jak w Kandern farby rozlewane bywają **grubości kilkomilimetrowej, a za tem plastycznie** i bez użycia krążka (toczydła) garncarskiego, gdy przeciwnie garncarz dekoruje przedmiot farbami **nieplastycznie**, dalej prawie ogółem w liniach kołowych i przy użyciu toczydła.

Przy sporządzaniu majoliki jak w Kandern rozlewa się farbę **na masę lub pobiałkę** wilgotną, ale przytężałą, a zatem kilkanaście godzin po sporządzeniu wyrobu surowego lub polaniu pobiałki; przy majolice zaś t. zw. rożkowej zwykłej rozlewa się farby zawsze **na pobiałkę** dopiero co polaną. Przy majolice jak w Kandern urabia się kształty dodatkowe misterne **po przytężeniu plastycznej farby**, a to sposobem wycinania, dzielenia narządkiem lub nakładania dodatkowego farby pędzlem; przy majolice t. zw. rożkowej dotychczasowej po rozlaniu farb urabia się kształty za pomocą rożka, drucika lub narządka jednak **na zupełnie mokrej, niestężałej pobiałce i farbie.**

Mając obszerną paletę farb gliniastych dla majoliki rożkowej zwykłej, sporządziłem dla majoliki plastycznej jak w Kandern oprócz mas nowych, farby białe i barwne i wyprobowałem sposoby ich użycia dla wyrobów garncarskich artystystycznych i płyt ściennych.

Majolika z Kandern ma wiele zalet a mianowicie: Artysta-dekorator nie jest krępowany dekoracyą plastycznie wyformowaną, ale sam w kilkunastu minutach tworzy plastyczną dekoracyę, nadając jej kształty własnego pomysłu.

Każdy przedmiot jest unikatem. Sposób bowiem rozlewania farby uniemożliwia kopiaturę lub sporządzania wielokrotnego.

Okoliczność, że dekorator mając zupełną swobodę, zniewolony w ciągu kwadransa lub kilku kwadransach cały przedmiot podekorować plastycznie, powoduje, że dekoracya ma cechy artystycznego polotu, a nie wymuszonej mozolnej dekoracyi.

Ujemną zaś stroną majoliki jak w Kandern, że wymaga dekoratora-artysty.

c) Sporządzając dla Stacyi keramicznej i Miejskiego Muzeum przemysłowego we Lwowie wyroby typowe mojej majoliki kilkopowłokowej rytowanej, określonej w sprawozdaniu zeszłorocznem, zostały one zastosowane nietylko do artystycznego: garncarstwa, kaflarstwa, płyt ściennych z cechą starożytną grecką t. j. z dekoracyą fi-

guralno-czerwoną na tle czarnem, lub odwrotnie, ale i do portretów z cechą światłocienia, niemniej do sporządzenia krajobrazów.

Dalsze badania wykazały, że można umieścić nawet 6 powłok gliniastych barwnych na przedmiocie surowym.

Liczne te powłoki barwne umożliwiają sporządzenie majoliki kilkopowłokowej rytowanej z bogatym w barwy ornamentem, dekoracyą figuralną lub krajobrazem. One też umożliwiają, że przez **ukośne rytowanie** konturów uzyskuje się drugą ewentualnie dalszą obwódkę kolorową w wielu wypadkach dla podniesienia barwności dekoracyi pożądaną odmianę.

Dopełniając sprawozdanie zeszłoroczne o mojej majolice kilkopowłokowej rytowanej winienem dodać, że pierwsze próby pomyślne dla tej majoliki ukończyłem w listopadzie 1904 roku.

d) Ażeby łatwo i nadobnie sporządzać majoliki plastyczne n. p. świętych, osób zasłużonych, wybitnych i t. d., czyni Stacya keramiczna w roku bieżącym próby dekorowania tych przedmiotów sposobem rożkowym i kilkopowłokowym rytowanym.

W tym celu zalewa się z rożka farbami gliniastemi powierzchnie niegładkie plastyczne (jak postacie i t. p.) przedmiotu wyformowanego surowego, a tło ramę i wogóle gładkie powierzchnie zaopatruje się kilkoma powłokami barwnemi celem wyrytowania (po wyschnięciu powłok) dotyczącego ornamentu. Po wypaleniu tak dekorowanego przedmiotu surowego i szkleniu przepałki następuje drugie palenie celem uzyskania majoliki plastycznej gotowej.

Obecnie sporządza Stacya keramiczna sposobami powyższymi majolikę przedstawiającą Matkę Boską, która trzyma na Swem łonie dzieciątko Jezus.

e) W sprawozdaniu zeszłorocznem wyraziłem, że po wakacyach 1905 r. odbędzie się wypalenie prób w piecu wielkim naczynia **z glin zwykłych nieogniotrwałych z polewą bezglejtową kamionkową,** ponieważ palenia dotychczasowe tych próbnych naczyń w małym piecu muflowym zupełnie się powiodły.

Ponieważ dzisiejszy laborant-werkmistrz Stacyi keramicznej okazał się do tych czynności nieodpowiedny, odłożyć byłem zmuszony wykonanie tego ważnego zadania, aż do czasu, gdy przeniesionym zostanie wymieniony laborant-werkmistrz do Szkoły keramicznej w Podgórzu, o co Wydział Krajowy w sprawozdaniu osobnem już przedtem prosiłem.

f) Jak co roku tak i w roku sprawozdawczym udzieliła Stacya keramiczna Wydziałowi Krajowemu, Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, przemysłowcom i osobom prywatnym opinii fachowych.

g) Uwzględniając postęp przemysłu keramicznego zagranicznego, uskutecznia Stacya keramiczna stale różne doświadczenia dla celów przemysłu krajowego i celów naukowych ze szczególnem zastosowaniem materyałów surowych krajowych.

Edmund Krzen

inż. kier. Stacyi keramicznej doświadczalnej.

WYKAZ

glin i piasków z oznaczeniem ich przydatności do celów keramicznych przemysłowych za czas od 15. lipca 1905 do 15. listopada 1906, zbadanych przez krajową keramiczną Stacyę doświadczalną przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

Liczba porząd.	Piasek, glina pochodzi		Liczba piasków	Piasek do cel. keram.		Liczba glin	Czy gliua ta przydatna na:							Glina przyd. na wyroby ogniotrwałe			Uwaga
	Gmina	Powiat		przydatny	nieprzydatny		cegły	dachówki zwykłe	dachówki falcow.	rurki drenowe	piece kaflowe	wyroby garncarskie zwykłe	fajans. emal.	Glina ta przydatna do schudzenia glin tłustych	Glina ta nieprzyd. na wyroby keramiczne	cegły	naczynie kamionkowe	inne wyroby ogniotrwałe	
																			Znak 1 zastępuje słowa „tak“.
1	Babice n. Sanem ob. dw.	Przemyśl				2	1												Do 2, linia 2-ga: Rurki drenowe warunkowo.
	„ „ „ „ „	„				1	1	1		1	1								
2	Bagienice, grunta pryw.	Dąbrowa				1	1	1	1	1	1	1							
	„ „ „	„				2									1				
3	Barysz, obszar dworski	Buczacz				1	1			1	1								
	„ „ „	„	2	1															Do 3, linia 2-ga: Warunkowo.
	„ „ „	„				2									1				
	„ „ „	„				1	1												
	„ „ „	„	1	1															
4	Berezowica wiel. ob. dw.	Tarnopol				1	1												Do 4: Warunkowo.
5	Buczały, obszar dworski	Rudki				2	1							1					
6	Chabówka, grunt pryw.	Nowy Targ				1	1												
7	Chlewczany, obszar dw.	Rawa ruska				1	1			1									Do 7: Rurki drenowe warunkowo.
	„ „ „	„				2	1												
8	Ciężów, obszar dworski	Stanisławów				1									1				Do 8, linia 2-ga: Rurki drenowe warunkowo.
	„ „ „	„				1	1			1									
9	Czernelów maz., ob. dw.	Tarnopol				2	1												
10	Czernica, obszar dworski	Brody				2									1				
	„ „ „	„				1	1												
11	Dołhe, obszar dworski	Stryj				1	1												
12	Drohobycz, grunta pryw.	Drohobycz				4	1												
13	Drohowyże, Fund. St. hr. Skarbka . . .	Żydaczów				1	1			1									
14	Futoma, grunt prywatny	Rzeszów				2	1												
15	Horodyszcze, grunt cerkiewny	Wołyń pow. zasławski				1	1												
16	Janowice, obszar dwor.	Tarnów				2	1	1	1	1									Do 16: Też i do zendrówek. Rurki drenowe warunk.
	„ „ „	„				3									1				
	„ „ „	„				3	1												
	„ „ „	„				1	1												Do 16, linia 4-ta: Też i do zendrów.

Liczba porządk.	Piasek, glina pochodzi: Gmina	Powiat	Liczba piasków	Piasek do cel. keram.: przydatny	Piasek do cel. keram.: nieprzydatny	Liczba glin	Czy glina ta przydatna na: czysta	cegły: dachówki zwykłe	cegły: dachówki falcow.	rurki drenowe	piece kaflowe	wyroby garncarskie zwykłe	fajans. emal.	Glina ta przydatna do zdobienia glin. naczyń	Glina ta nieprzydatna na wyroby keramiczne	Glina przyd. na wyr. by ogniotrwałe: cegły	naczynia kamionkowe	inne wyroby ogniotrwałe	Uwaga
17	Jaworów, grunta miasta Jaworowa . .	Jaworów				4	1	1	1	1	1	1							
	grunta cerkiew. i ob. dw.	-				1									1				
	„ „ „ „	-				1	1												
	„ „ „ „	„				1	1												
	„ „ „ „	„	6	1															Do 17, linia 4 ta: Też i do zendrów.
	„ „ „ „	„																	Do 17, linia 5 ta: Warunkowo przydatne.
18	Krukienice, obszar dw.	Mościska				1	1												
	„ „ „	„				1	1			1									
19	Kurzany, obszar dworski	Brzeżany				1	1							1					
20	Łopatyn, obszar dworski	Brody				1	1												
21	Połoniczna, obszar dw.	Kamionka str.				2	1												
	„ „ „	„				2	1			1									Do 21, linia 2-ga: Rurki dren. warunk.
	„ „ „	„				1	1	1	1	1	1	1							Do 21, linia 3-cia: Też i do zendrówek.
	„ „ „	„				2									1				
22	Porchowa, obszar dw.	Buczacz				1	1												
23	Radłowice, obszar dw.	Sambor				1	1												Do 23, linia 1-a: Warunkowo.
	„ „ „	„				3	1												
	„ „ „	„				1	1	1	1	1	1								Do 23. linia 3 cia: Rurki drenowe warunkowo.
24	Rzyczki, obszar dworski	Rawa ruska				2	1												
	„ „ „	„				1							1						
25	Sękowa, obszar dworski	Gorlice				2	1			1									Do 25: Rurki drenowe warunkowo.
	„ „ „	„				1	1												Też i do zendrówek
26	Skałat, grunt prywatny	Skałat				1	1												
27	Słobódka strusowska, obszar dworski	Trembowla				1	1												
28	Sniatynka, obszar dw.	Drohobycz				4	1			1									Do 28: Rurki drenowe warunkowo.
29	Tiutków, obszar dworski	Trembowla				1	1												
	„ „ „	„				1				1									Do 29, linia 2-ga: Rurki drenowe warunkowo.
	„ „ „	„				1	1			1	1								
30	Wieliczka, miasto .	Wieliczka				2	1												
31	Zbaraż, obszar dworski	Zbaraż				4	1												
32	Zgłobień, grunta pryw.	Rzeszów				1	1												
		Razem . . .	9			88													

Memoryał Dyrekcyi

w sprawie zamierzonych reform oraz rozszerzenia zakresu działalności krajowego Związku przemysłowego.

Zakres działania krajowego Związku przemysłowego obejmuje dwa następujące kierunki:

A) Dział organizacyjno-produkcyjny i

B) Dział handlowy.

Oba te kierunki zmierzają różnemi drogami do wspólnego celu, którym jest popieranie zdrowego rozwoju przemysłu rodzimego, w szczególności przemysłu domowego, rękodzielniczego i artystycznego.

A) **Przez organizacyę produkcyi** służy Związek bezpośrednio powyższemu celowi i spełnia zadanie swe przez udzielanie interesowanym pomocy i informacyi, po części zaś przez prowadzenie produkcyi we własnej administracyi lub na rachunek własny.

Dział ten wymaga wielkiego nakładu pracy i znacznego aparatu biurowego, z natury zaś swojej może przynosić Związkowi na razie tylko moralne zadowolenie spełnionego obowiązku. Ponieważ przytem praktyka wykazała, że program pracy, ujęty w tak szerokie ramy, przy obecnym stanie przemysłu domowego, rękodzielniczego i artystycznego, przekracza siły pojedynczej instytucyi, przeto w zasadzie ma Związek zamiar ograniczyć opiekuńczą i organizacyjną działalność swą do trzech tylko działów, a mianowicie: **koszykarstwa, kuśnierstwa i tkactwa.**

1. Najpoważniejszą gałęzią przemysłu domowego, którą Związek od chwili powstania swego najgorliwiej się zajmował i dotąd o nią się troszczy i dla której organizacyi największe poniósł ofiary, jest **koszykarstwo.** Jest to bowiem jedyny może przemysł domowy, który ma w kraju dostateczne zapasy najlepszej jakości surowca tj. wikliny, a dla którego konkurencya fabryczna nie istnieje wcale. Przemysł ten, należycie zorganizowany, może stać się źródłem zarobku szerokich mas ludności i przyczynić się znacznie do podniesienia dobrobytu kraju. Koszykarstwo nasze ma nietylko zapewniony zbyt w kraju, ale stanowi nadto artykuł eksportu, który powinien stać się masowym.

W ciągu kilkuletniej pracy w tym dziale wydoskonaliliśmy o tyle niektóre artykuły eksportowe, że nietylko odpowiadają wymaganiom rynków zagranicznych, ale zdobyły sobie nawet pierwszorzędną markę. Przez Wiedeń i Londyn wprowadziliśmy nasze wyroby koszykarskie na rynek zagraniczny i ściągnęliśmy do kraju tamtejszych kupców i agentów, którzy nawiązywali z producentami naszymi stosunki bezpośrednie, a nawet zakontraktowali poważniejsze dostawy, jak w Albigowie i Wiązownicy. Jakkolwiek zatem Związek nie interweniował bezpośrednio przy tych transakcyach, to jednak pośrednio był ich inicyatorem. Nadto akcya Związku spowodowała,

że w roku 1905 wywóz surowego materyału za granicę wzrósł o przeszło kilkadziesiąt tysięcy koron, przez co znaczne odnieśli korzyści zarówno właściciele wikliny, jak zajęci przy jej obrabianiu robotnicy.

Pierwsze próby eksportu przekonały nas z drugiej strony, że na masowe dostawy kraj nie jest jeszcze przygotowany i że trzeba przedewszystkiem

a) **zorganizować** na wzór Rudnika **kilka pracowni** koszykarskich w różnych okolicach kraju, posiadających odpowiednie siły robocze i dostatek materyału surowego;

b) stworzyć **magazyn** na skład gotowych wyrobów koszykarskich do eksportu przeznaczonych.

Tą myślą kierowani, stworzyliśmy pierwszą pracownię dla wyrobu na eksport **w Nieznanowicach** koło Niegowici, gdzie na pierwsze wezwanie stanęło 40 robotników ze wsi okolicznych i po dziś dzień w pracowni tej robią najlepsze artykuły eksportowe, jak kosze podróżne, kufry i walizki. Niestety brak odpowiedniego kapitału obrotowego na zakupno materyału surowego i zapłatę robotników nie pozwolił nam rozwinąć pracowni tej do takich rozmiarów, jak to było możliwe i konieczne.

Obecnie oddał nam Wysoki Wydział krajowy organizacyę podobnej pracowni **w Wielowsi**, gdzie przy odpowiednich funduszach możnaby całą ludność miejscową zająć koszykarstwem.

Wszelkie warunki dla stworzenia pracowni takich mają także **Chyszewice i Milczyce** koło Rudek, wreszcie **Warzyce** koło Jasła.

Dla rozwinięcia eksportu koszykarskiego na szerszą skalę mamy zatem nabyte doświadczenie, mamy wyszkolonych robotników, mamy plany organizacyi miejscowych, mamy wreszcie zapewniony zbyt za granicą, brak nam tylko odpowiednich funduszów.

2 **Kuśnierstwo**, niegdyś żywotna gałąź przemysłu domowego, znajdowało się w chwili powstania Związku w zupełnym zaniku. Jedynie **Tyśmienica** posiadała jeszcze organizacyę wytwórczą pod firmą Towarzystwa kuśnierzy i białoskórników, które skutkiem niesnasek narodowych prowadziło suchotniczy żywot, zwłaszcza, że cała działalność towarzystwa ograniczała się do sporadycznej produkcyi dla jarmarków. W r. 1899 podjęliśmy się reorganizacyi tego towarzystwa tak pod względem ustroju samego zarządu, jak również pod względem ulepszenia produkcyi tj. wyprawy skór, farbowania i konfekcyonowania futer długich niekrytych i krótkich krytych. Nadto obok kuśnierzy zorganizowaliśmy **krawców** do podbijania futer krytych, tudzież **czapkarzy**, aby i te roboty odebrać dostawcom pozakrajowym. Po dokonanej pomyślnie reorganizacyi udało się nam uzyskać dla towarzystwa dostawę kożuchów w pierwszym roku dla dyrekcyi kolejowej we Lwowie. Już w roku następnym otrzymaliśmy dla dyrekcyi kolejowej w Stanisławowie dostawę nietylko kożuchów, ale i czapek. Wreszcie w r. 1901 otrzymaliśmy dostawę tych samych artykułów dla dyrekcyi kolei w Krakowie. Obecnie mamy przeto dostawę czapek i kożuchów dla wszystkich trzech dyrekcyi kolejowych w kraju. To też gdy początkowo pracowało w towarzystwie zaledwie 9 kuśnierzy. to obecnie zajętych jest przeszło 80 rodzin przy kożuchach, 6 rodzin przy konfekcyi i 8 rodzin przy czapkarstwie. Za przeciąg 6 lat naszej interwencyi wyniosła produkcya Tyśmienicy 405.820 koron, a w r. z. osiągła blizko 80.000 koron.

Gdyby przemysł kuśnierski był należycie zorganizowany. do czego potrzeba odpowiedniego kapitału, możnaby ubiegać się o dostawy dla artyleryi, dla żandarmeryi, magistratów, policyi, służby tramwajowej i t. p., a najważniejsze byłoby uzyskanie dostawy dla sieci kolei północnej, co byłoby do osiągnięcia w razie jej upaństwowienia. Przy takiem rozszerzeniu zbytu należałoby zorganizować przemysł kuśnierski także w innych okolicach kraju, gdzie z dawien dawna całe miasteczka, wsie i osady trudniły się kuśnierstwem i gdzie tradycya przemysłu tego jeszcze nie całkiem wygasła. Z licznych miejscowości takich wymienimy przedewszystkiem **Stary Sącz**, gdzie żyje przeszło kilkadziesiąt rodzin kuśnierskich. Stary Sącz należałoby zorganizować dla objęcia dostaw dla kolei północnej, gdyż ma najlepsze dla tej dostawy geograficzne położenie.

Od 2 lat domagają się kuśnierze **w Rohatynie**, zachęceni przykładem Tyśmienicy, abyśmy wzięli ich w opiekę, zorganizowali i pomogli do uzyskania dostawowych robót, a jest ich kilkuset niemal bez zajęcia i warunków do życia, bowiem produkcya ich jest sporadyczna, od jarmarku do jarmarku.

Chcąc przemysł kuśnierski należycie podźwignąć, należałoby również zająć się udoskonaleniem produkcyi stosownie do nowoczesnych potrzeb, zwłaszcza co do wyprawy różnorodnych skór i farbowania safianów, sprowadzanych do nas dotąd z poza

kraju. Cały ten plan nie byłby trudny do zrealizowania, gdybyśmy rozporządzali odpowiednimi środkami finansowymi, bez których wszelka akcya jest niemożliwa.

3. Trzecią gałęzią przemysłu domowego, objętego programem pracy naszej, jest **tkactwo.**

Niegdyś w przemyśle tym pracowało w kraju naszym około 15.000 tkaczy, dzisiaj zaś przemysł tkacki ogranicza się z wyjątkiem Korczyny do szkół i do domowej produkcyi na własne potrzeby różnych okolic kraju. A jednak, jak dowodzi przykład Holandyi, ręczne tkactwo ma racyę bytu, lecz brak mu u nas tylko organizacyi wytwórczej i handlowej.

Związek wychodził zawsze z tego podwójnego założenia, że gdzie są po temu warunki, tam należy stworzyć fabryczny przemysł tkacki, w pozostałych jednak gniazdach tkackich należy użyć wszelkich środków, aby nie dać upaść przemysłowi ręcznemu.

To też za inicyatywą Związku i przy jego współudziale został opracowany kosztorys **mechanicznej fabryki tkanin lnianych w Krośnie i tkanin bawełnianych w Andrychowie.** Ponieważ dla wprowadzenia w czyn tych projektów potrzeba było stosunkowo znacznych kapitałów, przeto w następstwie pracował Związek nad tem, aby dla obu tych przedsiębiorstw pozyskać odpowiednie konsorcya. Zabiegi Związku nie były bezowocne, gdyż tkalnia mechaniczna w Krośnie zostanie już lada dzień w ruch puszczona, a dla stworzenia fabryki tkanin bawełnianych w Andrychowie istnieją 2 konsorcya, z których jedno za incyatywą Związku zostało stworzone.

Niezależnie od powyższej akcyi pracował Związek na korzyść tkactwa ręcznego, podtrzymując je handlowo z bardzo dodatnim rezultatem przez detajliczną sprzedaż w Bazarach i przez uzyskiwanie dostaw. To też w ostatnich latach upadek tkactwa ręcznego nietylko został powstrzymany, ale daje się nawet zauważyć widoczny wzrost produkcyi.

W kierunku organizacyi produkcyi i zogniskowania rozrzuconych po kraju centrów wytwórczych przedsiębrał Związek przez memoryały, ankiety i t. p, różnorodne próby i usiłowania, które zawsze rozbijały się o brak odpowiedniego kapitału.

Że jedyną przeszkodę organizacyi u nas przemysłu tkackiego stanowi brak kapitału, wskazuje na to okoliczność, że w jedynym wypadku, w którym Związek spotkał się z pomocą finansową, rezultaty pracy naszej przeszły najoptymistyczniejsze oczekiwania.

W Wilamowicach, leżących na zachodnich kresach Galicyi, najbiedniejszą ludność miasteczka tego stanowią tkacze. Dla przyjścia z pomocą ludności i podniesienia przemysłu tkackiego założył tam Wysoki Wydział krajowy krajową szkołę tkacką, przy której zawiązało się towarzystwo produkcyjne. Gdy po kilku latach towarzystwo tkackie, straciwszy kapitał zakładowy, nietylko przemysłu tkackiego nie podtrzymało, ale go niemal do reszty zabiło. Wysoki Wydział krajowy, dbały o ten przemysł, oddał Związkowi, jako Agencyi swej, organizacyą tkactwa w Wilamowicach, przeznaczając na ten cel 10.000 koron pożyczki.

Jaki był rezultat interwencyi naszej, jest rzeczą powszechnie wiadomą. Zastaliśmy 6 warsztatów czynnych poza szkołą, a już w pierwszym roku zmontowaliśmy 30 nowych i stałą zajęliśmy pracą, zaś gdy produkcya za najlepszych czasów towarzystwa tkackiego wynosiła zaledwie 6.000 koron, to już w pierwszym roku administracyi naszej dosięgła 14.000 koron. W roku następnym t. j. 1905 ilość stale zajętych krosien wzrosła do 45 z produkcyą roczną 24.555 koron netto. Równocześnie podniosła się ilość zajętych w szkole warsztatów z 8 na 16. Wprawdzie, bezwzględnie rzecz biorąc, wzrost ten nie jest może wielki. Gdy się jednak zważy że, z wyjątkiem kilku zaledwie, trzeba było wszystkie krosna na nowo montować i ulepszać, że trzeba było tkaczy, zniechęconych małymi dotychczas zarobkami, na nowo do przemysłu tego zachęcić, to wzrost ten w przeciągu niespełna 2 lat okaże się znaczny, a w każdym razie świadczy, że tkactwo ręczne jest zdolne do rozwoju. Że tak jest w istocie dowodzi tego ten zastęp tkaczy, którzy dzisiaj czekają z upragnieniem, aby przyjść im z pomocą dla ulepszenia starych lub sprawienia nowych krosien, a podań takich mamy 60 niezałatwionych.

Ważnym momentem w naszej pracy organizacyjnej w Wilamowicach była okoliczność, żeśmy produkcyę **wyspecyalizowali** w kierunku wyrobu wyłącznie samych płócien tylko, od najgrubszych do najcieńszych, z pominięciem bielizny stołowej i adamaszków, i tę tylko produkcyę staraliśmy się doskonalić i forsować. Miało to ten skutek, że dzisiaj płótna wilamowickie zdobyły sobie w kraju pierwszorzędną markę, co niezmiernie zbyt nam ułatwia. Konstatując to, niezapominamy wszakże, iż dla należytego podnie-

sienia i rozwinięcia tkactwa ręcznego w Wilamowicach jest jeszcze wiele ponadto do zrobienia. Przedewszystkiem więc zachodzi potrzeba znacznego **pomnożenia** ilości czynnych **krosien**. Następnie trzeba dać Wilamowicom **magiel kalandrowy**, którego brak nietylko podraża, ale wprost hamuje produkcyę. Wreszcie należy sprawić **kilka** nowych **snowadeł** i zaprowadzić wspólną **grępiarnię**, aby podnieść produkcyjność miejscowej pracy roboczej. W samych przeto Wilamowicach mamy do spełnienia cały szereg zadań, do których przystąpić nie możemy, posiadając na ten cel zaledwie 10.000 kor. pożyczki funduszu przemysłowego. A przecież to, co udało się nam osiągnąć w Wilamowicach, można i należałoby zrobić także w innych centrach tkackich. Podobnej organizacyi np. domaga się **Rychwałd**, z chwilą, gdy szkoła zostanie stamtąd przeniesiona. Związek widzi potrzebę stworzenia tam kooperatywy wytwórczej, której dostarczałby surowego materyału, a natomiast objąłby wyłączną sprzedaż jej wyrobów. Na podobną organizacyę czeka od lat kilku **Komarno**, nie tak dawno jeszcze bardzo ruchliwe ognisko tkackie. W Komarnie i okolicy jest przeszło 400 warsztatów tkackich, przeważnie nieczynnych, a tamtejsza ludność potrzebuje zarobku, pomocy i opieki. Robotnik jest tam tani i zadowolniłby się skromnym zarobkiem, byle tylko pozostać przy swej zagrodzie i uniknąć tułaczki po świecie. Kraj zaskarbiłby sobie wdzięczność ludności tamtejszej, gdyby przyszedł z pomocą zorganizowaniu przemysłu tkackiego. Do pracy tej staniemy chętnie na pierwsze wezwanie kraju z szczegółowym planem akcyi, ułożonym na podstawie przeprowadzonych na miejscu badań ale musimy mieć zapewnione finansowe poparcie.

B) Działalność handlowa Związku odbywa się przez 3 następujące działy: agencyę handlową Wydziału krajowego, bazary krajowe i interes agencyjny.

1. Agencya handlowa Wydziału krajowego spełnia wspólne cele Związku przez informowanie pod względem handlowym krajowych szkół zawodowych i towarzystw wytwórczych przez wykonywanie nadzoru handlowego nad ich produkcyą, przez wyszukiwanie najlepszych źródeł zakupna potrzebnych do produkcyi materyałów surowych i najkorzystniejszych miejsc zbytu dla ich wyrobów, przez ułatwianie sprzedaży czy to w drodze dostaw do kupców lub instytucyi publicznych, czy też w drodze organizacyi eksportu, wydawania cenników i t. p.

Na koszta organizacyi produkcyi oraz agencyi handlowej Wydziału krajowego, które w ostatnim roku, oprócz kosztów połączonych z utrzymaniem biura, wynosiły 22.485 koron, przeznacza kraj odpowiedną subwencyę.

2. Bazary służą spólnemu celowi przez umożliwianie sprzedaży takich zwłaszcza wyrobów krajowych, które, wskutek sporadyczności ich produkcyi, nie nadają się do handlu hurtownego lub dostaw publicznych, w szczególności zaś umożliwiają Związkowi spełnienie jednej z funkcyi agencyi handlowej Wydziału krajowego przez sprzedaż wyrobów szkół zawodowych.

Bazary, jako przedsiębiorstwa czysto handlowe powinny się opłacać. W praktyce tak jednak nie jest, a przynajmniej nie w zupełności. Na podstawie zamknięć 3 lat ostatnich dają się bazary podzielić na dwie grupy: bilansowo aktywnych i bilansowo pasywnych. Do pierwszych należą bazary we Lwowie i Krakowie, do drugiej — w Wiedniu, Nowym Sączu i Przemyślu. Nie biorąc w rachubę kosztów administracyi ogólnej, spólnej dla wszystkich agend Związku, pasywne bazary dały w ostatnich 3 latach następujące straty:

Bazar wiedeński	K	11.022·29
„ nowosądecki	„	10.708·62
„ przemyski	„	4.405·12
nadto na dłużnikach bazarowych stracono	„	7.462 03
Razem . .	K	33.598·06

3. Interes agencyjny ma za zadanie pośredniczyć przez agentów podróżujących między wytwórcą krajowym a kupcem. Koszta pośrednictwa powinny być pokrywane w całości z prowizyi płaconej przez producentów. Faktycznie tak się nie działo i interes agencyjny przez czas trzechletniego istnienia swego przyniósł K 10.543·04 niedoboru nie licząc kosztów wspólnej administracyi ogólnej.

Jeżeli zatem zestawimy razem straty ostatnich 3 lat pasywnych bazarów w kwocie . . . . . K 33 598·06
i interesu agencyjnego . . . . . „ 10.543·04

to otrzymamy razem . . . . . K 44.141·10
a ponieważ ogólna strata wynosiła . . . . . „ 42.343·59

przeto na zysk innych działów przypada . . . . . K 1.797·51

Jakkolwiek ze stanowiska interesów przemysłu krajowego straty te nie były nieproduktywne, to jednak z punktu widzenia finansowej sanacyi Związku zwinięcie pasywnych bazarów i odpowiednia reforma interesu agencyjnego jest bezwarunkowo wskazana, a przy takiem zwężeniu zakresu działania Związku nietylko odpadną powyżej wykazane straty, ale także koszta administracyi ogólnej ulegną odpowiedniej redukcyi. Reformy te częściowo już zostały przeprowadzone przez zwinięcie bazarów w Wiedniu i Nowym Sączu oraz posady korespondenta, w toku zaś jest zwinięcie posady jednego dyrektora. Bazaru przemyskiego, oraz przeprowadzenie całego szeregu oszczędności budżetowych. Jeszcze dalsza redukcya kosztów administracyjnych zostanie osiągnięta przez zmienienie lokalu Bazaru lwowskiego, gdyż obecny lokal w stosunku do obrotu okazał się za kosztowny. Sposobność ku temu właśnie się teraz nadarzyła, bo jakkolwiek kontrakt najmu Bazaru lwowskiego został zawarty do końca roku 1909, to jednak wskutek zmiany właściciela domu został od 1. sierpnia b. r. wypowiedziany, a Bazar lwowski zostaje przeniesiony na ulicę Akademicką do lokalu o blizko 10.000 koron w stosunku rocznym tańszego.

Gdyby Związek rozporządzał odpowiednim kapitałem obrotowym, to mógłby nadto, odnośnie do bazarów, osiągnąć lepsze rezultaty przez przejście od kosztownego i uciążliwego systemu przyjmowania towarów do komisowej sprzedaży, do zakupna na rachunek własny, co obecnie w zbyt małej mierze może być stosowane. Korzyści takiej zmiany systemu byłyby następujące:

1. Towary byłyby kupowane znacznie taniej.
2. Zysk ze sprzedaży byłby wyższy i obroty znaczniejsze, a więc popularyzacya wyrobów krajowych większa.
3. Dobór towarów byłby odpowiedniejszy, przeto także sama produkcya dostosowana więcej do wymagań konsumcyi.
4. Manipulacya i rachunkowość byłyby prostsze, a przez to administracya tańsza.

Dla stopniowej realizacyi tego celu powinienby Związek rozporządzać kapitałem około 100.000 koron. Szacując różnicę ceny nabycia między towarem komisowym a własnym w przecięciu tylko na 8%, a nie wątpimy, że wyniosłaby znacznie więcej, zaś oprocentowanie kapitału po 3%, to pozostaje na korzyść Związku różnica 5%, dająca na kapitale 100 000 koron około 5.000 koron oszczędności, nie licząc zysku na uproszczeniu manipulacyi.

Rozporządzając odpowiednim kapitałem obrotowym, mógłby Związek osiągnąć znaczne korzyści także w zakresie organizacyi produkcyi, potrzebę zaś takiego kapitału mieliśmy powyżej sposobność z innego punktu widzenia uzasadnić.

Zapotrzebowanie kapitału dla produkcyi tkackiej w Wilamowicach pokrywa Związek częścią pożyczką z funduszu przemysłowego w wysokości 10.000 koron, nadwyżkę zaś, która w roku ubiegłym przenosiła drugie 10.000 koron, czerpie z kredytu bankowego. W roku bieżącym produkcya wilamowicka już się znacznie wzmogła a mamy na widoku nowe poważne dostawy. Uwzględniając nadto potrzebę niezbędnych reform, niedobór kapitału obrotowego, o ile już dzisiaj możemy przewidzieć, wzrośnie do kwoty około 30.000 koron. Gdyby kwotę tę uzyskał Związek na 3%, to oszczędność wydatków na procentach przy obecnej stopie bankowej 6%, wyniosłaby 3%, co dałoby Związkowi około 900 koron zysku. Równocześnie jednak, rozporządzając odpowiednią gotówką w odpowiednim czasie, mógłby Związek przy zakupnie przędzy korzystać ze skonta kasowego, które minimalnie wynosi 2%, co dałoby dalszych 600 koron, razem przeto 1.500 koron zysku. Oszczędność faktycznie byłaby jednak większa, gdyż przy odpowiednich środkach mógłby Związek wyzyskiwać konjunkturę handlową przy zakupnie przędzy, czego w rachubę nie bierzemy, jako szansę zysku, która, dopokąd nie została zrealizowana, nie daje się wyrazić w cyfrach.

W interesie kuśnierskim był Związek w r. 1905 zaangażowany kwotą około 50.000 koron, które czerpał wyłącznie z kredytu bankowego przy stopie 6%. Wskutek wzrostu produkcyi suma potrzebnego w tym roku kapitału obrotowego dosięgnie przy-

puszczalnie 70.000 koron. Jeżeli fundusz ten otrzyma Związek na 3%, to oszczędność wydatków wyniesie przeszło 2.000 koron, nie licząc jak wyżej możności wyzyskania sprzyjającej konjunktury handlowej.

Zestawiając razem powyższe cyfry, otrzymamy następujące zapotrzebowanie kapitału, niezbędnego już przy dzisiejszym stanie interesów Związku:

na fundusz obrotowy bazarów	K	100.000·—
„ produkcyę tkackę w Wilamowicach	„	30.000·—
„ kuśnierstwo w Tyśmienicy	„	70.000·—
co czyni razem	K	200.000·—

Powyższe 200.000 koron kapitału przyniosłyby Związkowi w postaci wzrostu czystego zysku:

na bazarach krajowych	K	5.000·—
„ produkcyi tkackiej w Wilamowicach	„	1,500·—
„ kuśnierstwie w Tyśmienicy	„	2.000·—
razem minimalnie	K	8.500·—

przyczem należy uwzględnić, że zysk ten osiągnąłby Związek nietylko bez rozszerzenia ram działalności swej, ale nawet w połączeniu ze znacznem uproszczeniem manipulacyi i zmniejszeniem kosztów administracyi ogólnej.

Tego zmniejszeniy kosztów administracyi ogólnej możemy jednak nie brać w rachubę, gdyż jak to powyżej wyjaśniliśmy, przed Związkiem stoją dwa pilne zadania, których spełnienie wymagać będzie dalszego nakładu pracy i kapitału. Zadaniami temi są:

1. Zorganizowanie interesu koszykarskiego;
2. Objęcie produkcyi tkackiej w Rychwałdzie.

Obie te sprawy dojrzały już do pomyślnego rozwiązania, za najpilniejszą jednak, bo najżywotniejszą, uważamy sprawę koszykarską.

Interesów koszykarskich na większą skalę nie robił Związek w ostatnich dwóch latach, ponieważ cały kredyt bankowy miał już przez inne agendy wyczerpany. Gdybyśmy jednak rozporządzali odpowiednim kapitałem obrotowym, na początek przynajmniej w wysokości 60.000 koron, moglibyśmy zatrudnić w Nieznanowicach i Wielowsi na razie po 40 robotników. Tych 80 robotników w czasie 8 miesięcy roboczych może wyrobić co najmniej 12.000 koszy podróżnych wartości 80 do 90.000 koron. Produkcya taka wymagałaby około 12 wagonów wikliny korowanej przybliżonej wartości 30.000 K. Ponieważ towar trzebaby zadatkować do wysokości najmniej 50%, co wyniosłoby około 50.000 koron, przeto po potrąceniu wartości danego przez nas surowego materyału, należałoby wyłożyć w formie zapłaty robocizny lub zadatków za towar gotowy, dalszych 20.000 koron. Wydatki na frachty, koszt utrzymania odpowiedniego magazynu, do którego byłyby dostarczane kosze w miarę ich wyrobu, portorya, druki. manipulacyę i t. p. nie przeniosłoby 10.000 koron. W ten sposób zapotrzebowanie kapitału na interes koszykarski byłoby na początek następujące:

na zakupno surowego materyału	K	30.000·—
„ zadatkowanie towaru względnie robociznę	„	20.000·—
„ wydatki administracyjne	„	10.000·—
czyli razem jak wyżej podano	K	60.000·—

Wyprodukowany towar w ilości 12.000 koszów podróżnych, przedstawiający minimalną wartość 80.000 koron dałby się spieniężyć za gotówkę z zyskiem najmniej 8%. co stanowi 6.400 koron zysku brutto. Ponieważ oprocentowanie włożonego kapitału przy stopie 3% kosztowałoby 1.800 koron, przeto na korzyść Związku pozostałaby nadwyżka, wynosząca przeszło 4.000 koron.

Jeszcze korzystniej dałby się postawić interes koszykarski, gdyby go Związek oparł na przeróbce własnej wikliny. W roku przyszłym mógłby Związek gotówkę, preliminowaną na zakupno 12 wagonów gotowej wikliny, obrócić na dzierżawę plantacyi wiklinowych. Korzyść tego rodzaju transakcyi uwidacznia następująca kalkulacya.

Będącą wyżej w mowie ilość 12 wagonów łoziny korowanej można uzyskać przy średnim urodzaju ze zbioru najwyżej 60 morgów plantacyi. Morg takiej plantacyi można wydzierżawić za 70 do 80 koron, cięcie i korowanie kosztuje 200 do 240 kor. od morga, sortowanie — 60 koron. Razem daje to maksymalnie 380 koron od morga, co przy

60 morgach stanowi wydatek	K 22.800·—
dowóz do kolei 120 furmanek po 10 koron . .	„ 1.200·—
wynajem magazynu i manipulacya	„ 1.000·—
transport koleją do miejsc produkcyi . . .	„ 1.000·—
	K 26.000·—

czyli, że na 12 wagonach wikliny własnej można zaoszczędzić około 4.000 koron.

Ponieważ, jak wyżej wspomnieliśmy, Wysoki Wydział krajowy zamierza szkołę tkacką z Rychwałdu przenieść do Żywca, a nam powierzyć opiekę i administracyę nad tamtejszymi tkaczami, czego w imieniu ludności miejscowej również p. poseł Szwed od nas się domaga, przeto chcąc życzeniom tym zadosyć uczynić, musielibyśmy również na ten cel rozporządzać odpowiednim fundszem obrotowym. Bezpośrednich danych, odnoszących się do produkcyi tkackiej w Rychwałdzie, nie posiadamy. Opierając się jednak na analogicznych całkiem stosunkach produkcyi tkackiej w Wilamowicach, możemy w okrągłych cyfrach przyjąć za podstawę kalkulacyi następujące zapotrzebowanie gotówki:

na zakupno przędzy i narzędzi	K. 28.000·—
„ robociznę i administracyę	„ 12 000.—
razem około . .	K 40.000·—

Ponieważ na produkcyi tkackiej można osięgnąć nawet przy interesach dostawowych około 10% zysku, a normalnie zysk bywa wyższy, a ponieważ z drugiej strony kapitał użyty do produkcyi kosztowałby Związek 3%, przeto nadwyżka na korzyść Związku wynosiłaby około 7% czyli przeszło 2.500 koron. Efektywnie rezultat byłby lepszy, a to z następujących powodów:

a) robotnik w Rychwałdzie jest tańszy, niż w Wilamowicach;

b) rozporządzając dwoma centrami produkcyi, moglibyśmy zaprowadzić taki podział pracy, przy którym wskutek dalszej specyalizacyi produkcyi, dałaby się z czasem podnieść wydajność pracy robotniczej zarówno w Rychwałdzie, jak w Wilamowicach.

Stworzenie interesu koszykarskiego, opartego o Nieznanowice i Wielowieś oraz objęcie produkcyi tkackiej w Rychwałdzie, wymagałoby niezaprzeczenie nowego nakładu pracy i to znacznego, jak również miałoby za skutek odpowiednie zwiększenie kosztów administracyi ogólnej. Jeżeli jednak uwzględnimy, że dla przeprowadzenia tych zadań postanowił Związek zredukować ilość bazarów do dwóch i zreformować należycie interes agencyjny, to suma czynności nietylko nie wzrośnie, lecz raczej się obniży, a koszta administracyi centralnej nie powinny w rezultacie się podnieść.

Sumując powyższe szczegóły, otrzymamy następujące zestawienie:

	Potrzebny kapitał	Zysk
Bazary	K 100.000·—	K. 5.000·—
Tkactwo w Wilamowicach . .	„ 30.000·—	„ 1.500·—
Kuśnierstwo w Tyśmienicy .	„ 70.000·—	„ 2 000·—
Interes koszykarski . . .	„ 60.000·—	„ 3.000·—
„ łozinowy . . .	„ —	„ 4.000·—
Tkactwo w Rychwałdzie . .	„ 40.000·—	„ 2.500·—
	K 300.000 —	K 18.000·—

co odpowiada oprocentowaniu włożonego kapitału po 6%.

W zarysie powyższym wychodziliśmy z założenia, że rozszerzenie zakresu działania Związku ma odbywać się sukcesywnie. Bezpośrednio potrzebuje Związek kredytu w wysokości 200.000 koron na zaspokojenie już istniejących potrzeb bazarów, produkcyi, tkackiej w Wilamowicach i interesu kuśnierskiego w Tyśmienicy. Dalsze 100.000 koron potrzebne są Związkowi na zorganizowanie dojrzałego już interesu koszykarskiego i dla objęcia produkcyi tkackiej w Rychwałdzie. Dopiero po zrealizowaniu tych zadań, które wypełnią Związkowi co najmniej najbliższy rok pracy, będzie mógł Związek przejść do dalszych zadań, jak reaktywowanie produkcyi tkackiej w Komarnie, zorganizowanie kuśnierstwa w Rohatynie i Starym Sączu i t. p. W miarę pomyślnego spełnienia jednego zadania, będzie mógł Związek przystępować do pracy nad następnemi. Sądzimy, że na razie byłoby przedwczesne wchodzić w odnośne szczegóły, bo plan, wypracowany na zbyt odległą metę, nie mógłby dawać rękojmi ścisłej realizacyi.

Kończąc na tem wyjaśnienia nasze, nie możemy nie zrobić jeszcze jednej uwagi.

Na posiedzeniu ankiety z dnia 26. kwietnia b. r. była podniesiona z miarodajnej strony wątpliwość, co do bezpieczeństwa powierzyć się mających Związkowi funduszów. Zaznaczamy przeto, że jakkolwiek nie jesteśmy w możności dania materyalnej ewikcyi, to możemy natomiast powołać się na fakt, że mimo poniesionych w ostatnich latach strat, które majątek Związku zmniejszyły o przeszło 50.000 koron, Związek wywiązywał się zawsze z przyjętych zobowiązań i jeszcze ani razu nietylko weksel, ale jakakolwiek pretensya płynna nie została przeciw Związkowi zaskarżona. Tem więcej przeto będzie Związek dawał gwarancyę względnej pewności lokacyi kapitału, gdy po całkowitem umorzeniu strat w myśl uchwały Walnego Zgromadzenia z 22. maja r. b. i po przeprowadzonej reorganizacyi, nietylko źródła niedoborów zostaną usunięte, ale według powyższego zestawienia otworzy się Związkowi speranda dość pokaźnych zysków.

Lwów, dnia 25. czerwca 1906 r.

Krajowy Związek Przemysłowy
Stow. zarejestr. z ogr. poręką.

Sprawozdanie

o badaniach przedsięwziętych nad wygotowaniem planu systematycznej akcyi finansowej kraju w granicach dotychczasowej dotacyi funduszu przemysłowego i o badaniach, przedsięwziętych nad sposobami, jakimi dałoby się wdrożyć większą akcyę celem powołania do życia wielkiego przemysłu i skłonienia obcych przemysłowców do zakładania filii w naszym kraju.

Uchwały Wysokiego Sejmu z 12. listopada 1904 opiewały:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy pomocy krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych wygotował plan systematycznej akcyi finansowej kraju w granicach dotychczasowej dotacyi funduszu przemysłowego, w którejby, obok zaspakajania potrzeb samodzielnie zgłaszających się przemysłowców, przeznaczono wydatną pomoc na planowe powołanie do życia gałęzi przemysłu potrzebnych, a możliwych w kraju.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy pomocy krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych, oraz po przesłuchaniu centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego we Lwowie, przeprowadził badania, jakimi sposobami dałoby się wdrożyć większą akcyę, celem powołania do życia wielkiego przemysłu, skłonienia większych przemysłowców z poza granic kraju (przedewszystkiem z innych dzielnic, w których rozszerzył się przemysł), ażeby zakładali filie przemysłowe, lub przenieść chcieli swoje fabryki do Galicyi. O ile akcya ta przekraczałaby kompetencye i środki, jakie Wydział krajowy ma już dzisiaj do dyspozycyi, winien Wydział krajowy przedłożyć wnioski na najbliższą sesyę sejmową".

Co do obu tych poleceń, będących ze sobą w bardzo ścisłym związku, zasięgnęła komisya opinii Centralnego Związku gal. przemysłu fabrycznego we Lwowie i zastanawiała się nad niemi na posiedzeniach komitetu przemysłowego.

Przy tych badaniach posługiwano się jako materyałami: opinią Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego, memoryałem Towarzystwa politechnicznego we Lwowie w sprawie podniesienia przemysłu krajowego, sprawozdaniem o obrotach funduszu przemysłowego w czasie od r. 1887 do 1904, oraz zasadami udzielania pożyczek z krajowego funduszu przemysłowego, któremi komitet przemysłowy dotychczas się kierował.

Oba polecenia Wysokiego Sejmu, jakto już zaznaczono, stoją ze sobą w tak ścisłym związku, że musiało się je łącznie traktować. Należało zatem zastanowić się przedewszystkiem, czy w obecnych warunkach wdrożenie akcyi na szerszą skalę celem stworzenia wielkiego przemysłu jest możliwem i w jaki się to sposób stać ma, a wtedy odpadłyby badania nad wygotowaniem planu systematycznej akcyi finansowej w granicach dotychczasowej dotacyi.

Badania w tym kierunku przedsięwzięte, po wysłuchaniu opinii Centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego, wykazały, jakto już referent Komitetu przemysłowego w odnośnem sprawozdaniu przedstawił, że nie jest wskazanem:

a) by kraj brał udział finansowy w przedsiębiorstwach i w ich sanowaniu;

b) by kraj prowadził politykę agitacyjną, zachęcającą w kierunku zakładania nowych przedsiębiorstw i że inicyatywę należy pozostawić jednostkom;

c) by kraj inwestował sumy w nowe środki komunikacyjne i t. p., wyłącznie dla przemysłu przeznaczone. Natomiast wskazanem jest, by kraj udzielał głaszającym się przemysłowcom rad i pomocy w projektowaniu torów dojazdowych przemysłowych.

Dalej wykazał referent, że kraj nasz, nie będąc państwem samodzielnem, nie rozporządza ani takimi środkami, ani takiemi siłami, aby cła ochronne, taryfy kolejowe i środki komunikacyjne, podatki i budżet dowolnie dla potrzeb przemysłu mógł kształtować.

Nadto dojść się musi do przekonania, że wobec potrzeb na cele oświaty, na melioracye, regulacye rzek, kanalizacye i t. d. kraj nasz obecnie nie byłby w stanie przeznaczyć kolosalnych sum, sięgających licznych milionów, na przeprowadzenie systematycznej planowej akcyi na szerszą skalę, celem stworzenia w krótkim czasie wielkiego przemysłu. Wobec tego wysuwa się na plan pierwszy siłą faktów sprawa badań nad wygotowaniem planu systematycznej akcyi finansowej kraju w granicach dotychczasowej dotacyi funduszu przemysłowego. Badania w sprawie tej przedsiębrane musiały iść w dwu kierunkach, a mianowicie: po pierwsze w kierunku zbadania, co dotychczas kraj na polu popierania przemysłu zdziałał, a po drugie, czy wytyczne, któremi się przy tej akcyi dotychczas kierowała Komisya przemysłowa, mają być zachowane, czy też zmienione lub uzupełnione.

Chcąc w tym kierunku uprzytomnić sobie dotychczasową akcyę Komisyi musimy choć po krótce przedstawić obroty funduszu przemysłow. za czas od 1887 do 1904.

Stały krajowy fundusz przemysłowy istnieje od 1 stycznia 1887. Funduszem tym dysponuje na wniosek krajowej komisyi przemysłowej Wydział krajowy, a zarządza Bank krajowy.

Przed rokiem 1887 udzielał za czasów marszałkowstwa hr. Wodzickiego a zwłaszcza Mikołaja Zyblikiewicza, pożyczek przemysłowcom Wydział krajowy z ogólnych funduszów krajowych.

Pozostały z dniem 31. grudnia 1886 na 43 pożyczkach fundusz w kwocie 222.820 k. 16 h. przelany został do stałego funduszu przemysłowego; z tego przyszło do odpisania 68.928 k. 64 h., reszta weszła do krajowego funduszu przemysłowego w kwocie 153.891 k. 52 h. W ciągu lat 1887—1904 wpłynęło z rocznych dotacyi budżetowych kraju 1,200.000 k., przyrost funduszu z odsetek po strąceniu strat i wydatków 284.160 k. 37 h., Bank krajowy zaliczył 204 801 k., razem wynosił kapitał obrotowy funduszu d. 31. grudnia 1904 r. 1,842.852 k. 89 h., i ulokowany był z końcem r. 1904 nd 146 pożyczkach z resztującym kapitałem dłużnym 1,760.477 k 89 h, w udziałach towarzystw przemysłowych 82.375 k., razem 1,842.852 k. 89 h.

W ciągu 18 lat istnienia tego funduszu, udzielono z niego 374 pożyczek w sumie 4,256.364 k. 5 h., stracono z pożyczek udzielonych przez Wydział krajowy kor. 68.928 h. 64, z pożyczek udzielonych przez Komisyę przemysłową 33.687 k. 65 h, razem 102.616 k. 29 h., z pozostałych 4,153.747 k 76 h, spłacono w tym czasie k. 2,393.269 h. 87, pozostaje na pożyczkach 1,760.447 k. 89 h.

Do wykazanych powyżej strat 102.616 k. 29 h. doliczyć należy stratę, którą fundusz przemysłowy poniósł na kupnie fabryki maszyn w Tarnowie 39.705 k. 55 h. i stratę na udziałach w przedsiębiorstwach przemysłowych 62.625 k. tak, że ogólna strata wynosi dotąd 204.946 k. 84 h., strąciwszy stratę na przyjętych od Wydziału krajowego aktywach 68.928 k. 64 h., strata komisyi: 136 018 k. 20 h., wydatki komisyi w ciągu 18 lat i podatki 22.850 k. 44 h., razem 158.868 k. 64 h., dochód zaś z odsetek, dywidend i t. d. wynosi w 18 latach 443.029 k 01 h. Przyrost funduszu z własnych wpływów 284.160 k. 37 h.

Na stan pożyczkowy z dnia 31. grudnia 1904 r., w 146 pożyczkach z kwotą 1,760.477 k. 89 h., wynosi zaległy kapitał w 20 pożyczkach 42.189 k. 03 h.; reszta 126 pożyczek nie ma żadnych zaległości w spłatach ratalnych.

W ciągu lat 18 udzielił fundusz przemysłowy: 67 pożyczek na przemysł tkacki w kwocie k. 564.400, 58 pożyczek na przemysł skórny 710.000 k. 16 h., 54 po

życzek na przemysł drzewny 421.900 k., 57 pożyczek na przemysł metalowy 755.843 k. 89 h, 29 pożyczek na przemysł ceramiczny 366.220 k., 109 pożyczek na różne gałęzie przemysłu 1,429.000 k. Razem 374 pożyczek w łącznej sumie 4,256.364 k. 05 h.

Oprócz tego brał udział fundusz przemysłowy w kapitale zakładowym niektórych przedsiębiorstw handlowo-przemysłowych, a mianowicie:

w galic. akcyjnem Towarzystwie handlowem k. 100.000, w akcyjnej garbarni w Rzeszowie k. 50.000, w akcyjnem Towarzystwie dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie k. 50 000, w spółce komandytowej Stryjeński i Sp. k. 20.000. Razem k. 220.000.

Zwróciło akcyjne towarzystwo handlowe k. 75.000, odpisano na akcyjnej garbarni k. 48.125, na Towarzystwie handlowem k. 14.500 (razem odpisano k. 137.625), zostaje k. 82.375.

Komisya przemysłowa, uchwalając pożyczki z funduszu przemysłowego, bada każde przedsiębiorstwo przed udzieleniem pożyczki, a następnie w czasie trwania stosunku pożyczkowego, zwłaszcza od chwili ustanowienia osobnego referenta przemysłowego, lustruje peryodycznie te przedsiębiorstwa i przekonywa się, jaką korzyść przyniosła pożyczka krajowa.

Doświadczenie poucza, że przemysł, prowadzony przez jednostki, lepiej się rozwija, niż przemysł, oparty o organizacyę spółkową. Jest to jednak rzecz naturalna. Przemysł prowadzony siłami zbiorowemi, jest wyższym stopniem organizacyi przemysłowej i potrzebuje dłuższej tradycyi, znaczniejszych kapitałów i lepiej wyrobionych sił tak administracyjnych, jak i komercyalnych. Usiłowania zbiorowe są nadto wogóle w Austryi ogromnie utrudnione z powodu prawie dewastacyjnego obciążenia podatkowego. Spółka, obowiązana do składania rachunków publicznych, płacić musi nieraz 10 razy wyższy podatek, niż analogiczne przedsiębiorstwo prywatne, zatem rzecz staje się wręcz niemożliwą dla spółek początkujących, albo w okresie, w którym są na straty narażone, bo wtedy bezwzględna władza fiskalna powiększa tę stratę bezwzględnym wymiarem podatku w stosunku do kapitału zakładowego, nieraz w stratach, a zazwyczaj w inwestycyach zupełnie uwięzionego.

Badanie obrotów funduszu przemysłowego przekonuje, że krajowi zawdzięczają pomoc przedsiębiorstwa nietylko drobne, lecz i będące bardzo znacznemi i poważnemi placówkami wytwórstwa krajowego, a niektóremi z nich fundusz przemysłowy chlubić się może, że im dopomógł do tak pozytywnego rozwoju. Naturalnie, że w miarę wzrostu funduszu stosunek udzielanych pożyczek na cele przedsiębiorstw większych, w stosunku do początkowo liczniej popieranych drobnych pracowni, zmieniał się korzystnie, bo np. rok 1904 wykazuje, że udzielono ogółem 28 pożyczek na sumę 732.000 k., z czego na przemysł fabryczny 18 pożyczek na sumę 679.000 k., a na przemysł drobny rękodzielniczy 10 pożyczek na sumę 53.000 k.

Wobec tego, że przemysł krajowy w ostatnich czasach szybszem tempem się rozwija, jest komitet przemysłowy świadom, że niebawem fundusz przemysłowy okaże się za szczupłym, by sprostać zadaniu i że w chwili stosownej trzeba będzie apelować do budżetu krajowego, zwłaszcza, jeżeli chodzić będzie o zachęcenie przemysłowców obcych znaczniejszemi pożyczkami, ewentualnie nawet bezprocentowemi i na dłuższe czasokresy udzielanemi, aby swe zakłady do naszego kraju przesiedlali.

Zwrócić należy następnie uwagę także na postęp w normowaniu terminu spłaty pożyczek stosownie do warunków danej gałęzi przemysłu, wysokości sumy i celu na jaki pożyczka przeznaczoną została.

Dawniej udzielane były pożyczki przeważnie krótkoterminowe na 5, najwyżej 10 lat, podczas gdy obecnie nierzadko na 15, a nawet 20 lat się termin spłaty rozkłada. Spłata kapitału rozpoczyna się zwykle w rok lub później od chwili zrealizowania promesy, co jest również postępem wobec praktyki dawniejszej.

Oprócz tej bezpośredniej pomocy kraju dla przemysłu przychodził kraj przemysłowi i pośrednio z pomocą, uwalniając poszczególne przedsiębiorstwa od płacenia dodatków do podatków niepaństwowych, w ramach dotyczących ustaw krajowych i popierając w poszczególnych wypadkach starania, przedsiębrane celem otrzymania dostaw dla władz państwowych.

W ostatnich czasach Komisya krajowa dla spraw przemysłowych powzięła szereg uchwał, które, jako ciało doradcze Wydziału krajowego, temuż do uchwalenia przedłożyła i które to postulata przez Wydział krajowy, względnie Wysoki Sejm, przeważnie pomyślnie już załatwione zostały.

Do tego rodzaju postulatów należy uchwalenie zorganizowania Biura statystyki przemysłu i handlu. Tak Wydział krajowy, jak i Wysoki Sejm potrzebę takiego biura uznały, wstawiając w budżet na rok 1906 kwotę 5600 koron. Kwota ta jednak za niską zdaniem Komitetu i Komisya krajowa zapewne nie omieszka kołatać o podwyższenie jej przynajmniej do 13.120 koron, jak to Komisya preliminowała. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych przedłożyła Wydziałowi krajowemu projekt przepisów co do rozpisywania dostaw publicznych. Projekt ten został z uwzględnieniem zmian przez Wysoki Sejm wskazanych już uchwalonym. Na wezwanie Wydziału krajowego i po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku przemysłu fabrycznego, przedstawiła Komisya Wydziałowi wnioski w sprawie rozszerzenia ustawy krajowej o ulgach podatkowych. Odnośna ustawa została przez Wysoki Sejm w ubiegłej kadencyi uchwaloną.

Czwartą sprawą szerszego znaczenia była sprawa powołania do życia banku przemysłowego, przekazana Wydziałowi krajowemu i Komisyi uchwałą Wysokiego Sejmu. Sprawę tę rozpatrywała Komisya i przedstawiła Wydziałowi krajowemu wnioski, zmierzające do urzeczywistnienia tego postulatu.

Tak przedstawia się dotychczasowa akcya kraju na polu popierania przemysłu bezpośrednio i pośrednio w grubszych zarysach.

Akcya ta, obracająca się w granicach dotychczasowej dotacyi funduszu przemysłowego, wydała już dodatnie owoce, które w stosunku do środków i władzy, jakiemi kraj rozporządza, są często niedoceniane. Już wyżej przytoczone momenta wskazują, że pomoc kraju dla przemysłu nie była dorywczą i że z biegiem czasu i wzrostem funduszów wytworzyły się pewne wytyczne zasady, któremi się posługiwano i które zapewne z biegiem czasu uzupełniane będą stosownie do potrzeb i doświadczeń.

Dochodzimy więc do kwestyi, czy należy układać program systematycznej akcyi finansowej kraju w granicach dotychczasowej dotacyi funduszu przemysłowego.

Jeżeli przez słowo „program systematycznej akcyi finansowej“ ktoś by rozumiał ułożenie planu szczegółowego, stałego, to trzeba się temu sprzeciwić.

Układanie takiego programu czy przez jednostkę, czy nawet zbiorowo uskutecznione, jest rzeczą bądź co bądź bardziej teoretyczną. Teorya zaś jako stała wytyczna, a praktyka oparta na tak zmiennych warunkach, jak konjuktury handlowe, nie łatwo się zgodzą na dłuższy czas. Postawiony program byłby tylko na to, ażeby od niego bardzo często odstępowano. Program powinien tkwić w sposobie udzielania pożyczek, w indywidualizowaniu poszczególnych petentów, w gruntownem zastanowieniu się nad wartością każdego zakładu, który prosi o pomoc krajową.

Niebezpiecznem by było, gdyby wyszukując pewne gałęzie przemysłu, dążono stronniczo do ich rozwoju. Rozwój przemysłu nie jest rzeczą krótkiej doby. Nad przemysłem wysoko rozwiniętych krajów pracowały wieki. Zupełnie zrozumiałem jest, że w dzisiejszym stanie rzeczy, nerwowo się prze naprzód, że chciałoby się, aby kraj nasz w najkrótszym czasie stanął w szeregu tak zwanych krajów przemysłowych.

Przemysł jednak nie jest rośliną żyjącą w cieplarni, ale jestto drzewo wystawione na wszelkie niekorzystne wpływy zewnętrzne, musi się zatem z natury rzeczy rozwijać powoli, a ten powolny naturalny rozwój wpływa korzystnie na jego siłę.

W przemyśle nie ma dróg bitych. Konjuktury zmieniają się ciągle, a ze zmianą konjuktury może nastąpić konieczność zupełnego przeistoczenia zakładu przemysłowego. Trzeba zatem pozostawić wybór gałęzi przemysłu jednostce i liczne by były przykłady, którymiby można ilustrować twierdzenie, że od jednostki zależy przemysł. Rzecz, która w jednej ręce była nieudałą, okazała się w drugiej jako bardzo dobra, a rzecz której nie rokowano przyszłości, rozwinęła się przy należytem kierownictwie najlepiej.

Argumenta przytoczone przemawiają zatem, aby programu ścisłego co do litery nie układać, gdyż program taki musi być tak zmiennym jak przemysł, i jak konjuktury, od których przemysł zależy. Jednem słowem program musi być żywy, oparty na doświadczeniu, naginający się każdej chwili do danych warunków życia, musi żyć razem z tym przemysłem, do którego ma być stosowanym.

Z tego wcale nie wynika, ażeby przy udzielaniu pożyczek nie należało mieć ogólnej myśli przewodniej. Pod tym względem Komisya przemysłowa dzisiaj — kierując się doświadczeniem dłuższych lat — weszła już na należyte tory i postępuje przy udzielaniu pożyczek z punktu zupełnie poprawnego, kierując się względami istotnej żywotności danej gałęzi przemysłu i danego zakładu.

Program akcyi na rzecz przemysłu krajowego w szerszem tego słowa znaczeniu da się ułożyć, gdyż jest on wtedy tylko sprecyzowaniem wytycznych, których się dotychczas trzymano, które i nadal wytycznemi pozostać winne, a które opiewają:

I.

W miarę wzrostu stałego funduszu przemysłowego, w którym to celu Komisya uważa za konieczne, aby fundusz ten był wydatnie podwyższony, należy udzielać znaczniejszych pożyczek większym przedsiębiorstwom przemysłowym na dłuższy okres czasu, ewentualnie należy udzielać wyjątkowo pożyczek bezprocentowych, o ile chodzi o zachęcenie obcych przemysłowców, by w kraju naszym zakłady fabryczne zakładali. Ponadto należy podwyższyć rubrykę budżetową na bezzwrotne zasiłki i subwencye dla przemysłowców.

II.

Poza akcyą bezpośredniej pomocy finansowej, należy przychodzić przemysłowi krajowemu z pomocą: 1) przez udzielanie ulg podatkowych w ramach nowej ustawy krajowej o uwolnieniu od niepaństwowych dodatków do podatków; 2) przez ścisłe stosowanie przepisów o rozpisywaniu i rozdawnictwie dostaw publicznych, przyczem kraj winien wywrzeć należyty nacisk na podwładne mu władze autonomiczne, by się do tych przepisów stosowały; 3) przez powołanie do życia należycie zorganizowanego i odpowiednio dotowanego Biura statystyki przemysłu i handlu przy Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych oraz rozszerzenie Biura Komisyi; 4) przez powołanie do życia Banku przemysłowego; 5) przez zachęcanie gmin i powiatów, aby w dobrze zrozumianym własnym interesie starały się ściągać do siebie przemysłowców, którzyby w danej miejscowości zakładali przedsiębiorstwa fabryczne, a to przez świadczenia w naturze, zwłaszcza udzielanie darmo lub bardzo tanio gruntów, a ewentualnie i przez zwalnianie od dodatków gminnych; 6) przez wywieranie ze strony władz krajowych należytego nacisku na władze państwowe, celem uzyskania dostaw państwowych, celem uzyskania korzystnych taryf kolejowych i ceł ochronnych, niemniej, celem skłonienia władz centralnych, by na polu rozszerzenia sieci telegraficznych, telefonicznych i wogóle środków komunikacyjnych, licząc się z potrzebami przemysłu krajowego, Galicyę po macoszemu nie traktowały.

Powyżej przytoczone wytyczne stanowią program realnej polityki przemysłowej, zastosowanej do kompetencyi i środków, jakiemi kraj nasz obecnie rozporządza.

Lwów, w grudniu 1906.

WYKAZ

zasiłków stypendyjnych przedstawionych Wydziałowi krajowemu do udzielenia uczniom szkół przemysłowych i handlowych.

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	w roku 1905/6				
		Ryczałt	Ilość uczniów pobierających zasiłek	miesięcznie po	co czyni rocznie	Na zakład przypada razem rocznie
		K		K	K	K
	Dla zakładów krajowych:					
1	Szkoła koszykarska w Brzezowcu	—	2	5	110	—
	„ „ „ „	—	3	3	99	209
2	„ „ „ Czerwonej Woli	600	—	—	—	600
3	„ „ „ Dynowie	300	—	—	—	300
4	„ „ „ Dżurowie	200	—	—	—	200
5	„ „ „ Leżajsku	—	9	3	297	297
6	„ „ „ Nieznanowicach . . .	—	3	4	108	108
7	„ „ „ Niżniowie	—	2	4	88	—
	„ „ „ „	—	3	3	99	—
	„ „ „ „	—	2	2	44	231
8	„ „ „ Warzycach	—	7	4	308	308
9	„ „ „ Wielowsi	—	1	5	55	—
	„ „ „ „	—	11	3	363	418
10	„ „ „ Wojsławiu	—	4	4	176	—
	„ „ „ „	—	2	3	66	242
11	„ „ „ Zatorze	—	7	4	308	—
	„ „ „ „	—	2	2	44	352
12	„ kołodziejska „ Grybowie	—	2	10	220	—
	„ „ „ „	—	7	8	616	—
	„ „ „ „	—	9	6	594	—
	„ „ „ „	—	5	5	275	—
	„ „ „ „	—	2	3	66	1771
13	„ „ „ Grzymałowie	600	—	—	—	600
14	„ „ „ Kamionce strumiłowej . .	—	5	8	440	—
	„ „ „ „ „	—	14	6	924	—
	„ „ „ „ „	—	4	4	176	1540
15	„ „ „ Tłumaczu	—	1	8	88	—
	„ „ „ „	—	8	6	528	—
	„ „ „ „	—	4	4	176	792
16	„ stolarska „ Kalwaryi zebrzydowskiej	400	—	—	—	400
17	„ „ „ Stanisławowie	—	1	10	110	—
	„ „ „ „	—	11	8	968	—
	„ „ „ „	—	13	6	858	1936

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	w roku 1905/6				
		Ryczałt	Ilość uczniów pobierających zasiłek	miesięcznie po	co czyni rocznie	Na zakład przypada razem rocznie
		K		K	K	K
	Dla zakładów krajowych:					
18	Szkoła wyrobu zabawek w Jaworowie	1200	—	—	—	1200
19	„ garncarska w Kołomyi	1100	—	—	—	1100
20	„ szewska w Dobczycach	300	—	—	—	300
21	„ „ „ Kołomyi	700	—	—	—	700
22	„ „ „ Starym Sączu	600	—	—	—	600
23	„ „ „ Witkowie Nowym	900	—	—	—	900
24	„ tkacka „ Glinianach	—	1	6	66	—
		—	3	5	165	—
		—	13	4	572	803
25	„ „ „ Gorlicach	600	—	—	—	600
26	„ „ „ Kossowie	600	—	—	—	600
27	„ „ „ Krośnie	2000	—	—	—	2000
28	„ „ „ Łańcucie	800	—	—	—	800
29	„ „ „ Rychwałdzie	350	—	—	—	350
30	„ „ „ Wilamowicach	—	12	4	528	528
31	„ sukiennicza w Rakszawie	2000	—	—	—	2000
32	„ koronkarska „ Bobowej	500	—	—	—	500
33	„ „ „ Zakopanem	—	6	4	264	264
34	„ hafciarska „ Makowie	600	—	—	—	600
	Dla szkół państwowych:					
35	Ck. szkoła przemysłowa w Krakowie	—	5	20	1000	—
	„ „ „ „ „	—	5	15	750	—
	„ „ „ „ „	300	—	—	300	2050
36	„ „ „ we Lwowie		1	15	150	—
	„ „ „ „ „	—	17	10	1700	—
	„ „ „ „ „	—	9	8	720	2570
37	„ „ ślusarska w Swiątnikach	—	7	8	560	—
	„ „ „ „ „	—	23	6	1380	1940
38	„ „ kowalska „ Sułkowicach	800	—	—	—	800
39	„ „ drzewna „ Kołomyi	1800	—	—	—	1800
40	„ „ „ „ Zakopanem	1900	—	—	—	1900
	Razem	—	—	—	—	35.209

Stypendya handlowe

w roku 1905/6.

1. Ludwik Mazurkiewicz, Akademia exportowa we Wiedniu . . . . . Koron 200·—
2. Abraham Rath „ „ „ „ „ 200·—
3. Bazyli Uhryn „ „ „ „ „ 200·—
4. Michał Pohoski Wyższa szkoła handlowa w Krakowie . . . . „ 250·—
5. Fryderyk Gichner „ „ „ „ „ „ 250·
6. Mojżesz Schmaus „ „ „ „ „ „ 200·—
7. Leib Beckmann „ „ „ „ „ „ 200.—
8. Stanisław Kodlewicz „ „ „ „ „ „ 200·—
9. Samuel Grünbaum „ „ „ „ „ „ 200·—
10. Jerzy Guzdek „ „ „ „ „ „ 200·
11. Leopold Tokarz „ „ „ „ „ „ 200·
12. Józef Bochenek „ „ „ „ „ „ 200·—
13. Justyn Maćkiewicz „ „ „ „ „ „ 150·—
14. Józef Jan Wojnarski „ „ „ „ „ „ 150·—

Nadto uchwalono w r. 1906 dać Dyrekcyi wyższej szkoły handlowej w Krakowie ryczałtową kwotę 400 K na udzielanie chwilowych zapomóg uczniom.

15. Jan Cioruch Akademia handlowa we Lwowie . . . . . Koron 300·—
16. Józef Skrętowicz „ „ „ „ „ 300·—
17. Tadeusz Sławomirski „ „ „ „ „ 300·—
18. Feliks Szczepański „ „ „ „ „ 200·—
19. Karol Świstuń „ „ „ „ „ 200·—

Nadto uchwalono w r. 1906 dać Dyrekcyi Akademii handlowej we Lwowie ryczałtową kwotę 400 K na udzielanie uczniom chwilowych zapomóg.

PRELIMINARZ
FUNDUSZU KRAJOWEGO
na rok 1907.

Rubryka XII.

Przemysł i Rękodzieła.

Zestawiony na podstawie dat podanych przez Komisyę krajową dla spraw przemysłowych, uchwałę Wydziału krajowego do LW. 79.742 i dodatkowe do LW. 88.451, 92.756, 94.081, 94.096 i 95.544/1906.

CZĘŚĆ I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

1. Biała. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) z Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie	800	800	—	800	
d) z Kasy oszczęd. w Białej	400	400	—	400	
— od cechu sukienniczego	30	—	—	—	
e) wkładki uczniów na przybory	290	300	—	300	
f) od. miejsc. Związk. przem.	80	60	—	60	
g) od c. k. Rządu	2.060	2.060	—	2.060	
h) z funduszu krajowego	2.060	2.060	—	2.060	Jak na r. 1906.
Razem	6.920	6.880	—	6.880	
Wydatki.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	900	900	—	900	Z tego przypada 300 K za kierownictwo kursu handlowego.
b) nauka	5.200	5.200	—	5.200	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	480	480	—	480	
3. Środki naukowe	100	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	240	200	—	200	*Mniej* wedle potrzeby.
Razem	6.920	6.880	—	6.880	

2. Bochnia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.					
Subwencye:					
a) od gminy	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	1.084	1.090	—	1.090	
c) z funduszu krajowego	1.084	944	—	944	*Mniej* o 140 K głównie z powodu niższego kredytu na naukę i przybory.
Razem	3.168	3.034	—	3.034	
Wydatki.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.048	1.984	—	1.984	*Mniej* z powodu, że nauka religii w I. i II. klasie przemysłowej udzielana ma być wspólnie.
2. Przybory szkolne	420	350	—	350	*Mniej* wedle potrzeby.
3. Środki naukowe	200	200	—	200	
4. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	3.168	3.034	—	3.034	

3. Brody. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej	—	200	—	200	
c) od Izby handl. przemysł.	1.000	1.000	—	1.000	
d) od c. k. Rządu	884	1.134	—	1.134	
e) z funduszu krajowego	884	1.168	—	1.168	*Więcej* o 284 K głównie z powodu wyższego kredytu na naukę, przybory szkolne i środki naukowe.
Razem	3.368	4.102	—	4.102	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.368	3.082	—	3.082	*Więcej* z powodu zamierzonego otwarcia kursu handlowego i przyjęcia preliminowanych egzort żydowskich.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	480	500	—	500	
3. Wydatki administracyjne	120	120	—	120	
Razem	3.368	4.102	—	4.102	

4. Brzesko. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	30	30	—	30	W myśl uchwały Rady gminnej z dnia 17. sierpnia 1905 na 6 lat (LW. 108.139/1905).
b) od Rady powiatowej	100	300	—	300	W myśl uchwały Rady powiatowej z dnia 27. lutego 1905 (LW. 97.962 ex 1905).
c) od JW. Jana Götza Okocimskiego	500	200	—	200	
d) od Stowarzyszenia rękodzielników kat.	50	50	—	50	W myśl uchwały z dnia 13. sierpnia 1905 na 6 lat (LW. 108.139/1905).
e) od Stowarzyszenia przemysłu handl. i gosp. szynk.	20	20	—	20	
f) od Izby handlowo-przemysł.	200	200	—	200	
g) od c. k. Rządu	590	800	—	800	
h) z funduszu krajowego	590	955	—	955	*Właściwie więcej* o 995 K, gdyż szkoła otwartą została z dniem 1. listopada 1905, a subwencyi udzielono z poz 411 (nowe szkoły przemysł. uzupeł.).
Razem	2.080	2.555	—	2 555	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	1.380	1.855	—	1.855	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	2.080	2.555	—	2.555	

5. Brzeżany. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . .	1.109	1.170	—	1.170	
d) z funduszu krajowego .	1.109	1.222	—	1.222	*Więcej* o 113 K, głównie z powodu wyższego wydatku na kierownictwo i naukę.
Razem .	2.918	3.092	—	3.092	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo:					
α) płaca . . 400 K					
β) dod. osobisty . 100 »	400	500	—	500	Wynagrodzenie 500 K ad personam dla kierownika M. Baczyńskiego.
b) nauka	2.048	2.112	—	2.112	*Więcej* z powodu przyjęcia na kursie przygotowawczym religii wyznania mojżeszowego
2. Przybory i środki naukowe .	350	350	—	350	
3. Wydatki administracyjne .	120	130	—	130	
Razem .	2.918	3.092	—	3.092	

6. Buczacz Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Gmina uchwałą z dnia 30. listopada 1895 r. zobowiązała się dawać 400 K rocznie (LW. 3.484/1896).
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400	Rada powiatowa uchwałą z dnia 29. lutego 1896 r. zobowiązała się dawać 400 K rocznie (LW. 8.896/1896).
c) od Stowarzyszenia rzemieślniczego	100	100	—	100	Stowarzyszenie rękodzielników aktem fundacyjnym z dnia 3. grudnia 1895 zobowiązało się dawać 100 K rocznie (LW. 3.484/1896).
d) od Izby handl. przemysł. .	200	200	—	200	
e) od c. k. Rządu . . .	1.100	1.100	—	1.100	
f) z funduszu krajowego .	1.100	1.100	—	1.100	Jak na r. 1906.
Razem .	3.300	3.300	—	3.300	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	450	—	450	*Więcej* z powodu zwiększonej frekwencyi.
b) nauka	2.368	2.304	—	2.304	*Mniej* z powodu nieprelimonowania na nankę języka polskiego w II. klasie przemysłowej.
2. Przybory szkolne . . .	200	200	—	200	
3. Środki naukowe . . .	200	200	—	200	
4. Wydatki administracyjne .	132	146	—	146	*Więcej* wedle potrzeby.
Razem .	3.300	3.300	—	3.300	

7. Chrzanów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Gmina uchwałą z dnia 4. października 1899 r. L. 5.868 zobowiązała się dawać roczną subwencyę w kwocie 400 K i dostarczać lokalu, opału i oświetlenia (LW. 47.126/1900).
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400	Rada powiatowa w Chrzanowie uchwałą z dnia 31. stycznia 1901 r. zobowiązała się płacić roczną subwencyę 400 K.
c) od Izby handl. przemysł. .	200	200	—	200	
d) od Tow. zaliczkowego . .	100	100	—	100	
e) od c. k. Rządu . . .	1.100	1.100	—	1.100	
f) z funduszu krajowego .	1.100	970	—	970	*Mniej* o 130 K z powodu niższego kredytu na przybory, środki naukowe i wydatki administracyjne.
Razem .	3.300	3.170	—	3.170	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	2.240	2.240	—	2 240	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	460	400	—	400	*Mniej* wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	200	130	—	130	
Razem .	3.300	3.170	—	3.170	

8. Drohobycz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	600	700	—	700	
b) od Rady powiatowej . .	300	550	—	550	Rada powiatowa w Drohobyczu uchwałą z dnia 29. grudnia 1905 podwyższyła subwencyę z dotychczasowych 300 K na 550 K.
c) od Kasy oszczędności .	50	100	—	100	
d) od Tow. zaliczkowego .	20	20	—	20	
e) od Grupy III. przemysłowców	—	100	—	100	
f) od c. k. Rządu . . .	1.920	2.230	—	2.230	
g) z funduszu krajowego .	1.920	1.921	—	1.921	*Więcej* o 1 K wedle potrzeby.
Razem .	4.810	5.621	—	5.621	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	500	500	—	500	
b) nauka	3.760	4.351	—	4 351	
2. Przybory szkolne i środki naukowe	400	500	—	500	*Więcej* głównie z powodu urządzenia kursu rysunkowego.
3. Przybory (rysunki i specyalne modele) dla kursu rysunkowego	—	120	—	120	
4. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem .	4.810	5.621	—	5.621	

9. Gorlice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	Od roku 1900 gmina obniżyła subwencyę z dotychczasowych 400 K na 200 K, natomiast jednak corocznie czyni starania u Izby handlowej o subwencyę w kwocie 300 K (LW. 4.634/1901).
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	
c) od Tow. zaliczkowego .	300	300	—	300	
d) od Izby handl. przem. .	300	300	—	300	
e) od c. k. Rządu . . .	1.200	1.250	—	1.250	
f) z funduszu krajowego .	1.200	1.168	—	1.168	*Mniej* o 32 K głównie z powodu mniejszych wydatków na naukę.
Razem .	3.600	3.618	—	3.618	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	500	500	—	500	
b) nauka	2.600	2.528	—	2.528	*Mniej* z powodu, że nauka religii w I. i II. klasie przemysłowej udzielaną ma być wspólnie.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	400	400	—	400	
4. Wydatki administracyjne .	100	130	—	130	Wedle potrzeby.
		60	—	60	
Razem .	3.600	3.618	—	3.618	

10. Jarosław. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	760	688	—	688	Z kwoty tej przypada 188 K na kurs handlowy.
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	
c) od c. k. Rządu . .	1.398	1.400	—	1.400	
d) z funduszu krajowego .	1.398	1.266	—	1.266	*Mniej* o 132 K z powodu mniejszego kredytu na naukę.
Razem .	3.956	3.754	—	3.754	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	500	500	—	500	
b) nauka	2.686	2.484	—	2.484	*Mniej* z powodu, że na II. klasę kursu handlowego preliminuje się od 15. września.
2. Przybory szkolne . . .	350	350	—	350	
3. Środki naukowe . . .	250	250	—	250	
4. Wydatki administracyjne .	170	170	—	170	
Razem .	3.956	3.754	—	3.754	

11. Jasło. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Gmina zobowiązała się dostarczyć szkole lokalu, opału, oświetlenia usługi i subwencyę 400 K (LW. 5.147 i 25.494/1891).
b) od Rady powiatowej .	240	240	—	240	
c) od izby handl. przemysł. .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	1.170	1.170	—	1.170	
e) z funduszu krajowego .	1.170	1.325	—	1.325	*Więcej* o 155 K z powodu większego wydatku na naukę.
Razem .	3.180	3.335	—	3.335	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	2.430	2.585	—	2.585	*Więcej* z powodu przyjęcia nauki religii wyznania mojżeszowego.
2. Środki naukowe . . .	250	250	—	250	
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem .	3.180	3.335	—	3.335	

12. Kałusz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	Gmina zobowiązała się dać dla szkoły lokal, opał, oświetlenie, usługę i 200 K (LW. 19.051/1893).
b) od Rady powiatowej .	200	200	—	200	Rada powiatowa zobowiązała się dawać 200 K rocznie (LW. 19.051/1893).
c) od c. k. Rządu . . .	1.228	1.260	—	1.260	
d) z funduszu krajowego .	1.228	1.360	—	1.360	*Więcej* o 132 K z powodu wyższego kredytu na naukę, przybory szkolne i środki naukowe.
Razem .	2.856	3.020	—	3.020	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	2.176	2 240	—	2.240	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	200	150	—	150	Wedle potrzeby.
3. Środki naukowe . . .		150	—	150	
4. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem .	2.856	3.020	—	3.020	

13. Kęty. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	695	816	—	816	Gmina zobowiązała się dać szkole opał, oświetlenie, usługę i przyczyniać się subwencyą w wysokości $^1/_3$ części kosztów utrzymania, na którą to subwencyę wpływa subwencya od Rady powiatowej w Białej w kwocie 300 K (LW. 72.486 i 75.316/1904).
b) od c. k. Rządu . . .	695	950	—	950	
c) z fund. krajowego . .	695	817	—	817	*Więcej* o 122 K głównie z powodu większych kredytów na naukę i kierownictwo.
Razem .	2.085	2.583	—	2.583	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	300	400	—	400	*Więcej* z powodu otwarcia II. klasy przemysłowej.
b) nauka	1.485	1.883	—	1.883	
2. Środki naukowe . . .	240	250	—	250	
3. Wydatki administracyjne .	60	50	—	50	
Razem .	2.085	2.583	—	2.583	

14. Kołomyja. I. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Sobieskiego.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	1.020	1.020	—	1.020	W myśl uchwały Rady miasta z dnia 31. stycznia 1888 L. 404 gmina pokrywa niedobór, tudzież dostarcza lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady powiatowej .	300	300	—	300	
c) z fund. rzemieślniczego odsetki od kap. 12.000 K .	480	480	—	480	
d) od c. k. Rządu . .	1.070	1.350	—	1.350	
e) z funduszu krajowego .	1.070	1.230	—	1.230	*Więcej* o 160 K głównie z powodu większego kredytu na naukę.
Razem .	3.940	4.380	—	4.380	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	600	600	—	600	
b) nauka	2.368	2.880	—	2.880	*Więcej* z powodu zamierzonego otwarcia kursu handlowego.
2. Przybory szkolne . . .	400	400	—	400	
3. Środki naukowe . . .	372	300	—	300	
4. Wydatki administracyjne .	200	200	—	200	
Razem .	3.940	4.380	—	4.380	

15. Kołomyja. II. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. St. Szczepanowskiego.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.312	1.703	—	1.703	Rada gminna aktem notar. z dnia 17. września 1902 r. zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i subwencyę w wysokości 1/3 części kosztów jednak nie wyżej jak 1.500 K (LW. 51.886/1902).
b) od Rady powiatowej .	100	100	—	100	Rada powiatowa aktem notar. z dnia 4. lipca 1902 r. LR 8.053 zobowiązała się płacić po 100 K rocznie począwszy od r. 1902 przez cały czas istnienia tej szkoły (LW. 51.886/1902).
c) od c. k. Rządu . . .	1.412	1.500	—	1.500	
d) z funduszu krajowego .	1.412	1.703	—	1.703	*Więcej* o 291 K głównie z powodu większego kredytu na naukę.
Razem .	4.236	5.006	—	5.006	
Wydatki.					
1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	600	600	—	600	
b) nauka	2.986	3.856	—	3.856	*Więcej* z powodu preliminowania na drugi oddział na kursie przygotowawczym i w I. klasie przemysłowej.
2. Środki naukowe . . .	450	250	—	250	
3. Wydatki administracyjne .	200	300	—	300	
Razem .	4.236	5.006	—	5.006	

16. Kraków. Szkoła przem. uzupełn. na Kleparzu.

Dochody.					
Subwencye:					
a) od gminy	2.400	2.852	—	2.852	Dotowanie pięciu szkół przemysłowych uzup. w Krakowie, postawiono na równi z przeważną częścią szkół przemysłowych w kraju, t. j że gmina, rząd i kraj, poza drobnymi datkami z funduszu Dietla, przyczyniać się mają do kosztów utrzymania 1/2 częścią ogólnych wydatków, a gmina ponadto obowiązaną jest dostarczać jeszcze bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od c. k. Rządu . . .	2.400	3.100	—	3.100	
c) z funduszu krajowego .	2.400	2.853	—	2.853	*Więcej* o 453 K głównie z powodu wyższego kredytu na naukę, środki naukowe i przybory.
Razem .	7.200	8.805	—	8.805	
Wydatki.					
1. Płace:					
a) kierownictwo:					
α) *płaca* . . 480 K					
β) *dod. osobisty* 200 »	480	680	—	680	*Więcej* z powodu przyznania kierownikowi J. Parczyńskiemu dodatku osobistego.
b) nauka	5.970	7.025	—	7.025	*Więcej* z powodu otworzenia II. oddziału kursu stylistyki i rachunków dla uczniów uwolnionych od nauki rysunków i nowego kursu rysunkowego dla starszych.
2. Przybory szkolne . . .	400	250	—	250	
3. Środki naukowe dla szkoły i kursu rysunkowego . . .		500	—	500	
6. Wydatki administracyjne .	350	350	—	350	
Razem .	7.200	8.805	—	8.805	

17. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca przy ul. Lubomirskiego.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.290	1.415	—	1.415	
b) od c. k. Rządu	1.290	1.900	—	1.900	
c) z funduszu krajowego	1.290	1.415	—	1.415	*Więcej* o 125 K głównie z powodu wyższego kredytu na naukę.
Razem	3.870	4.730	—	4.730	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo:					
α) *płaca* 480 K					
β) *dod. osobisty* 50 »	480	530	—	530	*Więcej* z powodu przyznania kierownikowi K. Drozdowskiemu dodatku osobistego 50 K.
b) nauka	2.970	3.700	—	3.700	*Więcej* z powodu prelimirowania na kurs rysunkowy.
2. Przybory szkolne	280	350	—	350	
3. Środki naukowe					
4. Wydatki administracyjne	140	150	—	150	
Razem	3.870	4.730	—	4.730	

18. Kraków. Szkoła przemysł. uzupeł. na Smoleńsku.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	1.290	1.380	—	1.380	
b) od c. k. Rządu	1.290	1.290	—	1.290	
c) z funduszu krajowego	1.290	1 340	—	1.340	*Więcej* o 50 K głównie z powodu większych wydatków na naukę.
Razem	3.870	4.010	—	4.010	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.970	3.080	—	3.080	*Więcej* z powodu przyjęcia wynagrodzenia za nadzór nad uczniami w kościele podczas nabożeństw.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	280	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne	140	150	—	150	
Razem	3.870	4.010	—	4.010	

19. Kraków. Szkoła przem. uzupełn. na Kaźmierzu.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.370	1.825	—	1.825	
b) od c. k. Rządu . . .	1.370	1.650	—	1.650	
c) z funduszu krajowego .	1.370	1.825	—	1.825	*Więcej* o 455 K głównie z powodu wyższego wydatku na naukę, przybory szkolne, środki naukowe i kierownictwo.
Razem .	4.110	5.300	—	5.300	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo:					
α) *płaca* . . 480 K					
β) *dod. osobisty* 50 »	480	530	—	530	*Więcej* z powodu przyznania kierownikowi S. Spitzerowi dodatku osobistego 50 K.
b) nauka	3.200	4.170	—	4.170	*Więcej* z powodu utworzenia II. oddziału kursu stylistyki i rachunków dla uwolnionych od rysunków tudzież zamierzonego otwarcia kursu handlowego.
2 Przybory szkolne . . .	280	350	—	350	
3. Środki naukowe . . .		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem .	4.110	5.300	—	5.300	

20. Kraków. Szkoła przem. uzupeł. przy ul. Dietla.

Dochody.

Subwencye:				
a) od gminy	1 390	1.474	—	1.474	
b) od c. k. Rządu . . .	1.390	1.402	—	1.402	
c) z funduszu krajowego .	1.390	1.474	—	1.474	*Więcej* o 84 K głównie z powodu wyższego kredytu na naukę.
Razem .	4.170	4.350	—	4.350	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo:					
α) *płaca* . . 480 K					
β) *dod. osobisty* . 50 »	480	530	—	530	*Więcej* z powodu przyznania kierownikowi H. Waciędze dodatku osobistego 50 K.
b) nauka	3.260	3.370	—	3.370	*Więcej* z powodu przyjęcia wynagrodzenia za nadzór nad uczniami w kościele podczas nabożeństw.
2. Przybory szkolne . . .	280	200	—	200	
3. Środki naukowe . . .		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem .	4.170	4.350	—	4.350	

21. Krosno. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	500	500	—	500	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, oświetlenie, usługę i 500 K subwencyi (LW. 57.555/1892).
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	1.346	1.346	—	1.346	
d) z funduszu krajowego	1,346	1.269	—	1.269	*Mniej* o 77 K z powodu mniejszego wydatku na naukę.
Razem	3.392	3.315	—	3.315	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.432	2.355	—	2.355	*Mniej* z powodu, iż nauka religii w I. i II. klasie przemysłowej udzielaną ma być wspólnie.
2. Przybory szkolne	300	300	—	300	
3. Środki naukowe	100	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	160	160	—	160	
Razem	3,392	3.315	—	3.315	

22. Lwów. Szkoła przem. uzupełn. im. św. Anny.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	1.975	2.027	—	2.027	Dotowanie dziewięciu szkół przemysł. uzup. we Lwowie postawiono na równi z przeważną częścią szkół przemysłowych w kraju, t. j., że gmina, kraj i państwo przyczyniać się mają w $^1/_3$ części ogólnych kosztów, a gmina nadto obowiązaną jest dostarczać bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od c. k. Rządu	1,975	1.980	—	1.980	
c) z funduszu krajowego	1.975	2.028	—	2.028	*Więcej* o 53 K głównie z powodu większego wydatku na naukę.
Razem	5.925	6.035	—	6.035	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	4.345	4.505	—	4 505	*więcej* wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2 Przybory szkolne	1.000	800	—	800	
3. Środki naukowe		150	—	150	
4. Potrzeby administracyjne	100	100	—	100	
Razem	5.925	6.035	—	6.035	

23. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Antoniego.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	1.475	1.630	—	1.630	
b) od c. k. Rządu	1.475	1.480	—	1.480	
c) z funduszu krajowego	1.475	1.635	—	1.635	*Więcej* o 160 K głównie z powodu większego wydatku na naukę.
Razem	4.425	4.745	—	4.745	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
c) nauka	3.145	3.465	—	3.465	*Więcej* wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	720	600	—	600	
3. Środki naukowe		120	—	120	
4. Wydatki administracyjne	80	80	—	80	
Razem	4.425	4.745	—	4.745	

24. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. króla Sobieskiego.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	1.547	1 900	—	1.900	
b) od c. k. Rządu	1.546	1.800	—	1.800	
c) z funduszu krajowego	1.547	1.900	—	1.900	*Więcej* o 353 K głównie z powodu większych wydatków na naukę, przybory szkolne, środki naukowe i administracyjne wydatki.
Razem	4.640	5.600	—	5.600	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.360	4.170	—	4.170	*Więcej* głównie z powodu zamierzonego otwarcia kursu handlowego.
2. Przybory szkolne	720	700	—	700	
3. Środki naukowe		150	—	150	
4. Wydatki administracyjne	80	100	—	100	
Razem	4 640	5.600	—	5.600	

25. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Elżbiety.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	955	952	—	952	
b) od c. k. Rządu	955	960	—	960	
c) z funduszu krajowego	955	953	—	953	*Mniej* o 2 K wedle potrzeby.
Razem	2.865	2.865	—	2.865	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	1.865	1.865	—	1.865	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	480	320	—	320	
3. Środki naukowe		160	—	160	
4. Wydatki administracyjne	40	40	—	40	
Razem	2.865	2.865	—	2.865	

26. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Konarskiego.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	1.335	1.585	—	1.585	
b) od c. k. Rządu	1.335	1.650	—	1.650	
c) z funduszu krajowego	1.335	1.585	—	1.585	*Więcej* o 250 K głównie z powodu większych wydatków na naukę, przybory szkolne, środki naukowe i administracyjne wydatki.
Razem	4.005	4.820	—	4.820	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.745	3.365	—	3.365	
2. Przybory szkolne	720	700	—	700	*Więcej* z powodu zamierzonego otwarcia kursu rysunkowego dla starszych.
3. Środki naukowe		200	—	200	
4. Wydatki administracyjne	60	75	—	75	
Razem	4.005	4.820	—	4.820	

27. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Marcina.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y			
Subwencye:					
a) od gminy	1.475	1.952	—	1.952	
b) od c. k. Rządu . . .	1.475	1.790	—	1.790	
c) z funduszu krajowego .	1.475	1.953	—	1.953	*Więcej* o 478 K głównie z powodu większych wydatków na naukę przybory szkolne, środki naukowe i administracyjne wydatki.
Razem .	4.425	5.695	—	5.695	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	480	480	—	480	
b) nauka	3.145	4.165	—	4.165	
2. Przybory szkolne . . .	720	800	—	800	*Więcej* głównie z powodu zamierzonego otwarcia kursu rysunkowego dla starszych.
3. Środki naukowe . . .		150	—	150	
4. Wydatki administracyjne .	80	100	—	100	
Razem .	4.425	5.695	—	5.695	

28. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. A. Mickiewicza.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	1.315	1.292	—	1.292	
b) od c. k. Rządu . . .	1.315	1.320	—	1.320	
c) z funduszu krajowego .	1.315	1.293	—	1.293	*Mniej* o 22 K głównie z powodu mniejszych wydatków na przybory szkolne i środki naukowe.
Razem .	3.945	3.905	—	3.905	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	480	480	—	480	
b) nauka	2.825	2.825	—	2.825	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	580	400	—	400	*Mniej* wedle potrzeby.
3. Środki naukowe . . .		140	—	140	
4. Wydatki administracyjne .	60	60	—	60	
Razem .	3.945	3.905	—	3.905	

29. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Piramowicza.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy . . .	955	952	—	952	
b) od c. k. Rządu . .	955	960	—	960	
c) z funduszu krajowego .	955	953	—	953	*Mniej* o 2 K wedle potrzeby.
Razem .	2.865	2.865	—	2.865	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	480	480	—	480	
b) nauka	1.865	1.865	—	1.865	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	480	320	—	320	
3. Środki naukowe . . .		160	—	160	
4. Wydatki administracyjne .	40	40	—	40	
Razem .	2.865	2.865	—	2.865	

30. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Staszica.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy . . .	1.555	1.912	—	1.912	
b) od c. k. Rządu . .	1.555	1.870	—	1.870	
c) z funduszu krajowego .	1.555	1 913	—	1.913	*Więcej* o 358 K głównie z powodu większych wydatków na naukę, przybory szkolne, środki naukowe i administracyjne wydatki.
Razem .	4.665	5.695	—	5.695	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	480	480	—	480	
b) nauka	3.385	4.165	—	4.165	
2. Przybory szkolne . . .	720	800	—	800	*Więcej* z powodu zamierzonego otwarcia kursu rysunkowego dla starszych.
3. Środki naukowe . . .		150	—	150	
4. Wydatki administracyjne .	80	100	—	100	
Razem .	4.665	5.695	—	5.695	

31. Lwów. Izraelicka Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Bernsteina.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) z fund. Marka Bernsteina .	2.600	2.600	—	2.600	
b) od zboru izraelickiego .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	950	950	—	950	
d) z funduszu krajowego .	950	950	—	950	Jak na r. 1906.
Razem .	4.700	4.700	—	4.700	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	600	600	—	600	
b) nauka	2.400	2.400	—	2.400	
2. Przybory szkolne i środki naukowe	500	500	—	500	
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
4. Lokal, opał i oświetlenie .	900	900	—	900	
5. Usługa	150	150	—	150	
Razem .	4.700	4.700	—	4.700	

32. Łańcut. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	240	240	—	240	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i 240 K subwencyi (LW 31.162 i 55.074/1894).
b) od Rady powiatowej . .	300	300	—	300	Rada powiatowa zobowiązała się dać 300 K subwencyi (LW. 71.162/1895).
c) od c. k. Rządu . . .	1.015	1.015	—	1.015	
d) z funduszu krajowego .	1.015	1.071	—	1.071	*Więcej* o 56 K z powodu wyższego kredytu na przybory szkolne, środki naukowe, i na naukę.
Razem .	2.570	2.626	—	2.626	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	300	300	—	300	
b) nauka	1.920	1.936	—	1.936	*Więcej* z powodu podniesienia wynagrodzenia za naukę rysunków z 2 K na 2 K 40 h. za godzinę.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	200	240	—	240	*Więcej* wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem .	2.570	2.626	—	2.626	

33. Myślenice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczalne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i 400 K subwencyi (LW. 47.647/1897).
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400	Rada powiatowa zobowiązała się dać 400 K subwencyi (LW. 47.647 i 52.227/1897).
c) od c. k. Rządu . . .	910	920	—	920	
d) z funduszu krajowego .	910	886	—	886	*Mniej* o 24 K głównie z powodu mniejszych wydatków na naukę.
Razem .	2.620	2.606	—	2.606	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	1.920	1.856	—	1.856	*Mniej* z powodu, że nauka religii w I i II. klasie przemysłowej udzielaną ma być wspólnie.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	200	250	—	250	*Więcej* wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem .	2.620	2.606	—	2.606	

34. Nowy Sącz. Szkoła przemysł. uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej . .	600	600	—	600	
c) od Kasy oszczędności .	200	200	—	200	
d) od Dyrekcyi c. k. kolei państwowej	200	200	—	200	
e) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie . .	200	200	—	200	
f) od c. k. Rządu . . .	1.746	2.060	—	2.060	
g) z funduszu krajowego .	1.746	2.152	—	2.152	*Więcej* o 406 K głównie z powodu większych wydatków na naukę i przybory szkolne.
Razem .	5.092	5.812	—	5.812	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	600	600	—	600	
b) nauka	3.692	4.312	—	4.312	*Więcej* z powodu zamierzonego otwarcia kursu rysunkowego.
2. Przybory szkolne . . .	300	400	—	400	
3. Środki naukowe . . .	300	300	—	300	
4. Wydatki administracyjne .	200	200	—	200	
Razem .	5.092	5.812	—	5.812	

35. Nowy Targ. Szkoła przemysł. uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę, i 200 K subwencyi (LW. 28.775/1892).
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	
c) od Stow. przem. i rękodz.	100	100	—	100	
d) od Tow. zaliczkowego .	144	144	—	144	
e) od c. k. Rządu . . .	997	1.000	—	1.000	
f) z funduszu krajowego .	997	960	—	960	*Mniej* o 37 K głównie z powodu mniejszych wydatków na naukę.
Razem .	2.838	2.804	—	2.804	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	2.048	1.984	—	1.984	*Mniej* z powodu, że nauka religii w I. i II. klasie przemysłowej udzielaną ma być wspólnie.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	270	300	—	300	*Więcej* wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	120	120	—	120	
Razem .	2.838	2.804	—	2.804	

36. Podgórze. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	1.354	1.531	—	1.531	Gmina zobowiązała się przyczyniać subwencyą w $^1/_3$ części ogólnych kosztów utrzymania szkoły, tudzież dostarczać lokalu, opału, oświetlenia i usługi (LW. 25.305/1891).
b) od Rady pow. w Wieliczce	50	50	—	50	
c) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie . .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . . .	1.354	1.670	—	1.670	
e) z funduszu krajowego .	1.354	1.483	—	1.483	*Więcej* o 129 K głównie z powodu większych wydatków na naukę.
Razem .	4 312	4 934	—	4.934	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	3.362	3.984	—	3.984	*Więcej* z powodu zamierzonego otwarcia kursu rysunkowego dla starszych.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	400	400	—	400	
3. Wydatki administracyjne .	150	150	—	150	
Razem .	4.312	4.934	—	4.934	

37. Przemyśl. I. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w śródmieściu.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i 920 K subwencyi (Lw. 8.693/1884)
b) od Rady powiatowej .	600	600	—	600	Rada powiatowa zobowiązała się dać subwencyę 600 (LW. 11.373/1888).
c) od c. k. Rządu . . .	1.175	1.730	—	1.730	
d) z funduszu krajowego .	1.175	1.952	—	1.952	*Więcej* o 777 K głównie z powodu wyższego kredytu na przybory szkolne, środki naukowe i naukę.
Razem .	3.550	4.882	—	4.882	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	480	480	—	480	
b) nauka	2.670	3.722	—	3.722	*Więcej* głównie z powodu zamierzonego otwarcia kursu handlowego i rysunkowego.
2. Przybory szkolne . . .	—	500	—	500	
3. Środki naukowe . . .	320	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem .	3.550	4.882	—	4.882	

38. Przemyśl. II. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na przedmieściu lwowskiem.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Kasy oszczędności .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.311	1.320	—	1.320	
d) z funduszu krajowego .	1.311	1.342	—	1.342	*Więcej* o 31 K głównie z powodu większych wydatków na przybory szkolne i środki naukowe.
Razem .	3.422	3.462	—	3.462	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	480	480	—	480	
b) nauka	2.542	2.452	—	2.452	*Mniej* głównie z powodu, że nauka religii w I. i II. klasie przemysłowej udzielaną ma być wspólnie.
2. Przybory szkolne . . .	—	350	—	350	
3. Środki naukowe . . .	320	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem .	3.422	3.462	—	3.462	

39. Rzeszów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	260	250	—	250	
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	Rada powiatowa zobowiązała się dawać subwencyę 200 K (LW. 59.566/1837).
— od Kasy oszczędności	100	—	—	—	
c) z fund. Towarnickiego	300	300	—	300	
d) od Izby handl. przemysł	200	200	—	200	
e) od c. k. Rządu	1.338	1.590	—	1.590	
f) z funduszu krajowego	1.338	2.496	—	2.496	*Więcej* o 1.158 K głównie z powodu większych wydatków na naukę i że odpadła subwencya Kasy oszczędności.
Razem	3.736	5.036	—	5.036	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	2.486	3.786	—	3.786	*Więcej* z powodu preliminowania na drugi oddział na kursie przygotowawczym i na kurs handlowy.
2. Przybory szkolne	450	450	—	450	
3. Środki naukowe	150	150	—	150	
4. Wydatki administracyjne	150	150	—	150	
Razem	3.736	5.036	—	5.036	

40. Sambor. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	Gmina obowiązana jest do bezpłatnego dostarczania lokalu, opału, oświetlenia, usługi i subwencyi rocznej 200 K (LW. 48.423/1890).
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	Rada powiatowa zobowiązała się dawać subwencyę 200 K (LW. 48.423/1890)
c) od c. k. Rządu	1.495	1.490	—	1.490	
d) z funduszu krajowego	1.495	1.361	—	1.361	*Mniej* o 134 K głównie z powodu mniejszych wydatków na naukę.
Razem	3.490	3.351	—	3.351	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	520	520	—	520	
b) nauka	2.530	2.291	—	2.291	*Mniej* z powodu, że wynagrodzenie 2 K 40 h. za godzinę przyznano tylko za rysunki, podczas gdy inne przedmioty po 2 K.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	300	400	—	400	
3. Wydatki administracyjne	140	140	—	140	
Razem	3.490	3.351	—	3.351	

41. Sanok. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy . . .	738	738	—	738	
b) od c. k. Rządu . .	1.126	1.130	—	1.130	
c) z funduszu krajowego .	1.126	1.172	—	1.172	*Więcej* o 46 K głównie z powodu wyższych kredytów na przybory szkolne i środki naukowe.
Razem .	2.990	3.040	—	3.040	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	2.240	2.240	—	2.240	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne . . .	—	200	—	200	Wedle potrzeby.
3. Środki naukowe . . .	200	130	—	130	
4. Wydatki administracyjne .	150	70	—	70	
Razem .	2.990	3.040	—	3.040	

42. Stanisławów. Szkoła przemysł. uzupełn.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	800	784	—	784	
b) od Rady powiatowej .	200	100	—	100	Rada powiatowa zobowiązała się dawać subwencyę 200 K (LW. 1.132/1888 i 52.976/1897).
c) od Kasy oszczędności .	100	100	—	100	
d) od c. k. Rządu . . .	2.250	2.560	—	2.560	
e) z funduszu krajowego .	2.250	2.736	—	2.736	*Więcej* o 486 K głównie z powodu większych wydatków na naukę, niższej subwencyi powiatowej i gminnej.
Razem .	5 600	6.280	—	6.280	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	600	600	—	600	
b) nauka	4.400	5.180	—	5.180	*Więcej* z powodu zamierzonego otwarcia kursu rysunkowego.
2. Przybory szkolne . . .	—	300	—	300	
3. Środki naukowe . . .	500	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem .	5.600	6.280	—	6.280	

43. Stary Sambor. Szkoła przemysł. uzupeln.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Gmina aktem notaryalnym zobowiązała się dawać roczną subwencyę 400 K i prócz tego dostarczyć szkole lokalu, opału, oświetlenia i usługi (LW.88.959/1901).
b) od Rady powiatowej .	400	400	—	400	Rada powiatowa w Starym Samborze, aktem notaryalnym zobowiązała się dawać subwencyę 400 K rocznie (LW. 88.959/1904).
c) od c. k. Rządu . . .	900	950	—	950	
d) z funduszu krajowego .	900	998	—	998	*Więcej* o 98 K głównie z powodu większych wydatków na nankę, przybory i administracyę.
Razem .	2.600	2.748	—	2.748	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	1.980	2.048	—	2.048	*Więcej* z powodu preliminowania na naukę religii obrz. grecko-katol.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	210	250	—	250	*Więcej* wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	10	50	—	50	
Razem .	2.600	2.748	—	2.748	

44. Stary Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej w Nowym Sączu . . .	300	300	—	300	
c) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	200	200	—	200	
d) od. c. k. Rządu . .	896	920	—	920	
e) z funduszu krajowego .	896	872	—	872	*Mniej* o 24 K z powodu wyższej subwencyi państwowej.
Razem .	2.892	2.892	—	2.892	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	2.052	2.052	—	2.052	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	240	340	—	340	Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne .	200	100	—	100	
Razem .	2.892	2.892	—	2.892	

45. Stryj. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	650	680	—	680	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał oświetlenie, usługę i 600 K subwencyi (LW. 30 566/1891).
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od Tow. zaliczkowego	200	200	—	200	
d) od Zarz. c. k. kol. państw.	400	400	—	400	
e) od c. k. Rządu	1.110	1.110	—	1.110	
f) z funduszu krajowego	1.110	992	—	992	*Mniej* o 118 K głównie z powodu mniejszych wydatków na naukę.
Razem	3.670	5.582	—	3.582	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	2.520	2·432	—	2.432	*Mniej* z powodu, że odpadł kredyt na uzupełniający kurs rysunków.
2. Przybory szkolne	400	400	—	400	
3 Środki naukowe	100	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	150	150	—	150	
Razem	3.670	3.582	—	3.582	

46. Tarnopol. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie usługę i 800 K subwencyi (LW. 4.158/1892).
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) z Izby handl. w Brodach	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	1.172	1.172	—	1.172	
e) z funduszu krajowego	1.172	1.018	—	1.018	*Mniej* o 154 K z powodu mniejszych wydatków na naukę.
Razem	3.544	3.390	—	3.390	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.544	2.390	—	2.390	*Mniej* z powodu, że nauka religii w I. i II. klasie przemysłowej udzielaną ma być wspólnie.
2. Przybory szkolne	300	300	—	300	
3. Środki naukowe	150	150	—	150	
4. Wydatki administracyjne	150	150	—	150	
Razem	3.544	3.390	—	3.390	

47. Tarnów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i 800 K subwencyi (LW. 1.508/1882).
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) od Kasy oszczędności	100	80	—	80	
d) od Izby handl. przem.	300	300	—	300	
e) od c. k. Rządu	1.655	1.960	—	1 960	
f) z funduszu krajowego	1.655	2 030		2.030	*Więcej* o 375 K z powodu większego wydatku na naukę.
Razem	4.910	5 570	—	5.570	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	3.590	4.270	—	4.270	*Więcej* z powodu, iż na kursie przygotowawczym zamiast 2 godzin tygodniowo języka polskiego preliminuje się 3, i z powodu zamierzonego otwarcia kursu rysunkowego dla starszych.
2. Przybory szkolne	400	400	—	400	
3. Środki naukowe		200	—	200	
4. Wydatki administracyjne	320	100	—	100	
Razem	4.910	5.570	—	5.570	

48. Tarnobrzeg. Szkoła przemysł. uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i 200 K subwencyi (LW. 60 283/1898, 41.576 i 78.010/1899.
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) od JW. Zdzisława hr. Tarnowskiego	200	200	—	200	
d) od Izby handl. przemysł.	200	200	—	200	
e) od c. k. Rządu	898	898	—	898	
f) z funduszu krajowego	898	934	—	934	*Więcej* o 36 K głównie z powodu podwyżki wynagrodzenia za kierownictwo.
Razem	2.796	2.832	—	2.832	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	400	—	400	*Więcej* z powodu zwiększonej frekwencyi uczniów.
b) nauka	2 176	2.112	—	2 112	*Mniej* z powodu, że nauka religii w I. i II. klasie przemysłowej udzielaną ma być wspólnie.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne	120	120	—	120	
Razem	2.796	2.832	—	2.832	

49. Turka (nad Stryjem). Szkoła przem. uzupełn.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	Rada gminna uchwałą z d. 28. września 1903 zobowiązała się dostarczać szkole lokalu, opału, oświetlenia i usługi i do pokrycia $^1/_3$ części kosztów utrzymania jednak nie wyżej jak 300 K rocznie. LW. 14.440/1905.
b) od Rady powiatowej	500	500	—	500	Rada powiatowa w Turce uchwałą z dnia 22. stycznia 1904 zobowiązała się dawać subwencyę 500 K rocznie (LW. 14.440/1905.
c) od c. k. Rządu	—	950	—	950	
d) z funduszu krajowego	1.344	1.306	—	1.306	*Więcej właściwie* o 1.306 K, gdyż szkoła otwartą została z dniem 15. września 1905 r., a subwencyi udzielono z poz. 411 (nowe szkoły przemysł uzup.).
Razem	2.144	3.056	—	3.056	
Wydatki.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	1.444	2.256	—	2 256	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	200	100	—	100	
3. Środki naukowe		250	—	250	
4. Wydatki administracyjne	100	50	—	50	
Razem	2.144	3.056	—	3.056	

50. Wadowice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.					
Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od Kasy oszczędności	400	400	—	400	
d) od c. k. Rządu	882	882	—	882	
e) z funduszu krajowego	882	818	—	818	*Mniej* o 64 K z powodu mniejszego wydatku na naukę.
Razem	3.164	3.100	—	3.100	
Wydatki.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2 444	2.380	—	2.380	*Mniej* z powodu, że nauka religii w I. i II. klasie przemysłowej udzielaną ma być wspólnie.
2. Przybory szkolne	200	120	—	120	
3. Środki naukowe		100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	120	100	—	100	
Razem	3.164	3.100	—	3.100	

51. Wieliczka. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i 800 K subwencyi (LW. 2 628/1890 i 22.570 ex 1891).
b) od Rady powiatowej .	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . . .	1.225	1.225	—	1.225	
d) z funduszu krajowego .	1.225	1.225	—	1 225	Jak na r. 1906
Razem .	3.300	3.300	—	3 300	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo . . .	400	400	—	400	
b) nauka	2.480	2.480	—	2.480	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory naukowe . .	200	200	—	200	
3. Środki naukowe . . .	120	120	—	120	
4. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem .	3.300	3.300	—	3.300	

52. Złoczów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	300	300	—	300	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, oświetlenie, usługę i 300 K subwencyi (LW. 48.988/1899)
b) od Rady powiatowej . .	300	300	—	300	
c) od Izby handlowej . .	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . .	1.316	1.620	—	1.620	
e) z funduszu krajowego .	1.316	1.812	—	1.812	*Więcej* o 496 K głównie z powodu wyższego kredytu na naukę, kierownictwo i przybory szkolne.
Razem .	3.432	4.232	—	4.232	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo:					
α) *płaca* . . . *400 K.*					
β) *dod. osobisty* . *100* »	400	500	—	500	Wynagrodzenie 500 K ad personam dla kierownika F. Irautha.
b) nauka	2.432	3.082	—	3.082	*Więcej* z powodu zamierzonego otwarcia kursu handlowego.
2. Przybory szkolne . . .	300	350	—	350	
3. Środki naukowe . . .	200	200	—	200	
4. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem .	3.432	4.232	—	4.232	

53. Żółkiew. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony			
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	Gmina zobowiązała się dać szkole lokal, opał, oświetlenie, usługę i 600 K subwencyi (LW. 53.912/1889, 38 988 i 48.591/1893).
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400	
c) od c. k. Rządu	880	880	—	880	
d) z funduszu krajowego	880	880	—	880	Jak na r. 1906.
Razem	2.760	2.760	—	2.760	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.920	1.920	—	1.920	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne	300	300	—	300	
3. Środki naukowe	100	100	—	100	
4. Wydatki administracyjne	140	140	—	140	
Razem	2.760	2.760	—	2.760	

54. Żywiec. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Dochody.

Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Rada gminna uchwałą z dnia 29. listopada 1895 obowiązała się dostarczyć bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi, tudzież przyczyniać się do kosztów utrzymania kwotą 400 K rocznie (LW. 27.040 i 40.226 ex 1896.
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	Rada powiatowa uchwałą z dnia 28. lutego 1896 zobowiązała się dawać 200 K rocznie (LW. 27.040/1896).
c) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie	200	200	—	200	
d) od c. k. Rządu	1.200	1.200	—	1 200	
e) z funduszu krajowego	1.200	1.200	—	1.200	Jak na r. 1906.
Razem	3.200	3.200	—	3.200	

Wydatki.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2 325	2.325	—	2.325	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Przybory szkolne i środki naukowe	350	350	—	350	
3. Wydatki administracyjne	125	125	—	125	
Razem	3.200	3 200	—	3.200	

II. Krajowe zakłady przemysłowe zawodowe.

55. Brzezowiec. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.500	611	1.500	—	1.500	
— Reszta z zaliczki na stypendya w r. szk. 1904/5 . .	—	15	—	—	—	
— Rozmaite	—	23	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	800	600	800	—	800	Rada powiatowa w Brzesku zobowiązała się dawać subwencyę dawną (na Jurków) 600 K. a nadto na wynajem lokalu w Brzezowcu 200 K. (LW. 76821/1905).
b) od c. k. Rządu . . .	800	800	800	—	800	
c) z funduszów krajowych .	1.212	2.329	1 282	—	1.282	*Więcej* o: 70 K z powodu wyższego kredytu na środki naukowe, uzupełnienie inwentarza i rozmaite.
Razem .	4.312	4.378	4.382	—	4.382	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) instruktor fachowy . .	1.200	1.100	1.200	—	1.200	
b) administrator . . .	200	92	200	—	200	
2. Wynajem lokalu . . .	300	—	300	—	300	
— Utrzymanie lokalu . .	—	190	—	—	—	
3. Opał	150	126	150	—	150	
4. Oświetlenie	40	26	40	—	40	
5. Usługa	72	48	72	—	72	
6. Materyał	1.500	1.632	1.500	—	1.500	
7. Wynagrodzenie uczniów .	500	350	500	—	500	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	150	103	200	—	200	*Więcej* wedle potrzeby.
9. Rozmaite inne wydatki. .	200	599	220	—	220	
— Koszta przeniesienia szkoły z Jurkowa	—	112	—	—	—	
Razem .	4 312	4.378	4.382	—	4.382	

56. Brzostek. Krajowa szkoła koszykarska.
(przeniesiona z Wawrzyc).

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.400	2.840	1.500	—	1.500	*Mniej* ze względu na początkujących uczniów.
— Od instruktora czynsz za ogród	100	100	—	—	—	Odpada z powodu przeniesienia szkoły.
— datek właścicieli Warzyc na opał i oświetlenie . .	50	50	—	—	—	
— Ze sprzedaży materyału i inne	—	31	—	—	—	
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	—	299	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	240	240	400	—	400	Rada powiatowa w Pilźnie zobowiązała dać lokal i subwencyę 400 K. (LW. 80.360/1905
b) od c. k. Rządu . .	1.600	1.500	1.500	—	1.500	
c) z funduszów krajowych .	1.350	436	600	500	1.100	*W zwyczajnych mniej* o 750 K, gdyż odpada czynsz z powodu przeniesienia szkoły. *W nadzwyczajnych więcej* o 500 K z powodu wstawienia kredytu na materyał ze względu na początkujących uczniów.
Razem .	5.740	5.496	4.000	500	4.500	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.200	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu długoletnie służby.
— nauczyciel przedmiotów pomocniczych . . .	360	360	—	—	—	
b) administrator . .	240	240	240	—	240	
— Wynajem lokalu i ogrodu dla instruktora . . .	600	600	—	—	—	*Odpada* z powodu przeniesienia szkoły.
2 Utrzymanie lokalu . .	—	—	50	—	50	
3. Opał	260	271	240	—	240	Stosownie do potrzeby.
4. Oświetlenie . . .	80	—	60	—	60	
5. Usługa	100	21	120	—	120	
6. Materyał	1.600	1.548	1.000	500	1.500	
7. Wynagrodzenie uczniów .	900	688	500	—	500	*Mniej* ze względu na początkujących uczniów.
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	150	217	150	—	150	
— Ubezpieczenie budynku i inwentarza	50	—	—	—	—	
9. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne . .	200	351	200	—	200	
Razem .	5.740	5.496	4.000	500	4.500	

57. Dynów. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.300	2.432	1.300	—	1.300	
— Zaliczka na restauracyę mieszkania instruktora z r. 1904	—	110	—	—	—	
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	—	200	—	—	—	
— Odsetki z lokacyi . . .	—	13	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	Gmina uchwałą rady z dnia 13. sierpnia 1899 l. 762 poz. IV. zobowiązała się do dostarczania przez lat 6 budynku, oświetlenia, opału i usługi. (LW. 74.677/901).
b) od c. k. Rządu . . .	800	800	800	—	800	Rada powiatowa w Brzozowie uchwałą z dnia 25. czerwca 1900 zobowiązała się dawać przez lat 6 po 200 K rocznie. (LW. 74 677/1901).
c) z funduszów krajowych .	1.290	691	1.440	—	1.440	*Więcej* o: 150 K głównie z powodu wyższego kredytu na środki naukowe i uzupełnienie inwentarza i rozmaite.
Razem .	3.590	4.446	3.740	—	3.740	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor:						
α) *płaca . . .* 1.200 K.						
β) *dod. na mieszk.* 200 »	1.350	1.080	1.400	—	1.400	*Więcej* z powodu podwyższenia dodatku na mieszkanie.
b) administrator . . .	240	200	240	—	240	
— Utrzymanie lokalu . .	100	—	—	—	—	*Odpada* z powodu udzielenia osobnej zaliczki na restauracyę.
— Restauracya mieszkania instruktora	—	57	—	—	—	
— Zaliczka na dalszą restauracyę mieszkania instruktora .	—	56	—	—	—	
2. Materyał	1.000	1.609	1.000	—	1.000	
3. Wynagrodzenie uczniów .	500	1.208	500	—	500	
4. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	72	300	—	300	*Więcej* wedle potrzeby.
5. Rozmaite inne wydatki .	200	164	300	—	300	
Razem .	3.590	4.446	3.740	—	3.740	

58. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.800	1.727	1.700	—	1.700	
— Zaliczka na łozinę z roku 1904	—	500	—	—	—	
— Zwrot za korowanie łoziny .	—	6	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . .	300	—	300	—	300	Rady powiatowa w Śniatynie uchwałą z dnia 24. marca 1892 zobowiązała się dostarczyć pomieszczenia dla szkoły, pomieszkania dla instruktora i 300 K. rocznie subwencyi (LW. 16.391/1892).
b) od c. k. Rządu . . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych .	1.590	1.043	1.700	—	1.700	*Więcej* o: 1.0 K głównie z powodu podwyższenia płacy instruktora.
Razem .	4.690	4.276	4.700	—	4.700	

Wydatki.

1. Płace:						
Instruktor	1.200	1.200	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu długoletniej służby.
2. Utrzymanie lokalu . .	250	78	250	—	250	
3 Opał	200	178	220	—	220	*Więcej* wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	30	23	30	—	30	
5. Usługa	60	—	60	—	60	
6. Materyał	1.200	1.064	1.200	—	1.200	
7. Wynagrodzenie uczniów .	600	606	600	—	600	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	300	7	300	—	300	
9. Rozmaite wydatki aministracyjne i kancelaryjne . .	200	126	200	—	200	
10. Na pokrycie reszty kosztów utrzymania ubogich uczniów	650	994	400	—	400	*Wstawia się* z powodu koniecznej potrzeby.
Razem .	4.690	4.276	4.700	—	4.700	

59. Leżajsk. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.100	2.630	2.800	—	2.800	*Więcej* z powodu rozwoju szkoły.
— Zaliczka na łozinę z r. 1904	—	400	—	—	—	Rada gminna aktem notaryalnym z dnia 13. stycznia 1903 L. R. 16.975 zobowiązała się do bezpłatnego dostarczania pomieszczenia dla szkoły i pomieszkania dla instruktora, tudzież do płacenia 200 K. rocznie gotówką. (LW. 97.049/902).
— Ze sprzedaży faszyn sztangli i odpadków	—	265	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	200	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	Rada powiatowa w Łańcucie aktem notaryalnym z d. 27. grudnia 1902 L. R. 2.637 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego w kwocie 200 K. na czas istnienia szkoły. (LW. j. w.).
c) od kasy zaliczkowej w Łańcucie	100	300	100	—	100	Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie aktem notaryalnym z dnia 27. grudnia 1902 L. R. 2.638 zobowiązała się do płacenia zasiłku rocznego 100 K na czas istnienia szkoły (LW. j. w.).
d) od c. k. Rządu . .	1.000	700	1.000	—	1.000	
e) z funduszów krajowych .	1.117	597	1.332	—	1.332	*Więcej* o 215 K głównie z powodu wyższej płacy instruktora.
Razem .	3.717	5.292	5.632	—	5.632	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.200	1.281	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu przeniesienia instruktora z Rudek gdzie pobierał 1.440 K.
b) administrator . . .	240	240	240	—	240	
2. Utrzymanie lokalu . .	50	52	50	—	50	
3. Opał	180	93	180	—	180	
4. Oświetlenie	75	98	100	—	100	*Więcej* wedle potrzeby.
5. Usługa	72	55	72	—	72	
6. Materyał , ...	1.000	1.816	1.800	—	1.800	*Więcej* z powodu rozwoju szkoły.
7. Wynagrodzenie uczniów .	500	1.264	1.300	—	1.300	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	81	250	—	250	
9. Rozmaite inne wydatki .	200	233	200	—	200	
— Pokrycie niedoboru funduszu stypendyjnego . . .	—	79	—	—	—	
Razem .	3.717	5.292	5.632	—	5.632	

60. Nieznanowice. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1 Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.800	9.676	9.300	—	9.300	*Więcej* z powodu rozwoju szkoły i wzrostu produkcyi koszykarzy pracujących przy szkole.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	400	400	400	—	400	Rada powiatowa w Bochni uchwałą z dnia 14. lipca 1899 L. 1.626 zobowiązała się przez 6 lat dawać począwszy od r. 1900 corocznie na utrzymanie szkoły 400 K (LW. 2.770/1900).
b) Od JWP. Zdzisława Włodka datek na opał i oświetlenie	400	400	400	—	400	JW. Zdzisław Włodek za czynszem 1000 K. rocznie odstępuje szkole osobny budynek a na pokrycie kosztów opału i oświetlenia składa 400 K. rocznie (L. W. 101.372/903).
c) od c. k. Rządu . . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	1.340	441	1.840	—	1.840	*Więcej* o 500 K z powodu wyższego kredytu na rozmaite wydatki i produkcyę.
Razem .	10.940	11.917	12.940	—	12.940	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator . . .	240	240	240	—	240	
2. Czynsz za najem budynku .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
3. Opał i oświetlenie . .	400	176	400	—	400	
4. Materyał	4.200	4.223	5.500	—	5.500	
5. Wynagrodzenie uczniów .	3.600	3.440	4.000	—	4.000	*Więcej* stosownie do większej produkcyi jak poz. 1 doch.
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	200	11	200	—	200	
7. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne . .	100	685	400	—	400	*Więcej* wedle potrzeby.
— Zaliczka na zakupno łoziny w r. 1906	—	942	—	—	—	
Razem .	10.940	11.917	12.940	—	12.940	

61. Niżniów. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.300	3.742	3.300	—	3.300	
— Za sprzedaną łozinę	—	144	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	500	500	500	—	500	Wydział powiatowy deklaracyą z dnia 8. października 1901 r. L. 3.228/00 zobowiązał się dawać coroczną subwencyę w kwocie 500 K. (LW. 71.011/1900).
b) od c. k. Rządu	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) z funduszu krajowego	1.420	1.341	1.470	—	1.470	*Więcej* o 50 K z powodu wyższego kredytu na utrzymanie budynku i cświetlenie.
Razem	6.420	6.927	6.470	—	6.470	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator	240	240	240	—	240	
c) katecheci	160	80	160	—	160	
2. Wynajem budynku	500	500	500	—	500	Pomieszczenia dla szkoły dostarcza bezpłatnie WP. Jan Urbański. Wstawiony zaś kredyt służy jako VI i ostatnia rata na pokrycie kosztów adaptacyi budynku, gdyż przyrzeczono opłacać Wydziałowi pow. przez 6 lat po 500 K rocznie za u'okowanie szkoły (LW. 17.114/1901).
3. Utrzymanie budynku	100	127	130	—	130	
4. Opał	470	420	470	—	470	
5. Oświetlenie	100	69	120	—	120	
6. Usługa	100	—	100	—	100	ad 3) i 5) *Więcej* wedle potrzeby.
7. Materyał	1.800	1.880	1.800	—	1.800	
8. Wynagrodzenie uczniów	1.300	1.414	1.300	—	1.300	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	250	27	250	—	250	
10. Rozmaite inne wydatki	200	160	200	—	200	
— Reszta kosztów utrzymania ubogich uczniów	—	810	—	—	—	
Razem	6.420	6.927	6.470	—	6.470	

62. Tarnobrzeg. Krajowa szkoła koszykarska.

(przeniesiona z Wielowsi).

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	3.702	1.500	—	1.500	*Mniej* ze względu na początkujących uczniów.
— Za sprzedaną łozinę i inne	—	106	—	—	—	Gmina zobowiązała się dostarczać szkole lokalu, opału, oświetlenia i usługi, Rada powiatowa subwencyę 300 K, a JWP. Zdzisław hr. Tarnowski 3 sągi drzewa opałowego i 10 kóp wikliny na pniu (LW. 105951/05).
2. Subwencye:						
a) od gminy	100	100	—	—	—	
b) od Rady powiatowej	200	200	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	1.000	900	900	—	900	
d) z funduszów krajowych	940	290	600	500	1.100	*W zwyczajnych mniej* o 340 K głównie z powodu, iż odpadł dodatek na mieszkanie instruktora i kredyt na opał, oświetlenie i usługę
Razem	5.240	5.298	3.300	500	3.800	*W nadzwyczajnych więcej* o 500 K z powodu wstawienia kredytu na materyał ze względu na początkujących uczniów.
Wydatki.						
2. Płace:						
b) instruktor	1.400	750	1.200	—	1.200	*Mniej* z powodu zamianowania nowego isntruktora.
a) administrator	240	200	240	—	240	
2. Utrzymanie lokalu	100	24	60	—	60	
— Opał	100	40	—	—	—	*Odpada* z powodu j. w.
— Oświetlenie	40	55	—	—	—	
— Usługa	60	7	—	—	—	
3. Materyał	1.400	1.222	1.000	500	1.500	*Mniej* ze względu na początkujących uczniów.
4. Wynagrodzenie uczniów	1.600	1.454	500	—	500	
5. Srodki naukowe i uzupełnienie inwentarza	100	16	100	—	100	
6. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	200	409	200	—	200	
— Zaliczka Zarządowi na zakupno łoziny w r. 1906	—	1.121	—	—	—	
Razem	5.240	5.298	3.300	500	3.800	

63. Wojsław. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1.600	848	1.000	—	1.000	*Mniej* z powodu mniejszej produkcyi.
— Rozmaite	—	30	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	400	400	400	—	400	
b) od WP. Stefana Sękowskiego	100	—	100	—	100	Oprócz gotówki dostarcza WP. Sękowski lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
c) od c. k. Rządu . .	1.000	1.200	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	690	263	870	—	870	*Więcej* o 180 K, głównie z powodu wyższego kredytu na opał i oświetlenie.
Razem .	3.790	2.741	3.370	—	3.370	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor . . .	1.080	1.080	1.080	—	1.080	
b) administrator . . .	200	150	200	—	200	
c) nauczyciel pomocniczy rysunków	240	240	240	—	240	
2. Opał	250	46	280	—	280	
3. Oświetlenie			50	—	50	
4. Usługa	120	96	120	—	120	
5. Materyał	1.000	323	700	—	700	*Mniej* z powodu mniejszej produkcyi.
6. Wynagrodzenie uczniów .	600	224	400	—	400	
7. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	100	86	100	—	100	
8. Rozmaite inne wydatki .	200	202	200	—	200	
— Zaliczka Zarządowi na pokrycie należytości biernych w r. 1906	—	294	—	—	—	
Razem .	3.790	2.741	3 370	—	3.370	

64. Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3.000	2.437	2.900	—	2.900	*Mniej* ze względu na wynikłość r. 1905.
— Zaliczka na łozę z r. 1904 .	—	600	—	—	—	
— Za odstąpione materyały .	—	4	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy	360	360	360	—	360	Rada gminna uchwałą z dnia 2. grudnia 1899 zobowiązała się płacić 360 K rocznie, aż do czasu zwinięcia szkoły. (LW. 9.158/903).
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych .	1.220	681	1.200	—	1.200	*Mniej* o 20 K wedle potrzeby.
Razem .	5.980	5.482	5.860	—	5 860	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	Ponadto instruktor otrzymuje pomieszkanie w naturze.
b) administrator . . .	300	240	300	—	300	
2. Wynajem lokalu . . .	950	757	800	—	800	
3. Opał	120	98	120	—	120	
4. Oświetlenie	60	53	60	—	60	
5. Usługa	30	—	30	—	30	
6 Materyał	1.600	1.536	1.600	—	1.600	
7. Wynagrodzenie uczniów .	1.400	1.135	1.400	—	1.400	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	120	159	150	—	150	*Więcej* wedle potrzeby.
— Zaliczka Zarządowi na zakupno nowych modeli w r. 1906	—	100	—	—	—	
9. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	200	204	200	—	200	
Razem .	5.980	5.482	5.860	—	5.860	

65. Lwów. Krajowy centralny kurs koszykarski.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych (modeli) . . .	4.500	—	4.200	—	4.200	
2. Subwencye:						
c) od c. k. Rządu . . .	1.500	—	2.400	—	2.400	
d) z funduszów krajowych .	8.260	—	9.980	—	9.980	*Więcej* o 1.720 K, głównie z powodu dodatku na mieszkanie dla kierownika, wyższego kredytu na czynsz, nowego kredytu na utrzymanie lokalu i mniejszego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
Razem .	14.260	—	16.580	—	16.580	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel rysunków: *α*) *płaca* . . . *3.000* β) *dodatek na mieszkanie* . . . *600*	3.000	—	3.600	—	3.600	*Więcej* z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
b) instruktor: *α*) *płaca* . . . *1.560* β) *dodatek osobisty* . *480*	2.040	—	2.040	—	2.040	
c) dwóch przodowników po 720 K	1.440	—	1.440	—	1.440	
d) nauczyciele stylistyki i buchalteryi	480	—	480	—	480	
2. Lokal:						
a) czynsz najmu . . .	1.500	—	2.400	—	2.400	*Więcej* z powodu podniesienia czynszu.
b) utrzymanie lokalu . .	—	—	300	—	300	
3. Opał, oświetlenie i usługa .	600	—	720	—	720	
4. Materyały warsztatowe . .	2 000	—	2.000	—	2.000	
5. Przybory szkolne . . .		—	400	—	400	
6. Utrzymanie dwóch seryi uczniów po 5 przez 5 miesięcy.	2.500	—	2.500	—	2.500	
7. Uzupełnienie inwentarza .	500	—	400	—	400	
8. Wydatki kancelaryjne i rozmaite inne	200	—	300	—	300	Wedle potrzeby.
Razem .	14.260	—	16.580	—	16.580	

66. Grybów. Kraj. naukowy warsztat kołodziejski.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	7.904	7.500	—	7.500	*Więcej* na podstawie wynikłości za rok 1905.
2. Zwroty za wykończenie i dostawę wyrobów	1.000	1.051	1.000	—	1.000	Zwrot wydatku do poz. 7.
— Zaliczka na materyał drzewny z r. 190	—	200	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie opału, oświetlenia i usługi.
3. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu	3.600	3.400	3.400	—	3.400	
c) z funduszów krajowych	6.430	4.434	4.670	3.240	7.910	*W zwyczajnych więcej* o 1.480 K głównie z powodu podwyżki płacy przodownika kowalskiego, kołodziejskiego, podwyżki dodatku osobistego kierownikowi, nowego kredytu na stróża i większego kredytu na materyał drzewny i wynagrodzenie za robotę. *Nadzwyczajne* jak na rok 1906.
Razem	18.230	17.189	16.770	3.240	20.010	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) płaca . . 1.800 K.						
β) dod. osobisty 500 »						
b) przodownik kowalski	2.100	1.800	2.300	—	2.300	
c) przodownik kołodziejski	1.200	1.200	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu podniesienia się płac w prywatnych warsztatach.
d) pomocnik kołodziejski	840	840	1.080	—	1.080	
e) pomocnik kowalski	840	—	840	—	840	
f) administrator	480	480	480	—	480	
g) nauczyciel nauk dopełniających	460	460	460	—	460	
h) katecheta	100	100	100	—	100	
i) stróż szkolny	—	—	180	—	180	*Kredyt* konieczny z powodu, że szkoła mieści się w nowym osobnym budynku.
2. Utrzymanie lokalu	240	145	240	—	240	
3. Opał	240	—	200	—	200	*Mniej* wedle potrzeby. Dostarczany bowiem opał przez gminę jest niewystarczający.
4. Materyał kołodziejski	1.200	1.509	1.600	—	1.600	
5. Materyał żelazny	2.400	2.201	2.400	—	2.400	
6. Węgiel i koks	600	626	600	—	600	
7. Roboty koszykarskie, lakiernicze, tapicerskie i dostawa wyrobów	1.000	980	1.000	—	1.000	Stosownie do produkcyi.
8. Wynagrodzenie uczniów	1.800	2.587	2.300	—	2.300	
9. Środki naukowe i przybory	240	134	300	—	300	*Więcej* wedle potrzeby.
10. Uzupełnienie inwentarza	600	229	600	—	600	
11. Ubezpieczenie od ognia	150	111	150	—	150	
12. Rozmaite inne	500	662	500	—	500	
— Zaliczka na uzupełnienie narzędzi w nowym budynku	—	400	—	—		
13. Spłata pożyczki komun. 54.000 K. na budowę szkoły:						
a) w kapitale IV. i V. rata . . 752·16 K.						
b) 4½% odsetki 2.356·91 »						
c) dodatek administracyjny . 130·93 »	3.240	2.725	—	3.240	3.240	Wedle planu umorzenia do LW. 82.965/1905 pozostaje z końcem r. 1907 dług w kapitale 52.185 K 27 h.
Razem	18.230	17.189	16.770	3.240	20.010	

67. Grzymałów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wenikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów .	7.000	9.408	7.000	—	7.000	—
— Rozmaite zwroty . .	—	112	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	1.000	—	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu . .	3.400	3.400	3.400	—	3.400	
c) z funduszu krajowego .	4.874	4.188	5.234	—	5.234	*W zwyczajnych więcej* o 1.860 K, głównie z powodu podwyżki płacy instruktora kowalskigo, kołodziejskiego, pomocnika kowalskiego, nauczyciela nauki dopełn. wyższego kredytu na materyał żelazny, wykończenie wyrobów i rozmaite. *W nadzwyczajnych mniej* o 1.500 K, gdyż odpadł kredyt na materyał drzewny.
Razem .	16.274	17.108	16.634	—	16.634	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków . .	1.800	1.600	1.800	—	1.800	
b) instruktor kowalski .	1.200	1.680	1.440	—	1.440	
c) instruktor kołodziejski .	1.200	1.200	1.440	—	1.440	
d) pomocnik kowalski .	840	526	1.080	—	1.080	
e) administrator:						
α) *płaca . . 1200 K.*						*Więcej* z powodu drożyzny.
β) *dodat. na pomieszkanie . 300 »*	1.400	1.400	1.500	—	1.500	
f) nauczyciel nauki dopełn. .	330	330	400	—	400	
g) katecheta . . .	100	58	100	—	100	
2. Opał	140	69	180	—	180	*Więcej* z powodu drożyzny.
3. Oświetlenie . . .	100	71	100	—	100	
4. Usługa	264	264	264	—	264	
5. Materyał drzewny . .	3.500	2.059	2.000	—	2.000	*Mniej* gdyż odpadł kredyt nadzwyczajny na materyał zapasowy.
6. Materyał żelazny . .	2.000	3.077	2.600	—	2.600	*Więcej* na podstawie wynikłości z r. 1905.
7. Koks	400	340	400	—	400	
8. Roboty lakiernicze i tapicerskie	1.200	2.657	1.500	—	1.500	
9. Wynagrodzenie uczniów .	1.000	852	900	—	900	
10. Środki naukowe i uzupełnie inwentarza . . .	340	280	350	—	350	Wedle potrzeby.
11. Ubezpieczenie od ognia .	60	78	80	—	80	
12. Rozmaite inne wydatki .	400	567	500	—	500	
Razem .	16.274	17.108	16.634	—	16.634	

68. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych:						
a) kołodziejsko-kowalskich .	9.000	9.393	9.360	—	9.360	*Więcej* na podstawie wynikłości za r. 1905.
b) ciesielskich . . .	500	418	500	—	500	
— Ze sprzedaży narzędzi bednarskich	—	14	—	—	—	
— Zwrot zaliczek na płacę .	—	96	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	3.600	3.600	3.600	—	3.600	
b) z funduszów krajowych .	11.900	12.444	11.900	—	11.900	Jak na r. 1906.
Razem .	25.000	25.965	25.360	—	25.360	

Wydatki.

1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . 3.600 K.*						
β) *I. dod. pięciol. 300* »						
γ) *dod. na mieszk. 600* »	4.500	4.500	4.500	—	4.500	I. dodatek pięcioletni w kwocie 300 K pobiera kierownik od 1. marca 1903 r.
b) nauczyciel fachowy rysunków i nauki dopełniającej	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
c) instruktor kowalski .	1.840	1.840	1.840	—	1.840	
d) » kołodziejski .	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
e) » ciesielski .	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
f) przodownik kołodziejski .	840	840	840	—	840	
g) » kowalski .	480	520	840	—	840	*Więcej* z powodu obsadzenia posady stałym przodownikiem.
h) pomocnik kołodziejski .	360	360	360	—	360	
i) katecheta obrz. rz. kat .	100	67	100	—	100	
k) » » gr. kat. .	100	100	100	—	100	
2. Wynajem budynku . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
3. Opał	240	102	240	—	240	
4. Oświetlenie	200	70	200	—	200	
5. Usługa	240	240	240	—	240	
6. Materyał drzewny . .	1.200	1.269	1.200	—	1.200	
7. » żelazny . .	2.400	2.105	2.400	—	2.400	
8. Węgiel i koks . . .	800	702	800	—	800	
9. Wynagrodzenie uczniów .	1.500	2.029	1.500	—	1.500	
10. Roboty lakiernicze, tapicerskie, koszykarskie i t. p. .	2.000	2.893	2.000	—	2.000	
11. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisania, i uzupełnienie inwentarza .	1.200	812	1.000	—	1.000	*Mniej* wedle potrzeby.
12. Ubezpieczenie od ognia budynków i inwentarza . .	120	273	120	—	120	
13. Koszta leczenia uczniów .	—	—	200	—	200	*Wydatek* ten pokrywany był dotąd z poz. 14.
14. Wydatki administracyjne, kancelaryjne i inne nieprzewidziane	400	763	400	—	400	
Razem .	25.000	25.965	25.360	—	25.360	

69. Tłumacz. Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.000	6.719	6.100	—	6.100	
— Zaliczka na spłatę długów z r. 1904	—	1.000	—	—	—	—
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej .	1.000	—	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu . .	3.600	2.300	3.200	—	3.200	
c) z funduszów krajowych .	5.800	7.743	8.210	532	8.742	*W zwyczajnych więcej* o: 2.410 K głównie z powodu mniejszej subwencyi państwowej, przyznania dodatku na mieszkanie przodownikowi kowalskiemu podwyższenia dodatku na mieszkanie przodownikowi kołodziejskiemu, nowego kredytu na asekuracyę, i wyższych kredytów na utrzymanie budynku, opał, oświetlenie i rozmaite. *W nadzwyczajnych więcej* o: 532 K z powodu wstawienia kredytu na instalacyę oświetlenia elektrycznego.
Razem .	16.400	17.762	18.510	532	19.042	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik . . .	2.700	2.700	2.700	—	2.700	
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca . . 1.700 K.*						
β) *dodatek na mieszkanie 300 »*	2.000	2.000	2.000	—	2.000	
c) przodownik:						
α) *płaca . . 1.200 K.*						
β) *dodatek na mieszkanie 240 »*	1.350	1.350	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu podwyższenia dodatku na mieszkanie.
d) przodownik kowalski:						
α) *płaca . . 1.200 K.*						
β) *dodatek na mieszkanie 200 »*	1.200	1.200	1.400	—	1.400	*Więcej* z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
e) pomocnik kowalski .	400	—	400	—	400	
f) » kołodziejski .	360	158	360	—	360	
g) nauczyciel do nauk wieczornych . . .	480	480	400	—	400	Stosownie do potrzeby
h) katecheci obu obrządków	240	200	240	—	240	
2. Lokal:						
a) wynajem mieszkania dla kierownika i przodowników	540	—	540	—	540	
b) utrzymanie budynku .	150	418	200	—	200	*Więcej* wedle potrzeby.
Do przeniesienia .	9.420	8.506	9.680	—	9.680	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
Z przeniesienia .	9.420	8.506	9.680	—	9.680	
c) instalacya oświetlenia elektrycznego . . .	—	—	—	532	532	Połączenie zakładu z miejscową elektrownią.
3. Opał	300	77	350	—	350	
4. Oświetlenie. . . .	200	296	230	—	230	*Więcej* wedle potrzeby.
5. Usługa	300	320	300	—	300	
6. Materyał drzewny . .	1.200	1.242	1.200	—	1.200	
7. » żelazny . .	1.200	2.432	2.000	—	2.000	
8. Węgiel i koks . . .	600	963	800	—	800	
9. Wykończenie wyrobów (roboty rymarskie, lakiernicze, tapicerskie i t. d.) . .	1 000	1.570	1.400	—	1.400	Stosownie do poz. 1 doch.
10. Wynagrodzenie uczniów .	600	539	700	—	700	
11. Środki naukowe . . .	600	274	600	—	600	
12. Uzupełnienie inwentarza .	400	517	400	—	400	
13. Ubezpieczenie od ognia .	—	—	250	—	250	*Wydatek* ten pokrywany był dotychczas z poz. 14.
14. Rozmaite wydatki administracyjne	580	1.026	6 0	—	600	*Więcej* wedle potrzeby.
Razem .	16.400	17.762	18.510	532	19.042	

70. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Zaliczka stała na fundusz obrotowy z r. 1904 . .	—	500	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	7.000	8.106	8.000	—	8.000	*Więcej* na podstawie wynikłości z r. 1905.
— Zwrot za drobne naprawki w budynku . . .	—	42	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	
c) z Kasy oszczędności .	200	100	200	—	200	
d) od c. k. Rządu . .	5.000	4.300	5.000	—	5.000	
e) z funduszów krajowych	14.410	8.313	10.370	3.000	13.370	*W zyczajnych więcej* o: 1.760 K głównie z powodu podwyższenia dodatku osobistego kierownikowi, przyznania nauczycielowi rysunków tudzież werkmistrzom stolarstwa i tokarstwa dodatków na mieszkanie, podwyżki płacy nauczycielowi snycerstwa i pomocnikowi kancelaryjnemu, nowego kredytu na leczenie uczniów i wyższych kredytów na utrzymanie budynku i oświetlenie. *W nadzwyczajnych mniej* o: 2.800 K gdyż odpadły kredyty na materyał zapasowy i boczne schody.
Razem .	28.410	23.161	25.370	3.000	28.370	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel fachowy:						
α) *płaca . 2.700 K*						
β) *dod. osobisty 800 »*						
γ) *I. dod. pięciol. 200 »*	3.500	3.500	3.700	—	3.700	*Wiecej* z powodu podwyższenia dodatku osobistego. I. dod. pięcioletni pobiera kierownik od 1. marca 1903 r.
b) nauczyciel fachowy rysunków:						
α) *płaca . 1.920 K*						
β) *dod. na mieszk. 300 »*	1.920	1.840	2.220	—	2.220	
c) werkmistrz stolarstwa:						*Więcej* z powodu przyznania dodatków na mieszkanie.
α) *płaca . 1.440 K*						
β) *dod. na mieszk. 200 »*	1.440	1.440	1.640	—	1.640	
Do przeniesienia .	6.860	6.780	7.560	—	7.560	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Koroný				
Z przeniesienia .	6.860	6.780	7.560	—	7.560	
d) werkmistrz tokarstwa:						
α) *płaca . 1.440 K*						
β) *dod. na mieszk. 200* »	1.440	1.320	1.640	—	1.640	*Więcej* z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
e) nauczyciel snycerstwa .	1.200	1.200	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu dobrej kwalifikacyi i zwiększonych czynności.
f) przodownik stolarstwa .	1.200	840	1.200	—	1.200	
g) pomocnik kancelaryjny .	360	360	480	—	480	*Więcej* z powodu zwiększonych czynności.
h) nauka stylistyki, niemieckiego, polskiego i rachunków . . .	800	820	800	—	800	
i) katecheci obu obrządków	100	152	100	—	100	
2. Utrzymanie budynku . .	450	614	600	—	600	*Więcej* z powodu potrzeby postawienia nowych pieców w stolarni.
3. Opał	600	657	600	—	600	
4. Oświetlenie . . .	450	493	500	—	500	*Więcej* na podstawie wynikłości z r. 1905.
5. Usługa	600	600	600	—	600	
6. Materyał drzewny . .	4.000	1.867	2.000	—	2.000	*Mniej* gdyż odpada kredyt nadzwyczajny na materyał zapasowy.
7. Materyały dodatkowe (bajcy, okucia, lustra i t. p.) .	1.800	2.276	2.600	—	2.600	
— Roboty tapicerskie . .	—	196	—	—	—	*Więcej* stosownie do produkcyi.
8. Wynagrodzenie za robotę .	2.600	2.881	2.800	—	2.800	
9. Środki naukowe i przybory	750	559	750	—	750	
10. Uzupełnienie inwentarza .	500	505	500	—	500	
11. Ubezpieczenie od ognia .	300	84	300	—	300	
12. Koszta leczenia uczniów .	—	—	300	—	300	*Wydatek* ten pokrywany był dotychczas z poz. 13.
13. Rozmaite inne . . .	600	957	600	—	600	
14. Na budowę IV. i V. rata pożyczki hipot. 50.000 K .	3.000	—	—	3.000	3.000	
— Urządzenie bocznych schodów	800	—	—	—	—	*Odpada* jako kredyt jednorazowy.
Razem .	28.410	23.161	25.370	3.000	28.370	

71. Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	2.889	4.000	—	4.000	
2. Rozmaite	—	91	100	—	100	Na podstawie wynikłości z r. 1905.
— Zaliczka na wieczorny kurs majstrów z r. 1904	—	1.300	—	—	—	Gmina zobowiązała się dawać od r. 1903 przez cały czas istnienia szkoły po 200 K rocznie subwencyi (LW. 56516/1903).
3. Subwencye:						
a) od gminy	200	—	200	—	200	
b) od c. k. Rządu	5.000	4.400	4.400	—	4.400	
c) z funduszów krajowych	24.650	23.787	15.850	1.870	17.720	*W zwyczajnych więcej* o: 1.180 K głównie z powodu niższej subwencyi państwowej, wyższego kredytu na konserwacyę budynków, ubezpieczenie od ognia i wypadków, tudzież podwyżki płacy przodownika stolarskiego i nauczyciela rysunków. *W nadzwyczajnych mniej* o: 8.110 K gdyż odpadają jednorazowe kredyty na odpylacz i wentylacyę, studnię i preliminuje się niższe raty na spłatę pożyczki 34.000 K.
Razem	33.850	32.467	24.550	1.870	26.420	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca* 2.700 K						
β) *dodatek osobisty* 300 »						
γ) *I. dod. pięcioletni* 200 »	3.200	3.200	3.200	—	3.200	
b) werkmistrz dla stolarstwa maszynowego i tokarstwa	1.800	1.160	1.800	—	1.800	
c) werkmistrz dla stolarstwa szkolnego meblowego:						
α) *płaca* 1.320 K						
β) *dod. na mieszkanie* 300 »	1.620	1.620	1.620	—	1.620	
d) werkmistrz snycerstwa	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
e) przodownik stolarski	900	840	1.000	—	1.000	*Więcej* z powodu długoletniej służby.
f) nauczyciel rysunków zawodowych	1.440	1.200	1.500	—	1.500	*Więcej* z powodu przyznania nadwyżki.
g) nauka przedmiotów pomocniczych:						
α) rysunki	600	320	600	—	600	
β) język polski i korespondencya przemysł.	300	84	300	—	300	
— język niemiecki	300	84	—	—	—	
γ) rachunki i geometrya			300	—	300	Wedle potrzeby.
δ) rachunkowość przemysłowa	400	184	200	—	200	
ε) religia	160	136	160	—	160	
— śpiew	—	15	—	—	—	
h) maszynista	1.500	1.100	1.500	—	1.500	
i) pomocnik przy kotle	450	333	450	—	450	
k) stróż i służący	450	400	450	—	450	
2. Konserwacya budynków i ogrodzenia	200	53	400	—	400	*Więcej* z powodu potrzeby postawienia osobnej piwnicy dla kierownika.
Do przeniesienia	14.520	11.929	14.680	—	14.680	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
Z przeniesienia .	14.520	11.929	14.680	—	14.680	
3. Opał:						
a) maszynowy . . .	1.600	1.958	1.600	—	1.600	
b) budynku szkolnego .	400		400	—	400	
4. Oświetlenie, konserwacya tegoż i przybory . . .	50	95	100	—	100	*Więcej* na podstawie wynikłości z r. 1905.
5. Materyał drzewny . .	1.200	723	1.200	—	1.200	
6. Materyały dodatkowe (okucia, lustra, bajcy i t. d.) .	1.200	995	1.200	—	1.200	
7. Wynagrodzenie za robotę .	1.600	713	1.600	—	1.600	
8. Środki naukowe i przybory	500	334	500	—	500	
9. Uzupełnienie inwentarza .	400	335	400	—	400	
— Zaliczka na pokrycie reszty kosztów urządzenie warsztatów	—	727	—	—	—	
10. Smary i artykuły techniczne do urządzeń mechanicznych	—	—	300	—	300	
11. Ubezpieczenie:						*Kredyt* konieczny ze względu na urządzenie maszynowe.
a) budynków i inwentarza od ognia . . .	—	501	560	—	560	
b) robotników od wypadków	—	—	160	—	160	
12. Rozmaite inne . . .	1.000	807	450	—	450	*Mniej* z powodu iż na ubezpieczenie od ognia i wypadków które pokrywano dotychczas z tej pozycyi preliminuje się osobne kredyty.
13. Kurs wieczorny dla majstrów	1.400	1.696	1.400	—	1.400	
— Zaliczka na kurs majstrów w r. 1905/6 . . .	—	1.076	—	—	—	
— Przyrządy do odpylania maszyn i wentylacya w akumulatorach . . .	3.000	—	—	—	—	*Odpada* kredyt nadzwyczajny jako jednorazowy.
14. Spłata pożyczki komunalnej 34.000 K na wewnętrzne urządzenie maszynowe:						
a) w kapitale III. i IV. rata . 458·20 K						
b) 4% odsetki . 1.328·73 »						
c) dodatek adm i-nistracyjny . 83·07 »	1.980	1.980	—	1.870	1.870	*Mniej* gdyż wedle planu umorzenia do LW. 1.687/1906 tyle wynoszą raty a z końcem r. 1907 pozostaje dług w kapitale 33.102 K 86 h.
— Reszta kosztów budowy .	5.000	6.300	—	—	—	*Odpada* kredyt nadzwyczajny na studnię jako jednorazowy.
— Reszta kosztów urządzenia maszynowego . . .	—	2.298	—	—	—	
Razem .	33.850	32.467	24.550	1.870	26.420	

72. Jaworów. Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek.

Dochody	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	14.200	7.047	21.000	—	21.000	*Więcej* z powodu wprowadzenia działu maszynowego.
2. Zwroty za opakowanie i dostawę	800	190	800	—	800	Zwrot wydatku do poz. 9.
— Za sprzedany materyał i zwroty	—	22	—	—	—	
— Zaliczka zwrotna z fund. krajowego na spłatę długów za materyały z r. 1904 .	—	1.000	—	—	—	
— Zaliczka na uzupełnienie inwentarza z r. 1904 . .	—	1.381	—	—	—	
— Pożyczka chwilowa . .	—	1.000	—	—	—	
3. Subwencye:						
a) od gminy ryczałt na opał oświetlenie i usługę .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od Rady powiatowej .	—	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	4.000	1.700	4.000	—	4.000	
d) z funduszów krajowych	19.485	37.435	10.940	12.760	23.700	*W zwyczajnych mniej* o 685 K, głównie z powodu wyższego dochodu ze sprzedaży wyrobów.
Razem .	39.485	50.975	37.940	12 760	50.700	*W nadzwyczajnych więcej* o 4.900 K, gdyż w miejsce kredytu na odpylacz i materyał zapasowy wchodzi kredyt na 3 tokarnie maszynowe, kilka maszyn, budowę szopy i suszarni.
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik administracyjny	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
b) instruktor:						
α) *płaca* . 1.800 K						
β) *dodatek na mieszkanie* 400 »	2.200	2.200	2.200	—	2.200	
c) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca* . 1.440 K						
β) *dodatek na mieszkanie* 360 «	1.800	1.440	1.800	—	1.800	
d) pomocnik kancelaryjny .	1.200	600	960	—	960	
e) pomocnik do rzeźbiarstwa	480	360	480	—	480	
— » » »	360	—	—	—	—	
f) » » tokarstwa .	360	360	480	—	480	
g) » » stolarstwa .	360	360	480	—	480	
h) » » wykończania i malowania robót .	480	430	480	—	480	
— pomocnik w magazynie .	—	430	—	—	—	
Do przeniesienia .	9.640	8.580	9.280	—	9.280	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
Z przeniesienia .	9.640	8.580	9.280	—	9.280	
i) werkmistrz maszynowy .	2.400	—	2.400	—	2.400	
k) pomocnik maszynowy .	—	—	480	—	480	*Kredyt* konieczny z powodu, że werkmistrz sam nie może obsługiwać motoru i maszyn.
2. Utrzymanie budynku . .	—	—	300	—	300	*Kredyt* konieczny ze względu na budynek szkolny.
3. Opał	1.185	446	500	—	500	
4. Oświetlenie . . .		42	300	—	300	
5. Usługa		360	480	—	480	
6. Materyał drzewny . .	6.000	606	8.000	—	8 000	
7. Materyały dodatkowe . .	4.000	1.025	4.000	—	4.000	Stosownie do rozwoju produkcyi.
8. Wynagrodzenie za robotę .	6.000	5.207	7 000	—	7.000	
9. Koszta opakowania i dostawy wyrobów	800	520	800	—	800	
10. Środki naukowe i przybory szkolne	500	107	600	—	600	*Więcej* z powodu większej liczby ubogich uczniów.
11. Uzupełnienie inwentarza .	3.200	1.343	800	—	800	*Mniej*, gdyż odpadł kredyt nadzwyczajny na odpylacz do maszyn.
12. Utrzymanie maszyn w ruchu	1.800	—	1.800	—	1.800	
13. Ubezpieczenie od wypadków	—	—	400	—	400	*Kredyt* konieczny ze względu na urządzenie maszynowe.
14. Rozmaite inne . . .	600	902	800	—	800	*Więcej* wedle potrzeby.
— Zwrot częściowy pożyczki chwilowej z r. 1904 . .	—	1.300	—	—	—	
— Zaliczka na spłatę długów z r. 1905	—	4.442	—	—	—	
— Zaliczka na studnię, splantowanie podwórza i szopę .	—	2.199	—	—	—	
— Zaliczka zwrotna na fundusz obrotowy . . .	—	5.000	—	—	—	
15. Spłata pożyczki kommun. 56.000 K. na budowę szkoły *a)* w kapitale VII. VIII. rata . 838·33 K *b)* 4½% odsetki 2.388 96 » *c)* dodatek administracyjny . 132·71 »	3.360	3.360	—	3.360	3.360	Wedle planu umorzenia do LW. 98.144/1903 z końcem r. 1906 pozostaje dług w kapitale 52.875 K 45 h.
16. Dalsze wewnętrzne urządzenie maszynowe . . .	—	15.536	—	3.200	3.200	*Kredyt* na 3 tokarnie maszynowe i kilka maszyn.
17. Budowa szopy i suszarni .	—	—	—	6.200	6.200	*Kredyt* konieczny ze względu na potrzebną większą ilość materyałów.
Razem .	39.485	50.975	37.940	12.760	50.700	

73. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			K o r o n y			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	1.200	2.000	—	2.000	*Mniej* z powodu mniejszej produkcyi.
2. Ze sprzedaży materyałów .	50	84	50	—	50	Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły wraz z opałem i oświetleniem a za usługę dodaje służącemu 96 K.
3. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . . .	6.000	6.000	6.000	—	6.000	Rada powiatowa przeznacza 100 K na stypendya dla uczniów.
b) z funduszów krajowych .	9 790	11.502	12 330	2 800	15.130	*W zwyczajnych więcej* o 2.540 K, głównie z powodu mniejszego dochodu ze sprzedaży wyrobów, dodatku pięcioletniego dla nauczyciela rysunków i wyższego kredytu na środki naukowe i asekuracyę. *W nadzwyczajnych więcej* o 2.800 K, z powodu wstawienia kredytu na modele pieców i na ratę od pożyczki zaciągnąć się mającej na rozszerzenie budynku.
Razem .	19.840	18.786	20.380	2.800	23.180	
Wydatki.						
. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca* . . 3.600 K						
β) *dod. na mieszk.* 600 »						
γ) *I. dod. pięciol.* 400 »						
δ) *II.* „ „ 400 »	5.000	5.000	5.000	—	5.000	Pobiera II. dodatek pięcioletni od 1 stycznia 1904 r.
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca* . . 2.400 K						
β) *dod. na mieszk.* 400 »						
γ) *I. dod. pięciol* 300 »						
δ) *II.* „ „ 240 »	3.100	3.100	3.340	—	3.340	*Więcej* z powodu przypadającego II. dodatku pięcioletniego z rocznych 300 kor, od 13. marca 1907 r.
c) przodownik do nauki modelowania:						
α) *płaca* . . 1.800 K						
β) *dod. na mieszk.* 300 »	2.100	1.740	2.100	—	2.100	
d) instruktor do nauki kaflarstwa:						
α) *płaca* . . 1.440 K						
β) *dod. na mieszk.* 300 »						
γ) *I. dod. pięciol.* 160 »						
δ) *II.* » » 160 »	2.060	2.060	2.060	—	2.060	Pobiera II. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1905 r.
e) przodownik do nauki toczenia i formowania:						
α) *płaca* . . 1 440 K						
β) *dod. na mieszk.* 300 »	1.740	1.740	1.740	—	1.740	
Do przeniesienia .	14.000	13.640	14 240	—	14.240	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
Z przeniesienia .	14.000	13.640	14.240	—	14.240	
f) nauka przedmiotów pomocniczych	300	243	300	—	300	
g) katecheta obrz. rz.-kat. .	100	100	100	—	100	
h) » » gr.-kat. .	100	100	100	—	100	
i) pomocnik kancelaryjny .	360	360	360	—	360	
2. Rąbanie drzewa od gminy .	80	69	80	—	80	
3. Usługa	850	811	850	—	850	
4. Materyał	500	305	350	—	350	
5. Opał techniczny . . .	500	435	500	—	500	
6. Wynagrodzenie za robotę .	1.000	718	700	—	700	Na podstawie wynikłości z r. 1905 i stosownie do poz. 1. doch.
7. Wynagrodzenie robotników dziennych	350	427	450	—	450	
8. Srodki naukowe i przybory	500	705	700	300	1.000	*W zwyczajnych więcej* o 200 K, z powodu większej liczby uczniów. *Kredyt nadzwyczajny* 300 K wstawia się na modele pieców.
9. Uzupełnienie inwentarza .	400	251	300	—	300	*Mniej* z powodu mniejszej produkcyi.
10. Ubezpieczenie od ognia .	300	317	350	—	350	*Więcej* wedle potrzeby.
11. Rozmaite inne . . .	500	305	400	—	400	*Mniej* z powodu mniejszej produkcyi.
12. Kurs nauki strycharstwa .	—	—	600	—	600	
13. Na rozszerzenie budynku I. półroczna rata pożyczki .	—	—	—	2.500	2.500	
Razem .	19.840	18.786	20.380	2.800	23.180	

74. Podgórze. Krajowe kursa dla przemysłu keramicznego.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyniklość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Za naczynia porembskie .	—	20	—	—	—	Gmina uchwałą z dnia 30. listopada 1899 obowiązała się dawać przez 6 lat począwszy od roku 1900 subwencyę po 1.000 K rocznie z końcem więc r. 1905 zobowiązanie ustało. (LW. 49.256/1900).
1. Subwencye:						
— od gminy . . .	1.000	1.000	—	—	—	Rada powiatowa w Wieliczce wedle sprawozdania z dnia 5. października 1899 L. 5.191 postanowiła przyczyniać się do utrzymania datkiem rocznym w kwocie 200 K i przeznaczyła na stypendya również 200 K (LW. 49.256/900).
a) od Rady powiatowej .	200	—	200	—	2.00	
b) od c. k. Rządu . .	5.000	4.000	4.000	—	4.000	
c) z funduszów krajowych .	11.518	8.402	11.828	—	11.828	*W zwyczajnych więcej* o 1.310 K głównie z powodu iż odpadła subwencya gminy i z powodu niższej subwencyi państwowej.
Razem .	17.718	13.422	16.028		16.028	*W nadzwyczajnych mniej* o 1000 K gdyż odpadł kredyt na piece laboratoryjne.
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik . . .	3.600	3.600	3.600	—	3.600	
b) wynagrodzenie nauczycieli	4.498	3.666	4.498	—	4.498	Wynagrodzenie płatne jest po 3 K i po 5 K za godzinę udzielonej nauki.
c) laborant . . .	1.740	480	800	—	800	
2. Wynajem lokalu . .	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
3. Opał lokalu i pieców technicz.	600	457	750	—	750	*Więcej* z powodu zaprowadzenia pieców technicznych.
4. Oświetlenie . . .	360	494	400	—	400	*Więcej* wedle potrzeby.
5. Usługa	480	480	480	—	480	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza. . .	2.000	1.201	1.400	—	1.400	*Mniej* gdyż na r. 1906 preliminowano więcej z powodu pozostałych należytości.
7. Rozmaite inne wydatki .	500	483	500	—	500	
8. Na 3 miesięczne kursa odlewania form i szklenia . .	540	161	600	—	600	*Więcej* wedle potrzeby.
9. Na stypendya na kursa prak.	—	—	600	—	600	*Kredyt* konieczny celem utrzymania frekwentantów kursów
— Na budowę pieców laboratoryjnych. . . .	1.000	—	—	—	—	*Odpada* jako kredyt jednorazowy.
Razem .	17.718	13.422	16.028	—	16.028	

75. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczalne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów .	3.000	3.198	3.300	—	3.300	
— Zapas funduszu obrotowego z r. 1904. . . .	—	768	—	—		
— Zaliczka na spłatę długu za narzędzia z r. 1904 . .	—	228	—	—	—	
— Rozmaite	—	15	—	—		JE. Stanisław hr. Badeni daje budynek i 6 sągów drzewa na opał.
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych .	3.482	3.394	4.772	—	4.772	*Więcej* o: 1.290 K głównie z powodu wstawienia kredytu na II. pomocnika instruktora, podwyższenia płacy instruktora i wstawienia kredytu na opał.
Razem .	8.082	9.203	9.672	—	9.672	

Wydatki.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	720	720	600	—	600	*Mniej* z powodu zamianowania nowego kierownika.
b) instruktor fachowy .	1.200	1.200	1.440	—	1.440	*Więcej* z powodu długoletniej służby.
c) I. pomocnik instruktora .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) II. pomocnik instruktora .	—	—	960	—	960	*Kredyt* konieczny ze względu na większą liczbę uczniów.
e) nauczyciele pomocniczy .	720	510	720	—	720	
f) katecheta obrz. rzym. i grecko kat. . . .	200	200	200	—	200	
2. Utrzymanie lokalu . .	150	64	150	—	150	
3. Opał	—	—	100	—	100	*Więcej* z powodu prowadzenia kuchni dla uczniów.
4. Oświetlenie . . .	100	47	100	—	100	
5. Usługa	192	192	252	—	252	*Więcej* z powodu jak poz. 3.
6. Materyał	2.500	2.225	2.800	—	2.800	
7. Wynagrodzenie uczniów .	500	—	500	—	500	
Reszta kosztów utrzymania uczniów w internacie . .	—	1·397	—	—	—	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	547	450	—	450	*Więcej* wedle potrzeby.
— Zaliczka Zarządowi na maszynę do szycia . .	—	200	—	—	—	
9. Rozmaite drobne wydatki .	200	357	200	—	200	
Zapas funduszu obrotowego jako zaliczka na r. 1906 .	—	344	—	—	—	
Razem .	8.082	9.203	9.672	—	9.672	

76. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów	11.000	11.310	11.000	—	11.000	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa koszta produkcyi tj. materyał i robociznę, a zyski idą na spłatę zaliczki zwrotnej udzielonej na fundusz obrotowy.
— Zapas funduszu okrotowego z roku 1904	—	1 300	—	—	—	
— Za sprzedane dodatki i inne		22	—		—	
— Zwrot pożyczki z funduszu stypendyjnego funduszowi obrotowemu z r. 1904	—	92	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	600	600	600	—	600	Gmina uchwałą z dnia 29 listopada 1898 odmówiła dalszego subwencyonowania tego zakładu. Rada powiatowa w Nowym Sączu uchwałą dnia 14. sierpnia 1899 r. L. 1450 zobowiązała się dawać subwencyę 600 K rocznie. (LW. 46.184/1900).
b) od Rządu	1.400	1.400	1.400	—	1.400	
c) z funduszów krajowych	3 296	3.206	3.296	—	3.296	Jak na r. 1906.
Razem	16.296	17.930	16.296	—	16.296	

Wydatki.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	600	600	600	—	600	
b) instruktor	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
c) przodownik	1.200	1.200	1.200	—	1 200	
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	700	626	700	—	700	
3. Opał	200	173	200	—	200	
4. Oświetlenie	100	59	100	—	100	
5. Usługa	96	96	96	—	96	
6. Materyał	9.000	8.156	9.000	—	9.000	Stosownie do poz. 1. doch.
7. Wynagrodzenie uczniów	2.000	2.743	2 000	—	2.000	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	524	400	—	400	
9. Rozmaite inne wydatki	200	128	200	—	200	
— Z fund. obrot. spłata V. i VI. raty pożyczki fund. kraj. do rubr. IX, poz 71 doch.	—	160	—	—	—	
— Pożyczka chwilowa z fund. obrot. funduszowi stypend.	—	449	—	—	—	
— Zwrot za buciki	—	14	—	—	—	
— Zapas funduszu obrotowego jako zaliczka na rok 1906	—	1 202	—	—	—	
Razem	16.296	17.930	16.296		16.296	

77. Dobczyce. Krajowa szkoła szewska.

Dochody	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szklnych	6.000	3.610	6.000	—	6.000	
— Za sprzedany materyał, dodatki i zwroty portoryów .	—	28	—	—	—	
2. Subwencye:						Gmina ma dostarczać bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, opału oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej .	200	200	200	—	200	Na mocy uchwały Rady powiatowej z dnia 15. grudnia 1897.
b) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
c) z funduszów krajowych .	3.010	3.077	3.010	600	3.610	*W zwyczajnych* jak na rok 1906. *W nadzwyczajnych więcej* o 600 K. z powodu wstawiania kredytu na maszynę do obrębiania dziurek.
Razem .	10.210	7.915	10.210	600	10.810	

Wydatki.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu .	600	600	600	—	600	
b) instruktor fachowy . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
c) pomocnik instruktora .	1.080	1.080	1.080	—	1.080	
d) nauczyciel . . .	480	480	480	—	480	
e) katecheta	120	95	120	—	120	
— Gminie za wynajem lokalu .	—	200	—	—	—	
— Gminie za opał, światło i usługę	—	281	—	—	—	
2. Materyał	4.500	2.828	4.500	—	4.500	Stosownie do poz. 1 doch.
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.500	500	1.500	—	1.500	
4. Środki naukowe . . .	200	109	200	—	200	
5. Uzupełnienie inwentarza .	300	264	300	600	900	*Więcej* z powodu wstawienia nadzwyczajnego kredytu na zakupno maszyny do obrębiania dziurek.
6. Rozmaite inne i kancelaryjne	230	278	230	—	230	
Razem .	10.210	7.915	10.210	600	10.810	

78. Kołomyja. Krajowa szkoła szewska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
— Zapas kasowy z r. 1904 .	—	603	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3 000	2.318	3 000	—	3.000	
2. Za robotę z obcych materyałów	—	—	120	—	120	
— Za odsprzedany materyał i zwroty	—	114	—	—	—	
3. Subwencye:						Gmina na mocy uchwały z 29. lipca 1903 dostarczać ma bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi. (LW. 91.476/1903).
a) od Rady powiatowej . .	300	—	300	—	300	Rada powiatowa uchwałą z dnia 11. sierpnia 1902 zobowiązała się wstawiać do budżetu na szkołę po 300 K rocznie. (LWa. jw.).
b) od c. k. Rządu . . .	1.400	800	1.400	—	1.400	
c) z funduszów krajowych .	3.590	1.963	3.440	250	3.690	*W zwyczajnych więcej* o 650 K, głównie z powodu wstawienia dodatków na mieszkanie dla instruktora i I. pomocnika.
Razem .	8.290	5.798	8 260	250	8.510	*W nadzwyczajnych mniej* o 550 K, gdyż w miejsce kredytu na 3 maszyny wchodzi kredyt na wzory obuwia i książki pomocnicze.
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik warsztatu . .	600	500	600	—	600	
b) instruktor fachowy:						
α) *płaca . . 1.440 K*						
β) *dod. na mieszk. 400 »*	1.440	1.400	1.840	—	1 840	
c) I. pomocnik instruktora:						*Więcej* z powodu przyznania dodatków na mieszkanie.
α) *płaca . . 1.000 K*						
β) *dod. na mieszk. 300 »*	1.000	1.000	1.300	—	1.300	
d) II. pomocnik instruktora .	1.000	—	1.000	—	1.000	
2. Materyał	2.000	2 113	2 500	—	2.500	
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.000	132	500	—	500	Stosownie do poz. 1 doch.
4. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	1.100	237	350	250	600	*W zwyczajnych więcej* o 50 K, z powodu rozwoju szkoły. *Kredyt nadzwyczajny* wstawia się na zakupno dobrych wzorów. obuwia i książki pomocnicze *Więcej* wedle potrzeby.
5. Rozmaite wydatki i kancelaryjne	150	170	170	—	170	
— Zaliczka na pokrycie należytości biernych z r. 1905 .	—	246	—	—	—	
Razem .	8.290	5.798	8.260	250	8.510	

79. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907 Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyi Towarz. produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Ze sprzedaży kartonów	800	391	800	—	800	
— C. k. Rada szkolna kraj. na modele	—	107	—	—	—	
— Rozmaite	—	2	—	—	—	
— Saldo gotówki fund. obrot. z r. 1904	—	3.000	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	8.000	8.000	8.000	—	8.000	Gmina miasta Krosna daje budynek dla szkoły.
b) z funduszów krajowych	10 660	10.548	9.350	—	9 350	*Mniej* o 1.310 K, głównie z powodu, że odpadły trzy dodatki pięcioletnie kierownika.
Razem	19 460	22.048	18.150	—	18.150	

Wydatki.

A) Szkoła:						
1. Płace:						
a) kierownik (płaca)	4.800	4.800	3.600	—	3.600	*Mniej*, gdyż z powodu śmierci b. kierownika odpadły 3 dodatki pięcioletnie w sumie 1.200 K.
b) nauczyciel rysunków:						
α) *płaca* 2.400 K						
β) *dod. na mieszk.* 400 »						
γ) *I. dod. pięciol.* 300 »						
δ) *II.* » » 300 »	3.400	3.578	3.400	—	3 400	Pobiera II dodatek pięcioletni w kwocie 800 K. od dnia 1. kwietnia 1902.
c) instruktor w tkalni ręcznej:						
α) *płaca* 1.440 K						
β) *dod. na mieszk.* 260 »	1.760	1.760	1.700	—	1.700	*Mniej* z powodu przyjęcia nowego instruktora.
d) przodownik	1.080	1.080	1 200	—	1.200	*Więcej* z powodu drożyzny.
e) nauczyciele przedmiotów-pomocniczych	1.500	1.366	1 500	—	1.500	
f) pisarz w kancelaryi kierownika i pomocnik rysunków	1 080	1.080	960	—	960	*Mniej* z powodu przyjęcia nowego pisarza.
2. Opał	1.300	1.511	1.300	—	1.300	
3. Oświetlenie	260	202	210	—	210	*Mniej* na podstawie wynikłości za rok 1905.
4. Usługa	600	600	600	—	600	
5. Środki naukowe	700	235	700	—	700	
6. Uzupełnienie inwentarza	400	280	400	—	400	
7. Ubezpieczenie inwentarza	360	38	360	—	360	
8. Rozmaite inne wydatki, przybory rysunkowe i próbki do dekompozycyi	1.000	1.328	1.000	—	1.000	
— Saldo kasowe fund. obrot. na r. 1906	—	3.000	—	—	—	
Suma *A)*	18.240	20.858	16.930	—	16.930	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
Z przeniesienia .	18 240	20.858	16 930	—	16 930	
B) Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.						
1. Płace:						
a) wynagrodzenie kierownika	240	240	240	—	240	Kierownik i nauczyciel rysunków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn zastosowane być mają, nadto dozorują wykonanie deseni na carta rigata z których wybija się kartony.
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków . .	160	160	160	—	160	
c) wynagrodzenie przodownika . . .	120	120	120	—	120	
2. Materyał, desenie i wynagrodzenie za robotę . .	700	670	700		700	
Suma *B)* .	1.220	1.190	1.220	—	1.220	
Razem .	19.460	22.048	18.150	—	18.150	

80. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		K o r o n y				
— Ze sprzedaży wyrobów .	—	32	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek akcyj. Towarzystwa wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Zwrot za drzewo . .	—	30	—	—	—	
— Zwrot za materyały . .	—	119	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy na lokal, opał i oświetlenie . .	240	240	240	—	240	
b) od Rady powiatowej w Przemyślanach . . .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu . .	2.500	2 500	2.500	—	2.500	
d) z funduszów krajowych .	3.407	2.984	2 559	2.475	5.034	*W zwyczajnych mniej* o 848 K, głównie z powodu, że odpadł kredyt na wynajem lokalu. *W nadzwyczajnych więcej* o 2.475 K z powodu wstawienia raty na spłatę pożyczki.
Razem .	6.247	6.005	5.399	2.475	7.874	

Wydatki.

1. Płace:						
a) kierownik i instruktor fachowy:						
α) *płaca* . . *1.800 K.*						
β) *dod. na mieszkanie* . . *300* »						
γ) *I. dod. pięcioletni* . . *160* »						
δ) *II. dod. pięcioletni* . . *160* »	2.420	2.120	2.420	—	2.420	Pobiera II. dodatek pięcioletni od 1. stycznia 1905 r.
b) przodownik . . .	720	720	840	—	840	*Więcej* z powodu drożyzny.
c) nauczyciel pomocniczy .	240	240	240	—	240	
d) katecheta obrz. rzym. i gr. katol. . . .	200	200	200	—	200	
— Wynajem lokalu . .	1.068	1.140	—	—	—	Z powodu zakupna własnej realności odpada czynsz najmu a wstawia się kredyt na konserwacyę i asekuracyę budynku.
2. Konserwacya i asekuracya budynku	—	—	100	—	100	
3. Opał	280	277	280	—	280	
4. Oświetlenie . . .	125	111	125	—	125	
5. Usługa	94	98	94	—	94	
6. Srodki naukowe . .	700	896	700	—	700	
7. Uzupełnienie inwentarza .	200		200	—	200	
8. Rozmaite inne . . .	200	203	200	—	200	
9. Na zakupno realności rata wstępna od pożyczki 35.000 K.	—	—	-	2.475	2.475	Z powodu, iż dotychczasowy lokal groził zawaleniem się, zakupiono realność za 28.000 K, reszta służyć ma na potrzebne adaptacye w budynku.
Razem .	6.247	6.005	5.399	2.475	7.874	

81. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Akc. Tow. dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów za robociznę.
— Zwrot mylnie przeniesionego zapasu z r. 1904 . .	—	9	—	—	—	
— Zwrot od gminy połowy kosztów usługi	—	48	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy ryczałt na pomieszkanie, opał i oświetlenie dla instruktora .	300	600	300	—	300	Gmina pismem z dnia 18 kwietnia 1901 r. l. 5.341 (LW. 28 848/901) zobowiązała się zamiast dawania pomieszkania dla instruktora w naturze płacić na ten cel ryczałt w kwocie 300 K rocznie. Również pismem z dnia 21. grudnia 1905 l. 4.618 zobowiązała się zamiast dostarczania szkole opału, oświetlenia i usługi w naturze płacić na to 460 K rocznie.
b) od gminy ryczałt na opał oświetlenie i usługę szkoły	—	—	460	—	46	
c) od Rady powiatowej .	400	800	400	—	400	Rada powiatowa w Gorlicach uchwałą z dnia 14. lipca 1892 zobowiązała się dawać 400 K. rocznie subwencyi.
d) od c. k. Rządu . .	900	900	900	—	900	
e) z funduszów krajowych .	1.790	706	2.078	—	2.078	*W zwyczajnych więcej* o: 488 K głównie z powodu nowego kredytu na przodownika, *w nadzwyczajnych mniej* o: 200 K gdyż odpadł kredyt na krosna.
Razem .	3.390	3,063	4.138	—	4.138	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) intruktor: *α) Płaca . . 1.440 K* *β) dodat. na pomieszkanie . 300 »*	1.740	1.740	1.740	—	1.740	Dodatek na pomieszkanie pokrywa gmina jak poz 1 a) doch.
b) Przodownik . . .	—	40	480	—	480	Z powodu pomieszczenia warsztatu w dwóch odrębnych lokalach.
2. Donajem lokalu . . .	500	333	500	—	500	
3. Opał	350	123	450	—	450	
4. Oświetlenie			80	—	80	
5. Usługa			288	—	288	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	600	318	400	—	400	*Mniej* gdyż odpadł kredyt nadzwyczajny na zakupno dwóch krosien.
7. Rozmaite inne wydatki .	200	169	200	—	200	
— Zaliczka na pokrycie należytości biernych z r 1905 .	—	340	—	—	—	
Razem .	3.390	3.063	4.138	—	4.138	

82. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy ta na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	80	80	80	—	80	
b) od Rady powiatowej .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu . .	1.800	1.700	1.700	—	1.700	
d) z funduszów krajowych .	3.700	3.467	4.160	—	4.160	*Więcej* o: 460 K głównie z powodu II dodatku pięcioletniego instruktora, podwyższenia wynagrodzenia za usługę i mniejszej subwencyi państwowej
Razem . .	5.880	5.547	6.240	—	6.240	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik:						
α) *płaca . 1.800 K*						
β) *dodatek na mieszk. . 300 »*						
γ) *I. pod. pięciol. 160 »*						
δ) *II. » » 160 »*	2.260	2.260	2.420	—	2.420	Pobiera II. dodatek pięcioletni w kwocie 160 K od 1. stycznia 1907 r.
b) przodownik . . .	840	840	840	—	840	
c) pomocnik warsztatowy .	480	—	480	—	480	
d) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej . .	440	392	440	—	440	
e) katecheta . . .	80	80	80	—	80	
f) pomocnik administr. .	300	300	300	—	300	
— Lokal	—	—	—	—	—	Pomieszczenia dla warsztatu dostarcza Tow. tkackie.
2. Opał	280	272	320	—	320	*Więcej* z powodu rozszerzenia warsztatu.
3. Oświetlenie	160	117	160	—	160	
4, Usługa	240	240	360	—	360	*Więcej* z powodu jak poz. 2.
4. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza. . .	500	467	500	—	500	
6. Rozmaite inne wydatki .	300	279	340	—	340	*Więcej* wedle potrzeby.
— Na budowę studni . .	—	300	—	—	—	
Razem .	5.880	5.547	6.240	—	6.240	

83. Łańcut. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyniknłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego akcyj. Towarzystwa dla wyrobów tkackich i sukienniczych, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Zapas kasowy z r. 1904 jako zaliczka na resztę czynszu .	—	214	—	—	—	
1. Subwencye:						
a) od gminy . . .	500	500	500	—	500	
b) od Rady powiatowej .	600	600	600	—	600	
c) od c. k. Rządu . .	1.500	1.500	1.500	—	1.500	
d) z funduszów krajowych .	3.590	8.075	3.780	—	3.780	*Więcej* o: 190 K z powodu wyższego kredytu na inwentarz i rozmaite.
Razem .	6.190	10.889	6.380	—	6.380	

Wydatki.

1. Płace:						
a) instruktor:						
α) *płaca . . 1.800 K.*						
β) *I. dod. pięciolet. 160* „						
γ) *II. dod. pięciol. 160* „	2.120	2.480	2.120	—	2.120	Pobiera II. dodatek pięcioletni w kwocie 160 K rocznie od 1 stycznia 1905 r.
b) przodownik . . .	960	960	960	—	960	
2. Akc. Towarz. dla wyrobów tkackich i sukienniczych; subwencya na pomieszczenie szkoły i instruktora . .	1.600	800	1.600	—	1.600	
3. Opał i oświetlenie . .	800	517	800	—	800	
4. Usługa	360	360	360	—	360	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	200	412	300	—	300	*Więcej* z powodu potrzeby sprawienia tokarni.
6. Ubezpieczenie od ognia ..	—	—	40	—	40	*Więcej* wedle potrzeby.
7. Rozmaite wydatki . .	150	360	200	—	200	
— Na budowę szkoły . .	—	5.000	—	—	—	
Razem .	6.190	10.889	6.380	—	6.380	

84. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Dochody.

	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—		—		Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych, i opłaca wynagrodzenie uczniów.
1. Subwencye:						Gmina dostarcza bezpłatnie pomieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usługą
a) od c. k. Rządu . .	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) z funduszów krajowych .	2.680	2.510	2.680	—	2.680	Jak na r 1906.
Razem .	3.680	3.510	3.680	—	3.680	

Wydatki.

1. Płace:					
a) instruktor fachowy:					
α) *płaca . . . 1440 K* β) *dod. osobisty 200 „*	1.640	1.640	1.640	—	1.640
b) przodownik warsztatowy .	840	840	840	—	840
c) nauczyciel czytania, pisania i rachunków .	600	600	600	—	600
d) katecheta . . .	100	100	100	—	100
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . . .	300	78	300	—	300
3. Ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego . .	40	15	40	—	40
4. Rozmaite inne wydatki .	160	237	160	—	160
Razem .	3.680	3.510	3.680	—	3.680

85. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
— Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łancucie, które w zamian dostarcza wszelkich materyałów potrzebnych tak do wyrobów jak i do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
— Rozmaite	—	145	—	—	—	
1. Od kierownika za oświetlenie w mieszkaniu	50	50	50	—	50	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	7.000	6.300	7.000	—	7.000	
c) z funduszów krajowych	13.870	21.480	14.450	2.550	17.000	*W zwyczajnych więcej* o 930 K, głównie z powodu podwyżki płacy przodownika w tkalni ręcznej, maszynisty i pomocnika w tkalni mechanicznej, nowego kredytu na podatek od benzyny i podwyżki kredytu na opał, stróża nocnego i asekuracyę. *W nadzwyczajnych więcej* o 2.200 K. gdyż w miejsce kredytu 350 K na podłogi, wchodzi kredyt 2.550 K na piwnice, kadź do farbowania i dynamometr.
Razem	21.920	28.975	22.500	2.550	25.050	
Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik	3.600	3.600	3.600	—	3.600	
b) nauczyciel teoryi zawodowej	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
c) instruktor tkactwa	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
d) „ farbiarstwa	1.800	1.800	1.800	—	1.800	
e) przodownik w tkalni ręcznej	960	960	1.200	—	1.200	*Więcej* z powodu długoletniej służby.
f) pomocnik warsztatowy w tkalni ręcznej	480	480	480	—	480	
g) pomocnik warsztatowy w farbiarni	480	480	480	—	480	
h) nauka przedmiotów pomocniczych	720	720	720	—	720	
i) nauka religii	200	160	200	—	200	
k) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalteryi i stylistyki	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
l) stróż nocny	300	300	360	—	360	*Więcej* z powodu podwyższenia dotychczasowego wynagrodzenia.
2. Utrzymanie lokalu	800	895	500	—	500	*Mniej*, gdyż odpadł nadzwyczajny kredyt 350 K na podłogi w mieszkaniach instruktorów, a kredyt zwyczajny podwyższono ze względu na nowy budynek mieszczący internat.
3. Opał	1.600	1.154	1.700	—	1.700	*Więcej* wedle potrzeby.
4. Oświetlenie	400	379	400	—	400	
5. Usługa	480	480	480	—	480	
6. Gospodyni dla internatu	360	—	360	—	360	
7. Srodki naukowe, przybory szkolne i uzupełnienie inwentarza	700	1.596	700	—	700	
8 Ubezpieczenie od ognia	300	299	350	—	350	*Więcej* ze względu na nowy budynek, mieszczący internat.
9. Tkalnia mechaniczna:						
a) maszynista	360	480	480	—	480	*Więcej* na podstawie wynikłości z r. 1905.
b) pomocnik	360	480	480	—	480	
c) części wymienne	720	1.034	720	—	720	
d) benzyna i oliwa	1.260	1.231	1.260	—	1.260	
e) podatek od benzyny	—	—	190	—	190	*Wstawiono* na opłacenie podatku za czas od 1/X 1906 do 31/XII 1907.
Do przeniesienia	21.280	21.928	21.860	—	21.860	

Wydatki.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
Z przeniesienia .	21.280	21.928	21.860	—	21.860	
f) inne	200	191	200	—	200	
10. Rozmaite inne . . .	440	1.253	440	—	440	
11. Na budowę piwnic, kadź do farbowania i dynamometr .	—	—	—	2.550	2.550	*Wstawia* się na kadź do farbowania sztuk 400 K, na nowy dynamometr 400 K i na dobudowanie piwnic 1 750 K.
— Na budowę internatu . .	—	5.000	- -	—	—	
— Urządzenie internatu dla 15 uczniów	—	603	—	—	—	
Razem .	21.920	28.975	22.500	2.550	25.050	

86. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.000	2.705	4.000	—	4.000	
— Za sprzedany materyał i inne	—	246	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu . .	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) z funduszów krajowych .	4.700	3.710	6.310		6.310	*Więcej* o 1.610 K głównie z powodu wyższego czynszu za lokal, podwyżki kredytu na nauczycielkę rysunków, środki naukowe i usługę
Razem .	10.300	8.261	11.910	—	11.910	

Wydatki.

1. Płace:						
a) kierowniczka . . .	1.680	819	1.680	—	1.680	
b) nauczycielka rysunków .	480	480	1.200	—	1.200	Etat i płace zmienione z powodu reorganizacyi szkoły.
c) nauczycielka pomocn. I.	840	840	1.200	—	1.200	
d) » » II.	520	390	540	—	540	
— » » III.	480	480	—	—	—	
e) katecheta . .	100	100	100	—	100	
f) nauczyciel czytania, pisania i rachunków . .	240	240	240	—	240	
g) pomocnik kancelaryjny .	360	360	360	—	360	
2. Wynajem lokalu . . .	1.000	950	1.800	—	1.800	
3. Opał	300	374	300	—	300	
4. Oświetlenie . . .	120	28	120	—	120	
5. Usługa	200	200	240	—	240	*Więcej* wedle potrzeby
6. Materyał	600	187	600	—	600	
7. Wynagrodzenie uczennic .	2.800	1.539	2.800	—	2.800	
8. Środki naukowe. . .	200	101	350	—	350	*Więcej* z powodu potrzeby zaopatrzenia szkoły w kolekcye nowych wzorów i fotografii koronek.
9. Uzupełnienie inwentarza .	100		100	—	100	
10. Rozmaite wydatki . .	280	373	280	—	280	
— Zaliczka na wyższy czynsz w r. 1906	—	800	—	—	—	
Razem .	10.300	8.261	11.910	—	11.910	

87. Bobowa. Krajowa szkoła koronkarska.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
			Korony			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	1 000	819	1.200	—	1.200	*Więcej* z powodu rozwoju szkoły.
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	150	75	150	—	150	W myśl deklaracyi z dnia 9. lipca 1904 gmina daje 150 K rocznie na koszta lokalu, opału i usługi. (LW. 88.337/1904).
b) od Rady powiatowej .	200	—	200	—	200	
c) od c. k. Rządu . .	1.400	1.000	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych .	790	1.107	1.140	—	1.140	*Więcej* o 350 K głównie z powodu niższej subwencyi państwowej i wyższe o kredytu na lokal, opał oświetlenie i usługę.
Razem .	3.540	3.001	3.690		3 690	

Wydatki.						
1. Płaca nauczycielki . .	1.440	1.200	1.440	—	1.440	
2. Wynajem lokalu z opałem i usługą	400	400	600	—	600	Wedle potrzeby.
3. Oświetlenie . . .	100		100	—	100	
4. Materyał	300	95	300	—	300	
5. Wynagrodzenie uczennic .	800	1.088	800	—	800	
6. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	300	43	300	—	300	
7. Rozmaite inne wydatki .	200	175	150	—	150	*Mniej* wedle potrzeby.
Razem .	3.540	3.001	3.690	—	3.690	

88. Maków. Krajowa szkoła hafciarska.

Dochody.

	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.300	1 702	2.300	—	2.300	
— Rozmaite zwroty . .	—	3	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od gminy . . .	96	96	96	—	96	
b) od Rady powiatowej .	50	—	50	—	50	
c) od c. k. Rządu . .	1.400	1.200	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych	2 164	2.609	2.954	—	2.954	*Więcej* o 790 K głównie z powodu nowego kredytu na pomocnicę rachunkową i kancelaryjną i przyznanie kierowniczce dodatku na mieszkanie.
Razem .	6.010	5.610	6.600	—	6.600	

Wydatki.

1. Płace:						
a) nauczycielka kierująca:						
α) płaca . . 1440 K.						
β) dod. na mieszkanie 200 »	1.440	1.440	1.640	—	1.640	*Więcej* z powodu przyznania dodatku na mieszkanie.
b) nauczycielka pomocnicza	960	840	960	—	960	
c) pomocnica rachunkowa i kancelaryjna . .	—	—	600	—	600	*Kredyt* konieczny z powodu zwiększonych czynności kierowniczki.
d) katecheta . . .	200	200	200	—	200	
e) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nadzór	400	400	400	—	400	
2. Opał, oświetlenie i usługa .	360	360	360	—	360	Stowarzyszenie pożyczkowe »Wzajemna pomoc« w Makowie, dostarczało na mocy umowy do L. W. 3611/895 dwóch pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 100 K rocznie. Od roku zaś 1902 podniósł się ten ryczałt na 360 K rocznie.
3. Materyał . . .	900	1.015	1.000	—	1.000	
4. Wynagrodzenie uczennic .	1.100	1.095	1.100	—	1.100	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza . .	400	140	200	—	200	Stosownie do potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki .	250	120	140	—	140	
Razem .	6.010	5.610	6.600	—	6.600	

89. Lwów. Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Dochody własne:						
a) opłata za badanie materyałów	700	1.140	700	—	700	
b) dochód ze sprzedaży typowych wyrobów, wzorów, zastosowania szkliw, polew farb, emalji i nowych technik Stacyi .	100	299	100	—	100	
— Za sprzedane przyrządy laboratoryjne . . .	—	159	—	—	—	
2. Dotacya z funduszu kraj. .	9.660	9.949	9.660	—	9.660	Jak na r. 1906.
Razem .	10.460	11.547	10.460	—	10.460	

Wydatki.

1. Płace:						
a) Kierownik:						
α) *płaca* .	*4.000 K*					
β) *dod. aktywalny* .	*720* »					
γ) *I. dod. pięciolelni* .	*400* »					
δ) *II. dod. pięcioletni* .	*400* »					
ε) *III. dodatek pięcioletni* .	*400* »	5.920	5.920	5.920	—	5.920	Kierownik pobiera III. dodatek pięcioletni od dnia 26. maja 1901.
b) Adjunkt		720	979	720	—	720	
c) Laborant;						
α) *płaca* .	*1.440 K*					
β) *dod. na mieszkanie* .	*300* »	1.740	1.740	1.740	—	1.740	
2. Opał lokalu stacyi . .		300	338	300	—	300	
3. Usługa		720	720	720	—	720	
4. Uzupełnienie ingredencyi keramicznych . . .		200	247	200	—	200	
5. Opał pieców technicznych .		240	281	240	—	240	
6. Gaz do oświetlenia i do celów technicznych . .		200	247	200	—	200	
— Zaliczka Zarządowi stacyi na zakupno aparatów, przyrządów i sprzętów do laboratoryum		—	400	—	—	—	
7. Biblioteka i czasopisma .		160	41	160	—	160	
8. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya		160	153	160	—	160	
9. Wydatki nieprzewidziane .		100	481	100	—	100	
Razem .		10.460	11.547	10.460	—	10.460	

90. Lwów. Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Dochody.	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyniklość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Opłata od stron za przeprowadzone badania . .	2.000	1.876	2.000	—	2.000	
— Zaliczka na dalsze uzupełnienie inwentarza z r. 1904	—	1.599	—	—	—	
— Rozmaite	—	10	—	—	—	
2. Dotacya z funduszów krajowych	3.140	3.140	3.140	—	3.140	Jak na rok 1906.
Razem .	5.140	6.625	5.140	—	5.140	

Wydatki.						
1. Płace:						
a) kierownik . . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) asystent	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
c) laborant	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
2. Opał, gaz i woda . .	100	100	100	—	100	
3. Uzupełnienie inwentarza .	200	104	200	—	200	
— Zaliczka kierownikowi na przyrządy do badania lin drucianych . . .	—	1.663	—	—	—	
4. Wydatki laboratoryjne .	400	153	400	—	400	
5. Rozmaite	200	365	200	—	200	
Razem .	5.140	6.625	5.140	—	5.140	

91. Drohowyże. Krajowa szkoła rzemiosł.

Dochody.

	Kwota uchwalona na rok 1906	Wynikłość w roku 1905	Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	Uzasadnienie.
		Korony				
1. Subwencye:						
a) Z fund. St. hr. Skarbka	—	—	5.000	—	5.000	
b) z funduszów krajowych .	—	—	28·000	—	28.000	Z powodu przeniesienia szkoły rzemiosł w Drohowyżu na etat krajowy z dniem 1. listopada 1906 r.
Razem .	—	—	33.000	—	33.000	

Wydatki.

1. Dyrektor . . .	—	—	4.600	—	4.600
2. Dwóch nauczycieli do nauki zawodowej . . .	—	—	5.600	—	5.600
3. Nauka dopełniająca . .	—	—	2.080	—	2.080
4. Wynagrodzenie 7-miu werkmistrzów po 1.680 K .	—	—	11.760	—	11.760
5. Maszynista . . .	—	—	1.680	—	1.680
6. Dozorca i palacz . .	—	—	960	—	960
7. Remuneracya za magazyn .	—	—	1.200	—	1.200
8. Posługa w biurze . .	—	—	320	—	320
9. Środki naukowe . .	—	—	3.000	—	3.000
10. Uzupełnienie inwentarza .	—	—	1.200	—	1.200
11. Wydatki kancelaryjne i inne	—	—	600	—	600
Razem .	—	—	33.000	—	33.000

CZĘŚĆ II.

PRELIMINARZ OGÓLNY

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
XII.		**I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.**			
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	1	W Białej	6.880	—	6.880
	2	„ Bochni	3.034	—	3.034
	3	„ Brodach	4.102	—	4.102
	4	„ Brzesku	2.555	—	2.555
	5	„ Brzeżanach	3.092	—	3.092
	6	„ Buczaczu	3.300	—	3.300
	7	„ Chrzanowie	3.170	—	3.170
	8	„ Drohobyczu	5.621	—	5.621
	9	„ Gorlicach	3.618	—	3.618
	10	„ Jarosławiu	3.754	—	3.754
	11	„ Jaśle	3.335	—	3.335
	12	„ Kałuszu	3.020	—	3.020
	13	„ Kętach	2.583	—	2.583
	14	„ Kołomyi I. im. Sobieskiego . .	4.380	—	4.380
	15	„ „ II. im. St. Szczepanowskiego .	5.006	—	5.006
	16	„ Krakowie na Kleparzu	8.805	—	8.805
	17	„ „ przy ul. Lubomirskiego . .	4.730	—	4.730
	18	„ „ na Smoleńsku	4.010	—	4.010
	19	„ „ „ Kazimierzu	5.300	—	5.300
	20	„ „ „ przy ul. Dietla . . .	4.350	—	4.350
	21	„ Krośnie	3.315	—	3.315
		Do przeniesienia .	87.960	—	87.960

Preliminarz na rok 1907.

Wydatek netto fund. kraj. na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony			
			Na rok 1907 preliminuje się ogółem w rubr. XII. wydatki w sumie . 1.145.032 K w porównaniu więc z budżetem roku 1906 (brutto zestawionym) w sumie 1,072.684 „ preliminuje się na r. 1907 ogółem *więcej* o . . . . . 72.348 K głównie z powodu większych wydatków na szkoły zawodowe (grupa B) i szkoły przemysłowe uzupełniające (grupa A). Z preliminowanych wydatków na rok 1907 w sumie j. w. . . . . 1,145.032 K po strąceniu dochodów z subwencyj rządowych, czynników miejscowych i ze sprzedaży wyrobów w sumie . 403.352 „ przypada na fundusz krajowy wydatek na rok 1907 (netto) w sumie 741.680 K w porównaniu więc z budżetem roku 1906 (netto) w sumie 692.495 K *mniej* przeniesione do nowej rubr. XIV. emerytury i dary z łaski . . . . 3.470 „ 689.025 „ okazuje się netto wydatek funduszu krajowego na rok 1907 ogółem *większy* o . . . . . 52.655 K a to na podstawie niżej zamieszczonych wyjaśnień.
2.060	2.060	6.920	
944	1.092	3.168	
1.168	873	3.368	
955	—	—	
1.222	903	2.918	
1.100	1.100	3.300	
970	386	3.300	
1.921	1.660	4.810	
1.168	1.060	3.600	
1.266	844	3.956	
1.325	1.222	3.180	
1.360	1.200	2.856	
817	800	2.085	
1.230	2.426	3.940	
1.703		4.236	
2.853		7.200	
1.415		3.870	
1.340	7.900	3.870	
1.825		4.110	
1.474		4.170	
1.269	1.143	3.392	
			Poz. 1—54 (szkoły przemysłowe uzupełniające) preliminuje się na r. 1907 w ogóle *więcej* o . 23.183 K a to zpowodu: *a*) otwarcia nowych szkół w Brzesku i Turce o . 5.611 K *b*) podwyżek wynagrodzenia za kierownictwo o . 800 „ *c*) większych wydatków na naukę o . . . 14.535 „ *d*) większych wydatków na przybory szkolne i środki naukowe o . . . 2.818 „ razem *więcej* o . 23.764 K Natomiast preliminuje się na wydatki administracyjne *mniej* o . . . . . 581 „ zatem ogółem *więcej* jw. o 23.183 K a to na podstawie wyjaśnień zamieszczonych w 54 szczegółowych preliminarzach tych szkół.
29.385	24.669	78.249	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia .	87.960	—	87.960
	22	We Lwowie im. św. Anny	6.035	—	6.035
	23	„ „ „ „ Antoniego . . .	4.745	—	4.745
	24	„ „ „ króla Sobieskiego . . .	5.600	—	5.600
	25	„ „ „ Elżbiety	2.865	—	2.865
	26	„ „ „ Konarskiego	4.820	—	4.820
	27	„ „ „ św. Marcina	5.695	—	5.695
	28	„ „ „ Mickiewicza	3.905	—	3.905
	29	„ „ „ Piramowicza	2.865	—	2.865
	30	„ „ „ Staszica	5.695	—	5.695
	31	„ „ „ Bernsteina (izrael.) . .	4.700	—	4.700
	32	W Łańcucie	2.626	—	2.626
	33	„ Myślenicach	2.606	—	2.606
	34	„ Nowym Sączu	5.812	—	5.812
	35	„ Nowym Targu	2.804	—	2.804
	36	„ Podgórzu	4.934	—	4.934
	37	„ Przemyślu I. w śródmieściu . .	4.882	—	4.882
	38	„ „ II. na przedmieściu lwow. .	3.462	—	3.462
	39	„ Rzeszowie	5.036	—	5.036
	40	„ Samborze	3.351	—	3.351
	41	„ Sanoku	3.040	—	3.040
	42	„ Stanisławowie	6.280	—	6.280
	43	„ Starym Samborze	2.748	—	2.748
	44	„ „ Sączu	2.892	—	2.892
	45	„ Stryju	3.582	—	3.582
	46	„ Tarnopolu	3.390	—	3.390
	47	„ Tarnowie	5.570	—	5.570
	48	„ Tarnobrzegu	2.832	—	2.832
	49	„ Turce (nad Stryjem)	3.056	—	3.056
	50	„ Wadowicach	3.100	—	3.100
	51	„ Wieliczce	3.300	—	3.300
	52	„ Złoczowie	4.232	—	4.232
	53	„ Żółkwi	2.760	—	2.760
	54	„ Żywcu	3.200	—	3.200
		Suma wydatków poz. 1—54 .	220.380	—	220.380
	55	Na uzupełnienie przyborów i na druki . . . . . 1.500 K subwencya państwowa . . 1.000 „	2.500	—	2.500
	56	Na nagrody za najlepsze rysunki . . .	1.000	—	1.000
	57	Na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe . . . 3.000 K subwencya państwowa . . 4.000 „	7.000	—	7.000
		Do przeniesienia .	230.880	—	230.880

Preliminarz na rok 1907.

Wydatek netto fund. kraj. na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony			
29.385	24.669	78.249	
2.028		5.925	
1.635		4.425	
1.900		4.640	
953		2.865	
1.585	12.333	4.005	
1.953		4.425	
1.293		3.945	
953		2.865	
1.913		4.665	
950	950	4.700	
1.071	1.015	2.570	
886	805	2.620	
2.152	763	5.092	
960	881	2.838	
1.483	1.275	4.312	
1.952	2.486	3.550	
1.342		3.422	Wyjaśnienia jak na poprzedniej stronie.
2.496	1.380	3.736	
1.361	1.420	3.490	
1.172	875	2.990	
2.736	2.486	5.600	
998	800	2.600	
872	896	2.892	
992	955	3.670	
1.018	1.177	3.544	
2.030	722	4.910	
934	834	2.796	
1.306	800	—	
818	773	3.164	
1.225	1.224	3.300	
1.812	1.404	3.432	
880	880	2.760	
1.200	1.200	3.200	
76.244	63.003	197.197	
1.500	1.201	2.500	Jak na rok 1906.
1.000	832	1.000	
3.000	1.587	6.500	W zwyczajnych *więcej* o 500 K na otwarcie nowych szkół w Dębicy, Jaworowie, Krzeszowicach, Leżajsku i Trembowli.
81.744	66.623	207.197	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			K o r o n y		
XII.		Z przeniesienia .	230.880	—	230.880
	58	Na nieprzewidziane oddziały równorzędne .	1.000	—	1.000
	59	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli dla szkół	—	2.400	2.400
		Suma grupy A .	231.880	2.400	234.280
		B) Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie.			
		a) Zakłady krajowe:			
	60	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu . .	4.382	—	4.382
	61	Kraj. szkoła koszykarska w Brzostku (przeniesiona z Warzyc)	4.000	500	4.500
	62	Kraj. szkoła koszykarska w Dynowie . .	3.740	—	3.740
	63	„ „ „ „ Dżurowie . .	4.700	—	4.700
	64	„ „ „ „ Leżajsku . .	5.632	—	5.632
	65	„ „ „ „ Nieznanowicach	12.940	—	12.940
	66	„ „ „ „ Niżniowie . .	6.470	—	6.470
	67	Kraj. szkoła koszykarska w Tarnobrzegu (przeniesiona z Wielowsi) . . .	3.300	500	3.800
	68	Kraj. szkoła koszykarska w Wojsławiu .	3.370	—	3.370
	69	„ „ „ „ Zatorze . .	5.860	—	5.860
	70	Kraj. centralny kurs koszykarski we Lwowie	16.580	—	16.580
	71	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie: a) na utrzymanie . . . . 16.770 K			
		b) na budowę IV. i V. rata pożycz.komun. 54.000 K . . *3.240* „	16.770	3.240	20.010
	72	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grzymałowie	16.634	—	16.634
	73	Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej	25.360	—	25.360
	74	Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu	18.510	532	19.042
	75	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie: a) na utrzymanie . . . . 25.370 K			
		b) na budowę IV i V. rata pożyczki hipot. 50.000 K . . *3.000* „	25.370	3.000	28.370
	76	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi: a) na utrzymanie . . . . 24.550 K			
		b) na urządzenie maszynowe III. i IV. rata pożyczki hipotecznej 34.000 K . . . . . *1.870* „	24.550	1.870	26.420
		Do przeniesienia	198.168 231.880	9.642 2.400	207.810 234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wydatek netto fund. kraj. na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	**Wyjaśnienia**
Korony			
81.744	66.623	207.197	
1.000	—	1.000	Jak na rok 1906.
2.400	2.400	2.400	
85.144	69.023	210.597	Wydatki w tej grupie A w poz. 58 i 59 pokrywa tylko fundusz krajowy.
1.282	2.329	4.312	
600 *500*	436	5.740	
1.440	691	3.590	
1.700	1.043	4.690	
1.332	597	3.717	
1.840	441	10.940	
1.470	1.341	6.420	
600 *500*	290	5.240	
870	263	3.790	
1.200	681	5.980	
9.980	10.964	14.260	
4.670 *3.240*	4.434	18.230	*Poz. 60—96* włącznie (krajowe szkoły zawodowe i warsztaty naukowe) preliminuje się na rok 1907 wogóle *więcej* o 56.337 K a to na podstawie wyjaśnień, zamieszczonych w 37 szczegółowych preliminarzach.
5.234	4.188	16.274	
11.900	12.444	25.000	
8.210 *532*	7.743	16.400	
10.370 *3.000*	8.313	28.410	
15.850 *1.870*	23.787	33.850	
88.190	79.985	206.843	
85.144	69.023	210.597	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			K o r o n y		
XII.		Z przeniesienia .	231.880	2.400	234.280
			198.168	9.642	207.810
	77	Kraj. nauk. warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie:			
		a) na utrzymanie . . . . 37.940 K			
		b) na budowę szkoły VII. i VIII. rata poż. kom, 56.000 K . . *3.360* „			
		c) na dalsze urządzenie maszynowe . . . . . *3.200* „			
		d) na budowę szopy i suszarni . *6.200* „	37.940	12.760	50.700
	78	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi:			
		a) na utrzymanie . . . 20.380 K *300* „			
		b) na rozszerzenie budynku I. półroczna rata pożycz. . . . *2.500* „	20.380	2.800	23.180
	79	Kraj. kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu	16.028	—	16.028
	80	Kraj. nauk. warsztat szewski w Witkowie .	9.672	—	9.672
	81	„ „ „ „ Starym Sączu	16.296	—	16.296
	82	Kraj. szkoła szewska w Dobczycach, (względnie w Kopyczyńcach)	10.210	600	10.810
	83	Kraj. szkoła szewska w Kołomyi . . .	8.260	250	8.510
	84	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie . . .	18.150	—	18.150
	85	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Glinianach:			
		a) na utrzymanie . . . . 5.399 K			
		b) na zakupno realności rata wstępna od poż. 35.000 K . *2.475* „	5.399	2.475	7.874
	86	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Gorlicach .	4.138	—	4.138
	87	„ „ „ „ „ Kosowie .	6.240	—	6.240
	88	„ „ „ „ „ Łańczucie .	6.380	—	6.380
	89	„ „ „ „ „ Rychwałdzie .	3.680	—	3.680
	90	Kraj. szkoła sukiennicza w Rakszawie:			
		a) na utrzymanie . . . . 22.500 K			
		b) na budowę piwnic, kadź do farbowania i dynamometr. . *2.550* „	22.500	2.550	25.050
	91	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem .	11.910	—	11.910
	92	„ „ „ „ Bobowej . .	3.690	—	3.690
	93	Kraj. szkoła hafciarska w Makowie . .	6.600	—	6.600
	94	Kraj. keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie .	10.460	—	10.460
		Do przeniesienia .	416.101	31.077	447.178
			231.880	2.400	234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wydatek netto fund. kraj. na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony			
85.144	69.023	210.597	
88.190	79.985	206.843	
10.940 *12.760*	37.435	39.485	
12.330 *2.800*	11.502	19.840	
11.828	8.402	17.718	
4.772	3.394	8.082	
3.296	3.206	16.296	
3.010 *600*	3.077	10.210	
3.440 *250*	1.963	8.290	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
9.350	10.548	19.460	
2.559 *2.475*	2.984	6.247	
2.078	706	3.390	
4.160	3.467	5.880	
3.780	8.075	6.190	
2.680	2.510	3.680	
14.450 *2.550*	21.480	21.920	
6.310	3.710	10.300	
1.140	1.107	3.540	
2.954	2.609	6.010	
9.660	9.949	10.460	
218.362	216.109	423.841	
85.144	69.023	210.597	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia .	231.880	2.400	234.280
			416.101	31.077	447.178
	95	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie .	5.140	—	5.140
	96	Kraj. szkoła rzemiosł w Drohowyżu . .	33.000	—	33.000
		Suma wydatków poz. 60—96 .	454.241	31.077	485.318
	97	Na druki dla szkół zawodowych i wydawnictwo wzorów	3.000	—	3.000
	98	Koszta inspekcyi i nadzoru szkół przemysłowych	6.000	—	6.000
	99	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisyi przemysłowej	4.000	—	4.000
	100	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w r. 1907	6.000	—	6.000
	101	Nauczyciel wędrowny dla majsterskich kursów szewskich	2.400	—	2.400
	102	Nauczyciele wędrowni dla tkactwa, koszykarstwa i innych	4.000	—	4.000
	103	Na kursa majsterskie	14.000	—	14.000
		Razem *a)* .	493.641	31.077	524.718
		b) Zakłady subwencyonowane.			
	104	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli . . . . . 2.400 K subwencya państwowa . . 2.200 „	4.600	—	4.600
	105	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Albigowej . . . . . 500 K subwencya państwowa . . 400 „	900	—	900
	106	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Bilince . . . . . 600 K subwencya państwowa . . 400 „	1.000	—	1.000
	107	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Chyszewicach . . . . . 500 K subwencya państwowa . . 300 „	800	—	800
	108	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Milczycach . . . . . 500 K subwencya państwowa . . 300 „	800	—	800
		Do przeniesienia .	8.100	—	8.100
			231.880	2.400	234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wydatek netto fund. kraj. na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	**Wyjaśnienia**
Korony			
85.144	69.023	210.597	
218.362	216.109	423.841	
3.140	3.140	5.140	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
28.000	—	—	
249.502	219.249	428.981	
3.000	500	2.500	***Więcej*** o 500 K na nowe wzory.
6.000	1.344	6.000	
4.000	2.943	4.000	
6.000	101	6.000	Jak na rok 1906.
2.400	1.051	2.400	
4.000	1.117	4.000	
14.000	1.214	12.000	***Więcej*** o 2.000 K z powodu rozszerzenia działów nauki.
288.902	227.519	465.881	Wydatki tego poddziału *a*) w pozycyach od 97 do 103 włącznie, tudzież wszystkie nadzwyczajne wydatki, pokrywa sam fundusz krajowy.
2.400	2.400	4.600	
500	600	900	
600	800	1.000	Jak na rok 1906.
500	600	800	
500	600	800	
4.500	5.000	8.100	
85.144	69.023	210.597	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			K o r o n y		
XII.		Z przeniesienia .	231.880	2.400	234.280
			8.100	—	8.100
	109	Subwencya dla Towarzystwa Muzeum przemysłowego w Rzeszowie na pracownię koszykarską w Przewrotnem . 600 K subwencya państwowa . . 300 „	900	—	900
	110	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Rudkach: *a)* na utrzymanie . . . . 1.200 K subwencya państwowa . . 1.300 „	2.500	—	2.500
		b) na budowę	—	—	—
	111	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Siekierczycach . . . . 400 K subwencya państwowa . . 400 „	800	—	800
	112	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Trembowli . . . . . 400 K subwencya państwowa . . 300 „	700	—	700
	113	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Warzycach	800	—	800
	114	Subwencya dla krajow. Związku przemysłowego na pracownię koszykarską w Wielowsi	800	—	800
	115	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Żurawnie . . . . . 600 K subwencya państwowa . . 400 „	1.000	—	1.000
	116	Subwencya dla pracowni garncarskiej w Toustem . . . . . 800 K subwencya państwowa . . 300 „	1.100	—	1.100
	117	Subwencya dla Towarzystwa tkackiego św. Sylwestra w Korczynie . . 1.100 K subwencya państwowa . . 1.400 „	2.500	—	2.500
	118	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach . . . . . 1.760 K subwencya państwowa . . 1.200 „	2.960	—	2.960
		Do przeniesienia .	22.160	—	22.160
			231.880	2.400	234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wydatek netto fund. kraj. na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony			
85.144	69.023	210.597	
4.500	5.000	8.100	
600	600	900	Jak na rok 1906.
1.200	252	2.700	Na rok 1907 preliminuje się *mniej* o 200 K z powodu niższej subwencyi państwowej.
—	5.000	—	
400	—	800	Jak na rok 1906.
400	—	800	*Mniej* o 100 K albowiem na rok 1907 preliminuje się subwencyę krajową 400 K, zaś od c. k. Rządu 300 K.
800	—	—	Preliminuje się po 800 K z powodu wstawienia subwencyi krajowej na pracownię powstałą w roku 1906 po zwiniętej szkole krajowej.
800	—	—	
600	840	1.000	Jak na rok 1906.
800	800	1.100	
1.100	1.100	3.900	W zwyczajnych *mniej* o 1.400 K ponieważ przyrzeczono wypłacać Towarzystwu subwencyę ogółem 2.500 K a na poczet tego wpływa subwencya państwowa 1.400 K, skutkiem czego subwencya krajowa wynosi 1.100 K a nie 2.500 K jak uchwalono w r. 1906.
1.760	1.108	3.560	W zwyczajnych *mniej* o 600 K z powodu preliminowania niższej subwencyi państwowej.
12.960	14.700	22.860	
85.144	69.023	210.597	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			K o r o n y		
XII.		Z przeniesienia .	231.880	2.400	234.280
			22.160	—	22.160
	119	Subwencya dla produkc. warsztatu tkackiego w Budzanowie . . . . 880 K subwencya państwowa . . 400 „	1.280	—	1 280
	120	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju	800	—	800
	121	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze . . . . . 1.800 K subwencya państwowa . . 1.400 „	3.200	—	3.200
	122	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie . . . . . 1.200 K subwencya państwowa . . 500 „	1.700	—	1.700
	123	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku	600	—	600
	124	Subwencya dla szkoły praktycznych robót kobiecych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie . . . . 5.000 K Subwencya państwowa . . 2.400 „	7.400	—	7.400
	125	Subwencya dla szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie . . . . . 1.400 K subwencya państwowa . . 1.600 „	3.000	—	3.000
	126	Subwencya dla szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu. . . 1.000 K subwencya państwowa . . 700 „	1.700	—	1.700
	127	Subwencya dla Towarzystwa „Pracy kobiet“ w Kołomyi . . . . 1.600 K subwencya państwowa . . 1.500 „	3.100	—	3.100
	128	Subwencya dla Stowarzyszenia „Pracy kobiet“ w Przemyślu . . . 600 K subwencya państwowa . . 700 „	1.300	—	1.300
	129	Subwencya dla Spółki przemysłowej robót kobiecych „Trud“ we Lwowie . .	1.000	—	1.000
	130	Subwencya dla Stowarzyszenia konfekcyi damskiej im. św Józefa we Lwowie . .	1.000	—	1.000
	131	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach	1.680	—	1.680
	132	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezyanów w Oświęcimie	4.000	—	4.000
		Do przeniesienia .	53.920	—	53.920
			231.880	2.400	234.280

Preliminarz na rok 1907

Wydatek netto fund. kraj. na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony			
85.144	69.023	210.597	
12.960	14.700	22.860	
880	880	1.280	
800	800	800	Jak na rok 1906.
1.800	1.722	3.200	
1.200	1.200	2.000	W zwyczajnych *mniej* o 300 K z powodu preliminowania niższej subwencyi państwowej.
600	600	600	Jak na rok 1906.
5.000	4.000	8.400	
1.400	1.400	3.400	Preliminuje się *mniej* z powodu niższej subwencyi państwowej.
1.000	840	2.000	
1.600	1.600	3.600	
600	420	1.300	
1.000	500	1.000	
1.000	500	1.000	Jak na rok 1906.
1.680	711	1.680	
4.000	4.000	4.000	
35.520	33.873	57.120	
85.144	69.023	210.597	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			K o r o n y		
XII.		Z przeniesienia .	231.880	2.400	234.280
			53.920	—	53.920
	133	Subwencya dla Towarzystwa „Powściągliwość i Praca“ w Miejscu Piastowem . .	3.000	—	3.000
	134	Subwencya dla Muzeum przemysłowego we Lwowie:			
		a) na utrzymanie	8.000	—	8.000
		b) na umorzenie pożyczki 100.000 K na budowę	—	5.000	5.000
	135	Subwencya dla Muzeum przemysłowego w Krakowie	8.000	—	8.000
		Razem *b)* .	72.920	5.000	77.920
		c) C. k. szkoły państwowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.			
	136	C. k. szkoła przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200	—	2.200
	137	C. k. szkoła przemysłu drzewnego w Zakopanem:			
		a) na utrzymanie	3.600	—	3.600
		b) na adaptacyę budynku	—	—	—
	138	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:			
		a) na utrzymanie	3.108	—	3.108
		b) na kurs majsterski	800	—	800
	139	C. k. szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowicach			
		a) na utrzymanie	1.024	—	1.024
		b) na kurs majstrów	1.000	—	1.000
		c) spłata pożyczki 8.000 K na budowę hali maszynowej:			
		α) w kapitale V. i VI. rata . 1.600 K			
		β) 3% odsetki . . . 108 „	—	1.708	1.708
		Do przeniesienia .	11.732	1.708	13.440
			231.880	2.400	234.280

Preliminarz na rok 1907.

Wydatek netto fund. kraj. na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	**Wyjaśnienia**
Korony			
85.144	69.023	210.597	
35.520	33.873	57.120	
3.000	2.000	2.000	W zwyczajnych *więcej* o 1.000 K z powodu rozwoju zakładu.
8.000	9.000	8.000	Jak na rok 1906.
5.000	—	—	W nadzwyczajnych *więcej* o 5.000 K z powodu wstawienia raty od pożyczki 100.000 K przez gminę m. Lwowa na pokrycie kosztów budowy Muzeum przemysłowego zaciągnąć się mającej, a którą spłacać będzie fundusz krajowy a to w myśl uchwały sejmowej z 15. listopada 1905.
8.000	6.000	6.000	W zwyczajnych *więcej* o 2.000 K z powodu przeprowadzić się mającej reorganizacyi Muzeum.
59.520	50.873	73.120	Wydatki tego podziału b) w pozycyach 113, 114. 120, 123 i od 129 do 135 wł. pokrywa sam fundusz krajowy.
2.200	2.200	2.200	Jak na rok 1906.
3.600	3.400	3.600	
—	—	1.800	W nadzwyczajnych odpada 1.800 K jako kredyt jednorazowy.
3.108	2.802	3.108	
800	800	800	Jak na rok 1906.
1.024	2.015	1.024	
1.000	—	1.000	
1.708	1.804	1.780	W nadzwyczajnych *mniej* o 72 K z powodu niższych odsetek w miarę spłaty kapitału. Z końcem r. 1907 pozostaje dług w kapitale 3.200 K.
13.440	13.021	15.312	
85.144	69.023	210.597	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
XII.		Z przeniesienia	231.880	2.400	234.280
			11.732	1.708	13.440
	139*a*)	C. k. szkoła mechaniczno-ślusarska w Tarnopolu III. i ostatnia rata z przyrzeczonych 45.000 K na budowę szkoły	—	—	—
		Razem *c*)	11.732	1.708	13.440
		Do tego suma *a*)	493.641	31.077	524.718
		„ „ „ *b*)	72.920	5.000	77.920
		Suma grupy B	578.293	37.785	616.078
		C) Szkoły handlowe.			
	140	Wyższa szkoła handlowa w Krakowie:			
		a) na utrzymanie	16.000	—	16.000
		b) na umorzenie pożyczki 70.000 K na budowę	—	3.500	3.500
		c) na pokrycie niedoboru funduszu emerytalnego nauczycieli	1.414	—	1.414
	141	Akademia handlowa we Lwowie	16.000	—	16.000
		Suma grupy C	33.414	3.500	36.914
		D) Stypendya przemysłowe i handlowe.			
	142	Na stypendya przemysłowe:			
		a) zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych i handlowych uzupełniających	4.000	—	4.000
		b) stypendya przemysłowe	35.000	—	35.000
	143	Stypendya dla młodzieży handlowej	6.000	—	6.000
		Suma grupy D	45.000	—	45.000
		II. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe i handlowe.			
	144	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	24.000	—	24.000
		Do przeniesienia	24.000	—	24.000
			888.587	43.685	932.272

Preliminarz na rok 1907.

Wydatek netto fund. kraj. na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony			
85.144	69.023	210.597	
13.440	13.021	15.312	
—	15.000	15.000	W nadzwyczajnych odpada 15.000 K z powodu iż ostatnią ratę uchwalono w r. 1906.
13.440	28.021	30.312	
288.902	227.519	465.881	
59.520	50.873	73.120	
361.862	306.413	569.313	
16.000	16.000	16.000	Jak na rok 1906.
3.500	—	—	Pozycya nowa 3.500 K z powodu wstawienia I. raty na spłatę pożyczki 70.000 K przez gminę m. Krakowa zaciągnąć się mającej, którą przyznaje się jako bezzwrotną subwencyę na budowę gmachu wyższej szkoły handlowej w Krakowie, a to w myśl uchwały sejmowej z 6. lipca 1901 i 22. listopada 1905.
1.414	1.414	1.414	Jak na rok 1906.
16.000	16.000	16.000	
36.914	33.414	33.414	Wszystkie wydatki tej grupy C pokrywa sam fundusz krajowy.
4.000	3.262	3.600	W zwyczajnych *więcej* o 400 K z powodu że na urządzane kursa zgłasza się większa ilość kandydatów.
35.000	35.412	32.000	W zwyczajnych *więcej* o 3.000 K na podstawie wynikłości z r. 1905 i z powodu licznie napływających podań ubogich uczniów.
6.000	3.600	5.000	W zwyczajnych *więcej* o 1.000 K z powodu potrzeby kształcenia większej ilości uczniów w kierunku handlowym.
45.000	42.274	40.600	Wszystkie wydatki tej grupy D pokrywa sam fundusz krajowy.
24.000	14.707	20.000	W zwyczajnych *więcej* o 4.000 K z powodu, że podania o bezzwrotne zasiłki samoistnych producentów znacznie się zwiększyły, tak że dotychczasowy kredyt (niepodwyższany od r. 1899) nie wystarcza już na obecne potrzeby.
24.000	14.707	20.000	
528.920	451.124	853.924	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			K o r o n y		
		Z przeniesienia	888.587	43.685	932.272
XII.			24.000	—	24.000
	144*a*)	Zasiłek dla spółki stolarskiej w Krakowie na nabycie maszyn	—	—	—
	145	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“	2.000	—	2.000
	146	Dotacya kraj. funduszu przemysłowego (IV. rata z 35-lecia)	—	100.000	100.000
	147	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie“ za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	30.000	—	30.000
	148	Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“ we Lwowie	—	10.000	10.000
	149	Liga pomocy przemysłowej na urządzenie ruchomych wystaw	—	6.000	6.000
	149*a*)	Liga pomocy przemysłowej na wydawnictwo „Skorowidza przemysłowo-handlowego Król. Galicyi“	—	—	—
	150	Na cele lustracyi Spółek przemysłowo-wytwórczych (do rozp. Wydziału kraj.)	4.800	—	4.800
	151	Zasiłki na wystawy przemysłowe	—	8.000	8.000
		Suma działu II.	60.800	124.000	184.800
		III. Komisya kraj. dla spraw przemysłowych.			
	152	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	400	—	400
	153	Biuro Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych:			
		a) koszta podróży, dyety i inne wydatki członków i urzędników komisyi	10.000	—	10.000
		b) sekretarz:			
		α) płaca . . . . . 4.800 K			
		β) dodatek aktywalny . . 840 „	5.640	—	5.640
		c) referent techniczny:			
		α) płaca . . . . . 3.600 K			
		β) dodatek aktywalny . . 720 „	4.320	—	4.320
		d) aplikant	1.400	—	1.400
		e) mundant	600	—	600
		f) referent dla oddziału statystycznego (z poborami adjunkta konceptowego):			
		α) płaca . . . . . 2.800 K			
		β) dodatek aktywalny . . 600 „	3.400	—	3.400
		g) pomoc kancelaryjna w oddziale statystycznym	1.200	—	1.200
		h) ryczałt na badania, ankiety i t. p.	1.000	—	1.000
		Suma działu III.	27.960	—	27.960
		Ogółem suma wydatków	977.347	167.685	1,145.032

Preliminarz na rok 1907.

Wydatek netto fund. kraj. na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony			
528.920	451.124	853.924	
24.000	14.707	20.000	
—	—	4.000	W nadzwyczajnych odpada 4.000 K jako kredyt jednorazowy na r. 1906.
2.000	2.000	2.000	
100.000	100.000	100.000	
30.000	30.000	30.000	Jak na rok 1906.
10.000	10.000	10.000	
6.000	—	6.000	
—	—	6.000	W nadzwyczajnych odpada 6.000 K jako kredyt jednorazowy na r. 1906.
4.800	4.800	4.800	Jak na rok 1906.
8.000	6.900	8.000	
184.800	168.407	190.800	Wszystkie wydatki tego działu II. pokrywa sam fundusz kraj.
400	400	400	
10.000	11.212	10.000	
5.640	5.640	5.640	
4.320	4.320	4.320	Jak na rok 1906.
1.400	1.400	1.400	
600	600	600	
3.400	—	3.400	
1.200	—	1.200	
1.000	—	1.000	
27.960	23.572	27.960	Wszystkie wydatki tego działu III. pokrywa sam fund. kraj.
741.680	643.103	1,072.684	Pensye, emerytury i dary z łaski w łącznej sumie 6.012 K, przeniesiono do nowej rubryki XIV.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Subwenc. czynników miejsc.	Subwenc. państwowa	Razem	Wniosek zwyczajne
						Korony
		Dochody.				
XII.		**I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.**				
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.				
			Korony			
	1	W Białej	2.760	2.060	4.820	
	2	„ Bochni	1.000	1.090	2.090	
	3	„ Brodach	1.800	1.134	2.934	
	4	„ Brzesku	800	800	1.600	
	5	„ Brzeżanach	700	1.170	1.870	
	6	„ Buczaczu	1.100	1.100	2.200	
	7	„ Chrzanowie	1.100	1.100	2.200	
	8	„ Drohobyczu	1.470	2.230	3.700	
	9	„ Gorlicach	1.200	1.250	2.450	
	10	„ Jarosławiu	1.088	1.400	2.488	
	11	„ Jaśle	840	1.170	2.010	
	12	„ Kałuszu	400	1.260	1.660	
	13	„ Kętach	816	950	1.766	
	14	„ Kołomyi I. im. Sobieskiego	1.800	1.350	3.150	
	15	„ „ II. „ S. Szczepanowskiego	1.803	1.500	3.303	
	16	„ Krakowie: na Kleparzu	2.852	3.100	5.952	
	17	„ „ przy ul. Lubomirskiego	1.415	1.900	3.315	
	18	„ „ na Smoleńsku	1.380	1.290	2.670	
	19	„ „ „ Kaźmierzu	1.825	1.650	3.475	
	20	„ „ przy ul. Dietla	1.474	1.402	2.876	
	21	„ Krośnie	700	1.346	2.046	
		Do przeniesienia	28.323	30.252	58.575	—

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907 nadzwyczajne	na rok 1907 razem	Dochód netto fund. krajowego na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
Korony					
					Na rok 1907 preliminuje się z powodu budżetowania brutto dochody w rubryce XII. w sumie . 407.812 K w porównaniu więc z budżetem r. 1906 zestawionym brutto w sumie . . . . . 390.439 „ preliminuje się na r. 1907 ogółem *więcej* o 17.373 K głównie z powodu preliminowania wyższych subwencyi państwowych i subwencyi niektórych gmin na szkoły przemysłowe uzupełniające (grupa A), tudzież z powodu większych dochodów ze sprzedaży wyrobów w krajowych szkołach zawodowych (grupa B poddział a).
				4.860	
				2.084	
				2.484	
				—	
				1.809	
				2.200	
				2.200	
				2.890	
				2.400	Poz. 1—54. (szkoły przemysłowe uzupełniające) na podstawie wyjaśnień zamieszczonych w 54 preliminarzach szczegółowych tych szkół.
				2.558	
				2.010	
				1.628	
				1.390	
				2.870	
				2.824	
				4.800	
				2.580	
				2.580	
				2.740	
				2.780	
				2.046	
—	—	—	—	51.733	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Subwenc. czynników miejsc.	Subwenc. państwowa	Razem	Wniosek zwyczajne
				Korony		
XII.		Z przeniesienia .	28.323	30.252	58.575	
	22	We Lwowie im. św. Anny . . .	2.027	1.980	4.007	
	23	„ „ „ „ Antoniego . . .	1.630	1.480	3.110	
	24	„ „ „ Sobieskiego . . .	1.900	1.800	3.700	
	25	„ „ „ Elżbiety	952	960	1.912	
	26	„ „ „ Konarskiego . . .	1.585	1.650	3.235	
	27	„ „ „ św. Marcina . . .	1.952	1.790	3.742	
	28	„ „ „ Mickiewicza . . .	1.292	1.320	2.612	
	29	„ „ „ Piramowicza . . .	952	960	1.912	
	30	„ „ „ Staszica	1.912	1.870	3.782	
	31	„ „ „ M. Bernstaina (izr.) . .	2.800	950	3.750	
	32	W Łańcucie	540	1.015	1.555	
	33	„ Myślenicach	800	920	1.720	
	34	„ Nowym Sączu	1.600	2.060	3.660	
	35	„ Nowym Targu	844	1.000	1.844	
	36	„ Podgórzu	1.781	1.670	3.451	
	37	„ Przemyślu I. w śródmieściu . .	1.200	1.730	2.930	
	38	„ „ II. na przedm. lwow. . .	800	1.320	2.120	
	39	„ Rzeszowie	950	1.590	2.540	
	40	„ Samborze	500	1.490	1.990	
	41	„ Sanoku	738	1.130	1.868	
	42	„ Stanisławowie	984	2.560	3.544	
	43	„ Starym Samborze	800	950	1.750	
	44	„ Starym Sączu	1.100	920	2.020	
	45	„ Stryju	1.480	1.110	2.590	
	46	„ Tarnopolu	1.200	1.172	2.372	
	47	„ Tarnowie	1.580	1.960	3.540	
	48	„ Tkrnobrzegu	1.000	898	1.898	
	49	„ Turce nad Stryjem	800	950	1.750	
	50	„ Wadowicach	1.400	882	2.282	
	51	„ Wieliczce	850	1.225	2.075	
	52	„ Złoczowie	800	1.620	2.420	
	53	„ Żółkwi	1.000	880	1.880	
	54	„ Żywcu	800	1.200	2.000	
		Suma dochodów poz. 1—54 .	68.872	75.264	144.136	144.136
	55	Subwencya państwowa na uzupełnienie przyborów i druki . . .				1.000
	56	Subwencya państwowa na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe				4.000
		Suma grupy A) . . .				149.136
		Do przeniesienia .				149.136

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Dochód netto fund krajowego na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem				
Korony					
				51.733	
				3.950	
				2.950	
				3.093	
				1.910	
				2.670	
				2.950	
				2.630	
				1.910	
				3.110	
				3.750	
				1.555	
				1.710	
				3.346	
				1.841	
				2.958	
				2.375	
				2.111	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
				2.398	
				1.995	
				1.864	
				3.350	
				1.700	
				1.996	
				2.560	
				2.372	
				3.255	
				1.898	
				—	
				2.282	
				2.075	
				2.116	
				1.880	
				2.000	
—	144.136	—	—	130.293	
—	1.000	—	—	1.000	Jak na r. 1906.
—	4.000	—	—	4.000	
—	149.136	—	—	135.293	
—	149.136	—	—	135.293	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Ze sprzedaży wyrobów i inne	Subwenc. czynnik. miejsc.	Subwenc. państwowa	Razem	Wniosek zwyczajne Korony
XII.		Z przeniesienia					149.136
		B) Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie.					
		a) zakłady krajowe:					
	57	Krajowa szkoła koszyk. w Brzezowcu	1.500	800	800	3.100	
	58	Krajowa szkoła koszyk. w Brzostku (przeniesiona z Wawrzyc)	1.500	400	1.500	3.400	
	59	Krajowa szkoła koszykarska w Dynowie	1.300	200	800	2.300	
	60	Krajowa szkoła koszyk. w Dżurowie	1.700	300	1.000	3.000	
	61	Krajowa szkoła koszykarska w Leżajsku	2.800	500	1.000	4.300	
	62	Krajowa szkoła koszyk. w Nieznanowicach	9.300	800	1.000	11.100	
	63	Krajowa szkoła koszyk. w Niżniowie	3.300	500	1.200	5.000	
	64	Krajowa szkoła koszyk. w Tarnobrzegu (przeniesiona z Wielowsi)	1.500	300	900	2.700	
	65	Krajowa szkoła koszyk. w Wojsławiu	1.000	500	1.000	2.500	
	66	Krajowa szkoła koszykarska w Zatorze	2.900	560	1.200	4.660	
	67	Krajowy centralny kurs koszykarski we Lwowie	4.200	—	2.400	6.600	
	68	Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grybowie	8.500	200	3.400	12.100	
	69	Krajowy naukowy warsztat kołodziejski w Grzymałowie	7.000	1.000	3.400	11.400	
	70	Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strum.	9.860	—	3.600	13.460	
	71	Krajowa szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu	6.100	1.000	3.200	10.300	
	72	Krajowa szkoła stolarska w Stanisławowie	8.000	2.000	5.000	15.000	
	73	Krajowa szkoła stolarska w Kalwaryi	4.100	200	4.400	8.700	
	74	Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie	21.800	1.200	4.000	27.000	
		Do przeniesienia	96.360	10.460	39.800	146.620	— 149.136

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Dochód netto fund. krajowego na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem				
Korony					
—	149.136	—	—	135.293	
				3.100	
				4.390	
				2.300	
				3.100	
				2.600	
				9.600	
				5.000	
				4.300	Poz. 57—93 (krajowe szkoły zawodowe i warsztaty naukowe) preliminuje się na podstawie wyjaśnień zamieszczonych w 37 szczegółowych preliminarzach.
				3.100	
				4.760	
				6.000	
				11.800	
				11.400	
				13.100	
				10.600	
				14.000	
				9.200	
				20.000	
—	—	—	—	138.350	
	149.136			135.293	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Ze sprzedaży wyrobów i inne	Subwenc. czynnik. miejsc.	Subwenc. państwowa	Razem	Wniosek zwyczajne
				Korony			Korony
XII.		Z przeniesienia .	96.360	10.460	39.800	146.620	149.136
	75	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	2.050	—	6.000	8.050	—
	76	Kraj. kursa dla przemysłu ceramicznego w Podgórzu . .	—	200	4.000	4.200	
	77	Kraj. naukowy warsztat szewski w Witkowie	3.300	—	1.600	4.900	
	78	Kraj. naukowy warsztat szewski w Starym Sączu . . .	11.000	600	1.400	13.000	
	79	Krajowa szkoła szewska w Dobczycach	6.000	200	1.000	7.200	
	80	Krajowa szkoła szewska w Kołomyi	3.120	300	1.400	4.820	
	81	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	800	—	8.000	8.800	
	82	Krajowy naukowy warsztat tkacki w Glinianach	—	340	2.500	2.840	
	83	Krajowy naukowy warsztat tkacki w Gorlicach	—	1.160	900	2.060	
	84	Krajowy naukowy warsztat tkacki w Kosowie	—	380	1.700	2.080	
	85	Krajowy naukowy warsztat tkacki w Łańcucie	—	1.100	1.500	2.600	
	86	Krajowy naukowy warsztat tkacki w Rychwałdzie . . .	—	—	1.000	1.000	
	87	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie	50	1.000	7.000	8.050	
	88	Krajowa szkoła koronkarska w Zakopanem	4.000	—	1.600	5.600	
	89	Krajowa szkoła koronkarska w Bobowej	1.200	350	1.000	2.550	
	90	Krajowa szkoła hafciarska w Makowie	2.300	146	1.200	3.646	
	91	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna we Lwowie . .	800	—	—	800	
	92	Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna we Lwowie . .	2.000	—	—	2.000	
	93	Krajowa szkoła szemiosł w Drohowyżu	—	5.000	—	5.000	
		Suma dochodów poz. 57—93 .	132.980	21.236	81.600	235.816	235.816
					Do przeniesienia .		235.816 149.136

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Dochód netto fund. krajowego na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem				
Korony					
—	149.136	—	—	135.293	
—	—	—	—	138.350	
				10.050	
				6.200	
				4.600	
				13.000	
				7.200	
				4.700	
				8.800	
				2.840	
				1.600	
				2.180	Wyjaśnienie jak na poprzedniej stronie.
				2.600	
				1.000	
				8.050	
				5.600	
				2.750	
				3.846	
				800	
				2.000	
				—	
—	235.816	—	—	226.166	
	235.816			226.166	
—	149.136	—	—	135.293	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Wniosek zwyczajne Korony
XII.		Z przeniesienia .		149.136
				235.816
	94	Zwroty zaliczek na płace od funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisyi przemysłowej . .		2.000
	94*a*)	Subwencya państwowa na majsterskie kursa szewskie		—
	94*b*)	Subwencya od gminy m. Sieniawy na majsterski kurs murarski .		—
		Razem *a*) . . .		237.816
		b) Zakłady subwencyonowane (subwencye państwowe).		
	95	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli .	2.200 K	
	96	„ „ pracowni koszykarskiej w Albigowej . .	400 „	
	97	„ „ „ „ „ Bilince . . .	400 „	
	98	„ „ „ „ „ Chyszewicach .	300 „	
	99	„ „ „ „ „ Milczycach . .	300 „	
	100	„ „ Muzeum przemysłowego w Rzeszowie na pracownię koszykarską w Przewrotnem	300 „	
	101	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Rudkach . . .	1.300 „	
	102	„ „ „ „ „ Siekierczycach . .	400 „	
	103	„ „ „ „ „ Trembowli . .	300 „	
	104	„ „ pracowni koszykarskiej w Żurawnie . .	400 „	
	105	„ „ „ garncarskiej w Toustem . . .	300 „	
	106	„ „ Tow. tkackiego św. Sylwestra w Korczynie .	1.400 „	
	107	„ „ Kraj. Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach	1.200 „	
	108	Subwencya dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie	400 „	
	109	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze . .	1.400 „	
	110	„ „ „ „ „ Jaworowie . .	500 „	
	111	Subwencya dla szkoły praktycznych robót kobiecych i kursów handlowych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie	2.400 „	
	112	Subwencya dla szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.600 „	
	113	Subwencya dla szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu	700 „	
	114	Subwencya dla Towarz. „Pracy kobiet“ w Kołomyi . .	1.500 „	
	115	„ „ „ „ „ „ Przemyślu . .	700 „	
	115*a*)	„ „ warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach .	— „	
			18.400 K	
		Razem *b*) . . .		18.400
		Do tego suma *a*) . .		237.816
		Suma grupy B . .		256.216
		Do przeniesienia .		405.352

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Dochód netto fund krajowego na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem				
Korony					
—	149.136	—	—	135.293	
—	235.816	—	—	226.166	
—	2.000	2.000	3.548	1.500	
—	—	—	2.000	—	
—	—	—	300	—	
—	237.816	2.000	5.848	227.666	
				2.200	
				400	
				400	
				300	
				300	Jak na rok 1906.
				300	
				1.500	
				400	
				800	Wyjaśnienie przy poz. 112 wydatków.
				400	
				300	Jak na rok 1906.
				1.400	
				1.800	Stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi państwowej.
				400	Jak na rok 1906.
				1.400	
				800	
				3.400	Stosownie do wysokości spodziewanej subwencyi państwowej.
				2.000	
				1.000	
				2.000	
				700	
				3.000	Na rok 1907 nie preliminuje się subwencyi państwowej.
—	18.400	—	—	25.200	
—	237.816	2.000	5.848	227.666	
—	256.216	2.000	5.848	252.866	
—	405.352	2.000	5.848	388.159	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek zwyczajne Korony
XII.		Z przeniesienia .	405.352
		II. Zwroty pożyczek na cele przemysłowe.	
	116	Przemyśl, Konwent PP. Benedyktynek, zwrot pożyczki na budowę szkoły robót kobiecych w kwocie 10.000 K spłacalnej w 17 ratach od r. 1897 po 600 K rocznie (17 i ostatnia rata w r. 1913 w kwocie 400 K) XI. rata	—
	117	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na zakupno realności dla kraj. szkoły koszykarskiej w Dżurowie w kwocie 6.000 K spłacalnej w 15 ratach od r. 1898 po 400 K rocznie X. rata . .	—
	117*a*)	Kańczuga, szkoła koronkarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 600 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1902 po 120 K rocznie V. i ostatnia rata	—
	118	Stary Sącz, krajowy naukowy warsztat szewski, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 800 K spłacalnej w 10 ratach od r. 1903 po 80 K półrocznie IX. i X. i ostatnia rata . . .	—
	118*a*)	Rudki, szkoła koszykarska, zwrot pożyczki na uprawę łoziny w kwocie 1.200 K spłacalnej w 3 ratach od roku 1904 po 400 K rocznie III. i ostatnia rata	—
	119	Rudki, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na poparcie produkcyi wyrobów okolicznych w kwocie 1.000 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1905 po 200 K rocznie III. rata	—
	120	Świątniki, c. k. szkoła ślusarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 2.000 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1906 po 400 K rocznie II. rata	—
	121	Maków, krajowa szkoła hafciarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 1.000 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 200 K rocznie I. rata	—
	122	Jaworów, krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 5.000 K spłacalnej w 10 ratach od r. 1907 po 500 K rocznie I. rata	—
		Suma działu II. . .	—
		Ogółem suma dochodów . . .	405.352

Preliminarz na rok 1907.

na rok 1907		Dochód netto fund. krajowego na rok 1907	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na rok 1906	Wyjaśnienia
nadzwyczajne	razem				
Korony					
—	405.352	2.000	5.848	388.159	
600	600	*600*	600	600	Jak na r. 1906.
400	400	*400*	800	400	
—	—	—	120	120	*Mniej* o 120 K z powodu, iż ostatnią ratę spłacono w r. 1906.
160	160	*160*	160	160	Jak na r. 1906.
—	—	—	400	400	*Mniej* o 400 K z powodu wstawienia ostatniej raty pożyczki do budżetu r. 1906.
200	200	*200*	200	200	Jak na rok 1906.
400	400	*400*	—	400	
200	200	*200*	—	—	W myśl ustanowionych warunków spłaty preliminuje się na r. 1907 pierwsze raty udzielonych pożyczek.
500	500	*500*	—	—	
2.460	2.460	2.460	2.280	2.280	
2.460	407.812	4.460	8.128	390.439	

Lwów, dnia 24. Listopada 1906.

L. W. 118441|06

Aleg 17

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego w przedmiocie poboru krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa.

WYSOKI SEJMIE!

Zaprowadzona ustawą krajową z dnia 13. lutego 1903 krajowa opłata konsumcyjna od piwa w wysokości 1 K 70 gr. z 1 hektolitra, pobierana we własnej administracyi począwszy od dnia 1. kwietnia 1903, przyniosła krajowi w czasie od 1. kwietnia 1903 do 31. grudnia 1905 według zamknięć rachunkowych:

w r. 1903 za 3 kwartały	1,492.035·55 K
w r. 1904	1,964.059·62 „
w r. 1905	2,011.277·16 „
razem . . .	5,467.372·33 K.

Koszta własnego poboru wynosiły w tym czasie wedle zamknięć rachunkowych:

w r. 1903	52.772·19 K
„ 1904	48.744·91 „
„ 1905	37.711·73 „
razem . . .	139.228·83 K.

Dochód funduszu krajowego *netto* za 2 lata i 3 kwartały z tego źródła wyniósł tedy 5,328.143 K 50 gr.

Do 1. kwietnia 1903 wynosiła opłata konsumcyjna od piwa tylko 1 K z hektolitra i pobieraną była w drodze dzierżawy, a przynosiła krajowi rocznie wedle zamknięcia rachunków za r. 1902 kwotę 687.103 K 83 gr., przyczem na

koszta administracyi wydawano 4000 K rocznie. Gdyby tedy opłata ta była i nadal wynosiła tylko 1 K i pobieraną była w drodze wydzierżawiania, przyniosłaby była krajowi za ten sam czas tj.:

za 2 lata i 3 kwartały . . . . . 1.889.535 K 54 gr.
a po potrąceniu kosztów administracyi . 11.000 „ — „

1,878.535 K 54 gr. *netto.*

Przyjmując, że opłata ta i po 1. kwietnia 1903 wynosiłaby *tylko* 1 K, ale pobieraną była we własnej administracyi, przyniosłaby krajowi zamiast obecnych 5,467.372 K 33 gr. tylko

3,216.101 K 37 gr. *brutto* a po potrąceniu
139.228 K 83 gr. kosztów administracyjnych

3,076.872 K 54 gr. *netto.*

Z porównania tych dwóch dochodów, uzyskanych z tego samego źródła przy tej samej stopie podatkowej, a różnym sposobie pobierania okazuje się, że kraj w ciągu tylko dwóch lat i trzech kwartałów miał przy własnej administracyi dochód absolutnie większy o ***1,198.337 K.***

Rezultat ten jest zarazem dosadną odpowiedzią na te liczne głosy, które przestrzegały tak Wydział krajowy jak i Wys Izbę przed ryzykownem puszczaniem się na eksperymenta z własną administracyą, gdyż ona niewątpliwie zawiedzie, a natomiast zalecały usilnie pozostanie nadal przy systemach wydzierżawiania poboru opłaty.

Ogólny rezultat z własnej administracyi jest jeszcze korzystniejszym, jeżeli się go porówna z wynikami, osiągniętymi w innych prowincyach. Opłata bowiem od piwa w wysokości 1 K 70 gr pobierana najpierw w Salcburgu, Czechach i Galicyi, począwszy od 1. stycznia 1905 pobieraną już jest we wszystkich prowincyach austryackich i wszędzie we własnej administracyi.

Wydziałowi krajowemu powiodło się uzyskać z większych prowincyj niektóre daty co do rezultatów tego poboru w roku 1905. Daty te w porównaniu z naszemi przedstawiają się następująco :

Roczna produkcya w r. 1905,

przywóz i wywóz, oraz stosunek procentowy do produkcyi.

Kraj	Produkcya w hektolitrach	Eksport w hektolitrach	%	Import w hektolitrach	%
Galicya	1,265.328·66	44.777·05	3·5	84,819·08	6·7
Czechy	9,209.499·54	1,126.325·82	12·2	40.870·85	0·4
Morawa	1,881.097·10	261.132·57	13·8	154.002·51	8·1
Styrya	1,084.364·28	282.554·69	26	45.293·04	4·1
Szląsk	397.359·61	75.319·21	18·9	72.929·11	18·3
Bukowina	134.391·36	11.306·02	8·4	18.441·05	13·7

Roczny przypis w r. 1905,

zaległość z końcem roku, wysokość kosztów i stosunek do przypisu.

Kraj	Przypis w koronach	Zaległość w koronach	%	Koszta administracyjne w koronach	%
Galicya	2,103.181·25	72.369·70	3·4	37.711·73	1·79
Czechy	12,716.415·43	4,164.736·24	32·7	404.371·09	3·17
Morawa	2,910.811·71	488.901·63	16·7	97.858·59	3·36
Styrya	1,280.080·96	139.745·65	10·9	49.062·57	3·83
Szląsk	714.548·05	103.520·02	14·4	40.471·31	5·66
Bukowina	215.550·54	30.054·19	13·9	19.981·48	9·27

Z dat, zamieszczonych w drugiej tabliczce, widoczna, że najmniejsze zaległości są w Galicyi, że zatem administracya jest dobrą, oraz że koszta tej administracyi są zarazem najniższe.

Wynik ten napawa Wydział krajowy otuchą co do niedalekiej przyszłości. Nabrawszy bowiem doświadczenia w mniejszym obecnie zakresie i mając odpowiednio wyszkolony aparat urzędniczy, tem śmielej i tem pewniej przystąpić będzie mógł Wydział krajowy do spełniania zadań, jakie go czekają z dniem 1. stycznia 1911 z chwilą zaprowadzenia krajowych opłat szynkarskich.

Z dat, zamieszczonych w pierwszej tabliczce, można łatwo obliczyć roczną konsumcyę piwa w r. 1905. na głowę w sześciu wymienionych krajach.

Biorąc za podstawę, że cała roczna produkcya w I. kolumnie umieszczona po doliczeniu ilości importowanej, a po potrąceniu ilości eksportowanej, przeszła do konsumcyi w kraju, otrzymamy (zwiększając o 4% ludność tych krajów, znaną z obliczenia roku 1900), że na głowę ludności przypada rocznie:

w Galicyi	17·15	litra
„ Czechach	123·62	„
„ Morawach	69·97	„
„ Styryi	60·04	„
„ Szląsku	55·81	„
„ Bukowinie	18·66	„

Przechodząc do szczegółów wyników roku 1905, Wydział krajowy nadmienia, że na podaną roczną produkcyę w ilości 1,265.328·66 hl, złożyło się 103 browarów, które były w tym roku w ruchu. Z pomiędzy nich wyprodukowały:

1 powyżej	210.000	hl.
1 „	115.000	„
1 „	80.000	„
2 „	45.000	„
1 „	35.000	„
1 „	30.000	„
2 „	25.000	„
3 „	20.000	„

3 powyżej	15.000	hl
7 „	10.000	„
81 w granicach od 1.000 do	10.000	„

Na eksport, wykazany w ilości 44.777 hl, złożyło się 4 browarów, eksport szedł głównie do innych krajów koronnych, przeważnie do sąsiednich a wyniósł 35.028 hl., następnie na Węgry poszło 9.614 hl., a poza granice państwa 135 hl..

Import w ogólnej ilości 84.819 hl. rozpadał się na:

import piwa czeskiego, prawie wyłącznie		
„ „ pilzneńskiego	34.400	hl
„ „ szląskiego	17.900	„
„ „ morawskiego	12.500	„
„ „ bukowińskiego	11.600	„
na import z innych krajów, tudzież z Węgier i z Bawaryi przypada	8.400	„

W końcu zaznacza Wydział krajowy, że zaległość wynosząca z końcem roku 1905 72.369 K, wynosiła z końcem września b. r. tylko 10.800 K.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o poborze krajowej opłaty spożywczej od piwa w roku 1905.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy.

St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Władysław Jahl, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 1.1921/07.

We Lwowie, dnia 1. lutego 1907.

Aleg. 18

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień krajowej ustawy z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 24.

Wysoki Sejmie!

Ustawą krajową z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 24 zaprowadzoną została na rzecz funduszu krajowego opłata konsumcyjna od piwa w wysokości 1 K. 70 gr. z hektolitra, pobierana we własnej administracyi. Ustawa ta weszła w życie dnia 1. kwietnia 1903, obowiązuje zatem prawie cztery lata.

W praktycznem jej zastosowaniu w ciągu tego czasu okazały się pewne niedostatki, któreby należało usunąć w interesie funduszu krajowego, a jeszcze bardziej w interesie obowiązanych do uiszczania tej opłaty zwłaszcza zaś tych, którzy obowiązkowi temu z całą punktualnością zadość czynią, a tem samem wobec uchylających się od tego obowiązku, względnie zwlekających z jego wypełnieniem znajdują się niezasłużenie w gorszem położeniu w walce konkurencyjnej.

Niedostatki te w ustawie nietylko u nas dały się odczuć, są one chronicznem cierpieniem we wszystkich prowincyach, gdyż ustawy krajowe, zaprowadzające opłatę od piwa na rzecz funduszów krajowych, są wszystkie według tego samego szablonu przez c. k. rząd dostarczanego skodyfikowane.

Toteż dla obmyślenia sposobu uchylenia tych braków zebrała się z inicyatywy dolno-austryackiego Wydziału krajowego w dniu 16. i 17. listopada 1906 konferencya delegatów Wydziałów krajowych na posiedzenie w Wiedniu i przy współudziale reprezentantów Ministerstwa spraw wewnętrznych, skarbu, handlu, sprawiedliwości i kolei uchwaliła szereg zmian, jakieby do poszczególnych postanowień obowiązującej ustawy wprowadzić należało, by te niedomogi usunąć. Rzecz jest przez to o tyle uproszczona, że wprowadzenie tych zmian, zaprojektowanych przy współudziale a po większej części z inicyatywy reprezentantów c. k. rządu nie natrafi na żadne przeszkody przy udzieleniu Najwyższej sankcyi.

Pierwszym, który projektowane zmiany wprowadził, był Sejm dolnoaustryacki, o tyle szczęśliwszy od reprezentacyj innych krajów, że mógł obradować w czasie feryj parlamentarnych. Na posiedzeniu tegoż Sejmu dnia 3. stycznia 1907 zapadła uchwała zgodnie z przedłożeniem tamtejszego Wydziału krajowego, zmieniająca ustawę o poborze opłaty od piwa w duchu uchwał wspomnianej konferencyi. Projekt tej ustawy zmieniającej być może w chwili, kiedy niniejsze przedłożenie znajdzie się w ręku Wys. Izby, uzyska już cesarskie zatwierdzenie.

Uznając konieczną potrzebę wprowadzenia tych zmian i w naszej ustawie, przedkłada Wydział krajowy przy końcu projekt noweli do ustawy o poborze opłaty od piwa. Zmienia ona względnie uchyla postanowienia dotychczasowej ustawy w 3 paragrafach. W szczególności wprowadza do paragrafu 11. postanowienie, że od nieuiszczonej w terminie opłaty, jeżeli ona przenosi 100 K, mają być pobierane odsetki zwłoki w stosunku 4 od sta rocznie. Postanowienie to, zwłaszcza po wprowadzeniu odsetek zwłoki od zaległości w dodatkach krajowych, jest tak uzasadnionem, że Wydział krajowy może się odwołać tylko do motywów, które go skłoniły do przedstawienia Wys. Sejmowi projektu ustawy, wprowadzającej odsetki zwłoki od dodatków.

Ponadto wprowadza nowela do tegoż §. 11. dwa nowe postanowienia: jedno, które przyznaje opłacie konsumcyjnej od piwa uprzywilejowane prawo zastawu na zapasach piwa, znajdujących się u szynkarza zalegającego z tą opłatą, a drugie, które wkłada na posiadaczy szynków materyalną odpowiedzialność za opłatę, zalegającą u ich zastępcy, niemniej za opłatę, zalegającą u ich dzierzawcy, o ileby się jej od niego ściągnąć nie dało wszakże z ograniczeniem tylko do tych zaległości, które nie sięgają poza jeden rok.

To ostatnie postanowienie, zbyt doniosłe w naszych stosunkach, nie dało się dotąd wprowadzić w ustawę z powodu stałego oporu c. k. rządu; dopiero pod naporem żądań delegatów krajowych, zebranych na konferencyi 17. listopada 1906, a szczególnie delegata z Czech, członka tamtejszego Wydziału krajowego, który w jaskrawych barwach przedstawił skutki tego nieuzasadnionego oporu, c. k. rząd ustąpił i przez usta reprezentanta c. k. ministerstwa handlu zgodził się na wprowadzenie tego postanowienia w proponowanej stylizacyi.

Wreszcie zmieniony został dotychczasowy ustęp 1. tego paragrafu w duchu ustawy o zaprowadzeniu opłat szynkarskich z rokiem 1911, pozwalając na ściąganie zaległej opłaty w drodze politycznej egzekucyi lub w drodze sądowej.

Konsekwencyą zaprowadzenia odsetek zwłoki musiało być wprowadzenie nowego ustępu do §. 8. orzekającego, że w razie mylnie wymierzonej opłaty należy się na wypadek jej uiszczenia nietylko zwrot zapłaconej niesłusznie kwoty, ale także i odsetki od niej w stosunku 4 od sta rocznie jednak tylko wtedy, gdy kwota ta przenosiła 100 K.

Trzecią wreszcie i ostatnią zmianą, którą wprowadza projektowana nowela, jest zmiana §. 9., zawierającego postanowienia karne za przekroczenia ustawy i przepisów wykonawczych. Zmiana ta wyszła z inicyatywy c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, które samo uznało, że dotychczasowe postanowienie jest niedokładne i nie dość jasno wystylizowane.

To są tedy zmiany, które Wydział krajowy w projekcie noweli do ustawy Wysokiemu Sejmowi do uchwały przedkłada.

Dla uprzytomnienia różnicy między dotychczas obowiązującemi postanowieniami a projektowanemi zmianami pozwala je sobie Wydział krajowy zestawić obok, jak następuje:

W dotychczasowem brzmieniu:	W projektowanem brzmieniu:
§. 8.	§. 8
O zażaleniach w przedmiocie krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa rozstrzyga Wydział krajowy z wyjątkiem postępowania karnego (§. 9).	
Zażalenie można wnosić albo na ręce urzędnika krajowego, sprawującego kontrolę (§. 4.) albo też bezpośrednio do Wydziału krajowego w ciągu 14 dni, licząc od następnego dnia, w którym stronę uwiadomiono o zarządzeniu, przeciwko któremu występuje.	Jak obok.
Jeżeli zażalenie było nadane na pocztę, czas biegu pocztowego będzie odliczony przy obrachowaniu czternastudniowego terminu wówczas tylko, gdy nadanie na pocztę nastąpiło za urzędowem poświadczeniem (recepis).	
W razie gdy ostatni dzień terminowy przypada na niedzielę lub święto, termin upływa dopiero z następnym dniem powszednim.	
	Zażalenie nie wpływa jednak odraczająco na obowiązek uiszczenia opłaty.
	W razie, gdy zażalenie zostanie uwzględnione a kwota przypadająca skutkiem tego do zwrotu przenosi 100 K, zapłacone będą stronie także odsetki od całej kwoty do zwrotu przypadającej w stosunku 4% rocznie za czas od dnia uiszczenia aż do dnia, w którym ją zawiadomiono o uwzględnieniu zażalenia.
	W takim razie należy także zwrócić odsetki zwłoki, uiszczone ewentualnie po myśli czwartego ustępu §. 11. a nadto uiścić 4% od całej kwoty do zwrotu przypadającej, jeżeli ona przenosi 100 K.

W dotychczasowem brzmieniu:	W projektowanem brzmieniu:
§. 9.	§. 9.
Przekroczenia tej ustawy i przepisów wykonawczych, o ile nie podpadają pod postanowienia kodeksu karnego, ulegną karze pieniężnej od 2 do 200 K, lub karze aresztu od 6 godzin do 14 dni.	Przekroczenie tej ustawy i przepisów wykonawczych, o ile nie podpadają pod postanowienia kodeksu karnego, ulegną karze pieniężnej od 5 do 500 K.

Jednakże w wypadkach, w których opłata rzeczywiście ukróconą lub na ukrócenie narażoną była, należy wymierzyć karę pieniężną w wysokości dwu do ośmiokrotnej należytości ukróconej, względnie na ukrócenie narażonej, jednak nie niżej, niż 5 K, a nie wyżej, niż 1000 K.

W razie niemożności ściągnięcia kary pieniężnej, nastąpi jej zamiana na karę aresztu od 12 godzin do jednego miesiąca.

Postępowanie karne ma się odbywać według przepisów rozporządzenia ministeryalnego z dnia 3. kwietnia 1855 Dz. p. p. Nr. 61. Przekroczenia tej ustawy przedawniają się po upływie roku.

Dla przedsiębiorców browarów liczy się roczny termin od dnia obrachunku.

Władze polityczne ściągają po myśli cesarskiego rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. Nr. 96. kary pieniężne na rzecz ubogich tej gminy, w której obrębie nastąpiło przewinienie.

Jak obok.

W dotychczasowem brzmieniu:

§. 11.

Niezapłaconą opłatę krajową należy ściągać w sposób, przepisany dla ściągania zaległych podatków państwowych.

W projektowanem brzmieniu:

§. 11.

Ściąganie nieuiszczonych opłat następuje na żądanie Wydziału krajowego albo po myśli §. 3. cesarskiego rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. Nr. 96, albo też w drodze sądowej.

Krajowej opłacie komsumcyjnej od piwa wraz z przynależytościami przysługuje uprzywilejowane ustawowe prawo zastawu przed wszystkiemi prywatnemi prawami, jednakże po uprzywilejowanem prawie, przysługującem państwowym podatkom, na zapasach piwa u osób wymienionych w §. 2. ust. 2. ustawy z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 24., jak długo te zapasy znajdują się w ich przechowaniu.

To uprzywilejowane prawo zastawu przysługuje tylko tym należytościom w opłacie z przynależytościami, które nie dłużej niż rok od czasu egzekucyjnej sprzedaży tych zapasów piwa wstecz licząc zalegają.

Jeżeli zaległość, chociażby z poszczególnych przypisów powstała, przenosi razem 100 K, pobierane będą procenta zwłoki w stosunku cztery od sta rocznie

licząc od dnia zapadłości każdej poszczególnie przypisanej należytości.

Właściciel jednego z rodzajów przemysłu, wymienionych w §. 2. ustawy z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 24, odpowiada za opłatę, przypisaną zastępcy. również odpowiada za opłaty, przypisane dzierżawcy a odeń nieściągalne, ile jednak nie pochodzą z przed roku.

Na podstawie powyższego przedstawienia Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem, zmieniającą niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. nr. 24. o poborze opłaty konsumcyjnej od piwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 8, 9. i 11. ustawy krajowej z dnia 13. lutego 1903 Dz. u kr. nr. 24. zostają w dotychczasowem brzmieniu uchylone i mają opiewać, jak następuje:

§. 8.

O zażaleniach w przedmiocie krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa rozstrzyga Wydział krajowy z wyjątkiem postępowania karnego (§. 9.).

Zażalenie można wnosić albo na ręce urzędnika krajowego, sprawującego kontrolę (§. 4.) albo też bezpośrednio do Wydziału krajowego w ciągu 14 dni, licząc od następnego dnia, w którym stronę uwiadomiono o zarządzeniu, przeciwko któremu występuje.

Jeżeli zażalenie było nadane na pocztę, czas biegu pocztowego będzie odliczony przy obrachowaniu czternastodniowego terminu wówczas tylko, gdy nadanie na pocztę nastąpiło za urzędowem poświadczeniem (recepis).

W razie, gdy ostatni dzień terminowy przypada na niedzielę lub święto, termin upływa dopiero z następnym dniem powszednim.

Zażalenie nie wpływa jednak odraczająco na obowiązek uiszczenia opłaty.

W razie, gdy zażalenie zostanie uwzględnione, a kwota przypadająca skutkiem tego do zwrotu przenosi 100 K, zapłacone będą stronie także odsetki od całej kwoty do zwrotu przypadającej w stosunku 4% rocznie za czas od dnia uiszczenia aż do dnia, w którym ją zawiadomiono o uwzględniu zażalenia.

W takim razie należy także zwrócić odsetki zwłoki, uiszczone ewentualnie po myśli czwartego ustępu §. 11, a nadto uiścić 4% od całej kwoty do zwrotu przypadającej, jeżeli ona przenosi 100 K.

§. 9.

Przekroczenia tej ustawy i przepisów wykonawczych, o ile nie podpadają pod postanowienia kodeksu karnego, ulegną karze pieniężnej od 5 do 500 K.

Jednakże w wypadkach, w których opłata rzeczywiście ukróconą lub na ukrócenie narażoną była, należy wymierzyć karę pieniężną w wysokości dwu — do ośmiokrotnej należytości ukróconej, względnie na ukrócenie narażonej, jednak nie niżej niż 5 K, a nie wyżej niż 1.000 K.

W razie niemożności ściągnięcia kary pieniężnej, nastąpi jej zamiana na karę aresztu od 12 godzin do jednego miesiąca.

Postępowanie karne ma się odbywać według przepisów rozporządzenia ministeryalnego z dnia 3. kwietnia 1855 Dz. p. p. nr. 61. Przekroczenia tej ustawy przedawniają się po upływie roku.

Dla przedsiębiorców browarów liczy się roczny termin od dnia obrachunku.

Władze polityczne ściągają po myśli cesarskiego rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. nr. 96 kary pieniężne na rzecz ubogich tej gminy, w której obrębie nastąpiło przewinienie.

§. 11.

Ściąganie nieuiszczonych opłat następuje na żądanie Wydziału krajowego albo po myśli §. 3. cesarskiego rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. nr. 96, albo też w drodze sądowej.

Krajowej opłacie konsumcyjnej od piwa wraz z przynależytościami przysługuje uprzywilejowane ustawowe prawo zastawu przed wszystkiemi prywatnemi prawami, jednakże po uprzywilejowanem prawie, przysługującem państwowym podatkom, na zapasach piwa u osób wymienionych w §. 2. ust. 2. ustawy z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. nr. 24, jak długo te zapasy znajdują się w ich przechowaniu.

To uprzywilejowane prawo zastawu przysługuje tylko tym należytościom w opłacie z przynależytościami, które nie dłużej niż rok od czasu egzekucyjnej sprzedaży tych zapasów piwa wstecz licząc zalegają.

Jeżeli zaległość, chociażby z poszczególnych przypisów powstała, przenosi razem 100 K, pobierane będą procenta zwłoki w stosunku cztery od sta rocznie, licząc od dnia zapadłości każdej poszczególnie przypisanej należytości.

Właściciel jednego z rodzajów przemysłu, wymienionych w §. 2. ustawy z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. nr. 24. odpowiada za opłatę, przypisaną zastępcy, również odpowiada za opłaty, przypisane dzierżawcy a odeń nieściągalne, o ile jednak nie pochodzą z przed roku.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu ministrowi skarbu w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

LW. 96.975/06.

We Lwowie, dnia 27. grudnia 1906.

Aleg. 19

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w ciągu roku 1904 i części r. 1905 przedłożone Wysokiemu Sejmowi w r. dniu 15. października r. z. do LW. 77.889, przyjął Wysoki Sejm uchwałą z d. 15. listopada r. z. Ls. 3.976 do wiadomości, a uchwałą z d. 22. listopada r. z. Ls. 4.352 przeznaczył na cele górnicze w rubryce XI. rozchodów:

poz. 346.	na remuneracyę referenta spraw górniczych przy Wydziale krajowym	3.328 K
poz. 347.	na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania	5.000 „
poz. 348.	Na utrzymanie kraj. szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	19.000 „
poz. 349.	na stacyę doświadczalną produktów naftowych . .	3.400 „
poz. 350.	na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego	600 „
poz. 351.	na zbieranie i ogłoszenie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000 „
poz. 352.	na stypendya dla górników i uczniów praktycznych szkół wiertniczych i akademii górniczych	5.000 „
poz. 353.	na potrzeby Muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie . . .	300 „
	razem .	37.628 K.

Przyjmując sprawozdanie Wydziału krajowego do wiadomości, polecił mu Wysoki Sejm wyżej cytowaną uchwałą z d. 15. listopada r. z.:

1. aby czynił dalsze starania u c. k. Rządu o uzyskanie dla krajowej stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych charakteru instytucyi publicznej i subwencyi z funduszów państwowych.

2. aby tak samo czynił starania o urządzenie stacyi doświadczalnej dla przyrządów i narzędzi wiertniczych przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie,

i 3. wezwał c. k. Rząd, ponawiając uchwałę z d. 13. lutego r. 1894, aby w najkrótszym czasie urządził w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie V-ty Wydział górniczo-hutniczy.

Z wykonania tych uchwał i użycia funduszów ma Wydział krajowy zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi niniejsze sprawozdanie, obejmujące niem i czynności doradcze kraj. Rady Górniczej wraz z jej komisyą geologiczną. Nie obejmuje natomiast ono czynności Wydziału krajowego podjętych celem zmiany obowiązujących krajowej i państwowej ustawy naftowej, bo Wydział krajowy mniema, że ważna ta sprawa powinna być osobno traktowaną, i że c. k. Rząd po uchwaleniu w Radzie Państwa zmiany ustawy państwowej z d. 1. maja 1884 r. wnieść ma w tym przedmiocie od siebie przedłożenie do Wysokiego Sejmu.

Czynności Wydziału krajowego przedstawimy w stale zachowywanym porządku: spraw dotyczących nauki górnictwa, subwencyonowanych z funduszów krajowych badań naukowych i spraw nieobciążających funduszu krajowego.

I. Nauka górnictwa.

Ani organizacya kraj. szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu, ani jej program nauk, ani personal nauczycielski nie uległy w tym roku żadnej zmianie, a jednak frekwencya jej, ilość kandydatów zgłaszających się do szkoły wzrosła prawie 3 krotnie. Do szkoły, do której w r. 1904/5 z 15 kandydatów przyjęto tylko 9, zgłosiło się w r. 1905/6 27 kandydatów, a przyjęto 24; tłumaczyć to można tylko rozwojem robót wiertniczych w kraju przy poszukiwaniu nafty i ówczesnem zapotrzebowaniem dobrych wiertniczych do Rumunii. Z tych 24 uczniów 21 było zapisanych na kurs wiertniczy, a 3 na kurs górniczy, 12 mieszkało w internacie, a 14 pobierało zasiłek zasiłek z funduszów krajowych: do egzaminu stanęło z końcem roku 22. Wynik tego egzaminu odbytego, jak chce statut, w obecności członków kuratoryi szkoły był dla obu uczniów fachowego kursu górniczego (trzeci opuścił szkołę) zadowalniający a z 21 uczniów kursu wiertniczego 3 zostało uznanych jako celująco uzdolnionych, 10 jako uzdolnionych, 5 odroczono do egzaminu poprawczego, 3 nie otrzymało świadectwa.

Frekwencya szkoły i w roku bieżącym szkolnym zapowiada się również liczną: zgłosiło się o przyjęcie do szkoły 28 uczniów, z których przyjęto 21 a mianowicie 17 na kurs wiertniczy, 4 na kurs górniczy; z liczby przyjętych 6 składało wstępny egzamin, 15 miało wymagane świadectwa szkolne i naturalnie wszyscy przyjęci, odpowiednią praktykę.

Krajowa szkoła górnicza w Borysławiu została wprawdzie w końcu r. 1905 przeniesioną do innego, wygodniejszego lokalu, ale nie posiada jeszcze własnego budynku i obecny lokal przedstawia te wszystkie niedogodności, na jakie się w każdem niemal sprawozdaniu uskarza zarząd szkoły; przy obecnej frekwencyi staje się też i on zbyt szczupłym. Internat nie mieści ani wszystkich uczniów przyjętych do szkoły, coby było ze względu na dyscyplinę uczniów pożądanem, ani nawet tych wszystkich, którzy nie mieszkają u rodziców lub krewnych: okoliczność ta utrudnia niezmiernie dozór sprawowania się i pilności uczniów. Ograniczenie ilości uczni przyjmowanych do szkoły nie wydaje się jednak kuratoryi szkoły wskazanem; chce ona tylko liczbę uczniów przyjmowanych do internatu ograniczyć do 12 lub 16-stu i nie przestaje przedkładać potrzeby odrębnego budynku szkolnego. Co się zaś tyczy omawianej nieraz w kołach przemysłowców naftowych i w ostatnim czasie Wydziałowi krajowemu przez wiec przemysłowców przedstawionej potrzeby zmiany statutów szkoły, to kuratorya nie przedłożyła jeszcze sformułowanych wniosków, wyczekując zmiany przepisów kraj. ustawy naftowej i postanowień jej o kierownikach i dozorcach kopalń nafty.

Obecny statut był układany dla wykształcenia dozorców ruchu, dla kopalń i wierceń prowadzonych w celu wydobywania minerałów żywicznych. Liczne głosy

żądające zmiany statutu przemawiają za tem, by szkoła przygotowywała kierowników kopalń, którymi dozorcy niezawodnie bardzo często zostają. Jasnem jest jednak, że tak kardynalna zmiana ustroju szkoły może być wziętą pod rozwagę i zdecydowana w porozumieniu z c. k. Rządem, dopiero po przedłożeniu dokładnie sformułowanych wniosków co do zadania szkoły i jej nowego zakresu nauki.

Aleg. 1 Sprawozdanie dyrekcyi szkoły w Borysławiu za rok szkolny $190^5/_6$ załączamy ·/. (al. 1.).

Kurs wakacyjny praktycznej nauki wiercenia urządzany od szeregu lat w Borysławiu dla słuchaczy akademii górniczej i słuchaczy kursów górniczych lwowskiej szkoły politechnicznej, był nieco mniej frekwentowany w roku ubiegłym (1906), może właśnie dlatego, że w r. 1905 zgłosiło się aż 20 uczniów, i wielu nie mogło otrzymać nawet bezpłatnej praktyki. W tym roku tylko 6-ciu skorzystało z pozwolenia Wydziału krajowego, mieszkali w internacie i zdali egzamin stwierdzający ich pilność.

Sprawa istotnej wyższej nauki górnictwa w naszym kraju, wymagająca jak Wys. Sejm już w rezolucyi z d. 13. lutego r. 1894 do Ls. 1.436 wypowiedział, ustanowienia w c. k. szkole politechnicznej V-tego Wydziału Górniczo-hutniczego, t. j. uzupełnienia przygotowawczego kursu dla kandydatów do zawodu górniczego już istniejącego we Lwowie kursami fachowymi, nie postąpiła wcale. C. k. rząd, mimo stosunkowo małych kosztów takiego uzupełnienia tego Wydziału, nie przychylił się do rezolucyi Wys. Sejmu. Nie mamy też decyzyi c. k. Rządu w sprawie urządzenia stacyi doświadczalnej dla przyrządów i narzędzi wiertniczych jako uzupełnienie nauki o głębokich wierceniach w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie.

Wydział krajowy udziela tedy (z poz. 352. rub. XI), zasiłków na studya górnicze tym uczniom szkoły politechnicznej, którzy się wyłącznie temu działowi przemysłu poświęcają i kilku uczniom szkół montanistycznych. W ubiegłym roku szkolnym korzystało z tych zasiłków 8 uczniów we Lwowie, 3 w Leoben, 1 w Przibram — a kilku istotnie niezamożnych a pilnych słuchaczy tych szkół i obu krajowych Uniwersytetów otrzymało zasiłek na odbycie geologicznych i górniczych wycieczek naukowych, pod przewodnictwem profesorów odnośnych przedmiotów. Jestto pomoc — ale palliatyw. Istotnej potrzebie kraju uczynionoby zadość tylko przez ustanowieniu odrębnego wydziału górniczo-hutniczego w kraju, z polskim wykładowym językiem. Ta potrzeba stała się tak wyraźną, że się za nią w październiku r. b. oświadczył jednogłośnie wiec polskich górników na posiedzeniu odbytem w Krakowie. Wydział krajowy uprasza też Wys. Sejm o ponowienie tej rezolucyi.

II. Naukowe badania geologiczne, geologiczno-górnicze i technologiczno-chemiczne.

Wydział krajowy przedstawiał już Wys. Sejmowi, że badania kraju celem zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania, koncentrowane od lat 20 i kilku w wydawnictwie atlasu geologicznego kraju wraz z tekstem są na ukończeniu i że należy przejść do szczegółowych monografii pewnych okolic górniczo-przemysłowych.

Obecnie już wyszedł z druku 17. zeszyt atlasu, a więc 78 arkuszy, odpowiadające 83 działom siatki, a wedle sprawozdania Przewodniczącego komisyi fizyograficznej z d. 13. lutego r. b. L. 5., 6 arkuszy jest w druku, — 6 drugich i dodatkowe części arkusza „Kraków“ są przedłożone komisyi, a 3 w korekcie, tak że brakuje już tylko 9 arkuszy do całości atlasu składającego się ze 108 ćwiartek: z tych zaś 9 arkuszy dla sześciu zdjętych prof. Dr. Uhliga, a obejmujących Tatrzańską okolicę Zakopanego i Szczawnicy, zrobiono czarną korrektę i w roku bieżącym będą prawdopodobnie wydane.

Wydawanie poszczególnych monografii okolic ważnych dla górnictwa kraju rozpoczęto od kopalń wosku ziemnego i nafty. W tej chwili już wyszedł z druku zeszyt XX. atlasu geologicznego Galicyi wraz z tekstem obejmujący sł. X,

pas 7. Drohobycz, opracowany przez Dr. W. Szajnochę i Dr. I. Grzybowskiego, a napisany ze współudziałem inż. górn. P. Miączyńskiego, i ukończono rozpoczęte przed dwoma laty przez prof. Dra Szajnochę i radcę Fr. Bartoneca badanie okolicy Dźwiniacza i Staruni. Zaprojektowane badania zagłębia węglowego w zachodniej części kraju wymagają więcej czasu i pracy, a napotykają trudności w uzyskanych już bardzo licznych uprawnieniach górniczych. Wniosek dotyczący tych badań jest jeszcze przedmiotem studyów Komisyi Geologicznej Rady Górniczej.

Komisya ta i Rada Górnicza zajmowały się bardzo w roku bieżącym projektem kraj. zakładu geologicznego, któryby miał być przez Wydział krajowy i przy Wydziale krajowym we Lwowie założony. Motywa założenia takiego instytutu, zarys działalności i organizacyi tudzież przybliżony kosztorys zostały przez profesora Uniw. Jagiellońskiego, Dr. Szajnochę opracowane i przesłane do zaopiniowania znawcom i tym instytucyom, któreby z zakładem w bezpośrednim pozostawały stosunku, a więc dziekanatom Wydziału filozoficznego Uniwersytetów w Krakowie i we Lwowie, rektoratowi c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie, dyrekcyom studyum rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i kraj. Akademii rolniczej w Dublanach, c. k. Towarzystwom gospodarczym we Lwowie i Krakowie, dyrektorowi biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym we Lwowie. Z zestawienia nadeszłych dotychczas opinii tych instytucyi wynika, że użyteczność krajowego zakładu geologicznego jest uznawaną, a impuls i kierunek, jaki one nadają badaniom krajoznawstwa i zużytkowywanie mineralnych zasobów danego kraju pożądany. Różnice zapatrywań występują w kwestyi organizacyi i pierwszeństwa, jakieby należało dać jednym lub drugim badaniom. We wszystkich bowiem projektach zakład miałby obejmować działy badań geologicznych wraz z wydawnictwem szczegółowych geologicznych map, poszukiwań górniczych, badań geologiczno-agronomicznych i dział poszukiwań wody zdrojowej. Podjęcie pracy we wszystkich czterech działach jest kosztownem — wykluczenie któregokolwiek wywoła zarzut postponowania użytecznej dla ogółu sprawy. Co zaś do organizacyi zakładu, to chociaż wedle opinii różnych instytucyi, wszystkie działy mają być poddane jednej dyrekcyi, czynności tych oddziałów wkraczają niejednakowo w dziedzinę różnych istniejących już biur lub doświadczalnych instytucyi, i zdają się wymagać odmiennych przepisów, a może i odmiennego traktowania: są znawcy, którzyby chcieli poddać zakład radzie nadzorczej stworzonej przez delegatów instytucyi naukowych. Z tych wszystkich względów a nadto ze względu, że nie nadeszły jeszcze odpowiedzi od wszystkich zapytanych, nie powziął jeszcze Wydział krajowy stanowczej decyzyi ani co do projektu samego instytutu ani jego przyszłej organizacyi, a akta zawierające wypowiedziane dotychczas opinie stawia do dyspozycyi Wys. Sejmu.

Aleg. 2. Sprawozdanie */. z badań wykonanych w kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych wykazuje praktyczny kierunek tych badań i jej użyteczność. Wykonano ich 76; z tego 20 oznaczeń ciężaru gatunkowego ropy przy rozmaitych temperaturach, 31 oznaczeń zanieczyszczenia ropy, 21 analiz ropy, olejów parafinowych lub smarowych, 4 analizy próbek wosku ziemnego lub szlamu pozostającego przy topieniu wosku. Asystentem stacyi został zamianowany Dr. Henryk Klarfeld na miejsce Dr. Joachima Hausmanna, który wyjechał do Rumunii. Staraniem Wydziału krajowego było, w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z d. 15. listopada r. z., uzyskanie dla niej charakteru instytucyi publicznej i subwencyi z funduszów krajowych.

W odpowiedzi na odnośną rezolucyę zakomunikowaną przez biuro Marszałkowskie Jego Exc. Panu Namiestnikowi, otrzymał Wydział krajowy wskazówkę, że w tym celu należałoby przerobić statut stacyi i dostosować go do zasad określonych w rozporządzeniu Ministeryum z d. 13. października 1897, dz. p. p. L. 240. W tej myśli zażądał Wydział krajowy od państwowych zakładów badania materyałów spożywczych w Wiedniu i Spalato, których działalność rozciąga się, stosownie do obwieszczenia ministeryalnego z d. 23. listopada 1897 L. 270 dz. p. p. także do badania nafty, statutów tych zakładów, i z porównania ich do statutu kraj. stacyi doświadczalnej doszedł do przekonania, że zobowiązując kierownika stacyi do przestrzegania wszystkich przepisów zawartych w rozporządzeniu Ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości, skarbu i rolnictwa z d. 13. października

r. 1897 L. 240 dz. p. p., tyczącem się ustanawiania zakładów rządowych do badania żywności i t. d., odpowie wymogom §. 25. ustawy z d. 16. stycznia r. 1896 L. 89. dz. p. p. r. 1897 i dopełni warunków potrzebnych dla uzyskania prawa publiczności.

C. k. Namiestnictwo zdaje się podzielać to zdanie Wydziału krajowego, ale sprawa sama, jak kwestya subwencyi stacyi z funduszów państwowych, nie jest dotychczas pomyślnie załatwioną.

Do czynności podjętych dla popierania przemysłu górniczego w naszym kraju należy też subwencya, jaką Wydział krajowy udzielił zjazdowi polskich górników w Krakowie odbytem od 4—7. października r. b., i wystawie górniczej, jaką na tym zjeździe urządzono. Wystawa ta obejmowała istotnie statystykę wytwórczości górniczej ziem polskich, składała się z mapy kraju, 10 grafikonów i kilkudziesięciu próbek produktów górniczych i hutniczych, tudzież z map, rysunków i kilkudziesięciu fotografii urządzeń naszych kopalń; stanowi dotychczas pierwszy i jedyny, a niemal kompletny zbiór wiadomości niezbędnych dla znajomości górnictwa polskiego i ma dla krajoznawstwa w ogóle niezaprzeczoną doniosłość. Uzupełniona być powinna obrazem ekonomiczno-gospodarczym i ściśle technicznym naszej pracy, a w tej chwili brakuje i wyczerpującego jej opisu.

Rozumiejąc jej znaczenie i konieczne braki, zastrzegł Wydział krajowy jako warunek udzielenia subwencyi, że wystawa pozostanie całością, w jedno będzie przeniesiona miejsce i dla publicznego użytku dostępną. Komitet Zjazdu warunek przyjął i wystawione objekta są przesłane do Szkoły Politechnicznej we Lwowie, gdzie w Muzeum górnictwa mają być złożone i ustawione. Dalsze zobowiązanie komitetu stanowi wydanie publikacyi, zawierającej monografię górniczo-hutniczej wytwórczości Polski, więc opisującej w pierwszym rzędzie samą wystawę i utrwalającą w ten sposób w pamięci ludzkiej to, co było zebranem i do widzenia podanem. Program tej pracy, prawdopodobne rozszerzenie opisu na te właśnie działy, których wystawa objąć nie mogła, t. j. ekonomiczno-gospodarczy i ściśle techniczny, nie jest jeszcze Wydziałowi kraj. przedłożony, a o subwencyi na druk opisu wystawy będzie mowa dopiero po przedłożeniu manuskryptu.

Wydział krajowy otrzymał w roku bieżącym 3 podania od stron z prośbą o zarządzenie szczegółowych górniczych badań pewnych znaczniejszych okolic kraju w celu podniesienia ich wytwórczości i dobrobytu. Chodziło o tereny węgla brunatnego w Kołomyjskiem i rzekomo takie terena w pow. Dobromilskim, dalej w pow. Dolińskim. Podania były badane życzliwie, ale badań nie zarządzono, bo Wydział krajowy mniema, że strona interesowana powinna sobie zdawać jasno sprawę z celu i niezbędnych do badania środków i przedstawić pewną gwarancyę korzystnego zużytkowania wykazanych rezultatów.

III.

We wstępie do niniejszego sprawozdania zaznaczyliśmy, że nie będzie ono obejmowało sprawy zmiany ustawy naftowej, która powinna być przedmiotem odrębnego przedłożenia. Dla ciągłości sprawozdań z czynności górniczych, zapisujemy tu, że po posiedzeniu ankiety z d. 28. kwietnia r. 1905, (o którem mówi sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 15. września r. 1905, LW. 77.889) — wybrany podkomitet przygotował projekt zmiany ustawy naftowej, który był przedmiotem obrad ankiety w d. 3 lutego r. b. C. k. Namiestnictwo we Lwowie zakomunikowało Wydziałowi kraj. 19. lutego r. b. do L. 18.154 projekt noweli do wyż wymienionej ustawy z d. 11. maja 1884, opracowany przez c. k. Ministerstwo sprawiedliwości, a Wydział krajowy, odpowiadając nań w myśl uchwał ankiety z d. 3. lutego r. b., przyjął zaproszenie Ministerstwa ustnego porozumienia się z reprezentantami dotyczących Ministerstw. Konferencya ta odbyła się 11. kwietnia r. b. w pałacu Ministerstwa sprawiedliwości, Wydział krajowy był reprezentowany przez członka Wydziału krajowego Dr. Władysława Jahla i wymiana zdań na ankiecie spowodowała c. k. rząd do wniesienia przed-

łożenia L. 2.646 aleg. do stenogr. sprawozd., które z pewnemi zmianami Izba posłów Rady Państwa wedle sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego L. 2.715 alleg. stenogr. sprawozdania jako nowelę do ustawy z d. 11. maja r. 1884 uchwaliła. Dalsze konstytucyjne traktowanie tej sprawy jest w toku.

Wykonując uchwałę Wys. Sejmu z d. 31. października r. z. Ls. 3.711, wzywającą c. k. rząd, aby w razie czasowego zniesienia cła od ropy przez rząd rosyjski, zmienił obecnie obowiązującą dla ropy galicyjskiej lokalną taryfę c. k. kolei państwowych na wyjątkową taryfę II. (część II. zeszyt 2.) do stacyi granicznych rosyjskich przez cały czas zawieszenia cła rosyjskiego — zawiadomiono o niej c. k. dyrekcyę kolei państwowych we Lwowie, ale warunki, w których ta zmiana taryfy miała wejść w życie, nie ziściły się.

Stosując się do życzenia wyrażonego na posiedzeniu Kraj. Rady Górniczej w d. 26. lutego r. b., przedstawił Wydział krajowy c. k. Starostwu górniczemu w Krakowie stosowność zarządzenia, aby wiadomości statystyczne o górnictwie krajowem dochodzące interesowanych dopiero po $1^1/_2$ rocznym albo i dłuższym okresie czasu, bo po zestawieniu ich i ogłoszeniu w rocznikach c. k. Ministerstwa rolnictwa, były za zgodą tego Ministerstwa Wydziałowi kraj. przez to c. k. Starostwo w polskim tekście komunikowane, skoro tylko zostaną zebrane i zestawione. Postanowienie c. k. Ministerstwa rolnictwa nie zostało nam dotychczas zakomunikowane.

Z niniejszego sprawozdania w przedmiocie spraw górniczych, i powołując się na potrzeby wyszczególnione w sprawozdaniu o projekcie budżetu krajowego w r. 1907 rub. XI. poz. 2. 1—7. (LW. 67.648/1906) Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w ciągu roku 1905 i połowy r. 1906 przyjmuje się do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby u c. k. rządu czynił dalsze starania o uzyskanie dla kraj. stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych charakteru instytucyi publicznej i subwencyi z funduszów państwowych, tudzież o urządzenie stacyi doświadczalnej dla przyrządów i narzędzi wiertniczych przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie:

3. Ponawiając uchwałę z d. 13. lutego r. 1894 L. 1.436, wzywa Sejm c. k. Rząd, aby w najkrótszym czasie urządził w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie V. górniczo-hutniczy Wydział.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu

za rok szkolny 1905/6.

Na obydwa kursy zgłosiło się 27 kandydatów, z których 21 przyjęto na podstawie przedłożonych świadectw szkolnych, wykazujących kwalifikacye wymagane §. 14. statutu szkoły, reszcie to jest 6 pozwolono zdawać egzamin wstępny, przy którym tylko 3 okazało odpowiedne studya przygotowawcze potrzebne do przyjęcia na kursy fachowe.

Ogółem przyjęto zatem 21 uczniów na kurs fachowy wiertniczy a 3 na kurs fachowy górniczy.

Nazwiska tych uczniów, jako ich wiek, miejscowość urodzenia i religia uwidocznione są na załączonej tabeli.

Dwóch uczniów, nie mających statutem przepisanego wieku, przyjęto na podstawie zezwolenia Wydziału krajowego, względnie uchwały Kuratoryi szkoły.

W ciągu roku wystąpił ze szkoły Pituła Stanisław.

W internacie szkolnym mieszkało 12 uczniów.

Stypendyum Wydziału krajowego pobierało 10 uczniów po 20 koron miesięcznie a 4 po 15 koron.

Naukę rozpoczęte na obydwóch kursach dnia 2. października 1905 r. z następującym podziałem godzin:

1) Na kursie fachowym wiertniczym:

Nauka głębokich wierceń	4	godziny tygodniowo
Początki mineralogii i geognozyi	2	„ „
Zasady mechaniki teoretycznej	3	„ „
Obsługa kotłów i maszyn	2	„ „
Miernictwo	1	godzina „
Początki elektrotechniki	2	godziny „
Zasady rachunkowości	2	„ „
Rysunki	9	godzin „
Ustawodawstwo	1	godzina „
Łącznie	26	godzin tygodniowo.

2) Na kursie fachowym górniczym:

Nauka górnictwa i maszyn górniczych	6 godzin	tygodniowo
Początki mineralogii i geognozyi .	2 godziny	„
Miernictwo górnicze . . .	$1^1/_2$ „	„
Początki elektrotechniki . . .	2 „	„
Zasady rachunkowości . . .	2 „	„
Rysunki	9 godzin	„
Ustawodawstwo	1 godzina	„
	Łącznie $23^1/_2$ godzin	tygodniowo.

W planie nauk przeznaczono prócz wymienionych przedmiotów 2 godziny w miesiącu dla „Pierwszej pomocy w nieszczęśliwych wypadkach“, oraz 4 godziny tygodniowo w porze letniej na ćwiczenia geodezyjne.

Przytem nadmienia się, iż do końca roku 1905 odbywała się nauka przed i po południu a od 1. stycznia 1906 tylko jednorazowo i to od 8 godziny rano do $1^1/_2$ po południu.

Nauki udzielali na obydwóch kursach nauczyciele szkoły inżynierowie: Kazimierz Miński i Kazimierz Broniowski, z których pierwszy jest nauczycielem kursu wiertniczego a drugi kursu górniczego.

W roku sprawozdawczym odbywali uczniowie ekskursye naukowe pod kierunkiem nauczycieli do miejscowych kopalń nafty i wosku ziemnego, oraz zwiedzili z końcem lipca dwie najznaczniejsze fabryki rur wiertniczych, mianowicie w Schönbrunn i w Komotau.

Wycieczka ostatnia, która wymagała większych kosztów, doszła do skutku li tylko dzięki ofiarności Dyrekcyi fabryki rur Mannesmanna w Komotau, albowiem Dyrekcya ta udzieliła na ten cel większej kwoty pieniężnej.

Egzaminy roczne odbyły się w dniach 26., 27. i 28. lipca wobec Komisyi, w skład której wchodzili pp.: prof. Leon Syroczyński, przewodniczący Kuratoryi szkoły, Jan Zarański, c. k. radca górniczy, Franciszek hr. Zamojski, delegat Towarzystwa naftowego i Kazimierz Szumski, radca górniczy i dyrektor szkoły.

Wynik egzaminu, do którego zgłosiło się 22 uczniów, jest uwidoczniony na załączonej tabeli.

Szkoła prenumerowała następujące czasopisma:

Przegląd techniczny, Warszawa,
Nafta, Lwów,
Zeitschrift für Berg- & Hüttenwesen,
Zeitschrift fur Berg-, Hütten- und Salinenwesen, Berlin,
Montanzeitung, Gradec i
Mechaniker & Techniker-Zeitung, Wiedeń.

C. k. Ministerstwo rolnictwa we Wiedniu przysłało swe roczniki wykazów statystycznych.

Szumski, w. r.

Tabela I.

W Y K A Z

uczniów kursu fachowego wiertniczego, sporządzony według 4 klas wieku stosownie do reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 18 kwietnia 1905, L. 2.459—167 i z dnia 8. maja 1906 L. 13.595—1.481.

Imię i nazwisko	Wiek	Religia	Miejscowość urodzenia	Wynik egzaminu
Wierzejski Rudolf	I. klasa do 20 lat	rzym.-kat.	Mużyłowice Galicya	uzdolniony
Kapiszewski Stefan	II. klasa 20—25	„	Reczpol Galicya	z 2 przedmiotów do egzaminu poprawcz.
Świątnicki Adam	„	„	Polanka „	nieuzdolniony
Kułak Ludwik	„	„	Żeglce „	uzdolniony
Rutkowski Leszek	„	„	Lwów „	uzdolniony
Śmiałowski Henryk	„	„	Stojańce „	z 2 przedmiotów do egzaminu poprawcz.
Uziembło Stanisław	„	„	Myślachowice Galicya	celująco uzdolniony
Żelechowski Andrzej	„	„	Stara wieś Galicya	nieuzdolniony
Jerzy Skarszewski-Żuk	„	„	Proszówki Galicya	z 2 przedmiotów do egzaminu poprawcz.
Władysław Deissenberg	„	„	Góra Ropczycka Galicya	„
Hoffmann Antoni	„	„	Brzostek Galicya	celująco uzdolniony

Imię i nazwisko	Wiek	Religia	Miejscowość urodzenia	Wynik egzaminu
Brzezowski Tadeusz	III. klasa 25—30	rzym.-kat.	Zakliczyn Galicya	uzdolniony
Tadeusz Herasimowicz	„	gr.-kat.	Tarnopol Galicya	z 2 przedmiotów do egzaminu poprawcz.
Lang Maryan	„	rzym.-kat.	Brzuchowice Galicya	uzdolniony
Pomiankowski Zygmunt	„	„	Stryj Galicya	„
Steiner Zygmunt	„	„	Brzeżany Galicya	„
Zgórski Mieczysław	„	„	Lwów Galicya	„
Chabowski Bronisław	„	„	Bozewo Król. Polskie	„
Ogrodowicz Zygmunt	„	„	Jabłowo Ks. Poznańskie	„
Eugeniusz Przybyszewski	„	„	Podgórze Galicya	do egzaminu się nie zgłosił
Trznadel Henryk	„	„	Moderówka Galicya	celująco uzdolniony

Tabela II.

WYKAZ

uczniów kursu fachowego górniczego.

Kański Tadeusz	I. klasa do 20 lat	rzym.-kat.	Dobczyce Galicya	uzdolniony
Köller Ludwik	„	„	Rozwadów Galicya	„

Sprawozdanie

z czynności krajowej stacyi doświadczalnej dla przemysłu naftowego

za rok szkolny 1905/6.

W czasie sprawozdawczym wykonano na zlecenie stron następujące analizy i badania:

1. Analiz oleju parafinowego dla rafineryi Paix & Co w Courchelelles we Francyi	5
2. Analiza ropy niemieckiej dla Sirmswerke w Berlinie	1
3. Analiz ropy dla tow. akc. Petrolea we Lwowie	2
4. Oznaczeń zanieczyszczenia ropy dla gal. tow. magazynowego we Lwowie	10
5. Analiz olejów smarowych dla firmy Perutz & Mikucki we Lwowie	2
6. Analiz olejów parafinowych dla M. H. Reich rafinerya w Ustrzykach	5
7. Oznaczeń zanieczyszczenia ropy dla tow. ak. Petrolea we Wiedniu	7
8. Analiz kału ropnego dla tow. akc. Schodnica we Wiedniu	2
9. Analiz olejów parafinowych dla rafineryi nafty Motyngo & Co Węgry	4
10. Oznaczeń zanieczyszczeń ropy dla filii Zakładu kredytowego we Lwowie	12
11. Analiz próbek wosku ziemnego	2
12. Badań szlamu od topienia wosku, oba dla kopalni wosku ziemnego banku kredytowego w Borysławiu	2
13. Oznaczeń ciężaru gatunkowego ropy borysławskiej i tustanowickiej w rozmaitych temperaturach	20
14. Analiz ropy dla tow. akc. Petrolea we Wiedniu	2
razem przeto wykonano analiz i badań w r. 1905/6	78

na zlecenie 14 stron, w tem 2 zagranicznych. Liczba ta odpowiada mniej więcej tym, które w ostatnich latach, od kiedy czynności stacyi się zmogły, wykonywane były. Z prac wykonanych z własnej inicyatywy należy wymienić:

1. Dokończenie badań panów Dr. Hausmanna, byłego asystenta stacyi i Dr. Pilata nad utlenianiem węglowodorów naftowych. Praca ta została następnie przez Wydział krajowy subwencyonowaną.

2. Badania nad występywaniem węglowodorów aromatycznych w różnych ropach galicyjskich do spółki z Dr. Hausmannem.

3. Sposób przeróbki kału ropnego, zwłaszcza z kopalń borysławskich i tustanowickich, również do spółki z Dr. Hausmanem.

Pierwszą z tych prac, wykonanych wspólnie z Dr. Hausmanem, ogłosimy niebawem drukiem, rezultaty drugiej zaś, mające charakter czysto praktyczny, posłużyły do starania się o patent austro-węgierski, którego istota zostanie w krótkim czasie zrealizowaną, bo tow. akc. Trzebinia podjęło, zainteresowawszy się tym patentem, starania celem przeprowadzenia prób patentowanym sposobem w swojej rafineryi w Peczeniżynie na wielką skalę. Skoro się te próby powiodą, rozpocznie się prawidłowa przeróbka tego uciążliwego odpadku kopalń naftowych, a tem samem rozwiązanem zostanie jedno z ważniejszych zagadnień z dziedziny technologii naftowej.

4. Badania nad oznaczeniem współczynnika rozszerzalności ropy borysławskiej i tustanowickiej, ważne ze względu na dokładne oznaczenie wielkich tych rop zapasów zamagazynowych w Borysławiu. Mego współudziału w skonstatowaniu tych zapasów zażądał zakład kredytowy jako instytucya zaliczkująca magazynową ropę.

W marcu odszedł asystent stacyi Dr. Joachim Hausman a w jego miejsce uzyskałem nowego asystenta w osobie Dr. Henryka Klarfelda, byłego słuchacza naszej politechniki, który we Wiedniu następnie się doktoryzował. Z p. Klarfeldem opracowuję nową metodę oznaczenia parafiny w produktach naftowych. Do ćwiczeń w stacyi doświadczalnej zgłosił się słuchacz IV. r. wydziału chemii p. Jakóbek i pracował jakiś czas w letniem półroczu.

Prof. Roman Załoziecki, *w. r.*
kierownik stacyi.

LW. 12.538/907.

We Lwowie, dnia 5. lutego 1907.

Alex. 20

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej sprzedaży soli.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 13. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm na wniosek Komisyi solnej z dnia 27. października 1905 Ls. 3.516 następujące uchwały w sprawie krajowej sprzedaży soli:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o sprzedaży soli pod jego zarządem LW. 64.808/05.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby ponownie wdrożył z c. k. Rządem układy, zmierzające do objęcia galicyjskich salin przez Wydział krajowy w zarząd albo dzierżawę, z ustanowieniem takich warunków, któreby ani nie uszczuplały dochodów z Skarbu państwa z kopalń i warzelń, ani też nie naruszały urządzeń monopolu solnego.

3. Niezależnie od badań i rokowań w sprawie objęcia wszystkich salin w zarząd albo w dzierżawę kraju, Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by nie ustawał w staraniach o bezwłoczne powiększenie eksploatacyi kopalń soli potasowych w Kałuszu i o zaprowadzenie tam produkcyi skoncentrowanych soli potasowych i upoważnia go do nawiązania ewentualnie rokowań o objęcie salin kałuskich w dzierżawę kraju, jeżeli c. k. Rząd nie byłby skłonnym do powiększenia eksploatacyi kopalni tamtejszej i zaprowadzenia tam produkcyi soli nawozowych skoncentrowanych.

Następnie uchwalił Wysoki Sejm następujące wezwania do c. k. Rządu:

a) aby koniecznie uregulował produkcyę soli w żupach wschodnio-galicyjskich w sposób dogodny dla ludności,

b) aby w drodze właściwej starał się o ogólne zniżenie cen soli tak warzonki jak i soli bydlęcej,

c) aby udzielił zezwolenia na czerpanie surowicy solnej gospodarzom w tych wszystkich gminach, gdzie są źródła surowicy solnej, a to w ilościach, potrzebnych do poprawy paszy dla bydła,

d) aby czuwał nad odpowiednim wyrobem soli w salinach krajowych tak co do jakości, jak i ilości,

e) ażeby miasteczkom salinarnym w uwzględnieniu nieponoszenia ciężarów na cele gminne, udzielał w innej formie odpowiedniej pomocy.

Polecił również Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w mieście Białej założył własny magazyn powiatowy solny.

W załatwieniu dodatkowego sprawozdania komisyi solnej w przedmiocie sprzedaży soli tudzież o wniosku posła Skrzyńskiego powziął Wysoki Sejm na tem samem posiedzeniu uchwałę:

I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wyrób soli bydlęcej dla Galicyi urządził w c. k. salinie w Kosowie.

II. Wniosek posła Skrzyńskiego i tow. Ls. 3.561 uznaje się za załatwiony uchwałami powziętemi na podstawie sprawozdania komisyi solnej o sprzedaży soli w zarządzie Wydziału krajowego Ls. 3.516.

Sól warzonka.

Ponieważ złożone dnia 21. lipca 1905 ostatnie sprawozdanie zawiera daty co do pobranej soli tylko za rok 1904, podajemy tutaj te daty za lata 1905 i 1906.

Mianowicie pobrał Wydział krajowy następujące ilości soli warzonki:

	r. 1905:	r. 1906:
w miesiącu styczniu	33.751 mc.	35.077 mc.
„ lutym	36.921 „	35.838 „
„ marcu	39.654 „	38.736 „
„ kwietniu	37.044 „	34.985 „
„ maju	37.515 „	36.416 „
„ czerwcu	37.630 „	40.408 „
„ lipcu	40.212 „	42.829 „
„ sierpniu	45.182 „	46.891 „
„ wrześniu	43.813 „	44.101 „
„ październiku	44.190 „	44.259 „
„ listopadzie	44.533 „	47.705 „
„ grudniu	40.481 „	38.583 „
razem	480.926 mc.	494.828 mc.

W porównaniu więc do r. 1904 pobraliśmy o 13.902 centnarów metrycznych soli więcej niż w r. 1905.

Przywóz soli bukowińskiej do kraju nie ustał i w tym roku, pomimo tego, że Wydział krajowy galicyjski poczynił wszelkie kroki celem ochronienia istniejącej także na Bukowinie organizacyi krajowej sprzedaży soli przed konkurencyą soli galicyjskiej, mianowicie kosowskiej. Uczynił to Wydział krajowy pomimo tego, że układ z bukowińskim krajowym Zarządem soli w kierunku wzajemnego chronienia swoich organizacyi od szkody, spowodowanej przywozem obcej soli, o którym wspomnieliśmy w ostatniem naszem sprawozdaniu, trwał tylko kilkanaście dni, Wydział krajowy bukowiński uznał bowiem za stosowne nie ratyfikować zawartej przez swój organ ugody. Bukowina potrzebuje dla racyonalnego zaopatrzenia swojej ludności w tanią sól dostawy tej soli z dwóch salin, tj. z krajowej saliny kaczyckiej, położonej na samym południowo wschodnim krańcu kraju i z galicyjskiej saliny kosowskiej, odległej o 10 kilometrów od zachodnio-północnej granicy Bukowiny. Byłoby rzeczą wprost niemożliwą zmusić ludność bukowińską, zamieszkałą w północno-zachodniej części kraju do pobierania soli kaczyckiej, a więc soli ze saliny odległej o mil kilkanaście, podczas kiedy sól kosowska znajduje się o wiele bliżej. Pobieranie soli w Kosowie jest dla organizacyi krajowej sprzedaży soli w tym kraju rzeczą korzystną, wskutek czego Wydział krajowy bukowiński otworzył sobie u c. k. władz skarbowych kredyt na tę sól i pobiera ją w ilości około 120 wagonów rocznie — sprzeciwia się jednak ten Wydział zredukowaniu produkcyi soli kaczyckiej do pierwotnej wysokości i to ze względu na in-

teres tamtejszych robotników salinarnych. Wobec tego nadwyżka produkcyi, niespotrzebowana przez ludność bukowińską wchodzi do Galicyi, jako sól konkurencyjna przez organizacyę krajową niekontrolowana i ze szkodą ludności galicyjskiej sprzedaje się po cenie droższej.

Pomimo przedstawień czynionych przez Wydział krajowy u władz skarbowych i pomimo uchwały Wysokiego Sejmu w sprawie odpowiedniego uregulowania produkcyi soli warzonki, stoi c. k. Ministerstwo skarbu w tej sprawie po stronie bukowińskiego Wydziału krajowego. Mianowicie otrzymaliśmy w piśmie Prezydyum c. k. krajowej Dyrekcyi skarbu we Lwowie z dnia 17. marca 1906 l. 1.241/pr. następującą odpowiedź w tej sprawie:

„Co do kwestyi wprowadzania soli z Kaczyki do Galicyi, będącej w związku z uchwałą, dotyczącą uregulowania produkcyi soli w salinach wschodnio-galicyjskich, zauważyło Ministerstwo skarbu, że w tej mierze brak uzasadnionego powodu do zażaleń, jak długo wywóz soli z Kosowa na Bukowinę jest co do ilości znaczniejszy. Zdaniem c. k. Ministerstwa skarbu kwestyę zaopatrywania w sól okręgów nadgranicznych rozwiązanoby pomyślnie dopiero wówczas, gdyby przyszło do skutku porozumienie między Wydziałami krajowymi Galicyi i Bukowiny“.

„Ministerstwo wezwało zatem Prezydyum do zaproponowania obu Wydziałom krajowym ponownego nawiązania rozpoczętych już dawniej rokowań w tej mierze, które widocznie nie doprowadziły do pożądanego skutku“.

„Czyniąc zadość temu poleceniu wyraża Prezydyum — nie przesądzając oczywiście zdania Wydziału krajowego i wyraża ze swej strony to przekonanie, że w drodze wzajemnego porozumienia dałaby się w obu krajach organizacya sprzedaży soli najłatwiej uchronić przed szkodliwą konkurencyą prywatną, a tem samem podnieść jeszcze wyżej dotychczas już tak dla ludności dobroczynną działalność tej organizacyi“.

„Równocześnie odnosi się Prezydyum w tej sprawie także do bukowińskiego Wydziału krajowego“.

Ponieważ Wydział krajowy galicyjski, który dał inicyatywę do pierwotnych układów i który pragnął iść na rękę sąsiedniemu krajowi w każdym kierunku, nie chciał narażać się na powtórne niepowodzenie, postanowił zająć wyczekujące stanowisko w tej sprawie. Do tej chwili nie otrzymaliśmy od Wydziału krajowego bukowińskiego żadnej propozycyi. Dłużej niż rok, bo już od listopada r. 1905 ochraniamy Bukowinę od przywozu konkurencyjnej soli kosowskiej, pomimo braku wzajemności w tym kierunku ze strony tego kraju — aby więc uchronić ludność naszego kraju od płacenia za sól bukowińską droższych cen, zwrócimy się z prośbą do c. k. Ministerstwa skarbu, aby nawzajem otworzyło nam kredyt w salinie kaczyckiej i w ten sposób będziemy mogli kontrolować sprzedaż tej soli, która będzie przechodzić przez ręce naszych zastępstw i usuniemy przez to konkurencyę szkodliwą dla naszej organizacyi. Sprowadzanie soli z tak daleka narazi wprawdzie fundusz solny na dosyć znaczne wydatki, posłużą nam one jednak jako argument dla poparcia naszych ewentualnych postulatów wobec c. k. Ministerstwa o ułatwienia i ulgi przy poborze soli.

Dnia 19. marca 1906 spłonęła część saliny stebnickiej, wskutek czego salina ta aż do końca r. 1906 mogła produkować tylko połowę swojego zwykłego preliminarza. Salina stebnicka położona jest w środku okręgu zbytu soli warzonki, dlatego takie przymusowe ograniczenie przydziału tej soli i konieczność posyłania do zastępstw tą solą się zaopatrujących soli ze salin dalszych, pociąga za sobą straty dla funduszu solnego, w tym wypadku w znacznej części zrównoważone tem, że salina lacka, bardzo pomyślnie pod względem komunikacyjnym położona, odzyskała dawną sprawność i wyrabia obecnie znaczne ilości soli.

W sprawozdaniu naszem z d. 21. lipca 1905 podaliśmy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że celem zapewnienia należytego dowozu soli stebnickiej do kolei popierał przedsiębiorstwo zbudowania kolejki konnej między Stebnikiem a stacyą kolei państwowej Bolechowcami.

Kolejka ta została rzeczywiście w r. 1906 w marcu ukończoną i przez przedsiębiorców dostawy soli Salomona Helfgota i Marcina Armbrustera w ruch puszczoną. Stosunki przedsiębiorców tych jednak z powodów rozlicznych niepowodzeń, jakich przy budowie tej kolejki doznali, a w końcu z powodu spalenia się saliny stebnickiej, które na pewien czas uniemożliwiło należyte eksploatowanie tej kolejki, przyszły do takiego stanu, że zachodziła obawa przejścia kolejki w cudze ręce, a temsamem zachodziła możliwość, że Wydział krajowy musiałby powrócić do dostawy soli stebnickiej kołami, co sól tę narażało na znaczne uszkodzenia.

W końcu znalazł się Wydział krajowy w tem położeniu, że zmuszony został w interesie należytej dostawy soli zakupić tę kolejkę od przedsiębiorców. Cena 80.000 koron, jaką im Wydział krajowy zaofiarował, była znacznie niższą od kwoty wydanej przez przedsiębiorców na budowę tej kolejki, odpowiadała zaś wartości tej kolejki, zbadanej szczegółowo przez organa Wydziału krajowego. Dowóz soli na tej kolejce powierzył Wydział krajowy tym samym przedsiębiorcom, pozwalając im zarazem wozić tą kolejką, oczywiście w osobnych odpowiednio urządzonych wozach ropę, służącą do opalania saliny.

Dla kolejki tej stworzył Wydział krajowy osobny fundusz, zarachowany jako fundusz pożyczkowy tej kolejki, amortyzowany i oprocentowany całą różnicą kosztów dzisiejszego przewozu kołowego, a przewozu kolejowego. Różnica ta wynosi około 24 groszy na 1 mc., przewóz kołowy bowiem kosztował dotychczas 46 gr. na 1 mc. — kolejowy zaś kosztuje razem ze wszystkimi dodatkowymi kosztami około 22 gr. — kwota zatem 24 groszy zostaje na oprocentowanie i amortyzacyę użytego na zapłacenie kolejki kapitału. Jeżeli wypadki elementarne nie staną na przeszkodzie, powinno przewozić się kolejką najmniej 800 — a nawet do 900 wagonów soli — pozostały zatem na oprocentowanie i amortyzacyę 80.000 K zysk wynosiłby około 19.200 K rocznie, czyli, że do końca roku 1910 mogłaby być kolejka ta z czystego zysku zamortyzowaną, rachując na to, że po latach czterech szyny, progi i wózki w końcu mosty i zwrotnice przedstawiałyby realną wartość, mogłyby bowiem być przeniesione na inne saliny, na wypadek, gdyby istnienie tej kolejki do tego czasu stało się zbyteczne.

Regulamin dla opakowywania soli w lokalach należących do salin, a przez robotników krajowych, o którym wspomnieliśmy w naszem ostatniem sprawozdaniu, został wprowadzony w życie i przyczynia się do zapewnienia lepszej i dokładniejszej kontroli nad techniczną stroną opakowania, którąto kontrola dotychczas nie była dostateczną. Oczekiwania jednak Wydziału krajowego, że z wprowadzeniem tego regulaminu manipulacya opakowania będzie tańszą, nie ziszczą się, gdyż wobec podniesienia przez c. k. Skarb normy wynagrodzenia robotników salinarnych będzie także Wydział krajowy musiał podnieść płacę robotników zajętych przy opakowaniu soli.

W r. 1906 przygotował Zarząd sprzedaży soli urządzenie dwóch nowych magazynów kolejowych, a mianowicie w Borszczowie i Stanisławowie.

Magazyny te prawdopodobnie z wiosną b. r. rozpoczną działalność.

Od dnia 1. stycznia 1907 rozporządza Wydział krajowy krajowym papierem do opakowania soli. Po dłuższych pertraktacyach w tej sprawie ze zgłaszającymi się w Wydziale krajowym oferentami na tę dostawę, powierzył ją Wydział krajowy pp. Eibenschutzowi i Hammerowi, którzy zobowiązali się dostarczać papieru za cenę około 19.000 K rocznie niższą, niż ta kwota, którą obecnie Wydział krajowy za zagra-

niczny papier opłacał i zbudowali fabrykę bez żadnej materyalnej ze strony Wydziału krajowego pomocy. Fabryka ta powstała w Diatkowcach pod Kołomyją, w bezpośredniem sąsiedztwie fabryki kartonów. Ponieważ właściciel tej fabryki, p. Aleksander Miziewicz, któremu przed laty pięciu powierzył Wydział krajowy dostawę kartonów jego pomysłu, tak przy założeniu jak i przy prowadzeniu świeżo powstałej fabryki jest interesowanym i wobec tego nie może, jak to się działo dotychczas przy odbiorze zakrajowego papieru, występować imieniem Wydziału krajowego, urządził Wydział krajowy inny odpowiedni sposób kontroli odbieranego papieru i nadzór nad tą kontrolą powierzył inżynierowi swojego Biura przemysłowego, p. Konradowi Łozińskiemu.

Ponieważ coraz więcej zachodzi trudności w wynalezieniu dla naszych Biur sprzedaży soli przy salinach odpowiednich lokalów na biura i magazyny i na mieszkania pełnomocników, — postanowił Wydział krajowy w miarę koniecznej potrzeby zakupywać, a względnie wystawiać skromne lecz przyzwoite budowle, w których oprócz lokalu biurowego i potrzebnych magazynów mogłoby się także mieścić mieszkanie dla pełnomocnika do poboru soli krajowej. W roku 1906 zakupiliśmy taki dom w Łanczynie za kwotę 6000 kor., a obecnie kończymy budowę domu wraz z szopą magazynową w Kossowie za kwotę około 11.000 koron.

W miesiącu maju i czerwcu roku zeszłego pojawiły się we wschodniej części kraju z powodu zapowiedzianego strejku robotników rolnych wieści, że nastąpi ogólna stójka robocza, wskutek której warzelnie przestaną także wyrabiać sól. Powstał popłoch między ludnością, która zaczęła pospiesznie zaopatrywać się w sól na zapas. W tych warunkach nie trudno było czyhającym na każdą sposobność prywatnym spekulantom podwyższyć cenę soli. Zastępcy sprzedaży soli spostrzegli się dość rychło, do czego dąży nagły wzrost popytu za solą, którą spekulanci starali się wykupić i starali się przeciwdziałać rozszerzanym pogłoskom, a zarazem ograniczać wydawanie hurtowne soli. celem utrzymania odpowiedniego zapasu, potrzebnego do regulowania ceny. Popłoch jednak był tak wielki, że ludność pomimo istnienia tych zapasów, dała się przez prywatnych handlarzy obałamucić i w niektórych okolicach wschodniej części kraju płaciła za sól u handlarzy prywatnych ceny znacznie wyższe, niż oznaczone są przez krajową organizacyę sprzedaży soli. Popłoch ustał wkrótce — Krajowy zarząd sprzedaży soli zaś, po zbadaniu na miejscu sprawy, ponakładał grzywny pieniężne na tych zastępców, którzy zdaniem Zarządu nie okazali dość energii w wystąpieniu przeciw nieusprawiedliwionemu popłochowi.

Znacznem niebezpieczeństwem dla regularnej działalności zastępstw sprzedaży soli, były zaspy śnieżne, które prawie od początku stycznia r. b. przerywały komunikacye kolejowe i nawet kołowe w rozmaitych okolicach Galicyi wschodniej. Dotychczas nie nadeszły do Wydziału krajowego poważniejsze skargi na brak soli w odciętych od komunikacyi okolicach, pomimo tego, że wysłane przez Zarząd solny wagony soli stały na niektórych stacyach po kilka, a nawet kilkanaście dni. Nie wiadomo, czy z powodu świeżo spadłych śniegów nie przyjdzie w której z więcej wyczerpanych okolic do braku soli, — jeżeli jednak w najbliższych dniach skarg nie będzie, będzie to dowodem, że zastępstwa posiadają odpowiednie zapasy, jak to im instrukcya nakazuje, że zatem organizacya krajowej sprzedaży soli spełnia należycie swoje zadanie dla dobra ludności.

Sól kamienna.

W r. 1906 pobraliśmy soli kamiennej z Wieliczki i Bochni 1.097 wagonów.

W organizacyi sprzedaży soli kamiennej zaszła w r. 1906 zmiana donośnego dla tej organizacyi znaczenia. Mianowicie zostały wskutek

starań zastępcy sprzedaży soli w Krakowie, p. S. Safrina, nawiązane przez Bank bielsko-bialski, właściciela młynów solnych w Wieliczce i Bochni, ponowne pertraktacye z Wydziałem krajowym w sprawie umożliwienia krajowej organizacyi sprzedaży soli w zachodniej części kraju, i to na takich podstawach, że tym razem mogły zakończyć się stanowczym układem. Z początkiem roku 1906 stał się fundusz solny krajowy właścicielem dwóch młynów solnych w Bochni i Wieliczce, z których wychodząca dotychczas konkurencyjna sól nie dopuszczała do wprowadzenia jakiejkolwiek organizacyi, zapewniającej ludności należytą cenę soli i usuwającej nadużycia przy sprzedawaniu soli kamiennej praktykowane. Z chwilą nabycia bankowych młynów solnych ustąpiła ta konkurencya — gdy zaś jeszcze Wydział krajowy zawarł układy co do podziału rejonu zbytu soli z firmą K. Stummera, posiadającą młyn solny w Wieliczce i A. Hollandrem, bardzo wybitnym handlarzem soli z Bochni, mógł Wydział krajowy opanować o tyle zbyt soli kamiennej, że w roku 1906 przeszła przez ręce Zarządu solnego prawie cała sól kamienna, która w Galicyi się rozchodzi, a mianowicie około 1100 wagonów. Do tego samego wprawdzie rezultatu mógłby może Wydział krajowy dojść przez ostrą walkę konkurencyjną z wymienionemi firmami, walka ta jednak, równie a może więcej kosztowna, niż sposób obecnie przyjęty, którąby niezawodnie lata całe trwać musiała, byłaby wyczerpywała siły Zarządu w kierunku kupieckim, nie pozwalając tak długo na zajęcie się właściwą organizacyą sprzedaży soli, polegającą na tworzeniu zastępstw i filii sprzedaży soli, póki którykolwiek z konkurentów mógłby jeszcze sól sprzedawać.

Dzisiejsze stosunki sprzedaży soli kamiennej są tego rodzaju, że pomimo tu i ówdzie pojawiającej się konkurencyi z powodu działalności Biura solnego c. k. kolei państwowych, które również sprzedażą soli kamiennej się zajmuje, można było przystąpić już w pewnej części powiatów do organizacyi zastępstw, a przygotować ich bliskie zorganizowanie we wszystkich. Celem usunięcia i tej konkurencyi zwrócił się Wydział krajowy pismem z d. 16. listopada 1906 L. 114.600 do c. k. Ministerstwa kolejowego z prośbą o zawarcie takiego układu w sprawie sprzedaży soli, aby Wydział krajowy i z tej strony nie doznawał przeszkody. Mamy uzasadnioną nadzieję, że w najkrótszym czasie propozycye Wydziału krajowego zostaną przez c. k. Ministerstwo przyjęte i w ten sposób usunie się ostatnia przeszkoda do ukończenia takiej organizacyi w zachodniej części kraju, z jakiej już korzysta ludność części wschodniej.

Wobec usunięcia się Banku bielskiego ze swoją działalnością co do sprzedaży soli z Galicyi, a zatem i z miasta Biały, odpadła potrzeba tworzenia tam osobnego konkurencyjnego składu, do którego odnosi się powołane na wstępie polecenie Wysokiego Sejmu — Krajowy Zarząd sprzedaży soli tworzy tam zwykłe zastępstwo sprzedaży soli i wszedł w pertraktacye w tej sprawie z tamtejszem Towarzystwem zaliczkowem, które okazało chęć objęcia takiego zastępstwa.

Wydatek na zakupno młynów i ich odpowiednie adaptacye i naprawy, wynoszący około 145.000 koron, został pokryty z funduszu rezerwowego solnego. Wydatek ten zostanie zamortyzowany z dochodów ze sprzedaży soli kamiennej, które w całości będą w tym celu do funduszu rezerwowego refundowane. Przy obrachowywaniu szans tego przedsięwzięcia liczył krajowy Zarząd sprzedaży soli na sprzedaż około 1000 wagonów rocznie, tymczasem już w r. 1906, pomimo trwającej jeszcze konkurencyi Biura solnego kolejowego i niektórych kupców, osiągnęliśmy liczbę około 1100 sprzedanych wagonów soli, co pozwala mieć nadzieję, że amortyzacya wymienionego wyżej wydatku da się bez trudności uskutecznić w czasie stosunkowo krótkim.

Ważną bronią w ręce Krajowego Zarządu sprzedaży soli jest wprowadzenie opakowania mielonej soli kamiennej w paczki kilogramowe, które ludności zapewniały możliwość zakupna niefałszowanej i dobrze odważonej soli, nie mówiąc już o higienicznych korzyściach. Z końcem r. 1906 przedstawiła kołomyjska fabryka kartonów nowy model opakowania soli kamiennej, wykluczający klejenie paczek, co jest bardzo ważnym momentem, a zarazem podała myśl i sposób opakowywania dziesięciu kilogramowych paczek razem, co dla pośredników jest rzeczą bardzo wielkiego znaczenia przy wyładowywaniu soli z wozu lub wagonu. Gdy nadto jeszcze fabryka ta zaznaczyła, że nowy sposób opakowania wraz z opakowaniem dziesięciu paczek razem będzie prawdopodobnie tańszym, niż dawniejszy, obejmujący tylko opakowanie pojedyńczych paczek kilogramowych, przeprowadziły Biura sprzedaży soli w Bochni i Wieliczce próby, z których okazało się, że ludność i pośrednicy ten sposób opakowania z chęcią przyjęli i że nawet zagraniczne koła sprzedawców soli tem opakowaniem się zainteresowały. Wobec tego Wydział krajowy weźmie pod rozwagę wprowadzenie tego opakowania na szerszą skalę, — ze względu jednak na to, że pragnąłby, aby sól opakowana nie wypadła ludności drożej, niż obecnie sól nieopakowana, przedstawi równocześnie c. k. Ministerstwu skarbu prośbę o udzielenie dla soli kamiennej kredytu dłuższego niż półroczny, aby z zysku z tego przedłużonego kredytu czerpanego, można było pokryć przynajmniej część kosztów opakowania. Mamy uzasadnioną nadzieję, że prośba ta nasza zostanie uwzględnioną, gdyż jak dotychczas c. k. Ministerstwo skarbu nie odmawiało nam nigdy w podobnych wypadkach poparcia.

Sól bydlęca.

Soli bydlęcej pobraliśmy w r. 1906 tylko 246 wagonów, t. j. mniej o 53 wagony niż w roku zeszłym. Powodem tego zmniejszenia będzie rozdanie przez c. k. Rząd znaczniejszej ilości odpadków soli kamiennej, przeznaczonej dla użytku jako sól bydlęca.

W r. 1907 rozpoczęła salina Kosowska, w myśl wyrażonego przez Wysoki Sejm życzenia, produkować sól bydlęcą. Przewiezienie tej soli do stacyi kolejowej w Zabłotowie lub Wyżnicy kosztuje tak znaczną kwotę, że z doliczeniem większych kosztów transportu kolejowego, sól ta wypadnie dla wielu miejscowości drożej niż sól bydlęca w Dobromilu, i dawniej w Kałuszu wydawana. Wydział krajowy jednak z chęcią poniesie koszta wyrównania tej różnicy, urządzenie bowiem produkcyi soli bydlęcej w Kosowie jest jednem z ogniw regulacyi produkcyi soli we wschodnio-galicyjskich warzelniach, o którą Wysoki Sejm kilkakrotnie się dopominał. Salina Kosowska, leżąca tak daleko od kolei, zająwszy się produkcyą soli bydlęcej, zostawi innym salinom bliżej położonym produkcyę potrzebnej soli warzonki, tak, że Wydział krajowy, zmuszony dotychczas z wielkimi kosztami i stratą na jakości soli spedyować znaczne ilości soli Kosowskiej, będzie obecnie mógł sól jadalną pobierać z bliższych salin, przy wysyłce zaś soli bydlęcej, jako tańszej wogóle i nie przedstawiającej tak wielkiego, jak sól jadalna niebezpieczeństwa uszkodzenia, ponosić będzie znacznie mniejsze straty.

Kainit.

W r. 1905 pobraliśmy 1251 wagonów kainitu, w r. 1906 1148 wagonów. Ponieważ w r. 1904 pobraliśmy 942 wagony, okazuje się, że wzrost popytu za kainitem jest znaczny. Niższa cyfra, odnosząca się do roku 1906 nie może być uważaną jako obniżenie popytu, gdyż zamówień w r. 1906 miało Krajowe Biuro sprzedaży soli w Kałuszu znacznie więcej niż w r. 1905 — nie mogło ich zaś zrealizować z tego powodu, że Zarząd salin, stosując się w tym względzie do ogólnych żądań, które znalazły także wyraz w uchwałach Wysokiego Sejmu, wy-

konywał w kopalni i w młynie kainitowym znaczne adaptacye, które obecnie pozwolą na zwiększenie produkcyi kainitu, a które, jakkolwiek z największym pospiechem czynione, pewną przerwę w dostarczaniu kainitu musiały wywołać. Biuro Kałuskie zawiadamiało odbiorców o stanie rzeczy, wskutek czego wprawdzie niektórzy odwołali zamówienia, ale w uznaniu potrzeby urządzeń mających służyć do rozszerzenia produkcyi z wszelkiemi rekryminacyami się wstrzymywali.

Niestety, dochodzenia Zarządu salin, które prawdopodobnie w krótkim czasie urzędownie zostaną ogłoszone, a o których rezultatach mamy wiadomość, miały wykazać, że Kałusz nie posiada takich pokładów soli potasowych, ażeby założenie fabryki soli skoncentrowanych, wymagającej oczywiście znaczniejszej produkcyi, opłacić się mogło. Wiadomo jednak Wydziałowi krajowemu, że Zarząd salin w dalszych poszukiwaniach kainitu nie ustaje.

W r. 1906 zniosło c. k. Ministerstwo skarbu obowiązkowe denaturowanie kainitu i zniżyło jego cenę o 10 gr. na 1 mc. Obok korzyści, jaką rolnicy z tego znacznego zniżenia odnoszą, jest jeszcze w tem zarządzeniu i ta korzyść, że kainit może być obecnie bez trudności używany dla kąpieli kuracyjnych, o co koła lekarskie się upominały.

Surowica.

Wysoki Sejm nie powziął żadnej uchwały w sprawie petycyi gminy Kałusz, Cerkowna, Stankowce, Hoszów, Krzywaczka o przyznanie im prawa poboru surowicy i gminy Białobrzegi o uchylenie kar, podyktowanych za nieprawne pobieranie surowicy. W sprawie tych wszystkich petycyi wydała Dyrekcya skarbu zarządzenia, po największej części przychylne.

W piśmie z d. 30. marca 1905 l. 4.407 zawiadomiło nas między innemi Prezydyum Namiestnictwa, że c. k. Ministerstwo skarbu wszelkim prośbom o pozwolenie bezpłatnego poboru surowicy na poprawę paszy bydlęcej o ile możności czyni zadość.

Tem samem pismem zawiadomiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa Wydział krajowy, że w sprawie uchwałą Wysokiego Sejmu poruszonej potrzeby niesienia pomocy miasteczkom salinarnym z powodu uwolnienia salin od ponoszenia ciężarów gminnych, poleciło przedkładać sobie w poszczególnych wypadkach odpowiednie wnioski.

W myśl powtórnej uchwały Wysokiego Sejmu w sprawie objęcia salin w dzierżawę lub zarząd kraju, wystosowaliśmy powtórnie pismo do P. Ministra skarbu d. 26. października 1906 l. 110.466, z prośbą o zarządzenie, ażeby Wydziałowi krajowemu mogły być dostarczone daty szczegółowe, na których podstawie mógłby Wydział krajowy przedłożyć w tej sprawie konkretne wnioski. Odpowiedzi na to pismo nie otrzymaliśmy jeszcze.

Dnia 22. listopada 1905 wniósł poseł Korol interpelacyę do Wydziału krajowego w sprawie kramnicy w Harasymowie, która uskarża się na odebranie jej „koncesyi na sól“ i na opłacanie zanadto wielkiej prowizyi od poboru soli, a zarazem zawiera twierdzenie, że Wydział krajowy polecił swojego czasu kramnicy zbudować nowy drewniany budynek na skład soli w Harasymowie. Z powodu że interpelacya ta wniesioną została na dwa dni przed ukończeniem sesyi sejmowej, odpowiada Wydział krajowy na nią na tem miejscu. Przedewszystkiem nie znalazł

Wydział krajowy w swoich aktach solnych żadnego śladu polecenia zbudowania nowego magazynu. Byłby to jedyny wypadek przez cały czas akcyi solnej — a tem dziwniejszy, że nie rozchodzi się tu o jakieś większe zastępstwo, lecz o filię sprzedaży soli, która jeżeliby nawet zaopatrywała potrzeby całej, zresztą dość rozległej wsi, sprzedawałaby soli najwyżej za 5.000 koron rocznie. Owszem, w pierwotnych nadaniach filii jest wyraźny ustęp, zwracający uwagę zastępców i filialistów, że składy tego rodzaju, jak mniejsze składy solne, najlepiej umieszczać przy istniejących sklepach. Jeżeli kramnica wybudowała osobny skład na sól w tych warunkach, ponosi sama winę za ten krok.

Pierwotna organizacya sprzedaży soli, wprowadzona w r. 1893 nie przyniosła, jak powszechnie wiadomo, oczekiwanych rezultatów. Zastępstwa i filie pojedyncze były za słabe, aby mogły sprostać rozwielmożnionej ówczesnej konkurencyi prywatnej. Doszło do tego, że zastępstwa i filie solne ówczesne zaprzestały zupełnie pobierać sól krajową z salin i ludność musiała kupować sól prywatną sprzedawaną po cenie, jaką prywatna spekulacya naznaczała. W r. 1894 przeprowadził Wydział krajowy reorganizacyę, wzmacniając przez koncentracye zastępstw owe zastępstwa, i rezultat był ten, że w kilka miesięcy konkurencya prywatna była najzupełniej pokonana, że Wydział krajowy wybierał nietylko swój kontyngent solny, ale musiał także zakupywać znaczne ilości soli za gotówkę, żeby zadość uczynić popytowi ze strony ludności, który to popyt przeniósł się odtąd zupełnie do krajowych zastępstw sprzedaży soli. W tych warunkach nie byłoby nic dziwnego, gdyby Wydział krajowy poświęcił był interesa niektórych mniejszych zastępstw lub filii i odebrał im sprzedaż soli. Ale i to się nie stało — z zasady każdy, kto chciał się sprzedażą krajowej soli zajmować, był chętnie przyjęty — i to samo stało się z kramnicą w Harasymowie, która do dziś dnia sól tę sprzedaje i to w warunkach dla niej bardzo korzystnych. Nie jest bowiem prawdą, żeby kramnica opłacała zastępstwu 68 gr. prowizyi od 1 mc. Kramnica płaci zastępstwu za sól opakowaną 18 K 98 gr. — ponieważ zaś zastępstwo płaci Wydziałowi krajowemu 18 K 66 gr., pozostawałoby na jego prowizyę, którą według instrukcyi ma prawo pobierać, 32 gr. od 1 mc. Ponieważ jednak koszta zastępstwa wynoszą jeszcze około 10 gr. od 1 mc., pozostaje mu prowizya w kwocie 22 gr. od 1 mc. Prowizya ta nie jest wysoką, tem bardziej, że pozostająca dla kramnicy prowizya przy sprzedaży soli jest wyjątkowo tak wysoką, jakiej inne filie nie mają. Mianowicie koszta nabycia soli wynoszą 18 K 98 gr., koszta dowozu 1 K 40 gr., czyli razem koszta soli na miejscu w Harasymowie wynoszą 20 K 38 gr od 1 mc., — ponieważ zaś za ten centnar otrzymuje kramnica 22 korony, zostaje na jej prowizyę po opłaceniu już prowizyi głównemu zastępstwu 1 K 62 gr. Normalna prowizya, którą zadawalniać się muszą zastępstwa i filie solne, wynosi 90 gr. Nadmieniamy jeszcze, że w tych pomyślnych dla kramnicy warunkach pobrała ona w r. 1905 tylko 1600, w r. 1906 tylko 800 topek soli. Sześć innych filii w Harasymowie funkcyonujących płacą w składzie zastępstwa w Obertynie po 20 K 60 gr. za 1 mc. i przywożą sól do Harasymowa własnym kosztem, mają więc znacznie niekorzystniejsze warunki.

Zamknięcie rachunków.

Do sprawozdania tego załączamy zamknięcie rachunków za rok 1905, zamknięcie za rok 1906 przedłożymy natychmiast po jego ukończeniu.

Zmiany w persnnalu i sprawy osobiste.

W okresie sprawozdawczym zaszły następujące zmiany w składzie personalu Biura rolnego:

Zmarli pełnomocnicy do poboru soli krajowej:

Śp. Władysław Hordyński w Wieliczce d. 14. kwietnia 1906 i śp. Eugeniusz Wojnarowski w Łanczynie d. 27. października 1906.

Mianowany d. 15. września 1905 aplikantem p. Kazimierz Siciński, został zamianowany d. 4. maja 1906 praktykantem rachunkowym w Biurze solnem.

Tego samego dnia zamianował Wydział krajowy aplikantami dyetaryuszów pp. Szymona Białasa, Maryana Chmieleckiego i Feliksa Pospiecha.

W tym także dniu zamianowani zostali: pełnomocnik III. klasy p. Jan Polończyk w Dolinie pełnomocnikiem II. klasy z pozostawieniem na tej samej posadzie — przydzielony do Biura bocheńskiego, — praktykant p. Marceli Bogdanowicz pełnomocnikiem III. klasy z pozostawieniem na tem samem stanowisku.

Uchwałą z dnia 9. października 1906 l. 90.059 powierzył Wydział krajowy adjunktowi rachunkowemu Biura solnego. p. Andrzejowi Kociatkiewiczowi, prowadzenie Biura sprzedaży soli w Wieliczce, kierownictwo tamtejszego młyna, kontrolę nad biurem sprzedaży soli i młynem w Bochni, jak również organizacyę zastępstw sprzedaży soli w 17 zachodnich powiatach kraju.

Uchwałą z dnia 14. grudnia 1906 l. 112.616 zostali pp. Bronisław Salkowski i Józef Kraus mianowani praktykantami — pierwszy z przeznaczeniem do Biura sprzedaży soli w Łanczynie — drugi do Biura sprzedaży soli w Wieliczce.

Uchwałą z tego samego dnia został p. Wiktor Wasilewski, pełnomocnik III. kl. w Bolechowie, mianowany pełnomocnikiem II. klasy.

Udzielona p. Ludwikowi Marcinkiewiczowi, adjuntowi konceptowemu Biura solnego, zaliczka w kwocie 4.000 koron, którą wypłaciliśmy mu na podstawie uchwały Wysokiego Sejmu z d. 12. lipca 1902 nie zdołała uporządkować jego stosunków majątkowych, gdyż długa choroba i śmierć dziecka, następnie długa choroba żony, do dzisiaj dnia trwająca, wprowadziły go napowrót w długi, których uregulowanie przedstawia w zwykłych warunkach prawie nieprzezwyciężone trudności. Ponieważ p. Marcinkiewicz jest pilnym i gorliwym pracownikiem, pozwala sobie Wydział krajowy prosić Wys. Sejm o udzielenie mu pomocy w jego trudnem położeniu i stawia wniosek o upoważnienie do udzielenia mu zaliczki na płacę w kwocie 4.000 K płatnej w 120 ratach miesięcznych, z której to zaliczki potrąconąby została reszta niespłaconej dotąd pierwszej zaliczki.

Na podstawie niniejszego sprawozdania wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie krajowej sprzedaży soli przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia adjunktowi Biura solnego p. Ludwikowi Marcinkiewiczowi z funduszu solnego zaliczki na płacę w kwocie 4.000 koron, spłacalnej w 120 ratach miesięcznych i zabezpieczonej policą asekuracyjną.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy;
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Władysław Jahl, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegaty

do sprawozdania Wydziału krajowego

L. 12.538/907.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 12.538/907

Zamknięcie rachunku zysków

Winien. **Fundusz sprze-**

	K	g.	K	g.
Straty.				
Za zakupno soli warzonki	8,745.986	58	—	—
„ „ „ kamiennej	559.432	—	—	—
„ „ „ bydlęcej	190.938	41	—	—
„ „ kainitu	175.182	—	—	—
	9,671.538	99	—	—
„ kainit dany stacyom doświadczalnym	—	—	1.805	07
„ płace	—	—	81.090	35
„ honorarium urzędników kasy krajowej za prowadzenie głównej kasy solnej	1.600	—	—	—
„ remuneracye i zapomogi urzędników, służby kolejowej i pocztowej	10.411	—	12.011	—
„ koszta podróży i zastępstwa urzędników	—	—	9.966	63
„ potrzeby kancelaryjne	—	—	1.804	96
„ porta i telegramy	—	—	4.414	84
„ stemple do weksli	—	—	13.388	18
„ koszta spedycyi	—	—	580.604	16
„ najem i utrzymanie magazynów	—	—	7.023	25
„ koszta rozsyłki produktów solnych między salinami, dostawa worów i maszynek	—	—	1.063	24
„ bonifikacye	—	—	5.985	52
„ prowizyę wypłaconą pośrednikom	—	—	1.232	62
„ rozmaite wydatki	—	—	15.381	84
Odpisy:				
1. urządzenie biur	1.301	90	—	—
2. zakupno maszynek	4.480	67	—	—
3. wory *)	—	—	—	—
4. straty na magazynowaniu soli	1.166	99	—	—
5. odpisy z rachunku różnych dłużników	41	—	—	—
6. kupno parceli pod budowę domu spedycyjnego w Kosowie	2.100	—	9.090	56
Nadwyżka dochodu w r. 1905	—	—	93.100	04
	—	—	837.962	26

*) Z dniem 31/12 1905 pozostało w remanencie 4.061 sztuk worów. Wartości tych worów, wynoszącej kwotę K 1.349·04 nie uwzględniono.

i strat z dniem 31. grudnia 1905 r.

daży soli. **Ma.**

	K	g.	K	g.
Z y s k i.				
Reszta nadwyżki dochodu z roku 1904	—	—	330	78
Ze sprzedaży soli warzonki	9,276.981	02	—	—
„ „ „ kamiennej	565.304	02	—	—
„ „ „ bydlęcej	196.696	57	—	—
„ „ kainitu	193.443	23	—	—
	10.232.424	84	560.885	85
Za zwroty kosztów załadowania	—	—	6.086	05
„ grzywny pieniężne od zastępców	—	—	253	26
„ sprzedane druki	—	—	721	17
„ rozmaite dochody	—	—	861	69
„ wory	—	—	6.644	41
„ tablice	—	—	153	56
Z odsetek od kredytów i papierów wartościowych . .	—	—	262.025	49
	—	—	837.962	26
1. **Stan funduszu emerytalnego** solnego z dnia 31. grudnia 1905	—	—	261.946	73
2. **Stan funduszu rezerwowego** solnego z dnia 31. grudnia 1905	—	—	172.615	93

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 12538/907.

Zestawienie porównawcze dochodów i wydatków

Dochody.

Poszczególnienie	1904 r.		1905 r.		Więcej		Mniej	
	K.	g	K.	g	K.	g	K.	g
Ze sprzedaży produktów solnych	569.066	45	560.885	85	—	—	8.180	60
„ „ tablic	—	—	153	56	153	56	—	—
„ „ druków	158	93	721	17	562	24	—	—
Z grzywien od zastępców	408	72	253	26	—	—	155	46
Z odsetek od kredytów, rachunków bieżących i papierów wartościowych	271.013	08	262.025	49	—	—	8.987	59
Z drobnych nadpłat	—	—	2	53	2	53	—	—
Sprostowanie rachunków	—	—	—	—	—	—	—	—
Zwroty kosztów załadowania	5.567	26	6.086	05	518	79	—	—
Rozmaite drobne dochody	825	90	700	02	—	—	125	88
Zwroty ubezpieczenia magazynów, zapasów soli i robotników	176	89	159	14	—	—	17	75
Ze sprzedaży worów	—	—	6.644	41	6.644	41	—	—
Reszta nadwyżki dochodów z r. 1904	—	—	330	78	330	78	—	—
	847.217	23	837.962	26	8.212	31	17.467	28
W roku 1905 więcej o	—	—	9.254	97	9.254	97	—	—

krajowego funduszu sprzedaży soli za lata 1904 i 1905.

Wydatki.

Poszczególnienie	1904 r.		1905 r.		Więcej		Mniej	
	K.	g	K.	g	K.	g	K.	g
Za kainit dany stacyom doświadczalnym	1.516	33	1.805	07	288	74	—	—
„ zapomogi pogorzelcom i dary z łaski	200	—	400	—	200	—	—	—
„ opusty i odszkodowania	—	—	9	48	9	48	—	—
„ sprostowanie rachunków	30	—	15	39	—	—	14	61
„ stemple do weksli	14.905	66	13.388	18	—	—	1.517	48
„ koszta spedycyi	583.333	55	580.604	16	—	—	2.729	39
„ najem, budowę i utrzymanie magazynów	11.873	88	7.023	25	—	—	4.850	63
„ płace	74.448	99	81.090	35	6.641	36	—	—
„ remuneracye i zapomogi:								
1. honoraryum urzędników kasy krajowej jako kasy solnej	1.600	—	1.600	—	—	—	—	—
2. remuneracye i zapomogi urzędników oraz służby pocztowej salinarnej, telegraficznej i t. d.	9.274	—	10.411	—	1.137	—	—	—
„ koszta podróży i zastępstwa urzędników	14.043	83	9.966	63	—	—	4.077	20
„ potrzeby kancelaryjne i czynsze	3.965	75	5.364	56	1.398	81	—	—
„ porta i telegramy	4.671	67	4.414	84	—	—	256	83
„ koszta rozsyłki produktów solnych między salinami, przewóz maszynek i worów,	4.028	30	1.063	24	—	—	2.965	06
„ bonifikacye	7.265	61	5.985	52	—	—	1.280	09
„ ubezpieczenie zapasów soli i robotników	2.107	28	3.089	60	982	32	—	—
„ podatek od kuponów i stemple do rachunków	1.018	96	1.345	16	326	20	—	—
„ koszta stempli, podań, planów, zastępstwo adwokatów	—	—	22	84	22	84	—	—
„ użycie telefonu	100	—	100	—	—	—	—	—
„ opał, światło i sprzątanie biur	426	40	499	20	72	80	—	—
„ koszta zrealizowania legitymac. kolej.	93	60	96	—	2	40	—	—
„ przykup książek	5	—	5	—	—	—	—	—
„ koszta manipulacyi i prowizyi pocztowej kasy oszczędności	2.470	35	2.823	14	352	79	—	—
„ rozmaite drobne wydatki	1.025	10	2.513	85	1.488	75	—	—
„ odpisy z rachunków różnych dłużników	647	44	491	—	—	—	156	44
„ wory	12.850	56	—	—	—	—	12.850	56
„ urządzenie biur (inwentarz)	838	05	1.301	90	463	85	—	—
„ przeniesienie i urządzenie biura solnego	2.346	19	—	—	—	—	2.346	19
Odpisane zaliczki	263	—	—	—	—	—	263	—
Sensalne Banku krajowego	—	—	10	98	10	98	—	—
Maszynki do zaszywania kartonów	6.134	37	4.480	67	—	—	1.653	70
Straty na magazynowaniu produk. solnych	3.137	10	1.166	99	—	—	1.970	11
Formy na sól topkową	6	88	—	—	—	—	6	88
Roboty introligatorskie	497	06	441	60	—	—	55	46
Kupno parceli pod budowę domu spedycyjnego w Kosowie	—	—	2.100	—	2.100	—	—	—
Prowizya od sprzedanej soli kamiennej	32.761	54	1.232	62	—	—	31.528	92
	797.886	45	744.862	22	15.498	32	68.522	55
W r. 1905 więcej o	—	—	53.024	23	53.024	23	—	—

LW. 13.168/06.

We Lwowie dnia 5. lutego 1907.

Aleg 21

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o utworzeniu krajowego funduszu inwestycyjnego i o zmianie niektórych postanowień statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Wedle postanowienia §. 101. statutu Banku krajowego ma być nadwyżka dochodów Banku obliczana w myśl prawa handlowego obracaną:

1) W 40% na pomnożenie kapitału zakładowego;

2) w 30% na utworzenie ogólnego funduszu rezerwowego w celu pokrycia możebnych strat we wszystkich działach Banku;

3) w 30% na utworzenie specyalnych rezerw dla listów zastawnych i obligów komunalnych i to w 20% na specyalną rezerwę dla listów, a w 10% na specyalną rezerwę dla obligów.

Następny zaś §. 102. postanawia: Gdy kapitał zakładowy Banku dojdzie do 4,400.000 K, nadwyżka coroczna przychodów Banku, o ile nie będzie potrzebną na utrzymanie w powyższej wysokości kapitału zakładowego, oddaną będzie do dyspozycyi Sejmowi krajowemu.

Z brzmienia tych dwóch bezpośrednio po sobie następujących postanowień wynika, że z chwilą, kiedy kapitał zakładowy Banku przez coroczne doliczanie doń czterdziestu procent z zysków dosięgnie kwoty 4,400.000 K, z chwilą tą ustanie dalsze pomnażanie kapitału zakładowego i dalsze gromadzenie rezerw, a cała coroczna nadwyżka dochodów służyć ma do dyspozycyi Wysokiego Sejmu.

Wedle zamknięcia rachunkowego za rok 1905 dosiągnął kapitał zakładowy kwoty 4,247.616 K po doliczeniu doń 40% z nadwyżki, wynoszącej 600.408 K.

W słusznem przypuszczeniu, że nadwyżka ta za rok 1906 nie będzie mniejszą, że zatem część z niej, mająca się doliczyć do kapitału zakładowego, wyniesie $600.408 \times 40\% = 240.163$ K, co łącznie z powyższą sumą kapitału zakładowego da 4,487.779 K, zatem przekroczy o 87.779 K granicę przez statut zakreśloną, wstawił Wydział krajowy do dochodów preliminarza budżetu krajowego na rok 1907 w rubr. XVI. poz 5. w zaokrągleniu 80.000 K, jako kwotę, która po myśli powołanego wyżej postanowienia statutu Bankowego służyć ma do dyspozycyi Wysokiego Sejmu.

Z uwagi, że kwota 87.779 K, przenosząca maksymalną granicę kapitału zakładowego, jest 36·5% częścią sumy 240.163 K, przypadającej przypuszczalnie z zysku

roku 1906 na kapitał zakładowy, miałby Wysoki Sejm prawo, idąc ściśle w duchu powołanych dwóch postanowień statutowych, rozporządzić również 36·5% z resztującego przypuszczalnego czystego zysku w kwocie 360.245 K, t. j. kwotą 131.489 K, a resztę tylko t. j. 228.756 K przeznaczyć na dopełnienie rezerw po połowie na rezerwę ogólną i rezerwy specyalne emisyj bankowych.

Jakkolwiek rezerwy te — z pominięciem rezerwy dla obligów kolejowych, tworzonej oddzielnie z innych źródeł — wynosiły już z końcem roku 1905 poważną sumę 4,225.296 K, dorównywającą [illegible] kapitałowi zakładowemu, a obok gwarancyi kraju, udzielonej wszystkim działom bankowym, stanowią zupełne zabezpieczenie dla wszystkich walorów i zobowiązań Banku, Wydział krajowy nie wystąpił z wnioskiem co do rozporządzenia już w tym roku owemi 36·5%, z tej części czystego zysku roku 1906, która przypaść ma rezerwom tak, jak to uczynił z częścią czystego zysku, przypadającego kapitałowi zakładowemu.

Już po zestawieniu preliminarza budżetu na rok 1907, który objął w dochodach także i ów spodziewany udział funduszu krajowego w kwocie 8[illegible].000 k. w dochodach Banku za rok 1906, przedstawiła Dyrekcya Banku krajowego, opierając się na uchwale Rady nadzorczej, projekt odmiennego zużytkowania nadwyżek z corocznych dochodów Banku, aniżeli to postanawia § 10[illegible]. statutu w dotychczasowem brzmieniu.

Mając na pamięci uchwałę Wys. Sejmu z dnia 12. listopada 1904 polecającą Wydziałowi krajowemu między innemi, ażeby

1) wygotował plan systematycznej akcyi finansowej kraju w granicach dotychczasowej dotacyi funduszu przemysłowego, w którejby także przeznaczono wydatną pomoc na planowe powołanie do życia gałęzi przemysłu potrzebnych a możliwych w kraju;

2) przeprowadził badania, jakimi sposobami dałoby się wdrożyć większą akcyę celem powołania do życia wielkiego przemysłu a, o ileby ta akcya przekraczała dzisiejsze środki, przedłożył wnioski na najbliższą sesyę;

3) przyspieszył rokowania w sprawie powołania do życia ewentualnie przy pomocy kraju Banku przemysłowego;

mając tedy te uchwały na pamięci, Dyrekcya Banku krajowego przedstawiła Wydziałowi krajowemu w umotywowanem przedłożeniu wniosek na utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego, dotowanego z tej nadwyżki dochodów Banku, która służyła dotąd na powiększenie kapitału zakładowego tj. z 40% corocznego czystego zysku.

Obok tych względów, które kierowały Dyrekcyą Banku przy powzięciu myśli stworzenia takiego funduszu, ważnym momentem była także okoliczność, że Bank krajowy działając w duchu swych założycieli i uznając w szeregu wypadków faktyczne stosunki naszego kraju, użyczał pomocy Towarzystwom akcyjnym, spółkom komandytowym, przedsiębiorstwom przemysłowym w ten sposób, że przyjmował w nich udział przez akcye lub udziały, a łączna suma jego udziałów w różnych przedsiębiorstwach wynosi 750.000 K.

Stan ten jest niepożądany w dwóch kierunkach:

Część funduszów Banku jest unieruchomioną w udziałach a choć ona jak na kapitał zakładowy Banku jest znaczną, efekt na ogół jest nieznaczny, a powtóre nie jest rzeczą wskazaną i pożądaną, by wśród aktywów Banku, których solidność bezwzględna musi być w najszerszem pojęciu kategorycznym postulatem, figurowały udziały w przedsiębiorstwach przemysłowych, mogące w razie niepomyślnych konjunktur przedstawiać tylko zmniejszoną wartość.

Dla uchylenia tedy tego stanu w obu kierunkach ma służyć projektowany fundusz inwestycyjny w sposób poniżej podany.

Co do pozostałych 60% czystego zysku, to zdaniem Dyrekcyi, należałoby je nadal używać na zasilanie rezerw i to tak ogólnej jak i specyalnych dla oddziału hipotecznego i komunalnego. Coroczny bowiem przybytek 60% czystego zysku do rezerw, przez 30% na specyalną i 30% na ogólną rezerwę, zdolną znaczną swą częścią trwale zasilić fundusz obrotowy Banku jest pożądanym i nieodzownie potrzebnym, bo Bank krajowy mając być w myśl zamiaru założycieli bezwzględnie pierwszorzędną i rozstrzygającą instytucyą kredytową kraju, finansującą emisye kraju i swe własne, ma-

jącą skutecznie objąć i przejąć całe życie gospodarcze, wymaga co raz to silniejszej podstawy kapitałowej.

Godząc się w zasadzie na powyższe wnioski, postanowił Wydział krajowy zaprojektować Wys. Sejmowi utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego i nie wstawiać do budżetu krajowego *poczęwszy od r. 1908* nadwyżek dochodów Banku krajowego, używanych dotąd na powiększenie kapitału zakładowego, lecz przeznaczać je na utworzenie tego funduszu tak długo, dopóki z tych corocznych wkładek, bez wliczania ich oprocentowania i bez ewentualnych zysków, nie powstanie kapitał 5 milionów koron.

Wydział krajowy pozwala sobie zwrócić uwagę Wys. Izby, że nie mając jeszcze tego projektu Banku, wstawił do preliminarza r. 1907 w dochód 80 000 K, jako spodziewany udział kraju w dochodach Banku za rok 1906. Gdyby jednakowoż Wys. Sejm uznał, że tworzenie projektowanego funduszu ma powstać już z rokiem 1907 i owych 80.000 K. ma być pierwszą ratą dotacyjną w takim razie odpadłby ten dochód z preliminarza roku 1907, a ogólny tam wykazany niedobór do pokrycia pożyczką podniósłby się o 80.000 K.

Fundusz ten, stanowiący własność kraju, byłby przez Bank krajowy za osobnem ustanowić się mającem wynagrodzeniem administrowany, osobno bilansowany i zarachowywany, a przeznaczeniem jego byłoby popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu, rolnictwa, górnictwa i handlu, bądźto przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez tworzenie lub popieranie organizacyi kooperacyjnych, bądź też wogóle w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

Wydział krajowy zaznacza, że fundusz ten miałby w pierwszym rzędzie spełniać te zadania, które wyżej wymieniono, w drugim zaś rzędzie dopiero udzielać pożyczek tym przedsiębiorstwom, któreby powyższym określeniom odpowiadały, a ze względu na pewne swe znamiona nie mogły kompetować o pożyczki z istniejących już funduszów: przemysłowego i przemysłowo-rolniczego. Stanowczo zaś za wykluczone uważa Wydział krajowy, aby jedno i to samo przedsiębiorstwo mogło i w funduszu inwestycyjnym i w pożyczkowym funduszu przemysłowym znaleść pomoc materyalną.

Działalność swą rozpocząłby fundusz inwestycyjny z chwilą wpłacenia pierwszej dotacyi w sposób, któryby bliżej określił regulamin, wydany przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcyi Banku krajowego. W regulaminie tym, prócz ścisłego określenia i oznaczenia granic działalności tego funduszu w duchu wyżej poczynionych zastrzeżeń, unormowaną byłaby także wysokość wynagrodzenia Banku za administracyę, tudzież kwestya tworzenia specyalnej rezerwy, wreszcie sposób tworzenia i powoływania ciał doradczych względnie komisyj informacyjnych.

Z chwilą kiedy fundusz ten z samych wyłącznie corocznych wkładek, pochodzących z 40% czystego zysku Banku, dosięgnie kwoty dwóch milionów K., nastąpi stopniowe wcielenie dań aktywów Banku krajowego, składających się z udziałów w przedsiębiorstwach przemysłowych, według ich rzeczywistej wartości w chwili wcielenia. Refundowanie to odbywać się będzie, jak powiedziano, stopniowo tak, że co najwyżej półroczna dotacya funduszu inwestycyjnego będzie mogła być na ten cel użytą.

Wydział krajowy sądzi, że myśl ta o stworzeniu funduszu inwestycyjnego w czyn zamieniona odpowie intencyi, jaka przebijała z uchwały Wys. Sejmu wyżej przytoczonej.

Bez przyczynienia się funduszu krajowego, a jedynie przez czasowe zrzeczenie się dochodu, nie mającego w 40 milionowym budżecie większego znaczenia, dochodu, bez którego się budżet krajowy dotąd obywał, powstanie z biegiem lat instytucya finansowa, jak na nasze stosunki poważna, która przy braku u nas zamożnych warstw średnich i przy braku tradycyj ekonomicznych, stanowiących poważną trudność w powstawaniu przedsiębiorstw przemysłowych, a w zasilaniu powstałych w kapitał obrotowy, przyczynić się winna i niewątpliwie się przyczyni do ekonomicznego rozwoju kraju.

Nie przesądzając przyszłości, która da świadectwo o pożyteczności i o rozwoju tej instytucyi, Wydział krajowy nadmienia jedynie, że jeżeli się wyrażone powyżej nadzieje ziszczą, będzie rzeczą przyszłych Reprezentacyi kraju zastanowić się nad tem, czyby nie należało instytucyi tej wyposażyć w prawo emitowania własnych obligacyj dla poważniejszego powiększenia kapitału zakładowego.

Wnioski, które Wydział krajowy Wys. Sejmowi w zakończeniu tego sprawozdania przedkłada do uchwały, dotyczą między innemi także zmiany §. 102. statutu Banku krajowego.

Gdy zaś zachodzi potrzeba wprowadzenia zmian także w inne postanowienia statutu, Wydział krajowy nie przedkłada Wys. Sejmowi oddzielnego sprawozdania w tej mierze, lecz w niniejszem przedłożeniu omawia potrzebę tych zmian i po wnioskach, dotyczących utworzenia funduszu inwestycyjnego, przedstawia wnioski, zmierzające do ich wprowadzenia.

Że zaś przedmiot pierwszy, tj. utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego, leży w zakresie czynności departamentu II., zaś sprawa zmiany postanowień statutowych Banku w zakresie czynności departamentu III., przeto sprawozdanie niniejsze, jako obejmujące oba te przedmioty, przedkładają Wys. Sejmowi jako sprawozdawcy szefowie wymienionych departamentów.

Przechodząc do omówienia potrzeby pewnych zmian w statucie Banku krajowego, Wydział krajowy pozwala sobie w pierwszym rzędzie zwrócić uwagę na dotychczasowe brzmienie §. 4. ust. 2. statutu, który postanawia, że Bank może udzielać pożyczek hipotecznych na domy, położone w miejscowościach podlegających podatkowi domowo czynszowemu, które oznaczy Wydział krajowy.

Z ścisłej interpretacyi tego postanowienia wynika, że Wydział krajowy powinien oznaczać tylko te miejscowości, w których Bank może pożyczek hipotecznych na domy udzielać, które faktycznie podlegają podatkowi domowo czynszowemu, a temi są po myśli § 1. ustawy z 9. lutego 1882 Dz. p. p. Nr. 17 tylko te miejscowości, gdzie przynajmniej połowa domów i ubikacyj mieszkalnych jest wynajmowana

Ponieważ zaś dla kredytu hipotecznego na dom, decydującym momentem jest to, czy dom wogóle opłaca podatek czynszowy a wcale nie to, czy on leży w miejscowości, zaliczonej do rzędu podlegających podatkowi czynszowemu, Wydział krajowy przychylając się do opinii Rady nadzorczej Banku krajowego, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na zmianę tego postanowienia w tym kierunku, aby bez dopuszczenia podwójnej interpretacyi wyraźnie było zaznaczone, iż Bank krajowy może udzielać pożyczek hipotecznych na domy murowane mieszkalne podlegające podatkowi domowo czynszowemu, a położone w tych miejscowościach, które Wydział krajowy oznaczy.

Uchwałą z dnia 15. listopada 1905 podniósł Wys. Sejm gwarancyę funduszu krajowego za zwrot wkładek oszczędności, lokowanych w Banku krajowym i za opłatę odsetek od tych wkładek z 16 na 20 milionów kor., a zarazem zmienił odpowiednio §. 89 ust. 2. i 4. statutu bankowego.

Uchwała ta uzyskała Najwyższe zatwierdzenie, a w ślad zatem zatwierdziło też Ministerstwo spraw wewnętrznych powyższe zmiany statutowe.

Obok powyższych zmian wprowadził Wys. Sejm uchwałą z tej samej daty szereg dalszych zmian, które miały wyłącznie na celu rozszerzenie zakresu działania Banku krajowego w dziale pożyczek komunalnych przez udzielanie pożyczek funduszowi krajowemu, tudzież prywatnym przedsiębiorstwom budowli i innych robót publicznych.

Po upływie niemal pięciu kwartałów od dnia uchwały sejmowej, zawiadomiło Wydział krajowy Prezydyum ck. Namiestnictwa pismem z dnia 19. stycznia 1907 L. 18823, że Ministerstwo spraw wewnętrznych po porozumieniu się z interesowanemi Ministerstwami nie może zmian tych zatwierdzić a to, o ile się rozchodzi o udzielanie tego rodzaju pożyczek funduszowi krajowemu, dla braku postanowienia, że uchwała Sejmu, upoważniająca Wydział krajowy do zaciągnięcia takiej pożyczki, wymaga Najwyższego zatwierdzenia, o ile się zaś rozchodzi o udzielanie tych pożyczek prywatnym przedsiębiorstwom dla tego, że postanowienie takie kolidowałoby z wymogami ustawy z dnia 27. grudnia 1905 Dz. p. p. Nr. 213 o fundowanych obligacyach bankowych. Zarazem jednak wskazało c. k. Ministerstwo sposób, w jakiby się ten sam cel dało osiągnąć. Wystarczyłoby mianowicie wprowadzić do statutu postanowienie, że Bank krajowy może prócz udzielania pożyczek komunalnych państwu, krajowi i t. d. nabywać także w drodze cesyi pretensye osób trzecich już istniejące do państwa. kraju i t. d. i na podstawie takich cedowanych pretensyj wydawać obligi komunalne,

Wreszcie zwróciło c. k. Ministerstwo uwagę, że skoro już mowa o rozszerzeniu działalności Banku krajowego w dziale komunalnym, to należałoby także uzupełnić postanowienia statutowe w tym dziale rozszerzeniem sfery uprawnionych do pobierania pożyczek na te publiczno-prawne korporacye w kraju, które z mocy ustawy mają prawo pokrywania swych zapotrzebowań nakładaniem mających się ściągać danin.

Uwagi te zakomunikował Wydział krajowy Dyrekcyi Banku krajowego, zalecając przedstawić je Radzie nadzorczej dla postawienia odpowiednich wniosków.

Rada nadzorcza sprawą tą z uwagi na jej nagłość bezzwłocznie się zajęła i uchwaliła na posiedzeniu dnia 26. stycznia 1907 przedstawić Wydziałowi krajowemu wnioski na przestylizowanie zmian §§. 3 B., 36, 43 i 109 w duchu uwag c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Mając przytem na uwadze, że subsydyarna gwarancya kraju tak dla obligów komunalnych jak i dla obligów kolejowych oznaczona jest na 30 milionów koron dla każdego z tych działów, a suma udzielonych pożyczek komunalnych z końcem 1906 roku wynosiła już 21,654.625 K, zaś kolejowych 23,579.978 K., że dalej zgłoszenia a tem samem i zapotrzebowania w jednym i drugim dziale są bardzo znaczne, a przez projektowane rozszerzenie działu komunalnego jeszcze się wzmogą, zaś w dziale kolejowym wskutek dalszej akcyi kraju na polu budowy kolei lokalnych, a miasta Lwowa na polu budowy nowych linii lokalnej kolei elektrycznej również bardzo wzrosną, postanowiła Rada nadzorcza Banku krajowego przedstawić Wydziałowi krajowemu potrzebę wyjednania u Wys. Sejmu gwarancyi kraju dla jednego i drugiego z wymienionych działów do wysokości 50,000.000 koron dla każdego z osobna.

Uznając w zupełności motywa, które skłoniły Radę nadzorczą do wystąpienia z tem żądaniem, Wydział krajowy sądzi, że bez uszczerbku dla rozwoju tych działów można gwarancyę kraju dla obu działów rozszerzyć na teraz o dalszych 10 milionów koron dla każdego, zatem do 40 milionów koron i w tym duchu pozwala sobie przedłożyć poniżej odpowiednie wnioski.

Na podstawie powyższego przedstawienia sprawy Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm ustanawia krajowy fundusz inwestycyjny w wysokości pięciu milionów koron, przeznaczony na popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu rolnictwa, górnictwa i handlu bądź to przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez tworzenie lub popieranie organizacyi kooperacyjnych, bądź też wogóle w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

II. Sejm przeznacza z bilansów Banku krajowego począwszy od bilansu za r. 1907 na dotacyę tego funduszu tę coroczną nadwyżkę dochodów Banku, która służyć miała na powiększenie kapitału zakładowego, a która po dojściu tego kapitału do kwoty 4,400.000 K, miała być oddawaną do dyspozycyi Sejmowi.

III. Przekazywanie tej nadwyżki do krajowego funduszu inwestycyjnego ma się odbywać tak długo, dopóki fundusz ten z samych tylko nadwyżek, bez doliczania jakichkolwiek odsetek i ewentualnych zysków, nie urośnie do kwoty pięciu milionów koron.

IV. Fundusz inwestycyjny będzie osobno administrowany, zarachowywany i bilansowany przez Bank krajowy na podstawie przepisów, wydanych przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcyi Banku krajowego.

V. Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisyj aż do dalszej wysokości dziesięciu milionów koron imienuej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancyą do wysokości czterdziestu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero, o ileby wyżej wymienione fundusze

nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

VI. Kraj gwarantuje dopełnienia zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj kolejowych, aż do dalszej wysokości dziesięciu milionów koron imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancyą do wysokości czterdziestu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Banku krajowego, pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacyach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl §. 64. lit. *b.* walory kolejowe, specyalny fundusz rezerwowy, utworzyć się mający dla obligacyj kolejowych (§. 76.), następnie cały majątek Banku krajowego (§. 67.), a dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczone aktywa na pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

VII. Sejm uchyla postanowienia §§. 3 B. C. D. n., 4. 2., 36., 43., 102., 109. B. 2, 112. 2. statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala je w osnowie następującej:

§. 3. B. Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek spłacalnych ratami:

1. Państwu, funduszowi krajowemu, powiatom i gminom;

2. towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 Nr. 70. dz. p. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów przyjętą zgodnie z ustawą;

3. spółkom wodnym na cele w ich zakres statutowy wchodzące (§ 36.);

4. wszelkim innym prawno publicznym korporacyom, mającym swą siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swoich potrzeb.

Wszystkie te pożyczki udzielane będą w obligacyach komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek.

Pożyczki udzielane funduszowi krajowemu wymagają Najwyższego zatwierdzenia.

Oprócz tych pożyczek, udzielanych bezpośrednio wymienionym wyżej osobom prawnym, wolno Bankowi krajowemu nabywać w drodze cesyi pretensye osób trzecich, przysługujące im do Państwa, kraju i innych prawno publicznych korporacyj w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem i na podstawie tak nabytych pretensyj obligacye komunalne emitować. Wszystkie obligacye komunalne wszelkich emisyj, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać sumy 40,000.000 (czterdziestu milionów) koron imiennej wartości.

Do emisyi obligacyj komunalnych ponad ogólną sumę czterdziestu milionów koron imiennej wartości, potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisyj, aż do łącznej wysokości czterdziestu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby, wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

§. 3. C Oddział kolejowy obejmuje udzielanie spłacalnych ratami pożyczek Państwu, krajowi i prywatnym przedsiębiorstwom kolejowym w kraju.

Pożyczki te udzielane będą odbiorcom w obligacyach kolejowych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacye kolejowe, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 40,000.000 koron imiennej wartości.

Do emisyi obligacyj kolejowych ponad powyższą sumę potrzebne jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj kolejowych aż do wysokości 40,000.000 koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Banku krajowego, pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacyach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl §. 64. lit. *b.* walory kolejowe, specyalny fundusz rezerwowy utworzyć się mający dla obligacyj kolejowych (§. 76.), następnie cały majątek Banku krajowego (§. 67.) a dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczone aktywa na

pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

§. 3. D. n. przyjmowanie poręki za kredytowane przez Rząd podatki spożywcze i kredytowaną Wydziałowi krajowemu należytość za sól.

§. 4. 2) na zapisane w księgach hipotecznych domy murowane mieszkalne, mogące podlegać podatkowi domowo czynszowemu w miejscowościach, które oznaczy Wydział krajowy.

§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych:

1. Państwu, funduszowi krajowemu, powiatom i gminom:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów;

b) na inwestycye i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych lub gminnych zakładów kredytowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki.

2. Towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873 Nr. 70 Dz. p. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, celem dostarczenia obrotowego funduszu, szczególnie dla udzielania pożyczek na realności włościańskie, pod warunkami odpowiadającymi potrzebom kredytu włościańskiego, jednak przy przestrzeganiu istniejących dla tych instytucyj statutowych i odnośnych prawnych postanowień.

3. Spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z 30. maja 1869 Dz p. p. Nr. 93. i ustawy krajowej z 14. marca 1875 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. na cele wskazane statutem Spółki. Pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów robót, na których pokrycie zaciągniętą zostaje. Jeżeli pożyczkę zaciąga spółka wodna, subwencyonowana przez kraj lub państwo, pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów niepokrytych subwencyą.

4. Wszelkim innym prawno publicznym korporacyom, mającym swoją siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swoich potrzeb.

Przyznanie pożyczki w obligacyach komunalnych nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcyi, a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

Udzielanie pożyczek komunalnych gminom wiejskim, tudzież gminom miasteczek i miast, nieposiadających osobnych statutów, zależne jest od uchwały Rady powiatowej, uznającej istotną pożyteczność i potrzebę zaciągnięcia pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

O każdej pożyczce komunalnej, kwotę 200,000 (dwakroć stotysięcy) Koron przenoszącej, tudzież o każdej pożyczce komunalnej, udzielonej gminie lub powiatowi, przedtem już jakąś zaliczką lub pożyczką obciążonym, Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

§. 43. Bank krajowy wydawać może obligacye komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek komunalnych, udzielonych państwu, funduszowi krajowemu, powiatom lub gminom, dalej towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873 r. Dz. p. p. Nr. 70, powiatowym lub gminnym kasom oszczędności, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, wreszcie spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z dnia 30. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 93 i ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. ust i rozp. kraj. Nr. 38, a to do wysokości tych pożyczek (§. 36), wreszcie wszelkim innym prawno publicznym korporacyom, mającym siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania daniu dla pokrycia swych potrzeb.

§ 102. Gdy kapitał zakładowy Banku dojdzie do czterech milionów czterechkroć stu tysięcy koron, nadwyżka coroczna przychodów Banku krajowego, która dotąd służyła na powiększenie kapitału zakładowego Banku, o ile nie będzie potrzebną na utrzymanie go w powyższej wysokości, oddawaną będzie na utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego, którego przeznaczeniem będzie: popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu, rolnictwa, górnictwa i handlu, bądźto przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez

tworzenie lub popieranie organizacyi kooperacyjnych, bądźto wogóle przez działanie w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

Krajowy ten fundusz inwestycyjny ma być tak długo rzeczonemi nadwyżkami dochodów Banku krajowego stopniowo i corocznie dotowanym, dopóki z samych tych nadwyżek nie urośnie do kwoty pięciu milionów koron, poczem o przeznaczeniu i sposobie użycia dalszych nadwyżek Banku krajowego — Sejm postanowi.

Krajowy fundusz inwestycyjny będzie wedle przepisów, wydanych przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcyi Banku krajowego, osobno administrowany przez Bank krajowy, zarachowywany i bilansowany.

§. 109. B. 2. przyznawanie na wniosek Dyrekcyi pożyczek komunalnych (§. 36.) i potwierdzanie na obligacyach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki udzielonej państwu, funduszowi krajowemu, gminie, powiatowi, względnie towarzystwu zaliczkowemu, kasie oszczędności powiatowej lub gminnej za poręką gminy lub powiatu, przyjętą zgodnie z ustawą, dalej spółce wodnej lub też jakiejkolwiek innej korporacyi prawno publicznej w kraju, mającej prawo nakładania danin dla pokrycia swych potrzeb — albo, że wydano je na podstawie nabytych przez Bank w drodze cesyi pretensyi osób trzecich, przysługujących im do którejkolwiek z powyższych osób prawnych (§. 47. lit. g).

§. 112. 2. ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych i kolejowych i wysokości dodatku na koszta zarządu (§§. 11. 37. i 58.) oraz ustanowienie stopy procentowej prowizyi zwłoki (§. 14.).

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawcy:
Dr. Władysław Jahl, *w. r.*
Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*
Członkowie Wydziału krajowego.

LW. 112.323/06. We Lwowie dnia 4. stycznia 1907.

Aleg 22

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych, gorzelni i folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych, chemiczno rolniczej w Dublanach i botaniczno rolniczej we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego o zakładach naukowych rolniczych w Dublanach, tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych rolniczych, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu w dniu 14. listopada 1905 następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych zakładach naukowych rolniczych, o gorzelni i folwarku w Dublanach, tudzież o krajowych stacyach doświadczalnych, chemiczno-rolniczej w Dublanach i botaniczno rolniczej we Lwowie.

2. Sejm uchyla ustęp 4. lit. a) i ustęp 5. uchwały swojej z 26. października 1904 roku i upoważnia Wydział krajowy, by na pokrycie a) kosztów budowy na pomieszczenie stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej i szkoły gorzelniczej w Dublanach w kwocie 125.000 K, b) kosztów rozszerzenia domu zakładowego dla uczniów w kwocie 105.000 K, i c) reszty kosztów instalacyi gazowni w Dublanach w kwocie 15.000 K zaciągnął w Banku krajowym pożyczkę w 4% obligacyach komunalnych IV. emisyi w nominalnej wysokości 250.000 K, spłacalnej w 44 latach w ratach rocznych po 12.500 K od roku 1906 począwszy.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt w sumie 30.200 K na rekonstrukcyę gorzelni w Dublanach i wstawia tę sumę do budżetu krajowego na rok 1906.

4. Sejm ustanawia następujący skład osób i płac grona nauczycielskiego krajowej szkoły gorzelniczej w Dublanach. Grono nauczycielskie składa się: a) z kierownika a zarazem głównego profesora szkoły, b) z asystenta, c) z docentów pomocniczych przyjmowanych czasowo za remuneracyą. (Następuje wyszczególnienie poborów, czego tu nie powtarzamy),

5. Sejm ustanawia przy szkole gorzelniczej w Dublanach Stacyę doświadczalną dla gorzelnictwa i pokrewnych przemysłów rolniczych.

6. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 42.000 K, na melioracyę łąk folwarku zakładowego w Dublanach i wstawia na poczet tego kredytu kwotę 7.300 K do budżetu krajowego na rok 1906.

7. Sejm zwiększa etat asystentów Stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach o jedną posadę asystenta nieetatowego z płacą 1.600 K rocznie i wolnem pomieszkaniem w Zakładzie lub ryczałtem na pomieszkanie i opał w kwocie 318 K rocznie i o jedną posadę asystenta nieetatowego z płacą 1.200 K rocznie i wolnem pomieszkaniem lub ryczałtem na mieszkanie i opał w kwocie 318 K rocznie.

8. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyznania etatowemu asystentowi Stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, p. Adamowi Karpińskiemu, dodatku pięcioletniego w kwocie 400 K rocznie począwszy od 1. sierpnia 1906.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, by do kosztów budowy gmachu dla Stacyi doświadczalnej chemiczno rolniczej i szkoły gorzelniczej w Dublanach, do kosztów rozszerzenia domu zakładowego dla uczniów, tudzież do kosztów rekonstrukcyi gorzelni i założenia gazowni w Dublanach, przyczynił się odpowiednim datkiem z funduszów państwowych.

W następującem sprawozdaniu o krajowych zakładach naukowych rolniczych w Dublanach na rok 1905/6 zdaje Wydział krajowy zarazem sprawę z wykonania przytoczonych powyżej uchwał Wys. Sejmu.

1. Akademia rolnicza i stacya doświadczalna chemiczno rolnicza w Dublanach.

Inwestycye dozwolone zeszłoroczną uchwałą Wys. Sejmu, mianowicie budowa własnego gmachu stacyi doświadczalnej chemiczno rolniczej i założenie gazowni szkolnej w Dublanach, są wypływem wspólnych potrzeb Akademii rolniczej i Stacyi doświadczalnej i mają dla rozwoju obu tych Zakładów pierwszorzędne znaczenie.

Budowę Stacyi doświadczalnej, oddał Wydział krajowy po przeprowadzeniu rozprawy ofertowej w przedsiębiorstwo p. T. Stryjeńskiemu, architekcie z Krakowa, na podstawie przyjętego przez Wys. Sejm projektu i kosztorysu. Budowa zaczęta z wiosną 1906, znajduje się już pod dachem i w sierpniu 1907 oddaną będzie do użytku.

Urządzenie gazowni zakładowej ukończono zupełnie w czerwcu 1906 r. Gazownia funkcyonuje bez zarzutu, wytwarza gaz z odpadków naftowych i koksu, nadający się bardzo dobrze do celów laboratoryjnych i do oświetlenia w palnikach auerowskich. Otwarcie gazowni usuwa dotychczasowe zasadnicze braki w uposażaniu pracowni naukowych w Dublanach, stwarza więc decydującą podstawę dla ich rozwoju. Rachunek kosztów założenia gazowni, przedstawimy w roku przyszłym pospołu z rachunkiem budowy stacyi, obie bowiem inwestycye objęte są jednym wspólnym funduszem. Koszta ruchu gazowni omawiamy poniżej.

Do programu uchwalonych przez Wys. Sejm inwestycyj, wchodziło także rozszerzenie domu zakładowego (internatu) dla uczniów Akademii rolniczej w Dublanach kosztem 105.000 K, do wykonania tej budowy Wydział krajowy jednakowoż nie przystąpił z następujących powodów. Po pierwsze uznano przy rewizyi projektu rozszerzenia internatu, który przedstawiliśmy na ubiegłej sesyi, że jego wykonanie polegające na budowie nowego skrzydła, przytykającego bezpośrednio do dawnego gmachu, nastręczyłoby znaczne trudności konstrukcyjne i nie wypełniłoby całego zadania nowej budowy, którą zamierzono obok rozszerzenia internatu, także uchylenie wadliwych urządzeń w dawnym budynku (rekonstrukcya jadalni i kuchni, urządzenie łazienek, odsunięcie restauracyi i sali rekreacyjnej od pokojów, w których uczniowie mieszkają i uczą się). Powtóre projekt dobudowy skrzydła okazał się za szczupłym, dozwalał bowiem tylko na przeniesienie do internatu tych 20 uczniów, którzy mieszkają chwilowo w domu przeznaczonym właściwie na mieszkania nauczycielskie, lecz nie liczył się z przyrostem frekwencyi. Tymczasem wobec napływających podań o przyjęcie do Akademii, a nawet zbiorowych zgłoszeń ze strony zarządów średnich Zakładów naukowych, chcą-

cych zapewnić swym abituryentom możność wyższych studyów, nie podobna było oprzeć się przekonaniu, że podejmując nową budowę, należy ją wykonać od razu obszerniej, umożliwić przyrost frekwencyi przynajmniej do 100 uczniów, stosownie do pojemności sal wykładowych i laboratoryów. Na zlecenie Wydziału krajowego wypracował architekt Stryjeński nowy projekt techniczny rozszerzenia internatu z uwzględnieniem naprowadzonych powyżej żądań. Kosztorys dołączony do projektu opiewa na 178.500 K, podczas gdy uchwalony kredyt wynosił 105.000 K. Z powodu tak znacznej różnicy kosztów, Wydział krajowy wstrzymał wogóle rozpoczęcie budowy i sprawę tę przedkłada ponownej decyzyi Wys. Sejmu.

Według nowego projektu technicznego rozszerzenie internatu polegać ma na wykonaniu następujących budowli i adaptacyj:

1) Odrębny jednopiątrowy pawilon, połączony z dawnym budynkiem przez zamknięty ganek parterowy, mieści kuchnię i jadalnię na 100 osób, salę rekreacyjną uczniów, jadalnię i czytelnię profesorów. Kosztorys pawilonu wraz z parterowem połączeniem opiewa na 128.000 K.

2) Adaptacye jadalni i sali rekreacyjnej w dawnym budynku na mieszkania uczniów, wyprowadzenie piętra nad dawną salą rekreacyjną i dwóch piętr nad dawną jadalnią, przez co zyskuje się ogółem 40 nowych pomieszczeń dla uczniów. Koszt oblicza się na 38.000 K

3) Zaadaptowanie dawnej kuchni na łazienki 5.000 K, kanalizacya 7.000 K.

Przeniesienie kuchni, jadalni i sali rekreacyjnej poza obręb pomieszkań uczniów do osobnego pawilonu, połączonego z dawnym budynkiem tylko zapomocą parterowego traktu, stanowi główną zaletę nowego projektu, lecz powoduje zarazem znaczną różnicę w kosztach w porównaniu z projektem poprzednim. Sam pawilon ma kosztować 107.000 K. inne powyżej wyszczególnione roboty budowlane, podnoszą ogólny kosztorys do sumy 178.000 K. Uwzględniwszy nadto wydatki administracyjne (sporządzenie planów, kierownictwo budowy), tudzież podwyżkę kosztów materyałów budowlanych i robocizny, jaka nastąpiła w ciągu b. r., wypada wyszczególnioną powyżej sumę podnieść o 10%, zatem okrągło do kwoty 200.000 K. Do kosztów budowy wchodzą wreszcie instalacye gazowego oświetlenia pawilonu, tudzież połączenie z rurociągiem gazowym, co wyniesie 10.000 K. Całą inwestycyę na rozszerzenie domu zakładowego na podstawie nowego projektu, obliczamy więc na 210.000 K.

Jestto wydatek znaczny, po wszechstronnem rozważeniu sprawy doszliśmy jednak do wniosku, że zamierzona inwestycya, jeżeli ma być zupełną i o trwałej użyteczności, nie da się przeprowadzić tańszymi środkami. W przekonaniu, że rozszerzenie i rekonstrukcya urządzeń internatu jest dla dobra Zakładu konieczną i w uznaniu potrzeby otwarcia Akademii dla większego niż dotychczas zastępu młodzieży, Wydział krajowy przedstawia Wys. Sejmowi opisany powyżej projekt rozszerzenia domu zakładowego do przyjęcia i zatwierdzenia. Kredyt dozwolony na ten cel w ubiegłym roku, pokrywa tylko połowę zapotrzebowania. Wydział krajowy uprasza więc Wysoki Sejm we wniosku sformułowanym przy końcu niniejszego sprawozdania, o upoważnienie do zaciągnięcia w Banku krajowym w r. 1908 dalszej pożyczki komunalnej w nominalnej wysokości 105.000 K spłacalnej w 44 latach od r. 1908 począwszy.

Uchwała Wys. Sejmu z d. 14. listopada 1905 zezwalająca na zaciągnięcie w Banku krajowym pożyczki w kwocie 250.000 K została sankcyonowaną Najwyższem postanowieniem z d. 8. października 1906 r., o czem uwiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 20 października 1906 Wydział krajowy zażądał już w Banku krajowym udzielenia pożyczki na razie w kwocie 150.000 K, wystarczającej na pokrycie kosztów budowy stacyi doświadczalnej i gazowni, zrealizowanie zaś reszty pożyczki wstrzymaliśmy aż do rozstrzygnięcia sprawy przebudowy internatu.

Opierając się na uchwale Wys. Sejmu z d. 14. listopada 1905 r. wzywającej c. k. rząd do udziału w postanowionych wydatkach inwestycyjnych, przedłożyliśmy c. k. Ministerstwu rolnictwa plany i kosztorysy budowy stacyi, gazowni i rekonstrukcyi gorzelni z umotywowaniem prośby o przyznanie na ten cel subwencyi z funduszów państwa w wysokości $^1/_3$ rzeczywistych kosztów. C. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 16. lutego 1906 l. 36920/05 oświadczyło gotowość wzięcia kwestyi tej pod rozwagę, atoli o ostatecznej decyzyi c. k. Ministerstwa nie zostaliśmy do tej pory zawiadomieni.

Ogłoszone w osobnej publikacyi „Sprawozdanie roczne Akademii rolniczej w Dublanach za r. 1905/6", rozdane w Wys. Izbie razem z niniejszem przedłożeniem, zawiera obok kroniki zakładu także bliższe szczegóły o frekwencyi i postępach uczniów tudzież o czynności naukowej Szkoły w ogólności.

Już po zamknięciu roku szkolnego 1905/6. zwrócił się do Wydziału krajowego p. Juliusz Frommel, dyrektor zakładów dublańskich, z prośbą o przeniesienie w stan spoczynku, z powodu nadwątlonego stanu zdrowia Wydział krajowy przychylił się do tej prośby i przeniósł p. Frommla w stały stan spoczynku z d. 1. października 1906 wyrażając mu przy tej sposobności uznanie za dwunastoletnią pracę dla dobra zakładów powierzonych jego kierownictwu. Na opróżnione stanowisko dyrektora zakładów naukowych rolniczych w Dublanach powołał Wydział krajowy za zgodą Kuratoryi profesora Józefa Mikułowskiego Pomorskiego, który od r. 1893 zajmuje katedrę chemii rolniczej w Akademii i zna dokładnie stosunki i potrzeby zakładów dublańskich, kierując zaś od r. 1895 skutecznie Stacyą doświadczalną chemiczno rolniczą, złożył dowody wytrwałej pracy i zdolności organizacyjnej. P. Pomorski zatrzymał nadal wykłady chemii rolniczej, Wydział krajowy pozostawił mu więc dotychczasowe pobory, połączone ze stanowiskiem profesora i przyznał mu nadto dodatek funkcyjny w kwocie 6.800 K rocznie, odpowiednio do zakresu obowiązków dyrektora zakładów naukowych i folwarku w Dublanach. W dekrecie nominacyjnym zaznaczono, że w razie zezwolenia Wys. Sejmu Wydział krajowy przyjmie p. Pomorskiemu część dodatku funkcyjnego, mianowicie 1.600 K. jako wliczalną przy wymiarze emerytury. Wydział krajowy powierzył p. Pomorskiemu nadal kierownictwo Stacyi doświadczalnej chemiczno rolniczej, a to w intencyi tem ściślejszego zespolenia tego zakładu z gospodarstwem szkolnem i z czynnością naukową Akademii. Dotychczasową remuneracyę p. Pomorskiego za kierownictwo stacyi, wynoszącą 1.200 K, podwyższył Wydział krajowy do kwoty 2.400 K rocznie, znosząc natomiast tantiemę kierownika od opłat za analizy, która w ostatnich latach czyniła około 6.000 K rocznie.

Stosując się do wskazówek komisyi budżetowej i po wysłuchaniu opinii Kuratoryi szkół rolniczych w Dublanach, podwyższył Wydział krajowy opłaty szkolne wnoszone przez uczniów Akademii. Począwszy od r. wykładowego 1906/7 obowiązani są uczniowie do opłat następujących:

a) za utrzymanie w domu zakładowym 800 K rocznie (zamiast dotychczasowych 700 K),

b) wpisowe 20 K (zamiast 10 K),

c) czesne w dotychczasowej wysokości (bez zmiany) 200 K rocznie,

d) opłata za ćwiczenia w laboratoryach 80 K rocznie (zamiast 40 K).

Dotychczasowe opłaty wynoszące razem 950 K podwyższono więc do kwoty 1.100 K. Licząc na 80 uczniów, podnosi to rubrykę dochodów w budżecie Akademii o kwotę 10.500 K rocznie.

Z innych zmian w preliminarzu budżetu Akademii na r. 1907 przytaczamy tu jeszcze projektowane podwyższenie poborów ukwalifikowanej służby Akademii. Mianowicie na wniosek Dyrekcyi preliminuje Wydział krajowy wynagrodzenie tercyana w kwocie 840 K (zamiast 660) rocznie, i pobory dla 6 laborantów po 600 K (zamiast 480) rocznie. Pomniejsze nadzwyczajne kredyty na lepsze uposażenie niektórych katedr (chemii, rolnictwa i hodowli) tudzież na niezbędne potrzeby administracyjne uzasadnione są w przedłożonym Wys. Sejmowi preliminarzu.

Alegat 4. Dołączone do niniejszego przedłożenia jako alegat 4. sprawozdanie stacyi doświadczalnej chemiczno rolniczej w Dublanach za r. 1905 stwierdza ponowny wzrost czynności kontrolnych i ożywioną akcyę w kierunku doświadczeń polowych. Stacya wykonała 3.187 rozbiorów (2.504 w r. 1904). W sumie tej było 2.921 próbek nawozów fabrycznych (w tem 884 próbek nadesłanych przez rolników, reszta przez kupców i Towarzystwa rolnicze). W porównaniu z r. 1904 ilość nadesłanych do analizy próbek nawozów zwiększyła się o 30%, co należy przypisać coraz powszechniejszemu użyciu nawozów sztucznych i wydatniejszemu korzystaniu z usług stacyi.

Z działalności stacyi w kierunku doświadczalnym zasługują na uwagę podjęcie doświadczeń z uprawą buraków cukrowych, akcya celem poprawy pastwisk gminnych i zaczęte w r. 1904 doświadczenia nad żywieniem inwentarza.

O postępie budowy własnego gmachu dla stacyi, w którym znajdzie pomieszczenie także szkoła gorzelnicza, wspomnieliśmy już powyżej. Budowa będzie ukończoną w lipcu, w tym więc terminie powinny być przeprowadzone także wewnętrzne urządzenia w pracowniach przeznaczonych dla stacyi doświadczalnej i szkoły gorzelniczej. Potrzeby te i koszta zestawiamy następująco:

a) dla stacyi doświadczalnej chem. roln.	
9 digestoryów po 300 K	2.700 K
7 zabudowanych stołów chemicznych po 600 K	4.200 „
6 konsol pod wagi	1.200 „
uzupełnienie sprzętów	1.900 „
b) dla szkoły gorzelniczej	
4 digestorya	1.200 „
8 stołów chemicznych	2.400 „
stoły do mikroskopowania, konsole pod wagi, uzupełnienie sprzętów	2.400 „
c) wydatki wspólne	
instalacya rur gazowych w całym budynku	6.000 „
aparat do destylowania wody i winda	4.000 „
urządzenie sali wykładowej	2.000 „
razem	28.000 K

Na pokrycie wyszczególnionych tu wydatków, nie dających się ściśle rozdzielić na fundusze stacyi i szkoły gorzelniczej, preliminuje Wydział krajowy osobny kredyt nadzwyczajny w poz. 7. rubr. X. rozchodów funduszu krajowego, mianowicie I. ratę w kwocie 18.000 K.

Preliminarz budżetu stacyi na r. 1907 wykazuje dość znaczny w porównaniu z r. 1906 wzrost zarówno wydatków jak przychodów. Na zwiększenie rubryki wydatków wpływa głównie koszt ruchu gazowni, który w kwocie 6.490 K *brutto* preliminujemy w budżecie stacyi doświadczalnej, ze względu na to, że zakład ten będzie stosunkowo najwięcej gazu zużywać. W rubryce dochodów stacyi przeprowadzamy zwroty za zużycie gazu w innych pracowniach Akademii i szkoły gorzelniczej.

Na wzrost dochodów stacyi wpływa podwyższenie subwencyi państwowej do 6 000 K, szczególnie zaś wyższy dochód z analiz, który na r. 1907 preliminujemy w sumie 10.000 K. Wzrost tej pozycyi, wynoszącej w budżecie 1906 tylko 3.000 K, tłumaczy się odjęciem kierownikowi stacyi, jak to powyżej przytoczyliśmy, poboru tantiem od opłat za analizy. Dzięki zwiększonym dochodom preliminarz budżetu stacyi na rok 1907 zamyka się, mimo znacznego wzrostu wydatków, mniejszym niedoborem aniżeli w roku przeszłym.

Z poprzednich sprawozdań wiadomo Wys. Sejmowi, że zabiegi czynione o otrzymanie na miejscu w Dublanach dobrej wody użytkowej, nie dały pożądanego rezultatu. W szczególności w przedłożeniu naszem z d. 28. września 1903 L. W. 83.369 przytoczyliśmy fachową opinię radcy dworu. Juliana Niedźwiedzkiego, profesora politechniki we Lwowie, stwierdzającą na podstawie przeprowadzonych umyślnie badań, że jest bardzo małe prawdopodobieństwo uzyskania w Dublanach w pobliżu zakładów i w praktycznych głębokościach dostatecznej ilości dobrej wody. Przedsiębranie głębokich wierceń byłoby za ryzykowne. Zaniechaliśmy również projektu zaprowadzenia filtrów, gdyż przy zapotrzebowaniu wielkiej ilości wody dla zakładów i folwarku (około 100 m^3 na dobę) instalacya i utrzymanie filtrów kosztowałoby zbyt dużo w stosunku do pożytku, zawsze wątpliwego, zwłaszcza wobec wyczerpywania się studzien w latach posusznych. Skoro wreszcie dowożenie wody do Dublan z pod rogatek lwowskich (bo bliżej nie ma wody), nie może być nadal cierpiane, jako sposób zbyt prymitywny, w zimie zawodny, a kosztujący rocznie do 3.000 K, pozostaje tylko jeden

sposób zaspokojenia tej najelementarniejszej potrzeby zakładów dublańskich t. j. budowa wodociągu.

Projekt ten był już dawniej brany pod rozwagę mianowicie na żądanie Wydziału krajowego przedłożył miejski zakład wodociągowy we Lwowie do L.W. 45.200 z r. 1903 projekt doprowadzenia wodociągu lwowskiego do Dublan. Koszt budowy tego wodociągu zestawiono na kwotę 87.000 koron; rzeczywiste koszta budowy przy podniesionej obecnie cenie rur żelaznych i przy doprowadzeniu wodociągu do folwarku i wszystkich zakładów w Dublanach wyniosłyby około 110.000 do 120.000 koron. Lwowski zakład wodociągowy oświadczył przytem, że postawi Radzie miejskiej wniosek, ażeby cena 1 m³ wody wynosiła 30 halerzy. Przy odbiorze 100 m³ wody na dobę t. j. około 1 l. na sekundę wynosiłaby roczna opłata za wodę około 11.000 koron. Należytość ta skapitalizowana daje kwotę 275.000 koron, co wraz z kosztami budowy przedstawia wartość około 400.000 koron. Przytem Wydział krajowy nie mógłby otrzymać zapewnienia, czy miejski Zakład wodociągowy we Lwowie będzie zawsze dostarczał dla Dublan wody po tej samej cenie i czy z czasem cena za 1 m³ wody nie zostanie podniesiona, względnie czy w razie większego zapotrzebowania wody we Lwowie zakład wodociągowy nie będzie zmuszony odmówić dalszego dostarczania wody do Dublan. Wobec tych ewentualności i bardzo wysokich kosztów budowy Wydział krajowy nie mógł się zdecydować na połączenie Dublan z miejskim wodociągiem we Lwowie, natomiast polecił st. inżynierowi kraj. biura melioracyjnego Dr. Michałowi Kornelli, zbadać wszechstronnie sprawę doprowadzenia wodociągu do Dublan ze wzgórz w Grzybowicach lub innej bliskiej okolicy.

Badania zostały uwieńczone pomyślnym wynikiem. Według sprawozdań Dr. Kornelli najracyonalniejszym sposobem zaopatrzenia w wodę zakładów krajowych w Dublanach jest budowa wodociągu ze źródeł występujących na zachód od Dublan na stokach „Łysej góry“, „Michałowszczyzny“ i „Czarnej góry“.

Na szczególniejszą uwagę zasługują przytem dwie grupy źródeł:

a) na obszarze gminy katastralnej Grzybowice źródło wypływające na wschodnim stoku „Łysej góry“ w bocznej dolince zwanej „Borysów kąt“ wraz ze źródłem, wypływającem na południowo zachodnim stoku „Czarnej góry“ ponad zabudowaniami folwarku, i

b) na obszarze gminy kat. Malechów, źródło wypływające na południowym stoku „Michałowszczyzny“ poniżej lasu „Chomiec“, należącego do obszaru dworskiego w Malechowie

Źródła w Grzybowicach (grupa *a*) są położone około 40 m. po nad progiem budynku Akademii w Dublanach, mają jednak stosunkowo nie wielką ilość wody. Wydajność tych źródeł mierzona w jesieni 1905 r. wynosiła 0·9 l. s. t. j. około 80 m³ na dobę. Ilość ta pokryje wprawdzie obecne zapotrzebowanie zakładów, ale może się okazać za małą w razie ich rozszerzenia. Przytem źródła te były za krótko badane, ażeby można twierdzić, że znaleziona wydajność jest najmniejsza, wobec czego niema się pewności, czy w czasie długotrwałej posuchy i po silnych mrozach wydajność źródeł nie zmniejszy się. Do ujemnych stron źródeł Grzybowickich należy także znaczna ich odległość od Dublan wynosząca około 7·5 km., w dodatku właściciele gruntów, na których źródła wypływają, zapytywani kilkakrotnie o cenę sprzedaży źródeł, ceny tej nie chcieli podać.

Źródło w Malechowie (grupa *b*) jest położone znacznie niżej od źródeł Grzybowickich, gdyż wypływa na wysokości około 17·0 m. nad progiem budynku Akademii w Dublanach. wydajność tych źródeł jest natomiast prawie pięć razy większa, gdyż wynosiła przy pomiarach w jesieni 1905 r. 4·2 l. s. t. j. przeszło 360 m³ na dobę. Ilość ta zaspokoi i największe zapotrzebowanie zakładów dublańskich przy możliwem ich rozszerzeniu w przyszłości, przyczem istnieje pewność, że po długotrwałych posuchach i w czasie silnych mrozów źródło dostarczy zawsze dostateczną ilość wody.

Odległość źródła od miejsca zapotrzebowania wynosi średnio 4·5 km. Z powyższego przedstawienia zalety źródła w Malechowie występują same, wobec czego Wydział krajowy postanowił użyć tego źródła do budowy wodociągu i polecił st. inżynierowi Dr. Michałowi Kornelli wypracować projekt.

Wydział krajowy zakupił już kosztem 3.410 K. parcele gruntowe, na których wypływa źródło i uzyskał od Rady król. miasta Lwowa jako kuratora Zakładu kalek

im. św. Łazarza, właściciela obszaru dworskiego w Malechowie, pozwolenie na przeprowadzenie rurociągu przez grunta dworskie za rocznym czynszem 50 koron. Wypracowanie projektu wraz z kosztorysem jest już na ukończeniu.

Przytaczamy tu następujące szczegóły projektu. Chemiczny rozbiór wody dał wynik zupełnie zadowalniający, gdyż woda okazała się jako dobra do picia i użytku domowego, odpowiadająca w zupełności wymogom stawianym przez hygienistów.

Od źródeł zostanie woda przeprowadzona lanemi rurami żelaznemi długości 3.800 m. do zbiornika, który ma być wybudowany przy starej drodze do Dublan w pobliżu cmentarza dublańskiego. Od zbiornika przeprowadzi żelazny rurociąg wodę na miejsce konsumcyi t. j. do krajowych zakładów w Dublanach. Bezpośrednio z rurociągiem będzie połączony internat, Akademia, nowy gmach stacyi doświadczalnej, następnie gorzelnia, gazownia i mleczarnia. Według projektu rurociąg będzie doprowadzony na podwórze niższej szkoły rolniczej i zostanie zakończony u ustem przy drodze prowadzącej na wieś. W odpowiednich miejscach projektuje się ustawienie 5 studni i 8 hydrantów ogniowych. Ponieważ gorzelnia potrzebuje stosunkowo w bardzo krótkim czasie znacznych ilości wody, gdyż 25—30 m^3 w przeciągu 2—3 godzin, a także folwark w czasie pojenia bydła zużywa w krótkim czasie wiele wody, przeto pojemność zbiornika przyjęto dość znaczną na 110 m^3. Z tych samych powodów, a także ze względu na nieznaczną wysokość ciśnienia, przyjęto średnicę rury rozprowadzającej na 125 m/m. Średnicę rury doprowadzającej wodę od źródła do zbiornika obrachowano na 150 m/m; rura ta przy stracie ciśnienia 3·0 m doprowadzi do zbiornika 4 litry wody na sekundę.

Budowa stosunkowo wielkiego zbiornika, tudzież użycie znacznych wymiarów rur doprowadzających i rozprowadzających podnosi koszta budowy wodociągu. Użycie jednak mniejszych wymiarów nie jest wskazane ze względu na miejscowe stosunki i zapotrzebowanie wody w przyszłości przy możliwem rozszerzeniu zakładu.

Kosztorys budowy wodociągu przedstawia się następująco:

I)	Wykupno gruntów i odszkodowania za plony . . .	7·044 K
II)	Budowa objektów (ujęcie źródła, zbiornik i syfony .	23.982 „
III)	Rurociągi z uzbrojeniem	68.334 „
IV)	Kierownictwo budowy (około 4% poz. 2. i 3.) .	3.700 „
V)	Rozmaite i nieprzewidziane	2.940 „
	Razem	106.000 K

Budowę wodociągu zamierza Wydział krajowy prowadzić we własnym zarządzie, przezco spodziewa się uzyskać oszczędność około 10% wynoszącą, jednakże kosztorysu z góry nie zmniejsza, aby zabezpieczyć się w każdym razie przed przekroczeniem.

We wniosku sformułowanym w zakończeniu sprawozdania Wydział krajowy uprasza Wys. Sejm o zatwierdzenie projektu budowy wodociągu i otwarcie Wydziałowi krajowemu na ten cel kredytu w kwocie 106.000 K. Pierwszą ratę na poczet zapreliminowanej sumy t. j. 40.000 K wstawiliśmy do rubr. X preliminarza funduszu kraj. na r. 1907.

2. Niższa szkoła rolnicza.

W organizacyi tego zakładu nie zaszła żadna godna uwagi zmiana.

Z pośród niższych szkół rolniczych w kraju, szkoła dublańska cieszy się największą wziętością. Co roku wpływa tu około 60 zgłoszeń o przyjęcie do szkoły, podczas gdy wakujących miejsc bywa najwyżej 20. Internat może pomieścić ogółem 45 uczniów. Ze względu na napływ uczniów i większe w porównaniu z innemi szkołami koszta administracyi, postanowił Wydział krajowy zaprowadzić z początkiem roku 1907/8 obowiązującą każdego ucznia opłatę wpisowego w kwocie 20 K. Kwestyę tę omawiamy bliżej w sprawozdaniu o niższych szkołach rolniczych.

Stary budynek niższej szkoły z trudnością tylko utrzymuje Dyrekcya w stanie używalnym. Naprawa tego stanu rzeczy schodziła dotychczas, z powodu innych kosztownych inwestycyj w Dublanach, na plan drugi, zaznaczamy jednak, że już w la-

tach najbliższych niepodobna będzie cofnąć się przed wydatkiem na budowę nowego pomieszczenia dla niższej szkoły.

Alegat 1. Sprawozdanie dyrekcyi za rok 1904/5 załączamy w alegacie 1.

3. Szkoła gorzelnicza i gorzelnia.

Wykonanie rekonstrukcyi gorzelni szkolnej w Dublanach, na podstawie uchwały Wys. Sejmu z d. 14. listopada 1905 r.. powierzył Wydział krajowy fabryce maszyn i odlewni ks. A. Lubomirskiego we Lwowie, firma ta bowiem z pośród czterech konkurujących firm krajowych przedstawiła ofertę najkorzystniejszą i najdalej idącą rękojmię należytego uskutecznienia dostawy. Odnowienie budynku jakoteż maszynowe urządzenie gorzelni wykonała firma w umówionym terminie i, o ile z przeglądu robót wnosić można, bez zarzutu. Istotną ocenę sprawności aparatów będzie można podać dopiero po ruchu próbnym, który podjęła gorzelnia w d. 16. grudnia 1906.

Kurs gorzelniczy 1905/6 odbył się prawidłowo na podstawie obowiązującego programu z większem tylko uwydatnieniem zajęć praktycznych. Wszystkie prace w gorzelni, wyjąwszy proste roboty jak płukanie ziemniaków, mycie kadzi i t. p., wykonywali w ciągu ubiegłej kampanii tylko sami uczniowie. Frekwencya była bardzo dobrą, jakkolwiek bowiem przy przyjęciu wymagano od kandydatów wykazania się praktyką gorzelniczą, wpisało się na kurs 28 uczniów zwyczajnych (gorzelników) oprócz 18 uczniów Akademii. Przebieg i wyniki kampanii gorzelni w r. 1905/6 podane są
Alegat 2. w załączonem jako alegat 2. sprawozdaniu kierownika.

Pracownię szkoły gorzelniczej umieszczono tymczasowo w dwu salach w gmachu Akademii i uposażono w najpotrzebniejsze środki naukowe. Oficyalne otwarcie stacyi doświadczalnej dla gorzelnictwa nastąpi w ciągu roku 1907 z chwilą oddania szkole gorzelniczej do użytku odpowiednio urządzonego laboratoryum w nowym budynku.

4. Folwark.

Projektowi melioracyi łąk, który przedstawiliśmy Wys. Sejmowi w poprzedniem sprawozdaniu, udzieliło c. k. Starostwo we Lwowie konsensu prawomocnem orzeczeniem z d. 21. sierpnia 1906 l. 33.927. Melioracya, zaczęta już w b. r., przeprowadzoną będzie na całym obszarze 239 morgów łąk w ciągu r. 1907 i 1908. Na koszta podjętych robót preliminujemy w budżecie folwarku na r. 1907 drugą ratę nadzwyczajnego kredytu (dozwolonego w sumie 42.000 K) w kwocie 10.000 K, resztę zapotrzebowania t. j. 22.000 K wstawimy do preliminarza na r. 1908. Uskuteczniona melioracya podniesie produkcyę łąk, co nie pozostanie bez wpływu na system gospodarstwa szkolnego w ogólności, a przedewszystkiem umożliwi powiększenie obory, zatem produkcyi mleka. Wydział krajowy spodziewa się, że podniesienie rentowności gospodarstwa ułatwi przeprowadzenie w najbliższych latach koniecznych ulepszeń w organizacyi gospodarstwa a w szczególności uporządkowania zabudowań, odpowiednio do wymogów szkolnego, wzorowego folwarku.

Preliminarz rozchodów folwarku na r. 1907 ułożony jest w ramach tegorocznego budżetu z małymi tylko zmianami, mianowicie preliminujemy koszta robocizny wyżej o 1.400 K. W wydatkach nadzwyczajnych zapreliminowano oprócz kredytu na melioracyę także 2.350 K na uzupełnienie narzędzi rolniczych.

W przychodach przyjęliśmy dotychczasową sumę 21 000 K ze sprzedaży ziemiopłodów, jakkolwiek bowiem pozycya ta przyniosła w r. 1904 dochód 29 000 K a w r. 1905 dochód 28.400 K, to ten korzystny wynik przypisać należy głównie wyjątkowym warunkom meteorolcgicznym dwóch lat ubiegłych. W r. 1902 sprzedaż ziemiopłodów uczyniła zaledwie 12.000 K.

Przychod z produkcyi zwierzęcej (głównie mleko) preliminujemy w kwocie 19.650 K wyżej o 1.800 K.

Suma przychodów 48.000 K przewyższa wydatki zwyczajne kwotą 11.000 K. lecz po uwzględnieniu kredytów inwestycyjnych, spłaty renty i długów, preliminarz folwarku zamyka się niedoborem 8.684 K.

5. Stacya doświadczalna botaniczno rolnicza we Lwowie.

Przebieg prac stacyi w okresie sprawozdawczym obejmującym r. 1904/5 i 1905/6 podaje sprawozdanie kierownika, załączone jako alegat 5. Czynność kontrolna stacyi streszcza się w cyfrach następujących: **Alegat 5.**

w r. 1904/5 plombowano 772 worów nasion (przeważnie koniczyny) o wadze 62.683 kg,

w r. 1905/6 plombowano 1 855 worów nasion o wadze 156.000 kg,

w r. 1904/5 oceniła stacya 1.584 próbek nasion,

w r. 1905/6 „ „ 1.822 „

Do związku kontrolnego należało 23 firm handlowych (17 w okresie poprzednim 1903/4).

Działalność doświadczalna stacyi polegała głównie na badaniach nad roślinnością połonin, prowadzonych w ogrodzie górskim na Czarnohorze i pracach podjętych na szerszą skalę nad melioracyą obszernych połonin Czarnohory i Dancerz kosztem funduszów komitetu c. k. Tow. gosp., tudzież połonin Matachów i Faszory, znajdujących się w prywatnej dzierżawie. Prace te dały już rezultaty praktyczne, jak to przedstawia bliżej powołane sprawozdanie kierownika stacyi.

W zeszłorocznem sprawozdaniu przedstawiliśmy Wys. Sejmowi, że wobec wzrostu agend stacyi doświadczalnej botaniczno rolniczej i zakresu zadań organu wykonującego inspekcyę kraj. szkół rolniczych dot chczasowe kumulowanie tych dwóch różnorodnych zajęć w osobie jednego urzędnika nie da się nadal zatrzymać bez obawy niepożądanej kolizyi obowiązków. Na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego, uznającej potrzebę uchylenia tego stanu rzeczy przez rozdział obowiązków kierownika stacyi i inspektora zakładów naukowych rolniczych, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu w d. 17. listopada 1906 w załatwieniu przedłożenia o niższych szkołach rolniczych między innemi następującą uchwałę: „Sejm wzywa Wydział krajowy, aby sprawę ustanowienia posady inspektora kraj. szkół rolniczych wziął pod rozwagę i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył odpowiednie wnioski".

Przytoczona uchwała Wys. Sejmu wychodzi z założenia, że lustracya szkół została powierzoną kierownikowi stacyi, jako zajęcie d datkowe. W istocie rzeczy jednak posada kierownika stacyi nie jest dotychczas utworzoną, a Dr. Szyszyłowicz, sprawujący obowiązki kierownika stacyi, powołany został do służby w urzędzie Wydziału krajowego celem wykonywania nadzoru nad szkołami rolniczemi i w tym charakterze zajmuje posadę systemizowaną umyślnie w etacie urzędników konceptowych Wydziału krajowego uchwałą Wys. Sejmu z d. 23. lutego 1899. Obok referatu spraw rolniczych i inspekcyi szkół powierzył Wydział krajowy Dr. Szyszyłowiczowi, za osobnem wynagrodzeniem w kwocie 1.200 K rocznie, także kierownictwo stacyi botanicznej przeniesionej właśnie podówczas z Dublan do Lwowa. Obecnie zatem dla uwolnienia inspektora szkół rolniczych od innych zajęć służbowych, w myśl intencyi Wys. Sejmu, zachodzi potrzeba utworzenia w etacie stacyi botanicznej posady kierownika z zachowaniem ustanowionej już dawniej posady dla inspektora szkół rolniczych (rubr. II. poz. 8. *a* prelim. budż. krajowego na r. 1907). Interpretując w ten sposób przytoczoną powyżej uchwałę Wys Sejmu z d. 17. listop da 1906 przedstawiamy wniosek o systemizowanie w etacie stacyi doświadczalnej botaniczno rolniczej we Lwowie posady kierownika z poborami odpowiadającymi poborom profesorów Akademii rolniczej w Dublanach t. j. z płacą w kwocie 4.800 K rocznie i dodatkiem aktywalnym 1.120 K rocznie.

Dla jednolitości rozwoju stacyi uważa Wydział krajowy za rzecz pożądaną, by kierownictwo tego zakładu zatrzymał w dalszym ciągu Dr. Szyszyłowicz, z wyłącznem oddaniem się sprawom stacyi, którą prowadzi od chwili jej powstania; dla wykonywania nadzoru nad szkołami rolniczemi powołałby Wydział krajowy inną osobistość. W tym zamiarze preliminuje Wydział krajowy w budżecie stacyi doświadczalnej botaniczno rolniczej na r. 1907 obok poszczególnionych powyżej stałych poborów kierownika dodatek osobisty w kwocie 3.760 K rocznie, albowiem Dr. Szyszyłowicz przechodząc na etat stacyi musiałby zatrzymać całą swą dotychczasową płacę wynoszącą razem 9.680 K.

Preliminarz budżetu stacyi na r. 1907 nie przedstawia zresztą znaczniejszych zmian w porównaniu z budżetem zeszłorocznym. Dochody preliminujemy w sumie

wyższej o 1.500 K, gdyż c. k. rząd podwyższył subwencyę na utrzymanie zakładu do 4.000 K rocznie (zamiast 2.500 K).

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. zakładach naukowych rolniczych w Dublanach tudzież o kraj. stacyi doświadczalnej botaniczno rolniczej we Lwowie;

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy, by na pokrycie kosztów rozszerzenia domu zakładowego dla uczniów Akademii rolniczej w Dublanach zaciągnął w r. 1908 dalszą pożyczkę w Banku krajowym w 4% obligach komunalnych IV. emisyi w nominalnej wysokości 105.000 K spłacalnej w 44 ratach rocznych po 5.250 K od r. 1908 począwszy;

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 106.000 K na budowę wodociągu od źródeł w Malechowie do zakładów rolniczych w Dublanach i wstawia na poczet tego kredytu kwotę 10.000 K do budżetu krajowego na r. 1907;

4. Sejm zezwala na przyjęcie dyrektorowi zakładów dublańskich, p. Józefowi Mikułowskiemu Pomorskiemu, części dodatku funkcyjnego mianowicie kwotę 1.600 K jako policzalną przy ewentualnym wymiarze emerytury;

5. Sejm ustanawia w etacie kraj. stacyi doświadczalnej botaniczno rolniczej we Lwowie posadę kierownika z płacą w kwocie 4.800 K rocznie, dodatkiem aktywalnym w kwocie 1.120 K rocznie i prawem do pięciu pięcioleci po 600 K rocznie. Kierownik stacyi jest urzędnikiem krajowym z prawami objętymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym uchwalonym przez Sejm na posiedzeniu w d. 21. stycznia 1899 r.;

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, by do kosztów budowy wodociągu dla kraj. zakładów naukowych rolniczych w Dublanach przyczynił się stosownym datkiem z funduszów państwowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowych szkół rolniczych w Dublanach za rok szkolny 1904/5.

1. Akademia rolnicza.

Sprawozdanie roczne Akademii rolniczej w Dublanach za r. 1905/6 przedkłada Dyrekcya, podobnie jak w roku ubiegłym, w osobnej publikacyi.

2. Niższa szkoła rolnicza.

Skład grona nauczycielskiego w r. 1904/5.

1. Juliusz Frommel, dyrektor kraj. zakładów naukowych rolniczych w Dublanach, uczył zarządu gospodarskiego i udzielał dyspozycyi folwarcznych.
2. Ludwik Kawecki, nauczyciel fachowy, udzielał nauki hodowli i rachunkowości gospodarskiej, sprawował zarazem bezpośredni nadzór nad internatem niższej szkoły. Prowadził mleczarnię i pasiekę zakładów dublańskich.
3. Karol Huppenthal, zastępca nauczyciela fachowego, uczył nauk przyrodniczych i rolnictwa.
4. Maryan Nowicki, nauczyciel do nauk ogólnie kształcących.
5. Stanisław Królikowski, prof. c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie udzielał nauki weterynaryi jako docent pomocniczy.
6. Ks. Dr. Weredyński Piotr, Rektor seminaryum duchownego obrz. łać. we Lwowie, kapelan zakładów dublańskich, udzielał nauki religii obrz. rzym. kat,
7. Ks. Konowalec Włodzimierz, paroch, udzielał nauki religii obrz. gr. kat.
8. Obowiązki instruktora do robót praktycznych pełnił Maksymilian Szołomiak, były uczeń tej szkoły.

Frekwencya uczniów.

Ilość uczniów z początkiem roku szkolnego 1904/5 wynosiła:

na III-im	roku nauki	. . .	9
„ II-im	„ „	. . .	15
„ I-ym	„ „	. . .	16
	razem	. .	40.

Z uczniów przyjętych na rok I. wykazali się świadectwami: I-ej klasy gimnazyalnej 1, szkoły wydziałowej 2, szkoły ludowej 13 — razem j. w. 16.

W ciągu roku wydalono 4 uczniów, jeden uczeń zmarł, tak, że stan z końcem 1904/5 przedstawiał się następująco:

na III cim roku nauki pozostało uczniów . .	9
„ II-gim „ „ „ „ . .	13
„ I-szym „ „ „ „ . .	13
Razem . .	35

Z końcem roku 1904/5 złożyło egzamin końcowy i otrzymało świadectwa uzdolnienia na pisarzy ekonomicznych i dozorców razem 9-ciu uczniów, a mianowicie:

z postępem celującym: Ferdynand Krzan,

z postępem bardzo dobrym: Tomasz Dunajewski, Bronisław Duńczewski, Antoni Hobler, Jan Krawiec, Jan Wiącek,

z postępem dobrym: Kazimierz Latawiec, Jędrzej Lubiński, Franciszek Nowakowski.

Podług wieku posiadała szkoła z początkiem roku 1904/5 uczniów w wieku 16 lat 7, 17 lat 12, 18 lat 9, 19 lat 5, 20 lat 2, powyżej 20 lat 5.

Według wyznania było uczniów obrządku rzymsko-katolickiego 29, grecko-katolickiego 11.

Uczniowie pochodzili z następujących okolic według powiatów politycznych: Bóbrka 1, Brody 2, Gródek 2, Kamionka strumiłowa 7, Limanowa 1, Lwów 8, Łańcut 1, Mościska 3, Nowy-Sącz 1, Przemyślany 4, Rudki 1, Sambor 2, Sokal 1, Tarnobrzeg 4, Żółkiew 1, Żydaczów 1 — razem 40.

Według zawodów było: synów rolników 25, oficyalistów prywatnych 9, innych zawodów 6 — razem 40.

Stan uczniów z początkiem roku 1905/6 był następujący:

na III. rok nauki wpisano uczniów	13
„ II. „ „ „ „	13
„ I. „ „ przyjęto nowych uczniów . . .	17
Razem	43.

Środki naukowe i sprawy internatu.

Jak w latach poprzednich, tak też i w roku sprawozdawczym dawał się dotkliwie odczuwać brak 3-ciej sali do nauki, infirmeryi, łazienki dla uczniów, czyszczalni i izby warsztatowej do wykonywania robót kołodziejskich i stolarskich. Także sala jadalna jest bezwarunkowo za ciasna do pomieszczenia obecnej liczby uczniów, wskutek czego nie można zgromadzić ich wszystkich razem w oznaczonym na posiłek czasie, co znacznie dozór i porządek utrudnia.

W roku szkolnym 1904/5 uzupełniono w dalszym ciągu zbiory naukowe szkoły: Zakupiono u preparatora Znatowicza okazy wypchanych ptaków i zwierząt ssących, oraz ryb w liczbie 32 i koście zwierząt domowych. Zakupiono również naczynia szklane do sporządzania zbioru nawozów sztucznych, nasion i okazów zoologicznych. Zbiory te zostały sporządzone na miejscu przez nauczyciela fachowego, p. K. Huppenthala, prawie bez kosztów, gdyż materyał do nich gromadzono w Stacyi chemiczno-rolniczej w Dublanach i z pól doświadczalnych katedry rolnictwa.

Zbiór roślin systematycznie ułożony przedstawia się dzisiaj jako wcale pokaźny zielnik.

Do nauki hodowli zwierząt domowych służy obecnie zbiór pasz treściwych, miara koni i miara Matiewitscha do oznaczenia wagi żywej bydła.

Największa trudność zachodzi w pomieszczeniu zbiorów, gdyż niema na to odpowiedniego lokalu. Zbiory mieszczą się w trzech szafach, znajdujących się w salach wykładowych; jest to miejsce nieodpowiednie, gdyż działa na nie światło i pył (kurz) ujemnie.

Biblioteka szkolna powiększyła się w bieżącym roku (1904/5) o 80 dzieł i dziełek przeważnie treści rolniczej, hodowlanej i przyrodniczej, jako też podręczników szkolnych; uzupełniono również zbiór map.

Szkoła prenumeruje stale i oddaje swoim uczniom do czytania: Gazetę rolniczą, Rolnik śląski i Misye katolickie.

Uczniowie III-go roku otrzymują z funduszów na cele biblioteki przeznaczonych „Kalendarz rolniczy dublański“, by się nim przy nauce zarządu, hodowli i rolnictwa posługiwać mogli. Po skończeniu szkoły otrzymuje każdy uczeń taki kalendarz na własność.

W roku szkolnym 1904/5 zwiedzili uczniowie III go roku nauki pod przewodnictwem nauczycieli fabrykę narzędzi i maszyn rolniczych Claytona i Schuttlewortha we Lwowie, skład narzędzi i maszyn rolniczych Bubera Synowie we Lwowie, fabrykę nawozów sztucznych Juliana Wanga we Lwowie i rzeźnię miejską.

W myśl polecenia Wydziału krajowego, by uczniowie, prócz nabytych wiadomości teoretycznych z nauki o księgach gruntowych, zapoznali się także z ich prowadzeniem, zwiedzili uczniowie c. k. Urząd ksiąg gruntowych we Lwowie, gdzie korzystali wiele z wyczerpujących, dokładnych i do ich poziomu wykształcenia znakomicie dostosowanych pouczeń naczelnika tegoż biura, zdając następnie mały egzamin, czy to, co im podano, zrozumieli i pojęli.

Wszyscy uczniowie wzięli udział w wycieczce do Lwowa ogólnie kształcącej, by poznać miasto, a w nim główne gmachy, muzea i kościoły. Ponadto byli uczniowie wszystkich 3-ech lat nauki na przedstawieniu popołudniowem w teatrze miejskim we Lwowie na sztuce dla nich odpowiedniej „Obrona Częstochowy“.

Kronika szkoły.

W roku sprawozdawczym nastąpiła zmiana nauczyciela religii rzym. kat. przez ustąpienie wielce zasłużonego i przez młodzież szkolną czczonego, długie lata w szkole pracującego ks. dra Błażeja Jaszowskiego. Obecnie sprawuje funkcye nauczyciela religii rz. kat. ks. Piotr Weredyński.

Po ustąpieniu p. Augusta Pfeifera pełni obecnie obowiązki instruktora dozorcy uczniów p. Maksymilian Szołomiak, były uczeń tutejszej niższej szkoły rolniczej.

Stan zdrowia uczniów był w roku sprawozdawczym zadowalający, z wyjątkiem jednego ciężkiego wypadku róży głowy, zakończonego śmiercią, oraz pojawienia się u jednego ucznia początków gruźlicy, a w jednym wypadku zołzów dziedzicznych.

Dublany w kwietniu 1906.

Dyrekcya krajowych Szkół rolniczych.

Juliusz Frommel, *w. r.*
dyrektor.

Sprawozdanie

kierownika krajowej szkoły gorzelniczej i gorzelni w Dublanach za rok 1905/6.

I. Szkoła gorzelnicza.

Skład grona nauczycielskiego.

1. Tadeusz Chrząszcz, chemik-technolog, profesor i kierownik Szkoły gorzelniczej i Stacyi doświadczalnej dla gorzelnictwa, docent Akademii rolniczej, wykłada: chemię, enzymatykę i technologię gorzelniczą, kieruje gorzelnią doświadczalną.

2. Jan Nepomucen Franke, c. k. Radca Dworu, c. k. inspektor szkół przemysłowych i realnych, były profesor mechaniki c. k. Szkoły Politechnicznej we Lwowie, członek czynny Akademii Umiejętności w Krakowie etc., wykłada o maszynach silnicowych, obchodzeniu się z kotłem parowym i maszyną parową.

3. Stanisław Prokopowicz, c. k. Radca Dworu, starszy Radca Dyrekcyi Skarbu we Lwowie etc., wykłada o opodatkowaniu gorzelń.

4. Kazimierz Szulc, prof. adj. Akademii rolniczej w Dublanach, wykłada matematykę i fizykę.

5. Stefan Pawlik, prof. Akademii rolniczej, wykłada rachunkowość gorzelniczą.

6. Leopold Baczewski, właściciel fabryki rektyfikacyi firmy J. A. Baczewski w Zniesieniu pod Lwowem, wice-marszałek lwowskiej Rady powiatowej, wiceprezes Izby handlowej lwowskiej etc., wykłada o rektyfikacyi i prowadzi ćwiczenia praktyczne w swej fabryce z uczniami Szkoły.

7. Jan Sokołowski, chemik, asystent Szkoły gorzelniczej, wykłada chemię analityczną i prowadzi rysunki aparatów i planów gorzelniczych i ćwiczenia w laboratoryum chemicznem i mikroskopowem.

8. Franciszek Nowotny, gorzelnik, prowadzi ćwiczenia praktyczne w gorzelni doświadczalnej.

Środki naukowe.

Szkoła nie posiadała dotychczas ani oddzielnego laboratoryum, ani też własnych sal wykładowych. Dopiero od roku 1905/6 oddano do dyspozycyi Szkoły gorzelniczej dwie sale w gmachu Akademii, przeznaczając je na laboratorya.

Dotacya nadzwyczajna 5000 kor. i zwyczajna 1200 koron, przeznaczona na wyposażenie pracowni chemicznej i bakteryologicznej, przyszła z pomocą i usunęła dotkliwą wadę braku tychże, umożliwiając podniesienie stopnia nauki. Przyznana kwota wystarczyła zaledwie na najbardziej konieczne przyrządy, z których ważniejsze: 1 wagę chemiczną, 2 termostaty, 2 wyjaławiacze 3 mikroskopy, 2 suszarki, 1 lodownię, 2 tygle 1 szalkę platynową i inne drobniejsze przyrządy zakupiono za łączną kwotę 4000 koron, resztę musiano zużyć na kupno odczynników chemicznych i przyborów szklanych. Braki w urządzeniu są przeto jeszcze dość znaczne.

Odpowiednie a dostatnie urządzenie laboratoryum jest niezbędne. Uczniowie szkoły, adepci gorzelnictwa, dobrze wyszkoleni w laboratoryum nabywają zrozumienia fachowego, zrywają z dotychczasowym tradycyjnym szablonem w postępowaniu, nabierają zaufania do nauki i idą szlakami postępu, co musi być zadaniem każdej szkoły. W warunkach obecnych Szkoła gorzelnicza w Dublanach należy jeszcze do rzędu skromnie urządzonych szkół tego typu. Szkoła gorzelnicza korzysta dotąd ze sal wykładowych Akademii, wskutek tego wykłady muszą być dostosowane do godzin wolnych od wykładu w Akademii, na czem naturalnie cierpi tok nauki.

Z badań naukowych wykonano w laboratoryum:

1. Wpływ rozmaitych ras drożdżowych na produkta fermentacyjne.
2. Analizy wina i moszczu owocowego.
3. Wpływ extraktów, używanych w gorzelnictwie na stopień odfermentowania zacierów.

Uczniowie.

W roku 1905/06 zapisało się do szkoły gorzelniczej 28 gorzelników i 18 uczniów Akademii rolniczej, z tych poddało się egzaminowi 27 gorzelników i 13 akademików i otrzymało świadectwa: z postępem celującym 5, bardzo dobrym 21, dobrym 8, dostatecznym 6.

II. Gorzelnia.

Gorzelnia Szkoły gorzelniczej w Dublanach postawiona w 1891 roku, błędnie urządzona, z aparatami źle dostosowanymi i zmontowanymi, odbyła 15 kampanię 1905/6 już tylko z wielką trudnością.

Puszczona w ruch 22. listopada 1905, mimo wstępnych napraw, ulegała w ciągu kampanii ciągłym uszkodzeniom, powodującym nawet dwukrotną przerwę w ruchu celem naprawy maszyn.

Odczyszczenie maszyn, a następnie prace w gorzelni, z wyjątkiem palenia pod kotłem gorzelni, kotłem pompy, sypania ziemniaków do płuczki i mycia kadzi, wykonywali w ubiegłej kampanii tylko uczniowie.

Ciągłe psucie się aparatów i maszyn, pominąwszy koszta, utrudniało normalny bieg nauki, a także prowadzenie próbnych zacierów, wykonywanych tak w celach demonstracyjnych, jakoteż oddzielnych badań.

Z kampanii 1905/06 należy wymienić następujące szczegóły:

1. Ziemniaki pochodzące z folwarku Dublany wykazywały przeciętnie 16% skrobi.
2. Zaciery były sporządzane z ziemniaków:
   a) wysoko procentowych, umyślnie dla tych celów kupionych;
   b) średnio procentowych dublańskich;
   c) zmarzniętych;
   d) wyrośniętych i zgniłych.

   Nadto prowadzono zaciery z żyta i kukurudzy.
3. Słód był jęczmienny 18—30 dniowy.
4. Zaciery o stężeniu 18—22° Bellinga.
5. Drożdże prasowane i czyste, wyprodukowane w laboratoryum były prowadzone na:

a) dzikich bakteryach kwasu mlekowego;
b) szlachetnych bakt. „ „
c) kwasie siarkowym i extrakcie Bauera;
d) „ „ „ Knesa;
e) „ „ „ Chrząszcza.

Ponieważ próby prowadzone w tak wadliwej i wciąż psującej się gorzelni i przy nieodpowiedniej wodzie stawowej nie są dosyć pewne, przeto ogłoszenie wyników badań wstrzymano, aż zostaną one stwierdzone w obecnie zrekonstruowanej gorzelni.

W ubiegłej kampanii 1905/06 przerobiono 1700 cent. metr. ziemniaków, 51 cent. metr. jęczmienia, 11 cent. metr. żyta i kukurudzy, a wyprodukowano 170 hl. 23 litrów spirytusu i 2500 hl. wywaru.

Prof. Tadeusz Chrząszcz, *w. r.*
kierownik kraj. Szkoły gorzelniczej.

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 112323/06.

Sprawozdanie administracyjne

gospodarstwa folwarku w Dublanach za czas od 1. lipca 1904 do 30. czerwca 1905.

I. Gospodarstwo rolne.

Zasiewy:

Zasianem i zasadzonem było w roku	1899/00	1900/1	1901/2	1902/3	1903/4	1904/5
	morgi					
Żytem	30	33	33	26 1/2	30 1/2	43
Pszenicą ozimą	30	40	40	30	38	20
„ jarą	1/2	—	—	—	—	—
Jęczmieniem ozimym	—	—	—	—	2	10
„ jarym	5	5	5	20	20	30
Owsem	28	27	26	33 1/2	19 1/4	11
Bobikiem	17 1/2	6	7	17	6	2 1/2
Wyką na nasienie	5	2 1/2	2 1/2	—	—	2 1/2
„ i łubinem na zielony nawóz	—	5	2 1/2	—	5	5 1/2
Rzepakiem	4	10	10	10	10	—
Makiem	4	—	—	—	4	—
Ziemniakami	22	29	21	31	31	30
Burakami cukrowymi		—	—	—	—	20
„ pastewnymi	5	5	5	5	3	7 3/4
Rzepą	—	—	—	—	3	—
Marchwią	1 1/2	1 1/2	1 1/4	1 1/2	1 3/4	1 1/2
Nasiennikami	—	—	—	1 3/4	1 3/4	3/4
Koniczyną szwedzką z esparcetą i trawami	10	12 1/2	12 1/2	10	10	10
„ białą	10	10	15 3/4	10	10	—
„ czerwoną	10	10	11	12 1/2	12 1/2	11
„ dwuletnią	10	10	10	5	5	10
Różnem nasieniem	4 1/2	3	8	3 3/4	3 3/4	1 1/2
Zieloną paszą	6 1/4	4	3	5	5	5 3/4
„ „ w rzepaczysku	(4)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)
Kapustą pastewną	—	—	—	—	—	1 1/2
„ białą	—	—	—	—	—	3/4
Leżało ugorem	14	10	10	10	2 1/2	—
Wydzierżawiono na krótki czas	14 1/2	8	8	8	8	8
Wzięto pod budowle i pole doświadczalne	—	—	—	1	8 1/2	8 1/2
Razem	243 1/2	241 1/2	241 1/2	241 1/2	241 1/2	241 1/2

WYKAZ

produkcyi gospodarstwa rolnego na folwarku w Dublanach.

L. porządkowa	Płody	W roku 1903/4 — Z jednego morga: w snopie kóp	w snopie fur	w ziarnie q	w ziarnie kg.	W roku gospodarskim 1904/5 — Zebrano: z morgów	w snopie kóp	w snopie snop.	w snopie fur	w ziarnie celne q	w ziarnie celne kg.	w ziarnie średnie q	w ziarnie średnie kg.	w ziarnie poślad q	w ziarnie poślad kg.	Produkcya z 1 morga: w snopie kóp	w snopie fur	w ziarnie q	w ziarnie kg.
1	Żyto	9·92	—	9	85	30½	429	33	—	697	33	38	75	20	56	14·07	—	24	87
2	Pszenica ozima	16·1	—	14	92	38	532	06	—	614	05	51	49	24	01	14	—	18	14
3	Jęczmień ozimy	—	—	—	—	2	12	06	—	30	57	—	—	1	50	6·1	—	16	03
4	„ jary	4·8		10	67	20	117	42	—	245	26	—	—	12	56	5·87	—	12	89
5	Owies	9·37		12	10	19¼	177	27	—	282	74	—	—	—	—	9·22	—	14	68
6	Bobik	9·55		5	79	6	36	38	—	27	52	—	—	—	—	6·83	—	4	58
7	Wyka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Rzepak	—	14·7	10	48	10	—	—	425	119	62	—	—	—	—	—	42·5	11	96
9	Różne trawy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Rajgras angielski	—	5·25	2	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Koniczyna biała	—	—	—	—	10	—	—	63	28	31	—	—	1	84	—	6·3	3	01
12	„ szwedzka	—	6·8	—	36	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Ziemniaki	—	—	106	82	31	—	—	—	2880	06	—	—	—	—	—	—	92	58
14	Buraki pastewne	—	—	387	20	3	—	—	—	603	—	—	—	—	—	—	—	201	—
15	Marchew	—	—	220	—	1¾	—	—	—	236	—	—	—	—	—	—	—	134	—
16	Mohar i proso	15·2	—	25	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Mak	—	—	1	68	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	43
18	Rzepa	—	—	—	—	3	—	—	—	520	—	—	—	—	—	—	—	173	—

Uwaga do roku 1904/5. 14. Zasadzono buraków pastewnych 6 m., z tego zaorano z powodu niepowschodzenia 3 m., a zasiano rzepą i turnipsami.

W jesieni 1903 oziminy dobrze się rozwinęły, a zima nie wyrządziła im żadnej szkody. Lato 1904 zaznaczyło się posuchą. Podczas gdy w zachodniej części kraju, na piaskach północnych i w strefie podkarpackiej tak zboże jak okopowe, a przedewszystkiem pasza na pastwiskach i łąkach zupełnie chybiły, to w okolicy Lwowa, a w szczególności w Dublanach, tylko młoda koniczyna w zbożu źle powschodziła (białą koniczynę nawet trzeba było podorać w jesieni 1904). Buraki pastewne jak i marchew dały wyjątkowo mały plon, połowa buraków, mimo dwukrotnego sadzenia, została zastąpioną rzepą, wydajność zaś łąk i koniczyn rocznych była mniejszą, jak w innych latach. Zato jakość paszy była taka, jak rzadko kiedy, a przeto nie tylko, że żywy inwentarz trzymał się w zimie 1904/5 w doskonałej kondycyi, ale produkcya mleka, o której później będzie mowa, była nadzwyczaj wysoka. Do tego przyczyniła się także ta okoliczność, że zboże podczas posuchy wyrosłe zostało sprzątnięte przy pogodzie, a przeto słoma i plewy dały zdrową i czystą karmę.

Okopowe, nawet rzepa i marchew, konserwowały się w zimie 1904/5 doskonale.

Wykaz produkcyi okazuje, do jakiego stopnia wydajność, przedewszystkiem ozimego zboża, była wyższą w porównaniu z innymi latami. Na jednem polu „Północne stoki“ żyto Petkus wydało na 3-ch morgach 83 ctm. tj. $27^2/_3$ ctm. na morgu (na 1 hektarze 48 q 40 kg.). O wiele niższy plon żyta Schlanstaedtskiego „na Karwatach“ nie mógł już obniżyć ogólnego plonu żyta z wszystkich pól ($30^1/_2$ morga, które wydały 756 q 64 kg.). Pszenica i jęczmień ozimy także wydały bardzo wysokie plony.

Ziemniaki, aż do początku września, były wielkości orzechów laskowych, lecz jeden 12 godzin trwający deszcz spowodował, że przeciętnie z 1-go morga zbierano $92^1/_2$ q — plon mniejszy, co prawda, niż w innych latach, ale zawsze średni. Zbiór ziemniaków wogóle w ostatnich latach był niższy niż w latach poprzednich, ponieważ z powodu małej zawartości skrobi zaniechano sadzenia odmian dających najwyższe plony.

Jeżeli mimo tych dobrych rezultatów produkcyi czysty dochód nie był w roku 1904/5 w równej mierze wysoki, to temu jest winien przedewszystkiem ogromny koszt robocizny. Dopóki na folwarku przez cały rok — zimą i latem trzeba wszystkie roboty wyłącznie tylko obcymi robotnikami wykonywać, dopóty nawet o miernym dochodzie w Dublanach nie może być mowy.

Robotnik sezonowy kosztuje w zimie 94 gr. dziennie, na wiosnę i w jesieni 1 K. 14 gr. a podczas żniw 1 K. 34 gr. dziennie.

Podczas sianokosów, żniw i w jesieni przy zbiorze okopowych (roboty wówczas wykonuje się po części w akordzie) przywozi się codziennie rano robotników z sąsiednich wsi, którzy w lecie dopiero o godzinie 8-mej stają do roboty, a wieczorem o godzinę wcześniej idą już do domu, niż inni robotnicy. Po robotników z okolicznych wsi, odległych o 10 do 15 km., trzeba posyłać codziennie rano 3 albo 4 pary koni, co powoduje z jednej strony opóźnienie się roboty sprzężajnej, a z drugiej zaś niszczenie koni i wozów na złych drogach.

2. Inwentarz żywy.

Produkcya zwierzęca dała w roku 1904/5 następujące dochody:

a) Krowiarnia:	*α)* mleko . . .	10.170	K.	67	h.	w r. 1903/4	7.875	K.	91	h.
	β) przychowek .	3.026	„	94	„	„ „	6.130	„	09	„
	γ) braki i opasy	1.239	„	89	„	„ „	575	„	70	„
b) Nierogacizna		2.084	„	36	„	„ „	1.398	„	87	„
c) Owce		306	„	12	„	„ „	167	„	56	„
d) Wynajęte konie		994	„	12	„	„ „	1.517	„	54	„
e) Różnica wartości inwentarza (przyrost)		3.605	„	14	„					
Razem . .		21.427	K.	24	h.		17.665	K.	67	h.
W porównaniu z r. 1903/4 .		17.665	„	67	„					
W roku 1904/5 wiecej . . .		3.761	K.	57	h.					

Zużycie koni i uprzęży, tudzież wozów i machin w Dublanach jest stosunkowo wysokie. Mimo obfitego obroku i dostatecznej paszy (siana), konie nie są w kondycyi odpowiedniej. Konie przechodzą co dzień prawie w inne ręce. Uczniowie niższej Szkoły rolniczej i sezonowi robotnicy z natury rzeczy obchodzą się źle z końmi, gdyż z powodu ciągłej zmiany nie czują się odpowiedzialnymi za powierzone im zwierzęta. Parobcy zaś, widząc, że jedna para koni im oddana do obsługi (w Dublanach zaprowadzona jest robota w jedną parę koni) jest stale w rękach uczących się dopiero chłopców lub „Mazurów“, tracą zupełnie ambicyę i zamiłowanie do koni i nie dbają o ich wygląd, ani o dobre utrzymanie uprzęży, wozów i t. p. mając w każdym momencie możność złożenia za wszelki wypadek albo nieporządek winy na jednych lub drugich.

Gospodarstwo rybne dało dobry dochód (1002 K.).

Porównanie wartości inwentarza żywego

z dniem 1. lipca 1904 r. z wartością tegoż z dniem 1. lipca 1905 r. przedstawia się, jak następuje:

Dnia 1. lipca 1904	koron	gr.	Dnia 1. lipca 1905	koron	gr.
1. Konie.			**1. Konie.**		
3 sztuki	509	77	2 sztuki	150	—
6 „	827	09	4 „	720	—
7 „	819	07	4 „	1.040	—
2 „	393	66	2 „	650	—
1 „	106	43	2 „	620	—
2 „	567	—	4 „	960	—
2 „	627	—	1 „	240	—
2 konie dokupione	580	—	2 „	300	—
2 klacze	560	—	1 „	350	—
			1 „	200	—
			5 „	1.000	—
			1 „ do wożenia wody	50	—
27 koni — 4990 K. 02 gr.			30 koni 6.430 K.		
10% potr. 499 „ — „	4.491	02	10% potr. 643 „	5.787	—
2. Bydło rogate.			**2. Bydło rogate.**		
a) oldenburgskie:			*a)* oldenburgskie:		
1 buhaj „Alfa“ po potr. 40%	319	78	1 buhaj „Alfa“	319	78
6 buhajków 1.170 kg. po 1·52 K.	1.678	40	18 krów 11.605 kg. po 1·14 K.	13.229	70
17 krów 10.457 „ „ 1·14 „	11.920	98	13 jałówek 4.637 „ „ 1·52 „	7.048	24
9 jałówek 3.204 „ „ 1·52 „	4.870	08	8 buhajków 1.652 „ „ 1·20 „	1.982	40
2 krowy półkrwi 1.015 „ „ 0·80 „	812	—	2 krowy półkrwi 1170 „ „ 0·70 „	819	—
b) anglerskie:			*b)* anglerskie:		
1 buhaj „Sułtan“ po potr. 40%	307	80	1 buhaj „Sułtan“	307	80
3 krowy importowane	632	52	4 krowy importowane	632	52
24 krów 10.929 kg. po 0·70 K.	7.650	30	26 krów 11.117 kg. po 0·70 K.	7 781	90
14 jałówek 3.812 „ „ 0·70 „	2.668	40	13 jałówek 2.657 „ „ 0·70 „	1.859	90
3 buhajki 910 „ „ 1·14 „	1.037	40	4 buhajki 847 „ „ 1·14 „	965	58
Bydło rogate razem	31.897	66	Bydło rogate razem	34.946	82
Do przeniesienia	36.388	68	Do przeniesienia	40.733	82

Dnia 1. lipca 1904	koron	gr.	Dnia 1. lipca 1905	koron	gr.
Z przeniesienia . .	36.388	68	Z przeniesienia . .	40.733	82
3. Owce.			**3. Owce i kozy.**		
11 baranów, 20 matek, 14 jagniąt — 45 po 16 K.			7 baranów . . . po 20 K.	140	—
			19 matek . . . . „ 16 „	304	—
			5 baranów rocznych „ 20 „	100	—
			1 skop roczny . . „ 10 „	10	—
			8 jarek . . . . . „ 16 „	128	—
			12 jagniąt . . . . „ 12 „	144	—
	720	—	6 kóz, 1 cap — własność Zarządu Głównego T. K. R.	—	—
			Owce razem . . .	826	—
4. Trzoda chlewna.			**4. Trzoda chlewna.**		
			1 knur Jorkshire	120	—
			1 „ krajowy	80	—
2 knury . . . . 240 K.			1 knurek Jorkshire	120	—
5 loch 776 kg. po 70 gr. 543·20 „			2 lochy Jorks. 400 kg. po 70 gr.	280	—
15 knurków po 30 K. 450 „			3 „ krajowe 447 „ „ 70 „	312	90
18 loszek „ 24 „ 432 „			20 prosiąt „ 304 „ „ 60 „	182	40
9 wieprzków „ 60 „ 540 „	2.205	20	10 „ Jorksh. 377 „ „ 70 „	263	90
			Trzoda chlewna razem .	1.359	20
5. Ryby.			**5. Ryby.**		
Na wiosnę 1904 zarybiono stawy na nowo 400 kg. kroczków karpia	400	—	400 kg. narybku jak 1904 r. .	400	—
Razem . . .	39.713	88	Razem . . .	43.319	02

Zestawienie.

Wartość inwentarza żywego z dniem 1. lipca 1904 . . 39.713 K. 88 gr.
„ „ „ „ 1. lipca 905 . . . 43.319 „ 02 „
Różnica na korzyść roku 1904/5 . 3.605 K. 14 gr.

3. Wartość remanentów

z dniem 1. lipca 1905.

A. W ziarnie.

2560 kg. żyta celnego . . . . po 14·— K za 100 kg. = 358 K. 40 gr.
2308 „ pszenicy celnej . . . . „ 16·50 „ „ „ „ = 380 „ 82 „
920 „ „ średniej . . . . „ 14·— „ „ „ „ = 128 „ 80 „
Do przeniesienia . 868 K. 02 gr.

					Z przeniesienia			=	868 K	02 gr.
75	kg.	pszenicy pośledniej	po	12 —	K za	100	kg.	=	9 „	— „
1113	„	jęczmienia celnego	„	13 —	„	„	„	=	144 „	69 „
352	„	sorga	„	24·—	„	„	„	=	84 „	48 „
1082	„	owsa	„	13·—	„	„	„	=	140 „	66 „
30	„	rzepaku celnego	„	18·—	„	„	„	=	5 „	40 „
382	„	„ średniego	„	15·—	„	„	„	=	57 „	30 „
175	„	„ pośledniego	„	10·—	„	„	„	=	17 „	50 „
680	„	bobiku	„	12·—	„	„	„	=	81 „	60 „
33	„	wyki czarnej	„	20·—	„	„	„	=	6 „	60 „
760	„	„ zwykłej	„	18·—	„	„	„	=	136 „	80 „
316	„	nasienia celnego buraków past.	„	60·—	„	„	„	=	189 „	60 „
60	„	„ średniego „ „	„	40·—	„	„	„	=	24 „	— „
73	„	„ celnego koniczyny białej	„	90·—	„	„	„	=	65 „	70 „
92	„	„ pośledniego „ „	„	50·	„	„	„	=	46 „	— „
40	„	„ szporku	„	15·—	„	„	„	=	6 „	— „
28	„	„ łubinu	„	15·—	„	„	„	=	4 „	20 „
18	„	„ marchwi	„	40·—	„	„	„	=	7 „	20 „
09	„	„ maku	„	48·—	„	„	„	=	4 „	32 „
16	„	„ moharu dublańskiego	„	24·—	„	„	„	=	3 „	84 „
191	„	„ „ Bahlsena	„	28·—	„	„	„	=	53 „	48 „
08	„	„ rzepy	„	80· —	„	„	„	=	6 „	40 „
12	„	„ starego buraków cukrow.	„	40 —	„	„	„	=	4 „	80 „
24	„	„ seradelli	„	60 —	„	„	„	=	14 „	40 „
42	„	mąki żytnej	„	20·—	„	„	„	=	8 „	40 „
117	„	„ pszennej	„	24·—	„	„	„	=	28 „	08 „
49	„	kaszy hreczannej	„	30 —	„	„	„	=	14 „	70 „
72	„	krup jęczmiennych	„	30·—	„	„	„	=	21 „	16 „

B. Pasza i słoma.

2310	kg.	otawy łąkowej	po	6·—	K za	100	kg.	=	138 K	60 gr.
1850	„	„ „ wywiązanej	„	6· —	„	„	„	=	111 „	— „
382	„	siana	„	6·—	„	„	„	=	22 „	92 „
7	sztuk	okłotów	„	—·90	„	„	„	=	6 „	30 „
851	kóp	powróseł	„	—·20	„	„	„	=	170 „	20 „
50½	„	snopków na dach	„	3·60	„	„	„	=	181 „	80 „

C. Nawozy pomocnicze.

2000	kg.	kainitu	po	3·—	K za	100	kg.	=	60 K	— gr.
200	„	soli potasowej 40%	„	12·—	„	„	„	=	24 „	— „
152	„	mąki kostnej	„	12·—	„	„	„	=	18 „	24 „
1000	„	gipsu	„	2·—	„	„	„	=	20 „	— „
1288	„	żużli Thomasa	„	9· —	„	„	„	=	115 „	92 „

D. Drzewo i torf.

16	m. b.	desek sosnowych	po	1·20	K za	1	m. b.	=	19 K	20 gr.
202	„ „	„ olchowych	„	1 —	„	„	„	=	202 „	— „
860	„ „	desek brzozowych	„	1·20	„	„	„	=	1.032 „	— „
18	sztuk	oszwarów	„	—·60	„	„	sztukę	=	10 „	80 „
997	kg.	torfu opałowego	„	—·80	„	„	100 kg.	=	7 „	97 „

E. Różne.

1	skóra	barania	po	3·—	K za	sztukę		=	3 K	— gr.
2	skóry	cielęce	„	4·—	„	„	„	=	8 „	— „
					Wartość remanentów z dniem 1. lipca 1905			=	4.206 K	28 gr.
					W porównaniu z wartością „ „ „ 1. „ 1904			=	10.068 „	44 „
					Różnica na korzyść roku 1903/4			=	5.862 K	16 gr.

4. Budynki.

Szopa do suszenia torfu wraz z mieszkaniem dla maszynisty i dla części sezonowych robotników, spaliła się w lutym 1905. Za otrzymane wynagrodzenie szkody pożaru (budynek był ubezpieczony w Krakowskiem Towarzystwie) postawiono w lecie 1905 drugi dom dla robotników sezonowych.

5. Zestawienie.

racbunku pieniężnego od 1. lipca 1904 do 30 czerwca 1905.

Wydatki	koron	gr.	Dochody	koron	gr.
Wyszczególnienie			**Wyszczególnienie**		
1. Płace i zasługi	6.339	52	1. Sprzedaż ziemiopłodów . .	32.256	83
2. Najem robotnika	10.017	90	3. Z wynajętych łąk	3.059	63
3. Zmiana nasion	236	82	3. Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:		
4. Dokupno nawozów pomocniczych	3.395	52	*a*) Krowiarnia:		
5. Dokupno karmy	12.380	33	*α*) mleko	10.170	67
6. Zastępstwo zużytych koni i uprzęży	3.099	04	*β*) przychowek . .	3.026	94
7. Utrzymanie budynków i ogrodzeń	595	27	*γ*) braki i opasy . .	1.239	89
8. Utrzymywanie machin i narzędzi	1.495	51	*b*) Nierogacizna	2.084	36
9. Utrzymanie rowów i dróg	115	78	*c*) Owce	306	12
10. Drenowanie i melioracya	72	92	*d*) Ryczałt od Akademii .	2.000	—
11. Łąkowy	400	—	4. Z wynajętych koni . . .	994	12
12. Ubezpieczenie od pożaru i gradu	1.356	93	5. Lasy i stawy	1.002	25
13. Kuchnia folwarczna . .	1.006	22	8. Różnica wartości inwentarza żywego	3.605	14
14. Światło i smarowidło . .	150	62	7. Rozmaite	137	60
15. Rogatki, posyłki, jazdy .	223	10	Razem . . .	59.883	55
16. Kultura lasu, plantacya nieużytków, stawy . .	883	17	Odtrącając wydatki	48.834	52
17. Koszta kancelaryjne . .	223	54	rezultat gospodarstwa w roku 1904/5 wypada	11.049	03
18. „ leczenia, weterynarz, apteka, tępienie myszy i owadów, ochrona roślin i rozmaite .	1.180	17			
19. Różnica wartości remanentów.	5.862	16			
Razem . . .	48.834	52			

Uwagi.

Zabudowania folwarku „Dublany“ wymagają dość znacznych uzupełnień. Z powodu braku stodół polowych więcej niż 70% zboża trzeba przechowywać w stertach, przez co dużo ziarna, słomy i paszy się marnuje. Dalej brak szopy na maszyny i narzędzia rolnicze. Statki gospodarskie stoją przez całe lato pod gołem niebem, przez co ich utrzymanie i odnawianie powoduje znaczny koszt.

Także stajnie są za ciasne, cielęta, jałówki i buhajki stoją za gęsto, a z powodu braku miejsca na pomieszczenie większej ilości bydła, pewną część łąk trzeba wydzierżawiać za niską cenę, gdyż miejscowi i okoliczni chłopi mając dużo łąk własnych, nie są skłonni do wydzierżawiania ich od folwarku.

Stara owczarnia zbudowana z drzewa nie nadaje się do dalszego użytku.

Cały dziedziniec folwarku, tudzież gumno powinny być wybrukowane, gdyż po każdym deszczu, a szczególnie na wiosnę i w jesieni tworzą formalne bagno, a to już nietylko dla oszczędzenia koni i narzędzi, ale także ze względu na demonstracye na folwarku, bo w mokrym czasie nie sposób w tem błocie chodzić. Oprócz tego niemożliwem jest utrzymanie budynków zewnątrz w porządku, gdyż brodzące konie i bydło rogate obryzgują błotem bielone mury. Na rok 1906 zezwolono na wybrukowanie 360 m² chodników t. j. dziesiąta część potrzeby.

Folwark dublański w siedzibie dwóch szkół rolniczych powinien przynajmniej tak się przedstawiać, jak przeciętne folwarki w lepszych gospodarstwach średnich w okolicy.

Wkońcu wyrazić muszę nadzieję, że w roku 1906 przyjdzie do skutku uregulowanie stanu wody na łąkach torfowych, czy to za pomocą regulacyi rzeczki „Młynówki“ w dolnym jej biegu, czy też przez odprowadzenie wody wprost do kanału jaryczowskiego na podstawie projektu inżyniera Andrzeja Kornelli. O tę melioracyę proszę już od roku 1898 t. j. od lat ośmiu, gdyż obecny stan Młynówki jest taki, że wody używać z niej do nawadniania jest również tak niemożliwem, jak wykluczonem jest — w razie wysokiego stanu wody, odprowadzenie tejże (odwodnienie). — „Młynówka“ i rowy w krótkim czasie po wyczyszczeniu po każdym deszczu na nowo są namulone i zarastają szuwarem i innemi roślinami wodnemi.

W lesie dublańskim w roku 1905/6 nie było wyrębu, podobnie jak w poprzednim roku. Relutum wypłacone sługom za opał wynoszące znaczną kwotę (601 kor.) obciąża dochód folwarku w dotkliwy sposób.

Dublany, w październiku 1905.

Administrator folwarku:

Juliusz Frommel, w. r.

Dyrektor krajowych zakładów naukowych rolniczych w Dublanach.

Sprawozdanie

krajowej Stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach za czas od 1. stycznia 1905 do 31. grudnia 1905 roku.

Stan osobowy stacyi:

Kierownik: Prof. Józef Mikułowski-Pomorski.
Asystenci: Adam Karpiński,
Ludwik Garbowski, inżynier-chemik (do 1. sierpnia 1905),
Zygmunt Romański, chemik,
Cyryl Kraus, inżynier-chemik (od 1. sierpnia 1905).
Laborant: Waleryan Wdowicki, mechanik.
Służba: Józef Crépel, Piotr Tusznicki, Iwan Tusznicki, Jan Pokrzywa.

a) Chemiczno-analityczna działalność stacyi w r. 1905.

W ciągu roku 1905 wykonano dla stron ogółem 3.187 rozbiorów, a mianowicie:

	w r. 1905	w r. 1904
gleb	110	181
torfów	10	10
wapieni	15	5
nawozów sztucznych	2921	2232
pasz treściwych	25	23
mleka i produktów mlecznych	39	2
rozmaitych	67	51
	3187	2504

Kontrola nawozowa w r. 1905.

Z przysłanych do rozbioru 2921 nawozów było:

	w r. 1905	w r. 1904
Superfosfatów	753	478
„ amoniakalnych	73	26
Zużli Thomasa	1938	1625
Mączek kostnych parzonych, odklejonych i preparowanych	149	96
Saletry, siarkanu amonowego i kainitu	8	7
	2921	2232

Z tych nadesłali:	w r. 1905	w r. 1904
Kółka rolnicze, Towarzystwa rolnicze, Instytucye publiczne	232	273
Kupcy	1805	1330
Rolnicy więksi i mniejsi .	884	629
	2921	2232

W porównaniu z r. 1904 ilość nadesłanych próbek nawozów sztucznych do oceny zwiększyła się o 30·8%, co dowodzi o szerszem zrozumieniu w kołach rolników a zarazem i kupców o potrzebie korzystania z usług stacyi i daje równocześnie obraz wzrostu działalności stacyi na tem polu.

Co do ilości próbek nawozów nadesłanych przez strony do kontroli, to zaznaczyć musimy, że o ile firmy trudniące się handlem nawozami sztucznymi i fabryki w dobrze zrozumiałym własnym interesie nadsyłają z rokiem każdym coraz więcej próbek do oceny, aby w ten sposób z jednej strony wzbudzić sobie zaufanie u kupujących, z drugiej strony sprzedawać tylko towar kontrolowany, o tyle instytucye publiczne, trudniące się pośrednictwem w handlu nawozowym, które właśnie powinny świecić przykładem, zaniedbują tej ostrożności kontrolowania każdego wagonu zakupionego, przez co narażają niejednokrotnie kupujących na większe straty wynikłe wskutek nie dotrzymania gwarancyi przez fabrykę. Objaw ten uważamy za niezdrowy, gdyż często zdarza się, że towar, pomimo pochodzenia od firmy poważnej, o gwarantowanych ilościach składników, nie odpowiada rzeczywistości. Fabryki bowiem przy wyrobie masowym, następnie wobec braku w niektórych fabrykach mechanicznych mięszadeł, któreby mogły przez bardzo skrupulatnie przeprowadzone wymięszanie towar do pewnego stopnia ujednostajnić, wreszcie wskutek pomyłek, jakie zdarzają się nawet w najlepiej prowadzonem przedsiębiorstwie, nie są często w stanie dać kupującemu towar o ściśle gwarantowanych ilościach składników nawozowych. Z tych oto względów, pomijając już często względy pedagogiczne, t. j. wdrożenie zasady w szerszych kołach rolniczych korzystania z usług stacyi, powinny instytucye publiczne naśladować objaw, który konstatujemy już u firm kupieckich, zawodowych.

Dowodem, że zrozumienie potrzeby kontroli nawozowej zakreśla z roku na rok coraz szersze koła, jest zwiększająca się ilość firm, które stoją pod kontrolą stacyi. W porównaniu z r. 1904 liczba firm zwiększyła się o trzy nowe. W roku sprawozdawczym pozostawało w związku kontrolnym ze stacyą 9 firm handlowych, a mianowicie:

1. Józef Karlach, Lwów, jako przedstawiciel Biura sprzedaży żużli Thomasa w Wiedniu oraz firmy Thomasphosphatfabriken w Berlinie,
2. Firma Thomasphosphatfabriken w Berlinie,
3. Związek handlowy Kółek rolniczych w Krakowie,
4. „ „ „ „ we Lwowie,
5. Oddział handlowy c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie,
6. I. Gal. Tow. akc. dla przemysłu chemicznego we Lwowie,
7. I. Gorlicka fabryka mąki kostnej i tłuszczu w Nowodworzu,
8. Firma Ernest Bahlsen w Krakowie,
9. Bank rolniczy we Lwowie.

W sprawie wprowadzenia kontroli przy nawozach potasowych, pochodzących z kopalni kałuskiej, to zauważyć musimy, że mimo poruszenia tej sprawy przez stacyę w sprawozdaniu do Wydziału krajowego z r. 1904, kwestya ta w ciągu roku 1905 nie została załatwioną. Pomimo, że konsumcya kainitu kałuskiego znacznie wzmaga się w kraju, towar ten nie był poddawany kontroli analitycznej. Sprzedaż kainitu kałuskiego odbywa się nienormalnie, gdyż nie według zawartości faktycznej składnika nawozowego, lecz po z góry ustanowionej cenie za 100 kg. W ten sposób sprzedaż mogłaby się odbywać tylko, gdyby towar był jednolity i o stałej niezmiennej zawartości potasu; takiego jednak towaru surowego żadna kopalnia mieć nie może i nie ma. Podobnie jak w Stassfurckich kopalniach, gdzie sprzedaż nawozów potasowych odbywa się tylko według faktycznej % zawartości potasu, powinna być ta norma wprowadzoną i do kainitu kałuskiego.

Przeglądając powyżej przytoczone liczby w zestawieniu końcowem, zauważyć musimy pocieszający fakt nadsyłania bezpośrednio przez rolników coraz to więcej próbek do kontroli. W roku sprawozdawczym nadesłali do oceny rolnicy 884 próbek, a więc o 255 próbek więcej, jak w r. 1904.

Z 2921 próbek nawozów analizowanych w stacyi znaczna część była przysłaną bez podania gwarantowanej ilości składników, tak, że tylko w 300 wypadkach mogliśmy skonstatować większy brak od dozwolonego odstępstwa, t. j. latitudy przyjętej dla pewnych składników. W każdym razie zwrot, jaki otrzymali kupujący za brakujące ilości składników wartościowych od fabryk, oceniamy w tych 300 wypadkach na 12 tysięcy koron. Jest to suma, którą uzyskali rolnicy li tylko dlatego, że poddali analizie nawozy zakupione.

Z tych powyżej podanych liczb mogą rolnicy wyciągnąć tylko ten wniosek, że należy poddawać kontroli każdy nawóz kupny, chociażby pochodził od najpoważniejszej firmy, bo pomyłki wszędzie się zdarzają. Dlatego też firmy opierające swe działanie na rzetelnych podstawach, nie wmawiają już dzisiaj w nabywcę, że analiza jest niepotrzebną, lecz same poddają się kontroli i ułatwiają ją, biorąc koszta badania na swój rachunek.

Przy wzmożonym ruchu kontroli nawozowej zdarza się nam coraz częściej konstatować nadużycia popełnione przez nieuczciwych pośredników w handlu nawozowym. Wyliczamy tu ciekawsze fakta tych nadużyć, które mogą posłużyć z jednej strony jako wymowna przestroga dla rolników przed nabywaniem nawozów od małomiasteczkowych handlarzy, z drugiej strony jako materyał dowodowy, dla konieczności uregulowania handlu nawozowego na drodze ustawodawczej, wreszcie jako dowód koniecznej potrzeby poddawania kontroli zakupionych nawozów.

Tomasyna	Kwasu fosforowego w ogóle	Kwasu fosforow. rozp. w 2% kwasie cytrynowym	Tomasyna	Kwasu fosforowego wogóle	Kwasu fosforow. rozp. w 2% kwasie cytrynowym
L. dz. 1874	3·73%	3·61%	L. dz. 2789	3·62%	—%
„ 1993	4·66 „	3·97 „	„ 3102	3·66 „	— „
„ 2400	3·21 „	2·05 „	„ 3141	3·05 „	— „

Uwaga. Prawdziwa tomasyna zawiera najmniej 12–13% kwasu fosforowego.

Superfosfaty	Kwasu fosforowego w wodzie rozpuszczalnego	Superfosfaty	Kwasu fosforowego w wodzie rozpuszczalnego
L. dz. 338	8·06%	L. dz. 2404	7·44%
„ 373	7·69 „	„ 2414	9·07 „
„ 374	7·55 „	„ 2420	7·18 „
„ 553	8·97 „	„ 2473	6·32 „
„ 749	8·60 „	„ 2479	8·35 „
„ 754	3·59 „	„ 2501	7·40 „
„ 1365	7·48 „	„ 2503	9·39 „
„ 1893	9·04 „	„ 2607	7·69 „
„ 1908	2·38 „	„ 2608	7·65 „
„ 2129	7·55 „	„ 2638	5·53 „
„ 2201	7·53 „	„ 2639	4·20 „
„ 2253	7·85 „	„ 2640	7·17 „
„ 2268	7·10 „	„ 2641	8·90 „
„ 2272	7·39 „	„ 2643	8·13 „
„ 2325	9·30 „	„ 2692	7·23 „
„ 2348	7·74 „	„ 2701	8·04 „
„ 2352	9·02 „	„ 2708	8·90 „
„ 2383	8·56 „	„ 2796	8·83 „
„ 2386	5·66 „	„ 2850	5·74 „
„ 2387	4·60 „	„ 3083	9·45 „
„ 2389	9·31 „	„ 3084	8·32 „
„ 2399	8·20 „		

Uwaga. Superfosfaty niesfałszowane zawierają 12–20% kwasu fosforowego w wodzie rozpuszczalnego.

Mączki kostne preparowane	Kwasu fosforowego w wodzie rozpuszczalnego	Azotu	Mączki kostne preparowane	Kwasu fosforowego w wodzie rozpuszczalnego	Azotu
L. dz. 10	8·24%	0·81%	L. dz. 1854	8·07%	0·67%
„ 86	9·80 „	0·31 „	„ 1861	9·93 „	0·59 „
„ 178	8·63 „	0·52 „	„ 1887	9·72 „	0·27 „
„ 215	6·18 „	0·26 „	„ 1935	8·45 „	0·10 „
„ 547	8·43 „	0·84 „	„ 2130	8·83 „	0·93 „
„ 548	8·61 „	0·89 „	„ 2245	8·92 „	0·82 „
„ 551	8·67 „	0·89 „	„ 2389	9·31 „	1·04 „
„ 552	9·18 „	0·89 „	„ 2411	8·70 „	1·13 „
„ 723	8·34 „	0·26 „	„ 2415	9·23 „	1·06 „
„ 1604	7·84 „	1·88 „	„ 2416	8·27 „	1·50 „
„ 1721	7·82 „	0·83 „	„ 2484	9·06 „	0·53 „
„ 1846	8·25 „	0·65 „			

Uwaga. Normalna mączka kostna preparowana zawiera 12% kwasu fosforowego w wodzie rozpuszczalnego i 2% azotu.

Powyżej przytoczone liczby doskonale ilustrują nieoględność tych, którzy nawozów nabytych nie poddają kontroli.

Zapoczątkowana przez stacyę w r. 1904 akcya wśród rolników, mająca na celu przekonać ich o zachowywaniu ostrożności przy zakupnie karm treściwych (otrąb, makuchów i innych pasz skoncentrowanych) wywarła pewien dodatni skutek; w 25 bowiem wypadkach w ciągu r. 1905 zwrócono się do stacyi o przeprowadzenie analizy w różnorodnych paszach treściwych.

Mamy nadzieję, że i na tem polu stacya z każdym rokiem będzie miała więcej do czynienia, przypuszczamy bowiem, że powoli uznają rolnicy wartość analizy kontrolnej, która nie tylko jest potrzebną przy zakupnie nawozów, ale i przy paszach treściwych.

Odnośnie do kontroli produktów mleczarskich stwierdzamy, że w r. 1905 po raz pierwszy nadesłano większą liczbę tychże do oceny. Jest to fakt pocieszający i sądzimy, że niewątpliwie i w tym kierunku zrozumienie korzystania z usług stacyi w właściwych kołach się rozszerzy, zwłaszcza wobec coraz to większej ilości nowopowstających spółek mleczarskich w kraju.

Chcąc dać całkowity obraz działalności kontrolnej z r. 1905, nadmienić musimy, że z 3187 próbek nadesłanych do rozbioru w ciągu roku, około 2000 próbek nadeszło do stacyi w sezonie letnim, t. j. w miesiącach lipcu, sierpniu i wrześniu Wobec tak znacznego napływu próbek w tym okresie personal stacyi tylko dzięki nadzwyczajnemu wytężeniu wszystkich sił, a nawet i nocnej pracy, mógł wywiązać się z zadania mu poruczonego. Analizy bowiem nie cierpią zwłoki, wyniki muszą być najpóźniej w ciągu 10 dni doręczone nadsyłającemu, a to pochodzi stąd, że prawie wszystkie fabryki ustanowiły termin do wnoszenia reklamacyi, w razie niedoboru składników, 14-dniowy, licząc od dnia nadejścia wagonu na stacyę odbiorczą, z czego wynika, że zarówno nadsyłający musi się spieszyć z wysyłką próbki, jak znowu z drugiej strony stacya musi na czas doręczyć orzeczenie.

b) Działalność doświadczalna.

Praca na polu działalności doświadczalnej w kraju była w r. 1905 dalszym ciągiem w kierunku rozszerzenia i wciągnięcia coraz to szerszych kół ziemiańskich do korzystania z racyonalnie przeprowadzonych doświadczeń polowych na rozmaitych typach gleb galicyjskich i do namacalnego przedstawienia rolnikom, jakie korzyści t. j. zyski można osiągnąć przy użyciu nawozów sztucznych, obornika, a więc wykazania szeregu danych, które z jednej strony mogą wpłynąć na podniesienie wydajności gleb, z drugiej strony mogą być przewodnią myślą przy organizacyi danego gospodarstwa.

Dla osiągnięcia powyżej przytoczonych celów przeprowadziła stacya w r. 1905 szereg doświadczeń w 35 miejscowościach rozrzuconych po całym kraju, a mianowicie:

w Wierzbnie	(Jarosław)	w Ladzkach szlach.	(Tłumacz)
„ Strzelcach wielkich	(Brzesko)	„ Hrusiatyczach	(Bóbrka)
„ Bereźnicy	(Stryj)	„ Zarszynie	(Sanok)
„ Przyborowiu	(Pilzno)	„ Korzeniowie	(Ropczyce)
„ Nagorzance	(Czortków)	„ Gumniskach	(Tarnów)
„ Piwodzie	(Jarosław)	„ Nowosielcach	(Przeworsk)
„ Komarowicach	(Przemyśl)	„ Jedliczu	(Jasło)
„ Buszkowiczkach	„	„ Moderówce	„
„ Parchaczu	(Sokal)	„ Gorajowicach	„
„ Sawczynie	„	„ Lubli	(Strzyżów)
„ Rażniowie	(Brody)	„ Bystrej	(Gorlice)
„ Kurowcach	(Tarnopol)	„ Szymbarku	„
„ Borkach małych	(Skałat)	„ Załużu	(Sanok)
„ Chlebowie	„	„ Uhrynowie górnym	(Stanisławów)
„ Dżurynie	(Czortków)	„ Mołotkowie	(Nadwórna)
„ Bilczu złotem	(Borszczów)	„ Suchodole	(Krosno)
„ Szumlanach	(Podhajce)	„ Dublanach	(Lwów)

Tematy tych doświadczeń podajemy poniżej:

1) doświadczenia z zastosowaniem nawozów sztucznych i obornika w stałym płodozmianie na fermach,

2) doświadczenia z zastosowaniem nawozów fosforowo-potasowych i obornika,

3) doświadczenia z zastosowaniem nawozów fosforowo-potasowych i azotowych,

4) doświadczenia z zastosowaniem nawozów fosforowo-potasowych,

5) doświadczenia z zastosowaniem mniejszych i większych dawek kwasu fosforowego i badanie działania następczego,

6) doświadczenia nad zbadaniem i porównaniem działania saletry i nawozu azotowo-wapniowego,

7) doświadczenia nad zbadaniem działania pogłównego nawozów fosforowo-potasowych,

8) doświadczenia z nawożeniem pogłównem na wiosnę nawozami azotowymi słabych ozimin,

9) doświadczenia z zastosowaniem wapna pod ziemniaki,

10) doświadczenia nad porównaniem działania saletry i siarkanu amonowego,

11) doświadczenia z zastosowaniem gipsu na koniczyny,

12) doświadczenia nad wpływem rozmaicie nawożonych i obsiewanych ugorów na plony ozimin

13) doświadczenia z zastosowaniem wapnowania w okolicach podgórskich,

14) doświadczenia nawozowe na torfowiskach.

Szczegóły dotyczące działalności stacyi w odniesieniu do doświadczeń nawozowych, polowych i łąkowych pomieszczone są w VIII. sprawozdaniu ogłoszonem w roku 1906.

W dalszym ciągu stacya skierowała swą działalność doświadczalną na sprawę podniesienia plonów buraków cukrowych w gospodarstwach krajowych. W tym celu chcąc zwrócić uwagę ogółu rolników uprawiających buraki cukrowe na korzyści, jakie dadzą się osiągnąć zapomocą racyonalnego stosowania nawozów sztucznych w odpowiednich, do gleby przystosowanych kombinacyach, rozesłała stacya do wszystkich gospodarstw kwestyonaryusz w sprawie uprawy buraków cukrowych. Rozesłanie takiego kwestyonaryusza miało na celu zebranie pewnych danych oryentacyjnych, odnoszących się do sposobu uprawy buraków cukrowych, stosowanego nawożenia w odnośnem gospodarstwie, następnie, aby na podstawie tych dat zwrócić się z propozycyą przeprowadzenia prób podług instrukcyi przez stacyę wypracowanych. Pracę na tem polu rozpoczęła stacya dopiero na jesieni r. 1905.

Co się tyczy akcyi na polu żywienia zwierząt, rozpoczętej już w r. 1904 (patrz sprawozd. z r. 1904), to zaznaczyć musimy, że akcya ta w r. 1905 nie o wiele naprzód się posunęła, a jedynie tylko opierała się na zbieraniu dalszego materyału informacyjnego potrzebnego do doświadczeń z żywieniem, oraz na wyszu-

kaniu takich obór i chlewni w gospodarstwach, w którychby można było z początkiem r. 1906 przystąpić do przeprowadzenia ścisłych doświadczeń.

Wreszcie prowadziła stacya doświadczenia wazonowe w stacyi wegetacyjnej w 720 wazonach. Doświadczenia te dotyczyły całego szeregu bieżących kwestyi na wozowych, częściowo jako ciąg dalszy prób z lat poprzednich.

Akcya na polu poprawy pastwisk gminnych.

Pierwszy wypadek samorzutnego zwrócenia się o poradę w sprawie poprawy gminnego pastwiska spotkał stacyę w r. 1905. Mianowicie wmina Rudniki w powiecie żydaczowskim nabrała przekonania, że 600 morgowe pastwisko gminne, które nie przynosiło jej żadnych korzyści, należałoby poprawić w jakikolwiek sposób. Nie znajdując wyjścia z tej trudnej sytuacyi, zażądała gmina od nas fachowej porady.

Po rozpatrzeniu się w warunkach naturalnych całego pastwiska, doszliśmy do przekonania, że najlepiej da się rozwiązać ta kwestya w następujący sposób, a mianowicie:

a) przez wydzierżawienie chętnym członkom gminy początkowo 100 morgów na przeciąg 5 lat za z góry oznaczonym czynszem dzierżawnym, który ma być lokowany w kasie gminnej,

b) przez racyonalnie prowadzoną gospodarkę na wydzierżawionym obszarze, w myśl instrukcyi przez stacyę udzielonej, a z przewidzianym w planie w roku 5-ym zasiewie nasion mięszanek trawnych i koniczyn, a to w tym celu, by po 5 latach dzierżawy zwrócić gminie w posiadanie pastwisko już poprawione,

c) przez użycie czynszu dzierżawnego na wspólne zakupno nawozów sztucznych i nasion mięszanek trawnych i koniczyn.

Stacya ma nadzieję, że zapoczątkowana akcya na tem polu, wobec wielkich przestrzeni pastwisk gminnych w kraju, rozwinie się w przyszłości szerzej i wyda plenne owoce.

Informacye i pouczenia.

Łącznie z działalnością kontrolną i doświadczalną wzmaga się z rokiem każdym działalność stacyi w kierunku informacyjnym i doradczym, a mianowicie w sprawach dotyczących nawożenia i uprawy gleb, pastwisk, zużytkowania torfów w celach rolniczych i opałowych i t. p.

Ilość listów wysłanych przez stacyę w ciągu r. 1905 wraz z orzeczeniami analitycznemi wynosiła 2863.

Publikacye.

Kierownik stacyi ogłosił następujące artykuły:

„Pocieszający objaw", Przewodnik Kółek rolniczych 1905. „Wartość użytkowa obornika przy uprawie roślin okopowych". Rolnik 1905. „W sprawie zakupna nawozów sztucznych", Rolnik 1905.

Asystent stacyi p. A. Karpiński ogłosił artykuły: „Koński ząb", „O pogłównem nawożeniu saletrą chilijską pod buraki", „Starania posiewne przy uprawie buraków i marchwi" (zamieszczone w Przewodniku dla Kółek rolniczych 1905) i „Z wycieczki do Danii i południowej Szwecyi" (Rolnik 1905 str. 473).

Kierownik stacyi brał czynny udział jako referent spraw rolniczych w Zarządzie głównym Towarzystwa Kółek rolniczych i w Komitecie c. k. Towarzystwa gospodarskiego, zaś asystent stacyi p. Adam Karpiński kierował wycieczką ziemiańską, urządzoną za staraniem c. k. Towarzystwa gospodarskiego do Danii i południowej Szwecyi.

Dublany, dnia 8. października 1906 r.

***Prof. Józef Mikułowski-Pomorski**, w. r.*
kierownik stacyi.

Sprawozdanie administracyjne

krajowej stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie za okres dwuletni t. j. za czas od 1. października 1904 do 30. września 1906.

Stan osobowy stacyi.

Kierownik: Dr. Ignacy Szyszyłowicz.

Asystenci: Wacław Boski do 30. listopada 1905, Zygmunt Moczarski, Jan Kin do 30. września 1905, Wiktoryn Zieliński do 31. lipca 1905, Roman Dreżepolski, Edward Lang.

Laborant: Szymon Wojciechowski.

Służący: Jan Dyki do 15. kwietnia 1906. Wincenty Pochwałowski.

Oprócz tego zajęte były w stacyi stale cztery siły pomocnicze, sześć zaś czasowo od 1. grudnia do końca maja.

I. Działalność kontrolna.

Do związku kontrolnego ze stacyą przystąpiły w latach sprawozdawczych następujące firmy:

1. Bank rolniczy we Lwowie.
2. Dom dla ziemian we Lwowie.
3. Dom handlowy dla rolnictwa i przemysłu Konstantego Adamowicza we Lwowie.
4. Dom rolniczo produkcyjny E. Balsena w Krakowie.
5. Dom rolniczo-ogrodniczy „Flora“ w Tarnowie.
6. Dom komisowo rolniczy S. Komornickiego we Lwowie.
7. Handel nasion L. Freegego w Krakowie.
8. Handel koniczyny i tymotki E. Krausa we Lwowie.
9. Handel nasion E. Sachsel i Synowie w Podwołoczyskach.
10. Handel nasion M. Schattner w Śniatynie.
11. Hodowla nasion i buraków cukrowych Kazimierza Romańskiego w Hrusiatyczach.
12. Kultura nasion leśnych w Zassowie pod Czarną.
13. Oddział handlowy c. k. galic. Towarz. gospodarskiego we Lwowie.
14. Oddział w Stryju c. k. galic. Tow. gosp. Podhorce obok Stryja.
15. Owadie Günsberg Podwołoczyska.
16. Produkcya nasion pastewnych i traw J. Jurystowskiego w Kurowcach.
17. Produkcya i handel nasion w Borównie.
18. Produkcya nasion i traw S. Jakubowskiego w Zabawie.
19. Syndykat Towarzystw rolniczych w Krakowie.
20. Jakób Thürhaus Podwołoczyska.
21. Towarzystwo dla popierania produkcyi nasion leśnych we Lwowie.
22. Towarzystwo rolnicze okręgowe w Wieliczce.
23. Związek handlowy dla Kółek rolniczych w Krakowie, Lwowie, Rzeszowie i Wieliczce.

Warunki, na których firmy powyższe należały do związku kontrolnego, nie uległy żadnej zmianie, a mianowicie firmy te zobowiązały się:

1. poddać wszelkie sprzedawane nasiona rolnicze i leśne ocenie stacyi;

2. zapewnić kupującym przez wręczenie listu gwarancyjnego (na odpowiednim blankiecie) prawdziwość, pochodzenie, czystość, siłę kiełkowania nasienia, oraz brak kanianki (List gwarancyjny upoważniał kupujących do powtórnej oceny stacyi na koszt firmy handlowej):

3. odszkodować kupujących w razie pokazania się różnicy pomiędzy wartością gwarantowaną a rzeczywistą towaru.

W zamian za wypełnienie tych warunków firmy korzystały ze zniżki 50% od normalnych cen za badania.

Firmy kontrolowane przez stacyę miały obowiązek wydać kupującemu przy każdej sprzedaży nasion list gwarancyjny, który upoważnia go do powtórnej oceny stacyi na koszt sprzedającego. Mimo tak wygodnych warunków, ułatwiających bez kosztu przekonanie się o rzeczywistej wartości zakupionego towaru, powtórne oceny wyjątkowo tylko zostają nadsyłane do stacyi i tak w roku 1904/5 nadesłano 70 próbek, w r. 1905/6 15 próbek.

Drugi sposób gwarantowania dobroci sprzedawanego towaru, a mianowicie sprzedaż tegoż w workach nieszytych, zaplombowanych przez stacyę, przyjął się bardzo dobrze, stając się tak dla rolników jak i dla kupców najwygodniejszą formą gwarancyi, i tak w r. 1904/5 zaplombowała stacya ogółem 772 worków, o wadze 62.683 kg., wartości około 98.000 kor., w r. 1905/6 zaplombowała stacya 1855 worków o wadze 156.241 kg., wartości 187.000 kor., co w porównaniu z poprzednimi latami przedstawia się następująco:

W r. 1895/6	plomb.	worków	10	wagi	700	kg.	wart.	towaru	około	1.050 Kor.
„ „ 1896/7	„	„	46	„	3.900	„	„	„	„	5.850 „
„ „ 1897/8	„	„	52	„	4.100	„	„	„	„	6.115 „
„ „ 1898/9	„	„	843	„	66.015	„	„	„	„	99.000 „
„ „ 1899/00	„	„	1.034	„	74.180	„	„	„	„	125.970 „
„ „ 1900/1	„	„	650	„	73.975	„	„	„	„	110.962 „
„ „ 1901/2	„	„	1.389	„	115.513	„	„	„	„	172.064 „
„ „ 1902/3	„	„	2.282	„	206.723	„	„	„	„	310.084 „
„ „ 1903/4	„	„	2.548	„	231.041	„	„	„	„	277.000 „
„ „ 1904/5	„	„	772	„	62.683	„	„	„	„	98.160 „
„ „ 1905/6	„	„	1.855	„	156.241	„	„	„	„	187.440 „

Zmniejszenie ilości worków plombowanego towaru w r. 1904/5 przypisać trzeba znacznej zwyżce w cenie koniczyny czerwonej.

Oprócz firm kontrolowanych nadsyłają do oceny do stacyi próbki także rolnicy, kupcy oraz stowarzyszenia rolnicze. Ogólny przegląd działalności kontrolnej w stacyi w porównaniu z latami ubiegłemi przedstawia się następująco:

Rok	Oceny płatne		Oceny bezpłatne		Razem	
	Ilość próbek	Ilość analiz	Ilość próbek	Ilość analiz	Ilość próbek	Ilość analiz
1895/6	213	426	191	764	404	1.190
1896/7	273	346	145	580	418	1.126
1897/8	494	988	329	1.316	823	2.304
1898/9	384	768	530	1.060	914	1.828
1899/00	807	1.614	332	1.408	1.159	3.022
1900/1	644	1.288	699	2.796	1.343	4.084
1901/2	807	1.614	431	1.724	1.238	3.338
1902/3	1.111	2.807	319	1.012	1.510	3.819
1903/4	1.211	3.633	1.201	2.360	2.413	7.239
1904/5	1.584	4.752	869	2.607	2.453	7.359
1905/6	1.822	5.466	930	2.820	2.752	8.286

W stosunku do gatunku nasion ilość ogólna analiz rozdziela się w następujący sposób:

Koniczyna czerwona	r. 1904/5	930	próbek	r. 1905/6	976	próbek
Koniczynowate	„ „	143	„ „	„	191	„
Zboża	„ „	199	„ „	„	310	„
Trawy	„ „	268	„ „	„	483	„
Strączkowe	„ „	157	„ „	„	139	„
Buraki	„ „	285	„ „	„	180	„
Ziemiaki (ozn. skrobi)	„ „	35	„ „	„	72	„
Nasiona drzew i krzewów	„ „	51	„ „	„	85	„
Nasiona warzywne i przemysłowe	„ „	374	„ „	„	246	„
Przepisy na mieszanki	„ „	2	„ „	„	3	„
Pasze skoncentrowane	„ „	7	„ „	„	7	„
Analizy siana	„	2	„ „	„	60	„
	Razem	2.453	próbek		2.752	próbek

II. Działalność doświadczalna.

A) Doświadczenia nad poprawą łąk i połonin we wschodnich Karpatach na połoninach Czarnohora i Dancerz.

1. Badania i doświadczenia w ogrodzie.

Zadaniem stacyi doświadczalnej na Czarnejhorze jest zapoznanie się pod względem klimatu, gleby i roślinności z tamtejszemi połoninami oraz ułożenie na podstawie zebranych dat prawideł racyonalnej ich eksploatacyi. Do powyższych celów służy stacyi ogród doświadczalny oraz stacya meteorologiczna.

Stacya meteorologiczna, założona w r. 1901 posiadała z początku tylko niezbędne przyrządy do mierzenia ciepłoty powietrza, opadów oraz oznaczania siły i kierunku wiatru. W roku 1905, dzięki większej subwencyi Wys. Sejmu, znacznie rozszerzona, dziś śmiało współzawodniczyć może z najlepszymi tego rodzaju zakładami. Spostrzeżenia są robione trzy razy dziennie, w godzinach przyjętych przez ogół stacyi meteorologicznych a mianowicie o 7 rano, 2 po południu oraz 9 wieczór, przyczem zapisywane są ciśnienie powietrza, jego ciepłota, wilgotność, wielkość oraz rodzaj opadów, kierunek i siła wiatru, stopień zachmurzenia nieba, rodzaj i kierunek chmur. Równocześnie zapisuje się ciepłota gleby na powierzchni oraz w głębokości 30 i 50 cm. pod poziomem i to zarówno temperatury gleby ugorującej jak i pokrytej murawą.

W roku 1906 założono prócz tego dwa ciepłomierze ziemne, tego samego systemu co poprzednie, jeden w zagaju leśnym, drugi zaś w lesie wysokopiennym celem zbadania zmian zachodzących w temperaturze ziemi leśnej.

Obok powyższych zapisków cały szereg przyrządów samopiszących służy do uchwycenia licznych wahań, jakie w ciągu doby mają miejsce lub też okazują takie zjawiska, których inaczej oznaczyć nie można. Z przyrządów samopiszących były w ruchu zacząwszy od roku 1905 termograf Richarda, ombrometr Heillmann-Fussa, hygrograf Richarda, atmometr Richarda, dwa aktinometry Arago-Davisa ze złotą i czarną kulą oraz heliograf Cambell-Stokesa. Przyrządy te dozwalały na każdoczesne dokładne regestrowanie ciepłoty, opadów, wilgotności zdolności parowania, nasilenia promieni słonecznych oraz oznaczenia ilości godzin słonecznych.

Równolegle z badaniami klimatu prowadzone są spostrzeżenia fytofenologiczne, zdążające do tego samego celu, na innej jednak drodze, a mianowicie przez porównanie różnych objawów życia roślin, wysiewanych równocześnie na równinach i na Czarnejhorze. W tym celu założono cały szereg równorzędnych stacyi przy niższych szkołach rolniczych. Takich stacyi czynnych i przysyłających swe spostrzeżenia do stacyi centralnej we Lwowie jest pięć: Kobiernice, Suchodół, Bereźnica, Jagielnica, Horodenka. Przez porównanie materyału, jakie dają zapiski na Czarnejhorze wykonywane, z wynikami spostrzeżeń tych pięciu stacyi otrzymujemy wyraźny obraz tych różnych klimatów.

Uzupełniając zbiór roślin flory czarnohorskiej przeniesiono do ogrodu doświadczalnego w ostatnich dwóch latach z okolicznych gór i połonin nietylko rośliny mające wartość pastewną, ale i wszystkie te, które należą do cechujących tamtejszą florę Rośliny te wysadzono w ogrodzie samym lub też na skalistem alpinaryum, umyślnie przygotowanem do tego celu. Zbiory dopełniono dalszemi wysiewami roślin, których nasiona drogą zamiany otrzymała stacya z celniejszych ogrodów botanicznych. Zadaniem prób tych jest poznanie życia roślin pastewnych miejscowych, ich krzewienia się i rozmnażania, oraz próby nad aklimatyzacyą wybitniejszych roślin pastewnych równinowych, ich zachowania się w tamtejszym klimacie a to celem wprowadzenia roślin tych do podsiewu połonin. Prócz tych praktycznych celów miała stacya na oku jeszcze wzgląd naukowy a mianowicie uzyskanie zbioru roślin górskich. Podobnie jak lat poprzednich wydała stacya w r. 1905 i 1906 katalogi nasion roślin zebranych w ogrodzie doświadczalnym oraz na okolicznych połoninach, które to rozesłano wszystkim ogrodom botanicznym celem uzyskania drogą zamiany gdzieindziej uprawianych lub dziko rosnących roślin.

Prócz tego na specyalne żądanie rozsyłała stacya w lecie rośliny żywe w stosownem opakowaniu. Obfite przesyłki nasion rzadszych roślin oraz liczne podziękowania, które stacya otrzymała od zarządów najwybitniejszych ogrodów w Europie, były dowodem uznania nietylko pożytecznej, ale i ze wszech miar umiejętnej pracy w tym kierunku. W r. 1905 wysłała stacya 980 paczek nasion oraz 68 egzemplarzy roślin żywych, w 1906 r. 1060 paczek nasion, oraz 150 egzemplarzy roślin żywych.

Obok działalności więcej naukowej, pośrednio tylko łączącej się z praktyką, zajmowała się stacya doświadczalna na Czarnejhorze przedewszystkiem przeprowadzaniem prób i doświadczeń o znaczeniu czysto praktycznem, zmierzającem do poprawy gospodarstwa połoninowego w kraju. Połoniny nasze niemal bez wyjątku są od wieków eksploatowane w sposób rabunkowy, wynikiem czego trawy szlachetne znalazły się w znacznej mniejszości lub zgoła zginęły, natomiast silnie się rozwinęły rośliny przez pasące się zwierzęta omijane, częstokroć szkodliwe, a zawsze z gospodarskiego punktu widzenia liche lub zupełnie niepotrzebne. Jednem też z zadań stacyi było wyszukanie tych roślin szlachetniejszych, które najlepiej nadają się do podsiewu połonin. Praca ta prowadzoną była dwoma sposobami: przez wysiewanie gotowych już mieszanek lub przez wysiew wszystkich poszczególnych traw stanowiących te mieszanki Na tej tylko drodze można się było przekonać, jak badane trawy zachowują się wobec traw innych, przez ilościowe zaś oznaczenie co roku w trwałej mieszance procentowej zawartości każdego znajdującego się w niej gatunku zdobyć dowód, które trawy i kiedy giną, które zaś przez swe dłuższe trwanie zasługują na dalsze rozpowszechnienie. Przez wysiew zaś każdej trawy oddzielnie można było poznać jej zachowanie się w danych warunkach, plon z metra kwadratowego i na tej podstawie obliczyć, o ile pewna trawa przyczynia się do podwyższenia lub obniżenia przeciętnego plonu, a tem samem otrzymać punkt oryentacyjny dla procentowego układu mieszanek.

Nie same jednak trawy stanowią roślinność pastwisk górskich; obok nich bowiem nie raz pierwszorzędną rolę odgrywają zioła, należące do rodziny złożonych i baldaszkowych. Koniczynowate i wogóle rośliny motylkowe w przeciwieństwie do łąk naszych równin i nizin stanowią wśród roślinności połoninowej znikomą mniejszość. Fakt ten łatwo sobie wytłómaczyć ciągłem doszczętnem wypasaniem połonin z jednej strony, a większą trudnością rozmnażania się tych roślin z drugiej. Zadaniem też stacyi było wynalezienie z rodziny motylkowych tych roślin, któreby najodpowiedniej i najłatwiej dały się w tamtejszych warunkach rozmnożyć. Na pierwszym planie stoją tu koniczyny, a z nich jedynie koniczyny szwedzka i biała okazały się (po kilkuletnich badaniach) przydatnemi do poprawy połonin. Koniczyna czerwona w tamtejszych warunkach wegetuje słabo i daje plon bardzo mały. W roku bieżącym doświadczenia wykazały, że dwuletnia koniczyna biała dała z jednego hektara 29·4 cet. metr., czerwona zaś tak była licha i tak obszerne posiadała plisze, że musiała być ponownie podsianą.

Widząc oczywiste zalety koniczyny białej, zrobiono w roku 1906 porównawcze doświadczenie z odmianą tejże t. z. koniczyną białą olbrzymią czyli lodyską, która w jesieni br. przedstawiała się bardzo obiecująco. Równie dobrze wypadły porównawcze próby z przelotem i esparcettą.

Równocześnie celem większego rozpowszechnienia miejscowych roślin pastewnych zajęła się stacya produkcyą nasion tychże na większą skalę. Specyalnie uprawiano marchwicę górską (Meum Mutellina), wiklinę alpejską (Poa alpina) oraz brzankę alpejską (Phleum alpinum) z nasion, zebranych na Czarnejhorze, oraz wiklinę sudecką (Poa sudetica) z nasion otrzymanych od c. k. Ministerstwa rolnictwa. Z roślin tych marchwica górska zakorzeniła się już doskonale i zaczęła obficiej kwitnąć, spodziewać się więc należy na przyszły rok plonu już bardzo obfitego tej wybornej pastewnej rośliny. Wiklina sudecka jest trawą wczesną, już na wiosnę dającą obfitą paszę, wcześnie też i obficie wiążącą nasienie, co nawet ujemnie wpłynęło na czystość sąsiednich pól, które wiklina ta formalnie pozachwaszczała. Przez swą wczesność i wyjątkową żywotność wiklina ta może być jednak cennym nabytkiem dla flory połonin, o czem zadecydować mogą jednak tylko dalsze ściślejsze doświadczenia. Wiklina alpejska nieco późniejsza od poprzedniej daje ruń znacznie drobniejszą, dzięki jednak znakomitej wartości pastewnej doskonale służyć może do obsiewania karczowisk, co mogliśmy też już i stwierdzić.

Ważnym działem pracy stacyi były badania nad rozwojem oraz wygubieniem roślin szkodliwych, chwastów połoninowych oraz roślin mniejszej albo czasowej pastewnej wartości, które zbytnio rozrastając się, tłumiły dalszy rozwój roślin użytecznych. Do szkodliwych przedewszystkiem zaliczyć musimy szczaw alpejski, który rozmnażając się na wszystkich silniej znawożonych miejscach, jest prawdziwą plagą dla tamtejszych kultur. Próby nad wygubieniem tego chwastu przeprowadzała stacya na samych połoninach. Prócz tego pojawił się w ostatnich latach w ogrodzie od razu w wielkich ilościach szczawik mniejszy (rumex acetosella) przeniesiony przez nas z równin z nasionami koniczyn, którego wygubienie robi nam obecnie bardzo wielkie trudności. Do traw gorszych lub tylko czasowo użytecznych zaliczyć musimy mietlicę białawą (Agrostis alba) oraz śmiałka darnistego (Aira caespitosa) Śmiałek co do sposobu wzrostu jest zupełnem przeciwieństwem mietlicy, rośnie bowiem dużemi , wznoszącemi się nad poziom kępami, podczas gdy drobniutka mietlica tworzy krótką darń o nader wiotkich wiechach.

Śmiałek przy melioracyach połonin dlatego staramy się wytępiać, gdyż jest pomimo średniej paszy, jaką daje w epoce głodowej na wiosnę, na ogół trawą lichą, szorstką, w lecie przez zwierzęta prawie wcale nietykaną, sposobem zaś swojego wzrostu niszczącą zupełnie gładką murawę. Mietlica mniej od tegoż szkodliwa występuje obficie tylko na tych połoninach, które są już na wyczerpaniu i wymagają melioracyi. Ostatnim stopniem wyjałowienia połoniny jest zajęcie tejże przez psiankę (Nardus stricta), która nieraz obejmuje całe wzgórza, tworząc jednolitą zwartą darń. Nadmierny rozwój psianki nie dopuszcza do wegetacyi innych traw, wszelkie też melioracye takich połonin rozpocząć się muszą od zupełnego wygubienia psianki. Próby na wielką skalę w tym kierunku wykonuje stacya na samych połoninach.

Obok roślin pastewnych prowadziła stacya w latach ubiegłych już to dla własnego użytku, już to w celach naukowych uprawę niektórych roślin gospodarskich. Doświadczenia z żytem, robione już z rzędu rok drugi, dały wynik dodatni. Żyto świętojańskie wysiane w roku 1905, wydało 10·85 klg. na 100 m^2, co odpowiada c. 11 cet. metr. z hektara przy jednoczesnym wydatku słomy równym 90. cet. metr, Mały plon ziarna,o sile kiełkowania 37%, do tego jeszcze mocno zanieczyszczonego sporyszem, wyklucza wprost znaczenie uprawy żyta na tej wysokości (1375 m.) na ziarno. Jedynym pożytkiem byłaby słoma, która wobec zupełnego braku wszelkiej lepszej ściółki przewyższa pod każdym względem nawet najlepsze rośliny ściółkowe, polecane do uprawy na tych wysokościach przez szwajcarską stacyę doświadczalną. Próby z żytem i owsem zimowym miały znaczenie także poznania tychże wytrwałości na mrozy w celu przeniesienia odporniejszych form na równinę. Próby z owsem wypadały dotychczas zawsze ujemnie, nie zdołaliśmy bowiem nigdy mimo prób z kilku gatunkami najwcześniejszymi doprowadzić nasienie do zupełnej dojrzałości. Natomiast ziemniaki, już od lat kilku przez nas uprawiane, dają plon w porównaniu z równinami wprawdzie mniejszy, ale zato przychodzą jeszcze tak wcześnie, że mogłyby stanowić podstawę wyżywienia ludności zamieszkującej przez całe lato połoniny, a pozbawionej prócz nabiału wszelkich innych środków wyżywienia. Ziemniaki, zasadzone w stanie skulczonym dnia 29. czerwca były już dnia 15. lipca zupełnie dobre do jedzenia. Głównie

sadziliśmy odmianę wczesną „Korona cesarska“ jako plenną i smaczną. W porównaniu z innymi odmianami „Korona cesarska“ wydała 8000 klg. z 1 ha.

Niemało trudności przy wszystkich uprawach robiła nam tamtejsza gleba. Jest to gleba bardzo drobnoziarnista, powstała ze zwietrzenia również drobno ziarnistego warstwowanego piaskowca. Glebie tej brak jest wogóle pokarmów, nadewszystko jednak szkodliwie oddziaływa na rozwój roślinności mała zawartość próchnicy, gdyż bez niej i ta mała ilość pokarmów, jaka się w glebie znajduje, nie zostaje wprowadzoną do obiegu i staje się dla roślin bardzo mało dostępną. Że brak próchnicy jest głównym niedostatkiem gleby czarnohorskiej i że temu w pierwszym rzędzie należy zapobiedz, wykazały liczne spostrzeżenia oraz doświadczenia robione przez stacyę. Ażeby brak ten usunąć obok nawożenia obornikiem i kompostem, co z konieczności tylko na niewielkich przestrzeniach wykonać można było, postanowiła stacya spróbować wprowadzić użycie łubinów i seradelli. Musimy tutaj zwrócić uwagę, że pomysł użycia łubinu jako nawozu zielonego na tej wysokości po raz pierwszy znalazł zastosowanie w naszej stacyi, gdyż Europa zachodnia przeważnie w tym celu używa gorczycy, u nas w ogrodzie zupełnie się nie udającej. Od kilku lat wprowadzone łubiny przez stacyę udają się znakomicie, wydając obfity plon masy zielonej. Z łubinów siano żółty, niebieski i biały olbrzymi; z nich najwięcej zielonej masy dał biały, potem żółty, najmniej niebieski. Oprócz powyższych zasiano kilka odmian łubinu trwałego; wyniki tej próby wykażą się dopiero w roku przyszłym.

Równocześnie z pierwszymi siewami łubinów na tych dziewiczych glebach nasuwało się samo przez się pytanie, jaki wpływ na wzrost łubinów wywrze zarażenie gleby nitraginą. Doświadczenia w tym kierunku założono w roku 1905 na polu otrzymanem bezpośrednio z dzikiej połoniny. Do prób tych użyto łubinu niebieskiego i żółtego, seradelli, bobu, koniczyny białej, szwedzkiej, czerwonej, oraz lucerny chmielowej. Wyniki w pierwszym roku dały tylko łubin i seradella i to na korzyść nitraginy. Bulwki rozwinęły się bardzo silnie na parcelach zarażonych, przeciwnie na niezarażonych bulwki się zupełnie nie tworzyły. Różnice też w zebranym plonie zielonej masy były bardzo wybitne. Dalsze doświadczenia w roku 1906 dały wyniki podobne plonów, jednak ściśle oznaczyć się nie dały, wrześniowy bowiem mróz i śnieg zniszczył je przedwcześnie.

Obok dostarczenia glebie próchnicy robione były, podobnie jak lat poprzednich, doświadczenia z nawozami sztucznymi. Nowych doświadczeń w roku bieżącym nie zakładano, tylko skrzętnie notowano plony z doświadczeń założonych w zeszłym roku. Obok doświadczeń nawozowych prowadzono dalej badania nad zachowaniem się dzikiej połoniny w nieco odmiennych warunkach, a mianowicie przez zostawienie połoniny niekoszonej, zostawienie siana na pokosie, palenie pokosu i t. p. Tu też zaliczyć musimy doświadczenia założone w roku 1905 z hurtowaniem części połoniny, znajdującej się w ogrodzie. Nadzwyczajnie dodatni wynik tego postępowania spowodował rozszerzenie tegoż w roku 1906 na samą połoninę.

2. Roboty na połoninach Czarnohora i Dancerz

O ile praca w ogrodzie doświadczalnym z konieczności rozpraszać się musi na mnóstwo szczegółów, których całość stanowi dopiero poważny przyczynek do znawstwa przyrody górskiej, o tyle na połoninie samej działalność stacyi przybiera zupełnie inny charakter. Tu każda melioracya jest już wynikiem dokładnych studyów w ogrodzie, nie ma już też cechy próbnych doświadczeń, lecz staje się odrazu poważną akcyą na szerszą pomyślaną skalę.

W latach sprawozdawczych wykonała stacya na połoninach Czarnohora i Dancerz następujące czynności:

a) sianokosy na przestrzeni 21 ha.
b) normalne pasanie na przestrzeni 300 ha.
c) hurtowanie na przestrzeni $^1/_2$ ha.
d) karczowanie na przestrzeni przeszło 170 ha.
e) podsiewy na przestrzeni około 75 ha.
f) niszczenie szczawiów na przeszło 25 ha.
g) osuszenie przestrzeni około 100 ha.

wreszcie dwukrotnie przesłano mleko krowie, kozie i owcze oraz maślankę i żętycę do kraj. szkoły mleczarskiej w Rzeszowie celem oznaczenia procentu tłuszczu.

Sianokos dokonany był w roku bieżącym na stoku północnym połoniny Czarnohora w miejscu zeszłego roku niewyp sianem. Dokonano go wcześniej, niż lat poprzednich bo około 25. lipca w porze kwitnienia większości ziół połoninowych. Wynik był dobry, zebrano bowiem z ogólnej przestrzeni około 7·25 ha 161 kg. siana, co wynosi na jeden ha. około 23 q.

O znaczeniu normalnego pasania pisaliśmy już nie raz. Sprawa ta jednak specyalnie na połoninach jest tak ważną, że nie dosyć można na nią zwracać uwagi. Wywieranie wpływu na wypasanie połonin, od stacyi niezależnych, okazało się, na razie przynajmniej, zupełnie bezprzedmiotowem. Stacya do pewnego stopnia może oddziaływać na połoninę od stacyi podzierżawianej lub na tę część, którą ma we własnym zarządzie. Największą wadą wypasania bydła na połoninach jest za wczesne tegoż wypędzanie, w epoce kiedy zaledwie zielona ruń wydobywa się z pod śniegu. Z zimy wygłodniałe bydło szukając za żerem, rozbiega się po całej połoninie wydeptując rozmiękłą jeszcze ziemię i niszcząc każde zieleniejące się źdźbło. Szwajcarzy, szanujący bogactwo swych połonin oraz dbający o ich produktywność, mają pośrednie stacye wiosenne, gdzie bydło spędza pierwsze tygodnie, czekając na zupełne zazielenienie się alpejskich połonin. Stacye te wiosenne przeznaczone są w dalszym ciągu na zbiór siana. Ponieważ opóźnienie wypędu bydła w naszych warunkach jest wprost niemożliwem, należałoby i u nas pomyśleć o tego rodzaju stacyach wiosennych, do czego też pomału stacya zdąża w miejscowości, w której wykonywuje swe prace.

Bezpośrednio połączoną z pasaniem i najłatwiej wykonalną melioracyą jest hurtowanie połoniny przez owce. Bardzo dodatnie wyniki otrzymane w roku 1905 przeprowadzone w ogrodzie na małą skalę, zachęciły nas do przeprowadzenia melioracyi tej w r. 1906 na większą skalę na samej połoninie.

W tym celu postarała się stacya o 200 sztuk jarek, które przez całe lato użyto do hurtowania części połoniny Czarnohora. Ażeby osiągnąć możliwy najlepszy skutek, hurtowano w ogrodzeniach ściśle dostosowanych do ilości hurtującego inwentarza, oraz hurtowano tylko przez określony czas. Pierwszą zasadę stosowaliśmy dlatego, ponieważ owce, cisnąc się wiankiem do ogrodzenia, pozostawiają zawsze środek wolny. Przy wyznaczaniu zaś na każdą owcę $^1/_2$ m. kwadratowego przestrzeni otrzymuje się całe ogrodzenie pełne, przyczem ziemia zostaje równomiernie nawiezioną. Drugą zasadą jest niezbyt długie hurtowanie, najwyżej 1—2 nocy na jednem miejscu. Dłuższe hurtowanie powoduje straty w dwóch kierunkach: nadmiar rozkładających się cząstek szkodzi roślinności szlachetnej, pomaga natomiast rozrostowi szczawiów i śmiałka, powtóre wielka część cennych związków nie zabsorbowanych przez ziemię, zostaje unoszoną przez wodę. W roku 1906 stacya hurtowała zapomocą dwustu jagniąt i jarek, dla których kosztem przeszło dwustu kor. wystawiła przenośne koszary i budkę dla pasterzy. Koszary te składały się z 20 przęseł; z nich 16 układano po cztery w kwadrat, pozostałe zaś cztery służyły do odgrodzenia jagniąt od jarek. W miarę przenoszenia koszar przenoszono i budkę dla pasterzy. W ten sposób przenosząc koszary, nawieziono w r. 1906 w przeciągu dwóch miesięcy około 5000 m. kwadratowych. Przed koszarowaniem koszono i usuwano trawę, ażeby owce jej nie udeptały, na wiosnę zaś cała ta przestrzeń będzie zbronowana łańcuchową broną.

Mniej skuteczną melioracyą, ale tańszą i łatwiejszą w wykonaniu, jest samo bronowanie połoniny. Bronowanie to ma na celu niszczenie mchów oraz dopuszczanie powietrza do zasklepionej gleby. Po licznych próbach zarówno z łańcuchową broną Laackego, jak i zwykłą broną polną, które wynikami swemi nas zupełnie nie zadowoliły, sprowadziła stacya w roku 1906 sprężynowy kultywator Gryf.

Mimo tego, że zakupiono najmniejszy numer, okazał on się jeszcze za ciężkim dla słabych koni huculskich, wskutek czego dalsze próby musiały być odłożone do roku przyszłego, a to tem bardziej, iż jesienne bronowanie okazało się dla połonin niekorzystnem. Karczowanie w roku bieżącym jak i poprzednim przysporzyło przeszło 170 ha. wielki szmat połoniny czystej i zdatnej do kultury.

Karczowanie to podlega na wyniszczaniu krzaków świerkowych, jałowcowych oraz kosodrzewiny, które, wdzierając się w dzikie połoniny, w wysokim stopniu je zanieczyszczają. Karczowanie to wykonywa się siekierą, piłą i specyalną dżaganową motyką,

która przedewszystkiem służy do wycinania rozkładającego się na ziemi alpejskiego jałowca oraz do tępienia szczawiów i śmiałka. W ciągu jednego roku wyrąbane krzewy i drzewa spala się dopiero w następnym roku; popiół zaś rozsypywano na całą wykarczowaną przestrzeń. Po uprzątnięciu w ten sposób karczunku wszystkie łyse miejsca starannie się podsiewa po uprzedniem wzruszeniu ziemi motykami. Co do podsiewów zaznaczyć należy, że na ogół udają się one dobrze, wymagają jednak w pierwszym roku ochrony od bydła, które chciwie wyjada delikatne roślinki. W ostatnich dwu latach podsiała stacya w ten sposób około 75 ha. połoniny.

Już w roku 1904 zabrała się stacya do melioracyi wyżynnego bagniska, obszaru około 100 ha. Roboty te w latach ubiegłych prowadzone były w dalszym ciągu, przyczem ograniczono się jednak tylko do przeprowadzenia dalszych rowów odwadniających oraz częściowego wycięcia kosodrzewu. Rok bieżący wykazał już dodatni skutek tej melioracyi; w miejscach bowiem, gdzie dawniej nie można było stąpać bez obawy zapadnięcia się, dziś niemal można przejść suchą nogą.

W zrozumieniu ważności tej melioracyi zaprosiła stacya i w roku 1906 młodego inżyniera p. Tadeusza Blautha w celu zdjęcia planu poziomowego wymienionego bagna a to dla wytknięcia potrzebnych jeszcze rowów.

Podobnie jak w latach poprzednich zajmowała się i w dwóch ostatnich latach stacya niszczeniem chwastów, a przedewszystkiem szczawiów, które nawet na przestrzeni około 18 ha. zupełnie wykarczowano. Nie mogąc w tak gruntowny sposób, ale za kosztowny, niszczyć wszystkich szczawiów, ograniczyła się stacya do tępienia tychże przez kilkakrotne koszenie celem niedopuszczenia do kwitnienia i owocowania. Wielce pomocny był przytem mały chrząszczyk, który niszcząc młode liście, dopomagał bardzo skutecznie do czasowego przytłumienia rozwoju szczawiów.

Prace te na połoninie wykonane zostały przeważnie kosztem subwencyi, otrzymanych od komitetu c. k. Tow. gospodarskiego we Lwowie.

B) **Roboty na połoninach Matachów i Faszory.**

W uzupełnieniu robót wykonanych w roku 1904, zajęła się stacya w r. 1905 zupełnem uporządkowaniem tych połonin oraz ich podsiewem. Połoniny te, o przestrzeni około 23 ha, bardzo niejednostajnej wartości, częściowo położone są wśród lasów, częściowo zaś prawie równo z górną granicą rozmieszczenia tychże. Porost bardzo niejednostajny, silnie zachwaszczony koło dawniejszych stanowisk bydła, wymagał przedewszystkiem uzupełnienia szlachetniejszemi trawami; od wieków bowiem rabunkowo wypasana połonina nie miała nawet po jednorocznym spoczynku tej siły, ażeby na nowo się odrodzić.

Na połoninach tych projektowane były następujące melioracye:

a) Część dolna mocno zabagniona około 4 ha. wygubienie szczawiów, częściowe obsuszenie gruntu, silne zbronowanie, nawożenie oraz podsiew;

b) Koło Koleby wyrównanie terenu, silne zbronowanie, wygubienie szczawiów, lekkie nawożenie, podsiew;

c) Część górna najlepsza około 14 ha;

d) Część odsłonięta: wyrównanie terenu, wygubienie szczawiów i chwastów, silne zbronowanie, lekkie nawożenie i podsiew.

2. Część wśród lasów: usunięcie powalonych drzew i popalenie tychże, uregulowanie błot i zacieków, wyrównanie i wybronowanie, wygubienie chwastów i szczawiów, miejscami lekkie nawożenie, miejscami rozsypanie popiołów, podsiew środkiem trawy, brzegiem maliniak i żarnowiec.

Łąka na Faszorach: zbronowanie, lekkie nawożenie i podsiew.

Przy przeprowadzeniu robót tych nie trzymano się ściśle wyżej wymienionego projektu, lecz przechodząc z miejsca na miejsce wykonywano kolejno wszystkie te melioracye, których wykonanie na razie było możliwem. Pierwszą czynnością było wygubienie szczawiów, które starannie wykoszono, na miejscach zaś gdzie były więcej skupione, a mianowicie koło Koleby, zupełnie wykarczowano. Porost traw, złożony przeważnie ze śmiałka darniowego i mietlicy, utrudniał bardzo bronowanie i podsiew, które było tembardziej wskazanem, iż darń była nadzwyczajnie zbitą, a lepsze trawy, jak wiklina alpejska, brzanka alpejska, koniczyna biała i czerwona

występowały miejscami tylko i w bardzo nielicznych egzemplarzach. Przed zbronowaniem też usunięto naprzód kamienie, butwiejące pnie oraz niektóre skarłowaciałe krzaki, a następnie wykoszono trawy. Tak przygotowany grunt dopiero zbronowano, zasilono nawozami sztucznymi, a po niejakim czasie popodsiewano mieszankami, złożonemi przeważnie z kostrzew, kupkówki, grzebienicy i koniczyny czerwonej. Ponieważ podsiewy te odbywały się na miejscach suchych i mokrych, w szczegółowem ułożeniu mieszanek dostosowano się i do tych warunków. Wszystkie roboty te wykonano kosztem J. E. Andrzeja hr. Potockiego, który wydzierżawiwszy większy obszar połonin od c. k. Dyrekcyi dóbr i lasów państwowych, oddał wykonanie potrzebnych na tych połoninach melioracyi krajowej stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie.

C) Roboty na połoninach Bukowinka, Sycholka, Touste, Hordie i Pereslip, położonych pod Mikuliczynem.

Na połoninach tych, znajdujących się w dzierżawie Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego, wykonała stacya w r 1906 na przestrzeni 64 ha. czyli przeszło czwartej części obszaru wszystkich tych połonin następujące melioracye:

Wykarczowano krzaki wdzierające się bardzo silnie na te specyalnie połoniny: na Sycholce na przestrzeni przeszło 24 ha., na Toustem na przestrzeni przeszło 27 ha. Wykarczowano szczawy, pokrzywy i śmiałek na połoninie Touste na przestrzeni przeszło 6 ha., na połoninie Pereslip na przestrzeni 5 ha. Spalono późną jesienią na połoninie Pereslip pokos na pniu na przestrzeni około 3 ha.

Ostatnie roboty te wykonano rodzajem próby, celem przekonania się, o ile tego rodzaju tanie nawożenie wpłynie na rozwój traw na tem miejscu w roku przyszłym. Ponieważ porost główny traw wszystkich tych połonin tworzy: psianka, mietlica i śmiałek darnisty, które późną jesienią przy pięknej pogodzie bardzo łatwo się palą, melioracya tego rodzaju przy pewnych ostrożnościach i odpowiedniem przeprowadzeniu bardzo dodatnio może wpłynąć na pewne zasilenie tamtejszej, tak bardzo zubożałej ziemi. Wszystkie te roboty wykonane późnej już jesieni są tylko wstępem do dalszych melioracyi, które Komitet ma zamiar przeprowadzić przy pomocy stacyi na tych połoninach.

D) Próby wykonane po kraju, subwencyonowane przez Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego.

Wiosna roku 1905.

a) Porównawcze uprawy odmian owsa.

1. Rychlik lubelski,
2. Rychlik mikulicki,
3. Tatrzański Brunickiego,
4. Besselera Nr. II.,
5. Najprościejszy,
6. Chorągiewkowy Stolla.

Doświadczenia te wykonano w 6 miejscowościach na 42 parcelach o około 4 ha. powierzchni, a mianowicie: w Krasówce, Byble, Uhrynowie, Wołowem, Jastrzębicy i Derewaczu.

b) Porównawcze uprawy ziemniaków gorzelnianych.

1. Felicya, 2. Znicz, 3. Prezydent Krüger, 4. Tur, 5. Iduna, 6. Bismark, 7. Juana, 8. Reytan, 9. Goliat, 10. Silesia, 11. Ingeborg, 12. Irmgard.

Próby te przeprowadzono na 90 parcelach w 8 miejscowościach, a mianowicie w Radrużu, Szówsku, Nowosiółkach, Dyczkowie, Witryniu, Perespie, Dolinie, Porzeczu i Wulce kapitańskiej.

c) Porównawcze uprawy ziemniaków wczesnych.

1. Kaiserkrone, 2. Juni-Kipfel, 3. Marjolin, 4. Quarantaine de la Halle, 5. Sulki zakopiańskie, 6. Neitehs improwed Asleaf.

Próby te przeprowadzano w czterech miejscowościach, a mianowicie: w Dublanach, Mikulicach, Wulce kapitańskiej i na połoninach w Czarnejhorze.

d) Porównawcze uprawy konopi.

Próby te przeprowadzono na Wulce kapitańskiej z odmianami: 1. andegaweńskie, 2. chińskie, 3. indyjskie, 4. olbrzymie, 5. zwyczajne francuskie, 6. krajowe.

Jesień roku 1905.

c) Próby porównawcze z odmianami pszenicy ozimej:

1. Squarehead eckendorfska,
2. „ Kirschego,
3. „ leutowicka,
4. „ Beselera,
5. „ Heinego,
6. „ Seferowicza,
7. Elita grodkowicka
8. Selekcyjna grodkowicka,
9. Gółka mikulicka,
10. Ostka „
11. Elita Dołkowskiego.

Doświadczenia te wykonano w 10 miejscowościach, a mianowicie: w Palczycach, Dyczkowie, Rozważu, Chłopczycach, Siemikowcach, Podhorcach koło Stryja, Dublanach, Kurowcach, Moczyradach i Sądowej Wiszni.

Wiosna 1906.

a) Próby porównawcze z 5 odmianami owsa:

1. Rychlik lubelski,
2. Rychlik mikulicki,
3. Probstejski,
4. Duppawski,
5. Selchowa chorągiewkowaty.

Doświadczenia te wykonano w siedmiu miejscowościach, a mianowicie: w Bereźnicy szlacheckiej, Krasówce, Nahaczowie, Podliskach małych, Pożelężniku, Ryszkowej Woli i Werchracie.

b) Próby porównawcze z odmianami ziemniaków:

1. Weisse Königin,
2. Up-te-date,
3. Louis Botha,
4. Richtera Imperator,
5. Wid,
6. Topaz,
7. Bohun,
8. Pac,
9. Świteź.

Doświadczenia te wykonano w tych samych miejscowościach co i doświadczenia z owsem.

Jesień 1906.

a) Próby porównawcze z odmianami pszenicy ozimej:

1. Wysokolitewska genealogiczna biała,
2. Ostka mikulicka,
3. Gółka biała z Aschersleben,

4. Epp,
5. Ostka Dołkowskiego,
6. Leutowicka,
7. Graniatka (squaread) dublańska,
8. „ „ Seferowicza,
9. „ „ Heinego,
10. „ „ Boriessa.

Próby te przeprowadzono w Gdeszycach, Chłopczycach, Podhorcach, Pasiekach zubrzyckich, Rozważu, Krasówce, Siemikowcach oraz w Dublanach

Prócz tego odmiany te rozesłała stacya celem reprodukcyi do krajowych niższych szkół rolniczych w Kobiernicach, Miłocinie, Suchodole, Bereźnicy oraz Jagielnicy. Zamiarem naszym jest założenie stałych stacyi reprodukcyjnych przy wszystkich krajowych szkołach rolniczych; uważamy bowiem, iż zakłady te najlepiej odpowiadają warunkom w tym wypadku wymaganym i na tej drodze będą się mogły także rzetelnie przysłużyć krajowi.

Stosownie do warunków miejscowych nastąpić musi pewna specyalizacya w stosunku do rodzaju roślin uprawianych, chcielibyśmy bowiem, aby nasiona wyprodukowane w przyszłości przez te szkoły odznaczały się pierwszorzędnemi zaletami.

Doświadczenia w niższych szkołach rolniczych wykonała stacya własnym kosztem.

Oprócz tego rozpoczęła stacya selekcye dziesięciu typów pszenicy, które wybrane z graniatek oraz z mieszańca pomiędzy triticum vulgare i turgidum.

Typy te rozesłano do krajowych niższych szkół rolniczych w Kobiernicach, Miłocinie i Jagielnicy.

Próby z jęczmieniem ozimym oraz owsem ozimym z powodu bardzo późnego nadesłania nasienia z Niemiec, rozesłano tylko do kilku niższych szkół rolniczych oraz oddano na bardzo usilne z ich strony prośby dwom włościanom z Zubrzy pod Lwowem.

Lwów, dnia 28. listopada 1906.

Dr. Ignacy Szyszyłowicz, *w. r.*
kierownik krajowej stacyi botaniczno-rolniczej.

Drukarnia Ludowa we Lwowie

LW. 84.321/906.

We Lwowie, dnia 11. stycznia 1907.

Aleg 23

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok 1905/6.

Wysoki Sejmie!

Na ostatniej sesyi Wys. Sejm idąc za wnioskami komisyi gospodarstwa krajowego, przyjął do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i o folwarku w Czernichowie za rok 1904/5 i powziął następujące dalsze uchwały:

„Sejm ustanawia dla niezamożnych uczniów w krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie cztery miejsca wolne funduszowe, wstawiając na ten cel potrzebny kredyt w budżecie wydatków szkoły na r. 1906 i upoważniając zarazem Wydział krajowy do preliminowania tego wydatku w latach następnych:

Sejm ustanawia następujący etat płacy administratora folwarku a zarazem nauczyciela instruktora do robót praktycznych w szkole; tenże pobierać będzie począwszy od 1-go stycznia 1906 roku zamiast dotychczasowych poborów obok wolnego pomieszkania, płacę roczną 2.400 koron, dodatek aktywalny 240 koron, oraz prawo do pięciu dodatków pięcioletnich, z których dwa pierwsze wynosiłyby po 300 koron zaś trzy następne po 400 koron rocznie.

Sejm przyznaje w drodze łaski Alojzemu Rużyczce byłemu ogrodnikowi a zarazem docentowi ogrodnictwa w krajowej średniej szkole rolniczej w Czernichowie począwszy od 1-go stycznia 1906 roku stałe zaopatrzenie w wysokości 1.300 koron rocznie.

Krajowa średnia szkoła rolnicza w Czernichowie, której stosunki przedstawia szczegółowo załączone ℓ. sprawozdanie Dyrekcyi szkoły, i w ubiegłym roku szkolnym 1905/6 należycie spełniała swe zadanie, gdyż wyniki egzaminów, pilność i zachowanie się uczniów, wreszcie ład i porządek, jaki panował w Zakładzie, dają najlepsze świadectwo o pożyteczności szkoły, o umiejętnem jej prowadzeniu i trwałym rozwoju. Już z samej liczby zgłoszeń kandydatów pragnących wstąpić do tego krajowego Zakładu, z liczby, która z każdym rokiem wzrasta, wnosić trzeba nietylko, że szkoła ta jest potrzebną jako zakład kształcący zarządców średnich gospodarstw rolniczych (średnich folwarków), ale zarazem, że zdobyła sobie uznanie w kraju naszym i w innych ziemiach polskich.

Stale wzrastająca liczba kandydatów chcących wstąpić do kraj. średniej szkoły rolniczej w Czernichowie i fakt, że z początkiem roku szkolnego 1905/6 ze 169 uczniów zgłaszających się do szkoły tylko 21 mogło być przyjętych, pomimo że przeszło stu kandydatów posiadało dostateczne warunki potrzebne do przyjęcia, zwróciło uwagę komisyi gospodarstwa krajowego na potrzebę zastanowienia się w przyszłości, czy by nie było wskazanem założyć w kraju drugą średnią szkołę rolniczą tego samego typu.

Myśl ta poruszoną została w zeszłorocznem sprawozdaniu komisyi gospodarstwa krajowego przedłożonem Wys. Sejmowi prawdopodobnie z tym zamiarem, ażeby Wydział krajowy miał sposobność objawienia swojego zdania o projekcie, który po raz pierwszy poruszony został we wniosku sejmowym w r. 1890.

Zdaniem Wydziału krajowego założenie drugiej średniej szkoły rolniczej w kraju byłoby wskazanem, jeżeli weźniemy na uwagę obszar, jego zaludnienie i stosunki rolnicze w nim panujące. W Czechach, które mają ludności mniej i o charakterze nie wyłącznie rolniczym, znajdujemy obok dwóch wyższych szkół rolniczych w Taborze i Tetschen Liebwerd. nadto trzy szkoły średnie rolnicze typem zbliżone do szkoły Czernichowskiej, mianowicie w Hrudimie, w Kaaden i w Raudnitz. Założenie zatem drugiej średniej szkoły rolniczej w Galicyi byłoby najzupełniej usprawiedliwione, gdybyśmy potrzebę założenia takiej drugiej szkoły fachowej wyłącznie oprzeć mogli na tem stosunkowem porównaniu obu prowincyi. Pozatem jednakże inne ważne powody, aż do ostatnich czasów, bynajmniej nie przemawiały za tem, że sprawa ta jest pilną, a potrzeba pomyślnego załatwienia jej istotną.

Znane i często powtarzające się przesilenia, jakich widownią była kraj. szkoła Czernichowska w latach 1890—1900, stosunkowo słabsza frekwencya uczniów garnących się do tego zakładu dawniej, a minimalna ilość kandydatów pochodzących z Galicyi, dostatecznie usprawiedliwiały ówczesny Wydział krajowy, że nie dążył w tych czasach do stworzenia nowej szkoły, ale natomiast całe swoje usiłowania i zabiegi zwrócił w tym kierunku, aby przez reorganizacyę przeprowadzoną w kraj. szkole Czernichowskiej zapewnić normalne jej funkcyonowanie i rozwój na przyszłość.

Starania te osiągnęły dobry rezultat. Szkoła od kilku lat rozwija się wzorowo. Frekwencya w niej doszła do maksymalnej granicy. zastęp uczniów pochodzących z Galicyi zaczyna wzrastać, wielu zgłaszających się pomimo kwalifikacyi nie może dostać się do zakładu. Naturalnem następstwem tego jest, że dawny projekt założenia drugiego podobnego zakładu rolniczego w kraju nabrał skutkiem tego znowu pewnej aktualności i zaprzeczyć się nie da, że w obecnej chwili za dążeniem do urzeczywistnienia tego projektu przemawia już więcej i silniejszych argumentów.

Pomimo tego Wydział krajowy nie tylko, że nie przedstawia Wys. Sejmowi żadnego wniosku w tej sprawie, gdyż to wymagałoby zresztą szczegółowszych badań i obliczeń, gdyby chodziło o urzeczywistnienie projektu, ale nawet sądzi, że decyzya w tej sprawie nie mogłaby jeszcze nastąpić nawet w najbliższej przyszłości.

Pomijając trudności finansowej natury, które byłyby dość znaczne, gdyby kraj założenie nowej szkoły średniej rolniczej miał wziąć wyłącznie na swoje fundusze, ale niemniej i inne okoliczności, należałoby poprzednio rozważyć, jeśli nie przewidzieć, gdyby ten projekt miał być w niedalekiej przyszłości wykonany.

Bądź co bądź przeważna część zgłoszeń do szkoły Czernichowskiej pochodzi dzisiaj z Królestwa i z Krajów Zabranych. Wskutek zmienionych stosunków prawnych w tych krajach i możności zakładania szkół fachowych, a nawet wobec powstałych już projektów założenia kilku szkół rolniczych w zaborze rosyjskim, należy przypuszczać, że z biegiem lat napływ uczniów stamtąd uledz może znacznej redukcyi. Chwilę tę należałoby przeczekać. Z drugiej strony, jakkolwiek liczba uczniów w szkole Czernichowskiej, pochodzących z Galicyi, podniosła się w ostatnich latach cokolwiek, nie doszła jednak jeszcze do tej wysokości, ażeby frekwencya ta usprawiedliwiała potrzebę założenia drugiego zakładu o tym samym typie.

Na 62 uczniów w kraj. szkole Czernichowskiej tylko 27 pochodzi z Galicyi. Wreszcie przy założeniu nowej średniej szkoły rolniczej, przynajmniej w samym początku, liczyćby się należało z pewnemi trudnościami pozyskania odpowiednio ukwalifikowanych nauczycieli fachowych.

Zaprzeczyć się nieda, że przy założeniu nowej szkoły rolniczej, trudności z finansowej natury pochodzące, w znacznej mierze by ustąpiły, gdyby do kosztów założenia średniej szkoły w kraju przyczynić się mogły w pewnej mierze inne fundusze publiczne. Mamy tu na myśli przedewszystkiem zapis śp. Kaliksta Hohendorfa na założenie wyższej szkoły rolniczej w Szutromińcach. Jakkolwiek fundacya ta jest znaczną, przecież na razie niewystarczającą na założenie zakładu naukowego w tych rozmiarach, jakie mu zakreśliła wola fundatora. Musimy być zatem przygotowani na to, że szkoła rolnicza z zapisu śp. Hohendorfa nie prędko będzie mogła wejść w życie, jeżeli oprzeć się będzie musiała wyłącznie na funduszach własnych. Nasuwałoby się zatem pytanie, czy szkołę tę jako średnią nie możnaby było wcześniej powołać do życia przy współdziałaniu funduszów krajowych i państwowych. W każdym razie rzecz ta nadawałaby się do bliższego rozpatrzenia.

Zanim jednakże powstanie w kraju nowa średnia szkoła rolnicza, zastanowić się wypada nad tem, czy nie dałoby się w przyszłości pomieścić w kraj. szkole Czernichowskiej więcej uczniów ponad 62, których obecnie zakład ten pomieścić może.

Przez stosowne rozszerzenie ubikacyi internatowych niewątpliwie dałoby się powiększyć liczbę miejsc o kilka lub kilkanaście. O znaczniejszem podwyższeniu Wydział krajowy nie myśli, gdyż uważa, że w Zakładzie naukowym połączonym z internatem do znaczniejszego podniesienia liczby wychowanków ponad 80-ciu nie należałoby dążyć, gdyż w takim razie utrudnionem byłoby korzystanie z nauki tak teoretycznej jak przedewszystkiem praktycznej a indywidualizowanie tak nauki jak i wychowawczych zadań i sprawowanie skutecznego nadzoru natrafiałoby na coraz znaczniejsze przeszkody.

Jak już wspomnieliśmy, z początkiem roku szkolnego 1905/6 zapisało się do kraj. szkoły Czernichowskiej ogółem 62 uczniów, mianowicie na I. rok 22, na II. rok 18, na III. zaś 22. Przeważna część tych uczniów gdyż 82% byli to synowie właścicieli dóbr. dzierżawców lub oficyalistów prywatnych, zatem pochodzili z rodzin mających ciągłą styczność z gospodarstwem rolniczem.

Co do kwalifikacyi naukowej nowo wstępujących uczniów zaznaczyć należy ten szczegół, że obecnie trafia się w szkole coraz mniej takich uczniów, którzy przyjęci zostali na podstawie egzaminu wstępnego, natomiast zdarzają się częściej kandydaci mający wyższe studya, aniżeli szkoła przy przyjęciu wymaga. W roku szkolnym 1905/6 nie było żadnego ucznia przyjętego na podstawie egzaminu wstępnego, natomiast po dwóch uczniów było z ukończoną 5, 6 i 7 klasą szkół średnich a jeden nawet z ukończoną 8 klasą gimnazyalną.

Egzaminy roczne wypadły na wszystkich kursach dobrze — co świadczy o pilności uczniów, gdyż do Czernichowa zazwyczaj napływa młodzież o średnich zdolnościach. Do egzaminu głównego przystąpiło 22 uczniów, z tej liczby 5-ciu zdało ten egzamin z odznaczeniem, reszta zaś z postępem dobrym.

Jakkolwiek Wysoki Sejm wstawił już do budżetu szkoły Czernichowskiej na r. 1906 kredyt na cztery wolne miejsca funduszowe, Wydział krajowy miejsc tych w ciągu roku szkolnego nie rozdawał, uważając, że fundusz ten przeznaczony jest na zachęcenie do szkoły nowych kandydatów z wzorowemi kwalifikacyami. Miejsca funduszowe rozdane zatem zostaną dopiero na rok szkolny 1906/7.

W składzie grona nauczycielskiego zaszły w ubiegłym roku pewne zmiany. Mianowicie Wydział krajowy zmuszony był skutkiem dłużej trwającej i nieuleczalnej choroby przenieść w stały stan spoczynku prof. Kornela Radziewanowskiego, przyznając mu dekretem z d. 3. sierpnia 1906 r. LW. 77.065 emeryturę w wysokości 1.980 K rocznie za 15 lat służby policzalnej do emerytury w myśl statutu emerytalnego. Opróżnioną posadę prof. chemii i technologii w kraj. szkole Czernichowskiej powierzył Wydział krajowy prowizorycznie dekretem z dnia 7. września 1906 r. LW. 77.064 p. Józefowi Zawadzkiemu, który od roku w za-

stępstwie prof. Radziewanowskiego udzielał tego przedmiotu w tamtejszej szkole. P. Zawadzki ma zupełne kwalifikacye naukowe na profesora chemii w szkole rolniczej, posiada bowiem nie tylko studya fachowe i dyplom inżyniera chemii uzyskany w wyższej szkole technicznej w Brunszwiku, ale nadto dyplomowy egzamin z Instytutu agronomicznego w Puławach i kilkuletnią praktykę gospodarską w większych majątkach w Królestwie Polskiem.

Po ustąpieniu p. Rużyczki i przyznaniu mu dożywotnego daru z łaski w myśl zeszłorocznej uchwały Wys. Sejmu powierzył Wydział krajowy obowiązki ogrodnika w kraj. szkole Czernichowskiej p. Janowi Białobokowi, który zarazem ma oddane prowadzenie chmielarni i kultur wikliny znajdujących się na folwarku Czernichowskim.

Do preliminarza budżetu kraj. szkoły rolniczej w Czernichowie na r. 1907, jaki przedkładamy Wys. Sejmowi, uważamy za potrzebne na tem miejscu podać ze swej strony następujące wyjaśnienia przynajmniej odnośnie do najważniejszych pozycyi, które uległy zmianie.

Wydatek na docenta sadownictwa i warzywnictwa w kwocie 400 K (Rubr. I. poz. 5 a). wykreśliliśmy na razie z budżetu szkolnego, gdyż po ustąpieniu p. Rużyczki docentury tej nie mogliśmy obsadzić miejscową siłą fachową. Jednakże Wydział krajowy postara się o odpowiednie a niezbyt kosztowne obsadzenie tej docentury w bliższej przyszłości.

Uchwałą z dnia 17. marca 1899 r. ustanowił Wys. Sejm drugą i trzecią posadę prefekta w internacie szkoły Czernichowskiej. Na razie Wydział krajowy uważał za konieczne obsadzić tylko drugą posadę, skoro jednakże liczba uczniów zaczęła z roku na rok wzrastać a obowiązki nadzoru powiększały się, Wydział krajowy już w zeszłym roku nabrał przeświadczenia, że na przyszłość internat nie będzie się mógł obejść bez dodania mu nowej siły, jeżeli ma być w nim nadal wzorowy porządek na tym samym stopniu utrzymany. Obsadzenie posady trzeciego prefekta i z tego powodu okazuje się w obecnej chwili konieczne, że dyrektor szkoły wskutek zwiększonych administracyjnych czynności w Zakładzie nie może się obyć bez pomocy człowieka, który w wolnych chwilach od zajęć w internacie byłby mu pomocnym przy rozmaitych czynnościach administracyjnych, przedewszystkiem przy wykonaniu robót konserwacyjnych, wymagających częstokroć ścisłego dozoru. Z tych powodów opierając się na powyższej uchwale Wys. Sejmu, Wydział krajowy wstawił do preliminarza szkoły na r. 1907 potrzebny kredyt na obsadzenie posady trzeciego prefekta.

Utrzymanie budynków i ogrodzeń (Rubr. V. poz. 20) wymaga podwyższenia kredytu zwyczajnego przynajmniej o 500 K i wstawienia kwoty 2.000 K w wydatkach nadzwyczajnych. Od szeregu lat Dyrekcya upominała się o znaczniejsze podwyższenie kredytu zwyczajnego na utrzymanie budynków i ogrodzeń, twierdząc, że wyznaczony kredyt 3.000 K jest na ten cel niewystarczający, zważywszy nie tylko ilość budynków, które z tego funduszu powinny być konserwowane, ale zarazem zaniedbany stan ich, przez to właśnie, że w odpowiednich latach nie wykonywano najpotrzebniejszych robót konserwacyjnych dla braku funduszów. Wreszcie w ostatnim roku przybył nowy budynek, mianowicie dom dla czterech funkcyonaryuszów zakładu. Podwyższenie kredytu na utrzymanie budynków o 500 K jest przeto w zupełności usprawiedliwione.

W dziale nadzwyczajnych wydatków wstawiliśmy kwotę 2.000 K, jaka się okazała potrzebną na pomniejsze adaptacye w budynkach zakładowych mianowicie: na postanowienie wiadfangów w t. z. kamienicy i w kasie kosztem około 1.000 K na sprawienie lodowni (600) a resztę na ogrodzenie, piece, klapę do dołu kloacznego itd.

Przy tej sposobności nadmieniamy, że w sierpniu 1906 r. przeprowadzoną została rekolaudacya budynku przeznaczonego dla funkcyonaryuszów Zakładu zbudowanego przez przedsiębiorcę p. K. Hroboniego z Krakowa. Rekolaudacya wykazała, że budynek ten nie posiada żadnych usterek budowlanych, przeciwnie że jest wykonany pod każdym względem zadowalniająco. Do kosztów budowy tego domu c. k. Rząd przyczynił się subwencyą państwową w wysokości 18.000 K,

które w myśl zawiadomienia c. k. Namiestnictwa z dnia 11. grudnia 1905 r. L. 15.639/pr. wypłacone zostaną Wydziałowi krajowemu w trzech równych ratach po 6.000 K w latach 1905, 1906 i 1907.

Wydatek na żywność dla uczniów (Rubr. VI. p. 30) musiał być preliminowany więcej o 2.600 K. Skutkiem znacznego podniesienia się cen mięsa i innych artykułów spożywczych, trudnem by było pozyskać przedsiębiorcę restauratora, któryby na dotychczasowych warunkach podjął się dostarczania żywności dla uczniów. Począwszy od nowego roku szkolnego 1907/8. prawdopodobnie, jeżeli tylko ceny produktów nie obniżą się, Wydział krajowy zmuszony będzie zawrzeć z dotychczasowym restauratorem nową umowę, podwyższając w niej opłatę miesięczną za wyżywienie ucznia o kilka koron. W ciągu tego roku szkolnego, pomimo usilnych próśb restauratora i przedstawień Dyrekcyi nie podwyższyliśmy jeszcze miesięcznego wynagrodzenia za żywność dla uczniów, natomiast przyznaliśmy przedsiębiorcy za rok szkolny 1906/7 ryczałtowy dodatek w kwocie 2000 K, płatny w 10 ratach miesięcznych, z czego 1.300 K wypadnie zapłacić restauratorowi za czas od 1. stycznia do 15. lipca 1907 r., z owej podwyżki 2.600 koron, o jaką podnieśliśmy w preliminarzu kredyt omawianej pozycyi. Dodajemy przytem, że z obecnego restauratora jest Dyrekcya szkoły w zupełności zadowoloną.

Konieczność podwyższenia wynagrodzenia przypadającego restauratorowi za dostarczenie żywności dla uczniów, jednoczesne podniesienie się cen opału, służby itd., wogóle znaczniejsze koszta utrzymania uczniów w Zakładzie czernichowskim spowodowały Wydział krajowy do podwyższenia opłat pobieranych od uczniów za całkowite utrzymanie w zakładzie. Mianowicie postanowił Wydział krajowy podnieść opłaty te począwszy od nowego roku szkolnego 1907,8 o 100 K rocznie, t. j. że w przyszłości wynosić będą 800 zamiast 700 K rocznie. Wskutek tego w Rubr. II. poz. 2. dochodów szkoły czernichowskiej za r. 1907 zaprelimino-waliśmy kwotę o 2.100 K większą aniżeli w poprzednim roku, w następnych latach zwyżka w tej pozycyi dochodzić będzie do 6.000 koron.

Dotychczas kredyt na utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego wynosił 1.000 K (Rubr. VIII. p. 41): na r. 1907 zmuszeni byliśmy podwyższyć ten kredyt do 1.500 K skutkiem potrzeby utrzymania ogrodniczka i podniesienia się kosztów robocizny. Jednocześnie podnosimy i dochód z ogrodu o 400 K (Rubr. III. poz. 4 dochodów), opierając się na wynikach, jakie ogród przynosić zaczął w ostatnich czasach.

Gospodarstwo folwarczne w Czernichowie dzięki lepszej administracyi od dwóch lat zaczyna się rozwijać coraz to pomyślniej, widoczny jest ten postęp nie tylko w porządku i w sprawności, jaka zapanowała na folwarku, w lepszej uprawie roli i w planie zagospodarowania tego kawałka ziemi na przyszłość, ale co najważniejsza, ujawniać się zaczyna w zwiększonych dochodach ze wszystkich źródeł gospodarstwa. Świadczą o tem i zamknięcia rachunkowe za rok ubiegły i przedłożony przez nas preliminarz folwarku na r. 1907, w którym widzimy podniesienie się wszystkich pozycyi dochodowych z gospodarstwa, mianowicie ze sprzedaży płodów rolniczych więcej o 700 K, ze sprzedaży płodów zwierzęcych więcej o 300 K, z wynajętych ról i pastwisk więcej o 100 K, za wynajęte konie więcej o 100 K, ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego więcej o 100 K, z wydzierżawienia wiklin więcej o 1.500 K. Gdyby nie znaczniejsze nadzwyczajne wydatki, jakie w r. 1907 są konieczne na folwarku Czernichowskim, przedewszystkiem zaś koszt zdrenowania 11·24 ha. pól w Żakowcu, gospodarstwo tamtejsze wykazałoby za rok 1907 pewną nadwyżkę dochodów. Nadwyżka ta z całą pewnością wystąpi w latach następnych.

W wydatkach nadzwyczajnych folwarku potrzebne są w r. 1907 dwa znaczniejsze wkłady, mianowicie 800 koron na zakupno pary koni wyjazdowych i 1200 koron na sprawienie nowego ogniotrwałego płaszcza w piecu wapiennym.

Para koni roboczych jako nieużyteczna już do robót polnych musi być sprzedaną, datomiast obecne konie wyjazdowe przejdą do roboczych, w zamian zaś zakupiona zostanie nowa para koni wyjazdowych za kwotę około 900 koron.

Płaszcz ogniotrwały przy piecu wapiennym jest już przepalony. Skutkiem tego zastąpiony musi być nowym płaszczem. Wydatek ten jest usprawiedliwiony, zważywszy, że od ośmiu lat nie robiło się żadnych wkładów na piec w Czernichowie. Dochód z dzierżawy pieca wapiennego w Czernichowie przynosi funduszowi krajowemu rocznie 600 K. Dochód ten byłby jednak o wiele wyższym, przynajmniej trzy razy tak wielki, gdyby skutkiem postawienia mostu na Wiśle dowóz wapna palonego na prawy brzeg rzeki został znacznie ułatwiony. Nie zanosi się niestety na to, aby państwo decydowało się w niedalekiej przyszłości na postawienie trwałego mostu w tej stronie, mimo, że most ten bardzo jest potrzebny, aby tę okolicę połączyć z najbliższą stacyą kolejową w Brzeźnicy. Gospodarstwo rolne w Czernichowie zyskałoby na tem połączeniu bardzo wiele. Dyrekcya szkoły oblicza, że przez postawienie mostu na Wiśle dochód z folwarku z pewnością by się podniósł o 20 do 25%.

Znaczniejszego wydatku bo 4.750 K wymaga dokończenie drenowania pól na Żakowcu. Inżynier biura melioracyjnego p. Vetulani wykonał plan i kosztorys zdrenowania całej tej parceli o obszarze 15 hektarów. W roku 1906 zdrenowane zostało 4½ ht, na co Wys. Sejm udzielił kredytu i zezwolenia swojego przy uchwaleniu budżetu folwarku Czernichowskiego na r. 1906. W tym roku należałoby zdrenować resztę tj. 11·24 ht kosztem 4.750 K.

Dochód z wikla preliminujemy na r. 1907 w kwocie 5000 koron zatem więcej o 1500 K jak w roku poprzednim. Upoważnia nas do tego ta okoliczność, że w październiku 1906 roku skończył się sześcioletni okres dzierżawy wikla z dotychczasowym przedsiębiorcą p. Lauerem. Kontrakt na tych samych warunkach nie będzie odnowiony, gdyż cena łozy koszykarskich w ostatnich latach znacznie poszła w górę. Wydział krajowy rozpisał licytacyę na dzierżawę wiklin Czernichowskich na następne sześciolecie, gdyby jednak licytacya ta nie przyniosła zadowalniającego rezultatu, jesteśmy przygotowani exploatacyę wiklin prowadzić nadal we własnym zarządzie, przyczem Dyrekcya na podstawie przeprowadzonych szczegółowych obliczeń zapewnia nas, że w ten sposób nietylko dałoby się z łatwością osiągnąć preliminowany dochód 5000 K, ale prawdopodobnie dałoby się uzyskać z tego źródła jeszcze wyższą kwotę.

Na podstawie tego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły rolniczej w Czernichowie

za rok szkolny 1905/1906.

Na rok szkolny 1905/6 zgłosiło się 169 kandydatów z których znowu z górą stu posiadało wszelkie kwalifikacye. Mimo że Wydział krajowy pozwolił pomieścić 62 uczniów w internacie, można było przyjąć tylko 21 uczniów na rok I-szy, bo jeden uczeń I. roku z roku szkolnego 1904/5 zmuszony dla złego stanu zdrowia do opuszczenia szkoły od drugiego półrocza, miał zarezerwowane miejsce na rok szkolny 1905/6 a liczba uczniów zapisanych na rok II. i III. wynosiła 40.

Gorliwa pilność w naukach, podniesiona w zeszłorocznem sprawozdaniu szczególnej co do uczniów I. roku, ujawniała się u uczniów wszystkich trzech lat. ale sprawiedliwość nakazuje przyznać, że uczniowie II. roku, pielęgnując zeszłoroczną tradycyę, byli pod tym względem wzorem dla całej szkoły. To też rezultaty nauki (patrz: Frekwencya uczniów) wypadły nietylko lepiej niż w roku zeszłym, ale wogóie tak dobrze, jak dotąd nigdy w szkole tutejszej.

Zachowanie się uczniów również nie wiele pozostawiało do życzenia. a jeżeli pozostawiało, to winę przypisać należy raczej czynnikom, wpływającym na nich z poza szkoły, niż samym uczniom, którzy z rokiem każdym coraz wyraźniej dbają o dobrą sławę szkoły i zakładu.

Metoda nauczania i wychowania przyjęta w szkole tutejszej daje więc zadowalniające rezultaty, a jeżeli Wysoki Sejm i nadal nie będzie szczędził funduszów na niezbędne rozwój obu tych zadań szkoły, to grosz ofiarowany na nią wyjdzie na rzeczywisty pożytek kraju.

Kuratorya szkoły.

1. Antoni hr. Wodzicki, c. k. tajny Radca, marszałek powiatu Chrzanowskiego, poseł na Sejm krajowy, członek Izby Panów, właściciel dóbr, prezes kuratoryi szkoły;

2. Witołd Mileski, Dr. praw, członek Wydziału Rady powiatowej krakowskiej, właściciel dóbr, członek kuratoryi szkoły;

3. Adam Fedorowicz, Dr. praw, delegat c. k. Namiestnictwa, c. k. Radca Dworu i c. k. podkomorzy, członek kuratoryi szkoły;

4. Stanisław hr. Badeni, członek Wydziału Rady powiatowej krakowskiej, właściciel dóbr, zastępca członka kuratoryi szkoły:

5. Vacat.

Jan Skalski, kasyer Rady powiatowej w Krakowie, sekretarz kuratoryi szkoły.

Grono nauczycielskie.

Dyrektor.

1. Jan Feliks Sikorski, dyplomowany agronom, były asystent i docent krajowej wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, nauczyciel rolnictwa i chemii rolnej, przewodniczący kolegium nauczycielskiego, przełożony internatu i zakładów krajowych w Czernichowie, zawiadowca pracowni rolniczej, udzielał nauki w 7 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 6 godzinach w letniem.

Profesorowie.

2. Ks. Władysław Jelonek, kapelan i katecheta, kanonik exp., nauczyciel religii i języka polskiego, prefekt internatu szkolnego, zawiadowca kaplicy zakładowej i biblioteki szkolnej, udzielał nauki w 9 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 7 godzinach w letniem.

3. Ludwik Birkenmajer, Dr. filozofii, członek koresp. Akademii Umiejętności w Krakowie, członek c. k. komisyi fizyograficznej, nadzwyczajny profesor c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego, nauczyciel matematyki i fizyki wraz z meteorologią i klimatologią, zawiadowca gabinetu fizycznego i miejscowej stacyi meteorologicznej, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 8 godzinach w letniem.

4. Konrad Kuhl, inżynier architekt, były asystent c. k. szkoły politechnicznej we Lwowie i c. k. szkoły realnej we Lwowie, nauczyciel rysunków, budownictwa wiejskiego, miernictwa, melioracyi i mechaniki rolniczej, zawiadowca muzeum mechaniki i budownictwa wiejskiego, udzielał nauki w 10 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem i w 10 godzinach w letniem.

5. Leon Nowakowski, Dr. filozofii, były nauczyciel szkół średnich rządowych w Królestwie Polskiem, były kierownik szkoły technicznej w Lublinie, nauczyciel botaniki, zoologii, mineralogii i geologii, zawiadowca zbiorów przyrodniczych i ogrodu botanicznego szkolnego, udzielał nauki w 9 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 10 godzinach w letniem.

6. Mikołaj Wojciechowski, były kierownik krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, nauczyciel administracyi i organizacyi gospodarstw oraz ekonomii społecznej, udzielał nauki w 10 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 9 godzinach w letniem.

7. Kornel Radziewanowski, inżynier-technolog, były asystent katedry chemii przy c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, nauczyciel chemii i technologii, zawiadowca pracowni chemicznej i technologicznej.

8. Leszek Dziama, Dr. filozofii, były suplent c. k. gimnazyum Franciszka Józefa we Lwowie i c. k. gimnazyum św. Jacka w Krakowie, nauczyciel języka polskiego, niemieckiego, historyi i geografii, zawiadowca zbiorów geograficznych, udzielał nauki w 15 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem, a w 12 godzinach w letniem.

9. Stefan Surzycki, Dr. filozofii, nauczyciel rolnictwa, rachunkowości i statystyki rolniczej, zawiadujący muzeum rolniczem i ogrodem demonstracyjnym, udzielał nauki w 9 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem i w 13 godzinach w letniem.

10. Witold Obrąpalski, dyplomowany agronom, suplent, nauczyciel hodowli zwierząt, mleczarstwa, rybactwa oraz anatomii i fizyologii zwierząt, zawiadowca muzeum chowu, udzielał nauki w 11 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem i w 11 godzinach w letniem.

11. Józef Zawadzki, dyplomowany agronom i inżynier-technolog, były kierownik stacyi doświadczalnej w Kutnie i były asystent c. k. Zakładu doświadczalnego przy uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, udzielał nauki chemii i technologii w 10 godzinach tygodniowo w półroczu zimowem a w 11 godzinach w letniem.

Docenci.

12. Stanisław Remin, zarządca lasów hr. Tenczyńskiego, nauczyciel encyklopedyi leśnictwa, zawiadowca zbiorów dla nauki leśnictwa i administrator gospodarstwa lasowego w Czernichowie, udzielał nauki w 3 godzinach tygodniowo w półroczu letniem.

13. Kazimierz Rutkowski, Dr. medycyny, c. k. weterynarz powiatowy, nauczyciel weterynaryi, udzielał nauki w 2 godzinach tygodniowo przez obydwa półrocza.

14. Gustaw Malinowski, Dr. medycyny, lekarz zakładu, nauczyciel hygieny i nauki pomocy w nagłych wypadkach, udzielał nauki w 1 godzinie tygodniowo w półroczu letniem.

Nauczyciel instruktor do robót praktycznych.

15. Edward Kuschée, agronom, zawiadowca folwarku w Czernichowie, nauczyciel do zajęć praktycznych, udzielał praktyki gospodarskiej w 6 godzinach tygodniowo w półroczu letniem.

Prefekci internatu.

1. Mieczysław Różański, były nauczyciel szkół ludowych, były nauczyciel krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach, nauczyciel gimnastyki i szermierki, prefekt internatu.

2. Jan Piętka, były suplent c. k. gimnazyum św. Jacka i c. k. szkoły realnej w Krakowie, prefekt internatu.

Lekarz zakładowy.

Gustaw Malinowski, Dr. medycyny, zarządzający infirmeryą szkolną, j. w.

Kancelarya Dyrekcyi.

Dyrektor: Jan Feliks Sikorski, j. w.
Kasyer: Jan Terlikiewicz.
Pisarz: Regiusz Mierzwiński.

Wizytacye Zakładu.

W ciągu roku szkolnego 1905/6 zwiedzili szkołę następujący przedstawiciele władz szkolnych:

11. października 1905, 22. marca i 14. lipca 1906 Dr. Witołd Milieski j. w.
12. lipca 1906 Dr. Adam Fedorowicz j. w.
12—15. lipca 1906 Dr. Ignacy Szyszyłowicz, Radca Wydziału krajowego.

Ważniejsze rozporządzenia Władz szkolnych.

Rozporządzeniem z dnia 5 września 1905 l. 81.273 Wydział krajowy zezwala na przyjęcie do szkoły w roku 1905/6 dwóch uczniów po nad normalną liczbę 60.

Pismem z 29. grudnia 1905 zawiadomił Wydział krajowy Dyrekcyę szkoły o uchwale Sejmu krajowego, ustanawiającej od początku roku szkolnego 1906/7 cztery wolne miejsca funduszowe dla niezamożnych uczniów tutejszej szkoły, oraz o możności przyznania pewnego zasiłku z tego funduszu w razie rzeczywistej potrzeby uczniom tutejszej szkoły już w drugiem półroczu roku szkolnego 1905/6.

Sprawy osobiste.

Dekretem z dnia 18. lipca 1905 l. 61.086 Wydział krajowy zamianował dotychczasowego tutejszego nauczyciela chowu zwierząt p. Karola Malsburga profesorem hodowli zwierząt przy akademii rolniczej w Dublanach.

Dekretem z 17. sierpnia l. 77.305 Wydział krajowy zamianował p. Witołda Obrąpalskiego, stypendystę Wydziału krajowego, suplentem do nauki chowu zwierząt i mleczarstwa przy tutejszej szkole.

Pismem z dnia 24. sierpnia 1905 l. 77.306 Wydział krajowy udziela choremu prof. Kornelowi Radziewanowskiemu urlopu do 1. stycznia 1906.

Rozporządzeniem z dnia 7. października 1905 l. 92.434 Wydział krajowy powierza zastępstwo nauki chemii i technologii w tutejszej szkole p. Józefowi Zawadzkiemu do 1. stycznia 1906.

Dekretem z dnia 12. października 1905 l. 95.280 Wydział krajowy przyznaje p. Janowi Piętce I. pięciolecie.

Dekretem z dnia 20. października 1905 l. 97.965 Wydział krajowy przyznaje I. pięciolecie p. Dr. Stefanowi Surzyckiemu.

Dekretem z 20. października 1905 l. 97.966 Wydział krajowy przyznaje II. pięciolecie p. Kornelowi Radziewanowskiemu.

Dekretem z 20. października 1905 l. 97.967 Wydział krajowy przyznaje I. pięciolecie dyrektorowi Janowi Feliksowi Sikorskiemu.

Dekretem z dnia 10. grudnia 1905 l. 114.138 Wydział krajowy mianuje z dniem 1. stycznia 1906 p. Jana Białoboka ogrodnikiem przy ogrodach zakładowych w Czernichowie.

Dekretem z dnia 28. grudnia 1905 l. 121.306 Wydział krajowy przenosi w stały stan spoczynku ogrodnika tutejszej szkoły i byłego kierownika byłej szkoły ogrodniczej w Czernichowie p. Alojzego Rużyczkę z dniem 1. grudnia 1905.

Pismem z dnia 10. stycznia 1906 l. 124.228 Wydział krajowy przedłuża urlop choremu prof. Kornelowi Radziewanowskiemu do końca roku szkolnego 1905/6 i równocześnie powierza w dalszym ciągu zastępstwo nauki chemii i technologii p. Józefowi Zawadzkiemu.

Rozporządzeniem z dnia 24. kwietnia 1906 l. 40.711 Wydział krajowy przyznaje p. Witołdowi Obrąpalskiemu zasiłek na zwiedzenie wystawy bydła we Lwowie, urządzoną staraniem c. k. Komitetu Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Prace grona nauczycielskiego.

W roku szkolnym 1905/6 odbyło się 13 posiedzeń grona. Przedmiotem obrad była klasyfikacya miesięczna i roczna uczniów; sprawy stypendyjne i uwolnień uczniów od opłat czesnego.

Frekwencya uczniów.

1. Zapisano z początkiem roku szkolnego 1905/6:

na roku I-szym	22 uczniów
„ „ II-gim	18 „
„ „ III-cim	22 „
Razem	62 uczniów.

2. Z 62 zapisanych wszyscy byli religii rzymsko-katolickiej.

3. Według zawodu rodziców było:

synów *a*) właścicieli ziemskich	33	czyli	53·03%
„ *b*) dzierżawców dóbr ziemskich	7	„	11·29%
„ *c*) prywatnych urzędników gospodarskich	10	„	16·12%
„ *d*) urzędników krajowych lub państwowych	11	„	17·74%
„ *e*) innych zawodów	1	„	1·62%
Razem	62	czyli	100%.

4. Wiek uczniów zapisanych:

na roku I. z pomiędzy 22 uczniów:

miało 16 lat ukończonych	2	czyli	9·09%
„ 17 „ „	4	„	18·18%
„ 18 „ „	9	„	40·90%
„ 19 „ „	2	„	9·09%
„ 20 „ „	4	„	18·18%
„ 22 „ „	1	„	4·94%

na roku II-cim z pomiędzy 18 uczniów:

miało 17 lat ukończonych	1	czyli	5·55%
„ 18 „ „	4	„	22·22%
„ 19 „ „	5	„	27·77%
„ 20 „ „	5	„	27·77%
„ 21 „ „	3	„	16·66%

na roku III-cim z pomiędzy 22 uczniów:

miało 18 lat ukończonych	2	czyli	9·09%
„ 19 „ „	2	„	9·09%
„ 20 „ „	10	„	45·45%
„ 21 „ „	4	„	18·18%
„ 22 „ „	1	„	4·94%
„ 23 „ „	2	„	9·09%
„ 24 „ „	1	„	4·94%

5. Kwalifikacye naukowe nowo wstępujących:

Z pomiędzy 22 zapisanych na rok I. było:

a) repetentów	1	czyli	4·94%
b) z ukończoną 4 klasą gimnazyum lub szkoły realnej	15	„	68·18%
c) z ukończoną 5 klasą gimnazyum lub szkoły realnej	2	„	9·09%
d) z ukończoną 6 klasą gimnazyum lub szkoły realnej	2	„	9·09%
e) z ukończoną 7 klasą gimnazyum lub szkoły realnej	2	„	9·09%
f) z ukończoną 8 klasą gimnazyum lub szkoły realnej	1	„	4·94%

6. Przyjęto na rok I. na podstawie:
   a) przedłożonych świadectw . . . . 16 czyli 72·72%
   b) egzaminu wstępnego . . . . . 6 „ 27·28%

7. Wystąpiło w ciągu roku szkolnego:
   z roku I-szego z powodu słabości . . . 3 czyli 13·63%
   razem 3, pozostało 19 uczniów
   z roku II-go żaden . . . . pozostało 18 „
   z roku III-go żaden . . . . pozostało 22 „
   razem . . 59 uczniów.

8. Przystąpiło do egzaminów rocznych:
   na roku I. z pozostałych 19 uczniów . . 19 czyli 100%
   „ „ II. „ 18 „ . . 18 „ 100%
   „ „ III. „ 22 „ . . 22 „ 100%

9. Z 19 uczniów roku I-go złożyło przepisany egzamin:
   a) z odznaczeniem . . . . . 6 czyli 31·57%
   b) z postępem dobrym . . . . . 13 „ 68·43%

10. Z 18 uczniów II-go roku złożyło przepisany egzamin:
   a) z odznaczeniem . . . . . 6 czyli 33·33%
   b) z postępem dobrym . . . . . 12 „ 66·67%

11. Z 22 uczniów III-go roku złożyło egzamina roczne 22 czyli 100%.

12. Z 22 ukończonych uczniów roku III-go złożyło egzamin główny:
   a) z odznaczeniem . . . . . 5 czyli 22·72%
   b) z postępem dobrym . . . . . 17 „ 77·28%.

Stypendya.

Stypendya w roku 1905/6 pobierało ogółem 22 uczniów, a mianowicie:

a) z fundacyi familijnej śp. Dydyńskiego o rocznych 900 koron .	1	stypendyum	900 koron
b) z fundacyi ś. p. Jana Maciąga o rocznych 600 koron . .	3	„	1800 „
c) z fundacyi ś. p. Leona Jana Kantego Ślepowrona Kuczyńskiego o rocznych 600 koron . .	1	„	600 „
d) z fundacyi ś. p. Tomasza Bodziocha o rocznych 200 koron . .	7	„	1.400 „
e) z fundacyi ś. p. Napoleona Jeleńskiego o rocznych 400 koron .	5	„	2.000 „
f) z fundacyi ś. p. Piotra Więcławskiego o rocznych 300 koron .	1	„	300 „
g) z fundacyi ś. p. Prus Petryczyna o rocznych 250 koron . .	3	„	750 „
h) z fundacyi ś. p. Agenora hr. Gołuchowskiego o rocznych 400 koron	1	„	400 „
Razem .	22	stypendyów	8.150 koron.

Od opłaty czesnego uwolnił Wydział krajowy:

w I. półroczu roku szkolnego 1905/6: 6 uczniów roku II-go i 9 uczniów roku III-go, razem 15 uczniów;

w II. półroczu roku szkolnego 1905/6: 2 uczniów roku I-go; 6 uczniów roku II-go i 5 uczniów roku III-go, razem 13 uczniów.

Kronika szkoły.

Rok szkolny 1905/6 rozpoczął się z dniem 15. września 1905, w którym to dniu odbyły się egzamina poprawcze dla trzech uczniów i egzamina wstępne dla pięciu kandydatów. Rezultaty tych egzaminów były zadowalające.

W dniu 16. września nastąpił przyjazd wszystkich uczniów do zakładu, w dniu 17. odbyło się uroczyste nabożeństwo na rozpoczęcie roku szkolnego, a w dniu 18. rozpoczęły się lekcye.

W dniu 4. października 1905, jako w dzień imienin Najjaśniejszego Pana, odprawionem zostało uroczyste nabożeństwo w kaplicy zakładowej, a dzień ten był wolny od nauki.

W dniu 17. października 1905 odprawionem zostało w kaplicy zakładowej nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Tadeusza Kościuszki a lekcye rozpoczęły się o godzinie 10 rano.

W dniach 6. i 7. listopada 1905 odbyła się św. spowiedź uczniów, której obok X. Władysława Jelonka, słuchali X. kustosz i gwardyan Zygmunt Janicki i X. Konrad, OO. Reformaci z Krakowa.

W dniu 25. listopada 1905 w sali rekreacyjnej zakładu miał odczyt „O pobycie na Syberyi“ p. Zenon Jastrzębski.

W dniu 29. listopada 1905 odprawionem zostało w kaplicy zakładowej żałobne nabożeństwo za poległych w powstaniu listopadowem i za duszę ś. p. Adama Mickiewicza. Lekcye rozpoczęły się o 10 rano.

W dniu 2. grudnia 1905 w sali rekreacyjnej zakładu odbył się wieczór literacko-muzykalny, urządzony staraniem uczniów ku czci ś. p. Adama Mickiewicza. Na wieczorku tym prócz części muzykalnej i wokalnej, odegrany został obrazek dramatyczny z współudziałem pań. Na część literacką złożył się odczyt ucznia trzeciego roku Rafała Chrzanowskiego p. t. „Z III. części Dziadów“ i zakończenie obchodu, wygłoszone przez ks. kapelana Władysława Jelonka.

W dniu 22. stycznia 1906 odprawionem zostało w kaplicy zakładowej nabożeństwo żałobne za dusze poległych uczestników powstania styczniowego. Lekcye rozpoczęły się o godzinie 10 rano.

W dniu 24. lutego 1906 p. Kiciński, artysta dramatyczny miał wieczorek humorystyczny w sali rekreacyjnej zakładu.

W dniu 3. marca 1906 Koło czernichowskie Towarzystwa szkoły ludowej urządziło z współudziałem pań i uczniów szkoły wieczorek wokalno-instrumentalny w połączeniu z przedstawieniem amatorskiem.

Rekolekcye uczniów odbyły się w dniach od 24—27 marca 1906. Nauk rekolekcyjnych udzielał O. Kustosz i gwardyan Zygmunt Janicki a św. spowiedzi słuchali prócz niego O. Konrad i X. Władysław Jelonek.

W dniu 19. i 20. czerwca 1906 odbyła się spowiedź uczniów przystępujących do sakramentu bierzmowania. Spowiedzi słuchali O. Zygmunt Janicki i X. Władysław Jelonek a bierzmowania udzielił Jego Biskupia Mość X. A. Nowak.

W dniu 20. czerwca 1906 Jego Biskupia Mość X. A. Nowak raczył przybyć do zakładu dla zwiedzenia szkoły i intetnatu. Po szczegółowem zwiedzeniu całego zakładu Jego Biskupia Mość przemówił do zgromadzonej młodzieży wobec dyrektora szkoły i członków grona nauczycielskiego w słowach podniosłych i głęboką miłością dla młodzieży tchnących a udzieliwszy wszystkim zebranym błogosławieństwa długą jeszcze chwilę spędził na rozmowie z młodzieżą, garnącą się do niego z całem zaufaniem.

W dniu 8. lipca 1906 przybyło do zakładu 32 uczestników kursu dla kierowników i kasyerów Spółek oszczędności i pożyczek pod przewodnictwem p. W. Drozdowicza i inżyniera Z. Chmielewskiego. Uczestnicy wycieczki zwiedzili całą szkołę, internat, ogród pomologiczny i warzywny, wreszcie obejście folwarczne.

Podobnie jak w latach poprzednich uczniowie III-go roku opracowali szereg odczytów. Zarówno ilość odczytów jak i dyskusya nad nimi w ubiegłym roku wskazują żywe zainteresowanie się uczniów. Odczyty i dyskusya odbywały się przy współudziale dyrektora Sikorskiego i profesorów Kuhla, D-ra Nowakowskiego, Obrąpalskiego, D-ra Surzyckiego, Wojciechowskiego, Zawadzkiego i Kuschégo. Tematów i wskazówek przy opracowywaniu odczytów udzielali profesorowie Obrąpalski, Dr. Surzycki i Wojciechowski.

Odczytów takich w roku szkolnym 1905/6 było 16, a mianowicie:

W dniu 11. listopada 1905 uczeń I. Hawranek odczytał pracę p. t. Drenowanie i jego wpływ na produkcyę roślin".

W dniu 26. listopada 1905 uczeń A. Trębicki odczytał pracę p. t. „Znaczenie ugoru".

W dniu 20. stycznia 1906 uczeń Z. Andrycz odczytał pracę p. t. „Znaczenie i rola nawożenia".

W dniu 18. lutego 1906 uczeń J. Zaborowski odczytał pracę p. t. „O potrzebie i znaczeniu melioracyi w gospodarstwie rolnem".

W dniu 4. marca 1906 uczeń J. Kostrzeński odczytał pracę p. t. „Jakie są błędy w postępowaniu ze ściernisками i jak należy z niemi racyonalnie postępować".

W dniu 10. marca 1906 uczeń Z. Danysz odczytał pracę p. t. „Rozwój hodowli bydła w Polsce".

W dniu 24. marca 1906 uczeń A. Motylewski odczytał pracę p. t. „Budownictwo wiejskie w ogólności z uwzględnieniem budynków dla inwentarza".

W dniu 10. kwietnia 1906 uczeń S. Ganze odczytał pracę p. t. „O zużytkowaniu torfowisk".

W dniu 21. kwietnia 1906 uczeń F. Frąckiewicz odczytał pracę p. t. „Głęboka i płytka uprawa".

W dniu 28. kwietnia 1906 uczeń Z. Łempicki odczytał pracę p. t. „Znaczenie bakteryi w rolnictwie i hodowli".

W dniu 5. maja 1906 uczeń I. Hawranek odczytał pracę p. t. „O zabudowaniach gospodarczych z uwzględnieniem potrzeb gospodarskich i ich wpływu na rentowność gospodarstwa".

W dniu 9. maja 1906 uczeń T. Ciunkiewicz odczytał pracę p. t. „Znaczenie uprawy buraków cukrowych".

W dniu 19. maja 1906 uczeń J. Biesiekierski odczytał pracę p. t. „Znaczenie konia oryentalnego w Polsce".

W dniu 27. maja 1906 uczeń R. Chrzanowski odczytał pracę p. t. „O idei zrzeszania się w rolnictwie".

W dniu 28. maja 1906 uczeń R. Chrzanowski odczytał pracę p. t. „O Towarzystwach i stowarzyszeniach (Syndykatach) rolniczych w dzielnicach polskich".

W dniu 16. czerwca 1906 uczeń S. Piotrowski odczytał pracę p. t. „Znaczenie uprawy roślin motylkowych w rolnictwie".

Egzamina półroczne odbyły się w dniach 12., 13. i 14. lutego 1906. Do egzaminu z chemii ogólnej, anatomii i fizyologii zwierząt, oraz fizyologii roślin przystąpiło 18 uczniów roku II-go i wszyscy złożyli je z postępem dobrym. Do egzaminu z technologii rolniczej przystąpiło 22 uczniów roku III-go i wszyscy złożyli go z postępem dobrym.

W dniu 27. i 28. października 1905 uczniowie III-go roku pod przewodnictwem profesorów Obrąpalskiego, D-ra Surzyckiego i Zawadzkiego zwiedzili gospodarstwa na folwarkach Gumniska, Rzędzin, Tarnowiec, Radlna, Świerczków,

Nowodwórz, Chyszów i Krzyż a prócz tego cegielnię parową pod Tarnowem i gorzelnię w Krzyżu.

Dnia 3. kwietnia 1906 uczniowie III-go roku pod przewodnictwem profesorów Obrąpalskiego i D-ra Surzyckiego zwiedzili gospodarstwo rolne, obory i stajnie w Krzeszowicach, a w dniu 4. kwietnia 1906 przysłuchiwali się obradom walnym c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

W dniach 1—5. czerwca 1906 uczniowie III-go roku pod przewodnictwem profesorów D-ra Surzyckiego, Wojciechowskiego i Zawadzkiego zwiedzili miejską targowicę bydła i rzeźnię w Krakowie, pola doświadczalne c. k. Uniwersytetu krakowskiego na Prądniku czerwonym, c. k. zakład doświadczalny uniwersytetu Krakowskiego oraz gospodarstwo folwarczne w Mydlnikach. W dniu 3. czerwca uczestnicy wycieczki udali się do Rzeszowa dla zwiedzenia krajowej szkoły mleczarskiej, w dniu 4. czerwca zwiedzili trzy folwarki należące do ordynacyi Łańcuckiej a mianowicie: Górny, Dolny i Głuchów a prócz tego stajnie w Łańcucie i fabrykę wódek. Wreszcie w dniu 5. czerwca udali się do Okocima, gdzie prócz browaru zwiedzili cztery folwarki a mianowicie: Browar, Górny, Pomianową i Porębę.

Ponieważ opis gospodarstw i zakładów zwiedzanych w ubiegłym roku szkolnym był już podany w poprzednich sprawozdaniach, nie powtarzam więc już znanych szczegółów, natomiast P. T. właścicielom i administratorom majątków i instytucyi zwiedzanych składam na tem miejscu imieniem szkoły serdeczne „Bóg zapłać“ za zezwolenie zwiedzania, gościnność okazaną uczestnikom wycieczki, a przedewszystkiem za cenne wskazówki i objaśnienia tak chętnie udzielane uczniom tutejszej szkoły.

Egzamina roczne odbyły się w roku szkolnym 1905/6 w czasie od 2—10. lipca 1906.

Z 19 uczniów roku I-go uzyskało przejście na II-gi rok 19 uczniów, a mianowicie:

1. Bolesław Ankiewicz
2. Tadeusz Bronec
3. Aleksander Chilewski z odznaczeniem
4. Franciszek Drescher z odznaczeniem
5. Antoni Floryanowicz
6. Adam Gorski
7. Józef Grodecki
8. Jan Jurkowski
9. Leon Koryzna
10. Bogusław Kozłowski z odznaczeniem
11. Adam Lewicki z odznaczeniem
12. Władysław Miętta Mikołajewicz
13. Witołd Poten
14. Bolesław Rutkowski
15. Włodzimierz Smoleński z odznaczeniem
16. Karol Strzechowski
17. Mieczysław Szmurłło
18. Julian Timoftiewicz
19. Józef Zyskowski z odznaczeniem.

Z 18 uczniów II-go roku uzyskało przejście na III-ci rok 18, a mianowicie:

1. Michał Bażeński z odznaczeniem
2. Artur Bertholdi
3. Hilary Bronikowski
4. Leon Bronikowski
5. Władysław Brzosko
6. Stanisław Fuksiewicz z odznaczeniem
7. Wacław Golski z odznaczeniem
8. Maryan Janecki
9. Jerzy Kotwicki
10. Edmund Lelesz
11. Leopold Mianowski z odznaczeniem

12. Kazimierz Osuchowski
13. Karol Ott
14. Antoni Puzyński
15. Eugeniusz Sękowski
16. Wacław Srzedziński z odznaczeniem
17. Zygmunt Zaleski z odznaczeniem
18. Stanisław Żurowski.

Do egzaminu głównego w dniu 12, 13. i 14. lipca przystąpiło 22 ukończonych uczniów. Przy egzaminie tym obok dyrektora Sikorskiego, jako przewodniczącego Komisyi egzaminacyjnej i trzech profesorów Witolda Obrąpalskiego, D-ra Surzyckiego i Mikołaja Wojciechowskiego jako członków komisyi egzaminacyjnej. obecnymi byli: Dr. Adam Fedorowicz delegat c. k. Namiestnictwa jako komisarz rządowy, Dr. Ignacy Szyszyłowicz jako delegat Wydziału krajowego i Dr. Witold Milieski jako delegat Kuratoryi szkoły.

Egzamin główny złożyli:

1. Zygmunt Andrycz z Bielawy:
2. Jerzy Biesiekierski z Woli-Blakowej:
3. Rafał Chrzanowski z Mieczewnicy:
4. Sabin Ciunkiewicz z Warszawy;
5. Żelisław Danysz ze Zbuszyna z odznaczeniem:
6. Zygmunt Dyakowski z Brahiłowa;
7. Feliks Frąckiewicz z Tumlina;
8. Stefan Ganze z Ostrowa;
9. Izydor Hawranek ze Zborowa z odznaczeniem;
10. Jan Kostrzyński z Woli-Piórowej z odznaczeniem;
11. Edward Kręski z Masłowic z odznaczeniem;
12. Zygmunt Łempicki z Płocka:
13. Piotr Mieczyński z Cieszewa;
14. Adam Motylewski ze Lwowa;
15. Władysław Peszkowski z Mszany dolnej;
16. Stanisław Piotrowski z Iwankowic;
17. Witold Staniszewski z Brześcia Litewskiego:
18. Antoni Trębicki z Ługiel;
19. Jan Tymieniecki z Kielc:
20. Maryan Waligórski z Warszawy;
21. Teodor Wiśniewski z Iwangrodu;
22. Jerzy Zaborowski z Rgielewa z odznaczeniem:

Nagrody z fundacyi ś. p. Napoleona Jeleńskiego otrzymali: Żelisław Danysz i Izydor Hawranek.

W myśl §. 20. statutu organizacyjnego szkoły uzyskali w ubiegłym roku szkolnym świadectwa główne po odbytej jednorocznej praktyce gospodarskiej następujący byli uczniowie szkoły czernichowskiej:

1. Aleksander Biliński z Szarpaniec ukończył szkołę w roku 1904.
2. Mieczysław Hasso Agopsowicz z Trofanówki ukończył szkołę w roku 1904.
3. Ludwik Żurowski z Pikułowic ukończył szkołę w roku 1904.
4. Kazimierz Szulc z Wielowsi ukończył szkołę w roku 1903.
5. Stefan Mieczkowski ze Sławkowa ukończył szkołę w roku 1903.
6. Tadeusz Dunin Karwicki ze Zbroszy dużej ukończył szkołę w roku 1904.
7. Stanisław Stupnicki ze Smuchowa ukończył szkołę w roku 1904.

Zbiory i pracownie.

1. Laboratoryum chemii ogólnej i technologii rolniczej.

Ćwiczenia uczniów w laboratoryum odbywały się według planu. W półroczu zimowem wobec słabości prof. Kornela Radziewanowskiego już od maja

1904 r. część godzin przeznaczonych na ćwiczenia, trzeba było użyć na wykłady i repetycye celem umożliwienia podania uczniom całości przedmiotu w skróceniu.

Do zbiorów prócz corocznie zużywanych szkieł i odczynników zakupiono: Flaszkę stalową dla ciekłego bezwodnika węglowego; cewkę Rhumkorfa; metalową pompkę Liebiga; aparat Stohmanna do oznaczania skrobi; sterylisator według Gerhardta i 13 tablic do nauki technologii.

2. Zbiory nauk przyrodniczych.

Z cenniejszych nabytków do tego zbioru zakupiono: Modele do wykładów organografii roślin i przyrządy do doświadczeń fizyologicznych za kwotę przeszło 260 kor. a prócz tego zbiór kryształów ze szkła i drzewa za kwotę przeszło 160 kor.

3. Zbiory muzeum rolniczego i półka demonstracyjnego.

Z cenniejszych nabytków do tego zbioru zakupiono: Świder do ziemi; przyrząd rozpylający do niszczenia szkodników „Herkules“; 20 sztuk pincet; 15 łyżeczek rogowych, wreszcie ośm lup. Półko odpowiednio podzielone według nowego planu z roku 1904 umożliwia zademonstrowanie uczniom uprawy wszelkich roślin gospodarskich w ciągu lat trzech. Dołączony plan półka wykazuje rośliny uprawiane w roku 1905/6.

4. Muzeum narzędzi rolniczych.

Prócz odświeżenia i odczyszczenia modeli i narzędzi zakupiono do tego zbioru pług i kultywator Ventzky'ego.

5. Muzeum hodowlane i mleczarskie.

Muzeum to zostało uporządkowane i zbiory systematycznie rozdzielono. Zakupiono do zbiorów modele uzupełniające kollekcyę ras bydła i owiec, a dalej kollekcyę modeli najważniejszych ulepszonych ras względnie zawodów trzody krajowej, wreszcie kollekcyę modeli prawidłowych i wadliwych kopyt.

Zakupiono i skompletowano obrazy i fotografie najważniejszych ras koni, bydła, owiec i trzody. Wszystkie te okazy, o ile było miejsce, rozwieszono w ramach w sali wykładowej i przedsionku gabinetu chowu, aby były jak najdostępniejsze dla uczniów. Zakupiono dalej kilka instrumentów używanych do oceny inwentarza, a prócz tego mikroskop demonstracyjny dla uczniów.

Laboratoryum mleczarskie uzupełniono przez skompletowanie najpotrzebniejszych instrumentów i szkieł celem prowadzenia ćwiczeń praktycznych z uczniami w kierunku badania produktów mleczarskich.

Uczniowie III-go roku wśród zimy roku szkolnego 1905/6 pracowali w laboratoryum mleczarskiem poza godzinami obowiązkowemi, ćwicząc się w badaniu środków nabiałowych.

Staraniem kierownika tego muzeum środki naukowe wzbogacone zostały jeszcze przez następujące dary: Dr. Rodiczky, dyrektor akademii rolniczej w Budapeszcie ofiarował zbiór wełny. Gabinet zoologiczny akademii rolniczej w Berlinie ofiarował fotografię kośćca tura, znajdującego się w zbiorach tejże akademii. Wreszcie p. Obrąpalski ofiarował około 1000 sztuk illustracyi i fotografii dających pogląd na rozwój dzisiejszego stanu hodowli wszystkich zwierząt domowych, przyczem kollekcya ta ułożona w albumach pozwala na szczegółowe demonstrowanie omawianych zwierząt przy wykładzie.

6. Gabinet weterynaryi.

Do zbiorów weterynaryjnych zakupiono: Tablice demonstrujące szkodniki zwierzęce; kollekcyę modeli kopyt wadliwych i chorych jako uzupełnienie kollekcyi zakupionej do muzeum chowu.

7. Biblioteka szkolna.

Z końcem roku 1904/5 zawierała biblioteka 3.719 dzieł a 4.385 tomów.
W bieżącym roku szkolnym przybyło w działach:

II.	Pedagogika	1	dzieło	1 tom
III.	Język i literatura polska	8	„	8 „
IV.	Beletrystyka	18	„	23 „
V.	Historya polska i powszechna	18	„	21 „
IX.	Gospodarstwo wiejskie	74	„	89 „
X.	Technologia	1	„	8 „
XII.	Inżynierya	3	„	5 „
XIII.	Ekonomia społeczna, statystyka i prawo	15	„	20 „
XIV.	Podręczniki szkolne	3	„	3 „
XV.	Wydawnictwa peryodyczne	2	„	2 „
XVI.	Rozmaitości	2	„	2 „
XVII.	Atlasy	3		
	razem	148	dzieł	182 tomów.

Wydział krajowy, c. k. Ministerstwo rolnictwa i Akademia Umiejętności w Krakowie, podobnie jak lat zeszłych, nadesłały część swych wydawnictw w darze, za co poczuwam się do obowiązku złożenia szczerej podzięki imieniem szkoły.

Sprawozdanie lekarza zakładowego.

W ubiegłym roku szkolnym zgłosiło się 852 uczniów o poradę lekarską. z tych leżało w infirmeryi 216 przez dni 430 ogółem. Sam stosunek liczby chorych do dni leżenia w infirmeryi wykazuje, że poważniejszych cierpień nie było, a większość przypadków polegała na chwilowem niedomaganiu narządu oddechowego lub trawienia.

Ogród warzywny, sad, szkółki, dziedzińce i park.

Wobec niezbędnych zmian w ogrodzie pomologicznym i warzywnym celem powiększenia dochodów wypracowano nowy plan ogrodów i o ile pozwoliły fundusze i czas, plan ten w znacznej części doprowadzono do wykonania. Cały ogród podzielony na część pomologiczną, warzywną i szkółkową. W części pomologicznej założono mały wzorowy sad owocowy oraz kollekcyę drzew owocowych karłowych, mury ogrodu obsadzono drzewkami owocowemi rozpinanemi.

W dziale warzywnym założono nową szparagarnię na przestrzeni 300 m^2 i próbną hodowlę chrzanu na przestrzeni 150 m^2, prócz tego hoduje się wszelkie warzywa w kollekcyach zastosowanych do zbytu.

W dziale szkółkowym założono nową szkółkę drzew owocowych wysokopiennych i karłowych w przestrzeni 600 m^2 w odmianach przeznaczonych dla tutejszej strefy, oraz małą szkółkę drzew liściastych i szpilkowych ozdobnych.

Od wiosny b. r. prowadzi się systematycznie próby tępienia chorób i szkodników zwierzęcych jak dotąd z dostatecznie dobrym skutkiem.

Dotychczasowe usiłowania odbiły się korzystnie na dochodzie w roku 1905 a jest wszelka nadzieja, że i dochód w roku 1906 będzie znacznie wyższym ponad preliminowany. Doprowadzenie ogrodów do porządku i zwiększenie należyte dochodów wymagać jednak będzie pewnych nadzwyczajnych funduszów a przedewszystkiem zwiększenia miejsca na szkółki, które rokują dać zupełnie pewne dochody.

W roku ubiegłym doprowadzono do porządku mury otaczające ogród pomologiczny, sprawiono w części nowe ogrodzenie i poprawiono ogrodzenia sadu i ogrodu warzywnego, ale fundusze zwyczajne nie wystarczą na zupełne zadosyć uczynienie potrzebom w tym dziale. Piwnicę na warzywa i owoce również naprawiono i rozszerzono, ale są jeszcze i w tym kierunku braki. Chcąc wykazać, że reorganizacya ogrodów według nowego planu jest dobrze pomyślaną, nie preliminowano żadnych funduszów nadzwyczajnych na rok 1907 w tej nadziei, że dobre i rzucające się w oczy rezultaty pracy w roku 1905 i 1906, poparte zwiększonym przeszło w dwójnasób dochodem, będą najlepszym argumentem do uzyskania niezbędnych funduszów nadzwyczajnych na konieczne inwestycye w ogrodach, począwszy od roku 1908. Z tego przedstawienia sprawy ogrodów wynika, że obok celów pedagogicznych, jakie mamy na oku przy reorganizacyi i prowadzeniu tutejszych ogrodów, strona handlowa jest należycie uwzględnioną. I tutaj ostatecznem dążeniem jest poza doraźnym pożytkiem dla względów naukowych osiągnąć możliwie największe zyski celem zademonstrowania opłacalności tej gałęzi gospodarstwa. Dziedziniec szkolny przerobiono w połowie również według nowego planu, odnowiono trawniki, dosadzono rzadkie okazy drzew i krzewów, zaopatrzono je w tabliczki z napisami, aby poza miłem wrażeniem dla oka i ta część własności zakładu mogła być środkiem demonstracyjnym i pedagogicznym. Park uzupełniono również drzewkami i krzewami, a drogi i ścieżki wykończono według planu.

Plantacye łozy koszykarskiej.

Plantacye te z rokiem każdym coraz więcej doprowadzane do kultury staną się za lat kilka całością planowo zorganizowaną. W roku ubiegłym założono 2 i pół morga nowej kultury, wszystkie plantacye jedno i dwuletnie są obecnie plewione i ogartywane. Założono szkółkę kilkudziesięciu odmian celem próbnej, ścisłej kultury różnych odmian. Całą plantacyę na Pasiece i Kępie podzielono na działy, aby umożliwić racyonalną uprawę i stosowanie potrzebnych pielęgnacyi. Dochody z kultur rosnące co roku dają najlepszą rękojmię racyonalnej gospodarki, a gdy od roku przyszłego kultury te będą wydzierzawione na odpowiednich warunkach, przyczynią się do utrwalenia dochodności całego gospodarstwa folwarcznego.

Folwark.

Od lat kilku folwark czernichowski znajduje się w fazie reorganizacyi, mającej na celu oprzeć dochodność jego na tych działach gospodarstwa, które zapewniając pewny dochód, pozwolą zamknąć roczny rachunek zyskiem nawet w latach klęsk powodzi (jak n. p. w roku 1899, 1902 i 1903) albo tak posusznych jak rok 1904.

Działami tymi jest gospodarstwo lasowe, kultury łozy koszykarskiej i wapiennik.

Rok 1906 będzie dla tutejszego gospodarstwa przełomowym. Wprawdzie już zamknięcie rachunków za rok 1904 wykazało, że mimo inwestycyi, pokrywanych w jednym roku, zaczyna występować w gospodarstwie tutejszem równowaga budżetowa, ale dopiero zamknięcie rachunkowe za rok 1905 wykazało rzeczywisty zysk, mimo iż preliminarz na rok 1905 zamknięty został niedoborem. Nie ulega

wątpliwości. że rok 1906 będzie również zamknięty zyskiem i to znaczniejszym niż w roku 1905, mimo pokrycia kosztów drenowania z roku 1905 i mimo zestawienia preliminarza na rok 1906 z wykazanym małym niedoborem.

Podnoszące się plony i dochody z gospodarstwa rolnego i związanego z niem działu produkcyi zwierzęcej nawet po ukończeniu drenowania pól na Żakowcu będą tak długo problematycznymi, jak długo większa część pól folwarku tutejszego przez należyte obwałowanie od Wisły nie będzie zabezpieczoną przed zalewem i doszczętnem zniszczeniem, jak to było w roku 1903.

Rentowność całego tutejszego gospodarstwa zależną jest wreszcie od niezmiernie dużych kosztów transportu zmuszających do zbywania produktów po cenie znacznie niższej, niżby się dało osiągnąć przy obecności mostu na Wiśle lub przynajmniej promu na linii przez Wisłę. Zamiana 22 kilometrów drogi górzystej (do Krakowa) na 4 kilometry do najbliższej stacyi kolejowej w Brzeźnicy podniosłaby dochody z gospodarstwa tutejszego przynajmniej o 25%.

W każdym razie rezultaty rachunkowe tutejszego gospodarstwa mogą służyć wychowańcom naszej szkoły za dowód, że nawet przy bardzo trudnych i nizależnych od dobrej administracyi warunkach, jest możność wygospodarowania zysków, jeżeli każdą poszczególną gałęź gospodarstwa doprowadzi się do możliwie najwyższej rentowności.

Rezultaty plonów, stan inwentarzy i udoje mleka zestawione zostały tabelarycznie.

BIBLIOTEKA JAGELLONSKA CRACOVIENSIS

LW. 116.686/06.

We Lwowie dnia 25. stycznia 1907.

418423
II 1907.
24-85 alog 24

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Bereźnicy, Horodence, Jagielnicy, Kobiernicach, Suchodole i Miłocinie.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając poprzednie sprawozdanie Wydziału krajowego o niższych szkołach rolniczych, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu w dniu 17. listopada 1905 następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia z Kuratoryą fundacyi stypendyjnej ś. p. Jana Towarnickiego umowy kupna — sprzedaży i nabycia folwarku Miłocina pod Rzeszowem na własność funduszu krajowego z całym obszarem gruntów i z wszystkimi budynkami, które dla celów szkoły rolniczej w Miłocinie Kuratorya fundacyi własnym kosztem zbuduje, za spłatą ceny kupna w pięćdziesięciu ratach annuitetowych po 4.000 K rocznie od roku 1907 począwszy.

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 28.700 K na koszta urządzenia szkoły w Miłocinie, z której to sumy 19.000 K wstawia się do budżetu na rok 1906 — dalej kredyt w kwocie 10.438 K na koszta utrzymania tej szkoły w roku 1906.

4. Sejm ustanawia następujący etat nauczycieli krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie. Grono nauczycielskie składać się ma:

a) z kierownika zarazem nauczyciela fachowego, drugiego nauczyciela fachowego i nauczyciela do nauk ogólnie kształcących; b) z nauczycieli pomocniczych t. j. katechety i instruktora do robót praktycznych.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, by do kosztów założenia szkoły rolniczej w Miłocinie przyczynił się zasiłkiem z funduszów państwowych w wysokości połowy kosztów.

6. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby sprawę ustanowienia posady inspektora krajowych szkół rolniczych wziął pod rozwagę i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył odpowiednie wnioski.

7. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawę opłaty szkolnej w szkołach niższych rolniczych rozważył i ewentualnie z początkiem roku szkolnego 1906/7 stopniowo wprowadził.

W niniejszem sprawozdaniu o niższych szkołach rolniczych za rok szkolny 1905/6 zdaje Wydział krajowy zarazem sprawę z wykonania przytoczonych powyżej uchwał Wysokiego Sejmu.

Główne prace około założenia niższej szkoły rolniczej w Miłocinie zostały ukończone. Majętność Miłocin objął Wydział krajowy w posiadanie w lipcu 1906, poruczając zorganizowanie i urządzenie gospodarstwa i szkoły p. Henrykowi Rozwadowskiemu, dotychczasowemu kierownikowi szkoły rolniczej w Bereźnicy.

Uzupełniające budowy t. j. główny budynek szkolny wraz z internatem obliczonym na 60 uczniów, budynek mieszkalny dla nauczycieli, tudzież ważniejsze adaptacye w zabudowaniach gospodarskich wykonała Kuratorya fundacyi Dra Jana Towarnickiego w myśl przyjętych zobowiązań, poczem Wydział krajowy zawarł kontrakt kupna Miłocina na własność kraju, na warunkach sformułowanych w przytoczonej powyżej uchwale Wysokiego Sejmu.

Otwrcie I. roku nauki w szkole rolniczej w Miłocinie, nastąpiło w dniu 15. października 1906. Do wpisu zgłosiło się 36 kandydatów, z nich 22 przyjęto do zakładu.

Grono nauczycielskie składa się na razie z kierownika Rozwadowskiego, nauczyciela do nauk ogólnie kształcących i ks. katechety; drugiego nauczyciela fachowego zamianuje Wydział krajowy z początkiem roku szkolnego 1907/8.

Gospodarstwo objęte w zarząd szkoły bez obsiewów i inwentarzy zostało już w części urządzone. Dyrekcya nabyła całą krescencyę od ustępującego dzierżawcy, zakupiła potrzebne narzędzia, statki gospodarskie i część żywych inwentarzy. Uprawę zimową wykonano posiłkując się donajętym robotnikiem i sprzężajem. Do obory szkolnej, złożonej na razie z 6 krów zakupionych na targu, przybędzie wkrótce 6 krów fryzyjskich i 6 krów rasy czerwonej polskiej, zakupionych po połowie z funduszów szkoły i funduszów subwencyjnych krakowskiego Towarzystwa rolniczego, względnie Towarzystwa hodowców czerwonego bydła polskiego.

Zupełne uporządkowanie gospodarstwa i całego zakładu w ogólności wymagać będzie, rzecz naturalna, dalszych jeszcze starań i wkładów (ogrodzenie, drenowanie, drogi), dziś już jednak szkoła rolnicza w Miłocinie staje w rzędzie krajowych niższych szkół rolniczych jako zakład najlepiej uposażony i posiadający wszelkie warunki rozwoju. Podnosi to Wydział krajowy z wyrazem uznania dla Kuratoryi fundacyi ś. p. Jana Towarnickiego, której inicyatywie i ofiarności zakład w Miłocinie zawdzięcza swe powstanie.

Oprócz kredytu na utrzymanie szkoły w Miłocinie w r. 1907 i drugiej raty nadzwyczajnego kredytu przyznanego na wewnętrzne urządzenie szkoły preliminuje Wydział krajowy w rubryce X. pozycyi 18 wydatków funduszu krajowego na r. 1907 nadzwyczajny kredyt w kwocie 8.000 K tytułem należytości skarbowej od kontraktu kupna — sprzedaży Miłocina (4% od 200.000 K), nadto zaś nadzwyczajny kredyt w kwocie 5.000 K na częściowe pokrycie kosztów budowy drogi dojazdowej od gościńca powiatowego Głogów-Rzeszów do szkoły w Miłocinie. Drogę tę, długości 1939 m. b., zobowiązała się Rada powiatowa w Rzeszowie utrzymywać z funduszów powiatu jako drogę gminną I. klasy, lecz koszta budowy obliczone w projekcie technicznym na 28.000 K (a w tańszej alternatywie na 26.107 K) pokryć mają do wysokości 50% krajowy fundusz drogowy, resztę zaś fundusze szkoły i fundacyi Jana Towarnickiego. W tym celu preliminujemy wyszczególniony powyżej kredyt 5.000 K, co razem z kwotą 2.500 K uchwaloną w budżecie 1905 r. czyni 30% sumy kosztorysowej, tak że kuratorya fundacyi Towarnickiego miałaby ponieść jeszcze 20% kosztów budowy drogi dojazdowej.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. listopada 1906. wzywającej c. k. Rząd do udziału w kosztach założenia szkoły w Miłocinie, przedstawiliśmy c. k. Ministerstwu rolnictwa plan erekcyjny i statut nowego zakładu z umotywowaną prośbą 1) o udzielenie z funduszów państwowych zasiłku w kwocie 100.000 K na częściowe pokrycie kosztów założenia i wewnętrznego urządzenia szkoły w Miłocinie, tudzież 2) o przyznanie stałej subwencyi w kwocie 6.000 K rocznie, na utrzymanie szkoły. C. k. Ministerstwo reskryptem z dnia 30. stycznia 1906 l. 35052, 1905 oświadczyło gotowość udzielenia subwencyj, o ostatecznej swej decyzyi dotychczas jednak jeszcze nas nie uwiadomiło.

Przebieg nauki w krajowych niższych szkołach rolniczych w r. 1905/6 był prawidłowy. Opieka Wydziału krajowego wykonywana nad temi szkołami polegała jak w latach przeszłych na staraniach o zapewnienie im sił nauczycielskich i odpowiednich środków naukowych, o doskonalenie nauki praktycznej i w klasie udzielanej, wreszcie na usiłowaniach rozszerzenia i podniesienia działalności szkół na zewnątrz. Zabiegi o przysposobienie sił nauczycielskich znajdują swój wyraz w szeregu udzielonych stypendyów, poszczególnionych w sprawozdaniu z czynności III. departamentu Wydziału krajowego. Rozdawnictwo stypendyów kandydatom do zawodu nauczycielskiego nazwać można za ostatnie lata skutecznem, stypendyści wytrwali bowiem z małymi wyjątkami w obranym zawodzie i pracy dla szkoły.

Uposażenie szkół w środki naukowe wymaga jeszcze uzupełnień, szczególnie w starszych szkołach w Horodence, Kobiernicach i Jagielnicy, gdzie systematyczne uporządkowanie zbiorów napotyka na trudności z braku odpowiedniego pomieszczenia muzeum szkolnego. Najdotkliwiej zaznacza się jednak brak podręczników zarówno dla nauk przyrodniczych jak fachowych. Nauczyciele posiłkują się pracami autorów niemieckich, dla uczniów niedostępnemi, albo też używają podręczników zaleconych dla niższych klas szkół średnich, które znów nie są dostosowane do potrzeb szkół rolniczych. Dopiero w b. r. sprawa podręczników wzięła obrót pomyślniejszy, otrzymaliśmy już bowiem manuskrypt „nauki rolnictwa dla niższych szkół rolniczych“, opracowany ze znajomością rzeczy przez Dr K. Miczyńskiego, profesora rolnictwa w Dublanach i autora z uznaniem przyjętej, obecnie w drugim wydaniu wychodzącej, popularnej książki „Rolnik wzorowy“. Wydział krajowy nie zaniecha dalszych starań o pozyskanie autorów także dla innych działów nauki.

Nad należytem funkcyonowaniem szkół rolniczych czuwa Wydział krajowy za pomocą wykonywania inspekcyj. Na podstawie dat, które przytoczyliśmy w poprzedniem sprawozdaniu o lustracyach przeprowadzonych w roku 1904/5, uznała Komisya gospodarstwa krajowego potrzebę częstszych lustracyj, a Wysoki Sejm wezwał Wydział krajowy w przytoczonej powyżej uchwale, by sprawę ustanowienia inspektora szkół rolniczych wziął pod rozwagę. O wykonaniu tej uchwały zdaje Wydział krajowy sprawę w swem przedłożeniu o zakładach dublańskich i stacyi doświadczalnej botaniczno rolniczej i przedstawia tam zarazem wniosek Wysokiemu Sejmowi o utworzenie w etacie stacyi posady kierownika, by móc w ten sposób przeprowadzić rozdział obowiązków kierownika stacyi i inspektora szkół rolniczych, funkcyj różnorodnych powierzonych dotychczas jednemu urzędnikowi.

Celem ulepszenia i ujednostajnienia rachunkowości w gospodarstwach niższych szkół rolniczych, przygotował Wydział krajowy wzory rejestrów i ksiąg rachunkowych, które będą zaprowadzone we wszystkich szkołach i ułatwią w konsekwencyi sporządzanie przejrzystych i jednolitych we wszystkich zakładach bilansów gospodarskich.

Osiągane w niższych szkołach rolniczych rezultaty nauki są na ogół zadawalniające. Stwierdzają to wyniki egzaminów, opinie zarządów dóbr, gdzie abituryenci niższych szkół rolniczych znajdują w przeważnej liczbie zatrudnienie, dobre wreszcie aplikowanie się uczniów także w innych zawodach praktycznych, jak w mleczarstwie, w służbie kontroli mleczności obór, dozorców uprawy tytoniu i innych. Zapewne, że z niższych szkół rolniczych wychodzą także jednostki mniej zdolne i zaradne, że uczniom opuszczającym szkołę zbywa często na zupełnem wyrobieniu i samodzielności, że również w samej metodzie nauczania niejedno da się sprostować i ulepszyć. Te wsystkie niedostatki nie uchodzą uwagi Wydziału krajowego, który dąży świadomie i wytrwale do podniesienia niższych szkół rolniczych, sądzi jednak, że postęp w tym względzie jest do osiągnięcia w ramach obecnego ustroju tych szkół, głównie przez jak najlepszy wybór uczniów z pośród coraz liczniej zgłaszających się kandydatów i przez pozyskanie i wyrobienie jak najlepszych sił nauczycielskich. W tem przeświadczeniu, podzielanem również przez sekcyę stałą krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, Wydział krajowy nie przychylił się do wniosku kilku Oddziałów Towarzystwa gospodarskiego o zainicyowanie osobnej ankiety dla zbadania potrzeby reorganizacyi niższych szkół rolniczych. Wydział krajowy oświadczył jednak gotowość wysłania delegata, jeżeliby Komitet Towarzystwa gospodarskiego zdecydował się zwołać ankietę we własnym zakresie działania.

Nieuzasadnionemi są niemniej żądania przekształcenia niższych szkół rolniczych na wzór szkół zimowych, jako typu nadającego się najlepiej do krzewienia wiedzy wśród szerokich mas ludności włościańskiej. Potrzeba szkół zimowych jest niezaprzeczoną i Wydział krajowy nie szczędzi zachęty czynnikom miejscowym do tworzenia szkół tego typu, byłoby jednak niezrozumieniem rzeczy chcieć powoływać do życia szkoły zimowe kosztem istniejących niższych szkół rolniczych. Pomijając już bowiem założenie teoretyczne, że w dużym kraju rolniczym pożądane są różne typy szkół fachowych, to sama frekwencya niższych szkół rolniczych i użyteczność ich wychowanków dowodzą, że te szkoły zawodowe, z trzyletnim kursem nauki, mają zupełną racyę bytu i warunki rozwoju.

Niełiczne niższe szkoły rolnicze nie są oczywiście wystarczającym środkiem do krzewienia postępu rolniczego wśród włościan; współdziałać tu musi cały szereg urządzeń, w pierwszym zaś rzędzie zimowe szkoły rolnicze. Właśnie jednak przy zakładaniu szkół zimowych stanowić będą niższe szkoły rolnicze konieczny punkt oparcia, są bowiem najwłaściwszym terenem do praktycznego przygotowania sił nauczycielskich, czynnika najważniejszego, decydującego o dobrem funkcyonowaniu szkoły zimowej.

Nie należy dalej zapoznawać, że niższa szkoła rolnicza, uposażona dostatecznie w siły nauczycielskie, środki naukowe i gospodarstwo, zdoła w wyższym stopniu niż skromniej urządzona szkoła zimowa oddziaływać na okoliczne gospodarstwa przez pouczanie w sąsiednich gminach i demonstracye we własnem gospodarstwie. Zadanie to spełniają niższe szkoły rolnicze w pewnym zakresie już obecnie przez udział nauczycieli w kursach dla włościan, udział w wystawach okręgowych i wogóle w pracach lokalnych towarzystw rolniczych, wreszcie przez służenie fachową pomocą zgłaszającym się rolnikom. Gospodarstwa szkolne nie są również bez wpływu na okoliczne gospodarstwa włościańskie; rozpowszechnienie siewu rzędowego, staranniejszy dobór nasienia, dobre obchodzenie się z obornikiem, racyonalny chów trzody chlewnej w sąsiedztwie szkół w Jagielnicy, Bereźnicy i Kobiernicach służą za dowód, że niższe szkoły rolnicze nie zachowują się biernie na zewnątrz. Wydział krajowy nie tai zresztą, że ta strona działalności szkół rolniczych była dotychczas podporządkowaną własnym sprawom zakładów, rozwój ich bowiem wymagał przedewszystkiem uporządkowania wewnętrznej administracyi, uzupełnienia urządzeń i doboru sił nauczycielskich. Okres organizacyjny jest już w przeważnej liczbie szkół ukończony, oczekiwać więc można, że one rozszerzą swą styczność z ludnością rolniczą i wpływ na okoliczne gospodarstwa. Praca w tym kierunku wpłynie ożywczo na szkołę samą i podniesie jej użyteczność.

Wskutek uchwały Wysokiego Sejmu w przedmiocie zaprowadzenia opłat w niższych szkołach rolniczych zażądał Wydział krajowy opinii kierowników szkół, czy według zdobytego doświadczenia większa część uczniów byłaby w stanie uiszczać umiarkowane opłaty za utrzymanie w internacie. Odpowiedzi wypadły negatywnie. Kierownicy stwierdzili zgodnie, że bardzo przeważna liczba młodzieży pochodzi z rodzin zupełnie ubogich, niektórzy tylko uczniowie mogliby mimo przedstawionego świadectwa ubóstwa uiszczać małe opłaty za utrzymanie, z drugiej zaś strony nie brak uczniów notorycznie ubogich, którzy nie są w stanie uzyskać od rodziny małego nawet zasiłku na uzupełnienie bielizny i obuwia. Kierownicy oświadczyli się jednak za wprowadzeniem obowiązującej opłaty wpisowego. Na tej podstawie postanowił Wydział krajowy zaprowadzić we wszystkich niższych szkołach rolniczych taksę wpisową, obowiązującą wszystkich uczniów, w wysokości 5 K za jedno półrocze, począwszy od r. 1907/8. W niższej szkole rolniczej w Dublanach, gdzie koszta utrzymania ucznia są wyższe z powodu podmiejskich cen artykułów żywności, wpisowe wynosić będzie 10 K za półrocze. Jeżeli opłaty wpływać będą regularnie, rozpatrzy Wydział krajowy ewentualność podwyższenia ich w latach przyszłych. Spodziewany dochód z opłat uwidoczniony jest w preliminarzach szkół na r. 1907.

Szczegółowe dane o frekwencyi i przebiegu nauki w szkołach niniejszem przedłożeniem objętych, zawarte są w dołączonych tu sprawozdaniach kierowników (al. 1, **Al. 1, 2,** 2, 3, 4, 5). */. Powołując się na te sprawozdania, Wydział krajowy dodaje następu-**3, 4 i 5.** jące jeszcze uwagi o stanie i potrzebach każdego zakładu z osobna.

1. Szkoła w Bereźnicy.

W miejsce kierownika p. Henryka Rozwadowskiego, przeniesionego do Miłocina, mianował Wydział krajowy kierownikiem szkoły w Bereźnicy p. St. Dzierżbickiego, który od kilku lat pozostaje w tejże szkole jako nauczyciel fachowy.

Szkoła i gospodarstwo szkolne są uporządkowane. Gruntownego odrestaurowania a raczej zupełnej przebudowy wymaga tylko obora szkolna, budynek lepiony z gliny i za ciasny na pomieszczenie obory, złożonej obecnie z 16 krów. Gotowy projekt przebudowy stajni przedstawimy w najbliższem sprawozdaniu.

2. Szkoła w Horodence.

Żywotna sprawa dodania szkole w Horodence własnego gospodarstwa nie została jeszcze rozstrzygnięta. Ponieważ kilkuletnim zabiegom Dyrekcyi szkoły nie udało się wynaleźć odpowiedniego gruntu w pobliżu zakładu, Wydział krajowy zwrócił się w piśmie z d. 9. czerwca 1906 l. 74926 do Wydziału powiatowego w Horodence z przedstawieniem stanu rzeczy i wezwaniem o czynną pomoc w wyszukaniu dla szkoły realności przynajmniej 20 morgowej, w drodze kupna lub długoletniej dzierżawy. Wydział powiatowy podjął się z gotowością pośrednictwa i pismami z dnia 31. lipca i 26. października zdał sprawę o poczynionych krokach, które dały jednak wynik negatywny. Mianowicie względem propozycyi wydzierżawienia dla szkoły realności probostwa ormiańskiego zajął konsystorz arcybiskupi ob. orm.-kat. we Lwowie stanowisko odmowne, nie chcąc krępować przyszłych proboszczów w swobodnem dysponowaniu realnością. Także gmina Horodenki nie skłania się do wydzieżawienia obszernej tłoki gminnej, a właściciele prywatni, z którymi Wydział powiatowy nawiązywał rokowania, żądają za swe grunta cen wygórowanych. Mimo to Wydział powiatowy ma jeszcze nadzieję doprowadzenia sprawy do pomyślnego rozwiązania. Jeżeli jednak mimo wszystkich zabiegów dodanie szkole małego przynajmniej gospodarstwa okaże się niemożliwem, stanie Wydział krajowy wobec ewentualności przeniesienia szkoły do innej miejscowości.

Szkoła w Horodence może wprawdzie powołać się na dodatnie wyniki swej 20-letniej działalności, jednakowoż dotychczasowa organizacya zacieśnia jej zakres działania, komplikuje i utrudnia zadania nauczycielskie, a zawisłość od obcego gospodarstwa utrzymuje zakład jakby w ciągłem prowizoryum. Zależność swą i niepewność położenia odczuwa szkoła tem silniej, im szczerzej i sumienniej zmierzać usiłuje do wypełnienia programu nauki. W tych warunkach szkoła nie może iść z postępem, a z tego przeświadczenia wynika kwestya, czy szkoła w razie bezskutecznych zabiegów o nabycie własnego gospodarstwa, może wogóle pozostać nadal w Horodence. Wydział krajowy spodziewa się, że sprawa ta wyjaśni się wkrótce i że już w najbliższem sprawozdaniu będzie mógł przedstawić Wysokiemu Sejmowi konkretne wnioski.

3. Szkoła w Jagielnicy.

Szkoła wzięła udział w wystawie rolniczej w Buczaczu w jesieni 1905 r., a kierownik, p. Antoni Świeżawski, odznaczony został złotym medalem wystawy za działalność na polu szkolnictwa rolniczego i za fachowe piśmiennictwo.

Szkoła w Jagielnicy funkcyonuje dobrze. W r. 1905/6 nie było wydarzeń zasługujących na osobną wzmiankę.

4. Szkoła w Kobiernicach.

O przesiedleniu szkoły do innej miejscowości Wydział krajowy nie powziął jeszcze ostatecznej decyzyi. Ofiarowane na cele szkoły realności oglądał na miejscu szef III. departamentu, dokonanie wyboru jest jednak utrudnione z powodu wysokich cen i niekorzystnych wogóle warunków topograficznych powiatu Bialskiego.

5. Szkoła w Suchodole.

W czasie od 1. listopada 1905 do października 1906 odbył się w szkole po raz trzeci jednoroczny kurs rolniczy dla 12 nauczycieli szkół ludowych, jako przyszłych

kierowników dopełniających kursów rolniczych. W czerwcu 1906 r. urządzono w zakładzie, na życzenie Tow. roln. okręgowego w Jaśle. trzydniowe prelekcye gospodarskie dla włościan pow. jasielskiego i krośnieńskiego.

Instruktorowi Wojciechowi Chłopińskiemu udzielił Wydział krajowy dwukrotnie dwumiesięcznego urlopu na praktyczną naukę uprawy i wyprawy lnu w Czechach, przy pomocy zasiłku otrzymanego z funduszów Tow. gospodarskiego we Lwowie.

Oddział Towarzystwa gospodarskiego w Tłumaczu zwrócił się do Wydziału krajowego w pismie z dnia 31. maja 1906 z prośbą o założenie w Tłumaczu niższej szkoły rolniczej, jako instytucyi, zdaniem Oddziału, najdzielniejszej do podniesienia gospodarstwa w powiecie tłumackim, posiadającym wszelkie przyrodzone warunki dla rozwoju rolnictwa i chowu bydła. Projekt Oddziału Towarzystwa gospodarskiego opiera się na realnych podstawach, gdyż okolica Tłumacza, jak wykazało zbadanie na miejscu, nadaje się pod każdym względem na założenie szkoły rolniczej, a czynniki miejscowe gotowe są do możliwych ułatwień i pewnych nawet ofiar na rzecz projektowanej szkoły. Mimo jednak sprzyjających okoliczności Wydział krajowy nie mógłby na razie bezpośrednio po otwarciu nowej szkoły w Miłocinie oświadczyć się za szkołą w Tłumaczu, przedewszystkiem z powodu znacznych kosztów z tem połączonych, a także z uwagi na to, że w tej części kraju są już trzy zakłady rolnicze krajowe, w Horodence, Jagielnicy i Zaleszczykach. Projekt Oddziału, poparty usilnie ze strony Komitetu Towarzystwa gospodarskiego, wziąłby Wydział krajowy wówczas dopiero pod bliższą rozwagę, gdyby przesiedlenie szkoły z Horodenki stało się aktualnem.

O zajętem przez Wydział krajowy stanowisku zawiadomiliśmy Oddział Towarzystwa gospodarskiego w Tłumaczu, podnosząc zarazem, że zamierzony cel krzewienia wiedzy rolniczej w okręgu Towarzystwa może być rychlej i mniejszym nakładem kosztów osiągnięty przez założenie zimowej szkoły rolniczej jako zakładu powiatowego i że usiłowania w tym kierunku mogą liczyć na jak najszerszę poparcie Wydziału krajowego.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o niższych szkołach rolniczych za rok 1905/6.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy

za rok szkolny 1904/5.

Ogólne wiadomości o szkole.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy zamyka z tym rokiem 9. rok swego istnienia, pracując nad przygotowaniem swych wychowanków do przyszłej pracy zawodowej na roli.

Skład grona nauczycieli.

Henryk Rozwadowski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczył botaniki, rolnictwa, zarządu gospodarskiego, ogrodownictwa i sadownictwa, prowadził internat i gospodarstwo szkolne, kierował praktycznemi robotami uczniów i prowadził kancelaryę szkolną.

Stanisław Dzierżbicki, nauczyciel fachowy, udzielał nauk przyrodniczych, hodowli, mleczarstwa, weterynaryi, pszczelnictwa, rachunkowości gospodarczej, historyi i rysunków, współdziałał przy prowadzeniu obory i mleczarni szkolnej.

Józef Zageczek, nauczyciel do nauk elementarnych, udzielał nauki obu języków krajowych, rachunków, geografii, kaligrafii i śpiewu.

Nauki religii rzymsko-katol. udzielał proboszcz parafii w Stryju ks. Józef Machowski, który także spełniał obowiązki kapelana szkolnego. Religii obrz. grecko-katol. udzielał proboszcz miejscowy ks. Jan Bordun.

Dozorcami praktycznych robót byli: Bolesław Bereźnicki, a od 1. kwietnia roku 1905 Władysław Siegel w mleczarni szkolnej, a na folwarku Stanisław Wójcik.

Nauki udzielane w szkole i środki naukowe.

W programie nauk nie zaszła w ubiegłym roku żadna zmiana. Główną stronę nauki stanowią praktyczne zajęcia w gospodarstwie szkolnem, umożliwiające obeznanie się i wyćwiczenie uczniów we wszystkich robotach gospodarczych, rozwinięcie ich sił fizycznych i osiągnięcie wytrwałości w wykonywaniu prac przyszłego zawodu.

Dla ułatwienia nauki służy zbiór modeli maszyn, rozliczne w większej części przez uczniów w dużym formacie robione rysunki, przedstawiające najważniejsze maszyny gospodarcze, zbiór przyrządów ułatwiających naukę chemii i fizyki. Zbiór najważniejszych minerałów, zbiór szkieletów ważniejszych zwierząt gospodarskich, modeli, tablic i preparatów do nauki zoologii, botaniki i hodowli zwierząt.

Bardzo ważnym środkiem naukowym jest mleczarnia szkolna, która, jak poniżej podane zestawienie wykazuje, przerobiła w z. r. 43.090 kg. mleka i sprzedała masła, sera, mleka, serwatki i maślanki za 5.489 koron. Uczniowie przerabiający ten nabiał pod kierunkiem nauczycieli fachowych, mają sposobność dokładnego obeznania się z tą tak dzisiaj ważną gałęzią gospodarstwa wiejskiego, a korzystne rezultaty z tej przeróbki świadczą o jej dokładności.

Dalszym środkiem naukowym jest pole okazowe i ogród szkolny z szkółką owocową, chmielarnią, gdzie mają uczniowie znowu sposobność obeznania się z wszystkiemi czynnościami w obróbce warzyw,, szkółek owocowych, z prowadzeniem drzewek, z obróbką chmielu, a także przekonać się, że staranna robota dobrze się opłaca, bo gdy się uwzględni, że cała przestrzeń przez to pole zajęta zajmuje jeden morg, z czego $^1/_4$ odpada na szkółkę owocową i pólka dla produkcyi roślin okazowych i zbóż, a więc nic nie przynoszących, to gdy z reszty osiągnięto za sprzedane produkta w ciągu roku 622 koron dochodu brutto, to ta produkcya opłaca się i do naśladownictwa zachęcać może.

Najobszerniejszym i najważniejszym środkiem naukowym jest gospodarstwo szkolne, prowadzone na przestrzeni 83 morgów gruntów własnych szkolnych i dzierżawionych, obora i chlewnia szkolna, gdzie uczniowie przez trzy lata nieustannie pracując pod kierunkiem nauczycieli, mają dostateczną sposobność nabycia nie tylko znajomości, ale i wprawy w wykonywaniu tych zajęć przyszłego swego zawodu.

Warstat kołodziejski szkoły pozwala na zatrudnienie uczniów w zimie i na nauczenie ich naprawy statków gospodarczych, przygotowanie sobie pomniejszych drewnianych narzędzi, a przeróbka produkowanej na polu okazowem łozy ćwiczy ich w wyrobie koszyków zwykłych, dla gospodarstwa koniecznie potrzebnych.

Niemniej obficie wyposażona biblioteka dla uczniów w podręczniki i książki do czytania dla nauczycieli zaś w najpotrzebniejsze dzieła naukowe, dochodzące ilością do 350 dzieł, dalej pisma naukowe i ludowe, sprowadzane przez szkołę, umożliwiają i w tym kierunku nabywanie pożytecznych, a w naszym zawodzie tak niezbędnych wielostronnych wiadomości.

Frekwencya uczniów.

Z upływem roku szkolnego 1904/5 było w szkole 43 uczniów; z tego na pierwszym roku 18, na drugim 13, na trzecim 12 uczniów.

Uczniowie ci byli w wieku od 15 — 21 lat. Przygotowanie przy wstąpieniu ich do szkoły było przeważnie słabe, bo 32 uczniów miało szkołę ludową, 8 szkołę wydziałową, a trzech rozpoczęło naukę gimnazyalną.

Ze względu na zatrudnienie rodziców było synów włościan 20, zarobników 11, służby dworskiej 3, oficyalistów 3, nauczycieli ludowych 1, innych zawodów 5.

Co do powiatów było: z powiatu Stryj 7, Kamionka Strumiłowa 6, Złoczów 4, Jaworów 3, Bóbrka 3, Rohatyn 2, Jarosław 2, Przemyśl 2, Lwów 2, a dalej po jednemu z powiatów: Kałusz, Zbaraż, Jasło, Lisko, Drohobycz, Rudki, Dolina, Sokal, Śniatyn, Mościska, Dąbrowa.

Cały 3 letni kurs ukończyło 12 uczniów, a mianowicie:

Z postępem bardzo dobrym: Wojciech Wilk, Michał Cichocki, Bazyli Ferens

Z postępem dobrym: Hipolit Demczuk, Jan Laba, Andrzej Nowakowski.

Z postępem dostatecznym: Alfred Mierzwiński, Grzegorz Kowalczuk, Mikołaj Foca, Ignacy Farynyk, Józef Bednarski, Antoni Bassarab.

Wszyscy ukończeni uczniowie otrzymali po wyjściu z szkoły posady jako pisarze folwarczni w większych skarbach.

Sprawy internatu.

Jak z poprzednich sprawozdań wiadomo, uczniowie pomieszczeni są w internacie szkolnym i mają prócz całego utrzymania także ubranie wyjąwszy buty i bieliznę. Uczniów żywi Dyrekcya we własnym zarządzie, dostarczając im nie wymyślnego, ale zdrowego i dostatecznego wiktu, tego rodzaju, z jakim później chłopiec w większości gospodarstw spotkać się może, a więc rano zupa mleczna z chlebem domowym, na obiad 3 razy na tydzień rosół i mięso z odpowiednimi dodatkami, na resztę dni zupę i mączne potrawy, na podwieczorek chleb domowy z serem. powidłem lub inną omastą; na kolacyę mleko z różnemi kaszami, odpowiednio okraszonemi omastą.

O ile uczniowie nie są zajęci w praktyce, przepędzają czas na nauce w salach naukowych (których jest trzy, zaopatrzonych w stoły z szufladami i krzesła) lub w przerwach w ogrodzie szkolnym, ćwicząc się także na przyrządach gimnastycznych ustawionych w ogrodzie. Na nocleg przeznaczonych jest 5 sypialń, jasnych, wysokich i codziennie przewietrzanych, gdzie każdy uczeń ma swoje łóżko z siennikiem i poduszką, 2 kocami, 4 prześcieradłami, 2 poszewkami i 2 ręcznikami tudzież własną szafkę na suknie i bieliznę.

Zdrowywikt, dobre pomieszczenie, odpowiedni rozdział zajęć praktycznych w stosunku do czasu przeznaczonego na naukę teoretyczną, przyczyniają się do podtrzymania zdrowia u uczniów w stanie bardzo dobrym, do silnego ich wzrostu i silnego fizycznego rozwoju.

Budynki szkolne.

W tym roku ograniczono się do wybetonowania kurytarza w krowiarni szkolnej, wybrukowania części podwórza między stajnią końską a żłobem do pojenia. Postawiono 3 piece kaflowe w sypialniach uczniów, wreszcie wybielono cały gmach i uskuteczniono potrzebne drobne naprawki.

Większość budynków jest w zupełnie dobrym stanie i na razie w zupełności odpowiada swemu zadaniu, potrzeba będzie tylko w latach następnych przerobić ściany w stajni szkolnej przez grzyb zniszczone.

Kopaną studnię szkolną głębokości 24 metrów pogłębiono jeszcze o 5 metrów, zyskując słup wody w studni 5-metrowy, skutkiem czego pompa nie sięga aż do samego dna studni, nie zabiera z dna piasku i nie tak prędko, jak poprzednio, się wyciera, a powtóre wody w studni obecnie nie brak, jak to było poprzednio.

Jest to przy tak znacznej liczbie ludzi i inwentarza skazanego na wodę z tej studni rzeczą niezwykle ważną, a zaliczam to do szczęśliwego zdarzenia, gdyż pogłębienie studni tej głębokości wcale łatwem nie było.

Gospodarstwo szkolne.

Już poprzód podałem, że gospodarstwo prowadzone jest na 30 morgach pól szkolnych, 53 morgach pól dzierżawionych, a więc razem na 83 morgach ziemi. Pola szkolne t. j. 30 morgów obsiewane są ściśle wedle poprzednio podanego płodozmianu, jako 9 polówka, a mianowicie:

1) ugor obsiany mieszankami,
2) pszenica,

3) kartofle na zielonym nawozie,
4) owies z koniczem i trawami,
5. konicz i trawy,
6) konicz i trawy,
7) żyto na nawozach sztucznych,
8) okopowe,
9) owies.

Inne pola obsiewa się głównie zbożami lub koniczem z trawami, zasilając je głównie nawozami sztucznymi i nawozem zielonym. Chodzi tu o produkcyę jak największej ilości paszy i słomy dla umożliwienia sobie wyżywienia zbyt moż licznego jak na tę jakość ziemi inwentarza żywego. Przy pomocy tych dzierżawionych pól i licznego inwentarza udaje się Dyrekcyi stale podnosić urodzajność pól szkolnych. Prócz tego szkoła zajmuje się prowadzeniem fermy doświadczalnej 10 morgowej, leżącej wśród pastwisk (względnie nieużytków) gminnych, a sprawozdanie z tej pracy składa rok rocznie prowadzący fermę nauczyciel fachowy, p. Dzierżbicki, w sprawozdaniach stryjskiego Oddziału c. k. Towarzystwa gospodarczego.

Dochód w tym roku z gospodarstwa szkolnego wynosi 40 koron z morga, a przeliczając tylko na własne pola szkolne, jest znaczny, bo 95 koron z morga wynoszący. Dochód ten wyrównuje cokolwiek niższy dochód roku poprzedniego, który, jak już w poprzedniem sprawozdaniu wyjaśniono, był niższy, gdyż trzeba było zapłacić czynsz dzierżawny za świeżo dzierżawą objętego pola, a do 1. lipca 1904 z pola tego jeszcze niczego się nie zebrało.

W tym roku wzięto już całość pól dzierżawionych w kulturę i jest nadzieja, że rezultaty finansowe jeszcze cokolwiek się podniosą.

Znaczne dochody z krowiarni szkolnej i chlewni w dalszym ciągu nie tylko się utrzymują, ale znacznie podnoszą, przyczem i wartość i jakość inwentarza żywego szkolnego co roku znacznie zyskuje, gdyż gorsze sztuki nowemi z własnego chowu sztukami zastępujemy, a przez stosowny dobór buhaja i knura istniejący materyał ustawicznie się poprawia. Obecnie ma szkoła buhaja pełnej krwi, zakupionego przy pomocy zasiłku udzielonego szkole przez c. k. Towarzystwo gospodarcze galicyjskie w oborze zarodowej pełnej krwi w Zarszynie.

Chlewnia wyrobiła sobie tak dobrą markę, że prosięta w ostatnim roku kupowano wprost ze stajni, bez potrzeby wożenia na targi.

Owce i drób są chowane więcej jako przedmiot demonstracyjny i dają tyle dochodu, że je bez straty dla gospodarstwa w dalszym ciągu utrzymywać można.

Mleczarnia szkolna również, jak już poprzednio wspomniałem, dała dobre rezultaty. Daje się odczuwać brak kotła do wytwarzania pary dla podgrzewania mleka i czyszczenia naczyń, ale i temu brakowi w najbliższej przyszłości zapobiedz będzie można Wydział krajowy bowiem udzielił potrzebny kredyt na zakupno kotła, który też w roku przyszłym zakupionym i ustawionym będzie.

Kronika szkoły.

Oprócz pracy w szkole, podjął kierownik szereg wykładów gospodarczych w różnych gminach powiatu stryjskiego i żydaczowskiego przy współudziale Prezesa Oddziału stryjskiego c. k. Towarzystwa gospodarczego, Juliana Barona Brunickiego. Licznie gromadzący się słuchacze i pilne przysłuchiwanie się przystępnie podawanej nauce świadczyło o żywem zainteresowaniu się ludności kwestyą poprawy dotychczasowego sposobu gospodarowania i o pożytku wygłaszanych prelekcyj.

Prócz tego i w innych pracach, podejmowanych przez Oddział stryjski c. k. Towarzystwa gospodarczego, starali się nauczyciele szkoły żywo współdziałać. Oprócz uczniów zwyczajnych korzystało z nauki praktycznej o chowie bydła sześciu hospitantów, wysłanych do szkoły w Bereźnicy przez Komitet Tow. gosp., Tow. Proświta i Zarząd dóbr przeworskich celem praktycznego wyszko-

lenia kandydatów jako przyszłych kontrolorów mleczności lub dozorców obór w pielęgnowaniu krów i dojeniu racyonalną metodą.

W dniu 23. lipca 1904 zaszczycił szkołę swemi odwiedzinami J. E. Pan Minister rolnictwa, Br. Giovanelli, przybywszy do zakładu w towarzystwie P. P. Radcy sekcyjnego, Br. von Sacken, Radcy Dworu Struszkiewicza i Prezesa Tow. gospodarskiego, Włodzimierza Kozłowskiego. Korzystne wrażenie, jakie odnieśli zwiedzający, będzie zachętą dla funkcyonaryuszów szkoły do dalszej usilnej pracy nad rozwojem powierzonej im instytucyi krajowej.

W czasie egzaminów dorocznych lustrował również szkołę Radca Wydziału krajowego, Dr. Szyszyłowicz.

Przy pomocy zasiłku c. k. Ministerstwa rolnictwa i Wydziału krajowego uczestniczył kierownik szkoły w sześciodniowym kursie kontroli mleczności krów, urządzonym przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w październiku 1904 w Gross Enzersdorf pod Wiedniem.

Wykaz stanu majątkowego gospodarstwa szkoły rolniczej w Bereźnicy za rok 19045.

Porównanie wartości inwentarzy gospodarczych.

I. Inwentarz żywy.

a) **Konie:**

d. 1/VII. 1904.		*d. 1/VII. 1905.*	
1. Wałach kasztan brudny l. 9	120·—	1. Wałach brudny kasztan l. 10	100·—
2. Wałach skarogniady l. 9	200·—	2. Wałach skaro-gniady l. 10.	200·—
3. „Oporta“ klacz gniada l. 12	80·—	3. „Oporta“ klacz gniada l. 13	60·—
4. „Peni“ złota kasztanka l. 14	120·—	4. „Peni“ złota kasztanka l. 15.	100·—
5. Wałach kasztan l. 6	200·—	5. Wałach kasztan l. 7	180·—
6. Wałach szpak l. 6	150·—	6. Wałach szpak l. 7	140·—
Razem	870·—	Razem	780·—

b) **Krowy:**

1. 16 krów wedle ceny inwentarza	3·777·60	1. 14 krów wedle ceóy inwentarza	3.436·80
2. 9 jałówek	1.515·—	2. 5 jałówek	1.030·—
3. połowa wartości buhaja	300·—	3. 6 cieląt	401·—
Razem	5.592·60	4. połowa wartości buhaja	260·—
		Razem	5.127·80

c) **Świnie:**

d. 1/VII. 1904.		*d. 1/VII. 1905.*	
1. knur, locha opasowa, 6 loch w. ż. 1135 kg. à 70 h. .	794·85	7 loch, 1 knur w. ż. 1182 kg. à 70 h.	827·40
6. loszek, 6 prosiąt na chów w. ż. 450 kg. à 1· — .	450·—	1 knurek, 2 loszki, 4 małe w. ż. 208 kg. à 1· — .	208·—
Razem	1.224·85	Razem	1.035·40

d) **Owce:**

1. 13 starych po 15 kor. .	195·—	1. 12 owiec starych po 15 kor.	180·—
2. 6 młodych po 10 kor. .	60·—	2. 7 owiec młodych po 10 kor.	70·—
Razem	225·—	Razem	250·

e) **Woły:**

2 woły robocze wedle ceny inwent.	642·—	2 woły robocze wedle ceny inwent.	617·50

f) **Kury.**

18 kur i 1 kogut po 2 kor.	38·—

2. Inwentarz martwy.

Stan inwentarza martwego	4.423·70	Stan inwentarza martwego	4.716·70

Zapasy w płodach rolnych.

Żyto poślad 2·50 ctm. po 8 gr.	20·—	żyto celne 6·12 ctm. po 13 kor.	79·56
owies 13·20 ctm. po 14 gr.	184·—	żyto poślad 6·23 ctm. po 8 k.	49·84
wyka 2·75 ctm. po 16 gr.	44·	kukurydza 0·30 ctm po 20 k.	6·—
ziemniaków 9·70 ctm. po 2·—	19·40	kukurydza 0·25 ctm. po 18 k.	4·50
kukurydzianki 24 kg. po 16	3·84	owies 57·69 ctm. po 13 kor.	749 97
soli 38·75 kg. po 9 . .	3·49	bobik 1·18 à 13 kor. . .	15·34
siemię lniane 4·5 kg. po 20	0·90	otręby 11·81 à 8 kor. . .	94·48
prosa 158·— kg. po 16 .	25·28	makuch 0·42 à 14 kor. .	5·88
Razem	300·91	ziemniaki 52·84 à 2·— kor.	105·68
		Razem	1.111·25

Zestawienie obrotu produktów rolnych w 1904/5 r.

Gatunek płodu	Zbiór w r. 1904			Stan 1/VII 1904	Dokupiono	Ogółem było	Rozchód			Stan 1/VII 1905
	ziarno	słoma	kłęby				sprzedano	zużyto	wysiano	
	kilogramy									
żyto celne .	10263	—	—	—	—	10263	8050	—	1601	612
„ poślad. .	544	—	—	250	—	794	—	171	—	623
pszenica celna	1401	—	—	—	—	1401	1125	—	276	—
„ poślad.	50	—	—	—	—	50	50	30	—	—

Gatunek płodu	Zbiór w r. 1904			Stan 1/VII 1904	Dokupiono	Ogółem było	Rozchód			Stan 1/VII 1905
	ziarno	słoma	kłęby				sprzedano	zużyto	wysiano	
	kilogramy									
owies . . .	29912	—	—	1320	—	31232	8256	15229	1978	5769
groch . . .	—	—	—	—	200	200	—	—	200	—
bobik . . .	—	—	—	—	400	400	—	243	35	118
wyka . . .	—	—	—	275	500	775	50	—	725	—
łubin . . .	395	—	—	—	2500	2895	800	—	2095	—
siano łąkowe	—	6100	—	2831	4000	12931	—	9204	—	3727
koniczyna . .	—	16638	—	4530	3600	24768	—	24192	—	576
słoma ściółka	—	62527		6240	68767	68767	—	65497	—	3270
„ okłoty .	—	2980	—	600	—	3580	—	2890	—	690
ziemniaki . .	—	—	49755	970	—	50725	11555	23876	10010	5284
marchew . .	—	—	11003	—	—	11003	—	11003	—	—
buraki . . .	—	—	26500	—	—	26500	—	26500	—	—
brukiew . .	—	—	11000	—	—	11000	—	11000	—	—
kukurydzianka	—	—	—	24	1063	1087	58	999	—	30
otręby . . .	—	—	—	—	18020	18020	60	16779	—	1181
makuch . .	—	—	—	—	1650	1650	—	1608	—	42
siemię lniane .	—	—	—	4·50	4	8·50	—	8·50	—	—
sól	—	—	—	38·85	200	238·85	—	238·85	—	—
jęczmień ozimy	361	—	—	—	—	361	56	230	75	—
kukurydza . .	127	—	—	—	—	127	—	102		25
proso . . .	—	—	—	158	—	158	100	58	—	—
siano mięszanka	—	—	—	320	—	320	—	320	—	—
ospa jęczmienna	170	—	—	—	835	1005	—	1005	—	—
koński ząb .	—	—	—	—	225	225	—	—	225	—

Obroty bieżące w roku 1904/5.

1. Rachunek produkcyi zwierzęcej:

a) Konie robocze:

Przychody:

Gotówką:

za 1½ kg. włosienia . .. . 3·50

We własnem gospodarstwie:
wyprodukowano nawozu 600 ctm.

Rozchody:

Gotówką:

Za wędzidła, szczotki . .	30·20
kucie koni	75·03
roboty rymarskie . . .	75·60

Pasza skarmiona:

50·82 kg. soli po 9 gr. . .	4·57
15 ctm. siana „ 11 kor. .	165·—
16 „ koniczyny po 10 kor. .	160·—

Z własnego gospodarstwa:

0·50	ctm. jęczmienia
72·86	„ owsa
41·62	„ marchwi
1·91	„ siana łąkow.
35	„ koniczyny
105 03	„ słomy

Porachunkiem:

Praca uczniów	60·00
Razem	610·40

b) Konie administracyjne:

Pasza spożyta:

33·31	ctm. owsa	w cenie kor. 549·—
21·22	„ marchwi	
20·00	kg. soli	
10·00	ctm. siana łąkow.	
20·16	„ koniczyny	
42·00	„ słomy	

c) Woły robocze:

we własnem gospodarstwie:
wyprodukowano nawozu 250 ctm.

Gotówką:

20·91 kg. soli po 9 gr. . .	1·88

Porachunkiem:

praca uczniów	40·—

Z własnego gospodarstwa:

15·54	ctm. owsa
13·38	„ siana
34·09	„ koniczyny
42·49	„ słomy
razem	41·88

d) **Krowy**:

Przychody:

Gotówką:

Za 10 sztuk cieląt	240·80
„ buhajka sprzed. Skrzypkowi	150·—
„ krowę Mewę	170·—
„ „ Kalinę	298·—
„ „ Koropkę	170·—
„ „ Mastną	340·—
„ skóry z krowy i cieląt	22·—
„ buhajka Katona	250·—
„ ½ buhaja „Pepi“	190·—
„ 22 skoków buhaja	44·—

Porachunkiem:

za mleko z mleczarni	3.855·07

W własnem gospodarstwie:

wyprodukowano nawozu 2.000 ctm.	
Razem	5.729·87

Rozchody:

Gotówką:

paszporty i wysyłka buhajka	13·08
zasługa pastucha	175·20
lekarstwa dla krów	10·85
Cena ½ buhaja Ernesta	261·80

Pasza skarmiona:

25 ctm. siana po 11 kor.	275·—
3·81 „ ospy po 10·20	38·86
2·— „ bobiku po 13·—	26·—
11·5 kg. siemienia ln.	0·80
16·08 ctm. makucha po 14 kor.	225·12
129·02 kg. soli po 9 gr.	11·62
137·72 ctm. otrąb po 8·24	1.134·81
20 ctm. koniczyny po 10	200·—

Porachunkiem:

praca uczniów	200·—
mleczarnia za produkta nabiałowe	149·81

Z własnego gospodarstwa:

25·14 ctm.	owsa
126·— „	ziemniaków
261·64 „	buraków
108·48 „	brukwi
23·88 „	siana
110·69 „	koniczyny
368·07 „	słomy
Razem	2.722·95

e) **Świnie**:

Przychody:

Gotówką:

za 3 lochy i knura	734·—
„ 58 prosiąt	1.614·37
„ wieprzowinę dla kuchni	25·20
„ skoki knura	22·—

W własnem gospodarstwie:

wyprodukowano nawozu 80 ctm.	
Razem	2.395·17

Rozchody:

Gotówką:

wyczyszczenie knurków	5·64
wydatki przy wysyłce prosiąt	75·79

Pasza skarmiona:

28·13 ctm otrąb po 8·24	231·79
9·83 „ kurydz. „ 18·30	179·89
9·54 „ ospy „ 10·2	46·31

Porachunkiem:

praca uczniów	100·—
za mleko z mleczarni	204·61

Z własnego gospodarstwa:

1·71 ctm	żyta pośladu
112·76 „	ziemniaków
1·70 „	ospy jęczmiennej
40·10 „	słomy
Razem	844·03

Przychody: f) **Owce:** **Rozchody:**

Gotówką:

za 7 baranów . . . . 143·80
„ wełnę . . . . . 62·00

W własnem gospodarstwie:

wyprodukowano nawozu 100 ctm.
Razem 205·80

Gotówką:

paszporty na barany . . 8·20
18·10 soli po 9 gr. . . 1·63
1·84 ctm. otrąb po 8·24 . 15·16

Porachunkiem:

praca uczniów . . . . 40·—

Z własnego gospodarstwa:

3·36 ctm. buraków
2·52 „ brukwi
17·85 „ marchwi
3·20 „ siana mięszanki
2·87 „ siana
5·98 „ koniczu
21·08 „ słomy
Razem 64·99

g) **Kury**:

Gotówką:

za 10 kogutów po 2 kor. . . 20·—
„ 365 jaj . . . . . 29·22
Razem 49·22

Gotówką:

fracht kogutów . . . 1·65
za jagły, ryż . . . . 1·60
0·16% kukurydzianki . . 2·98

Porachunkiem:

praca uczniów . . . . 10 —

Z własnego gospodarstwa:

30 kg. pośladu pszennego
544 kg. owsa
58 „ prosa
Razem 16·23

h) **Mleczarnia:**

Gotówką:

P. Rozwadowski za produkta nabiał . . . . 139·87
„ Dzierżbicki dtto . . . 155·21
„ Zageczek dtto . . . 145·35
ks. Bordun dtto . . . . 112·12
„ Kosanowski dtto . . . 42·86
P. Türk dtto . . . . 19·42
za 1.252·25 kg. masła od obcych 2.975·50
„ ser od obcych . . . 105·28
kuchnia szkolna za nabiał . 1.434·62

Porachunkiem:

krowiarnia za 5743 kg. mleka chud. à 2 gr. . . . 114·86
krowiarnia za 349·5 kg. mleka płn. 34·95
świniarnia za 5.336 kg. mleka chud. à 2 gr. . . . 106·72
świniarnia za 30 kg. mleka płn. 3·—
„ „ 9489 „ serwatki à 1 94·89
Razem . 5.484·65

Gotówką:

ks. Bordunowi za 4098·5 kg. mleka 440·93
„ Kosanowskiemu 1.156·25 kg. „ 115·73
włościanom 1.678·75 „ „ 184·61
Tarnawski 1.074·5 „ „ 115·19
listy i frachty . . . . 23·48
przybory do wysyłki masła . 115·63
naprawa chłodnika . . . 5·—
za mleko z krowiarni 17.328·75 kg. à 12 2.079·45
„ „ „ 17·756·25 „ à 10 1.775·62

Porachunkiem:

praca uczniów . . . . 100·—
Razem 4.955·64

Produkcya roślinna:

Przychody.		Rozchody.	
Kuchnia zakład. za 81 ctm. ziemniaków	257·—	Dzierżawa pól „Łotatnik“	1.051·88
Glasberg za 75 ctm. żyta	900·—	„ „ z Bereżnicy	450·—
„ „ 70 „ owsa	980·—	plewienie, przerywanie buraków, brukwi	56·78
za 11·40 ctm. owsa	152·—	zbiór owsa z „Łotatnik“	17·80
„ 26·— „ ziemniaków	92·—	młocka maszyną	18·60
„ 11·35 „ pszenicy	206·40	czyszczenie rowów i bronowanie łąki	27·20
„ 5·50 „ żyta	75·50	koszenie łąk i koniczyny	59·—
„ 1·50 „ superfosfatu	15·—	za 24 rur betonowych na mosty	42·—
zwrot frachtu wapna na fermę doświadczalną	60·93	ubezpieczenie zboża od gradu i ognia	155·81
za 8·— ctm. łubinu	94·40	myta	49·88
„ 1·— „ prosa	16·—	za 25 ctm. łubinu	354·36
„ 0·50 „ wyki	9·80	„ 5 „ wyki	98·—
kuchnia szkolna za kapustę	110·—	„ nasiona traw i koniczu	514·—
p. Rozwadowski za 7 ctm. ziemn.	16·50	„ „ buraków pastewnych	38·50
„ „ za 0·5 ctm. otrąb	4·05	„ 200 kg. grochu	41·10
„ „ „ 1·6 „ owsa	19·65	„ 225 „ końsk. zębu	47·25
„ „ „ beczkę kapusty	5·80	„ 70 ctm. kainitu	149·—
p. Dzierżbicki za 255 kg. ziemn.	9·20	„ 38·5 „ superfosfatu	392·50
„ „ „ 101 „ owsa	13·11	„ 25·—„ żużli	191·10
„ „ „ 53 „ kukurydzy	9·04	„ 10·—„ mączki kostnej	129·54
„ „ „ 20 „ pośladu	1·61	„ 4·—„ saletry	126·80
Zageczek za 13 kg. pośladu	1·56	„ dostawę wapna	63·66
Kasprowicz za jarzyny	1·—	„ fracht nasion	13·35
konie administr. za karmę	549·—	naprawa narzędzi gospod.	203·91
za 0·56 ctm. jęczmienia ozim.	7·20	szpagat, postronki, lejce	33·25
		smarowidło i inne drobne wydatki	12·36
		drut, gwoździe, kłódki, latarnie	92·04
		okucie i pomalowanie beczkowozu	162·—
		robota uczniów w gospodarstwie	516·—
		remuneracya praktykanta gosp.	10·—
		materyał drzewny	110·20
Razem	3·606·85	Razem	5.227·87

Zestawienie przychodów i rozchodów podaje tablica na następnej stronicy.

Zestawienie.

Wyszczególnienie	Przychody K.	Przychody gr.	Rozchody K.	Rozchody gr.
I. Inwentarz żywy:				
a) konie	780	—	870	—
b) krowy	5.127	80	5.592	60
c) świnie	1.035	40	1.244	80
d) owce	250	—	255	—
e) woły	617	50	642	—
f) kury	38	—	—	—
II. Stan inwentarza martwego	4.716	70	4.423	70
III. Zapasy w płodach rolnych	1.111	25	300	91
IV. A) Produkcya zwierzęca:				
a) konie robocze	3	50	610	40
b) woły	—	—	41	88
c) krowy	5.729	87	2.722	95
d) świnie	2.395	57	844	03
e) owce	205	80	64	99
f) drób	49	22	16	23
g) mleczarnia	5.484	65	4.955	64
B) Produkcya roślinna	3.606	85	5.227	87
Razem	31.152	11	27.813	—
Po odjęciu sumy rozchodów	27.813	—		
Czysty zysk z gospodarstwa wynosi	3.339	11		
co w przeliczeniu na 83 morgów czyni z morga 40 K.				

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy.

Bereźnica, dnia 15. grudnia 1905.

***Henryk Rozwadowski**, w. r.*

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego L. W. 116686/06.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence za rok szkolny 1904/5.

1. Ogólne wiadomości o szkole.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence, założona w roku 1885, ma na celu przedewszystkiem kształcenie pomocników, tj. niższych organów wykonawczych dla gospodarstw większych. — Szkoła horodeńska nie posiada własnego gospodarstwa, jedynie obejście szkolne i ogród czteromorgowy, a opartą jest o gospodarstwo rolne Br. Romaszkana, obejmujące 3661 morgów obszaru. —

Nauka teoretyczna i praktyczna obejmuje przedmioty określone statutem szkoły i rozłożoną jest na 3 lata. — Rok szkolny rozpoczyna się z dniem 1-go lipca, a kończy się z dniem 30. czerwca każdego roku.

Dla szkoły horodeńskiej są przeznaczone: z funduszów Rady powiatowej horodeńskiej 3 stypendya po 200 kor. i jedno stypendyum po 300 kor. rocznie nadto z funduszów gminy miasta Horodenki (dla młodzieży przynależnej do tego miasta) jedno stypendyum o rocznych 200 kor.

Z końcem roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne ze wszystkich przedmiotów nauki przed komisyą egzaminacyjną stosownie do postanowienia §. 14 statutu szkoły. Po ukończeniu całego 3-letniego kursu nauk jest każdy uczeń obowiązany złożyć egzamin końcowy z całości nauki zawodowej przed komisyą egzaminacyjną. W razie pomyślnego wyniku tego egzaminu, otrzymuje uczeń „Świadectwo ukończenia nauk".

2. Skład grona nauczycielskiego.

1. Przemysław Cholewa, kierownik szkoły i nauczyciel fachowy, uczył chowu zwierząt domowych, mleczarstwa, nauki zarządu, rachunkowości, prowadził administracyę zakładu, tudzież kierował praktyką gospodarczą. Z dniem 2. marca 1905 roku został przeniesiony w tym samym charakterze do szkoły rolniczej w Suchodole.

2. Józef Froń, nauczyciel fachowy szkoły rolniczej w Suchodole, objął kierownictwo szkoły w Horodence w dniu 18 marca 1905 r. i objął naukę przedmiotów udzielanych poprzednio przez p. Cholewę.

3. Jan Profic, nauczyciel fachowy, uczył zasadniczych wiadomości z nauk przyrodniczych, rolnictwa, miernictwa, przemysłu rolnego i rysunków.

4. Ludwik Zub, nauczyciel do nauk elementarnych, uczył języka polskiego i ruskiego, rachunków, geografii i historyi, pszczelnictwa, sadownictwa, nadto prowadził pasiekę szkolną, małą szkółkę drzewek i był pomocnym w prowadzeniu kancelaryi szkolnej.

Ks. Edward Bladowski, proboszcz miejscowy, uczył religii ob. rz. kat.

Ks. Emilian Czarnodola, wikary przy cerkwi parafialnej, udzielał nauki religii ob. gr. kat., aż do swego przeniesienia, t. j. do końca października 1904 r., poczem obowiązki te objął Ks. Józef Dzendzera, wikary przy cerkwi parafialnej w Horodence.

Funkcye przodowników przy zajęciach praktycznych uczniów pełnili ukończeni uczniowie szkoły Michał Cholewczyk i Julian Nowosielski.

3. Nauki w szkole udzielane.

Nauka w krajowej niższej szkole rolniczej w Horodence jest teoretyczna i praktyczna.

Na roku pierwszym i drugim przeważają nauki ogólnie kształcące i wstępne wiadomości z nauk przyrodniczych. Na roku drugim rozpoczynają się nauki zawodowe, które wypełniają przeważnie program nauki na trzecim roku.

Nauka teoretyczna trwa od 1-go października do końca czerwca; — w czasie jednak najważniejszych robót, jak siewów wiosennych, sadzenia ziemniaków, zbioru siana, bywa chwilowo przerywaną, by uczniów z pracami temi zapoznawać. W czasie zaś żniw, prac jesiennych, zbiorów okopowych, tj. od 1-go października, są wszyscy uczniowie wyłącznie praktycznie zajęci.

Sposób udzielania nauki praktyki gospodarczej jest następujący:

Uczniów roku pierwszego uczy się przeważnie poprawnego wykonywania wszelkich robót ręcznych, przy użyciu narzędzi ręcznych i niektórych robót narzędziami zaprzężnemi (orania, walcowania, włóczenia). W drugim roku nauki używa się uczniów przeważnie do wykonywania prac narzędziami zaprzężnemi lub poruszanemi motorami, a w czasie żniwa do zbioru i dozoru przy zbiorze jako pomocników roku trzeciego, wkońcu do zwózki i składania stert; — w trzecim roku do pracy maszynami (siewnikami, młocarnią parową) i jako dozorców poszczególnych robót. Uczniowie roku trzeciego pełnią kolejno służbę pisarza tokowego i służbę ekonoma.

Dla wyuczenia pielęgnowania inwentarza wyznacza się przez cały rok po kolei co tydzień dwóch uczniów (z drugiego i pierwszego roku) do obsługi krowiarni, wołowni i fornalki pod nadzorem ucznia roku trzeciego, pełniącego służbę włodarza. Do obsługi i pielęgnowania inwentarza szkolnego wyznacza się również kolejno tygodniowo trzech uczniów z każdego roku.

W okresie zimowym w miarę wolnego czasu zajęci są uczniowie także w kuźni i stelmacharni dworskiej.

Z wykonywanych prac składają uczniowie służbowi tygodniowe raporta kierownikowi szkoły, który czynności przez nich wykonywane omawia i błędy wytyka. Na obejściu szkolnem, ogrodzie i pólku szkolnem wszystkie czynności wykonują uczniowie sami.

4. Środki naukowe.

Szkoła rolnicza w Horodence rozporządza skromnymi, lecz do nauki teoretycznej wystarczającymi środkami naukowymi. Na znaczne natomiast trudności napotyka zorganizowanie praktycznych zajęć uczniów. Szkoła rozporządza zaledwie trzymorgowym kawałkiem gruntu, zajętym przeważnie pod uprawę ogrodowizn. Tutaj urządzono również poletka okazowe i doświadczalne, tudzież pólka tytoniowe. Właściwe zajęcia praktyczne uczniów odbywać się mogą tylko

w gospodarstwie dworskiem w Horodence. Ujemne strony zależności szkoły od tego gospodarstwa podnosiła Dyrekcya już niejednokrotnie. Prowadzenie ćwiczeń z uczniami z pożądanym dla nich skutkiem dydaktycznym byłoby do osiągnięcia tylko przy najdalej idących ułatwieniach ze strony administracyi majątku, nie dziw zaś, że w zarządzie rozległych dóbr interes szkoły schodzi często na plan drugi, tak, że mimo usilnych starań Dyrekcyi zajęcia praktyczne uczniów odbywają się tylko dorywczo, bez właściwego systemu i bez tej korzyści, jaką odnoszą uczniowie krajowych szkół rolniczych, rozporządzających własnemi gospodarstwami.

Na trudności największe napotyka praktyczna nauka chowu zwierząt, chociaż możnaby sądzić, że w tym właśnie kierunku obory dworskie tworzą doskonały objekt demonstracyjny. Niestety, szkoła spotyka się w tym właśnie względzie z wielkiemi trudnościami. Dla celów nauki praktycznej musieliśmy więc mimo braku miejsca założyć na obejściu szkoły własną małą obórkę, złożoną z trzech krów, gdzie uczniowie kolejno uczą się obchodzenia z inwentarzem i dojeniem. Para koni administracyjnych i kilka sztuk trzody dopełniają szczupły inwentarz żywy zakładu.

5. Frekwencya uczniów i sprawy internatu.

Na rok szkolny 1904/5 przyjęto do zakładu ogółem 45 uczniów, mianowicie na r. I. 19, na II. r. 16 i na III r. 10 W ciągu roku 2 uczniów wystąpiło, 6 wydalono z powodu niedostatecznych postępów w nauce lub złego zachowania się, 1 uczeń zmarł wskutek choroby piersiowej, z końcem roku pozostało zatem w szkole 36 uczniów. Uczniowie pochodzili z następujących powiatów: Horodenka, Czortków, Kamionka str. po 4; Husiatyn i Tarnopol po 3, Kołomyja, Borszczów, Skałat po 2; Brody, Brzeżany, Buczacz, Bóbrka, Gródek, Jarosław, Lwów, Kolbuszowa, Podhajce, Rohatyn, Rawa, Skałat, Sokal, Tarnobrzeg, Tłumacz, Trembowla, Zbaraż po 1; jeden uczeń pochodził z Bukowiny.

Według zawodu rodziców było: 19 synów oficyalistów prywatnych, 15 synów włościan, 5 rękodzielników, 5 innych zawodów. Obrządku rzymsko kat. było 30, gr. kat. 15.

W regulaminie internatu nie było żadnych zmian godnych uwagi.

6. Kronika szkoły.

Dnia 3. i 4. lipca 1905 odbyły się egzamina roczne i końcowe, na które przybyli pp. Delegaci: Wydziału krajowego, Rady powiatowej, gminy miejscowej, c. k. Tow. gospodarskiego Oddziału pokuckiego i p. kierownik c. k. Starostwa w Horodence. Wszyscy uczniowie roku I-go z wyjątkiem dwóch i roku II-go z wyjątkiem jednego otrzymali przejście na kursa wyższe, zaś z 9-ciu uczniów roku III-go otrzymało świadectwa z postępem: dobrym 4, dostatecznym 3, zaledwie dostatecznym 2. Z nich jeden wstąpił do wojska, trzech na praktykę do większych majątków. W ciągu roku hospitowali szkołę: J. W. Dr. Pilat, Prezes Wydziału krajowego; JW. Władysław Struszkiewicz, Radca Dworu, Inspektor kultury krajowej; Dr. Ignacy Szyszyłowicz, Radca Wydziału krajowego.

Horodenka, dnia 20. kwietnia 1906.

W zastępstwie kierownika:

Józef Froń, *w. r.*

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy

za rok 1904/5.

I. Ogólne wiadomości o szkole.

Cel szkoły. Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy ma na celu wychowanie i kształcenie na uzdolnionych gospodarzy praktycznych przedewszystkiem synów włościańskich, którzyby w przyszłości osiadłszy na ojcowiźnie mogli wzorem swym przyczyniać się do podniesienia gospodarstw włościańskich. — W przyjęciu do szkoły mają pierwszeństwo ci synowie włościan, których obszerniejsza i zamożniejsza ojcowizna daje rękojmę, że po ukończeniu szkoły zostaną na własnem gospodarstwie.

Warunki i termin przyjęcia kandydatów do szkoły. Uczeń chcący wstąpić do szkoły rolniczej w Jagielnicy powinien wnieść na ręce dyrekcyi podanie z dołączeniem: a) metryki chrztu, udowadniającej, że kandydat ukończył 15-ty rok życia, b) świadectwa z ukończenia szkoły ludowej z dobrym postępem, c) świadectwa lekarskiego, celem wykazania, że kandydat jest zdrowy i fizycznie dobrze rozwinięty.

W dniu oznaczonym przez dyrekcyę, zwykle z końcem czerwca, ma kandydat złożyć egzamin wstępny, z którego kierownik szkoły osądzi, czy kandydat jest dostatecznie umysłowo rozwinięty i czy posiada potrzebne wykształcenie elementarne, aby mógł należycie korzystać z nauk, w szkole rolniczej udzielanych. Uczniowie przyjęci na koszt funduszu krajowego otrzymują w zakładzie wikt i odzież z wyjątkiem bielizny.

Nauka w kraj. niż. szkole rolniczej w Jagielnicy trwa 3 lata. Rok szkolny rozpoczyna się 1-go lipca a kończy 30-go czerwca.

Egzamina i świadectwa. Przy końcu każdego roku szkolnego składają uczniowie egzamina roczne ze wszystkich przedmiotów nauki przed komisyą egzaminacyjną.

Uczeń, który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu ze wszystkich przedmiotów nauki, nie może przejść na rok wyższy. — Po ukończeniu zaś całego trzyletniego okresu nauki zdaje każdy uczeń egzamin końcowy czyli główny z całości nauk zawodowych (rolnictwa, hodowli zwierząt domowych i administracyi).

W razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje świadectwo ukończenia nauk, które służy jako dowód wiedzy, wymaganej do zawodu rolniczego na małej posiadłości.

II. Skład grona nauczycieli.

1. Antoni Świeżawski, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy, uczy rolnictwa, zarządu gospodarskiego, rachunkowości gospodarskiej, tudzież ustaw, mających związek z gospodarstwem, a nadto prowadzi całe gospodarstwo szkolne i kancelaryę szkolną.

2. Włodzimierz Grodzki, drugi nauczyciel fachowy, uczy hodowli zwierząt domowych wraz z weterynaryą i mleczarstwem i wstępnych wiadomości z nauk przyrodniczych.

3. Szymon Morozowicz, nauczyciel do nauk ogólnie kształcących, uczy języka polskiego i ruskiego, rachunków, geografii i historyi, oraz kieruje ogrodem szkolnym, wdrażając uczniów praktycznie w hodowlę drzew owocowych, nadto pomaga w prowadzeniu kancelaryi szkolnej.

4. Jan Stempek, przydzielony do szkoły tutejszej przez Wydział krajowy jako praktykant nauczycielski, uczył część wiadomości z nauk przyrodniczych, rysunków i pszczelnictwa, oraz miał dozór nad polem okazowem.

5. Ks. kanonik Eliasz Matkowski, gr. kat. proboszcz w Świdowej, uczy religii w 2 godzinach tygodniowo na I. i II. roku nauki.

6. Ks. kanonik Józef Gliński rzym. kat. proboszcz w Jagielnicy, uczy religii na III. roku nauki 1 godzinę tygodniowo.

Wincenty Patyra i Andrzej Pasławski, ukończeni uczniowie tutejszej szkoły, pełnili obowiązki instruktorów pod kierunkiem nauczycieli fachowych. uczyli wykonywania wszelkich robót ręcznych i dozorowali uczniów przy robotach gospodarskich.

Włodzimierz Lewicki, kontrolor c. k. fabryki tytoniu, uczy szczegółowej uprawy tytoniu po jednej godzinie tygodniowo w okresie wiosennym i jesiennym.

III. Nauki w szkole udzielane.

a) Nauka teoretyczna. Rodzaj i treść nauk wszystkich zostały podane w poprzednich sprawozdaniach. Na I. roku przeważają nauki ogólnie kształcące, a obok tych rozpoczyna sie nauka nauk przyrodniczych. Na II. roku obok nauk elementarnych i przyrodniczych rozpoczynają się nauki zawodowe i te na III. roku przeważają.

b) Nauka praktyczna ma swoją główną podstawę w gospodarstwie szkolnem. Uczniowie są zajęci codziennie w gospodarstwie a mianowicie przez 9 miesięcy (t. j. od 1. października do końca czerwca) uczniowie tylko jednego roku lub dwu lat na przemian, a przez trzy miesiące letnie uczniowie wszystkich trzech lat.

Oprócz tego kolejno po 6-ciu uczniów obsługuje przez cały tydzień inwentarz, a jeden pełni służbę gumiennego. Uczniów III. roku w obsłudze inwentarza używa się do dozoru, oraz do dojenia krów i za przewodników w tych robotach, a prócz tego prowadzą oni kolejno rachunkowość gospodarstwa szkolnego przez zapisywanie poszczególnych dat w dzienniku robocizny, w rejestrach gospodarczych, w dzienniku kasowym i księdze kontowej i wykonują raporta tygodniowe obrotów gospodarstwa szkolnego. — Nauczyciele fachowi i praktyczni wskazują uczniom właściwe i poprawne wykonywanie robót gospodarskich, a wśród roboty dają stosowne wyjaśnienia, zwracając uwagę na zwyczajne błędy, na właściwy cel i skutek roboty.

Nauczyciel rolnictwa a zarazem kierownik zakładu kieruje całem gospodarstwem i dozoruje bezpośrednio inwentarza żywego. Nauczyciel do nauk elementarnych, posiadając kurs mleczarstwa, dozoruje obchodzenia się z nabiałem.

Praktykanci są głównymi bezpośrednimi dozorcami pracujących w gospodarstwie uczniów; jeden dozoruje przeważnie robót polnych, a drugi na obejściu

gospodarskiem. Tym sposobem wdrażają się uczniowie pod bokiem nauczycieli we wszystkie czynności gospodarskie, obrabiają i obsługują całe gospodarstwo szkolne sami, bez najemnego robotnika, jak też i bez stałej służby gospodarskiej, a przez cały trzyletni okres nauki ma każdy uczeń dosyć sposobności do nabrania należytej wprawy do wykonywania wszelkich robót w gospodarstwie.

IV. Środki naukowe.

1. Głównym środkiem naukowym jest gospodarstwo szkolne na obszarze 31 morgów samej tylko roli z odpowiednimi budynkami i własnym inwentarzem (o gospodarstwie bliższe szczegóły pod IX.). Nadto służą do demonstracyi i ćwiczeń przy nauce:

2. Sad ze szkółką owocową i ogród warzywny.

3. Pólko do uprawy roślin okazowych.

4. Mleczarnia, w której codziennie jest w użyciu wirówka.

5. Zbiory środków naukowych do nauk przyrodniczych, rolniczych i hodowlanych W bieżącym roku sprawiono plewniki „Planet“, ręczny z siewniczkiem i konny, oraz walec pierścieniowy i zapomocą tych narzędzi unaocznia się uczniom znacznie szybszą i tańszą uprawę roślin okopowych, głównie buraków, jak i ogółem dokładniejszą doprawę roli z mniejszym trudem.

6. Biblioteka dzieł gospodarskich naukowych i ludowych, obejmująca obecnie 1670 dzieł. Nadto prenumeruje się jedną gazetę polityczną, z rolniczych pism zaś: Gazetę rolniczą (Warszawa), Ziemianina (Poznań), Poradnika gospodarskiego (Poznań), Przewodnika kółek rolniczych, Bartnika, Landw. Unterrichts-Zeitung, Oekonom, Ogrodnictwo, Gospodarza (z Warszawy). Rolnika, Tygodnika rolniczego i Głos rolniczy (bezpłatnie), a z pism ludowych: Gazetę niedzielną, Bibliotekę Macierzy, Gazetę świąteczną (Warszawa), Zorzę (Warszawa), Powściągliwość i pracę, Przewodnika katolickiego (Poznań) i Ojczyznę.

Do nauki i zajęcia uczniów w porach roku, kiedy przy gospodarstwie jest mniej zatrudnienia, służy warstat stolarski i kołodziejski z tokarnią, na których wykonują uczniowie naprawki narzędzi gospodarskich.

V. Frekwencya uczniów.

W roku szkolnym 1904/5 było na I. roku nauki 14-tu na II. 12-tu na III-cim 9-ciu uczniów, razem więc było 35. Z uczniów tych było w wieku od 16 do 18 lat 20, w wieku od 19 do 20 lat 11, powyżej 20 lat uczniów 4. Z uczniów tych ukończyło przed wstąpieniem do tutejszej szkoły szkołę ludową 29, wydziałową 4, I. gimnazyalną 1, a II. gimnazyalną 1.

Synów włościan było 29, nauczycieli ludowych 4, oficyalistów prywatnych 2.

Według powiatów było: z czortkowskiego 11-tu, jaworowskiego 3, buczackiego, husiatyńskiego, skałackiego, przeworskiego, zaleszczyckiego, cieszanowskiego, kamioneckiego, stanisławowskiego, drohobyckiego, borszczowskiego, nadwórniańskiego, rudeckiego, skalskiego, brzeskiego, rawskiego po jednym.

Wszyscy uczniowie w liczbie 14-tu przeszli z I-go roku na II-gi z wyjątkiem 1-go chorego, który na żądanie matki został uwolniony, z II. na III. przeszło 10-ciu, dwóch zaś wydalono z końcem roku z powodu złych postępów w nauce i nieobyczajnego zachowania się.

Na 1. rok 1905/6 przyjęto 15-tu, razem jest więc obecnie 38 uczniów i na tylu jest tylko miejsc w sypialniach.

Cały trzyletni kurs nauki ukończyli w bieżącym roku szkolnym 1904/5 następujący uczniowie:

z postępem dobrym: Kazimierz Bobrowski, Wilhelm Hofbauer, Teofil Łagodziński, Michał Zawalnicki,

z postępem dostatecznym: Jan Bury, Władysław Gałęzowski, Marcin Kutrowski, Michał Kwiatkowski, Eugieniusz Stroński.

VI. Wiadomości o byłych uczniach.

Z uczniów, którzy ukończyli szkołę w r. 1905, dwóch wstąpiło do seminaryum nauczycielskiego, dwóch pozostało w domu na własnem gospodarstwie, a 5-ciu umieściło się w większych gospodarstwach. Byli uczniowie naszej szkoły, których ojcowizny są obszerniejsze i pozwoliły im pozostać w włościańskich gospodarstwach wpływają korzystnie na sąsiedzkie gospodarstwa, wprowadzając sposoby i uprawy dotąd nieużywane a podnoszące znacznie wyda ność plonów rolniczych i tak:

Dyczkowski w Zazdrości na polach stepowych Pantalichy użyciem niebieskiego łubinu na zielony nawóz uzyskał znacznie wyższy plon oziminy i tym sposobem wskazał tamtejszej okolicy tani a korzystny bardzo środek do użyźniania pól odległych. Także przechowywaniem nawozu stajennego pod bydłem daje wzorowy przykład unikania marnowania nawozu przez pozostawianie go na podwórzach w niedbale utrzymywanych kupach. — Ludwik Żeglin w Ostrowie, koło Krystynopola, otrzymał wynagrodzenie z Towarzystwa gospodarskiego za wybudowanie stajni do przechowywania nawozu stajennego pod bydłem. — Grzegorz Pobureny w Świdowie, w czortkowskiem, wziął się do wzorowej uprawy buraków cukrowych i zachęcił do tej uprawy licznych swoich sąsiadów. Z uczniów niemających własnych obszerniejszych ojcowizn zawsze trzech mieści się w dobrach W. hr. Szeptyckich, wracając po trzyletniej służbie wojskowej na tamże przedtem zajmowane posady. — W bieżącym roku wielu uczniów naszej szkoły z posad w gospodarstwach większych musiało się udać do służby wojskowej.

Jedenastu uczniów stale zajmują posady dozorców uprawy tytoniu, a w seminaryach nauczycielskich oprócz dwóch, którzy wstąpili w bieżącym roku, trzech jest w dalszych latach nauki.

VII. Sprawy internatu.

Uczniowie są pomieszczeni wraz z praktykantami (bezpośrednimi dozorcami) w głównym budynku na piętrze w 3 salach sypialnych, które są dosyć szczupłe tak, że można w nich tylko 38 uczniów umieścić. — W parterze znajdują się 3 sale naukowe, w których pozostają uczniowie w dzień, o ile nie są zatrudnieni w gospodarstwie. W parterze jest też infirmerya dla chorych uczniów.

Pościel ucznia składa się z siennika, prześcieradła, poduszki, sieczką wypchanej i 2 koców (1 letni, 1 zimowy). Ubranie otrzymują następujące: na 3 lata wełnianą czapkę, 1 kożuszek pokryty i 1 gunkę, na 2 zimy jedną parę spodni sukiennych do pracy, corocznie zaś 1 spodnie, 1 kamizelkę sukienną, tudzież kurtkę, spodnie i czapkę od święta. W miarę zaś zużycia daje się uczniom ubranie letnie do roboty z drelichu i kortu oraz kapelusz słomkowy i obuwie. Koszt ubrania wraz z obuwiem i upraniem 1 ucznia wynosił w r. 1904/5 151 K. 42 gr.

Stołowanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie. Jest to najtańszy sposób wyżywienia uczniów przy własnem gospodarstwie, bo produkta tegoż dają się należycie spieniężyć. Wdraża się też w ten sposób uczniów w oszczędne gospodarstwo domowe, bo każdy uczeń II. roku pełni kolejno przez 1 miesiąc służbę szafarza, wydając do kuchni artykuły spożywcze na wagę podług przepisu pod kontrolą praktykanta. Uczniowie zajmują się również pod nadzorem nauczyciela do nauk elementarnych (jako posiadającego kurs mleczarski) przeróbką mleka i tym sposobem mają najlepszą naukę praktycznego i należytego

obchodzenia się z nabiałem i użycia wirówki, tudzież innych poprawnych narzędzi i przyrządów w gospodarstwie mlecznem.

Koszt wyżywienia 1 ucznia wynosił w r. 1904/5 155 K. 22 gr., czyli 12 K. 51 gr. miesięcznie.

Stan zdrowotny był dość pomyślny, ciężkich bowiem i epidemicznych chorób nie było. — Wizyt lekarskich było 150 — koszt lekarza wynosił 350 K., koszt szpitala 49 K. apteka zaś 156 K.

VIII. Budynki szkolne.

W bieżącym roku wykonano w budynkach szkolnych znaczniejsze adaptacye. Budynek administracyjny, w którym się mieszczą kuchnia, spiżarnia, jadalnia, stelmacharnia i mleczarnia, pokryto dachówką, a także drewutnię.

Razem pokryto dachówką 532 m □. Na budynkach tych położonych blizko chałup włościańskich pokrytych słomą zdjęto ze względu na bezpieczeństwo od pożaru dawniejsze poszycie słomiane, zamieniając je na dachówkę – oprócz tego w budynku administracyjnym w 4 miejscach dano schody kamienne w miejsce zniszczonych drewnianych – w sieniach zaś i spiżarni posadzkę kamienną a w jadalni nową podłogę. — W budynku szkolnym, zbudowanym przed 21 laty dano 16 sztuk nowych okien, 9 nowych drzwi oraz polakierowano 30 okien i 6 drzwi — w sieniach zaś dano nową podłogę (63 m □). W bieżącym roku urządzono także nową studnię wierconą, w której jest podostatkiem czystej i zdrowej wody. W tutejszej okolicy opadły wody w kopanych studniach w ostatnich latach tak, że okazał się wielki brak wody, która w małej swej ilości bywała zanieczyszczona mułem; to samo stało się i w dawniejszej studni szkolnej i z tego też względu musiano zaopatrzyć zakład w nową wierconą studnię.

IX. Gospodarstwo.

1. Obszar ziemi o powierzchni 31 morgów do gospodarstwa szkolnego należący obejmuje tylko samą rolę, a to dzierżawionych 21 morgów obok budynków szkolnych w jednym kawałku (własność J. E hr. Lanckorońskiego) i 10 morgów w 4 parcelach blizko siebie położonych w obrębie gminy Ułaszkowiec, oddalonych około trzy kilometry od budynków szkolnych, a zakupionych na własność szkoły kosztem funduszu krajowego.

2. Budynki gospodarskie, bliżej opisane w poprzednich sprawozdaniach są w zupełnie dobrym stanie. — Na wzmiankę zasługuje urządzenie krowiarni do ciągłego utrzymywania nawozu stajennego pod bydłem, jako wzór do naśladowania dla gospodarstw, w których zwyczajowem przechowaniem nawozu stajennego na dworze marnuje się bardzo wiele pokarmów roślinnych z wielkim uszczerbkiem dla roli.

3. Inwentarz martwy pomnożono w bieżącym roku plewnikiem „Planet“, który używa się także jako doskonały spólchniacz i okopywacz, a w podkładance ściernisk, osobliwie w mieszanczyskach, zastępuje wybornie pług, wymagając znacznie mniejszej siły pociągowej. To wielostronne i bardzo dobrze działające a przytem niezwykle lekkie narzędzie zasługuje na rozpowszechnienie tak w większych jak i mniejszych gospodarstwach. Sprawiono także w bieżącym roku podwójny wałek pierścieniowy, który ułatwia bardzo dokładniejszą uprawę ciężkiej podolskiej gleby, bo przez przyciśnięcie skiby takim wałem uzyskuje się dostateczne popękanie a względnie rozkruszenie nie zanadto zwykle spojonych skib, przez co to narzędzie dalsze należyte doprawienie roli bardzo ułatwia i pomaga właściwemu a tak potrzebnemu wydobrzeniu roli. Wał taki w uprawie buraków okazał się także nader skuteczny, bo jego użycie zastosowane przed i po

wprowadzeniu nasienia w roli przyspiesza bardzo pożądane szybkie i równe zejście buraków i powoduje mniejsze uszkodzenie przez drutowce.

4. Inwentarz żywy składa się z koni roboczych, bydła rogatego i trzody chlewnej. Owiec z braku pastwiska nie utrzymuje się.

a) Koni roboczych, zwykłych fornalskich, zakupywanych w miarę potrzeby, utrzymuje się dwie pary.

b) Bydła rogatego utrzymuje się: krów 6—8 sztuk, 3—4 jałowice, dwoje cieląt oraz buhaja subwencyjnego rasy „Simental".

Do utrzymania krowiarni w należytej ilości i dla odmłodzenia jej przysadza się co roku jedna lub dwie cieliczki, co roku też przybywa 1 krowa pierwiastka, a najstarszą lub mniej mleczną sprzedaje się. — Dwuletnie jałówki przyucza się do pociągu, aby później jako krowy mogły być użyte do zaprzęgu w pomocniczych sprzężajnych robotach. Buhaja subwencyjnego rasy simentalskiej dopuszcza się według instrukcyi Towarzystwa gospodarskiego do krów włościan za opłatą, która wraz z subwencyą pokrywa koszta utrzymania buhaja. Buhaja używa się także umiarkowanie do pociągu, a to do dowózki paszy zielonej, snopów, drew wywózki gnoju i t. p. Mleka od 8 krów otrzymuje się przeciętnie 16.000 l. (w bieżącym roku 19 007 l.). Mleko oddaje się na rachunek stołowania uczniów w cenie po 9 groszy za litr. W tej samej cenie bywa sprzedawane także zbywające mleko stronom.

Mleko i wyroby nabiałowe nie tylko wystarczają na potrzeby zakładu, ale pozostaje jeszcze pewna ilość do spieniężenia, mianowicie od czasu zaprowadzeniu wirówki (Alfa Baby), przy pomocy której uzyskuje się masło wybornej jakości.

c) Trzoda chlewna składa się z 1 własnego knura (subwencyjnego nie utrzymuje się, bo przez styczność z obcą trzodą łatwo można sprowadzić zarazę) i 4 maciory. Hodowla świń jest skierowaną na sprzedaż prosiąt odessanych i mały dochowek materyału żeńskiego. Podstawę żywienia świń stanowią w zimie drobne ziemniaki z gospodarstwa własnego i oskrobiny ziemniacze z kuchni zakładowej. Dla stosownego normowania paszy dokupuje się grysu, w lecie zaś głównem pożywieniem jest lucerna, odpadki kuchenne i nabiałowe (mleko zbierane, serwatka, maślanka).

Etatu służby gospodarskiej niema żadnego, bo uczniowe sami obsługują całe gospodarstwo szkolne, które porachunkiem opłaca zarobek uczniów (około 800 K. rocznie). Koszt ten obrobienia gospodarstwa szkolnego przez uczniów co roku jest uwidoczniony cyframi w rozchodach gospodarstwa szkolnego (obecnie obsługa koni 24 K. obsługa bydła rogatego 97 K. obsługa trzody chlewnej 23, robocizna folwarczna 769 K., robocizna na polu tytoniowem 19 K. razem w całym roku koszt robocizny wynosił 944 koron). Bliższe szczegóły, odnoszące się do zasad prowadzenia gospodarstwa szkolnego objęte są osobnym planem gospodarskim, który podała dyrekcya w sprawozdaniach lat poprzednich.

Według tego planu wprowadzono w gospodarstwie szkolnem następujący podział pól:

A) Pole przy szkole

dzierżawa na gruntach J. E hr. Lanckorońskiego.

I. Płodozmian główny . . . . . morgów 17
1. Ugor gnojony z przedplonami (mięszanki, sorgo, owies).
2. Pszenica podsiana koniczyną z trawami.
3. Koniczyna z trawami, 2 pokosy na siano.
4. Koniczyna 1 pokos na siano i dodanie pół nawozu stajennego.
5. Pszenica.
6. Na silniejszym nawozie buraki cukrowe i pastewne.
7. Jęczmień — kukurudza.
8. Groch w połowie, w drugiej połowie ziemniaki.
9. Żyto, pszenica, owies.

Do przeniesienia . morgów 17

	Z przeniesienia .	morgów	17
II. Pole lucernowe		„	3
Lucerna przez 6 lat	1 m 800°□		
Na silnym gnoju kukurudza ziemniaki 1200°□ potem marchew i pasze zielone 1200°□	1 m 800°□		
III. Pole tytoniowe — na gnoju tytoń . . .	200°□		
„ okopowe i ogrod .	1400°□	„	1
Razem		morgów	21
B) Pole przy jeziorze ma . . .		„	10

2. Mieszanka na siano.
2. Pszenica.
3. Koniczyna, 2 pokosy.
4. Kukurudza.
5. Owies — przy wcześniejszym zbiorze kukurudzy pszenica
6. Na gnoju kukurudza.
7. Owies.
8. Groch i wyka na nasienie.
9. Żyto.

Razem	morgów	31

Wynik z gospodarstwa w ubiegłym roku szkolnym 1904/5 był następujący

1. W dziale produkcyi rolnej.

Gatunek płodu	Przestrzeń		Plon					Plon z 1 mg. ziarna celnego w kg.
			w ziarnie		w słomie i plewie	w sianie	w głąbiach i w liściach	
			celn.	pośl.				
	m.	sąż.	kilogramy					
Żyto	1	1173	2508	15	4665	—	—	1449
Jęczmień	1	922	1885	22	2444	—	—	1200
Pszenica	5	503	7652	59	13222	—	—	1441
Owies	3	1391	4388	—	6531	—	—	1136
Groch	1	1221	2352	—	2766	—	—	2743
Kukurudza	3	300	2065	—	5903	—	—	611*)
Fasola	—	572	258	—	300	—	—	756**)
Wyka	—	504	45	—	180	—	—	142
Ziemniaki	1	767	—	—	—	—	19690	13910
Buraki pastewne . .	1	632	—	—	—	—	39510	28320
Buraki cukrowe . . .	—	800	—	—	—	—	7920	15840
Marchew pastewna . .	—	160	—	—	—	—	2280	22800
Mięszanka na siano . .	1	60	—	—	—	1950	—	1876
Konicz na siano i nas. .	4	1300	13	—	—	6261	—	1282
Kapusta 25³/₄ kop . .	—	200	—	—	—	—	3965	31720**)
Tytoń	—	290	—	—	—	—	25	—
Zielona pasza . . .	2	905	—	—	—	—	—	—
Okazowe pole . . .	—	100	—	—	—	—	—	—
Razem . .	31	—	21166	96	35911	8211	73390	—

*) Nie dojrzała. **) Grad zbił.

2. W dziale produkcyi zwierzęcej.

a) Krowiarnia: Stan 30. czerwca 1905 – 8 krów, 1 jałówka, 2 cieląt i 1 buhaj subwencyjny.

W ciągu roku udojono mleka od 8 krów 19007·75 po 9 gr. = 1710·72 K
„ „ sprzedano 9 cieląt za . . . . . 159·90 „
„ „ „ 2 chore krowy . . . . . 140·— „

Razem . . . . . 2030·62 K

Na wirówce oddzielono 13.276 lit. mleka, z czego wyrobiono 521 kg. masła, a więc na 1 kg. masła wypada $25^1/_2$ litrów mleka.

b) Trzoda chlewna: Stan 30. czerwca 1905 – 1 knur 4 letni, 1 locha $4^1/_2$ letnia, 3 lochy po $3^1/_2$ r., 2 loszki 2 miesięczne.

Za sprzedane 57 prosiąt uzyskano 632·30 K.

Nawozem uzyskanym od powyżej wymienionego inwentarza i 4 koni roboczych wygnojono:

na polach głównego płodozmianu	4	morg. po	200 q	800 q
„ „ „ „	2	„ „	150 „	300 „
„ „ przy jeziorze	2	„ „	200 „	400 „
„ „ tytoniowem	0·5	„ „	300 „	150 „
„ „ lucernianem	2	„ „	300 „	600 „
Razem	10·5	morgów		2.250 q

Nawóz utrzymuje się ciągle pod bydłem i podściela się codziennie w stajni gnojem końskim i z pod trzody. Chwilowo przechowuje się nawóz stajenny na gnojarni dla wskazania uczniom, jak się w takim razie obchodzić powinno z nawozem. Urabia się też komposty z odchodów ludzkich, uprzątanych 2 razy tygodniowo przez uczniów zapomocą odpowiednio urządzonych zbiorników z półbeczek naftowych, chwastów i z ziemi z gościńców, które polewa się gnojówką, ściekającą do zbiornika z chlewni. Kompostu używa się na zasilanie lucerny. Mając znaczny zapas nawozów i kompostów, nie używa się w gospodarstwie szkolnem nawozów sztucznych, zwłaszcza, że te w suchym klimacie podolskim często zawodzą. Doświadczenia nawozowe pod kierunkiem stacyi chemiczno-rolniczej, a pod dozorem nauczyciela fachowego p. Włodzimierza Grodzkiego, odbywają się na sąsiednim folwarku nagórzanieckim, uczniowie więc naszej szkoły, biorąc po części współudział w wykonaniu tych prób, korzystają z ich wyników, które ogłasza w swych sprawozdaniach stacya chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Pod względem finansowym przedstawia się wynik gospodarstwa szkolnego w roku 1904/5 jak następuje:

I. Ogólne.

Rozchody.		Przychody.
Czynsz za grunta skarbu jagieln.	1000·—	
Ubezpieczenie budynków szkoln.	78·05	
Utrzymanie	119·54	
Razem . .	1197·59	

II. Inwentarz martwy.

1. Maszyny i narzędzia.

Wartość na początku r. 1904 $^1/_7$	1179·37		
Przykupno, odnowienie i utrzymanie	429·66	Wartość iwentarza martwego z końcem roku $^{30}/_6$ 1905 .	1182·55
Razem . .	1608·97	Razem . .	1182·55

Rozchody.	2. Uprząż.	Przychody.
Wartość uprzęży 1/7 1904 . .	66·56	
Przykupno, odnowienie i utrzymanie	105·91	Wartość uprzęży z końcem roku 30/6 1905 . . . . . 79·19
Razem . .	172·47	Razem . . 79·19

III. Inwentarz żywy.

a) **Konie robocze:**

Wartość na początku roku 1/7 1904 — 4 koni . . . . . 520·—	Wartość przy końcu roku 30/6 1905 — 4 koni . . . . 1180·—
Razem . . 520·—	Razem . . 1180·—

b) **Bydło rogate:**

Wartość bydła na początku 1/7 1904 r.:	Wartość bydła 30/6 1905:
8 krów o wadze 3950 kg.	8 krów o wadze 3719 kg.
2 jałówki „ 955 „	1 jałówka „ 300 „
	2 cieląt „ 137 „
4950 kg. × 40 = 1962·50	4156 kg. × 40 = 1661·40
Razem . . 1962·50	Razem . . 1661·40

c) **Trzoda chlewna:**

Wartość trzody chlewnej 1/7 1904:	Wartość trzody chlewnej 30/6 1905:
knur o wadze 180 kg.	knur o wadze 190 kg.
4 lochy „ 541 „	4 lochy „ 520 „
2 prosiąt „ 70 „	
791 kg. × 60 . 474·10	710 kg. × 60 = 426·—
7 „ 3 tygodniowych po 5 K. 35·—	2 loszki 2 mies. po 10 . . . 20·—
Razem . . 509·60	Razem . . 446·—

IV. Zapasy płodów rolnych.

Pozostałość z r. ubiegłego 1/7 1904:			
żyta 704×13	92·52		
pszenicy 1705×18	306·90	Wartość zboża 30/6 1905:	
jęczmienia 72×12	8·14		
owsa 545×14	79·10	żyta 798·5×11	87·83
grochu 60×16	9·60	pszenicy 657×16	105·12
kukurudzy 1647×14	230·58	jęczmienia 173×12·5	21·62
grysu 23×7·25	— 94	grochu 151×16	24·26
pośladu 10×6	—·60	kukurudzy 294×16	47·04
koniczyny 11×100	11·—	grysu 51×10	5·10
wyki 141×10	14·10	końskiego zębu 9×27	2·43
moharu 7·25×36	2·61	sorga 22×40	8·80
sorga 3×40	1·20	moharu 19×44	8·36
gorczycy 2×30	—·60	ziemniaków 531×3	15·93
Razem . .	757·89	Razem . .	326·39

V. Obroty bieżące w ciągu roku 1904/5.

I. Na rachunek produkcyi zwierzęcej.

a) Konie robocze:

Gotówką:			
kucie koni	52·90	sprzedaż konia starego . . .	60·—
przykupno ziarna 3275 kg. . .	392·62	za ziarno dla trzody chlewnej 53·5 kg.	6·18
drobne sprzęty	20·40		
kupno 2 koni	800·—		
obsługa (porachunkiem) 120 dni	24·—		
Z własnego gospodarstwa:			
Na paszę siana . . . 5372 kg.		We własnem gospodarstwie roboczych dni parokonnych 230, produkcya gnoju 300 q.	
„ „ buraków . 3980 „			
„ „ ziemniaków 560 „			
„ „ i podść. słomy 7843 „			
ziarna na obrok . . 3241 „			
Razem . .	1289·92	Razem . .	66·18

b) Bydło rogate:

Gotówką:		*Gotówką*:	
odnowienie inwentarza martwego	21·52	za mleko 19007·5×9	1710·72
ubezpieczenie buhaja	3·44	„ 9 cieląt	159·90
grysu 2895·9 kg.	277·87	„ 2 chore krowy	140·—
makuchów 1697 kg.	135·76	2 skokowe 42 po 1 K. . . .	42·—
soli 200 kg.	21·60	subwencya na utrzymanie buhaja	120·—
słomy 1200 kg.	19·20	za odsprzedaną sól bydlęcą 38×11	3·08
obsługa (porachunkiem) 489 dni	97·80		
Z własnego gospodarstwa:			
ziarna . . . . . 1542 kg.			
siana . . . . . 5918 „		We własnem gospodarstwie wyprodukowano gnoju 1850 q.	
słomy . . . . . 22858 „			
buraków . . . . . 34000 „			
marchwi . . . . . 2280 „			
Razem . .	577·19	Razem . .	2175·70

gotówką: mleko zbierane 2612·75×4	104·51	sprzedaż prosiąt 55	566·30
maślanki $103\frac{1}{2}\times2$	2·07	„ mięsa z 2 loszek 75 kg. × 88	66·—
kukurudzy 95 kg.	12·79		
drobne koszta	4·40		
żyta 33·5×11	3·68		
jęczmienia 20×12·25	2·50		
grysu 334·1	32·72	We własnem gospodarstwie produkcya gnoju 100 q.	
obsługa (porachunkiem) 118 dni	23·60		
Z własnego gospodarstwa:			
ziarna 2205			
ziemniaków 5009			
słomy i plew 4782			
Razem . .	186·27	Razem . .	632·30

2) Na rachunek produkcyi roślinnej:

a) folwarcznej:

Rozchody.		Przychody.	
Gotówką: Zakupno nasion	198·24	Gotówka: ze sprzedaży i porachunkiem:	
tępienie szkodników	4·—	za żyto 2070 kg.	282·80
ubezpieczenie płodów roślinnych od ognia i gradu	101·—	„ pszenicę 8277 kg.	1465·19
podatek gruntowy za pola fund.	48·36	„ jęczmień 1008 „	141·12
czynsz za klin donajmywany 756°□	20·—	„ owies 350 kg.	49·—
szpagat do worków	1·60	„ groch 1915·5 kg.	310·96
porachunkiem rob. uczniów 3848·25×20	769·65	„ kukurudzę 1750 kg.	277·—
		„ ziemniaki 9533 kg.	271·82
		„ fasolę 188·50 kg.	38·34
		„ kapustę 25·75 kóp	103·—
		„ buraki nasienne	2·01
		„ „ cukrowe 7445 kg.	131·10
		„ mak 43 kg.	26·20
		„ brzankę 3 kg.	1·80
		opust z nasion zakupionych	3·63
W własnem gospodarstwie:		zwrot ubezpieczeń za szkodę gradową	19·72
Robocizna sprzężajna dni 228		za grys 390×9	27·—
Nawozu stajennego zużyto 2150			
Razem	1143·49	Razem	3147·19

We własnem gospodarstwie spotrzebowano na siew:

	na ziarno:	na paszę:
żyta	162 kg.	
pszenicy	484 „	
jęczmienia	111 „	
owsa	269 „	60 kg.
grochu	240 „	40 „
wyki	46 „	210 „
kukurudzy	63 „	29 „
fasoli	70 „	— „
koniczyny		52 „
sorga		21 „
końskiego zębu		46 „
lucerny		16 „
moharu		11 „
traw		14 „
buraków		21 „
ziemniaków		3039 „

b) Pole tytoniowe:

Gotówką: szpagat do susz. tyt.	2·64		
robocizna porachunkiem	19·30		
z własnego gospodarstwa gnoju 50 *q*			
Robocizna sprzężajna 2 dni		Liście tytoniowe po gradzie	11·79
Razem	21·94	Razem	11·79

Zestawienie.

		Dług	Mienie
I.	Wydatki ogólne	1197 K 59 g.	— K — g.
II.	Inwentarz martwy 1) maszyny i narzędzia . .	1608 „ 97 „	1182 „ 55 „
	2) uprząż	172 „ 47 „	79 „ 19 „
III.	Inwentarz żywy *a*) konie robocze	520 „ — „	1180 „ — „
	b) bydło rogate	1962 „ 50 „	1661 „ 40 „
	c) trzoda chlewna	509 „ 60 „	446 „ — „
IV.	Zapasy płodów rolnych	757 „ 89 „	326 „ 39 „
V.	Obroty bieżące:		
	1) na rachunek produkcyi zwierzęcej		
	a) konie robocze	1289 „ 92 „	66 „ 18 „
	b) bydło rogate	577 „ 19 „	2175 „ 70 „
	c) trzoda chlewna . . .	186 „ 27 „	632 „ 30 „
	2) na rachunek produkcyi roślinnej		
	a) folwarcznej	1143 „ 49 „	3147 „ 19 „
	b) pole tytoniowe . . .	21 „ 94 „	11 „ 79 „
	Razem . .	9947 K 83 g.	10908 K 69 g.
Po strąceniu wydatków (w czem rob. uczn. = 769·65)		— „ — „	9947 „ 83 „
	Zostaje czysty dochód . .	— K — g.	960 K 86 g.

czyli z 1 morga 30·96 K.

X. Kronika szkoły.

Za pośrednictwem szkoły tutejsze kółko rolnicze zaopatruje się w nasiona gospodarskie, a członkowie tegoż coraz więcej rozpowszechniają siew rzędowy tak iż już drugi siewnik rzędowy „Agricola“ zakupili.

Wystawę maszyn i narzędzi w Tarnopolu zwiedzali uczniowie III. roku pod kierunkiem nauczycieli fachowych.

Kierownik szkoły miał dwa odczyty na zgromadzeniach Oddziału podolskiego Towarzystwa gospodarskiego w Ułaszkowcach i w Czortkowie, a to:

1) „Następstwo pszenicy w podolskich warunkach“.

2) „Nawozy zielone w ściernisках“.

W ubiegłym roku szkolnym odbył się jak zwykle kurs ćwiczeń szkolnej straży pożarnej. Kurs przeprowadził p. Kazimierz Strzelecki, okręgowy inspektor straży ochotniczych, w sierpniu i wrześniu 1904.

Przy egzaminach był obecny Dr. Ignacy Szyszyłowicz, radca Wydziału krajowego.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy.

W Jagielnicy dnia 23. listopada 1905.

Antoni Świeżawski, w. r.

kierownik szkoły.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach za rok szkolny 1904/5.

Ogólne wiadomości o szkole.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach, założona w r. 1885 kształci synów włościan na praktycznych gospodarzy jak również z pożytkiem pomocników do większych gospodarstw.

Skład grona nauczycielskiego.

1. Adolf Poniński, kierownik zakładu i nauczyciel fachowy. Uczył hodowli, weterynaryi, rachunkowości i zarządu gospodarczego, ustaw mających styczność z gospodarstwem, prowadził administracyę zakładu i gospodarstwa szkolnego.
2. Stanisław Kostka, nauczyciel fachowy; uczył nauk przyrodniczych, rolnictwa, sadownictwa, mleczarstwa, prowadził mleczarnię i ogród szkolny.
3. Karol Błaszkiewicz, nauczyciel do nauk elementarnych, uczył języka polskiego, rachunków, geometryi, historyi, geografii, kaligrafii, rysunków, prowadził bibliotekę i spiżarnię internatu.
4. Jan Kamiński, instruktor do robót praktycznych, zarządzał garderobą i prowadził ćwiczenia ochrony pożarnej.
5. Ks. Gabryel Bobrowski, z konwentu Braci Mniejszych, udzielał nauki religii i odprawiał nabożeństwo w kaplicy miejscowej.

Nauki udzielane w szkole.

Nauka w szkole trwa trzy lata i obejmuje naukę teoretyczną i praktyczną. W półroczu zimowem każdy kurs ma dwa dni z rzędu naukę a jeden praktyki, w letnim zaś kursie dwa dni praktyki a jeden nauki jednorazowej. Miesiące lipiec i sierpień i zależnie od okoliczności miesiąc wrzesień poświęcone są głównie praktyce

Ilość godzin poszczególnych przedmiotów tygodniowo wynosiła:

	Rok nauki					
	w półroczu zimowem			w półroczu letniem		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.
Religia	1	1	1	1	1	1
Język polski	4	2	2	2	2	1
Rachunki	4	3	2	2	2	2
Historya i geografia	2	2	2	1	1	1
Kaligrafia i rysunki	2	2	1	—	—	—
Nauki przyrodnicze	6	1	—	4	—	—
Rolnictwo	—	4	3	—	2	2
Hodowla i weterynarya	—	3	4	—	2	2
Mleczarstwo	—	—	2	—	—	—
Zarząd gospodarski	—	1	2	—	—	1
Ustawy	—	—	1	—	—	—
Sadownictwo i ogrodownictwo	—	—	1	—	—	—
Miernictwo	—	—	—	—	—	2
Razem	19	19	21	10	10	12

Nauka praktyczna oparta jest o gospodarstwo szkolne, mleczarnię, ogród, gdzie uczniowie sami wykonują wszelkie roboty pod kierunkiem nauczycieli i instruktora. Uczniowie są porozdzielani do poszczególnych służb po trzech, jak: do obory, mleczarni, koni, ogrodu, pełnią te służby po dziesięć dni i codzień składają ustny raport a z końcem służby pisemny. Jeden uczeń starszy pełni służbę ogólną w roli włodarza, odbiera codziennie dyspozycye i rozdziela rano uczniów do poszczególnych zajęć, uczy się dozorować i prowadzić poszczególne roboty.

Środki naukowe.

Do nauki teoretycznej służą zbiory naukowe, które w miarę potrzeby są uzupełniane.

W ubiegłym roku dokupiono 13 modeli botanicznych, przybory do kontroli mleczności krów, miarę do oznaczania wagi bydła, trokary i sondy.

Bibliotekę liczącą obecnie 600 dzieł, uzupełniono 28 książkami: Charousek „Katechismus der Milchwirtschaft“, Pott „Handbuch der Thierischen Ernährung“, Frost „Bezählung von Milch und Rahm nach Fettgehalt“, „Dänische Kontrolvereine“, „Wzory do obliczania podatku“, Kraft „Uprawa roślin gospodarskich“, Falkowski „Chów drobiu“. Arct. „Atlasik botaniczny“, Arct „Grzyby jadalne i trujące“, Arct „Botanika na przechadzce“, „Ustawa o włościach rentowych“, Arct „Motyle“, „Owady“, „Rośliny trujące i lecznicze“, Szybiński „Uprawa roślin pastewnych“, Langauer „Ogród szkolny“. Powieściowe: „Robinzon Krouzoe“, „W pustyniach Australii“, „Młody jeniec“, „Wędrowiec leśny“, „Na dalekiej północy“, „Obce ludy — obce kraje“, „Król chłopów“, „Lubonie“, „Pasierby“ i inne.

Szkoła prenumerowała: „Gazetę Lwowską“, „Tygodnik rolniczy“, „Rolnik“, „Rolnik i Hodowca“, „Ziemnianina“, „Przewodnika kółek rolniczych“, „Przegląd weterynarski“, „Czasopismo dla spółek rolniczych“, „Gazetę niedzielną“, „Rolnik śląski“, „Gazetę mleczarską“, „Molkerei-Zeitung“, „Ogrodnictwo“.

Mleczarnia jest środkiem naukowym i częścią składową gospodarstwa. Uczniowie kolejno do służby w mleczarni przydzielani wykonują wszelkie prace mleczarniane, jak: odbiór mleka, przechowanie, oddzielanie na wirówce, przeróbka na masło i ser, wydawanie i sprzedaż, wysyłka i pakowanie.

Ogród szkolny służy do demonstrancyi sposobów uprawy różnych roślin gospodarskich, prowadzenia szkółki owocowej, przeprowadzania doświadczeń nawozowych i z uprawą roślin w ogólności, tudzież do produkcyi warzyw na potrzeby szkoły.

Przeprowadzono mianowicie doświadczenia z kilkoma odmianami ziemniaków, tudzież okazowe doświadczenia dla uczniów, w jakim stopniu wpływa na wegetacyę i wydatek roślin zbożowych gęstość i pora siewu, jak również głębokość przykrycia. Doświadczenia te przeprowadzono z pszenicą, żytem i owsem Po raz drugi w tym roku robi się doświadczenia nawozowe z ziemniakami.

Obecnie przeprowadza się również w ogrodzie szkolnym fytofenologiczne spostrzeżenia dla lwowskiej stacyi botaniczno rolniczej.

Reszta ogrodu szkolnego, z wyjątkiem szkółki owocowej, gdzie się uczniowie praktycznie kształcą w uszlachetnianiu i prowadzeniu drzew owocowych, jest oddana pod warzywa, przeznaczone na potrzeby szkoły.

Frekwencya uczniów.

W roku ubiegłym było uczniów 42 na wszystkich trzech latach nauki, mianowicie na roku I. było 15, na II. r. 11, na III. r. 16. W ciągu roku wydalono 6, z końcem toku 1904/5 liczyła więc szkoła 36 uczniów.

Z uczniów III. r. ukończyło szkołę 15, mianowicie:

1. Buczek Wojciech	postęp	dostateczny
2. Dobranowski Antoni	„	dostateczny
3. Gluza Józef	„	dostateczny
4. Gniłka Teofil	„	dostateczny
5. Julek Feliks	„	dostateczny
6. Koczur Ludwik	„	dostateczny
7. Łukasik Aleksy	„	dobry
8. Markowski Stanisław	„	dostateczny
9. Miąsko Franciszek	„	bardzo dobry
10. Palka Karol	„	dostateczny
11. Pawlik Wojciech	„	bardzo dobry
12. Półmis Józef	„	dostateczny
13. Sękowski Edward	„	dobry
14. Szajer Michał	„	dostateczny
15. Walczyk Jan	„	dostateczny.

Z tych 15-tu uczniów 3 pełnić będą powinność wojskową, 2 na własne gospodarstwo wróciło, 6 otrzymało posady przy większych gospodarstwach.

Uczniowie pochodzili z następujących powiatów: Biała 15, Kraków 5, Tarnobrzeg, Chrzanów, Wieliczka po 4, Bochnia, Nowy Sącz, Rzeszów po 2, Wadowice, Nowy Targ, Lwów po jednym. Jeden nadto uczeń pochodził z Rosyi. Wstępując do zakładu, mieli ukończoną szkołę ludową 1-klasową 13; szkołę ludową 3-klasową 3; szkołę ludową 4-klasową 11; szkołę wydziałową 5; kurs rolniczy zimowy 1; kurs mleczarski 1; niższą klasę gimnazyalną 7.

Według zajęcia rodziców było synów rolników 34, innych zawodów 9-ciu.

Sprawy internatu.

W prowadzeniu internatu nie zaszła żadna godna uwagi zmiana. Stołowanie uczniów prowadzono dalej we własnym zarządzie, koszt stołowania jednego ucznia wynosił 247 kor. 65 gr., koszt prania i ubrania 70 kor. 25 gr. Wikt uczniów jest prosty i zdrowy, składa się rano z zupy mlecznej z chlebem, drugie śniadanie chleb z omastą, na obiad trzy razy w tygodniu rosół i mięso,

w inne dnie zupa i legumina, podwieczorek chleb z omastą, na kolacye różne kasze z mlekiem lub omastą. Utrzymanie się w granicach budżetu, który od czasu założenia szkoły ten sam pozostaje, jest trudne, gdyż artykuły stale w naszej okolicy podnoszą się w cenie, a przybywający chłopcy z naszych okolic po większej części z domu już są do dostatniejszego wiktu przyzwyczajeni. Nierzadko tu już można spotkać gospodarzy, którzy prawie codziennie na obiad mięso mają. Chociaż inne szkoły nie wyczerpują nawet budżetu na utrzymanie uczni przeznaczonego, to w szkole tutejszej z roku na rok coraz trudniej w ramach tegoż się utrzymać. Regularne życie — zdrowy wikt przyczyniają się do utrzymania zdrowia w korzystnym stanie. W poniżej zestawionej tabeli podaje się wydatek rozmaitych artykułów w kuchni zakładowej w r 1904/5 i ich cenę.

Artykuł	Ilość kilogram.	Cena K
Mąka pszenna	1475	486
„ żytnia	7773	1751·68
Kasza hreczana	524	185·24
„ jęczmienna	752	188
„ kukurudziana	524	104·88
Pencak	255	56·70
Kasza perłowa	212	81·84
„ jaglana	349	104·95
Grysik	325	116·57
Ryż	620	227
Słonina	55	832
Smalec	454	703·70
Powidła	652	326·31
Masło	112·33	268·59
Sól	456	118·56
Kmin, pieprz i t. p.	12·85	24·90
Cukier	66	58·70
Ocet	56	17·70
Drożdże	21·60	33·82
Owoce	190	61·63
Herbata	1½	10·13
Mięso wołowe	1661	1659·72
Mięso wieprzowe	80	113
Jaja	440 szt.	22·20
Chleb	645	111·10
Groch	75	15·00
Fasola	529	162·14
Kapusta	1320	46·12
Śledzie	190 szt.	20·20
Buraki	830	66·32
Ziemniaki	8547	445·15
Inne warzywa	3018	43·38
Kawa i cykorya	3½	3·96
Mleko pełne	3142	391·55
„ chude	5723	343·42
Śmietana	82	49·45
Maślanka	322	22·41
Ser	99	92·62
		9771·71 kor.

Sam więc wikt, nie licząc opału, światła i opłaty służby jak i dokupna sprzętów kuchennych, kosztował w r. 1904/5 9771 K.

Budynki szkolne.

W roku ubiegłym przeprowadzono większe roboty konserwacyjne kosztem 2058 kor. Zrestaurowano mieszkanie nauczyciela fachowego, dając 3 nowe piece, futryny w drzwiach i pomalowano pokoje. Postawiono nowe ustępy dla uczniów. Pokryto drewutnię i stodołę papą, a w dachu nad stajniami zużyte szczytowe wiązania zastąpiono nowemi i wzmocniono mury ogniowe. W budynku szkolnym postawiono 3 nowe piece. W mieszkaniu instruktora 2 nowe okna i piec. Na rok przyszły pozostaje jeszcze cały szereg robót konserwacyjnych i ogrodzenie zakładu. Oprócz tych robót trzy razy do roku bieli się sypialnie i sale naukowe, co w szczupłych ubikacyach ze względów zdrowotnych jest koniecznem. Podłogi 4 razy do roku zapuszczane są specyalnym olejem.

Gospodarstwo szkolne.

Cały obszar gruntów szkolnych wynosi 56 mrg. 1330 sąż. Z tego zajęto pod budynki szkolne, folwarku i ogród 7 morg. 189 sąż., reszta, t. j. 49 mrg. 1149 sąż., dzieli się:

1. pola orne	38	mrg.	399	sąż.
2. łąki	8	„	280	„
3. ogród nauczycieli	—	„	1340	„
4. pastwisko „pod gruszką“ . .	1	„	29	„
5. wikliny	—	„	478	„
6. brzegi młynówki i rowy . .	—	„	1223	„
Razem .	49	mrg.	1149	sąż.

Grunta najbliższe leżą w odległości przeszło 1 km. za gościńcem, prowadzącym do Białej i są rozdzielone na dwa osobne daleko od siebie położone działy.

Dział większy, „Ugory“, obejmuje powierzchnię 33 mrg. 879 sąż. Gleba ciężka, ilasta, powstała z żółtych podkarpackich iłów. Zawartość piasku bardzo miałkiego dość znaczna. Gleba ta trudna i ciężka do uprawy, wymagająca silnego inwentarza tak martwego jak i żywego.

Dział ten jest zdrenowany, lecz z powodu zbyt szerokiego odstępu drenów działanie słabe. Na dziale tym zaprowadzono 2 rotacye, a to z tej przyczyny, że nie na wszystkich kawałkach możliwa jest uprawa okopowych.

Rotacya I: 1. buraki, marchew; 2. owies; 3. jęczmień zimowy na żużlach i kainicie, mieszanki, groch w poplonie. W polu trzeciem uprawiano dawniej mieszanki, lecz z powodu założenie lucernika odpadła potrzeba uprawy pasz zielonych.

Rotacya II. obejmuje pięć pól: 1. mieszanki zimowe, letni łubin na zielony nawóz, żużle i kainit; 2. pszenica; 3. owies, wapno; 4. koniczyna; 5. $^1/_2$ pszenicy, $^1/_2$ owies, żużle.

W polu 4-tem połowa koniczyny idzie na jeden pokos, a następnie uprawia się pod pszenicę, a druga połowa na 2 pokosy. Rotacya ta obchodzi się bez obornika, natomiast ma nawozy zielone, a obejmuje najniższe grunta i najodleglejsze.

Dział II. pól „Zawieźnica“ położony nad młynówką obejmuje 13 mrg. Gleba glinkowata z domieszką żwiru, który przechodzi szerokim pasem przez wszystkie pola.

Rotacya 5-polowa: 1. ziemniaki wczesne, fasole; 2. żyto, kainit, żużle, groch w poplonie; 3. ziemniaki; 4. owies; 5. żyto (groch w poplonie na przeoranie).

Podane rotacye są stale zachowane z małemi tylko zmianami, zależnie od potrzeby paszy. Łąki przez coroczne nawożeniena wozami sztucznymi, gnojówką, kompostami, jak i podsiewanie trawami w części już znacznie poprawione i wyróżniają się porostem traw wyborowych, aczkolwiek co do obfitości siana jeszcze

dość dużo pozostawiają do życzenia. Dlatego dodzierżawia się jeszcze 8 mg. łąki, która częściowo służy za pastwisko, a częściowo zbiera się jeden pokos a następnie służy jako pastwisko.

Główną podstawą dochodów gospodarczych jest obora zarodowa czerwonego bydła polskiego, które staje się coraz więcej użyteczne w kierunku mleczności i chowie reproduktorów, w części rozchodzących się w najbliższe okolice szkoły — częścią zaś do dalszych okolic. Stan obory z dnia 30. czerwca 1905 i wynik jej przedstawia się następująco: 9 krów, 4 jałówki, 1 buhaj i 4 buhajki.

Wydatek mleka w roku 1904.

Nr. krowy	Ilość dni dojnych	Ilość mleka litr.	% tłuszczu	Średnia żywa waga kg.	Wiek lat
6/330	310	2153·75	5·3	435	10
21/505	340	3339·50	4·9	530	9
18/504	300	3027·75	4	475	10
22/49	278	2714·50	4·6	500	7
28/52	330	2664·25	4·8	430	6
29/51	320	2965·50	4·5	360	6
30/506	300	2624·75	4·8	430	6
36/53	292	2135·50	4·6	370	6
35/50	290	2040·25	5·8	400	6

Przeciętnie na krowę wypada 2629 l. mleka, czyli 7·2 l. dziennie % tłuszczu 4·8. Przeciętna waga cieląt po urodzeniu 35 kg. Obora szkolna należy do tych nielicznych obór rasy czerwonej polskiej, które zachowały się w zupełnej czystości, nie dopuszczając krzyżowania czerwonymi fryzami, a posługuje się buhajami zakupywanymi w oborze w Jodłowniku. Obora szkolna jest dowodem, że bez użycia innego bydła choćby typu pokrewnego — bydło nasze da się przy wytrwałości i cierpliwości znacznie poprawić a z biegiem czasu, o ile naturalnie tych kilka obór pozostałych będzie dalej konsekwentnie pracowało, bydło polskie powinno przestać być kopciuszkiem.

Przy dojeniu zastosowana jest od lat 3 metoda Hegelunda i uczniowie są w tej metodzie dojenia ćwiczeni. W porze zimowej przeprowadza się żywienie ściśle indywidualne, do czego służą żłoby odpowiednio przygotowane, tak, że każda sztuka dla siebie swoją porcyę dostaje i dla każdej sztuki każdorazowa pasza bywa odważona i obliczona, tak, że pojedyncza sztuka tylko tyle dostaje, ile opłaci. Przytem uczniowie nabierają wprawy w przygotowaniu, odmierzaniu karmy o kontroli dojności, i mogą być użyci jako tak zwani kontrolerzy związków hodowlanych.

Hodowla trzody chlewnej, jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu było wykazanem, ograniczona jest do trzymania kilku sztuk opasków w celu wyzyskania odpadków kuchennych. Z powodu braku chlewów właściwa hodowla nie może być prowadzona. Szczegółowe sprawozdanie i wyniki tego rodzaju żywienia i kontroli na wzór duński przedłożymy w następnem sprawozdaniu, gdyż prowadzone są dopiero od 1. stycznia 1905.

Wynik z gospodarstwa za rok 1904/5 podaję niżej i zauważyć muszę, że zeszłoroczna klęska posuchy i w szkolnem gospodarstwie znaczne szkody wyrządziła szczególnie w braku słomy, co tem dotkliwiej dało się odczuć, gdy i tak zwykła produkcya jest szczupła, stąd większy jeszcze wydatek na ściółkę.

W ubiegłym roku uzupełniło się w dalszym ciągu ilość maszyn przez zakupno nowej sieczkarni, brony sprężynowej amerykańskiej, która doskonale pra-

cuje i skutecznie zastępuje dotychczas używane mało wydatne ekstyrpatory i innego rodzaju spulchniacze, a w oczyszczeniu roli znacznie tamte narzędzia przewyższa.

Wynik gospodarstwa rolnego za rok 1904/5.

Rodzaj płodu	Zebrano w roku 1905						
	przestrzeń		ziarno		słoma	głąbie	pasza zielona i siano
	mg.	sąż.²	celne	poślad			
Żyto	5	200	6497	—	12994	—	—
Pszenica	3	1413	2910	10	5810	—	—
Owies	10	910	7350	2657	9176	—	—
Jęczmień zimowy	1	900	2760	—	2760	—	—
Ziemniaki	4	—	—	—	—	35231	—
Buraki	1	1000	—	—	—	34525	—
Marchew	—	600	—	—	—	6500	—
Pasza zielona, koniczyna	11	7	—	—	—	—	24549
Siano z łąk	—	—	—	—	—	—	26100
Bobik	—	300	165	—	—	—	—
Kapusta	—	100	—	—	—	360 szt.	—

Zasiewy na rok 1905/6.

Rodzaj płodu	Powierzchnia		Wysiano i wysadzono kg.	Uwaga
	mg.	sąż.²		
Żyto	5	950	490	Nawozów sztucznych użyto:
Pszenica	2	948	240	
Owies	12	368	1190	
Jęczmień	1	800	150	żużli Thomasa 2900 kg.
Ziemniaki	3	1100	5727	kainitu . . . 1700 „
Lucerna	1	—	40	saletry chilijskiej 250 „
Esparceta	1	—	200	
Buraki	2	—	40	
Konicz. czerw. i szwedzka	3	168	86	
Traw. podsiano łąki	—	—	142	
Mięszanki { groch, owies, wyka, żyto	4	168	540	

Porównanie inwentarzy gospodarczych.

I. Inwentarz żywy.

a) Konie.

Stan dnia 30./6. 1905:	K. h.	Stan dnia 30./6. 1904:	K. h.
skorogniady wałach	265·—	skorodniady wałach	265·—
kasztan „	265·—	kasztan wałach	265·—
klacz siwa	170·—	klacz siwa	170·—
kasztan wałach	275·—	kasztanowaty wałach	275·—
gniady wałach	423·—	gniady wałach	423·—
„ „	470·—	„ „	473·—
Razem	1868·—	Razem	1871·—

b) Źrebaki.

Stan dnia 30./6. 1905:	K. h.	Stan dnia 30./6. 1904:	K. h.
2 wałachy	600·—	1 klacz szpak	350·—
1 klacz	200·—	2 wałachy	600·—
		1 klacz	200·—
Razem . .	800	Razem . .	1150·—

c) Bydło.

Stan dnia 30./6. 1905:		Stan dnia 30./6. 1904.	
9 krów wagi 4444 po 54 . . .	2399·—	9 krów wagi 4330 po 54 . . .	2338·—
4 jałówki „ 1665 . . .	1665·—	3 jałówki „ 955 po 1 . . .	955·—
4 buhajki „ 750 . . .	750·—	2 „ „ 440	440·—
1 buhaj, połowa	300·—	1 buhajek „ 130	130·—
		1 buhaj, połowa	200·—
Razem . .	5214·—	Razem . .	4063·—

d) Trzoda.

Stan dnia 30./6. 1905:		Stan dnia 30./6. 1904:	
1 locha 150 kg	120·—	2 lochy wagi 300 kg	240·—
1 wieprzek 90 kg	90·—	1 knur „ 200 „	160·—
		1 locha „ 40 „	40·—
Razem . .	210·—	Razem . .	440·—

II. Inwentarz martwy.

Stan dnia 30./6. 1905	3081·—	Stan dnia 30./6. 1904	3281·—
przez dokupno i naprawę podniesiono wartość	600·—	dokupiono szarpacz, sieczkarnię, bronę sprężynową . .	386·—
Razem . .	3681·—	Razem . .	3667·—

III. Zapasy.

Stan dnia 30./6. 1905:					Stan dnia 30./6. 1904:		
żyta	375 kg.	po 16 K.	.	60·—	żyta	358 kg.	57·28
pszenicy	110 „	„ 18 „	.	19·80	owsa	4693 „	657·02
owsa	4527 „	„ 15 „	.	679·05	grochu	1270 „	241·30
wyki	100 „	„ 22 „	.	22·—	wyki	503 „	90·54
esparcety	200 „	„ 36 „	.	72·—	m. rzepakow.	2261 „	316·54
gorczycy	100 „	„ 35 „	.	35·—	m. lnianych	396 „	55·34
tatarki	50 „	„ 20 „	.	10·—	melassy	1718 „	239·12
m. lnianych	144 „	„ 14 „	.	20·16	otrąb	153 „	15·30
otrąb	1289		.	128·90	kiełków	525 „	42·—
kiełków	170 „	„ 8 „	.	13·60	siana	25290 „	911·60
m. rzepakowy	402 „	„ 13 „	.	52·26	słomy	1325 „	26·50
mellasy	5598 „	„ 13 „	.	727·74	soli	33 „	2·64
siana	29242 „	„ 2 „	.	1169·68	trocin	1 fura	4·40
słomy	6965 „	„ 2 „	.	139·30		Razem . .	2659·58
żużli	400 „	„ 6·20	.	24·80			
kainitu	1000 „	„ 3·60	.	39·60			
trocin	1 fura		.	3·40			
	Razem . .			3217·29			

Obroty bieżące.

I. Ogólne.

Czynsz dzierżawny	1708 K. 24 g.
Asekuracya płodów	51 „ 98 „
Razem . . .	1760 K. 22 g.

II. Rachunek produkcyi zwierzęcej.

a) Obora.

Dochód:	K.	h.		*Rozchód:*			
1 buhaj do chowu . .	385	—		Karma krów, cieląt i buhai:			
1 jałowica	250	—			K.	h.	
3 cieląt na rzeź . . .	24	—		siana	2382	95·28	
skokowe	12	10	671·10	słomy, ściółki .	52194	740·—	
Nabiał:				otrąb	41080	410·80	
mleka pełnego 8509·75	1037	40		buraków . . .	34375	343·75	
„ chudego 5730·75	343	84		ziemniaków . .	10665	213·30	
śmietany . . 188·75	103	36		melassy . . .	5856	761·28	
maślanki . . 673·90	43	33		soli	138	8·—	
sera . . . . 104·26	95	02		kiełków . . .	902	81·18	
masła . . . 289·97	667	25	2290·20	m. rzepakowych	1806	252·84	
trzoda za nabiał . . .	46	—		m. lnianych . .	252	35·28	
produkcyi rolnej za nawóz	600	—	646·—	grochu	235	47·—	
Razem . .			3607·30	owsa	870	121·80	
				paszy zielonej .	1500	200·—	3310·51
				robocizna i światło .			156·—
				ścierki, szpagat, papier do masła . .			3149·—
				Razem . .			3498·—

b) Konie robocze i źrebaki.

Dochód:		*Rozchód:*			
Zwrot za zwózki . . .	204·20	Karma:			
Za 1 źrebaka	300·—	siana	15505	620·20	
Razem . .	504·20	jęczmienia . .	1117	145·21	
		otrąb	242	24·20	
		słomy, ściółki, torfu	13516	270·32	
		ziemniaki . . .	7970	159·40	
		marchwi . . .	6412	64·12	
		owsa	4720	660·80	
		ospy	10	1·40	
		bobiku	165	19·80	
		soli	35	9·10	
		melassy . . .	663	86·19	2060·74
		obsługa i światło . .			142·—
		lekarstwa, weterynarz .			23·—
		kucie			172·—
		Razem . .			2397·74
		uprzęże			99·76
		Razem . .			2497·50

c) Trzoda.

11 prosiąt	78·—	Karma:			
2 lochy wybrakowane	332·—	otrąb	113	11·30	
knur	64·—	melassy	20	2·60	
Razem . .	474·—	słomy, ściółki . .	1200	24·—	
		ziemniaków . .	895	17·95	
		jęczmienia . . .	301	33·13	
		grochu	115	23·—	
		ospy	433	57·62	169·60
		nabiał			46·—
		robocizna			82·—
		drobne wydatki			1·48
		Razem . .			299·08

III. Produkcya rolna.

Dochód:		K. h.	*Rozchód:*		K. h.
Sprzedano siana kg. . .	155	14·80	dokupiono:		
owsa . . . . „ . .	765	119·08	otrąb . . . . kg. .	4900	523·70
melassy . . . „ . .	71	9·56	soli . . . . „ .	140	18·—
makuchu . . . „ . .	53	8·06	torfu . . . . „ .	13500	200·64
jęczmienia . . „ . .	487	71·81	żużli . . . . „ .	3500	220·15
otrąb . . . . „ . .	272	29·07	grochu . . . . „ .	555	104·40
żyta . . . . „ . .	1660	266·50	melassy . . . . „ .	10500	1207·50
pszenicy . . . „ . .	2460	469·70	żyta . . . . „ .	220	103·65
pośladów . . . „ . .	95	9·30	trocin	12 fur	27·36
grochu . . . . „ . .	385	78·50	ściółki . . . . „ .	37200	379·60
ospy . . . . „ . .	212	29·68	kainitu . . . . „ .	3000	105·—
ziemniaków . . „ . .	10034	505·85	kiełki . . . . „ .	550	44·—
mąki . . . . „ . .	3673	838·68	nasiona i saletra „ . . .		763·41
kapusty	6 kóp	12·—	dodzierżawienie łąki . . .		560·—
buraków . . . „ . .	150	1·50	transporty		215·07
za dzierżawę rowów . . .		20·—	smarowidło, oleje		68·39
saletry	250	65·30	roboty kołodziejskie . . .		100.68
żużli	200	12·20	„ kowalskie		251·74
kainitu	200	6·45	wapna 6200 kg		51·40
utrzymanie koni administr. . .		420·—	robocizna		700·—
obora za karmę		3310·51	miotły, cebrzyki i drobne . .		129·86
trzoda za karmę		169·60	mielenie		56·40
zasiewy na rok następny . . .		1692·20	oborze za nawóz		600·—
Razem . .		8160·35	zwrot za zasiewy poprzedniemu rokowi		1347·51
			Razem . .		7778·46

Zestawienie.

	Dochody		Rozchody	
	K.	gr.	K.	gr.
I. Ogólne				
Czynsz dzierżawny i ubezpieczenie			1760	22
II. Inwentarz żywy:				
a) konie	1868	—	1871	—
b) źrebaki	800	—	1150	—
c) bydło	5214	—	4063	—
d) trzoda	260	—	440	—
III. Inwentarz martwy	3681	—	3667	—
IV. Zapasy	3217	29	2659	58
V. Obroty:				
bydło	3607	30	3498	—
konie robocze i źrebaki	504	20	436	76
trzoda	474	—	299	08
produkcya rolna	8160	35	7778	46
Razem	27786	14	27623	10

Po strąceniu czynszu dzierżawnego okazuje się nadwyżka dochodów 1871 K. 04 gr.

Kronika szkoły.

W ciągu roku zwiedzano z uczniami gospodarstwa okoliczne i uczniowie brali też udział w premiowaniach bydła, jakie się odbywały w powiecie.

Z działalności szkoły zauważyć należy, że szkoła prowadziła przy pomocy Stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie doświadczenia porównawcze z odmianami ziemniaków na parcelach 200 m^2, jak również przy pomocy c. k. Zakładu doświaczalnego przy Uniwersytecie Jagiellońskim doświadczenia nawozowe ze saletrą pod owies, z solami potasowemi i kainitem pod ziemniaki i buraki, tudzież z nowemi odmianami owsa.

Szkoła w wielu wypadkach udzielała pomocy i porady zgłaszającym się włościanom w chorobach zwierząt gospodarskich, a przez obsiewanie próbne pojedynczym włościanom ich parcel siewnikiem rzędowym, czyszczenie zboża tryerem pobudza do sprawiania lepszych narzędzi i maszyn. Przez udział nauczycieli i kierownika w Towarzystwie rolniczem szkoła coraz więcej znaczenia i wpływu nabiera.

W ubiegłym roku hospitował szkołę Radca Wydziału krajowego, Dr. Szyszyłowicz dwukrotnie, nadto przewodniczył przy egzaminach końcowych i rocznych.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach.

Kobiernice, 5. października 1905.

Adolf Poniński, w. r.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole za rok szkolny 1904|5.

1. Wiadomości ogólne.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole, otwarta we wrześniu 1898 r. ma za zadanie kształcić przedewszystkiem synów włościańskich na zdolnych gospodarzy praktycznych. Wychowankowie tutejszej szkoły uczą się zarazem racyonalnej uprawy lnu i konopi, tudzież poprawnych sposobów wyrobu włókna z tych roślin (wyprawy tych roślin włóknistych).

2. Skład grona nauczycielskiego.

1. Edmund Bielski, kierownik a zarazem nauczyciel fachowy, uczył na drugim i trzecim roku rolnictwa, rachunkowości i zarządu gospodarczego, kierował zajęciami praktycznemi, oraz prowadził administracyę gospodarstwa i szkoły. Po jego śmierci objął kierownictwo szkoły w marcu 1905:

Przemysław Cholewa, dotychczasowy kierownik szkoły rolniczej w Horodence, który uczył aż do końca roku szkolnego chowu zwierząt domowych, mleczarstwa, nauki zarządu i rachunkowości, oraz kierował praktyką gospodarczą i prowadził administracyę zakładu.

2. Józef Froń, drugi nauczyciel fachowy, uczył chowu zwierząt gospodarskich, mleczarstwa, sadownictwa, nauk przyrodniczych i rysunków; nadto miał poruczony nadzór i kierownictwo nad stajniami, mleczarnią, ogrodami i szkółkami drzew owocowych. W marcu 1905 przeniesiony na stanowisko kierownika szkoły rolniczej w Horodence, a miejsce jego zajął dotychczasowy zastępca nauczyciela fachowego, p. Bronisław Gąsienica, który do marca uczył części rolnictwa ną roku drugim i szczegółową uprawę roślin oraz ustawy rolne na roku trzecim; na I. i II. zaś roku rysunków i kaligrafii. Od marca do końca roku szkolnego uczył rolnictwa, ustaw rolnych i rysunków na III.; na I. i II. roku nauk przyrodniczych, — prowadził ogród okazowy i doświadczalny, oraz był pomocnym kierownikowi szkoły w prowadzeniu wszystkich działów gospodarstwa szkolnego.

3. Roman Sygnarski nauczyciel do nauk elementarnych, uczył języka polskiego, rachunków, historyi i geografii.

4. Witold Obrąpalski, przydzielony w kwietniu 1905 r. w charakterze stypendysty Wydziału krajowego do tutejszej szkoły, uczył botaniki i zoologii i był pomocnym przy prowadzeniu gospodarstwa szkolnego, oraz przy dozorowaniu uczniów.

5. Ks. Karol Marciak udzielał nauki religii obrządku łacińskiego.

6. Ks. Bogdan Polański udzielał nauki religii obrządku greckiego.

7. Wojciech Chłopiński, instruktor i dozorca uczniów, uczył wykonywania robót gospodarczych. Jako praktykantów do pomocy w dozorowaniu gospodarstwa i uczniów używała dyrekcya do 2-go października 1904 Antoniego Rossa, zaś od 1-go stycznia 1905 Józefa Kiełbasę, byłych uczniów tutejszej szkoły.

3. Nauki w szkole udzielane.

Nauka w krajowych niższych szkołach rolniczych dzieli się na teoretyczną i praktyczną. Pierwsza przeważa w okresie zimowym, t. j. od 1-go października do 1-go kwietnia, druga zaś w okresie letnim, t. j. od kwietnia do końca września.

Celem nauki teoretycznej jest wpoić w uczniów zasadnicze wiadomości z nauk ogólnie kształcących, języka polskiego, geografii, historyi, rachunków, nauk przyrodniczych i nauk fachowych. — Przy naukach tych zadaniem każdego nauczyciela jest rozbudzić w uczniach zamiłowanie do przyrody, a przez to do zawodu gospodarczego, przedewszystkiem zaś nauczyć ich myśleć do tego stopnia, by uczeń taki po wyjściu ze szkoły, bądź to na własnem gospodarstwie, bądź też na posadzie jako pomocnik gospodarczy, był w stanie sobie w każdym kierunku radzić.

Nauka teoretyczna uzupełnia się praktycznem wykonywaniem wszelkich robót w gospodarstwie szkolnem, połączonem z wyjaśnieniami, tak, że uczniowi każdemu cel pracy staje się jasnym, ułatwioną mu jest nauka teoretyczna zawodowa, nadto będąc w należytym ciągłym ruchu, ćwiczy mięśnie, nabiera sił i zdrowia.

Nadmienić tu musimy, że w pewnych porach okresu letniego, celem wykonania na czas pewnych nie cierpiących zwłoki prac przy gospodarstwie, nauka teoretyczna na krótszy (z wiosną) lub też dłuższy (w czasie żniw) przeciąg czasu musi być przerwaną.

Ze wszystkich czynności zdają uczniowie szczegółowe sprawozdania kierownikowi szkoły lub jego zastępcy.

Nauka jest udzielaną według podziałów godzin, zatwierdzonych przez Wydział krajowy.

4. Środki naukowe.

Najważniejszym środkiem naukowym i demonstracyjnym, służącym zarazem do ćwiczeń praktycznych dla uczniów jest gospodarstwo szkolne. Oprócz tego posiada szkoła ogród warzywny. pole doświadczalne, okazowe, szkółkę drzew owocowych, małą plantacyę wikliny i chmielarnię.

Na polu doświadczalnem przeprowadza się rozmaite doświadczenia jużto nawozowe, już też z rozmaitymi gatunkami płodów rolnych, mieszankami i roślinami pastewnemi.

Pole okazowe obejmujące 25 arów, obsianem było najrozmaitszemi roślinami uprawianemi i to na poletkach 2 m^2 zajmujących.

Szkółka drzew owocowych coraz lepiej się rozwija i już w przyszłym roku szkoła nie tylko własne potrzeby będzie mogła zaspokoić, ale zarazem po przystępnej cenie odstąpić włościanom, których liczne zamówienia wpływają

Oprócz tego do demonstracyi i cwiczeń przy nauce służy pasieka, składająca się obecnie z 12 pni.

Zbiory środków naukowych są w miarę możności pomnażane. Biblioteka dzieł gospodarskich, naukowych i ludowych jest jeszcze szczupłą i wymaga dość znacznych uzupełnień. Z gazet prenumerowała Dyrekcya 1 dziennik polityczny, 3 gazety treści rolniczej i kilka gazet do czytania dla uczniów.

Do nauki i zajęcia uczniów w porze zimowej, a więc wolniejszej, od prac gospodarskich, służy warstat stolarski i kołodziejski, gdzie uczniowie zajęci bywają naprawą sprzętów gospodarskich, wyrobem koszyków, robieniem modeli i t. p.

Wkońcu nadmienić winniśmy, że ważnym środkiem naukowym jest pracownia lnu i konopi, w której uczniowie przed rozpoczęciem żniw prawie stale byli zajęci i na maszynach i przyrządach ręcznych w wyprawie roślin tych pewnej wprawy pod kierownictwem instruktora już nabrali

5. Frekwencya uczniów.

Z początkiem roku szkolnego 1904/5 wpisano ogółem 52 uczniów, mianowicie na rok III. 16-tu, na rok II gi 18-tu, na rok I. 18-tu. W ciągu roku 3 uczniów wydalono, jednego zaś z powodu zaasenterowania uwolniono. Z pozostałych 48 uczniów z końcem roku było 2 synów właścicieli ziemskich, 3 oficyalistów, 34 włościan, 9 synów nauczycieli, księży, rzemieślników i sług.

Obrządku rzymsko-katolickiego było uczniów 30-tu, obrządku greckiego 18. Przygotowanie naukowe posiadało: 40 uczniów szkołę ludową, 5 uczniów niższe klasy gimnazyalne lub realne, 3 szkołę wydziałową.

Według wieku było: w wieku 25 i 26 lat 2-ch, od 20—23 lat 14-stu; w wieku od 18—20 lat 19-stu, w wieku 16—18 lat 13-tu uczniów.

Egzamina końcowe odbyły się w dniach 23. i 24. czerwca b. r. w obecności p. Dra Ignacego Szyszyłowicza, radcy Wydziału krajowego. Na podstawie egzaminu końcowego z uwzględnieniem postępów nauk w czasie 3-letniego pobytu w szkole i praktycznego uzdolnienia do zawodu gospodarczego otrzymało 16-stu następujących uczniów świadectwa ukończenia nauk:

Bregin Grzegorz, Broda Kazimierz, Romanik Michał, Stanio Franciszek z postępem bardzo dobrym;

Bohorski Michał, Pełech Michał. Szcześniuk Eliasz, Zarucki Michał z postępem dobrym;

Asner Jan, Banat Jan, Czyrnik Stanisław, Kmicikiewicz Wiktor, Kurenda Józef, Partyka Andrzej, Warchomij Jan z postępem dostatecznym;

Kowalczyk Piotr z postępem zaledwie dostatecznym.

Z tych 16-stu uczniów 1 wzięty do wojska, rozpocznie służbę wojskową w październiku, 2-ch ma zamiar wstąpić do Seminaryum nauczycielskiego, 10-ciu otrzymało z polecenia Dyrekcyi posady pomocników gospodarczych przy gospodarstwach większych, 3-ch udało się na razie do domów rodzicielskich.

Z byłych uczniów tutejszej szkoły, o ile wiadomości o nich sięgają, przeważna część znajduje się przy gosdodarstwach większych, a stosunkowo mała liczba ich poświęciła się innym zawodom.

6. Sprawy internatu.

Uczniowie pomieszczeni są w głównym budynku na piętrze w trzech salach sypialnych, gdzie również znajduje się infirmerya, czyszczalnia i sale na zbiory

w parterze znajdują się 3 sale naukowe, umywalnia, pomieszkanie instruktora, pokoik dla ucznia praktykanta i pokoik dla sługi szkolnego, nadto kancelarya Dyrekcyi.

W prowadzeniu uczniów w internacie nie zaszły żadne zmiany. Tryb życia zakładowego, podział czasu na zajęcia praktyczne i naukę pozostał niezmienionym.

Koszt wyżywienia 1-go ucznia, wliczając w to płacę i utrzymanie 4 służby kuchennej i piekarni, wynosił przeciętnie 200 koron; koszt ubrania wraz z praniem bielizny 90 koron. Razem całkowite utrzymanie 290 kor.

Stan zdrowotny uczniów był ubiegłego roku szkolnego wcale zadowalniający — poważniejszych chorób lub też chorób epidemicznych pomiędzy uczniami nie było.

7. Budynki gospodarcze i szkolne.

W budynkach szkolnych i gospodarczych wewnątrz nie zaszły żadne zmiany, przeprowadzono tylko zwykłe ciągłe powtarzające się naprawki konserwacyjne. Zato naprawiono na wszystkich budynkach dachy kryte dachówką które przez panujące tutaj wichry mocno już uszkodzone były.

Nadmienić tu należy, że brak spichlerza w szkole dotkliwie odczuwać się daje i dzisiaj Dyrekcya jest w prawdziwym kłopocie, gdzie i jak pomieścić zboże omłócone.

Również ułożenie chodników około budynków staje się koniecznem, gdyż w porze jesiennej, zimowej i wiosennej, zwłaszcza słotnej przejście nauczycieli i uczniów do stajen staje się utrudnionem.

Wkońcu podnosi Dyrekcya jeszcze jeden bardzo ważny szczegół, który Wydział krajowy niezawodnie przychylnie w niedługim czasie załatwić raczy, t. j. wybudowanie kaplicy szkolnej. Szczegół ten jako bardzo ważny podnosi Dyrekcya z powodu zbytniego oddalenia od miasta Krosna.

8. Gospodarstwo szkolne.

Cały obszár gruntów do szkoły należących, wydzierżawionych od gminy miasta Krosna, wynosi 54 morgów, czyli 31 ha 20 ar., a w tych:

roli 37 morg. czyli łąk i pastwisk	20 ha 14 ar.
z kulturą wikliny i chmielarnią . .	4 „ 36 „
ogrodu warzywnego szkolnego . .	— „ 54 „
ogrodów warzywnych dla nauczycieli	— „ 66 „
dziedzińce i place budowlane . .	2 „ 20 „
pola okazowe doświadczalne i szkółki drzew owocowych . . .	1 „ 10 „
drogi i nieużytki	1 „ 20 „
jak wyżej	31 ha 20 ar.

Całe gospodarstwo rolne dzieli się na 3 odrębne działy. Na każdym dziale zaprowadzony będzie w przyszłości osobny płodozmian, co dotychczas było utrudnionem, zwłaszcza wobec dokonanej dopiero w r. 1903 melioracyi gruntów na 20 morgach.

Odrębne te działy są:

a) Pole tak zw. „Widacz“ obejmujące 14 morgów czyli okrągło 8 ha.

b) Pole za „Parkanem“ obszaru 7 morgów czyli 4 ha.

c) Pole „Za gościńcem“ obszaru 14 morgów czyli 8 ha, wydzierżawione od miasta Krosna w r. 1901 na okres 6-letni z zastrzeżonem prawem dzierżawy dalszej przy 5% zwyżce czynszu dzierżawnego. Do tego pola przyłączono 2 morgi pastwiska przed gościńcem wzdłuż drogi dojazdowej.

Każde z tych pól podzielone jest na 8 równych działów.

Łąka zajmująca przestrzeń $1^1/_2$ ha, poprawiona, o ile się to dało, daje znacznie już lepszy porost traw, potrzebuje jednak dalszych starań, głównie wyrównania i dobrego znawożenia, a zarazem podsiania groszkami i wyczkami.

Pastwisko dawniejsze od strony południowej, obejmujące obecnie $1^1/_2$ ha, jest bardzo słabe i o ile miejscowe siły na to pozwolą, musi być w ciągu następnego roku w zupełności odnowionem. Część dawnego pastwiska na „Widaczu“, obejmująca przestrzeń około $1^1/_2$ ha, została zregulowaną w roku 1902 i w niższem położeniu założono kulturę wikliny, w wyższem chmielarnię. Tak kultura wikliny jak i chmielarnia rozwijają się bardzo pomyślnie.

W stanie inwentarza żywego utrzymywanego w gospodarstwie szkolnem, nie zaszły żadne uwagi godne zmiany. Tak samo jak lat poprzednich utrzymywało się 4 konie robocze, z których jedna para jako już bardzo zużyta, nieodpowiednia zatem dla gospodarstwa, zastąpioną być musiała końmi nowymi; 9—10 sztuk krów, 1 buhaja, 1 buhajka i 4—5 sztuk młodzieży, w końcu 4—5 sztuk trzody chlewnej do chowu, która jednakowoż z powodu przekształcenia matek i powtarzających się częstych chorób, jużto zaraźliwych, już też rzucania słabowitych prosiąt niemożliwych do wychowu, w przeważnej części wysprzedane być musiały, a po gruntownej dezynfekcyi chlewni nowo zakupionymi zastąpione być muszą.

Bydło utrzymywane w gospodarstwie tutejszem szkolnem jest t. zw. bydło czerwone rasy polskiej. Między temi jest 4 krowy i 1 buhaj własnością komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, dane tutejszej szkole jeszcze w r. 1899, jako bydło stanowiące oborę zarodową. Krowy te stosunkowo są mało mleczne, a nawet tuberkuliczne, dlatego też w przyszłości, mając nader piękny przychowek od krów własnych, dążyć będzie Dyrekcya do całej własnej obory bydła czerwonego, starając się zarazem utrzymywać bydło możliwie wysoko mleczne.

Wydajność mleka w r. gosp. 1904/5 wynosiła ogółem 26.947 litrów, a więc o 7.184 l. więcej, aniżeli roku poprzedniego.

Z ilości tej sprzedano do Krosna 8.170 l. po 16 groszy, w gospodarstwie dla cieląt i trzody chlewnej pozostało 1.728 l., resztę zaś 17.108 litrów oddano do mleczarni, która prowadzoną jest na rachunek kuchni szkolnej.

Rezultaty wydajności mleka krów przez cały rok stale w gospodarstwie utrzymywanych były następujące:

Nazwa krowy	Mleczność	Przeciętna zawartość tłuszczu %	Waga przeciętna krowy
Późna	3.386·5	3·6	500 kg.
Żaba	3.333·5	4·1	490 „
Grażyna	3.175·—	3·4	410 „
Koza	2.927·—	4·1	445 „
Kalina	2.923 5	3·8	490 „
Danusia	2.599·—	4·2	450 „
Sikora	2.463·—	4·2	460 „
Sarna	2.397·—	4·6	450 „

Pierwiastek t. j. „Maliny“, która z powodu słabości dała 1587·5 l. i „Pięknej“, która za 2 mies. i 7 dni dała 674 l. mleka i sprzedanych krów nieodpowiednich do chowu, t. j. „Baśki“, która za 2 mies., 10 dni dała 496 l. i „Tyroli“, która za 4 mies. i 21 dni dała 985 l. mleka, nie można pod wyż podane podporządkować.

Z powyższego zestawienia wynika, że:

a) Mleczność przeciętna u krowy wynosi 2.900 litrów, w porównaniu do roku ubiegłego o 101 litr więcej.

b) Waga przeciętna krowy 460 kg.

c) Na 100 kg. żywej wagi wypada mleka 630 litrów.

d) Przeciętna zawartość tłuszczu wynosi okrągło 4%.

Wynik stanu majątkowego gospodarstwa szkoły rolniczej w Suchodole za rok 1904|5.

Porównanie inwentarzy gospodarczych.

1. Inwentarz żywy.

a) Konie.

Dnia 1. lipca 1904.		Dnia 1. lipca 1905.	
Wartość według sprawozdania roku ubiegłego	800 K	1. Koń wałach gniady . . .	300 K
		2. „ „ kasztan . . .	220 „
		3. Klacz „Dereszka“	200 „
		4. „ „Bułanka“	160 „
		5. Wałach przychowany ciemno-gniady 3 l.	350 „
Razem . .	800 K	Razem .	1.230 K

b) Bydło.

Wartość bydła według sprawozdania roku ubiegłego . .	3.029·62	1. 10 krów żywej wagi 4.567 po 40 gr.	1.826·80
		2. 6 jałówek żywej wagi 1.625 po 50 gr.	812·50
		3. 1 buhajek 16 mies. wagi 338 po 50 gr.	169·—
		4. 2 cieląt wagi 135 po 60 . .	78·—
		5. ½ wartości buhaja	180·—
Razem . .	3.029·62	Razem . .	3.066·30

c) Świnie.

Wartość świń według sprawozdania roku ubiegłego . .	612·50	1. 2 lochy matki wagi 390 kg. po 60	330·—
		2. 2 loszki 165 kg. po 60 .	
		3. 1 wieprzek 45 kg. po 70 .	31·50
		4. 11 prosiąt 2 tygodniowych	66·—
Razem . .	612·50	Razem . .	430·50

2. Inwentarz martwy.

Dnia 1. lipca 1904.		Dnia 1 lipca 1905.	
Stan inwentarza martwego .	4.259·67	Stan inwentarza martwego .	4.420·15

Zapasy w materyałach.

Dnia 1. lipca 1904.				Dnia 1. lipca 1905.			
254 kg.	owsa po 14 K. . .	K	35·56	200 kg.	owsa po 17. . . .	K	37·40
120 „	bobiku po 17 . . .		20·40	155 „	grochu po 28 . . .		43·40
8 „	nasienia konopi . .		2·40	3.000 „	siana łąk po 4 . .		120·—
30 „	„ lnu . . .		8·40	7.200 „	„ koniczu po 5 .		360·—
1.460 „	łodyg lnu wymocz. .		147·—	3.897 „	słomy po 3 . . .		116·91
2.025 „	ziemniaków po 5 . .		101·25	1.841 „	kartofli po 4 . . .		73·64
13 „	nasion buraków . .		5·20	8 „	nasienia konopi . .		2·40
46 „	grochu		9·20	1.470 „	słomy lnu		147·—
216 „	wyki po 18		38·88	715 „	pakuł po 15 . . .		10·72
1.635 „	siana koniczyny . .		98·10	7 „	nas. koniczu po 1·70		11·90
	Do przeniesienia . .	K.	466·39		Do przeniesienia . .		933·37

	Z przeniesienia . .	466·39		Z przeniesienia . .	923·37
2.877 kg	słomy zakup. po 5 .	143·85	21 kg.	nasienia buraków po 75 . . .	15·75
37 „	otrąb po 11	4·07	2 „	nasien. marchwi po 1·80	3·60
300 „	kiełków słodowych .	33·—	209 „	otrąb po 13	27·17
2½ „	smaru	—·50	700 „	superfosfatu po 16 .	112·—
40 „	saletry chilij. . . .	10·—			
600 „	superfosfatu po 16 .	96·—			
	Razem . .	753·81		Razem . .	1081·89

Zestawienie obrotu produktów rolnych za r. 1904/5.

Nazwa płodu	Stan 1/7 1904	Zbiór w roku 1904			Dokupiono	Ogółem było	Rozchód				Stan 1/7 1905
		ziarna	słomy, siana	głąbi			wysiano	sprzedaż stronom	porach. szkole	skarm.	
	kilogramy										
Żyto celne . . .	—	10533	—	—	—	10533	1138	6126	3269	—	—
„ poślednie .	—	43	—	—	—	43	—	—	—	43	—
Pszenica celna .	—	3473	—	—	—	3473	178	1809	1442	44	—
„ poślednia	—	105	—	—	—	105	—	25	—	80	—
Jęczmień . . .	—	—	—	—	150	150	140	—	—	10	—
Owies . . . ,	254	4012	—	—	7500	11766	845	175	69	10457	220
Bobik . . .	120	200	—	—	150	470	190	—	—	280	—
Bób	—	44	—	—	—	44	—	—	—	44	—
Groch	46	—	—	—	650	696	396	—	145	—	155
Wyka	216	—	—	—	150	366	366	—	—	—	—
Koński ząb . .	—	—	—	—	70	70	70	—	—	—	—
Siano łąkowe .	—	—	6000	—	6259	12259	—	—	—	9259	3000
„ konicz . .	1635	—	19700	—	—	21335	—	—	—	14135	7200
„ mięszanka	—	—	20000	—	—	2000	—	—	—	2000	—
Pasze zielone .	—	—	—	81766	—	81766	—	—	—	81766	—
Słoma	2877	—	42451	—	5050	50378	—	—	—	46481	3897
Kartofle . . ,	2025	—	—	23206	340	25571	5149	—	13192	5139	1841
Buraki	—	—	—	29500	—	29500	—	—	—	29500	—
Siemię lniane .	30	84	—	—	—	114	—	114	—	—	—
„ konopne .	8	—	—	—	—	8	—	—	—	—	8
Len, łodyg wymocz.	1470	—	385	—	—	1855	—	przerobiono 385	—	—	1470
Nasienie konicz.	—	—	—	—	130	130	123	—	—	—	7
„ traw .	—	—	—	—	40	40	40	—	—	—	—

Nazwa płodu	Stan 1/1 1904	Zbiór w roku 1904			Dokupiono	Ogółem było	Rozchód				Stan 1/1 1905
		ziarna	słomy. siana	głąbi			wysiano	sprzedaż stronom	porach. szkole	skarm.	
	kilogramy										
Nasienie buraków	13	—	—	—	48	61	40	—	—	—	21
„ marchwi	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	2
Chmiel	—	—	31	—	—	31	—	31	—	—	—
Kapusta . . .	—	—	—	kopy 257½	—	kopy 257½	—	210	47½	—	—
Otręby , . . .	37	—	—	—	6800	6837	—	—	—	6628	209
Kiełki słodowe .	300	—	—	—	—	300	—	—	—	300	—
Makuch lniany .	—	—	—	—	2328	2328	—	—	—	2328	—
Sól , ...	—	—	—	—	50	50	—	—	—	50	—
Saletra chilij. .	40	—	—	—	200	240	240	—	—	—	—
Superfosfat . .	600	—	—	—	1000	1600	900	—	—	—	700

Obroty bieżące w roku 1904/5.

Rachunek produkcyi zwierzęcej.

Dochody.

a) konie robocze:

Gotówką:

Zarobek postronny . . . . . 37·—
Sprzedaż 2 koni starych . . . 137·28

Porachunkiem:

Za dostawę węgla i drzewa dla kuchni . . . . . 170·—

We własnem gospodarstwie:

Roboczych dni parokonnych 360 . . —
Produkcya nawozu . . 350 q —

Razem . . 344·28

Rozchody.

Gotówką:

Robota rymarska . . . . . 170·80
„ kowalska . . . . . 98·72
Lekarstwa . . . . . —·75
Kupno koni . . . . . 435·69
Stanowienie klaczy . . . . . 9·50
Strychulce . . . . . 8·24
Wydatki przy sprzedaży konia 2·—
Oświetlenie . . . . . 14·52
Owsa 2305 kg. . . . . 359·96
Siana łąk. 6259 kg. . . . . 754·47
Otrąb 37 kg. . . . . 4·07
Soli kg. . . . . 0·55

Porachunkiem:

Praca uczniów . . . . . 48·—

Z własnego gospodarstwa:

Owsa . . . . . 3167 kg.
Siana łąk. . . . . 886 „
Siana konicz. . . . 3586 „
Mięszanek . . . . 424 „
Poślad żyto . . . . 43 „
Słomy . . . . . 5495 „
Bobiku. . . . . 44 „
Słomy na ściółkę. . 3650 „

Razem . . 1907·27

Dochody: *b*) konie administracyjne: Rozchody:

pasza spożyta:

2434 kg.	owsa	374·99
3335 „	siana kon.	282·15
1035 „	„ łąk.	76·20
2015 „	słomy	95·56
80½ „	makuchu	11·27
	Razem	840·17

c) Bydło rogate.

Gotówką

Sprzedaż 3 jałówek	530·—
„ 4 cieląt	116·—
Skokowe	75·—
Internat w Krośnie 8110 litr. mleka po 16 gr.	1297·60

Porachunkiem szkole:

17108·5 l. mleka	1932·84

We własnem gospodarstwie:

Wyprodukowano nawozu 3500 q	
Razem	3951·44

Gotówką

2546 kg.	owsa	397·65
5050 „	słomy	338·35
88·5 „	bobiku	15·04
5368·5 „	otrąb	709·46
44 „	soli	4·44
1897 „	makuchu	266·54
300 „	kiełków	33·—
Sprowadzenie 2 krów		23·80
Przybory stajenne		17·90
Leczenie krów		40·20
Ścierki i powązki		4·72
Mączka kostna		15·86

Porachunkiem:

Oświetlenie	27·84
Z mlecz. mleka chud. 1044½ l.	48·60
Praca uczniów przy obsłudze	120·—

Z własnego gospodarstwa:

1079 kg.	siana łąkowego	—·—
7214 „	„ koniczu	—·—
1576 „	mięszanki	—·—
5504 „	słomy	—·—
29500 „	buraków	—·—
81766 „	paszy zielonej	—·—
1228½ „	litrów mleka peł.	—·—
1671·0 „	słomy na ściółkę	—·—
	Razem	2063·40

d) Świnie.

Gotówką:

Sprzedano 3 lochy	390·—
„ 1 loszkę	86·—
„ 3 wieprzki	182·—
„ 9 prosiąt	107·—

Porachunkiem szkole:

140·35 kg. mięsa	137·95

We własnem gospodarstwie:

Wyprodukowano nawozu 300 q	
Razem	902·95

Gotówką:

Mączka kostna		10·—
5 kg.	owsa	0·77
191·5 „	bobiku	32·55
1222·5 „	otrąb	161·37
1 „	soli	0·11
350 „	makuchu	49·26
Stanowienie, paszp., kastr itp.		13·38
250 kg.	ziemniaków	6·25
Naprawy i dorobienie koryt		17·—
Zabicie 2 świń		8·40

Porachunkiem:

Za nabiał kuchni	9·86
Światło i opał	38·64
Praca uczniów przy obsł.	48·—

Z własnego gospodarstwa:

8057 kg.	słomy na ściółkę	—·—
5139 „	ziemniaków	—·—
	Razem	395·59

Dochody:		e) Kury.	Rozchody:	
Stan 1. lipca:			Kupno 10 kur i 1 koguta . . .	33·74
8 kur i 2 koguty po 4 K . .	40·—		1 kogut i gniazdo	25·49
Za sprzedany drób	29 70		1 „	7·33
			Kapłonienie	5 10
Porachunkiem szkole:			We własnem gospodarstwie:	
204 sztuk jaj	16 61		Karma, różne odpadki . . .	—·—
Razem .	86·31		Razem .	71·66

2. Rachunek produkcyi roślinnej.

175 kg. owsa	28·—	za nasiona i nawozy sztuczne .	1204 68
1809 „ pszenicy	309·—	czynsz dzierżawy za pole . .	1462·—
6126 „ żyta	829·80	ubezpieczenie plonów od gradu i ognia	105·82
210 kóp kapusty	456·40	naprawy sprzętów i dokupno nowych oraz tyki	809·45
31 kg. chmielu	74·40	robocizna	275·95
wiklina	62·04	93·3 m. płótna na siatki do chmielu	83·70
nasienie lnu i włókno	92·34	za plewy i odpadki lniane . .	66·75
25 kg. pośladów	4·—	mlewo zboża	19 03
za drzewa	60·26	dowóz kapusty na kolej . . .	7·20
za warzywa	4·60		
zarobek uczniów przy przer. obcego lnu	76·27	Porachunkiem:	
Porachunkiem szkole:		Praca uczniów 36 po 24· . .	864·—
3269 kg. żyta	382 56		
1442 „ pszenicy	176·85		
69 „ owsa	10·89		
145 „ grochu	37·70		
13192 „ ziemniaków	648·03		
47½ kopy kapusty	86·04		
jarzyny	12·—		
zwrot za karmę koni administr.	840·17		
Razem . .	4206·76	Razem . .	4898·58

Zestawienie.

	Dochody		Rozchody	
	K.	g.	K.	g.
I. Stan inwentarza żywego:				
a) konie robocze	1.230	—	800	—
b) krowy	3.066	30	3.029	62
c) świnie	430	50	612	50
II. Stan inwentarza martwego	4.420	15	4.259	67
III. Zapasy w płodach i produktach rolnych . .	1.081	89	753	81
A. Rachunek produkcyi zwierzęcej:				
a) konie robocze	344	28	1.907	27
b) krowy	3.951	44	2.063	40
c) świnie	902	95	395	59
d) kury	86	31	71	66
B. Rachunek produkcyi roślinnej łącznie z czynszem dzierżawnym	4.206	76	4.898	58
Razem	19.720	58	18.792	10
Czysty zysk zatem wynosi	928 koron 48 groszy			

Kronika szkoły.

W dniu 25-go lutego 1905 zmarł kierownik szkoły ś. p. Edmund Bielski. Zmarły był poprzednio nauczycielem w szkole Czernichowskiej, pracował przez pewien czas jako nauczyciel wędrowny, kierował niższą szkołą rolniczą w Kobiernicach, a w r. 1898 objął kierownictwo szkoły rolniczej w Suchodole.

O zmianach w składzie grona nauczycielskiego w r. 1904/5 wspomniała już Dyrekya na innem miejscu sprawozdania.

W ciągu roku zwiedzali szkołę J. W. Radca dworu Władysław Struszkiewicz, Radca Wydziału krajowego Dr. Ignacy Szyszyłowicz kilkakrotnie, również opiekun szkoły W. P. Waleryan Stawiarski.

Wkońcu zaznacza Dyrekcya, że okoliczni gospodarze i włościanie zwracali się także w ubiegłym roku do szkoły w różnych sprawach o poradę, a grono nauczycieli służyło zgłaszającym się najchętniej fachowemi informacyami i pouczeniami.

Kierownik zakładu uczestniczył w kursie kontroli mleczności, urządzonym przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w Gross-Enzersdorf pod Wiedniem w listopadzie 1904 r.

Z Dyrekcyi krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole.

Suchodół, dnia 28. sierpnia 1906.

Przemysław Cholewa. *w. r.*

Drukarnia Ludowa we Lwowie

LW. 6.021/907. We Lwowie, dnia 18. stycznia 1907.

Aleg 25

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok 1905|06.

Wysoki Sejmie!

Zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego przyjął Wys. Sejm do wiadomości na posiedzeniu w dniu 15. listopada 1905. roku.

Sprawozdanie, jakie obecnie przedkładamy Wys. Sejmowi o tej szkole, nie odnosi się do całego roku szkolnego 1905/6, gdyż niestety, z początkiem maja 1906. Wydział krajowy wyczerpawszy poprzednio wszystkie środki, zmuszony był zarządzić zamknięcie szkoły.

Przykrem jest zamknięcie każdego zakładu naukowego, w tym wypadku tem ciężej przyszło Wydziałowi krajowemu wydać podobne zarządzenie, skoro chodziło o zamknięcie jedynej szkoły lasowej z polskim językiem wykładowym i jedynej takiej szkoły na ziemiach polskich, a do tego, że stać się to miało z powodu krnąbrnego zachowywania się młodzieży i uchylania się jej z pod obowiązujących przepisów.

Do szkoły z początkiem roku zapisało się 56 uczniów, w tej liczbie dziewięciu ze świadectwem dojrzałości, zatem frekwencya okazała się wyższą niż w szeregu lat poprzednich, taka, jaką zaledwie kraj. szkoła gospodarstwa lasowego pomieścić może, ze względu na szczupłe ubikacye. Na pierwszy rok nauki przyjęto 33 uczniów, w tej liczbie bez egzaminu wstępnego 11 stu, na podstawie egzaminu 16-stu i 6-ciu repetentów. Na II. roku było zapisanych 18 uczniów, wreszcie na III. najmniej, gdyż tylko 5-ciu.

Już w listopadzie 1905 wystąpiła między tą młodzieżą agitacyjna robota kilku jednostek z pomiędzy uczniów, zmierzająca do tego, aby wymódz na władzy szkolnej usunięcie lub niestosowanie obowiązującego od początku istnienia szkoły przepisu o przepytywaniu uczniów w ciągu kursu i uwzględnianiu wyników tego pytania przy klasyfikacyi kursowej. Agitacya ta doprowadziła do tego, że deputacya uczniów oświadczyła wobec grona nauczycielskiego, że jeżeli przepis o przepytywaniu w ciągu kursu i uwzględnianiu tegoż przy klasyfikacyi nie zostanie uchylony, uczniowie przestaną chodzić na wykłady. Wówczas jednakże udało się Wydziałowi krajowemu wpłynąć na uspokojenie umysłów, skłonić młodzież do dalszej nauki i do poddania się przepisom szkolnym które, jak im oświadczono, nie mogą być cofnięte, tem bardziej, że w średniej szkole są potrzebne i obowiązują młodzież we wszystkich równorzędnych zakładach naukowych, w szczególności zaś w wyższych szkołach lasowych innych krajów austryackich. Ta stanowcza odpowiedź Wydziału krajowego odniosła na razie pożądany skutek, uczniowie w ciągu kilku następnych miesięcy bywali przepytywani i odpowiadali na pytania. Utrwalenie tego stosunku nadal, niezawodnie w pewnej mierze zależało od zastanowienia się samej młodzieży, lecz nie mniej i od zgodnej i jednomyślnej postawy grona nauczycielskiego.

Egzamina kursowe w szkole lasowej odbyły się w dniach od 14—23. lutego 1906. Wynik tych egzaminów nie był zadawalniający, widocznie w tych stosunkach nie mogło być inaczej, skoro czas zamiast na naukę zużywała młodzież na agitacyjną robotę. Z 33 uczniów I. roku zasiadło do egzaminu tylko 19, z tych zdało 7 uczniów, 10 zaś otrzymało niedostateczny postęp z jednego przedmiotu, 2 zaś z dwóch przedmiotów. Na drugim i trzecim roku wypadł egzamin cokolwiek lepiej, gdyż zdało go 11 uczniów z II. roku, a trzech z III. roku, to jest tylu, ilu poddało się temu egzaminowi.

Chwilowo ułagodzone stosunki, nie dawały jednak pewności, że spokój trwale już został zapewniony w szkole, że odtąd prawidłowo zakład ten funkcyonować będzie, zajęty wyłącznie nauką udzielaną młodzieży. Ferment oporu i niezadowolenia wśród uczniów, podsycany bezustannie przez kilka jednostek niewytrawnych a lekkomyślnych, wyobrażających sobie, że na tej drodze zrównają się z akademikami, jakkolwiek przycichł na razie, wnet wystąpił tem silniej, jako czynnik rozkładowy.

Bez żadnej nowej przyczyny, usprawiedliwiającej chociażby dla pozoru tylko nierozważny krok, z końcem kwietnia deputacya uczniów zjawiła się znowu w Dyrekcyi szkoły, oznajmiając, że odtąd żaden z uczniów na pytania z poszczególnych przedmiotów odpowiadać nie będzie. Oświadczenie tej samej treści przesłane zostało również i Wydziałowi krajowemu, opatrzone podpisami wszystkich uczniów.

Gdy wszystkie zabiegi i życzliwe upomnienia Szefa dep. III. nie potrafiły nakłonić młodzieży, aby przyszła do zastanowienia, wówczas Wydział krajowy widział, że nie pozostało mu nic już innego, jak szkołę zamknąć. Rozporządzeniem z dnia 5. maja 1906 LW. 46.681 krajowa szkoła gospodarstwa lasowego zamkniętą została, , a jednocześnie upoważniona została Dyrekcya do ogłoszenia nowych wpisów w dniu 7., 8. i 9. maja.

Wskutek terorystycznej presyi wywartej na kolegów przez przywódców strejku, którzy patrolowali na około szkoły, w oznaczonym terminie zaledwie kilku uczniów zgłosiło się do zapisu, dlatego szkoła nie została już otwartą do końca roku szkolnego.

Wypadek zamknięcia szkoły nie mógł być dla szerszych kół naszego społeczeństwa sprawą obojętną, nic dziwnego zatem, że echa tych zajść, jakich widownią była kraj. szkoła gospodarstwa lasowego, dotarły do prasy i wywołały ożywioną w tym przedmiocie dyskusyę. Żałować tylko należy, że niektóre z artykułów, jakie się w tej sprawie pojawiły w szpaltach dzienników, a nawet w pismach fachowych, nie przedstawiły całego zajścia w właściwem świetle, opierając się na jednostronnej, a często mylnej informacyi. Uczniowie wiedzieli dobrze, że w opinii publicznej karygodny ich postępek, który spowodował zamknięcie zakładu, nie znalazłby żadnej pobłażliwości i usprawiedliwienia, gdyby wyjawili właściwe pobudki powodujące ich krok nierozważny. Nie mogąc się przyznać otwarcie, że nieposłuszeństwo ich wobec władz szkolnych powstało wyłącznie z tego powodu, że władze te chciały sposobem przepytywania kontrolować ich pilność a wpływać na ciągłość nauki, podawali motywa swojego postępku wręcz odmienne a z prawdą niezgodne, mianowicie te, że Wydział krajowy dążył do obniżenia naukowego poziomu szkoły i przemienienia tego zakładu na niższy, oni zaś chcieli oprzeć się temu, ażeby ratować ten jedyny wyższy zakład leśniczy na obszarze ziem polskich.

Tymczasem Wydział krajowy w całem swojem postępowaniu dążąc do utrzymania kraj. szkoły gospodarstwa lasowego, jako zakładu naukowego, odpowiadającego wyższym klasom szkoły średniej, bynajmniej nie wykluczał przez to możności powstania obok niej wyższej szkoły lasowej, z charakterem akademickim, gdyby znalazły się warunki do założenia jej potrzebne. Wydział krajowy sądził jednakże i sądzi, że w kraju naszym potrzeba dziś przedewszystkiem takiej szkoły, jaką Wysoki Sejm chciał mieć od r. 1874, t. j. szkoły odpowiadającej wyższym klasom szkoły średniej i że należy dążyć do stopniowego udoskonalenia jej, nie zaś do zwinięcia lub zastąpienia jej przez inną wyższego czy niższego typu.

Stanowisko Wydziału krajowego w sprawie szkoły lasowej, podzielane w sprawozdaniach Komisyi gospodarstwa krajowego, przyjętych przez Wysoki Sejm, określił jasno i wyraźnie Szef departamentu III. w przemówieniu swojem na Walnem zgromadzeniu galic. Towarzystwa leśnego 14. sierpnia 1906. Zaprzeczywszy jak najbardziej stanowczo, żeby Wydział krajowy dążył przez zmianę planu naukowego do obniżenia poziomu naukowego w szkole, przypomniał on, że zadaniem młodzieży szkolnej jest być przyszłością ojczyzny, do pracy dla siebie i dla ojczyzny przygo-

towywać się przez naukę, a nie dyktować, jakie mają być przepisy szkolne. Następnie zaś powiedział:

„Wszelkie propozycye istotnego podniesienia poziomu naukowego szkoły doznają zawsze najprzychylniejszego przyjęcia, skądkolwiekby wychodziły, natomiast propozycyi, żeby wolno było chodzić lub nie chodzić do szkoły, odpowiadać lub nie odpowiadać na pytania nauczycieli, Wydział krajowy nie może brać pod rozwagę jako sprzecznej z organizacyą i zadaniem fachowej szkoły i z dobrem uczniów, z słusznemi wymaganiami rodziców, opiekunów i społeczeństwa, i z wyraźną wolą Sejmu".

Stojąc od początku w sprawie szkoły lasowej na tem stanowisku, Wydział krajowy rad był niemniej w tej ważnej sprawie wysłuchać opinii sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, tem bardziej, że sekcya ta sprawuje zarazem obowiązki kuratoryi tego zakładu krajowego. Ponieważ zaś jednocześnie z fachowych kół leśniczych w kraju, a przedewszystkiem z gal. Towarzystwa leśnego doszła nas prośba, aby przy ankiecie, która ma obradować nad krajową szkołą lasową, mogli niemniej objawić swoje zapatrywanie i wybitniejsi przedstawiciele leśnictwa, przeto Wydział krajowy uwzględniając to słuszne żądanie, postanowił zaprosić na posiedzenie sekcyi stałej znaczniejszą ilość wybitniejszych leśników.

Z uwagi zaś, że od dłuższego czasu opracowywano na konferencyach grona nauczycielskiego w krajowej szkole gospodarstwa lasowego i w Wydziale krajowym zmianę dotychczasowych przepisów obowiązujących uczniów tej szkoły i zmianę planu naukowego, a projekta tych zmian były już gotowe, Wydział krajowy na porządek obrad mającej się zebrać sekcyi stałej postawił i dwa projekty w ścisłym związku pozostające z przedmiotem obrad zwołanej Komisyi.

Posiedzenie sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych odbyło się w dniu 17. września 1906 r. W posiedzeniu tem oprócz członków sekcyi wzięli udział jako zaproszeni goście pp.: Kazimierz hr. Szeptycki, wiceprezes gal. Towarzystwa leśnego, Herman Scheuring, c. k krajowy inspektor lasowy, Kazimierz Acht, radca c. k. dyrekcyi domen i lasów państwowych, Jan Ligman, emer. dyrektor lasów, Władysław Wiśniowski, zarządca dóbr i lasów, Stanisław Kowalski, dyrektor lasów, a nadto z krajowej szkoły lasowej dyrektor Małaczyński i profesor Demianowski.

Kilkugodzinne obrady tej Komisyi i szczegółowa dyskusya, w której zabierali głos wszyscy zaproszeni członkowie, przekonała Wydział krajowy, że w zasadniczych punktach dotyczących krajowej szkoły gospodarstwa lasowego, nie zachodzą żadne różnice między zapatrywaniami Wydziału krajowego a ogółem nietylko członków sekcyi stałej, ale niemniej i zaproszonych zawodowych leśników. W szczególności ujawniła się w dyskusyi jednomyślność opinii na potrzebę zachowania dotychczasowego charakteru szkoły, jako średniego zakładu naukowego. Pod tym względem nie było dwóch zdań, jakkolwiek były wyrażone życzenia, aby w przyszłości mógł powstać w kraju osobny wyższy instytut leśny, a przynajmniej, zanimby do tego przyjść mogło, aby utworzoną została katedra leśnictwa bądź przy studyum rolniczem w Krakowie lub też przy szkole politechnicznej we Lwowie.

Również i co do przepisów szkolnych nie zaznaczyły się w dyskusyi żadne znaczniejsze różnice zapatrywań, zgodzono się, że przepisy dla uczniów krajowej szkoły gospodarstwa lasowego powinny we wszystkich szczegółach odnoszących się do dyscypliny szkolnej ściśle odpowiadać wymogom i charakterowi średniego zakładu naukowego, że zatem w przepisach tych nie powinno się znajdować nic takiego, coby tolerować mogło na przyszłość dowolność uczenia się lub uczęszczania do szkoły. W szczególności uznano za potrzebny w tej szkole przepis odnoszący się do przepytywania uczniów w ciągu roku szkolnego, który, jak wiadomo dla uczniów nie odznaczających się zbytnią pilnością, był zawsze niemiłem obostrzeniem, krępującem swobodę nieuczenia się. Odnośny ustęp, zgodny w głównej treści z postanowieniami dotychczasowemi w przepisach szkolnych opiewać odtąd będzie:

„§. 12. O postępach uczniów obowiązani są wykładający nauczyciele przekonywać się, przesłuchując ich w ciągu półrocza tak podczas lekcyi jak podczas repetytoryów. Wynik tego egzaminowania będzie uwzględnionym przy klasyfikacyi półrocznej".

Plan naukowy, obowiązujący dotąd w krajowej szkole gospodarstwa lasowego nie różnił się zasadniczo od planów, jakie mają wszystkie średnie zakłady naukowe lasowe w innych prowincyach austryackich, nie wymagał zatem żadnych

*

ważniejszych zmian i uzupełnień. Wszystkie przedmioty tak fachowe jak i pomocnicze wykładane w innych średnich szkołach lasowych były i są uwzględnione w programie naukowym naszej szkoły. Okoliczność, że czasem wypadało ze względów technicznych połączyć dwa pokrewne przedmioty i oddać ten wykład jednemu i temu samemu profesorowi, n. p. botanikę leśną z ogólną botaniką, nie może świadczyć o obniżeniu poziomu naukowego szkoły, ani nawet o przykładaniu mniejszej wagi do tych przedmiotów.

W nowym planie, jaki odtąd obowiązywać będzie w krajowej szkole gospodarstwa lasowego wprowadzono jako osobny wykład: geometryę wykreślną, która dotychczas udzielaną była przy rysunkach technicznych. Obecnie przeznaczono na tę naukę po 1 godzinie wykładowej w obu półroczach roku I. Zamiast klimatologii wykładaną będzie na przyszłość osobno botanika leśna w zimowem półroczu roku II. Pozatem w nowym planie naukowym poczyniono tylko kilka drobniejszych zmian w ilości godzin wykładowych pewnych przedmiotów i dokonano przeniesienia pewnych wykładów na inne półrocza.

W ten sposób zmienione przepisy i nowy plan naukowy zaczęły obowiązywać począwszy od nowego roku szkolnego 1906/7. Zmiana, jaka zaszła skutkiem wprowadzenia nowego planu naukowego w ilości godzin wykładowych, spowodowała Wydział krajowy do stosunkowego unormowania wynagrodzeń, pobieranych przez docentów: języka polskiego i niemieckiego, matematyki, zarysu inżynieryi i chemii ogólnej. Tem się tłómaczą różnice jakie skutkiem tego wprowadzone zostały do preliminarza szkoły na r. 1907 w Rubr. I. wydatków poz. 4.

W personalu nauczycielskim szkoły zaszła tylko jedna zmiana. Mianowicie po ustąpieniu dra Opolskiego powierzył Wydział krajowy docenturę chemii i ćwiczeń laboratoryjnych p. Bronisławowi Duchowiczowi, profesorowi I. szkoły realnej we Lwowie, który ten przedmiot wykłada w krajowej szkole gospodarstwa lasowego począwszy od nowego roku szkolnego 1906/7. Skutkiem zmiany docentów zaszła zarazem potrzeba zmiany laboratoryum. Dotychczas korzystała szkoła lasowa przy ćwiczeniach z chemii dzięki uprzejmości prof. Radziszewskiego z laboratoryum uniwersyteckiego; obecnie należało pomyśleć o innem pomieszczeniu. Zmiana ta i tak musiałaby zresztą nastąpić z powodu przepełnienia instytutu chemicznego Uniwersytetu własnymi słuchaczami. Trudność, jaka z tej przyczyny na razie powstała, z łatwością dała się jednak usunąć, skoro Rada szkolna krajowa zgodziła się na to, aby prof. Duchowicz z uczniami szkoły lasowej ćwiczenia laboratoryjne mógł odbywać w ubikacyach szkoły realnej. Przytem okazała się jednak potrzeba jednorazowego wydatku na dodatkowe koszta urządzenia tego laboratoryum, jak sprawienie pewnych przyrządów, szkieł, odczynników i t. p. i na ten cel zmuszeni byliśmy wstawić kwotę 800 K do preliminarza szkoły na rok 1907 w Rubr. IV. wydatków poz. 16. c).

Chcąc zapewnić sobie na przyszłość odpowiednio ukwalifikowane siły nauczycielskie dla szkoły, Wydział krajowy zawczasu stara się o pozyskanie kandydata, któryby na razie mógł zająć posadę prof. adjunkta w kraj. szkole lasowej. W tym celu przeprowadzoną została korespondencya z kilkoma leśnikami, posiadającymi wyższe studya fachowe, zajmującymi już posady w zawodzie praktycznym i poleconymi nam przez wybitne osoby pracujące w zakresie leśnictwa i niebawem nastąpi w tej mierze ostateczna decyzya.

Inne pozycye budżetowe szkoły na r. 1907 są te same jak w roku zeszłym, tylko w Rubr. IV. prosimy o zezwolenie drobniejszych kredytów nadzwyczajnych w łącznej kwocie 510 K na zakupno potrzebnych przyrządów dla uzupełnienia zbiorów w trzech muzeach.

Obecne pomieszczenie kraj. szkoły gospodarstwa lasowego jest niewystarczające, wspominaliśmy już o tem w ostatnich sprawozdaniach, nadmieniając, że Wydział krajowy przygotował nawet już plany dobudowy I-go piętra. Jeżeli projektu tego nie przekładamy jeszcze w obecnej chwili Wysokiemu Sejmowi, to nie tylko z tego powodu, że zamknięcie szkoły, zmniejszenie się frekwencyi w niej, za przyspieszeniem tej budowy nie przemawiały, ale i dlatego, że skutkiem tych właśnie anormalnych stosunków, jakie zapanowały w szkole, w ostatnich czasach podniesiono myśl przeniesienia krajowej szkoły lasowej ze Lwowa do jednego z majątków fundacyjnych zostającego pod zarządem Wydziału krajowego. Ten ostatni zaś projekt wymagać będzie dokładniejszego zbadania i ocenienia motywów przemawiających za, lub przeciw niemu; dlatego też Wydział krajowy w najbliższem sprawozdaniu o kraj. szkole lasowej, wyrazi pod tym względem opinię

swoją i stosownie do niej przedłoży wnioski zmierzające bądź do przeniesienia szkoły, bądź też do powiększenia dotychczasowego budynku.

W chwili, kiedy niniejsze sprawozdanie przedkładamy Wysokiemu Sejmowi, Kraj. szkoła gospodarstwa lasowego na powrót jest czynną. Z początkiem nowego roku szkolnego 1906/7 przyjętych zostało na pierwszy rok 21 uczniów, na drugi rok 7-miu. Uczniowie zaś, którzy w zeszłym roku nie dokończyli studyów skutkiem zamknięcia szkoły, będą mogli zapisywać się ponownie począwszy od drugiego półrocza szkolnego, straciwszy w ten sposób rok cały.

Ciężkie przejścia, jakich widownią była w r. 1905/6, zatrzeć może tylko lepsza jej przyszłość, do której, mamy nadzieję, że odtąd zdążać będzie wytrwale, skupiając młodzież nauce oddaną, szlachetną i obowiązkową, nauczycieli zawsze dbałych o rozwój jej i dobre imię.

W oczekiwaniu, że to nastąpi, raczy Wys. Sejm na podstawie powyższego sprawozdania powziąć uchwałę:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. szkole gospodarstwa lasowego za r. 1905/6.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 6 021/07.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej Szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok szkolny 1904/5.

Ilość uczniów wzrastająca stale i znacznie w latach ostatnich, mimo czem raz większych wymogów przy egzaminach wstępnych, jest samoobjawem wyraźnym przystosowania zakładu do potrzeb bieżących gospodarstwa lasowego w kraju i zagranicą.

Uczniowie nasi, znajdując łatwo pomieszczenie korzystne zaraz po ukończeniu szkoły, jako przydatni z miejsca do służby lasowej wskutek obeznania się z praktycznem wykonaniem wszystkich czynności gospodarczych, już w czasie pobytu w szkole, ściągającą coraz liczniejszych adeptów.

Osiągnięto tedy, co przy teraźniejszych zasobach było do uzyskania. Dalszy rozwój zakładu będzie możliwym wówczas dopiero:

1. gdy budynek szkolny po rozszerzeniu uzyska pomieszczenie odpowiednie na muzea, by uczniowie mogli korzystać z obficie nagromadzonych z biegiem czasu materyałów naukowych;

2. gdy profesorowie dostaną pracownie, wyposażone w środki do pracy naukowej;

3. gdy fundusze na wycieczki naukowe będą o tyle powiększone, aby można było okazać uczniom na miejscu charakter gospodarstw w różnych dzielnicach wegetacyi leśnej w kraju.

Siła szkoły lasowej leży tak dzisiaj, jak na przyszłość w możności przerabiania systematycznego teoryi wyłożonych na demonstracyach w lesie.

Pozornie stolica kraju, wielkie miasto, wydać się może nie wtajemniczonem w stosunki, lub nie mającem świadomości, czego się dzisiaj od leśnika postępowego żąda, — punktem dla szkoły leśnej nieodpowiednim, gdy w rzeczywistości warunki miejscowe są wprost idealne.

Lwów otoczony wieńcem obszernych lasów miejskich: w Hołosku, Brzuchowicach, Sichowie i Zubrzy, tudzież fundacyjnych, jak Lesienice, Winniki, Basiówka, daje sposobność niezwykłą do pouczeń praktycznych. Lasy pomienione średnio ledwie o trzy do cztery kilometry od szkoły odległe, są łatwo dostępne i przedstawiają rozmaitość nadzwyczajną pod względem siedliska, rodzaju drzewa, położenia, wystawności; od lotnych piasków do wzgórz kilkuset metrowych, od dęba do sosny, świerka, buka, graba.

Przychodzą tam wszystkie typy gospodarstw; są dobrze i źle prowadzone wydziały. Właśnie owa wszechstronność demonstracyi rozwija umysły młode, a uzupełniłoby się owe ćwiczenia praktyczne znamienicie, jeśliby szkoła posiadała fundusze dostateczne do okazania najciekawszych gospodarstw w każdej dzielnicy wegetacyi leśnej, na które się kraj rozpada.

Dlatego uczniowie nasi opuszczają dziś już zakład, wyszkoleni praktycznie wyżej, niż w innych szkołach, dlatego mogą współzawodniczyć zwycięsko nawet z wychowankami akademii.

Starania o pozyskanie kandydata do zastąpienia ewentualnego starszych sił profesorskich fachowych, nie odniosły na razie skutku. Żądać się musi oprócz akademickiego wykształcenia, także kilkuletniej praktyki, gdyż profesor teoretyk dla szkół zawodowych typu średniego o kierunku praktycznym, jest wprost nieprzydatny, a nawet szkodliwy.

Materyały co do zmiany przepisów szkolnych, rewizyi programu naukowego i rozszerzenia budynku szkolnego, poprzedkładano Wydziałowi krajowemu i oczekuje się w czasie najbliższym załatwienia pomyślnego owych spraw dla rozwoju szkoły tak nieodzownych.

I. Grono nauczycielskie.

W ciągu roku szkolnego nie zaszły żadne zmiany w gronie nauczycielskiem. Stan osobowy był następujący:

A) Profesorowie stali.

1. Dyrektor szkoły, a zarazem profesor Maryan Małaczyński wykładał urządzenie gospodarstwa lasowego, kierował i zarządzał zakładem.
2. Profesor Zygmunt Demionowski: miernictwo, matematyka zastosowana, pomiar drzewa, szacowanie wartości lasu i statystyka leśna, łowiectwo i administracya lasu.
3. Profesor Stanisław Sokołowski: hodowla lasu, nauka o glebie, meteorologia, zabudowanie dzikich potoków, wstęp do nauki leśnictwa.
4. Profesor Michał Janeczko: użytkowanie lasu, technologia drzewna, ochrona lasu, rybactwo.
5. Profesor adjunkt, Bronisław Błocki: zoologia, botanika, fizyologia roślin, mineralogia, geologia i geografia.
6. Jedna posada fachowego profesora adjunkta nie obsadzona.

B) Docenci.

1. Franciszek Konarski: język polski, niemiecki i korespondencya biurowa.
2. Kazimierz Bruchnalski: matematyka.
3. Władysław Wojtan: zarys inżynieryi, rysunki i konstrukcye.
4. Kazimierz Szulc: fizyka.
5. Dr. Bronisław Radziszewski: chemia.
6. Dr. Władysław Pilat: ekonomia społeczna.
7. Dr. Stefan Pawlik: zarys gospodarstwa rolnego.
8. Dr. Wiktor Hamerski: zasadnicze wiadomości z nauki prawa i administracyi.
9. Dr. Kazimierz Zgórski: pomoc w nagłych wypadkach.
10. Dr. Stanisław Opolski: laboratoryum chemiczne.

II. Nauki wykładane.

Programu nauk z roku 1898, zatwierdzonego przez Wysoki Sejm, trzymano się ściśle. W ciągu praktyki okazało się, że potrzebaby go udoskonalić przez wprowadzenie zmian stosunkowo nieznacznych, które polegać będą bądź na odmiennem rozmieszczeniu przedmiotów w półroczach, bądź na skróceniu lub pomnożeniu liczby godzin niektórych wykładów, na wprowadzeniu „Sadownictwa“ itp.

Obrady nad ostatecznem ustaleniem programu naukowego i przepisów szkolnych z r. 1896, których zmiana jest również wskazaną, jak praktyka wykazała, odbędą się zapewne w ciągu 1906 zwłaszcza, że materyały odnośne Dyrekcya Szkoły przedłożyła Wydziałowi krajowemu.

III. Środki naukowe.

Dobudowanie piętra na dotychczasowym budynku szkolnym, którego mury to obciążenie wytrzymują według zdania znawców, jest dla rozwoju dalszego Zakładu naukowego kwestyą niecierpiącą zwłoki.

Obfitych zbiorów naukowych niepodobna opracować, rozmieścić należycie, a tem samem uprzystępnić je uczniom. Wiele cennych okazów zniszczało jedynie wskutek braku pomieszczenia i leżenia na stosach.

Brak sali rysunkowej, optycznej do rzucania na ekran obrazów mikroskopijnych, z hodowli lasu, urządzenia technologii drewna i ochrony; dalej brak muzeów z hodowli i technologii, czterech pracowni dla profesorów hodowli, ochrony, botaniki,

chemii i fizyki tamuje chęci najlepsze, uniemożliwia zmianę docentur na stałe siły nauczycielskie, związane stale z interesami szkoły.

Na wszystkie potrzebne ubikacye budynek piątrowy wystarczy. Wskutek wyłączenia mieszkania dla Dyrektora znajdzie się nawet miejsce dla stróża, który koniecznie dla dozozu w głównym budynku powinien mieszkać, aby nie narazić zakładu kiedykolwiek na znaczne straty w razie nocnego najścia na budynek, stojący zdala od ulicy w ogrodzie.

Bez zwiększenia budynku postęp jest niemożliwy.

A) Biblioteka.

Z końcem roku 1904/5 posiada biblioteka 3380 dzieł w 3821 tomach, przybyło więc w ciągu roku szkolnego 68 dzieł w 84 tomach.

Oprócz skromnej ilości nowych dzieł zawodowych, zakupiono kilka podręczników nauk przyrodniczych, tudzież 8 egzemplarzy logarytmów do użytku szkolnego. Przybytek ten jednak nie pokrywa wcale braków, jakie zachodzą w bibliotece, szczególniej pod względem dzieł zawodowych, przyrodniczych i t. p. Zważywszy wysoką cenę tego rodzaju wydawnictw, dalej tę okoliczność, że dosyć poważna kwota odpada rokrocznie na oprawę czasopism i nowych dzieł, to okaże się, że dotacya 600 kor. jest stanowszczo za niską i podniesienie jej do wysokości przynajmniej 1000 kor. jest konieczne.

Do czytelni rezerwowanej dla profesorów prenumerowano:

1. Allgemeine Forst-Zeitung.
2. Allgemeine Fischereizeitung.
3. Naturwissenschaftliche Zeitschrift für Land und Forstwirtschaft.
4. Botanische oesterreichische Zeitschrift.
5. Centrallblatt für das gesammte Forstwesen.
6. Centrallblatt für Walderzeignisse.
7. Forstliche Blätter.
8. Forstwissenschaftliches Zentrallblatt.
9. Forst- u. Jagdzeitung.
10. Land u. forstwissenschaftliche Unterrichtszeitung.
11. Ogrodnictwo.
12. Revue des eaux et des forêts.
13. Stein der Weisen.
14. Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen.
15. Vierteljahresschrift für Forstwesen.
16. Wetter.
17. Wszechświat.
18. Zeitschrift füz Jagd u. Forstwesen.

Bezpłatnie otrzymywano:

19. Sylwana, od Tow. leśnego galicyjskiego.
20. Statistische Nachrichten aus dem Gebiete der Landwirtschaft.
21. Zeitschrift für oesterreichische Volkskunde z Towarzystwa ludoznawczego we Wiedniu

Oprócz tego otrzymujemy w darze, podobnie jak w latach ubiegłych, od Akademii Umiejętności w Krakowie wydawnictwa jej z dziedziny nauk biologicznych i matematycznych. Praca nad katalogiem przedmiotowym postępuje.

Z biblioteki korzystali profesorowie i uczniowie, tudzież obcy. Nadzór nad biblioteką sprawuje profesor Sokołowski.

B) Zbiory.

Zbiory naukowe rozdzielone według grup wykładanych, zostają pod opieką odnośnych profesorów. Uzupełniamy je okazami zebranemi na wycieczkach i przez dokupno.

W r. 1904/5 przybyło:

1. Dla fizyki przyrządy celem uzupełnienia zakładanego gabinetu: pudełko z soczewkami, wirownica z przyborami, przyrząd do oznaczania punktu wrzenia na termometrach, przyrząd do wykazania ciśnienia na dno w naczyniach, przy-

rządy Müllera do odbijania i załamania promieni świetlnych, zwierciadła wklęsłe i wypukłe — przyrząd do całkowitego odbicia na wewnątrz, przyrząd do współczynników załamania, pryzmat na statywie, statyw do soczewek, przyrząd do ciepła przez tarcie, przyrząd do rozszerzalności ciał.

2. Dla miernictwa: pantometer polarny, dwie ramy sekcyjne mosiężne, sześć łat niwelacyjnych składanych, sześć tyczek czerwono-białych dwumetrowych, trzy parasole z drutami mosiężnymi, pantometer z busolą i trójnogiem, dwa trójnogi żelazne do podtrzymywania tyczek, libela spadowa, cyrkiel do kółeczek, przyrząd do wykreślenia rzędnych, trzy jarzma Bohmerlego, jarzmo Bohmerlego rozkładane.

3. Dla łowiectwa: zielnik roślin dla hodowli zwierzyny.

4. Dla zarysu gospodarstwa wiejskiego: Zielnik roślin zbożowych i pastewnych.

5. Dla nauki o glebie: przyrząd do badania gleby na zawartość wapna, przyrząd do oznaczania przewiewności gleby, dwie aerometry.

6. Dla hodowli lasu: plewiarka Phaensta z przyborami.

7. Dla zoologii i botaniki: preparaty mikroskopowe.

8. Dla meteorologii: dwa termometry.

9. Dla pomiaru drzewa: torba Brettschneidra z przyborami, ksylometer precyzyjny Friedricha.

10. Dla ochrony lasu: cztery kaźnie do hodowania owadów, dwa gabloty na owady, prof. Janeczko przysposobił okazy Gestropacha neustria, okazy z uszkodzeń, przez Aecidium elatin. i pini, Pestalozzia Hartigii, mszycy, zwójki i mrówki.

11. Dla użytkowania lasu: uzupełnienie klocków do rozpoznania drewna brakującymi rodzajami przez prof. Janeczkę.

C) Arboretum.

Ogrodem szkolnym zawiaduje prof. Błocki.

Ogród uporządkowano ostatecznie zasadzeniem miejsca po rozebranej stróżówce odpowiednimi rodzajami drzew i krzewów. Dobroczynny wpływ pełnego światła po usunięciu starego parkanu drewnianego, widać już na okazach drzew wzdłuż szkarpu od ulicy św. Marka rosnących.

Nazwy botaniczne znajdują się wszędzie na tabliczkach.

D) Szkółki doświadczalne.

Nadzór i kierownictwo robotami w szkółkach spoczywa w rękach profesora Sokołowskiego.

1. Ogród w Winnikach.

W ciągu wiosny 1905 r. wykonano następujące roboty:

1. W środkowej części ogrodu założono grzędy siewne w miejscu przeznaczonem na hodowlę sadzonek i wysiano na grzędach następujące nasiona:

Picea Omorica . . .	100 gr.	
Larix leptolepis . . .	100 „	
Abies balsamea . . .	200 „	
„ concolor (Or.) . .	200 „	
„ „ (glauca) . .	200 „	
Juniperus virginiana . .	200 „	(Ameryka)
„ „ (glauca) .	200 „	
Picea nigra . . .	50 „	
Pinus aristata . . .	100 „	
„ Banksiana . . .	100 „	
„ contorta . . .	100 „	
„ flexilis . . .	100 „	
„ ponderosa (Or.) . .	100 „	

Pinus ponderosa (scopul.) .	100 gr.
„ rigida . . .	100 „
Betula odorata . . .	200 „
Carpinus ostrya . . .	100 „
Morus alba . . .	50 „
Sorbus Arya . . .	500 „
„ scandica . . .	500 „
Fraxinus excelsior . .	2 kg.
Pinus silvestris . . .	500 gr.

Na dalszych grzędach przesadzano część materyału z dawnych tymczasowych grządek, mianowicie:

Chamaecyparis Lawsoniana
„ obtusa
Picea oborata.

2. Przybyło 11 nowych grup okazowych, mianowicie:
Acer platanaides z sadzenia.
„ Pseudaplatanus z sadzenia.
Fraxinus americana „
Ulmus mantana „
Carya alba z siewu.
„ tomentosa z siewu.
Quercus pubescens „
Abies pectinata z sadzenia.
Pinus Strobus „
Larix europea „
„ leptolepis „

Grupy modrzewi podsadzono jodłą dla lepszej ochrony gleby.

3. Przy wszystkich siewach i sadzeniach brali czynny udział uczniowie II. roku, przyczem profesor hodowli demonstrował wszystkie w praktyce używane metody odnowienia ręcznego.

Podobnie jak lat poprzednich walczyć musiano usilnie z zachwaszczeniem gleby, która pokona ostatecznie dopiero okrycie kwadratów roślinnością drzew i ocienienie gleby.

Uczuwać się daje dotkliwie brak domku, któryby służył jako schronisko dla uczniów i robotników, tudzież jako skład narzędzi.

2. Szkółka w Brzuchowicach.

Podczas ubiegłej wiosny rozszerzono szkółkę o 500 m. kw. i ogrodzono siatką drucianą na słupach dębowych.

Dotychczasowa szkółka, podzielona na grzędy, ma służyć i nadal do hodowli sadzonek, doświadczeń nawozowych i t. p., a na nowej przestrzeni sadzone być mają grupy rozmaitych gatunków, na glebie nie poruszanej, pozostawionej w stanie naturalnym.

W ciągu wiosny 1905 zasadzono kilka mniejszych grup Pinus Banksiana, Pinus rigida, Picea excelsa.

Na grzędach posadzono dawniejsze zasiewy Pinus aristata, Pinus Banksiana i Pinus silvestris.

IV. Wycieczki naukowe i ćwiczenia praktyczne.

Las szkolny w Winnikach zaledwie 4 kilometry odległy jest nieocenionym nabytkiem dla ćwiczeń dłuższych z miernictwa i urządzenia lasu. Wiele wycieczek tygodniowych kierujemy tam również, ażeby uczniom pokazać całość niektórych czynności praktycznych.

Sprawozdania pisemne z wycieczek i dyskusya publiczna w klasach nad treścią są stale praktykowane. Przedmiotem pomiarów w czasie od 20. do 30. czerwca była dalsza partya lasu winnickiego, zwana na „Byskach“. Urządzono w tym roku część lasu winnickiego zwaną „Starym Zrębem“ o obszarze 148·35 ha. w ciągu dziesięciu dni od 20. czerwca.

Wycieczek dalszych po kraju nie odbyto dla braku funduszów, albowiem z powodu znaczniejszej liczby uczniów wielkie ćwiczenia z geodezyi i urządzenia wyczerpały prawie połowę kredytu.

Ogółem przedsięwięto w roku 1904/5 wycieczek 24:

1. Wycieczka uczniów I. roku do Brzuchowic na dniu 19. października 1904 z prof. adj. Błockim.

2. Wycieczka uczniów I. roku do Basiówki na dniu 26. października 1904 z prof. adj. Błockim.

3. Wycieczka uczniów I. roku do Winnik na dniu 9. listopada 1904 roku z prof. adj. Błockim.

4. Wycieczka uczniów II. roku do Winnik na dniu 30. kwietnia 1905 roku z prof. Sokołowskim.

5. Wycieczka uczniów II. i III. roku do Janowa na dniu 10. maja 1905 r. z prof. Janeczką i Sokołowskim.

6. Wycieczka uczniów I. roku do Brzuchowic na dniu 12. kwietnia 1905 r. z prof. adj. Błockim.

7. Wycieczka uczniów II. roku do Brzuchowic na dniu 17. maja 1905 roku z prof. Janeczką i Sokołowskim.

8. Wycieczka uczniów III. roku do Winnik na dniu 17. maja 1905 z dyr. Małaczyńskim.

9. Wycieczka uczniów II. roku do Winnik na dniu 24. maja 1905 z prof. Janeczką i Sokołowskim.

10. Wycieczka uczniów II. roku do Winnik na dniu 31. maja 1905 z prof. Demianowskim i Janeczką.

11. Wycieczka uczniów I. roku do Winnik na dniu 17. maja 1905 z prof. adj. Błockim

12. Wycieczka uczniów I. roku do Brzuchowic na dniu 24. maja 1905 roku z prof adj. Błockim.

13. Wycieczka uczniów I. roku do Basiówki na dniu 31. maja 1905 z prof. adj. Błockim.

14. Wycieczka uczniów I. roku do Janowa na dniu 7. czerwca 1905 z prof. Sokołowskim i prof. adj Błockim.

15. Wycieczka uczniów III. roku do Winnik na dniu 7. czerwca 1905 roku z dyr. Małaczyńskim.

16. Wycieczka uczniów II. roku do Brzuchowic i Hołoska na dniu 7. czerwca 1905 z prof. Janeczką.

17. Wycieczka uczniów III. roku do Winnik na dniu 31. maja 1905 z dyr. Małaczyńskim.

18. Wycieczka uczniów II. roku do Winnik na dniu 14. czerwca 1905 roku z prof. Demianowskim.

19. Wycieczka uczniów III. roku do Skolego na dniu 14. czerwca 1905 r. z prof. Janeczką i Sokołowskim.

20. Wycieczka uczniów I. roku do Brzuchowic i Hołoska na dniu 14. czerwca 1905 z prof. adj. Błockim.

21. Wycieczka uczniów I. roku do Basiówki na dniu 21. czerwca 1905 roku z prof. adj. Błockim.

22. Ćwiczenia z miernictwa z uczniami II. roku w Winnikach od 20. do 30. czerwca 1905 z prof. Demianowskim.

23. Ćwiczenia z urządzenia lasu z uczniami III. roku w Winnikach od 20. do 30. czerwca 1905 z dyr. Małaczyńskim.

24. Wycieczka uczniów I. roku do Sichowa i Zubrzy na dniu 28. czerwca 1905 z prof. adj. Błockim.

V. Uczniowie i egzaminy.

W październiku 1904 przyjęto do szkoły ogółem 50 uczniów, a mianowicie:

Na kurs I. uczniów 25, w tem: a) bez egzaminu wstępnego 5: Dymitr Andrejczyn (Bułgar), Kosta Bojanów (Bułgar), Józef Jaworski, Antoni Kierwiński, Stefan Łusakowski; b) z egzaminem wstępnym 16: Jan Buzek, Zdzisław Dajewski, Aleksander Górski, Antoni Hetper, Edward Krzesiwo, Bohdan Nowosielski, Stanisław

Ohanowicz, Roman Pawlik, Piotr Pitułko, Michał Pohoski, Adam Sikora, Henryk Skobztal, Stanisław Szancer, Kazimierz Wierzbowski, Eugeniusz Zalewski, Wincenty Zeiske; c) jako repetentów 4: Tadeusza Hubla, Michała Klugera, Zdzisława Stefańskiego i Jerzego Slamę.

Na kurs III. uczniów 11; a) na podstawie egzaminu z kursu II. 8: Stefan Ceranowicz, Kazimierz Gałuszka, Stefan Jasienicki, Grzegorz Kamzero (Bułgar), Mieczysław Małuszyński, Wojciech Rotarski, Władysław Świerczewski, Józef Wilusz; b) jako repetentów 3: Edward Bogdański, Edward Osmulski, Edward Lipiński, Adam Loret.

Na kurs V. uczniów 14; a) na podstawie egzaminu z kursu IV. 13: Piotr Bojko, Bruno Cienciała, Wasyl Cwetków (Bułgar), Remigiusz Eichler, Teodor Jaentschke, Mikołaj Kaniew (Bułgar), Henryk Kulig, Władysław Lux, Władysław Łysak, Piotr Mucha, Edward Szczękowski, Christo Taszków, Edward Zubkowicz; b) jako repetent Ludwik Wasilewski.

W lutym po egzaminach półrocznych ustąpili z Zakładu bądź wskutek nie zdania, bądź wystąpienia:

a) na kursie I: Antoni Hetper, Tadeusz Hubl, Antoni Kierwiński, Michał Kluger, Stefan Łusakowski, Bohdan Nowosielski, Piotr Pitułko, Henryk Skobztal, Zdzisław Stefański, Eugeniusz Zalewski i Wincenty Zeiske;

b) na kursie III.: Edward Lipiński, Wojciech Rotarski, Władysław Swierczewski.

Wynik egzaminów półrocznych w lipcu był następujący:

a) na kursie II. nie otrzymali przejścia: Roman Pawlik, Michał Pochoski, Jerzy Slama;

b) na kursie IV.: Edward Osmulski; Bogdański nie siadł do egzaminu.

c) na kursie VI. wszyscy ukończyli szkołę.

Słaby wynik egzaminu na kursie I. przypisać należy lekkiemu traktowaniu nauki i chodzenia na wykłady przez uczniów, zwłaszcza z wyższem przygotowaniem, tudzież temu, że repetenci poodpadali, jako materyał słabych zdolności.

Egzamin ogólny odbywał się w lutym 27. i 28., tudzież w lipcu od 24. do 28. włącznie. W pierwszym terminie zdał egzamin Malinowski Stanisław z postępem dostatecznym; w drugim przystąpiło do egzaminu 10-ciu i uzyskali dwaj: Kulig Henryk i Szczękowski Edward postęp bardzo dobry; sześciu: Cwetków Wasyl, Cienciata Bruno, Eichler Remigiusz, Jaentschke Teodor, Kaniew Mikołaj, Zubkowicz Edward postęp dobry; dwaj: Lux Władysła i Mucha Piotr postęp dostateczny.

Przy egzaminie jako delegat Wydziału krajowego funkcyonował WP. radca dr. Ignacy Szyszyłowicz, komisarzem rządowym był WP. radca Herman Scheuring.

VI. Kronika.

Szkołę zwiedzali kilkakrotnie JE. marszałek krajowy, szef departamentu III. JWP. dr. Tadeusz Pilat, JW. c. k. radca dworu Władysław Struszkiewicz, WP. dr. Ignacy Szyszyłowicz, radca Wydziału krajowego.

Prace wykonano przez Grono nauczycielskie:

1. Dyrektor Maryan Małaczyński:

a) Dalszy ciąg wydawnictwa druków dla ułatwienia postępowego zarządu lasami;

b) Zestawienie i uzupełnienie znaków i kolorów dla map leśnych, gospodarczych i przeglądowych;

c) Nadzór nad gospodarstwem lasowem w dobrach fundacyi śp. Ignacego Marynowskiego na polecenie Wydziału krajowego.

2. Profesor Stanisław Sokołowski:

a) Sekretaryat w Towarzystwie produkcyi krajowych nasion leśnych;

b) Redakcya „Sylwana“;

c) Nadzór nad biblioteką;

d) Kierownictwo pracami w ogrodzie doświadczalnym w Winnikach i w szkółce brzuchowickiej;

e) Ogłosiłem drukiem w „Sylwanie“ rozprawy: „Kwestya samouków“, „Z badań nad rozwojem korzeni drzew leśnych“, „Z krajowych szkółek doświad-

czalnych", „W sprawie lasów czystych i mięszanych", „Łatwe sposoby obliczania objętości drzew stojących", „Szkoła leśna w Warszawie". Siedm recenzyi z rozmaitych dzieł.

Wreszcie wygłosiłem dwa odczyty w Towarzystwie przyrodników im. Kopernika, p. t.: 1. „O działaniu drewna na płytę fotograficzną"; 2. „Z życia lasu".

3. Profesor Michał Janeczko oprócz prac do muzeów, ochrony i użytkowania wymienionych pod III. B) Zbory, drukował:

a) „Uwagi o światowym handlu drzewnym", artykuł w „Przeglądzie";
b) „Z dziedziny światowego handlu drzewnego", artykuł w „Sylwanie";
c) „Kilka spostrzeżeń z dziedziny ochrony lasu", 3 artykuły w „Sylwanie".

Lwów, 31. grudnia 1905,

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 6.021/1907.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok szkolny 1905/6.

Zamknięcie szkół w zaborze rosyjskim przyczyniło się do większego napływu kandydatów do kraj. szkoły gospodarstwa lasowego. Na początku roku szkolnego mieliśmy ogółem 56 uczniów, chociaż 5 odpadło przy egzaminie wstępnym. Wskutek tego brak miejsca w budynku szkolnym tem jaskrawiej się zaznaczył.

Rysunków na roku pierwszym musiano uczyć także w sali roku trzeciego, który wyjątkowo był nieliczny. Przy demonstracyach i ćwiczeniach praktycznych, z powodu natłoku przy przyrządach, uczniowie, z wyjątkiem najpilniejszych, nie wiele korzystali, w sali bowiem po nastawieniu przyborów i przygotowaniu okazów, ledwie się można ruszyć przy większej ilości osób, zaś w muzeach, zapchanych jak magazyny, o ćwiczeniach i oglądaniu nie można wcale myśleć.

By szkoła spełniała swe zadanie, by mogła iść z postępem w leśnictwie, by profesorów zachęcić do badań samoistnych na tle stosunków krajowych, potrzeba koniecznie miejsca, potrzeba muzeów, pracowni. Bez stosownego ugrupowania i uprzystępnienia zbiorów, tak nieodzownych w każdej szkole zawodowej, nic nie zdziałamy.

Na wszystko wystarczyłoby pierwsze piątro na starym budynku, co w projekcie Dyrekcyi przedłożonym dnia 10. czerwca 1904 r. do l. 152 uzasadniono.

Staranie o pozyskanie kandydatów na profesorów celem zastąpienia sił nauczycielskich starszych, niestety i w tym roku nie odniosło skutku. Ponieważ do szkoły zawodowej oprócz wykształcenia teoretycznego uniwersyteckiego potrzeba koniecznie, by profesor przyszły kilka lat przynajmniej praktykował i gospodarował samoistnie, jeśli ma sprostać obowiązkom przyjętym, — ponieważ kilkuletnie prywatne starania kończyły się bezowocnie, a sprawa stała się istotnie pilną, byłoby może wskazanem ogłosić konkurs.

W roku bieżącym ukończyło grono nauczycielskie, przy współudziale delegata krajowego narady nad zmianą przepisów szkolnych i programu naukowego, a Dyrekcya szkoły przedłożyła akta Wydziałowi krajowemu.

W maju zaszły niestety w szkole smutne wypadki gremialnego niestosowania się uczniów do przepisów szkolnych. To zmusiło Wydział krajowy, skoro

żadne perswazye nie pomogły, do zamknięcia zakładu i zarządzenia nowych wpisów, — a gdy nikt się nie zapisał, także do zawieszenia wykładów aż do października.

I. Grono nauczycielskie.

We wrześniu ustąpił z powodu podeszłego wieku, z katedry docenta chemii prof. Dr. Bronisław Radziszewski, a miejsce jego zajął asystent Dr. Stanisław Opolski, który prowadził dotychczas laboratoryum chemiczne. Prof. akademii dublańskiej, Kazimierz Szulc, zrezygnował z docentury fizyki, dla braku czasu, otrzymawszy dodatkowo zajęcie w szkole gorzelniczej w Dublanach. Wykłady fizyki powierzono w doświadczone ręce znanego pedagoga Dr. Franciszka Tomaszewskiego.

Ostatecznie skład grona nauczycielskiego był następujący:

A) Profesorowie stali.

1. Dyrektor szkoły, a zarazem profesor Maryan Małaczyński wykładał urządzenie gospodarstwa lasowego, kierował i zarządzał zakładem.
2. Profesor Zygmunt Demianowski: miernictwo, matematyka zastosowana, pomiar drzewa, szacowanie wartości lasu i statystyka leśna; łowiectwo i administracya lasu.
3. Profesor Stanisław Sokołowski: hodowla lasu, nauka o glebie, meteorologia, zabudowanie dzikich potoków, wstęp do nauki leśnictwa.
4. Profesor Michał Janeczko: użytkowanie lasu, ochrona lasu, technologia drewna, rybactwo.
5. Profesor Adjunkt Bronisław Błocki: zoologia, botanika, fizyologia roślin, mineralogia z geologią i geografia.

B) Docenci.

1. Franciszek Konarski: język polski, niemiecki i korespondencya biurowa.
2. Kazimierz Bruchnalski: matematyka.
3. Władysław Wojtan: zarys inżynieryi, rysunki i konstrukcye do inżynieryi.
4. Dr. Franciszek Tomaszewski: fizyka.
5. Dr. Stanisław Opolski: chemia i laboratoryum chemiczne.
6. Dr. Władysław Pilat: ekonomia społeczna.
7. Dr. Stefan Pawlik: zarys gospodarstwa rolnego.
8. Dr. Wiktor Hamerski: zasadnicze wiadomości z nauki prawa i administracyi.
9. Dr. Kazimierz Zgórski: pomoc w nagłych wypadkach.

II. Nauki wykładane.

Programu nauk z roku 1898, zatwierdzonego przez Wysoki Sejm trzymano się ściśle.

W ciągu praktyki siedmioletniej okazało się, że potrzebaby go udoskonalić przez wprowadzenie zmian stosunkowo nieznacznych, które polegać będą bądź na odmiennem rozmieszczeniu przedmiotów w półroczach, bądź na skróceniu lub pomnożeniu liczby godzin niektórych wykładów, na wprowadzeniu „Sadownictwa“ itp.

Obrady nad ostatecznem ustaleniem programu naukowego i przepisów szkolnych z r. 1896, których zmiana jest również wskazaną, jak praktyka wykazała, odbyły się w ciągu roku 1906, a materyały odnośne dyrekcya szkoły przedłożyła Wydziałowi krajowemu.

III. Środki naukowe.

Dobudowanie piętra na dotychczasowym budynku szkolnym, którego mury to obciążenie wytrzymują, jest dla dalszego rozwoju Zakładu naukowego kwestyą ważną.

Obfitych zbiorów naukowych niepodobna opracować, rozmieścić należycie, a tem samem uprzystępnić je uczniom. Wiele cennych okazów zniszczało jedynie wskutek braku pomieszczenia i leżenia na stosach.

W szczególności szkoła odczuwa brak sali rysunkowej, optycznej do rzucania na ekran obrazów mikroskopijnych, z hodowli lasu, urządzenia, technologii drewna i ochrony, dalej brak muzeów z hodowli i technologii, czterech pracowni dla profesorów hodowli, ochrony, botaniki, chemii i fizyki.

A) Biblioteka.

W ciągu roku 1905/6 przybyło 72 dzieł w 82 tomach, tak, że z końcem roku szkolnego posiadała biblioteka 3.452 dzieł w 3.903 tomach.

Nadzwyczajnym kredytem w kwocie 200 koron, udzielonym na rok 1906, pokryto koszta oprawy wielu książek, pozostaje jednak jeszcze znaczna część dzieł nieoprawionych. Zaległość w księgarni Gubrynowicza za dzieła wyłącznie zawodowe wynosi kwotę 660 koron.

Do czytelni prenumerowano:

1. Allgemeine Forstzeitung.
2. Allgemeine Fischereizeitung.
3. Naturwissenschaftliche Zeitschrift fnr Land- und Forstwissenschaft.
4. Botanische österreichische Zeitschrift.
5. Centralblatt für Walderzeugnisse.
6. Centralblatt für das gesammte Forstwesen.
7. Forstliche Blätter.
8. Forstwissenschaftliches Centralblatt.
9. Forst- und Jagdzeitung.
10. Holzzeitung.
11. Land- u. forstwissenschaftliche Unterrichtszeitung.
12. Ogrodnictwo.
13. Revue des caux et des forêts.
14. Stein der Weisen.
15. Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen.
16. Vierteljahresschrift für Forstwesen.
17. Wetter.
18. Wszechświat.
19. Zeitschrift für Jagd und Forstwesen.

Bezpłatnie otrzymywano:

20. Sylwana — od gal. Tow. leśnego.
21. Statistische Nachrichten aus dem Gebiete der Landwirthschaft.
22. Zeitschrift für österreichische Volkskunde z Towarzystwa ludoznawczego we Wiedniu.

Oprócz tego otrzymywaliśmy w darze, podobnie jak w latach ubiegłych, wydawnictwa następujące:

1. Z Akademii Umiejętności w Krakowie „Atlas geologiczny“ i „Rozprawy matematyczno-przyrodnicze“.
2. Z Wydziału krajowego „Stenograficzne rozprawy Sejmu krajowego“.
3. Z Towarzystwa leśnego czasopismo „Sylwan“.
4. Z Ministerstwa rolnictwa wydawnictwa stacyi doświadczalnej leśnej.

Praca nad katalogami przedmiotowymi postępuje.

Z biblioteki oprócz profesorów korzystali licznie uczniowie i obcy.

Bibliotekę ma pod dozorem prof. Sokołowski.

B) Zbiory.

Zbiorami naukowymi, podzielonymi na grupy według wykładów, opiekują się odnośni profesorowie. — Zbiory uzupełnia się na wycieczkach i przez dokupno.

W roku 1905/6 przybyło:

1. Dla użytkowania lasu okazy drewna: buka, jabłoni, jesiona amerykańskiego, paklona, wiąza korkowego, jałowca, jarzębiny. — Młotek rewolwerowy do numerowania drzewa.

2. Dla ochrony lasu wyhodowano w kraju gąsienice rusałki wierzbowca i spreparowano więcej egzemplarzy motyli i gąsienic tego rodzaju. Na wycieczkach zebrane owady wcielono do zbiorów. Zakonserwowano w formalinie: Ceoma pinitorquum na sośnie, Anobium abietis w szyszkach świerkowych, — sadzonki jodły uszkodzone przez wiewiórkę.

Exoascus pruni na czeremsze. — Cztery kojce do hodowli gąsienic. — Dwie skrzynki na owady.

3. Dla użytkowania lasu i technologii drewna ułożono i kazano narysować 7 tablic.

4. Dla zoologii: Zbiór owadów rzadszych.

5. Dla botaniki: Zielnik drzew egzotycznych, zielnik drzew i krzewów krajowych, zielnik chwastów zrębowych, zielnik roślin cechujących gleby wapienne i piaskowe.

6. Dla miernictwa: Aneroid do mierzenia wysokości.

C) Arboretum.

Ogrodem botanicznym przy szkole zawiaduje prof. Błocki.
Arboretum jest uporządkowane.

D) Szkółki doświadczalne.

Szkółkami i doświadczeniami z hodowli lasu kieruje prof. Sokołowski.

I. Ogród w Winnikach.

Na wiosnę roku 1906 wykonano następujące prace:

I. Rozszerzono grzędy położone w środkowej części ogrodu i przeniesiono na nie część zasiewów z dawnych grządek, leżących w środku ogrodu.

Z zasiewów zeszłorocznych przesadzono:

Pinus aristata
„ Banksiana
„ contorta
„ ponderosa
„ „ scapulorum
„ rigida
Magnolia z ogrodu szkolnego.

Zasiano następujące nowe gatunki:

Abies sibirica . . .	500 gr.
Picea aborata . . .	100 „
Pinus Laricio w 5 odm. po 100 g.	500 „
„ Banksiana . . .	200 „
„ rigida	200 „
Carya alba	10 kg.
„ amara	10 „
Juglaus cinerea . . .	10 „
Magnolia hypolenca . .	500 gr.
Platanus occidentalis . .	1 kg.
„ orientalis . . .	1 „
Quercus Cerris . . .	10 „
„ rubra . . .	20 „
Abies pectinata . . .	2 „
Larix europea . . .	1/2 „
Alnus glutinosa . . .	1 „
„ incana	1 „
„ viridis	1 „

Z zasiewów zeszłorocznych sprzedano zbywające jednoroczne dęby szypułkowe i jesiony amerykańskie.

II. Na wiosnę r. 1906 założono 7 nowych grup okazowych, a mianowicie:

1. Fagus silvatica siewem pod osłoną sosny zwyczajnej.
2. Carya alba siewem.
3. „ amara „
4. Juglans circerea siewem.
5. Pseudolonga Dauglasii (Oregon).
6. Pseudolonga Dauglasii (Colorado).

Obie odmiany sadzeniem czteroletnich drzewek własnej hodowli.

7. Picea sitelcensis czteroletniemi sadzonkami.
8. Quercus rubra siewem, nasienie częściowo oryginalne amerykańskie, częściowo galicyjskie.

Ogółem znajduje się 23 grup okazowych.

III. We wszystkich pracach wykonywanych w szkółce brali uczniowie czynny udział, siejąc w kwadratach i w szkółce, sadząc i przesadzając młode drzewka. Demonstrowano przytem wszystkie ważniejsze sposoby siewu i sadzenia zarówno ręką jak i przy użyciu rozmaitych narzędzi i przyrządów. Uczniowie wykonywali też niektóre prace wchodzące w zakres pielęgnowania lasu i gleby.

IV. Czyszczenie ogrodu było jak i lat poprzednich uciążliwe. W roku bieżącym ograniczyliśmy się z konieczności na czyszczenie ścieżek i wycinanie trawy na tych kwaterach, na których groziła sadzonkom przygłuszeniem.

V. Sporządzono tablice drewniane z napisami dla 17 grup po 2 dla każdej grupy. Zrobiono je na wzór tablic, używanych w lwowskim ogrodzie botanicznym.

VI. Doświadczenia wykonane nad daglezyą „Pseudotsuga Dauglasii“ ogłoszono w „Sylwanie“ z r. 1906.

II. Szkółka w Brzuchowicach.

W ciągu wiosny r. 1906 przesadzali uczniowie roczniaki Pinus Banksiana, nadto na połowie nieporuszonej sadzono małe grupy Pinus montana gallica i Pinus montana uncinata, które nadspodziewanie dobrze na lotnym piasku się rozwijają.

IV. Wycieczki naukowe i ćwiczenia praktyczne.

Szkoła lwowska pomimo pozornie niewłaściwego położenia w mieście wielkiem posiada wyjątkowo szczęśliwe warunki do wycieczek naukowych praktycznych, gdyż stolicę kraju otaczają znaczne obszary lasów, bądź to miejskich, bądź prywatnych, bądź fundacyjnych, rosnące w różnorodnych warunkach, rozmaicie gospodarowane, a oprócz tego mamy las szkolny Winniki w odległości zaledwie 4 klm. Nie dziw tedy, że wycieczki cotygodniowe środowe do owych lasów okolicznych i lasu szkolnego, dalej ćwiczenia głównie z miernictwa i urządzenia, ujęte w system, przyczyniają się znamienicie do wyszkolenia praktycznego uczniów we wszystkich działach nauk wykładowych.

Sprawozdania pisemne o wycieczce każdej połączone z publiczną dyskusyą nad treścią są obowiązujące i rozbudzają umysły. Z powodu zamknięcia szkoły w maju ćwiczenia większe pomiarowe i z urządzenia lasu w Winnikach, odpadły.

Z większych wycieczek odbyła się tylko jedna na piaski lotne koło Sądowej Wiszni.

Ogółem od października do maja zrobiono wycieczek 11, jako to:

1. Wycieczka uczniów I. roku do Brzuchowic i Hołoska w dniu 18. października 1905 z prof. Błockim.
2. Wycieczka uczniów I. roku do Winnik w dniu 25. października 1905 r. z prof. Błockim.
3. Wycieczka uczniów I. roku do Sichowa i Zubrzy w d. 15. listopada 1905 z prof. Błockim.
4. Wycieczka uczniów II. roku do Brzuchowic w dniu 21. kwietnia 1906 z prof. Sokołowskim.
5. Wycieczka uczniów II. roku do Winnik w dniu 23. kwietnia 1906 z prof. Sokołowskim.
6. Wycieczka uczniów II. roku do Winnik w dniu 25. kwietnia 1906 z prof. Janeczką i Sokołowskim.

7. Wycieczka uczniów III. roku do Winnik w dniu 25. kwietnia 1906 z dyr. Małaczyńskim.

8. Wycieczka uczniów II. i III. roku do Sądowej Wiszni w d 2. maja 1906 z prof. Janeczką i Sokołowskim.

9. Wycieczka uczniów I. roku do Winnik w dniu 25. kwietnia 1906 roku z prof. Błockim.

10. Wycieczka uczniów I. roku do Sichowa i Zubrzy w dniu 2. maja 1906 z prof. Błockim.

11. Wycieczka uczniów I. roku do Brzuchowic i Hołoska w d. 4. kwietnia 1906 z prof. Błockim.

V. Uczniowie i egzaminy

W październiku 1905 przyjęto: na kurs I. uczniów 33, a to: 1. bez egzaminu wstępnego jedenastu: Bodnara Włodzimierza, Bronickiego Henryka, Grabowskiego Romana, Iwanowa Cwetko (Bułgara), Krzyszkowskiego Tadeusza, Odalskiego Henryka, Paraszkewowa Stefana (Bułgara), Stojczewa Stefana (Bułgara), Straszyłowa Stamata (Bułgara), Szarrasa Łucyana, Wyrzykowskiego Ludwika. 2. Po złożeniu egzaminu wstępnego szesnastu: Borkowskiego Władysława, Brücha Józefa, Frajuta Teofila, Gieruszyńskiego Zdzisława, Goska Bolesława, Gregera Jana, Hermana Stanisława, Kobzeja Juliana, Łęczyńskiego Józefa, Małaczyńskiego Konrada, Makarewicza Leona, Marszyckiego Kazimierza, Oktę Władysława, Pohoreckiego Jerzego, Sierakowskiego Władysława, Wyrzykowskiego Mieczysława. 3. Jako repetentów sześciu: Jaworskiego Józefa, Karpińskiego Tadeusza, Kapuścińskiego Wiesława, Seredyńskiego Zenona, Wiśniewskiego Józefa, Zwolanowskiego Zygmunta. Na rok II.: *a)* Wprost z obowiązkiem zdania egzaminu z chemii, botaniki, zoologii, mineralogii i wstępu do nauki leśnictwa w ciągu półrocza zimowego, maturzystów siedmiu: Galusa Karola, Hartunga Kazimierza, Jaegermana Oskara, Kotkowskiego Stanisława, Lilpopa Daniela, Modzelewskiego Stefana, Rosińskiego Józefa; *b)* po ukończeniu drugiego półrocza dziewięciu: Bojanowa Kostę, Buzka Jana, Górskiego Aleksandra, Krzesiwę Edwarda, Ohanowicza Stanisława, Sikorę Adama, Świerczewskiego Władysława, Szancera Stanisława, Wierzbowskiego Kazimierza; *c)* jako repetenta: Rotarskiego Wojciecha; *d)* jako nadzwyczajnego: Madeyskiego Piotra.

Na rok III. po złożeniu egzaminu z półrocza IV-go pięciu: Ceranowicza Stefana, Gałuszkę Kazimierza, Jasienickiego Stefana, Loreta Adama, Wilusza Józefa.

Z uwagi na stanowisko społeczne rodziców grupują się uczniowie, jak następuje:

1. Synów oficyalistów prywatnych	18
2. Synów urzędników i sług państwowych lub krajowych .	9
3. Synów rolników	14
4. Synów różnych zawodów innych	15

Po półroczu zimowem w końcu lutego opuścili zakład bądź wskutek nieotrzymania promocyi, bądź z powodu wystąpienia:

a) na roku I.: Borkowski, Bronicki, Brüch, Jaworski, Kobzej, Odolski, Okta, Pohorecki, Seredyński, Sierakowski, Wiśniewski, Wyrzykowski Ludwik, Zwolanowski, łącznie 13, w tem dziewięciu, którzy się wcale do egzaminu nie zgłosili;

b) na roku II.: Jaegerman, Kotkowski, Madeyski;

c) na r. III. nikt.

W marcu na kurs II., oprócz tego przyjęto jako repetentów: Dajewskiego Zdzisława, Pohoskiego Michała, Slamę Jerzego, tak, że na początku półrocza letniego mieliśmy jeszcze ogółem 42 uczniów.

Z powodu zamknięcia szkoły w maju egzaminów z półrocza letniego nie było. Także egzamin ogólny odbył się tylko 23. i 24. lutego z kandydatem jednym Wasilewskim Ludwikiem, który uzyskał stopień dostateczny.

Do egzaminu ogólnego delegowano W. P. Radcę Ignacego Szyszyłowicza, ze strony Wydziału krajowego, a ze strony Rządu W. P. Radcę Hermana Scheuringa c. k. krajowego inspektora lasów.

VI. Kronika.

Szkołę zwiedzali w ciągu roku szkolnego wielekrotnie, zastępca Marszałka krajowego Radca dworu JWPan Dr. Tadeusz Pilat, Radca dworu JWPan Władysław Struszkiewicz, Radca Wydziału krajowego WP. Dr. Ignacy Szyszyłowicz.

Prace wykonane przez Grono nauczycielskie:

1. Dyrektor Maryan Małaczyński:

a) Drugie wydanie przerobione druków dla urządzenie lasów.

b) Dokończenie wydawnictwa druków dla ułatwienia postępowego zarządu lasami.

c) Nadzór nad gospodarstwem lasowem w Kłodzienku, dobrach fundacyi śp. Ignacego Marynowskiego na polecenie Wydziału krajowego.

d) Lustracya lasów miejskich lwowskich ze sprawozdaniem drukowanem w dzienniku lwowskim wspólnie z prof. Michałem Janeczką.

2. Profesor Stanisław Sokołowski:

1. Kierownictwo ogrodem leśno botanicznym w Winnikach i Szkółką w Brzuchowicach.

2. Zarząd Biblioteką szkolną.

3. Redakcya czasopisma „Sylwan“.

4. Ogłoszono drukiem w czasopiśmie „Sylwan“.

a) Z lasu Beskidu zachodniego.

b) O dwóch odmianach Daglezyi (Pseudotsuga Dauglasii) z 5 rycinami wykonanemi własnym kosztem.

c) Nadto w dziale „Literatury“ liczne streszczenia z rozpraw zamieszczanych w czasopismach niemieckich.

3. Profesor Michał Janeczko: Oprócz preparatów i tablic dla użytkowania ochrony i technologii drewna, pomieszczonych w muzeum, jak wyżej wspomniano, ogłosił drukiem:

a) w „Sylwanie“ o tępieniu szkodliwych owadów w szkółkach leśnych.;

b) w Dzienniku lwowskim sprawozdanie z lustracyi lasów miejskich wspólnie z dyrektorem Małaczyńskim.

4. Profesor adjunkt Bronisław Błocki: Oprócz zestawienia zielników dla muzeum, jak wyżej wspomniano, drukował:

a) Ein Beitrag zur Flora Galiziensis (Oesterreichisch botanische Zeitschrift).

b) Teorya ewolucyi klimatu z geologicznej przeszłości po polsku i niemiecku.

We Lwowie dnia 20. listopada 1906.

L.W. 80.451/06. We Lwowie dnia 16. listopada 1906.

Aleg. 26

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za rok 1905/6.

Wysoki Sejmie!

Zeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. szkole ogrodniczej w Tarnowie przyjął Wysoki Sejm do wiadomości na posiedzeniu w dniu 18. listopada 1905 r.

W sprawozdaniu tem wspomnieliśmy, że usiłowania Wydziału krajowego, aby powiększyć obszar ogrodu szkolnego przynajmniej do dziesięciu morgów, spotkały się z życzliwem poparciem Reprezentacyi miasta Tarnowa, która jest właścicielem sąsiednich gruntów; chodziło tylko jeszcze o uzyskanie korzystniejszych warunków, przedewszystkiem co do okresu trwania dzierżawy. Pierwotnie Rada miejska uchwałą swoją z dnia 20. lipca 1905 r. zgodziła się na odstąpienie potrzebnych dla szkoły gruntów w dzierżawę 25-cio letnią, gdy jednak przedstawiliśmy, że ten okres czasu byłby za krótkim, aby byt i rozwój szkoły w obecnej siedzibie zabezpieczyć, odpowiednio urządzić ogród i poczynić znaczniejsze wkłady w melioracye gruntów, wówczas Rada miejska uchwałą z dnia 26. października 1905 r. L. 13.728 przedłużyła okres trwania dzierżawy do lat pięćdziesięciu. Nadto zaś upoważniła Magistrat do przeprowadzenia z Wydziałem krajowym rokowań w sprawie odebrania realności zwanej Spieglówka, na której mieszczą się obecnie budynki szkolne, za umówioną cenę szacunkową budynków, przyczem w takim razie kontrakt dzierżawy ogrodu 10-cio morgowego mógłby być przedłużonym na czas istnienia szkoły ogrodniczej.

Niemniej i inne warunki dzierżawy ogrodu były dla funduszu krajowego korzystne, gdyż miasto zastrzegło sobie tylko czynsz dzierżawny w kwocie 100 K. rocznie i przełożenie drogi miejskiej wiodącej do strzelnicy wojskowej z jednej strony ogrodu na drugą kosztem funduszu krajowego. Warunki te Wydział krajowy przyjął, poczem w dniu 11. kwietnia b. r. nastąpiło komisyjne oddanie całej wytyczonej parceli w fizyczne posiadanie Zakładu.

Mając do dyspozycyi kredyt 10.000 K, przyznany już przez Wys. Sejm w budżetach na rok 1905 i 1906 na koszta urządzenia powiększonego ogrodu szkolnego, postanowił Wydział krajowy przystąpić bezzwłocznie do wykonania najpilniejszych robót, które jeszcze w ciągu tego roku mogły być wykonane. W pierwszym rzędzie poleciliśmy expozyturze krajowego Biura melioracyjnego w Tarnowie zdrenować całą przestrzeń dołączonego ogrodu. Roboty te wykonane zostały w ciągu lata kosztem 2.589 K 64 gr.

Dyrekcya szkoły otrzymała polecenie otoczyć całą nowo nabytą parcelę siatką druciana, zaś dawny ogród szkolny o obszarze 3 morgowym parkanem

wysokim na 2·5 metra. Parkan został już postawiony, przy zakupnie materyału potrzebnego na siatkę Dyrekcya napotkała na trudności skutkiem podrożenia wyrobów żelaznych, skutkiem czego prawdopodobnie w granicach preliminowanych na ten cel, mianowicie 3.000 koron, siatka druciana na całej długości nie da się postawić. W jesieni przystąpiła Dyrekcya do wykonania regulówki i obsiania go jarzynami celem odchwaszczenia gruntu. Pozostałe roboty zostaną wykonane w ciągu roku 1907.

Tym sposobem kraj szkoła ogrodnicza w Tarnowie posiadac będzie już dostateczny ogród, potrzebny do jej dalszego rozwoju. Uczniowie tamtejszej szkoły znajdą na tej przestrzeni sposobność nabycia tych wszystkich praktycznych wiadomości, jakie są potrzebne ogrodnikom mającym kiedyś prowadzić wiejskie ogrody. Szkoła zaś przy nauce teoretycznej znajdzie w obecnym ogrodzie dostateczny objekt demonstracyjny dla najważniejszych działów ogrodnictwa i pokrewnych mu kultur. Posiadać bowiem będzie: sad owocowy wysokopienny i półpienny o obszarze 3 morgów, szkółkę drzewek owocowych przeszło 3 morgową, drzewa i krzewy ozdobne, hodowlę nasion, chmielnik i kulturę wikliny. Ale nie tylko główny cel osiągnięty zostanie przez powiększenie ogrodu szkolnego, jakim jest odpowiednie wyposażenie tego rodzaju szkoły fachowej, gdzie praktyczne zajęcia stanowią podstawę do nabycia potrzebnych wiadomości, ale zarazem dziesięciomorgowy ogród z czasem niewątpliwie przynosić będzie funduszowi krajowemu dość znaczne przychody. Jeżeli dzisiejszy trzy morgowy ogród wykazuje roczny dochód od 2—2.500 koron, powiększony trzykrotnie powinien w niedługim czasie przynajmniej w tym samym stosunku podnieść na przyszłość roczne dochody. Nie małym wreszcie będzie pożytkiem dla sadownictwa krajowego, jeżeli wyborowe i znane już w kraju drzewka ze szkółek tarnowskich rozchodzić się odtąd będą w znacznie większej ilości, dzisiaj bowiem ani w części nie mogła zaspokoić roczna produkcya drzewek z szkoły tarnowskiej wielkiego popytu.

Pozostają przecież jeszcze braki, które w przyszłości usunąćby należało jeżeli ta krajowa szkoła i ogród z nią połączony mają być pod każdym względem wzorowo urządzone. Wspominamy o nich na tem miejscu w przewidywaniu, że zajdzie potrzeba usunięcia ich w przyszłości, w chwili odpowiedniej, do tego, skoro i projekta będą już należycie przygotowane i fundusze krajowe będą w możności podołania tym nowym wydatkom na krajową szkołę tarnowską.

Potrzeby, o których wspominamy, są: przeniesienie budynków szkolnych budowa szklarni i zapatrzenie ogrodu we wodę.

Budynki szkolne, stojące obecnie na tak zwanej Spieglówce, znajdują się w pewnem oddaleniu od ogrodu szkolnego. Odległość ta nie jest wprawdzie zbyt wielką, pomimo to jest ona niemałem utrudnieniem w należytem funkcyonowaniu Zakładu, przeszkodą w podziale godzin nauk szkolnych i zajęć praktycznych, usuwa czasowo uczniów z pod kontroli i nadzoru, a ogród szkolny pozostawia częstokroć bez dostatecznej opieki. Dopokąd szkoła tarnowska posiadała ogród zaledwie trzy morgowy, a koło budynków szkolnych parcelę wynoszącą około $^3/_4$ morga, anormalny ten stosunek, wynikający z położenia Zakładu, nie występował tak rażąco, jak dzisiaj, wytłómaczyć to można było koniecznością, w jakiej znalazła się szkoła, otrzymawszy na pomieszczenie parcelę w części zabudowanej. Dzisiaj jednakże, gdy ogród powiększony do 10 morgów przedstawia już pewną całość gospodarczą, a skrawek gruntu na Spieglówce jako dodatek do ogrodu nie posiada już żadnej wartości, pomieszczenie szkoły ogrodniczej nie w obrębie ogrodu ale w pewnem oddaleniu od niego uważać należy za wadę organiczną szkoły, którą należałoby usunąć, skoro tylko nadarzy się ku temu sposobność, bez zbytniego obarczenia budżetu szkoły.

Wspomnieliśmy już poprzednio, że Rada miasta Tarnowa w uchwale swej z dnia 26. października oświadczyła gotowość nabycia budynków szkolnych za umówioną cenę kupna, przedłużając nawet w tym wypadku okres dzierżawy ogrodu szkolnego na czas istnienia szkoły i co więcej w uchwale swej zdnia 22. lutego b. r. L. 1.532 po oszacowaniu budynków ofiarowała za nie kwotę 50.000 K. Cena ta wydaje się Wydziałowi krajowemu zbyt niską, nie w stosunku do wyłożonych kosztów, ale w stosunku do wartości gruntu i do wartości budynków

przy dzisiejszych cenach materyału i robocizny. Wydział krajowy jednakże spodziewa się, że Reprezentacya miejska w uwzględnieniu pożytku, jaki przynieść może budynek tych rozmiarów i w tem położeniu na parceli o dwóch frontach, odpowienio podniesie ofiarowaną cenę. W takim razie mogłoby przyjść do porozumienia względem sprzedaży realności szkolnej, w miejsce której wybudowany byłby nowy dom szkolny wśród ogrodu. Projekt ten byłby łatwiejszym do urzeczywistnienia, jeśliby rząd do wybudowania nowego gmachu szkolnego przyczynił się znaczniejszą subwencyą.

Postawienie nowych budynków dla pomieszczenia kraj. szkoły ogrodniczej miałoby i tę dobrą stronę, że dałyby się przytem uwzględnić potrzeby i dogodności, jakie posiadać powinna szkoła i internat, w wyższej mierze, aniżeli te, jakie w obecnych zabudowaniach posiadają. Sprawa ta w ciągu następnego roku dojrzeje do decyzyi w jednym lub drugim kierunku. Jeśliby projekt nowej budowy miał być przedłożonym Wys. Sejmowi do uchwały, natenczas nastanie odpowiednia chwila do zastanowienia się nad tem, czyby przy szkole tarnowskiej nie było wskazanem urządzić kurs dla ogrodniczków, którzyby nabywali potrzebny zasób wiadomości ogrodniczych wyłącznie zapomocą zajęć praktycznych w ogrodzie. Dziesięciomorgowy ogród nie będzie mógł być obrobiony rękoma 25-ciu uczniów szkolnych, w przyszłości zajdzie potrzeba donajmywania sił roboczych. Wobec drożyzny robotnika dziennego a często i niewprawności jego do zajęć ogrodowych potrzebę tę z pożytkiem i korzyścią dałoby się zastąpić chłopcami praktykantami, którzyby stale mieszkali w zakładzie i w zamian za utrzymanie wykonywali wszystkie roboty dziennych robotników.

Gdyby projekt przeniesienia budynków szkolnych nie miał przyjść do skutku, wówczas okazałaby się potrzeba postawienia w ogrodzie budynku dla pomieszczenia dozorcy ogrodu, na skład narzędzi i materyałów.

W ogrodzie szkolnym z wiosną przyszłego roku wykopaną zostanie studnia. wydatek na ten cel przewidziany został w preliminowanych kosztach na urządzenie ogrodu, natomiast nie preliminowaliśmy dotąd nic na koszta rozprowadzenia wody po ogrodzie, przypuszczamy zaś, że w przyszłości ogród, posiadający kilka morgów szkółek, nie będzie się mógł obejść bez tego urządzenia. Gdyby ta potrzeba okazała się konieczną, natenczas na podstawie szczegółowego planu i kosztorysu upraszać będziemy Wysoki Sejm o przyznanie stosownego kredytu.

Wreszcie szkoła ogrodnicza nie może się obyć bez odpowiednio urządzonych szklarni. Dla potrzeb ogrodu i dla nauki samej są one w szkole niezbędne.

Dotychczasowe szklarnie, jakie posiada szkoła przy budynkach zakładowych, grożą już zawaleniem, gdyż przy przeniesieniu szkoły ogrodniczej do Tarnowa w r 1887 otrzymała je szkoła od gminy już w nienajlepszym stanie. W tym roku zmuszeni byliśmy na tymczasowe ich naprawienie wydać 800 K., w każdym razie o budowie nowych szklarni zawczasu pomyśleć należy, jakkowiek z drugiej strony byłoby wskazanem do tej budowy przystąpić dopiero z chwilą, skoro rostrzygnięty zostanie projekt przeniesienia budynków szkolnych

Aleg. Szczegółowe wiadomości o szkole znajdują się w sprawozdaniu Dyrekcyi za rok 1905/06, które jako osobny alegat przy niniejszem sprawozdaniu dołączamy. /. Nie powtarzając szczegółów tam zawartych, nadmieniamy tylko, że krajowy ten zakład funkcyonował w ciągu ubiegłego roku szkolnego zupełnie normalnie, zachowanie się młodzieży szkolnej było poprawne, a wyniki z egzaminów okazały przygotowanie uczniów dostateczne. W tym roku ośmiu uczniów ukończyło trzyletni kurs nauki i zdało egzamin końcowy, mianowicie: czterech z postępem dobrym, a czterech z dostatecznym.

Dotychczas w budżecie szkolnym było wyznaczonych 25 miejsc wolnych funduszowych, obecnie preliminujemy na r. 1907 więcej o trzy miejsca, t. j. 28, gdyż szkoła taką ilość uczniów wygodnie pomieścić może, liczba kandydatów zgłaszających się do szkoły tarnowskiej jest zawsze większa, aniżeli liczba miejsc wolnych, wreszcie sam ogród znacznie powiększony, może dać zajęcie większej liczbie uczniów. W dochodach natomiast wstawiliśmy zwrot kosztów utrzymania od dwóch uczniów.

W preliminarzu szkoły na r. 1907 nie zaszły większe zmiany, któreby wymagały sszczegółowego wyjaśnienia, tylko w Rubr. I. poz. 5. wydatków zmuszeni

byliśmy podnieść dodatek na mieszkanie dla ochmistrza i instruktora o 200 K. Drożyzna pomieszkań w Tarnowie i trudność pozyskania dla szkoły dobrego instruktora za dotychczasowem wynagrodzeniem usprawiedliwiają tę podwyżkę ryczałtu na pomieszkanie.

W Rubr. V. poz. 22. wstaliliśmy III. i ostatnią ratę w kwocie 10 000 K. na koszta urządzenia powiększonego ogrodu szkolnego, w myśl zezwolenia Wys. Sejmu z dnia 19 go października 1904. — C. k. Ministerstwo rolnictwa dotychczas nie zawiadomiło nas jeszcze, jak wysoką subwencyą przyczyni się do kosztów powstałych skutkiem powiększenia ogrodu szkolnego.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie za rok 1905/6.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie za rok szkolny 1905/6.

1. Ogólne wiadomości o szkole.

Celem kraj. szkoły ogrodniczej w Tarnowie jest wykształcenie ogrodników, uzdolnionych do prowadzenia ogrodów wiejskich, do czego dąży szkoła nie tylko przez udzielanie wychowankom swoim zawodowej wiedzy, ale także przez uzupełnienie i ugruntowanie wykształcenia ogólnego, jakie ze szkoły ludowej przynoszą, jako też przez pielęgnowanie ich strony moralnej i religijnej.

Do szkoły może być przyjęty każdy kandydat, który: 1) wykaże, iż ukończył z dniem przyjęcia przynajmnlej 15. rok życia, odbył z dobrym postępem obowiązkową naukę w szkole ludowej, jest fizycznie i umysłowo zdrów i nienagannych obyczajów;

2) w terminie przez Dyrekcyę oznaczonym złoży egzanim wstępny, służący do ocenienia, czy kandydat wogóle jest dostatecznie rozwinięty, aby mógł korzystać z nauk w szkole tej udzielanych.

Kandydaci, którzy odbyli przynajmniej jednoroczną praktykę ogrodniczą a czynią zadość wyżej wymienionym warunkom, mają pierwszeństwo do przyjęcia.

Koszta utrzymania ucznia w zakładzie wynoszą 330 kor. rocznie, za co otrzymuje mieszkanie, pościel, wikt, światło, pranie i ubranie, oprócz bielizny i obuwia, w które każdy wstępujący do zakładu być powinien z domu dostatecznie zaopatrzony.

Synowie ubogich rodziców mogą być przyjęci na koszt funduszu krajowego.

Nauka trwa 3 lata, a rok szkolny rozpoczyna się z początkiem kwietnia każdego roku.

Przy końcu każdego półrocza szkolnego składają uczniowie egzamin ze wszystkich nauk udzielanych w tym czasie, jako też z nabytej wprawy w wykonaniu czynności zawodowych.

O wyniku egzaminu zawiadomi kierownik szkoły listownie rodziców lub opiekunów uczni

Uczeń, który przy egzaminie rocznym nie otrzymał przynajmniej dostatecznego postępu z każdego przedmiotu nauki, nie może przejść na rok wyższy, Pozwolenie do powtarzania zaniedbanego roku może udzielić Wydział krajowy na przedstawienie kierownika szkoły, jeżeli uczeń wytrwałą pracą i wzorowem zachowaniem się na to zasługuje.

Po ukończeniu całego trzechletniego kursu nauk zdaje każdy uczeń egzamin końcowy czyli główny z całości nauk zawodowych przed osobną komisyą egzaminacyjną, a w razie pomyślnego wyniku tego egzaminu otrzymuje świadectwo „ukończenia nauk“. — Jeżeli zaś uczeń egzaminu tego z postępem przynajmniej

dostatecznym nie złoży, otrzymuje świadectwo odbycia całego kursu ze stopniem niedostatecznym nabytej w szkole wiedzy. Innych świadectw szkoła nie wydaje.

2. Skład grona nauczycielskiego.

1) Kierownik zakładu i nauczyciel fachowy Wojciech Maciaszek uczył: sadownictwa, warzywnictwa, kwieciarstwa szklarniowego, uprawy chmielu, uprawy wikliny koszykarskiej i pszczelnictwa.

2) Katecheta ks. Józef Kaliciński udzielał nauki religii.

3 Nauczyciel fachowy Antoni Kurowski uczył: kwieciarstwa gruntowego, hodowli drzew i krzewów ozdobnych, botaniki ogrodniczej, ogólnych zasad ogrodnictwa i zoologi zastosowanej do ogólnych potrzeb ogrodnika.

4. Nauczyciel do nauk ogólnie kształcących Wiktor Tabeau uczył jezyka polskiego i niemieckiego, arytmetyki i geometryi, geografii i historyi polskiej, fizyki i chemii w zastosowaniu do ogrodnictwa, rysunków, kaligrafii, miernictwa i niwelacyi.

5. Instruktor Tomasz Skorupa dozorował uczni w zakładzie i podczas zajęć praktycznych.

3. Nauki w szkole udzielane.

Nauka jest teoretyczna i praktyczna i obejmuje następujące przedmioty:

a) z nauk ogólnie kształcących i podstawowych:

1 religia, 2 język polski; 3 język niemiecki, 4 arytmetyka i geometrya, 5 geografia i historya, 6 fizyka, 7 chemia, 8 botanika ogólna i szczegółowa, 9 rysunki, 10 praktyczne miernictwo i niwelacya, 11 zoologia, 12 kaligrafia;

b) z nauk zawodowych:

1 ogólne zasady ogrodnictwa, 2 warzywnictwo, 3 sadownictwo, 4 kwieciarstwo gruntowe i szklarniowe, 5 hodowla drzew i krzewów ozdobnych, 6 zasady zakładania i utrzymania ogrodów;

c) z nauk pomocniczych:

1 uprawa chmielu, 2 uprawa wikliny koszykarskiej, 3 pszczelnictwo.

Nauka teoretyczna odbywa się w izbach szkolnych i bywa popierana demonstracyami w szkole i ogrodzie. Nauka przedmiotów zawodowych i pomocniczych bywa zawsze demonstrowana w ogrodzie i stwierdzana licznymi przykładami tak podczas ćwiczeń praktycznych w ogrodach szkolnych, jako też i w ogrodach prywatnych, do których uczniowie od czasu do czasu odbywają wycieczki. Podręczników używają uczniowie tylko przy nauce przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych (z wyjątkiem fizyki, chemii i botaniki), nauk zawodowych i pomocniczych uczą się uczniowie z wykładu nauczyciela, który w sposób możliwie najzrozumialszy i treściwy nauki udziela, a przy powtarzaniach i demonstracyach według potrzeby uzupełnia i objaśnia.

W ogrodach szkolnych uczyli się uczniowie praktycznie przyrządzania kompostów. uprawy ziemi, rozmnażania, uprawy i przechowywania roślin warzywnych i produkcyi nasion, dalej rozmnażania, uprawy i hodowli drzew i krzewów owocowych i ozdobnych, oraz prowadzenia drzew w formach karłowych, uprawy gruntowych roślin kwiatowych, uprawy chmielu, wikliny koszykarskiej i pszczelnictwa, wreszcie rozmnażania i hodowli roślin szklarniowych, utrzymywania trawników, wysadzania kląbów i kwietników kobiercowych.

Nauka teoretyczna bywa udzielana w szkole przedewszystkiem w okresie zimowym. W okresie letnim, w którym uczniowie przeważnie nauką praktyczną są zajęci, odbywa się nauka teoretyczna tylko z przedmiotów ogólnie kształcących i podstawowych, co szczegółowo poniżej jest uwidocznione:

A) W okresie letnim (od I. kwietnia do 30. września) udzielano następujących przedmiotów:

Nauczyciel	Przedmiot nauki	Tygodniowo I.	II.	III.	Razem
Katecheta ks. J. Kaliciński	Religia	1	1	1	3
Kierownik W. Maciaszek	Sprawozdania tygodniowe	1	1	1	1
Nauczyciel fach. A. Kurowski	Botanika	1	1	—	2
Nauczyciel W. Tabeau	Język polski	2	1	—	3
	Język niemiecki	2	1	—	3
	Arytmetyka i geometrya	2	1	—	3
	Fizyka	1	—	—	1
	Miernictwo i niwelacya	—	2	—	2
	Rysunki	2	2	2	4
	Razem	12	10	4	22

B) W okresie zimowym (od I. października do 31. marca) udzielano następujących przedmiotów:

Nauczyciel	Przedmiot nauki	Tygodniowo I.	II.	III.	Razem	Ogółem
Katecheta ks. J. Kaliciński	Religia	1	1	1	3	3
Kierownik W. Maciaszek	Warzywnictwo	—	2	2	4	
	Sadownictwo	2	2	3	7	
	Kwieciarstwo szklarniowe	—	—	3	3	
	Uprawa wikliny	—	1	—	1	
	Uprawa chmielu	—	1	—	1	
	Pszczelnictwo	—	1	-	1	17

Nauczyciel	Przedmiot nauki	Tygodniowo			Razem	Ogółem
		I.	II.	III.		
Nauczyciel fachowy A. Kurowski	Botanika	2	2	—	4	
	Zoologia	1	—	—	1	
	Zasady ogrodnictwa	2	—	—	2	
	Kwieciarstwo gruntowe	2	2	—	4	
	Krzewoznawstwo	—	2	—	2	
	Teorya zakładania parków	—	—	2	2	15
Nauczyciel W. Tabeau	Język polski	2	2	1	5	
	Język niemiecki	2	2	1	5	
	Arytmetyka i geometrya	4	3	1	8	
	Geografia i historya	2	2	—	4	
	Fizyka	1	—	—	1	
	Chemia	—	2	1	3	
	Rysunki	2	2	2	4	
	Kaligrafia	2	1	—	3	33
	Razem	25	28	17	—	68

4. Środki naukowe szkoły.

Głównym środkiem naukowym jest ogród szkolny o przestrzeni 3 morgów, nadto ogródek obejmujący $^1/_3$ morga, które szkoła dzierżawi od gminy miasta Tarnowa, a na którym oprócz inspektów znajdują się szklarnie.

Skromne środki naukowe szkoły zostały w ubiegłym roku powiększone zbiorem nasion roślin warzywnych i kwiatowych. Nasiona do tego celu użyte pochodziły częścią z wychodowanych w ogrodzie szkolnym a częścią z przykupionych. Słoiki z zatyczką szklaną do tego zbioru kosztowały 141 koron 29 groszy. Zbiorek taki corocznie stale powiększany, będzie mógł być dzielnym środkiem demonstracyjnym przy rozpoznawaniu nasion.

Do pasieki przykupiono 3 ule typu „słowiańskiego“ od p. Motylewicza w Tarnowie za 40 koron.

Do biblioteki przykupiono 9 dziełek fachowych za 46 K. 60 gr. i 26 dziełek do biblioteki uczniów za kwotę 59 K. 80 gr. Roczniki czasopism fachowych zostały oprawione i te powiększyły także bibliotekę szkolną.

Z czasopism fachowych prenumerowano Ogrodnik polski, Wiener illustrierte Garten-Zeitung, Le Jardin, La Revue horticole i Le buletin horticole.

5. Frekwencya uczniów.

Z początkiem roku szkolnego było zapisanych 27 uczniów, a mianowicie: na I rok 11, na II. r. 7 i na III r. 9.

Pod względem religii było:

religii rzymsko-katolickiej 23 uczniów
„ grecko-katolickiej 4 „

Pod względem wieku było:

z ukończonym 15 rokiem życia 5 uczniów
„ 16 „ „ 10 „
„ 17 „ „ 6 „
„ 18 „ „ 2 „
„ 19 „ „ 3 „
„ 20 „ „ 1 „

Przygotowanie uczniów przed wstąpieniem do szkoły ogrodniczej przedstawia się, jak następuje:

z ukończoną 2 klasą szkoły ludowej 3 uczniów
„ 3 „ „ „ 2 „
„ 4 „ „ „ 7 „
„ 5 „ „ „ 2 „
„ 6 „ „ „ 5 „
„ 7 „ „ „ 2 „
„ I. gimnazyalną „ 5 „
„ II. „ „ 1 „

Według pochodzenia było:

z powiatu bocheńskiego 1, borszczowskiego 1, brodzkiego 1, brzozowskiego 1, chrzanowskiego 2, czortkowskiego 1, dąbrowskiego 1, jarosławskiego 1, krakowskiego 2, kołomyjskiego 1, lwowskiego 1, mościskiego 1, nowosądeckiego 1, rohatyńskiego 1, rudzkiego 1, sanockiego 1, samborskiego 1, śniatyńskiego 2, sokalskiego 2, tarnowskiego 1, wadowickiego 1, wielickiego 1, z Królestwa polskiego 1.

Pod względem stanu i zajęcia rodziców było:

synów rolników 8, ogrodników 2, służby folwarcznej 6, służby rządowej 2, rzemieślników 2, przedsiębiorców 1, nauczycieli 4, urzędników 2.

W ciągu roku wydalono jednego ucznia, zatem przy końcu roku było 26 uczniów na wszystkich trzech latach.

6. Egzamina.

Z jedenastu uczniów I roku złożyli egzamina roczne:

a) z postępem dobrym: Buldys Władysław, Kapusta Roman, Kleban Dymitr, Świtalski Maryan;

b) z postępem dostatecznym: Metyk Jakób, Pulka Edward, Suchocki Jan.

Dwom pozwolono powtórzyć I. rok, a 2 uwolniono z zakładu.

Z siedmiu uczniów II. roku złożyło egzamin:

a) z postępem dobrym: Józefik Władysław;

b) z postępem dostatecznym: Harbuz Józef, Petryszyn Wasyl, Rumun Henryk, Stanyk Wojciech, Wojciechowski Zacheusz.

Jednego uwolniono z zakładu.

Z ośmiu uczniów III. roku złożyło egzamina roczne:

a) z postępem dobrym: Kosprzyk Stefan, Madeja Franciszek, Michułka Tomasz, Świszczowski Stanisław, Wodwód Stefan;

b) z postępem dostatecznym: Kolasa Józef, Mrozowski Zdzisław, Niedzielski Andrzej.

Do egzaminu końcowego przystąpiło 8 uczniów, a z tych złożyli:

a) z postępem dobrym: Kosprzyk Stefan, Michułka Tomasz, Świszczowski Stanisław, Wodwód Stefan;

b) z postępem dostatecznym: Kolasa Józef, Madeja Franciszek, Mrozowski Zdzisław, Niedzielski Andrzej.

Uczniowie, którzy w ubiegłym roku szkolnym cały trzechletni kurs nauki ogrodnictwa ukończyli, udali się:

Kolasa Józef na posadę ogrodnika w Błoniu, Wodwód Stefan w Kobylcu, Niedzielski Andrzej w Demblinie, Mrozowski Zdzisław, Kosprzyk Stefan i Świszczowski Stanisław na dalszą praktykę do ogrodów handlowych w Dreźnie. Madeja Franciszek i Michułka Tomasz pozostali w zakładzie w charakterze uczni praktykantów.

7. Wiadomości o byłych uczniach.

Uczniowie, którzy dawniej ukończyli naukę w tejże szkole, pozostają:

Ligęza Kazimierz na posadzie ogrodnika w Jaśle,
Kozacki Michał „ „ „ w Krynicy,
Gunia Wawrzyniec „ „ „ w Izdebniku,
Jabłoński Edward „ „ „ w Królestwie,
Michalski Walenty „ „ „ w Cieszanowie,
Szczudło Jan „ „ „ w Krakowie,
Jedynak Sebastyan „ „ „ w Krakowie,
Kawalec Jan „ „ „ w Sierszy,
Fedoruch Tymoftej „ „ „ w Kołomyi,
Jewniewicz Klemens „ „ „ w Lublinie,
Moskal Jędrzej „ „ „ w Łopuchowy,
Victorin Mieczysław „ „ „ w Basztankowie,
Berlik Henryk „ „ „ w Tarnowie,
Dobosz Paweł „ „ „ w Czyżynach,
Filaczyński Józef „ „ „ w Zassowie,
Ferens Maryan „ „ „ w Kaliszu,
Białobok Jan „ „ „ w Czernichowie,
Lichański Władysław, „ „ instruktora w Limanowej,
Skorupa Tomasz „ „ „ w Tarnowie,
Walczak Wojciech „ „ „ w Jaśle,
Zaborowski Jan „ „ pomocnika w Kąśnej
Mazur Adolf „ „ „ w Krynicy,
Świszczowski Władysław „ „ „ w Łańcucie,
Kiwała Władysław „ „ „ w Rozdole,
Skólski Wiktor „ „ „ w Dobromilu,
Misiołek Kazimierz „ „ „ w Peszcie,
Misiołek Franciszek „ „ „ w Krakowie,
Hass Edward „ „ „ we Lwowie,
Babiak Michał „ „ „ w Dreźnie,
Chadelski Roman „ „ „ pod Wiedniem,
Gołębiowski Karol „ „ „ w Antoninach,
Rozdolski Maciej „ „ „ w Rozdole,
Letner Ludwik „ „ „ w Krzeszowicach,
Stryż Józef ogrodnikiem handlowym w Berlinie,
Drobner Zygmunt ogrodnikiem handlowym we Lwowie,
Drobner Bolesław „ „ we Lwowie,
Biodrowicz Jan „ „ w Sanoku,
Cukałowski Dominik w c. k. seminaryum nauczycielskiem,

Znylot Franciszek	w c. k. seminaryum nauczycielskiem,
Soroka Józef	„ „ „
Teliga Tadeusz	„ gimnazyum,
Ordyk Franciszek	
Stepaniak Józef	na praktyce,
Ubik Maciej	„ „
Krzepela Antoni	„ „ w Pradze,
Kordyk Stanisław	„ „ w Boguchwale,
Gacek Ignacy	„ „ w Krakowie,
Obuszko Józef	„ „ w Krakowie,
Zajączkowski Antoni	w Tarnopolu,
Wejnarski Józef	przy wojsku,
Stypejko Teodor	„ „
Chodur Jan	„ „
Urbanczyk Antoni	w Ameryce,
Schwejchler Piotr	„
Chwostowicz Władysław	„
Drałuk Michał	„

O innych Dyrekcya bliższych wiadomości nie posiada.

8. Sprawy internatu.

Pod względem administracyi i nadzoru uczniów w zakładzie nie zaszła żadna zmiana.

Uczniowie pomieszczeni są w internacie w dwóch salach, gdzie bezpośredni nadzór nad nimi wykonuje kierownik przy pomocy instruktora.

W okresie letnim uczniowie wstają o godzinie $4^1/_2$, a w zimowem o $5^1/_2$. Po umyciu się i ubraniu odmawiają wspólną modlitwę, poczem wychodzą do zajęć praktycznych lub przygotowują się na lekcye stosownie do podziału czasu.

Każdy z uczni obowiązany jest pościelić swe łóżko, a dyżurny, zamiótłszy salę sypialną, zamyka drzwi, które zostają cały dzień zamknięte aż do godziny $8^3/_4$ wieczór.

O godzinie $7^1/_2$ spożywają śniadanie, o 12 obiad, o 4 podwieczorek, a o $7^1/_4$ kolacyę.

Utrzymanie uczniów odbywa się we własnym zarządzie pod osobistym nadzorem kierownika. Wikt ubranie i pościel otrzymują uczniowie takie same jak dawniej. Koszta wiktu uczniów, ubranie pościel i pranie, tudzież utrzymanie odpowiedniej służby kuchennej wyniosły 7.556 K. 16 gr.

Uczniowie otrzymują wikt następujący:

Dnie	Śniadanie	Obiad			Wieczerza
Poniedziałek	15 dg. chleba i $^1/_2$ l. mleka	Rosół z ryżem	Mięso z sosem	Kasza jaglana z omastą	Ziemniaki z omastą i kwaśne mleko
Wtorek	„	Rosół z ziemniakami	Mięso z kapustą	Groch z omastą	Kasza jęczmienna i słodkie mleko
Środa	„	Rosół z fasolą	Mięso z ćwikłą	Kluski krajane z omastą	Ziemniaki z omastą i kwaśne mleko
Czwartek	„	Rosół z perłówką	Mięso z kapustą	Ziemniaki z omastą	Kasza jaglana z omastą i słodkie mleko
Piątek	„	Zupa ziemniaczana	—	Fasola biała z masłem	Ziemniaki z omastą i kwaśne mleko
Sobota	„	Zupa grochowa	—	Kluski krajane z masłem	Ryż z mlekiem
Niedziela	„	Rosół z grysik.	Mięso z ćwikłą	Pieczeń z ziemniak.	Kasza perł. z omastą i słodkie mleko

Do mięsa otrzymują uczniowie i inne jarzyny, jak kalarepa, marchew, brukiew, kapusta włoska, ogórki kiszone i sałata, według pory roku.

W zimie otrzymują uczniowie zamiast kwaśnego mleka do ziemniaków i co drugi dzień na śniadanie żur żytni ze stosowną omastą.

Stan zdrowotny uczniów był zupełnie zadawalniający, gdyż uczniowie nie zapadali na poważniejsze słabości.

Porady lekarskiej udzielał w potrzebie dr. Józef Walczyński zupełnie bezinteresownie, dlatego Dyrekcya poczytuje sobie za obowiązek złożyć na tem miejscu serdeczne podziękowanie.

9. Budynki szkolne.

Oprócz budynku głównego i budynku gospodarskiego postawiono wychodki o 4 siedzeniach i pisoir dla uczniów.

Drewutnie i stare wychodki przerobiono na mieszkanie dla stróża zakładowego.

Szklarnie szkolne, znajdujące się w jak najgorszym stanie i grożące poważnem niebezpieczeństwem zawalenia się, stoją jak dawniej, chociaż Dyrekcya od kilku lat o postawienie nowych co roku prosi.

Ogrodzenie około zakładu pozostawia także bardzo wiele do życzenia, a parkan od strony wschodniej został przez burze wywrócony; tylko przez ciągłe poprawki utrzymuje się w jakiej takiej całości, ale może się stać powodem poważnego nieszczęścia, bo znajduje się od strony ulicy dość uczęszczanej.

Budyneczek dla stróża przy ogrodzie szkolnym jest w bardzo złym stanie, a do tego przez odcięcie kilkunastu metrów ogrodu od strony wschodniej i południowej zostanie od ogrodu odłączony.

Wybudowanie domku przy ogrodzie dla instruktora i stróża jest konieczne, zwłaszcza teraz, gdy ogród szkolny został znacznie rozszerzony, zatem i większego dozoru będzie wymagał.

Najkorzystniej byłoby, żeby budynki zakładowe stanęły wszystkie we właściwem miejscu, t. j. na parceli obecnie od gminy miasta Tarnowa uzyskanej. Ułatwiłoby to ściślejszy nadzór, ulżyłoby pracy nauczycielom i skupiłoby siły w jednym punkcie dzisiaj tak rozpruszone, a nadewszystko oszczędziłoby znaczną ilość czasu, jaki uczniowie i przełożeni tracą, zmuszeni kilkakrotnie dziennie chodzić na ogród i z ogrodu do zakładu. Ogród wymaga także starannej opieki, która tylko wówczas może być zapewnioną, jeżeli budynki zakładowe i ogrody będą razem.

Gmina miasta Tarnowa bardzo chętnie odstąpi jeszcze potrzebną przestrzeń pod ogród w zamian za wzięty pod budynki, aby potrzebnej przestrzeni pod kultury nie uszczuplać.

Wobec powiększonej parceli gruntowej o 7 morgów potrzeba będzie wykopać głęboką studnię, postawić wiatrak do pompowania wody i zbornik, z któregoby można było rozprowadzić wodę rurami po ogrodzie. Przy trzy-morgowym terenie noszenie wody w konewkach przedstawiało wielkie trudności a obecnie przy 10-cio morgowym byłoby to wprost niemożebnem. Obrabianie 10-cio morgowego terenu będzie wymagało sprzężaju, dlatego trzeba będzie kupić parę koni i odpowiednie narzędzia gospodarskie.

10. Ogród szkolny.

Przy końcu roku sprawozdawczego polecił Wydział krajowy Dyrekcyi szkoły, ażeby odstąpiony przez gminę m. Tarnowa grunt objęła w posiadanie i przeprowadziła tego lata te czynności, które poprzedzać mają założenie potrzebnych plantacyi.

Wykonano tedy drenowanie przybranej parceli według projektu p. Wiśniewskiego, kierownika kraj. biura melioracyjnego w Tarnowie, kosztem 2.589 K. 64 gr., wytyczono główne drogi i miano przystąpić do regulowania ziemi, lecz w tym czasie jest ogromny brak robotnika tak, że z tą czynnością poczekać trzeba będzie do końca lata. Przytem wymagania robotników są tak wygórowane, że za preliminowaną kwotę ledwie połowę będzie można tej czynności wykonać.

Otoczenie siatką drucianą będzie mogło także dopiero później nastąpić, bo oferenci żądają dwa razy tyle, niż preliminowano, tłómacząc się tem, że materyał znacznie podrożał. Jeżeli nie uda się Dyrekcyi za preliminowaną kwotę, tj. po 3 K. za 1 m. bieżący, siatką otoczenia wykonać, to sprobuje wykonać to innym sposobem, lub tylko csiatkować tyle, ile za tę kwotę wykonać będzie można i tę część, która będzie najpilniej pod uprawę drzewek potrzebną.

Nawóz potrzebny do dostatecznego znawożenia ziemi zamówiła Dyrekcya u zarządu drogowego m. Tarnowa ze wszystkich ulic i placów miejskich, gdyby tego nie wystarczyło, zamierza zakupić z koszar wojskowych. Po należytem przygotowaniu gruntu przystąpi się natychmiast do wykonania planu obsadzenia plantacyi przez Wydział krajowy zatwierdzonego.

Stary ogród szkolny został z dwóch stron, mianowicie od południowej i wschodniej po 12 m. obcięty. Stało się to za zgodą Wydziału kraj. przy umowie z gminą m. Tarnowa w sprawie rozszerzenia ogrodu. Przez obcięcie 12 m. zwłaszcza od strony wschodniej traci ogród swą obecną symetryę i wiele drzew, które już na dobre rodziły, a przytem ładny kawał już dobrze uprawionej ziemi. Od strony południowej traci szkoła budyneczek dla stróża, sadzawkę z dnem i bokami cementowanymi oraz studnię.

Pozostała obcięta część ogrodu otacza się obecnie parkanem na 2·5 m. wysokim, pod którym będzie można teraz posadzić sporą ilość drzew owocowych w formach rozpinanych, które, jako środek demonstracyjny, przy nauce sadownictwa były i są bardzo pożądane.

Na przybranej parceli założy się sad, którego brak dawał się dotkliwie uczuwać przy nauce praktycznej sadownictwa, szkółki drzew i krzewów owocowych, mały chmielnik i plantacye wikliny. Dalej posadzi się zbiór krzewów i drzew ozdobnych, używanych przy zakładaniu ogrodów ozdobnych i spacerowych.

Pewną przestrzeń gruntu przeznaczy się także pod hodowlę nasion najważniejszych roślin warzywnych, aby wychowankowie mogli się łatwiej obznajomić z tą tak ważną, a u nas całkiem zaniedbaną gałęzią gospodarstwa ogrodowego.

Szkoła, uzyskawszy potrzebną przestrzeń pod założenie najniezbędniejszych kultur, będzie mogła o wiele łatwiej i skuteczniej spełniać swe zadanie.

Dotychczas nauka odbywała się więcej teoretycznie, bo teren do ćwiczeń był za mały, a w niektórych działach nawet bardzo ograniczony. Uczeń o wiele łatwiej spamięta i przyswoi sobie tę lub ową czynność, jeżeli wykonywa ją sam i to kilkakrotnie, czego dotychczas przeprowadzić nie było można.

Wynik produkcyi był następujący:

Sprzedano	drzewek owocowych	za	786	kor.	—	gr.
„	zrazów drzew owocowych	„	170	„	30	„
„	owoców	„	59	„	26	„
„	jarzyn	„	484	„	—	„
„	kwiatów i roślin kwiatow.	„	240	„	98	„
„	drzew i krzewów ozdobnych	„	326	„	—	„
	Razem		2.066	kor.	54	gr.

11. Kronika szkoły.

Egzamin z okresu letniego odbył się dnia 25. października pod przewodnictwem Radcy Wydziału krajowego Dr. I. Szyszyłowicza.

Egzaminy roczne odbyły się w dniach 29, 30. i 31. marca, egzamin końcowy dnia 4. kwietnia, a egzamin praktyczny w dniu 5. kwietnia.

Przewodniczył Radca Wydziału krajowego Dr. I. Szyszyłowicz. Obecni byli delegat konsystorza biskupiego, ks. prałat Jan Jaworski, prezes Rady powiatowej, Dr. Wł. Krzeczunowicz, delegat gminy m. Tarnowa, Dr. Jan Leniek i opiekun szkoły, JW. Pan Józef Męciński, poseł na Sejm krajowy.

Odpowiedzi uczniów były przeważnie dobre.

W ciągu roku raczyli zakład zwiedzić JWP. Dr. Tadeusz Pilat, szef dep. rolniczego, JWP. Władysław Struszkiewicz, c. k. Radca Dworu, JW. Panowie Dr. Władysław Dulęba i Hugo Królikowski, posłowie do Rady państwa, oraz p. W. Lauche, konsulent w sprawach ogrodniczych przy c. k. Ministerium rolnictwa.

W ubiegłym roku szkolnym brała szkoła udział w wystawie przemysłowo-rolniczej w Tarnowie. Prócz pięknej kolekcyi jarzyn wystawiła szkoła owoce i drzewka owocowe pienne i karłowe, owoce i jarzyny suszone, wina owocowe i nasiona roślin warzywnych. Podczas trwania wystawy demonstrowali uczniowie szkoły sposób suszenia owoców i jarzyn, a także miażdżenie owoców i wyciskanie soku owocowego. Chociaż szkoła nie konkurowała o nagrodę, Komitet sędziów wystawy przyznał szkole najwyższą nagrodę w formie dyplomu honorowego, a kierownika szkoły p. W. Maciaszka odznaczył także dyplomem honorowym za rozpowszechnienie sadownictwa i wieloletnią skuteczną pracę na tem polu.

12. Wycieczki naukowe.

Oprócz kilkakrotnych wycieczek naukowych do rozległych ogrodów w Gumniskach, zwiedzali uczniowie III. roku pod przewodnictwem p. A. Kurowskiego nauczyciela fachowego, ogrody krakowskie, jak c. k. ogród botaniczny, ogród i plantacye miejskie, zakład Józefitów, ogród handlowy L. Freege i szkółki tejże firmy w Rakowicach pod Krakowem, park Dr. Jordana, Wawel, kościoły i inne osobliwości godne widzenia. Właścicielom i kierownikom powyżej wspomnianych zakładów ogrodniczych składa Dyrekcya na tem miejscu wyrazy szczerego podziękowania tak za łaskawe zezwolenie zwiedzenia tychże zakładów, jako też za udzielanie cennych wskazówek uczniom tyczących się sposobów rozmnażania i hodowli niektórych roślin.

Z Dyrekcyi krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie.

Tarnów, dnia 31. lipca 1906.

***W. Maciaszek**, w. r.*
kierownik szkoły.

Drukarnia Ludowa we Lwowie

L.W. 8.721/907.

We Lwowie, dnia 25. stycznia 1907.

Aleg. 27

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o popieraniu sadownictwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

Nawiązując do zeszłorocznego sprawozdania, które załatwione zostało uchwałą Wys. Sejmu z d. 14. listopada 1905 na podstawie sprawozdania i wniosków komisyi gospodarstwa krajowego, Wydział krajowy ma zaszczyt złożyć sprawozdanie o kraj. zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o czynnościach około podniesienia sadownictwa w kraju w ciągu okresu obejmującego drugą połowę r. 1905 i rok 1906.

I. Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

1. Ogród. W zeszłorocznem sprawozdaniu przedstawiliśmy, że obszar ogrodu jest za mały, aby ogród ten mógł spełniać swoje zadanie produkowania drzewek owocowych i zrazów do szczepienia choćby dla południowo-wschodniej części kraju, wśród której leży a wskazując na nieodzowną potrzebę powiększenia tego ogrodu w blizkiej przyszłości powołaliśmy się w tej mierze na fachowe zdanie radcy rządowego p. Laucha, konsulenta ministerstwa rolnictwa, który doradzał zwiększenie zakładu o 5—6 hektarów w tym także celu, aby zakład mógł się lepiej rentować wskutek większej produkcyi drzewek na sprzedaż i mniejszych w stosunku do niej kosztów zarządu.

Wspomnieliśmy też już w zeszłorocznem sprawozdaniu o rokowaniach nawiązanych z obecną właścicielką Zaleszczyk w przedmiocie odstąpienia na rzecz zakładu kilku morgów gruntu z przyległej do Zakładu parceli. Od tego czasu rokowania te toczyły się dalej ustnie i pisemnie, obejmując oprócz kupna jeszcze drugą alternatywę: wydzierżawienia na przeciąg 6 lat pewnych przestrzeni gruntów pod szkółki, któreby w ten sposób przenosiły się z miejsca na miejsce lokowane zawsze na gruncie, który albo wcale nie był dotąd użytym pod szkółki albo też szereg lat po takim użytku odpoczął pod inną kulturą. Rokowania te nie są jeszcze ukończone ale zdają się rokować pomyślny dla zakładu wynik.

Sprawa ta wymaga bliższego wyjaśnienia. Jak przytoczyliśmy w zeszłorocznem sprawozdaniu, obszar ogrodu zakładowego wynosi ogółem 14 morgów 658 sąż. kw. a po wyłączeniu przestrzeni pod budynkami około $13^1/_2$ morga. Z tego obszaru część najniżej położona a przeto zasłonięta od wiatrów, przeznaczona jest pod uprawę morel, brzoskwiń i winorośli. Dalsza część obróconą jest na utrzymanie odpowiedniej ilości drzew matecznych, karłowych i wysokopiennych dających zrazy do szczepienia, a następnie pod naukę praktyczną uprawy warzyw tudzież porzeczek, truskawek, malin i szparagów. Pozostaje na szkółki drzew owocowych mniej niż siedem morgów, co przy 6-cioletnim turnusie jest za mało, aby produkować stale 20.000 drzewek, gdyż już w ubiegłym roku mógł zakład wyprodukować, kończąc turnus, jedynie 14.000 drzewek. Zwiększenie produkcyi jest zaś koniecznem, raz dlatego aby, jak rzekliśmy powyżej, zakład lepiej się rentował, a powtóre dlatego aby odpowiedzieć coraz bardziej wzrastającemu popytowi za drzewkami zakładu, który wywołuje skargi, że drzewek tych nigdy nie można dostać, bo zawczasu zamówienia już są z góry rozsprzedane.

Rozszerzenie obszaru zakładu jest tedy koniecznem, jeżeliby produkcya miała być podniesioną choćby do 30.000 drzewek rocznie. Tem bardziej okazuje się owe rozszerzenie obszaru koniecznem, jeśliby w myśl żądań stawianych przez Dyrektora zakładu z powołaniem się na fachowe powagi zaprowadzić się miało dłuższe niż dotąd odpoczywanie gruntu, z którego wyprzedano drzewka, przed użyciem go pod nowe dziczki, a mianowicie jeśliby ono miało być przedłużone z 3 na 6 lat. Pewnem jest bezsprzecznie, że odpoczywanie gruntu przez jakiś czas i użycie go w międzyczasie zamiast pod szkółki pod uprawę płodów głębiastych lub warzyw jest pożądanem ze względu na uniknięcie jednostronnego wyczerpania i jak uczeni twierdzą, ze względu na działanie bakteryi w gruncie się znajdujących. Wszakże co do tego jak długo to odpoczywanie powinno trwać, zachodzą pomiędzy fachowymi ludzmi tak teoretykami jak praktykami znaczne różnice zdań.

Nauka nie rozświetliła dotychczas w dostatecznej mierze tej sprawy i dlatego nie mogła ustalić i ściśle nie potrafiła jeszcze oznaczyć, jak długo trwać powienien ów okres odpoczywania ziemi, w każdym razie okres ten prawdopodobnie musi być zmiennym, bo zależnym od miejscowych warunków zwłaszcza od jakości gleby i następstwa odmian czy gatunków drzewek produkowanych po sobie na tym samym gruncie.

Profesorowie kraj. Akademii rolniczej w Dublanach Dr. Raciborski i Dr. Miczyński, których zapytywaliśmy o wyrażenie swej opinii w tym przedmiocie, przedłożyli nam następujące wyjaśnienie:

„Teoretycznie można sadzić ciągle drzewka szkółkowe na tem samem miejscu przy stosowaniu regulówki i odpowiedniego nawożenia. A więc i dwuletnia przerwa jak w Eisgrub jest zupełnie możliwą na żyznej glebie. Zachodzi jednak w takim razie niebezpieczeństwo chorób pasożytniczych, które, gdy się raz ukażą, uniemożliwiają dalsze trwanie szkółki na tym gruncie. Ze względu na zdrowie i siłę korzeni wszyscy znawcy pomologii zgodnie uznają, że przeniesienie szkółki na świeży grunt jest zawsze najlepszem. Edmund Jankowski, znany warszawski pomolog jest zdania, że szkółka nic powinna wracać na to samo miejsce wcześniej, jak po 10-ciu latach. Idąc drogą pośrednią, można przyjąć 5—6 lat jako przerwę normalną nie pociągającą już za sobą wybitnie złych następstw. Praktycznie co do stosunków zaleszczyckich na tamtejszej żyznej glebie i w dobrych warunkach klimatycznych przerwa 5—6-cio letnia będzie prawdopodobnie wystarczającą ale i to pociąga za sobą potrzebę posiadania znacznych obszarów ogrodu. Zamiast jednak znacznie teren powiększać, byłoby może najpraktyczniej urządzić szkółki przenośne systemem dziś powszechnie we Francyi, Belgii i Holandyi używanym „Pépinières Folantes“. Polegają one na tem, że na szkółkę na 5—6 lat jej trwania, wynajmuje się grunt jakikolwiek w dobrem położeniu, będący w zwykłej uprawie polowej, a po tem okresie czasu szkółkę przerzuca się gdzieindziej. Osiąga się tym sposobem bezprzecznie najkorzystniejsze dla drzewek stanowisko zupełnie świeże zawsze, bez potrzeby powiększania własnego ogrodu. W najbliższej okolicy Zaleszczyk żyzne, głębokie porzecza Dniestrowe, stanowią znakomity grunt dla

szkółek i zapewne nie trudno byłoby ten system tam zastosować, przy tanich dziś sposobach ogrodzenia drucianego, dającego się łatwo przenosić. Przy doskonałych warunkach wzrostu drzew w Zaleszczykach 5-cioletni okres szkółkowy najzupełniej wystarczyć powinien do utrzymywania uformowanych koron szlachetnych.

Jeśli teorya przemawia za przyjęciem jak najdłuższego okresu odpoczywania ziemi przeznaczonej pod szkółki, to w praktyce, zwłaszcza w szkółkach handlowych ogrodnicy nie trzymają się tej reguły, gdyż w takim razie, gdyby miała być ściśle przestrzeganą, rozwój tych szkółek, przedewszystkiem w okolicach podmiejskich, byłby bardzo utrudniony. Jak już wyżej powiedziano, w renomowanych szkółkach w Eisgrub, skąd corocznie do naszego kraju kilkadziesiąt tysięcy drzewek owocowych wychodzi, przyjęty został zaledwie dwuletni okres odpoczywania ziemi, zato przestrzega się w tych szkółkach zasady, aby zmieniać następstwo drzewek na jednych i tych samych parcelach, tak, iżby po drzewkach ziarnkowych szły pestkowe i na odwrót, lub też przynajmniej, aby nie szły po sobie jedne i te same gatunki.

Wydział krajowy podda tę sprawę jeszcze raz orzeczeniu znawców i na tej podstawie oznaczy okresy wakacyjne dla szkółek przy zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach. Choćby ta decyzya wypadła w kierunku krótszego odpoczywania niż kierownik zakładu uważa za pożądane, nie uchylałoby to wcale potrzeby powiększenia obszaru zajętego pod szkółki. Wydział krajowy uprasza też we wniosku końcowym o upoważnienie do zawarcia układu o wydzierżawienie pod szkółki aż do 10 morgów z gruntów przylegających do zakładu lub w najbliższem sąsiedztwie tegoż położonych i do wstawienia czynszu dzierżawnego do budżetu na r. 1908. W takim razie część znaczniejsza dawnego ogrodu służyłaby tylko pod sad mateczny, potrzebny dla Zakładu, aby zakład miał własne zrazy dla szczepienia swych szkółek a nie potrzebował sprowadzać ich, nie mając często dostatecznej pewności, o ile są dobre i prawdziwie oznaczone, a zawsze z obawą zawleczenia przytem do ogrodu zakładowego chorób czy szkodników.

Wydział krajowy uważa przytem, że projektowane na przyszłość powiększenie szkółek w kraj. Zakładzie w Zaleszczykach nie stoi bynajmniej w sprzeczności do zapatrywania w tym względzie wyrażonego przez komisyę gospodarstwa krajowego w ostatniem jej sprawozdaniu, gdyż projekt ten zdaniem naszem odpowiadałby czterem warunkom, jakie w myśl życzeń komisyi, rozważyćby należało przy rozszerzaniu już istniejących kraj. szkółek drzew owocowych. Mianowicie:

a) Klimat i położenie: W Zaleszczykach jedynie grunta zupełnie ochronione w samej dolinie Dniestru mają odrębne od reszty kraju warunki dla rozwoju drzew owocowych. Znaczna część ogrodu obecnego, a także grunta dodzierżawić się mające, leżą po za właściwą strefą, t. z. morelową. Obserwacye metereologiczne wykazują, że zimy są w Zaleszczykach ostre a wiatry silne i mroźne, zatem drzewka nie są wydelikacone, różnica polega jedynie na tem, że wiosna przychodzi zazwyczaj wcześniej a zimna jesień nieraz spaźnia się cokolwiek. Drzewka stąd pochodzące mogą być w każdym razie wybornym materyałem nietylko dla kilku sąsiednich powiatów, posiadających podobne warunki klimatyczne, ale i dla wielu innych okolic w kraju nie posiadających wręcz odmiennych warunków. Okoliczność, że mogą się znaleść w Galicyi i są strefy bardziej zimne i wilgotne, dla których drzewka wyhodowane w Zaleszczykach, a zwłaszcza pewne ich odmiany, mogłyby być mniej odpowiednie, bynajmniej jeszcze nie wyklucza racyi bytu i potrzeby rozszerzenia szkółek zaleszczyckich, jakiego to ograniczenia nie mają prywatne zakłady w kraju i zagraniczne, zaopatrujące cały kraj bez zastrzeżenia. Zakłady krajowe są przytem w tem położeniu, że mogą wbrew chwilowemu interesowi kupieckiemu odmawiać żądaniom, które uważać będą za mniej korzystne dla miejscowych warunków. Czy oddalony interesent nie sprowadzi sobie skądinąd drzewek, które mu odradzono, to już usuwa się z pod ingerencyi Zakładu.

b) Wzgląd na wydatki, jakie bezsprzecznie pociągnąć za sobą musi powiększenie ogrodu w Zaleszczykach, brał Wydział krajowy niemniej na uwagę i dlatego występuje w pierwszym rzędzie z projektem wydzierzawienia gruntu. Dziś jeszcze nawet w przybliżeniu nie możemy, co prawda, oznaczyć wysokości

potrzebnego wydatku na ten cel, który zależnym będzie od ilości wydzierżawionych morgów i wysokości czynszu dzierżawnego, koszta oparkanienia itd. W każdym razie wydatek ten stosunkowo będzie niewielki, a mamy przytem nadzieję, że i c. k. Rząd zechce się do tego wydatku przyczynić, wreszcie, że spodziewane w przyszłości dochody ze szkółek zwrócą go niezawodnie.

c) Kierownictwo i nadzór w szkółkach krajowych, a zatem i w Zakładzie, którego szkółki powiększyć chcemy, dają w każdym razie nie mniejszą pewność umiejętnego i należytego prowadzenia ich, jak to ma miejsce w szkółkach prywatnych.

d) Wreszcie wzgląd na konkurencyę zakładom prywatnym miał Wydział krajowy zawsze na oku, czy to zakładając szkółki krajowe, czy też jak w tym wypadku, gdy je zamyśla rozszerzyć. Ustanawiając cennik obowiązujący w tych szkółkach, ograniczył, jak wiadomo, zniżone ceny do niewielu gatunków ściślejszego doboru, aby prywatnym zakładom nie robić konkurencyi. W naszym kraju, gdzie zapotrzebowanie dobrych drzewek owocowych jest bardzo wielkie i z każdym rokiem rośnie, a zagraniczne firmy, jak dotąd, pokrywają bardzo znaczną część tego zapotrzebowania, skromne rozszerzenie krajowego zakładu nie czyni ujmy przedsiębiorstwom prywatnym, dla których właściwym konkurentem groźnym jest import zagraniczny.

Druga sprawa wymagająca bliższego wyjaśnienia ze strony Wydziału krajowego jest projekt zaprowadzenia urządzeń dla przerobów owocowych w kraj. Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach. W zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego projekt ten był szczegółowiej omówiony, widocznie jednak nie został jeszcze należycie przez nas oświetlony, skoro komisya gospodarstwa krajowego znalazła w nim poważne wątpliwości, nieprzemawiające za wykonaniem tego projektu, przynajmniej w tych zarysach, w jakich był przedstawiony.

Bynajmniej nie było zamiarem Wydziału krajowego uzyskać od Wys. Sejmu przyzwolenia na założenie przy Kraj. Zakładzie w Zaleszczykach fabryki przerobów owocowych jako przedsiębiorstwa na większą skalę urządzonego, w przewidywaniu, że się będzie rentować. Uznawaliśmy tylko za potrzebne zaprowadzić przy tym Zakładzie urządzenia do przerobów owocowych w tych rozmiarach, jakie są niezbędne dla demonstracyi i pouczeń o sposobach zużytkowania owoców, nie tylko na domową potrzebę, ale i na większą, w tym celu, aby licznym ochotnikom z różnych okolic kraju, którzy zajmują się już dziś lub chcieliby zająć się wyrobem win owocowych lub innymi przerobami z owoców, podać praktyczną naukę racyonalnej fabrykacyi. Sprawa ta nie postępuje u nas z powodu, że zabierający się do niej nie są obznajomieni z postępem technicznym na tem polu, jest zatem zadaniem Zakładu na osobnych kursach o tych postępach teoretycznie i praktycznie pouczać a do tego nieodzownie są potrzebne odpowiednie urządzenia techniczne. Wys. Sejm zakładając zakład sadowniczy w Zaleszczykach, zmierzał do tego, aby z nim połączyć naukę o przerobach owocowych a Wydział krajowy wykształcił w tym celu fachową siłę w osobie p. inspektora Zająca, który jest stale przydzielony do Zakładu.

Na wniosek posła T. Cieńskiego uchwalił Wys. Sejm w r. 1903 zakupić dla Kraj. Zakładu w Zaleszczykach sąsiednią parcelę poszpitalną wraz z budynkami kosztem 16.000 koron, w tej myśli, że budynki te po stosownej adaptacyi, służyć będą mogły na pomieszczenie urządzeń dla przerobów owocowych. Wreszcie i komisya gospodarstwa krajowego w sprawozdaniu swem z r. 1904 (alg. 227) wyraziła przychylną opinię o urzeczywistnieniu tego projektu, gdyż zdaniem komisyi: „powstanie fabryki przetworów owocowych w Zaleszczykach przyczynić się powinno do podniesienia renty z sadów, umożliwiając spieniężenie lepsze owoców gorszej jakości...“

Opierając się zatem na powyższych wskazówkach i uchwałach Wys. Sejmu i wyjaśniwszy cel i rozmiary projektowanych przez nas urządzeń, nie wątpimy, że Wys. Sejm zechce upoważnić Wydział krajowy, aby zażądał kredytu w preliminarzu budżetowym Kraj. Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach na r. 1908, kredytu potrzebnego na przeprowadzenie rekonstrukcyi budynku poszpitalnego,

której koszt obliczony został na 16.500 kor. i dokonał urządzenia przerobów owoców, które to urządzenie po wyłączeniu kotła parowego kosztującego 3000 kor. znajdzie pokrycie w nadzwyczajnym kredycie 6520 K. przeniesionym z r. 1904.

Aleg. Sprawozdanie Dyrekcyi, jakie jako osobny alegat dołączamy, ·/. podaje szczegóły o działalności Zakładu za r. 1906, których na tem miejscu nie powtarzamy. Nadmienimy tylko, że obecnie w ogrodzie zakładowym 12 chłopców praktykantów znajduje zatrudnienie. Praktykanci w budynku zakładowym otrzymują pomieszczenie, oprócz dziennego wynagrodzenia od 60 gr. do 1 korony za czynności wykonywane przez nich w ogrodzie, nadto z wyjątkiem trzech inni mają zapewnioną pomoc materyalną od Wydziałów powiatowych i od osób prywatnych, które ich wysłały na praktykę ogrodniczą do Zakładu. Chłopcy w czasie dwu lub trzyletniej praktyki w ogrodzie, przechodząc kolejno wszystkie czynności w zakres ogrodnictwa wchodzące, uczęszczając przytem na niektóre kursa w ciągu roku urządzane w Zakładzie, odnoszą niemałe korzyści i z łatwością po opuszczeniu Zakładu otrymują wcale dobre posady pomocników ogrodowych. Gdy zatem szkółki zakładowe zostaną powiększone, wskazanem będzie również i powiększyć liczbę praktykantów, potrzebnych dla Zakładu jako stała siła robocza i z uwagi na korzyści, jakie z tej praktyki wynoszą.

Odnośnie do preliminarza Kraj. Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach na r. 1907, udzielamy Wys. Sejmowi następujących wyjaśnień:

Na uzupełnienie sieci hydrantów w ogrodzie zakładowym wstawiliśmy w rubr. III. poz. 20 wydatków nadzwyczajny kredyt 1000 K. Kwota ta wystarczy na przeprowadzenie rur wodociągowych dla 7 hydrantów, gdy w następnym roku postawione zostaną jeszcze trzy hydranty, rozprowadzenie wody po całym ogrodzie będzie według pierwotnego planu w całości wykonane.

W rubr. IV. poz. 23 wydatków wstawiliśmy niemniej kredyt nadzwyczajny w kwocie 1600 koron na oparkanienie parceli poszpitalnej i na koszta przełożenia drogi gminnej oddzielającj obecnie tą parcelę od ogrodu Zakładowego.

Popieranie sadownictwa w kraju.

Działalność kraju na polu ogrodnictwa zmierza do podniesienia przedewszystkiem tych działów produkcyi ogrodowej, które mogą stworzyć źródło dobrobytu dla całych warstw ludności, zatem sadownictwa a następnie uprawy warzyw w tych okolicach, gdzie ona posiada miejscowe pomyślne warunki, ze względu na łatwiejszy zbyt lub zamiłowanie ludności.

W zakresie produkcyi roślin ozdobnych, która może kiedyś dojść do pewnego znaczenia i u nas, pomoc kraju ogranicza się do nauki kwieciarstwa w krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie, do zasiłków przyznawanych ogrodnikom udającym się na praktykę zagranicę, wreszcie do udzielania pożyczek z funduszu przemysłowo-rolniczego dla zakładów ogrodniczych.

Akcya Wydziału krajowego na polu popierania sadownictwa rozwijała się w okresie sprawozdawczym w kierunkach omówionych w sprawozdaniach poprzednich mianowicie poza szkołą ogrodniczą w Tarnowie i zakładem sadowniczym w Zaleszczykach utrzymywał dwóch nauczycieli wędrownych jako krajowych instruktorów sadownictwa i warzywnictwa dla okolic Krakowa i Lwowa, a następnie dokładał w dalszym ciągu starań, aby powiatowa organizacya sadownictwa, którą Wydział krajowy zainicyował, ogarniała coraz dalsze powiaty. Obecnie istnieją powiatowi instruktorowie sadownictwa, utrzymywani przy pomocy subwencyi krajowych, w Limanowej, Jaśle i Wieliczce. Nieobsadzoną jest ustanowiona posada takiego instruktora w Śniatynie. W każdym z tych powiatów założoną została szkółka powiatowa dla produkcyi drzewek, zarządzana przez instruktora, który ma nadto zadanie powiat objeżdżać, rady fachowej udzielać, drzewa owocowe przeszczepiać itp. Wydział krajowy dalszy rozwój tej organizacyi po powiatach będzie usilnie popierał, natomiast zaś nie popierał i nie popiera produkcyi drzewek na sprzedaż w małych szkółkach zakładanych bądź przez nauczycieli ludo-

wych bądź przez inne osoby, gdyż takie małe szkółki nie mogą dać należytej gwarancyi jakości produktu, tj. drzewek, choćby były prowadzone przez zasłużonych na polu sadownictwa właścicieli sadów. Wydział krajowy nie subwencyonuje też z tego powodu małych ogródków produkujących szczepy, a od subwencyonowanych żąda, aby posiadały przestrzeń conajmniej około 10 morgów i były prowadzone przez fachowo uzdolnionego ogrodnika. Wyjątek stanowią: powiatowa szkółka w Łańcucie i obie szkółki w Olesku, którym już dawniej przyznał Wys. Sejm subwencyę krajową.

Najważniejsze szczegóły z działalności subwencyonowanych przez kraj towarzystw ogrodniczych, szkółek itd. podajemy poniżej do wiadomości. Wys. Sejmu.

Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie i zakład ogrodniczy »Glinka«. Na podstawie sprawozdania za rok 1905 przekonać się można, że Towarzystwo to rozwija się i co do liczby członków (266), która z roku na rok wzrasta i pod względem zadań, które spełnia. Podnieść należy z uznaniem prowadzone przez to Towarzystwo kursa wieczorne ogrodnictwa, trwające od początku listopada po koniec marca.

W roku 1905 zapisało się na kursa wieczorne ogółem 98 słuchaczów, w tej liczbie 61 kobiet. Wykłady odbywają się codziennie od 5—8 wieczorem, według planu nauki obejmującego 12 przedmiotów, udzielanych przez zawodowych ogrodników i docentów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Pozatem urządziło Towarzystwo kurs ogrodniczy dla nauczycieli ludowych na Prądniku czerwonym, trwający przez trzy tygodnie w kwietniu i w lipcu 1905 r.

Na kurs ten wyznaczyła Rada szkolna krajowa dziesięciu kierowników szkół ludowych, oprócz tych kandydatów zapisało się jeszcze ośmiu innych słuchaczów. Wreszcie Towarzystwo ogrodnicze pośredniczyło w kilkudziesięciu wypadkach w wyszukaniu posad dla ogrodników.

Zakład sadowniczy „Glinka“ w piątym roku swojego istnienia zaczął po raz pierwszy sprzedawać drzewka owocowe własnej produkcyi po cenach oznaczanych przez Wydział krajowy. W r. 1905 sprzedano z tego zakładu ogółem 5.540 sztuk drzewek owocowych głównie jabłoni piennych. Dochód ogrodu za sprzedane produkta ogrodowe wynosił w tym roku 5.500 K. Dochód ten niezawodnie wzrośnie w następnym roku 1906, w ostatnim roku, w którym Zakład ogrodowy „Glinka“ ma przyobiecaną subwencyę krajową i państwową w łącznej kwocie 12.000 koron.

Czy jednak ze spodziewanego wzrostu dochodu ze sprzedaży drzewek owocowych w latach następnych osiągnąć potrafi Zakład kwotę, któraby zastąpiła w budżecie Zakładu ubytek powyższych subwencyi, o tem powątpiewamy, zdaje się, że i kierownictwo Zakładu i Towarzystwo ogrodnicze krakowskie liczy się z tym faktem już obecnie i dlatego dokłada usilnych starań, aby otrzymywanie subwencyi i nadal przedłużyć.

W petycyi, jaką Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie wnosi przez nasze ręce do Wys. Sejmu, uprasza o pozostawienie Towarzystwu subwencyi w tej samej wysokości tj. 6.000 K na przeciąg dalszych lat sześciu. Subwencya ta nie miałaby być jednak wyłącznie obróconą na Zakład ogrodniczy „Glinka“ ale w połowie przeznaczonąby była na koszta rozszerzenia i prowadzenia tego Zakładu, w drugiej zaś połowie na koszta kursów ogrodniczych urządzanych przez Towarzystwo.

Mianowicie Towarzystwo ogrodnicze projektuje powiększyć ogród Zakładu „Glinka“ przez wydzierżawienie około 20 morgów sąsiednich gruntów na lat 12. Wówczas dopiero roczną produkcyę drzewek możnaby podnieść na 30—40.000 sztuk, przy takiej zaś stałej ilości zbytu, utrzymanie się Zakładu o własnych siłach byłoby zapewnione, a działalność jego na polu sadownictwa w kraju mogłaby być tem wydatniejszą.

Towarzystwo ogrodnicze w Tarnowie nie przedłożyło nam sprawozdania za r. 1905 i nie prosiło o subwencyę na r. 1906.

Towarzystwa ogrodnicze w Bochni i w Wadowicach wniosły petycye do Wys. Sejmu Ls. 2991 i 3807 z prośbą o udzielenie im subwencyi. Obie petycye odstąpił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia uchwałą z dnia 22. listopada 1905 r.

Zarządowi Towarzystwa ogrodniczego w Bochni odpowiedzieliśmy, że na małą szkółkę drzewek owocowych, prowadzoną bez stałego fachowego kierownictwa subwencyi krajowej udzielić nie możemy, natomiast, skoro ta szkółka zwiniętą zostanie, a Towarzystwo w jej miejsce założy sad wzorowy i działalność swoją ograniczy wyłącznie do tych zadań, jakie w miarę środków spełniać może z pożytkiem, wówczas pewien zasiłek z funduszu krajowego mógłby być przyznany Towarzystwu.

Podobną odpowiedź udzieliliśmy Zarządowi Towarzystwa ogrodniczego w Wadowicach. Opierając się bowiem na sprawozdaniach tegoż Towarzystwa, jak niemniej na wynikach lustracyi tych szkółek dokonanej przez dr. Golińskiego Wydział krajowy nabrał przekonania, że szkółki w Wadowicach nie mogą korzystnie się rozwijać w dotychczasowych rozmiarach. W stosunku do obszaru ich koszta administracyjne są nie proporcyonalnie wysokie, dlatego koszta produkcyi jednego drzewka dochodzą do trzechkrotnej ceny handlowej. Pomimo zatem, że szkółki w Wadowicach są umiejętnie prowadzone, doradzaliśmy tamtejszemu Towarzystwu ogrodniczemu, ażeby je albo powoli zwinęło, lub też znacznie rozszerzyło przynajmniej do dziesięciu morgów. Jeżeli Towarzystwo miałoby możność rozszerzenia tych szkółek i wykazało, że przez szereg lat potrafi je utrzymać o własnych siłach, licząc na niezbyt wielką subwencyę z funduszów krajowych, wówczas należałoby do tego dążyć, w przeciwnym razie postarać się o to, aby szkółki te przejść mogły pod zarząd Wydziału powiatowego i prowadzone były nadal przez powiatowego instruktora sadownictwa.

Powiatowy zakład sadowniczy w Limanowej. Z przedłożonego nam przez Wydział powiatowy sprawozdania za r. 1905, podniesiemy kilka szczegółów świadczących o pożytecznej działalności tego zakładu i rezultatach osiągniętych w tym roku przez powiatowego instruktora p. Lichańskiego.

Z własnej produkcyi ogrodu powiatowego w Limanowej sprzedano w r. 1905:

jabłoni	1876	sztuk
grusz	518	„
drzew karłowych . . .	159	„
agrestu i pożyczek . .	190	„
drzew i krzewów ozdobnych	895	„
dziczków . . .	22.050	„
rozsady kapusty . . .	350	kóp

ogółem za kwotę 4.184 K 79 gr. Z tej ilości zakupił powiat Limanowski 1723 sztuk drzew owocowych a 1972 dziczków i krzewów owocowych, inne zaś powiaty 1063 względnie 21.253 sztuk.

Skutkiem coraz większego zapotrzebowania drzewek owocowych Wydział powiatowy postanowił powiększyć roczną produkcyę Zakładu z 10.000 drzewek na 15.000, i w tym celu nabył już 6 morgów gruntu, które mają być w jesieni r. 1906 ogrodzone i zdrenowane.

W powiatowej suszarni śliwek przerobiono w r. 1905 ogółem 32 ctm śliwek zakupionych od okolicznych włościan, po wyższych cenach niż handlarze płacili i 800 klg śliw suchych z Ujanowic. Z otrzymanych przy fabrykacyi 1818 klg suszu część sprzedano na zamówienie szpitali krajowych w Krakowie i we Lwowie.

Niemniej i działalność p. Lichańskiego w powiecie Limanowskim okazała się skuteczną. W roku 1905 pod jego nadzorem założono 18 nowych sadów a mianowicie 9 dworskich i 9 włościańskich, na których zasadzono ogółem 1953 sztuk

drzewek owocowych. Przeszczepianie drzew owocowych w powiecie postępuje zwolna, ale włościanie posiadający stare sady, coraz bardziej są przekonani o pożyteczności tej roboty i sami się zgłaszają z prośbą do instruktora o przeszczepianie ich drzew. W ten sposób w 11 miejscowościach pow. Limanowskiego przeszczepił p. Lichański 223 sztuk drzew, zużytkowując w tym celu 1.564 sztuk zrazów.

Instruktor urządził przytem w ośmiu gminach pouczenia dla włościan, które zgromadziły ogółem około 400 słuchaczów. Zainteresowanie włościan na tych zebraniach było widoczne, najlepszym tego dowodem, że wskutek zachęcań i wskazówek ze strony instruktora, zamówiono po tych zebraniach 3673 drzewek owocowych, 3350 dziczków i 280 kóp rozsady kapusty.

Suszarni bezdymnych na sposób bośniacki założono dotąd w powiecie Limanowskim trzy: w Limanowej, w Ujanowicach i Szczyszycach a jedną w pow. Tarnowskim w Janowicach. Instruktor ma nadzieję, że w następnym roku powstanie ich kilkanaście, gdyż wiele prywatnych osób i kilka wydziałów powiatowych zgłaszało się już do niego z żądaniem wyjaśnień, sporządzenia planów i kosztorysów.

Wreszcie w Limanowej odbył się w maju 1905 r. sześciodniowy kurs sadowniczy dla nauczycieli ludowych powiatu Limanowskiego i Nowo Sandeckiego, na którym wykładali pp. Lichański i dr. Goliński.

Szkółki drzewek owocowych w Olesku lustrował z naszego polecenia w r. 1906 p. Brzeziński i przekonał się, że są dobrze prowadzone. Szkółka zostająca pod zarządem Kółka rolniczego została powiększona przez dołączenie dwóch morgów do ogrodu, obecnie zatem posiada już przestrzeni czterech morgów. Miejscowi gospodarze i właściciele sadów zamawiają w tej szkółce szczepy i zaczynają przeszczepiać stare drzewa.

Powiatowa szkółka drzewek owocowych w Kołomyi. Według sprawozdania Dr. Golińskiego, który te szkółki lustrował w październiku 1905 roku, widoczny jest postęp w sposobie prowadzenia tych szkółek. Sanacya przeprowadzona w myśl dawniejszych naszych poleceń wydała dobre rezultaty, jakkolwiek szkółki pozostawiają dosyć do życzenia, gdyż do niedawna były prowadzone nieumiejętnie, a grunt pod nie nie został dobrze wybrany. Wydziałowi powiatowemu wypłaciliśmy subwencyę za r. 1904 i 1905 w wysokości 1.200 koron, oznajmiając, że dalsze subwencye wypłacone zostaną dopiero wówczas, skoro Wydział powiatowy przedłoży nam plan gospodarczy tych szkółek przynajmniej na okres sześcioletni i zapewni im kierownictwo fachowe.

Powiatowy instruktor ogrodnictwa w Wieliczce. Petycyę Towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego w Wieliczce Ls. 3.731/905 i 3.732/905 odstąpił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia uchwałą swoją z dnia 14. listopada 1905 r.

Na podstawie sprawozdań Towarzystwa za ostatnie dwa lata jak niemniej i z wiadomości udzielonych nam przez dr. Golińskiego o prowadzeniu tamtejszych szkółek, Wydział krajowy nabrał przekonania, że szkółki w tej miejscowości są bardzo potrzebne, gdyż ludność powiatu wielickiego oddaje się z zamiłowaniem sadownictwu; jednakże szkółki te, aby zadanie swoje w tem powiecie mogły spełniać należycie, powinny przejść pod Zarząd Wydziału powiatowego, pozostawać pod kierownictwem fachowego ogrodnika a zarazem powiatowego instruktora, a obszar ich powiwien być powiększony przynajmniej do 8 lub 10 morgów. Na postawione przez nas warunki zgodziło się Towarzystwo ogrodnicze jak niemniej i miejscowy Wydział powiatowy, poczem szkółki przeszły w jesieni r. 1906 pod zarząd powiatu. Wydział krajowy pismem z dnia 14. grudnia 1906 r. LW. 119.218 przyrzekł Wydziałowi powiatowemu w Wieliczce subwencyę krajową w kwocie 1500 K na koszta utrzymania powiatowego instruktora sadownictwa a zarazem na prowadzenie powiatowego zakładu ogrodniczego z tem zastrzeżeniem, że zasiłek w tej samej wysokości powinien powiat otrzymać i od c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Wydział powiatowy rozpisał konkurs na posadę powiatowego instruktora, a wybranego kandydata p. Maryana Kwerkę zatwierdziliśmy na tem stanowisku.

Zakład ogrodniczy i powiatowy instruktor sadownictwa w Jaśle. Jak wspomnieliśmy już w zeszłorocznem sprawozdaniu, Towarzystwo okręgowe rolnicze w Jaśle dołożyło starań, aby w tej miejscowości staraniem Towarzystwa założyć szkółkę drzewek owocowych i stworzyć posadę powiatowego instruktora ogrodnictwa działającego w powiatach Jasło, Krosno i Gorlice. Instruktorem został mianowany p. Wojciech Walczuk, posiadający odpowiednie wykształcenie fachowe tak teoretyczne jak i praktyczne.

Ministerstwo rolnictwa przyznało na ten cel subwencyę 1.000 K i wyasygnowało ją Towarzystwu za rok 1906. Wydział krajowy oprócz przyobiecanej subwencyi udzielił okręgowemu Towarzystwu rolniczemu w Jaśle za poręczeniem zupełnie wystarczającem pożyczki z funduszu przemysłowo-rolniczego w wysokości 12.000 K spłacalnej w dziesięciu równych ratach rocznych na zakupno gruntu pod ogród i na założenie szkółek.

Powiatowy instruktor ogrodnictwa i powiatowa szkółka drzewek owocowych w Śniatynie i Dżurowie. Na razie Wydział powiatowy nie mógł znaleść odpowiednio ukwalifikowanego kandydata na stanowisko powiatowego instruktora. Dlatego od jesieni r. 1906 czynności te tymczasowo powierzone zostały praktycznie wykształconemu ogrodnikowi. Z przyznanych powiatowi na ten cel subwencyi 1.000 K rocznie, wypłaciliśmy w r. 1906 zarówno jak i c. k. Ministerstwo rolnictwa tylko połowę t. j. po 500 K.

Szkoła ogrodnicza na Wulce Kapitańskiej. Reorganizacya tej szkoły i projekt przejścia jej pod zarząd kraju są zależne od decyzyi Rady m. Lwowa, gdyż gmina jest właścicielką gruntów, z których szkoła obecnie korzysta. Pomimo przypomnienia ze strony Wydziału krajowego, stanowczej odpowiedzi w tej sprawie jeszcze nie odebraliśmy.

Zakład sadowniczy braci Niemczewskich w Okopach rozwija się zadowalniająco, rezultaty, jakie obecnie już wykazuje przedewszystkiem w dziale uprawy winorośla, są bardzo pomyślne. Okazy z tego ogrodu pochodzące zwracały już powszechną uwagę na ostatniej wystawie ogrodniczej, jaka się odbyła w jesieni r. 1906 we Lwowie, tem bardziej, że właściciele obok doborowej jakości wystawionych przedmiotów, mogli już wykazać jak na nasze stosunki dość znaczną produkcyę np. 40.000 kg. winogron.

Na podstawie tego sprawozdania

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o popieraniu sadownictwa w kraju.
2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do rozszerzenia ogrodu w kraj. Zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach przez dodzierżawienie około dziesięciu morgów pod szkółki drzewek owocowych.
3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia do budżetu na r. 1908 wydatku na rekonstrukcyę budynku szpitalnego celem urządzenia w nim przerobu owoców.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

krajowego Zakładu sadowniczego za rok 1906.

Nie sprzyjający dla sadownictwa w całym kraju rok 1906, zaznaczył się niemniej i w krajowym Zakładzie sadowniczym bardzo słabym urodzajem owoców. Zawdzięczamy tylko wysokiej kulturze, możemy powiedzieć, że chociaż urodzaj był bardzo mały, w każdym razie było wszystkich owoców potrochu.

W Zaleszczykach nawet w ogrodach sąsiednich Zakładowi nie było ani jabłek ani gruszek, dopisały jedynie morele i winogrona. Urodzaj morel był zaledwo średni tego roku, gdyż zimne i wilgotne lato nie sprzyjało rozwojowi tych owoców, wymagających wiele ciepła, a bardzo wrażliwych na słotę; pocieszano się jednak, że przy małej ilości owoców uda się przynajmniej osiągnąć wysoką cenę — niestety i ta nie dopisała, gdyż zbiór morel w Zaleszczykach wypadł jednocześnie ze zbiorem na Węgrzech, gdzie cena morel jest znacznie niższą niż w Zaleszczykach, kupcy więc dopóki do ostatnej moreli nie wykupią w Węgrzech, Zaleszczyki omijają, tak, że morele najpiękniejsze z pierwszego zbioru można było kupować w Zaleszczykach po 12 a nawet po 8 koron cetnar: cóż kiedy te morele były niezdatne już do wysyłki, zbyt bowiem dojrzałe nadawały się jedynie do przeróbki, brak jednak odpowiedniego urządzenia w krajowym Zakładzie sadowniczym nie pozwolił dopomódz właścicielom sadów morelowych w przerobieniu nie nadającego się już na wysyłkę materyału, a tem samem zabezpieczyć ich od znacznych strat.

Krajowy Zakład przerobił znaczną ilość swoich morel, nie nadających się do wysyłki, na wino; przerobienie bowiem na marmoladę, susz, pastę wymaga odpowiedniego urządzenia na większą skalę, gdyż przeróbka domowym sposobem daje przy największem staraniu towar zaledwo dostatecznie dobry i zawsze niejednolity, a przedewszystkiem przeróbka na większą skalę domowym sposobem jest zbyt kosztowna; prowadzoną więc jest w Zakładzie jako demonstracya, dopełniająca wykłady o przerobach owocowych.

Zakład sprzedał w roku bieżącym morel za kwotę koron 832 h. 24, a mianowicie:

118	koszyków	5 kg. po 3 K 60 h	za	424·80
57	„	5 kg. po 3 K 20 h	za	182·40
715	kg. po 24 h	. .		171·60
334	„ „ 16 „	. . .		53·44
		Razem		832·24.

Dochód stosunkowo nie wielki w porównaniu z dochodem w roku 1904, tłómaczy się tem, że urodzaj był mały, a cena owoców niska z powodu konkurencyi morel węgierskich, które pojawiły się na rynkach galicyjskich równocześnie z morelami zaleszczyckiemi.

Przytem ilość drzew morelowych rodzących zmniejszyła się w ciągu ostatnich 3 lat o 30%; morela bowiem jako drzewo nie nasze, ginie bardzo łatwo tak, że twierdzić można na pewno, że plantacya morel najlepiej nawet prowadzona po latach 12—15 istnienia musi być całkowicie odnowiona.

Dyrekcya dąży obecnie do prób z drzewami wysokopiennemi, morel szczepionych na pniach śliwki, pięknej lowanki, sądzimy jednak, że ogrody morelowe uważać należy za pionierów przyszłego sadownictwa, wymagającego większej kultury, jak np. bardzo szlachetne jabłonie, grusze i winorośl, które to kultury w południowym Tyrolu wyparły dzisiaj bardo kiedyś tam rozpowszechnioną morelę.

Dyrekcya krajowego Zakładu sadowniczego znajduje, że hodowlę morel należy popierać z racyi braku kultury u miejscowego włościanina, który nie da się jeszcze przekonać, że drzewo owocowe wymaga choćby tylko takiej opieki, jak kukurudza. O ile jednak ludność okoliczna pod wpływem Zakładu zacznie się przekonywać o potrzebie stosowania kultury w sadach, to wówczas należy poforsować całą siłą hodowlę szlachetnych czereśni, jabłoni, grusz i winorośli, te rośliny dopiero będą w stanie zapewne właścicielom ogrodów stały i pewny dochód.

Powiaty: Zaleszczyki, Borszczowski, Czortkowski, Horodeński są bardzo ubogie w sady w porównaniu z innymi powiatami, mianowicie kossowskim i kołomyjskim, gdzie ludność mając trudniejsze warunki wydobycia z rolnictwa dostatecznych środków do życia, już zdawna garnąć się zaczęła do sadownictwa. Tam spotyka się sady u włościan niemal koło każdej chaty, jakkolwiek są licho prowadzone przecież; ludność w tych powiatach już od kilku pokoleń zżyła się z drzewami owocowemi, uważając sad za jedną z poważniejszych podpór swojego bytu.

U nas zaś, gdzie warunki odpowiadają hodowli najwspanialszych odmian grusz i winorośli, a konkurować można z południowym Tyrolem i Francyą, widzi się po wsiach bardzo mało sadów, prawie, że ich niema i to nie tylko u włościan, ale nawet i przy dworach.

Sławę, jaką mają tutejsze strony, zawdzięczają jedynie sadom morelowym w Zaleszczykach i Dobrowlanach, oraz utworzeniu się rynku handlowego owocami. W Zaleszczykach mamy najwięcej owoców z Bukowiny, czasem z powiatu husiatyńskiego, kołomyjskiego, a w niektórych latach idą śliwki z Kossowa transito Zaleszczyki.

Zakład, prowadząc akcyę podniesienia sadownictwa w powiecie zaleszczyckim i sąsiednich, mało spotyka się z ludnością, którąby goręcej interesowała się sadownictwem, trzeba dopiero to zainteresowanie budzić i jak mówią kuć żelazo, póki gorące, czyli dostarczać natychmiast potrzebnego materyału do zakładania sadów chętnym włościanom, inaczej sprawa idzie w odwłokę i ludność traci zaufanie do instytucyi.

Zakład nasz do tego czasu stale cierpiał na niedostatek szkółek w stosunku do akcyi, prowadzonej na zewnątrz. Stale nie pokrywaliśmy nawet połowy zgłoszeń. Wprawdzie dokupił Wysoki Wydział krajowy w roku 1903 około 4 morgów, ale drzewka z tej parceli będą na sprzedaż dopiero w jesieni roku 1907 i dzisiaj okazuje się, że przestrzeń nowonabyta jest nie wystarczająca. Według projektu postanowiono na tej parceli sadzić rocznie 20 tysięcy dziczków, a mianowicie, 11 tysięcy jabłek, 6 tysięcy grusz, 2 tysiące śliw, tysiąc czereśni i takie też ilości posadzono na tej parceli w latach 1903, 1904, 1905, w roku jednak 1906 posadzić możemy tylko wszystkiego razem 12 tysięcy, gdyż parcela nie posiada pełnych 4 morgów, a przytem przez całą jej długość przechodzi rów szerokości 3 m. Przytem odpada przestrzeń zajęta pod drogi, po podziale więc na poletka pod szkółki, ostatnie nie może pomieścić projektowanej ilości 20 tysięcy dziczków. Na ogrodzie zaś dawnym nie możemy jeszcze sadzić, gdyż poletka przeznaczona pod szkółki należycie jeszcze nie wypoczęły, co jest warunkiem przy hodowli drzewek, decydującym o powodzeniu kultury.

Chcąc produkować drzewka zdrowe, należy bezwarunkowo najmniej, po wyjęciu szkółki, dać poletku odpoczynek sześcioletni, hodując przez ten czas na tem miejscu inne rośliny przy obfitem nawożeniu. Odpoczynek ten ziemi jest potrzebny ze względu na rozwój rozmaitych chorobotwórczych mikroorganizmów,

które powstały w czasie kilkoletniej hodowli wielu tysięcy drzewek na ścieśnionej przestrzeni.

Sadząc zaś drzewka w szkółkach zbyt prędko po sobie, podtrzymujemy w glebie rozwój wielu chorobotwórczych bakteryi (a w szczególności bakteryę raka drzewnego) i drzewka z takich szkółek wychodzą z zarodkiem choroby, trzeba więc w rotacyi uwzględnić czas na dawnem poletku od wyjęcia szkółki do zasadzenia nowej tak długi, aby szkodliwe mikroorganizmy z braku warunków odpowiednich do ich rozwoju, wyginęły.

Chcąc więc dostarczyć ilość drzewek, odpowiadającą żądaniom, drzewek zdrowych, silnych, musimy z rotacyi 9-letniej przejść do 12-letniej i przytem nie wadziłoby sadzić rocznie 30 tysięcy dziczków, to wówczas produkcya roczna wyniesie $22^1/_2$ do 24 tysięcy drzewek.

Teraz więcej sadzić nie możemy nad 20 tysięcy dziczków; produkcya więc roczna wyniesie zależnie od warunków mniej lub więcej sprzyjających latach 15 do 18 tysięcy. Obecnie w szkółkach mamy drzewek — kwatera zasadzona w roku 1902, częściowo już drzewka przebrane w roku 1906, pozostało jeszcze 4.500 drzewek, które wyjdą w roku 1907 w jesieni. Kwatera zasadzona na nowym ogrodzie w roku 1903 — dziczków 20 tysięcy, przyjdzie do sprzedaży w jesieni 1907 roku zwyż 15 tysięcy. Kwatera zasadzona w r. 1904 dziczków 20.000 i w r. 1905 dziczków 20.000, w r. 1906 zasadziny z braku miejsca tylko 12.000 dziczków.

Ogólnie stan szkółek tak się przedstawia: 19.500 drzewek powino być do sprzedaży w jesieni 1907 (obecnie trzyletnich);

40 tysięcy drzewek uszlachetnionych jedno i dwurocznych oraz 12 tysięcy dziczków posadzonych do uszlachetnienia w roku 1907.

W roku 1906 sprzedano drzewek 5071, krzewów winorośli 503, zrazów 430, dziczków 1500: jest to sprzedaż do 1. listopada 1906, pozostało do dalszej sprzedaży 200 jabłoni, 300 śliwek, 100 morel, oraz 300 karłowych sznurów i stożków, które Zakład zarezerwował do wysadzenia u siebie.

Chcąc jednak iść w hodowli szkółek za postępem i wynikiem ostatnich badań nauki, a jednocześnie dostarczyć żądaną ilość drzewek, Zakład musi zostać rozszerzony, czy to przez dokupno czy wydzierżawienie kilkunastu morgów gruntu z przeznaczeniem tej przestrzeni li tylko pod uprawę szkółek.

Na starym zaś ogrodzie należałoby hodowlę szkółek znieść zupełnie, pozostałe 4 poletka po szkółkach, przestrzeni około dwóch morgów zamienić na mateczniki, to znaczy obsadzić drzewami karłowemi w odmianach doboru Wydziału krajowego, celem posiadania dostatecznej ilości własnych zrazów do szczepienia, obecnie bowiem przy zwiększonej produkcyi szkółek, ilość drzew matecznych w Zakładzie jest nie wystarczająca.

Zrazy w znacznych ilościach muszą być sprowadzane, co zawsze jest rzeczą ryzykowną, gdyż można sprowadzić razem ze zrazami czy to jakąś chorobę, czy szkodnika, nie mówiąc już o tem, że zdarzają się i wypadki odmian fałszywych, a bywa i to, że w niektóre lata zrazów pewnych odmian w całej Europie dostać nie można.

Mając na uwadze ściśle trzymanie się doboru Wysokiego Wydziału krajowego, pierwszym warunkiem jest zaopatrzenie Zakładu w dostateczną ilość drzew matecznych, żeby posiłkować się przy prowadzeniu szkółek li tylko swoimi zrazami.

Ogród krajowego Zakładu sadowniczego rozwija się bardzo dobrze, drzewa rosną silnie, zdrowo i wchodzą już w okres owocowania, otwiera się nowe pole pracy badania odmian drzew owocowych w rozmaitych kulturach. Wiosną tego roku posadzono 310 palmet na parkanie z wystawą zachodnią, są to przeważnie gruszki z odmian poleconych tak do hodowli jak i do prób, rozumie się odmian, które w tej wystawie według wszelkiego prawdopodobieństwa będą się jak najlepiej rozwijały. 260 krzewów winorośli pod murem południowym na nowym ogrodzie, oraz 21 brzoskwiń na wystawie południowo-wschodniej.

Kursa odbyły się następujące: od 22 stycznia do 22 lutego wiosenny. W kursie tym wykładane były: sadownictwo, pomologia, teorya ogrodnictwa, choroby roślin i szkodniki.

Na kurs uczęszczało dziesięciu chłopców, oraz 30 uczniów miejscowego seminaryum nauczycielskiego i dwóch księży. Kurs przeszczepiania drzew owocowych dla nauczycieli ludowych odbył się w dniach 9, 10, 11 kwietnia, w kursie tym brało udział 14 nauczycieli. Od 20. listopada do 20. grudnia odbędą się kursa hodowli szkółek, hodowli winorośli, przerobów owocowych i pszczelnictwa.

Prócz tego robią chłopcy przez cały rok notatki z prowadzonych w ogrodzie robót, omawianiu których poświęca się każdotygodniowo jedną godzinę, w dniach zaś słotnych, kiedy roboty na ogrodzie prowadzone być nie mogą, repetuje się z chłopcami kursa i omawia roboty, będące w toku.

Chłopców mamy obecnie 12, zgłasza się ich znacznie więcej, ale ponieważ są to chłopcy przeważnie zamiejscowi, w braku więc pomieszczenia liczba musi być ograniczoną.

Z chłopców, którzy dawniej Zakład opuścili, o ile nie odbywają powinności wojskowej, pracują jako pomocnicy, praktykanci, a nawet samodzielni ogrodnicy z wielkiem zadowoleniem swoich chlebodawców.

Dyrekcya Zakładu stara się przedewszystkiem u swoich wychowanków rozbudzić zamiłowanie do ogrodnictwa i to w takim stopniu, żeby praca w ogrodzie była im najmilszą, żeby się stała potrzebą ich życia.

Byli jeszcze na praktyce i nauce w krajowym Zakładzie sądowniczym nauczyciel Aleksander Laszewicz z Zubrzca pow. buczacki przez cały rok, Paweł Beker, wychowanek warszawskiej szkoły ogrodniczej, oraz Włodzimierz Gorączkowski, kandydat nauk przyrodniczych uniwersytetu warszawskiego i Józef Tacikowski, słuchacz studyum rolniczego z Krakowa przez letnie półrocze.

Ponieważ w roku 1907 będzie Dyrekcya rozporządzała znaczną ilością drzewek ze szkółek, rozpoczniemy więc żywszą akcyę na zewnątrz tembardziej, że włościanie, widząc rezultaty pracy pracy i zabiegów około drzew, zaczynają się przekonywać, że chociaż drzewo niby samo rośnie, to jednak w owocowaniu drzew, będących w kulturze, a rosnących bez żadnej opieki jest wprost zdumiewająca różnica. Dlatego w zimowych miesiącach urządzi Dyrekcya kurs trzydniowy o pielęgowanin drzew owocowych, wyłącznie dla włościan. Drugi taki kurs z końcem zimy z uwzględnieniem hodowli drzew krzaczastych i winorośli projektuje Dyrekcya dla ogrodników i ogrodniczków dworskich, w lecie zaś kurs przerobów owocowych sposobem domowym dla kobiet.

Poza tem odbędą się zwykłe kursa. Na kilkodniowe praktyczne pouczenia przy cięciu drzew owocowych i winorośli przyjmuje Dyrekcya chętnie dworskich ogrodników; w roku 1906 mieliśmy takich trzech.

Lustracye ogrodów przeprowadził kierownik K. Brzeziński w Dźwiniaczu pow. czortkowski celem zbadania i dopomożenia w akcyi istniejącego tam oddziału Towarzystwa pszczelniczo-ogrodniczego. Po zatem udawał się do Lesiecznik pow. zaleszczycki celem porady w sprawie podtrzymania istniejącej tam winnicy i ogrodów, do Latacza, Szutrominiec, Drohiczówki, Chmielowej, Beremian, Torskiego, Zofijówki, Uścieczka, Holihrad, Gródka, Szczytowiec, Kasperowiec również w celach lustracyi tamtejszych sadów i porady fachowej na miejscu, oraz do Okopów celem lustracyi ogrodów braci Niemczewskich. Do Przemyślan celem dopomożenia w akcyi popierania sadownictwa wśród tamtejszego nauczycielstwa, wreszcie do Oleska, Kątów, Jasionowa, Załoziec, Horożanki, Burt, Delejowa i do Łuki pow. horodeńskiego także celem lustracyi i porady fachowej.

Inspektor Zając jeździł do Husiatyna celem lustracyi tamtejszej fabryki win owocowych pana Kaweckiego, oraz do Jabłonowa i Trembowli celem lustracyi tamtejszych spółek owocarskich.

Gdziekolwiek zetknął się z ludnością czy kierownik Zakładu czy inspektor, wyłaniała się zawsze jako najważniejsza, kwestya drzewek owocowych. Chętnych do zakładania sadów spotyka się wielu w całym kraju, brak tylko materyału w dostatecznaj ilości.

Przeróbka owoców odbywała się tylko sposobem demonstracyjnym, jako dopełnienie kursu teoretycznego; zrobiono: kompotów truskawkowych, morelowych, wiśni, czereśni, porzeczek, konserw szparagów, z groszku, agrestu, pomidorów sło-

jów 100. Galaretek z porzeczek, malin, dereniu małych słoiczków 70 sztuk. Marmolady morelowej około 50 kg., trochę próbek pasty, próbkę suszu morelowego, jabłkowego, gruszkowego, próbkę suszonego groszku; kilka butelek soku: wiśniowego, truskawkowego, morelowego. Wina morelowego, truskawkowego, porzeczkowego zrobiono około 600 litrów, z czego ściągnie się około 400 l. Wino to będzie przedstawiało wartość w roku 1907 około 300 koron, która to kwota przyjdzie jako zwrot kosztów przeróbki za rok 1906.

Przeróbka owoców wymaga koniecznie odpowiedniego urządzenia na wzór istniejących przy podobnych zakładach, jak przy zakładzie sadowniczym w Eisgrub, Melniku, Troi i wielu innych w obrębie monarchii austryackiej.

Z założeniem odpowiedniego urządzenia do przerobów owocowych, związana jest i akcya, mająca się prowadzić na zewnątrz krajowego Zakładu sadowniczego.

LW. 111.681/906.

We Lwowie, dnia 7. listopada 1906.

Aleg. 28

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego.

Wysoki Sejmie!

Od szeregu lat coraz powszechniej uczuwaną jest w społeczeństwie naszem potrzeba lepszego wykształcenia kobiet w tych działach gospodarstwa wiejskiego, które stanowią odpowiednią dziedzinę dla pracy kobiecej. Uznanie tej potrzeby wzmaga się i rozszerza w miarę, jak gospodarstwo wiejskie przestaje opierać się wyłącznie na przychodzie z uprawy roli i z wypasu bydła rogatego ewentualnie z gorzelni, i w miarę jak się staje koniecznem wszystkie siły i wszelkie środki, jakimi może rozporządzać rolnik, zużytkować w gospodarstwie wiejskim, aby zapewnić mu powodzenie mimo trudnych warunków.

Wykształcenie przez praktykę gospodarczą w domu rodzinnym, dawniej jedyna lub przynajmniej główna droga dla kobiet do nabycia praktycznej wiedzy gospodarczej, obecnie nie wystarcza. Tradycye domowe w tej mierze po części zatraciły się, po części nie odpowiadają zmienionym znacznie stosunkom i warunkom gospodarowania, tak iż dzisiaj dom rodzinny najczęściej nie jest w stanie dać we wszystkich kierunkach gospodarstwa kobiecego takiego wykształcenia, któreby uwzględniało należycie postępy wiedzy i praktyki.

Chcąc obecnie rozpatrzyć, jakimi sposobami możnaby najłatwiej, i najlepiej uczynić zadość uczuwanej coraz powszechniej potrzebie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego, należy zestawić środki i sposoby stosowane w tej mierze w tych krajach środkowej i zachodniej Europy, w których od lat kilkunastu, dwudziestu a nawet blisko trzydziestu zajmują się tą sprawą czynnie i zużytkować tamtejsze urządzenia i doświadczenia ze zmianami, jakich wymagać będą tutejsze stosunki. Należy następnie zestawić zabiegi i próby czynione w naszym kraju w przedmiocie gospodarczego wykształcenia kobiet i na tych podstawach określić. w jaki sposób sprawa ta dałaby się obecnie naprzód posunąć.

W krajach zachodniej i środkowej Europy, w których od dłuższego czasu zajmują się czynnie sprawą gospodarczego wykształcenia kobiet, wyrobiły się z biegiem czasu następujące sposoby tego wykształcenia, po za praktyką w domu rodzinnym:

1. Kształcenie dziewcząt w zakresie gospodarstwa domowego i wiejskiego w gospodarstwach prywatnych, które za opłatą przyjmują córki

zamożniejszych włościan lub też osób z poza sfery włościańskiej na praktyczną naukę roczną lub kilkomiesięczną wraz z utrzymaniem.

2. Kształcenie w szkołach gospodarstwa domowego i wiejskiego za opłatą.

Jedno i drugie urządzenie (1. i 2.) obejmuje albo wszystkie działy gospodarstwa domowego i wiejskiego, oczywiście w zakresie właściwym dla kobiet, albo też tylko większą lub mniejszą część tych działów. Trafiają się np. urządzenia obliczone wyłącznie na naukę mleczarstwa i żywienia krów, dalej urządzenia w kierunku wyłącznie chowu drobiu i produkcyi jaj na sprzedaż i t. p.

3. Kursa dla kobiet, obejmujące jedną lub kilka gałęzi gospodarstwa wiejskiego, trwające bądź po kilka dni bądź dłużej aż do kilku tygodni a obliczone raczej na uzupełnienie wiadomości u osób trudniących się już praktycznie gospodarstwem wiejskiem i na przyswojenie im pewnych nowości, niż na naukę dla nieobeznanych. Kursa te są nieraz połączone z demonstracyami.

Wykształcenie kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego, zwłaszcza wykształcenie udzielane za pomocą urządzeń pod 1. i 2. wymienionych. obejmuje:

a) gospodarstwo ściśle domowe: utrzymanie czystości i porządku w domu, pranie, prasowanie, cerowanie bielizny, czyszczenie i naprawę ubrań, gotowanie dla zdrowych i chorych, pieczenie chleba, wyrób soków i t. p. wreszcie rachunkowość domową.

To są zajęcia, które tak samo trafiają się i w miejskiem gospodarstwie kobiecem.

b) gospodarstwo wiejskie właściwe: uprawa warzyw, sadownictwo, mleczarstwo, żywieniu krów i cieląt, chów nierogacizny i drobiu.

Pod względem celu i stopnia tego wykształcenia spotykamy w krajach zachodniej i środkowej Europy:

I. Kształcenie gospodyń wiejskich dla prowadzenia własnego gospodarstwa włościańskiego lub rolniczego małomiejskiego. W tym celu przyjmowane bywają na naukę dziewczęta 16 letnie i starsze z ukończoną szkołą ludową. Nauka trwa albo rok cały albo, co częściej, tylko jako kurs zimowy przez 5—6 miesięcy a to raz dlatego, że dla przeważnej liczby działów gospodarstwa kobiecego (z wyjątkiem warzywnictwa i sadownictwa) kurs taki uważa się za wystarczający a powtóre dlatego, że na lato uczenice ze stanu włościańskiego nielicznie się zgłaszają, bo potrzebne są w domu do robót. Trafiają się jednak wypadki powtarzania kursów odbytych przez te same uczenice.

II. Kształcenie szafarek, klucznic i t. p. dla gospodarstw większych oraz kształcenie nauczycielek dla szkół lub kursów gospodarstwa ad I. W tym celu wymagana jest zazwyczaj dłuższa nauka teoretyczna i praktyczna, aby objąć cały tok gospodarstwa i ugruntować wiadomości przez powtarzaną praktykę. Nadto dla przyszłych nauczycielek gospodarstwa kobiecego potrzebne jest jeszcze wyższe wykształcenie ogólne i pewne uzdolnienie pedagogiczne.

Zakładaniem i utrzymywaniem szkół gospodarstwa domowego i wiejskiego dla kobiet zajmują się w krajach zachodniej i środkowej Europy albo osoby prywatne, które znajdują wynagrodzenie swych trudów w opłatach uczenic lub oddają się temu zajęciu w interesie dobra publicznego albo miejscowe stowarzyszenia rolnicze albo miejscowe korporacye samorządne przy pomocy finansowej i pod nadzorem państwa i samorządu krajowego (prowincyonalnego). W katolickich krajach w szczególności w Prusiech nadreńskich, w Westfalii, na Szlązku pruskim, w Bawaryi i w Badeńskiem zajęły się gospodarczem wykształceniem kobiet bardzo gorliwie zakony żeńskie. Utrzymują one w tym celu liczne szkoły, w których uczą przeważnie zakonnice umyślnie w tym celu kształcone. Tu i ówdzie naśladują ten przykład protestanckie dyakoniski.

Bardzo szczegółowy przegląd stanu i rozwoju urządzeń dla nauki gospodarstwa kobiecego w Niemczech i po za granicą Niemiec podaje po rok 1896 cenna publikacya p. t. „die Landwirtschaftliche Unterweisung der Landmädchen und Frauen in Deutschland und im Ausland von Walter Herstall und Otto Kamp“ z godłem wskazującem cel publikacyi: „Schulen schildern hilft Schulen schaffen“. Żałować wypada, że w późniejszych latach publikacya ta zaniechaną została, skutkiem czego informacye o później powstałych zakładach i dalszym rozwoju

sprawy nauki gospodarstwa wiejskiego dla kobiet w opisanych tam krajach wykazują znaczne luki. Najnowszy stan rzeczy we Francyi i Belgii w przedmiocie tej nauki przedstawia ogłoszony w piśmie: „Réforme sociale“ z 16. czerwca 1906 referat p. Dausset o nauczaniu gospodarstwa kobiecego we Francyi i zagranicą i sprawozdanie z dyskusyi nad tym referatem. Na te publikacye wystarczy się tutaj powołać, żeby oszczędzić sobie obszernego opisywania urządzeń innych krajów, których to urządzeń zwięzłe streszczenie w głównych punktach poprzednio podano.

W krajach autryackich ilość zakładów i kursów dla gospodarczego wykształcenia kobiet ciągle wzrasta.

Według urzędowych sprawozdań za rok 1905/6 (Landwirtschaftliche Unterrichtzeitung 1906) istnieją obecnie:

I. Szkoły gospodyń wiejskich (Haushaltungsschulen):

W Austryi dolnej:

Mistelbach	założ.	w r.	1883	zakład	prywatny
Hochstrass	„	„	1897	„	„

na Morawach:

Kromieryż	założ.	w r.	1884	zakład	krajowy
Söhle	„	„	1887	„	„

na Szląsku:

Katharein	założ.	w r.	1902	zakład	Tow. roln.

w Czechach:

Steżery	założ.	w r.	1887	zakład	Tow.	roln.
Friedland	„	„	1890	„	„	„
Budweis	„	„	1894	„	„	„
Laun	„	„	1897	„	„	„
Deutsch Brod	„	„	1898	„	„	„

w Karyntyi:

Klagenfurt	założ.	w r.	1904	zakład	krajowy

w Krainie:

Lublana	założ.	w r.	1898	zakład	Tow. roln.

W przeważnej liczbie tych zakładów kurs jest całoroczny lub 10 miesięczny z przerwą wakacyjną od połowy lipca do połowy września. Jedynie szkoły w Mistelbach, w Friedland i w Budweis mają po dwa kursa sześcio- lub pięciomiesięczne.

II. Kursa dla kobiet przy męskich szkołach rolniczych istnieją przedewszystkiem przy zimowych szkołach rolniczych mianowicie w Czechach jako 5 miesięczne kursa letnie (Sommerhaushaltungskurse) od 1. kwietnia do 31. lub 20. sierpnia przy zimowych szkołach rolniczych w Beneschau, Horżowicach, Opocznie, Raudnitz, jako czteromiesięczny kurs w Selczan od 1. kwietnia do 31. lipca jako czterotygodniowy kurs w Reichenbergu. Nadto w Chrudimie przy krajowej średniej szkole rolniczej męskiej istnieją corocznie dwa pięcio miesięczne kursa gospodarstwa domowego, przy niższej szkole rolniczej w Budweis 5-tygodniowy kurs dla dziewcząt od 18. sierpnia do 24. września, przy niższej szkole rolniczej w Pilznie 3 miesięczny kurs gospodarstwa domowego i mleczarstwa dla dziewcząt.

Na Morawach w szkołach zimowych rolniczych w Iglawie, w Kojetein i w Loschitz odbywają się kursa gospodarstwa dla kobiet a to w pierwszych dwóch szkołach od 16. sierpnia do 22. października, w Loschitz od 1. maja do 3. lipca.

W Kojetein jest nadto dwudniowy kurs nauki robienia konserw z owoców i jarzyn.

W Salzburskiej zimowej szkole rolniczej w Kleingmain istnieje kurs gospodarstwa domowego i mleczarstwa od połowy marca do końca maja z internatem.

Nadto istnieją specyalne kursa dla nauki sadownictwa i warzywnictwa dla kobiet: przy krajowym instytucie pomologicznym w Troja w Czechach 5-miesięczny kurs ogrodnictwa i zużytkowaniu owoców od 8. maja do 23. września, przy szkołach uprawy wina i owoców Gumpoldkirchen i Krems w dolnej Austryi tygodniowe lub kilkodniowe kursa dla kobiet, przy krajowej szkole rolniczej i sadowniczej w Ritzhof w Austryi górnej cztery sześciodniowe kursa uszlachetniania owoców dla kobiet, przy szkole w Leitmeritz czterodniowy kurs przerobu owoców.

Przebieg starań o utworzenie w naszym kraju zakładów dla gospodarczego wykształcenia kobiet przedstawia się, jak następuje:

Jeszcze w r. 1888 krakowskie towarzystwo rolnicze wystąpiło do Wys. Sejmu z petycyą, aby Sejm przyznał 2.000 złr. jako subwencyę dla szkoły gospodyń założyć się mającej, wyjednał taką samą subwencyę u c. k. Rządu i poddał szkołę pod zwierzchnictwo Wydziału krajowego. Jak się okazało z rokowań przeprowadzonych z Towarzystwem, miało ono na myśli subwencyonowanie ze strony państwa i kraju istniejącego już wówczas od lat kilku zakładu jenerałowej Zamoyskiej w Kuźnicach pod Zakopanem a zarazem objęcie kierownictwa tej szkoły przez Wydział krajowy. Szkoła ta zdaniem Towarzystwa miała obejmować wszelkie stopnie gospodarczego wykształcenia kobiet, bo miała kształcić tak samoistne gospodynie dworskie, jak ich zastępczynie klucznice, dalej gospodynie włościańskie i sługi. Natomiast prof. Pańkowski i Lubomęski, którym Wydział krajowy poruczył opracowanie planu szkoły, zaprojektowali jedynie szkołę dla klucznic. Rokowania komitetu Tow. rolniczego z właścicielką zakładu w Kuźnicach nie osiągły skutku.

Sprawa założenia szkoły gospodyń traktowaną była wówczas dwukrotnie w Sejmie, raz w r. 1888, kiedy Sejm na podstawie sprawozdania o wspomnianej petycyi Towarzystwa rolniczego krakowskiego polecił Wydziałowi krajowemu zasięgnąć zdania obu towarzystw rolniczych, czy wogóle założyć taką szkołę a wrazie potwierdzenia tego pytania, gdzie ją założyć i pod czyjem kierownictwem — powtóre w r. 1890, kiedy Sejm uchwalił polecić Wydziałowi krajowemu, „aby celem założenia krajowej szkoły gospodyń wiejskich przeprowadził odpowiednie rokowania bądź z osobami prywatnemi, bądź z instytucyami publicznemi i zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi“. Uchwałą tą załatwił Sejm petycyę ośmiu gmin powiatu łańcuckiego o założenie takiej szkoły.

Zanim Wydział krajowy zdołał uczynić zadość temu poleceniu, wniesioną została na sesyi sejmowej $189^{2}/_{3}$ petycya Wydziału powiat. Krośnieńskiego o subwencyę 3.000 złr. na dokończenie domu dla szkoły gospodyń w Iwoniczu utrzymywanej przez SS. Felicyanki, o stałą subwencyę 3.500 złr. dla tej szkoły i o wyjednanie podobnej subwencyi od c. k. Rządu. Sejm po dłuższej dyskusyi, w której wystąpiły różnice w zapatrywaniach na cel szkoły (czy gospodynie włościańskie, czy klucznice) polecił Wydziałowi krajowemu przeprowadzić rokowania z SS. Felicyankami co do założenia szkoły gospodyń na podstawie statutu ułożonego przez Wydział krajowy a w razie pomyślnego wyniku udzielić subwencyi żądanej 3.000 złr. na wykończenie domu, wreszcie przeprowadzić rokowania z Rządem co do wspólnego subwencyonowania szkoły przez kraj i państwo. Do założenia szkoły w Iwoniczu nie przyszło głównie z powodu trudności nabycia odpowiedniej przestrzeni gruntu na gospodarstwo szkolne. Szczegółowo podane są powody zaniechania myśli założenia szkoły gospodarstwa w Iwoniczu w sprawozdaniu Wydziału kraj. z r. 1898 al. 58. czwartej sesyi VII. por. $189^{8}/_{9}$.

Przemijająco zastanawiał się Wydział krajowy a za nim Komisya sejmowa gospodarstwa krajowego i Wys. Sejm nad założeniem szkoły gospodarstwa dla kobiet przy której z niższych szkół rolniczych męskich albo w zakładzie Drohowyskim, którego oddział żeński sierot zostaje pod kierownictwem Sióstr Felicyanek: jednakże obie te myśli wnet zostały porzucone.

Wydział krajowy przedstawiając Wys. Sejmowi w r. 1898 zarys organizacyi szkoły gospodyń wiejskich, poszedł za zapatrywaniem sejmowej komisyi

gospodarstwa krajowego i proponował założenie szkoły dla klucznic, szafarek i t. p. przy gospodarstwach większych, dworskich, opierając się na tem, że takich gospodyń potrzeba najbardziej daje się uczuwać, że „niema nadziei, żeby włościanki u nas uczęszczały do szkoły gospodyń z zamiarem zużytkowania nabytych wiadomości we własnem gospodarstwie“, że owszem będą raczej szukały poprawy bytu, przyjmując stanowisko lepiej płatne przy gospodarstwach większych. Jeżeli wówczas do założenia szkoły gospodyń nie przyszło, należy to przypisać głównie brakowi osoby lub instytucyi zupełnie odpowiedniej do podjęcia się utrzymywania takiej szkoły, z drugiej strony wachaniu uzasadnionemu co do założenia odrazu krajowej szkoły dla gospodyń a wreszcie wysokim żądaniom subwencyi i obliczonym na 45.000 złr. kosztom założenia takiej szkoły. Niewątpliwie wpływała tu także ta okoliczność, że pominąwszy reprezentacyę powiatową w Krośnie, zresztą czynniki miejscowe nie występywały z żądaniami założenia lub subwencyonowania takich szkół i z gotowością ofiar na ten cel ze swej strony, coby świadczyło o zrozumieniu potrzeby takich urządzeń w szerszych kołach naszego społeczeństwa.

Wkrótce jednak wystąpiła taka inicyatywa czynników miejscowych. Powiat łańcucki założył w r. 1899 własnymi funduszami szkołę powiatową gospodarstwa dla gospodyń włościanek z Gorliczynie, przeniesioną następnie do Albigowej. Wydział powiatowy łańcucki przedłożył Wydziałowi krajowemu szczegółowy plan szkoły, łącząc z tem prośbę o subwencyę, którą Wydział krajowy obiecał wyjednać od Wysokiego Sejmu w razie dopełnienia wskazanych warunków. Spełnienie tych warunków tylko powoli mogło postępować z powodu braku funduszów i sił nauczycielskich. Wszakże Wysoki Sejm uwzględniając trudności, na jakie musiała natrafiać organizacya pierwszej w kraju powiatowej szkoły gospodyń wiejskich, chciał jej przyjść z pomocą, nie czekając na spełnienie warunków postawionych przez Wydział krajowy i wyznaczał dla niej subwencye: na r. 1900 — 600 K. w latach 1901 do 1905 po 1.000 K, a nadto w r. 1904 na kurs mleczarski przy tej szkole 400 K. Na rok 1906 otrzymała szkoła subwencyę sejmową 2.000 K, a nadto urządził w niej Wydział krajowy kosztem swoim przy pomocy komitetu galic. Towarzystwa gospodarskiego jednomiesięczny kurs chowu drobiu.

Powiatowa szkoła gospodyń wiejskich pow. łańcuckiego poczęła się rozwijać dopiero po przeniesieniu jej do Albigowej i wybudowaniu dla niej osobnego piątrowego domu i urządzeniu stajni z chlewnią tudzież mleczarni. Rozwój ten jest zasługą z jednej strony Reprezentacyi powiatu łańcuckiego, która nie szczędziła ofiar, mianowicie, gdy chodziło o wystawienie budynku, z drugiej strony zaś zasługą opiekuna szkoły i jej katechety ks. Antoniego Tyczyńskiego, proboszcza w Albigowej, który bez rozgłosu, ale skutecznie pracuje około dobra miejscowej ludności i jak założył spółkę drenarską obejmującą całą gminę oraz drugą spółkę dla fabryki cegieł, dachówek i rur drenowych, tak znowu za pomocą szkoły gospodyń usiłuje podnieść dobrobyt przez gospodarstwo postępowe w zakresie pracy kobiecej, oddając bezinteresownie swoją pracę i trud i pozwalając szkole używać swojej obory plebańskiej jako środka nauki praktycznej.

Statut szkoły uchwalony przez Radę powiatową a przyjęty do zatwierdzającej wiadomości przez Wydział krajowy reskryptem z d. 8. lipca 1905 l. 64.180. określa jako cel szkoły kształcenie dziewcząt wiejskich 1) na samodzielne zarządczynie w gospodarstwach włościańskich, 2) na uzdolnione pomocnice gospodarskie w gospoparstwach większych. Nauka udzielaną jest na dwóch kursach: na kursie dla gospodyń wiejskich, który trwa 5 miesięcy od 1. listopada do końca marca i na kursie dla pomocnic gospodarskich, który trwa 6 miesięcy od 1. maja do końca października.

Stan nauki obejmuje: zajęcia praktyczne:

w domu: porządki domowe, opalanie, oświetlanie, gotowanie potraw zwykłych, pieczenie chleba, bicie mniejszych zwierząt, marynowanie, wędzenie, przeróbki mięsne, przechowywanie i konserwowanie owoców i jarzyn, pranie i prasowanie;

na obejściu gospodarskiem: karmienie i pielęgnowanie bydła rogatego, wychów cieląt, hodowla i tuczenie nierogacizny i drobiu;

w ogrodzie: uprawa najpospolitszych warzyw.

Nauki teoretyczne: religia, nauka gospodarstwa domowego, hodowla zwierząt i mleczarstwo, ogrodnictwo, nauka zdrowia, rachunki i rachunkowość domowa, stylistyka polska, ogólne wiadomości z nauk przyrodniczych, zarys historyi i geografii krajowej, śpiew.

Kurs dla pomocnic gospodarskich obejmować będzie te same przedmioty co kurs gospodyń wiejskich, jednak zajęcia praktyczne w zakresie potrzeb większych gospodarstw, a nauki teoretyczne z znaczniejszem uwzględnieniem mleczarstwa i ogrodnictwa.

W razie małej frekwencyi na kursie pomocnic gospodarskich, odbywać się będą corocznie dwa kursa dla gospodyń wiejskich.

Grono nauczycielskie stanowią według statutu: 1) nauczycielka fachowa a zarazem kierowniczka szkoły i gospodarstwa szkolnego; 2) nauczycielka fachowa do nauki gospodarstwa domowego; 3) nauczycielka dla nauk elementarnych ogólnie kształcących, którą może być nauczycielka miejscowej szkoły ludowej; 4) kapelan, którym może być proboszcz miejscowy lub jego zastępca, oraz w miarę potrzeby specyalni docenci lub nauczycielki.

Nauczycieli mianuje Wydział powiatowy łańcucki. Mianowanie nauczycieli fachowych, a tem samem kierowniczki zakładu wymaga zatwierdzenia Wydziału krajowego i Ministerstwa rolnictwa.

Warunki przyjęcia: ukończenie 16. roku życia, ukończenie szkoły ludowej lub udowodnienie nabycia w inny sposób znajomości czytania, pisania i rachunków, oraz złożenie egzaminu wstępnego, świadectwo zdrowia, świadectwo moralności, pisemne zobowiązanie rodziców, opiekunów lub protektorów, poręczające regularną wypłatę należytości na rzecz zakładu.

Jeżeli kandydatka chce być przyjętą na utrzymanie na koszt funduszu powiatowego, musi przedłożyć świadectwo ubóstwa. Kandydatki z powiatu łańcuckiego mają zawsze pierwszeństwo.

Uczennice zwyczajne mają mieszkać w zakładzie i uiszczać za utrzymanie opłaty wyznaczone przez Wydział powiatowy w Łańcucie, naukę zaś pobierają bezpłatnie. Hospitantki nie mieszkają w zakładzie, za naukę płacą 6 koron miesięcznie.

Od opłat mogą być uwolnione w całości lub w części tak jedne jak drugie. Liczbę uczennic i hospitantek oznacza każdorazowo Wydział Rady powiatowej.

Kandydatki na kurs pomocnic gospodarskich muszą się wykazać nadto ukończeniem kursu gospodyń wiejskich.

Miejscowy nadzór nad szkołą sprawuje opiekun szkoły, mianowany przez Wydział powiatowy w Łańcucie. Zwierzchnią władzą szkoły jest Wydział powiatowy w Łańcucie. Sprawy większej wagi, mianowicie zmiana etatu i planu naukowego, użycie subwencyi państwowej i krajowej, mianowanie fachowych nauczycieli, podlegają zatwierdzeniu Wydziału krajowego i Ministerstwa rolnictwa.

Dotychczas nie otwierano w szkole kursu pomocnic gospodarskich i wogóle nauka szkolna koncentrowała się w kursie zimowym dla gospodyń wiejskich, nadto odbywał się osobny kurs chowu drobiu i w bieżącem lecie kurs mleczarski oraz kurs dla sług. Ostatni kurs zimowy r. 1905/6 trwał (z kursem chowu drobiu) przez sześć miesięcy i zakończył się z początkiem maja 1906 r. popisem przy udziale przedstawicieli władz i licznej publiczności włościańskiej. Popis wypadł bardzo pomyślnie. Kurs ten ukończyło 18 uczennic, z których 4 pochodziły z Albigowej i dochodziły z domu rodzicielskiego na naukę, a 14 były w internacie. Z tych ostatnich 4 pochodziły z powiatu rzeszowskiego, 2 z pow. strzyżowskiego, 2 z pow. niżańskiego, 1 z pow. przeworskiego, 1 z pow. jarosławskiego, 1 z pow. dąbrowskiego, 1 z pow. tarnowskiego, 1 z pow. gródeckiego, 1 z pow. husiatyńskiego.

Na uwagę zasługuje, że z pomiędzy internistek 9 płaciło za utrzymanie w internacie, a mianowicie jedna zapłaciła 120 K, jedna 72 K, jedna 60 K, jedna 36 K, a pięć po 30 K.

Ujemną stroną szkoły w Albigowej jest brak własnej obory, którą tylko w bardzo niedostateczny sposób może zastępować obora plebańska od szkoły dość odległa, której z tego powodu uczennice nie są w stanie obsługiwać, a następnie niedostateczność sił nauczycielskich. Poza nauką religii i przedmiotów elementarnych tudzież nauką śpiewu, do których są siły

nauczycielskie dochodzące, cały ciężar nauki, a zatem cała nauka gospodarstwa w domu, oborze i ogrodzie spoczywa na jednej sile nauczycielskiej, p. Gostkowskiej, która od samego początku szkołą kieruje. Do pomocy miała kierowniczka dotąd: praczkę zawodową dla praktycznej nauki prania, maglowania i prasowania, sklepikarkę dla praktycznego pouczania o towarach dla domu potrzebnych, ich mierzeniu i ważeniu, wreszcie krawczynię dla nauki szycia sukien. Te trzy osoby nie obciążały budżetu szkoły, gdyż utrzymywały się z prania bielizny branej z Łańcuta, z czystego zysku sklepiku i z szycia sukien, a korzystały jedynie z pomieszczeń szkoły i z jej opału, oraz z pracy uczenic.

Obecnie wymaga szkoła koniecznie przybrania dwóch sił nauczycielskich z fachowem wykształceniem: jednej nauczycielki gotowania, którąby objęła kuchnię, spiżarnię, piekarnię, przeróbkę owoców i t. p., drugą nauczycielkę do hodowli zwierząt i mleczarstwa. W takim razie kierowniczka szkoły oprócz zajęć administracyjnych i ogólnego kierownictwa całą szkołą miałaby udzielać nauki gospodarstwa i porządku domowego, prowadzenia rachunków domu i gospodarstwa, dalej nauki o zdrowiu i ewentualnie ogrodnictwa, kierować odnośnemi zajęciami praktycznemi, tudzież uczyć robót ręcznych. Oczywiście pomniejsze zmiany w tym podziale nie są wykluczone, tak samo jak nie jest wykluczoną po pewnym czasie zmiana wydziałów pomiędzy nauczycielkami, o ile byłyby ukwalifikowane do takiej zmiany.

Wydział krajowy od początku zajmowania się sprawą gospodarczego wykształcenia kobiet, uznawał, że głównym warunkiem rozwoju urządzeń dla tego wykształcenia jest przygotowanie należyte zawodowych sił nauczycielskich. W tym celu udzielał Wydział krajowy stypendyów na odbycie nauki w zakrajowych szkołach gospodarstwa krajowego, przedewszystkiem takim osobom, po których mógł się spodziewać, że potrafią i zechcą być w razie potrzeby nauczycielkami gospodarstwa w kraju. Takie stypendyum otrzymały jeszcze w r. 1902 dwie siostry Filicyanki z Iwonicza, celem poznania szkół gospodarskich dla kobiet w Morawii i w Czechach, gdy istniał zamiar założenia takiej szkoły w Iwoniczu. Następnie otrzymała takie stypendyum p. Klementyna Stasiniewiczowa, która ukończyła sławną szkołę w Gambais we Francyi a obecnie utrzymuje prywatną szkołę chowu i zakład tuczenia drobiu w Zielonej pod Rawą ruską, subwencyonowaną przez Wydział krajowy i gal. towarzystwo gospodarskie bądź wprost, bądź przez udzielanie stypendyów dla jej uczenic. W ciągu r. 1905 udzielił Wydział krajowy stypendyów na odbycie całego kursu gospodarstwa domowego w szkole we Friedland p. Maryi Stasiniewiczównej i Maryi Knyszewskiej a na odbycie kursu gospodarstwa domowego w szkole w Steżerach p. Maryi Pelicównie, które przywiozły z tych kursów nader chlubne świadectwa. P. Stasiniewiczówna odbyła nadto kurs mleczarstwa w Friedland, a nadto tak ona jak Knyszewska odbyły kurs chowu drobiu w Zielonej. Obecnie Wydział krajowy po porozumieniu się z opiekunem szkoły w Albigowej X. Antonim Tyczyńskim, postanowił przydzielić pp. Stasiniewiczównę i Pelicównę do powiatowej szkoły gospodyń wiejskich w Albigowej na praktykę nauczycielską w charakterze stypendystek, wyrażając oczekiwanie, że pierwsza obejmie naukę teoretyczną i praktyczną chowu zwierząt domowych i mleczarstwa, zaś druga naukę gotowania, pieczenia chleba i spiżarnię. Trzecia stypendystka, która jest wiekiem najmłodsza, będzie odbywać praktykę w gospodarstwach dworskich a w razie potrzeby będzie do dyspozycyi. Dalsze podania o zasiłki dla osób, chcących się kształcić w pozakrajowych szkołach gospodarstwa domowego, będzie Wydział krajowy gotów uwzględniać w miarę funduszów i kwalifikacyi kandydatek, przedewszystkiem zaś, w miarę potrzeby sił nauczycielskich. Wydział krajowy musi jednak zauważyć, że nastręcza się tu poważne pytanie, czy w razie znaczniejszego zapotrzebowania takich sił, nie wypadałoby stworzyć w kraju sposobność do nabycia potrzebnej wiedzy przez założenie szkoły, któraby kształciła nauczycielki gospodarstwa domowego a równocześnie także kierowniczki większych gospodarstw domowych wiejskich z uwzględnieniem naszych krajowych stosunków i potrzeb oraz różnic, jakie w tej mierze zachodzą pomiędzy poszczególnymi częściami kraju. Jeżeliby miano w kraju zakładać większą ilość szkół gospodarstwa domowego dla kobiet, natenczas wytworzenie w kraju szkoły kształcącej nauczycielki dla owych szkół byłoby koniecznością.

Przekonanie o potrzebie gospodarczego wykształcenia kobiet w zakresie odpowiednich dla nich działów gospodarstwa wiejskiego, rozpowszechnia się w naszem społeczeństwie w ostatnich latach coraz bardziej. Coraz bardziej podzielanem jest zapatrywanie, że obok zawodu nauczycielskiego i pomocniczej pracy biórowej, tych głównych zajęć zarobkowych, do których garną się coraz liczniej kobiety potrzebujące utrzymać się z własnej pracy w całości lub w części, praca kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i poszczególnych jego gałęzi przedstawiać może w ogólności nierównie korzystniejsze pole zarobkowe, tak ze względu na stronę hygieniczną, jak i ze względu na szanse zarobku i możność dojścia do samoistnego bytu. Ze stanowiska zaś ogólno ekonomicznego rozwinięcie i spotęgowanie istniejących gałęzi produkcyi rolniczej i rolniczo przemysłowej przy pomocy zawodowej pracy kobiet przedstawia się jako dążenie w wysokim stopniu pożądane i godne poparcia. Z drugiej strony wzrasta popyt za kobietami umiejącymi zająć się gospodarstwem wiejskiem lub jego poszczególnemi działami i wiedza fachowa w tym względzie zaczyna być bardziej cenioną.

Podniesiono już poprzednio fakt znamienny, że w szkole gospodyń wiejskich w Albigowej na ubiegłym kursie zimowym, znajdowało się na 14 uczenic włościanek, mieszkających w internacie, 9 takich, za których utrzymanie w szkole rodzice płacili, uznając tem samem pożytek nauki, dla której pozbawiali się pomocy dziewczyny w domu i ponosili materyalną ofiarę. Dodać trzeba, że i z innej strony na pożytku tej nauki się poznano, gdyż dziewczęta z owej szkoły były więcej poszukiwane jako żony. Dalszym dowodem interesu, jaki obudza sprawa gospodarczego wykształcenia kobiet jest obszerna korespondencya ze wszystkich stron kraju, zwracająca się do opiekuna szkoły X. Tyczyńskiego z żądaniami informacyi o szkole, o warunkach przyjęcia a przedewszystkiem o wskazanie ukończonych uczenic, któreby mogły objąć zajęcie w gospodarstwie domowem.

W Krakowie tamtejsze towarzystwo ogrodnicze urządza od kilku lat kursa ogrodnictwa, z których korzystają w znacznej liczbie kobiety przeważnie ze sfer wykształconych. Wys. Sejm ze względu na te kursa podwyższył subwencyę udzielaną temu towarzystwu. Obecnie zawiązało się w Krakowie specyalne towarzystwo p. t. „Kobiece gospodarstwo wiejskie“, które stawia sobie za cel urządzać kursa gospodarstwa wiejskiego, roczne lub dwuletnie albo też tygodniowe, dwu lub trzytygodniowe, z których pierwsze obejmowałyby całość, drugie poszczególne działy gospodarstwa wiejskiego. W Nowym Sączu towarzystwo bł. Kunegundy od kilku lat zbiera fundusze na założenie szkoły gospodyń i dostaje na ten cel subwencye sejmowe po 600 koron. W Gumniskach pod Tarnowem naczelny ogrodnik XX. Sanguszków p. Nowak, przyjmuje panny, które ukończyły szkołę wydziałową, na teoretyczną i praktyczną naukę ogrodnictwa, która ma trwać trzy lata. Obecnie pobiera tam naukę 13 panien. W krajowych zimowych szkołach rolniczych w Niewiarowie i w Lubczy próbowano urządzić na wiosnę kursa gospodarstwa domowego dla kobiet a w krajowej szkole mleczarskiej w Rzeszowie urządzony będzie z końcem r. 1906 kurs mleczarski wyłącznie dla kobiet przeznaczony. W końcu nadmienić też wypada, że na tegorocznej radzie ogólnej towarzystwa kółek rolniczych w Jarosławiu potrzeba szkół gospodarstwa wiejskiego dla kobiet była obszernie omawianą a mowcy włościańscy powoływali się na szkołę w Albigowej, podnosząc jej użyteczność. Jeszcze o jednym dowodzie ocenienia potrzeby gospodarczego wykształcenia kobiet należy wspomnieć. X. prałat Sielecki z Wareża pod Sokalem, organizator służebniczek ruskich, wniósł petycyę do Sejmu o subwencyonowanie założyć się mającej szkoły gospodarstwa w Sokalu i wysłał dwie kandydatki na nauczycielki do zakładu p. jenerałowej Zamojskiej w Zakopanem na naukę.

Przekonanie o potrzebie specyalnego kształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i chęć korzystania ze sposobności takiego wykształcenia nie znajdą się w równej mierze we wszystkich okolicach kraju. Należałoby zatem obecnie popierać zakładanie szkół dla gospodyń wiejskich tam, gdzie objawiła się chęć korzystania z takich zakładów i skłonność czynników miejscowych do pewnych ofiar na ten cel. Za przykładem Albigowej powinny tedy powstawać powiatowe szkoły gospodyń wiejskich, którym kraj powinien przychodzić z pomocą, subwencyami rocznemi. Tak samo jak przy innych szkołach fachowych, dostar-

czenie gruntu i lokalu powinno być rzeczą czynników miejscowych a subwencye krajowe przyczyniałyby się do pokrycia dalszych wydatków. Obok powiatów mogłyby takie korporacye, jak n. p. towarzystwa rolnicze, zakony żeńskie lub wreszcie prywatne osoby podejmować się zakładania takich szkół i zyskiwać subwencye krajowe, o ile plan i urządzenie tych zakładów odpowiadałyby słusznym wymaganiom a zakładający dawaliby dostateczną gwarancyę. W Czechach Sejm tamtejszy uchwalił w 1887 r. projekt statutu dla szkół gospodyń wiejskich, który służy za normę dla urządzenia szkół nowopowstających i stanowi, że szkoły takie mają być zakładane tylko tam, gdzie interesenci miejscowi objawią potrzebę takich szkół, i że ci interesenci mają wykazać, iż pokrywają sami część kosztów i że postarano się o potrzebne siły nauczycielskie i inne środki. Sejm czeski szkołom urządzonym na podstawie tego statutu udziela subwencyi nie przekraczającej jednej trzeciej części niepokrytych kosztów. U nas należałoby co do zakładania szkół postawić taką samą zasadę, nie krępując się jednak określeniem wysokości subwencyi krajowej.

Jak dalece myśl poparcia gospodarczego wykształcenia kobiet znajduje grunt przychylny w naszym kraju i uczuwaną jest jako potrzeba pilna naszego społeczeństwa, dowodzą najświeższe informacye z tej dziedziny, które w uzupełnieniu niniejszego sprawozdania uważamy za obowiązek przytoczyć:

W pierwszym rzędzie zapisujemy, że Najprzewielebniejszy X. Biskup Przemyski ob. łac., Dr. Pelczar jeszcze w sierpniu 1905 r. otworzył swoim kosztem ufundowaną praktyczną szkołę gospodarstwa wiejskiego i domowego dla dziewcząt w rodzinnem swojem mieście Korczynie obok Krosna. Szkoła ta z kursem dwuletnim obliczona jest na 12 dziewcząt z parafii korczyńskiej, które dochodzą do szkoły i zostają pod zarządem utworzonego przez X. Biskupa Zgromadzenia Służebnic Serca Jezusowego pod nadzorem każdoczesnego biskupa przemyskiego ob. łac. Przedmioty nauki są następujące: a) kucharstwo, więc rozpoznawanie, kupowanie i konserwowanie materyałów spożywczych, jakoteż pieczenie chleba i ciast; b) hodowanie drobiu, bydła i nierogacizny, nauka mleczarstwa; c) warzywnictwo i ogrodnictwo z uprawą ziemi pod jarzyny, jakoteż przechowywanie jarzyn, owoców i kwiatów; d) utrzymanie zdrowia i porządku w domu i poza domem, tudzież pielęgnowanie chorych; e) szycie, hafty, koronki i krój sukien; f) śpiew pobożny; g) pranie i prasowanie. Nauki udziela pięć zakonnic. Szkoła mieści się wraz z przytuliskiem dla 12 starców lub kalek w realności $2^1/_2$ morga obejmującej, na której X. Biskup Pelczar wystawił kosztem 60.000 K. duży dom murowany dla szkoły i dla przytuliska. Pierwszy egzamin w tej szkole odbył się 4. lipca 1906 i wypadł bardzo pomyślnie. Jest zamiarem dostojnego fundatora zaprowadzić podobne szkoły w Jaśliskach i w Zakopanem, gdzie Służebnice Serca Jezusowego mają już swoje domy i mogą mieć małe gospodarstwo a z czasem jeszcze w innych miejscach w obrębie dyecezyi przemyskiej, w których osiądą te zakonnice. W ten sposób dzięki przykładowi danemu przez ofiarność Najprzew. X. Biskuga Przemyskiego będzie mogła powstać sieć zakładów dla gospodarczego wykształcenia kobiet zarządzanych przez jedno i to samo zgromadzenie zakonne.

Szkoła w Albigowej rozpoczęła w jesieni b. r. nowy kurs zimowy, na który zapisało się 32 uczennic. Z tych dwie są dochodzące z Albigowej a 30 mieszka w internacie. Z tych ostatnich dwie są umieszczone bezpłatnie a za 28 płacą rodzice lub opiekunowie za utrzymanie. W pięciu wypadkach płacącymi są właściciele dóbr lub księża a w 23 wypadkach włościanie, którzy płacą za córki w miarę możności od 5 aż do 24 koron miesięcznie, zatem za kurs 6 miesięczny 30—144 koron. Od Komitetu galic. Towarzystwa gospodarskiego otrzyma Albigowa gminną oborę zarodową, do której należeć będzie też szkoła z 5 krowami danemi jej przez Komitet.

Z początkiem grudnia z. r. otwartą została w Olesku nowa szkoła gospodarstwa dla kobiet. Impuls do jej założenia dały były uczennice zakładu P. Jene-

rałowej Zamoyskiej w Kuźnicach pod Zakopanem, które na pamiątkę dwudziestopięciolecia istnienia tego zakładu złożyły kilka tysięcy koron z przeznaczeniem na założenie szkoły gospodarstwa dla kobiet. Szkołą tą zajmuje się obecnie p. Ujejska z Sewerynki, nauczycielka miejscowa p. Demlówna, oraz niektóre panie lwowskie należące do towarzystwa szkoły ludowej. Kierować szkołą będzie nauczycielka z zakładu p. Jenerałowej Zamoyskiej w Kuźnicach. Mieści się szkoła czasowo w lokalu wynajętym od tego towarzystwa a niestety zbyt szczupłym i nie ma ani jakiegokolwiek ogrodu ani inwentarza żywego. Szkoła liczy ośmnaście uczennic w części internistek, w części dochodzących. Liczba tych ostatnich wzrastałaby szybko, gdyż szkoła znalazła przychylne usposobienie u ludności miejscowej, lecz brak miejsca i urządzeń szkolnych stoi na przeszkodzie.

Wkońcu zaznaczamy, że krajowa Komisya dla spraw rolniczych zajmowała się tą sprawą na swem posiedzeniu z dnia 12. grudnia 1906 i oświadczyła się za subwencyonowaniem szkół gospodarstwa wiejskiego dla kobiet założonych przez powiaty, gminy, towarzystwa rolnicze, zakony żeńskie lub przez osoby prywatne.

Wydział krajowy mniema, iż niniejszem sprawozdaniem uzasadnił dostatecznie ważność i aktualność akcyi kraju na tem stosunkowo nowem polu oraz wskazał dla tej akcyi właściwy w obecnej chwili kierunek i granice i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Do budżetu krajowego na r. 1907 wstawia się 8.000 koron do dyspozycyi Wydziału krajowego na subwencyonowanie szkół gospodarstwa wiejskiego dla kobiet założonych przez powiaty, gminy, towarzystwa rolnicze, zakony żeńskie lub osoby prywatne — wreszcie na stypendya dla kandydatek na nauczycielki w tych szkołach.

Warunkiem udzielania subwencyi powyższym szkołom będzie dostarczanie przez czynniki miejscowe pomieszczenia dla szkoły oraz potrzebnych dla niej urządzeń (ogrodu, stajni, kurnika i t. p.) a następnie przyjęcie statutu organizacyjnego i planu nauk zatwierdzonego przez Wydział krajowy.

W statucie winno być przepisanem, że szkoła podlega nadzorowi Wydziału krajowego i że mianowanie sił nauczycielskich wymaga zgody Wydziału krajowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 5.021./1907. We Lwowie, dnia 15. stycznia 1907.

Ale 20

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Komisyi gospodarstwa krajowego o zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa nie weszło na porządek dzienny obrad Wysokiego Sejmu.

W ubiegłym roku 1905/6 były czynne dwie krajowe zimowe szkoły rolnicze, z tą jednakże zmianą, że krajowa szkoła zimowa w Woysławiu, powiecie mieleckim, zwiniętą została, gdyż nie przynosiła dodatnich rezultatów w tej miejscowości, natomiast w miejsce jej otwartą została nowa szkoła w Lubczy, w powiecie pilznieńskim.

Działalność szkoły zimowej w Niewiarowie i wpływ jej na okoliczne gospodarstwa włościańskie jest widoczny; wskazuje zatem, po ośmioletniem istnieniu szkoły w tej wsi, że miejscowość ta dla zimowej szkoły rolniczej została odpowiednio wybraną, a kierownik jej w dostatecznej mierze wyzyskać potrafił sprzyjające okoliczności dla spełnienia zadań swoich. Ludność bowiem miejscowa, a nawet z okolicznych wsi nabiera z każdym rokiem większego zaufania do szkoły, czego najlepszym dowodem, że stale posyła swoich synów do niej, a porad i wskazówek krajowego wędrownego nauczyciela, p. Sittauera — jak świadczą jego miesięczne sprawozdania — chętniej słucha i coraz częściej się do nich zastosowuje.

Organizacya kursu w szkole niewiarowskiej jest obecnie dwuletnia; na pierwszym roku oprócz nauk elementarnych uczy się rolnictwa, na drugim zaś hodowli i zarządu. Ogółem w roku 1905/6 uczęszczało do tej szkoły 18 uczniów. W tej liczbie 12 na rok I szy nauki, 6 zaś na II-gi. Egzamin, jaki się odbył w szkole z początkiem kwietnia 1906, wykazał zadawalniające postępy u uczniów, a zarazem większe zainteresowanie się u włościan, którzy w znacznej liczbie przybyli na ten egzamin, z zaciekawieniem przysłuchiwali się odpowiedziom swoich synów, a nawet sami zadawali im pytania.

Kursa zimowe dla młodzieży, zastępujące jej naukę uzupełniającą szkoły ludowej, nie wyczerpują bynajmniej zadania zimowej szkoły rolniczej. Jak już nie raz mieliśmy sposobność zaznaczyć, nauczyciel wędrowny, uczący w szkole, poza tą nauką winien prowadzić przez resztę roku naukę wędrowną w najbliższej, a następnie i w dalszej okolicy, zwiedzając gospodarstwa, z których pochodzą jego dotychczasowi uczniowie, udzielając praktycznych pouczeń i wskazówek. Jeżeli jego rady będą dobre, jeżeli potrafi zachęcić do prób z nawozami i nasionami i próby te wypadną pomyślnie, natenczas ludność miejscowa będzie szukała jego rady i pomocy i znaczenie szkoły będzie wzrastać. Obok takich pouczeń i wskazówek okazują się pożądane osobne, z góry zapowiedziane kursy zimowe dla dorosłych rolników. Korzystaliby z nich ludzie bardziej zainteresowani już przedmiotem nauki, przychodzący z chęcią nabycia potrzebnych im wiadomości i z zamiarem bezpośredniego zastosowania ich. Taki kurs wieczorny dla dorosłych gospodarzy zorganizowany był w zeszłym roku przez p. Mieleckiego w szkole zimowej w Lubczy. Jakkolwiek na

podstawie pierwszej próby nie możnaby jeszcze osądzić, o ile ona potrafi się utrwalić i rozwinąć w przyszłości, to jednak o pożyteczności takich kursów jesteśmy już dzisiaj przekonani i dlatego staraniem Wydziału krajowego będzie podobne kursy przy szkołach zimowych zaprowadzać i udoskonalać.

Kierownik szkoły w Niewiarowie był czynny w okolicznych wsiach a nawet w dalszych miejscowościach powiatu bocheńskiego, jako wędrowny nauczyciel rolnictwa. Obowiązki te spełniał przedewszystkiem w okresie letnim po zamknięciu kursów nauki zimowej w szkole. Z miesięcznych sprawozdań, jakie p. Sittauer regularnie przedkładał Wydziałowi krajowemu, widać, że obowiązki nauki wędrownej wypełnia sumiennie, a co ważniejszem jest przy tego rodzaju zajęciach, z pewnem zamiłowaniem. To wskazywałoby, że i wyniki z jego dotychczasowej pracy nad podniesieniem rolnictwa w gospodarstwach włościańskich powiatu bocheńskiego nie powinny być bezowocne. Opierając się nawet na faktach i spostrzeżeniach, podawanych przez samego nauczyciela i osób znających tamtejsze stosunki, stwierdzić można, że pewien postęp w prowadzeniu gospodarstw włościańskich, a zwłaszcza w mechanicznej uprawie ziemi jest widoczny, od chwili, kiedy szkoła zimowa w tej okolicy założoną została. Niezawodnie, że znaczną część tej zasługi, jeśliby tak było, przypisać należy działalności krajowego nauczyciela wędrownego. Jakkolwiek zatem wyniki tego rodzaju nauczycielskich czynności niełatwo skontrolować się dadzą, a postęp, jeśli się gdzieś ujawniać zaczyna w gospodarstwach rolnych, to pod wpływem jednoczesnego działania i wielu innych czynników, przecież jedno jest widoczne i wyłącznie na rachunek szkoły zapisać należy, mianowicie dobrą renomę, jaką już w okolicy posiada i zaufanie w coraz szerszych kołach włościańskich, jakie sobie już zdobyć potrafiła.

Nie podając na tem miejscu szczegółów o działalności p. Sittauera, jako wędrownego nauczyciela, nadmieniamy tylko, że w ciągu ubiegłego roku, podobnie jak lat zeszłych, objeżdżając okoliczne wsie i zwiedzając w nich gospodarstwa włościańskie, udzielał na miejscu gospodarzom wskazówek z dziedzin gospodarstwa najważniejszych i najbardziej ich obchodzących Racyonalna uprawa roli, właściwy dobór nasion, umiejętne obchodzenie się z nawozem, a jednoczesne zachęcanie do używania nawozów sztucznych i znaczniejszego obsiewania pól paszami, były przy tych pouczeniach najczęstszym tematem ze względu na miejscowe stosunki gospodarskie.

Zachęcony dobrym rezultatem i zainteresowaniem się włościan z urządzonej poprzednio wystawy maszyn i narzędzi rolniczych w Niewiarowie, urządził p. Sittauer i w ubiegłym roku w Kobylcu podobną wystawę. Narzędzi rolniczych, najodpowiedniejszych dla miejscowych stosunków dostarczył Syndykat Towarzystwa rolniczego w Krakowie. Wystawa tego rodzaju ma tę dobrą stronę, że przy tej sposobności objaśnia się, poucza i demonstruje maszynami rolniczemi, zachęcając jednocześnie włościan do używania ich w gospodarstwach. Przytem odbywają się wykłady popularne z uprawy roli o nawozach sztucznych i z mleczarstwa.

Wreszcie w szkole zimowej w Niewiarowie urządził Wydział krajowy czterotygodniowy kurs gospodarstwa wiejskiego dla kobiet i dziewcząt. Program tego kursu obejmował: ogólne zasady hodowli bydła i obchodzenie się z bydłem, dojenie krów i obchodzenie się z nabiałem, hodowlę drobiu i konserwowanie jaj. Kurs ten odbył się w czasie od 15. września do 8. października; wykładali zaś na nim p. Sittauer i p. Stasiniewiczowa, kierowniczka szkoły chowu drobiu w Zielonem. Zainteresowanie kursem wśród miejscowej ludności było znaczne, czego najlepszym dowodem, że na wykłady i demonstracye uczęszczało kilkanaście gospodyń i tyleż dziewcząt, oprócz dzieci szkolnych.

Na koniec nadmieniamy jeszcze, że budynki krajowej szkoły zimowej w Niewiarowie są utrzymywane we wzorowym porządku. Tylko dach nad budynkiem szkolnym wymagać będzie w przyszłym roku gruntownej reperacyi. Koszt tej budowy obliczony został na kwotę 1.600 K. Nie wątpiąc, że właściciel Niewiarowa przyczyni się w połowie do tego wydatku, wstawiliśmy drugą połowę tj. 800 K. do preliminaża krajowej szkoły Niewiarowskiej na r. 1907 jako nadzwyczajny a konieczny wydatek.

Towarzystwo okręgowe rolnicze w Dębicy i Wydział powiatowy w Pilźnie odniosły się do Wydziału krajowego z propozycyą założenia w powiecie Pilzneńskim krajowej szkoły zimowej rolniczej, wskazując jako odpowiednią miejscowość do założenia takiej szkoły wieś Lubczę, położoną koło Jodłowej. Budynek na pomieszczenie

szkoły zimowej, w zupełności odpowiadający temu celowi, odstąpiony został przez właściciela, miejscowego proboszcza, ks. Lenartowicza. W piątrowym murowanym budynku była prowadzoną przez kilka lat poprzednich szkoła dla dziewcząt wiejskich przez zakonnice Św. Tomasza z Krakowa. Ks. Lenartowicz po zwinięciu tej szkoły postanowił oddać całe pierwsze piętro składające się z dziesięciu ubikacyi na pomieszczenie szkoły zimowej za niewielkim czynszem opłacanym przez Wydział powiatowy. Do użytku szkoły dodano jeszcze dwa morgi pola, któreby mogły służyć dla demonstracyi i próbnych doświadczeń.

Mając taką poważną propozycyą i widząc, że dotychczasowa szkoła zimowa w Woysławiu żadnych korzyści nie przynosi, a nawet prawdopodobnie i na przyszłość, miejscowe stosunki rozwojowi tej szkoły nie przychylne, tak łatwo na lepsze nie poprawią się, postanowił Wydział krajowy tę szkołę zwinąć a natomiast przenieść ją do Lubczy. W tym celu poleciliśmy najprzód p. Mieleckiemu udać się do tej miejscowości i zbadać, o ile warunki w niej jak niemniej i w najbliższej okolicy przemawiać mogą za założeniem w tem miejscu szkoły zimowej.

Z przedłożonego przez p. Mieleckiego sprawozdania okazało się, że proponowana miejscowość w zupełności nadaje się do założenia w niej szkoły zimowej i osadzenia w tej szkole nauczyciela wędrownego. Wieś Lubcza posiadająca 370 domów, 2.400 ludności i przeszło 2.000 morgów pola, nie tylko z tego powodu odpowiada pomieszczeniu szkoły zimowej, wyróżnia się niemniej korzystnie od wielu innych miejscowości w zachodniej stronie kraju, tem, że rozdrobnienia gospodarstw włościanskich nie napotykamy tutaj, przynajmniej w tym stopniu, jak gdzieindziej. Średnie gospodarstwa włościańskie przeciętnie 10—12 morgowe przeważają w tej wsi, większych zaś ponad 20 to morgowych a dochodzących do 40 tu morgów i więcej jest ogółem około 60. Gospodarstwa w Lubczy wzrosły szczególniej w ostatnich kilku latach przez rozparcelowanie sąsiednich folwarków. Stosunki te są zatem dla szkoły zimowej i pouczeń rolniczych bardzo sprzyjające. Zważywszy przytem, że miejscowa ludność jak najmniej w kilku sąsiednich wsiach jest inteligentna, pracowita i chętna wiedzy, sposób zaś gospodarowania w szczególności uprawy ziemi i chowu bydła, pomimo, że we wsi znajduje się przeszło 600 krów, stoi na bardzo niskim pozomie, z tego wszystkiego osądzić można, jak wdzięczne pole do pracy powinien znaleść w tej miejscowości kierownik szkoły a zarazem wędrowny nauczyciel rolnictwa.

Wydział krajowy postanowił zatem założyć szkołę zimową w Lubczy. Po wykonaniu najpilniejszych adaptacyi w budynku szkolnym szkoła otwartą została 15-go listopada 1905 r. Kierownikiem jej został p. Mielecki, naukę elementarną powierzył Wydział krajowy p. Leopoldowi Kuśnierzowi kierownikowi miejscowej szkoły ludowej, zaś naukę religii oddał ks. Lenartowiczowi. Na opiekuna szkoły uprosiliśmy p. Mikołaja hr. Reya z Przyborowa, którego usilnym zabiegom zawdzięcza szkoła zimowa w Lubczy swoje powstanie.

Pierwszy rok działalności szkoły, pomimo słabości jej kierownika w samym początku rozpoczęcia nauki, dał wyniki zadawalniające, jakkolwiek co do frekwencyi uczniów spodziewaliśmy się rezultatów lepszych. Do szkoły zapisało się wprawdzie 18 uczniów, z tych jednakże 7 przestało w ciągu zimy uczęszczać, co prawda przeważnie skutkiem wyjazdu do Ameryki. Materyał nauki został całkowicie przerobiony. Egzamin, jaki się odbył z początkiem kwietnia 1806 roku, wykazał dostateczny zasób wiadomości u uczniów, którzy zbyt krótko jeszcze korzystali z nauki w tej szkole.

Natomiast zorganizowany przez p. Mieleckiego kurs dla gospodarzy starszych, jak już wyżej wspomnieliśmy, powiódł się w zupełności i jest nadzieja, że w następnych latach prosperować będzie jeszcze z większą korzyścią. Nauka i pogadanki z różnych działów rolnictwa i hodowli odbywały się na tym kursie w dwóch lub trzech dniach tygodniowo od 6 do 8 godziny wieczorem. Z początku uczęszczało na nią tylko 25 gospodarzy oprócz miejscowych nauczycieli ludowych, im dalej jednak ku zimie i w miarę mniejszych zajęć w gospodarstwie, liczba słuchaczy coraz bardziej wzrastała, w końcu było ich stale na każdym wykładzie co najmniej 35. Wszyscy uczęszczali pilnie bez względu na stan powietrza, zainteresowanie było na każdym wykładzie widoczne, czego najlepszym dowodem była ożywiona dyskusya tocząca się między nauczycielem a słuchaczami po każdym wykładzie. Rzeczą p. Mieleckiego będzie odpowiednio wyzyskać to zainteresowanie się włościan w dalszym ciągu.

Ze względu na miejscowe stosunki gospodarskie tak w samej Lubczy jak i w okolicy kraj, nauczyciel wędrowny będzie miał na tem posterunku wdzięczne, bo obszerne pole do rozwinięcia swej pożytecznej działalności. W szczególności będzie

mógł skierować na przyszłość swoje usiłowania w tych kierunkach, które przy skrzętnej pracy nauczyciela znaleść mogą w tej miejscowości wszelkie widoki powodzenia. Do tych zadań zaliczyć należy:

a) zmianę uprawy zagonowej na płaską,

b) wprowadzenie szerszej uprawy roślin pastewnych, szlachetniejszych odmian zbóż i okopowizny,

c) wpływanie na poprawę gnojowni koło domów,

d) podniesienie hodowli bydła przez lepsze pomieszczenie tegoż, odpowiednie żywienie i stosowny dobór płciowy,

e) podniesienie produkcyi mleka i zawiązanie spółki mleczarskiej (600 krów),

f) zachęcenie ludności do drenowania gruntów i zawiązywania w tym celu spółek (gleba lekko lub ciężko gliniasta z podglebiem nie przepuszczalnem),

g) unormowanie zakupna nasion i nawozów sztucznych,

h) podniesienie działalności miejscowego kółka rolniczego,

i) zawiązanie Spółki oszczędności i pożyczek.

Staranie Wydziału krajowego o zakładanie w innych okolicach kraju zimowych szkół rolniczych tego samego typu jak szkoły w Niewiarowie i Lubczy, o czem wspominaliśmy już w zeszłorocznem sprawozdaniu, nie doprowadziły jeszcze w tym roku do żadnego dodatniego rezultatu. Z kilku Wydziałów powiatowych, które oświadczyły się za potrzebą założenia takiej szkoły u siebie w powiecie, żaden nie zdołał dotąd przedstawić Wydziałowi krajowemu warunków umożebniających założenie szkoły zimowej. W ostatnich czasach dopiero Wydział powiatowy w Jaworowie przedłożył nam projekt, ten jednakże wymagać będzie bliższego rozpatrzenia, zanim przedłożylibyśmy Wysokiemu Sejmowi wniosek zgodny z życzeniami Wydziału powiatowego.

Dwaj inni kraj. nauczyciele wędrowni Dr. Stanisław Goliński i Witold Traczewski byli czynni w ubiegłym roku podobnie jak lat poprzednich jako instruktorzy ogrodnictwa z siedzibą: pierwszy w Krakowie, drugi zaś we Lwowie. Przecież działalność ich nie ograniczała się wyłącznie do powiatów, które im były do pouczeń przeznaczone, często bądź z polecenia Wydziału krajowego, bądź też dla ważności sprawy nie mającej wyłącznie lokalnego znaczenia, udawali się do sąsiednich powiatów. Dr. Goliński był czynnym w kilkunastu powiatach położonych w zachodniej części kraju, skutkiem podjętej przez niego akcyi przeszczepiania drzew owocowych w gminach wiejskich, lustrował przytem sady, szkółki i ogrody w kilkunastu miejscowościach po za granicami powiatu krakowskiego. Natomiast p. Traczewski będąc głównie zajętym krzewieniem sadownictwa i warzywnictwa w podmiejskim okręgu lwowskim, niejednokrotnie miał sposobność zajmować się sprawami dotyczącemi innych dziedzin gospodarstwa, przedewszystkiem hodowli bydła, będąc przewodniczącym komisyi licencyonującej w powiecie lwowskim.

Szczegóły z działalności obu nauczycieli wędrownych znajdują się w ich sprawozdaniach, które jako osobny alegat dołączamy ·/·.

Alegaty.

Na podstawie tego sprawozdania

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Witołda Traczewskiego, krajowego instruktora sadownictwa i warzywnictwa w powiecie lwowskim.

Główna moja działalność odnosiła się podobnie jak w poprzednich latach, tak i w b. r. przeważnie do podniesienia sadownictwa i warzywnictwa, których rozwój z każdym rokiem coraz bardziej wzrasta i daje coraz szersze pole pracy w tych kierunkach.

Działalność ta polegająca na pouczaniu i wskazówkach w obu wymienionych kierunkach nie ograniczała się tylko na powiat lwowski — ale o ile czas pozwolił i na inne powiaty. Prócz tego w myśl polenenia Wysokiego Wydziału krajowego miałem nadzór i kierownictwo nad niektórymi ogrodami szpitalnymi — a zwłaszcza nad ogrodem zakładu krajowego dla umysłowo chorych w Kulparkowie, gdzie często dojeżdżałem.

Sadownictwo:

Włościanie powiatu lwowskiego doczekawszy już z ubiegłych lat dodatnich rezultatów swej pracy i zapobiegliwości a mianowicie spieniężając wyprodukowane u siebie owoce a pochodzące z drzewek owocowych za mojem pośrednictwem z Towarzystwa gospodarskiego lub Wysokiego Wydziału krajowego otrzymanych i widząc jaką materyalną korzyść z tego odnoszą, nabierają coraz większego zamiłowania do kultury drzew owocowych i coraz chętniej i liczniej korzystają z mych objaśnień i wskazówek. — Że chęć i zamiłowanie do kultury drzew owocowych z każdym rokiem coraz bardziej wzrasta, świadczy chociażby ta okoliczność, iż kiedy jeszcze przed laty sadzone przy publicznej drodze drzewka owocowe nie mogły się ostać, gdyż ludność lekceważąc sobie niszczyła je i łamała — dziś przy paru drogach gminnych w powiecie zobaczyć można pięknie rosnące drzewka, które są w wielkiem poszanowaniu.

Wielu gospodarzy mając w swych ogrodach stare, dzikie i zwyrodniałe drzewa owocowe, nie przynoszące im pożytku za moją radą i wskazówką stara się je odmłodnić i uszlachetnić przez przeszczepianie zrazami najszlachetniejszych drzew owocowych. W tym też celu, by dostarczyć im odpowiednich prętów, sprowadziłem z Eisgrub (Lednica) za pośrednictwem p. Dr. Golińskiego pewną ilość zrazów tylko w 2 gatunkach doboru odmian drzew owocowych ustanowionego przez Wydział krajowy. Prócz tego otrzymuję rok rocznie około 2.000 prętów ze szkoły ogrodniczej w Tarnowie, które również z nadejściem wiosny rozsyłam do pojedyńczych gmin na ręce naczelnika gminy lub miejscowego nauczyciela ludowego z poleceniem, by je bezpłatnie rozdali między włościan zajmujących się z zamiłowaniem sadownictwem, lub też je przy demonstracyach osobiście rozdzielam, pouczając o sposobach uszlachetnienia drzew owocowych. W nauce tej a zwłaszcza w kierunku przeszczepiania starych i bezużytecznych drzew owocowych pomagają mi w niektórych gminach miejscowi nauczyciele ludowi jak: w Tołszczowie, Wołkowie, Siedliskach, Prusach, Nawaryi, Malechowie, Jaryczowie i Barszczowicach.

Tu jednak jeszcze pole działania jest bardzo obszerne, gdyż w powiecie znajduje się wiele dzikich drzew owocowych wymagających koniecznego uszlachetnienia za pomocą przeszczepienia.

Przy pomocy p.p. nauczycieli prowadzę i doglądam również przy szkołach wiejskich demonstracyjne szkółki drzew owocowych, które nie tyle służą do rozmnożenia, ile do praktycznej nauki dzieci.

W b. r. rozesłałem lub rozdałem osobiście na wiosnę parę tysięcy zrazów drzew owocowych w następujących gminach: Basiówka, Ceperów, Czerepin, Czyszki,

Czyżyków, Dobrzany, Dornfeld, Einsiedel, Rudno, Rosenberg, Falkenstein, Ganczary, Glinna, Humieniec, Lindenfeld, Werbiż, Piaski, Reichenbach, Skniłów i Zboiska.

Dla szybszego rozwoju tej gałęzi gospodarstwa z wiosną i w jesieni sprowadzam znaczną ilość drzew owocowych z funduszu przez Wysoki Wydział krajowy na cele demonstracyjne mi udzielonego, lub też otrzymuję znaczną ilość drzewek owocowych i krzewów dzięki c. k. gal. Towarzystwu gospodarskiemu, które zawsze gorliwie i wydatnie moją pracę popiera. — Nadto drzewka nabyte ze szkoły ogrodniczej br. Juliana Brunickiego w Podhorcach i ze szkoły ogrodniczej w Tarnowie, odstępuję po znacznie zniżonej cenie włościanom zamiłowanym w sadownictwie. Ponieważ popyt w b. r. za temi drzewkami jest tak znaczny, iż żaden z krajowych zakładów ogrodniczych nie był w możności żądanej ilości drzewek mi dostarczyć, przeto znaczną część tychże sprowadziłem na życzenie i na koszt niektórych obszarów dworskich od firmy Mašek z Turnau.

Z drzewek tych w b r. korzystały następujące gminy: Czyszki, Czyżyków, Barszczowice, Ostrów, Łany, Piaski, Humieniec, Zamarstynów, Biłka szlachecka, Leśniowice, Zapytów, Winniki, Werbiż, Zuchorzyce, Siemianowka, Zboiska, Malechów, Skniłów, Dawidów, Sichów, Kozielniki, Einsiedel, Rzęsna, Brzuchowice, Czarnuszowice, Sroki, Nawarya, Zimnawoda, Szczerzec i Chrusno.

Z polecenia Wysokiego Wydzialu krajowego i Sekcyi ogrodniczej przy c. k. galic. Towarzystwie gospodarskiem jeszcze przed kilkoma laty mi wydanego zajmowałem się podobnie jak dawniej tak i w b. r. kulturą czerech kleparowskich z tą jednak różnicą, iż ceniąc wysokie zalety i cenę targową tego owocu, starałem się go w b. r. nie tylko w powiecie lwowskim, ale i poza granicą tegoż rozpowszechnić, czyniąc zarazem próby, o ile ten owoc w różnych okolicach tak wschodniej jak i zachodniej części kraju się uda. W tym też celu rozsyłałem po kilkanaście sztuk szczepów czerech kleparowskich do różnych miejscowości kraju, jak do Jasła, Olesna (obok Tarnowa), Malawy (obok Przemyśla) i Monasterzysk a nadto rozdałem je w powiecie lwowskim między włościan w następujących gminach: Czyżyków, Czyszki, Zboiska, Szczerzec i Winniczki.

Widząc, że włościanie, przy uszlachetnianiu drzew owocowych wielkie błędy robią z tego powodu, iż nie mają odpowiednich a niezbędnych narzędzi i przyrządów ogrodniczych, dlatego chcąc temu zaradzić, sprowadziłem z funduszów przez Wysoki Wydział krajowy mi na cele demonstracyjne udzielonych od firmy Dittmar z Heilbron niektóre najpotrzebniejsze narzędzia ogrodnicze jak scyzoryki do szczepienia, nożyce do obcinania prętów i inne przyrządy do czyszczenia drzew i pouczając o ich zastosowaniu, zostawiłem dla użytku włościan u naczelnika lub nauczyciela w tych gminach, w których miałem pouczenia o uszlachetnianiu drzew owocowych. Ponieważ w zeszłym roku wielką szkodę wyrządziły w sadach gąsienice, wskutek czego w powiecie lwowskim drzewa prawie że nie obrodziły, dlatego też sprowadziłem maść ogrodniczą ze szkoły ogrodniczej br. Juliana Brunickiego i pouczając o sposobie jej użycia, rozdałem ją między włościan w okręgu szczerzeckim i winnickim, by ochronić drzewka owocowe przed szkodnikami.

Warzywnictwo.

Oprócz zajmowania się sprawami podniesienia sadownictwa równocześnie dbałem też o rozwój warzywnictwa. Postęp i w tym kierunku również się wzmaga coraz bardziej i to nie tylko we wsiach podmiejskich ale i w gminach dalej położonych od miasta Lwowa. Kto zna powiat lwowski, może się przekonać, że we wsiach jak Zniesienie, Zboiska, Zamarstynów, Kleparów, Brzuchowice i Grzybowice, włościanie produkują już szlachetniejsze odmiany warzyw i używają w tym celu nawet inspektów zaszklonych, aby módz je w ten sposób jak najprędzej wyprodukować i jako wcześniejsze lepiej spieniężyć.

W zakładanych inspektach wielu podmieszczan zajmuje się także produkcyą sadzonek (flanców) warzyw wszystkich odmian roślin kapustowatych a nawet i kwiatów, które to sadzonki na targu lwowskim w odpowiedniej porze spieniężają, znaczny z tej produkcyi osiągając dochód.

Również na targu lwowskim coraz więcej i częściej spostrzedz już można u kobiet wiejskich szparagi.

Wprawdzie kultura ich nie doszła jeszcze do tej perfekcyi jak u ogrodników fachowych, bo szparagi te są cienkie i słabe, jednak jest ich już dużo i są tańsze,

wskutek czego nietylko zamożniejsze warstwy ludności korzystać mogą z tego produktu. Dzięki tej rozszerzającej się produkcyi warzyw każdy z mieszkańców Lwowa to odczuć musi, iż wobec drożyzny wszystkich artykułów żywności ceny warzyw nietylko że nie podniosła się, ale nawet obniżyła się.

Jako za najlepszą drogę do podniesienia warzywnictwa uważam rozpowszechnianie dobrych nasion. Dlatego producentom pomagam w ten sposób, iż udzielam im nasion nieznanych jeszcze odmian warzyw celem próby i rozmnożenia odnośnych gatunków albo też podaję źródła, z których najpewniejsze i najlepsze nasiona czerpać mogą.

Otrzymawszy od prezesa Sekcyi ogrodniczej przy c. k. galic. Towarzystwie gosp. p. Juliana br. Brunickiego 20 paczek różnych gatunków nasion warzyw, rozdzieliłem je między włościan w gminach: Winniki, Malechów, Ostrów i Ułanów.

Ponieważ włościanie bardzo wielką korzyść odnoszą z uprawy wczesnych ziemniaków, przeto dostawszy z kraj. stacyi botanicznej doświadczalnej 4 odmiany najwcześniejszych ziemniaków sprowadzonych z południowej Francyi, robiłem z niemi próby w Kulparkowie, Zniesieniu i Zboiskach celem ewentualnego rozmnażania tych odmian w okolicy. W b. r. jednak próby te nie odniosły pożądanych rezultatów, gdyż z tych 4 odmian jedna się tylko udała, podczas gdy u 3 innych łodygi wskutek długo trwającej słoty wcześnie uschły a kartofle uległy zepsuciu.

Rolnictwo.

W okolicy Szczerca na wielką skalę włościanie zajmują się uprawą lnu, a gdy rok rocznie usilnie proszą o nasienie lnu rygskiego lub parnawskiego, o którego zalecie wskutek moich starań w poprzednich latach dowodnie się przekonali, przeto otrzymawszy za pośrednictwem c. k. galic. Towarzystwa gospod. nasienie tej wysoce popytnej rośliny — w miarę życzeń odnośnych producentów — rozdałem ją po zniżonej cenie.

Na prośbę włościan okolicy szczerzeckiej, którzy prócz lnu uprawiają znaczną ilość konopi już to w celu produkcyi nasienia na olej dla własnego użytku, już to w celu produkcyi włókna, sprowadziłem za pośrednictwem c. k. galic. Towarzystwa gosp. szlachetniejszą odmianę siemienia rosyjskiego, które to siemie celem rozmnożenia między włościan rozdałem. Odmiana ta udała się w naszym klimacie nadzwyczajnie, bo konopie z tego siemienia doszły do olbrzymiej wielkości, mniej jednak okazały się wydatne na ziarno.

Pouczałem również włościan o użyteczności nawozów sztucznych i przedsiębrałem u wielu z nich próby, do czego jednak włościanie podmiejscy niechętnie się nakłaniają, gdyż znaczną ilość nawozów stajennych czerpią ze Lwowa i wcale braku tegoż nie odczuwają. W dalej zaś oddalonych gminach tylko pojedyńczy i to więcej inteligentni włościanie do używania sztucznych nawozów dają się namówić.

Inne czynności.

Oprócz zajęć w kierunku podniesienia kultury warzywnictwa i sadownictwa, podejmowałem się następujących czynności.

W piątki i wtorki bywam zazwyczaj w domu, ażeby udzielić rad i wskazówek gospodarzom, którzy jako w dnie targowe przyjeżdżając do Lwowa, zgłaszają się do mnie po różne informacye. Nadto celem poznania stosunków handlowych bywam w tych dniach na targu, by się przekonać, po jakich cenach włościanie produkta swe spieniężają, jakie warzywa mają największy zbyt i czy cenę tychże przez większą i lepszą produkcyę nie dałoby się jeszcze bardziej obniżyć.

Jako przewodniczący komisyi licencyonowania buhaji w okręgu winnickim, jaryczowskim i tołszczowskim biorę w niej czynny udział — a oprócz tego przy okazyi bytności w gminie, w której jest chlewnia rozpłodowa, jaką włościanie za mojem staraniem od c. k. galic. Towarzystwa gosp otrzymali, kontroluję je i udzielam odpowiednich wskazówek.

W b. r. Towarzystwo ogrodniczo-pszczelnicze urządzało wystawę kwiatową i warzyw, w której jako juror brałem udział w Sekcyi ogrodniczo-warzywnej i przerobów owocowych.

Osobnej wystawy ogrodniczej jak w poprzednich latach w b. r. nie urządzałem, gdyż z powodu dłuższej choroby musiałem uzyskawszy kilkutygodniowy urlop, wyjechać za granicę na kuracyę celem odzyskania sił do dalszej pracy.

Na prośbę Wydziału Rady powiatowej gródeckiej, wniesionej do Wysokiego Wydziału krajowego, zostałem wydelegowany na wiosnę b. r. do Gródka na pouczenia w dziedzinie sadowniczej, odnoszące się głównie do pielęgnacyi drzew owocowych.

Gdy w tej samej okolicy Oddział Towarzystwa gosp. mając zamiar założyć szkółkę drzew owocowych, udał się z prośbą do c. k. galic. Towarzystwa gospod. o subwencyę, zostałem wydelegowany przez Sekcyę sadowniczą, by zbadać teren, glebę i położenie ogrodu i przedłożyć sprawozdanie, czy i w jakiej wysokości subwencya na ten cel ma być udzieloną.

Przez Oddział lwowski Towarzystwa gosp. wybrany do Wydziału, biorę udział w naradach tegoż, które głównie odnoszą się do hodowli bydła przez zakupno odpowiednich rozpłodników dla gmin, które takowych nie posiadają.

Bardzo wiele czasu zajmują mi liczne korespondencye na odpowiedzi, zamówienia i sprowadzenia rozmaitych drzew i nasion, traktowania w tych sprawach z rozmaitemi firmami i zakładami, a wreszcie osobiste konferencye i narady ze zgłaszającymi się, które w b. r. zwłaszcza na wiosnę i jesienią bardzo wiele dały mi do czynienia.

Korespondencye te jako dowód pracy w tym kierunku przy sprawozdaniach przedkładam jako alegata Wysokiemu Wydziałowi krajowemu.

Lwów dnia 7. grudnia 1906.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 5.021/1907.

Sumaryczny wykaz

czynności krajowego instruktora ogrodnictwa, Dra Stanisława Golińskiego

(za czas od 1. lipca 1905 do 30. czerwca 1906).

I. Pouczenia i wycieczki (w r. 1905).

1. lipca. Wycieczka z nauczycielami z powiatu wielickiego w okolice Krakowa jako zakończenie wykładów zimowych

22—25. października. Wykłady ogrodnictwa w Kossowie na żądanie galic. Towarzystwa gospodarskiego.

2. Wykłady o przeszczepianiu drzew owocowych. (Od 15. stycznia do 15. marca w r. 1906):

W Kościelnikach
„ Wyciążach
„ Ruszczy
„ Wolicy
„ Czulicach
„ Witkowicach
„ Woli Justowskiej
„ Zielonkach
„ Bolechowicach
„ Balicach
W Liszkach
„ Czernichowie
„ Rybnej
„ Mnikowie
„ Bronowicach Wielkich
„ Mogile
„ Kobylanach
„ Przegorzałach
„ Morawicy.

Wykład wraz z demonstracyami i obchodzeniami sadów zabierał zwykle cały dzień.

3. Trzytygodniowy kurs dla nauczycieli ludowych na Prądniku Czerwonym.

4. Wykłady na kursach wieczornych w Towarzystwie ogrodniczem przez całą zimę.

5. W maju 3-dniowy kurs ogrodniczy dla nauczycieli ludowych w Limanowej. (21 godzin wraz z demonstracyami).

6. Kurs ogrodnictwa (miesięczny) w Towarzystwie „Kobiece gospodarstwo wiejskie".

7. Wycieczka ogrodnicza do Balic.

II. Lustracya sadów, szkółek i plantacyi warzyw i owoców. (W r. 1905).

23. lipca. Limanowa—Wadowice.
26. lipca. Wieliczka.
25. października. Dzików pod Tarnobrzegiem.
26. października. Rzemień pod „
10. listopada. Wola Justowska — ogród Eksc. Madeyskiego.
16. listopada. Radziszów u Kirchmajera.
19. listopada. Jodłownik.
26. listopada. Szkółki w Kołomyi.

III. Zbieranie cenników

dla ułatwienia informacyi zgłaszających się stron. Cenniki przechowywane są w biurze mojem i dostarczane na żądanie.

IV. Przeszczepianie drzew owocowych.

Akcya podjęta z subwencyą Wydziału krajowego w Ministerstwie rolnictwa w powiatach: krakowskim, wielickim, chrzanowskim, podgórskim, myślenickim, nowotarskim i bocheńskim.

V. Zbieranie cen targowych,

które dostarczałem w miarę potrzeby pismu „Ogrodnictwo".

VI. Pośrednictwo w dostarczaniu posad.

Zwracano się do mnie o ogrodników:
Z Bóbrki (z dóbr ks. Ogińskiej).
Insp. ogrodów miejskich Malecki.
Marszałek Krzysztofowicz z Załucza p. Śniatyn.
Larysz-Niedzielski ze Śledziejowic p. Wieliczka.
Skrzyński z Żórawna.
Łoziński z Potoka pod Jedliczami.
Gustaw Szaszkiewicz z Rzemienia.
Dunin-Brzeziński.
Ks Uryga w Mogile.
Dr. Kupczyk w Krakowie.
P. Paygertowa z Galicyi wschodniej.
P. Marya Horodyska z Galicyi wschodniej.
Razem 12 zapotrzebowań.

Zgłaszali się o posady:
Chłopak z Pszczelina (Król. Polskie), polecony przez p. Brzózkę.
Romanowski Aleksander z Wilna.
Starzycki Aleksander z pow chrzanowskiego.
Ignacy Krajewski z Warszawy.
F. Antoniewicz z Królestwa
Józef Kapitan ze Stawów p. Bojanów.
Jakóbek z Podgórza.
Feliks Tomicki z Krakowa.
Wesołowski.
Razem było 9 zgłoszeń.

VII. Świadczenia osobom postronnym i instytucyom,

a mianowicie:
a) Dopomaganie w zakupnie narzędzi, utensylii, nasion i drzewek:
Lichańskiemu — grzebień do zbierania jagód.
Brzeziński — obstalunek koszyków w Skotnikach.
Psarska w Przewozie — dostarczenie truskawek.
Mileski w Piekarach — róże.
Tetmajer w Bronowicach — drzewka owocowe.
Firma John Wanderbach — storczyki dla Dzikowa.
Zakład „Glinka“ w sprawie złożenia śliw.
Dostarczenie katalogów na żądanie: Tarnawski z Kossowa, Als z Kossowa, Stoczkiewicz Zdzisław z Kut, Rady powiatowe z Kołomyi i z Kossowa.
Gołąb w Radłowie — szczepy.
Tatara Krzyszkowice — zrazy i krzewka.
Sprowadzanie kartofli i nasion z Eisgrub do prób.
Cieślewicz w Wadowie — rozsada kapusty.
Stachowski w sprawie dostarczania koszyków ogrodowych.
b) Wyjaśnienia w kwestyach ogrodniczych:
Kopeć z Kwaczały — fusicladium.
Dregé od firmy Ulrich z Warszawy — dostarczenie map Oleska.
Tow. rolnicze krakowskie — fasola.
Noszczyk z Dzikowa — rośliny wodne.
Liga pomocy przemysłowej — adresy firm ogrodniczych.
Poluszyński (Kółka roln.) — sprawa owocarska.
Traczewski — ceny śliwek.
Insp. Piotrowski — modele i tablice szkolne.
Siekacz (kupiec) — kapusta.
Pani X. z Wadowic — o poradę.
Cieślewicz z Wadowa, Uryga z Mogiły, Popiel z Ruszczy, Dunin z Głębowic — w sprawie kapusty.
Zarząd dóbr Jureczkowa — sprzedaż jabłek.
Madejska, Siekacz, Anis (kupcy krakowscy) — owoce — otrzymali adresy firm z Kossowa.
Nizioł z Morawicy — zakupno owoców.
Ks. Gołba — kapusta z nasienia z Głębowic.
Reklamacya do Vilmorina w sprawie nasion.
Zakład „Glinka“ — drzewka.
Inż. Turski — drzewa przydrożne (odesłane do Jakimionka).
Porady Dydyńskiemu, Bzowskiemu i Romerowi.
Dwór w Łapczynie — katalog roślin.
Klemens Rutowski — hodowla chrzanu.
Tarnawski — łoza winna.
Leudobecki Bronisław w Krechowie, informacye co do Towarzystwa ogrodniczego.
Game Aleksander — informacye w sprawach ogrodniczych.

Friedrich Kandel z Jawornika (pow. Żabie) — drzewa owocowe i ich odmiany.
Stassfurt — pertraktacye w sprawie doświadczeń nawozowych i rozesłanie planów z „kalisyndikatu“.
Ocena drabin do przeszczepiania, sprowadzonych z Wiednia.
Firma Hawełka — jabłecznik, wina owocowe.
Tasikowski — korespondencya z Hupertem Benek o sadownictwo w Bawaryi.
Geschke w Proskau — hodowla orzechów laskowych.
Skrzyński w Karniowicach — przepis na mieszankę traw.

c) Pośrednictwo handlowe:
Polecenie firm agrestowych w Limanowej.
Zapytanie od Mayfartha z Wiednia w sprawie owoców z Galicyi.
Zapytania rozesłane do rad powiatowych co do zbioru owoców.
Pośrednictwo między Limanową a stacyą oceny produktów spożywczych w Krakowie w sprawie śliwek.
Kółko rolnicze w Zakopanem w sprawie 3—4 wagonów kapusty.
W sprawie zakupna drzewek owocowych rozesłano okólnik do 70 miejscowości w pow. krakowskim.
Brunicki — zakupno i ważność fasoli.
Brzeziński w Zaleszczykach — owoce handlowe.
Stachowski z Rybnej, Gallos z Przegorzał, Czajka z Wadowa } drzewka owocowe.
Tarnawski z Kossowa — w sprawie owoców.
Łabno z Wiśniowej — w sprawie szparagów.
Malina Sułkowice — podniesienie sadownictwa w okolicy.
Sielecki z Kotowej Woli — sadzonki.
Podanie o przewóz drzewek i zrazów — Granica-Szczakowa.
Syndykat Tow. rolniczych — nasiona.
Popiel z Ruszczy — firmy agrestowe.
Zamówienie drzewek i karłów w Eisgrub dla Dzikowa.
Świerkosz Błażej z Tryszawy — zamówienie drzewek (odesłano do „Glinki“).
Pośrednictwo w dostarczeniu 2 syfonii dla stacyi doświadczalnej.
Zamówienie planetu dla szkoły w Dąbiu.
Tarasiewicz z Putiatyniec — agrest i porzeczki.

d) Sprawy posad i urzędników ogrodniczych:
Starania o posadę dla Hojkowskiego.
Pertraktacye Tow. rolniczego w Jaśle o instruktora.

e) Zażądanie tablic sadowniczych zjawiło się od 5 stron, a mianowicie żądali:
Reyman, kier. szkoły w Osieku.
Puiło, „ „ w Okocimiu.
Mikucki z Suchodołu.
Czerkawski z Meryszczowa.
Włodzimierz Kosonocki z Bohorodczan.

f) Wskazówki co do zakładania ogrodów udzieliłem:
Kosztorys ogrodu dla Ptaka, włościanina z Bieńczyc.
Dr. Kupczyk o ogród w Krakowie.
Gramatyka o ogród w Krakowie.
J. Mars z Sądowej Wiszni — o założenie sadu.
Kosztorys obsadzenia cmentarza w Zielonkach.
Podoba w Rzykach — plan ogródka szkolnego.
Gm. Bełz — wskazówki co do założenia sadu.

g) Sprawy towarzystw i instytucyi:
Dla komitetu c. k. Tow. rolniczych w Krakowie.
Sprawozdanie z Limanowej.
Do Rady szkolnej okręgowej w sprawie zbierania dat, dotyczących ogrodnictwa.
Udział w Tow. upiększenia m. Krakowa.
Udział w obradach komisyi plantacyjnej.
Udział w Zarządzie powiatowych kółek rolniczych.

Udział w obradach Tow. rolniczego okręgowego.
Pośrednictwo w sprawie dzierżawy dla zakł. „Glinki".
Konferencye w sprawie spółki owocarskiej.
Rada powiatowa w Krakowie — zaopatrzenie Dąbia w narzędzia.
Tow. rolnicze w Krakowie — wykaz amerykańskich stacyi doświadczalnych.
Wypracowanie statutu dla spółki owocowej w Krakowie.
Materyał do statutu dla spółki owocowej w Limanowej.
Dr. Klamkutka w Myślenicach w spr. kursów w Ocimiu.
Udział w komitecie wystawy we Lwowie.
Inicyatywa w założeniu Tow. „kobiece gospodarstwo wiejskie", opracowanie statutu.

LW. 113.837/06. We Lwowie, dnia 21. listopada 1906.

Aleg. 30

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając przeszłoroczne sprawozdanie Wydziału krajowego w tym przedmiocie, powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu w dniu 17. listopada 1905 r. następujące uchwały:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

2. Sejm wstawia do rubr. X. budżetu krajowego na rok 1906 następujące wydatki:

a) na utrzymanie krajowego instruktora mleczarstwa płacę 4.000 K i 1.560 K na koszta podróży;

b) na utrzymanie krajowego instruktora adjunkta mleczarstwa płacę 2.000 K i 1.360 K na koszta podróży;

c) na utrzymanie pomocnika krajowego instruktora mleczarstwa: płaca 1.440 K i 800 K na koszta podróży.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu na następnej sesyi sejmowej wnieść przedłożenie w celu założenia kursu dozorców obór przy kilku szkołach rolniczych.

O wykonaniu tych uchwał a zarazem o czynnościach swych, dotyczących podniesienia mleczarstwa w kraju za czas od 15. września 1905 do 10. listopada 1906 przedkładamy niniejsze sprawozdanie.

I. Szkoła mleczarska w Rzeszowie.

Szkoła mleczarska funkcyonuje prawidłowo. W roku szkolnym 1905/6 odbyły się obydwa statutem przepisane kursa mleczarskie: kurs zimowy czteromiesięczny i kurs wyższy, trwający od 1. marca do końca października. Zgłoszenia kandydatów były bardzo liczne, szczególnie na kurs niższy, na który zgłosiło się 32 kandydatów, dyrekcya mogła zaś przyjąć tylko 13 uczniów zwyczajnych, t. z. o jednego więcej ponad normalną ilość miejsc w internacie. W ciągu obu kursów oprócz uczniów zwyczajnych korzystało z nauki po kilku hospitantów, mieszkających poza zakładem i utrzymujących się własnym kosztem.

W wyższym jeszcze stopniu, aniżeli sama frekwencya, świadczy o potrzebie i pożytku szkoły mleczarskiej ta okoliczność, że bezpośrednio po ukończeniu szkoły otrzymują uczniowie stanowiska w mleczarniach i że na stanowiskach tych pozostają. Od chwili otwarcia szkoły (w maju 1903 r.) do 1. marca 1906 ukończyło szkołę ogółem 81 uczniów i hospitantów, z tych 43 zajmuje posady kierowników mleczarń lub pomocników, 9 chwilowo nie ma posady, 9 obrało inne zajęcia. O 20 uczniach nie ma dyrekcya bliższych wiadomości, są to jednak

przeważnie uczniowie z niższych szkół rolniczych, o których przypuszczać można, że po uzupełnieniu przygotowania w mleczarstwie znaleźli tem łatwiej zajęcia w większych gospodarstwach.

Zorganizowanie kursu serkarskiego musiało być jeszcze odroczone, dopiero bowiem w b. r. podjęto urządzenie serowni szkolnej. Wobec braku ustalonych wzorów, musiała dyrekcya szkoły zachować przy zamówieniach i instalacyi przyrządów serkarskich największą staranność i oględność, aby uzyskać warsztat od razu poprawny, bez potrzeby późniejszych rekonstrukcyi, co przy urządzaniu nowych serowni bywa niemal regułą. Przed otwarciem kursu musiała szkoła nadto zapewnić sobie zupełnie wyrobionego serkarza. W tym celu udzielił Wydział krajowy p. Janowi Licznerskiemu, pełniącemu od chwili otwarcia szkoły obowiązki instruktora-mleczarza, stypendyum na odbycie kursu serkarskiego w szkole szwajcarskiej w Rütti. Kurs ten ukończył p. Licznerski w r. 1905 z postępem celującym, zwiedził w b. r. celniejsze serownie w kraju, obecnie zaś uzupełnia swe przygotowanie praktyczne w serowniach francuskich, wyrabiających sery miękkie. Dopiero więc w marcu 1907 urządzi szkoła pierwszy kurs serkarski.

Tymczasem rozszerzyła szkoła swój program w innym kierunku. Mianowicie przeprowadzono w lipcu b. r. drugi z rzędu czterotygodniowy praktyczny kurs mleczarski dla uczniów wyższych szkół rolniczych. Wynik był bardzo dobry. Cały kurs przerobiło pilnie i własnym kosztem 13 abituryentów Szkoły dublańskiej i czernichowskiej, studyum rolniczego w Krakowie, Szkoły ziemiańskiej we Wiedniu i Akademii weterynaryi we Lwowie.

Zapotrzebowanie mleczarek do prowadzenia mleczarń dworskich, z drugiej zaś strony częste zgłoszenia kandydatek do szkoły mleczarskiej, skłoniły Wydział krajowy do zorganizowania w listopadzie b. r. zamiast zwykłego kursu dla mężczyzn trzymiesięcznego kursu mleczarskiego dla kobiet Kurs ten właśnie się rozpoczął przy udziale 9 uczennic.

Z przeglądu dotychczasowej, niedługiej jeszcze działalności szkoły mleczarskiej w Rzeszowie wynika, że zakład odpowiada swemu zadaniu Szkoła wydała już dość pokaźną liczbę mleczarzy z wystarczającem przygotowaniem i mimo skromnego uposażenia i prostej, odpowiadającej praktycznym potrzebom, organizacyi służy za punkt oparcia szerszej akcyi mleczarskiej. W szkole mleczarskiej w Rzeszowie odbyła się już czwarta z rzędu ocena masła, co poniżej jeszcze omawiamy, połączona za każdym razem ze zjazdem mleczarzy i fachowymi obradami.

Pełny rozwój szkoły jest utrudniony z powodu małej ilości mleka dostarczanego do przeróbki w mleczarni szkolnej. W r. 1905 otrzymała mleczarnia od swych dostawców ogółem 274 203 litrów mleka i 12.129 litrów śmietany, co odpowiada przeciętnej ilości dziennej 751 litrów mleka i 33 litrów śmietany (w przeliczeniu wszystkiego na mleko wypada 950 litrów mleka dziennie). Powód małej dostawy mleka, nie sięgającej nawet połowy tej ilości, jaką szkoła dziennie rozporządzać powinna. t. j. 2000 nawet 3000 litrów, leży w tem, że gospodarstwa okoliczne uzyskują lepszą cenę za mleko świeże w Rzeszowie, aniżeli mleczarnia szkolna, zakupując mleko do przeróbki na masło, ofiarować może, zwłaszcza przy niekorzystnych warunkach miejscowych dla zbytu chudego mleka i maślanki. Niedostatek mleka wpływa ujemnie na rozwój szkoły pod względem finansowym i dydaktycznym. Przy wysokiej cenie mleka (szkoła płaciła przeciętnie 11 8 groszy za litr mleka o zawartości tłuszczu zaledwie 3%) i małej dostawie koszta administracyjne ruchu mleczarni wypadają stosunkowo wysoko, tak, że rachunek mleczarni zamknęła szkoła w r. 1905 niedoborem. Mianowicie kosztowało prowadzenie

mleczarni ogółem	54.410 K
przychody ze sprzedaży produktów uczyniły	51.860 „
wynika więc strata	2.550 K.

Z drugiej strony zwiększenie przeróbki jest pożądanem dla tem lepszego praktycznego przygotowania uczniów. Obecna dostawa mleka, spadająca w miesiącach zimowych na 600 litrów dziennie, jest dla celów praktycznej nauki zaledwie wystarczającą. Poprawa w tym kierunku jest konieczną i szkoła uczyni wszystko ze swej strony, by zdobyć większą dostawę mleka z dalszych okolic, chociażby to nawet przynieść miało pewien uszczerbek w rentowności przeróbki. Ze sprawozdań kierownika wnosimy, że już w r. 1907 ilość mleka się zwiększy,

a dla uchylenia znaczniejszego ryzyka przedsiębiorstwa otrzyma szkoła w razie potrzeby upoważnienie do sprzedaży pewnej ilości mleka do bezpośredniej konsumcyi dla zrównoważenia ewentualnych strat z przeróbki na masło. Nadmienić wszakże należy, że w szkole rolniczej w Miłocinie zyskała szkoła mleczarska obecnie stałego odbiorcę na chude mleko, maślankę i serwatkę, co niezawodnie poprawi bilans ruchu mleczarni.

Aleg. I. Bliższe szczegóły o ruchu mleczarni i wogóle o przebiegu nauki w r. 1905/6 zawiera sprawozdanie kierownika szkoły mleczarskiej, dołączone tu jako alegat 1. naszego przedłożenia.

W związku ze sprawami szkoły mleczarskiej wymieniamy poniżej stypendystów, którzy w okresie objętym niniejszem sprawozdaniem otrzymali zasiłki z funduszu krajowego na naukę mleczarstwa:

P. Władysław Romański, ukończony uczeń wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie, otrzymawszy stypendyum 1.200 K, odbył dwumiesięczną praktykę w spółce mleczarskiej w Rybnej, kurs mleczarski w Rzeszowie i trzymiesięczną naukę w instytucie mleczarskim w Kleinhof Tapiau. Z dniem 1. października b. r. objął stypendysta obowiązki pomocnika kraj. instruktora mleczarstwa w biurze mleczarskiem.

P. Marya Stasiniewiczówna, ukończywszy szkołę dla gospodyń wiejskich we Friedland w Czechach, otrzymała ponowny zasiłek z funduszu krajowego na odbycie 3-miesięcznego kursu mleczarskiego w tejże szkole w czasie od 1. kwietnia do 1. lipca b. r. Po ukończeniu kursu z postępem celującym wstąpiła p. Stasiniewiczówna, korzystając z dalszego stypendyum, na praktykę nauczycielską do szkoły dla gospodyń wiejskich w Albigowej.

P. Józef Mokrzyński, ukończony uczeń wydziału budowy maszyn Politechniki lwowskiej, otrzymał stypendyum 1.600 K na studya mleczarskie z szczególnem uwzględnieniem konstrukcyi maszyn mleczarskich i montowania mleczarń. Po odbyciu praktyki w szkole mleczarskiej w Rzeszowie ukończył p. Mokrzyński trzymiesięczny kurs w instytucie mleczarskim w Kleinhof-Tapiau, od kwietnia do końca czerwca b. r. pracował w duńskich fabrykach maszyn mleczarskich, wreszcie odbył dwumiesięczną praktykę w wielkiej spółkowej mleczarni w Stokkemarke. We wrześniu b. r. mianował Wydział krajowy p. Mokrzyńskiego kraj. instruktorem-adjunktem mleczarstwa.

Towarzystwu mleczarskiemu w Krakowie przyznał Wydział krajowy zasiłek w kwocie 600 K na zawodowe wykształcenie sekretarza zarazem fachowego konsulenta z ramienia Towarzystwa. Zasiłek ten otrzymał p. Cezary Godeffroy, b. uczeń szkoły czernichowskiej. P. Godeffroy ukończył kurs w Kleinhof-Tapiau i objął już funkcye sekretarza Tow. mleczarskiego.

O stypendyach udzielonych p. Janowi Liczner skiemu na naukę serkarstwa wspomnieliśmy już powyżej.

Komitet Towarzystwa rolniczego w Krakowie wniósł na ubiegłej sesyi petycyę do Wys. Sejmu o spowodowanie zorganizowania przy szkole mleczarskiej w Rzeszowie jedno- lub dwuletniego kursu dla kształcenia t. zw. „szwajcarów“, to jest dozorców obór mlecznych, biegłych w żywieniu, pielęgnowaniu i dojeniu krów a nadto w technice przeróbki mleka na masło. W załatwieniu tej petycyi powziął Wys. Sejm przytoczoną u wstępu niniejszego sprawozdania uchwałę, polecającą Wydziałowi krajowemu przygotowanie programu utworzenia kursów dla dozorców obór przy niższych szkołach rolniczych.

Stworzenie instytucyi przygotowującej umiejętnych dozorców dla obór zarodowych mlecznych jest sprawą niezawodnie ważną. Kwestya ta, aktualna od dłuższego już czasu, była rozpatrywaną zwłaszcza przy projektach założenia szkoły mleczarskiej. Postulat uposażenia szkoły mleczarskiej we własną oborę nie mógł być jednak urzeczywistniony, bo obora dość duża, by stanowić mogła właściwy teren dla praktycznego wyrobienia t. zw. szwajcarów, musiałaby oczywiście być połączoną z własnem gospodarstwem szkolnem w odpowiednich rozmiarach, co znów zwiększyłoby koszta założenia szkoły mleczarskiej wielokrotnie, pomijając nawet trudności organizacyjne, jakie nastręczałoby połączenie szkoły mleczarskiej z dość obszernem gospodarstwem. Kwestya kształcenia dozorców obór nie schodziła jednak z naszej uwagi. Było mianowicie dążeniem naszem, by zadanie to spełniać

mogły z czasem niektóre niższe szkoły rolnicze. W tej myśli rozszerzono gospodarstwo szkoły rolniczej w Bereźnicy do 80 morgów, zwiększono oborę szkolną, a formalnemu zorganizowaniu kursu dozorców stajennych stał na razie na przeszkodzie tylko brak miejsca na pomieszczenie uczestników kursu. Mimo to szkoła w Bereźnicy przyjmowała już od kilku lat na naukę pielęgnowania i dojenia krów dozorców wysyłanych przez zarządy dóbr, tutaj także uzupełniali swe przygotowanie kontrolerzy mleczności, fungujący z ramienia Towarzystwa gospodarskiego. W tym samym kierunku korzystał Komitet Tow. rolniczego w Krakowie z usług szkoły rolniczej w Kobiernicach.

Pomyślne rozwiązanie kwestyi przynosi nowa szkoła rolnicza w Miłocinie. Dzięki swemu uposażeniu i sąsiedztwu ze szkołą mleczarską, posiada zakład w Miłocinie wszelkie warunki do urządzenia kursów dozorców stajennych, Wydział krajowy dołoży więc starań, by kurs taki odbył się już w r. 1907, a po zebraniu doświadczeń przedstawimy Wys. Sejmowi zasady organizacyi stałych kursów dla dozorców obór w Miłocinie.

II. Biuro mleczarskie.

Zaznaczyliśmy w poprzedniem sprawozdaniu, iż wskutek chwilowej niemożności obsadzenia posady krajowego instruktora mleczarstwa, pewna część agend, wykonywanych przez Biuro mleczarskie, musiała doznać chwilowej przerwy. Już jednak z dniem 1. lutego b. r. został mianowany krajowym instruktorem mleczarstwa inżynier Zygmunt Chmielewski, który do tego czasu pełnił w Biurze Patronatu obowiązki lustratora spółek rolniczych (przedewszystkiem mleczarskich) a poprzednio odbył w Danii teoretyczne i praktyczne studya mleczarskie. W dniu 26. marca p. Tadeusz Świszczowski, absolwent krajowej szkoły mleczarskiej, objął stanowisko pomocnika w biurze mleczarskiem opróżnione po p. Turskim, który ustąpił z dniem 1. marca r. b. Wreszcie z dniem 1. września b. r. został mianowany instruktorem adjunktem mleczarstwa inżynier J. Mokrzyński, który po ukończeniu politechniki lwowskiej na wydziale mechaniki odbył zagranicą dłuższe studya mleczarskie. Personal biura mleczarskiego jest więc obecnie kompletny.

Łączna akcya biura Patronatu i biura mleczarskiego dzięki jasnemu i dokładnemu rozgraniczeniu zakresu działalności i wzajemnej chęci współdziałania okazała się zupełnie celową i owocną. Wobec braku na razie w biurze Patronatu fachowej siły mleczarskiej, biuro mleczarskie niosło mu pomoc, bądź to przeprowadzając lustracye w Spółkach mleczarskich, bądź też udzielając opinii w sprawach dotyczących techniki mleczarskiej. Instruktor adjunkt inż. Mokrzyński zaraz po mianowaniu został tymczasowo aż do ustalenia posady lustratora mleczarskiego przydzielony do biura Patronatu.

Za przykładem lat poprzednich biuro mleczarskie było zajęte zbieraniem dokładnych dat o ruchu mleczarń galicyjskich w r. 1905, napotykając przytem na poważne trudności z powodu niezrozumienia przez znaczną część mleczarń doniosłości tej pracy i wskutek tego braku pomocy przy dostarczeniu dat.

Uzyskane daty opracował krajowy instruktor mleczarstwa, inż. Z. Chmielewski i ogłosił w osobnej publikacyi p. t. „Mleczarstwo w Galicyi“. Wyjmujemy z niej ważniejsze wyniki:

a) Spis z końcem r. 1904 obejmował 316 mleczarń, z końcem r. 1905—308. Z cyfr tych nie można wyciągać wniosku, jakoby ruch w kierunku zakładania mleczarń osłabł w naszym kraju, gdyż w roku 1905 założono 20 tj. prawie tyle nowych mleczarń, co w roku 1904 (19). Charakterystycznym tylko jest fakt zwijania mleczarń małych, narażających właścicieli na kłopoty niepomiernie wielkie w stosunku do rozmiarów produkcyi.

Pod względem organizacyi liczono w r. 1905 12 mleczarń spółkowych, 62 mleczarń zbiorowych (w tem 54 wiejskich i 8 miejskich mleczarń przemysłowych) 229 mleczarń dworskich i 5 mleczarń szkolnych. Według uzyskanych dat i obliczeń do mleczarń tych dostarczono ogółem około 34 milionów litrów mleka.

Produkcyę masła deserowego w r. 1905 obliczyć można na przeszło milion kilogramów; część mleka służy do przeróbki na sery w 12 serowniach, istniejących

w kraju; część mleczarń zbywa mleko przeważnie do bezpośredniej konsumcyi w miastach.

b) Przyjąwszy całą roczną produkcyę mleka w Galicyi na 1.500 milionów litrów ($1^1/_2$ miliona krów po 1000 *l* rocznie) i odliczywszy od tego 914 milionów *l* na bezpośrednią konsumcyę mleka świeżego (125 *l* na jednego mieszkańca rocznie) — pozostanie jeszcze do dalszej przeróbki 586 milionów litrów. Tymczasem na podstawie przytoczonych powyżej dat dostawiono do przeróbki w mleczarniach w r. 1905 ogółem 34 milionów litrów t. j. zaledwie 6% mleka pozostającego po pokryciu konsumcyi. 94% mleka zatem pozostającego po pokryciu konsumcyi (pomijając nieznaczną przeróbkę na sery szlachetne) nie są należycie spieniężane. Przedewszystkiem przeróbka mleka w gospodarstwach włościańskich nie korzysta dotychczas w dostatecznej mierze ze zdobyczy techniki mleczarskiej. Z 34 milionów litrów dostarczonych do naszych mleczarń ledwie około 8 milionów pochodziło od krów włościańskich, gdy ilość krów włościańskich jest przynajmniej trzykrotnie większą, niż ilość krów dworskich. Ogromne ilości mleka spieniężą się nieracyonalnie przez wyrób masła t. zw. „babskiego“ lub serów dzierzkowych, a nawet wprost marnotrawi.

Stwierdzenie tego jest tem ważniejsze, że przez dłuższy czas istniała, a dziś gdzieniegdzie spotyka się, rozbieżność opinii w rozstrzyganiu pytania, czy jesteśmy już krajem, w którym dzięki umiejętnej organizacyi można stworzyć racyonalne mleczarstwo, czy też winniśmy przedewszystkiem podnieść produkcyę mleka. Widzimy zaś, że i obecnie Galicya posiada dosyć mleka dla stworzenia przemysłu mleczarskiego. Bez zwiększania zatem produkcyi mleka możemy wielokrotnie (15-krotnie) zwiększyć produkcyę masła mleczarnianego.

c) Zważywszy małą ogólną produkcyę, wprost mikroskopijną dzienną przeróbkę (która u mleczarń dworskich wynosi ledwie 240 litrów, u zbiorowych 320 *l*, a u nielicznych dotąd spółkowych 680 *l*, zaś u miejskich przemysłowych 1580 *l*) i ogromną wskutek tego przewagę ruchu ręcznego (u 92.4% mleczarń), można twierdzić, że mleczarstwo jest dotychczas u nas rękodzielnictwem, które w celu podniesienia dobrobytu ludności winno być dopiero przekształcone na przemysł mleczarski.

d) Rozdrobnienie produkcyi, jak to już zaznaczyliśmy w poprzednich sprawozdaniach, stanowi najdotkliwszą wadę naszego mleczarstwa, której wynikiem jest mała rentowność wielu mikroskopijnych przedsiębiortw i zwijanie ich przy lada zwyżce ceny mleka, gdy pachciarz daje czasowo lepsze spieniężenie.

e) Zbiorowa przeróbka, stanowiąca u nas najpierwszy warunek jej rentowności, poczyniła u nas zbyt małe jeszcze stosunkowo postępy i uświadomienie jej konieczności winno stanowić jedno z głównych zadań akcyi mleczarskiej.

f) Starania o tworzenie Spółek mleczarskich, ich organizacya i prowadzenie, jako najlepsza droga do wykazywania rentowności gospodarstwa nabiałowego, zasługują na szczególną uwagę i skupienie wysiłków.

Dla ujednostajnienia zapatrywań i ustalenia sposobów współdziałania przy tworzeniu spółek mleczarskich, odbyła się w dniu 2. marca 1906 r. konferencya przedstawicieli Głównego Zarządu kółek rolniczych, Biura Patronatu i Biura mleczarskiego, na której Biuro mleczarskie podjęło się łącznie z Towarzystwem Kółek rolniczych propagandy w kierunku tworzenia spółek mleczarskich. W wykonaniu przyjętego zobowiązania instruktor inż. Z. Chmielewski wygłosił na kursach rolniczych, urządzonych przez Towarzystwo kółek rolniczych w Rudkach, Tarnowie i Brzesku wykłady „o doniosłości i organizacyi spółek mleczarskich“ i na ten temat miał pogadanki w kółkach rolniczych w Kwaczale, Rusocicach, Kłodnie i w spółkach oszczędności i pożyczek w Bziance, Lityni i Cebłowie. Dalsze wykłady zamierzone są w ciągu miesiąca listopada.

Biuro mleczarskie zwróciło w b. r. uwagę na konieczność stworzenia spółkowych przedsiębiorstw mleczarskich w miastach. Pomimo znanego faktu, że sprzedaż mleka niezbieranego jest najlepszem jego spieniężeniem, — ta właśnie dziedzina mleczarstwa dotychczas nie jest należycie wyzyskaną przez naszych producentów mleka. Konsumcyę dwóch stołecznych i 20 większych (o ludności powyżej 10.000 głów) miast prowincyonalnych Galicyi można szacować na 42 milionów litrów mleka rocznie; pomimo więc tego, że na tej drodze już teraz spieniężenie mleka jest ilościowo większe, niż przy wyrobie masła (30 milionów), dotychczas nie mamy ani jednej spółkowej mleczarni, założonej i prowadzonej

przez asocyacyę producentów mleka. W dniu zatem 31. maja b. r. instruktor inż. Z. Chmielewski wygłosił na wiecu mleczarskim w Krakowie odczyt o organizacyi zasilania miast nabiałem, ogłoszony następnie w Tygodniku rolniczym i w Gazecie mleczarskiej a wydany w oddzielnej odbitce dla przesłania go osobom interesującym się tą sprawą. W najbliższych miesiącach Biuro mleczarskie podejmie systematyczną agitacyę wśród producentów mleka w okolicach Krakowa, gdyż właśnie to miasto szczególnie nadaje się do założenia miejskiej spółki mleczarskiej. Równocześnie będzie prowadzoną już teraz mająca widoki powodzenia akcya dotycząca miast Tarnowa i Nowego Sącza.

Oceny masła, zorganizowane z końcem r. 1904 przez komitet składający się z delegatów Wydziału krajowego, Towarzystwa rolniczego w Krakowie, Gal. Towarzystwa gospodarskiego i Towarzystwa mleczarskiego i urządzane łącznie przez Biuro mleczarskie i Szkołę mleczarską, okazały się poważną dźwignią postępu techniki mleczarskiej w kraju. Druga ocena masła odbyła się w dniu 24. września 1905, trzecia w dniu 29. kwietnia 1906 a czwarta w dniu 13. i 14. października 1906, wszystkie w Rzeszowie w budynku krajowej szkoły mleczarskiej.

Udział poszczególnych mleczarń w ocenach przedstawia się jak następuje:

we wszystkich	4	ocenach	brało	udział	mleczarń	. .	8
tylko w	3	„	„	„	„	. .	15
„ „	2	„	„	„	„	. .	15
„ „	1	ocenie	„	„	„	. .	34.

Zgodna opinia sędziów stwierdziła, że każda ocena masła w porównaniu z poprzedniemi była nowym dowodem usilnych starań o poprawę techniki produkcyi ze strony mleczarń biorących udział w tym dobrowolnym konkursie i że każda ocena wykazała znaczny postęp w wyrobie produktu, który już teraz pod względem jakości pomyślnie może współzawodniczyć z zagranicznym. Oceny masła stanowią najlepsze świadectwo, że w kraju naszym obok smutnej sławy „galizische Butter“ wyrabia się pierwszorzędnej jakości masło mleczarniane, że istnieje u nas pewna elita mleczarń wyrabiających takie masło. Są to w pierwszej linii mleczarnie kontrolowane, a więc spółkowe pod opieką biura Patronatu i prywatne pod opieką biura mleczarskiego, których produkt jest przedniej jakości.

Z drugiej strony należy podnieść, że nieznaczna tylko część mleczarń (72 na 308) brała dotychczas udział w ocenach a zatem rozumie korzyści płynące z udziału, że wiele mleczarń otrzymawszy niepochlebną lub niedostatecznie zaszczytną o swym wyrobie opinię, usunęły się od następnych ocen.

W dniu 24. września 1905 r., 29. kwietnia 1906 r. i 14. października 1906 r. odbyły się w Rzeszowie w gmachu Szkoły mleczarskiej zebrania właścicieli i kierowników mleczarń i wogóle osób na polu mleczarstwa pracujących przy współudziale 40—60 osób. Zebrania te z reguły rozpoczynało szczegółowe omówienie przez krajowego instruktora mleczarstwa, inż. Z. Chmielewskiego, wyniku ocen, wykazanie ważniejszych wad, spostrzeżonych przez grono sędziów i wreszcie wyjaśnienie sposobów ich usunięcia, poczem odbyły się odczyty na temata możliwie najwięcej aktualne. Mianowicie:

1. Dr. T. Rylski. Sinacidobutyrometrya (nowa metoda badania tłuszczu w mleku, bez pomocy kwasu siarkowego) z demonstracyami.
2. J. Gawlikowski. Nowości w przemyśle mleczarskim.
3. Inż. Z. Chmielewski. O organizacyi zbytu masła.
4. T. Świszczowski. Znaczenie niskiego chłodzenia we współczesnej technice mleczarskiej.
5. Inż. J. Mokrzyński. O budowie i urządzeniu lodowni i chłodni.
6. Prof. Dr. W. Klecki. Komunikat o międzynarodowym związku mleczarskim.
7. Cezar Godeffroy. O obchodzeniu się z masłem po wyjęciu go z maślnicy.

Przy udzielaniu porad w sprawie zakładania nowych mleczarń biuro mleczarskie trzymało się zasady, że właściwie tylko większe przedsiębiorstwa

wykazując rentowność gospodarstwa nabiałowego, mają racyę bytu. Kilkakrotnie zatem odradzano podejmowania lub dalszego prowadzenia wyrobu masła przy zbyt małej porodukcyi lub dostawie mleka. Natomiast nakłoniono kilku właścicieli mleczarń o znaczniejszej przeróbce mleka do należytego według racyonalnych a najważniejszych wymogów techniki wybudowania lub urządzenia mleczarń. W roku 1905 zostały według planów Biura mleczarskiego wystawione nowe budynki dla mleczarń w Horyhladach, Śniatynce i Tarnoszynie; przerobioną mleczarnia w Lipnikach i wreszcie postanowioną jest budowa mleczarni w Stubnie i przeróbka w Oleszycach. Nadto według planu opracowanego przez Biuro mleczarskie i pod jego nadzorem została wystawiona mleczarnia w Lityni i urządzona mleczarnia w Kwaczale, obydwie należące do patronackich spółek.

W przeświadczeniu, że dorywcze w znaczniejszych odstępach czasu (przeważnie tylko na żądanie właścicieli) przeprowadzane lustracye mleczarń nie mogą mieć należytego wpływu na poprawę techniki produkcyi, a stale i często wykonywana kontrola nad znacznie chociażby mniejszą ilością dobrowolnie jej poddających się mleczarń z biegiem czasu musi przyczynić się do ujednostajnienia ich wyrobu, Biuro mleczarskie skłoniło sześć mleczarń (w Bachórzu, Chorostkowie, Jasionowie, Kolędzianach, Lipnikach i Oleszycach) do poddania się stałej kontroli biura mleczarskiego. Gdy wynik był pomyślny, gdy oceny masła wykazały, że przeważna część odznaczeń przypada w udziale mleczarniom kontrolowanym (bądź to patronackim spółkom, bądź też prywatnym, pozostającym pod nadzorem Biura mleczarskiego), pomyślne to doświadczenie skłoniło Biuro do podjęcia działalności kontrolnej w szerszych rozmiarach. W październiku b. r. został rozesłany do wszystkich mleczarń (poza spółkami) okólnik, oświadczający gotowość objęcia stałego a bezpłatnego nadzoru nad techniką i hygieną produkcyi mleczarni. Prócz powyżej wymienionych zgłosiły się obecnie pod kontrolę mleczarnie w Brzozdowcach i Spasie.

Z bezpłatnej stałej kontroli krajowego Biura mleczarskiego mogą korzystać mleczarnie dworskie, przerabiające co najmniej 200 litrów dziennie i mleczarnie prywatne (zbiorowe lub przemysłowe), których korzystna działalność dla producentów mleka zostanie stwierdzoną przez delegata Biura mleczarskiego. Kontrola wykonywana przez Biuro mleczarskie obejmuje technikę, hygienę i rachunkowość techniczną produkcyi, a nie sięga do strony finansowej przedsiębiorstwa. Przyjęcie mleczarni pod kontrolę następuje na podstawie krótkiego podania nadesłanego przez właściciela do Biura mleczarskiego, zbadania na miejscu przez instruktora stanu i rozmiarów produkcyi i wreszcie podpisania przez Zarząd mleczarni nadesłanej w tym celu deklaracyi, zobowiązującej do prestrzegania wskazówek udzielanych przez Biuro mleczarskie a dotyczących techniki i hygieny produkcyi, do przesyłania krótkich sprawozdań miesięcznych z ruchu mleczarni według dostarczonego wzoru, i wreszcie do uczestniczenia we wszelkich ocenach i konkursach, do których zostanie zarząd mleczarni wezwany przez Biuro mleczarskie.

Obu stronom przysługuje prawo zrzeczenia się kontroli w każdym czasie.

Bezpłatna opieka ze strony Biura polega na: 1. przeprowadzaniu stałych (co 4—3 tygodni) możliwie niezapowiadanych lustracyi mleczarni; 2. opracowywaniu planów i kosztorysów ulepszeń, nowych urządzeń lub nowych budowli dla mleczarń; 3. udzielaniu w miarę możności doraźnej pomocy w razie przerw ruchu, spowodowanych bądź to popsuciem się maszyn, bądź też pojawieniem się wad w mleku i 4. pomocy w uzykaniu zbytu, bądź to przez podejmywanie starań o wyszukanie nabywcy, bądź też przez danie mleczarni możności korzystania w tym kierunku z pomocy odpowiedniego biura pośredniczącego (obecnie biura dla sprzedaży i eksportu masła — przy galic. Tow. mleczarskiem).

Wobec tego, że udzielanie porad, wypracowywanie planów i kosztorysów dla mleczarń oraz wyjazdy w tym celu już dzisiaj pociągają za sobą znaczne wydatki i absorbują siły Biura mleczarskiego, w przyszłości zaś zapotrzebowanie usług tego Biura jeszcze bardziej wzrośnie, Wydział krajowy będzie musiał wziąć pod rozwagę ustanowienie zwrotu kosztów podróży kasie krajowej, a w razie wypracowania planu lub kosztorysu także wynagrodzenie za tę czynność, rozróżniając przy tem między mleczarniami, które poddały się stale kontroli biura mleczarskiego, a temi, które tylko dorywczo żądają jego usług.

Biuro mleczarskie zwróciło uwagę na potrzebę ustalenia i wyrobienia polskiego słownictwa mleczarskiego i zainicyowało zebranie osób z Galicyi i Królestwa, interesujących się tą sprawą.

W roku sprawozdawczym Biuro mleczarskie wydało następujące broszury:
1. Inż. Z. Chmielewskiego „O organizacyi zasilania miast nabiałem".
2. Tegoż „Mleczarstwo w Galicyi".

Nadto Biuro mleczarskie opracowuje „Krótką instrukcyę do wyrobu masła", która w najbliższym czasie zostanie wydana nakładem Biura i rozesłana do wszystkich mleczarń galicyjskich Instruktor mleczarstwa, p. Chmielewski, współpracował w redagowaniu „Gazety mleczarskiej" i ogłosił w tem piśmie szereg artykułów z dziedziny techniki i organizacyi gospodarstwa nabiałowego.

Od dnia 20. września 1905 do dnia 1. listopada 1906 załatwiono 1.196 korespondencyi; nadto wysłano 9 okólników w łącznej ilości 1.775 egzemplarzy.

Krajowy instruktor mleczarstwa, inż. Z. Chmielewski, był w rozjazdach urzędowych dni 108, pomocnik instruktora, p. Świszczowski, dni 40.

Celem tych podróży było:
1. Lustracya mleczarń spółkowych dni 59.
2. Kontrola mleczarń, które poddały się kontroli, dni 15.
3. Lustracya mleczarń niekontrolowanych dni 14.
4. Wykłady agitacyjne dni 28.
5. Sprawy pożyczek z funduszu przemysłowo-rolniczego dni 3.
6. Zgromadzenia dni 29.

Czas i cel podróży wyszczególnione są w załączonym ⁄. do sprawozdania
Aleg. 2. alegacie 2., zawierającym wykaz wyjazdów personalu Biura mleczarskiego.

Koszta służbowych podróży w celu lustracyi mleczarń przyznawane były dotychczas instruktorom mleczarstwa w formie ryczałtów określonych dla każdego funkcyonaryusza biura mleczarskiego z osobna i stanowiących część unormowanych dla każdego z nich poborów.

Tytułem ryczałtu na objazdy pobierali: instruktor mleczarstwa 1.560 K; instruktor-adjunkt 1.360 K; pomocnik instruktora 800 K; razem rocznie 3.720 K.

Wobec ożywionej czynności Biura mleczarskiego i potrzeby częstych wyjazdów dotychczasowy wymiar ryczałtów okazał się już w b. r. niewystarczającym, nadto zaś stopniowanie ryczałtów nie ma właściwie uzasadnienia i krępuje raczej swobodę dysponowania zajęciami personalu Biura mleczarskiego. Z tych powodów zamiast dotychczasowych ryczałtów preliminuje Wydział krajowy na rok 1907 jedną pozycyę wydatków w kwocie 4.500 K na koszta podróży instruktorów mleczarstwa (rubr. X. poz 70. d. preliminarza wydatków) i z tego kredytu pokrywać będzie koszta podróży i dyety instruktorów mleczarstwa na podstawie przedkładanych rachunków z zastosowaniem obowiązujących przepisów, uchwalonych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu w dniu 17. listopada 1905 r.

III. Inne sprawy mleczarskie:

W tem miejscu pragniemy przedewszystkiem omówić pokrótce działalność galicyjskiego Towarzystwa mleczarskiego, które z końcem r. 1903 zostało założone z inicyatywy Towarzystwa rolniczego w Krakowie.

Towarzystwo mleczarskie, będące organizacyą samopomocy fachowej, rozwinęło szczególną energię w załatwieniu dwóch piekących spraw: ułatwienia mleczarniom zakupna maszyn i przyrządów i stworzenia organizacyi zbytu masła. Pierwsze zadanie spełnić ma założone w Krakowie „Biuro techniczno-mleczarskie galicyjskiego Towarzystwa mleczarskiego" prowadzone przez firmę „Burmeister & Wain" z Kopenhagi i na własny rachunek tej firmy. Firma zobowiązała się: 1) urządzić i utrzymywać własnym kosztem skład wszelkich przyborów i naczyń mleczarskich, którego brak dawno odczuwaliśmy: 2) poza wirówkami dawać pierwszeństwo wyrobom krajowym; 3) utrzymywać warstat reperacyjny; 4) bezpłatnie na każde życzenie wykonywać plany i kosztorysy dla mleczarń i 5) utrzymywać montera władającego językiem polskim.

Cały personal biura (5 osób) składa się obecnie z sił miejscowych. Biuro stara się możliwie czynić zadość wymaganiom naszych mleczarń

Biuro dla sprzedaży i eksportu masła zostało przy Towarzystwie mleczarskiem założone w lutym 1906 r. po wszechstronnem rozważeniu przez specyalną ankietę rozmaitych projektów i ostatecznem przyjęciu instrukcyi organizacyjnej, opra-

cowanej przez Dr. Fr. Stefczyka. Biuro dla sprzedaży i eksportu masła jest właściwie agencyą handlową, której zadanie stanowi: a) zbieranie informacyj o stosunkach dotyczących handlu nabiałem w kraju i zagranicą; b) wyszukiwanie najlepszych odbiorców na produkty mleczarń należących do Towarzystwa; c) zasięganie autentycznych wiadomości o rzetelności i wypłacalności kupców masła; d) nawiązywanie stosunków handlowych między kupcami a mleczarniami; e) czuwanie nad należytem dotrzymywaniem warunków umowy przez obu kontrahentów.

Aczkolwiek rok bieżący z powodu wielkiej łatwości zbytu masła, czynił mniej widoczną potrzebę tego Biura, działalność jego pod fachowem kierownictwem p. Juliusza Nachtlichta (który objął kierownictwo Biura od 16. lipca b. r. po ustąpieniu p. St. Markiewicza) była zupełnie zadawalniającą. W miesiącach bowiem sierpniu i wrześniu b. r. Biuro sprzedało 8 638 kg. masła, stanowiącego nadwyżkę masła, którego mleczarnie korzystające ze stałej opieki Biura i kontrolowane bądź to przez Biuro Patronatu, bądź też przez krajowe Biuro mleczarskie, nie mogły samodzielnie spieniężyć.

W dniu 31. maja odbył się w Krakowie urządzony przez Towarzystwo mleczarskie wiec, na którym Dr. Stefczyk wygłosił referat: „O Biurze handlowem sprzedaży i eksportu masła“, a inż. Z. Chmielewski „O organizacyi zasilania miast nabiałem“. W tymże dniu odbyło się Walne Zgromadzenie Towarzystwa, które powołało do Wydziału: Władysława ks. Sapiehę, prof. Dr. W. Kleckiego Dr. A. Krzyżanowskiego, M. Bielikowicza, inż. Z. Chmielewskiego, E. Maurizia i Sz. Romanowskiego. Nadto do Wydziału należą Dr. Fr. Stefczyk jako członek kooptowany i delegaci Towarzystwa rolniczego, Towarzystwa gospodarskiego i Towarzystwa Kółek rolniczych.

Z dniem 1 września płatne stanowisko sekretarza galicyjskiego Towarzystwa mleczarskiego objął p. Cezary Godeffroy, który jako fachowy mleczarz pełni równocześnie obowiązki instruktora mleczarskiego z ramienia Towarzystwa.

W uznaniu pożytecznej działalności Towarzystwa Wydział krajowy przyznał mu na r. 1906 jednorazową subwencyę w kwoie 1 000 K z przeznaczeniem jej na częściowe pokrycie kosztów Biura dla sprzedaży i eksportu masła, i proponuje wstawienie do budżetu na rok 1907 kwoty 1.000 kor. na częściowe pokrycie kosztów Biura dla sprzedaży i eksportu masła i 1.200 kor. jako częściowe pokrycie wynagrodzenia sekretarza Towarzystwa mleczarskiego.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

Z Rady Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wiel. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *w. r*
Członek Wydziału krajowego.

Sprawozdanie

Dyrekcyi krajowej Szkoły mleczarskiej w Rzeszowie za czas od 1 lipca 1905 do 30. czerwca 1906 r.

Krajowa szkoła mleczarska otwartą została 1. maja 1903 r., sprawozdanie zatem niniejsze jest trzeciem z rzędu i obejmuje trzeci i część czwartego roku istnienia szkoły.

Celem szkoły jest prócz teorytycznego i praktycznego wykształcenia kierowników i pomocników dla mleczarń i serkarń parowych i ręcznych, także umożliwienie szerszym warstwom interesowanych zapoznania się z przemysłem mleczarskim, co wykonuje szkoła przez przyjmowanie hospitantów i urządzanie specyalnych kursów. Szkoła spełnia dotychczas tylko część swego zadania, kursu serkarskiego bowiem dotąd nie zorganizowano. Wobec postępu robót około urządzenia serowni szkolnej jest nadzieja, że w r. 1907 kurs serkarski będzie otwarty. W porównaniu z rokiem zeszłym, powiększyła szkoła działalność swoją przez urządzenie w porze wakacyjnej osobnego, czterotygodniowego kursu dla słuchaczy wyższych i średnich zakładów naukowych rolniczych.

W jesieni b. r. będzie urządzony osobny kurs dla mleczarek.

W r. b. przeprowadzono ważne zmiany i ulepszenia w urządzeniu maszynowem mleczarni, w szczególności zaś przystąpiono do urządzenia serowni.

Grono nauczycielskie.

Na propozycyę Dyrekcyi zezwolił Wydział krajowy, aby posady instruktora-mleczarza na razie nie obsadzać, dozór nad pracami uczniów w mleczarni i serowni oddać instruktorowi-serkarzowi, dodać mu jedynie do pomocy ucznia-praktykanta. W ten sposób zapewnione zostało więcej jednolite kierownictwo robót w mleczarni. Zmiana ta w praktyce dała bardzo dobre rezultaty, a prócz innych zalet posiada i tę, że stworzono dla lepszych uczniów szkoły możność dłuższej i dobrej praktyki, która im w przyszłości umożliwi uzyskanie posad kierowników technicznych większych przedsiębiorstw.

Skład Grona nauczycielskiego w okresie sprawozdawczym był następujący:

Dr. Tadeusz Rylski, kierownik zakładu a zarazem nauczyciel fachowy, uczył mleczarstwa, rachunkowości technicznej i kupieckiej, kalkulacyi kupieckiej i prowadził ćwiczenia w pracowni — prócz tego administracyę Zakładu i mleczarni szkolnej.

Jan Licznerski, b. praktykant Szkoły, mianowany z d. 1. listopada 1905 r. instruktorem-serkarzem szkoły, prowadził pod nadzorem kierownika mleczarnię szkolną i ćwiczenia w pracowni. P. Licznerski, uzyskawszy stypendyum z funduszów krajowych, odbył w czasie od 1. maja do 31. października 1905 r. cały półroczny kurs serkarski w szwajcarskiej szkole serowarskiej w Rütti-Zollikofen i ukończył ją z postępem bardzo dobrym i najwyższą ilością punktów. (Klasyfikacya w szkole tej odbywa się sposobem punktowania). W ciągu pobytu w Szwajcaryi zwiedził p. Licznerski szczegółowo serownie (Berner Oberland, Emmenthal, Simmenthal) i składy sera w Burgdorf. W roku bieżącym miesiące zimowe spędzi p. Licznerski we Francyi dla uzupełnienia swoich wiadomości w zakresie wyrobu miękkich serów francuskich, aby prawdopodobnie od maja 1907 rozpocząć wyrób serów w serowni szkolnej.

Jan Honig, były uczeń szkoły serkarskiej w Rütti, pełnił prowizorycznie obowiązki instruktora-mleczarza i serkarza do 30. września 1905 r., uwolniony po powrocie z zagranicy p. J. Licznerskiego.

Zenon Noszczyński, uczeń-praktykant, zajęty jako pomocnik instruktora podczas zajęć praktycznych uczniów w mleczarni i jako ich dozorca. Obowiązki powyższe sprawował od 1. czerwca 1905 do 31. marca 1906, poczem uwolniony został na własne żądanie.

Teodor Wyszomierski, uczeń-praktykant, ukończony uczeń kraj. szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, jako następca Zenona Noszczyńskiego objął obowiązki swoje od dnia 1. kwietnia 1906 i spełnia je dotąd.

Franciszek Stein, nauczyciel szkoły cztero klasowej im. St. Konarskiego w Rzeszowie, jako nauczyciel dochodzący, uczył języka polskiego, prócz tego pełnił prowizorycznie funkcye buchhaltera i korespondenta.

Julian Woiński, nauczyciel szkoły czteroklasowej im H. Sienkiewicza w Rzeszowie, uczył rachunków (jako nauczyciel dochodzący).

Wiktor Gajewski, starszy inżynier c. k. kolei państwowej jako nauczyciel dochodzący, uczył na kursie wyższym obsługi kotłów parowych.

Zajęciami uczniów przy maszynie parowej kierował Wojciech Jandziś maszynista szkolny, a potem od 1. maja 1906 aż do chwili obecnej egzaminowany maszynista Jan Głoniak.

Nauka.

W myśl statutu organizacyjnego Szkoły odbywają się rocznie dwa kursa mleczarskie: a) kurs niższy, kształcący kierowników i pomocników dla mleczarń mniejszych (ręcznych), który trwa cztery miesiące (od 1. listopada do końca lutego) i b) kurs wyższy, kształcący kierowników i pomocników dla większych przedsiębiorstw (parowych), który trwa ośm miesięcy od 1. marca do końca października każdego roku.

W okresie sprawozdawczym dobiegł do końca wyższy kurs mleczarski, następnie w miesiącach zimowych odbył się kurs niższy, po nim zaś 1. marca rozpoczęto nowy kurs wyższy, który trwa dotąd.

Wobec tego, że ostatni kurs ukończonym jeszcze nie jest, składam niniejszem więcej szczegółowe sprawozdanie tylko z dwu kursów poprzednich. Plan nauk jak również czas trwania kursów powyższych pozostał taki sam jak w roku ubiegłym.

Na obu kursach pierwsze miesiące poświęcono głównie przedmiotom ogólnie kształcącym, co wpływa na pewne wyrównanie się przygotowania naukowego uczniów, zazwyczaj bardzo niejednolitego i wskutek mniejszej stosunkowo ilości godzin nauki pozwala na poświęcenie więcej czasu robotom w mleczarni, dla doprowadzenia uczniów dość szybko do pewnego stopnia wprawy technicznej w przeróbce nabiału. W drugim i dalszych miesiącach zyskują stopniowo przewagę przedmioty fachowe, przyczem, z wyjątkiem mleczarstwa, które wykładane jest przez cały kurs, przedmioty te łączy się w osobne niejako kursa o większej ilości godzin tygodniowo. W ten sposób zapobiega się rozpraszaniu uwagi ucznia i ułatwia mu objęcie w krótkim czasie całego przedmiotu. Według tej metody wykładana jest rachunkowość mleczarska i obsługa kotłów parowych. System ten wymaga jednak częstych zmian rozkładu godzin.

Zazwyczaj jednak nauka teoretyczna na obu kursach rozłożoną jest w ten sposób, że rano po śniadaniu i po poczynieniu przygotowań w mleczarni (zapalenie pod kotłem, ochłodzenie śmietany przed zmaśleniem i t. d.) odbywa się od godziny $7^1/_2$—$8^1/_2$ lekcya (mleczarstwo), następne cztery godziny poświęcone są zajęciom praktycznym w mleczarni, jak również około $1^1/_2$ godziny po objedzie (expedycya, porządki w mleczarni, analizy mleka i śmietany). Od godziny $3^1/_2$—$5^1/_2$ odbywają się zazwyczaj lekcye (język polski, rachunki, rachunkowość i t. d.), poczem godzina następna przeznaczona jest na składanie raportów, wspólne obejście z uczniami mleczarni celem skonstatowania, czy prace wszystkie zostały rzeczywiście wykonane i maszyny należycie oczyszczone. Po wieczerzy do godziny $9^1/_2$ pozostawia się uczniom czas wolny na naukę.

Prace w mleczarni odbywają uczniowie sposobem dyżurów pod dozorem instruktora i ucznia-praktykanta. Zajęcia podzielone zostały na następujące działy:

1. Odbiór mleka i laboratoryum. 2. Podgrzewacz. 3. Wirówki. 4. Pasteuryzator. 5. Maślnica łącznie z zakwaszaniem śmietany. 6. Wygniatanie, formowanie i ekspedyowanie masła. 7. Serownia (na razie wyrób twarogu). 8. Obsługa kotła i motoru. 9. Drobna sprzedaż. Służba w każdym poszczególnym dziale trwa 1 tydzień, poczem kolejno uczniowie się zmieniają.

Środki naukowe.

a) Pracownia. W roku 1905/6 zakupiono do pracowni szkolnej aparat „Famos“ do oznaczania tłuszczu w mleku zapomocą metody sinacidbutyrometrycznej i znaczniejszą ilość tłuszczomierzy, pipet, termometrów, areometrów i drobnych przyborów szklanych.

Zatrudniony w pracowni uczeń obowiązany był do wykonania (pod kontrolą instruktora) codzień: 1. ciężaru gatunkowego próbek mleka; 2. zawartości tłuszczu w mleku; 3. zawartości tłuszczu w śmietanie; 4. stopnia kwasoty mleka i śmietany i to: *a)* według metody Soshleta; *b)* przez zagotowanie; *c)* za pomocą alkoholu 68% (tylko w mleku). 5. Obliczyć suchą masę i suchą masę wolną od tłuszczu według formułek Fleischmanna lub Hałenkego Dwa razy w tygodniu: Oznaczyć wartość tłuszczu w mleku zbieranem, maślance i serwatce. Raz w tygodniu: 1. Przeprowadzić próbę fermentacyjną; 2 oznaczyć procent śmietany zapomocą kremometru; 3. zawartość nieczystości w mleku.

W pracowni szkolnej wykonywano prócz tego stale analizy próbek mleka zbieranego od poszczególnych sztuk krów, należących do obór zarodowych a pozostających pod kontrolą okręgowego Towarzystwa rolniczego w Rzeszowie, jak również dość znaczną ilość próbek mleka i masła nadesłanych z rozmaitych stron kraju.

Muzeum szkolne powiększyło się w r. b. o model wirówki duńskiej Burmeistra i Waina (ofiarowany przez Biuro techniczno-mleczarskie w Krakowie), model starej wirówki Lefeld'ta z leżącym bębnem (dar Towarzystwa akcyjnego „Alfa Separator“ we Wiedniu) i modele wirówki de Lavala „Balance“ (ofiarowany przez krajową szkołę rolniczą w Horodence). Prócz tego zakupiono ośm dużych rysunków przekrojów kotłów parowych rozmaitych typów, sporządzonych według wskazówek docenta szkoły, inżyniera W. Gajewskiego.

Biblioteka i czytelnia. Zakupiono w okresie sprawozdawczym 11 dzieł, obecnie więc biblioteka szkolna liczy ogółem dzieł 71. — Czytelnia szkolna otrzymuje 12 czasopism, a mianowicie: Gazetę rolniczą — Warszawa; Tygodnik rolniczy — Kraków (bezpłatnie); Przewodnik Kółek rolniczych — Lwów; Gazetę mleczarską (bezpłatnie); Przegląd rolniczy — Warszawa; Milchzeitung — Lipsk; Milchwirtschaftliches Zentralblatt — Lipsk; Oester. Molkerei Zeitung — Wiedeń; Deutsche Milchwirtschafts-Zeitung — Bunzlau; Schweizerische Milchzeitung — Szaffuza; L'Industrie Laitiere — Paryż; Statistische Nachrichten — Wiedeń (bezpłatnie).

Uczniowie.

Kurs wyższy. Na wyższy kurs w r. 1905 przyjęto dwunastu uczniów i czterech hospitantów, którym Wydział krajowy zezwolił na składanie egzaminu końcowego na równi z uczniami zwyczajnymi. Ponieważ w ciągu trwania kursu w porze wolnej od wykładów (15. lipca — 15. sierpnia) urządzono po raz pierwszy osobny kurs dla słuchaczy wyższych i średnich zakładów naukowych rolniczych (o czem niżej), przeto za zgodą Wydziału krajowego postarała się Dyrekcya szkoły o wysłanie części lepszych uczniów na praktykę kilkutygodniową do większych mleczarń krajowych. Przez praktykę tę pragnęła Dyrekcya szkoły dać uczniom sposobność zapoznania się z tokiem prac w mleczarniach innego typu jak szkolna. Podczas trwania praktyki uczniowie byli obowiązani składać co tygodnia szczegółowe sprawozdanie z zajęć swoich. W staraniach o wynalezienie praktyki spotkała się Dyrekcya z wielką uczynnością ze strony Zarządów mleczarń, które z własnej woli udzieliły uczniom pomocy w formie mieszkań, mleka, a nawet wynagrodzenia pieniężnego.

Niestety, z powodu braku funduszów na opędzenie kosztów podróży i częściowych kosztów utrzymania, mała tylko część uczniów z praktyki korzystać mogła. Umieszczono więc dwu uczniów w mleczarni Przeworskiej we Lwowie i dwu w Spółce mleczarskiej w Rybnej.

W dniu 31. października 1905 r. odbył się egzamin końcowy, do którego dopuszczono wszystkich dwunastu uczniów i czterech hospitantów. Rezultat egzaminu był następujący:

Ogólny postęp bardzo dobry otrzymało uczniów i hospitantów 7, dobry 5, dostateczny 4. Na podstawie tej klasyfikacyi uznano:

za uzdolnionych do samodzielnego prowadzenia mleczarni ręcznej i parowej 7 uczniów i hospitantów; stopień kierowników z warunkiem odbycia poprzednio jednorocznej praktyki, uzyskało 5 uczniów i hospitantów; stopień zaś pomocników 4 uczniów i hospitantów.

Kurs niższy rozpoczął się w pierwszych dniach listopada 1905. Przyjęto trzynastu uczniów i czterech hospitantów z prawem składania egzaminu końcowego. Do egzaminu końcowego nie dopuszczono jednego ucznia i jednego hospitanta, wobec czego klasyfikowano dwunastu uczniów i trzech hospitantów.

Przyznano: ogólny postęp bardzo dobry — 11 uczniom i hospitantom; dobry — 4 uczniom i hospitantom.

Na podstawie tej klasyfikacyi przyznano stopień kierowników mleczarni ręcznej — 3 uczniom i hospitantom; stopień kierowników z warunkiem jednorocznej praktyki jako pomocnicy 12 uczniom i hospitantom.

Bardzo pomyślny wynik klasyfikacyi przypisać należy przedewszystkiem temu, że do egzaminu wstępnego na kurs powyższy zgłosiło się trzydziestu kilku kandydatów, wobec tego Dyrekcya szkoły miała możność wyboru uczniów jak najzdolniejszych i jak najlepiej przygotowanych.

Ogółem na obu powyższych kursach, stanowiących całoroczny przeciąg czasu, ukończyło szkołę i uzyskało świadectwo końcowe:

uczniów — 24
hospitantów — 7
} razem 31.

Z tych uznano jako uzdolnionych do zajęcia posady kierownika — 27 (w tem 17 z warunkiem odbycia praktyki); zaś skwalifikowano jako pomocników uczniów 4.

Wiek uczniów wynosił przeciętnie lat 19 (17 — 22). Wyznania rzymsko-katolickiego było uczniów 27, zaś grecko-katolickiego 4.

Uczniowie pochodzili w przeważnej części z Galicyi (22), z zaboru rosyjskiego (7), niemieckiego (2).

Przed wstąpieniem do szkoły ukończyło:
Szkołę górniczą — 2 uczniów i hospitantów;
niższą szkołę rolniczą — 7 uczniów i hospitantów:
1 rok seminaryum — 2 „ „
szkołę ludową — 13 „ „
I. i III. klasę gimnazyalną — 7 „ „

Ogółem w czasie od 1. maja 1903, t. j. od otwarcia szkoły do 1. marca 1906 urządzono w szkole 5 kursów dla mleczarzy. Szkołę ukończyło ogółem 81 uczniów i hospitantów. Z tych prowadzi mleczarnię własną, ewentualnie zajmuje posadę kierownika lub pomocnika — 43 uczniów (z tych 4 w Królestwie Polskiem, 1 w Westfalii);

chwilowo bez posady znajduje się — 9 uczniów;
inny rodzaj zajęcia obrało sobie — 9;
brak wiadomości co do rodzaju zajęcia — 20 uczniów.

Z tych ostatnich dość znaczny procent stanowią uczniowie, którzy poprzednio ukończyli niższą szkołę rolniczą, przypuścić więc należy, że powrócili do gospodarstwa na roli.

Co do dziewięciu uczniów, którzy z dniem 1. marca 1903 pozostawali bez posady, zaznaczyć należy, że przeważnie są to uczniowie słabsi, którzy szkołę ukończyli ze stopniem pomocnika tylko, dla takich zaś wynalezienie miejsca w kraju, wobec większości małych mleczarń okazuje się dość trudnem. Również ta ilość uczniów, która poświęciła się innym zajęciom, rekrutuje się prócz hospitantów w przeważnej swej części z uczniów, którzy sklasyfikowani jako pomocnicy nie mogli przez dłuższy czas znaleść dla siebie miejsca.

Kurs wakacyjny dla słuchaczów wyższych zakładów naukowych rolniczych.

Wobec napływających licznych zgłoszeń słuchaczów zakładów naukowych rolniczych o zezwolenie na praktykę w mleczarni szkolnej urządzono za zezwoleniem Wydziału krajowego w czasie od 15. lipca do 15. sierpnia 1905 r. osobny kurs dla słuchaczów Akademii rolniczej w Dublanach, Studyum rolniczego Wszechnicy Jagiellońskiej w Krakowie i Szkoły rolniczej w Czernichowie.

Do uczestników kursu stosowały się przepisy obowiązujące hospitantów z tą różnicą, że po ukończeniu kursu mogli poddać się egzaminowi dla uzyskania poświadczenia pobytu w Szkole z klasyfikacyą pilności, postępów w nauce i zajęciach praktycznych.

Program kursu obejmował:

1. Zajęcia praktyczne (5—6 godzin dziennie). Zajęcia te zostały w ten sposób rozłożone, że uczestnicy zapoznać się mogli z obsługą zarówno maszyn ręcznych i parowych. Praktyka obejmowała w szczególności:

a) wyrób masła (przy zastosowaniu czystych kultur i pasteuryzacyi;

b) wyrób niektórych łatwiejszych serów miękkich, konsumowanych na świeżo (imperyal, ser do piwa i t. d.);

c) analiza mleka;

d) ćwiczenia w korespondencyi kupieckiej i rachunkowości.

2. Teorya mleczarstwa wykładana w 1—2 godzinach dziennie, obejmowała najważniejsze działy maślarstwa, serkarstwa, kalkulacye mleczarskie i rachunkowość.

3. Wycieczki do okolicznych mleczarń i serowni, na co z reguły przeznaczony był jeden dzień w tygodniu. Zwiedzono: mleczarnię dóbr Jasionka w Rzeszowie, mleczarnię parową w Dębicy i serownię A. Hampla w Kańczudze

Aby umożliwić uczestnikom rzeczywisty pożytek z praktyki w mleczarni— na co szczególny nacisk położono — wysłała Szkoła część uczniów zwyczajnych w tym czasie na praktykę do lepszych mleczarń krajowych, pozostałych zaś rozdzieliła w ten sposób, że przy każdem rodzaju zajęcia spełniał jeden z uczniów rolę instruktora dla hospitantów. Hospitanci zaś kolejno, zmieniając się co dwa dni, spełniali wszystkie prace w mleczarni własnoręcznie.

Jakkolwiek na kurs powyższy zgłosiła się znaczna ilość uczestników, można było przyjąć tylko dziesięciu z obawy, aby przy znaczniejszej ilości uczestników nie ucierpiała na tem praktyka.

Z przyjętych ukończyło poprzednio:

Akademię rolniczą w Dublanach 4; Studyum rolnicze w Krakowie 2, Szkołę rolniczą w Czernichowie 3; Akademię handlową w Wiedniu 1.

Ilość zgłoszeń na kurs, zainteresowanie uczestników, a następnie łatwiejsze uzyskanie przez niektórych z nich posad przy gospodarstwie dzięki zapoznaniu się z mleczarstwem, uprawnia do przypuszczenia, że pierwszą tę próbę uważać można za udałą. Zachęca to do częstszego urządzania takich kursów.

Mleczarnia szkolna.

Sprawozdanie poniżej przytoczone obejmuje rok kalendarzowy od 1. stycznia do końca grudnia 1905.

W okresie tym otrzymała mleczarnia szkolna od dostawców swoich 274.203 litrów mleka i 12.129 litrów śmietany, co odpowiada ilości przeciętnej dziennej 751 litrów mleka i 33 litrów śmietany. Ilość ta porównana z rokiem 1904 wykazuje zmniejszenie się produkcyi, w r. 1904 dostarczono bowiem przeciętnie dziennie mleka 824 litrów i 65·5 litrów śmietany. Zmniejszenie się produkcyi w porównaniu z r. 1904 spowodowało to, że w roku 1904 otrzymywała Szkoła mleko z dóbr Łąka, Łukawiec i Terliczka, częściowo także z Nosówki i Rudny, któreto wszystkie folwarki po stworzeniu Spółki producentów mleka dla sprzedaży mleka w Rzeszowie, zaprzestały w roku 1905 dostarczać do mleczarni szkolnej. Podejmowane wysiłki, aby otrzymać mleko z dalszych okollic rozbiły się o tak wysokie ceny, że mleczarnia nasza skazana wyłącznie na przeróbkę, przyjąć ich bezwarunkowo nie mogła i musiała się ograniczyć do niezbędnie potrzebnej jego ilości z obawy deficytu.

Zawartość tłuszczu w mleku w roku 1905 była znacznie niższa, jak w poprzednim. Wynosiła mianowicie w przecięciu rocznem tylko 3% (w roku 1904 3·25%). Przyczyna tego leżała przedewszystkiem w niedbałem wydajaniu krów, złem żywieniu, nie należały jednak do rzadkości także wprost fałszerstwa mleka, przez zbieranie śmietany podstałej, a dolewanie wody dla uzupełnienia brakującej ilości. Wszelkie ze strony szkoły żądania, zmiany służby opiekującej się mlekiem, prośby i groźby, pozostawały bez skutku, chwycenie się zaś ostrzejszych środków było niemożliwem, gdyż groziło ono utratą reszty dostawców w przyszłości.

Z całej ilości dostarczonego mleka 6·7% sprzedano (w roku 1904 tylko 3·4%) przeważnie drobnym odbiorcom w Rzeszowie, którym rozwożono je wozem szkolnym wprost do mieszkań. Przyjmowanie większych zamówień było choćby z tego względu niemożliwe, że wymagałoby to drugiego wozu i człowieka. Natomiast sprzedaż mleka zbieranego zmniejszyła się (1905 — 50.222 litrów), 1904 — 87.568 litrów). W jeszcze wyższym stopniu różnica ta występuje w maślance: w r. 1905 sprzedano 21.808 litrów (55% całej ilości) zaś w roku 1904 — 38.028 (75·4%). Fakt ten nie był pod względem finansowym pomyślny, gdyż bezpośrednia sprzedaż pozwala na znacznie lepsze spieniężenie.

Z mleka i śmietany dostarczonej przez filię, uzyskano ogółem 10.582·31 *kg* masła (w r. 1904 — 14.727·62 *kg*). — I w tym roku podobnie jak w poprzednim, okazała się konieczność dokupienia masła (1606·6 *kg*), gdyż w porze letniej z powodu dość znacznego zbytu w letniskach krajowych i zagranicznych nie można było inaczej nastarczyć zamówieniom. Masło sprowadzano z mleczarni spółkowej w Chmielniku, w bardzo dobrym gatunku, tak, że opinia mleczarni szkolnej na szwank przezto narażoną nie została.

Masło wyrabiane przez mleczarnię szkolną pochodziło w przeważnej swej części ze śmietany pasteuryzowanej. — Większe wady w wyrobie samym się nie pojawiły, jakość uznać można było za dobrą, czego dowodem stale wzmagający się popyt, dość wysokie ceny, jakie osiągnąć się udało, i szereg listów dziękczynnych za dobroć masła, jakie Szkoła ciągle otrzymuje.

Głównem miejscem zbytu masła były północne Czechy, prawdopodobnie dla Drezna, Wiedeń, Lwów i Kraków, w porze zaś letniej: Karlsbad, Kierling (pod Wiedniem) i krajowe letniska.

Poniżej podajemy szczegółowe zestawienie przeróbki nabiału w roku 1905.

Zestawienie

przeróbki nabiału w roku 1905.

Dochód.		*Rozchód.*	
I. Mleko pełne.			
Uzyskano litrów . . .	274.203	Sprzedano litrów . .	18.509 (6·7%)
		Przerob. na ser podpusz.	224 (93·3 „)
		Odtłuszczono na wirówce	255.470
	274.203		274.203
II. Mleko zbierane.			
Remanent z r. 1904 . .	397	Sprzedano litrów . .	50 222 (22%)
Uzyskano	218.755	Przerobiono na twaróg .	164.745 5
		„ „ maślankę	1.291
		Koń	1.141
		Remanent na r. 1906 .	768
		Strata	984·5
	219 152		219.152
III. Śmietana.			
Remanent z r. 1904 .	177 4/8	Sprzedano litrów . .	259 2/8 (0·5%)
Uzyskano . . .	36.715	Przerobiono . . .	48.599 2/8
Z filii Czudec . .	12.129 (24·7%)	Remanent 1906 . . .	163
	49.021 4/8		49.021 4/8

Dochód.		*Rozchód.*	
IV. Maślanka.			
Remanent z r. 1904	357	Sprzedano litrów	21.808 (55%)
Uzyskano	37.915	Przerobiono „	14.361·5 (43·8 „)
Dobrano mleka zbieran.	1.291	Zapas	107
		Straty	286·5
	39.563		39.563
V. Masło deserowe.			
Remanent z r. 1904	121·46 *kg*	Sprzedano litrów	12.111·26 *kg*
Uzyskano	10 582·31 „	Przerobiono na kuchenne	137·81 „
Dokupiono	1.606·60 „ (13%)	Remanent	56·60 „
		Straty	4·70
	12.310·37 *kg*		12.310·37 *kg*
VI. Masło kuchenne.			
Uzyskano *kg*	109·—	Sprzedano klgr.	292·81
Przerob. m. des. na kuch.	137·81	Remanent na rok 1906	41·—
Dokupiono	87·—		
	333·81		333·81
VII. Twaróg.			
Remanent z r. 1904	0·75	Sprzedano	16.156·70 *kg*
Uzyskano	16.333·95	Remanent z r. 1906	169·75 „
		Strata	8·25 „
	16.334·70		16.334·70 *kg*
VIII. Sery.			
Remanent z r. 1904 szt.	28	Sprzedano sztuk	122
Uzyskano	98	Straty	4
	126		126
IX. Serwatka.			
Uzyskano litrów	161.596	Sprzedano	73.919 (45·7%)
		Remanent	100
		Strata (wylano)	87.577 (54·3%)
	161.596		161.596

Kronika szkoły.

Wydział krajowy zamianował J. W. Stanisława Jędrzejowicza, posła na Sejm krajowy, prezesa Rady powiatowej w Rzeszowie, opiekunem szkoły dla wykonywania nad nią nadzoru w myśl §. 28. statutu.

Oprócz lustracyi urzędowych Prezesa Wydziału krajowego JW. Dra Tadeusza Pilata, opiekuna szkoły JW. Stanisława Jędrzejowicza; Radcy Dworu Władysława Struszkiewicza, Radcy Wydziału krajowego Dra Ignacego Szyszyłowicza, cieszyło się szkoła dość licznymi odwiedzinami interesowanych, tak z Galicyi jak i zaboru rosyjskiego.

Dnia 31. sierpnia 1905 odbyło się w gmachu szkolnym posiedzenie komitetu ocen i wystaw masła, we wrześniu zaś druga ocena masła, połączona ze zjazdem właścicieli i kierowników mleczarń, na którym kierownik szkoły wygłosił referat p. t. „Nowa metoda oznaczania tłuszczu w mleku (Sinacidbutyrometrya). Również i trzecia ocena masła odbyła się w kwietniu 1906 r. w Rzeszowie.

Począwszy od lutego 1906 r. kierownik szkoły jest współredaktorem „Gazety mleczarskiej“, zaś od marca 1906 r. delegatem sekcyi mleczarskiej gal. Tow. gospodarskiego do Wydziału Towarzystwa mleczarskiego w Krakowie.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 113.837/06.

WYKAZ

wyjazdów kraj. instruktora mleczarstwa, inż. Z. Chmielewskiego,

w czasie od 1. lutego do 31. października 1906 r.

L. p.	Data	Miejscowość	Przedmiot
1	6—8 lutego	Kukizów	Puszczenie w ruch mleczarni spółkowej
2	9—10 lutego	Dłużniów	Lustracya techniki wyrobu, administracyi, kasowości i rachunkowości mleczarni spółkowej
3	12 lutego	Stubno	Udzielenie informacyj co do zamierzonej budowy mleczarni
4	21 lutego	Wyszatyce	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości mleczarni spółkowej
5	22—23 lut.	Chmielnik	detto
6	24 lutego	Czeluśnica	Wydanie zarządzeń co do zabrania maszyn pozostałych po zamkniętej mleczarni zbiorowej
7	25—26 lut.	Bzianka	Wykład w Spółce oszczędności i pożyczek p. t. „O doniosłości i sposobach założenia spółki mleczarskiej“
8	27—28 lut.	Sokal	Wykład na Walnem Zebraniu Oddziału Gal. Tow. Gospodarczego p. t. „O doniosłości assocyacyi w mleczarstwie“
9	4—5 marca	Kwaczała	Wykład na posiedzeniu Kółka rolniczego p. t. „O doniosłości i sposobach założenia Spółki mleczarskiej“
10	6 marca	Rybna	Lustracya techniki wyrobu, administracyi, kasowości i rachunkowości w mleczarni spółkowej
11	7—8 marca	Tarnów	Wykłady na kursie rolniczym urządzonym przez Tow. Kółek rolniczych
12	8 marca	Krzeczowice	Lustracya mleczarni zbiorowej
13	18 marca	Kukizów	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości mleczarni spółkowej.
14	23 marca	Śniatynka	Lustracya mleczarni zbiorowej
15	24 marca	Rudki	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości mleczarni spółkowej.

L. p.	Data	Miejscowość	Przedmiot
16	25 marca	Rzeszów	Udział w posiedzeniu Galicyjskiego Komitetu ocen i wystaw masła
17	3—4—5 kwietnia	Kraków	Udział w Walnem Zebraniu c. k. Towarzystwa Rolniczego
18	6—7 kwiet.	Strzelce wielkie	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości mleczarni spółkowej
19	24—25 kw.	Rudki	detto
20	27—28—29 kwietnia	Rzeszów	Udział w ocenie masła i w zebraniu osób pracujących w mleczarstwie
21	30 kwietnia	Królówka	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości mleczarni spółkowej
22	1 maja	Krzeszowice	Lustracya mleczarni dworskiej
23	1—2 maja	Rybna	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości mleczarni spółkowej
24	3—4 maja	Kwaczała	Udzielenie informacyj co do przeróbki i montażu mleczarni spółkowej
25	12—13 maja	Kwaczała	Puszczenie w ruch mleczarni spółkowej
26	14 maja	Rozkochów	Puszczenie w ruch śmietanczarni
27	15 maja	Jankowice	Puszczenie w ruch śmietanczarni
28	16 maja	Gdów	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości mleczarni spółkowej
29	17 maja	Dobczyce	detto
30	18—19 maja	Myślenice	detto
31	20 maja	Litynia	Założycielskie zebranie spółki mleczarskiej
32	22 maja	Lipniki	Lustracya mleczarni dworskiej
33	23 maja	Kańczuga-Falgier	Lustracya mleczarni zbiorowej
34	23 maja	Kańczuga-Hampel	detto
35	24 maja	Bachórz	Lustracya mleczarni dworskiej
36	25 maja	Lubla	detto
37	30—31 maja 1 czerwca	Kraków	Udział w wiecu mleczarskim i tamże wykład „O organizacyi zasilania miast nabiałem“
38	4 - 5 czerw.	Kukizów	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości mleczarni spółkowej
39	8—9 czerw.	Perespa	Lustracya mleczarni dworskiej
40	12—13 czerwca	Brzesko	Wykład na kursie rolniczym Tow. Kółek rolniczych
41	15 czerwca	Rybna	detto
42	15—16 czerwca	Rusocice	Badanie warunków co do założenia śmietanczarni

L. p.	Data	Miejscowość	Przedmiot
43	28 czerwca	Śniatynka	Udzielenie informacyj co do budowy mleczarni
44	29 czerwca	Litynia	detto
45	2 lipca	Horyhlady	detto
46	3 lipca	Sewerynówka	Badania z powodu zgłoszenia o pożyczkę z funduszu przemysłowo-rolniczego
47	4 lipca	Kończaki stare	detto
48	5 lipca	Berezów średni	detto
49	6 lipca	Putiatyńce	Lustracya mleczarni zbiorowej
50	7 lipca	Kraków	Wykład na kursie dla kasyerów Spółek oszczędności i pożyczek p. t. „O Spółkach mleczarskich“
51	8—9 lipca	Rybna-Czernichów	Prowadzenie wycieczki kursu dla kasyerów Spółek oszczędności i pożyczek
52	22 lipca	Kłodno	Wykład w kółku rolniczem „O doniosłości i sposobach założenia Spółki mleczarskiej“
53	18—19 sierp.	Raba wyźna	Lustracya mleczarni dworskiej
54	20—22 sierp.	Królówka	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości mleczarni spółkowej
55	24 sierpnia	Śniatynka	Udzielenie informacyj co do budowy mleczarni
56	25 sierpnia	Litynia	detto
57	5—6 wrześ.	Strzelce wielkie	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości mleczarni spółkowej
58	7 września	Królówka	detto
59	8—9 wrześ.	Dobczyce	detto
60	11 września	Rybna	detto
61	12—13 wrz.	Kwaczała	detto
62	14 września	Chmielnik	detto
63	15 września	Wyszatyce	detto
64	22 września	Kukizów	detto
65	23 września	Chłopy	Wykład w Kółku rolniczem „O korzyściach płynących z należenia do spółki rudeckiej“
66	24 września	Rudki	detto
67	4—5 paźdz.	Śniatynka	Udzielenie informacyj co do montażu mleczarni
68	6 paźdz.	Dłużniów	Lustracya techniki wyrobu, administracyi kasowej i rachunkowości spółki mleczarskiej
69	7 paźdz.	Cebłów	Wykład w Spółce oszczędności i pożyczek p. t. „O korzyściach spółkowej przeróbki mleka“

L. p.	Data	Miejscowość	Przedmiot
70	8 paźdz.	Oleszyce	Udzielenie informacyj co do przeróbki mleczarni
71	10 paźdz.	Jasionów	Lustracya mleczarni dworskiej
72	12—15 październ.	Rzeszów	Udział w ocenie masła, zebraniu mleczarzy i posiedzeniu komisyi językowej
73	30 paźdz.	Albigowa	Udział w egzaminie mleczarek w szkole gospodyń
74	31 paźdz.	Rzeszów	Udział w egzaminie w krajowej szkole mleczarskiej

Wykaz wyjazdów
pomocnika kraj. instruktora mleczarstwa, T. Świszczowskiego.

1	26—30 kwietnia	Rzeszów	Przygotowania próbek masła do oceny, uczestnictwo w tejże i zjeździe właścicieli i kierowników mleczarni
2	21—23 maja	Strzelce wielkie	Lustracya techniki wyrobu i rachunkowości technicznej, pouczenie o wyrobie masła
3	24 maja	Wrzępia	Lustracya filii śmietankowej
4	25 maja	Szczurowa Masłowski	Lustracya techniki wyrobu i urządzenie mleczarni zbiorowej
5	25 maja	Szczurowa Bergmann	detto
6	26 maja	Rzezawa	Lustracya mleczarni zbiorowej, badanie stosunków, celem udzielenia subwencyi
7	1—2 czerw.	Kwaczała	Lustracya techniki wyrobu i rachunkowości technicznej
8	4 lipca	Klebanówka	Lustracya mleczarni dworskiej, objęcie pod kontrolę i stały nadzór
9	5 lipca	Chorostków	detto
10	6—7 lipca	Kolędziany	detto
11	14—15 lipca	Spas	detto
12	22—23 lipca	Chmielnik	Lustracya techniki wyrobu i rachunkowości technicznej mleczarni spółkowej
13	24 lipca	Bachórz	Lustracya techniki wyrobu i rachunkowości technicznej
14	25—26 lipca	Wyszatyce	detto
15	4—5 sierp.	Męcina	Zbadanie zepsutej wirówki i udzielenie porady

L. p.	Data	Miejscowość	P r z e d m i o t
16	5—7 sierp.	Kwaczała	Lustrastrya techniki wyrobu i rachunkowości technicznej
17	8 sierpnia	Rybna	detto
18	15 sierpnia	Lipniki	detto
19	24—25 sierpnia	Dłużniów	detto
20	10—14 września	Rzeszów	Przygotowanie próbek masła do oceny; uczestnictwo w tejże

LW. 118.870/06.

We Lwowie, dnia 30. listopada 1906.

Aleg. 31

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1905.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z d. 14. listopada 1905 załatwił Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1904, tudzież rezolucye, które na posiedzeniu Wysokiego Sejmu z 21. października 1904 podczas obrad nad analogicznem sprawozdaniem z r. 1903 wnieśli posłowie Oleśnicki i Kramarczyk a które uchwałą Wysokiego Sejmu z 22. października 1904 odesłane zostały do Komisyi gospodarstwa krajowego.

Wysoki Sejm powziął mianowicie na podstawie sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego i na jej wniosek następujące uchwały:

„I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła z r. 1904".

„II. Nad rezolucyami, wniesionemi przez posłów Oleśnickiego i Kramarczyka przechodzi Sejm do porządku dziennego".

„III. Sejm wstawia do Rubr. X. wydatków preliminarza budżetowego na r. 1906 następujący wydatek: poz. 319. „Na podniesienie hodowli bydła" 100.000 K".

Na wniosek zaś posła Oleśnickiego powziął Wysoki Sejm przy tej sposobności następującą jeszcze uchwałę:

„IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by za pośrednictwem Wydziałów powiatowych pouczył poszczególne gminy o możliwości łączenia gmin celem wspólnego utrzymywania buhajów po myśli §. 9. ustawy z 16. lutego 1902 (Dz. u. kraj. Nr. 26), tudzież o możności uzyskania uwolnienia od obowiązku utrzymywania buhajów po myśli §. 21. ustawy z 20. lipca 1892 (Dz. u. kraj. Nr. 51) i by w wypadkach na rzeczywiste uwzględnienie zasługujących udzielał gminom odnośnych ulg".

Z wykonania powyższych uchwał Wysokiego Sejmu, tudzież z czynności, odnoszących się do podniesienia hodowli bydła przedkłada Wydział krajowy następujące sprawozdanie:

I. Podniesienie hodowli bydła zapomocą subwencyj kraju i państwa.

Podniesienie hodowli bydła przy pomocy środków finansowych, dostarczonych na ten cel przedewszystkiem przez kraj i państwo a także przez pewną część powiatów, zajmowały się podobnie, jak w poprzednich latach, oba krajowe Towarzystwa rolnicze. Z działalności tej, która poruszała się w ogólności w ramach dotychczasowego programu akcyi, zdały Towarzystwa sprawę w ogłoszonych drukiem sprawozdaniach ze swych czynności za r. 1905. Ta okoliczność uwalnia Wydział krajowy od szczegółowego przedstawienia tej strony akcyi hodowlanej i pozwala ograniczyć się do przedłożenia sprawozdań rachunkowych Towarzystw z użycia tych

Al. I. i 2. subwencyj, które zamieszczamy jako alegat 1. i 2. niniejszego sprawozdania i do wymienienia kilku tylko cyfr, illustrujących stan rzeczy w r. 1905 w porównaniu z rokiem 1904.

Ogólna kwota, którą Towarzystwa na ten cel w r. 1905 rozporządzały, wzrosła o 25.000 K, z 150.000 K w r. 1904 do 175.000 K w r. 1905. Tyle bowiem wynosiły zwyczajne subwencye kraju i państwa na ogólne cele hodowli bydła. Subwencya krajowa pozostała w dotychczasowej wysokości 75.000 K, natomiast c. k. Rząd podniósł na r. 1905 subwencyę państwową z 75.000 K do 100.000 K, jak to już podnieśliśmy w sprawozdaniu w przedmiocie hodowli bydła za r. 1904. Subwencye powyższe pobierały Towarzystwa w dotychczasowym stosunku. Na galic. Towarzystwo gospodarskie przypadło więc 116.500 K a na krak. Towarzystwo rolnicze 58.500 K z funduszów, ze skarbu państwa i kraju na ten cel na r. 1905 przyznanych.

Liczba obór zarodowych pełnej krwi zwiększyła się o jedną, mianowicie ubyła jedna w okręgu Towarzystwa rolniczego w Krakowie, przybyły zaś dwie w okręgu Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie. Wszystkich obór zarodowych pełnej krwi było 53, z tego 19 w okręgu Towarzystwa gospodarskiego a 34 w okręgu Towarzystwa rolniczego. Liczba wszystkich sztuk rozpłodowych w tych oborach spadła z 1218 w r. 1904 do 1.178 sztuk. Mianowicie podniosła się liczba sztuk rozpłodowych w okręgu Towarzystwa gospodarskiego z 340 na 357, natomiast zmniejszyła się liczba wszystkich sztuk w okręgu Tow. rolniczego o 57 sztuk, spadła do 821 sztuk podczas, gdy za r. 1904 wynosiła 878 sztuk. Także liczba własnych sztuk Komitetu Towarzystwa rolniczego w tych oborach zmniejszyła się o 27, wynosiła bowiem 129 sztuk w porównaniu z 156 sztukami w r. 1904.

Liczba obór zarodowych pół krwi zwiększyła się o jedną. Obór takich było 64, w tem w okręgu Towarzystwa gospodarskiego 37 (o jedną więcej w porównaniu z r. 1904) a w okręgu Towarzystwa rolniczego 27 podobnie, jak w r 1904.

Liczba obór zarodowych gminnych w okręgu Towarzystwa gospodarskiego zwiększyła się o cztery obory, założone w Zagwoździu (powiat Stanisławów), w Jezierzanach (pow. Buczacz), w Nadwórnej i Wicyniu (pow. Złoczów). Obór gminnych było 25. Liczba buhajów w nich wzrosła o 4 do 24 a liczba krów o 12 do 248 sztuk.

Liczba związków hodowlanych włościańskich w okręgu Towarzystwa rolniczego pozostała niezmienioną. Związek w Wilamowicach liczył 81 krów, w Czańcu 34 krów, w Jodłowniku 37 krów.

Stacyj buhajów utrzymywały Towarzystwa znacznie więcej w porównaniu z r. 1904. Było ich w okręgu Towarzystwa gospodarskiego 353 a w okręgu Towarzystwa rolniczego 247, razem więc 600 stacyj. W r. 1905 było takich stacyj 716, mianowicie w okręgu Tow. gospodarskiego 400 (o 47 więcej) a w okręgu Towarzystwa rolniczego 316 (więcej o 69) a nadto z końcem r. 1905 przybyło jeszcze 7 stacyj nowych w okręgu Towarzystwa gospodarskiego.

Wystawy przeglądowe bydła połączone z premiowaniem odbyły się w mniejszym zakresie niż w latach poprzednich. W okręgu Towarzystwa gospodarskiego odbyło się takich wystaw pięć (w r. 1904—6) a w okręgu Towarzystwa rolniczego 25 (w r. 1904 35) Przyprowadzono sztuk w okręgu Towarzystwa gospodarskiego 396 (w r. 1904 — 667) a w okręgu Towarzystwa rolniczego 2.812 (w r. 1904 2.764) Nagrodzono sztuk w okręgu Towarzystwa gospodarskiego 105 (w r. 1904 — 133) a w okręgu Towarzystwa rolniczego 719 (w r. 1904 — 990). Ogółem wydano na premie w okręgu Tow. gospodarskiego 1.835 K (w r 1904 — 2.300 K), a w okręgu Towarzystwa rolniczego 7.396 K (w r. 1904 — 9.742 K). Policzone w tem już są subwencye na ten cel od Rad powiatowych uzyskane.

Targ na bydło rozpłodowe w Krakowie urządził Komitet Towarzystwa rolniczego po raz trzeci w maju 1905 r. z dodatnim rezultatem. Spędzono 105 sztuk, z których 63 sprzedano za cenę 28.895 K 40 h. Przebieg i wyniki tych targów rozpłodowych w ostatnich 3 latach wykazują wśród trzech ras, w okręgu Towarzystwa rolniczego przyjętych coraz większy spęd bydła rasy fryzyjskiej, mniej więcej równy spęd bydła rasy simentalskiej, natomiast coraz mniejszy spęd bydła rasy czerwonej polskiej. Koszt urządzenia targu wyniósł 1.610 K 10 h. Komitet Towarzystwa rolniczego postanowił na podstawie rezultatów z ostatnich trzech lat urządzać podobny targ co roku, zaprowadzając zarazem pewne techniczne ulepszenia.

Wystawa targowa we Lwowie, urządzona na wiosnę 1906 r. na większą skalę przez Komitet Towarzystwa gospodarskiego, wykazała wielki postęp

w hodowli bydła w okręgu tego Towarzystwa w ostatnich kilkunastu latach, mianowicie od czasu ostatniej krajowej wystawy bydła w r. 1894.

Z osobnej subwencyi państwowej na premiowanie wzorowych stajni włościańskich przyznanej w kwocie 2.000 K rozdało Towarzystwo rolnicze cztery premie a mianowicie dwie po 200 K, jedną w wysokości 400 i jedną w wysokości 500 K Z ogólnych zaś funduszów swoich przyznało Towarzystwo gospodarskie dwie premie po 100 K.

Podobnie jak w poprzednich latach pasło się za darmo na połoninach na „Zielenicy“ bydło włościańskie z okolic Nadwórny, na połoninach zaś mikuliczyńskich bydło większych hodowców za opłatą 6 K od sztuki.

Wspomnieliśmy już w ostatniem sprawozdaniu o planie wydatniejszego podniesienia hodowli bydła nizinnego przez import w większej ilości bydła rozpłodowego z Fryzyi. Projekt ten urzeczywistnił Komitet krakowskiego Towarzystwa rolniczego w r. 1905 na większą skalę. Komisya przez Komitet wydelegowana zakupiła w lipcu 1905 r. 91 sztuk (w tem 14 buhajów) a mianowicie 82 sztuk we Fryzyi holenderskiej a 9 we Fryzyi niemieckiej. Ogólny koszt zakupna wyniósł 65.100 K, z czego Komitet pokrył tytułem opustu 25% z ceny 12.739 K. Nadto pokrył Komitet koszta kilkudniowej wystawy tego bydła w Krakowie (499 K) i koszta podróży komisyi (1.615 K). Ten pierwszy znaczniejszy import doborowych sztuk rozpłodowych bydła nizinnego zachęcił hodowców do starań o ponowienie tej akcyi jeszcze w ciągu r. 1905. Komitet Towarzystwa rolniczego ograniczył się tym razem tylko do uzyskania u władz pozwolenia na import i do wydelegowania inspektora hodowli do zakupna i zorganizowania przewozu na koszt i ryzyko zamawiających. W jesieni 1905 przybył tedy do kraju drugi transport rozpłodowego bydła zakupionego wyłącznie w Fryzyi holenderskiej w liczbie 144 sztuk (w tem 4 buhaje) za cenę 62.370 K.

Z inicyatywy Komitetu Towarzystwa rolniczego powstał w r. 1905 Związek hodowców bydła nizinnego, którego celem jest poprawa hodowli tego bydła i utrzymanie ewidencyi sztuk rasowych w oborach hodowców, należących do Związku a to za pomocą stosownego doboru osobników do rozpłodu, odpowiedni wychów młodzieży, zaprowadzenie jednolitych rodowodów i urządzanie wystaw i premiowań. Do Związku przystąpiło 26 członków z 15 oborami i 700 sztukami tego bydła. Związek zwrócił się tak do c. k. Rządu jak i do Wydziału krajowego z prośbą o przyznanie stałej subwencyi po 4.000 K rocznie. Wydział krajowy, idąc za zdaniem Sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, nie przychylił się do prośby o przyznanie osobnej subwencyi na ten cel, poparł natomiast usilnie prośbę Związku o subwencyę państwową, którą też Związek uzyskał na r. 1906 w kwocie 4.000 koron.

Subwencyonowane przez kraj i państwo Towarzystwo hodowców czerwonego bydła polskiego utrzymywało w r. 1905 obór zarodowych 17 z 18 buhajami i 156 krowami, opiekowało się nadto podobnie jak w poprzednich latach związkami hodowlanymi włościańskimi i akcyą hodowlaną w powiecie nowotarskim.

W obsadzie posad i zakresie czynności instruktorów hodowli i weterynarzy przy Komitetach obu Towarzystw rolniczych, których koszta utrzymania pokrywają w równych częściach kraj i państwo, nie zaszła w r 1905 żadna zmiana. Instruktorowie hodowli składają Wydziałowi krajowemu ze swych czynności kwartalne sprawozdania, które są do przeglądnię ia w Departamencie III. Wydziału krajowego. O działalności weterynarzy mówimy na innem miejscu.

Wobec drożyzny mięsa, która od r. 1905 zarówno w naszym kraju jak w całem państwie i w Niemczech coraz to większe przybiera rozmiary, pojawiły się ze strony niektórych Rad gminnych, między innemi ze strony Rad miejskich we Lwowie i Krakowie i innych korporacyj żądania, zmierzające do otwarcia granic państwa a w szczególności także granicy rosyjskiej i rumuńskiej dla importu bydła tamtejszego. Żądania powyższe spotkały się z najbardziej stanowczą opozycyą ze strony kół rolniczych w całem państwie a w naszym kraju w szczególności.

Stanowisko to rolników i hodowców naszego kraju należy uznać za zupełnie uzasadnione. Otwarcie bowiem granicy rosyjskiej i rumuńskiej dla importu bydła nietylko nie przyniosłoby wcale trwałych korzyści dla konsumentów, ale przez nieuniknione wówczas zrujnowanie krajowej hodowli skutkiem zawleczenia chorób doprowadziłby musiało w bardzo krótkim stosunkowo czasie do znacznie większego

jeszcze podrożenia cen mięsa, które byłoby koniecznem następstwem upadku miejscowej produkcyi. Nietylko więc w interesie producentów, ale równocześnie i w interesie konsumentów, w interesie kraju całego leży niedopuszczenie do otwarcia granicy rosyjskiej i rumuńskiej dla bydła. Otwarcie granic rzeczonych dla bydła otworzyłoby równocześnie na oścież wrota do naszego kraju dla tych wszystkich chorób i zaraz bydlęcych, które ciągle nawiedzają bydło w tych krajach, a od których kraj nasz dzięki właśnie zamknięciu tych granic i dzięki sprężystej wewnątrz kraju policyi weterynarskiej jest niemal zupełnie wolnym. Nie w otwarciu granic dla importu obcego bydła i zaraz, jakieby z niem weszły, ale w szybkiem i intenzywnem podniesieniu własnej krajowej hodowli, w racyonalnem zorganizowaniu handlu bydłem i wyrębu mięsa należy szukać właściwej drogi, na której pogodzić się dadzą i pogodzić się muszą interesa produkcyi z interesami konsumcyi, na której osiągnąć można potanienie mięsa bez narażenia na nieobliczalne szkody krajowej hodowli a tem samem i podstawowych interesów ekonomicznych całego kraju.

W tej myśli wystąpiły Komitety obu krajowych Towarzystw rolniczych wobec c. k. Rządu w październiku 1905 roku z podaniami o podwyższenie dotychczasowej subwencyi państwowej na hodowlę bydła, a mianowicie o przyznanie osobnego zasiłku rocznego w wysokości 60.000 K na szczególne uwzględnienie w akcyi hodowlanej kierunku mięsnego, opasowego.

C. k. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło reskryptem z 6. listopada 1.905 l. 30.245 w zasadzie gotowość podwyższenia o powyższą kwotę 60.000 K subwencyi na ogólne cele hodowli bydła w Galicyi na r. 1.906, zażądało wszakże opinii Wydziału krajowego, szczegółowego programu żużycia tej subwencyi i zawiawiadomienia o równoczesnem podwyższeniu analogicznej subwencyi krajowej.

Wydział krajowy poparł najgoręcej pismem z 1. grudnia 1905 l. 111.863 powyższe podania Towarzystw rolniczych, zwracając uwagę Rządu na to, że brakiem paszy w r 1904 spowodowana depekoracyą kraju mogłaby wstrzymać dalszy rozwój hodowli bydła. Obok utrzymania więc w mocy zamknięcia granicy państwa dla dowozu bydła z Rosyi i Rumunii, uznał Wydział krajowy umożliwienie powołanym czynnikom rozwinięcia w najbliższych latach intenzywniejszej akcyi na polu hodowli bydła za jedyny skuteczny środek, mogący zapobiedz zastojowi, a nawet cofnięciu się tej poważnej gałęzi gospodarstwa krajowego, na której opiera się zaopatrzenie konsumcyi wewnętrznej w mięso, a która jest zarazem podstawą rozwijającego się coraz bardziej mleczarstwa.

Wydział krajowy powołał się też na to, że z tego samego wychodząc założenia Wysoki Sejm podwyższył na rok 1906 dotychczasową subwencyę krajową na ogólne cele hodowli hodowli bydła z 75.000 na 100.000 K. Podwyższenie to łącznie z podwyższeniem subwencyi państwowej pozwoli rozwinąć krajowym Towarzystwom rolniczym już w r. 1906 odpowiednią działalność zaradczą.

Równocześnie zwrócił się Wydział krajowy do Komitetów obu Towarzystw rolniczych w sprawie wypracowania wymienionych powyżej programów, które też przedłożył c. k. Rządowi 20. grudnia 1905 do l. 120.173 z przychylną opinią.

Reskryptem z 13. marca 1906 l. 1.226 zwróciło c. k. Ministerstwo rolnictwa uwagę Towarzystw rolniczych na to, że stosowane dotąd przez nie środki zdążały przedewszystkiem do podniesienia jakości bydła, na drugim natomiast planie pozostawiały staranie o zwiększenie ilości bydła, a w szczególności staranie o chów i opas wołów. Ministerstwo podało też cały szereg wskazówek w sprawie równoległego prowadzenia akcyi hodowlanej w obu powyższych kierunkach, t. j. w kierunku podniesienia jakości i ilości bydła ze szczególnem uwzględnieniem chowu i wypasu wołów, wskazanego wobec coraz to większego zapotrzebowania mięsa.

Powyższy reskrypt ministeryalny, jakoteż odpowiedzi Komitetów obu To-
Alegaty 3, 4 i 5. warzystw rolniczych załączamy ·/. jak alegaty 3, 4 i 5 do niniejszego sprawozdania.

Wydział krajowy, do którego się Rząd ponownie zwrócił o objawienie opinii w tej sprawie, oświadczył się za wyasygnowaniem na podstawie programów przez Komitety przedłożonych podwyższonej na r. 1906 subwencyi państwowej. C. k. Rząd wypłacił też do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania całą powyższą subwencyę w kwocie 160.000 K.

Stwierdzając z zadowoleniem, że w ciągu r. 1905 udało się uzyskać na r. 1906 podwyższenie subwencyi państwowej na ogólne cele podniesienia hodowli bydła w Galicyi ze 100.000 do 160.000 K, zaznaczamy, że osiągnięto tem samem najwyższą dotąd kwotę, przez c. k. Rząd na ten cel przeznaczoną.

Zwyczajne bowiem subwencye na ogólne cele tej hodowli, nie wliczając w to ani nadzwyczajnych zasiłków, ani subwencyj o specyalnem przeznaczeniu, jak na weterynarzy i instruktorów, na wystawy, na kontrolę mleczności, na Komisye licencyonujące i t. p., wynosiły:

Subwencye roczne:

w latach:	państwowa	krajowa	razem
1869—1880	18.384 K	— K	18.384 K
1881	120.296 „	— „	120.296 „
1882	124.000 „	— „	124.000 „
1883	94.000 „	— „	94.000 „
1884—1890	19.847 „	— „	19.847 „
1892—1901	60.000 „	60.000 „	120.000 „
1902—1904	75.000 „	75.000 „	150.000 „
1905	100.000 „	75.000 „	175.000 „
1906	160.000 „	100.000 „	260.000 „

Wobec tego zaś, że już z r. 1905 ogólna kwota wydatków poszczególnych funduszów powiałowych na analogiczne, t. j. na ogólne cele hodowli bydła wyniosła przeszło 46.000 K, a wydatki te w b. r. niewątpliwie wzrosły, okazuje się, że w r. 1906 przeznaczono z funduszów państwa, kraju i powiatów przeszło 300.000 K na środki podniesienia chowu bydła, ogólnym tylko programem tej akcyi objęte, nie wliczając w to kwot na specyalne cele tej akcyi przeznaczone.

Akcyę tępienia gruźlicy u bydła prowadził Wydział krajowy ze współudziałem Komitetów obu Towarzystw rolniczych w sposób dotychczasowy. Działalność powyższa polegała więc na badaniu klinicznem i rozpoznawczem szczepieniu tuberkuliną bydła w oborach zarodowych przez weterynarzy Wydziału krajowego i obu Komitetów, tudzież na doświadczeniach metodą ochronnego szczepienia wedle Behringa, które prowadził w dalszym ciągu profesor weterynaryi na uniwersytecie Jagiellońskim dr. Julian Nowak, pełniący obowiązki weterynarza Komitetu Towarzystwa rolniczego.

Szczegółowe sprawozdanie z przebiegu i wyniku rozpoznawczego szczepienia bydła tuberkuliną w r. 1905 i w pierwszych dziewięciu miesiącach 1906 r., t. j. po 1. października 1906, opracowane przez krajowego nauczyciela weterynaryi p. Sochaniewicza załączamy ⁄. jako alegat 6. do niniejszego sprawozdania.

Aleg. 6.

Z doświadczeń prowadzonych metodą Behringa, a zmierzających do uodpornienia cieląt przeciw gruźlicy bydła rogatego, zdał sprawę profesor Nowak Wydziałowi krajowemu i ogłosił drukiem w sprawozdaniu Komitetu Towarzystwa rolniczego za r. 1905. W ciągu tego roku uodporniono 69 cieląt w pięciu oborach szczepionką wprost z instytutu Behringa sprowadzoną. Cielęta powyższe należały do wszystkich trzech ras w okręgu Towarzystwa rolniczego przyjętych, a więc do rasy simentalskiej, fryzyjskiej i czerwonej polskiej. Cielęta w r. 1904 uodpornione poddano w r. 1905 rozpoznawczemu szczepieniu tuberkuliną, reagujące zaś oddano na rzeź i przeprowadzono na nich ścisłą sekcyę w uniwersyteckim instytucie bakteryologicznym, pozostającym pod kierunkiem profesora Nowaka.

Finansową stronę powyższej akcyi przedstawiliśmy dokładnie w ostatniem sprawozdaniu w przedmiocie hodowli bydła za r. 1904. Akcyę tę prowadzi się mianowicie kosztem funduszu z subwencyj państwa i kraju złożonego a pod zarządem Wydziału krajowego pozostającego.

Zamknięcie rachunków tego funduszu za r. 1905 przedstawia się, jak następuje:

A) Dochody	12.471 K 39 h	w wysokości preliminowanej
B) Wydatki:		
1. Pensye weterynarzy przy Komitetach . . .	4.800 „ — „	„ „
2. Koszta komisyjne weterynarzy:		w porównaniu z preliminarzem wyższe o
a) Wydziału krajowego .	1.886 „ 46 „	— 686 „ 43 h
b) Komitetu Tow. gospodarskiego . . .	2.449 „ 20 „	— 449 „ 20 „
c) Komitetu Tow. rolniczego	2.765 „ 97 „	— 765 „ 97 „
Razem koszta komisyjne weterynarzy	7.101 K 60 „	— 1.901 K 60 h
Suma wydatków . .	11.901 K 60 h	— 1.901 K 60 h

Pozostała nadwyżka w kwocie 569 K 79 h mniejsza o 1.901 K 60 h od preliminowanej.

Preliminarz powyższego funduszu na r. 1906 uchwalił Wydział krajowy w następujących cyfrach:

A) Dochody:		
1. Pozostałość z r. 1905		569 K 79 h
2. Subwencya państwa		5.000 „ — „
3. „ kraju		5.000 „ — „
Suma dochodów		10.569 K 79 „
B) Wydatki:		
1. Pensye weterynarzy przy komitetach po 2.400 K .		4.800 K
2. Koszta komisyjne weterynarzy:		
a) Wydziału krajowego	1.200 K	
b) Komitetu Tow. gospodarskiego . .	2.250 „	
c) Komitetu Tow. rolniczego . . .	2.250 „	5 700 „
Suma wydatków		10.500 K.

Pozostaje nadwyżka w kwocie 69 K 79 h, przeznaczona na ewentualne pokrycie przekroczenia kwoty preliminowanej na koszta komisyjne weterynarza Wydziału krajowego.

Reskryptem z 19. grudnia 1904 l. 13.198 uczyniło c. k. Ministerstwo rolnictwa zależną wypłatę subwencyi państwowej w kwocie 5.000 K na tępienie gruźlicy u bydła na r. 1906 przyznanej od ziszczenia się trzech warunków mianowicie od tego czy, dalsze prowadzenie akcyi zwalczania gruźlicy u bydła w sposób dotychczasowy będzie wogóle wskazane, dalej od przedłożenia preliminarza zużytkowania tej subwencyi w r. 1906 wreszcie od przyznania na ten cel subwencyi z funduszu krajowego.

Wydział krajowy zwrócił się więc z początkiem br. do c. k. Rządu, wyrażając przekonanie, że wobec dodatnich rezultatów dotychczasowej akcyi z jednej strony a otwartego zawsze jeszcze pytania co do możliwości i użyteczności stosowania innej metody z drugiej strony, wskazanem jest bezwarunkowo prowadzenie akcyi tępienia gruźlicy u bydła w Galicyi w sposób dotychczasowy. Przedkładając zaś równocześnie preliminarz funduszu na tę akcyę przeznaczonego na r. 1906 i zawiadamiając o uchwaleniu przez Wysoki Sejm 5.000 K na ten cel na r. 1906, zwrócił się Wydział krajowy do c. k. Rządu o wypłatę państwowej subwencyi na ten cel na rok 1906 a zarazem o przyznanie analogicznej subwencyi na rok 1907 i następne lata.

C. k Ministerstwo rolnictya wyasygnowało reskryptem z 9. lipca 1906 l. 19.643 kwotę 5.000 K tytułem subwencyi państwowej na ten cel na r 1906, oświadczając zarazem gotowość udzielenia analogicznej subwencyi w tej samej wysokości także na r. 1907, a to płatnej w pierwszej połowie roku 1907 na podstawie sprawozdania o przebiegu i wyniku tej akcyi w r. 1905 i 1906 i sposobie zużytkowania subwencyi na r. 1906 wypłaconej. Natomiast nie przychyliło się Ministerstwo do prośby o zapewnienie tej subwencyi w tej samej co najmniej wysokości także na następne lata po r. 1907. Ministerstwo zawiadomiło mianowicie Wydział krajowy, że ze względu na niewyjaśniony dotąd należycie stan kwestyi zwalczania gruźlicy nie może przyrzec pewnej ściśle oznaczonej subwencyi państwowej na późniejsze lata.

II. Wykonanie ustawy hodowlanej.

Na polu wykonania ustawy hodowlanej dążył Wydział krajowy zapomocą wszystkich przysługujących mu środków do tego, by powołane do tego czynniki spełniły zadania, przez ustawę im poruczone.

Wydział krajowy wywierał więc w pierwszej linii odpowiedni nacisk na Komisye licencyonujące, zmierzający do tego, by wszystkie Komisye przeprowadziły licencyonowania i wydały orzeczenia w sprawie potrzebnej w każdej gminie liczby licencyonowanych buhajów, względnie przedłożyły wnioski w sprawie udzielania w tym względzie ulg gminom a wreszcie by kontrolowały sposób utrzymywania buhajów gminnych.

Wydział krajowy zwracał się równocześnie z wezwaniem do Wydziałów powiatowych, by jak najusilniej poparły Komisye licencyonujące we wszystkich wymienionych wyżej kierunkach a nadto we własnym zakresie działania zarządzały wszystko, co potrzebnem okazałoby się dla przeprowadzenia ustawowej organizacyi hodowlanej, polegającej na tem, że gmina winna zapewnić zapomocą kupna lub najmu właścicielom bydła w gminie dostateczną liczbę licencyonowanych buhajów.

Z zadowoleniem może Wydział krajowy stwierdzić znaczny postęp w tych wszystkich kierunkach, jakkolwiek daleko jeszcze do tego, by cały aparat administracyjny w kraju z równą wszędzie i zupełną poprawnością na tem polu funkcyonował. Obok powiatów które w ubiegłym roku postąpiły naprzód w organizacyi hodowlanej, nie brak zawsze jeszcze powiatów, w których w całości lub w części okręgów nawet licencyonowania nie przeprowadzono, nie mówiąc już o innych zadaniach z tej dziedziny, które w razie zaniechania licencyonowania z natury rzeczy odpaść muszą.

Licencyonowanie odbyło się w r. 1905 w 156 okręgach, w trzech okręgach tedy więcej w porównaniu z r. 1904. Liczba okręgów nieczynnych spadła w tym roku z sześciu do trzech, mianowicie nie przeprowadziły licencyonowania okręgi czortkowski, duklański i husiatyński. Przeprowadzono licencyonowanie ale nie przedłożono Wydziałowi krajowemu rejestru buhajów licencyonowanych w okręgu rawskim.

Okręgów nieczynnych, które stanowiły dość znaczny procent ogółu okręgów w pierwszych latach po wprowadzeniu ustawy hodowlanej, było w ostatnich latach:

w roku	1902	21
„	1903	16
„	1904	6
„	1905	3.

Rok ubiegły wykazuje tedy najmniejszą od wprowadzenia w życie ustawy hodowlanej liczbę okręgów nieczynnych.

Postęp też zaznaczyć można pod względem ilości i jakości buhajów licencyonowanych. Liczba buhajów licencyonowanych wzrosła w r. 1905 z 6.894 w roku 1904 do 7.178, a więc o 284 sztuk. W cyfrze z r. 1904 nie są policzone buhaje licencyonowane w okręgu dynowskim i wiśniowczyckim, w cyfrze z r. 1905 nie są policzone buhaje w okręgu rawskim.

Liczba buhajów licencyonowanych wynosiła:

w roku	1895	2 581
„	1900	5.150
„	1901	5.913
„	1902	6.049
„	1903	6.558
„	1904	6.894
„	1905	7.178

Z małymi też wyjątkami wszystkie Komisye licencyonujące stwierdziły, że materyał licencyonowanych w r. 1905 buhajów przedstawia się stanowczo lepiej w porównaniu z poprzednimi latami.

Rok 1905 wykazuje tedy największą dotąd liczbę tak okręgów czynnych, jak i buhajów licencyonowanych, nie mniej poprawę jakości tych buhajów. Z drugiej wszakże strony podnieść należy, że jakość ta, aczkolwiek z roku na rok się polepsza, jest tylko względnie dobrą. Komisye bowiem z konieczności przyznają licencye często także takim buhajom, które ścisłym warunkom nie odpowiadają. Liczba zaś buhajów licencyonowanych mimo ustawicznego wzrostu jest zawsze jeszcze wcale niedostateczną.

W myśl przepisów wykonawczych do ustawy hodowlanej odbywa się z końcem każdego roku w całym kraju spis bydła rozpłodowego (t. j. z wyjątkiem wołów). Wyniki tego spisu, dokonanego w d. 31. grudnia 1905 r., przedłożyły wszyst-

kie Wydziały powiatowe z wyjątkiem powiatów jarosławskiego i lwowskiego. Daty dla powiatu jarosławskiego opieramy poniżej w części na wynikach analogicznego spisu z roku 1904, w części na wynikach spisu powszechnego z 30. grudnia 1900. Daty dla powiatu lwowskiego przytaczamy wedle stanu z 31. grudnia 1904. Z temi poprawkami wykazał spis bydła z 31. grudnia 1905 w okrągłych cyfrach:

1,696.000 krów i jałówek w gminach,

nie wliczając w to krów i jałówek na obszarach dworskich. Licząc tedy przeciętnie po 100 krów i jałówek na jednego buhaja, potrzeba w całym kraju:

16.960 buhajów licencyonowanych.

Doliczając do liczby buhajów licencyonowanych buhaje stojące na stacyach obu krajowych Towarzystw rolniczych — otrzymujemy następujący wynik:

7.178 buhajów licencyonowanych
716 „ na stacyach

razem 7.894 buhajów, t. j. 46·5% buhajów potrzebnych.

Poniżej zestawiamy dla każdego powiatu z osobna liczbę buhajów licencyonowanych i liczbę buhajów potrzebnych nasamprzód w cyfrach bezwzględnych, następnie w cyfrach procentowych. Zestawienie to wykazuje, że w jednym zaledwie powiecie (Drohobycz) była dostateczna liczba buhajów licencyonowanych (102·2% w sumie buhajów potrzebnych), w 24 dalszych powiatach (z Tarnopolem o 83% i Zaleszczykami o 82% na czele) liczba buhajów licencyonowanych wynosiła przeszło połowę buhajów potrzebnych, natomiast w 48 powiatach liczba buhajów licencyonowanych stanowiła mniej niż 49% aż do 12% liczby buhajów potrzebnych, w powiecie czortkowskim zaś nie było wcale buhajów licencyonowanych.

W jedynastym więc roku od faktycznego wprowadzenia w życie ustawy hodowlanej doszło, na ogół biorąc, zaledwie do połowy drogi wykonanie tych jej przepisów, które dotyczą podstawowej sprawy licencyonowania. Równoległa zaś w myśl ustawy akcya w sprawie buhajów gminnych, polegająca na zakupywaniu lub najmowaniu przez gminy dostatecznej liczby buhajów licencyonowanych — zaczyna się dopiero w ogóle rozwijać w ostatnich latach. Ubiegły rok zaznaczył się na tym polu znacznym postępem. Wynika to z porównania następujących cyfr:

Rok	Liczba powiatów	Własne	Najęte	Najęte na obszarach dworskich	Razem	Buhaje powiatowe	Razem buhaje powiatowe i gminne
		buhaje gminne					
1904	24	186	300	73	486	42	528
1905	43	259	1.591	217	1.850	24	1.874
wzrost	19	73	1.291	144	1 364	—	1.346
ubytek	—	—	—	—	—	18	—

Liczba powiatów, w których przystąpiono do wykonywania przepisów ustawowych o buhajach gminnych, wzrosła o 19. Liczba buhajów własnych wzrosła z 186 do 259. Największy wzrost wykazuje liczba prywatnych licencyonowanych buhajów przez gminy do użytku właścicieli bydła w gminie najętych. Przeszło pięciokrotnie powiększyła się liczba tych buhajów, a w tem powiększyła się w trójnasób liczba buhajów gminnych, przez gminy na obszarach dworskich najętych. Zmniejszyła się wreszcie tylko liczba buhajów stanowiących własność powiatów. W r. 1904 znajdowały się takie buhaje w 5 powiatach, w r. 1905 tylko w dwóch (Kosów 4 i Przemyśl 20 buhajów).

Obok buhajów gminnych i powiatowych zaliczyć wypada także buhaje, stojące na stacyach obu krajowych Towarzystw rolniczych do buhajów zapewnionych dla rozpłodu bydła gminnego włościańskiego.

W r. 1904 było buhajów gminnych i powiatowych .	528
„ „ 1904 „ „ na stacyach	600
razem . .	1.128
W r. 1905 było buhajów gminnych i powiatowych .	1.874
„ „ 1905 „ „ na stacyach	716
razem . .	2.590.

Ogólna liczba wszystkich buhajów zapewnionych wzrosła w r. 1905 przeszło w dwójnasób o 1.462 sztuk.

Buhaje na stacyach Towarzystw rolniczych stanowiły w r. 1904 większość buhajów w kraju zapewnionych (53·1%), w r. 1905 zaś wobec znacznego wzrostu

liczby buhajów gminnych stanowiły już tylko nie wiele więcej jak czwartą część (27·6%) ogółu buhajów zapewnionych.

Stosunek buhajów gminnych własnych do najętych zmienił się również w bardzo wybitnym stopniu, a to wskutek znacznie większego wzrostu buhajów najętych w porównaniu ze wzrostem buhajów własnych. Mianowicie:

W r. 1904	stanowiły	buhaje	gminne	własne . .	38·3%
„ „ 1904	„	„	„	najęte . .	61·7%
„ „ 1905	„	„	„	własne . .	14%
„ „ 1905	„	„	„	najęte . .	86%

ogółu buhajów gminnych.

Własne buhaje gminne mają gminy w 28 powiatach. Liczba tych buhajów w poszczególnych powiatach jest przeważnie bardzo szczupłą. Największą liczbę takich buhajów ma Żółkiew (67) i Stryj (44), znacznie mniej już Wieliczka (18), Rohatyn (13) i Tarnobrzeg (10), w 23 zaś powiatach liczba tych buhajów nie dochodzi do 10.

Zamieszczone poniżej zestawienie podaje dla każdego powiatu liczbę buhajów potrzebnych, buhajów w r. 1905 zalicencyonowanych, tudzież wszystkich kategoryj buhajów zapewnionych, a więc buhajów gminnych, własnych i najętych, buhajów powiatowych i buhajów na stacyach Towarzystwa gospodarskiego i rolniczego.

Liczba porz.	Powiat	Buhaje gminne				Buhaje powiatowe	Buhaje na stacyach Towarzystw rolniczych	Buhaje zapewnione przez gminy, powiat i Towarzystwa rolnicze	Buhaje licencyonowane	Liczba buhajów potrzebnych
		własne	najęte	najęte na obszarach dworskich	razem					
1	Biała	2	6	2	8	—	35	43	126	202
2	Bóbrka	—	—	—	—	—	6	6	56	178
3	Bochnia	1	99	6	100	—	35	135	178	296
4	Bohorodczany . . .	—	—	—	—	—	—	—	43	130
5	Borszczów	—	—	—	—	—	4	4	56	114
6	Brody	—	—	—	—	—	6	6	198	278
7	Brzesko	8	80	3	88	—	15	103	135	316
8	Brzeżany	—	—	—	—	—	7	7	66	160
9	Brzozów	—	27	9	27	—	7	34	94	251
10	Buczacz	—	—	—	—	—	9	9	94	194
11	Chrzanów	4	—	—	4	—	1	5	40	157
12	Cieszanów	—	—	—	—	—	10	10	57	236
13	Czortków	—	—	—	—	—	5	5	—	124
14	Dąbrowa	—	—	—	—	—	—	—	63	240
15	Dobromil	—	—	—	—	—	3	3	53	217
16	Dolina	—	—	—	—	—	10	10	98	232
17	Drohobycz	9	2	—	11	—	7	18	365	357
18	Gorlice	—	10	6	10	—	9	19	110	315
19	Gródek	5	68	11	73	—	8	81	73	207
20	Grybów	—	—	—	—	—	6	6	50	166
21	Horodenka	7	—	—	7	—	1	8	35	99
22	Husiatyn	—	—	—	—	—	5	5	51	174
23	Jarosław	—	8	2	8	—	20	28	100	266
24	Jasło	—	98	—	98	—	22	120	122	263
25	Jaworów	9	—	—	9	—	9	18	52	255
26	Kałusz	4	—	—	4	—	9	13	110	192
27	Kamionka	8	6	5	14	—	5	19	90	250
28	Kolbuszowa . . .	1	—	—	1	—	—	1	90	304
29	Kołomyja	—	—	—	—	—	14	14	116	190
30	Kosów	—	—	—	—	4	5	9	44	165
31	Kraków	—	17	11	17	—	22	39	81	179
32	Krosno	—	—	—	—	—	10	10	61	279

Liczba porz.	Powiat	Buhaje gminne				Buhaje powiatowe	Buhaje na stacyach Towarzystw rolniczych	Buhaje zapewnione przez gminy, powiat i Towarzystwa rolnicze	Buhaje licencyonowane	Liczba buhajów potrzebnych
		własne	najęte	najęte na obszarach dworskich	razem					
33	Limanowa	—	—	—	—	—	16	16	152	252
34	Lisko	—	—	—	—	—	3	3	92	337
35	Lwów	7	—	—	7	—	10	17	113	328
36	Łańcut	—	—	—	—	—	6	6	99	467
37	Mielec	—	—	—	—	—	8	8	86	242
38	Mościska	4	—	—	4	—	7	11	148	242
39	Myślenice	—	—	—	—	—	3	3	102	308
40	Nadwórna	—	47	—	47	—	21	68	57	149
41	Nisko	6	—	—	6	—	1	7	31	209
42	Nowy Sącz	—	—	—	—	—	11	11	116	303
43	Nowy Targ	—	191	2	191	—	12	203	202	297
44	Pilzno	—	—	—	—	—	11	11	118	184
45	Podhajce	—	—	—	—	—	1	1	87	138
46	Przemyśl	—	—	—	—	20	16	36	78	291
47	Przemyślany	—	—	—	—	—	13	13	100	167
48	Rawa	1	—	—	1	—	5	6	33	221
49	Rohatyn	13	157	—	170	—	11	181	170	217
50	Ropczyce	—	—	—	—	—	11	11	32	236
51	Rudki	—	—	—	—	—	10	10	23	193
52	Rzeszów	—	13	—	13	—	32	45	172	452
53	Sambor	4		—	4	—	5	9	98	280
54	Sanok	2	13	11	15	—	17	32	123	321
55	Skałat	1	—	—	1	—	4	5	27	160
56	Śniatyn	—	42	5	42	—	7	49	53	104
57	Sokal	7	33	13	40	—	10	50	106	175
58	Stanisławów	6	9	9	15	—	15	30	102	196
59	Stary Sambor	—	—	—	—	—	7	7	27	193
60	Stryj	44	81	6	125	—	17	142	157	249
61	Tarnobrzeg	10	64	3	74	—	8	82	74	209
62	Tarnopol	9	142	53	151	—	12	163	170	206
63	Tarnów	—	81	12	81	—	12	93	132	278
64	Tłumacz	—	—	—	—	—	27	27	104	169
65	Trembowla	—	1	—	1	—	2	3	27	129
66	Turka	1	75	14	76	—	4	80	106	282
67	Wadowice	—	—	—	—	—	10	10	143	266
68	Wieliczka	—	68	10	68	—	26	94	167	243
69	Zaleszczyki	—	—	—	—	—	—	—	54	66
70	Zbaraż	18	55	21	73	—	3	76	73	134
71	Złoczów	—	—	—	—	—	11	11	178	346
72	Żółkiew	67	3	3	70	—	4	74	95	204
73	Żydaczów	1	96	—	97	—	2	99	97	162
74	Żywiec	—	—	—	—	—	—	—	147	369

Wszystkie buhaje zapewnione stanowiły w roku 1905 — 15·3% ogółu buhajów potrzebnych. W poszczególnych powiatach przedstawiał się stosunek powyższy bardzo rozmaicie. W 6 powiatach (z Rohatynem o 83·4% i Tarnopolem 79·1% na czele) więcej niż połowa buhajów potrzebnych była zapewnioną jużto zapomocą kupna lub najmu buhajów licencyonowanych przez gminy, jużto przez utworzenie w tych powiatach stacyj buhajów Towarzystw rolniczych. W dalszych 13 powiatach buhaje zapewnione stanowiły od 25% do 50% potrzebnych buhajów, w 51 powiatach spada ten procent poniżej 25%, w 4 wreszcie powiatach nie było wcale bu-

hajów zapewnionych a mianowicie w powiatach: Bohorodczany, Dąbrowa, Zaleszczyki i Żywiec. W powiatach tych nie tylko nie było ani jednego buhaja powiatowego lub gminnego ale także ani jednej stacyi buhaja z ramienia Towarzystw rolniczych. Nie było także stacyj buhajów z ramienia Towarzystw rolniczych w powiecie Kolbuszowskim, w którym był wszakże jeden buhaj gminny.

O wiele gorzej przedstawia się stosunek buhajów zapewnionych do buhajów potrzebnych, jeśli uwzględni się same tylko buhaje powiatowe i gminne a pominie się buhaje na stacyach Towarzystw rolniczych. Wówczas nie w 70 ale, jak wyżej podnieśliśmy, tylko w 43 powiatach zastajemy buhaje przez gminę względnie powiat zapewnione. Buhaje powyższe stanowią też już nie 15·3% ale tylko 11·1% ogólnej liczby buhajów potrzebnych.

Dla stopnia rozwoju organizacyi hodowlanej wielkie posiada znaczenie odpowiedź na pytanie, w jakim stosunku postarały się gminy i powiaty dany w kraju materyał buhajów licencyonowanych zapewnić dla użytku właścicieli bydła, jaki więc panuje stosunek między liczbą wszystkich buhajów licencyonowanych a liczbą buhajów licencyonowanych gminnych i powiatowych t. j. najętych lub kupionych przez gminy i powiaty.

W całym kraju stanowiły buhaje gminne (1 874 sztuk) 26·1% ogółu buhajów licencyonowanych, których było 7.178 sztuk. W pięciu powiatach, mianowicie w powiatach: Gródek, Rohatyn, Tarnobrzeg, Zbaraż i Żydaczów wszystkie buhaje licencyonowane zostały przez gminy kupione względnie najęte. W powiatach tych więc liczba buhajów licencyonowanych pokrywa się z liczbą buhajów gminnych. Bardzo zbliżony do tego stosunek wykazuje powiat Nowy Targ, w którym 94·5% buhajów licencyonowanych przypada na buhaje gminne, dalej Tarnopol z 88·9%, Nadwórna z 80·8%, Jasło z 80·3%, Stryj z 79·6% i Śniatyn z 76·6%. Pięć dalszych powiatów (Żółkiew, Turka, Brzesko, Tarnów, Bochnia) ma mniej niż ¾ ale więcej niż połowę buhajów gminnych w sumie buhajów licencyonowanych. W 27 następnych powiatach spada procent buhajów gminnych poniżej 50% w sumie buhajów licencyonowanych, w 21 wreszcie powiatach nie ma wcale ani buhajów gminnych ani powiatowych.

W ciągu r. 1905 interweniowały Wydziały powiatowe na podstawie §. 11. ustawy hodowlanej w przymusowem dostawieniu buhajów gminnych w następujących powiatach:

Powiat:	Liczba gmin:	Liczba buhajów:
1. Biała	34	niepodana
2. Bochnia	1	2
3. Brzesko	8	8
4. Drohobycz	2	2
5. Gorlice	10	10
6. Gródek	18	26
7. Horodenka	7	7
8. Kołomyja	n i e p o d a n a	
9. Nisko	6	6
10. Rawa	1	1
11. Stryj	40	niepodana
12. Tarnobrzeg	10	10
13. Wieliczka	60	68
14. Zbaraż	44	niepodana

Na rok 1906 wstawiły gminy z własnej inicyatywy do budżetów gminnych na zakupno względnie utrzymanie buhajów gminnych następujące kwoty:

Powiat:	Liczba gmin:	W koronach:
1. Buczacz	8	3.040
2. Chrzanów	1	360
3. Gródek	26	8.160
4. Horodenka	4	346
5. Jaworów	3	240
6. Kałusz	1	130
7. Kamionka	30	15.540
8. Kołomyja	4	1.100
9. Kosów	1	100
10. Mościska	2	300

*

Powiat:	Liczba gmin:	W koronach:
11. Nadwórna . . .	1	410
12. Przemyśl . . .	8	1.438
13. Rohatyn . . .	na spłatę pożyczek na zakupno buhajów.	
14. Sambor . . .	3	750
15. Trembowla . . .	3	1.150
16 Wadowice . . .	1	160
17. Zbaraż . . .	14	1.690
18. Żółkiew . . .	38	7.840

Z urzędu wstawiły Wydziały powiatowe do budżetów gminnych na rok 1906 na zakupno względnie utrzymanie buhajów gminnych następujące kwoty:

Powiat:	Liczba gmin:	W koronach:
1. Biała	2	400
2. Brzesko . . .	8	1.979
3. Buczacz . . .	18	2.950
4. Dolina . . .	8	3.600
5. Gródek . . .	18	na 26 buhajów.
6. Horodenka . . .	30	5.670
7. Jaworów . . .	37	2.520
8. Kałusz . . .	19	2.310
9. Kamionka . . .	50	13 690
10. Kołomyja . . .	37	8.110
11. Kosów . . .	17	3.350
12. Nisko. . . .	8	niepodana.
13. Pilzno . . .	3	700
14. Podhajce . . .	18	5.400
15. Przemyśl . . .	3	490
16. Rawa	1	400
17. Śniatyn . . .	16	4.344
18. Sokal	5	376
19. Stryj	15	od 50 do 350 K.
20. Tarnobrzeg . . .	22	2.735
21. Wieliczka . . .	1	200
22. Żydaczów . . .	1	200

Kwoty powyższe przeznaczone są przeważnie na zakupno buhajów gminnych, w drobnej tylko części na koszta utrzymania buhajów gminnych. Gminy oddają bowiem przeważnie zakupione buhaje w ręce prywatne z obowiązkiem odstanawiania bydła gminnego za oznaczoną taksę, którą pobiera utrzymujący buhaja na pokrycie kosztów utrzymania. Ten system utrzymywania buhajów, stanowiących własność gmin, przeważa w całym kraju. Wyjątkowo tylko zdarza się, że gmina pokrywa koszta utrzymania z budżetu gminnego i to albo w całości, co jest najrzadszem, albo t ż w części, co ju jest częstszem. Utrzymujący mianowicie buhaja gminnego pobiera wówczas obok taks w oznaczonej wysokości za stanowienie pewną jeszcze ryczałtową subwencyę roczną z funduszu gminnego.

Również koszta najmu buhajów licencyonowanych przez gminy nie odbijają się przeważnie na budżetach gminnych. Ugoda bowiem między gminą z jednej, a właścicielem prywatnym buhaja licencyonowanego z drugiej strony polega w przeważnej części wypadków na tem, że gmina zobowiązuje właściciela buhaja do stanowienia nim bydła gminnego przez cały rok i dłużej w zamian za oznaczoną maksymalnie taksę, która przypada właścicielowi buhaja na koszta jego utrzymania. W niektórych gminach dodają mu jeszcze kawałek pastwiska gminnego lub innego gruntu gminnego do użytkowania. Wyjątkowo też (n. p. w pow. gródeckim) składają mu wszyscy właściciele krów w gminie prócz taksy za stanowienie jeszcze po miarce owsa.

Ustawa hodowlana przyznaje w §. 21. Wydziałowi krajowemu prawo zawieszania w porozumieniu z c k. Namiestnictwem mocy obowiązującej postanowień §§. 2. i 3. co do licencyonowania i §§. 8. i 9. co do przymusu utrzymywania buhajów gminnych, względnie prawo przyznawania ulg w tych kie-

runkach. W ciągu r. 1905 i 1906 nie były nigdzie zawieszone przepisy §§. 2. i 3. tej ustawy, wypowiadające zasadę, że tylko buhaj licencyonowany, względnie buhaj opatrzony certyfikatem wydanym przez jeden z Komitetów Towarzystw rolniczych może być używany do rozpłodu cudzego bydła. Natomiast §§. 8. i 9., nakładające na gminy obowiązek zapewnienia wyznaczonej im przez Komisyę licencyonującą liczby buhajów licencyonowanych, były w całości lub w części zawieszone w wymienionej niżej liczbie gmin w następujących powiatach:

Powiat	Liczba gmin	zawieszenie zupełne	ulgi częściowe	zarządzone na przeciąg roku
1. Bochnia	18	„	—	1905
	5	„	—	1906 i 1907
2. Brzesko	31	„	—	1905
	14	„	—	1906 i 1907
3. Dąbrowa	11	„	—	1906
4. Dolina	5	„	—	1906
5. Grybów	1	„	—	1906
	19	„	—	1906 i 1907
6. Kolbuszowa	24	„	—	1906 i 1907
7. Krosno	13	„	—	1906 i 1907
8. Mielec	70	„	—	1906
	26	—	„	
9. Nowy Targ	75	—	„	1906
10. Sanok	16	—	„	1906
11. Stryj	4	—	„	1906
12. Tarnów	3	„	—	1906 i 1907
13. Trembowla	1	—	„	1906
14. Turka	36	—	„	1906

W ciągu lat 1905 i 1906 uwolnił Wydział krajowy od obowiązku utrzymywania buhajów gminnych 214 gmin w 9 powiatach a przyznał częściowe w tym względzie ulgi tj. zniżył obowiązkową liczbę buhajów gminnych 158 gminom w 6 gminach razem 372 gminom w 14 powiatach. W powiatach mieleckim i nowotarskim wszystkie gminy jużto zostały uwolnione od obowiązku tego jużto otrzymały ulgi.

Wymieniona wyżej liczba powiatów i gmin, w całości lub w części od obowiązku utrzymywania buhajów gminnych uwolnionych wskazuje podobnie jak podana poprzednio liczba takich buhajów, tudzież liczba powiatów, w których buhaje gminne się znajdują, na to, że w przeważającej części gmin w kraju zawsze jeszcze martwą literą pozostały przepisy ustawy hodowlanej, dotyczące buhajów gminnych. I w tym wszakże względzie zaznaczyć można w ostatnich latach znaczny postęp. Podczas gdy do niedawna bowiem gminy i powołane do kontroli nad niemi władze wcale się nie troszczyły o spełnienie powyższego obowiązku, mnoży się obecnie z każdym rokiem liczba gmin utrzymujących takie buhaje, tem samem i liczba buhajów gminnych, równocześnie zaś mnoży się liczba gmin, wnoszących prośby o przyznanie im ulg względnie zupełne w nich zawieszenie odnośnych przepisów ustawy. Ten ostatni objaw wskazuje na to, że w takim powiecie powołane do tego władze przystępują do przeprowadzenia organizacyi hodowlanej, w której pierwszym krokiem jest z natury rzeczy segregacya gmin na takie, które obowiązek utrzymywania buhajów gminnych spełnić mogą w całości, lub tylko w części i na takie, które wcale go spełnić nie mogą. W tem więc stadyum akcyi hodowlanej stanowi wzrost liczby gmin, korzystających z ulg, w §. 21. ustawy hodowlanej przewidzianych, objaw nie ujemny wcale, ale wręcz dodatni, bo świadczący zarówno o wkraczaniu prawa w te sfery, w których panowało dotychczas bezprawie, jak i o rozwinięciu pewnej działalności na polu hodowli w tych powiatach, w których dotąd zupełna panowała bezczynność.

Już w poprzedniem sprawozdaniu w tym przedmiocie, Wysokiemu Sejmowi przedłożonem, zaznaczyliśmy, że Wydział krajowy sprzyja myśli stopniowego wprowadzenia w życie przepisów o buhajach gminnych i że spieszy z ulgami dla gmin na nie zasługujących w tem przekonaniu, że tylko ścisłe rozróżnienie gmin dojrzałych od niedojrzałych do spełnienia tego obowiązku może przeprowadzenie ustawowej organizacyi hodowlanej ułatwić i urzeczywistnić.

Stanowisko powyższe Wydziału krajowego spotkało się z aprobatą Wysokiego Sejmu, zawartą w zacytowanej na wstępie uchwale z 14. listopada 1905 r. Wymieniona uchwała podaje z jednej strony dyrektywę dla Wydziału krajowego, zalecając mu udzielanie ulg z §. 21. ustawy hodowlanej w wypadkach na to zasługujących, z drugiej zaś strony zarządza pouczenie gmin za pośrednictwem Wydziałów powiatowych o możliwości zyskiwania tych ulg i możności łączenia kilku gmin dla wspólnego utrzymywania buhajów.

Do pierwszej wskazówki w powyższej uchwale zawartej zastosował się Wydział krajowy, udzielając w b. r. podobnie zresztą, jak już w r. 1905, ulg z §. 21. ustawy hodowlanej wszystkim gminom na to zasługującym. Drugie polecenie zaś w tej uchwale się mieszczące, wykonał Wydział krajowy w sposób następujący: Po myśli ostatniego ustępu §. 9., tudzież drugiego ustępu §. 21. ustawy hodowlanej tak łączenie się gmin dla utrzymywania wspólnych buhajów gminnych jak i uwolnienie gmin od obowiązku zapewnienia przypadającej na nie liczby buhajów gminnych zależnem jest od zgody, bo od zatwierdzenia, względnie od wniosku Komisyi licencyonującej. Wydział krajowy sądził więc, że najskuteczniej zapewni wykonanie uchwały sejmowej wówczas, jeśli wezwie przedewszystkiem Komisye licencyonujące, by przy sposobności wydawania orzeczeń w sprawie potrzebnych w każdej gminie buhajów licencyonowanych brały z urzędu pod rozwagę łączenie gmin w powyższym celu, względnie uwalnianie ich od powyższego obowiązku. Obok tego zaś postanowił Wydział krajowy wezwać Wydziały powiatowe do pouczenia gmin w kierunku, uchwałą Wysokiego Sejmu wskazanym. Zarazem unormował przy tej sposobności Wydział krajowy sposób postępowania ze strony Wydziałów powiatowych przy przedkładaniu podań gmin o ulgi z §. 21. ustawy hodowlanej.

Okólnik Wydziału krajowego wydany w tej sprawie do wszystkich Komisyj licencyonujących a zakomunikowany równocześnie z odpowiedniemi wskazówkami wszystkim Wydziałom powiatowym załączamy l. jako alegat 7. do niniejszego sprawozdania. Aleg. 7.

Pod wpływem tego okólnika wzrosła w wysokim stopniu liczba podań o ulgi z §. 21. ustawy hodowlanej.

Wzmógł się także pod wpływem powyższego okólnika ruch w kierunku łączenia się gmin dla wspólnego utrzymywania buhajów. Stwierdzić to można już na podstawie sprawozdań, które wpłynęły do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania.

Na podstawie też sprawozdań, które w ciągu r. 1906 złożyły Wydziałowi krajowemu Wydziały powiatowe i Komisye licencyonujące, a które z natury rzeczy nie obejmują jeszcze ani całości akcyi w b. r. ani też całego kraju, można już w obecnej chwili z zadowoleniem stwierdzić, że rok 1906 zaznaczy się dalszym i to znacznym postępem w podniesieniu hodowli bydła w kraju. Złożyły się na to ostatnie dwa lata wolne od klęsk elementarnych i korzystne dla hodowli konjuktury, wzrastające mianowicie zapotrzebowania zarówno bydła mlecznego jak opasowego wobec rozwijającego się coraz bardziej w kraju mleczarstwa i wobec wzrostu konsumcyi wewnętrzej i eksportu mięsa. Złożyła się na to na ofiarności państwa, kraju i powiatów oparta kilkudziesięcioletnia działalność Towarzystw rolniczych, złożyło się jednak w ostatnich latach przedewszystkiem wykonywanie przepisów ustawy hodowlanej ze strony władz powiatowych, Komisyj licencyonujących i gmin, z każdym rokiem coraz szersze zataczające kręgi. Dzięki temu też już dziś można stwierdzić, że r. 1906 wykaże większą liczbę tak licencyonowanych jak gminnych buhajów i że wykaże postęp pod względem ich jakości. Tem samem też w większej niż kiedykolwiek dotąd mierze spełnionym został jeden z podstawowych warunków całej akcyi hodowlanej, polegający na dostarczeniu i zapewnieniu tej hodowli dobrych rozpłodników bydła.

Przyjmując do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w tym przedmiocie za r. 1904, przyjął zarazem Wysoki Sejm zacytowaną na wstępie uchwałą do wiadomości powody, dla których Wydział krajowy nie wydał dotąd Instrukcyi dla Komisyj licencyonujących a to w myśl polecenia zawartego w uchwale Wysokiego Sejmu z 21. października 1904. Prace nad ułożeniem tej Instrukcyi są na ukończeniu. Wydział krajowy zamierza wydać Instrukcyę zaraz z początkiem r. 1907

tak, aby Komisye licencyonujące w nowym składzie na piąte trzechlecie 1907—1909 ukonstytuowane mogły oprzeć swe prace już na przepisach tej instrukcyi.

Okręgi i skład Komisyj licencyonujących buhaje ogłosił Wydział krajowy w Nrze 44 Dz. u. kraj. z r. 1906. Pod względem okręgów Komisyj nie zaszła od ostatniego sprawozdania żadna ważniejsza zmiana.

Koszta Komisyj licencyonujących przez fundusz krajowy przy pomocy subwencyi państwowej pokryte wyniosły w r. 1905 — 23.659 K 80 h, wzrosły więc w porównaniu z r. 1904 o 3.122 K 2 h, przekroczyły kwotę preliminowaną o 4.159 K 80 h. W rzeczywistości koszta te wyniosły jeszcze więcej. Powyżej podana kwota obejmuje bowiem koszta Komisyj licencyonujących wedle zamknięcia rachunków funduszu krajowego za rok 1905. Prócz kwoty powyżej wymienionej obciąża jeszcze rachunek tej pozycyi szereg kosztów komisyjnych za r. 1905 przyznanych ale przed zamknięciem rachunków nie podniesionych, które podobnie jak analogiczne koszta za rok 1905 przyznane po zamknięciu rachunków za r. 1905 wypłacone już zostały na rachunek r. 1906. W rzeczywistości więc wynoszą koszta Komisyj licencyonujących w r. 1905 — 24.763 K 78 h a mianowicie:

koszta komisyjne przewodniczących Komisyj	13.890·99	K
„ „ weterynarzy	9.209·21	„
„ druków	1.213·58	„
„ piętn	450·—	„

W porównaniu z r. 1904 wzrosły

koszta komisyjne przewodniczących Komisyj o	4.418·81	K
„ weterynarzy o	1.074·08	„

zmniejszyły się natomiast

koszta druków o	1.131·69	„
„ piętn o	135·20	„

Z powyższych kosztów pokrył fundusz krajowy na rachunek r. 1905 — 23.659 K 80 h a wobec tego że subwencya państwa na częściowe pokrycie tych wydatków wyniosła za r. 1905 11.500 K, wynosi faktyczny wydatek funduszu krajowego 12.159 K 80 h.

Znaczny wzrost powyższych kosztów tłomaczy się z jednej strony rozszerzeniem a z drugiej strony pogłębieniem działalności Komisyi licencyonujących.

Obszar działalności Komisyj objął już prawie cały kraj. Komisye nie poprzestają zaś już obecnie na przeprowadzeniu licencyonowania w małej liczbie miejscowości do tego przeznaczonych, ale wyznaczają dla dogodności ludności większą liczbę miejsc licencyonowania, zjeżdżają się nadto osobno w ciągu roku na posiedzenia, które w toku akcyi hodowlanej okazują się potrzebnemi, a wreszcie coraz częściej odbywają się obok licencyonowania głównego licencyonowania dodatkowe. Gminy bowiem zagrożone środkami przymusowymi zgłaszają dodatkowo liczbę buhajów wystarczającą do zarządzenia w myśl przepisów licencyonowania dodatkowego na koszt publiczny. Wzrost kosztów komisyjnych jest więc jak z jednej strony skutkiem, tak z drugiej strony także i świadectwem tego, że Komisye licencyonujące na coraz to większej przestrzeni krajów i coraz intenzywniej pracują. Wydatek ten jest koniecznym wobec tego, że podstawą obowiązującej ustawy hodowlanej jest wykluczanie od rozpłodu rozpłodników złych i przymus używania rozpłodników dobrych, koniecznym więc jest organ fachowy, któryby wydawał sąd o zdolności względnie niezdolności rozpłodnika.

Koszta Komisyj licencyonujących ciążą w myśl ustawy na funduszu krajowym i na funduszach powiatowych. Fundusz krajowy opłaca koszta komisyjne przewodniczących Komisyj i weterynarzy, o ile nie są członkami Komisyj, przez związki lokalne mianowanymi a nadto koszta druków i piętn. Fundusze powiatowe zaś opłacają koszta komisyjne członków Komisyj, przez związki lokalne do składu Komisyj powołanych.

Uchwałami z 12. lutego 1894 i 1. lutego 1895 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd do pokrywania przynajmniej połowy tych kosztów, na fundusz krajowy przypadających. Uchwałą z 27. października 1903 wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd do przyznania stałej na ten cel subwencyi państwowej w kwocie 9.500 K rocznie. Uchwałą wreszcie z 21. października 1901 r., na wniosek Wydziału krajowego po-

wziętą wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd do przyznania na ten cel państwowej subwencyi: 1. stałej, 2. w pierwszej połowie roku płatnej i 3. w wysokości połowy kwoty w budżecie krajowym na ten cel preliminowanej.

Już w ostatniem sprawozdaniu w tym przedmiocie za rok 1904 podnieśliśmy, że, jakkolwiek ck. Rząd nie przyjął na siebie formalnego zobowiązania w żadnym z tych trzech kierunków, uchwałą Wysokiego Sejmu objętych, to jednak faktyczne stanowisko Rządu nie jest zbyt oddalone od żądań w uchwale Wysokiego Sejmu zawartych.

Co do stałości subwencyi podnosimy, że c. k. Rząd przyznał subwencyę na r. 1906 jeszcze w r. 1905 a na r. 1907 w ciągu r. 1906, zastrzegając się ponownie w reskrypcie Ministerstwa rolnictwa z 4. lipca 1906 l. 17.837, że przyznanie tych subwencyj nie przesądza bynajmniej przyznania zasiłku na dalsze lata. Subwencya państwowa nie straciła więc charakteru zasiłku nadzwyczajnego.

Pod względem czasu płatności subwencyi państwowej stanął c. k. Rząd mimo formalnych zastrzeżeń w zupełności na stanowisku żądań kraju. Podczas gdy w latach 1897—1904 wypłacał c. k. Rząd subwencyę dopiero po upływie odnośnego roku kalendarzowego, to subwencyę za r. 1905 wypłacił w znacznej części (9.000 K na 11.500) przed upływem r. 1905, subwencyę na r. 1906 wypłacił w znacznej części (10.500 K na 12.000 K) w połowie r. 1906, część subwencyi wreszcie na r. 1907 przyrzekł Rząd wypłacić zaraz z początkiem r. 1907.

Co do trzeciego wreszcie żądania kraju, by subwencya państwowa wynosiła połowę wydatku na ten cel w budżecie kraju preliminowanego, to przedewszystkiem podnieść należy, że Rząd podniósł subwencyę na r 1905 o 2.000 K do kwoty 11.500 K, dalej subwencyę na r. 1906 o 500 K do 12.000 K, subwencyę wreszcie na r. 1907 o dalszych 500 K do kwoty 12.500 K. Subwencya państwowa wynosiła stale w latach 1897—1904 z wyjątkiem jednego r. 1903 połowę kwoty na ten cel w budżecie krajowym preliminowanej; wynosiła mianowicie 8.000 K w latach 1897 do 1903 a 9.500 w roku 1904. W r. 1903 zaś preliminowano wydatek funduszu krajowego w kwocie 19.000 K, podczas gdy subwencya państwowa pozostała w dawnej wysokości. Już na r. 1904 podniósł wszakże Rząd subwencyę o 1.500 K do wysokości połowy kosztów w budżecie kraju preliminowanych, za r. 1905 wypłacił Rząd subwencyę w kwocie 11.500 K a więc przenoszącej o 1.750 K połowę tych kosztów (preliminowanych w kwocie 19 500 K), na r. 1906 przyznał Rząd subwencyę w kwocie 12 000 K, o 2.000 K więc wyższą od połowy tych kosztów (preliminowanych w kwocie 20 000), na r. 1907 wreszcie przyznał Rząd subwencyę w kwocie 12.500 K, odpowiadającej właśnie połowie kwoty, wstawionej przez Wydział krajowy na ten cel do preliminarza budżetu krajowego na r. 1907. W wymiarze więc subwencyj za lata 1905 i 1906 poszedł Rząd nawet poza żądania Wysokiego Sejmu. Subwencye za r. 1905 i na lata 1906 i 1907 przyznał Rząd w wysokości wymienionej wskutek odezwy Wydziału krajowego, wykazującej znaczne przekroczenie preliminowanego kredytu w r. 1905. Zwrócono przytem uwagę c. k. Rządu, że przekroczenie to powtórzy się niewątpliwie także w r. 1906 i że Wydział krajowy popodniesie wydatek ten w preliminarzu za r. 1907 o 5.000 K do kwoty 25.000 K. Przyznając wszakże te subwencye, zastrzegło się ponownie Ministerstwo rolnictwa i to z wielkim naciskiem w reskrypcie z 4. lipca 1906 L. 17.387, że nie przyjmuje przez to bynajmniej na przyszłość obowiązku stałego pokrywania połowy faktycznych kosztów przez kraj poniesionych.

Koszta Komisyj licencyonujących rozdzielały się dotąd faktycznie t. j. wedle zamknięć rachunkowych w następującym stosunku na kraj i państwo:

Rok	z ogółu wydatków	pokrył fundusz kraju	państwa:
1895	7.713·29 K	7.713·29 K	—
1896	12.466·59 „	12.466·59 „	—
1897	12 478·24 „	4.478·24 „	8.000 K
1898	14.908·81 „	6.908·81 „	8.000 „
1899	15.745·26 „	7.745·26 „	8 000 „
1900	17.545·43 „	9.545 43 „	8.000 „
1901	17.615·26 „	9.615·26 „	8.000 „
1902	19.326·95 „	11.326·95 „	8.000 „
1903	19.343·16 „	11.343·16 „	8 000 „
1904	20.537·78 „	11.037·78 „	9.500 „
1905	23.659.80 „	12.159·80 „	11.500 „

W latach 1895—1905 wyniosły te koszta . . . 181.330 K 77 gr.
z tego pokryło państwo . . . . . 77.000 „ — „
pokrył kraj . . . . . 104.330 „ 77 „

Wydatek ten ustawicznie wzrastał. Z wyjątkiem trzech lat 1897—1899 pokrywał fundusz krajowy zawsze większą część tych kosztów a w latach 1895 i 1896 pokrył ogół tych kosztów.

Prócz funduszu krajowego, który z pomocą subwencyi państwowej ponosi część kosztów Komisyj licencyonujących, pokrywają je także w części fundusze powiatowe. Na podstawie dat otrzymanych ze strony Wydziałów powiatowych za trzy ostatnie lata 1903—1905 w kombinacyi z poprzedniemi datami uzyskujemy następujący obraz finansowego udziału państwa, kraju i powiatów w pokryciu tych kosztów.

Wydatek na Komisye licencyonujące:

Rok	państwa	kraju	powiatów
1903	8.000 K	11.343·16 K	12.650·93 K
1904	9.500 „	11.037 78 „	14.762·53 „
1905	11.500 „	12.159·80 „	16 687·89 „

Ogólny wydatek więc na te Komisye wynosił.

w r. 1903 . . . 31.994 K 09 gr.
w r. 1904 . . . 35.300 „ 31 „
w r. 1905 . . . 40.347 „ 69 „

Z powyższych wydatków pokryły fundusze

	w r. 1903	w r. 1904	w r. 1905
państwa	25 %	26·9%	28·5%
kraju	35·4%	31·2%	30·1%
powiatów	39 6%	41·9%	41·4%

W ciągu lat więc 1903 — 1905 zmniejszał się ustawicznie stosunkowy udział kraju w pokrywaniu tych kosztów, natomiast zwiększał się udział państwa podczas, gdy stosunek, w którym powiaty brały udział w pokrywaniu tych kosztów, najmniejsze wykazywał zmiany, podniósł się nieco w r. 1904, spadł wszakże znowu w r. 1905.

W budżecie krajowym na r. 1907 preliminuje Wydział krajowy z powodów powyżej podniesionych koszta Komisyj licencyonujących w kwocie 25.000 koron.

Ze stałego funduszu hodowlanego zaciągnęły w roku 1905 pożyczki na zakupno buhajów gminnych 3 powiaty: Biała 12.000 K, Brzesko 10.000 K i Mościska 4.000 K, tudzież 2 gminy: Radcza 320 K i Ciężów 640 K razem 26.960 K. W roku 1906 zaciągnęły pożyczki 3 powiaty: Dolina 4.000 K, Lwów 10.000 K i Pilzno 1.700 K i 33 gmin a mianowicie: z powiatu bocheńskiego Brzezie 300 K, z powiatu buczackiego Barysz 400 K, Dobropole 400 K, Kowalówka 400, Przewłoka 400 K, Rusiłów 240 K, Snowidów 400 K i Soroki 400 K, z powiatu kołomyjskiego Cieniawa 300 K, Diatkowce 300 K, Dobrowódka 300 K, Kobylec 200, Korolówka 300 K, Kułaczkowce 200 K, Peczeniżyn 2.000 K, Rungury 600 K, Sopów 300 K i Wierbiąż wyżny 300 K, z powiatu łańcuckiego Siennów 300 K, z powiatu rzeszowskiego Dobrzechów 300 K, Hadle 400 K, Hucisko jawornickie 400 K, Jawornik miasto 400 K, Jawornik przedmieście 600 K, Widaczów 400 K, z powiatu samborskiego Czukiew 600 K i Biskowice 600 K, z powiatu stanisławowskiego Meducha 320 K i Halicz 960 K, z powiatu starosamborskiego Tysowica 200 K, wreszcie z powiatu żydaczowskiego Juseptycze 400 K, Obłaźnica 400 K i Wola wielka 400 K, razem pożyczono w r. 1906 do zamknięcia niniejszego sprawozdnia 30.120 K. Powiat rohatyński otrzymał promesę na pożyczkę 2.000 K, której dotąd nie zrealizował.

Z dochodu z odsetek funduszu hodowlanego wypłacono w r. 1906 za rok 1905 obu Towarzystwom rolniczym w zwykłym stosunku 2:1 kwotę 1.420 K 57 gr.

Z powodu znacznego napływu podań o pożyczki w ostatnich trzech latach 1904—1906 został fundusz hodowlany z końcem br. po raz pierwszy niemal doszczętnie wyczerpany.

Fundusz hodowlany utworzony został w wysokości 100.000 K uchwałą Wysokiego Sejmu z 7. kwietnia 1892 przy sposobności uchwalenia ustawy hodowlanej. Fundusz ten, przeznaczony na pożyczki dla niezamożnych gmin na zakupno

buhajów gminnych, powstał z czterech rat po 25.000 K do budżetów krajowych w latach 1893—6 wstawianych. W r. 1896 oddano ten fundusz w zarząd i na lokacyę Bankowi krajowemu.

W pierwszych latach po wprowadzeniu w życie ustawy hodowlanej ograniczało się wykonanie tej ustawy niemal wyłącznie na przeprowadzeniu samego tylko licencyonowania. W bardzo wyjątkowych tylko wypadkach wprowadzano zarazem ustawową organizacyę hodowlaną, polegającą na tem, że gmina winna kupić lub nająć potrzebną liczbę buhajów licencyonowanych. Wskutek tego też popyt za pożyczkami na buhaje gminne był bardzo mały. Ten stan rzeczy zmienia się w ostatnich latach. Pod naciskiem ze strony Wydziału krajowego przystępują powiaty do żywszej akcyi na tem polu, która odbija się też natychmiast na bilansie funduszu hodowlanego. Podczas gdy w pierwszych ośmiu latach 1896 — 1903 ogólna kwota pożyczek z tego funduszu wynosiła zaledwie 60.121 K, to w ostatnich tylko trzech latach 1904 — 1906 zaciągnięto pożyczki w kwocie 104.080 K. W pierwszym okresie zaciągały też pożyczki przeważnie same gminy, w drugim okresie sprawą zaopatrzenia gmin w buhaje zajęły się w większej liczbie powiaty, którym w tym celu znaczniejsze przyznano pożyczki.

Równocześnie też zmniejsza się dochód z odsetek funduszu hodowlanego w miarę tego, jak fundusz ten nie spoczywa bezużytecznie na lokacyi w Banku, lecz obracany bywa w coraz to większej mierze zgodnie ze swem przeznaczeniem na pożyczki dla gmin.

Poniżej podajemy najważniejsze okrągłe cyfry obrotowe tego funduszu:

W roku	pożyczono	na lokacyi w Banku kraj.	liczba pożyczających		z narosłych procentów otrzymały Towarzystwa rolnicze
			gmin	powiatów	
1896	8.000 K	98 474 K	22 K	— K	— K
1897	7.276 „	96.318 „	17 „	— „	— „
1898	3.240 „	100.150 „	5 „	1 „	— „
1899	1.985 „	107.980 „	8 „	— „	500 „
1900	20.620 „	88.400 „	8 „	2 „	6.000 „
1901	— „	89.086 „	— „	— „	6 000 „
1902	19.000 „	72.992 „	4 „	2 „	6.500 „
1903	— „	78.113 „	— „	— „	4.269 „
1904	47.000 „	39.143 „	— „	4 „	1.912 „
1905	26.960 „	22.331 „	2 „	3 „	1.420 „
1906	30.120 „	4 214 „	33 „	3 „	— „

W ciągu 11 lat więc od r. 1896 do 1906 zaciągnęło pożyczki z tego funduszu 15 powiatów (ściśle biorąc 13, a z tych 2 powiaty dwukrotnie) i 99 gmin, a mianowicie wyniosły:

pożyczki przyznane powiatom	126 900 K
pożyczki przyznane gminom	37.301 „
razem	164 201 K.

Ogółem zaś, t. j. wliczając w to zarówno powiaty, które imieniem własnem zaciągnęły takie pożyczki jak i powiaty, w których tylko poszczególne gminy otrzymały pożyczki na zakupno buhajów, korzystało w tym czasie z funduszu hodowlanego 31 powiatów, a mianowicie:

7 powiatów zachodnich pożyczyło 45.165 K,
24 powiatów wschodnich pożyczyło 119.036 K.

Nadto zaś wypłacono w tym czasie z odsetek funduszu hodowlanego w myśl upoważnienia zawartego w uchwale Wysokiego Sejmu z 13. marca 1899 obu krajowym Towarzystwom rolniczym 26.701 K na zakupno dla gmin i utrzymania buhajów licencyonowanych (w tem 1.500 K na podniesienie chowu bydła w powiecie nowotarskim).

Szczegółowe daty co do gmin i powiatów, tudzież wysokości zaciągniętych z funduszu hodowlanego pożyczek, zawiera następujące zestawienie:

Powiat	Zaciągający pożyczkę	w kwocie K	Razem K
1. Biała	powiat	12 000	12.225
	gmina	225	
2. Bóbrka	2 gminy	400	400
3. Bochnia	gmina	300	300
4. Brzesko	powiat	10.000	10.000
5. Buczacz	7 gmin	2.640	2.640
6. Dolina	powiat	4 000	4 000
7. Gródek	2 gminy	520	520
8. Grybów	gmina	240	240
9. Jaworów	gmina	1.000	1.000
10. Kałusz	gmina	400	400
11. Kamionka	powiat	2.000	2.000
12. Kołomyja	10 gmin	4 800	4.800
13. Kraków	powiat	13.000	28.000
		15 000	
14. Lwów	powiat	2.000	12.000
		10.000	
15 Łańcut	gmina	300	300
16. Mościska	powiat	4.000	4 000
17. Nadwórna	7 gmin	3.620	3.620
18. Pilzno	powiat	1.700	1.700
19. Przemyśl	powiat	10.000	10.000
20. Rohatyn	powiat	2.200	7.440
	25 gmin	5.240	
21. Rzeszów	6 gmin	2.500	2.500
22. Sambor	4 gminy	1.760	1.760
23. Sokal	powiat	16.000	16.000
24. Stanisławów	9 gmin	5.320	5.320
25. Stary Sambor	gmina	200	200
26. Stryj	powiat	20 000	21.156
	3 gminy	1.156	
27. Tłumacz	5 gmin	2.920	2.920
28. Wieliczka	gmina	200	200
29. Zbaraż	powiat	5 000	5.000
30. Złoczów	3 gminy	900	900
31. Żydaczów	8 gmin	2.660	2.660

W myśl norm wydanych przez Wydział krajowy w sprawie pożyczek z tego funduszu spłacają z reguły gminy pożyczki w 3, a powiaty w 5 latach, przyczem pierwsza rata przypada z końcem roku następnego po zaciągnięciu pożyczki. W miarę możności uwzględnia też Wydział krajowy prośby o rozłożenie spłaty na dłuższą liczbę lat. Przeciętnie więc przyjąć można, że kapitał pożyczony powraca do funduszu w ciągu 5 lat. W razie wyczerpania więc funduszu, z czem w roku bieżącym przychodzi się liczyć, pozostałoby do rozporządzenia na pożyczki około 20.000 K rocznie. Kwotę powyższą uważa Wydział krajowy za niewystarczającą. Wedle przecięcia z ostatnich trzech lat wynosi kwota potrzebna na pożyczki hodowlane 34.693 koron rocznie. Wobec rozbudzonej zaś w ostatnim czasie akcyi hodowlanej z jednej, a ogromu zadań, które pozostają jeszcze na tem polu do spełnienia z drugiej strony, popyt za pożyczkami z tego funduszu będzie stopniowo z każdym rokiem wzrastał. Wskazują na to liczne zapytania ze strony powiatów w sprawie tych pożyczek, tudzież relacye ze wszystkich stron kraju, zgodnie podnoszące, że bez pomocy ze strony kraju gminy nie będą przeważnie w stanie zaopatrzyć się w buhaje gminne. Jedyną zaś pomocą, którą Wydział krajowy na rzecz gmin w tym względzie rozporządza, są bezprocentowe pożyczki z tego funduszu. Wyczerpanie więc funduszu hodowlanego sprowadziłoby wstrzymanie, zatamowanie całej akcyi, która w pełnym właśnie znajduje się rozwoju. Należy zapobiedz temu przez odpowiednie powiększenie funduszu hodowlanego. Kwota 20.000 K rocznie, którą rozporządzać będzie Wydział krajowy w najbliższych latach, pozwoli na zakupno 60 do 70 buhajów rocznie.

Podniesienie tej kwoty o 10.000 do 30.000 K rocznie umożliwi zakupno około 100 buhajów rocznie i pozwoli na utrzymanie całej akcyi hodowlanej mniej więcej w tem tempie, w którem poruszała się w ostatniem trzechleciu.

Z tych wszystkich powodów przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przy końcu niniejszego sprawozdania wniosek o powiększenie stałego funduszu hodowlanego o 50.000 K do wysokości 150.000 K, a to przez wstawianie na ten cel do budżetów krajowych w latach 1907—1911 po 10.000 K rocznie, a w konsekwencyi także wniosek o wstawienie pierwszej raty z powyższego tytułu 10.000 K do budżetu wydatków funduszu krajowego na rok 1907.

III. Wydatki i dochody funduszów powiatowych z hodowlą bydła związane.

Obraz usiłowań, zmierzających do podniesienia chowu bydła w naszym kraju byłby niezupełny, gdyby nie wcieliło się doń cyfr wykazujących dochody i wydatki poszczególnych funduszów powiatowych, z akcyi hodowlanej wynikające.

Ustawa hodowlana nałożyła w §. 4. na fundusze powiatowe obowiązek pokrywania kosztów komisyjnych mianowanych przez czynniki lokalne członków Komisyj licencyonujących, w §. 17. zaś postanowiła, że dochód z grzywien za przekroczenie przepisów tej ustawy wpływa do funduszu powiatowego na cele hodowli bydła, w pierwszym rzędzie na pokrycie wydatków tego funduszu z wykonaniem tej ustawy połączonych.

Uchwalając powyższą ustawę, polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu uchwałą z 4. kwietnia 1892 r., ażeby wezwał Wydziały powiatowe do przyczyniania się z funduszów powiatowych do wydatków na cele podniesienia hodowli bydła.

Wykonując powyższe polecenie, wezwał Wydział krajowy wszystkie Wydziały powiatowe reskryptem z 17. maja 1892 L. 21.222 do wyjednania od Rad powiatowych odpowiednich kwot na cel powyższy, nadmieniając, że pierwszeństwo przy udzielaniu pożyczek bezprocentowych i zasiłków na cele hodowli bydła będą miały te powiaty, które z własnych funduszów przeznaczą na powyższe cele odpowiednie kwoty.

Powyższa uchwała Wysokiego Sejmu, Wydziałom powiatowym przez Wydział krajowy zakomunikowana, stała się punktem wyjścia akcyi hodowlanej w poszczególnych powiatach o fundusze powiatowe opartej. Chcąc powyższej akcyi zapewnić stałość i ująć ją w pewne normy, wezwał Wydział krajowy Wydziały powiatowe reskryptem z 28. sierpnia 1895 L. 56.355, by kwoty na cele hodowli bydła uchwalane, a nie wydane, kapitalizowały jako osobne powiatowe fundusze hodowlane. Wydział krajowy oświadczył też wówczas gotowość administrowania powyższymi funduszami i obracania ich na cele hodowli w odnośnych powiatach. Zaledwie kilka wszakże powiatów weszło na drogę przez Wydział krajowy zalecaną, a i te długo na niej nie wytrwały. Dziś istniejące w kilkunastu powiatach powiatowe fundusze hodowlane powstały przeważnie dopiero w ostatnich latach.

W pierwszym roku po uchwaleniu ustawy hodowlanej, mianowicie w roku 1893 wstawiono na ten cel do budżetów powiatowych 27.232 K. Już jednak w roku 1897 spadła ta kwota do 20.250 K. Odtąd zaś nie było dokładnej ewidencyi funduszów przez Rady powiatowe na cele hodowli uchwalanych. Wykazywane bowiem corocznie przez część Wydziałów powiatowych w zamknięciach rachunków wydatki na cele hodowlane nie wyczerpywały ogółu wydatków z funduszów powiatowych na te cele, które pokrywano w wielu powiatach z innych rubryk budżetu, ogólniejsze mających znaczenie.

Pragnąc zdać sprawę Wysokiemu Sejmowi ze stosunku, w jakim poszczególne powiaty współdziałają finansowo z krajem i państwem około podniesienia chowu bydła, wezwał Wydział krajowy w bieżącym roku Wydziały powiatowe do przedłożenia odnośnych dat wedle zamknięć rachunkowych funduszów powiatowych za lata 1903, 1904 i 1905. Na podstawie odpowiedzi, nadesłanych przez wszystkie Wydziały powiatowe przedkładamy następujące sprawozdanie:

Ogół wydatków funduszów powiatowych na cele hodowli bydła wynosił:

w roku 1903 . . . 39.954 K 82 gr.
w roku 1904 . . . 49.012 K 71 gr.
w roku 1905 . . . 62.916 K 72 gr.

Wydatki te rozdzielały się na poszczególne powiaty w sposób następujący:

Powiat	Ogólny wydatek funduszu powiatowego na hodowlę bydła w r.: 1903 K	1904 K	1905 K
1. Biała	613·—	696·—	661·43
2. Bóbrka	460·42	444·18	501·04
3. Bochnia	702·01	667·89	680·29
4. Bohorodczany	844·—	923·—	955·—
5. Borszczów	—	78·07	61·49
6. Brody	234·72	241·08	643·42
7. Brzesko	200·—	200·—	200·—
8. Brzeżany	885·54	706·85	804·36
9. Brzozów		200·—	—
10. Buczacz	1.812·65	178·77	202·88
11. Chrzanów	309·98	343·78	304·80
12. Cieszanów	—	174·91	—
13. Czortków	300·—	300·—	300·—
14. Dąbrowa	253·90	246·57	358·76
15. Dobromil	75·07	50·—	305·24
16. Dolina	346·12	731·60	545·08
17. Drohobycz	806·10	962·87	2.009·89
18. Gorlice	1.115·47	733·81	1.649·36
19. Gródek	409·46	417·76	457·73
20. Grybów	319·—	379·—	231·—
21. Horodenka	200·—	200·—	200·—
22. Husiatyn	—	—	—
23. Jarosław (cyfry przeciętne)	727·83	727·83	727·83
24. Jasło	739·18	746·12	757·54
25. Jaworów	354·14	280·—	475·96
26. Kałusz	534·40	636·26	588·—
27. Kamionka	712·68	640·81	408·72
28. Kolbuszowa	—	64·46	145·—
29. Kołomyja	4.220·—	1.564·76	1.696·—
30. Kosów	350·33	447·50	1.530·40
31. Kraków	94·68	510·38	171·48
32. Krosno	416·80	—	46·90
33. Limanowa	299·55	—	207·09
34. Lisko	358·17	124·90	204·07
35. Lwów	961·12	1.043·25	567·77
36. Łańcut	520·81	575·67	624·19
37. Mielec	568·17	552·88	568·49
38. Mościska	916·93	717·18	511·09
39. Myślenice	266·23	229·80	427·—
40. Nadwórna	958·04	1.084·22	1.279·72
41. Nisko	—	—	—
42. Nowy Sącz	1.019·48	1.400·—	800·66
43. Nowy Targ	1.026·62	987·75	1.066·78
44. Pilzno	433·14	1.044·92	370·08
45. Podhajce	149·84	115.25	168·29
46. Przemyśl	30·—	1.385·48	3.569·95
47. Przemyślany	250·32	123·86	259·37
48. Rawa	115·22	39·82	46·51
49. Rohatyn	1.524·14	2.250·16	6.250.10
50. Ropczyce	36·—	800·—	265·20
51. Rudki	228·68	129·64	111·24
52. Rzeszów	234·17	331·86	474·92
53. Sambor	171·73	356·04	509·45
54. Sanok	234·83	219·44	233·69
55. Skałat	—	28·30	99·52
56. Śniatyn	312·64	231·—	1.251·48
57. Sokal	70·47	507·44	752·31

Powiat	Ogólny wydatek funduszu powiatowego na hodowlę bydła w r.: 1903 K	1904 K	1905 K
58 Stanisławów	2.767·18	826 21	923·20
59. Stary Sambor	924·99	952·83	955·86
60. Styj	402·15	11.385·63	11 489 06
61. Tarnobrzeg	286·87	282·54	338·47
62. Tarnopol	382·04	283·09	811·96
63. Tarnów	198·74	266 47	210·99
64 Tłumacz	600·—	480·—	480 —
65. Trembowla	347·77	377 34	355·68
66. Turka	280·06	612·67	1.019 17
67. Wadowice	424·32	1 195·64	901·30
68. Wieliczka	885·38	589·84	1.210 16
69. Zaleszczyki	215·20	146·—	290·52
70. Zbaraż	249·72	211·72	1.502 77
71. Złoczów	2 950·22	1.456 62	2.048·43
72. Żółkiew	173·—	1.002 17	931·33
73. Żydaczów	143·40	126·01	803·24
74. Żywiec	—	129·82	132·—

Wydatki funduszów powiatowych na hodowlę bydła rozpadają się na dwa główne działy, mianowicie z jednej strony na wydatki na ogólne cele tej hodowli, jak na subwencye, premie, na zakupno i na utrzymanie buhajów, z drugiej zaś strony na koszta Komisyi licencyonujących, w myśl ustawy na funduszu powiatowym ciążące.

Na ogólne cele hodowli bydła wydały powiaty:

w r. 1903 . . . . 27.303 K 89 g
„ „ 1904 . . . . 34.250 „ 18 „
„ „ 1905 . . . . 46 228 „ 83 „

Wydatek powyższy rozdzielał się na poszczególne powiaty w sposób następujący:

Powiat	Wydatek fund powiat. na ogólne cele hodowli bydła wynosił w r.: 1903 K	1904 K	1905 K
1. Biała	400·—	400·—	400·—
2. Bóbrka	400·—	400·—	400·—
3. Bochnia	400·—	400·—	400·—
4. Bohorodczany	660·66	707 28	779·—
5. Borszczów	—	—	—
6. Brody	30·—	—	—
7. Brzesko	200·—	200·—	200·—
8. Brzeżany	600·—	600·—	600·—
9. Brzozów	—	200·—	—
10. Buczacz	1.160·—	—	—
11. Chrzanów	—	—	—
12. Cieszanów	—	—	—
13. Czortków	300·—	238·70	300·—
14. Dąbrowa	140·—	80·—	195·—
15. Dobromil	—	50·—	200·—
16. Dolina	270·—	300·—	180·—
17. Drohobycz	566 20	440 40	670·40
18. Gorlice	806·—	400·—	1.235·40
19. Gródek	200·—	200·—	200·—
20. Grybów	206·—	306·—	158·—
21. Horodenka	200·—	200·—	200·—
22. Husiatyn	—	—	—
23. Jarosław (cyfry przeciętne)	360·—	360·—	360·—
24. Jasło	600·—	600·—	600·—
25. Jaworów	240·—	240·—	240·—

Powiat	Wydatek fund. powiat. na ogólne cele hodowli bydła wynosił w r.: 1903 K	1904 K	1905 K
26. Kałusz	200·—	200·—	200·—
27. Kamionka	640·—	520·—	290·—
28. Kolbuszowa	—	—	—
29. Kołomyja	4.220·—	1.564·76	1.696·—
30. Kosów	158·56	162·40	1.200·—
31. Kraków	9·20	180·—	50·—
32. Krosno	400·—	—	—
33 Limanowa	40·—	—	—
34. Lisko	—	—	—
35. Lwów	400·—	500·—	200·—
36. Łańcut	360·—	360·—	360·—
37. Mielec	500·—	500·—	500·—
38. Mościska	400·—	270·—	—
39. Myślenice	—	100·—	230·—
40. Nadwórna	840·—	960·—	1.160·—
41. Nisko	—	—	—
42. Nowy Sącz	600·—	1.000·—	400·—
43 Nowy Targ	420·—	200·—	300·—
44. Pilzno	72·—	800·—	—
45. Podhajce	—	—	—
46. Przemyśl	30·—	1.385·48	3.569·95
47. Przemyślany	—	—	200·—
48. Rawa	—	—	—
49. Rohatyn	980·—	1.660·—	5.613·68
50. Ropczyce	—	800·—	200·—
51. Rudki	180·—	60·—	60·—
52. Rzeszów	200·—	200·—	400·—
53. Sambor	—	240·—	360·—
54. Sanok	—	—	—
55. Skałat	—	—	50·—
56. Śniatyn	300·—	200·—	1.200·—
57. Sokal	—	431·—	652·26
58. Stanisławów	2.700·—	700·—	700·—
59. Stary Sambor	720·—	720·—	720·—
60. Stryj	120·—	10.982·49	11.110·33
61. Tarnobrzeg	—	—	—
62. Tarnopol	—	—	394·—
63. Tarnów	—	75·—	75·—
64. Tłumacz	512·60	382·50	430·—
65. Trembowla	300·—	300·—	300·—
66. Turka	200·—	200·—	480·—
67. Wadowice	400·—	400·—	400·—
68. Wieliczka	350·—	—	664·54
69. Zaleszczyki	—	—	—
70. Zbaraż	200·—	160·—	1.410·97
71. Złoczów	2.499·67	912·—	1.770·30
72. Żółkiew	173·—	802·17	679·—
73. Żydaczów	—	—	665·—
74. Żywiec	—	—	—

Kwoty powyżej wymienione stanowiły w pewnej liczbie powiatów mniej lub więcej stałą subwencyę, przyznaną z funduszu powiatowego dla odnośnego Oddziału Towarzystwa gospodarskiego, względnie okręgowego Towarzystwa rolniczego na podniesienie hodowli bydła w powiecie. Ten charakter miały powyższe wydatki w powiatach: Biała, Bóbrka, Bochnia, Horodenka, Jarosław, Jasło, Kałusz, Kamionka, Lwów, Łańcut, Mielec, Myślenice, Nadwórna, Ropczyce, Sambor, Śniatyn, Sokal, Stanisławów, Stary Sambor, Tarnów, Turka i Wadowice. Subwencyami powyższemi mogły lokalne związki rolnicze rozporządzać na powyższe cele już to

zupełnie dowolnie, już to związane były co do całej sumy lub co do części subwencyi pewnymi warunkami. I tak w powiatach Jarosław, Łańcut, Stanisławów, Stary Sambor i Turka przeznaczone były te subwencye powiatowe na utrzymywanie stacyj buhajów, w powiecie bobreckim na zakupno buhajów gminnych w porozumieniu z Komisyami licencyonującemi i na subwencyonowanie buhajów włościańskich licencyonowanych. To ostatnie przeznaczenie miały także subwencye w powiatach Jasło, Kamionka i Sambor. W powiecie jasielskim miała służyć subwencya powiatowa także na zakupno bydła a w powiecie wadowickim na premie dla bydła. W innych także powiatach, w których wydatek powyższy funduszu powiatowego nie miał charakteru formalnej subwencyi na cele hodowli bydła dla odnośnego lokalnego organu Towarzystwa rolniczego czy gospodarskiego, posługiwał się Wydział powiatowy jużto tymi ostatnimi organami jużto Komisyami licencyonującemi w zużytkowaniu przeznaczonego na te cele kredytu. Wymienione wyżej kwoty użyły w całości lub w części względnie przeznaczyły w przyszłości

na wystawy bydła włościańskiego powiaty: Brzozów, Dobromil i Krosno,

na premiowanie bydła włościańskiego powiaty: Myślenice i Tarnów,

na częściowe pokrycie kosztów założenia obór zarodowych gminnych powiaty: Brzeżany, Buczacz, Kołomyja, Śniatyn, Stanisławów, Tłumacz i Żydaczów (drugą połowę kosztów pokrył komitet Towarzystwa gospodarskiego),

na kursa weterynarsko-hodowlane powiaty: Tarnopol, Zaleszczyki i Zbaraż.

Wymienione wyżej środki podniesienia hodowli bydła należą do tej grupy czynności, które przypadają z reguły w udziale Towarzystwom rolniczym.

Bardziej bezpośredni związek z wykonaniem ustawy hodowlanej i ułatwieniem jej wykonania przez gminy mają wydatki powiatów na następujące cele:

na premie dla właścicieli licencyonowanych buhajów w powiatach: Droho bycz, Gorlice, Grybów (także na paszę), Limanowa, Lwów, Mościska, Nowy Targ, Pilzno, Przemyślany, Rohatyn, Rzeszów, Skałat, Tarnopol, Żółkiew i Żydaczów,

na subwencye dla utrzymujących buhaje licencyonowane w powiatach: Bohorodczany, Brzesko, Dąbrowa, Drohobycz, Jaworów, Kołomyja, Kosów, Kraków, Przemyśl, Rohatyn i Rudki,

na zakupno buhajów gminnych i powiatowych i na koszta utrzymania tych ostatnich buhajów w powiatach: Buczacz, Dobromil, Drohobycz, Gorlice, Kosów (także koszta leczenia), Nowy Sącz, Przemyśl, Rohatyn, Sokal, Stryj (spłata pożyczki na ten cel z krajowego funduszu hodowlanego), Trembowla i Złoczów (prócz zakupna buhajów i koszt odlatowania krów włościańskich),

na pożyczki bezprocentowe dla gmin na zakupno buhajów gminnych w powiatach: Czortków, Gródek, Nowy Targ, Turka i Zaleszczyki,

na spłatę pożyczek na powyższy cel w krajowym funduszu hodowlanym zaciągniętych w powiatach: Kamionka, Sokal i Stryj.

Samoistne, oddzielnie administrowane i kapitalizujące się powiatowe fundusze hodowlane miały z końcem r. 1905 z wymienionymi niżej zapasami następujące powiaty:

Bóbrka	. . .	1453 K	11 gr
Bochnia	. . .	177 „	— „
Brzeżany	. . .	6505 „	20 „
Buczacz	. . .	1740 „	23 „
Czortków	. . .	2488 „	55 „
Gródek	. . .	1705 „	06 „
Horodenka	. . .	1602 „	41 „
Łańcut w wysokości nie podanej.			
Podhajce	. . .	222 „	— „
Sambor	. . .	1987 „	16 „
Trembowla	. . .	1800 „	— „
Turka	. . .	1800 „	— „
Wieliczka	. . .	1513 „	— „

Fundusze te powstały z zaoszczędzonych subwencyj na cele hodowli, z grzywien za przekroczenia ustawy hodowlanej i z oprocentowania powyższych kwot.

Drugą grupę wydatków funduszów powiatowych na hodowlę bydła stanowią koszta Komisyj licencyonujących, mianowicie koszta podróży i dyety

członków tych Komisyj, mianowanych przez Wydziały powiatowe i Oddziały Towarzystw gospodarskich względnie okręgowe Towarzystwa rolnicze.

Wydatki powyższe wynosiły

w r.	1903	12.650 K 93 gr
„ „	1904	14.762 „ 53 „
„ „	1905	16.687 „ 89 „

Dochody funduszów powiatowych z akcyą hodowlaną związane polegały na grzywnach za przekroczenia ustawy hodowlanej, wpływających w myśl ustawy do funduszu powiatowego.

Dochód powiatów z tego źródła przedstawia się następująco:

w r.	1903	1.846 K 71 gr
„ „	1904	2.633 „ 31 „
„ „	1905	3.143 „ 57 „

W poszczególnych powiatach następujące były wydatki na Komisye licencyonujące i dochody z grzywien za przekroczenia ustawy hodowlanej:

Liczba porz.	Powiat	Wydatki na Komisye licencyonujące w r.						Dochód z grzywien hodowlanych w r.					
		1903		1904		1905		1903		1904		1905	
		K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.
1	Biała	213	—	296	—	261	43	39	—	96	95	98	—
2	Bóbrka	60	42	44	18	101	04	—	—	29	—	—	—
3	Bochnia	302	01	267	89	280	29	8	—	14	—	2	—
4	Bohorodczany	183	34	215	72	176	—	41	—	36	—	50	—
5	Borszczów	—	—	78	07	61	49	—	—	—	—	4	—
6	Brody	204	72	241	08	643	32	22	—	7	—	—	—
7	Brzesko	bezpłatnie						93	—	120	80	247	—
8	Brzeżany	285	54	106	85	204	36	—	—	10	—	50	—
9	Brzozów	bezpłatnie						—	—	—	—	—	—
10	Buczacz	212	65	178	77	202	88	69	—	35	—	29	—
11	Chrzanów	309	98	343	78	304	80	103	—	103	—	110	—
12	Cieszanów	—	—	—	—	174	91	—	—	—	—	4	—
13	Czortków	—	—	61	30	—	—	9	—	11	—	24	—
14	Dąbrowa	113	90	166	57	163	76	—	—	—	—	—	—
15	Dobromil	75	07	—	—	105	24	—	—	—	—	—	—
16	Dolina	76	12	431	60	365	08	17	—	154	—	15	—
17	Drohobycz	240	90	522	47	1339	49	46	—	92	—	70	—
18	Gorlice	309	47	333	81	413	96	53	—	99	—	15	—
19	Gródek	209	46	217	76	257	73	10	—	54	—	96	—
20	Grybów	113	—	73	-	73	—	20	—	25	—	8	—
21	Horodenka	—	—	—	—	—	—	8	—	35	—	—	—
22	Husiatyn	—	—	—	—	—	—	92	—	60	—	53	—
23	Jarosław (cyfry przeciętne)	367	83	367	83	367	83	8	—	14	50	5	—
24	Jasło	139	18	146	12	157	54	76	88	48	—	34	—
25	Jaworów	114	14	40	—	115	96	83	—	39	—	33	—
26	Kałusz	334	40	436	26	388	—	—	—	—	—	—	—
27	Kamionka	72	68	120	81	118	72	26	—	8	—	24	—
28	Kolbuszowa	—	—	64	46	145	—	—	—	6	—	34	—
29	Kołomyja	—	—	—	—	—	—	36	-	22	—	87	—
30	Kosów	191	77	285	10	330	40	6	—	—	—	—	—
31	Kraków	85	48	330	38	121	48	53	—	2	—	45	93
32	Krosno	16	80	—	—	46	90	53	—	32	—	10	—
33	Limanowa	259	55	—	—	207	09	14	—	72	50	22	—
34	Lisko	358	17	124	90	204	07	41	—	27	—	10	—
35	Lwów	561	12	543	25	367	77	19	—	71	—	209	—
36	Łańcut	160	81	205	67	264	19	32	-	26	—	35	—

Liczba porz.	Powiat	Wydatki na Komisye licencyonujące						Dochód z grzywien hodowlanych					
		1903		1904		1905		1903		1904		1905	
		K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.	K	g.
37	Mielec	68	17	52	88	68	49	14	—	57	20	145	40
38	Mościska	516	93	447	18	511	09	—		—	—	—	—
39	Myślenice	266	23	129	80	197	—	—	—	—	—	—	—
40	Nadwórna	118	04	124	22	119	72	9	—	18	—	1	—
41	Nisko	bezpłatnie						5		—	—	2	—
42	Nowy Sącz	419	48	400	—	400	66	3	—	30	—	63	—
43	Nowy Targ	606	62	787	75	766	78	31		60	—	32	—
44	Pilzno	361	14	244	92	370	08	47	50	70	—	94	
45	Podhajce	149	84	115	25	168	29	(cyfry przeciętne) 18	50	18	50	18	50
46	Przemyśl	bezpłatnie						3	—	54	88	84	
47	Przemyślany	250	32	123	86	59	37	„ 21	33	21	33	21	33
48	Rawa	115	22	39	82	46	51	—		—	—	44	—
49	Rohatyn	544	14	590	16	636	42	45	—	34	—	28	—
50	Ropczyce	36	—	—	—	65	20	24	—	57	—	26	—
51	Rudki	48	68	69	64	51	24	34	—	—	—	100	—
52	Rzeszów	34	17	131	86	74	92	„ 15	33	15	33	15	33
53	Sambor	171	73	116	04	149	45	12	—	62	—	54	—
54	Sanok	234	83	219	44	233	69	—	—	—	—	24	
55	Skałat	—	—	28	30	49	52	—	—	14		11	—
56	Śniatyn	12	64	31	—	51	48	16	—	40	—	13	—
57	Sokal	70	47	76	47	100	05	—	—	—	—	—	
58	Stanisławów	67	18	126	21	223	20	51	22	43	—	32	—
59	Stary Sambor	204	99	232	83	235	86	—	—	—	—	—	
60	Stryj	282	15	403	14	378	73	26	—	26	—	71	—
61	Tarnobrzeg	286	87	282	54	338	47	124	—	149	—	219	—
62	Tarnopol	384	04	283	09	417	96	55	95	54	52	83	—
63	Tarnów	198	74	191	47	135	99	—	—	—		40	
64	Tłumacz	87	40	97	50	50	—	46	—	88		35	—
65	Trembowla	46	77	77	34	55	68	—	—	—	—	9	—
66	Turka	80	06	412	67	539	17	—	—	—	—	2	—
67	Wadowice	24	32	795	64	501	30	20	—	71	—	14	—
68	Wieliczka	535	38	589	84	545	62	18	—	58	80	42	08
69	Zaleszczyki	215	20	146	—	290	52	—	—	—	—	—	—
70	Zbaraż	49	72	51	72	91	80	42	—	53	—	67	
71	Złoczów	450	55	544	52	278	13	57	—	117	—	207	—
72	Żółkiew	—	—	200	—	252	33	—	—	—	—	24	—
73	Żydaczów	143	40	126	01	138	24	30	—	11	—	60	—
74	Żywiec	—	—	129	82	132	—	—	—	—	—	—	—

Tylko w trzeciej części powiatów stanowią koszta Komisyj licencyonujących osobną, stałą rubrykę w budżetach funduszów powiatowych. W dwóch trzecich ogólnej liczby powiatów pokrywa się powyższe koszta z kredytu przeznaczonego jużto na ogólne koszta komisyjne (w 11 powiatach), jużto na hodowlę bydła (w 15 powiatach), jużto na wydatki nieprzewidziane i z funduszu dyspozycyjnego.

Podobnie jak wydatek kraju mają także wydatki powiatów na Komisye licencyonujące wybitną i zupełnie naturalną tendencyę do wzrostu. W przeciągu 3 lat 1903—1905 wzrosły ogółem o 32%. Równocześnie wszakże wzrosła ofiarność powiatów na ogólne cele hodowli bydła tj. na środki bezpośrednio do podniesienia tej hodowli wiodące o 70%. Wskutek tego też wynosiły wydatki wszystkich powiatów w kraju na Komisye licencyonujące

w r. 1903 31·7%
„ „ 1904 30·1%
„ „ 1905 26·5%

ogółu wydatków powiatów na hodowlę bydła.

Poszczególne powiaty przedstawiają pod tym względem bardzo rozmaite stosunki. Obok powiatów, w których wydatki na koszta Komisyj licencyonujących wyczerpują cały wogóle wydatek funduszu powiatowego na hodowlę bydła, nie brak powiatów, w których wprost odwrotny panuje stosunek, w których koszta Komisyj dzięki obywatelskiej ofiarności ich członków nie ciążą wcale na funduszu powiatowym, wskutek tego też cały wydatek odnośnego powiatu na hodowlę bydła przeznaczony obracany bywa na środki do podniesienia tej hodowli wprost prowadzące. Odróżnić wszakże należy ściśle od tych ostatnich powiatów te wyjątkowe powiaty, które w zamknięciach rachunkowych nie wykazały również wydatków na Komisye licencyonujące, ale nie wykazały dlatego, że w powiatach tych licencyonowania albo wcale się nie odbyły albo odbyły się wprawdzie, ale w nieobecności członków Komisyj, przez lokalne związki mianowanych.

Kończąc więc niniejsze sprawozdanie może Wydział krajowy stwierdzić znaczny postęp także i na polu ofiarności i zrozumienia ze strony powiatów znaczenia i doniosłości akcyi hodowlanej.

Postęp ten zaznacza się nietylko w wydatkach ale i w dochodach funduszów powiatowych. Ochrona hodowli przed rozpłodnikami złymi pozostawia wprawdzie zawsze jeszcze bardzo wiele do życzenia, z każdym rokiem wszakże przybiera ta strona akcyi hodowlanej na intenzywności, czego dowodem wzrost dochodu z grzywien w przeciągu ostatnich trzech lat 1903—1905 o 67%. Cyfry te dowodzą, że pod wpływem okólników c. k. Namiestnictwa z r. 1904 i r. 1905, w interesie hodowli krajowej wydanych, c. k. Starostwa pilniejszą zwracają uwagę na ściganie i karanie przekroczeń ustawy hodowlanej. Ze wszystkich wszakże niemal stron kraju dochodzą równocześnie skargi na to, że c. k. Starostwa karzą zbyt łagodnie a c. k. żandarmerya za mało zajmuje się ściganiem tych przekroczeń. Pod tym względem jest więc zawsze jeszcze wiele do zrobienia. Tak przed władzami rządowemi jak autonomicznemi otwarte jest bardzo szerokie, w wielu okolicach dotąd nietknięte a nigdzie dostatecznie nie wyzyskane pole do rozwinięcia energicznej działalności dla ochrony krajowej hodowli a zarazem dla urzeczywistnienia przewodniej myśli ustawy, która dąży do przerzucenia ciężaru wydatków z wykonaniem jej połączonych na tych, którzy ją przekraczają, a tem samem paraliżują i kwestyonują osiągnięcie celu przez nią zamierzonego.

Na podstawie powyższego sprawozdania przedkłada Wydział krajowy następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w roku 1905.
2. Sejm postanawia powiększenie stałego funduszu hodowlanego do kwoty 150.000 K w pięciu ratach rocznych od roku 1907—1911 po 10.000 K.
3. Sejm wstawia na cel powyższy 10.000 K tytułem pierwszej raty do rubryki X. budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1907.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 118.870/1906.

Sprawozdanie rachunkowe

Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego z użycia subwencyj kraju i państwa na podniesienie hodowli bydła za rok 1905.

L. porz.	Przychód	K	gr.	K	gr.
1	Reszta kasowa z roku 1904	—	—	17.890	40
2	Subwencye:				
	a) na cele ogólne:				
	państwowa	66.500	—		
	krajowa	50.000	—	116.500	—
	b) na utrzymanie instruktora	—	—	4.000	—
	c) „ „ weterynarza	—	—	2.400	—
	d) reszta subwencyi państwowej za r. 1904	—	—	4.000	—
3	Ze sprzedaży bydła z obór zarodowych pełnej i pół krwi	—	—	4.037	17
4	Ze sprzedaży buhajów z obór zarodowych gminnych	—	—	1.666	—
5	Ze sprzedaży buhajów ze stacyj subwencyjnych	—	—	28.158	19
6	Zwroty kosztów szczepienia bydła tuberkuliną w oborach zarodowych	—	—	1.179	41
7	Zwroty za księgi rodowodowe dla obór zarodowych	—	—	38	50
8	Zwrot za przewóz buhaja	—	—	25	80
	Suma przychodu . .	—	—	179.895	47

L. porz.	Rozchód	K	gr.	K	gr.
1	Dalsze zakładanie i uzupełnianie subwencyjnych obór zarodowych:				
	a) pełnej krwi	24.105	93		
	b) pół krwi.	5.220	17	29.326	10
2	Dalsze uszlachetnianie bydła nizinnego rasy krajowej.	—	—	589	76
3	Dalsze zakładanie i uzupełnianie zarodowych obór gminnych.	—	—	19.098	71
4	Stacye buhajów dla krów włościańskich:				
	a) zakupno i sprowadzenie buhajów . .	52.831	60		
	b) utrzymanie buhajów	32.836	—	85.667	60
5	Wychów młodzieży na połoninach . . .	—	—	1.821	36
6	Melioracya połonin w Mikuliczynie . . .	—	—	600	—
7	Premiowanie bydła włościańskiego . . .	—	—	1.708	56
8	Premiowanie wzorowych stajen włościańskich.	—	—	200	—
9	Koszta szczepienia bydła tuberkuliną . .	—	—	1.069	46
10	Koszta badania stosunków hodowlanych .	—	—	341	40
11	Instruktor hodowli:				
	a) płaca.	4.000	—		
	b) koszta podróży	474	70	4.474	70
12	Weterynarz:				
	a) płaca	2.400	—		
	b) część kosztów komisyjnych	120	72	2.520	72
13	Koszta kontroli i administracyi:				
	a) płace, dyurna i remuneracye . . .	10.450	60		
	b) najem, opał i oświetlenie lokalu . .	1.168	20		
	c) koszta komisyjne inspektorów . . .	2.827	—		
	d) druki, porto, koszta kancelaryjne . .	1.157	10	15.602	90
14	Wydatki różne	—	—	294	01
	Suma rozchodu . .	—	—	163.315	28
	Reszta kasowa z końcem roku 1905 . . .	—	—	16.580	19
	Zgodnie z przychodem . .	—	—	179.895	47

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 118.870/1906.

Sprawozdanie rachunkowe

Komitetu c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego z użycia subwencyj kraju i państwa na podniesienie chowu bydła za rok 1905.

		Dochód		Rozchód	
		K	gr.	K	gr.
1	Pozostałość kasowa z roku 1904	15.368	85		
2	Zasiłek państwowy	33.500	—		
3	„ „ na premie na budowę wzorowych stajen	2.000	—		
4	Zasiłek krajowy	25 000	—		
5	„ „ i państwowy na instruktora hodowli	4.000	—		
6	Zasiłek państwowy i krajowy na utrzymanie weterynarza	2.400	—		
7	Za sprzedane buhaje z obór prywatnych ras zagranicznych	3.087	44		
8	Za sprzedane buhaje z obór prywatnych czerwonego bydła polskiego	140	—		
9	Zaległości.	2.471	64		
10	Za sprzedane sztuki z obór zarodowych rasy czerwonej polskiej	603	60		
11	Za sprzedane sztuki z obór zarodowych ras zagranicznych	850	—		
12	Zwroty za ukompletowane obory zarodowe ras zagranicznych	656	12		
13	Zwroty za ukompletowanie obory czerwonego bydła polskiego	1.255	84		
14	Różne zwroty stron	2.254	04		
15	Kompletowanie obór zarodowych czerwonego bydła polskiego			1.686	06
16	Ukompletowanie obory w Przecławiu . .			1.602	—
	Do przeniesienia . . .	93.597	53	3.288	06

		Dochód		Rozchód	
		K	gr.	K	gr.
	Z przeniesienia . . .	93 597	53	3 288	06
17	Kompletowanie obór zarodowych ras zagranicznych.			3.258	71
18	Zakupno materyału rozpłodowego ras zagranicznych.			13 238	38
19	Zakupno buhai do obór prywatnych ras zagranicznych.			6.660	—
20	Subwencya hodowlana dla Tow. rolniczych okręgowych.			24.406	—
21	Premiowanie bydła włościańskiego . . .			9.000	—
22	Zasiłek dla Związków hodowlanych włościańskich			3.000	—
23	Zasiłek dla Związku hodowców bydła nizinnego			2.000	—
24	Wydatki weterynaryjne			1.727	73
25	Asekuracya obór zarodowych			237	73
26	Płace urzędników			5.380	—
27	Koszta podróży i delegacyi			4.027	06
28	Udział w ogólnych kosztach administracyjnych			5.352	—
29	Zakupno aparatów Gerbera			19	68
30	Drobne wydatki.			268	77
31	Koszta wyjazdu Komisyi do Fryzyi, dla zakupna materyału			1.615	42
32	Premie na wzorowe stajnie			24	60
33	Wydawnictwo broszury o żywieniu bydła .			496	—
	Saldo z dniem 31. grudnia 1905 roku .			9.597	39
		93.597	53	93.597	53

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału krajowego do LW. 118.870/1906.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

K. k. Ackerbauministerium.

Wien, am 13. März 1906.

1226/43.

An die k. k. Statthalterei in Lemberg.

Über den Bericht von 8. Jänner 1906 Zl. IX. 61/4, wird über die vom Landesausschusse gebilligten Aktionsprogramme der k. k. Landwirtschaftsgesellschaften in Lemberg und Krakau für die im Jahre 1906 mit Hilfe der Staats- und Landessubventionen durchzuführenden Massnahmen zur Hebung der Rindviehzucht in Galizien der k. k. Statthalterei nachstehendes eröffnet: In den direkt anher gerichteten Eingaben der beiden Landwirtschaftsgesellschaften vom 24. Oktober 1905, Zl. 4214, wird im Hinblicke auf die Notwendigkeit einer ausgiebigeren Fleischproduktion um die Bewilligung einer jährlichen Staatssubvention von 60.000 K zur Förderung der Fleischproduktion gebeten. Das Ackerbauministerium ist diesem Wunsche dadurch entgegengekommen, dass es in der Voraussetzung eines höheren Landesbeitrages und im Hinblicke auf die geplannte Aktion zur Vemehrung der Fleischproduktion eine Erhöhung der allgemeinen Rindviehzucht-Subvention um 60 000 K, also für 1906 einen Betrag von 160.000 K bewilligt hat. Die mit dem eingangs erwähnten Berichte vorgelegten Aktionsprogramme und Verwendungsvorschläge der beiden Landwirtschaftsgesellschaften nehmen wohl eine Erweiterung der bisherigen Massnahmen zur Hebung der Rindviehzucht in Aussicht, erwähnen aber nichts von einer intensiveren Aktion zur Hebung der Fleischproduktion, für welche doch zunächst die Erhöhung der Subvention bewilligt wurde. Die bisherigen Massnahmen haben in der Hauptsache die qualitative Hebung der Rindviezucht im Auge, die quantitative Hebung der Viehzucht, wieselbe namentlich in einer gesteigerten Ochsenzucht und Ochsenhaltung zum Ausdruck kommen würde, ist bisher nur wenig beachtet worden; im volkswirtschaftlichen Sinne ist es aber von höchster Bedeutung, die Entwicklung der Viehzucht in beiden Richtungen, in Bezug auf Qualität und Quantität gleichmässig zu fördern. Es ist das besonders im jetzigen Zeitpunkte sehr wichtig, wo die Notwendigkeit einer ausgiebigeren Fleischproduktion so gebieterisch zur Geltung kommt, wie schon beide Gesellschaften in ihrer ersten Eingabe so richtig hervorgehoben haben. Der Staat hat zweiffellos ein grosses Interesse an einem volkswirtschaftlich richtigen Gleichgewichte zwischen Fleischproduktion und Fleischbedarf, es hiesse die Bedeutung einer geregelten Volksernährung verkennen, wenn mann mit Hilfe der Subventionen einseitig nur auf Verbesserung der Viehqualität hinarbeiten, aber die für die Deckung des Fleischbedarfes zunächst in Betracht kommende Viehquantität ausser Acht lassen würde. Dass in dieser Hinsicht in Galizien vielleicht etwas zu einseitig vorgegangen worden ist, kann aus einem Blicke in die Viehstandsverhältnitnisse der Zähljahre 1880, 1890 und 1900 geschlossen werden. Hiernach ist der Anteil der (über 1 Jahr alten) Ochsen an dem jeweiligen Rinderbestande des Landes stetig gesunken von 444.000 Stück im Jahre 1880 auf 268.000 Stück im Jahre 1900; die Verminderung der Ochsen bebrägt also in diesen 20 Jahren 176.000 Stück — 39·6%. Es lässt sich wohl nicht bezweifeln, dass ein so gewaltiger Ausfall der Ochsenproduktion besonders auch auf dem Gebiete der Approviesinierung Wiens

fühlbar wird, und zwar umsomehr, als für die Fleischversorgung Wiens eigentlich als hauptsächlichstes Fleischtier vorwiegend nur der Ochse in Betracht kommt. Wenn auch der Gesammtrinderbestand Galiziens in derselben Zeit um 21% zugenommen hat, so darf doch nicht übersehen werden, dass diese Zunahme vorwiegend auf die Kathegorien Kühe (um 352.000 Stück mehr) und Jungvieh unter 1 Jahr (um 289.000 Stück mehr) also nicht auf Tierkategorien entfällt, welche vornehmlich der Fleischproduktion dienen. Die Vermehrung der Fleischtiere, d. i. der Ochsen ist daher ein Gebot der Notwendigkeit.

Angesichts der dargelegten bedeutenden und, wie es scheint, noch in Zunahme begriffenen Verminderung des galizischen Ochsenbestandes und der erhöhten Bedeutung, welche die Ochsenproduktion für die in ein akutes Stadium eingetretene Fleischfrage zweiffellos besitzt, erscheint ein eingehenderes Studium dieser Angelegenheit sehr am Platze und es ist naheliegend, dass der Staat anlässlich der ausgiebigeren Subventionierung der Rindviehzucht Galiziens auch darauf Bedacht nehme den quantitativen Effect der Viehwirtschaft zu steigern, d. h. auf die quantitative Förderung der galizischen Viehzucht einen unterstützenden Einfluss zu nehmen. Das Ackerbauministerium hat es daher auch lebhaft begrüsst, dass die beiden landwirtschaftlichen Hauptkörperschaften des Landes in ihrer ersten Eingabe der Frage der vermehrten Fleischproduktion näher getreten sind und würde einen besonderen Wert darauf legen, dass dieses Ziel dauernd im Auge behalten werde. Est ist sonach den k. k. Landwirtschaftsgesellschaften in Lemberg und Krakau unter Mitteilung der vorstehenden Ausführungen in Erledigung der vorgelegten Verwendungsvorschläge zu eröffnen, dass das Ackerbauministerium wohl den geplanten Massnahmen zur qualitativen Hebung der Rindviezucht zustimmt, jedoch auch gewärtigt, dass der quantitativen Hebung der bäuerlichen Rindviezucht, namentlich durch Vermehrung der Ochsenzucht und Ochsenhaltung sowie der hiezu erforderlichen Steigerung der Futterproduktion durch ausgiebige Verbesserungen der Weidewirtschaft, rationelle Wiesenpflege und intensiveren Futterbau im bäuerlichen Betriebe eine erhöhte Aufmerksamkeit zugewendet werde. Die beiden k. k. Landwirtschaftsgesesellschaften wären einzuladen, die vorstehend skizzierten Aufgaben eingehend zu erörtern und über die zu ihrer Lösung als zweckmässig erachteten Massnahmen anher zu berichten. Die Beilagen, von welchen die ins Ackerbauministerium gehörigen seinerzeit wieder vorzulegen sind, folgen zurück. Von diesem Erlasse ist auch der Landesausschuss in die Kenntniss zu setzen.

Der k. k. Ackerbauminister:

F. Buquoy, m. p.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 118.870/1906.

Odpis

pisma Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego do c. k. Ministerstwa rolnictwa w Wiedniu.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

L. 2.697/1906.
1.

C. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 13. marca b. r. L. 1.226/43 udzielonym w odpisie pismem Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 2. kwietnia 1906 l. $\frac{IX.}{1}$ 61/5, godząc się na środki zmierzające do poprawy ras bydła rogatego w kraju, przedstawione w piśmie tutejszem z 24. października 1905 L. 4.814, wyraziło życzenie, by na przyszłość zwracano także uwagę na zwiększenie ilości bydła opasowego, w szczególności na pomnożenie ilości wołów, których liczba według obliczeń z roku 1880 i 1900 spadła z 444.000 sztuk na 268.000 sztuk, t. j. zmniejszyła się w ciągu 20 lat o 176.000 sztuk = 39·6%.

Towarzystwo gospodarskie uważa za wskazane przedewszystkiem zaznaczyć, że w chwili rozpoczęcia akcyi do podniesienia hodowli bydła był w kraju zupełny brak materyału rozpłodowego. To też w pierwszym rzędzie w tym kierunku musiano działać i starać się o pomnożenie materyału zdatnego do chowu, a pomnażając go, tem samem działano nie tylko w kierunku podniesienia hodowli bydła co do jakości, ale i co do ilości. Musiano tak działać, bo byłoby co najmniej niewłaściwem popierać i rozmnażać materyał niezdatny, nieodpowiedni.

Zacytowane w naprowadzonym reskrypcie daty statystyczne z roku 1880 do 1900 dały Komitetowi powód do bliższego zastanowienia się w tym kierunku i porównania stanu hodowli bydła rogatego, stosunków gospodarskich, handlowych i weterynarno policyjnych, panujących w r. 1880 i 1900.

Otóż dochodzenia te okazały, że cyfry cytowane nie dają dokładnego poglądu na rozwój naszej hodowli, a zwłaszcza w kierunku opasu, a nawet do mylnych wprost doprowadzają konkluzyi.

W roku 1880 nie było jeszcze zupełnego zakazu sprowadzania bydła rogatego z Rosyi i Rumunii. To też w kraju nie dążono do wychowu wołów, lecz sprowadzano je całemi stadami z Rosyi i Rumunii, gdzie tanio były do nabycia i używano ich do robót rolnych, a następnie do opasu.

Bardzo dużo więc wołów figurujących w statystyce z 1880 r. nie było galicyjskim produktem, ale zagranicznym. Natomiast w roku 1900 granice rosyjska i rumuńska były dla bydła zupełnie zamknięte — stąd w wykazie 1900 r. znalazły się tylko woły w kraju rzeczywiście wyprodukowane. I te woły jednak co do ilości i jakości mięsa nie mogą iść w porównanie z dzisiejszymi wołami poprawnymi zarówno w większych jak i mniejszych gospodarstwach.

Nadto stosunki gospodarskie zmieniły się bardzo w ostatnich 20 latach

Dziś wobec drogości i trudności dostania robotnika, wobec postępu na polu techniki gospodarskiej, do robót rolnych używa się albo koni, albo maszyn parowych, benzynowych etc.

W roku 1900 ceny bydła rogatego, w szczególności wołów, były stosunkowo nie wysokie, więc ich mniej opasano, do czego przyczyniło się i dziś się przyczynia złe traktowanie na targowicy wiedeńskiej wołów galicyjskich, za które tylko dlatego, że pochodzą z Galicyi, płaci się na targu wiedeńskim z reguły niższą cenę.

Mimo to i mimo statystycznie wykazanego zmniejszenia się ilości wołów, Galicya obecnie produkuje nie tylko nie mniej, ale stanowczo więcej mięsa niż przed laty 20, za czem przemawia znaczne zwiększenie się ilości krów i jałownika, oraz wydatny eksport cielęciny.

Do pomnożenia się liczby krów przyczynił się niewątpliwie wzrost i rozwój miast i miasteczek, ponieważ wskutek tego wzrosło zapotrzebowanie nabiału, wobec czego

w okolicach podmiejskich gospodarstwa mleczne rentują się najlepiej, a produkcya wołów się nie opłaca.

Przytaczając powyższe okoliczności, Komitet nie zapoznaje potrzeby żywej akcyi w celu podniesienia produkcyi mięsa, owszem, uznawał ją zawsze, a obecnie wobec znaczniejszego zapotrzebowania i podniesienia się cen mięsa, uznaje ją tem więcej — i nie ustając w dotychczasowem dążeniu do podniesienia hodowli bydła rogatego pod względem jakościowym — co przyczynia się także do zwiększenia ilości mięsa — Komitet i starał się i starać się będzie o podniesienie hodowli bydła także pod względem ilościowym, a zwłaszcza co do zwiększenia produkcyi mięsa. Zauważyć musimy, że działalność Komitetu w tym względzie była tak wydatną, że spotykała się nawet z krytyką tak słowem jak i pismem swych członków, że kierunek opasowy o wiele więcej niż mleczny przez Towarzystwo gospodarskie bywa popieranym.

Komitet podziela też w zupełności zdanie c. k. Ministerstwa rolnictwa, że do osiągnięcia tego celu dążyć należy przez zwiększenie wychowu i trzymanie więcej wołów, przez znaczniejszą produkcyę paszy potrzebnej do tego, co znowu pociąga za sobą potrzebę ulepszenia gospodarstw pastwiskowych, racyonalnej uprawy łąk i w ogóle uprawy roślin, dających dużo i dobrej paszy.

Sprawy tej Komitet nigdy nie spuszczał z oka, owszem od szeregu lat rozwija w miarę środków coraz intenzywniejszą działalność, zwłaszcza co do gospodarstw włościańskich, rozdając bezpłatnie lub po bardzo przystępnych cenach nasiona traw pastewnych, a również ułatwiając nabycie dobrych i odpowiednich nasion i nawozów sztucznych, pouczając ludność rolniczą przez swych delegatów o sposobach i korzyściach racyonalnej uprawy łąk, pól, pastwisk, zbieraniu, przygotowaniu i przechowywaniu paszy, melioracyach pól, łąk, pastwisk, kulturze torfowisk, przeprowadzając melioracye i uprawę połonin wynajętych w Zielonej, Mikuliczynie, subwencyonując poprawę pastwisk, kulturę torfowisk, należycie zbudowane stajnie i t. d.

Aby zwiększyć wydajność pastwisk gminnych zaniedbanych, Wydział krajowy poruszył myśl zmiany ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 r. Dz. u. kr. Nr. 19, o ile się tyczy dobra gminnego, a to w tym celu, by je można kultywować. Sprawa ta jest w toku i skoro zostanie pomyślnie załatwioną, niewątpliwie przyniesie wybitne korzyści. O ile środki będą starczyć, o pomnożenie których Komitet ponownie prosi, akcya będzie dalej prowadzoną z całą gorliwością we wskazanym kierunku, a nadto Komitet zaznacza, że w okolicach mających warunki do produkcyi mięsa, znacznie pomnaża obecnie stacye buhajów stacyjnych, kwalifikujących się do podniesienia u potomstwa wydatności mięsa, oraz w tym samym celu zakłada obory zarodowe włościańskie. C. k. Towarzystwo gospodarskie zamierza premiować w znaczniejszej mierze woły, urządzać coraz liczniejsze pouczenia po wsiach, ewentualnie w stosowny sposób. n. p. przez subwencyowanie racyonalnie prowadzonych gospodarstw włościańskich, zwłaszcza co do uprawy roślin pastewnych i hodowli bydła — zachęcać i pouczać włościan dalej przez stosowne kontrole postępu opasu i udzielanie wskazówek o żywieniu etc. zwierząt, dążyć do wspomnianego celu.

Ponieważ w okolicach górskich włościanie mają dostatek pastwisk i mogą przez lato o wiele więcej wypaść bydła, niżeli są w stanie przezimować i ponieważ nie mają warunków do opasania bydła, które natomiast są tam, gdzie jest gleba urodzajna, zwłaszcza tam, gdzie są liczne gorzelnie — jest staraniem Komitetu ten naturalny podział w produkcyi mięsa uwzględniać i w okolicach górskich podnieść wychów bydła gotowego do opasu, a okolicom opasowym ułatwiać nabycie takiego bydła.

W okolicach górskich zamierza Komitet rozwijać szczególniejszą akcyę przezimowania bydła, używając do tego środków już wspomnianych.

Jednem słowem Komitet stara się i będzie starał usuwać wszystko to, co tamuje produkcyę bydła zdatnego na opas w szczególności wołów, a popierać usilnie racyonalne dążenie do tego celu i spodziewa się, że c. k. Ministerstwo rolnictwa pomnoży subwencyę coroczną, a nadto we właściwy sposób wpłynie na to, aby bydło gacyjskie traktowano na wiedeńskich targach nie gorzej, jak bydło innej prowincyi.

Również nie wątpi Komitet, że c. Namiestnictwo w granicach ustawowych zapobiegnie nieracyonalnej i nieuzasadnionej wysprzedaży cieląt poprawnych, zwłaszcza włościańskich i uchroni w znacznej mierze materyał hodowlany od lekkomyślnego niszczenia.

Alegat 5. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 118.870/1906.

Odpis

pisma Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego do c. k. Ministerstwa rolnictwa.

L. 2.052. Krakau, den 15. Juni 1906.

Hohes k. k. Ackerbauministerium! In Erledigung des Hohen Rescriptes vom 13. März 1906 Z. 1226/43, welches uns mit dem Rescripte der k. k. Statthalterei in Lemberg vom 2. April 1906 Z. IX. 61/5 mitgeteilt wurde, erlaubt sich der unterzeichnete Centralausschuss der k. k. Landwirtschaftsgesellschaft im Krakau Folgendes mitzuteilen:

Es lässt sich nicht verneinen, dass die sozialen, klimatischen und kulturellen Verhältnisse in Westgalizien, wo der Boden überhaupt und durchschnittlich weniger fruchtbar, die Bevölkerung dichter und Entfernungen von den grösseren Städten geringer sind, wie in dem östlichen Teile des Landes, seit lange her zur Entwickelung und Hebung der Zucht des Milchviehes geführt haben. Der gefertigte Centralausschuss trachtete somit auch die Besserung dieses Viehes sowohl bei den Grossgrundbesitzern, wie auch bei den kleinbauerlichen Besitzern zu erreichen und man kann heuer in dieser Richtung einen erheblichen Fortschritt konstatieren.

In Anerkennug der im oben angeführten Hohen Rescripte angegebenen Gründe hat es jedoch der Centralausschuss nie vernachlässigt, auch auf die quantitative Förderung der Rindviehzucht einen Einfluss auszuüben. Besonders jetzt, wo die Notwendigkeit einer vermehrten Fleischproduktion zur Geltung kommt, beabsichtigt der Centralausschuss die Hebung der Zucht des Bern-Simenthaler-Viehes, als einer Fleischrasse, ausgiebiger zu fördern.

Der Besserung der Zucht dieser Rasse in den für das Gedeihen derselben geeigneten Distrikten, somit vorwiegend in den Gebirgsgegenden und in den einzelnen Teilen mancher Bezirke, wie in den Bezirken Nowy Sącz, Grybów, Jasło, Krosno, Rzeszów, Tarnów, Brzesko, Bochnia, Dębica wurde auch immer Sorge getragen.

Vermittels annerkanter und bewährter Aktionen, durch die Bildung der Stammherden des Rindviehes dieser Rasse, Verteilung der Subwentionsbullen und Bildung der Bullenstationen sowie auch die Prämierungen des bäuerlichen Rindviehes trachtete der Centralausschuss die Zucht dieser Rasse zu fördern, was auch in vielen Gegenden zur erspriesslichen Besserung dieses Viehes beigetragen hat.

Indem der unterzeichnete Centralausschuss die Notwendigkeit der Förderung der Zucht dieser Rasse, als eines Fleischproduzenten anerkennt, wird derselbe zur Mehrung des genannten Viehes durch Verbreitung und ausgiebige Unterstützung der Zucht der Bern-Simmenthaler-Rasse beizutragen suchen.

Zu diesem Zwecke beabsichtigt der Centralausschuss die Zahl der Bern Simmenthaler-Stammherden zu vergrössern, die Anzahl der Stationsbullen dieser Rasse bedeutend zu mehren, wie auch insbesondere die Zucht dieses Viehes in den kleinbäuerlichen Betrieben durch die Bildung der Gemeinde Stammherden kräftig zu unterstützen.

Auf diese Weise wird, den Wünschen des Hohen k .k. Ackerbauministeriums ensprechend, nicht nur die qualitative, sondern auch die quantitative Hebung der gesammten Rindviehzucht in dem, im Thätigkeitsbereiche des unterzeichneten Centralausschusses liegenden, westlichen Teile Galiziens erzielt.

Da für das Gedeihen der Zucht dieser bekanntlich schweren Rasse vor allem die entsprechende Fütterung unentbehrlich ist, so wird der Centralausschuss trachten, einen intensiveren Futterbau in den kleinbäuerlichen Betrieben zu fördern, die Weidewirtschaft zu bessern und der rationellen Wiesenpflege seine Aufmerksamkeit zuzuwenden.

In den letzt genannten Angelegenheiten wirkt der Centralausschuss, wie auch die landwirtschaftlichen Bezirksvereine seit einer Reihe von Jahren, doch sind die hiezu seitens des Hohen k. k. Ackerbauministeriums, wie auch seitens des Landes zur Disposition gestellten Subwentionsmittel zu gering, um mit deren Hilfe grössere Fortschritte erwirken zu können

Der unterzeichnete Centralausschuss erlaubt sich somit die Hoffnung auszusprechen, dass Hohes k. k. Ackerbauministerium ausser der Erhöhung der schon zugesprochenen Subventionsbeiträge zur Hebung der Rindviehzucht, auch eine Vermehrung derjenigen Subsistenzmittel zustimmen wird, welche zur Förderung des Futterbaues im breitesten Sinne des Wortes, somit auch mittelbar zur Besserung der gessammten Rindviehzucht und zur quantitativen Hebung des Viehmaterials erfolgreich beitragen können.

Alegat 6. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 118.870/06.

Akcya tępienia gruźlicy u bydła rogatego w Galicyi w latach 1905 i 1906.

I.

W r. 1905.

W roku 1905 była prowadzoną akcya tępienia gruźlicy u bydła rogatego, w całym kraju, wedle tego samego programu, jakim się kierowano w latach poprzednich i opierała się na metodzie Banga rozpoznawczego szczepienia tuberkuliną, w ścisłym związku z badaniem klinicznem. Dotychczasowe rozmiary i wyniki akcyi, w tym kierunku prowadzonej w latach poprzednich, opisałem w sprawozdaniu za rok 1903, które Wydział krajowy ogłosił drukiem, w książce wydanej w roku 1904, pod tytułem: „Akcya tępienia gruźlicy u bydła w Galicyi, 1899—1903". Jako dalszy ciąg i uzupełnienie tej pracy przedłożyłem sprawozdanie za rok 1904, które Wydział krajowy do swego „sprawozdania z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w r. 1904" dołączył w formie alegatu 3. — Takiem samem uzupełnieniem będzie poniżej zestawione sprawozdanie za rok 1905.

Badania i szczepienia rozpoznawcze na gruźlicę w roku 1905 wykonali:

a) z polecenia Wydziału krajowego, Teofil Sochaniewicz, krajowy nauczyciel weterynaryi, w 28 oborach, złożonych z 1.467 sztuk. Prócz tego dokonał badania 39 sztuk w Zweisimmen w Szwajcaryi, przy zakupnie bydła rozpłodowego przez Komisyę hodowlaną galic. Towarzystwa gospodarskiego, oraz badał i szczepił prywatnie oborę zarodową pełnej krwi Simmenthal w Rátót i Hyerahaza na Węgrzech, złożoną ze 135 sztuk, wskutek zaproszenia go do tej czynności przez właściciela tej obory, Excell. Kolomana Szella. Ogółem zbadał w roku 1905 sztuk 1.641 t. j. o 792 sztuk więcej, jak w roku poprzednim;

b) z polecenia Komitetu c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, zbadał weterynarz, August Krüger w 41 oborach 2.021 sztuk oraz 106 jałówek w 5 partyach, przed wypędzeniem na letnie pastwisko na połoninach. Ogółem zbadał 2.227 sztuk, t. j. o 362 sztuk więcej, jak w r. 1904;

c) wreszcie z polecenia Komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego przeszczepił prof. Dr. Julian Nowak, pełniący obowiązki weterynarza przy temże Towarzystwie, w obrębie Galicyi zachodniej, 14 obór złożonych z 657 sztuk, t. j. o 70 sztuk więcej, jak w roku poprzednim.

W 69 oborach, rozmieszczonych we wschodniej części kraju i pozostających pod opieką c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie zbadano razem 3.594 sztuk, zaś w części zachodniej, staraniem c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego w 14 oborach przeszczepiono 657 sztuk.

Ogółem w ciągu roku 1905 zbadano w całej Galicyi 83 obór, obejmujących 4.145 sztuk.

Ze względu na rasy, podzieliłem te obory na 8 grup:

I.	— 15 obór	pełnej krwi Simmenthal	= 471 sztuk
II.	— 28 „	pół „ „	=1.638 „
III.	— 7 „	pełnej krwi Oldenburg	= 225 „
IV.	— 18 „	pół „ „	= 949 „
V.	— 3 obory	bydła fryzyjskiego pełnej i pół krwi	= 135 „
VI.	— 3 „	„ czerwonego polskiego (krajow.)	= 153 „
VII.	— 8 obór	„ ras mięszanych (krzyżowanych)	= 337 „
VIII.	— 1 obora	pełnej krwi Oberinnthal	= 237 „

Między oborami pełnej krwi Simmenthal zbadano 2 obory szósty raz, 2 obory piąty raz, 2 obory czwarty raz, 2 obory trzeci raz, 2 obory drugi raz, wreszcie 3 obory były badane po raz pierwszy.

W oborach pół krwi Simmenthal zbadano szósty raz 2 obory, piąty — czwarty 1 oborę, trzeci 1 oborę, drugi 4 obory, pierwszy raz 10 obór.

W oborach pełnej krwi Oldenburg były 2 obory badane po raz szósty, zaś 5 obór pierwszy raz.

W oborach pół krwi Oldenburg przeprowadzono badanie w 2 oborach szósty raz, w 1 oborze czwarty, w 1 oborze trzeci, w 4 oborach drugi a w 10 oborach pierwszy raz.

Między oborami bydła fryzyjskiego była 1 obora badaną piąty raz, zaś 2 obory pierwszy raz.

W oborach bydła czerwonego krajowego zbadano 1 oborę piąty raz, 1 oborę trzeci a 1 drugi raz.

Z pomiędzy obór bydła ras mięszanych zbadano 1 oborę czwarty raz, 2 obory drugi raz, wreszcie 5 obór pierwszy raz.

Obora pełnej krwi Oberinnthal była pierwszy raz badaną.

Wyniki dokonanych w r. 1905 badań w oborach zarodowych i prywatnych zestawiłem na dołączonych tablicach przeglądowych, na których uwidoczniłem w cyfrach daty szczegółowe, dotyczące wszystkich obór, w tym roku zbadanych, dzieląc je wedle poszczególnych ras na 8 grup. — Na ostatniej tablicy uwidocznione są cyfrowo ogólne wyniki akcyi tępienia gruźlicy u bydła rogatego w ciągu roku 1905.

Postęp akcyi i jej skutki osiągnięte po koniec roku 1905, w zestawieniu wyników ostatnich z dawniejszymi, opiszę w następnych rozdziałach sprawozdania.

I. Obory pełnej krwi Simmenthal.

W roku 1905 zbadano w 15 oborach pełnej krwi Simmenthal: 14 buhajów, 242 krów, 151 jałówek, 63 buhajków, 1 wołu; razem 471 sztuk.

Z tych uznano za *chore:* 1 buhaja = 7·14%, 19 krów = 7·85%, 9 jałówek = 5·96%, 7 buhajków = 11·11%; razem 36 sztuk = 7·64%, — *podejrzane:* 2 buhaje = 14·28%, 8 krów = 3·30%, 2 jałówki = 1·32%, 2 buhajki = 3·17%; razem 14 sztuk = 2·97%, — *lekko podejrzane:* 1 buhaj = 7·14%, 16 krów = 6·61%, 7 jałówek = 4·63% i 4 buhajki = 6·32%; razem 28 sztuk = 5·94%.

Ogółem z 471 sztuk uznano za dotknięte gruźlicą lub o tę chorobę podejrzane 78 sztuk = 16·55%.

Obora A_1 założona w r. 1904 z materyału zdrowego, sprowadzonego ze Szwajcaryi w ilości 11 sztuk, była umieszczoną w jednej stajni z bydłem miejscowem, między którem, mimo troskliwych zabiegów, nie wytępiono gruźlicy doszczętnie. To też przy pierwszem badaniu tej obory w lutym 1905, t. j. w 6 miesięcy po sprowadzeniu, znaleziono 2 krowy chore = 18·18%. Zarówno te dwie sztuki, jak inne, które razem w tej stajni stały i za chore lub podejrzane uznałem, zostały ściśle odosobnione i w innej stajni umieszczone. Mimo tych zabiegów, powtórne badanie tej obory, w 9 miesięcy później, wykazało wprost spustoszenie wyrządzone w niej przez gruźlicę. Między 18 sztukami znalazłem bowiem 7 krów, 2 jałówki i 4 buhajki chore, razem 13 sztuk = 72·22%. — Poszukiwania i ścisłe dochodzenia naprowadziły na odkrycie właściwego ogniska, które z taką gwałtownością szerzyło zarazę. — Zwróciłem bowiem uwagę na capa, błąkającego się po wszystkich oddziałach stajni i po paszniku a najchętniej przebywającego w oddziale między buhajkami i cieliczkami. Krótka obserwacya i samo badanie kliniczne upewniły mię, że ów cap jest dotknięty we wysokim stopniu rozwiniętą gruźlicą, oraz, że przedewszystkiem on jest owym groźnym roznosicielem zarazy, rozsiewającym zarazki po całej stajni, gdzie go od dłuższego czasu trzymano, z powodu, jak przypuszczam, przesądnego mniemania, jeszcze tu i ówdzie uznawanego, że odrażająca woń, wydawana przez capa, broni wstępu do stajni różnym chorobom zaraźliwym. Sekcya wykonana na zabitym capie wykazała gruźlicę uogólnioną w daleko posuniętym rozwoju i stwierdziła rozpoznanie za życia zrobione.

Obora D, złożona z 1 buhaja, 57 krów, 21 jałówek, 18 buhajków, razem z 97 sztuk, była badaną w kwietniu 1905 szósty raz. W całym stanie bydła znaleziono tylko dwie sztuki *chore* = 2·16% i 3 sztuki *podejrzane* = 3·08%; razem 5 sztuk = 5·14%, podczas gdy przy badaniu poprzedniem wykonanem w październiku 1904 r. było 5 sztuk *chorych* między 100 sztukami badanemi. Zestawienie to wykazuje, że w okresie czasu między oboma badaniami nie zmieniły się liczebne rozmiary gruźlicy, zmalało jednak natężenie tej choroby, co przy bardzo małem rozszerzeniu się tejże pozwala rokować tej oborze w najbliższym czasie zupełne oczyszczenie z gruźlicy.

Obora X., złożona z 1 buhaja, 6 krów, 9 jałówek, 5 buhajków, razem z 21 sztuk, była badaną w listopadzie 1905 roku Badanie to wykryło 5 sztuk *chorych* = 25·81%, podczas gdy przy poprzedniem badaniu w październiku 1904 między 31 sztukami było 6 sztuk *chorych* = 19·35%, 2 sztuki *podejrzanych* = 6·46%; razem 8 sztuk = 25·80%. Zestawienie obu ostatnich wyników badania wskazuje rozmiary gruźlicy w międzyczasie obu badań nie zmniejszyły się, jak przypuszczać można, wskutek niedokładnego przeprowadzenia i zastosowania środków ochronnych zaleconych po badaniu w roku 1904.

Obora H., złożona z 1 buhaja, 20 krów, 15 jałówek, 6 buhajków, razem z 42 sztuk, była badana w grudniu 1905 z wynikiem: 4 sztuki *chore* = 9·52% i 2 sztuki *lekko podejrzane* = 4·76%, razem 6 sztuk = 14·28%. To ostatnie badanie, wykonane w tej oborze 6-ty raz, w porównaniu z poprzedzającem, przeprowadzonem w r. 1904, wykazuje że rozmiary gruźlicy w tej oborze, aczkolwiek niezbyt wielkie, podtrzymują tę chorobę prawie w jednakowem stopniu. — Winy tego powolnego zjawiania się u pojedyńczych sztuk gruźlicy rokrocznie należy szukać w budynkach stajennych, zakażonych silnie przed laty, gdy w nich przebywało bydło we wielkich rozmiarach gruźlicą zarażone.

Obora E., była badaną w marcu 1905 roku piąty raz z rzędu. Między 15 sztukami, w skład tej obory wchodzącemi, znaleziono tylko 1 sztukę *podejrzaną* = 6·66%. Stałe wydatne zmniejszanie się rozmiarów gruźlicy w tej oborze po usunięciu z niej jedynej sztuki podejrzanej, każą wnioskować, że obora ta przy najbliższem badaniu okaże się zupełnie wolną od gruźlicy.

Obora F. Badanie w tej oborze przeprowadzono szósty raz w kwietniu 1905. Między 69 sztukami znaleziono: 4 sztuki *podejrzane* = 5·79% i 10 sztuk *lekko podejrzanych* = 14·49%, razem 14 sztuk = 20·28%. — Obora ta była poprzednio w całości badana w listopadzie 1903 r. Wynik badania wykazał wówczas między 81 sztukami 2 *chore* = 2·46%, 8 *podejrzanych* = 9·87% i 7 *lekko podejrzanych* = 9·87%; razem 18 sztuk = 22·22%, — Zestawienie tych wyników wskazuje; że rozmiary gruźlicy oraz natężenie tejże zmniejszają się powoli.

Obora R., była badana w kwietniu 1905. Między 50 sztukami uznano za *lekko podejrzanego* tylko jednego buhaja, pochodzącego z obcej obory. Gdy obora ta już w r. 1903 została uznaną za zupełnie wolną od gruźlicy, można ją i po ostatniem badaniu za taką uważać.

Obora G., złożona z 16 sztuk, była badaną w kwietniu trzeci raz z wynikiem: 3 sztuki *podejrzane* = 18·75% i 3 sztuki *lekko podejrzane* = 18·75%, razem 6 sztuk = 37·50%. Poprzednie badania w tej oborze przeprowadzono w marcu 1902 r., które wykazałe między 22 sztukami 4 sztuki *chore* = 18·18%; 2 sztuki *podejrzane* = 9·09% i 3 sztuki *lekko podejrzane* = 13·63%; razem 9 sztuk 40·9%. Zestawienie obu tych wyników wskazuje, że rozmiary i natężenie gruźlicy w okresie 2 tat nieco się zmniejszyły, a ubytek sztuk wybrakowanych po badaniu w r. 1902 nie został wyrównany z przychowu własnego.

Obora U. była badaną po raz drugi w maju 1905 r. Między 15 sztukami uznano przy badaniu tylko jedną krowę za *lekko podejrzaną* = 6 66%. — Pierwszy raz była ta obora przy stanie 17 sztuk badaną w maju 1903 r. Wynik badania wykazał wtenczas 3 sztuki *podejrzane* = 17·64% i 1 sztukę *lekko podejrzaną* = 5·88%;

razem 4 sztuki = 23·52%. Zredukowanie takie w ciągu 2 lat rozmiarów gruźlicy i odosobnienie jedynej lekko podejrzanej sztuki po ostatniem badaniu, pozwala oborę tę uważać już dziś za wolną od gruźlicy.

Obora P., była badaną w sierpniu 1904 piąty raz. Między 19 sztukami wykryło badanie 1 sztukę *chorą* = 5·26% i 2 sztuki *lekko podejrzane* = 10·52%; razem 3 sztuki = 15·78%. Poprzednie badanie w tej oborze, dokonane w listopadzie 1904 wykazało między 21 sztukami 1 *chorą* = 4·76%, 1 sztukę *podejrzaną* = 4·76% i 3 sztuki *lekko podejrzane* = 14·28% razem 5 sztuk = 23·80. Redukcya rozmiarów gruźlicy w tej oborze jest dostateczną.

Obora N. Badanie w tej oborze przeprowadzono szósty raz w listopadzie 1905. Między 22 sztukami uznano za *chore* 2 sztuki = 9·09%. za *podejrzane* 3 sztuki 13·63%, za *lekko podejrzane* 5 sztuk = 22·72%; razem 10 sztuk = 45·45%. Zestawienie tego ostatniego wyniku z 5 poprzednimi wykazuje stałe zwiększanie się rozmiarów gruźlicy w tej oborze, którego może jedyną przyczyną jest uporne pozostawianie po każdorazowem badaniu sztuk chorych i podejrzanych między zdrowemi oraz zaniedbanie zalecanych środków ochronnych. Wobec takich warunków należałoby tę oborę z pomiędzy obór zarodowych wykluczyć i zaniechać dalszych badań bezowocnych, natomiast koszta szczepienia tej obory przenieść na inne, które lepsze oddać mogą usługi krajowej hodowli bydła.

Obora L. była czwarty raz badaną w grudniu 1905. r. Z pomiędzy 44 sztuk uznano tylko 1 jałówkę i 1 buhajka za *lekko podejrzane* = 6·59%. — Poprzednie badania tej obory odbyło się w kwietniu 1904 r. z wynikiem zadowalniającym, gdyż znaleziono tylko 1 sztukę *podejrzaną* i 3 sztuki *lekko podejrzane* razem 4 sztuki = 9·75%. Porównanie wyników z lat poprzednich z wynikiem ostatniego badania wykazuje szybkie zmniejszanie się rozmiarów i natężenia choroby, co po wyeliminowaniu sztuk 3 za lekko podejrzane uznanych, pozwala przypuszczać, że obora ta przy najbliższem badaniu okaże się wolną od gruźlicy.

Obora Z. wykazała przy drugiem badaniu, dokonanem w kwietniu 1905 między 25 sztukami 7 sztuk *chorych* = 24·—%. Obora ta badana pierwszy raz w kwietniu 1904, składała się wówczas z 116 sztuk, z których uznano za *chore* 58 sztuk = 50·—% i 4 sztuki za *podejrzane* = 3·44%, razem 62 sztuk = 53·44%. Redukcya rozmiarów gruźlicy wynosi 29·44%.

Porównując ostateczny wynik, wskazujący w procentach (16·55%) rozmiary gruźlicy sprawdzone w oborach pełnej krwi Simmenthal, badanych w roku 1905, z takim samym wynikiem (26·39%), osiągniętym w tejsamej grupie i liczbie obór w r. 1904, widzimy że rozmiary te zmniejszyły się znacznie, bo o 9·84%. Ta zniżka procentowa wykazała, że w r. 1905 nastąpiło w grupie obór pełnej krwi Simmenthal świetne zmniejszenie rozmiarów i natężenia gruźlicy, — Już trzecią część badanych obór w tej grupie można uważać za wolne od gruźlicy, inne blizkie tego, a tylko 3 obory, w których ze źle zrozumianym interesem, z roku na rok, po każdem badaniu, wskazane do natychmiastowego wybrakowania sztuki, pozostawiano między sztukami zdrowemi, zaniedbując przytem zalecanych środków ochronnych. W takich warunkach rozmiary gruźlicy nie mogły maleć, ale musiały się wzmagać a forma choroby zaostrzać.

II. Obory pół-krwi Simmenthal.

W roku 1905. zbadano w 28 oborach pół-krwi Simmenthal: 22 buhajów, 951 krów, 516 jałówek, 61 buhajków, 88 wołów; razem 1638 sztuk.

Z tych uznano za *chore*: 7 buhajów = 31·81%, 263 krów = 27·65%. 74 jałówek = 14·34%, 14 buhajków = 22·96%, 14 wołów = 15·91%, razem 372 sztuk = 22·77% — *podejrzane*: 3 buhaje = 13·63%, 1·05 krów = 11·04%, 42 jałówek = 8·13%, 2 buhajki = 3·28%, 5 wołów = 5·68%, razem 157 sztuk = 9·58%, — *lekko podejrzane*: 1 buhaja = 4·54%, 76 krów = 7·99%, 27 jałówek = 5·23%, 1 buhajka = 1·64, 7 wołów = 6·70%, razem 112 sztuk = 6·80%.

Ogółem było chorych sztuk na gruźlicę lub o tę chorobę podejrzanych 641 = *39·15%*.

Skutki akcyi tępienia gruźlicy w oborach, do tej grupy należących, osiągnięte w r, 1905, wykażą szczegółowe porównania wyników ostatnich z wynikami z roku 1904 w tych oborach, które dwukrotnie lub więcej razy były badane. Wyniki badania pierwszego są uwidocznione na tablicy przeglądowej „II“ dlatego szczegółowy opis takich obór pomijam.

Obora u_1 była badaną trzeci raz w lutym 1905. Z 80 sztuk uznano za *chore*: 13 sztuk = 16·25%, *podejrzane* 1 sztukę = 1·25%; razem 14 sztuk = 17·50%.

Przy poprzedniem badaniu tej obory w sierpniu 1904 r. między 34 sztukami, należącemi do obory zarodowej uznano za chore i podejrzane o gruźlicę 11 sztuk = 32·35% zaś w oborze prywatnej obecnie z nią złączonej, między 53 sztukami znaleziono 26 sztuk chorych i podejrzanych = 47·27%. Zestawiając przeciętny procent (39·81%) sztuk gruźliczych znalezionych w złączonych oborach w r. 1904, widzimy, że redukcya rozmiarów gruźlicy wynosiła 22·31%.

Obora ta, umieszczona w jednych i tych samych stajniach z oborą pełnej krwi Simmenthal, opisaną pod znakiem A_1, pozostawała w tych samych warunkach i była razem z nią ponownie w miesiącu listopadzie 1905 r. badaną po raz czwarty. Między 85 sztukami uznano za *chore*: 25 sztuk = 29·41%, za *podejrzane* 4 sztuki = 4·70%, ogółem 29 sztuk = 34·11%. Zestawienie wyniku badania czwartego z wynikiem badania trzeciego wykazuje, że w ciągu 9 miesięcy rozmiary gruźlicy zwiększyły się niespodziewanie w dwójnasób, z przyczyn opisanych pod znakiem A_1.

Obora y_1 drugi raz badana w listopadzie 1905. Między 62 sztukami znaleziono: *chorych* 13 sztuk = 20·96%, *podejrzanych* 3 sztuki = 4·84%, razem 16 sztuk = 25·80%. Przy pierwszem badaniu tej obory w grudniu 1903 r. między 64 sztukami było chorych i podejrzanych 26 sztuk = 40·62%. Redukcya rozmiarów gruźlicy w tej oborze wynosi 14·82%.

Obora h była badaną w grudniu 1905 r. szósty raz. Z 235 sztuk badanych, uznano 1 sztukę za *chorą* = 2·85% i 2 sztuki za *podejrzane* = 5·71%; ogółem 3 sztuki = 8·56%. Obora ta przy badaniu piątem w październiku 1904 r. okazała się wolną zupełnie od gruźlicy, której ponowne pojawienie w małych rozmiarach usprawiedliwia to, że obora ta, umieszczoną jest razem w jednej stajni z oborą pełnej krwi Simmenthal opisaną powyżej pod znakiem H i z oborą bydła mięszanego ze znakiem M_{11}, w których gruźlica dotąd doszczętnie nie została wytępioną.

Obora b_2 była badana drugi raz w styczniu 1905 r. Między 71 sztukami uznano za chore 14 sztuk = 19·71%, za podejrzane 10 sztuk = 14·08% i za lekko podejrzane 13 sztuk = 18·30%, ogółem 37 sztuk = 52·09%.

Pierwsze badanie tej obory w czerwcu 1904 wykazała między 71 sztukami 20 sztuk *chorych* = 28·16%, 19 sztuk *podejrzanych* = 26·76% i 5 sztuk *lekko podejrzanych* = 7·01%; ogółem 44 sztuk = 61·97%. Zmniejszenie się rozmiarów gruźlicy w tej oborze, w okresie między pierwszem a drugiem badaniem, jest nieznaczne, bo tylko o 9·88% a przyczyną tego było nieścisłe wykonanie zarządzeń po pierwszem badaniu.

Obora f, badana w marcu 1905 r. piąty raz z wynikiem następującym: Z pomiędzy 61 sztuk uznano tylko 1 sztukę za *podejrzaną* = 1·63% i 4 sztuki za *lekko podejrzane* = 6·55%, ogółem 5 sztuk = 8·19%.

Poprzednie badanie w marcu 1904 r. dało wynik następujący: Z 49 sztuk uznano za *chorą* 1 sztukę = 2·04%, 2 sztuki za *podejrzane* = 4·08% i 2 sztuki *lekko podejrzane* = 4·08%, ogółem 5 sztuk = 10·20%.

Zestawienie tych obu wyników wykazuje redukcyę rozmiarów gruźlicy w procentach o 2·01%, natomiast wskazuje na osłabienie jej natężenia, bo przy ostatniem badaniu nie znaleziono sztuk wybitnie chorych, tylko podejrzane.

Obora s była badaną czwarty raz w marcu 1905 r. Między 46 sztukami nie znaleziono wcale chorych i podejrzanych, tylko 4 sztuki uznano za *lekko podejrzane* = 8·69%.

Przy poprzedniem badaniu w marcu 1904 r. między 50 sztukami znaleziono 2 sztuki *podejrzane* = 4·—% i 2 sztuki *lekko podejrzane* = 4·—%, ogółem 4 sztuki = 8·—%.

Gdy 4 sztuki lekko podejrzane wybrakowano po ostatniem badaniu, można oborę tę uważać za oczyszczoną z gruźlicy.

Obora w, przy badaniu w kwietniu 1905 r. po raz czwarty nie znaleziono między 56 sztukami żadnej, którąby można uważać za chorą na gruźlicę lub o te chorobę podejrzaną.

Taki sam wynik był już przy trzeciem badaniu w grudniu 1903 r.

Wobec tego oborę tę uważać można stanowczo za wolną od gruźlicy.

Obora g. była badana trzeci raz w kwietniu 1905. Z 48 sztuk uznano za *podejrzane* 7 sztuk = 14·58%, za *lekko podejrzane* 3 sztuki = 6·25%, ogółem 10 sztuk = 20·83%.

Przy drugiem badaniu, dokonanem w tej oborze w marcu 1902, między 50 sztukami było 9 *chorych* = 18·—%, 5 *podejrzanych* = 10·—% i 6 *lekko podejrzanych* = 12·—%, ogółem 20 sztuk = 40·—%. Redukcya rozmiarów gruźlicy o 19·17%.

Obora c_1 badana w maju 1905 trzeci raz. Na 67 sztuk badanych natrafiono na 7 sztuk *chorych* = 10·44%, 7 sztuk *podejrzanych* = 10·44%, 3 sztuki *lekko podejrzane* = 4·47%; ogółem 17 sztuk = 25·37%.

Poprzednie badanie w listopadzie 1904 między 75 sztukami dało wynik: 8 sztuk *chorych* = 10·66%, 21 *podejrzanych* = 26·66% i 11 *lekko podejrzanych* = 16·—%, ogółem 40 sztuk = 53·33%.

Zmniejszenie rozmiarów gruźlicy znaczne, bo o 27·96%.

Obora z badaną była drugi raz we wrześniu 1905 roku. Między 36 sztukami uznano za *podejrzane* 3 sztuki = 8·33%, za *lekko podejrzane* 5 sztuk = 13·88%: ogółem 8 sztuk = **22·22%**.

Przy pierwszem badaniu tej obory, dokonanem jeszcze w listopadzie 1902 r. znaleziono między 58 sztukami 6 *chorych* = 10·34% i 4 *podejrzane* = 6·90%; ogółem 10 sztuk = 17·24%.

Zestawienie obu tych wyników wskazuje, że rozmiary gruźlicy w tej oborze nie zmniejszyły się procentowo, natomiast natężenie tej choroby zmniejszyło się znacznie, gdyż przy drugiem badaniu nie znaleziono ani jednej sztuki za chorą uznanej.

Obora d_1 była badaną czwarty raz w październiku 1905. Między 53 sztukami znaleziono tylko 2 sztuki *lekko podejrzane* = 3·77%:

Przy badaniu poprzedniem w grudniu 1904 r. między 51 sztukami było *chorych* 6 sztuk = 9·83% i 1 sztuka *lekko podejrzana* = 1·64%; ogółem 7 sztuk = 11·47%.

Zestawienie obu tych wyników wskazuje na wydatne skutki akcyi tępienia gruźlicy w tej oborze.

Po natychmiastowem oddzieleniu sztuk lekko podejrzanych, znalezionych przy ostatniem badaniu, można uważać oborę tę za wolną od gruźlicy.

Obora m_1 była badaną trzeci raz w listopadzie 1905 r. Między 53 sztukami uznano tylko 4 sztuki za *lekko podejrzane* = 7·54%.

Przy poprzedniem badaniu w kwietniu 1904 sprawdzono, że obora ta była już zupełnie wolną od gruźlicy.

Po bezzwłocznem odosobnieniu sztuk lekko podejrzanych, będziemożna rokować, że obora ta w najbliższej przyszłości na stałe od gruźlicy uwolnioną zostanie.

Obora n była badaną czwarty raz w listopadzie 1905. Z 30 sztuk badanych uznano za: *chore* 3 sztuki = 10·—%, *podejrzane* 7 sztuk = 23·33%, *lekko podejrzane* 3 sztuki = 10·—%; ogółem 13 sztuk = 43·33%.

Badanie trzecie, dokonane w tej oborze w grudniu 1904, wykazało między 31 sztukami: 8 sztuk *chorych* = 25·80%, 8 *podejrzanych* = 25·80%, 3 *lekko podejrzane* = 9·67%; ogółem 19 sztuk = 61·27%.

Zmniejszyły się rozmiary gruźlicy o 17·94%. Redukcya ta byłaby znacznie większa, gdyby po każdorazowem badaniu wykonano ściśle środki tępiące gruźlicę i zapobiegające jej rozszerzaniu się. Przyczyny podtrzymania się gruźlicy w takich rozmiarach podałem powyżej przy opisie obory pełnej krwi Simmenthal, oznaczonej lit. **N**, z którą ta obora jest w tej samej stajni umieszczoną i w takich samych warunkach utrzymywaną.

*

Obora m badana czwarty raz w grudniu 1905. Między 56 sztukami znaleziono tylko 1 sztukę *podejrzaną* = 1·78% i 3 sztuki *lekko podejrzane* = 5·35%; ogółem 4 sztuki = 7·14%.

W oborze tej, przy poprzedniem badaniu, między 51 sztukami były 3 sztuki tylko *lekko podejrzane* = 5·88%. Oba te wyniki wskazują, że gruźlica w tej oborze jest już na wygaśnięciu.

Obora g_2 badana drugi raz w kwietniu 1905 r. Między 21 sztukami znaleziono 6 sztuk *chorych* = 28·57%.

Przy pierwszem badaniu w kwietniu 1904 r. między 48 sztukami było *chorych* 22 sztuk = 45·83%, *podejrzanych* 5 sztuk = 10·42%; ogółem 27 sztuk = 56·25%.

Rozmiary gruźlicy zmniejszyły się o 27·68%.

Między 28 oborami pół krwi Simmenthal badano pierwszy raz następujące:

obora	h_2	—	92	sztuk	—	ogółem	chorych	i	podejrzanych:	8	sztuk = 8·69%
„	i_2	—	161	„	—	„	„	„	134	„	= 83·22%
„	d_1	—	4	„	—	„	„	„	—	„	= — %
„	k_2	—	80	„	—	„	„	„	40	„	= 50·— %
„	l_2	—	41	„	—	„	„	„	7	„	= 17·07%
„	m_2	—	73	„	—	„	„	„	70	„	= 95·88%
„	n_2	—	67	„	—	„	„	„	56	„	= 83·58%
„	o_2	—	42	„	—	„	„	„	32	„	= 77·19%
„	p_2	—	53	„	—	„	„	„	6	„	= 9·43%
„	r_2		62	„	—	„	„	„	51	„	= 82·25%
„	s_2	—	60	„	—	„	„	„	50	„	= 83·3%
„	t_2	—	43	„	—	„	„	„	16	„	= 37·22%
			778						470		

Między oborami pół krwi Simmenthal badanemi w r. 1905 uznano, że:

a) **Obora w** jest *zupełnie wolną od gruźlicy*,

b) **obory:** h_2, h, f, s, l_2, z, d_1, m_1, m, p_2 w najkrótszym czasie mogą być od gruźlicy wolne,

c) w oborach: u_1, y_1, g, c_1, z, g_2, wytępienie gruźlicy przy odpowiednich zabiegach jest jeszcze możliwe.

d) Reszta obór wobec bardzo wielkich rozmiarów gruźlicy lub niekorzystnych warunków nie kwalifikuje się do dalszego prowadzenia w nich akcyi tępienia gruźlicy kosztem funduszu publicznego.

Zestawienie ogólnego wyniku akcyi prowadzonej w oborach pół krwi Simmenthal w r. 1904, z takim samym wynikiem, osiągniętym w r. 1905, każe wnioskować, że akcya nie zmniejszyła wcale rozmiarów gruźlicy między bydłem, do tej grupy należącem, bo podczas gdy wynik ogólny z r. 1904 wykazał między 1628 sztukami 399 sztuk gruźliczych = 24·51%, to w roku 1905 znaleziono między 1638 sztukami 641 sztuk gruźliczych = 39·15%. Na tę zwyżkę procentową w roku 1905 wpłynęło głównie sprawdzenie bardzo wielkich rozmiarów gruźlicy w oborach (wyjątkowo w tym roku w znacznej liczbie) pierwszy raz badanych, w 12 takich oborach, obejmujących razem 778 sztuk, uznano za gruźlicze 470 sztuk = 60·41%.

Dalszy wpływ na zwyżkę procentową, określającą rozmiary gruźlicy w tej grupie w r. 1906 spowodowało większe rozszerzenie się tej choroby w dwóch oborach, w których wcale nie przeprowadzono zaleconych środków ochronnych przy poprzednich badaniach. Wobec tych faktów zwiększenie się rozmiarów gruźlicy w tej grupie w r. 1905 jest tylko pozorne, gdyż z opisów akcyi w poszczególnych oborach widzimy, że cały ich szereg zredukował rozmiary gruźlicy i natężenie jej do minimum. Ten wynik jest dowodem, że akcya tępienia gruźlicy między bydłem simmenthalskiem oddała w roku 1905 hodowli krajowej bardzo wydatne korzyści.

III. Obory pełnej krwi Oldenburg.

W ciągu roku 1905 zbadano 7 obór pełnej krwi Oldenburg, z których 6 było badanych w kraju, jedna zaś, z oryginalnych rozpłodników złożona, była badaną w ich ojczyźnie przy zakupnie t. j. w miejscowości Rodekirchen w Oldenburgu.

Z pośród nich były badane 2 obory 6. raz, 5 obór pierwszy raz.

Ogólny stan w tych oborach składał się z 18 buhajów, 112 krów, 86 jałówek 9 buhajów; razem 225 sztuk.

Między niemi uznano za *chore*: 4 buhaje = 22·22%, 46 krów = 41·07%, 17 jałówek = 19·76%; razem 67 sztuk = 29·77%. Za *podejrzane* 3 buhaje = 16·66%, 3 krowy = 2·67%, 2 jałówki = 2·32%, 1 buhajka = 11·11%; razem 9 sztuk = 4·—%. Za *lekko podejrzane* 1 buhaj = 5·5%, 1 krowa = 0·89%, 2 buhajki = 2·22%; razem 4 sztuki = 1·77%.

Ogółem chorych na gruźlicę lub o nią podejrzanych 80 sztuk = 35·54%.

Obora O_{29} badana w kwietniu 1905 r. pierwszy raz. Między 19 sztukami uznano za *chorego* tylko 1 buhaja = 5·26%.

Obora O_4 badana w październiku 1905 szósty raz. Między 22 sztukami uznano 1 krowę za *chorą* = 4·50% i 1 jałówkę za *podejrzaną* = 4·50%; razem 2 sztuki = 9·—%.

Przy przedostatniem badaniu w maju 1904 obora ta okazała się już zupełnie wolną od gruźlicy. Ponowne pojawienie się jej w tej oborze można wziąć na karb jakiegoś nadzwyczajnego wypadku zarażenia się owych dwóch sztuk.

Obora O_1 badana szósty raz w grudniu 1905. Między 21 sztukami znaleziono tylko 1 buhaja *podejrzanego* = 4·76%.

Przedostatnie badanie wykonano w listopadzie 1904. Z 26 sztuk uznano za *chore* 3 sztuki = 11·54%. Redukcya rozmiarów gruźlicy 6·78%.

Obora O_{30} była badana w lipcu 1905 pierwszy raz. Z 19 sztuk uznano za *chore* 4 sztuki = 21·05%, za *podejrzane* 5 sztuk = 26·34%, za *lekko podejrzane* 4 sztuki = 21·05%; ogółem 13 sztuk = 68·44%.

Obora O_{31} badana w kwietniu 1905 pierwszy raz. Między 65 sztukami znaleziono *chorych* 40 sztuk = 61·54%.

Obora O_{32} badana w kwietniu 1905 pierwszy raz. Z 55 sztuk uznano za *chore* 21 sztuk 38·18%; za *podejrzaną* 1 sztukę = 1·81%; razem 22 sztuk = 40·—%.

Między sztukami rozpłodowemi zakupionemi w lipcu 1905 w Oldenburgu i tam na miejscu badanemi uznano tylko 1 buhaja za *podejrzanego* = 4·16%.

IV. Obory pół krwi Oldenburg.

W ciągu roku 1905 zbadano w 18 oborach pół krwi Oldenburg: 9 buhajów, 504 krów, 405 jałówek, 23 buhajków, 8 wołów; razem 949 sztuk.

Z tych uznano za *chore:* 4 buhaje = 44·4%, 129 krów = 25·59%, 45 jałówek = 11·1%, 4 woły = 50·—%, (razem 182 sztuk = 19·17%; za *podejrzane:* 50 krów = 9·92%, 19 jałówek = 4·69%; razem 69 sztuk = 7·27%; za *lekko podejrzane:* 23 krów = 4·56%, 16 jałówek = 3·94%, 1 buhajek = 4·35% i 1 wół = 12·50%; razem 41 sztuk = 4·32%.

Ogółem chorych na gruźlicę i o tę chorobę podejrzanych 292 szt = 30·76%.

Zestawienie wyników badania przeprowadzonego w r. 1905 w oborach pół krwi Oldenburg, więcej jak raz badanych, z wynikami osiągniętymi w nich w roku poprzednim.

Obora O_{14} była badana w roku 1905 dwukrotnie, t. j. w marcu po raz 3-ci i w grudniu 4-ty raz.

a) Z 63 sztuk badanych uznano za *chore* 3 sztuki = 4·76%, za *podejrzane* 2 sztuki = 3·17%; razem 5 sztuk = 7·93%.

b) Między 71 sztukami znaleziono 4 sztuki *chore* = 5·63% i 1 sztukę *podejrzaną* = 1·40%; razem 5 sztuk = 7·03%.

W r. 1904 we wrześniu była ta obora badana drugi raz. Wówczas między 66 sztukami było *chorych* 12 sztuk = 18·18%, *podejrzanych* 10 sztuk = 15·15%, *lekko podejrzanych* 15 sztuk = 22·72%; razem 37 sztuk = 56·02%.

Rozmiary gruźlicy zmniejszyły się w tym okresie czasu o 49%.

Obora O_{17} była badana w marcu 1905 drugi raz. Z 75 sztuk uznano za *chore* 10 sztuk = 13·33% za *podejrzaną* 1 sztukę = 1·33%, za *lekko podejrzane* 3 sztuki = 4·—%; razem 14 sztuk = 18·66%.

Przy pierwszem badaniu we wrześniu 1904 między 79 sztukami uznano za *chore* 11 sztuk = 13·92%, za *podejrzane* 15 sztuk = 18·98, za *lekko podejrzane* 20 sztuk = 25·31%; razem 46 sztuk = 58·21%.

Redukcya rozmiarów gruźlicy 39·55%.

Obora O_{20} była w roku 1905 dwukrotnie badaną a mianowicie w lutym i wrześniu.

Przy pierwszem badaniu między 23 sztukami znaleziono 2 sztuki *chore* = 8·69%.

Przy drugiem badaniu tej obory, złożonej z 27 sztuk nie znaleziono ani jednej sztuki chorej na gruźlicę ani o tę chorobę podejrzanej.

Obora O_4 była badaną razem z oborą pełnej krwi tym samym znakiem oznaczoną w październiku 1905, szósty raz. Między 48 sztukami uznano 3 sztuki tylko za *lekko podejrzane* = 6·25%. Obora ta badaną była poprzednio w maju 1904 i uznaną za zupełnie wolną od gruźlicy.

Obora O_1 badana razem z oborą pełnej krwi szósty raz w grudniu 1905. Z 53 sztuk uznano za *chore* 2 sztuki = 3·77% i 1 sztukę za *podejrzaną* = 1·88%; ogółem 3 sztuki = 5·65%.

W listopadzie 1904 była ta obora badaną piąty raz.

Między 60 sztukami uznano za *chore* 3 sztuki = 5·—%, za *podejrzane* 4 sztuki = 6·66%, za *lekko podejrzane* 3 sztuki = 5·—%; razem 10 sztuk = 16·66%.

Rozmiary gruźlicy zmniejszyły się o 11·01%.

Obora O_{15} (zarodowa) badana w październiku 1905 drugi raz. Między 27 sztukami uznano 1 sztukę za *podejrzaną* = 3·70% i 1 za *lekko podejrzaną* = 3·70%; razem 2 sztuki = 7·40%.

W oborze tej przy poprzedniem badaniu w październiku 1904 sprawdzono między 36 sztukami 1 *chorą* = 2·77%, 3 *podejrzane* = 8·33%, 2 *lekko podejrzane* = 5·55%, razem 6 sztuk = 16·65%.

Redukcya rozmiarów gruźlicy wynosi 9·25%.

Obora O_{15} (prywatna) równocześnie z poprzednią badana. Z 49 sztuk uznano 2 za *podejrzane* = 4·08% i 3 za *lekko podejrzane* = 6·12%; razem 5 sztuk = 10·20%.

W tej samej oborze przeprowadzono badanie pierwszy raz we wrześniu 1904 na 35 sztukach, z których uznano 1 sztukę za *chorą* = 2·85%, 4 sztuki za *podejrzane* = 11·42% i 3 sztuki za *lekko podejrzanych* = 8·57%, razem 8 sztuk = 22·84%.

Rozmiary gruźlicy zmniejszyły się o 12·64%.

Oprócz zwyż opisanych obór było 10 obór badanych w r. 1905 pierwszy raz a mianowicie:

obora	O_{19}	złożoną	z	70	sztuk,	z tych	42	gruźliczych = 60·—%
„	O_{20}	„	„	23	„	„	2	„ = 8·69%
„	O_{22}	„	„	19	„	„	5	„ = 26·31%
„	O_{21}	„	„	25	„	„	15	„ = 60·—%
„	O_{23}	„	„	71	„	„	9	„ = 12·67%
„	O_{24}	„	„	67	„	„	55	„ = 82·08%
„	O_{25}	„	„	64	„	„	48	„ = 75·—%
„	O_{26}	„	„	46	„	„	3	„ = 6·52%
„	O_{27}	„	„	80	„	„	62	„ = 77·50%
„	O_{28}	„	„	71	„	„	14	„ = 19·71%

Zestawiając wynik ogólny akcyi tępienia gruźlicy w oborach pół krwi Oldenburg w roku sprawozdowczym z wynikiem osiągniętym w tej samej grupie obór w roku 1904, przychodzimy do przekonania, że akcya ta przynosi hodowli

bydła oldenburgskiego coraz większe korzyści, zmniejszając postępowo rozmiary i natężenie gruźlicy.

W roku 1904 między 432 sztukami było chorych na gruźlicę lub o tę chorobę podejrzanych ogółem 183 sztuk=42·36%.

W roku 1905 z 949 sztuk uznano za chore na gruźlicę lub o tę chorobę podejrzane 292 sztuk = 30·76%. Rozmiary tej gruźlicy zmniejszyły się w tej grupie o 11·60%.

V. Obory bydła fryzyjskiego.

(pełnej i pół krwi).

W roku 1905 zbadano w zachodniej części kraju tylko 3 obory bydła fryzyjskiego złożone z 2 buhajów, 87 krów, 38 jałówek i 8 buhajków; razem z 135 sztuk.

Z tych uznano za *chore* 51 sztuk=37·25%.

Obora Fr_1 była badana w kwietniu 1905 piąty raz. Między 45 sztukami uznano za *chore* 2 sztuki=4·44%. Obora ta była badaną czwarty raz w marcu 1904 r. Z 58 sztuk uznano 2 sztuki za *chore*=3·45% i 2 sztuki podejrzane=3·45%; razem 4 sztuki=6 90%.

Redukcya rozmiarów gruźlicy 2·46%.

Obora Fr_3 badana w kwietniu 1905 r. pierwszy raz. Między 28 sztukami znaleziono 3 sztuki *chore*=10·71%.

Obora Fr_4 badana w tym samym czasie pierwszy raz. Z 62 sztuk uznano za *chore* 46 sztuk=74 19%.

VI. Obory bydła czerwonego polskiego (krajowego).

W roku 1905 zbadano w Galicyi zachodniej w 3 oborach bydła czerwonego polskiego 3 buhaje, 101 krów, 29 jałówek, 20 buhajków; razem 153 sztuk. Z tych uznano za *chore* 9 sztuk = 5·88%, za *podejrzaną* 1 sztukę = 1· 46%, razem 10 sztuk = 6·53%.

Obora $\frac{K}{cz}{}_3$ badana w maju 1905 r. piąty raz; z 56 sztuk uznano za *chorą* 1 sztukę = 1·78%. Obora ta badana czwarty raz w marcu 1904, wykazała między 38 sztukami 2 *chore* = 5·26% i 4 sztuki *podejrzane* = 10·52%; razem 6 sztuk = 15·78%. Rozmiary gruźlicy zmniejszyły się o 14·—%.

Obora $\frac{K}{cz}{}_6$ badana w maju 1905 trzeci raz; z 30 sztuk badanych uznano wszystkie za wolne od gruźlicy i podejrzenia o tę chorobę. Obora ta była badaną drugi raz w kwietniu 1904, wówczas między 55 sztukami było chorych 16 sztuk = 29 09% i 1 sztuka *podejrzana* = 1·81%; razem 17 sztuk = 30·90%.

Widocznie natychmiastowe usunięcie sztuk chorych i podejrzanych z obory i przeprowadzenie desinfekcyi w stajni wpłynęło na tak znakomity wynik.

Obora $\frac{K}{cz}{}_4$, była badana w maju 1905 r. drugi raz. Z 67 sztuk uznano 8 za *chore* = 11·94%, 1 za *podejrzaną*, = 1·46%; razem 9 sztuk = 13·40%. Przy poprzedniem badaniu w czerwcu 1904 r. między 63 sztukami uznano za *chore* 22 sztuk = 34 92%, za *popejrzaną* 1 sztukę = 1·58; razem 23 sztuk = 36·50%.

Redukcya rozmiarów gruźlicy wynosi 23·10%.

Obory bydła ras mięszanych (krzyżowanych).

Do tej grupy zaliczyłem bydło nieokreślonego pochodzenia, które było badane przeważnie nie jako samoistne obory, ale znajdowało się razem z bydłem obór

zarodowych jako uzupełnienie ich stanu. Takich obór w r. 1905 było 8, złożonych z 4 buhajów, 276 krów, 33 jałówek, 4 buhajków i 20 wołów; razem 337 sztuk Z tych uznano za *chore*: 4 buhaje = 100%, 60 krów = 21·73%, 9 jałówek = 27·27%, 3 woły = 15·— %; razem 76 sztuk = **22·55%**; za *podejrzane*: 19 krów = 6·81%, 3 jałówki = 9·63%, 1 buhajka = 25 —%, razem 23 sztuki = **6·82%**; za *lekko podejrzane*: 15 krów = 5·43%, 5 jałówek 15·15%; razem 20 sztuk = 5·93%

Ogółem sztuk chorych i podejrzanych było 119 = **35·30%**,

Szczegółowe daty, wskazujące wyniki osiągnięte w każdej oborze, zaliczonej do tej grupy, podaje ich cyfrowe zestawienie na dołączonej tablicy VII.

VIII. Obora pełnej krwi Oberinnthal.

W maju 1905 zaszczepiono i zbadano pierwszy raz jedną oborę pełnej krwi Oberinnthal, złożoną z 237 sztuk, t. j. 20 buhajów, 170 krów, 51 jałówek, 1 buhajka i 5 wołów.

Z tych uznano za *chore*: 8 buhajów = 80%, 112 krów = 65·88%, 19 jałówek = 37·25%, 1 buhajka 100 —; razem 142 sztuk = **59·91%**; za *podejrzane:* 1 buhaja = 10 —%, 16 krów = 9·41%. 3 jałówki 5·81%; razem 20 sztuk = **8·44%**; za *lekko podejrzane:* 1 krowę = 0·58% i 5 jałówek = 9·80%; razem 6 sztuk = **2·53%**.

Ogółem chorych i podejrzanych 168 sztuk = 70·88%.

Zestawienie ogólne.

W ciągu r. 1905 zaszczepiono i zbadano w 83 oborach:

buhajów	82	= 4.145 sztuk.
krów	2443	
jałówek	1309	
buhajków	189	
wołów	122	

Z tych uznano za:

a) chore:

buhajów	29 = 35·16%	= 935 sztuk = 22·55%.
krów	673 = 27·54%	
jałówek	188 = 14·36%	
buhajków	22 = 11·11%	
wołów	23 = 18·85%	

b) podejrzane:

buhajów	9 = 10·97%	= 293 sztuk = 7·06%.
krów	202 = 8·26%	
jałówek	71 = 5·42%	
buhajków	6 = 3·17%	
wołów	5 = 4·09%	

lekko podejrzane:

buhajów	3 = 3·68%	= 211 sztuk = 5·09%.
krów	132 = 5·40%	
jałówek	60 = 4·50%	
buhajków	8 = 4·23%	
wołów	8 = 6·56%	

Ogółem chorych na gruźlicę lub o tę chorobę podejrzanych:

buhajów	41 = 50·— %	= 1439 sztuk = 34·70 %.
krów	1007 = 41·22 %	
jałówek	319 = 24·37 %	
buhajków	36 = 19·04 %	
wołów	36 = 29·51 %	

Zestawienie ogólnego wyniku akcyi tępienia gruźlicy w r. 1904 przeprowadzonej w 69 oborach,, złożonych z 3301 sztuk, między którymi było sztuk gruźliczych 942 = 28·53 %, z takim samym wynikiem z roku 1905, w ciągu którego w całym kraju, w 83 oborach zbadano 4.145 sztuk i między niemi znaleziono 1439 sztuk gruźliczych = 30·70 %, każe przypuszczać, że rozmiary gruźlicy na ogół zwiększyły się w roku 1905 o 6·17 % sztuk gruźliczych.

Zwyżkę tę w ogólnym wyniku akcyi tępienia gruźlicy w r. 1905 należy uważać tylko *za pozorną*, bo na jej powstanie wpłynęła w tym roku nieproporcyonalnie wielka ilość obór, poraz pierwszy badanych, w których przeważnie sprawdzono bardzo wysoki procent sztuk gruźliczych.

Tymczasem wyniki osiągnięte w oborach po raz drugi, trzeci, czwarty, piąty i szósty badanych, wykazują z małemi wyjątkami wydatną redukcyę rozmiarów gruźlicy i zmniejszenie się natężenia tej choroby.

Wobec tego można stwierdzić z całą stanowczością, że akcya tępienia gruźlicy, prowadzona w roku 1905 we większych rozmiarach jak lat poprzednich, większe i wydatniejsze hodowli bydła przyniosła korzyści.

II.

W roku 1906.

Sprawozdanie za r. 1905 uzupełniam poniżej datami z pierwszych dziewięciu miesięcy r. 1906. Obejmuje więc ono czas od 1. stycznia 1906 do 30. września 1906.

W tym okresie czasu zbadano w 27 oborach: 23 buhajów, 768 krów, 407 jałówek, 34 buhajków i 24 wołów; razem 1.256 sztuk.

Między temi oborami było:

I. — 3 obory pełnej krwi Simmenthal złożone z 2 buhajów, 15 krów, 9 jałówek, 2 buhajków; razem 28 sztuk.

II. — 9 obór pół krwi Simmenthal, w których zbadano 7 buhajów, 250 krów, 154 jałówek, 15 buhajków, 2 woły; razem 428 sztuk.

III. — 1 obora pełnej krwi Oldenburg złożona z 1 buhaja, 10 krów, 7 jałówek, 4 buhajków; razem 22 sztuk.

IV. — 3 Obory pół krwi Oldenburg, w których było razem 2 buhaje, 105 krów, 88 jałówek, 2 buhajki, 7 wołów; razem 204 sztuk.

V. — 2 obory bydła czerwonego polskiego, złożone z 2 buhajów, 65 krów, 32 jałówek, 5 buhajków; razem 104 sztuk.

VI. — 8 obór prywatnych bydła ras mięszanych, złożonych z 8 buhajów, 276 krów, 99 jałówek, 3 buhajków, 15 wołów; razem 401 sztuk.

VII. — 1 obora prywatna rasy Schwytz, złożona z 1 buhaja, 47 krów, 18 jałówek, 3 buhajków; razem 69 sztuk.

W oborach tych przeprowadzili badania i szczepienie:

a) Z polecenia Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego weterynarz August Krüger przeszczepił w 17 oborach 725 sztuk. Po zatem przeszczepił w 3 miejscowościach 3 małe grupy, nie tworzące osobnych obór, a mianowicie w pierwszej 5 sztuk, w drugiej 3 sztuki, w trzeciej 8 sztuk; razem 16 sztuk. Ogółem liczba szczepionych sztuk przez p. Krügera wynosi 741 sztuk.

b) Z polecenia Komitetu c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego prof. Dr. Julian Nowak, pełniący obowiązki weterynarza przy tem Towarzystwie, prze-

szczepił w czasie od 1. stycznia do końca września 1906 r. w 5 oborach 214 sztuk. Prócz tego w jednej oborze bydła fryzyjskiego zaszczepił 5 cieląt. Ogółem 219 sztuk bydła rogatego.

c) Z polecenia Wydziału krajowego zbadał i zaszczepił weterynarz krajowy, Teofil Sochaniewicz w 4 oborach 317 sztuk. Następnie przeprowadził próbne badanie połączone ze szczepieniem na 38 sztukach jałówek i cieląt, pochodzących od krów gruźliczych, a wychowanych od chwili urodzenia w ścisłej separacyi i dobrych warunkach hygienicznych. Cielęta w okresie ssania są karmione z ręki wyłącznie mlekiem przegotowanem. Doświadczenie prowadzi się od trzech lat, jak dotąd, z bardzo dobrym wynikiem.

Na prywatne zaproszenie JE. Kolomana Szella badał i szczepił p. Sochaniewicz w Erlenbach w Szwajcaryi 38 sztuk bydła pełnej krwi Simmenthal, wybranych i zakupionych przez niego do jego sławnej obory w Rátót i Hieráhaza na Węgrzech, gdzie część jej (63 sztuk) po powrocie ze Szwajcaryi zbadał powtórnie. Pierwsze badanie całej obory, złożonej z 135 sztuk, w obu majątkach wykonał p. S. w październiku 1905 r.

Wreszcie w miesiącu lipcu 1906 zbadał i zaszczepił w Rodekirchen w Oldenburgu 40 sztuk zakupionych przez komisyę wydelegowaną przez c. k. galic. Towarzystwo gospodarskie.

Ogółem badał i szczepił w okresie czasu od 1. stycznia do końca września 1906 r. 496 sztuk bydła rogatego.

I. Obory pełnej krwi Simmenthal.

W 3 oborach, do tej grupy należących, złożonych z 28 sztuk, uznano za: *chore* 1 buhaja = 50·—%; razem 1 sztuka = 3·57% — *podejrzane* 1 krowę = 6 66% i 1 jałówkę = 5·88%; razem 2 sztuki = 7·14% — *lekko podejrzane* 2 krowy = 13·33% i 1 jałówkę 5·88%; razem 3 sztuki = 10·71%.

Ogółem chorych na gruźlicę lub o tę chorobę podejrzanych było sztuk 6 = 21·42%.

II. Obory pół krwi Simmenthal.

W 9 oborach, złożonych z 428 sztuk, uznano za: *chore* 9 krów = 3·6% i 2 jałówki = 1·29%, razem 11 sztuk = 2·57% — *podejrzane* 10 krów = 4·—%, 3 jałówki = 1·95%, razem 13 sztuk = 3·03% — *lekko podejrzane* 15 krów = 6·—%, 7 jałówek = 4·54% i 1 buhajka = 6·66%, razem 23 sztuk = 5·37 %,.

Ogółem chorych i podejrzanych 47 sztuk = 10·97%.

III. Obory pełnej krwi Oldenburg.

W 1 oborze, złożonej z 22 sztuk, uznano za: *podejrzane* 4 krowy [illegible] 3 jałówki = 42·85%, 1 buhajka = 25·—%, razem 8 sztuk = 36 36% — *lekko podejrzane* 3 jałówki = 42·85%, 1 buhajek = 25·—%, razem 4 sztuki = 18·18%.

Ogółem podejrzanych i lekko podejrzanych 12 sztuk = 54·54%.

IV. Obory pół krwi Oldenburg.

W 3 oborach, złożonych z 204 sztuk, uznano za: *chore* 1 buhaja = 50·—%, 50 krów = 47·62%, 27 jałówek = 51·92%; razem 78 sztuk = 38·23% — *podejrzane* 7 krów = 6·66%, 5 jałówek = 5·68%; razem 12 sztuk = 5·88% — *lekko podejrzane* 1 jałówka = 1·13%; razem 1 sztuka = 0·49%. — Ogółem chorych i podejrzanych 91 sztuk = 44·6%.

V. Obory bydła czerwonego polskiego.

W dwóch oborach z pomiędzy 105 sztuk 1 krowę = 1·53%.
Ogółem uznano 1 sztukę za gruźliczą = 0·95%.

VI. Obory ras mięszanych (krzyżowanych)

W 8 oborach między 401 sztukami było: *chorych* 3 buhaje = 37·5%, 47 krów = 17·03%, 8 jałówek = 8·08%, 1 buhajek = 33·33%, 3 woły = 20·—%; razem 62 sztuk = 15·46% — *podejrzanych* 1 buhaj = 12·8%, 32 krów = 11·59%, 9 jałówek = 9·09%, 1 buhajek = 33·33%; razem 47 sztuk = 10·72% — *lekko podejrzanych* 47 krów = 17·03%, 7 jałówek = 7·03%; razem 54 sztuk = 13·46%.
Ogółem chorych na gruźlicę lub o tę chorobę podejrzanych było 159 sztuk = 39·65%.

VII. Obory bydła rasy Schwytz.

W 1 oborze między 69 sztukami znaleziono: *chore* 1 buhaj = 100·—%, 30 krów = 63·83%, 5 jałówek = 2·77%, 2 buhajki = 66·66%; razem 38 sztuk 55·07% — *podejrzane* 9 krów = 19·15%, 1 jałówka = 5·55%.
Ogółem chorych i podejrzanych 48 sztuk = 69·56%.

Zestawienie ogólne.

W 27 oborach między 1.252 sztukami uznano za:

	chore:	*podejrzane*:	*lekko podejrzane:*
buhajów	6 = 26·06%	1 = 4·34%	— = —%
krów	137 = 17·8 %	63 = 8·07%	64 = 8·33%
jałówek	42 = 10·31%	22 = 5·4 %	19 = 4·66%
buhajków	3 = 8·82%	2 = 5·88%	2 = 5·88%
wołów	3 = 12 5 %	— = — %	— = — %
Sztuk:	191 = 15·2 %	88 = 7·—%	85 = 6·76%

Ogółem uznano za chore na gruźlicę lub o tę chorobę podejrzane:

buhajów	7 = 30 42%	= 364 sztuk = 28·96%.
krów	264 = 34·2 %	
jałówek	83 = 20·37%	
buhajków	7 = 20·58%	
wołów	3 = 12·15%	

Wyniki badania

w zestawieniu z wynikami z roku 1905.

Grupa I. **Obora G** badana 4. raz wykazała w tym roku, w porównaniu z badaniem w r. 1905, bardzo małą redukcyę rozmiarów gruźlicy, bo o 3·17%.

Obora E badana 6. raz, okazała się *zupełnie wolną od gruźlicy*. W roku 1905 znaleziono 1 sztukę podejrzaną = 6·66%.

Grupa II. **Obora g**, badana 4. raz, wykazała 22·72% sztuk gruźliczych, gdy w roku 1905 sprawdzono 20·83%. Zestawienie wyników wykazuje zwiększenie się rozmiarów gruźlicy o 1·89%.

Obora f badana 6. raz z wynikiem 5·66% sztuk gruźliczych, przy badaniu 5-tem w r. 1905 był wynik 8·17%. — Redukcya rozmiarów gruźlicy = 2·51%.

Obora s Wynik w roku 1905 był przy 4. badaniu 8·69%, zaś w r. 1906 przy 5. badaniu 5·—% sztuk gruźliczych. Redukcya rozmiarów = 3·69%.

Obora l_2. Wynik z r. 1905 = 17·07% przy 1-szem badaniu. Wynik z r. 1906 = 10·—%; redukcya rozmiarów gruźlicy = 7·07% przy drugiem badaniu.

Grupa III. **Obora O_{29}**. Wynik 1-szego badania w r. 1905 = 5·25%. Wynik drugiego badania w r. 1906 = 54·54%. Rozmiary gruźlicy zwiększyły się o 49·29%. Zwyżkę usprawiedliwia ten smutny fakt, że bydło tej obory pozostaje w bezpośredniej styczności z bydłem innej rasy, tworzącem wielką oborę prywatną, w której w r. 1905 70·88%, a w r. 1906 przy powtórnem badaniu, pomimo wyeliminowania sztuk wybitnie chorych po pierwszem badaniu, było 44·78% sztuk gruźliczych.

Grupa IV. W grupie tej było badanych tylko 3 obory, wszystkie pierwszy raz, wobec czego jeszcze o skutkach akcyi w nich nie może być mowy. Wyniki liczebne i procentowe wskazuje tabela IV-ta.

Grupa V. W grupie tej badano 2 obory, z których jedna już przy pierwszem badaniu okazała się *zupełnie wolną od gruźlicy*. Druga obora badana trzeci raz. Badanie to wykryło tylko 1 sztukę chorą = 2·—%, co w porównaniu z wynikiem szczepienia poprzedniego = 13·4%; redukcya = 11·4%.

Teofil Sochaniewicz, *w. r.*

I. Obory pełnej krwi Simmenthal.

Badał i szczepił	Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania obory: rok	Czas badania obory: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Teofil Sochaniewicz weterynarz Wydz. kraj.	1	A_1	1905	II	1	10	—	—	—	11	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	18·18	—	—	18·18	1-szy
	2	D	„	II	1	57	21	18	—	97	1	1	—	—	—	2	—	1	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	5	2·06	3·08	—	5·14	6-ty
	3	A_1	„	XI	1	8	3	6	—	18	—	7	2	4	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	72·22	—	—	72·22	2-gi
	4	X	„	XI	1	6	9	5	—	21	—	—	3	2	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	25·81	—	—	25·81	3-ci
	5	H	„	XII	1	20	15	6	—	42	—	2	2	—		4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	2	6	9·52	—	4·76	14·28	6-ty
August Kriiger, weterynarz c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego	6	E	1905	III	—	8	5	2	—	15	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	6·66	—	6·66	5-ty
	7	F	„	IV	2	35	31	1	—	69	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	—	8	2	—	—	10	14	—	5·79	14·49	20·28	6-ty
	8	R	„	IV	2	22	21	4	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	1	—	—	2·	2·—	4-ty
	9	G	„	IV	1	7	6	2	—	16	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	3	—	2	—	1	—	3	6	—	18·75	18·75	37·50	3-ci
	10	H	„	V	—	2	—	5	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	14·3	14·3	uzupeł.
	11	U	„	V	1	7	6	1	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	6·66	6·66	2-gi
	12	P	„	VIII	1	9	5	4	—	19	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	3	5·26	—	10·52	15·78	5-ty
	13	N	„	XI	1	9	10	2	—	22	—	1	1	—	—	2	1	1	1	—	—	3	—	2	3	—	—	5	10	9·09	13·63	22·72	45·45	6-ty
	14	L	„	XII	—	23	16	5	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	3	3	—	—	6·59	6·59	4-ty
Dr. Julian Nowak wet. Tow. rol.	15	Z	1905	IV	1	19	3	2	—	25	—	5	1	1	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	24·—	—	—	24·—	2 gi
Razem w 15 oborach					14	242	151	63	1	471	1	19	9	7	—	36	2	8	2	2	—	14	1	16	7	4	—	28	78	7·64	2·97	5·94	16·55	
					W procentach						7·14	7·85	5·96	11·—	—	7·64	14·28	3 30	1 32	3·17	—	2·97	7·14	6·61	4·63	6·32	—	5·94	16·55	W procentach				

II. Obory półkrwi Simmenthal.

Badał i szczepił	Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania obory: rok	Czas badania obory: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Teofil Sochaniewicz, weterynarz Wydziału kraj.	1	h_2	1905	II	1	53	30	8	—	92	—	8	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	8·69	—	—	8·69	1-szy
	2	u_1	„	II	—	48	26	6	—	80	—	8	—	5	—	13	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	14	16·25	1·23	—	17·50	3-ci
	3	u_1	„	XI	—	49	28	8	—	85	—	9	11	5	—	25	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	29	29·41	4·70	—	34·11	4 ty
	4	y_1	„	XI	—	31	26	5	—	62	—	6	6	1	—	13	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	16	20·96	4·84	—	25·80	2-gi
	5	h	„	XII	—	17	16	1	1	35	—	—	1	—	—	1	—	2	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	3	2·85	5·71	—	8·56	6-ty
August Krüger, weterynarz galic. Towarzystwa gospodarskiego.	6	i_2	„	I	4	85	34	1	37	161	3	49	12	1	14	79	1	20	14	—	5	40	—	8	1	—	6	15	134	49·06	24·84	9·31	83·22	1-szy
	7	b_2	„	I	2	46	22	1	—	71	—	14	—	—	—	14	—	10	—	—	—	10	—	10	3	—	—	13	37	19·71	14·08	18·30	52·09	2-gi
	8	f	„	III	—	23	27	11	—	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	2	—	—	4	5	—	1·63	6·55	8·19	5-ty
	9	s	„	III	—	34	12	—	—	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	4	—	—	8·69	8·69	4 ty
	10	d_1	„	III	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1-szy
	11	w	„	IV	—	15	25	1	15	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4-ty
	12	g	„	IV	1	32	12	1	2	48	—	—	—	—	—	—	—	3	3	1	—	7	—	2	1	—	—	3	10	—	14·58	6·25	20·83	3-ci
	13	c_1	„	V	1	37	26	3	—	67	—	3	4	—	—	7	1	5	1	—	—	7	—	2	1	—	—	3	17	10·44	10·44	4·47	25·37	3 ci
	14	k_2	„	VII	2	49	14	—	15	80	—	10	—	—	—	10	—	10	—	—	—	10	1	17	2	—	—	20	40	12·82	12·82	25·64	50·—	1-szy
	15	l_2	„	VII	1	17	22	1	—	41	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	2	2	—	—	4	7	—	7·31	9·75	17·07	1-szy
	16	m_2	„	VII	2	53	18	—	—	73	—	37	5	—	—	42	1	11	8	—	—	20	—	4	4	—	—	8	70	57·53	27·39	10·95	95·88	1-szy
	17	z	„	VIII	1	24	5	6	—	36	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—	4	1	—	—	5	8	—	8·33	23·88	22·22	2-gi
	18	n_2	„	IX	1	38	28	—	—	67	1	19	11	—	—	31	—	9	6	—	—	15	—	7	3	—	—	10	56	46·26	22·38	14·92	83·58	1-szy
	19	d_1	„	X	1	22	28	2	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	2	—	—	3·77	3·77	4-ty
	20	o_2	„	X	—	34	8	—	—	42	—	9	1	—	—	10	—	11	3	—	—	14	—	6	2	—	—	8	32	23·80	33·33	19·04	77·19	1-szy
	21	m_1	„	XI	1	42	6	4	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	1	—	4	4	—	—	7·54	7·54	3-ci
	22	n	„	XI	—	21	9	—	—	30	—	3	—	—	—	3	—	6	1	—	—	7	—	2	1	—	—	3	13	10·—	23·33	10·—	43·33	4 ty
	23	m	„	XII	—	26	30	—	—	56	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	3	—	—	3	4	—	1·78	5·35	7·14	4 ty
	24	p_2	„	XII	1	15	19	—	18	53	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	3	—	—	1	4	6	—	3·77	5·66	9·43	1-szy
Dr. Julian Nowak, weterynarz Tow. rolniczego.	25	g_2	„	IV	—	16	5	—	—	21	—	5	1	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	28·57	—	—	28·57	2-gi
	26	r_2	„	IV	1	43	18	—	—	62	1	41	9	—	—	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	82·25	—	—	82·25	1 szy
	27	s_2	„	IV	1	35	22	2	—	60	1	28	13	2	—	44	—	3	3	—	—	6	—	—	—	—	—	—	50	73·33	10·—	—	83·33	1-szy
	28	t_2	„	IV	1	42	—	—	—	43	1	14	—	—	—	15	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	16	34·90	2·32	—	37·22	1-szy
Razem w 28 oborach					22	951	516	61	88	1.638	7	263	74	14	14	372	3	105	42	2	5	157	2	76	27	1	7	112	641	22·77	9·58	6·80	39·15	
					W procentach						31·81	27·65	14·34	22·96	15·91	22·77	13·63	11·04	8·13	3·28	5·68	9·58	4·54	7·99	5·23	1·64	6·70	6·80	39·15	W procentach				

III. Obory pełnej krwi Oldenburg.

Badał i szczepił	Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania obory: rok	Czas badania obory: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Teofil Sochaniewicz.	1	0_{29}	1905	IV	1	10	5	3	—	19	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5·26	—	—	5·26	1-szy
	2	0_4	„	X	1	11	6	4	—	22	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	4·50	4·50	—	9·—	6-ty
	3	0_1	„	XII	1	11	9	—	—	21	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4·76	—	4·76	6-ty
	4	—	„	VII	9	—	15	—	—	24	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	4·16	—	4·16	1-szy
August Krüger.	5	0_{30}	„	VII	2	10	5	2	—	19	—	3	1	—	—	4	1	3	—	1	—	5	1	1	—	2	—	4	13	21·05	26·34	21·05	68·44	1-szy
Dr. Julian Nowak.	6	0_{31}	„	IV	1	64	—	—	—	65	1	39	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	61·54	—	—	61·54	1-szy
	7	0_{32}	„	IV	3	6	46	—	—	55	2	3	16	—	—	21	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	22	38·18	1·81	—	40·—	1-szy
Razem w 7 oborach					18	112	86	9	—	225	4	46	17	—	—	67	3	3	2	1	—	9	1	1	—	2	—	4	80	29·77	4·—	1·77	35·54	
					W procentach						22·22	41·07	19·76	—	—	29·77	16·66	2·67	2·32	11·11	—	4·—	5·5	0·89	—	2·22	—	1·77	35·54	W procentach				

IV. Obory pół krwi Oldenburg.

Badał i szczepił	Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania obory: rok	Czas badania obory: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Teofil Sochaniewicz weterynarz Wydziału krajowego	1	O_{19}	1905	I	1	48	13	6	2	70	1	31	3	—	2	37	—	4	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	42	52·85	7·15	—	60·—	1-szy
	2	O_{20}	„	II	—	—	20	3	—	23	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8·69	—	—	8·69	1 szy
	3	O_{22}	„	III	—	—	19	—	—	19	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	26·3	—	—	26·31	1-szy
	4	O_{14}	„	III	1	56	2	2	2	63	—	1	—	—	2	3	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	5	4·76	3·17	—	7·93	3-ci
	5	O_{17}	„	III	1	2	72	—	—	75	—	—	10	—	—	10	—	—	1	—	—	1	—	1	2	—	—	3	14	13·33	1·33	4·—	18·66	2-gi
	6	O_{21}	„	IV	—	20	5	—	—	25	—	8	4	—	—	12	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	15	48·—	12·	—	60·—	1-szy
	7	O_{20}	„	IX	1	—	26	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2·gi
	8	O_4	„	X	—	23	16	9	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	3	—	—	6·25	6·25	6-ty
	9	O_{14}	„	XII	—	45	26	—	—	71	—	4	—	—	—	4	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	5	5·63	1·40	—	7·03	4-ty
	10	O_1	„	XII	—	31	21	1	—	53	—	2	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	3	3·77	1·88	—	5·65	6-ty
August Krüger weterynarz Towarzystwa gospod.	11	O_{23}	1905	IV	—	44	27	—	—	71	—	2	—	—	—	2	—	2	2	—	—	4	—	3	—	—	—	3	9	2·81	5·63	4·22	12·67	1-szy
	12	O_{24}	„	VII	—	43	24	—	—	67	—	20	10	—	—	30	—	7	7	—	—	14	—	10	1	—	—	11	55	44·77	20·89	16·41	82·08	1-szy
	13	O_{25}	„	IX	1	47	16	—	—	64	1	23	2	—	—	26	—	14	3	—	—	17	—	—	5	—	—	5	48	40·62	26·56	7·81	75·—	1-szy
	14	O_{26}	„	X	—	—	46	—	—	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	3	3	—	—	6·52	6·52	1 szy
	15	zO_{15}	„	X	1	19	7	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	2	—	3·70	3·70	7·40	2-gi
	16	pO_{15}	„	X	—	12	33	—	4	49	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	2	—	1	3	5	—	4·08	6·12	10·20	2 gi
	17	O_{27}	„	XI	2	63	15	—	—	80	2	33	9	—	—	44	—	8	3	—	—	11	—	6	1	—	—	7	62	55·—	13·75	8·75	77·50	1-szy
	18	O_{28}	„	XII	1	51	17	2	—	71	—	5	—	—	—	5	—	7	—	—	—	7	—	1	1	—	—	2	14	7·04	9·85	2·81	19·71	1-szy
Razem w 18 oborach					9	504	405	23	8	949	4	129	45	—	4	182	—	50	19	—	—	69	—	23	16	1	1	41	292	19·17	7·27	4·32	30·76	
					W procentach						44·4	25·59	11·1	—	50·—	19·17	—	9·92	4·69	—	—	7·27	—	4·56	3·94	4·35	12·50	4·32	30·76	W procentach				

V. Obory bydła fryzyjskiego pełnej i półkrwi.

Badał i szczepił	Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania obory: rok	Czas badania obory: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Dr. J. Nowak	1	Fr_1	1905	IV	1	44	—	—	—	45	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4·44	—	—	4·44	5-ty
	2	Fr_3	„	IV	—	—	20	8	—	28	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	10·71	—	—	10·71	1 szy
	3	Fr_4	„	IV	1	43	18	—	—	62	1	33	12	—	—	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	74·19	—	—	74·19	1-szy
Razem w 3 oborach					2	87	38	8	—	135	1	35	15	—	—	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	37·25	—	—	37·25	
					W procentach						50	40·23	39·47	—	—	37·25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37·25	W procentach				

VI. Obory bydła czerwonego polskiego (krajowego).

Badał i szczepił	Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania obory: rok	Czas badania obory: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Dr. J. Nowak	1	Kcz_5	1905	V	1	43	3	9	—	56	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1·78	—	—	1·78	5-ty
	2	Kcz_6	„	V	1	20	5	4	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3-ci
	3	Kcz_4	„	V	1	38	21	7	—	67	—	8	—	—	—	8	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	9	11·94	1·46	—	13·40	2-gi
Razem w 3 oborach					3	101	29	20	—	153	—	9	—	—	—	9	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	10	5·88	0·65	—	6·53	
					W procentach						—	8·91	—	—	—	5·88	—	0·99	—	—	—	0·65	—	—	—	—	—	—	6·53	W procentach				

VII. Obory bydła ras mięszanych (krzyżowanych).

Badał i szczepił	Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania obory: rok	Czas badania obory: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Teofil Sochaniewicz	1	M_{25}	1905	V	—	47	25	—	2	74	—	25	9	—	—	34	—	4	3	—	—	7	—	1	3	—	—	4	45	45·94	9·46	5·40	60·80	1-szy
	2	M_{24}	„	XI	—	15	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2-gi
	3	M_{11}	„	XII	—	18	2	—	18	38	—	3	—	—	3	6	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	9	15·79	7·89	—	23·68	4 ty
Artur Krüger	4	M_{26}	„	VI	2	99	2	4	—	107	2	1	—	—	—	3	—	5	—	1	—	6	—	9	—	—	—	9	18	2·80	5·60	8·41	16·81	1-szy
	5	M_{30}	„	VIII	—	12	—	—	—	12	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	4	16·66	—	16·66	33·33	1-szy
	6	M_{16}	„	XII	—	14	3	—	—	17	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	2	1	—	—	3	5	5·88	5·88	17·64	29·40	2 gi
	7	M_{31}	„	XII	1	34	1	—	—	36	1	—	—	—	—	1	—	6	—	—	—	6	—	1	1	—	—	2	9	2·61	16·66	5·22	24·49	1-szy
Dr. J. Nowak	8	M_{32}	„	IV	1	37	—	—	—	38	1	28	—	—	—	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	76·31	—	—	76·31	1 szy
Razem w 8 oborach					4	276	33	4	20	337	4	60	9	—	3	76	—	19	3	1	—	23	—	15	5	—	—	20	119	22·55	6·82	5·93	35·30	
			W procentach								100·—	21·73	27·27	—	15·—	22·55	—	6·81	9·63	25·—	—	6·82	—	5·43	15·15	—	—	5·93	35·30	W procentach				

VIII. Obora pełnej krwi Oberinnthal.

Badał i szczepił	Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania obory: rok	Czas badania obory: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Teofil Sochaniewicz	1	OJ,	1905	V	10	170	51	1	5	237	8	112	19	1	2	142	1	16	3	—	—	20	—	1	5	—	—	6	168	59·91	8·44	2·53	70·88	1-szy
			W procentach								80·—	65·88	37·25	100·—	40·—	59·91	10·—	9·41	5·88	—	—	8·44	—	0·58	9·80	—	—	253	70·88	W procentach				

Zestawienie ogólne.

Grupa	Rasa	Stan bydła badanego i szczepionego						Z tych uznano za																Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach			
								chore						podejrzane						lekko podejrzane									
		buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem		chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem
I.	15 obór pełnej krwi Simmenthal	14	242	151	63	1	471	1	19	9	7	—	36	2	8	2	2	—	14	1	16	7	4	—	28	78	7·64	2·97	5·94	16·55
II.	28 obór pół krwi Simmenthal	22	951	516	61	88	1.638	7	263	74	14	14	372	3	105	42	2	5	157	1	76	27	1	7	112	641	22·77	9·58	6 80	39·15
III.	7 obór pełnej krwi Oldenburg	18	112	86	9	—	225	4	46	17	—	—	67	3	3	2	1	—	9	1	1	—	2	—	4	80	29·77	4·—	1·77	35·54
IV.	18 obór pół krwi Oldenburg	9	504	405	23	8	949	4	129	45	—	4	182	—	50	19	—	—	69	—	23	16	1	1	41	292	19·17	7·27	4·32	30·76
V.	3 obory bydła fryzyjskiego	2	87	38	8	—	135	1	35	15	—	—	51	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	37·25	—	—	37·25
VI.	3 obory bydła czerwonego krajowego	3	101	29	20	—	153	—	9	—	—	—	9	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	10	5·88	0·65	—	6·53
VII.	8 obór bydła ras mięszanych	4	276	33	4	20	337	4	60	9	—	3	76	—	19	3	1	—	23	—	15	5	—	—	20	119	22·55	6·82	5 93	35·30
VIII.	1 obora pełnej krwi Oberinnthal	10	170	51	1	5	237	8	112	19	1	2	142	1	16	3	—	—	20	—	1	5	—	—	6	168	59·91	8·44	2·53	70·88
	Ogółem w 83 oborach	82	2.443	1.309	189	122	4.145	29	673	188	22	23	935	9	202	71	6	5	293	3	132	60	8	8	211	1.439	22·55	7·06	5·09	34·70
		W procentach						35·36	27·54	14·36	11·11	18·85	22·55	10·97	8 26	5·42	3·17	4·09	7·06	3·67	5·40	4·50	4·23	6·56	5·09	34·70	W procentach			

I. Obory pełnej krwi Simmenthal.

Badał i szczepił	Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania obory: rok	Czas badania obory: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
August Krüger	1	G	1906	I	—	3	5	1	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	2	3	—	11·11	22·22	33·33	4-ty
	2	B_1	„	II	1	4	2	—	—	7	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	3	14·28	14·28	14·28	42·85	1-szy
	3	E	„	II	1	8	2	1	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6-ty
Razem w 3 oborach					2	15	9	2	—	28	1	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	2	—	2	1	—	—	3	6	3·57	7·14	10·71	21·42	
					W procentach						50·—	—	—	—	—	3·57	—	6·66	5·88	—	—	7·14	—	13·33	5·88	—	—	10·71	21·42	W procentach				

II. Obory pół krwi Simmenthal.

Artur Krüger	1	u_2	1906	I		47	34	1	—	82	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	1	3	—	—	4	6	—	2·43	4·87	7·31	1-szy
	2	g	„	II	—	31	9	4		44	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	5	3	1	—	9	10	—	2·27	20·45	22·72	4-ty
	3	w_2	„	II	1	14	8	—	—	23	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2	4·34	—	4·34	8·69	1-szy
	4	x_2	„	II	1	36	9	—	2	48	—	1	—	—	—	1	—	3	—	—	—	3	—	4	—	—	—	4	8	2·08	6·25	8·33	16·66	1-szy
	5	f	„	II	—	20	26	7	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	2	3	—	1·88	3·77	5·66	6-ty
	6	s	„	III	1	26	19	—	—	46	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—		2	—	5·—	—	5·—	5-ty
	7	l_2	„	VIII	1	27	19	3	—	50	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	3	—	—	—	3	5	2·—	2·—	6·—	10·—	2-gi
Teofil Sochaniewicz	8	y_2	„	I	2	28	16	—	—	46	—	1	2	—	—	3	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	6·52	2·17	—	8·69	1-szy
	9	z_2	„	II	1	21	14	—	—	36	—	5	—	—	—	5	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	7	13·88	5·55	—	19·43	1-szy
Razem w 9 oborach					7	250	154	15	2	428	—	9	2	—	—	11	—	10	3	—	—	13	—	15	7	1	—	23	47	2·57	3·03	5·37	10·97	
					W procentach						—	3·6	1·29	—	—	2·57	—	4·—	1·95	—	—	3·03	—	6·—	4·54	6·66	—	5·37	10·97	W procentach				

III. Obory pełnej krwi Oldenburg.

Artur Krüger	1	O_{29}	1906	III	1	10	7	4	—	22	—	—	—	—	—	—	—	4	3	1	—	8	—	—	3	1	—	4	12		36·36	18·18	54·54	2-gi
1 Obora					W procentach						—	—	—	—	—	—	—	40·—	42·85	25·—	—	36·36	—	—	42·85	25·—	—	18·18	54·54	W procentach				

Uwaga: Oprócz zwyż wykazanych sztuk, weterynarz c. k. galic. Tow. gosp. p. Krüger odrębnie szczepił w trzech innych miejscowościach po kika sztuk, a mianowicie: W jednej 5 jałówek pełnej krwi Simmenthal; w drugiej miejscowości 3 jałówki pełnej krwi Simmenthal; wreszcie w 3. miejscowości 8 jałówek pół kwi Simmenthal.

IV. Obora pół krwi Oldenburg.

Badał i szczepił	Liczba porządk.	Znak obory	Czas badania obory: rok	Czas badania obory: miesiąc	Stan bydła badanego i szczepionego: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Z tych uznano za: chore: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	lekko podejrzane: buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach: chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem	Który raz obora badana?
Artur Krüger	1	O_{38}	1906	II	—	—	9	—	—	9	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	22·22	—	—	22·22	1-szy
	2	O_{39}	„	III	—	2	27	—	—	29	—	2	20	—	—	22	—	—	4	—	—	4	—	—	1	—	—	1	27	8·15	14·1	3·7	89·3	1-szy
Teofil Sochanlewicz	3	O_{35}	„	III	2	103	52	2	7	166	1	48	5	—	—	54	—	7	1	—	—	8	—	—	—	—	—	—	62	32·53	4·82	—	37·35	1-szy
Razem w 3 oborach					2	105	88	2	7	204	1	50	27	—	—	78	—	7	5	—	—	12	—	—	1	—	—	1	91	38·23	5·58	0·49	44·6	
					W procentach						50·—	47·62	51·92	—	—	38·23		6·66	5·68	—	—	5·88	—	—	1·13	—	—	0·49	44·6	W procentach				

V. Obory bydła czerwonego (polskiego).

Dr. Julian Nowak	1	—	1906	III	1	32	19	3		55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1-szy
	2	—	„	V	1	33	13	2	—	50	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2·—	—	—	2·—	3-ci
Razem w 2 oborach					2	65	32	5	—	105	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0·95	—	—	0·95	
					W procentach						—	1·53	—	—	—	0·93	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0·95	W procentach				

VI. Obory bydła ras mięszanych (krzyżowanych).

Artur Krüger	1	M_{33}	1906	II	1	38	11	—	—	50	—	7	—	—	—	7	—	6	2	—	—	8	—	11	1	—	—	12	27	14·	16·—	24·—	54·—	1-szy
	2	M_{34}	„	II	1	8	1	—	—	10	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	3	—	1	1	—	—	2	5	—	30·—	20·	50·—	1-szy
	3	M_{31}	„	III	1	93	1	—	1	96	—	11	—	—	—	11	—	9	—	—	—	9	—	22	1	—	—	23	43	11·45	9·37	23·95	44·78	1-szy
	4	M_{28}	„	III	4	84	2	—	—	90	3	25	—	—	—	28	—	13	—	—	—	13	—	8	1	—	—	9	50	31·11	14·44	10·—	55·55	1-szy
	5	M_{34}	„	VIII	—	20	23	—	2	45	—	4	8	—	—	12	—	2	7	—	—	9	—	5	3	—	—	8	29	26·66	20·—	17·77	64·33	1-szy
Dr. Julian Nowak	6	—	„	V	—	—	—	—	12	12	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	25·	—	—	25·—	1-szy
	7	—	„	VI	—	—	40	3	—	43	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	2·32	2·32	—	4·64	1-szy
	8	—	„	VI	1	33	21	—	—	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2-gi
Razem w 8 oborach					8	276	99	3	15	401	3	47	8	1	3	62	1	32	9	1	—	43	—	47	7	—	—	54	159	15·46	10·72	13·46	39·65	
					W procentach						37·5	17·03	8·08	33·33	20·—	15·46	12·8	11·59	9·09	33·33	—	10·72	—	17·03	7·03	—	—	13·46	39·65	W procentach				

Zestawienie ogólne wyników

badania i szczepienia rozpoznawczego na gruźlicę u bydła rogatego w oborach zarodowych i prywatnych w Galicyi

za czas od 1. stycznia do końca września 1906 roku.

Grupa	Rasa i liczba obór w grupie	Stan bydła badanego i szczepionego						Z tych uznano za																Ogółem chorych i podejrzanych	W procentach			
								chore						podejrzane						lekko podejrzane								
		buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem	buhaje	krowy	jałówki	buhajki	woły	razem		chore	podejrzane	lekko podejrzane	Ogółem
I.	3. Pełnej krwi Simmenthal	2	15	9	2	—	28	1	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	2	—	2	1	—	—	3	6	3·57	7·14	10·71	21·42
II.	9. Pół krwi Simmenthal	7	250	154	15	2	428	—	9	2	—	—	11	—	10	3	—	—	13	—	15	7	1	—	23	47	2·57	3·03	5·37	10·97
III.	1. Pełnej krwi Oldenburg	1	10	7	4	—	22	—	—	—	—	—	—	—	4	3	1	—	8	—	—	3	1	—	4	12	—	36·56	18·18	54·54
IV.	3. Pół krwi Oldenburg	2	105	88	2	7	204	1	50	27	—	—	78	—	7	5	—	—	12	—	—	1	—	—	1	91	38·25	5·58	0·49	44·6
V.	2. Bydła czerwonego polskiego	2	65	32	5	—	104	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	0·95	—	—	0·95
VI.	8. Obór prywatnych bydła ras mięszanych	8	276	99	3	15	401	3	47	8	1	3	62	1	32	9	1	—	43	—	47	7	—	—	54	159	15·46	10·72	13·46	39·65
VII.	1. Obora prywatna Schwytz	1	47	18	3	—	69	1	30	5	2	—	38	—	9	1	—	—	10	—	—	—	—	—	—	48	55·07	14·45	—	69·56
	Ogółem w 27 oborach	23	768	407	34	24	1.256	6	137	42	3	3	191	1	63	22	2	—	88	—	64	19	2	—	85	364	15·2	7·—	6·76	28·96
		W procentach						26·08	17·8	10·31	8·82	12·5	15·2	4·34	8·07	5·4	5·88	—	7·—	—	8·33	4·66	5·88	—	6·76	28·96	W procentach			

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 118.870/1906.

Okólnik

Wydziału krajowego do wszystkich Komisyi licencyonujących buhaje i do wszystkich Wydziałów powiatowych,

z 15. marca 1906. r. LW. 109.958/05.

Po myśli §. 8. ustawy hodowlanej z 20. lipca 1892 (Dz. u. kraj. Nr. 51) orzeka Komisya licencyonująca, ile licencyonowanych buhajów powinno się znajdować w każdej gminie okręgu komisyjnego. Podstawę orzeczenia Komisyi stanowi spis bydła z końcem każdego roku sporządzany, przyczem po myśli przepisów wykonawczych do §. 8. powyższej ustawy (ogłoszonych w Nr. 72. Dz. u. kraj. z roku 1894) winna Komisya licencyonująca wyznaczyć potrzebną w danej gminie liczbę buhajów, przyjmując jednego buhaja na 80 - 100 krów i stanownych jałówek.

Przypominając powyższy przepis, wzywamy Komisyę, ażeby poddając rewizyi poprzednie swe orzeczenia, a to na podstawie spisów bydła z 31. grudnia 1905 i potwierdzajac orzeczenia swe z lat poprzednich, względnie zmieniając je stosownie do zmienionej liczby bydła lub innych okoliczności, zwróciła baczną uwagę w następujących dwóch kierunkach:

Zbyt mało korzystały dotąd gminy z przewidzianej w §. 9. powyższej ustawy możności łączenia się dla utrzymywania wspólnego buhaja gminnego, jakkolwiek nie ulega wątpliwości, że w całym szeregu wypadków od połączenia się w tym celu gmin zależy zapewnienie właścicielom krów i stanownych jałówek odpowiednich rozpłodników. W myśl ustawy wymaga umowa gmin, w tym celu łączących się, zatwierdzenia ze strony Komisyi licencyonującej.

Wzywamy tedy Komisyę, ażeby korzystając z każdej sposobności, zachęcała gminy do zawierania podobnych umów, a nadto przy wydawaniu, względnie rewidowaniu orzeczeń w sprawie potrzebnej liczby licencyonowanych buhajów, zwracała szczególniejszą uwagę na powyższy przepis ustawowy, umożliwiający sąsiadującym z sobą a małą liczbę bydła mającym gminom utrzymywanie wspólnego buhaja gminnego.

Wzywamy również Komisyę, ażeby przy sposobności rewidowania orzeczeń w sprawie potrzebnej liczby buhajów licencyonowanych zwróciła baczniejszą, niż dotąd, uwagę na przepis §. 21. ustawy hodowlanej, obowiązujący po myśli artykułu III. noweli z roku 1902 (Dz. u. kraj. Nr. 26) do 10. lipca 1908 r., a nadający Wydziałowi krajowemu prawo przyznawania gminom ulg w sprawie utrzymywania buhajów gminnych, a nawet zupełnego uwalniania ich od tego obowiązku. Rzeczą Komisyi będzie, nie czekając na prośby gmin, z urzędu przedkładać nam wnioski w tej sprawie w tych wszystkich wypadkach, w których zachodzą przewidziane w ustawie warunki przyznania takich ulg. W pierwszej linii zwróci Komisya uwagę na te gminy, które zasługują na zupełne uwolnienie od tego obowiązku. Następnie zastanowi się Komisya nad tem, czy pewnym, ewentualnie wszystkim gminom nie należałoby przyznać ulg w tym kierunku, by mogły ograniczyć się do zapewnienia mniejszej liczby licencyonowanych buhajów, aniżeli według przepisów wykonawczych do §. 8. ustawy hodowlanej, by na nie przypadało, mianowicie mniej niż jednego buhaja na 100 krów i stanownych jałówek.

Równocześnie zarządzamy, by wszystkie prośby gmin o przyznanie im powyższych ulg do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego wystosowywane, przedkładane nam były wraz z opinią, ewentualnie wnioskiem Komisyi.

Wydział krajowy wyraża przekonanie, że właściwe stosowanie i należyte wyzyskanie powyższych przepisów w sprawie łączenia się gmin i uwalniania w całości lub w części gmin zasługujących na to od obowiązku utrzymywania buhajów gminnych, przyczyni się skutecznie do osiągnięcia celu przez ustawę hodowlaną zamierzonego, umożliwi mianowicie organom do tego powołanym przeprowadzenie

z całą ścisłością przepisów ustawowych o buhajach gminnych w tych wszystkich gminach, które obowiązek powyższy spełnić mogą, a tem samem i powinny.

Wydziałowi powiatowemu (do wszystkch) udzielamy do wiadomości z wezwaniem do pouczenia ze swej strony Zwierzchności gminnych o powyższych przepisach w sprawie łączenia się gmin i ulgach co do utrzymywania buhajów gminnych i użyczania gminom potrzebnych informacyj w tych sprawach.

Prośby gmin o ulgi z §. 21. ustawy hodowlanej na ręce Wydziału powiatowego wniesione odstąpi Wydział powiatowy przedewszystkiem właściwej Komisyi licencyonującej do zaopiniowania, ewentualnie postawienia przychylnego wniosku i przedłoży nam je wraz z opinią, względnie wnioskiem tej Komisyi i opinią Wydziału powiatowego do dalszego urzędowego użytku.

Sprawie łączenia się gmin dla utrzymywania wspólnego buhaja gminnego użyczy Wydział powiatowy jak najwydatniejszego ze swej strony poparcia.

LW. 118869/06.

We Lwowie, dnia 14. grudnia 1906.

Aleg. 32

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni, powziął Wysoki Sejm na wniosek tej Komisyi na posiedzeniu z 18. listopada 1905 roku następujące uchwały:

1. „Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni".

2. „Sejm wzywa c. k. Rząd, by preliminowaną pod tytułem 8. pozycya 5. Nr. 7. w budżecie c. k. Ministerstwa rolnictwa na rok 1906 kwotę 50.000 K, przeznaczoną na premie dla hodowców za konie wprost od nich dla c. k. armii kupowane, w przyszłych preliminarzach budżetowych odpowiednio podwyższył tak, ażeby premia nietylko na większą ilość koni udzieloną być mogła, ale także wysokość premii za poszczególnego konia wypłacać się mająca do kwoty 2000 K podniesioną została".

Przy tej sposobności uchwalił Wysoki Sejm na wniosek posła Stanisława Jędrzejowicza następujące dalsze rezolucye:

3. „Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w myśl wniosku Komitetu centralnego dla chowu koni przy c. k. Ministerstwie rolnictwa czynsze płacone za najem ogierów rządowych były w zupełności najemcom zwracane, skoro udowodnionem będzie, że w czasie okresu stanowienia jednego roku pokryto ogierem od Rządu najętym przynajmniej trzydzieści klaczy własnych lub cudzych".

4. „Sejm wzywa c. k. Rząd, aby cena najmu ogiera została obniżoną po dojściu ogiera do wieku powyżej 12 lat, niemniej też, by cena najmu ogiera nie była obliczoną podług stopy procentowej 6 od ceny nabycia, lecz tylko podług stopy 5 od sta".

5. „Sejm wzywa c. k. Rząd, by przy oddawaniu hodowcy ogiera w najem prócz czynszu najmu należytość stemplowa podług skali III. nie od kwoty, za którą odnośny ogier został zakupiony, lecz od kwoty rocznego najmu pobieraną była".

6. „Sejm wzywa c. k. Rząd, by zniósł przepis, według którego najmujący ogiera rządowego ręczyć musi wedle §. 7. kontraktu najmu za zwrot całej ceny kupna ogiera na wypadek, gdyby z winy najmującego zginął lub okazał się do chowu niezdolnym, lecz aby poręka ta ograniczona została do rzeczywistej tylko wartości ogiera w odnośnej chwili".

Na posiedzeniu zaś z 22. listopada 1905 Wysoki Sejm, załatwiając petycye obu krajowych Towarzystw rolniczych, podwyższył na podstawie sprawozdania i na wniosek Komisyi budżetowej w rubryce X. wydatków budżetu krajowego na r. 1906 subwencyę dla powyższych Towarzystw na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich o 9.000 K z 16.000 na 25.000 K i uchwalił subwencyę na kursa kucia koni dla obu Towarzystw po 1.000 K razem 2.000 K.

Uchwały na wstępie wymienione zakomunikowane zostały c. k. Rządowi pismem Marszałka krajowego z 18. listopada 1905 l. s. 4.235.

C. k. Rząd do tej pory na nie nie odpowiedział.

Pośrednia tylko odpowiedź c. k. Rządu na część tych uchwał, mianowicie na rezolucyę piątą i szóstą przez Wysoki Sejm w dniu 18. listopada 1905 uchwaloną, mieści się w reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z 21. grudnia 1905 l. 35 818, stanowiącym odpowiedź na wspomnianą w zeszłorocznem naszem sprawozdaniu w tym przedmiocie odezwę Wydziału krajowego z 30. czerwca 1905 l. 40.324. Odezwą powyższą zwrócił się był Wydział krajowy do c. k. Rządu w sprawie dwóch udogodnień dla hodowców, biorących w najem ogiery rządowe a mianowicie w sprawie wymiaru należytości stemplowej nie od ceny kupna najętego ogiera, lecz tylko od kwoty jednorocznego najmu, tudzież w sprawie ograniczenia odpowiedzialności najemcy do rzeczywistej wartości ogiera najętego w chwili uszkodzenia w miejsce obowiązującej dotąd odpowiedzialności w wysokości pierwotnej całej ceny kupna takiego ogiera. C. k. Ministerstwo rolnictwa nie uwzględniło żądań, które Wysoki Sejm uchwalił w rezolucyach 5. i 6. w dniu 18. listopada 1905. C. k. Ministerstwo oświadczyło mianowicie, że żądana zmiana wymiaru należytości stemplowej jest niemożliwą ze względu na obowiązujące przepisy w przedmiocie należytości stemplowych. C. k. Ministerstwo uznało też za niemożliwe do uwzględnienia drugie żądanie, podnosząc, że przy sposobności zawierania nowego kontraktu najmu może w myśl obowiązujących już przepisów Zakład ogierów rządowych w danym razie zniżyć wartość szacunkową starszego ogiera rządowego.

Przy tej sposobności zawiadomiło c. k. Ministerstwo rolnictwa, że jakkolwiek na razie nie może powiększyć liczby ogierów rządowych w Galicyi, zamierza to wszakże uczynić w przyszłości.

W sprawozdaniu w przedmiocie podniesienia chowu koni w roku 1905 Wysokiemu Sejmowi przedłożonem podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu plan zwołania fachowej ankiety w sprawie chowu koni, a to w celu wszechstronnego wyjaśnienia wszystkich kwestyi, w skład problemu podniesienia chowu koni wchodzących i w celu ustalenia i jednolitego sformułowania planu działania, a tem samem i żądań wszystkich krajowych czynników na tem polu wobec c. k. Rządu, a w szczególności wobec centralnej władzy państwowej. Plan ten, który tak w sprawozdaniu sejmowej Komisyi gospodarstwa krajowego jak i w dyskusyi w Wysokim Sejmie przeprowadzonej z przychylną spotkał się oceną, wykonał Wydział krajowy z początkiem b. r. W dniu 16. lutego 1906 r. zebrała się na zaproszenie Wydziału krajowego ankieta, w skład której weszli reprezentanci wszystkich organów krajowych, powołanych do współdziałania na polu podniesienia chowu koni. Pod przewodnictwem zastępcy szefa Departamentu III. Wydziału krajowego wzięli udział w ankiecie prezesowie Komitetów obu krajowych Towarzystw rolniczych, referent sprawy chowu koni sejmowej Komisyi gospodarstwa krajowego, komendant Oddziału stacyi ogierów rządowych, członkowie Komitetu doradczego dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie, członkowie Sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, reprezentanci Towarzystwa chowu koni i wyścigów we Lwowie, tudzież członkowie Sekcyj chowu koni obu krajowych Towarzystw rolniczych.

Aleg. 1. Protokół stenograficzny obrad tej ankiety załączamy ℓ. jako alegat 1. do niniejszego sprawozdania.

Ankieta powyższa wybrała subkomitet, w skład którego weszli: pp. Stanisław Jędrzejowicz, zastępca członka Wydziału krajowego, Juliusz br. Bielski, reprezentant Towarzystwa chowu koni i wyścigów we Lwowie i Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie, Eustachy Zagórski, referent sejmowej Komisyi gospodarstwa krajowego, wreszcie Witołd ks. Czartoryski i Jan hr. Tarnowski, przewodniczący Sekcyj dla chowu koni obu krajowych Towarzystw rolniczych a zarazem członkowie Komitetu dla spraw chowu koni przy ck. Namiestnictwie.

Subkomitet ten, wybrany przez ankietę dla ostatecznego i ścisłego sformułowania programu akcyi na tem polu w myśl uchwał ankiety i poglądów na ankiecie wypowiedzianych, zebrał się w pełnym komplecie pod przewodnictwem szefa Departamentu III. Wydziału krajowego w dniu 28. marca 1907 i sformułował wyniki ankiety w następującem brzmieniu:

„1. Ankieta wyraża życzenie, aby Wydział krajowy przynajmniej raz w roku zwoływał subkomitet, wybrany przez ankietę a łączący w sobie wszystkie czynniki, zajmujące się sprawami chowu koni, a to celem posługiwania się nim jako organem doradczym".

„2. Ankieta wyraża życzenie, aby całe zakupno ogierów rządowych dla Galicyi tak w kraju jak i zagranicą, jakoteż przyjmowanie ogierów z Radowiec było oddane w ręce czynników krajowych tak rządowych jak autonomicznych z głosem stanowczym".

„3. Ankieta wyraża życzenie, by kwota na zakupno ogierów rządowych dla Galicyi przez Rząd przeznaczona była podniesioną w stosunku do kwot, w innych krajach na ten cel zużywanych".

„4. Ankieta uważa za pożądane premiowanie na szerszą skalę klaczy, celem podtrzymania materyału hodowlanego i wytworzenia katastru klaczy. W tym celu wskazaną jest inicyatywa ze strony Sejmu przez udzielenie subwencyi w kwocie 50.000 K pod warunkiem, że c. k. Rząd da 150.000 koron".

„5. Ankieta zaleca domagać się, aby ogiery rządowe dawane były, ile możności, do użytku prywatnego hodowcy (in Privatpflege) darmo zamiast na stacye lub w najem, tudzież zaleca domagać się uchylenia rozporządzeń ck. Ministerstwa rolnictwa z dnia 4. lutego 1904. l. 1.577 i 15. marca 1905 l. 6.297, wedle których do użytku prywatnego darmo dawane będą tylko drobne konie rasy oryentalnej i krajowej".

„6. Ankieta oświadcza się za zatrzymaniem zasad przyjętych obecnie przez miarodajne czynniki co do kierunku hodowli pod względem ras, zaznaczając, że na poszczególnych stacyach ma być umieszczany materyał jednolity pod względem rasy".

„7. Wreszcie oświadcza się ankieta za innymi postulatami w przedmiocie chowu koni podniesionymi przez sejmową Komisyę gospodarstwa krajowego a przez Sejm w r. 1905 uchwalonymi".

Wobec uchwał ankiety zajął Wydział krajowy stanowisko następujące:

Wydział krajowy postanowił przedewszystkiem skorzystać z organizacyi wybranego przez ankietę subkomitetu. Oceniając pożytek stąd płynący, postanowił Wydział krajowy zwoływać subkomitet dla zasięgania jego opinii w sprawach chowu koni.

Wydział krajowy przychylił się też do wszystkich innych, przez ankietę uchwalonych środków podniesienia chowu koni a w szczególności oświadczył się w myśl uchwały ankiety za oparciem odtąd akcyi powyższej przedewszystkiem na premiowaniu klaczy w przeciwieństwie do dotychczasowego systemu, który polegał na dostarczaniu na użytek tej hodowli odpowiedniej liczby ogierów. Państwo utrzymuje w Galicyi własne ogiery, subwencyonuje zaś nadto na równi z krajem odnośną akcyę Towarzystw rolniczych, polegającą przeważnie na zakupywaniu ogierów na stacye i na subwencyach wypłacanych właścicielom ogierów licencyonowanych. Z wydatków państwa na podniesienie chowu koni w Galicyi z r. 1904 przypadało, pominąwszy wydatki na utrzymanie ogierów rządowych.

na koszta komisyj licencyonujących	2.600 K.
na nagrody wyścigowe	22.600 „
na premie państwowe	8.000 „
na subwencye dla właścicieli licencyonowanych ogierów prywatnych	5.000 „
na koszta kontroli tych ogierów	7.000 „
na subwencye dla Towarzystw rolniczych	10.000 „
razem .	55.200 K.

Z powyższych pozycyj wydatków trzy ostatnie wyłącznie, pierwsze trzy zaś pozycye w bardzo znacznej części przeznaczone były na ogiery, z wydatków zaś obu krajowych Towarzystw na chów koni w r. 1904 przypada zaledwie 1·3% na premie na wystawach przeglądowych. Całą resztę wydatków pochłonęły prócz kosztów administracyi koszta zakupna ogierów na stacye i subwencye dla licencyonowanych ogierów. Pomoc publiczną więc w formie kupna, subwencyi i premii otrzymywali dotąd w pierwszej linii właściciele ogierów.

Na ankiecie przeważyło przekonanie, że obecnie w pierwszym rzędzie potrzeba poparcia chowu klaczy. Popierając bowiem w dalszym ciągu przedewszystkiem chów ogierów, mógłby się wkrótce kraj znaleść wobec braku odpowiedniego materyału klaczy dla rozporządzalnych ogierów. Materyał klaczy należy tedy uzupełnić, zatrzymać w kraju i wyzyskać dla chowu zapomocą premii, przyznawanych za klacze w zamian za zobowiązanie do używania tych klaczy do chowu. Ażeby jednak środek ten cel powyższy osiągnął, musiałby znaleść zastosowanie w bardzo szerokich rozmiarach. Akcya dotycząca musiałaby być opartą na znacznie szerszych niż dotąd podstawach finansowych. Przyznanie bowiem premii w minimalnej kwocie 200 K właścicielom choćby tylko jednego tysiąca klaczy wymagałoby wydatku rocznego 200.000 koron na same tylko premie, nie licząc kosztów organów, premie przyznających i następnie użycie klaczy do chowu kontrolujących podczas, gdy w r. 1904 cały wydatek kraju i państwa na chów koni w Galicyi wynosił 71.200 K, w tem 16.000 K subwencyi krajowej a 10.000 K subwencyi państwowej na akcyę Towarzystw rolniczych, nie licząc w to oczywiście kosztów utrzymania ogierów rządowych. Na r. 1906 wzrosły powyższe subwencye dla Towarzystw rolniczych, mianowicie: krajowa do 25.000 a państwowa do 20.000 K.

Zgadzając się na projekt ankiety oparcia akcyi, zmierzającej do podniesienia chowu koni przedewszystkiem na premiowaniu klaczy, uchwalił Wydział krajowy wystąpić z poparciem tego projektu wobec c. k. Rządu i oświadczył gotowość wstawienia do preliminarza budżetu krajowego na r. 1907 znaczniejszej na ten cel kwoty pod warunkiem, że ck. Rząd przyzna subwencyę na ten cel w kwocie 150.000 koron.

Zarazem uchwalił Wydział krajowy przedłożyć ck. Rządowi wszystkie inne uchwały ankiety jako program akcyi na tem polu w najbliższych latach, przez wszystkie powołane do tego w kraju czynniki zgodnie ułożony a przez Wydział krajowy przyjęty i zatwierdzony. Żądania powyższe obejmują 1) rozszerzenie kompetencyi Komitetu doradczego dla spraw chowu koni przy ck. Namiestnictwie, 2) podwyższenie przez ck. Rząd kwoty przeznaczonej na zakupno ogierów rządowych dla Galicyi, 3) podwyższenie preliminowanego poraz pierwszy na r. 1906 w wysokości 50.000 K wydatku państwa na premie za konie dla armii u hodowców zakupywane, 4) utrzymanie w mocy obowiązujących obecnie przepisów co do kierunku hodowli z następującemi zmianami: a) by także ogiery rasy angielskiej, roślejsze ogiery rasy arabskiej i ogiery rasy huculskiej mogły być oddawane prywatnemu hodowcy do użytku bez wynagrodzenia (in Privatpflege) i b) by na poszczególnych stacyach umieszczano materyał jednolity pod względem rasy, 5) zwijanie, o ile możności, stacyj ogierów rządowych i zmniejszenie liczby ogierów, dawanych hodowcom do użytku prywatnego za opłatą czynszu najmu, natomiast powiększenie liczby ogierów dawanych hodowcy do użytku prywatnego darmo (in Privatpflege), 7) udogodnienia wreszcie dla hodowców biorących w najem ogiera rządowego, zawarte w rezolucyach do Rządu (3—6), uchwalonych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 18. listopada 1905.

Odezwę Wydziału krajowego do ck. Namiestnictwa z 20. maja 1905. l. 40.034, zawierającą wszystkie powyższe żądania wraz z motywami, załączamy ·/. (jako Aleg. 2. alegat 2.) do niniejszego sprawozdania.

C. k. Rząd nie odpowiedział dotychczas na powyższe pismo Wydziału krajowego. Wniesiony wszakże w bieżącej sesyi jesiennej Rady państwa preliminarz budżetu państwowego na r. 1907, tudzież sprawie chowu koni poświęcony ustęp exposé budżetowego, wygłoszonego przez pana Ministra skarbu w dniu 12. października 1906, uprawniają nadzieją, że przedłożony przez Wydział krajowy ck. Rządowi program akcyi, streszczający się w żądaniu większej niż dotąd dbałości i większej ofiarności ze strony państwa dla podniesienia chowu koni w Galicyi, liczyć może, w obecnej chwili bardziej niż kiedykolwiek na częściowe przynajmniej uwzględnienie i urzeczywistnienie.

W wymienionem exposé przyznał pan Minister skarbu, że działalność państwa na polu hodowli koni, wywierająca z natury rzeczy przeważny wpływ na rozwój hodowli prywatnej, nie znajduje się w obecnej chwili na wysokości zadania. Dowodem tego ta okoliczność, że mimo korzystnych w poszczególnych krajach warunków dla tej hodowli nie wystarcza własna produkcya na pokrycie całego zapotrzebowania remont, co oczywiście ludność rolniczą o znaczne przyprawia straty. Pan Minister skarbu zapowiedział więc, że pan Minister rolnictwa zwróci szczególną uwagę na działalność państwa na polu podniesienia chowu koni, na którem przedewszystkiem należałoby się zająć poparciem chowu konia szlachetnej krwi ale możliwie silnej i krępej budowy. Następnie zwrócił uwagę pan Minister skarbu na to, że podczas, gdy preliminarze poprzednich budżetów nie zawierały żadnych w ogóle kredytów na pewne środki podniesienia chowu koni, to preliminarz budżetu na r. 1907 zawiera wydatek tak na poparcie prywatnego chowu klaczy jak na subwencye dla utrzymujących ogrodzone pastwiska dla źrebiąt. W końcu wypowiedział p. Minister przypuszczenie, że koniecznem okaże się przyjście z pomocą hodowli przez podniesienie ceny remont, dzisiejszym stosunkom już chyba nie odpowiadającej.

W preliminarzu zaś budżetu państwowego na r. 1907 wzrosły wydatki na chów koni przeznaczone (4,689.620 K) o 100 323 K w porównaniu z preliminarzem na r. 1906. W szczególności wzrosły wydatki na stadniny państwowe o 32.501 K, do kwoty 949.190 K, zmniejszyły się wydatki na zakłady ogierów rządowych o 26.128 K do kwoty 2,401.830 K, zmniejszyły się także wydatki na źrebięciarnie o 26.050 K do kwoty 65.600 K, wzrosły dalej o 53.000 K do kwoty 800.000 K wydatki na uzupełnienie materyału rozpłodowego przez zakupno u prywatnych hodowców, wzrosły wreszcie o 70.000 K wydatki na specyalne środki podniesienia chowu koni do kwoty 473.000 K a mianowicie wzrosły wydatki na komisye w sprawach chowu koni o 7.000 K do 45.000 K, na nagrody wyścigowe o 10.000 K do 140.000 K i przybyły dwie nowe pozycye wydatków mianowicie na „subwencye na kupno i chów klaczy i źrebiąt dla prywatnych hodowców“ 30.000 K a na „subwencyonowanie ogrodzonych pastwisk dla źrebiąt“ 23.000 K, natomiast wbrew uchwale Wysokiego Sejmu pozostał w dawnej wysokości 50.000 K wydatek na premie za konie dla armii wprost u hodowców zakupione.

Nowe pozycye wydątków na ten cel motywuje ck. Rząd w sposób następujący:

W okolicach, w których stan klaczy nie jest jeszcze dostatecznie skonsolidowany, dążyć należy do wyrównania typu zapomocą subwencyj przeznaczonych na zakupno i na chów klaczy i źrebiąt dla prywatnych hodowców. W okolicach takich nie wystarcza przeznaczenie najlepszych nawet ogierów, gdyż brak tam odpowiedniego materyału klaczy. Odnosi się to zwłaszcza do okolic z materyałem klaczy małych i zbyt lekkich. Ministerstwo rolninictwa uważa za swój obowiązek poparcie hodowców w takich okolicach w ten sposób, że umożliwi im się i ułatwi chów odpowiednich klaczy i to w wielkich rozmiarach, gdyż zastosowanie tego środka ma małą skalę nie może żadnego wywrzeć wpływu. Kredyt 30.000 K, na ten cel preliminowany służyć ma w pierwszej linii na subwencye na zakupno odpowiednich klaczy za pośrednictwem stowarzyszeń, chowem koni się zajmujących.

Drugi nowy wydatek w kwocie 23.000 K przeznaczony jest na subwencyę dla gmin, stowarzyszeń i zaufanych hodowców, utrzymujących ogrodzone pastwiska dla pasania źrebiąt okolicznych hodowców (Fohlenauslaufe). Subwencye te mają zachęcać do zapewnienia ruchu źrebiętom na świeżem powietrzu.

W końcu podnieść należy, że w myśl przyrzeczenia swego, wyżej wspomnianego, podwyższył c. k. Rząd w preliminarzu na r. 1907 stan ogierów rządowych w Galicyi o 5 ogierów z 585 na 590. Zawsze więc jeszcze liczba ogierów rządowych w Galicyi nie odpowiada liczbie koni w naszym kraju. Podczas gdy bowiem Galicya posiada przeszło połowę wszystkich koni w państwie (50·6%), wynosi liczba ogierów rządowych w Galicyi (590 na 2.365 w całej Austryi) niespełna czwartą część ogółu ogierów rządowych w państwie (24·9%). Wszystkie przyznane Galicyi na r. 1907 nowe ogiery w liczbie 5 przeznaczone są do użytku prywatnego hodowców bez wynagrodzenia (in Privatpflege). Liczba ogierów rządowych tej ostatniej kategoryi wzrośnie więc w r. 1907 do 85 podczas, gdy liczba ogierów przeznaczonych do użytku prywatnego hodowców za opłatą czynszu najmu (110) i ogierów przeznaczonych na stacye rządowe (395) nie ulegnie zmianie.

Z zadowoleniem podnosi więc Wydział krajowy, że c. k. Rząd centralny zwrócił baczniejszą uwagę na chów koni w państwie i uznał potrzebę poparcia tego chowu w kierunku produkcyi konia szlachetnego celem pokrycia własnemi siłami całego zapotrzebowania remont, przyczem nie wyklucza wcale ale wprost liczy się z koniecznością podniesienia ceny remont. Powyższe postanowienie c. k. Rządu musi być powitanem z uznaniem w naszym zwłaszcza kraju, który stanowi wyłączną w państwie domenę konia krwi gorącej, na remontę się nadającego. Środki finansowe wszakże przez c. k. Rząd na ten cel przeznaczone, aczkolwiek w porównaniu z poprzednimi laty wyżej preliminowane, nie stoją zawsze jeszcze w żadnym stosunku do potrzeb, do wielkości zadania, któremu mają służyć. Odnosi się to w szczególności do nowego środka, który c. k. Rząd zgodnie z programem przez Wydział krajowy mu przedłożonym postanowił zastosowywać, t. j. do popierania chowu klaczy przez zakupno i subwencyonowanie klaczy. C. k. Rząd sam w motywach przyznaje, że środek ten tylko na wielką skalę stosowany może być uwieńczony skutkiem. Kwota 30.000 K na ten cel dla całego państwa preliminowana pozostaje w jaskrawej sprzeczności z motywami przez c. k. Rząd w uzasadnieniu tej nowej pozycyi przytoczonymi. Kwotę tę uważać więc można tylko za pierwszy krok na tej drodze.

Wobec braku odpowiedzi ze strony c. k. Rządu na program przez Wydział krajowy przedłożony i wobec tego, że c. k. Rząd preliminuje wprawdzie nowy wydatek na proponowane w tym programie popieranie chowu koni, ale w niedostatecznej mierze i udziału Galicyi w podwyższonych wydatkach państwa na chów koni nie oznaczył, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi wniosek uchwalenia rezolucyj wzywających c. k. Rząd do wykonania całego programu chowu koni, na podstawie uchwał ankiety przez Wydział krajowy sformułowanego, a powyżej omówionego.

Na podstawie więc niniejszego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu koni.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd do przyznania stałego zasiłku państwowego w kwocie 150.000 K rocznie na premiowanie klaczy w Galicyi.

3 Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia do preliminarza budżetu krajowego na r. 1908 wydatku na premiowanie klaczy pod warunkiem przyznania na ten cel zasiłku państwowego, a to w wysokości odpowiadającej trzeciej części kwoty, przez c. k. Rząd na ten cel przyznanej.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd do roszerzenia kompetencyi Komitetu doradczego dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie w tym kie-

runku, by całe zakupno ogierów rządowych dla Galicyi tak w kraju jak zagranicą jakoteż przyjmowanie ogierów z Radowiec było oddane w ręce tego Komitetu z głosem stanowczym.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, by kwotę na zakupno ogierów rządowych dla Galicyi przeznaczoną podwyższył w stosunku do kwot w innych krajach na ten cel przeznaczonych.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, by preliminowaną na rok 1907 w wysokości 50.000 K kwotę, przeznaczoną na premie dla hodowców za konie u nich dla armii zakupywane odpowiednio podwyższył tak, by wysokość premii za jednego konia wynosiła 200 K, i by ogólna ilość tych premii mogła być powiększoną.

7. Sejm wzywa c. k Rząd do zniesienia ograniczenia, zawartego w reskryptach c. k. Ministerstwa rolnictwa z 4. lutego 1904 l. 1577 i z 15. marca 1905 l. 6297, a dotyczącego rasy ogierów przeznaczonych do użytku prywatnego hodowców bez wynagrodzenia.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd do umieszczania na poszczególnych stacyach ogierów rządowych materyału jednolitego pod względem rasy.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd do zwijania stacyj ogierów rządowych i zmniejszania liczby ogierów rządowych, przeznaczonych do prywatnego użytku hodowców za opłatą czynszu najmu, natomiast do powiększania liczby ogierów rządowych, przeznaczonych do prywatnego użytku hodowców bez wynagrodzenia.

10. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do przyznania następujących udogodnień hodowcom prywatnym, biorącym w najem ogiera rządowego:

a) zwracania całego czynszu najmu w razie udowodnienia przez hodowcę, że w czasie jednego okresu stanowienia pokryto najętym ogierem przynajmniej trzydzieści klaczy własnych lub cudzych;

b) obniżenia ceny najmu po dojściu ogiera do wieku powyżej lat dwunastu;

c) obliczania czynszu najmu ogiera nie podług procentowej 6 od ceny kupna ogiera lecz podług stopy 5 od sta od tej ceny;

d) wymiaru należytości stemplowej od kontraktu najmu ogiera nie, jak dotąd, od kwoty, za którą dany ogier został kupiony, lecz od kwoty odpowiadającej rocznemu czynszowi najmu ogiera:

e) zniesienia przepisu, wedle którego musi biorący w najem ogiera ręczyć w §. 7. kontraktu najmu za zwrot całej pierwotnej ceny kupna ogiera na wypadek, gdyby z winy najmującego zginął lub okazał się do chowu niezdolnym, zastąpienia natomiast tego przepisu postanowieniem, ograniczającem obowiązek poręki do rzeczywistej wartości ogiera w odnośnej chwili.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Drukarnia Ludowa we Lwowie

Protokół stenograficzny

obrad ankiety w sprawie podniesienia chowu koni

odbytej we Lwowie w sali obrad Wydziału krajowego dnia 16. lutego 1906 r.

(**Początek ankiety o godzinie 10 minut 30 rano**).

Przewodniczy: Stanisław **Jędrzejowicz**, zastępca członka Wydziału kraj.

Obecni:

Juliusz hr. **Bielski**, członek Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestn.

Stanisław **Brykczyński**, wiceprezes c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego, poseł na Sejm krajowy, członek krajowej Komisyi dla spraw rolniczych.

Artur Zaremba **Cielecki**, poseł na Sejm krajowy, członek Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie.

Witołd ks. **Czartoryski**, członek Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie.

Karol **Czecz**, poseł na Sejm krajowy, członek krajowej Komisyi dla spraw rolniczych.

Karol br. **Enis**, c. i k. podpułkownik, komendant oddziału stacyi ogierów rząd.

Maryan **Jędrzejowicz**, członek Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie.

Tadeusz **Langie**, członek krajowej Komisyi dla spraw rolniczych.

Dr. Józef **Milewski**, poseł na Sejm krajowy, członek krajowej Komisyi dla spraw rolniczych.

Stanisław hr. **Stadnicki**, poseł na Sejm krajowy, członek krajowej Komisyi dla spraw rolniczych.

Jan hr. **Tarnowski**, członek Komitetu dla spraw chowu koni przy c. k. Namiestnictwie.

Zdzisław hr. **Tarnowski**, prezes c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego, poseł na Sejm krajowy.

Eustachy **Zagórski**, poseł na Sejm krajowy.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**:

Na podstawie uchwały sejmowej zaprosił Wydział krajowy Szanownych Panów, aby raz zebrać przy jednym stole wszystkie ciała doradcze, interesujące się ważnym działem naszego rolnictwa, t. j. podniesieniem hodowli koni w kraju naszym.

Dział ten jest w zupełnym upadku, a nawet grozi, że niebawem uczujemy brak niezbędnego dla rolnictwa czynnika, t. j. konia roboczego.

Powody tego upadku są różne, ale przedewszystkiem leżą w tem, że gałęź ta nie znajduje dziś odpowiedniej rentowności na targu światowym, gdzie przez cło mamy utrudniony zbyt do Niemiec, mamy również utrudniony zbyt w kraju, bo zapotrzebowanie pokrywa ten materyał, który wydziela armia do prywatnego użytku w coraz szerszych rozmiarach, a wreszcie i to, że nie jesteśmy już w stanie po tych niskich cenach wychować materyału remontowego, dla c. k. armii niezbędnego.

Większa własność więc, mimo znanego zamiłowania u nas do chowu koni, usuwa tę gałęź z swego planu gospodarczego, a całkiem słusznie rozszerza produkcyę bydła, która i w kierunku nabiału i opasu staje się coraz rentowniejszą.

Dlatego, zdaniem Wydziału krajowego, należałoby tę akcyę skupić przedewszystkiem w jednym kierunku, a mianowicie dążąc do wytworzenia materyału konia r o l n i c z o - r o b o c z e g o, w którym to kierunku już oba nasze Towarzystwa rolnicze na małą skalę działalność rozpoczęły.

Tu przedewszystkiem należy zachęcić tych, którzy konia używają czy to do pociągu czy do wyjazdu, aby ten materyał zużytkowywali w kierunku przychowku.

Zatem ksiądz, chłop, dzierżawca, czy mały właściciel niech ma tego rodzaju poparcie od kraju i Rządu, aby ta subwencya dostatnio udzielona zachęcała do przychowku.

Dziś nasze działanie jest rozstrzelone drobnemi subwencyami w różnych programach, a tu należałoby się skupić w jednym wytkniętym kierunku szerszej akcyi krajowej, która niezawodnie znajdzie poparcie w Ministeryum rolnictwa, które w dobrze zrozumiałym interesie państwa najlepsze chęci objawia, a właśnie w ostatnich czasach, gdy Ministeryum wojny, zupełnie optymistycznie na stosunki hodowlane się zapatrując, odmówiło ponownie podniesienia ceny remont, to przeciwnie Ministeryum rolnictwa przeznaczyło skromną na razie kwotę 50.000 koron niejako na subwencye dla hodowców. Obecnie więc, mojem zdaniem, należałoby zwrócić nasze zabiegi w tym kierunku, aby zachęcić drobnego hodowcę do stałego przychowku, a do tego środkiem byłoby odpowiednie subwencyonowanie do rozpłodu zdolnych klaczy źrebnych. Gdybyśmy rocznie mogli odpowiednio subwencyonować 1000 klaczy do chowu zdolnych, to raczycie Panowie przyznać, że znalazłby się i materyał i ten drobny hodowca, który mając dwie, trzy, cztery klacze do takiej subwencyi zgłoszone i przez komisye przyjęte, będzie się starał te klacze w użytku zatrzymać, w robocie szanować, aby z roku na rok o taką znaczniejszą już subwencyę kompetować.

Zachęcony hodowca będzie przychowywał, a organa nadzorujące, jak oba Towarzystwa rolnicze, Komisye licencyonujące, inspektorowie hodowlani, będą mieli szerokie pole działania przez kontrolę dążącą do utworzenia katastru klaczy rozpłodowych, przez przeznaczenie odpowiednich ogierów w pewne okolice, gdzie ten materyał klaczy przyjętych do ksiąg subwencyjnych już istnieje. Będzie też można czuwać nad wytworzeniem j e d n o l i t e g o m a t e r y a ł u konia użytkowego, który będzie służył i do roli i do pociągu i jako materyał dla c. k. armii dużo taniej wychowany — bo nie w stadninach, ale jako przychowek drobnego producenta.

Tyle mogłem powiedzieć imieniem Wydziału krajowego, zaś co do zrealizowania i sfinansowania, na to nie mam upoważnienia, ale nie wątpię, że i Sejm i Rząd od takiej szerszej akcyi się nie cofnie, gdy będzie stały, jednolity, racyonalny program postawiony. Widzimy przecież, że taka równoległa akcya w kierunku hodowli bydła znalazła szerokie poparcie kraju i Rządu i dziś rezultatami poszczycić się możemy.

Dlaczegożby i tu nie dało się podobnej myśli w czyn wprowadzić? ale na to potrzeba zgody i porozumienia wszystkich czynników doradczych, które w tym celu zaproszone mają dziś sposobność wymiany zdań między sobą, i ustalenia jakiegoś szerszego programu.

Najzupełniej zdaję sobie sprawę z tego, że jeżeli w programie naszym szukamy środka, którym wytworzyć i zatrzymać w kraju pragniemy ten materyał klaczy do przychowku zdatny, tudzież zachęcić tych wszystkich drobnych hodowców, którzy odpowiednią klacz w użytku mając — dziś nie przychowują — to na ten cel trzeba mieć znaczniejszy na szereg lat zapewniony kapitał. Ale zarazem nie wątpię, że gdyby kraj w tym względzie inicyatywę podjął i pokrył 25% potrzeby, to Ministeryum rolnictwa dałoby dalszych 75%, gdyż już obecnie na ten rok podwoiło subwencyę na popieranie rozwoju konia roboczego w kraju naszym, uważając ten kierunek jako podstawę, którą dążyć należy do podniesienia upadającej w Galicyi hodowli.

Druga sprawa nader ważna, którą tu także podnieść pragnę, tj. sprawa ogierów, którymi Galicyę Rząd zasila. Nie mówię już o ilości — bo ta zdaniem mojem, wystarczyłaby — ale o jakości. Bez współudziału naszego c. k. Ministeryum zakupuje ogiery i obdarza nas najgorszym materyałem. Aby temu nadal zapobiedz, jest wskazane jak najenergiczniej wystąpić z żądaniem, aby całe zakupno ogierów rządowych dla Galicyi, tak w kraju, jak zagranicą, było oddane w ręce czynników krajowych, tak rządowych, jak i autonomicznych, z głosem stanowczym i aby kwota na ten cel przez Rząd przeznaczona była podniesiona w stosunku do kwot w innych krajach na ten cel zużywanych.

Jeżeli 50% wszystkich koni w Austryi posiada Galicya, a dziś tylko 21% partycypuje w subwencyi państwowej, to z zupełną słusznością o to upominać się możemy, byśmy otrzymali jednego reprezentanta obu Tow. rolniczych w ściślejszym Beiracie przy c. k. Ministeryum rolnictwa, któryby miał możność bronienia spraw galicyjskich.

Obecnie, kończąc moje przemówienie, mam zamiar otworzyć ogólną dyskusyę nad kierunkiem i środkami, dążącemi do podniesienia w upadku będącej hodowli koni, a następnie po przeprowadzeniu szczegółowej dyskusyi nad wnioskami, które się wyłonią, zaproponuję panom wybór subkomitetu, który będzie miał za zadanie przedstawić Wydziałowi krajowemu konkretne wnioski. Jeżeli więc na ten tu zaproponowany sposób prowadzenia obrad Panowie się zgadzają — otwieram ogólną dyskusyę. — Kto z Panów życzy sobie głosu?

Ks. **Czartoryski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Książe Czartoryski ma głos.

Ks. **Czartoryski**:

Sekcya chowu koni przy Komitecie galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego zastanawiała się wczoraj nad wnioskami, z którymi należałoby wystąpić na dzisiejszej ankiecie. Wnioski Sekcyi będę miał zaszczyt przedłożyć Panom w dalszym ciągu mego przemówienia.

Nie ulega wątpliwości, że pod względem ilości stan ogierów rządowych w naszym kraju jest zawsze jeszcze bardzo niekorzystny.

Co do jakości ogierów, to możemy oświadczyć, że pod względem rasy, pod względem typu jest wielki postęp, a to dlatego, że już od całego szeregu lat dąży Rząd do poprawy rasy ogierów, a mianowicie głównie krwi gorącej, przeważnie oryentalnej, dla wschodniej części kraju, gdzie koni angielskich, koni krwi zimnej, rzeczywiście prawie niema zupełnie, gdyż jest tylko coś około 8% wszystkich ogierów krwi zimniejszej, jak „Norfolki", „Noniusy" itp., które są rzeczywiście na zagładę skazane.

Pod tym więc względem zbliżamy się do zupełnego ujednostajnienia rasy.

Tu pozostawałoby jeszcze do życzenia, aby zakłady ogierów w Drohowyżu i Ołchowcach dążyły także do ujednostajnienia typu. Odnosi się to zwłaszcza do ogierów, które przychodzą z Radowiec, gdyż między nimi znajduje się znaczna ilość mniej dobrych ogierów, kupionych od prywatnych hodowców.

W ogóle zdaje mi się, że cała hodowla w Radowcach jest na jakiejś drodze nie najlepszej. A twierdzić to mogę na podstawie tegorocznego przydziału, gdyż w roku bieżącym z przydzielonych 40 ogierów większość, a prawie ¾ części tych ogierów, są materyałem nieodpowiednim, część była z nogami zupełnie zniszczonemi, inne znowu mają po 2, 3 i 4 „Überbeiny", inne w pęcinach się kiwają, inne w kolanach rażone, tak, że mimo woli nasuwa się myśl, iż materyał ów upada, albo też, że chów jest zupełnie nieracyonalny.

*

Tem bardziej trzebaby w to wglądnąć, tem bardziej powinniśmy uzyskać wpływ na tę sprawę, bo stadnina, w której jest 75% około 4-letnich koni zniszczonych, nie może wzbudzać zaufania jako pepiniera reproduktorów dla kraju.

Tu zdaje mi się, że czynniki powołane powinny wpływ swój w tym kierunku wywrzeć, powinny się postarać o to, aby materyał ogierów był bardziej doborowy.

Co do wniosku, czy rezolucyi, nie wiem co będzie postawionem, sądzę wszakże, że powinniśmy uchwalić rezolucyę idącą dość daleko, mianowicie coś w tym rodzaju, że ankieta wyraża życzenie, aby Wydział krajowy poczynił starania, iżby całe zakupno ogierów dla Galicyi było oddane w ręce czynników krajowych i aby kwota na ten cel przez Rząd przeznaczona była podniesioną w stosunku do wielkości naszego kraju i jego potrzeb pod tym względem.

Myśl tego jest następująca:

Wprawdzie wszystkie ogiery zakupywane w kraju zakupuje Komisya dla spraw chowu koni przy Namiestnictwie, ale już przy przeznaczaniu ogierów z Radowiec dla Galicyi, już ta Komisya jest właściwie organem doradczym i wpływu wielkiego nie ma.

Na zakupno koni z zagranicy komisya ta nie ma najmniejszego wpływu.

Dlatego też co do vollblutów jest taki zły stan w Galicyi.

To zatem byłby jedyny radykalny sposób wybrnięcia z dzisiejszego złego stanu, aby Komisya przy Namiestnictwie kupowała wszystkie ogiery, bez względu na to, czy pochodzą z kraju, czy z zagranicy.

Taki byłby nasz wniosek.

Zdzisław hr. **Tarnowski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. hr. **Tarnowski**.

Zdzisław hr. **Tarnowski**:

W imieniu krakowskiego Towarzystwa rolniczego wyrażam przedewszystkiem głęboką wdzięczność Wydziałowi krajowemu w ręce obecnego przewodniczącego za to, że podjął inicyatywę w zwołaniu dzisiejszej ankiety, co uważam jako krok nadzwyczaj dodatni i mam nadzieję, że posłuży do tego, że — jeżeli są między nami różnice zdań — tu się wyrównają, że dojdziemy do jednego zdania co do wspólnego kierunku i wspólnych postulatów.

I wtedy tylko będzie szansa powodzenia i postępu jeżeli tak wobec Sejmu, jak i wobec Rządu będziemy jednolitymi, jeżeli pod względem wymogów odnoszących się do podniesienia chowu koni będziemy solidarni.

Otrzymawszy zaproszenie z Wydziału krajowego na tę ankietę, choć trochę mało było czasu na to, postarałem się o to, aby zwołać Sekcyę chowu koni, aby najważniejsze przynajmniej kwestye przedyskutować.

O ile to się dało w krótkim czasie zrobić, Sekcya chowu koni powzięła uchwałę i poleciła mi, abym tę uchwałę na dzisiejszej ankiecie przedstawił.

Tę uchwałę pozwolę sobie tu odczytać (*czyta*):

„Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie widzi w zwołaniu przez Wydział krajowy ankiety dla spraw chowu koni w kraju krok mogący wywrzeć bardzo dodatni wpływ na rozwój tej ważnej a nieodpowiednio dotąd traktowanej gałęzi hodowli. Na wspólnem bowiem zebraniu delegatów tych wszystkich czynników krajowych, w których ręku spoczywa obecnie kierunek chowu koni w Galicyi, może nastąpić wyrównanie zdań i porozumienie co do głównych postulatów kraju na polu hodowli koni, a w następstwie tego wspólne żądania, solidarnie przez wszystkie krajowe czynniki poparte, powinny łatwiej znaleść uwzględnienie u c. k. władz centralnych w Wiedniu.

„Jakkolwiek Komitet nie ma przed sobą programu obrad ankiety, to jednak w przekonaniu, że na zebraniu omawiane będą ważniejsze kwestye chowu koni w kraju pozwala sobie przedłożyć ankiecie następujące uwagi:

„Ponieważ racyonalny chów koni pełnej krwi, chociaż potrzebny dla dostarczenia reproduktorów dla chowu pół-krwi, nie rozwija się w szerszej mierze i jest zostawiony przeważnie prywatnej inicyatywie, więc jako najważniejsze przedstawiają się po 1-sze sprawa chowu konia roboczego, mająca poważniejsze znaczenie dla naszego kraju rolniczego, powtóre sprawa chowu szlachetnego konia pół-krwi, wreszcie sprawa kierownictwa chowem koni w ogólności.

„Chów koni a roboczego wymaga niezbędnie wydatnego i celowego poparcia, oraz jednolitego kierownictwa. Równomiernie ze wzmagającym się dotkliwym brakiem koni roboczych mnożą się w ostatnich latach oznaki, że chów tych koni, bez których gospodarstwo rolne u nas obejść się nie może, coraz widoczniej się cofa, a cofanie się znać nawet w okolicach, które dotąd w wychowie pierwszorzędnych koni roboczych celowały, jak podgórskie okolice zachodniej Galicyi.

„Przyczyny tego cofania się wyłuszczał już Komitet niejednokrotnie w memoryałach przedkładanych c. k. Rządowi i Wydziałowi krajowemu, tutaj więc proponuje jedynie środki zapobieżenia postępującemu upadkowi i podniesienia produkcyi koni roboczych, tak co do ilości jako też jakości.

„Komitet licząc się z obecnem stanowczo odmownem stanowiskiem c. k. Rządu co do zakładania stadnin subwencyjnych i pragnąc tem skuteczniej domagać się tego, co obecnie wydaje się możliwem do osiągnięcia, nie ponawia na razie swego w tym kierunku żądania.

„Natomiast z całym naciskiem podnosi Komitet konieczność wydatnego premiowania klaczy roboczych (minimum 200 koron na sztukę) jako tego środka, który może skutecznie obudzić, względnie podnieść zainteresowanie się celowym chowem koni roboczych.

„Do udziału w przeprowadzeniu premiowania powinny być powołane krajowe Towarzystwa rolnicze, jako kwalifikowane do oceny wartości konia roboczego, a to przez swoich delegatów, których koszta podróży i dyety byłyby przez c. k. Rząd pokrywane.

„Dalej konieczna jest zmiana dotychczasowego systemu rozmieszczania reproduktorów. Skupienie tychże w stacyach większych (po kilka ogierów), a rzadko bardzo po kraju rozrzuconych, niezmiernie utrudnia korzystanie z nich i powoduje niejednokrotnie dotkliwe szkody; branie ogiera w „najem“ jest bardzo kosztowne, a ogiery oddawane w używanie darmo są mniejszej wartości.

„Należałoby zatem przejść do ustanowienia gęstej sieci stacyj ogierów rządowych po gospodarstwach prywatnych, z zastrzeżeniem kontroli ze strony c. k. Rządu i ułatwić przez to hodowcom korzystanie z dobrych reproduktorów.

„Nadto byłoby nader pożytecznem urządzanie jednodniowych wystaw lokalnych, na co c. k. Rząd powinienby udzielić krajowym Towarzystwom rolniczym odpowiednich funduszów.

Chów szlachetnego konia pół-krwi. Rozpowszechnia się i przyjmuje w kraju mniemanie, jakoby chów koni szlachetnych pół-krwi nie dał się utrzymać, czego rzekomo dowodzą fakta coraz częstszego zwijania większych stadnin z powodu ich nierentowności. Komitet jednak z takiem zapatrywaniem zgodzić się nie może i z jak największą stanowczością zastrzega się przeciw wyciąganiu wniosków z tych sporadycznych, aczkolwiek niewątpliwie gospodarcze uzasadnienie mających faktów.

„Chów szlachetnego konia pół-krwi utrzymany być powinien i musi z następujących względów:

„1. że koń pół-krwi dostarcza reproduktorów dla chowu koni roboczych, których produkcya bez tego jest niemożliwą,

„2. koń pół-krwi jest niezbędny w średnich i większych gospodarstwach jako koń użytkowy wyższej kategoryi,

„3. koń taki stanowi wyborny i nie dający się zastąpić materyał dla oficerów c. i k. armii.

„Z tych więc powodów zachodzi konieczna potrzeba energicznego poparcia chowu szlachetnych koni pół-krwi ze strony c. k. Rządu, a to przez:

„a) wydatne premiowanie klaczy (minimum 200 K. na sztukę), oraz subwencyonowanie wychowu ogierków (Haferzuschuss) Premiowanie to, względnie subwencyonowanie przeprowadzałby c. k. Rząd ze współudziałem delegatów krajowych Towarzystw rolniczych, których koszta podróży i dyety winien opłacać,

„b) udzielanie premii hodowcom, za zakupione u nich konie dla wojska (za źrebięta do Fohlenhofu minimum 100 K., za remonty minimum 200 K.),

„c) zastrzeżenie przynajmniej 10% nagród dla hodowców przy wszystkich rządowych nagrodach wyścigowych, oraz pomnożenie liczby nagród rządowych dla biegów koni pół-krwi.

„d) Konieczne jest rozgraniczenie stref hodowlanych w kraju celem zachowania jednolitego kierunku hodowli w obrębie jednej strefy, przyczem strefa zachodnia rozciągałaby się na cały okręg działalności Tow. rolu. krak., co jednak nie wykluczałoby ewentualności, że w związkach hodowlanych dopuszczoneby było popieranie (subwencyonowanie) chowu czystej rasy innej, niż normalnie dla tej strefy ustanowionej.

„Dla wszystkich gałęzi chowu koni, pożądanem byłoby poparcie przez urządzanie wystawowych targów na ogiery (Hengstenschau) w Rzeszowie i Tarnopolu, na którychby Rząd pokrywał swoje zapotrzebowanie, a obu Towarzystwom rolniczym udzielał subwencyi na urządzenie tych wystaw.

Kierownictwo chowem koni Ze względu na to, że centralna Komisya doradcza dla chowu koni w Wiedniu bardzo często w sposób nieodpowiedni załatwia najżywotniejsze sprawy chowu koni w Galicyi, gdyż w gronie subkomitetu tejże Komisyi doradczej brak stałego przedstawiciela interesów hodowli naszego kraju, Komitet uważa za konieczne, żeby Galicya miała swego reprezentanta, delegowanego wspólnie przez oba krajowe Towarzystwa rolnicze, bez którego opinii żadna sprawa dotycząca chowu koni w Galicyi nie mogłaby być zadecydowaną. Gdyby to nie było możliwe, należy żądać wyłączenia spraw chowu koni w Galicyi z pod kompetencyi c. k. Ministerstwa, a oddanie ich pod kompetencyę c. k. Namiestnictwa.

„Wkońcu uważa Komitet za potrzebne powołanie do życia stałej krajowej instytucyi doradczej, złożonej z delegatów c. k. Towarzystw rolniczych i obu Towarzystw wyścigowych, której zadaniem byłoby wyrównywać różnice zapatrywań poszczególnych tych czynników i z jednolitymi wnioskami występować wobec c. k. Rządu“.

P. **Cielecki**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Cielecki.

P. **Cielecki**: Szanowni Panowie!

Niewątpliwie brak nam tu u nas w kraju dobrych ogierów, ale za to mamy pod względem klaczy materyał doskonały, i powinniśmy się starać wszelkiemi siłami ten materyał, jaki mamy w klaczach, a który jest pozostałością lepszej przeszłości, o ile możności zużytkować i nie dozwolić, ażeby ten materyał przepadł.

Ogierów mamy za mało i to stwierdzają nam cyfry statystyczne.

Za mało znam konie, ażebym stanowczo mógł orzec, jakie są mankamenta tutejszych ogierów wogóle, w każdym razie jednak, te konie, które znam i które bywały zakupywane w kraju, stanowią dla mnie dowód, że dobrych ogierów mamy niestety mało.

Jest ogromna trudność w dostaniu odpowiednich i dobrych ogierów w kraju.

Wiem o tem, że tak komisya wojskowa, jak i komisya nasza w Towarzystwie gospodarskiem zna tę trudność i stara się temu zaradzić.

Materyał w klaczach, jak powiedziałem — mamy bardzo dobry i dlatego należałoby temu materyałowi w klaczach dostarczać odpowiednich i dobrych ogierów.

I dlatego muszę się przyznać, że nie bardzo mi się podobała uchwała krakowskiego Towarzystwa rolniczego, która zarzuca myśl subwencyonowania stadnin.

Zdaje mi się, że bardzo łatwo znaleźlibyśmy w kraju stadniny, któreby miały 12 do 20 klaczy zasługujących zupełnie na subwencyę. I gdybyśmy znalazłszy taki doskonały materyał w klaczach, odpowiednio je subwencyonowali i dostarczali im odpowiednich ogierów, to moglibyśmy w przyszłości mieć do zakupna dobre ogiery, których nam teraz brak. O wiele łatwiej jest, mając odpowiednie klacze, kupić choćby z największym nakładem wydatku lepsze ogiery, gdyż wtedy większa ilość dobrych ogierów jest łatwą do otrzymania. Jeżeli zaś będziemy się starali wogóle polepszyć ogiery, co jest naturalnie rzeczą bardzo wskazaną, a nie będziemy przeznaczać tych dobrych ogierów do pewnych stadnin, tylko będziemy je rozrzucać po kraju, to wtedy zdarzyć się może, że najlepsze klacze, które powinny być najlepiej obsłużone, nie będą tak obsłużone, jakby być powinny. Dlatego jabym bardzo rad, ażeby krakowskie Towarzystwo rolnicze nie zarzucało tej myśli.

Co się zaś tyczy wogóle kierunku chowu koni, zdaje mi się, że doszliśmy już do zupełnego porozumienia. Dziś absolutnie już odstąpiono od myśli popierania chowu koni krwi zimnej. Tu w swoim memoryale

hr Tarnowski powiedział, że nie jest wykluczone popieranie koni rasy innej. Otóż wobec tego muszę się przyznać, że jabym pragnął, aby oba Towarzystwa i wogóle ankieta dzisiejsza zgodziła sie na jedną myśl, a mianowicie, że popieranie jednego kierunku wyklucza popieranie kierunku drugiego jako wręcz przeciwnego. Mnie się zdaje, że już wszyscy doszliśmy dziś do tego przekonania, że odświeżanie rasy koni w całym kraju może się dziać tylko zapomocą krwi gorącej, tj. oryentalnej, a częścią i angielskiej, bo i te konie zaliczam do krwi oryentalnej. Muszę się przyznać, że popieranie, subwencyonowanie stadnin innej rasy uważałbym za niewłaściwe i pragnąłbym, aby to z działalności naszych Towarzystw było wykluczone. Naturalnie nie można zabronić tego hodowcy prywatnemu, jeżeli pragnie mieć konie zimnej krwi i takie konie hoduje, lecz powinniśmy uważać na to, aby nasze Towarzystwa gospodarskie pod względem chowu koni nie popierały innej rasy, jak tę, którą ogólnie uważa się za wskazaną.

Co się tyczy premiowania klaczy, to niewątpliwie jest to sposób podniesienia chowu koni, popieranie zaś i premiowanie ogierów jest rzeczą bardzo wskazaną i wszyscy popieramy pod tym względem Towarzystwo krakowskie; ale mnie się zdaje, że nie zachodzi żadna różnica zdań pomiędzy akcyą chowu koni przy naszem Towarzystwie gospodarskiem galicyjskiem a Towarzystwem krakowskiem, w jednym tylko kierunku zauważam różnicę, że Towarzystwo krakowskie żąda przedewszystkiem przedstawiciela w tym „Beiracie" wiedeńskim, a z drugiej strony pewnego wyodrębnienia Galicyi i uprawnienia komisyi krajowej do zakupna ogierów wogóle. My chcemy tego samego, lecz nie idziemy tak daleko. Do organów krajowych zaliczam także i Rząd krajowy i pragniemy, by wolno mu było nabywać ogiery dla naszego kraju nietylko w kraju, ale i zagranicą. A dopiero gdyby się to nie dało uzyskać, uważamy za rzecz konieczną, ażebyśmy w tym „Beiracie" byli odpowiednio przedstawieni, ażeby życzenia i potrzeby naszego kraju były odpowiednio uwzględniane.

Reasumując to, co powiedziałem, popieram jak najzupełniej i jedno i drugie oświadczenie prezesów Sekcyi i Towarzystwa naszego gospodarskiego i Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Co się tyczy premiowania klaczy i ogierów, to zgadzam się najzupełniej z tą myślą, ale pragnąłbym, aby przez subwencyonowanie klaczy można przyczynić się do uzyskania dobrego materyału w klaczach, a tem samem do dostarczenia krajowi dobrego materyału koni.

P. Maryan **Jędrzejowicz**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Maryan Jędrzejowicz.

P. Maryan **Jędrzejowicz**: Mając zaszczyt należeć do Komitetu dla spraw chowu koni przy Namiestnictwie i do Sekcyi chowu koni w Towarzystwie lwowskiem, byłem bardzo często wysyłany do premiowania koni i do zakupna ogierów. Poznałem też przy tem materyał klaczy i ogierów i mogę powiedzieć, że o ile zgadzam się z moim przedmowcą, że materyał klaczy mamy bardzo dobry, o tyle muszę odeprzeć zarzut, jakobyśmy nie mieli dobrych ogierów.

Przyczyny pewnego zastoju w postępie pod względem hodowli, przyczyny, że pewne stadniny upadły, szukać należy w tem, że nie miały zbytu.

Ale że mamy jeszcze bardzo dobre ogiery zakupione w kraju, o tem mogłem się przekonać, kiedy byłem wydelegowany do Olchowiec i do Drohowyża i to upoważnia mnie do twierdzenia, że powinniśmy produkować ogiery u nas w kraju.

Jest także i druga przyczyna, dla której nie produkujemy ogierów, mianowicie nie znamy kierunku, w jakim należałoby dobre ogiery hodować, te bowiem osobniki które obecnie są do dyspozycyi, z małymi wyjątkami nie nadają się do tego celu.

Otóż gdyby podjąć szerszą akcyę, tj. popieranie stadnin, gdyby było powiedziane, że większą ilość pieniędzy przeznacza się na zakupno koni w kraju, gdyby kupowano ogiery w kraju, jak to się dzieje na Węgrzech, gdzie w ten sposób zachęca się producentów do lepszej hodowli, jestem przekonany, że nietylkoby stadniny na nowo powstały, ale cały stan chowu koni w kraju podniósłby się ogromnie.

Mieliśmy przecież dawniej stadniny pierwszorzędne, a te wszystkie upadły właśnie wskutek tego braku poparcia, wskutek niskich cen remontowych, wskutek niemożności pozbycia ogierów.

Wychowanie ogierów to rzecz i kosztowna i ryzykowna. Jeżeli więc ten ho-

dowca wie, że będzie premiowany, jeżeli będzie wiedział, że pewna suma pieniędzy jest przeznaczona na zakupna, jeżeli się nie będzie musiał obawiać o to, że nie będzie musiał ogiera skastrować, to z pewnością z chęcią będzie pielęgnował swoją stadninę, gdyż w przeciwnym razie ludzie się zniechęcają i właśnie wskutek tego cały szereg stadnin przestał istnieć, cały szereg hodowców powoli zaczął się wycofywać z areny produkcyi ogierów.

Wszystkie projekty przemawiają za premiowaniem, a ja jestem zdania, że to jest dobre i dla ogierów i dla klaczy.

Zdzisław hr. **Tarnowski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. hr. Tarnowski.

Zdzisław hr. **Tarnowski**: Proszę Panów! Chciałem przedewszystkiem zwrócić uwagę p. Cieleckiego, że Komitet krakowski bynajmniej nie odstąpił od myśli popierania i subwencyonowania stadnin prywatnych. Jeżeliśmy jednak na razie od tego odstąpili, to tylko dlatego, że Rząd absolutnie pod tym względem nie ustąpi i oświadczył kategorycznie, że na to subwencyi z funduszów swoich nie udzieli.

Podnoszę, że zaznaczonem jest w tym memoryale, który odczytałem, że my chwilowo nie wysuwamy tego żądania, jednakże nie zrzekamy się go stanowczo i możemy z niem wystąpić, gdyby szanse powodzenia naszego żądania były lepsze, a mianowicie gdy otrzymamy informacye, że jest możność otrzymania na ten cel funduszów, a nadto możność osiągnięcia pomyślnych rezultatów. Na razie chwytamy się innego środka, powtarzam jeszcze raz, że i z tamtego nie rezygnujemy, na razie jednak wysuwamy tylko łatwiejszy do uzyskania.

Chciałem jeszcze jedną rzecz powiedzieć a mianowicie co do wniosku, który postawił prezes Sekcyi hodowlanej Towarzystwa gospodarskiego, a mianowicie co do żądania decentralizacyi i przeprowadzenia tej akcyi do Namiestnictwa. My przeciwko temu zupełnie nie występujemy, owszem bardzobyśmy tego pragnęli, jednak wydawało nam się rzeczą łatwiejszą uzyskanie reprezentacyi obu krajowych Towarzystw rolniczych w tym subkomitecie doradczym przy Ministerstwie we Wiedniu, jak zdecentralizowanie akcyi chowu koni z Ministerstwa do Namiestnictwa i dlatego postawiliśmy wniosek żądający przyznania nam w Komitecie takiego członka, będącego reprezentantem obu Towarzystw rolniczych. Dopiero gdyby to nie dało się uzyskać, stawiamy w drugim rzędzie kwestyę wyodrębienia się pod tym względem i przeniesienia punktu ciężkości z Ministerstwa do Namiestnictwa.

Zdaje mi się, że cele i żądania nasze tak jak w innych wypadkach tak i tu są prawie jednolite, różnica jest tylko co do taktyki tj. co do sposobu postawienia rzeczy.

Hr. **Bielski**: Proszę o głos

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. hr. Bielski.

Hr. **Bielski**: Jabym chciał zwrócić uwagę Panów, że dyskusya nasza przybrała cechę dyskusyi ogólnej. Dotykano tu najrozmaitszych punktów w kierunku chowu koni, ilości ogierów, jakości ogierów, subwencyonowania stadnin itd. Jabym myślał, że tak prowadząc dyskusyę, nie dojdziemy do pożądanego celu i dlatego prosiłbym, ażebyśmy dyskutowali punkt za punktem, po ukończeniu dyskusyi nad jednym punktem przeszli do dyskusyi nad punktem drugim, tak, ażebyśmy mogli cały materyał dokładnie wyczerpać, który jest na porządku dziennym. To jest moje zdanie i dlatego prosiłbym, ażebyśmy dyskusyę w ten sposób przeprowadzili.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Ja sądziłem, że najpierw wysłuchamy zdania pojedynczych Panów i ich wnioski a potem nad tymi wnioskami otworzę dyskusyę. Zdaje mi się, że zapatrywania wszystkich Panów są bardzo zbliżone i dlatego należałoby wysłuchać zdania wszystkich Panów w dyskusyi ogólnej, wnioski zaś postawione poddam dyskusyi szczegółowej.

P. **Brykczyński**: Proszę o głos w kwestyi formalnej.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Brykczyński.

P. **Brykczyński**: Proszę Panów, ja nie mogę się zgodzić na propozycyę p. hr. Bielskiego. Dyskusyę ogólną należy przeprowadzić przedewszystkiem, abyśmy się mogli dowiedzieć, jakie jest zdanie wszystkich członków ankiety, a jak wiemy z góry, po przeprowadzeniu dyskusyi nastąpi wniosek o wybór subkomitetu, który, wysłuchawszy tu całą dyskusyę, streściwszy zdania wszystkich mowców i sprowadziwszy je do wspólnego mianownika, będzie

mógł całą sprawę w jednym kierunku przeprowadzić. Dlatego myślę, że dyskusya ogólna jest pożądaną jako dyrektywa dla tego przyszłego subkomitetu, aby mógł wszystkie głosy zjednoczyć i przyjść później z wnioskiem stanowczym co do przyszłego postępowania.

P. **Cielecki**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Cielecki.

P. **Cielecki**: Muszę przyznać, że uważam wysłuchanie zdania wszystkich Panów odnośnie do chowu koni za rzecz bardzo pożądaną, ale później należałoby, według mego zdania, przystąpić do pojedynczych konkretnych wniosków i sformułowanie ostatecznego wniosku niekoniecznie poruczać owemu subkomitetowi.

Ks. **Czartoryski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma ks. Czartoryski.

Ks. **Czartoryski**: Gdy była poruszoną sprawa kierunku chowu koni, myślałem, że wszyscy są jednego zdania, ponieważ zaś widzę obecnie, że sprawa całkiem jasno nie stoi, pragnę zaznaczyć stanowisko Towarzystwa gospodarskiego, które od samego początku niejako tu reprezentuję.

Mianowicie przyszliśmy do tego przeświadczenia i to nie tylko na podstawie własnych spostrzeżeń, tj. członków Sekcyi, ale na podstawie uchwał rozmaitych ankiet od szeregu lat się zbierających i na podstawie uchwał walnych zgromadzeń, i stoimy silnie przy tem przekonaniu, że jak wolno każdemu prywatnemu hodowcy wybrać kierunek chowu koni, tak znowu Towarzystwo, większa organizacya, musi w hodowli koniecznie iść szeroko w jednym kierunku, gdyż tylko wówczas może zrobić coś trwałego i doniosłego dla kraju, nie wolno zaś wdawać się w próby, które mogą się mniej lub więcej udać, które jednak muszą wiele także popsuć właśnie przez niefortunne nieraz eksperymenty.

Galicya — śmiem to twierdzić — jest jedynym krajem w Europie, który ma konie jednego typu, jednej krwi, bez przymieszki krwi zimnej. Mając typ jednolity, powinniśmy — mojem zdaniem — to wyzyskać, powinniśmy na tej podstawie wyrobić dla Galicyi markę, powinniśmy się wyspecyalizować w tym kierunku i nie wprowadzać innego materyału, któryby był szkodliwy, a szczególnie w Galicyi wschodniej w chowie koni. Jeżeli będziemy mieli swoją markę, jeżeli będziemy posiadali konie szlachetne pełnej i pół krwi, które będą znane pod marką galicyjską, wówczas wiele dla naszego chowu zrobimy. Dlatego musimy pójść w jednym kierunku, musimy wszystko zwalczać, musimy mieć zawsze przed oczyma tę myśl przewodnią, a wtedy, wyprodukowawszy takiego konia, będziemy mogli sprowadzić zagranicę, bo każdy, kto będzie chciał mieć takiego a takiego konia, będzie go szukał w Galicyi. Wytworzą się też potem targi i jarmarki, gdyż kupcy wiedząc, że mogą tu dostać typ taki a taki, chętnie po nasze konie przyjeżdżać będą, przez co także naturalnie i ceny naszych koni znacznie się podniosą.

Jesteśmy także w tem szczęśliwem położeniu, że ten właśnie kierunek chowu — podług zdania większości — nadaje się do wszystkich trzech kierunków, tj. do koni włościańskich, remont i luksusowych.

Koń włościański da się poprawić nie krwią zimną, ale oryentalną, drugi kierunek, konie średniej ceny, remonty z przymieszką krwi przeważnie oryentalnej, są najodpowiedniejsze, gdyż, jak ogólnie twierdzą, koń taki jest najwytrzymalszy, a nadto posiada największą zdatność do tresury. Remonta krwi wschodniej uchodzi w sferach wojskowych za materyał najodpowiedniejszy, najbardziej nadający się do znoszenia wszelkich niewygód, zimna itp. Także i trzeci kierunek, tj. konie droższe, najlepiej się udają z przymieszką krwi gorącej.

Więc we wszystkich 3 kierunkach chów przy pomocy krwi oryentalnej najbardziej się udaje i wskutek tego w tym względzie nie mamy potrzeby długo się zastanawiać. Jeżeli więc w jednym kierunku będziemy postępowali, możemy z czasem dojść do dobrego, jednolitego kierunku. Dlatego też ja osobiście się zgadzam i mój głos jest także głosem Towarzystwa gospodarczego, że nie powinniśmy się dać zbić żadnymi argumentami, które ze względów lokalnych mogą być dla tego lub owego pożyteczne, a powinniśmy trwale w jednym tylko postępować kierunku.

Jeszcze wspomnę o naszym wniosku, który postawiliśmy. Przyznaję, że nasz, wniosek jest trudniejszy do osiągnięcia, ale o tyle byłby lepszy, że gdyby się udało go osiągnąć, to funduszami, jakie mielibyśmy

moglibyśmy wiele zrobić, a gdybyśmy złą drogą poszli, mielibyśmy chyba tylko sobie do zarzucenia. Bo choćbyśmy nawet otrzymali członka naszego w subkomitecie przy Ministerstwie i choćby to był człowiek jak najzdolniejszy, to zawsze będzie on tam przegłosowany, a zdziałać będzie mógł cokolwiek tylko wpływem osobistym, jaki mieć będzie na innych członkach: tu poprosi, tam zagrozi i będzie starał się wpływem osobistym coś zrobić, co jest naturalnie rzeczą bardzo trudną. Może raz i drugi znajdzie się taki energiczny człowiek, któryby chciał jeździć do Wiednia, któryby miał wszystkie kwalifikacye, któryby był wielkim znawcą koni, któryby swoim wpływem mógł wiele zdziałać, ale może się zdarzyć, że takiego człowieka nie będzie. Z tego powodu mogą zajść wypadki, z których bylibyśmy bardzo niezadowoleni. Muszę tu wspomnieć, że i myśmy o tem myśleli i gdyby pierwszy ustęp naszego wniosku upadł, wówczas zgodzilibyśmy się na to, ażeby nasz reprezentant miał głos w Ministerstwie.

Jan hr. **Tarnowski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. hr. Tarnowski.

P. Jan hr. **Tarnowski**: Sądząc, że dyskusya przybierze te tory, które proponował p. hr. Bielski, chciałem zabrać głos przy dyskusyi szczegółowej, gdy będzie mowa o kierunku hodowlanym, względnie o strefach.

Ponieważ jednak Panowie uważają, że trzeba przeprowadzić dyskusyę ogólną, ja wchodzę już teraz w szczegóły i mniszę tak w swojem imieniu, jak w imieniu Sekcyi hodowlanej komitetu krakowskiego odpowiedzieć parę słów na przemówienie p. Cieleckiego i ks. Czartoryskiego.

Ci Panowie zastrzegli się bardzo stanowczo przeciwko związkom hodowlanym, któreby chciały i miały popierać chów koni, że się tak wyrażę „zimnej krwi“. Tu nie idzie o krew zimną, bo trzebaby dopiero rozstrzygnąć tę kwestyę, które konie należą do krwi zimnej, a które nie. Mojem zdaniem błędne to jest jeszcze pojmowanie. Ja więc muszę imieniem Sekcyi hodowlanej również stanowczo bronić naszego stanowiska i twierdzę, że tak, jak jedni mają prawo do pomocy, tak samo i drudzy to samo prawo mają. Tu nie idzie o to, aby rozpuścić konia krwi zimnej po kraju, bo jak płaci podatek ten, któremu się podoba chować konie arabskie, tak samo płaci podatek chłop, mieszkający na szosie! Z kulturą, jaka teraz jest, nie podobna iść tak daleko, aby hodować tylko konie arabskie. Dziś, kiedy przy akcyi Wydziału krajowego rozpoczęto osuszanie gruntów, kiedy odbywa się drenowanie, kiedy w całym kraju coraz więcej jest gościńców murowanych, kiedy przemysł się podnosi, kiedy robotnik coraz droższy i coraz go mniej, kiedy musimy robić maszynami, dziś lekkimi i ładnymi konikami robić nie możemy, dziś musimy mieć konie, które będą robiły trzy razy tyle. Dlatego proszę Panów, aby nie było zabronionem w obrębie naszego Towarzystwa zakładać hodowlane związki, któreby miały prawo żądać od Rządu reproduktorów na to, aby się rozwijać mogły.

P. Jędrzejowicz jeździł na premiowanie do zachodniej Galicyi, był w wielu miejscowościach, jak w Bielsku, w Wadowicach, w Limanowej i i. i może poświadczyć, czy tam można małe ogierki arabskie puszczać na te klacze. Czy można żądać od kogo, aby pokrywał swoje wielkie klacze ogierkami drobnymi, jeżeli te konie mają dźwigać ciężary w górach? Tyle co do związków hodowlanych, a jeżeli potem zajdzie potrzeba, to w dyskusyi szczegółowej postawiłbym wniosek, aby koniecznie od Rządu wymagać, by kilka ogierów krwi zimnej było w kraju postawionych, aby prywatni ludzie mogli takie ogiery dostawać.

Jest jeszcze kilka punktów, które chciałbym poruszyć, ale ponieważ to są rzeczy trochę szczegółowe, przeto zapytuję p. Przewodniczącego, czy mam je teraz przedstawić, czy potem przy dyskusyi szczegółowej.

(Przewodniczący: Ja myślę, że przy dyskusyi szczegółowej).

Wobec tego obecne swoje przemówienie kończę, a zastrzegam sobie prawo zabrania głosu w dyskusyi szczegółowej.

Hr. **Bielski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. hr. Bielski.

Hr. **Bielski**: Mnie się zdaje, że głównym powodem nieporozumienia jest to, że z uwagą nie przeczytano wszystkich memoryałów, które w tym względzie zostały zredagowane przez organa krajowe, a przez Ministerstwo rolnictwa zostały załatwione.

Memoryał, o którym ja mówię, był spisany przez Komitet galicyjski w r. 1903 i w tym memoryale takżeśmy podkreślili pewne strefy.

Przystępuję obecnie do tej części przemówienia ks. Czartoryskiego, w której twierdził, że jeżeli ma u nas chów koni kwitnąć, to nie pozostaje nam nic innego, jak wytworzyć swoją właściwą markę.

Dziś w Europie nigdzie nie żądają mięszanych koni i jeżeli komu potrzeba koni pewnego rodzaju, jedzie w te strony, w których dostanie konie tego a tego typu i wskutek tego wytworzyły si nawet poszczególne rasy, jak oldenburskie, hanowerskie itp., tak, że każdy kraj ma niejako swoją markę. Tylko myśmy nie mieli właściwej marki, bośmy hodowali najrozmaitszy materyał. Ale niech prywatni hodowcy nie mają żadnych obaw, bo to, co proponuje ks. Czartoryski i memoryał, nie jest przymusem dla osób prywatnych, bo memoryał pozostawia wszelką swobodę produkcyi prywatnej i nie tanguje bynajmniej praw właścicieli prywatnych. Memoryał, który Komitet galicyjski uchwalił przed laty, dotyczył tylko kierunku rządowego. Myśmy wówczas żądali, aby na stacyach we wschodniej Galicyi hodowane były konie przeważnie krwi wschodniej. Jako jeden z autorów memoryału, który znam kraj cały od Czerniowiec aż do Krakowa, który swoje stare kości wszędzie woził, nie upieram się przy szczegółach, które można zmienić, ale twierdzę, że we wschodniej Galicyi Rząd powinien obsyłać wszystkie stacye końmi przeważnie oryentalnymi. Co do obaw zaś hr. Jana Tarnowskiego, to podzielam jego zdanie, że materyał we wschodniej Galicyi jest inny, aniżeli w Galicyi zachodniej, i dlatego i to żądanie jest w naszem memorandum dla Galicyi zachodniej zastrzeżone, a nigdy nam na myśl nie przyszło wywierać jakiś nacisk na osoby prywatne.

Pomimo, że dyskusya jest obecnie ogólną, przecież przybrała ona pewien charakter szczególny, mianowicie poruszono w niej sprawę kierunku chowu koni, a to jest rzeczą najważniejszą. Do tego, co w tym kierunku powiedział ks. Czartoryski, nie pozostaje mi nic do dodania, muszę jednak tylko nadmienić, że walki przeciwko koniom krwi zimnej rozpoczęły się w tej samej sali przed wielu laty i już wtedy tu uchwaliliśmy, że Galicya jest krajem przeznaczonym dla krwi gorącej.

Ja się oświadczam i dziś za zatrzymaniem tego kierunku i przystępuję do wniosku ks. Czartoryskiego, tylko mając na myśli względy, które wyjawił hr. Tarnowski, nic nie mam przeciwko koniowi silniejszemu.

Jan hr. **Tarnowski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. hr. Tarnowski.

Jan hr. **Tarnowski**: Ja dobrze pojmuję, co p. hr. Bielski tu powiedział, tylko przez takie zastrzeżenie się, że Rząd ma popierać chów koni tylko gorących, t. j. arabskich względnie angielskich, przychodzi się w rezultacie do tego, że ogier krwi zimnej nie dostanie licencyi, a więc człowiek, który tego ogiera posiada, nie może go puścić ani sąsiadowi, ani nikomu, który ma wolę takiego rodzaju konie hodować i chce takiego konia posiadać.

Dlatego koniecznem jest, abyście się Panowie zgodzili i na to, aby Rząd miał do rozporządzenia i inne rozpłodniki dla tych, którzy takich rozpłodników potrzebują.

P. **Milewski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Milewski.

P. **Milewski**: Proszę Panów, powinniśmy w dyskusyi naszej zaznaczyć kilka podstawowych punktów, a jako takie, występują — jak mnie się zdaje — trzy pytania: 1. Jaki cel ma hodowla koni? 2. Jakimi środkami możemy ten cel osiągnąć? 3. Jaką możemy stworzyć organizacyę, aby te środki były przeprowadzone?

Co do celu, to szan. Przewodniczący przyznał, że na pierwszym planie stoi hodowla i popieranie hodowli koni roboczych. Uznaję to za jego zasługę, a mianowicie, że bardzo często u nas w kraju mówi się o poprawie hodowli koni roboczych.

W rządowym programie hodowli koni upatruję odstąpienie od dawniejszej wielkiej jednostronności, a mianowicie troski tylko o hodowlę remontów, co jest rzeczą bardzo ważną, ale nie powinno stanowić wyłącznego celu hodowli koni w państwie.

Odnośnie do hodowli koni u nas w kraju, to dwa cele musimy sobie postawić w tym kierunku: hodowla konia roboczego i hodowla konia szlachetnego. Nie potrzebuję zdania tego bliżej motywować, wobec tego, że te same zapatrywania podniesione były przez reprezentantów obu Towarzystw rolniczych i poprzednich mowców. Przy hodowli konia roboczego musi się uwzględnić, że kraje, które najwyżej

w hodowli koni się rozwinęły, jednolitego typu konia nie wytworzyły, lecz stosownie do różnych potrzeb gospodarczych mają różne rasy koni. Przeciwnie u nas w kraju musimy być zasadniczymi przeciwnikami jakiejś mieszanki i błędnem byłoby stanowisko: niech każdy robi, co chce, tak, żeby żadnego programu nie było. Ale akceptując to, co Panowie powiedzieli, że dla osiągnięcia tego celu kilka pokoleń z rzędu musi być jednolicie i świadomie prowadzonych, to obok tego zostaje potrzeba, o której wspomniał p. Jan hr. Tarnowski, a mianowicie, że w miarę postępu kultury wytwarzają się gospodarstwa, którym ten typ konia, który Panowie za normalny uważają, a więc typ oryentalny z domieszką, swoimi rozmiarami i zakresem siły nie odpowiada; a Panowie sami przyznać muszą, że hodowla koni na podkładzie oryentalnym utrzymuje się i postępuje tak długo, jak długo hodowlę tych koni prowadzi się w normalnych rozmiarach, przy sztucznem wszakże podniesieniu tych normalnych rozmiarów wyradza się typ konia o przewadze wad nad zaletami tej rasy. Jestto zresztą doświadczenie z wielu stron akceptowane. Odnośnie więc do kwestyi hodowli konia roboczego jest w tej mierze dyferencya między stanowiskiem Panów a p. hr. Tarnowskiego; niema zaś żadnej dyferencyi co do hodowli konia szlachetnego, bo co do tego wszyscy jesteśmy za typem oryentalnym, albo anglo-oryentalnym. Tak jak znam i obserwowałem te stosunki, to zdaje mi się, że właśnie co do tej drugiej kategoryi otworzyłyby się szanse stworzenia sobie marki i eksportu, z czem program rządowy nawet liczyć się powinien. W Poznańskiem i w Królestwie Polskiem coraz bardziej ginie typ konia szlachetnego, tak, że szansa stworzenia z tego u nas artykułu nawet eksportowego mogłaby być bardzo poważna.

W tem miejscu chcę tylko wspomnąć o doświadczeniu, jakie niedawno zrobił rząd pruski; rząd pruski uznał Poznańskie za Gestütz-Provinz i powiedział stanowczo: tutaj wykluczam krew zimną. Na to poradzili sobie ludzie w ten sposób, że kupowali „szajery“ — i wobec tego był rząd bezsilnym, bo wspólnego ogiera mógł każdy używać; ja sam znam ludzi, którzy sprowadzili sobie najcięższe angielskie konie, które uwiozą tyle przez jeden dzień, ile drobniejszemi przez parę dni zrobićby nie można.

Przechodząc do kwestyi środków, nie będę się zatrzymywał nad tem, co akceptowali wszyscy Panowie jednomyślnie, a więc nad subwencyonowaniem klaczy i nad tem, o czem wspomniał p. hr. Tarnowski, a mianowicie „Züchterprämien“. Zauważę tu tylko, iż byłoby bardzo pożądanem, ażeby Rząd starał się, o ile możności, przy wszystkich nagrodach wyścigowych zaprowadzić „Züchterprämien“, bez względu na tę, czy ową kategoryę koni, ale żeby warunkiem udzielenia nagrody było to, by koń był hodowli austryackiej.

Po tej uwadze wspomnę o uprzystępnieniu lepszych ogierów, na co należy zwrócić baczną uwagę w epoce, kiedy ginie zwyczaj utrzymywania większych stadnin. W tym stanie rzeczy dla człowieka, który ma 3 do 6 klaczy, najem ogiera wypada za drogo, i tu porównajmy te stosunki z tem, jak jest w ks. Poznańskiem, gdzie mnóstwo ludzi korzysta ze stacyj rządowych, w których ma do wyboru 5—6 ogierów, a między nimi — prócz „h a n o w e r ó w“ i „t r a k e n e r ó w“ — 2 lub 3 folbluty i to nie folbluty na pozbycie, ale kupowane po cecie 20.000—40.000 Mk., które każdy prywatny przedsiębiorca ma do dyspozycyi, bo sieć stacyi jest tak gęsta, że o milę, najwyżej o $1^1/_2$ mili każdy ma taką stacyę. Uprzystępnienie więc ogierów uważam za sprawę bardzo ważną, jak również ułatwienie wychowu ogierów, czy to przez premiowanie 2-letnich ogierów, czy w inny sposób.

Wkońcu chcę zwrócić uwagę na jedną rzecz, którą tylko w kilku słowach poruszę, t. j. na kwestyę subwencyonowania przez Rząd wystaw lokalnych. Jest to rzecz, którą wszyscy ci, co hodowlą koni w Anglii się zajmowali, uważali za najważniejszy środek pedagogiczny, a powtóre za środek wytwarzający markę. Na takie wystawy okręgowe, każdy może swoje konie wyprowadzić i tam wyrabia się porównawcze oko, bo każdy patrzy nie tylko na własne konie, ale widzi je skonfrontowane z innymi; i jak przychodzi do tego komitet znawców, który wobec tych ludzi decyduje o premiach, to w ten sposób wyrabia się zrozumienie, co należy hodować, jakich błędów unikać, co jest szkodliwe, a co zasługuje na nagrodę i to jest jednym ze skuteczniejszych środków działania, jak indywidualne subwencyonowanie, bo przyczynia się do lepszego zrozumienia środków i sposobów podniesienia chowu koni.

Co do organizacyi — to uważam, że każdą sprawę, która ma lokalny charakter

przez swą istotę, mogą dobrze administrować tylko lokalne czynniki, i tak, gdyby mnie, z tem wszystkiem, co wiem i umiem, proponowano, ażebym należał do komisyi, mającej urządzić port w Tryeście, tobym musiał powiedzieć, że nie uważam się do tego za kompetentnego. Otóż uważam za równie rzecz monstrualną, jeżeli kwestya hodowli koni w kraju naszym, kraju o odrębnym charakterze historycznym, odrębnych stosunkach klimatycznych, ekonomicznych i agrarnych — jest złożona w ręce czynników, z których większość nie zna krajowych stosunków. I dlatego jako minimum żądań postawić muszę życzenie, aby do tego najściślejszego komitetu hodowla wlanego mianowany był delegat z naszego kraju. Ten postulat — a przyznam się, że moja sympatya jest po jego stronie — stawia Towarzystwo rolnicze lwowskie na drugim, a Towarzystwo rolnicze krakowskie na pierwszym planie, a mianowicie uznaje uprawniony interes — i nietylko interes, ale i obowiązek Rządu do współdziałania w podniesieniu chowu koni, ale stoi na tem stanowisku, że nie ograniczy się wcale tego interesu, jeżeli zamiast przy c. k. Ministerstwie rolnictwa we Wiedniu utworzy się centralne kierownictwo w tej sprawie przy c. k. Namiestnictwie we Lwowie. I jedno i drugie bowiem jest władzą rządową, a należy przy tem zauważyć, że co do kompetencyi są to władze prawie równorzędne. Jak Panom wiadomo, konstytucyjnie jest wątpliwem uzasadnienie istnienia c. k. Ministerstwa rolnictwa wobec tego, że sprawy kultury krajowej należą do kompetencyi kraju, a konsekwencyą tego jest, że w sąsiedztwie Sejmu krajowego, przy c. k. Namiestnictwie, powinnaby być utworzona do tego celu instytucya. To nie jest więc ograniczenie kompetencyi Rządu, tylko postawienie kompetencyi Rządu na terenie, gdzie można mieć pewność, że znajdą się czynniki, jakie są najodpowiedniejsze do tego celu, tak samo dla przeprowadzenia rządowego, jak i krajowego programu w tej sprawie.

Ks. **Czartoryski**: Proszę o głos celem wyjaśnienia.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma ks. Czartoryski.

Ks. **Czartoryski**: Czy wniosek p. Milewskiego zdążałby w tym kierunku, ażeby Komitetowi przy c. k. Namiestnictwie zamiast głosu doradczego przysługiwał głos stanowczy?

P. **Milewski**: Tak jest.

P. **Czecz**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Czecz.

P. **Czecz**: Miałem zamiar wypowiedzieć parę słów o kwestyi organizacyi, jednakowoż wobec wywodów p. Milewskiego i szanownego prezesa hr. Tarnowskiego odstępuję od tego. Chcę tylko zaznaczyć, że krakowskie Towarzystwo rolnicze stanęło na gruncie realnym, a mianowicie chodzi mu na razie o wprowadzenie trzeciego członka do Beirathu, co jest rzeczą zupełnie możliwą; stanowisko zaś lwowskiego Towarzystwa idzie w tym kierunku, że postulatem teraz i na przyszłość ma pozostać to, ażeby wszystkie sprawy, odnoszące się do hodowli koni, były przeniesione z Wiednia do Namiestnictwa i by ostatecznie pod tym względem można uzyskać wyodrębnienie naszego kraju z pod tych poglądów, które we Wiedniu są miarodajne. — Użyłem słowa „wyodrębnienia“, bo w innych kierunkach hodowli jużeśmy to wyodrębnienie uzyskali, i tak kwestyę hodowli bydła pozostawiono nam zupełnie; to samo powinno nastąpić co do koni.

Co do drugiej kwestyi, to stojąc na stanowisku Towarzystwa krakowskiego, oświadczyć muszę, iż jestem gorącym zwolennikiem myśli przez szanownego p. przewodniczącego podanej, a mianowicie subwencyonowania klaczy. Uważam, że to jest środek, który doprowadzi do celu, a tylko prosiłbym o pewne uzupełnienie, które, jak mi się zdaje, jest jego konsekwencyą. Jeżeli się mówi że nastąpi subwencyonowanie klaczy, to trzeba pomyśleć zaraz o ogierze; jeżeli bowiem w tym punkcie nie stworzy się możliwości, ażeby odpowiednie ogiery pokryły te klacze, które mają dostać subwencyę, to cel byłby chybiony.

W kwestyi hodowli koni potrzeba ostatecznie jest głównym miarodajnym czynnikiem kierownictwa, a chcę przez to powiedzieć, że jeżeli ta potrzeba jest bardzo poważną co do koni remontowych, to Rząd znajdzie sposób, ażeby kierunek ten popierać, a naszą rzeczą będzie szukać tej drogi.

Przy tem wszystkiem jednakowoż nie da się zaprzeczyć, że u nas potrzeba koni zimnej krwi z każdym dniem rośnie. Przy zaniku pastwisk koń staje się u nas wogóle rzadkością; są wsie, gdzie niema zupełnie koni, gdzie trzeba zapomocą wołu, krowy

te najcięższe polne roboty przeprowadzać i ten kierunek postępuje z każdym dniem; a ta reszta koni musi być tego rodzaju, ażeby najwięcej potrzebom transportowym i t. p. służyć, i ta pewna ilość musi być pokrytą. — To też bardzo słusznie podniósł p. Jan hr. Tarnowski, że jeżeli chodzi o główny cel, podniesienie hodowli koni, to pewne wytyczne trzeba mieć przed oczyma; ale z drugiej strony nie można zupełnie zapominać o tych potrzebach, jakie w niektórych okolicach kraju się wyłaniają; chodzi zatem o możliwość, ażeby konie takie miało to grono, które je musi mieć; ale nie chciejmy ponawiać nieszczęśliwych eksperymentów krzyżowania koni naszych z „ardenami“, „pincgauerami“ i t. p., co do niczego nie doprowadziło, tylko starajmy się pozyskać czyste konie „norfolk“, ażeby tę sprawę dalej skutecznie popierać. Na tem kończę.

P. Zagórski: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Zagórski.

P. **Zagórski**: Jako referent sejmowej komisyi gospodarstwa krajowego miałem zaszczyt sprawę podniesienia hodowli koni przedstawić szczegółowo w referacie, który mam tu pod ręką. Sprawa ta datuje się już od 3 lat, jak to słusznie podniósł szanowny p. przewodniczący.

Głównym momentem w tej sprawie było mianowicie to, że Wydział krajowy na podstawie dwu sprawozdań obu Towarzystw rolniczych krajowych i Komisyi chowu koni przy Namiestnictwie, na podstawie t. zw. „pro memoria“, które leży przedemną, przedłożył Sejmowi sprawozdanie, a równocześnie wniósł projekt ustawy krajowej, wedle brzmienia której Galicya miała być podzielona na 3 okręgi, a mianowicie jeden okręg od zachodniej granicy do Dunajca, drugi od Dunajca na wschód i trzeci okręg huculski. W tem „pro memoria“ było stanowczo zaznaczone, że w pierwszym okręgu ma być hodowla prowadzona w kierunku anglo-arabskim, w drugim okręgu w kierunku arabsko-angielskim, a w huculskim okręgu oprzeć się miała hodowla na rasie huculskiej.

Wówczas Komisya gospodarstwa krajowego z tym projektem się nie zgodziła, a przy tej sposobności postawiła cały szereg postulatów, które w znacznej części Sejm w całości przyjął, niektóre zostały zaś tylko w części uwzględnione. Nad temi kwestyami nie będę się dalej rozwodzić, a chodzi mi tu o zaznaczenie głównie jednej rzeczy: ponieważ prawdopodobnie w przyszłości będę znowu referentem tej sprawy w Sejmie, więc uważam całą tę dyskusyę jako dla mnie po części informacyjną.

Co się tyczy sprawy samej, to nie mam żadnych przesądów co do chowu koni, ale muszę swoje przekonanie wyrazić. Jestem zwolennikiem najszlachetniejszego konia, czy ten jest anglo-arabem, czy anglikiem, bo ten jedynie mojem zdaniem, wobec naszego materyału hodowlanego nam odpowiada. Zaznaczyć tu jednak muszę, że nieco optymistycznie pisałem wszystkie sprawozdania sejmowe, wykazując, — co Komisya gospodarstwa krajowego naturalnie przychylnie przyjmowała — że kraj nasz posiada znakomity materyał dla produkcyi koni. Przyznaję, że tego materyału jest bardzo dużo; lecz pod względem jakości, gdy mu się bliżej przypatrzymy, musimy powiedzieć, że z materyałem tym nie tak znowu wiele jest do zrobienia. Mówimy bardzo dużo o arabach, o krwi arabskiej, o tych pozostałościach po ojcach naszych — ale co do mnie wyznać muszę, że w kraju dobrych reproduktów znam bardzo mało. — Dalej zwrócić muszę uwagę, że typ konia arabskiego musi być odświeżany i w tym celu od czasu do czasu musi być skądinąd sprowadzany. To też w tamtym roku Rząd wydelegował komisyę, która się w tym celu udała do Arabii; jednakowoż ani jednego reproduktora nam nie sprowadziła. — Co do typu konia arabskiego, to jak Panom wiadomo, jest to koń o maści siwej; a przy wojsku biały koń jest bardzo mało pożądany, a nawet wręcz nie bierze się go; i jeżeli nie ma nadzwyczajnych zalet, to ani komisya remontów, ani żaden oficer do swego prywatnego użytku nie chce takiego konia kupować, jako z powodu swej maści dobrze na cel służącego. Ale ja zawsze byłbym tego zdania co do naszych małych koni wiejskich, t. zw. koników, że to jest jedyny koń, który rzeczywiście mógłby się sam najlepiej odrodzić.

Pod względem hodowli mówi się o ciepłej i zimnej krwi; ciepła krew to czyste konie angielskie, a tak samo oryentalne. Ale gdzie tego czystej krwi konia angielskiego znajdzie? Arabskie konie są jeszcze w niektórych stadninach; ale ogół koni, które nam Rząd daje z marką radowiecką, to jest mieszanina, heterogeny, „noniusy“, „cawalery“, pomieszane z końmi czystej krwi lipicanery. I to jest mojem zdaniem najgłówniejsza wada, że u nas pod pewnym

względem Radowce popsuły chów naszych koni, z powodu mieszaniny tych ras, które się tam znajdują. Nie przeczę, pod względem formy są to konie czasem bardzo ładne, ale konie, które nigdy nie pracowały i nic nie robiły, przez całe generacye nie miały żadnego treningu, — a nie mówię o treningu wyścigowym, lecz wogóle o jakiejkolwiek pracy, — mają wartość bardzo małą. Nie robię żadnej wycieczki, obecny tu p. br. Enis nie jest za to odpowiedzialny, konstatuję tylko, że tak jest w istocie.

Przechodzę do rezultatów realnych, co mamy chować i jak mamy chować. Zdaje mi się, że chów koni musi przedstawiać tę realną korzyść materyalną i powinien być w tym kierunku prowadzony, do jakiego kierunku ten specyalny chów koni jest przeznaczony. Bo całkiem jest co innego, jeżeli się chowa konia bardzo szlachetnego, lub półanglika, który może być znakomitym koniem dla każdego, co jeździ konno, a całkiem co innego jest koń roboczy, który potrzebuje pewnej masy, pewnego własnego ciężaru, ażeby tej pracy, do której jest przeznaczony, podołać. Stosunki rolnicze się zmieniają, używamy co raz to cięższych narzędzi rolniczych i co raz to głębiej orać musimy. Nie możemy więc żądać, ażeby para koników o 5 do 6 cetnarach metrycznych tej samej pracy dokonała, co praca koni wielkich, ważących 15 do 18 cetnarów metrycznych; nie będziemy tego przecie żądać od konika małego, który jednak ma ogromne zalety pod względem wytrzymałości i na którego z zamiłowaniem będziemy się patrzyli, podczas gdy na tamtego z pewną nawet lekką pogardą. Te więc dwa kierunki, te dwa cele musimy wziąć bezwzględnie pod uwagę. Mojem zdaniem mamy do tego materyał nie tak bardzo znakomity, jak się o tem mówiło; zdaje mi się, że tak nie jest, o ile te stosunki znam. Można stanąć na tem stanowisko wobec Rządu, ale sumiennie powiedziawszy, tak nie jest; cóż poradzić na to! Naprzód bowiem, pierwsza rzecz, ogiery czystej krwi, które tu są, to rzeczywiście mogą zniechęcić każdego hodowcę do koni czystej krwi. O tych ogierach półkrwi, których Radowce nam dostarczają, to co do mieszaniny ras już wyłuszczyłem swe zdanie. Co do konia oryentalnego, to i tego typu bardzo mało jest. Nie mógłbym się też wobec tego oświadczyć za zdaniem, że mamy tak znakomity materyał; zaznaczam jednak, że to jest moje osobiste zapatrywanie, które wypowiedziałem, nie przesądzając zdania większości ankiety; bo to tylko, co większość uchwali, będę uważał za dyrektywę dla siebie w Sejmie. Musimy zatem żądać od Rządu, ażeby, jeżeli przysyła nam konie z poza granic Galicyi, nie narzucał nam wybiórków, o których wspomniałem. Jako pierwszy postulat zatem postawić musimy, aby nasz delegat w Beiracie miał absolutnie głos stanowczy; stanowczy o tyle, o ile członek ten zasiadałby w Komisyi i swoim wpływem i znajomością rzeczy wszystkich Panów by przekonywał. Jako drugi postulat wymieniam podniesienie nie ceny remonty, bo z tego w największej części skorzystałyby przedewszystkiem Węgry, ale podniesienie premii; główna rzecz w tem, ażeby c. k komisya asenterunkowa, kupując konie wprost od właściciela, dawała mu wyższe premie; toby najwięcej chów koni podniosło. Reasumując więc me przemówienie, zaznaczam, że nie byłoby korzystnie, gdybyśmy stanowczo powiedzieli, tu anglo-araby, tam arabo-angliki i t. d., bo musi być tak, aby to odpowiadało pewnym okolicom naszego kraju, które są odmienne pod Wadowicami, a całkiem odmienne u mnie. Inne konie więc niech Rząd daje dla tych okolic, które muszą mieć cięższego, silniejszego konia roboczego. Na tem kończę, przepraszając Panów, że tak bez ogródek wypowiedziałem swoje zdanie w tym kierunku.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. br. Enis.

Br. **Enis**: Przepraszam, że nie umiejąc dobrze po polsku, będę przemawiał po niemiecku:

Was die Mittel zur Hebung der Pferdezucht in Galizien betrifft, so erlaube ich mir zu bemerken, dass mir bedeutende Gegensätze in den Ansichten der Herrn Vorredner zu herschen scheinen. Es werden die verschiendesten Mittel empfohlen um die Hebung der Zucht und die Verbesserung der Qualität der Pferde zu erreichen. Sogar die Einführung kaltblütiger Hengste im Westen Galiziens zur Schaffung eines Arbeitspferdes wurde von meinem Freunde Grafen Johann Tarnowski beantragt, wodurch unsere „Menagerie“ einen „wertvollen“ Zuwachs erhalten würde! Meine Ansicht geht, wie den Herrn, welche mich kennen, schon lange bekannt ist, dahin, dass nur durch die Verwendung von nach Blut und Form möglichst gleichartiger Hengsten in der Zucht eines Landes

ein bleibender Erfolg (Bildung eines konstanten, typierten Landschlages) erreicht werden kann. Ich bin kein Feind des englischen Pferdes und hätte ich die Ueberzeugung, dass man diesen Zweck in ganz Galizien ausschliesslich mit englischem Blute auch zu erreichen im Stande wäre, so würde ich freudig hiezu meine Zustimmung geben Weil ich aber überzeugt bin, dass das englische Pferd wie alle Kulturrassen einer sorgfältigen Aufzucht und reichlicher Nahrung bedarf und ausserdem sich in unserem Klima nicht günstig entwickelt, wir aber Beweise aus der Vergangenheit haben, dass in diesem Lande mit dem Araber, welcher viel anspruchsloser und anpassungsfähiger ist, von unseren Grosseltern hervorragende Pferde erzeugt wurden, deren Renomee weit über die Grenze des Landes drang und welche vom Auslande gerne gekauft wurden, weil wir ausserdem wissen, dass im hiesigen Stutenmateriale das arabische Blut bei weitem überwiegend ist, so stimme ich, nach wie vor, für die vorherschende Verwendung des Arabers im Lande Galizien. Mit kaltem Blute wurde hier nie etwas erreicht, wohl aber viel verdorben, ein schlechtes kaltblütiges Pferd wird sich wohl niemand wünschen, um einen guten kaltblütigen Schlag zu erzeugen; besitzen wir weder im Westen Galiziens noch anderstwo in diesem Lande die hiezu notwendigen Bedingungen, weder was Stutenmaterial, noch was die klimatischen und Futterverhältnisse anbelangt. Wenn die Herrn des Westens ein stärkeres Arbeitspferd zu züchten wünschen, so werden sie das, meiner Ansicht nach, viel eher erreichen, wenn sie einen starken, knochigen Halbblutorientalen hiezu verwenden, als durch die Verwendung von Norfolkern, Haknejs und anderer gekreuzter Rassen, welche mangels jeglicher Konstanz bei uns in früheren Zeiten niemals etwas verbessert, sondern nur verdorben haben. Ich stimme übrigens dem vom galizischen Pferdezuchtkomitee vor einigen Jahren verfassten Promemoria, nach welchem westlich des Dunajec englisch, östlich dieses Flusses orientalisch, in den Bezirkshauptmannschaften Nadwórna und Kossów die Huzulenrasse gezüchtet werden sollten, gerne zu und könnte man dann entsprechend dem Stutenmateriale im äussersten Westen des Landes auch die stärksten englischen Hengste des Depots aufstellen. Auf keinen Fall aber kann ich dem neuerlichen Wunsche nach Kaltblut, zu welchem im weiteren Sinne auch der Norfolker etc. etc. zu rechnen ist, zustimmen.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Zanim udzielę głosu następnemu mowcy, proszę Panów, o ile możności, streszczać swe przemówienia, ażebyśmy mogli przejść do dyskusyi szczegółowej.

Po tej uwadze udzielam głosu p. Cieleckiemu.

P. **Cielecki**. Podzielam zapatrywania wypowiedziane przez p. Milewskiego w drugiej i trzeciej części jego przemówienia, t. j. pod względem sposobów popierania chowu koni i organizacyi chowu koni; co się zaś tyczy kierunku chowu, to ani ze zdaniem p. hr. Tarnowskiego, ani p. Milewskiego zgodzić się nie mogę. Trafia mi bowiem do przekonania to, co powiedział p. pułkownik hr. Enis, że trzeba koniecznie mieć jeden typ konia i przy tym typie pozostać. Przyznaję, że z postępem kultury i wzrostem budzącego się przemysłu w kraju potrzeba nam także i ciężkiego konia; potrzeba głównie do transportów, bo co się tyczy robót w polu, to koń krwisty pójdzie lepiej w bronie, czy pługu, jak koń ciężki i duży. Jednakowoż jest rzeczą naturalną, że zachodzi potrzeba także ciężkich koni; ale na to jest rada. — Zdaje mi się, że to ma miejsce w Prusiech, iż zawiązują się tam spółki prywatne, które sprowadzają konie dla użytku pewnych klaczy i w ten sposób zapobiega się niebezpieczeństwu, że się różne nieodpowiednie klacze będzie stanowiło tym ogierom, któreby były tylko dla pewnej ilości klaczy wskazane. Otóż tak samo możnaby i u nas postąpić. — A więc reasumując, powinniśmy pozostać przy jednym typie, powinniśmy starać się o roboczego konia, ale także dążyć do wytworzenia tego szlachetniejszego konia, którego dziś niestety już nie ma. Mieliśmy wybitną markę, mieliśmy konia polskiego, który zginął, a którego chcemy wskrzesić.

Tu muszę się przyznać, że nie mogę się zgodzić z poglądem p. Zagórskiego, ażeby nam Radowce tak chów koni popsuły; same Radowce nieco się popsuły i oczywiście, że niektóre konie stamtąd ujemnie na nasz chów oddziałały; ale jest poważna ilość ogierów, które są odpowiednie i o których nie można powiedzieć, że są zupełnie złe. Również i z tem się nie zgadzam, jakobyśmy nie mieli w kraju dobrego materyału; materyał jest dobry, tylko niedo-

statecznie pielęgnowany i wskutek upadku większych stadnin straciliśmy możność uzyskania odpowiednich ogierów, ale materyał mamy i to powinniśmy się obecnie starać podnieść.

Nie chcąc przeciągać mego przemówienia, zaznaczam wkońcu, że zupełnie zgadzam się z wywodami p. hr. Enisa a znajduję, że możemy zaspokoić potrzeby okolic więcej przemysłowych, jak n. p. koło Wadowic, tworząc spółki prywatne, które mogą sprowadzać ogiery przeznaczone dla pewnych klaczy, a nie popadniemy w ten sposób w ten wielki błąd, który nam tyle złego wyrządził poprzednio.

Ks. **Czartoryski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma ks. Czartoryski.

Ks. **Czartoryski**: Zamierzam wypowiedzieć tylko kilka uwag, które mi przemówienia poprzednich mowców nasunęły. Zdaje mi się, że p. Czecz, czy może który z Panów wspomniał, że postulat lwowskiego Towarzystwa rolniczego byłby trudny do osiągnięcia. Chciałbym w tej mierze wyjaśnić, że my na razie wcale nie żądamy wiele; oczywiście dążymy do tego, ażeby z czasem wszystkie czynności odnośnie do hodowli koni były wyodrębnione, ale na razie żądamy mało co więcej, jak jest, bo dotychczas komisya przy Namiestnictwie tylko prywatne konie zakupuje, a nie interweniuje przy przydzielaniu koni z Radowiec i zakupnie zagranicą, więc bylibyśmy za rozszerzeniem jej czynności w tychdwóch kierunkach na te dwie rzeczy. Druga część naszego wniosku zdąża do tego, aby jak najwięcej pieniędzy na to zakupno poszło; i tu nasuwa się kwestya, czy Radowce nie starają się mniej wartościowe konie wpychać na nasze stacye, bo już w tym roku był taki wypadek, gdzie podaliśmy nawet protest w Komitecie przy Namiestnictwie, były przydzielone konie ze szpatem i t. p. Chodzi więc o to, abyśmy mieli w tych sprawach głos stanowczy, a to nie jest znowu tak bardzo straszne i nie idzie tak daleko.

Ktoś wspomniał, iż koń przez przybytek kalibru, przy wzroście staje się gorszym; to się zdarza bardzo często, ale tylko przy koniach wysokiej krwi arabskiej, ale przy koniach półkrwi nie jest to — zdaje mi się — skonstatowanem. Mnie się zdaje, że jak tu dojdzie się do szlagu konia trochę większego, to zyskuje się bardzo dobre konie.

Odnośnie do tego, co tu kilkakrotnie podniesiono, że w miarę postępu kultury trzeba mieć konia cięższego, to daleki jestem od tego, aby tak arbitralnie zapatrywanie to wyrażać; w tym względzie bowiem zdania są bardzo podzielone. W ks. Poznańskiem powstała przed 15 laty moda sprowadzania koni ciężkich; zaczęto sprowadzać ciężkie konie belgijskie; ale — jak widziałem w kilku takich gospodarstwach — niektórzy są zadowoleni, lecz większość znaczna — zdaje się, mogę to powiedzieć — już się bardzo skarży na to, że popsuła się ogólnie hodowla koni, że u chłopa nic nie można kupić, bo to, co mają, są dziwolągi; tego samego zdania są i u nas w okolicach, gdzie buraków sadzi się dużo, gdzie zatem są ciężkie konie. Między innymi p. Turnau starał się doświadczalnie zbadać tę kwestyę, czy jednostka pracy w porównaniu z jednostką paszy jest w proporcyi korzystniejszą przy koniach pochodzących z naszego chłopskiego konika; specyalnie doświadczenia te skierowane były na chłopskie koniki i ta jednostka paszy opłacała się najlepiej na tych właśnie chłopskich konikach. I co do tego, że na parę takich koni nie można wziąć więcej, jak kilka cetnarów, to i w tym kierunku mam dowody, że nie zawsze tak jest; będąc bowiem w zarządzie cukrowni przeworskiej, stawałem często przy wadze i stwierdzałem, że na niektórych furach było 12—18 cetnarów metrycznych ładunku, który wiozła para chłopskich koni. Prawda, że w fornalce możeby tyle nie wiozła, ale tam woziły dzień w dzień po kilkanaście cetnarów i przy tem wcale nie podupadły. Nie można zatem stwierdzić tego jako pewnik, że przy postępie kultury trzeba ciężkich koni.

Co do tego, że w Anglii są rozmaite rasy obok siebie i to na hodowlę nie wywiera szkodliwego wpływu, to polega to na tem, że Anglia jest krajem, który najwięcej nad tem umysłowo pracował; są tam osobne kluby, każdy hodowca należy do pewnego klubu i nie zrobi nic innego, jak to, co każe uchwała zarządu klubu; w ten sposób trzymają się tam wytkniętej linii i w pewnym oznaczonym idą kierunku; — co najwyżej więc możnaby w tej mierze zrobić, to amputować część kraju; ale że to jest — zdaje się — niemożliwe, więc tu opierałbym się na naszem stanowisku.

Było tu powiedziane także o tem, że w Prusiech są stacye koni mieszanych; ja

to nieraz widziałem, bo do ks. Poznańskiego często jeżdżę, ale powiedzieć muszę, że ten system w najwyższym stopniu mi się nie podoba. Oni tam mówią, że każdemu trzeba dać to, co potrzebuje; to schodzi na to, że każdy prywatny człowiek niech sobie sprawia, co chce; ale kierunek chowu w kraju musi być ogólny, a tam widuję tak: jeden folblut, tu oldenburger, tu znowu co innego; wygląda to bardzo lojalnie: każdemu dać, co sobie życzy, ale to jest fałszywy kierunek. — Co do tych spółek, o których wspomniał, zdaje mi się, p. Cielecki, to może się zdarzać, ale właśnie o to chodzi, ażeby zakupywane przez nie konie nie były do ogólnego chowu używane.

Wkońcu prosiłbym bardzo o dokładniejsze objaśnienie co do wspólnego komitetu, któryby łączył tendencye krakowskiego i lwowskiego Towarzystwa i Komitetu dla hodowli koni; wartoby się nad tem zastanowić, jakby można działać w jednej myśli przewodniej, bo nieraz zdania są podzielone, a w pojedynczych szczegółach okazują się często znaczne różnice, a brak tej jednolitości musi jak najgorzej oddziałać na samą rzecz; dlatego, jeżeliby panowie mieli jaki projekt w tym kierunku, to prosiłbym bardzo, by go raczyli bliżej określić.

P. Maryan **Jędrzejowicz**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Maryan Jędrzejowicz.

P. Maryan **Jędrzejowicz**: Chciałbym wypowiedzieć parę uwag co do konia cięższego roboczego. Import ogierów ciężkich miał miejsce w kraju przed laty kilkunastu, ale okazał się niepraktycznym, bo pierwsze reproduktory były bardzo dobre, ale dalsze do chowu zupełnie się nie nadawały. Nie można bowiem zapominać, że chów koni zależy nie tylko od ziemi, od rodzaju paszy, ale także od klimatu i jeżelibyśmy n. p. założyli stadninę koni cięższych, to z biegiem czasu konie te zmienią się zupełnie; pod wpływem tutejszych, lokalnych stosunków stracą swe indywidualne zalety i dostaną rozliczne wady; gdyby to więc takie łatwe było, toby dawno się to zrobiło. Wiadomo, że były próby w tym kierunku, ale te okazały się zupełnie niepraktyczne.

Co do wyprawy do Arabii, to chciałem zaznaczyć, że nie jest znowu tak źle, żeby żadnego konia nie sprowadzono; zauważę tylko, że dziś wymagania co do koni są u nas tak daleko idące, a w danym wypadku Ministerstwo dało tak szczegółową i ścisłą instrukcyę, że w tych ramach nie można było takiego konia sprowadzić. Koń arabski bowiem, prócz zalet szlachetności i wytrwałości, ma masę wad; tam w Arabii zaś jeszcze więcej, niż gdzieindziej, bo chodzi po górach, nieodpowiednio jest utrzymywany itp. Instrukcya była, ażeby sprowadzić 3 poprostu nadzwyczajne ogiery, jakich tam nie znaleziono; kupiono razem 22 konie i to były konie przez 3 ludzi wybierane; największy miał 154 cm, reszta były mniejsze, ale suche, rodowe, obdarzone zaletami rasie tej właściwemi. Ja twierdzę, i zdaje się, że tak jest w istocie, że te konie, które dawniej były importowane, nie różniły się niczem od obecnie sprowadzanych; tylko dawniej były inne wymagania; dawniej patrzono na ród konia, na szlachetność i wytrzymałość, a nie na centymetry; dzisiaj inne są wymogi. Gdyby więc była inna instrukcya, to sprowadzone konie nadawałyby się zupełnie dla Galicyi, a kto wie, czy nie byłyby stosowne do odświeżenia krwi, na klaczach radowieckich; ale jeżeli otrzymuje się tego rodzaju instrukcyę, a przytem poleca się kupić konia za taką a taką, ściśle oznaczoną cenę, to proszę mi wierzyć, że w tych warunkach musimy zrezygnować z importu, bo tego nikt nie podjąłby się dokonać.

P. **Brykczyński**: Proszę o głos pod względem formalnego traktowania.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Brykczyński.

P. **Brykczyński**: Wnoszę zamknięcie dyskusyi ogólnej.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Do głosu zapisany jest p. hr. Bielski. Kto z Panów zgadza się na zamknięcie dyskusyi ogólnej, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek p. Brykczyńskiego uchwalony. — Głos ma p. hr. Bielski.

Hr. **Bielski**: W kilku słowach pozwolę sobie zwrócić uwagę szanownego zgromadzenia na kilka momentów, które nasunęły mi się przy sposobności ogólnej dyskusyi. Konstatuję przedewszystkiem z wielką przyjemnością, że różnica pomiędzy memoryałem Komitetu dla spraw chowu koni a sprawozdaniem Komisyi gospodarstwa krajowego była minimalna; jest pewna różnica zdań w szczegółach, ale zasady nie są atakowane. Konstatuję to z tem więc-

kszą przyjemnością, że podówczas, jak miało wyjść sprawozdanie, mówiono, że będą w tej mierze znaczne różnice; bałem się więc, żeby jakie dysonanse nie wpłynęły do Ministerstwa rolnictwa: tymczasem usunęło się to wszystko. Pod tym względem więc niebezpieczeństwo jest usunięte, życzenia nasze są jednolite, a choć w drobnostkach są różnice, to zasada jest ta sama, z wyjątkiem głosu p. hr. Tarnowskiego, o którym pomówię później.

Przechodząc do poruszonych przy dyskusyi kwestyi, muszę przedewszystkiem kilka słów poświęcić obronie konia radowieckiego. Co do tego ma zupełną słuszność p. sprawozdawca sejmowy, że konie radowieckie, jakie nam dawniej dawano, nie przedstawiały żadnego typu, że były wynikiem mieszanki, nietylko dla naszego kraju niepożądanej, ale nawet niebezpiecznej. Ale od kilku, może 4 - 5 lat, inny zapanował kierunek w Ministerstwie rolnictwa, które uznało, że te konie są dla nas nieodpowiednie; nie mogą jednak te „noniusy“, „cawalery“, „kladrubery“ itp. być od razu zastąpione innymi końmi, tylko w Galicyi będą przeznaczone do wymarcia. A że konie radowieckie wogóle są dobre, to nie jest moje osobiste zdanie, tylko fakt przez wszystkich uznany.

Niechaj obecny tu p. br. Enis powie, ile koni krajowego pochodzenia wynajmują nasi hodowcy, a ile radowieckich; gdyby zaś konie radowieckie były tego rodzaju, jak przedstawił p. Zagórski, toby z pewnością nie najmowali ich hodowcy, którzy są po największej części znawcami.

Przechodzę teraz do kwestyi Beiratu. P. przewodniczący powiedział, że nie jesteśmy reprezentowani w Beiracie; jest to zdanie mylne, bo my tylko w subkomitecie nie jesteśmy reprezentowani: do Beiratu należy p. Romaszkan i ja. Był czas, kiedy za wpływem Koła polskiego minister Piętak zwrócił się do mnie listownie, ofiarując mi miejsce w subkomitecie jako czwartego członka. Będąc wtedy już człowiekiem starszym, odpowiedziałem na to, że nie mogę przyjąć połączonych z tem obowiązków, bo nie czuję się zdolnym zadość im uczynić. Ta sprawa upadła potem.

Wedle mego przekonania Galicya jest uprawniona swoim obszarem i zaludnieniem do żądania reprezentacyi w subkomitecie; przypuszczam jednak, że jeżelibyśmy jednego reprezentanta dostali, to jego stanowisko tam byłoby bardzo przykre; przyjęty będzie niechętnie przez tamtych panów, którzy będą go uważali za piąte koło u wozu i na każdym kroku będą mu dokuczać! Ci panowie mają ponadto obowiązek zejść się co tydzień w Ministerstwie rolnictwa, odbywają wielkie podróże; członek ten więc nie będzie tylko dla Galicyi, bo musi jeździć wszędzie, a potem wycieczki robić i zagranicę. Jest to więc urząd, do którego nie wiem, czybyśmy odpowiedniego kandydata znaleźli. Tyle co do Beiratu.

Co do sprawy konia ciężkiego, poruszonej przez p. Jana hr. Tarnowskiego to możnaby zaradzić tej potrzebie w sposób wskazany przez p. Milewskiego, albo w sposób drugi, przez „amputacyę“ — jak się wyraził ks. Czartoryski, a ja to nazwę: przez podział na dystrykta zaczem jednak przedtem musiałyby się Towarzystwa krajowe oświadczyć W tej mierze trzeba zasięgnąć opinii Towarzystw krajowych, które, będąc na miejscu i znając stosunki lepiej od nas, decydujące w tej mierze mogą dać wskazówki.

Co do zdania p. Maryana Jędrzejowicza, że obecnie sprowadzane ogiery arabskie są takie same, jak były dawniej, a tylko wymagania są inne, to zauważę, że ja jestem najstarszym człowiekiem w tej Komisyi i pamiętam czasy, kiedy sprowadzano ogiery z puszczy arabskiej, ale tamte nie były nawet w przybliżeniu podobne do obecnych; możecie panowie dziś jeszcze zobaczyć w muzeum Dzieduszyckich; — to były zupełnie inne stworzenia. Na tem kończę.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Dyskusya ogólna została wyczerpana; przechodzimy do dyskusyi szczegółowej. Przedmiotem jej będzie w pierwszej linii kierunek, jaki ma krajowa ankieta co do chowu koni w Galicyi zająć, następnie wszystkie inne szczegóły, które uzupełniają ten kierunek, wreszcie sposób, w jaki go można przeprowadzić. Proszę więc Panów o objawienie wniosków co do kierunku, jaki ankieta ma zająć.

P. **Zagórski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Zagórski.

P. **Zagórski**. Co do kierunku, to sądzę, że wielkich różnic między nami nie ma. W przemówieniu swem będę się zajmował wschodnią częścią kraju. Otóż, zdaniem mojem, koń szlachetny, pochodzenia

angielskiego i arabskiego, jest dla nas najodpowiedniejszy. Przedewszystkiem bowiem jest to koń, który, jeżeli jest lepszy, może dać nam remonty; powtóre, jeżeli jest lichszy, może być dobrym użytkowym koniem. Na wschodzie więc potrzeba bardzo szlachetnego, pół-krwi konia angielskiego bez przymieszek i konia szlachetnego arabskiego, którego — muszę powiedzieć — bardzo mało widywałem.

Poza tem zimna krew nie odpowiadałaby nam. Co do arabskiego konia, jest jeden błąd, który zawsze zarzucają: śliczny koń, ale trzeba chować konia dla pewnych celów; jeżeli on jest takiej miary, że nie odpowiada nawet remoncie, to jest to bardzo wielki brak.

Z tego powodu główny nacisk kładłbym na konie angielskie, nie, żeby żądać koniecznie zwycięstwa na arenie wyścigowej, ale żeby konie te odbyły dużo pracy i były odpowiednie swoim kształtem i budową do koni naszych. Ten typ konia, który proponuję we wschodniej Galicyi, nie ze wszystkiem może odpowiadałby na zachodzie Galicyi.

Reasumuję więc: co do wschodniej części kraju trzeba nam konia o wysokiej krwi — nie mówię o pełnej krwi — anglo-arabskiej, albo konia anglika o wybitnych cechach szlachetnych, o wyglądzie takim, jak c. i k. armia potrzebuje, który w danym wypadku mógłby to robić, co od konia możemy wymagać, nie widzę bowiem wielkiej różnicy między koniem remontowym, a koniem, potrzebnym u nas w kraju do roboty.

P. **Cielecki**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Cielecki.

P. **Cielecki**. Zgadzam się z zapatrywaniem p. Zagórskiego, ale pragnąłbym, ażeby decydować o całym kraju, bo zdaje mi się, że tu musimy o całym kraju mówić. Dlatego pozwolę sobie ten wniosek rozszerzyć w ten sposób, że domagamy się wogóle konia o krwi gorącej, pochodzenia oryentalnego, lub pół-krwi anglika. Jeżeli sie mówi o kierunku, to mamy na myśli stacye ogierów; atoli ja wyobrażam sobie, stawiając ten wniosek, że w całym kraju nie ma być innych ogierow rządowych, jak tylko oryentalne, albo pół-krwi angielskie; jeżeli zaś w okolicach przemysłowych kraju zawiążą się jakie spółki prywatne — przypuśćmy pod egidą krak. Towarzystwa rolniczego, to wyjątkowo mogą być konie i innego pochodzenia. Wedle mego widzenia rzeczy wybrniemy w ten sposób z przykrego położenia i uzyskamy zgodność zupełną i to nie naruszając w niczem zasad podstawowych, iż popieramy tylko konia oryentalnego, albo pochodzenia krwi gorącej, angielskiego.

Z licencyonowaniem zaś sprawa przedstawia się w ten sposób, że jeżeli będzie spółka, która udowodni — a raczej Towarzystwo rolnicze udowodni, iż spółka ta powstała dla takich a takich potrzeb, posiada pewną ilość klaczy i udowodni potrzebę koni zimnej krwi, to będzie mogła otrzymać licencyę, ale tylko dla specyalnej ilości klaczy i dla uczestników tej spółki, a poza tem nie będzie mogła odstanawiać innych klaczy. Jest to rzecz łatwa do przeprowadzenia; — dość sporządzić spis odnośnych właścicieli i ilości klaczy i dla tych klaczy mogą być konie innego pochodzenia, jak ardeny, belgijskie, albo coś podobnego. To jest zdaniem mojem wybrnięcie z tego trudnego położenia bez naruszenia zasady podstawowej, na którą się wszyscy zgadzamy.

Zdzisław hr. **Tarnowski**: Proszę o głos w sprawie formalnej.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Zdzisław hr. Tarnowski.

Zdzisław hr. **Tarnowski**: Choć jesteśmy wszyscy blizcy w zasadach, to przecież są pewne szczegóły, co do których nie ma porozumienia, a mam przekonanie, że po porozumieniu się w szczuplejszem gronie dojdziemy do kompromisowych wniosków, proszę zatem p. przewodniczącego o zarządzenie przerwy posiedzenia na parę minut, a sądzę, że potrafimy się przez ten czas porozumieć i dojść do czegoś zgodnego.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Jeżeli się nikt z panów temu nie sprzeciwi, zarządzę 5-minutową przerwę posiedzenia.

(*Nikt się nie sprzeciwia*).

Ponieważ wszyscy Panowie na to się zgadzają, więc przerywam posiedzenie na 5 minut.

(Przerwa o godzinie 1-szej po południu).

(Po przerwie o godzinie 1-szej minut 10 po południu).

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Przerwane posiedzenie otwieram na nowo. — Czy żąda kto głosu?

Jan hr. **Tarnowski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Jan hr. Tarnowski.

Jan hr. **Tarnowski**: Co do kwestyi kierunku chciałem powiedzieć to, że najzupełniej zgadzam się na to — jeżeli Panowie sądzą, że to będzie lepiej, jeśli strefy będą zaniechane — aby zaniechać podziału na strefy; podział ten uchwalony został przez Komitet doradczy, a ponieważ nam zdawało się, że to jest główna rzecz, na której krajowi zależy, więc dlategośmy twardo przy tem stali, ale jeżeli Panowie sądzicie, że to jest nieodpowiedne, to w każdej chwili od tego odstąpić możemy. Na to jednak nacisk położyć muszę imieniem Towarzystwa rolniczego krakowskiego, żeby — jeżeli już w żaden sposób, nawet sporadycznie nie mają być przyjmowane ogiery innych ras — to żeby ogiery były przeważnie krwi angielskiej i jak najgrubszego kalibru i wzrostu.

Ks. **Czartoryski**: Proszę o głos dla wyjaśnienia.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma ks. Czartoryski.

Ks. **Czartoryski**: Parę słów wyjaśnienia: Towarzystwo gospodarskie nie jest i nie było za strefami, i nie uważało nigdy tych stref za rzecz zasadniczą, tylko Komitet przy Namiestnictwie za tem się oświadczył.

P. **Cielecki**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Cielecki.

P. **Cielecki**: Mnie się zdaje, że te strefy są niepotrzebne, bo tego samego potrzebujemy na wschodzie, jak i na zachodzie kraju; mówimy, że koń gorącej krwi potrzebny tak tu, jak i tam, tu więcej arabów, tam cięższych koni; jednak może być, że i niejedno stado na wschodzie będzie potrzebowało także tego półkrwi anglika, gdy zaś będzie w innej strefie położone, to już tego anglika nie dostanie. Dlatego wedle mego widzenia rzeczy podział na strefy jest niepotrzebny, jeżeli się powie, że w całym kraju mają być konie oryentalne lub angielskie pół krwi ogiery, te na wschodzie, tamte przeważnie na zachodzie, na Podgórzu zaś hucuły.

Zdzisław hr. **Tarnowski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Zdzisław hr. Tarnowski.

Zdzisław hr. **Tarnowski**: Mnie się zdawało, że te strefy są rzeczą tak dalece ustaloną, tak pewną i przez wszystkich aprobowaną, że tej rzeczy nawet nie tykałem; jednak jeżeli dyskusya co do tej sprawy na porządek dzienny weszła, to byłbym zdania tego, co i p. Cielecki, ażeby tych stref nie utrzymywać, lecz pozostawić kierunek chowu koni jednolity i powiedzieć tylko, że tam, gdzie kto chce „araba“, tam niech ma krew gorącą, a zresztą krew angielską przeważnie, ale nie należy robić stref, tak, ażeby np. poza Sanokiem lub poza Wisłokiem nie mógł nikt dostać anglika itp., to należy pozostawić hodowcom, aby rozstrzygnęli, co dla nich jest lepszem i korzystniejszem.

Sądzę, że najlepiej będzie nie kłaść pod tym względem tamy zasadom słusznie stawianym, chociaż Panowie uznajecie, że powinien być wyrobiony typ.

Przez to bowiem nie czyni się uszczerbku, jeżeli się powiada, że ten typ ma być w całym kraju przeprowadzony, a tylko tu lub ówdzie poszczególny powiat będzie miał więcej typu angielskiego lub arabskiego. Kraj zatem będzie jednolicie traktowany, prócz okolic górskich.

P. **Brykczyński**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Brykczyński.

P. **Brykczyński**: Gdy się wszyscy godzimy na to, że przedewszystkiem starać się powinniśmy o to, aby wytworzyć konia galicyjskiego, któryby miał własną markę, to sądzę, że najstosowniejszym do tego jest koń krwi gorącej, a mianowicie „arab“ i „anglik“.

Ponieważ zaś Galicya zachodnia potrzebuje konia silniejszego, cięższego, aniżeli wschodnia, dlatego sądzę, że ankieta powinna zaznaczyć, że dla Galicyi wschodniej lżejsze, a dla Galicyi zachodniej ciężkie lub cięższe konie będą utrzymywane.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Mnie się zdaje, że p. Brykczyński w odpowiedni sposób tę rzecz sformułował. Czy życzy sobie kto z Panów jeszcze głos zabrać w tej sprawie. (*Nikt*). Wobec tego, kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek ten został przyjęty.

Przystępujemy do szczegółów, a mianowicie do środków, którymi mamy dążyć do tego celu.

Przedewszystkiem podniesiono tu kwestyę premiowania.

P. Zagórski podniósł, że nie możemy twierdzić, jakobyśmy nie mieli dostateczny już materyał kobył, które należy premiować, przeciwnie materyał ten ubywa, a będzie dobrze i racyonalnie, gdy pójdziemy w kierunku subwencyonowania tego materyału, który Komisya uzna za materyał hodowlany. Otóż co do tej kwestyi subwencyonowania kobył otwieram dyskusyę. — Głos ma ks. Czartoryski.

Ks. **Czartoryski**: Mnie się zdaje, że to jest bardzo pożytecznem i najgoręcej popierałbym ten wniosek, tylko pragnąłbym, aby te premiowania były in plus poza premiowaniem ogierów. W pierwszym bowiem rzędzie należy działać na pomnożenie ilości i na poprawę jakości ogierów.

Jeżeliby były jakie nadzieje, że poza funduszem, który uzyskamy na ogiery, możemy uzyskać dalsze fundusze na popieranie hodowli i premiowanie klaczy, to naturalnie bardzobym taką myśl popierał. Tylko w tym duchu mógłbym taki wniosek poprzeć, nigdy zaś nie byłbym za tem, ażeby część funduszów, przeznaczonych na premiowanie ogierów, przeznaczać na premiowanie klaczy.

Hr. **Bielski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. hr. Bielski.

Hr. **Bielski**: Ja popieram myśl wyrażoną przez p. przewodniczącego, gdyż zdaje mi się, że zapomocą premiowania dojdziemy do lepszych rezultatów. Z samymi ogierami nic nie zrobimy, musimy koniecznie mieć dla nich dobre klacze, musimy mieć klacze, a w tym kierunku premiowanie jest dobrym środkiem.

Nasuwa się jednak przytem pewna obawa. Przez premiowanie możemy spodziewać się, możemy dostać lepsze klacze ale równocześnie obmyślec trzeba środki, ażeby te klacze pozostały u nas w kraju. Bo gdyby te klacze wyprodukowane zapomocą wyższych subwencyi Rządu, kraju itp., miały potem jako premiowane przejść zagranicę, to doprawdy szkodaby było na to pieniędzy. Zwracam tedy uwagę Panów na ten moment, że jeżeli się oświadczymy za użyciem tego środka, za staraniem się u Rządu i u kraju o fundusze na subwencyonowanie klaczy, to zarazem powinniśmy obmyśleć środki, aby lepszy materyał z kraju nie uchodził.

P. **Cielecki**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Cielecki.

P. **Cielecki**: Ja byłem za premiowaniem klaczy i dlatego to samo niebezpieczeństwo wywozu klaczy chciałbym zaznaczyć. A na to środkiem byłby zakaz wywozu dobrych klaczy z kraju, który jednak byłby w praktyce niemożliwym. Możnaby tylko jako warunek postawić, że klacz, która dostanie premię, przez 3 lata nie może być sprzedana zagranicę kraju.

To dałoby się jako warunek umieścić i w ten sposób przynajmiej przez 3 lata taka klacz byłaby zatrzymana w kraju.

P. Jan hr. **Tarnowski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. hr. Tarnowski.

Jan hr. **Tarnowski**: Ja jestem co do subwencyonowania klaczy przeciwnego zdania, aniżeli ks. Czartoryski, który boi się, aby nie uszczuplać funduszów, które są na zakupno ogierów. Z tych pieniędzy, które mamy na zakupno ogierów, z pewnością się nic nie zostanie na premiowanie produkowanych koni, ale starać się musimy o fundusze. Jestem zdania, że premiować klacze powinniśmy koniecznie, tylko odpowiedniemi kwotami np 200 koron.

Premiować powinniśmy nietylko klacze włościańskie, ale właścicieli średnich a także i właścicieli większych. Nikt nie może zaprzeczyć, że subwencya dla 5 lub 6 sztuk w jednej stadninie stanowić musi kwotę już wcale pokaźną.

Co do tego zaś, aby klacze nie były wyprowadzane z kraju, to już obecnie jest warunek jednego roku, a bardzo łatwo postawić warunek 3 lat.

My premiujemy klacze źrebne albo ze źrebiętami. Sądzę zas, że kto wychował źrebię, to choćby był najbardziej łakomy na pieniądze, nie sprzeda, bo ma nadzieję, że dostanie na drugi rok znowu 200 K. i woli zatrzymać klacz na kilka lat, aniżeli sprzedać ją nawet nieco drożej.

Jak powiadam, takie zastrzeżenie niesprzedawania przez 3 lata klaczy poza granice kraju celowiby odpowiadało, a premiowanie musiałoby być wyższe, do premiowania zaś powinnyby być powołane także nasze Towarzystwa rolnicze.

Dlatego to mówię, bo przecież należę do Komitetu doradczego przy Namiestnictwie i choćby tylko „pro domo sua“ nie mogę występować przeciwko temu, ażeby Komitet ten nie brał w tem udziału.

Tylko zdaje mi się, że jeżeli przyjdą większe subwencye i wskutek tego i więcej pracy, to za to należy się, że się tak wyrażę, „Entlastung“ dla Komitetu, aby nie potrzebował jeździć na każde premiowanie, do każdego powiatu, ale tylko tam, gdzie premiowanie ma się odbywać na większą skalę. Tu powinny być reprezentowane tak władze rządowe, a więc reprezentanci zakładów ogierów, jak i Towarzystwa okręgowe, czy też delegaci Towarzystw centralnych.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. br. Enis.

Br. **Enis**: Was die von den verehrten Herrn beantragte Prämierung von Stuten, zum Zwecke der Verbesserung und Erhaltung des Stammes von Mutterstuten anbelangt, bin ich fest überzeugt, dass dieses Mittel guten Erfolg haben würde. Ich würde mir aber erlauben an Stelle der beantragten „Prämierung“ mit 200 Kronen jährlich, eine „progressive Subventionierung auf 3 Jahre“ vorzuschlagen, der Züchter würde alljährlich einen Teilbetrag erhalten, was ihn mehr aneifern möchte, als wenn er zu Anfang 200 Kronen, die folgenden aber 2 Jahre nichts bekäme.

Eines ist aber zu bedenken, dass dieses vorgeschlagene Mittel zur Schaffung und Erhaltung guter Mutterstuten nur dann Erfolg hätte, wenn es im grossen Rahmen angewendet würde. Ob hiezu die nötigen Geldmittel zu erlangen sein werden, weiss ich nicht, denn es handelt sich da nicht um eine einmalige, sondern um eine alljährliche, immerhin sehr bedeutende Summe. Es wäre auch die Frage zu beantworten, auf welche Art und Weise die Subventionirung durchgeführt werden soll.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Na to pytanie odpowiem w krótkości. Ja sądzę, że my nigdy nie dojdziemy do katastru materyału koni wiarygodnego, jeżeli nie znajdziemy organu, który się tem zajmie. Mnie się zdaje, że ta rzecz byłaby do przeprowadzenia w ten sposób: Co drugi rok odbywa się w powiecie konskrypcya koni, przy której jest reprezentant rządu i wojskowości. Gdyby do tej konskrypcyi był dodany jeden delegat Towarzystwa rolniczego okręgowego, mógłby zebrać materyał, a przytem powiadomić właściciela, że ta a ta klacz nadaje się do premiowania, powiadając mu, że jeżeli na wiosnę ją przyprowadzi, ma szanse dostania nagrody. Obecnie Namiestnictwo ogłasza 14 premiowań w roku, i dlatego sądzę, że kto miałby taką klacz, chętnieby się zgłosił po premię.

A gdyby kto raz dostał subwencyę, chętnieby się zgodził, żeby klaczy tej przez 3 lata nie sprzedawał za granicę, lecz owszem co roku przychodziłby po premię. W ten sposób utworzyłby się kataster hodowlany i uzyskalibyśmy przegląd, jaki materyał mamy w danej okolicy, a wskutek tego i rozdział ogierów byłby łatwiejszy dla każdego typu.

Wiem dobrze, że każda akcya w tym kierunku wymaga wielkiego nakładu finansowego, nie wątpię jednak, że jeżeli staniemy na tem stanowisku i jeżeli powiemy Sejmowi, że to jest kierunek, w jakim możemy podnieść hodowlę koni, że jest potrzebne ustalenie programu, i jeżeli Sejm powie, że jest gotów dać subwencyę, to nie wątpię, że i od Ministerstwa odpowiednią kwotę dostaniemy. Już od szeregu lat to się powtarza, że Ministerstwo powiada „dobrze“, ale kraj nic nie daje. Nie wątpię więc, że jeżeli kraj da 25% to Rząd da 75%, ale trzeba tylko raz pójść w tym kierunku.

Jeżeli Panowie powiadacie, że najważniejsza rzecz, to ogiery, to ja powiem, nie, bo klaczy nie mamy, klaczy nam ciągle ubywa. Prawda, że mamy 50% wszystkich koni w państwie, ale proszę wziąć na uwagę, jak mało jest w tem materyału hodowlanego. Musimy sobie powiedzieć, że $^3/_4$ naszych koni nie kwalifikuje się do chowu.

Stanąć na stanowisku, że w pierwszym rzędzie starać się powinniśmy o ogiery, uważam za nieodpowiednie, bo poprostu nie mamy materyału dla tych ogierów. Nie twierdzę, aby Towarzystwa gospodarskie i Ministerstwo nie przyznawały subwencyi dla ogierów, ale ponieważ Ministerstwo dąży do tego, aby podnieść konia roboczego, jestem przykonany, że Ministerstwo nie odmówi subwencyi na cel subwencyonowania klaczy.

Ks. **Czartoryski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma ks. Czartoryski.

Ks. **Czartoryski.** Chciałem tu wyjaśnić, że zachodzi pomyłka, mianowicie, że nie wolno nam zakupywać ogierów z pieniędzy otrzymanych z Ministerstwa. Towarzystwo gospodarskie zakupuje ogiery z pieniędzy danych przez kraj, gdyż Ministerstwo wyklucza możność wydawania tych pieniędzy na kupno ogierów, a zezwala tylko na premiowaniu ogierów i klaczy.

Przew dniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Co do subkomitetu, chciałbym, aby miał jakąś stałą wskazówkę. O ile widzę z dyskuzyi, zgadzacie się Panowie, aby środkiem podstawowym do rozwoju chowu koni było premiowanie i subwencyonowanie na większą skalę klaczy.

Czy żąda kto głosu w tej sprawie?

P. **Milewski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Milewski

P. **Milewski**: Ja zwrócę uwagę subkomitetu, że rząd pruski w wielu wypadkach ustanawia komisye, które mają szukać klaczy dla premiowania. Klacze takie piętnują i jako „Gestütstute" ma prawo do premii. Niech się subkomitet zastanowi, czy podobna instytucya nie opłaciłaby się u nas. Zwłaszcza w obrocie handlowym jest to wielkie ułatwienie, gdyż konie są zapisywane do rejestru. Czy nie byłoby dobrze u nas takie rejestry prowadzić, tak jak w Prusiech, gdzie w tym kierunku organa rządowe współdziałają.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Tam jest inaczej. Tam każda klacz którą prenotowano, ma ten przywilej, że źrebięta od tej klaczy rząd musi wziąć do premiii.

A teraz zastanowimy się nad dalszym bardzo ważnym środkiem, tj. nad wpływem członka w subkomitecie przy Ministerstwie.

Poruszył tę kwestyę pan prof. Milewski, że byłoby wskazanem, aby Komitet dla spraw chowu koni przy Namiestnictwie nie był tylko organem doradczym ale stanowczo decydującym.

Pod tym względem otwieram dyskusyę, jak się Panowie na tę sprawę zapatrują? Kto żąda głosu?

P. **Langie**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Langie.

P. **Langie**: Ja przywiązywałbym wielką wagę do tego, aby w interesie hodowlanym kraju przenieść całą akcyę z Wiednia do kraju. Co do delegata w Beiracie to mam wielką wątpliwość, czy on wiele tam zdziałać może, bo jego pozycya jest i trudna i niewdzięczna. Dlatego sądzę, że nasz delegat w „Beiracie" powinien mieć takie stanowisko, któreby nie pozwalało Beiratowi bez jego zgody wprowadzić ani jednego ogiera do kraju, gdyż inaczej ten nasz delegat zawsze będzie przegłosowany.

Czyżby więc nie można tak sformułować jego stanowiska, że po zakupno ogierów będą jeździć inni jego koledzy, ale do Galicyi ogierów wprowadzać nie można bez jego zgody. Tylko w takim bowiem razie delegat taki byłby dla kraju pożytecznym.

P. **Brykczyński**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Brykczyński.

P. **Brykczyński.** Pozwolę sobie poprzeć wniosek postawiony przez członka Sekcyi krakowskiej jaki tu był postawiony, a mianowicie, aby całą akcyę zakupna ogierów dla Galicyi przenieść z Wiednia do Komitetu przy Namiestnictwie, jednak zauważyć muszę, że to jest rzecz tak ważna, a żądanie tak daleko idące, że Rząd w żadnym razie uwzględnić go nie może. Jak słyszeliśmy z ust tak wytrawnego znawcy, jakim jest p. hr. Bielski, położenie naszego delegata w Beiracie będzie bardzo trudne, jednakże i żądanie, które przed chwilą postawił p. Langie, Rząd z pewnością odrzuci. Gdyż w takim wypadku nasz delegat miałby większą pozycyę, aniżeli wszyscy jego

trzej koledzy. Takie żądanie jeszczeby kwestyę zaostrzyło i nie dorowadziłoby do pożądanego celu. Dlatego popieram wniosek postawiony przez hr. Tarnowskiego.

Zdzisław hr. **Tarnowski**: Ja przychylam się do wniosku ks. Czartoryskiego.

Przewoniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz** (*czyta*):

„Ankieta wyraża życzenie, aby Wydział krajowy poczynił starania, iżby całe zakupno ogierów dla Galicyi było oddane w ręce czynników krajowych i aby kwota na ten cel przez Rząd przeznaczona była podniesiona w stosunku do wielkości naszego kraju i jego potrzeb pod tym względem".

Hr. **Bielski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. hr. Bielski.

Hr. **Bielski**: My w zakupnie ogierów bierzemy udział z wyjątkiem tylko zakupna folblutów, które sobie Komitet centralny przy Ministerstwie zarezerwował. Głos nasz doradczy jest we wielu wypadkach stanowczym a to z uprzejmości komendanta zakładu ogierów. Nie wiem jednak czy ks. Czartoryski żąda, abyśmy mieli głos stanowczy i aby nasze prawo było rozszerzone także i na wpływ przy zakupnie folblutów.

(Ks. **Czartoryski**: Stanowczy). Bo dotychczas mamy tylko głos doradczy. Chodzi więc tu o to, aby zakupno ogierów było powierzone organom krajowym, nie jest zaś powiedziane, czy mamy być reprezentowani z głosem jak dotychczas doradczym czy na przyszłość stanowczym.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Cielecki.

P. **Cielecki**: Zdaje mi się, że dla uspokojenia Rządu trzeba zaznaczyć, że nietylko organa autonomiczne krajowe będą miały udział, ale i rządowe w sprawie zakupna koni. To należy zaznaczyć, aby Ministerstwo nie sądziło, że idziemy za daleko i żądamy, żeby przy zakupnie ogierów decydowały tylko władze autonomiczne. Dlatego jabym to pragnął w stylizacyi zaznaczyć.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Jan hr. Tarnowski.

Jan hr. **Tarnowski**: Ja chciałbym jeszcze raz ks. Czartoryskiego zapytać, jak on właściwie rozumie swój wniosek, czy tylko chodzi o zakupno ogierów, czy wogóle cała władza ma być przeniesioną na Komitet doradczy przy Namiestnictwie, bo w ten jest bardzo wielka różnica. O ile dziś możemy coś zyskać od Ministerstwa, o tyle byłoby trudnem wymódz na Ministerttwie, aby cała władza była przeniesioną na Komitet doradczy przy Namiestnictwie.

Ale kiedy jestem przy głosie i kiedy zastanawiam się, jaki skutek odniesie to żądanie nasze, chciałbym przynajmniej to jedno zaznaczyć, że jesteśmy obecnie w tem miłem położeniu, że komendant zakładów rządowych w Galicyi jest dla kraju i dla nas wszystkich jak najlepiej w świecie usposobionym. Ale kto wie jak to długo tak pozostanie? Potrzeba tylko, aby p. br. Enis w drodze awansu dostał się do Ministerstwa i aby przyszedł na jego miejsce kto inny — nie tak życzliwie dla nas usposobiony a wtedy stosunek nasz do tej władzy, która będzie miała zakupywać ogiery, będzie bardzo trudny. To jest jedna sprawa.

Druga sprawa, to ogromna anomalia w naszym Komitecie, a raczej nie tyle w Komitecie, ile w zarządzie tych rządowych zakładów ogierów w naszym kraju Anomalia jest ta, że komendantowi tych zakładów nie wolno odrzucać tych ogierów, które Rząd do Galicyi przysyła. To jest rzecz najważniejsza, której żądać musimy, to jest, aby ten, który potem za cały chów odpowiada i cały kierunek hodowli w kraju nadaje, miał prawo ogiera odrzucić.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Maryan Jędrzejowicz.

P. Maryan **Jędrzejowicz**: W danym razie, gdybyśmy otrzymali to, do czego dążymy, tj. abyśmymieli głos stanowczy, wówczas my razem z p. komendantem decydowalibyśmy i rozumie się, że mielibyśmy prawo nieodpowiednie egzemplarze odrzucać.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Milewski.

P. **Milewski**. Chcę zapytać ks. Czartoryskiego, dlaczego ogranicza zmianę w u-

stroju jedynie tylko do zakupna ogierów. Jabym pojmował, że program nasz powinien pójść o wiele dalej, a mianowicie, że Komitet przy Namiestnictwie otrzymuje pieniądze na podniesienie chowu koni, a jak tem i pieniądzmi dysponuje, to już jego rzecz. Czy i jakiej części użyje na zakupno ogierów, czy na premiowanie klaczy, czy w inny sposób, to byłoby rzeczą Komitetu i dlatego mojemu przekonaniu odpowiada postulat dalszy, że cały zakres hodowli poruczа się władzy krajowej, która w tym zakresie decyduje.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma ks. Czartoryski.

Ks. **Czartoryski**. Ta sama kwestya, którą proponuje p. Dr. Milewski, była dyskutowaną wczoraj na posiedzeniu Sekcyi chowu koni i myśl jego jakby nam z ust wyjęta. Jednakże myśmy myśleli, że zaraz na początku idąc tak daleko, moglibyśmy narazić na szwank wiele rzeczy praktycznych i niezbędnie koniecznych i dlatego tylko ze względów taktycznych nie postawiliśmy tak daleko idących żądań.

Jeżeli jednak Panowie są tego zdania, że w żądaniach naszych powinniśmy pójść dalej, to się zgadzam, gdyż takie przeniesienie kompetencyi w sprawach hodowli koni z Wiednia do Lwowa miałoby dla nas po prostu nadzwyczajne znaczenie. Moglibyśmy bowiem robić t. zw. virement, czyli przeniesienia z jednej rubryki do drugiej, stosownie do potrzeb kraju. Dlatego najchętniej się z taką stylizacyą zgadzam.

(*czyta*)

„Ankieta wyraża życzenie, aby Wysoki Wydział krajowy poczynił starania:

1) aby całe zakupno ogierów rządowych dla Galicyi, tak w kraju jak i zagranicą, jakoteż przyjmowanie ogierów z Radowiec było oddane w ręce czynników krajowych, tak rządowych jak autonomicznych, z głosem stanowczym.

2) „aby kwota na ten cel przeznaczana przez Rząd była podniesiona w stosunku do kwot w innych krajach na ten cel zużywanych".

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Odczytany dopiero co wniosek został postawiony zgodnie przez oba Towarzystwa, czy życzy sobie kto jeszcze głosu w sprawie tego wniosku (*nikt*). Wobec tego podaję go pod głosowanie. Kto go przyjmuje, zechce rękę podnieść. (*Wszyscy*). Wniosek został przyjęty.

Do tego wniosku jest jeszcze dodatek hr. Tarnowskiego, aby reprezentant Rządu w stadninach krajowych miał możność nie przyjmowania pewnych ogierów do kraju naturalnie w porozumieniu z członkami Komitetu. Czy żąda kto głosu?

P. **Milewski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Milewski.

P. **Milewski**: To jest rzecz wprawdzie trudna na razie do uzyskania, jednakże pragnę, aby w sprawozdaniu z ankiety dzisiejszej było zaznaczonem, że zasadniczo obstajemy przy tem, aby tę sprawę przydzielono Komitetowi przy Namiestnictwie.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. br. Enis.

P. br. **Enis**: Dass mir das Recht zustehe einen Hengst nicht anzunehmen, welcher hier zugetheilt wurde, ist schon aus dem Grunde unannehmbar, da er von einer höheren Instanz angeordnet wird, gegen der ich nicht auftreten kann.

P. **Milewski**: Nasz wniosek zmierza do tego, aby wszystkie fundusze, jakie władze centralne przydzielają na cele chowu koni w Galicyi, były oddane wyłącznie do dyspozycyi organom krajowym.

P. **Cielecki**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Cielecki.

P. **Cielecki**: Ja jak najgoręcej muszę poprzeć wniosek p. Milewskiego, gdyż, jak mi się zdaje, organa krajowe, tak rządowe jak autonomiczne, najlepiej znają potrzeby i materyał kraju i najlepiej rozporządzić mogłyby pieniądzmi na ten cel przeznaczonymi przez Rząd, Rząd zaś zawsze ma głos rozstrzygający. To byłoby z największą korzyścią dla kraju i tą drogą idąc, doszlibyśmy nareszcie do tego celu, do którego dążymy, to jest do wielkiej produkcyi remont, a to leży także w interesie Rządu.

Dlatego popieram wniosek p. Milewskiego, a jeżeli mamy raz wypowiedzić nasze życzenia, to wypowiedzmy je śmiało i otwarcie.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Brykczyński.

P. **Brykczyński**: Ja w dwóch kierunkach chciałbym parę słów powiedzieć. Co do mojej osoby zupełnie podzielam żądanie p. Milewskiego, ale jestem przekonany, że gdybyśmy dziś ten wniosek postawili, to Rząd odrzuciłby wszystkie nasze wnioski i stanęlibyśmy na tem samem miejscu, gdzie stoimy dziś.

Dlatego jestem za tem, aby w protokole posiedzenia naszej ankiety była o tem wzmianka, jednakże co do praktycznego wprowadzenia w życie naszych postulatów, które na razie przeprowadzić można, sądzę, że wniosek p. Czartoryskiego najwięcej się nadaje.

To jedna sprawa.

Co zaś do wniosku p. hr. Tarnowskiego, żądającego upoważnienia p. br. Enisa do odrzucania ogierów, to żądanie to jest nie do przeprowadzenia Jest bowiem rzeczą naturalną, że jeżeli wyższa władza coś zrobi, to niższy organ nie może się temu sprzeciwiać.

Z drugiej zaś strony, jeżeliby Rząd zgodził się na przyjęcie wniosku postawionego przez Towarzystwo gospodarskie, to odpadłaby już potrzeba upełnomocniania p. Enisa, bo wszystkie organa kupowałyby wspólnie z p. br. Enisem, o którem wiem, że chętnieby się tej pracy z nami podjął.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Zdaje mi się, że innych wniosków popierających kierunek chowu koni niema, dyskuzya została więc wyczerpana i możemy przystąpić do wyboru subkomitetu, który ma sprawę opracować.

P. **Zagórski**: Proszę o głos.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma p. Zagórski.

P. **Zagórski**: Co do taksy, opłat, to rzecz powag finansowych i dlatego tę sprawę powinniśmy zostawić na uboczu.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: Głos ma hr. Bielski.

Hr. **Bielski**: Pod tym względem muszę pójść dalej. Ja sam jako członek Beiratu żądałem pewnych ulg i na podstawie moich uwag Ministerstwo zezwoliło, czy chciało zezwolić na wydawanie ogierów bezpłatnie nawet, ale żądało przy tem ekstenzywnego użycia tych ogierów dla pewnej liczby klaczy i to pod kontrolą. I tak były trzy taksy, dla 20 klaczy dość niskie, dla 30 bardzo mała, a dla 40 wolna zupełnie. Ale warunkiem była kontrola.

Otóż na posiedzeniu Komitetu niektórzy członkowie i wielcy hodowcy sprzeciwili się kontroli, nie chcąc się jej poddać, gdyż w razie nie dotrzymania warunków nałożoną jest grzywna i to dość ostra. To też na tem posiedzeniu, jakkolwiek byłem za bezpłatnem udzielaniem ogierów, zostałem przegłosowany.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: P. Zagórski poruszył sprawę, która została już uchwałą Sejmu objęta a należy tak samo do akcyi ankiety jak i subkomitetu.

Podam obecnie do głosowania wniosek ks. Czartoryskiego. Kto go przyjmuje zechce rękę podnieść. (*Większość*). Wniosek został przyjęty.

Przystępujemy do wyboru subkomitetu, w skład którego mają wejść po jednym członku reprezentanci obu Towarzystw, członek Komitetu przy Namiestnictwie, referent sejmowy i członek Wydziału krajowego. Proszę Panów o propozycyę pod tym względem.

P. **Milewski**: Na członków subkomitetu proponuję pp. Bielskiego, Czartoryskiego, Jana Tarnowskiego, Zagórskiego i jednego członka Wydziału krajowego.

Hr. **Bielski**. Jabym prosił, aby mię zwolniono od tego mandatu, a to już dlatego, że jestem nestorem tego zgromadzenia (*Wesołość*).

Jan hr. **Tarnowski**: Jabym prosił, żeby właśnie dlatego p. hr. Bielskiego nie zwolnić.

Przewodniczący p. Stanisław **Jędrzejowicz**: P. hr. Bielski właśnie reprezentuje najdawniejsze tradycye, a jego zdanie pod względem chowu koni jest bardzo miarodajne. Czy żąda kto głosu? (*Nikt*).

W obec tego przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje propozycyę p. Mi-

lewskiego, aby do subkomitetu weszli pp. Bielski, Czartoryski, Jan Tarnowski, Zagórski i obecny reprezentant Wydziału krajowego, zechce rękę podnieść. (*Wszyscy*). Ci Panowie zostali zatem wybrani.

Wyczerpawszy na tem porządek dzienny naszego dzisiejszego posiedzenia, imieniem Wydziału krajowego dziękuję Panom za udział w dzisiejszych naradach i na tem zamykam posiedzenie.

Hr. **Bielski** wyraża życzenie, by Wydział krajowy wziął inicyatywę w zwołaniu subkomitetu. P. **Zagórski** wyraża imieniem członków ankiety p. Stanisławowi Jędrzejowiczowi podziękowanie za przewodnictwo.

(Koniec posiedzenia o godzinie 2-ej minut 30 popołudniu).

Z Drukarni Ludowej we Lwowie, plac Bernardyński l. 7.

ODPIS

pisma Wydziału krajowego z dnia 20. maja 1906 L. 40.034. do c. k. Namiestnictwa we Lwowie:

W szeregu odezw do c. k. Namiestnictwa wystosowanych, w szczególności zaś odezwami z 5. maja 1903 L. 25.335., z 30. stycznia 1904 L. 103.204., 27. grudnia 1904 L. 111.192. i z 25. maja 1905 l. 48.868. zwracaliśmy uwagę c. k. Rządu na potrzebę rewizyi dotychczasowego programu akcyi, mającej na celu podniesienie chowu koni w naszym kraju. Zawiadomiliśmy też w ostatniej powyżej zacytowanej odezwie c. k. Namiestnictwo, że celem wszechstronnego wyjaśnienia sprawy i ostatecznego sformułowania jednolitego krajowego programu popierania chowu koni zwołamy ankietę, na którą postanowiliśmy też zaprosić wszystkich członków Komitetu dla spraw chowu koni przy ck. Namiestnictwie. Ankieta powyższa odbyła się w dniu 16. lutego br. a jak załączony ⁄. protokół stenograficzny jej obrad świadczy, zakończyła się wyborem subkomitetu, w skład którego weszli reprezentanci 1) Wydziału krajowego, 2) Komitetu dla spraw chowu koni przy ck. Namiestnictwie a zarazem narodowego Towarzystwa chowu koni i wyścigów w jednej osobie, 3) referent sprawy chowu koni sejmowej Komisyi gospodarstwa krajowego, tudzież przewodniczący Sekcyj dla spraw chowu koni obu krajowych Towarzystw rolniczych, 4) gospodarskiego we Lwowie i 5) rolniczego w Krakowie. Subkomitet powyższy łączący w swem łonie reprezentantów wszystkich krajowych organów, powołanych do wspułdziałania w tej sprawie, miał zadanie ułożenia na podstawie wyników ankiety konkretnego programu akcyi na polu podniesienia chowu koni.

Zanim przedłożymy ck. Namiestnictwu postulaty krajowego chowu koni, na postawie wyników ankiety i wniosków jej subkomitetu przez Wydział krajowy sformułowane, pozwolimy sobie przedewszystkiem zwrócić uwagę ck. Namiestnictwa na kilka cyfr, illustrujących z jednej strony znaczenie naszego kraju jako pepiniery koni dla całego państwa, a zdrugiej strony rażące upośledzenie Galicyi pod tym względem ze strony ck. Rządu.

Galicya wykazuje, wedle ostatniego spisu koni w Austryi z 31. grudnia 1900 (Oesterreichische Statistik, LX. Band, 3 Heft, 1. und 2 Abteilung — Wien 1902 u. 1905.) największą tak bezwzględną jak stosunkową liczbie koni z wszystkich krajów austryackich.

Z każdych 1000 koni w Austryi przypada na Galicyę 506 koni, na wszystkie więc inne austryackie kraje razem wzięte przypada mniej koni, niż na Galicyę. Największą po Galicyi liczbę koni mają Czechy, na które przypada wszakże tylko 134 koni z każdych 1000 koni w Austryi.

Również pod względem gęstości liczby koni kroczy Galicya na czele wszystkich krajów austryackich. Cyfry stosunkowe innych krajów odbiegają również bardzo daleko od cyfr galicyjskich. Zestawiamy poniżej cyfry dla Galicyi, następnie dla kraju koronnego, bezpośrednio po Galicyi w tym szeregu następującego tj. po Galicyi najkorzystniejszy procent wykazującego, wreszcie cyfry przeciętne dla całej Przedlitawii:

Na 1.000 głów ludności przypada w Galicyi 119 koni
„ „ „ „ „ w Bukowinie 83 „
„ „ „ „ „ ogółem w Przedlitawii 66 „
Na 1 km. produktywnej tj. opodatkowanej przestrzeni
przypada w Galicyi . . 12 koni
„ w Austryi niższej . 7 „
„ w Przedlitawii . 6 „

W końcu pod względem wzrostu liczby zajmuje Galicya jedno z pierwszych miejsc wśród krajów austryackich. W ostatniem dziesięcioleciu 1890—1900 wzrosła w Galicyi liczba koni o 13·5%, wzrost ten przewyższył więc przeciętny wzrost w całem państwie (10·9%), zapewniając Galicyi czwarte z rzędu miejsce w szeregu 17 koronnych krajów austryackich wedle wysokości procentu wzrostu liczby koni uszykowanych.

Znaczenie Galicyi jako par excellence pepiniery koni w Austryi illustrują jeszcze wybitniej następujące cyfry:

Galicya posiada 50·6% wszystkich koni w Austryi
„ „ 54 % „ klaczy „ „
„ „ 59·4% „ młodych koni „ „
„ „ 62·7% „ odstanowionych klaczy w państwie,

w szczególności wszystkich klaczy źrebnych i z ssącemi źrebiętami.

Przechodząc obecnie do zestawienia cyfr, illustrujących opiekę państwa nad chowem koni w kraju, nadającym się, jak już z powyższych cyfr wynika, na prawdziwą domenę tego chowu, rozróżniamy wydatki państwa na ten cel na wydatki połączone z utrzymaniem ogierów rządowych w Galicyi, tudzież na wydatki na wszystkie inne środki popierania chowu koni.

Upośledzenie Galicyi pod względem liczby ogierów rządowych wykazaliśmy w odezwie naszej do c. k. Namiestnictwa z 30. czerwca 1905 L. 40.324. Na tem miejscu przypominamy więc tylko, że w całem państwie z wyłączeniem Galicyi przypadał wedle stanu z r. 1903, który obecnie niewątpliwie na naszą niekorzyść jeszcze bardziej się zmienił, jeden ogier rządowy na 182 klaczy. Po powiększeniu zaś już liczby ogierów rządowych w Galicyi reskryptami ck. Ministerstwa rolnictwa z 4. lutego 1904 L. 1.577. i z 15. marca 1905 L. 6.297, a więc wedle stanu z r. 1906 przypada w Galicyi jeden ogier na 643 klaczy. Galicya ma więc więcej niż połowę wszystkich koni w państwie i prawie dwie trzecie wszystkich źrebnych klaczy w państwie — natomiast ogierów rządowych ma trzy do cztery razy mniej, niżby w stosunku do innych krajów austryackich mieć powinna.

Upośledzenie zaś Galicyi pod tym względem jest tem większe, że z przyznanej jej na r. 1906 liczby ogierów rządowych przypada tylko 13·7% (80 na 585) na ogiery dawane do użytku hodowcom bez wynagrodzenia (in Privatpflege) podczas, gdy w innych krajach austryackich 22·96% ogólnej liczby ogierów rządowych przypada na kategoryę ogierów, dawanych darmo hodowcom do użytku prywatnego.

Z innych wydatków państwa na chów koni, które wynosiły w r. 1904. ogólną kwotę 260.130 koron przypadało na Galicyę 55.200 K a więc zaledwie 21%. Z wyjątkiem tylko rubryki „na podniesienie chowu konia roboczego“ z kwotą 10.000 K, przeznaczoną na subwencye dla obu galicyjskich Towarzystw rolniczych, tudzież rubryki „kosztów peryodycznego badania prywatnych ogierów licencyonowanych“ z udziałem 48% Galicyi, wykazują wszystkie inne rubryki tych wydatków jaskrawe upośledzenie Galicyi ze strony c. k. Rządu. I tak na państwowe premie wyścigowe z ogólnej kwoty 55.500 K przeznaczył c. k. Rząd dla Galicyi 22.600 K a więc tylko 40·7%. O wiele drastyczniej jeszcze przedstawia się udział Galicyi w innych działach tych wydatków państwowych. I tak na premie państwowe poza premiami ściśle wyścigowemi otrzymała Galicya 8.000 K z ogólnej kwoty 79.000 K, zaledwie więc 10%. Na subwencye dla właścicieli prywatnych ogierów licencyonowanych otrzymała Galicya tylko 9·7%, bo 5.000 K z ogólnej kwoty wynoszącej 51.7000 K. Wreszcie na koszta podróży organów wykonywujących kontrolę nad chowem koni wydał c. k. Rząd w Ga-

licyi, w kraju mającym 26·16% ogólnej powierzchni państwa a 50·6% wszystkich koni w państwie, zaledwie 9%, bo 2.600 K z ogólnej kwoty 28.850 K

Już więc 21% wszystkich wydatków powyższych państwa, na Galicyę przypadający, jak i procenta udziału Galicyi w poszczególnych rubrykach tych wydatków charakteryzują dostatecznie wybitne zaniedbanie Galicyi w tym względzie ze strony c. k. Rządu. Zaniedbanie to nabiera barw wprost krzyczących, jeśli cyfry galicyjskie porównamy z cyframi wydatków państwa na chów koni w niektórych faworyzowanych krajach Przedlitawii.

Blisko połowa prywatnych ogierów licencyonowanych w Austryi, bo 43% (231 na 538) była w r. 1904 w Galicyi. Wobec pokrzywdzenia naszego kraju pod względem liczby ogierów rządowych stanowiła znaczna stosunkowo liczba prywatnych ogierów licencyonowanych naturalną i konieczną a w każdym razie pożądaną tego stanu rzeczy konsekwencyę i przeciwwagą. Zdawaćby się więc mogło, że ck. Rząd skąpiąc Galicyi rządowych ogierów, nie skąpi przynajmniej pomocy, mianowicie subwencyi na utrzymanie prywatnych ogierów licencyonowanych. Zacytowane wszakże powyżej cyfry stwierdzają fakt wręcz przeciwny, fakt równoczesnego upośledzenia Galicyi pod jednym i pod drugim względem. Galicya mająca 43% takich ogierów, otrzymała tylko 9·7% subwencyi dla nich. Natomiast subwencyę na ten cel w tej samej wysokości, co Galicya, otrzymała Austrya wyższa, która liczyła zaledwie 4·8%, bo 26 takich ogierów, a więc prawie dziesiątą część liczby ogierów takich w Galicyi. Salcburg dla 57 takich ogierów (10·6%) otrzymał 14.200 K tj. 27 5% ogólnego wydatku. Karyntya otrzymała na subwencyę dla 41 takich ogierów (7·6%) 7.000 K a więc 13·7%. Wreszcie Tyrol otrzymał dla 43 takich ogierów (8%) subwencye państwowe w wysokości 12.800 K tj. 25% ogólnej kwoty. W przecięciu więc przypadło na jednego licencyonowanego ogiera pywatnego

w Galicyi	22	K	subwencyi	państwowej
„ Przedlitawii	97	„	„	„
„ Austryi górnej	108	„	„	„
„ Karyntyi	171	„	„	„
„ Salcburgu	251	„	„	„
„ Tyrolu	298	„	„	„

Jak daleko zaś sięga zaniedbywanie Galicyi z jednej a faworyzowanie innych krajów przez ck. Rząd z drugiej strony, dowodem, prócz tego wszystkiego co wyżej powiedziano, cyfry wydatków państwa na koszta podróży organów chowu koni. Na ten cel wydał ck. Rząd w r. 1904 o 50 K więcej w porównaniu z Galicyą w Karyntyi, a więc kraju, którego powierzchnia stanowi 1/7 część Galicyi a liczba koni 3·37% liczby koni w Galicyi. O dwieście zaś Koron więcej niż w Galicyi (bo 2.800 K) wydał ck. Rząd na te koszta w Salcburgu, a więc w kraju, którego obszar stanowi 1/10 obszaru Galicyi, a liczba koni jest 74 razy mniejszą od liczby koni w Galicyi.

Nie przytaczając dalszych cyfr i przykładów, stwierdzamy, że systematyczne i długoletnie skąpienie przez państwo funduszów na chów koni w Galicyi i upośledzenie naszego kraju pod względem liczby ogierów rządowych obok zgubnych dla hodowli eksperymentów co do jakości tych ogierów, które dopiero w ostatniem dziesięcioleciu ustały, musiały sprowadzić i sprowadziły też w rzeczywistości ten stan rzeczy, na który z ubolewaniem patrzymy. W kraju, mającym pierwszorzędne warunki do rozwoju chowu koni, chów koni miasto się dźwigać, upada. Na porządku dziennym stoi też nie tyle sprawa podniesienia tego chowu na dalszy, wyższy stopień, ile przedewszystkiem zapobieżenie dalszemu tego chowu upadkowi.

Warunkiem podstawowym tej akcyi jest przyznanie na ten cel znacznie, bez porównania większych niż dotąd funduszów ze skarbu państwa. Głównym zaś środkiem, zapomocą którego należałoby zdaniem Wydziału krajowego, opartem na fachowej opinii wszystkich kompetentnych krajowych czynników, do tego dążyć, byłoby premiowanie klaczy na szerszą skalę dla podtrzymania tym sposobem podstawowego materyału hodowlanego i wytworzenia katastru klaczy. Bliższe motywa i szczegóły zastosowania na wielką skalę tego, do pewnego

stopnia, zupełnie nowego środka obejmuje załączony ·/. protokół stenograficzny obrad ankiety. Wydział krajowy ogranicza się na tem miejscu do stwierdzenia swej zgody na zastosowanie tego środka na wielką skalę na dłuższy szereg lat. Wydział krajowy byłby też gotów już do preliminarza budżetu krajowego na r. 1907 wstawić znaczniejszą, kilkadziesiąt tysięcy koron wynosząca pozycyę wydatków wyłącznie tylko na premiowanie klaczy przeznaczonego, gdyby otrzymał ze strony c. k. Namiestnictwa wiadomość, że c. k. Rząd przeznaczy ze Skarbu państwa odpowiednią, a więc około 150.000 K rocznie wynosząca dotacyę na cel powyższy.

Wydział krajowy uprasza więc c. k. Namiestnictwo, ażeby w tej przedewszystkiem sprawie zechciało się w jak najkrótszym czasie odnieść do c. k. Ministerstwa rolnictwa i decyzyę tego Ministerstwa jak najrychlej nam zakomunikować a to celem ewentualnego wstawienia wydatków na ten cel do preliminarza budżetu krajowego na r. 1907.

Obok wydatnego premiowania klaczy, które tylko na bardzo wielką skalę przeprowadzone może cel swój osiągnąć, uważa Wydział krajowy za konieczne w interesie skutecznego poparcia chowu koni przeprowadzenie całego szeregu zmian, odnoszących się do dzisiejszego stanu ogierów rządowych w Galicyi.

Przedewszystkiem oświadcza się Wydział krajowy za zmianą zatwierdzonych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa 11. maja 1881 do L. 5340. „przepisów organizacyjnych o zakresie działania Komitetu dla spraw chowu koni przy ck. Namiestnictwie w tym kierunku, by całe zakupno ogierów rządowych dla Galicyi tak w kraju jak i zagranicą jakoteż przyjmowanie ogierów z Radowiec było oddane w ręce Komitetu dla spraw chowu koni z głosem stanowczym a nie, jak dotąd, tylko doradczym.

Motywa tego postulatu zawierają również rozprawy ankiety. Wyjątkowego traktowania Galicyi pod tym względem, rozszerzenia mianowicie w tym kierunku kompetencyi krajowego fachowego organu domaga się nietylko wyjątkowe stanowisko Galicyi tak pod względem liczby koni jak przedewszystkiem pod względem kierunku chowu. Galicya jest, jak słusznie na ankiecie podniesiono, jedynym nietylko w Austryi ale w Europie całej krajem o jednolitym typie konia krwi gorącej bez przymieszki krwi zimnej. Galicya jest też jedynym krajem, który chów koni krwią gorącą prowadzi równolegle we wszystkich trzech kierunkach tego chowu t. j. tą samą drogą zdąża równocześnie do produkcyi konia przeznaczonego do pracy na roli, do produkcyi remont dla wojska i koni luksusowych. Ta zupełna odrębność naszego kraju na tem polu, tak jaskrawo odrzynająca się od analogicznych stosunków w innych krajach austryackich wymaga też odrębnego, z miejscowymi stosunkami w jak najwyższym stopniu obznajomionego kierownictwa tym tak ważnym działem gospodarstwa krajowego, jakim jest chów koni w kraju na wskróś rolniczym, a więc w kraju, w którym pomijając inne względy, intenzywność uprawy, wyzyskanie ziemi od jakości tego materyału pociągowego zależy. Przeniesienie decyzyi w tych sprawach na Komitet przy c. k. Namiestnictwie, decentralizacya powyższa nie stanowiłaby bynajmniej ograniczenia kompetencyi c. k. Rządu, byłaby tylko przeniesieniem decyzyi z łona tego rządowego organu, który z natury rzeczy stosunków galicyjskich nie zna i znać nawet nie może, a na którego podróże do Galicyi skarb państwa, jak wykazaliśmy, skąpi pieniędzy, do tego również rządowego organu, którego sam skład już jest rękojmią, że stosunki te zna i znać musi. W myśl zacytowanych przepisów organizacyjnych składa się powyższy Komitet z pięciu członków, przez c. k. Rząd na propozycyę instytucyi krajowych mianowanych. Decydujący więc wpływ na skład tego Komitetu ma c. k. Rząd w swem ręku. Nie uszczuplenie więc atrybucyj ck. Rządu, tylko przeniesienie części agend z rządowego organu centralnego na rządowy organ krajowy proponujemy.

Dalszym warunkiem skuteczności akcyi na polu podniesienia chowu koni w Galicyi jest przyznanie przez c. k. Rząd na zakupno ogierów rządowych dla Galicyi o wiele większych niż dotąd funduszów, podniesienie więc odnośnego wydatku państwowego do tej skali, którą c. k. Rząd stosuje w tym względzie do innych krajów koronnych. Jak pod innymi względami tak w szczególności

pod względem kwoty przeznaczonej ze skarbu państwa na zakupno ogierów rządowych koniecznem jest równouprawnienie Galicyi z innymi krajami austryackimi.

Uważamy też za konieczne zwijanie, o ile możności, stacyj ogierów rządowych i zmniejszanie liczby ogierów dawanych hodowcom do prywatnego użytku za opłatą w najem, a natomiast zwiększanie liczby ogierów rządowych dawanych do użytku prywatnego hodowcom bez wynagrodzenia (in Privatpflege). Powyżej zacytowaliśmy cyfry illustrujące upośledzenie pod tym względem Galicyi, która ma stosunkowo znacznie mniej w porównaniu z innymi krajami ogierów rządowych u prywatnych hodowców bez wynagrodzenia, natomiast z ogólnej liczby ogierów rządowych blisko 20% ogierów dawanych w najem, kategoryę ogierów w innych krajach prawie nieznaną. Wydział krajowy zwrócił się był 30. czerwca 1905 do L. 40.324 do c. k. Namiestnictwa w sprawie ułatwienia hodowcom wynajmu ogierów rządowych. W tym samym też kierunku zapadły uchwały Wysokiego Sejmu na posiedzeniu z dnia 18. listopada 1905, zakomunikowane c. k. Namiestnictwu pismem Marszałka krajowego z tego dnia l. s. 4.235. Wobec odmownego wszakże stanowiska zajętego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z 21. grudnia 1905 l. 35.818 zakomunikowanym nam przez c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 22. lutego 1906 L. IX. 974/33, z tem większem musimy się domagać naciskiem zmniejszania liczby ogierów przeznaczonych do najmu, powiększenia natomiast liczby ogierów, któreby hodowcy mogli otrzymywać do prywatnego użytku bez opłaty.

Wydział krajowy uważa też za nieuzasadnione ograniczenia, zawarte w reskryptach c. k. Ministerstwa rolnictwa z 4. lutego 1904 L. 1577 i z 15. marca 1905 L. 6297 w sprawie rasy ogierów dawanych hodowcom do prywatnego użytku bez wynagrodzenia. Wydział krajowy nie może dopatrzeć się słusznego powodu ograniczenia takich ogierów tylko do ogierów krajowej rasy i do drobnych ogierów rasy arabskiej. Wydział krajowy uważa w interesie chowu koni za konieczne, by nie tylko ogiery krajowej rasy i drobnych kształtów ogiery rasy arabskiej, ale by także ogiery arabskie większej miary i ogiery rasy huculskiej, tudzież ogiery rasy angielskiej mogły być oddawane do użytku prywatnego hodowcom bez wynagrodzenia.

Oświadczając się też za zatrzymaniem ustalonych reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 15. marca 1905 l. 6.297 zasad co do kierunku hodowli pod względem ras, uważamy za wskazane właśnie w myśl tych zasad i w interesie konsekwentnego ich przeprowadzenia umieszczanie na poszczególnych stacyach materyału jednolitego pod względem rasy.

Powołując się wreszcie na pismo Marszałka krajowego z 18. listopada 1905 ls 4235 i odezwę tutejszą 2. kwietnia 1906 l. 34691, zwracamy ponownie uwagę c. k. Namiestnictwa na uchwały Wysokiego Sejmu z 18. listopada 1905, zawierające pięć rezolucyj w sprawie chowu koni pod adresem c. k. Rządu uchwalonych, a obejmujących wezwania do przyznania hodowcom biorącym w najem ogiera rządowego wymienionych tam udogodnień i ułatwień tudzież wezwanie do podwyższenia preliminowanej na rok 1906 kwoty 50.000 K na premie dla hodowców za konie wprost od nich dla c. i k. armii kupowane.

Uchwały powyższe Wysokiego Sejmu uzupełniają program działania w niniejszej odezwie zestawiony, a obejmujący te wszystkie środki, których zastosowanie jest, zdaniem wszystkich kompetentnych czynników, koniecznem dla dźwignięcia z upadku chowu koni w Galicyi i skierowania go na te tory, na którychby przy pomocy i w interesie kraju i państwa mógł zdążać do coraz wyższego rozwoju. Urzeczywistnienie tego programu zawisłem jest niemal wyłącznie od c. k. Rządu, wymaga bowiem przeznaczenia znacznych kwot ze skarbu państwa na premie dla klaczy, na ogiery rządowe dla Galicyi i na premie dla hodujących konie dla wojska, wymaga rozszerzenia kompetencyi galicyjskiego Komitetu dla spraw chowu koni, wymaga wreszcie całego szeregu zmian przepisów w sprawie używania ogierów rządowych.

Hodowla koni w Galicyi przechodzi obecnie przez poważne przesilenie. Składa się na to i ogólne gospodarcze położenie kraju i długoletnie zaniedbanie

elementarnych warunków tej hodowli ze strony c. k. Rządu i zamknięcie drogi dla eksportu naszych koni do Niemiec wskutek znacznego podwyższenia cła w b. r. i wykluczenie faktyczne naszych koni przez c. i k. Ministerstwo z austro-węgierskiej armii wskutek zbyt niskiej, kosztów produkcyi nie pokrywającej ceny remonty i w końcu konkurencya dla hodowli krajowej ze strony c. i k. armii, dostarczającej koni wojskowych do użytku prywatnego. Hodowla koni w Galicyi znalazła się więc obecnie w punkcie zwrotnym, skazana jest z konieczności na szukanie nowych dróg dla siebie. W interesie siły ekonomicznej kraju i państwa, w interesie siły zbrojnej monarchii leży nadanie tej hodowli takiego kierunku, któryby umożliwił produkowanie w kraju konia nadającego się do pracy na roli i na remontę do wojska, konia o wybitnie własnej, odrębnej galicyjskiej marce, któraby mu zapewniła zarazem pole zbytu po za granicami kraju. Do tego celu zmierzają te wszystkie środki, które składają się na wyłuszczony w tej odezwie program działania na najbliższą metę nad podniesieniem chowu koni w naszym kraju.

Zwracając uwagę c. k. Rządu na to, że program ten oparto na jednomyślnej opinii wszystkich kompetentnych czynników, zwracając uwagę c. k. Rządu na doniosłość chwili i odpowiedzialność za dalszy rozwój tego chowu, na c. k. Rządzie niepodzielnie niemal ciążącą, upraszamy c. k. Namiestnictwo o jak najrychlejsze przedłożenie tej sprawy c. k. Ministerstwu rolnictwa, a to w tym celu, by jeszcze na tegorocznej sysyi sejmowej mogły zapaść odpowiednie uchwały w sprawie finansowego współdziałania kraju z państwem, jeśliby c. k. Ministerstwo na ten program, a w szczególności na premiowanie klaczy się zgodziło.

LW. 121.464/06.

We Lwowie, dnia 7. grudnia 1906.

Aleg 33

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia hodowli drobiu.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie z czynności swych, zmierzających do podniesienia chowu drobiu, złożył Wydział krajowy w roku zeszłym w sprawozdaniu z czynności Departamentu III., którego Wysoki Sejm nie załatwił.

Z zeszłorocznych uchwał budżetowych odnoszą się do sprawy hodowli drobiu dwie uchwały Wysokiego Sejmu, powzięte na podstawie sprawozdania i wniosków Komisyi budżetowej przy sposobności rozpraw nad Rubryką X. budżetu wydatków funduszu krajowego na rok 1906 na posiedzeniu z 22. listopada 1905 r.

Wysoki Sejm uchwalił mianowicie kwotę 6.000 K na podniesienie chowu drobiu do dyspozycyi Wydziału krajowego, załatwiając tem zarazem petycyę krakowskiego Towarzystwa rolniczego o przyznanie temu Towarzystwu na szereg lat subwencyi w kwocie przynajmniej 2.000 K rocznie.

Równocześnie zaś odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania petycyę Rektoratu c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie i krajowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie o gwarancyę dla pożyczki z funduszów krajowych na budowę projektowanego zakładu chowu drobiu na terenie tej Akademii.

Działalność Wydziału krajowego na polu podniesienia chowu drobiu rozpada się na dwa główne działy, mianowicie na subwencyonowanie Towarzystw na tem polu pracujących i na działalność Wydziału krajowego we własnym zakresie czynności. Tak działalność Wydziału krajowego jak i Towarzystw, zdąża do podniesienia hodowli zapomocą tych środków, które omówiliśmy obszernie w sprawozdaniu w tym przedmiocie Wysokiemu Sejmowi w r. 1904 przedłożonem, w pierwszej linii więc zapomocą podnoszenia umiejętności hodowli, następnie za pomocą doboru, ustalenia i rozszerzania w całym kraju odpowiednich ras drobiu. O ile w powyższych dwóch kierunkach sprawę hodowli drobiu w ostatnich latach znacznie u nas posunięto naprzód, o tyle mniej pomyślne rezultaty osiągnięto w dwóch innych kierunkach, w skład programu podniesienia chowu drobiu wchodzących, mianowicie na polu ochrony drobiu przed zarazami i organizacyi handlu drobiem i produktami drobiu, jak jajami i pierzem.

Tak oba krajowe Towarzystwa rolnicze jak i oba krajowe Towarzystwa chowu drobiu ogłosiły drukiem sprawozdania ze swych czynności na tem polu

Możemy więc ograniczyć się do zacytowania na tem miejscu najważniejszych dat z działalności, którą Towarzystwa te rozwijają przy pomocy subwencyj państwa i kraju. Przeglądem tej działalności poprzedzimy też sprawozdanie z wykonania zacytowanej wyżej uchwały Wysokiego Sejmu, tudzież sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego na polu podniesienia chowu drobiu.

Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego łączy w utworzonej w r. 1904 sekcyi chowu drobiu reprezentantów zarówno lwowskiego jak jarosławskiego Towarzystwa chowu drobiu, rozporządza też subwencyą państwową na podniesienie chowu drobiu w swoim okręgu. Te dwie okoliczności zapewniają Towarzystwu gospodarskiemu kierownicze stanowisko w tej akcyi we wschodniej i środkowej części kraju.

Celem ustalenia jednolitej akcyi wypracowało Towarzystwo gospodarskie program działania, polegający na następujących zasadach: dawną myśl podziału kraju na strefy hodowlane zastępuje program dążeniem do utworzenia całego szeregu jednolitych terenów hodowlanych przez tworzenie w poszczególnych miastach filii Towarzystw chowu drobiu, które stanowiłyby ogniska hodowli w danych okolicach. Filie te otrzymywałyby drób rozpłodowy z centralnych wzorowych zakładów chowu drobiu i rozdzielałyby go na stacyach zarodowych u poszczególnych swych członków. W ten sposób wywierałoby się wpływ na dobór, ustalenie i rozpowszechnienie ras właściwych. Dalszym punktem programu jest rozszerzanie wiadomości o racyonalnym chowie drobiu słowem, pismem i przykładem, a więc zakładanie fachowych szkół chowu drobiu, wprowadzenie nauki chowu drobiu do wszystkich szkół rolniczych i szkół gospodarstwa domowego, nauka wędrowna, rozszerzanie odpowiednich bro zur i wydawnictw. Program zawiera wreszcie popieranie zakładów tuczenia drobiu, organizacyi handlu drobiem i jajami a w szczególności ułatwienie eksportu, zakładanie spółek dla chowu drobiu i handlu jajami, ułatwienie transportu drobiu i jaj i ochronę cłową krajowej hodowli.

W myśl tego programu, zajęło się Towarzystwo gospodarskie w pierwszej linii ustaleniem i rozpowszechnieniem rasy drobiu, naszym stosunkom najbardziej odpowiadającej. Za taką rasę uznało Towarzystwo oprócz kury krajowej, także kurę włoską i chińską, a to ze względu na to, że nadają się w naszym klimacie do równoczesnej produkcyi jaj i mięsa. Rozpowszechnienie tych ras nastąpić ma zapomocą tworzenia przy każdym Oddziale Towarzystwa gospodarskiego osobnej sekcyi chowu drobiu, której członkowie otrzymywaliby drób tych ras na stacye zarodowe. Sekcye takie powstały już w Oddziałach gródecko-janowskim i drohobyckim, natomiast Oddział samborski utworzył u siebie filię krajowego Towarzystwa chowu drobiu.

Ożywioną działalność rozwinęło Towarzystwo gospodarskie na drugiem polu swego programu, mianowicie na polu rozszerzania wiadomości o racyonalnym chowie drobiu. Towarzystwo zajęło się opracowaniem programu nauki chowu drobiu na kursach dopełniających w szkołach ludowych, który przedłożyło Radzie szkolnej krajowej. Zasiłkami z subwencyi państwowej przyznanymi umożliwiło krajowemu Towarzystwu chowu drobiu we Lwowie wydawnictwo miesięcznika, sprawom chowu drobiu wyłącznie poświęconego, tudzież wydawnictwo całego szeregu specyalnych broszur z tego zakresu, umożliwiło dalej 8 uczennicom odbycie kursu chowu drobiu w szkole chowu drobiu w Zielonej pod Rawą ruską, urządziło kursa wędrowne chowu drobiu dla ludności włościańskiej w powiatach stryjskim i żydaczowskim, nadało wreszcie 4 stypendya za granicę dla studyów nad chowem drobiu i organizacyi handlu drobiem i jajami.

W trzecim wreszcie kierunku programem objętym podjęło Towarzystwo gospodarskie następujące prace: Zwróciło się do c. k. Namiestnictwa o zbadanie zapomocą konsulatów warunków eksportu drobiu i jaj z naszego kraju, celem racyonalnego zorganizowania tego wywozu. Zwróciło się do c. k. Ministerstwa kolejowego o zaprowadzenie osobnych wagonów dla przewozu drobiu i o wydanie odpowiednich przepisów o opakowaniu drobiu. Uzyskało wreszcie ze strony c. k. Dyrekcyi poczt zniesienie przepisu, wedle którego wolno było posyłać

pocztą tylko każdą sztukę drobiu z osobna. Wedle nowego przepisu, wolno przesyłać pocztą trzy sztuki drobiu w jednem opakowaniu.

Przegląd działalności Towarzystwa gospodarskiego kończymy zestawieniem wydatków Towarzystwa na podniesienie chowu drobiu w r. 1905. Towarzystwo rozporządzało w tym roku subwencyą państwową za r 1905 w kwocie 8.000 K, nadto zaoszczędzeniem z r. 1904 i specyalną subwencyą państwową na kursa o gospodarstwie domowem i chowie drobiu razem z wymienioną subwencyą państwową kwotą 11.000 K. Z tej kwoty przyznało Towarzystwo gospodarskie na projektowany wzorowy zakład chowu drobiu, przy Akademii weterynaryi we Lwowie 2.500 K, obu Towarzystwom chowu drobiu 3.200 K, na wydawnictwo „Hodowcy drobiu“ 500 K, na wystawy w Jarosławiu, Złoczowie i Sanoku 1.100 K na 4 stypendya dla zbadania hodowli drobiu i handlu drobiem i jajami zagranicą 1.600 K, na stypendya dla 8 uczennic szkoły chowu drobiu w Zielonej 1.200 K, na zakładanie kurników 500 K i na kursa wędrowne w powiatach stryjskim i żydaczowskim 400 K.

Komitet c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego popierał wyłącznie chów krajowej rasy kur „Zielononóżek“, doszedłszy do przekonania, że rasa ta nadaje się najlepiej do chowu w naszych warunkach. Komitet dąży do tworzenia przy każdem okręgowem Towarzystwie rolniczem osobnych Sekcyj dla chowu drobiu. Organizacya ta przeprowadzoną została dotychczas w okręgach sądeckim i brzeskim. W tym ostatnim okręgu powstało osobne „powiatowe Towarzystwo chowu kur“. Również w Tarnowie zawiązało się Towarzystwo chowu drobiu.

Komitet Towarzystwa rolniczego dąży na tej drodze do tworzenia większych rejonów hodowlanych, które wychowując jedną rasę „Zielononóżek“, produkowałyby większą ilość jednolitego i uszlachetnionego materyału hodowlanego do dalszego szerszego chowu w danym rejonie. W tym celu zaopatrywał Komitet członków okręgowych sekcyj względnie Towarzystwa chowu kur w doborowy materyał rozpłodowy. Na ten też wyłącznie cel zużył subwencyę państwową, która wynosiła w r. 1905 — 3.500 K.

Pierwsze Galicyjskie Towarzystwo chowu drobiu w Jarosławiu pracowało w r. 1905, w dziesiątym roku swego istnienia w kierunku dotychczasowym. Dążyło tedy przedewszystkiem do rozpowszechnienia w całym kraju użytecznego drobiu rasowego kilku wypróbowanych ras a to przez rozsyłanie jaj wylęgowych i żywych rozpłodników bądź na stacye zarodowe, bądź drogą rozsprzedaży. Towarzystwo urządziło w r. 1905 wystawę w Jarosławiu, która stwierdziła znaczny postęp na tem polu, a była zarazem świadectwem skutecznej pracy Towarzystwa. Wreszcie podjęło Towarzystwo pierwsze kroki w sprawie założenia wzorowego zakładu chowu drobiu w Jarosławiu, tudzież w sprawie zorganizowania Spółki, któraby dostarczała mięsa z królików na targi miast.

Liczba członków, wzrosła o 76 do 251, w tem czwarta część włościan, liczba zarodowych stacyj o 39 do 188 o 229 stadkach. Jaj wylęgowych rozesłano 3.193 sztuk. Wartość żywego inwentarza Towarzystwa reprezentuje kwotę 4.298 K. Dochody Towarzystwa wzrosły do 6.503 K 30 gr., przeszło w dwójnasób w porównaniu z r. 1904 (3.135 K), rozchody blisko w dwójnasób do kwoty 4.483 K 77 gr. (w r. 1904 — 2.361 K). Dla porównania zaznaczamy, że przed dziesięciu laty, w r. 1895 liczyło Towarzystwo 91 członków, miało 7 stacyj zarodowych, 1392 K dochodu, a 1.030 K rozchodu.

Wydatki Towarzystwa przypadają w znacznej części na zakupno drobiu, królików, gołębi i jaj wylęgowych, tudzież na żywienie i podściółkę drobiu, wreszcie na koszta wysyłki drobiu i jaj. Wydatki na powyższe cele wynosiły w r. 1905 — 2.230 K, zatem połowę ogółu wydatków. Na uzupełnienie inwentarza martwego, jak koszów, klatek i t. d. wydało Towarzystwo 294 K, na wystawę w Jarosławiu 500 K. Ogólne koszta wystawy tej wyniosły 2.811 K, pokryte własnymi dochodami i subwencyami ze strony państwa i kraju po 500 K, powiatu jarosławskiego i księżnej Czartoryskiej po 100, wreszcie miasta Jaro-

sławia w kwocie 50 K. Na ogólne zaś dochody Towarzystwa w r. 1905 złożyły się subwencye: państwowa za rok 1905 w kwocie 1.400 K i reszta za rok 1904 w kwocie 400 K, razem 1.800 K, następnie subwencya krajowa za r. 1904 i 1905 po 700 K, razem 1 400 K, wkładki członków 1.034 K, ze sprzedaży drobiu 359 K i t. p.

Krajowe Towarzystwo chowu drobiu we Lwowie liczyło w r. 1905 wraz z 5 filiami w Brzeżanach, Sanoku, Stanisławowie, Starym Samborze i Złoczowie 631 członków. W ciągu r. 1906 przybyło 5 nowych filii, a to w Głogowie, Niepołomicach, Rzeszowie, Samborze i Schodnicy. Towarzystwo przedstawia więc związek 11 Towarzystw t. j. oprócz głównego Towarzystwa 3 filie w zachodniej, a 7 we wschodniej Galicyi z ogólną liczbą 933 członków. W r. 1905 odbyły się wystawy w Starym Samborze, Złoczowie i Sanoku, w r. 1906 w Stanisławowie. Stacyj zarodowych miało Towarzystwo z końcem r. 1905 — 165, wartości 3.471 K. Wszystkie filie Towarzystwa rozwijają się prawidłowo. Nakładem Towarzystwa wychodzi ilustrowany miesięcznik „Hodowca drobiu“, a nadto wydaje Towarzystwo popularne broszury. Koszta wydawnictw Towarzystwa wyniosły w r. 1905 kwotę 2.435 K, pokryte ze sprzedaży, z prenumeraty, z subwencyj specyalnych państwa i kraju po 500 K, a wreszcie z ogólnych funduszów Towarzystwa.

Ogólne dochody Towarzystwa wyniosły w 1905 — 8.296 K 34, w tem wkładki członków 1.779 K, dochód z wydawnictw 1.488 K, subwencye 4.800 K, (państwowa za r. 1905 w kwocie 1.800 K, z resztą za r. 1904 — 1.200 K, razem 3.000 K, krajowa 1.500 K, Oddziału złoczowsko-brodzkiego Towarzystwa gospodarskiego 300 K). Wydatki wyniosły 8.134 K 60 gr., w tem na zakupno drobiu 1.731 K, transport drobiu 297 K, wydawnictwa 2.435 K, zasiłki dla filii 1.904 K, zakupno wylęgarni 400 K i t. p.

Sprawę założenia wzorowego zakładu chowu drobiu przy c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie przedłożyło Wysokiemu Sejmowi po raz pierwszy w r. 1904 Towarzystwo gospodarskie w petycyi o podwyższenie subwencyi rocznej na podniesienie chowu drobiu i o przyznanie jednorazowego zasiłku na założenie takiego zakładu. Petycyę powyższą odesłał Wysoki Sejm uchwałą z 11. listopada 1904 r. do Wydziału krajowego do zbadania po przesłuchaniu krajowej Komisyi dla spraw rolniczych.

W r. 1905 wniósł Rektorat c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie podanie do Wydziału krajowego o przyznanie pożyczki z funduszu krajowego na budowę takiego zakładu, preliminowaną wedle szczegółowych planów kosztem 41.300 K. Podanie poparło Towarzystwo gospodarskie, które przedłożyło projekt wyjednania dla pożyczki tej spłacalnej w 20 latach gwarancyi ze strony kraju i opłacania rat amortyzacyjnych z subwencyj corocznych państwa i kraju. Wreszcie na sesyi jesiennej 1905 r. przedłożyło Wysokiemu Sejmowi krajowe Towarzystwo chowu drobiu wraz z Rektoratem tej Akademii petycyę w tej sprawie, zapewniając, że koszta utrzymania tego zakładu pokrywałyby przedewszystkiem dochody własne zakładu, uzupełniane w miarę potrzeby zasiłkami z dotacyi Akademii weterynaryi i z funduszów Towarzystwa chowu drobiu.

Potrzebę takiego zakładu podniósł Wydział krajowy w sprawozdaniu w przedmiocie chowu drobiu, przedłożonem Wysokiemu Sejmowi w r. 1904, podniosła też Komisya gospodarstwa krajowego w sprawozdaniu powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego załatwiającem, uznała wreszcie Sekcya stała krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, której zdania zasięgnął Wydział krajowy w myśl zacytowanej uchwały Wysokiego Sejmu z r. 1904.

Stworzenie takiego zakładu stanowi jeden z podstawowych punktów i warunków urzeczywistnienia programu akcyi, zmierzającej do podniesienia hodowli drobiu w kraju. Dwa główne zadania miałby spełnić ten zakład: z jednej strony produkować dla celów hodowli wyborowy drób rozpłodowy, z drugiej strony prowadzić studya nad właściwościami poszczególnych ras drobiu i chorobami drobiu w kraju. Bez takiego zakładu więc nie da się pomyśleć ani właściwy

dobór ras drobiu do chowu w naszym kraju ani należyta ochrona hodowli przed zarazami i chorobami. Produkując w wielkich rozmiarach wyborowy drób użytkowy, który rozchodziłby się następnie po kraju, wywierałby przedewszystkiem zakład taki wpływ na podniesienie jakości drobiu, na ujednostajnienie ras, zaspokajałby coraz bardziej u nas wzrastający popyt za rasowym drobiem rozpłodowym, regulowałby wreszcie ceny takiego drobiu w kraju. Równocześnie zaś przeprowadzałby doświadczenia i badania naukowe, bezpośredni zarazem praktyczny cel mające. To ostatnie zadanie ułatwiałoby oparcie zakładu o Akademię weterynaryi z wszystkiemi jej siłami i zasobami naukowymi. Z drugiej zaś strony służyłby ten zakład Akademii weterynaryi za pożądany teren pracy i badań. Studya nad przymiotami użytkowymi poszczególnych ras drobiu, a więc nad ilością, jakością i ciężarem mięsa i jaj, nad nośnością, czasem składania jaj, wzrostu, wysiadywania i wodzenia, nad wyzyskiwaniem karmy, tuczeniem, sztucznym wylęgiem i wychowem piskląt, konserwowaniem jaj z jednej strony, a studya nad chorobami zakaźnemi i niezakaźnemi drobiu, nad ich przyczynami i sposobami zapobiegania im i leczenia z drugiej strony — oto obszerne pole do pracy. Od jej wyników zależyć będzie w niemałym stopniu rozwiązanie zadania, podniesienia chowu drobiu w naszym kraju. Projektowany więc zakład byłby zarazem i wielkim zarodowym kurnikiem i stacyą doświadczalną i szkołą teoretyczną i praktyczną chowu drobiu, słowem ogniskiem i podstawą całej akcyi.

Według planu, wypracowanego na zamówienie krajowego Towarzystwa chowu drobiu przez architekta, prof. A. Weissa, a przez Rektorat Akademii weterynaryi Wydziałowi krajowemu przedłożonego, obejmowałby taki zakład budynek piątrowy oraz kurniki. W budynku mieściłyby się na parterze mieszkanie dozorcy, kancelarya z biblioteką i redakcya fachowych wydawnictw, od tyłu ubikacye przeznaczone dla pomieszczenia sztucznych wylęgarni i matek (suszarek). Na pierwszem piątrze znajdowałaby się pracownia dla badania użytkowości poszczególnych ras drobiu oraz dla studyów nad chorobami drobiu, sala wykładowa dla kursów o chowie drobiu, składy jaj i karmy, muzeum zawierające przyrządy hodowlane, tablice, modele, okazy wypchane, preparaty i t. p. przedmioty, których już dziś niema gdzie pomieścić. Kurniki byłyby murowane, ogrzewane, z podwórkami, względnie z sadzawkami, zaopatrzonemi w siatki druciane.

Ogólny koszt wybudowania tego zakładu obliczony został na 41 300 K. Na pokrycie tych kosztów przeznaczyło Towarzystwo gospodarskie z subwencyi państwowej na podniesienie chowu drobiu za r. 1905 kwotę 2.500 K, a za rok 1906 kwotę 3.500 K, razem 6.000 K, pozostałaby tedy do pokrycia reszta w kwocie 35.300 K. Wydział krajowy postanowił więc przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek o przyznanie na ten cel kwoty 15.000 K z funduszu krajowego, płatnej w dwóch rocznych ratach rocznych w r. 1907 i 1908 po 7.500 K pod warunkiem, że c. k. Rząd przyzna na ten cel również 15.000 K. Resztę pokryłoby krajowe Towarzystwo chowu drobiu z własnych funduszów.

Na opisaną powyżej działalność Towarzystw przyznał Wydział krajowy następujące subwencye z funduszu krajowego:

W r. 1905 było do dyspozycyi 3.200 K (t. j. kredyt przez Wysoki Sejm uchwalony i 200 K zaoszczędzenia z r. 1904). Z tej kwoty otrzymały Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu subwencyę w kwocie 700 K, a we Lwowie w kwocie 1 500 K na ogólne cele, a nadto Towarzystwo jarosławskie 500 K na urządzenie wystawy w Jarosławiu, a Towarzystwo lwowskie 500 K na wydawnictwo „Hodowcy drobiu".

W r. 1906 rozdzielił Wydział krajowy podwojoną na ten cel kwotę 6000 K w ten sposób, że Towarzystwo rolnicze w Krakowie otrzymało na cele podniesienia chowu drobiu w swoim okręgu trzecią część ogólnej kwoty t. j. 2.000 K, dwie trzecie zaś przypadło na Towarzystwa, przeważnie acz nie wyłącznie we wschodniej części kraju nad hodowlą drobiu pracujące. Z powyższej kwoty 4.000 K otrzymało Towarzystwo jarosławskie 1.000 a Towarzystwo lwowskie 2.500 K na ogólne cele, nadto zaś na wydawnictwo „Hodowcy drobiu" 500 K. Podstawą więc roz-

działu kredytu, przez Wysoki Sejm do rozporządzenia Wydziału krajowego uchwalonego był z jednej strony zwykły klucz 2 : 1 w stosunku okręgów obu krajowych Towarzystw rolniczych, w obrębie zaś okręgu Towarzystwa gospodarskiego stosunek liczby członków obu Towarzystw chowu drobiu, jarosławskiego i lwowskiego.

Wydział krajowy poparł też najusilniej podania Towarzystw o podwyższenie subwencyj państwowych, które wzrosły też w porównaniu z r. 1905 na rok 1906 o kwotę 2.500 K. Subwencya na podniesienie chowu drobiu w okręgu Towarzystwa gospodarskiego wzrosła z 8.000 K do 10.000 K, a na analogiczną akcyę w okręgu Tzwarzystwa rolniczego z 3.500 K do 4.000 K.

Poza subwencyonowaniem działalności Towarzystw skupił Wydział krajowy swe czynności na tem polu na jednej przedewszystkiem, w danych warunkach zawsze jeszcze najważniejszej stronie zadania, mianowicie na podnoszeniu umiejętności hodowli w kraju. Do tego zmierzał Wydział krajowy przez urządzanie kosztem funduszu krajowego kursów wędrownych, przez nadawanie stypendyów z funduszu krajowego na kursa chowu drobiu w szkole chowu drobiu w Zielonej pod Rawą ruską i zagranicą, przez urządzanie specyalnych kursów chowu drobiu w szkołach, wreszcie przez zakupno sztucznych wylęgarni dla tych szkół i organizowanie na tej podstawie w tych szkołach stałej nauki przemysłowego chowu drobiu. Na działalność w powyższych kierunkach wydał Wydział krajowy w r. 1905 kwotę 3 334 K, analogiczne wydatki funduszu krajowego w r. 1906 wyniosą około 7.000 K. Wydatki te pokrywa Wydział krajowy z pozycyi 306 wydatków budżetu krajowego, przeznaczonych „na podniesienie wiedzy rolniczej“. Tak w r. 1905 jak w r. 1906 przewyższyły te ostatnie wydatki kwotę przez Wysoki Sejm przeznaczoną „na podniesienie chowu drobiu“, której Wydział krajowy użył w całości wyłącznie tylko na subwencye dla Towarzystw nad podniesieniem chowu drobiu pracujących.

Wydatki Wydziału krajowego w latach 1905 i 1906 na wędrowne kursa chowu drobiu wyniosą (rachunki jeszcze nie zamknięte) około 1.360 K. Kursa takie odbyły się w okręgu Towarzystwa rolniczego sądeckiego, w powiecie brzeskim i w Bachowicach pod Zatorem. Specyalne kursa chowu drobiu odbyły się w jesieni 1905 i 1906 r. w krajowej zimowej szkole rolniczej w Niewiarowie i na wiosnę r. 1906 w powiatowej szkole gospodyń wiejskich w Albigowej, kosztem 1.300 K. Sztuczne wylęgarnie zakupił Wydział krajowy dla wymienionej szkoły rolniczej w Niewiarowie, dla szkoły gospodyń w Albigowej i dla spółki włościańskiej dla chowu drobiu i handlu drobiem i jajami w Bachowicach pod Zatorem za 3.066 K. Na 16 stypendyów na kurs chowu drobiu w szkole chowu drobiu w Zielonej i na jedno stypendyum zagranicę dla asystenta tutejszej Akademii weterynaryi na zwiedzenie zagranicznych zakładów chowu drobiu wydał Wydział krajowy 3.700 K.

Prócz powyższych wydatków na nauczanie racyonalnej i postępowej hodowli przeznaczył Wydział krajowy, zgodnie z opinią Sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, 1.000 K na subwencyę dla przemysłowego zakładu chowu drobiu w Zielonej, na chów krajowej rasy kur.

Wymienione powyżej wydatki obejmują między innymi także koszta wędrownego kursu chowu drobiu w Bachowicach i koszta zakupna wylęgarni dla tamtejszej spółki włościańskiej, razem w łącznej kwocie półtora tysiąca koron. Spółka ta dla chowu drobiu i handlu drobiem i jajami zawiązała się wedle wskazówek udzielonych przez Biuro Patronatu dla Spółek oszczędności i pożyczek przy Wydziale krajowym. Jest to pierwsza w kraju spółka włościańska tego typu. Wydział krajowy nie skąpił jej pomocy fachowej przy zawiązaniu i w ciągu pierwszego roku bytu, urządził też w tym celu kurs chowu drobiu w tej miejscowości i zakupił dla niej wylęgarnię, upatrując w tej Spółce pierwszą próbę i wstępny krok na polu organizacyi w całym kraju podobnych włościańskich Spółek. Racyonalnie zorganizowana sieć takich Spółek ułatwiłaby w wysokim stopniu rozwiązanie trudnego i doniosłego problemu organizacyi produkcyi i handlu drobiem i jajami. Od właściwego zaś rozwiązania tego zadania zależy niewątpliwie przyszłość tej ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego.

Ostatnie dwa lata 1905 i 1906 dowiodły, że środki finansowe, na cele podniesienia chowu drobiu przez Wysoki Sejm do rozporządzenia Wydziału krajowego uchwalone nie wystarczają na pokrycie wydatków funduszu krajowego na ten cel poniesionych. W r. 1905 wyniosły te wydatki 6.334 K, przekroczyły więc preliminowaną na ten cel kwotę o 3.334 K. W r. 1906 wyniosą około 13.000 K, przekroczą więc podwojoną na ten cel kwotę 6.000 K o 7.000 K. Przekroczenia kredytu w r. 1904 i w r. 1906, pokrył Wydział krajowy z pozycyi innej, przeznaczonej na podniesienie wiedzy rolniczej w kraju.

Wzrost wydatków na podniesienie chowu drobiu wyniknął z ożywienia działalności na tem polu tak Wydziału krajowego jak i poszczególnych Towarzystw. Wydział krajowy uważa za wskazane subwencyonowanie w przyszłości z funduszu krajowego działalności Towarzystw przynajmniej w dotychczasowej rozciągłości. Dotacya więc roczna w kwocie 6.000 K, przez Wysoki Sejm na podniesienie chowu drobiu uchwałą z 11. listopada 1904 przyznana wystarcza zaledwie na subwencye dla Towarzystw. Wobec tego zmuszony byłby Wydział krajowy albo zrezygnować z wszelkiej samodzielnej na tem polu akcyi i ograniczyć się wyłącznie tylko do subwencyonowania Towarzystw, albo też obciążać stale wydatkami na chów drobiu inną pozycyę budżetu, przeznaczoną na podniesienie wiedzy rolniczej. Wydział krajowy uważa więc z tych powodów za konieczne podwyższenie dotacyi na podniesienie chowu drobiu przynajmniej o 3.000 K rocznie. Przedkłada też w tym duchu wniosek Wysokiemu Sejmowi.

Na podstawie powyższego sprawozdania wnosi Wydział krajowy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu drobiu.

2. Sejm a) uchwala dla krajowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie nadzwyczajną subwencyę na budowę wzorowego zakładu chowu drobiu przy c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie w kwocie 15.000 K, płatną w dwóch równych ratach rocznych w r. 1907 i 1908 po 7.500 K, pod warunkiem, że c. k. Rząd przyzna na ten cel subwencyę państwową w tej samej conajmniej wysokości;

b) wstawia na ten cel kwotę 7.500 K tytułem pierwszej raty do Rubryki X. budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1907.

3. Sejm a) uchwala dodatkowy kredyt w wysokości 3.000 K na podniesienie hodowli drobiu do rozporządzenia Wydziału krajowego oprócz stałej subwencyi rocznej w kwocie 6.000 K, na ten cel przeznaczonej w myśl uchwały sejmowej z 11. listopada 1904;

b) wstawia powyższą kwotę 3.000 K do Rubryki X. wydatków funduszu krajowego na r. 1907.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy.
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Drukarnia Ludowa we Lwowie

LW. 3.601/907. We Lwowie, dnia 15. grudnia 1906.

Ueg. 34

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o szkodach wyrządzonych przez powodzie i słoty w roku 1906.

Wysoki Sejmie!

W ostatnich kilkunastu latach Wydział krajowy był zmuszony zazwyczaj co drugi rok, wyjątkowo chyba co trzeci, przedkładać Wys. Sejmowi sprawozdanie o jakiejś klęsce elementarnej, która nawiedziła znaczniejsze obszary kraju, wyrządziła mniej lub więcej dotkliwe spustoszenia, w każdym razie w tym stopniu, że zubożała ludność bez pomocy z funduszów publicznych, obejść się nie mogła. Znaczne uszczerbki w bogactwie krajowem powodowały kolejno: bądź bezustanne słoty, bądź też nadmierna posucha, burze i grady lub klęska powodzi. Zwłaszcza ta ostatnia powtarza się zbyt często, gdyż w ostatniem dziesięcioleciu po raz czwarty nawiedza kraj; przychodząc przytem zazwyczaj niespodziewanie, zaledwie w kilku dniach niszczy plony wróżące nieraz najlepsze nadzieje rolnikom.

Klęska powodzi i z tego powodu jest u nas groźniejszą od innych, że zazwyczaj nawiedza jedne i te same okolice kraju, powodując zubożenie, a nieraz ruinę licznych gospodarstw, które po ostatniej klęsce nie mogły się jeszcze dźwignąć z upadku. Zabierają przy niej wody znaczne przestrzenie pod nowe łożyska, a niemniej znaczne przestrzenie zasypują żwirem, czyniąc je na długie lata niezdolnemi pod uprawę. W dodatku jeżeli klęsce powodzi towarzyszy, jak w roku 1906 miało to miejsce, długotrwająca słota, działająca nader szkodliwie na plony, zniszczenie dopełnia miary i ogarnia nierównie większą przestrzeń.

Tegoroczna klęska powodzi tem się właśnie odznacza, że towarzyszyła jej długotrwająca słota, która na znacznie większym obszarze kraju spowodowała obniżkę w plonach miejscami bardzo znaczną. Niektóre Wydziały powiatowe w sprawozdaniach swoich obliczając wysokość szkód w plonach, wyraźnie zaznaczają, że zmuszone są podać łącznie szkody wyrządzone w tym roku przez powódź i przez słotę, gdyż byłoby trudnem rozdzielić zgubne oddziaływanie obu przyczyn na ostateczny rezultat, jaki się okazał przy zbiorach.

Porównując tegoroczną powódź z poprzedniemi, jakie nawiedziły nasz kraj, a zwłaszcza z klęską powodzi z r. 1903, przychodzimy do przekonania, że ostatnia powódź pod względem wysokości szkód w plonach i co do obszaru pól dotkniętych zalewem, była stanowczo mniejszą od poprzednich. Tłumaczy to ta okoliczność, że gdy dawniejsze powodzie spowodowane zostały wystąpieniem z brzegów większych rzek, na których poziom wody utrzymywał się przez dłuższy czas na znacznej wysokości ponad stan normalny, to w r. 1906 przeciwnie stan wody na większych rzekach, a zwłaszcza na Wiśle, tylko przez parę godzin w nocy z dnia 9. na 10-ty czerwca był groźniejszy, a i wtenczas dochodząc n. p. pod Wrzawami w pow. tarnobrzeskim do 5·62, na wodoskazie, był w tej najkrytyczniejszej chwili o 42 cm. niższy od stanu wody w r. 1903.

Natomiast skutkiem ulewnego deszczu trwającego bez przerwy przez kilkanaście godzin, woda w mniejszych dopływach a zwłaszcza w potokach górskich,

wezbrana już skutkiem dłużej trwającej słoty, wystąpiła nagle z łożysk swoich, zalała nadbrzeżne pola i po kilku lub kilkunastu godzinach dokonawszy zniszczenia, ustąpiła z terenów zalewowych. Chwilowe lecz gwałtowne wezbranie wody w setkach potoków górskich, lub w małych strumykach wioskowych, często nieznanych z nazwiska, nie spowodowało wprawdzie wielkich wylewów na znacznych obszarach uprawnych, ale za to prąd wody występując z łożysk z wielką siłą żywiołową, zdolny był wyrządzić wielkie zniszczenia, jakkolwiek w zacieśnionych granicach zalewu. Ta okoliczność tłómaczy, dlaczego tegoroczna powódź stosunkowo mniejsze szkody wyrządziła w plonach (wyłączając szkody spowodowane słotą), a natomiast znacznie większe w wszelkiego rodzaju komunikacyach, największe i najdotkliwsze zaś w nadbrzeżnych gruntach zerwanych przez wodę, lub zasypanych przez nią żwirem i kamieniami.

W tym roku wiele powiatów i wielka liczba wsi nawiedzoną została częściowo powodzią; ilość gospodarstw, które poniosły szkodę od wylewu była stosunkowo mniejszą, ale za to te, które zalane zostały, ucierpiały w znacznie wyższym stopniu. Przedewszystkiem zaś, zważywszy, że powódź wyrządziła bardzo wielkie szkody w komunikacyach, w rzędzie najbardziej poszkodowanych tegoroczną klęską znajdują się Wydziały powiatowe i gminy, jako właściciele dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy.

Mówiąc o powodzi z r. 1906, należałoby dla ścisłości raczej powiedzieć: o powodziach, gdyż w tym roku Galicya właściwie nawiedzoną została kilkoma powodziami, następującemi w krótkim okresie czasu jedna po drugiej. Przeważna ilość powiatów ucierpiała od dwóch głównych wylewów: w dniu 9. czerwca i 10. i 11. lipca; były przecież powiaty, które w tym samym jednomiesięcznym okresie czasu notują jeszcze dodatkowe mniejsze powodzie n. p. Myślenice 5. lipca, Dolina 6. czerwca, Borszczów 17. czerwca i t. d.

W powiatach, w których po jednej powodzi nastąpiła druga, z małymi wyjątkami doznały szkód jedne i te same gminy, a w gminach te same gospodarstwa. Zdarzało się, że komunikacye częściowo doprowadzone do porządku po czerwcowym wylewie napowrót uszkodzone zostały w lipcu.

Która z tych obu powodzi była groźniejszą i w skutkach swoich większe zniszczenie przyniosła, tego nie można by osądzić z całą dokładnością ze sprawozdań Wydziałów powiatowych, podających zazwyczaj szkody łącznie wyrządzone przez obie powodzie Stwierdzić tylko możemy, że powtórna powódź t. j. lipcowa nawiedziła i większe szkody wyrządziła w zachodnich powiatach galicyjskich, wśród tych zaś największych spustoszeń dokonała w grupie powiatów położonych w dorzeczu Sanu.

Chcąc podać rozmiary klęski elementarnej i oznaczyć w pewnem przybliżeniu wysokość szkód wyrządzonych przez nią, napotykamy zawsze na pewne trudności, pochodzące stąd, że obliczenia tego rodzaju zbierane bywają zazwyczaj pospiesznie, bezpośrednio po klęsce, w wielkiej liczbie miejscowości, przez ludzi bądź niewprawnych do podobnych ścisłych oszacowań, lub też zostających pod wrażeniem klęski, która ich bezpośrednio dotknęła. Obliczenia te są zazwyczaj w szczegółach przesadzone, jakkolwiek z drugiej strony niezupełne, gdyż często nie dają odpowiedzi na ważne rubryki strat. Wreszcie są powiaty, które pomimo wezwań ociągają się z nadsyłaniem szczegółowych sprawozdań.

Skoro tylko w czerwcu 1906 r. nadeszły pierwsze wiadomości o powodzi, a Wydział krajowy przekonał się, że w tym wypadku mamy znów do czynienia z klęską elementarną na znacznych obszarach kraju, wezwał zaraz okólnikiem z dnia 11. czerwca LW. 59.070 trzydzieści Wydziałów powiatowych, aby przedłożyły dokładne i szczegółowe wykazy o rozmiarach szkód wyrządzonych przez powódź, wymieniając, które rzeki względnie potoki wystąpiły z łożysk i jak wielkie poczyniły szkody w zabudowaniach, w plonach i komunikacyach. Materyał w ten sposób uzyskany miał posłużyć Wydziałowi krajowemu do wygotowania niniejszego sprawozdania o klęsce powodzi z roku 1906, oraz do przypomnienia c. k Rządowi sprawy uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych przez regulacyę dopływów, tudzież zabudowanie i zalesienie źródłowisk.

Na podstawie wiadomości w ten sposób uzyskanych z Wydziałów powiatowych sporządzona została tabela przedstawiająca rozmiary szkód wyrządzonych przez tegoroczną powódź w 32 powiatach. (Tabela na str. 3).

Tab. I.

Szkody wyrządzone przez powódź w roku 1906 według sprawozdań Wydziałów powiatowych.

L. porz.	Powiat	gmin i obszarów dworskich zalanych	zniesionych lub uszkodzonych budynków	Obszar gruntów w morgach: zalanych I.	zerwanych II.	zaszutrowanych III.	Wysokość szkody w koronach: w budynkach	ad I.	ad II.	ad III.	w komunikacyach	Ogółem wysokość szkody w koronach	Uwagi
1	Kolbuszowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.450	13.450	
2	Tarnobrzeg	—	—	(60.000(?))	—	—	—	—	—	—	13.000	100.000	słota.
3	Myślenice	62	10	1.443	264	410	33.070	247.786	96.796	60.574	70.294	508.520	
4	Wieliczka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27.043	27.043	
5	Bochnia	66	—	5.205	69	181	—	474.370	67.500	12.600	10.967	565.437	powódź z czerwca.
6	Brzesko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48.100	48.100	
7	Tarnów	—	10	2.695	28	58	660	175.851	20.100	4.700	281	201.592	
8	Pilzno	32	—	1.843	184	2.206	—	289.750	129.700	84.170	8.000	511.620	
9	Jasło	53	12	1.930	460	495	5.120	131.000	274.530	97.270	5.678	513.398	
10	Rzeszów	68	48	6.125	466	286	13.620	452.778	89.503	29.404	111.460	696.825	
11	Limanowa	—	—	—	110	400	—	—	50.000	50.000	90.870	190.870	bez szkody w plonach.
12	Nowy Targ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37.161	37.161	
13	Nowy Sącz	102	139	2.172	297	486	47.140	149.438	122.180	76.819	110.475	506.052	
14	Grybów	12	4	20	20	50	660	3.340	2.800	3.100	12.000	21.900	
15	Gorlice	30	6	401	223	36	3.100	44.990	5.700	8.788	44.087	106.665	
16	Krosno	28	4	560	31	92	—	34.017	22.720	22.150	17.100	95.987	
17	Lisko	38	3	103	56	208	1.800	121.201	7.940	9.630	22.420	162.991	
18	Turka	36	—	—	—	—	—	139.806	—	—	28.810	168.616	
19	Stryj	67	337	22.145	1.611	2.211	17.019	425.031	127.971	64.575	26.538	661.134	
20	Dolina	78	165	8.030	500	1.188	30.000	600.000	300.000	230.000	190.000	1,350.000	
21	Nadwórna	30	1	1.653	76	85	60	72.920	11.980	9.300	57.310	151.570	słota wyrządziła szkodę w plonach 50%.
22	Bohorodczany	—	16	6.870	615	1.082	6.640	281.590	124.900	95.340	17.724	281.590	
23	Sanok	—	69	1.246	43	128	6.500	127.600	16.200	6.120	6.750	163.000	w sprawozdaniu szkoda 400.000 K.
24	Brzozów	—	50	29.326	151	3.837	10.000	832.000	101.600	415.000	149.000	1,510.600	
25	Dobromil	94	19	464	80	152	16.400	46.400	80.000	276.000	105.670	671.370	1.737 morgów pastwisk, w tem szkoda skutkiem słoty 147.000 K.
26	Przemyśl	84	54	5.778	187	1.737	10.472	388.773	122.910	70.636	35.865	628.656	
27	Jarosław	—	—	—	—	938	—	—	—	—	45.000	45.000	
28	Stary Sambor	49	10	568	171	—	3.800	68.900	54.350	85.505	54.800	267.355	11.651 morgów zaszutrowanych i zamulonych.
29	Sambor	78	88	13.419	—	509	5.025	721.610	—	199.760	14.760	941.155	
30	Kałusz	63	519	22.182	689	(?) 11.651	27.324	668.618	—	470.830	65.250	1,232.022	szkoda 668.618 łącznie ad I — II.
31	Tłumacz	48	—	12.100	120	1.243	(?)411.900	972.680	119.500	—	34.500	1,538.580	w 23 gminach szkody gradowe.
32	Borszczów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30.350	30.350	
	Razem	1.118	1.564	146.278	6.450	29.669	650.310	7,470.449	1,951.940	2,382.271	1,504.713	14,848.609	

Jednakże wysokość szkód wykazanych w tem zestawieniu nie jest dokładną, brakuje bowiem w tej tabeli wykazów z kilku powiatów, które w tym roku również w znacznej mierze od powodzi ucierpiały, jak n. p. powiaty: Chrzanów, Kraków, Wadowice, Żywiec, Nisko, Ropczyce, Łańcut, Rudki, Drohobycz, Żydaczów, Kołomyja, Stanisławów, natomiast inne powiaty, jak Kolbuszowa, Brzesko, Wieliczka, Nowy Targ, ograniczyły się w zestawieniach swoich wyłącznie do oznaczenia szkód wyrządzonych w komunikacyach.

Pomimo to ogółem szkody według naszego zestawienia dochodzą w 32 powiatach do 15 milionów koron, a mianowicie skutkiem:

1.564	uszkodzonych budynków . . .	650.000 K
146.278	morgów zalanych	7,470.500 „
6.450	morgów zerwanych	1,952.000 „
29.669	morgów zaszutrowanych . . .	2,382.000 „
	Szkody w komunikacyach	1,504.700 „

Według tych obliczeń szkody w budynkach są stosunkowo niewielkie, wylew tegoroczny w przeważnej liczbie wypadków nie dosięgał osad zwykle wyżej położonych. Największe szkody podają powiaty: Tłumacz 411.900 K, Nowy Sącz 47.000 K, Dolina 30.600 K, Myślenice 33.000 K, Kałusz 27 000 K. Powiat Tłumacki, jak widzimy, podaje w budynkach szkodę wynoszącą 65% szkód wyrządzonych w budynkach w całej Galicyi. Bez bliższego sprawdzenia cyfrę tę uważać można za wysoce przesadzoną.

Obszar pól zalanych jest obliczony blisko na 150.000 morgów a szkody w plonach na tym obszarze dochodzą do $7^1/_2$ miliona koron. Największą przestrzeń zalaną (oprócz powiatu Tarnobrzeskiego, który podaje 60 000 morgów niewątpliwie pól, które od słoty ucierpiały) wykazują powiaty: Brzozów 29.000 morgów, Kałusz 22.000 morgów, Stryj 22.000 morgów, Sambor 13.400 morgów, Tłumacz 12.000 morgów, Dolina 8.000 morgów. W przecięciu szkoda plonów na morgu oszacowaną została na 50 koron.

Najdotkliwszym ubytkiem, jaki tegoroczna powódź wyrządziła w bardzo wielu gospodarstwach rolnych, jest bezpowrotna strata zabranych gruntów, których obszar dochodzi do 6.450 morgów a wartość ich oszacowaną została prawie na 2 miliony koron, zatem w przybliżeniu po 300 K. za morg. Największą szkodę z tego powodu wykazują powiaty: Stryj 1.611 morgów, Tłumacz 689 morgów, Bohorodczany 615 morgów, Dolina 500 morgów, Rzeszów 460 morgów, Limanowa 466 morgów.

Siła wody oprócz obrywania pól nadbrzeżnych wyrządziła niemniej wielką szkodę przez zasypanie około 20.000 morgów żwirem i kamieniami. Wprawdzie w tabeli naszej cyfra w tej rubryce podana jest znacznie większą, gdyż wynosi 29.669 morgów, jednakże sprostować ją należy prawie o 10 000 morgów skutkiem mylnego podania obszaru pól zaszutrowanych przez powiat Samborski, który w tej rubryce wstawił 11.651 morgów, dając jednakże wyjaśnienie „przeważnie zamulonych“ t. j. że obszar ten należałoby raczej zaliczyć do ogólnej przestrzeni pól zalanych. W każdym razie cyfra około 20.000 morgów zasypanych szutrem a zatem pól na długie lata niezdolnych pod żadną uprawę, a wymagających znacznego wkładu pracy i kosztów, celem doprowadzenia ich do pierwotnego stanu, przedstawia obraz wielkiego zniszczenia, jaki pod tym względem tegoroczna powódź wyrządziła. Oszacowanie szkody z tego powodu na 2,382 000 K., zatem przeszło 100 K. na morgu prawdopodobnie nie jest przesadzone. Oprócz Samborskiego największe szkody w tej rubryce notują powiaty: Brzozów 2.837 morgów, Pilzno 2.206 morgów, Stryj 2.211 morgów, Dobromil 1.889 morgów (przeważnie pastwisk), Kałusz 1.243 morgów, Dolina 1.188 morgów, Bohorodczany 1.082 morgów.

Łączna szkoda wykazana powyżej w polach zabranych i zaszutrowanych dochodzi do pokaźnej kwoty $4^1/_2$ miliona koron, uwzględniwszy zaś powiaty, które w tabeli naszej zostały pominięte, szkoda z tego powodu wzrośnie co najmniej do 5 milionów koron i przedstawiać będzie znaczny % w ogólnej sumie szkód, jakie tegoroczna klęska powodzi wyrządziła w kraju.

W wykazie naszym rubryka szkód wyrządzonych w komunikacyach, mianowicie w mostach i na drogach powiatowych jak niemniej na drogach gminnych I. i II. klasy jest najwiarygodniejsza i została, o ile z wykazów powiatowych ocenić można, w przeważnej części ściśle i dokładnie obliczoną. W 32 powiatach, które w naszej tablicy zostały uwzględnione, szkody w komunikacyach zostały obliczone na ogólną kwotę 1,504.700 K., jeżeli zaś dodamy do tej kwoty, brakujące nam

jeszcze cyfry szkód drogowych z kilku powiatów, co prawda w tej rubryce mniej poszkodowanych, ogólna cyfra szkody w mostach i drogach powiatowych i gminnych wzrośnie prawdopodobnie do 1,800 000 K. Największe szkody w tej rubryce wykazują powiaty: Dolina 190.000 K. (?), Brzozów 149.000 K., Rzeszów 111.500 K., Nowy Sącz 110 500 K., Dobromil 105.700 K., Limanowa 90.900 K., Myślenice 70.300 K., Kałusz 65.250 K., Nadwórna 57 000 K., Stary Sambor 54.800 K., najmniejszą zaś powiat Tarnowski bo zaledwie 281 K

Wiedząc, że wykaz nasz sporządzony na podstawie relacyi Wydziałów powiatowych posiada pewne niedokładności, w szczególności zaś, że nie posiada żadnych obliczeń z kilku powiatów niemniej przez tegoroczną powódź dotkliwie nawiedzonych, zwróciliśmy się z prośbą do c. k. Namiestnictwa o dostarczenie nam potrzebnych uzupełnień do wykazu szkód powodziowych. Prezydyum c. k. Namiestnictwa udzieliło nam z wszelką gotowością wykazu sporządzonego na podstawie sprawozdań c. k Starostw nadesłanych Namiestnictwu w lipcu 1906 roku. Dla uzupełnienia zatem naszych obliczeń i celem przedstawienia dokładniejszego obrazu rozmiarów klęski powodzi z roku 1906 podajemy również i te obliczenia do wiadomości Wys. Sejmu.

Tab. II.

Szkody wyrządzone przez powódź w roku 1906

według sprawozdań c. k. Starostw nadesłanych Prezydyum c. k. Namiestnictwa.

L. porz.	Starostwo	Obszar pól zalanych w hektarach	Wysokość szkody w koronach	Do końca listopada 1906 c. k. Namiestnictwo udzieliło pomocy z funduszów państwowych Koron
1	Chrzanów	1.015	46.225	16.000
2	Kraków	15.000	1,287.550	—
3	Dąbrowa	1.200	122.250	—
4	Mielec	2.865	500.000	—
5	Kolbuszowa	—	—	5 000
6	Tarnobrzeg	6.000	960 000	18.000
7	Nisko	9 880	1,229.000	22.600
8	Biała	2.500	208 000	—
9	Wadowice	2.000	200 000	21.000
10	Myślenice	1.200	500.000	16.000
11	Wieliczka	1.800	186.500	13.000
12	Podgórze	933	96.460	6.000
13	Bochnia	2.400	565.437	20.000
14	Brzesko	1.876	366.705	19.500
15	Tarnów	480	120.000	—
16	Pilzno	—	—	7.000
17	Jasło	867	156.975	8.000
18	Rzeszów	2.362	418.067	23.000
19	Strzyżów	—	—	5.000
20	Łańcut	—	255.300	8.000
21	Przeworsk	22.000	4,728.000	25.000
22	Żywiec	—	150.000	15.000
23	Limanowa	300	191.000	20 000
24	Nowy Targ	1.200	822 000	15.000
25	Nowy Sącz	2 500	1,041.540	25 000
26	Grybów	—	—	12.000
27	Gorlice	—	—	5.000
28	Krosno	2.500	823.000	—
29	Lisko	—	—	12 000
	Do przen.	80.878	14,973.809	337.100

L. porz.	Starostwo	Obszar pól zalanych w hektarach	Wysokość szkody w koronach	Do końca listopada 1906 c. k. Namiestnictwo udzieliło pomocy z funduszów państwowych Koron
	Z przen .	80.878	14,973.809	337.100
30	Turka . . .	—	—	2 000
31	Stryj . . .	15.300	680.000	17 500
32	Dolina . . .	—	—	10.000
33	Nadwórna . .	1.028	269.500	6.0 0
34	Bohorodczany.	—	—	3.000
35	Kołomyja . .	590	187.738	15 000
36	Sanok . . .	5.000	1,010.000	10.000
37	Brzozów . .	8 565	2,072.300	15.000
38	Dobromil . .	690	324.600	8.000
39	Przemyśl . .	17.962	1,099.303	20.000
40	Jarosław . .	14.500	2,456.000	8.500
41	Mościska . .	—	—	5.000
42	Stary Sambor.	—	—	11.000
43	Sambor . .	12.000	1,255.500	20 000
44	Rudki . . .	—	—	20 400
45	Drohobycz. .	—	—	15 000
46	Żydaczów . .	25.000	2,038.230	20.000
47	Stanisławów .	1 500	—	20.300
48	Kałusz . . .	7.720	171.000	10.000
49	Tłumacz . .	—	1,538.580	10.500
50	Bóbrka. . .	8.605	302.395	12.000
51	Rohatyn . .	6 543	856.736	20.000
52	Przemyślany .	—	—	5.000
53	Borszczów . .	—	—	8 000
54	Zaleszczyki .	—	—	3.000
55	Buczacz . .	2.552	209.575	8.000
56	Horodenka .	—	—	8 000
57	Śniatyn . .	36	661.100	10 000
	Razem .	222.480	30,888.181	658.300

Wykaz szkód udzielony nam przez c. k. Namiestnictwo zawiera wiadomości z 40 starostw odnośnie do ogólnego obszaru pól zalanych i wysokości szkody wyrządzonej przez powódź w tychże powiatach politycznych. Niemniej i w tym wykazie brakuje obliczeń z kilku powiatów mianowicie: z Kolbuszowy, Pilzna, Strzyżowa, Grybowa, Gorlic, Liska, Turki, Doliny, Bohorodczan, Starego Sambora, Rudek i Drohobycza a jednak, pomimo, to ogólne obliczenia szkód zrządzonych przez powodzie, tak pod względem obszaru jak niemniej wysokości szkody, są znacznie większe, dwa razy tak wielkie jak w naszym wykazie. Według obliczeń c. k. Starostw w roku 1906 powódź zalała w 40 powiatach politycznych około 222.480 hkt. czyli 390.000 morgów, czyniąc szkodę w przybliżeniu oszacowaną na przeszło 30 milionów koron.

Różnicę tak znaczną między oboma wykazami wytłómaczyć możemy do pewnego stopnia tem, że obliczenia c. k. Namiestnictwa odnoszą się do większej liczby powiatów, że zawierają cyfry szkód we wszystkich powiatach z obu powodzi, t. j. czerwcowej i lipcowej, a wreszcie, czego zaprzeczyć nie można, że oszacowania c. k. Starostwa były wyższe od obliczeń Wydziałów powiatowych, w kilku wypadkach bezwątpienia za wysokie. Tak n. p. Starostwo w Przeworsku oblicza obszar pól zalanych w tym powiecie na 22.000 hektarów, a szkodę na 4,728.000 K, zatem przeciętnie po 215 K z hektara. Dwu milionowe szkody wykazują powiaty: Żydaczów, Jarosław, i Brzozów; przeszło milionowe: Kraków, Nisko, Nowy Sącz, Sanok, Przemyśl, Sambor i Tłumacz. Starostwo w Żyda-

czowie połaje największy obszar pól zalanych, bo 25.000 hektarów, Przemyśl blisko 18.000, Stryj 15.300, Jarosław 14.500, Kraków 15.000, Sambor 12.000, Nisko 10.000 hektarów.

Opierając się na obu powyższych wykazach, stwierdzamy, że powodzie w r. 1906 nawiedziły czterdzieści kilka powiatów galicyjskich, czyniąc w nich mniej lub więcej dotkliwe spustoszenia. Szkody przez powódź poczynione w budynkach, rolach, w plonach i komunikacyach dochodzą do wysokości trzydziestu milionów koron, zwłaszcza, jeżeli na tym obszarze uwzględnimy i jednoczesny ubytek w plonach, spowodowany przez długo trwającą słotę. Obawy braku żywności w okolicach nawiedzonych powodzią nie ma, ziarna na zasiew jeżeli zabraknie, to tylko w miejscowościach bardziej przez powódź zniszczonych, a w szczególności w tych gospodarstwach rolnych, które całkowicie leżały nad brzegami rzek występujących z łożysk swoich Urodzaj na wszelkiego rodzaju pasze był w tym roku stosunkowo znaczny, jakkolwiek z drugiej strony, pasze w wielu okolicach, nietylko nawiedzonych powodzią, skutkiem słoty ucierpiały bardzo, pod względem jakości, w miejscowościach zaś, gdzie woda nagle wystąpiła z łożysk, o ile były już na pokosach, zostały zabrane lub zamulone. Przecież obawy, aby w tym roku zabrakło paszy potrzebnej dla wyżywienia bydła, nie ma. Natomiast zaprzeczyć się nie da, że skutkiem tegorocznej powodzi kilka tysięcy gospodarstw mniejszych i około czterysta obszarów dworskich poniosło znaczniejsze szkody nietylko w plonach, ale w gruntach samych i że pewna część z tych gospodarstw o własnych siłach nie mogłaby się podźwignąć z upadku.

Pomoc z funduszów publicznych jest zatem wskazaną i potrzebną. Do tej pomocy i fundusz krajowy w pewnym stopniu przyczynić się powinien w granicach zasobów, jakimi rozporządzać może na ten cel w obecnem położeniu finansowem.

Wydział krajowy posiadając do dyspozycyi stosunkowo tylko szczupły fundusz służący na rozmaite cele, nie może w wypadkach klęsk elementarnych udzielać z niego wydatniejszej pomocy powiatom. W podobnem trudnem położeniu znalazł się Wydział krajowy i po ostatniej klęsce powodzi z r. 1906, skoro liczne powiaty i gminy zaczęły się do nas zwracać z prośbą o udzielenie im doraźnej pomocy. Wszystkie te prośby zmuszeni byliśmy odsyłać c. k. Namiestnictwu do przychylnago ich załatwienia z funduszów państwowych, a to tem bardziej, że potrzebną była pomoc szybka, zaś Wysoki Sejm mógłby uchwalić fundusz na to potrzebny dopiero w znacznie późniejszym terminie.

Podnieść musimy, że Prezydyum c. k. Namiestnictwa z uznania godną gorliwością dołożyło usilnych starań, ażeby c. k. Skarb państwa udzielił wydatniejszej pomocy na rzecz powiatów nawiedzonych klęską powodzi. Jeszcze w lipcu, bezpośrednio za tem po powodziach, skoro tylko poszczególne starostwa nadesłały wykazy szkód wyrządzonych przez nie, Prezydyum c. k. Namiestnictwa opierając się na tym materyale, przedstawiło Władzom centralnym stan kraju nawiedzonego klęską i potrzeby ludności ciężko przez nią dotkniętej, oznaczając przytem potrzebę pomocy z funduszów państwowych na kwotę $2^1/_2$ miliona koron. Najpilniejsze potrzeby powiatów zostały zaspokojone w ciągu pierwszych czterech miesięcy po powodzi. Jak widzimy z wykazu umieszczonego na tabl. II., c. k. Namiestnictwo do końca listopada 1906 r. rozdało z funduszów zapomogowych kwotę 658.300 koron 51 powiatom, udzielając ponadto Zarządowi Głównemu Towarzystwu Kółek rolniczych na cele akcyi powodziowej zasiłek w kwocie 20.000 koron. Możemy mieć zatem niepłonną nadzieję, że ta sama ręka przyjdzie z doraźną pomocą ludności w najkrytyczniejszej dla rolnika chwili, t. j. w czasie wiosennych zasiewów i na przednowku

Wobec tego pomoc kraju zwróconą być powinna w inną stronę, gdzie potrzeba pomocy jest również pilną a zniszczenia powodzią dokonane, nieusunięte jeszcze i w całości nienaprawione. Zaznaczyliśmy już na wstępie, że powódź w r. 1906 wyrządziła wielkie szkody w wszelkiego rodzaju komunikacyach i budowlach wodnych. Przedewszystkiem drogi powiatowe w przeważnej liczbie powiatów zostały w wysokim stopniu uszkodzone, a naprawa ich wymagać będzie znaczniejszych funduszów. Zasoby znacznej liczby powiatów nie wystarczają na to, ażeby Wydziały powiatowe mogły w jednym roku podołać tym nieprzewidzianym, a często znacznym wydatkom, z konieczności liczyć muszą na pomoc innych czynników w pierwszym rzędzie na ofiarność Wysokiego Sejmu. Szkody również

dość znaczne, jakie wyrządziła powódź na drogach krajowych i w budynkach wodnych prowadzonych przez kraj. Biuro melioracyjne, zostały naprawione z funduszów drogowych i melioracyjnych w granicach kredytów przeznaczonych na te cele w budżecie na rok 1906, a po części i na r. 1907. Pozostałoby zatem, zastanowić się bliżej jeszcze jeszcze nad tem, w jaki sposób dałoby się przy pomocy funduszu krajowego doprowadzić do porządku komunikacye na drogach powiatowych i gminnych, oraz jak dopomódz Spółkom wodnym do naprawienia objektów przez powódź uszkodzonych.

Wydział krajowy sądzi, że w tym wypadku najodpowiedniejszym rodzajem pomocy byłoby udzielanie Wydziałom prywatnym i Spółkom wodnym bezprocentowych pożyczek przeznaczonych na naprawę uszkodzonych przez powódź dróg i budowli wodnych. Dlatego we wniosku, jaki przedkładamy Wys. Sejmowi, upraszamy o upoważnienie opłacania z funduszu krajowego procentów od pożyczek zaciąganych przez Wydziały powiatowe lub Spółki wodne w Banku krajowym lub innych instytucyach finansowych, a to do łącznej wysokości 500.000 koron, pod warunkiem, że pożyczki te będą zaciągnięte co najwyżej na 5% od sta z terminem spłaty w dziesięciu równych ratach rocznych począwszy od roku 1908 do 1917 i że zużyte zostaną wyłącznie na naprawę dróg, względnie na naprawę uszkodzonych przez powódź budowli wodnych. Potrzebny kredyt na opłacanie procentów od tych pożyczek, zależnie od sumy w ten sposób wypożyczonej, najwyżej jednakże od kwoty 500.000 koron wstawiany będzie co roku przez lat dziesiąć do preliminarza budżetu krajowego. W preliminarzu na rok 1907 wstawiliśmy już na ten cel w rubr. X. poz. 88 kwotę 15.000 koron, licząc w przybliżeniu potrzebę opłaty 5% odsetek od kapitału 500.000 koron, jednakże nie za cały rok.

Innych wniosków nie przedkładamy Wys. Sejmowi, gdyby nawet były potrzebne zaraz po powodzi, w tej porze uchwalone byłyby już spóźnione. Zresztą, bo mamy tu na myśli, odpisy podatków gruntowych, dostarczenie ludności nawiedzonej klęską soli bydlęcej, o ile wiemy były przez c. k. Władze skarbowe przychylnie załatwione, przynajmniej pod tym względem nie dochodziły do Wydziału krajowego żadne zażalenia od kontrybuentów, a prośby o dostarczenie soli bydlęcej i wolny pobór surowicy nadsyłane na nasze ręce, przesyłaliśmy do uwzględnienia c. k. Dyrekcyi skarbowej we Lwowie, która nas zawiadamiała o przychylnem załatwieniu tych próśb.

Na podstawie zatem powyższego sprawozdania Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o klęsce powodzi z r. 1906.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do opłacania z funduszu krajowego procentów od pożyczek, jakie zaciągać mogą Wydziały powiatowe lub Spółki wodne w Banku krajowym lub w innych instytucyach finansowych, aż do łącznej wysokości 500.000 koron, pod warunkiem, że pożyczki te zaciągane będą co najwyżej na $4^1/_2$ od sta, z terminem opłaty w dziesięciu równych ratach rocznych począwszy od 1. stycznia 1908 roku i że zużyte zostaną wyłącznie na naprawę dróg. względnie na naprawę budowli wodnych uszkodzonych przez powódź w r. 1906 Na opłatę procentów za r. 1907 od zaciągniętych pożyczek wstawia Sejm do budżetu wydatków krajowych na r. 1907 w rubr. X. kwotę 15.000 koron, upoważniając zarazem Wydział krajowy do wstawiania na ten cel potrzebnych kredytów w preliminarzach budżetowych dziewięciu lat następnych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

LW. 118.862 06.

We Lwowie, dnia 30 listopada 1906.

Aleg 35

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym, połączonym ze Składem wolnym w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 15. listopada 1905 przyjął Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym w Krakowie do wiadomości.

Zamknięcie rachunku składu za rok 1905, które przedkładamy równocześnie Wysokiemu Sejmowi w „sprawozdaniu Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1905“ wykazuje wynik o tyle niekorzystny, iż zamiast preliminowanej na rok 1905 nadwyżki dochodów kwocie 55 koron, daje niedobór w sumie 4.261 koron. Powodem tego było mniejszy od przewidywanego obrót zboża, a głównie wyższe wydatki z powodu rekonstrukcyi gmachu i potrzeby nowych worów, oraz droższej robocizny.

Preliminarz budżetu Składu na rok 1907, który przedkładamy Wysokiemu Sejmowi w „Sprawozdaniu o budżecie krajowym na rok 1907“, wykazuje dochody w kwocie 35.350 K, wydatki w kwocie 35.281 K — przewiduje więc zwyżkę dochodów w kwocie 69 K.

Podczas lustracyi krajowego Składu, dokonanej w październiku b. r. skonstatowanem zostało, że tak budyuek dwupiętrowy magazynu zbożowego, jak i wszystkie kominy na budynkach administracyjnych, wymagają z powodu groźnego stanu niecierpiących zwłoki napraw. Według sporządzonego przez budowniczego kosztorysu, roboty rekonstrukcyjne wymagać będą nadzwyczajnego wydatku w kwocie około 3.600 K, który nie znajdzie pokrycia w granicach uchwalonego na rok 1906 budżetu Składu. Zauważamy jednak, że wskutek zawartego już po ułożeniu budżetu Składu na rok 1906 układu z Syndykatem Towarzystw rolniczych przychody Składu na rok 1906 doznają równocześnie niespodziewanego podwyższenia.

W dniu 4. października 1906 zmarł dyrektor Składów Mieczysław Starzewski. Wskutek tego Wydział krajowy poruczył prowizorycznie kierownictwo Składem likwidatorowi p. Witoldowi Onyszkiewiczowi

Również w firmowaniu Składu musiała zajść zmiana. Prawo podpisywania firmy krajowego Składu publicznego w Krakowie nadał Wydział krajowy rządcy szpitala krajowego św. Łazarza w Krakowie Juliuszowi Szczepańskiemu, tak, iż firmę rzeczonego Składu podpisywać będzie likwidator Składu Witold Onyszkiewicz, wspólnie z magazynierem Składu Julianem Ortyńskim, w razie zaś choroby lub urlopu likwidatora Onyszkiewicza, podpisywać będą firmę magazynier Ortyński i rządca szpitala Szczepański; wreszcie w razie nieobecności magazyniera Ortyńskiego podpisywać mają firmę likwidator Składu Onyszkiewicz i rządca szpitala Szczepański

Zmiany te zostały już przez c. k. Sąd krajowy jako handlowy w Krakowie wpisane de rejestru handlowego dla firm pojedynczych.

Powtarzające się deficyty w zamknięciach rachunkowych publicznego krajowego Składu w Krakowie i bardzo nierówna frekwencya Składu, a z drugiej strony dające się słyszeć z różnych stron głosy, że zakład ten nie spełnia nadziei, jakie przywiązywano do jego działalności, stały się powodem, że Wydział krajowy postanowił zbadać, czy niedostatki tego zakładu wynikają z braków w jego kierownictwie i zarządzie dotąd niedość może sprężystym i po kupiecku prowadzonym, czy też przyczyna niedostatecznego prowadzenia zakładu w szeregu lat ostatnich leży głębiej, a mianowicie w tem, że Skład publiczny krajowy w Krakowie może w ogóle nie jest w stanie oddawać już tych usług, dla których powołano go do życia, a zatem raczej zwinąć go należy, niż przedłużać jego zbyteczną obecnie egzystencyę.

Celem stwierdzenia, czy istnieje lub nie istnieje potrzeba dalszego utrzymywania publicznego Składu krajowego w Krakowie, zwrócił się Wydział krajowy pismem z dnia 26. czerwca 1906 l. 54.919 do obu krajowych Towarzystw rolniczych i do wszystkich trzech krajowych Izb handlowych i przemysłowych, niemniej do kierownika filii Banku krajowego w Krakowie i do Dyrektora Związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie z prośbą o udzielenie mu wyczerpującej opinii w tym przedmiocie.

Przedtem jeszcze postanowił był Wydział krajowy uchwałą z dnia 15. września 1905 l. 85.490 utworzyć komitet doradczy dla spraw krajowego Składu publicznego w Krakowie i powołał do niego kierownika filii Banku krajowego w Krakowie p. Mieczysława Sędzimira, Dyrektora Związku handlowego Kółek rolniczych p. Dra Adama Prażmowskiego i reprezentanta c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, którym został p. Stefan Konopka, dyrektor syndykatu Towarzystw rolniczych. Komitet ten będzie miał obecnie zadanie wyrazić opinię swoją o zmianie taryfy Składu, na podstawie porównawczego zestawienia taryf z innych instytucyi tego rodzaju, które wygotował już obecny prowizoryczny kierownik Składu i na podstawie znajomości stosunków handlowych krakowskich.

Opinie obu Towarzystw roln. i trzech Izb handl. i przemysł. w przedmiocie dalszego istnienia lub zwinięcia kraj. Składu publicznego w Krakowie, nadeszły dopiero w ostatnim czasie. Wszystkie te korporacye oświadczają się za dalszem istnieniem jego zakładu, podnosząc potrzebę takiej instytucyi w kraju i wskazują na usługi, jakie publiczne składy oddają handlowi i produkcyi w innych krajach. Opinie te zaznaczają zarazem potrzebę reorganizacyi zarządu składowego, bądź przez wprowadzenie administracyi więcej ruchliwej, kupieckiej, umiejącej zjednać sobie stale liczniejszą klientelę, a przez to pomnożyć zarazem przychody zakładu, bądź przez poruczenie zarządu Składu instytucyi lub korporacyi, któraby tym wymaganiom potrafiła odpowiedzieć. Wydział krajowy wskazówki zawarte w powyższych opiniach weźmie pod ścisłą rozwagę i rozpatrzy szczegółowo propozycye przy udziale wspomnianego Komitetu doradczego, a wniosków swych na tej podstawie sformułowanych nie omieszka przedłożyć Wysokiemu Sejmowi na jesiennej sesyi sejmowej, liczy bowiem na to, że do tego czasu sprawa ta z pewnością dojrzeje. Tymczasem dokładamy starań wraz z obecną Dyrekcyą Składu, aby jego zarząd jak najbardziej odpowiadał wymaganiom tak pod względem zaspokojenia potrzeb obrotu handlowego, jak pod względem oszczędności w wydatkach. Zaznaczyć musimy, że wyniki ostatnich trzech miesięcy są pomyślniejsze, niż wyniki z tego samego okresu przed rokiem.

Aleg. Wydział krajowy przedkłada w końcu Wysokiemu Sejmowi w załączeniu zestawienie obrotów zboża, towarów i warrantów w Składzie za czas od 1. września 1905 do 31. października 1906 r. i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym, połączonym ze Składem wolnym w Krakowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Alegat do sprawozdania Wydziału kraj. 118.862/06

Obrót zboża i towarów

za czas od 1. września 1905 do 31 października r. 1906.

Miesiąc	Przyjęto zboża i towarów	Wydano zboża i towarów	Zapas z końcem każdego miesiąca
	metr. cetnarów	metr. cetnarów	metr. cetnarów
Zapas z mies. sierpnia 1905 . .	6.730	—	—
Wrzesień r. 1905	6.888	6.720	6.898
Październik „ „	6.821	5.489	8.230
Listopad „ „	9.036	6 830	10.436
Grudzień „ „	7.649	7.205	10.880
Styczeń r. 1906	16.324	11 625	15.579
Luty „ „	9.760	14.210	11.129
Marzec „ „	6.710	6.668	11.171
Kwiecień „ „	3.507	5.356	9.322
Maj „ „	4.276	3 751	9.847
Czerwiec „ „	1.737	4.052	7.532
Lipiec „ „	2.045	5.573	4.004
Sierpień „ „	1.072	2.220	2.856
Wrzesień „ „	3.492	1.778	4.570
Październik „ „	4 407	3.813	5.164
Zapas na dn. 31. październ. 1906	—	5.164	—
Obrót za czas od 1. września 1905 do 31. października 1906 . .	90.454	90.454	
Weszło od dn. 1. września 1905 do 31. października 1906 . .	83.724		
Wyszło dtto dtto	85.290		
Obrót netto	169.014	= wagonów sztuk **1.690**	

Obrót warrantów

za czas od dnia 1. września 1905 do 31. października 1906 r.

Miesiąc	Wydano					Ściągnięto				
			Zaliczkowano					Zaliczkowanych		
	sztuk	wartości ubezp.	sztuk	wartości ubezpiecz.	wysokość udzielonej zaliczki	sztuk	wartości ubezp.	sztuk	wartości ubezpiecz.	wysokość udzielonej zaliczki
Zapas z sierpnia 1905	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wrzesień r. „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Październik „ „	1	2.000	1	2 000	1.000	—	—	—	—	—
Listopad „ „	1	2.000	—	—	—	1	2.000	—	—	—
Grudzień „ „	3	6.000	—	—	—	—	—	—	—	—
Styczeń r. 1906	2	4.000	—	—	—	—	—	—	—	—
Luty „ „	—	—	—	—	—	1	2.000	1	2.000	1 000
Marzec „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kwiecień „ „	—	—	—	—	—	5	10.000	—	—	—
Maj „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Czerwiec „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lipiec „ „	1	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—
Sierpień „ „	—	—	—	—	—	—	—		—	—
Wrzesień „ „	1	500	—	—	—	—	—	—	—	—
Październik „ „	1	2.500	—	—	—	—	—	—	—	—
Zapas na dniu 31. października 1906	—	—	—	—	—	3	4.000	—	—	—
Obrót za czas od 1. września 1905 do 31. paździer. 1906	10	18.000	1	2.000	1.000	10	18.000	1	2.000	1.000
Wydano od 1. września 1905 do 1. października 1906	10	18 000	1	2.000	1.000					
Ściągnięto od 1. września 1905 do 1. października 1906	7	14.000	1	2.000	1.000					
Obrót netto . . .	17	32.000	2	4 000	2.000	czyli warrantów sztuk **17** (siedmnaście)				

LW. 77.301/906.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1906.

Aleg. 36

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi bankowej o przedłożeniu Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1904 powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 7. listopada 1905 następujące uchwały:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym za rok 1904.

II. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1904 r.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu spowodować Zarząd Banku krajowego, by przy udzielaniu kredytu instytucyom i przedsiębiorstwom parcelacyjnym trzymano się następujących zasad:

1. Pożyczki mogą być udzielane jak dotąd tylko na każdy poszczególny interes parcelacyjny z osobna.

2. Pożyczki mogą być udzielane tylko w razie przedłożenia Dyrekcyi zatwierdzonego przez Radę nadzorczą względnie ustanowiony przez nią organ planu parcelacyjnego skreślonego na podstawie zgłoszeń osób mających chęć parcelować.

3. Rada nadzorcza Banku krajowego odmówi z reguły zatwierdzenia przedłożonego jej planu parcelacyjnego, jeżeli z niego okazuje się:

a) że zamierzoną jest doszczętna parcelacya obszaru dworskiego bez pozostawienia odpowiednej do budynków folwarcznych wielkości reszty folwarcznej;

b) że przeważająca część czy to nowo powstać, czy powiększyć się mających gospodarstw nie może mieć warunków zdrowego i samodzielnego gospodarczego bytu.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przedkładać corocznie w dołączeniu do sprawozdania o Banku krajowym szczegółowych sprawozdań o dokonanych przy pomocy kredytu Banku krajowego parcelacyach.

V. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z zarządem Banku krajowego wziął pod rozwagę sprawę budowy odpowiedniego gmachu dla pomieszczenia filii Banku krajowego w Krakowie.

W wykonaniu uchwały pod III. i IV. przytoczonej, Wydział krajowy wezwał Dyrekcyę Banku krajowego, ażeby wzięła pod rozwagę sprawę przeprowadzenia tej uchwały w sposób odpowiadający intencyom Wys. Sejmu co do ograniczenia kredytu parcelacyjnego w Banku krajowym i aby wnioski swe w tej

mierze a ewentualnie specyalne przepisy przedłożyła Radzie nadzorczej Banku a po powzięciu przez nią uchwał przedstawiła sprawę Wydziałowi krajowemu.

Rada nadzorcza Banku krajowego wzięła tę sprawę pod obrady i na posiedzeniu z dnia 20. stycznia 1906 po wyczerpującej i szczegółowej dyskusyi przyszła do konkluzyi, że wobec jasno wypowiedzianej intencyi Wys. Sejmu nie zachodzi potrzeba wydawania jakichkolwiek specyalnych przepisów co do ograniczenia kredytu parcelacyjnego w Banku krajowym i ograniczyła się do powzięcia następującej uchwały:

„Rada nadzorcza upoważnia swego delegata, aby imieniem Rady nadzorczej zatwierdzał plany parcelacyi odpowiadające uchwale sejmowej z dnia 7. listopada 1905, w razie zaś wątpliwości co do zatwierdzenia, sprawę Radzie nadzorczej przedstawił do rozstrzygnięcia".

Po tej uchwale przystąpiła Rada nadzorcza do wyboru delegata Rady dla zatwierdzenia planów parcelacyjnych, którym wybrano Radcę dworu Kazimierza Laskowskiego.

Reskryptem z dnia 6. lutego 1906 LW. 8.306 Wydział krajowy zatwierdził powyższą uchwałę Rady nadzorczej Banku krajowego a w myśl uchwały Wys. Sejmu nie omieszka Wydział krajowy, przedkładając w roku przyszłym bilans Banku krajowego za rok 1906, dołączyć zarazem szczegółowe sprawozdanie o dokonanych przy pomocy kredytu Banku krajowego parcelacyach.

W wykonaniu uchwały Wys. Sejmu pod V. przytoczonej Wydział krajowy polecił Dyrekcyi Banku krajowego, aby sprawę ewentualnej budowy gmachu dla pomieszczenia filii Banku krajowego w Krakowie wzięła pod rozwagę i zawiadomiła Wydział krajowy, jakie w tej sprawie zajmuje stanowisko.

Dyrekcya Banku krajowego po dokładnem zbadaniu stanu rzeczy, przyszła ostatecznie do przekonania, że sprawę ewentualnej budowy osobnego gmachu dla filii Banku krajowego na razie odroczyć należy.

W piśmie z dnia 22. maja 1906 L. 33.327 (LW. 52.794/906) obszernie motywowanem Dyrekcya Banku krajowego zaznacza, że wprawdzie obecne pomieszczenie filii krakowskiej jest bardzo niedogodne i nieodpowiednie, jednak budowa osobnego gmachu tylko w tych warunkach nie przeciążyłaby budżetu Banku krajowego, gdyby to był budynek wyłącznie dla celów biurowych, jako własność kraju, wolna od podatków; pomieszczenie zaś mieszkań prywatnych w takim budynku odebrałoby mu powyższy charakter, a nadto nie byłoby korzystnem dla bezpieczeństwa Banku. Dyrekcya Banku krajowego dowiedziała się nadto, że krakowskie Towarzystwo rolnicze zamierza przy pomocy Banku krajowego budować dla siebie i dla syndykatu rolniczego dom własny i urządzić w nim odpowiedni lokal dla biur filii Banku krajowego, wreszcie należy — zdaniem Dyrekcyi Banku — przeczekać czyli wobec obecnej silnej konkurencyi dalszy rozwój filii krakowskiej usprawiedliwi budowę nowego gmachu. Poczynione spostrzeżenia o obecnem kształtowaniu się naszych stosunków ekonomicznych i finansowych spowodowały Dyrekcyę Banku krajowego do doradzania pewnej wstrzemięźliwości w inwestycyach, dopóki się rzecz nie wyjaśni, o ile to na rozwój Banku krajowego wpłynąć zdoła.

Wydział krajowy podzielając w zupełności powyższe zapatrywanie Dyrekcyi Banku krajowego, nie może w obecnej chwili oświadczyć się za budową osobnego gmachu dla filii krakowskiej kosztem funduszów bankowych.

W załatwieniu sprawozdania komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany statutu Banku krajowego i akcyi w kierunku przyspieszenia budowy gmachów publicznych, uchwalił Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 zmianę §§. 3. B. al. 1, 36, 43 i 89 statutu Banku krajowego, a między innemi także podwyższenie gwarancyi kraju za zwrot wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym i opłatę odsetek od tychże wkładek do wysokości 20 milionów koron.

Pismem z dnia 18. października 1906 L. 13.780/pr. (LW. 106.840/906) zawiadomiło Prezydyum c. k. Namiestnictwa Wydział krajowy, że Jego Ces. i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 10. września 1906 raczył najmiłościwiej zatwierdzić uchwałę Wys. Sejmu z dnia 15. listopada 1905 o gwa-

rancyi funduszu krajowego za zwrot wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym i za opłatę odsetek od tychże wkładek aż do wysokości dwudziestu milionów koron. Równocześnie powołując się na to Najwyższe postanowienie, P. Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z P. Ministrem skarbu i z P. Ministrem sprawiedliwości zatwierdził uchwaloną przez Wys. Sejm zmianę §. 89. ust. 2 i 4 statutu Banku krajowego, odnoszącego się do podwyższenia gwarancyi kraju. Uchwalonych przez Wys. Sejm innych zmian statutu P. Minister dotąd nie zatwierdził, a według zawiadomienia Prezydyum c. k. Namiestnictwa, decyzya Ministerstwa w tym względzie nastąpi później.

Prócz powyższych zmian statutu Banku krajowego, uchwalił Wys. Sejm polecić Wydziałowi krajowemu, iżby przygotował na najbliższą sesyę wnioski, zmierzające do ułatwienia budowy potrzebnej ilości szkół, — ewentualnie przez rozkład kosztów budowy na raty amortyzacyjne.

W tej mierze przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi osobne sprawozdanie z Dep. I.

Wys. Sejm uchwalił w końcu na tem samem posiedzeniu rezolucyę wzywającą Rząd ponownie, ażeby przyspieszył w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielk. Ks. Krakowskiem budowę gmachów własnych na odpowiednie celowi pomieszczenie c. k. urzędów i zakładów państwowych.

Co do tej rezolucyi może Wydział krajowy tylko podnieść, że zakomunikowaną ona została c. k. Rządowi pismem Marszałka krajowego z dnia 15. listopada 1905 Ls. 3.836 i że na rezolucyę tę do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania nie dał Rząd żadnej odpowiedzi.

Dla informacyi Wys. Sejmu może Wydział krajowy jedynie podać dostarczone przez posła Merunowicza Bankowi krajowemu, niektóre daty co do lokalności wynajętych na pomieszczenie biur rządowych i zakładów państwowych, podlegających c. k. Namiestnictwu, c. k. Radzie szkolnej krajowej (szkół średnich, przemysłowych i zawodowych, tudzież seminaryów nauczycielskich), c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu, wreszcie daty co do sądów pomieszczonych w wynajętych budynkach. Materyał ten wykazuje, że czynsze najmu opłacane przez skarb państwa w Galicyi wynoszą:

1.	Za lokalności wynajęte na pomieszczenie władz, urzędów, podlegających c. k. Namiestnictwu	336.364 K	30 h.
	Podatki i dodatki do podatków w tej kategoryi wynoszą w 10 wypadkach . .	39.461 „	76 „
2.	Za lokalności wynajęte na pomieszczenie szkół średnich, przemysłowych i zawodowych	244.281 „	50 „
	Podatki i dodatki w tym dziale . .	19.900 „	— „
3.	Za lokalności na pomieszczenie Seminaryów nauczycielskich	109.990 „	— „
	Podatki w tym dziale	3.255 „	48 „
4.	Za lokalności wynajmowane na pomieszczenie sądów w okręgu Galicyi wschodniej .	546.195 „	59 „
5.	Za lokalności wynajmowane na pomieszczenie Sądów w Galicyi zachodniej . .	238.580 „	— „
6.	Za lokalności wynajmowane na pomieszczenie władz i urzędów podlegających Dyrekcyi skarbu	734.923 „	41 „
	Razem .	2,272.952 K	04 h.
	Po potrąceniu kwoty opłacanej na podatki i dodatki	62.617 „	24 „
	Pozostaje na same czynsze . . .	2,210.334 K	80 h.

W dziale pod 1. podanym wynajmował Rząd 71 budynków, względnie mieszkań. (władze polityczne).

W dziale pod 2. wynajmował Rząd (szkoły średnie) dla 27 zakładów 49 mieszkań i budynków w 18 miejscowościach.

W dziale pod 3. (seminarya nauczycielskie) wynajmował Rząd w 12 miejscowościach budynki dla 12 zakładów.

W dziale pod 4. (Sądy w Galicyi wschodniej) wynajmowano 92 lokalności, z czego we Lwowie 6, na pomieszczenie Sądów obwodowych 7, dla sądów powiatowych 79.

W dziale pod 5. (Sądy w Galicyi zachodniej) wynajmowano 51 budynków w 49 miejscowościach.

W dziale pod 6. (władze skarbowe) wynajmowano 705 pomieszkań w 370 miejscowościach.

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów, uchwalił Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 14. listopada 1905 między innemi polecenie Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Dyrekcyą Banku krajowego rozpatrzył i wypracował projekt dla pożyczek melioracyjnych niskoprocentowych.

W wykonaniu powyższego polecenia Wys. Sejmu, Wydział krajowy reskryptem z dnia 24. marca 1906 L: 120979/905 odniósł się do Dyrekcyi Banku krajowego z wezwaniem, ażeby przedewszystkiem zestawiła szczegółowy zarys dotychczasowych czynności Banku na polu organizacyi kredytu melioracyjnego, z obrazem warunków tego kredytu w Banku krajowym dostępnego dla właścicieli gospodarstw folwarcznych, oraz zestawieniem osiągniętych dotąd wyników, t. j. cyfrowych danych o udzielonych na cele melioracyjne pożyczek, ich liczbie i łącznej wysokości.

Zarazem wezwał Wydział krajowy Dyrekcyę Banku krajowego, ażeby wzięła pod rozwagę sprawę ewentualnego dalszego rozwoju kredytu melioracyjnego i przedłożyła Wydziałowi krajowemu wnioski co do projektu organizacyi w Banku krajowym obfitszego, niż dotychczasowe źródła taniego kredytu melioracyjnego, któreby odpowiadał, potrzebom rolnictwa krajowego.

Dyrekcya Banku krajowego pismem z dnia 10. maja 1906 L. 22110 (LW. 48.587/906) odpowiedziała na powyższe wezwanie. Załączając w odpisie ℣. Aleg. I. odpowiedź Dyrekcyi Banku krajowego, Wydział krajowy sądzi, że wobec utworzenia osobnego funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, a pomiędzy nimi spółek drenarskich dla gmin i powiatów, na osuszanie i drenowanie gruntów, wobec pożyczek gotówkowych w Banku krajowym niedawno otwartych, z których w pierwszym rzędzie na cele melioracyi korzystać można, wreszcie wobec wchodzących w r. 1907 w życie bezprocentowych pożyczek na drenowanie — należałoby z dalszą akcyą na polu organizacyi kredytu melioracyjnego wstrzymać się aż do chwili, gdy będą znane rezultaty akcyi niedawno rozpoczętej, względnie dopiero rozpocząć się mającej a to tem bardziej, że projektowany fundusz pożyczkowy musiałby być dotowany bardzo znaczną sumą, uzyskaną przez zaciągnięcie pożyczki krajowej. Al. I.

W załatwieniu sprawozdania komisyi bankowej o petycyi Zarządu głównego Kółek rolniczych w przedmiocie zaprowadzenia obrotu przekazowego (pieniężnego) między Stanami Zjednoczonymi Ameryki a Galicyą, powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 17. października 1905 następującą uchwałę: Poleca się Wydziałowi krajowemu zbadanie sprawy zaprowadzenia obrotu przekazowego bezpośredniego między Stanami Zjednoczonemi Ameryki i Galicyą, a to za pośrednictwem Banku krajowego.

Wzywa się c. k. Rząd, aby użył wszelkich środków zaradczych w celu zapobieżenia nadużyciom powtarzającym się coraz częściej z listami i przekazami pieniężnymi nadesłanymi z Ameryki, a to odnośnie dla przesyłek przekazowych winna być centralna stacya pocztowa dla przekazów zagranicznych w Wiedniu, zaopatrzona w dostateczną liczbę urzędników polskich, albo należy oddział osobny dla przekazów galicyjskich utworzyć przy urzędzie pocztowym w Krakowie. Nadużyciom stwierdzonym przy przesyłkach listowych należy zaś zapobiedz:

a) przez utworzenie osobnego oddziału pocztowego w Krakowie dla listów amerykańskich;

b) przez pomnożenie liczby urzędów pocztowych w całym kraju i zaopatrzenie tychże w dostateczną liczbę urzędników pocztowych należycie ukwalifikowanych.

Wzywa się c. k. Rząd, aby w porozumieniu z rządem Stanów zjednoczonych Ameryki północnej starał się opłaty od listów pieniężnych i przekazów wysyłanych z Ameryki znacznie obniżyć.

Al. II.

Na powyższe rezolucye otrzymał Wydział krajowy pismem Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 21. listopada 1905 L. 14759/pr. (LW. 112018/905) wyjaśnienie Ministerstwa handlu, które załączamy w odpisie ·/. jak Aleg. II.

Otrzymawszy tę decyzyę ministeryalną, Wydział krajowy pismem z dnia 2. grudnia 1905 L. 112018 zwrócił uwagę Prezydyum c. k. Namiestnictwa, iż w jego odezwie nie ma żadnej wzmianki, którąby odnosiła się do jednego z najważniejszych postulatów Sejmu, to jest określała stanowisko Ministerstwa wobec żądania Wys. Sejmu pomnożenia liczby urzędów pocztowych w całym kraju i zaopatrzenia tychże w dostateczną liczbę urzędników pocztowych należycie ukwalifikowanych. Wydział krajowy upraszał zatem Prezydyum c. k. Namiestnictwa, ażeby sprawę tę poparło wobec Ministerstwa handlu i spowodowało przychylne jej załatwienie, zgodnie z interesami kraju. Zarazem zażądał Wydział krajowy przedłożenia wykazów statystycznych co do pieniężnego obrotu pocztowego między Stanami Zjednoczonemi Ameryki i Galicyą, w celu zbadania w myśl uchwały Wys. Sejmu sprawy zaprowadzenia obrotu przekazowego bezpośredniego za pośrednictwem Banku krajowego.

Al. III.

Na powyższe pismo otrzymał Wydział krajowy odezwą Prezydyum c. k. Namiestnictwa z dnia 11. kwietnia 1906 L. 2814/pr. decyzyę Ministerstwa handlu, którą w odpisie ·/. jako Aleg. III. do niniejszego sprawozdania dołączamy.

Wykonując polecenie Wys. Sejmu w kierunku zbadania sprawy zaprowadzenia obrotu przekazowego między Stanami Zjednoczonemi Ameryki i Galicyą za pośrednictwem Banku krajowego, Wydział krajowy wezwał Dyrekcyę Banku krajowego do wszechstronnego zbadania tej kwestyi i przedłożenia stosownych wniosków.

Al. IV. i V.

Opinię Dyrekcyi Banku krajowego w tej sprawie z dnia 1. maja 1906 L. 69460 (LW. 45202/906) jako też pismo Wydziału krajowego z dnia 16. sierpnia 1906 L. 45202 wystosowane do Prezydyum c. k. Namiestnictwa dołączamy w odpisie ·/. jako Alegat IV. i V. Wydział krajowy wezwał równocześnie Dyrekcyę Banku krajowego, ażeby sprawy zaprowadzenia bezpośredniego obrotu przekazowego między Stanami Zjednoczonymi a Galicyą za pośrednictwem Banku krajowego nie spuszczała z oka i starała się potrzebne porozumienia z odpowiednią instytucyą finansową amerykańską jak najrychlej przeprowadzić. Wydział krajowy sądzi bowiem, że jakkolwiek taki obrót przez Bank krajowy musiałby być zwłaszcza przy drobniejszych przesyłkach pieniężnych nieco droższym niż pocztowy obrót przekazowy, to jednak nie byłoby wskazanem myśli wprowadzenia go w życie zaniechać już choćby dlatego, że daje on większą gwarancyę pewności przesyłki.

Dyrekcya Banku krajowego pismem z dnia 12. listopada 1906 L. 76.600/I (LW. 113666/906) w odpowiedzi na powyższe wezwanie zawiadomiła Wydział krajowy, że poczyniła starania o nawiązanie stosunków z odpowiednią instytucyą finansową, ale starania te ze względu na długi bieg pocztowej korespondencyi finansowej wymagają dłuższego czasu. Na razie chodzi Bankowi krajowemu o pozyskanie klientów, którzy muszą uskuteczniać wypłaty w Ameryce, przez co ułatwiłoby się rozrachowywanie z dotyczącym bankiem także co do wkładów naszych emigrantów w Ameryce, coby zarazem także koszta tych transakcyi zmniejszyło. Dyrekcya Banku krajowego zamierza nadto nawiązać stosunki z polską prasą w Ameryce, celem rozpowszechnienia między tamtejszymi emigrantami wiadomości o Banku krajowym i nawiązanych z Ameryką stosunkach bankowych.

Na odezwę Wydziału krajowego z dnia 16. sierpnia 1906 L. 45202, podaną w odpisie w Aleg. V. nie otrzymał Wydział krajowy od Rządu odpowiedzi do do chwili wygotowania niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu swem o Banku krajowym z dnia 5. września 1903 L. 60220/903 (Aleg. 244 do sprawozd. sejm. z r. 1902/3) zapowiedział Wydział

krajowy, iż po wybudowaniu nowego gmachu dla Banku krajowego, złoży Wys. Sejmowi sprawozdanie o sposobie wykonania budowy i kosztach, jakich budowa ta wymagała.

Wydział krajowy wywiązując się z tej zapowiedzi, przedkłada Wysokiemu
Al. VI. Sejmowi w odpisie ·/. jako Aleg. VI. sprawozdanie Dyrekcyi Banku krajowego, obejmujące szczegółowy rachunek poniesionych wydatków na budowę gmachu bankowego.

Reskryptem z dnia 14. lutego 1906 L. 11195 zatwierdził Wydział krajowy uchwałę Rady nadzorczej Banku krajowego co do sposobu pokrycia kosztów budowy gmachu, a nadto powołując się na uchwałę Wys. Sejmu z dnia 8. lipca 1902, którą polecono wykonanie wszelkich robót przy budowie wyłącznie siłami krajowych rękodzielników, wezwał Wydział krajowy Dyrekcyę Banku krajowego do przedłożenia szczegółowego sprawozdania, o ile przy tej budowie zastosowano się do uchwały Wys. Sejmu.

Ze sprawozdania Dyrekcyi Banku krajowego z dnia 19. lutego 1906 L.
Al. VII. 12463 (LW. 18474/906), które w odpisie ·/. jako aleg. VII. dołączamy, okazuje się, że zgodnie z życzeniem Wys. Sejmu wszystkie roboty około budowy gmachu bankowego wykonane zostały wyłącznie przez przedsiębiorców i rękodzielników krajowych.

Omówiwszy wykonanie uchwał powziętych przez Wys. Sejm, przechodzi Wydział krajowy do zdania sprawy z czynności administracyjnych, mających związek z Bankiem krajowym, które w okresie sprawozdawczym zostały przedsięwzięte.

Według zatwierdzonych przez Wydział krajowy przepisów o udzielaniu pożyczek hipotecznych pobiera Bank krajowy na koszta administracyjne przy pożyczkach na hipotekę posiadłości ziemskich i realności miejskich bezpośrednio udzielanych $^1/_4\%$ rocznie tytułem dodatku administracyjnego. Przy pożyczkach zaś na posiadłości wiejskie za pośrednictwem instytucyj lokalnych, jako zastępstw Banku udzielanych, płacą dłużnicy $^3/_4\%$ na koszta administracyjne, z czego Bank krajowy odstępuje zastępstwom swym za pośredniczenia przy przeprowadzeniu pożyczek włościańskich $^1/_3$ część kwoty zarachowanej przy każdej racie tytułem dodatku administracyjnego.

Wobec rosnących dochodów z interesu hipotecznego w Banku krajowym, Dyrekcya wystąpiła z wnioskiem zniżenia na przyszłość tego dodatku administracyjnego na $^1/_4\%$ i zrównania tym sposobem pożyczek włościańskich pod względem opłacanego dodatku administracyjnego z pożyczkami na większe posiadłości ziemskie i realności miejskie udzielanemi. Dyrekcya banku krajowego poruszyła przy tej sposobności potrzebę wprowadzenia pewnych ułatwień przy pożyczkach zaciąganych na tabularne posiadłości ziemskie. Dyrekcya podniosła mianowicie, że przy wysokich obecnie cenach ziemi, oprocentowanie inwestowanego w majątek ziemski kapitału, a więc i możliwość opłacania rat hipotecznych staje się właścicielom mianowicie nowo nabytych lub odziedziczonych majątków coraz bardziej uciążliwem, zwłaszcza, że w najczęstszych wypadkach poczynione w majątkach inwestycye nie odrazu lecz dopiero w późniejszych latach przynoszą rezultaty.

Licząc się z tymi stosunkami wprowadziły zagraniczne banki hipoteczne nowe kategorye pożyczek hipotecznych wcale nieamortyzowanych, jak: Baierische Wechsler- u. Hypotheken-Bank, Meininger Landes-Credit-Anstalt, Związki kredytowe w Danii, — lub też z długim, bo 80 letnim planem umorzenia, jak: Landes-Credit-Cassa w Kassel, a 85 letnim planem: Landwirtschaftlicher Credit-Verein w Saksonii.

Podobna zmiana planów amortyzacyjnych w naszym Banku krajowym nie byłaby jednakowoż z zasadniczych względów wskazaną, gdyż nie tylko wymagałaby utworzenia nowego typu listów zastawnych, ale pozbawiałaby nadto dłużników hipotecznych możności zaciągnięcia z czasem dodatkowej pożyczki, częstokroć dla celów gospodarczych lub rodzinnych niezbędnej.

Dyrekcya Banku krajowego wystąpiła z projektem wydania postanowienia, iżby dłużnik zaciągający pożyczkę na tabularne posiadłości ziemskie, przez pierwszych 10 lat opłacał tylko procenta i dodatek administracyjny, amortyzacya zaś

rozpoczynałaby się dopiero z jedenastym rokiem od zaciągnięcia pożyczki. Tym sposobem wynosiłyby raty hipoteczne przez pierwszych 10 lat tylko $4^1/_4\%$ rocznie, pożyczka zaś nie jak obecnie w 57 latach najdłużej, lecz w 67 latach zostałaby umorzoną.

Rada nadzorcza Banku krajowego uwzględniając powyższe wnioski Dyrekcyi, uchwaliła na posiedzeniu z dnia 21. lipca 1906:

1. Uzupełnić przepisy o udzielaniu pożyczek hipotecznych postanowieniem, iż na przyszłość na żądanie dłużników zaciągających pożyczki na tabularne posiadłości ziemskie, mogą w wypadkach zasługujących na uwzględnienie, plany amortyzacyjne w ten sposób być ułożone, iż przez pierwszych 5 do 10 lat od zaciągnięcia pożyczki dłużnicy opłacać będą li procenta i dodatek administracyjny, amortyzacya zaś rozpoczynać się będzie dopiero z początkiem najdalej 11-go roku od zaciągnięcia pożyczki.

2. Zniżyć na przyszłość dodatek administracyjny pożyczek włościańskich z $^3/_4\%$ na $^1/_4\%$ rocznie, przyznając zastępstwom Banku za pośredniczenie przy przeprowadzaniu tych pożyczek $^1/_8\%$ rocznie.

Reskryptem z dnia 4. września 1906 L. 78.004 Wydział krajowy na mocy postanowień §§. 11. al. 3. i 112. ust. 2. z statutu Banku krajowego zatwierdził wskutek powyższej uchwały Rady nadzorczej wskazaną zmianę postanowień §§. 7. 13, 23, 27, 29. i 30. „Przepisów o udzielaniu pożyczek hipotecznych w czteroprocentowych listach zastawnych Banku krajowego".

Nadto reskryptem z dnia 23. października 1906 L. 99.739 z uwagi, iż zniżenie dodatku administracyjnego ma być stosowane dopiero przy nowych pożyczkach, polecił Wydział krajowy Dyrekcyi Banku krajowego, ażeby wzięła pod rozwagę stopniowe zniżenie dodatku administracyjnego także dla obecnych dłużników hipotecznych w posiadłościach wiejskich.

Al. VIII. Zmienione przepisy o udzielaniu pożyczek hipotecznych podaje Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu, jak ·/. Aleg. VIII.

Zmiany §§. 13, 23, 27, 29. i 30. przepisów są naturalną konsekwencyą uchwał Rady nadzorczej Banku krajowego, zaprowadzających ewentualne 5—10 lat trwać mogące moratoryum spłaty kapitału pożyczek na dobra tabularne udzielanych. tudzież zniżenie dodatku administracyjnego przy pożyczkach włościańskich. W §. 7. tych przepisów dodano zaś ustęp o możliwości wydania nowych listów zastawnych, gdyby skutkiem wycofania z obiegu listów zastawnych wydanych przed $57^1/_2$ latami ilość listów zastawnych w obiegu będących zmniejszyła się tak, iżby nie dosięgała ogólnej sumy pożyczek hipotecznych. Zmianę tę wprowadzono analogicznie do postanowienia §. 6. przepisów o udzielaniu pożyczek kolejowych.

W myśl postanowień §. 4. ustęp 2. i §. 112. ustęp 3. statutu Banku krajowego zaliczył Wydział krajowy w czasie od przedłożenia ostatniego sprawozdania, następujące miejscowości do rzędu tych, w których Bank krajowy może po myśli §. 4. swego statutu udzielać pożyczek hipotecznych na domy mieszkalne murowane, podatkowi domowo-czynszowemu podległe:

1. Mościska, 2. Zabłocie w powiecie żywieckim, 3. Trembowlę, 4. Sokołów w powiecie kolbuszowskim, 5. Tarnobrzeg, 6. Turkę, 7. Suchę w powiecie żywieckim, 8. Radziechów i Witków nowy w powiecie Kamionka Strumiłowa.

W ciągu roku 1905 miał Bank krajowy 72 zastępstw. Obraz działalności tych zastępstw przedstawiony jest w dołączonem do sprawozdania Rady nadzorczej Banku zamknięciu rachunkowem (na str. 26—27). W czasie objętym niniejszem sprawozdaniem zaszła jedynie ta zmiana, iż zgodnie z uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego postanowił Wydział krajowy uchwałę z dnia 27. lipca 1906 L. 75.397 wyłączyć powiat sądowy w Krościenku nad Dunajcem z okręgu działalności powiatowej Kasy oszczędności w Nowym Targu, jako zastępstwa Banku krajowego, poruczając je Towarzystwu zaliczkowemu w Krościenku nad Dunajcem, stowarzyszeniu zarejestrowanemu z ograniczoną poręką.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie o Banku krajowym, w którem Wydział krajowy przedstawił starania poczynione w sprawie wyjednania dla książeczek wkładkowych Banku krajowego charakteru pupilarności, możemy stwierdzić, że starania te są bliskie urzeczywistnienia.

Pismem z dnia 28. kwietnia 1906 L. 6.102/pr. zawiadomiło nas Prezydyum c. k. Namiestnictwa, że według reskryptu c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 24. marca 1906 L. 6.938/6, projekt ustawy, którą książeczkom wkładkowym Banku krajowego ma być przyznany charakter pupilarnej lokacyi, wniesiony został przez Rząd w dniu 29. września 1905 w Izbie posłów Rady państwa do konstytucyjnego traktowania.

W sprawach personalnych Banku krajowego zaszły w ciągu ostatniego roku następujące zmiany:

Członek Rady nadzorczej Banku krajowego, c. k. Radca Dworu Kazimierz Laskowski, powołany w r. 1902 przez Wydział krajowy do pełnienia czynności zastępcy trzeciego dyrektora a zarazem do przewodnictwa w Dyrekcyi Banku krajowego, zrezygnował z tej godności, zatrzymując jedynie mandat członka Rady nadzorczej Banku krajowego. W następstwie tego Rada nadzorcza Banku krajowego po myśli §§. 105. i 112. ust. 8. statutu uchwaliła przedstawić Wydziałowi krajowemu na nieobsadzoną dotąd jedną posadę dyrektora Banku, posła sejmowego i profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dra Józefa Milewskiego.

Na podstawie powyższego wniosku Wydział krajowy dekretem z dnia 31. lipca 1906 LW. 75.072 zamianował Dra Józefa Milewskiego dyrektorem Banku krajowego. Nowo mianowany dyrektor złożył w dniu 12. sierpnia 1906 przepisaną przysięgę służbową, a następnie objął urzędowanie w Banku krajowym. Po dokonaniu tej nominacyi, Wydział krajowy na zasadzie postanowienia §. 1. regulaminu wydanego dla Banku krajowego zarządził reskryptem z dnia 15. września 1906 L. 93.001, ażeby przewodniczenie w Dyrekcyi Banku krajowego sprawowali po kolei w alfabetycznym porządku dyrektorowie: Dr. Wacław Domaszewski, Dr. Józef Milewski i Dr. Alfred Zgórski, a to każdy z nich przez przeciąg jednego miesiąca.

Rada nadzorcza Banku krajowego, mając na uwadze, iż płace dyrektorów Banku krajowego są znacznie niższe, w porównaniu z innemi krajowemi instytucyami finansowemi, uchwaliła na posiedzeniu z dnia 23. kwietnia 1906 przedstawić Wydziałowi krajowemu wniosek podwyższenia płacy dyrektorów do 20.000 K, zaś dodatków pięcioletnich do 2.000 K rocznie.

Uwzględniając powyższy wniosek, Wydział krajowy z mocy §§. 105. i 112. statutu Banku krajowego postanowił reskryptem z dnia 4. maja 1906 L. 43.041 odpowiednio do uchwały Rady nadzorczej zmienić normy służbowe dla dyrektorów Banku krajowego.

Wydział krajowy zawiadamiając o swej uchwale urzędujących podówczas obu dyrektorów Banku krajowego Dra Alfreda Zgórskiego i Dra Wacława Domaszewskiego, podniósł zarazem, iż miło mu jest uchwałą tą dać wyraz pełnego uznania za ich długoletnią, gorliwą i skuteczną pracę na stanowisku dyrektora Banku krajowego, której instytucya ta w znacznej części zawdzięcza rozwój i korzystny wpływ na ekonomiczne stosunki kraju.

P. Władysław Brodacki, urzędnik Banku krajowego w randze V. kl. 2. otrzymał od lipca 1904 do końca r. 1906 bezpłatny urlop celem objęcia prowizorycznie obowiązków kierownika powiatowego Towarzystwa zaliczkowego w Białej. W ten sposób Bank krajowy pozbawiony został jednej siły, której ubytek dał się odczuć w urzędowaniu.

Na wniosek Dyrekcyi i w uwzględnieniu uchwały Rady nadzorczej Banku krajowego, Wydział krajowy reskryptem z dnia 2. listopada 1905 L. 100.790 zezwolił na utworzenie jednej posady extra statum w randze V. kl. 2. w etacie urzędników Banku krajowego.

Na wniosek Dyrekcyi i zgodnie z uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, przyznał Wydział krajowy reskryptem z dnia 27. stycznia 1906 L. 8.780 Ludwikowi Stachiewiczowi, naczelnikowi likwidatury hipotecznej w Banku krajowym, dodatek osobisty o rocznych 1.000 K., zamiast pobieranego dotąd takiegoż dodatku o rocznych 480 K.

Wskutek prośby urzędników i sług Banku krajowego, Rada nadzorcza uchwaliła na posiedzeniu z dnia 27. czerwca 1906 przedstawić Wydziałowi krajowemu wniosek na zrównanie dodatków aktywalnych urzędników i sług Banku krajowego z dodatkami urzędników Wydziału krajowego ustanowionymi uchwałą

Wys. Sejmu z dnia 17. listopada 1905, oraz na zaprowadzenie takich samych dodatków 5-cio względnie 4-letnich, jakie wspomnianą uchwałą sejmową przyznano urzędnikom krajowym.

Uznając słuszność tego przedstawienia, Wydział krajowy na zasadzie §. 112. ust. 9. statutu Banku krajowego, ustanowił reskryptem z dnia 19. października 1906 L. 75.398 etat płac i poborów urzędników Banku krajowego, jak Aleg. IX. ·/. Nowe postanowienia statutu weszły w życie z dniem 1. października 1906 r.

IX.

W końcu przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi w myśl postanowienia §. 100. statutu Banku krajowego, sprawozdanie Rady nadzorczej Banku ·/. Aleg. X. za rok 1905 wraz z bilansem i zamknięciem rachunków Banku krajowego za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1905 i wnosi:

X.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o Banku krajowym.

2. Sejm udziela Dyrekcyi Banku krajowego absolutoryum z rachunków za czas od 1. stycznia do 31. grudnia 1905 r.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego

Odpis

relacyi Banku krajowego we Lwowie z dnia 10. maja 1906 Nr. 22.110 do Wydziału kraj. we Lwowie. (LW. 48.587/906).

Czyniąc zadość wezwaniu zawartemu w reskrypcie Wydziału krajowego z dnia 24. marca 1906 L. 120.979, mamy zaszczyt w przedmiocie organizacyi kredytu melioracyjnego przedłożyć następujące

Sprawozdanie.

I. Najzwyklejszą formą udzielenia kredytu na cele melioracyi był od początku istnienia Banku krajowego kredyt wekslowy, konwertowany następnie na pożyczkę hipoteczną. I obecnie nawet, kiedy istnieją już w Banku krajowym specyalne formy kredytu melioracyjnego, zdarza się niejednokrotnie, że właściciel majątku ziemskiego pragnąc przeprowadzić melioracyę gruntowną i chcąc uniknąć niedogodnych formalności pożyczki melioracyjnej w ścisłem słowa znaczeniu, zaciąga w Banku krajowym zwykłą pożyczkę wekslową (na weksle z dwoma co najmniej podpisami nie familijnymi), uzyskanymi w ten sposób funduszami dokonywa melioracye a następnie normalną pożyczką hipoteczną konwertuje kredyt wekslowy.

Tą drogą przy pomocy Banku krajowego przeprowadziło już wielu właścicieli melioracyę swoich majątków. Przedstawienie jednak w cyfrach obrazu działalności Banku krajowego na polu udzielania takiego kredytu jest z tego powodu niemożliwem, że od początku istnienia Banku nie prowadziliśmy statystyki pod tym względem a również i cel, dla którego kredyt wekslowy zaciągano, nie zawsze był nam z góry wiadomy. To tylko skonstatować możemy, że tą drogą postępowali tylko lepiej sytuowani właściciele ziemscy, których kredyt osobisty był znaczniejszy, i którzy nie mieli trudności uzyskania drugiego podpisu wekslowego.

II. Podobnie i zwykła forma pożyczek hipotecznych służyła i służy niejednokrotnie do udzielania kredytu na cele melioracyi gruntowej.

Jeżeli w majątku, na który ma być udzielona pożyczkę hipoteczna, przeprowadzono już melioracyę gruntową, to staramy się uwzględnić przy szacunku hipoteki i udzieleniu pożyczki podniesienie wartości dochodowej, spowodowanej dokonaniem melioracyi.

W ten sposób otrzymuje właściciel stosunkowo wyższą pożyczkę hipoteczną i zdobywa środki na pokrycie kosztów dokonanej melioracyi.

Jeżeli zaś w majątku, na który pożyczki hipotecznej udzielić mamy, melioracya jest dopiero zamierzoną i jeżeli właściciel tego żąda, to udzielając normalnej pożyczki hipotecznej, zastrzegamy w promesie, iż po dokonaniu melioracyi i po stwierdzeniu podniesienia wartości majątku, udzielimy odpowiedniej dodatkowej pożyczki.

Tak samo postępujemy, gdy na pewnym majątku jeszcze poprzednio ciężyła nasza pożyczka hipoteczna, a właściciel zamierzając przeprowadzić melioracyę gruntową, chce się upewnić, że po zmeliorowaniu majątku uzyska dodatkową pożyczkę.

Podobnych wypadków mieliśmy już kilka, z których nabraliśmy przekonania, że dla właścicieli, którzy mają czystą hipotekę a co najwięcej normalną pożyczkę hipoteczną Banku krajowego, forma dodatkowych pożyczek hipotecznych, ze względu na długi plan umorzenia 57 lat, jest dogodną.

III. Od roku 1899 zaprowadziliśmy dział pożyczek melioracyjnych w ścisłem słowa tego znaczeniu, opartych na ustawie z 6. lipca 1896 Nr. 144. dz. p. p. Dotychczas wypłaciliśmy takich pożyczek sztuk 33 na K. 147.900, z czego w bilansie pr. 31. grudnia 1905 pozostało niespłaconych pożyczek sztuk 22 na K. 87.293 h. 83.

Tych 33 sztuk pożyczek melioracyjnych udzieliliśmy 11 dłużnikom a ilość sztuk pożyczek dlatego jest znacznie większą od ilości dłużników, że każda zaliczka poszczególnemu dłużnikowi w miarę postępu robót melioracyjnych wypłacona opiera się na osobnym planie amortyzacyjnym i z tego powodu jako osobno pożyczka musi być traktowaną.

W dziale tych pożyczek ściśle melioracyjnych zrobiliśmy następujące doświadczenia:

Liczne korzyści pożyczek melioracyjnych opartych na ustawie z 6. lipca 1896 Nr. 144 dz. p. p. jak zaliczanie tych pożyczek gotówką a więc bez kosztów konfekcyi i straty na kursie listów zastawnych, dalej mały dodatek na koszta administracyi wynoszący tylko $^1/_8\%$ półrocznie, czyli $^1/_4$ rocznie, który n. b. nie bywa wymierzany od pożyczek ponad K. 100.000, pierwszeństwo hipoteczne ustawowo tym pożyczkom przysługujące, które umożliwia zaciąganie takich pożyczek nawet na hipotekę licznym i długami obciążoną, a wreszcie wolność od należytości skarbowej, powinne były zachęcić koła interesowane do wydatnego korzystania z tej formy kredytu melioracyjnego. Jednakże z tych korzyści podobnie jak w innych instytucyach w Austryi również i w naszej instytucyi nie wiele korzystano dotychczas z takich pożyczek melioracyjnych.

Przyczyna tego leży w tem, że zastrzeżone dla takich pożyczek pierwszeństwo hipoteczne zawarunkowane jest licznemi i stosunkowo kosztownemi formalściami, które zrażają strony od zaciągania takich pożyczek.

Przedewszystkiem uciążliwe są dla stron dochodzenia komisyjne, które po myśli §. 3. cytowanej ustawy muszą być przez kompetentne starostwo przy udziale znawców przeprowadzone. Również niechętnie poddają się strony rygorowi, że wypłata każdej pożyczki może nastąpić tylko na podstawie urzędowego potwierdzenia o każdoczesnym postępie robót melioracyjnych.

IV. Na podstawie przeprowadzonej z roku 1904 zmiany naszego statutu a w szczególności na podstawie §. 3. D. f. otworzyliśmy z końcem r. 1904 dział pożyczek gotówkowych, udzielanych osobom prywatnym na skrypta notaryalne za hipotecznem zabezpieczeniem.

Wedle §. 1. B. przepisów zatwierdzonych rozp. Wys. Wydziału kraj. z dnia 10. czerwca 1904 l. 55.675 udzielamy takich pożyczek gotówkowych właścicielom większych posiadłości ziemskich:

a) na melioracye, jeżeli korzystanie z pożyczek melioracyjnych w myśl ustawy z 6. lipca 1896 Nr. 144 dz. p. p. jest zbytnio utrudnione, albo ze względu na rodzaj melioracyi nie dopuszczalne,

b) na inwestycye gospodarcze i przemysłowo-gospodarcze,

c) na przeprowadzenie arrondacyi ich posiadłości w drodze mniejszych komasacyi.

Wedle §. 1. C) zaś tychże przepisów udzielamy takich pożyczek właścicielom mniejszych posiadłości ziemskich na melioracye, inwestycye i arrondacye powyżej wymienione, o ile potrzebom w tym kierunku nie zdoła uczynić zadość kredyt w instytucyach lokalnych.

Pożyczek tych udzielamy na $4^3/_4\%$ a przy planie umorzenia na lat $19^1/_2$ wynosi roczna rata tej odsetki i amortyzacya razem 8% od wypożyczonego kapitału.

Przy udzielaniu tych pożyczek uwzględniamy podniesienie wartości zamierzoną inwestycyą spowodowane i jako granicę, do której takie pożyczki mogą być udzielane, przyjmujemy 60% wartości szacunkowej.

Pomimo, że te pożyczki są stosunkowo droższe i pomimo, że ten dział pożyczkowy stworzony został u nas dopiero z końcem roku 1904, udzieliliśmy dotychczas 3 takich pożyczek na łączną sumę K. 170.000.

V. Dla uzupełnienia obrazu działalności Banku krajowego na polu organizacyi kredytu melioracyjnego nadmieniamy jeszcze, że po myśli §. 36. ust. 3. statutu udzielamy pożyczek komunnalnych spółkom wodnym i że dotychczas udzieliliśmy 2 takich pożyczek a wreszcie, że po myśli §. 3. D) 1. statutu wziął Bank krajowy inicyatywę i udział w zawiązaniu Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego we Lwowie tudzież w tutejszym Banku melioracyjnym.

Z powyższego okazuje się, że właściciele posiadłości ziemskich mają podostatkiem sposobów i źródeł zaspokajania swoich potrzeb kredytowych na cele melioracyi gruntowej.

Jeżeli jednak mimo wszystkiego tak mała stosunkowo ilość osób korzysta z tych rozmaitych form kredytu melioracyjnego, to wina tego leży głównie po stronie interesowanych sfer ziemiańskich, a mianowicie w braku inicyatywy i w niedostatecznem zrozumieniu korzyści melioracyi gruntowych.

Ażeby zachęcić naszych ziemian do rozpoczęcia na większą skalę melioracyi gruntowych, trzebaby koniecznie wyszukać taką formę kredytu melioracyjnego, któryby swoją taniością i dogodnością przekonywał każdego o korzyściach, jakie osiągnie przez przeprowadzenie melioracyi tanim kredytem.

Ci gospodarze, którzy przeprowadzili już melioracye gruntowe i którzy poznali już korzyści z melioracyj należycie przeprowadzonych, stwierdzają, że melioracya należycie zastosowana i racyonalnie przeprowadzona, do kilkunastu lat zdoła umorzyć pożyczkę na ten cel zaciągniętą nawet przy znacznie wyższem oprocentowaniu niż odsetki, które Bank krajowy od różnych form kredytu melioracyjnego pobiera.

Znaczniejsza jednak część naszych ziemian, zwłaszcza przy obecnych co raz to trudniejszych warunkach gospodarstwa rolnego nie oblicza renty gruntowej nad 3% i nie ufa melioracyom, na których cel trzeba zaciągnąć co najmniej 4% pożyczkę.

Tych najliczniejszych właścicieli ziemskich można zachęcić do przedsiębrania melioracyi gruntowych tylko wtedy, gdyby pożyczka nie była nad 3% oprocentowaną.

Ponieważ Bank krajowy w obecnych stosunkach targu pieniężnego nie jest w stanie udzielać pożyczek gotówkowych razem z dodatkiem na administracyę na niższy procent niż 4 i $^1/_4$%, ponieważ nadto Bank krajowy, nie chcąc unieruchomiać swoich zapasów gotówki, nie mógłby takich pożyczek udzielać w znaczniejszej mierze zwłaszcza na dłuższy peryod umorzenia, przeto nie pozostanie nic innego, jak tylko, by Wysoki Sejm krajowy na wzór funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego ustanowionego uchwałą sejmową z dnia 10. maja 1893 utworzył osobny fundusz dla pożyczek na cele melioracyjne, z którego to funduszu oddanego pod zarząd Banku krajowego, mogłyby być udzielane pożyczki gotówkowe na 3%, z możliwie długim planem umorzenia, w wysokości ustawowego bezpieczeństwa pupilarnego, t. j. $^2/_3$ wartości hipoteki.

Odpis

pisma c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z dnia 21. listopada 1905 l. 14.759/pr. do Wydziału krajowego.

Odwołując się do pisma Pana Marszałka krajowego z dnia 17. października b. r. L. 1.127, którem zakomunikował mi powziętą przez Wysoki Sejm krajowy dnia 17. października b. r. uchwałę w sprawie petycyi Towarzystwa Kółek rolniczych o zaprowadzenie pieniężnego obrotu przekazowego między Stanami Zjednoczonymi a Galicyą, mam zaszczyt oznajmić Wydziałowi krajowemu wskutek reskryptu Pana Kierownika Ministerstwa handlu z dnia 5. b. m. L. 60.944, co następuje:

Niedogodności i szkody, wynikające z niedokładnego adresowania przekazów pocztowych z Ameryki do Galicyi, zwróciły już od dłuższego czasu na siebie uwagę interesowanych zarządów pocztowych.

Po części polegają one jednak na stosunkach, na które c. k. Admisistracya pocztowa nie ma żadnego wpływu. Amerykański Zarząd pocztowy posługuje się — jak wogóle w pocztowym obrocie przekazowym z zagranicą — także w obrocie z Austryą tak zwanym systemem listowym, to znaczy, że wpłacone w Ameryce przekazy pocztowe posyła się do Nowego Yorku, gdzie urząd pocztowy zaciąga je do list, które przesyła do urzędu dla przekazów pieniężnych we Wiedniu, który na podstawie tych list wygotowuje przekazy pocztowe przeznaczone do wypłaty. Właśnie wskutek tych przepisywań możliwe są błędy i usterki nawet w tym razie, gdy oryginalne napisy na przekazach są wyraźne i dobre. Ale w najliczniejszych przypadkach jest inaczej; bardzo wiele emigrantów nie umie albo wcale pisać albo źle, większość ich nadto nie zna języka angielskiego, a bardzo są rzadkie wypadki, by amerykańscy funkcyonaryusze pocztowi znali język polski i ruski. Wskutek tego już oryginalny adres na przekazie jest bardzo często niedokładny, a błędy te powtarzają się w listach pocztowego urzędu wymiany w Nowym Yorku, którego funkcyonaryusze po największej części nie mogą nawet skontrolować, czy imiona polskie lub ruskie zostały dokładnie napisane. Bliższe szczegóły co do tych usterek zawarte są w dołączonych w odpisie pismach amerykańskiego Zarządu poczt z 21. października 1902, 20. lutego 1903, 19. czerwca 1903 i 22. czerwca 1903.

Ponieważ w obrocie przekazowym a Kanadą, gdzie istnieją podobne zupełnie stosunki, unika się bardzo wielu niedogodności przez to, że wymieniający urząd pocztowy w Montreal dołącza do list przekazowych oryginalne adresy, zwróciła się c. k. Dyrekcya poczt i telegrafów we Wiedniu już dawniej do Zarządu poczt amerykańskich z prośbą, aby postępował w podobny sposób. Sprawę tę poruszono obecnie ponownie u Zarządu poczt amerykańskich w sposób stanowczy.

Przypuszczenie, że c. k. Urząd dla przekazów pieniężnych we Wiedniu przekręca adresy przy wygotowaniu przekazów na podstawie list, okazuje się przy bliższem zbadaniu niesłusznem. Nie zapobiegłoby się przeto złemu, gdyby wygotowywanie przeznaczonych dla Galicyi przekazów pocztowych poruczono innemu urzędowi, przeciw czemu przemawiają zresztą i inne względy służbowe. Natomiast wydał Pan kierownik Ministerstwa handlu zarządzenie, aby w oddziale listowym Urzędu dla przekazów pieniężnych zajęto urzędników, którzy znają zupełnie dobrze języki krajowe galicyjskie.

Zniżenie opłaty pocztowej od przekazów pocztowych z Zjednoczonych Stanów Ameryki do Austryi weszło już w życie z dniem 1. lipca 1904; opłata ta wynosi obecnie:

przy kwocie do 10 dolarów — 8 centimów
„ „ nad 10 dolarów — 10 „

a za każdych dalszych 10 dolarów o 5 centimów więcej. Usiłowania zmierzające do skłonienia amerykańskiego Zarządu poczt, aby zniżył jeszcze więcej opłatę, nie miałyby widoków powodzenia.

Co do poruszonych w uchwale sejmowej niedogodności przy traktowaniu posyłek rekomendowanych z Ameryki, to wydano już przed pewnym czasem daleko sięgające zarządzenia zmierzające do poprawy stosunków obecnych.

Co się zaś tyczy w szczególności także życzeń Wysokiego Sejmu pod względem pomieszczenia urzędu pocztowego na dworcu kolejowym w Krakowie i przeznaczenia osobnych ubikacyi dla przemanipulowania posyłek poleconych z Ameryki, to życzenia te zostaną w zupełności uwzględnione po dokonaniu adaptacyi, które są obecnie w toku.

Odpis

pisma c. k. Prezydum Namiestnictwa we Lwowie z dnia 11. kwietnia 1906 l. 2.814/pr. do Wydziału krajowego.

Na pisma Wydziału krajowego z 2. grudnia 1905 L. 112.018 i z 17. lutego b. r. L. 16.273 w sprawie zwiększenia liczby urzędów pocztowych w Galicyi względnie obrotu pieniężnego między Stanami Zjednoczonymi a Galicyą mam zaszczyt zawiadomić, że Pan Minister handlu reskryptem z 9. lutego b. r. L. 70.798 ex 1905 oznajmił, co następuje:

Liczba istniejących urzędów pocztowych w Galicyi jest wyższa, niż we wszystkich innych krajach koronnych z jedynym wyjątkiem Czech, które ze względu na swoje znaczenie jako kraj najbardziej przemysłowy i z uwagi na gęstość zaludnienia stoją oczywiście wyżej. Liczba tych urzędów pomnaża się stale z roku na rok. W ostatnich trzech latach (1903, 1904 i 1905) aktywowano wogóle w Królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie Państwa 255 klasowych urzędów pocztowych (zwanych dawniej urzędami nie eraryalnymi), z czego na samą Galicyę przypada 56 nowych urzędów, a więc okrągło 22%.

Ten stosunek procentowy nie może żadną miarą uchodzić za niekorzystny. Należy też zauważyć, że w ostatniem trzechleciu zatwierdono wszystkie propozycye Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie, odnoszące się do utworzenia klasowych urzędów pocztowych z wyjątkiem jednej jedynej, zmierzającej do utworzenia urzędu pocztowego w Pełkiniach, dla braku okoliczności, przemawiających choćby częściowo za uwzględnieniem propozycyi. — Że odnośne wnioski wspomnianej Dyrekcyi znajdują jak najdalej idące uwzględnienie, wynika zresztą i z tego, że specyalnie w Galicyi a to właśnie ze względu na stosunkowo mniej gęstą w tym kraju sieć połączeń pocztowych odstępuje się bez wyjątku od ogólnie obowiązującej normy, według której przystępuje się z reguły do tworzenia takich tylko urzędów pocztowych, w których spodziewać się można dojścia rocznej agendy do cyfry co najmniej 4.000 aktów jednostkowych. Wobec takiego stanu rzeczy nie widzi Ministerstwo handlu powodu do udzielania Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie specyalnych w tej mierze poleceń, lecz sądzi, że raczej należy jej zostawić wolną rękę zarówno co do skonstatowania w każdym poszczególnym wypadku konieczności utworzenia urzędu pocztowego jak i co do przedłożenia odpowiedniego wniosku, o ileby przeprowadzone dochodzenia wykazały potrzebę takiego urzędu z uwagi na wymagania obrotu lub też na inne specyalne okoliczności i stosunki lokalne.

Natomiast nie da się zaprzeczyć, że służbę wiejskich listonoszów zaprowadzono dotąd tylko w stosunkowo niewielkiej liczbie galicyjskich urzędów pocztowych. To też Ministerstwo, biorąc za punkt wyjścia uchwałę Sejmu z 17. października 1905, domagającą się rozszerzenia tej instytucyi, poleciło Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie, wziąc pod rozwagę systematyczne wprowadzenie

służby listonoszów wiejskich przy tamtejszych urzędach pocztowych i postarać się o możliwie szybkie wykonanie tego polecenia.

Na wyrażone przez Wydział krajowy życzenie dostarczenia wykazów statystycznych co do pieniężnego obrotu pocztowego między Stanami Zjednoczonymi Ameryki i Galicyą w ostatnich trzech latach, jakoteż taryf obowiązujących przy wysyłce pieniędzy ze Stanów Zjednoczonych i do Stanów, Ministerstwo może udzielić następujących wyjaśnień:

Co do obrotu przekazów pocztowych między Galicyą a Stanami Zjednoczonymi nie zestawia się z reguły osobnych wykazów statystycznych. Zestawienie tych przekazów za lata 1902, 1903 i 1904 wymagałoby bardzo znacznego nakładu czasu, dlatego zebrano daty tylko za rok 1904. W tym roku wysłano z Galicyi do Stanów Zjednoczonych 4.009 przekazów pocztowych na ogólną kwotę 989.185 K, — do Galicyi nadeszło ze Stanów Zjednocznych za pośrednictwem poczty amerykańskiej 55.018 przekazów pocztowych na ogólną kwotę 5,922.663 Koron.

Ogólny obrót za rok 1904 wykazuje z Austryi do Stanów Zjednoczonych 13.468 przekazów pocztowych na kwotę 2,895.598 Koron, do Austryi nadeszło ze Stanów Zjednoczonych za pośrednictwem poczty amerykańskiej 134.599 przekazów pocztowych na ogólną kwotę 15,765.196 Koron.

W obu latach poprzednich daty ogóinego obrotu są następujące:

za rok 1902 z Austryi do Stanów Zjednoczonych 10.743 przekazów pocztowych na kwotę 1,671.094 Koron,

za rok 1903 — 12.693 przekazów pocztowych na kwotę 2,035.724 Koron.

Ze Stanów Zjednoczonych do Austryi w roku 1902 — 93.494 przekazów pocztowych na kwotę 11,063.648 Koron,

w roku 1903 — 120.660 przekazów pocztowych na kwotę 14,842.792 Koron.

Można w przybliżeniu przypuścić, że stosunek liczby przekazów pocztowych wysyłanych z Galicyi i do Galicyi do sumy ogólnego obrotu był w latach 1902 i 1903 mniej więcej taki sam, jak w roku 1904. Prócz tego nadeszło w r. 1904 za pośrednictwem American Express Company (które to pośrednictwo istnieje dopiero od 1. stycznia 1904) ze Stanów Zjednocznych i z Kanady do Galicyi 9.584 przekazów pocztowych na ogólną kwotę 1,599.764 Koron.

Należytości za przekazy pocztowe w obrocie ze Stanami Zjednoczonymi uwidoczniono w załączniku.

Listowego obrotu pieniężnego ze Stanami Zjednoczonymi nie ma wcale, gdyż amerykańska administracya pocztowa nie zaprowadziła dotąd tej gałęzi służby. Natomiast wiadomo powszechnie, że wychodźcy nawet większe kwoty pieniężne wysyłają w zwyczajnych albo poleconych listach. Zakres tego obrotu jednak usuwa się oczywiście z pod kontroli.

Prócz tego przekazują wychodźcy znaczne kwoty pieniężne za pośrednictwem banków prywatnych, których znaczna część posługuje się przy wypłatach czekowym obrotem c. k. pocztowej Kasy oszczędności. Pan Minister handlu gotów jest także w tym ostatnim kierunku dostarczyć w miarę możności bliższych dat, gdyby Wydziałowi krajowemu na tem zależało.

Odpis

pisma Dyrekcyi Banku krajowego we Lwowie z dnia 1. maja 1906 l. 69460 do Wydziału krajowego.

Załatwienie rozporządzenia Wysokiego Wydziału z 2. listopada z. r. L.99.033 przewlokło się z powodu, że dopiero przy reskrypcie Wysokiego Wydziału z 26. bm. L. 40.026 dostarczyło nam c. k. Namiestnictwo żądanych materyałów i danych potrzebnych nam do szczegółowego zbadania przedmiotu, rozporządzeniem tem poruszonego.

Sprawa zaprowadzenia obrotu przekazowego bezpośredniego między Stanami Zjednoczonymi Ameryki a Galicyą — a to za pośrednictwem Banku krajowego — stała się przedmiotem uchwał Wysokiego Sejmu na podstawie sprawozdania Komisyi bankowej z 2. listopada 1904 L. 1.127, które podnosi niedogodności wynikające z tego obrotu przekazowego za pośrednictwem państwowych zakładów pocztowych, jakoteż z powodu, że obrót ten jest zbyt kosztowny.

Powołane sprawozdanie Komisyi bankowej szacuje obrót przekazowy między Ameryką a Galicyą na K. 6,000.000 rocznie, ogólny zaś obrót pieniężny — uwzględniając przekazy bankowe, listy pieniężne, jak niemniej listy polecone i zwykłe, zawierające gotówkę — na Kor. 20,000.000.

Statystyka austryackich Zakładów pocztowych i telegraficznych za r. 1904 wydana przez c. k. Ministerstwo handlu stwierdza ilość przekazów z Ameryki do Austryi tak wprost przez urzędy pocztowe, jak i pośrednio przez American Express Company:

sztuk 147·005 na K 17,901.900·—
sztuk 55.018 na K 5,922.663·—

Zestawienie zaś dla Wydziału krajowego c. k. Ministerstwa skarbu z 9. lutego b. r. l. 70.978/05 stwierdza ilość przekazów z Ameryki tylko za pośrednictwem urzędów pocztowych.

Tak Komisya bankowa, jak i prasa publiczna, jak niemniej dyskusya w tut. Radzie miejskiej, wywołana skutkiem wniosku c. k. radcy pocztowego i członka Rady miejskiej, Józefa Chołodeckiego, zarzuca temu obrotowi za pośrednictwem zakładów pocztowych następujące niedogodności:

1. że realizacya przekazów pocztowych w Galicyi odbywa się zbyt powolnie;
2. że gdy po myśli układu c. k. austr. Zarządu pocztowego i Zjednoczonych Stanów amerykańskich z 9. czerwca 1904 (L. 119 dz. rozp. c. k. Poczt i Telegr.) wszystkie amerykańskie przekazy przesyła się na konsygnacyach do c. k. Urzędu pocztowego we Wiedniu, a tam rozpisuje się je dopiero na urzędy pocztowe poszczególnych krajów Monarchii, a skutkiem tego — zwłaszcza u analfabetów przekręca się nazwiska odbiorców i stacyj pocztowych, raz w Ameryce a drugi raz we Wiedniu, przeto dla spowodowanych stąd reklamacyj i zapytań jeszcze bardziej przewleka się doręczanie gotówki adresatom;
3. że skutkiem taryfy pocztowej za przekazy, ustanowionej w układzie powyżej wspomnianym, koszta przesyłki pieniędzy są za wysokie.

We wniosku, poruszonym w tut. Radzie miejskiej, zażądano, iżby przepisywanie takich list przekazowych na poszczególne przekazy — o ile dotyczą odbiorców w Galicyi — uskuteczniane było w Krakowie lub we Lwowie ze względu, że przez to dochód etatu galicyjskich poczt państwowych nie doznałby niesłusznego uszczerbku, skoro cały ten dochód dotąd zapisuje się na rachunek etatu wiedeńskiego. Wzgląd ten jest zdaniem naszem drugorzędnym, a segregowanie czy w Nowym Yorku czy we Wiedniu odbiorców galicyjskich od odbiorców w innych krajach austryackich niezawodnie przedłużyłoby proceder przesyłkowy, a ponadto spowodowałoby niechybnie dalsze przekręcanie nazwisk polskich, zawsze cudzoziemcom trudności sprawiających.

Bank krajowy nie stoi dotąd w bezpośrednim stosunku z żadnym bankiem amerykańskim, wszakże niejednokrotnie za pośrednictwem Zivnostenska banka w Pradze i Pester Ungarische Commercialbank w Budapeszcie przekazy bankowe dla odbiorców galicyjskich realizuje.

Obecnie na skutek powołanego na wstępie rozporządzenia Wysokiego Wysokiego Wydziału udał się Bank krajowy do austryackiego generalnego Konsulatu w Nowym Yorku i w Chicago o wymienienie zaufania godnych banków, z którymiby w tym kierunku mógł nawiązać bliższe stosunki. Za tą wskazówką rozpoczął też Bank krajowy rokowania z następującymi bankami amerykańskimi:

1. The National City Bank of New York,
2. First National Bank, Chicago,
3. Banque d'Hochelaga, Montréal,
4. Amerikan Express Company, New York.

Wszakże tak z dotychczasowego pośredniego doświadczenia przez Zivnostenska banka i Pester Ungariche Commercial Bank, jak i z wyjaśnień zwyż powołanych banków amerykańskich przyszedł Bank krajowy do przekonania, że ani bezpośredni obrót pieniężny przez te banki poważnie zdołałby umniejszyć obrót przekazowy za pośrednictwem urzędów pocztowych, ani obrót ten mógłby się stać tańszym, ani w końcu przekręcanie nazwisk, spowodowane przeważnie przez niepiśmiennych emigrantów galicyjskich, usunąć by się dało. Zresztą i w tym ostatnim kierunku — jak to ze sprawozdania c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 2. grudnia z. r. L. 112.018 wynika — c. k. Ministerstwo handlu zwróciło uwagę tak tutejszych, jak i amerykańskich zakładów pocztowych, iżby przekręcaniom nazwisk ile możności przeciwdziałało.

Że banki prywatne nie mogą dać klientom większych udogodnień, niż zakłady pocztowe, wynika przedewszystkiem z tego, iż banki te nie posiadają tak kolosalnej liczby filii i zastępstw, jak wielką jest liczba urzędów pocztowych i że skutkiem tego rozrzuconym po kraju emigrantom poręczniejszym jest zazwyczaj bliski urząd pocztowy, niż odległy nieraz zakład bankowy.

Że się tu rozchodzi przedewszystkiem o składających pieniądze w Ameryce, przeto zwróciliśmy uwagę swoją na Amerikan Express Company, która ma niezwykłą ilość — bo zwyż 7.000 zakładów filialnych. Zakład ten jednak jest od roku 1904 w stałym stosunku z austryackimi rządowymi zakładami pocztowymi, a mimo to w r. 1904 przekazał jedynie do Austryi K 2,126.704 — w 12.446 pozycyach; w piśmie swem zaś z 27. lutego b. r. wyraźnie nam oświadcza, iż nie wie, w jaki sposób mógłby emigrantów galicyjskich w Ameryce lepiej obsługiwać w bezpośrednim stosunku z naszym zakładem, niż z zakładami pocztowymi.

Wedle wspomnianego już układu pocztowego wynosi opłata od przekazu z Ameryki

8 centów poniżej dolarów 10·—, 10 centów za dolarów 10·—,
5 centów za każdych dalszych dolarów 10·—,

a zatem normalnie nie wiele nad $^1/_2\%$. Należytość ta rozumie się od miejsca nadania aż do miejsca doręczenia.

Banki, z którymi nawiązaliśmy stosunki, żądają dla siebie $^1/_8\%$ prowizyi, regulacya waluty miałaby następywać w Banku w jednej ze stolic państwowych europejskich, któryto bank znów dla siebie żądałby prowizyi, przekaz zaś od takiego banku centralnego na nasz bank musiałby pociągnąć choć najskromniejszą

prowizyę dla nas, ze Lwowa zaś wysyłka pieniędzy na prowincyę pociągnęłaby za sobą tutejszą opłatę pocztową, o ileby zaś wypłata taka uskuteczniona być mogła za pośrednictwem zastępstwa Banku, także tegoby bez kosztów uczynić nie było można, tak, że koszt ogólny przesyłki pieniędzy z Ameryki niezawodnie nie byłby niższym, niż $^1/_2\,^0/_0$.

Nawet taryfa American Express Company, skombinowana z taryfą pocztową, przekracza nieco $^1/_2\,^0/_0$ w opłacie przesyłek pieniężnych przy kwotach do dolarów 200·—, a dopiero ponad tę kwotę staje się nawet od oficyalnej taryfy tańszą.

Z tych tedy powodów oświadcza Bank krajowy, iż nie uchyla się od nawiązania bezpośredniego stosunku z bankami amerykańskimi celem zaprowadzenia obrotu przekazowego między emigrantami tutejszego kraju a naszym zakładem, wszakże nie spodziewa się z tego zbyt wielkiego rezultatu, natomiast możeby należało w myśl dalszych uchwał Wysokiego Sejmu z 17. października z. r. zażądać, iżby c. k. Rząd udoskonalił obsługę obrotu przekazowego z Ameryką i dążył do zmiany układu z Zarządem pocztowym w Stanach Zjednoczonych z 9-go czerwca 1904 w kierunku dalszego zniżenia opłat za przekazy w gotówce z Ameryki do Austryi, w czem mógłby pięknym posłużyć przykładem ze swej strony, gdyż nawiasowo tylko wspomniawszy, przekazy — na szczęście niezbyt liczne — z Austryi do Ameryki kosztują dwa razy tyle, jak z Ameryki do Austryi.

Odpis

pisma Wydziału kraj. z dnia 16. sierpnia 1906 LW. 45.202/906 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

·/. W załączeniu ·/. mamy zaszczyt przesłać ck. Prezydyum odpis relacyi Dyrekcyi Banku krajowego ze sprawozdaniem z dotychczasowych badań sprawy zaprowadzenia bezpośredniego obrotu przekazowego między Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej a Galicyą za pośrednictwem Banku krajowego. Relacya ta przedstawia wyczerpująco trudności uczynienia przesyłek w obrocie przekazowym przez Banki tańszemi dla interesowanych niż przesyłki pocztowe, jedyną więc korzyścią wprowadzenia takiego obrotu byłoby większe bezpieczeństwo przesyłek od omyłek i nadużyć, których ofiarą one padają na drodze pocztowej. Wydział krajowy uznając doniosłość tego większego bezpieczeństwa, poleca równocześnie Dyrekcyi Banku krajowego, by sprawy nie spuszczała z oka i porozumienie potrzebne dla wprowadzenia bankowego bezpośredniego obrotu przekazowego starała się jak najrychlej przeprowadzić; obok tego jednakże mniema Wydział krajowy, że sprawy uczynienia obrotu pieniężnego przekazowego w drodze zwykłej pocztowej tańszym, pewniejszym i wolniejszym od sposobności do omyłek i nadużyć nie można zaniechać. Dlatego pozwala sobie Wydział krajowy zwrócić uwagę Prezydyum na końcowy ustęp relacyi Dyrekcyi Banku krajowego i uprasza Prezydyum, by sprawę potrzeby pożądanej zmiany układu z 9. czerwca 1904 z Zarządem pocztowym Stanów Zjednoczonych, a to zmiany w kierunku z niżenia opłat za przekazy w gotówce z Ameryki do Austryi, raczyło c. k. Rządowi centralnemu przedstawić i ją gorąco poprzeć. Nadto uprasza Wydział krajowy Prezydyum jak najgoręcej, by raczyło na sprawę usunięcia zarówno sposobności do nadużyć z przesyłkami pieniężnemi z Ameryki przekazami i listami pieniężnemi nadsyłanemi, jak i sposobności do omyłek w adresach, zwrócić ponownie uwagę i spowodować wydanie skutecznych zarządzeń zapobiegawczych. Jeśli, jak to wynika z dotychczasowych pism c. k. Ministerstwa handlu w tej sprawie, nadużycia i omyłki nie są następstwem ani podniesionej w uchwale Sejmu zbyt małej liczby urzędów pocztowych w kraju, ani scentralizowania obrotu pieniężnego w Wiedniu, natenczas należy im koniecznie zapobiedz przez inne reformy dzisiejszego stanu rzeczy. Wydział krajowy nie może oczywiście drogi tej reformy wskazać, musi jednak domagać się zapewnienia bezwzględnego bezpieczeństwa pieniędzy, powierzanych państwowej administracyi poczt przez wychodźców w pełnem zaufaniu do ścisłości i sumienności organów tej administracyi.

Nakoniec zwraca Wydział krajowy uwagę Prezydyum, czy nie byłoby wskazanem poinformować interesowanych za pośrednictwem c. i k. Konsulatów w Stanach Zjednoczonych, że przesyłanie pieniędzy w listach (rekomendowanych) poleconych nie daje żadnej gwarancyi dojścia przesyłki pieniężnej nawet wtedy, gdy list sam dojdzie

rąk adresata. Nieświadomość tego stanu rzeczy jest niewątpliwie źródłem niestety upowszechnionego wśród naszych wychodźców zwyczaju posługiwania się tym najniepewniejszym sposobem przesyłania pieniędzy. Odpowiednie pouczenia zredagowane w obu językach ludności kraju a zamieszczone w lokalach c. i k. Konsulatów na widocznych miejscach, z jednej strony, z drugiej strony rozpowszechnianie za pomocą tychże c. i k.Konsulatów ewentualnie przez dzienniki polskie w Ameryce wychodzące odpowiednio zredagowanego pouczenia o właściwych sposobach przesyłania gotówki do kraju, ich kosztach i niebezpieczeństwie przesyłkom pokątnym grożącem, mogłyby zdaniem Wydziału krajowego skutecznie przeciwdziałać dzisiejszej nieświadomości i wynikającym stąd następstwom.

Podając tę myśl Prezydyum, uprasza Wydział krajowy Prezydyum, by raczyło ją w swem przedstawieniu do c. k. Rządu centralnego poruszyć.

O decyzyach c. k. Rządu raczy nas Prezydyum w właściwym czasie zawiadomić.

Odpis

sprawozdania Dyrekcyi Banku krajowego we Lwowie z dnia 30. stycznia 1906 l. 3.482 do Wydziału krajowego.

O budowie nowego gmachu bankowego i zamknięciu rachunków z tej budowy przedłożyła Dyrekcya Banku Radzie nadzorczej następujące

Sprawozdanie.

„Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8. lipca 1902, zatwierdzoną postanowieniem Jego ces. król. Apostolskiej Mości z 16. lutego 1903 l. 6.411/M. S. W. upoważniony został Bank krajowy do wybudowania nowego gmachu bankowego kosztem nie przekraczającym K 900.000 na rzecz Skarbu krajowego, a na pokrycie tego wydatku umocowany został Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki K 900.000, której umorzenie i oprocentowanie ponosić ma Bank krajowy.

Gmach ten został wykończony i oddany do użytku Banku dnia 1. września 1904 roku.

I.

Preliminarz budowy wynosił:

a)	koszta gruntu	K 330.000·—
b)	„ budowy	„ 500.000·—
c)	„ urządzenia	„ 70.000·—
	razem .	K 900.000·—
Rzeczywisty zaś wydatek wynosi . . .		„ 923.727·28
czyli przekroczenie wynosi		K 23.727·28.

Gdy jednak w wydatkach mieszczą się nieprelimiowane pozycye:

a)	Należytość przenośna i koszta nabycia realności .	K	14.524·79
b)	Kasy do skarbca Wydziału Wydziału kraj	„	9.510·—
c)	Należytość za nadzór .	„	5.000·—
	razem .	K	29.034·79
przeto w porównaniu z cyfrą .		„	23.727·28
okazuje się oszczędność . .		K	5.307·51

Ogólny rachunek zaś przedstawia się, jak następuje:

1.	Nabycie realności . .	K 330.000·—	
	koszta z tem połączone .	„ 14.524·79	K 344.524·79
2.	Rachunek budowy . .	K 531.355·85	
	za materyały z rozbiórki starych domów . .	„ 8.661·82	„ 522.694·03
3.	Urządzenia (elektryka, windy, telefony, dzwonki alarmowe, gromochrony, tapetowania i t. d.) po strąceniu zwrotu K 358		„ 41.998·46
4.	Kasy dla Wydziału krajowego . .		„ 9.510·—
5.	Nadzór budowy		„ 5.000·—
		razem .	K 923.727·28.

Specyalnie co do rachunku budowy zauważa się, że:

Kosztorys budowy wynosił		K 512.709·39
dodatkowe roboty: kosztowna wyprawa ściany sąsiada, bronzy na schodach, poręczach i karniszach, trawersowanie archiwum hipotecznego, zmiana systemu rolet żelaznych, rusztowanie do hali, przybory gospodarcze . .	„	18.925.47
razem .	K	531.634·86

czyli tyle, ile koszt rzeczywisty (K 531.355.85), przyczem zmiana wszystkich portali drewnianych na ozdobne żelazne i wszystkie w czasie roboty powstałe zmiany i zwiększenia pokryte zostały opustem uzyskanym przy postępowaniu ofertowem w dniu 15. lipca 1902, o czem zdano szczegółowo sprawę Wydziałowi krajowemu pod 31. lipca 1902 l. 34.227.

Opusty te wynoszą kwotę K 14.035·95.

II.

Rachunek budowy nowego gmachu wynosi, jak powyżej wykazano:	K	923.727·28
na rachunku dawnego gmachu ciąży jeszcze	„	14.139·91
razem .	K	937.867·19
poza pożyczką możliwą funduszu krajowego	„	900·000·00
zostaje do pokrycia	K	37.867·19

Dyrekcya mniema, że z nadwyżki tej należałoby pokryć z rachunku strat i zysków z r. 1905 K 17.867·19 — zaś pozostałe K 20.000 w 4 latach (1906—1909) po K 5.000, natomiast pożyczki K 900.000 — na razie nie zaciągać, lecz według dołączonego planu umorzenia (39-letniego) spłacać raty kapitałowe od roku 1906 począwszy, z zastrzeżeniem udania się w razie potrzeby do Wydziału krajowego z prośbą o zaciągnięcie pożyczki hipotecznej w wysokości, jaką plan w danej chwili, jako resztujący kapitał pożyczkowy wykaże. Oprocentowanie tej sumy znajdzie wyraz w ogólnym obrachunku dochodu procentowego, dopóki rzeczona pożyczka zaciągniętą nie będzie".

Na podstawie tego sprawozdania powzięła Rada Nadzorcza na posiedzeniu dnia 20. b. m. następujące

Uchwały:

I. przyjąć powyższe sprawozdanie do wiadomości i polecić Dyrekcyi przedłożenie go Wydziałowi krajowemu.

II. poleca się Dyrekcyi zlanie obu rachunków budowy w jeden rachunek

w sumie łącznej	K	937.867·19
odpisać z tej sumy w bilansie r. 1905	„	17.867·19
resztę .	K	920.000·—

umarzać według dołączonego planu z dodatkiem przez lata 1906—1909 po K 5.000 rocznie.

III. Raty z pożyczek B/2.080 i raty amortyzacyjne od sumy 900.000 K pokrywać wprost z rubryki „zwroty Wydziałowi krajowemu“, zaś sumę 17.867·19 K z r. 1905 i po 5.000 K z lat 1906—1909 z rachunku strat i zysków — wszelkie zaś dalsze wydatki konserwacyjne i inwestycyjne w obu gmachach z kosztów ogólnych.

IV. Rada Nadzorcza wyraża Dyrektorowi Banku Radcy Rządu dr. Alfredowi Zgórskiemu gorące uznanie i podziękowanie za tak wydatne i pełne poświęcenia się zajęcie sprawami budowy nowego gmachu bankowego.

V. Rada Nadzorcza wyraża Wielmożnemu Panu architekcie Julianowi Cybulskiemu uznanie za wzorowe wykończenie gmachu bankowego.

VI. Rada Nadzorcza wyraża Zastępcy Członka Rady Wielmożnemu architekcie Janowi Schulzowi podziękowanie za staranne i sumienne wypełnianie obowiązku inspicyenta budowy.

Wysoki Wydział krajowy raczy sprawozdanie to przyjąć do wiadomości.

Odpis

sprawozdania Dyrekcyi Banku krajowego we Lwowie z dnia 19. lutego 1906 l. 12.463 do Wydziału krajowego.

W załatwieniu reskryptu Wysokiego Wydziału z dnia 14. bm. L. 11195, mamy zaszczyt donieść, iż sprawozdaniem tut. z 31. lipca 1902 L. 34.227 zawiadomiliśmy Wysoki Wydział, że budowa skrzydła gmachu sejmowego, przeznaczona na pomieszczenie biur Banku krajowego, oddaną została w drodze rozpisanego konkursu tut. architekcie, Julianowi Cybulskiemu.

Poszczególne roboty rzemieślnicze i artystyczne przy budowie gmachu uskutecznione zostały przez następujących krajowych przedsiębiorców i rzemieślników:

1. Roboty ziemne Berl Ulam we Lwowie, murarskie zaś we własnym zarządzie architekty uskutecznili wyłącznie robotnicy krajowi.
2. roboty kamieniarskie Henryk Perier we Lwowie,
3. roboty stolarskie lwowskie firmy Bracia Wczelak i Stanisław Kruk, a posadzki deszczułkowe Ignacy Rosner z Rzęśni polskiej,
4. roboty ciesielskie Stefan Jarosiewicz,
5. roboty betonowe tut. firma Zuliani Giovani & Syn,
6. roboty ślusarskie tut. majstrzy Jan Daszek, Józef Kucharski, Jan Stankiewicz i Józef Swoboda,
7. roboty żelazno-konstrukcyjne Fabryka sanocka i firma: Piotrowicz & Schumann we Lwowie,
8. roboty szklarskie tut. firmy Mojżesz Griffel i Leon Appel,
9. roboty blacharskie Filip Bendl we Lwowie, mosiężnicze zaś Zygmunt Popiel,
10. piece Zakład Jana Lewińskiego we Lwowie,
11. roboty lakiernicze Berl Huess we Lwowie,
12. urządzenie elektryczne Sokolnicki & Wiśniewski we Lwowie,
13. telefony, dzwonki alarmowe, gromochrony Karol Domiczek we Lwowie,
14. roboty malarskie Leon Bromilski,
15. tapetowanie Józef Frueauff,
16. story i rolety Władysław Adamski,
17. urządzenie skarbca Wojciech Kosiba,
18. roboty dekoracyjno-artystyczne prof. Antoni Popiel we Lwowie, a dekoracyjno-architektonicznie Józef Pliszewski we Lwowie.

Przepisy

o udzielaniu przez Bank krajowy pożyczek hipotecznych w listach zastawnych cztero-procentowych.

§. 7. Po upływie lat $57^1/_2$ Bank krajowy, będąc w obowiązku wywołać z obiegu wszystkie listy zastawne przed $57^1/_2$ latami przez siebie wydane, używać będzie na ten cel przedewszystkiem całego funduszu w ubiegłem półroczu na umorzenie przez dłużników hipotecznych gotowizną wniesionego. Gdyby skutkiem tego ilość listów zastawnych w obiegu będących zmniejszyła się tak, iżby nie dosięgała ogólnej sumy pożyczek hipotecznych, wolno Bankowi wydać nowe listy zastawne również najpóźniej w $57^1/_2$ latach z obiegu wycofać się mające (§. 4) w ilości, którąby dopełniała dopuszczalną według statutu (§. 23) ilość listów zastawnych w obiegu będących.

§. 13. Pożyczki hipoteczne udzielane będą w cztero-procentowych listach zastawnych:

1. na lat 57 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 2·325%.
2. na lat 44 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 2·5%.
3. na lat 39 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i na koszta administracyi 2·625%.
4. na lat $34^1/_2$ przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 2·75%.
5. na lat 29 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 3%.
6. na lat 22 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 3·5%.
7. na lat 18 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 4%.
8. na lat 15 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 4·5%.
9. na lat 13 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 5%.

Z każdej z tych rat Bank krajowy zaliczać będzie 2% od cyfry długu zaciągniętego w listach zastawnych na procent od tegoż długu po 0·125% na dodatek na koszta administracyi, resztę zaś na spłatę długu czyli umorzenie kapitału.

W wypadkach na uwzględnienie zasługujących może Bank na żądanie dłużnika plan umorzenia pożyczki na dobra tabularne w ten sposób ułożyć, że

przez pierwszych 5 do 10 lat od zaciągnięcia pożyczki spłacać będzie dłużnik tylko 4% odsetki i $^1/_4$% na dodatek administracyjny rocznie od sumy pożyczkowej, tak że amortyzacya pożyczki będzie się rozpoczynała dopiero z początkiem najdalej 11-go roku po zaciągnięciu pożyczki.

§. 23. Na hipotekę posiadłości, odpowiadającej wymogom §. 12. lit. a) i b) Bank krajowy udzielać będzie pożyczki nieinaczej, jak za pośrednictwem Instytucyi lokalnych, którym swe zastępstwo powierzy, a które pozostawać będą pod kontrolą Reprezentacyi powiatowej. Pożyczki te mają być spłacane w ciągu lat 29, 22, 18, 15 i 13.

§. 27. Otrzymujący pożyczkę na hipotekę posiadłości, odpowiadającej wymogom §. 12. lit. a) i b) będzie w obowiązku spłacenia takowej w sposób następujący:

a) przy zaciągnięciu pożyczki winien uiścić prócz wpisowego (§. 14.) tytułem prowizyi za zastępstwo Instytucyi lokalnej 1 od sta w stosunku do imiennej wartości wypożyczonego kapitału, procent w stosunku 4 od sta rocznie za czas od ustanowionego dnia zaliczenia aż do dnia płatności najbliższej raty półrocznej, tudzież $^1/_8$% tytułem dodatku na koszta administracyi od całego kapitału imiennej wartości pożyczki;

b) w każdym z następujących dni płatności rat, winien opłacać po dwa od sta w stosunku do imiennej wartości listów zastawnych, w których pożyczkę otrzymał, tytułem półrocznego procentu za pół roku z góry od cyfry pozostałego po spłacie każdej raty kapitału dłużnego, nadto $^1/_8$% tytułem dodatku na koszta administracyi, resztę zaś z każdej raty tytułem stopniowej spłaty zaciągniętego długu.

§. 29. Jeżeli dłużnik zaciągający w Banku krajowym pożyczkę hipoteczną na hipotekę realności w §§. 11. i 12. określonych zabezpieczy w krakowskiem Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń policą na okaziciela opiewającą, kapitał pośmiertny równy sumie pożyczkowej a to z przeznaczeniem, by kapitał ten w chwili jego płatności użyty został na całkowitą spłatę resztującego wówczas kapitału pożyczkowego, natenczas Bank krajowy może zezwolić, by pożyczka zamiast w okresach w §§. 20. względnie 23. oznaczonych, spłaconą była w dłuższym okresie lat.

Mianowicie mogą być pożyczki udzielone bezpośrednio na hipotekę domów odpowiadających przepisom §. 11. ustęp b) spłacalne w latach 57, 44, 39, $34^1/_2$, 29, 22, 18, 15 i 13, zaś pożyczki udzielone za pośrednictwem Instytucyi lokalnej na posiadłości, odpowiadające wymogom w §. 12. określonym, spłacalne w latach 39, $34^1/_2$, 29, 22, 18, 15 i 13.

§. 30. Pożyczki hipoteczne z ubezpieczeniem życiowem udzielane będą w czteroprocentowych listach zastawnych.

1. na lat 57 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 2·325%.

2. na lat 44 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 2·5%.

3. na lat 39 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i na koszta administracyi 2·625%.

4. na lat $34^1/_2$ przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 2·75%.

5. na lat 29 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 3%.

6. na lat 22 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 3·5%.

7. na lat 18 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 4%.

8. na lat 15 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 4·5%.

9. na lat 13 przy półrocznej spłacie na procent, na amortyzacyę i dodatek na koszta administracyi 5%.

Z każdej z tych rat Bank krajowy zaliczać będzie po 2% od cyfry długu zaciągniętego w listach zastawnych na procent od tegoż długu, po 0·125% na dodatek na koszta administracyi, resztę zaś na spłatę długu czyli umorzenie kapitału.

Etat płac i dodatków dla urzędników i sług bankowych:

Ranga.	Płaca	Dod. akt.	2 pięć. l.	2 czter. l.	2 dod. starszeństwa
I.	6.400	1.280	800	—	—
II.	4.800	1.120	600	—	—
III.	3.600	960	400	—	—
IV.	3.000	800	—	200	—
V. a.	2.600	640	—	200	200
V. b.	2.200	600	—	200	200
VI.	1.600	480	—	200	200

1. Dla wszystkich urzędników Banku krajowego trzech wyższych rang I., II. i III. przyznaje się prawo do dwóch dodatków pięcioletnich, zaś dla urzędników rangi IV., V. a., V. b. i VI. prawo do dwóch dodatków czteroletnich.

Dodatek pięcioletni może zatem być przyznany po upływie pięciu lat, dodatek czteroletni po upływie czterech lat służby spędzonej w tej samej randze.

2. Urzędnicy trzech niższych rang V. a., V. b. i VI. uprawnieni są do otrzymania dodatków osobistych z tytułu starszeństwa, mianowicie:

po 16 latach służby w tej samej randze 200 K rocznie, po 20 latach służby w tej samej randze dalsze 200 K rocznie.

Dodatki te wliczalne są do emerytury.

3. Do urzędników, mianowanych przed 1. stycznia 1906, dla których powyższe przepisy byłyby mniej korzystne, zastosowane będą postanowienia etatowe dotychczas obowiązujące.

Dla woźnych Banku krajowego pobory z dodatk. z 20. grudnia 1904 l. 44.521 zmienić o tyle, iżby dodatek aktywalny wynosił:

a) dla starszych woźnych w miejsce K 200 — rocznie K 300,
b) dla młodszych woźnych w miejsce K 120 — rocznie K 200.

Sprawozdanie

Rady nadzorczej Banku krajowego o bilansie za rok 1905.

Spełniając przepis §. 100. statutu Banku krajowego, Rada nadzorcza ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Wydziałowi sprawozdanie za rok 1905 wraz z zamknięciem rachunkowem z 31. grudnia i bilansem za rok 1905, dwudziestym drugim od założenia Banku.

Położenie ekonomiczne w kraju naszym nie uległo zmianom w ubiegłym roku w porównaniu z poprzednim, pomimo wstrząsających wypadków w sąsiedztwie i nieuregulowanych stosunków w naszej Monarchii. Korzystnym też był dalszy rozwój Banku krajowego, a osiągnięte rezultaty roku, przewyższyły wszystkie dotychczasowe.

Obrót ogólny we wszystkich działach Banku we Lwowie i Krakowie, doszedł w roku 1905 do K 2.006,888.471 h. 38 i był wyższy o K 409,365.830·50 niż w roku 1904; obrót kasowy K 605,060.240·25 wyższy o K 112,629.175·23. Suma wynikłości czyli bilansowa K 208,789.544·55 zwiększona o K 21,261·659·41. Zysk roku wyniósł K 600.408 h. 35; jest wyższym niż w roku 1904 o K 195.883·25, a najwyższym z dotychczasowych.

Subal. Załączona ·/. do niniejszego sprawozdania tablica obrotów i rezultatów roku, daje ich obraz oraz różnice z poprzednim, a sprawozdania Dyrekcyi przyjęte przez Radę nadzorczą, przedstawiają szczegółowo wszelkie czynności. Uzupełniamy je wyciągami najważniejszych rubryk i pozycyi, nie podając tych, które wymagają szczególniejszych wyjaśnień. I tak:

Zapas efektów własnych wynosił 31. grudnia 1905 K 2,741.475·33, więcej o K 107.661·58 niż 31. grudnia 1904.

Wśród ostatniego roku sprzedano razem tych efektów w imiennej wartości K 22,021.600 z zarobkiem na kursie najwyższym od istnienia Banku w kwocie K 201.763·75. Ze wszystkich papierów krajowych były emisye Banku krajowego najwyżej notowane z końcem grudnia: a to $4^1/_2\%$ listy zastawne po 101, 10 do 102, 10 — 4% po 99 do $99^1/_2$; obligacye komunalne $4^1/_2\%$ po 101 do 102 — 4% po 99 do $99^1/_2$; obligacye 4% kolejowe po 99 do $99^1/_2$. Zapotrzebowaniu nie mogła Dyrekcya Banku wystarczyć.

Pożyczki emisyjne wynoszą w tym bilansie K 153,372.259·07 zwiększone o K 12,977.356·58. Składają się na nie: hipoteczne K 111,287.441·71, komunalne K 21,257.125·32 i kolejowe K 20,827.692·04. W spłatach ratalnych hipotecznych i komunalnych były zaległości znacznie mniejsze w roku 1905, a w kolejowych żadne.

Oddział hipoteczny ma z roku na rok co raz więcej czynności; w ubiegłym było podań 2.441 o K 41,795.300; odmówiono K 9,221.800, wydano promes na K 24,542.400, a wypłacono 1.101 pożyczek sumą K 15,431.100, z czego większej własności K 5,223.000 mniejszej K 1,758.200 i miastom K 8.449.900.

Od założenia Banku wypłacono w listach zastawnych 16.006 pożyczek na sumę K184,844.800, a to na własność większą K 64,202.100, na mniejszą K 21,283.800 i miastom K 99,358.900.

Stan obdłużenia hipotecznego w Banku krajowym był następujący:

We własności większej po nad K 5,000.000 miały powiaty Sokal i Złoczów; po nad K 3,000.000 Zbaraż i Tarnopol; po nad K 2,000.000 Stanisławów, Horodenka, Husiatyn i Buczacz, ponad K 1,000.000 Borszczów, Lwów, Podhajce, Kraków, Mościska, Brzeżany, Skałat, Tłumacz, Śniatyn, Kamionka, Łańcut, Rzeszów, Stryj i Zaleszczyki. Bez długów powiaty: Bohorodczany, Dolina, Kosów, Nisko. Turka i Żywiec. Reszta niżej K 100.000, a najniżej Brzozów. Z mniejszej własności: powiat zbarazki K 1,699.700, lwowski K 1,278.300; między K 500.000 a K 1,000.000 — kamionecki sokalski, rohatyński, przemyślański, tarnopolski, kołomyjski: od K 50.000 do K 100.000 obdłużonych jest 15 powiatów, a 14 niżej K 50.000; nie dochodzą do K 10.000 — Nowy Targ, Myślenice, Wadowice, Tyczyn i Żywiec. W realnościach miejskich: Lwów winien K 56,372.200, Kraków 23,146.300 Przemyśl K 3.701.700, Stanisławów 1,777.800, Rzeszów K 1,541.600, Tarnów K 1,403.900 Stryj K 1,303.600, inne miasta poniżej 1,000.000 K.

W oddziale komunalnym wydano w r. 1905 pożyczek 36 na K 4,390.800, a od początku 583 na K 31,327.800, z których: krajowi i powiatom K 10,779.400, miastom K 19,023.000 i gminom K 1,525.400.

Kolejowych pożyczek wydano w ostatnim roku 4 na K 2,648.000, a razem dotychczas od r. 1896 14 na K 21,162.800. Uczestniczą w tej sumie koleje: Borki-Grzymałów K 1,200.000, Chodorów-Podwysokie K 2,000.000 Delatyn-Kołomyja-Stefanówka K 7,674.800, Kraków-Kocmyrzów K 600.000, Łupków-Cisna K 930.000, Piła-Jaworzno K 1,254.000, Przeworsk-Dynów K 2,964.000, Rozwadów-Przeworsk K 500.000 i Trzebinia-Skawce K 4,040.000.

Ogółem emitował dotąd Bank krajowy listów zastawnych i obligacyi obydwóch kategoryi na K 237,335.400, z których spłacono już 83,963.140·93.

Pożyczek gotówkowo hipotecznych ma Bank za K 1,362.518·76 przy stanie zwiększonym od roku o K 795.953·75. Dział ten wprowadzony w życie we wrześniu 1904, rozwija się znacznie, tak, że wobec napływających zgłoszeń, czuwać muszą Dyrekcya i Rada nadzorcza, by zanadto rychło nie dojść do granic wyznaczonych przepisami wydanemi przez Wydział krajowy, co do maximum sumy rozpożyczyć się mającej. Do końca 1905 roku weszło 171 podań o te pożyczki na K 5,120.370; wydano 100 promes na K 2,871.700, a wypłacono 56 kwotą K 1,523.800 przy szacunku obciążonych objektów na K 7,236.270. Spłacono już K 2 48.574·07. Z kredytu tego korzystają wszystkie cele, na jakie on jest przeznaczony; otrzymały bowiem dotąd:

Większa własność z przemysłem rolnym K 702.000; mniejsza na budowle po pożarach K 16.000: miasta K 327.000 i zakłady przemysłowe K 478.000.

Weksli miał 31. grudnia 1905 portfel Banku K 26,992.407·43 o K 6,519.960·59 więcej niż przed rokiem, a w sumie tej miała filia w Krakowie K 4,125.863·94 i zastępstwa ze stowarzyszeniami K. 6,708.763·54. Wśród roku ostatniego zeskontowano weksli na K 91,521.793·34 więcej o K 31,412.406·99 niż w poprzednim. W portfelu tym mieszczą się pożyczki udzielone przez Bank krajowy na cele głodowe, drogowe, kościelne, instytucyi wytwórczych oraz przemysłowo-handlowe. Po podwyższeniu w październiku 1905 stopy eskontu przez Bank austro-węgierski o 1%, zadowolnił się Bank krajowy podwyżką tylko o ½%.

Do działu wekslowego należą wszystkie poręczenia udzielane za podatek spożywczy, a salda tychże dnia 31. grudnia 1905 wyrażały: — Za cukier K 2,447.920·10, za naftę K 400.000, i za spirytus K 600.000. — Z dokumentu gwarancyi solnej zużytych było K 8,804.300.

Dłużnicy w rachunkach bieżących winni byli 31. grudnia 1905: — K 16,789.308·93 o K 1,596.201·11 więcej. — Składają się na tę sumę m. i.: Banki; Galic. Kasa Oszczędności, Fundusze krajowe, nowy gmach Banku i w poważnych cyfrach kilka zakładów przemysłowych.

Udziały Banku w Towarzystwach przemysłowych, handlowych i innych wynosiły K 691.707·50., zwiększone o K 22.900. — Ze względu na ogólne zainteresowanie się przemysłem krajowym i na podniesiony głos na posiedzeniu Wyso-

kiego Sejmu 7. listopada 1905 upominający się o to, — podajemy nieco obszerniej acz zawsze treściwie, jaki jest obecny stan tych przedsiębiorstw, oraz jakiego każde i wszystkie — a zatem przemysł nasz doznaje poparcia w Banku. I tak: Galicyjsko-bukowińskie akcyjne Towarzystwo przemysłu cukrowniczego w Przeworsku, miało kampanię roku 1904/1905 zupełnie pomyślną, pomimo nieurodzaju buraków i złej polaryzacyi. — Do korzystniejszego rezultatu dopomogły — zwiększenie plantacyi, zniżenie kosztów przerobu, a nadewszystko zwyżka cen cukru wyzyskana przez Zarząd terminami zbytu. Po dokonanych statutowych odpisach za ten rok w sumie K 474.234·90, po pokryciu K 365.187·88 dawnych strat i odpisaniu dubiozów K. 27.926·60 — zysk netto wyniósł w tej kampanii K 546.261·95 a Zgromadzenie ogólne uchwaliło wypłatę 5% dywidendy. — Do dnia 30. czerwca 1905 zaamortyzowano odpisami K 3,219.123·32. Zarząd nie obiecuje dywidendy za kampanię 1905/1906. Kapitał akcyjny wpłacony jest na sumę 7,000.000, w czem Bank miał z końcem r. z. K 237.167·50, w r. b. ma K 270.000 wyjąwszy część swoją z syndykatu. — Winno przedsiębiorstwo to Bankowi krajowemu K 2,067.389·54 oprócz poręki za podatek spożywczy.

Pierwsze Galic. Towarzystwo akcyjne budowy wagonów i maszyn w Sanoku, przebyło ostatni swój rok administracyjny z mniejszą nieco produkcyą fabryczną, ale z lepszą wynikłością — dzięki intratniejszym zamówieniom, oszczędności w robociźnie i materyałach, po przeprowadzonych reformach, które jednak w półroczu drugiem dopiero mogły wejść w życie, a odbić się powinny całkowicie w bieżącej kampanii. — Za ostatnią odpisano na amortyzacyę K 98.981 i zmniejszono dawniej poniesione straty o K 21.199, a pozostaje ich do pokrycia jeszcze K 74.536·07. — Fundusz rezerwowy K 24.451·45 nienaruszony, Wpłacono kapitału akcyjnego na to Towarzystwo K 1,556.000, z tego Bank krajowy 210.000 K, a winno nam było 31. grudnia 1905 w rachunku bieżącym skryptem i eskontem K 2,867.519·46.

Rok bieżący zapowiada się jeszcze pomyślniej.

Towarzystwo akcyjne wyrobów tkackich w Łańcucie wykazuje stały rozwój tak fabryczny jak i handlowy. Przerobiono towarów za K 166.043·56 w ostatnim roku, więcej o K 19.983·89 niż w poprzednim. — Dywidendy wypłacono 6%.

Kapitał akcyjny K 200.000 a ma być znacznie zwiększony; Bank posiada w tem K 45.000 a miał nadto w swoim portfelu K 58.600 z eskontu rymes tego Stowarzyszenia, w dniu 31. grudnia 1905.

Związek handlowy Kółek rolniczych w Krakowie, z filiami w Rzeszowie, Lwowie i Wieliczce — zaznacza ostatniem swojem zamknięciem rachunkowem, lepsze jeszcze rezultaty niż w każdym z dwunastu poprzednich swego istnienia. Wzrosły udziały, rezerwy i obrót. — Groźnym mu być może nowo założony Syndykat Towarzystw rolniczych w Krakowie. — Udziałów ma K 222.176, w czem Bank krajowy K 20.000, oprócz wierzytelności na skrypta i udzielony wekslowy kredyt na K 174.538·74. Za r. 1904/1905 dywidenda 6%.

Towarzystwo wzajemnego kredytu w Krakowie, do którego należy Bank krajowy jedynie dla możności stosunków finansowych z Filią — miało udziałów w bilansie z 31. grudnia 1905 na K 2,127.592·43, w czem Bank krajowy K 1.005. Dało za rok 1904 dywidendy 4% a 4½% za r. 1905.

Bank parcelacyjny we Lwowie nie pozwala wiele o sobie powiedzieć za rok ostatni, bo niezwykle krótkiem i wstrzemięźliwem co do szczegółów jego działalności jest sprawozdanie Zarządu: — Udziały K 157.006·68 a w nich bankowych K 20.000. — Rezerwy wynoszą K 56.678·67. Z zysku wypłacono 8% dywidendy.

W eskoncie dług tego Towarzystwa do Banku krajowego K 1,393.050. — W r. 1905 przejęto Mor. 5.218 a sparcelowano 3.368 za K 2.219.569·06 więcej niż w r. 1904 o Mor. 1.289. — Więcej cyfr nie podano do wiadomości ogółu i zaniechano zwyczaju lat poprzednich podawania tabel i dat swej statystyki. — Zarząd ubolewa w swem sprawozdania nad uchwałą Wysokiego Sejmu utrudniającą dalszy kredyt parcelacyjny w Banku krajowym lecz zawiadamia Stowarzyszonych, że zapewnił sobie kredyt w innych Instytucyach. — Obecnie Bank krajowy nie udziela dalszych tu kredytów, gdyż Instytucya nie żąda tego.

Towarzystwo wzajemnej obywatelskiej pomocy, ze zmienioną firmą na „Bank ziemski w Krakowie“ trzeciem sprawozdaniem, po czwartym roku istnie-

nia, daje dowód znacznego a zdrowego rozwoju i działalności obejmującej w pierwszym rzędzie porządkowanie stosunków majątkowych własności ziemskiej — radą, kredytem, regulowaniem hipotek i konwersyami uciążliwych długów, a w drugim dopiero rzędzie przy zachodzącej konieczności — przez komisową częściową parcelacyę. — Tej dokonano dotąd Mor. 1924 za K 927.784 w 20 majątkach mających razem obszarów Mor. 24.614. — Z tego w r. 1905 sprzedano Mor. 910.

Interesującem jest zestawienie rezultatów u pewnej części nabywców w sześciu miejscowościach, w których zaszły pomyślne zmiany, albowiem: na 169 włościan — 26 bezrolnych zostało właścicielami; z 50 posiadających poprzednio do 2 Mor. pozostało 20; z 47 posiadających od 2 do 5 Mor. wzrosła liczba do 55; z 26 od 5 do 10 Mor. wzrosła do 47; z 11 od 10 do 15 na 21; z 2 od 15 do 20 na 11 i z 7 mających ponad 20 Mor. wzrosła ilość do 15. — Przyznać należy, iż Stowarzyszenie to krajowi dobrze służy. — Udziałów ma na K 38.667·70, z czego Bank krajowy K 20.000. — W reskoncie winno było 31. grudnia 1905 K 351.000. Dywidendy wypłaciło 6%.

Bank melioracyjny we Lwowie wykazuje stan może przejściowo nieco gorszy i wykazał straty K 1.067·93 a to wskutek nie wielkiej ilości robót, jakie miał do przeprowadzenia. — Zdrenowano w roku 1905 razem tylko Mor. 1251 i to przeważnie jesienią, utrzymując personal cały rok. — Rok 1906 zapowiada się pomyślniej, gdyż zmieniono Dyrekcyę i w pierwszem półroczu zakontraktowano już więcej drenowania, niż go miał ten Bank przez cały rok poprzedni. — Udziały wynoszą K 33.400, z czego bankowych 20.000. — W reskoncie weksli swoich klientów winno Stowarzyszenie K 158.261·22 Bankowi krajowemu.

Towarzystwo akcyjne dla przemysłu chemicznego we Lwowie przedłożyło ostatni swój bilans jako najlepszy z ośmu dotychczasowych od założenia. Po pokryciu straty z roku poprzedniego, pozostało za rok 1905 do rozdziału zysku netto K 37.505·60 a odpisano na amortyzacye K 23.442·45. — Wypłacono 5% dywidendy. Wynikłości te zawdzięczać należy wprowadzonym przez Zarząd udoskonaleniom technicznym, uproszczeniom w sposobach produkcyi oraz zwiększeniu jej i korzystnym konjunkturom w sprzedaży superfosfatów. — Kapitał akcyjny K 600.000, w czem ma Bank krajowy K 57.500 a ponadto miał rymes tego Towarzystwa w swoim portfelu na K 298.867·30.

Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Białej, założone w roku 1904 przez Bank krajowy za jego inicyatywą i przy ofiarnem poświęceniu materyalnem, przedłożyło swoje pierwsze sprawozdanie za 18 miesięcy, świadczące o potrzebie i żywotności takiej Instytucyi na krańcach kraju naszego, a to pomimo wykazanej straty na K 9.831·81. Były one z góry przewidziane i Bank krajowy zobowiązał się do pokonywania ich przez lat 5. Towarzystwo ma wpłaconych udziałów K 17.229·30, w czem Bank krajowy 1.000 K. — Dotacya, reeskont i skupione na rzecz Banku walory wynosiły K 377.543·05.

Krajowy Związek przemysłowy we Lwowie, po raz już trzeci wykazuje straty, pomimo subwencyi Sejmu. Największa bo K 23.205·94 jest wynikłością ostatniego roku. Zgromadzenie ogólne mając już tych strat do pokrycia na sumę K 42.343·59, uchwaliło dopłatę 80% do udziałów. — Było ich 31. grudnia 1905 za K 65.514·22, z których ma Bank K 20.000. — Ze wszystkich Bazarów utrzymywanych przez to Stowarzyszenie dał dochody tylko jeden w Krakowie. Postanowienie powzięte teraz, zwinięcia Bazarów w N. Sączu i Przemyślu, wpłynie może na uzdrowienie tego przedsiębiorstwa.

Towarzystwo chemiczne „Tlen“ we Lwowie poprawiło znacznie w ostatnim roku stan swoich interesów. Wprowadzono nową pożądaną siłę do Zarządu, uporządkowano zaległości, unormowano ruch fabryczny i obudzono zaufanie do tego przedsiębiorstwa. — Z zysku osiągniętego w roku 1905 w kwocie K 12.394·44 pokryto dawne straty i wcielono do rezerwy K 895·64. — Udziały wynoszą K 89.490·48, w czem jest bankowych K 20.000. — Zobowiązań do Banku krajowego miało Towarzystwo 31. grudnia 1905 na K 33.496.

Akcyjna garbarnia w Rzeszowie już nie istnieje. Reszta K 1.635, jaką po niej Bank krajowy posiadać będzie w r. b. w rachunku strat odpisaną.

Galicyjskie akcyjne Towarzystwo handlowe we Lwowie, ma na ukończeniu likwidacyę swoich interesów. Z pozostających akcyi wartości K 92.000 posiada

Bank jeszcze 18.400 K. W rachunku bieżącym miał nadto Bank K 38.640 lecz ta kwota w bieżącem półroczu została spłaconą. Znany Radzie Nadzorczej stan obecny likwidacyi pozwala twierdzić, że dalsze i ostateczne straty nie przekroczą 25% powyżej podanej cyfry akcyi.

Do nowo zawiązanego Stowarzyszenia „Syndykat Towarzystw rolniczych w Krakowie“ przystąpił Bankt krajowy z udziałem K 20.000 dopiero w r. b., lecz od początku popiera pożyteczną dla rolników działalność tej Instytucyi i udzielił jej znacznego kredytu wekslowego, który 31. grudnia 1905 wynosił K 552.247·15. Syndykat już w tym pierwszym roku istnienia zaznaczył się dodatnio.

Oprócz wykazanych tu przedsiębiorstw i innych licznych podległych rocznej cenzurze kredytowej, obok Stowarzyszeń, zasilał Bank krajowy swoim kredytem takie, jak Sanatoryum w Zakopanem, Komandytowa Stolarnia w Krakowie, Spółka Tapicerów, które miały z końcem r. z. długu K 304.800.

Do powyższego streszczenia sprawozdań o każdem przedsiębiorstwie winniśmy dodać kilka uzupełnień z zamknięć rachunkowych Banku i zsumować rozrzucone tu cyfry.

Przez lat już czternaście, udziałami i posiadaniem akcyi, popieramy przemysł, handel i rękodzieła w kraju. W roku 1892 miał Bank pierwszy raz w tej rubryce bilansu K 52.500, w roku 1905 już K 691.707·50 a w roku b. zwiększa się ta suma. Przez przeciąg tego czasu odpisano na straty i spłacone agio K 153.766·40, a oprocentowanie wyniosło przeciętnie 1,9%, właściwie 1.2%. W latach 1892, 1893, 1896 i 1898 nie było wcale dochodów; tamte zaś lata dały: 1894 — 2,8%, 1895 — 2,5%, 1897 — 3,2%, 1899 — 7,7%, 1900 — 2,9%, 1901 — 2%, 1902 — 0,7% 1903 — 2,2%, 1904 — 1% i 1905 — 2,8%, — odpowiednio do sum każdoczesnym bilansem Banku objętych. Dochód w r. 1899 był wyjątkowy przez zarobek K 25.000 na przejściowym udziale w Towarzystwie destylacyi drzewa, co redukuje nasze przeciętne oprocentowanie do 1,2%. Głównem źródłem, jakiem Bank popiera te działy ekonomii krajowej, są kredyta udzielane pod wszelkimi możliwemi formami. Za daleko posunęlibyśmy się w niniejszem sprawozdaniu, przytaczając liczne cyfry pożyczek przyznanych i rozdanych, możemy jednak wymienić z aktów Banku, iż z kredytów korzystają: tartaki, garbarnie, młyny, rafinerye, rymarstwo, betony i cementy, mydlarnie, bielizna, ocet, musztarda, likiery, cukierki, szklarstwo, drukarnie, szaty liturgiczne, stolarnie, tkactwo, browary, zegary, kuśnierstwo, kowale, ślusarnie, cegielnie i t. d. To zaś cośmy wyżej wykazali przy ocenie pojedyńczych przedsiębiorstw wykazuje, iż kilkanaście ich tylko winne było w dniu 31. grudnia 1905 — koron 8,697.297·24. Gdy do tego dodamy tak mało przynoszące udziały i przypomnimy poręczenia za podatek spożywczy, widzimy i zaznaczyć musimy, że w tym względzie idzie Bank krajowy bardzo daleko w spełnianiu swoich zadań.

Powracamy do rozbioru bilansu:

Wszystkie wyż wymienione pozycye stanowią przeważną część aktywów Banku, a te razem z pominiętemi wynoszą sumę już wspomnianą K 208,789.544·55 jako stronę czynną bilansu za rok 1905.

Ze stanu biernego wykazujemy także tylko główne cyfry: W kapitale zakładowym K 4,247.616·20 już po dodaniu doń K 240.163·34 za rok 1905. Po dodaniu do tej sumy jeszcze K 152.383·80 z następnych zysków będzie mógł Wysoki Sejm po myśli §. 102 Statutu, rozporządzać dalszemi nadwyżkami dochodów, co niewątpliwie już w r. p. nastąpić powinno.

Rezerwy doszły do K 4,290.853·48 zwiększone przez rok o K 410.096·01, a składają się: Z funduszu rezerwowego K 1,868.217·74, z rezerwy hipotecznej K 1,593.738·99, komunalnej K 763.339·79 i kolejowej K 54.930·76. Fundusz emerytalny K 510.394·50 wzrósł o K 70.447·90. Emisye Banku K 151,017.300 obejmują: listów zastawnych K 110,102.600, obligacyi komunalnych K 20,102.800 i kolejowych K 20,811.900.

Obce kapitały K 40,853.832·18 zwiększone o K 5,997.121·18. Z sumy tej przypada na Filię K 8,624.544·24, a mieszczące się w niej wkładki oszczędności doszły do K 14,793.622·01. Wierzycielami są tutaj:

Fundusze rządowe, krajowe i propinacyjne, Banki, Spółki, Gminy, Filia krakowska z lokacyi i strony prywatne.

Osobno miały Zastępstwa Banku ze sald i rachunków dotacyjnych K 1,168.608·70.

Giro-obligo za reskont K 2,136.857·28.

W sumie pozycyi stanu biernego, zgodnej ze stanem czynnym, mieszczą się wszy tkie te, które statutowo doliczono z rozdziału zysku, do odnośnych funduszów.

Rachunek zysków i strat z r. 1905 obejmuje:

W dochodach — z oddziału hipotecznego K 325.788·08, z komunalnego K 107.761·60, z kolejowego K 24.116·62 i z oddziału bankowego K 1,005.598·84. — Razem K 1,463.265·16.

W rozchodach — koszta handlowe K 690.287·91, podatki i opłaty rządowe K 162.568·90 i amortyzacye K 10.000. — Razem K 862.856·01.

(Na wzmiankę zasługuje, że prócz podanej tu sumy opłat rządowych, uiścił Bank krajowy K 41.683·74 podatków rentowych, kuponowych i wkładkowych za zysich klientów, czyli razem K 204.252·64, co stanowi przeszło 34% podatków od swoku roku 1905).

Zysk ten K 600.408·25 rozdzielony został jak następuje: Do kapitału zakładowego (40%) K 240.163·24. Na fundusz rezerwowy (30%) K 180.122·51, do rezerwy hipotecznej (20%) K 120.081·67 i do rezerwy komunalnej (10%) K 60.040·83. Podniosło to ogólny majątek Banku do K 8,527.843·68 czyli zwiększenie go przez lat dwadzieścia dwa o K 6,527.843·68

Jak w latach poprzednich tak i w roku 1905 zarządzał Bank pięcioma funduszami krajowymi, jakimi są: Przemysłowy, Przemysłowo-rolny, Hodowlany, Kółek rolniczych i Spółek wiejskich oszczędności. — Fundusze te posiadały razem 31. grudnia 1905 w kapitale K 5,017.249·09 a w rozdanych 980 pożyczkach K 4,868.363·57. Wśród tego ostatniego roku wzrósł stan funduszów w kapitałach o K 679.235·96 a w pożyczkach o K 759.269·44.

Interesa Banku ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi doznają coraz żywszego rozwoju: eskont ich weksli wśród roku i saldo końcowe były prawie zdwojone w porównaniu z rokiem poprzednim. Osobny Komitet cenzorów istniejący na podstawie §. 95. Statutu akredytował na rok 1905 — 192 Stowarzyszeń, którym zeskontowano wśród roku weksli na sumę K 28,199.954·88 a z tych pozostawało 31. grudnia w portfelu banku na K 6,708.763·54.

Czynności Zastępstw Banku w liczbie 72 są zawsze chętne, zapobiegliwe i korzystne dla obu stron. Osobna tablica sprawozdania Dyrekcyi przedstawia je szczegółowo, a nie rozbierając ich tu osobno, zaznaczamy, że ze wszystkich wyszczególniają się dodatnio wysokością rocznych obrotów, a zatem oddanemi Bankowi usługami: Stanisławów, Przemyśl, Sokal, Łańcut, Biała, Tarnopol, Buczacz, Podhajce, Sanok, Jasło, Kołomyja, Rzeszów, Tarnów, Stryj, Lisko i Czortków, — a to w wymienionym wyż porządku od K 11,040.823·98 do K 1,062.683·95 obrotu. Najniższe od K 199.950·34 do K 51.544·15 — wykazały Zastępstwa: Chrzanów, Bóbra, Rudki, Bohorodczany, Dynów, Grybów i Wadowice.

Filia Banku krajowego w Krakowie stale się rozwija, zdobywając sobie co raz większe zaufanie i znacznie powiększając swoją klientelę, pomimo przybytku do Krakowa poważnej Instytucyi finansowej, jaką jest od roku Filia Zivnosteńskiej Banki w Pradze. — W roku 1905 doszły tam obroty kasowe do K 106,044.500·90 zwiększone w porównaniu z rokiem poprzednim o K 21,346.468·68, a dochody jej były także korzystniejsze. — Mnożą się w Filii depozyta, rachunki bieżące, wkładki oszczędności i wzrasta też portfel wekslowy. Nadmiar funduszów, nieznajdujących już lokacyi, przy ograniczonym zakresie działania, przelewa Filia stale do Zakładu centralnego, a saldo tego rachunku 31. grudnia wynosiło K 2,950.734·31 więcej niż rok przedtem o K 1,593.277·15. — Doraźne lustracye przeprowadza tam miejscowy komitet nadzorczy, stale urzędujący, a Naczelny Buchalter corocznie a więc i w ostatnim roku dokonał ścisłej rewizyi wszystkich agend Filii.

Dyrekcya Banku przedłożyła Radzie Nadzorczej zamknięcia rachunków budowy gmachu we Lwowie. Cały wydatek doszedł do K 937.867·19 razem z nabytym gruntem, nadkosztorysowemi robotami i urządzeniem wewnętrznem. Z sumy tej odpisano już w ogólnych rozchodach bankowych K 17.867·19; postanowiono dalej odpisać K 20.000 przez lat 4 rocznie po K 5.000 także z kosztów ogólnych, a główną sumę K 900.000 umarzać z bieżących funduszów. Gmach cały w pełnym użytku okazuje się zupełnie odpowiednim.

Lustratorowie Banku dokonali w 1905 roku rewizyi w dwudziestu siedmiu Instytucyach prowincyonalnych, zawsze z widocznym pożytkiem dla tychże, przy stałem dostarczaniu niezbędnych Bankowi informacyi. Komisya rewizyjna Rady Banku zdaje treściwie sprawę o tych lustracyach, na podstawie obszernych i wyczerpujących sprawozdań, przedkładanych Dyrekcyi przez wysyłanych urzędników.

Rada Nadzorcza Banku krajowego odbyła w roku 1905 posiedzeń dziewięć, a jej Komisya rewizyjna czynną była przez dni trzydzieści sześć.

Rada Nadzorcza uprasza:

Wysoki Wydział krajowy raczy sprawozdanie niniejsze przyjąć do wiadomości i uzyskać od Wysokiego Sejmu absolutoryum dla Zarządu Banku za rok 1905.

Obroty i wynikłości.

Przedmiot	Rok 1904		Rok 1905		Mniej		Więcej	
	Sztuk	koron	Sztuk	koron	Sztuk	koron	Sztuk	koron
Obrót ogólny	—	1.597,522.640·88	—	2.006,888.471·38	—	—	—	409,365.830·50
„ kasowy	—	492,431.065·02	—	605,060.240·25	—	—	—	112,629.175·23
Zysk netto	—	404.525·10	—	600.408·35	—	—	—	195.883·25
Udzielone pożyczki hipoteczne	1.180	12,134.800·—	1.101	15,431.100·—	79	—	—	3,296.300·—
„ „ komunalne	24	2,301.400·—	36	4,390.800·—	—	—	12	2,089.400·—
„ „ kolejowe	—	—	4	2,648.000·—	—	—	4	2,648.000·—
Zaległości hipoteczne	2.269	482.552·68	2.159	427.065·91	110	55.486·77	—	—
„ komunalne	43	40.107·06	31	11.728·13	12	28.378·93	—	—
Zysk z działu hipotecznego	—	290.327·25	—	325.788·08	—	—	—	35.460·83
„ „ komunalnego	—	68.771·72	—	107.761·60	—	—	—	38.989·88
„ „ kolejowego	—	17.047·37	—	24.116·62	—	—	—	7.069·25
„ „ bankowego	—	808.988·48	—	1.005.598·86	—	—	—	196.610·38
Sprzedaż emisyi Banku	—	13,881.000·—	—	22,021.600·—	—	—	—	8,140.600·—
Stan emisyi per 31. grudnia	—	139,022.500·—	—	151.017.300·—	—	—	—	11,994.800·—
Wkładki na książeczkach	—	14,226.614·21	—	14.793.622·01	—	—	—	567.007·80
Eskont weksli wśród roku	60.188	60,109.386·35	75.965	91,521.793·34	—	—	15.777	31,412.406·99
Stan weksli per 31. grudnia	12.641	20,472.446·84	15.056	26,992.407·43	—	—	2.415	6,519.960·59
Asygnaty kasowe	—	566.000·—	—	402.600·—	—	163.400·—	—	—
Rachunki wierzycieli i czeki	—	20,064.097·79	—	25,657.611·17	—	—	—	5,593.513·38
Zaliczki na efekta	—	3,002.936·20	—	1,581.816·54	—	1,421.119·66	—	—
Dłużnicy w rachunkach bieżących	—	15,193.107·82	—	16,789.308·93	—	—	—	1,596.201·11
Depozyta obce	—	57,823.404·66	—	62,665.199·42	—	—	—	4,841.794·76
Obrót kasowy w Filii	—	106,044.500·90	—	127,390.969·58	—	—	—	21,346.468·68
„ „ w Zastępstwach	—	60.013.644·09	—	71,165.884·47	—	—	—	11,152.240·38
Eskont dla Stowarzyszeń wśród roku	19.170	14,967.971·06	29.782	28,199.954·88	—	—	10.612	13,231.983·82
Stan eskontu „ per 31. grudnia	4.103	3,512.352·21	6.285	6,708.763·54	—	—	2.182	3,196.411·33
Majątek łączny Banku „ „ „	—	7,875.938·33	—	8,527.843·68	—	—	—	651.905·35
Kapitał zakładowy Banku „ „ „	—	4,007.452·86	—	4,247.616·20	—	—	—	240.163·34
Fundusz rezerwowy „ „ „ „	—	1,688.095·23	—	1,868.217·74	—	—	—	180.122·51
Rezerwa hipoteczna „ „ „ „	—	1,439.757·32	—	1,593.738·99	—	—	—	153.981·67
„ komunalna „ „ „ „	—	692,321·96	—	763.339·79	—	—	—	71.017·83
„ kolejowa „ „ „ „	—	48.310·96	—	54.930·96	—	—	—	6.620·—
Udziały w przedsiębiorstwach	—	668.807·50	—	691.707·50	—	—	—	22.900·—
Dochody z udziałów „	—	6.697·96	—	20.015·20	—	—	—	13.317·24

Bank krajowy

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem

1905.

L W Ó W.

Z drukarni i litografii Pillera Spółki.

Sprawozdanie

Dyrekcyi Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Mimo dziejowego przełomu w sąsiedztwie naszego kraju i pomimo wstrząśnień wewnętrznych w Monarchii tutejszej, nie uległy stosunki ekonomiczne naszego kraju niekorzystnej zmianie, lecz i owszem od kilku lat widoczne wzmacnianie się gospodarczo-przemysłowe postępuje u nas prawidłowo.

Również i rozwój naszego Banku był pod każdym względem korzystny, a rezultat końcowy, znajdujący wyraz w zysku okrągło 600.0000 K., uważać musimy za zupełnie zadawalający.

Sprzedaż i kurs emisyj bankowych

Z r. 1904 pozostał zapas emisyj bankowych . K. 2,027.400·—
nowe emisye w r. 1905 wynosiły . . . . . „ 22,469.900·—
razem . . K. 24,497.300·—
umieszczono w r. 1905 . . . . . „ 22,021.600·—
pozostał zapas do bilansu r. 1905 . . . . . K. 2,475.700·

Dnia 30. grudnia 1905 notowały: 4% listy Banku krajowego: 99 — 99·50%; 4½% listy 101·10—102·10%; 4% obligacye komunalne: 99 — 99·50%; 4½% obligacye komunalne: 101 — 102%; 4% obligacye kolejowe: 99 — 99·50%. Są to najwyższe kursa, jakie tutejszokrajowe papiery osiągnęły.

Sprzedaż emisyj bankowych i wypłata ubiegających kuponów i wylosowanych listów i obligacyj odbywała się, jak w latach ubiegłych, w kasie głównej Banku i we Filii w Krakowie, a oprócz tego w Zastępstwach: w Białej, Czortkowie, Drohobyczu, Jaśle, Podhajcach, Sanoku, Sokalu i Stanisławowie, jakoteż we Wiedniu: w Union-Banku, c. k uprz. aust. Banku dla krajów koronnych, Towarzystwie akcyjnem „Merkur“, w Allg. Verkehrsbank i Niederösterr. Escomptegesellschaft; w Bernie, Beneszowie, Budziejowicach, Iglawie, Osieku n E., Ostrawie morawskiej, Pardubicach, Pilźnie czeskiem, Taborze, Wiedniu i Pradze: w Živnostenská Banka pro Cechy a Moravu; w Bernie, Bielsku, Gablonz, Jaegerndorf, Lincu, Mor. Schönberg, Ołomuńcu, Opawie, Reichenbergu, Rumburgu, Zatecu i w Pradze: w Böhmische Union-Bank; w Lublanie, Celowcu

i Spalato: w Lublańskim Banku kredydowym; w Tryeście w filii Union-Banku, a w Insbruku i Bregencyi w Banku dla Tyrolu i Przedarulanii.

Udziały Banku w przedsiębiorstwach handlowych, przemysłowych i innych

W roku ubiegłym nie przystąpił Bank do żadnego nowego przedsiębiorstwa, a jedynie zwiększył swój zapas akcyj I. gal. Towarzystwa dla przemysłu chemicznego skutkiem przydziału 67 akcyj po rozwiązaniu Syndykatu dla rozprzedaży akcyj tegoż Towarzystwa założonego. Rozwój Zakładów, do których Bank należy, był w roku ubiegłym przeważnie pomyślnym, to też na 12 takich Zakładów dało 8 dywidendę, a dochód z tego tytułu wynosił w r. 1905 K. 20.015·20; natomiast odpisy w kapitale z powodu straty na 2 likwidujących zakładach i różnicy kursu wynoszą K. 13.518·45. — Gal.-buk. akc. Towarzystwo przemysłu cukrowniczego w Przeworsku zapłaciło za rok ubiegły 5% dywidendę i rozwija się prawidłowo, chociaż w obec ogólnego położenia przemysłu cukrowniczego nie może jeszcze zapewnić stałego oprocentowania kapitału akcyjnego. — I gal. Towarzystwo budowy wagonów i maszyn w Sanoku zakończyło rok ubiegły zyskiem, który pokrył częściowo stratę z roku poprzedzającego. Rozwój tego przedsiębiorstwa uważać należy za zapewniony. — I. gal. Tow. dla przemysłu chemicznego nietylko pokryło w zupełności straty z roku poprzedniego, ale wypłaciło za rok ubiegły 5% dywidendę. Przyszłość tego przedsiębiorstwa zdaje się być również zapewnioną. Pomyślnie rozwijające się Towarzystwa dla wyrobów tkackich i sukienniczych w Łańcucie dało, jak i w roku poprzednim, 6% dywidendę. — Lwowska fabryka chemiczna „Tlen“ pokryła w roku zeszłym znaczną część straty poprzedzającej i jest nadzieja, że w roku bieżącym resztę tej straty pokryje. Przedsiębiorstwo to rozwija się poważnie. — Jak co roku, wypłacił i w r. 1905 Związek handlowy kółek rolniczych w Krakowie 6% dywidendę, a wzrost tego towarzystwa jest co roku większy. — Bank parcelacyjny we Lwowie dał 7% dywidendę, a Towarzystwo wzajemnej pomocy obywatelskiej w Krakowie 6% dywidendę. Natomiast zaledwie 3% dywidendę wypłacił Bank melioracyjny we Lwowie i zapewne w następnym roku żadnej dywidendy nie wypłaci. Zapowiedziana zmiana Zarządu tego towarzystwa może oddziałać korzystnie na rozwój jego interesów.

Główne jednak popieranie przedsiębiorstw przemysłowych przez Bank krajowy polega na udzielaniu im łatwego i taniego kredytu. Obok bowiem zwykłego eskontu weksli tychże przedsiębiorstw, udziela Bank zakładom stojącym z nim w stosunku, także pożyczek ratalnych na skrypta i kredytu w rachunku bieżącym.

Kredyt, udzielany instytucyom publicznym i zarząd krajowymi funduszami pożyczkowymi.

Spełniając swe zadanie w obsłudze kredytu publicznego, udziela Bank krajowy taniego, a dogodnego kredytu instytucyom autonomicznym i publicznym za pomocą pożyczek skryptowych i eskontu subwencyj krajowych: głodowych, drogowych, koszarowych, kościelnych i t. p.

Nadto zawiaduje Bank pięcioma stałymi Funduszami, przez kraj dla poparcia przemysłu i gospodarstwa utworzonymi. Stały Fundusz przemysłowy posiada kapitału obrotowego K. 2,282.500·12, z czego jest w 160 pozycyach rozpożyczonych K. 2,201.425·72. — Stały Fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego posiada kapitału obrotowego K. 583.451.26, z czego jest w 73 pozycyach rozpożyczonych K. 579.367·26. — Stały Fundusz hodowlany z kapitałem obrotowym K. 102.412·80 ma na 11 pożyczkach K. 80.081·80 — Fundusz pożyczkowy dla Kółek rolniczych po-

siada kapitału obrotowego K. 70.154·43, a ma w 116 pozycyach rozpożyczonych K. 59.316·43. — Wreszcie stały Fundusz pożyczkowy dla wiejskich spółek oszczędności i pożyczek ma przy kapitale obrotowym K. 1,978.730·48 rozdanych 620 pożyczek z kwotą: K. 1,948.172·36 W ogóle fundusze te krajowe, zawiadywane przez Bank, posiadały z końcem r. 1905 kapitału obrotowego K. 5,017.249·09 przy rozdzielonych 980 pożyczkach z kwotą K. 4,868.363·57.

Poręka za podatek spożywczy.

Poręki za podatek spożywczy udzielił Bank w r. 1905 na 12 dokumentów w kwocie K. 4,050 000, z czego wyczerpaną była dnia 31. grudnia 1905 kwota K. 3,447.920·10

Dokument poręki za kredyt solny Wydziału krajowego wynosi K. 9,830.000·— a kredytu wyczerpanego było w dniu 31. grudnia 1905 K. 8,804.300.

Oddział hipoteczny. Z r. 1904 pozostało niezałatwionych:

414	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę.	K.	8,301.300
	w roku 1905 weszło nowych:		
2027	podań o pożyczki hipoteczne na łączną kwotę	„	33,494.000
	razem więc było w r. 1905 do załatwienia[1]):		
2441	podań na	K.	41,795.300
	z czego Bank w r. 1905 załatwił odmownie:		
279	podań na kwotę	„	10,018.300
	z pozostałych zaś:		
2162	podań na kwotę	K.	31.777.000
	wydał Bank nowych promes:		
1727	na pożyczki hipoteczne w kwocie . . .	„	24,542.400
	pozostaje jeszcze niezałatwionych:		
435	podań na kwotę	K.	7,234.600
	Natomiast wypłacił Bank w ciągu r. 1905 walutę[2])		
1063	pożyczek w 4% listach zast w kwocie . .	K.	15,349.000
38	„ w 4½% „ „ „ „ . .	„	82.100
1101	pożyczek razem w kwocie	K.	15,431.100
	a mianowicie:		
56	pożyczek na dobra ziemskie w kwocie . .	K.	5,223.000
292	„ „ realności miejskie w kwocie .	„	8,449.900
753	„ „ włościańskie w kwocie[3]) . .	„	1,758.200
1101	„ razem w kwocie	K.	15,431.100

co łącznie z pożyczkami, wypłaconemi przez Bank w latach poprzednich, czyni 16.006 pożyczek w ogólnej sumie K. 184,844.800 a mianowicie:

1. na dobra ziemskie 848 pożyczek w ogólnej sumie 64,202.100 K. czyli 34.73%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 34·42%;

2. na domy murowane w miastach, opłacających podatek domowo-czynszowy, a do korzystania z kredytu hipotecznego przez Wydział

---

[1]) w porównaniu z r. ubiegłym więcej 663 podań, na kwotę wyższą o K. 9,221.800.

[2]) w porównaniu z r. ubiegłym mniej 79 pożyczek na kwotę wyższą K. 3.296.300

[3]) Stosunek obszaru hipotek do udzielonych w r. 1905 pożyczek włościańskich był następujący: na gospodarstwa do 5 morgów udzielono pożyczek 56
„ „ „ 10 „ „ „ 281
„ „ „ 25 „ „ „ 319
„ „ nad 25 „ „ „ 97

krajowy dopuszczonych 3.790 pożyczek w ogólnej sumie 99,358.900 K., czyli 53·75%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 46·10%:

3. na małą własność rolną, przeważnie włościańską 11.368 pożyczek w ogólnej sumie 21,283.800 K. czyli 11·52%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 49·61%.

Z promes pozostałych w obiegu z roku 1904 (łącznie z wydanemi w roku 1905) na:

2863	pożyczek w kwocie	K.	37,044.700
113	promes nie zostało przyjętych w kwocie . z pozostałej reszty	„	2,190.100
2750	promes na kwotę	K.	34,854.600
	zrealizowano w ciągu r. 1905 jak wyżej wykazano:		
1101	pożyczek na kwotę	K.	15,431.100
1649	promes pozostaje więc w obiegu na kwotę .	K.	19,423.500

Na spłatę wyżej oprocentowanych pożyczek obcych instytucyj finansowych użytą została z waluty wypłaconych w r. 1905 pożyczek kwota K. 7,151.800.

Niespłaconych z dniem 31. grudnia 1905 pożyczek pozostało:

8926	4% pożyczek w kwocie	K.	93,890.952·23
2739	4½% „	„	17,396.489·48
11665	pożyczek w łącznej kwocie	K.	111,287.441·71

Z końcem roku 1905 zalegało 219 dłużników z kwotą K. 427.065·91, z czego 47 dłużników z r. 1904 ze sumą zaległości K. 5.119·40, wszystkie zaś raty po koniec r. 1903 są popłacone. Reszta zaległości K. 421.946·51 przypada na raty tylko z roku ubiegłego

Z powyższych zaległości wypada K. 78.120·85 u 32 dłużników na większe posiadłości, K. 167.075·06 u 147 dłużników na realności miejskie, a K. 181.870·— u 1980 dłużników na grunta włościańskie.

Kapitał zaległy w tych ratach wynosi K. 156.152·44 czyli 0·14% kapitału bieżącego.

W roku 1905 wdrożono egzekucye sądowe przeciw 52 dłużnikom, pozostało zaś z r. 1904 egzekucyj sądowych przeciw 25 dłużnikom, było zatem w r. 1905 w toku razem 77 egzekucyj. Skutkiem zapłaty zaległości ratalnych odwołano 69 egzekucyj, pozostaje zatem na rok 1906 egzekucyj sądowych 8, z tego 3 na realności miejskie, a 5 na realności włościańskie. W roku ubiegłym sprzedaną została w toku egzekucyi tylko jedna realność miejska, której jednak Bank nabyć nie był zmuszonym.

Zysk w oddziale hipotecznym w roku 1905 wynosi K. 325.783·08; zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzedzającym o K. 35.460·83.

Fundusz rezerwy specyalnej dla oddziału hipotecznego, wynoszący z dniem 31. Grudnia 1904 roku K. 1,439.757·32 doszedł w ciągu r. 1905 do sumy K. 1,593.738·99, został zatem powiększony o K. 153.981·67.

Z dniem 31. Grudnia 1905 znajdowało się w obiegu listów zastawnych Banku krajowego: 4% na sumę K. 93,940.500·— zaś 4½% na sumę K. 16,162.100·— czyli na ogólną sumę K. 110,102.600· natomiast pożyczki udzielone przez Bank wynosiły K. 111,287.441·71.

Oddział komunalny. Bank krajowy udzielił w r. 1905 pożyczek 36 w obligacyach komunalnych w ogólnej sumie K. 4.390.800. Z liczby 583 pożyczek udzielonych przez Bank w ciągu jego istnienia w ogólnej sumie K. 31.327.800 przypada:

1. na powiaty 136 pożyczek w ogólnej sumie K. 10,779.400 czyli 34·41%;

2. na gminy miejskie 252 pożyczek w ogólnej sumie K. 19,023.0 0 czyli 60·72%;

3. na gminy wiejskie 195 pożyczek w ogólnej sumie K. 1,525.400 czyli 4·87%.

Raty przypadające Bankowi na spłatę kapitału i na procent, wpływały w oznaczonym terminie lub wkrótce po terminie. Wynosiły one w roku ubiegłym K. 1.870.528·96 pozostało zaś do ściągnięcia zaległych z roku 1905: 31 rat w kwocie K. 11.728·13.

Zysk w oddziale komunalnym w r. 1905 wynosi K. 107.761·60.

Rezerwa tego oddziału, będąca własnością Banku, wynosiła z końcem r. 1905: K. 763.339·79 — zwiększyła się o kwotę K. 71.017·83

Z dniem 31. Grudnia 1905 znajdowało się w obiegu obligacyj komunalnych Banku krajowego: III. Emisyi na sumę K. 8,511.800·— zaś IV. Emisyi na sumę K. 11,591.000·— czyli na ogólną sumę K. 20,102.800·—, natomiast pożyczki udzielone przez Bank wynosiły K. 21.257.125·32.

Oddział kolejowy. W roku 1905 wypłacił Bank 4 pożyczki kolejowe a mianowicie:

Kolei Przeworsk-Bachórz-Dynów . . .	K.	698.000·—
Kolei Piła-Jaworzno	K.	330.000·—
Kolei Delatyn-Kołomyja-Stefanówka .	K.	900.000·—
Kolei Trzebina-Skawce	K.	720.000·—

uchwalone zaś zostały 2 pożyczki a mianowicie:

Kolei Tarnów-Szczucin	K.	2,000.000·—
Kolei Lwów-Podhajce	K.	830.000·—

których wypłata nastąpiła w roku bieżącym.

Z dniem 31. Grudnia 1905 znajdowało się w obiegu obligacyj kolejowych na K. 20,811.900·—, podczas gdy pożyczki udzielone przez Bank wynosiły K. 20,827.692.04.

Zaległości w tym dziale nie było żadnych Zysk wynosił w r. 1905 K. 24.116·62 a specyalna rezerwa z końcem r. 1905 K. 54.930·96

Oddział bankowy. Całkowity obrót z wszystkich operacyj Banku we Lwowie i Krakowie w roku 1905 wynosi sumę K. 2;006,888.471·38

Obrót kasowy wynosił w roku 1905 w Banku we Lwowie, Krakowie i Zastępstwach: K. 605,060.240·25.

W ciągu r. 1905 podano do skupu:

81.800	sztuk weksli na ogólną sumę . . .	K.	96,049.073·80
	z tego odmówił Bank przyjęcia:		
5.835	sztuk na sumę	K.	4,527.280·46
75.965	sztuk zaś na sumę	K.	91,521.793·34

czyli 95·28% ogólnej kwoty zgłoszonej Bank zeskontował.

W porównaniu z r. 1904 podano do skupu w roku 1905 więcej o 16.541 sztuk weksli na kwotę większą o 29,292.715·30 i zeskontowano więcej o 15.777 sztuk weksli na kwotę większą o K. 31,412.406·99. Stan portfelu wekslowego z dniem 31. Grudnia 1905 zwiększył się o 2.415 sztuk i kwotę K. 6,519.960·59.

Gdy dnia 20. października z. r. Austryacko-węgierski Bank podniósł stopę procentową o 1 od sta, Bank krajowy podniósł stopę eskontową tylko od weksli i to jedynie o ½%, natomiast stopa procentowa od zastawów została niezmienioną i nie korzystał Bank z prawa podwyższenia stopy procentowej od pożyczek hipotecznych w gotówce.

Bank zreeskontował w roku 1905 ze swego portfelu K. 2,136.857·28.

Zaprowadzony w roku poprzednim dział pożyczek hipotecznych w gotówce rozwinął się znacznie w roku ubiegłym. W r. 1905 udzielono takich pożyczek 37 na kwotę K. 1,057.000, stan zaś tych pożyczek z końcem roku wynosił 54 na kwotę K. 1,275.224·93. Zaległości w tym dziale nie ma żadnych. Zamierzony statutami cel tych pożyczek zdaje się być osiągniętym, jeżeli się zważy, że przeznaczenie dotychczas udzielonych pożyczek tych było następujące: budowa gorzelń, młynów i ogólne inwestycye gospodarcze, wreszcie melioracye gruntów; miejskie kredyta budowlane i dobudowy; odbudowa spalonych budynków i dokupno gruntów włościańskich; w końcu dostarczanie kapitału obrotowego na przedsiębiorstwa przemysłowe.

Pożyczek melioracyjnych po myśli ustawy z 26. lipca 1896 udzielono w r. 1905: 2 na kwotę K. 13.300. Stan tych pożyczek z końcem roku wynosi 22 na K. 87.293.83. Zaległości w tym dziale także nie ma żadnych. O słabym rozwoju tego działu i powodach tego już niejednokrotnie zdawaliśmy sprawę, a obecnie zaznaczamy jedynie, że kredyt melioracyjny (specyalny) zastępuje w naszym Banku kredyt hipoteczny gotówkowy (inwestycyjny).

Inne interesy oddziału bankowego wyjaśniają dostatecznie dołączone zamknięcia rachunkowe.

Ogólny zysk w oddziale bankowym wynosił w roku 1905: K. 1,005.598·86 i zwiększył się w porównaniu z takimże zyskiem z r. 1904 o kwotę K. 196.610.38.

Oddział interesów bankowych ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi. Osobny Komitet Cenzorów, odpowiednio do §. 95. statutu bankowego dla tego oddziału ustanowiony, dopuścił do kredytu wekslowego w Banku krajowym na rok 1905: 192 Stowarzyszeń. W ciągu tegoż roku Bank eskontował 29.782 sztuk ich weksli na ogólną sumę K. 28,199.954.88 a saldo tych weksli z dniem 31. Grudnia 1905 wynosiło sztuk 6.285 na K. 6,708.763.54.

Oprócz tego korzystały Stowarzyszenia z kredytu, podlegającego ocenieniu Komitetu Cenzorów, istniejącego według §. 96. statutu bankowego; Stowarzyszenia, będące zarazem Zastępstwami Banku, były także dłużnikami Banku w rachunku bieżącym (dotacye kasowe). Z końcem r. 1905 wynosiło saldo-netto na rzecz Zastępstw K. 976.643·89, mianowicie: 37 Zastępstw miało w Banku na rachunku dotacyjnym do żądania kwotę K. 1,186.608·70, natomiast 34 Zastępstw było dłużnych kwotę K. 209.964·81.

Filia w Krakowie

Rozwój i dochody Filii w Krakowie były w roku ubiegłym znacznie korzystniejsze, niż w poprzednim, a także obroty Filii znacznie się zwiększyły. Filia operowała również i w ciągu zeszłego roku tylko własnymi funduszami, a nadto znaczną część tychże przelała do kasy Zakładu Centralnego.

Czynności Banku w Zastępstwach.

W roku ubiegłym liczba Zastępstw wynosiła jak w poprzednim: 72. O obrotach i czynnościach Banku, załatwianych przez Zastępstwa, daje obraz szczegółowy załącznik 7-my do zamknięć rachunkowych za rok 1905 (str. 26 - 27), dowodzący chętnego i pożytecznego współdziałania Zastępstw i korzystnego tychże wpływu na rozwój Banku.

Czysty zysk i rezerwy Banku.

Przypadający na rok 1904 zysk z operacyj bankowych wynosił K. 404.525·10, zysk zaś w roku 1905 wynosi K. 600.408·35, czyli o K. 195.883·25 więcej. Zysk ten został po myśli postanowienia §. 101. statutu

bankowego rozdzielony między majątek zakładowy i rezerwy Banku. Właściwy dorobek roku ubiegłego, uwzględniając własny przyrost rezerw wynosi K. 651.905·35.

Uwzględniając powyższe powiększenie, wynosi obecny majątek Banku w kapitale zakładowym i rezerwach K. 8,538.469·68, strącając zaś kwotę K. 10.626, będącą własnością dłużników komunalnych, wynosi zwiększenie się majątku Banku po nad pierwotną dotacyę 2,000.000 K. kwotę K. 6,527.843·68, uzbieraną przez Bank w ciągu dwudziestu dwu lat jego istnienia.

Dwudzieste drugie

Zamknięcie rachunkowe

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

za rok 1905.

Obrót

Całkowity obrót ze wszystkich operacyj Banku wynosił od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1905	K.	2,006,888,471·38

Kasa.

Gotowizna w Banku:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1904 wynosiła . . .	K.	1.330.769·07	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1905 wpłynęło . . .	„	203,433.696·59	
razem . .	K.	204,764·465·66	
Wypłaty w tymże czasie wynosiły	„	203,069.689·61	
Pozostałość kasowa w Banku z dnia 31. Grudnia 1905			K. 1,694,776.05
Obrót kasowy w Banku w roku 1905	K.	406,503.386·20	

Gotowizna w Filii krakowskiej:

Pozostałość z dnia 31. Grudnia 1904 wynosiła	K.	240.498·77	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1905 wpłynęło . . .	„	63,849.050·86	
	K.	64,089.549·63	
Wypłaty w tymże czasie wynosiły	„	63,541.918·72	
Pozostałość kasowa w Filii Banku z dnia 31. Grudnia 1905			K. 547.630 91
Obrót kasowy w Filii Banku w roku 1905	K.	127,390.969·58	

Dotacye kasowe w Zastępstwach:

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1904 na dobro Zastępstw wynosiła	K.	918.606·70	
Od dnia 1 Stycznia do 31. Grudnia 1905 przybyło na dobro Zastępstw	„	35,611.960·83	
	K.	36,530.567·53	
W tymże czasie wypłacono na ciężar Zastępstw . .	„	35,553.923·64	
Łączna pozostałość kasowa z dniem 31. Grudnia 1905 na ciężar Zastępstw .			K. 209.964·81
na korzyść Zastępstw: K. 1,186 608·70			
Obrót kasowy w Zastępstwach	K.	71,165.884·47	
Łączna pozostałość kasowa			K. 2,451.371·77

Ogólny obrót kasowy K. 605,060.240·25.

Efekta własne, eskontowane i w komisie:

a) własne:

Z dniem 31. Grudnia 1904 Bank posiadał na własność papierów publicznych wart imien.	K.	2,257.000·—	za sumę	K.	2,258.188·10	
Od dnia 1. Stycznia do dnia 31. Grudnia 1905 nabyto papierów publicznych wart. imien.	„	37,865·100·—	„ „	„	37,565.182·18	
Różnica kursu wynosi				„	201.763·75	
razem . .	K.	40,122.100·—	za sumę	K.	40,025.134·03	
W tymże czasie sprzedano papierów publicznych wartości imiennej	„	37,488.200·—	„ „	„	37.389.647·63	
Pozostałość efektów własnych wynosi z dniem 31. Grudnia 1905						
a) w papierach kraj. K. 158.200						
b) w papierach włas. emisyj . . . . „ 2,475.700 wart. im.	K.	2,633.900·—	za sumę	K.	2.635.486·40	

b) eskontowane:

Z dniem 31. Grudnia 1904 pozostało wylosowanych efektów wart. imien. . .	K. 1.136·60	w sumie	K.	1.101·48	
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1905 eskontowano w. i.	„ 655.420·54	na K. 661.151·45			
Dyskonto wynosi .		„ „ 1.453·43			
		w sumie	K.	662.604·88	
	K. 656.557·14			663.706 36	
W tymże czasie zrealizowano w. i. . .	K. 618.379·99	w sumie	K.	625.795·53	
Pozostałość wylosowanych efektów z d. 31. Grudnia 1905 wart. imiennej .	K. 38.177 15		na sumę	K.	37.910·83

c) w komisie:

Z dniem 31. Grudnia 1904 pozostało w zapasie papierów publicznych na rachunek osób trzecich .	K. 377.200·—	za sumę	K.	374.524·27	
Od 1. Stycznia do 31. Grudnia 1905 nabyto w. i. . .	„ 4,196 896·80	za sumę	„	4,846.483·61	
	K. 4,574.096·80			5,221.007·88	
Z tych efektów zrealizowano w tymże czasie wart imien.	„ 4,505.896·80	za sumę	„	5,152.929·78	
Zapas papierów publ. wraz z narosłymi procentami, pozostających na rachunku osób trzecich wynosi w. i.	K. 68.200·—	. . . . . za sumę	K.	68 078 10	
Łączna pozostałość efektów własnych, eskontowanych i w komisie z dniem 31. Grudnia 1905 roku podług załączonego wykazu wynosi			K.	2,741.475 33	

Weksle.

Z dniem 31. Grudnia 1904 r. pozostawało w portfelu weksli zeskontowanych i inkasowych	12641	sztuk na sumę	K.	20,472.446·84
W ciągu r. 1905 przyjęto do portfelu weksli i inkasów .	75533	„ „ „	„	91,532.643·34
razem .	88174	„ „ „	K.	112,005.090·18
W tymże czasie spłacono	73118	„ „ „	„	85,012.682·75
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1905 weksli	15056	„ „ „	K.	26,992.407·43
W powyższej sumie mieszczą się weksle:				
a) na Lwów, Kraków, Białę, Zastępstwa i inne place	8605	„ „ „	K.	20,214.579·91
b) od stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych .	6285	„ „ „	„	6,708.763·54
c) inkasowe	166	„ „ „	„	69.063·98
razem j. w. .	15056	„ „ „	K.	26,992.407·43

Zaliczki na zastaw efektów.

Zdniem 31. Grudnia 1904 pozostawało udzielonych pożyczek na	215	zastawów	K.	129.454·—
Od dnia 1. Stycznia do 31. Grudnia 1905 udzielono „ „	118	„	„	103.66·—
razem na	333	„	K.	232.520·—
Zwrócono w tymże peryodzie	97	„	„	89.411·21
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1905 r. na	236	„	K.	143.108·79
zabezpieczonych efektami, wskazanymi w §. 3. D. lit. d. statutu w imiennej wartości			K.	185.520·—

Rachunek bieżący pokryty efektami.

Z dniem 31. Grudnia 1904 pozostawało rachunków pokrytych papierami publicznymi	u stron	192	ze sumą	K.	2,873.482·20
W ciągu roku 1905 przybyło	stron	44	i suma	„	10,972.216·17
razem	stron	236	w sumie	K.	13,845.698·37
Z tego ubyło w tymże czasie	stron	27	i suma	„	12,406.990·62
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1905 r.	stron	209	ze sumą	K.	1,438.707·75
pokrytą efektami wartości imiennej				K.	18,336.321·10

Dłużnicy i wierzyciele w rachunku bieżącym.

Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1904 r. wynosiła na dobro korespondentów	K.	2,030.325·63
Obroty w ciągu roku 1905 wynoszą na dobro korespondentów	„	277,504.568·89
	K.	279,534.894·52
zaś na ich ciężar	„	274,793.406·91
Pozostałość z dniem 31. Grudnia 1905 r. na ciężar Banku wynosi	K.	4,741·487·61

i składa się ze sum:

Aktywa.

a) dłużnicy z weksli protestowanych *)	K	530.413·42		
b) fundusze krajowe i stowarzyszenia	„	1,444·471·—		
c) należytości u stron, zabezpieczone podkładem		8,441.176·93		
d) rachunki w bankach		5,800.864·64		
e) pobory pocztowe i inne		56·02		
f) weksle do zainkasowania u korespondentów	„	572.326·92	K.	16,789.308·93

Passywa.

a) sumy do dyspozycyi korespondentów	K.	4,877.819·48		
b) weksle do zainkasowania	„	93.145·61		
c) sumy lokacyjne	„	14,838.270·11		
d) sumy zatrzymane przy realizacyi pożyczek hipotecznych, kaucye i inne należytości od Banku	„	931.471·49		
e) należytości za odcięte kupony	„	588.280·52		
f) podatki i należytości rządowe	„	40.203·82		
g) rachunki inne	„	161.605·51	K.	21,530.796·54
	pozostaje jak powyżej .		K.	4,741.487·61

*) Rachunek ten zawiera przejściowo dwie pozycye, oparte o interes hipoteczny w kwocie K. 428.892·07, właściwych przeto weksli zaprotestowanych jest tylko na kwotę K. 101 521·35.

Obce kapitały.

a) asygnaty, czeki i wkładki oszczędności:

Z dniem 31. Grudnia 1904 pozostawało lokowanych w Banku kapitałów na					
asygnaty kasowe			K.	566.000·—	
na oddział żyrowy:					
rach. bież. Lit. A.	K.	1,809.892·—			
„ „ „ B.	„	234.380·—			
„ „ „ C.	„	796.392.34	„	2,840.664·34	
na wkładkach oszczędności			„	14,226.614·21	K. 17,633.278·55
Od d. 1. Stycznia do 31. Grudnia 1905 wpłynęło					
na asygnaty kasowe			K.	512·760·—	
na oddział żyrowy:					
rach. bież. Lit. A.	K.	38,394.791·54			
„ „ „ B.	„	1,658.002·43			
„ „ „ C.	„	1,358.407·40	„	41,411.201·37	
na wkładki oszczędności			„	13,290.020·65	„ 55,213.982·02
					K. 72,847.260·57
W tymże czasie zwrócono z lokacyj:					
na asygnaty kasowe			K.	676·160·—	
na oddział żyrowy:					
rach. bież. Lit. A.	K.	37,119.397·04			
„ „ „ B.	„	1,346.379·53			
„ „ „ C.	„	1,659.274·51	„	40,125.051·08	
na wkładki oszczędności			„	12,723.012·85	„ 53,524.223·93
Pozostaje z dniem 31. Grudnia 1905 kapitałów obcych:					
w asygnatach kasowych			K	402.600·—	
w oddziale żyrowym:					
rach. bież. Lit. A.	K.	3,085.286·50			
„ „ „ B.	„	546.002·90			
„ „ „ C.	„	495.525·23	„	4,126.814·63	
na wkładkach oszczędności				14,793.622·01	K. 19,323.036·64

b) wierzyciele w rachunku bieżącym:

Jak w poprzednim ustępie	K. 21,530.796·54
Obce kapitały z dniem 31. Grudnia 1905 łącznie	K. 40,853 833 18

Spis załączników do zamknięć rachunkowych

z dniem 31. Grudnia 1905

1. Wykaz papierów publicznych, stanowiących własność funduszów rezerwowych i Banku . . 17
2. Wykaz depozytów osób trzecich według kategoryj efektów i rodzaju depozytu 18
3. Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych 22
4. Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych 23
5. Wykaz ruchu pożyczek komunalnych 24
6. Wykaz emisyj Banku. 25
7. Przegląd czynności Zastępstw Banku krajowego 26
8. Zamknięcie rachunku zysków i strat 28
9. Bilans Banku 32
10. Bilans stałego funduszu przemysłowego 34
11. Przegląd zestawień Bilansów z lat $188^3/_4$—1905 35

Wykaz papierów publicznych

z dnia 31. Grudnia 1905 roku,

stanowiących własność funduszu rezerwowego i Banku.

	Wartość imienna	Najbliższy kupon płatny	Kurs	Wartość rzeczywista							
				Kapitał		Procenta do 31/12 905		Łącznie		Ogółem	
A.	Koron			Koron		Koron		Koron		Koron	
Efekta funduszu rezerwowego.											
§. 101 ust. c. statutu.											
4% Obligacye propinacyjne . . .	1.838.000	—	30/6 1906	al pari	1.838.000	—	—	—	—	—	—	—
Stan z dniem 31. Grudnia 1905 .	1.838.000	—			1.838.000	—	—	—	—	—	1,838.000	—
Efekta własne, eskontowane i w komisie.												
a) Własność Banku.												
4½% Listy zastawne krajowe	480.900	—	30/6 1906	101.50	486.189	90						
4% Listy zastawne krajowe	612.600	—	30/6 1906	99.—	606.474	—						
4½% Obligacye komunalne	832.000	—	1/4 1906	101 —	840.320	—						
4% Obligacye komunalne	433.000	—	1/4 1906	99.—	428.670	—						
4% Obligacye kolejowe	117.200	—	1/4 1906	99.—	116.028	—						
4% Obligacye gal. funduszu propinacyjnego	158.200	—	30/6 1906	99.75	157.804	50						
	2.633.900	—			2.635.486	40			2,635.486	40		
b) Eskontowane.												
Efekta wylosowane i kupony . . .	38.244	89	—		37.910	83			37.910	83		
c) Własność osób trzecich w komisie.												
4% Węgierska renta koronowa . . .	3.200	—	1/1 1906	96.30	3.081	60	10	67	3.092	27		
4% Austr. renta koronowa	2.000	—	1/1 1906	100.10	2.002	—	26	66	2.028	66		
4½% Listy zastawne galic. akc. Banku hipot.	30.000	—	1/5 1906	100.30	30.090	—	225	—	30.315	—		
4% „ „ „ „ „	4.000	—	1/5 1906	98.65	3.946	—	26	67	3.972	67		
4% Listy zastawne gal. Towarzystwa kred. ziemskiego 56 let.	28.600	—	30/6 1906	98.85	28 271	10	—	—	—	—		
„ 41 let.	400	—		99.60	398	40	—	—	28.669	50		
Stan z dniem 31. Grudnia 1905. .											2,741.475	33

objęte rachunkiem procentów od efektów własnych

Wykaz depozytów osób trzecich według kategoryj efektów i rodzaju depozytu

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta						Razem koron	
		na zastaw		w przechowaniu		na zabezpieczenie otw. kredytu			
Akcye ogóln. austr. Zakładu kredyt. ziemsk.	dyw905	—	—	2.000	—	—	—	2.000	—
Akcye Banku austro-węgiersk.	1/2 906	—	—	7.000	—	6.000	—	13.000	—
Akcye gal. akc. Banku hipot.	1/7 906	—	—	348.000	—	242.000	—	590.000	—
Akcye Galic. Banku dla handlu i przem.	1/7 903	—	—	400	—	400	—	800	—
Akcye kolei Lwowsko-Czerniowieckiej	1/5 906	—	—	71.600	—	18.400	—	90.000	—
Akcye ogóln. austr. Towarzystwa elektrycznego	dyw905	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
Akcye austr. Zakładu dla h. i p.	dyw905	—	—	3.200	—	2.640	—	5.840	—
Akcye kolei Koszycko-Bogumińskiej	1/7 906	—	—	15.600	—	—	—	15.600	—
Akcye Banku anglo-austryackiego	dyw905	—	—	10.800	—	3.600	—	14.400	—
Akcye austr. kolei południowej	dyw905	—	—	—	—	800	—	800	—
Akcye Unionbanku we Wiedniu	1/7 906	—	—	400	—	9.200	—	9.600	—
Akcye austr. Laenderbanku	1/7 906	—	—	—	—	2.400	—	2.400	—
Akcye Towarz. kolei państw.	dyw905	—	—	19.600	—	—	—	19.600	—
Akcye czesk. Towarzystwa dla przem. cukrowniczego	dyw905	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
Akcye pierwszeństwa kolei Praga-Dux z r. 1883	dyw905	—	—	7.500	—	—	—	7.500	—
Akcye czesk. Union-Banku w Pradze	dyw905	—	—	4.000	—	—	—	4.000	—
Akcye węgier. Tow. żeglugi „Adria“	dyw905	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
Akcye fabryki dynamitu „Nobel“	dyw905	—	—	10 000	—	—	—	10.000	—
Akcye dolno-austr. Tow. eskontowego	dyw905	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
Akcye wiedeń. Banku związk.	dyw905	—	—	—	—	4.000	—	4.000	—
„ Banku dep. we Wiedniu	dyw905	—	—	—	—	1.600	—	1.600	—
Akcye Banku kraj. dla Bośnii i Hercogowiny	dyw905	—	—	3.000	—	—	—	3.000	—
4½% Listy zast. Banku kraj.	30/6 906	2.400	—	805.800	—	372.100	—	1.180.300	—
4% Listy zast. Banku krajowego koronowe	30/6 906	22.700	—	5,125.000	—	4,320.800	—	9,468 500	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. nieokresowe	30/6 906	—	—	26.200	—	6.200	—	32.400	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 41-letnie	30/6 906	—	—	41.000	—	21.600	—	62 600	—
4% Listy zast. Gal. Tow. kredyt. ziemsk. 56-letnie	30/6 906	23.800	—	6,560.400	—	5,892.200	—	12,476.400	—
5% Listy hip. Gal. akc. Banku hip. z 10% premią	1/3 906	—	—	67.200	—	26.800	—	94.000	—
4½% Listy hip. Gal. akc. Banku hipot.	1/5 906	21.400	—	946.200	—	503.800	—	1,471.400	—
4% Listy hip. Gal. akc. Banku hip. koron.	1/5 906	600	—	869.200	—	830.600	—	1,700.400	—
4% Listy zastawne peszt. węg. Banku komerc.	1/2 906	—	—	22.400	—	151.200	—	173.600	
4% Listy zast. ogóln. austr. Zakładu kred. ziem.	1/4 906	—	—	33.800	—	5.000	—	38.800	—
5% Listy zast. Bukow. Zakładu kred. ziem.	30/6 906	—	—	200	—	—	—	200	—
4% Listy zast. Bukow. Zakładu kred. ziem.	30/6 906	—	—	2.600	—	86.000	—	88.600	—
4½% Listy zastawn. centraln. kraj. węg. Kasy oszczędn.	1/3 906	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—
4½% Listy zast. Budapeszt. Kasy Oszczęd.	1/5 906	—	—	600	—	—	—	600	—
4% Listy zast. Banku austro-węgiersk. 50 letnie wal. austr.	1/4 906	—	—	120.800	—	39.600	—	160.400	—
koronowe	1/4 906	—	—	24.400	—	—	—	24.400	—
Do przeniesienia		70.900	—	15,187.900	—	12,546.940	—	27,805.740	—

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta: na zastaw	Depozyta: w przechowaniu	Depozyta: na zabezpieczenie otw. kredytu	Razem koron
Z przeniesienia .		70.900 —	15,187.900 —	12,546.940 —	27,805.740 —
4% Listy zast. austr. szląsk. Zakładu kred. ziem. . .	1/2 906	— —	10.000 —	— —	10.000 —
4% Listy zast. dolno-austr. Zakładu hipot.	1/3 906	— —	6.000 —	— —	6.000 —
4% Listy zast. węg. Instyt. kred. ziemsk.	1/7 906	— —	4.800 —	— —	4.800 —
4½% Listy zast. węg. Banku hip.	1/7 906	— —	200 —	— —	200 —
4% Listy zast. austr. centr. Zakładu kred. ziem. . .	1/7 906	— —	1.000 —	— —	1.000 —
4% Listy zast. czesk. Banku hipot.	1/2 906	— —	4.400 —	— —	4.400 —
4% Listy zastaw. morawsk. Banku hipot.	1/2 906	— —	400 —	— —	400 —
Losy węg. „Basilika“ z r. 1886	—	— —	1.550 —	290 —	1.840 —
5% Losy regul. Dunaju z r. 1870	1/7 906	600 —	1.800 —	3.600 —	6.000 —
Losy „Clary“ z r. 1869 . .	—	— —	1.520 —	320 —	1.840 —
1% Losy Cisańskie z r. 1880 .	1/4 906	4.800 —	14.400 —	3.200 —	22.400 —
Losy austr. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	— —	3.420 —	880 —	4.300 —
Losy węg. Czerwon. Krzyża z r. 1882	—	— —	2.170 —	600 —	2.770 —
Austr. losy kredytowe z r. 1858	—	— —	7.600 —	4.600 —	12.200 —
Losy m. Budy z r. 1859 . .	—	— —	240 —	160 —	400 —
Losy m. Insbruka z r. 1871 .	—	40 —	160 —	— —	200 —
Losy m. Krakowa z r. 1872 .	—	680 —	4.320 —	2.240 —	7.240 —
Losy m. Lublany z r. 1879 .	—	— —	600 —	160 —	760 —
Losy m. Salzburga z r. 1872	—	— —	440 —	200 —	640 —
Losy m. Wiednia z r. 1874 .	—	1.800 —	7.200 —	2.000 —	11.000 —
Losy „Palffy“ z r. 1855 . .	—	— —	720 —	160 —	880 —
Losy Rudolfa z r. 1864 . .	—	— —	420 —	320 —	740 —
Losy „Salm-Reiffersch.“ z roku 1855	—	— —	760 —	80 —	840 —
2% Losy serbskie z r. 1881 .	1/1 907	— —	7.600 —	1.500 —	9.100 —
Losy tureckie z r. 1870 . .	—	— —	45.200 —	2.800 —	48.000 —
Węgierskie losy państwowe z r. 1870	—	3.000 —	11.500 —	3.200 —	17.700 —
5% austr. losy państ. z r. 1860	1/5 906	8.600 —	17.600 —	23.800 —	50.000 —
Austr. losy państw. z r. 1864 .	—	2.600 —	10.900 —	2.600 —	16.100 —
4% losy węgiersk. Banku hip. z r. 1884	1/6 906	12.400 —	49.200 —	23.200 —	84.800 —
3% Losy ogóln. austr. Zakł. kred. ziem.:					
I. emisyi z r. 1880 . .	1/6 906	14.400 —	54.440 —	24.200 —	93.040 —
II. emisyi z r. 1889 . .	1/2 906	19.800 —	79.000 —	25.800 —	124.600 —
4½% Obligacye kom. Banku kraj. III. emisyi koron. .	1/4 906	— —	496.000 —	613.800 —	1,109.800 —
4% Obligacye kom. Banku kraj. IV. em. koron.	1/4 906	— —	381.400 —	538.600 —	920.000 —
4% Obligacye kolejowe Banku krajowego koron. . . .	1/4 906	— —	128.100 —	1,805.800 —	1,933.900 —
5% Oblig. komun. Banku kraj. dla Bośni i Hercog. .	1/6 906	— —	13.000 —	— —	13.000 —
4% Obligacye galic. funduszu propinacyjnego	30/6 906	31.000 —	804.800 —	840.000 —	1,675.800 —
4% Obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1896 koron. .	1/5 906	12.000 —	212.600 —	101.400 —	326.000 —
4½% Obligacye pożyczki miasta Lwowa z r. 1900 . .	1/3 906	— —	25.100 —	8.800 —	33.900 —
4% Oblig. kom. centr. Banku hipot. węg. kas oszczędn. .	1/5 906	— —	6.000 —	— —	6.000 —
Do przeniesienia .		182.620 —	17,604.460 —	16,581.250 —	34,368.330 —

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta na zastaw	Depozyta w przechowaniu	Depozyta na zabezpieczenie otw. kredytu	Razem koron
Z przeniesienia .		182.620 —	17,604.460 —	16,581.250 —	34,368.330 —
4% Obligacye galic. pożyczki kraj. z r. 1893 koron. . .	1/5 906	100 —	226.600 —	168.000 —	394.700 —
4% Obligacye indemn. węg. .	1/5 906	— —	44.000 —	2.000 —	46.000 —
4½ % Oblig. komun. peszt.-węg. Banku komerc. z 10% premią	1/4 906	— —	4.600 —	— —	4.600 —
4% Obligacye komun. peszt.-węg. Banku komerc. . .	1/4 906	— —	3.400 —	7.000 —	10.400 —
5% Obligacye prop. bukow. .	1/7 906	— —	13.800 —	7.100 —	20.900 —
4% Obligacye kom. czeskiego Banku kraj.	1/5 906	— —	4.000 —	— —	4.000 —
4% Obligacye bukow. pożyczki krajowej z r. 1894 . . .	1/2 906	— —	7.700 —	20.000 —	27.700 —
4% Oblig. peszt. ojcz. I. Związ. Kas oszczęd. 50-letnie . .	1/4 906	— —	— —	2.000 —	2.000 —
4% pożyczka państ. kolei Rudolfa z r. 1893	1/7 906	— —	16.000 —	400 —	16.400 —
4% pożyczka regulacyi Dunaju z roku 1878 . . .	1/7 906	— —	— —	1.200 —	1.200 —
4% pożyczka miasta Wiednia z roku 1898 . .	1/7 906	— —	1.400 —	— —	1.400 —
„ „ 1902 . . .	1/7 906	— —	3.000 —	— —	3.000 —
4% wiedeń. poż. komunikacyjna I. emisyi z r. 1894 . .	1/4 906	— —	8.000 —	32.000 —	40.000 —
II. emisyi z r. 1897 . .	1/4 906	— —	2.000 —	— —	2.000 —
4% pożyczka państw. gal. kolei Karola Ludwika . .	1/7 906	— —	50.400 —	9.200 —	59.600 —
5% pryorytety austr. kolei północn. zach.	1/3 906	— —	400 —	— —	400 —
4% w srebrze Pryorytety kolei Lwow.-Czerniow. z r. 1884:					
I. emisyi opodatkowane .	1/5 906	— —	8.400 —	— —	8.400 —
II. emisyi wolne od podat.	1/5 906	— —	4.200 —	— —	4.200 —
4% Pryorytety kolei Lwów-Czerniow. z r. 1894 . .	1/7 906	— —	2.000 —	400 —	2.400 —
3% Pryorytety austr. Tow. kolei państw.	1/3 906	— —	— —	12.500 —	12.500 —
4% Pryorytety kolei arcyks. Rudolfa z r. 1884 . . .	1/4 906	— —	6.000 —	— —	6.000 —
5% w srebrze Pryorytety I. węg.-galic. kolei:					
I. emisyi z r. 1870 . .	1/3 906	— —	4.000 —	— —	4.000 —
4% w srebrze Pryorytety I. węg.-galic. kolei z r. 1887 .	1/7 906	— —	2.400 —	2.800 —	5.200 —
4% w srebrze Pryorytety kolei Koszyc.-Bogum. z. r. 1889	1/7 906	— —	24.000 —	— —	24.000 —
4% Pryorytety kolei półn. ces. Ferdynanda z r. 1891 . .	1/4 906	— —	800 —	— —	800 —
4% Pryorytety czeskiej kolei zachodn. z r. 1885 . . .	1/2 906	— —	10.000 —	— —	10.000 —
4% Pryorytety kol. półn. ces. Ferdynanda z r. 1898 kor.	1/2 906	— —	2.000 —	— —	2.000 —
4% Pryorytety kol. półn. ces. Ferdynanda z r. 1887 . .	1/5 906	— —	2.000 —	— —	2.000 —
4% Pryorytety kol. półn. ces. Ferdynanda z r. 1886 . .	1/3 906	— —	8.400 —	— —	8.400 —
5¾% pożyczka kolej. cesarz. Elżbiety	1/7 906	— —	1.600 —	— —	1.600 —
5% pożyczka kolej. cesarz. Elżbiety	1/7 906	— —	3.600 —	— —	3.600 —
Do przeniesienia		182.720 —	18,069.160 —	16,845.850 —	35,097.730 —

Nazwa efektu	Z kuponem płatnym	Depozyta: na zastaw		w przechowaniu		na zabezpieczenie otw. kredytu		Razem koron	
Z przeniesienia .		182.720	—	18,069.160	—	16,845.850	—	35,097.730	—
3% Pryorytety austr. Tow. kolei południowej . . .	1/4 906	—	—	800	—	—	—	800	—
4% Pryorytety kolei Budapeszt Pięciokościoły . .	1/4 906	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
3½% Pryorytety I. węg.-gal. kolei z r. 1870 skonw. .	1/3 906	—	—	6.000	—	—	—	6.000	—
„ „ 1903	1/3 906	—	—	1.200	—	—	—	1.200	—
4% Pryorytety wiedeń. Tow. kolei lokal.	1/7 906	—	—	4.400	—	—	—	4.400	—
3% Pryorytety austr. Tow. kolei lokaln.	1/7 906	—	—	1.800	—	—	—	1.800	—
5% Pryorytety węgier. kolei zachodn.	1/4 906	—	—	400	—	—	—	400	—
6% Pożyczka państw. ks. Bułgaryi z r. 1889 . .	1/4 906	—	—	15 000	—	—	—	15.000	—
6% Pożyczka państw. ks. Bułgaryi z r. 1892 . .	10/1 906	—	—	1 000	—	5.000	—	6.000	—
4²/₁₀% Renta austr. jednol. pap.	1/2 906	200	—	146.200	—	9.000	—	155 400	—
4% Renta austr. jednol. pap. .	1/5 906	200	—	964.800	—	88.900	—	1,053.900	—
4% Renta austr. jednol. sreb. .	1/7 906	—	—	194.500	—	14.600	—	209.100	—
4²/₁₀% Renta austr. jednol. sreb.	1/4 906	—	—	70.100	—	27.800	—	97.900	—
4% Renta austr. koronowa .	1/3 906	1.000	—	396.100	—	87.600	—	484.700	—
4% Renta austr. złota . . .	1/4 906	—	—	46.020	—	10.000	—	56.020	—
4% Renta węgier. złota . .	1/7 906	200	—	37.982	—	15.400	—	53.582	—
4% Renta węgier. koron . .	1/6 906	1.200	—	707.700	—	438.000	—	1,146.900	—
3½% Renta austr. inwestycyjna koron.	1/2 906	—	—	70.100	—	13.200	—	83.300	—
3½% Renta węg. koron. . .	1/7 906	—	—	53.600	—	4.000	—	57.600	—
Efekta nieobjęte cedułą wiedeńską:									
Asygnaty kasowe		—	—	81.200	—	30.000	—	111.200	—
Dokumenta prywatne . . .		—	—	332.325	68	2.000	—	334.325	68
Książeczki wkładk. i oszczędn.		—	—	1,890.506	64	160.336	10	2,050.842	74
Walory w austr. walucie . .		—	—	920.076	—	547.528	—	1,467.604	—
Walory w obcych walutach .		—	—	1,998.688	—	37.107	—	2,035.795	—
Razem .		185.520	—	26,010.858	32	18,336.321	10	44,532.699	42

Wykaz ruchu pożyczek hipotecznych

do końca roku 1905.

Wykaz A.

	Dobra ziemskie		Realności miejskie		Realności wiejskie		Razem		W roku 1905	
	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron
Saldo z r. 1904 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1904) . . .	857	67,444.100	3.818	100,562.600	10.780	22,210.600	16.455	190,217.300	+ 776	+ 13,993.500
Zgłoszono w roku 1905	111	13,246.000	532	16,267.500	1.384	3,980.500	2.027	33.494.000	+ 663	+ 9.221.800
Razem . .	968	80,690.100	4.359	116,830.100	13.164	26,191.100	18.482	223.711.300	+ 1.439	+ 23.215.300
Odmówiono w roku 1905	19	3.723.000	122	5.253.000	138	1,042 300	279	10,018.300	+ 103	+ 5,180.400
Pozostało . .	949	76,967.100	4.228	111,577.100	13.026	25,148.800	18.203	213,693.000	+ 1.336	+ 18,034.900
Promesy wycofane w r. 1905	7	814.000	48	1,216.800	58	159.300	113	2 190.100	— 299	— 3.250.700
„ w obiegu będące	62	9,349.500	239	7,073 400	1.348	3.000.600	1.649	19.423.500	+ 513	+ 6.921.200
„ zrealizowane do końca r. 1905	848	64.202.100	3.790	99,358.900	11.368	21,283.800	16.006	184,844.800	+ 1.101	+ 15.431.100
Pozostaje w toku . .	32	2.601.500	153	3.928.000	252	705.100	435	7.234.600	+ 21	— 1.066.700

Wykaz B.

	Na dobra ziemskie				Na realności miejskie				Na grunta włościańskie				Razem			
	Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna koron		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna koron		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna koron		Ilość	Wartość szac. hip.	Kwota dłużna koron	
Po koniec r. 1905 zrealizowano .	848	132.745.300	64,202.100	—	3.790	197,123 706	99,358.900	—	11.368	46.136.350	21.283.800	—	16.006	376,005 386	184,844.800	—
Po koniec r. 1905 spłacono gotówką . . .			18,692.398	95			30,002.600	78			7.705.158	56			56,400.158	29
Po koniec r. 1905 spłacono listami . . .	399	49,405.688	9,363.400	—	1.215	52,338.516	6.203.000	—	2.727	11.592.882	1.590.800	—	4.341	113.337.086	17.157.200	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1905.	449	83 339 612	36,146.301	05	2.575	144.785.190	63.153,299	22	8.641	34,543.498	11.987.841	44	11.665	262,668.300	111.287.441	71

Wykaz udzielonych pożyczek hipotecznych po koniec roku 1905.

A. według wysokości

Do wysokości	ilość	kwota koron
600	825	468.200
1.000	3.480	3,162.200
2.000	4.837	7,395.400
10.000	3.493	15,717.000
20.000	1.154	17,611.900
50.000	1.476	47.541.100
100.000	424	28.949.700
200.000	207	28.370.300
nad 200.000	110	35.629.000
Razem . . .	16 006	184,844.800

B. według planu umorzenia

Na lat	ilość	kwota koron
12½	48	134.600
13	460	1,681.300
13½	1.760	3,536.800
14	163	257.900
14½	2.656	3,536.800
15	9	131.000
15½	391	903.800
16	7	72.900
16½	26	60.900
17½	746	1.289.200
18	40	620.800
18½	436	1.856.300
19	11	250.000
20½	31	61.400
21	153	357.300
22	232	3.734.000
23	1.753	8,369.900
24	3.435	8,955.300
29	595	11,670.900
30½	992	25,253.200
33	80	2,864.200
34½	895	30,165.100
37½	16	609.300
39	342	18,514.900
41½	1	40.000
44	8	119.500
51	376	25,701.000
57	344	34.096.500
Razem . .	16.006	184,844.800

C. według lat

	ilość	kwota koron
W roku 1884	57	1.279.100
„ „ 1885	368	4,798.600
„ „ 1886	505	11,343.300
„ „ 1887	597	10,816.200
„ „ 1888	270	2,032.400
„ „ 1889	379	2,936.800
„ „ 1890	557	6,427.400
„ „ 1891	517	5.716.700
„ „ 1892	650	7,069.600
„ „ 1893	942	12,410.000
„ „ 1894	1.006	16,908.300
„ „ 1895	1.308	9,950.500
„ „ 1896	1.139	11,602.000
„ „ 1897	826	9.284.900
„ „ 1898	783	11,173.100
„ „ 1899	726	7,671.700
„ „ 1900	423	2,209.100
„ „ 1901	690	3,983.300
„ „ 1902	837	8,542.800
„ „ 1903	1.145	11,123.100
„ „ 1904	1.180	12,134.800
„ „ 1905	1.101	15,431.100
Razem .	16.006	184,844.800

Wykaz ruchu pożyczek komunalnych

do końca roku 1905.

Wykaz A.

	Powiaty		Gminy miejskie		Gminy wiejskie		Razem		W roku 1905	
	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron	ilość	kwota koron
Saldo z r. 1904 (pozostałe w toku, promesy w obiegu, promesy zrealizowane do końca r. 1904) . . .	134	10.801.400	255	19,299.400	195	1,532.800	584	31,633.600	+ 39	+ 6.053.800
Zgłoszono w r. 1905	10	531.600	10	954.800	14	146.800	34	1.633.200	— 11	— 4,647.800
Razem . .	144	11,333.000	265	20,254.200	209	1,679.600	618	33.266.800	+ 28	+ 1,406.000
Odmówiono w r. 1905	1	111·400	3	86.200	7	92.600	11	290.200	+ 7	+ 101.000
Pozostało . .	143	11,221.600	262	20,168.000	202	1,587.000	607	32,976.600	+ 21	+ 1,305.000
Promesy wycofane w r. 1905	1	20 000	2	177.000	2	5.200	5	202.200	+ 3	+ 164.200
„ w obiegu będące	4	368.600	7	960.000	4	21.400	15	1.350.000	— 1	— 2,973.600
„ zrealizowane do końca r. 1905	136	10,779.400	252	19,023.000	195	1,525.400	583	31,327.800	+ 36	+ 4,390 800
Pozostaje w toku . .	2	53.600	1	8.000	1	35.000	4	96.600	— 5	— 276.400

Wykaz B.

	Powiaty			Gminy miejskie			Gminy wiejskie			Razem		
	ilość	kwota koron		ilość	kwota koron		ilość	kwota koron		ilość	kwota koron	
Po końcu r. 1905 zrealizowano	136	10,779.400	—	252	19,023.000	—	195	1,525.400	—	583	31,327.800	—
„ „ „ „ spłacono gotówką . .	34	2.706.570	40	63	6.057.423	70	61	810.280	58	158	9,574.274	68
„ „ „ „ obligacyami	—	18 200	—	—	464.600	—	—	13.600	—	—	496.400	—
Pozostaje z 31. Grudnia 1905 . .	102	8.054.629	60	189	12.500.976	30	134	701.519	42	425	21,257.125	32

Wykaz emisyj Banku.

Emitowano po dzień 31/12 1905 włącznie				Umorzono na skutek losowania				Umorzono na skutek spłaty pożyczek emitowanymi papierami				Pozostaje w obiegu odnośnie do pojedynczych emisyj				Ogółem
serya	sztuk	po	Suma	serya	sztuk	po	Suma	serya	sztuk	po	Suma	serya	sztuk	po	Suma	koron
a) cztero-procentowe listy zastawne																
I.	6.816	K. 100	K. 681.600	I.	672	K. 100	K. 67.200	I.	667	K. 100	K. 66.700	I.	5.477	K. 100	K. 547.700	
II.	20.733	„ 200	„ 4,146.600	II.	1.334	„ 200	„ 266.800	II.	2.235	„ 200	„ 447.000	II.	17.164	„ 200	„ 3,432.800	
III.	18.468	„ 1.000	„ 18,468.000	III.	1.729	„ 1.000	„ 1,729.000	III.	1.164	„ 1.000	„ 1.164.000	III.	15.575	„ 1.000	„ 15,575.000	
IV.	4.379	„ 5.000	„ 21,895.000	IV.	466	„ 5.000	„ 2,330.000	IV.	296	„ 5.000	„ 1,480.000	IV.	3.617	„ 5.000	„ 18,085.000	
V.	6.849	„ 10.000	„ 68,490.000	V.	689	„ 10.000	„ 6,890.000	V.	530	„ 10.000	„ 5,300.000	V.	5.630	„ 10.000	„ 56,300.000	
	57.245		K. 113.681.200		4.890		K. 11.283.000		4.892		K. 8.457.700		47.463			93,940.500
b) cztero i pół procentowe listy zastawne																
I.	3.552	fl. 50	K. 355.200	I.	2.808	fl. 50	K. 280.800	I.	481	fl. 50	K. 48.100	I.	263	fl. 50	K. 26.300	
II.	14.027	„ 100	„ 2,805.400	II.	9.171	„ 100	„ 1.834.200	II.	1.787	„ 100	„ 357.400	II.	3.069	„ 100	„ 613.800	
III.	5.989	„ 500	„ 5,989.000	III.	4.083	„ 500	„ 4,083.000	III.	438	„ 500	„ 438.000	III.	1.418	„ 500	„ 1,418.000	
IV.	9.994	„ 1.000	„ 19,988.000	IV.	6.844	„ 1.000	„ 13,688.000	IV.	948	„ 1.000	„ 1,896.000	IV.	2.202	„ 1.000	„ 4,404.000	
V.	4.208	„ 5.000	„ 42,080.000	V.	2.642	„ 5.000	„ 26,420.000	V.	596	„ 5.000	„ 5,960.000	V.	970	„ 5.000	„ 9,700.000	
	37.720		K. 71,107.600		25.548		K. 46,306.000		4.250		K. 8,699.500		7.922			16,162.100
c) cztero-procentowe obligacye komunalne IV. Emisyi																
A.	787	K. 200	K. 157.400	A.	112	K. 200	K. 22.400	A.	15	K. 200	K. 3.000	A.	660	K. 200	K. 132.000	
B.	892	„ 1.000	„ 892.000	B.	54	„ 1.000	„ 54.000	B.	19	„ 1.000	„ 19.000	B.	819	„ 1.000	„ 819.000	
C.	687	„ 5.000	„ 3,435.000	C.	23	„ 5.000	„ 115.000	C.	10	„ 5.000	„ 50.000	C.	654	„ 5.000	„ 3,270.000	
D.	758	„ 10.000	„ 7,580.000	D.	13	„ 10.000	„ 130.000	D.	8	„ 10.000	„ 80.000	D.	737	„ 10.000	„ 7,370.000	
	3.124		K. 12,064.400		202		K. 321.400		52		K. 152.000		2.870			11,591.000
d) cztero i pół procentowe obligacye komunalne III. Emisyi																
A.	1.398	K. 200	K. 279.600	A.	244	K. 200	K. 48.800	A.	—	K. 200	—	A.	1.154	K. 200	K. 230.800	
B.	1.612	„ 1.000	„ 1,612.000	B.	171	„ 1.000	„ 171.000	B.	—	„ 1.000	—	B.	1.441	„ 1.000	„ 1,441.000	
C.	527	„ 5.000	„ 2,635.000	C.	47	„ 5.000	„ 235.000	C.	—	„ 5.000	—	C.	480	„ 5.000	„ 2,400.000	
D.	464	„ 10.000	„ 4,640.000	D.	20	„ 10.000	„ 200.000	D.	—	„ 10.000	—	D.	444	„ 10.000	„ 4,440.000	
	4.001		K. 9,166.600		482		K. 654.800		—		—		3.519			8,511.800
e) cztero-procentowe obligacye kolejowe																
I.	1.098	K. 100	K. 109.800	I.	128	K. 100	K. 12.800	I.	1	K. 100	K. 100	I.	969	K. 100	K. 96.900	
II.	1.965	„ 200	„ 393.000	II.	107	„ 200	„ 21.400	II.	3	„ 200	„ 600	II.	1.855	„ 200	„ 371.000	
III.	2.435	„ 1.000	„ 2,435.000	III.	106	„ 1.000	„ 106.000	III.	—	„ 1.000	—	III.	2.329	„ 1.000	„ 2,329.000	
IV.	1.199	„ 5.000	„ 5,995.000	IV.	24	„ 5.000	„ 120.000	IV.	—	„ 5.000	—	IV.	1.175	„ 5.000	„ 5,875.000	
V.	1.223	„ 10.000	„ 12,230.000	V.	5	„ 10.000	„ 50.000	V.	4	„ 10.000	„ 40.000	V.	1.214	„ 10.000	„ 12,140.000	
	7.920		K. 21,162.800		370		K. 310.200		8		K. 40.700		7.542			20,811.900
Stan emisyj Banku krajowego z dniem 31. grudnia 1905 . . .																151,017.300

Przegląd czynności Zastępstw

Liczba bieżąca	Zastępstwo	Obrót pozycyj kasowych		Weksle podane przez Zastępstwa do skupu			Weksle zeskontowane przez Bank		
		koron		sztuk	koron		sztuk	koron	
1	Biała	2,230.811	58	953	580.171	61	596	355.381	58
2	Bochnia	552.989	64	—	—	—	—	—	—
3	Bohorodczany	149.425	79	—	—	—	—	—	—
4	Borszczów	446.662	80	23	23.400	—	19	15.600	—
5	Bóbrka	186.337	50	2	6.000	—	1	3.000	—
6	Brody	691.998	15	326	287 609	71	209	195.773	71
7	Brzesko	483.135	25	—	—	—	—	—	—
8	Brzeżany	960.465	74	21	24.144	46	8	8.675	72
9	Buczacz	2,173.429	80	212	809.090	—	138	585.490	—
10	Chrzanów	199.950	34	9	17.320	—	9	17.320	—
11	Czortków	1,062.683	95	22	270.800	—	22	270.800	—
12	Dąbrowa	622.910	41	177	182 381	—	174	180.113	—
13	Dębica	692.328	97	263	211.276	88	210	172.300	47
14	Dobromil	653.917	86	126	276.650	—	117	253.750	—
15	Dolina	453.441	60	106	47.881	71	60	27.008	01
16	Drohobycz	826.019	77	89	155.977	73	54	98.412	80
17	Dukla	261.478	01	—	—	—	—	—	—
18	Dynów	129.559	62	9	20.000	—	6	14.000	—
19	Gliniany	452.593	58	21	49.510	—	20	43.510	—
20	Gorlice	220.513	85	3	5.000	—	—	—	—
21	Grybów	84.668	82	22	58.900	—	12	30.400	—
22	Horodenka	646.996	51	4	12.100	—	—	—	—
23	Husiatyn	506.084	61	18	44.700	—	16	38.700	—
24	Jarosław	336.951	99	2	1.500	—	1	800	—
25	Jasło	1,830.511	56	—	—	—	—	—	—
26	Jaworów	552.805	55	35	97.705	—	29	81.705	—
27	Kałusz	513.395	83	—	—	—	—	—	—
28	Kamionka	454.750	58	5	9.287	—	5	9.287	—
29	Kołomyja	1,762.680	49	430	361.211	31	309	289.672	35
30	Krosno	335.821	53	14	30.000	—	3	3.100	—
31	Kuty	803.626	49	77	123.289	50	60	87.419	64
32	Limanowa	969.251	01	18	47.160	—	18	47.160	—
33	Lisko	1,101.891	94	50	121.000	—	14	83.000	—
34	Lwów	182.867	86	—	—	—	—	—	—
35	Lubaczów	489 677	37	52	140.590	—	32	92.090	—
36	Łańcut	2.240.281	79	24	73.301	—	9	32.400	—
37	Maków	224.488	98	28	45.800	—	26	42.200	—
38	Mielec	298.315	58	23	90.400	—	17	60.400	—
39	Mościska	841.029	91	12	23.360	—	9	18.200	—
40	Myślenice *)	—	—	—	—	—	—	—	—
41	Nadwórna	223.116	67	10	15.800	—	8	12 200	—
42	Nowy Sącz	411.230	96	24	81.280	—	24	81.280	—
43	Nowy Targ	275.709	02	—	—	—	—	—	—
44	Oświęcim	590.039	30	—	—	—	—	—	—
45	Podhajce	2,026.598	80	186	657.350	—	165	577.350	—
46	Przemyśl	6,010.471	55	314	494.599	90	—	426.420	55
47	Przemyślany	739.152	24	19	70.400	—	15	60.400	—
48	Radziechów	816.327	33	2	18.000	—	2	18.000	—
49	Rawa ruska	361 207	23	18	36.000	—	2	9.000	—
50	Rohatyn	507.377	74	9	34.600	—	9	34.600	—
51	Ropczyce	303.548	86	—	—	—	—	—	—
52	Rudki	160.394	43	397	188.637	—	386	183.764	—
53	Rudnik	324.616	02	15	20.144	78	11	13.644	78
54	Rzeszów	1,473.441	05	3	22.000	—	3	22.000	—
55	Sanok	1,960.686	71	234	843.908	81	192	707.360	08
56	Śniatyn	336.936	34	12	45.721	—	12	45.721	—
57	Sokal	2,347.782	82	109	347.352	—	86	303.492	—
58	Stanisławów	11,040.823	98	11.164	3,651.808	06	9.662	2,891.179	26
59	Stryj	1,228.158	53	436	626.760	25	359	492.415	82
60	Tarnobrzeg	537.324	—	16	209.500	—	7	130.000	—
61	Tarnopol	2,271.063	01	86	319.067	12	26	207.742	12
62	Tarnów	1,382.739	57	282	176.866	—	273	172.726	—
63	Tłumacz	512.742	73	23	53 600	—	23	53.600	—
64	Trembowla	453.351	56	—	—	—	—	—	—
65	Turka	323.125	49	—	—	—	—	—	—
66	Wadowice	51.544	15	—	—	—	—	—	—
67	Wieliczka	110.392	68	—	—	—	—	—	—
68	Zaleszczyki	698.327	30	15	80.700	—	13	76.200	—
69	Zbaraż	552.233	31	43	93.081	—	43	93.081	—
70	Złoczów	801.878	53	43	105.990	—	38	91.990	—
71	Żółkiew	649.066	03	103	218.770	—	102	215.770	—
72	Żydaczów	481.597	32	—	—	—	—	—	—
		67,589.837	87	16.739	12,659.452	83	13.664	10,077.605	89

*) Nie utrzymują rachunku dotacyi i przeprowadzają transakcye kasowo.

Banku krajowego w roku 1905.

Weksle inkasowane przez Zastępstwa na rzecz Banku			Efekta sprzedane przez Zastępstwa	Podań hipotecznych wniesiono w Zastępstwach		Pożyczek hipotecznych wypłaciły Zastępstwa			Lokacyj na rzecz Banku przyjęły Zastępstwa	
sztuk	koron		koron	sztuk	koron	sztuk	koron		koron	
26	56.664	50	24.700	8	51.400	6	37.100	—	—	—
241	62.817	76	—	—	—	—	—	—	35.050	52
250	51.111	61	—	7	18.600	—	—	—	—	—
146	39.449	34	—	6	24.720	7	21.200	—	4.000	—
203	57.647	99	—	18	31.500	7	9.000	—	—	—
452	288.438	08	—	4	29.800	3	14.000	—	147.270	67
149	51.204	56	—	2	30.000	1	15.000	—	—	—
717	211.384	20	—	—	—	5	39.200	—	—	—
299	644.283	68	—	2	6.600	3	8.400	—	—	—
141	64.317	90	—	—	—	—	—	—	—	—
589	260.117	33	8.600	5	19 000	2	4.800	—	—	—
29	6.558	79	—	12	37.650	8	21.900	—	—	—
185	102.253	73	—	7	27.200	6	13.700	—	—	—
140	37.751	79	—	9	21.450	6	5.900	—	—	—
355	94.444	13	—	2	34 000	3	8.100	—	195.000	—
282	203.669	31	58.600	8	41.400	1	1.300	—	—	—
138	51.494	86	—	—	—	—	—	—	—	—
15	5.392	01	—	14	36.300	5	7.000	—	—	—
113	68.945	45	—	14	44.800	5	5·400	—	—	—
53	12.806	06	—	—	—	—	—	—	—	—
15	13.527	81	—	4	20.000	—	—	—	—	—
236	123.026	97	—	109	148.000	76	111.100	—	—	—
307	89.749	27	—	13	31.300	10	19.700	—	—	—
172	60.886	99	—	13	35.700	15	65.800	—	—	—
70	37.232	25	19.800	11	34.300	14	46.900	—	418.809	46
197	85.709	17	—	34	90.000	20	32.400	—	—	—
474	106.747	39	—	4	29.000	1	600	—	—	—
388	91.770	15	—	20	100.100	7	17.900	—	—	—
586	355.879	01	—	18	71.700	8	28.800	—	102	—
339	104.922	57	—	—	—	—	—	—	—	—
44	54.120	38	—	14	29.900	9	15 000	—	—	—
44	20.881	82	—	2	2.500	1	900	—	—	—
241	143.176	70	—	2	6.800	3	10.000	—	—	—
—	—	—	—	23	93.300	16	26.500	—	—	—
85	53.360	71	—	39	62.500	23	37.900	—	—	—
285	104.192	68	—	8	18.300	8	29.100	—	6.589	05
45	51.263	61	—	—	—	—	—	—	—	—
235	53.865	62	—	9	43.600	3	19.100	—	—	—
116	43.678	96	—	8	27.400	4	12.800	—	—	—
16	8.607	76	—	—	—	—	—	—	—	—
254	73.384	17	—	15	53.000	6	10.800	—	—	—
128	73.548	34	—	4	19.300	—	—	—	118.802	38
225	84.405	76	—	1	8.000	—	—	—	11.613	34
366	119.691	68	—	—	—	1	16.000	—	—	—
537	207.665	42	700	4	8.600	6	22.000	—	53.647	92
513	485.568	19	—	24	54.200	20	398.900	—	686.204	97
457	113.202	82	—	17	42.700	12	28.300	—	11.600	—
527	107.798	23	—	10	37.000	9	19.600	—	—	—
571	128.207	08	—	21	51.300	12	25.600	—	—	—
174	66.178	32	—	23	72.900	10	21.800	—	—	—
47	12.208	40	—	2	4.900	—	—	—	—	—
115	30.227	99	—	35	59.400	18	31.200	—	—	—
45	12 041	75	—	22	67.700	9	29.400	—	3.336	38
153	116.092	62	—	29	123.900	22	164.000	—	—	—
174	563.345	—	10.000	1	15.000	1	10.000	—	292.202	38
346	124.540	66	—	6	23.700	4	6.500	—	—	—
727	422.926	67	25.800	12	29.400	7	20.400	—	62.615	99
2.692	2,137.721	33	—	14	52.900	7	115.400	—	2.226 886	63
542	446.439	69	—	31	132.000	20	36.800	—	—	—
136	99.205	22	—	4	53.000	2	40.600	—	—	—
340	238 802	51	—	64	115.500	55	148.000	—	440.377	51
244	152.500	07	—	6	8.600	5	39.800	—	174.327	56
179	88.381	26	—	14	40.400	1	2.000	—	—	—
175	39.232	20	—	2	4.400	2	67.000	—	—	—
206	60.107	13	—	4	8.800	3	4.800	—	—	—
66	28.010	12	—	1	6.000	—	—	—	—	—
132	33.613	15	—	1	6.000	—	—	—	—	—
282	115.151	48	—	—	—	—	—	—	19.756	92
197	72.891	69	—	56	123.400	27	48.000	—	—	—
846	261.676	72	—	19	72.700	4	8.000	—	187	88
379	78.006	86	—	14	43.200	7	13.700	—	—	—
55	12.156	42	—	46	77.000	51	124.200	—	—	—
20.228	10,578.281	85	148.200	951	2,713.720	607	2,139.300	—	4.908.381	56

Zamknięcie rachunków

z dniem 31.

I. Oddział

WYDATKI	Waluta koronowa	
Kupony od listów zastawnych	4,508.749	50
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	22.320	85
Saldo zysku z oddziału hipotecznego	325.788	08
	4,856.858	43

II. Oddział

Kupony od obligacyj komunalnych II, III. i IV. Emisyi	835.203	—
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	4.233	33
Należytość stemplowa od wymagalności kuponowej	3.514	90
Saldo zysku z oddziału komunalnego	107.761	60
	950.712	83

III. Oddział

Kupony od obligacyj kolejowych	834.606	—
Podatek rentowy od wypłaconych kuponów	4.184	98
Saldo zysku z oddziału kolejowego	24.116	62
	862.907	60

IV. Oddział

Procenta:				
a) z rachunków bieżących		58.240·71		
b) z rachunków przekazowych		120.020·25		
c) z wkładek oszczędności		530.308·79		
d) z własnych asygnat kasowych		16.373·73		
e) z wylosowanych własnych 3% bonifikacya		22.492·48	747.435	96
Straty z oddziału bankowego: *a*) na wekslach		16.330·08		
b) na dłużnikach		18.219·69		
c) na udziałach w Tow. hand. i prz.		13.518·45	48.068	22
Podatek rentowy od procentów z asyg. kas. i wkładek			10.944	58
Saldo zysku z oddziału bankowego			1,005.598	86
			1,812.047	62

zysków i strat

Grudnia 1905.

hipoteczny.

DOCHODY	Waluta koronowa	
Procenta od pożyczek w listach zastawnych	4,481.037	58
Procenta zwłoki od tychże pożyczek i prowizye	65.471	64
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	308.573	89
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1902	1.775	32
	4,856.858	43

komunalny.

Procenta od pożyczek w obligacyach komunalnych I., II., III. i IV. Emisyi	891.922	23
Procenta zwłoki od tychże pożyczek	3.309	21
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	55.481	39
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1902	—	—
	950.712	83

kolejowy.

Procenta od pożyczek w obligacyach kolejowych	835.140	93
Dodatek na koszta adm. tychże pożyczek	27.710	67
Z zadawnienia kuponów płatnych w r. 1902.	56	—
	862.907	60

bankowy.

Procenta:			
a) od weksli i warrantów	1.120.543·79		
b) od pożyczek melioracyjnych, inwestycyjnych oraz rachunków pokrytych efektami	155.999·32	1,276.543	11
Prowizye i komisowe		130.090	26
Dochód z efektów własnych:			
z kuponów	116.115·30		
z różnicy kursu	201.763·75	317.879	05
Dochód z efektów funduszu rezerwowego		67.520	—
Dochód z udziałów w Towarz. handl. i przemysł.		20.015	20
		1,812.047	62

Ogólne zamknięcie

za rok

WYDATKI			Waluta koronowa	
Koszta handlowe:				
a) Płace i wynagrodzenia	K	432.553·20		
b) Dyety i koszta podróży Rady nadzorczej i Komisyi kontrolującej	„	43.535·70		
c) Fundusz emerytalny i emerytury: zwyczajne wydatki . . . . . K. 16.820·30 nadzwyczajny wydatek za r. 1905 „ 40.000·—	„	56.820·30		
d) Zwroty Wydziałowi krajowemu	„	21.538·25		
e) Koszta ogólne i wydatki administracyjne . . .	„	135.840·46	690.287	91
Podatki, opłaty stemplowe i należytości rządowe			162.568	90
Odpisanie:				
na amortyzacyę ruchomości			10.000	—
Zysk do rozdziału			600.408	35
			1,463.265	16

rachunków zysków i strat

1905.

DOCHODY	Waluta koronowa	
Dochód z oddziału hipotecznego	325.788	08
Dochód z oddziału komunalnego	107.761	60
Dochód z oddziału kolejowego	24.116	62
Dochód z oddziału bankowego	1,005.598	86
	1,463.265	16

Bilans Banku krajowego Królestwa Galicyi

z dniem 31. Gru-

Stan czynny			Waluta koronowa	
Kasa:				
w Banku we Lwowie		K. 1,694.776·05		
w Filii w Krakowie		„ 547.630·91		
w Zastępstwach		„ 209.964·81	2,452.371	77
Efekta funduszu rezerwowego			1,838.000	—
Efekta funduszu emerytalnego			510.394	50
Efekta własne, eskontowane i w komisie			2,741.475	33
Pożyczki emisyjne:				
w 4% i 4½% listach zastawnych:				
kapitał bieżący	K. 111,131.289·27			
kapitał zalegający	„ 156.152·44	K. 111,287.441·71		
w obligacyach komunalnych I., II., III. i IV. emisyi:				
kapitał bieżący	K. 21,245.397·19			
kapitał zalegający	„ 11.728·13	K. 21,257.125·32		
w 4% obligacyach kolejowych kapitał bież.		„ 20.827.692·04	153,372.259	07
Pożyczki w gotówce: melioracyjne		K. 87.293·83		
inwestycyjne		„ 1,275.224·93	1.362.518	76
Weksle			26.992.407	43
Zaliczki na zastaw efektów			143.108	79
Rachunek bieżący, pokryty efektami			1 438.707	75
Dłużnicy w rachunku bieżącym			16.789.308	93
Realności z licytacyi nabyte			7.717	68
Udziały w Towarzystwach handlowych, przemysłowych i innych			691.707	50
Ruchomości z roku 1904	K. 40.913·86			
dokupno w roku 1905	„ 5.489·61	K. 46.403·47		
amortyzacya w roku 1905		„ 10.000·—	36 403	47
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		K. 269.732·94		
z oddziału komunalnego		„ 21.159·08		
z oddziału kolejowego		„ 360·—		
z oddziału bankowego		„ 121.931·55	413.163	57
			208,789.544	55

We Lwowie, dnia

C. k. Radca Dworu i Komisarz rządowy:

Jan Hild.

Rada Nadzorcza:

K. hr. Scipio.

Dr. Stefan Fedak. Karol Schayer

i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem

dnia 1905 roku.

Stan bierny			Waluta koronowa	
Kapitał zakładowy łącznie z przypadającym zyskiem za rok 1905			4,247.616	20
Rezerwy:				
fundusz rezerwowy (§. 101 stat. ust. c.)		K. 1,868.217·74		
rezerwa oddziału hipotecznego		„ 1,593.738·99		
rezerwa oddziału komunalnego:				
własność dłużników komunalnych	K. 10.626·—			
własność Banku	„ 763.339·79	„ 773.965·79		
rezerwa oddziału kolejowego		„ 54.930·96	4,290.853	48
Fundusz emerytalny			510.394	50
Emisye Banku:				
4% listy zastawne	K. 93,940.500·—			
4½% listy zastawne	„ 16,162.100·—	K. 110,102.600·—		
5%, 4½% i 4% obligacye komunalne II., III. i IV. emisyi		„ 20,102.800·—		
4% obligacye kolejowe		„ 20,811.900·—	151,017.300	—
Wylosowane efekta własnych emisyj:				
4% i 4½% listy zastawne		K. 2,192.900·—		
obligacye komunalne II., III i IV. emisyi		„ 211.600·—		
4% obligacye kolejowe		„ 8.300·—	2,412.800	—
Kupony w obiegu:				
od listów zastawnych		K. 728.465 25		
od obligacyj komunalnych		„ 7.960·—		
od obligacyj kolejowych		„ 7.484·—	743.909	25
Obce kapitały:				
asygnaty, czeki i wkładki oszczędności		K. 19,323.036·64		
wierzyciele w rachunku bieżącym		„ 21,530.796·54	40,853.833	18
Lokacye Zastępstw			1,186.608	70
Giro-obligo			2,136.857	28
Różne rachunki:				
z oddziału hipotecznego		K. 77.394·30		
z oddziału komunalnego		„ 1.182·62		
z oddziału bankowego		„ 21.238·93	99.815	85
Procenta przenośne:				
z oddziału hipotecznego		K. 275.620·09		
z oddziału komunalnego		„ 432.946·85		
z oddziału kolejowego		„ 416.395·87		
z oddziału bankowego		„ 164.593·30	1,289.556	11
Czysty zysk:				
rozdzielony w myśl §. 101 st.				
40% na kapitał zakładowy	K. 240.163·34			
30% na fundusz rezerwowy	„ 180.122·51			
20% na rezerwę oddziału hipotecznego	„ 120.081.67			
10% na rezerwę oddziału komunalnego	„ 60.040·83	K. 600.408·35		
Depozyta:				
efekta zaliczkowane	K. 185.520·—			
efekta, jako pokrycie rach. bież.	„ 18,336.321·10	K. 18,521.841·10		
efekta w przechowaniu		„ 26,010.858·32		
Razem		K. 44,532.699·42		
efekta winkulowane własnych emisyj		„ 18,132.500·—		
Ogółem		K. 62,665.199·42		
			208,789.544	55

31. Grudnia 1905.

Dyrekcya:

Laskowski.

Dr. Zgórski. **Dr. Domaszewski**

Naczelny Buchhalter:

Majewski.

Bilans stałego funduszu przemysłowego

z dniem 31. Grudnia 1905.

Stan czynny			Koron		Stan bierny		Koron	
Kapitał z pożyczek udzielonych:					Z aktywów przejętych od Wydziału kraj. z dnia 1. Stycznia 1888 . .		153.891	52
Przem. tkackiemu	17	poż. K. 221.307·94			Dotacya 19 rat funduszu krajowego od r. 1887 do r. 1905		1,300.000	—
„ skórnemu	10	„ „ 238.609·88			Bank krajowy		510.420	—
„ drzewn.	18	„ „ 161.212·46			Przyrost do 31. Grudnia 1904	284.160.37		
„ metalow.	29	„ „ 428.229·99			Przyrost w r. 1905 . .	34.028.23	318.188	60
„ ceramiez.	18	„ „ 203.887·70						
Innym gałęziom przemysłu	68	„ „ 948.177·15	2,201.425	12				
	160							
Udziały w Tow. przemysłowych . .			81.075					
			2,282.500	12			2.282.500	12

We Lwowie, dnia 31. Grudnia 1905.

Za zgodność:

Majewski
naczelny buchhalter Banku krajowego.

Wolski
saldokontysta Banku krajowego,
jako prowadzący rachunkowość funduszu.

Zamknięcie rachunków strat i zysków

z dniem 31. Grudnia 1905.

Wydatki	Koron		Dochody	Koron	
Prowizya Banku krajowego	1.217	28	Odsetki:		
Podatki, koszta lustracyi i inne . .	2.006	55	pobrane od dłużników	51.369	22
Odsetki wypłacone Bankowi kraj. . .	16.843	35	Od lokacyi w Akc. Tow. dla wyrob. tkack. i sukien. w Łańcucie . .	3 000	—
Straty na udziałach	1.300	—	Odsetki zwłoki	1.388	20
Odpisy	362	01			
Zysk jako przyrost dotacyi po 31. Grudnia 1905	34.028	23			
	55.757	42		55 757	42

Przegląd Bilansów z zestawień lat $188\frac{3}{4}$ — 1905.

Rok	Stan czynny: Kasa	Efekta własne, eskontowane i w komisie	Pożyczki w 4% i 4½% listach zastawnych	Pożyczki w 4%, 4½% i 5% obligacyach komunalnych	Pożyczki w 4% obligacyach kolejowych	Pożyczki w gotówce melioracyjne i inwestycyjne	Weksle	Zaliczki na zastaw efektów i w rachunku bieżącym	Udziały w towarzystwach handlowych przemysłowych i in.	Dłużnicy w rachunku bieżącym	Depozyta osób trzecich	Stan bierny: Kapitał zakładowy i rezerwy	Emisye Banku: 4% i 4½% listy zastawne	Emisye Banku: 5%, 4½% i 4% obligacye komunalne	Emisye Banku: 4% obligacye kolejowe	Kapitały wkładkowe	Wierzyciele w rachunku bieżącym	Dochody: z procentów	z kuponów	z różnicy kursu efektów własnych	z prowizyi i komisowego	z oddziału hipotecznego	z oddziału komunalnego	z oddziału kolejowego	Wydatki: koszta handlowe i podatki	Odpisania	Zysk do rozdziału
$188\frac{3}{4}$	562.847 92	630.114 30	1,278.253 46	1,367.585 —	— —	— —	3,122.642 40	1,394.848 94	— —	232.430 74	5,475.322 22	2,098.483 78	1,279.100 —	1,366.200 —	— —	744.112 36	2,442.553 40	146.735 64	27.618 14	+ 26.753 46	13.867 16	1.804 60	5.604 44	— —	165.052 64	5.195 32	52.135 48
1885	653.660 40	882 894 26	6,031.671 16	1,687.725 —	— —	— —	3,713.720 86	719.816 22	— —	389.022 22	6,385.023 78	2,185.511 96	6,065.700 —	1,687.800 —	— —	1,827.493 48	1,422.974 86	132.270 20	30.954 60	+ 28.777 42	13.263 74	12.813 20	4.132 66	— —	158.163 86	6.700 74	57.347 22
1886	458.660 38	1,404.797 28	17,249.869 42	1,893.785 —	— —	— —	4,590.771 68	1,454.971 08	— —	354.939 78	11,133.289 44	2,328.233 08	17,326.400 —	1,942.400 —	— —	2 537.975 36	2,267.612 24	138.945 46	17.640 66	+ 45.877 26	25.768 50	34.991 56	4.310 46	— —	164.243 04	6.820 —	96 470 86
1887	372.273 60	4,536.116 96	27,558.305 14	2,198.835 —	— —	— —	4,265.434 70	839.935 70	— —	681.344 48	8,753.037 24	2 381.476 22	27,709.500 —	2,255.400 —	— —	2,023.274 04	4,738.248 64	33.095 16	162.917 08	— 10.957 90	33.421 76	64.281 30	5.135 08	— —	192.650 98	10.021 20	151.601 96
1888	447.405 88	787 363 20	28,613.320 70	2,376.570 —	— —	— —	3,802.800 50	886.181 28	— —	2,325.016 76	8,602.192 48	2,570.938 16	28,818.800 —	2,449.800 —	— —	2,154.673 86	2,420.397 38	52.517 82	163.102 98	— 49.830 42	22.311 86	77.507 60	5.934 46	— —	194.760 36	10.402 28	
1889	422.446 04	877.878 52	30,250.783 66	2,283.570 —	— —	— —	5,177.304 04	821.465 04	— —	2,875.246 24	9,559.064 42	2,754.718 96	30,510.300 —	2 341.800 —	— —	3,231.314 28	3,622.069 70	115.925 78	59.517 72	+ 41.050 24	44.441 10	94.894 68	3.479 36	— —	195.862 32	9.260 42	154.186 14
1890	367.937 16	2,059.186 76	35,165.452 64	2,541.006 94	— —	— —	4,883.538 52	1,326.513 42	— —	4,917.748 08	12,790.682 62	3,072.860 06	35.476.600 —	2,588.000 —	— —	3,126.250 70	6,207.001 12	113.687 46	91.449 68	+ 40.800 —	187.867 52	97.740 10	2.988 64	— —	218.008 48	38.964 56	277.560 36
1891	413.685 80	3,078.939 72	39,027.141 82	3,065.741 42	— —	— —	5,962 158 74	1,197.278 48	— —	4,253.578 98	13,475.900 16	3,314.360 40	39,073.200 —	2 794.800 —	— —	4,632.651 04	5,408.330 54	161.191 92	98 888 80	+ 37.838 74	74.079 10	102.820 50	13.224 92	— —	274.536 66	10.206 34	203.300 98
1892	639.893 20	576.135 94	44,515.225 28	5,144.618 40	— —	— —	8,413.431 28	1,418.573 46	— —	2,635.342 56	15,476.531 04	3,593.508 96	44,629.100 —	4,892.200 —	— —	4,223.389 82	4,528.572 76	173.609 12	106.006 16	+ 56.680 22	66.065 48	117.551 70	39.367 44	— —	298.665 54	5.690 72	254.923 86
1893	999.660 90	3,547.669 38	54,220.525 36	6,051.657 66	— —	— —	8,949.543 28	1,396.840 86	251.000 —	2.674.046 84	17,979.563 04	4,067.731 58	54,199.200 —	5,166.800 —	— —	7,913.071 38	4,702.905 84	173.303 96	96.103 13	+ 85.519 65	227.620 —	142.922 74	60.706 22	— —	337.991 91	26.090 74	422.093 05
1894	462.736 30	1,101 271 24	63,371.978 69	6,791.706 62	— —	— —	8,452.298 72	1,673.323 24	271.000 —	5,351.582 23	18,584.927 12	4,425.150 20	62,024.400 —	6,009.600 —	— —	5,815.330 08	4,889.784 20	93.802 55	210.772 85	+ 20.697 81	136.953 01	208.069 12	62.177 12	— —	428.949 55	16.994 24	286.528 67
1895	611.429 57	5,940.963 26	68,765.279 80	7,551.114 44	— —	— —	10,673.857 26	1,598.620 26	441.000 —	4,598.307 78	19,960.643 84	4,707.520 63	66,358.600 —	6,773.800 —	— —	6,637.911 70	11,010.840 56	246.096 46	61.299 22	+ 60.877 11	64.978 55	250.624 39	61.251 56	— —	480.289 61	41.112 94	223.724 74
1896	798.575 76	8,142.708 86	74,194.820 51	7,609.959 53	— —	— —	12,206.648 —	1,968.718 98	425.192 —	4,794.668 67	23,409.827 32	5,065.286 91	73,924.400 —	7,399 600 —	— —	8,637.646 66	11,729.680 39	127.679 59	302.000 98	+ 79.311 70	58.957 20	254.403 96	36.744 41	— —	522.486 65	42.832 45	293.773 74
1897	648.575 17	898.728 24	79,919.584 01	7,935.730 03	4,128.646 07	— —	13,287.229 54	2,404.591 68	467.882 50	13,482.588 25	26,053.850 82	5,435.792 17	79,946.100 —	7,785.800 —	4,130.000 —	11,937.819 46	12,578.088 32	232.493 05	264.030 13	+ 14.069 37	76.568 03	245.578 63	33.941 25	3.316 86	525.726 25	42.673 88	331.597 19
1898	1,323.641 81	5,318.778 84	86,731.638 99	8,517.389 97	5,693.825 68	— —	16,268.552 02	2,305.858 56	467.728 78	6,146.894 71	30,399.416 67	5,868.456 61	85,891.700 —	8,408.000 —	5,690.400 —	12,630.634 60	9,654.703 18	406.354 59	186.642 12	+ 72.687 94	64.652 82	206.057 30	18.777 98	3.073 87	496.171 96	63.289 29	398.785 37
1899	723.349 76	14,600.908 32	90,647.133 82	9,997.208 18	14,684.873 59	— —	12,817.416 72	2.434.019 26	494.886 10	7,723.195 65	30,695.775 56	6,188.659 41	90,347.400 —	10,109.800 —	14,679.100 —	12,057.349 88	14,996.400 99	230.630 89	470.664 54	—215.456 92	99.870 62	233.680 68	24.793 47	14.132 08	515.362 12	59.816 71	283.136 53
1900	1,355.597 71	13,108.169 58	89,740.674 80	14,715.975 07	15,246.756 48	— —	11,551.991 95	2,607.304 90	550.600 —	8,023.800 49	32,192.006 51	6,368.570 76	89,716.300 —	14,632.800 —	15,236.860 —	11,548.226 59	13,748.221 01	103.872 15	660.843 66	— 101.583 50	77.471 61	243.032 40	27.482 52	10.702 10	529.064 71	54.886 08	137.870 15
1901	909.759 86	3,181.162 12	90,017.526 25	15,896.384 98	15,206.228 81	— —	13,782.795 77	6,495.367 90	556.805 —	10,111.108 61	37,541.611 43	6,686.534 10	89,981.100 —	15,629.600 —	15,186.200 —	12,778.743 69	11,816.777 86	205.419 02	465.310 34	— 48.560 91	73.217 05	213.646 11	48.519 69	11.435 96	536.643 10	154.788 78	277.555 38
1902	2,761.699 79	864.279 85	94,533.909 72	16,319.718 06	15,163.976 22	— —	16,905.421 17	2,946.245 41	652.072 50	15,026.992 53	35,355 005 36	7,049.611 11	94,877.000 —	16,180.800 —	15,153.100 —	16,276.815 76	14,725.507 78	388.736 83	120 281 64	+ 155.019 72	71.472 —	285.268 43	45.014 60	18.074 02	629.913 78	121.912 22	332.051 24
1903	1,300.022 64	1,796.915 15	99,064.192 89	17,493.778 74	18,301.957 40	— —	19,159.545 26	2,610.273 36	663.445 —	19,120.290 08	38,132.585 39	7,466.169 73	98,770.000 —	17,421.200 —	18,289.600 —	15,635.940 —	18,252.017 16	374.276 02	207.186 39	+ 188.656 52	116.128 25	241.424 18	27.617 83	21.317 32	697.385 37	99.761 84	379.459 30
1904	1,736.630 70	2,633.813 85	103,411.740 82	18,736.854 28	18,246.307 39	566.565 01	20.472.446 84	3,002.936 20	668.807 50	15,193.107 82	40,633.104 66	7,888.250 33	103,038.200 —	17,751.000 —	18,233.300 —	17 633.278 55	17,223.433 45	459 509 07	163.433 96	+ 127.493 82	108.337 14	290.327 25	68.771 72	17.047 37	790.538 15	39.857 08	404.525 10
1905	2,452.371 77	2,741.475 33	111,287.441 71	21,257.125 32	20,827.692 04	1,362.518 76	26,992.407 43	1.581.816 54	691.707 50	16,789.308 93	44,532.699 42	8,538.469 68	110,102.600 —	20,102.800 —	20,811.900 —	19.323.036 64	21,530.796 54	549.122 35	183.635 30	+ 201.763 75	130.090 26	325.788 08	107.761 60	24.116 62	873.801 29	48.068 22	600.408 35
																		4,659.275 09	4,150.300 08	+ 587.485 08	1,787.402 76	3,745.228 51	707.737 43	123 216 20	9,226.268 43	915.346 05	5,619.040 67

ZARZĄD i FUNKCYONARYUSZE

BANKU KRAJOWEGO

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

RADA NADZORCZA

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Prezes:

Bochdan Hipolit, właściciel dóbr, Komandor orderu Franciszka Józefa, Zastępca Członka c. k. Dyrekcyi gal. funduszu propinacyjnego.

Wiceprezes:

Gorayski August, właściciel dóbr, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, Komandor orderu Leopolda i wielkiego krzyża papieskiego orderu św. Grzegorza, Prezes galicyjskiego Towarzystwa naftowego, Prezes Rady powiatowej w Krośnie, Kurator krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, Członek kraj. Komisyi przemysłowej, Członek państwowej Rady kolejowej, Prezes galicyjskiego Karpackiego Towarzystwa dawniej Bergheim & Mac Garvey, Członek Komitetu dla spraw chowu koni, Prezes krośnieńskiego Wydziału okręgowego gal. Tow. kred. ziemskiego, Prezes Gal. Towarzystwa magazynowego dla produktów naftowych.

Członkowie:

Abrahamowicz Dawid, właściciel dóbr, c. i k. rzecz. Tajny Radca, Komandor orderu Leopolda, Poseł do Rady Państwa i na Sejm krajowy, Członek honorowy c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego i Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, honorowy obywatel miasta Gródka, Prezes Rady powiat. lwowskiej, Wiceprezes lwowskiego Wydziału okręgowego gal. Tow. kredyt. ziemskiego.

Fedak Jan Stefan, doktor praw, adwokat krajowy, Radca metropolit. ordynaryatu, Dyrektor Towarzystwa wzaj. ubezpieczeń i wzaj. kredytu „Dniestr", Członek Rady zawiadowczej „Narodnej Torhowli".

Jędrzejowicz Stanisław, właściciel dóbr, poseł na Sejm kraj., Kawaler orderu Leopolda, Prezes Rady pow. w Rzeszowie, Zastępca Członka Wydziału krajowego, Prezes rzeszowskiego Wydziału okręgowego galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek krajowej Rady kolejowej i krajowej komisyi dla spraw rolniczych.

Laskowski Kazimierz, właściciel dóbr, c. k. Radca dworu, c. i k. Podkomorzy, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderu Leopolda, Poseł na Sejm krajowy, Członek Rady Nadzorczej Pierwszego galicyjskiego Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego we Lwowie i Rady Zawiadowczej Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie, Wiceprezes Rady zawiadowczej kolei lokalnej Chabówka-Zakopane.

Paszkowski Franciszek, doktor praw, adwokat krajowy, Kawaler orderu żelaznej korony III. kl., Poseł na Sejm krajowy, Dyrektor referent Tow. Wzajemnych Ubezpieczeń i Tow. Wzajemnego Kredytu w Krakowie, Członek Wydziału Rady powiatowej w Krakowie, Członek krakowskiego Wydziału okręgowego Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Członek Rady Nadzorczej Tow. Wzaj Obywatelskiej Pomocy w Krakowie.

Schayer Karol, ces. Radca, kupiec, właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Banku austro-węg., Członek krajowej Komisyi przemysłowej, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Członek Wydziału kraj. stowarzyszenia czerwonego krzyża.

Scipio hr. Karol, właściciel dóbr, Członek Rady Nadzorczej Banku melioracyjnego we Lwowie.

Zastępcy:

Brunicki br. Adolf, właściciel dóbr, Kawaler orderu Leopolda, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Wydziału Rady powiatowej gródeckiej, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych, Członek gródeckiego Wydziału okręgowego gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Loziński August, doktor praw, adwokat kraj., Członek Wydziału Izby adwokatów, Syndyk Fundacyi Stanisława hr. Skarbka, Zastępca Syndyka Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego.

Moysa-Rosochacki Stefan, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy i do Rady Państwa. Komandor orderu Franciszka Józefa, Prezes Wydziału Rady powiatowej w Śniatynie, Sądowy oceniciel dóbr, Członek Śniatyńskiego Wydziału okręgowego galic. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Prezes Wydziału powiat. Kasy Oszczędności w Śniatynie, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Schulz Jan, Architekt, Członek Wydziału Gal. Kasy oszczędności, Członek Rady Nadzorczej miejskiego Muzeum przemysłowego.

Komisya kontrolująca:

Prezes:

Scipio hr. Karol, j. w.

Członkowie:

Fedak Jan Stefan, Dr. j. w. **Schayer Karol,** j. w.

Zastępca:

Jędrzejowicz Stanisław, j. w.

Komisarz rządowy:

Hild Jan, c. k. Radca dworu, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderu Leopolda i orderu żel. koronyIII. klasy, Prezes komisyi dla teoretycznych egzaminów rządowych (oddział dla umiejętności politycznych).

Zastępca:

Kunz Karol, doktor praw, c. k. Radca dworu.

Komisarz krajowy:

Pilat Tadeusz, doktor praw, c. k. Radca dworu, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kawaler orderu żel. kor. III. kl., Poseł na Sejm krajowy, Członek c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, Zastępca Marszałka krajowego, Komisarz egzaminacyjny dla teoretycznych egzaminów rządow. (oddział umiejętności politycznych), Członek Komitetu i członek honorowy c. k. gal. Towarz. gosp., Wiceprezes c. k. krajowej Komisyi agrarnej. Członek c. k. Komisyi rolniczej i przemysłowej, Komisyi dla regulacyi rzek w Galicyi, tudzież krajowej Komisyi dla spraw rolniczych, Członek Wydziału kraj. Stow. czerw. krzyża w Galicyi, Wiceprezes Rady wykonawczej „Macierzy Polskiej“, Członek Wydziału Towarzystwa Kółek rolniczych, Prezes Rady wiadowczej Kolei lokalnej Delatyn-Kołomyja-Stefanówka.

Zastępcy:

Glidziuk Michał, c. k. Radca sądowy, Poseł na Sejm kraj., Członek Wydziału krajowego, Członek Rady zawiadowczej Fundacyi Stanisława hr. Skarbka.

Ekielski Józef, doktor praw, Radca Wydziału kraj., Kawaler orderu Franciszka Józefa, Asesor galic. Zakładu ciemnych we Lwowie, Wiceprezes Rady Nadzorczej Banku zaliczkowego we Lwowie, Wiceprezes Rady Nadzorczej Banku parcelacyjnego we Lwowie i Wiceprezes Rady nadzorczej Kolei lokalnej Piła-Jaworzno.

Dyrekcya:

Laskowski Kazimierz, j. w.

Dr. Zgórski Alfred. **Dr. Domaszewski Wacław.**

KOMITET CENZORÓW

dla działu wekslowego.

Augustynowicz Bolesław, właściciel dóbr, Członek honorowy c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Protektor Tow. Kółek rolniczych we Lwowie, Członek Rady Nadzorczej Banku rolnicz., Członek Złoczowskiego Wydziału okręgowego Gal. Tow. kred. ziem.

Baczewski Józef, ces. Radca, właściciel fabryki, c. k. nadw. dostawca, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Bardasz Ferdynand Stanisław, kupiec, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej, asesor Instytutu ubogich chrześcian we Lwowie, Cenzor Gal. Kasy oszczędności we Lwowie.

Brykczyński Stanisław, właściciel dóbr, Poseł na Sejm krajowy, Prezes c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Zastępca Członka Dyrekcyi gal. funduszu propinac., Członek Komisyi dla spraw rolniczych. Prezes Kontrolującej Rady Nadzorczej Gal. Tow. kred. ziemskiego.

Buber Salomon, właściciel dóbr. właściciel domu komisowego i wywozowego interesu zbożowego we Lwowie, Husiatynie i Podwołoczyskach, Cenzor Banku austro-węgierskiego i Gal. Kasy oszczędności, Prezes Wydziału lwowskiej Izby kupieckiej.

Ciucheiński Stanisław, przemysłowiec, II. Wiceprezydent m. Lwowa, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego, Członek Rady zawiad. fundacyi hr. Skarbka, Wiceprezydent Ligi Pomocy przemysłowej we Lwowie.

Dische Jakób B., przemysłowiec, właściciel realności, Członek Wydziału lwowskiej Izby kupieckiej.

Długoszowski Bolesław, inżynier, właściciel dóbr, Sądowy oceniciel realności i zaprzysiężony detaksator dóbr. Członek Rady zawiadowczej I. Gal. Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego, Cenzor Galic. Kasy oszczędności we Lwowie, Członek Wydziału Gal. Izby inżynierskiej.

Getritz Aleksander, introligator, właściciel realności, Członek Rady miejskiej i Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, I. Wiceprezes Rady nadzorczej Muzeum przemysłow. miejsk. we Lwowie, Prezes Rady Nadzorczej Galicyjskiej Kasy zaliczkowej, Wiceprezes Tow. wzajemn. kredytu we Lwowie, Cenzor Gal. Kasy oszczędności we Lwowie, Asesor Zakładu głuchoniemych we Lwowie.

Gubrynowicz Władysław, ces. Radca, właściciel realności, współwłaściciel firmy „Gubrynowicz i Schmidt", Kawaler orderu Franciszka Józefa, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie i znawca dla spraw ochrony prawa autorstwa, Członek Rady miejskiej, Prow. Przewodniczący Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego we Lwowie. Cenzor Gal Kasy oszczędności we Lwowie, Rewident Gal. Towarzystwa muzycznego we Lwowie.

Langie Tadeusz, właściciel dóbr, Prezes komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli niższych szkół rolniczych, Członek c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, Członek Komisyi krajowej dla spraw rolniczych.

Lilien Adolf, doktor praw, współwłaściciel domu bankowego pod firmą „Sokal & Lilien". Radca ces., Członek Wydziału Galic. Kasy oszczędności, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie krajowym we Lwowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego i Gal. Kasy oszczędności we Lwowie, Skarbnik centralnego Związku galicyjskiego przemysłu fabrycznego.

Nebenzahl Samuel, kupiec, Cenzor Banku austro-węg., Członek Wydz. lwow. Izby kupieck.

Rozwadowski Franciszek, właściciel dóbr. Wiceprezes Galicyjskiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego we Lwowie, Poseł na Sejm krajowy, zastępca Członka c. k. krajowej Komisyi agrarnej, Członek c. k. Tow. gospodarskiego galicyjsk., Prezes Rady zawiadowczej I. Gal. Tow. akc. dla przemysłu chemicznego we Lwowie i Rady nadzorczej Banku melioracyjnego we Lwowie, Członek Rady powiatowej kałuskiej.

Rucker Jan, doktor filozofii, Radca ces., właściciel fabryk, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie kraj. we Lwowie, Członek Wydziału Centralnego Związku gal. przemysłu fabrycznego, Cenzor Gal. Kasy oszczędności we Lwowie.

Schellenberg Artur, właściciel domu bankowego i spedycyjnego pod firmą: „August Schellenberg i Syn" we Lwowie, Członek Rady Nadzorczej Banku rolniczego we Lwowie, Cenzor Galic. Kasy oszczęd. we Lwowie.

Vivien de Chateaubrun Jan, właściciel dóbr. Dyrektor Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego, Poseł na Sejm krajowy, Członek c. k. krajowej komisyi agrarnej, Członek buczackiej Rady powiatowej, Wiceprezes c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

Wang Julian, inżynier, Radca ces., Wiceprezes Rady zawiadowczej I. gal. Towarzystwa akcyjnego dla przemysłu chemicznego, właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Cenzor Gal. Kasy oszczędności we Lwowie i Banku austro-węgierskiego.

Wczelak Józef, właściciel fabryki, radca ces., Członek Izby handlowej i przemysłowej. Członek Rady miejskiej, Członek krajowe

komisyi dla spraw przemysłowych, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa stolarzy we Lwowie, Cenzor Galic. Kasy oszczędności we Lwowie,

Wiesiołowski Adolf, właściciel dóbr, Członek komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, zastępca Członka państwowej Rady kolejowej.

Winiarz Ludwik, kupiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek Wydziału Galic. Kasy oszczędności we Lwowie, Członek Lwowskiej Izby kupieckiej, Cenzor Galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

Wiśniewski Leonard, właściciel dóbr, kopalń i fabryk, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Rady powiatowej w Drohobyczu, Członek Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Członek krajowej Rady kolejowej, Sądowy oceniciel dóbr, Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Członek Wydziału kraj. Towarzystwa naftowego.

Wixel Jakób, kupiec, radca ces., współwłaściciel firmy „Ozyasz Wixel i Syn", Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Lwowskiej Izby kupieckiej, Fachowy sędzia obywatelski przy c. k. Sądzie kraj. we Lwowie.

1 miejsce opróżnione.

KOMITET CENZORÓW

dla działu interesów ze Stowarzyszeniami zarobkowemi i gospodarczemi.

Adam Ernest, doktor praw, Wicesekretarz Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie, Sekretarz Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Dyrektor gal. Kasy zaliczkowej we Lwowie, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Członek Rady nadzorczej Banku ziemskiego w Łańcucie, Członek Wydziału Ligi pomocy przemysłowej we Lwowie.

Biechoński Wojciech, Dyrektor Akcyjnego Banku związkowego, Prezes Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Członek krajowej komisyi przemysłowej, Członek Rady miejskiej we Lwowie, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie.

Deskur Jan, doktor praw. Dyrektor Banku parcelacyjnego we Lwowie.

Fedak Stefan Jan Dr., j. w.

Kułaczkowski Jarosław Dr., Dyrektor kier. Tow. wzaj. ubezpieczeń i wzajemnego kredytu „Dniestr" we Lwowie, Członek Wydziału Gal. Kasy oszczędności we Lwowie.

Lechowski Wiktor, doktor medycyny, Dyrektor Tow. zaliczkowego w Drohobyczu Wiceprezes Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Laski Kazimierz, c. k. Nadradca Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie, Prezes Rady Nadzorczej Tow. zaliczkowego urzędników pocztowych we Lwowie, Członek Wydziału Związku stow. zarobk. i gosp., Członek Rady zawiadowczej Akcyjnego Banku związkowego.

Laszcz Tomasz, właściciel kopalń, Dyrektor Towarzystwa dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie, Członek Wydziału kraj. Towarzystwa naftowego we Lwowie.

Onyszkiewicz Józef, c. k. Notaryusz, Członek Rady Nadzorcz. Tow. wzaj. ubezpieczeń i wzaj kredytu „Dniestr" we Lwowie.

Sawczak Damian, Dr. praw, Radca Sądu kraj. we Lwowie, zastępca Dyrektora Tow. wzajemnych ubezpieczeń i wzaj. kredytu „Dniestr" we Lwowie, Wiceprezes krajowego Związku kredytowego („Sojuz").

Sękowski Stefan, właście. dóbr, kawaler orderu żelaznej korony III. kl., Poseł na Sejm kraj., Zastępca Członka Wydziału krajowego, Prezes Rady powiatowej w Mielcu, honorowy obywatel m. Zbaraża i Mielca, Członek Rady pow. w Nisku, Prezes Tow. wzaj. pomocy obywatelskiej w Krakowie i Banku dla ubezpieczeń i przemysłu we Lwowie, Kurator kraj. szkoły koszykarskiej w Wojsławiu, Członek mieleckiego Wydziału okręg. Gal. Tow. kred. ziem., Członek Wydziału Związku stowarz. zarob. i gospod., Prezes Rady zawiadowczej Akcyjnego Banku związkowego, Członek Wydziału Galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

Szczepański Piotr, właściciel dóbr, Dyrektor Akcyjnego Banku związkowego i Banku dla ubezpieczeń i przemysłu we Lwowie. Członek tłumackiego Wydziału okręgowego Gal. Towarzystwa kredytowego ziemskiego. Członek c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, Członek Wydziału tłumackiej Rady powiatowej.

Szydłowski Wenanty, Dyrektor krajow. Związku przemysłowego we Lwowie. Sekretarz Wydziału Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, Członek Wydziału Ligi pomocy przemysłowej we Lwowie.

Terenkoczy Władysław, właściciel realności. Dyrektor Banku zaliczkowego i Powiatowego Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie, Wiceprezes Wydziału Związku stowarz. zarobkowych i gospodarczych we Lwowie, Wiceprezes Rady zawiadowczej Akcyjnego Banku związkowego.

Todschindler Albin, Dyrektor I. Związkowej Drukarni we Lwowie.

Ulmer Nareyz, Sekretarz Związku stowarzyszeń zarobkow. i gospodarcz., Członek kraj. komisyi przemysł., Redaktor czasopisma „Związek", Cenzor Galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

Syndycy:

Sołowij Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy.

Godlewski Włodzimierz, doktor praw, adwokat krajowy.

URZĘDNICY

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Majewski Michał, Naczelny Buchhalter i Prokurzysta.
Dr. Malaczyński Aleksander, Wice-Dyrektor i Naczelnik Oddziału hipotecznego, Prokurzysta.
Padewski Józef, Wice-Dyrektor i Naczelnik Oddziału bankowego, Prokurzysta.
Sędzimir Mieczysław, Wice-Dyrektor, Naczelnik i Firmant Filii w Krakowie.

Kozakiewicz Leon, Zastępca Naczelnego Buchhaltera.
Stachiewicz Ludwik, Naczelnik Likwidatury hipotecznej i Prokurzysta.
Dr. Drohojowski hr. Jan, Sekretarz Dyrekcyi i Rady i Prokurzysta.
Erlacher Waleryan, Naczelnik Likwidatury i Prokurzysta.
Kossak Stefan, Naczelnik Likwidatury i Prokurzysta.
Nartowski Antoni, Kasyer Zakładu głównego.
Łoziński Roman, Starszy Referent hipoteczny.
Krzyszkowski Ignacy, „ „ „
Świeżawski Stefan, „ „ „

Pieńczykowski Stanisław, Saldokontysta.
Hamerski Maryan, Starszy Likwidator.
Armólowicz Jan, Starszy Likwidator i Prokurzysta Filii.
Woyciechowski Julian, Referent szacunkowy.
Kövess Aleksander, Starszy Rewident.
Hanke Artur, Saldokontysta.
Rump Fryderyk, Starszy Likwidator.
Królikowski Alojzy, „ „
Narajewski Włodzimierz, Referent hipoteczny.
Dr. Rużycki Julian, Sekretarz Banku.
Reiner Juliusz, Starszy korespondent.
Trzciński Emil, Starszy likwidator.

Dzikowski Maryan, Starszy Ekspedytor.
Gajewski Marceli, Likwidator.
Wilusz Tadeusz, Likwidator.
Grollé Józef, Korespondent.
Krug Emil, „
Wolski Jan, Saldokontysta.
Jaszek Józef, Likwidator.
Poźniak Zygmunt, „
Dr. Szpor Lucyan, Sekretarz oddz. hipotecznego
Pizar Władysław, Referent hipoteczny.
Wisłocki Włodzimierz, Likwidator.
Osberger Stanisław, Rewident.
Kocowski Teofil, Likwidator.
Burczak Antoni, Referent hipoteczny.
Brandys Józef, Saldokontysta.

Borkowski Kazimierz, Adjunkt I. kl.
Laszowski Zygmunt, „ „
Jaroszyński Stanisław, Sekretarz oddz. bank.
Rakowski Tadeusz, Adjunkt I. kl.
Jankowski Antoni, „ „
Frajdenberg Władysł., „ „
Jenik Władysław, „ „
Kiełbusiewicz Kazimierz, „ „
Wiewiórowski Teodozyusz, Kasyer Filii
Kretschmer Józef, Adjunkt I. kl.
Bastgen Bruno, „ „
Sadowski Leon, „ „

Woycikiewicz Kazim., Adjunkt II. kl.
Gonet Franciszek, „ „
Rieger Stefan, „ „
Brodacki Władysław, Lustrator stowarzyszeń zarob. i gosp.
Dr. Szenk Mieczysław, Adjunkt II. kl.
Ropicki Leon, „ „
Kotowicz Teodor, „ „
Czyżewski Jan, „ „
Drągowski Zygmunt, „ „
Łukasiewicz Klemens „ „

Pompa Edward, Adjunkt II. kl.
Dr. Sawczak Juliusz, „ „
Mieszkowski Witold, „ „
Bazal Antoni, „ „
Lazica Stanisław, „ „
Drzewicki Józef, „ „

Haniszewski Jan, Ekspedyent.
Woroszyński Konstanty, Asystent.
Sawczyński Włodzimierz, „
Krzyżanowski Franciszek, „
Minnicki Władysław, „
Dr. Agopsowicz Kazimierz, „
Murczyński Władysław, „
Czapelski Hilary, „
Friedlein Stefan, „
Mally Kamil, „
Malczyński Bolesław, „
Chodorowski Kazimierz, „
Jamrógiewicz Zygmunt, „
Skórczewski Stanisław, „
Makowski Józef, „

Harnwolf Artur, Asystent.
Romaszkan Artur, „
Hiolski Kazimierz, „
Szotarski Ignacy, „
Bizański Władysław, „
Szymala Zygmunt, „
Klimowicz Jan, „
Skalski Witold „
Nowakowski Jan. „

Bialikiewicz Józef, Praktykant
Bielecki Stanisław, „
Czapczyński Witold, „
Dobrzański Władysław, „
Górak Józef „
Pawlikowski Adam, „
Ruckgaber Maryan, „
Walczak Mieczysław, „
Ziemiański Michał „
Znamięcki Klemens, „

Schmidt Władysław, aplikant.

13. woźnych.

FILIA BANKU W KRAKOWIE

Otwarta 1. stycznia 1895.

Komitet nadzorczy:

Członkowie:

Scipio hr. Karol j. w, przewodniczący:

Górski Antoni, doktor praw, Prof. c. k. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Poseł do Rady państwa, Członek c. k. komisyj egzaminacyjnych rządowych, Członek krajowej i c. k. państwowej komisyi dla budowy dróg wodnych, Członek państwowej Rady rolniczej, Członek komisyi praw. Akademii Umiejętności w Krakowie, zastępca Dyrektora Tow. wzaj. ubezp. i Tow. wzaj. kredytu w Krakowie, Członek Komitetu c. k. Tow. rolniczego w Krakowie.

Szarski Henryk, doktor praw, Radca miejski właściciel realności i firmy „Szarski i Syn“, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, Członek wielkiego Wydziału miejskiej Kasy Oszczędności, Radca krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, zastępca Dyrektora Tow. wzaj. ubezpieczeń i Tow. wzajemnego kredytu, Cenzor Banku austro-węg., Członek kraj. Komisyi przemysłowej i państw. Rady kolej., Członek Wydziału Towarzystwa tatrzańskiego.

Zastępca:

Federowicz Jan Kanty, Radcą cesarski, właściciel firmy „J. Federowicz“, Poseł na Sejm kraj., Radca miejski, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Rady nadzorczej Związku handlowego Kółek rolniczych, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Radca krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie, Członek komitetu Tow. opieki szpitalnej dla dzieci.

Naczelnik:

Sędzimir Mieczysław,

Wicedyrektor Banku krajowego.

Komitet Cenzorów

dla działu wekslowego.

Bazes Gustaw Gerson, właściciel realn. i firmy „W. Bazes“, Członek Izby handl. i przem., Członek wielkiego Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Prezes Towarz. zaliczkowego i oszczędności „Własna Pomoc“ w Krakowie.

Bober Jakób, właściciel realności, kupiec, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Dyrekcyi Towarz. kredytow. dla handlu i przemysłu, Cenzor Banku austro-węgierskiego.

Epstein Tadeusz, spólnik firmy „Blau & Epstein“, c. k. Radca komercyalny, Cenzor powiatowej Kasy oszczędności, Członek Izby handlowej i przemysłowej.

Fritsch Herman, Radca cesarski, właściciel winnic i firmy „H. Fritsch“, Członek państw. Rady cłowej, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Cenzor Banku austro-węg., fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie.

Holzer Zygmunt, Spólnik firmy „A. Holzer“, Członek Izby handl. i przem., Cenzor Banku austro-węg. i powiatowej Kasy oszczędności.

Jawornicki Józef, Radca miejski, właściciel firmy „M. Jawornicki“, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Wydziału powiatowej Kasy oszczędności w Krakowie, Członek wielkiego Wydziału Kasy oszczędności miasta Krakowa, Cenzor Banku austro-węg., Powiatowej Kasy oszczędności i Filii Banku hipotecznego, Członek Wydziału Spółki kredytowej członków Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, Członek Komisyi kontrolującej Towarzy-

stwa wzajemnych ubezpieczeń i Towarzystwa wzajemnego kredytu w Krakowie.

Kwiatkowski Jan, Cesarski Radca, Radca miejski, właściciel składów węgla i realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Członek Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Członek Rady nadzor. Związku handlow. Kółek rolniczych, Radca krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie, Członek Wydziału Towarzystwa tatrzańskiego.

Markus Karol, Radca miejski, blacharz, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa kredytowego rękodzielników i przemysłowców, Cenzor Kasy oszczędności m. Krakowa, Wiceprezes Stowarzyszenia wzajemnej pomocy rękodzielników i przemysłowców, Członek Wydziału Tow. właśc. realności w Krakowie.

Matusiński Jacek, budowniczy, fachowy znawca sądowy dla spraw budownictwa, Radca, Arcybractwa Miłosierdzia, Banku pobożnego i Wydziału gospodarczego Towarzystwa dobroczynności, Członek krajow. Tow. rybackiego w Krakowie, Cenzor Banku austro-węgierskiego, Kasy oszczędności m. Krakowa i powiatowej Kasy oszczędności.

Mendelsburg Zygmunt, spólnik firmy „Albert Mendelsburg“, Cenzor Banku austro-węgierskiego i powiatowej Kasy oszczędności.

Rimler Henryk, fabrykant i właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Cenzor Kasy oszczędności m. Krakowa i Powiatowej Kasy oszczędności.

Schwarz Henryk, Cesarski Radca, kupiec, właściciel dóbr i realności, Radca miejski, Członek wielkiego Wydziału Kasy oszczędności m. Krakowa, Członek Izby handlowej i przemysłowej, fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie, Starszy krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, Prezes Towarzystwa dobroczynności, Cenzor Banku austro-węgierskiego i powiatowej Kasy oszczędności.

Dr. Skrzyński Stefan, właściciel dóbr, Wiceprezes Rady powiatowej krakowskiej i Wydziału pow. Kasy oszczędności, Członek Rady nadzorczej Tow. wzajemnych ubezpieczeń, Wiceprezes Towarzystwa rolniczego okręgowego w Krakowie.

Słonecki Zenon, właściciel realności, Cenzor Filii Banku austro-węg.

Sobolewski Ignacy, Radca cesarski, kupiec i właściciel realności, Członek krak. Kongregacyi kupieckiej, Radca Wydziału gospodarczego Towarzystwa dobroczynności, Cenzor powiatowej Kasy oszczędności, fachowy Sędzia obywatelski c. k Sądu handlowego w Krakowie.

Sulikowski Aleksander, Radca miejski, zegarmistrz i właściciel realności, Członek Izby handlowej i przemysłowej, Wiceprez. Rady nadzorczej Tow. kredytowego rękodzielników i przemysł., Cenzor Banku austro-węg. i powiatowej Kasy oszczędności.

Suski Wiktor, Radca cesarski, Radca miejski kupiec i właściciel realności, Skarbnik krakowskiej Kongregacyi kupieckiej, Członek Rady nadzor. Tow. kred. ręk. i przem. w Krakowie, Członek komisyi kontrolującej krak. ochotniczego Tow. ratunkowego, fachowy Sędzia obywatelski c. k. Sądu handlowego w Krakowie, Cenzor Powiat. Kasy oszczędności.

Wentzl Jan, właściciel realności i firmy „J. Wentzl“ w Krakowie.

Syndycy:

Bednarski Tadeusz, doktor praw, adwokat krajowy.

Kosch Teodor, doktor praw, adwokat krajowy.

Urzędnicy Filii:

NACZELNIK:

Sędzimir Mieczysław, j. w.

PROKURZYSTA:

Armólowicz Jan, j. w.

ADJUNKCI:

Gonet Franciszek, j. w.
Kotowicz Teodor, j. w.
Pompa Edward, j. w.
Mieszkowski Witold, j. w.
Drzewicki Józef, j. w.

KASYER FILII:

Wiewiórowski Teodozyusz, j. w.

ASYSTENCI:

Friedlein Stefan, j. w.
Skórczewski Stanisław, j. w.
Bizański Władysław, j. w.

PRAKTYKANCI:

Walczak Mieczysław, j. w.
Górak Józef, j. w.

2 woźnych.

ZASTĘPSTWA

Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

1. Okręg: **Biała** (bez okręgu sądowego Oświęcim)- **Żywiec.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe, Stow. zar. z org. poręką.**

Otwarte 15. lipca 1904. Dyrekcya: Władysław Brodacki i Ludwik Dubowski. Komisarz bankowy: Dr. Jan Myciński. Zastępca. Dr. Antoni Juras.

2. Okręg: **Bóbrka.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Bóbrce, Stow. zarej. z nieogr. por.**

Otwarte 24. kwietnia 1884. Dyrekcya: Ks. Kazimierz Łoziński, Kazimierz Pollo i Dr. Tadeusz Gabryszewski Komisarz bankowy: Robert Adamski. Zastępca: Alfred Maly.

3. Okręg: **Bochnia.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Bochni.**

Otwarte 5. Maja 1886. Dyrekcya: Tytus Meysner, i Karol Bondi. Komisarz bankowy: Władysław Siemieński. Zastępca: Juliusz hr. Dębicki.

4. Okręg: **Bohorodczany.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Bohorodczanach.**

Otwarte 7. Sierpnia 1900. Dyrekcya: Józef Szeliński, Dr. Michał Ferensiewicz, Oleksa Barabasz, Józef Friedman i Tomasz Schweiner. Komisarz bankowy: Józef Szeliński. Zastępca: Teodor Pelewicz.

5. Okręg: **Borszczów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Borszczowie, Stow. zar. z ogr. poręką.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. Dyrekcya: Edmund Dzierzek, Antoni Jankowski i Ludwik Przetocki Komisarz bankowy: Edmund Dzierzek, Zastępca: ks. Franciszek Wołoszyński.

6. Okręg: **Brody.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Brodach.**

Otwarte 10. Kwietnia 1894. Dyrekcya: Oktaw Sala, Fr. Haładewicz, Feliks West, Henryk Garwoliński i Maks Stryer. Komisarz bankowy: Oktaw Sala. Zastępca: Feliks West.

7. Okręg: **Brzesko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Brzesku, Spółka zar. z odpow. nieogr.**

Otwarte 4. Stycznia 1894. Dyrekcya: Roman Niwicki, Dr. Szymon Bernadzikowski i Kazimierz Baltaziński. Komisarz bankowy: Dr. Franciszek Bernacki. Zastępca: Roman Filipkiewicz.

8. Okręg: **Brzeżany.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Brzeżanach.**

Otwarte 11. Kwietnia 1890. Dyrekcya: Kazimierz Traczewski, Józef Kopystyński i Dr. Stanisław Schätzel. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Schätzel. Zastępca: Karol Morwitz.

9. Okręg: **Brzozów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dynowie, Stow. zarej. z ogr. poręką.**

Otwarte 17. Listopada 1903. Dyrekcya: Teodor Jüngst, Adam Krynicki i Władysław Biega. Komisarz bankowy: Zdzisław Skrzyński. Zastępca: Gabryel Sałustowicz.

10. Okręg: **Buczacz.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Buczaczu.**

Otwarte 29. Grudnia 1900. Dyrekcya Ignacy Wachowicz, Dr. Izydor Ausschnitt i Mieczysław Burzyński. Komisarz bankowy: Maryan br. Błażowski. Zastępca: Dr. Edward Krzyżanowski.

11. Okręg: **Chrzanów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Chrzanowie, Stow. zar. z ogr. odpow.**

Otwarte 11. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Dr. Antoni Gaszyński, Józef Janowski i Dr Józef Kremer. Komisarz bankowy: Henryk Kowarzyk. Zastępca: Dr. Zygmunt Keppler.

12. Okręg: **Cieszanów.**

Zastępstwo: **Stowarzyszenie zaliczkowe w Lubaczowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Władysław Staniec, Dr. Jakób Szlapa i Gustaw Szopiński. Komisarz bankowy: Leon Moszyński. Zastępca: Józef Kapko.

13. Okręg: **Czortków.**

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Czortkowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 18. Lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Noss, Jan Bielański i Wilhelm br. Lewartowski. Komisarz bankowy: Stanisław Czekoński. Zastępca: Władysław Zielonka.

14. Okręg: **Dąbrowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dąbrowej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 5. Stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Zakrzewski, Tadeusz Dybowski i Dr. Józef Datka. Komisarz bankowy: Włodzimierz Sroczyński. Zastępca: Dr. Antoni Zaręba.

15. Okręg: **Dębica** — (okręg sądowy Dębica) **Pilzno.**

Zastępstwo: **Towarzystwo wzajemnego kredytu w Dębicy, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. Lutego 1895. Dyrekcya: Henryk Zauderer, ks. Eugeniusz Wolski i Herman Weis. Komisarz bankowy: Dr. Mikołaj hr. Rey. Zastępca: Henryk Zauderer.

16. Okręg: **Dobromil.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dobromilu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Michał Tustanowski, Leon Steciak i Jędrzej Robaczewski. Komisarz bankowy: Stefan Cipser. Zastępca: Kazimierz Jung.

17. Okręg: **Dolina.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Dolinie.**

Otwarte 10. Listopada 1897. Dyrekcya: Robert Baumann, Adam Grabowieński i Dr. Stanisław Kotłowski. Komisarz bankowy: Jan Kanty Krupiński. Zastępca: Dr. Stanisław Kotłowski.

18. Okręg: **Drohobycz-Sambor-Stary Sambor.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Drohobyczu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Stycznia 1884. Dyrekcya: Dr. Wiktor Lechowski j. w., Ignacy Wierzbicki i Jan Niewiadomski. Komisarz bankowy: Juliusz hr. Bielski. Zastępca: Leonard Wiśniewski j. w.

19. Okręg: **Dukla.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Dukli, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 17. Marca 1893. Dyrekcya: Zdzisław Stoiński, Jan Wejda i Franciszek Jarosz. Komisarz bankowy: Adam hr. Męciński. Zastępca: Tadeusz Peszyński.

20. Okręg: **Gliniany.**

Zastępstwo: **Towrszystwo zaliczkowe na gliniański powiat sądowy w Glinianach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Filemon Reszetyłowicz, Dr. Jan Moch i Andrzej Bałtarowicz. Komisarz bankowy: Stanisław Tokarski. Zastępca: Dr. Jan Moch.

21. Okręg: **Gorlice.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Gorlicach.**

Otwarte 23. września 1905. Dyrekcya: Ks. Bronisław Świeykowski, Dr. Franciszek Dziubczyński i Jakób Aleksandrowicz. Komisarz bankowy: Roman Szydłowski. Zastępca: Józef Olszewski.

22. Okręg: **Grybów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Grybowie, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 15. lipca 1904. Dyrekcya: Dr. Adam Jakubowski, Walenty Polniaszek i Józef Wincenty Mordarski. Komisarz bankowy: Józef Hodbot. Zastępca: Ignacy Pollak

23. Okręg: **Horodenka.**

Zastępstwo: **Kasa oszczędności w Horodence.**

Otwarte 23. Października 1897. Dyrekcya: Dr. Antoni Roszko, Ks. Edward Bladowski i Tytus Zulauf. Komisarz bankowy: Tytus Zulauf. Zastępca: Dr. Czesław Niewiadomski.

24. Okręg: **Husiatyn.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Husiatynie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Stanisław Ujejski, Filip Kawałek i Czesław Świrski. Komisarz bankowy: Eugeniusz Dültz. Zastępca Dr. Henryk Nathansohn.

25. Okręg: **Jarosław.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jarosławiu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11 Stycznia 1884. Dyrekcya: Waleryan Baczyński, Władysław Słoniewski i Edward Pawlin. Komisarz bankowy: Ignacy Rychlik. Zastępca: Dr. Adolf Dietzius.

26. Okręg: **Jasło.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 11. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Dr. Roman Adamski, Michał Kempski i Izydor Bielicki. Komisarz bankowy: Alojzy Metzger. Zastępca: Dr. Ignacy Steinhaus.

27. Okręg. **Jaworów** — (okręg sądowy) **Janów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Jaworowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 28. Lutego 1884. Dyrekcya: Grzegorz Szczyrba, Stanisław Lachowicz i Józef Tercha. Komisarz bankowy: Jan hr. Szeptycki. Zastępca: Ferdynand Paar.

28. Okręg: **Kałusz.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Kałuszu.**

Otwarte 9. Lipca 1894. Dyrekcya: Ludwik Fuss, Dr. Adolf Wurst i Dr. Mieczysław Stanecki. Komisarz bankowy: Zygmunt Groblewski. Zastępca: Herman Kiczales.

29. Okręg: **Kamionka Strumiłowa** (bez okręgu sądow. Radziechowskiego).

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Kamionce Strumiłowej, Stowarz. zar. z ogr. por.**

Otwarte 18. Października 1885. Dyrekcya: ks. Michał Cegielski, Adam Thulie i Jan Szawłowski. Komisarz bankowy: Jan Szawłowski. Zastępca: Dymitr Wań.

30 Okręg: **Kołomyja-Peczeniżyn.**

Zastępstwo: **Spółka handlowa rolniczo-przemysłowa w Kołomyi, Stowarz. zar. z ogr. odpow.**

Otwarte 16. Maja 1885. Dyrekcya: Jan Kleski młodszy, Emil Filous, Mieczysław Jasiński, Kazimierz Barański i Dr. Stanisław Haczewski. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Haczewski. Zastępca: Dr. Włodzimierz Dudykiewicz.

31. Okręg: **Kossów.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Kutach, Stow. zarej. z ogran. poręką.**

Otwarte 25. Listopada 1903. Dyrekcya: Piotr Bielecki, Jan Stebnicki i Antoni Józefowicz. Komisarz bankowy: Zdzisław Stoczkiewicz. Zastępca: Jan Stebnicki.

32 Okręg: **Krosno.**

Zastępstwo: **Tow. zaliczkowe w Krośnie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 14. Lipca 1885. Dyrekcya: Włodzimierz Suryn, Dr. Aleksander Kocay i Feliks Kaczorowski. Komisarz bankowy: August Gorayski j. w. Zastępca: Dr. Jan Kanty Jugendfein.

33. Okręg: **Limanowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i ochrony własności ziemskiej w Limanowej, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 22. Stycznia 1884. Dyrekcya: Wincenty Potocki, Marya Russocka i Józef Beck. Komisarz bankowy: Michał Janik. Zastępca: Dr. Michał Gnoiński.

34. Okręg: **Lisko.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Lisku, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 2. Marca 1894. Dyrekcya: Dr. Jan Strutyński, Julian Jankiewicz i Ferdynand Moszczeński. Komisarz bankowy: Józef Bielak. Zastępca: Robert Barański.

35. Okręg: **Lwów.**

Tylko dla spraw hipotecznych i komunalnych.

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 1. Kwietnia 1884. Dyrekcya: Władysław Terenkoczy j. w., Teofil Merunowicz i Włodzimierz Chaberski. Komisarz bankowy: Julian Cybulski. Zastępca: Wiktoryn Łonicki

36. Okręg: **Łańcut.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Łańcucie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 15. Grudnia 1883. Dyrekcya: Bolesław Żardecki, Józef Gawel i Marcin Szulc. Komisarz bankowy: Gabryel Orzakiewicz. Zastępca: Filip Kahane.

37. Okręg: **Maków** (okręg sądowy Maków).

Zastępstwo: **Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna Pomoc“ w Makowie z por. nieogr. w sądzie zaprot.**

Otwarte 15. Stycznia 1884. Dyrekcya: Ludwik Kocyan, Emil Ulrich i Paweł Hławiczka. Komisarz bankowy: Dr. Andrzej Karaś. Zastępca: Dr. Zygmunt Zembaty.

38. Okręg: **Mielec.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Mielcu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Marca 1884. Dyrekcya: Michał Kopaczyński, Karol Madejski i Antoni Rink. Komisarz bankowy: Antoni Fibich. Zastępca: Stefan Sękowski j. w.

39. Okręg: **Mościska**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu mościskiego w Mościskach, Stow. zar. z por. ograniczoną.**

Otwarte 26. Lutego 1883. Dyrekcya: Leopold Masiuk, Adam Witek i Franciszek Lichoń. Komisarz bankowy: Ks. Alfred Białogłowski. Zastępca: Ignacy Jabłoński.

40. Okręg: **Myślenice** (bez okręgu sądowego Maków).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Myślenicach.**

Otwarte 3. Czerwca 1884. Dyrekcya: Józef Stolaski, Dr. Mikołaj Klakurka i Andrzej Średniawski. Komisarz bankowy: Bolesław Targowski. Zastępca: Dr. Emil Adelmann.

41. Okręg: **Nadwórna.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nadwórnej, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 12. Grudnia 1890. Dyrekcya: Michał Garbiak, Bazyli Borysiewicz i Aleksander Łękawa. Komisarz bankowy: Włodzimierz Lipecki. Zastępca: Władysław Lisowski.

42. Okręg: **Nisko.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rudniku, Stow. zarej. z ogr. poręką.**

Otwarte 17. Kwietnia 1901. Dyrekcya: Dr. Franciszek Hernich, Leon Knettner i Ferdynand Hofman. Komisarz bankowy: Ludwik Ostrichański. Zastępca: Jan Niewolkiewicz.

43. Okręg: **Nowy Sącz.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa w Nowym Sączu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 9. Stycznia 1884. Dyrekcya: Jan Kosman, Dr. Władysław Barbacki i Karol Merkl. Komisarz bankowy: Władysław Głębocki. Zastępca: Karol Merkl.

44. Okręg: **Nowy Targ.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Nowym Targu.**

Otwarte 2. Grudnia 1897. Dyrekcya: Ks. Piotr Krawczyński. Aleksander Lgocki i Dr. Marcin Kozlecki. Komisarz bankowy: Dr. Ernest Geissler. Zastępca: Andrzej Glosser-Kałuski.

45. Okręg: **Oświęcim** (Okręg sądowy Oświęcim).

Zastępstwo: **Towarzystwo oszczędności i pożyczek w Oświęcimiu, Stow. zarej z nieogr. poręką.**

Otwarte 10. Lutego 1885. Dyrekcya: Jan Maykowski, Edward Jaśkiewicz i Józef Zabrzeski. Komisarz bankowy: Dr. Ludwik Gąsiorowski. Zastępca: Antoni Polaszek.

46. Okręg: **Podhajce.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Podhajcach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Maja 1884. Dyrekcya: Karol Kwiatkiewicz, Dr. Stanisław Choróbski i Dr. Kazimierz Mossor. Komisarz bankowy: Franciszek Stobiecki. Zastępca: Kazimierz Gołębski.

47. Okręg: **Przemyśl.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe rolne w Przemyślu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 11. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Leonard Tarnawski, Eugeniusz Kusiba i Jan Patronowicz. Komisarz bankowy: Dr. Feliks Drużbacki. Zastępca: Dr. Aleksander Dworski.

48. Okręg: **Przemyślany** (bez okręgu sądowego Gliniany).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Przemyślanach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 7. Stycznia 1884. Dyrekcya: Szczepan Franków, Kazimierz Drogoń i Jan Mittig. Komisarz bankowy: Alojzy Madejski. Zastępca: Michał Kawalerski.

49. Okręg: **Radziechów** (okręg sądowy Radziechów).

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Radziechowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 10. Stycznia 1884. Dyrekcya: Roman Ujejski, ks. Antoni Skalski i Franciszek Mrozowski. Komisarz bankowy: Franciszek Mrozowski. Zastępca: Ks. Antoni Skalski.

50. Okręg: **Rawa ruska.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Rawie ruskiej, Stowarz. zarej. z ogr. por.**

Otwarte 14. Kwietnia 1896. Dyrekcya: Ks. Wincenty Czajkowski, Adam Winiarski i Jan Adamczyk. Komisarz bankowy: Zygmunt Stasiniewicz. Zastępca: Dr. Julian Dadlez.

---

51. Okręg: **Rohatyn.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe dla powiatu rohatyńskiego w Rohatynie, Stowarzyszenie zar. z ogr. por.**

Otwarte 23. Lutego 1884. Dyrekcya: Izydor Kowalewski, Seweryn Manasterski i Apolinary Jamrógiewicz. Komisarz bankowy: Stanisław Długoszewski. Zastępca: Izydor Kowalewski.

52. Okręg: **Ropczyce** (bez okręgu sądowego Dębica).

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Ropczycach.**

Otwarte 12. Lutego 1884. Dyrekcya: Ks. Dr. Jan Krzysiak, Władysław Bursztyn i Piotr Juszczyk. Komisarz bankowy: Ks. Dr. Jan Krzysiak. Zastępca: Władysław Bursztyn.

---

53. Okręg: **Rudki** — (okręg sądowy) **Gródek.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 29. Marca 1884. Dyrekcya: Jan Paraszczak, Piotr Zbrożek i Leon Lachol. Komisarz bankowy: Mieczysław Lewicki. Zastępca: Stefan Janko.

---

54. Okręg: **Rzeszów-Strzyżów-Kolbuszowa.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe i kredytowe w Rzeszowie, Spółka zar. z odpow. ogran.**

Otwarte 29. Lutego 1884. Dyrekcya: Edmund Rylski, Karol Prochaska i Ferdynand Schaitter. Komisarz bankowy: Stanisław Jędrzejowicz, j. w. Zastępca: Karol Prochaska.

55. Okręg: **Sanok.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Sanoku, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 8. Października 1884. Dyrekcya: Henryk Kapiszewski, Władysław Beksiński i Bronisław Nowosielecki. Komisarz bankowy: vacat. Zastępca: Franciszek Bem.

---

56. Okręg: **Śniatyn.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe na pow. sądowy śniatyński w Śniatynie, Stow. zarejestr. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Kwietnia 1885. Dyrekcya: Michał Niemczewski, Józef Kossowski i Józef Weldycz. Komisarz bankowy: Józef Teodorowicz. Zastępca: Markus Herman.

57. Okręg: **Sokal.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Sokalu, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 19. Lutego 1884. Dyrekcya: Piotr Karpiuk, Maryan Kraus i Jan Semetkowski. Komisarz bankowy: Wincenty Kruszewski. Zastępca: Dr. Władysław Wajda.

---

58. Okręg: **Stanisławów.**

Zastępstwo: **Bank zaliczkowy w Stanisławowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 4. Stycznia 1884. Dyrekcya: Stanisław Burnatowicz, Jan Reindl i Wilhelm Linhardt. Komisarz bankowy: Stefan Kakowski. Zastępca: Klemens Cetwiński.

59. Okręg: **Stryj.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Stryju, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 8. Lutego 1884. Dyrekcya: Franciszek Zapłatyński, Edward Praxmayer i Jan Gatnikiewicz. Komisarz bankowy: Adam Onyszkiewicz. Zastępca: Włodzimierz hr. Russocki.

60. Okręg: **Tarnobrzeg.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnobrzegu, Spółka zar. z odpow. ogr.**

Otwarte 21. Grudnia 1888. Dyrekcya: Dr. Antoni Surowiecki i Józef Taszarski. Komisarz bankowy: Dr. Antoni Surowiecki. Zastępca: Dr. Leonard Orzechowski.

61. Okręg: **Tarnopol-Skałat.**

Zastępstwo: **Bank powiatowy w Tarnopolu, Stow. zarobkowe zar. z ogr. por.**

Otwarte 7. Lutego 1884. Dyrekcya: Dr. Stanisław Głogier, Dr. Emil Schmidt i Józef Ingver. Komisarz bankowy: Dr. Stanisław Głogier. Zastępca: Dr. Emil Schmidt.

62. Okręg: **Tarnów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Tarnowie, zar. Stow. z nieogr. por.**

Otwarte 1. Stycznia 1884. Dyrekcya: Hipolit Wierzycki, Władysław Król i Kamil Baum. Komisarz bankowy: Witold Rogoyski. Zastępca: Dr. Adolf Ringelheim.

63. Okręg: **Tłumacz.**

Zastępstwo: **„Oszczędność“, Towarzystwo kredytowe w Tłumaczu, Stow. zar. z nieogr. poręką.**

Otwarte 7. Lipca 1884. Dyrekcya: Dr. Józef Kruszelnicki, Kazimierz Jasiński i Franciszek Tuzinkiewicz. Komisarz bankowy: Jan Jakubowicz. Zastępca: Gustaw Penther.

64. Okręg: **Trembowla.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Trembowli.**

Otwarte 1. Stycznia 1890. Dyrekcya: Ks. Andrzej Tymus, Dr. Adolf Frisch i Józef Kuntze. Komisarz bankowy: Stanisław Korzeniowski. Zastępca: Ks. Jan Załuski.

65. Okręg: **Turka.**

Zastępstwo: **Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Turce, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Sierpnia 1895. Dyrekcya: Ks. Michał Pruchnicki, Józef Armatys i Konstanty Jaworski. Komisarz bankowy: Emil Wołoszczakiewicz. Zastępca: Franciszek Sęk Turowski.

66. Okręg: **Wadowice.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wadowicach.**

Otwarte 21. Marca 1884. Dyrekcya: Franciszek Dziobek, Teofil Klug, Michał Gołąb i Dr. Jan Iwański. Komisarz bankowy: Robert Han. Zastępca: Dr. Franciszek Opydo.

67. Okręg: **Wieliczka-Podgórze.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Wieliczce.**

Otwarte 14. Stycznia 1884. Dyrekcya: Franciszek Aywas, Adolf Scheuring i Józef Śliwiński. Komisarz bankowy: Stefan Konopka. Zastępca: Józef Fryt.

68. Okręg: **Zaleszczyki.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa oszczędności w Zaleszczykach.**

Otwarte 25. Lipca 1884. Dyrekcya: Tadeusz Przewłocki, Zygmunt Pawłowski, Feliks Joszt i Izydor Zarygiewicz. Komisarz bankowy: Dr. Lucyan Marynowski. Zastępca: Dr. Izydor Blutreich.

69. Okręg: **Zbaraż.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Zbarażu, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 13. Lutego 1884. Dyrekcya: Zygmunt Dzierżanowski, Michał Poryłowski i Zenon Zaklika. Komisarz bankowy: Jakób Kruh. Zastępca: Franciszek Słoński.

70. Okręg: **Złoczów.**

Zastępstwo: **Towarzystwo zaliczkowe w Złoczowie, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 18. Stycznia 1885. Dyrekcya: Karol Jakubowski, Karol Jaroszewski i Józef Mironowicz. Komisarz bankowy: Emil Bierzyński. Zastępca: Stanisław Wesołowski.

71. Okręg: **Żółkiew.**

Zastępstwo: **Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żółkwi, Stow. zar. z nieogr. por.**

Otwarte 23. Marca 1884. Dyrekcya: Stanisław Śnieszko, Stanisław Gorecki i Stanisław Wyspiański. Komisarz bankowy: Dr. Włodzimierz Maciulski. Zastępca: Jan Malinowski.

72. Okręg: **Żydaczów.**

Zastępstwo: **Powiatowa Kasa zaliczkowa i oszczędności w Żydaczowie, Stow. zar. z ogr. por.**

Otwarte 13. Sierpnia 1895. Dyrekcya: Aleksander Małecki, Kazimierz Peszkowski i Jan Szczurkowski. Komisarz bankowy: Kazimierz Winnicki. Zastępca: Ks. Mikołaj Łukawiecki.

LW. 15.742/06.

We Lwowie, dnia 12. lutego 1907.

Aleg 37

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i innemi Spółkami rolniczemi.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu w dniu 17. listopada 1905 r. powziął Wys. Sejm następujące uchwały, dotyczące wykonywania przez Wydział krajowy Patronatu na Spółkami oszędności i pożyczek i nad innemi Spółkami rolniczemi.

„1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi Spółkami rolniczemi.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby corocznie do sprawozdań o Spółkach oszczędności i pożyczek dołączał wykaz kredytu udzielonego tym Spółkom z krajowego funduszu pożyczkowego, z podaniem czasu udzielenia kredytu, okresu spłaty i kwot umorzonych.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia rokowań z Bankiem krajowym względem otrzymywania zaliczek do wysokości $2^1{}_2$ miliona koron na zasilenie funduszu pożyczkowego dla Spółek Raiffeisenowskich, pod warunkami określonymi uchwałą sejmową z r. 1899.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby pożyczki z tego funduszu udzielał na spłatę ratalną, nie przekraczającą okresu lat pięciu.“

Wykonując te uchwały, ma zaszczyt Wydział krajowy przedłożyć — jako alegat I. do niniejszego sprawozdania — osobny wykaz pożyczek i kredytów w rachunku bieżącym udzielonych pojedynczym Spółkom oszczędności i pożyczek podług stanu z dniem 31. grudnia 1906 r.; w wykazie tym podano także czas udzielenia kredytu, okres spłaty i kwoty umorzone w myśl wezwania zawartego w uchwale 2.

Z tego wykazu wynika, że żadna pożyczka udzielona w latach 1905 i 1906 nie przekracza 5-cio letniego okresu spłaty, stosownie do zastrzeżenia, zawartego w uchwale 4.

Korzystając z upoważnienia otrzymanego w uchwale 3., porozumiał się Wydział krajowy z Bankiem krajowym w tym kierunku, iżby Bank krajowy udzielał Wydziałowi krajowemu z swoich funduszów zaliczek aż do wysokości $2^1{}_2$ miliona koron na zasilanie funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek pod warunkami określonemi w uchwale sejmowej z r. 1899. Z tego podwyższonego

o ½ miliona koron kredytu w Banku krajowym, korzystał Wydział krajowy tylko częściowo, jak świadczy o tem wykazany w załączniku ogólny stan pożyczek na skrypty dłużne z ratalną spłatą, wynoszący z dniem 31. grudnia 1906 kwotę 2,191.458 koron i stan kredytów w rachunku bieżącym, wynoszący z tą samą datą 149.209 K, razem tedy 2,340.667 K.

* * *

Do poprzedniego sprawozdania swego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi Spółkami rolniczemi dołączył Wydział krajowy Rocznik tychże Spółek za rok 1904. Uzupełnieniem zaś niniejszego sprawozdania jest Rocznik Spółek za rok 1905, stanowiący osobny alegat. Rocznik ten zawiera szczegółowy obraz działalności krajowego Biura Patronatu jakoteż tych Spółek patronackich, które były czynne w r. 1906 i za ten rok już zamykały swe rachunki. Zebranie i zestawienie dat statycznych za r. 1906 było oczywiście dotychczas niemożliwem.

Streszczając w krótkości wyniki rozwoju Spółek oszczędności i pożyczek od czasu poprzedniego sprawozdania, należy skonstatować, że w ciągu 1905 r. przybyło 103 nowych Spółek Raiffeisenowskich, tak, że z końcem tego roku zostawało ogółem 486 Spółek oszczędności i pożyczek pod Patronatem Wydziału krajowego. Z nich tylko 446 zestawiło i zamknęło swoje rachunki za r. 1905, wykazując ogólną ilość członków 85857,

stan udziałowy w sumie	K	667.688
„ wkładek oszczędności w kwocie . .	„	12,565.596
„ udzielonych pożyczek „ . .	„	14,384.137
„ funduszu rezerwowego „ . .	„	469.577
czysty zysk (w 439 Spółkach) „ . .	„	156.967
straty (w 7 Spółkach) „ . .	„	348
ogólny obrót kasowy w sumie	„	33,992.216.

W następnym roku 1906 przybyło dalszych 120 Spółek oszczędności i pożyczek tak, że ich ogólna ilość z końcem tego roku wzrosła już na 606. Co do ich działalności w tym roku można na razie tylko to stwierdzić, że cyfra członków przekroczyła już znacznie 100.000 członków, wkładki oszczędności wzrosły niewątpliwie ponad 16 milionów koron, a ogólny kapitał obrotowy wynosił nie mniej, aniżeli 20 milionów koron.

Jeżeli się tedy zważy, iż niema już powiatu w kraju bez Spółki Raiffeisenowskiej, że Spółki te mniejwięcej są równomiernie rozdzielone pomiędzy zachodnią, środkową i wschodnią Galicyę a obejmują swą działalnością około 2400 gmin, że przeciętna Spółka liczy 200 członków, a ma 40.000 K kapitału obrotowego, to można twierdzić, że Spółki te stanowią już wpływowy czynnik w kształtowaniu się naszych stosunków kredytowych wśród rolniczej, włościańskiej ludności i że w sposób wybitny oddziaływują na nasze stosunki ekonomiczne a także społeczne. Przeszło 6 razy zasobniejszemi w fundusze obrotowe z wkładek oszczędności są Spółki zachodnio-galicyjskie w porównaniu z wschodnio-galicyjskiemi; przeciętnie zuchodnio-galicyjska Spółka miała w 1905 r. 56.655 K a wschodnio-galicyjska 9332 K wkładek oszczędności. Podnieść wszakże należy coraz skuteczniejszą działalność naszych Spółek w Galicyi wschodniej w kierunku oszczędnościowym. Podczas gdy np. w r. 1901 wypadało na 1 Spółkę wschodnio-galicyjską zaledwie 3726 K wkładek oszczędności, w r. 1903 jeszcze tylko 6283 K, to w r. 1905 już ta przeciętna miara wzrasta na 9332 K. Przed 5 laty w żadnej Spółce wschodnio-galicyjskiej stan wkładek nie przekraczał 20.000 K, a w r. 1905 najwyższy stan wkładek dochodzi do 71.393 K.

To wyraźne polepszanie się stosunków oszczędnościowych we wschodniej części kraju jest zazwyczaj wynikiem wydatnego poparcia kredytowego, jakie Spółki te utrzymują od krajowego Patronatu w pierwszych latach swej działalności. Nie wystarcza przytem częstokroś pierwsza pomoc przy rozpoczęciu działalności Spółki, lecz nierzadko zachodzi potrzeba podtrzymania działalności spółki kredytem

z funduszów Patronatu przez parę pierwszych lat, zanim przez takie poparcie i pracę Spółki przełamane zostaną tedy niedowierzania, zanim z grubsza uporządkowane zostaną kredytowe stosunki miejscowej ludności i zanim kapitaliki tej ludności, nie znajdując już łatwiejszego a intratniejszego zużytkowania w prywatnych pożyczkach sąsiedzkich, skierują się do Spółki.

Pod względem uregulowania stopy procentowej dla udzielanych pożyczek i przeważnie także dla przyjmowanych wkładek oszczędności zaznaczyła się w ciągu dwóch ostatnich lat (1905 i 1906) znaczna zmiana ku lepszemu przez obniżenie wygórowanej stopy odsetek do normalnego poziomu.

Jeżeli jednak krajowy Patronat wywiera istotnie pewien nacisk na regulowanie stopy odsetkowej, to wpływ ten nigdy nie miał i nie ma na celu zniewalania Spółek, aby obniżały swą stopę procentową poniżej słusznego poziomu, odpowiadającego stosunkom naszego targu pieniężnego, w szczególności zaś stosunkom procentowym w okolicznych instytucyach kredytowych. np. powiatowych kasach oszczędności.

Chodziło wszakże i chodzi zawsze o to, ażeby z jednej strony przeciwdziałać niezdrowemu wyśrubowywaniu stopy procentowej do nadmiernej wysokości, a z drugiej strony, żeby także zapobiegać stratom, jakieby Spółki musiały ponosić w razie podtrzymywania pierwotnej stopy procentowej mimo rosnącego nadmiaru funduszów obrotowych. Jako przesadną w dzisiejszych stosunkach uważało Biuro Patronatu stopę procentową od wkładek powyżej 5%, a od udzielanych pożyczek ponad 6½%. Zdarzały się zaś wypadki, że Spółki ofiarowując 5%, a nawet 6% od wkładek oszczędności, starały się gwałtownie forsować swój finansowy rozwój i przyciągać nietylko miejscowe kapitały, ale także z dalszych stron; tak np. w jednej Spółce miało 9 przeważnie wielkomiejskich kapitalistów ulokowany łącznie kapitał 108.300 K (od 5.000 do 35.000 K).

Zdarza się również, że miejscowi zamożniejsi włościanie mając ulokowane w Spółce znaczniejsze kilkutysięczne oszczędności, używają swego wpływu dla podtrzymywania jak najwyższej stopy procentowej. Znajdują się prócz tego u nas w kraju jeszcze takie gniazda lub okolice, gdzie stopa procentowa jest sztucznie wyśrubowaną przez inne zakłady kredytowe, osobliwie przez niektóre towarzystwa zaliczkowe, goniące za wielkimi funduszami i obrotami pieniężnymi, np. w powiecie sądowym radomyskim (koło Mielca), tarnobrzeskim, sanockim, głogowskim itd. Wskutek tego i Spółki Raiffeisenowskie w tych okolicach upierają się ze względów konkurencyjnych przy wysokiej stopie odsetkowej. Z dołączonego wreszcie do niniejszego sprawozdania wykazu (aleg. I.) wynika, że cały szereg Spółek posiada ulokowane na rachunku bieżącym z Patronatem znaczne kwoty, po kilkanaście i po kilkadziesiąt tysięcy koron, (aż do 147.276 K). Jeżeli więc takie znaczne nadwyżki funduszów obrotowych stale się w Spółce utrzymują, nie znajdując na miejscu należytego zużytkowania, to jest to niewątpliwym znakiem, że należy obniżyć stopę odsetkową, zarówno w tym celu, aby uchronić Spółkę od straty, jak niemniej i dlatego, aby ludność zachęcić do korzystniejszego na miejscu zużytkowywania tych kapitałów i żeby ulżyć ciężaru procentowego tym, którzy szukają w Spółce kredytu.

Wogóle zaś, to wypada zauważyć, że ogół członków decydujących na Walnych zebraniach Spółek o stopie procentowej a nawet ogół osób należących do zawiadowczych i nadzorczych organów Spółek, nie jest jest jeszcze tak uświadomiony w rzeczach dotyczących gospodarstwa pieniężnego, aby zawsze można było zostawiać swobodną decyzyę w sprawie stopy procentowej lokalnym czynnikom.

Charakterystyczną jest właśnie ta okoliczność, że w okolicach obfitujących w gotówkę objawia się tendencya do ustanawiania lub podtrzymywania wysokiej stopy procentowej, gdyż właściciele pieniężnych kapitalików mają tam wpływ na Spółkę; natomiast w okolicach uboższych w gotówkę spotkać się można częstokroć z przeważającą w Spółce dążnością do ustanawiania najniższej stopy odsetkowej dla wkładek i dla udzielanych pożyczek, ponieważ tam przeważa wzgląd na potrzebujących kredytu. W te zatem dążności i zapatrywania musi wkraczać Biuro Patronatu, gdy widzi, że tego wymaga dobro Spółki i wzgląd na właściwe jej zadania zarówno co do krzewienia oszczędności jak i udzielania kredytu.

W ścisłym związku z wysokością stopy procentowej w naszych Spółkach oszczędności i pożyczek pozostaje sposób fruktyfikacyi funduszów obrotowych, jakimi te Spółki rozporządzają. Pod tym względem różnią się nasze Spółki bardzo wybitnie od Spółek Raiffeisenowskich innych, mianowicie zachodnich krajów.

Według utartego tam przekonania i zapatrywania mają Spółki Raiffeisenowskie służyć jedynie do zaspokojenia potrzeby kredytu osobistego i obrotowego. U nas dzieje się inaczej; kredyt osobisty spełnia w Spółkach Raiffeisenowskich w przeważnej części funkcye kredytu inwestycyjnego, hipotecznego. W rocznikach Spółek oszczędności i pożyczek od r. 1900 do 1904 publikowało Biuro Patronatu dokładną statystykę użycia pożyczek udzielonych w każdym roku przez pojedyńcze Spółki; ponieważ porównane w tych latach wyniki corocznej statystyki nie wiele się różnią, przeto stosunki przez tę statystykę skonstatowane niezawodnie do dziś dnia się prawie nie zmieniły. Otóż według statystyki za r. 1904 z ogólnej ilości i z ogólnej sumy pożyczek udzielonych przez wszystkie Spółki patronackie było przeznaczonych pożyczek na:

	Z ogólnej ilości:	sumy:
kupno gruntu	27·1	38·3
budynki	13·1	12·8
spłatę uciążliwych długów . .	28·6	25·4
„ rodziny	5·5	6·4
kupno inwentarza	14·6	8·0
obsiewy	1·7	0·8
melioracye rolne	0·4	0·4
prowadzenie rzemiosła . . .	0·8	0·8
„ handlu	1·4	2·3
inne cele	6·8	4·8

Cztery z powyższych kategoryj a mianowicie pożyczki na kupno gruntu, na budynki, na spłatę rodziny i na melioracye rolne, mają niewątpliwie charakter kredytu inwestycyjnego i one razem dają 46·1 ogólnej ilości a 57·9 ogólnej kwoty pożyczek udzielonych przez Spółki oszczędności i pożyczek. Nadto także pożyczki na spłatę uciążliwych długów mają niezawodnie w bardzo znacznej części ten sam charakter. Wobec tego skonstatować trzeba, że większa część pożyczek tak co do ich ilości jak zwłaszcza co do sumy udzielonych kwot służy do zasilenia kapitału inwestycyjnego, zakładowego a tylko mniejsza część dla zasilenia kapitału obrotowego, więc na cele właściwe Spółkom Raiffeisenowskim podług pospolitego o nich wyobrażenia. W tym kredycie inwestycyjnym przeważa przytem jego najsurowsza pierwotna forma, to jest kredyt na zakupno ziemi. Oceniając tedy te fakta według stosunków i działalności Spółek Raiffeisenowskich w innych (zachodnich) krajach, należałoby stan rzeczy w naszych Spółkach uznać jako bardzo niezdrowy i niepomyślny. Tymczasem ta miara pojęć i stosunków jest dla naszego kraju zupełnie nieodpowiednią. W krajach o kilkudziesięciomorgowych chłopskich gospodarstwach, z reguły niepodzielnych, kwestya kredytu hipotecznego i kredytu osobistego, ich wysokości wzajemnego stosunku i organizacyi przedstawia się zupełnie inaczej, aniżeli w kraju kilkumorgowych, z reguły ciągle dzielonych gospodarstw włościańskich. Inne i łatwiejsze zastosowanie znaleźć może instytucya kredytu hipotecznego tam, gdzie zwyczajne pożyczki na kupno gruntu wynoszą po 5, 10, 15 i 20 tysięcy koron, inne zaś w kraju naszym, gdzie włościanin na te same cele potrzebuje pożyczek po 1000 albo 2000 K. — rzadko więcej, często nawet mniej. Ewidencya hipotecznego posiadania i obciążenia gospodarstw włościańskich w Niemczech, Czechach, Austryi górnej i dolnej przedstawia się inaczej, jest daleko prostszą i łatwiejszą do prowadzenia, aniżeli w Galicyi. Przy takich samych urządzeniach i takich samych warunkach kredyt hipoteczny w tamtych krajach jest korzystnym dla obu stron: dającej i biorącej; w naszym zaś kraju mniej korzystnym niż w tamtych krajach tak dla dłużnika, jak i dla

wierzyciela. Całkiem co innego jest dać 1000 pożyczek hipotecznych po 10.000 K. i administrować przytem hipoteczną instytucyą kredytową z zarobkiem $^3/_4\,^0/_0$ margi, aniżeli dawać 10.000 pożyczek po 1.000 K. i przy 10 razy niemal kosztowniejszej administracyi mieć ten sam dochód z różnicy procentowej. Inne znaczenie mają zachody i uboczne koszta, połączone z zaciągnięciem pożyczki hipotecznej dla dłużnika, który chce pożyczyć 10.000 K, a inne dla dłużnika potrzebującego 1000 K; stwierdzić przytem wypada, że w zachodnich krajach obmyślane i praktykowane są daleko większe ułatwienia w dokonywaniu formalnych czynności i ponoszeniu ubocznych kosztów przy zaciąganiu pożyczek hipotecznych, aniżeli to dotychczas ma miejsce w naszym kraju. Co więcej nawet wiadomości o warunkach i korzyściach hipotecznych pożyczek, o rodzajach i o możności ich zaciągnięcia nie są bynajmniej pomiędzy ludnością włościańską dostatecznie rozpowszechniane a o ile dochodzą włościanina, to pospolicie wraz z tem przekonaniem, że są to pożyczki drogie, kłopotliwe, niełatwo dostępne a na ich uzyskanie trzeba bardzo długo czekać.

Stan rzeczy na polu kredytu włościańskiego przedstawia się zatem u nas w ten sposób, że włościanin nasz dotychczas potrzebuje i szuka przedewszystkiem kredytu inwestycyjnego, wkładowego, którego źródła i urządzenia są dla niego niewystarczające, ma natomiast w Spółce Raiffeisenowskiej bardzo dogodne i przystępne źródło kredytu obrotowego, którego dotąd mniej potrzebuje i szuka. Stąd wynikło, że dostępniejszym i dogodniejszym kredytem osobistym zastępują nasi włościanie pilniejszą i większą potrzebę kredytu hipotecznego. Stanu tego nie można oczywiście uważać jako zadowalniający, jakkolwiek nie należy go oceniać podług stosunków i teoryj ekonomicznych, panujących w innych krajach. Nie można co prawda zapominać o tem, że ani kredyt i fundusze Patronatu udzielane Spółkom oszczędności i pożyczek ani każdej chwili wypowiedzialne wkładki oszczędności nie powinny być używane przeważnie na pożyczki w celu zakupna ziemi, i na inne podobne cele inwestycyjne. Biuro Patronatu nie szczędzi więc w tym kierunku przy wszelkich sposobnościach rady, upomnień i ostrzeżeń a niejednokrotnie odmówiło pomocy kredytowej wówczas, gdy można było przewidzieć, że zostanie użytą głównie na cele zakupna gruntów. Ale te środki przeciwdziałające wywierają dwojaki skutek. Z jednej strony pobudzają one zawiadowcze organa Spółki do unikania rozdawnictwa pożyczek dłużejterminowych (ponad 4 lata) nawet na cele inwestycyjne, aby szybkozwrotnych i łatwo wypowiedzialnych funduszów obrotowych nie więzić w długoterminowych pożyczkach, co jest słusznem ze stanowiska Spółki ale niekorzystnem dla dłużników. Wskutek tego właśnie nacisk wywierany ciągle przez Biuro Partonatu i przez organa Spółki na regularną spłatę wysokich rat pożyczkowych odczuwanym jest przez dłużników jako postępowanie bezwzględne, nie liczące się z możnością i ze stosunkami włościanina. Z drugiej zaś strony Zarządy Spółek przedstawiają lustratorom i w pismach do Biura Patronatu szczegółowe obliczenia i wyjaśnienia, dowodzące, że mimo tego pożyczka zaciągnięta w Spółce jest znacznie tańszą i dogodniejszą dla pożyczającego, aniżeli pożyczka hipoteczna — i zapytują, w jaki sposób mają się oprzeć żądaniom takiego kredytu, gdy Spółka nie znajduje zużytkowania w inny sposób na miejscu dla swoich funduszów obrotowych.

Poprawa tego stanu rzeczy w naszych Spółkach jest możliwą tylko z pomocą dwóch środków. Jednym z nich jest wykształcenie i urządzenie hipotecznego kredytu włościańskiego podług naszych potrzeb i stosunków i ułatwienie w korzystaniu z niego nietylko takim gospodarstwom włościańskim, jakiebyśmy mieć pragnęli ale przedewszystkiem takim, jakie rzeczywiście i przeważnie posiadamy. Bliższe rozważanie, jak wypadałoby wydoskonalić, udogodnić i ułatwić kredyt hipoteczny dla włościan, nie należy do niniejszego sprawozdania; zresztą sprawy tej nie uważa Wydział krajowy za dostatecznie zbadaną i łatwą do rozstrzygnięcia, ale gotów jest podjąć odpowiednie studya i przygotować potrzebne wnioski, jeżeli Wysoki Sejm oświadczy się w zasadzie za potrzebą akcyi w tym kierunku.

Dlatego ma zaszczyt Wydział krajowy zaproponować odpowiednią w tym przedmiocie rezolucyę (II).

Drugim sposobem skierowania kredytowej działalności Spółek oszczędności

i pożyczek na właściwe im pola produktywnej pracy rolników, jest podniesienie uzdolnienia naszych włościan do intenzywnej pracy w gospodarstwie wiejskiem, rozbudzenie i ożywienie potrzeby gospodarczego kredytu obrotowego i dalsze wydoskonalenie jego organizacyi. Do tego przyczyniłoby się przedewszystyiem intenzywniejsze popularyzowanie wiedzy we wszystkich gałęziach gospodarstwa wiejskiego, skierowanie uwagi i rozbudzonej siły czynnej u naszych włościan na sprawy gospodarcze, zachęta z pomocą wszelkich środków administracyjnych do stosowania postępów wiedzy rolniczej w prowadzeniu gospodarstw włościańskich a obok tego wszechstronniejszy rozwój i poparcie assocyacyi rolniczej.

Zwiększenie intenzywności naszych gospodarstw włościańskich i zatrudnienie w nich przez to kapitału i kredytu obrotowego w wyższym, niż dotychczas stopniu, ma doniosłe znaczenie dla rozwoju Spółek oszczędności i pożyczek nawet bez względu na uwolnienie ich od ciężaru pożyczek inwestycyjnych, zasilających zakładowy kapitał gospodarstw włościańskich. Mimo zatrudnienia wielkiej części funduszów obrotowych w tego rodzaju pożyczkach, obcych właściwemu zakresowi działalności spółek Raiffeisenowskich, pozostają jeszcze w wielu spółkach duże fundusze bez zużytkowania na miejscu tj. w okręgu działalności każdej Spółki i dlatego szukają odpływu w dalsze strony. Ponieważ zaś te zbędne nadwyżki dosyć szybko rosną i stają się w naszych Spółkach coraz powszechniejszemi, przeto kwestya ich stosownego zatrudnienia i fruktyfikacyi dla celów gzspodarczych staje się coraz bardziej piekącą. W niniejszem sprawozdaniu powrócimy do niej jeszcze niżej przy omawianiu działalności krajowego Patronatu w zakresie popierania rozwoju innych Spółek rolniczych, oprócz kredytowych.

Pozostając przy omawianiu spraw Spółek oszczędności i pożyczek, uważa Wydział krajowy za potrzebne rozważyć tu także kwestyę kosztów administracyjnych jako poruszoną w ostatniem sprawozdaniu komisyi bankowej o wykonywaniu Patronatu przez Wydział krajowy. Mianowicie zaś zwróciła Komisya bankowa szczególniejszą uwagę na wynagradzanie kasyerów Spółek oszczędności i pożyczek i wyraziła zaparywanie, że „kasyerom Spółek powinno być przyznane wynagrodzenie wprawdzie skromne, odpowiadające charakterowi Spółek na zysk nie obliczonych, lecz uwzględniające rozmiar czynności i połączoną z tem odpowiedzialność. Rzeczą Patronatu jest czuwać nad tem, aby wynagrodzenie to było sprawiedliwie oznaczone“. Wydział krajowy podziela w zupełności to zapatrywanie Komisyi bankowej a Biuro Patronatu, działając w tym kierunku, wywiera stosowny wpływ na Spółki w ten jednak sposób, że pozostawia swobodną decyzyę w tej sprawie odpowiedzialnym organom Spółki kompetentnym do decydowania, o ile trzymają się obowiązujących, przepisów i nie działają wbrew ogólnemu interesowi Spółki. Wyznaczając bowiem wynagrodzenie dla kasyerów, liczyć się musi Spółka nietylko z rozmiarami czynności kasyera, ale także z innemi nieodzownemi wydatkami i z temi środkami, jakiemi może rozporządzać na pokrycie wszystkich swoich kosztów administracyjnych. Dochody Spółek Raiffeinowskich są zaś bardzo szczupłe i zmuszają do jak najdalej posuniętej oszczędności w wydatkach, jeżeli Spółka swemu zadaniu odpowiedzieć. Dochody te bowiem powstają wyłącznie z różnicy między odsetkami płaconemi a pobieranemi przez Spółkę od jej kapitału obrotowego. Statut Spółek, jako też ustawy o ulgach skarbowych i podatkowych dopuszczają co najwyżej $1^1/_2\%$ margę, zastrzegając, iż z tego dochodu mają być pokryte wszystkie koszta administracyjne Spółki. Spółki innych, mianowicie zachodnich krajów austryackich, poprzestają z reguły na $1^1/_2$ różnicy odsetkowej a dosyć często stosują mniejszą różnicę, $^3/_4\%$ albo nawet $^1/_2$, ^{0}; nasze Spółki z reguły wyzyskują całą dozwoloną $1^1/_2$-wą różnicę i jest obecnie zaledwie 34, Spółek, które zadawalniają się 1% dochodu dla siebie. Biuro patronatu zachęca zresztą początkujące Spółki do korzystania z całej przepisami dopuszczalnej $1^1/_2\%$ margi ze względu na to, że dochód z niej musi wystarczyć nietylko na pokrycie wszystkich kosztów administracyjnych, ale zarazem na zasilenie funduszu rezerwowego, o co dbać muszą i Spółki i krajowy Patronat, tem bardziej, że niemal wszystkie Spółki opierają się na nieograniczonej poręce członków. Mimo tego rachunek poucza, że przy przeciętnym kapitale obrotowym, który w naszych Spółkach wynosił w r. 1905 K 36.520, może cały dochód Spółki z różnicy odsetkowej

wynosić w najlepszym razie K 548 pod warunkiem, że na tym całym kapitale obrotowym Spółka zarabia przez cały rok $1^1/_2\%$. Faktycznie jednak zdarza się często, iż część kapitału przynosi znacznie mniejszy dochód a pokaźne nieraz nadwyżki funduszów obrotowych nie przynoszą częstokroć żadnego dochodu. Otóż Biuro Patronatu nastaje na to, aby mniej więcej $^1/_3$ część surowego dochodu — więc w najlepszym razie $^1/_2\%$ od kapitału obrotowego — przeznaczano na tworzenie zysku czystego dla przelania go do funduszu żelaznego a $^2/_3$ części dochodu — więc w najlepszym razie 1% kapitału obrotowego — obracano na pokrycie wszystkich wydatków administracyjnych. Uważa przytem Wydział krajowy za właściwe, aby Spółki zasobniejsze w kapitał obrotowy i starsze dążyły do zmniejszenia różnicy między płaconemi a pobieranemi odsetkami z $1^1/_2\%$ na 1% i w granicach czerpanego stąd dochodu surowego pokrywały swoje wydatki, pamiętając także o dalszem zasilaniu funduszu rezerwowego.

W świetle powyższych wywodów uwydatnia się doniosłe znaczenie ofiarnej, bezinteresownej pracy obywatelskiej ze strony czynników miejscowych, jako nieodzownego, podstawowego warunku normalnego pożytecznego rozwoju Spółki Raiffeissenowskiej. Opłacić swoich pracowników nawet skromnie, ale dostatecznie nie jest w stanie Spółka Raiffeissenowska; chcąc to uczynić, musiałaby zarabiać na kapitale obrotowym tak dużo, iżby się stała drogim źródłem kredytu i straciłaby charakter instytucyi nie obliczonej na zyski, ale mającej na oku tylko dobro publiczne. Zasada bezinteresownej pracy członków Zarządu i Rady nadzorczej odsuwa od wpływu na Spółkę i jej rozwój ludzi, którzy nie będąc nawet chciwymi, szukają jednak bądź-cobądź interesu osobistego, materyalnego w każdej pracy i uważają, że niczego za darmo nie należy żądać. Natomiast oddaje ta zasada Spółki Raiffeissenowskie w ręce osób gotowych do cichej, bezinteresownej, skromnej ale tem skuteczniejszej i owocnej pracy obywatelskiej lub zadawalniających się tem wynagrodzeniem, jakie daje poczucie spełnionego obowiązku społecznego i wpływ oparty na rzetelnej, realnej z osobistem poświęceniem połączonej pracy obywatelskiej. W rękach takich właśnie jednostek powinna być Spółka Raiffeissenowska środkiem i jak gdyby dobrym przewodnikiem ich dodatniego wpływu moralnego i społecznego na ogół ludności; to jest główne żądanie tych Spółek. Dlatego ważną jest rzeczą, aby ta zasada bezinteresownej pracy była także utrzymaną i przeprowadzaną w naszych Spółkach, szczególniej co do osób przełożonych w Zarządzie, ponieważ one są w zetknięciu z ogółem ludności przedstawicielami Spółki i jej kierownikami. Również i co do reszty członków Zarządu jako-też ogółu członków Rady nadzorczej stara się Biuro Patronatu bronić zasady bezinteresownego spełnienia zwyczajnych statutowych obowiązków. Gdyby się pozwalało na łamanie tej zasady i dopuszczało bodajby do najskromniejszego wynagradzania członków (np markami obecności itp.) za udział w posiedzeniach Zarządu i czynnościach kontrolnych Rady nadzorczej, naówczas zmieniłby się charakter Spółki, zmieniłoby się też pojmowanie tej instytucyi i odnoszenie się do niej ze strony ogółu ludności a Spółki weszłyby na równię pochyłą, po której interes osobisty spychałby coraz bardziej ideę dobra publicznego i pracy społecznej.

Do uwag powyższych skłoniła Wydział krajowy ta okoliczność, że zapędy i dążności przeciwne tym zapatrywaniom i zasadom dały się już niejednokrotnie uczuć w rozwoju i działalności naszych Spółek i że obrona wyłuszczonego wyżej stanowiska wobec Spółek stanowiła jedno z ważniejszych zadań i starań krajowego Patronatu nietylko w imię poszanowania obowiązujących przepisów ustawowych i statutowych ale przedewszystkiem dla zapobieżenia wykolejeniu się Spółek w ich dalszym rozwoju.

Atoli z drugiej strony uznał Wydział krajowy, że obrona i utrzymanie w Spółkach Raiffeissenowshich zasady bezinteresownej pracy obywatelskiej jest możliwą i słuszną tylko o tyle, o ile zasada ta nie będzie nadużywaną, o ile wymagania w tym kierunku nie pójdą za daleko. Gdy jednak chodzi o częstszą, regularną pracę biurową w Spółce, nie podobna odmawiać za nią bodajby najskromniejszego wynagrodzenia, jeżeli zatrudnionemu pracownikowi na tem zależy. Dotyczy to mianowicie tych Spółek, które z powodu wzrostu obrotów zniewolone są ułatwić ludności stosunki ze Spółką. W takim razie jest rzeczą nieodzowną, aby zaprowadzić częstsze, aniżeli jednorazowe co tydzień urzędowanie kasowe, aby jeden członek Zarządu regularnie wraz z kasyerem urzędował w wyznaczonych

do tego dniach i godzinach urzędowania kasowego, ponieważ Patronat kładzie nacisk na to, aby kasowe sprawy załatwiane były zawsze jawnie tj. przy współudziale obu odpowiedzialnych zawiadowców kasy. Tym drugim zawiadowcą kasy nie musi być przełożony Zarządu lecz raczej inny członek Zarządu, do tego uchwałą Zarządu wyznaczony (§. 21. l. statutu). Czynności takie przekraczają już zakres zwykłych obowiązków statutowych każdego członka i dlatego Biuro Patronatu nietylko dopuszcza, ale nawet zaleca wyznaczanie także temu członkowi Zarządu skromnego wynagrodzenia, na jakie statut Spółki pozwala w granicach zwykłych dochodów Spółki. Przeciwnym jest jednak Patronat temu, aby tym wynagradzanym członkiem Zarządu był przełożony Zarządu, który powinien zatrzymać w swych rękach kierownictwo Spółki, nadzorować należyte załatwianie spraw kasowych, szczegółowo wglądać w całą administracyę i przeprowadzać uchwały Zarządu ale pozostać w nim czynnikiem uosabiającym zasadę bezinteresownej pracy społecznej, broniącym ogólnego dobra tem łatwiej i skuteczniej, że nie potrzebuje się oglądać na interes osobisty w spółce.

W myśl tych zasad przewodnich starał się zatem Wydział krajowy uregulować sprawę wydatków administracyjnych oraz ich pokrycia w nowej Instrukcyi administracyjnej dla Spółek oszczędności i pożyczek, jaka właśnie świeżo została przez Wydział krajowy wydaną i jest tutaj w odbitce jako osobny alegat załączoną.

Wykonywanie nadzoru nad gospodarką Spółek oszczędności i pożyczek odbywa się w dalszym ciągu podług uregulowanego już w szczegółach systemu corocznych w każdej Spółce na miejscu lustracyj i szczegółowego sprawozdania zamknięcia rachunkowego każdej Spółki w Biurze patronatu. Tylko 29 Spółek nie zdołało Biuro Patronatu z braku czasu i sił zlustrować w 1906 roku, natomiast w kilkudziesięciu Spółkach przeprowadziło więcej niż jedną — aż do 4 lustracyj. Co do wyników tych lustracyj wypada zaznaczyć, że w paru wypadkach wykryte zostały nadużycia ale zawsze o tyle wcześnie, że nie zdołały przybrać znaczniejszych rozmiarów i że Biuro Patronatu mogło jeszcze zawczasu wkroczyć, aby zapobiedz groźniejszym z tego powodu dla Spółki następstwom; żadna też Spółka z powodu dotychczas zauważonych nadużyć nie została narażoną na żadne efektowne straty, gdyż znalazło się odrazu dostateczne pokrycie nawet bez wyczerpania tych środków, jakiemi w danym razie Spółka rozporządzała, aby winnych pociągnąć do materyalnej odpowiedzialności. Podkładem zarówno tych wyjątkowych wypadków nadużycia jak niemniej innych zdarzających się niedomagań w Spółkach oszczędności i pożyczek jest prawie zawsze samowola w załatwianiu spraw Spólki i lekceważenie obowiązków przez osoby powołane do wykonywania miejscowej kontroli.

Krajowy Patronat nie zaniedbuje żadnych środków moralnego wpływu na organa zawiadowcze i nadzorcze Spółki i na ogół jej członków, aby rozbudzić, rozpowszechnić i podtrzymać poszanowanie dla obowiązujących przepisów, zamiłowanie ładu i ścisłości w załatwieniu spraw Spółki, zrozumienie doniosłości miejscowej kontroli ze strony organów do tego powołanych i świadomość odpowiedzialności moralnej i materyalnej w razie zaniedbywania tych obowiązków. Pod tym względem postęp w rozwoju i działalności Spółek jes widoczny i dosyć znaczny. Atoli stwierdzić to trzeba, że Patronat może w swem oddziaływaniu w tym kierunku posługiwać się niemal wyłącznie tylko wpływem moralnym, osobistym, a środek nacisku przez ograniczenie lub odmówienie kredytu staje się coraz mniej skutecznym, im bardziej Spółka staje się niezależną w swej działalności od kredytowej pomocy Patronatu w miarę zwiększającego się napływu wkładek oszczędności. Natomiast w przepisach ustawodawczych, odnoszących się do stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych nie znajduje krajowy Patronat niemal żadnej pomocy, gdyż te przepisy nie dają Patronatowi żadnej władzy nad Spółką. Zarówno podstawowa austryacka ustawa o stowarzyszeniach zarobkowych i gospodarczych z r. 1873, jak i ustawa z 1903 o obowiązkowych rewizyach tychże stowarzyszeń, są wzorowane na stosunkach krajów niemieckich i na stosunkach zachodnich krajów austryackich a nie uwzględniają odmiennych stosunków naszego kraju. Imputują one członkom tych Spółek bardzo daleko idące poczucie moralnej

odpowiedzialności, zrozumienie doskonałe własnego interesu i wysoką w ogóle dojrzałość ogółu członków stowarzyszenia w ocenianiu jego spraw i spełnianiu przyjętych obowiązków. Dlatego ustawy te zapewniają egzekucyę tylko przepisom ustawowym formalnego znaczenia np. dotyczącym zgłoszeń do rejestru sądowego, dopuszczania rewizorów do lokalu, aktów i książek Spółki, odczytywanie sprawozdań lustracyjnych na posiedzeniu Zarządu Rady nadzorczej i walnego zebrania itp.

Ustawa rewizyjna idzie w swym liberaliźmie nawet tak daleko, że pozwala pojedyńczym stowarzyszeniom wybierać sobie sądowych rewizorów z pośród osób umieszczonych na urzędowej liście i z wybranymi rewizorami bezpośrednio się porozumiewać co do pokrywania kosztu rewizyj przez nich przeprowadzanych. Gdy jednak chodzi o łamanie ważnych postanowień statutowych, o groźną samowolę w postępowaniu, o systematyczne zaniedbywanie obowiązków, o nadużywanie stanowiska i wpływu dla celów osobistej korzyści, to nie dają te ustawy w ręce krajowego Patronatu żadnej władzy i żadnego skutecznego środka prawnego dla zapobiegania złemu, dla wyekzekwowania jego poleceń, jeżeli tylko postępowanie organów Spółki nie wchodzi w kolizyę z ustawą karną i jeżeli te organa liczyć mogą na swój większy wpływ osobisty u miejscowej ludności lub na jej indolencyę, nieporadność i brak poczucia odpowiedzialności. Ustawodawstwo węgierskie w tym właśnie kierunku jest daleko przezorniejsze i stanowcze, albowiem daje organom, ustanowionym do wykonywania kontroli, prawo usuwania złych organów a nawet rozwiązania całej Spółki. W tym także kierunku byłaby pożądaną zmiana i uzupełnienie w ustawodawstwie, odnoszącem się do stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przynajmniej w naszym kraju. Nie chodziłoby przytem bynajmniej o ograniczenie ich autonomii administracyjnej; przeciwnie należy utrzymać i pozostawić im swobodę stanowienia o sobie i działania podług swego życzenia i zapatrywania w granicach obowiązujących przepisów nietylko ustawowych ale i statutowych ale tylko dopóty, dopóki nie działają na szkodę stowarzyszenia. W tym zaś ostatnim razie powinna władza wykonująca nadzór publiczny mieć możność nietylko skonstatowania, że gospodarka jest złą i zwrócenia na to uwagi członków, ale także w razie koniecznym usunięcia przyczyn i sprawców złego. To jest postulatem wynikającym zresztą z moralnej odpowiedzialności organów rewizyjnych za prawidłową w Spółce gospodarkę.

Potrzeba reformy ustawodawstwa, które dotyczy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, jest już obecnie dosyć powszechnie odczuwaną i uznawaną, do tego zmierzają wnioski postawione z końcem ostatniej sesyi Rady państwa przez posła Dra Lichta i towarzyszy a także Rząd uznaje również potrzebę tej reformy i jak słychać, nosi się z zamiarem przygotowania projektu nowej ustawy. Że ogólne przepisy, mające na celu unormowanie prawnych stosunków stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, należą do ustawodawstwa państwowego, nie ulega wątpliwości. Ale chodziłoby o to, iżby ustawodawstwo państwowe ograniczyło się do stworzenia szerokiej podstawy prawnej i dogodnych warunków dla dalszego rozwoju ruchu assocyacyjnego, pozostawiając ustawodawstwu krajowemu swobodę ukształtowania szczegółowego ustroju i szczegółowych warunków dla rozwoju tych stowarzyszeń odpowiednio do właściwych każdemu krajowi stosunków i potrzeb. Osobliwie zaś unormowanie nadzoru nad temi stowarzyszeniami i wydanie szczegółowych w tym kierunku rozporządzeń powinno bądź co bądź należeć do kompetencyi Sejmu krajowego. Tymczasem niedawno wydana ustawa rewizyjna (1903), która znowu stworzyła dla wszystkich, krajów jeden szablon, wnikający w szczegóły a nie uwzględniający odrębności stosunków w pojedyńczych krajach, stanowi ostrzeżenie, iż zawczasu należałoby zabezpieczyć krajowemu ustawodawstwu odpowiedni wpływ na zmianę i uzupełnienie przepisów prawnych, odnoszących się do stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. W tym celu mamy zaszczyt zaproponować Wysokiemu Sejmowi uchwalenie odpowiedniego wezwania do Rządu (III).

* * *

Akcya krajowego Patronatu, mająca na celu rozwój Spółek mleczarskich, postępuje naprzód powoli ale statecznie i przeważnie pomyślnie. W poprzedniem sprawozdaniu swojem wymienił Wydział krajowy 7 Spółek mleczarskich, które we wrześniu 1905 r. znajdowały się pod Patronatem Wydziału krajowego. Od tego czasu po koniec 1906 przybyło 6 dalszych Spółek mleczarskich a mianowicie w Kukizowie (pow. lwowski), w Dobczycach (pow. wielicki), w Litynii (pow. Drohobycki), w Bziance (pow. Brzozowski), w Tarnopolu (pod firmą „Związek producentów mleka w Tarnopolu“) i w Cebłowie (pow. Sokalski). Z nich ostatnia zajętą jest dopiero budową wspólnej mleczarni i rozpocznie w niej ruch w bieżącym roku a Spółka w Bziance otwarła swą wspólną mleczarnię dopiero w styczniu br. tak, że w r. 1906 było czynnych 11 mleczarń spółkowych, zostających pod krajowym Patronatem. Dodać przytem wypada, że Spółka Tarnopolska zawiązała się pierwotnie jako spółka handlowa z ograniczoną poręką (na podstawie ustawy z 1906 r.) i urządziła swoją mleczarnię miejską zupełnie bez współudziału Biura Patronatu; następnie dopiero starając się o przyjęcie do krajowego Patronatu, przeobraziła się na spółkę zarobkowo-gospodarczą podług ustawy z r. 1873.

Mleczarnie w Rudkach i w Tarnopolu opierają się niemal wyłącznie na folwarcznej produkcyi mleka, różnią się jednak od siebie głównie tem, że mleczarnia Rudecka spienięża mleko swoich członków przeważnie przez przeróbkę na masło a Tarnopolska wcale nie zajmuje się produkcyą masła lecz spienięża surowy produkt.

Reszta czynnych w r. 1906 mleczarni spółkowych opierała się przeważnie na dostawie mleka z gospodarstw włościańskich. Produkt główny tych mleczarni tj. masło celuje swą jakością między produktami innych krajowych mleczarni postępowych, jak to stwierdziły wyniki dwóch ostatnich „ocen masła“, które się odbyły w Rzeszowie w dniach 28. kwietnia i 12. i 13. paźdź. 1906 r.

Także co do ilości wzrasta produkcya spółkowa mleczarni włościańskich z roku na rok, o ile sądzić można z tych nielicznych mleczarni spółkowych, które są już po parę lat czynne; najdawniejsze w Rybnej i w Krolówce mają też największą produkcyę. Szczegółowe daty statystyczne i zamknięcia rachunkowe za rok 1906 nie są jeszcze zestawione.

Oczywiście byłoby bardzo pożądanem , aby rozwój naszego mleczarstwa odbywał się w przyspieszonem tempie. Atoli Biuro Patronatu nie starało się forsować tworzenia Spółek mleczarskich, gdyż nie byłoby w stanie sprostać odrazu wynikającym stąd zadaniom a nadto oględne postępowanie leży w interesie pomyślnego i trwałego rozwoju Spółek mleczarskich. Każda z nich bowiem utrzymuje zakład przemysłowy, działający na większą lub na mniejszą skalę równocześnie w dwóch kierunkach: produkcyjnym i handlowym. Zadania te są daleko trudniejsze, niż działalność Spółki kredytowej; z tego zdaje sobie sprawę nietylko Biuro Patronatu, ale także interesowana ludność rolnicza. Dlatego też różne warunki, stawiane ze strony Biura Patronatu, szczególniej zaś ten warunek, aby założyciele zapewnili sobie na mocy pisemnych deklaracyj dostawę mleka przynajmniej od 200 krów, osłabia ochotę do liczniejszsgo tworzenia Spółek mleczarskich a zmusza do gruntownego rozważania i przygotowania sprawy, zanim interesowana ludność wystąpi z prośbą udzielenia jej dalszej pomocy. Biuro Patronatu nie uważa wreszcie propagandy w kierunku zakładania Spółek mleczarskich za swoje właściwe zadanie i tylko ubocznie się tem zajmuje przy sposobności innych swoich czynności, natomiast liczyło i liczy na poparcie pod tym względem ze strony towarzystw rolniczych jako też kraj. Biura mleczarskiego. Od akcyi, jaką te właśnie czynniki podejmą w celu propagandy Spółek mleczarskich i krzewienia wiadomości o racyonalnem gospodarstwie nabiałowem, zależy w znacznej mierze ożywienie ruchu w kierunku zakładania spółkowych mleczarń. Kraj. Biuro mleczarskie uległo właśnie w pierwszej połowie 1906 r. reorganizacyi i było w możności dopiero w drugiej połowie tegoż roku zwrócić więcej uwagi na współdziałanie z Biurem Patronatu w akcyi dla popierania rozwoju Spółek mleczarskich. Nadmienić przytem wypada, że obecny kraj. instruktor mleczarstwa p. Chmielewski, był jeszcze do końca lutego 1906 r. zajęty w Biurze Patronatu

jako lustrator Spółek mleczarskich i zarazem Spółek oszczędności i pożyczek. Następnie zaś objąwszy kierownictwo Biura mleczarskiego, załatwiał aż do końca sierpnia tegoż roku ubocznie także agendy Biura Patronatu, odnoszące się do Spółek mleczarskich; dopiero z początkiem września był w możności Wydział krajowy zamianować drugiego instruktora mleczarstwa (adjunkta) w osobie p. Józefa Mokrzyńskiego, który ukończył Wydział budowy maszyn w Politechnice lowskiej, praktykował następnie 2 lata w przedsiębiorstwach przemysłowych a wreszcie odbył dziewięciomiesięczne studya fachowe w zakresie przemysłu mleczarskiego w Niemczech i w Danii jako stypendysta Wydziału krajowego.

To też po przeprowadzeniu tych zmian mogło tak Biuro mleczarskie jak i Biuro Patronatu rozwinąć w kilku ostatnich miesiącach nieco zapobiegliwszą działalność dla popierania rozwoju Spółek mleczarskich i wskutek tego nastąpiło już obenie tak znaczne ożywienie się ruchu w kierunku zakładania Spółek mleczarskich, że zgłoszenia do Biura wpływające muszą już dłuższy czas czekać na załatwienie.

Wprawdzie bowiem po koniec 1906 r. dopiero 13 Spółek mleczarskich (z 7 filiami) zostawało pod Patronatem Wydziału krajowego. atoli opieka i nadzór nad Spółkami mleczarskiemi wymaga wielekroć razy większego zachodu i starania, aniżeli opieka nad Spółkami oszczędności i pożyczek. Tu już bowiem chodzi nietylko o zorganizowanie Spółki pod względem prawnym i finansowym. o ułatwienie jej zarejestrowania, o zaopatrzenie w druki, książki i potrzebne instrukcye ale Biuro Patronatu musi się zająć budową i urządzeniem każdej mleczarni spółkowej i jej filij, zaczynając od opracowania planu i kosztorysu a kończąc na montowaniu maszyn i puszczeniu w ruch całego urządzenia maszynowego, ponieważ inaczej byłoby niepodobieństwem uchronić Spółkę od kosztownych eksperymentów i urządzić mleczarnię tak, aby praca w niej odbywać się mogła składnie, niekosztownie i z uwzględnieniem właściwych naszemu krajowi stosunków produkcyjnych. Nad każdą zaś w ruch puszczoną mleczarnią trzeba bacznie czuwać zarówno co do jej czynności technicznych, produkcyjnych, jak i co do czynności handlowych i administracyjnych.

Odbycie kursu w szkole mleczarskiej i kilkutygodniowej a chociażby kilkumiesięcznej praktyki nie stwarza jeszcze ludzi wyrobionych w należytem stopniu do dobrego spełniania czynności technicznych, produkcyjnych. Częste, co najmniej raz na kwartał odwiedzanie mleczarni i wglądanie w szczegóły wyrobu masła, w utrzymywanie porządku w mleczarni, w należyte obchodzenie się z maszynami jest nieodzownie potrzebne, osobliwie w kilku pierwszych latach działalności Spółki mleczarskiej, zanim się praca mleczarni tak ureguluje, zanim się siły tak wykształcą i wprawią a urządzenie techniczne zostanie tak wypróbowanem i uzupełnionem, że miejscowe czynniki już samodzielniej i swobodniej a mimo to coraz lepiej zaczynają spełniać należące do nich zadania.

Nie dosyć jednak dopilnować, aby Spółki wytwarzały produkt możliwie dobry z najmniejszym nakładem pracy i kosztów, ale chodzi także o to, aby umiały go należycie sprzedać. I pod tym względem niepodobna było zostawić Spółki swojemu losowi, gdyż starania o zbyt masła tak dalece obciążały Zarząd każdej Spółki i tak utrudniały pracę jego w innych kierunkach, że stworzenie także organizacyi handlowej, o którąby się każda Spółka mleczarska mogła oprzeć, uważało Biuro Patronatu za bardzo ważne i pilne zadanie. Dlatego też poparło usilnie i wydatnie zabiegi Galic. Towarzystwa mleczarskiego, podjęte w tym kierunku i dzięki temu zostało rzeczywiście zorganizowane osobne Biuro handlowe dla sprzedaży i eksportu masła w Krakowie, jako Oddział Gal. Towarzystwa mleczarskiego — Wydział krajowy, uznając doniosłość podjętych w tym kierunku starań, nietylko z funduszów krajowych przyznał Gal. Towarzystwu mleczarskiemu subwencyę w kwocie 1.000 K na r. 1906 i uwzględnił ten wydatek w preliminarzu budżetu krajowego na r. 1907, ale nadto wyjednał w tejże wysokości subwencyę z funduszów państwowych wraz z przyrzeczeniem ze strony Rządu, iż przyzna także na dalsze 2 lata w tejże wysokości zasiłek pod warunkiem takiego samego świadczenia z funduszów krajowych. Otwarte z początkiem marca 1906 r. „Biuro handlowe dla sprzedaży i eksportu masła w Krakowie“ prze-

było już pierwsze trudności i po zmianie pierwotnego kierownictwa weszło już — jak się zdaje — na drogę prawidłowego rozwoju i przez swoją działalność, prowadzoną ściśle po kupiecku, już obecnie oddaje rzetelne usługi naszym mleczarniom. Korzyści z tej nowej instytucyi pomocniczej dla Spółek mleczarskich będą wzrastać w miarę tego, jak Spółki przyzwyczajać się będą do należytego, dokładnego i umiejętnego załatwiania spraw handlowych.

* * *

Ilość Spółek dla kultury i eksploatacyi torfów nie zwiększyła się od czasu poprzedniego sprawozdania; jest ich zatem ogółem 11 pod Patronatem Wydziału krajowego. Odmienny od reszty tego typu Spółek jest ustrój i zakres działania Spółki dla kultury i eksploatacyi torfów w Chiszewicach. Zadaniem jej jest przedewszystkiem wspólna eksploatacya torfu na opał a obok tego prowadzenie kultury na własnych lub dzierżawionych przez Spółkę gruntach, jako też popieranie takiejże kultury na gruntach członków Spółki. Spółka ta jest właścicielką torfowiska w obszarze z górą 6 hektarów, który wydzielony został przy przeprowadzonej w Chiszewicach komasacyi gruntów jako osobne ciało tabularne z gruntów odstąpionych Spółce przez jej członków; wartość tych gruntów w ogólnej sumie 6.375 K stanowi udziały członków z dodatkiem 100 K wpłaconych gotówką. Na jednej tedy części tego obszaru urządza Spółka wspólną eksploatacyę torfu i na ten cel przyznał Wydział krajowy Spółce pożyczkę w kwocie 3.000 K z funduszu dla przemysłu rolniczego, oprócz zasiłku 200 K na koszta założenia Spółki. Nadto zamierza Wydział krajowy urządzić na pozostałej części torfowiska Spółki stacyę doświadczalną dla kultury torfowej.

Działalność innych (10) Spółek dla kultury torfów polega dotychczas na dostarczaniu (za gotówkę lub na kredyt) nawozów sztucznych, nasion, jakoteż na wspólne utrzymywanie niektórych maszyn rolniczych dla wspólnego użytku członków w celu prowadzenia kultury rolniczej pojedyńczo przez każdego członka na jego gruntach torfowych. Na ogół wzrasta znacznie działalność tych Spółek w ubiegłym okresie sprawozdawczym. Wynika to z tego porównania, że 10 Spółek dla kultury torfów sprowadziło na wspólny rachunek:

	w roku 1904:	w roku 1905:
nawozów sztucznych . .	279.900 kg.	551.600 kg.
nasion	4·05 „	4·14 „
posiadało maszyn dla wspólnego użytku . . .	21	22
miało członków	133	382

W tym samym stosunku, w jakim wzrastają obroty w nawozach sztucznych wzrasta też obszar gruntów torfowych, zajętych pod uprawę rolniczą.

Rozwój Spółki sadowniczej w Jabłonowie (pow. Husiatyn) jest słaby co do spieniężenia i przeróbki owoców. Obroty towarowe wynosiły w r. 1905 tylko 2.165 K, a ich wynikiem był zysk w kwocie 14·44 K. W r. 1906 obroty były jeszcze słabsze z powodu zniszczenia sadów przez szkodnika zwanego głogowcem. Za radą Biura Patronatu nie forsuje Spółka swej handlowo-przemysłowej działalności, lecz prowadząc ją dla pozyskania wprawy i doświadczenia raczej sposobem próby, podejmuje starania celem polepszenia sadów i podniesienia produkcyi owoców.

Doświadczenie ze Spółką sadowniczą w Jabłonowie skłoniło Wydział krajowy do odmówienia definitywnego przyjęcia do kraj. Patronatu Spółce owocarsko-pszczelarskiej w Trembowli. Spółka ta miała na celu głównie wspólną sprzedaż i przeróbkę miodu ale nie posiada sił i środków, aby akcyę handlową samodzielnie przeprowadzić a Wydział krajowy nie mógłby w tym kierunku pomocy skutecznej udzielić. Na razie przynajmniej wskazane są w tamtejszym powiecie starania o udoskonalenie produkcyi miodu i owoców, co właściwiej można

osiągnać z pomocą towarzystwa bez praktycznej handlowo-przemysłowej działalności.

Zawiązana z końcem 1905 r. „Spółka dla chowu drobiu i sprzedaży jaj w Bachowicach“ (pow. wadowicki) również słabo dotąd się rozwija. Powodem tego po części nie dokładna kwalifikacya zatrudnionych przez Spółkę osób, po części trudności napotkane w korzystnym zbycie tak kurcząt jak i jaj a wreszcie brak stosownego lokalu. Mimo tego Zarząd i Rada nadzorcza Spółki tej postanowili nie ustawać w staraniach celem zwalczenia początkowych trudności i poprawienia warunków rozwoju dla przedsięwzięcia, którego potrzebę i pożytek ludność uznaje. W tym celu jedna z miejscowych nauczycielek odbyła dwukrotnie kurs chowu drobiu w Zielonej a upatrzona przez Zarząd kandydatka na gospodynię Zakładu dla chowu drobiu po odbyciu jednomiesięcznego kursu w Zielonej wysłaną została do Szkoły gospodyń wiejskich w Albigowej. Tymczasem zaś Spółka zakupiła $^1/_2$-morgowy plac i wybudowała na nim dom dla pomieszczenia w nim zakładu dla chowu drobiu oraz zbiornicy i pakowni jaj; potrzebne zagrody i kurniki urządzone być mają z wiosną b. r. Koszta budowy tego zakładu wyniosą około 4.000 K. i w tejże wysokości Wydział krajowy przyznał Spółce pożyczkę zabezpieczoną częściowo przez hipotekę na realności Spółki, przez 2 pierwsze lata bezprocentową a następnie oprocentowaną na 3%.

Za wyjątkowy typ uważa Wydział ktajowy przyjętą do swego Patronatu „Spółkę przemysłowo-rolniczą w Albigowej“, która już wybudowała na wspólny użytek młyn zbożowy a kończy budowę cegielni dla wyrobu cegieł, dachówek i rurek drenarskich, oba zakłady fabryczne poruszane są motorem parowym. Wkład kapitałowy w te wspólne przedsiębiorstwa wynosił po dzień 30. października 1906 r., w którym przeprowadzono szczegółową lustracyę, ogółem K. 86.166, przewidywanym zaś jest jeszcze dalszy wkład na dokończenie budowy cegielni w łącznej kwocie około 12.000 K., tak że okrągło przyjąć trzeba cały kapitał inwestycyjny na 100.000 K. Spółka ta doznała wydatnej bardzo pomocy z funduszów krajowych i państwowych. Wydział krajowy udzielił zasiłku w kwocie 600 K. i bezprocentowej pożyczki 20.000 K. na 10 lat (z fund. dla przemysłu rolniczego). Ministerstwo rolnictwa przyrzekło 4.000 K. subwencyi i 6.000 K. bezprocentowej pożyczki a wreszcie Bank krajowy przyznał pożyczkę 30.000 K. Wszystkie te czynniki popierające Spółkę, wywierają na nią nacisk, aby członkowie (w liczbie 251), którzy deklarowali 16.369 K. tytułem udziałów a wpłacili tylko 8.776 K., nietylko resztę deklarowanych udziałów powpłacali ale także podnieśli je co najmniej do 20.000 K. O działalności Spółki jeszcze mówić nie można, ponieważ młyn jest dopiero czynnym od paru miesięcy a cegielnia posługuje się na razie piecem polowym, w którym wypalono około 600.000 sztuk cegły po części na własny użytek, po części na zbyt. Dopiero po ukończeniu budowy pieca kręgowego z wiosną b. r. będzie mogła Spółka prowadzić należyty ruch w swej cegielni przedewszystkiem dla dosrarczenia rurek drenarskich miejscowej Spółce (wodnej) drenarskiej. Dotychczasowe prace Spółki wykonane są dobrze i z pożądaną oszczędnością w wydatkach a zapobiegliwość tamtejszej ludności jako też umiejętne kierownictwo ze strony ks. Tyczyńskiego pozwalają się spodziewać prawidłowego i pomyślnego rozwoju dalszego tej Spółki.

W każdym razie jednak jestto typ wyjątkowy Spółki, wkraczającej już w sferę fabrycznego przemysłu i wymagająca rozwinięcia w niezwykłym stopniu zmysłu assocyacyjnego u ludności, wśród której działa, jako też zręczności w kierownictwie a wreszcie bardzo znacznych wkładów.

W trzech okolicach zachodniej części kraju, w których ludność włościańska przez poprzednią pracę nad nią w kierunku rolniczym i przez spółki kredytowe przygotowaną jest do pracy w stowarzyszeniach korporatywnych, wystąpiła wśród tej ludności myśl propagowana zresztą od dłuższego czasu przez prasę fachową: tworzenie spółek mających na celu wspólną sprzedaż produktów rolniczych zwłaszcza zboża i innych ziemiopłodów i wspólne zakupno najważniejszych artykułów potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa rolnego (nawozy sztuczne, nasiona, maszyny rolnicze, pasze itp.). Dotychczas 3 Spółki tego typu zgłosiły się pod Patronat Wydziału kraj. i przyjęte doń zostały mianowicie:

1) Spółka rolnicza w Zassowie, 2) Spółka rolnicza w Porębie Żegoty i 3) rolnicza Spółka magazynowa w Bochni.

Najdłużej tj. od $1^1/_2$ roku jest już czynną Spółka w Zassowie licząca 95 członków, którą kieruje Tadeusz hr. Łubieński. Wciągu pierwszego roku swej działalności (od $^1/_7$ 1905 do $^{30}/_6$ 1906) sprzedała wspólnie: 202.959 kg. zboża (20 wagonów), 4.213 kg. łubinu, 1.710 kg. koniczyny (nasienia), 250 kg. tatarki i 200 kg. prosa a zakupiła wspólnie 16 wagonów tomasyny, $5^1/_2$ wag. superfosfatów, $1^1/_2$ wagona kainitu — i na tych obrotach osiągnęła czysty zysk w kwocie K 513·60. Spółka ta posiada swój magazyn zbożowy wystawiony kosztem około 1.700 K i zaopatrzony w ręczne maszyny do czyszczenia zboża i koniczyny. Wydział krajowy przyznał tej Spółce subwencyę w kwocie 600 K jako też 2 pożyczki w łącznej kwocie 3.000 K przez 2 pierwsze lata bezprocentowe, przez 8 lat następnych oprocentowane po 3%. Ministerstwo rolnictwa udzieliło Spółce zasiłku na budowę magazynu w kwocie 600 K jako też przyznało na 3 lata subwencyę na cele administracyjne po 200 K rocznie.

Spółka rolnicza w Porębie Żegoty założoną została w marcu 1906 r. przy współudziale 51 członków. Postanowiła wybudować własny magazyn na przystanku kolejowym w Kwaczale podług planu kraj. Biura kolejowego kosztem obliczonym na 5.000 K. Umowa z Dyrekcyą kolejową o wydzierżawienie placu pod magazyn jest już przygotowaną, materyały przysposobione tak, że z wczesną wiosną budowa zostanie wykonaną. Na ten cel otrzymała Spółka od Wydziału krajowego zasiłek w kwocie 500 K. oraz pożyczkę 3.000 K. na podobnych warunkach jak Spółka zassowska. Już jednak w ubiegłej jesieni Spółka ta sprowadziła dla swych członków 400 ctn. metr. otrąb i omiecicy, 500 ctn. m. tomasyny, 150 ctn. m. kainitu, 100 ctn. m. łubinu, 183 ctn.m. węgla. 1002 szt. szczepów owocowych, 21 baniek do mleka.

Najwięcej przygotowań wymagało wprowadzenie w życie „Rolniczej Spółki magazynowej w Bochni," w której założeniu wziął znaczny udział poseł p. Zdzisław Włodek. Chodziło bowiem o wybudowanie znaczniejszego magazynu zbożowego jako też magazynu na artykuły rolnicze, których dustarczania podjęła się Spółka dla swych członków. Uwzględnić trzeba było przytem tę okoliczność, że Spółka ta łączy w sobie większą i mniejszą własność a więc ma zaspokajać potrzeby wszystkich rolników całego powiatu bocheńskiego jako też przyległych części powiatu brzeskiego i wielickiego. Nabywszy plac przy stacyi kolejowej w Bochni obok (dawniejszego) kraj. magazynu solnego zbudowała i urządziła Spółka magazyn zbożowy, zaopatrzony w elewatory, maszyny do czyszczenia zboża, śrótownik do mielenia zrazówki i motor benzynowy. Koszta budowy i urządzenia wewnętrznego wynoszą okrągło 30.000 K. Magazyn zbudowany jest podług najnowszych wymagań i postępów techniki na tem polu a fundusze zebrane zostały: z udziałów członków (5.200 K), z bezprocentowej przyrzeczonej pożyczki w kwocie 10.000 K, z funduszów powiatowych, z subwencyi przyznanej przez Wydział krajowy w kwocie 4.000 K, z pożyczki przyznanej przez Wydział krajowy w kwocie 6.000 K (względnie 8.000 K), z subwencyi rządowej w kwocie 6.000 K i pożyczki z funduszów państwowych (3.000 K). Część tych funduszów ma służyć do obrotu towarowego a dla dalszego zasilenia kapitału obrotowego przyznał Wydział krajowy Spółce pożyczkę z funduszów dla przemysłu rolniczego w kwocie 15.000 K na 3%. Wreszcie Wydział krajowy zakupiwszy młyn i magazyn solny od bialskiego Banku eskontowego, wydzierżawił Spółce magazynowej swój dawniejszy magazyn solny dla składania w nim nawozów sztucznych, nasion, otrąb, maszyn rolniczych i innych artykułów, których wspólnem zakupnem będzie się ta Spółka zajmować.

Swoją działalność handlową rozpoczęła Spółka bocheńska dopiero od paru tygodni od dostarczania członkom zamawianych artykułów rolniczych; w pełny ruch wejdzie jednak dopiero w porze jesiennej t. j. po żniwach. Obszar Spółki tej obejmujący cały powiat Bocheński i części powiatów przyległych jest zanadto rozległym, żeby zarząd Spółki mógł wchodzić w bezpośredni stosunek z poszczególnymi interesentami. Powstała tedy myśl łączenia drobnych rolników zamieszkałych w obrębie poszczególnych Spółek oszczędności i pożyczek, w Spółki rolnicze, któreby należały jako członkowie do Spółki magazynowej mającej prócz

tego członków bezpośrednich z warstwy zamożniejszej, dla których stosunek ze Spółką magazynową i jej magazynem nie przedstawia żadnych trudności.

Owe lokalne spółki rolnicze, z reguły w okręgu spółki Raiffeisenowskiej będą polegały także na ustawie z r. 1873 zatem na udziałach (drobnych) i na poręce.

Odpowiednia poręka jest koniecznie potrzebną dlatego, żeby Spółka mogła otrzymać kredyt towarowy w razie potrzeby i żeby mogła także ułatwiać członkom swoim kredyt z reguły w miejscowej Spółce Raiffeisenowskiej na cele zakupna artykułów gospodarskich albo jako zaliczki na dostarczone produkty rolnicze. Ułatwienie to polegać będzie na porozumieniu między Spółką rolniczą a Spółką Raiffeisenowską w tym kierunku, że skrypty dłużne krótkoterminowe, wystawione przez członk . . . Spółki rolniczej na kwotę skredytowanej im należytości albo udzielonej im zaliczki będą realizowane przez Spółkę oszczędności i pożyczek za poręczeniem przez Spółkę rolniczą i z zastrzeżeniem uczynienia zadosyć innym umówionym warunkom. Tym sposobem osiąga się dwie korzyści. Z jednej strony lokalna Spółka rolnicza może ograniczyć a nawet wykluczyć udzielanie bezpośredniego towarowego kredytu swoim członkom a więc dostarczać im towarów za gotówkę, z drugiej zaś strony Spółki Raiffeisenowskie mające w powiecie Bocheńskim podobnie jak w wielu powiatach zachodnich nadmiar funduszów obrotowych, będą miały ułatwione ich najodpowiedniejsze zużytkowanie. Przez to samo wniknie Spółka oszczędności i pożyczek przez łączną działalność Spółek rolniczych w sferę tego, dziś jeszcze całkiem nieuregulowanego a częstokroć lichwiarskiego kredytu towarowego, jaki częstokroć na wielką skalę grasuje między ludnością nawet tych okolic, gdzie kredyt pieniężny jest już w ogólności uregulowany.

W spółce magazynowej Bocheńskiej łączącej spółki rolnicze miejscowe a nadto większych rolników znalazłaby wyraz łączność ekonomiczna interesów większej i mniejszej własności w sposób najwłaściwszy i praktyczny, co oczywiście nie przeszkadza bynajmniej temu, aby więksi właściciele przystępowali także do lokalnych Spółek rolniczych dla poparcia ich celów i ze względów społecznych, jak również byłoby dopuszczalnem, aby także mniejsi rolnicy mogli przystępować wprost na członków okręgowej Spółki magazynowej, o ileby sobie tego życzyli i chcieli zadosyć uczynić statutowym wymaganiom.

Dla lokalnych Spółek rolniczych nie są na razie potrzebne żadne urządzenia techniczne lub co najwyżej całkiem niekosztowne. Z reguły znajdzie się na początek potrzebne miejsce w stodole, komorze czy spichlerzu życzliwego członka Zarządu lub inne niekosztowne pomieszczenie dla składania zbieranego zboża albo innych produktów rolniczych w celu odwiezienia do magazynu okręgowej Spółki i dla tymczasowego przechowania niewielkich podręcznych ilości nawozów sztucznych, nasion, otrąb i t. p., które nie zostaną odrazu rozdzielone pomiędzy członków lecz muszą chwilowo pozostać na składzie. Stosunki handlowe spółki lokalnej będą możliwie najprostsze i nie przedstawiają żadnych znaczniejszych trudności dla Zarządu, gdyż jedynym dostawcą i jedynym odbiorcą towarów dla Spółki lokalnej będzie Spółka magazynowa.

Z tych także powodów administracya rachunkowa i kasowa może być bardzo uproszczoną, zwłaszcza przy wspomnianem wyżej ograniczeniu lub nawet wykluczeniu bezpośredniego kredytu towarowego dla członków przez oparcie się o miejscową Spółkę Raiffeisenowską.

Natomiast okręgowa Spółka magazynowa musi posiadać z jednej strony odpowiednio urządzony magazyn a z drugiej strony fachowe siły do pracy, gdyż tutaj skupia się nietylko ruch towarowy i handlowy, ale także praca wszystkich lokalnych Spółek rolniczych, które w Spółce okręgowej powinny znaleźć zarazem poradę i kontrolę w swoich sprawach administracyjnych i rachunkowych. One bowiem będą niejako organami i zastępstwami okręgowej Spółki, rozgałęzionej po całem terytoryum jej działalności.

Na takich zasadach i urządzeniach opiera się zatem pierwsza tego rodzaju organizacya okręgowa w powiecie bocheńskim. Oprócz głównej „Rolniczej Spółki magazynowej w Bochni“, zorganizowało Biuro Patronatu dotychczas 10 lokalnych Spółek rolniczych w rejonach pojedyńczych Spółek Raiffeisenowskich (w Rajbro-

cie, Żegocinie, Trzcianie, Tarnawie, Łapanowie, Niegowici, Brzeziu, Kłaju, Wolbatorskiej i Uściu solnem). Wydział krajowy przyjął do swego Patronatu pięć z tych Spółek przyznając im po 100 K subwencyi na pokrycie kosztów założenia.

Tak dla okręgowej Spółki bocheńskiej jak i dla lokalnych Spółek rolniczych opracowane zostały i wydane przez Biuro Patronatu oprócz statutów odpowiednie instrukcye administracyjne, książki rachunkowe i druki manipulacyjne. W najbliższej zaś przyszłości ma być urządzony kilkudniowy kurs praktyczny, na którym przedstawiciele tych wszystkich Spółek lokalnych zostaną dokładnie pouczeni o sposobie działania i załatwiania czynności handlowych, administracyjnych i rachunkowych tak, aby w działalności tej całej organizacyi okręgowej zaprowadzić i utrzymać jednolitość i należyty porządek.

Organizacya będąca w toku zaprowadzenia w powiecie Bocheńskim, odpowiadająca życzeniom i potrzebom miejscowej ludności rolniczej i to tak drobnych jak i zamożniejszych rolników jest pierwszą na lokalnem polu próbą większej organizacyi wspólnego zakupna i wspólnej sprzedaży, opartej na ekonomicznej podstawie. Do przeobrażenia w taką organizacyę organizacyi Towarzystwa Kółek rolniczych zachęcał Wydział krajowy w zeszłorocznem sprawozdaniu o działalności tego Towarzystwa (w sprawozdaniu z czynności Dep. III.).

Wyników tej próby należy wyszukać i śledzić jej przebieg uważnie, aby zyskiwać doświadczenia. Wszakże już dzisiaj można powiedzieć, że w niewielu okolicach naszego kraju, nawet na Zachodzie, gdzie ludność jest więcej wdrożona w tego rodzaju prace, znajdą się dziś już warunki dla przeprowadzenia i należytego funkcyonowania tego rodzaju organizacyi, znajdą się okręgi, które nietylko wykają jej potrzebę ale udowodnią także d o s t a t e c z n e siły i środki, aby taką organizacyę stworzyć, odpowiednio wyposażyć i dobry z niej zrobić użytek.

We wszystkich dotychczasowych próbnych usiłowaniach popierania rozwoju i działalności Spółek rolniczych (obok Spółek oszczędności i pożyczek) trzymał się Wydział krajowy tej przewodniej zasady, aby praca jego była raczej intenzywną, aniżeli ekstenzywną. Nie dopuszczał zatem Wydział krajowy i nie zachęcał do tego, aby pod jego opieką tworzyły się możliwie najliczniejsze Spółki rolnicze, a Biuro Patronatu w dosyć licznych wypadkach odradzało nawet zakładania Spółki lub stawiało warunki, które utrudniały zorganizowanie Spółki pod Patronatem Wydziału krajowego, tak, że w ciągu dotychczasowego 4-letniego okresu próbnych usiłowań przyjętych zostało ogółem 30 Spółek niekredytowych pod opiekę Wydziału krajowego, nie licząc świeżych spółek w powiecie Bocheńskim. Natomiast z Zarządami przyjętych pod Patronat Spółek pracowało Biuro Patronatu usilnie, aby ugruntować organizacyę i działalność każdej Spółki, wyszkolić potrzebne do pracy siły, nie pozwalać złemu urastać do większych rozmiarów i jak najlepiej zużytkowywać nabyte początkową działalnością doświadczenie. Dotychczas też nie można mówić o żadnem zmarnowaniu udzielonych przez kraj i przez Rząd subwencyj dla Spółek rolniczych, zostających pod Patronatem Wydziału krajowego i jest nadzieja, że w dalszym ciągu stan ten zostanie utrzymany, że Spółki od pokaźniejszych strat zostaną uchronione i że pomoc z funduszów publicznych tym Spółkom udzielana, cel swój osiągnie. To wypadało tu zaznaczyć dlatego, że wiadomą jest rzeczą, iż w innych krajach doświadczenie nabyte przez początkowy rozwój różnych typów Spółek rolniczych okupione zostało bardzo znacznemi stratami i ofiarami, na które zresztą tak Spółki, jak władze popierające ich rozwój, były przygotowane.

Jedno jeszcze wypada tutaj zaznaczyć. Jeżeli w statutach przyjętych dotąd do Patronatu pięciu miejscowych spółek rolniczych powiecie Bocheńskim wskazane jest jako zadanie spółki także popieranie hodowli bydła przez odpowiednie wspólne zarządzenia, to rozumie się samo przez się, że funkcye, jakie w zakresie podniesienia chowu bydła ustawa z 20. lipca 1892 i w związku z nią pozostające uchwały Wys. Sejmu poruczyły c. k. galic. Towarzystwu gospodarskiemu i c. k. krakowskiemu Towarzystwu rolniczemu, pozostają i nadal pod każdym względem nienaruszone. Przeciwnie, liczyć będzie można na to, że przez istnienie spółki rolniczej utrzymywanie buhajów gminnych będzie o wiele łatwiej zapewnione i że Towarzystwa rolnicze zyskać mogą w miejscowej spółce rolniczej odpowiednią pomoc

w spełnieniu zadań swoich, którego im nieraz dotąd brakowało. To ostatnie odnosi się także do Towarzystwa Kółek rolniczych.

Z tą samą oględnością, w jakiej zamierza też Wydział krajowy postępować w dalszych pracach, mających na celu popieranie rozwoju Spółek rolniczych i wogóle niekredytowych w naszym kraju, prace te nadal także zachowają swój charakter pracy intenzywnej a nie ekstenzywnej. — Za potrzebne uważa przytem Wydział krajowy zaznaczyć to z całym naciskiem, że jak dotychczas, tak i w przyszłości punkt ciężkości całej akcyi krajowego Patronatu pozostanie w zakresie tych czynności Biura patronatu, które dotyczą Spółek oszczędności i pożyczek; Biuro Patronatu świadomem jest także tego, że jego głównem staraniem musi być utrzymanie w dobrym stanie tego, co dotychczas zostało stworzonem jako też dalsze prowadzenie akcyi w celu rozkrzewienia Spółek oszczędności i pożyczek jakoteż utrwalenia i udoskonalenia ich działalności. Ale właśnie dlatego, że ta akcya już się znacznie rozrosła, że postępuje żwawym krokiem naprzód, a nadto rzzszerzoną została na łączące się z nią dalsze zadania, uznaje Wydział krajowy za rzecz nieuniknioną i konieczną przeprowadzenie częściowej reorganizacyi Biura Patronatu głównie przez zamianowanie w najbliższej przyszłości zastępcy dyrektora i osobnego należycie uzdolnionego lustratora Spółek rolniczych. Jednolitość kierownictwa i całej akcyi Biura Patronatu musi być, zdaniem Wydziału krajowego, utrzymywaną stale. Atoli przy najlepszych chęciach i staraniach a bez względu newet na możliwe przeszkody i przerwy w pracy, nie jest już w stanie obecny dyrektor Biura Patronatu ani sam dokładnie wnikać w szczegóły akcyi, ani zajmować się pracami organizacyjnemi z tą swobodą i uwagą, jak tego wymagają już dzisiejsze rozmiary czynności w Biurze patronatu przy 650 Spółkach, zostających pod opieką Wydziału krajowego. Potrzeba ustanowienia osobnego lustratora dla Spółek rolniczych wynika stąd, że lustracye tych Spółek, przeprowadzane dotychczas okolicznościowo przez lustratorów dla Spółek oszczędności i pożyczek, wymagają odrębnego uzdolnienia, muszą być wykonywane częściej i zabierają więcej czasu, aniżeli w Spółkach oszczędności i pożyczek, ponieważ czynności Spółek rolniczych, niekredytowych są trudniejsze i różnorodniejsze. Nieodzownem jest tutaj u lustratora pewne przemysłowo-handlowe uzdolnienie a szczególniej przymiot umiejętnego kalkulowania oraz krytycznego a trafnego oceniania wad i potrzeb spółkowego przedsiębiorstwa. Mimo tego nie występuje Wydział krajowy już obecnie z wnioskiem wyznaczenia na te cele odpowiedniego kredytu do swego rozporządzenia, aby nie obciążać dodatkowo zamkniętego już poprzednio preliminarza wydatków Biura patronatu na rok 1907.

Oprócz tego zachodzi potrzeba obmyślenia i uregulowania pomocy kredytowej dla Spółek rolniczych. Dotychczas pomagał sobie Wydział krajowy głównie funduszem dla popierania przemysłu rolniczego. Atoli środki, jakimi ten fundusz rozporządza, już obecnie nie wystarczają albo też nie mogą być zgodnie z swojem przeznaczeniem użyte na cele Spółek rolniczych. Dotyczy to osobliwie Spółek dla wspólnego zakupna artykułów rolniczych i wspólnej sprzedaży produktów rolniczych. Te zaś właśnie Spółki potrzebują najwięcej taniego kredytu obrotowego, bez którego nie mogą przynieść członkom spodziewanych a możliwych do osiągnięcia korzyści i mają utrudnioną konkurencyą handlową. Potrzebie tej możnaby zdaniem Wydziału krajowego najstosowniej zadość uczynić przez częściowe zużytkowanie funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek na cele udzielania kredytu obrotowego Spółkom rolniczym, zostającym pod Patronatem Wydziału krajowego. Nie ulega wątpliwości, że kredyt udzielany Spółkom rolniczym, działającym w kierunku przemysłowo-handlowym, przedstawia mniejsze warunki bezpieczeństwa, aniżeli kredyt udzielany Spółkom oszczędności i pożyczek. Dziś po siedmioletniem przeszło doświadczeniu można z całym spokojem twierdzić, że straty na kredycie udzielanym Spółkom oszczędności i pożyczek są całkiem nieprawdopodobne i niemal wykluczone. Te zatem rezerwy własne, jakie już posiada fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek, możnaby przynajmniej w części uznać jako podstawę dla otwarcia z tegoż funduszu kredytu obrotowego dla innych Spółek rolniczych. Przedkładając w tym kierunku stosowny wniosek (IV), pozostaje Wydział krajowy w granicach daleko idącej ostrożności, albowiem proponuje ograniczenie całej sumy kredytu obrotowego dla Spółek rol-

niczych (niekredytowych) jedynie do wysokości połowy kapitału zapasowego w dotychczasowym funduszu pożyczkowym dla Spółek oszczędności i pożyczek; ten kapitał zapasowy wynosi obecnie około 400.000 K. tak, że na razie mógłby kredyt obrotowy, przyznawany z tego funduszu Spółkom rolniczym sięgać tylko mniejwiecej do wysokości 200.000 K. a wzrastałby w miarę wzrostu kapitału zapasowego. W razie przychylenia się do tego wniosku miałyby Spółki rolnicze zostające pod Patronatem Wydziału krajowego otwarte źródło dwojakiego kredytu. 1) Kredyt inwestycyjny (na budowę i urządzenie mleczarń, magazynów z maszynowem urządzeniem itp.) czerpałyby z funduszu dla popierania przemysłu rolniczego, jak dotychczas; 2) Kredyt obrotowy mogłyby otrzymywać z dotychczasowego funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek przeobrażonego częściowo na fundusz pożyczkowy dla Spółek rolniczych. Oprocentowanie tak jednego jak i drugiego kredytu wynosiłoby z reguły 3% z tą wszakże już dotychczas praktykowaną ulgą, że przy udzielaniu kredytu inwestycyjnego mógłby Wydział krajowy zezwolić na rozpoczęcie spłaty udzielonych pożyczek dopiero po upływie drugiego lub trzeciego roku od daty skryptu dłużnego i przez te pierwsze lata uznać pożyczkę jako bezprocentową.

* * *

Przez proponowane wyżej upoważnienie zostałaby posuniętą o jeden krok naprzód ważna sprawa wykształcenia i stanowczego uregulowania krajowej organizacyi kredytowej dla Spółek rolniczych. Dzisiejsza organizacya, która się skupia w urządzeniu, nazwanym „Zbiorowym rachunkiem bieżącym Spółek z krajowym Patronatem“, musi być uważaną zarówno pod względem swych prawnych jak i administracyjnych podstaw i urządzeń za tymczasową organizacyę. Opiera się ona o krajowy fundusz pożyczkowy dla Spółek oszczędności i pożyczek ale korzysta z depozytów Spółek, lokowanych na tym „Zbiorowym rachunku“, który jest administrowany pod względem rachunkowym przez Biuro Patronatu a pod względem kasowym przez Bank krajowy; decyzya zaś o użytkowaniu funduszów należy do Wydziału krajowego. Wkładki Spółek rosną szybko mimo zniżenia oprocentowania z 4½ na 4% w połowie 1906. Przez dalsze zniżenie oprocentowania nie chce Wydział krajowy wypłaszać tych depozytów, ponieważ byłoby to pobudką do bezpośredniego lokowania wkładek oszczędności przez jedne Spółki w innych albo nawet w różnych instytucyach kredytowych nie dających zupełnego bezpieczeństwa i rękojmi łatwego zwrotu w razie zapotrzebowania. To miałoby bardzo szkodliwe następstwa, jak przekonał się o tem Wydział krajowy w kilku wypadkach i pociągnęłoby za sobą dezorganizacyę kredytową. Tymczasem depozyty Spółek na „Zbiorowym rachunku“ dosięgły już z końcem 1906 r. sumy 3,220.505·65 K (jak wynika z aleg. I.) podczas gdy kredyt otwarty Wydziałowi krajowemu w funduszu pożyczkowym dla Spółek oszczędności i pożyczek wynosi tylko 2½ miliona koron. Ponieważ zaś z końcem 1905 r. stan pożyczek udzielonych Spółkom na skrypty dłużne wraz ze stanem kredytów w rachunkach bieżących wynosił ogółem 2,340.667 K przeto 879.838 K depozytów Spółek nie znajduje już zużytkowania w kredycie zapotrzebowanym przez Spółki oszczędności i pożyczek, nie mówiąc już o tem, że ani kredyt otwarty w Banku krajowym ani nawet zapasowy kapitał funduszu pożyczkowego nie jest bezpośrednio zaangażowany w obrotach kredytowych ze Spółkami. Otwarcie w „Zbiorowym rachunku“ kredytu obrotowego także dla innych Spółek rolniczych, uczyni zadość obustronnej potrzebie chwilowej ale nie rozwiąże jeszcze bynajmniej sprawy wytworzenia trwałej samoistnej organizacyi kredytowej dla Spółek rolniczych. Gotowych form dla tego rodzaju „Krajowej Centralnej kasy dla stowarzyszeń“ Wydział krajowy dotychczas jeszcze nie opracował i nie uznał na czasie zaproponowania ich Wysokiemu Sejmowi; atoli sprawę tę Wydział krajowy na pamięci i w stosownej chwili nie omieszka odpowiedni projekt przedłożyć.

W związku ścisłym z tą sprawą pozostaje rządowy projekt założenia państwowej Centralnej kasy dla stowarzyszeń, którego Wydział krajowy nie może pominąć milczeniem. Projekt ten wniesiony z początkiem listopada ubiegłego roku w Izbie poselskiej Rady państwa zmierzał do utworzenia w Wiedniu Centralnej kasy dla popierania rozwoju stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych zarówno

dla rolniczej, wiejskiej, jak i dla przemysłowej miejskiej ludności w całem państwie. Nie miał to być jednak zakład państwowy, rządowy ale udziałowe stowarzyszenie prywatne, oparte na ustawie z 1873 r. lecz wyłącznie uprzywilejowane przez nową, dla niego właśnie w tym celu zaprojektowaną ustawę. Członkami tej związkowej Centralnej kasy miały być z reguły Związki stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, istniejące w pojedyńczych krajach a zorganizowane podług ustawy z 1873, nadto zaś niektóre inne instytucye i zakłady kredytowe służące celom dobra publicznego. Rząd miał włożyć jako swą wkładkę gwarancyjną 6 milionów koron, mianować dyrektora naczelnego, dwóch innych członków dyrekcyi (z pomiędzy pięciu wszystkich) jako też połowę członków Rady nadzorczej, zatwierdzać statuty i wszelkie ich zmiany, usuwać wszystkich dyrektorów i mianować swych mężów zaufania do tymczasowego wykonywania zarządu — a natomiast przyjmował obowiązek przyczyniania się przez 5 lat corocznie kwotą 100.000 K do pokrycia kosztów administracyjnych. Centralne stowarzyszenie miało być uprawnione do wykonywania nadzoru nietylko nad Związkami, istniejącemi w pojedyńczych krajach a należącemi do Centralnej kasy ale także nad pojedyńczemi Spółkami i stowarzyszeniami należącemi do owych Związków w każdym kierunku ich działalności, miało być uprawnionem także do wydawania dla tych Spółek i stowarzyszeń oraz dla ich Związków szczegółowych instrukcyj, normalnych statutów itp. W ankiecie, która poprzedziła wniesienie projektu rządowego, brał udział także dyrektor kraj. Biura Patronatu Dr. Stefczyk, jako osobiście zaproszony rzeczoznawca prywatny i oświadczył się przeciw takiemu właśnie projektowi, jaki wniesiony został następnie przez Rząd do Rady państwa. Również Dyrekcya Banku krajowego uznała wniesiony już projekt jako nieodpowiedni dla naszych stosunków, dlatego, że nie liczy się całkiem z urządzeniami i właściwościami naszego kraju na polu ruchu assocyacyjnego. Projekt ten nie doczekał się jednak nawet pierwszego czytania z powodu zamknięcia sesyi Rady państwa. Przewidując to, nie spieszył się Wydział krajowy z zajęciem wobec niego oficyalnego stanowiska. Możliwem jest wszakże, iż nowej Radzie państwa ponownie Rząd przedłoży swój projekt i prawdopodobnie w zmienionej formie. W takim razie i Wydział krajowy spełni swój obowiązek czuwania nad tem, aby interesy i potrzeby naszego kraju w zakresie pomyślnego rozwoju ruchu assocyacyjnego nie doznały szkody lecz przeciwnie poparte zostały przez należyte uwzględnienie dotychczasowego rozwoju jako też właściwych naszemu krajowi stosunków i uzządzeń.

* * *

W preliminarzu budżetu Biura Patronatu na rok 1907 nie uwzględnił Wydział krajowy żadnego pomnożenia sił konceptowych ani lustratorskich, natomiast uznał Wydział krajowy potrzebę zamienienia dalszych dwóch posad prowizorycznych lustratorów na posady etatowe, stałe a tak samo uposażone, jak dotychczasowa jedyna posada stałego lustratora a więc z płacą roczną 2.600 K i dodatkiem aktywalnym w kwocie 400 K. Chodzi bowiem o pozyskanie na stanowiska lustratorów pracowników dostatecznie uzdolnionych a przytem poważnych i umiejących sobie w stosunku do zawiadowców Spółek pozyskać należyty wpływ i szacunek. Na posady niestałe a wymagające poświęcenia wszystkich sił i całego czasu pracy zawodowej nie można trwale pozyskać sił dobrych; zdaniem tedy Wydziału krajowego należy pomnożyć posady etatowych lustratorów z jednej na trzy, pozostawiając na razie 3 inne posady niestałych lustratorów. Do tego zmierza wniosek V. Ponieważ zaś upatrzony na jedną z posad stałych lustratorów obecny lustrator prowizoryczny p. Krzysztof Fabian przekroczył przepisany wiek a gotów jest pozostać na stanowisku lustratora pod warunkiem wliczenia mu do służby krajowej przynajmniej połowy lat służby spędzonej w zawodzie nauczycielskim, przeto Wydział krajowy przedkłada wniosek (VI.) co do udzielenia p. Fabianowi veniam aetatis i policzenia mu lat służby nauczycielskiej do służby krajowej.

Podwyżka wydatku na płace stałych lustratorów wyniesie 1.200 K; dla niestałych lustratorów preliminuje się taką samą podwyżkę, ponieważ w miejsce

półrocznego w r. 1906 wydatku w kwocie 1.200 K preliminuje się na r. 1907 całoroczny wydatek w kwocie 2.400 K na płacę szóstego lustratora.

Na dyurna dla sił pomocniczych preliminuje Wydział krajowy więcej o 1.400 K niż na r. 1906 z powodu zamierzonego podwyższenia wysokości dziennego wynagrodzenia jako też przyjęcia jednej nowej siły manipulacyjnej.

Oprócz wydatku na służącego jak w poprzednim roku preliminuje się nowy wydatek w kwocie 300 K na wynagrodzenie półdziennego pomocnika, głównie z powodu wzrostu czynności ekspedycyjnych (druków, książek i korespondencyi).

Wydatek na koszta podróży lustracyjnych i organizacyjnych obliczony jest na 37.950 K, tj. w kwocie o 10.200 K wyższej niż na rok poprzedni, z powodu faktycznego wzrostu ilości Spółek, a wskutek tego przewidywanego wzrostu ilości lustracyj; podstawa obliczenia wydatków za podróże lustracyjne nie uległa zmianie.

Podwyższona została także kwota wydatku na wydawnictwa, książki i inne przedmioty dla Spółek z 30.000 K na 34.000 K, atoli odpowiednio a nawet znaczniej podwyższony został dochód ze zwrotów za te wydawnictwa i przedmioty.

W ogólności wzrost wydatków preliminowanych na rok 1907 w porównaniu z wydatkami na r. 1906 wynosi 18.300 K. Natomiast preliminowane dochody na r. 1907 są wyższe o K 15.269 w porównaniu z dochodami na rok 1906. Mianowicie preliminuje się: a) subwencyę rządową w kwocie o 10.000 K wyższej, tj. zamiast 10.000 K kwotę 20.000 K, ponieważ Rząd w tej wysokości przyznał subwencyę na r. 1906; b) ze sprzedaży wydawnictw i innych przedmiotów o 4.800 K więcej (odpowiednio do podwyższenia wydatku i faktycznych wyników); c) zwrot od funduszu pożyczkowego za prowadzenie „Zbiorowego rachunku“ więcej o K 469 na pokrycie podwyżki wydatku na dyurna.

Ogólem tedy preliminuje Wydział krajowy:

wydatki Patronatu na	145.650 K
dochody „	60.629 „
niedobór „	85.021 „
czyli w kwocie większej o . . .	3.031 „

aniżeli na rok 1906.

Wnioski odnoszące się do preliminarza budżetu Biura Patronatu na r. 1907 pomieścił już Wydział krajowy w Rubr. X. poz. 84 preliminarza wydatków a w poz. 23. preliminarza dochodów funduszu krajowego na r. 1907.

Powołując się na te propozycye jako też na powyższe wywody, ma zaszczyt Wydział krajowy upraszać nadto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i nad innemi Spółkami rolniczemi.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby po zasięgnięciu opinii Dyrekcyi Banku krajowego i innych rzeczoznawców przedłożył na następnej sesyi sejmowej wnioski zmierzające do ułatwienia i ulepszenia kredytu hipotecznego dla włościańskich gospodarstw.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przyspieszył reformę ustawodawstwa, potyczącego stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, pozostawiając ustawodawstwu pojedyńczych krajów wydanie szczegółowych postanowień dla uregulowania stosunków tych stowarzyszeń a zwłaszcza sposobu wykonywania nad niemi publicznej kontroli.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielania z funduszu pożyczkowego dla Spółek oszczędności i pożyczek kredytu obrotowego należycie zabezpieczonego, także innym Spółkom rolniczym za oprocentowaniem po 3% w ten jednak sposób, że łączna suma udzielonego tym Spółkom kredytu nie może przekraczać

połowy kapitału zapasowego w funduszu pożyczkowym dla Spółek oszczędności i pożyczek.

V. W etacie Biura Patronatu ustanawia Sejm w miejsce jednej trzy posady stałych lustratorów każdą z płacą roczną 2.600 K, dodatkiem aktywalnym 400 K i trzema dodatkami pięcioletniemi po 400 K.

VI. Sejm udziela p. Krzysztofowi Fabianowi, prowizorycznemu lustratorowi w Biurze Patronatu, veniam vetalis i upoważnia Wydział krajowy, aby w razie zamianowania p. Fabiana stałym lustratorem, policzył mu do służby krajowej połowę lat służby spędzonej w zawodzie nauczycielskim.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *v. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Aneks do sprawozdania Wydz. kraj. o wykonywaniu Patronatu nad Spółkami oszczędności i pożyczek i innemi Spółkami rolniczemi.

WYKAZ

stanu pożyczek, kredytów w rachunku bieżącym i depozytów Spółek oszczędności i pożyczek w „Zbiorowym rachunku bieżącym z Patronatem“.

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne										Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dn. 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Albigowa	1905 31/3	5	8.000	—	1.600	—	6.400	—	—	—	4.263	36
Berezina szlach.	1903 31/10	10	6.000	—	1.800	—	4.200	—	1.599	15	—	—
„ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Basznia dolna	1902 16/4	5	4.000	—	3.200	—	800	—	939	—	—	—
„ „	1904 10/5	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	—
Błozew górna	1904 11/8	5	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	8.127	24
Balińce	1904 20/10	5	5.000	—	1.498	25	3.501	75	—	—	1	70
Bratkowice	1902 7/3	5	4.000	—	3.590	97	409	03	—	—	—	—
Bieniawa	1901 6/7	5	4.000	—	3.600	—	400	—	—	—	—	17
„	1902 22/3	5	3.000	—	2.400	—	600	—	—	—	—	—
„	1904 11/6	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	—
Berezowica mała	1906 31/7	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Błudniki	1902 7/5	5	2.000	—	1.600	—	400	—	—	—	6.276	17
„	1902 26/5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	—
Borynia	1904 28/9	5	2.000	—	600	—	1.400	—	2.214	28	—	—
Błażowa	1906 31/5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	3	12
Bircza	1901 6/11	5	4.000	—	3.600	—	400	—	23	34	—	—
„	1902 1/7	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	—	—	—	—
„	1904 15/11	10	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	—	—
Budzanów	1902 24/5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	16.221	30
Bierzanów	1902 26/5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	2.061	49
Buszcze	1902 23/12	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	2	44	—	—
„	1904 23/3	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	—
Babice nad Sanem	1903 24/1	5	4.000	—	2.400	—	.1600	—	—	—	—	—
„ „ „	1905 12/4	4	2.000	—	750	—	1.250	—	—	—	—	—
Bzianka	1906 14/3	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
„	1906 3/7	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Barysz	1906 23/4	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	43	96
Bieliny	1906 5/5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	3.859	51

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Bojanów	1906 13/5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	
Bronowice wielkie	1906 30/5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	23	71
Biskowice	1903 7/8	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	8	8
„	1906 20/10	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	
Biskupice	1903 18/3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	1.949	28
„	1903 23/5	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—	—	—	—	
„	1904 1/8	10	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	
Bursztyn	1903 20/5	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—	—	—	—	
„	1903 13/10	10	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	17	96
Bobulinice	1903 8/6	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	
Brykula stara	1903 1/8	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—	—	—	26	06
„ „	1904 9/11	10	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	
Beremiany	1903 31/8	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	—	
„	1903 11/12	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	—	
Brusno stare	1903 13/10	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	8	20
Borszów	1904 26/1	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	1.862	97	—	
„	1904 16/3	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	
Bybło	1904 23/2	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	
„	1904 11/6	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	
Beńkowa Wisznia	1904 7/4	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	2	81	—	
Bednarówka	1904 18/7	5	6.000	—	1.800	—	4.200	—	—	—	—	
„	1904 9/9	10	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	
Bachórz	1904 13/10	4	4.000	—	1.500	—	2.500	—	—	—	1.313	56
Bobowa	1904 22/12	5	6.000	—	1.800	—	4.200	—	5.022	31	—	
„	1905 5/6	4	4.000	—	1.500	—	2.500	—	—	—	—	
Borowa	1905 4/2	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	—	
Bełzec	1905 28/3	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	
Barszczowice	1905 3/6	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	348	94	—	
„	1906 24/12	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	
Brzezówka	1905 26/6	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	4.097	27
Boguchwała	1906 9/2	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	2.118	58
„	1906 11/11	5	3.000	—	—	—	3.000	—	—	—	—	
Bonów	1906 23/2	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	3	38
Brzozdowce	1906 10/5	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	
„	1906 20/10	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	
Brzeziny	1905 26/8	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	1.507	97
Burkanów	1905 19/9	5	4.000	—	400	—	3.600	—	399	67	—	
„	1906 5/5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	
Bojaniec	1905 21/11	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	—	
Bóbrka koło Krosna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36.551	17
Biezdziedza	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.514	65
Brzezawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	45
Babice koło Alwerni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36.604	41
Bieńkowka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30.518	28
Borzęcin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105.789	40

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/22 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Bilka szlachecka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	819	89
Bachórzec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.835	62
Brzezie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.185	84
Czchów	1901 11 10	5	4.000	—	3.600	—	400	—	—	—	—	—
„	1902 5 7	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	—
Chełm	1902 10 3	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	445	70
„	1902 13 9	5	5.000	—	3.500	—	1.500	—	—	—	—	—
Czyszki	1906 17 7	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	774	26
Chmielnik	1902 14 10	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	8.000	—	—	—
Czajkowice	1903 9 5	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	3.513	23
Chłopy	1904 5 7	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	59	94
„	1906 23 2	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Czarnochowice	1905 28 1	5	2.000	—	400	—	1.600	—	—	—	3.428	59
„	1905 12 4	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
„	1906 13 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Chorostków	1905 7 2	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	4.101	86
„	1905 5 6	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
Chodorów	1906 23 5	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Cieszacin wielki	1906 18 10	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
„ „	1906 11 12	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Cetula	1905 27 4	5	2.000	—	400	—	1.600	—	—	—	554	27
„	1905 8 6	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Cebłów	1906 27 4	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	6	09
Czercze	1905 29 4	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	10	17
„	1906 26 1	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Ciężów	1905 1 7	5	3.000	—	300	—	2.700	—	—	—	256	20
„	1905 15 11	5	2.000	—	200	—	1.800	—	—	—	—	—
Ćwitowa	1996 11 7	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Cieszanów	1905 4 2	5	4.000	—	800	—	3.200	—	5.192	51	—	—
Chomranice	1905 27 7	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	—	—
Czarnokońce wielkie	1905 22 9	5	4.000	—	398	81	3.601	19	—	—	—	—
Chodaczków wielki	1906 11 9	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	9	50
Czulice	1905 3 10	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	1.873	71
Chiszewice	—	—	—	—	—	—	—	—	1.005	03	—	—
Ciężkowice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23.619	94
Chochołów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126.787	26
Czernichów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101.711	90
Czarny Dunajec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66.306	37
Delejów	1901 30 7	5	2.000	—	1.800	—	200	—	58	21	—	—
„	1902 18 2	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	—
„	1903 6 3	5	5.000	—	4.799	50	200	50	—	—	—	—
Demianów	1902 3 6	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	—
„	1904 8 1	5	3.000	—	1.200	—	1.800	—	—	—	—	—
Dołka wojniłowska	1902 8 7	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	422	71	—	—
„ „	1903 1 5	10	6.000	—	1.800	—	4.200	—	—	—	—	—

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dn. 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 19 6		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Drohomyśl	1906 21 2	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	1.023	12
„	1906 9 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	
Debesławce	1906 17 7	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	
Dublany	1902 4 8	5	6.000	—	4.200	—	1.800	—	—	—	11.066	33
Dziekanowice	1902 18 8	5	2.000	—	1.400	—	600	—	—	—	7.387	24
Dunajów	1903 7 2	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	
„	1905 29 5	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	
Drohojów	1903 23 2	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	533	37
„	1903 5 5	5	2.000	—	1.200	—	800	—	—	—	—	
Darachów	1903 20 2	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	53	
„	1905 25 9	10	6.000	—	1.800	—	4.200	—	—	—	—	
Dzików stary	1903 2 6	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	5.964	22	—	
„ „	1803 23 11	10	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	
Dołhomościska	1903 9 10	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	1.523	32	—	
„	1904 14 5	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	
Dobrosin	1904 6 4	5	3.000	—	1.200	—	1.800	—	—	—	—	
„	1904 14 5	10	2.400	—	600	—	1.800	—	—	—	—	
Dawidów	1904 4 5	5	6.000	—	2.400	—	3.600	—	—	—	—	
„	1904 26 10	10	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	
Draganówka	1904 4 5	5	6.000	—	2.400	—	3.600	—	22	90	—	
„	1906 14 10	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	
Dachnów	1905 7 1	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	1	
„	1905 23 5	5	5.000	—	998	30	4.001	70	—	—	—	
Dąbrowica	1905 17 3	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	417	
Duliby	1905 20 3	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	2.248	
„	1906 17 5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	
Derżów	1905 8 6	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	8	
Dublany-Kranzberg	1905 29 8	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	3.970	
Drohobycz-Zadwórne	1905 28 4	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	426	
„	1906 1 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	
Dobrzechów	—		—	—	—	—	—	—	—	—	450	
Dobra	—		—	—	—	—	—	—	—	—	30.466	
Felsztyn	1906 17 7	5	6.000	—	—	—	6.000	—	—	—	6.138	
Fehlbach	1902 8 2	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	971	
„	1903 17 2	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—	—	—	—	
Falkenberg	1902 10 10	5	4.000	—	1.800	—	2.200	—	—	—	1.602	
„	1903 3 11	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	
Fitków	1903 17 4	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	
„	1904 2 11	10	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	—	
Folwarki	1905 24 6	5	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	7	
Firlejów	1905 4 7	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	948	
„	1906 31 1	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	
Frydrychowice	—		—	—	—	—	—	—	—	—	2.693	
Gródek Czerl. przed.	1902 7 5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	26	
„	1903 20 4	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Glińsko	1902 7 5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	2.046	37	—	—
„	1902 9 10	5	2.000	—	1.400	—	600	—	—	—	—	—
„	1904 5 7	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—	—	—	—	—
Gródek Lw. przedm.	1902 27 5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	1.976	35	—	—
„	1902 22 12	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	—	—	—	—
Gwoździec	1904 1 4	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	—
„	1902 14 6	5	4.000	—	3.213	—	787	—	—	—	—	—
„	1902 5 9	5	6.000	—	4.200	—	1.800	—	—	—	—	—
„	1903 24 7	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—	—	—	—	—
Gawłuszowice	1902 30 5	5	8.000	—	6.400	—	1.600	—	—	—	13.645	17
Gniewczyna łańc.	1902 12 5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	4.922	21
Gorzyce	1904 23 6	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	566	40
Gołogóry	1904 5 7	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	46	36
„	1905 4 4	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	—	—
Grębów	1905 8 2	5	8.000	—	3.769	67	4.230	33	—	—	—	—
Grabie	1906 1 6	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	767	—
„	1905 18 2	5	2.000	—	400	—	1.600	—	—	—	—	—
Gumniska-Fol.	1906 7 2	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	8.380	95
Gać	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.351	95
Gwoździec k. Zaklicz.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.741	95
Gręboszów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.163	25
Gdów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.213	28
Gruszów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.963	13
Hussaków	1901 7 12	5	3.000	—	2.700	84	299	16	7	26	—	—
„	1905 17 6	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	—	—
Halicz	1906 3 7	5	6.000	—	—	—	6.000	—	—	—	17	96
Hnatkowice	1901 17 2	5	3.000	—	2.700	—	300	—	—	—	10	56
„	1903 30 9	10	6.000	—	1.800	—	4.200	—	—	—	—	—
Handzlówka	1901 20 12	5	4.000	—	3.600	—	400	—	—	—	—	—
„	1902 22 3	5	2.000	—	1.600	56	399	44	—	—	—	—
Horożanka	1902 27 3	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	5	38
„	1903 27 3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
Hyżne	1903 23 2	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	1	84	—	—
„	1904 19 9	10	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
Horodyszcze	1903 1 5	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—	—	—	4	51
„	1904 23 4	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—	—	—	—	—
Hawryłówka	1903 8 5	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	19	69
„	1906 20 10	5	6.000	—	—	—	6.000	—	—	—	—	—
Harbuzów	1904 5 3	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	2.564	22	—	—
Hrehorów	1904 7 5	5	6.000	—	2.398	66	3.601	34	—	—	16	27
Hulcze	1904 21 6	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	72	95
„	1904 21 11	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
Hnilcze	1904 24 11	5	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	—	—
„	1905 14 4	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	—	—
Hałuszczyńce	1905 1 9	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	2	01

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31 12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Harasymów	1906 28/5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	27	53
Horodnica	1905 7/9	5	4.000	—	400	—	3.600	—	497	76	—	—
„	1906 27 3	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Hlibów	1905 15 11	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	22	35
Harklowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.490	46
Harta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.400	20
Humniska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.601	84
Iwanikówka	1903 27 3	5	2.000	—	1.200	—	800	—	—	—	10	66
„	1905 3 3	5	2.000	—	400	—	1.600	—	—	—	—	—
„	1906 12 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Iławcze	1902 24/3	5	4.000	—	3.210	—	790	—	—	20	—	—
„	1904 18 7	10	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Iwanówka	1902 6 6	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	50
Izdebki	1902 7/10	5	4.000	—	2.803	01	1.196	99	—	—	3	81
Izdebnik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.603	40
Jasienica solna	1906 25 5	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	441	99
Jezupol	1903 4/7	5	5.000	—	3.000	—	2.000	—	2.200	—	—	—
Janów	1903 17 4	5	5.000	—	3.000	—	2.000	—	—	—	—	13
„	1906 9 6	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Jordanów	1903 13 3	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—	—	—	7.626	87
Jawornik k. Myśl.	1906 27/4	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	695	49
Jaryczów stary	1903 3 4	5	5.000	—	3.005	—	1.995	—	—	—	1	27
Jabłonka niżna	1906 22 9	5	2.000	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—
Jagielnica stara	1902 10 4	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	12	02
Jabłonów k. Kołomyi	1902 27/1	5	4.000	—	3.200	—	800	—	600	—	—	—
„	1905 2 6	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
Jeżowe	1902 7 2	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	—
Jasionów	1902 26 4	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	3.720	87
Jaryczów nowy	1906 14 11	5	6.000	—	—	—	6.000	—	—	—	1.262	96
Jarczowce	1903 31 1	5	2.000	—	1.197	—	803	—	—	—	3	23
„	1903 20/2	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
Jabłonów k. Suchost.	1903 2/12	5	5.000	—	2.500	—	2.500	—	—	—	—	73
„	1904 22/4	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—	—	—	—	—
Jazłowiec	1904 6/4	5	6.000	—	2.400	—	3.600	—	—	—	35	08
Jeleśnia	1904 24 8	5	6.000	—	1.800	—	4.200	—	—	—	3.054	30
Jastrząbka nowa	1905 6/2	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	13.852	85
„ „	1905 4/4	5	5.000	—	1.016	62	3.983	38	—	—	—	—
Janów k. Trembowli	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	444	07
Kamionki wielkie	1906 18/8	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	609	35
Kruszelnica	1906 1/9	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	11	22
Krasna	1903 31/3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	750	71	—	—
„	1906 23/2	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Kamionka strum.	1905 1/7	5	4.000	—	800	—	3.200	—	1.000	05	—	—
Krzywaczka	1906 23/11	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	1.004	37
Kurzyna	1906 11/12	5	3.000	—	—	—	3.000	—	—	—	503	01

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Kurzany	1906 31/8	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
„	1902 26/9	5	2.000	—	1.400	—	600	—	—	—	—	—
Kamionki małe	1906 11/12	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Komarów	1906 6/4	5	3.000	—	—	—	3.000	—	—	—	—	—
Kraczkowa	1906 10/5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	1.000	—	—	—
Krystynów ad Wodna	1906 9/6	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	3.705	51
Kryłos	1901 8/7	5	2.000	—	1.800	—	200	—	1.887	75	—	—
Komarniki	1902 6 6	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	—
Kościelniki	1905 13 4	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	4.867	35	—	—
Kalne	1901 13 8	5	4.000	—	3.600	—	400	—	3.645	25	—	—
„	1903 17/4	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
„	1904 18 4	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—	—	—	—	—
Korolówka	1902 22 3	5	4.000	—	3.200	56	799	44	—	—	—	—
„	1904 12/12	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
Kuropatniki k. Brzeż.	1903 27/2	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	631	57	—	—
„ „ „	1904 4/5	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	—
Kołokolin	1904 24 3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	496	65	—	—
„	1906 31/8	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
„	1903 5/6	5	2.000	—	1.200	—	800	—	—	—	—	—
Krzyszkowice	1903 26/3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	2.013	20
„	1904 2/7	10	8.000	—	2.000	—	6.000	—	—	—	—	—
Krakowiec	1903 17 8	10	6.000	—	1.800	—	4.200	—	1.960	90	—	—
Korolówka k. Borszcz	1903 22/8	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	30	87
„ „ „	1903 11/12	10	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
Kozowa	1903 9/11	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	74	95
„	1906 6/6	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Koropiec	1903 13/11	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	—	—
„	1904 20/5	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	—
Koszlaki	1904 26 4	5	5.000	—	2.000	—	3.000	—	—	—	864	15
„	1906 9/2	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Kulików	1904 15/2	10	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	1.307	16
„	1904 24 3	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	—
Knihynicze	1904 5 3	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	20	92
„	1904 23/7	10	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
Kaczanówka	1904 26/3	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	—
„	1904 15/7	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	—
Kosów k. Czortkowa	1906 28/3	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Kłaj	1906 30/5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Kamionka wielka	1906 2/6	5	4000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Koniuszki	1904 26/7	6	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	23	27
„	1906 9/2	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Kamienne	1904 8/11	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	1	19
Kuropatniki k. Bursztyn	1904 16/12	5	4.000	—	1.200	34	2.799	66	—	—	4	38
„	1905 14/4	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
Kluwińce	1904 31/12	10	5.000	—	750	—	4.250	—	—	—	8.497	27

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne										Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Klawińce	1905 17	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Kościejów	1905 19 1	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	15	39
„	1905 8 6	5	3.000	—	1.800	—	1.200	—	—	—	—	—
Kłubowce	1905 6 2	10	5.000	—	750	—	4.250	—	—	—	2	63
„	1906 27 7	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Krzeczowice	1905 6 2	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	41	09
Książnice	1904 15 9	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	5.770	65
„	1905 3 6	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Kozara	1905 20 2	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
„	1906 13 8	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Korościatyn	1905 8 3	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	2	77
Kociubińczyki	1905 31 3	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	1.940	88
„	1906 12 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Kutkorz	1905 13 4	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	4	90	—	—
Klicko-Jakimczyce	1905 4 5	5	2.000	—	400	—	1.600	—	—	—	42	63
„ „	1906 13 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Krystynopol	1905 12 8	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	400	48
Korzenna	1905 19 9	10	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	5	59
Kukizów	1906 9 12	10	8.000	—	—	—	8.000	—	—	—	—	—
Kamienica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78.770	24
Kulparków	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.707	08
Klimkówka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.722	34
Kalinów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.563	45
Kamień	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.058	62
Kosina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58.438	94
Korczyna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15.469	21
Krzemienica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.474	64
Krzeszowice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.304	55
Królówka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.108	77
Kamionka wielka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.121	35
Kołaczyce	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.734	64
Liszki	1901 2 8	5	4.000	—	3.600	—	400	—	—	—	9.884	06
Lubliniec nowy	1904 20 4	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	3.989	53
„ „	1905 18 3	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Lisowice	1903 9 2	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	918	91
„	1903 30 11	10	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
Lubela	1903 24 3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	279	94	—	—
„	1903 26 5	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
Lipnik	1906 11 8	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	3.520	33
„	1906 14 12	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Lisiatycze	1906 22 10	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	3	19
Landestreu	1903 2 6	5	5.000	—	3.000	—	2.000	—	—	—	—	—
„	1903 7 8	10	5.000	—	1.250	—	3.700	—	—	—	—	—
„	1904 24 11	5	4.000	—	1.200	—	2.850	—	—	—	—	—
Lipniki	1903 19 8	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	3	32

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dn. 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 19 6		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Lipniki	1903 5/12	10	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
Lubycza kamer.	1904 5/2	5	5.000	—	2.000	—	3.000	—	—	—	3.437	18
„ „	1904 24/11	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
Laszki	1904 22/7	10	4.500	—	1.350	—	3.150	—	—	—	2.794	25
„	1905 23/3	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
Lubsza	1904 26/7	10	5.000	—	750	—	4.250	—	—	—	2	52
„	1906 27/4	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Lipsko	1904 17/11	5	5.000	—	1.500	—	3.500	—	3.417	38	—	—
„	1906 11/4	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Lipica górna	1904 21/6	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	—
„ „	1905 28/1	10	4.000	—	600	—	3.400	—	—	—	—	—
Laszki gościńcowe	1906 9/2	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	1	74
Litynia	1905 22/9	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	—	—
Lisia góra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81.845	25
Lipnica murowana	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.131	39
Łukowica	1905 26/8	5	6.000	—	600	—	5.400	—	—	—	5.844	36
Łuczyńce	1906 5/5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	3	—
Ładańce	1906 11/4	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Łączki	1902 4/9	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	—	—	686	50
„	1903 16/12	10	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
Łowcze	1906 22/10	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	1.411	85
Łękawica	1902 14/10	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	—	—	8.579	91
Łomna	1904 8/1	5	5.000	—	2.000	—	3.000	—	—	—	2.859	22
Łukawiec	1904 8/3	5	8.000	—	3.200	—	4.800	—	1.007	76	—	—
Łazy	1904 28/5	10	8.000	—	2.000	—	6.000	—	—	—	—	—
„	1904 21/5	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	287	04
Łanczyn	1904 27/8	10	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
„	1904 13/10	10	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	88	85
Łętowe	1904 28/1	5	5.000	—	2.000	—	3.000	—	—	—	—	—
„	1906 5/2	5	5.000	—	—	—	5.000	—	5.000	—	—	—
Łętownia	1906 15/6	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Łoszniów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	605	50
Łapanów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	303	06
Łąki górne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27.677	—
Łącko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15.603	57
Łąka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53.171	25
Macoszyn	1901 30/7	5	3.000	—	2.700	—	300	—	31	35	9.386	—
„	1903 18/4	6	6.000	—	3.000	—	3.000	—	—	—	—	—
Modrycz	1906 9/3	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Markowa	1906 12/6	5	6.000	—	—	—	6.000	—	—	—	4.891	02
Machliniec	1906 31/7	5	3.000	—	—	—	3.000	—	—	—	—	—
„	1906 21/9	5	2.000	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—
„	1906 17/12	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Magierów	1905 13/4	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	325	31	—	—
Mszana	1904 28/3	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	1.500	—	—	—
Mariahilf	1904 18/7	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	1	80

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/22 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Mariahilf	1906 2 10	5	6.000	—	—	—	6.000	—	—	—	—	—
Mystków	1902 10 4	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	5.846	68
Mogilany	1902 11 7	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	—	—	3.265	56
„	1903 3 1	5	4.000	—	2.397	95	1.602	05	—	—	—	—
„	1904 14 4	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	—
Miłowanie	1906 21 3	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Mielnica	1903 5 2	5	1.000	—	600	—	400	—	—	—	7	46
„	1905 14 7	10	3.000	—	300	—	2.700	—	—	—	—	—
Mikulice	1903 12 3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	1	36
„	1903 5 5	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
Miżyniec	1902 26 4	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	47
Meducha	1903 20 8	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	4	76
„	1903 30 11	10	4.000	—	1.210	—	2.790	—	—	—	—	—
Moskalówka	1903 9 11	10	2.000	—	600	—	1.400	—	—	—	1	75
Mokrotyn-kolonia	1903 4 12	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	3	78
„	1904 20 2	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	—
Młyniska	1904 26 1	5	4.000	—	1.599	—	2.401	—	—	—	18	57
„	1906 14 3	5	2.000	—	—	—	2.000	—	—	—	—	—
Mordarka	1904 17 2	5	6.000	—	2.398	78	3.601	22	—	—	5	40
„	1905 21 4	5	5.000	—	1.001	49	3.998	51	—	—	—	—
Mikołajów	1904 20 2	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	17	29	—	—
Mosty wielkie	1904 18 4	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	24.332	20
„	1904 13 7	10	6.000	—	1.201	14	4.798	86	—	—	—	—
Milatyn nowy	1904 6 5	5	5.000	—	2.000	—	3.000	—	—	—	—	89
„	1905 6 6	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Martynów nowy	1906 21 3	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
„	1906 21 4	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Medyń	1906 23 2	5	4.000	—	—	—	4.000	—	580	—	—	—
„	1906 5 6	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Mietniów	1906 27 3	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Markopol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18.755	45
Mrowla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	06
Muszyna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.128	61
Nowe miasto	1902 28 5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	4.038	83
Nidek	1904 22 6	10	8.000	—	2.800	—	5.200	—	—	—	—	76
Nawojowa	1901 2 9	5	4.000	—	3.600	—	400	—	—	—	—	—
Nagórzanka	1906 9 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Nakoneczna	1902 18 12	10	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	76	45
„	1903 22 5	10	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
„	1904 11 6	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	—
Narajów	1903 23 5	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—	151	41	—	—
„	1903 27 7	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	—	—
Nastasów	1903 24 7	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	235	59
„	1904 12 1	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	—	—
„	1904 21 10	10	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Nowosiółki	1904 26 3	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	—	—

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dn. 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Nowosiółki	1904 12 1	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—	—	—	—	—
Nagoszyn	1904 24 11	5	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	2.721	19
„	1905 7 4	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Nadwórna	1905 18 3	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	966	78	—	—
Nusmice	1905 31 3	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	12	88
„	1906 2 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Niemirów	1905 12 9	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	47	35
Nowe Sioło	1905 28 9	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	—	—
Niwiska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18.439	97
Narol miasteczko	—	—	—	—	—	—	—	—	966	02	—	—
Niegowić	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.043	36
Okocim	1906 5 7	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	2	60
Ostrów	1902 28 10	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	2.931	51	—	—
Olesza	1906 11 7	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
„	1906 22 9	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Oleszyce	1901 24 4	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	5.484	94
Olszyny	1902 27 3	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	8.990	24
Osielec	1906 30 3	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	1.366	81
Ostapie	1905 13 5	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	57	41
Ożamla	1905 21 6	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	5	42
„	1906 11 4	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Ostrowy tuszowskie	1906 14 2	5	3.000	—	—	—	3.000	—	—	—	5	61
Ostrowsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80.276	92
Okulice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.681	01
Odrowąż	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89.288	41
Pilipy	1902 9 4	5	3.000	—	2.400	—	600	—	400	—	—	—
„	1905 1 7	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
Płotycz	1906 21 3	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	3	50
Podwołoczyska	1906 24 8	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	5	02
Poręba wielka	1906 4 9	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Posada olchow. fabr.	1903 28 7	5	3.000	—	1.500	—	1.500	—	—	—	245	43
Podmichale	1901 5 10	5	4.000	—	3.600	—	400	—	—	—	—	—
„	1902 20 10	5	6.000	—	4.200	—	1.800	—	—	—	—	—
Perehińsko	1902 15 2	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	—
„	1902 3 6	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	—
Plebanówka	1902 14 8	5	4.000	—	2.798	46	1.201	54	—	—	91	29
Prusy	1902 8 1	5	4.000	—	3.200	—	800	—	2.563	31	—	—
„	1903 17 4	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
Posada olch. wiejska	1902 11 2	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	1.999	26
Piadyki	1902 24 5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	—
„	1903 7 8	5	2.000	—	1.000	—	1.000	—	—	—	—	—
„	1906 29 12	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Petranka	1902 26 5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	54	86
„	1902 12 9	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	—	—	—	—
„	1905 8 7	10	6.000	—	900	—	5.100	—	—	—	—	—

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne										Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dn. 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Podpieczary . . .	1902 5 11	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	—	—	23	68
„	1903 26 11	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	—	—
Podstolice	1903 27 1	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
„	1903 8 5	10	6.000	—	1.800	—	4.200	—	371	59	—	—
Podzameczek . . .	1903 21 3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
„	1904 11 8	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	—
Putiatyńce	1903 20 4	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	153	56
„	1904 14 4	10	3.000	—	750	—	2.250	—	—	—	—	—
Piwniczna	1906 7 4	5	6.000	—	—	—	6.000	—	—	—	3.179	86
Puźniki	1906 10 5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	3	12
Potok złoty . . .	1903 1 5	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
„ . . .	1904 26 6	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	—
Podwysokie	1903 24 7	5	5.000	—	2.500	—	2.500	—	696	84	—	—
„	1903 13 6	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	—	—
Pnikut	1903 10 9	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	3.204	15
Podszumlańce . . .	1904 1 2	5	5.000	—	2.000	—	3.000	—	—	—	—	13
„ . . .	1904 7 9	10	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
Płazów	1905 23 2	10	5.000	—	750	—	4.250	—	—	—	2.880	06
Pistyń	1904 28 4	5	3.000	—	1.200	—	1.800	—	—	—	11	84
„	1904 16 12	5	2.000	—	600	—	1.400	—	—	—	—	—
„	1905 31 5	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Pysznica	1904 22 6	5	6.000	—	2.400	—	3.000	—	—	64	—	—
„	1905 27 3	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Polana	1906 20 2	5	3.000	—	—	—	3.000	—	—	—	3.245	33
Powitno	1904 24 6	1	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	—
Piotrowice	1904 21 12	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	3.733	54
Przedrzymiły wiel.	1904 11 12	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	480	35
„	1906 6 4	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Przewłoka	1905 13 3	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	425	35
Pyszkowce	1905 7 9	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	—	—
Pilzno	1905 20 12	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	6.490	28
Przeciszów	1906 9 2	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Polanka wielka . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89.846	55
Porąbka uszewska .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.749	68
Poręba Żegoty . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19.861	10
Przecław	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24.231	29
Pobiedz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.967	37
Podegrodzie . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.002	75
Poronin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51.657	26
Pomorzany	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.683	21
Padew narodowa .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.111	03
Radochońce . . .	1905 13 3	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	35	34	—	—
Rudańce	1906 31 5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	102	22	—	—
Ryczów	1904 23 3	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—	6.132	59	—	—
Rumno	1903 11 11	10	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
„	1906 16 3	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne									Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/12 1906			Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g		K	g	K	g
Rumno	1906 29 12	5	4.000	—	—	—	4.000	—		—	—	—	—
Rakszawa	1906 7 3	5	4.000	—	—	—	4.000	—		—	—	—	—
Radymno	1906 11 4	5	5.000	—	—	—	5.000	—		—	—	1.721	53
Rozdół	1906 10 5	5	5.000	—	—	—	5.000	—		—	—	846	53
Rosochowaciec	1906 28 5	5	5.000	—	—	—	5.000	—		—	—	—	—
Radomyśl k. Tarn.	1902 5 3	5	4.000	—	3.200	—	800	—		5.351	81	—	—
Rechliniec	1906 27 10	5	5.000	—	—	—	5.000	—		—	—	—	—
Rzochów	1901 17 8	5	4.000	—	3.600	—	400	—		—	—	44.855	57
„	1903 19 6	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—		—	—	—	—
Rożniatów	1901 23 10	5	2.000	—	1.800	—	200	—		—	—	7	49
„	1901 16 12	5	2.000	—	1.800	—	200	—		—	—	—	—
„	1902 5 3	5	4.000	—	3.200	—	800	—		—	—	—	—
Rokietnica	1902 22 3	5	4.000	—	3.200	—	800	—		3.996	—	—	—
„	1903 15 9	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—		—	—	—	—
Roszniów	1902 28 11	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—		—	—	—	—
„	1903 1 8	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—		—	—	—	—
Radziszów	1903 24 12	10	8.000	—	4.800	—	3.200	—		—	—	6.360	36
Reniów	1904 4 8	5	6.000	—	1.789	96	4.210	04		—	—	—	—
Regulice	1904 5 10	5	5.000	—	1.500	—	3.500	—		—	—	3.100	—
Rypiany	1905 6 7	10	3.000	—	300	—	2.700	—		—	—	—	—
„	1906 15 12	5	4.000	—	—	—	4.000	—		—	—	—	—
Rybna	1905 14 7	5	6.000	—	600	—	5.400	—		—	—	9.130	03
Rzepińce	1905 12 8	5	4.000	—	400	—	3.600	—		—	—	49	87
Rajbrot	1905 19 9	5	4.000	—	400	—	3.600	—		—	—	5	32
Ratyszcze	1905 28 9	5	4.000	—	400	—	3.600	—		—	—	—	—
„	1906 27 12	5	3.000	—	—	—	3.000	—		—	—	—	—
Ruda	1905 21 12	5	5.000	—	500	80	4.499	20		—	—	—	—
Radomyśl nad Sanem	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	18.720	23
Raba wyżna	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	8.554	50
Rabka	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	142.500	18
Rudawa	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	104	79
Rodatycze	—	—	—	—	—	—	—	—		1.084	73	—	—
Serelec	1906 20 10	5	4.000	—	—	—	4.000	—		—	—	6	85
Szówsko	1902 14 6	5	4.000	—	3.200	—	800	—		—	—	494	12
„	1904 10 5	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—		—	—	—	—
Stupnica	1901 23 10	5	4.000	—	3.600	—	400	—		—	—	—	—
Szczurowice	1904 23 2	10	8.000	—	2.000	—	6.000	—		3.544	21	—	—
„	1906 12 3	5	6.000	—	—	—	6.000	—		—	—	—	—
Subotów	1904 2 7	5	5.000	—	750	—	4.250	—		—	—	—	—
Suchodół	1902 16 5	5	4.000	—	3.400	—	600	—		—	—	—	—
„	1906 31 3	5	5.000	—	—	—	5.000	—		—	—	—	—
Sporysz	1906 11 4	5	5.000	—	—	—	5.000	—		—	—	—	—
Salówka	1906 1 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—		—	—	62	72
Szczerzec k. Niemir.	1906 6 7	5	4.000	—	—	—	4.000	—		—	—	7	67
Skwarzawa stara	1906 21 9	5	5.000	—	—	—	5.000	—		—	—	2	81

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne									Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/12 1906			Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g		K	g	K	g
Szmańkowce	1902 15 4	5	4.000	—	3.200	—	800	—		—	—	1.896	20
Skała n. Zbruczem	1902 7 4	5	5.000	—	516	45	4.483	55		7	92	—	—
„ „ „	1906 28 4	5	4.000	—	3.200	—	800	—		—	—	—	—
Strutyń niżny	1902 7 3	5	4.000	—	3.200	24	799	76		—	—	16	95
„ „	1903 18 4	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—		—	—	—	—
„ „	1906 31 8	5	5.000	—	—	—	5.000	—		—	—	—	—
Śty Józef	1901 4 10	5	6.000	—	5.400	—	600	—		—	—	—	—
„ „	1904 14 9	10	5.000	—	1.000	—	4.000	—		—	—	—	—
„ „	1906 29 12	5	6.000	—	—	—	6.000	—		—	—	—	—
Sobolów	1902 11 7	5	4.000	—	3.600	—	400	—		—	—	—	—
Strzeliska nowe	1901 9 9	5	4.000	—	3.700	—	300	—		—	—	—	—
„ „	1903 30 6	10	5.000	—	1.750	—	3.250	—		—	—	—	—
Sielec bełzki	1902 7 5	5	4.000	—	3.200	—	800	—		261	37	—	—
„ „	1903 10 4	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—		—	—	—	—
Sędziszów	1902 27 1	5	4.000	—	3.200	—	800	—		—	—	4.229	53
„	1902 7 4	5	6.000	—	4.800	—	1.200	—		—	—	—	—
„	1904 14 9	10	6.000	—	1.199	50	4.800	50		—	—	—	—
Sąsiadowice	1902 24 2	5	4.000	—	3.200	—	800	—		—	—	2	28
„	1903 6 3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—		—	—	—	—
„	1904 19 12	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—		—	—	—	—
Skałat	1902 7 4	5	8.000	—	6.400	—	1.600	—		3	89	—	—
Strusów	1902 10 6	5	4.000	—	3.200	—	800	—		—	—	546	53
„	1902 4 8	5	6.000	—	4.200	—	1.800	—		—	—	—	—
Świlcza	1903 12 3	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—		—	—	—	—
„	1904 22 8	10	6.000	—	1.200	—	4.800	—		—	—	—	—
Słoboda konkolnicka	1903 1 5	5	4.000	—	2.401	11	1.598	89		—	—	—	—
„ „	1903 14 10	10	4.000	—	1.200	—	2.800	—		—	—	—	—
„ „	1904 21 6	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—		—	—	—	—
Siedlce	1906 14 2	5	5.000	—	—	—	5.000	—		—	—	7.104	—
Siedliska	1906 21 3	5	4.000	—	—	—	4.000	—		—	—	1.029	30
Skoryki	1906 27 3	5	2.000	—	—	—	2.000	—		—	—	—	—
Strzemień	1906 6 6	5	5.000	—	—	—	5.000	—		—	—	—	—
Sądowa Wisznia	1903 17 8	5	5.000	—	2.500	—	2.500	—		3.035	09	—	—
„ „	1903 16 11	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—		—	—	—	—
Słowita	1903 9 10	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—		—	—	322	41
„	1904 17 2	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—		—	—	—	—
Siedliska Bogusz	1903 3 12	5	5.000	—	2.500	—	2.500	—		—	—	2.023	87
„ „	1904 19 11	5	6.000	—	2.400	—	3.600	—		—	—	—	—
Sarnki dolne	1904 26 1	5	6.000	—	2.400	—	3.600	—		639	97	—	—
„ „	1905 25 5	5	3.000	—	600	—	2.400	—		—	—	—	—
Skwarzawa	1904 5 2	10	5.000	—	1.000	—	4.000	—		—	—	6	36
„	1904 8 3	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—		—	—	—	—
Skole	1904 6 4	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—		—	—	310	56
„	1904 27	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—		—	—	—	—
Spasów	1904 1 7	5	5.000	—	2.000	—	3.000	—		—	—	2.878	39

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31 12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	
Siemianówka	1904 17 8	10	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	4	82
„	1905 19 1	10	4.000	—	600	—	3.400	—	—	—	—	—
Strychańce	1904 7 9	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
„	1905 18 2	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	5	75
Sygniówka	1904 19 11	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	—	—	—	—
Skołoszów	1904 16 12	5	5.000	—	1.499	70	3.500	—	—	—	—	—
„	1906 20 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	1.161	05
Sufczyna	1905 31 3	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	595	34
Siebieczów	1905 3 5	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	60	81
Stulsko	1905 16 5	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
„	1906 24 3	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	41	66
Synowódzko niżne	1905 2 10	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	—	—
„	1906 24 4	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Słobódka dżuryńska	1905 23 10	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	—	—
„ „	1906 21 6	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Strzelce wielkie	—	—	—	—	—	—	—	—	441	91	—	—
Szczyrzyc	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	147.276	96
Szczucin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77.294	77
Stara wieś	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	55
Stobierna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.423	11
Szczurowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59.352	94
Spytkowice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37.729	14
Synowódzko wyżne	—	—	—	—	—	—	—	—	11.329	02	—	—
Skrzyszów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55.754	17
Staszkówka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.370	31
Szynwałd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63.816	12
Strachocina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	236	68
Sokołów k. Rzeszowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57.947	45
Suchodół k. Krosna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87.833	92
Szymbark	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	70
Trzciana	1903 24 1	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—	—	—	—	—
Toporów	1905 31 3	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	6.016	88
Truskawiec	1906 20 2	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Taurów	1906 24 3	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	1.035	67
Trzebinia wieś	1906 24 3	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Tarnoszyn	1906 29 12	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Trofanówka	1901 12 9	5	2.400	—	2.160	—	240	—	—	—	35	02
„	1906 29 3	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Trzciana k. Bochni	1906 27 3	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	4.918	39
Trembowla	1901 3 9	5	5.000	—	4.500	—	500	—	2.955	—	—	—
„	1902 14 8	5	6.000	—	4.200	—	1.800	—	—	—	—	—
Toustogłowy	1902 26 5	5	4.000	—	3.200	—	800	—	443	62	—	—
„	1903 24 3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
Turze	1902 14 10	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	—	—	9	24
„	1903 22 6	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Tłuste	1903 22 5	4	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	2.303	60
„	1903 24 7	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	—	—	
Toki	1903 19 8	5	5.000	—	2.500	—	2 500	—	—	—	533	72
„	1906 12 5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	
Turka	1903 11 12	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	20	06
„	1904 15 2	10	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	—	
Tuligłowy k. Komarna	1904 6 4	5	6.000	—	2.400	—	3.600	—	—	—	20	01
„	1904 6 7	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	
Trzebós	1905 17 3	5	6.000	—	2.400	—	3.600	—	—	—	—	
Tarnawica leśna	1904 13 7	10	6.000	—	900	—	5.100	—	—	—	—	
Trościaniec wielki	1905 1 7	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	
Tymbark	1905 23 9	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	1.245	97
Tarnobrzeg	1900 5 7	5	8.000	—	800	—	7.200	—	—	—	36.116	27
Tuligłowy k. Sąd Wiszni	1904 13 7	5	4.000	—	1.201	—	2.799	—	—	—	—	
„	1905 26 6	5	4.000	—	400	75	3.599	25	—	—	—	
Tarnawa	1905 12 12	5	4.000	—	400	80	3.599	20	—	—	75	09
Tłuczań górna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.481	65
Tęgoborza	—	—	—	—	—	—	—	—	64	77	—	
Tyczyn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19.138	01
Tyniec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28.176	59
Uście solne	1902 26 6	5	6.000	—	4.800	—	1.200	—	—	—	23.745	22
Uścieczko	1906 6 11	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	1.016	13
„	1903 27 11	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	
Ułazów	1904 16 3	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	64	
„	1904 9 11	10	5.000	—	4.600	—	400	—	—	—	—	
Uhrynów	1906 28 5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	2.950	17
Uście zielone	1904 6 5	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	—	
Wielowieś	1905 6 7	10	8.000	—	1.600	—	6.400	—	—	—	8.450	72
Wyszatyce	1903 4 8	10	5.000	—	1.500	—	3.500	—	—	92	—	
Winniki ad Żółkiew	1906 24 12	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	3.001	82
„	1902 28 3	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	
„	1904 25 4	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	
Wierzbica	1901 6 11	5	4.000	—	3.600	—	400	—	—	—	51	09
„	1902 9 4	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	
„	1906 6 4	5	3.000	—	—	—	3.000	—	—	—	—	
Wojniłów	1901 16 10	5	4.000	—	3.600	—	400	—	—	—	85	68
„	1903 21 5	5	5.000	—	3.000	—	2.000	—	—	—	—	
Wysocko wyżne	1902 13 2	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	2	09
Wielkie oczy	1906 12 3	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	9	71
„	1906 5 5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	
Wyżniany	1902 14 6	5	4.000	—	3.200	—	800	—	1.014	07	—	
„	1903 19 1	5	2.000	—	1.200	—	800	—	—	—	—	
„	1905 17 2	10	5.000	—	750	—	4.250	—	—	—	—	
Waręż miasto	1902 17 11	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	2.999	81	—	
„	1903 9 7	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	—	

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/22 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31/12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Wrzawy	1903 20 2	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	57	24	—	—
Witków nowy	1903 1 5	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—	—	—	1.010	93
Wolica	1903 22 6	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	9	61
„	1904 8 3	5	4.000	—	1.600	95	2.399	05	—	—	—	—
Włodzimierce	1906 31 7	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Wołcze	1904 19 5	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	129	22
Wesołów	1904 15 3	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	212	81	—	—
„	1906 31 1	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Weleśnica	1906 13 6	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
„	1906 18 10	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Wietrzychowice	1906 22 6	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	12.062	91
Wojsławice	1904 21 3	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	—	—	—	—
„	1904 1 7	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—	—	—	—	—
Wisenberg	1904 7 6	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	963	98	—	—
Wietlin	1904 11 6	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	14.710	52
Woszczanice	1904 7 9	5	4.000	—	1.200	—	2.800	—	1.940	32	—	—
Wasiuczyn	1905 26 1	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	10	98
„	1905 14 4	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Wulka pełkińska	1905 21 2	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	57
„	1905 14 6	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
Wołkowyja	1905 22 4	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	2.234	01	—	—
Wojutycze	1905 9 10	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	188	14
„	1906 24 3	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	—	—
Wadowice górne	1905 23 10	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	4	49
Wola batorska	1905 15 11	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	—	—
Wybranówka	1905 21 12	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	3	69
Wiktorów	1906 11 12	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Włosienica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67.278	88
Wiązownica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15.755	50
Wojakowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.380	79
Wiśniowa k. Dobczyc	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.406	33
Wróblowice	—	—	—	—	—	—	—	—	3.000	—	—	—
Wysocko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.090	08
Wieprz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.727	25
Wesoła	—	—	—	—	—	—	—	—	7.000	—	—	—
Zaleszany	1901 16 9	5	4.000	—	3.600	—	400	—	5.177	95	—	—
„	1902 5 3	5	4.000	—	3.200	—	800	—	—	—	—	—
Zagórz k. Sanoka	1902 11 10	5	4.000	—	2.800	—	1.200	—	2.968	03	—	—
„ „ „	1903 24 3	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
Zaścianocze	1903 13 2	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	—	—	—	—
„	1904 2 7	10	4.000	—	1.000	—	3.000	—	—	—	—	—
Zabłotce	1903 26 2	5	4.000	—	2.400	—	1.600	—	42	10	—	—
„	1904 1 4	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	—
Zaczernie	1903 18 3	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—	—	—	38.182	30
Zdziarzec	1903 24 3	5	6.000	—	3.600	—	2.400	—	38	84	—	—

Siedziba Spółki	Zaciągniętych pożyczek na skrypty dłużne								Rachunki bieżące			
	W roku i dniu	na przeciąg lat:	Kwota pożyczki		Spłata		Stan dłużny z dnia 31/12 1906		Stan kredytu z dn. 31/12 1906		Stan depozytu z dn. 31 12 1906	
			K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
Zabierzów	1903 3 9	5	2.000	—	1.000	—	1.000	—	—	—	856	55
„	1904 26 1	10	6.000	—	1.800	—	4.200	—	—	—	—	—
Zwiernik	1903 3 10	5	4.000	—	2.000	—	2.000	—	—	—	—	—
Zagórze konkolnickie	1904 3 2	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	1	20
„ „	1904 1 7	10	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	—	—
Zarzecze koło Jarosławia	1906 16 11	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	502	60
„ „ „	1906 29 12	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Zaleźce	1906 25 6	5	6.000	—	—	—	6.000	—	—	—	—	—
Zawałów	1906 24 7	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	7	07
Zabojki	1906 10 8	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	1	70
„	1906 24 10	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Zalasowa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.629	20
Zassów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.506	32
Zwiernik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.587	11
Zborowice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	93
Zameczek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.108	87
Żegocina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24.137	81
Żniatyn	1904 3 2	5	4.000	—	1.600	—	2.400	—	121	67	—	—
„	1904 21 6	10	6.000	—	1.500	—	4.500	—	—	—	—	—
Zielona	1904 5 3	10	5.000	—	1.250	—	3.750	—	—	—	1.263	48
„	1905 17 5	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Żurów	1904 17 5	5	6.000	—	2.400	—	3.600	—	—	—	10	26
„	1905 7 2	5	2.000	—	399	46	1.600	54	—	—	—	—
Żółtańce	1904 1 7	5	2.000	—	1.200	—	800	—	—	—	164	48
Żołynia	1904 1 7	5	8.000	—	3.200	—	4.800	—	—	—	41.845	42
Zabełcze	1904 8 8	10	6.000	—	900	—	5.100	—	—	—	1.719	97
„	1905 13 3	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	—	—
Zagrobela	1905 13 1	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Zakliczyn nad Dunajcem	1905 14 2	5	6.000	—	1.200	—	4.800	—	—	—	—	—
„ „ „	1905 14 6	5	5.000	—	962	50	4.037	50	—	—	—	—
Zaleska wola	1903 3 3	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	3.492	85
Zbaraż	1905 17 5	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	—	—
Zimnowódka	1905 13 4	5	5.000	—	1.000	—	4.000	—	—	—	1.183	27
„	1905 6 6	5	2.000	—	400	—	1.600	—	—	—	—	—
Zawada	1905 2 4	5	4.000	—	800	—	3.200	—	—	—	1.255	67
Zakościele	1905 26 8	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	8	18
Żabińce	1905 2 10	5	4.000	—	400	—	3.600	—	—	—	—	—
„	1906 31 7	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Zgórsko	1905 24 4	5	5.000	—	500	—	4.500	—	—	—	11	29
Żurawno	1906 3 8	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	606	54
„	1906 9 11	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Żełdec	1906 27 4	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	2	75
Żabie	1906 28 4	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	1.318	46
Zaborów	1906 10 5	5	4.000	—	—	—	4.000	—	—	—	1.413	13
Zboiska	1906 10 5	5	5.000	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
Razem			3,154.300	—	962.841	13	2,191.458	87	149.209	53	3,220.505	65

LW. 9.693/07.

We Lwowie, dnia 25. stycznia 1907.

Aleg. 38

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień §. 68. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19, §. 74. ust. gm. z 13. marca 1889 Nr. 24 i §. 69. ust. gm. z 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. i rozp. kraj. w kierunku rozszerzenia kompetencyi Rad gminnych do stanowienia o sposobie użytkowania dobra gminnego.

Wysoki Sejmie!

Grunta stanowiące dobro gminne, będące w wspólnem używaniu członków gminy obejmują w naszym kraju przeszło 345.000 hektarów (600.000 morgów) i stanowią przeszło 8·5% całego obszaru własności nietabularnej.

Stan uprawy tych gruntów jest w ogólności nadzwyczaj zaniedbany, mianowicie o ile chodzi o największą część tych gruntów, to jest o pastwiska gminne. Od najwcześniejszej wiosny do najpóźniejszej jesieni tratowane i spasane przez wszelkie gatunki zwierząt domowych, nie wyjmując nierogacizny i gęsi, niemające należytego odpływu wilgoci ani też potrzebnego nieraz nawodnienia, zarosłe mchami i lichemi trawami, rozgrzebywane przez dowolne pobieranie z nich gliny, piasku i kamieni przez mieszkańców gminy przedstawiają zbyt często obraz wyniszczenia, podczas gdy nieraz przez stosowne zarządzenia mogłyby się stać dobrodziejstwem dla uprawnionych do użytkowania i przyczynić się znakomicie do podniesienia chowu inwentarza, zwłaszcza biedniejszych członków gminy, a w dalszym rzędzie do podniesienia mleczarstwa i do zwiększenia produkcyi mięsa.

Ten ujemny stan rzeczy omawiany był oddawna nietylko przez ogół wykształconych rolników, lecz także w szerokich kołach światlejszych włościan. Podnosił tę sprawę niejednokrotnie Wydział krajowy, który odzywał się w tej mierze do reprezentacyi powiatowych, wzywając je do wywarcia wpływu na gminy w kierunku poprawy stanu pastwisk a nawet przygotowywał projekt ustawy o zagospodarowaniu pastwisk. Zajmowały się tą sprawą nieraz reprezentacye powiatowe i z ich inicyatywy niejednokrotnie Rady gmin wiejskich dawały się nakłonić bądź do wydzierżawiania kolejno coraz dalszych części pastwiska w celu podniesienia jego kultury i zasiania przy końcu dzierżawy trawami, bądź do przeprowadzenia melioracyi przy pomocy biura melioracyjnego. W ostatnich czasach ustawa z 9. grudnia 1899 o dzieleniu gruntów wspólnych i regulacyi odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu wytworzyła możność podniesienia uprawy tych gruntów wspólnych, które poddane będą regulacyi.

Jednakże na szerszą skalę owe usiłowania podniesienia uprawy gruntów stanowiących dobro gminne nie rozwinęły się, pomimo, że literatura i prasa ludowa, tudzież liczne zebrania rolnicze, narady i zgromadzenia kółek rolniczych itp. ze-

brania spełniają zadanie propagandy w tym kierunku, omawiając i potrzebę i sposoby poprawy w użytkowaniu dobra gminnego.

Jedną z ważnych przyczyn opóźnienia tej sprawy jest przepis §. 68. ustawy gminnej z r. 1866, który powtórzony jest prawie dosłownie w §. 74. ustawy gminnej dla 30 miast z 13. marca 1899 i w §. 69. ustawy gminnej dla znaczniejszych miejscowości z 3. lipca 1896. Wymienione bowiem paragrafy trzech ustaw gminnych stanowią, że co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, rozstrzyga dotychczasowy niezaprzeczony zwyczaj, nie uwzględniając różnicy między rozmiarem użytkowania (udział ilościowy) a sposobem użytkowania (jakość użytku) a pomijając określenie bliższe możliwych sposobów użytkowania względnie postanowienie o tem, kto ma o tym sposobie decydować, otwierają drogę dla interpretacyi, że nie tylko co do osób uprawnionych i do rozmiaru ich uczestnictwa, lecz także co do sposobu użytkowania rozstrzygać ma dotychczasowy zwyczaj, przyczem co do czasu, z którego zwyczaj miałby pochodzić, uważa się za miarodajną chwilę wejścia w życie ustawy gminnej z r. 1866 t. j. początek roku 1867.

Skutkiem owej interpretacyi uchwały rad gminnych zmierzające do zaprowadzenia racyonalniejszej, bardziej postępowej gospodarki w odniesieniu do dobra gminnego, powzięte z własnej inicyatywy lub za wpływem Wydziałów powiatowych, zaczepiane są przez jednostki, którym one nie dogadzają i mimo przychylnych rozstrzygnień wyższych instancyi samorządnych uchylane bywają przez c. k. Trybunał administracyjny. Przykłady tego stanowią orzeczenia z d. 15. kwietnia 1896 Nr. 2254 w sprawie gm. Halicza, z 7. maja 1898 Nr. 2433 w sprawie m. Doliny, z d. 10. stycznia 1899 Nr. 194 w sprawie gm. Łąki szlacheckiej itp.

Ażeby usunąć stanowczo i niewątpliwie przeszkodę krępującą Rady gminne w uchwaleniu lepszych ze stanowiska kultury krajowej sposobów użytkowania dobra gminnego, należy zdaniem Wydziału krajowego uzupełnić odnośny paragraf ustaw gminnych postanowieniami określającemi wyraźnie kompetencyę Rad gminnych do stanowienia o sposobach korzystania z dobra gminnego.

Wydział krajowy mniema, że obecne postanowienia takie wystarczą na to, aby znaczniejsza ilość Rad gminnych powzięła uchwały o sposobie użytkowania dobra gminnego zgodnie z wymaganiami kultury krajowej, a przykład w ten sposób dany i wynikłe stąd korzyści podziałają na dalsze gminy bez potrzeby ustawowego przynaglenia. Z drugiej strony warunek zawarty w trzecim ustępie nowo sformułowanego paragrafu, iż dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Zwierzchność gminną lub przez Wydział powiatowy ma wykazać, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego . . . . może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, uchyla obawę lekkomyślnej, powodowanej jedynie względami finansowymi przemiany pastwisk na grunta orne, czemu zresztą zaradzić może odwołanie się do wyższych instancyi, które rozpatrzą sprawę ze stanowiska interesów kultury krajowej a specyalnie także hodowli bydła.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone ·/. projekty ustaw.

·/.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do LW. 9.693/07.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zmiany §. 68. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19 Dz. u. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 68. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19 Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 68.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejśca w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19 Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada gminna z uwzględnieniem istniejących specyalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Zwierzchność gminną lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę gminną z powodu nie istnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada gminna ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda część po kolei przez parę lat bądźto poddawana uprawie rolnej a potem zasiewaną trawami, bądź to w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. d. zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada gminna może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwacyę wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zmiany §. 74. ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 74. ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 74.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada miejska z uwzględnieniem istniejących specyalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Magistrat lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę miejską z powodu nie istnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada miejska ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2) sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda po kolei przez parę lat bądźto poddawana uprawie rolnej a potem zasiewaną trawami, bądźto w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada miejska może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwacyę wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Alegat 3. do LW. 9.693/07.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zmiany §. 69. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 69. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 69.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada gminna z uwzględnieniem istniejących specyalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Zwierzchność gminną lub Wydział powiatowy wykaże; iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę gminną z powodu nie istnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada gminna ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne mu być podzielone na kilka części i każda część po kolei przez parę lat bądźto poddawana uprawie rolnej a potem zasiewaną trawami, bądź to w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada gminna może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwacyę wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 112.481/906.

We Lwowie, dnia 4. grudnia 1906.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o melioracyach.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie o popieraniu robót melioracyjnych, które obejmuje:

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu i załatwienie petycyj.

II. Postęp budowy przy publicznych robotach melioracyjnych w r. 1905, sprawozdanie z czynności kraj. biura melioracyjnego za rok 1905—1906 i sprawozdanie z czynności c. k. galic. oddziału hydrograficznego za r. 1905.

III. Wnioski w sprawie podjęcia 2 nowych robót publicznych, uzupełnienia regulacyi Bugu i Biały, tudzież konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, niemniej też uzasadnienie wydatków w rub. IX. preliminurza krajowego na r. 1907.

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego i udział kraju w tym funduszu.

I. Uchwały Wysokiego Sejmu i petycye.

a) Ustawy sankcyonowane.

Ustawa o regulacyi górnej Trześniówki z dopływami

Odezwą z d. 12. października 1905 l. 12.834/pr, oznajmiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że uchwalony przez Wys. Sejm d. 4. listopada 1904 projekt ustawy o regulacyi górnej Trześniówki z dopływami uzyskał najwyższą sankcyę d. 15. września 1905, że jednak ze względu na wysokość przewidzianego w ustawie datku z funduszu melioracyjnego c. k. Ministerstwo skarbu zażądało, aby datek ten uiszczony był w formie anuitetów pożyczki, którą by kraj zaciągnął w wysokości datku przypadającego na fundusz melioracyjny.

Ponieważ to żądanie c. k. Ministerstwa skarbu nie było zgodne z postanowieniami §§. 2. i 6. ustawy z 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116, wedle których zasiłki z funduszu melioracyjnego mają być wypłacane w gotówce, odniósł się Wydział krajowy odezwą z 23. listopada 1905 l. 97.410 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o wyjednanie wypłaty zasiłku państwowego w gotówce, tem bardziej, że c. k. Ministerstwo rolnictwa w reskrypcie z 14. września 1903 l. 23.105

przyznało już na tę regulacyę 35% zasiłek państwowy bez żadnych zastrzeżeń co do formy uiszczenia tego zasiłku.

W projekcie rozporządzenia wykonawczepo do ustawy o regulacyi górnej Trześniówki, który to projekt przesłano c. k. Rządowi odezwą z 6. grudnia 1905 l. 107.360, zaproponował też Wydział krajowy wypłatę zasiłku państwowego w gotówce, a jakkolwiek w reskrypcie z 16. marca 1906 l. 6.702 nie podniosło c. k. Ministerstwo rolnictwa w ogólności zarzutów przeciw temu projektowi, to jednak wstrzymało się z decyzyą ze względu na proponowany sposób wypłaty zasiłku państwowego, co do której to kwestyi toczą się jeszcze rokowania z c. k. Ministerstwem skarbu.

Na prośbę przewodniczącego spółki wodnej, zaasygnowało c. k. Ministerstwo rolnictwa powołanym reskryptem I. ratę 35% zasiłku państwowego, jednakże nie w pełnej wysokości 70.000 K, lecz tylko w kwocie 50.000 K wstawionej do preliminarza funduszu melioracyjnego na rok 1905.

Gdy w preliminarzu funduszu melioracyjnego na r. 1906 nie przewidziano żadnej dalszej kwoty na te roboty rzekomo z powodu odroczenia ich rozpoczęcia („in Folge Hinausschiebung ihrer Inangriffnahme"), przytoczony zaś powód nie odpowiada rzeczywistości, bo budowa została rozpoczętą w r. 1905, o czem zawiadomiono c. k. Namiestnictwo odezwą z 1. marca 1905 l. 20.088, — odniósł się Wydział krajowy pismem z 4. sierpnia 1906 l. 70.213 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o przedłożenie Radzie państwa dodatkowego preliminarza funduszu melioracyjnego z uwzględnieniem uzupełnienia I. raty zasiłku państwowego na regulacyę górnej Trześniówki w kwocie 20.000 K podobnie jak to już niejednokrotnie miało miejsce, kiedy chodziło o przedsiębiorstwa melioracyjne w krajach alpejskich.

O skutku tego pisma, zarówno jak i o zatwierdzeniu rozporządzenia wykonawczego nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas zawiadomienia.

Ustawa o osuszeniu bagien Rzemieńskich.

Uchwalony przez Wys. Sejm d. 3. listopada 1904 projekt ustawy o osuszeniu bagien Rzemieńskich uzyskał sankcyę cesarską 25. sierpnia 1905 (reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z 31. sierpnia 1905 l. 24.489, intymowany odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 11. września 1905 l. 11.356/pr.).

Przedłożony odezwą Wydziału krajowego z 6. września 1905 l. 79.316 projekt rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy został zatwierdzony reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z 8. lutego 1906 l. 4.165, mimo że w tem rozporządzeniu przewidziano wypłatę zasiłku państwowego w gotówce, tak jak to przepisuje państwowa ustawa melioracyjna.

Roboty rozpoczęto przy tem przedsiębiorstwie na rachunek datku spółki wodnej z wiosną 1905 r., jak to już Wydział krajowy nadmienił w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 6).

Ustawa o regulacyi rzeki Wereszycy z dopływami.

Według odezwy c. k. Namiestnictwa z 27. czerwca 1906 l. 82.251, uzyskał Najwyższą sankcyę d. 25. maja 1906 uchwalony przez Wys. Sejm d. 3. listopada 1304 projekt ustawy o regulacyi Wereszycy z dopływami.

Co się tyczy rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy, którego projekt przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu przy odezwie z 14. grudnia 1905 l. 106.093, oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu w reskrypcie z 16. czerwca 1906 l. 17.072, że na wypadek, gdyby Wydział krajowy nie zgodził się na pokrycie datku funduszu melioracyjnego w anuitetach

pożyczki przez przedsiębiorstwo zaciągnąć się mającej, to zastrzega sobie uiszczenie przewidzianego w ustawie zasiłku w co najmniej 20 ratach rocznych, zamiast w ratach dziesięciu, jak to Wydział krajowy proponował.

Wobec tego stanowiska Ministerstwa Wydział krajowy oświadczył w odezwie z 7. lipca 1906 l. 68.098, że jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa nie jest w stanie wypłacić 40% zasiłku państwowego w 10 ratach rocznych, jak tego nagłość regulacyi wymaga, w takim razie proponuje Wydział krajowy rozłożenie robót na lat dwadzieścia przy użyciu do budowy jednej siły technicznej, a tem samem wypłatę datków kraju i państwa w 20 równych ratach rocznych począwszy od r. 1906.

Na tę propozycyę zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 28. sierpnia 1906 l. 24.153 i zaasygnowało I. ratę zasiłku państwowego w kwocie 40.800 K.

Ponieważ Wys. Sejm w budżecie r. 1906 uchwalił na regulacyę Wereszycy dotacyę 81.600 K ze względu na projektowany pierwotnie dziesięcioletni okres budowy, zatem wobec przedłużenia tego okresu o dalszych lat dziesięć, dotacya ta wystarczy na pokrycie pierwszych 2 rat zasiłku krajowego, płatnych w r. 1906 i 1907, wskutek czego Wydział krajowy nie wstawił na ten cel żadnej kwoty do preliminarza krajowego na r. 1907.

Dochodzenia komisyjne dla oznaczenia okręgu konkurencyjnego i zawiązania spółki wodnej rozpoczęły się z końcem października 1906, kierownictwo zaś budowy poruczył Wydział krajowy inżynierowi-adjunktowi biura melioracyjnego Włodzimierzowi Rojeckiemu.

Ustawa o regulacyi Pełtwi z dopływami.

W sprawie uchwalonego przez Wys. Sejm d. 21. listopada 1905 projektu ustawy o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami otrzymał Wydział krajowy zawiadomienie od Posła na Sejm i do Rady Państwa p. Teofila Merunowicza, że odezwą z d. 6. maja 1906 l. 28.377 wystosowaną do c. k. Ministerstwa rolnictwa zgodziło się c. k. Ministerstwo skarbu na subwencyonowanie tego przedsiębiorstwa datkami 40% z państwowego funduszu melioracyjnego i 10% z państwowej dotacyi wodnej pod następującymi dwoma warunkami, które mają być zamieszczone w rozporządzeniu wykonawczem:

1) że powyższe datki stanowić mają maximum świadczenia państwa, tak iż wszelkie państwowe działy administracyi, przedsiębiorstwa i fundusze dotowane przez państwo mają być uwolnione od datków konkurencyjnych przymusowej spółki wodnej;

2) że fundusze potrzebne na wykonanie robót mają być uzyskane przez przedsiębiorcę w drodze pożyczki, do której oprocentowania i umorzenia mają się przyczynić kontrybujące czynniki w odpowiednim stosunku.

Jakkolwiek warunek ad 1) nie licuje z postanowieniem §. 8. ustawy z 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116, a przeciw zaciąganiu pożyczek na roboty melioracyjne rozłożone na długi okres czasu (w danym wypadku lat 18), Wydział krajowy oświadczył się już zasadniczo, to jednak celem rychłego zrealizowania projektu regulacyi Pełtwi, które leży w interesie asanacyi stolicy kraju, postanowił Wydział krajowy uchwałą z 25. maja 1906 w tym wypadku odstąpić od swego zasadniczego stanowiska i przyjąć powyższe warunki, z tą atoli zmianą, że nie przymusowa spółka wodna, która jeszcze nie istnieje, lecz kraj Galicya zaciągnie pożyczkę na pokrycie datków państwa i kraju, której anuitety opłacane będą przez kraj i państwo w stosunku wysokości datków.

Oświadczenie to przesłał Wydział krajowy pismem z 12. czerwca 1906 l. 52.347 c. k. Ministerstwu rolnictwa bezpośrednio dla przyspieszenia sprawy, — a wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa

z d. 29. sierpnia 1906 l. 11.994/pr. projekt ustawy otrzymał sankcyę Najwyższem postanowieniem z d. 23. lipca 1906.

Przy zestawieniu planu umorzenia pożyczki mającej się zaciągnąć na pokrycie datków kraju i państwa a umarzalnej (w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z 16. maja 1904, l. 5.998) w latach 25, okazało się jednak, że tak kraj, jak i państwowy fundusz melioracyjny musiałyby zapłacić w ratach anuitetowych po 3,808.714 K 60 gr., a po strąceniu lokacyi kapitału uzyskanego z pożyczki po **3,268.642 K 64 gr.**, podczas gdy przy wypłacie w gotówce w ratach 18 datki te wynosiłyby tylko po **2,308.000 K.**

Gdy więc pokrycie datków państwa i kraju pożyczką obciążyłoby niepotrzebnie skarb państwa i kraju zbyt wysoką sumą po 960.642 K 64 gr., razem 1,921.285 K 28 gr., oświadczył Wydział krajowy w załączonej ·/. odezwie z 4. września 1906 l. 89.268, że kraj uiści 40% datek w gotówce, a gdyby Administracya państwa obstawała przy żądaniu pokrycia owego datku pożyczką krajową, gotów jest Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na zaciągnięcie pożyczki w obligacyach krajowych tylko na pokrycie 40% datku państwowego funduszu melioracyjnego, a ewentualnie także 10% datku państwowej dotacyi wodnej.

Alegat 1.

Po nadejściu decyzyi c. k. Ministerstw rolnictwa i skarbu przystąpi Wydział krajowy do redakcyi rozporządzenia wykonawczego, na razie zaś zarządził wygotowanie operatu konkurencyjnego.

Pierwsza rata 40% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w kwocie 128.222 K 23 gr. wstawioną została do preliminarza tego funduszu na r. 1906, pierwsza zaś rata 10% zasiłku z państwowej dotacyi wodnej w kwocie 32.055 K do preliminarza państwowego na rok 1907. Ponieważ powyższe raty odpowiadają proponowanemu przez Wydział krajowy 18-letniemu okresowi budowy, wstawił Wydział krajowy odpowiednią I. ratę 40% zasiłku krajowego w kwocie okrągłej 128.222 K do preliminarza krajowego na r. 1907, zamierzając z wiosną przyszłego roku przystąpić do rozpoczęcia robót.

Ustawy o konserwacyi 6 publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych.

Odezwą z 9. lipca 1906 l. 9.666/pr. zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że Najwyższem postanowieniem z d. 13. czerwca 1906 uzyskały sankcyę uchwalone przez Wys. Sejm d. 11. listopada 1905 projekty ustaw:

1) o konserwacyi robót regulacyjnych na rzece Złotej Lipie (Dz. u. kr. Nr. 92);

2) o konserwacyi robót regulacyjnych na potoku Dumnym (Dz. u. kraj. Nr. 94);

3) o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach (Dz. u. kr. Nr. 90);

4) o konserwacyi obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich (Dz. u. kraj. Nr. 91);

5) o konserwacyi obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim (Dz. u. kraj. Nr. 93);

6) o konserwacyi robót regulacyjnych na górnej sekcyi rzeki Gniłej Lipy (Dz. u. kraj. Nr. 95).

O sankcyi tych ustaw zawiadomiliśmy Wydziały spółek wodnych, względnie Wydział powiatowy w Tarnobrzegu, a bezpośrednio po uchwaleniu przez Wys. Sejm projektów ustaw wezwaliśmy spółki i wymieniony Wydział powiatowy do uiszczenia przypadającego za r. 1906 datku na konserwacyę.

Nadzór nad konserwacyą robót regulacyjnych na Złotej Lipie, Gniłej Lipie, Przegnojówce i potoku Dumnym, tudzież kontrolę robót konserwacyjnych w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich poruczył Wydział krajowy starszemu inżynierowi kraj. biura melioracyjnego Dyonizemu Howarthowi, przydzielając mu konduktora melioracyjnego Józefa Krzysztyszyńskiego; dla konserwacyi zaś obwałowania Wisły i Sanu, tudzież regulacyi Łęgu i Trześniówki w powiecie Tarnobrzeskim ustanowił Wydział krajowy inżyniera sekcyjnego w osobie starszego inżyniera Jana Bochniaka, któremu przydzielił trzech konduktorów melioracyjnych: Stanisława Ślisza, Józefa Święchowicza i Adama Jamroza.

Dla obwałowania lewego brzegu Dunajca nie mógł jeszcze Wydział krajowy zorganizować zarządu konserwacyi, gdyż obwałowanie to stanowi jedną całość z perymetrem regulacyi Kisieliny, do którego należy także lewy wał Dunajca od Biskupic radłowskich do ujścia, tudzież wał nadwiślański od Woli rogowskiej do Dunajca, a regulacya Kisieliny z powodu niefunkcyonowania Wydziału spółki i zwłoki w uiszczeniu datku konkurencyjnego nie została dotychczas ukończoną. Z tego powodu poruczył Wydział krajowy na razie nadzór nad lewym wałem Dunajca od ujścia Więckówki do Biskupic radłowskich kierownikowi regulacyi Biały.

b) Projekty ustaw dotychczas nie sankcyonowane.

Projekt ustawy uzupełniającej postanowienia §. 45. kraj. ustawy wodnej.

O sankcyi uchwalonej przez Wys. Sejm d. 5. lipca 1901 noweli do ustawy wodnej nie otrzymał dotychczas Wydział krajowy zawiadomienia.

Projekt ustawy o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami

Również o sankcyi uchwalonego przez Wys. Sejm d. 1. maja 1900 projektu ustawy o regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny z dopływami nie nadeszło dotychczas zawiadomienie mimo upływu lat sześciu.

Stan tej sprawy przedstawiliśmy Wys. Sejmowi w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 3).

Projekty ustaw:
1) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do ujścia Białuchy;
2) o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa;
3) o podwyższeniu prawego wału nadwiślańskiego od Podgórza do Niepołomic.

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pag. 3 i 4) mieliśmy zaszczyt podać do wiadomości Wys. Sejmu, że sprawa obwałowania Wisły poniżej Krakowa doznała długotrwałej zwłoki z dwóch powodów: raz z powodu różnicy zdań między departamentem budownictwa wodnego c. k. Namiestnictwa a c. k. centralnem biurem hydrograficznem co do ilości wielkiej wody Wisły pod Krakowem, a po wtóre z powodu opinii delegatów c. k. Rządu wyrażonej przy reambulacyi projektów, wedle której przy obwałowaniu Wisły nie chodzi o nieszkodliwe odprowadzenie wód górskich, a tem samem nie może być przyznany na to obwałowanie 50% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego.

Pierwsza kwestya załatwioną wprawdzie została na konferencyi w kwietniu 1905 w Krakowie, na której przyjęto za podstawę unormowania niwelety wałów ilość wody większą (3.300 m^3 na sekundę), obliczoną przez c. k. centralne biuro hydrograficzne, zamiast ilości mniejszej (2.250 m^3 na sekundę) podanej przez c. k. Namiestnictwo; — lecz mimo to sprawa poszła znowu w odwłokę, gdyż departament budownictwa wodnego c. k. Namiestnictwa zakwestyonował obliczenie c. k. centralnego biura hydrograficznego, a c. k. Namiestnictwo przedłożyło obszerny memoryał tego departamentu c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, który udzieliło także Wydziałowi krajowemu odezwą z dnia 21. października 1905 l. 141.805.

Alegat 2. Przedkładając w załączeniu ./· odpis odpowiedzi Wydziału krajowego z 21. grudnia 1905 l. 101.455 na powyższy memoryał, którą to odpowiedź przesłaliśmy także c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, zaznaczamy, że w sprawie tej odbyła się w grudniu 1905 ponowna konferencya, na którą jednak Wydział krajowy nie był zaproszony, mimo że tam decydowano kwestyę kanalizacyi Wisły pod Krakowem i niweletę murów ochronnych, a wedle §. 10. państwowej ustawy kanałowej z 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 tego rodzaju kwestye mają być decydowane po wysłuchaniu Wydziału krajowego. Na konferencyi tej przyjęto ponownie za podstawę obliczenia wysokości murów, względnie wałów ochronnych większą ilość wody proponowaną przez c. k. centralne biuro hydrograficzne (3.300 m^3 na sekundę), która daje gwarancyę większego bezpieczeństwa dla Krakowa i okolicy, aniżeli ilość wody podana poprzednio przez c. k. Namiestnictwo.

Alegat 3. Jakoż załączoną ·/. odezwą z 30. marca 1906 l. 3.632/pr. zakomunikowało nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa negatywną decyzyę c. k. Ministerstwa rolnictwa z 16. lutego 1906 l. 606 co do sankcyi uchwalonych przez Wys. Sejm dnia 24. października 1903 trzech projektów ustaw o podwyższeniu wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa, podając za powód potrzebę przerobienia projektów technicznych dla obniżenia niwelety wałów, tudzież niemożliwość udzielenia 50% zasiłków z państwowego funduszu melioracyjnego.

Obniżenie to miałoby być osiągnięte z jednej strony przez przyjęcie większego spadu (0·421 m na 1 km, podczas gdy spad wody normalnej Wisły od Krakowa do Niepołomic wynosi w rzeczywistości tylko 0·31 m na 1 km), z drugiej zaś strony przez rozszerzenie łożyska Wisły (skopanie brzegów), którego koszta miałby pokryć fundusz obwałowania.

Ponieważ w powołanej odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa poruszono kwestye, które nie miały związku z projektem podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa, a obok tego nie udzielono Wydziałowi krajowemu przy tej odezwie ani obliczeń c. k. centralnego biura hydrograficznego, ani opinii departamentu budownictwa wodnego c. k. Namiestnictwa o projektach biura melioracyjnego, wreszcie ponieważ c. k. Ministerstwo rolnictwa już w reskrypcie z 10. kwietnia 1897 l. 2.303 orzekło, iż fundusze obwałowania nie mogą być pociągnięte do kosztów robót w łożysku Wisły, które winna pokrywać państwowa dotacya wodna; — odniósł się Wydział krajowy załączoną ·/. odezwą z 1. maja 1906 l. 35.082 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zarządzenia konferencyi, która rozstrzygnęłaby wszystkie kwestye dotyczące tego obwałowania, w której wzięliby udział delegaci c. k. Ministerstwa rolnictwa (departamentu wodnego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych), c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych, c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego,

Alegat 4.

C. k. Ministerstwo rolnictwa, któremu przesłaliśmy odpis powołanej naszej odezwy (aleg. 4), przychyliło się do wniosku Wydziału krajowego reskryptem z dnia 3. września 1906 l. 19.715, przewidując zebranie się konferencyi w miesiącu wrześniu rb., — c. k. Prezydyum Namiestnictwa zaś zwołało tę konferencyę dopiero na 15. października 1906.

Alegat 5. Wynik tej konferencyi, w której wzięli udział delegaci wymienieni w załączonym ·/. protokole z 19. października 1906, streszcza się w następujących głównych punktach:

1) Za podstawę obliczenia wysokości wałów przyjęto po raz trzeci ilość wielkiej wody Wisły (3.300 m^3 na sekundę) podaną przez centralne biuro hydrograficzne, wzniesienie zaś korony wałów na 0·5 m (zgodnie z dotychczasowymi projektami Wydziału krajowego).

2) Dla powiększenia pojemności łożyska Wisły, a tem samem obniżenia niwelety murów (wałów) ochronnych w Krakowie wytworzyć

ma Administracya państwa poniżej km. $81^4/_5$ (tj. poniżej przestrzeni, która ma być skanalizowaną przez c. k. Dyrekcyę budowy dróg wodnych) profil podwójny łożyska Wisły, a koszta pokryć z państwowej dotacyi wodnej, tak iż fundusze obwałowania nie będą pociągane do kosztów tych robót.

3) Co do udziału kraju i państwa w kosztach obwałowania, odstąpili delegaci Wydziału krajowego od żądania pokrycia tych kosztów po połowie przez kraj i państwo, wskutek czego istniejące spółki wodne, względnie interesowane gminy muszą się przyczynić pewnym choćby niskim datkiem. Wydział krajowy zamierza bowiem przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na ogłoszenie tych obwałowań za przedsiębiorstwa spółek wodnych, pod zarządem Wydziału krajowego, w którym to wypadku państwowy fundusz melioracyjny obowiązany będzie przyczynić się do kosztów takim datkiem, jak fundusz krajowy.

4) Kwestya urządzenia drogi szutrowanej na koronach wałów, która z powodu szczupłej szerokości nie mogłaby być wcale użytkowaną, nie została na konferencyi poruszoną przez delegatów Administracyi państwa.

Ze względu na zamierzone przez Administracyę państwa powiększenie łożyska Wisły zachodzi potrzeba ponownego obliczenia przepływu wielkiej wody i przerobienia projektów, co też w oczekiwaniu zatwierdzenia wniosków konferencyi przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i spraw wewnętrznych zostało już zarządzone, tak iż Wydział krajowy będzie mógł przedłożyć Wys. Sejmowi na bieżącej sesyi nowe projekty ustaw. Wydział krajowy zaznacza, że usunięcie trudności, które przez 3 lata blisko wstrzymywały załatwienie kwestyi tych obwałowań, zawdzięczać należy głównie szefowi galic. oddziału w departamencie wodnym c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, c. k. nadradcy budownictwa p. Arturowi Herbstowi.

Budowa prawego wału nadwiślańskiego w Podgórzu i Płaszowie.

Jak już w sprawozdaniu o melioracyach z r. 1904 nadmieniliśmy, zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa na zbudowanie prawego wału nadwiślańskiego od Podgórza do Płaszowa do wysokości 0·5 m nad zwierciadłem wielkiej wody z r. 1903, podczas gdy wedle obliczenia kraj. biura melioracyjnego (w projekcie z r. 1903) zwierciadło wielkiej wody, której ilość odpowiadałaby wielkiej wodzie z r. 1813, wznosić się ma 1·4 m, a wedle obliczenia c, k. centralnego biura hydrograficznego 1·6 m nad zwierciadło wielkiej wody z r. 1903.

Udzielając reskryptem z 30. czerwca 1905 l. 18.592 (intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 11. września 1905 l. 98.757) protokół komisyi reambulacyjnej z 7. kwietnia 1905, upoważniło nas c. k. Ministerstwo rolnictwa do zbudowania muru ochronnego na długości 127 m według niwelety zaprojektowanej przez kraj. biuro melioracyjne, upoważnienie to jednak nie posiada żadnej praktycznej doniosłości, gdyż między tym murem a starym wałem w Płaszowie pozostawałaby przerwa 2.632 m długa, która nowym wałem musi być zamkniętą. Z tego powodu ponowił Wydział krajowy odezwą z dnia 4. października 1905 l. 87.648 prośbę o upoważnienie do zbudowania nietylko muru lecz także wału według zaprojektowanej niwelety, lecz na tę odezwę nie otrzymał odpowiedzi.

Wobec apostrofy zawartej w końcowych ustępach odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z d. 30. marca 1906 l. 3.632/pr. (aleg 3) odniósł się Wydział krajowy odezwą z 22. kwietnia 1906 l. 14.999 do c. k. Namiestnictwa o przeprowadzenie postępowanie wodno-prawnego w sprawie budowy prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Płaszowem (km. 10,130 do 12,909) wedle trasy zatwierdzonej reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 13. czerwca 1903 l. 14.331, tudzież o udzielenie koncesyi na budowę i wywłaszczenie gruntów. Mimo to

sprawa nie postąpiła naprzód, gdyż wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 16. września 1906 l. 118.641 c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 3. września 1906 l. 24.244 odroczyło dochodzenia komisyjne aż do czasu, kiedy trasa wałów poniżej mostu kolei państwowej w Podgórzu przez wspólną konferencyę w porozumieniu z organami Dyrekcyi budowy dróg wodnych zostanie ustaloną.

Trasa ta została też ostatecznie zadecydowaną przez konferencyę (punkt I a) protokół z 19. października 1906 — aleg. 5 i na tej podstawie zarządził Wydział krajowy obliczenie nowej niwelety wielkiej wody i wałów.

Projekt ustawy o regulacyi Wisłoka i Pielnicy.

Sprawa ta doznała długotrwałej zwłoki, gdyż protokół reambulacyi projektu przedłożono bezpośrednio c. k. Ministerstwu rolnictwa bez poprzedniego udzielenia Wydziałowi krajowemu, a nadto wymienione Ministerstwo zażądało przeprowadzenia postępowania wodno-prawnego przed powzięciem decyzyi co do subwencyonowania tego przedsiębiorstwa i przedłożenia do sankcyi uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 3. listopada 1904 projektu ustawy.

Oświadczenie co do kwestyj poruszonych przez delegatów c. k. Rządu przy reambulacyi projektu, tudzież co do żądań stron postawionych w toku postępowania wodno-prawnego złożył Wydział krajowy **Alegat 6.** w załączonej ./· odezwie z dnia 24. stycznia 1906 l. 114.335. Reskryptem z 6. listopada 1906 l. 10.050 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z 20. listopada 1906 l. 151.291 przychyliło się wprawdzie c. k. Ministerstwo rolnictwa do zapatrywania Wydziału krajowego w sprawie górskiego charakteru Wisłoka i Pielnicy z dopływami i przyznało na te roboty 50% zasiłek państwowy, zażądało jednak zestawienia kosztorysu robót dodatkowych żądanych przez strony interesowane przy postępowaniu wodno-prawnem, zaznaczając przytem, że prawdopodobnie uchwalona w projekcie ustawy suma kosztorysowa zostanie przekroczoną. Wobec tego sprawa cała znowu na jeden rok została odroczoną.

Projekt ustawy o regulacyi rzeki Raty z dopływami.

Reambulancya projektu technicznego regulacyi Raty przeprowadzoną została z początkiem września 1906.

Gdy I. rata 40% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w kwocie 121.600 K wstawioną została do preliminarza tego funduszu na r. 1906, odniósł się Wydział krajowy odezwą z 25. września 1906 l. 91.497 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa przedłożenia do sankcyi uchwalonego przez Wys. Sejm 11. listopada 1905 projektu ustawy.

Projekt ustawy o regulacyi rzeki Tyśmienicy z dopływami.

Reambulacyę projektu technicznego przeprowadził z końcem czerwca 1906 delegat c. k. Ministerstwa rolnictwa wspólnie z zastępcami c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego; gdy zaś I. rata 40% zasiłku państwowego w kwocie 135.880 K wstawioną została do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1906, odniósł się Wydział krajowy odezwą z 26. lipca 1906 l. 67.314 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie Najwyższej sankcyi uchwalonego przez Wys. Sejm dnia 11. listopada 1905 projektu ustawy.

c) Uchwały niewymagające sankcyi.

Obwałowanie górnej Wisły (Małej Wisły).

W prawie tej poruszonej rezolucyami Wys. Sejmu z dnia 3. listopada 1904 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z 4. maja 1906 l. 48.795, że program wykonania zamierzonej regulacyi i obwałowania Małej Wisły ustalono w porozumieniu z Rządem pruskim pod-

czas komisyi międzynarodowej w Dziedzicach dnia 15. września 1905, według którego to programu mają być wykonane przedewszystkiem roboty regulacyjne we właściwem korycie na przestrzeni od Jawiszowic aż po ujście Przemszy, postępując partyami z dołu ku górze, następnie roboty regulacyjne na przestrzeni między Jawiszowicami a ujściem Białki projektowane.

Co do wykonania obwałowań postanowiono, że roboty mają być uskuteczniane za biegiem wody od ujścia Białki w dół, a to zezwolone już przez c. k. Rząd roboty około rekonstrukcyi obwałowania między Białką a Jawiszowicami od r. 1906 począwszy, jednak na razie tylko do wysokości koron istniejących wałów i pod warunkiem, że położone między trasą nowych wałów stare wały będą rozebrane dopiero po wykonaniu przekopów poniżej Jawiszowic i przy rozpoczęciu wykonania robót regulacyjnych powyżej Jawiszowic, przy której to sposobności mają być nowe wały podniesione do ustanowionej niwelety ich korony.

Co się tyczy obwałowania Małej Wisły od Jawiszowic do ujścia Przemszy, do którego kosztów w myśl rezolucyi sejmowej z dnia 3. listopada 1904 ma się przyczynić także fundusz krajowy, oznajmiło c. k. Namiestnictwo, że wedle uchwały komisyi roboty koło tego obwałowania mogą być rozpoczęte dopiero po wykonanin przekopów na tej przestrzeni, których termin wykończenia oznaczono na 4 lata, a więc dopiero w r. 1910.

Przy powołanej odezwie nadesłało nam także c. k. Namiestnictwo projekt obwałowania Małej Wisły od ujścia potoku Dańkowski do ujścia Przemszy wraz z reskryptem c. k. Ministestwa spraw wewnętrznych z 7. kwietnia 1906 l. 5.466, wedle którego przedsiębiorstwo to ma być uregulowane na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej przy udziale w kosztach państwowego funduszu melioracyjnego, funduszu krajowego i stron interesowanych.

Ponieważ projekt, który obejmuje budowę wałów na łącznej długości 18,[136] km. i preliminuje koszta na 1,076.400 K., okazuje znaczne braki, między innemi zaś nie podaje obszaru gruntów interesowanych, które wedle powołanego reskryptu ministeryalnego mają być obciążone datkiem konkurencyjnym, zażądał Wydział krajowy odezwą z 23. lipca 1906 l. 48.071 uzupełnienia projektu w następujących kierunkach:

1) obliczenia niwelety wielkiej wody i uzasadnienia wysokości wałów, co w projekcie zupełnie pominięto;

2) obliczenia i uwidocznienia w profilu podłużnym średniej wody normalnej i zastosowania głębokości objektów wałowych do zwierciadła tej wody;

3) obliczenia rozmiarów objektów wałowych;

4) uzupełnienia projektu rowami dopływowymi do objektów wałowych i rowami odpływowymi od tych objektów do Wisły;

5) uzupełnienia projektu kartą przeglądową z uwidocznieniem terenu inundacyjnego (okręgu konkurencyjnego) po myśli rozporządzenia c. k. Ministerstwa rolnictwa wydanego w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych d. 18. grudnia 1885 Dz. p. p. Nr. 1. ex 1886.

Przytem z uwagi, że c. k. Namiestnictwo przy tej sposobności nadmieniło, jakoby c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zakwestyonowało obwałowanie Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa, oświadczył Wydział krajowy, że może przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej obwałowanie Małej Wisły od Jawiszowic do Przemszy tylko pod warunkiem równoczesnego zapewnienia obwałowania Wisły od Przemszy do Krakowa, gdyż w razie przeciwnym dolina Wisły po-

niżej Przemszy, w której się znajdują daleko więcej wartościowe grunta, zabudowania i urządzenia gospodarcze, byłaby bardziej narażoną na wylewy.

Obwałowanie Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa

Jak w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach zaznaczyliśmy, odniósł się Wydział krajowy pismem z d. 28. kwietnia 1904 l. 42.574 do c. k. centralnego biura hydrograficznego w Wiedniu o obliczenie ilości wielkiej wody Wisły powyżej Krakowa, ażeby na tej podstawie kraj. biuro melioracyjne mogło unormować niweletę wałów i ażeby projekt nie napotkał na żadne dalsze trudności, jakie dotychczas stawiane były projektom obwałowania Wisły ze strony departamentu budownictwa wodnego c. k. Namiestnictwa, który w protokole komisyi międzynarodowej dla regulacyi Wisły z r. 1896 podał maksymalną ilość wody Wisły z r. 1813 pod Krakowem na 2.140 m^3 i sprzeciwiał się przyjęciu większych ilości wody w projektach obwałowania.

Nadspodziewanie jednak centralne biuro hydrograficzne, którego zadaniem jest przeprowadzanie podobnych studyów według statutu organizacyjnego, nie obliczyło tej ilości wody mimo upływu dwu lat i licznych urgensów Wydziału krajowego, za to zaś oświadczyło się przeciw obwałowaniu Wisły powyżej Krakowa, do czego to biuro znowu nie jest ani powołane ani uprawnione.

Wskutek tego c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 28. lutego 1906 l. 58.337 ex 1905 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z 5. kwietnia 1906 l. 29.000 uznało „za niezbędne, aby Wydział krajowy przed wdrożeniem żądanych, a bardzo obszernych i niewątpliwie bardzo kosztownych pomiarów i badań hydrograficznych, przeprowadził przedewszystkiem możliwie wyczerpujące badania, jakiego ekonomicznego efektu należy oczekiwać z zamierzonego obwałowania Wisły ponad najwyższe wody między Przemszą a Krakowem w porównaniu do dotyczących kosztów budowy, tudzież czy wogóle byłoby dopuszczalnem stosunki bezpieczeństwa na Wiśle w Krakowie i poniżej Krakowa w razie obwałowania Wisły powyżej Krakowa przez dotkliwe powiększenie objętości wielkiej wody narażać, następnie jakie ekonomiczne i finansowe konsekwencye wyłoniłyby się z niezbędnego w takim razie, a dotąd nieuwzględnionego wzmocnienia wszystkich budowli ochronnych w całej dolinie Wisły, poniżej Krakowa położonej“.

Zazazem zakomunikowało nam c. k. Namiestnictwo uchwały konferencyi technicznej z grudnia 1905, wedle których budowa zbiorników wody w dorzeczu Wisły nie wpłynie na znaczniejsze obniżenie zwierciadła wielkiej wody pod Krakowem, oraz nie zaleca się wykonania obwałowania najwyższych wód Wisły powyżej Krakowa, lecz dopuszczalnem jest wzięcie pod rozwagę ochronę zagrożonych gmin i objektów przed powodziami.

O ile wnosić można z treści reskryptu ministeryalnego, centralne biuro hydrograficzne obawia się zwiększenia ilości wielkiej wody w dalszej przestrzeni Wisły przez usunięcie retencyi w terenie inundacyjnym powyżej Krakowa wskutek obwałowania. Tymczasem powszechnie jest wiadomem, że nie górna Wisła z dopływami, lecz rzeka Dunajec wywołuje największe wezbrania Wisły w dolnej przestrzeni, a jakkolwiek Dunajec na brzegu prawym, gdzie jest największy teren inundacyjny i największa jego retencya, przed r. 1903 był już obwałowany, nie zauważono na przestrzeni Wisły poniżej Dunajca podczas wezbrania w r. 1903 takiego podwyższenia stanu wody, któreby wywołało potrzebę wzmocnienia wałów nadwiślańskich w powiatach Dąbrowskim, Mieleckim i Tarnobrzeskim ponad zaprojektowaną już przedtem niweletę wałów. Gdyby wzgląd na retencyę wielkiej wody i na wpływ tej retencyi był decydujący, w takim razie po uskutecznieniu obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim należało było wogóle zaniechać dalszego

obwałowania Wisły w przestrzeniach powyżej położonych, której to kwestyi jednak władze centralne dotychczas wcale nie podnosiły.

Gdy Wydział krajowy przyjmuje konsekwentnie odpowiednio tj. w stosunku do wielkości dorzecza zredukowaną ilość wielkiej wody Wisły powyżej Krakowa, nie zachodzi obawa większego narażenia Krakowa i okolic poniżej Krakowa położonych przez obwałowanie Wisły między Przemszą a Krakowem, któremu też zapatrywaniu dał Wydział krajowy wyraz w załączonej ℣. odezwie z 19. kwietnia 1906 l. 36.335.

Alegat 7.

Wobec zawodu doznanego ze strony centralnego biura hydrograficznego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu obwałowania Wisły od Przemszy do Krakowa, do czego zdjęcia wykonane już zostały w latach 1903 i 1904, na podstawie ilości wielkiej wody obliczonej z profilu w Dębnikach, a kiedy operat był na ukończeniu, dowiedzieli się delegaci Wydziału krajowego na konferencyi 19. października 1906 w Krakowie. że Administracya państwa zamierza także na przestrzeni Wisły powyżej Krakowa wytworzyć profil podwójny łożyska, który to profil dotychczas jeszcze nie jest ustalony.

Wskutek tego cały operat musi być na nowo przerobiony, a zarządzenie przerobienia może nastąpić, skoro Administracya państwa poda Wydziałowi krajowemu ustalony przekrój poprzeczny łożyska Wisły, według którego przepływ wody ma być rachowany,—tak iż wykonanie uchwały Wys. Sejmu z 11. lipca 1902 doznać musi dalszej zwłoki.

Regulacya Rudawy.

W myśl uchwały Wys. Sejmu z 11. lipca 1902 opracowany został w roku bieżącym projekt regulacyi i obwałowania potoku Rudawy od mostu w Woli justowskiej do mostu na drodze powiatowej w Dulowy na długości 31,$_{8}$ km. wraz z 12 dopływami łącznej długości 11,$_{091}$ km. i 27 rowami osuszającymi długości 41,$_{02}$ km. ogółem 84,$_{811}$ km. Koszta tej regulacyi wraz z budową licznych objektów komunikacyjnych, 10 jazów do piętrzenia wody (dla celów przemysłowych i nawodnienia) i 26 szluz wałowych obliczono na 3,600.000 K, z czego przypada na powiat krakowski 2,025.000 K, a na pow. chrzanowski 1,575.000 K.

Mimo wysokich kosztów tej regulacyi postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie robót w drodze przedsiębiorstwa powiatów krakowskiego i chrzanowskiego przy 45% zasiłkach kraju i państwa, skoro Reprezentacye interesowanych powiatów powezmą uchwały co do pokrycia 10% kosztów z funduszów powiatowych.

W tym celu przesłał Wydział krajowy reskryptem z 21. listopada 1906 L. 75.467 projekt techniczny Wydziałowi powiatowemu w Krakowie z wezwaniem udzielenia tego projektu Wydziałowi powiatowemu w Chrzanowie, skoro Rada powiatowa krakowska poweźmie uchwałę co do przyczynienia się datkiem 10%.

Uchwały w sprawie powiększenia sił biura melioracyjnego, tudzież pomnożenie ekspozytur i odpowiedniejszego wyznaczenia dotacyi na utrzymanie ekspozytur.

Na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1905 powziął Wys. Sejm na wniosek Komisyi gospodarstwa krajowego następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał potrzebę wydatniejszego powiększenia sił biura melioracyjnego, tudzież pomnożenia ekspozytur, jak niemniej potrzebę odpowiedniejszego wyznaczenia dotacyi na utrzymanie biur ekspozytur i ażeby w tym kierunku przedłożył wnioski na najbliższej sesyi sejmowej“.

Przy rozprawach nad rub. IX. wydatków budżetu krajowego na rok 1906 powziął Wysoki Sejm dnia 22. listopada 1905 w tej samej sprawie dalszą uchwałę, która jest identyczną z uchwałą powyżej przytoczoną.

W przedmiocie tym powołuje się Wydział krajowy na swe zeszłoroczne sprawozdanie o melioracyach (pag. 61—63), w którem wy-

kazał potrzebę powiększenia personalu biura melioracyjnego o ośmiu inżynierów, mianowicie 3 inżynierów dla konserwacyi publicznych robót melioracyjnych, a pięciu inżynierów dla projektowania i wykonania osuszenia i drenowania gruntów, które mają być wykonane w latach 1907—1916 przy pomocy pożyczek bezprocentowych w sumie 5,000.000 koron.

W tym celu przedłożył Wydział krajowy w roku ubiegłym Wys. Sejmowi wniosek na powiększenie personalu biura melioracyjnego o czterech inżynierów /: 2. inżynierów II. klasy i 2. inż. — adjunktów :/, który to wniosek został przez Wys. Sejm dnia 11. listopada 1905 uchwalonym, a obecnie proponuje Wydział krajowy wzmocnić siły tego biura począwszy od r. 1907, w którym prywatne roboty melioracyjne przy pomocy pożyczek bezprocentowych mają być rozpoczęte, o dalszych czterech inżynierów.

Gdy w roku ubiegłym powiększony został personal biura melioracyjnego w 2 niższych klasach rangi, leżałoby w interesie pozyskania dobrych sił ustanowienie dalszych 4 posad w 2 wyższych rangach /: po 2 w VIII. i VII. klasie rangi :/, tak ażeby biuro melioracyjne liczyło równą ilość urzędników od VII. do X. klasy rangi. Jednakże ze względu na niepomyślny stan finansów kraju proponuje Wydział krajowy utworzenie po 1 posadzie w VII, VIII, IX i X. klasie rangi.

Obciążenie funduszu krajowego z powodu tego powiększenia personalu wynosić będzie:

a) 1 starszy inżynier	płaca 4.800 K		
	dodatek aktyw. 1.120 „	. .	5.920 K
b) 1 inżynier I. kl.	płaca 3.600 K		
	dodatek aktyw. 960 „	. .	4.560 K
c) 1 inżynier II. kl.	płaca 2.800 K		
	dodatek aktyw. 800 „	. .	3.600 K
d) 1 inżynier adjunkt	płaca 2.200 K		
	dodatek aktyw. 640 „	. .	2.840 K
	Razem	. .	16.920 K.

Wydatek ten wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1907, gdyż w oczekiwaniu zatwierdzenia tego wniosku, który jest wynikiem dwukrotnych poleceń Wys. Sejmu, zamierza powiększyć personal od 1. stycznia 1907 celem przyspieszenia opracowania projektów osuszenia i drenowania gruntów, które już z wiosną 1907 r. mają być rozpoczęte.

Co się tyczy pomnożenia ekspozytur i wyznaczenia większej dotacyi na ich utrzymanie, nie przedkłada Wydział krajowy na razie żadnego wniosku, gdyż tak projektowanie, jak i wykonanie prywatnych robót melioracyjnych przy pomocy pożyczek bezprocentowych zamierza poruczyć urzędnikom biura centralnego.

Uchwała w sprawie projektowania i wykonania kanalizacyi i wodociągów dla gmin.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku posła ks. Szpondra w przedmiocie rozszerzenia zakresu działania krajowego biura melioracyjnego na projektowanie i wykonywanie wodociągów i kanalizacyi powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi przedłożył Sejmowi wnioski:

a) w przedmiocie zmiany postanowień §§. 1. i 11. instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego w tym kierunku, ażeby zakres działania tego biura rozszerzony został na projektowanie i wykonanie wodo-

ciągów i kanalizacyi w gminach wiejskich, małomiejskich i miastach prowincyonalnych, oraz ażeby pomoc techniczna do projektowania i wykonania tych budowli udzielaną była na koszt funduszu krajowego;

b) w sprawie wykształcenia i ustanowienia w biurze melioracyjnem osobnych sił fachowych do projektowania i wykonania kanalizacyi i wodociągów".

W wykonaniu uchwały ad *a*) przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi wniosek na zmianę punktu 1. §. 1. instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego z 9. maja 1893 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 67, tudzież ustępu pierwszego §. 10. tej instrukcyi, a mianowicie:

1) punkt 1. §. 1. instrukcyi opiewałby:

„1. inicyowanie, projektowanie, wykonywanie i nadzór regulacyi wód niespławnych, ulepszeń gruntów za pomocą osuszenia i nawodnienia, tudzież budowy wodociągów i kanalizacyi w gminach";

2) punt 5. §. 1. instrukcyi, który traktuje o stacyach ombrometrycznych i wodoskazowych, należy przy tej sposobności całkiem wyeliminować, gdyż agendy te przeszły na galicyjski oddział hydrograficzny, który Wys. Sejm subwencyonuje roczną dotacyą 16.000 K;

3) ustęp pierwszy §. 10. instrukcyi brzmiałby następnie:

„W miarę przyzwolonych przez Sejm funduszów, oraz sił dyspozycyjnych biura melioracyjnego i jego ekspozytur udziela Wydział krajowy bezpłatnej pomocy technicznej poszczególnym właścicielom gruntów do projektowania, wytyczania i kontroli robót melioracyjnych, niezamożnym zaś gminom do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi."

Proponowane zmiany instrukcyi czynią w zupełności zadość poleceniu Wys. Sejmu, wniosek zaś Wydziału krajowego o tyle tylko odstępuje od brzmienia uchwały sejmowej, że bezpłatną pomoc przyznaje niezamożnym gminom, co niewątpliwie odpowiada intencyi Wys. Sejmu.

Celem przygotowania sił fachowych w myśl uchwały ad *b*) Wydział krajowy poruczył już w roku bieżącym dwom praktykantom technicznym biura melioracyjnego Franciszkowi Chudobie i Zygmuntowi Ursiniemu wyłącznie czynności przy projektowaniu i wykonaniu kanalizacyi szpitali i mniejszych wodociągów pod kierunkiem starszych inżynierów Aleksandra Wierzbickiego i Dra Michała Kornelli. Praktykant Chudoba zajęty był przeważnie przy budowie wodociągu w Zakopanem, praktykant zaś Ursini przy wodociągu w Żmigrodzie. W r. 1907 zamierza Wydział krajowy wysłać tych 2 techników za granicę kraju dla przestudyowania kilku wodociągów i kanalizacyi już wykonanych, lub znajdujących się w toku budowy i uprasza Wys. Sejm o uchwalenie na ten cel kredytu w kwocie 3.500 K, który już wstawiony został do preliminarza krajowego na r. 1907.

Zarazem proponuje Wydział krajowy w myśl powyższej uchwały Wys. Sejmu ustanowić w biurze melioracyjnem na razie dwie siły fachowe do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi w randze inżynierów-adjunktów, których pobory (płace po 2.200 K i dodatki aktywalne po 640 K) w sumie 5.680 K wstawił do preliminarza krajowego na r. 1907.

Badanie sił wodnych.

W sprawie wyzyskania sił wodnych poruszonej wnioskiem rektora Niementowskiego, nie nadesłało dotychczas decyzyi c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych. W tytule 1. §. 5. preliminarza wydatków c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych na r. 1907 znajdujemy jednak wstawioną kwotę 50.000 K na założenie katastru sił wodnych („Anlage eines Wasserkraftkatasters"), która ma być użytą na pokrycie kosztów perso-

nalu technicznego i pomocniczego, jaki dla tych badań i studyów ma być przydzielony centralnemu biuru hydrograficznemu (1 nadinżynier, 1 inżynier, 4 adjunktów budownictwa, 1 praktykant i 2 kalkulantów).

W myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 2. listopada 1903 zarządził Wydział krajowy w roku ubiegłym uzupełnienie studyów dla zbadania sił wodnych w dorzeczu Stryja i Oporu. Wynik tych studyów, które przeprowadził autoryzowany inżynier cywilny p. Karol Pomianowski wspólnie z praktykantem Włodzimierzem Bartoszem, ogłoszono drukiem, odnośna zaś publikacya będzie przedłożoną Wys. Sejmowi.

W roku bieżącym przeprowadził wymieniony inżynier wspólnie z praktykantem Bronisławem Drożdżem studya w dorzeczu Soły, które po części zużytkowane będą przy zarządzonem przez c. k. Ministerstwo handlu badaniu górnych dorzeczy rzek kanałowych.

Do preliminarza na r. 1907 wstawił Wydział krajowy na ten cel dotacyę w dotychczasowej wysokości 5.000 K i zamierza przedewszystkiem zarządzić badania dorzecza Skawy, która to rzeka wraz ze Sołą doprowadza największą ilość wody do górnej Wisły i wymaga podobnie jak Soła, urządzenia zbiorników wody w górach dla zneutralizowania przyspieszonego regulacyą dopływu wielkiej wody do Krakowa.

Organizacya spółek wodnych.

W ciągu ostatniego roku zawiązaną została tylko jedna spółka wodna dla kolmatacyi bagien naddniestrzańskich w myśl ustawy z dnia 29. maja 1903 Dz. u. kraj. Nr. 58 przez c. k. Starostwo w Samborze.

Zalegają zaś sprawy zawiązania następujących spółek wodnych:

1) dla regulacyi Bugu w myśl ustawy z 9. lipca 1894, Dz. u. kraj. Nr. 69 (c. k. Starostwo w Kamionce);

2) dla regulacyi potoku Pustej w myśl ustawy z 11. września 1901, Dz, u. kraj. Nr. 92 (c. k. Starostwo w Kamionce);

3) dla regulacyi potoków Sołotwy i Rokitny (c. k. Starostwo w Kamionce);

4) dla obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby w myśl ustawy z 21. maja 1903, Dz. u. kraj. Nr. 55 (c. k. Starostwo w Bochni);

5) dla obwałowania Wisły od Raby do Woli rogowskiej w myśl ustawy z 29. maja 1903, Dz. u. kraj. Nr. 61 (c. k. Starostwo w Brzesku);

6) dla regulacyi potoku Błotni w myśl ustawy z 10. lipca 1904, Dz. u. kraj. Nr. 88 (c. k. Starostwo w Rawie);

7) dla regulacyi Wereszycy z dopływami w myśl ustawy z 25. maja 1906, Dz. u. kraj. Nr. 89 (c. k. Starostwo w Rudkach).

Zakładanie fabryk drenarskich.

W okresie czasu, za który niniejsze sprawozdanie przedkładamy, wypożyczył Wydział krajowy prasy drenarskie z przyborami do następujących miejscowości:

1) Dobrzechów, powiat Rzeszów, dla hr. Michałowskiego, (druga prasa do popędu parowego);

2) Kamionka Strumiłowa dla p. Jana Brandysa;

3) Romanówka, powiat Rawa Ruska, dla p. Alberta Kaempfego;

4) Śniatyńka, powiat Drohobycz, dla p. Stanisława hr. Tarnowskiego;

5) Sękowa, powiat Gorlice, dla p. Władysława Długosza;

6) Tiutków, powiat Podhajce, dla p. Maurycego Sommersteina;

Ponadto przyrzeczone zostały prasy drenarskie: 1) do Babic dla p. Józefa Jarużelskiego, 2) do Barysza dla p. Stanisława Sza-

włowskiego, 3) do Krukienic dla p. Władysława Fibicha i 4) do Janowic dla p. Dra Włodzimierza Krzeczunowicza.

Powyżej wymienieni właściciele jednak nie zgłosili się dotąd po odbiór, przeto pras tam przeznaczonych nie wysłano.

Z wyjątkiem Dobrzechowa, gdzie zakupiono nową prasę do popędu parowego z fabryki Raupacha w Zgorzelicach na pruskim Szląsku, do wszystkich innych powyżej wymienionych miejscowości wysłano prasy już używane po poprzedniej gruntownej naprawie w fabryce księcia Lubomirskiego we Lwowie, które zwrócili po zaprzestaniu wyrobu drenów:

1) p. Edwin br. Hohendorff w Byszowie;

2) p. Karol de Lindenwald Czecz w Bierzanowie;

3) śp. Aleksander Domaszewicz w Snopkowie;

4) Cegielnia pod firmą Margrabina Gordonowa i Spka w Zawadowie.

Ponadto zapowiedzieli zwrot wypożyczonych pras: 1) Zarząd dóbr JE. K. hr. Badeniego w Busku, 2) Zarząd dóbr Cewków, 3. p. Emil Jahn w Dydiatyczach i 4) Stanisław br. Hagen w Wielkich Oczach.

Koszta naprawy i przewozu zwróconych pras drenarskich pokrywał Wydział krajowy z funduszu z poprzednich lat pozostałego, przeznaczonego na zakupno nowych pras, który po dzień niniejszego sprawozdania wynosi kwotę 10.032 koron.

Ogółem było 57 wypożyczonych pras drenarskich w użyciu w 55 cegielniach, których wykaz i ilość wyprodukowanych i sprzedanych
Alegat 8. w r. 1905 rurek drenowych w załączeniu ⁄. przedkładamy.

Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 11. listopada 1905 powziął następującą uchwałę: „Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał, czy nie należałoby przyjść z wydatniejszą pomocą fabrykom produkującym rury drenarskie celem zapewnienia właścicielom gruntów dostarczenia dobrego i w odpowiedniej ilości materyału i ażeby ewentualnie co do wysokości kredytu i co do formy subwencyonowania przedłożył wnioski na najbliższej sesyi sejmowej".

Wykonując powyższą uchwałę, postanowił Wydział krajowy przedstawić Wys. Sejmowi wniosek, by w celu powiększenia produkcyi rurek drenowych w kraju udzielać właścicielom większych cegielni, posiadającym piece kręgowe, subwencyi w ten sposób, by im dostarczyć odpowiedniej prasy drenarskiej najnowszej konstrukcyi do popędu parowego, za co właściciele ci byliby obowiązani wyrabiać rocznie przynajmniej pewną z góry oznaczyć sią mającą ilość rurek drenowych i sprzedawać je po cenach w porozumieniu z Wydziałem krajowym oznaczyć się mających.

Wypożyczona prasa pozostać ma własnością funduszu krajowego, a w razie niedopełnienia przez właściciela cegielni powyższych warunków zostałaby mu odebraną i ewentualnie innej cegielni oddaną.

Co do pras samych Wydział krajowy pragnąc poprzeć wyrób maszyn potrzebnych w przemyśle keramicznym, które dotąd z zagranicy były sprowadzane, odniósł się do kilku najpoważniejszych krajowych fabryk maszyn z wezwaniem do przedłożenia ofert na dostawę pras do wyrobu rurek drenowych.

Z wezwanych firm tylko jedna, a mianowicie „L. Zieleniewski" w Krakowie wniosła ofertę na dostawę prasy, wyrobionej podług wzoru, który rzeczona firma sprowadziła ze znanej fabryki „Zeitzer Eisengiesserei- und Maschinenbau-Actiengeselschaft Köln-Ehrenfeld".

Według oferty tej firmy prasa o sprawności 10.000 rurek drenowych dziennie, wymagająca siły zaledwie 8-12 koni parowych, zaopa-

trzona w dwie pary walców cylindrycznych i stożkowych, wraz z wszystkimi przyborami i formami drenów różnej średnicy, wagi około 6.000 kg., kosztować ma loco wagon kolejowy w Krakowie 6.400 kor. z kosztami zaś przewozu i umontowaniem na miejscu, około 7.000 kor.

W celu pokrycia zapotrzebowania rurek drenowych, które zwłaszcza po rozpoczęciu drenowania gruntów przy pomocy bezprocentowych pożyczek znacznie się wzmoże, koniecznem byłoby zakupno przynajmniej pięciu takich pras i rozmieszczenie ich w cegielniach w tych okolicach, w których najwięcej robót drenarskich będzie wykonywanych.

Wobec tego okazuje się potrzeba ogólnego kredytu w kwocie 35.000 kor.

Wydział krajowy wstawił tedy do preliminarza budżetu krajowego na r. 1907 połowę tej sumy, tj. kwotę 17.500 kor., ze względu zaś, że cała ta akcya ma na celu wyłącznie interes rolnictwa, odniósł się odezwą z dnia 12. czerwca 1906 l. 123.688/05 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa subwencyi z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye w tej samej wysokości.

Równocześnie odniósł się Wydział krajowy za pośrednictwem wszystkich trzech izb handlowych i przemysłowych do właścicieli większych cegielń w kraju z wezwaniem do wniesienia ofert na przyjęcie w używanie takich pras pod powyżej wyszczególnionymi warunkami.

W odpowiedzi na powołaną powyżej odezwę c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 9. sierpnia 1906 l. 21.354/2.414, intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 28. sierpnia 1906 l. IX. $\frac{1.740/1}{45}$ zażądało wyjaśnienia szczegółowego co do potrzeby subwencyonowania produkcyi drenów wogóle, co do teraźniejszych cen rur drenowych, co do wzajemnego stosunku między Wydziałem krajowym a wypożyczającym prasę, wreszcie co do niektórych szczegółów dostawy takich pras przez fabrykanta.

Powyższe kwestye wyjaśnił Wydział krajowy wyczerpująco odezwą z dnia 28. października 1906 l. 89.270, w której podniósł przedewszystkiem, że wskutek ożywionego w ostatnich latach we wszystkich większych miastach ruchu budowlanego, z drugiej zaś strony skutkiem licznych pożarów po wsiach, wzrósł ogromnie popyt za cegłą i dachówką, tak, że wobec większego zysku, jakie mają cegielnie na wyrobie i sprzedaży tych dwóch artykułów, krajowe fabryki niechętnie wyrabiają rurki drenowe, a nawet kilka większych cegielni w ostatnim czasie zaniechało zupełnie wyrobu drenów.

Wskutek tego już w ostatnich latach okazał się popyt za rurkami drenowemi większy od podaży, drenowanie w licznych miejscowościach dla braku rurek musiało być zaniechane, w bieżącym zaś roku doszło do tego, że dla dokończenia subwencyonowanego drenowania gruntów włościańskich w okręgu expozytury kraj. biura melior. w Jarosławiu musiały być sprowadzone dreny z Moraw w braku rurek miejscowych.

Gdy akcya na polu drenowania gruntów, należących tak do większych właścicieli, jak i włościan, z każdym rokiem wzrasta, a wskutek udzielania począwszy od r. 1907 bezprocentowych pożyczek na drenowanie, roboty te jeszcze się powiększą, może zajść ta ewentualność, że dla braku rurek drenowych, albo postęp robót będzie wstrzymany, lub też ceny tego artykułu wzrosną nadmiernie, tak że koszta tej ze wszech miar dla nieprzepuszczalnych gruntów potrzebnej melioracyi przekroczą granice rentowności.

Na odezwę tę dotąd c. k. Ministerstwo rolnictwa nie nadesłało swej decyzyi.

d) Petycye.

Petycya gmin Ochotnica i Tylmanowa o regulacyę Ochotnicy

Petycyę tę odstąpił Wys. Sejm uchwałą z 11. listopada 1905 c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, o czem zawiadomiliśmy interesowane gminy reskryptem z 29. grudnia 1905 l. 123.856 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nowym Targu.

W sprawie tej regulacyi, która jest objętą programem uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych, nie otrzymał Wydział krajowy decyzyi c. k. Rządu mimo przypomnienia odezwą z dnia 6. maja 1906 l. 46.341.

Petycya gmin Barszczowice, Sroki, Prusy i Kamienopol o regulacyę Pełtwi.

Petycya, którą Wys. Sejm uchwałą z 11. listopada 1905 odstąpił c. k. Rządowi, została załatwioną merytorycznie uchwalonym przez Wys. Sejm 21. listopada 1905 projektem ustawy o regulacyi Pełtwi (sankcyonowanym 23. lipca 1906).

Petycya gminy Mikluszowice o zmianę trasy regulacyjnej rzeki Raby.

Petycyę tę odstąpił Wys. Sejm uchwałą z 11. listopada 1905 c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, o czem zawiadomiliśmy interesowaną gminę reskryptem z 29. grudnia 1905 l. 123.854 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Bochni.

O skutku petycyi nie otrzymał Wydział krajowy zawiadomienia ze strony c. k. Rządu, mimo że się o to odnosił odezwą z 7. maja 1906 l. 45.532 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Petycya mieszkańców Nowego Targu o regulacyę Białego i Czarnego Dunajca

Uchwałą z 11. listopada 1905 odstąpił Wys. Sejm tę petycyę c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Na urgens Wydziału krajowego z 7. maja 1906 l. 45.547 zawiadomiło nas c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 19. maja 1906 l. 6.927/pr., że rozporządzeniem z 10. kwietnia 1906 l. 41.585 zarządzono natychmiastowe wykonanie narzutu kamiennego celem zabezpieczenia lewego brzegu Białego Dunajca, aby zapobiedz wdarciu się wody do istniejącego w tem miejscu zagłębienia w terenie, na zabezpieczenie zaś lewego brzegu Czarnego Dunajca w miejscach zagrożonych ma c. k. kierownictwo regulacyi Dunajca w Nowym Sączu przedłożyć kosztorys na budowę 2 tam przewidzianych w generalnym projekcie.

O uchwale sejmowej, jak i o zarządzeniach c. k. Namiestnictwa zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Nowym Targu reskryptem z 29. grudnia 1905 l. 123.853, względnie z dnia 11. czerwca 1906 l. 52.959.

Petycya gminy Wał-Ruda o regulacyę Olszówki.

Na skutek tej petycyi, którą Wys. Sejm uchwałą z 11. listopada 1905 odstąpił Wydziałowi krajowemu, poleciliśmy Wydziałowi powiatowemu w Brzesku reskryptem z 30. grudnia 1905 l. 123.840 zawiadomić interesowaną gminę, że Wydział krajowy nie może zarządzić regulacyi potoku Olszówki, która jest objętą projektem uzupełnienia regulacyi Kisieliny, gdyż zasiłki kraju i państwa na tę regulacyę zostały wyczerpane, a spółka wodna zalega z uiszczeniem 30% datku konkurencyjnego.

Ponieważ Wydział spółki wodnej od r. 1898 nie spełnia swych obowiązków, a nawet nie odpowiada na pisma Wydziału krajowego, przedłożył Wydział krajowy wniosek c. k. Namiestnictwu na usunięcie Wydziału spółki i ustanowienie przymusowego zarządu spółki, — załatwienie tej sprawy zalega jednak w c. k. Namiestnrctwie.

Petycya gmin Zarównie, Czaj-

Na skutek tej petycyi, którą Wys. Sejm uchwałą z 11. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu, zawiadomiliśmy interesowane gminy reskryptem z 30. grudnia 1905 l. 123.839 za pośrednictwem Wy-

kowa, Josefsdorf, Piechoty i Babule o dozwolenie pasania gęsi na uregulowanym potoku Krzemienicy i dopływach.

działu powiatowego w Mielcu, że Wydział krajowy nie może zezwolić tym gminom na pasienie gęsi po skarpach uregulowanej Krzemienicy i dopływów, gdyż łożyska uregulowanych potoków i rowów znajdują się przeważnie w gruncie piaskowym, wskutek czego mają słabe zadarnienie i przez pasienie gęsi uległyby zupełnemu zniszczeniu.

Petycya gminy Michowice wielkie o wykonanie rowu osuszającego.

Petycya ta, którą Wys. Sejm przekazał uchwałą z 11. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu, załatwioną już została poprzednio, gdyż na prośbę gminy zarządził Wydział krajowy reskryptem z 17. lutego 1905 l. 15.816 opracowanie projektu osuszenia 80 morgów łąk i moczarów.

Koszta 4 rowów osuszających łącznej długości 4.805 m. obliczono na 15.500 K, a gdy gmina zobowiązała się pokryć $^1/_3$ część kosztów i wykonane roboty własnym kosztem w należytym stanie utrzymywać, przyznane zostały przez Wydział krajowy i c. k. Ministerstwo rolnictwa $33^1/_3\%$ zasiłki po 5.167 K (z dotacyj dyspozycyjnych na drobne melioracye). Roboty zostaną rozpoczęte, skoro gmina złoży datek konkurencyjny.

Petycya Wydziału powiatowego w Śniatynie o regulacyę Rybnicy.

Wskutek tej petycyi przekazanej uchwałą Wys. Sejmu z 11. listopada 1905 Wydziałowi krajowemu, zawiadomiliśmy Wydział powiatowy w Śniatynie reskryptem z 30. grudnia 1905 l. 123.837, że w myśl programowej uchwały Wys. Sejmu z 13. lutego 1894 Wydział krajowy może dopiero wówczas przystąpić do regulacyi i zabudowania Rybnicy, tudzież innych dopływów Prutu i Czeremosza, skoro regulacya tych 2 rzek w drodze ustawodawczej zostanie zapewnioną.

W sprawie regulacyi Prutu i Czeremosza orzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych reskryptem z 31. października 1905 intymowanym odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 7. listopada 1905 l. 14.134/pr., że z uwagi na niezaprzeczoną ważność uregulowania tych dwóch rzek zgadza się w zasadzie na przyczynienie się do kosztów budowy z państwowego funduszu melioracyjnego, ponieważ c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zgodziło się również w zasadzie przyczynić się do kosztów budowy z państwowej dotacyi wodnej ze względu na poprawienie na tych rzekach spławu.

Gdy wedle powołanej odezwy c. k. Namiestnictwo miało rozpocząć pomiary Prutu i Czeremosza z wiosną 1906 r., oczekiwać należy rychłego zrealizowania projektów tych regulacyj, poczem Wydział krajowy nie omieszka zarządzić opracowania projektu regulacyi Rybnicy, zarówno jak i innych dopływów Prutu i Czeremosza.

Petycya Wydziału powiatowego w Kamioncestrum. o regulacyę dopływów Bugu.

W petycyi tej, którą Wys. Sejm uchwałą z 11. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu, domaga się Wydział powiatowy kamionecki przeprowadzenia następujących dopływów Bugu:

1) potoku Kijowskiego;
2) „ Chołojówki;
3) „ Jazienickiego;
4) „ Kamionki;
5) „ Ostrówki;
6) „ Hryczkówki z Barbarą;
7) „ górnego Bugu powyżej Buska.

W załatwieniu tej petycyi zawiadomiliśmy Wydział powiatowy kamionecki reskryptem z 30. grudnia 1905 l. 123.836, że w myśl pro-

gramowej uchwały Wys. Sejmu z 13. lutego 1894 zarządzi Wydział krajowy zdjęcia dla opracowania projektów tych mniejszych dopływów Bugu, skoro projekty dla regulacyi większych dopływów zostaną wykończone.

Gdy projekt ustawy dla regulacyi Raty z dopływami został już przez Wysoki Sejm uchwalony, a zdjęcia dla drugiego większego dopływu Bugu, tj. rzeki Sołokii, ukończone zostały w r. 1906, przystąpi Wydział krajowy w r. 1907 do przeprowadzenia zdjęć dla regulacyi Białego stoku w pow. sokalskim i kamioneckim, poczem przyjdzie kolej na dopływy wyszczególnione w petycyi Wydziału powiatowego kamioneckiego.

Petycya gminy Czernichów pow. Rudeckiego o odgrodzenie pastwiska od rzeki Strwiąża.

Na skutek tej petycyi, którą Wysoki Sejm uchwałą z 11. listopada 1905 przekazał Wydziałowi krajowemu, zawiadomiliśmy petycyonującą gminę reskryptem z 30. grudnia 1905 l. 123.835 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Rudkach, że Wydział krajowy nie może się przychylić do prośby gminy o odgrodzenie pastwiska na koszt funduszu regulacyi górnego Dniestru, gdyż fundusz ten wobec przepisów ustawy o ochronie własności polnej nie jest do tego obowiązanym, a w podobnym wypadku dotyczącym regulacyi górnego Dniestru c. k. Ministerstwo rolnictwa załatwiło odmownie rekurs gminy Uście powiatu żydaczowskiego.

Petycye o zasiłki na budowę wodociągów, kanalizacyę i regulacyę.

Przy rozprawach nad rubr. XIV. wydatków budżetu krajowego na r. 1906 odstąpił Wysoki Sejm uchwałą z 22. listopada 1905 następujące petycye Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia:

1) Ls. 2.836 gminy Dębicy o subwencyę 20.000 K na budowę wodociągu;

2) Ls. 2.881 gminy miasta Dąbrowy o subwencyę na takiż cel;

3) Ls. 2.898 gminy m. Dynowa o subwencyę na cele regulacy miasta po pożarze;

4) Ls. 3.267 gminy m. Kalwaryi zebrzydowskiej o subwencyę na budowę wodociągu;

5) Ls. 3.425 Wydziału powiatowego w Stryju o subwencyę na zaopatrzenie gmin w wodę;

6) Ls. 3.411 gminy m. Rozdołu o subwencyę na budowę wodociągu;

7) Ls. 3.508 Wydziału powiatowego w Zbarażu o subwencyę na zaprowadzenie pomp do studzien po wsiach powiatu;

8) Ls. 4.174 gminy Wola Radziszowska o subwencyę na budowę wodociągu;

9) Ls. 4.194 gminy m. Żywca o subwencyę na koszta planów regulacyi i kanalizacyi miasta.

Gdy Wysoki Sejm na powyższe cele nie przeznaczył w budżecie r. 1906 żadnej dotacyi, zawiadomił Wydział krajowy strony interesowane, że nie może im przyznać żadnych subwencyj, natomiast przyrzekł im Wydział krajowy udzielić bezpłatnej pomocy technicznej, skoro Wysoki Sejm rozszerzy zakres działania krajowego biura melioracyjnego także na projektowanie wodociągów i kanalizacyi.

Petycya gminy Kołaczyce o udzielenie pomocy technicznej dla rekonstrukcyi wodociągu.

W załatwieniu sprawozdania komisyi petycyjnej powziął Wysoki Sejm dnia 3. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Petycyę miasteczka Kołaczyce o udzielenie bezpłatnej pomocy technicznej dla wypracowania projektu rekonstrukcyi wodociągu przekazuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia“.

W wykonaniu tej uchwały zarządził Wydział krajowy wykonanie pomiarów na koszt funduszu krajowego i wydelegował na miejsce starszego inżyniera Dra Michała Kornellę i praktykanta Zygmunta Ursiniego.

Nie załatwione przez Wys. Sejm petycye.

Wydział krajowy zawiadomił następujące strony petycyonujące, że Wysoki Sejm nie załatwił ich petycyj:

1) Ls. 1.756/04 gminę Dymitrów duży (pow. Tarnobrzeg) o zbudowanie mostu na kanale Dymitrowsko-Młodochowskim;

2) Ls. 3.287/05 Wydziały powiatowe w Rudkach, Samborze i Kamionce strumiłowej w sprawie odsypisk nadrzecznych;

3) Ls. 3.997 Wydział główny Towarz. politechnicznego we Lwowie o utworzenie katedry melioracyj rolnych przy politechnice lwowskiej;

4) Ls. 3.969 gminę Jaślany (pow. Mielec) o budowę szluz na potoku Rów;

5) Ls. 4.016 gminę Grobla (pow. Bochnia) o zmianę ustawy o obwałowaniu Wisły;

6) Ls. 4.187 Wydział powiatowy w Dąbrowy o przyspieszenie budowy wałów nad Wisłą;

7) Ls. 4.279 Wydział powiatowy w Kałuszu o przyspieszenie regulacyi dopływów Dniestru i potoku Bołochówki;

8) Ls. 4.329 gminy Rudę kameralną i Filipowice o regulacyę potoku Rudzanki i budowę drogi;

9) Ls. 4.504 gminę Trześń (pow. Mielec) o budowę 20 mostów betonowych na dopływach Krzemienicy.

II. A) Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1905.

a) Przedsiębiorstwa prowadzone przez Wydział krajowy.

1. Obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa.

Sprawdzone przez oddział rachunkowy koszta budowy wynosiły w roku 1905:

I.	Roboty ziemne	33.967 K 89 gr.
II.	Wykupno gruntów	16.470 „ 17 „
III.	Ubezpieczenie szkarp, wałów i rowów	6.731 „ 65 „
IV.	Budowa objektów	9.998 „ 04 „
V.	Utrzymanie w czasie budowy . .	2.208 „ 42 „
VI.	Koszta zarządu	10.855 „ 19 „
VII.	Kasa chorych i ubezpieczenie robotników od wypadków . . .	1.547 „ 11 „
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane . .	1.652 „ 42 „
	Razem .	82.430 K 89 gr.

Na powyższe roboty preliminowano w kosztorysie projektu:

w rubr.	I.	38.716 K 31 gr.
„ „	II.	31.316 „ 08 „

w rubr.	III.	8.129 K	57 gr.
„ „	IV.	8.773 „	84 „
„ „	V.	3.477 „	43 „
„ „	VI.	4.346 „	79 „
„ „	VII.	869 „	35 „
„ „	VIII.	1.738 „	70 „
	Razem .	97.368 K	07 gr.

Porównanie kosztów budowy z preliminarzem kosztorysowym okazuje zaoszczędzenie w kwocie **14.937 K 18 gr.**

Budowę prowadził, jak w latach poprzednich, starszy inżynier Karol Boziewicz.

2. Obwałowanie prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.

Według protokołu kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w 1905 r., przedstawiają się koszta, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	8.830 K	31 gr.
II. Budowa objektów . .	6.239 „	08 „
III. Roboty dodatkowe . .	10.815 „	36 „
IV. Wykupno gruntów . .	5.889 „	43 „
V. Utrzymanie robót w czasie budowy	5.942 „	52 „
VI. Koszta zarządu . . .	7.873 „	36 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.590 „	93 „
Razem .	47.180 K	99 gr.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 37.942 K 15 gr., wskutek czego okazuje się przekroczenie w kwocie 9.238 K 84 gr., które znajdzie pokrycie w oszczędnościach z lat poprzednich.

Przekroczenie to wynikło z powodu wykonania rowów osuszających i ubezpieczeń płotkami, które nie były przewidziane w kosztorysie, jakoteż z powodu kosztownych robót konserwacyjnych, jak rekonstrukcya regulacyi Srawy przy ujściu na długości 700 m. bież.

Powyższym kosztem wykonano razem, — oprócz rekonstrukcyi Srawy — rowów osuszających wraz z regulacyą górnej Srawy 6.176 m. bież. z ubezpieczeniem tych rowów darniowaniem, płotkami i progami.

Przytem zbudowano 23 mostków betonowych, nieprzewidzianych w projekcie.

Szczupły rozmiar robót tem się tłumaczy, że jak to już wyjaśniono w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 4), Wydział krajowy celem zarezerwowania funduszów na zamknięcie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Płaszowem polecił kierownikowi budowy reskryptem z 14. kwietnia 1905 l. 35.451 ograniczyć roboty, a dopiero, gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa nie nadesłało upoważnienia do wykonania tego zamknięcia, polecił reskryptem z 28. sierpnia 1905 l. 39.869 podjąć dalsze roboty programowe, — wskutek czego kampania budowlana zredukowała się na 3 miesiące.

Budowę prowadził przy tem obwałowaniu inżynier Stanisław Flisowski.

3. Obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadzono w roku 1905 w dwóch sekcyach, podobnie jak i w roku poprzednim, przyczem sekcya

górna obejmowała roboty od Niepołomic do granicy Zabierzowa i Grobli, dolna zaś od tego miejsca do Raby.

Według sprawdzonych przez oddział rachunkowy protokołów dokonanej w r. 1906 kolaudacyi, wynosiły koszta wykonania robót w r. 1905, jak następuje:

Sekcya górna.

I. Roboty ziemne . . .	50.943	K 05	gr.
II. Objekty	4.083	„ 57	„
III. Roboty dodatkowe . .	1.656	„ 42	„
IV. Wykupno gruntów . .	10.881	„ 49	„
V. Konserwacya . . .	526	„ 18	„
VI. Zarząd	6.390	„ 39	„
VII. Rozmaite	2.478	„ 98	„
Razem .	76.960	K 08	gr.

Powyższym kosztem wykonano: prawy wał Wisły na długości 1.788 m wraz z 3-ma rampami o kubaturze nasypu 75.893 m³, jedną szluzę betonową i jeden przepust betonowy w wale Wiślanym oraz 3 rowy osuszające o łącznej długości 2.258 m i kubaturze wykopu 5.551 m³ wraz z 4-ma mostkami z rur betonowych.

Na wyszczególnione wyżej roboty preliminowano 104.742 K 54 gr., — oszczędzono przeto kwotę 27.782 K 46 gr.

Budową w sekcyi górnej w roku 1905 kierował inżynier-adjunkt kraj. biura melioracyjnego Władysław Kowalski.

Sekcya dolna

wykazuje w poszczególnych rubrykach następujące koszta:

I. Roboty ziemne . . .	49.435	K 04	gr.
II. Budowa objektów . .	3.601	„ 40	„
III. Roboty dodatkowe . .	1.355	„ 39	„
IV. Wykupno gruntów . .	11.990	„ 27	„
V. Konserwacya . . .	660	„ 03	„
VI. Zarząd	7.504	„ 08	„
VII. Rozmaite	1.136	„ 08	„
Razem .	75.682	K 29	gr.

Powyższym kosztem wykonano: prawy wał Wisły na długości 1.938 m wraz z 3-ma rampami o łącznej kubaturze wykopu 81.552 m³, 2 przepusty betonowe w wale wiślanym, rów osuszający od przepustu Nr. 2 na długości 480 m i kubaturze wykopu 1.757 m³ wraz z 2-ma mostkami z rur betonowych, ubezpieczenie płotkami i darniną potoku Strumień na długości 880 m, a wreszcie mostek betonowy sklepiony na tym potoku.

Na wyszczególnione wyżej roboty preliminowano 91.624 K 39 gr., okazuje się przeto zaoszczędzenie wsumie 15.942 K 10 gr., które się rozkłada na wszystkie rubryki z wyjątkiem konserwacyi.

Budową w tej sekcyi kierował w roku 1905 inżynier kraj. biura melioracyjnego Maryan Nawrocki.

4. Obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Woli rogowskiej.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadzono w roku 1905, podobnie jak i w roku poprzednim, w 2 sekcyach, z których górna

obejmowała roboty od Raby do ujścia potoku Gróbki, dolna zaś od tegoż miejsca do Woli rogowskiej.

Według sprawdzonych przez oddział rachunkowy protokołów dokonanej w r. 1906 kolaudacyi, wynosiły koszta wykonania robót w r. 1905, jak następuje:

Sekcya górna.

I.	Roboty ziemne . .	33.065	K	48	gr.
II.	„ regulacyjne .	—	„	—	„
III.	Objekty	11.731	„	25	„
IV.	Roboty dodatkowe . .	3.137	„	78	„
V.	Wykupno gruntów . .	18.547	„	—	„
VI.	Konserwacya . . .	1.691	„	46	„
VII.	Zarząd	6.445	„	63	„
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	5.702	„	56	„
	Razem .	80.321	K	06	gr.

Powyższym kosztem wykonano: prawy wał Wisły na długości 2.100 m wraz z 5-ma rampami o łącznej kubaturze nasypu 53.148 m³, przepust betonowy w wale Wiślanym, 3 rowy osuszające o długości 2.754 m i kubaturze wykopu 6.414 m³ wraz z budową 6 mostków z rur betonowych, most drewniany o 2 otworach po 10 m w świetle na potoku Gróbce, a wreszcie 2 opaski faszynowe dla uzyskania lepszego oparcia dla stopy wału od strony lądu przy przekroczeniu niezamulonego jeszcze Wiśliska.

Na wyszczególnione wyżej roboty preliminowano 67.790 K 37 gr., okazuje się tedy przekroczenie w sumie 12.530 K 79 gr., które powstało głównie w rubryce wykupna gruntów tudzież z powodu uiszczenia znacznych, a nieprzewidzianych w kosztorysie odszkodowań za usunięcie z trasy wału kilku gospodarstw włościańskich.

Budową w tej sekcyi kierował w roku 1905 inżynier kraj. biura melioracyjnego Andrzej Gnoiński.

Sekcya dolna

wykazuje w poszczególnych rubrykach następujące koszta:

I.	Roboty ziemne . .	35.135	K	10	gr.
II.	„ regulacyjne .	—	„	—	„
III.	Objekty	3.148	„	64	„
IV.	Roboty dodatkowe . .	1.376	„	64	„
V.	Wykupno gruntów . .	19.795	„	45	„
VI.	Konserwacya . . .	1.528	„	77	„
VII.	Zarząd	7.057	„	31	„
VIII.	Rozmaite i nieprzewidziane	23	„	42	„
	Razem .	68.065	K	33	gr.

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty: prawy wał Uszwicy na długości 1.106 m wraz z jedną rampą tudzież prawy wał Wisły na długości 740 m z jedną rampą o łącznej kubaturze nasypu 60.771 m³, 4 rowy osuszające o długości 985 m i kubaturze wykopu 6.245 m³, a wreszcie 1 przepust betonowy w prawym wale Uszwicy.

Koszta preliminowane na wykonanie powyższych robót wynosiły 59.679 K 76 gr., wobec czego okazuje się przekroczenie w sumie 8.385 K 57 gr., które powstało głównie w rubryce wykupna gruntów.

Budową w tej sekcyi kierował w roku 1905 inżynier kraj. biura melioracyjnego Antoni Dyląg.

5. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Według protokołu kolaudacyi robót, wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w roku 1905, przedstawiają się koszta budowy, rozdzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . .	33.740 K	54 gr.
II.	Objekty	4.295 „	46 „
III.	Roboty dodatkowe . .	527 „	18 „
IV.	Wykupno gruntów . .	8.340 „	19 „
V.	Konserwacya . . .	496 „	35 „
VI.	Zarząd	6.479 „	66 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	21.311 „	36 „
	Razem .	75.190 K	74 gr.

Wobec preliminowanej kwoty 69.602 K 36 gr. okazuje się przekroczenie w sumie 5.588 K 38 gr., które jednak znajduje zupełne pokrycie w oszczędnościach z lat poprzednich.

Przekroczenie wynikło skutkiem tego, że na uregulowanych potokach Czerniawie i Zakrzowskim wykonano cały szereg mostków betonowych, w projekcie nieprzewidzianych.

Wykazanym powyżej kosztem wykonano w r. 1905:

1. lewy wał Dunajca na długości 2.149 m o kubaturze nasypu 32.673 m³ wraz z 6-ma rampami,

2. regulacyę potoku Czerniawy na długości 6.279 m i kubaturze wykopu 14.466 m³ wraz z 5-ma mostkami betonowymi i brodem brukowanym,

3. regulacyę potoku Zakrzowskiego na długości 5.236 m i kubaturze wykopu 17.822 m³, wraz z 5-ma mostkami betonowymi, 4-ma drewnianymi, i 1 kładką i 2-ma brodami brukowanymi,

4. 1 szluzę i 1 przepust betonowy w lewym wale Dunajca,

5. pogłębienie 3 stawków do pojenia bydła w gminach Mikołajowice i Bogumiłowice.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował w roku 1905 inżynier-adjunkt kraj. biura melioracyjnego Henryk Dudek.

6. Obwałowanie lewego brzegu Dunajca od Biskupic radłowskich do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

Według protokołu kolaudacyi, dokonanej w roku 1906, wynosiły koszta robót w roku 1905, sprawdzone przez oddział rachunkowy, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . .	2.399 K	30 gr.
II.	Objekty . . .	— „	— „
III.	Roboty dodatkowe . .	218 „	87 „
IV.	Wykupno gruntów .	225 „	60 „
V.	Konserwacya . . .	1.440 „	09 „
VI.	Zarząd	422 „	77 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	4.085 „	17 „
	Razem .	8.791 K	80 gr.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano następujące roboty: uzupełnienie lewego wału Dunajca pomiędzy km. 31+445 a km. 32+653 o kubaturze nasypu 1.630 m³, regulacyę kanału rudeckiego na długości 1.500 m o bryłowatości wykopu 2.915 m³, wraz z 4-ma mostkami z rur betonowych, regulacyę potoku Czerniawy pod Bogumiłowicami na długości 551 m i bryłowatości wykopu 1.491 m³, rów odpływowy od przepustu Nr. 8 o długości 72 m, a wreszcie obsiano lewy wał Dunajca od km. $31_{,4}$ do $32_{,6}$.

Robotami przy tem przedsiębiorstwie, które w roku 1905 w zupełności, zostało ukończone, kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Adam Rożański.

7. *Regulacya Biały.*

Główne roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadzono w r. 1905 tylko w powiecie Tarnowskim, a to z tego powodu, ażeby wobec bliskiego wyczerpania funduszu połączyć górną przestrzeń z dolną systematyczną regulacyą.

Wedle protokołu kolaudacyi przeprowadzonej w r. 1906 wynosiły koszta robót wykonanych w r. 1905, sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy j. n.

I.	Roboty ziemne . .	6.396 K	76 gr.
II.	„ regulacyjne .	167.550 „	98 „
III.	Budowa objektów . .	— „	— „
IV.	Roboty dodatkowe .	8.403 „	97 „
V.	Wykupno gruntów .	91 „	38 „
VI.	Konserwacya . .	30.412 „	30 „
VII.	Zarząd	9.822 „	14 „
VIII.	Nieprzewidziane . .	9.626 „	59 „
	Razem .	232.304 K	12 gr.

Powyższym kosztem wykonano 5 przekopów o łącznej długości 987 m a 10.011 m³ bryłowatości, 4.647 m tam faszynowych równoległych, 4.344 m tam faszynowych poprzecznych, 2.150 m opasek faszynowych przy budowlach poprzecznych, 3.982 m tam kamiennych równoległych, 8.067 m oskałowania tam faszynowych równoległych, 431 m oskałowania tam faszynowych poprzecznych, 527 m deponij kamiennych, zasadzono 40·2 ha odsypisk sadzonkami wiklowemi, uregulowano ujścia dwóch bocznych potoków, pogłębiono samoczynne przekopy i usunięto progi szutrowe w łożysku rzeki o bryłowatości 8.782 m³ i naprawiono drobne uszkodzenia budowli na łącznej długości 6.617 m.

Nie mając do dyspozycyi kosztorysu na uzupełnienie robót przy regulacyi rzeki Białej, komisya kolaudacyjna przeprowadziła tylko porównanie kosztów z wartością budowy, które wykazuje zaoszczędzenie w kwocie 2.286 K 86 gr.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1905 inżynier kraj. biura melioracyjnego Adam Różański.

8. *Uzupełnienie regulacyi Nowego Brnia i dopływów.*

Według protokołu kolaudacyi robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w 1905 r., przedstawiają się koszta, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	42.402	K	10	g
II.	„ dodatkowe . .	15.104	„	31	„
III.	Budowa Objektów . .	5.843	„	23	„
IV.	Wykupno gruntów . .	5.304	„	34	„
V.	Utrzymanie robót w czasie budowy	9.691	„	41	„
VI.	Koszta zarządu . . .	7.847	„	23	„
VII.	Nieprzewidziane . . .	5.034	„	44	„
	Razem . .	91.227	K	06	g.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano kwotę 114.722 K 45 g. wskutek czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 23.495 K 39 g.

Kosztem powyżej wykazanym wykonano w 1905 roku następujące roboty:

na potoku Upust na długości . .	3.200	m
„ „ Rybnica na długości . .	8.760	„
rów od Świdrówki	5.000	„
„ „ Kosowski	2.000	„
„ „ Bukowca	460	„
razem na długości . .	19.420	m. b.

— 1 szluzę 3 otworową przy ujściu Rybnicy, 7 przepustów betonowych w wałach, 1 stopień betonowy i 10 mostków z rur betonowych.

Nadto wykonano koronkę tam faszynowych na długości 2.100 m bież. i obsadzenie wikliną na obszarze 2·6 hektara.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w 1905 roku inżynier kraj. biura melioracyjnego Józef Pruchnik.

9. Obwałowanie Wisły w powiecie dąbrowskim.

Roboty przy tem przedsiębiorstwia prowadzono w roku 1905, podobnie jak poprzednio, w 2 sekcyach tj. od ujścia Dunajca do Wisły w dół, tudzież w okolicy Szczucina i Słupca.

Według operatów wykonawczych wynosiły koszta robót, wykonanych w r. 1905, sprawdzone przez oddział rachunkowy, jak następuje:

a) Sekcya górna:

I.	Roboty ziemne . . .	62.530	K	38	g
II.	Objekty	1.003	„	25	„
III.	Roboty dodatkowe . .	2.685	„	53	„
IV.	Wykupno gruntów . .	16.256	„	76	„
V.	Konserwacya . . .	1.099	„	22	„
VI.	Koszta zarządu . . .	8.524	„	67	„
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane .	404	„	62	„
	Razem . .	92.504	K	43	g.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano: prawy wał Wisły na długości 2.280 m wraz z 5-ma rampami o bryłowatości nasypu 79.416 m^3 tudzież rów osuszający na długości 1.860 m i bryłowatości wykopu 5.553 m^3 ubezpieczony płotkami i darniną, oraz z 18-ma mostkami z rur betonowych i 1 stopniem betonowym.

Na wykonanie tych robót preliminowano: 96.150 K 68 g, okazuje się tedy zaoszczędzenie w kwocie 3.646 K 25 g, które przypada na rubrykę robót rozmaitych i nieprzewidzianych.

Budową w tej sekcyi kierował w roku 1905 inżynier kraj. biura melioracyjnego Jan Pisz.

b) Sekcya dolna:

wykazuje w poszczególnych rubrykach następujące koszta:

I. Roboty ziemne . . .	65.735	K	99 g
II. Objekty	4.691	„	38 „
III. Roboty dodatkowe . .	17.182	„	59 „
IV. Wykupno gruntów . .	6.584	„	00 „
V. Konserwacya . . .	1.688	„	53 „
VI. Zarząd	7.810	„	18 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane .	763	„	85 „
Razem . .	104.456	K	52 g.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano: podwyższenie wału Wiślanego na długości 1.189 m i bryłowatości nasypu 26.369 m³, podwyższenie wałka ochronnego w Słupcu na długości 956 m i bryłowatości nasypu 1.498 m³, tudzież rowy osuszające na łącznej długości 18.713 m i bryłowatości wykopu 45.452 m³ wraz z 66-ma mostkami z rur betonowych i przegonem dla bydła.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 116.283 K 58 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 11.827 K 06 g, które osiągnięto we wszystkich niemal rubrykach.

Budową w tej sekcyi kierował w roku 1905 inżynier kraj. biura melioracyjnego Bronisław Winnicki.

10. Obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Według operatu wykonawczego wynosiły koszta robót wykonanych w r. 1905, sprawdzone przez oddział rachunkowy, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	108.872	K	76 g
II. Objekty	1.189	„	27 „
III. Roboty dodatkowe . .	9.230	„	45 „
IV. Wykupno gruntów . .	21.455	„	80 „
V. Konserwacya . . .	9.137	„	43 „
VI. Zarząd	10.312	„	86 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane .	2.381	„	55 „
Razem . .	162.580	K	12 g.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano rekonstrukcyę lewego wału Wisłoki na długości 8.279 m, prawego wału Wisłoki na długości 3.238 m, lewego wału Starego Brnia na długości 3.400 m a wreszcie prawego wału Starego Brnia na długości 4.340, budowę 81 przejazdów przez wał, ubezpieczonych brukiem z kostek betonowych, 14 rowów osuszających o łącznej długości 14.014 m wraz z 85 mostkami z rur betonowych, przepust betonowy w prawym wale Nowego Brnia, wzmocnienie wału nadwiślańskiego na długości 495 m za pomocą ławy od strony lądu, a wreszcie obsiano wykonane w r. 1904 wały nasionami traw na długości 14.700 m.

Na powyższe roboty preliminowano 183.593 K 72 gr., okazuje się zatem zaoszczędzenie w kwocie 21.013 K 60 gr., które osiągnięto głównie w rubryce robót nieprzewidzianych.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował w roku 1905 starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego Jan Haładej.

11. Osuszenie bagien rzemieńskich.

Wedle sprawdzonego przez Oddział rachunkowy operatu wykonawczego wynosiły koszta budowy w r. 1905, rozdzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	5.753 K	— gr.
II.	Objekty	24 „	76 „
III.	Roboty dodatkowe . .	3.030 „	78 „
IV.	Wykupno gruntów . .	88 „	47 „
V.	Konserwacya . . .	27 „	80 „
VI.	Koszta zarządu . . .	3.811 „	56 „
VII.	Rozmaite	531 „	86 „
	Razem . .	13.268 K	23 gr.

Na powyższe roboty preliminowano 13.336 K 27 gr., okazuje się tedy zaoszczędzenie w kwocie 68 K 04 gr.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano następujące roboty:

1)	regulacyę potoku Rudy na długości .	1.759 m
2)	„ „ Rzemieńsk. na długości	766 „
3)	regulacyę potoku Blizny na długości .	193 „
4)	„ „ Tuszymy na długości	85 „
5)	„ rowu od Grondów na długości	200 „
6)	„ „ z Białego boru na długości	100 „

Ogółem tedy zregulowano potoki i rowy na długości 3.103 m o łącznej kubaturze wykopu 12.307 m^3.

Budową przy tem przedsiębiorstwie, które w roku 1905 prowadzono na rachunek datku spółki wodnej, kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Józef Górski.

12. Regulacya górnej Trześniówki.

Wedle sprawdzonego przez oddział rachunkowy operatu wykonawczego wynosiły koszta budowy w roku 1905, rozdzielone na poszczególne rubryki, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	20.706 K	11 gr.
II.	Objekty	5.546 „	61 „
III.	Roboty dodatkowe . .	7.708 „	22 „
IV.	Wykupno gruntów . .	1.828 „	54 „
V.	Konserwacya . . .	757 „	26 „
VI.	Koszta zarządu . . .	7.813 „	87 „
VII.	Rozmaite i nieprzewidziane	1.730 „	53 „
	Razem . .	46.091 K	14 gr.

Wobec greliminowanej kwoty 45.588 K 96 gr. okazuje się przekroczenie w sumie 502 K 18 gr., powstałe głównie skutkiem trudnych warunków, w jakich wykonywano roboty ziemne.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano regulacyę potoku Dąbrówki na długości 5.535 m o kubaturze wykopu 40.863 m^3 wraz z budową 9 przejazdów, względnie przepędów brukowanych i 2 mostów drewnianych o rozpiętości 7 m w świetle.

Budową przy tem przedsiębiorstwie, którą w roku 1905 rozpoczęto na rachunek datku konkurencyjnego spółki wodnej, kierował starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego Jan Bochniak.

13. Osuszenie bagien w powiatach łańcuckim i jarosławskim.

Według protokołu kolaudacyi robót, wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1905, przedstawiają się koszta, rozdzielone na pojedyncze rubryki, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . . .	6.776 K	54 gr.
II.	Ubezpieczenia . . .	5.733 „	01 „
III.	Objekty	2.544 „	31 „
IV.	Wykupno gruntów . .	94 „	— „
V.	Zarząd	2.974 „	94 „
VI.	Rozmaite i nieprzewidziane	2.516 „	83 „
	Razem . .	20.639 K	63 gr.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano w r. 1905:

1) 3 główne rowy osuszające wraz z 2-mu bocznymi o łącznej długości 7.210 m i kubaturze wykopu 16.824 m³, ubezpieczone płotkami i darniną;

2) 10 mostków polnych na rowach, z rur betonowych;

3) 1 mostek drewniany;

4) 6 kładek drewnianych;

5) rekonstrukcyę stawideł przy 5-ciu szluzach piętrzących, wykonanych w latach poprzednich. Prócz tego pogłębiono i odczyszczono dawniej wykonane rowy i potoki na łącznej długości 26 km.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował w r. 1905 inżynier-adjunkt kraj. biura melioracyjnego Roman Janik.

14. Regulacya rzeki Bugu.

Wedle operatu wykonawczego sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy wynosiły koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1905, jak następuje:

I.	Roboty ziemne	— K	— g
II.	„ regulacyjne	67.069 „	64 „
III.	Budowa objektów	— „	— „
IV.	Wykupno gruntów	3.836 „	45 „
V.	Konserwacya	3.153 „	62 „
VI.	Zarząd	10.406 „	04 „
VII.	Nieprzewidziane	3.290 „	60 „
	Razem . .	87.756 K	35 g.

Powyższym kosztem wykonano 2.733 m. kierownic faszynowych, 2.464 m. opasek faszynowych, 343 m. tam faszynowych poprzecznych, 1876 obitek faszynowych, ułożono koronę na tamach na łącznej długości 6.885 m. i zasadzono 3 ha odsypisk sadzonkami wiklowemi.

Na podstawie dodatkowego kosztorysu, zatwierdzonego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa preliminowano na powyższe roboty 113.751 K 68 g, wobec czego okazuje się zaoszczędzenie w sumie 25.995 K 33 g, które osiągnięto w rubryce robót regulacyjnych.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1905 inżynier kraj. biura melioracyjnego Maksymilian Czernik.

15. Regulacya potoku Błotni.

Według protokołu dokonanej w r. 1906 kolaudacyi koszta robót wykonanych w r. 1905, sprawdzone przez oddział rachunkowy, wynosiły, jak następuje:

I. Roboty ziemne . . .	20.946	K 43	gr.
II. Objekty	15.974	„ 02	„
III. Roboty dodatkowe . .	3.139	„ 20	„
IV. Wykupno gruntów . .	2.958	„ 84	„
V. Konserwacya . . .	918	„ 16	„
VI. Zarząd	6.017	„ 17	„
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	9.807	„ 09	„
Razem .	59.760	K 91	gr.

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty: regulacyę potoku Błotni na długości 5525 m. i o bryłowatości wykopu 50.102 m³, szluzę z betonu i żelaza dla piętrzenia wody na Błotni, dwa mosty drewniane na przyczółkach betonowych, dwie kładki drewniane, dwa pojle na Błotni o kubaturze wykopu 415 m³, a wreszcie rów osuszający t. z. z Czarnego lasu na długości 420 m. i kubaturze 1200 m³.

Na wykonanie wykazanych wyżej robót preliminowano 69.569 K 45 gr., okazuje się zatem zaoszczędzenie w kwocie 9.808 K 54 gr., które uzyskano głównie w rubryce robót ziemnych i objektów.

Budową, którą rozpoczęto z wiosną roku 1905, kierował inżynier kraj. biura melioracyjnego Henryk Smulikowski.

16. Regulacya potoku Pustej (Radosławki).

Według protokołu dokonanej w r. 1906 kolaudacyi, sprawdzone przez Oddział rachunkowy rzeczywiste koszta robót, wykonanych w r. 1905, rozdzielone na poszczególne rubryki, przedstawiają się, jak następuje:

I. Roboty ziemne . .	87.449	K 64	gr.
II. Objekty . . .	12.433	„ 14	„
III. Roboty dodatkowe . .	12.410	„ 60	„
IV. Wykupno gruntów . .	523	„ 32	„
V. Konserwacya . .	1.457	„ 30	„
VI. Zarząd . . .	8.467	„ 31	„
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	4.832	„ 97	„
Razem .	127.574	K 28	gr.

Powyższym kosztem wykonano następujące roboty: korekcyę potoków: Pusta i Berezówka, tudzież rowy osuszające o łącznej długości 25.525 m. i bryłowatości wykopu 214.847 m³, 6 poideł, 25 mostów drewnianych, 3 kładki drewniane, 1 stopień z drzewa dębowego na głównym rowie czanyzkim, 4 prowizoryczne przepusty drewniane przy ujściu bocznych ścieków do rowów, korekcyę 18-tu bocznych ścieków, a wreszcie obsiano nawozami sztucznymi i nasieniem traw odkłady, uzyskane z wykopu rowów i potoków.

Na wyszczególnione wyżej roboty preliminowano 169.329 K 66 gr., okazuje się tedy zaoszczędzenie w kwocie 41.755 K 38 gr., które uzyskano głównie w rubryce robót ziemnych.

Budową przytem przedsiębiorstwie kierował w r. 1905 inżynier kraj. biura melioracyjnego Władysław Zgorlakiewicz.

17. Regulacya górnego Dniestru z dopływami.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadzono w r. 1905, podobnie jak w latach poprzednich, głównie na trzech przestrzeniach równocześnie, a mianowicie na Dniestrze w sekcyi I. od Rozwadowa do ujścia Tyśmienicy i w sekcyi II. od ujścia Tyśmienicy do ujścia Strwiąża, oraz na Strwiązu od ujścia do Babiny, a nadto z powodu podjęcia robót przy kolmatacyi bagien naddniestrzańskich przeprowadzono część robót ziemnych i wykupiono grunta pod przekopy na Dniestrze powyżej ujścia Strwiąża.

Według sprawdzonych przez tutejszy oddział rachunkowy operatów wykonawczych wynosiły koszta budowy w r. 1904, jak następuje:

a) przy reg· lacyi Dniestru sekcyi I. i II.

I.	Roboty ziemne . .	58.107 K	05 gr.
II.	„ regulacyjne .	209.752 „	54 „
III.	Budowa objektów .	28.525 „	12 „
IV.	Roboty dodatkowe .	989 „	34 „
V.	Wykupno gruntów .	29.611 „	37 „
VI.	Konserwacya . .	4.582 „	20 „
VII.	Zarząd . . .	19.108 „	73 „
VIII.	Nieprzewidziane . .	15.010 „	74 „
	Razem	365.687 K	09 gr.

Powyższym kosztem wykonano 18 przekopów na Dniestrze i 1 przekop na Wereszycy o łącznej długości 4.334 m. a wraz z wykończeniem rozpoczętych w r. 1904 4 przekopów na Dniestrze o łącznej bryłowatości 122.223 m³, 464 m. tam kamiennych, w tem 366 m. tam równoległych a 98 m. poprzeczek o łącznej bryłowatości 4190 m³, 6.788 m. tam faszynowych, w tem 5.847 m. tam równoległych a 941 m. tam poprzecznych o łącznej bryłowatości 55.153 m³ faszynady, ustawiono wzdłuż przekopów deponie kamienia o bryłowatości 3.878 m³, zaopatrzono w narzuty kamienne 340 m. tam faszynowych, dokończono budowę mostu w Susułowie i zbudowano nowy most w Manastercu o długości 35 m., zasadzono stare koryta i odsypiska sadzonkami wiklowemi na powierzchni 20·9 ha, przeprowadzono korekcyę ujść potoków Zubrzanki i Nieżachówki na długości 265 m. oraz urządzono drogę holowniczą po prawym brzegu Dniestru na długości 8 km., przyczem zbudowano na dopływach i na przekroczeniu starych koryt 3 mosty, z tego jeden o długości 21 m. oraz 3 przepusty.

Wedle protokołu kolaudacyi robót wykonanych w latach 1904 i 1905, przeprowadzonej w r. 1906, osiągnięto przy budowie w obu sekcyach Dniestru w tym dwuletnim okresie zaoszczędzenie preliminarza kosztorysowego w kwocie **697.020 K 14 gr.** na sumę preliminowaną 1,411.100 K 76 gr. czyli okrągło 50%. Rzeczywiste koszta budowy w tych dwóch latach wynosiły kwotę 714.080 K 62 gr. Zaoszczędzenie to osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych i regulacyjnych.

b) przy regulacyi Strwiąża.

I.	Roboty ziemne . .	9.715 K	28	gr.
II.	„ regulacyjne .	62.244 „	86	„
III.	Budowa objektów . .	1.328 „	07	„
IV.	Roboty dodatkowe. .	1.213 „	33	„
V.	Wykupno gruntów .	10.062 „	59	„
VI.	Konserwacya . .	1.670 „	87	„
VII.	Zarząd	8.200 „	23	„
VIII.	Nieprzewidziane . .	7.973 „	60	„
	Razem .	102.408 K	83	gr.

Powyższym kosztem wykonano 22 przekopów o łącznej długości 3.125 m a 78.959 m^3 bryłowatości, odczyszczenie zamulonego wskutek budowy syfonu przekopu Nr. 1. o bryłowatości 25.336 m^3, 2.567 tam faszynowych równoległych, 247 m tam faszynowych poprzecznych, 4.250 m koronek na tamach faszynowych, usypano dojazdy do mostów w Zagórzu i Czernichowie, zasadzono 7·5 ha odsypisk sadzonkami wiklowemi, pogłębiono ręcznie samoczynne przekopy i przeprowadzono roboty ziemne dla urządzenia zimowej przystani na galary.

Wedle protokołu kolaudacyi robót wykonanych w latach 1904 i 1905, przeprowadzonej w r. 1906, przekroczono przy regulacyi Strwiąża w tym dwuletnim okresie budowy preliminarz kosztorysowy o kwotę 14.871 K 84 gr. na sumę preliminowaną 232.017 K — gr. czyli okrągło 6%. Rzeczywiste koszta budowy w tych dwóch latach wynosiły kwotę 246.888 K 84 gr. Przekroczenie nastąpiło w rubryce robót regulacyjnych i nieprzewidzianych z tego powodu, że w porównaniu zarezerwowano z preliminarza kosztorysowego odpowiednią kwotę na inkrustacyę tam faszynowych kamieniem łamanym, która w projekcie nie była przewidzianą i że przeprowadzono znaczniejsze roboty ziemne przy urządzeniu zimowej przystani i odkopaniu zamulonego przekopu Nr. 1. Przekroczenie to, które zresztą znajduje dostateczne pokrycie w oszczędnościach uzyskanych przy regulacyi górnego Dniestru i w oszczędnościach z lat poprzednich, jest tylko chwilowe, gdyż przez korzystną zmianę typu koszta budowli regulacyjnych znajdzie w przyszłości pokrycie w ramach preliminarza kosztorysowego.

Roboty przy regulacyi Dniestru w sekcyi I. i II. prowadził w r. 1905 starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego Dyonizy Howarth wraz z inżynierem Włodzimierzem Rungem, zaś przy regulacyi Strwiąża inżynier tego biura Jan Łopuszański.

18. Kolmatacya bagien naddniestrzańskich.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie rozpoczęto w roku 1905 na rachunek datków kraju i państwa i prowadzono w 2 sekcyach, przyczem sekcya górna obejmywała obwałowanie Dniestru i Strwiąża powyżej połączenia się tych dwóch rzek, sekcya zaś dolna wykonanie głównego kanału osuszającego Nr. 1. z ujściem do Dniestru pod Mostami.

Według operatów wykonawczych wynosiły koszta robót, wykonanych w r. 1905, sprawdzone przez oddział rachunkowy, jak następuje:

Sekcya górna.

I.	Roboty ziemne . .	51.693 K	07	gr.
II.	„ ubezpieczające .	952 „	97	„
III.	Objekty	30.655 „	15	„
IV.	Wykupno gruntów . .	12.929 „	39	„

V. Konserwacya . . .	—	K	— gr.
VI. Zarząd	5.441	„	09 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	12.247	„	38 „
Razem .	113.919	K	05 gr.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano następujące roboty: skarpowanie brzegów Dniestru pod Dołobowem na prawym brzegu na długości 3.676 m, na brzegu lewym na dług. 3.174 m. czyli razem na długości 6.850 m o kubaturze wykopu 104.810 m³, przyczem z uzyskanego materyału ziemnego usypano wały nad Dniestrem o łącznej długości 6.639 m i kubaturze nasypu 97.021 m³, wały Strwiąża na długości 5.781 m i o kubaturze nasypu 33.061 m³, rów osuszający Nr. 1. na długości 33 m i bryłowatości wykopu 544 m³, a wreszcie syfon (lewar) żelaznobetonowy systemu Hennebique'a pod Strwiążem w Dołobowie.

Na wykonanie powyższych robót preliminowano 141.932 K, okazuje się tedy zaoszczędzenie w kwocie 28.012 K 95 gr., które osiągnięto głównie w rubryce robót ziemnych.

Budową w tej sekcyi kierował w roku 1905 inżynier — adjunkt kraj. biura melioracyjnego Gustaw Müldner.

Sekcya dolna.

I. Roboty ziemne . .	6.207	K	93 gr.
II. „ ubezpieczające .	—	„	— „
III. Objekty . . .	1.721	„	36 „
IV. Wykupno gruntów . .	69	„	14 „
V. Konserwacya . . .	63	„	67 „
VI. Zarząd	5.007	„	92 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	12.044	„	07 „
Razem .	25.114	K	09 gr.

Wykazanym wyżej kosztem wykonano następujące roboty: wykop głównego kanału osuszającego Nr. 1. na długości 598 m o bryłowatości wykopu 10.178 m³, z którego wykonano obustronne wały, oraz ruszt palisadowy dla szluzy Nr. 32 zamykającej ten kanał przy ujściu do Dniestru.

Na powyższe roboty preliminowano 10.109 K 31 gr., okazuje się przeto przekroczenie w kwocie 11.004 K 78 gr., które powstało w rubrykach kosztów zarządu i robót nieprzewidzianych.

Budową tej sekcyi kierował w roku 1905 inżynier adjunkt kraj. biura melioracyjnego Teofil Wszelaczyński.

b) Przedsiębiorstwa prowadzone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy.

(Sekcya samborska dla zabudowań potoków górskich).

19. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Według protokołu przeprowadzonej w r. 1906 kolaudacyi wynosiły sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1905, jak następuje:

I. Roboty ziemne	10.608 K	79	gr.
II. Roboty regulacyjne	30.114 „	40	„
III. Budowa objektów	— „	—	„
IV. Roboty dodatkowe	9.105 „	05	„
V. Wykupno gruntów	33 „	76	„
VI. Konserwacya	1.102 „	57	„
VII. Zarząd	6.553 „	15	„
VIII. Nieprzewidziane	— „	—	„
Razem	57.517 K	72	gr.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1905 wykop pod korekcyę potoku Topolnicy i Dniestru w Hołowiecku i Dniestrzyku Hołowieckim oraz pod budowle regulacyjne na długości 1.295 m o łącznej bryłowatości 12.676 m³, 1.654 m tam kamiennych równoległych, 10 m poprzeczek kamiennych, 435 m tam równoległych i 537 m tam prostopadłych systemu Seelinga, 163 m ubezpieczenia brzegów zapomocą podwójnych kiszek faszynowych, oraz zasadzono szutrowiska wzdłuż potoku Topolnicy i uregulowanej części Dniestru wikliną i zręby w Niedzielnej i Gwoździcu sadzonkami świerkowemi z własnej szkółki w ilości 1,093.400 sztuk.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 44.963 K 09 gr., wobec czego okazuje się przekroczenie preliminarza kosztorysowego w sumie 12.554 K 63 gr., które spowodowała zmiana systemu regulacyi i typów budowli na potoku Topolnicy i na Dniestrze. Przekroczenie to jednakże znajdzie pokrycie w oszczędności, która w części już osiągniętą została w poprzednich latach a częścią spodziewaną jest przy zabudowaniu innych potoków w dorzeczu Dniestru.

20. Regulacya i zalesienie Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim.

Wedle protokołu przeprowadzonej w r. 1906 kolaudacyi wynosiły sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1905, jak następuje:

I. Roboty ziemne	2.244 K	02	gr.
II. Budowle regulacyjne	37.964 „	32	„
III. Konserwacya	747 „	45	„
IV. Zarząd	7.527 „	48	„
V. Nieprzewidziane	201 „	14	„
Razem	48.684 K	41	gr.

Wykazanym kosztem wykonano w r. 1905 800 mb. przekopów przez odsypiska o bryłowatości 6.428 m³, 5.294 mb. tam faszynowych równoległych, 2.613 m. b. tam faszynowych poprzecznych, ułożono koronę na tamach na długości 11.387 mb, ubezpieczono skarpy ujścia rowu osuszającego płotkami na długości 520 mb i zakulturowano odsypiska, na co zużyto 2,284.000 sztuk sadzonek wiklowych.

Na powyższe roboty preliminowano kwotę 46.141 K 73 gr., wobec czego okazuje się przekroczenie w kwocie 2.542 K 68 gr., które stąd powstało, że wskutek racyonalnego rozwinięcia przedłużono trasę o 265 m. Przekroczenie to znajduje dostateczne pokrycie w oszczędnościach z lat poprzednich.

21. Zabudowanie debr w gminie Mikołajowie.

Wedle protokołu kolaudacyi przeprowadzonej w r. 1906, wynosiły koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1905, sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy j. n.:

I. Roboty ziemne	1.621	K	81	gr.
II. Roboty regulacyjne	564	„	40	„
III. Budowa objektów	37.151	„	53	„
IV. Roboty dodatkowe	5.853	„	05	„
V. Wykupno gruntów	270	„	50	„
VI. Konserwacya	1.740	„	51	„
VII. Zarząd	3.561	„	66	„
VIII. Nieprzewidziane	1.260	„	78	„
Razem	52.024	K	24	gr.

Powyższym kosztem wykonano w r. 1905 1 zaporę kamienną, 1.223 mb kunety kamiennej, 548 mb korekcyi potoku z ubezpieczeniem dna zapomocą progów poprzecznych, 7 mostków, z tego 4 o żelaznej konstrukcyi na murowanych przyczółkach, oraz zeskarpowano, opłotkowano i zalesiono piasczyste stoki na powierzchni 29 ha i zasiano je nasionami traw.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie będą ukończone w r. 1906. Na koszta tych robót preliminowano kwotę 25.494 K 52 gr. Gdy z końcem roku 1905 została reszta funduszu dyspozycyjnego w kwocie 37.967 K 32 gr., okazuje się, że po ukończeniu robót spodziewane być może przy tem przedsiębiorstwie zaoszczędzenie preliminarza kosztorysowego w kwocie 12.472 K 80 gr.

22. Zabudowanie i zalesienie debr w gminie Zniesienie powiatu lwowskiego.

Według protokołu kolaudacyi przeprowadzonej w r. 1906 wynosiły sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta robót wykonanych przy tem przedsiębiorstwie w r. 1905 j. n.:

I. Roboty ziemne	50	K	—	gr.
II. Roboty regulacyjne	—	„	—	„
III. Budowa objektów	4.073	„	42	„
IV. Roboty dodatkowe	6.354	„	99	„
V. Wykupno gruntów	—	„	—	„
VI. Konserwacya	1.070	„	—	„
VII. Koszta zarządu	3.900	„	85	„
VIII. Nieprzewidziane	320	„	91	„
Razem	15.779	K	17	gr.

Powyższym kosztem wykonano budowę 3 zapor kamiennych i 6 zapor gałęziowych, 620 m budowli poprzecznych płotkowych II. rzędu a 80 m I. rzędu, 647 m kunet faszynowych, 87 m^3 darniowania ścieków, 3 ha skarpowania stoków i 3.734 m płotków podłużnych na stokach

Wobec preliminowanej kwoty 28.027 K 01 gr. okazuje się po potrąceniu kosztów robót przedwstępnych wykonanych w r. 1904 w kwocie 6.104 K 17 gr. zaoszczędzenie preliminarza kosztorysowego w sumie 6.143 K 67 gr.

Większego postępu robót przy tem przedsiębiorstwie nie można było osiągnąć w r. 1905 z tego powodu, iż wskutek rekursu wniesionego przez strony interesowane przeciw orzeczeniu c. k. Namiestnictwa mu-

siano roboty wstrzymać na kilkumiesięczny przeciąg kampanii budowlanej.

c) Przedsiębiorstwa krajowe prowadzone przez c. k. Namiestnictwo.

23. Regulacya Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy z dnia 26. marca 1906 l. 118, udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 27. października 1906 l. 76.056 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1905 roboty tylko na górnej przestrzeni od km. 357 do 342 i na dolnej przestrzeni od km. 325—316, gdyż w środkowej przestrzeni km. 342—325 z powodu niskich stanów wody w czasie kampanii budowlanej, który trwał od 11. lipca do 4. grudnia, nie mogło się odbywać holowanie galarów. Opóźnienie rozpoczęcia kompanii budowlanej nastąpiło z powodu zmiany w systemie prowadzenia robót pod względem administracyjnym przez objęcie wykonania robót we własny zarząd. W roku 1905 wykonano następujące roboty:

1. wykopano 1 przekop pod Czernicą, którego jednakże z powodu chwilowego użycia na port zimowy nie otwarto, oraz pogłębiono zamulony przekop pod Krupskiem, łączna długość tych przekopów wynosiła 910 m a bryłowatość 20.506·7 m³;

2. 3 tamy faszynowe o łącznej długość 392 m i 4082 m³ bryłowatości;

3. 14 tam kamiennych równoległych i prostopadłych o łącznej długości 1.129·5 m i 7.010 m³ bryłowatości;

4. pogłębiono parową pogłębiarką dno trzech przekopów oraz usunięto ławy szutrowe, przyczem wydobyto ogółem 29.525 m³ materyału przeważnie szutrowego, tudzież usunięto z dna koryta elewatorem 72 sztuk dębów.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy ogółem w kwocie 129.591 K 12 gr., z czego przypada:

1.	na roboty ziemne . .	10.793 K	73 gr.
2.	„ „ kamienne . .	20.584 „	63 „
3.	„ „ faszynowe . .	10.520 „	23 „
4.	na wykupno gruntów . .	47.730 „	83 „
5.	na pogłębienie koryt . .	26.509 „	77 „
6.	na elewator . . .	1.433 „	18 „
7.	na utrzymanie łęgowych .	1.320 „	— „
8.	„ „ mostów prowizorycznych . . .	1.210 „	22 „
9.	na utrzymanie biura i inne wydatki	9.488 „	53 „

Natomiast udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 28. sierpnia 1906 l. 53.947 zamknięcie rachunków za rok 1905 wykazuje wydatki w sumie 173.641 K 86 gr., z czego przypada:

1.	na płace, dodatki aktywalne, adjuta	8.756 K	70 gr.
2.	na dodatki budowlane i koszta podróży . . .	6.949 „	50 „
3.	na koszta kancelaryjne .	3.968 „	39 „
4.	„ „ pomiaru . .	272 „	75 „

5. na koszta ruchu i utrzymanie bagra parowego . .	15.844 K	26 gr.
6. na utrzymanie łęgowych .	1.056 „	— „
7. na wykupno gruntów .	52.443 „	27 „
8. na koszta budowy . .	56.866 „	80 „
9. na różne wydatki . .	27.484 „	19 „

Niezgodność pomiędzy sumą wydatków wykazaną przez c. k. kierownictwo budowy a sumą wykazaną w zamknięciu rachunkowem pochodzi wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z dnia 27. października 1906 l. 76.056 stąd, że w zamknięciu rachunkowem za rok 1905 wykazano nietylko wydatki uskutecznione w tym roku, lecz także i wydatki uskutecznione przez c. k. kierownictwo w r. 1904, których zwrot asygnowano dopiero w r. 1905, a natomiast nie wykazano w tem zamknięciu tych wydatków roku 1905, na które c. k. kierownictwo przedłożyło rachunki dopiero w roku 1906, a które to wydatki wykazało c. k. kierownictwo w swem zestawieniu za rok 1905.

24. Regulacya Soły.

Wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy, udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 27. sierpnia 1906 l. 53.589 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1905 roboty regulacyjne podobnie jak w roku 1904 na trzech przestrzeniach Soły a mianowicie: Cisiec-Cięcina, Żywiec-Zadziele i Łęki-Rajsko-Oświęcim, tudzież inkrustacyę tam faszynowych przy lokalnem ubezpieczeniu koryta Soły pod Kobiernicami, i wykonano następujące roboty:

1. szereg przekopów i wrzynek w szutrowiskach o łącznej bryłowatości 38.349·1 m³;

2. 1.401·7 m tam faszynowych równoległych i 1.912·8 m tam faszynowych poprzecznych o łącznej bryłowatości 18.322·8 m³ faszynady, oraz 2.618·2 m koronek na tamach wykonanych w r. 1904;

3. 4.187 m tam równoległych kamiennych i 1685·7 m tam poprzecznych mieszanych (płotki 3 rzędowe obrukowane kamieniem), do czego użyto 65.272 m³ kamienia łamanego i 3.340·7 m³ faszynady;

4. 335·5 m³ narzutu kamiennego dla oskałowania tam faszynowych;

5. zasadzano 7·757 ha odsypisk sadzonkami wikłowemi.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo budowy w kwocie 191.351 K 86 gr., z czego przypada:

1. na zarząd (płace, dodatki aktywalne, dodatki budowlane, utrzymanie biura) i t. p.	18.437 K	08 gr.
2. na pomiary . . .	481 „	38 „
3. na koszta budowy . .	170.784 „	95 „
4. na zawiklenie . .	1.229 „	07 „
5. na koszta transportu kolejki	419 „	38 „

Natomiast udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 28. sierpnia 1906 l. 53.949 zamknięcie rachunków za rok 1905 wykazuje wydatki w sumie 208.707 K 56 gr., z czego przypada:

1. na zarząd (płace, dodatki aktywalne, dodatki budowlane i koszta kancel. . .	17.532	K 42	gr.
2. na koszta pomiaru . .	47	„ —	„
3. na wykupno gruntów .	1.000	„ —	„
4. na koszta budowy . .	187.393	„ 50	„
5. na różne wydatki . .	2.734	„ 64	„

Niezgodność pomiędzy sumą wydatków wykazaną przez c. k. kierownictwo budowy a sumą wykazaną w zamknięciu rachunkowem wyjaśnia c. k. Namiestnictwo podobnie jak przy zestawieniu kosztów budowy przy regulacyi Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Co się tyczy finansowego wyniku w porównaniu z preliminarzem kosztorysowym, c. k. kierownictwo budowy nie podało dokładnych dat, zauważyło jednakże, że na przestrzeniach Cisiec-Cięcina-Radziechowa i Żywiec-Tresna-Zadziele z powodu zniszczenia budowli przez nadzwyczajną powódź w r. 1903 i zmianę typu budowli poprzecznych nastąpi przekrocznie do 60% pierwotnej sumy kosztorysowej, zaś na przestrzeni Łęki-Rajsko-Oświęcim koszta budowy znajdą pokrycie w preliminarzu kosztorysowym.

25. Regulacya Łomnicy.

Wedle sprawozdania c. k. kierownictwa budowy udzielonego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 30. sierpnia 1906 l. 39.554 prowadzono przy tem przedsiębiorstwie w r. 1905 systematyczne roboty regulacyjne na przestrzeni Łomnicy Dołhe-Błudniki i pod Nowicą na Czeczwie pod Tużyłowem, tudzież roboty uzupełniające na Łomnicy pod Temerowcami i Pukasowcami, i wykonano następujące roboty:

1. 27 przekopów o łącznej długości 4.449 m. i 24.017·6 m^3 bryłowatości;

2. 49 tam faszynowych równoległych o łącznej długości 10.939 m., 71 tam faszynowych prostopadłych (ostrog) o łącznej długości 2.938 m., 104 tam faszynowych poprzecznych o łącznej długości 3.416 m., 6 zamknięć faszynowych o łącznej długości 298 m., 2.594 m. walca zatapianego, 738 m. płotków jako drugorzędnych zamknięć, tudzież ukoronowano a względnie naprawiono 3.506 m. tam faszynowych;

3. zasadzono $28._{7326}$ ha odsypisk sadzonkami wiklowemi.

Koszta powyższych robót wykazuje c. k. kierownictwo w kwocie 277.522 K 36 gr., z czego przypada:

1. na płace stałe	10.390	K —	gr.
2. na dodatki budowlane	7.160	„ —	„
3. na koszta kancelaryjne	1.555	„ 58	„
4. na utrzymanie łęgowych	1.150	„ —	„
4. na wykupno gruntów	2.023	„ 98	„
6. na koszta budowy	231.438	„ 50	„
7. na koszta pomiarów	629	„ 73	„
8. na zakupno inwentarza i inne . . .	23.174	„ 57	„

Natomiast udzielone odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 28. sierpnia 1906 l. 53.948 zamknięcie rachunków za r. 1905 wykazuje wydatki w sumie 289.124 K 27 gr., z czego przypada:

1. na płace, dodatki aktywalne, adjuta	7.106 K	72 gr.
2. na dodatki budowlane i koszta podróży	7.004 „	81 „
3. na koszta kancelaryjne	2.145 „	47 „
4. na utrzymanie łęgowych	840 „	— „
5. na koszta pomiarów	70 „	03 „
6. na koszta budowy	258.114 „	48 „
7. na różne wydatki	13.842 „	76 „

Niezgodność pomiędzy sumą wydatków wykazaną przez c. k. kierownictwo budowy, a sumą wykazaną w zamknięciu rachunkowem wyjaśnia c. k. Namiestnictwo podobnie jak przy zestawieniu kosztów budowy przy regulacyi Soły i Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Porównania kosztów budowy z preliminarzem kosztorysowym c. k. kierownictwo budowy nie podało z tego powodu, że robót nie wykończono jeszcze na żadnej z częściowych przestrzeni rzeki, zauważyło jednakże, że na dolnej 25 km. długiej przestrzeni Łomnicy nastąpi przekroczenie kosztów budowy o około 30 do 40%, a natomiast na dalszej 25 km. długiej przestrzeni koszta budowy znajdą pokrycie w ramach preliminarza kosztorysowego.

B) Wykaz

czynności kraj. biura melioracyjnego

za czas od 1. lipca 1905 do 30. czerwca 1906.

Z 54 inżynierów biura melioracyjnego zajętych było w pierwszej połowie r. 1906:

a) 6 inżynierów (dyrektor, jego zastępca i 4 starszych inżynierów) prowadzeniem referatu, sprawdzaniem projektów, inspekcyami i kolaudacyami;

b) 8 inżynierów zdjęciami i projektami dla ustawowych robót publicznych (3 w dorzeczu górnego Dniestru, 3 w dorzeczu Bugu, a 2 w dorzeczu Wisły);

c) 13 inżynierów projektowaniem i wykonaniem melioracyj prywatnych (7 w biurze centralnem, 2 w ekspozyturze krakowskiej, a po 1 w ekspozyturze Tarnowskiej, Rzeszowskiej, Jarosławskiej i Stanisławowskiej);

d) 2 inżynierów projektowaniem i wykonaniem kultur torfowych;

e) 2 inżynierów projektowaniem i budową wodociągów i kanalizacyi;

f) 1 inżynier projektowaniem stawów rybnych;

g) 2 inżynierów konserwacyą publicznych robót melioracyjnych;

h) 22 inżynierów prowadzeniem budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych.

Szczegółowych wykazów czynności biura melioracyjnego nie zamieszcza tu Wydział krajowy celem zmniejszenia kosztów druku po myśli uchwały Wys. Sejmu z dnia 10. listopada 1904.

Z wykazów tych, które będą złożone w kancelaryi sejmowej dla przejrzenia, podaje Wydział krajowy następujący sumaryusz wykonanych zdjęć, opracowanych projektów i przeprowadzonych robót.

	Ilość projektów	Regulacya wód		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
		Długość	Obszar			
		km	ha	hektarów		
I. Zdjęcia.						
Biuro centralne . . .	73	223,5	8.077,0	4.798,9	3.582,7	497,9
Ekspozytura Kraków .	13	—	—	21,9	790,6	75,8
„ Tarnów .	8	—	—	—	275,7	5,0
„ Jasło (Rzeszów)	12	—	—	82,3	424,4	—
Ekspozytura Jarosław .	5	—	—	50,6	276,6	59,9
„ Stanisławów	13	—	—	109,5	532,6	—
Razem . .	124	223,5	8.077,0	5.063,2	5.882,6	638,6
II. Projekty.						
Biuro centralne . . .	86	280,1	8.687,0	8.297,2	3.592,9	904,3
Ekspozytura Kraków .	21	1,2	—	88,6	942,2	127,2
„ Tarnów .	5	—	—	4,6	164,8	204,0
„ Jasło (Rzeszów	9	1,1	—	82,3	233,7	117,2
Ekspozytura Jarosław .	6	—	—	54,1	281,0	86,2
„ Stanisławów	10	—	—	67,7	443,9	—
Razem . .	137	282,4	8.687,0	8.594,5	5.658,5	1.438,9

Suma kosztorysowa projektów ad II) przedstawia się jak następuje:

1.	biuro centralne	7,153.541 K
2.	Ekspozytura Krakowska	257.230 „
3.	„ Tarnowska	90.500 „
4.	„ Jasielska (Rzeszowska) . .	123.980 „
5.	„ Jarosławska	117.400 „
6.	„ Stanisławowska . . .	110.350 „
	Razem .	7,853.001 K.

Z projektów opracowanych przez biuro centralne przypada na publiczne roboty melioracyjne:

a) regulacyę Błożewki: (72 km 3.790 ha) suma kosztorysowa . .	1,122.000 K
b) regulacyę Rudawy: (85 km 1.287 ha) suma kosztorysowa . .	3,600.000 „
razem .	4,722.000 K.

III. Roboty wykonane (melioracye prywatne).

	Ilość projektów	Regulacya w d		Osuszenie rowami	Drenowanie	Nawodnienie
		Długość	Obszar			
		km	ha	hektarów		
Biuro centralne . . .	43	45,7	—	365,0	1.541,2	33,1
Ekspozytura Kraków .	24	8,1	—	7,0	436,9	—
„ Tarnów .	17	4,5	—	—	294,3	4,0
„ Jasło (Rzeszów)	21	4,0	—	—	247,6	—
Ekspozytura Jarosław .	12	37,0	—	144,8	399,8	102,9
„ Stanisławów	8	3,2	—	—	133,0	—
Razem .	125	102,5	—	516,8	2.052,8	140,0

Na podstawie projektów kraj. biura melioracyjnego wykonał nadto Bank melioracyjny w r. 1905— 6 drenowanie w 7 miejscowościach na powierzni 262,9 hektarów.

Zmiany w siedzibach ekspozytur.

Na kilkakrotną prośbę Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie o ustanowienie w tem mieście ekspozytury biura melioracyjnego przeniósł Wydział krajowy w roku bieżącym ekspozyturę biura melioracyjnego z Jasła do Rzeszowa, czem uczynił zadość prośbie tej Reprezentacyi bez uszczerbku dla robót w okolicy Jasła, która ma dogodne połączenie kolejowe z Rzeszowem. Wydział powiatowy Rzeszowski zobowiązał się dostarczać bezpłatnie pomieszczenia dla ekspozytury w budynku Rady powiatowej.

Doświadczenia z kulturą torfowisk.

W r. 1905 prowadzono doświadczenia z kulturą torfowisk w Byszowie, Ohladowie, Moszczanach, Korzenicy, Jadachach i Jaworznie.

1. Pole doświadczalne w Byszowie.

(Powiat Sokal).

Jak już w ostatniem sprawozdaniu z 1904 r. zaznaczono, działki torfowe zajęte pod próbną kulturę łąkową, musiały być powtórnie uprawione przedplonem, ponieważ przy jednorazowej uprawie grunt nie był dostatecznie wyrobiony i nie nadawał się jeszcze pod zasiew mieszanki traw. Ponieważ głównym celem naszych doświadczeń było stworzenie w jak najkrótszym czasie dobrych łąk i ponieważ pasza dla bydła i koni jest piekącą potrzebą tamtejszych tak większych jak i mniejszych gospodarstw, przeto chcąc choć w części zastąpić brak siana, zarządzono uprawę zielonej mieszanki (wyki, owsa i grochu) na dwóch działkach, na innych zaś wysiano owies miejscowego pochodzenia z zamiarem zebrania na ziarno.

Normalna dawka sztucznych nawozów wynosiła na 1 ha 8 q kainitu i 3 q mączki Thomasa 18%.

Mimo niebardzo korzystnych stosunków klimatycznych, a szczególnie posusznej i wietrznej wiosny wynik zbiorów był dość zadowalniający. — Przeciętnie zebrano z 1 ha 12 q ziarna i około 40 q słomy. Równie korzystny był zbiór mieszanki, która dostarczyła obfitej karmy dla bydła. Ponieważ jednak nasienie mieszanki jest dość kosztowne, przeto rentowość tej uprawy przedstawia się znacznie niekorzystniej, niż uprawa owsa, lub innych roślin gospodarczych, co zresztą i na innych stacyach doświadczalnych zostało sprawdzonem.

Doświadczenia te, jak i w poprzednim roku, przekonały dostatecznie właściciela o pożyteczności uprawy torfowisk, który już w ciągu 1905 r. wykonał własnym kosztem sieć rowów osuszających, umożliwiających uprawę tych gruntów na większym obszarze. — Niestety uprawa rozległych torfowisk w okolicy Byszowa, należących tak do obszarów dworskich jak i do mniejszych właścicieli, będzie mogła się rozwinąć dopiero wówczas, skoro miejscowy potok zastanie uregulowany i pogłębiony.

Na rok 1906 pole doświadczalne zostało obsiane mieszanką traw łąkowych i oddane w opiekę właściciela Juliusza hr. Tarnowskiego.

2. Pole doświadczalne w Ohladowie.

(Powiat Kamionka Strumiłowa).

Pole doświadzalne w Ohladowie zostało założone nad świeżo uregulowanym potokiem Majdan. — Przy uprawie mechanicznej, mianowicie przy orce natrafiono na bardzo wielkie trudności. Grunt osiadł się niejednostajnie, tworząc tak zwięzłe kępiny, że o zniszczeniu pługiem mowy być nie mogło. — Nadto przy orce zaczepiano o stare grube pnie i konary drzewne, które dopiero przy nakładzie wielkiej pracy i kosztów można było usunąć. — Torfowisko to okazało się do uprawy jeszcze nieprzydatnem; z uprawą należało się wstrzymać do lat późniejszych, kiedy torf ulegnie procesowi zwietrzenia, po którym praca ludzka będzie łatwiejszą i wdzięczniejszą. Kiedy zaś w roku ubiegłym przez nieostrożne wzniecenie pożaru na tych gruntach, torf wypalił się miejscami do 1 m. głębokości, utworzyły się nierówności, na wyrównanie których przyznana subwencya wcale by nie wystarczyła, postanowiono zaniechać rozpoczętej tu uprawy i przenieść próbne pola na część torfowiska położoną powyżej, obok pastwiska gminnego, na terenie, na którym właściciel p. Adam Krajewski eksploatuje torf na opał. — Część pola nowego wysadzono kartoflami i burakami pastewnymi w kilku odmianach, zaś na powierzchni około jednego morga wykonano próby

z hodowlą kilku gatunków traw nasiennych celem przekonania się, o ile uprawa ta miałaby w warunkach tamtejszych powodzenie.

Stan kartofli i buraków w czasie kontroli we wrześniu r. b. przedstawiał się dość obiecująco. — Niezależnie od tego, zarząd tamtejszy dóbr przygotował nad potokiem Majdan 1 działkę o powierzchni 1 morga, i z wielkim trudem uprawił kartoflami.

3. Pole doświadczalne w Moszczanach i Korzenicy.

(Powiat Jarosław).

Z powodu niekorzystnych właściwości gruntu torfowego na polach doświadczalnych w Korzenicy, obróbka jesienna nie mogła odbyć się tak, jak to było wskazanem. Przed zimą zdołano ukończyć zaledwie jedną i to dość niedokładną orkę. Dopiero z wiosną 1905 r. przeprowadzono gruntowną uprawę mechaniczną, przy której znakomite usługi oddała brona nożowa sprowadzona z Gefle ze Szwecyi. — Narzędzie wypróbowane już kilkakrotnie na naszych stacyach okazało się bardzo pożyteczne tak na gruntach torfowych, jak i na ciężkich glebach mineralnych i znajduje co raz szersze zastosowanie. — Firma zaś w Gefle, z którą zapoznano się w r. 1903 na wystawie torfowej w Berlinie, dostarcza narzędzi z jak najlepszej jakości i po niskiej stosunkowo cenie, tak że brona taka jest tańszą, aniżeli sprowadzona z którejkolwiek bliżej położonej firmy niemieckiej.

Przy robotach przygotowawczych popełniono tu jeszcze i ten błąd, że zamiast dać sztuczne nawozy w późnej jesieni, jak to w programie doświadczeń było przewidziane, rozsiano je późno na wiosnę, bo dopiero w połowie kwietnia. — Mimo tego pierwszy rok uprawy dał pod względem zbiorów wyniki zadowalniające i przekonał właścicieli, że melioracya torfowisk jest rentowną i uprawa ta w gospodarstwie rolnem bardzo pożyteczną. Na działce o pow. 1,06 ha zebrano kartofli 144 m. ctn., wartości (a 2·40 K) 345 K 60 gr.

Koszta według dokładnych rachunków wynosiły:

Sztuczne nawozy 7 q kainitu i 3 q m. Thomasa		48 K	66 gr.
Koszta sprzężaju		56 „	91 „
„ nasion z robocizną		82 „	
„ obróbki i sprzętu		95 „	05 „
	Razem .	282 K	62 gr.

zatem już w pierwszym roku otrzymano zysk w kwocie 62 K 98 gr.

Przy uprawie prosa z podobnego zestawienia jak powyżej okazał się czysty dochód w kwocie 10 K 39 gr. Natomiast uprawa końskiego zębu i mieszanki na kilku innych działkach nie pokryła w pierwszym roku wszystkich wydatków i przyniosła stratę od 15 do 30 koron na 1 ha.

Na rok bieżący zarządzono doświadczenia z uprawą buraków cukrowych, na kilku innych działkach polecono rozsiać trwałą mieszankę traw łąkowych.

Na polach doświadczalnych w Moszczanach powiodła się znakomicie uprawa trawy nasiennej kostrzewy trzcinowej (Festuca arundinacea).

Rezultat wymłotu według oceny krajowej stacyi botaniczno-rolniczej we Lwowie przedstawia się, jak następuje:

Z 1 morga zebrano
nasienia 1-szej sorty o wartości użytkowej
95%, sile kiełkowania 98% 293 kg.
„ 2-giej „ 90%, „ „ 95% 182 „
razem 475 kg
nadto pośladu . . . . . 60 kg.

Z wyprodukowanej ilości sprzedano Bankowi rolniczemu 255 kg za 357 koron (a 140 koron za 100 kg) i 100 kg za 125 koron.

W roku bieżącym uprawiono już część stacyi owsikiem złotym (Avena flavescens) i wiechliną spóźnioną (Poa serotina).

4. Pole doświadczalne w Jadachach.

(Powiat Tarnobrzeg)

Grunt zajęty pod stacyę przedstawia raczej ziemię przytorfiałą, aniżeli właściwy pokład torfu, ponieważ warstwa torfowa mierzy od 20—30 cm. Doświadczenia miały na celu uprawę łąkową z wykluczeniem wszelkich przedplonów, które w warunkach tamtejszych nie miały żadnego znaczenia i uprawiane być nie mogły.

Główną uwagę zwrócono na wypróbowanie odstępów rowów osuszających t. j. szerokości działek uprawnych. Rowy zostały wykonane w odstępach co 30, 40, 60 i 100 m.

Doświadczenia, jakie w rokn ubiegłym zarządzono, zostały wykonane z wielką ścisłością i dlatego przedstawiać będą dla zarządu dóbr rzeczywistą wartość.

Łąki z częściowym podsiewem i pełnym zasiewem mieszanki traw odbijały już w pierwszym roku znacznie korzystniej od tych łąk, na których starą darń pozostawiono nietkniętą, a tylko zbronowano ją, lub użyźniono sztucznymi nawozami. Rozumie się, że na wszystkich działkach rozsypano sztuczne nawozy, mianowicie kainit i mączkę żużlową w różnych kombinacyach.

Przy uprawie łąkowej nie może być mowy już w pierwszym roku o cyfrowych rezultatach, ponieważ nasienia traw trwałych przychodzą w drugim względnie w trzecim roku dopiero do pełnej wegetacyi; w czasie jednak dwukrotnej tego roku lustracyi miano sposobność skontatować, że doświadczenia są bardzo pouczające i dla przyszłej uprawy rozległych gruntów przytorfiałych nad górną Trześniowką i jej dopływami w wysokim stopniu pożyteczne.

5. Pole doświadczalne w Jaworznie.

(Powiat Chrzanów).

Doświadczenia z uprawą torfowiska nad Przemszą dały w roku ubiegłym tylko częściowo wyniki zadowalniające. Ustawiczne deszcze przy niekorzystnych już istniejących wurunkach wilgotności przyczyniły się do tego, że kartofle posadzone jako przedplon dla lepszego wyrobienia ziemi, niemal w połowie wygniły. Z 2 q nasienia zebrano tylko 14 q. To samo stało się z burakami pastewnymi.

Lepiej natomiast wypadły zbiory na działkach obsianych wprost mieszanką traw. Według relacyi właściciela Jana Żaka zebrał on 10 fur t. j. około 50 q dobrego siana, tam gdzie przedtem nic nie zbierał. Chcąc się w przyszłości zabezpieczyć przed wymoknięciem, polecono

wstawió między rowami, których odstępy wynosiły 49 m, dodatkowo dreny faszynowe, ponieważ parcela jest dość wąską, a właściciel był niechętny dalszemu krajaniu gruntu rowami otwartemi. Dreny faszynowe były tu wskazane, ponieważ rów odpływowy posiada głębokość zaledwie 1,00 m. Podnieść również należy, że w Jaworznie ceny jednostkowe za wszelką robociznę są bardzo wysokie i dlatego koszta uprawy torfowiska są znacznie większe, aniżeli w innych okolicach. Mimo to uprawa łąkowa budzić zaczyna żywe zainteresowanie i spodziewać się należy, że racyonalna gospodarka tych nieużytków znajdzie w przyszłości naśladowców.

Warunkiem tego jest, ażeby przeprowadzić osuszenie tych łąk, na co wykonano projekt i oddano interesowanym do dalszego zużytkowania.

Oprócz wymienionych tu pól, Wydział krajowy postanowił założyć w roku bieżącym nowe stacye doświadczalne w Dmytrowie i w Połonicznej nad uregulowanym potokiem Berezówką i siecią rowów tamże wykonanych; w Sielcu i w Kuliczkowie nad uregulawaną rzeką Błotnią; w Rzemieniu nad potokiem Rzemieńskim, w Peczeni na osuszonych przy pomocy subwencyi krajowej i państwowej torfowiskach gminnych i w Rzęśnie polskiej na osuszonych tamże torfowiskach będących częścią bardzo rozległych torfowisk w okolicach Lwowa w dorzeczu Wereszycy. — Nadto wzięto pod uwagę założenie stacyi w Chyszewicach na gruntach spółki torfowej będącej pod patronatem biura dla spółek pożyczkowych i kas Raiffeisenowskich w Wydziale krajowym. — Na niektórych z wymienionych stacyj roboty techniczno-melioracyjne albo rozpoczęto, albo już ukończono.

Wypada w końcu zauważyć, że stacye w takich rozmiarach, w jakich dotychczas były i są prowadzone, spełniają bardzo doniosłe ekonomiczne zadanie, przyczyniając się do rozwinięcia w kraju uprawy torfowisk i innych nieużytecznie leżących gruntów. Kilkumorgowe stacye na gruntach dworskich dają pochop do rozszerzenia uprawy na całym nieraz bardzo dużym obszarze, na gruntach zaś włościańskich i gminnych przyczyniają się do zakładania spółek torfowych pod patronatem Wydziału krajowego, jakich w kraju już kilkanaście powstało i zwolna wprawdzie, ale statecznie się rozwijają.

Stacye takie są nadto szkołą dla racyonalniejszej i intenzywniejszej gospodarki rolnej, wywołują u włościan zainteresowanie się sztucznymi nawozami, nowszemi narzędziami, szlachetniejszemi nasionami, doniosłością prób i t. p. i budzą zmysł starania się o podniesienie gospodarstwa.

Wydział krajowy, mając to na uwadze, popiera prywatne usiłowania także w ten sposób, że z funduszów uchwalonych przez Wysoki Sejm na popieranie kultury torfów w perymetrze osuszonych bagien, udziela włościanom, którzy o to proszą, w miarę możności, subwencye w formie sztucznych nawozów albo nasion traw łąkowych pod warunkiem, że zostaną zastosowane w ten sam sposób, jak na polach doświadczalnych. Z tych powodów akcya ta zasługuje i nadal na jak najżyczliwsze poparcie Wysokiego Sejmu a w ślad zatem i c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Służba dozorców melioracyjnych i drenarskich.

Konduktor melioracyjny III. klasy Stanisław Ślisz mianowany został dekretem z dnia 27. marca 1906 l. 97.404/905 konduktorem melioracyjnym II. klasy z dotychczasową siedzibą w Trześniu, gdzie ma poruczony dozór robót konserwacyjnych przy regulacyi Łęgu i Trześniówki. Konduktorami melioracyjnemi III. klasy zostali mianowani starsi dozorcy melioracyjni:

Józef Chciuk dekretem z dniu 23. marca 1906 l. 30.711;
Adam Jamroz dekretem z dnia 23. marca 1906 l. 29.441;
Józef Krzysztyszyński dekretem z dnia 27. marca 1906 l. 97.404/905.
Józef Święchowicz dekretem z dnia 23. marca 1906 l. 29.441.

Konduktor J. Chciuk pozostał przy regulacyi Biały, innym zaś poruczono dozór robót konserwacyjnych, mianowicie:

A. Jamrozowi przy obwałowaniu Wisły z siedzibą w Tarnobrzegu;

J. Krzysztyszyńskiemu przy regulacyi Przegnojówki, Gniłej Lipy, Złotej Lipy, bagien Stojanowskich, potoku Dumnego i bagien Oleskich z siedzibą we Lwowie;

J. Święchowiczowi przy obwałowaniu Wisły i Sanu z siedzibą w Radomyślu nad Sanem.

Dozorcy melioracyjni: Jacenty Jajuga, Kajetan Wyka, Adam Prarat i Jan Turbak zamianowani zostali dekretem z dnia 27. marca 1906 l. 97.404/905 starszymi dozorcami melioracyjnymi, a dozorcy drenarscy: Antoni Jajuga, Antoni Krawiec, Jan Wertyporoch, Franciszek Wolańczyk, Józef Węgrzyn i Michał Puka, którzy ukończyli 2-letni kurs drenarski z bardzo dobrym postępem, dozorcami melioracyjnymi.

Wreszcie zamianował Wydział krajowy dozorcami drenarskimi ukończonych uczniów 2-letniego kursu drenarskiego: Dymitra Szczerbę dekretem z dnia 13. marca 1906 l. 114.340, a Jana Wojtasia, Dmytra Kruka, Jana Łeśkowa, Władysława Samborskiego, Jana Zagaję i Jana Roboreckiego dekretem z dnia 18. kwietnia 1906 l. 36.341.

Dozorca drenarski Ignacy Sikora został za przekroczenie służbowe ze służby biura melioracyjnego wydalonym (L. 110.409 z 10. listopada 1906).

Obecny personal dozorców liczy: 6 konduktorów melioracyjnych, 11 starszych dozorców melioracyjnych, 17 dozorców melioracyjnych, 33 dozorców drenarskich, razem 67 konduktorów i dozorców.

Czynności c. k. galicyjskiego oddziału hydrograficznego.

Alegat 9.

Nadesłane odezwą c. k. Namiestnictwa z 6. sierpnia 1906 l. 101.321 sprawozdanie c. k. krajowego oddziału hydrograficznego z czynności za rok 1905, mamy zaszczyt przedłożyć Wys. Sejmowi w załączeniu.

Nadmieniamy przytem, że oddział ten przydzielony dopartamentowi budownictwa wodnego c. k. Namiestnictwa, jest niejako organem pomocniczym tego departamentu i zajmowany bywa czynnościami, które nie należą do jego zakresu działania, z uszczerbkiem dla właściwych zadań tego oddziału. Wskutek tego nie zostały dotychczas obliczone normalne przekroje poprzeczne rzeki Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, jakkolwiek budowa jest już w 13. roku 15-letniego okresu budowy, zarówno jak i normalne przekroje poprzeczne Soły i Łomnicy.

III.

A) Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne.

Z powodu wyczerpania kredytów przyznanych specyalnemi ustawami na regulacyę Bugu i Biały przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi projekty ustaw zapewniających wykończenie tych 2 regulacyi, tudzież projekty ustaw o 2 nowych przedsiębiorstwach melioracyjnych i regulacyi Błożewki (w pow. Rudeckim, Samborskim i Starosamborskim) i zabudowaniu Krzemionki (w pow. Starosamborskim), wreszcie projekt ustawy o przyznaniu dodatkowych zasiłków na obwałowanie Wisły i Wisłoki z powodu zmiany trasy wału nadwiślańskiego, wprowadzonej przez komisyę międzynarodową dla regulacyi Wisły.

1. Uzupełnienie regulacyi rzeki Bugu.

W projekcie regulacyi rzeki Bugu z r. 1891, który w myśl ustawy z dnia 9. lipca 1894 służyć miał za podstawę wykonania robót, przewidziano tylko wykonanie przekopów i zamknięcie starych łożysk budowlami faszynowemi, natomiast nie preliminowano wydatku na obustronne ubezpieczenie brzegów tamami.

Gdy z powodu gruntu piaskowego okazało się niemożliwem utrzymanie trasy regulacyjnej bez równoczesnego ubezpieczenia brzegów, upoważniło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 28. stycznia 1899 l. 22.769 ex 1898 Wydział krajowy do prowadzenia systematycznej regulacyi Bugu od ujścia Raty w górę, a to na podstawie wniosków komisyi technicznej zamieszczonych w protokole ddo. Lwów 6. września 1897.

Ta systematyczna regulacya jednak spowodowała, jak to zresztą już z góry przewidziano, znaczne podwyższenie kosztów, tak iż preliminowana w ustawie krajowej z r. 1894 suma kosztorysowa 594.000 zł. w. a. (1,188.000 K) nie wystarcza nawet na uregulowanie Bugu od ujścia Raty do granicy gmin Sielca i Rudy (km. 29·5) według projektów szczegółowych zatwierdzonych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa.

Z tego powodu zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu systematycznej regulacyi Bugu od km. 29·5 do ujścia Pełtwi w Busku w km 72·155, której koszta obliczył kierownik budowy na 2,270.000 koron, i przesłał ten projekt odezwą z dnia 2. maja 1905 l. 33.411 c. k. Namiestnictwu z wnioskiem na zarządzenie reambulacyi przez delegata ministeryalnego przy udziale zastępców c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

Zarazem przedłożył Wydział krajowy projekt ustawy zapewniającej wykończenie tej regulacyi przy dotychczasowym udziale funduszu krajowego (40%) i państwowego funduszu melioracyjnego (30%), a natomiast przy wyższym (30% zamiast 20%) zasiłku z państwowej dotacyi wodnej. Wyższy wymiar zasiłku z państwowej dotacyi wodnej uzasadnił Wydział krajowy dwoma względami: najprzód, ponieważ przy regulacyi Bugu rozchodzi się więcej o interes spławu, aniżeli kultury krajowej, a powtóre, ponieważ przewidziany w ustawie z r. 1894 10% datek przymusowej spółki wodnej nie został jeszcze uiszczony, bo władza polityczna nie zawiązała dotychczas spółki wodnej, nakładanie za tem nowego datku konkurencyjnego na stosunkowo szczupły okręg konkurencyjny natrafiłoby na trudności.

Gdy zaś do kosztów regulacyi Dniestru, Soły i Łomnicy, których spław posiada mniejsze znaczenie, niż na Bugu, państwowa dotacya wodna przyczynia się 40% zasiłkami, Wydział krajowy wyraził oczekiwanie, że wniosek jego w sprawie przyznania 30% zasiłku z państwowej dotacyi wodnej na regulacyę Bugu zostanie przyjęty.

Reambulacyę techniczną projektu zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa dopiero w r. 1906, gdyż sprawa zalegała w departamencie budownictwa wodnego c. k. Namiestnictwa.

Komisya reambulacyjna, w której wzięli udział jako delegaci c. k. Ministerstw rolnictwa i spraw wewnętrznych c. k. radca sekcyjny p. Dr. Wiktor Deutsch i c. k. radca budownictwa p. Józef Opolski, uznała potrzebę zaprojektowanej systematycznej regulacyi, zwłaszcza dla spławu drzewa, oraz wstawiła do kosztorysu dalsze kwoty na budowę mostów i na wykonanie budowli uzupełniających od ujścia Raty do km. 29·5.

Wedle protokołu komisyi reambulacyjnej z 31. lipca 1903 przedstawiają się koszta uzupełnienia regulacyi Bugu, jak następuje:

I.	Roboty ziemne . .	275.764 K	99 gr.
II.	Roboty faszynowe .	1,322.062 „	39 „
III.	Wykupno gruntów .	246.356 „	80 „
IV.	Konserwacya w czasie budowy (5% z rubr. II)	66.103 „	12 „
V.	Koszta zarządu . .	150.000 „	— „
VI.	Budowa mostów . .	84.000 „	— „
VII.	Rozmaite (zawiklenie odsypisk, zakupno łodzi motorowej dla transportu faszyn i t. d.) . . .	180.480 „	— „
VIII.	Nieprzewidziane . .	5.232 „	70 „
		2,324.000 K	— gr.
	Do tego koszta budowli uzupełniających od ujścia Raty do klm 29·5 . .	200.000 „	— „
	Ogółem . .	2,524.000 K	— gr.

Uchwałą z 4. września 1906 l. 89.261 zgodził się Wydział krajowy na powyższe podwyższenie sumy kosztorysowej i przedłożył c. k. Namiestnictwu wniosek naa pokrycie 40% kosztów w sumie 1,009.600 K z funduszu krajowego, po 30% tj. po 757.200 K z państwowego funduszu melioracyjnego i z państwowej dotacyi wodnej.

Roboty proponuje Wydział krajowy ze względu na sumę kosztorysową rozłożyć na lat 18, tak, iż corocznie byłaby do przebudowania kwota 140.222 K 22 gr., coroczny zaś datek kraju wynosiłby okrągło 56.089 K, a coroczne datki państwowego funduszu melioracyjnego i państwowej dotacyi wodnej po 42.066⅔ K.

Ponieważ zapasy kasowe funduszu regulacyjnego utworzonego ustawą z 9. lipca 1894 Dz. u. kraj. Nr. 69 w roku bieżącym prawie w zupełności zostaną wyczerpane, Wydział krajowy w oczekiwaniu przyjęcia wniosku co do rozdziału kosztów przez Administracyę państwa uprasza Wys. Sejm o uchwalenie projektu ustawy o uzupełnieniu regulacyi Bugu, oraz I. raty 40% zasiłku krajowego w kwocie 56.089 K, która wstawioną została do preliminarza krajowego na r. 1907.

2. Uzupełnienie regulacyi rzeki Biały z dopływami.

W projekcie regulacyi rzeki Biały z dopływami, który w myśl ustawy z 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72 służy za podstawę wykonania robót, przewidziano w dolnej przestrzeni tej rzeki z powodu braku kamienia ubezpieczenia brzegów tylko budowlami faszynowemi, w powiecie grybowskim zaś, gdzie dorzecze Biały jest mniejsze, ubezpieczenie budowlami równoległemi tylko brzegów wklęsłych, a to ze względów oszczędnościowych.

W toku budowy okazało się jednak nieodzownem ubezpieczenie tam faszynowych narzutem kamiennym w całej dolnej przestrzeni Biały, gdyż budowle faszynowe przy pochodzie lodów, zarówno jak i przy wezbraniach rzeki ulegały ciągłemu uszkodzeniu przez kry lodowe i żwir rzeczny, tak iż z czasem byłyby narażone na zupełne zniszczenie. Z tego powodu zarządził Wydział krajowy za zgodą c. k. Ministerstwa rolnictwa inkrustacyę tam faszynowych od strony rzeki kamieniem łamanym, a po części płytami betonowemi z wkładką drucianą, które to roboty dodatkowe wyczerpały w zupełności znaczne zaoszczędzenia we funduszu regulacyjnym, a nawet spowodowały przekroczenie kosztorysu, gdyż kamień musiał być dowożony z okolicy Ciężkowic na dolną prze-

strzeń Biały koleją, od kolei transportowany kolejką polną na brzeg rzeki, stąd zaś spławiany galarami Białą.

Również okazała się potrzeba ubezpieczenia Biały w powiecie grybowskim budowlami równoległemi nie tylko na brzegach wklęsłych, lecz także na brzegach wypukłych, ażeby woda mogła być utrzymaną w trasie regulacyjnej i nurt nie przerzucał się na brzeg wypukły.

Obliczone przez kierownictwo budowy, a sprawdzone w r. 1905 przez komisyę kolaudacyjną koszta robót, jakie miały być na Biale wykonane począwszy od r. 1905, wynoszą:

a) w powiecie tarnowskim . . .	468.000 K
b) „ „ grybowskim . . .	347.000 „
razem .	815.000 K.

Z uwzględnieniem zaś budowli wykonanych już w r. 1905 przedstawiają się te koszta, jak następuje:

a) w powiecie tarnowskim . . .	296.000 K
b) „ „ grybowskim . . .	270.000 „
razem .	566.000 K.

Nadto fundusz regulacyi Biały zwrócić ma funduszowi krajowemu zaliczkę udzieloną na prowadzenie robót, która z końcem r. 1905 wynosi 271.854 K 01 gr., nie mniej też kaucye i depozyta w kwocie 4.117 K 13 gr., tak, iż do zupełnego wykończenia robót regulacyjnych na Biale począwszy od r. 1906 okazuje się potrzeba nakładu w sumie **841.971 K 14 gr.**

Na pokrycie tego wydatku ma fundusz regulacyi Biały do dyspozycyi:

1) wykazane w zamknięciu za rok 1905 należytości czynne	1.458 K 36 gr.
2) wartość remanentu narzędzi i materyałów	35.779 „ 59 „
3) przypadające wedle §. 5. rozporządzenia wykonawczego z 21. grudnia 1893 Dz. u. kraj. Nr. 7. ex 1894 raty datków:	
a) ostatnią ratę 30% datku krajowego . .	86.634 „ — „
b) „ „ 50% datku państwowego funduszu melioracyjnego	127.080 „ — „
c) ostatnią ratę 10% datku państwowej dotacyi wodnej	17.320 „ — „
d) dwie raty datków powiatów: dąbrowskiego, tarnowskiego i grybowskiego za lata 1906 i 1907 po 21.800 K	43.600 „ — „
razem .	311.871 K 95 gr.
tak, iż w porównaniu z wykazaną powyżej kwotą, która jest potrzebną na wykończenie robót począwszy od r. 1906	841.971 „ 14 „
okazuje się potrzeba dodatkowego kredytu w sumie	**530.099 „ 19 „**
czyli okrągło .	**530.000** K — gr.

W kosztorysie projektu z r. 1900 preliminowano:

a)	na regulacyę Biały	1,212.000	zł. w. a.
b)	na obwałowanie Biały	91.300	„ „ „
c)	na regulacyę dopływów Biały . . .	14.100	„ „ „
	razem .	1,317.400	zł. w. a.
	czyli .	2,634.800	K
	dodatkowy kredyt wynosi .	530.000	„
	wskutek czego koszta regulacyi i obwałowania Biały wraz z regulacyą dopływów podniosą się do sumy	3,164.800	„

Ponieważ przeznaczone w ustawie z r. 1892 datki kraju, państwa i powiatów zostały w ciągu r. 1905 prawie w zupełności wyczerpane, tak, iż na r. 1906 pozostała do dyspozycyi tylko kwota 35.900 K 81 gr., postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykończenie regulacyi Biały w granicach pierwotnego projektu (od ujścia do wiaduktu w Grybowie) kosztem 530.000 K, który by był pokryty datkami państwowego funduszu melioracyjnego w wysokości 50% i państwowej dotacyi wodnej w wysokości 10%, tj. w stosunku unormowanym ustawą z r. 1892, a 40% datkiem funduszu krajowego przy zupełnem uwolnieniu od konkurencyi powiatów tarnowskiego i grybowskiego, które i tak już zostały bardzo obciążone dotychczasowymi datkami konkurencyjnymi.

Projekt ustawy przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 16. maja 1906 l. 103.278 c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie przychylnej decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa i spraw wewnętrznych, — a eby zaś roboty regulacyjne w roku bieżącym nie doznały przerwy, ud. ielił Wydział krajowy zaliczki z funduszu konserwacyjnego na dalsze prowadzenie budowy.

Roboty uzupełniające proponuje Wydział krajowy wykonać w ciągu lat trzech od r. 1907 do r. 1909, tak iż coroczna rata datku państwowego funduszu melioracyjnego w sumie 265.000 K wynosiłaby po 88.333⅓ K, państwowej dotacyi wodnej w sumie 53.000 K po 17.666⅔ K, a funduszu krajowego w sumie 212.000 K po 70.666⅔ K.

Z powodów wyżej przytoczonych wstawił Wydział krajowy I. ratę 40% zasiłku krajowego w kwocie okrągłej 70.667 K do preliminarza krajowego na r. 1907.

3. Regulacya potoku Błożewki z dopływami.

W myśl programowej uchwały Wys. Sejmu z 13. lutego 1894 zarządził Wydział krajowy w roku ubiegłym zdjęcia dla regulacyi potoku Błożewki z dopływami w dorzeczu górnego Dniestru, o której przeprowadzenie strony interesowane w petycyach wnoszonych do Wys. Sejmu od lat 30 się dopominały.

Projekt opracowany przez starszego inżyniera Stanisława Szczepanowskiego, tudzież inżynierów-adjunktów Włodzimierza Rojeckiego i Kazimierza Hubera obejmuje regulacyę:

1)	potoku Błożewki od ujścia do Strwiąża, do Błożwi górnej na długości	35,050	km.
2)	potoku Błotna woda	6,650	„
3)	dopływu od Chlewisk	10,300	„
4)	potoku Koniówka	1,538	„
5)	dopływu z Bud	2,930	„
6)	5 rowów osuszających łącznej długości . .	15,450	„
	razem .	71,918	km.

Preliminowane koszta budowy wynoszą:

I. Roboty ziemne.

435.039 m³ wykopu z odwozem i nasypem, tudzież $26_{,266}$ km. dopływów i rowów . . .	378.383 K 66 gr.

II. Budowa objektów.

9 mostów żelazno-betonowych, 3 mosty betonowe sklepione, 33 przepustów z rur betonowych, 4 stopnie betonowe 1 m. wysokie, 27 stopni betonowych $0_{,5}$ m. wysokich 14 szluz z betonu i żelaza do nawodnienia . .	359.390 „ — „

III. Ubezpieczenie brzegów.

143.826 m. bież. płotków, 143.826 m² darniowania, $122_{,2521}$ ha obsiewu szkarp.	105.514 „ 06 „

IV. Wykupno gruntów.

$50_{,7215}$ ha wykupno gruntów pod łożyska potoków i odszkodowanie za $71_{,913}$ ha brzegów przysypanych ziemią	123.016 „ 90 „

V. Konserwacya w czasie budowy.

5% z rubr. I. i III. (483.897·72 K)	19.500 „ — „

VI. Koszta zarządu.

10% z rubr. I. do V. (985.804·62 K) . . .	98.600 „ — „

VII. Rozmaite i nieprzewidziane.

około 3% z rub. I. do V.	37.595 „ 38 „
Ogółem .	**1,122.000** K — gr.

W regulacyi tej interesowanych jest 31 gmin i obszarów dworskich:

a) w pow. Rudeckim:

1) Błozew dolna, 2) Czernichów, 3) Knihynice, 4) Koniuszki siemianowskie, 5) Niskowice, 6) Ostrów, 7) Wańkowice;

b) w pow. Samborskim:

8) Barańczyce, 9) Brześciany, 10) Bukowa, 11) Burczyce nowe, 12) Burczyce stare, 13) Bylice, 14) Chlewiska, 15) Czyszki, 16) Kornice, 17) Kowenice, 18) Lutowiska, 19) Łanowice, 20) Mistkowice, 21) Pianowice, 22) Rajtarowice, 23) Rakowa, 24) Rogóżno, 25) Sadkowice, 26) Więckowice, 27) Wola baraniecka, 28) Zarajsko;

c) w pow. Starosamborskim:

29) Błozew górna, 30) Koniów, 31) Towarnia, z powierzchnią **6 585·565 morgów,** która ma być odwodniona i ochroniona od dorocznych wylewów.

Przyjmując podwyższenie dochodu z 1 morga zabagnionych łąk wskutek osuszenia przynajmniej na 10 K, a ze względu na ochronę od wylewów na 5 K rocznie, otrzyma się podwyższenie dochodu rocznego w terenie inundacyjnym Błożewki o 99.000 K, co przy 4% stopie przedstawia podwyższenie wartości o 2,475.000 K.

Gdy więc podwyższenie wartości gruntów wskutek regulacyi przenosi przeszło dwukrotnie nakład preliminowany (1,122.000 K), a tem samem rentowność przedsiębiorstwa nie podlega wątpliwości, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tej regulacyi, jako przedsiębiorstwa przymusowej spółki wodnej, pod zarządem Wydziału krajowego i przesłał projekt ustawy wraz z projektem technicznym odezwą z d. 26. czerwca 1906 l. 62.555 c. k. Namiestnictwu z wnioskiem na zarządzenie reambulacyi projektu na miejscu.

W myśl postanowień państwowej ustawy melioracyjnej proponuje Wydział krajowy przyznanie dla tego przedsiębiorstwa 40% zasiłków z funduszu krajowego i z państwowego funduszu melioracyjnego po 448.800 K, tak iż przymusowa spółka wodna miałaby do uiszczenia 20% datek konkurencyjny w kwocie 224.400 K.

Roboty proponuje Wydział krajowy rozłożyć na lat 11, tak, iż coroczna rata zasiłków kraju i państwa wynosiłaby po 40.800 K, a spółki wodnej 20.400 K.

Termin rozpoczęcia robót zależny będzie od wejścia w życie ustawy krajowej i zawiązania spółki wodnej.

4. Zabudowanie potoku Krzemionki w powiecie Starosamborskim i Samborskim.

Wskutek uchwały Wys. Sejmu z d. 24. października 1903, którą przekazano Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia petycyę gminy Wola koblańska o regulacyę potoku Krzemionki, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa na wniosek Wydziału krajowego przedłożony odezwą z 30. grudnia 1903 l. 120.627 opracowanie projektu zabudowania tego potoku w gminach Wola koblańska i Kobło powiatu Starosamborskiego i w gminie Bereźnica powiatu Samborskiego.

Projekt opracowany przez sekcyę samborską c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich obejmuje:

I. regulacyę potoku na długości 9.425 m częścią systemem Seelinga, częścią zaś za pomocą progów poprzecznych kosztem . 128.063 K 76 gr.

II. zabudowanie trzech debr za pomocą 21 zapor kamiennych i jednej kunety kamien-

nej wraz z zadarnieniem i zalesieniem stoków	71.514 K 52 gr.
III. Do tego koszta zarządu i nieprzewidziane wydatki	40.421 „ 72 „
ogółem kosztem	240.000 K — gr.

Gdy potok Krzemionka posiadający wybitny charakter dzikiego potoku, zasypuje żwirem znaczne przestrzenie gruntów urodzajnych, zagraża pojedyńczym miejscowościom i nanosi żwir do łożyska Dniestru, a komisya reambulacyjna złożona z delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa i Wydziału krajowego uznała potrzebę wykonania zaprojektowanych robót, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tego zabudowania przy 50% zasiłkach kraju i państwowego funduszu melioracyjnego w ciągu lat czterech począwszy od r. 1907 i wstawić I. ratę zasiłku krajowego do preliminarza na r. 1907.

Na odezwę z 17. lutego 1906 l. 95.350, którą przedłożył Wydział krajowy projekt ustawy c. k. Namiestnictwu, odpowiedziało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 4. czerwca 1906 l. 8.327, że wprawdzie przyznaje 50% zasiłek z funduszu melioracyjnego na wykonanie robót, lecz zasiłek ten wypłaci w anuitetach, a gdyby Wydział krajowy żądał wypłaty w gotówce, asygnata zasiłku mogłaby nastąpić dopiero w latach 20 do 25.

Gdy ta decyzya spczeczną jest z postanowieniami państwowej ustawy melioracyjnej, wniósł Wydział krajowy odezwą z d. 4. września 1906 l. 61.867 przeciw niej przedstawienie, a spodziewając się, że wobec stosunkowo nieznacznej kwoty (120.000 K) zasiłku państwowego c. k. Ministerstwo rolnictwa, które obok zwyczajnej dotacyi 4,000.000 K otrzymało na r. 1907 nadzwyczajny kredyt na ten cel w sumie 3,000.000 K, nie będzie stawiać dalszych trudności, wstawił Wydział krajowy I. ratę 50% datku krajowego w kwocie 30.000 K do preliminarza na r. 1907 i uprasza Wys. Sejm o uchwalenie projektu ustawy, jaki przy tem sprawozdaniu przedkłada.

5. *Przyznanie dodatkowych zasiłków na obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.*

Zatwierdzając projekt obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, zażądało c. k. Ministerstwo rolnictwa zmiany trasy wału nadwiślańskiego uchwalonej przez komisyę międzynarodową dla regulacyi Wisły w r. 1896 po wygotowaniu już projektu technicznego tego obwałowania; — co się tyczy zaś pokrycia nadwyżki kosztów spowodowanej zmianą trasy odroczyło to Ministerstwo reskryptem z 2. lutego 1898 l. 1.907 decyzyę do czasu, kiedy ta nadwyżka kosztów będzie dokładnie obliczoną.

Gdy w r. 1904 budowa wału nadwiślańskiego została ukończoną, zarządził Wydział krajowy szczegółowe obliczenie nadwyżki kosztów, która wynosi:

w sekcyi I. poniżej ujścia Wisłoki . .	69.448 K 78 gr.
„ II. powyżej „ „ . .	44.968 „ 73 „
Razem	114.417 K 51 gr.

Na pokrycie tej nadwyżki fundusz budowy ma do dyspozycyi:

1. oszczędności przy wykupnie gruntów pod wały Wisłoki, które pozostawiono w posiadaniu właścicieli . . . . . 25.382 K 50 gr.

2. oszczędności w budowie po koniec r. 1905 . 28.619 „ 21 „

Razem . 54.001 K 71 gr.

tak iż w porównaniu z nadwyżką kosztów . 114.417 „ 51 „

okazuje się potrzeba **dodatkowego kredytu . 60.415 K 80 gr.**

Odezwą z d. 29. stycznia 1906 l. 17.797 wystosowaną do c. k. Namiestnictwa zaproponował Wydział krajowy rozdział tej kwoty na kraj, państwo i powiat w stosunku unormowanym ustawą z 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 128, tak iż na skarb kraju i państwa przypadłoby po 40% tj. po 24.166 K 32 gr., na powiat zaś Mielecki 20% tj. kwota 12.083 K 16 gr.

Ze względu na stosunkowo nieznaczną wysokość dodatkowych zasiłków kraju i państwa, zaproponował Wydział krajowy pokrycie 40% datku państwowego z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye: gdy jednak wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 11. października 1906 l. 133.460 c. k. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło gotowość udzielenia dodatkowego zasiłku tylko z funduszu melioracyjnego, mimo że dotacya na drobne melioracye preliminowaną jest w budżecie państwowym r. 1907 w znacznej wysokości 2,000.000 K, przedkłada Wydział krajowy Wys. Sejmowi do uchwały odnośny projekt ustawy, gdyż do uzyskania zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego niezbędnem jest wydanie osobnej ustawy krajowej.

B) Konserwacya publicznych robót melioracyjnych.

Uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Gdy programowe roboty przy uzupełnieniu obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim w r. 1906 zostały ukończone, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi projekt ustawy zapewniającej utrzymanie wykonanych robót, której postanowienia są identyczne z przepisami obowiązującej już ustawy konserwacyjnej wydanej dla obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim.

W myśl dotychczas stosowanych zasad proponuje Wydział krajowy przyjąć koszta zarządu technicznego na fundusz krajowy, właściwe zaś koszta utrzymania robót wraz z płacami konduktorów i zaprzysiężonych strażników rozdzielić po połowie na fundusz krajowy i fundusz powiatu Mieleckiego.

Roczne koszta zwyczajnego utrzymania robót preliminuje Wydział krajowy, jak następuje:

1) płace 2 konduktorów, z których pobory jednego pokrywać będzie fundusz konserwacyjny Krzemienicy, 1.800+900 K . . . . . 2.700 K — gr.

2) wynagrodzenie 19 zaprzysiężnych strażników dla 71·6 km. wałów, a 264 km potoków i rowów (licząc jednego strażnika na 10 km. wałów a 20 km. rowów) po 300 K . . . . . 5.700 „ — „

3) naprawa i uzupełnienie obsiewu wałów stanowiących własność funduszu, 71·6 km. po 20 K . 1.432 „ — „

4) naprawa szkarp i czyszczenie łożysk:

a) potoków i głównych kanałów:

Dymitrowskiego długości	.	28 km.	
Chorzelowskiego „	.	23 „	
Kiełkowskiego „	.	5 „	
Starego Brnia „	.	12 „	
razem	.	68 km. po 60 K	4.080 K — gr.

b) rowów osuszających łącznej długości 196 km. po 10 K . . . . . 1.960 „ — „

Razem . 15.872 K — gr.

Dochód z wydzierżawiania trawy na wałach w latach 1904 i 1905 wynosił przeciętnie . . . 4.500 K — gr.

tak iż w porównaniu z preliminowanym wydatkiem 15.872 K czyli w okrągło . . . . 16.000 „ — „

okazuje się niedobór . **11.500 K — gr.**

który ma być pokryty po połowie przez kraj i powiat. 50% datek w kwocie 5.750 K wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1907, a odezwą z 27. lipca 1906 l. 75.255 przesłał c. k. Namiestnictwu projekt ustawy konserwacyjnej celem przedłożenia c. k. Ministerstwu rolnictwa.

Gdyby to Ministerstwo zażądało wprowadzenia jakich zmian do projektu ustawy, to zmiany te zakomunikujemy komisyi, której Wys. Sejm przydzieli niniejsze sprawozdanie do załatwienia.

C) Uzasadnienie rub. IX. poz. 13. i 14. preliminarza wydatków funduszu krajowego na r. 1907.

W poz. 13. preliminuje Wydział krajowy na r. 1907 zasiłki na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały sejmowej z 26. listopada 1889 w sumie 360.002 K, zatem w porównaniu ze sumą tych zasiłków uchwalonych na r. 1906 (289.705 K) więcej o 70.297 K, a mianowicie:

a) Na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908) 2.800 K jak na r. 1906.

b) Na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914) 1.200 K jak na r. 1906.

c) Na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925) 1.000 K jak na r. 1906.

C. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało na ten cel zasiłek spółce wodnej w kwocie 670 K.

d) Na drenowanie gruntów włościańskich, VII. rata (z 10-lecia) 80.000 K, jak na r. 1906.

e) Na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki (w pow. Myślenickim)

nie preliminuje się III. raty, gdyż roboty nie zostały dotychczas rozpoczęte.

Nadmieniamy przytem, że preliminowana w generalnym projekcie suma kosztorysowa 72.548 K podwyższoną została przy opracowaniu szczegółowego projektu przez sekcyę Samborską c. k. oddziału leśno-technicznego na 129.000 K, tak iż 50% zasiłki kraju i państwa wynosić będą po 64.500 K. Gdy Wys. Sejm w budżetach r. 1905 i 1906 uchwalił na to zabudowanie 2 raty po 12.100 K, razem 24.200 K, zostanie jeszcze do pokrycia z funduszu krajowego reszta zasiłku w kwocie 40.300 K.

f) Na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów III. rata (ostatnia) 10.800 K.

Koszta tego zabudowania obliczyła sekcya Samborska c. k. oddziału leśno-technicznego na 47.000 K, z czego miały pokryć kraj i państwo po 45% t. j. po 21.150 K w 3 ratach rocznych po 7.050 K, gmina Grybów zaś 10%, t. j. kwotę 4.700 K. Przy sporządzeniu szczegółowego projektu podwyższoną została suma kosztorysowa na 54.500 K, t. j. o 7.500 K, którą to nadwyżkę ze względu na niepomyślne stosunki finansowe gminy proponuje Wydział krajowy pokryć po połowie ze skarbu kraju i państwa, tak iż zasiłek krajowy zostałby podwyższony o 3.750 K.

Gdy Wys. Sejm w budżetach r. 1905 i 1906 uchwalił pierwsze 2 raty po 7.050 K, wstawił Wydział krajowy do preliminarza funduszu krajowego na r. 1907 trzecią ratę 7.050 K wraz z połową nadwyżki kosztów 3.750 K, razem 10.800 K.

g) Na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz) II. rata (z 2-lecia) 7.729 K.

Uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 76).

h) Na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, II. rata (z 5-lecia) 6.432 K, jak na r. 1906.

Uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem (pag. 76 i 77).

i) Na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec (pow. Żółkiew), II. rata (z 3-lecia) 12.000 K.

Uzasadnienie w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach pag. 77).

k) Na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów, II. rata (z 3-lecia) 9.367 K.

Uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 78.)

l Na zabudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowy (pow. Nowy Targ), II. rata (ostatnia) 11.125 K.

Uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 79).

m) Na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowa (pow. Grybów), kredyt dodatkowy 1.250 K.

Na pokrycie kosztów zabudowania tego potoku uchwalił Wys. Sejm w budżecie r. 1906 zasiłek 50% w kwocie 12.750 K.

Przy opracowaniu szczegółowego projektu okazała się potrzeba podwyższenia sumy kosztorysowej o 2.500 K, którą pokrywa po połowie fundusz krajowy i skarb państwa (państwowa dotacya dyspozycyjna na popieranie drobnych melioracyj).

n) Na regulacyę Złotego Potoku w gminie Padew (pow. Mielec), II. rata (ostatnia) 13.333 K.

Uzasadniono w zeszłorocznem sprawozdaniu o melioracyach (pag. 80).

o) Na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz), I. rata (z 2-lecia) 6.425 K.

Wskutek petycyi gminy Zbikowice, którą Wys. Sejm uchwałą z 3. listopada 1904 odstąpił Wydziałowi krajowemu, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa na wniosek Wydziału krajowego opracowanie projektu zabudowania potoku Stańkowskiego (dopływu Dunajca), którego koszta preliminuje sekcya Samborska c. k. oddziału leśno-technicznego na 30.500 K. Ponieważ w projekcie przyjęto profil potoku za wielki (dla odpływu 5 m^3 na sekundę z 1 km^2 przy dorzeczu 9,5 km^2), zatem kraj. biuro melioracyjne zredukowało sumę kosztorysową (przyjmując odpływ wody 4 m^3 z 1 km^2) na 25.700 K.

Ponieważ zabudowanie tego potoku, który płynie w łożysku wzniesionem ponad sąsiedni teren i zatapia przy każdem wezbraniu grunta i domy, jest nieodzownie potrzebne, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie 50% zasiłku z funduszu krajowego w kwocie 12.850 K płatnego w 2 równych ratach rocznych po 6.425 K i ustawił I. ratę tego zasiłku do preliminarza krajowego na r. 1907.

Nadmieniamy przytem, że c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 2. października 1905 l. 26.216 przyznało w zasadzie 50% zasiłek państwowy, oraz że wedle relacyi sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego z 9. października 1906 l. 930 szczegółowy projekt techniczny wykończony zostanie w drugiej połowie grudnia 1906.

p) Na lokalną regulacyą Prutu pod Kołomyją 11.250 K.

Na wielokrotne prośby nadbrzeżnych właścicieli gruntów i Wydziału powiatowego w Kołomyi zarządziło c. k. Namiestnictwo opracowanie projektu lokalnej regulacyi Prutu pod Diatkowcami, Kołomyją,

Sopowem i Werbiążem niżnim, której koszta obliczono na 90.000 K i odniosło się odezwą z 23. lutego 1904 l. 4.735 do Wydziału krajowego o wyjednanie na ten cel zasiłku krajowego.

Gdy kraj Bukowina przyczynia się do regulacyi Prutu datkiem $12^1/_2\%$, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $12^1/_2\%$ zasiłku z funduszu krajowego w kwocie 11.250 K.

Wedle odzwy c. k. Namiestnictwa z 26. listopada 1905 l. 166.548 zatwierdziło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 10. listopada 1905 l. 38.532/04 projekt techniczny i przyjęło resztę kosztów w kwocie 78.750 K na państwową dotacyę nadzwyczajną Prutu, c. k. Namiestnictwo zaś wydało zarządzenie w celu przeprowadzenia postępowania wodno-prawnego z wiosną 1906. Wobec tego Wydział krajowy wstawił $12^1/_2\%$ zasiłek do preliminarza krajowego na r. 1907.

r) Na zabudowanie potoku Biczyczanki (pow. Nowy Sącz) I. rata (z 2-lecia) 15.000 K.

Na prośbę gmin Chełmiec polski, Chełmiec niemiecki i Biczyce niemieckie odniósł się Wydział krajowy odezwą z 3. marca 1904 l. 10.411 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zarządzenia opracowania projektu zabudowania potoku Biczyczanki celem ewentualnego wykonania potrzebnych robót ochronnych przy pomocy kraju i państwa.

Opracowany przez sekcyę Samborską c. k. oddziału leśno-technicznego projekt generalny przewiduje budowę 5 kamiennych zap ór, zalesienie stoków i pogłębienie potoku wraz z obwałowaniem kosztem 60.000 K, nadto zaś rozszerzenie objektu kolejowego z 3 na 10 m. na linii Zwardoń-Nowy Sącz, którego koszta mają być pokryte z datku kolei państwowej w kwocie 5.500 K.

Gdy interesowane gminy wedle sprawozdania Wydziału powiatowego w Nowym Sączu z 7. lutego 1906 l. 510 zobowiązały się utrzymywać zaprojektowane roboty, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie 50% zasiłku w kwocie 30.000 K płatnego w 2 równych ratach po 15.000 K i odniósł się odezwą z 1. marca 1906 l. 14.619 do c. k. Namiestnictwa u wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zarządzenia projektu szczegółowego oraz 50% zasiłku z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye.

Reskryptem z 19. października 1906 l. 32.558 oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa, że wykonanie tego zabudowania zależnem jest jeszcze od stanowiska c. k. Ministerstwa kolejowego, które nie odpowiedziało jeszcze na pismo Ministerstwa rolnictwa z 23. marca 1906 l. 9.143.

W oczekiwaniu przychylnego załatwienia tej sprawy przez c. k. Ministerstwo kolejowe i rolnictwa wstawił Wydział krajowy I. ratę zasiłku krajowego do preliminarza na r. 1907.

s) Na zabudowanie Dniestru w gminie Wołcze 18.350 K.

Wskutek powodzi, jakie się wydarzyły w górnem dorzeczu Dniestru w latach 1899 do 1902, zdziczało do tego stopnia łożysko Dniestru w gminie Wołcze powiatu Turczańskiego, iż zabudowanie łożyska dla ochrony domów i gruntów, tudzież regulacyi wykonanej poniżej z funduszu zabudowań potoków górskich stało się konieczne. Projekt sekcyi Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego obejmuje uregulowanie łożyska Dniestru na długości 1·8 km za pomocą tam

Seelinga, ustalenie dna progami poprzecznymi i zalesienie szutrowisk kosztem 36.700 K.

C. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 13. stycznia 1906 l. 35.811/05 przyznało na to zabudowanie z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye 50% zasiłek 18.350 K, który wprawdzie będzie płatny w 3 latach od r. 1906 do 1908 po 6.116 K 66 gr, jednakże nie przeszkodzi wykonaniu robót w ciągu r. 1907, jeżeli trzecia rata zasiłku państwowego zaliczoną zostanie w r. 1907 na krótki stosunkowo czas z funduszu krajowego.

Wydział krajowy zgodził się na tę propozycyę i uprasza Wys. Sejm o uchwalenie 50% zasiłku krajowego 18.350 K w budżecie r. 1907.

t) Na osuszenie niwy Dunaj i Klasne w Jaślanach (pow. Mielec) 8.067 K.

Wskutek licznych petycyj wnoszonych do Wys. Sejmu i do Wydziału krajowego zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia niwy „Dunaj“ i „Klasne“ w gminie Jaślany powiatu mieleckiego, tudzież przysiółka Pierzchne ad Jaślany o powierzchni 369 morgów za pomocą rowów otwartych łącznej długości 8·452 km, których koszta obliczono na 22.500 K.

Gdy gmina Jaślany uchwałą Rady z 9. stycznia 1906 zobowiązała się pokryć $^1/_3$ część kosztów osuszenia niwy „Dunaj“ i „Klasne“, oraz wykonane roboty w należytym stanie utrzymywać, postanowił Wydział krajowy w uwzględnieniu niezbędnej potrzeby odwodnienia podmokłych gruntów o płaskiem położeniu w tej gminie, przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie z funduszu krajowego $33^1/_3$% zasiłku w kwocie 7.500 K, oraz w wysokości połowy $33^1/_3$% datku konkurencyjnego przypadającego na przysiółek Pierzchne, którego mieszkańcy z powodu ubóstwa nie mogą się przyczynić do kosztów tego osuszenia, a który to datek po strąceniu wartości gruntów obliczono na 1.333 K 87 gr. w kwocie 566 K 94 gr., razem 8.066 K 94 gr. — i odniósł się odezwą z 26. lutego 1906 l. 19.918 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye w tej samej wysokości.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 3. lipca 1906 l. 13.278 przyznało żądany zasiłek państwowy, wstawił Wydział krajowy do preliminarza krajowego na r. 1907 zasiłek krajowy w kwocie okrągłej 8.067 K.

u) Na zabudowanie potoku Zabawy (pow. Wieliczka) 14.000 K.

Potok Zabawa w powiecie Wielickim, który uregulowany został w dolnym biegu kosztem funduszu obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem w Niepołomicami, podlega częstemu zapiaszczeniu materyałem nanoszonym z debr i stoków górskich w gminach Zabawa i Mała Wieś, wskutek czego łożysko tego potoku dla zapobieżenia zabagnieniu urodzajnych gruntów nadbrzeżnych co kilka lat musi być na nowo odkopywane.

Na wniosek Wydziału spółki wodnej poparty przez Wydział krajowy zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa opracowanie projektu zabudowania tego potoku, który obejmuje budowę 2 zapor kamiennych, ubezpieczenie urwistych brzegów, ustalen e debr za pomocą skarpowania i żywych płotków, oraz zalesienie 4 ha stoków kosztem 28.000 K.

Gdy projekt został przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzony, wstawił Wydział krajowy 50% zasiłek krajowy w kwocie 14.000 K do preliminarza kraj. na r. 1907.

w) Na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (pow. Stary Sambor) I. rata (z 2-lecia) 12.500 K.

Na prośbę stron interesowanych popartą przez Wydział krajowy, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa opracowanie projektu zabudowania potoku Dubień, który zasypuje żwirem łożysko Dniestru, oraz zatapia i niszczy w dolnym swym biegu wartościowe grunta i domy w miejscowości klimatycznej Spas.

Koszta robót, mianowicie budowy 2 zapor kamiennych, korekcyi potoku między zaporami na długości 1.600 m, budowy kunety kamiennej poniżej zapory dolnej na długości 1.050 m we wsi Spas, oraz zalesienia obliczyła sekcya samborska na 50.000 K. Ze względu na nagłość zaprojektowanych robót przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 22. stycznia 1906 l. 946 z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye 50% zasiłek państwowy w kwocie 25.000 K w przypuszczeniu, że fundusz krajowy pokryje drugą połowę kosztów.

Uchwałą z 11. maja 1906 l. 19.857 postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie 50% zasiłku krajowego 25.000 płatnego w 2 równych ratach rocznych w r. 1907 i 1908 po 12.000 K i wstawił I. ratę do preliminarza krajowego na r. 1907.

x) na osuszenie gruntów w gminie Łysaków (pow. Mielec) 7.833 K.

Na prośbę gminy i obszaru dworskiego Łysaków zarządził Wydział krajowy zdjęcie dla osuszenia ich gruntów, które z powodu płaskiego położenia narażone są na podmakanie.

Opracowany przez kierownika obwałowania Wisły i Wisłoki projekt obejmuje 2 rowy na gruntach gminnych na długości 3·373 km i 3 rowy osuszające na gruntach dworskich długości 3·572 km, których koszta obliczono na 23.500 K.

Uznając potrzebę wykonania zaprojektowanych rowów, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33^1/_3$% zasiłku pod warunkiem, jeżeli c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieli na ten cel subwencyi w tej samej wysokości, i wezwał reskryptem z 28. sierpnia 1906 l. 84.344 Wydział powiatowy w Mielcu do przedłożenia deklaracyi stron interesowanych co do pokrycia $^1/_3$ części kosztów i konserwacyi zaprojektowanych rowów.

W przypuszczeniu, że roboty w r. 1907 zostaną wykonane, wstawił Wydział krajowy do budżetu na r. 1907 zasiłek krajowy w kwocie okrągłej 7 833 K.

y) Na lokalną regulacyę Białego Dunajca w gminie Biały Dunajec (pow. Nowy Targ) 6.200 K.

Dla ochrony mostu na drodze krajowej Nowy Targ-Zakopane, tudzież gruntów nadbrzeżnych w gminie Biały Dunajec okazała się nagląca potrzeba uregulowania Białego Dunajca między mostem drogowym a kolejowym.

Projekt sporządzony na podstawie zdjęć inżyniera dróg krajowych w Nowym Targu preliminuje koszta robót na 18.600 K, z czego pokryje krajowy fundusz drogowy jako strona interesowana $^1/_3$ część a $^2/_3$ części krajowa i państwowa dotacya na drobne melioracye.

Na wniosek Wydziału krajowego, przedłożony odezwą z dnia 1. grudnia 1905 l. 91.406 c. k. Namiestnictwu przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem 16. maja 1906 l. 6.707 zasiłek $33^1/_3\%$ w kwocie 6.200 K płatny w 2 równych ratach rocznych w r. 1906 i 1907, Wydział krajowy zaś uprasza Wys. Sejm o uchwalenie $33^1/_3\%$ zasiłku w rubr. IX. budżetu r. 1907 w tej samej wysokości.

Nadmieniamy przytem, że gdy powódź, która się wydarzyła na Białym Dunajcu 7. czerwca 1906, zniszczyła prawy przyczółek i przęsło mostu na drodze krajowej, zarządził Wydział krajowy wykonanie połowy robót już w roku bieżącym.

z) Na obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim kredyt dodatkowy 24.166 K.

Wydatek ten uzasadniono w części III. A) punkt 5. niniejszego sprawozdania.

aa) Na osuszenie gruntów w Mazurówce (pow. Żydaczów) 5.300 K.

Na prośbę gminy Mazurówka popartą przez Wydział powiatowy w Żydaczowie zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia 205 morgów gruntów w tej gminie, którego koszta obliczono na 15.900 K.

Gdy wykonane już osuszenia aluwialnych gruntów naddniestrzańskich w gminach Żurawno, Pobereże, Rogóżno przyniosło znakomite rezultaty, a gmina uzyskała na wykonanie robót konsens władzy politycznej i zobowiązała się pokryć $^1/_3$ część kosztów, oraz wykonane roboty własnym kosztem utrzymywać, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33^1/_3\%$ zasiłku krajowego w kwocie 5.300 K i odniósł się odezwą z 13. lipca 1906 l. 68.309 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie $33^1/_3\%$ zasiłku państwowego u c. k. Ministerstwa rolnictwa.

bb) Na regulacyę potoku Strymby w gminie Nadwórna 6.375 K.

Celem umożliwienia budowy dojazdu kolejowego do stacyi kolei państwowej Nadwórna, okazała się niezbędna potrzeba uregulowania potoku Strymby.

Projekt lokalnej regulacyi i obwałowania tego potoku sporządzony przez biuro melioracyjne na podstawie zdjęć kraj. biura drogowego preliminuje koszta robót na 25.500 K.

Ponieważ wskutek tej regulacyi zostaną ochronione także grunta nadbrzeżne najlepszej jakości (ogrody) w Nadwórnej, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi i c. k. Ministerstwu rolnictwa wniosek na pokrycie połowy kosztów z krajowej i państwowej dotacyi na drobne melioracye, tak iż konkurencya drogowa (kolej, powiat i kraj) poniosłaby tylko połowę kosztów. 25% zasiłek krajowy w kwocie 6.375 K wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1907.

cc) Na zakupno pras drenarskich 17.500 K.

Wydatek uzasadniono w I. części niniejszego sprawozdania.

dd) Do dyspozycyi Wydziału krajowego 50.000 K.

W porównaniu z kwotą 40.000 K uchwaloną w budżecie r. 1906 preliminuje Wydział krajowy więcej o 10.000 K, gdyż zamierza z tej dotacyi pokryć różnicę kursu papierów wartościowych, w jakich zaciągnie pożyczkę 5-milionową na osuszenie i drenowanie gruntów, tak ażeby właściciele otrzymali pełną kwotę pożyczki.

Wedle umowy zawartej z Dyrekcyą Banku krajowego pożyczka zostanie zaciągniętą w 4% obligacyach komunalnych Banku krajowego po kursie $^1/_4$% niższym od kursu giełdy wiedeńskiej „płacą“ (Geld). Ponieważ kurs ten z końcem listopada 1905 wynosił 97%, zatem przy tym kursie wyniesie strata przy wypłacie gotówką $3^1/_4$%, czyli przy rocznej sumie pożyczki 500.000 K 16.250 K, tak iż w rzeczywistości dotacya dyspozycyjna na subwencyonowanie drobnych melioracyj wyniesie w r. 1907 tylko **33.750 K.**

Po strąceniu ze sumy zasiłków w poz. 13 . .	(360.002 K)
powyższej kwoty	16.250 „
tudzież zasiłku pod lit **z**), która zostanie pokrytą z funduszu melior.	24.166 „
Razem	40.416 „
zostanie kwota	319.586 K,

która wymaga udzielenia zasiłków w tej samej wysokości z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye. Ponieważ jednak z tej dotacyi udziela c. k. Ministerstwo rolnictwa stałego zasiłku na utrzymanie kraj. biura melioracyjnego w kwocie . . . . 16.000 K
i z tej dotacyi pokryje w r. 1907 4„ procent od pożyczki 500.000 K na osuszenie i drenowanie gruntów . . 20.500 „
zatem przy uwzględnieniu wszystkich wniosków Wydziału krajowego do subwencyonowania drobnych melioracyj sumą . . . . . 319.586 „
wyniósłby udział Galicyi w państwowej dotacyi dyspozycyjnej w r. 1907, która wstawioną została do preliminarza państwowego na r. 1907, w sumie 2 milionów koron . 356.086 K
czyli **17·8**%, który to udział nie odpowiada ani potrzebie ani powierzchni gruntów uprawnych w Galicyi.

Powodem tego niedostatecznego udziału Galicyi w państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye są trudności stawiane przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, które od innych krajów nie żąda równoczesnego subwencyonowania tych robót z funduszów krajowych i przeprowadza roboty częstokroć wyłącznie na koszt państwa, od Galicyi zaś domaga się subwencyonowania z funduszu krajowego i zazwyczaj odsyła te roboty do funduszu melioracyjnego, jak to np. ma mieiejsce przy kredytach dodatkowych na obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Zauważa się przytem, że w preliminarzu funduszu krajowego na r. 1907 figuruje na drobne melioracye wydatek wyższy b r u t t o w sumie 812.725 K, gdyż oprócz zasiłków krajowych 360.002 K preliminowane także zasiłki państwowe i datki konkurencyjne 452.723 dla tych robót, które będą wykonane przez Wydział krajowy.

W p o z. 14 preliminuje Wydział krajowy na d o ś w i a d c z e n i a z k u l t u r ą t o r f o w i s k dotacyę z funduszu krajowego w kwocie **8.500 K**, w porównaniu z r. 1906 wyższą o 4.000 K, a to celem pouczenia ludności pod względem zakulturowania osuszonych nieużytków

torfowych. W tym celu oprócz trzech istniejących pól doświadczalnych w Jadachach, Rzochowie i Ohladowie mają być założone dalsze 2 pola w perymetrze regulacyi Pustej w Dmytrowie i Połoniczny, 2 pola w perymetrze regulacyi Błotni w Sielcu i Kuliczkowie, 1 pole na torfowisku gminnem w Peczeni w powiecie przemyślańskim i 1 pole w Rzęsny polskiej pod Lwowem.

Oprócz dotacyi 4.500 K na te pola doświadczalne preliminuje Wydział krajowy 4.000 K na zakupno nawozów mineralnych na torfowiska włościańskie w perymetrach publicznych robót melioracyjnych.

W przypuszczeniu, że c. k. Ministerstwo rolnictwa udzieli na ten cel dalszych zasiłków w wysokości dotacyi krajowej, preliminuje Wydział kraj. w tej pozycyi wydatek brutto 17.000 K.

IV. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na rok 1906 (aleg. 2665 stenogr. protokołów Izby posłów Rady państwa — XVII. sesya 1906) wstawione zostały zasiłki państwowe dla 58 nowych przedsiębiorstw melioracyjnych:

a) 1 w Austryi dolnej;
b) 1 w „ górnej;
c) 1 w Salzburgu;
d) 3 w Styryi;
e) 1 w Karyntyi;
f) 3 w Krainie;
g) 1 w Tyrolu;
h) 30 w Czechach;
i) 8 na Morawie;
k) 4 na Szląsku;
l) 3 w Galicyi;
m) 2 w Dalmacyi;

a mianowicie:

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	***a*) Austrya dolna:**			
1	Odwodnienie w Neudorf, Kottingneusiedl i Laa nad Tają (drenowanie) . .	420.000	30 20	101.400
	***b*) Austrya górna:**			
2	Ubezpieczenie rzeki Traun pod Wels .	34.000	30	10.200
	***c*) Salzburg:**			
3	Regulacya potoku Berchtesgadener Ache .	194.000	50	97.000
	Do przeniesienia .	648.000	—	208.600

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	Z przeniesienia .	648.000	—	208.600
	***d)* Styrya:**			
4	Regulacya Mury pod mostem Lantschach	75.000	50	37.500
5	Odwodnienie Grubegg	44.000	50	22.000
6	Regulacya potoku Pössnitz*) . . .	130.000	45	58.500
	***e)* Karyntya:**			
7	Zabudowanie potoku Rückenbach . .	14.000	50	7.000
	***f)* Kraina:**			
8	Osuszenie torfowiska Lublańskiego . .	4,184.000	45	1,882.800
9	Wodociąg dla gminy Krainburg i okolicy	620.000	40	248.000
10	Zabudowanie potoku Zeier i Racewa .	26.000	50	13.000
	***g)* Tyrol:**			
11	Regulacya potoku Wörgler Dorfbach .	91.520	50	45.760
	***h)* Czechy:**			
12	Osuszenie gruntów w gminie Aurzez .	192.476	30 / 20	45.949
13	Regulacya Nissy w Reichenbergu . .	1,398.052	30	419.416
14	Regulacya Upy w Czeskich Skalicach (kredyt dodatkowy)	182.050	—	45.789
15	Regulacya potoku Hredel i Skrupina .	168.000	40	67.200
16	Regulacya Dubrawki we Wezejan . .	956.984	30 / 20	271.223
17	Regulacya potoku Duber w Lhocie . .	135.920	30 / 20	38.449
18	Melioracya w Sopercz	73.330	—	15.990
19	Zabudowanie potoku Walhot . . .	26.800	47½	12.730
20	Segulacya Cydliny w pow. Jiczyn (kredyt dodatkowy)	275.321	—	78.445
21	Melioracya w Slemeno	97.700	20	19.540
22	Regulacya potoku Mummelbach w gm. Harrachsdorf	259.500	50	129.750
23	Melioracya w gm. Czernilow . . .	4,817.200	—	1,126.870
24	„ w Königshau-Schwarzwasser .	251.600	—	49.740
25	Osuszenie w Mlinarschen	100.000	30	30.000
26	Dalsza subwencya na regulacyę Nissy w Massersdorf	105.000	30	31.500
27	Zabudowanie potoku Goldenhöher Bach w Seifen	100.000	50	50.000
	Do przeniesienia .	14,972.453	—	4,955.751

*) Sejm Styryjski nie uchwalił jeszcze projektu ustawy.

Liczba porząd.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa	Zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron
	Z przeniesienia .	14,972.453		4,955.751
28	Melioracya w Oharz	69.900	—	15.900
29	Melioracya w Liszyc-Lowczyc . . .	128.785	—	28.429
30	„ w Bolehoszt	260.907	—	64.512
31	„ w Hradysku	101.370	—	21.746
32	„ w Żyżelicach	189.100	—	41.707
33	„ w Rohoźnicach	102.069	20	20.414
34	Regulacya potoku Čertik	264.284	—	67.373
35	Melioracya w Łużec-Nepolis . . .	637.939	—	141.800
36	„ w Klamosz	270.000	—	59.228
37	„ w Dobrowicach	423.200	—	89.840
38	Osuszenie w gm. Rowen	145.900	30	43.770
39	Zabudowanie debr w gm. Deszenic i Diwiszowie	33.900	50	16.950
40	Korekcya potoku Langensack . . .	144.000	45	64.800
41	Osuszenie gruntów w Hennersdorf . .	138.200	—	28.883
	***i)* Morawa:**			
42	Zabudowanie potoku Lubina, Łomna i Bystrzynka	365.000	50	182.500
43	Zabudowanie w dorzeczu Ossy . . .	3,000.000	50	1,500.000
44	Regulacya potoku Mährich-Trübau z nawodnieniem	167.000	30 / 20	47.900
45	Drenowanie w Nikolsburgu	266.600	—	59.510
46	Melioracya w Kisielowicach i Chropinie .	183.618	25 / 20	41.432
47	Regulacya potoków w gminach Mährisch-Neustadt, Einoth i Dittersdorf . .	120.000	30	36.000
48	Osuszenie w gm. Kunzendorf, Czuszyce i Neudorf	98.700	—	23.980
49	Regulacya potoku Tannowickiego . .	70.000	30	21.000
	***k)* Szlązk:**			
50	Rekonstrukcya kanału Łobnickiego . .	135.000	50	67.500
51	Regulacya potoku Schwarzer Teichbach .	61.000	—	26.500
52	„ „ Ropiczanka . . .	51.000	50	20.500
53	Zabudowanie potoków na Szlązku . .	7,007.000	50	3,503.500
	***l)* Galicya:**			
54	Regulacya rzeki Raty	7,600.000	40	3,040.000
55	„ „ Tyśmienicy . . .	6.560.000	50 / 40	2,717.600
56	„ „ Pełtwi	5,770.000	40	2,308.000
	***m)* Dalmacya:**			
57	Zabudowanie potoku Wratnik-Klokun .	67.000	50	33.500
58	„ „ Rupotina . . .	40.000	50	20.000
	Razem .	49,443.925	—	19,270.525
	do r. 1905 włącznie .	190,165.499	—	70,982.685
	Ogółem .	**239,609.424**	—	**90,253.210**

Z powyższych sum strącić jednak należy koszta trzech przedsiębiorstw galicyjskich, które uwzględnione zostały w preliminarzach funduszu melioracyjnego na r. 1904 i 1905 a z powodu odmowy sankcyi Cesarskiej nie przyszły do skutku, mianowicie:

1. podwyższenia lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa	900.000 K
2. podwyższenia prawego wału nadwiślańskiego od Podgórza do Niepołomic	1,100.000 „
3. obwałowania lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do ujścia Białuchy	330.000 „
razem . .	2,330.000 K.

Udział tych przedsiębiorstw w państwowym funduszu melioracyjnym miał wynosić:

ad 1.	450.000 K
ad 2.	550.000 „
ad 3.	165.000 „
razem . .	**1,165.000 K.**

Po strąceniu tych kwot okaże się suma kosztów wszystkich przedsiębiorstw melioracyjnych z końcem roku 1906 **237,279.424 K**— udział zaś tych przedsiębiorstw w państwowym funduszu melioracyjnym **89,088.210 K.**

Z powyższej sumy kosztów 237,279.424 K przypada na koszta przedsiębiorstw galicyjskich **81,860.066 K,** zapewniony zaś dla tych przedsiębiorstw zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego **28,109.290 K,** czyli **31,55%** zaangażowanej sumy 89,088.210 K.

Na galicyjskie przedsiębiorstwa melioracyjne wstawiło c. k. Ministerstwo rolnictwa do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1906 następujące kwoty:

1.	na regulacyę Biały, 15 ratę (ostatnią) .	127.080 K	48 gr.
2.	na regulacyę Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, 14 ratę . . .	42.666 „	66 „
3.	na regulacyę górnego Dniestru, 7 ratę .	65.714 „	— „
4.	na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru 11 ratę . . .	40.400 „	— „
5.	na regulacyę Łomnicy 9 ratę . .	35.617 „	98 „
6.	„ „ Soły 9 ratę . . .	33.658 „	12 „
7.	na obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, 8 ratę (ostatnią) .	89.740 „	— „
8.	na obwałowanie lewego brzegu Wisły od Krakowa do granicy państwa, 7 ratę .	32.661 „	— „
9.	na obwałowanie prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic, 6 ratę (ostatnią)	19.839 „	50 „
10.	na obwałowanie Wisły w powiecie Dąbrowskim, 5 ratę	90.000 „	— „
11.	na regulacyę Nowego Brnia 6 ratę .	23.962 „	50 „
12.	na regulacyę Pustej 5 ratę . . .	24.960 „	— „
13.	na regulacyę Łęgu w pow. Niżańskim i Kolbuszowskim 5 ratę . . .	30.000 „	— „
14.	na zabudowanie debr w gminie Zniesienie 3 ratę (ostatnią)	18.666 „	66 „
15.	na obwałowanie Wisły od Niepołomic do Raby 3 ratę	92.832 „	— „

16. na regulacyę Błotni 2 ratę . . .	27.600 K	— gr.
17. na osuszenie bagien Rzemieńskich 2 ratę	25.333 „	33 „
18. na obwałowanie Wisły od Raby do Woli rogowskiej 3 ratę	90.000 „	— „
19. na regulacyę Raty 1 ratę . . .	121.600 „	— „
20. „ „ Tyśmienicy 1 ratę . .	135.880 „	— „
21. „ „ Pełtwi 1 ratę . . .	128.222 „	23 „
Razem .	**1,296.434 K**	**46 gr.**

Na 175 przedsiębiorstw melioracyjnych w całem państwie wstawiło c. k. Ministerstwo rolnictwa do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1906 sumę zasiłków **4,971.887 K 93 gr.** (oprócz kwoty 143.000 K na utrzymanie oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich), z czego przypada na 21 przedsiębiorstw galicyjskich **26,07%**, podczas gdy udział 27 przedsiębiorstw galicyjskich wynosił w r. 1905 **29,56%** (1,274.867 K 60 gr.) wobec preliminowanej sumy 4,311.730 K 22 gr.

Jeżeli się jednak zważy, że z powyższej sumy 1,296.434 K 46 gr. kwoty pod 19, 20, 21 wstawione na regulacyę Raty, Tyśmienicy i Pełtwi w r. 1906 wcale nie zostały użyte, zredukuje się suma zasiłków wypłacona w r. 1906 rzeczywiście na przedsiębiorstwa galicyjskie na (1,296.434 K 46 gr. — 385.702 K 23 gr.) **= 910.732 K 23 gr.**, która w porównaniu z preliminowanym na całe państwo wydatkiem (4,971.887 K 93 gr. — 358.702 K 23 gr.) = **4,586.185K 70 gr.** przedstawia tylko **19,85%** (zamiast nominalnych 26,07%).

Powodem tak szczupłego rzeczywistego udziału Galicyi w państwowym funduszu melioracyjnym jest przewlekanie załatwiania spraw przez Administracyę państwa, jak: opóźnianie przedłożenia do Najwyższej sankcyi uchwalonych przez Wys. Sejm projektów ustaw i opóźnianie zatwierdzania rozporządzeń wykonawczych, obok tego zaś rozkładanie robót galicyjskich na dłuższy szereg lat, aniżeli w innych krajach.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 4. grudnia 1906 l. 112.481 Sejm przyjmuje do wiadomości;

II. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rub. IX. poz. 13. wydatków na rok 1907 następujące zasiłki:

a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908)	2.800 K
b) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do r. 1914)	1.200 „
c) na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925)	1.000 „
d) na drenowanie gruntów włościańskich VII. rata (z 10-lecia)	80.000 „
e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki (w pow. Myślenickim) III. rata (ostatnia) . ,	— „
f) na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów III. rata (ostatnia)	10.800 „

g)	na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz), II. rata (ostatnia)	7.729 K
h)	na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie II. rata (z 5-lecia)	6.432 „
i)	na osuszenie gruntów w gminie Bojaniec (pow. Żółkiew), II. rata (z 3-lecia)	12.000 „
k)	na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów II. rata (z 3-lecia)	9.367 „
l)	na zabudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowy (pow. Nowy Targ), II. rata (ostatnia) .	11.125 „
m)	na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowa (pow. Grybów), kredyt dodatkowy .	1.250 „
n)	na regulacyę Złotego Potoku w gminie Padew (pow. Mielec), II. rata (ostatnia)	13.333 „
o)	na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz), I. rata (z 2-lecia)	6.425 „
p)	na lokalną regulacyę Prutu pod Kołomyją . .	11.250 „
r)	na zabudowanie potoku Biczyczanki (pow. Nowy Sącz) I. rata (z 2-lecia)	15.000 „
s)	na zabudowanie Dniestru w gminie Wołcze .	18.350 „
t)	na osuszenie niwy Dunaj i Klasne w Jaślanach (pow. Mielec)	8.067 „
u)	na zabudowanie potoku Zabawa (pow. Wieliczka).	14.000 „
w)	na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (pow. Stary Sambor), I. rata (z 2-lecia) . .	12.500 „
x)	na osuszenie gruntów w gminie Łysaków (pow. Mielec)	7.833 „
y)	na lokalną regulacyę Białego Dunajca w gminie Biały Dunajec (pow. Nowy Targ) . . .	6.200 „
z)	na obwałowanie Wisły w powiecie Mieleckim, kredyt dodatkowy	24.166 „
aa)	na osuszenie gruntów w gminie Mazurówka (pow. Żydaczów)	5.300 „
bb)	na regulacyę potoku Strymby w gminie Nadwórna	6.375 „
cc)	na zakupno pras drenarskich	17.500 „
dd)	do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	50.000 „
	Ogółem .	**360.002 K**

III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rub. IX. poz. 14. wydatków na rok 1907 następujące zasiłki:

1.	w Jadachach	500 K
2.	w Rzochowie	500 „
3.	w Ohladowie	500 „
4.	w Dmytrowie	500 „
5.	w Połoniczny	500 „
6.	w Sielcu (pow. Sokal)	500 „
7.	w Kuliczkowie (pow. Sokal)	500 „
8.	w Peczeni (pow. Przemyślany)	500 „
9.	w Rzęśny polskiej	500 „
10.	na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie: w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, a w perymetrze bagien Rzemieńskich, tudzież regulacyi Pustej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K, razem . . .	4.000 „
	Ogółem . . .	**8.500 K**

IV. Sejm powiększa personal techniczny krajowego biura melioracyjnego o jednego etatowego starszego inżyniera, jednego etatowego inżyniera I. klasy, jednego etatowego inżyniera II. klasy i jednego etatowego inżyniera-adjunkta i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1907.

V. Sejm zmienia postanowienia §. 1. i ustępu pierwszego §. 10. instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego z dnia 9. maja 1893. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 67, które zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje.

§. 1.

„Do zakresu działania krajowego biura melioracyjnego należy:
1. inicyowanie, projektowanie, wykonywanie i nadzór regulacyi wód niespławnych, ulepszeń gruntów za pomocą osuszenia i nawodnienia, tudzież budowy wodociągów i kanalizacyi w gminach;
2. konserwacya i nadzór wykonanych przy pomocy funduszu krajowego przedsiębiorstw melioracyjnych;
3. ulepszenie podziału pól i komasacya gruntów wraz z zakładaniem dróg polnych;
4. udzielanie fachowych opinij w sprawach podpadających pod postanowienia ustawy wodnej".

§. 10. (ustęp pierwszy).

„W miarę przyzwolonych przez Sejm funduszów, oraz sił dyspozycyjnych biura melioracyjnego i jego ekspozytur udziela Wydział krajowy bezpłatnej pomocy technicznej poszczególnym właścicielom gruntów do projektowania, wytyczania i kontroli robót melioracyjnych, niezamożnym zaś gminom do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi".

VI. Sejm ustanawia w biurze melioracyjnem dwie posady etatowych inżynierów-adjunktów, którzy mają być użyci do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi, i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1907.

VII. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 3.500 K na podróże naukowe dla inżynierów przeznaczonych do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi.

Alegat 10—15.

VIII. Sejm uchwala załączone ·/. projekty ustaw;
1. o uzupełnieniu regulacyi rzeki Bugu;
2. o uzupełnieniu regulacyi rzeki Biały z dopływami;
3. o regulacyi potoku Błożewki z dopływami;
4. o zabudowaniu potoku Krzemionki;
5. o udzieleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim;
6. o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

IX. Sejm przyznaje na rok 1907 tytułem I. rat zasiłków krajowych następujące kwoty:

1. na regulacyę rzeki Pełtwi z dopływami 128.222 K;
2. na uzupełnienie regulacyi rzeki Bugu 56.089 K:
3. na uzupełnienie regulacyi rzeki Biały z dopływami 70.667 K;
4. na zabudowanie potoku Krzemionki 30.000 K;
5. na konserwacyę obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim 5.750 K.

X. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rub. IX. dziale B) na rok 1907 do końca lutego 1909.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Alegat 1. do sprawozdania Wydziału krajowego l. 112.481/06.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z d. 4. września 1906 l. 89.268 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Odnośnie do odezwy tamtejszej z d. 29. sierpnia r. b. l. 11.994/pr. oznajmiamy c. k. Prezydyum, że do zredagowania zarysu rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 23. lipca 1906 o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami jest niezbędnie potrzebny projekt techniczny tej regulacyi, który przedłożony został c. k. Ministerstwu rolnictwa przy protokole reambulacyi udzielonym c. k. Namiestnictwu odezwą tutejszą z d. 26. lipca 1904, l. 71.701.

Gdy ten projekt techniczny nie został dotychczas Wydziałowi krajowemu zwrócony, upraszamy c. k. Prezydyum o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa rychłego zwrotu, poczem projekt rozporządzenia wykonawczego będzie bezzwłocznie przedłożony.

Ponieważ c. k. Ministerstwo skarbu w odezwie z d. 6. maja 1906, l. 28.377 wystosowanej do c. k. Ministerstwa rolnictwa, która to odezwa udzieloną nam została przez posła p. Teofila Merunowicza, uczyniło zawisłem subwencyonowanie regulacyi Pełtwi od warunku, ażeby na pokrycie datków zaciągniętą została pożyczka, oświadczył Wydział krajowy w piśmie z d. 12. czerwca r. b. l. 52.347 wystosowanem dla przyspieszenia sprawy bezpośrednio do c. k. Ministerstwa rolnictwa gotowość przyjęcia tego warunku, a to wyjątkowo ze względu na ważność tej regulacyi, oraz przedłożenia Sejmowi odnośnego projektu ustawy o zaciągnięciu na ten cel pożyczki krajowej. Gdy 40% datek kraju i państwowego funduszu melioracyjnego wynosi 2,308.000 K, okazuje się dla uzyskania tej gotówki przy obecnym kursie 4% obligacyj krajowych 97% potrzeba wypuszczenia w obieg okrągło **2,380.000 koron imiennej wartości obligacyj**. Przy 25-letniem umorzeniu, jak tego żąda c. k. Ministerstwo skarbu wedle reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 16. maja 1904, l. 5.998, intymowanego odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 29. czerwca 1904 l. 76.890, wyniesie rata anuitetowa kraju i państwowego funduszu melioracyjnego **152.348 K 47 gr.** przez lat 25, podczas gdy coroczna rata uiszczona w gotówce bez zaciągania pożyczki przy 18-letnim okresie budowy wynosiłaby **128.222 K 23 gr.**, tak iż kraj, zarówno jak i państwowy fundusz melioracyjny przy zaciągnięciu pożyczki muszą uiścić po **3,808.714 K 60 gr.** zamiast 2,308.000 K, czyli **więcej po 1,500.714 K 60 gr.**, jak się to okazuje z załączonego ⁄. planu umorzenia.

Tym wyższym nakładem uzyskałoby się pewne przyspieszenie robót, które jednak jak wogóle przy regulacyi rzek, nie jest wyłącznie zależne od dyspozycyjnych funduszów, a którego pożytek nie stałby w odpowiednim stosunku do wysokości nakładu. Jak bowiem z profilu podłużnego Pełtwi, tudzież protokołu reambulacyjnego okazuje się, roboty mogą być rozpoczęte tylko na trzech punktach,

a wskutek tego może być użytych do budowy tylko 3 inżynierów, którzy wykończyć mogą roboty w okresie 18-letnim, przebudowując rocznie po 106.851 K 85 gr. (razem 320.555 K 55 gr.).

Ponieważ zaś robót regulacyjnych Pełtwi, gdzie chodzi o znaczne pogłębienie łożyska, nie można rozpoczynać w dowolnych miejscach i na wielu punktach, jak n. p. przy budowie kolei lub kanałów spławnych, zatem przyspieszenie robót mogłoby nastąpić tylko przez przydzielenie czwartego inżyniera do budowy objektów, których koszta preliminuje kosztorys na 1,108.886 K 36 gr., a wówczas czas budowy mógłby być skrócony tylko do lat czternastu.

Gdy mimo dyspozycyjnych funduszów okres budowy obejmie lat 14, efekt finansowy zaciągnięcia pożyczki okaże się mniej niekorzystnym, bo przez lat 13 mogą być lokowane na 3,6% w książeczkach oszczędności, lub asygnatach kasowych nieużyte na budowę fundusze, a mianowicie z datków kraju i państwa w pierwszym roku cały datek mniej $\frac{1}{14}$ część użyta na budowę (2,308.000— 164.857 K 14 gr.), 2,143.142·68 gr., w drugim roku ($2,143.142_{,86}$ — $164.857_{,14}$) = 1,978.285 K 72 gr. itd., aż do roku trzynastego, w którym pozostanie do lokacyi tylko 164.857 K 18 gr.

Procent z tej lokacyi obniży ratę anuitetową w 1. roku o 77.153 K 14 gr., w drugim roku o 71.218 K 28 gr. — a w 13. roku o 5.934 K 85 gr., tak iż rata anuitetowa zredukuje się z 152.348 K 47 gr. w roku pierwszym na 75.195 K 33 gr. do 146.413 K 62 gr. w roku trzynastym, jak to w zestawieniu pod B) uwidoczniono.

Mimo to jednak kraj i państwowy fundusz melioracyjny w porównaniu z wypłatą datków w gotówce (po 128.222 K 23 gr.) miałyby pewną ulgę tylko przez lat 9 (od r. 1907 do r. 1915), bo opłacałyby od 75.195 K 33 gr. do 122.674 K 19 gr., lecz od roku dziesiątego podnosiłyby się raty ponad 128.222 K 23 gr. aż do 14 (1916 do 1920), w którym przypadłaby już pełna rata anuitetowa 152.348 K K 47 gr., która musiałaby być spłacaną przez lat 12 do r. 1931. — tak iż ogółem kraj i państwowy fundusz melioracyjny musiałyby uiścić przy 14-letnim okresie budowy w razie zaciągnięcia pożyczki po **3,268.642 K 64 gr.**, zamiast 2,308.000 K, czyli **więcej po 960.642 K 64 gr**

Rozumie się samo przez się, że gdyby okres budowy mógł być skrócony poniżej lat 14, to wynik finansowy pożyczki byłby jeszcze bardziej niekorzystny, bo zmniejszyłyby się procenta od lokowanych funduszów.

Wobec tego wyniku obliczeń postanowił Wydział krajowy odstąpić od zamiaru zaciągania pożyczki na pokrycie 40% datku kraju i wypłacić ten datek począwszy od r. 1907 w 18 równych ratach rocznych okrągło po 128.222 K w gotówce, a natomiast w myśl swego oświadczenia złożonego w piśmie z dnia 12. czerwca r. b. l. 52.347 przedłożyć Sejmowi wniosek na zaciągnięcie pożyczki w obligacyach krajowych tylko na pokrycie 40% datku państwowego funduszu melioracyjnego, ewentualnie 10% datku państwowej dotacyi wodnej, jeżeliby interesowane Ministerstwa po zbadaniu przeprowadzonych obliczeń rzeczywiście miały obstawać przy żądaniu zawartem w odezwie c. k. Ministerstwa skarbu z 6. maja 1906 l. 28.377, jakkolwiek taka operacya finansowa i dla państwa i dla kraju byłaby niekorzystną. Dla państwa, bo około miliona koron byłoby niepotrzebnie wydanych, — a dla kraju, bo pozornie zwiększyłby się udział Galicyi w państwowym funduszu melioracyjnym o milion koron, któreby wcale w kraju na roboty nie były użyte, lecz dostałyby się kapitalistom.

O wyjednanie rychłej decyzyi c. k. Ministerstw interesowanych Wydział krajowy uprasza.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 21. grudnia 1905 l. 101.455 do c. k. Namiestnictwa.

Odnośnie do tamtejszej odezwy z dnia 21. października rb. l. 141.805 oznajmiamy c. k. Namiestnictwu, że kraj. biuro melioracyjne podziela wprawdzie zapatrywania tamtejszego departamentu wodnego co do niepewności obliczenia wielkiej wody Wisły na podstawie maksymalnych opadów atmosferycznych, nie uważa jednak za dostateczną dla ochrony Krakowa od powodzi ilości wody obliczonej przez tamtejszy oddział hydrograficzny (2.250 m^3 względnie 2.700 m^3), a to z następujących powodów:

1) Biorąc rzecz praktycznie, zbudowane już poniżej Krakowa wały powinny były wytrzymać napór wody z r. 1903, która notorycznie była mniejszą od wielkiej wody z r. 1813, bo niweletę tych wałów obliczyła krakowska ekspozytura biura melioracyjnego dla ilości wody większej, aniżeli 2.250 m^3, względnie 2.700 m^3.

Tymczasem, jak wiadomo, wały te okazały się niedostatecznymi, bo choć korona ich zbudowaną została 0·5 m nad obliczoną niweletę wielkiej wody z r. 1813, to zwierciadło wody z r. 1903 na lewym wale Wisły poniżej Białuchy równało się z koroną, a w niektórych punktach woda przez koronę się przelewała, tak iż wał musiał być przez wojsko nadsypywanym.

2) Sposób obliczenia wielkiej wody z r. 1813 na podstawie pomiarów z r. 1903, które to obliczenie przeprowadził galic. oddział hydrograficzny, nasuwa wątpliwości w trzech kierunkach:

a) Pomiary przeprowadzono przy spadaniu wody, kiedy spad się zmniejsza, a więc ilość wody przy tym samym stanie wodoskazu jest mniejsza.

b) Krzywą przepływu obliczono z pomiarów przy niższych stanach, co jest niedopuszczalne, bo ilości wody dla wyższych stanów z takiej krzywej wypadają niepewne. (§. 47. instrukcyi: Grundsätzliche Bestimmungen über die Durchführung hydrometrischer Erhebungen").

c) Pomiary z r. 1903, kiedy Wisła płynęła tylko jednem łożyskiem między Krakowem a Podgórzem, zastosowano do obliczenia ilości wielkiej wody z r. 1813, kiedy płynęła Wisła dwoma łożyskami (dzisiejszem i starą Wisłą), przyjmując, że woda z r. 1813 w dzisiejszem jednem łożysku nie osiągnęłaby wyższego stanu, aniżeli w 2 ówczesnych łożyskach. Tymczasem według projektu przekopu Wisły przedłożonego przez miasto Kraków przekrój przepływu w r. 1813 wynosił rzeczywiście **1.443·84** m^2, podczas gdy według przyjęcia galic. oddziału hydrograficznego przekrój ten mierzyłby tylko **868·32** m^2.

Wszystkie te usterki wpłynęły na to, że ilość wody z r. 1813 otrzymano za m a ł ą.

Wobec niepewności powyższych 2 obliczeń za najprawdopodobniejsze przyjąć należy przybliżone obliczenie z przekroju poprzecznego w Dębnikach dokonane

przez c. k. radcę dworu p. Jana Matulę, kraj. biuro melioracyjne i c. k. centralne biuro hydrograficzne, w których zachodzą wprawdzie znaczne różnice z powodu przyjętych do rachunku odmiennych współczynników przepływu, które jednak mogą być użyte do obliczenia niwelety projektu, jeżeli się na odwrót zastosuje tę samą metodę obliczenia (współczynniki przepływu) przy unormowaniu wysokości wałów, względnie murów ochronnych.

W projekcie podwyższenia niwelety wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa przesłanym c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą tutejszą z dnia 26. lutego 1904 l. 2.408, obliczono ilość wielkiej wody z r. 1813 w profilu w Dębnikach na 3.790 m³ z uwzględnieniem spadu wielkiej wody z r. 1813 ($I = 0{\cdot}379‰$), poniżej Wilgi zaś do Białuchy na 3.880 m³ i ze względów ostrożności należałoby tę ilość przyjąć za podstawę przy unormowaniu wysokości murów ochronnych w Krakowie, zwłaszcza że chodzi tu o zabezpieczenie od szkód powodziowych daleko większych wartości, aniżeli powyżej lub poniżej Krakowa, gdzie celem ochrony są grunta uprawne i osady wiejskie.

Co się tyczy normalnego przekroju Wisły w Krakowie, gdzie Wisła ma być skanalizowaną, to zajdzie potrzeba nietylko rozszerzenia łożyska, lecz także obniżenia berm między tamami regulacyjnemi a brzegiem, przyczem się nadmienia, że utrzymanie profilu średniej wody normalnej na skanalizowanej przestrzeni jest zbyteczne, a natomiast konieczne takie obniżenie berm, ażeby minimalna głębokość wzdłuż murów ochronnych wynosiła 2 m, gdyż w razie przeciwnym statki w Krakowie nie mogłyby bez przeszkód kursować.

Obniżone bermy (ze wzniesieniem ku brzegom 1:10) należałoby wybrukować, a dla powiększenia konsumcyi profilu normalnego brzegi ubezpieczyć murami bulwarowymi, co praktykuje się nawet w mniejszych miastach i miasteczkach w Austryi górnej na rzekach i potokach, a co nie tylko ze względu na potrzebę, lecz także ze względów estetycznych w mieście stołecznem, jak Kraków, jest wskazane.

Szerokość normalnego profilu poprzecznego Wisły w obrębie Krakowa należałoby zastosować do profilu pod mostem Podgórskim, którego rozpiętość w świetle wynosi 133·4 m, a 4 filary po 2·6 m = 10·4 m, razem **143·8 m.**

Przy nachyleniu murów bulwarowych 10 : 1, a zastosowaniu współczynników Ganquillet-Kuttera n = 0·025 dla środkowej sekcyi profilu (dno z ziemi), n = 0·017 dla przybrzeżnych sekcyj, gdzie obwód zwilżony stanowi bruk i mur, wyniesie przy spadzie I = 0·00048 zastosowanym w projekcie c. k. Namiestnictwa, który był przedłożony komisyi w kwietniu rb. w Krakowie, dla Q 4 = 3.880 m³ warstwa wielkiej wody nad zwierciadłem uwidocznionem w profilu hydrometrycznym z rzędną 197·492 (— 1·568 wodoskazu Podgórskiego) **7·20 m,** czyli **5.632 m nad zerem wodoskazu Podgórskiego,** podczas gdy wielka woda z r. 1813 odpowiadała stanowi mniej więcej + 5·0 m tego wodoskazu.

Proponowany poprzeczny profil normalny wkreślono w profil hydrometryczny (km 78·828) alternatywa I. linią czerwoną, a zwierciadło wielkiej wody (Q 4 = 3·880 m³) uwidoczniono w tym profilu również linią czerwoną.

Gdy więc przeprowadzenie wielkiej wody z r. 1813 w ilości 3·880 m³ okazuje się możliwem bez znaczniejszego podwyższenia brzegów, Wydział krajowy oświadcza się za wykonaniem takich ochronnych budowli w Krakowie, któreby zabezpieczały miasto przed największą wodą z r. 1813, którą kraj. biuro melioracyjne obliczyło na 3.880 m³ między Wilgą a Białuchą.

Załączniki powołanej na wstępie odezwy zwracamy ·/. z wyjątkiem opini c. k. centralnego biura hydrograficznego, którą odebrał dnia 13. bm. w krótkiej drodze c. k. nadradca budownictwa p. Roman Ingarden.

Odpis

odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 30. marca 1906 l. 3.632/pr. do Wydziału krajowego

Na odezwę z 5. marca b. r. L. 22.032 i poprzednie zwracam Wydziałowi krajowemu szczegółowe projekta podwyższenia wałów wiślanych:

a) od stacyi kolei w Grzegórzkach po ujście Białuchy,

b) od ujścia Białuchy do granicy Państwa i

c) od Podgórza do Niepołomic nadesłane odezwą z 26. lutego 1904 l. 2.408 z uwagą, że projekta dotyczących ustaw krajowych, uchwalone przez Sejm na posiedzeniu z 24. października 1903, a nadesłane mi odezwą z 24. października 1903 Ls. 3312 nie mogły być przedłożone do Najwyższej Sankcyi, techniczne projekta podwyższenie wałów, służące za podstawę uchwalonych przez Sejm projektów ustaw, wymagają bowiem, według przytoczonego wyżej reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa przerobienia.

Reskryptem z 16. lutego b. r. l. 666/53, którym powyższe projekta zwrócono, orzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa po porozumieniu się z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych, co następuje.

Na konferencyi technicznej, odbytej w c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych w dniach od 14. do 16. grudnia 1905 celem ostatecznego ustalenia wysokości i niwelety korony budowli ochronnych na Wiśle między Krakowem a Podgórzem, postanowiono, że zwierciadło najwyższej ewentualnie wody Wisły pod Krakowem między obustronnemi budowlami ochronnemi 145 m od siebie odległemi ma leżeć 1.08 m., zaś korona tych budowli ochronnych 1.35 m nad wyrównanem zwierciadłem powodzi z roku 1903. zastępcy c. k. Ministerstwa handlu względnie c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych przedłożyli bowiem przekrój normalny proktowanego przekształcenia koryta Wisły między Krakowem a Podgórzem poniżej ujścia Wilgi po skanalizowaniu Wisły celem utworzenia w korycie rzeki obustronnych przeładowni, a c. k. centralne biuro hydrograficzne obliczyło, że przekrojem tak przekształconym, którego kopię dołączam, przepłynie przy wyrównanym spadku zwierciadła wysokiej wody 0.51% także obliczona przez to biuro idealna powódź Wisły u objętości 3300 m^3/sek.

Przekrój ten zgadza się prawie, co do szerokości rozstawienia budowli ochronych i wysokości najwyższego zwierciadła wody, z przekrojem proponowanym przez Wydział krajowy w odezwie z 21. grudnia 1905 l. 101.455 przedłożonej także wprost c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, chociaż Wydział krajowy przyjął do jego obliczenia o wiele większą objętość wody.

W przekroju hydrometrycznym Wisły pod Krakowem w km 78.828 przedstawionym na dołączonym planie przekształcić się mającego koryta odpowiada rzędna najwyższego idealnego zwierciadła wody wysokości 204.56 m, zwierciadło

tej wody będzie zatem przy moście kolei państwowej w km 79.190 leżało przy powyższym spadku na wysokości 204.38 m.

Ze względu na bardzo nieznaczne powiększenie się objętości wielkiej wody poniżej Krakowa należy do obliczenia obwałowania Wisły od Krakowa po Niepołomice przyjąć taką samą objętość wody, co dla budowli ochronnych pod Krakowem.

Gdy zaś projekta Wydziału krajowego oparte są na objętości wody 3.880 m^3/sek. i 4.000 m^3/sek. muszą być one zatem odpowiednio przerobione.

Powyższa rzędna wysokość najwyższego zwierciadła wody powodziowej tuż poniżej mostu c. k. kolei państwowych (Karola Ludwika km 79.190) pod Krakowem ma służyć za punkt wyjścia do obliczenia niwelety najwyższej wody między wałami od Krakowa po Niepołomice tak, aby nie mogło poniżej mostu tego powstać spiętrzenie zwierciadła wody, wywołujące cofkę w górę tego mostu pod Krakowem i Podgórzem.

Przeprowadzone w centralnem biurze hydrograficznem dochodzenia na podstawie dołączonych projektów szczegółowych podwyższenia wałów, których wynik wykazany jest w przekroju podłużnym Podgórze-Niepołomice zielonemi liniami wykazały, że między istniejącymi wałami nie ma we wielu miejscach dostatecznego wolnego przypływu dla najwyższej wody, że wskutek tego jest odpowiedne skopanie istniejących brzegów wysokich konieczne, aby uniknąć przy istniejącem już rozstawieniu wałów nadmierną ich wysokość, względnie nadmierne spiętrzanie wody między wałami, zagrażające wskutek wielkiego ciśnienia wody bezpieczeństwu wałów.

Szczególnie są takie skopania konieczne w km 79.4 do 79.5, km 80.5 do 81.3, km 83.5 do km 88.5, km 93.0 do 97.5 i km 100.5 do 101.2.

Materyału uzyskanego ze skopania tych przekroi wielkiej wody nadmiernie zwężających brzegów można skutecznie użyć do podwyższenia wałów, oszczędzając tym sposobem wywłaszczenia pod rowy materyałowe na całej długości, a co najmniej na znacznej długości wałów.

C. k. Ministerstwo nie mogło przeprowadzić szczegółowych badań i obliczeń co do rozmiaru rozszerzenia przekroju wielkiej wody za pomocą tych skopów, konieczne są bowiem w tym celu lokalne badania, które Wydział krajowy zechce na miejscu przeprowadzić.

C. k. Ministerstwo orzekło następnie, że podobnie, jak przy budowlach ochronnych pod Krakowem i Podgórzem, należy także przy obwałowaniu poniżej Krakowa po Niepołomice przyjąć w celu większego bezpieczeństwa podwyższenie korony wałów ponad teoretyczne zwierciadło najwyższej wody w wysokości najwyżej 30 cm pod Krakowem, przyjęto 25 cm cm do 30 cm, a to tembardziej, że według przyjęcia centralnego biura hydrograficznego już odływ Wisły w objętości 4.000 m^3/sek. zapewnia znaczne bardzo bezpieczeństwo przeciw powodzi i że wypośrodkowanie idealnej powodzi o objętości 3 300 m^3/sek. uskuteczniono na podstawie przyjęcia możliwie najniekorzystniejszych warunków, wskutek czego już w pojęciu tej idealnej powodzi jest częściowo zawarta przyjmowana zwykle dla zwiększenia bezpieczeństwa nadwyżka wysokości korony wałów.

Wobec tego powinna korona wałów tuż poniżej mostu kolei państwowej w km 79.190 leżeć najwyżej na rzędnej 204.68 m.

Ponieważ c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych projektuje mniej więcej w km 81 Wisły jaz celem skanalizowania Wisły pod Krakowem a zarazem odpowiednie przekształcenie teraźniejszego koryta; ponieważ dalej trasa prawego wału Wisły poniżej mostu kolei państwowej z powodu projektowanego przez c. k. Dyrekcyę budowy dróg wodnych portu pod Płaszowem prawdopodobnie także ulegnie zmianie, zechce się Wydział krajowy w tej sprawie przed wypracowaniem nowego projektu porozumieć z Ekspozyturą tej c. k. Dyrekcyi w Krakowie, podobnie, jak to ma uczynić c. k. Namiestnictwo co do projektu budowli ochronnych pod Krakowem i Podgórzem.

Z uwagi na ogólnie uznaną konieczność jak najspieszniejszego uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły pod Podgórzem i Płaszowem (km rzeki

79.2 do 83.2) a niemniej od stacyi w Grzegórzkach po ujście Białuchy na lewym brzegu, zechce Wydział krajowy jak najspieszniej przeprowadzić dotyczące dochodzenie celem wyznaczenia niwelety korony wałów, opracować projekt szczegółowy, ażeby roboty dotyczące w myśl reskryptów c. k. Ministerstwa rolnictwa z 27. maja 1904, L. 11.988 i 30. czerwca 1905 L. 18.592/1963 zakomunikowanych Wydziałowi krajowemu odezwami z 29. czerwca 1904, L. 7.412/pr. i z 11. września 1905 L. 98.757, w jak najkrótszym czasie mogły być rozpoczęte i przeprowadzone.

Przy sposobności przeprowadzania badań terenowych celem zestawienia nowego projektu uwzględniającego skopania brzegów, o których wyżej mowa, należy następnie dokładnie zbadać, w których przestrzeniach między wałami i w jakich rozmiarach mają być z terenu inundacyjnego usunięte przeszkody wstrzymujące odpływ wysokich wód i zwężające oka odpływu wody potrzebny koniecznie wolny przekrój poprzeczny, a to istniejące między wałami wysokopienne gęste lasy i grupy drzew, w poprzek inundacyi stojące aleje drzew, budynki mieszkalne i gospodarcze, poprzeczne płoty i parkany, stare poprzeczne wały i tp.

Ponieważ jednak właściciele tych dla swobodnego odpływu wysokiej wody szkodliwych objektów będą niezawodnie wymagali za ich usunięcie z terenu inundacyjnego wysokiego wynagrodzenia i odszkodowania, jest c. k. Ministerstwo rolnictwa zdania, że w celu możliwego zmniejszenia tych kosztów mogłyby bardziej od brzegów właściwego koryta odległe parcele leśne w tych przestrzeniach obwałowania pozostać, w których przekroje poprzeczne z powodu większego rozstawienia obustronnych wałów niż normalne, są stosunkowo rzerokie zwłaszcza jeżeli w przestrzeniach tuż poniżej położonych jest rozstawienie wałów znacznie węższe. W każdym razie należałoby jednak te w inundacyi częściowo pozostać mające parcele leśne odpowiednio przeciąć i z gęstych krzaków oczyścić.

Pomimo tych powyżej podanych zarządzeń będzie znaczne skoncentrowanie wielkich wód między wałami przy istniejącem już ich rozstawieniu nie do uniknienia, wobec tego jest c. k. Ministerstwo rolnictwa zdania, że w celu możliwego zapobieżenia przerwania wałów, należy je nie tylko ze względu na ich wytrzymałość w oddowiednich wymiarach projektować, ale nadto pod każdym względem starannie wykonywać i dobrze utrzymywać.

W tym celu należy we wszystkich przestrzeniach wałów, w których korona ich leży wyżej niż 2.5 m nad terenem naturalnym (zamiast dotychczasowych 3.0 m) wykonywać przy szkarpie od strony lądu najmniej 2.0 m szerokie ławeczki (benny) po stronie zaś rzeki pozostawiać między rowem materyałowym a stopą szkarpy wału dostatecznie szeroki nienaruszony pas rodzimego gruntu w myśl dołącznych postanowień c. k. Ministerstwa rolnictwa z 28. września 1905 L. 6572. W miejscach, w których wały muszą być sypane dla braku lepszego materyału z ziemi piaszczystej, należy w wale wykonywać rdzeń z gliny lub z ziemi gliniastej, jeżeli koszta dowozu tego odpowiedniejszego materyału nie będą za wysokie, a w ostatnim razie wzmocnić odpowiednio przekrój wału.

Co do samego wykonywania wałów i rowów materyałowych powołuje się c. k. Ministerstwo rolnictwa na reskrypt z 28. września 1905 L. 6572 zakomunikowany Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z 21. stycznia 1906 L. 151472 ex 1905.

C. k. Ministerstwo rolnictwa oznajmiło następnie, że w celu powiększenia wytrzymałości i odporności wałów należy dążyć do uzyskania na szkarpach wałów gęstej i zdrowej darni, takową zawsze w dobrym stanie utrzymywać a w tym celu dobierać starannie nasiona traw do obsiania szkarp, zastosowane do jakości ziemi, z której wały sypano. Trawy wysoko rosnące a wskutek tego zwykle rzadkie i mające grube korzenie są do tego celu mniej odpowiedne, zwłaszcza, że wskutek wysokiego porostu zakrywają otwory nor zwierząt gnieżdżących się na wałach.

Jest rzeczą ogólnie doświadczoną, że chodniki i nory myszy, kretów, chomików i t. p. szkodników powodują bardzo często pęknięcia wałów tudzież, że nienależycie osiednięte wały nie mają dostatecznej wytrzymałości. Ażeby więc

z jednej strony spowodować lepsze osiadanie się nasypów wałowych, niż to za pomocą ubijania można uzyskać, z drugiej zaś strony powstrzymać ile możności zagnieżdżanie się wymienionych wyżej szkodników w nasypach wałowych i tym sposobem wzmocnić skutecznie odporność wałów podczas powodzi, jest c. k. Ministerstwo rolnictwa zdania, że należy na koronach wałów zezwolić bezwarunkowo na komunikacyę pieszą i wozową, a w ostatnim celu wyszutrować korony wałów w szerokości 2·5 m i w grubości 20 cm.

Ponieważ Wydział krajowy sprzeciwia się dotąd używaniu korony wałów do komunikacyi pieszej i wozowej głównie z tego powodu, że się zmniejszy dochód z trawy na koronach wałów rosnącej, poleciło c. k. Ministerstwo rolnictwa zwrócić uwagę Wydziału krajowego na okoliczność, że korzyści, wynikające pod względem wytrzymałości wałów z używania ich korony do komunikacyi pieszej i wozowej powinny być w pierwszej linii uwzględnione i że wobec tego wzgląd na utratę nieznacznego dochodu z trawy na koronach wałów rosnącej jest mało znaczący.

Utrzymywanie pokładu żwirowego na koronach wałów po ukończeniu budowy powinien pokrywać fundusz konserwacyjny.

Nadto należy polecić kierownikom budowy wałów, a po ukończeniu ich budowy spółkom wodnym wałowym względnie dozorcom wałów, aby nad tępieniem myszy, kretów i t. p. szkodników we wałach pilnie czuwali.

Wreszcie uznało c. k. Ministerstwo rolnictwa za konieczne, aby służbę celem ochrony wałów na wypadek powodzi należycie zorganizowano i wydano dotyczącą instrukcyę po porozumieniu się z Wydziałem krajowym, c. k. Namiestnictwo nie omieszka przeto przedstawić Wydziałowi krajowemu odpowiednie wnioski.

Co do odezw Wydziału krajowego z 29. kwietnia i 26. czerwca 1905 L. 36.290 i 58.676, z których pierwsza dotyczy kwestyi, czy Wisła poniżej Krakowa jest rzeką górską czy nie, druga zaś przyspieszenia budowy wału prawego pod Podgórzem-Płaszowem, orzekło c. k. Ministerstwo rolnictwa, że w drugiej kwestyi wydało zarządzenie reskryptem z 30. czerwca 1905 L. 18.592 zakomunikowane Wydziałowi krajowemu odezwą z 11. września 1905 L. 98.757, w pierwszej zaś co następuje:

Co do charakteru Wisły poniżej Krakowa nie podniósł zastępca Wydziału krajowego w protokole konferencyi technicznej w Krakowie z 7. kwietnia 1905 przeciw dotyczącym wywodom zastępców rządu żadnych zarzutów.

Wprawdzie zgadza się z rzeczywistością, że z dorzecza Wisły, mierzącego po ujście potoku Kościelnickiego 8.796·6 km², $^2/_3$ dorzecza przypada na teren górzysty i że odpływ Wisły pod Krakowem do Niepołomic zależy w wysokim stopniu od odpływu dorzecza Soły i Skawy, jednak już ta okoliczność, iż $^1/_3$ dorzecza Wisły ma charakter nizinny wskazuje, że w mowie będąca część koryta Wisły nie ma właściwości charakterystycznych rzek górskich (potoków i rzek w górach).

Decydującą w tym kierunku jest przyznana przez Wydział krajowy okoliczność, że spadek Wisły w tej części koryta, charakteryzujący właściwość rzeki, jest mniejszy niż na karpackich dopływach tej rzeki.

Naprowadzony przez Wydział krajowy przykład z Adygi między Masseto a Nomi nie nadaje się wogóle do takiego porównaniu, ponieważ spadek Adygi w tej przestrzeni jest w porównaniu do spadku Wisły znacznie większy, nie wspominając już, że spadek w średniej i górnej regulowanej sekcyi Adygi wynosi od 3.9‰ do 9.06‰.

Nawet w wskazanej przez Wydział krajowy sekcyi poniżej ujścia Avisiv wykazuje Adyga spadek 1.57‰, zatem prawie 4 razy większy, niż Wisła poniżej Krakowa.

Że rzeki alpejskie mają wogóle większe spadki niż Wisła w przestrzeni w mowie będącej, nie wymaga dalszego dowodu. Również dopływy Wisły: Soła i Skawa nie posiadają w ich dolnych biegach większego spadku niż 1‰.

Jeżeli zatem w protokole de dto. Kraków 7. kwietnia 1905 zaznaczono, że Wisła między Krakowem a Niepołomicami nie jest rzeką górską, miano na oku owe rzeczywiste potoki i rzeki górskie.

Na uwagę zasługuje także okoliczność, że Wydział krajowy sam ani w pierwotnym projekcie obwałowania Wisły w tej przestrzeni, ani też w projektach obwałowania reszty przestrzeni Wisły nie uważał Wisły za rzekę górską.

Wskutek tego też żądał Wydział krajowy przyczynienia się do kosztów budowy obwałowania Wisły między Krakowem-Podgórzem a granicą państwa-Niepołomicami z państwowego funduszu melioracyjnego zasiłku w wysokości 30%, który to zasiłek został też przyznany i w drodze ustawodawczej zabezpieczony.

Na wywód Wydziału krajowego co do przyznania 50-procentowego zasiłku państwowego do kosztów regulacyi Wisły na Śląsku między Ustroniem a ujściem Białki, zauważa się, że zasiłek ten spowodowany został szczególnymi stosunkami (rzeka graniczna) a nie przez rzekomo górski jej charakter i że wskutek tego zasiłek powyższy przyznano z dotacyi wodnej, a nie z funduszu melioracyjnego, jak Wydział krajowy twierdzi.

Zasiłki z funduszu melioracyjnego przyznano tylko do regulacyi Wisły powyżej granicy państwa a to w przestrzeni od mostu drogi powiatowej w Drogomyślu do Ustronia w wysokości tylko 30%, zaś do kosztów regulacyi górnej przestrzeni od tego mostu po ujście potoku Kopidło 45% (ślązka ustawa krajowa z 6. kwietnia 1885 dz. u. kr. Nr. 21 i 22).

Nawet do kosztów regulacyi potoków górskich w ślązkiem dorzeczu Wisły przyznano z państwowego funduszu melioracyjnego zasiłek tylko 45 procentowy, podczas gdy strony prywatne mają pokryć 15%, kosztów (ślązka ustawa krajowa z 6. kwietnia 1885 dz. u. kr. Nr. 24).

Jak wiadomo, przyczyniają się strony interesowane także do kosztów regulacyi rzek alpejskich n. p. Adygi w wysokości 22%, którą się przytacza z powodu, że ona jest również obwałowaną.

Również w Galicyi mają strony prywatne przyczyniać się częściowo do kosztów regulacyi rzek górskich.

Jeżeli zatem ze względu na przytoczone wyżej powody należy ze stanowiska hyrotechnicznego orzec, że Wisła od Krakowa w dół nie ma charkterystycznych znamion rzeki górskiej, to nie zachodzi także na razie potrzeba ostatecznej decyzyi w tej kwestyi, ponieważ projekta podwyższenia wałów muszą być przerobione, wyłania się zatem wskutek tej zmiany w proponowanych kosztach budowy, co niezawodnie spowoduje Wydział krajowy do przedłożenia Sejmowi nowych sprawozdań i wniosków w tej sprawie.

Jeżeli Wydział krajowy zamierza ile możności zmniejszyć datki stron interesowanych, które zdaniem c. k. Ministerstwa rolnictwa na pewne uwzględnienie zasługują, może to mieć miejsce tylko w ten sposób, że dotyczące przedsiębiorstwo będzie uznane jako przedsiębiorstwo dotyczącej spółki wodnej a nie za przedsiębiorstwo krajowe (§. 4. ustęp 2. ustawy z 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116), w tym wypadku bowiem miałyby strony mniejszą część kosztów budowy pokrywać, jeżeli resztę kosztów w myśl §. 6. ustęp 2. cytowanej ustawy, obejmie kraj i państwowy fundusz melioracyjny po połowie.

Przerobione projekta i kosztorysy, które mają obejmować także roboty ochronne celem powiększenia bezpieczeństwa wałów zaznaczone w powyższych zarządzeniach c. k. Ministerstwa rolnictwa, tudzież uwzględniać instrukcyę co do budowy wałów zarządzoną przez c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 28. września 1905 L. 6.572 zakomunikowanego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z 22. stycznia 1906 L. 151.472 ex 1905, następnie wnioski co do wykonania robót jako przedsiębiorstwo spółki wodnej i co do subwencyonowania tych robót przez kraj i strony interesowane zechce Wydział krajowy ile możności spiesznie nadesłać, celem przedłożenia ich c. k. Ministerstwu rolnictwa do decyzyi.

Ponieważ podane wyżej roboty ochronne celem wzmocnienia wytrzymałości wałów i usunięcia z terenu inundacyjnego między wałami przeszkód wstrzymujących swobodny odpływ wysokich wód, są potrzebne nie tylko na przestrzeni

Wisły między Krakowem-Podgórzem, a granicą państwa-Niepołomicami, ale przy wszystkich wykonanych dotąd lub w budowie będących obwałowaniach Wisły i jej dopływów w dolnych biegach, a w pierwotnych projektach i kosztorysach nie przewidziano potrzebnych na ten cel kosztów, będzie wskazanem postarać się zawczasu o pokrycie tych dodatkowych robót. Wydział krajowy zechce przeto opracować dotyczące projekta i kosztorysy, dla każdego jedną ustawą krajową objętego przedsiębiorstwa obwałowania z osobna i nadesłać te operata celem wyjednania u c. k. Ministerstwa rolnictwa udzielenia odpowiedniego zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego.

Powyższem zarządzeniem c. k. Ministerstwa rolnictwa jest na razie załatwioną także rezolucya Sejmu z 11. listopada 1905 zakomunikowana mi odezwą z 11. listopada 1905 Ls. 3.521 a dotycząca przyspieszenia Najwyższej Sankcyi uchwalonych przez Sejm projektów 3 ustaw, o których na wstępie mowa, — tudzież odezwa Wydziału krajowego z 13. stycznia 1906 L. 3.458, o ile ona tyczy się dyspozycyi robót przy tych obwałowaniach na rok 1906.

Ponieważ wskutek zarządzonego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa przerobienia projektów pociągającego za sobą konieczność uchwalenia przez Sejm nowych projektów ustaw po uzyskaniu decyzyi tego c. k. Ministerstwa co do wysokości kosztów budowy i rozdziału ich na kraj, państwowy fundusz melioracyjny i strony interesowane, wykonanie prawego obwałowania Wisły pod Podgórzem i Płaszowem, którego tak Wydział krajowy, jak nie mniej strony interesowane całkiem słusznie się domagają, musiałoby się na dłuższy czas odwlec, zechce Wydział krajowy wziąć pod rozwagę, czyby przecież nie należało z wiosną b. r. rozpocząć budowę tego obwałowania w myśl reskryptów c. k. Ministerstwa rolnictwa z 27. maja 1904 l. 11988 i z 30. czerwca 1905 l. 18.592, o których wyżej mowa, tem bardziej, że nie wiadomo, kiedy budowa jazu celem skanalizowania Wisły pod Krakowem tudzież portu kanału spławnego pod Płaszowem czy w Dębnikach będzie rozpoczętą. Wprawdzie powyższe reskrypta zezwalają na sypanie wałów do wysokości 50 cm nad zwierciadło powodzi z roku 1903, gdy jednak teraz jest już udecydowaną wysokość korony wału przy moście kolei państwowej w km. 79·19 na rzędnej 204.68 m, nie będzie oznaczenie niwelety korony wału poniżej pod Podgórzem i Płaszowem przy spadku średnim zwierciadła wysokiej wody 0.421‰ i ustanowionem już rozstawieniem wałów podlegało trudności.

Ponieważ różnica między temi wysokościami jest już nieznaczną, możnaby wały wykonać do tej prowizorycznie oznaczyć się mającej nowej niwelety, nie wątpię bowiem, że c. k. Ministerstwo rolnictwa zgodzi się na dotyczący wniosek, chociaż projekt szczegółowy nie będzie jeszcze opracowany ani też dotycząca ustawa krajowa sankcyonowaną.

Wprawdzie nie było po roku 1903 powodzi na Wiśle, nie można jednak przewidzieć, czy się ona w najbliższym czasie nie pojawi. Ażeby więc strony interesowane zabezpieczyć przed ponowną klęską, sądzę, że jak najspieszniejsze rozpoczęcie budowy prawego wału na brakującej jeszcze przestrzeni jest konieczne, zwłaszcza, że ewentualna nadwyżka kosztów, gdy się jeszcze jaka zmiana w położeniu niwelety korony nieodzowną okazała, nie stoi w żadnym stosunku do strat, jakieby w razie powodzi strony interesowane poniosły, gdybyby Wydział krajowy chciał dalej trwać w dotychczasowem wstrzymaniu tych pilnych robót, aż do ostatecznego załatwienia sprawy w myśl zarządzeń powyższych c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z 1. maja 1906 l. 35.082 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Odezwą z dnia 30. marca 1906 l. 3.632/pr. zawiadomiło nas c. k. Przezydyum, że uchwalone przez Wys. Sejm dnia 24. października 1903 trzy projekty ustaw o obwałowaniu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy tudzież o podwyższeniu wałów nadwiślańskich od ujścia Białuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic nie mogły być przedłożone do Najwyższej sankcyi, projekty techniczne bowiem służące za podstawę tych projektów ustaw wymagają przerobienia.

Gdy potrzeba wymienionych obwałowań wywołaną została katastrofą powodziową w r. 1903, a w podobnych wypadkach w krajach alpejskich Administracya państwa z własnej inicyatywy bezpośrednio po klęskach powodziowych zarządzała wykonanie nagłych robót ochronnych milionowym nakładem ze skarbu państwa i opracowywała projekty, których zrealizowanie w ciągu kilku miesięcy, jak np. w Tyrolu po powodzi w r. 1882, zapewniała w drodze ustaw krajowych i państwowych, — Wydział krajowy wyrazić musi głębokie ubolewanie, że samo rozpatrywanie projektów mających na celu zabezpieczenie okolicy Krakowa od powodzi, które to projekty musiały być sporządzone przez kraj. biuro melioracyjne w ciągu dwóch miesięcy przed sesyą sejmową w r. 1903, wymagało mimo licznych przypomnień ze strony Wydziału krajowego i dwukrotnie przez Sejm w r. 1904 i 1905 uchwalonych rezolucyj przeszło dwóch lat czasu, a co gorsza wydało rezultat ujemny, który tak na ludność dotkniętą wylewem, jak i na kraj cały przygnębiające musi wywrzeć wrażenie.

Co się tyczy powodów przytoczonych w powołanej odezwie, które skłoniły c. k. Ministerstwo rolnictwa do wydania tak nieprzychylnej dla kraju decyzyi, przedkłada Wydział krajowy następujące uwagi, które c. k. Prezydyum Namiestnictwa raczy jak najrychlej podać do wiadomości tego Ministerstwa.

I. Co do przerobienia projektów technicznych.

Potrzeba przerobienia projektów technicznych, obwałowania Wisły poniżej Krakowa wyłoniła się dopiero na konferencyi technicznej odbytej w c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych od 14. do 16. grudnia 1905, a więc prawie we 2 lata po przedłożeniu projektów obwałowania, — a to z tego powodu, że dla przeprowadzenia wielkiej wody Wisły w Krakowie zaprojektowano całkiem słusznie z braku miejsca na wały ziemne profil podwójny ujęty murami bulwarowymi, w którym woda przepływa z większą chyżością, podczas gdy poniżej Krakowa w osadach wiejskich powiększenie łożyska Wisły nie jest przewidziane i projekto-

wane są wały z ziemi, między którymi z powodu mniejszej pojemności naturalnego łożyska Wisły chyżość wody jest mniejszą i zwierciadło wielkiej wody musi być wyższe. Różnica wysokości zwierciadła wielkiej wody, która przy moście kolei państwowej w profilu krakowskim ujętym murami ma rzędną 204,$_{38}$ a tuż poniżej mostu (wedle projektu biura melioracyjnego) 204,$_{77}$, wynosi przy tym moście **0**,$_{39}$ m. Przerobienie więc projektu obwałowania miałoby na celu obniżenie zwierciadła wielkiej wody na przestrzeni poniżej Krakowa o 0,39 m, a to przez rozszerzenie łożyska Wisły, czyli jak się reskrypt ministeryalny wyraża, przez skopanie istniejących wysokich brzegów, które miałoby obciążyć fundusze obwałowania Wisły poniżej Krakowa, tj. fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny.

Otóż co do tego żądania pozwalamy sobie zwrócić uwagę, że przedewszystkiem postanowienie konferencyi technicznej z grudnia 1905 nie jest jeszcze dla Wydziału krajowego obowiązujące, gdyż projekt murów bulwarowych w Krakowie (od mostu kolejowego do ujścia Wilgi), których koszta pokrywać ma państwowy fundusz kanałowy, nie został jeszcze udzielony Wydziałowi krajowemu, jakkolwiek odnosiliśmy się o to odezwą tutejszą z d. 28. grudnia 1905 l. 124.050 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, wskutek czego Wydział krajowy nie mógł o tym projekcie wyrazić swego zdania po myśli §. 10. ustawy z d. 11. czerwca 1901. Dz. p. p. Nr. 66. Dalej skuteczność podobnego rozszerzenia profilu (skopania brzegów) poniżej Krakowa bez równoczesnego wybrukowania berm i skarp byłaby krótkotrwałą, gdyż namulanie berm i skarp porośniętych wegetacyą zmniejszałoby stopniowo profil i doprowadziłoby go po pewnym czasie do dzisiejszego stanu.

Następnie jak z przeglądowego profilu obliczonej niwelety wielkiej wody okazuje się, rozszerzenie łożyska Wisły (skopanie brzegów) musiałoby być uskutecznione na znacznej przestrzeni aż poniżej Niepołonic dla uzyskania depressyi zwierciadła wody przy moście kolei państwowej w Podgórzu o 0,$_{39}$ m, co byłoby połączone z wielkimi kosztami obciążającymi przedsiębiorstwo obwałowania, tj. fundusz krajowy i państwowy fundusz melioracyjny.

Wreszcie należy tu zaznaczyć, że kwestya skopywania brzegów na przestrzeni Wisły poniżej Krakowa, poruszana dwukrotnie przez departament wodny c. k. Namiestnictwa przy zatwierdzaniu pierwotnych projektów obwałowania Wisły od Podgórza do Niepołomic i od Krakowa (ujścia Białuchy) do granicy państwa, została stanowczo załatwioną reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 10. kwietnia 1897 l. 2.303, w którym orzeczono, iż podobne roboty w łożysku Wisły nie mogą obciążać funduszu obwałowania, lecz państwowy fundusz budowli wodnych. Odnośny ustęp reskryptu ministeryalnego opiewa dosłownie:

„Die vom Wasserbau-Departament der k. k. Statthalterei im Gutachten vom 13. Jänner l. J. im Absatze III. beantragten Abgrabungen im Bereiche des Mittelhochwasserbettes in der Nähe der Kilometerzeiger 82, 83, 84, 85, 88, 91, 92 und 95 können nicht genehmigt werden, da dieselben einerseits als im eigentlichen Flussschlauche gelegen, dem **Wasserbaufonde**, nicht aber dem für die beabsichtigte Bedeichung zu schaffenden Baufonde zur Last fallen sollten, andererseits aber auch als entbehrlich zu bezeichnen sind.“

Żądanie więc obecne zawarte w reskrypcie c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 16. lutego 1906 l. 606, ażeby skopanie brzegów Wisły było wykonane przez zarząd obwałowania, nie licuje z powołaną decyzyą zasadniczą, która jest zupełnie słuszną i uzasadnioną, a wobec której Wydział krajowy nie może przyjąć na fundusz obwałowania kosztów rozszerzania łożyska Wisły, ani też zarządzić przerobienia projektu.

Wydział krajowy sądzi też, iż nie zajdzie potrzeba powiększania pojemności łożyska Wisły poniżej Krakowa, jeżeli c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych uwzględni w projekcie murów bulwarowych w Krakowie cofkę wywołaną różnicą zwierciadeł wody przy moście kolejowym, a mianowicie podwyższy mury od **0**,$_{39}$ m w km 79,$_{19}$ przy moście kolei państwowej do **0**,$_{16}$ m w km 74., o co się już odniósł Wydział krajowy do ekspozytury tej Dyrekcyi w Krakowie, a co jest daleko łatwiejszem do zaprojektowania i tańszem do wykonania na przestrzeni 5 kilometrów, aniżeli projektowanie wykonanie rozszerzenia łożyska Wisły na przestrzeni kilkudziesięciu kilometrów.

W sprawie tej otrzymał też dyrektor kraj. biura melioracyjnego przychylne oświadczenie ekspozytury c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych w Krakowie, że na żądanie Wydziału krajowego postawione przy komisyi reambulacyjnej Dyrekcya budowy dróg wodnych podwyższy mury ochronne w Krakowie, zwłaszcza że koszta tego podwyższenia będą nieznaczne.

Przechodząc do szczegółów i dat hydrotechnicznych podanych w powołanej na wstępie odezwie, które bez udzielenia sprawozdania technicznego c. k. centralnego biura hydrotechnicznego tylko z trudnością mogą być zrozumiane, tudzież do kwestyj konserwacyi, które pozostają tylko w luźnym związku z projektami technicznymi, zauważamy, co następuje:

1) Ilość wielkiej wody Wisły obliczoną została tak przez krajowe biuro melioracyjne jak i przez c. k. centralne biuro hydrograficzne z tego samego profilu Wisły w Dębnikach, a mianowicie przez biuro melioracyjne według wzorów Ganguillet-Kuttera, przez biuro hydrograficzne zaś według wzorów Siedeka, z których pierwsze dają większą ilość wody (3.880 m³) drugie mniejszą (3,300 m³). Ponieważ kraj biuro melioracyjne obliczyło niweletę wielkiej wody Wisły poniżej Krakowa według wzorów Ganguillet-Kuttera, zatem za podstawę obliczenia musi być przyjętą na odwrót ilość wody 3.880 m³, otrzymana z rachunku przeprowadzonego według tych samych wzorów.

Rezultat zresztą otrzymany z obu obliczeń biura melioracyjnego (linia czerwona) i biura hydrograficznego (linia zielona w przeglądowym profilu podłużnym) jest prawie identyczny, przy moście kolejowym w Podgórzu bowiem niweleta biura hydrograficznego jest o 0,2 m dlatego wyższą, ponieważ nie uwzględniono depressyi od km 81,300 w górę, a pod Niepołomicami dlatego niższą, ponieważ rachunku nie rozpoczęto od profilu, 102,348, gdzie odstęp wałów wynosi tylko 345 m i spiętrzenie wody wałami jest większe, lecz dopiero od km 100,930, gdzie rozstaw wałów jest szerszy **(450 m.)** a tem samem zwierciadło wody spiętrzonej wypadło z rachunku niższe. Natomiast na przestrzeni od km 88, gdzie przestaje działać depressya profilu 100,930, do km 81,300 obie niwelety są prawie identyczne.

Drugim powodem wyjaśniającym niższą niweletę wielkiej wody obliczonej przez biuro hydrograficzne w dolnej przestrzeni, jest okoliczność iż w tej przestrzeni łożysko Wisły nie zamuliło się jeszcze poza tamami, a biuro hydrograficzne przyjęło do rachunku profil podwójny z bermami po $16,_{7}$ m na każdym brzegu, a więc profil szerszy o $33,_{4}$ m w myśl uchwały komisyi międzynarodowej z r. 1896, gdy tymczasem biuro melioracyjne trzymało się ściśle decyzyi wydanej przez c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 15. lipca 1900 l. 7.666 i przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 16. kwietnia 1898 l. 2.025, wedle której to decyzyi na takie wytworzenie się profilu podwójnego nie należy reflektować, a która to decyzya widocznie biuru hydrograficznemu nie była zakomunikowaną.

Co do przyjęcia ilości wody w Krakowie (3.880 m³, względnie 3.300 m³) dla całej przestrzeni do Niepołomic, względnie do granicy państwa (na brzegu lewym), Wydział krajowy zwraca uwagę, że dorzecze Wisły zwiększa się na tej przestrzeni dopływami ze stromych pagórków (Białucha, Dłubnia, Srawa i Podłężówka z 8.029 km² na $8.714,_{8}$ km², a więc o znaczną powierzchnię $685,_{8}$ km² (prawie o 8%), które to zwiększenie powinno być zdaniem Wydziału krajowego przy obliczeniu niwelety wałów uwzględnione.

2) Spad wody przyjęło kraj. biuro melioracyjne do obliczenia niwelety wałów według stanu średniej wody normalnej z r. 1900, który zbliża się do spadu zwierciadła wody z r. 1851 przed rozpoczęciem wykonania licznych przekopów między Krakowem a Niepołomicami i prawdopodobnie bliskim jest ostatecznego spadu, do jakiego dojdzie rzeka po osiągnięciu równowagi zwichniętej przekopami. Obliczona według tego spadu, a wyrównana niweleta wielkiej wody okazuje spad $0,3273‰$ nieco większy, gdyż w górnej przestrzeni brzegi są wyższe, a tem samem profil inundacyjny dla przepływu wielkiej wody mniej korzystny.

Przyjęcie więc spadu wielkiej wody na $0,421‰$, o którym wspomina mimo-

chodem powołana na wstępie odezwa tamtejsza, nie zostało wyjaśnione i nie wiadomo, na jakiej się opiera podstawie.

3) Wzniesienie korony wałów ponad obliczoną niweletę najwyższej wody poleca c. k. Ministerstwo rolnictwa przyjąć „w celu większego bezpieczeństwa“ najwyżej na **30 cm**, podczas gdy dotychczas budowano wszystkie wały nadwiślańskie jak i wały na dopływach Wisły z wzniesieniem korony na **50 cm.**

Otóż pozwala sobie Wydział krajowy zwrócić uwagę, że wzniesienie 30 cm może być wystarczające dla murów w Krakowie, które nie mogą uledz spłukaniu przez wodę i takie wzniesienie przewidziało też kraj. biuro melioracyjne dla muru ochronnego w Podgórzu, nie może jednak być zastosowane takie wzniesienie przy wałach ziemnych na rzece, gdzie fala wody przenosi 30 cm. i może narazić wał na zerwanie, zwłaszcza że grubość wału w poziomie zwierciadła wielkiej wody przy szerokości korony 3 m wynosiłaby tylko $3 + 3{,}_5 \times 0{,}_3 = 4{,}_{95}$ m. Podnieść tu także należy, że jak z niwelacyi wielkiej wody z r. 1903 okazuje się, zwierciadło wielkiej wody w tym samym profilu jest na brzegu wklęsłym o 0,20 do 0,25 wyższe, aniżeli na brzegu wypukłym, przy unormowaniu zatem wzniesienia korony na 0,3 m i wydarzającem się w czasie wezbrań osiadaniu wału zachodziłaby obawa przelania się wody przez koronę i rozerwania wału.

Polecone przez Ministerstwo wzniesienie korony wałów 0,3 m nie zostało zastosowane na żadnej większej rzece ani w Europie, ani w Ameryce, a w Galicyi przyjęte zostało ze względów oszczędnościowych przy tak małych potokach, jak: Babulówka, Żabnica i Kisielina.

Wzniesienie korony wałów nad zwierciadłem wielkiej wody wynosi np. na Wiśle w Prusiech $1{,}_5$ do 3 m, na Renie powyżej granicy holenderskiej $1{,}_3$ do $1{,}_6$ m, na Dunaju we Węgrzech $1{,}_0$ m do $2{,}_0$ m, na rzece Cisie $1{,}_0$ m, $1{,}_{22}$—$1{,}_{25}$—$1{,}_{40}$ do $1{,}_5$ (według rozporządzenia ministeryalnego z r. 1888 ma być zastosowane wzniesienie korony wałów Cisy nad wielką wodę półtora metra), na Adydze w Tyrolu w sekcyi I. 0,8 m, w sekcyi I. A 0,6 m, w sekcyi II. 0,5 m, w sekcyi III. 0,6 m. na potokach górskich, jak Brenta 1 m, a na rzece Missisipi w Ameryce 0,9 m.

Przyjęte więc dla Wisły w Galicyi wzniesienie korony wałów 0,5 m należy uważać za minimalne, a zmniejszenie tego wzniesienia narazić może teren obwałowany na zalew i na ogromne szkody.

4) Co się tyczy usunięcia preszkód z profilu inundacyjnego Wisły, to o ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, domy w Dąbiu i Mogile na brzegu lewym, a w Niepołomicach na brzegu prawym zostały przeniesione za wał przy pomocy zasiłków z funduszów budowy, dwa zaś domy w Przylasku rusieckim i Rogowie nad Wisłą, gdzie mieszkają dzierżawcy promu i przebywają powroźnicy, położone blisko granicy rosyjskiej na razie mogą być pozostawione w inundacyi, jak długo Rząd rosyjski nie przystąpi do podwyższenia wału lewego.

Usunięcie lasu w Łęgu i Mogile należącego do klasztoru Cystersów wymagałoby wielkich kosztów, gdyż w czasie rokowań kierownika budowy zarząd dóbr klasztornych żądał zbyt wysokiego odszkodowania. Las ten wysokopienny nie wywołał zresztą w r. 1903 spiętrzenia wielkiej wody, gdyż stan wody w km 86 i 87, gdzie powinno być widoczne spiętrzenie, wynosił $+ 6{,}_9$ m nad średnią normalną (z r. 1900), podczas gdy ten stan w km 84 i 85 wynosił $+ 6{,}_{20}$ m.

Czy i o ile kępy, las Mogilski i sporadycznie stojące drzewa należy z profilu inundacyjnego Wisły usunąć, zechce zbadać c. k. Namiestnictwo, jako władza sprawująca policyę wodną na rzekach spławnych, a Wydział krajowy nie omieszka pokryć ewentualnego odszkodowania z funduszu budowy, jeżeli się na to zgodzi c. k. Ministerstwo rolnictwa.

Jeżeli jednak wszystkie przeszkody z profilu inundacyjnego mają być usunięte za odszkodowaniem z funduszów obwałowania, byłoby pożądanem, aby Administracya państwa również nie wstrzymywała przepływu wody, jak n. p. przez budowę fortu w Lasówce ad Płaszów, który częściowo wysunięty został poza prawy

wał w profil inundacyjny, lub przez budowę domu komisyjnego dla technicznej służby wodnej w Ujściu jezuickiem.

5. Co się tyczy położenia koron ławeczek (berm) wzmacniających wały od strony lądu, to unormował Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem w instrukcyi z r. 1889 wysokość tych berm na 3 m pod koroną wałów, a to wedle normy przyjętej na Wiśle w Prusiech. Jak z doświadczenia okazuje się, bermy te są częstokroć zdyteczne nawet przy wałach ponad 3 m wysokich, gdzie teren naturalny nie przepuszcza wody, natomiast w gruncie piaskowym nawet przy wałach 2-metrowych wzmocnienie jest potrzebne.

Wydział krajowy sądzi tedy, że co do wzmocnienia wałów bermami należałoby pewną inicyatywę pozostawić kierownikom budowy i komisyom kolaudacyjnym.

6) Zamiast wykonywania rdzenia wału z gliny w gruncie piaskowym właściwem jest użycie gliny na skarpy od strony Wisły celem utworzenia gęściejszej darni i zwiększenia odporności przeciw prądowi wody.

7) Co do otwierania rowów materyałowych zwracamy uwagę, że gdy od Białuchy do granicy państwa i od Płaszowa do Niepołomic wały już są zbudowane, nie może przy tem obwałowaniu znaleść w zupełności zastosowania przepis o pozostawieniu między rowem materyałowym a skarpą wału szerszego nienaruszonego pasa rodzimego gruntu, gdyż rowy materyałowe już tam są wybrane a istniejący pas naturalnego gruntu nie może być rozszerzony. Zresztą powołujemy się co do tej kwestyi na tutejszą odezwę z d. 10. kwietnia 1906, l. 10.574.

8) Zarzut nieodpowiedniego doboru nasion traw do obsiewu wałów polega widocznie na mylnej informacyi, do obsiewu bowiem używa się nasion traw wysokich i niskich, a raczej traw tworzących darń zbitą i luźną, tak ażeby cała powierzchnia skarp i korony pokryta była gęstą darnią. Zresztą kraj. biuro melioracyjne ma do dyspozycyi inżynierów, którzy także są obeznani z rolnictwem i potrafią dobrać mieszankę odpowiednią do rodzaju ziemi. Jeżeli zaś c. k. Ministerstwo rolnictwa powołało jednego z funkcyonaryuszów kraj. biura melioracyjnego na państwowego inspektora kultury torfowej i poleciło Drowi Wiktorowi Zeilerowi odbyć praktykę w kraj. biurze melioracyjnem, to może także i co do odpowiedniego doboru nasion traw polegać na znajomości rzeczy tego biura.

9) Używanie korony wałów do komunikacyi jest powszechnie wzbronione, a to z dwóch powodów: najpierw ponieważ korona wałów wskutek jeżdżenia się obniża i wymaga ciągłego nadsypywania, a powtóre, ponieważ korona wałów używana do komunikacyi podczas powodzi, kiedy właśnie najpotrzebniejsze jest jej użycie dla dowozu materyałów ratunkowych, po ulewnych deszczach tak jest rozmokłą i śliską, iż przejazd i przechód z niebezpieczeństwem jest połączony. Dlatego też nie tylko w Europie, ale nawet w najmłodszem cywilizowanem państwie, t. j. Zjednoczonych Stanach Ameryki północnej, gdzie nad rzeką Missisippi zbudowano 2.097 kilometrów wałów ochronnych, jeżdżenie po wałach jest wzbronione (Oester. Wochenschrift für den öffentlichen Baudienst, zeszyt 30. z r. 1905, pag. 472). Stąd też np. w rozporządzeniu wykonawczem do kroackiej ustawy wodnej (§. 83. ustęp 5.) jeżdżenie po koronie wałów jest bezwarunkowo wzbronione, podobnie jak i w wydanych dotychczas w Galicyi ustawach konserwacyjnych.

Przypuszczenie, jakoby jeżdżenie po wałach zapobiegało gnieżdzeniu się szkodników (myszy. kretów itp.), jest złudzeniem, gdyż relacye kierowników budowy wałów stwierdzają, że nie tylko w nasypach drogowych, lecz także kolejowych, po których kursują pociągi błyskawiczne (na przestrzeni Podgórze-Podłęże sąsiadującej z obwałowaniem w mowie będącem) gnieżdżą się te szkodniki. Podobnie też nie można uznać za uzasadnione twierdzenia, jakoby jeżdżenie lekkimi wozami po gotowym wale 3 do 4 m wysokim mogło skomprymować dolne warstwy nasypu, jeżeli się zważy, że nieznaczne ciśnienie koła na koronie rozkłada się u podstawy na szerokość 14 do 17 m.

Jeżdżenie po koronie wałów byłoby dopuszczalnem tylko wówczas, gdyby wyszutrowano koronę wałów i taką drogę szutrowaną stale utrzymywano, jak to proponuje c. k. Ministerstwo rolnictwa, czemu jednak stoi na przeszkodzie kwestya

ponoszenia kosztów, a przeciw czemu przemawia kwestya użyteczności takiej drogi.

Ponieważ grunt pod obustronne wały Wisły od Białuchy do granicy państwa i od Płaszowa do Niepołomic nie został wykupiony i użytkowany jest przez dotychczasowych właścicieli, musiałaby być przedewszytkiem wykupioną korona wału, następnie wobec wysokości wałów przekraczającej 2 m musiałaby być korona z obu stron oporęczoną ze względów bezpieczeństwa.

Pomijając kwestyę wykupna gruntów, oblicza się koszta urządzenia jednego metra bieżącego drogi na wałach w rozmiarach proponowanych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa na podstawie cen praktykowanych przy równoległej do Wisły drodze krajowej Kraków-Czyżyny-Cło, jak następuje:

1. korytowanie 0.2 m głębokości a 2.5 szerokości z bankietami	— K 31 gr.
2. 0.5 m³ tłuczonego sztutru porfirowego z Chełmka spławianego Wisłą po 12 K	6 „ — „
3. szutrowanie 0.5 m³ po 40 gr.	— „ 20 „
4. walcowanie	— „ 13 „
5. poręcze z kątówek 2×6= 12 lub ze starych rur osadzone na betonie 2×3.50=7.00 K przyjmuje się tańsze poręcze po .	7 „ — „
	13 K 64 gr.

czyli **13.640 koron za jeden kilometr**.

Długość Wisły od mostu kolei państwowej do granicy państwa, względnie Niepołomic wynosi okrągło 24 km., droga więc urządzona po obustronnych wałach na długości 48 km kosztowałaby **654.720 koron**.

Mimo tak znacznych kosztów droga ta nie mogłaby być oddaną do publicznego użytku, gdyż szerokość między poręczami wynosiłaby (strącając po 3 cm. na bankiety i poręcze po każdej stronie) tylko **2.40 m**, na której to szerokości nie mogłyby się minąć wcale dwa wozy.

Wobec tego stanu rzeczy Wydział krajowy nie mógłby doradzać Sejmowi przyjęcia części kosztów urządzenia i utrzymania takiej drogi na fundusz krajowy, a prawdopodobnie także i c. k. Ministerstwo rolnictwa nie przyjmie na fundusz melioracyjny tak znacznego nieproduktywnego wydatku, zwłaszcza że z powodu licznych żądań krajów fundusz ten nie wystarcza już obecnie na pokrycie datków państwa do właściwych robót melioracyjnych.

10. W dotychczasowych specyalnych ustawach melioracyjnych zastrzeżono ustawom konserwacyjnym z o r g a n i z o w a n i e o b r o n y g r o b e l, oraz wydanie innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli po ukończeniu robót.

§. 9. uchwalonego pzzez Wys. Sejm d. 11. listopada 1905 projektu ustawy konserwacyjnej dla obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim zawiera szczegółowe postanowienia co do obrony wałów, wydanie zaś przepisów w drodze rozporządzenia porucza c. k. Namiestnictwu w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Jakkolwiek więc w myśl specyalnych ustaw mają być ułożone osobne przepisy o obronie wałów dla każdego przedsiębiorstwa, pożądanem jest wydanie zapowiedzianej przez c. k. Prezydynm ogólnej instrukcyi tak dla obrony wałów, jak i ratowania ludności na wypadek powodzi.

Kwestye powyższe pod 4) do 10) wymienione a poruszone w powołanej na wstępie odezwie nie stoją w ścisłym związku z projektem podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa, a o ile przy poruszeniu tych kwestyj zamierzono poddać krytyce budowę wałów prowadzoną przez Wydział krajowy i w ten sposób powód zalewu prawego brzegu Wisły w r. 1903 przypisać nie niwelecie niedostatecznej, opartej na datach c. k. Starostwa krakowskiego (ilości 2.800 m³ wielkiej wody), lecz wadliwemu wykonaniu wału, Wydział krajowy skontatować musi, że prawy wał nadwiślański w Płaszowie, który w r. 1903 przerwany został w dwóch miejscach od km 8,600 do 8,670 i od km. 8,689 do 8,774, zbudowany został przez techniczne organe rządowe, a wykonane w r. 1896 przez techniczne organa krajowe podwyższenie starego wału wynosiło nad pierwszą przerwą 0.8 m, nad drugą zaś zalewie 0.15 do 0.20 m.

Ponieważ z opracowanym w r. 1903 projektem podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa powikłano tyle najróżnorodniejszych kwestyj, których wyjaśnienie i załatwienie, o ile wnosić można z badania projektu, wymagałoby znowu ze dwa lata czasu, zatem dla przyspieszenia załatwienia tej niecierpiącej zwłoki sprawy, której nagłość uznaje także Administracya państwa, upraszamy c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa zarządzenia konferencyi w c. k. Prezydyum, w której wzięliby udział delegaci c. k. Ministerstwa rolnictwa (departamentu wodnego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych) c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych, c. k. Namiestnictwa i Wydzialu krajowego.

II. Sankcya projektów ustaw.

Jakkolwiek na wstępie powołanej tamtejszej odezwy c. k. Prezydyum podało jako powód nieprzedłożenia do Najwyższej sankcyi trzech projektów ustaw potrzebę przerobienia projektów, to jednak w drugiej części tej odezwy zakwestyonowano wymiar mającego się przyznać 50% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego, wskutek czego zmienione projekty ustaw miałyby być ponownie przedłożone Wys. Sejmowi do uchwały.

Co do górskiego charakteru Wisły od Krakowa do Niepołomic, który zakwestyonowany został przez zastępców c. k. Rządu w protokole z 7. kwietnia 1905, podnosi c. k. Ministerstwo rolnictwa, że delegat Wydziału krajowego nie podniósł przeciw wywodom zastępców c. k. Rządu żadnych zarzutów, że Wisła pod Krakowem posiada mniejszy spad, aniżeli Adyga, oraz że 50% zasiłek państwowy przyznany został na regulacyę i obwałowanie Wisły szląskiej od Strumienia do ujścia Białki z dotacyi wodnej ze względu na szczególne stosunki (rzeka graniczna), nie zaś z funduszu melioracyjnego.

Zastępca Wydziału krajowego nie podnosił wprawdzie zarzutów przeciw wywodom powołanego protokołu, gdyż twierdzenie, jakoby Wisła pod Krakowem nie była rzeką górską, nie zostało poparte żadnymi motywami; jak jednak z udzielonego nam odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 11. września 1905 l. 98.757 oryginalnego protokołu okazuje się, zastępca ten nie zgodził się także z tymi wywodami, a podpisał tylko zamieszczone w języku polskim na lewej stronie protokołu zredagowanego w języku niemieckim oświadczenie co do wykonania muru ochronnego i wału od Podgórza do Płaszowa z funduszu budowy utworzonego ustawą z d. 26. września 1900 dz. u. kraj. Nr. 101.

Że spad Wisły pod Krakowem jest mniejszy, aniżeli spad Adygi w Tyrolu, zaznaczył to już Wydział krajowy w odezwie z d. 29. kwietnia 1905 l. 36.290, mimo to jednak ta przestrzeń Wisły nie jest nizinną, bo oprócz spadu charakteryzują rzekę górską inne momenty przytoczone w tej odezwie, jak przeważające górskie dorzecze ($^2/_3$ całego dorzecza pod Krakowem), materyał, jaki toczy Wisła pod Krakowem, a przedewszystkiem różnica między ilością małej a wielkiej wody (na Wiśle 1 : 70, a na Adydze 1 : 47), wreszcie górski charakter objętych projektem prawych dopływów Wisły w powiecie Wielickim, Zabawa, Srawa i Podłężówka, z których pierwszy dla powstrzymania materyału w górze ma być zabudowany.

Dlatego też techniczne organa rządowe uważały dotychczas Wisłę w Galicyi za rzekę górską (Wildfluss), jak się to okazuje z memoryału c. k. kraj. Dyrekcyi budownictwa w Krakowie z d. 18. lutego 1857 l. 1.147, a nawet pruski tajny radca budownictwa H. Keller w obszernej monografii Wisły uznał Wisłę pod Krakowem za rzekę górską, a poniżej Dunajca za rzekę górską przepływającą w nizinie.

Czy na regulacyę i obwałowanie szląskiej Wisły od Strumienia do ujścia Białki przyznany został 50% zasiłek z dotacyi wodnej, lub funduszu melioracyjnego, jest dla kraju obojętne, a Wydział krajowy notuje ten fakt, jako illustracyę powtarzanego często przez c. k. Rząd faworyzowania Galicyi, że c. k. Rząd przyznał na obwałowanie granicznej Wisły na Szląsku zasiłek 50% z dotacyi wodnej, podczas gdy po kilkuletnich rokowaniach odmówił zasiłku z tej dotacyi na obwa-

łowanie granicznej Wisły w powiecie Dąbrowskim i to w żądanej przez Wydział krajowy skromnej wysokości 10%. Nadto należy tu także sprostować twierdzenie, jakoby Wisła szląska na całej długości od Strumienia do ujścia Białki stanowiła granicę państwa, gdyż od Strumienia do Zarzecza oba brzegi leżą na terytoryum Szląsku austryackiego, — a w r. 1886 podczas zwiedzania robót przez inżynierów kraj. biura melioracyjnego prowadził Rząd krajowy szląski roboty przy pomocy 50% zasiłku państwowego właśnie na tej przestrzeni, która nie stanowi granicy państwa.

Gdyby nawet jednak mimo tych decydujących znamion nie przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa Wiśle pod Krakowem charakteru rzeki górskiej, to jednak odmówienie zasiłku 50% z funduszu melioracyjnego na obwałowanie, które ma na celu, jeżeli nie wyłącznie, to przynajmniej częściowo odprowadzenie wód górskich, nie ma uzasadnienia w państwowej ustawie melioracyjnej z d. 30. czerwca 1884, Dz. p. p. Nr. 116. Ustęp 1. §. 6. tej ustawy bowiem przewiduje udzielenie 50% zasiłku dla tych przedsiębiorstw, które mają za przedmiot wyłącznie albo częściowo urządzenia dla nieszkodliwego odprowadzenia wody górskiej (ausschlieslich oder theilweise Vorkehrungen zur unschädlichen Ableitung eines Gebirgswassers"); — gdy zaś samo c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało, iż Wisła pod Krakowem z $^2/_3$ części dorzecza swego odprowadza wody górskie, przytoczone postanowienie ustawy niewątpliwie do obwałowania Wisły pod Krakowem powinno być zastosowane bez względu na to, czy spółki wodne przyczynią się do kosztów, czy też ich datek pokryje w myśl uchwalonych przez Sejm projektów ustaw fundusz krajowy.

Widocznie też tak interpretowało c. k. Ministerstwo rolnictwa postanowienie §. 6. państwowej ustawy melioracyjnej, udzielając 50% zasiłku na rowy odprowadzające wodę z wylotów drenowych w gminach Scharndorf, Höflein i Rohrau w Austryi dolnej, a co najbardziej godne uwagi, przyznało nawet 50% zasiłek, nie na odprowadzenie wód górskich, lecz na nawodnienie gruntów na lewym brzegu rzeki Avisio w Tyrolu, czego powołany reskrypt ministeryalny wcale nie wyjaśnia. Co więcej, wedle preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1905 przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa z tego funduszu 50% zasiłek na wykonanie rowu odwodniającego Lano w Tyrolu, który wedle sprawozdań Sejmu tyrolskiego z r. 1902—1903 (alegat 71) ma na celu osuszenie zabagnionej niziny na prawym brzegu Adygi przez obniżenie wód stojących (Senkung der stagnierenden Wässer, beziehungsweise Ableitung durch Regulierung des ganzen Grabenlaufes des Lanaer-Nalser-Giessens, sowie des Krepsbaches).

Wobec takich precedensów w innych krajach koronnych Wydział krajowy musiałby uważać odmówienie zasiłku 50% na obwałowanie Wisły od Krakowa do Niepołomic za pokrzywdzenie Galicyi i z tego powodu uprasza gorąco c. k. Prezydyum o poparcie uchwalonego przez Sejm w projektach ustaw rozkładu kosztów na kraj i państwo z całym naciskiem i życzliwością, na jakie ta sprawa zasługuje.

Dla rozstrzygnięcia sporów technicznych między Administracyą państwa a Reprezentacyą kraju powoływano wprawdzie ekspertów zagranicznych, jak np. przy regulacyi rzeki Traun w Austryi górnej, którą przeprowadza c. k. Rząd wyłącznie na koszt skarbu państwa; — Wydział krajowy nie stawia jednak wniosku na powołanie takiej ekspertyzy dla rozstrzygnięcia kwestyi, czy obwałowanie w mowie będące ma na celu nieszkodliwe odprowadzenie wody górskiej, bo sądzi, że wobec wyraźnego postanowienia państwowej ustawy melioracyjnej c. k. Ministerstwa rolnictwa po ponownem rozważeniu tej sprawy przychyli się do uchwał sejmowych.

III. W sprawie budowy muru ochronnego i prawego wału nadwiślańskiego

od nasypu kolei państwowej w Podgórzu do Płaszowa pozwalamy sobie zwrócić uwagę c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że Wydział krajowy wcale nie wstrzymywał wykonania tych robót, jak to podniesiono w końcowym ustępie powołanej odezwy tamtejszej, lecz przeciwnie uważając zamknięcie tego wału od Podgórza do

Płaszowa za sprawę niecierpiącą zwłoki, w ciągu lat 1904 i 1905 odnosił się kilkakrotnie tak do c. k. Prezydyum i J. E. p. Ministra dla Galicyi, jako też bezpośrednio do c. k. Ministerstwa rolnictwa o upoważnienie do zbudowania wału na tej przestrzeni według projektu z r. 1903. Mianowicie prosiliśmy o wyjednanie tego upoważnienia względnie o zatwierdzenie niwelety celem rychłego rozpoczęcia robót odezwami wystosowanemi do c. k. Prezydyum:

1) z d. 14. marca 1904 l. 26.141; 2) z d. 15. kwietnia 1904 l. 37.762; 3) z d. 9. lipca 1904 l. 66.816; 4) z d. 29. lipca 1904 l. 72.518; 5) z d. 18. sierpnia 1904 l. 81.940: 6) z d. 12. września 1904 l. 87.628; 7) z d. 22. października 1904 l. 98.178; 8) z d. 14. listopada 1904 l. 110.319; 9) z d. 16. stycznia 1905 l. 3.165; 10) z d. 11. marca 1905 l. 23.529; 11) z d. 14. kwietnia 1905 l. 35.451; 12) z d. 26. czerwca 1905 l. 58.675.

Nadto odnosił się Wydział krajowy w tej sprawie do c. k. Namiestnictwa odezwami z d. 18. kwietnia 1904 l. 37.770 i z d. 4. października 1905 l. 87.648, do JE. p. Ministra dla Galicyi pismem z d. 18. marca 1904 l. 26.547 i bezpośrednio do c. k. Ministerstwa rolnictwa pismami z d. 22. lipca 1905 l. 69.681 i z d. 14. sierpnia 1905 l. 75.235.

Wobec tego Wydział krajowy zastrzedz się musi przeciw zarzutowi, jakoby wstrzymywał zamknięcie prawego wału nadwiślańskiego od Podgórza do Płaszowa, bo przeciwnie zarzut ten może spotkać tylko Administracyę państwa, która ze względów fiskalnych nie pozwalała zbudować wału według niwelety projektu z r. 1903, lecz tylko do wysokości zwierciadła wielkiej wody z r. 1903, ewentualnie 0·5 m ponad to zwierciadło, które jest niższe od 1·4 m od projektowanej niwelety.

Nadmieniamy przytem, że skoro c. k. Prezydyum oświadczyło obecnie, iż c. k. Ministerstwo rolnictwa zgodzi się na dotyczący wniłsek, Wydział krajowy odniósł się odezwą z dnia 22. kwietnia rb. l. 14.999 do c. k. Namiestnictwa o zarządzenie postępowania wodno-prawnego, wydanie konsensu na budowę i wywłaszczenie gruntów pod budowę tego wału od km 10·130 do km 12·909 w gminach Płaszów, Dąbie i Podgórze.

Odpis

protokołu z 19. października 1906 w sprawie obwałowania Wisły od mostu kolei państwowej w Krakowie (Podgórzu) do granicy państwa względnie Niepołomic.

Protokół

spisany w Krakowie, dnia 19. października 1906 w sprawie wyniku dochodzeń, przeprowadzonych na konferencyi, zarządzonej przez c. k. Namiestnictwo galic. dtto 20. września 1906 l. 13318/pr. wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 3. września 1906 l. 19715, odnoszących się do projektu obwałowania Wisły na przestrzeni od mostu kolei żelaznej Kraków-Podgórze do granicy Państwa względnie do Niepołomic.

Obecni:

I. Jako zastępcy rządu:

Dr. Stanisław Ustyanowski, c. k. radca Namiestnictwa i Roman Ingarden, c. k. starszy radca budownictwa jako delegaci galic. c. k. Namiestnictwa,

Artur Herbst, c. k. starszy radca budownictwa jako delegat c. k. Ministerstwa rolnictwa,

Jan Czerwiński, c. k. radca budownictwa ze strony Dyrekcyi dla budowy dróg wodnych w c. k. Ministerstwie handlu,

Ludwik Regiec, c. k. starszy inżynier, kierownik regulacyi rzeki Wisły.

II. Jako zastępcy galic. Wydziału krajowego:

Zastępca Marszałka krajowego c. k. Radca dworu, Dr. Tadeusz Pilat,
Andrzej Kędzior, dyrektor krajowego biura melioracyjnego,
Stanisław Szczepanowski, starszy inżynier kraj. biura melioracyjnego.

W celu wyjaśnienia i rozstrzygnięcia kwestyi technicznych, jakie się wyłoniły przy projekcie uzupełnienia względnie podwyższenia wałów Wisły na przestrzeni między mostem kolejowym Kraków-Podgórze a granicą Państwa względnie Niepołomicami objawił Wydział krajowy życzenie zwołania konferencyi, któremu to życzeniu uczyniło zadość c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 3. września 1906 do l. 19.715.

Wskutek zarządzenia c. k. galic. Namiestnictwa z dnia 20. września 1906 do l. 13.318/pr. rozpoczęła się konferencya dnia 16. października 1906 w Krakowie.

Po wyczerpującem omówieniu sprawy objechano i oglądnięto dnia 16. października 1906 przestrzeń, będącą przedmiotem dochodzeń komisyjnych, poczem w Krakowie w dniach 17—19 października 1906 wyjaśniono odnośne techniczne kwestye i przeprowadzono potrzebne hydrotechniczne obliczenia.

Konferencya doszła do następujących, zgodnie powziętych

U c h w a ł:

I. Trasa wałów.

a) Dla przestrzeni od mostu kolejowego do ujścia Białuchy km rzeki 79·19—81·91 przedłożono komisyi szczegółowy plan sytuacyjny, w który wkreślono zielonym kolorem trasę obustronnych wałów na podstawie porozumienia się Wydziału krajowego z c. k. Expozyturą Dyrekcyi budowy dróg wodnych.

W myśl postanowień objętych reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 3. września 1906 l. 24.244 sprawdziła komisya położenie trasy pomienionych wałów i uznała trasę tę za odpowiednią.

Przytem nadmienia się jednakże, że wrazie, gdyby przy szczegółowem opracowaniu projektu okazała się potrzeba przesunięcia trasy lewego wału ku lądowi na przestrzeni rzeki km 80·2—81·3 należałoby to przesunięcie uwzględnić przy sporządzeniu szczegółowego projektu.

Ponieważ Dyrekcya budowy dróg wodnych projektuje połączenie ładowni na lewym brzegu Wisły w Krakowie ze stacyą kolejową Grzegórzki, uważa komisya za uzasadnione, aby koszt zabezpieczenia lewego brzegu Wisły w przylegającej części tejże między km 79·260—79·67 również pokryto z funduszu budowy dróg wodnych, a względnie, aby budowle zabezpieczające wykonano aż do końca pomienionej stacyi położonego od strony odpływu.

b) Trasę wałów w przestrzeni rzeki od ujścia Białuchy do granicy państwa, względnie od Płaszowa do Niepołomic km rzeki 81·91—103 należy poprowadzić wzdłuż istniejących już zrekonstruowanych wałów.

II. Ukształtowanie łożyska rzeki.

a) W przestrzeni rzeki między mostem kolei państwowej km 79·19 a wylotem kanału lateralnego, projektowanego przez c. k. Dyrekcyę dróg wodnych na lewym brzegu Wisły w km $81^4/_5$ należałoby ze względu na to, że trasa prawego wału leży tuż nad brzegiem rzeki, skopać brzeg lewy na głębokość do 1·0 m nad spiętrzonem zwierciadłem wody przez projektowany jaz w km rzeki 81·0 na szerokość, jaka okaże się potrzebną, względnie aż do uzyskania potrzebnej pojemności koryta rzeki. Bliższe szczegóły co do sposobu wykonania tych wykopów, zostaną ustalone przez krakowską ekspozyturę c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych w porozumieniu się z biurem melioracyjnem Wydziału krajowego.

b) W przestrzeni rzeki km $81^4/_5$—103 należy dla koryta rzeki w myśl postanowień komisyi międzynarodowej dla regulacyi Wisły z r. 1896 i 1901 przyjąć profil podwójny, mianowicie dla średniej wody normalnej i dla średniej wielkiej wody, i ukształtować go w ten sposób, jak to jest przedstawione w dołączonym szkicu dla przestrzeni rzeki powyżej i poniżej ujścia potoku Dłubni.

Koszta, jakieby wynikły z powodu potrzebnego w tym celu skopania, należałoby pokryć z państwowego funduszu budowli wodnych.

Odnośnie do powyżej przyjętego profilu właściwego koryta rzeki będzie należało utrzymywać kultury wikliny zewnątrz koryta dla normalnej wody na ławeczkach, położonych w wysokości od 0·60 m do 1·00 m nad tą wodą, tudzież na

brzegach tylko tak długo, dopóki nie zostanie przez namulenie osiągniętą unormowana wysokość brzegów.

Po osiągnięciu powyżej opisanego ukształtowania się brzegów należałoby odnośne powierzchnie ubezpieczyć według potrzeby darniną.

W tych przestrzeniach koryta rzeki, w których jeszcze nie osiągnięto projektowanej głębokości koryta rzeki przy stanie średniej wody normalnej (1·22 m do 1·24 m) należałoby wykonać potrzebne roboty dla pogłębienia.

III. Spady.

Ze względu na pogłębienie koryta rzeki, które w ostatnich latach dalej postąpiło, okaznje się potrzebnem przyjąć dla obliczenia spadów jako podstawę obecny stan rzeki.

a) Normalnemu stanowi wody odpowiada na podstawie spostrzeżeń z ostatnich 6 lat od 1900 do 1905 stan na wodoskazie w Krakowie — 1·60 m na wodoskazie w Niepołomicach + 1·75 m.

Wziąwszy pod uwagę trwały stan wody od 8. do 15. września 1903, okazuje się:

w km 78·520 rzędna 198·963—1·61 = 197·353,
„ „ 101·068 „ 188·615+1·75 = 190·365,

a więc I = 0·3099‰ okrągło 0·31‰.

b) Spad wielkiej wody wypada większy jak spad wody normalnej z powodu skrócenia biegu przy większej wodzie.

Obliczenie spadu wielkich wód przedstawia pewną trudność z powodu, że w mowie będąca przestrzeń rzeki jest dotychczas tylko częściowo obwałowaną, wskutek czego obecny przepływ wielkich wód nie daje dostatecznego obrazu o przyszłym przebiegu tychże po wykonaniu obustronnych wałów.

Wziąwszy pod uwagę przestrzeń rzeki km 82—87, która jest obecnie obustronnie obwałowaną, jakoteż przebieg wielkiej wody z r. 1903, która się tu pomiędzy wałami mieściła, przedstawi się obliczenie spadku, jak następuje:

km 82, rzędna wielkiej wody 202·55 m
„ 87, „ „ „ 200·67 m

z czego I = 0·376‰.

Przy uwzględnieniu przyszłej długości biegu wody w przestrzeni między wodoskazami w Krakowie i Niepołomicach, wynoszącej 20·5 km zamiast długości łożyska rzeki o długości 22·548 km, otrzyma się spadek 0·34‰.

Po wyczerpującem rozpatrzeniu przyjęto ze względu na to, że spad wielkiej wody w r. 1903 w przestrzeni km 82—87 został wywołany przez depresyę, powstałą w Niepołomicach, do obliczenia pojemności dla przepływu wielkiej wody, powyżej wypośrodkowany spadek 0·34‰.

IV. Objętość wielkiej wody.

Objętość wielkiej wody należałoby przyjąć w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 16. lutego 1906 l. 606 na 3.300 m^3 na sekundę, zaś przy wypośrodkowaniu pojemności profilów użyć dla obliczenia chyżości wzór Siedeka, zaś dla cofek i depresyi wzoru Rühhnanna.

V. Wymiary wałów.

Szerokość korony wałów ma wynosić 3·0 m, szkarpy od strony wody o nachyleniu 1 : 2, zaś od strony lądu 1 : $1^1/_2$.

Korona wałów ma leżeć 0·5 m nad wypośrodkowanem zwierciadłem wielkiej wody, ponieważ ta nadwyżka okazuje się pożądaną z powodu większego wzniesienia się nurtu przy brzegach wklęsłych, tudzież użycia ziemi do usypania wałów.

Od strony lądu należy wykonać w wysokości 2·5 m pod koroną wału ławeczki. Szerokość tychże ma wynosić stosownie do użytego materyału 2—3 m.

Gdyby te ławeczki miały służyć do komunikacyi wozowej, którą to kwestyę należy ustalić przy dochodzeniu wodno-prawnem, należałoby je wyszutrować.

VI. Rowy materyałowe.

Rowy materyałowe mają być zakładane wzdłuż brzegów, przyczem należy mieć na względzie, o ile możności utworzenie regularnych linii brzegów, tudzież poziomów.

W szczególności ma dno rowów materyałowych mieć spad ku rzece. Wykonania progów poprzecznych między rowami materyałowymi należy zaniechać.

VII. W obrębie przyszłego terenu zalewowego należy wszystkie tamże położone domy, stare wały, wstrzymujace odpływ wielkiej wody, płoty, szeregi drzew, krzaki usunąć, a potrzebną na to kwotę wstawić do kosztorysu.

W szczególności jest wskaznem skopanie i wyrównanie terenu położonego po lewym brzegu w km 82 (w pobliżu sąsiedniej cegielni).

Celem wskazanego usunięcia części fortu Lasówka (Las Płaszowski) a względnie odnośnych zarośli, które leżą w inundacyi po prawym brzegu w km 85, należy wdrożyć osobne rokowania.

Las wysokopienny w Moglie, położony w km 88—89 może pozostać, jednakże należy wszystkie w nim znajdujące się zarośla usunąć.

VIII. Ponieważ na prawym brzegu rzeki w km $79^{6}/_{7}$ jest projektowany przez Dyrekcyę budowy dróg wodnych wjazd do przyszłego portu Płaszowskiego, można prawo-brzeżny wał w przestrzeni km $79^{1}/_{2}$—$79^{6}/_{7}$ uważać jako tymczasowy i stosownie do tego przyjąć szerokość korony 2·0 m.

IX. Komisya uważa za wskazane, aby opracowano instrukcye dla służby w celu ochrony wałów, tudzież organizacyi tejże podczas wielkich wód dla rzeki Wisły na całej jej długości.

X. Obecnie istniejące niskie wały po lewym brzegu rosyjskim Wisły poniżej km 103 wywołują w tem miejscu depresyę poziomu wielkiej wody.

Tę okoliczność należy przy niwelecie prawego wału w ten sposób uwzględnić, iż wykona się przejście tejże niwelety w koronę wału istniejącego poniżej km 103 na długości około 4 km, mianowicie po połowie powyżej i poniżej km 103.

XI. Zastępcy Wydziału krajowego oświadczają, że jakkolwiek według ich zdania $^{2}/_{3}$ części dorzecza Wisły po Kraków ma charakter górski, wskutek czego przewidziano w projektach ustaw przedłożonych galic. Sejmowi 50% datek z państwowego funduszu melioracyjnego, zgadzają się na przedłożenie Sejmowi nowych projektów ustaw, według których wzmiankowane obwałowania będą miały być wykonane jako przedsiębiorstwa spółkowe wzgl. gminne pod kierownictwem Wydziału krajowego. W tym wypadku zostałyby datki państwa i kraju w myśl postanowień reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 26. października 1905 l. 19.287 na podstawie odnośnej ustawy z dnia 30. czerwca 1884 dz. u. p. Nr. 116 wymierzone w równej wysokości.

Komisya zgadza się z tem końcowem oświadczeniem.

XII. Niniejsze postanowienia komisyi należy przedłożyć do decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa z prośbą o porozumienie się w tej sprawie z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych i handlu.

W nadziei zatwierdzenia niniejszych uchwał należałoby bezzwłocznie przystąpić do opracowania szczegółowych projektów.

Zakończono i podpisano z uwagą, że poruszona w reskrypcie c, k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 20. lipca 1906 l. 21.524 sprawa dochodzeń na miejscu, tycząca się zmiany instrukcyi dla wykonania wałów wiślanych, nie mogła być wziętą pod obrady z powodu braku czasu. Obrady te odracza się przeto na później.

Zastępcy Wydziału krajowego upraszają o odpis niniejszego protokołu.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z d. 24. stycznia 1906 l. 114.335 do c. k. Namiestnictwa.

Zwracając ·/. załączniki tamtejszej odezwy z d. 27. listopada 1905 l. 168.505 (2 sprawozdania c. k. Starostwa sanockiego i 4 teki), tudzież protokół z d. 10. kwietnia 1905 udzielony przy tamtejszej odezwie z d. 7. sierpnia 1905 l. 114.433, oznajmiamy c. k. Namiestnictwu stosownie do reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 23 lipca 1905 l. 36.209 ex 1904, co następuje:

A) Co do wyniku reambulacyi projektu uzupełnienia regulacyi Wisłoka i Pielnicy z dopływami.

W protokole z d. 10. kwietnia 1905 zakwestyonowali delegaci c. k. Rządu:

I. trasę regulacyjną Wisłoka między mostem na gościńcu podtatrzańskim i mostem kolei państwowej, od km $6{,}_5$ do $5{,}_8$ na długości 700 m, żądając zastosowania łuków zamiast linii prostej dla zmniejszenia spadu;

II. szerokość normalną Wisłoka, żądając powiększenia szerokości, tak ażeby zamiast projektowanego stosunku głębokości do szerokości 1 : 15 ($0{,}_5$ do $7{,}_5$ m), stosunek ten wynosił 1 : 25;

III. zastosowanie tam faszynowych dla ubezpieczenia brzegów Wisłoka, żądając zastąpienia ich budowlami kamiennemi;

IV. projektowany za wielki spad dopływów Wisłoka i Pielnicy, który dochodzi do $7\,^0/_{00}$;

V. wreszcie wymiar $50\,^0/_0$ zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego, gdyż wedle ich zdania tylko Wisłok, który prowadzi żwir, może być uważany za wodę górską, dopływom za Wisłoka, mimo znacznego ich spadu nie może być przyznany charakter wód górskich, bo nie prowadzą żwiru, lecz tylko namuł, a nadto przestrzenie tych dopływów objęte projektem nie są położone w górach, lecz w kotlinie Wisłoka.

ad I) Trasy regulacyjnej Wisłoka od km $6{,}_5$ do $5{,}_8$, gdzie ta rzeka płynie między rozległemi szutrowiskami i po każdej wielkiej wodzie zmienia łożysko, nie uważa Wydział krajowy za definitywną, bo trasa ta zależną będzie od kierunku i stanu łożyska, jakie się wytworzy bezpośrednio przed rozpoczęciem robót na tej przestrzeni (w ostatnim roku budowy). Zasadę postawioną przez delegatów c. k. Rządu, aby trasa była prowadzoną w łukach, Wydział krajowy uważa za zupełnie słuszną, w tym wypadku jednak powyższa zasada z trudnością da się zastosować z powodu bliskości 2 mostów, drogowego i kolejowego, pod które łożysko Wisłoka musi być przeprowadzone w kierunku normalnym (równoległym do filarów mostów).

ad II) W projekcie przewidziano przekrój normalny dla Wisłoka:

a) powyżej ujścia Pielnicy z dorzeczem $219{,}_7$ km² dla ilości średniej wody normalnej $Q_2 = 1{,}_8$ m² o szerokości dna $6{,}_0$, a głębokości wody $0{,}_5$ m, tak iż przy

nachyleniu skarp budowli 1: $1^1/_2$ szerokość zwierciadła wody wynosi $7_{,5}$ m, a stosunek głębokości do szerokości zwierciadła wody $0_{,5}$: $7_{,5}$=1: 15;

b) poniżej ujścia Pielnicy z dorzeczem 321 do 380 km² dla $Q_{,2}$=$3_{,2}$ m³ o szerokości dna $8_{,}$ m, a głębokości wody $0_{,}^5$ m, tak iż przy nachyleniu skarp budowli 1: $1^1/_2$ szerokość zwierciadła wody wynosi $9_{,5}$ m, a stosunek głębokości do szerokości zwierciadła wody $0_{,5}$: $9_{,5}$=1: 19.

Wedle doświadczeń zrobionych przez Wydział krajowy przy regulacyi Biały stosunek głębokości do szerokości 1: 15 okazał się odpowiedni, a gdy Wisłok w stosunku do innych rzek karpackich prowadzi przystanie średnim normalnym i niskim daleko mniejszą ilość wody, powiększenie szerokości przy równoczesnem zmnicjszeniu głębokości nie byłoby wskazane, gdyż wskutek tego znacznie by się zmniejszyła chyżość i żywa siła wody, a uregulowane łożysko podlegałoby zaszutrowaniu.

Gdyby c. k. Ministerstwo rolnictwa miało obstawać przy powiększeniu szerokości wody normalnej, Wydział krajowy mógłby się zgodzić co najwięcej na takie powiększenie szerokości, ażeby głębokość wody normalnej wynosiła $0_{,4}$ m powyżej ujścia Pielnicy, a $0_{,46}$ m poniżej Pielnicy.

W takim razie przedstawiałby się normalny przekrój poprzeczny Wisłoka, jak następuje:

a) powyżej Pielnicy, gdzie powierzchnia przekroju średniej wody normalnej wynosi $3_{,375}$ m², wynosiłaby szerokość zwierciadła wody przy głębokości $0_{,4}$ m $9_{,0}$ m (szerokość dna $7_{,8}$ m) zamiast $7_{,5}$ (w dnie $6_{,0}$ m), stosunek zaś głębokości do szerokości $0_{,4}$: $9_{,0}$=1: $22_{,5}$;

b) poniżej Pielnicy, gdzie powierzchnia normalnego przekroju mierzy $4_{,375}$ m², wynosiłaby szerokość zwierciadła wody przy głębokości $0_{,46}$ m $10_{,2}$ m zamiast $9_{,5}$ m (szerokość dna $8_{,8}$ m zamiast $8_{,0}$ m), a stosunek głębokości do szerokości $0_{,46}$: $10_{,2}$=1: 22.

Dalsze zwiększenie szerokości poniżej ujścia Pielnicy byłoby połączone z trudnościami, gdyż na znacznej przestrzeni istniejąca szerokość jest nawet mniejszą niż $10_{,2}$ m, tak iż dla wbudowania tam równoległych łożysko musiałoby być sztucznie rozkopywane, a nadto przy dalszem powiększeniu szerokości woda przy niskich stanach gubiłaby się na dnie szutrowem.

ad III) Na proponowane przez delegatów c. k. Rządu ubezpieczenie brzegów Wisłoka tamami kamiennemi zamiast projektowanemi faszynowemi, zgadza się w zupełności Wydział krajowy, zwłaszcza jeżeli zastosowanie budowli kamiennych nie spowoduje przekroczenia preliminarza kosztorysowego.

Z kamienia należałoby tylko zbudować tamy równoległe, budowle zaś prostopadłe z faszyn, gdyż w praktyce okazały się prostopadłe tamy faszynowe odporniejszemi na rzekach górskich, aniżeli kamienne.

ad IV) Również podziela Wydział krajowy zapatrywanie delegatów c. k. Rządu co do potrzeby ewentualnego zabezpieczenia dna dopływów Wisłoka i Pielnicy progami betonowymi, a to w miarę doświadczeń, jakie będą zrobione w czasie budowy.

Wedle dotychczasowych doświadczeń kraj. biura melioracyjnego dno podobnych potoków utrzymuje się dobrze w gruncie piaskowym przy spadzie do $1^0/_{00}$, w gruncie zaś gliniastym do $3^0/_{00}$, nie jest zatem wykluczoną ewentualność, że przy większym spadzie zajdzie potrzeba ubezpieczenia dna dopływów Wisłoka i Pielnicy progami, których koszta zostałyby pokryte z rubryki wydatków nieprzewidzianych.

ad V) Zdaniem Wydziału krajowego nie tylko Wisłok jest wodą górską, lecz także objęte projektem dopływy, a przedewszystkiem potok Pielnica.

Charakterystyką tych dopływów są ich źródła położone na znacznych wysokościach w górnym eocenie, piaskowcach magórskich i ciężkowickich, tudzież w warstwach menilitowych, oraz ich wielki spad, który się zmniejsza dopiero w kotlinie Wisłoka i Pielnicy.

I tak Pielnica wypływa na znacznej wysokości 778 m w Beskidzie i od źródeł do mostu na gościńcu podtatrzańskim w Zarszynie (z rzędną brzegu 278 m) okazuje spad 500 m na długości $18_{,6}$ km czyli przeszło $26^0/_{00}$. Od tego mostu do ujścia na długości $7_{,44}$ km spad Pielnicy zmniejsza się na $1_{,8}$ do $0_{,8}$ na 1 km, za-

wsze jednak charakteryzuje wodę górską. Potok Rudzina wypływa z pagórków o wzniesieniu 368, 408 i 375 m, potoki w Trześniowie z wyżyny 367 i 431 m, potok Zmienniczka na wysokości 436, 442 i 434 m, potok Kurowy i Głęboki z działu wód o wysokości 425, a Siedliczka z wysokości 472 m.

Ponieważ zaś rzędne brzegów Wisłoka, gdzie te potoki wpadają, wynoszą 270 do 280 m, a brzegi Pielnicy 270 do 278, zatem absolutny spad tych potoków wynosi od 100 do 200 m, tak iż przy stosunkowo krótkim biegu tych potoków, których długość z wyjątkiem Zmienniczki i Siedliczki wynosi $3_{,5}$ do 6 km, spad ich jest bardzo znaczny, bo od źródeł do załamania stoków górskich wynosi kilkadziesiąt metrów na kilometr, a w kotlinie Wisłoka na przestrzeniach objętych projektem od $12^1/_2$ do $1^0/_{00}$.

I tak spady tych potoków w kotlinie Wisłoka wynoszą:

1) na potoku z Trześniowa Nr.I. $3_{,4}{}^0/_{00}$ (km 0,0—0,5) do $12^1/_2{}^0/_{00}$ (km 0,5—1,9);
2) na potoku z Trześniowa Nr. II. $6_{,4}{}^0/_{00}$ (km 0—1) do $11{,}6^0/_{00}$ (km 1—2);
3) na potoku Zmienniczce:
(od km 0—2) $1_{,9}{}^0/_{00}$;
„ „ 2—4 $3_{,8}{}^0/_{00}$;
„ „ 4—$5_{,4}$ $4_{,5}{}^0/_{00}$;
4) na potoku Kurowym $1_{,13}{}^0/_{00}$ do $7^0/_{00}$;
5) „ „ Głębokim $2_{,66}{}^0/_{00}$ do $5_{,1}{}^0/_{00}$;
6) „ „ Granicznik $2_{,66}{}^0/_{00}$ do $7^0/_{00}$;
7) „ „ Siedliczka $0_{,95}{}^0/_{00}$ do $3_{,7}{}^0/_{00}$;
8) „ „ z Zarszyna $1_{,66}{}^0/_{00}$ do $3_{,1}{}^0/_{00}$;
9) „ „ Rudzina $3_{,0}{}^0/_{00}$ przy ujściu, a 6 do $7^0/_{00}$ pod stokiem gór, w środkowej zaś przestrzeni między wysokim namulonym brzegiem Wisłoka a górną przestrzenią kotliny namuloną ze stoków górskich spad się zmniejsza na 0,5 do $1{,}8^0/_{00}$;
10) na potoku z Hrabenia od $1{,}6^0/_{00}$ do $6{,}4^0/_{00}$;

Z powodu materyału naniesionego z górskiej partyi dorzecza woda w tych potokach płynie po części w łożyskach wzniesionych nad sąsiednim terenem, jak się to np. okazuje z przekrojów poprzecznych: Zmienniczki od km $0_{,6}$ oo $1_{,9}$ — potoku Kurowego od km $0_{,4}$ do $1_{,05}$ — Garłowca III. od km $2_{,45}$ do $5_{,45}$ — Siedliczki od km 0 do $1_{,7}$ i Granicznika od ujścia do km $0_{,65}$.

Ponieważ źródła tych potoków znajdują się w skałach zwietrzałych, które stanowią glebę rodzimą, zatem materyał, jaki te potoki niosą, nie może być żwirem, lecz jest gliną i piaskiem. Z tego jednak jeszcze nie wynika, ażeby dopływy Wisłoka i Pielnicy prowadzące glinę i piasek nie miały być wodami górskiemi, a tem samem, ażeby do nich nie mogło być zastosowane postanowienie państwowej ustawy melioracyjnej, która przyznaje dla tego rodzaju robót 50% zasiłek państwowy, jak to się wydaje delegatom c. k. Rządu. Przeciw temu całkiem nowemu zapatrywaniu musi się stanowczo oświadczyć Wydział krajowy, tem bardziej, że ma za sobą opinię c. k. oddziału leśno-technicznego i niejednokrotną decyzyę c. k. Ministerstwa rolnictwa, na podstawie których przyszedł do skutku przy pomocy 50% zasiłków państwa cały szereg regulacyj i zabudowań potoków, które nie prowadzą wcale żwiru, lecz tylko glinę i piasek, mianowicie:

a) przy 50% udziale państwowego funduszu melioracyjnego na podstawie specyalnych ustaw krajowych:

1) regulacya Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim;
2) zabudowanie potoku Glińsko w powiecie Żółkiewskim;
3) zabudowanie debr w Mikołajowie nad Dniestrem;
4) zabudowanie debr w gminie Zniesienie powiatu Lwowskiego;

b) przy 50% zasiłkach z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye:

5) zabudowanie i regulacye potoków Bzinki i Szabelni w powiecie Żółkiewskim;
6) zabudowanie i regulacya potoku Tumierz;
7) zabudowanie debr w Żołczowie pow. Rohatyn;

8) regulacya i zabudowanie potoku Młoszówki w powiecie Chrzanowskim;
9) regulacya i zabudowanie potoku Byczynki w powiecie Chrzanowskim
i inne mniejsze roboty melioracyjne.

To stanowisko technicznych organów państwowych wobec Galicyi, a mianowicie kwestyonowanie wysokości zasiłków państwowych należących się krajowi w myśl obowiązującej ustawy, wydaje się tem dziwniejsze, ile że w innych krajach koronnych te same organa państwowe w podobnych wypadkach nietylko nie dążą do uszczuplenia 50% zasiłków z państwowego funduszu melioracyjnego, lecz przeciwnie dopomagają krajom dalszymi zasiłkami z innych działów Administracyi państwa (dotacyi drogowej, wodnej i t. p.), tak iż np. w Austryi górnej do kosztów każdej takiej roboty, jak regulacya Wisłoka, Pielnicy i t. p. potoków, państwowy fundusz melioracyjny przyczynia się datkiem 50%, inne zaś interesowane działy Administracyi państwowej datkami w wysokości $22^1/_2$%, tak iż fundusz krajowy pokrywa tylko $27^1/_2$%.

Zresztą gdyby nawet dopływy Wisłoka objęte projektem nie posiadały charakteru wód górskich, to i w takim wypadku nie może być kwestyonowany wymiar zasiłku państwowego w wysokości 50%; ustęp 1. §. 6. państwowej ustawy melioracyjnej bowiem wyraźnie przepisuje, że taki zasiłek ma być przyznany, jeżeli przedsiębiorstwo ma za przedmiot wyłącznie lub częściowo („ausschliesslich oder theilweise") zarządzenia dla nieszkodliwego odprowadzenia wody górskiej („Vorkehrungen zur unschädlichen Ableitung einer Gebirgswassers").

B) Co do wyniku postępowania wodno-prawnego.

Pomijając gminy Nowosielce i Posadę zarszyńską, na których terytoryum nie przewidziano żadnych robót w projekcie uzupełnienia regulacyi Wisłoka i Pielnicy z dopływami, należy skonstatować, że przy dochodzeniach komisyjnych przeprowadzonych przez c. k. Starostwo sanockie w czasie od 20. października do 7. listopada 1905 oświadczyły się za wykonaniem zaprojektowanych robót wszystkie obszary dworskie, z wyjątkiem właściciela obszaru dworskiego Wzdów p. Dra Adama Ostaszewskiego, z 11 zaś gmin włościanie w 5 gminach: Zarszyn, Besko, Milcza, Bzianka i Jasionów za wykonaniem robót, włościanie w 5 gminach: Długie, Trześniów, Buków, Wzdów i Jaćmierz przeciw projektowi, włościanie wreszcie z gminy Posada jaćmierska oświadczyli, że na swoich gruntach sami sobie pogłębią Garłowiec III., a jeżeli na obszarze dworskim uregulowane zostaną dopływy, to szkody przez wylewy na ich gruntach zostaną uchylone.

Opozycyę gmin Długie, Trześniów, Buków, Wzdów i Jaćmierz wyjaśnia c. k. Starostwo Sanockie w sprawozdaniu z d. 13. listopada 1905 l. 32.610 agitacyą przewodniczącego Wydziału spółki (usuniętego przez c. k. Namiestctwo), p. Dra Adama Ostaszewskiego, który nie uiścił dotychczas wcale datku konkurencyjnego przypadającego nań po myśli ustawy z dnia 1. lipca 1886 Dz. u. kraj. Nr. 68, a przed terminem komisyi objeżdżał wszystkie gminy, namawiając włościan, ażeby się oświadczyli przeciw projektowanemu uzupełnieniu regulacyi Wisłoka i Pielnicy, a natomiast za oddaniem funduszów na ten cel przeznaczonych spółce wodnej na pokrycie zaległych datków konkurencyjnych.

Ponieważ roboty projektowane w gminach Trześniów, Buków, Wzdów i Jaćmierz dotyczą także dóbr fundacyjnych Trześniów i Buków, tudzież gminy i obszaru dworskiego Jasionów, wreszcie obszarów dworskich Jaćmierz i Posada jaćmierska, a tak pełnomocnik kuratora fundacyi, jak i gmina Jasionów, oraz właściciele obszarów dworskich Jasionów, Jaćmierz i Posada jaćmierska żądają rychłego wykonania zaprojektowanych robót uzupełniających; — Wydział krajowy oświadcza się za wykonaniem wszystkich zaprojektowanych robót w tych gminach i obszarach dworskich. Natomiast z uwagi, że regulacya potoku Siedliczki na terytoryum gminy Długie od km $3{,}_3$ do $3{,}_8$ na długości 500 m stanowi końcową przestrzeń tego potoku i przewiduje nieznaczne jego pogłębienie, proponuje Wydział krajowy zgodnie z żądaniem gminy Długie zaniechanie pogłębienia Siedliczki na wymienionej przestrzeni.

Przechodząc do żądań stron interesowanych, które dotyczą zmian, uzupełnienia lub rozszerzenia projektu, Wydział krajowy oświadcza:

1) Żądanie zastępców c. k. kolei państwowych i c. k. gościńca podtatrzańskiego, ażeby dno potoków i rowów pod objektami kolejowymi i drogowymi zostało ubezpieczone, Wydział krajowy uważa za uzasadnione, a szczegółowe projekty tego ubezpieczenia, którego koszta znajdą pokrycie w rubryce wydatków nieprzewidzianych, przedłoży w trakcie budowy c. k. Dyrekcyi kolei państwowych w Krakowie i c. k. Namiestnictwu.

Na żądanie zastępcy c. k. funduszu drogowego, ażeby fundusz regulacyjny ubezpieczył oba przyczółki mostu drogowego na Wisłoku w Besku, Wydział krajowy nie może złożyć obowiązującego oświadczenia, zwłaszcza że wedle projektu trasa Wisłoka ma być przeprowadzoną przez jeden ze środkowych otworów mostowych, tak iż oba przyczółki pozostaną poza trasą regulacyjną. Co się tyczy zaś poboru szutru z łożyska Wisłoka, to powołuje się Wydział krajowy na postanowienia §. 15. kraj. ustawy wodnej.

2) Kwestya komunikacyi i odszkodowań za grunta odcięte przekopami wykonanymi przez spółkę wodną tak na Wisłoku, jak i na Pielnicy, nie dotyczy projektu uzupełnienia regulacyi i jak to słusznie podnieśli znawcy techniczni, rzeczą jest spółki wodnej załatwić te zaległe sprawy ze stronami interesowanemi.

3) Za nieuzasadnione uważa Wydział krajowy następujące żądania:

a) obszaru dworskiego Posada zarszyńska i gminy Zarszyn o przedłużenie regulacyi Pielnicy od mostu na gościńcu przedtatrzańskim w Zarszynie do granicy gminy Długie, gdyż wedle opinii rządowego znawcy technicznego Pielnica posiada na tej przestrzeni łożysko zwarte i o takiej pojemności, że wystarcza do do przeprowadzenia wielkiej wody;

b) obszaru dworskiego Jasionów o pokrycie nadwyżki kosztów budowy szluzy do nawodnienia na potoku Zmienniczce z powodu projektowanego pogłębienia tego potoku, — szluza ta bowiem wcale nie istnieje i niewiadomo, czy wogóle będzie zbudowaną.

4) Natomiast proponuje Wydział krajowy zgodnie z opinią rządowego znawcy technicznego uwzględnić następujące żądania stron:

a) gminy Bzianka o zbudowanie dodatkowego przepustu w lewym wale Wisłoka;

b) gminy Buków o przesunięcie trasy potoku Zmienniczki;

c) właścicielki obszaru dworskiego Jasionów o urządzenie 3 do 4 poideł na potoku Zmienniczce i pozostawienie przejazdu między km $1{,}_{840}$ a $1{,}_{950}$.

d) właściciela obszaru dworskiego Jaćmierz i Posada jaćmierska o odbudowanie szluz do nawodnienia na potoku Kurowym i Głębokim, które przy pogłębieniu tych potoków zostaną usunięte.

5) Co się tyczy żądanych przez gminę i dwór Besko, Milcza i Bzianka szluz do nawodnienia na potoku Rudzinie i dopływach, dodatkowych rowów drugorzędnych i przedłużenia regulacyi potoków, Wydział krajowy musi uczynić zależnem wykonanie tych robót dodatkowych od stanu funduszu, jaki po ukończeniu robót programowych będzie do dyspozycyi i od zezwolenia c. k. Ministerstwa rolnictwa, tem bardziej, że preliminowana na uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy suma 780.000 K i tak już jest bardzo wysoka.

Reasumując powyższe uwagi, Wydział krajowy uprasza c. k. Namiestnictwo o przedłożenie wyniku postępowania wodno-prawnego wraz z projektem technicznym, protokołem komisyi reambulacyjnej i powyższem oświadczeniem Wydziału krajowego c. k. Ministerstwu rolnictwa, tudzież o wyjednanie zatwierdzenia projektu technicznego i przedłożenia do Najwyższej sankcyi uchwalonego przez Sejm dnia 3. listopada 1904 projektu ustawy.

Alegat 7. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 112.481/06.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z 19. kwietnia 1906 LW. 36.335 do c. k. Namiestnictwa.

Odnośnie do tamtejszej odezwy z d. 5. bm. l. 29.000 oznajmiamy c. k. Namiestnictwu, że obwałowanie Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa objęte jest programem robót melioracyjnych w kraju i koniecznem jest dla ochrony od spustoszeń powodziowych całej doliny Wisły na tej przestrzeni tak samo, jak wykonane już, lub w toku wykonania znajdujące się obwałowanie Wisły między Krakowem a Zawichostem.

Zdjęcia dla obwałowania Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa zarządzone zostały w r. 1903 wskutek uchwały sejmowej z d. 11. lipca 1902 powziętej po dwóch powodziach, jakie się wydarzyły w krótkich odstępach czasu w r. 1899 i 1902, a potrzebę rychłego wykonania tego obwałowania wykazała najdobitniej powódź w r. 1903.

Jak ze sprawozdań Wydziałów powiatowych w Chrzanowie i Krakowie, tudzież w Biały, Wadowicach i Wieliczce okazuje się, dotkniętych było w r. 1903 wylewem Wisły i dopływów na tej przestrzeni:

a) na lewym brzegu Wisły od Gorzowa do Bielan (km. Wisły $0_{,0}$ do $69_{,5}$):

w powiecie chrzanowskim **10** gmin i obszarów dworskich: Bobrek, Gromiec, Żarki, Mętków, Janowice, Olszyny, Rozkochów, Źródła, Okleśna i Podłęże z liczbą 7.338 mieszkańców;

w powiecie krakowskim **14** gmin i obszarów dworskich: Kamień, Rusocice, Kłokoczyn, Czernichów, Czernichówek, Zagacie, Wołowice, Dąbrowa, Rączna, Jeziorzany, Ściejowice, Piekary, Kryspinów i Bielany z liczbą 9.743 mieszkańców;

b) na prawym brzegu Wisły od mostu kolei północnej w Babicach do Bodzowa (km. Wisły $0_{,0}$ do $71_{,4}$):

w powiecie bialskim w **6** gminach i obszarach dworskich: Babice, Broszkowice, Oświęcim, Kruki, Dwory i Monowice z liczbą 11.550 mieszkańców;

w powiecie wadowickim w **14** gminach i obszarach dworskich: Przeciszów, Podolsze, Zator, Palczowice, Smolice, Miejsce, Spytkowice, Ryczów, Łą-

czany, Chrząstowice, Brzeźnica, Jaśkowice, Lipowa i Wielkie drogi z liczbą 13.115 mieszkańców;

wreszcie w powiecie podgórskim (autonomicznym wielickim) w 10 gminach i obszarach dworskich: Pozowice, Facimiech, Ochodza, Zelczyna, Kopanka, Skawina, Samborek, Tyniec, Kostrze i Bodzów z liczbą 5.785 mieszkańców;

ogółem w pięciu powiatach a w pięćdziesięciu czterech gminach 47.857 mieszkańców.

W wymienionych 54 gminach znajdują się nietylko grunta uprawne, lecz także domy mieszkalne i zabudowania gospodarcze w terenie inundacyjnym, a mianowicie:

a) na brzegu lewym:

1) cała gmina Bobrek z Bobrownikami górnemi i dolnemi i przysiółkiem Pustynią (z wielką fabryką cegieł, dachówek i drenów);
2) cała gmina Gromiec;
3) część gminy Żarki i cały przysiółek Ostropole;
4) część gminy Mętków;
5) część gminy Jankowice;
6) część gminy Rozkochów;
7) część gminy Źródła;
8) cała gmina Okleśna;
9) część gminy Podłęże;
10) cała gmina Rusocice;
11) cała gmina Kłokoczyn;
12) część gminy Czernichów, a całe przysiółki Pasieka i Kępa, tudzież krajowa średnia szkoła rolnicza z folwarkiem krajowym;
13) cała gmina Wołowice;
14) cała gmina Jeziorzany;
15) część gminy Ściejowice;
16) część gminy Piekary;
17) studnie wodociągu krakowskiego w gminie Bielany;

b) na brzegu prawym:

18) część gminy Babice;
19) cała gmina Broszkowice;
20) część domów w Oświęcimiu;
21) cała gmina Kruki;
22) część gminy Dwory I. i cała gmina Dwory II.;
23) folwarki w gminie Monowice i przysiółek Bajczarki;
24) część gminy Przeciszów;
25) przeszło połowa gminy Podolcze;
26) domy niżej położone w Zatorze nad Skawą;
27) cała gmina Smolice;
28) cała gmina Miejsce;
29) przysiółki Kępki i Dębina ad Spytkowice;
30) przysiółki gminy Ryczów;
31) cała gmina Lipowa;
32) cała gmina Łączany;
33) cała gmina Chrząstowice;
34) część gminy Brzeźnica;
35) część gminy Jaśkowice;
36) część gminy Wielkie drogi;
37) cała gmina Pozowice;
38) cała gmina Facimiech;
39) cała gmina Ochodza;
40) cała gmina Kopanka;
41) cała gmina Samborek;
42) część gminy Tyniec.

Ogółem więc w dziewiętnastu gminach wszystkie domy mieszkalne i zabudowania gospodarskie narażone są na zalew, w 23 gminach zaś część zabudowań.

Nadto na znacznych przestrzeniach znajduje się pod zalewem kolej państwowa Oświęcim-Podgórze, wskutek czego w r. 1903 ruch na tej kolei musiał być wstrzymanym.

Teren inundacyjny oznaczony za pomocą niwelacyi, którą odniesiono do znaków wielkiej wody z r. 1903, wynosi:

a) na brzegu lewym	$51,_{09}$	km²
b) „ „ prawym	$74,_{39}$	„
razem .	$125,_{48}$	km²

czyli okrągło **21.800** morgów, która to powierzchnia znajdująca się przeważnie pod kulturą rolną, ma być ochronioną projektowanymi wałami.

Suma szkód zrządzonych jednorazowym wylewem Wisły w r. 1903 na tej przestrzeni, wynosiła wedle wykazów Wydziałów powiatowych:

1) w pow. chrzanowskim (w 10 gminach) . .	398.018	K
2) „ „ krakowskim (w 14 gminach) . .	546.153	„
3) „ „ bialskim (w 6 gminach) . . .	259.000	„
4) „ „ wadowickim (w 14 gminach) . .	1,159.906	„
5) „ „ podgórskim (w wielickim w 10 gm.) .	438.063	
razem .	**2,801.140**	K.

Powyższą sumą objęte są szkody wyrządzone przez wylew w plonach rolnych, a częściowo także straty w zburzonych lub uszkodzonych budynkach; natomiast nie są objęte tą sumą szkody w komunikacyach (kolejach i drogach), tudzież szkody w ochronnych budowlach wodnych (tamach i groblach).

Bardzo dotkliwą była też szkoda w gospodarstwach stawowych w powiecie Wadowickim, gdzie hodowla ryb stoi bardzo wysoko, gdyż z powodu rozerwania grobel stawowych strata w rybach wynosiła w tym powiecie w r. 1903 45.680 K.

Już powyższe cyfry wykazują dobitnie nie tylko potrzebę, ale konieczność rychłego zabezpieczenia od powodzi doliny Wisły między Przemszą a Krakowem; — a dodać tu jeszcze należy, że przez korekcyę i obwałowanie wsteczne licznych dopływów górskich umożliwi się odwodnienie gruntów, a w szczególności drenowanie, które dotychczas z powodu braku odpływu było utrudnione, a często niemożliwe, — co najważniejsze zaś, odwodnienie kanału spławnego Zator-Samborek i odprowadzenie wody zatamowanej projektowanymi nasypami kanałowymi będzie możliwe dopiero po przeprowadzeniu korekcyi licznych potoków górskich po prawym brzegu Wisły na tej przestrzeni.

Wobec tak ogromnych klęsk powodziowych, które w ciągu lat pięciu od r. 1899 do 1903 nawiedziły trzykrotnie dolinę Wisły powyżej Krakowa, tudzież wskutek nalegań interesowanych powiatów i gmin przyspieszył Wydział krajowy zdjęcia dla opracowania projektu obwałowania Wisły i dopływów powyżej Krakowa, które to pomiary przeprowadzone zostały w zupełności w latach 1903 i 1904; — a gdy projekty kraj. biura melioracyjnego dotyczące obwałowania Wisły napotykały od r. 1888 na trudności stawiane przez departament wodny c. k. Namiestnictwa, a to z powodu różnicy zdań co do ilości wielkiej wody Wisły, — Wydział krajowy pragnąc przyspieszyć zrealizowanie tego projektu, odniósł się pismem z d. 28. kwietnia 1904 l. 42.574 do c. k. centralnego biura hydrograficznego o dostarczenie dat odnoszących się do wielkiej wody Wisły z r. 1813 między Przemszą a Krakowem, tudzież wielkiej wody Soły, Skawy i Skawinki, do czego to biuro w myśl §. 1. i §. 6. ust. 7. statutu organizacyjnego jest powołane.

Ponieważ mimo kilkakrotnych przypominań i bezpośredniego odniesienia się do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych c. k. centralne biuro hydrograficzne nie nadesłało dotychczas dat żądanych, Wydział krajowy nie chcąc odwlekać wy-

kończenia projektu, przyjął za podstawę do unormowania niwelety wałów ilość wody z r. 1813 obliczoną z profilu w Dębnikach, który to profiil zużytkowało c. k. centralne biuro hydrograficzne także do swego obliczenia, odstęp zaś obustronnych wałów po porozumieniu się projektanta z Szefem Departamentu wodnego c. k. Namiestnictwa na 340 m od Krakowa do ujścia Skawy, 300 m od Skawy do ujścia Soły, a 270 m od Soły do ujścia Przemszy.

Obliczona przez centralne biuro hydrograficzne według wzoru Siedeka ilość wielkiej wody w r. 1813 wynosiłaby w Dębnikach **3.190 m³**, podczas gdy ta ilość obliczona dla projektu podwyższenia wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa według wypróbowanych wzorów Ganguillet-Kuttera powszechnie zastosowywanych (w Niemczech nawet dla nawodnień, gdzie chodzi o wielką dokładność) wynosi **3.798 m³**. Ponieważ przepływ wody oblicza kraj. biuro melioracyjne według wzorów Ganguillet-Kuttera, zatem dla unormowania niwelety wałów powyżej Krakowa przyjęto ilość wielkiej wody 3.798 m³, zmniejszając ją w miarę zmniejszania się dorzecza według modelów Iszkowskiego, a mianowicie:

1) od ujścia Sanki do ujścia Skawinki na 3.540 m³;

2) od ujścia Skawinki do ujścia Skawy na 3.380 m³;

3) od ujścia Skawy do ujścia Soły na 2.660 m³;

powyżej zaś ujścia Soły aż do ujścia Przemszy, gdzie przeważa nizinne dorzecze Przemszy, przyjęto ilość wody zgodnie z opinią centralnego biura hydrograficznego na 820 m³.

Ilość wielkiej wody Skawy przyjęto zgodnie z obliczeniem centralnego biura hydrograficznego udzielonem c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych na 1.450 m³, ilość zaś wielkiej wody Soły na 1.873 m³.

Wydział krajowy wyraża zdanie, że jeżeli za podstawę obliczenia wysokości wałów przyjmuje się ilość wody z r. 1813 odpowiednio do powierzchni dorzecza, cała Wisła może być obwałowaną bez narażenia jakiejkolwiek przestrzeni w dole, bo ewentualua nadzwyczajna katastrofalna powódź, któraby przewyższyła wielką wodę z r. 1813, przebierze przedewszystkiem koronę wałów na górnej przestrzeni.

Co się tyczy zakomunikowanych nam postanowień wiedeńskiej konferencyi technicznej, do której nie zaproszono Wydziału krajowego, a na której mimo wyraźnego postanowienia §. 18. statutu krajowego decydowano kwestye dotyczące interesów kultury krajowej bez wysłuchania Reprezentacyi kraju, zwracamy uwagę c. k. Namiestnictwa:

1) że Wydział krajowy nie może uważać za załatwioną kwestyę budowy zbiorników górskich w dorzeczu Soły, gdyż kwestya ta nie została dotychczas na miejscu zbadaną po myśli uchwały komisyi dla regulacyi rzek w Galicyi z dnia 19. lipca 1905;

2) że Wydział krajowy nie może się zgodzić na lokalne obwałowania zagrożonych gmin i objektów, gdyż w dolinie Wisły, która powyżej Krakowa ma być obwałowaną, znajdują się przeważnie, albo wyłącznie grunta orne, które nie mogą być pozostawione w inundacyi przy wydarzających się na Wiśle w lecie wylewach, a oprócz tego osady i folwarki w tej dolinie tak są rozrzucone, że długość wałów chroniących zabudowania nie byłaby mniejszą od długości obustronnych wałów Wisły przy systematycznem obwałowaniu.

Alegat 8. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 112.481/06.

Wykaz fa-

którym została wypożyczoną prasa drenarska z przyborami, oraz
w roku

L. porz.	Miejscowość i nazwisko właściciela	Powiat	Wyprodukowano śre-		
			4 cm	5 cm	8 cm
1	Albigowa, Spółka drenarska	Łańcut	—	—	—
2	Błożew, Stanisław Agopsowicz	Stary Sambor	17.800	15.550	3.870
3	Biegonice, Bracia Kwiecińscy	Nowy Sącz	—	180.000	32.000
4	Balice, Bronisław Skibniewski	Mościska	—	—	—
5	Bełzec, Wiktor Jasiński	Złoczów	—	10.000	—
6	Busk, J. E. Kazimierz hr. Badeni	Kamionka str.	—	—	—
7	Biały kamień, Zgr. SS. Miłosierdzia	Złoczów	—	—	—
8	Brody, W. A. i W. J. Schmidt	Brody	—	—	—
9	Czarnołożce, Róża Puzynina	Tłumacz	—	86.000	8.000
10	Czyszki, Maryan hr. Łoś	Sambor	—	41.000	17.000
11	Czudec, Aleksandra Wiktorowa	Strzyżów	—	—	—
12	Cieszanów, Jan Gnoiński	Cieszanów	87.800	26.400	2.500
13	Czermna, Stanisław Zaykowski	Jasło	31.000	5.800	2.600
14	Dobrzechów, Roman hr. Michałowski	Rzeszów	63.000	412.000	60.000
15	Dydiatycze, Stanisław Brykczyński	Mościska	—	—	—
16	Dołpotów, Franciszek Rozwadowski	Kałusz	30.250	25.880	6.230
17	Dubowica, Henryk Mierzeński	Kałusz	—	—	—
18	Dynów, Stefan Trzecieski	Brzozów	—	31.678	6.460

bryk drenów,

wykaz ilości wyprodukowanych i sprzedanych rurek drenowych 1905.

wano drenów dnicy			Sprzedano drenów o średnicy						Uwaga
10 cm	13 cm	15 cm	4 cm	5 cm	8 cm	10 cm	13 cm	15 cm	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Cegielnia w budowie.
100	—	—	—	—	—	—	—	—	Dla własnego użytku
10.000	6.000	—	12.000	183.000	35.000	11.300	8.000	—	
—	—	—	—	40.000	7.000	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
6.000	3.000	2.000	—	—	—	—	—	—	
6.400	1.200	—	—	28.700	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	250	—	3.000	—	—	—	—	—	
43.240	6.370	3.800	130.000	250.000	40.000	8.000	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
6.180	2.704	1.954	15.250	21.880	3.330	4.380	1.500	900	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
1.870	722	—	—	2.460	482	763	—	—	

L. porz.	Miejscowość i nazwisko właściciela	Powiat	Wyprodukowano śre-		
			4 cm	5 cm	8 cm
19	Gwoździec stary, Wł. Komorowski	Kołomyja	115.337	13.245	2.454
20	Harta, Zdzisław Skrzyński	Brzozów	—	53.880	8.350
21	Honiatycze, Kapituła łacińska we Lwowie	Rudki	—	—	—
22	Huta komorowska, Adam Kozłowiecki	Kolbuszowa	—	40.000	4.000
23	Jarosław, Teofil Kosiński	Jarosław	—	278.000	27.000
24	Kostarowice, spadk. Duklana Słoneckiego	Sanok	—	—	—
25	Kamionka str., Jan Brandys	Kamionka str.	—	50.000	5.000
26	Kobylnica wołoska, Julian Kapiszewski	Jaworów	—	—	—
27	Leszczowate, Dr. Wincenty Kraiński	Lisko	—	—	—
28	Lubaczów, Marya hr. Gołuchowska	Cieszanów	—	40.000	4.000
29	Łąkta górna, Dr. Klemens Rutowski	Bochnia	—	—	—
30	Mieczyszczów, Hersch Horowitz	Brzeżany	Nie podano wyrobio-		
31	Niemstów, Ludwik br. Wattmann	Cieszanów	—	91.000	—
32	Nadyby, Władysław Tchórznicki	Sambor	—	—	—
33	Nart, Stanisław Dolański	Nisko	—	223.250	30.048
34	Oleszyce, Władysław ks. Sapieha	Cieszanów	—	55.000	6.000
35	Pawełcze, Karol Mencel	Stanisławów	—	—	—
36	Podlipce, Roman Treter	Złoczów	—	—	—
37	Potok złoty, Włodzimierz Gniewosz	Buczacz	—	—	—
38	Przeworsk, Ordynacya ks. Lubomirskich	Przeworsk	—	400.900	50.860
39	Płaszów, Karol Czecz	Wieliczka	—	—	—
40	Rogóźno, Franciszek hr. Czosnowski	Jaworów	—	41.500	6.000
41	Rudniki, Władysław Polański	Żydaczów	—	—	—

wano drenów dnicy			Sprzedano drenów o średnicy						Uwaga
10 cm	13 cm	15 cm	4 cm	5 cm	8 cm	10 cm	13 cm	15 cm	
2.904	1.500	1.096	—	—	—	—	—	—	
480	—	—	—	5.000	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
3.000	2.000	1.000	—	—	—	—	—	—	
8.000	4.000	—	—	225.000	21.000	6.500	3.500	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
3.000	2.000	1.000	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę udzielono w 1905 r.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3.000	2.000	1.000	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano
nej ilości rurek.			—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
3.350	4.340	531	—	—	—	—	—	—	
1.600	1.200	800	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
3.130	1.600	180	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
—	—	—	—	15.000	3.000	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę udzielono w 1905 r

L. porz.	Miejscowość i nazwisko właściciela	Powiat	Wyprodukowano śre-		
			4 cm	5 cm	8 cm
42	Sławentyn, Julian Gołębski	Rohatyn	205.060	29.520	10.030
43	Stubno, Józef Myszkowski	Przemyśl	—	36.795	8.260
44	Strupków, Zygmunt Regenstreif	Nadwórna	—	—	—
45	Tiutków, Maurycy Sommerstein	Podhajce	—	—	—
46	Werynia, Janusz hr. Tyszkiewicz	Kolbuszowa	—	128.330	8.820
47	Wierzchnia polna, Dr. Stanisław Bieliński	Kałusz	—	100.339	947
48	Wysocko, spdk. Stefana hr. Zamoyskiego	Jarosław	—	—	—
49	Witkowice, Józef Michałowski	Ropczyce	38.000	40.000	5.000
50	Wielkie Oczy, Stanisław br. Hagen	Jaworów	—	—	—
51	Wołczyniec, Dr. Karol Halpern	Stanisławów	—	—	—
52	Żyrawa, Witołd Czajkowki	Żydaczów	—	13.850	5.200
53	Żurawno, Antoni Skrzyński	Żydaczów	—	74.000	4.000
54	Zawadów, Walerya mrgr. Gordodonowa	Stryj	63.600	14.100	—
55	Zwiernik, Katarzyna Zwiernicka	Pilzno	—	—	—

wano drenów dnicy			Sprzedano drenów o średnicy						Uwaga
10 cm	13 cm	15 cm	4 cm	5 cm	8 cm	10 cm	13 cm	15 cm	
1.660	—	—	230.000	33.520	12.620	3.020	80	30	
1.045	—	—	—	41.250	5.450	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
—	3.030	—	—	—	—	—	—	—	
10.434	1.213	2.937	—	350	—	325	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.
1.800	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Prasę udzielono w r 1905.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie podano.
400	1.350	500	—	—	—	—	—	—	
21.000	900	50	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	93.400	11.160	12.686	165	70	46	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	Nie wyrabiano.

Sprawozdanie

z czynności c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego za r. 1905.

C. k. krajowy Oddział hydrograficzny był w roku sprawozdawczym zajęty zarządem stacyi ombrometrycznych wodoskazowych i śniegoskazowych, zbieraniem i sprawdzaniem raportów, wydawnictwem map śniegowych, przygotowaniem materyału do rocznika hydrograficznego 1904, inspekcyą stacyi wodoskazowych, następnie wykonaniem pomiarów hydrometrycznych na Wiśle i przygotowaniem materyału do opracowania generalnego projektu na regulacyę Dniestru od Żurawna do Okopów.

1. Obserwacye ombrometryczne.

W roku 1905 funkcyonowało w Galicyi stacyj ombrometrycznych 432.
Z tych przypada na dorzecze:

a) Wisły	251
b) Dniestru	151
c) Dniepru	6
d) Prutu	24
Razem . .	432
W porównaniu z ilością czynnych stacyi w r. 1904	436
ubyło . .	4

z powodu braku obserwatorów.

Z powyższych stacyi funkcyonowało:

384	przez	12	miesięcy	i	nadesłało	ogółem	4608	raportów
12	„	11	„	„	„	„	132	„
7	„	10	„	„	„	„	70	„
4	„	9	„	„	„	„	36	„
10	„	8	„	„	„	„	80	„
6	„	7	„	„	„	„	42	„
5	„	5	„	„	„	„	25	„
1	„	4	„	„	„	„	4	„
2	„	3	„	„	„	„	6	„
1	„	1	„	„	„	„	1	„
432	stacyi	nadesłało	razem:				5004	raportów.

Nadto nadesłały:

ze Ślązka 8 stacyi po 12 raportów, czyli razem 96
i z Bukowiny 1 stacya 12 raportów.

Oprócz zwyczajnych raportów przesyłały następujące stacye, zaopatrzone w samopiszące przyrządy, wykresy ombrograficzne, a mianowicie:

A) w dorzeczu Wisły.

1. Krempna	za czas od	1. maja	do	1. grudnia	1905.
2. Lutowiska	„ „ „	5. czerwca	„	1. październ.	1905.
3. Łówcza	„ „ „	1. maja	„	1. grudnia	1905.
4. Rajcza	„ „ „	5. maja	„	1. listopada	1905.
5. Zazadnia	„ „ „	1. czerwca	„	1. październ.	1905.

B) w dorzeczu Dniestru:

3. Przemyślany	za czas od	1. maja	do	1. listopada	1905.
7. Wyżłów	„ „ „	1. czerwca	„	30. październ.	1905.

2. Obserwacye wodoskazowe.

Czynnych stacyi wodoskazowych istniało w Galicyi w roku 1905 224

Z tych przypada na dorzecze:

1. Wisły	133
2. Dniestru	79
3. Dniepru	1
4. Prutu	11
Razem . .	224
W porównaniu z ilością stacyi w roku 1904 .	227
ubyło . .	3

z powodu braku obserwatorów.

Z galicyjskich stacyi wodoskazowych funkcyonowało:

216	przez	12	miesięcy	i nadesłało ogółem	2592	raportów.
4	„	11	„	„ „	44	„
2	„	9	„	„ „	18	„
1	„	7	„	„ „	7	„
1	„	6	„	„ „	6	„
224	stacyi	nadesłało	ogółem . . .		2667	raportów.

Nadto nadesłały ze Ślązka 5 stacyj po 12 raportów razem 60 raportów.

Prócz zwyczajnych raportów przesyłały następujące stacye zaopatrzone w samopiszące przyrządy, wykresy limnigraficzne, a mianowicie:

A) w dorzeczu Wisły.

1. Dzików na Wiśle	za czas od	1. kwietnia	do	1. listop.	1905.
2. Kraków	„ „ „ „	—	„	—	
3. Nisko	„ Sanie „ „	1. lutego	do	31. grudn.	1905.
4. Przemyśl	„ „ „ „	1. maja	do	12. listop.	1905.

B) w dorzeczu Dniestru.

5. Zaleśce na Dniestrze za czas od 1. maja do 10. listopada 1905.

3. Obserwacye śniegoskazowe.

W ciągu zimy 1905/906 funkcyonowało w Galicyi stacyi śniegoskazowych . 204
W porównaniu z iliością stacyi w zimie 1904/05 206
ubyło . . 2.

Tutejszy Oddział hydrodraficzny zbierał oprócz raportów z galicyjskich stacyi śniegoskazowych także raporty z 2 stacyi w dorzeczu Wisły na Śląsku, oraz z 32 stacyi w dorzeczu Prutu i Seretu na Bukowinie.

Na podstawie raportów śniegowych nadsyłanych każdej niedzieli, wydano 14 w 440 egzemplarzach tygodniowych map śniegowych z raportami za czas od 17. grudnia 1905 do 24. marca 1906, obejmujących dorzecze Wisły, Dniestru, Styru, Prutu i Seretu w granicach Austryi.

4. Ewidencya stacyi hydrograficznych i sprawdzanie raportów.

Wszystkie raporta nadsyłane ze stacyi hydrograficznych w dorzeczu Wisły, Dniestru i Dniepru sprawdzano i uzupełniano w Oddziale hydrograficznym i przesyłano je następnie w odpisach c. k. centralnemu biura hydrograficznemu we Wiedniu.

Dla wszystkich stacyi hydrograficznych prowadzi się księgę przeglądową stacyi, wykazy nadsyłanych raportów, księgi obserwatorów i dzienniki wydatków.

5. Przygotowanie materyału do rocznika hydrograficznego c. k. centralnego biura za rok 1904.

Oprócz spisu wszystkich stacyi hydrograficznych dorzecza Wisły, Dniestru i Dniepru sporządzano tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń opadu, zestawienie ilość dni z opadem, i codzienne spostrzeżenia ciepłoty, następnie zestawienie codziennych miesięcznych i rocznych temperatur średnich, wreszcie tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń wodoskazowych, czasu trwania rozmaitych stanów wody i tabelaryczne zestawienie ciepłoty wody.

6. Niwelacyę ustalonego zwierciadła wody uskuteczniono

na Wiśle od Niepołomic km 100 do Popowic km 287.

7. Badania hydrometryczne wykonano

na Wiśle od Krakowa po Popowic w następujących przekrojach:

Kraków-Podgórze 29. lipca	1
Przylasek-Pasternik 1. sierpnia	1
Sierosławice-Grobla 3. i 6. sierpnia i 7. i 12. września .	4
Morsko-Popędzyna 4. sierpnia i 11. września . . .	2
Rogów-Demblin 7. sierpnia	1
Nowe miasto-Borusowa 9. sierpnia i 9. września . .	2
Pawłów 12. sierpnia i 18. września	2
Niekurza-Ostrówek 14. sierpnia i 14. września . . .	2
Niekurza-Niziny 17. sierpnia i 20. września . . .	2
Mścijów-Dąbrowa wrzaws. 19. sierpnia	1
Szczytniki-Witkowiec	1
Ogółem . .	19.

8. Elaborata hydrometryczne

opracowano na podstawie pomiarów wykonanych na Wisłoce i dopływach w roku 1904 w ilości 21.

9. Przypotowano materyał

do opracowania generalnego projektu na regulacyę Dniestru od Żurawna do Okopów.

10. Pisma urzędowe i korespondencya.

Z nadesłanych do protokołu c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego w roku 1905 — 13.570 pism, sprawozdań, raportów, przypomnień urzędowych, zaprotokołowano i załatwiono 2312 ekshibitów i uskuteczniono 10.615 ekspedycyi, w których mieści się 839 przesyłek pieniężnych.

Oprócz tych 2312 ekshibitów Oddziału hydrograficznego załatwiono 404 ekshibitów c. k. Namiestnictwa.

11. Personal techniczny i manipulacyjny Oddziału hydrograficznego.

Personal techniczny składał się z 1 c. k. nadinżyniera, 2 c. k. inżynierów, 1 adjunkta bud., 1 praktykanta bud., 4 asystentów służby hydr. i 1 pomocnika technicznego, którzy pobierali swe płace wyłącznie z funduszów służby budownictwa państwowego.

Oprócz powyższego personalu było zajętych 8 pomocników technicznych i manipulacyjnych robotami manipulacyjnemi, sporządzaniem grafikonów, kopiowaniem planów, zestawianiem dat statystycznych, wykonywaniem tygodniowych map śniegowych i czynnościami polowemi.

12. Koszta służby hydrograwcznej.

A) Wydatki pokryte przez c. k. Namiestnictwo, względnie przez c. k. centralne biuro hydrograficzne na rachunek dotacyi funduszu hydrograficznego:

1.	Urządzenie stacyi ombrometrycznych	1.137 K	54 gr.
2.	Utrzymanie „ „	224 „	28 „
3.	Remuneracye obserwatorów stacyi ombrometycznych . .	11.933 „	— „
4.	„ „ „ wodoskazowych . .	7.946 „	20 „
5.	Ryczałty przyznane obserwatorom na pokrycie kosztów posłańca pocztowego	481 „	80 „
6.	Dyurna pomocników technicznych i manipulacyjnych . .	12.439 „	46 „
7.	Publikacye tygodniowych map i raportów śniegowych .	635 „	50 „
8.	Druki dla obserwatorów i dla c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego	1.889 „	03 „
9.	Utrzymanie biura	804 „	58 „
10.	Płaca sługi pomocniczego	1.109 „	34 „
11.	Zakupno przyborów rysunk. i kancelaryjnych . . .	360 „	48 „
12.	Udział w kosztach publikacyi c. k. centralnego biura hydrograficznego	11.210 „	— „
13.	Zakupno dzieł technicznych	493 „	72 „

14. Koszta pomiarów hydrometrycznych	4.147 K 48 gr.
15. Różne wydatki	458 „ 04 „
Razem . .	55.270 K 55 gr.

Do pozycyi 3. i 4. c. k. krajowy Oddział hydrograficzny nadmienia, iż w roku 1905 przyznano:

a) obserwatorom ombrometrycznym:

2	po 12 K	24·— K
176	„ 24 „	4.224·— „
1	„ 30 „	30·— „
2	„ 32 „	64·— „
134	„ 36 „	4.824·— „
7	„ 40 „	280·— „
47	„ 48 „	2.256·— „
4	„ 50 „	200·— „
4	„ 60 „	240·— „
377	obserwatorom	12.142·— K

rzeczywisty zaś wydatek wynosił . . 11.933·— K.

b) obserwatorom wodoskazowym:

13	po 12 K	156·— K
1	„ 18 „	18·— „
5	„ 20 „	100·— „
81	„ 24 „	1.944·— „
1	„ 32 „	32·— „
30	„ 36 „	1.080·— „
7	„ 40 „	280·— „
1	„ 43·20 K	43·20 „
84	„ 48 K	4.032·— „
1	„ 50 „	50·— „
3	„ 60 „	180·— „
1	„ 72 „	72·— „
228	obserwatorom	7.987·20 K

rzeczywisty zaś wydatek z tego tytułu wynosił w roku 1905 . . . . . 7.946·20 K.

B) Wydatki pokryte przez c. k. Namiestnictwo z funduszu wodnego, a mianowicie na koszta urządzenia i utrzymania wodoskazów:

wynoszą razem	7.466·72 K
do tego wydatki ad *A*)	55.270·55 „
Ogółem . .	62.737·10 K.

Do tych kosztów przyczynił się Wydział krajowy zasiłkiem asygnowanym odezwą z 25. stycznia 1906 l. 8288 (l. Nam. 15.438/906) w kwocie . . . . . 16.000·— K

resztę zaś w kwocie . . 46.737·10 K.

pokrył państwowy fundusz hydrograficzny i wodny.

Ustawa

z dnia . . . o uzupełnieniu regulacyi rzeki Bugu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do ujścia Raty ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1904, który preliminuje koszta robót na 2,524.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 116 w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) z datku państwowej dotacyi budowli wodnych ze ze względu na zamierzone uspławnienie całej przestrzeni Bugu

od ujścia Pełtwi do ujścia Raty w wysokości trzydziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyę gruntów, jako kapitału zakładowego;

2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;

3) z dochodów uzyskanych ze sprzedaży wikliny i z wydzierżawiania skarp rzeki;

4. z grzywien nakładanych przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903, Dz. u. kraj. Nr. 12.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania administracyi funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . o uzupełnieniu regulacyi rzeki Biały z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacyi rzeki Białej z dopływami ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1905, który preliminuje koszta robót na 530.000 K.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

1. z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów w kwocie 212.000 K;

2. z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116 w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów w kwocie 265.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

3. z datku państwowej dotacyi budowli wodnych w wysokości dziesięciu procent preliminowanych kosztów w kwocie 53.000 K z zastrzeniem konstytucyjnego zezwolenia.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków państwa i kraju oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Administracyi państwa zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 21. grudnia 1893 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 7. ex 1894.

§. 6.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6. ustawy z dnia 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . o regulacyi potoku Błożewki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Błożewki od Błożwi górnej do ujścia do Strwiąża z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1906, który preliminuje koszta robót na 1,122.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2 i §. 4. ustępu 2a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administra-

cyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku Błożewki i dopływów;

2) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl Art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12;

3) z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału, określi statut, mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . o zabudowaniu potoku Krzemionka.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Krzemionka w dorzeczu Dniestru w gminach Bereźnica, Kokło i Wola koblańska ma być wykonane po myśli §. 4. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1905, preliminujący koszta robót na 240.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma tak galicyjski fundusz krajowy, jak i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w maksymalnej wysokości po 50 procent preliminowanych kosztów, t. j. kwotą po 120.000 koron.

§. 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38. w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniony według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . . o udzieleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Nadwyżka kosztów uzupełnienia obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim w kwocie 60.415 K 80 h ma być pokrytą przez kraj, państwo i powiat mielecki w stosunku unormowanym w §. 3. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138.

Mianowicie pokryć ma:

a) fundusz krajowy czterdzieści procent tej nadwyżki w kwocie 24.166 K 32 h;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2 *a*) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116., z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, czterdzieści procent tej nadwyżki w kwocie 24.166 K 32 h;

c) powiat mielecki dwadzieścia procent nadwyżki w kwocie 12.083 K 16 h.

§. 2.

Datki kraju, państwa i powiatu mają być wpłacone do funduszu budowy utworzonego w myśl §. 3. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138. w ciągu r. 1907.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 5. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronych;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i powiatu Mieleckiego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i powiatu Mieleckiego w §. 1. pod 3. wymienionych, wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach od r. 1907 do roku 1909 włącznie po 5.750 Kor. czyli razem 11.500 Koron.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jaka z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1906 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów po myśli §. 5. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych

w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, brakująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i powiat Mielecki.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Datki na utrzymanie wpływać mają do Kasy krajowej w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Datki powiatu Mieleckiego mają być corocznie wstawiane do budżetu powiatowego.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wałów, ubezpieczeń brzegów potoków i rowów, szluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wały, potoki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych.

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. z potoków i rowów, w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na wałach ochronnych, tudzież na skarpach potoków i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie

drzew z wyjątkiem wikliny (lit. d.) w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki, tudzież Starego Brnia;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny itp. zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki, tudzież Starego Brnia z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki c. k. Namiestnictwo, na Starym Brniu zaś Wydział krajowy.

Gdzie wały narażone są na uszkodzenie przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od stopy wałów. — Przestrzenie te wymagające ochrony od lodów oznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 9.

Wrazie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcyj wałów, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do ochrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i Wydziałem powiatowym Mieleckim.

Dalsze postanowienia mające na celu ochronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę uregulowanych potoków i rowów wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa i spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

LW. 131.491 906.

We Lwowie, dnia 25. stycznia 1907.

Aleg 40

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o regulacyi rzek kanałowych.

Wysoki Sejmie!

Uchwała w sprawie zmiany rozporządzenia wykonawczego do ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

Przy rozprawach nad rubr. IX. wydatków budżetu krajowego na rok 1906 powziął Wysoki Sejm dnia 22. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Wnioski posła Oleśnickiego przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby zbadawszy je dokładnie w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, postarał się jak najrychlej o niezbędne w tym kierunku uzupełnienie rozporządzenia wykonawczego do ustawy krajowej z dnia 18. września 1901 nr. 103. Dz. u. kraj. i o tem Sejmowi zdał sprawę“.

Jak ze sprawozdania komisyi wodnej z dnia 20. listopada 1905 Ls. 4.423/1905 okazuje się, intencyą wnioskodawcy było zabezpieczyć interesy rolnictwa przy rozpoczętej regulacyi rzek kanałowych, oraz przyznać interesowanym właścicielom gruntów wpływ na projektowanie i wykonanie robót, a to w drodze autentycznej interpretacyi państwowej ustawy kanałowej i krajowej ustawy regulacyjnej, która to interpretacya jednak tylko w drodze osobnych ustaw państwowej i krajowej mogłaby nastąpić.

Zgodnie z opinią sejmowej komisyi wodnej Wydział krajowy jest tego zdania, że niektóre wnioski posła dra Oleśnickiego, jak n. p. zastosowanie rozporządzenia c. k. Ministerstwa handlu z dnia 23. kwietnia 1903 Dz. p. p. nr. 90 do regulacyi rzek kanałowych, idą za daleko i nie mają uzasadnienia w państwowej ustawie kanałowej, natomiast ustępy drugi i trzeci §. 13. tej ustawy państwowej, które uwzględniają interesy ludności rolniczej, a które w myśl ustępu pierwszego §. 13. mają być zastosowane tak przy budowie dróg wodnych, jak i przy regulacyi rzek, powinny znaleść wyraz także w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy regulacyjnej.

Również podziela Wydział krajowy zapatrywanie wnioskodawcy, że wypadałoby w rozporządzeniu wykonawczem do ustawy regulacyjnej zastrzedz interesowanym właścicielom gruntów objawienie życzeń co do projektów szczegółowych przy postępowaniu wodno-prawnem, jak to zaproponowała komisya wodna w sprawozdaniu z 2. listopada 1904

Ls. 1.917 (alegat 305 sprawozdań sejmowych), oraz zamieścić postanowienie, wedle którego równocześnie z projektami szczegółowymi byłby przedkładany komisyi regulacyjnej wynik postępowania wodno-prawnego.

Uwagi powyższe zakomunikował Wydział krajowy odezwą z 20. lutego 1906 l. 116.332/05 c. k. Namiestnictwu i zaproponował następujące zmiany rozporządzenia wykonawczego z dnia 21. kwietnia 1904 Dz. u. kraj. nr. 52. do ustawy o regulacyi rzek kanałowych:

1. Zamieszczenie ustępów drugiego i trzeciego §. 13. państwowej ustawy kanałowej w §. 2. rozporządzenia wykonawczego do ustawy o regulacyi rzek kanałowych bezpośrednio po ustępie lit. *f)*, które to ustępy państwowej ustawy kanałowej wstawione zostały prawie dosłownie do §. 4. analogicznego rozporządzenia Ministerstwa handlu z 23. kwietnia 1903 Dz. p. p. nr. 90. o układaniu projektów i wywłaszczeniu na cele budowy dróg wodnych.

2. Uzupełnienie postanowień §§. 17. i 19. w tym kierunku, ażeby na podstawie szczegółowych projektów przeprowadzone było postępowanie wodno-prawne celem wysłuchania żądań stron, analogicznie jak to przepisuje §. 10. powołanego rozporządzenia Ministerstwa handlu wydanego dla budowy kanałów.

Wedle tej propozycyi opiewałby ustęp trzeci §. 17. rozporządzenia wykonawczego do ustawy regulacyjnej:

„C. k. Namiestnictwo opracowuje na podstawie zdjęć szczegółowych przedkładanych przez kierownictwa budowy szczegółowe projekty i kosztorysy z uwzględnieniem zatwierdzonych projektów i kosztorysów generalnych, przeprowadza na podstawie projektów szczegółowych postępowanie wodno-prawne w myśl przepisów kraj. ustawy wodnej celem wysłuchania żądań stron interesowanych, przyczem mają być uwzględnione interesy gospodarcze wspomniane w §. 13. ustępie 2 i 3 ustawy z dnia 11. czerwca 1901. Dz. p. p. nr. 66; po zatwierdzeniu zaś projektów szczegółowych przez komisyę dla regulacyi rzek zarządza wykonanie budowy w granicach kredytów zezwolonych na podstawie tych projektów dla poszczególnych przestrzeni rzek, a na dotyczący rok budowy przypadających i nadzoruje wreszcie ich wynanie“.

Ustęp *c)* §. 9. rozporządzenia wykonawczego brzmiałby natomiast wedle propozycyi Wydziału krajowego, jak następuje:

„c) zatwierdzanie projektów szczegółowych opracowanych przez c. k. Namiestnictwo na podstawie projektów generalnych, tudzież wyniku postępowania wodno-prawnego (§. 19. ustęp 3.)“.

Alegat 1. W załączonej ·/. odezwie z 12. lipca 1906 l. 78.851 oświadczyło się c. k. Namiestnictwo przeciw proponowanej przez Wydział krajowy zmianie rozporządzenia wykonawczego, wskutek czego Wydział krajowy **Alegat 2.** w załączonej ·/. odezwie zmuszony był ponownie położyć nacisk na potrzebę tej zmiany w interesie rolnictwa, przyczem wskazał na roboty, jakie na podstawie analogicznej ustawy regulacyjnej przeprowadza c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy w Czechach.

W sprawie tej nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas decyzyi c. k. Rządu, a na przynaglenie ze strony Wydziału krajowego odpowiedziało c. k. Namiestnictwo odezwą z 5. stycznia 1907 l. 162.722, że w kwestyi tej odniosło się do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Regulacya Prutu od Kołomyi do granicy bukowińskiej.

Na uchwaloną przez Wys. Sejm dnia 4. listopada 1904 rezolucyę (ustęp 13) oznajmiło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 20. czerwca 1906 l. 4.581/05 intymowanym odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 4. sierpnia 1906 l. 9.182/pr., że przyjmuje

do wiadomości uchwałę Sejmu zapewniającą $12^1/_2\%$ datek kraju do kosztów regulacyi i upoważnia c. k. Namiestnictwo do przeprowadzenia pomiarów hydrotechnicznych i opracowania generalnego projektu na rachunek nadzwyczajnej dotacyi Prutu. Projekt generalny ma być udzielony Wydziałowi krajowemu, a następnie z opinią Wydziału krajowego przedłożony c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

Wedle powołanej odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa roboty pomiarowe na Prucie rozpoczną się, skoro tylko personal urzędników technicznych będzie skompletowany w myśl wniosków przedłożonych c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

Roboty na przestrzeni Prutu od Śniatyna do granicy bukowińskiej rozpoczęte zostały w jesieni 1904 we własnym zarządzie.

Regulacya Prutu powyżej Kołomyi i Czeremosza.

Na rezolucyę Wys. Sejmu z 4. listopada 1904 (ustęp 15) w sprawie regulacyi Prutu powyżej Kołomyi i Czeremosza oznajmiło nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 7. listopada 1905 l. 14.134/pr., że c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych orzekło reskryptem z dnia 31. października 1905 l. 30.075, że z uwagi na niezaprzeczoną ważność uregulowania tych dwóch rzek zgadza się w zasadzie na przyczynienie się do kosztów budowy regulacyi tych rzek z państwowego funduszu melioracyjnego, ponieważ c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zgodziło się również w zasadzie z zastrzeżeniem przyszłego zezwolenia c. k. Ministerstwa skarbu, przyczynić się do kosztów budowy z państwowej dotacyi wodnej ze względu na poprawienie na tych rzekach spławu.

Konkretne przyrzeczenie zasiłków ze skarbu państwa nastąpi po zatwierdzeniu przez te Ministerstwa generalnych projektów i kosztorysów.

C. k. Ministerstwo rolnictwa zaznaczyło następnie, że z regulacyą właściwego koryta tych rzek mogłyby być wykonane zarazem potrzebne zabudowania potoków górskich w ich dorzeczach i że w takim razie byłoby skłonne polecić c. k. leśno-technicznej sekcyi w Samborze opracowanie dotyczących projektów, podczas gdy c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zgodziło się na opracowanie projektów i kosztorysów na regulacyę właściwych koryt obydwóch rzek na razie na rachunek dotacyi wodnej z zastrzeżeniem zwrotu wydanej na powyższy cel kwoty z przyszłego funduszu budowy.

Ponieważ regulacyi Czeremosza domaga się także Sejm bukowiński, zatem Bukowina musi się również przyczynić do kosztów regulacyi granicznej przestrzeni Czeremosza, tudzież do kosztów zabudowania potoków górskich położonych na terytoryum bukowińskiem.

Powołaną odezwą zawiadomiło nas także c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że równocześnie wydało stosowne zarządzenia celem rozpoczęcia robót przygotowawczych na wiosnę r. 1906 tak na Czeremoszu, jako też na Prucie powyżej Kołomyi.

Na zapytanie c. k. Namiestnictwa zawarte w odezwie z 3. stycznia 1906 l. 166.245 co do górnych granic przedsięwziąść się mających pomiarów hydrotechnicznych oznajmił Wydział krajowy po zasięgnięciu opinii Wydziałów interesowanych powiatów w Nadwórny i Kosowie, odezwami z 19. lutego 1906 l. 14.194 i z d. 1. marca 1906 l. 20.631, że zachodzi konieczna potrzeba uregulowania rzeki Prutu aż do Worochty w obrębie gminy politycznej Mikuliczyna, Czarnego Czeremosza do ujścia potoku Szybeny, Białego Czeremosza zaś do przysiółka Jałowiczory.

Odezwą z 10. lipca 1906 l. 67.555 zapytywał Wydział krajowy o postęp zdjęć dla regulacyi Prutu i Czeremosza, c. k. Namiestnictwo odpowiedziało jednak odezwą z 6. sierpnia 1906 l. 95.194, że pomiary

jeszcze się nie rozpoczęły, gdyż „c. k. Namiestnictwo oczekuje decyzyi c. k. Ministerstwa spr. wewn. na wniosek o powiększenie personalu technicznego z powyższego powodu“.

Kształcenie techników w budownictwie wodnem.

W skutek rezolucyi Wys. Sejmu z 4. listopada 1904 (ustęp 7) nadesłało nam c. k. Prezydyum Namiestnictwa przy odezwie z 7. stycznia 1906 l. 16.757/pr. odpis reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 27. grudnia 1905 l. 7.637 wydanego w porozumieniu z c. k. Ministerstwem wyznań i oświaty, handlu i rolnictwa, wedle którego Ministerstwa interesowane uznając szczególniejszą ważność wykształcenia większej liczby techników w budownictwie wodnem, wydawały w ostatnich latach rozmaite zarządzenia.

C. k. Ministerstwo wyznań i oświaty wstawiało od r. 1903 do preliminarza politechniki lwowskiej na podróże naukowe dla słuchaczów tej politechniki celem studyowania najcelniejszych zagranicznych budowli wodnych rocznie kwotę 2.000 K, oprócz kredytu na wycieczki dla profesorów i słuchaczów, który wyznaczono na r. 1905 w kwocie 3.900 K, a na r. 1906 w kwocie 4.150 K.

C. k. Ministerstwo handlu wysyłało prawie wszystkich technicznych urzędników Dyrekcyi budowy dróg wodnych w podróże naukowe dla zwidzenia zagranicznych budowli wodnych. Wydatek na te podróże wynosił 34.082 K, z czego na podróże siedmiu urzędników technicznych należących obecnie do ekspozytury krakowskiej przypada 5.947 K. Oprócz tego udzieliła Dyrekcya budowy dróg wodnych starszemu inżynierowi kraj. biura milioracyjnego Michałowi Kornelli w r. 1902 zasiłku 1.000 K na podróż naukową. Przez to poparcie kształcenia inżynierów w budownictwie wodnem, którego i nadal użyczać będzie Dyrekcya budowy dróg wodnych, uczyniło zadość Ministerstwo handlu intencyom Sejmu.

Wreszcie wysyłało także Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa wielu inżynierów galic. budownictwa państwowego dla studyowania budowli wodnych w kraju i za granicą z szczególnych powodów, jak np. rozpoczęcia regulacyi Soły i Łomnicy, rozsadzania skalistego dna Wisły pod Zwierzyńcem, budowy portu na Wiśle w Nadbrzeziu, w końcu z powodu rozpoczęcia regulacyi rzek kanałowych, a to na koszt państwa, względnie funduszów regulacyjnych. Przytem zaznaczyło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, że w myśl intencyj Sejmu i w przyszłości w razie potrzeby wysyłani będą inżynierowie galic. budownictwa państwowego w podróże naukowe dla zwidzenia ważniejszych budowli wodnych, a to na umotywowany wniosek c. k. Namiestnictwa przedłożony od wypadku do wypadku.

Wydział hydrotechniczny przy politechnice lwowskiej.

W sprawozdaniu o regulacyi rzek kanałowych z r. 1905 podał Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu, że c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty w reskrypcie z 21. stycznia 1904 l. 27.678 oświadczyło gotowość wziąść pod bliższą rozwagę kwestyę utworzenia wydziału hydrotechnicznego na politechnice lwowskiej.

Mimo upływu trzech lat sprawa ta jednak nie została dotychczas załatwioną, gdyż na kilkakrotne przypomnienia ze strony Wydziału krajowego odpowiedziało c. k. Namiestnictwo (ostatni raz odezwą z 13. sierpnia 1906 l. 105.376), że c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty nie powzięło decyzyi.

Do preliminarza państwowego na rok 1907 nie wstawiono też żadnej dotacyi na utworzenie wydziału hydrotechnicznego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie.

Zmiana §. 47. krajowej ustawy wodnej.

Na rezolucyę Wys. Sejmu z d. 7. listopada 1904 l. S. 1.917 w sprawie interpretacyi §§. 41 i 47 kraj. ustawy wodnej nie otrzymał Wydział krajowy decyzyi c. k. Rządu. Również nie utrzymał Wydział krajowy odpowiedzi c. k. Rządu na odezwę z d. 30. grudnia 1904 l. 111.325, przy której przesłał w myśl powołanej uchwały Wys. Sejmu projekt ustawy uzupełniającej postanowienia §. 47. kraj. ustawy wodnej a na ostatni urgens z d. 29. września 1906 l. 97.748 odpowiedziało c. k. Namiestnictwo odezwą z 8. października 1906 l. 131.549, że „decyzya Ministerstwa w sprawie interpretacyi §§. 41 i 47, względnie zmiany §. 47. gal. ustawy wodnej dotychczas nie nadeszła".

Niezałatwione przez c. k. Rząd rezolucye sejmowe.

Wydział krajowy nie otrzymał żadnej odpowiedzi ze strony c. k. Rządu na następujące rezolucye uchwalone przez Wys. Seim d. 4 listopada 1904:

1) w sprawie ustanowienia specyalnych komisarzy wodnych w myśl §. 20. rozporządzenia wykonawczego do ustawy z 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 (rezolucya 4);

2) w sprawie utworzenia generalnej Dyrekcyi dla budowli wodnych, w której byłyby połączone agendy rozstrzelone dotychczas w Ministerstwie handlu, spraw wewnętrznych i rolnictwa (rezolucya 5);

3) w sprawie utworzenia przy c. k. Namiestnictwie bezpośrednio Namiestnikowi podlegającej Dyrekcyi dla wszystkich działów gospodarstwa wodnego: kanałów, rzek spławnych i niespławnych, zabudowania potoków górskich, rewizyi projektów melioracyjnych i spółek wodnych (rezolucya 6);

4) w sprawie rozszerzenia zakresu działania władz krajowych w sprawach dotyczących budowy kanałów, regulacyi rzek spławnych, zabudowania potoków górskich i zalesienia stoków gór (rezolucya 8);

5) w sprawie objęcia pod wyłączną pieczę państwa regulacyi Bugu od ujścia Raty do Litowierza i granicznego Zbrucza (rezolucya 14).

Postęp robót przy regulacyi rzek kanałowych, tudzież sprawa rozszerzenia akcyi regulacyjnej przedstawiają się, jak następuje:

I. Wykonanie ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

Program generalny Alegat 3.

Odezwą 19. kwietnia 1906 l. 11.713 nadesłało nam c. k. Namiestnictwo załączony ⁄. reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 23. stycznia 1906 l. 402, w którym to Ministerstwo zatwierdziło wprawdzie zasady przeprowadzenia robót regulacyjnych, zażądało jednak zredukowania rozmiarów regulacyj lokalnych, oraz utworzenia rezerwy w kwocie 2,250.000 K na roboty nieprzewidziane, któraby została użytą dopiero w latach 1908 do 1912 po 450.000 K rocznie, tak iż ze sumy 17,406.000 K przeznaczonej na regulacyę rzek grupy *A)* (kosztem wspólnym) pozostałoby do rozdziału na poszczególne rzeki i lata budowy 15,156.000 K.

Nadto oświadczyło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, że gdy pewna część inkrustacyj (ubezpieczenia tam faszynowych kamieniem) i robót uzupełniających musi być odłożoną ze względów technicznych i ekonomicznych do II. okresu budowy poza rok 1912, byłoby skłonnem zarezerwować na tę roboty, których koszta prawdopodobnie nie przekroczą sumy 3,000.000 K, a dopiero po roku 1912 mają być wykonane, 60% datek państwowy w maksymalnej kwocie 1,800.000 K, z kredytu 75-milionowego, jeżeli kraj zapewni na ten cel 40% kwotę.

Odezwą z d. 1 maja 1906 l. 41.968 zgodził się Wydział krajowy na postawioną przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zasadę, ażeby roboty regulacyjne prowadzone były systematycznie z dołu do góry, a lokalne regulacye do minimum ograniczone, która to zasada odpowiada w zupełności zapatrywaniom Wydziału krajowego, a dalej ażeby wedle możności także wszystkie budowle faszynowe wykonane w I. okresie budowy zostały ubezpieczone narzutem kamiennym. Również zgodził się Wydział krajowy na utworzenie rezerwy 2,500.000 K, którąby miała być użytą na inkrustacyą tam faszynowych, pod warunkiem, jeżeli ta rezerwa w myśl §. 4. ustawy regulacyjnej w I. okresie budowy do r. 1912 zostanie użytą.

Natomiast nie zgodził się Wydział krajowy na użycie reszty 75-milionowego kredytu na regulacye dolnych i środkowych biegów rzek kanałowych, gdyż w myśl oświadczenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych (reskrypt z 5. października 1903 l. 40.561) i wielokrotnych żądań Wydziału krajowego popartych przez c. k. Namiestnictwo reszta tego kredytu ma być użytą przedewszystkiem na zabudowanie źródłowisk rzek kanałowych, którego wykonanie jest warunkiem trwałości i skuteczności budowli regulacyjnych.

W myśl powołanego reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, tudzież oświadczenia Wydziału krajowego uchwaliła komisya regulacyjna na III. posiedzeniu d. 17. lipca 1906 utworzyć rezerwę w sumie 2,250.000 K, a ponieważ w latach 1904 i 1905 wydano na roboty 1,329.770 K, rozdzielić resztę kredytu 13,826.230 K, jak następuje:

L. p.	Rzeki	Należytość za r. 1904 i 1905	Preliminarz na 1906—1912		Preliminarz ogólny na 1904—1912
			razem	rocznie	
		Korony			
1	Skawa	134.563	1,431.346	204.478	1,565.909
2	Raba	279.660	1,306.676	186.668	1,586.336
3	Poprad	14.647	766.956	109.565	775.603
4	Wisłok	86.306	2,240.412	320.059	2,336.718
5	Wiar	9.819	378.322	54.046	388.141
6	Stryj	232.212	2.507.666	358.238	2,739.878
7	Świca i Sukiel . .	77.575	1,480.213	211.459	1,557.788
8	Bystrzyce	295.588	1,942.626	277.518	2,238.214
9	Tanew	17.931	371.341	53.049	389.272
10	Dunajec	170.220	1,400.672	200.096	1,570.892
11	Generalne projekta dla Sanu i Wisłoki	11.249	—	—	11.249
	Razem .	1,329.770	13,826.230	1,975.176	15,156.000

Redukując rozmiary lokalnych regulacyj, tudzież uwzględniając inkrustacyę tam faszynowych w I. okresie budowy, wskutek czego przewidziana w pierwotnym programie generalnym długość przestrzeni rzek zostanie zmniejszoną, uchwaliła komisya regulacyjna następujący rozdział funduszu na poszczególne przestrzenie rzek:

1. Rzeka Skawa.

Dotacya wynosi 134.563 + 1,431.346 = ...		1,565.909 K
a) Regulacya w III. sekcyi km. 0·0—9·0 od ujścia do jazu w Grodzisku:		
koszta wedle kosztorysu generalnego . .	480.000 K	
po odtrąceniu na późniejsze inkrustacye . .	30.000 „	
pozostaje .	450.000 K	
do tego 10% na zarząd .	45.000 „	495.000 „
b) Regulacya w II. sekcyi km. 9·0—25·0 Grodzisko-Jaroszowice:		
koszta według generalnego kosztorysu . .	600.000 K	
odtrąca się na późniejsze instruktacye . .	50.000 „	
pozostaje .	550.000 K	
do tego 10% na zarząd ,	55.000 „	605.000 „
W I. sekcyi km. 46·0—25·0, Sucha-Jaroszowice:		
c) miejscowa regulacya Skawce-Zagórze km. 32·0—33·5 w celu ubezpieczenia wojskowego zakładu źrebiąt razem z kosztami zarządu		47.000 „
d) częściowa systematyczna regulacya Zembrzyce-Skawce, km. 40·7—34·5, dla ubezpieczenia kolei państwowej i drogi krajowej z kosztami zarządu		220.100 „
e) połączenie regulacyi między Zembrzycami-Skawcami km. 33·5—34·5		50.000 „
f) na najpilniejsze roboty w przestrzeni powyżej Suchy ze względu na ubezpieczenie kolei państwowej i gościńca państwowego, oraz dla powstrzymania ruchu żwiru, przeznacza się z zastrzeżeniem zatwierdzenia projektu generalnego i ustawowego zatwierdzenia regulacyi powyżej Suchy, kwotę		148.809 „
razem jak wyżej .		1,565.909 K

2. Rzeka Raba.

Dotacya wynosi 279.660 + 1,306.676 K = ...		1,586.336 K
a) Regulacya w IV./6 sekcyi km. 0·0—7·0, ujście-Cerekiew:		
koszta według generalnego kosztorysu . .	420.000 K	
odtrąca się na późniejsze inkrustacye i dodatkowe roboty	70.000 „	
pozostaje .	350.000 K	
do tego 10% na zarząd .	35.000 „	385.000 „
b) Regulacya w sekcyi IV/a km. 7·0—40·0 Cerekiew-Pierzchowice w przestrzeniach najwięcej zdziczałych dla wyrobienia koryta w celu spławu materyału kamiennego:		

koszta podług kosztorysu generalnego . . 1,000.000 K
odciąga się na późniejsze roboty . . . 400.000 „
pozostaje . 600.000 K
do tego 10% kosztów zarządu . 60.000 „ 660.000 K
(regulacyę tę przeprowadzi się w miarę potrzeby dla umożliwienia spławu kamienia).

c) uzupełnienie regulacyi w III. sekcyi między Winiarami a Niezdowem km. 52·7—56·3 . . . . . 126.000 „

d) uzupełnienie regulacyi w III. sekcyi od Niezdowa do Dobczyc km. 56·3—59·0 według kosztorysu generalnego . . . . . 109.300 K
odciąga się na późniejsze inkrustacye . . 9.300 „ 100.000 „

e) uzupełnienie regulacyi w II. sekcyi od Dobczyc do mostu w Osieczanach km. 59·00—63·60 według kosztorysu generalnego . . . . . 170.470 K
odciąga się na dotatkowe roboty i późniejsze inkrustacye . . . . . 14.470 „ 156.000 „

f) uzupełnienie roboty pod Bożętą-Droginią km. 69·0—67·0 dla ubezpieczenia gościńca . . . . . 90.200 „

g) lokalne regulacye między Lubieniem a Dolną Wsią km. 72·0—89·0 dla ubezpieczenia gościńca rządowego 69.136 „

Ogółem jak wyżej . 1,586.336 K

3. Rzeka Poprad.

Dotacya wynosi . . . . . 774.603 „

a) Regulacya w III. sekcyi km. 0·0—15·0, Ujście-Sucha struga, a mianowicie w przestrzeni km. 0·0—13·0 koszta podług kosztorysu generalnego . 797.000 K
wyłącza się na późniejsze roboty i inkrustacye 120.000 „
pozostaje . 677.000 K
dodaje się na koszta zarządu 10% . 677.00 „ 744.700 „

b) lokalna regulacya w II. sekcyi pod Piwniczną km. 20·2—21·0, dla przywrócenia zerwanej drogi gminnej 30.903 „

razem . 775.603 K

4. Rzeka Wisłok.

Dotacya wynosi . . . . . 2,332.718 K

a) Regulacya sekcyi III c. km. 0·0—16·0, Ujście-Łaszczyny wedle kosztorysu generalnego . . . 1,120.000 K
odciąga się na późniejsze roboty i inkrustacye 120.000 „
pozostaje . 1,000.000 K
na koszta zarządu 10% . 100.000 „ 1,100.000 „

b) Regulacya sekcyi III b. km. 16·0—32·0 Łaszczyny-Smolarzyna:
koszta wedle kosztorysu generalnego . . 1.245.000 K
odciąga się na późniejsze roboty . . . 345.000 „
pozostaje . 900.000 K
do tego 10% zarządu . 90.000 „ 990.000 „

Z przeniesienia		2,090.000 K
c) miejscowa regulacya w Boguchwale km. 69·0—70·1 dla ochrony gminy		60.000 „
d) uzupełnienie regulacyi w Babicy wyżnej km. 81·0—74·6 dla uchrony kolei państwowej		60.000 „
e) uzupełnienie regulacyi w I. sekcyi pod Markuszową i Wiśniawą km. 103·0—107·0 w celu ustalenia trasy w dawniej wykonanych przekopach		122.718 „
razem jak wyżej		2,332.718 K

5. Rzeka Wiar.

Dotacya wynosi		388.141 K
a) Regulacya w II. sekcyi km. 0·0—11·650 mianowicie w przestrzeni od km. 0·0—9·0, koszta według kosztorysu generalnego wraz z kosztami zarządu	464.400 K	
odtrąca się na poźniejsze roboty	76.259 „	
pozostaje razem z kosztami zarządu jak wyżej		388.141 K

6. Rzeka Stryj.

Dotacya wynosi		2,739.878 K
a) Regulacya VI. sekcyi km. 0·0—12·1 Żydaczów-Zalesie, koszta wedle projektu generalnego wraz z kosztami zarządu	830.000 K	
odciąga się na późniejsze roboty	60.000 „	
pozostaje		770.000 „
b) Regulacya w V. sekcyi km. 22·1—40·0 Żydaczów-Stryj, koszta wedle projektu generalnego wraz z zarządem	2,920.000 K	
na wykonanie najpilniejszych robót w tej sekcyi preliminuje się wraz z kosztami zarządu	2,086.000 „	
po strąceniu na późniejsze roboty	406.122 „	
pozostaje		1,679.878 „
c) częściowa regulacya w IV. sekcyi między Dołhołuką a Hurniem km. 52·0—54·700 dla zabezpieczenia gościńca rządowego		290.000 „
razem jak wyżej		2,739.878 K

7. Rzeka Świca i Sukiel.

Dotacya wynosi		1,557.788 K
a) Regulacya w IV. sekcyi Świcy km. 0·00—24·7, Żurawno-Sokołów, a mianowicie na długości około 18 km. od ujścia do Balicz koszta wedle generalnego kosztorysu wraz z zarządem	1,322.640 K	
odciąga się na późniejsze roboty.	193.352 „	
pozostaje		1,129.288 „
b) Regulacya częściowa Sokołów-Balicze na Świcy km. 27·0—23·8 i na Sukielu km. 0·0—4·0 dla uzupełnienia dawniejszych robót		278.500 „
Do przeniesienia		1,407.788 K

Z przeniesienia .		1,407.788 K
c) Regulacye miejscowe pod Wygodą, Tiapczem i Hoszowem km. 44·0—48·6		150.000 „
razem jak wyżej .		1,557.788 K

8. Rzeki Bystrzyce.

Dotacya wynosi		2,238.214 K
a) Regulacya systematyczna w VI. sekcyi połączonej Bystrzycy km. 0·0—14·7 od Jezupola do Wołczyniec:		
koszta wedle kosztorysu generalnego wraz z zarządem	1,230.000 K	
odciąga się na późniejsze roboty . . .	98.000 „	1,132.000 „
b) Regulacya systematyczna na Bystrzycy nadwórniańskiej od km. 14·127 na długości 7·5 km.:		
koszta wedle kosztorysu generalnego wraz z zarządem	609.750 K	
odciąga się na późniejsze roboty . . .	53.264 „	556.486 „
c) Lokalna regulacya na Bystrzycy nadwórniańskiej w przestrzeni Nadwórna-Nazawizów, km. 53·1—58·6, dla zabezpieczenia dróg i wsi		210.000 „
(na późniejsze roboty pozostaje 23.000 K).		
d) Regulacya Bystrzycy sołotwińskiej w przestrzeni km. 0·0—4·3, ujście-Knihinin:		
koszta wedle generalnego kosztorysu z zarządem	347.200 K	
odciąga się na późniejsze roboty . . .	27.200 „	320.000 „
e) Regulacya lokalna w Lachowcach km 29·6—29·0, dla zabezpieczenia mostu rządowego		20.000 „
zatem razem jak wyżej .		2,238.486 K

9. Rzeka Tanew.

Dotacya wynosi		389.272 K
a) Regulacya od km. 0·0—10·0 Ujście-Dąbrowica:		
koszta wedle kosztorysu generalnego z zarządem	500.000 K	
odciąga się na późniejsze roboty . . .	110.728 „	
zatem razem jak wyżej .		389.272 K

10. Rzeka Dunajec.

Dotacya wynosi		1,570.892 K
a) Regulacya V. sekcyi km. 109·4—112·0 Ujście-Podrzecze:		
koszta wedle kosztorysu generalnego . .	220.000 K	
odciąga się na późniejsze roboty . . .	10.000 „	
pozostaje .	210.000 K	
do tego 10% koszta zarządu .	21.000 „	221.000 K
Do przeniesienia .		221.000 K

	Z przeniesienia .	221.000 K
b)	Regulacya w IV. sekcyi, km. 112·0—140·0, Podrzecze-Tylmanowa w długości 22 km. (włącznie z regulacyą pod Kadczą):	
	podług generalnego kosztorysu	1,218.000 K
	odciąga się na późniejsze roboty . . .	208.000 „
	pozostaje .	1,010.000 K
	do tego 10% na zarząd .	101.000 „ 1,111.000 „
c)	częściowe regulacye pod Krościenkiem km. 147·0—150·2 dla zabezpieczenia miasteczka i gościńca krajowego wraz z kosztami zarządu	200.000 „
d)	lokalna regulacya pod Nowym Targiem dla zabezpieczenia miasta i drogi krajowej wraz z kosztami zarządu	38.892 „
	zatem razem jak wyżej .	1,570.892 K

Wrazie przeprowadzenia powyższego programu generalnego będą w końcu roku 1912 ukończone następujące przestrzenie rzek oprócz zarezerwowanych powyżej na późniejszy okres częściowych inkrustacyi i uzupełniających budowli, pomijając tymczasowo wyłączoną rezerwę w kwocie $2^1/_4$ mil. koron.

Liczba porządkowa	Rzeka	Długość wedle generalnego projektu	Przestrzeń uregulować się mająca w I. okresie budowy 1904—1912			w % całej długości	Uwaga
			od ujścia w górę	częściowe i miejscowe regulacye	Razem		
		Kilometry					
1	Skawa	74	25	8·7	33·7	45·6	
2	Raba	89	22	15·0	37·0	41·6	
3	Poprad	59	13	0·8	13·8	23·4	
4	Wisłok	116	32	6·1	38·1	32·9	
5	Wiar	22·2	9	—	9·0	40·5	
6	Stryj	152	40	2·7	42·7	28·0	
7	Świca i Sukiel . .	92·5	22	7·8	29·8	32·2	
8	Bystrzyce . . .	132	26·4	6·1	32·5	24·4	
9	Tanew	12·5	10·0	—	10·0	80·0	
10	Dunajec	91	24·6	4·0	28·6	31·4	
	Razem .	840·2	224·0	51·2	275·2	32·5	

Na częściowe i miejscowe regulacye wypadają następujące kwoty:

na	Skawie	465.209 K
„	Rabie	541.336 „
„	Popradzie . . .	30.903 „
„	Wisłoku	242.718 „
„	Wiarze	—
„	Stryju	290.000 „
„	Świcy i Sukielu . .	428.500 „
„	Bystrzycach . . .	230.000 „
„	Tanwi	—
„	Dunajcu	238.892 „
	Razem .	2,467.558 K,

czyli 14·16% z całej na I. okres przeznaczonej kwoty.

Stosownie do zarządzenia Ministerstwa spraw wewnętrzych zrewidowano w powyższym generalnym programie kwoty wyłączone na późniejsze inkrustacye i roboty dodatkowe.

Kwoty te wynoszą z uzwględnieniem kosztów zarządu:

na	Skawie	88.000 K
„	Rabie	493.770 „
„	Popradzie . . .	132.000 „
„	Wisłoku	516.500 „
„	Wiarze	76.259 „
„	Stryju	466.122 „
„	Świcy i Sukielu . .	193.352 „
„	Bystrzycach . . .	301.464 „
„	Tanwi	110.728 „
„	Dunajcu , . . .	339.800 „
	Razem .	2,717.995 K
	Okrągło . .	2,718.000 K.

Ponieważ Wydział krajowy nie zgodził się na pokrycie powyższych kosztów robót dodatkowych i uzupełniających w sumie 2,718.000 K z reszty kredytu 75-milionowego, komisya regulacyjna wyraziła zdanie, że w sprawie tej Administracya państwa ma przeprowadzić dalsze rokowania z Wydziałem krajowym.

Zauważamy przytem, że uchwalony 17. lipca 1906 przez komisyę regulacyjną nowy program generalny wymaga po myśli §. 10. ustawy regulacyjnej zatwierdzenia przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z innemi interesowanemi Ministerstwami.

III. posiedzenie komisyi regulacyjnej.

Dnia 12. i 17. lipca 1906 odbyło się III. posiedzenie komisyi dla regulacyi rzek w Galicyi, na którem oprócz generalnego programu były przedmiotem obrad następujące sprawy:

1. sprawozdanie z czynności Namiestnictwa i kierownictw budowy za r. 1904 i 1905;
2. zamknięcie rachunków za r. 1905;
3. ocena i zatwierdzenie nowych projektów szczegółowych;
4. ocena i uchwalenie szczegółowego programu robót na r. 1906.

Sprawozdanie z budowy za lata 1904 i 1905 i zamknięcie rachunków za rok 1905.

Odezwą z d. 26. maja 1906 (de praes. 26. czerwca 1906) l. 49.010 nadesłało nam c. k. Namiestnictwo obszerne sprawozdanie z czynności, które obejmuje także postęp budowy po koniec r. 1905.

Ze sprawozdania tego okazuje się, że z powodu zwiększenia się czynności c. k. Namiestnictwo obciążyło fundusz regulacyjny poborami nietylko urzędników technicznych zajętych w kierownictwach budowy, lecz także poborami 11 urzędników c. k. Namiestnictwa, mianowicie:

a) w departamencie budownictwa: 2 starszych inżynierów i 2 adjunktów budownictwa;

b) w oddziale rachunkowym: 1 radcy rachunkowego i 3 urzędników rachunkowych w X. i XI. randze;

c) w ekspedycie 3 pisarzy.

Koszta budowy, które jednak wedle uwagi zamieszczonej w sprawozdaniu za ostatnie miesiące r. 1905 nie zostały sprawdzone, przedstawiają się, jak następuje:

I. Koszta budowli wykonanych . . .			813.563 K 14 gr.
II. Konserwacya			19.630 „ 13 „
III. Wartość inwentarza (taczek, desek, dobni, baraków itp.) po strąceniu częściowego zużycia			19.241 „ 75 „
IV. Wartość kolejek polowych i wózków do przewozu kamieni			100.949 „ 93 „
V. Koszta opracowania generalnego projektu			212.275 „ 43 „
VI. Koszta administracyi:			
a) w c. k. kierownictwach . . .	136.568 K 33 gr.		
b) w c. k. Namiestnictwie . . .	8.333 „ 91 „		
c) komisya regulacyjna . . .	1.202 „ 26 „	146.104 „ 50 „	
	Razem .		**1,311.764 K 88 gr.**

Z powyższych kosztów przypada:

1. na regulacyę Skawy (1 rok budowy):

koszta budowy	92.314 K 44 gr.
administracya	10.703 „ 40 „
czyli 11,6%.	
wartość pozostałego inwentarza	927 „ 08 „
wartość kolejki	15.297 „ 24 „

2. na regulacyę Raby (2 lata budowy):

koszta budowy	172.480 K — gr.
administracya (bez urządzenia biurowego)	40.221 „ 75 „
czyli 23,3%.	
wartość inwentarza . . .	2.611 „ 22 „
„ kolejki	10.358 „ 90 „

3. na na regulacyę Dunajca (2 lata budowy):

koszta budowy	122.319 K 42 gr.
administracya	11.300 „ — „
czyli około 17%.	

4. na regulacyę Wisłoka (1 rok):

koszta budowy	12.825 K 53 gr.
administracya	6.970 „ — „

5. na regulacyę Wiaru (1 rok):

koszta budowy	4.206 K 93 gr.
administracya	477 „ 08 „
czyli 11,2%.	

6. na regulacyę Tanwi (1 rok):

koszta budowy	22.586 K 27 gr.
administracya	2.187 „ 60 „
czyli 9,7%.	

7. na regulacyę Stryja (1 rok):

koszta budowy	121.791 K	04 gr.
administracya	24.634 „	17 „
czyli 20,2%.		

8. na regulacyę Świcy (1 rok):

koszta budowy	27.766 K	11 gr.
administracya	13.402 „	98 „
czyli blisko 50%.		

9. na regulacyę Bystrzyc (2 lata):

koszta budowy	235.403 K	49 gr.
administracya	26.671 „	35 „
czyli 11,35%.		

Na rzece Popradzie nie rozpoczęto jeszcze robót, jakkolwiek szczegółowy projekt na regulacyę przestrzeni od jazu w Cyganowicach do ujścia na długości 7,2 km, który preliminuje koszta na 420.000 K, został zatwierdzony przez komisyę regulacyjną na II. posiedzeniu 19. lipca 1905.

Do sprawozdania z budowy dołączyło też c. k. Namiestnictwo wykaz kwot, jakie były preliminowane na powyższe roboty w kosztorysie projektu; — Wydział krajowy nie podaje jednak tych cyfr do wiadomości Wys. Sejmu, gdyż przy wyrywkowem sprawdzeniu okazało się, że w obliczeniu preliminarza zaszły usterki, tak iż przy niektórych regulacyach wykazano oszczędność, podczas gdy w rzeczywistości przekroczono kosztorys i odwrotnie.

Kierownictwa budowy mają przydzielony następujący personal:

Przy regulacyi	Urzędników		Pomocników techni-cznych	Razem
	techni-cznych	rachunko-wych		
Skawy	2	1	2	5
Raby	3	1	2	6
Wisłoka	3	1	1	5
Świcy	2	1	2	5
Stryja	4	1	1	6
Bystrzycy	3	1	2	6
Dunajca i Popradu . .	4	1	1	6

oprócz jednego manipulanta przy każdem kierownictwie.

Roboty na Wiarze i Tanwi prowadzi wyłącznie państwowe kierownictwo regulacyi Sanu w Przemyślu i jego ekspozytura w Nisku.

Kierownictwu zaś w Nowym Sączu ma być jeszcze dodany jeden urzędnik techniczny i jeden pomocnik.

Aleg. 4. Nadesłane przy odezwie c. k. Namiestnictwa z 28. kwietnia 1906 l. 2.685 zamknięcie rachunków funduszu regulacyi rzek (grupa A) za r. 1905 przedkładamy Wys. Sejmowi w załączeniu ·/.

Wedle tego zamknięcia wynosiły w r. 1905

D o c h o d y:

należytość czynna . . .	1,494.218	K 32	gr.
uiszczenie	1,183.973	„ 95	„
zaległość początkowa . .	160	„ 30	„
„ końcowa . . .	310.244	„ 37	„

W y d a t k i:

należytość czynna . . .	1,089.549	„ 58	„
uiszczenie	764.950	„ 13	„
zaległość początkowa . .	140.377	„ 90	„
„ końcowa . . .	324.599	„ 45	„

Stan funduszu z końcem r. 1905:

zapas kasowy w gotówce .	312.032	K 40	gr.
należytości czynne zaległe .	544.366	„ 06	„
kapitały ulokowane w Banku krajowym	390.407	„ —	„
Stan czynny .	1,246.805	K 46	gr.
Stan bierny .	395.542	„ 24	„
Czysty stan czynny .	**851.263**	**K 22**	**gr.**

Ponieważ cyfry zamknięcia rachunkowego nie są zgodne z cyframi podanemi w sprawozdaniu c. k. Namiestnictwa, a mimo licznego personalu przydzielonego kierownictwom budowy postęp budowy nie jest zadowalniający, wskutek czego koszta zarządu wypadają za wysokie, zwrócił Wydział krajowy odezwami z d. 16. maja 1906 l. 46.711 i z d. 4. lipca 1906 l. 64.534 uwagę c. k. Namiestnictwa na zbyt wysokie koszta administracyi i niezgodność cyfer podanych w zamknięciu a w sprawozdaniu i zażądał wyjaśnienia, czy urzędnicy c. k. Namiestnictwa w liczbie jedenastu, których pobory obciążać mają fundusz regulacyjny, rzeczywiście są zajęci wyłącznie sprawami regulacyi rzek kanałowych, przyczem Wydział krajowy nadmienił, że jakkolwiek koszta robót melioracyjnych zostających pod zarządem Wydziału krajowego są znacznie wyższe, bo wynosiły w r. 1904 przeszło $2^1/_2$ miliona koron, Wydział krajowy wcale nie obciąża funduszów melioracyjnych poborami urzędników centralnego biura melioracyjnego, którzy odnośne sprawy załatwiają.

Nadto z uwagi że sprawozdanie z czynności mimo wielkiej objętości nie zawiera dat potrzebnych do ocenienia rezultatów budowy, a obok tego utrudnia zoryentowanie się, gdyż nie obejmuje ogólnego zestawienia kosztów dla każdej rzeki, lecz dla poszczególnych miejsc budowy, zażądał Wydział krajowy, ażeby jedno zestawienie kosztów budowy sporządzane było dla każdej rzeki, a oprócz tego sumaryczne zestawienie dla wszystkich rzek grupy A, któreby obejmowało sumę kosztów poszczególnych kategoryj robót wraz z kubaturą i cenami jednostkowemi tudzież porównanie całych kosztów budowy (wraz z kosztami administracyi) z preliminarzem kosztorysowym, tak ażeby w każdym roku budowy ocenić można, ile wynosi przekroczenie, lub zaoszczędzenie

w porównaniu z generalnym kosztorysem zatwierdzonym reskryptem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 15. lipca 1905 l. 47.274/04.

Przy odezwie z dnia 25. października 1906 l. 120.527 nadesłało nam c. k. Namiestnictwo sporządzone przez departament rachunkowy dokładne zestawienie kosztów budowy za r. 1905 wraz z kosztami administracyi, które się przedstawia, jak następuje:

L. p.	Nazwa rzeki	Koszta budowy i wykupna gruntów		Koszta administracyi		Razem		Stosunek kosztów administracyi do kosztów budowy.
		Koron	gr.	Koron	gr.	Koron	gr.	
1	Skawa . . .	77.463	87	18.485	97	90.949	84	17,4%
2	Raba . . .	142.844	33	28.155	62	170.999	95	19,7%
3	Wisłok . .	29.309	96	10.105	88	39.415	84	34,5%
4	Wiar . . .	4.213	86	2.227	23	6.491	09	54%
5	Stryj . . .	126.079	93	28.753	72	149.833	65	18,8%
6	Świca . . .	13.525	92	12.298	49	25.824	41	90,9%
7	Bystrzyca .	167.026	61	20.081	84	187.108	45	12%
8	Tanew . . .	13.495	66	2.228	69	15.724	35	16,5%
9	Dunajec . .	43.119	21	15.243	67	58.362	88	35,3%
	Razem . .	617.079	35	127.631	11	744.710	46	20,6%

Jakkolwiek w pierwszych latach każde kierownictwo budowy natrafia na trudności, skutkiem czego rezultat budowy bywa mniej pomyślny, to jednak wykazane powyżej koszta zarządu (od 12 do 90,9% a przeciętnie **20,6**% kosztów budowy) przechodzą zwykłą miarę. Jeżeli się weźmie pod uwagę najkorzystniejszy wynik budowy przy regulacyi Bystrzycy, gdzie koszta administracyi wynoszą tylko 12%, to przy użyciu 3 inżynierów i 2 pomocników technicznych przypada na 1 technika suma przebudowana w r. 1905 zaledwie w kwocie **37.421 K 69 gr.**

Przy podobnych regulacyach prowadzonych przez Wydział krajowy przebudował w tymsamym roku 1905 jeden technik **102.408 K.** (regulacya Strwiąża), względnie **182.843 K** (regulacya górnego Dniestru) do **232.304 K** (regulacya Biały), a koszta administracyi wynosiły 4,4% przy regulacyi Biały, 5,5% przy regulacyi górnego Dniestru, a 8,7% przy regulacyi Strwiąża.

Powodem niestosunkowo słabego postępu robót przy regulacyi rzek kanałowych jest postanowienie §. 16. rozporządzenia wykonawczego, wedle którego przy wykonaniu budowli regulacyjnych mają być zastosowane zestarzałe przepisy obowiązujące dla państwowych budowli wodnych. Jak bowiem przeznaczeni do kontroli robót technicy krajowi mieli sposobność przekonać się na miejscu, zastarzałe te przepisy paraliżują całą akcyą. Mianowicie mimo przydzielenia pisarza i urzędnika rachunkowego do każdej budowy wymagane w tych przepisach najróżnorodniejsze a niepotrzebne roboty kancelaryjne pochłaniają prawie cały czas techników przeznaczonych do budowy, z drugiej strony zaś

kierownicy budowy w dyspozycyach są zanadto skrępowani i nawet w drobiazgowych szczegółach muszą się odnosić do c. k. Namiestnictwa o decyzyę, która zazwyczaj ze szkodą dla przedsiębiorstwa zbyt późno nadchodzi.

Z tych powodów Wydział krajowy uważa za sprawę nagłą zmianę §. 16. rozporządzenia wykonawczego, o ile ono dotyczy regulacyi rzek na wspólny koszt państwa i kraju, oraz wydanie osobnej instrukcyi dla tych regulacyj.

Kwestya ta była omawianą na III. posiedzeniu komisyi regulacyjnej, a delegat techniczny c. k. Namiestnictwa oświadczył, co następuje (pag. 12. protokołu):

„Instrukcyi nowej dotąd nie ma, chociaż ją referent przygotowuje ze względu na roboty we własnym zarządzie wykonywane, czy jednak ta przyszła instrukcya, która będzie obowiązywała wszystkie c. k. kierownictwa bez wyjątku, ma być udzieloną Wydziałowi krajowemu, to wobec stosunkowo małego udziału kraju w kosztach na regulacyę rzek wobec funduszów państwowych, musi referent pozostawić kwestyę tę decyzyi władz przełożonych“.

Wydział krajowy wobec tej enuncyacyi widzi się zniewolonym zaznaczyć, że domagać się będzie nietylko udzielenia wydanej instrukcyi, lecz także ingerencyi przy jej ułożeniu, bo nie może uważać 40% udziału kraju w kosztach za udział stosunkowo mały.

Na wzmiankowane powyżej zapytanie, zawarte w odezwie z 4. lipca 1906. l. 64.584, czy 11 urzędników c. k. Namiestnictwa, których pobory pokrywa fundusz regulacyjny, zajmują się rzeczywiście wyłącznie sprawami regulacyi rzek, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas odpowiedzi. Natomiast załatwiła komisya regulacyjna na III. posiedzeniu 17. lipca 1906 przychylnie żądanie Wydziału krajowego co do zestawienia kosztów budowy i preliminarzy kosztorysowych, ułożyła szemat dla tych rachunków i uchwaliła: „aby do sprawozdania Namiestnictwa za każdy rok budowy dołączony był wykaz kosztów wykonania i kosztorysu generalnego projektu dla każdej rzeki według załączonego wzoru. Koszta te należy w osobnej tabeli zestawić sumarycznie dla wszystkich rzek i uwzględnić zarazem koszta zarządu centralnego w Namiestnictwie i koszta komisyi regulacyjnej“.

Również załatwił komitet techniczny komisyi regulacyjnej żądanie Wydziału krajowego co do zgodności zamknięć rachunkowych z rocznemi sprawozdaniami kierownictw budowy, których cyfry dotychczas różniły się z tego powodu, że w zamknięciach rachunkowych nie były uwzględnione te wydatki na roboty wykonane w danym roku, które jeszcze nie zostały wyasygnowane.

Zgodność ta zostanie w ten sposób osiągniętą, iż departament rachunkowy c. k. Namiestnictwa do zamknięcia rachunkowego dołączać będzie wykaz niewypłaconych należytości, które z sumą wydatków uwidocznionych w zamknięciu dadzą sumę wykazaną w sprawozdaniu z budowy.

Zatwierdzenie nowych projektów szczegółowych.

Komisya regulacyjna zatwierdziła na posiedzeniu z 17. lipca 1906 cały szereg nowych projektów szczegółowych i skorygowała te zatwierdzone już projekty szczegółowe, których kosztorysy przekraczały preliminarz generalnego projektu. Koszta wszystkich dotychczas zatwierdzonych projektów szczegółowych przedstawiają się, jak następuje:

1.	Skawa	1,087.200 K
2.	Raba	1,248.000 „
3.	Poprad	446.200 „
4.	Wisłok	1,005.700 „
5.	Wiar	212.000 „
	Do przeniesienia	3,999.100 K

	Z przeniesienia	3,999.100 K
6.	Stryj	1,969.000 „
7.	Świca	822.400 „
8.	Bystrzyce	1,887.000 „
9.	Tanew	205.000 „
10.	Dunajec	946.000 „
	Razem	9,828.500 K

Na te roboty preliminowano w kosztorysie generalnego projektu . . . . . 10,594.956 „

koszta więc budowy wyniosą wedle szczegółowych projektów mniej o . . . . . 766.456 K

Ponieważ do roku 1905 wydano zaledwie 1,329.770 K, a wedle nowego programu generalnego przeznaczono na lata 1906 do 1912 po 1,975.176 K rocznie, zatem jeżeli rzeczywiście począwszy od r. 1906 przebudowaną będzie corocznie kwota 1,975.176 K, zatwierdzone projekty szczegółowe wystarczą na przeszło czteroletni okres czasu tj. do roku 1909. Z uwagi, że rzeki, na których przeprowadza się regulacye, posiadają charakter górski i często zmieniają łożyska, Wydział krajowy wyraża zdanie, że dalsze opracowywanie projektów szczegółowych powinno być zaniechane, z wyjątkiem projektów dolnej przestrzeni Raby (od km 0,00 do 4,3 i od km 6,9 do 10,0) i Stryja (od km 5,1 do 12,0), dla których to przestrzeni mimo przyjętej zasady, iż regulacye mają postępować z dołu do góry, projekty szczegółowe nie zostały dotychczas wygotowane.

Program szczegółowy robót na r. 1906.

Na posiedzeniu z 17. lipca 1906 uchwaliła Komisya regulacyjna na podstawie nowego programu generalnego, który na każdy rok budowy od 1906 do 1912 przeznacza kwotę 1,975.176 K, program szczegółowy na rok 1906, wedle którego przypada:

1)	na regulacyę	Skawy	204.478 K
2)	„ „	Raby	186.668 „
3)	„ „	Popradu	108.708 „
4)	„ „	Wisłoka	320.916 „
5)	„ „	Wiaru	54.046 „
6)	„ „	Stryja	358.238 „
7)	„ „	Świcy	211.459 „
8)	„ „	Bystrzyc	277.518 „
9)	„ „	Tanwi	53.049 „
10)	„ „	Dunajca	200.096 „

Jakkolwiek powyższy program szczegółowy nie został ułożony w porozumieniu z Wydziałem krajowym po myśli §. 12. ustawy regulacyjnej, to jednak delegaci Wydziału krajowego nie sprzeciwili się uchwaleniu tego programu, gdyż w razie przeciwnym nastąpiłby zastój w robotach.

Wydział krajowy zaś nie mógł zająć stanowiska wobec tego programu, gdyż przy odezwie z 16. czerwca 1906 l. 59.649 nadesłało mu c. k. Namiestnictwo tylko powyższy wykaz kwot przeznaczonych na poszczególne rzeki i wymienienie przestrzeni względnie miejscowości, gdzie ma być prowadzoną w r. 1906 budowa, — nie dołączyło zaś planów sytuacyjnych z dyspozycyą budowli, ani też nie podało kwot preliminowanych na poszczególne przestrzenie, według szczegółowych projektów, bez których to danych nie jest możliwe należyte zoryentowanie się, ani też ocenienie, czy proponowane liczne regulacye lokalne są rzeczywiście potrzebne.

Zauważamy przytem, że komitet techniczny Komisyi regulacyjnej wyraził życzenie, „aby w programie szczegółowym na rok 1907

wyszczególniono kwoty przeznaczone na wykonanie robót w pojedynczych przestrzeniach stosownie do zatwierdzonych projektów“, — czego właśnie żądał także Wydział krajowy.

Asygnata funduszów.

Wedle reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 27. marca 1905 l. 1.165 wpłacił skarb państwa do funduszu regulacyi rzek kanałowych grupy A w r. 1904 . . . . . 588.000 K
a w r. 1905 miał wpłacić . . . . . 1,350.000 „
wedle reskryptu zaś c. k. Namiestnictwa z d. 25. października 1906 l. 131.231 przeznaczyło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych na ten cel na r. 1906 . . . . . 1,185.000 „
tak, iż datek państwa w pierwszych 3 latach miał wynosić 3,123.000 K
podczas gdy 3 normalne raty 60% zasiłku państwowego po wynosiłyby . . . . . 1,160.400 K
3,481.200 K

Trzy normalne raty datków kraju i państwa za lata 1904—1906 wynosiłyby 5.802.000 K, a wedle wspomnianej decyzyi Ministerstwa spraw wewnętrznych powinny wynosić 5,205.000 K.

Tymczasem wedle wykazu oddziału rachunkowego wpłacił fundusz krajowy do funduszu regulacyjnego po koniec r. 1905 786.000 K
w r. 1906 zaś . . . . . 558.000 „
razem . . **1,334.000 K**

a ponieważ datek krajowy wpłacano w miarę asygnaty datków państwa, zatem w 3 latach 1904—1906 wpłynęła ogółem do funduszu regulacyjnego ze skarbu państwa i kraju kwota **3,335.000 K**, zatem mniej o 2.467.000 K od wpłat normalnych, a mniej o 1,870.000 K od wpłat przyrzeczonych przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych.

Ponieważ słaby postęp robót nie wymagał większych dotacyj, Wydział krajowy nie żądał wpłat normalnych, zwłaszcza że fundusz krajowy opłaca od obligacyj pożyczki krajowej na ten cel zaciągniętej przeszło 4%, podczas gdy fundusz regulacyjny przy lokacyi zapasów na rachunek bieżący otrzymuje 3%.

Normalne szerokości rzek kanałowych.

Odezwą z dnia 1. czerwca 1904 l. 45.965 wystosowaną do c. k. Namiestnictwa, zażądał Wydział krajowy zmiany projektu generalnego regulacyi rzek kanałowych w tym kierunku, ażeby szerokość normalnych przekrojów poprzecznych została zmniejszoną dla uzyskania większej głębokości i umożliwienia spławu drzewa.

Przychylając się do tego żądania, poruczyło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zbadanie projektu generalnego c. k. centralnemu biuru hydrograficznemu, które przedewszystkiem obliczyło normalne przekroje dla rzeki Skawy i zgodnie z zapatrywaniem Wydziału krajowego zaproponowało zwężenie tych przekrojów.

Reskryptem z dnia 9. sierpnia 1905 l. 35.451, który jednak dopiero po kilku urgensach udzielony został Wydziałowi krajowemu po upływie roku przy odezwie c. k. Namiestnictwa z dnia 4. sierpnia 1906 l. 92.627, poleciło wymienione Ministerstwo c. k. Namiestnictwu zastosować te węższe przekroje przy wykonaniu robót regulacyjnych. Departament budownictwa wodnego przy c. k. Namiestnictwie nie zastosował się do tego polecenia, lecz opracował krytykę obliczenia c. k. centralnego biura hydrograficznego, na którą to krytykę udzieloną Wydziałowi krajowemu przy odezwie c. k. Namiestnictwa z 13. grudnia 1905 l. 176.793 odpowiedział Wydział krajowy w załączonej ·/. odezwie z 18. stycznia 1906 l. 122.619/905.

Alegat 5.

Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z 27. września 1906 l 116.296 oleciło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 11. lipca

1906 l. 57.799/05 przeprowadzić dalsze badania, które z rzek kanałowych grupy A i na jakich przestrzeniach nadają się do spławu drzewa, które więc z nich wypadałoby regulować w celu umożliwienia, względnie ułatwienia spławu, a które nie, wreszcie jakie najmniejsze szerokości i głębokości przy normalnym stanie wody byłyby na tych rzekach, względnie na poszczególnych ich przestrzeniach dla spławu drzewa pożądane. Wyniki tych dochodzeń mają być przedłożone Komisyi regulacyi rzek na najbliższem posiedzeniu, a wnioski tejże c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

W sprawie tej uchwaliła Komisya regulacyjna 17. lipca 1906 na wniosek komitetu technicznego, aby wobec poruszonej kwestyi normalnych szerokości rzek, oraz w myśl §. 25. rozporządzenia wykonawczego, odbył się w jesieni 1906 objazd kilku rzek kanałowych przez delegatów Ministerstwa spraw wewnętrznych, Ministerstwa handlu, Wydziału krajowego i Namiestnictwa, oraz zwiedzenie robót regulacyjnych na Biale, która pod względem ustroju jest podobną do rzek kanałowych i na dłuższej przestrzeni jest uregulowaną, a to w celu zrobienia spostrzeżeń, czy na rzekach kanałowych obecnie zastosowane normalne szerokości są odpowiednie. Wynik tych spostrzeżeń należy przedłożyć na następnem posiedzeniu Komisyi.

Dla wykonania tej uchwały nie wydało c. k. Namiestnictwo dalszych zarządzeń, wskutek czego też objazd rzek w najodpowiedniejszej porze, t. j. w jesieni, nie mógł się odbyć.

Stały komitet techniczny.

Na wniosek delegata c. k. Ministerstwa handlu uchwaliła komisya regulacyjna na posiedzeniu 17. lipca 1906, ustanowić stały komitet techniczny, któryby Namiestnictwo zwoływało w miarę potrzeby dla rozstrzygnięcia spraw natury technicznej i ekonomicznej, dotyczących wykonania uchwał komisyi, a w każdym razie we właściwym czasie przed każdorazowem posiedzeniem pełnej komisyi, tak ażeby dotyczące referaty i wnioski mogły być przygotowane przed zebraniem się pełnej komisyi.

Do tego stałego komitetu, który się składa z pięciu członków, wybrała komisya delegatów c. k. Ministerstw spraw wewnętrznych i handlu, posła p. dra Włodzimierza Kozłowskiego, tudzież delegatów technicznych c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

Komitet ten nie był dotychczas zwołany przez c. k. Namiestnictwo.

Unormowanie datków konkurencyjnych

Przy sprawozdaniu z dnia 25. sierpnia 1905 l. 79.311 (aleg. 383. sprawozdań sejmowych) przedłożył Wydział krajowy Wys. sejmowi projekt ustawy normującej datki konkurencyjne do kosztów regulacyi rzek kanałowych, który to projekt z powodu zamknięcia sesyi sejmowej nie został przez Wysoki Sejm uchwalonym.

W sprawie tego projektu ustawy nadesłało nam c. k. Prezydyum. **Alegat 6.** Namiestnictwa przy odezwie z 20. marca 1906, l. 2.972/pr. załączony ·/ reskrypt c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 22. lutego 1906 l. 46.612 05, w którem to Ministerstwo żąda ustanowienia datków konkurencyjnych także dla rzek grupy B. regulowanych wyłącznie kosztem skarbu państwa, oraz zastosowania ustawy tyrolskiej z 15. grudnia 1884 Dz. u. kraj. nr. 46 rozróżniającej trzy okręgi konkurencyjne.

Alegat 7. Stanowisko swe zaznaczył Wydział krajowy w załączonej ·/· odezwie z 11. maja 1906. l. 32.182, a gdy na dwukrotne urgensy nie nadeszła odpowiedź c. k. Rządu, Wydział krajowy na razie nie przedkłada Wys. Sejmowi projektu ustawy normującej datki konkurencyjne.

II. Program dalszych regulacyj wód i nowela do ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

Sprawozdaniem z d. 7. listopada 1905. l. 104.690 przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi nadesłany przy reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 3. listopada 1906. l. 48.322 projekt noweli do galic. ustawy o regulacyi rzek kanałowych, wedle którego do końca r. 1912 miało być przeprowadzone zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Soły, tudzież uzupełnienie zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy kosztem 1,886.000 K przy udziale w kosztach państwowego funduszu kanałowego w wysokości 60%, a funduszu krajowego 40%.

Projekt tej ustawy z powodu zamknięcia sesyi Sejmowej nie został przez Wys. Sejm uchwalony, a Wydział krajowy nie wnosi ponownie tego projektu, gdyż cała akcya regulacyjna weszła obecnie na nowe tory.

Mianowicie dzięki staraniom Koła polskiego, które znalazły u obecnego Rządu, a przedewszystkiem u JE. p. Ministra skarbu, przychylne przyjęcie, zarządziło c. k. Ministerstwo handlu reskryptem z d. 10. listopada 1906 l. 2.653/W. A. badania górnych biegów rzek kanałowych i dopływów celem rozszerzenia akcyi regulacyjnej po myśli § 5. ustępu 1. państwowej ustawy kanałowej.

Wynik tych badań, które przeprowadzili delegaci Ministerstw handlu, spraw wewnętrznych i rolnictwa, tudzież c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego w czasie od 21. listopada do 8. grudnia 1906 pod kierownictwem c. k. radcy dworu p. Jana Mrasicka, zawiera załączony protokół i generalny kosztorys zestawiony na podstawie tego protokołu.

Alegat 8. i 9.

Jak z tego protokołu okazuje się, komisya rozszerzyła znacznie program ułożony w r. 1902 przez c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy, gdyż powodzie, jakie się wydarzyły w latach 1903 i 1906 po ułożeniu tego programu, spowodowały jeszcze większe zdziczenie górnych przestrzeni rzek i ich dopływów. Komisya uwzględniła w protokole regulacyę potoku Mleczki (dopływu Wisłoka), która w programie z r. 1902 nie była przewidzianą, a natomiast wyłączyła rzekę Jasiołkę, której regulacyę jednak uznała potrzebną ze względu na spław, oraz potrzebę zabezpieczenia gruntów nadbrzeżnych od zrywania. Ze względu na tę opinię zastępców Administracyi państwa, zamierza też Wydział krajowy niezależnie od regulacyi rzek kanałowych, przeprowadzić regulacyę Jasiołki przy 40% zasiłkach kraju i państwowej dotacyi wodnej a 20% zasiłku państwowego funduszu melioracyjnego i po ukończeniu studyów hydrotechnicznych, przedłożyć Wys. Sejmowi stosowne wnioski.

W generalnym kosztorysie uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych uwzględniła komisya w myśl żądania Wydziału krajowego i zgodnie z jednomyślną uchwałą komisyi dla regulacyi rzek w Galicyi z d. 19. lipca 1905. budowę zapor dla urządzenia zbiorników wody w górach a mianowicie:

1) 2 zbiorników w dorzeczu Soły (w Porąbce na Sole i na potoku Łękawce);

2) 2 zbiorników w dorzeczu Skawy (na Skawicy pod Babią górą i na Potoku Paleczce);

3) 2 zbiorników w dorzeczu Dunajca (w dolinie Chochołowskiej i Kościelickiej);

4) 2 zbiorników w dorzeczu Stryja (na Stryju w Ilniku lub Kropiwniku i na potoku Hołowczance w dorzeczu Oporu).

Budowa zbiorników wody w dorzeczu Soły i Skawy posiada doniosłe znaczenie tak dla zasilania kanału spławnego Odra-Wisła, jak i dla zmniejszenia dopływu wielkiej wody do Wisły, który przez regulacyę zostanie przyspieszony, a tem samem dla ochrony od powodzi miasta Krakowa, nadto zaś dla celów nawodnienia i dla podniesienia przemysłu przez dostarczanie taniej siły elektrycznej.

Budowa zbiorników w dorzeczu Dunajca i Stryja potrzebną jest dla regulowania ekstremów w odpływie wody i ochrony od wylewów, a również może być zużytkowaną dla wytwarzania siły, która z dorzecza Stryja może być przeniesioną do miasta Lwowa.

Na podstawie protokołu komisyjnego i przybliżonego generalnego kosztorysu ułożył Wydział krajowy projekt noweli do ustawy regulacyjnej, który uchwalony został na wspólnej konferencyi delegatów c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego d. 16. stycznia 1907.

W projekcie tym uwzględniono regulacyę Wisłoki od Żmigrodu do Rozstajnego, która była objętą programem z r. 1902 a w kosztorysie została przeoczoną, tudzież na życzenie władz centralnych korekcyę i zasklepienie rzeki Pełtwi w mieście Lwowie.

W ten sposób projekt noweli do ustawy regulacyjnej obejmuje następujące roboty, których wykonanie i rozpoczęcie zależnem jednak będzie od wydania osobnych ustaw krajowych:

1) regulacyą i zabudowanie dopływów górskich Soły wraz z budową zapor dla urządzenia zbiorników wody:

2) regulacyą Skawy od Jordanowa do miejscowości Skawy i uzupełnienie zabudowań potoków górskich w jej dorzeczu wraz z budową zapor dla urządzenia zbiorników wody;

3) regulacyą Raby od Lubienia do Chabówki wraz z korekcyą i zabudowaniem dopływów górskich;

4) regulacyą Białego Dunajca od Nowego Targu do Zakopanego, Czarnego Dunajca od Nowego Targu do Kościelisk, Białki tatrzańskiej od ujścia do Dunajca do Jurgowa — Brzegów, tudzież korekcyą i zabudowanie dopływów Dunajca wraz z budową zapor dla urządzenia zbiorników wody;

5) korekcyą i zabudowanie dopływów Popradu;

6) uzupełnienie zabudowań potoków górskich w dorzeczu Biały wraz z regulacyą górnego biegu Biały od Grybowa do Izb;

7) regulacyą Wisłoki od Żmigrodu do Rozstajnego;

8) regulacyą Ropy od ujścia do Wisłoki aż do ujścia potoku Zdyni;

9) regulacyą Wisłoka od Frysztaka do Haczowa wraz z zabudowaniem potoku Ryjak i Kosina;

10) regulacyą potoku Mleczki od ujścia do Wisłoka aż do połączenia obu potoków Mleczek;

11) regulacyą Sanu od Liska do Rajskiego wraz z korekcyą i zabudowaniem potoków Olszanki, Osława, Stupnicy i Sanoczka;

12) regulacyą Wiaru od Niżankowic do ujścia potoku Łomny, tudzież regulacyą potoku Wyrwy z dopływami;

13) regulacyą Dniestru od Kornalowic do ujścia potoku Mszańca wraz z korekcyą i zabudowaniem potoków Jabłonki, Leniny, Mszańca, Bystrzycy i Czerchawy;

14) regulacyą Stwiąża od Biskowic do Ustrzyk dolnych wraz z zabudowaniem potoku Łodynka i debry pod Chyrowem;

15) regulacyą Stryja od Turki do Wysocka wraz z zabudowaniem potoków Boryńka i Brzyczka i budową zapor dla urządzenia zbiorników wody;

16) regulacyą Oporu od ujścia do Stryja aż do Tuchli wzaz z korekcyą i zabudowaniem potoków górskich, tudzież budową zapor dla urządzenia zbiorników wody;

17) korekcyą i zabudowanie potoku Witwicy w dorzeczu Świcy;

18) zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Łomnicy;

19) zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Bystrzycy sołotwińskiej i nadwórniańskiej;

20) korekcyą i zasklepienie rzeki Pełtwi i dopływów w mieście Lwowie.

Koszta uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych przedstawiałyby się następnie:

I. Zabudowanie potoków górskich . . .		20,000.000 K
II. Koszta regulacyi górnych biegów według zestawienia komisyi .	12,600.000 K	
do tego koszta regulacyi Wisłoki od Żmigrodu do Rozstajnego, 26 km po 20.000 K . . .	520.000 K	13,120.000 K
III. Budowa zapor dla urządzenia zbiorników wody w górach w dorzeczu Soły, Skawy, Dunajca, Stryja i Oporu . . .		17,500.000 K
IV. Korekcya i zasklepienie Pełtwi i dopływów w mieście Lwowie		6,600.000 K
Ogółem .		**57,200.000 K**

Wydział krajowy wyraża oczekiwanie, że gdy projekt ustawy regulacyjnej wniesiony został w r. 1901 do Wys. Sejmu jako przedłożenie rządowe, także i projekt noweli do tej ustawy przedłożony będzie na najbliższej sesyi przez Administracyę państwa.

Ustawa o przedłużeniu regulacyi Skawy od Suchy do Jordanowa.

Sprawozdaniem z 25. sierpnia 1905 l. 79.311 przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi projekt ustawy o przedłużeniu regulacyi Skawy od Suchy do Jordanowa, która w myśl reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 15. lipca 1905 l. 47.274/$_{04}$ ma być wykonaną kosztem 1,000.000 K, a to z oszczędności przy regulacyi Popradu i Stryja (po 500.000 K).

Gdy Wys. Sejm z powodu zamknięcia sesyi nie załatwił odnośnego sprawozdania komisyi wodnej, Wydział krajowy przedkłada ponownie Wys. Sejmowi ten projekt ustawy, na co zgodziło się c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z 19. stycznia 1906 l. 2.070 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z 29. stycznia 1906 l. 11.712.

Na postawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 25. stycznia 1907 l. 131.491 o regulacyi rzek kanałowych.

Alegat 10. 2) Sejm uchwala załączony ·/. projekt ustawy zmieniającej ustęp A. 1. §. 2.ustawy z dnia 18. września 1901. Dz. u. kraj. Nr. 103. o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Odpis

odezwy c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 12. lipca 1906 l. 78.851 w sprawie zmiany rozporządzenia wykonawczego do ustawy o regulacyi rzek kanałowych.

Załatwiając odezwę Wydziału krajowego z dnia 20. lutego 1906 l. 116.332, w której Wydział krajowy proponuje uzupełnienie rozporządzenia wykonawczego z dnia 21. kwietnia 1904 Dz. u. kr. Nr. 52 do ustawy z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 o regulacyi rzek galicyjskich w tym kierunku, by przez odpowiednią zmianę ustępu c) §. 9 i trzeciego ustępu §. 17. tego rozporządzenia wykonawczego, zabezpieczyć interesy gospodarcze przy regulacyi rzek kanałowych a komisyi regulacyjnej ustanowionej §. 8. tego rozporządzenia przyznać prawo zatwierdzenia wyników wodno-prawnych dochodzeń, o których wspomina trzeci ustęp §. 19. tego rozporządzenia, c. k. Namiestnictwo ma zaszczyt oznajmić, co następuje:

Przy rozpisywaniu wodno-prawnych dochodzeń i rozpraw expropryacyjnych co do projektów regulacyi rzek krajowych objętych ustawą z dnia 18. września 1901 Dz. kr. Nr. 103, zastosowuje c. k. Namiestnictwo ściśle przepisy §§. 82. względnie 83. ustawy wodnej krajowej z 14. marca 1875 Dz. kr. Nr. 38 i §. 14. ustawy z 18. lutego 1878 Dz. p. p. Nr. 30, skutkiem czego wszyscy interesowani otrzymują zawiadomienie o rozprawie i mają możność skutecznej obrony swych interesów w ogóle a w szczególności także swych interesów gospodarczych. Doświadczenia dotychczasowe pouczyły też, że strony interesowane robią z tego wydatny użytek, czego dowodem tak wniesione rekursy od tutejszych orzeczeń załatwiających żądania stron podniesione przy rozprawach jak i okoliczność, że w nierzadkich wypadkach strony żądają zmiany ustalonej już trasy przyszłego koryta rzeki.

Zdaniem więc c. k. Namiestnictwa dotychczasowy sposób postępowania w związku z tem, że co do żądań stron orzeka się w toku instancyi, daje dostateczną rękojmię, że i interesy gospodarcze stron znajdują należyte uwzględnienie a wobec tego c. k. Namiestnictwo uważa za zbędne proponowane uzupełnienie trzeciego ustępu §. 17. rozporządzenia wykonawczego z 21. kwietnia 1904 Dz. u. kr. Nr. 52. zwłaszcza że wydane do §. 13. ustawy z 11. czerwca 1901 Dz. u. p. Nr. 66. rozp. wykonawcze z 23. kwietnia 1905 Dz. p. p. Nr. 99. ma zastosowanie tylko do projektów budowy dróg wodnych a nie do regulacyi rzek. Z drugiej strony wykazała dotychczasowa praktyka, że jest wskazanem, by c. k. kierownictwa budowy przed wypracowaniem, względnie przy wypracowaniu szczegółowych projektów porozumiewały się z interesowanymi właścicielami gruntów, zakładów wodnych, komunikacyjnych i t. p. co do ich życzeń i by uwzględniały te życzenia już przy wypracowaniu projektów, o ile to jest możliwem bez ujmy dla całości projektu i celu regulacyi.

W tym celu wydało c. k. Namiestnictwo do wszystkich c. k. Kierownictw
Subal. budowy i ich Ekspozytur, załączonym ·/. okólnikiem z dnia 23. maja 1906 l. 47.838 stosownie pouczenia, wzywając je, by już przy przedkładaniu projektów szczegółowych, które mają być następnie przedkładane komisyi dla regulacyi rzek, zdawały sprawę o podniesionych przez strony żądaniach i życzeniach i o wyniku porozumienia się ze stronami. Tym sposobem będzie mogła komisya regulacyjna już przy sposobności zatwierdzania projektów szczegółowych w myśl ustępu c) §. 9. rozporządzenia wykonawczego z 21. kwietnia 1904 Dz. u. kr. Nr. 52, rozpatrzeć się w najważniejszych żądaniach stron i korzystając z prerogatywy przysługującej jej w myśl ustępu 9. tego paragrafu, dać wyraz swoim zapatrywaniom na te żądania.

Co się tyczy postępowania wodno-prawnego to projekty szczegółowe winny być zasadniczo zatwierdzane przez komisyę dla regulacyi rzek przed zarządzeniem dochodzenia wodnoprawnego i ekspropryacyjnego a wygotowanie projektów odpowiadających wymogom §. 78. ustawy wodnej i §. 12. ustawy z 18. lutego 1878 Dz. u. p. Nr. 30 dla tych dochodzeń może nastąpić dopiero po zatwierdzeniu projektu szczegółowego przez komisyę dla regulacyi rzek. Przedkładanie więc tej komisyi wyników dochodzeń wodno-prawnych i expropryacyjnych już dla tego samego nie jest możliwe.

Nadto zaś proponowane w nowem brzmieniu ustępu c) §. 9. rozporządzenia wykonawczego przyznanie Komisyi regulacyjnej prawa zatwierdzania wyniku postępowania wodno-prawnego byłoby sprzeczne z przepisami §§. 75 i 76. ustawy wodnej krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. kr. Nr. 38. względnie §. 17. ustawy z 18. lutego 1878 Dz. p. p. Nr. 30., gdyż na podstawie wyniku tych dochodzeń co do żądań stron podniesionych przy rozprawach orzeka się w toku instancyi kompetentnych Władz politycznych, zatwierdzanie więc wyników postępowania wodno-prawnego przez komisyę dla regulacyi rzek byłoby ustawowo niedopuszczalne.

Subalegat do alegatu 1.

Okólnik

c. k. Namiestnictwa z dnia 23. maja 1906 L. 47838/06 do wszystkich c. k. Kierownictw budowy regulacyi rzek galicyjskich tudzież Ekspozytur tych Kierownictw.

Dochodzenie wodno-prawne przeprowadzone dotychczas względem projektów regulacyi rzek krajowych i doświadczenia nabyte przytem wykazały, z jednej strony, że c. k. Kierownictwo budowy nie będąc należycie poinformowane o życzeniach i żądaniach stron interesowanych, nie uwzględniały tych życzeń już przy wypracowywaniu szczegółowych operatów technicznych, chociaż to było możliwem bez ujmy dla całości projektu, a z drugiej strony, że strony interesowane nie mogły częstokroć zasięgnąć potrzebnych im informacyi, celem rozpatrzenia, o ile projektowane roboty regulacyjne wpłyną na ich interesy.

Ponieważ należyte zrozumienie obopólnych interesów i ich wzajemne wyświecenie przyczyni się w znacznej mierze do pomyślnego wyniku rozpraw i zapobiegnie zażaleniom i utyskiwaniom na niedokładność projektów, przeto c. k. Namiestnictwo poleca c. k. Kierownictwu (Ekspozyturze), by przed wypracowaniem względnie podczas wypracowania szczegółowych projektów porozumiewały się z interesowanymi właścicielami gruntów, zakładów wodnych, komunikacyjnych i tp. i co do ich życzeń i by uwzględniały te życzenia już przy wypracowywaniu projektów, o ile to jest możliwem bez ujmy dla całości projektu i celu regulacyi.

Przedkładając te projekty szczegółowe Namiestnictwu do zatwierdzenia, należy zdać sprawę o podniesionych żądaniach i życzeniach stron i wyniku porozumienia się ze stronami.

C. k. Namiestnictwo poleca również c. k. Kierownictwu (Ekspozyturze), by prywatnym interesentom zgłaszającym się po informacye w sprawach regulacyjnych udzielały życzliwie i chętnie wszelkich wyjaśnień, tudzież by korzystały z tej sposobności w celu wzajemnego poinformowania się o życzeniach i żądaniach tych interesentów.

W końcu poleca c. k. Namiestnictwo c. k. Kierownictwu budowy odwołując się do okólnika z 4. sierpnia 1904. l. 96091, by dla robót regulacyjnych o ile one mają być wykonane na terytoryum kolejowem w obrębie granicznikow kolejowych (n. p. podprowadzanie tam pod mosty kolejowe, nawiązywanie budowli regulacyjnych do gruntów lub objektów kolejowych i tp. przedkładały razem z operatem do dochodzenia wodno prawnego i osobny szczegółowy plan (w skali co najmniej 1 : 2.880) dla tych robót w 3 egzemplarzach, a to w tym celu, by można przed rozpisaniem rozprawy uzyskać od Władz kolejowych zasadnicze przyzwolenie na wykonanie tych robót a następnie przeprowadzić na podstawie tych planów równocześnie z dochodzeniem wodno-prawnem i polityczną komisyą obchodową, w myśl rozporządzenia Ministeryalnego z 25. stycznia 1879 Dz. pp. Nr. 219. co do budowli na terytoryum kolejowem projektowanych.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 30. września l. 73.152 do c. k. Namiestnictwa we Lwowie.

Odnośnie do odezwy tamtejszej z d. 12. lipca rb. l. 78.851 oznajamy c. k. Namiestnictwu, że w myśl uchwały Sejmowej z dnia 22. listopada 1905 l. S. 4.352 zaproponował Wydział krajowy w odezwie tutejszej z dnia 20. lutego rb. l. 116.332/05 trzy uzupełnienia rozporządzenia wykonawczego do ustawy o regulacyi rzek kanałowych, mianowicie:

1) uzupełnienie §. 2. przez zamieszczenie bezpośrednio po ustępie lit. f) ustępów drugiego i trzeciego §. 13. państwowej ustawy kanałowej z dnia 11. czerwca 1901. Dz. p. p. Nr. 66, które to dwa ustępy uwzględniają interesy ludności rolniczej, a w myśl ustępu pierwszego §. 13. tej ustawy państwowej niewątpliwie winny być zastosowane tak przy budowie dróg wodnych, jak i przy regulacyi rzek;

2) uzupełnienie ustępu trzeciego §. 17. przez wyraźne zaznaczenie, że ma być przeprowadzone postępowanie wodno-prawne ze względu na zapewnione w państwowej ustawie kanałowej popieranie interesów kultury krajowej, a w szczególności melioracyj;

3) uzupełnienie ustępu c) §. 9. w tym kierunku, aby do zatwierdzania projektów szczegółowych udzielany był komisyi regulacyjnej wynik postępowania wodno-prawnego.

Otóż powołana na wstępie odezwa tamtejsza pomija całkiem pierwszą i najważniejszą propozycyę Wydziału krajowego, która niewątpliwie powinna być uwzględniona, gdyż wynika z ustawy. Jeżeli zaś c. k. Ministerstwo handlu zamieściło ustęp drugi i trzeci §. 13. państwowej ustawy kanałowej w rozporządzeniu wykonawczem wydanem dla budowy dróg wodnych, to tem więcej jest uzasadnione żądanie, aby te dwa ważne ustępy znalazły wyraz w rozporządzeniu wydanem dla regulacyi rzek, przy której urządzenia melioracyjne znaleść mogą daleko większe poparcie, aniżeli przy budowie dróg wodnych, i aby techniczne organa wykonawcze z góry już postanowieniami rozporządzenia wykonawczego były zobowiązane popierać te urządzenia.

Wydział krajowy musi też zwrócić uwagę, że przy regulacyi rzek w Czechach podjętej na podstawie tejsamej ustawy państwowej uwzględniane są interesy kultury krajowej w szerokich rozmiarach (budowa zbiorników wody i szluz dla nawodnienia, zaopatrywania gmin w wodę i dla celów przemysłowych).

Proponowane przez Wydział krajowy uzupełnienie ustępu trzeciego §. 17. rozporządzenia wykonawczego po wydaniu przez c. k. Namiestnictwo okólnika z dnia 23. maja 1906. l. 47.838 nie ma już wielkiej doniosłości; — jeżeli jednak w rzeczywistości postępowanie wodno-prawne bywa przeprowadzane, to wzmianka

o tem powinnaby być zamieszczona także w rozporządzeniu wykonawczem, w którem znajduje się cały szereg mniejszego znaczenia postanowień, tem bardziej, że Wydział krajowy proponuje przy tem uzupełnieniu uwzględnienie interesów gospodarczych w myśl §. 13. państwowej ustawy kanałowej.

Co do uzupełnienia ustępu lit. c) §. 9. rozporządzenia wykonawczego zaszło widoczne nieporozumienie, gdyż Wydział krajowy nie miał tu na myśli zatwierdzania wyniku postępowania wodno-prawnego przez komisyę regulacyjną, lecz zatwierdzanie projektów szczegółowych na podstawie wyniku tego postępowania. Dla zapobieżenia podobnemu nieporozumieniu proponuje obecnie Wydział krajowy powtórzenie słów „na podstawie“, tak, iż ustęp c) §. 9. rozporządzenia wykonawczego opiewałby:

„c) zatwierdzanie projektów szczegółowych opracowanych przez c. k. Namiestnictwo na podstawie projektów generalnych, tudzież na podstawie wyniku postępowania wodno-prawnego (§. 19. ustęp 3)“.

Tekst niemiecki tego ustępu brzmiałby następnie: „c) Genehmigung der auf Grund der generellen Projecte, sowie des Ergebnisses der wasserrechtlichen Verhandlung (§. 19. Absatz 3) von der Statthalterei verfassten Detail-Projecte“.

Wobec tego odpadają objekcye przytoczone w powołanej na wstępie odezwie tamtejszej przeciw proponowanemu uzupełnieniu ustępu c) §. 9. rozporządzenia wykonawczego.

Gdy uchwalona przez Sejm dnia 22. listopada 1905 rezolucya była wynikiem głębszej rozwagi i gruntownej dyskusyi w Sejmowej komisyi wodnej, Wydział krajowy sądzi, że proponowane przezeń w myśl tej rezolucyi uzupełnienia rozporządzenia wykonawczego nie powinnyby być a limine przez Rząd krajowy odrzucone, i uprasza c. k. Namiestnictwo o ponowne ich rozpatrzenie i przedłożenie władzom centralnym z wnioskiem przychylnym dla interesów kultury krajowej, tak ażeby kraj nasz mógł tęsamą wszechstronną korzyść odnieść z regulacyi rzek kanałowych, jak królestwo Czechy.

Alegat 3. do sprawozdania Wydziału kraj. l. 131.491/06.

K. k. Ministerium des Innern. Wien, am 23-ten Jänner 1906. Zl. 402. An die k. k. Statthalterei in Lemberg. In dem ho. Erlasse vom 15. Juli 1905, Zl. 47.274 ex 1904 hat sich das Ministerium des Innern die Schlussfassung hinsichtlich des von der Flussregulierungs-Kommission in ihrer 1. Sitzung aufgestellten General-Programmes für die in der Bauperiode 1904 bis 1912 auf gemeinschaftliche Kosten des Staates und des Landes nach dem Gesetze vom 18. September 1901, L. G. Bl. Nr. 103 auszuführenden Flussregulierungen vorbehalten.

Diesfalls wird nun im Einvernehmen mit den beteiligten Ministerien der k. k. Statthalterei Nachstehendes bekannt gegeben:

Gegen die von der Flussregulierungs-Kommission akzeptierten „Grundsätze der Durchführung der Arbeiten“ (deutsche Übersetzung des Sitzungs-Protokolles Seite 75 bis 81) ist im Allgemeinen nicht einzuwenden.

Das Ministerium des Innern muss jedoch hiebei bemerken, dass es jedenfalls im Interesse der zweckendsprechenden Durchführung des ganzen Unternehmens gelegen ist, die Regulierungsarbeiten an den einzelnen Flussstrecken gemäss der von der Kommission einhellig gefassten Beschlüsse grundsätzlich von unten nach flussaufwärts zu bewirken, weshalb die Projekte über die von diesem Grunsatze abweichenden lokalen Regulierungen einer neuerlichen strengen Sichtung zu unterziehen sind und nur solche lokale Bauten Berücksichtigung finden dürfen, die den Schutz von Staats-oder Landes-Eigentum, dann von effektiv bedrängten Ortschaften bezwecken. Auch sind diese lokalen Regulierungen stets in der Weise zu disponieren, dass hiebei der Rahmen der in den betreffenden Generalprojekten vorgesehenen Arbeiten keineswegs überschritten wird.

Auch bei der ausnahmweisen Vornahme solcher unaufschiebbaren lokalen Regulierungen sind demnach die in den einschlägigen Generalprojekten festgesetzten Trassen einzuhalten, somit abseits dieser Trassen situierten Bauten, welche nur dem Zwecke dienen würden, einen zeitweiligen Schutz zu bilden, zu unterlassen.

Der für die I. Bauperiode als „Reserve“ (für unvorgesehenes) veranschlagte Betrag von nur beiläufig 2·5% des Erfordernisses für die eigentlichen Regulierungsarbeiten ist für eine auf eine längere Reihe von Jahren verteilte Aktion jedenfalls weitaus zu niedrig bemessen, zumal auch die angenommenen Kosten der Erhaltungsarbeiten kaum ausreichen werden.

Das Ministerium des Innern muss daher eine wesentliche Erhöhung der Reserve und zwar auf den Betrag von 2,250.000 K verlangen und könnte demgemäss nur einem Generalprogramme zustimmen, in welchem nach Ausscheidung dieses Betrages, nur generelle Projekte mit einer Erfordernissumme in der Höhe der restlichen 15,156.000 K umfasst werden.

Die k. k. Statthalterei wird daher aufgefordert, zu veranlassen, dass die Flussregulierungs-Kommission in ihrer nächsten Sitzung ein neues, dieser Bedingung Rechnung tragendes Generalprogramm aufstelle, in welchem die in der I. Bauperiode zu regulierenden Strecken entsprechend reduziert werden und die Bausumme von 15,156.000 K auf die eizelnen Flussläufe und Jahre aufgeteilt wird.

Dieses neue Programm wolle die k. k. Statthalterei zur Genehmigung im Sinne des §. 10. des Flussregulierungsgesetzes anher vorlegen.

Sollte es sich zeigen, dass die Reserve für Unvorhergesehenes zu hoch bemessen war, so wird das Ministerium des Innern keinen Anstand nehmen, einer, frühestens im Jahre 1907 vorzunehmenden Revision des Generalprogrammes zwecks rechtzeitiger Verwendung des vorläufig ausgeschiedenen Betrages von 2,250.000 K zuzustimmen, um auch diese Mittel in den Jahren 1908 bis 1912 in der Weise aufzuwenden, dass die Reserve in diesen 5 Jahren alljährlich eine Verminderung um den durchschnittlichen Betrag von 450.000 K erfährt.

Was die Bemerkung auf Seite 102 des Sitzungsprotokolles (deutscher Text) über ein eventuelles Virement unter den für die einzelnen Flüsse zu veranschlagenden Erfordernissen betrifft, so muss das Ministerium des Innern schon dermalen bemerken, dass ein solches nicht eingeräumt werden kann, weil sich die Verwendung eines bei einem Flusslaufe ersparten Betrages für einen anderen Fluss unter allen Umständen als eine Änderung des Generalprogrammes darstellt, für welche die ministerielle Genehmigung ebenso wie für das Programm selbst einzuholen sein wird.

Nach den oberwähnten „Grundsätzen für die Durchführung der Arbeiten" (Sitzungsprotokoll Seite 78) ist beabsichtigt, die Steininkrustierung der Bauten in dem jetzigen Stadium nur dann auszuführen, wenn es mit Rücksicht auf die örtlichen Verhaltnisse und die Erhaltung der Regulierungsbauten notwendig erscheint. Auch sind nach dem Entwurfe des Generalprogrames noch sonstige Ergänzungsarbeiten an manchen, in der I. Bauperiode in Angriff zu nehmenden Flussstrecken auf die 2. Bauperiode verschoben.

Das Ministerium des Innern vermag dem Systeme der Verschiebung gewisser Inkrustierungs-und Ergänzungsarbeiten auf einen späteren Zeitraum keineswegs die Berechtigung abzusprechen, da bei vorzeitiger Herstellung mancher Bauten, neben anderen hiemit verbundenen Nachteilen, auf die wertvolle Mithilfe der Flusskraft bei der Austiefung des Flussbettes und die hiedurch erzielbare Vorbereitung des Baugrundes verzichtet werden müsste.

Dessen ungeachtet, erweisen sich manche der nach dem jetzt vorliegenden Programme auf die II. Bauperiode verschobene Inkrustierungs-und sonstige Ergänzungsarbeiten als solche, welche im Interesse des bleibenden Bestandes der Regulierungsarbeiten schon in der I. Bauperiode bei strenger Vermeidung eines unekonomischen Bauvorganges ausgeführt werden könnten und sollten.

Die k. k. Statthalterei wollte daher darauf Bedacht nehmen, dass die Inkrustierungs-und Ergänzungsarbeiten dieser letzteren Kategorie bei Neuaufstellung des Generalprogrammes schon in die erste Bauperiode einbezogen werden, welche Massnahme allerdings eine weitere Kürzung der jetzt in Angriff zu nehmenden Regulierungsstrecken zur Folge haben muss.

Gleichzeitig mit dem neu zu beschliessenden Generalprogramme ist eine erschöpfende Zusammenstellung der Kosten jener Nacharbeiten (Inkrustierungen) und Ergänzungsarbeiten an den in das Generalprogramm aufzunehmenden Strecken vorzulegen, welche auf die II. Bauperiode aus technischen und ekonomischen Gründen verschoben werden müssen.

Die Kosten dieser Arbeiten dürften die Summe von 3,000.000 K nicht überschreiten und es würde die Staatsverwaltung keinen Anstand nehmen, den 60%-igen Staatsbeitrag zur Deckung dieser, in der Zeitperiode nach 1912 zu bewirkenden Arbeiten bis zum unüberschreitbaren Höchstbetrage von 1,800.000 K aus dem für Flussregulierungen bestimmten 75,000.000 K. Kredite des Wasserstrassen-Gesetzes (§. 8. al. 3) für Galizien in der Voraussetzung zu reservieren, dass das Land die auf dasselbe entfallende 40%-tige Quote in analoger Weise zusichert.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 131.491/06.

Zamknięcie

funduszu budowy na regulacyę

za rok

I. Regulacya

Liczba porz.	Dochody.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Zwroty z kosztów administracyi . .	4	96	4	96	—	—	—	—	
	Razem .	4	96	4	96	—	—	—	—	
	b) przebieżne:									
1	Zwroty stałych zaliczek, asygnowanych na wydatki własnego zarządu	35.000	—	—	—	—	—	35.000	—	
2	Kwoty niewłaściwie zarachowane w dziennikach funduszu budowy . .	11	54	11	54	—	—	—	—	
	Razem .	35.011	54	11	54	—	—	35.000	—	

rachunkowe

rzek galicyjskich grupy A).

1905.

Skawy.

Liczba porz.	Wydatki.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									*do l. p 1 b.*
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	11.463	—	11.463	—	—	—	—	—	Na opędzenie bieżących wydatków własnego zarządu asygnuje c. k. Namiestnictwo co roku wszystkim c. k. Kierownictwom budowy stałe zaliczki. Są to stałe zapasy, z których te Kierownictwa pokrywają tymczasowo bieżące wydatki własnego zarządu, zwracane następnie przez c. k. Namiestnictwo na podstawie przedkładanych rachunków wskutek czego zapasy te uzupełniają się ciągle do pierwotnej wysokości. Zaliczki te zwracają Kierownictwa z końcem każdego roku do kas Urzędów podatkowych. Ponieważ obroty funduszu budowy przechodzą do dziennika zapasowego głównej Kasy krajowej przez dzienniki conto corrente dopiero dwa miesiące po ich uskutecznieniu, przeto uiszczenia zwrotów stałych zaliczek wykazane będą dopiero w roku następnym.
2	Koszta administracyi	13.842	88	10.501	40	351	95	3.341	48	
3	Koszta robót regulacyjnych	93.612	93	49.076	34	20.688	59	44.536	59	
4	Koszta konserwacyi .	3.001	85	1.998	39	1.998	39	1.003	46	
5	Koszta wykupna gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Wydatki nieprzewidziane	5.756	07	5.040	57	2.220	—	715	50	
	Razem .	127.676	73	78.079	70	25.258	93	49.597	03	
	b) przebieżne:									
1	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu	35.000	—	25.000	—	—	—	10.000	—	
2	Zwroty kwot, niewłaściwe zarachowanych w dziennikach funduszu budowy .	1	54	—	—	—	—	11	54	
	Razem .	35.01	54	25.000	—	—	—	10.011	54	

II. Regulacya

Liczba porz.	Dochody.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Zwroty z kosztów administracyi . .	25	—	—	—	—	—	25	—	
2	Różne dochody . .	2	—	2	—	—	—	—	—	
	Razem .	27	—	2	—	—	—	25	—	
	b) przebieżne:									
1	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki własnego zarządu . .	40.000	—	—	—	—	—	40.000	—	
2	Kwoty mylnie zarachowane w dziennikach funduszu budowy	99	66	99	66	—	—	—	—	
3	Zwroty kwot mylnie zarachowanych w dziennikach funduszu budowy . . .	1.040	—	1.040	—	1.040	—	—	—	
	Razem .	41.139	66	1.139	66	1.040	—	40.000	—	

III. Regulacya

Raby.

Liczba porz.	Wydatki.	Należytość K	Należytość h.	Uiszczenie K	Uiszczenie h.	Zaległość początkowa K	Zaległość początkowa h.	Zaległość końcowa K	Zaległość końcowa h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	22.077	—	22.077	—	—	—	—	—	
2	Koszta administracyi	32.539	31	27.446	86	4.358	69	5.092	45	
3	Koszta robót regulacyjnych	136.809	73	71.854	96	21.852	—	64.954	77	
4	Koszta konserwacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Koszta wykupna gruntów	26.327	84	1.327	84	—	—	25.000	—	
6	Wydatki nieprzewidziane	2.261	53	2.020	13	702	77	241	40	
	Razem .	220.015	41	124.726	79	26.913	46	95.288	62	
	b) przebieżne:									
1	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu	40.000	—	40.000	—	—	—	—	—	
2	Zwroty kwot mylnie zarachowanych w dziennikach funduszu budowy . . .	99	66	—	—	—	—	99	66	
	Razem .	40.099	66	40.000	—	—	—	99	66	

Popradu.

	rzeczywiste:									
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	14.647	—	14.647	—	—	—	—	—	
	Razem .	14.647	—	14.647	—	—	—	—	—	

IV. Regulacya

Liczba porz.	Dochody.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
	b) przebieżne:									
1	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki własnego zarządu . . .	25.000	—	—	—	—	—	25.000	—	
2	Zwroty wydatków poniesionych przez fundusz budowy w zastępstwie innych funduszów . . .	374	99	—	—	—	—	374	99	
3	Kwoty niewłaściwie zarachowane w dziennikach funduszu budowy . . .	4	06	4	06	—	—	—	—	
4	Zwroty kwot niewłaściwie zarachowanych jak l. porz. 3	17	80	—	—	—	—	17	80	
	Razem .	25.396	85	4	06	—	—	25.392	79	

Wisłoka.

Liczba porz.	Wydatki.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	28.657	—	28.657	—	—	—	—	—	
2	Koszta administracyi	10.125	88	7.072	69	20	—	3.053	19	
3	Koszta robót regulacyjnych	28.523	62	16.916	52	—	—	11.607	10	
4	Koszta konserwacyi .	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Koszta wykupna gruntów	15.697	96	15.697	96	15.697	96	—	—	
6	Wydatki nieprzewidziane	1.006	34	919	34	220	—	87	—	
	Razem .	84.010	80	69.263	51	15.937	96	14.747	29	
	b) przebieżne:									
1	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu	25.000	—	3.500	—	—	—	21.500	—	
2	Wydatki poniesione przez fundusz budowy w zastępstwie innych funduszów	374	99	374	99	—	—	—	—	
3	Kwoty niewłaściwie zarachowane w dziennikach funduszu budowy . . .	17	80	17	80	—	—	—	—	
4	Zwroty kwot niewłaściwie zarachowanych w dziennikach funduszu budowy	4	06	—	—	—	—	4	06	
	Razem .	25.396	85	3.892	79	—	—	21.504	06	

V. Regulacya

Liczba porz.	Dochody.	Należytość		Uiszczenie		Zaległość				Uwaga
						początkowa		końcowa		
		K	h.	K	h.	K	h.	K	h.	

Wiaru.

Liczba porz.	Wydatki.	Należytość K	Należytość h.	Uiszczenie K	Uiszczenie h.	Zaległość początkowa K	Zaległość początkowa h.	Zaległość końcowa K	Zaległość końcowa h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	5.520	—	5.520	—	—	—	—	—	
2	Koszta administracyi	2.277	23	1.942	20	—	—	335	03	
3	Koszta robót regulacyjnych	—	—	—	—	—	—	—	—	*do l. porz. 3.* Wedle sprawozdania c. k. Kierownictwa budowy regulacyi Sanu w Przemyślu z 7/1. 1906 l. 61. wykonano na Wiarze w r. 1905 roboty regulacyjne kosztem 4.185 K 86 h, lecz dotyczące należytości asygnowano dopiero w r. 1906 i wykazane będą w zamknięciu rachunków za rok 1906.
4	Koszta konserwacyi .	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Koszta wykupna gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Wydatki nieprzewidziane	28	—	—	—	—	—	28	—	
	Razem .	7.825	23	7.462	20	—	—	363	—	
	b) przebieżne:									

Liczba porz.	Dochody.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowo K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Zwroty z kosztów administracyi . .	433	32	—	—	—	—	433	32	
	Razem .	433	32	—	—	—	—	433	32	
	b) przebieżne:									
1	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki własnego zarządu . .	35.000	—	—	—	—	—	35.000	—	
2	Zwroty kwot mylnie zarachowanych w dziennikach funduszu budowy . . .	3.279	86	3.279	86	3.279	86	—	—	
3	Kwoty mylnie zarachowane w dziennikach funduszu budowy	3.327	53	3.327	53	—	—	—	—	
	Razem .	41.607	39	6.607	39	3.279	86	35.000	—	

Stryja.

Liczba porz.	Wydatki.	Należytość K	Należytość h.	Uiszczenie K	Uiszczenie h.	Zaległość początkowa K	Zaległość początkowa h.	Zaległość końcowa K	Zaległość końcowa h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	37.572	—	37.572	—	—	—	—	—	*do l. porz. 2.* Z pierwotnej zaległości 3.022 K 31 h odpisano 2 h z powodu sprostowania przypisu.
2	Koszta administracyi	27.209	33	22.878	41	3.022	31	4.330	92	
3	Koszta robót regulacyjnych	130.745	17	92.948	08	30.000	—	37.797	09	
4	Koszta konserwacyi .	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Koszta wykupna gruntów	20.000	—	—	—	—	—	20.000	—	
6	Wydatki nieprzewidziane	6.529	63	6.529	63	1.194	87	—	—	
	Razem .	222.056	13	159.928	12	34.217	18	62.128	01	
	b) przebieżne:									
1	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu	35.000	—	25.000	—	—	—	10.000	—	
2	Zwroty kwot mylnie zarachowanych w dziennikach funduszu budowy . . .	3.327	53	—	—	—	—	3.327	53	
	Razem .	38.327	53	25.000	—	—	—	13.327	53	

VII. Regulacya

Liczba porz.	Dochody.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
	b) przebieżne:									
1	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki własnego zarządu.	25.000	—	—	—	—	—	25.000	—	
	Razem .	25.000	—	—	—	—	—	25.000	—	

Świcy z Sukielem.

Liczba porz.	Wydatki.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	22.926	—	22.926	—	—	—	—	—	
2	Koszta administracyi	12.298	49	8.871	40	—	—	3.427	09	
3	Koszta robót regulacyjnych	12.881	87	6.000	—	—	—	6.881	87	
4	Koszta konserwacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Koszta wykupna gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Wydatki nieprzewidziane	734	05	734	05	90	—	—	—	
	Razem .	48.840	41	38.531	45	90	—	10.308	96	
	b) przebieżne:									
1	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu	25.000	—	9.000	—	—	—	16.000	—	
	Razem .	25.000	—	9.000	—	—	—	16.000	—	

VIII. Regulacya Bystrzycy sołotwińskiej,

Liczba porz.	Dochody.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
	b) przebieżne:									
1	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki własnego zarządu . .	40.000	—	—	—	—	—	40.000	—	
2	Zwroty kwot niewłaściwie zarachowanych w dziennikach funduszu budowy .	923	80	916	86	916	86	6	94	
	Razem .	40.923	80	916	86	916	86	40.006	94	

nadwórniańskiej i Bystrzycy połączonej.

Liczba porz.	Wydatki.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	32.690	—	32.690	—	—	—	—	—	
2	Koszta administracyi	25.563	04	20.117	81	5.481	20	5.445	23	*do l. p. 2.*
3	Koszta robót regulacyjnych	166.958	43	105.231	11	—	—	61.727	32	Z końcowej zaległości 5.445 K 23 h przypada 36 K 54 h na zaległość z r. 1904.
4	Koszta konserwacyi	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Koszta wykupna gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Wydatki nieprzewidziane	2.969	05	2.969	05	2.900	87	—	—	
	Razem .	228.180	52	161.007	97	8.382	07	67.172	55	
	b) przebieżne:									
1	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu	40.000	—	40.000	—	—	—	—	—	
2	Kwoty niewłaściwie zarachowane w dziennikach funduszu budowy . . .	6	94	6	94	—	—	—	—	
3	Zwroty kwot niewłaściwie zarachowanych jak l. p. 2 .	27	82	27	82	—	—	—	—	
	Razem .	40.034	76	40.034	76	—	—	—	—	

IX. Regulacya

Liczba porz.	Dochody.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
	b) przebieżne.									
1	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki własnego zarządu . .	10.000	—	—	—	—	—	10.000	—	
2	Zwroty z wydatków poniesionych przez fundusz budowy tymczasowo w zastępstwie innych funduszów . . .	2.891	65	—	—	—	—	2.891	65	
	Razem .	12.891	65	—	—	—	—	12.891	65	

Tanwi.

Liczba porz.	Wydatki.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	2.972	—	2.972	—	—	—	—	—	
2	Koszta administracyi	2.228	69	180	77	—	—	2.047	92	
3	Koszta robót regulacyjnych	13.495	66	—	—	—	—	13.495	66	
4	Koszta konserwacyi .	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Koszta wykupna gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Wydatki nieprzewidziane	—	—	—	—	—	—	—		
	Razem .	18.696	35	3.152	77	—	—	15.543	58	
	b) przebieżne:									
1	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu.	10.000	—	—	—	—	—	10.000	—	
2	Wydatki poniesione przez fundusz budowy tymczasowo, w zastępstwie innych funduszów .	2.891	65	2.891	65	—	—	—	—	
	Razem .	12.891	65	2.891	65	—	—	10.000	—	

X. Regulacya

Liczba porz.	Dochody.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Zwroty z kosztów administracyi . . .	4	30	4	30	4	30	—	—	
2	Zwroty z kosztów robót regulacyjnych	—	—	—	—	156	—	—	—	*do l. p. 2 a.*
3	Zwroty z wydatków nieprzewidzianych.	—	78	—	—	—	—	—	78	Kwotę 156 K uiszczoną w r. 1905 skompensowano z wydatkami jak *l. p. 3 a.*
4	Różne dochody . .	54	96	54	96	—	—	—	—	
	Razem .	60	04	59	26	160	30	—	78	
	b) przebieżne:									
1	Zwroty stałych zaliczek asygnowanych na wydatki z własnego zarządu . .	20.000	—	—	—	—	—	20.000	—	
2	Zwroty z wydatków poniesionych przez fundusz budowy tymczasowo w zastępstwie innych funduszów . . .	823	31	—	—	—	—	823	31	
3	Zwroty kwot niewłaściwie zarachowanych w dziennikach funduszu budowy	36.386	31	36.379	31	36.919	31	7	—	*do l. p. 3 b.* Z początkowej zaległości 36.919 K 31 h odpisano wskutek sprostowania przypisu 540 K.
	Razem .	57.209	62	36.379	31	36.919	31	20.830	31	

Dunajca.

Liczba porz.	Wydatki.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
										do l. p. 2 a.
	a) rzeczywiste:									Z pierwotnej zaległości 12.218 K odpisano wskutek przedawnienia dotyczących należytości 277 K 95 h.
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	22.501	—	22.501	—	—	—	—	—	
2	Koszta administracyi	23.616	14	18.230	43	12.218	—	5.385	71	Koszta administracyi regulacyi Dunajca rozdzielono w roku 1905 na fundusz wyłącznie państwowy i krajowy stosownie do §. 23. rozp. wykonawczego do ustawy krajowej z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103, w stosunku do kosztów budowli regulacyjnych wykonanych na dotyczących przestrzeniach rzek do końca grudnia 1905 t. j. jak 7031 : 2969. W tym też stosunku przeprowadzono stosownie do tutejszej odezwy z 23/1. 1906 l. 117.654 na fundusz wyłącznie państwowy przypadającą na ten fundusz tangentę kosztów administracyi za r. 1904 w łącznej kwocie 3.567 K 58 h.
3	Koszta robót regulacyjnych	57.099	84	53.861	99	16.384	02	3.237	85	
4	Koszta konserwacyi .	26	78	26	78	26	78	—	—	
5	Koszta wykupna gruntów	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Wydatki nieprzewidziane	1.904	55	1.077	73	512	38	826	82	
	Razem .	105.148	31	95.697	93	29.141	18	9.450	38	
	b) przebieżne									*do l. p. 3 a.*
1	Stałe zaliczki asygnowane na wydatki własnego zarządu.	20.000	—	20.000	—	—	—	—	—	Z początkowych zaległości w łącznej kwocie 16.384 K 2 h odpisano wskutek przedawnienia dotyczących należytości 856 K — 156 K zaś kompensowano z dochodami jak *l. p. 2 a.*
2	Wydatki poniesione przez fundusz budowy w zastępstwie innych funduszów	823	31	823	31	—	—	—	—	
3	Kwoty mylnie zarachowane w dzienniku funduszu budowy	7	—	7	—	—	—	—	—	
4	Zwroty kwot mylnie zarachowanych w dziennikach funduszu budowy . . .	990	—	990	—	150	—	—	—	
	Razem .	21.820	31	21.820	31	150	—	—	—	

XI. Regulacya

Liczba porz.	Dochody.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowo K	h.	Uwaga

XII. Regulacya

Obroty

	rzeczywiste:									
	a) Reszta datków na regulacyę rzek grupy *A.* za rok 1904									*do l. p. 3.* Z kwoty 711.000 K przypada 126.000 K na datki państwowe, na koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek.
1	60% datki państwowe	180.000	—	180.000	—	—	—	—	—	
2	40% datki krajowe .	120.000	—	120.000	—	—	—	—	—	
	b) Datki za rok 1905									
3	60% datki państwowe	711.000	—	651.214	73	—	—	59.785	27	*do l. p. 4.* zaś z kwoty 474.000 K 84.000 K na datki krajowe na koszta jak l. p. 3.
4	40% datki krajowe .	474.000	—	224.000	—	—	—	250 000	—	
5	Odsetki od kapitałów ulokowanych w Banku krajowym .	8.693	—	8.693	—	—	—	—	—	
	Razem .	1,493.693	—	1,183.907	73	—	—	309.785	27	

Wisłoki.

Liczba porz.	Wydatki.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	rzeczywiste:									
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	5.519	—	5.519	—	—	—	—	—	
	Razem .	5.519	—	5.519	—	—	—	—	—	

Sanu.

	rzeczywiste:									
1	Koszta opracowania generalnych projektów regulacyi rzek	5.731	43	5.731	43	—	—	—	—	
	Razem .	5.731	43	5.731	43	—	—	—	—	

ogólne.

	a) rzeczywiste:									*do l. p. 1 a.*
1	Wydatki połączone z czynnościami Komisyi dla regulacyi rzek galicyjskich .	1.202	26	1.202	26	437	12	—	—	Wedle załączonego wykazu.
	Razem .	1.202	26	1.202	26	437	12	—	—	
	b) przebieżne:									
1	Lokacya kapitałów funduszu budowy w Banku krajowym	147.355	—	147.355	—	—	—	—	—	
	Razem .	147.355	—	147.355	—	—	—	—	—	

Zestawienie ogólne fundu-

Liczba porz.	Dochody.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste :									
1	Skawa	4	96	4	96	—	—	—	—	
2	Raba	27	—	2	—	—	—	25	—	
3	Poprad	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Wisłok	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Wiar	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Stryj	433	32	—	—	—	—	433	32	
7	Świca z Sukielem .	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Bystrzyca	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	Tanew	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	Dunajec	60	04	59	26	160	30	—	78	
11	Wisłoka	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	San	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Dochody ogólne . .	1,493.693	—	1,183.907	73	—	—	309.785	27	
	Razem .	1,494.218	32	1,183.973	95	160	30	310.244	37	
	b) przebieżne:									
1	Skawa	35.011	54	11	54	—	—	35.000	—	
2	Raba	41.139	66	1.139	66	1.040	—	40.000	—	
3	Poprad	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Wisłok	25.396	85	4	06	—	—	25.392	79	
5	Wiar	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Stryj	41.607	39	6.607	39	3.279	86	35.000	—	
7	Świca z Sukielem .	25.000	—	—	—	—	—	25.000	—	
8	Bystrzyce	40.923	80	916	86	916	86	40.006	94	
9	Tanew	12.891	65	—	—	—	—	12.891	65	
10	Dunajec	57.209	62	36.379	31	36.919	31	20.830	31	
11	Wisłoka	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	San	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Dochody ogólne . .	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Razem .	279.180	51	45.058	82	42.156	03	234.121	69	
	Dochody rzeczywiste	1,494.218	32	1,183.973	95	160	30	310.244	37	
	Ogółem .	1,773.398	83	1,229.032	77	42.316	33	544 366	06	
	Zapas kasowy z końcem r. 1904 *) . .			162.944	27	*)				*) Wedle zamknięcia rachunków za rok 1904.
	Saldo .			1,391.977	04					

szu budowy za rok 1905.

Liczba pora.	Wydatki.	Należytość K	h.	Uiszczenie K	h.	Zaległość początkowa K	h.	Zaległość końcowa K	h.	Uwaga
	a) rzeczywiste:									
1	Skawa	127.676	73	78.079	70	25.258	93	49.597	03	
2	Raba	220.015	41	124.726	79	26.913	46	95 288	62	
3	Poprad	14.647	—	14.647	—	—	—	—	—	
4	Wisłok	84.010	80	69.263	51	15.937	96	14.747	29	
5	Wiar	7.825	23	7.462	20	—	—	363	03	
6	Stryj	222.056	13	159.928	12	34.217	18	62.128	01	
7	Świca z Sukielem	48.840	41	38.531	45	90	—	10.308	96	
8	Bystrzyce	228.180	52	161.007	97	8.382	07	67.172	55	
9	Tanew	18.696	35	3.152	77	—	—	15.543	58	
10	Dunajec	105.148	31	95.697	93	29.141	18	9.450	38	
11	Wisłoka	5.519	—	5.519	—	—	—	—	—	
12	San	5.731	43	5.731	43	—	—	—	—	
13	Wydatki ogólne	1.202	26	1.202	26	437	12	—	—	
	Razem	1,089.549	58	764.950	13	140.377	90	324.599	45	
	b) przebieżne:									
1	Skawa	35.011	54	25.000	—	—	—	10.011	54	
2	Raba	40.099	66	40.000	—	—	—	99	66	
3	Poprad	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Wisłok	25.396	85	3.892	79	—	—	21.504	06	
5	Wiar	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Stryj	38.327	53	25.000	—	—	—	13.327	53	
7	Świca z Sukielem	25.000	—	9.000	—	—	—	16.000	—	
8	Bystrzyce	40.034	76	40.034	76	—	—	—	—	
9	Tanew	12.891	65	2.891	65	—	—	10.000	—	
10	Dunajec	21.820	31	21.820	31	150	—	—	—	
11	Wisłoka	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	San	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Wydatki ogólne	147.355	—	147.355	—	—	—	—	—	
	Razem	385.937	30	314.99 4	51	150	—	70.942	79	
	Wydatki rzeczywiste	1,089.549	58	764.950	13	140.377	90	324.599	45	
	Ogółem	1,475.486	88	1,079.944	64	140.527	90	395.542	24	
	Zapas kasowy z końcem r. 1905			312.032	40					
	Saldo			1,391.977	04					

Stan funduszu z końcem roku 1905.

I. Stan czynny:

1. Zapas kasowy w gotówce . .	312.032 K	40 h
2. Należytości czynne zaległe . .	544.366 „	06 „
3. Kapitały ulokowane w Banku krajow.	390.407 „	— „
Suma stanu czynnego .	1,246.805 K	46 h.

II. Stan bierny:

1. Należytości bierne zaległe . .	395.542 K	24 h
Czysty stan czynny .	851.263 K	22 h.

Odpis

odezwy Wydziału kraj. z 18. stycznia 1906 l. 122619/06 do c. k. Namiestnictwa w sprawie normalnych przekrojów poprzecznych rzek kanałowych.

Odezwą tutejszą z d. 3. listopada 1905. l. 103.554 upraszaliśmy c. k. Namiestnictwo o udzielenie Wydziałowi krajowemu obliczenia normalnych szerokości rzeki Skawy dokonanego przez c. k. centralne biuro hydrograficzne, którego wynik wypadł korzystnie dla żądania Wydziału krajowego postawionego w odezwie tutejszej z d. 1. czerwca 1904, l. 45.695.

Zamiast jednak tego obliczenia i reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 6. sierpnia 1905. l. 35.451, którym polecono c. k. Namiestnictwu zastosować się do opinii c. k. centralnego biura hydrograficznego nadesłało nam c. k. Namiestnictwo opinią tamtejszego departamentu wodnego z d. 12. grudnia 1905, która polemizuje tak z żądaniem Wydziału krajowego, jak i z obliczeniem centralnego biura hydrograficznego, tudzież z decyzyą c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych.

Ponawiając prośbę zawartą w tutejszej odezwie z d 3. listopada 1905. l. 103.554 o nadesłanie Wydziałowi krajowemu obliczeń centralnego biura hydrograficznego i odpisu reskryptu ministeryalnego z 6. sierpnia 1905, Wydział krajowy zniewolonym jest dołączyć kilka uwag dla sprostowania niektórych szczegółów w wywodzie tamtejszego departamentu wodnego.

Mianowicie twierdzi tamtejszy departament wodny:

1) że sprawa żądanego przez Wydział krajowy zwężenia normalnych szerokości rzek kanałowych dla umożliwienia spławu drzewa przy średnim stanie normalnym została już niejako przesądzoną jednomyślną uchwałą komitetu technicznego, a następnie komisyi regulacyjnej na posiedzeniu z 11. czerwca 1904;

2) że żądanie Wydziału krajowego nie ma uzasadnienia w postanowieniach §. 5. państwowej ustawy kanałowej, §. 2. ustawy kraj. z 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 i §. 2. rozporządzenia wykonawczego z d. 21. kwietnia 1904. Dz. u. kraj. Nr. 52;

3) że przez zwężenie szerokości rzek kanałowych nastąpi nadmierne pogłębienie łożysk szkodliwe dla kultury nadbrzeżnej, oraz zaszutrowanie recypientów, do których te rzeki wpadają;

4) że żądanie Wydziału krajowego nie odpowiada życzeniom Sejmu, Koła posłów polskich do Rady państwa, Sejmowej komisyi wodnej i Kół rolniczych.

Na te zarzuty zauważa Wydział krajowy, co następuje:

ad 1) Jak z protokołu I. posziedzenia komisyi regulacyjnej z d. 11. czer-

wca 1904 (pag. 14) okazuje się, komitet techniczny zaproponował wprawdzie zwężenie szerokości normalnej Skawy z $32_{,5}$ tylko na 29 m, wyraźnie jednak zaznaczył, że proponuje tylko „na razie zastosowanie podanych poniżej przekroi normalnych z zastrzeżeniem ewentualnej korektury na podstawie zdobytych doświadczeń“.

Szerokości wody normalnej ustanowione dla Skawy tymczasowo wynoszą:

od km	$46_{,0}$	— $42_{,61}$	. . .	$21_{,0}$ m
„ „	$42_{,61}$	— $24_{,915}$	. . .	$23_{,0}$ „
„ „	$24_{,915}$	— $9_{,07}$	. . .	$25_{,0}$ „
„ „	$9_{,07}$	— $0_{,0}$	. . .	$29_{,0}$ „

Zastępcy Wydziału krajowego głosując za tym wnioskiem, nie odstąpili zatem wcale od żądania wyrażonego w tutejszej odezwie z d. 1. czerwca 1904. l. 45.695. a c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych uwzględniając to żądanie, zarządziło całkiem słusznie rewizyą normalnych przekrojów poprzecznych, którą wedle reskryptu z d. 15. lipca 1905. l. 47.274/04 poruczyło najkompetentniejszemu organowi, tj. centralnemu biuru hydrograficznemu.

ad 2) Z ustępu pierwszego §. 5. państwowej ustawy kanałowej z d. 11. czerwca 1901. Dz. pp. Nr. 66. wcale nie można wydedukować, jakoby regulacya rzek kanałowych nie miała także służyć celom spławu. Wedle tego ustępu ustawy bowiem mają być regulowane przy pomocy państwowego funduszu kanałowego (kredytu 75 milionowego) te rzeki, które z kanałami spławnymi stanowią wspólną sieć wodną, („ein einheitliches Gewässernetz bilden“) i bądź to dla doprowadzenia wody, bądź też ze względu na ruch żwiru posiadają szczególniejsze znaczenie dla dróg wodnych. Otóż w pierwszym rzędzie stawia ustawa jako warunek regulacyi, że rzeki kanałowe mają stanowić wspólną sieć wodną z kanałami, to znaczy że mają służyć tym samym celom, co kanały a więc być drogami dowozowemi do kanałów. Tak każe interpretować ten ustęp postanowienie §. 6. kodeksu cywilnego i tak też rozumiał ten ustęp ustawodawca, bo w sprawozdaniu o przedłożeniu rządowem (aleg. 886 do stenogr. protokołów Izby posłów — XVII sesya 1901. — pag. 86) komisya wodna (Wasserstrassen-Ausschuss) Izby posłów Rady państwa zamieściła następujący ustęp:

„Den Wert der im vorliegenden Gesetzentwurfe geplanten grossartigen Investitionen in Wasserbauten, vermehren ganz erheblich die neu aufgenommenen Bestimmungen, welche die Summe von 75 Milionen Kronen für die Ausgestaltung des Wasserstrassennetzes durch Regulirung solcher Flüsse, welche mit den projectirten Canälen als Zufahrtstrassen in schiffbare Verbindung gebracht werden können, oder sonst für die systematische Regulirung der Wasserlaufe im allgemeinen zur Verfügung stellen“.

Również i §. 2. ustawy kraj. z d. 18. września 1901. Dz. u. kraj. Nr. 103, nie wyklucza uspławnienia rzek mających się regulować wspólnym kosztem państwa i kraju, bo końcowy ustęp wspomina tylko, że przy regulacyi części tych rzek, której koszta ponosi wyłącznie skarb państwa, należy w szczególności mieć na oku użycie ich do żeglugi względnie spławu, wcale zaś nie normuje sposobu i celu regulacyi innych rzek, względnie przestrzeni rzek, które to kwestye zasadnicze wedle §. 8. ustawy rozstrzygać ma komisya regulacyjna.

Podobnie też i §. 2. rozporządzenia wykonawczego z 21. kwietnia 1904. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 52. nie wyklucza uspławnienia rzek kanałowych mających się regulować wspólnym kosztem, lecz przeciwnie w ustępie *e*) wyszczególnia jako jeden z celów regulacyi: „ułatwienie i poprawienie spławu, o ile ustrój danej rzeki na to zezwoli“. Wiadomem zaś jest powszechnie, że z wyjątkiem rzeki Wiaru na wszystkich 11 rzekach kanałowych spław drzewa, o który Wydziałowi krajowemu się rozchodzi, w miesiącach wiosennych od marca do maja jest możliwy, a nawet na przeważnej części tych rzek, dopóki lasy w Karpatach nie były wyniszczone, odbywał się i po części dotąd się odhywa.

ad 3) Czy i o ile obniżenie zwierciadła wody w rzekach kanałowych przez zwężenie szerokości nastąpi, z góry nie da się oznaczyć i w ogóle kwestya ta nie jest dostatecznie zbadaną i rozstrzygniętą; doświadczenie bowiem poucza, że

obniżenie dna i wody następuje wskutek skrócenia biegu przekopami. Ponieważ zaś w generalnym projekcie regulacyi rzek kanałowych zatrzymano istniejący bieg rzek i przekopy do minimum zredukowano, zatem nie zachodzi zdaniem Wydziału krajowego obawa nadmiernego pogłębienia przy zwężeniu szerokości łożysk.

Zresztą pod tym względem należy tu rozróżnić dwie grupy rzek ze względu na kulturę nadbrzeżną:

jednę grupę rzek: Stryj, Świcę i Bystrzycę nadwórniańską, nad któremi znajdują się znaczniejsze obszary łąk i pastwisk;

tudzież drugą grupę 9 rzek, do których należy Skawa, a nad którymi znajdują się przeważnie, lub wyłącznie grunta orne.

Nadmierne obniżenie dna i wody w pierwszych trzech rzekach może być dla łąk i pastwisk nadbrzeżnych szkodliwe, natomiast przy drugiej grupie rzek kanałowych obniżenie dna i zwiększenie pojemności łożysk celem ochrony gruntów nadbrzeżnych od wylewów jest nie tylko pożądane, ale koniecznie potrzebne, co też przewidziano w ustępie *c*) §. 2. rozporządzenia wykonawczego.

Nanoszeniu żwiru do recypientów (Wisły i Dniestru) nie zaradzi szerokość łożysk rzek kanałowych, lecz zatrzymanie rumowiska w górach i regulacya górnych biegów, czego Wydział krajowy domaga się od r. 1902, i należy się raczej obawiać większego zaszutrowania recypientów przy szerszych łożyskach, niż przy węższych, gdyż żywa siła wody zawsze unosić będzie materyał, a im szersze dno rzek, tem większa powierzchnia zaczepienia i tem większa ilość toczonego materyału.

ad 4) O ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, ani Sejm, ani Koło polskie ani też Sejmowa komisya wodna nie objawiły żadnego zdania co do normalnych przekrojów poprzecznych rzek kanałowych; dlatego też jest dla Wydziału krajowego niezrozumiałem twierdzenie, jakoby żądanie zwężenia szerokości dla uzyskania głębokości potrzebnej dla spławu drzewa, nie było zgodne z intencyami Sejmu i Reprezentacyi kraju w Radzie państwa.

Na posiedzeniach komisyi wodnej w czasie ostatniej sesyi Sejmowej nie podnosił też żaden poseł zarzutów przeciw Wydziałowi krajowemu, jak się to także okazuje z załączonych ⁄. sprawozdań komisyjnych l. S. 4.423/05 i 4.430/05; a przy dyskusyi nad wnioskiem posła Dra Oleśnickiego w sprawie uzupełnienia rozporządzenia wykonawczego do galic. ustawy regulacyjnej postanowieniami o wykonaniu robót melioracyjnych w związku z regulacyą rzek po myśli §. 13. państwowej ustawy kanałowej jedyny i to sztucznie skonstruowany zarzut przeciw Wydziałowi krajowemu wyszedł od zastępcy c. k. Namiestnictwa, który twierdził, że zwężenie szerokości łożysk żądane przez Wydział krajowy spowoduje nadmierne obniżenie wody i deteryoracyą gruntów nadbrzeżnych. Ponieważ w opinii tamtejszego departamentu wodnego wskazano także na nadmierne pogłębienie rzeki Bugu, której regulacya zostaje pod zarządem Wydziału krajowego, musimy zwrócić uwagę, że pogłębienie to poniżej Dobrotworu nie nastąpiło wskutek skoncentrowania i zwężenia łożyska, lecz łożysko zostało sztucznie przez wykop pogłębione na żądanie c. k. Ministerstwa rolnictwa dla wyrównania spadu.

Przechodząc do szczegółów technicznych, musimy zauważyć, że w projekcie regulacyi rzek kanałowych przyjęto przeważnie takie szerokości rzek, jakie oznaczono przed 20 laty w niedoszłym do skutku generalnym projekcie regulacyi rzek galicyjskich, bo np. dla rzeki Skawy przy ujściu 32,5 (przed 20 laty 33 m), tak iż stosunek maksymalnej głębokości 0,6 m do szerokości 32,5 m w profilu parabolicznym wynosi 1:54.

Tymczasem od lat dwudziestu poglądy na problem normalnych przekrojów poprzecznych na podstawie zrobionych doświadczeń znacznie się zmieniły, bo rzeki przedtem już uregulowane i ujęte obustronnemi budowlami obecnie się zwęża i to nie tylko dla spławu, lecz z koniecznej potrzeby utrzymania wykonanych budowli, które przy szerokich profilach i serpentynującej w szerokiem łożysku małej wodzie są narażone na podmywanie i zniszczenie.

I tak pomijając Dunaj, który się obecnie reguluje po raz wtóry na tak zwaną niską wodę, zauważono już w r. 1900 na wystawie paryskiej cały szereg

planów regulacyjnych, wedle których rzeki już uregulowane obustronnemi tamami zwężono trzecią linią tam równoległych. To samo zauważono na rzece Inn pod Rosenheim w Bawaryi, tudzież na rzece Traun w Austryi górnej. Ta ostatnia rzeka jest szczególnie pouczająca. Aregulowano ją bowiem na szerokość *80 m* obustronnemi tamami równoległemi, a obecnie z polecenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych zwęża się tę rzekę na *32 m* (mniej o pół metra, aniżeli przyjęto pierwotnie dla Skawy), tak, iż stosunek maksymalnej głębokości do szerokości (przy stanie wody +0,56, do którego zastosowano zwężone łożysko) wynosi w profilu parabolicznym 1 : 13, a w trapezowym 1 : 20. A należy tu dodać, że gdy dorzecze Skawy wynosi przy ujściu zaledwie 1.151 km², to dorzecze rzeki Traun mierzy 4.278 km² (jest więc prawie cztery razy większe), ilość zaś średniej wody normalnej Skawy wynosi na sekundę zaledwie 8,6 m³, ilość zaś wody rzeki Traun przy stanie +0,56 — *84 m*³ (oprócz 40 m³ przepływających młynówkami), czyli prawie dziesięć razy więcej.

Za węższym przekrojem normalnym rzek przemawiają także doświadczenia zrobione przez Wydział krajowy przy regulacyi rzeki Biały, jedynej rzeki karpackiej, której systematyczna regulacya jest na ukończeniu, a której ustrój podobnym jest do Skawy i innych rzek kanałowych, z wyjątkiem nizinnej Tanwi.

Otóż wedle pierwotnego projektu unormowano dla przestrzeni Biały przy ujściu do Dunajca, gdzie ilość średniej wody normalnej na sekundę wynosi $10_{,07}$ m³ (jest zatem większa, niż na Skawie), szerokość profilu normalnego na $22_{,5}$ m (10 m mniejszą niż na Skawie), a maksymalną głębokość w profilu parabolicznym na $0_{,9}$ m, tak, iż stosunek maksymalnej głębokości do szerokości wynosił *1 : 25* (jak w wyrobionych i zwartych profilach zdjętych przed regulacyą). Tymczasem po kilku latach budowy okazała się szerokość $22_{,5}$ m za wielką, a w interesie utrzymania budowli regulacyjnych zwężono szerokość za zezwoleniem c. k. Ministerstwa rolnictwa, wydanem na podstawie opinii Departamentu wodnego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z $22_{,5}$ na *16 m*, wskutek czego zwiększyła się głębokość na $1_{,00}$ m, a stosunek maksymalnej głębokość do szerokości zmieniony został na *1 : 15*. Według tego stosunku (1 : 15) obliczono wszystkie normalne przekroje i ubezpieczono według węższej trasy oba brzegi Biały z wyjątkiem przekopu Świerczkowskiego położonego w łuku, gdzie, jak sądzono, powinien był nurt trzymać się brzegu wklęsłego. Ponieważ jednak nawet w zakolu Świerczkowskiem z powodu za szerokiego łożyska nurt się przerzucił na brzeg wypukły i poderwał opaskę lewobrzeżną, musiano i to zakole zwęzić z $22_{,5}$ m na szerokość 16 m.

Ciekawe były przytem przewidywania poprzedniego Szefa tamtejszego departamentu wodnego, który był przeciwny zwężaniu łożysk rzek w ogóle i oświadczył, że wszystkie tamy regulacyjne Biały wyniesie woda do Dunajca, gdyż profil jest za wąski. Budowle regulacyjne na Białe utrzymały się jednak dotychczas w zupełności, ale za to na Dunajcu, gdzie zastosowano właśnie szerszy profil według projektu generalnego z przed laty dwudziestu, przeważna część lokalnych regulacyj wykonanych przez c. k. Namiestnictwo przy $33^1/_3$% zasiłkach państwa i kraju została zniszczoną i to częstokroć w tak krótkim czasie, że nawet przy kolaudacyi tam zbudowanych przed rokiem, lub dwoma laty już nie znaleziono.

Na odpowiednio zwarte profile poprzeczne w interesie utrzymania budowli regulacyjnych kładzie też wielką wagę Rząd pruski przy regulacyi sudeckich dopływów Odry, którą w myśl ustawy z 3. lipca 1900 przeprowadza Wydział prowincyonalny Szląska pruskiego kosztem 39,140.000 marek przy 80% udziale skarbu państwa w kosztach. Ponieważ sudeckie dopływy Odry, w których dorzeczu nie ma ani jezior ani lodników, posiadają najwięcej podobieństwa do galicyjskich rzek kanałowych (karpackich), przytaczamy odnośny ustęp z motywów rządowych do powołanej ustawy, który opiewa dosłownie:

„Um bei Niedrigwasser das Auswaschen einzelner vertiefter, sich wechselnd von einem zum anderen Ufer verfenden Rinnen zu vermeiden, muss auch bei den geringsten Wasserständen ein möglichst gleichmässiges Ueberströmen der Sohle stattfinden; zu dem Zwecke wird durchweg gerade auf die Herstellung eines richtig bemessenen Querschnittes für das Niedrigwasser Bedacht zu nehmen sein".

Co się tyczy krytyki obliczenia centralnego biura hydrograficznego, Wy-

dział krajowy, nie mając do dyspozycyi opinii tego biura, nie może się wdawać w ocenę zarzutów tamtejszego departamentu wodnego, zauważyć jednak musi, że zarzut, jakoby zwężone profile Skawy wpływały tak dalece na powiększenie chyżości wody, iż spław drzewa byłby utrudniony, jest bez znaczenia, — zarzut zaś jakoby przy zwężeniu profili koszta regulacyi miały się powiększyć, jest nieuzasadniony.

Różnica w chyżości wody w profilach zwężonych, a pierwotnie projektowanych, wynosi wedle obliczenia tamtejszego departamentu wodnego od 0,254 do 0,367 m, jest więc tak nieznaczną, że tratwy przepłyną bez przeszkody tak w szerszym jak i w węższym profilu. Koszta zaś budowli regulacyjnych nie są zależne od głębokości normalnego profilu, jaki przez regulacyę ma być wytworzony, lecz od istniejących głębokości wody, w których tamy będą budowane. Otóż te istniejące głębokości wypośrodkowane dla kosztorysu są większe od maksymalnych głębokości projektowanych w profilach zwężonych przez biuro hydrograficzne, bo wynoszą:

I. od km 0,00 do $9_{,07}$ na brzegu wklęsłym $1_{,3}$ m, na brzegu wypukłym $1_{,1}$ m (maksymalna głębokość w profilu zwężonym 0,98 m);

II. od km $9_{,07}$ do $24_{,91}$ na brzegu wklęsłym $1_{,0}$ m, na brzegu wypukłym $0_{,9}$ m (maksymalna głębokość w profilu zwężonym 0,86 m);

III. od km $24_{,91}$ do $46_{,50}$ na brzegu wklęsłym $0_{,8}$ m, na brzegu wypukłym $0_{,7}$ m (maksymalna głębokość w profilach zwężonych $0_{,78}$ do $0_{,89}$ m).

Z powyższych powodów Wydział krajowy obstaje przy żądaniu zawartem w tutejszej odezwie z dnia 1. czerwca 1904 l. 45.695 co do zmniejszenia szerokości normalnych przekrojów poprzecznych rzek kanałowych, a to tak w interesie utrzymania budowli regulacyjnych, jak i dla umożliwienia spławu a tem samem taniego transportu drzewa, co posiada wielką doniosłość dla kraju i państwa, bo jeżeli bilans handlowy Austryi jest aktywny, to zawdzięcza państwo wyłącznie eksportowi drzewa.

Ażeby zaś nie odwlekać unormowania przekrojów poprzecznych dla rzek kanałowych, bo dodatkowe zwężanie koryt po wykonaniu regulacyi pociąga za sobą zwiększenie kosztów do 50%, proponuje Wydział krajowy, ażeby techniczni członkowie komisyi regulacyjnej przed najbliższem posiedzeniem tej komisyi zbadali dokładnie rzekę Białą, której ustrój jest podobny do rzek kanałowych, a na której systematyczne roboty regulacyjne na przestrzeni przeszło 60 km są ukończone i na podstawie poczynionych spostrzeżeń przedłożyli wnioski komisyi regulacyjnej co do zwężenia przekrojów poprzecznych Skawy, tudzież innych rzek kanałowych.

Odpis

reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w Wiedniu z dnia 22. lutego 1906. L. 46 612/1905. do c. k. Namiestnictwa we Lwowie — w sprawie unormowania datków konkurencyjnych.

Mit dem Berichte vom 19. August v. J. Zl. 8232/Präs. haben Eure Exzellenz einen vom galizischen Landesausschusse ausgearbeiteten Entwurf eines Gesetzes, mit welchem die Konkurrenzbeiträge zu den Kosten der auf Grund des Gesetzes vom 18. September 1901, L. G. Bl. Nr. 103 auszuführenden Flussregulierungen normiert werden, anher vorgelegt, welcher Gesetzentwurf nach dem weiteren Berichte Euerer Exzellenz vom 10. Oktober d. J. Zl. 12.912/Präs. seither vom Landesausschusse im Landtage eingebracht wurde.

Dieser Entwurf wurde einvernehmlich mit dem Finanz- und dem Ackerbauministerium einer Prüfung unterzogen, bei welcher sich ergab, dass derselbe in seiner gegenwärtigen Fassung nicht annehmbar wäre.

In erster Reihe muss seitens der Staatsverwaltung darauf bestanden werden, dass in Bezug auf die Grundsätze für die Feststellung und Aufteilung der Konkurrenzbeiträge (Flussgebietsumlagen) die aus Mitteln des Staates allein zu bestreitenden Flussregulierungen (Gruppe B) ebenso behandelt werden, wie jene, welche aus Mitteln des Staates und des Landes (Gruppe A) bestritten werden, wie dies auch im §. 3. des Gesetzes vom 18. September 1901 L. G. Bl. Nr. 103 in Aussicht genommen ist.

Insbesondere vermöchte die Staatsverwaltung der vom Landesausschusse im §. 5. des Entwurfes beantragten Verweisung der Gruppe B auf den Weg des Wasserrechtsgesetzes §. 51. mit Rücksicht auf die auch vom Landesausschusse anerkannten Schwierigkeiten und Kosten, welche mit der Einhebung von Konkurrenzbeiträgen nach der zuletzt angeführten Gesetzesstelle verbunden sind, umsoweniger zuzustimmen, als die Ziele der Regulierung für beide Gruppen im Wesentlichen die gleichen sind.

Die für die verschiedenartige Behandlung der beiden Gruppen vom Landesausschusse in seiner an die Statthalterei gerichteten Note vom 20. Juni 1905 Zl. 53.557, geltend gemachten Gründe können vielleicht bis zu einem gewissen Grade für das Ausmass der Konkurrenzquoten zu den Flüssen der Gruppe B von Bedeutung sein, können jedoch die Berechtigung des Anspruches des Staatsverwaltung auf eine angemessene Beitragsleistung der Interessenten nicht in Frage stellen, weshalb für diese Gruppe auch dieselben Vereinfachungen in der Feststellung und Einhebung der Konkurrenzbeiträge wie für die Gruppe A verlangt werden müssen.

Weiters obwaltet das Bedenken, dass die vom Landesausschusse für die Gruppe A ins Auge gefasste 10%-tige Konkurrenzquote für die Verhältnisse der

in Frage kommenden Gebiete in dieser Allgemeinheit zu hoch ist, dieselbe würde aber eine geradezu unerschwingliche Last für den einzelnen Besitzer darstellen, wenn nach der Absicht des Landesausschusses, die Beitragspflicht nur auf die unmittelbar an die Flüsse anrainenden, also vielfach im Inundationsgebiete liegenden und daher minderwertigen Grundstücke eingeschränkt würde. Es erscheint aber überhaupt fraglich, ob auch innerhalb der Gruppe A für alle Flüsse, beziehungsweise Flusstrecken dieselbe Beitragsquote zu normieren wäre, da die in Betracht kommenden Verhältnisse bei den einzelnen Flüssen naturgemäss verschiedenartig sind und es wohl noch weiterer Studien bedürfte, um hierüber volle Klarheit zu schaffen.

Demgemäss dürfte es das Zweckmässigste sein, im Gesetze sowohl für Gruppe A wie für Gruppe B nur einen Maximalprozentsatz für die Konkurrenzbeiträge festzustellen (als welcher allerdings ein Satz von 10% ganz angemässen sein dürfte), die Bestimmung der auf die einzelnen Flussstrecken entfallenden Perzentsätze aber und zwar getrennt für das weiter unten näher zu umschreibende engere und weitere Gebiet hinsichtlich der Gruppe A der Staatsverwaltung im Einvernehmen mit der Landesverwaltung (Statthalterei-Landesausschuss), hinsichtlich der Gruppe B hingegen der Staatsverwaltung (Statthalterei) allein vorzubehalten.

Was endlich die Art der Aufteilung des Konkurrenzbeitrages auf die einzelnen Interessenten anbelangt, vermöchte die Regierung zunächst dem Antrage des Landesausschusses (§. 3. des Entwurfes), diese Frage, welche doch den Kern des Gesetzes bildet, auf den Verordnungsweg zu verschieben, nicht zuzustimmen. Es erscheint unerlässlich, diese Frage nicht bloss noch vor Erlassung des Gesetzes zu klären, sondern auch mindestens prinzipiell deren Lösung im Gesetze selbst zum Ausdrucke zu bringen.

Auf das Meritum der Sache eingehend, kann wohl konstatiert werden, dass wenn man in absehbarer Zeit und ohne allzugrosse Kosten zu nennenswerten Beiträgen gelangen will, hiefür nicht bloss ein möglichst einfaches Verfahren vorzusehen, sondern auch die Konkurrenz auf ein grösseres Gebiet auszudehnen sein wird.

In ersterer Beziehung wird es sich empfehlen, die Feststellung des Konkurrenzgebietes inappellabel der Statthalterei und zwar hinsichtlich der Gruppe A im Einvernehmen mit dem Landesausschusse zu übertragen, innerhalb des ermittelten Konkurrenzgebietes aber die Beitragsleistung in Form von Steuerzuschlägen einzuheben, so dass eine Anfechtung nur in rechnungsmässiger Hinsicht Platz greifen könnte.

Anlangend aber das Gebiet, auf welches die Konkurrenz ausgedehnt werden soll, so wäre es zu befürworten, nicht nur die direkt am Flusse liegenden Liegenschaften und Anlagen, sondern alle jene in erster Linie besonders heranzuziehen, welche in dem durch die Gewässer gefährdeteten Gebiete liegen und denen durch die auszuführenden Arbeiten ein Schutz gegen die Gefahr oder ein Vorteil in der Benützung zugewendet wird.

Ueberdies wäre sodann auch mit der schon im Gesetze vom 18. September 1901, L. G. Bl. Nr. 103 eventuell vorgesehenen Einführung von Flussgebietsumlagen vorzugehen, da denn doch nicht zu verkennen ist, dass die auszuführenden Arbeiten der Interessen- Gemeinschaft des Flussgebietes nicht nur durch die direkte Abwendung von Gefahren, sondern auch mittelbar-durch Forderung der Bringung von Produkten durch Schaffung von Gelegenheit zu Arbeit und Verdienst — wesentliche Vorteile zu bieten bestimmt sind.

Es würde daher am angemessendsten erscheinen, wenn eine Kombination der beiden erwähnten Prinzipien für die Einhebung von Adjazentenbeiträgen in Anlehnung an das Tirolische Landesgesetz vom 15. Dezember 1884; L. G. Bl. Nr. 46 einträte, welches eine ähnliche Schwierigkeit in befriedigender Weise gelöst hat. Hiebei müsste jedoch vorausgesetzt werden, dass die Kosten der Erhebung und Einhebung der Beiträge nicht übermässighohe sind.

Dies könnte am leichtesten dadurch erzielt werden, dass die Beitragsleistung innerhalb des engeren Gebietes (mit der unten erwähnten Modifikation) durch Zuschläge zu den Realsteuern eingehoben wird, während im weiteren Gebiete die auf dasselbe entfallende Gesammtsumme durch Zuschläge zu allen direkten Steuern (mit Ausnahme der Personaleinkommensteuer) aufgebracht wird.

Innerhalb des engeren Rayons könnte überdies noch eine besondere Belastung für die im §. 3. lit. b. des tirolischen Gesetzes bezeichneten Objekte als Eisenbahnen, industrielle Anlagen, öffentliche Strassen, zu denen noch die Wasseranlagen hinzutreten hätten, vorgesehen werden, da diese Objekte durch die gleichmässigen Zuschläge zu den Realsteuern nicht genügend herangezogen würden. Diese besondere Belastung wäre beim Abgange eines Uebereinkommens durch eine inappellable Entscheidung der Statthalterei (bei Gruppe A im Einvernehmen mit dem Landesausschusse) festzusetzen, auf dem gleichen Wege könnte Interessenten, die Beiträge zu bestehenden Flussbauten geleistet oder zu den neuen Flussbauten zugesichert haben, eine gänzliche oder teilweise Befreiung von den im engeren Rayon einzuhebenden Beiträgen gewährt werden.

Diese Befreiung wäre allerdings hinsichtlich schon bestehender Flussbauten davon abhängig zu machen, dass diese Bauten nur nach Massgabe ihres Wertes für definitive Regulierung zur Zeit der Inangriffnahme der letzteren in Betracht zu kommen haben, worüber in jedem einzelnen Falle vorerst die ausreichend begründete Begutachtung durch die Flussregulierungskommission einzuholen ist. Hiebei dürfte es sich weiters empfehlen, wie im tirolischen Gesetze festzustellen, dass die Beiträge einen gewissen Perzentsatz der Steuern nicht übersteigen dürfen, um durch eine längere Abstattungsfrist der Bevölkerung die Zahlung nach Tunlichkeit zu erleichtern.

Insoferne es sich um Flussgebietsumlagen für jene Flüsse handelt, welche teils vom Staate allein, teils vom Staat und Land reguliert werden sollen, müsste selbstverständlich Uebereinstimmung darüberherrschen, dass für beide Regulierungen derselbe Beitragssatz einzuheben ist, wie auch seinerzeit die bezügliche Abrechnung zwischen Staat und Land im Verordnungswege zu regeln wäre.

Dagegen könnte es vielleicht angemessen erscheinen, im Gesetze der Statthalterei im Einvernehmen mit dem Landesauschusse für die Gruppe A. und der Statthalterei allein für die Gruppe B. die Ermächtigung zu erteilen, für den innerhalb des zulässigen Maximus festzustellenden Perzentsatz der Beiträge und auch für die Ermittelung des ängeren Konkurrenzrayons (Inundations- oder Verheerungsgebiet) die Regulierungsstrecken in Sektionen zu zerlegen.

Es muss weiters noch verlangt werden, dass der Berechnung der Beiträge nicht, wie im Entwurfe vorgesehen, die veranschlangten sondern die tatsächlich aufgewendeten Kosten zu Grunde gelegt werden, was bei dem Umstande, als nach vorstehenden Anträgen die Beiträge in kleinen Raten fällig würden, umsoweniger einem Anstande unterliegen könnte.

Hiebei wäre allerdings — nach Analogie des §. 13. des Gesetzes vom 30. Juni 1884, R.-G.-Bl. Nr. 116 — für die Möglichkeit der Einhebung von provisorischen Beitragsquoten legislative Vorsorge zu treffen.

Endlich erschiene es erforderlich, in das Gesetz eine Bestimmung des Inhaltes aufzunehmen, dass die Kosten für die Ermittlung des Flussgebietes, des Verheerungsgebietes und der individuell beitragspflichtigen Wasseranlagen, Eisenbahnen etc. für die Flussstrecken der Gruppe A. das Land, für jene der Gruppe B. der Staat zu tragen hätte.

Hievon wolle der Landesausschuss in Kenntnis gesetzt werden. — Die Beilagen des d. ä. Berichtes vom 19. August d. J. Zl. 9.232/pr. folgen mit Ausnahme einer deutschen Ausfertigung des Gesetzentwurfes anruhend zurück.

Odpis

odezwy Wydziału krajowego z dnia 11. maja 1906. l. 32.182 do c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie w sprawie datków konkurencyjnych.

Reskryptem z d. 22. lutego 1906. l. 46.612 ex 1905. intymowanym tamtejszą odezwą z d. 20. marca 1906. l. 2.972/pr. oznajmiło c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu i rolnictwa, że przedłożony tutejszą odezwą z d. 23. czerwca 1905. l. 53.554 projekt ustawy normującej datki konkurencyjne do kosztów regulacyi rzek kanałowych nie byłby do przyjęcia a to z następujących powodów:

1) Zasady ustanawiania i rozkładu datków konkurencyjnych przy regulacyach prowadzonych wyłącznie na koszt państwa (grupa *B.*) powinny być te same jak przy regulacyach prowadzonych wspólnym kosztem państwa i kraju (grupa *A*).

2). Proponowana 10% kwota konkurencyjna może się okazać na pewnych przestrzeniach rzek za wysoką i dlatego należałoby tę kwotę oznaczyć jako maksymalną.

3) Sposób rozkładu datków konkurencyjnych powinien być zasadniczo unormowany w ustawie, a nie pozostawiony rozporządzeniu wykonawczemu, a mianowicie:

a) Okręg konkurencyjny ma być rozszerzony i obejmować ma nie tylko nieruchomości i zakłady leżące bezpośrednio nad rzeką, lecz także grunta ochronione robotami regulacyjnemi (od zalewu?), oraz całe dorzecza, w których interesie leży regulacya (ułatwienie transportu produktów i dostarczenie zarobku) na wzór ustawy tyrolskiej z d. 15. grudnia 1884. Dz. u. kraj. Nr. 46.

b) Datki konkurencyjne w ciaśniejszym okręgu powinny by być ściągane w drodze dodatków do podatków realnych przy osobnem obciążeniu kolei, zakładów przemysłowych, dróg publicznych i zakładów wodnych, w szerszym zaś okręgu w drodze dodatków do wszystkich podatków bezpośrednich z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego.

To osobne obciążenie miałoby być ustalone w braku umowy orzeczeniem Namiestnictwa (dla grupy *A*) wydanem w porozumieniu z Wydziałem krajowym), przeciw któremu nie byłoby odwołania. W ten sam sposób mogliby być w okręgu ciaśniejszym zwolnieni całkowicie, lub częściowo od datku konkurencyjnego interesenci, którzy już uiścili datki do istniejących budowli, albo zapewnili uiszczenie datków do nowych budowli.

c) Byłoby wskazanem podzielić przestrzenie rzek na sekcye dla ustanowienia stopy procentowej datku konkurencyjnego w granicach ustanowionego maximum (10 %).

4) Za podstawę wymiaru datków konkurencyjnych mają być przyjęte rzeczywiste koszta regulacyi, przyczem możnaby zapewnić ściąganie prowizorycznych kwot według analogii §. 13. państwowej ustawy melioracyjnej.

5) Koszta oznaczenia okręgów konkurencyjnych dla grupy *A)* pokryć ma fundusz krajowy, koszta zaś dla grupy *B)* skarb państwa.

Co do powyższych zmian względnie uzupełnień projektu ustawy pozwalamy sobie przedstawić następujące uwagi:

ad 1) Jak już w tutejszej odezwie z d. 23. czerwca 1905. l. 53.554 i w sprawozdaniu Sejmowem z d. 25. sierpnia 1905. l. 79.311 (alegat 383) Wydział krajowy zaznaczył, nie może być zastosowaną ta sama miara do oznaczenia datków konkurencyjnych przy regulacyi grupy *B)* rzek kanałowych, która ma być przeprowadzoną wyłącznie kosztem skarbu państwa w interesie żeglugi względnie spławu (ostatni ustęp §. 2. ustawy z 18. września 1901. Dz. u. kr. Nr. 103), co przy regulacyi grupy *A)*, której koszta pokrywają wspólnie skarb państwa i kraju (w stosunku 60 % i 40%), a która w znacznej mierze leży w interesie kultury krajowej.

Koszta regulacyi rzek w interesie spławu ponosić winien w myśl ustępu 4. Najwyższego postanowienia z 30. października 1830 wyłącznie skarb państwa, o ile zaś wskutek tych regulacyj zostaną także ochronione nadbrzeżne realności i sąsiednie zakłady wodne, pociągnięcie właścicieli tych realności i zakładów do kosztów regulacyi może nastąpić tylko według zasad ustanowionych w §. 51. kraj. ustawy wodnej, podobnie jak to już unormowano datki do kosztów budowy kanałów spławnych w §. 5. ustawy z d. 2. marca 1904. Dz. u. kraj. Nr. 36.

Nie można tu pominąć także tego ważnego względu, że w ciągu lat 22 (od r. 1882) wykonano na przestrzeniach rzek należących do grupy *B)* cały szereg lokalnych regulacyj, do których kosztów właściciele gruntów nadbrzeżnych przyczynili się znacznymi datkami, i w ten sposób zabezpieczono już od zrywania grunta w najostrzejszych zakolach; — ponowne więc pociąganie adjacentów do częściowego pokrywania kosztów, które mają na celu znormalizowanie i uspławnienie rzek, byłoby niesprawiedliwe, a Wydział krajowy nie mógłby doradzać Sejmowi uchwalenia takiego projektu ustawy, któryby normował takie same datki konkurencyjne dla grupy *B)*, jak dla grupy *A)*.

Wydział krajowy sądzi, że proponowane przezeń zastosowanie §. 51. kraj. ustawy wodnej dla grupy *B)* rzek kanałowych jest jedynie właściwe, i uprasza c. k. Namiestnictwo o przedłożenie c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych wniosku, ażeby odstąpiło od żądania unormowania datku konkurencyjnego przy regulacyi rzek państwowych w wysokości datku proponowanego dla rzek, które się regulują wspólnym kosztem. W razie przeciwnym projekt ustawy wcale by nie doszedł do skutku, a galicyjski fundusz krajowy w porównaniu z czeskim funduszem krajowym doznał by znacznego uszczerbku, ponosząc sam całe 40% kosztów regulacyi rzek kanałowych.

ad 2) Jakkolwiek §. 10. czeskiej ustawy regulacyjnej z d. 13. lutego 1903. Dz. u. kraj. Nr. 31. normuje datki konkurencyjne do wysokości 20% kosztów (wraz z kosztami zarządu i kosztami utrzymania w czasie budowy), Wydział krajowy zgadza się na proponowane przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych obniżenie datków konkurencyjnych w Galicyi poniżej 10% kosztów i zamieszcza odpowiednią zmianę w §. 2. projektu ustawy.

ad 3) Co się tyczy rozszerzenia okręgu konkurencyjnego i unormowania potrójnych datków konkurencyjnych: dla ciaśniejszego okręgu konkurencyjnego (nieruchomości i zakładów narażonych na zerwanie), dla okręgu szerszego (narażonego na zalew) i dla całego dorzecza, a to na wzór ustawy tyrolskiej z 15. grudnia 1884. Dz. u. kraj. Nr. 46, pozwalamy sobie zwrócić uwagę, że taki rozkład datków uzasadniony był celem i rozmiarem robót przy regulacyi wód w Tyrolu, pod żadnym zaś warunkiem nie może być zastosowany do regulacyi rzek w Galicyi. Mianowicie przy regulacyi wód w Tyrolu ochroniono nie tylko brzegi (okręg ciaśniejszy) od zrywania za pomocą budowli regulacyjnych, lecz także cały teren inundacyjny (okręg szerszy) przez budowę wałów, a nadto zabudowano dzikie

potoki i zalesiono źródłowiska, tak iż nałożenie opłaty na całe dorzecze w wysokości 5% kosztów robót po części było uzasadnione.

Tymczasem regulacya rzek kanałowych w Galicyi nie obejmuje ani obwałowań, ani korekcyi całych przestrzeń rzek, ani ich dopływów, ani zabudowań potoków górskich, ani zalesień nagich stoków górskich, lecz ogranicza się tylko do regulacyi pewnych ściśle oznaczonych dolnych i środkowych biegów rzek — wobec czego niesprawiedliwem byłoby nakładanie datków na cały teren inundacyjny (okręg szerszy), a już całkiem nieuzasadnionem i niesprawiedliwem byłoby nakładanie opłat na mieszkańców w całem dorzeczu oddalonych o kilkadziesiąt kilometrów od przestrzeni rzek objętych regulacyą, którzy tych robót regulacyjnych nawet oglądać nie będą, a żadnej korzyści z nich nie odniosą.

Z tego też powodu komisya dla regulacyi rzek oświadczyła się w r. 1904 prawie jednomyślnie przeciw nakładaniu opłat na dorzecza, a uznała za uzasadniony wymiar datków tylko w okręgu ciaśniejszym z tytułu zabezpieczenia brzegów od zrywania.

Wydział krajowy nie może zatem zgodzić się na ustanawianie przewidzianych w ustawie tyrolskiej trojakich datków konkurencyjnych, natomiast uznaje za zupełnie odpowiednie ściąganie datków (w kręgu ciaśniejszym) w drodze dodatków do podatków realnych, podział przestrzeni rzek na sekcye dla ustanowienia stopy procentowej datku konkurencyjnego, tudzież upoważnienie Namiestnictwa do większego obciążenia komunikacyj i zakładów, oraz wyjątkowego uwolnienia od konkurencyi interesentów w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

ad 4 i 5) Na żądanie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych pod *4)* i *5)* wymienione zgadza się w zupełności Wydział krrjowy.

Uzupełniony w myśl powyższych uwag projekt ustawy przesyłamy c. k. Namiestnictwu w załączeniu ℳ. z prośbą o przedłożenie c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych i zakomunikowanie nam decyzyi przed najbliższą sesyą Sejmową.

Protokoll

aufgenommen in den Amtslokalitäten der Expositur der k. k. Direktion für den Bau der Wasserstrassen in Krakau am 21. November 1906.

Gegenstand

ist die mit dem Erlasse des k. k. Handelsministeriums vom 10. November 1906 Z. 2.653/W. St. angeordnete Vornahme von Erhebungen über die Qualifizierung der auf Grund des §. 5. Abs. 1. des Wasserstrassengesetzes für Regulierungen und Wildbachverbauungen noch weiters zu berücksichtigenden Gewässer bezw. Flüsse im Königreiche Galizien.

Gegenwärtig:

Herr Johann Mrasiek k. k. Hofrat, Vorstand der technischen Abteilung der Direktion für den Bau der Wasserstrassen in Vertretung des k. k. Handelsministeriums, als Kommissionsleiter;

Herr Artur Herbst, k. k. Oberbaurat in Vertretung des k. k. Ministeriums des Innern;

Herr Michael Martyniec, k. k. Forstrat und Vorstand der Sektion für Wildbachverbauungen in Sambor, in Vertretung des k. k. Ackerbauministeriums;

Herr Roman Ingarden. k. k. Oberbaurat und Vorstand des Wasserbaudepartaments der k. k. Statthalterei Lemberg, in Vertretung der k. k. Statthalterei in Lemberg;

Herr Johann Czerwiński, k. k. Baurat, Vorstand der technischen Abteilung der Expositur der k. k. Direktion für den Bau der Wasserstrassen in Krakau, in Vertretung dieser Expositur;

die Herren Johann Hapanowicz, Landesoberingenieur und Karl Pomianowski, behördlich autorisierter Zivilingenieur in Vertretung des Landesausschusses des Königreiches Galizien.

Die Kommission trat am heutigen Tage um 4 Uhr nachmittags zusammen und einigte sich in Bezug auf die zu besichtigenden Gewässer und Flussläufe über das Arbeits-und Reiseprogramm, welches als Anhang diesem Protokolle beigeschlossen wird.

Die Kommission wurde seitens des Statthalterei-Delegaten in Krakau, des k. k. Hofrates Adam R. v. Fedorowicz in den Amtslokalitäten der obgenannten Expositur begrüsst.

Dem. in der an das k. k. Handelsministerium gerichteten Note des k. k. Ministeriums des Innern vom 1. November 1906, Z. 6.730/M. J. geäusserten Wunsche, dass bei Gelegenheit der gegenständlichen Erhebungen auch über den Umfang der im Soła-und Skawagebiete im Zusammenhange mit der Wasserstrassenaktion notwendigen Verbauungen volle Klarheit geschaffen werde, wurde entsprochen und hat die Kommission beschlossen, die letztgenannten Erhebungen gleich zu Beginn der Verhandlung durchzuführen.

Die örtlichen Erhebungen werden sich auf nachstehende Gewässer zu erstrecken haben:

A. Flussregulierungen in den Oberläufen:

1. Raba von der Mszana-Mündung bis Lubień;
2. Wisłoka von Rozstajne bis Żmigród;
3. Ropa von der Zdynia-Mündung bis zur Wisłoka;
4. Jasiołka von Wola wyżna bis zur Mündung;
5. Wisłok von der Morawa-Mündung bis Frysztak;
6. San von Rajskie bis Lisko;
7. Wiar von Lomna bis Niżankowice;
8. Opór von der Orawamündung bis zur Mündung.

B. Wildbachverbauungen:

1. Im Einzugsgebiete des Dunajec und Poprad;
2. „ „ „ der Raba;
3. „ „ „ des Wisłok;
4. „ „ „ des San;
5. „ „ „ der Bystrzyca.

Von den Flussregulierungen wurde auch die Besichtigung des Flusslaufes der Mleczka als Zuflusses des Wisłok für notwendig erachtet und ausserdem haben die Vertreter des Landesausschusses das Ersuchen gestellt, das einerseits in Bezug auf Wildbachverbauungen auch das Einzugsgebiet des Biała-Flusses in Berücksichtigung gezogen und andererseits, dass der im Bezug auf die Errichtung von Hochreservoiren seitens des Landesausschusses erfolgten Anregung Rechnung getragen, und dass gelegentlich der bevorstehenden Bereisungen auch die vom Landesausschusse für solche Reservoire in Aussicht genommenen Stellen nach Möglichkeit an Ort und Stelle besichtigt und einer näheren Untersuchung unterzogen werden.

Fortgesetzt am 22. November 1906 in den Amtslokalitäten der k. k. Bauleitung für die Soła-Regulierung in Saybusch.

Gegenwärtig: die zu Beginn des Protokolles Genannten.

Sołagebiet.

Die Kommission begab sich am heutigen Tage von Krakau nach Saybusch und hat die Besichtigung des Sołaflusses von Saybusch flussabwärts bis nach Porębka samt den in dieser Strecke am rechten Ufer befindlichen drei Runsen und Wildbäche, namentlich: Puszcza Wielka und Puszcza Mała, ferner eine Runse am

linken Ufer und ausserdem die grösseren Zuflüsse der Soła Żylec und Łękawka mit dem in die Letztere einmündenden Wildbache Kocierz vorgenommen.

Bei Porębka hat der Landesausschuss die Errichtung einer Talsperre in Aussicht genommen, welche Flussstelle gleichzeitig in Augenschein genommen wurde.

Die anlässlich dieser Besichtigung gemachten Wahrnehmungen sind folgende:

Die Soła wurde als ausserordentlich geschiebeführend befunden und ist dieser Umstand hauptsächlich dem Grunde zuzuschreiben, dass bei jedem bedeutenderen Niederschlage und bei grossen Regengüssen aus den vorangeführten Runsen und Nebenflüssen, welche letztere ebenfalls mit Schottermassen angefüllt sind, grosse Mengen Gerölle dem Recipienten zugeführt werden, welche infolge der vorhandenen Gefällsabschwächung des Letzteren zur Ablagerung gelangen und grosse Devastationen nicht nur des eigentlichen Flussgerinnes der Soła, sondern auch des Flusstales selbst verursachen.

Soll nun auch nach durchgeführter Regulierung des Sołaflusses eine weitere bedeutende Geschiebeführung, welche für den Bestand des zu errichtenden Kanals mit Rücksicht auf dessen Wasserversorgung und hochwasserfreie Ueberschreitung schädlich wäre, auch in Zukunft wirksam hintangehalten werden, so erscheint es nach Anschauung der Kommission für dringend geboten, dass die Verbauungen der heute besichtigten und oben angeführten Runsen und Zuflüsse durchgeführt werden.

Im Bezug auf den Kocierzbach ist noch besonders hervorzuheben, dass er in seinem dermaligen devastierten Zustande in seinem Unterlaufe die Ortschaft Łękawice insbesonders bei Hochwässern bedroht und dass daher auch aus diesem Grunde die Regulierung dieses Baches geboten erscheint.

Es ist nicht zu zweifeln, dass die vom Landesausschusse angeregte Talsperre an der Soła bei Porębka sowie jene an der Łękawka nicht nur mit Rücksicht auf die Kanalspeisung, sowie auch mit Rücksicht auf die Zurückhaltung der Hochwässer im Unterlaufe der Soła und zwar wegen hochwasserfreier Kanalüberführung und auch in landwirtschaftlicher Beziehung wegen kontinuierlicher Wasserableitung im Flusschlauche bei Niederwasserständen, vom Vorteile sein würden. Insolange jedoch die für die Errichtung dieser Talsperren unbedingt erforderlichen Erhebungen für ein Projekt und namentlich die geologischen Untersuchungen des Untergrundes nicht durchgeführt sind, ist die Kommission nicht in der Lage, über die Realisierbarkeit und Erspriesslichkeit dieser Talsperren, namentlich im Vergleiche zur Höhe der Herstellungskosten ein abschliessendes Urteil abzugeben. Bei der Lokalbesichtigung wurde speziell bei Porębka konstatiert, dass die Herstellung einer Talsperrmauer im Anschlusse an die zu beiden Seiten des Tales zu Tage tretenden Felsenlehnen möglich wäre, dass nach entsprechender Abdeckung der Tallehnen ein verwendbarer Baustein (Sandstein) in ausreichendem Masse vorhanden sein würde; es erscheint jedoch unbedingt notwendig, bevor überhaupt an die Ausarbeitung eines Vorprojektes geschritten wird, nicht nur durch Bohrungen sondern auch durch Abteufung einiger Schächte, sich über die Untergrundverhältnisse ein vollkommen klares Bild zu verschaffen. Da bei Porębka die hier schon stark wasserführende Soła gänzlich abgesperrt und die grössten Hochwässer in der Menge von ca 1.000 m^3 pro Sekunde über die Sperrmauer abgeführt werden müssten, muss weiters auch dieser Umstand sowie die etwa seitliche Ableitung der Hochwässer einem sorgfältigen und eingehenden Studium empfohlen werden.

Es wird somit beantragt, in Anbetracht der vorgeschilderten Verhältnisse und Vorteile der in Rede stehenden Talsperren, deren Errichtung im Auge zu behalten und an die Einleitung der für ein Vorprojekt notwendigen Untersuchungen und Studien zu schreiten.

In Bezug auf den **Kocierzbach** ist noch besonders hervorzuheben, dass er in seinem dermaligen devastierten Zustande des Unterlaufes die Ortschaft Łękawice insbesonders bei Hochwasser bedroht und dass daher auch aus diesem Grunde die Regulierung dieses Baches geboten erscheint.

Fortgesetzt am 23. November 1906 im Stationsgebäude in Sucha.

Gegenwärtig die zu Beginn des Protokolles Genannten und ausserdem wurde der Bauleiter der Soła-Regulierung, der k. k. Ingenieur Traczyk herbeigezogen.

Am heutigen Tage hat sich die Kommission auf die Besichtigung des Soła — Einzugsgebietes beschränkt und dieselbe zum Abschlusse gebracht. Die Kommission begab sich am Vormittage in das Tal der Koszarawa, in welche die Wildbäche Pewel, Krzyżówka und Sopotnia einmünden. Koszarawa wurde in vollen Gerinne mit Schotter vertragen vorgefunden. Als Ursache dieser Vertragung ist die bedeutende Schotterführung der vorgenannten Wildbäche anzusehen und es erscheint notwendig, die Koszarawa, inwieferne dieselbe in das Reguliesungs-Projekt der Soła nicht einbezogen ist, in der Richtung nach flussaufwärts bis zur Einmündung des Pewel und diesen letzteren Zufluss auf eine Länge von 5 Km zu regulieren und die vorgenannten Wildbäche inklusive die Koszarawa von der Pewelmündung nach flussaufwärts einer Verbauung zu unterziehen. Von der Einmündung der Koszarawa wurde sodann die Soła selbst flussaufwärts bis Rajcza besichtigt und bildeten die in dieser Strecke einmündenden Wildbäche und zwar: Cięcina am rechten, dann Leśna, Przybodza, Kamesznica und Złotna am linken Ufer den Gegenstand des weiteren Lokalaugenscheines.

Die Soła befindet sich in dieser Strecke in einem devastierten Zustande. Die Regulierung ist stellenweise in der Ausführung begriffen, und wenn sich auch die Fortsetzung der Regulierung der Soła flussaufwärts von Rajcza als notwendig herausstellt, so bringt die Kommission ihre Anschauung dahin zum Ausdrucke, dass diese weitere Regulierung über Rajcza nach flussaufwärts als eine Fortsetzung der bisherigen Sołaregulierungsaktion anzusehen ist.

Die im Vorstehenden angeführten Wildbachverbauungen werden aus den schon erörterten Gründen wegen Hintanhaltung der Geschiebeführung für notwendig erachtet und in Antrag gestellt.

Die vom Landesausschusse beantragte Absperrung der Ujsoła, eines Zuflusses der Soła zum Zwecke der Herstellung eines Hochwasserreservoires, konnte an Ort und Stelle wegen Zeitmangel nicht untersucht werden. Der Landesausschuss glaubt durch Herstellung einer ca 225 m langen und ca 40 m hohen Staumauer bei einem Niederschlagsgebiete von 32 km² einen Fassungsraum von ca 10 Millionen Kubikmeter erreichen zu können.

Bei dem Umstande, als bisher bloss oberflächliche Studien gepflogen wurden, stellt sich die Notwendigkeit heraus auch hier eingehende Vorstudien namentlich in geologischer Hinsicht zu pflegen, bevor in dieser Beziehung ein definitiver Antrag gestellt werden kann.

Ergänzend zu den am 22. November 1906 protokollierten Ausführungen über die bei Porębka im Sołaflusse in Aussicht genommene Talsperre wird noch bemerkt, dass hiebei ein Niederschlagsgebiet von 1.100 km² in Betracht kommt und dass laut Mitteilung der Vertreter des Landesausschusses, bei Errichtung einer Mauer von 16 m Höhe die Wassermenge von 15½ Millionen Kubikmeter aufgespeichert werden könnte.

Fortgesetzt am 24. November 1906 in den Amtslokalitäten der Bezirksvertretung in Myślenice.

Gegenwärtig die anfangs des Protokolles Genanten; später haben sich bei der Besichtigung des Einzugsgebietes der **Skawa** und **Raba** Sr. Durchlaucht Dr. Fürst Kasimir Lubomirski und Vertreter aus Interessentenkreisen, so namentlich in Maków, Jordanów und Myślenice eingefunden, welche ihre Wünsche zum Ausdrucke brachten.

Skawagebiet:

Am Vormittage hat sich die Kommission zunächst in das Tal des Paleczka-Baches begeben, in welchen ca 3 km aufwärts vom Landesausschusse die Errichtung einer Talsperre angeregt wird.

Das hiebei in Betracht kommende Niederschlagsgebiet beträgt ca 70 km² und soll die Talsprre durch Errichtung eines ca 18 m hohen Dammes oder einer Sperrmauer erzielt werden, wodurch ein Fassungsraum von ca 10 Millionen Kubikmeter zu erreichen wäre. Auch für diese Talsperre liegen keine geologischen Studien vor, und wenn auch an der rechtsseitigen hohen Tallehne Felsen zu Tage tritt, so erscheint es insbesondere wegen Anschlusses an die niedrige linksseitige Lehne, bei welcher sich der Felsen an der Oberfläche sehr sporadisch gezeigt hat, notwendig, in geologischer Beziehung nähere Untersuchungen zu pflegen.

Gegenüber der Einmündung des Paleczka-Baches, an der Tarnawka, befindet sich eine weitere vom Landesausschusse in Aussicht genommene Stelle für eine Talsperre. Mit Rücksicht darauf, dass das Niederschlagsgebiet derselben mit 19 km² ermittelt erscheint, erachtet die Kommission in Anbetracht dieser geringen Grösse des Niederschlagsgebietes von der Vornahme weiterer Studien Abstand zu nehmen.

Am Vormittage wurde weiters die Skawa in ihrem Oberlaufe von Sucha bis Jordanów in sehr zerstörtem Zustande vorgefunden, und da dieser Zustand auf die Wasserzufuhr und Geschiebeführung nach flussabwärts sehr schädlich einwirkt, muss auch die Fortsetzung der Regulierung in der genannten Strecke als notwendig bezeichnet werden.

Während der weiteren Vornahme des Lokalaugenscheines wurden die Wildbäche: Jachówka, Szatani, Osielczyk, Strącze, Malejówka, Bystra, Burdelów, Skawica, Stryszawka-Bach samt den Nebenbächen Czerny, Hucisko, Lachówka und Kukówka, sowie die Skawa selbst in der Strecke von der Mündung des Malejówka-Baches oberhalb Jordanów bis zur Ortschaft Skawa, als verbauungsbedürftig befunden. Für diese Bäche liegen bereits teils generelle teils Detail-Projekte vor. Ausserdem haben die Interessenten die Kommission auf den Zustand der Bäche: Stanawków, Żarnówka, Grzechynia, Jadeńka und Juszczów sowie auf eine Reihe von im Abbruch befindlichen zwischen Sucha und Maków befindlichen Runsen aufmerksam gemacht. Die Kommission hat daher den Lokalaugenschein vorgenommen und wird auf Grund der Ergebnisse desselben die Vornahme entsprechender baulichen Massnahmen an den bezeichneten Bächen, für welche Arbeiten die Projekte zu verfassen wären, empfohlen.

Im Wurzelgebiete der Skawa und zwar an der Skawica bei Zawoja hat der Landesausschuss ebenfalls eine Talsperre in Aussicht genommen, deren Stelle wegen zu grosser Entfernung nicht besichtigt werden konnte. Das Niederschlagsgebiet dieser Talsperre soll 58 km² betragen. Mit einer 315 m in der Krone und 125 m in der Talsohle langen, 30 m hohen Mauer wäre ein Fassungsraum von 15,000.000 m³ zu erzielen. Beide Uferstellen sollen nach Angabe des Vertreters des Landesasschusses felsig sein. Bezüglich dieser Talsperre müssen gleichfalls noch eingehende Vorstudien und Untersuchungen durchgeführt werden.

Zu dem dem Protokolle angeschlossenen Arbeits- und Reiseprogramme muss bemerkt werden, dass auf Grund der während der Bereisung gemachten Wahrnehmungen und eingezogenen Erkundigungen die Kommission es für notwendig erkannt hat, das Program ihrer Reise abzuändern, und zwar zu dem Behufe, um in die Lage zu kommen, die Zuflüsse des Skawaflusses zwischen Sucha und Jordanów einerseits und jene des Rabaflusses in der Strecke von Lubień bis Myślenice und sodann von Lubień aufwärts bis Mszana dolna an Ort und Stelle in Augenschein nehmen zu können.

Dieser Abänderung des Reiseprogrammes gemäss wurde bei der weiteren Verhandlung vorgegangen und wird auch am morgigen Tage hiernach die weitere Bereisung eingerichtet werden.

Rabagebiet:

Vom **Rabaflusse** wurde heute die Strecke von Lubień bis Myślenice befahren und bei dieser Gelegenheit wurden die am linken Ufer befindlichen Wildbäche: Lubień mit dem Zuflusse Tenczyn, Krzeczonówka (Łętownia), Trzebinia, Bystrika, dann mehrere zwischen diesen Wildbächen liegende Runsen in Augenschein genommen.

Weiters wurde konstatiert, dass in der obgenannten Rabastrecke nebst dem schotterführenden Wildbache Suszanka, eine grössere Anzahl von kleineren Bächen und Runsen am rechten Ufer der Raba sich in Abteufe befindet.

Der Fluss war in seinem ganzen Laufe mit Gerölle und Geschiebemassen vertragen. Derselbe teilt sich an vielen Stellen in mehrere Arme, die Ufer sind zerstört, die Ufergrundstücke verwüstet und an den Einmündungen der genannten Wildbäche sind Schuttmassen abgelagert, deren weitere Beförderung bei Hochwässern im Rizipienten zu erwarten steht.

Da dieser devastierte Zustand des Flusses hauptsächlich den aus den Wildbächen und Runsen bei jedem grösserem Niederschlage herabgeführten Geschiebemassen zuzuschreiben ist, so kann diesem Uebelstande nur dann in bedeutendem Masse abgeholfen werden, wenn die Verbauung der genannten Runsen und Wildbäche in tunlichst kurzer Zeit zur Durchführung gelangt.

Auf die dringende Notwendigkeit der Verbauungsarbeiten im Wildbache Przemasna sammt dem Zuflusse Zosanka wurde auch seitens der Interessenten in eindringlicher Weise hingewiesen.

Ueber diese Arbeiten liegt bereits ein Projekt vor und wird auch diese Verbauung hiemit in Antrag gebracht.

Fortgesetzt am 25. November 1906 in Zakopane.

Gegenwärtig die eingangs des Protokolles genannten Kommisions-Mitglieder. Ausserdem hat sich an der weiteren Besehung Se. Durchlaucht Fürst Dr. Kasimir Lubomirski beteiligt.

Am heutigen Tage hat sich die Kommission am **Raba**-Fluss von Myślenice bis Lubień begeben, und sodann die Flusstrecke am Lubień nach aufwärts bis Raba wyżna sammt allen Zuflüssen besichtigt. Es kann nur bemerkt werden, dass nicht nur der am gestrigen Tage konstatierte und bereits geschilderte Zustand auch in der ganzen Strecke nach flussaufwärts vorhanden ist, sondern, dass infolge der im häurigen Jahre stattgefundenen dreimaligen Hochwässer (Juni, Juli und September) noch bedeutend grössere Zerstörungen entstanden sind, so namentlich wurde konstatiert, dass infolge dieser ausserordentlichen Hochwässer die am linken Ufer sich hinziehende Bezirksstrasse bei Lubień und Kosińka sowie auch die Brücke bei Mszana zerstört wurden.

Die Regulierung der Raba ist in der Richtung nach flussaufwärts bis Lubień bereits genehmigt. Wegen des vorgefundenen Zustandes des Flusses in der weiter aufwärts gelegenen Strecke erscheint die Regulierung der letzteren dringend geboten und wird auf Grund der heute vorgenommenen Erhebungen beantragt, die Regulierung bis zur Einmündung des Mszanabaches zu erstrecken.

An Wildbächen wurden an beiden Uferseiten des Flusses nachstehende vorgefunden.

Am rechten Ufer die Bäche: Wierzbanica, Kosińka, Słonka, Mszana mit den Zuflüssen Olszówka, Słonne und Ponica:

am linken Ufer: eine grössere Anzahl von Runsen in der Strecke zwischen Lubień und Rabka. Die vorgenannten Wildbäche sind durchwegs stark schotterführend und da sie ihre Geschiebe in grosser Menge dem Rezipienten zuführen, muss die Verbauung derselben, für welche auch schon Projekte ausgearbeitet wurden, als dringend bezeichnet und beantragt werden. Auf Grund der heute vorgenommenen Erhebungen muss aber auch hervorgehoben werden, dass rücksichtlich des Zeitpunktes der Durchführung der einschlägigen baulichen Massnahmen sowohl in der besichtigten Strecke des Rabaflusses als auch in den Wildbächen die besondere Dringlichkeit zu betonen ist, und dass insbesondere in

Berücksichtigung der bedrohten Ortschaften und Komunikationen (Reichsstrasse, k. k. Staatsbahn und Bezirksstrasse) die eheste Durchführung der notwendigen baulichen Massnahmen empfohlen werden muss.

Gelegentlich der örtlichen Besichtigungen im Rabagebiete wurde die Wahrnehmung gemacht, dass zur Entartung dieses Flusses sowie aller Wildbäche und Seitengewässer der Umstand in ganz bedeutendem Masse beiträgt, dass die die Täler des Einzugsgebietes begrenzenden Berghänge entholzt sind, weshalb es als dringene erkannt wird, dass massgebendenorts auf die Aufforstung und Wiederbewaldung dieser Lehnen hingewirkt werde.

Dunajec-Gebiet:

An demselben Tage gelangte die Komission in das **Dunajec-Gebiet** und besichtigte den **Biały-Dunajec** von Nowy-Targ aufwärts bis Zakopane.

Die Regulierung des **Biały-Dunajec** ist bis zur oberen Gemeindegrenze der Stadt Nowy-Targ bereits gesichert. Es wurde jedoch konstatiert, dass auch in der weiteren Strecke nach flussaufwärts bedeutende Verheerungen nicht nur des Flussbettes selbst, sondern insbesondere des Terrains bei den Ortschaften und der nach Zakopane führenden Landesstrasse vorhanden sind. Soll nun diesen heute bestehenden Uebelständen abgeholfen werden, so empfielt es sich, die Regulierung in weiterer Fortsetzung nach flussaufwärts bis zur Mündung des Poroniecbaches ins Auge zu fassen, und in der Fortsetzung nach flussaufwärts bis Zakopane an den bedrohten Uferstellen für die Errichtung der notwendigen Schutzbauten vorzusorgen.

In der heute besichtigten Strecke des Biały-Dunajec befinden sich an jeder Uferseite je zwei der Verbauung bedürftige Runsen und ausserdem am rechten Ufer ein grösserer Wildbachartiger Zufluss: der Poroniec-Bach, von welchem bei Hochwässern bedeutende Schuttmassen herabgeführt werden, die zumeist von Uferbrüchen herrühren, weshalb die Durchführung entsprechender baulichen Massnahmen beantragt werden muss.

Von den Interessenten von Zakopane wurde die Anlage eines Reservoires am Bystrabache oberhalb Kuźnice bei Zakopane angeregt. Der Bystrabach ist seit 1902 bereits verbaut. Die Vertreter des Landesausschusses bezeichnen die Errichtung eines Stauweisers im Bystrabache als erwägenswert un wird diese Anregung seitens des Landesauschusses im Auge behalten werden. Studien für dieses Reservoir wurden noch in keiner Weise gepflogen.

Fortgesetzt am 26. November 1906 in Nowy Targ.

Gegenwärtig: die eingangs bezeichneten Kommissionsteilnehmer.

Die Kommission begab sich heute von Zakopane über Nowy-Targ in das Gebiet des **schwarzen-Dunajec** und wurde dieser Fluss von Nowy-Targ in der Richtung nach flussabwärts bis zur Strassenbrücke in Chochołów besichtigt. Das Flussbett des Czarny-Dunajec ist in dieser Strecke vollständig mit Schottermassen vertragen, an vielen Stellen in mehrere Arme geteilt und befinden sich die Ufer im Abbruche.

Die Regulierung des Czarny-Dunajec ist innerhalb der Gemeindegrenzen von Nowy Targ ca 3 km oberhalb der Vereinigung mit dem Biały Dunajec bereits gesichert. Es wird daher die Durchführung der Regulierung des Czarny Dunajec von der bezeichneten Stelle an der Gemeindegrenze aufwärts bis zur Brücke oberhalb Chochołów beantragt. Von hier beginnend in der Richtung nach flussaufwärts ist dieser Flusslauf als Wildbach zu behandeln. Für die Durchführung der notwendigen baulichen Massnahmen wären daher Projekte zu verfassen, in welchen zu unterscheiden sein wird, inwieweit diese Strecke teils durch Uferschutzbauten, teils durch Querbauten gegen die weitere Erosion zu sichern ist.

An Wildbächen kommen in dieser Strecke des czarny Dunajec oberhalb Nowy Targ am rechten Ufer der **Rogóźnia-Bach** und am linken Ufer der Lebiednica-Bach, dann ein Bach im Gebiete von Nowy Targ in Betracht, welche Bäche schotterführend sind und daher der Verbauung zu unterziehen wären.

Bezüglich des wielki Rogóźnia-Baches wird bemerkt, dass es notwendig sei, denselben in der unteren Strecke durch Herstellung eines Gerinnes zu regulieren und im Oberlaufe durch Querbauten zu verbessern. In beiden Quellgebieten des czarny Dunajec, d. i. den Kościelisko und im Chochołów-Tale hat der Landesausschuss nach Aussage seiner gegenwärtigen Vertreter zwei Talsperren mit je 35 km² Niederschlagsfläche in Aussicht genommen, für welche jedoch bisher heine Studien gepflogen wurden.

In Vertretung der Stadt Nowy Targ hat sich bei der Kommission eine Deputation der genannten Stadt mit dem Bürgermeister eingefunden, welche mit Rücksicht auf den sehr devastierten Zustand des czarny Dunajec in der Strecke zwieschen der Eisenbahnbrücke und der Strassenbrücke um die baldige Vornahme der Regulierung dieser Flusstrecke ersucht hat. Zum Zwecke der teilweisen Abhilfe an den zumeist bedrohten Uferstellen dieser Flusstrecken des Dunajec hat die Kommission für Flussregulierungen in Galizien zwar einen Betrag von 36.000 Kronen in dem für die erste Bauperiode beschlossenen Bauprogramme vorgesehen, die gefertigte Kommission ist jedoch auf Grund des heutigen Lokalaugenscheines zur Ueberzeugung gelangt, dass der genannte Betrag nicht ausreicht, venn dem gerechtfertigten Ansuchen der Gemeinde Rechnung getragen werden soll.

Da nun die baldigste Vornahme der Regulierung innerhab der Stadt, in Anbetracht der vorhandenen Uferbeschädigungen begründet erscheint, erachtet die Kommission zu beantragen, dass dem Ersuchen der Stadtgemeinde stattgegeben, das Projekt für die Flussregulierung baldigst verfasst und die Regulierung an dieser Flussstelle auf etwa 2 km Länge in kürzester Zeit zur Durchführung gebracht werde.

Fortgesetzt am 27. November 1906 in Krościenko.

Gegenwärtig die eingangs bezeichneten Kommissionsmitglieder.

Am heutigen Tage wurde der Dunajec von der Vereinigung des Biały Dunajec mit dem Czarny Dunajec bis Sromowce Niżne samt den nachstehenden Wildbächen besichtigt und zwar:

Am rechten Ufer Leśnicabach und Białka und am linken Ufer Łopusznabach, Knurowbach, Lubańbach und eine Runse bei Sromowce Niżne unter dem Drei-Kronenberge.

Auf der Fahrt von Czorsztyn nach Krościenko entlang des Krościenkobaches wurden auch bei diesem die Lokalerhebungen gepflogen.

Bei den heute vorgenommenen Erhebungen wurde konstatiert, dass grosse Verwüstungen des Dunajec in obgenannter Strecke vorhanden sind und dass diese Verwüstungen in erster Reihe ebenfalls der Zufuhr der Geschiebemassen aus den vorbezeichneten Runsen, Wildbächen und Zuflüssen zugeschrieben werden müssen. Wenn daher die bereits genehmigte Regulierung des Dunajec von dauerndem Erfolge begleitet sein soll, so ist nach Anschauung der Kommission unbedingt notwendig den den Charakter eines Gebirgsflusses aufweisenden Zufluss, die Białka, zu regulieren und die vorgenannten Wildbäche einer durchgreifenden Verbauung zu unterziehen.

Bei diesem Anlasse kann die Kommissron auf Grund des heutigen Lokalaugenscheines nicht unerwähnt lassen, dass es keinem Anstande unterliegen würde, in der Strecke oberhalb Pieniny mit der Regulierung des Oberlaufes des Dunajec ohneweiters zu beginnen und dieselbe von da ab unabängig von der Regulierung der unterhalb der Pieniny gelegenen Flusstrecke durchzuführen.

Fortgesetzt am 28. November 1906 in Nowy Sącz.

Gegenwärtig: die eingangs bezeichneten Kommissionsmitglieder.

Am Morgen vor der Abfahrt fand sich eine aus vier Mitgliedern des Gemeindeausschusses des Ortes Krościenko bestehende Deputation ein, welche auf

die Uebelstände des in den Dunajec einmündenden Krośnica-Baches und dessen verheerende Einwirkung auf die Niederlassungen des genannten Ortes aufmerksam machte und die Bitte stellte, dass in dieser Beziehung in kürzester Zeit Abhilfe geschaffen werde.

Bei Krościenko wurden nebst den Krosnica- noch der Kijowski-Bach, sowie eine Runse am rechten Ufer des Dunajec zwischen Krościenko a Szczawnica besichtigt. Bei dieser Erhebung wurde wahrgenommen, dass die vorgenannten Wildbäche sehr schotterführend sind und dass die beiden erstgenannten Wasserläufe die zunächst anliegenden Wohn- und Wirtschaftsgebäude tatsächlich bedrohen. Es stellt sich daher die Verbauung des Krośnica- und Kijowskibaches als notwendig heraus, dagegen ist von einer Stabilisierung der erwähnten Runse auf Kosten des Wasserstrassenkredites abzusehen, weil wie konstatiert wurde, die herabgeschwemmten, allerdings auch geringfügigen Schottermassen nicht direkt in den Flusschlauch des Dunajec abgelegt werden.

Die Kommission begab sich sodann von Krościanko entlang des Dunajec in der Richtung nach flussaufwärts bis zur Mündung des Ruskibaches und hat bei Besichtigung desselben konstatiert, dass auch von diesem Bache grosse Mengen an Geschieben und Gerölle dem Dunajec-Flusse zugeführt werden. Es muss daher dieser Wildbach als verbauungsbedürftig erklärt werden und dies umsomehr, als durch diesen Wildbach auch ein Teil des Kurortes Szczawnica und die von der Dunajec- Strasse dorthin führende Kommunikation bei jedesmaligen grösseren Niederschlage bedroht erscheinen.

Es erschien auch anlässlich der Besichtigung dieses Wildbaches durch die Kommission der k. u. k. Hauptmann in Pension Felix Pławicki in Vertretung der Gemeinde Szczawnica, welcher ebenfalls um schleunige Abhilfe bat. Die Kommission hat jedoch bei näherem Lokalaugenschein wahrgenommen, dass die Verwilderung des Ruskibaches zum weit grösseren Teile auf die in der letzten Zeit erfolgten Abholzungen der steilen Berglehnen zurückzuführen ist, weshalb auch hier betont werden muss, dass es dringend notwendig sei auf die Wiederbewaldung nachdrücklichst hinzuwirken.

Von da begab sich die Kommission dem Dunajec entlang über Krościenko nach Neu Sandec, bei welcher Bereisung nachsteheude Bäche der Besichtigung zugeführt wurden:

Am linken Ufer drei Runsen zwischen Krościenko und Ochodnica-Bach, Kamienicabach, Czarna Wodabach, Jastrzębskibach und Smolnikbach;

am rechten Ufer Kijowskibach, mehrere in den steilen Uferlehnen vorfindlichen Runsen und Anbrüche, zwei Runsen in der Gemeide Tylmanowa und Obidzkibach.

Bezüglich des Jastrzębskibaches, welcher erst im heurigen Jahre einen wildbachartigen, geschiebeführen Charakter annahm, wird bemerkt, dass derselbe mit Rücksicht auf die verhältnismässig geringe Geschiebeabfuhr in das Flussbett des Dunajec auf Konto des Wasserstrassenkredites, in die gegenwärtige Aktion nicht einbezogen werden könne.

Was die übrigen vorangefürten Wasserläufe und Runsen anbelangt, so wurden dieselben in Anbetracht der bedeutenden Geschiebeführung schon früher einem eingehenden Studium unterzogen und liegen für dieselben nicht nur generelle, sondern auch Detailprojekte vor. Auf Grund des heutigen Lokalbefundes wird beantragt diese seit mehreren Jahren bereits bestehende und daher einer eventuellen Ergänzung bedürftigen Projekte der ehebaldigsten Realisierung zuzuführen.

Im Tale des Dunajec bei Tylmanowa nimmt der Landesausschuss die eventuelle Errichtung einer Talsperre in Aussicht, bei welcher ein Niederschlagsgebiet von rund 1.200 km² in Betracht käme. Die Stelle der Talsperre ist noch keineswegs fiziert und sind nach Aussage der Vertreter des Landesausschuss keinerlei Studien gepflogen worden. Aus den vorangeführten Gründen konnte diese Talsperre einer näheren Erörterung nicht unterzogen werden.

Fortgesetzt am 29. November 1906 in Stationsgebäude in Muszyna vor der Weiterfahrt nach Neu Sandec.

Gegenwärtig die anfangs genannten Kommissionsmitglieder; ausserdem wurde auch der Bauleiter der Dunajecregulierung der k. k. Oberingenieur Ladislaus Sroczyński den Erhebungen des Dunajec und dessen Zuflüssen zugezogen.

Am Morgen erschien in Vertretung der Stadt Nowy Sącz deren Bürgermeister, dr. Barbacki, welcher auf die grossen Verheerungen des Kamienicabaches, sowie auch auf die Bedrohung der am rechten Ufer dieses Baches gelegenen Vorstadt hinwies, und das Ersuchen stellte, dass den heute dortselbst bestehenden Uebelständen, welche durch die Hochwässer des Kamienicabaches hervorgerufen werden, raschestens abgeholfen werde. Als Mitglied der Bezirksvertretung von Nowy Sącz machte derselbe auch auf die Verwüstungen des genannten Baches in der Strecke oberhalb, namentlich bis Nawojowa aufmerksam und empfahl diese Strecke einer eingehenden Untersuchung.

Die Kommission begab sich daher am Morgen dieses Tages bis Nawojowa und konstatierte, dass die Verwüstungen dieses Baches insbesonders infolge der im heurigen Jahre stattgefundenen drei Hochwässer tatsächlich einen grossen Umfang angenommen haben. Die Schotterablagerungen erstrecken sich stellenweise auf eine Breite von 200 bis 300 m, die hohen Ufer der angrenzenden fruchtbaren Grundstücke namentlich am linken Ufer des Baches sind sehr stark angegriffen und ausgekolkt, die Grundstücke und nächstgelegenen Häuser sind von den nächstfolgenden Hochwässern in höchstgefährlicher Weise bedroht, von einer eingestürzten am linken Ufer befindlichen Mühle wurden nur mehr die Wasserräder vorgefunden, und oberhalb Nawojowa ist die im Zuge der Bezirksstrasse nach Ungarn bestandene Brücke mit fünf Oeffnungen auf gemauerten Pfeilern dem Angriffe des Juni — Hochwassers des heurigen Jahres zum Opfer gefallen, so dass nur mehr zwei Oeffnungen vorhanden sind und die Bezirksstrasse für den Verkehr gänzlich abgesperrt wurde. Zu dieser Zerstörung der Brücke hat allerdings der knapp oberhalb derselben in die Kamienica einmündende Wildbach der Homżyskibach in bedeutendem Masse beigetragen, dessen Mündungsstrecke auch von grossen Geschiebemassen vertragen erscheint.

Am Kamienica-Bache sind mehrere Runsen, Bruchlehnen und mehrere Wildbäche, von welch' letzteren insbesondere der Kamionka- und Homżyski-Bach zu nennen sind, gelegen. An diesen müssen gegen die Gefahr weiterer Schotterführungen unbedingt bauliche Massnahmen getroffen werden und hat die Kommission als notwendig erkannt, dass der Kamienicabach einer gründlichen Regulierung und dessen Zuflüsse einer Verbauung unterzogen werden.

Popradgebiet:

Am Nachmittage begab sich die Kommission in das Gebiet des Popradflusses und besichtigte die Strecke von Stary Sącz nach flussaufwärts bis Muszyna, für welche die Regulierung bereits gesichert ist.

In dieser Strecke münden am rechten Ufer des Poprad vier grössere Wildbäche ein, welche sehr schotterführend und daher als verbauungsbedürftig anerkannt werden müssen.

Es sind dies: Łomnica-Wierchomla-Żegestów- und Muszynka-Bach mit der Kryniczanka, von welchen zwei und zwar Wierchomla und Żegiestów zwei Ortschaften bedrohen.

Es werden daher diese Wildbäche zur ehebaldigen Verbauung beantragt.

Selbstverständlich ist der Antrag auf die baulichen Massnahmen in den vorgenannten Zuflüssen des Poprad derart aufzufassen, dass die unteren Strecken durch Festlegung eines Gerinnes für Mittelhochwässer reguliert und die oberen Strecken mit grossem Gefälle durch Querbauten gesichert werden.

Fortgesetzt am 30. November 1906 in Jasło.

Gegenwärtig die eingangs genannten Kommissionsmitglieder, welchen sich bei den Erhebungen nächst der Stadt Gorlice der k. k. Statthaltereirat und Bezirkshauptmann. Tustanowski und der Bürgermeister der genannten Stadt anschlossen.

Ropa-Gebiet.

Die Besichtigung am heutigen Tage erstreckte sich auf das Gebiet des Ropaflusses in der Strecke von Szymbark bis zum Zusammenflusse mit der Wisłoka bei Jasło.

Die Regulierung der Ropa war zwar in einer früheren Periode des Jahres 1885 und 1886 vorgesehen, für dieselbe liegt auch ein Projekt aus der damaligen Zeit vor, die tatsächliche Durchführung derselben ist jedoch dermalen noch nicht gesichert. Gelegentlich des heutigen Augenscheines wurde befunden, dass in der oberen Strecke der Ropa und zwar bis zur Brücke unterhalb Szymbark eine systematische Regulierung nicht notwendig ist, sondern dass es genügt bloss zum Schutze weiterer Uferabbrüche einzelne partielle Regulierungen auf kurze Intervalle zu bewerkstelligen. Dagegen ist die unter Flusstrecke der Ropa von der vorgenannten Brücke in der Richtung nach flussabwärts regulierungsbedürftig und wird die Durchfügrung dieser Regulierung in Antrag gebracht. Von Zuflüssen wäre bloss der Unterlauf des Sękówkabaches von Gorlice aufwärts bis Sękowa als beachtenswert zu bezeichnen, in welchem Abschnitte dieses Baches zum Zwecke der Hintanhaltung von Geschiebeführung Uferschutzbauten bei gleichzeitiger Fixierung der vorhandenen Schotterbänke auszuführen wären.

Fortgesetzt am 2. Dezember 1906 in den Amtslokalitäten der k. k. Bauleitung der Sanregulierung in Przemyśl.

Gegenwärtig die eingangs genannten Kommissionsmitglieder und am heutigen Tage der Bürgermeister von Przeworsk in Vertretung dieser Stadt.

Die Kommission begab sich am 1. Dezember von Jasło nach Jedlicze zum Zwecke der Besichtigung der Jasiołka eines bei Jasło einmündenden Zuflusses der Wisłoka. Dieser Fluss weist in der besichtigten Mündungsstrecke ein geringes Gefälle und den Charakter eines Niederungsflusses auf. In seinem Mittel- und Oberlaufe ist er zwar geschiebeführend, die Geschiebe bestehen jedoch aus Sand und kleinkörnigem Schotter, welches Geschiebe zum Teil aus dem oberen Gebiete des Flusslaufes zumeist aber von den im steten Abbruche befindlichen höheren Flussufern herühren. Die Uferabbrüche wurden in grösseren Längen konstatiert, die Schotterablagerungen machen sich in grossen Sand und Schotterbänken bemerkbar, welch' letztere jedoch, je näher zur Einmündung in die Wisłoka, an Ausdehnung abnehmen.

In der Mündungsstrecke ist der Fluss sehr stark serpentinierend, in der oberen Strecke sind die Flusskrümmungen zwar geringer, allein bei dem Umstande, als die Uferabbrüch nach jedem Hochwasser immer bedeutender werden und infolgedessen die angrenzenden Grundstücke sehr stark bedroht sind, ausserdem auch die Sand- und Schotterbänke an den konnexen Ufern an Ausdehnung zunehmen, muss der Fluss als regulierungsbedürftig anerkannt werden.

Allein da nicht konstatiert werden konnte, dass die Geschiebebewegung dieses Flusses auf den Hauptfluss, d. i. die Wisłoka schädlich einwirken könne, so kann die Bestimmung des §. 5 des Wasserstrassengesetzes in voller Bedeutung nicht als zutreffend befunden werden und wird der unvorgreifliche Antrag gestellt, dass wegen der tatsächlich notwendigen Regulierung des Jasiołka-Flusses Verhandlungen zwischen der Regierung und dem Landesausschusse gepflogen werden.

Die Vornahme dieser notwendigen Regulierung würde sich auch aus dem Grunde empfehlen, weil in Anbetracht der nicht zu unterschätzenden Wasser-

führung und des kleinen Gefälles dieses Flusses nach Anschauung der gegenwärtigen Vertreter der Staatsverwaltung und des Landesausschusses die Möglichkeit vorhanden ist, diesen Fluss durch die Regulierung flossbar zu machen.

Wisłok-Gebiet.

Am Nachmittage begab sich die Kommission in das Gebiet des Wisłok-Flusses, bei welchem gelegentlich der Besichtigung an mehreren Stellen konstatiert wurde, dass auch dieser Fluss in der Strecke von Frysztak aufwärts bis Haczów d. i. bis zum Anschlusse an die auf Grund eines besonderen Gesetzes bereits in Meliorierung begriffene obere Wisłokstrecke in einer Länge von 30 km der Regulierung bedürftig ist.

Mit Rücksicht auf die bedeutende Geschiebeführung dieses Flusses muss die Regulierung in der vorbezeichneten Strecke umsomehr zur Durchführung empfohlen werden, als die Regulierung der anschliessenden unteren Strecke von Frysztak abwärts auf Rechnung des Wasserstrassenkredites gesichert ist und ein voller Erfolg der Arbeiten in dieser Strecke erst dann erwartet werden kann, wenn die mehrerwähnte obere Flusstrecke gleichfals der Regulierung unterzogen wird.

Laut Mitteilung des Kommissionsmitgliedes k. k. Forstrates Michael Martyniec erscheint zur Sicherung der bereits genehmigten Regulierung des Unterlaufes des Wisłokflusses von Frysztak abwärts, auch die Verbauung des Ryjakbaches beim Markte Błażowa zur Sanierung des dortigen Rutschterrains, sowie die Verbauung des stark schotterführenden Baches Kosina bei Babice dringend notwendig.

Die Kommission sieht sich veranlasst mit Rücksicht auf die Geschiebeführung des Wisłok-Flusses die Durchführung auch dieser Wildbachverbauungsarbeiten in Antrag zu bringen.

Am 2. Dezember unterzog die Kommission den Mleczkabach, einen Zufluss des Wisłokflusses einer näheren Besichtigung.

Die Mleczka mündet bei Przeworsk, beziehungsweise bei Gniewczyna in den Wisłokfluss ein. Dieselbe hat ein überaus geringes Gefälle, führt bei einem ausgedehnten Niederschlagsgebiete eine nicht unbedeutende Wassermenge, welche teilweise auch zum Betriebe der ausgedehnten Zuckerfabrik in Przeworsk herangezogen wird und überflutet bei grösseren Niederschlägen einen bedeutenden Komplex der fruchtbarsten Ackergründe, welche sie durchzieht. Die angrenzenden Grundstücke, zumeist Rüben- und Weizengründe sind bester Bonität und daher sind die, gewöhnlich im Sommer auftretenden Ueberflutungen von den grössten Schäden begleitet.

Die Ursache der ganz bedeutenden Verwüstungen ist in dem serpentinierenden Laufe des Gewässers und in dem Umstande zu suchen, dass das Profil des Hochwassergerinnes ein ungenügendes ist und dass das sonst ziemlich tief im Terrain eingeschnittene Gerinne des Baches gänzlich verwachsen und in Anbetracht des sand- und schlammhältigen Bodens auch einen üppigen Wuchs von Bäumen und Gestrüppe aufweist.

Eine Regulierung ist dringend notwendig und hat auch der Vertreter der Stadt Przeworsk auf die schädlichen Einwirkungen dieses Gewässers bei Hochwässern auf den bewohnten Teil dieser Stadt und der Ortschaft Gniewczyna hingewiesen und um Abhilfe gebeten.

Bei dem Umstande, als die bei Przeworsk mit Rücksicht auf die industrielle Bedeutung dieser Stadt vorbeiführende Trasse des Schiffahrtskanales den Wisłokfluss nächst der Einmündung des Mleczkabaches hochwasserfrei übersetzen soll, ist es im Interesse des Schiffahrtskanales gelegen, den unteren Lauf des Mleczkabaches der Regulierung zu unterziehen, um den Schiffahrtskanal gegen die Hochwässer dieses Baches zu sichern, zumal die zu diesem Behufe erforderliche Senkung der Mleczka-Hochwässer am zweckmässigsten durch die bezeichnete Regulierung erzielt werden kann.

Die Kommission sieht sich daher über Anregung der Vertreter des Landesausschusses veranlasst die Regulierung des Unterlaufes des Mleczka-Baches in der Strecke vom Zusammenflusse der beiden Mleczkabäche in der Gemeinde Krzeczowice bis zur Mündung in den Wisłokfluss mit dem Beifügen zu beantragen, dass wegen der weiterserforderlichen Meliorierung und Eindeichung der oberen Läufe der Mleczkabäche (Zarzecze-, Markowa- und Mleczka-Bach) die Verhandlung zwischen der Regierung und dem Landesausschusse zu pflegen wäre.

Fortgesetzt am 4. Dezember 1906 in Lemberg. Gegenwärtig die eingangs genannten Kommissionsmitglieder.

San-Gebiet.

Am 3. d. M. besichtigte die Kommission bei Mitwirkung des Bauleiters der Sanregulierung k. k. Oberingenieurs Teofil Dujanowicz den Wiarfluss insbesondere oberhalb jener Strecke, deren Regulierung bereits gesetzlich sichergestellt ist.

Hiebei wurde konstatiert, dass der Wiarfluss auch oberhalb Niżankowice mit Schottermassen vertragen und bedeutend entartet ist, dass es somit zur Sicherung des Erfolges der in der Strecke von Niżankowice abwärts bereits geplanten Regulierung unerlässlich erscheint, auch die anschliessende Strecke des Wiarflusses von Niżankowice aufwärts bis zur Einmündung des Lomnabaches bei Lomna der bedarfsgemässen Regulierung zu unterziehen.

Weiters besichtigte die Kommission den rechtsseitigen Zufluss des Wiarflusses, den bei Niżankowice einmündenden Wyrwabach, welcher gleichfalls bedeutend entartet und mit Schottermassen vertragen vorgefunden wurde, dessen verwilderter Zustand und namhafte Geschiebeführung somit wesentlich zur Verschlechterung der Verhältnisse im Unterlaufe des Wiarflusses beiträgt.

Es muss daher sowohl die Regulierung des vorbezeichneten Oberlaufes des Wiarflusses, als auch des Wyrwabaches bis Michowa, sowie die Verbauung seines bei Rosenberg einmündenden Nebenzuflusses beantragt werden.

Zur Sicherung der am Sanflusse bereits in Aussicht genommenen Regulierungsarbeiten wären weiters im Oberlaufe dieses Flusses von Lisko aufwärts bis Rajskie die erforderlichen partiellen Regulierungen und Uferversicherungen auszuführen, sowie die Verbauung beziehungsweise Regulierung der stark geschiebeführenden Wildbäche und zwar: Osława-Baches oberhalb Zagorz, Sanoczekbaches bei Trepcza, Stopnicabaches bei Bachów und Olszanka-Baches bei Krasiczyn vorzunehmen. Die Kommission erachtet auf Grund der einschlägigen Mitteilungen der über den Zustand dieser Bäche genau informierten Kommissionsmitglieder die Einbeziehung dieser Arbeiten in die gegenständliche Aktion.

Wiszniabach.

Derselbe ist ein rechtsseitiger Zufluss des Sanflusses, ein Niederungsfluss, zwar nicht wasserarm, aber auch nicht geschiebeführend. Wegen Mangel an Zeit konnte derselbe nicht besichtigt werden, wiewohl der Vertreter der Statthalterei sich veranlasst sah, auch auf die Notwendigkeit der Regulierung dieses Zuflusses aufmerksam zu machen. Derselbe ist nach Anschauung der übrigen Mitglieder der Kommission zwar regulierungsbedürftig, da aber die Bestimmung des §. 5 des Wasserstrassengesetzes für diesen Zufluss des San mit Rücksicht auf die Kanalführung vorläufig noch nicht als zutreffend bezeichnet werden konnte, so musste von der Antragstellung auf Regulierung dieses Gewässers auf Kosten des Wasserstrassenfondes dermalen Abstand genommen werden und wird die Durchführung dieser Regulirung in gegebenem Zeitpunkte einer Vereinbarung zwischen der Regierung und dem Landesausschusse anheimgestellt.

Dniester-Gebiet:

Am 3. d. M. begab sich die Kommission nach Chyrów und besichtigte daselbst den Strwiążfluss, wobei konstatiert wurde, dass das Bett dieses Flusses ebenfalls bedeutend entartet und mit Schottermassen vertragen ist und die Ufer sich fast durchwegs im Abbruche befinden. Die hiedurch bedingte grosse Geschiebeführung beeinflusst nachteilig die auf Grund eines besonderen Landesgesetzes im Zuge befindliche Regulierung des Unterlaufes des Strwiąż-Flusses von Biskowice bis zur Mündung in den Dniestr und weiters die Regulierung der anschliessenden Strecke des Dniesterflusses.

Es erscheint daher notwendig den Oberlauf des Strwiążflusses von Biskowice aufwärts bis Ustrzyki-dolne der bedarfs-gemässen Regulierung zu unterziehen.

Nach dem anfangs festgesetzten Reiseprogramme wurde für den 6, 7, und 8. d. M. die Bereisung der Bystrzyca-Nadwórniańska und Bystrzyca sołotwińska in Aussicht genommen. Da jedoch einerseits der in hohem Grade verwilderte Zustand dieser Wildbäche den meisten Kommissionsmitgliedern wohl bekannt war, andererseits aber die Vertreter des Landesausschusses an die Kommission das dringende Ersuchen stellten, den Oberlauf des Dniesters und eine vom Landesausschusse für die Errichtung einer Talsperre am Stryjflusse in Aussicht genommene Stelle in Lokalaugenschein zu nehmen, sowie da es aus Zeitmangel unmöglich war beide Besichtigungen vorzunehmen, entschloss sich die Kommission das ursprüngliche Reiseprogramm in der Weise abzuändern, dass die Besichtigung der Bystrzyca-Zuflüsse aufgegeben und dafür die vorerwähnten, von den Vertretern des Landesausschusses beantragten Lokalaugenscheine vorgenommen werden.

Forigesetzt am 5. Dezember 1906 in Stryj.

Gegenwärtig: die anfangs genannten Kommissionsmitglieder; in Skole ist eine Deputation dieser Stadt bestehend aus den Regierungskommissären: Edmund Zubrzycki k. k. Konzeptspraktikant und Anton Madejski Notar, und dem Vertreter der Domäne Oberförster Anton Stenzel erschienen. Bei der Bereisung des Orawabaches haben sich Ortsinsassen mit dem Pfarrer Jan Jurków an der Spitze aus Korostów eingefunden.

Oporfluss.

Die Kommission besichtigte diesen Zufluss des Stryjflusses von Skole bis zur Einmündung des Baches Hołowczanka oberhalb Tuchla. Es wurde konstatiert, dass der Oporfluss in seinem Unterlaufe zumeist entartet ist und bedeutende Schottermassen dem Stryjflusse bei Synowódzko-wyżne zuführt, deshalb mit Rücksicht auf die anstandslose Funktionierung der Stryjregulierung, die Durchführung der Regulierung des Oporflusses in der Strecke von der Mündung in den Stryj bis zur Strassenbrücke in Hrebenów beantragt wird. Die anschliessende Strecke des Eporflusses von Hrebenów aufwärts bis Tuchla zeigt gesunde, teilweise felsige Ufer und sind in derselben nur an einzelnen Stellen örtliche Uferbefestigungen erforderlich. Desgleichen bedarf die im Talbecken bei Tuchla gelegene Strecke des Oporflusses einer Korrektion um den Abgang der hier lagernden Schottermassen hintanzuhalten.

Von den Seitenzuflüssen des Oporflusses sind insbesondere die Bäche: Czudyłów, Pawłów, Zadąbrowa und Łożmczny im Skole Talbecken, ferner drei linksseitige Runsen zwischen Tuchla und Swiętosław, sowie drei rechtsseitige Bäche in derselben Flussstrecke und zwar: der Libochorka, Zelemianka und Dereszyn-Bach als stark schotterführend zu erwähnen. Eine bedeutende Abfuhr von Schotter findet weiters aus dem Orawabache statt, in welchem fünf tätige Runsen und die Wildbäche Boływla-wielka sowie Boływla-mała einmünden. Da alle diese Zuflüsse eine schädliche Zufuhr von Schotter- und Geschiebemassen in den Opor-

fluss bewirken, erachtet die Kommission für unerlässlich, ihre Verbauung beziehungsweise Regulierung zu beantragen.

Die Kommission besichtigte auch jene Stelle im Tale des Hołowczankabaches, an welcher seitens des Landesausschusses die Herstellung einer Talsperre in Aussicht genommen wird. Nach Angabe der Vertreter des Landesausschusses beträgt das hiebei in Betracht kommende Einzugsgebiet 127 km². Durch die Erbauung einer ca 270 m langen, 32 m hohen Mauer würde die Aufspeicherung der Wassermenge von 17.000.000 m³ zu erzielen sein, wodurch bei nidrigen Wasserständen eine zeitweilige Speisung des Opor, beziehungsweise Stryjflusses in der Absicht vor sich gehen könnte, um die Anlage eines Kraftwerkes am Stryjflusse für Zwecke der Stadt Lemberg zu ermöglichen.

Selbstverständlich würde ein derartiges Reservoir durch Aufspeicherung grosser Niederschlagsmengen auch eine für die unteren Flussgegenden zu Tage tretende Herabminderung der jetzt häufig auftretenden Hochwässer und eine Hintanhaltung der Hochwassergefahr für diese Gegend zur Folge haben.

An der in Aussicht genommenen Baustelle treten anscheinend zu beiden Seiten günstige felsige steile Lehnen hervor, welche einen entsprechenden Anschluss der Sperrmauer ermöglichen würden, allein da nähere Daten über den bezeichneten Bau der Talsperren nicht vorliegen, vermag sich die Kommission über die Zweckmässigkeit dieses Baues nicht auszusprechen, es würde sich jedoch immerhin empfehlen, einschlägige Projektsstudien vorzunehmen. Die Vertreter des Landesausschusses machten weiters die Kommission darauf aufmerksam, dass auch in den Tälern des Rozanka- und Slawsko-Baches die Erbauung von Talsperren zur Förderung des vorerwähnten Zweckes in Betracht gezogen werde. Da bezüglich dieser Bauwerke gleichfalls keine näheren Vorstudien vorliegen, wurde die Besichtigung der betreffenden Baustellen unterlassen und vermag sich die Kommission über diesen Bau dermalen nicht auszusprechen.

Es wird beigefügt, dass zu den Erhebungen dieses Tages der Bauleiter der Stryjflussregulierung der k. k. Oberingenieur Zygmunt Machniewicz herangezogen wurde.

Bezüglich der laut des abgeänderten Arbeitsprogrammes einer näheren Besichtigung nich unterzogenen bedeutenderen Zuflüsse der Weichsel und des Dniester wird nachstehendes zu Prottokoll gegeben:

a) Biała-Gebiet.

Zur Sicherung des Landes-Unternehmens der Białaflussregulierung wurden bereits einige Wildbachverbauungen im Einzugsgebiete der Biała ausgeführt. In diesem Gebiete befinden sich jedoch noch mehrere tätige Wildbäche und ist auch der Oberlauf des Białaflusses selbst in der Strecke von Grybów aufwärts bis Izby derart geschiebeführend, dass hieduch die anstandslose Funktionierung der abwärts von Grybów im Zuge befindlichen Białaregulierung gefährdet wird. Seitens der Vertreter des Landesausschusses wurde deshalb die Einbeziehung der Wildbachverbauungsarbeiten im Einzugsgebiete der Biała in die auf Rechnung des Wasserstrassenkredites in Aussicht genommene Sanierungsaktion mit dem Hinweise auf den Umstand beantragt, dass die Verminderung der Geschiebeführung des Białaflusses für den Zustand des denselben aufnehmenden Dunajecflusses von grosser Wichtigkeit ist.

Obwohl die Kommission das obere Gebiet des Białaflusses nur teilweise besichtigen konnte, erachtet dieselbe die Durchführung der bezeichneten Wildbachverbauungen gemäss dem Antrage der Vertreter des Landesausschusses zu befürworten, insbesondere als die Notwendigkeit der Verbauung dieser Wildbäche auch vom anwesenden Vertreter des Ackerbau-Ministeriums auf Grund seiner lokalen Kenntnisse besonders hervorgehoben wird.

b) Świcafluss.

Laut Mitteilung des k. k. Forstrates Michael Martyniec hat sich im Jahre 1906 der Zustand des bei Hoszów in den Świcafluss mündenden Witwicabaches

derart verschlechtert, dass in demselben umfassende Wildbachverbauungen und Regulierungsarbeiten unerlässlich sind, da sonst der Erfolg der Swicaregulierung gefährdet wäre. Die Kommission beschloss daher die bezeichneten Arbeiten in das Programm der neuen Sanierungsaktion aufzunehmen.

c) Łomnicafluss.

Die Regulierung des Łomnicaflusses, eines rechtsseitigen Zuflusses des Dniester, erfolgt in der Strecke von der Mündung aufwärts bis Osmołoda auf Grund eines besonderen Landesgesetzes, in welchem die Verbauungen der Wildbäche nicht vorgesehen wurden. Die Angelegenheit der gesetzlichen Sicherstellung dieser Verbauungsarbeiten bildet schon seit einigen Jahren den Gegenstand von Verhandlungen der beteiligten Ministerien mit dem Landesausschusse und hat die örtliche kommissionelle Ueberprüfung des einschlägigen Detailprojektes bereits im November 1906 stattgefunden.

Dieser Umstand, sowie die vorgerückte Jahreszeit veranlasste die Kommission von der neuerlichen Besichtigung des Einzugsgebietes der Łomnica Umgang zu nehmen. Dem Antrage der Vertreter des Landesausschusses Rechnung tragend, wird daher auf Grund der Ergebnisse der näheren kommissionellen Erhebungen die hiebei konstatierte Notwendigkeit von Wildbachverbauungen in der Gesammtlänge von 30 km anerkannt. Da durch diese Arbeiten die Zufuhr der Geschiebemassen aus dem Łomnicagebiete in den Dniesterfluss hintangehalten wird und da der Dniesterfluss als die östliche Fortsetzung der im Gesetze vorgesehenen Wasserstrasse anzusehen ist, wird die Durchführung der in Rede stehenden Wildbachverbauungen auf Rechnung des Wasserstrassenkredites befürwortet.

d) Bystrzyca-Gebiet.

Zufolge der bereits erwähnten Aenderung des Reiseprogrammes hat die Kommission die Besichtigung des Bystrzycagebietes unterlassen; übrigens war diese Besichtigung durch den mittlerweile eingetretenen Schneefall unmöglich geworden.

Nach Angabe der gegenwärtigen Vertreter des Ackerbauministeriums und des Landesausschuses befinden sich im Einzugsgebiete der Bystrzyca mehrere tätige Wildbäche, für deren Verbauung bereits vor einigen Jahren ein generelles Projekt verfasst wurde.

Dieses Projekt wurde im Jahre 1901 an Ort und Stelle durch Delegirte des Ackerbauministeriums und des Landesausschusses, zu welchen auch die obgenannten Kommissionsmitglieder gehörten, eingehend überprüft und hiebei die Notwendigkeit der Verbaunng nachstehender Wildbäche konstatiert:

Im Gebiete der Sołotwinaer Bystrzyca: Semiałyn, Czochnowice, Kryczka, Lubieniec und Maniawka, ferner Oberlauf der Bystrzyca Solotwińska.

Im Gebiete der Nadwornaer Bystrzyca: die Bäche Suchy und Witkowice.

Da auch bei diesem Flusse für die Ausführung die vorgenannten Gründe vorherschen, wenn der Erfolg der bereits sichergestellten Regulierung der Bystrzyca als bedeutenden Zuflusses des Dniester als Schiffahrtsstrasse gewährleistet werden soll, wird beantragt, die Verbauung der obgenannten Wildbäche in die weitere Aktion einzubeziehen.

Fortgesetzt am 8. Dezember 1906 in den Amtslokalitäten des Statthalterei - Wasserbau - Departements in Lemberg.

Gegenwärtig die anfangs genannten Kommissionsmitglieder.

Ausserdem ist auch am heutigen Tage in Vertretung des Landesausschusses der Direktor des Landes-Meliorations-Bureaus, Herr Andreas Kędzior erschienen, um den Inhalt des Protokolles zur Kenntnis zu nehmen und eine Erklärung namens des Landesausschusses abzugeben.

Weiters wird vorausgeschickt, dass am 5. Dezember 1906 eine Deputation der Stadt Lemberg bestehend aus dem I. Vicepräsidenten Herrn Landtagsabge-

ordneten Dr. von Rutowski und dem Gemeinderat Herrn Dr. Lisiewicz sich eingefanden hat, welche das Ersuchen vortrug, auch den vom Landesausschusse in Aussicht genommenen Talsperren im Stryjgebiete die Aufmerksamkeit zuzuwenden, da diese Talsperren auch in Bezug auf Kraftgewinnung im eminenten Interesse der Stadt Lemberg gelegen wären.

Diesem und auch dem von den Vertretern des Landesausschusses speziell vorgetragenen Wunsche entsprechend, hat sich die Kommission am 7. Dezember 1906 in das Stryjtal begeben und kam hiebei in die Lage, ausser dem Stryjflusse auch den Oberlauf des Dniesters mit seinen Zuflüssen und Wildbächen besichtigen zu können.

Der Dniester und Stryjfluss wurden beide schotterführend, sehr devastiert und mit vorhandenen Bruchufern vorgefunden, und wurde die Regulierung insbesondere des Dniesters in seiner Strecke von Kornalowice nach flussaufwärts bis zur Einmündung des Mszaniec-Baches, in welcher Strecke die Verschotterungen der Talsohle stellenweise eine durchschnittliche Breite bis 600 m annehmen, für notwendig erkannt.

Beim Stryjflusse erscheint zwar eine durchgreifende systematische Regulierung der ganzen 20 km langen Strecke von Turka aufwarts bis Wysocko nicht erforderlich, es müssen jedoch an einzelnen Stellen dieser Strecke Uferversicherungen bewerkstelligt werden, wenn einer weiteren Verheerung der angebrochenen Ufergrundstücke vorgebeugt werden soll.

An Wildbächen wurden im Dniester-Gebiete: Jablonka, Lenina, Mszaniec, Bystrzyca und Czerchawa, im Stryjgebiete: der Boryńka-Bach und der Brzyczka-Bach als verbauungsbedürftig erkannt und ist die Verbauung derselben dringend erforderlich.

Am Stryjflusse ist bei Ilnik vom Landesausschusse eine Talsperre in Aussicht genomen, bei welcher ein Niederschlagsgebiet von 558 km² in Betracht kommt und bei ca 11 km Länge eine Terrainfläche minderwärtigen Bodens von rund 200 ha unter Wasser gesetzt werden soll.

Bei einer Stauhöhe von rund 17 bis 18 m könnte mit einer ca 210 m langen Absperrmauer ein Fassungsraum von ca 17 Millionen Kubikmeter Wassermenge erreicht werden.

Die Talsperre in Verbindung mit weiteren drei Talsperren im Gebiete des Stryjflusses, welche nach Aussage der Vertreter des Landesausschusses einen Gesamtfassungsraum von ca 60 Millionen Kubikmeter Wassermenge bilden würden, sind jene Objekte, auf deren Errichtung die Stadt Lemberg einen besonderen Wert legt.

Von diesen Baustellen konnte wegen Zeitmangels und wegen zu grosser Entfernung nur jene bei Ilnik besichtigt werden, bei welcher mit Rücksicht auf die lokalen Verhältnisse und in Anbetracht des Vorhandenseins steiler Felslehnen, sich die Lage zwar nicht als ungünstig erweist, bei welcher aber insbesonders die geologischen Untersuchungen ebenfalls eingehend gepflogen und auch der Umstand in Betracht gezogen werden muss, dass bei Hochwässern auch eine Wassermenge von mindestens 700 m³ in der Sekunde zum Abflusse gelangt.

Bevor ein Urteil abgegeben werden kann, ist es auch hier erforderlich, dass diese Studien und Untersuchungen vorher durchgeführt werden.

Die Kommission gelangt auf Grund der im Vorstehenden niedergelegten Wahrnehmungen zum nach folgenden Resumé.

Resume.

Jene Flüsse, in deren Oberläufen auf eine eventuelle Fortsetzung der Regulierung Bedacht zu nehmen wäre, und jene Gebiete von Flussläufen, in welchen bei den Oberläufen und gebirgsartigen Zuflüssen nach Anschauung der galizischen Statthalterei die Durchführung von Wildbachverbauungen als erspriesslich und erforderlich anzuerkennen wäre und auf welche in der an das Handels-Mini-

sterium gerichteten Note des k. k. Ministeriums des Innern vom 1. November 1906 Z: 6730/M. I. die Aufmerksamkeit gelenkt wird, erscheinen anfangs dieses Protokolls namhaft gemacht. Ausser der Soła und Skawa, bei welchen die Bestimmung des §. 5 des Wasserstrassengesetzes vom Jahre 1901 schon rücksichtlich der Kanalführung bis Krakau aus dem Grunde ausser Zweifel steht, weil diese beiden Flüsse nach den bereits feststehenden Projekten für die bezeichnete Kanaltrasse nicht nur übersetzt sondern auch zur Kanalspeisung herangezogen werden sollen, erscheinen nach der Studie über die Fortsetzung der Kanaltrasse von der Weichsel bis zum Dniester noch die weiteren Flüsse und zwar Raba, Dunajec, Wisłoka, Wisłok und San vom Kanalstandpunkte als besonders wichtig, weil diese Flüsse vom Kanal gekreuzt werden und denselben auch mit Rücksicht auf die Kanalspeisung eine besondere Bedeutung zugesprochen werden muss. Aus diesem Grunde ist es daher von Wichtigkeit, dass mit Rücksicht auf eine hochwasserfreie Uebersetzung die Geschiebezufuhr aus diesen Flüssen weiters auch aus deren Zuflüssen so insbesondere des Poprad, der Biala, der Ropa und des Wiar sowie auch aus den gefährlichen geschiebeführenden Gewässerläufen und Wildbächen hintangehalten und zu diesem Behufe bauliche Massnahmen getroffen, ferner aber auch solche Anlagen geschaffen werden, welch'auf die in den Unterläufen bereits gesetzlich sichergestellten Flussregulierungen im günstigsten Sinne einwirken, den Erfolg dieser Flussregulierungen in den Niederungen gewährleisten und eine geregelte Wasserwirtschaft, sei es zur Herabminderung der Hochwassergefahr, sei es zur Verbesserung der Wasserstandsverhältnisse herbeiführen.

Im weiteren Verfolge ist nach vorhandener Studie über die Kanalführung zum Dniester letztere als Seitenkanal entlang des Flusslaufes des Dniester gedacht, es kann aber heute schon bemerkt werden, dass der Dniester selbst vom Anschlusspunkte des Kanales die Fortsetzung der Schiffahrtsstasse in der Richtung nach flussabwärts zu bilden haben wird und dass es sodann von Wichtigkeit ist die für die Schiffahrt im Flusschlauche erzielte Wassertiefe zu erhalten und alle Mittel in Ausführung zu bringen, welche geeignet sind die Schotterzufuhr aus den Seitenflüssen hintanzuhalten und die Wasserstandsverhältnisse zu verbessern.

Die bedeutendsten Zuflüsse des Dniester sind der Dniester selbst in seinem Oberlauf der Strwiąż, der Stryj, die Swica Lomnica und Bystrzyca samt Wildbächen und die in diese Flüsse einmündenden Seitengewässer.

Die Kommission hat, wie aus dem Protokolle hervorgeht, den grössten Teil der vorangeführten Flüsse besichtigt und war bemüht sich nur auf das notwendigste zu beschränken und genau zu unterscheiden, welche Arbeiten an Flussregulierungen auf den Wasserstrassenfond zu übernehmen gerechtfertigt ist und zur Durchführung auf Rechnung dieses Fondes beantragt werden können. Wenn bei einigen Flussläufen die lokale Erhebung nicht vorgenommen werden konnte, so ist die Ursache dessen lediglich in der Kürze der zur Verfügung stehenden Zeit und in der Rücksicht auf die vorgerückte Jahreszeit zu suchen, dagegen sind aber bei den jenigen Flussläufen, welche nicht besichtigt wurden aber doch zur Regulierung empfohlen und beantragt werden, die einzelnen Mitglieder, welchen diese Gewässerläufe bekannt sind für die Richtigkeit der im Protokolle enthaltenen Ausführungen eingestanden und übernehmen auf Grund ihrer persönlichen Wahrnehmungen die Garantie für die gemachten Angaben.

Dass dessen ungeachtet die Anträge zur Durchführung der vielen Flussregulierungen und Wildbachverbauungen einen grossen Umfang annehmen müssten ist darin begründet, dass die Erhebungen auf ein ganzes Landesgebiet sich erstreckten und dass die Verheerungen der besichtigten und begangenen Flussläufe nicht nur als ganz immense bezeichnet werden müssen, sondern bei ihren langjährigen Bestand namentlich durch die Hochwässer der letzten Jahre so insbesondere des Jahres 1903 weiters an zahlreichen Flusstellen selbst durch die unmittelbaren bedeutenden Hochwässer des Jahres 1906 an Umfang und Ausdehnung zugenommen haben.

Die Kommission wurde gelegentlich der lokalen Erhebungen, sei es von den einzelnen Mitgliedern derselben, sei es von Vertretern einzelner Gemeinden

und Ortsinsassen noch auf eine Anzahl weiterer Regulierungen von Gewässern und Wasserläufen aufmerksam gemacht, allein auf Grund eingehender Erwägungen war es der Kommission nicht möglich auf alle diese Anforderungen einzugehen, zumeist aus dem Grunde, weil die Begründung für solche Regulierungen und Verbauungsmassnahmen durch die Bestimmungen des §. 5. des Wasserstrassengesetzes nicht gefunden werden konnten, ferner auch deshalb weil infolge des grossen Umfanges der gegenwärtigen Aktion erkannt werden musste, dass solche Arbeiten noch einem späteren Zeitpunkte vorbehalten werden können und sind solche Ablehnungen entweder im Protokoll angeführt oder es musste über derartige Vorschläge überhaupt hinweggegangen werden.

Hiemit möge bloss angedeutet erscheinen, dass trotz des grossen Umfanges der Anträge, welche die Kommission auf Grund ihrer Wahrnehmungen zu stellen sich veranlasst sah, noch ein ziemlich weites Feld zur Vornahme der Korrektionsbauten erübrigt, dass aber das, was von der Kommission beantragt wird, unbedingt notwendig sei und dass die Kommission immer von dem Bestreben geleitet war nur das unbedingt erforderliche zur Genehmigung und Durchführung in Antrag zu bringen.

Im Nachstehenden sollen auch nur die einzelnen Flussläufe, Seitengewässer, Runsen und Wildbäche, deren Regulierungen und Verbauungen auf Kosten des Wasserstrassenfondes auszuführen wären, ihrer Benennung nach sowie auch nach Länge und Arbeitsgebiet zur Antragstellung gelangen, auf eine, wenn auch aproximative Festsetzung der erforderlichen Kostenbeträge, konnte wegen Mangel an Zeit nicht eingegangen werden, diese wird vielmehr den kompetenten technischen Behörden überlassen werden müssen und dürfte diese Feststellung aproximativer Beträge in einer verhältnismässig kürzesten Zeit keinem Anstande unterliegen, indem für Flussregulierungen bereits Erfahrungen für Wildbachverbauungen und Aufforstungsarbeiten sogar für einzelne Strekken, wenn nicht Detailprojekte so wenigstens generelle Projekte vorliegen, welche dieser Präliminierung zur Grundlage genommen werden können. Es muss abert jetzt schon darauf aufmerksam gemacht werden, dass viele dieser Projekte seit dem Jahre 1896 verfasst erscheinen, dass daher seit dieser Zeit die Preise und Löhne eine wesentliche Steigerung erfahren haben und dass es sich behufs genauerer den gegenwärtigen Verhältnissen entsprechenden Präliminierung empfehlen wird auf diese Umstände Rüchsicht zu nehmen.

Kommissions-Anträge:

In Berücksichtigung des vorangeführten und auf Grund der an Ort und Stelle gepflogenen Erhebungen werden die einer succesiven Realisierung zuzuführenden Gewässerregulierungen und Wildbachverbauungen in den nachstehenden einhellig gefassten Anträgen zusammengefasst:

A) Im Einzugsgebiete der Sola und Skawa:

Die notwendigen Wildbachverbauungen sammt Stabilisierungsarbeiten sind:

a) Im Sola-Gebiete:

1. Zlatnabach in der Länge von	6	Km
2. Kamesznicabach	4	„
3. Cięcinabach	3½	„
4. Leśniabach	7	„
5. Koszarawabach inklusive Zuflüsse	20	„
6. Żelecbach	14	„
7. Kocierzbach	4¾	„
8. Pcwelbach		„

9.	Puszta wielka-Bach	$2^1/_2$ „
10.	Puszta mala-Bach	$2^1/_2$ „
11.	Łękawkabach	4 „
12.	Runsenverbauung 3 am rechten Ufer 1 am linken Ufer zusammen	4 Stück.

Für die sub 1—7 angeführten Wildbäche liegen Detailprojekte vor, für die weiteren sind neue Projekte zu verfassen.

b) Im Skawa-Gebiete:

1.	Paleczkabach in der Länge von	3 Km
2.	Jachówkabach	8 „
3.	Szatanibach	$2^1/_2$ „
4.	Osielecbach	1 „
5.	Bystrabach	$2^1/_2$ „
6.	Burdelówbach	$1^1/_2$ „
7.	Skawicabach	$3^1/_2$ „
8.	Straszawka samt Nebengewässern	26 „
9.	Strończe und Malejowa in der Länge von	8 „
10.	Oberlauf des Skawaflusses von Jordanów aufwärts lang	12 „
11.	Żarnówkabach	3 „
12.	Eine Anzahl von Runsen zwischen Maków und Sucha und zwar: Stanaszków, Grzechynia, Juszczyn und weitere 3 kleine Runsen zusammen	6 Stück.

Für die sub 2, 3 und 9 angeführten Bäche liegen Detailprojekte, für die 1, 4—8 dan 10 und 11 liegen generelle Projekte vor, für die übrigen sind Projekte zu verfassen.

B) Wildbachverbauungen und Regulierungen der Oberläufe in nachstehenden Fluss-Gebieten:

a) Im Rabagebiete:

1.	Mszanabach in der Länge von	12 Km
	samt Zuflüssen und zwar:	
	Słonkabach	$3^1/_2$ „
	Łastówkabach	4 „
	Łętowniabach	3·3 „
	Wierzbanicabach	2 „
	Rechtowice	1·7 „
	Porębabach	10·3 „
	Ferner an Runsen	11 Stück.
2.	Ponicaback in der Länge von	7·8 Km
3.	Sloniebach	4 „
4.	Olszówkabach	3 „
5.	Kaszinkabach	3 „
6.	Lubieńbach	5·1 „
7.	Łętowniabach	7·5 „
8.	Trzebuniabach	2 „
9.	Beszynkabach	4·3 „
10.	Trzemesznabach	7·5 „
11.	Tenczyn mały	3 „
12.	Oberlauf des Rabaflusses von Mszana bis Chabówka	14·5 „

13. Sazankabach . . . . . 2·0 m
14. Suszankabach . . . . . 2 „
15. Entlang der Raba an beiden Ufern zumeist aber am linken Ufer an Runsen zusammen 25 Stück.
Für die genannten Zuflüsse der Raba und Wildbäche von 1 bis inklusive 12 sind bereits generelle Projekte verfasst worden, für die übrigen sub 13—15 sind Projekte zu verfassen.

b) **Im Dunajec-Gebiete:**

I. Biały Dunajec
1. Runsen zwischen Zakopane und Nowy-Targ zusammen . . . . . 4 Stück.
2. Poroniecbach in der Länge von . . . . 5 Km

II. Czarny Dunajec
1. Oberlauf von Chochółow bis Kościeliska . 13 „
2. Lebiednicabach . . . . . 8 „

III. Wildbäche des vereinigten Dunajec
1. Łopusznabach in der Länge von . . . 3 „
2. Knurówbach . . . . . 0·8 „
3. Lubańbach . . . . . 3 „
4. Runse bei Kronenberg . . . . 1 Stück
5. Krasnicabach . . . . . 6 Km
6. Ruski potok . . . . . 11 „
7. Kijowskibach . . . . . 1·5 „
8. Ochotnicabach . . . . . 9 „
9. Kamienicabach . . . . . 14 „
10. Czarnawodabach . . . . . 7 „
11. Obidzkibach . . . . . 6 „
12. Smolnikbach . . . . . 5 „
13. Runsen zwischen Krościenko und Neu-Sandec zusammen . . . . . 5 Stück
14. Kamienica nawojowska samt Zuflüssen . 18 Km
Detailprojekte sind für die sub III. Punkt 1, 10 und 12 angeführten Wildbäche verfasst, für alle übrigen Wildbäche des ganzen Dunajecgebietes sind bloss generelle Projekte vorhanden.

C) **Im Popradgebiete:**

1. Łomnicabach in der Länge von . . 5 Km
2. Wierchomlabach . . . . . 7 „
3. Żegiestówbach . . . . . ·5 „
4. Muszynka mit Kryniczankabach . . 16 „
Für den Wildbach sub 2) besteht ein Detailprojekt, für die übrigen drei Wildbäche sind generelle Projekte vorhanden.

d) **Im Gebiete des Białaflusses.**

Der Oberlauf des Białaflusses samt den wildbachartigen Zuflüssen: Czyrna, Florenka, Pławianka, Strzylawka, Stawisza und Czarna in der Gesamtlänge von

39 Km welche nämlich aus der Biała von 26 Km und aus den Zuflüssen von 13 Km Länge sich zusammensetzen.

Das Detailprojekt ist bereits ausgearbeitet.

e) Im Wisłokgebiete.

1. Kosinabach, lang	1	Km
2. Ryjak in der Länge von	3	„

Für den Wildbach ad 2) liegt ein Detailprojekt, für den ad 1) ein generelles Projekt vor.

f) Im Sangebiete.

1. Olszankabach sam Zufluss Krzeczkówka zusammen lang	16	Km
2. Osławabach	10	„
6. Stupnicabach	2	„
4. Sanoczekbach	1½	„

Für den Olszankabach ist ein Detailprojekt verfasst, für die übrigen Wildbäche müssen Projekte erst hergestellt werden.

g) Im Gebiete des Wiar.

Wyrwabach samt Zuflüssen in der Länge von 22 Km für welchen Wildbach bis nun nur ein generelles Projekt vorliegt.

h) Im Gebiete des Strwiąż eines grösseren Zuflusses des Dniesterflusses.

Eine Runse unterhalb Chyrów	1	Stück
Der Wildbach Łodynka lang	3	Km

Generelles Projekt für die Runse vorhanden, für die Łodzienka muss das Projekt erst verfasst werden.

i) Im Dniestergebiete.

1. Jabłonkabach in der Länge von	6	Km
2. Leninabach „ „ „ „	7	„
3. Mszaniec „ „ „ „	9	„
4. Bystrzyca „ „ „ „	12	„
5. Czerchawa „ „ „ „	12	„

Die Verbauung der übrigen Wildbäche beziehungsweise Zuflüsse ist durch das Landesgesetz vom Jahre 1897 sichergestellt und ist in der Ausführung begriffen.

Bezüglich der oben angefürten Wildbäche sind für jene sub 1, 4 und 5 generelle Projekte verfasst worden, für die übrigen zwei Bäche sind erst die Projekte zu verfassen.

k) Im Gebiete des Stryj-Flusses.

1. Bożynka-Bach in der Länge von	6	Km
2. Brzyczka-Bach bei Kruszelnica	7	„

Für diese Wildbäche sind keine Projekte vorhanden.

l) Im Opor-Gebiete.

1. Czudyłówbach in der Länge von	2	Km
2. Pawlówbach	2	„
3. Zadąbrowabach	2	„
4. Ložnicznybach	1	„

5. Orawa samt Zuflüssen Butywla-mała und Butywla wielka	6·5	Km
6. Runsen im Orawagebiete zusammen . .	5	Stück
7. Zełemiankabach	2·5	Km
8. Libochorkabach	2	„
9. Runsen zwischen Świątosław und Tuchla zusammen	4	Stück.

Für diese Gebiete sind keine Projekte bis jetzt zur Verfassung gelangt.

m) **Im Świca-Gebiete:**

Der Wildbach Witwica samt Zuflüssen 14 Km lang. Ein Projekt für diesen Bach liegt nicht vor, da die Verheerungen erst in den Jahren 1903 und 1904 entstanden sind.

n) **Im Łomnica-Gebiete:**

Die Wildbäche dieses Gebietes sind in einer Gesamtlänge von 30 Km der Verbauung zu unterziehen.

Für diese Verbauungsarbeiten liegt ein vollständiges Detailprojekt vor, welches bereits an Ort und Stelle ämtlich überprüft wurde.

o) **Im Bystrzyca-Gebiete:**

I. **Sołotwina**-Bystrzyca:

1. Oberlauf des Flusses von Sołotwina bis Porohy in der Länge von	18·8	Km
2. Semiatyn-Bach	3	„
3. Czownowec-Bach	2	„
4. Kryczka-Bach	3	„
5. Lubieniec-Bach	2	„
6. Maniawka-Bach samt Zuflüssen und Runsen :	5·4	„

II. **Nadwórna**-Bystrzyca:

1. Suchy-Bach lang	2·6	Km
2. Bytkowiec-Bach lang	5	„

Für alle vorangeführten Wildbäche der Bystrzyca liegt ein generelles Projekt vor.

C) Flussregulierungen.

als Fortsetzung und Ergänzung der gesetzlich sichergestellten Regulierungen:

a) **am Rabaflusse**

von Lubień aufwärts bis Mszana-dolna in der Länge von . 5 Km

b) **am Dunajec-Flusse:**

1. Biały Dunajec in der Strecke von der oberen Grenze der Stadtgemeinde Nowy Targ bis zur Einmündung des Poroniec-Baches in der Länge von . . . . :	12	„
2. Lokale Uferbauten in der weiteren flussaufwärts gelegenen 7 Km langen Strecke bis Zakopane in der Gesamtlänge von ca : . . . . : . . : .	2½	„

3. Am Czarny-Dunajec die Regulierung der Strecke ebenfalls von der oberen Grenze der Sladtgemeinde Nowy Targ bis zur Strassenbrücke oberhalb Chocholów . 25 Km
4. Białkafluss von der Mündung aufwärts bis Jurgów lang *) 17 „

c) An dem Ropaflusse:

1. Die Regulierung der Strecke von ihrer Einmündung in die Wisłoka bei Jasło nach flussaufwärts biz zur Strassenbrücke in Szymbark in der Länge von . . . 37 Km
2. Lokale Uferbauten in der sich flussauwärts anschliessenden Strecke bis zur Einmündung des Zdynia-Baches bei Uście ruskie in der 20 Km langen Strecke ca . . 10 „ lang.

d) an dem Wisłok-Flusse:

die Fortsetzung der Regulierung in der Strecke von Frysztak aufwärts bis zum Anschlusse an die in der Melorierung befindliche Strecke Haczów-Besko in der Länge von : : : : . . . . . 30 Km

e) Mleczka-Bach:

Regulierung des Unterlaufes von der Einmündung in den Wisłok bei Gniewczyna nach aufwärts bis zur Vereinigung beider Oberläufe der Mleczka in der Gemeinde Krzeczowice in der Länge von . . . . : . 15 Km

f) San-Fluss:

Bedürftig ist die Fortsetzung der Regulierung von Lisko nach flussauwärts bis Rajskie in der 45 Km langen Flusstrecke, in welcher die von felsigen Lehnen begrenzten Flussintervalle auszuscheiden sein werden.

g) Wiar-Fluss:

Fortsetzung der Regulierung in der Strecke von Niżankowice flussaufwärts bis zur Einmündung des Łomna-Baches bei Łomna in der Länge von . . . . 23 Km

h) Dniester-Fluss:

Fortsetzung der Regulierung von Kornalowice aufwärts bis zur Einmündung des Mszaniec-Baches in der Gemeinde Hołowecko in der Länge von , . . . 60 Km

i) Strwiąż-Fluss:

Fortsetzung der Reglierung nach flussaufwärts von Biskowice bis Ustrzyki-dolne in der Gesamtlänge von . 50 Km

k) Stryj-Fluss:

Fortsetzung bedarfsgemässer Regulierung bestehend in lokalen Uferversicherungen in der 20 Km langen Strecke von Turka nach flussauwärts bis Wysocko-niżne.

---

*) Gemeinsam mit Ungarn auszuführen

l) **Opór-Fluss:**

Regulierung der Strecke von dessen Einmündung in den Stryj nach flussaufwärts bis Hrebenów in der Länge von 22 Km, weiters einzelne Uferversichirungen in der Anschlusstrecke nach flussaufwärts bis Tuchla ferner eine partielle Regulierung in Tuchla in der Länge von 4 Km.

D. Hochwasserbecken beziehungsweise Talsperren.

Bei diesem Gegenstande wird seitens der anwesenden Delegierten der Ministerien vorausgeschickt, dass dieselben, wie aus den Protokollsausführungen hervorgeht, zwar keinen Anstand nahmen, der seitens der gegenwärtigen Vertreter des Landesausschusses erfolgten Anregung die gegenständlichen Erhebungen über die vorangeführten Flussregulierungen und Wildbachverbauungen auch auf die vom Landesausschusse in Aussicht genommenen Hochwasserbecken — soweit dies nach der zur Verfügung stehenden Zeit tunlich war — auszudehnen, dass jedoch ausdrücklich betont werden muss. dass durch die Ausdehnung der Erhebungen auf die Hochwasserbecken der vollkommen freien Schlussfassung der Statsverwaltung in dieser keineswegs noch geklärten Frage nicht präjudiziert werden dürfe und zwar umsoweniger, als derzeit für eine Förderung dieser Aktion keine staatlichen Mittel zur Verfügung stehen.

Der Landesausschuss hat an zahlreichen Stellen der hier in Behandlung stehenden Flüsse und deren Seitengewässer die Errichtung von Talsperren nicht allein zum Zwecke der Herabminderung der Hochwassergefahr, sondern auch zu landwirtsschaftlichen und industriellen Zwecken in Aussicht genommen. Von diesen wurde, soweit es die verfügbare Zeit ermöglichte, eine gewisse Anzahl besichtigt, et musste aber konstatiert werden, dass die bisher durchgeführten Studien keineswegs soweit gediehen sind, dass heute schon ein massgebendes Urteil abgegeben werden könnte, vielmehr ist die Kommission zur Anschauung gelangt, dass zwar die Möglichkeit der Ausführung solcher Talsperren vorhanden ist, aber von den nominierten zahlreichen Talsperren mit Rücksicht auf ihre ekonomische Ausführung und deren Realisierbarkeit zu reduzieren sein und dass für alle diese Talsperren eingehende Studien und namentlich eingehende Untersuchungen in geologischer Beziehung vorgenommen werden müssen.

Die Kommission kann sich der Anschauung nicht verschliessen. dass einzelnen der vom Landesausschusse in Aussicht genommenen Talsperren ein ganz wesentlicher und vorteilhafter Einfluss auf die Kanalspeisung einerseits und die landwirtschaftlichen Verhältnisse, sowie auch in Bezug auf die Herabminderung einer Hochwassergefahr und auf die Verbesserung der Wasserabflussverhältnisse in den unterhalb der Talsperre gelegenen Flussgegenden nicht abgesprochen werden kann. Aus diesen Gründen wird es sich empfehlen für diejenigen Baustellen, welche sich hiezu als besonders geeignet erweisen, die erforderlichen und oben angeführten Studien vorzunehmen.

Hierauf gibt der am heutigen Tage erschienene Direktor des Landesmeliorations-Bureaus, Herr Andreas Kędzior im Namen des Landesausschusses nachstehende Erklärung ab:

Die Vertreter des Landesausschusses nehmen die vorstehenden Protokolls-Ausführungen zustimmend zur Kenntnis und erklären, dass der Landesausschuss nicht ermangeln wird, die weiteren Vorstudien durchzuführen und die Ergebnisse derselben der Kommission für Flussregulierungen in Galizien mitzuteilen. Sie heben weiters hervor, dass die subkarpatischen Flüsse der wohltätigen Wirkung natürlicher Hochwasserbehälter entbehren, weshalb der Abfluss der Hochwässer aus den betreffenden Gebieten verhältnismässig rapid vor sich geht und in der Niederung oftmalige ungemein schädliche Ueberschwemmungen verursacht, während

zur Zeit der Dürre in den Hauptbetten nur ganz geringe Wassermengen zum Abflusse gelangen, wodurch nicht nur die notwendige Speisung des geplanten Schiffahrtskanales namhaft erschwert, sondern auch die Interessen der Landwirtschaft empfindlich benachteiligt und die zur Förderung der industriellen Entwicklung des Landes gebotene rationelle Ausnützung der vorhandenen Wasserkräfte wesentlich behindert wird. Diese ungünstigen Wasserabflussverhältnisse der subkarpatischen Flüsse kommen am prägnantesten in dem Umstande zum Ausdrucke, dass die sekundliche Abflussmenge der Hochwässer dieser Flüsse im allgemeinen den Abfluss bei niederen Wasserständen um das vierhundert Fache übertrifft.

Es ist daher im dringenden Interesse der Schifffahrtsstrasse und des Kronlandes im Allgemeinen gelegen auf eine Verbesserung dieser Verhältnisse hinzuwirken und auf die baldige Verwirklichung der hiezu geeigneten baulichen Anlagen namentlich in jeden Tälern zu dringen, wo die natürlichen Voraussetzungen hiezu gegeben sind und wo die Möglichkeit vorliegt, den für solche Objekte erforderlichen Kostenaufwand mit dem finanziellen Effekte derselben in Einklang zu bringen.

Die Errichtung der Sammelbecken wird übrigens an einigen Flüssen auch die Möglichkeit bieten den durch die Regulierung beschleunigten Abfluss der Hochwässer wohltätig zu ermässigen.

Unter Hinweis auf die Bestimmung des Gesetzes vom Jahre 1903 über Flussregulierungen im Königreiche Böhmen, in welchem Gesetze auch die Herstellung von Hochwasserbecken beziehungsweise Talsperren Rücksicht genommen wurde, obwohl spezielle Vorstudien für solche Massnahmen nicht vorhanden waren, stellen die Vertreter des Landesausschusses das dringende und dezidierte Ersuchen es möge in der in Aussicht genommenen Novelle zum Landesgesetze über die im Interesse der Wasserstrassen notwendigen weiteren Flussregulierungen und Vorbauungsarbeiten in Galizien gleichfals auf die Errichtung der Hochwasser-Reservoire in dem später genau festzustellenden Umfange Bedacht genommen werden.

And. Kędzior m. p.
Jan Haponowicz m. p.

Zum Schlusse muss unter Hinweis auf die während der Erhebungen gemachten Wahrnehmungen nochmals betont werden, dass die Aufforstung der kahlen in minderwertige Hutweiden umgestalteten Lehnen, sowie die strengste Beobachtung der die Abforstung der im Gebirge gelegenen Waldungen und die Wiederaufforstung derselben betreffenden Gesetze und Vorschriften ein notwendiges Mittel sind, welches zur Verminderung der Geschiebeführung in den Oberläufen der Flüsse in ganz bedeutendem Masse beizutragen geeignet ist und stets im Auge behalten werden muss, wenn die beantragten Verbauungen der Wildbäche und Runsen von dem erhofften Erfolge begleitet sein soll. Ferner ist auch die Bepflanzung der Altarme, die Fixierung der Schotterbänke durch Anpflanzung von Weidenruten eine Notwendigkeit, wenn die Weiterbewegung der Geschiebe in den regulierten Flussläufen auf das geringste Ausmass reduziert und tunlichst hintangehalten werden soll. Diese Massnahmen stellen sich namentlich im Dniester und Raba-Flussgebiete als notwendig heraus.

Es wird daher beantragt, dass auch diesen Massnahmen das erforderliche Augenmerk zugewendet und seitens der kompetenten Stellen alles aufgeboten werde, dass diesen begründeten Anforderungen Rechnung getragen wird.

Hierauf wird das Protokoll geschlossen und gefertigt.

Johann Mrasick m. p.
k. k. Hofrat.

Artur Herbst m. p.
k. k. Oberbaurat.

M. Martyniec m. p.
k. k. Forstrat.

R. Ingarden m. p.
k. k. Oberbaurat.

Johann Czerwiński m. p.
k. k. Ba

And. Kędzior m. p.

K. Pomianowski m. p.
beh. aut. Zivil-Ingenieur.

Jan Haponowicz m. p.

Approximativer genereller Kostenvoranschlag

über die bei den kommissionellen Erhebungen vom 22. November bis 7. Dezember 1906 als notwendig befundenen Erweiterungen der Flussregulierungsaktion und Wildbachverbauungen, deren Durchführung im Interesse der Schiffartsstrassen gelegen ist.

Die zufolge der Verfügung des k. k. Handels-Ministeriums Zl. 2.653/W. St. ex 1906 zusammengetretene Kommission hat im Zuge ihrer Erhebungen die Notwendigkeit der im betreffenden Protokolle angeführten Flussregulierungen und Wildbachverbauungen konstatiert und die Durchführung der einschlägigen Sanierungsmassregeln befürwortet, ohne in die Bewertung der Kosten dieser Arbeiten einzutreten.

Um auch in dieser letzten Hinsicht die wünschenswerte Klarheit zu schaffen, wird von den Gefertigten im Nachstehenden eine approximative Berechnung des zur Bewirkung der von der Kommission beantragten Massnahmen erforderlichen Kostenaufwandes niedergelegt.

Post-Nro	Flussgebiet und dessen Spezialisierung	Erfordernis einzeln K	Erfordernis zusammen K
	A) Wildbachverbauungen und Korrektionen in den Einzugsgebieten der Soła und Skawa.		
	1. Soła Gebiet.		
1	Złatnabach, Verbauung bezw. Korrektion lang 6 km	162.000	
2	Kamesznicabach „ „ „ 4 „	134.000	
3	Cięcinabach „ „ „ 3·5 „	65.000	
4	Leśnabach „ „ „ 7 „	275.000	
5a	Koszarawabach samt Zuflüssen „ 10 „	471.000	
	Fürtrag .	1,107.000	

Post-Nro	Flussgebiet und dessen Spezialisierung	Erfordernis einzeln K	Erfordernis zusammen K
	Übertrag .	1,107.000	
5b	Koszarawabach Tallauf Korrektion lang 10 km	400.000	
6	Żylecbach „ „ „ 14 „	329.000	
7	Kocierzbach „ „ „ 4·3 „	271.000	
8	Łękawkabach „ „ „ 4 „	60.000	
9	Pewelbach „ „ „ 5 „	81.000	
10	Puszcza wielka „ „ „ 2·5 „	25.000	
11	„ mała „ „ „ 2·5 „	20.000	
12	Drei Runsen am rechten und 1 am linken Ufer .	20.000	
	Zusammen .	2,313.140	
13	Hiezu 10% für Regieauslagen	231.314	
	Zusammen .	2,544.454	
14	Für die Erhaltung während der Bauzeit . .	255.546	
	Summe .		2,800.000
	II Skawa-Gebiet.		
1			
2	Paleczka-Bach Verbauung und Korrektion lang 3 km	59.200	
3	Jachówka- „ „ „ „ „ 8 „	85.000	
4	Szatani- „ „ „ „ „ 2·5 „	49.000	
5	Osielczyk- „ „ „ „ „ 1 „	10.000	
6	Bystra- „ „ „ „ „ 2·5 „	44.326	
7	Burdelów- „ „ „ „ „ 1·5 „	23.500	
8	Skawica- „ „ „ „ „ 3·5 „	40.400	
9	Stryszawka-Bach samt Zuflüssen lang . 26 „	481.350	
	Strącze und Malejowa-Bach lang . . 8 „	108.432	
10	Oberlauf der Skawa von Jordanów aufwärts bis zur Ortschaft Skawa . . . 12 „	150.000	
11	Żarnówka-Bach Korrektion . . . 3 „	30.000	
12	Stanaszków, Grzechynia, Juszczyn und drei Runsen zwischen Maków und Sucha	80.000	
	Zusammen .	1,171.208	
13	Hiezu 10% für Regieauslagen	117.121	
	Zusammen .	1,288.329	
14	Für die Erhaltung während den Bauzeit . .	111.671	
	Summe .		1,400.000
	Summe für Soła- und Skawa-gebiet . . .		4,200.000

Post-Nro	Flussbebiet und dessen Spezialisierung	Erfordernis einzeln K	Erfordernis zusammen K
	B) Wildbachverbaungen und Korrek tionen an den Oberläufen der Flüsse und in den E:nzugsgebieten derselben.		
	I. Raba-Gebiet.		
1	Mszana-Bach . . . . lang 12 km	202.024	
2	Zuflüsse der Mszana: Słonka-Bach . . . „ 3·5 „	94.400	
3	Lastówka-Bach . . . „ 4 „	79.960	
4	Łętownia- „ . . . „ 3·3 „	79.440	
5	Wierzbanica-Bach . . . „ 2 „	38.000	
6	Rychtowiec- „ . . . „ 1·7 „	33.980	
7	Poręba- „ . . . „ 10·3 „	279.650	
8	11 kleine Runsen	118.780	
9	Połonica-Bach . . . . „ 7·8 „	155.720	
10	Słonne- „ . . . . „ 4 „	74.870	
11	Olszówka „ . . . . „ 3 „	48.540	
12	Kasinka- „ . . . . „ 3 „	51.000	
13	Lubień- „ . . . . „ 5·1 „	79.800	
14	Łętownia- „ (Krzeczonówka) . „ 7·5 „	111.900	
15	Trzebienia- „ . . . . „ 2 „	6.000	
16	Bysinka- „ . . . . „ 4·3 „	63.010	
17	Trzemeśna-Bach . . . . „ 7·5 „	86.100	
18	Tenczyn mały-Bach . . . „ 3 „	50.000	
19	Suszanka „ . . . „ 2 „	20.000	
20	Zasanka- „ . . . „ 2 „	10.000	
21	Raba-Oberlauf von Mszana dolna bis Chabówka . . . . „ 14·5 „	351.450	
	Zusammen .	2.282.524	
22	Hiezu 10% für Regieauslagen	228.252	
	Zusammen .	2.510.776	
23	Für die Erhaltung während des Baues und Unvorhergesehenes	189.224	
	Summe für das Raba-Gebiet .		2.700.000
	II. Dunajec-Gebiet.		
1	Verbauung von 4 Runsen an Biały Dunajec .	60.000	
2	„ des Poroniec-Baches . lang 5 km	50.000	
3	„ des Oberlaufes des Czarny Cunajec von Chochołów bis Kościelisko . . . . „ 13 „	180.000	
4	Verbauung des Lebiednica-Baches . „ 8 „	200.000	
	Fürtrag .	490.000	

Post-Nro	Flussgebiet und dessen Spezialisierung	Erfordernis einzeln K	Erfordernis zusammen K
	Übertrag .	490.000	2.700.000
	Seitenzuflüsse des Dunajec:		
5	Lopuszna-Bach . . . . „ 3 km	200.000	
6	Knurów- „ . . . . „ 0·8 „	30.000	
7	Oberlauf des Białkabaches oberhalb Jurgów Brzegi	70.000	
8	Lubań-Bach . . . . . lang 3 km	110.000	
9	Runsen bei Dreikronenberg	50.000	
10	Krośnica-Bach . . . . lang 6 km	330.000	
11	Ruski potok bei Szczawnica . . „ 11 „	400.000	
12	Kijowski-Bach . . . . „ 1·5 „	100.000	
13	Ochotnica- „ . . . . „ 9 „	550.000	
14	Kamienica „ bei Zabrzez . . „ 14 „	345.000	
15	Czarna woda-Bach bei Łącko . . „ 7 „	100.000	
16	Obidza-Bach . . . . . „ 6 „	200.000	
17	Smolnik- „ . . . . . „ 6 „	150.000	
18	5 Runsen zwischen Krościenko und Neu Sandec .	75.000	
19	Kamienica nawojowska . . . lang 18 km	500.000	
	Zusammen einschliesslich der Regieauslagen	3.700.000	
20	Hiezu für die Erhaltung während des Baues und Unvorhergesehenes	370.000	
	Summe für das Dunajec-Gebiet .		4.070.000
	III. Poprad-Gebiet		
1	Lomnica-Bach in der Länge von . . 5 km	140.000	
2	Wierchomla-Bach „ „ „ . . 7 „	463.000	
3	Żegiestów- „ . . . . . 5 „	200.000	
4	Muszynka- „ samt Kryniczanka und anderen Zuflüssen zusammen . . . 16 km	805.000	
	Zusammen .	1,608.000	
	Hiezu für die Erhaltung während des Baues und Unvorhergesehenes	92.000	
	Summe für das Poprad-Gebiet .		1,700.000
	IV. Biała-Gebiet.		
1	Oberlauf der Biała-Flusses von Grybów bis Izby lang 26 km. Verbauung und Korrektion der Bäche:		
2	Czyrna, Florynka, Pławianka, Strzylawka, Stawisza, Czarna — zusammen 13 km lange Verbauung bezw. Korrektion		
	Fürtrag .		8.470.000

Post-Nro	Flussgebiet und dessen Spezialisierung	Erfordernis einzeln K	Erfordernis zusammen K
	Übertrag .		8,470.000
	Hiefür sind laut Detailprojekt, einschliesslich Regie, Erhaltung während des Baues und Unvorhergesehenes veranschlagt	1,400.000	1,400.000
	V. Wisłok-Gebiet.		
1	Kosina-Bach bei Babice, Verbauung 1 km . .	40.000	
2	Ryjak-Bach, Verbauung des Rutschterrains bei Błażowa	510.000	
	Zusammen einschliesslich Regie und Unvorhergesehenes		550.000
	VI. San-Gebiet.		
1	Olszanka-Bach mit Zufluss Krzeczkówka 16 km	230.000	
2	Osława- „ . . . . . 10 „	200.000	
3	Stupnica- „ . . . . . 2 „	50.000	
4	Sanoczek- „ . . . . . 1·5 „	50.000	
5	Hiezu für die Erhaltung während des Baues .	530.000	
	und Unvorhergesehenes	50.000	
	Zusammen für das San-Gebiet .		580.000
	VII. Wiar-Gebiet.		
1	Wyrwa-Bach samt Zuflüssen, lang 22 km . .	480.000	
2	Für die Erhaltung während des Baues und Unvorhergesehenes	50.000	
	Zusammen für das Wiar-Gebiet .		530.000
	VIII. Strwiąż-Gebiet.		
1	Verbauung des Lodynka-Baches 3 km lang und einer Runse bei Chyrów, inclusive Regie und Unvorhergesehenes		90.000
	IX. Dniester-Gebiet.		
1	Jabłonka-Bach lang 6 km Verbauung und Korrektion	120.000	
2	Lenina- „ „ 7 „ „ „ „	140.000	
3	Mszanie „ „ 9 „ „ „ „	180.000	
	Fürtrag .	40.000	11,620.000

Post-Nro	Flussgebiet und dessen Spezialisierung	Erfordernis einzeln K	Erfordernis zusammen K
	Übertrag .	440.000	11,620.000
4	Bystrzyca-Bach lang 12 km Verbauung u. Korrektion	280.000	
5	Czerchawa- „ „ 12 „ „ „ „	180.000	
	Zusammen .	900.000	
6	Für die Erhaltung während des Baues und Unvorhergesehenes	90.000	
	Zusammen für das Dniestr-Gebiet .		990.000
	X. Stryj-Gebiet.		
1	Boryńka-Bach Verbauung und Korrektion 6 km .	80.000	
2	Brzyczka- „ „ „ „ 7 „ .	150.000	
	Zusammen für das Stryj-Gebiet .		230.000
	XI. Opor-Gebiet.		
1	Czudyłów-Bach Verbauung u. Korrektion, lang 2 km	30.000	
2	Pawłów- „ „ „ „ „ 2 „	30.000	
3	Zadąbrowa „ „ „ „ „ 2 „	50.000	
4	Łoźniczny „ „ „ „ „ 1 „	40.000	
5	Orawa- „ samt den Zuflüssen Butywla wielka und mała und 5 Runsen . . lang 6·5 km	250.000	
6	Zełemianka-Bach . . . . . „ 2·5 „	80.000	
7	Libochora- „ . . . . . „ 2 „	50.000	
8	4 Runsen zwischen Światosław und Tuchla . .	120.000	
	Zusammen .	650.000	
	Hiezu für die Erhaltung während des Baues und Unvorhergesehenes	60.000	
	Summe für das Opor-Gebiet .		710.000
	XII. Świca-Gebiet.		
1	Witwica-Bach 14 km lang, Verbauung und Korrektion	280.000	280.000
	XIII. Łomnica-Gebiet.		
1	Wildbachverbauungen laut Detailprojekt . .	658.843	
2	Hiezu für Unvorhergesehenes	101.157	
	Zusammen für das Łomnica-Gebiet .		770.000
	Fürtrag .		14,600.000

Post-Nro	Flussgebiet und dessen Spezialisierung	Erfordernis einzeln K	Erfordernis zusammen K
	Übertrag .		14,600.000
	XIV. Bystrzyca-Gebiet.		
	a) Sołotwina'er Bystrzyca:		
1	Oberlauf des Flusses von Sołotwina bis Porohy Verbauung und Korrektion . . 18·8 km	660.000	
2	Semiatyn-Bach . . . . . 3 „	73.000	
3	Czownowec- „ . . . . . 2 „	32.000	
4	Kryczka- „ . . . . . 3 „	33.000	
5	Lubieniec- „ . . . . . 2 „	18.000	
6	Maniowka- „ . . . . . 5·4 „	169.000	
	b) Nadwórna'er Bystrzyca-Fluss:		
7	Suchy-Bach . . . . . lang 2·6 „	20.000	
8	Bytkowiec-Bach . . . . . „ 5 „	80.000	
	Zusammen .	1,085.000	
	Hiezu für die Erhaltung während des Baues und Unvorhergesehenes	115.000	
	Summe für das Bystrzyca-Gebiet .		1,200.000
	Summe für Wildbachverbauungen .		15,800.000
	C) Flussregulierungen.		
1	Raba-Fluss von Lubień bis Mszana dolna lang 5 km		220.000
2	Dunajec-Fluss:		
	a) Biały Dunajec von Nowy Targ bis Poroniec 12 km	528.000	
	Biały Dunajec lokale Uferschutzbauten in der Strecke von Poroniecbach bis Zakopane 7 Km	154.000	
	b) Czarny Dunajec von Nowy Targ bis zur Strassenbrücke in Chochołów lang 7 km . .	1,100.000	
	c) Białka tatrzańska von der Mündung in den Dunajec bis Jurgów-Brzegi 17 km. Da diese Regulierung zusammen mit Ungarn vorzunehmen wäre, werden hiefür eingesetzt . .	468.000	
	Summe für Dunajec-Fluss .		2,250.000
	Fürtrag .		2,470.000

Post-Nro	Flussgebiet und dessen Spezialisierung	Erfordernis einzeln K	Erfordernis zusammen K
	Übertrag .		2,470.000
3	Ropa-Fluss von der Einmündung in die Wisłoka bis zur Brücke in Szymbark 37 km . .	1,425.000	
	Lokale Uferschutzbauten in der Strecke von Szymbark bis Zdyniabach, lang 20 km . . .	205.000	
	Zusammen für Ropa .		1,630.000
4	Wisłok-Fluss von Frysztak bis Haczów 30 km		1,300.000
5	Mleczka-Fluss von der Mündung in den Wisłok bis zur Vereinigung der beiden Mleczka-Bäche in Krzeczowice, lang 15 km		700.000
6	San-Fluss von Lisko aufwärts bis Rayskie lang 45 km		900.000
7	Wiar-Fluss von Niżankowice bis zur Mündung des Łomna-Baches, lang . . . 23 km		640.000
8	Dniester-Fluss von Kornalowice aufwärts bis Mszaniec, lang . . . . 60 km		2,300.000
9	Strwiąż-Fluss von Biskowice aufwärts bis Ustrzyki dolne, lang . . . 50 km		1,660.000
10	Stryj-Fluss, lokale Uferschutzbauten von Turka aufwärts bis Wysocko . . . 20 km		300.000
11	Opor-Fluss:		
	a) von der Einmündung in den Stryj aufwärts bis Hrebenów, lang . . . . 22 km	500.000	
	b) lokale Uferschutzbauten zwischen Hrebenów u. Tuchla	80.000	
	c) Lokale Regulierung bei Tuchla 4 km . .	120.000	
	Zusammen für Opor-Fluss .		700.000
	C) Summe für Flussregulierungen .		12,600.000

Zusammenstellung.

Post-Nro	Flussgebiet und dessen Specialisierung	Erfordernis einzeln K	Erfordernis zusammen K
A)	Wildbachverbauungen im Soła- und Skawagebiete .		4,200.000
B)	Wildbachverbauungen in den Einzugsgebieten der übrigen Flüsse		15,800.000
C)	Flussregulierungen		12,600.000
	Zusammen .		32,600.000
D)	Talsperrenbauten für die Herstellung der Wasserbehälter in den Gebieten der Flüsse: Soła, Skawa, Dunajec, Stryj und Opor . . .		17,500.000
	Zusammen .		50,100.000

Lemberg, am 10. Dezember 1906.

Artur Herbst
k. k. Oberbaurat m. p.

R. Ingarden
k. k. Oberbaurat m. p.

K. Martyniec
k. k. Forstrat m. p.

And. Kędzior m. p.

Jan Haponowicz m. p.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca ustęp A) 1. §. 2. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5. ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Ustęp A) 1. §. 2. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kraj. Nr. 103 zostaje uchylony w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać, jak następuje:

„A) 1. Skawa od Jordanowa do ujścia do Wisły".

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministerstwom spraw wewnętrznych, skarbu, handlu i rolnictwa.

LW. 130.918/06.

We Lwowie, dnia 31. grudnia 1906.

Aleg. 41

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie dróg wodnych.

Wysoki Sejmie!

Rezolucye sejmowe.

W załatwieniu sprawozdania komisyi wodnej o budowie dróg wodnych powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 14. listopada 1905 następujące uchwały:

„I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 5. września 1905 l. 78.341 o budowie dróg wodnych.“

„II. Sejm zastrzega się ponownie przeciwko zaniedbywaniu ze strony c. k. Rządu oznaczonego ustawą z 11. czerwca 1901 Nr. 66. Dz. u. p. terminu rozpoczęcia budowy kanału spławnego na terytoryum królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem Krakowskiem i wzywa c. k. Rząd, ażeby w ciągu roku 1906 rozpoczęte zostały roboty około budowy kanału spławnego na przestrzeni trasy pod względem technicznym zupełnie już do budowy przygotowanej. Sejm oczekuje, że dotychczasowa zwłoka nie da powodu do opóźnienia w wykończeniu spławnego połączenia Wiednia z Krakowem do roku 1912“.

„III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bez dalszej zwłoki i to w jak najkrótszym czasie rozstrzygnął stanowczo i ostatecznie sprawę skutecznego zabezpieczenia Krakowa i sąsiednich miejscowości od powodzi i przystąpił bezwarunkowo jeszcze w ciągu 1906 r. do rozpoczęcia robót“.

„ IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypłacania Administracyi państwa w myśl §. 1. ustawy z 11. czerwca 1901. Nr. 66. Dz. u. p., tudzież §. 1. ustawy z 28. lutego 1904. Dz. u. kraj. Nr. 37. datków kraju, jakie będą potrzebne po oprocentowania i umorzenia ósmej części tych obligacyj, które c. k. Rząd wyda na wykonanie kanałów spławnych wymienionych w §. 1. powołanej ustawy krajowej, z wyłączeniem robót przedwstępnych, potrzebnych do rozpoczęcia budowy, które w myśl §. 12. w związku z §. 6. państwowej ustawy kanałowej mają być pokryte wyłącznie przez skarb państwa“.

Na rezolucyę ad II) nie otrzymał Wydział krajowy żadnego zawiadomienia ze strony c. k. Ministerstwa handlu, które też nie rozpoczęło w r. 1906 żadnych robót przy budowie kanału spławnego między Odrą a Wisłą.

Jakkolwiek bowiem reambulacya polityczna przestrzeni kanału Zator-Samborek została w lipcu 1905 r. ukończoną, a Wydział krajowy wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa handlu z 30. listopada 1905 l. 1.752/W. St. przesłał pismem z 14. grudnia 1905 l. 117.388 przychylną opinię po myśli §. 13. rozporządzenia ministeryalnego z 23. kwietnia 1903 Dz. p. p. Nr. 90; — to jednak ani konsens na budowę tej przestrzeni kanału nie został wydany, ani wywłaszczenie gruntów nie zostało przeprowadzone, ani też nie wydano żadnych zarządzeń dla rozdania robót.

Natomiast, o ile Wydziałowi krajowemu wiadomo z reskryptów c. k. Ministerstwa rolnictwa dotyczących obwałowania Wisły poniżej Krakowa, zarządziło c. k. Ministerstwo handlu opracowanie projektu kanalizacyi Wisły wraz z budową murów bulwarowych od km. 81 (na przekopie Wisły w Dąbiu) w górę do ujścia Wilgi. Lecz i ta sprawa wcale nie postąpiła; bo chociaż projekt opracowany przez krakowską ekspozyturę Dyrekcyi budowy dróg wodnych znajduje się od kilku miesięcy w c. k. Ministerstwie handlu, dotychczas nie zarządzono nawet ani rewizyi trasy, ani reambulacyi politycznej.

Na rezolucyę ad III.) w sprawie zabezpieczenia Krakowa i sąsiednich miejscowości nie otrzymał Wydział krajowy również odpowiedzi od c. k. Rządu.

Sprawa ta jednak prawdopodobnie w r. 1907 zostanie zadecydowaną, gdyż c. k. Namiestnictwo obwieszczeniem z dnia 17. września 1906 l. 119.263 zarządziło przeprowadzenie postępowania wodno-prawnego i rozprawy ekspropryacyjne dla części projektu, mianowicie przełożenia i obwałowania Rudawy, na długości 3,7 km., które to rozprawy odbyły się w październiku i listopadzie 1906, a do których zaprosiło c. k. Namiestnictwo także Wydział krajowy ze względu na projektowane przełożenie drogi krajowej w Zwierzyńcu.

Delegaci Wydziału krajowego zwrócili uwagę komisyi, że przedewszystkiem powinna być zadecydowaną niweleta wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa, tudzież wałów i murów ochronnych w Krakowie, od której zależną będzie wysokość wałów wstecznych nad Rudawą, nadto zaś na niedostateczną wysokość projektowanych wałów nad Rudawą, której niweletę przyjął departament budownictwa wodnego c. k. Namiestnictwa tylko na 0,27 m. nad zwierciadłem wielkiej wody, podczas gdy to wzniesienie unormowane zostało dla wszystkich wałów nadwiślańskich tudzież wałów wstecznych dopływów na 0,5 m.

Przytem zwrócili uwagę delegaci Wydziału krajowego na niedostateczne dymenzyonowanie wałów Rudawy, za płytkie założenie przepustów w prawym wale Rudawy w Zwierzyńcu, mylne obliczenie zwierciadła spiętrzonej wielkiej wody Rudawy, wskutek czego wały Rudawy w km 1,2 okazują się za niskie, a w km 3,7 o 1 m za wysokie, wreszcie na zbędność zaprojektowanych wałów skrzydłowych w Woli justowskiej i Bronowicach małych wobec zamierzonej i zaprojektowanej już dalszej regulacyi potoku Rudawy od km 3,7 w Woli justowskiej do Dulowy w powiecie Chrzanowskim.

Na rezolucyę ad IV) oznajmiło c. k. Ministerstwo handlu w reskrypcie z d. 18. września 1906 l. 1.516/W. St. intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 2. października 1906 l. 126.243, że starać się będzie przed rozpoczęciem budowli usunąć zachodzące różnice co do udziału Galicyi w dotychczasowych kosztach służby budowy dróg wodnych, jakoteż budowy próbnego elewatora.

Preliminarz budowy dróg wodnych na r. 1907

W myśl §. 2. ustawy z 2. marca 1904 Dz. u. kraj. Nr. 36 porozumiewać się ma Wydział krajowy z Administracyą państwa celem ustanowienia corocznych 12½% datków kraju do kosztów budowy dróg wodnych.

Jakkolwiek mimo wyraźnego przepisu ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66. budowa dróg wodnych w r. 1904 nie została rozpoczęta, Wydział krajowy w oczekiwaniu, że budowa ta przynajmniej w r. 1907 zostanie podjętą, odniósł się pismem z dnia 11. czerwca 1906 l. 59.053 do c. k. Ministerstwa handlu o udzielenie preliminarza kosztów budowy dróg wodnych, której wykonanie w r. 1907 w Galicyi jest zamierzone.

Nadesłany przy powołanym reskrypcie ministeryalnym preliminarz budowy dróg wodnych na r. 1907 obejmuje następujący wydatki:

Kierownictwo centralne.

Rub.	I.	Pobory osobiste . . .	523.268 K
„	II.	Koszta podróży i przesiedlenia .	30.000 „
„	III.	Remuneracye i zapomogi . .	17.000 „
„	IV.	Urządzenia dobroczynne . .	500 „
„	V.	Potrzeby i sprzęty kancelaryjne .	38.000 „
„	VI.	Najem i utrzymanie lokalu kanc.	40.000 „
„	VII.	Opłaty publiczne (podatki) .	2.000 „
„	VIII.	Wydatki rozmaite . . .	30.000 „
„	IX.	Zwroty	— „
„	X.	Roboty przygotowawcze w polu .	60.000 „
			740.768 „
		Elewator próbny w Anjezd.	
rub.	XI. do XX.	druga rata na budowę .	3,000.000 „
		Ogółem .	**3,740.768 K.**

Budowa dróg wodnych w Galicyi.

A) Ekspozytura w Krakowie.

Rub.	I.	Pobory osobiste . . .	191.027 K
„	II.	Koszta podróży i przesiedlenia .	25.000 „
„	III.	Remuneracye i zapomogi .	7.000 „
„	IV.	Urządzenia dobroczynne . .	500 „
„	V.	Potrzeby i sprzęty kancelaryjne .	17.000 „
„	VI.	Najem i utrzymanie lokalu kancel.	13.000 „
„	VII.	Opłaty publiczne . . .	20.000 „
„	VIII.	Wydatki rozmaite . . .	2.000 „
„	IX.	Zwroty dochodów . . .	— „
„	X.	Roboty przygotowawcze w polu .	20.000 „
			295.527 „

B) Kanalizacya Wisły w Krakowie.

rub.	XI.	Dalsze wykupno gruntów	300.000 K
„	XII.—XX.	2 rata budowlana	2,000.000 „ 2,300.000 „
C) 16,2% kwota wydatków kierownictwa centralnego w r. 1907			606.004 K
		Do przeniesienia .	3,201.531 K

Z przeniesienia .		3,201.531 K
D) $16{,}_2{}^0/_0$ kwota wydatków centralnego kierownictwa:		
w r. 1904 (ze sumy 835.077 K)	135.282 K	
w r. 1905 („ 595.452 „)	96.463 „	
w r. 1906 („ 1,616.200 „)	261.824 „	493.569 „
E) Zwrot kosztów robót przygotowawczych dla kanałów w Galicyi: w r. 1904	42.117 K	
„ 1905	111.815 „	
„ 1906	3,057.760 „	3,211.692 „
Ogółem .		**6,906 792 K.**

Przy $95^0/_0$ kursie pożyczki preliminuje c. k. Ministerstwo handlu na te wydatki w gotówce kapitał nominalnej wartości **7.270.307 K.** a półroczną ratę anuitetową $4^0/_0$ pożyczki umarzalnej w latach 90 w kwocie **149.796 K.**, z czego przypadłaby na kraj w r. 1907 $^1/_8$ część w kwocie **18.724 K.**

W myśl rezolucyi Wysokiego Sejmu pod IV) przytoczonej, tudzież z powodów wyłuszczonych w zeszłorocznem sprawozdaniu o budowie dróg wodnych z d. 5, września 1905 l. 78.341 zakwestyonował Wydział krajowy w odezwie z d. 31. października 1906 l. 102.214 wydatki pod lit. **D**) i **E**) i wstawił do preliminarza krajowego na r. 1907 tylko jedną ósmą część półrocznej raty anuitetowej na oprocentowanie i umorzenie tej sumy, jaka w r. 1907 będzie potrzebną na pokrycie kosztów utrzymania ekspozytury w Krakowie, $16{,}_2{}^0/_0$ centralnego kierownictwa (bez kosztów elewatora w Aujezd, tudzież wykupna gruntów i kosztów budowy, mianowicie:

A) na ekspozyturę w Krakowie	295.527 K
B) na kanalizacyę Wisły w Krakowie	2,300.000 „
C) na centralne kierownictwo $16{\cdot}2^0/_0$ kwoty 740.768 K .	120.004 „
razem . ,	**2,715.531 K.**

(zamiast preliminowanej przez c. k. Ministerstwo handlu sumy 6,906.792 K).

Przypadająca na kraj tangenta wynosi zatem w myśl rezolucyi Wys. Sejmu ad IV. $18.724 \times \frac{2{,}715.531}{6{,}906.792} = 7.361$ K 68 gr., czyli okrągło **7.362 K** i o uchwalenie tej kwoty w budżecie r. 1907 Wydział krajowy uprasza.

Pozwalamy sobie przytem zwrócić uwagę Wys. Sejmu, że podczas gdy c. k. Ministerstwo handlu na kanał łączący Odrę z Wisłą, którego przestrzeń między Zatorem a Samborkiem jest zupełnie do budowy dojrzałą, preliminowało na r. 1905 sumę 5,600.000 K, to w preliminarzu na r. 1906 zredukowało już tę sumę na 1,840.000 K, a z preliminarza na r. 1907 kanał ten zupełnie wyeliminowało, wstawiając tylko kwotę 2,300.000 K na niedojrzałą jeszcze kanalizacyę Wisły.

Wreszcie nadmieniamy, że na budowę dróg wodnych w innych krajach koronnych preliminuje c. k. Ministerstwo handlu na r. 1907 następujące kwoty:

a) w Austryi dolnej	2,686.553 K
b) na Morawie	3,581.947 „
c) w Czechach	22,867.893 „

z czego przypada na właściwą budowę (roboty i wykupno gruntów):

a) w Austryi dolnej na wykupno gruntów 500.000 K;

b) Na Morawie na budowę zbiorników wody na Bystrzyczce 972.000 K (z tego 272.000 K na grunta a 700.000 K na roboty);

c) w Czechach 8.650.000 K (4,000.000 K tytułem 2. raty budowlanej na kanalizacyę Wełtawy w Pradze, 650.000 K na wykupno gruntów a 4,000.000 tytułem 2. raty budowlanej na kanalizacyę i regulacyę Łaby powyżej Melnika, wreszcie 150.000 K na konserwacyę robót regulacyjnych na Łabie powyżej Melnika z powodu objęcia zarządu regulacyi Łaby przez Dyrekcyę budowy dróg wodnych.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I) Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 31. grudnia 1906 l. 130.918 o budowie dróg wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II) Sejm przyznaje w rub. IX. poz. 6. wydatków funduszu krajowego na r. 1907 kwotę 7.362 K tytułem $12^1/_2\%$ datku kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów mających się emitować w r. 1907 przez państwo na budowę kanałów spławnych w Galicyi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

W. 10.584/07.

We Lwowie, dnia 31. stycznia 1907.

Aleg. 12

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o regulacyi potoku Rudawy z dopływami.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 11. lipca 1902 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wygotował projekty:

1. obwałowania lewego brzegu Wisły od Krakowa do ujścia Białuchy;

2. obwałowania Wisły powyżej Krakowa do ujścia rzeki Przemszy, oraz regulacyi dopływów Wisły: potoku Rudno, Sanki z Morawicą, Rudawy z Krzeszówką, Filipówką i Dulówką, oraz potoku Chechło i przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej wnioski zmierzające do wykonania tych robót w jak najkrótszym czasie".

W wykonaniu uchwały ad 1. przedłożył Wydział krajowy Wys. Sejmowi w r. 1903 projekt ustawy zapewniającej przeprowadzenie obwałowania Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy przy 50% zasiłkach kraju i państwowego funduszu melioracyjnego, a o przebiegu tej sprawy zawiera szczegółowe wyjaśnienie przedłożenie Wydziału krajowego o melioracyach z dnia 4. grudnia 1906 l. 112.481/06 (pag. 5—7 z aleg. 2, 3, 4 i 5).

Z wykonania uchwały ad 2), dotyczącej projektu obwałowania Wisły od Przemszy do Krakowa, które obejmuje także regulacyę i obwałowanie lewobrzeżnych dopływów Wisły na tej przestrzeni wymienionych w uchwale (Chechło, Rudno i Sanka z Morawicą), zdaje również Wydział krajowy sprawę w powołanem sprawozdaniu (pag. 10—11 z aleg. 7).

Co się tyczy regulacyi Rudawy z dopływami, dla której zdjęcia wykonane zostały w r. 1905 po ukończeniu pomiarów dla obwałowania Wisły od ujścia Przemszy do Krakowa, to jak już nadmieniliśmy w przedłożeniu z 4. grudnia 1906 o melioracyach (pag. 11), projekt techniczny i kosztorys opracowany został w r. 1906.

Projekt ten sporządzony przez inżyniera Stanisława Przybylskiego i inżyniera-adjunkta Franciszka Bernkopfa obejmuje następujące roboty:

a) regulacyę potoku Rudawy od mostu w Woli justowskiej, gdzie się kończy projektowane przez Administracyę państwa przełożenie potoku Rudawy (3,,7 km) do mostu drogowego w Dulowy km 3,,7 do 35,,5 na długości . 31,,800 km

b) regulacyę 12 dopływów Rudawy:

1.	potoku	Olszanickiego długości	0,,750 km	
2.	„	Wedonki	0,,250 „	
3.	„	Kluczwody	1,,270 „	
4.	„	Bolechowickiego	1,,200 „	
5.	„	Łączki	1,,082 „	
6.	„	Brzezinki	0,,507 „	
7.	„	Rudawki	1,,276 „	
8.	„	Nielepickiego	0,,300 „	
9.	„	Młynki	0,,217 „	
10.	„	Krzeszówki	1,,814 „	
11.	„	Filipówki	0,,310 „	
12.	„	Żabnika	0,,115 „	11,,091 „

c) 27 rowów odwodniających łącznej długości . . . . 41,,920 „

razem . **84,,011** km.

Koszta tej regulacyi wraz z obwałowaniem obliczono, jak następuje:

I. Roboty ziemne:

787.549 m³ wykopu z łożyska Rudawy, 394.983 m³ nasypu wałów, 186.368 m³ wykopu rowów wraz z karczowaniem drzew na brzegach Rudawy i dopływów na długości 40,,12 km. . . 894.771,81 K

II. Budowa objektów:

23 mostów żelazno-betonowych systemu Hennebique'a, 2 kładki, 10 mostów betonowych, 10 jazów betonowych (3 dla młynów, 1 dla tartaku a 6 dla nawodnienia), 26 szluz w wałach dla odwodnienia i 28 stopni betonowych . . . . . 1,075.950,00 „

III Budowle regulacyjne:

Ubezpieczenie opaskami kamiennemi i progami, tudzież płotkami i darniami (w tem 440 m murów bulwarowych na Krzeszówce) . . . . . 800.657,40 „

IV. Wykupno gruntów i odszkodowania (w tem wykupno młyna w Woli justowskiej) . . . . . 436.837,25 „

V. Konserwacya w czasie budowy:

4% z rubr. I. i III. (1,695.429,21 K) . . . . 67.800,00 „

VI. Koszta zarządu:

8% z rubr. I. do V. (3,276.016,46 K) . . . . 262.000,00 „

VII. Rozmaite i nieprzewidziane:

około 2% z rubr. I. do V. . . . . 61.983.54 „

Ogółem . **3,600.000,— K**

W regulacyi Rudawy i dopływów interesowanych jest 26 gmin i obszarów dworskich, mianowicie:

a) w powiecie krakowskim:

1. Wola justowska, 2. Chełm, 3. Mydlniki, 4. Olszanica, 5. Rząska, 6. Balice, 7. Zabierzów, 8. Modlniczka, 9. Brzezia, 10. Bolechowice, 11. Więckowice, 12. Aleksandrowice, 13. Kobylany;

b) w powiecie Chrzanowskim:

14. Brzezinka, 15. Niegoszowice, 16. Rudawa, 17. Nielepice, 18. Pisary, 19. Nowojowa góra, 20. Siedlec, 21. Żbik, 22. Tęczynek, 23. Krzeszowice, 24. Wola Filipowska, 25. Filipowice, 26. Dulowa.

Zamierzone przedsiębiorstwo ma na celu ochronę od corocznych prawie wylewów i odwodnienie 2.237 morgów wartościowych gruntów w pobliżu Krakowa, tudzież miasteczka i stacyi kolejowej Krzeszowice, zabezpieczenie od zrywania licznych komunikacyj powiatowych i gminnych, które przy każdym wylewie bywają przerywane, asanacyą doliny Rudawy z licznemi willami mieszkańców Krakowa, wreszcie umożliwienie nawodnienia łąk nadbrzeżnych i powiększenie produkcyi siana, w którym to celu przewidziano w projekcie budowę sześciu jazów ruchomych.

Ze względu na górski charakter Rudawy i jej dopływów powinienby być wymierzony dla tej regulacyi zasiłek 50% z państwowego funduszu melioracyjnego, zwłaszcza że dla rekonstrukcyi młynówki Wapiennickiej „Lobnitzkanal“ na Szlązku od jazu w Lgocie do mostu kolejowego w Dziedzicach, której charakter jest raczej nizinny, niż górski, wedle kraj. ustawy szląskiej z d. 28. lipca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 38. przyznało c. k. Ministerstwo rolnictwa z tego funduszu zasiłek 50%, — a nawet jeżeli takie dopływy Wełtawy, jak Motol na Śmichowie i Botič pod Pragą, uznane zostały za rzeki kanałowe, które mają być regulowane przy 60% zasiłku ze skarbu państwa, to także regulacya Rudawy, która wpada do skanalizować się mającej Wisły w Krakowie, powinnaby również być regulowaną przy 60% zasiłku z państwowego funduszu kanałowego.

Gdy jednak Wydział krajowy przy zamierzonem podwyższeniu wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa natrafił na trudności w uzyskaniu 50% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego, postanowił w celu ominięcia trudności i przyspieszenia sprawy zaproponować Wys. Sejmowi przeprowadzenie regulacyi Rudawy, jako przedsiębiorstwa interesowanych powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego, pod zarządem Wydziału krajowego przy 10% udziale tych powiatów w kosztach, w takim bowiem wypadku w myśl postanowień państwowej ustawy melioracyjnej fundusz melioracyjny przyczynić się ma takim samym datkiem, jak kraj, tj. po 45%.

Gdy na wezwanie Wydziału krajowego z d. 21. listopada 1906 l. 75.467 Wydziały powiatowe w Krakowie i Chrzanowie przedłożyły uchwały Rad powiatowych z 28. grudnia 1906 (Krakowskiej), względnie z 15. stycznie 1907 (Chrzanowskiej), mocą których Reprezentacye tych powiatów zobowiązały się pokryć 10% kosztów robót mających się wykonać w obrębie odnośnego powiatu, przesłał Wydział krajowy odezwą z 23. stycznia 1907 l. 2.124 projekt techniczny wraz z projektem ustawy c. k. Namiestnictwu z prośbą o przedłożenie wniosku Wydziału krajowego z poparciem c. k. Ministerstwu rolnictwa.

Wedle propozcyi Wydziału krajowego do kosztów robót, które wynoszą w obrębie powiatu Krakowskiego 2,025.000 K, a w obrębie powiatu Chrzanowskiego 1,575.000 K, miałyby się przyczynić:

a) fundusz krajowy 45% zasiłkiem w kwocie 1,620.000 K;
b) państwowy fundusz melioracyjny 45% zasiłkiem w kwocie 1,620.000 K;
c) powiat Krakowski 10% datkiem w kwocie 202.500 K;
d) powiat Chrzanowski 10% datkiem w kwocie 157.500 K.

Przy użyciu dwóch inżynierów do prowadzenia budowy i przy wyznaczeniu rocznej dotacyi 200.000 K (po 100.000 K na jednego inżyniera) roboty zostałyby przeprowadzone w latach o s i e m n a s t u, a coroczne datki wynosiłyby:

a) kraju 90.000 K;
b) państwa 90.000 K;
c) powiatu krakowskiego 11.250 K:
d) powiatu Chrzanowskiego 8.750 K.

W razie ustawowego zapewnienia tego przedsiębiorstwa zamierza Wydział krajowy przystąpić do rozpoczęcia robót wówczas, skoro administracya państwa wykończy przekop Rudawy od klasztoru Zwierzynieckiego do mostu w Woli justowskiej.

Aleg. Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy o regulacyi potoku Rudawy z dopływami.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału kraj.

Ustawa

z dnia . . . . o regulacyi potoku Rudawy z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Rudawy od mostu w Woli justowskiej do mostu drogowego w Dulowy z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1906, który preliminuje koszta budowy na 3,600.000 Koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów w kwocie 1,620.000 koron;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ust. 2. i §. 4. ust. 2. a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów w maksymalnej kwocie 1,620.000 koron;

c) z datków interesowanych powiatów w wysokości dziesięciu procent preliminowanych kosztów, a mianowicie z datku

Krakowskiego w kwocie 202.500 koron i z datku Chrzanowskiego w kwocie 157 500 koron.

Jeżeli po ukończeniu robót objętych projektem okaże się we funduszu regulacyjnym pozostałość kasowa, pozostałość ta ma być zwróconą kontrybuującym czynnikom w stosunku ich udziału w kosztach budowy.

§. 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności datków kraju, państwa i powiatów oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyę gruntów;

2. z dochodów uzyskanych z wydzierzawiania skarp potoku Rudawy i dopływów;

3. z corocznych datków kraju, tudzież powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i powiatów na konserwacyę i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa po skończeniu budowy.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której podobnie jak Reprezentacyom powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego przyznany zostaje wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

L. w. 11.953/07.

We Lwowie, dnia 5. lutego 1907.

Aleg. 13

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, tudzież o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa i prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z 4. grudnia 1906 l. 112.481 o melioracyach podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu powody, dla których uchwalone przez Wys. Sejm d. 24. października 1903 trzy projekty ustaw o obwałowaniu Wisły poniżej Krakowa nie zostały przedłożone do Najwyższej sankcyi.

Przy sprawozdaniu tem przedłożył Wydział krajowy także odpis protokołu konferencyi z 19. października 1906, na której kwestye dotyczące tych trzech przedsiębiorstw zostały ostatecznie załatwione.

Na podstawie protokołu konferencyi obliczyło kraj. biuro melioracyjne nową niweletę wałów, która w porównaniu z projektem z r. 1903 jest nieco niższą, gdyż łożysko Wisły na tej przestrzeni ma być na koszt państwowej dotacyi wodnej rozszerzone.

Podwyższenie wałów wedle nowego obliczenia wynosić będzie:

a) na brzegu lewym:

1. przy ujściu Białuchy 1,20 m;
2. przy ujściu Dłubni:
   na brzegu prawym Dłubni 1,096 m;
   na „ lewym „ 0,922 m;
3. na granicy państwa 1,326 m;

b) na brzegu prawym:

1. naprzeciw ujścia Białuchy 1,193 m;
2. przy ujściu Srawy 1,013 m;
3. przy ujściu Podłężówki 1,070 m;
4. w Niepołomicach 1,059 m.

Obecnie obliczona niweleta wałów będzie niższą od niwelety projektu z r. 1903:

1. przy ujściu Białuchy o 0,48 m;
2. przy ujściu Srawy o 0,577 m;
3. przy ujściu Podłężówki o 0,706 m;
4. w Niepołomicach o 0,842 m.

Co się tyczy zamknięcia prawego wału nadwiślańskiego od mostu kolei państwowej w Podgórzu do Płaszowa, który zezwoliło c. k. Ministerstwo rolnictwa zbudować na poziomie wielkiej wody z r. 1903, względnie 0,5 m nad zwierciadłem tej wielkiej wody, to wedle obecnego obliczenia projektowane zwierciadło wielkiej wody przy tym moście wznosić się będzie 1,116 m nad zwierciadłem wielkiej wody z r. 1903, korona wału zaś **1,616 m**, a korona muru ochronnego **1,316 m** nad zwierciadłem wielkiej wody z r. 1903.

Koszta robót przy tych trzech przedsiębiorstwach zestawione z uwzględnieniem uchwał konferencyi z 19. października 1906 przedstawiają się, jak następuje:

I. Obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy.

Długość tego wału wraz z prawym wałem wstecznym Białuchy od drogi krajowej do Wisły wynosi 3,030 km, teren zaś inundacyjny podczas powodzi z r. 1903 w gminach Kraków, Piaski-Grzegórzki i Dąbie mierzył 2,15 km².

Preliminowane koszta budowy tego wału wynoszą:

I. Roboty ziemne:

92.619 m³ ruchu ziemi . . . . . 62.980 K 92 gr.

II. Budowa objektów:

10 przepustów betonowych o średnicy 0,5 m i 1 szluza betonowa 0,8 × 1,0 m . . 24.892 K 77 gr.

III. Obsiew wału:

4,38 ha po 160 K . . . . . 700 K 80 gr.

IV. Wykupno gruntów i domów:

a) pod nasyp wału:

1. od drogi krajowej do fortu 3, 15 ha po 10.426 K 20 gr. . . . 32.842 K 53 gr.
2. od fortu do km 2,044 0,505 ha po 12.164 K 10 gr. . . . . 6.142 „ 87 „
9. od km 2,044 do stacyi kolejowej 0,804 ha po 17.377 K 27 gr. . . 13.971 „ 33 „

b) pod rowy materyałowe:

1. od drogi krajowej do fortu 15,56 ha po 10.426 K 20 gr. . . . 162.231 „ 67 „

2. od fortu do stacyi kolejowej 1,3 ha po 12.164 K 10 gr. . . .	15.813 K 33 gr.	
c) odszkodowanie za zniesienie 3 domów w Dąbiu wedle aktu oszacowania	29.730 „ — „	260.731 K 73 gr.

V. Utrzymanie w czasie budowy.

2% z rub. I. i II. i III. (88.574 K 49 gr.) .	1.771 K 48 gr.

VI. Koszta zarządu

przy 4-letnim okresie budowy po 8.000 K rocznie	32.000 K — gr.

VII. Rozmaite i nieprzewidziane:

około 4,5% kosztów budowy . . .	16.922 K 30 gr.
Ogółem .	**400.000 K — gr.**

W porównaniu z kosztami budowy obliczonymi w projekcie z r. 1903 na 330.000 K okazuje się wydatek większy o 70.000 K, a to z powodu zmiany trasy przyjętej na konferencyi 19. października 1906, mianowicie z powodu odsunięcia od Wisły lewego wału.

Wskutek zmiany trasy wywołanej usytuowaniem portu na prawym brzegu Wisły na gruntach odciętych przekopem w Dąbiu, a należących do miasta Krakowa okazała się potrzeba wykupna większej powierzchni gruntów, oraz zniesienia trzech murowanych domów na folwarku w Dąbiu (na brzegu lewym), mianowicie domu mieszkalnego, domu dozorcy i fabryki oleju.

Jakkolwiek obwałowanie to wobec stosunkowo niskiej kwoty preliminowanej na właściwe roboty budowlane (rub. I i II) mogłoby być wykonane w ciągu jednego roku, to jednak ze względów budżetowych proponuje Wydział krajowy rozłożenie robót na lat cztery, tak iż rocznie byłaby do dyspozycyi kwota 100.000 K.

Ponieważ pokrycie kosztów tego obwałowania przez kraj i państwo w stosunku po 50% natrafiło na trudności u c. k. Ministerstwa rolnictwa, proponuje Wydział krajowy przeprowadzić to obwałowanie jako przedsiębiorstwo interesowanych gmin miasta Krakowa, Grzegórzek i Dąbia przy minimalnem obciążeniu tych gmin datkiem 5%. W tym wypadku zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego musi być wymierzony w tej samej wysokości, co zasiłek krajowy, tj. na 47½%.

Datki państwa i kraju w wysokości 47½% wynosiłyby tedy po 190.000 K, a 5% datek interesowanych gmin 20.000 K.

Przy czteroletnim okresie budowy wyniesie coroczny datek kraju i państwa po 47.500 K, datek zaś interesowanych 3 gmin po 5.000 K.

Projekt ustawy, który poruczа rozkład 5% datku konkurencyjnego Wydziałowi krajowemu (podobnie jak przy analogicznych przedsiębiorstwach gminnych w Austryi dolnej), przesłaliśmy c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 18. grudnia 1906 l. 126.854. celem wyjednania decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa. Na to obwałowanie ma Wydział krajowy do dyspozycyi kwotę 50.000 K z pożyczki uchwalonej przez Wys. Sejm w r. 1903 na cele obwałowań Wisły poniżej Krakowa, c. k. Ministerstwo rolnictwa zaś kwotę 40.000 K wstawioną do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1905. Jeżeli zatem projekt ustawy, który Wydział krajowy przedkłada, zostanie przez Wysoki Sejm uchwalony a projekt techniczny przez c. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzony, nic nie stoi na przeszkodzie przedłożeniu projektu ustawy do Najwyższej sankcyi, a następnie podjęciu robót, względnie wywłaszczeniu gruntów w ciągu roku bieżącego po uzyskaniu konsensu wodno-prawnego.

2. Podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa w powiecie Krakowskim.

Projekt podejmuje podwyższenie:

a) lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do ujścia Dłubni wraz z lewym wałem wstecznym Białuchy na długości . . 7,600 km

b) lewy wał nadwiślański od ujścia Dłubni do granicy państwa 12,360 „

c) obustronne wały wsteczne Dłubni łącznej długości . . 3,460 „

d) prawy wał wsteczny potoku Kościelnickiego przełożonego na granicę państwa . . . . . 3,300 „

razem . . **26,720** „

Koszta podwyższenia tych wałów obliczono, jak następuje:

I. Roboty ziemne:

584.381 m³ ruchu ziemi (wykop z rowów materyałowych na brzegu Wisły z odwozem kolejką na wał i wykonaniem nasypu od strony lądu) . . . . . 416.630 K 97 gr.

II. Budowa objektów:

przedłużenie 13 przepustów betonowych o średnicy 0,5 m, 6 szluz o otworach 0,8 × 0,9 m i 2 szluz o 2 otworach po 0,9 × 1,0 m . . . . . 43.028 „ 62 „

III. Roboty dodatkowe:

Obsiew 59,844 ha wałów po 160 K . . . . 9.575 „ 04 „

IV. Wykupno gruntów i odszkodowania:

a) wykupno gruntów pod rowy materyałowe nad Wisłą i odszkodowania za plony na gruntach zajętych pod nasyp wałów i drogi dojazdowe dla kolejki polnej . 154.086,30 K.

b) odszkodowanie za usunięcie drzew i domów z profilu inundacyjnego Wisły . . 60.711,00 „

c) usunięcie płotów z profilu inundacyjnego Wisły i postawienie poręczy żelaznych w ich miejsce . . . . . 18.270,00 „ 233.067 „ 30 „

V. Konserwacya w czasie budowy:

2% z rub. I, II i III (469.234,63 K) . . . . . 9.384 „ 69 „

VI. Koszta Zarządu:

10% z rub. I do V (711.686,62 K) . . . . 71.168 „ 66 „

VII. Rozmaite i nieprzewidziane:

około 2,5% z rub. I do V . . . . . 17.144 „ 52 „

Ogółem . . **800.000** „ — „

(w porównaniu z kosztorysem z r. 1903 mniej o 100.000 K).

Wedle ustawy z dnia 26. sierpnia 1900 Dz. u. kraj. Nr. 88. wynoszą koszta robót projektowanych pierwotnie przez ekspozyturę krakowską 870.960 K
koszta podwyższenia wałów obliczono na . . . . . 800.000 „
razem więc wynosić będą koszta tego obwałowania . . . **1,670.960** K

tak iż przeciętny koszt ochrony od wylewu i odwodnienia 1 morga przy obszarze 5,148 morgów włączonych do związku spółki wodnej wynosić będzie okrągło 324 K 60 gr.

Ponieważ c. k. Ministerstwo rolnictwa nie przyznało na to obwałowanie 50% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego, proponuje Wydział krajowy przeprowadzenie robót w drodze przedsiębiorstwa spółki wodnej zawiązanej w myśl powołanej ustawy kraj. z r. 1900 przy obciążeniu spółki datkiem 10%, tak iż na kraj i państwo przypadłyby 45% datki po 360.000 K, a na spółkę wodną 10% datek w kwocie 80.000 K.

Roboty proponuje Wydział krajowy rozłożyć na lat osiem, tak iż coroczna rata datków kraju i państwa wynosiłaby po 45.000 K, a coroczna rata datku spółki wodnej 10.000 K.

Na te roboty ma Wydział krajowy do dyspozycyi z pożyczki uchwalonej przez Wys. Sejm w r. 1903 kwotę 50.000 K, c. k. Ministerstwo rolnictwa zaś dwie raty wstawione do preliminarzy państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1904 i 1905 po 45.000 K, razem 90.000 K.

Projekt ustawy zapewniającej wykonanie zaprojektowanych robót przesłał Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa przy odezwie z 18. grudnia 1906 l. 126.854.

3. Podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami w powiatach Podgórskim, Wielickim i Bocheńskim.

Projekt techniczny obejmuje:

a) podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego:

1. od Podgórza do ujścia Srawy		12,854 km
2. od Srawy do ujścia Podłężówki		4,350 „
3. od Podłężówki do Niepołomic		5,636 „
		22,840 km

b) podwyższenie i przedłużenie wałów wstecznych dopływów Wisły:

1. Srawy wału prawego	3,090 km		
„ lewego	3,190 „	6,280	„
2. Drwiny wału prawego	5,920 km		
„ lewego	5,960 „	11,880	„
3. Zabawy wału prawego	1,000 km		
„ lewego	1,242 „	2,242	„
4. Podłężówki wału prawego . . .	3,146 km		
„ lewego	3,183 „	6,329	„
razem .		**49.571**	km.

Koszta podwyższenia tych wałów obliczono. jak następuje:

I. Roboty ziemne:

666.934 m³ ruchu ziemi (wykop na brzegu Wisły, transport kolejką i nasyp od strony lądu)	563.702 K 94 gr.

II. Budowa objektów:

a) przedłużenie 20 przepustów betonowych o średnicy 0,5 m i 4 szluz (2 o 2 otworach i 2 po 1 otworze); tudzież budowa 8 nowych przepustów	40.534,86 K	
b) budowa muru ochronnego wzdłuż rzeźni w Podgórzu na długości 147 m . .	14.589,75 „	
c) brama przejazdowa w murze ochronnym w Podgórzu	1.100,00 „	56.224 „ 61 „

III. Roboty dodatkowe:

Obsiew 59_{12} ha wałów po 160 K. . . . . 9.459 K 20 gr.

IV. Wykupno gruntów i odszkodowania:

a) wykupno gruntów pod rowy materyałowe i wał od Podgórza do Płaszowa, tudzież odszkodowanie za plony na gruntach zajętych pod wały, drogi dojazdowe i rowy materyałowe dla nasypu wałów wstecznych dopływów . . . . . 225.478,98 K

b) odszkodowanie za zniesienie 2 domów murowanych i 15 domów drewnianych z trasy rozszerzonych wałów . . . . 31.000,00 „

c) odszkodowanie za usunięcie wikliny i drzew z profilu inundacyjnego Wisły . . 31.826,70 „

d) usunięcie z profilu inundacyjnego płotów i postawienie w ich miejsce poręczy żelaznych . . . . . 6.391,00 „ 294.696 „ 68 „

V. Konserwacya w czasie budowy:

2% z rubr. I., II. i III. (629.386,75 K) . . . . 12.590 „ — „

VI. Koszta zarządu:

10% z rub. I. do V. (924.083,43 K) . . . . . 92.410 „ — „

VII. Rozmaite i nieprzewidziane:

około 3% z rubr. I. do V. . . . . 30.916 „ 57 „

Ogółem . 1,060.000 K — gr.

Z funduszu utworzonego ustawą z 26. września 1900 Dz. u. kraj. Nr. 101. pozostało z końcem r. 1906 do dyspozycyi . . . . 81.704 K 47 gr.

Z tej kwoty mają być jeszcze pokryte następujące wydatki na programowe roboty:

a) na rowy lit. *a)* i *b)* . . . 6.524 K 08 gr.

b) odszkodowanie za grunta w sekcyi I. i II. . . . . 2.050 „ 88 „

c) odszkodowanie za budynek Pinkasfelda w Niepołomicach . . . . 1.000 „ — „ 9.374 „ 96 „

zostaje zatem do dyspozycyi . 72.329 K 49 gr.

W porównaniu z powyższą sumą kosztorysową . . 1,060.000 „ — „

okazuje się potrzeba kredytu . . . . . 987.670 K 51 gr.

czyli okrągło . 1,000.000 „ — „

(w porównaniu z kosztorysem projektu z r. 1903 mniej o 100.000 K) — i tę kwotę zamieszczono w projekcie ustawy.

Preliminowane wedle ustawy z 19. października 1892 Dz. u. kraj. Nr. 77. koszta budowy wynosiły . . . . . 436.000 K

koszta uzupełnienia obwałowania w myśl ustawy z 26. września 1900 Dz. u. kr. Nr. 101 . . . . . 496.000 K

preliminowane obecnie koszta podwyższenia wałów wynoszą 1,000.000 „

tak iż całe koszta obwałowania prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic wynosić będą . . . . . 1,932.000 K.

Powierzchnia gruntów włączonych do okręgu spółki wodnej wynosi 8.814 morgów, przez projektowane zaś przesunięcie wału nadwiślańskiego ku Wiśle na przestrzeni od Podgórza do Płaszowa ochroniony będzie od zalewu dalszy obszar 239 morgów gruntów i placów budowlanych w gminach Podgórze, Dąbie i Płaszów, tak iż powierzchnia gruntów w rozszerzonym okręgu spółki wynosić będzie 9.053 morgów. Przeciętne zatem koszta ochrony od wylewów i odwodnienia 1 morga przedstawiają się w kwocie okrągłej 213 K 40 gr.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa nie przyznało na podwyższenie tego obwałowania zasiłku 50% z państwowego funduszu melioracyjnego, proponuje Wydział krajowy ogłoszenie tych robót za przedsiębiorstwo zawiązanej w tym celu spółki wodnej przy nałożeniu na spółkę 10% datku konkurencyjnego, w którym to wypadku zasiłki kraju i państwa wynosiłyby po 45%.

Całkowite zasiłki kraju i państwa wyniosą więc po 450.000 K, 10% datek zaś spółki wodnej 100.000 K.

Przy dziesięcio-letnim okresie budowy wypadnie do przebudowania rocznie 100.000 K, coroczna zaś rata datków państwa i kraju wyniesie po 45.000 K. a coroczna rata datku spółki wodnej 10.000 K.

Projekt ustawy zapewniającej wykonanie tego przedsiębiorstwa przesłał Wydział krajowy c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z 18. grudnia 1906 l. 126.854, a w oczekiwaniu przychylnej decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa przedkłada ten projekt Wys. Sejmowi do uchwały.

Na wykonanie tych robót ma c. k. Ministerstwo rolnictwa do dyspozycyi 2 raty wstawione do preliminarzy funduszu melioracyjnego na r. 1904 i 1905 po 45.000 K, razem 90.000 K, — Wydział krajowy zaś z pożyczki uchwalonej na ten cel przez Wys. Sejm w r. 1903 pierwszą ratę w kwocie 50.000 K.

Ponieważ zamknięcie prawego wału nadwiślańskiego od mostu kolei państwowej w Podgórzu do Płaszowa nie cierpi zwłoki, zamierza Wydział krajowy odnieść się do c. k. Namiestnictwa o udzielenie konsensu na budowę tego wału, tak ażeby roboty mogły być z wiosną roku bieżącego podjęte.

---

3. Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone ·/. projekty ustaw:

1) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy:

2) o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa;

3) o podwyższeniu prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy ma być wykonane jako przedsiębiorstwo interesowanych gmin Kraków, Grzegórzki i Dąbie, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1907, który preliminuje koszta robót na 400.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu siedmiu i pół procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. a) ustawy z 30. czerwca 1884. Dz. u. p. nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu siedmiu i pół procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) interesowane gminy Kraków, Grzegórzki i Dąbie datkiem konkurencyjnym w wysokości pięciu procent kosztów budowy.

Co do rozdziału datku konkurencyjnego na poszczególne gminy, ma być zawartą przez te gminy umowa. Gdyby mię-

dzy interesowanemi gminami nie przyszło do skutku porozumienie co do rozdziału datku konkurency)nego, przeprowadzi ten rozdział Wydział krajowy.

Gminom konkurującym zastrzega się prawo ściągnięcia przypadających na nie datków z właścicieli interesowanych nieruchomości i zakładów, a to po myśli §. 66. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. ust. kraj nr. 38 według wartości tych nieruchomości i zakładów, które od wylewu mają być ochronione.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i gmin interesowanych, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1) z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych i rowów materyałowych;

2) z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl artykułu I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. nr. 12;

3) z corocznych datków kraju i gmin interesowanych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyi konkurencyjnych na konserwacyą, organizacyi obrony grobel i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i gminom interesowanym, przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Datki interesowanych gmin tak na budowę, jak i na konserwacyę mają być ściągane jako dodatki do podatków bezpośrednich wraz z państwowymi dodatkami przez właściwe urzędy podatkowe w ten sam sposób, jak podatki, i wpłacane do kasy Wydziału krajowego.

§. 8.

Wysokość procentu dodatków, jakie corocznie uiszczać mają interesowane gminy w myśl §. 7. tej ustawy, ustanowi Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem.

§. 9.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków wymienionych w §. 7. tej ustawy w poszczególnych, lub wszystkich gminach interesowanych może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§. 10.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . . o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa wraz z podwyższeniem lewego wału Białuchy, obustronnych wałów Dłubni i prawego wału potoku Kościelnickiego ma być wykonane jako przedsiębiorstwo spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 26. sierpnia 1900 Dz. u. kraj. Nr. 88. subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1907, który preliminuje koszta robót na 800.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2.a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent kosztów;

c) zawiązana na podstawie ustawy z 26. sierpnia 1900 Dz. u. kraj. Nr. 88. spółka wodna datkiem w wysokości dziesięciu procent.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Administracyi państwa podobnie jak i spółce wodnej zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 19. grudnia 1900 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 19. z r. 1901.

§. 6.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6. ustawy z dnia 26. sierpnia 1900 Dz. u. kraj. Nr. 88.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . o podwyższeniu prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami wraz z podwyższeniem i przedłużeniem obustronnych wałów na potokach Srawie, Drwinie, Zabawie i Podłężówce ma być wykonane jako przedsiębiorstwo spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 19. października 1892 Dz. u. kraj. Nr. 77. subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1907, który preliminuje koszta robót na 1,000.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2 a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 takimże bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent kosztów;

c) zawiązana na podstawie ustawy z dnia 19. października 1892 Dz. u. kraj. Nr. 77. spółka wodna datkiem w wysokości dziesięciu procent kosztów.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Administracyi państwa podobnie jak i spółce wodnej, zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 19. października 1893 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 70.

§. 6.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6. ustawy z dnia 19. października 1892 Dz. u. kraj. Nr. 77.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

L. W. 92:692/06. We Lwowie, dnia 10. listopada 1906.

Aleg. 44

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie niniejsze obejmuje II. rok szkolny trzeciego kursu dwuletniego, od 1. grudnia 1904 do 30. listopada 1905, gdyż w r. 1905/6 nowego kursu nie było. Na zimowy, 4-miesięczny, kurs od 1. grudnia 1904 do końca marca 1905 roku uczęszczało 24 uczniów stypendystów, a 1 na koszt własny.

Aleg. Według załączonego ·/. wykazu postęp uczniów na egzaminie z II. roku szkolnego, który odbył się w końcu marca 1905 roku, był następujący:

u 1 ucznia przeciętny postęp celujący,
u 5 uczniów „ „ bardzo dobry,
u 14 „ „ „ dobry,
u 4 „ „ „ dostateczny.

Po odbyciu praktyki letniej w czasie od 1. kwietnia 1905 do 30. listopada 1905 r. uczniowie powyżej wymienionego trzeciego dwuletniego kursu zajęci byli pracami biurowemi i przystąpili do egzaminu głównego dnia 27. do 30. marca 1906 roku przed komisyą egzaminacyjną, wyznaczoną przez Wydział krajowy w myśl §. 31. regulaminu.

Z 22 uczniów, którzy zgłosili się do tego egzaminu, otrzymało:

8 postęp przeciętny bardzo dobry,
12 „ „ dobry,
2 „ „ dostateczny,

z tych uczniów dwóch otrzymało zezwolenie na poprawkę po roku, 1 z hydrauliki rolniczej, a 1 z budownictwa lądowego i wodnego.

Koszta utrzymania kursu w czasie od 1. grudnia 1904 do 30. listopada 1905, oraz dalsze wydatki z powodu podróży uczniów, egzaminu głównego i przygotowań do otwarcia nowego kursu z d. 1. grudnia 1906 przedstawiają się, jak następuje:

A) od 1. grudnia 1904 do 30. listopada 1905:

I. Płace nauczycieli:			
1. Wynagrodzenie kierownika	200 K. — gr.		
2. Wynagrodzenie docentów	3.744 „ — „	3.944 K.	— gr.
II. Koszta administracyjne:			
3. Sprawienie i naprawa narzędzi	— K. — gr.		
4. Obsługa sali wykładowej i różne . . .	236 „ 12 „	236 „	12 „
III. Utrzymanie uczniów:			
5. Stypendya uczniów po 200 K.	4.850 K. — gr.		
6. Podróże uczniów	276 „ 95 „	5.126 „	95 „
IV. Potrzeby naukowe:			
7. Przybory rysunkowe	395 K. 49 gr.		
8. Narzędzia i środki naukowe	29 „ 50 „	424 „	99 „
Razem wydatki		9732 K.	06 gr.

B) od 1. grudnia 1905 do 30 października 1906:

a) podróże uczniów	246 K. 60 gr.	
b) narzędzia drenarskie dla nowego kursu .	392 „ 52 „	
c) koszta podróży docentów na egzamin główny i różne	334 „ 56 „	
Razem		973 K. 68 gr.
Ogółem wydatki na kurs od 1. grudnia 1904 do 30. października 1906 wyniosły		10.706 K. 74 gr.

Dochody wynosiły w r. 1905:

1. Dotacya Wysokiego Sejmu	7.000 K.
2. Zasiłek Ministerstwa rolnictwa	4.000 „
Razem . . .	11.000 K.

Z porównania okazuje się oszczędność w kwocie 293 K. 26 gr., która będzie użytą na częściowe pokrycie kosztów nowego kursu.

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 11. listopada 1905 r. został Wydział krajowy upoważniony do otwarcia z dniem 1. grudnia 1906 czwartego dwuletniego kursu praktycznego dozorców drenarskich dla 25 stypendystów, dla którego też kursu c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z dnia 12. lutego 1906 l. 36.112/05 przyznało zasiłek państwowy w dotychczasowej wysokości 4.000 K. rocznie.

Wskutek ogłoszenia z dnia 26. listopada 1905 do l. 111.172/05 wniosło 80 kandydatów podania o przyjęcie na nowy kurs. Na praktykę, która rozpoczęła się w m. kwietniu i trwać będzie do końca listopada b. r., przyjęto 34 kandydatów, z których część już porzuciła zajęcie przy robotach, a pozostali, po złożeniu egzaminu wstępnego z języka polskiego i rachunków, będą przyjęci na kurs rozpoczynający się z dniem 1. grudnia b. r.

Ze względu, że w roku 1906 przypadną do pokrycia stypendya uczniów i wynagrodzenia docentów tylko za jeden miesiąc grudzień, Wydział krajowy wstawił do budżetu na rok 1906 tylko kwotę 3.667 K. i odezwą z dnia 23. listopada 1905 l. 110.159/05 udał się do c. k. Namiestnictwa o przyznanie zasiłku państwowego na rok 1906 w wysokości tylko 1.000 K.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 10. listopada 1906 l. 92.692/06 o krajowym kursie praktycznym dozorców drenarskich we Lwowie Sejm przyjmuje do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Drukarnia Ludowa we Lwowie

Załącznik do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 92692/06.

Wykaz postępu uczniów kraj. kursu praktycznego dozorców drenarskich na II. roku szkolnym 1904-1905 (trzecie 2-lecie).

Liczba porząd.	Nazwisko i imię	Nauka teoretyczna			Roboty praktyczne				Uwagi
		Postęp przeciętny w naukach	Pilność	Zachowanie się	Wyszczególnienie robót, przy których uczeń odbył praktykę	Przeciętny postęp w robotach	Pilność	Zachowanie się	
1	Bielawski Jan . .	dobry	chwalebna	zup. odpow.	przy drenowaniu w Mielniczu (układacz)	dostateczny	chwalebna	zup. odpow.	
2	Chciuk Józef . . .	„	„	„	przy regulacyi Bugu	b. dobry	„	„	
3	Diduch Michał . .	„	„	„	przy ekspozyturze w Jarosławiu	„	„	„	
4	Feret Józef . . .	dostateczny	„	„	przy bagnach naddniestr. i melioracyach Lwów	dobry	„	„	
5	Gruszczyński Jan . .	b. dobry	„	„	przy ekspozyturze Jasło i obwał. Wisły i Wisłoki	celujący	„	„	
6	Kalinka Michał . .	dobry	„	„	przy ekspozyturze Jarosław	dobry	„	„	
7	Kritschke Alfred . .	„	dostateczna	„	nie wykazał się praktyką	—	—	—	na własnym koszcie
8	Kruk Dmyter . . .	celujący	chwalebna	„	melioracye Lwów, regul. Pustej	celujący	chwalebna	zup. odpow.	
9	Łeśków Jan . . .	b. dobry	„	„	„ „ „ Strwiąża	b. dobry	„	„	
10	Małecki Stefan . .	dobry	„	„	obwał. Wisły i Niepołomice-Raba	„	„	„	
11	Maziarz Michał . .	dostateczny	„	„	ekspozytura Tarnów (układacz)	dostateczny	„	„	
12	Paprocki Grzegorz . .	—	—	—	ekspozytura Stanisławów	—	—	—	ukończył kurs w 1901 r., wzięty do wojska, powtarzał drugi rok, lecz nie zdawał egzaminu rocznego.
13	Paź Jakób . . .	dobry	chwalebna	zup. odpow.	—	b. dobry	chwalebna	zup. odpow.	
14	Pasadyn Jędrzej . .	„	„	„	obwałow. Wisły w pow. Dąbrowa	„	„	„	
15	Pelc Antoni . . .	„	„	„	ekspozytura Jarosław	„	„	„	
16	Puka Ludwik . . .	„	„	„	przy regulacyi Bugu	dobry	„	„	
17	Reguła Jan . . .	dostateczny	„	„	ekspozytura Stanisławów i Kraków	„	„	„	
18	Roborecki Jan . .	b. dobry	„	„	bagna naddniestrz. i melioracye Lwów	b. dobry	„	„	
19	Samborski Władysław .	dobry	„	„	obwał. Wisły i Raba-Wola rogowska	celujący	„	„	
20	Stala Józef . . .	„	„	„	ekspozytura Jasło	b. dobry	„	„	
21	Tomaka Jan . . .	dostateczny	„	„	obwał. lewego brzegu Wisły	dobry	„	„	
22	Waśkiewicz Ludwik .	dobry	dostateczna	„	przy regulacgi p. Pustej	„	„	„	
23	Wojtaś Jan . . .	b. dobry	chwalebna	„	przy kolmatacyi bagien naddniestrz.	celujący	„	„	
24	Zagaja Jan . . .	dobry	„	„	obwał. Wisły i Raba-Wola rogowska	b. dobry	„	„	
25	Zuchowski Wawrzyniec .	b. dobry	„	„	regulacya p. Pustej i górnego Dniestru	„	„	„	

Kierownik kursu:
Józef Jankowski *w. r.*

Aleg. 45

L. W. 99.548/06 We Lwowie, dnia 30. listopada 1906.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o przyznanie stałego daru z łaski byłemu dozorcy przy krajowych przedsiębiorstwach melioracyjnych Józefowi Schultzowi.

Wysoki Sejmie!

Były dozorca przy spółkowych krajowych przedsiębiorstwach melioracyjnych, Józef Schultz, urodzony w Krakowie w 1853 roku, dawniejszy uczeń szkoły przemysłowo-technicznej w Krakowie, zajęty był od dnia 15. stycznia 1889 przy Wydziale spółki wodnej dla regulacyi Starego Brnia z dopływami dozorem robót regulacyjnych z płacą 75 złr. miesięcznie. Od 15. maja 1891 do 19. kwietnia 1896 był dozorcą przy regulacyi Nowego Brnia, od 20. kwietnia 1896 do 17. września 1897 przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, następnie ponownie przy regulacyi Nowego Brnia, a ostatecznie przy obwałowaniu lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą Państwa do dnia 30 czerwca 1906. W tym dniu zachorował i został uwolniony ze służby.

Dozorca Józef Schultz nie był na kursie dozorców melioracyjnych i nie miał nominacyi na dozorcę melioracyjnego, a wskutek tego nie ma prawa do zaopatrzenia, — jednak ze względu, że przez 17 lat przeszło pracował przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych ku zupełnemu zadowoleniu przełożonych, zachorował w czasie służby na ciężką chorobę układu nerwowego i stał się niezdolnym do jakiejkolwiek pracy, Wydział krajowy uchwałami z dnia 7. sierpnia 1906 l. 75250/06 i z dnia 20. października 1906 l. 103903/06 przyznał mu od 1. lipca do końca grudnia 1906 r. miesięczny zasiłek w kwocie 60 Koron, wynoszący połowę płacy jego.

Z powodu zupełnej niezdolności do pracy, były dozorca Józef Schultz, w razie odmówienia mu tej zapomogi, byłby narażony na ostateczną nędzę, ponieważ żadnego majątku nie posiada.

W uwzględnieniu przytoczonych okoliczności, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyznaje byłemu dozorcy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych, Józefowi Schultzowi dożywotni dar z łaski w kwocie 720 Koron rocznie i poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wstawiał tę kwotę do budżetów krajowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Tadeusz Pilat, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Szczęsnego Bednarskiego we Lwowie, Rynek, L. 8.

L.W. 9.550/07.

We Lwowie, dnia 25. stycznia 1907.

Aleg. 46

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 14. listopada 1905 między innemi następującą uchwałę:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki do wysokości 5,000.000 K. w przeciągu lat dziesięciu począwszy od r. 1907 po 500.000 K. rocznie pod warunkiem, jeżeli odsetki tej pożyczki opłacać będzie Administracya państwa".

„Pożyczka ta ma być użytą na udzielanie bezprocentowych pożyczek na wykonanie osuszenia i drenowania gruntów dla spółek wodnych, gmin i poszczególnych właścicieli gruntów".

„Warunki udzielania pożyczek na osuszenie i drenowanie gruntów ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa i poda je do wiadomości Sejmu".

W wykonaniu powyższej uchwały ułożył Wydział krajowy projekt umowy mającej się zawrzeć z c. k. Ministerstwem rolnictwa, tudzież projekt regulaminu o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie po myśli reskryptów c. k. Ministerstwa rolnictwa z 2. grudnia 1904 l. 28.722 i 31. października 1905 l. 30.315 i przesłał je odezwą z 3. kwietnia 1906 l. 8.735 c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie zatwierdzenia c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Reskryptem z 5. sierpnia 1906 l. 18.359 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z 16. sierpnia 1906 l. IX. $\frac{333/9}{45}$ zażądało c. k. Ministerstwo rolnictwa pewnych zmian w projekcie umowy, tudzież regulaminu w myśl życzeń c. k. Ministerstwa skarbu i sprawiedliwości, przyczem w imieniu Administracyi państwa oświadczyło definitywnie gotowość udzielania corocznych datków uwidocznionych

cyfrowo w planie umorzenia na oprocentowanie pożyczki po wymienieniu instytucyi kredytowej, w której zaciągniętą będzie pożyczka, tudzież po ostatecznem zatwierdzeniu umowy i regulaminu.

Odezwą z 31. sierpnia 1906 l. 85.135 przesłał Wydział krajowy ponownie c. k. Namiestnictwu projekt umowy i regulaminu, w których wprowadził żądane zmiany, — a reskryptem z 18. października 1906 l. 28.857 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z 5. stycznia 1907 l. IX. $\frac{2.592/11}{45}$ zatwierdziło c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu umowę i regulamin w przedłożonem brzmieniu, upoważniając równocześnie c. k. Namiestnictwo do podpisania umowy w imieniu Administracyi państwa. Umowa została też podpisaną 20. stycznia 1907 przez JE. pp. c. k. Namiestnika i Marszałka krajowego, a odpis tego dokumentu, który sporządzony został w 2 oryginałach, przedkładamy Wys.
Al. 1, Sejmowi . . wraz z planem umorzenia pożyczki 5,000.000 K., który stanowi inte-
2. i 3. gralną część umowy i regulaminem.

Wedle odezwy c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 9. stycznia 1907 l. 163/pr. uzyskała uchwała Wys. Sejmu z dnia 14. listopada 1905 upoważniająca Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki 5,000.000 K. sankcyą Cesarską Najwyższem postanowieniem z dnia 20. grudnia 1906.

Mimo że decyzya władz centralnych co do przeprowadzenia całej akcyi zakomunikowaną została Wydziałowi krajowemu dopiero w pierwszej połowie stycznia 1907, Wydział krajowy poczynił w r. 1906 wszelkie przygotowania, ażeby roboty koło osuszenia i drenowania gruntów mogły być rozpoczęte z wiosną r. 1907.

I tak na podstawie wniesionych podań ułożył Wydział krajowy program robót na lata 1907 i 1908 względnie 1909 i zarządził wykonanie zdjęć w ciągu r. 1906, tak iż projekty i kosztorysy do końca lutego 1907 będą wykończone.

Następnie nawiązał Wydział krajowy rokowania z Dyrekcyą centralnego Banku niemieckich kas oszczędności w Pradze, która to instytucya wskazaną mu została przez c. k. Ministerstwo skarbu, tudzież z Dyrekcyą Banku krajowego we Lwowie co do zaciągnięcia pożyczki w gotówce, wreszcie przeprowadził Wydział krajowy korespondencyą z fabrykami drenów celem zabezpieczenia potrzebnej na r. 1907 ilości rurek.

Al. 4. Wedle załączonego ·/. wykazu wpłynęło do 18. stycznia 1907 z 52 powiatów 193 zgłoszeń (od 170 obszarów dworskich i 23 gmin) o udzielenie pożyczek

bezprocentowych na wykonanie osuszenia rowami . .	10.339	morgów
i drenowania	30.254	„
razem .	**40.593**	**morgów**

z czego przypada 34.820 morgów na posiadłości dworskie, a 5.773 morgów na posiadłości gminne i włościańskie.

Przytem zauważa Wydział krajowy, że mniejsza liczba zgłoszeń gmin tłumaczy się okolicznością, iż włościanie otrzymują na drenowanie $33^1/_3$ względnie 25% zasiłki, a na osuszenie rowami $33^1/_3$% zasiłki bezzwrotne ze skarbu kraju i państwa, które to zasiłki przedstawiają dla nich daleko wydatniejszą pomoc, aniżeli pożyczki bezprocentowe.

Program robót na pierwsze 2 lata 1907 i 1908, który w myśl §. 2. umowy przesłał Wydział krajowy odezwą z dnia 17. stycznia 1907 l. 130.092/06 c. k. Namiestnictwu celem wyjednania zatwierdzenia c. k. Ministerstwa rolnictwa, ułożony został w ten sposób, ażeby roczna kwota 500.000 K. została przebudowaną, oraz w miarę wniesionych zgłoszeń wszystkie części kraju były uwzględnione. W tym celu podzielił Wydział krajowy zgłoszone roboty na pięć grup, z których każda byłaby wykonaną pod stałym nadzorem jednego inżyniera przy użyciu pięciu dozorców, — tak iż do wykonania robót zostanie przydzielonych pięciu inżynierów i 25 dozorców.

Preliminowane roboty na lata 1907 i 1908, które obejmują wyłącznie drenowanie gruntów, przedstawiają się, jak następuje:

A) rok 1907.

Grupa	Powiat	Ilość robót	Powierzchnia gruntów	Preliminowane koszta drenowania
			morgów	koron
I.	Buczacz	5 obsz. dw.	690	110.400
II.	Lisko, Przemyśl, Dobromil i Sambor	4 „ „	500	80.000
III.	Rzeszów i Strzyżów	3 „ „	647	103.520
IV.	Nowy Sącz, Grybów, Limanowa	7 „ „	642	102.720
V.	Wieliczka i Podgórze	4 „ „ 2 gminy	655	104.800
Ogółem	w 12 powiatach	23 obsz. dw. 2 gminy	3.134	501.440

B) rok 1908.

Grupa	Powiat	Ilość robót	Powierzchnia gruntów	Preliminowane koszta drenowania
			morgów	koron
I.	Buczacz	3 obsz. dw. 1 probostwo	600	96.000
II.	Sambor, Dobromil i Przemyśl . .	4 obsz. dw.	606	96.960
III.	Sanok i Krosno .	3 „ „	566	90.560
IV.	Nowy Sącz, Grybów, Limanowa i Gorlice . . .	5 „ „	632	101.120
V.	Wieliczka i Podgórze	1 „ „ 3 gminy	814	130.240
Ogółem	w 12 powiatach .	16 obsz. dw. 3 gminy 1 probostwo	3.218	514.880

Co się tyczy zaciągnięcia pożyczki po 500.000 K. rocznie do wysokości 5,000.000 K., to gdy Dyrekcya Banku krajowego we Lwowie sprawozdaniem z 4. maja 1906 l. 29.857 oświadczyła gotowość udzielić tej pożyczki w 4% obligacyach komunalnych z dodatkiem na administracyę $^1/_{10}$%, jak to przewidziano w planie umorzenia, postanowił Wydział krajowy uchwałą z 11. maja 1906 l. 46.016 zaciągnąć tę pożyczkę w Banku krajowym i zawiadomił o tem c. k. Ministerstwo skarbu.

Za podstawę przy wypłacie gotówki ma być przyjęty kurs $^1/_4$% niższy od kursu wiedeńskiego, różnicę zaś między kursem a wartością nominalną obligów postanowił Wydział krajowy pokryć z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, tak iż właściciele gruntów otrzymają pełną kwotę bez żadnych potrąceń.

Po otrzymaniu zawiadomienia o sankcyi powołanej na wstępie uchwały sejmowej wezwał Wydział krajowy reskryptem z 18. stycznia 1907 l. 4.455 Dyrekcyę Banku krajowego do przedłożenia I. promesy na kwotę 500.000 K, tak ażeby waluta pożyczki mogła być wypłaconą kasie krajowej 1 marca 1907.

Równocześnie odniósł się Wydział krajowy do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa, ażeby w myśl §. 8. umowy wypłaciło Dyrekcyi Banku krajowego 4,$_1$% od tej pożyczki w 2 równych ratach po 10.250 K. 1. marca i 1. września 1907, — a do c. k. kraj. Dyrekcyi skarbu o przyznanie ulg skarbowych dla obligów komunalnych po myśli ustawy z 22. grudnia 1901 Dz. p. p. nr. 4. ex 1902, tudzież dla skryptów dłużnych i innych dokumentów po myśli ustawy z 25. marca 1902 Dz. p. p. Nr. 70.

Jakkolwiek do rozpoczęcia robót pozostaje tylko 2 miesiące czasu, w którym muszą być spisane skrypty dłużne, pożyczki zaintabulowane, rurki drenowe zamówione i na miejsce zwiezione, staraniem będzie Wydziału krajowego czynności te przyspieszyć, aby roboty z wiosną mogły być rozpoczęte.

Przedstawiwszy stan sprawy, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 25. stycznia 1907 l. 9.550 o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

U m o w a

między c. k. Ministerstwem rolnictwa a galicyjskim Wydziałem krajowym w sprawie udzielania bezprocentowych pożyczek na osuszenie i drenowanie gruntów.

§. 1.

Celem przyspieszenia akcyi melioracyjnej w Galicyi zaciągnie Wydział krajowy na podstawie uchwały Sejmu z dnia 14. listopada 1905 zatwierdzonej Najwyższem postanowieniem z dnia 20. grudnia 1906 w jednej z instytucyj kredytowych w ciągu lat dziesięciu począwszy od 1. stycznia 1907 pożyczkę po 500.000 K. rocznie, ogółem do wysokości 5,000 000 K, oprocentowaną najwyżej w stosunku czterech i jednej dziesiątej (4·1) od sta rocznie, z której to sumy udzielane będą w tym samym okresie 10-letnim pożyczki bezprocentowe właścicielom gruntów na osuszenie i drenowanie.

§. 2.

Pożyczki bezprocentowe udzielane będą przez Wydział krajowy na podstawie corocznych preliminarzy zatwierdzonych przez c. k. Ministerstwo rolnictwa:

a) spółkom wodnym (drenarskim) złożonym z właścicieli mniejszych lub średnich posiadłości rolniczych, tudzież gminom jako właścicielkom majątku lub dobra gminnego z wyjątkiem tych spółek i gmin, które otrzymały zasiłki ze skarbu kraju i państwa;

b) poszczególnym właścicielom gruntów, o ile ci właściciele nie mogą na innej drodze uzyskać pożyczki nisko oprocentowanej, — a to albo na podstawie zabezpieczenia z prawem pierwszeństwa według postanowień ustawy z dnia 6. lipca 1896 Dz. p. p. Nr. 144, albo na podstawie zabezpieczenia hipotecznego w granicach dwóch trzecich części wartości hipoteki. Wartość ta ma być przyjęta na podstawie oszacowania, które służyło za podstawę udzielenia pożyczki hipotecznej przez jedną z instytucyj hipotecznych, które mają siedzibę w kraju Galicyi, albo też przez Bank austro-węgierski. Wydział krajowy jest uprawniony poddać ten szacunek rewizyi, ewentualnie w braku takiego szacunku zarządzić osobne oszacowanie.

W preliminarzach rocznych ma być wykazane że warunki pod a) i b) postawione zostały dopełnione.

§. 3.

Wysokość pożyczki bezprocentowej nie może przekraczac rzeczywistych kosztów robót.

Pożyczka bezprocentowa ma być zwróconą w dziesięciu równych ratach rocznych 1. lutego każdego roku a to począwszy od trzeciego roku po rozpoczęciu robót, które z reguły w jednym roku winny być wykonane.

§. 4.

Za podstawę techniczną wykonania robót służyć mają projekty wypracowane, lub sprawdzone przez krajowe biuro melioracyjne.

Wykonanie robót ma być poruczone inżynierom i dozorcom krajowego biura melioracyjnego.

Koszta pomocy technicznej inżynierów ponosi w myśl instrukcyi z dnia 9. maja 1893 Dz. u. kraj. Nr. 67 fundusz krajowy, koszta zaś wynikłe z użycia dozorców melioracyjnych i drenarskich wliczone będą do kosztów robót.

§. 5.

Wypłata pożyczki bezprocentowej odbywać się będzie w miarę postępu robót na podstawie wykazów należytości sprawdzonych przez inżynierów krajowego biura melioracyjnego, a to spółkom wodnym na ręce wydziału spółki, gminom na ręce naczelnika gminy, poszczególnym zaś właścicielom na ręce właściciela za kwitem koramizowanym przez prowadzącego roboty inżyniera krajowego biura melioracyjnego.

§. 6.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o stanie, postępie i sposobie wykonania robót za pośrednictwem własnych organów technicznych.

Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

§. 7.

Ściąganiem rat pożyczek bezprocentowych i odwożeniem ich do instytucyi kredytowej zajmie się Wydział krajowy na rachunek i niebezpieczeństwo funduszu krajowego.

§. 8.

C. k. Ministerstwo rolnictwa opłacać będzie 4·1-procentowe odsetki od każdorocznej wysokości pożyczki uwidocznionej w załączonym ·/. planie umorzenia z kredytu przyznanego na melioracye pod tytułem subwencyj w ciągu lat dwudziestu od roku 1907 do roku 1926 a to 1. marca i 1. września każdego roku a to stosownie do wyboru Ministerstwa albo bezpośrednio na ręce instytucyi kredytowej, w której Wydział krajowy zaciągnął pożyczkę, albo też do kasy Wydziału krajowego.

§. 9.

Oprócz corocznych preliminarzy funduszu pożyczkowego (§. 2.) przedkładać będzie Wydział krajowy po upływie każdego roku c. k. Ministerstwu rolnictwa zamknięcia rachunkowe tego funduszu z wykazem pożyczek w danym roku zrealizowanych.

W zamknięciach mają być wykazane odsetki od kapitałów pożyczki, które nie były zaraz użyte i tymczasowo korzystnie były ulokowane. Odsetki te przypadają na rzecz c. k. Ministerstwa rolnictwa i mają mu być wypłacane.

§. 10.

Umowa ta ma być po zatwierdzeniu przez c. k. Ministerstwo rolnictwa wygotowaną w dwóch oryginałach i podpisaną przez c. k. Namiestnika i Marszałka krajowego.

Jeden oryginał ma być przechowany w aktach c. k. Namiestnictwa, drugi zaś w aktach Wydziału krajowego.

Lwów, dnia 20. stycznia 1907.

Marszałek krajowy:
Badeni, w. r.

C. k. Namiestnik:
Potocki, w. r.

Alegat 2. do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 9.550/07.

Plan umorzenia

pożyczki 5,000.000 koron na osuszenie i drenowanie gruntów.

Rok	Rata pożyczki	Suma pożyczki	Rata spłaty pożyczki	Stan pożyczki	Zasiłek państwowy na pokrycie 4·1% odsetek
	K o r o n				
1	500.000	500.000	—	500.000	20.500
2	500.000	1,000.000	—	1,000.000	41.000
3	500.000	1,500.000	50.000	1,450.000	59.450
4	500.000	2,000.000	100.000	1,850.000	75.850
5	500.000	2,500.000	150.000	2,200.000	90.200
6	500.000	3,000.000	200.000	2,500.000	102.500
7	500.000	3,500.000	250.000	2,750.000	112.750
8	500.000	4,000.000	300.000	2,950.000	120.950
9	500.000	4,500.000	350.000	3,100.000	127.100
10	500.000	5,000.000	400.000	3,200.000	131.200
11	—	—	450.000	2,750.000	112.750
12	—	—	500.000	2,250.000	92.250
13	—	—	450.000	1,800.000	73.800
14	—	—	400.000	1,400.000	57.400
15	—	—	350.000	1,050.000	43.050
16	—	—	300.000	750.000	30.750
17	—	—	250.000	500.000	20.500
18	—	—	200.000	300.000	12.300
19	—	—	150.000	150.000	6.150
20	—	—	100.000	50.000	2.050
21	—	—	50.000	—	—
	5,000.000	—	5,000.000	—	1,332.500

Regulamin

o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszenie i drenowanie gruntów wydany przez Wydział krajowy, a zatwierdzony przez c k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem skarbu reskryptem z dnia 18. października 1906 L. 28.857.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

W myśl umowy z dnia 20. stycznia 1907 zawartej między c. k. Ministerstwem rolnictwa a Wydziałem krajowym udzielać będzie Wydział krajowy w okresie 10-letnim od r. 1907 do 1916 z kredytu 5,000.000 K, od którego procenta opłaca skarb państwa, pożyczek bezprocentowych w gotówce na osuszenie i drenowanie gruntów w Galicyi do wysokości 500.000 K rocznie.

§. 2.

Pożyczki bezprocentowe udzielane będą:

a) spółkom wodnym (drenarskim) złożonym z właścicieli mniejszych lub średnich posiadłości rolniczych, tudzież gminom jako właścicielkom majątku, lub dobra gminnego, z wyjątkiem tych spółek i gmin, które otrzymały zasiłki ze skarbu kraju i państwa;

b) poszczególnym właścicielom gruntów, o ile ci właściciele nie mogą na innej drodze uzyskać pożyczki nisko oprocentowanej, — a to albo na podstawie zabezpieczenia z prawem pierwszeństwa według postanowień ustawy z dnia 6. lipca 1896 Dz. p. p. Nr. 144, albo na podstawie zwykłego zabezpieczenia hipotecznego w granicach dwóch trzecich części wartości hipoteki.

Wartość hipoteki ma być przyjętą na postawie oszacowania, które służyło za podstawę udzielenia pożyczki hipotecznej przez jedną z instytucyj hipotecznych, które mają siedzibę w Galicyi, albo też przez Bank austo-węgierski. Wydział krajowy jest uprawniony poddać ten szacunek rewi-

zyi, ewentualnie w braku takiego szacunku zarządzić osobne oszacowanie.

§. 3.

Pożyczka bezprocentowa ma być zwróconą funduszowi krajowemu w dziesięciu równych ratach rocznych dnia 1. lutego każdego roku, a to począwszy od trzeciego roku po rozpoczęciu robót, które z reguły w jednym roku winny być wykonane.

Wysokość pożyczki bezprocentowej nie może przekroczyć rzeczywistych kosztów robót.

Kosztorys opierać się ma na projektach wypracowanych lub sprawdzonych przez krajowe biuro melioracyjne.

§. 4.

Wykonanie robót ma być poruczone inżynierom i dozorcom kraj. biura molioracyjnego.

Koszta pomocy technicznej inżynierów kraj. biura melioracyjnego przy zdjęciach, wytyczeniu i odbiorze robót pokrywa fundusz krajowy w myśl instrukcyi z dnia 9. maja 1893 Dz. u. kr. Nr. 67, koszta zaś wynikłe z użycia dozorców melioracyjnych i drenarskich wliczone będą do kosztów robót.

§. 5.

Każde całkowite lub częściowe uchybienie raty pożyczki (renty melioracyjnej) wkładać będzie na opóźniającego się obowiązek płacenia funduszowi krajowemu procentów zwłoki od dnia, w którym zapłata miała nastąpić, w stosunku 5%.

Przy całkowitem lub częściowem uiszczeniu zaległości będą pokrywane przedewszystkiem procenta zwłoki do dnia uiszczenia narosłe, a dopiero reszta uiszczonej kwoty zaliczoną będzie na częściowe lub całkowite pokrycie zalegających rat pożyczki (rent melioracyjnych)

Wszystkie spłaty uiszczane być mają przez dłużników w kasie Wydziału krajowego we Lwowie.

II. Postanowienia szczegółowe.

§. 7.

Starający się o pożyczkę bezprocentową mają przedłożyć następujące dokumenty:

a) spółki wodne (drenarskie)

1) projekt techniczny i kosztorys;
2) kataster konkurencyjny;
3) zatwierdzony przez władzę polityczną statut i wydany przez tę władzę dokument uznania spółki;
4) konsens wodno-prawny;

b) gminy

1) projekt techniczny i kosztorys;
2) uchwałę Rady gminnej zatwierdzoną przez Reprezentacyę powiatową;

3) konsens wodno-prawny;

c) właściciele gruntów, którzy zamierzają zaciągnąć pożyczkę na podstanie pierwszeństwa hipotecznego w myśl ustawy z dnia 6. lipca 1896 Dz. p. p. Nr. 144:

1) projekt i kosztorys;

2) wyciąg hipoteczny posiadłości, na której pożyczka ma być ubezpieczoną, a do której grunt meliorować się mający należy;

3) arkusze posiadłości uwierzytelnione przez c. k. geometrę ewidencyjnego, lub c. k. Urząd podatkowy;

4) inne dowody wykazujące obecną wartość posiadłości, jak kontrakty kupna i dzierżawy, sądowe oszacowanie i tp.

5) po otrzymaniu zaś tymczasowego zawiadomienia o możliwości udzielenia pożyczki potwierdzenie władzy politycznej, że z przedsiębiorstwa melioracyjnego oczekiwać należy korzyści gospodarczej przewyższającej koszta mające się wyłożyć, że zachodzą rzeczywiście dane, które uzasadniają wysokość pożyczki po myśli §. 3. ustawy z dnia 6. lipca 1896 Dz. p. p. Nr. 144, oraz że postępowanie wodno-prawne zostało przeprowadzone, a w wypadkach przewidzianych w ustępie drugim §. 41. kraj. ustawy wodnej konsens wodno-prawny został udzielony;

d) właściciele gruntów, którzy zamierzają zaciągnąć pożyczkę na podstawie zabezpieczenia hipotecznego w granicach dwóch trzecich części wartości hipoteki, dokumenty w ustępie c) pod 1—4) wyszczególnione, a w wypadkach przewidzianych w ustępie drugim §. 41. kraj. ustawy wodnej konsens wodno-wpawny.

§. 8.

Skrypt dłużny, który winien być zeznany w formie aktu notaryalnego, ma zawierać:

a) sumę zaciągniętej pożyczki z przynależytościami (odsetkami zwłoki) tudzież warunki spłaty pożyczki;

b) miejce płatności każdej spłaty;

c) przysługujące dłużnikowi prawo wcześniejszej spłaty kapitału pożyczkowego;

d) obowiązek zwrócenia funduszowi krajowemu wszelkich stempli i należytości skarbowych, o ileby z tytułu zeznania skryptu i intabulacyi pożyczki funduszowi krajowemu zostały wymierzone, tudzież kosztów szacowania, kosztów upomnienia, egzekucyi, przymusowego zarządu, portoryów itp.;

e) oświadczenie dłużnika, że poddaje się wszelkim postanowieniom niniejszego regulaminu, i że przyznaje skryptowi dłużnemu moc natychmiastowej wykonalności po myśli §. 3. ustawy z 25. lipca 1871 Dz. p. p. Nr. 75;

f) przy pożyczkach zaciąganych przez dłużników wyszczególnionych w §. 7. lit. d) obowiązek regularnego płacenia wszelkich podatków, tudzież rat amortyzacyjnych od pożyczek, które poprzedzają pożyczkę melioracyjną i obowiązek przedkładania Wydziałowi krajowemu na każde jego żądanie dowodów, że z powyższego tytułu nie ma zaległości;

g) przysługujące Wydziałowi krajowemu prawo bezzwłocznego rozwiązania stosunku pożyczkowego i ściągnięcia

wypożyczonego kapitału z należytościami w następujących wypadkach:

1) gdyby dłużnik wymieniony w §. 7. lit. a), b) i d) nie dopełnił któregokolwiek obowiązku w skrypcie dłużnym przyjętego;

2) przy pożyczkach przewidzianych w §. 7. lit. a)

α) gdyby przeciw dłużnikowi egzekucya immobilarna wdrożoną została;

β) gdyby dłużnik popadł w konkurs;

b) przy pożyczkach przewidzianych w §. 7. lit. b) i c) ustanowienie hipoteki i klauzulę intabulacyjną, tudzież zobowiązanie dłużnika do hipotecznego ustanowienia kaucyi na pokrycie kosztów sporów i egzekucyi;

i) uznanie juryzdykcyi c. k. Sądu powiatowego we Lwowie dla sporów wynikających ze stosunku pożyczkowego.

§. 9.

Wydziałowi krajowemu służy prawo dla każdej poszczególnej pożyczki bezprocentowej ustanowić jeszcze inne powyżej nie wymienione warunki ze względu na zachodzące ewentualnie wyjątkowe stosunki, lub też bez podania powodów odmówić żądanej pożyczki.

§. 10.

Wypłata pożyczki bezprocentowej odbywać się będzie w miarę postępu robót na podstawie wykazów należytości sprawdzonych przez inżynierów krajowego biura melioracyjnego, a to spółkom wodnym na ręce wydziału spółki, gminom na ręce naczelnika gminy, poszczególnym zaś właścicielom na ręce właściciela za kwitami koramizowanymi przez prowadzącego roboty inżyniera kraj. biura melioracyjnego.

§. 11.

Administracyi państwa służy prawo przekonywać się każdego czasu o stanie, postępie i sposobie wykonania robót za pośrednictwem własnych organów technicznych.

Koszta tej kontroli pokrywa skarb państwa.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 9.550/07.

Wykaz

zgłoszeń o pożyczki bezprocentowe na osuszenie i drenowanie gruntów wniesionych do 18. stycznia 1907.

L. p.	Powiat polityczny	Osuszenie rowami				Drenowanie			
		obszary dworskie		Gminy		Obszary dworskie		Gminy	
		Ilość zgłoszeń	Powierzchnia w morgach	Ilość zgłoszeń	Powierzchnia w morgach	Ilość zgłoszeń	Powierzchnta w morgach	Ilość zgłoszeń	Powierzchnia w morgach
1	Biała	—	—	—	—	4	691	1	66
2	Bochnia	—	—	—	—	6	416	—	—
3	Bohorodczany	—	—	—	—	4	1.158	—	—
4	Brzesko	—	—	—	—	3	461	1	141
5	Brzeżany	—	—	—	—	1	200	—	—
6	Buczacz	—	—	—	—	7	1.902	1	5
7	Chrzanów	1	347	—	—	1	423	—	—
8	Cieszanów	—	—	—	—	2	550	—	—
9	Dąbrowa	—	—	—	—	1	85	—	—
10	Dobromil	—	—	—	—	1	174	—	—
11	Dolina	—	—	—	—	1	90	—	—
12	Drohobycz	—	—	—	—	1	100	—	—
13	Gorlice	—	—	—	—	4	313	—	—
14	Gródek	1	180	—	—	1	740	—	—
15	Grybów	—	—	—	—	5	793	—	—
16	Jarosław	—	—	—	—	1	240	—	—
17	Jasło	2	60	—	—	9	1.350	1	70
18	Jaworów	2	152	—	—	7	1.350	—	—
19	Kolbuszowa	—	—	—	—	3	444	—	—
20	Kołomyja	—	—	—	—	1	325	—	—
21	Kraków	2	92	2	115	3	711	2	225
22	Krosno	—	—	—	—	1	52	1	109
23	Limanowa	1	30	—	—	4	777	—	—
24	Lisko	—	—	—	—	1	200	—	—
25	Lwów	1	16	—	—	1	183	—	—
26	Mielec	7	3.020	—	—	7	2.757	—	—
27	Mościska	1	200	—	—	1	249	—	—
28	Nisko	1	?	—	—	—	—	—	—
29	Nowy Sącz	—	—	—	—	9	649	—	—
	eniesienia	19	4.097	2	115	90	17.383	7	616

L. p.	Powiat polityczny	Osuszenie rowami				Drenowanie			
		Obszary dworskie		Gminy		Obszary dworskie		Gminy	
		Ilość zgłoszeń	Powierzchnia w morgach	Ilość zgłoszeń	Powierzchnia w morgach	Ilość zgłoszeń	Powierzchnia w morgach	Ilość zgłoszeń	Powierzchnia w morgach
	z przeniesienia .	19	4.097	2	115	90	17.383	7	616
30	Nowy Targ . . .	—	—	1	1.700	—	—	—	—
31	Podgórze	—	—	—	—	3	348	—	—
32	Przemyśl	—	—	—	—	4	980	—	—
33	Rawa Ruska . . .	4	1.045	—	—	3	859	1	74
34	Rohatyn	1	300	—	—	3	992	—	—
35	Ropczyce	—	—	—	—	2	500	—	—
36	Rudki	—	—	—	—	1	225	—	—
37	Rzeszów	—	—	—	—	2	499	—	—
38	Sambor	2	350	—	—	3	1.005	—	—
39	Sanok	—	—	—	—	2	570	—	—
40	Sokal	—	—	1	281	2	200	—	—
41	Stanisławów . . .	—	—	—	—	1	250	—	—
42	Stryj	2	183	1	400	3	404	—	—
43	Strzyżów	—	—	1	5	1	100	1	26
44	Tarnopol	3	228	4	323	1	107	—	—
45	Tarnów	—	—	1	1.162	1	400	—	—
46	Trembowla . . .	—	—	—	—	1	1.000	—	—
47	Wadowice	—	—	—	—	5	695	—	—
48	Wieliczka	—	—	—	—	5	590	3	1.071
49	Złoczów	1	130	—	—	—	—	—	—
50	Żółkiew	—	—	—	—	2	560	—	—
51	Żydaczów	—	—	—	—	1	600	—	—
52	Żywiec	1	20	—	—	1	200	—	—
	Razem .	33	6.353	11	3.986	137	28.467	12	1.787

Aleg. 47

Sprawozdanie.

Wydziału krajowego w przedmiocie operacyi agrarnych.

Wysoki Sejmie!

Rozwój i postęp operacyi agrarnych.

Odezwą z 19. lutego 1906 l. 25 nadesłała c. k. krajowa Komisya agrarna Wydziałowi krajowemu odpis sprawozdania rocznego c. k. komisarza miejscowego i inspektora agrarnego wraz z wykazami tabelarycznymi czynności agrarnych w ciągu roku 1905.

Według §. 12 r. k. powinno sprawozdanie roczne komisarza miejscowego zawierać:

a) stadyum, w jakiem się znajdują poszczególne czynności agrarne;

b) wszystkie daty tyczące się rozmiaru i ważności poszczególnych czynności agrarnych i osiągniętych lub osiągnąć się mających rezultatów gospodarczych, dalej wszystkie daty służące do założenia odnośnej statystyki;

c) wyjaśnienie szczególnych zdarzeń i stosunków, które miały lub prawdopodobnie będą mieć wpływ na przeprowadzenie poszczególnych czynności agrarnych.

Tym wymogom mają czynić zadość udzielone wykazy I., II. i IV. tabelarycznie zestawione, oraz sprawozdanie Komisarza miejscowego i inspektora agrarnego. Wykazy II. i IV., z których jedynie wnosić można o postępie prac, a które sporządzone są według wzoru udzielonego przez c. k. ministeryalną komisyę agrarną, są jednak tak ułożone, iż dla nieobznajmionego z przepisami ustaw i rozporządzeń agrarnych, nie dają dość przejrzystego poglądu na stan poszczególnych operacyi agrarnych. Obok tego utrudnia zoryentowanie się w postępie prac, rozdzielenie owego tabelarycznego sprawozdania na dwie części, czyli na dwa wykazy, z których jeden (wykaz II.) obejmuje stan spraw pod względem formalnym, drugi zaś (wykaz IV.), pod względem technicznym.

Według tych wykazów przedstawia się postęp i stan poszczególnych operacyi agrarnych z roku 1905 następująco:

1) W gminie Chyszewice powiatu rudeckiego, co do której wydano orzeczenie na wdrożenie komasacyi w grudniu 1903, doprowadzono czynności z końcem roku 1905 do wyłożenia planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania (§§. 79 kr. ust. k. i 97 r. k.), a pod względem technicznym do wytyczenia wspólnych urządzeń; (§§. 81 kr. u. k. i 99 r. k.), jednak jakiego rodzaju zostały zaprojektowane wspólne urządzenia, o tem sprawozdanie nie wspomina.

Sprawozdanie inspektora agrarnego przytacza, iż przy sposobności projektowania urządzeń wspólnych, powstały nieporozumienia pomiędzy funkcyonaryuszami oddziału technicznego, delegatem biura melioracyjnego i wydziałem uczestników, które miejscowy komisarz rozstrzygnął na podstawie swojego zakresu działania. Otóż tę część sprawozdania sprostować należy o tyle, iż ani Wydział krajowy, ani krajowe biuro melioracyjne do rozprawy w tym przedmiocie nie delegowało żadnego urzędnika technicznego i jeżeli w tej sprawie interweniował urzędnik biura melioracyjnego, to tylko jako mianowany przez przewodniczącego komisyi doradca dla spraw technicznych kultury krajowej.

Na podstawie innych aktów wiadomo, iż komasacya w Chyszewicach doszła w roku 1906 do tego stadyum, iż zaprojektowano wyznaczenie ekwiwalentów i wytyczono je na miejscu, poczem za jednomyślną zgodą wszystkich bezpośrednich uczestników nastąpiło we wrześniu 1906 prowizoryczne oddanie.

2) W gminie Lubliniec nowy wdrożona w grudniu 1903 komasacya nie wiele postąpiła naprzód. W r. 1905 zaprojektowano tylko wspólne urządzenia i przeprowadzono w tym przedmiocie rozprawy, a obok tego sprawdzono stan faktycznego posiadania, dokończono zdjęcie tachymetryczne terenu, zdjęcie sytuacyjne szczegółowe i pomiar poligonów.

Z wykazu Nr. IV. okazuje się, iż niektóre z czynności technicznych, które wykonywane były w r. 1904, podejmowano ponownie w r. 1905, niektóre zaś rozpoczęte w r. 1904 uzupełniono w r. 1905.

Według prywatnie zasięgniętych informacyi podejmowano ponownie i uzupełniano niektóre czynności dlatego, iż do pierwotnego obszaru komasacyjnego gminy Lubliniec włączono nowy obszar, mianowicie przysiółki Żary i Ostrów.

Według tych samych informacyi wykonano w r. 1906 dalsze następujące czynności: sporządzono oryginalną mapę (§. 87 r. k)., przygotowano rejestr stanu posiadania, część I i II. (§. 96 r. k.) i wytyczono zaprojektowane w r. 1905 wspólne urządzenia t. j. drogi i niektóre rowy (§. 99 r. k.).

3) W gminie Skniłówek powiatu lwowskiego wdrożona komasacya gruntów rolnych z początkiem r. 1905 została w ciągu tegoż roku o tyle zakończoną, iż w dniu 4. września 1905 nastąpiło za zgodą bezpośrednich uczestników prowizoryczne oddanie ekwiwalentów w posiadanie, – przyczem ułożono rejestr wynagrodzeń i wyrównań pieniężnych. (§§. 110–117 r. k.)

Komasacyę tę przeto należałoby uważać za faktycznie przeprowadzoną mimo stanu prowizorycznego, wskutek którego, jeżeli przeciw planowi komasacyjnemu wniesiono zarzuty, i te uwzględnione zostaną, zajść mogą tylko drobne zmiany. Zresztą rozchodzić się będzie tylko o formalne zakończenie sprawy.

Melioracyi na razie nie zaprojektowano żadnych prócz rowów przydrożnych i odpływowych i oprócz jednego rowu osuszającego, stanowiącego granicę gminną od strony Sokolnik.

Doprowadzenie do takiego stadyum komasacyi w Skniłówku, tłumaczy się obok gorliwości zajętych robotami techników, przedewszystkiem małym obszarem komasacyjnym (165 ha) i małą liczbą uczestników (48).

Co do operacyi agrarnych w innych gminach, wymienionych w zeszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego zauważa się, iż przedstawiony tam stan rzeczy pozostał niezmienionym z wyjątkiem gminy Przewłoczna, co do której wydano także orzeczenie na wdrożenie postępowania komasacyjnego, a co do gmin Wyszatyce i Skniłów, posunęła się sprawa naprzód formalnie o tyle, iż wydano dnia 1. lutego 1905 obwieszczenie o rozpoczęciu działalności komisarza miejscowego (§§. 68 i 14 kr. u. k.), a nadto w Skniłowie dokonano wyboru wydziału uczestników (§§. 70 i 72 kr. u. k. i 14—16 oraz 70 r. k.).

W r. 1905 wpłynęła 2. maja jeszcze jedna prowokacya, mianowicie z gminy Bieńkówka na szczegółowy podział wspólnych gruntów.

Zestawiając, co wyżej powiedziano, przedstawia się w ogólności stan wszystkich operacyi agrarnych w r. 1905, trzymając się szematu w wykazie Nr. I. przyjętego jak następuje:

1) faktycznie przeprowadzona jedna komasacya w Skniłówku;

2) w pełnym toku komasacya w Chyszewicach;

3) w stadyum początkowem komasacye w pięciu gminach: w Lublińcu nowym, Wyszatycach, Skniłowie, Rudolfshofie i Przewłocznej. W tych czterech ostatnich nie rozpoczęto jeszcze żadnych czynności technicznych.

4) Niezałatwione prowokacye na przeprowadzenie komasacyi w dwóch gminach: Wołczuchy i Błozew dolna, zaś na podział generalny i regulacyę w dwóch gminach Piaski i Pererów z Troscianką, wreszcie w jednej gminie Bienkówka pow. Myślenice na podział szczegółowy.

Zmiana komisarza miejscowego

Odezwą z 9. grudnia 1905 l. 15856/pr. zawiadomiło c. k. Prezydyum Namiestnictwa Wydział krajowy, iż dotychczasowy komisarz miejscowy, c. k. starosta Leopold Popiel został z tego stanowiska odwołanym i że w miejsce tegoż zamianowanym został c. k. komisarz powiatowy, *Ludwik Caspary*.

Uznanie dla miejscowej komisyi agrarnej.

C. k. krajowa komisya agrarna zawiadomiła Wydział krajowy odezwą z 15. listopada 1906 l. 157/A. O., iż przewodniczący komisyi ministeryalnej powziął z zadowolnieniem ze sprawozdania referenta ministeryalnego dla operacyi agrarnych z odbytej świeżo inspekcyi komisaryatu miejscowego dla operacyi agrarnych we Lwowie, iż stan i postęp operacyi komasacyjnych w Galicyi jest zupełnie zadowalniający i że organa zajęte przeprowadzeniem tych prac wykonują swoje zadanie zręcznie i pilnie.

Personal oddziału technicznego miejscowej komisyi agrarnej.

1) Zmiany w personalu.

Na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 17. listopada 1905, którą ustanowiony został etat personalu technicznego dla miejscowej komisyi agrarnej (3 inżynierów komasacyjnych, 3 asystentów i jeden pomocnik techniczny), zostali zamianowani uchwałą Wydziału krajowego z 9. grudnia 1905 l. 113963 dotychczasowi adjunkci komasacyjni Tadeusz Lang i Jan Krudysz inżynierami komasacyjnymi, zaś dotychczasowy pomocnik techniczny Stanisław Niesiołowski zamianowany został dekretem Wydziału krajowego z 22. grudnia 1905 l. 123434 asystentem komasacyjnym.

Na wniosek c. k. krajowej komisyi agrarnej udzielił Wydział krajowy uchwałą z 3. lutego 1906 l. 9733 inżynierowi komasacyjnemu Tadeuszowi Langowi jednorocznego urlopu począwszy od 1. marca 1906 z zasystowaniem wypłaty poborów służbowych, a w celu zastąpienia tej siły upoważnił c. k. krajową komisyę agrarną do przyjęcia prowizorycznie dwóch asystentów agrarnych. Wskutek tego powołani zostali za zgodą Wydziału krajowego Adam Władysław 2 im. Szczeklik i Tadeusz Skrzyński z poborami po 140 kor. miesięcznie.

Na prośbę inżyniera komasacyjnego Józefa Gumowskiego (l. W. k. 32641/06) Wydział krajowy odwołał go ze służby w oddziale technicznym c. k. miejscowej komisyi agrarnej i przydzielił do czynności w biurze melioracyjnem, a w miejsce tegoż zamianował dekretem z 1. września 1906 l. 83025 powizorycznego asystenta agrarnego Szczeklika prowizorycznym asystentem komasacyjnym.

Z powodu zamianowania Szczeklika asystentem komasacyjnym oraz z powodu ustąpienia ze służby Tadeusza Skrzyńskiego (którzy obaj przyjęci byli jak wyżej w miejsce inżyniera kom. Tadeusza Langa), powołała c. k. krajowa komisya agrarna za zgodą Wydziału krajowego na prowizorycznych asystentów agrarnych z poborami służbowemi począwszy od 1. października 1906 po 140 K. miesięcznie Józefa Franciszka 2 im. Nowaka i Jana Erazma 2 im. Bittnera.

Na czas urlopu jednorocznego udzielonego uchwałą z 26. września 1906 l. 96345 asystentowi komasacyjnemu Mieczysławowi Francie w celu odbycia służby wojskowej powołała c. k. krajowa komisya agrarna za zgodą Wydziału krajowego na prowizorycznego asystenta agrarnego *Kazimierza Polańskiego* z poborami po 140 kor. miesięcznie począwszy od 1. października 1996.

Obok wymienionych dotąd sił technicznych w miejscowej komisyi agrarnej, czynnych było jeszcze w ciągu r. 1906 trzech pomocników technicznych czyli dyetaryuszy. Oddział ten posiadał zatem z końcem roku 1906 10 funkcyonaryuszy.

2) Inspektor agrarny. Odezwą z 4. maja 1906 l. 49 zawiadomiła c. k. krajowa komisya agrarna Wydział krajowy, iż dotychczasowy kierownik technicznego oddziału agrarnego c. k. starszy komisarz lasowy Antoni Jellinek, został zwolnionym od obowiązków inspektora agrarnego i że w miejsce jego zamianowanym został prowizorycznie inżynier komasacyjny Jan Krudysz inspektorem agrarnym.

3) Pomnożenie sił technicznych. Odezwą z 4. lipca 1906 l. 77/A. O. udzieliła c. k. Krajowa komisya agrarna z poparciem ze swej strony sprawozdanie miejscowego komisarza, między innemi w przedmiocie pomnożenia sił technicznych. Mianowicie prosiła komisya o pomnożenie etatu o dwóch inżynierów z ukończoną akademią rolniczą względnie wydziałem inżynieryi, o pięciu geodetów (asystentów komasacyjnych) z ukończonym kursem geometrów i pięciu pomocników technicznych mających kwalifikacye na dozorców melioracyjnych względnie konduktorów drogowych, czyli, że etat oddziału technicznego na r. 1907 winien obejmować ogółem 3 inżynierów, 9 geodetów i 7 pomocników technicznych, razem sił 19.

Potrzebę takiego pomnożenia motywuje c. k. komisarz miejscowy obecnym stanem będących w toku operacyi agrarnych jak niemniej koniecznością załatwienia zaległych zgłoszeń.

Wydział krajowy uwzględniając w części powyższe żądanie, wstawił na podstawie swojej uchwały z 18. września 1906. l. 69.116 do preliminarza funduszu krajowego na r. 1907 dotacyę na jednego asystenta komasacyjnego więcej i na trzech dyetaryuszy.

Tem powiększeniem etatu nie zadowolniła się jednak c. k. Krajowa komisya agrarna i odezwą z 5. listopada 1906. l. 148/A. O. przedstawiła ponownie potrzebę powiększenia obecnego faktycznego etatu, a to: o 3 inżynierów, 3 asystentów komasacyjnych przy równoczesnem posunięciu dotychczasowych, 3 prowizorycznych asystentów agrarnych do XI rangi wreszcie o 4 dyetaryuszy. Z uwagi zaś, że inżynier komasacyjny Józef Gumowski odwołanym został w marcu 1906 do służby w krajowem biurze melioracyjnem, prosiła równocześnie c. k. Krajowa komisya agrarna o wykreślenie jego poborów służbowych z etatu oddziału agrarnego, na ciężar którego wstawione zostały do preliminarza na r. 1907. Podnosząc ponownie potrzebę pomnożenia etatu, komisya agrarna przytacza wszystkie zgłoszone dotąd prowokacye, których weszło 15 mianowicie wpłynęły:

w roku 1903.

1) Chyszewiec	(komasacya)	obszar	1237	ha, uczestników	713	
2) Lubliniec nowy	„	„	3587	„ „	900	
3) Wyszatyce	„	„	1696	„ „	550	
4) Rudolfshof	„	„	409	„ „	304	

w roku 1904.

5) Piaski (dzielenie)		obszar	200	ha, uczestników	4	gminy
6) Skniłów	(kom.)	„	982	„ „	129	
7) Skniłówek	„	„	165	„ „	39	
8) Wołczuchy	„	„	926	„ „	170	
9) Błozew dolna	„	„	457	„ „	76	

w roku 1905.

10) Pererów	(dzielenie)	obszar	215	ha, uczestników	2	gminy
11) Bieńkówka	„	„	43	„ „	19	

w roku 1906.

12) Myszowa (kom.)	obszar	2710	ha, uczestników	739
13) Świniarsko (dziel.)	„	180	„ „	33
14) Mełnów (kom.)	„	2730	„ „	370
15) Podberezie (kom.)	„	840	„ „	116

przyczem dodaje c. k. Krajowa komisya agrarna, iż oczekiwać należy jeszcze dalszych prowokacyi, gdyż zainteresowanie się ludności wiejskiej komasacyą gruntów jest coraz szersze. Dalej zaznacza komisya, iż obecnym personalem, liczącym ogółem 10 funkcyonaryuszy, będzie można przy największym wysiłku w r. 1907 zaledwie dokończyć komasacyi w Chyszewicach, prowadzić w dalszym ciągu komasacyę Lublińca nowego a mianowicie przeprowadzić podział ekwiwa-

lentów, sporządzić części składowe planu komasacyjnego i rozpocząć projekt melioracyjny, wykonanie zaś wspólnych urządzeń i sporządzenie elaboratów dla sądu i katastru mogłoby nastąpić najwcześniej dopiero w r. 1908. Do przeprowadzenia zaś przynajmniej jednego podziału i regulacyi gruntów wspólnych w gminie katastralnej Piaski, sprowokowanego z urzędu przez Wydział krajowy, będzie mogła miejscowa komisya agrarna przystąpić dopiero po ułożeniu podziału gruntów w Lublińcu nowym. Wszystkie natomiast prowokacye a zatem i te, które wniesiono jeszcze w r. 1903 (Wyszatyce, Rudolfshof), będą musiały być, przy obecnym szczupłym personalu odłożone co najmniej na r. 1908. Zauważyć należy, iż między temi, które odłożone być mają, wymaga jednak także rychłego załatwienia obok podziału wspólnych gruntów w Piaskach pomiędzy trzy gminy uprawnione wniesiona przez Wydział krajowy z urzędu w r. 1905 prowokacya na ogólny podział pastwiska będącego wspólną własnością dwóch gmin Trościanka i Pererów (wymieniona wyżej ad 10).

Wydział krajowy rozważając to przedstawienie c. k. Krajowej komisyi agrarnej, zbadać przedewszystkiem musiał, jakie pozostają jeszcze do wykonania czynności przy rozpoczętych komasacyach w gminach Chyszewice, Lubliniec i Skniłówek, jakiego czasu i jakich sił wymagają. Rezultat tego badania przy pomocy ustnych wyjaśnień inspektora agrarnego Krudysza przedstawia się, jak następuje:

a) W Chyszewicach należy jeszcze wykonać obliczenie wynagrodzeń i wyrównań pieniężnych, i założenie nowych rejestrów posiadania, przeprowadzenie ewentualnych (przewidywanych) zmian projektu, odgraniczenie nowych parcel kamieniami granicznymi i wykonanie pomiarów kontrolnych: wyłożenie planu komasacyjnego, i zatwierdzenie tegoż planu, wreszcie opracowanie elaboratu potrzebnego dla Sądu i katastru.

Wykonanie tych czynności wymagać będzie wedle przybliżonego obliczenia pracy technika przez 15 miesięcy i pracy pomocnika pisarskiego i technicznego przez 28 miesięcy.

b) W Lublińcu pozostaje dokończenie zestawienia I. części rejestru stanu posiadania, założenie II. części tegoż rejestru, wykończenie map oryginalnych, wyłożenie planu bonitacyjnego i rejestrów stanu posiadania, spisanie życzeń, obliczenie powierzchni bonitacyjnych, i założenie części III. rejestru stanu posiadania, obliczenie wynagrodzeń, zaprojektowanie nowego podziału, wytyczenie ekwiwalentów, założenie rejestru wynagrodzeń, i obliczenie wyrównań pieniężnych; prowizoryczne oddanie, odgraniczenie kamieniami granicznymi i pomiary kontrolne, zaprojektowanie i obliczenie objektów potrzebnych przy wspólnych urządzeniach, wyłożenie planu komasacyjnego, zatwierdzenie tegoż planu, wreszcie opracowanie elaboratu dla Sądu i katastru.

Do wykonania tego potrzeba pracy technika w przybliżeniu przez czas 53 miesięcy, pracy zaś pomocnika technicznego, lub pisarskiego przez 58 miesięcy.

c) W Skniłówku zalega zatwierdzenie planu komasacyjnego, tudzież opracowanie elaboratu dla sądu i katastru.

Temu zadaniu podoła jeden technik i jeden pomocnik przez jeden miesiąc.

Ogółem przeto do zupełnego wykończenia tych trzech rozpoczętych komasacyi potrzeba w przybliżeniu pracy technika przez 74 miesięcy i pracy pomocnika przez 82 miesięcy.

Gdy wedle obecnego stanu, oddział techniczny dla operacyi agrarnych składa się z 6 techników i 4 sił pomocniczych, przeto do zupełnego wykończenia powyższych trzech komasacyi, potrzeba jeszcze około półtora roku intenzywnej pracy całego personalu technicznego.

Ten stan rzeczy zniewala uznać wniosek c. k. krajowej Komisyi agrarnej, zmierzającej do powiększenia etatu oddziału technicznego do ogólnej liczby 20 funkcyonaryuszy za zupełnie usprawiedliwiony.

Mimo to jednak Wydział krajowy mając na uwadze z jednej strony potrzebę ścisłej oszczędności w wydatkach krajowych z drugiej strony okoliczność, że według §. 116 kr. u. k. i §. 109 kr. u dz. r., obowiązek dostarczania personalu technicznego cięży na funduszu krajowym tylko przez lat 15, że więc po upływie tego okresu nie miałby Wydział krajowy dla tylu geodetów w swoich biurach

technicznych zajęcia, o ile nie zostaliby przyjęci do służby rządowej, nie mógłby zalecać Wys. Sejmowi do uwzględnienia powyższego wniosku w całej pełni, zwłaszcza że wskutek udzielenia urlopu inżynierowi Langowi i odwołania inżyniera Gumowskiego pozostał w oddziale technicznym tylko jeden technik komasacyjny z wyższą kwalifikacyą, tj. inżynier Krudysz, który nie byłby wstanie tak poinstruować świeżo przyjęty personal, ażeby wydatność pracy tego personalu odpowiadała wydatkom na jego utrzymanie.

Wydział krajowy mógłby więc tylko zalecić obok wstawionych już do preliminarza za r. 1907 poborów czterech asystentów ustanowienie jeszcze dalszych 2 posad czyli razem 6 asystentów, dalej jeszcze jednego pomocnika technicznego czyli razem 2., wreszcie jeszcze dwóch dyetaryuszy czyli razem 5-ciu.

Ponieważ jednak preliminarz funduszu krajowego na r. 1907 zamkniętym został już przed wniesieniem w mowie będącego przedstawienia c. k. krajowej komisyi agrarnej, Wydział krajowy postanowił pozostawić ocenieniu Wysokiego Sejmu podniesienie etatu ponad stan uchwałą Wydziału kraj. z dnia 18. września 1906 l. 69.116 zaprojektowany.

Nadmienić jednak w tem miejscu należy, iż na wypadek, gdyby Wysoki Sejm uznał ze względów budżetowych rozszerzenie dalsze etatu w myśl powyższych uwag za dopuszczalne, musiałaby być odpowiednio podwyższoną dotacya także na ryczałty kancelaryjne.

W końcu zaznacza Wydział krajowy, iż obciążające etat oddziału technicznego komisyi agrarnej pobory służbowe inżyniera komasacyjnego Józefa Gumowskiego przeniósł na r. 1907 do rubryki IX. preliminarza krajowego.

Fundusz podręczny komisarza miejscowego.

Według przedłożonego przy odezwie c. k. krajowej komisyi agrarnej z 3. marca 1906 l. 271 A. O. odpisu dziennika kasowego funduszu podręcznego za r. 1905, wynosiły sprawdzone co do cyfry:

dochody	. . . . .	12.000 K — gr.
wydatki	. . . . .	11.766 „ 77 „
pozostała tedy kwota	. . . . .	233 K 23 gr.,

którą zarachowano jako zaliczkę dla funduszu podręcznego na r. 1906. Wyznaczona tedy na ten cel uchwałą Wysokiego Sejmu z 23. listopada 1905 dotacya 12.885 koron nie została przekroczoną.

Według obliczenia naszego oddziału rachunkowego przypada z dotacyi na fundusz podręczny do zwrotu funduszowi krajowemu po myśli §. §. 117, 118, 26, 89 i 105 kr. u. k. za r. 1904 kwota . . . . 6.200 K — gr.
za r. 1905 . . . . . 8.173 „ 60 „
razem . . 14.373 K 60 gr.

Zauważyć jednak należy, iż cyfra ta nie jest jeszcze ostateczną, gdyż Wydział krajowy nie otrzymał przewidzianego w §. 165 r. k. urzędowego obliczenia wydatków, mających się zwrócić funduszowi krajowemu.

Preliminarz funduszu podręcznego c. k. komisarza miejscowego na r. 1907, udzielony Wydziałowi krajowemu przy odezwie c. k krajowej komisyi agrarnej z 4. lipca 1906 l. 27 A. O. obejmował:

a) w dziale wydatków z funduszu krajowego bez prawa regresu do bezpośrednich uczestników kwotę . . . . . 3.795 K
b) w dziale zaliczek zwrotnych kwotę . . . . . 15.640 K
c) w dziale subwencyi względnie pożyczek z funduszu krajowego 5.000 K
wreszcie
d) w dziale nadzwyczajnej dotacyi funduszu podręcznego jako zwrotnej . . . . . 3000 K.

W dziale wydatków ad *a*) Wydział krajowy skreślił pozycyę 1095 koron, preliminowaną na dyetaryusza technicznego, gdyż wydatek ten należy do działu etatu personalnego. Do preliminarza funduszu krajowego przyjął tedy Wydział krajowy kwotę 2700 koron.

Wydatki ad *b*) przyjął Wydział krajowy w pełnej kwocie 15.640 koron, przez c. k. komisarza miejscowego preliminowanej, natomiast w dziale wydat-

ków ad *c*) skreślił Wydział krajowy kwotę 5000 koron, przeznaczoną jako pożyczkę na przeniesienie budynków w Chyszewicach. Wydatek taki bowiem nie należy do funduszu podręcznego (§. 119 kr. u. k.), a strony interesowane wcale się o to do Wydziału krajowego nie odnosiły.

C. k. krajowa komisya agrarna w odezwie z 3. listopada 1906 l. 148 A. O. prosi jednak o utrzymanie tej pozycyi w preliminarzu funduszu podręcznego, a nadto prosi jeszcze o wstawienie takiej samej kwoty na umożliwienie oddania do użytku nowo wytyczonych dróg.

Z uwagi, że preliminarz funduszu krajowego był już zamkniętym, nie mógł Wydział krajowy życzenia tego uwzględnić.

W dziale wydatków ad *c*) preliminował c. k. komisarz agrarny kwotę 3.000 koron na koszta kamieni granicznych dla odznaczenia granic w poszczególnych obszarach komasacyjnych.

Ponieważ Wydział krajowy jeszcze uchwałą swoją z 7. lipca 1906 l. 61.042 przyznał kwotę 3.000 koron na pokrycie kosztów graniczników w Chyszewicach, która to suma ma być przypisaną do zwrotu uczestnikom komasacyi, przeto wstawił ją do preliminarza funduszu krajowego z wyraźnem oznaczeniem, iż przeznaczoną jest dla obszaru komasacyjnego w Chyszewicach.

C. k. krajowa komisya agrarna w powołanem wyżej piśmie wyłuszcza, iż c. k. komisarz agrarny, przedkładając preliminarz funduszu podręcznego, nie miał na myśli Chyszewic, gdyż uważał wydatek ten powołaną wyżej uchwałą Wydziału krajowego jako przyjęty, lecz inne gminy i dlatego prosi c. k. kraj. komisya o dodatkowe przyjęcie tej pozycyi.

Z wyżej przytoczonego powodu, Wydział krajowy nie może jednak życzeniu temu uczynić zadość — a to pomimo, iż uznaje potrzebę wstawienia tego wydatku do budżetu za rok 1907.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 1. lutego 1907 l. 111.651 przyjmuje się do wiadomości.

2) Etat personalu technicznego w oddziale technicznym miejscowego komisarza agrarnego ustanowiony uchwałą z 17. listopada 1905 l. s. 4112, powiększony zostaje z dniem 1. stycznia 1907 o jednego asystenta komasacyjnego z płacą roczną 1600 kor. i dodatkiem aktywalnym 480 kor.

3) Na koszta komisyj agrarnych wstawia się do rubr. X. poz. 82. budżetu krajowego na rok 1907:

A) Na personal techniczny	24.904 K
B) Na fundusz podręczny	21.340 „
C) Na koszta komisyjne	10.656 „
Razem . .	56.900 K.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L.W. 118.556/906.

We Lwowie, dnia 2. stycznia 1907.

Aleg. 48

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie ustawy drogowej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 12. listopada 1904 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby poddał gruntownym studyom sprawę zmiany obowiązującej ustawy drogowej.

Wykonując tę uchwałę, Wydział krajowy przedłożył w zeszłym roku Wysokiemu Sejmowi materyały i daty, z których wywnioskował, że w administracyi drogowej należy przejść w całości na system gospodarki pieniężnej t. j. znieść prestacye osobiste, przeznaczone dla dróg gminnych I. i II. klasy, a potrzebne dla tych dróg wydatki pokrywać funduszami, zebranymi z dodatków do podatków bezpośrednich.

Sprawa ta wywołała w komisyi drogowej Wysokiego Sejmu bardzo żywą dyskusyę. Ostatecznie większość i mniejszość komisyi sejmowej wystąpiła z osobnymi wnioskami, które jednak nie stanęły na porządku dziennym obrad Wysokiego Sejmu.

W swych sprawozdaniach większość i mniejszość komisyi godzi się na zasadę zniesienia prestacyi osobistej, a tylko różni się co do sposobu pokrycia ubytku, jaki powstanie wskutek zniesienia prestacyi w świadczeniach dotąd na cele admistracyi drogowej w kraju przeznaczonych. Gdy bowiem mniejszość żąda, aby cały ten ubytek pokryty został przez kraj i państwo, przy zupełnem zwolnieniu obecnych kontrybuentów, to większość domaga się, aby w jego pokryciu i czynniki lokalne konkurowały.

Wnioski te sprawiły, że tak w Wysokim Sejmie jak i w kraju coraz bardziej poczęła się ustalać opinia, iż obecna ustawa nadal bez zmiany nie może pozostać.

Wydział krajowy, po należytej rozwadze, przyszedł do przekonania, że żądanie mniejszości komisyi sejmowej jest niewykonalne i niesłuszne. Jeśli bowiem prestacye osobiste mają być zniesione, to powstałe stąd braki muszą być zastąpione odpowiednim ekwiwalentem. Prestacye w naturze zużywane były przeważnie na utrzymanie dróg gminnych II. klasy, zatem dróg mających charakter i znaczenie komunikacyi lokalnych. Tych komunikacyi głównie używa i pożytek z ich istnienia odnosi ludność danej miejscowości. Słusznem jest zatem, by w ponoszeniu ciężarów, które mają zastąpić świadczenia prestacyjne, udział tej ludności znalazł wyraz bezpośredni.

Skoro zaś cała komisya drogowa Sejmu zgodziła się na zniesienie prestacyi osobistej, a większość jej także na częściowe pokrycie ekwiwalentu miejscowymi dodatkami do podatków bezpośrednich, — Wydział krajowy na tych zasadach wypracował zarys projektu.

Następnie zaprosił Posłów różnych stronictw tej Izby na ankietę i po wysłuchaniu jej opinii wypracował ostateczny projekt ustawy drogowej, który odezwą z dnia 11. października 1906 LW. 102.461 przesłał c. k. Rządowi do objawienia zdania.

Do dnia zamknięcia niniejszego sprawozdania opinia ta nie nadeszła.

Wydział krajowy, nie chcąc wstrzymywać sprawy, którą uważa za dojrzałą, przedkłada wspomniany projekt Wysokiemu Sejmowi.

W projekcie starał się Wydział krajowy wprowadzić tylko te zmiany w przepisach dotychczasowej ustawy, które wyniknąć musiały z przyjęcia zasady zniesienia prestacyi w naturze i takie odmienne od dotychczasowych postanowienia, które ze względu na doświadczenia nabyte w zastosowaniu teraz obowiązującej ustawy wydawały się potrzebne i wskazane. Niemniej zmiany te objęły tak wiele postanowień dotychczasowej ustawy drogowej, że nie mogły być ujęte w formę noweli do istniejącej ustawy.

Dlatego Wydział krajowy wypracował projekt zupełnie nowej ustawy. W projekcie starał się Wydział krajowy zebrać i skodyfikować postanowienia ustawodawcze tak, by nie było potrzeby uzupełniać je względnie komentować w odrębnym regulaminie wykonawczym.

Projekt jest podzielony na dwie części. W pierwszej są zamieszczone przepisy ogólne, dotyczące wszystkich dróg, — w drugiej przepisy szczegółowe o funduszach i kompetencyi władz dla poszczególnych kategoryj dróg.

Przystępując do streszczenia i uzasadnienia ważniejszych szczegółów pierwszej części, zaznaczamy, że projekt ustawy (§§. 1. i 2.) nadal zatrzymuje obecne cztery kategorye dróg publicznych niepaństwowych t. j. kategoryę dróg krajowych, powiatowych, gminnych I. klasy i gminnych II. klasy.

Podział ten odpowiada najbardziej charakterowi i znaczeniu naszych dróg, a co do dróg powiatowych i gminnych I. klasy musi być zatrzymany także ze względu na wyjątkowe postanowienia §. 25., według których gminy, tym paragrafem objęte, są nadal obowiązane utrzymywać funduszami miejscowymi wszystkie dotyczące drogi gminne I. i II. klasy.

Do wyższej kategoryi dróg w przyszłości będą mogły być zaliczane nie tylko całe drogi, — jak przepisuje obecna ustawa, — lecz także ważniejsze lub kosztowniejsze poszczególne objekty drogowe (§. 3.). Jeśli bowiem zasada konkurencyi miejscowej znajduje swój wyraz w jednostajnem i ile możności sprawiedliwem rozłożeniu ciężaru drogowego na kontrybuentów w danej miejscowości w miarę bezpośredniego korzystania z pewnej drogi lub pewnego objektu drogowego, to słuszność nakazuje uwzględnić także korzyści pośrednie, jakie przynoszą drogi gminne powiatowi, a drogi gminne i powiatowe krajowi — wpływając na rozwój ekonomiczny, który nie mówiąc już o innych skutkach nieskończenie ważniejszych dla gospodarstwa społecznego, wpływa także na zwiększenie dochodu z dodatków do podatków na potrzeby krajowe i powiatowe. Na tej podstawie opiera się konkurencya funduszu drogowego kategoryi wyższej na rzecz takiegoż funduszu kategoryi niższej, a jeden ze sposobów zastosowania takiej

konkurencyi umożliwiony zostanie przez wprowadzenie postanowienia zawartego w powyższym przepisie.

Do uznania drogi lub objektu drogowego za krajowy potrzebną ma być według projektu ustawy tylko uchwała sejmowa (§. 2), a nie jak dotychczas, ustawa krajowa. Uznanie bowiem drogi za krajową ma charakter zarządzenia administracyjnego a nie czynności ustawodawczej — a nadto zdaniem Wydziału krajowego należy w krajowem ustawodawstwie drogowem przyjąć i przeprowadzić zasadę, że wszystkie sprawy dotyczące dróg publicznych niepaństwowych możliwie wyłącznie przez autonomiczne Reprezentacye i Władze załatwiane być winny.

Z tego też powodu ustawa projektowana nie wymaga przyzwolenia władz państwowych na założenie lub przebudowanie drogi wyższej kategoryi oraz zgody władz politycznych na objęcie dróg w zarząd władz przełożonych autonomicznych (§§. 22. i 24.). Wreszcie dlatego także do nadania koncesyi mytniczej na przyszłość potrzebną ma być tylko sama uchwała sejmowa, a do jej przedłużenia decyzya samego Wydziału krajowego (§. 7.).

W drugiej części projektu są zamieszczone — jak wyżej nadmieniono — przepisy o funduszach i kompetencyi władz dla spraw drogowych.

Drogi krajowe będą budowane i utrzymywane nadal z funduszu krajowego (§. 9.), natomiast drogi powiatowe i gminne I. klasy z ogólnego funduszu powiatowego, a drogi gminne II. klasy z funduszu miejscowego (§. 10.). Obecnie istnieją w powiatach na cele drogowe trzy osobne fundusze: fundusz dróg powiatowych dla dróg powiatowych, — powiatowy fundusz dróg gminnych dla dróg gminnych I. i II. klasy i wreszcie osobny fundusz dla publicznych dojazdów kolejowych.

Taki podział spowodowuje często dowolność w budżetowaniu i prowadzeniu odnośnych rachunków, utrudnia powiatom administracyę, a Wydziałowi krajowemu ewidencyę i kontrolę. Dla przykładu przytoczymy, że jedne powiaty nie rozdzielają kosztów utrzymania służby drogowej, dla wszystkich dróg wspólnej, na poszczególne fundusze, drugie dowolnie je dzielą, a inne biorą je na fundusz administracyjny. Jest też wiele powiatów, które na pokrycie nawet bardzo znacznego niedoboru jednego funduszu nie uchwalają osobnego dodatku drogowego, lecz pokrywają go w formie zasiłku z zasobów drugiego zwykle administracyjnego funduszu. Stąd to właśnie pochodzi, że niektóre powiaty mają na cele drogowe pozornie mały, czasem tylko ustawowy dodatek do podatków bezpośrednich. Są wreszcie i takie, które mimo odmiennych postanowień pokrywają wszystkie wydatki drogowe z ogólnego funduszu powiatowego.

W projekcie nowej ustawy drogowej, Wydział krajowy proponuje pokrywanie wydatków drogowych powiatu z ogólnego funduszu powiatowego (§. 10.) jednak z tem wyraźnem zastrzeżeniem, że, jeśli dochód jakiś ma specyalne przeznaczenie dla pewnej drogi lub pewnego przedmiotu drogowego, winien być w całości na ten cel użyty (§. 11.).

Do takich dochodów zalicza projekt datki i subwencye na budowę pewnej drogi, datki z powodu niezwykłego zużywania dróg, dochody z myt i t. p.

Do funduszu powiatowego na cele drogowe powiatu wpływać ma stały ośmnastoprocentowy dodatek do podatków bezpośrednich (§. 12.) w miejsce obecnego 10% dodatku, przeznaczonego tylko na drogi gminne I. i II. klasy.

Podwyższenie to dodatku ustawowego dotychczasowego jest zupełnie uzasadnione faktem równoczesnego zniesienia świadczeń prestacyjnych w naturze, a wysokość jego przyjęta w projekcie ustawy nie może być uważana za nadmierną. Raczej gdy się zważy na objawiające się w ostatnich czasach podrożenie wydatków z administracyą dróg połączonych przez podwyższenie ceny za materyały drogowe i koszta najmu robotników, dodatek przyjęty w projekcie ustawy uznany być musi za minimalny, jaki w ustawie przyjęty być może.

Już dzisiaj zresztą w 64 powiatach autonomicznych dodatki drogowe przewyższają tę miarę.

Fundusz powiatowy ma pokrywać wszystkie potrzeby dróg powiatowych i gminnych I. klasy oraz dawać funduszom miejscowym dotacye, które winne wynosić corocznie, w miarę rzeczywistej potrzeby, przynajmniej 8% podatków bezpośrednich, przypisanych w dotyczącej gminie katastralnej (§. 13.).

W ten sposób projekt zabezpiecza gminom ekwiwalent za ubytek prestacyj, których wartość nie rzeczywista lecz obliczana w preliminarzach według cen wykupna dnia roboczego, przez Rady powiatowe uchwalanych, odpowiada przeciętnie w kraju wartości około 11% podatków bezpośrednich.

Jeżeli fundusz powiatowy przy 18% ustawowym dodatku do podatków nie pokryje wszystkich wydatków drogowych, Rada powiatowa będzie obowiązaną uchwalić dalszy dodatek (§. 14.).

Pod tym względem projekt w zasadzie nie różni się od dotychczasowego postanowienia (§. 26.) ustawy istniejącej.

W końcu jeśli dodatki drogowe powiatu przewyższają 28%, a mimo to wraz z innymi dochodami jeszcze nie wystarczają na niezbędne potrzeby utrzymania dróg w powiecie, natenczas Wydział krajowy ma przyznać funduszowi powiatowemu w miarę rozporządzalnej dotacyi stosowną pomoc.

Wydział krajowy jest świadom, że wskutek zniesienia prestacyj i oddania Wydziałom powiatowym zarządu wszystkich dróg powiatowych i gminnych przypadną powiatom do spełniania zadania administracyjne, którym powiaty ubogie nie byłyby w stanie podołać, i że dla równomiernego rozkładu ciężarów na wszystkie powiaty kraj będzie musiał przyjść im w miarę sił i możności z wydatniejszą jak dotąd pomocą bądź w formie zasiłku bądź przez objęcie dróg ogólnego znaczenia w zarząd własny. To też już teraz Wydział krajowy ma zamiar zaproponować podwyższenie, po wejściu w życie tej ustawy, w budżecie krajowym dotacyi na zasiłki z tytułu utrzymania dróg w powiatach do wysokości 500.000 K. Również uważa Wydział krajowy za wskazane wziąć pod rozwagę kwestyę opracowania projektu dla utworzenia w kraju nowej sieci dróg krajowych. Utworzenie nowej sieci dróg krajowych, częścią przez budowę nowych, częścią przez objęcie w zarząd i utrzymanie kraju istniejących ważnego ogólnego znaczenia komunikacyjnego dróg powiatowych, mogłoby i stan ogólny komunikacyi w kraju znacznie polepszyć i wyrównać w pewnej mierze stosunki obciążenia spowodowane spełnianiem zadań administracyi drogowej pomiędzy pojedyńczymi powiatami.

Chwila gdy kraj do spełnienia tego zadania będzie mógł przystąpić, zależną jest od rozwoju stanu stosunków finansowych budżetu krajowego i stanu sił biurowych technicznych, któreby mógł Wydział krajowy użyć do opracowania projektów dla nowych dróg krajowych.

Byłoby także pożądanem przeprowadzić rokowania z c. k. Rządem co do wydatniejszej jak dotąd pomocy państwowej na rzecz budowy i utrzymania dróg autonomicznych.

Wydział krajowy nie łudzi się, jakoby powyższe zasady i wnioski mogły zadowolić wszystkie w Wysokiej Izbie reprezentowane zdania. Niema jednak ustawy, któraby odpowiadała wszystkim często sprzecznym interesom kraju naszego. Jeżeli wszakże projekt Wydziału krajowego zaprowadza jednolity i równy rozkład świadczeń na cele drogowe tak dla gmin jak i dla obszarów dworskich, jeżeli pociąga do świadczeń wszystkich, którzy z drogi korzystają w miarę tej korzyści, a przytem zabezpiecza środki niezbędne dla rozwoju gospodarstwa drogowego, natenczas przyznać wypadnie, iż projekt ten dąży do tego, aby odpowiedzieć istotnym wymogom dzisiejszego stanu stosunków w administracyi dróg w kraju.

Pozostaje jeszcze do omówienia kwestya kompetencyi władz, drogami zarządzać mających.

Co do administracyi dróg krajowych, powiatowych i gminnych I. klasy projekt nie wprowadza żadnych zasadniczych zmian, bowiem drogami krajowemi

nadal jak dotąd zarządzać będzie Wydział krajowy przy pomocy Wydziałów powiatowych, a drogami powiatowemi i gminnemi I. klasy Wydział powiatowy.

Natomiast administracya dróg gminnych II. klasy według projektu ulega zasadniczej zmianie.

Nowa ustawa przenosi ciężar budowy i utrzymania tych dróg na podstawę podatkową, a z tego wynikają dalsze konsekwencye. Chcąc uniknąć marnowania funduszów i zapewnić skuteczniejszą administracyę tym wszystkim drogom, należało ich zarząd oddać Wydziałom powiatowym, a miejscowe zarządy drogowe uczynić tylko ich organem wykonawczym (§. 23.). One w interesie czynników miejscowych i dla ułatwienia administracyi mają donosić Wydziałowi powiatowemu o potrzebach dróg gminnych II. klasy i przedkładać co roku preliminarz potrzeb, a poza tem wykonywać tylko specyalne polecenia Wydziału powiatowego (§. 24.).

Wydział krajowy jest pomny pewnych trudności i niedogodności oraz zwiększenia kosztów, jakie pociągnie za sobą tego rodzaju zcentralizowanie spraw lokalnych, jednak widząc, że w dzisiejszych naszych stosunkach nie da się tego uniknąć, musiał wejść na tę drogę.

Można jednak żywić nadzieję, że stan dróg gminnych II. klasy na zwiększonej opiece Wydziałów powiatowych znacznie skorzysta.

Miejscowy zarząd drogowy, o którym wyżej mowa, składać się ma w gminach, w których jest obszar dworski, z naczelnika gminy względnie jego zastępcy i przełożonego obszaru dworskiego lub jego zastępcy (§. 24).

Zastępcę przełożonego obszaru dworskiego w zarządzie drogowym wprowadza dopiero projekt ustawy. — Ma go wyznaczyć właściciel tegoż obszaru z pośród miejscowych mieszkańców. Leży to w interesie szybkiej i skutecznej administracyi drogowej.

Gdzie niema obszaru dworskiego przy gminie, zarząd dróg gminnych II. kl. należy do zwierzchności gminnej.

W uwzględnieniu odrębnych stosunków w gminach, w których jest teraz ekwiwalent prestacyjny, zarząd dróg gminnych I. i II. klasy nadal należeć będzie w całości do Zwierzchności gminnej względnie magistratu (§. 25.).

Na koszta utrzymania tych dróg otrzymają te gminy corocznie z 18% ustawowego dodatku do podatków 9% podatków bezpośrednich w gminie opłacanych. Jeżeli zważymy, że do utrzymania dróg w tych gminach ludność powiatu już przyczynia się opłatą kopytkowego lub targowego i że obecnie za zniesione dwa dni prestacyjne otrzymują te gminy 4% z ustawowego 10% dodatku, to okaże się, że proponowany stały ekwiwalent w wysokości dalszych 5% za zniesione dalsze dwa dni prestacyjne jest dla tych gmin bardzo korzystny.

Co do innych gmin katastralnych projekt pozostawia ich swobodnemu uznaniu oraz decyzyi Rady powiatowej i Wydziału krajowego, czy mają także podlegać pod powyższe wyjątkowe przepisy.

Wydział krajowy ustanawia wreszcie w swym projekcie odpowiednią kontrolę nad gospodarką drogową powiatów i gmin. wskazuje środki zaradcze, które ewentualnie przedsięwziąść należy w razie skonstatowania w tej gospodarce zaniedbań i błędów, i określa obowiązek władz rządowych do udzielania władzom autonomicznym pomocy egzekucyjnej.

Zmiany dotyczących przepisów mają swoje uzasadnienie w zasadach w projekcie ustawy przyjętych i dążą do tego, aby nowa ustawa była skuteczną i miała warunki odpowiedniej trwałości.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy uprasza:

Aleg. I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy drogowej.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1) aby, po wejściu w życie nowej ustawy drogowej, przedłożył Sejmowi wniosek o przyznanie w budżecie krajowym odpowiedniej dotacyi na zasiłki z tytułu utrzymania dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy i

2) aby z uwzględnieniem możności finansowej kraju i w miarę rozporządzalnych sił biurowych technicznych wziął pod rozwagę opracowanie projektu nowej sieci dróg krajowych i przeprowadził z c. k. Rządem rokowania, któreby miały na celu uzyskanie wydatniejszej jak dotychczas pomocy państwa na rzecz budowy i utrzymania autonomicznych dróg w kraju.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w r.*

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski, *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

USTAWA

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa o budowie i utrzymaniu dróg publicznych niepaństwowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Drogi publiczne niepaństwowe, dzielą się na:

1. drogi krajowe, któremi są drogi, obecnie pod tą nazwą istniejące, i te, które za drogi krajowe uznane zostaną (§. 2.);

2. drogi powiatowe, któremi są drogi, obecnie pod tą nazwą istniejące, i te, które za drogi powiatowe uznane zostaną (§§. 2. i 21. punkt 5.);

3. publiczne dojazdy kolejowe, do których ustawa ta ma o tyle zastosowanie, o ile specyalnymi przepisami ustawodawczymi stosunki prawne tej kategoryi dróg nie są odmiennie uregulowane;

4. drogi gminne I. klasy, któremi są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące, i te, które za drogi gminne I. klasy uznane zostaną (§§. 2. i 21. punkt 5.);

5. drogi gminne II. klasy, któremi są wszystkie inne drogi, istniejące w granicach gminy i obszaru dworskiego, do publicznego użytku przeznaczone, a do powyższych kategoryi nienależące, oraz te, które za drogi gminne II. klasy uznane zostaną (§. 2., §. 5. ustęp końcowy, §. 23. punkt 3. i §. 21. punkt 5.).

§. 2.

Do zakładania drogi krajowej i do przeistoczenia drogi innej kategoryi na drogę krajową potrzeba uchwały sejmowej.

Do zakładania drogi powiatowej lub gminnej I. klasy oraz do przeistoczenia drogi innej kategoryi na powiatową lub gminną I. klasy potrzeba uchwały Rady powiatowej i przyzwolenia Wydziału krajowego.

Za drogi powiatowe lub gminne I. klasy uznane być mają drogi ważniejsze dla gospodarczego, handlowego lub przemysłowego ruchu w powiecie, szczególnie zaś te, które zostały albo mają być budowane lub przebudowane przy zasiłku z funduszu krajowego (§. 15.).

Do zakładania drogi gminnej II. klasy potrzeba uchwały Rady gminnej, oświadczenia przełożonego obszaru dworskiego i przyzwolenia Wydziału powiatowego.

O ile droga uznana za krajową, powiatową lub gminną I. klasy nie została jeszcze objętą przez odpowiedni dla tej kategoryi dróg zarząd drogowy, komunikacya po tej drodze utrzymywaną będzie kosztem i pod odpowiedzialnością czynników, które do jej utrzymywania były dotąd obowiązane.

§. 3.

Mosty, ławy i przewozy, nie mniej też budowy sztuczne i wszelkie urządzenia, przeznaczone do uzupełnienia, ochrony lub bezpieczeństwa dróg, uważane będą za przynależności tej drogi, na której lub przy której się znajdują; ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy albo utrzymania mogą być uznane w sposób przepisany §. 2. za samoistne objekty wyższej kategoryi i budowane względnie utrzymywane z dotyczącego funduszu.

Co do ponoszenia kosztów budowy i utrzymania grobel i wałów, po których drogi publiczne prowadzą, jakoteż objektów, robót i urządzeń wodnych, z istnieniem drogi w związku będących, obowiązują postanowienia ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 dz. u. kr. Nr. 38. wraz z odnośnemi ustawami i przepisami.

§. 4.

Własność nieruchoma, stale lub czasowo potrzebna w celu budowy i utrzymania drogi publicznej a względnie jej założenia, rozszerzenia, przełożenia, przebudowania, odwodnienia, ochrony i t. p., może być nabytą w drodze wywłaszczenia według istniejących ustaw i przepisów.

Powyższe postanowienie ma być zastosowane również przy nabyciu gruntów potrzebnych do produkcyi kamienia łamanego, żwiru, piasku, gliny i t. p., niemniej też do urządzania placów składowych i dojazdów, do stawiania domków mytniczych i wogóle wznoszenia budynków dla potrzeb, wywołanych budową lub utrzymaniem drogi publicznej.

Strona interesowana, która czuje się pokrzywdzoną wynagrodzeniem, oznaczonem przez władzę administracyjną w orzeczeniu ekspropriacyjnem, może udać się do właściwego sądu o przeprowadzenie sądowego oszacowania przy analogicznem stosowaniu przepisów ustawy z dnia 18. lutego 1878. dz. u. p. Nr. 30., mimo to jednak prawomocne orzeczenie ekspropriacyjne nadaje za-

rządowi drogi prawo objęcia w posiadanie przedmiotu wywłaszczonego, jeśli złoży do depozytu politycznego wynagrodzenie, oznaczone przez władzę administracyjną.

Jeśli w interesie komunikacyi publicznej zachodzi potrzeba uskutecznienia robót pilnych, które czynią koi niecznem bezzwłoczne wykonanie prawa wywłaszczenia może nastąpić skrócone postępowanie ekspropriacyjne według zasad przyjętych w §§. 40. i 41. wyżej wymienionej ustawy z dnia 18. lutego 1878. dz. u. p. Nr. 30.

§. 5.

Zaniechanie drogi krajowej nastąpić może tylko na mocy ustawy krajowej, — drogi powiatowej lub gminnej I. klasy na podstawie uchwały Rady powiatowej i za przyzwoleniem Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa; zaś drogi gminnej II. klasy na podstawie uchwały Rady gminnej, oświadczenia przełożonego obszaru dworskiego, tudzież przyzwolenia Wydziału powiatowego i c. k. Starostwa.

Przed zaniechaniem drogi krajowej, powiatowej, lub gminnej I. klasy należy przesłuchać reprezentantów gmin i obszarów dworskich, przez których terytoryum ta droga prowadzi.

Jeżeli miejscowa gmina i miejscowy obszar dworski oświadczą się zgodnie przeciw zaniechaniu drogi gminnej II. klasy, droga ta zaniechaną być nie może.

Postanowienia, poprzednimi ustępami objęte, nie tyczą się częściowego zaniechania drogi publicznej, spowodowanego jej przełożeniem, sprostowaniem lub zmianą kierunku, jeżeli droga i nadal prowadzić ma bez przerwy przez miejscowości, które przedtem z sobą łączyła.

Zaniechana droga krajowa, powiatowa lub gminna I. klasy staje się drogą gminną II. klasy, o ile według swobodnego uznania czynników, powołanych do jej zaniechania, jest potrzebna do użytku publicznego, a nie została przeznaczona do założenia lub urządzenia drogi publicznej innej kategoryi.

§. 6.

Grunt drogi, w całości lub w części zaniechanej, niepotrzebny do założenia lub urządzenia drogi publicznej tej samej lub innej kategoryi albo też do zamiany za inny grunt, potrzebny dla drogi, sprzedanym będzie na korzyść funduszu budowy względnie przebudowy nowej drogi.

W tym celu Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych I. lub II. klasy, po zadecydowaniu zaniechania drogi, zarządzi jej oszacowanie przez znawców nieinteresowanych i zawezwie o zapłacenie ceny szacunkowej w regule tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają, w miarę ich z nią stykania się.

Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 30 od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytacyę.

W ten sam sposób ma być przeprowadzona sprzedaż także każdego innego gruntu, niepotrzebnego dla drogi publicznej, wszelako na korzyść funduszu tej kategoryi dróg, do której droga ta należy (§§. 9 i 11.).

§. 7.

Ustanowienie zasad, na podstawie których odbywa się pobór myta na drogach publicznych niepaństwowych, należy do ustawodawstwa krajowego.

Co do poboru myta na drogach krajowych obowiązuje ustawa z dnia 25. grudnia 1871 dz. u. kr. Nr. 18. z r. 1872.

Postanowienia wymienionej ustawy mają zastosowanie także do innych dróg publicznych niepaństwowych, objętych we własny zarząd Wydziału krajowego.

Pozatem strony interesowane mogą pobierać myto mostowe, drogowe lub przewozowe na drogach powiatowych, gminnych lub publicznych dojazdach kolejowych na podstawie uchwały Sejmu krajowego, ogłoszonej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Do udzielenia koncesyi na pobór myta kopytkowego potrzeba również uchwały Sejmu krajowego, ogłoszonej w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Udzielona koncesya mytnicza, której termin upływa, może być przedłużoną przez Wydział krajowy, ilekroć zachodzi potrzeba, jednak za każdym razem nie na dłużej, jak na czas ustanowiony w koncesyi, jeżeli istnieją tesame warunki, z powodu których udzielenie koncesyi nastąpiło.

Strona prywatna, która ma prawo do poboru opłat mytniczych, bez względu na to, czy z prawa korzysta lub nie, winna przedmiot omycony utrzymywać dla komunikacyi publicznej w należytym stanie i własnym kosztem aż do wygaśnięcia koncesyi.

Zezwolenie na postawienie lub przeniesienie rogatki równie jak roztrzyganie sporów co do uwolnienia od myta, obejżdżania rogatek i t. p. należy do władz politycznych.

§. 8.

Niniejsza ustawa nie narusza praw i obowiązków, opartych na dobrowolnych ugodach lub innych specyalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategoryi

II. Szczegółowe postanowienia

A) Pokrycie kosztów.

§. 9.

Koszta budowy i utrzymania dróg krajowych ponosi fundusz krajowy, do którego wpływają także dochody ze źródeł, przepisanych tą ustawą.

Sejm krajowy przy uznaniu drogi za krajową (§. 2.) może określić świadczenia powiatów, przez których terytoryum ta droga ma prowadzić, na rzecz jej budowy i przyszłego utrzymania. W takim razie wykonanie uchwały sejmowej zależnem będzie od uiszczenia przez odnośne Reprezentacye powiatowe zastrzeżonych świadczeń.

§. 10.

Koszta budowy i utrzymania dróg powiatowych i gminnych I. klasy ponosi fundusz powiatowy, — zaś dróg gminnych II. klasy fundusz miejscowy.

§. 11.

Do funduszu powiatowego wpływają na cele drogowe:

1. dochody ze sprzedaży niepotrzebnych gruntów i budynków drogowych, starych materyałów i narzędzi, z wydzierżawienia trawy, odsetki od własnych kapitałów i t. p.;
2. datki na budowę i utrzymanie dróg;
3. datki z powodu niezwykłego zużywania dróg;
4. dochody z myt;
5. dochody z wynagrodzenia szkód zrządzonych na dotyczących drogach;
6. dotacye i subwencye;
7. należytości, uiszczane na mocy specyalnych tytułów prawnych;
8. grzywny, nałożone na członków miejscowego zarządu drogowego;
9. dodatki do podatków bezpośrednich.

Takie same dochody z wyjątkiem wymienionych pod poz. 8. i 9. wpływają na rzecz dróg gminnych II. klasy w danej miejscowości do funduszu miejscowego.

Jeżeli dochód funduszu powiatowego lub funduszu miejscowego ma specyalne przeznaczenie dla pewnej drogi lub pewnego przedmiotu drogowego, winien być w całości na ten cel użyty.

§. 12.

Każdy opodatkowany opłaca rocznie na rzecz funduszu powiatowego na cele drogowe powiatu 18% podatków bezpośrednich.

Na czas uwolnienia ustawodawstwem krajowem w myśl art. XIII. ustawy z dnia 25. października 1896 dz. u. p. Nr. 220. podatku osobisto-dochodowego od wszelkich dodatków, kompetencyi ustawodawstwa krajowego podlegających, podatek ten jest także wolny od wszelkich dodatków na cele drogowe.

§. 13.

Z funduszu powiatowego pokrywane być mają wszystkie potrzeby dróg powiatowych i gminnych I. klasy.

Z tego funduszu także udzielane być mają dotacye dla funduszów miejscowych na pokrycie potrzeb dróg gminnych II. klasy.

Dotacye te w miarę rzeczywistej potrzeby winne wynosić corocznie przynajmniej 8% podatków bezpośrednich, przypisanych w gminie i na obszarze dworskim (w gminie katastralnej).

Wyjątek stanowią gminy, objęte postanowieniami §. 25., które otrzymywać będą na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy stałą dotacyę roczną w wysokości 9% podatków bezpośrednich w tej gminie opłacanych.

§. 14.

Jeżeli zasoby powiatowego funduszu nie pokrywają wydatków, poprzednim paragrafem przepisanych, obowiązaną jest Rada powiatowa uchwalić na ten cel stosowne dodatki do podatków bezpośrednich.

Jeżeliby Rada powiatowa nie wykonała tego obowiązku, a stąd sprawa utrzymania komunikacyi publicznej doznawała uszczerbku, natenczas Wydział krajowy, po zbadaniu i stwierdzeniu takiego stanu rzeczy, wstawi w budżet powiatowy potrzebną na cel powyższy kwotę i nałoży na jej pokrycie dodatki do podatków bezpośrednich a to w granicach zakreślonych §. 23. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

§. 15.

Do budowy albo przebudowy drogi powiatowej lub gminnej, mającej doniosłe znaczenie pod względem komunikacyi, udzielony być może z funduszu krajowego zasiłek bezzwrotny lub zwrotny z zastrzeżeniem dopełnienia warunków, przepisanych ustawą (§. 2.) i zastrzeżonych przez Wydział krajowy.

Jeżeli droga, zbudowana lub uregulowana przy pomocy zasiłku z funduszu krajowego, nie jest utrzymywaną w należytym stanie, zaradzi temu Wydział krajowy i wrazie potrzeby zastosuje środki przewidziane w §§. 14. i 21.

Wyjątkowo udzielonym być może zasiłek z funduszu krajowego także na rzecz utrzymania dróg powiatowych lub gminnych, zbudowanych przy pomocy funduszu krajowego, a ważnych dla zakładów przez kraj utrzymywanych, dla zdrojowisk krajowych lub stacyi klimatycznych.

Jeżeli powiatowe dodatki do podatków bezpośrednich, uchwalone przez Radę powiatową na utrzymanie dróg w powiecie, łącznie z 18% stałym dodatkiem przenoszą 28% tychże podatków, a mimo to niezbędne potrzeby na ten cel tymi dochodami oraz zasobami powiatu z innych źródeł pokryte być nie mogą, natenczas przyzna Wydział krajowy po zbadaniu stanu rzeczy, w miarę rozporządzalnej dotacyi (§. 20.), stosowną pomoc z funduszu krajowego dla zasilenia funduszu powiatowego (§. 11.).

§. 16.

Wydział krajowy co do drogi krajowej, a Wydział powiatowy co do drogi powiatowej lub gminnej winien przeprowadzić rokowania ze stronami interesowanemi

(osobami fizycznemi lub moralnemi) co do datków dobrowolnych bądź w pieniądzach bądź też w robociźnie, materale albo gruntach na rzecz jej budowy lub przebudowy i przyszłego utrzymania.

Na strony interesowane, które z wybudowania lub rekonstrukcyi potrzebnej dla nich drogi powiatowej lub gminnej względnie mostu na takiej drodze odniosą znaczne korzyści, nałożony być może na wniosek Wydziału powiatowego i po zbadaniu stanu rzeczy, osobny datek przymusowy, a to orzeczeniem, wydanem przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Do obowiązkowego udziału w kosztach powyższych powołani być mogą tylko interesowani, korzystający z drogi lub mostu, bez względu na granice osad i powiatów.

Stopień korzyści z drogi i wysokość datku przymusowego oznaczone będą z uwzględnieniem okoliczności, miarę interesu komunikacyjnego wykazujących, a przedewszystkiem na podstawie przybliżonego obliczenia fur względnie średniej wagi ładunków po drodze lub moście przewożonych względnie przewozić się mających.

Wysokość datków przymusowych, nałożonych na strony interesowane, razem wziętych, nie może przenosić 30% całego kosztu połączonego z budową lub rekonstrukcyą drogi lub mostu.

Do powyższych 30% nie wlicza się datków dobrowolnie przez inne strony interesowane ofiarowanych. Wszelako stronom interesowanym, którym nakłada się datek przymusowy, należy wliczyć do 30% datki, które one już dobrowolnie zobowiązały się uiścić.

Pierwszeństwo budowy lub przebudowy przy równych zresztą warunkach służy tym drogom, dla których ofiarność stron interesowanych okaże się największą.

§. 17.

Jeżeli przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne lub użytkowanie kopalń lub kamieniołomów albo też eksploatacya lasów albo wreszcie dostawa materyałów budowlanych nieomyconą drogę niezwykle znżywa lub psuje, obowiązany będzie odnośny przedsiębiorca do osobnych datków na rzecz tej drogi.

Powyższe datki mają być opłacane także za zużycie drogi omyconej, jeżeli fury nie przejeżdżają przez rogatkę, postawioną dla poboru myta drogowego.

Znajdujące się na drodze myto mostowe lub przewozowe nie uwalnia od datków z powodu niezwykłego zużycia drogi samej.

Transporty wolne od myta są także wolne od datków z powodu niezwykłego zużywania drogi.

Jeżeli nie przyjdzie do porozumienia między stroną interesowaną i Wydziałem krajowym co do datków dobrowolnych dla drogi krajowej lub Wydziałem powiatowym dla drogi powiatowej, gminnej lub publicznego dojazdu kolejowego, natenczas o wysokości tych datków i sposobie ich uiszczenia orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Jeżeli dojdzie do wydania formalnego orzeczenia, strona interesowana jest obowiązaną ponieść także wszystkie koszta dochodzeń, potrzebnych według uznania władzy orzekającej, dla ustalenia powyższych datków.

W regule za podstawę do obliczenia datków przyjąć należy przybliżoną ilość fur, drogę zużywających, z uwzględnieniem przypuszczalnego dochodu, jakiby mógł być uzyskany w razie zaprowadzenia na niej opłat mytniczych w stosunku do jej długości.

Jeżeli znaną jest nie ilość fur lecz przybliżona ilość ciężarów, natenczas przyjąć można wagę ciężaru 1.500 kg. dla przewozu jedną furą parokonną lub parobydlaną.

Przed wydaniem orzeczenia stronie interesowanej musi być daną możność poznania obliczenia mającego służyć za podstawę do oznaczenia wysokości datków i wniesienia przeciw temu obliczeniu swoich zarzutów.

§. 18.

Jeżeli droga krajowa, powiatowa, gminna I. lub II. klasy przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruków i t. p., całą stąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada analogicznie do postanowień ustawy gminnej względnie ustawy o obszarach dworskich co do zakładania i utrzymywania ulic, placów i t. p. tudzież pokrycia kosztów odnośnych.

Wyjątek od powyższego prawidła zrobić może Wydział krajowy co do dróg krajowych, przyjmując część onych kosztów na fundusz krajowy w wypadku uwzględnienia godnym, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych I. lub II. klasy, przyjmując ją w takimże razie na fundusz powiatowy.

§. 19.

Jeżeli komunikacya przez wypadki elementarne jak n. p. zaspy śniegowe, powodzie i t. p. została zagrożoną lub całkowicie przerwaną, natenczas obowiązani są do robót nie cierpiących zwłoki za wynagrodzeniem mieszkańcy osad (gminy i obszaru dworskiego) najbliższych miejsca, w którem robota ma być wykonaną.

Rada powiatowa oznaczy okrąg osad, które i kolejny porządek, w jakim osady te mają być powoływane do wykonywania takich robót, oraz stosunek, w jakim mają być dostarczeni robotnicy z gminy i obszaru dworskiego, stanowiących jedną miejscowość.

Wynagrodzenie za robotę oznaczy Wydział krajowy co do dróg krajowych, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy.

B) **Zakres działania Reprezentacyi i Władz, o ile nie jest oznaczony w paragrafach poprzednich.**

§. 20.

Sejm krajowy uchwala:

1. fundusze potrzebne do budowy i utrzymania dróg krajowych;

2. dotacyę z funduszu krajowego na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych (§. 15.).

§. 21.

Wydział krajowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczy zarząd dróg krajowych oraz naczelny nadzór nad kierunkiem, budową i utrzymywaniem wszystkich innych dróg publicznych niepaństwowych tudzież nad ich funduszami, wydaje potrzebne w tym celu rozporządzenia i instrukcye, które może ogłaszać w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych i czuwa nad ścisłem wykonywaniem przepisów istniejących;

2. przeznacza w granicach dotacyi przez Sejm uchwalonej (§. 20. punkt 2.) zasiłki bezzwrotne i pożyczki na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§. 15.);

3. może objąć, w razie potrzeby przez siebie uznanej, w zarząd własny budowę i utrzymanie drogi powiatowej lub gminnej I. albo II. klasy, przyczem oznaczy kwotę, która w takim razie z funduszu powiatowego w czasie trwania tego zarządu ma być oddaną do dyspozycyi Wydziału krajowego wraz z dochodami, przeznaczonymi specyalnie na rzecz drogi odnośnej;

4. ustanowi, w razie potrzeby przez siebie uznanej, na koszt powiatu własny organ w celu zastępowania Wydziału powiatowego, jeśli Wydział powiatowy zaniedbuje bądź drogi powiatowe bądź drogi gminne I. lub II. klasy, albo nie wykonuje należycie nadzoru nad drogami gminnemi, lub w sposób nieodpowiedni używa funduszów drogowych;

5. rozstrzyga spory między Radami powiatowemi co do potrzeby i kierunku dróg powiatowych lub gminnych I. klasy, dalej rozstrzyga w razie niezgodności zdań między gminą i obszarem dworskim względnie gminami i obszarami dworskimi z jednej a Wydziałem powiatowym względnie Wydziałami powiatowymi z drugiej strony co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy i

6. wogóle rozstrzyga spory drogowe, w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 22.

Rada powiatowa wydaje potrzebne uchwały w sprawach dróg powiatowych i gminnych, a w szczególności uchwala także potrzebne dla tych dróg fundusze, orzeka o budowie i kierunku dróg powiatowych lub gminnych I. klasy i czuwa nad ścisłem wykonaniem przepisów obowiązujących.

§. 23.

Wydział powiatowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych i gminnych I. klasy bezpośrednio, a gminnych II. klasy przy współudziale miejscowego zarządu drogowego (§. 24.);

2. kieruje budową i sprawuje nadzór nad utrzymaniem drogi krajowej, jeżeli ta czynność przez Wydział krajowy została mu powierzoną;

3. orzeka w braku porozumienia między gminą a obszarem dworskim, tudzież między sąsiedniemi gminami i obszarami dworskimi co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy;

4. rozstrzyga spory i rekursy w sprawach dróg gminnych II. klasy;

5. orzeka w sprawach naruszenia całości drogi publicznej i przywrócenia jej do pierwotnego stanu;

6. sporządza i utrzymuje w ewidencyi kataster dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy, co do tych ostatnich przy współudziale gmin i obszarów dworskich. Do katastru dróg gminnych II. klasy wciągnięte być mają wszystkie drogi gminne, do użytku publicznego przeznaczone.

§. 24.

Miejscowy zarząd drogowy (§. 23. punkt 1.) jest organem wykonawczym Wydziału powiatowego dla administracyi dróg gminnych II. kl. w danej miejscowości.

Miejscowy zarząd drogowy składa się z naczelnika gminy względnie jego zastępcy i przełożonego obszaru dworskiego lub jego zastępcy.

Zastępcę przełożonego obszaru dworskiego wyznacza pod własną odpowiedzialnością analogicznie do postanowień §. 8. ust. o obsz. dworsk. właściciel tegoż obszaru z pośród miejscowych mieszkańców (obszaru dworskiego lub gminy) i nazwisko tegoż podaje do wiadomości c. k. Starostwa i Wydziału powiatowego.

Kto nie może być przełożonym obszaru dworskiego, ten nie może być jego zastępcą w zarządzie drogowym.

W miejscowościach, w których obszar dworski wcielony jest do gminy, oraz w tych wszystkich gminach, w których obowiązują wyjątkowe postanowienia §. 25., miejscowy zarząd drogowy należy do zakresu działania Zwierzchności gminnej względnie magistratu.

Miejscowy zarząd drogowy dogląda, czy drogi gminne II. klasy są w stanie dla komunikacyi publicznej przydatnym i jest obowiązany zawiadamiać Wydział powiatowy o potrzebach tych dróg.

Miejscowy zarząd drogowy przedkłada Wydziałowi powiatowemu preliminarz potrzeb dróg gminnych II. klasy i wykonuje wszelkie polecenia Wydziału powiatowego, a w szczególności na polecenie Wydziału powiatowego prowadzi także rachunki dochodów i wydatków i przedkłada Wydziałowi powiatowemu coroczne zamknięcie rachunkowe.

Wydziałowi powiatowemu służy też prawo wydawania poleceń w sprawach dróg gminnych II. klasy do poszczególnych członków miejscowego zarządu drogowego.

Członkowie miejscowego zarządu drogowego, w ustępie 2. i 3. wymienieni, winni porozumieć się ze sobą co do sposobu wspólnego wykonywania swych czynności w zarządzie dróg gminnych II. klasy, a w szczególności ułożyć sposób zwoływania zebrań zarządu drogowego, prowadzenia kasy i rachunków, oraz odbierania, wysyłania i podpisywania pism urzędowych.

O wyniku porozumienia winien zarząd drogowy donieść Wydziałowi powiatowemu w czasie, przez tenże Wydział oznaczonym.

W braku porozumienia wyda odpowiednie zarządzenie Wydział powiatowy.

Na każdego członka miejscowego zarządu drogowego, przekraczającego lub zaniedbującego swoje obowiązki, nakładać może Wydział powiatowy kary pieniężne (porządkowe) aż do 40 K.

Kary te wpływają do funduszu powiatowego (§. 11. punkt 8.).

Każdy członek miejscowego zarządu drogowego jest odpowiedzialny za szkodę, wyrządzoną funduszowi wskutek zaniedbania swego obowiązku lub nadużycia prawa.

Jeżeliby miejscowy zarząd drogowy nie wypełniał należycie obowiązków poruczonych mu ustawą lub poleceniami władz, natenczas Wydział powiatowy ma zaradzić temu w sposób stosowny, a w szczególności winien w miarę potrzeby przez siebie uznanej usunąć tenże zarząd, w którym to razie rozporządzać będzie dochodami z myta i wszystkimi innymi funduszami, dla dotyczących dróg przeznaczonymi.

W wyjątkowych wypadkach służy Wydziałowi powiatowemu prawo wyznaczania miejscowemu zarządowi drogowemu względnie jednemu z jego członków bądź stałego bądź jednorazowego wynagrodzenia, które pokryte będzie z funduszu powiatowego przeznaczonego na cele drogowe.

§. 25.

W gminach miejskich, dla których wydaną została ustawa gminna z dnia 13. marca 1889. dz. u. kr. Nr. 24. oraz w gminach Oświęcim, Lipnik, Czarna wieś, Dąbie, Krowodża i Nowa wieś narodowa, obowiązuje niniejsza ustawa z następującemi zmianami:

a) gminy te prowadzić będą pod kontrolą władz nadzorczych cały zarząd techniczny i ekonomiczny wszystkich dróg gminnych I. i II. klasy, w obrębie gminy i obszaru dworskiego (gminy katastralnej) położonych, nie wyłączając czynności z §. 6. tej ustawy wypływających;

b) z ustanowionego w §. 12. ośmnastoprocentowego dodatku do podatków bezpośrednich, opłacanych w tych gminach katastralnych, 9% tychże podatków wpływać będzie do kasy miejscowej na rzecz dróg gmin-

nych I. i II. klasy, a 9% do kasy Rady powiatowej na cele drogowe powiatu;

c) jeżeli powyższy dodatek wraz z innymi dochodami (§. 11), przeznaczonymi na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy, nie wystarcza na opędzenie wydatków połączonych z budową i należytem utrzymaniem dróg pomienionych, natenczas Rada gminna jest obowiązaną na pokrycie niedoborów wyznaczyć dotacyę z innych funduszów, a w braku tychże uchwalić odpowiedni dodatek do podatków bezpośrednich.

Jeżeli przy gminie jest samoistny obszar dworski, w pokryciu niedoborów winien i on partycypować kwotą w stosunku podatków bezpośrednich opłacanych przez gminę i obszar dworski.

W tym celu Wydział powiatowy, przy załatwieniu preliminarza, nałoży na obszar dworski stosowny dodatek do podatków bezpośrednich.

Przepisy tego paragrafu zastosować można także do innych gmin wraz z obszarami dworskimi, po wysłuchaniu Reprezentacyi gminnej i przełożonego obszaru dworskiego, uchwałą Rady powiatowej i Wydziału krajowego.

§. 26.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać niemniej, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie cierpiało. Wrazie więc takiego zaniedbania zażądają zaradzenia od organu, sprawującego dozór bezpośredni, a wrazie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzą stosowne środki do naprawy drogi na koszt zobowiązanych i właściwy organ bezzwłocznie o tem zawiadomią.

§. 27.

Wszelkie należytości, przypadające na podstawie te ustawy tudzież koszta postępowania wykonawczego, gdy nie są uiszczone w terminie, ściągnięte będą drogą egzekucyi politycznej podług istniejących ustaw i przepisów.

Prawomocne uchwały, orzeczenia i rozporządzenia, wydane na podstawie niniejszej ustawy, egzekwowane będą na żądanie właściwej władzy autonomicznej przez polityczną władzę powiatową.

§. 28.

Wszystkie przedstawienia i odwołania się do wyższej władzy autonomicznej winne być wniesione w ciągu 14 dni, licząc od dnia następnego po ogłoszeniu lub doręczeniu na ręce tej władzy, która zarządzenie lub orzeczenie wydała, albo jest organem wykonawczym reprezentacyi, która uchwałę powzięła. Jeśli reprezentacya lub władza, która zarządzenie lub orzeczenie wydała, uważa odwołanie się do wyższej władzy za słuszne, na-

tenczas przyjąć je może jako przedstawienie i zmienić swą pierwotną decyzyę.

Przeciw zarządzeniom I. instancyi, których wykonanie w interesie bezpieczeństwa publicznego jest pilnem, odwołanie się nie ma mocy wstrzymującej.

Koszta komisyi, wywołanej przez żalącego się, ponosi tenże, jeśli zażalenie w całości za niesłuszne uznanem zostało. W przeciwnym razie ponosi je dotyczący fundusz.

Od orzeczeń politycznej władzy powiatowej, wydanych na mocy §. 26., odwołać się można w myśl przepisów obowiązujących do c. k. Namiestnictwa, które rozstrzyga sprawę w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 29.

Ustawa ta obowiązywać będzie od dnia 1. stycznia po ogłoszeniu w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa z dnia 5. lipca 1897. dz. n. kr. Nr. 43. o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych tudzież ustawa z dnia 17. kwietnia 1874. dz. u. kr. Nr. 35. odnosząca się do postępowania przy udzielaniu koncesyi na pobór opłat mytniczych na rzecz funduszów powiatowych, gminnych jako też na rzecz stron prywatnych i ustawa z dnia 7. czerwca 1899. dz. u. kr. Nr. 74. o nakładaniu i pobieraniu myta na drogach powiatowych i gminnych I. klasy, objętych w zarząd Wydziału krajowego.

§. 30.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W. 102.066/905.

We Lwowie, dnia 27. grudnia 1906.

Aleg. 49

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o projekcie ustawy o policyi drogowej.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy sprawozdaniem z dnia 9. września 1904 L. 89.704 przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy o policyi drogowej, który jednak podczas ubiegłej sesyi nie został przez Wysoki Sejm załatwiony.

Z pomiędzy wszystkich krajów monarchii omal tylko w Galicyi przepisy dla wykonywania policyi drogowej nie są dotąd unormowane jednolitą ustawą, lecz zostały wydane luźnie w różnych, przeważnie przedkonstytucyjnych czasach stosownie do ówczesnych potrzeb i urządzeń komunikacyjnych, głównie z uwzględnieniem stosunków, komunikacyi na gościńcach państwowych. Przepisy te obecnie albo wcale nie dadzą się zastosować, albo chociaż nawet tu i ówdzie są stosowane, ich wykonanie pozostawia wiele do życzenia.

Z tych powodów z każdym rokiem w miarę wzrastania sieci dróg uporządkowanych uczuwać się daje coraz bardziej potrzeba ustawodawczego unormowania przepisów policyi drogowej.

Wskutek tego Wydział krajowy obecnie ponawia tę sprawę przed Wysokim Sejmem.

Projekt pierwotny obejmował przepisy tylko dla dróg publicznych niepaństwowych. Ponieważ jednak jednolitość tego rodzaju norm dla wszystkich dróg publicznych bez względu na kategoryę, do której należą, jest bardzo pożądaną, Wydział krajowy w odezwie z dnia 20. lipca 1904 l. 56.173, wystosowanej do c. k. Prezydyum Namiestnictwa, zapytał c. k. Rząd, czy nie zechciałby się zgodzić, aby projektowaną ustawą krajową zostały objęte także drogi państwowe analogicznie, jak to już przyjętem zostało w ustawie krajowej szląskiej z dnia 1. stycznia 1878 Nr. 5. dz. u. kr. i ustawie goryckiej z dnia 6. czerwca 1886 Nr. 7. dz. u. kr.

Wskutek tego pisma c. k. Prezydyum Namiestnictwa odezwą z dnia 7. stycznia 1905 L. 15.159/pr. zawiadomiło Wydział krajowy, iż c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych, zastrzegając sobie ostateczną decyzyę co do całego projektu, przez

Wysoki Sejm uchwalić się mającego, oświadczyło, iż zgadza się, aby moc obowiązująca tych przepisów została rozszerzoną na drogi państwowe.

Następną odezwą z dnia 20. czerwca 1905 L. 7.720/pr. doniosło c. k. Prezydyum Namiestnictwa, że c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zażądało dodatkowo, aby w projekcie ustawy zamieszczono przepis, iż dochodzenie i karanie z powodu przekroczeń policyjnych na drogach państwowych należeć ma wyłącznie do władz politycznych a nie autonomicznych, jak to przepisano w projekcie (§§. 59. i 66.) dla dróg niepaństwowych.

Na podstawie tych oświadczeń rządu objął Wydział krajowy projektem ustawy, który obecnie Wysokiemu Sejmowi przedkłada, także drogi państwowe i umieścił w projekcie (§. 75.) odrębne postanowienia zastrzegające kompetencyi władz politycznych orzecznictwo w sprawach policyjnych na drogach państwowych.

Objęcie w projekcie ustawy przepisów policyi drogowej dla dróg państwowych — stanowi główną różnicę tego projektu w porównaniu do projektu przedłożonego Sejmowi w r. 1904.

Nie jest to jednak jedyna różnica między nowym a dawnym projektem, gdyż Wydział krajowy na podstawie powyżej wspomnianych pism c. k. rządu i dalszej pomiędzy Wydziałem krajowym a rządem przeprowadzonej wymiany zdań, uznał za wskazane już to ze względów merytorycznych, już to ze względu taktycznego, by projektu ustawy nie narazić na odmowę sankcyi, wprowadzić w projekcie nowym szereg zmian merytorycznych lub stylistycznych. Na ważniejsze z tych zmian uważa Wydział krajowy za wskazane zwrócić w niniejszem sprawozdaniu uwagę Wysokiego Sejmu: Projekt pierwotny zawierał szereg postanowień dotyczących samochodów i ich ruchu na drogach. Wiele z tych przepisów nie miało jednak znaczenia ściśle policyjno drogowego, raczej miały one charakter przepisów przemysłowych, jak n. p. przepisy normujące konstrukcyę samochodów i przyrządów bezpieczeństwa, którymi miałyby być samochody zaopatrzone. Ponieważ te kwestye zostały uregulowane dla samochodów rozporządzeniem ministeryalnem z 27. września 1905 r. Nr. 156 dz. u. p. jednolicie w obrębie całej monarchii, przepisy analogiczne mogły z projektu ustawy krajowej o policyi drogowej zostać usunięte. Dlatego w nowym projekcie ograniczył się Wydział krajowy do zamieszczenia (§. 50.) tylko ogólnego postanowienia, że samochody i motocykle uważane być mają ze względu na przepisy policyjne przy jeździe po drogach za wozy ciężkie lub lekkie a tem samem, że przepisy obowiązujące dla wozów mają być do nich analogicznie stosowane.

Na życzenie rządu i by dojścia do skutku ustawy nie udaremnić, widział się Wydział krajowy spowodowanym ograniczyć współudział zarządów dróg autonomicznych przy zakładaniu kamieniołomów w sąsiedztwie dróg (§. 10. projektu ustawy) tylko do tych kamieniołomów, które nie są przedsiębiorstwami przemysłowemi. W projekcie dawnym proponował Wydział krajowy, by przed zezwoleniem na założenie jakiegokolwiek kamieniołomu obok drogi, zarząd drogi odnośnej był wysłuchany i miał w ten sposób daną możność zastrzeżenia warunków pod względem odległości kamieniołomu od drogi, ubezpieczenia korpusu drogi i t. p., jakie ze względu na interes drogi odnośnej uważałby za potrzebne.

Również w myśl wniosku c. k. Rządu zmodyfikował Wydział krajowy pierwotnie w projekcie dawnym proponowane postanowienia ustawy, któremi określony miał być obowiązek właścicieli karczem, gospód, składów i przedsiębiorstw przemysłowych do utrzymywania przed budowlami na te cele przeznaczonemi odpowiedniego placu, na którym fury zajeżdżające miałyby zapewniony odpowiedni postój, dla uniknięcia potrzeby zatrzymywania się fur na drodze i połączonego z tem ryzyka utrudnienia lub tamowania komunikacyi. W projekcie obecnie przedłożonym przepis powyższy znalazł wyraz tylko odnośnie do karczem w przepisie §. 34, który postanawia, że fury przy karczmach zatrzymywać się mogą tylko na placu na ten cel przeznaczonym.

Przepisy dotyczące odległości ogrodzeń od drogi zmienił Wydział krajowy

w projekcie obecnie przedłożonym, zastosowując je ściśle do postanowień noweli budowlanych uchwalonych przez Sejm w ciągu czasu, jaki upłynął między wniesieniem obecnego a dawnego projektu.

Na podstawie tego wywodu i powołując się na poprzednie swe sprawozdanie z dnia 9. września 1904 L. 89.704, Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy o policyi drogowej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski, *w. r.*
Członek Wydziału kraj.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa o policyi drogowej na drogach publicznych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

I. Przepisy dla zapobieżenia uszkodzeniom drogi.

Postanowienie ogólne.

§. 1.

Wszelkie z umysłu lub z braku należytej ostrożności wyrządzone uszkodzenie drogi samej albo jej przynależności (§. 74.), jeśli nie podpada pod ogólne prawo karne, będzie uważane jako przekroczenie policyi drogowej i karane podług przepisów tej ustawy.

Włóczenie po drodze.

§. 2.

Nie wolno włóczyć po drodze przedmiotów, pokład drogowy wyrywających (narzędzi lub maszyn rolniczych, tramów, pni, kloców i t. p).

Dojazd do drogi.

§. 3.

Z reguły nie wolno przejeżdżać przez rowy i skarpy drogowe wozami gospodarczymi lub narzędziami rolniczemi, ani w tym celu skopywać burty (pobocza) albo skarpy, lub zapełniać rowy jakimkolwiek materyałem.

W miejscach, w których do drogi publicznej wpada inna droga publiczna, droga prywatna lub dojazd z pól albo od zabudowań, rów drogowy ma być wybrukowany lub nad nim mostek względnie przepust zbudowany.

Bruk lub mostek względnie przepust ma być zbudowany według wskazówek zarządu drogi odnośnej.

W wyjątkowych razach, za zgodą zarządu drogi odnośnej, można pominąć budowę mostku względnie przepnstu lub brukowanego przejazdu, jeśli prawidłowy odpływ wody da się w inny sposób zabezpieczyć.

Budowa i utrzymanie mostku względnie przepustu lub bruku należy do tego, kto do utrzymania drogi prywatnej jest obowiązany, względnie do właściciela odnośnego gruntu lub budynku.

Przy zetknięciu się dróg publicznych, należy budowa i utrzymanie mostku względnie przepustu lub bruku do zarzadu tej drogi, w której kierunku mostek względnie przepust lub bruk jest położony.

§. 4.

Najbliższa przestrzeń nieszutrowanej drogi publicznej, wpadającej do innej szutrowanej drogi publicznej, ma być wybrukowana lub żwirem wysypana na długości co najmniej 25 metrów od zetknięcia się obu dróg.

Obowiązek brukowania względnie szutrowania drogi dojazdowej cięży na utrzymującym drogę pomienioną.

Tratowanie rowów.

§. 5.

Nie wolno tratować rowów lub skarp drogowych podczas uprawy roli.

Pasanie lub pędzenie bydła.

§. 6.

Wzbronionem jest paść lub pędzić bydło po skarpach i rowach drogowych.

Trawy do drogi należącej nie wolno nikomu samowolnie kosić i wogóle sobie przywłaszczać.

Zanieczyszczanie drogi.

§. 7.

Zabronionem jest wyrzucać na drogę śmiecie, gruzy, zdechłe zwierzęta lub samowolnie składać na niej drzewo, kloce, kamień, cegły, ziemię, piasek, beczki, towary i inne przedmioty, wylewać nieczystości, wprowadzać do drogi odpływy ze stajen, gnojowisk, dołów kloacznych, browarów, gorzelń, fabryk, kopalń i innych urządzeń, zatykać kanały i przepusty drogowe.

Również nie wolno zanieczyszczać założonych kosztem funduszu drogowego rowów odpływowych ani też samowolnie wstrzymywać lub zmieniać kierunku odpływającej nimi wody.

Na zmianę odpływu wody lub składanie na drodze n. p. materyału budowlanego jest koniecznem w każdym wypadku zezwolenie zarządu drogi odnośnej.

Budowle na drodze.

§. 8.

Budowle i urządzenia na drodze względnie nad nią lub pod nią jak n. p. kanały, rowy, rury do przeprowadzania wody, ropy lub gazu, mosty, przepusty, słupy, druty, przewody i t. p., projektowane do celów innych aniżeli tych, które wymienia ustawa z dnia 23. stycznia 1891 dz. u. kr. Nr. 20., mogą być wykonane tylko wtedy, jeśli na podstawie prośby zaopatrzonej w dokładny plan, zezwoli na to zarząd drogi odnośnej.

Budowle przy drogach.

§. 9.

Odległość budynku od drogi państwowej, krajowej, powiatowej, gminnej I. klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego ma wynosić przynajmniej trzy metry, a od drogi gminnej II. klasy przynajmniej dwa metry.

Odległość wszelkiego rodzaju ogrodzeń od powyższych dróg ma wynosić najmniej 60 centymetrów.

Wyjątek stanowią drogi, posiadające ustalone linie regulacyjne.

Jednak bez względu na wyżej przepisaną odległość lub linię regulacyjną następujące budowle muszą mieć większe odległości od każdej drogi publicznej:

A mianowicie ma odległość wynosić przy:

1. kuźni najmniej 6 metrów;

2. cegielni (budynku przeznaczonego do wypalania cegły) przynajmniej 10 metrów;

3. wapniarce (piecu do wypalania wapna) co najmniej 10 metrów;

4. wiatraku przynajmniej 20 metrów;

5. szybie dla ropy lub wosku ziemnego najmniej 30 metrów, licząc do środka otworu świdrowego;

6. zbiorniku na ropę o pojemności ponad 20 cystern najmniej 40 metrów. Dla mniejszych zbiorników ma to oddalenie wynosić co najmniej 20 metrów.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Kamieniołomy.

§. 10.

Przed otwarciem kamieniołomu przy drogach bez względu, czy kamień ma być wydobywany zwykłym sposobem, czy też rozsadzany materyałami wybuchowymi, w tych wszystkich wypadkach, w których nie rozchodzi się o przedsiębiorstwo przemysłowe, zarząd drogi odnośnej ma podać warunki mające na celu ochronę i bezpieczeństwo komunikacyi publicznej.

Kopalnie gliny lub piasku.

§. 11.

Przy kopaniu gliny lub piasku ma być zostawiony wzdłuż drogi nietknięty pas ziemi, przynajmniej 2 metry szeroki.

W każdym razie ze względu na całość drogi ściana kopalni od strony tejże ma mieć odpowiednią pochyłość lub stosowne ubezpieczenie.

Pas przydrożny.

§. 12.

Grunta, przyległe drogom, mają być wolne od uprawy na przestrzeni najmniej 60 centymetrów. Właściciel tego pasu jest obowiązany zezwolić bezpłatnie na składanie na nim ziemi, błota lub kurzu, zgarniętego z korpusu drogowego.

Powyższy pas przydrożny nie jest konieczny, jeśli wzdłuż drogi już znajduje się przynajmniej taki sam pas ziemi, stanowiący własność funduszu drogi.

Rozświetlanie drogi w lesie.

§. 13.

W wypadkach, gdzie droga publiczna przecina las, właściciel jego, jeżeli osuszenie drogi niezbędnie tego wymaga, może być orzeczeniem krajowej władzy politycznej zniewolonym za stosownem wynagrodzeniem utrzymywać po obu stronach drogi pas ziemi odpowiednio szeroki, wolny od drzew i krzaków.

Mierzenie odległości od drogi.

§. 14.

Wszystkie odległości, przepisane §§. 9, 11, 12 i 13, mają być mierzone od górnej krawędzi przeciwskarpy rowu, a gdzie go niema, od dolnej krawędzi skarpy nasypu drogowego, a gdzie wreszcie i tego niema, od granicy pasu drogowego.

Dzwona u kół.

§. 15.

Dzwona u kół wszystkich wozów ciężarowych, których waga ładunku wynosi ponad 2.000 kilogramów, muszą mieć najmniej 10 centymetrów szerokości, a jeśli waga ładunku

przewyższa 3.500 kilogramów, muszą mieć przynajmniej 15 centymetrów szerokości.

Postanowienia te wchodzą w życie w pół roku po ogłoszeniu ustawy i nie mają zastosowania do wozów gospodarskich.

Płaszczyzna obręczy.

§. 16.

Płaszczyzna obręczy na każdem kole u wszystkich wozów bez wyjątku ma być równa i płaska oraz bez wystających gwoździ lub główek od śrub.

Hamulce.

§. 17.

W regule każdy wóz powinien być zaopatrzony w hamulec.

Zjeżdżając po większym spadku, należy koła hamować.

Do hamowania nie wolno używać łańcuchów, ani też haków, lub innych przyrządów, któreby pokład drogowy darły.

Wyjątkowo dozwala się użycia takich przyrządów podczas gołoledzi.

Rozjeżdżanie pryzm.

§. 18.

Wzbronionem jest rozjeżdżać lub roztratowywać stosy kamienia, szutru lub piasku, przeznaczonego do utrzymania drogi.

Zapobieżenie powstaniu kolei.

§. 19.

Gdzie pewna przestrzeń drogi, dla zapobieżenia tworzeniu się kolei, jest założona np. kamieniami lub drzewem, przejezdnym nie wolno ich usunąć lub przejechać, lecz mają zjeżdżać na wolną przestrzeń drogi.

Służba drogowa jest obowiązana te znaki na noc usunąć.

Jazda po mostach.

§. 20.

Tylko stępo jest dozwolona jazda po mostach, których cała konstrukcya nie jest z żelaza lub z kamienia tudzież bez względu na konstrukcyę po wszystkich takich, po których szybka jazda jest zabroniona tablicą ostrzegającą.

Również tylko stępo wolno jechać po mostach, które są w naprawie lub przebudowie.

W czasie naprawy lub przebudowy mostu może być wydane zarządzenie, że po nim może iść naraz tylko oznaczona ilość bydła lub jechać tylko ograniczona liczba wozów.

Podczas robót mają być umieszczone znaki przy moście, które przejezdnym zwracają na nie uwagę.

Przewóz ciężarów przez mosty.

§. 21.

Wozy, które wraz z ładunkiem nie przenoszą 3.000 kilogramów wagi, można przewozić przez wszystkie mosty bez zezwolenia zarządu drogi odnośnej. Zarząd drogi może zezwolić stale lub czasowo na przewożenie jeszcze większych ciężarów po pewnych mostach.

Przy każdym takim moście będzie umieszczona tablica, która zarazem wskaże odnośną wagę ładunku, jaka po nim może być przeprowadzona.

Jeśli przez most ma być przeprawiona czy to fura z niepodzielnym ciężarem, czy też jaka lokomotywa, lokomobila, samochód albo inna maszyna o wadze większej, aniżeli ustanowiono, natenczas o zamiarze przesyłki ciężaru winien być zawiadomiony zarząd mostu odnośnego, który przez swe organa spowoduje potrzebne wzmocnienie mostu.

Koszta stąd powstałe, ma ponosić ten, w którego interesie roboty uskuteczniono.

Przed uzyskaniem zezwolenia zarządu, nie wolno przeprowadzać ciężaru przez odnośny most.

O zezwolenie na przewóz przez most krajowy można prosić także inżyniera krajowego, który sprawuje bezpośredni nadzór techniczny nad odnośnym mostem (inżyniera okręgowego).

II. Przepisy dla uregulowania i zabezpieczenia komunikacyi.

Postanowienia ogólne.

§. 22.

Komunikacya na drodze nie może być tamowana ani w dzień, ani w nocy.

Każda przeszkoda w komunikacyi, spowodowana z umysłu lub z braku ostrożności, jeśli nie podpada pod ogólne prawo karne, będzie uważana jako przekroczenie policyi drogowej i karana podług przepisów tej ustawy.

Oświetlenie wozu i rogatki.

§. 23.

Podczas ciemnej nocy najpóźniej w godzinę po zachodzie słońca do godziny przed wschodem słońca każda fura na drodze, z wyjątkiem wózków ręcznych, musi mieć zapaloną latarkę o bezbarwnem szkle, która tak ma być umieszczona, aby ją z daleka można spostrzedz.

Rogatka w nocy winna zawsze być oświetlona, a to w ten sposób, aby z odpowiedniej odległości była widoczna.

Oznaczenie wozu tabliczką.

§. 24.

Wszystkie wozy, przeznaczane do przewożenia ciężarów lub frachtów, jak długo znajdują się na drodze, muszą być zaopatrzone w tabliczkę, na której ma być zamieszczone imię i nazwisko tudzież miejsce zamieszkania właściciela wozu.

Właściciele dóbr, fabrykanci i przedsiębiorcy zamiast swego nazwiska mogą mieć na tabliczce nazwę dóbr względnie folwarku, fabryki lub przedsiębiorstwa.

Tabliczka, 18 centymetrów wysoka i 30 centymetrów szeroka, ma być przymocowana po lewej stronie wozu między przedniemi i tylnemi kołami, w miejscu łatwo dostrzegalnem.

Tabliczka ma być czarna, a pismo białe; litery mają mieć najmniej 5 centymetrów wysokości.

Jeśli na wozie tabliczka nie da się zamieścić, można nawet mniejszą tabliczkę powiesić na lewej stronie konia siodłowego.

Przepisy te nie dotyczą wozów gospodarskich w obrębie gminy lub obszaru dworskiego, do którego należą.

Postanowienia tego paragrafu wchodzą w życie w pół roku po ogłoszeniu ustawy.

Jazda sankami.

§. 25.

Jazda sankami bez dzwonków jest bezwarunkowo wzbroniona.

Szerokość ładunku.

§. 26.

Szerokość ładunku wozu nie może przenosić 3 metrów. Jeśli taki przedmiot ma być przesłany, którego szerokość nie da się podzielić na części najwyżej trzy metrowe, ma właściciel starać się, aby przez szerszy ładunek komunikacya nie była tamowana ponad potrzebę i aby objekty drogowe nie były uszkadzane.

Na każdym wozie siedzenie nie może wystawać poza szerokość wozu względnie ładunku przewożonego.

Przymocowanie ładunku do wozu.

§. 27.

Przymocowania do wozu drzewa lub innych ciężarów albo wzmocnienia wozu samego zapomocą w kabłąk naprężonych żerdzi, nie wolno tak uskuteczniać, aby te żerdzie sterczały poza ładunek względnie poza literki, półkoszki lub drabinki wozu.

Przyczepianie wozów.

§. 28.

Nie wolno jechać po drodze dwoma lub więcej wozami, ze sobą spojonymi. Wyjątkowo jest dozwolone przyczepienie wozu, przeznaczonego do przesyłki, lub wozu ręcznego do bryki, albo spojenie próżnych dwóch bryk lub wozów gospodarskich.

Przedmioty, mogące wywołać przestrach lub obrzydzenie.

§. 29.

Koło budynków od strony drogi albo na wozach, znajdujących się na drodze, jest wzbronionem wieszać lub kłaść bez przykrycia surowe mięso, skórę zwierzęcą i inne przedmioty, które mogą albo płoszyć konie i inne zwierzęta, albo też wywołać u ludzi przestrach lub obrzydzenie.

Szybkość jazdy wozem.

§. 30.

W miejscowościach zamkniętych wolno jechać tylko miernym kłusem, zaś na skrętach, przechodach i w miejscach krzyżowania się dróg tylko stępo.

Wymijanie wozów.

§. 31.

Każdy wóz, jeśli jakieś szczególne okoliczności nie zmuszają do wyjątku, ma wymijać na lewo, a wyprzedzać na prawo.

W tym celu winien jadący bez oporu zrobić miejsce wymijającemu lub wyprzedzającemu. Wyprzedzać wolno tylko wtedy, jeśli jest droga dostatecznie szeroka, wóz wyprzedzany

toczy się powoli, jest przed nim znaczna przestrzeń wolna i żaden inny wóz nie nadjeżdża.

Na mostach i skrętach nie wolno wyprzedzać.

Na wąskich drogach o jednym torze jezdnym, przy zachowaniu powyższych zasad, ma ustępować próżny wóz wozowi z ludźmi lub ładunkiem, wóz z ludźmi wozowi ciężko naładowanemu; przy równych wozach, wóz jadący z góry wozowi jadącemu pod górę, wreszcie wozy tego samego rodzaju i na równej przestrzeni mają sobie ustąpić wzajemnie, w równych częściach.

Wozom Najwyższego Dworu tudzież pocztowym, ogniowym i ratunkowym bezwarunkowo ma ustąpić na bok każdy wóz, czy on jedzie w przeciwnym, czy też w tym samym kierunku.

Jeśli natychmiastowe ustąpienie z drogi jest niemożliwe z powodu oczywistego niebezpieczeństwa, należy wóz zatrzymać na miejscu, póki te wozy nie przejadą.

Wymijanie bydła.

§. 32.

Wóz, przy spotkaniu się z bydłem pędzonem, ma jechać stępo, póki bydła nie minie.

Poganiacz bydła jest obowiązany, nie zatrzymując go, zrobić odpowiednie miejsce wozom nadjeżdżającym lub wyprzedzającym.

Zostawianie i stawanie wozów.

§. 33.

Wóz niezaprzężony nie może stać na torze jezdnym; gdzie to jednak wskutek wypadku jest konieczne, wóz powinien być odsunięty na kraj drogi a w nocy oświetlony latarką.

Żaden wóz nie może stawać na przepustach, mostach, przechodach, na środku drogi, na skrętach, ani tam, gdzie się drogi krzyżują.

Zajazdy koło karczem.

§. 34.

Koło karczem, szynkowni i gospod mogą stać fury tylko na placu, na to przeznaczonym.

Jeśli plac przed zabudowaniem ze względów miejscowych nie da się wykonać, może być urządzony dla stawania fur inny plac za zabudowaniem lub obok tegoż.

Właściciel względnie dzierżawca lub inny użytkowca zabudowania jest obowiązany powyższy plac własnym kosztem wybrukować lub wyszutrować i zawsze czysto i w dobrym stanie utrzymywać.

Zachowanie się woźnicy.

§. 35.

Woźnicy podczas jazdy nie wolno opuszczać wozu bez dozoru.

§. 36.

Woźnica jadąc z góry, jeśli powozi tylko jednym lejcem, a nie cuglami krzyżowymi, ma iść pieszo obok zaprzęgu.

§. 37.

Jednemu woźnicy nie wolno równocześnie powozić kilkoma wozami.

§. 38.

Woźnicy jest wzbronionem spać na wozie podczas jazdy i wogóle na zaprzężonym wozie, znajdującym się na drodze.

Popasanie zwierząt.

§. 39.

Popasanie zwierząt na drodze tak wewnątrz jak i zewnątrz miejscowości jest zabronione.

Pędzenie zwierząt.

§. 40.

Do pędzenia zwierząt, stosownie do ich gatunku, ma być ustanowiona odpowiednia liczba poganiaczy, przyczem należy przyjąć za zasadę, że na transport 10 do 15 sztuk koni lub bydła rogatego powinien być liczony jeden poganiacz.

Przy pędzeniu mniejszej ilości zwierząt, wolno zająć tylko połowę przestrzeni drogowej.

Pojedyńcze sztuki mają być prowadzone na lince lub uzdzienicy.

Jazda na kole.

§. 41.

Koło każdego typu uważa się pod względem przepisów policyjnych za wóz lekki, wobec czego kolarzy obowiązuje porządek jazdy, przepisany dla tych wozów.

§. 42.

Do jazdy na kole można używać tylko toru jezdnego.

§. 43.

Kolarzowi, jadącemu po torze jezdnym, pieszy ma ustąpić tak, jak innej furze.

§. 44.

Kolarz, przy wyprzedzaniu i spotykaniu, ma uważać na pieszych i na kolarzy tudzież na konie i inne zwierzęta. Jest on obowiązany, jeśli chce wyprzedzić ludzi lub zwierzęta, wrazie potrzeby dawać znaki dzwonkiem zawsze w czasie właściwym. Jeśli przewodnik zwierząt nawołuje do ostrożności, ma zsiąść z koła.

§. 45.

Przy wspólnych jazdach kolarze mają jechać jeden za drugim i w odpowiedniem oddaleniu od siebie, jeśli spotykają wozy, zwierzęta lub ludzi idących pieszo albo jadących konno.

§. 46.

Nie wolno jechać na kole w tempie, przewyższającem chyżość raźnego kłusu.

Wyścigi mogą być dozwolone tylko w każdym poszczególnym wypadku przez polityczną władzę powiatową za zgodą zarządu drogi odnośnej.

§. 47.

Jeśli tor jezdny jest nie całkiem równy i wolny, jeśli kolarz spotyka lub chce wyprzedzić pieszo idących lub jeźdźców na koniach, fury albo zwierzęta pędzone, dalej na skrętach i na skrzyżowaniu dróg, wreszcie wogóle wewnątrz zamkniętych miejscowości ma być szybkość jazdy na kole odpowiednio zmniejszona.

Koła powinny być używane tylko takie, które mają hamulce tego rodzaju, że natychmiast zatrzymane być mogą.

§. 48.

W porze nocnej wolno jechać tylko na takiem kole, które ma latarkę ze światłem białem, jasnem, świecącem się w kierunku jazdy i już z daleka widzialnem.

Używanie latarek ze szkłami kolorowemi jest bezwarunkowo wzbronione.

§. 49.

W gminach miejskich, zdrojowiskach lub stacyach klimatycznych zarząd gminy w wykonaniu policyi miejscowej na podstawie ustawy gminnej może wydać jeszcze dalej idące przepisy, a szczególniej jazdę na kole po ożywionych lub wąskich drogach do pewnych godzin ograniczyć albo jej całkiem zabronić.

Tego rodzaju postanowienia mają być w stosowny sposób ogłoszone.

Jazda samochodem lub motocyklem.

§. 50.

Samochody (automobile) lub motocykle stosownie do całkowitej wagi (wagi pojazdu i ładunku) mają być uważane za lekkie lub ciężkie wozy. Dlatego przepisy tej ustawy, dla wozów wydane, mają mieć analogiczne zastosowanie także do jazdy samochodami (motocyklami), o ile specyalne przepisy prawne, dla samochodów (motocyklów) wydane, nie zawierają odmiennych postanowień.

Drogoskazy.

§. 51.

W miejscu, gdzie drogi się rozchodzą, mają być ustawione drogoskazy kosztem odnośnego funduszu drogowego, na których oznaczone ma być miejsce, do którego droga prowadzi tudzież jego odległość.

Budowa drogi.

§. 52.

Jeżeli zarząd drogowy wykonuje na drodze roboty n. p. budowę mostu, winien zostawić dla przejezdnych dostatecznie szeroką przestrzeń, albo jeśli to jest niewykonalne, urządzić inną prowizoryczną komunikacyę.

Miejsce budowy musi być odpowiednio zamknięte i z nadejściem nocy, według potrzeby, oświetlone.

Zgartywanie i uprzątanie błota, kurzu i ziemi.

§. 53.

Zgartywanie błota lub kurzu z toru jezdnego oraz czyszczenie rowów i bankietów przydrożnych należy do zarządu drogi odnośnej.

Zgarnięte stąd błoto, kurz lub ziemię, jak daleko ciągną się zabudowania wzdłuż drogi zwartym szeregiem, są obowiązane gminy względnie obszary dworskie własnymi środkami niezwłocznie uprzątnąć.

Sprzątanie śniegu.

§. 54.

Gminy miejskie w obrębie zabudowanego obszaru są obowiązane własnym kosztem i staraniem uprzątnąć śnieg z drogi publicznej, o ile według ich uznania jest to potrzebnem dla udogodnienia komunikacyi wewnętrznej w osadzie.

Przepis ten nie narusza postanowień ogólnej ustawy drogowej o uprzątaniu zasp śniegowych.

Wymienione w ustępie pierwszym roboty dla udogodnienia komunikacyi wewnętrznej w osadzie nie mogą być wzięte na rachunek funduszów ustawą drogową przepisanych.

III. Wykonywanie przepisów policyi drogowej i postanowienia karne.

Drogowe organa nadzorcze.

§. 55.

Czuwanie nad przestrzeganiem przepisów policyi drogowej tudzież badanie i donoszenie przekroczeń tychże należy w pierwszym rzędzie do obowiązków służby drogowej, dalej organów policyi miejscowej oraz c. k. żandarmeryi.

Każdy zatrzymany przez te organa z powodu przekroczenia postanowień niniejszej ustawy ma im być posłuszny, jeśli chce uniknąć skutków prawem przepisanych.

Zaprzysiężenie służby drogowej.

§. 56.

Organa, którym dozór nad drogą powierzyła władza nią zarządzająca, a szczególniej drożnicy mają być zaprzysiężeni przez swoją władzę przełożoną.

§. 57.

Zaprzysiężone organa zarządu drogowego w służbie muszą nosić oznaki służbowe.

Wstrzymanie jazdy.

§. 58.

W razie przekroczenia przepisów policyi drogowej co do zbyt szerobiego (§. 26.) lub zbyt ciężkiego (§. 21.) ładunku, albo nieodpowiednio zrobionych obręczy i dzwonów u kół (§§. 15. i 16.), lub niedozwolonych przyrządów do hamowania (§. 17.) albo zabronionego przyczepiania wozów (§. 28.) lub wreszcie kierowania przez jednego woźnicę dwoma lub więcej wozami (§. 37.) można pozwolić na dalszą jazdę niezgodną z przepisami tylko do tej miejscowości, w której jest możliwe usunięcie nieprawidłowości.

Woźnica, jadąc do tej miejscowości, za to samo przekroczenie ponownie nie może być karany, jeśli udowodni urzędowem poświadczeniem, że już raz za to samo przekroczenie został do odpowiedzialności pociągniętym (§. 68.).

Karanie przekroczeń.

§. 59.

Winny przekroczenia przepisów policyi drogowej ma być karany, o ile to przekroczenie nie podlega powszechnej ustawie karnej lub postanowieniom karnym ustawy budowniczej, grzywną od 2 do 50 koron, a wrazie niemożności uiszenia grzywny, aresztem aż do dni ośmiu.

Przy tej zamianie należy przy karach niżej 10 koron za pierwszą koronę wyznaczyć 6 godzin aresztu, za każdą dalszą koronę po 2 godziny; przy karach wyżej 10 koron należy nałożyć za każdych 5 koron areszt po 12 godzin, a wogóle nie wyżej, niż 8 dni.

Użycie grzywny.

§. 60.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której orzeczenie karne wydane zostało względnie, jeśli orzeczenie karne w pierwszej instancyi zostało wydane przez polityczną władzę powiatową, do funduszu ubogich tej gminy, w której przestępstwo popełnione zostało.

Wynagrodzenie szkody.

§. 61.

Przekraczający przepisy policyi drogowej, niezależnie od kary, jest obowiązany na własny koszt przywrócić drogę do pierwotnego stanu, przeszkody w komunikacyi usunąć i wszelką wyrządzoną szkodę wynagrodzić.

§. 62.

Do ocenienia szkody wyrządzonej na drodze jest powołaną przedewszystkiem służba drogowa zaprzysiężona (§. 56.).

§. 63.

Za szkodę wyrządzoną przez dzieci odpowiadają rodzice, za służbę niżej lat 14-tu służbodawcy.

§. 64.

Za szkodę wyrządzoną przez zwierzęta odpowiada właściciel lub solidarnie współwłaściciele zwierząt.

Użycie odszkodowania.

§. 65.

Kwota przypadająca tytułem wynagrodzenia szkody wpływa na rzecz funduszu drogi odnośnej.

Wydanie orzeczenia.

§. 66.

Prawo dochodzenia i karania tudzież skazywania na wynagrodzenie szkody z powodu przekroczeń przepisów policyi drogowej, a popełnionych na drogach publicznych niepaństwowych czyto w gminie czy na obszarze dworskim, stanowiącym z nią jedną miejscowość, wykonuje, z wyjątkiem przekroczeń na drogach w §. 75. ustęp 2. tej ustawy wymienionych w poruczonym zakresie działania naczelnik tejże gminy z dwoma assesorami zaś w miastach, w których obowiązują przepisy ustawy gminnej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24. i w gminach, w których obowiązują przepisy ustawy gminnej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51., burmistrz względnie naczelnik gminy.

Jeśli obwinionym o przekroczenie jest właściciel albo przełożony obszaru dworskiego lub jeżeli obwinioną jest jedna z osób do przeprowadzenia dochodzenia i wymiaru kary powołanych, wówczas przeprowadzi postępowanie karne polityczna władza powiatowa.

§. 67.

Jeżeli przekroczenie przepisów tej ustawy popełnił przejezdny nieznany orgranom służby drogowej i zachodzi obawa, że nie będzie można pociągnąć go później do odpowiedzialności, może przeprowadzić dochodzenie i wydać orzeczenie analogicznie do postanowień §. 66. naczelnik (burmistrz) sam względnie z dwoma assesorami gminy sąsiedniej w kierunku drogi jadącego.

W tym celu należy się udać z winnym do urzędu wspomnianej gminy.

§. 68.

Naczelnik gminy (burmistrz), skoro dowie się o przekroczeniu przepisów policyi drogowej, ma sam względnie z dwoma assesorami (§. 66.) przeprowadzić sumaryczne dochodzenie co do winy i szkody, stosownie do wyniku wydać orzeczenie i je wykonać.

W orzeczeniu należy szczegółowo wymienić kwotę, jaka przypada na grzywnę i osobno kwotę, jaka przypada na wynagrodzenie szkody.

Jeżeli poszkodowany żąda wynagrodzenia przenoszącego 30 koron, wtedy w orzeczeniu karnem można mu przyznać tylko wynagrodzenie do 30 koron, a co do reszty wynagrodzenia należy go odesłać do zwyczajnej drogi sądowej.

Tok instancyi.

§. 69.

Od orzeczeń wydanych według §§. 66—68 służy prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej.

Każdy rekurs ma być wnoszony na ręce naczelnika (burmistrza) tej gminy, w której orzeczenie wydane zostało,

w nieprzekraczalnym terminie 8 dni, licząc od dnia ogłoszenia względnie doręczenia wyroku.

W przypadkach, w których polityczna władza powiatowa jest pierwszą instancyą, obowiązują co do dalszego rekursu ogólne przepisy.

Przeciw dwom równobrzmiącym orzeczeniom niema dalszego rekursu.

IV. Różne postanowienia.

§. 70.

Co do zarządzeń, orzeczeń i rekursów w sprawach policyi drogowej, należących do własnego zakresu działania władz autonomicznych, obowiązują przepisy w tej mierze istniejące.

§. 71.

Zwierzchność gminna względnie Rada gminna ma prawo we własnym zakresie działania wydawać jeszcze osobne postanowienia policyjno-drogowe, które tą ustawą nie są objęte, a które w pewnym czasie lub dla pewnego miejsca mogą być potrzebne.

Wszelako takie zarządzenia mogą gminy wydawać wogóle tylko za zgodą odnośnego zarządu drogi, a w razach nagłych i niecierpiących zwłoki za uzyskaniem dodatkowego zezwolenia tego zarządu.

§. 72.

Za przekroczenia przepisów o policyi drogowej wydanych przez gminy w zakresie własnym w myśl zasady wyrażonej w §§. 49. i 71. niniejszej ustawy Zwierzchność gminna względnie Rada gminna ustanowi karę w granicach postanowionych w §. 59. niniejszej ustawy.

§. 73.

Odwołania od postanowień wydanych na podstawie §. 71. nie mają mocy odraczającej.

§. 74.

Pod ogólną nazwą „droga“ której używa się w tej ustawie, rozumieć należy nietylko tor jezdny lub koronę drogi, ale także mosty, kanały, przepusty, tamy, szluzy, rowy, skarpy,

burty, (pobocza), rowy odpływowe, poręcze, drogowskazy, znaki drogowe, graniczniki, domki mytnicze i drożnicze i wogóle wszystkie przynależności drogi, na której lub przy której się znajdują.

Drogi państwowe.

§. 75.

Przepisy tej ustawy o policyi drogowej mają mieć zastosowanie do dróg państwowych wszelako tylko o tyle, o ile nimi nie nałożono na skarb państwa jakiegoś zobowiązania i o ile dla ochrony dróg państwowych i dla komunikacyi na nich nie istnieją lub nie zostaną wydane odmienne postanowienia.

Wykonywanie przepisów tyczących się utrzymywania dróg jakoteż postanowień karnych i postanowień co do wynagrodzenia szkód przy przekroczeniach tych postanowień należy co do dróg państwowych oraz tych niepaństwowych, które zostają w bezpośrednim zarządzie państwa i są utrzymywane z funduszów państwowych, do politycznych władz powiatowych.

§. 76.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, o ile w samej ustawie nie postanowiono inaczej.

§. 77.

Z dniem wejścia w życie postanowień tej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie inne przepisy w sprawach, obecną ustawą uregulowanych, które nie są zgodne z jej postanowieniami.

§. 78.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 95.415 z r. 1906. We Lwowie, dnia 3. lutego 1907.

Aleg. 50

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie projektowanej kolei lokalnej ze Lwowa na Kamionkę strumiłową do Stojanowa.

Na posiedzeniu z dnia 29. października 1903. powziął Wysoki Sejm uchwałę, którą uznał budowę kolei lokalnej ze Lwowa na Kamionkę strumiłową do Stojanowa ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną. Uchwałą zaś z 13. listopada 1905. r. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu na wypadek, jeżeliby c. k. Rząd nie był skłonnym podjąć budowy tej linii kolejowej jako państwowej, przeprowadzić z c. k. Rządem rokowania celem wyjednania wydatnej subwencyi państwowej na budowę tej kolei jako lokalnej. Również polecił Sejm przeprowadzić rokowania z interesowanymi powiatami, miastami i stronami prywatnemi co do ich udziału w kosztach budowy i przedstawić na najbliższej sesyi wnioski co do finansowego poparcia tej kolei przez kraj.

Nadto uchwałą wpierw powołaną z 29. października 1903. upoważnił Wysoki Sejm Wydział krajowy do wypracowania projektu szczegółowego dla kolei lokalnej Lwów-Stojanów, za zaliczeniem potrzebnych na to funduszów z krajowego funduszu kolejowego, które będą zwrotne z kapitału budowy.

Na podstawie tej ostatniej uchwały Wydział krajowy rozpoczął w sierpniu 1904. r. opracowywanie projektu dla tej linii. Obecnie ukończone są już zdjęcia na terenie i wypracowuje się projekt w biurze.

Koszta budowy kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa zostały w porozumieniu z c. k. Ministerstwem kolei żelaznych ustalone na kwotę 11,300.000 koron. Suma ta kosztorysowa stanowiła też podstawę dla pertraktacyi z c. k. Rządem, celem uzyskania subwencyi państwowej na koszta budowy, jak niemniej podstawę dla przedłożenia rządowego do Rady państwa o przyznanie tej subwencyi.

Podczas rokowań zaszła ta korzystna zmiana w prowadzeniu trasy, że ze strony c. k. Rządu odstąpiono od żądania prowadzenia linii z głównego dworca we Lwowie, godząc się w uwzględnieniu motywów ekonomicznych i finansowych na złączenie linii Lwów-Stojanów ze stacyą kolei państwowych Lwów-Podzamcze. Przyjęcie tej alternatywy mogłoby dać podstawę do uzyskania pewnego zaoszczędzenia w kosztach budowy. Z drugiej strony jednak okazało się wskazanem linii nie kończyć pod miasteczkiem Stojanowem, lecz doprowadzić ją o ile możności jak najbliżej granicy państwa, celem zapewnienia dla kolei przesyłek z Rosyi i udogodnienia manipulacyi cłowej towarów przechodzących granicę. Z tego powodu linia przedłuży się o 3 kilometry.

Nadto Wydział krajowy wziął pod rozwagę, o ile możności jak największe przybliżenie linii do zakładów krajowych w Dublanach. Zmiana trasy z tego powodu jest obecnie przedmiotem studyów; już obecnie jednak jest wiadomem, że zmiana ta pociągnęłaby za sobą bardzo znaczne podrożenie kosztów budowy.

Gdy wreszcie i złączenie linii ze stacyą Lwów-Podzamcze będzie wymagało poniesienia bardzo znacznego wydatku, Wydział krajowy uważa za stosowne nie zmieniać ustalonego w porozumieniu z c. k. Ministerstwem kolejowem kosztorysu na imienną sumę 11,300.000 koron.

Udział państwa w kosztach budowy zapewniony został w sumie 4,000.000 koron w zamian za akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa akcyjnego tej kolei.

Pertraktacye z interesentami miejscowymi odniosły dotychczas ten skutek, że subskrybowano na akcye kwotę 817.000 koron. Z kwoty tej przypada kwota 368.000 koron na ciała autonomiczne, reszta na osoby prywatne. Gmina król. stoł. miasta Lwowa na razie odmówiła swego przyczynienia się, Wydział krajowy nie wątpi jednak, że Reprezentacya stolicy kraju nie zapozna korzyści i ważności dla miasta tej arteryi dowozowej i że da wyraz temu przez zawotowanie odpowiedniego udziału, tak że udział interesentów uzupełniony będzie do sumy 900.000 koron. Rokowania w tym kierunku są w toku.

Brakującą część kapitału budowy miałaby pokryć pożyczka w nominalnej wysokości 6,400.000 koron, dla której wnosi Wydział krajowy udzielenie gwarancyi dochodów na przeciąg lat 75, licząc od dnia wydania koncesyi dla kolei lokalnej Lwów-Stojanów w wysokości potrzebnej dla oprocentowania nie wyżej niż po 4 od sta rocznie i dla umorzenia tej pożyczki w czasie powyżej oznaczonych 75 lat.

Na pokrycie tego zobowiązania gwarancyjnego mogą w c z ę ś c i służyć zwolnienia krajowego funduszu kolejowego, uzyskane przez większe dochody, gwarantowanych przez kraj kolei lokalnych. Jak w punkcie 26. sprawozdania Wydziału krajowego w sprawach kolejowch za czas od 1. lipca 1905. do 30. listopada 1906. (strona 26) zaznaczyliśmy, Wydział krajowy nie uważał za odpowiednie, by na podstawie zwiększonych dochodów kolei lokalnych za r. 1905. ustalone zostały zwolnienia krajowego funduszu kolejowego w wyższej rocznej kwocie niż 300.000 koron, którą Wysoki Sejm przyjął uchwałą z 13. października 1903. r.

Nie mniej na podstawie wyników eksploatacyjnych za r. 1906. i częściowo 1907. r. będzie Wydział krajowy mógł przedłożyć swe wnioski co do ustalenia zwolnień w wyższej rocznej sumie.

Jednakowoż już obecnie da się przewidzieć, że te zwiększone zwolnienia krajowego funduszu kolejowego nie będą mogły pokryć w całości zobowiązania gwarancyjnego dla kolei Lwów-Stojanów, resztująca część przeto będzie musiała być pokryta nową dotacyą roczną przyznać się mającą dla krajowego funduszu kolejowego.

Odnośne swe wnioski przedłoży Wysokiemu Sejmowi Wydział krajowy w preliminarzu budżetu krajowego na rok 1908.

Wydział krajowy spodziewa się, że budowa kolei lokalnej Lwów-Stojanów będzie mogła być podjęta z wiosną 1908. r.

Celem zabezpieczenia finansowego budowy tej kolei raczy Wysoki Sejm powziąć następujące uchwały:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla normalno-torowej kolei lokalnej ze Lwowa na Kamionkę Strumiłową do Stojanowa na przeciąg 75. lat, licząc od dnia udzielenia koncesyi, gwarancyi czystego dochodu potrzebnego do oprocentowania najwyżej po cztery od sta rocznie ($4^0/_0$), opłacania bankowego dodatku administracyjnego i umorzenia prawidłowego pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesyonaryusz tej kolei najwyżej w sumie imiennej 6,400.000, słowami sześć milionów czterysta tysięcy koron, celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

II. Gwarancya ta obowiązaje kraj w ten sposób, że jeżeli dochody kolei

nie dosięgną gwarantowanej wysokości, brakująca reszta uzupełniona będzie z krajowego funduszu kolejowego.

Wpłacone przez fundusz kolejowy zaliczki gwarancyjne stanowić będą bezprocentowy dług przedsiębiorstwa kolejowego.

III. Upoważnienie pod I. Wydziałowi krajowemu udzielone czyni się zależnem od następujących warunków:

1. Kapitał zakładowy normalno-torowej kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa ustanowiony będzie przez Wydział krajowy i nie będzie przekraczać imiennej sumy 11,300.000 koron.

2. Reszta kapitału zakładowego ponad pożyczkę pierwszeństwa w kwocie nie wyższej niż 6,400.000 K. (jak uchwała I.) będzie wpłacona przez c. k. Skarb państwowy i przez interesentów miejscowych w zamian za akcye zakładowe, którym nie przysługują procenta interkalarne przez czas budowy.

3. Warunki udzielenia koncesyi ułożone będą w porozumieniu i za współudziałem Wydziału krajowego, który ma baczyć, by kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa przyznano przez c. k. rząd w myśl ustawy państwowej z 31. grudnia 1894. r. Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895., takie ulgi, ułatwienia i uwolnienia, które według uznania Wydziału krajowego są potrzebne i wskazane.

4. Wydział krajowy zawrze z przyszłem Towarzystwem akcyjnem kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa umowę gwarancyjną, w której zastrzeżony będzie Wydziałowi krajowemu bezpośredni wpływ na rozdanie budowy, przeprowadzenie budowy, zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa, sprawy finansowe i wogóle zarząd kolei względnie Towarzystwa kolejowego, jak również ułożenia taryf przewozowych, a to na cały czas trwania koncesyi.

5. Rozdział dochodów przyszłego Towarzystwa kolejowego ustanowiony będzie za zatwierdzeniem Wydziału krajowego; w szczególności z dochodów kolei mają być uiszczane wydatki w następującym porządku:

a) koszta ruchu i administracyi Towarzystwa;
b) roczne raty pożyczki pierwszeństwa (jak uchwała I.);
c) zwrot dopłat krajowego funduszu kolejowego z tytułu gwarancyi dochodów;
d) umorzenie akcyi zakładowych;
e) dywidenda od nieumorzonych akcyi zakładowych.

Termin, od którego rozpocznie się umarzanie akcyi zakładowych, jak również plan umorzenia dla tych akcyi ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego i za zatwierdzeniem c. k. Rządu.

6. Wydział krajowy przeprowadzi rokowania w sprawie warunków, pod którymi obejmie c. k. Zarząd kolei państwowych prowadzenie ruchu na kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa. Jeżeliby porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a c. k. Zarządem kolei państwowych nie przyszło do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

7. Statut przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego tak, aby zapewnić dla kraju należyty wpływ w zarządzie Towarzystwa przez cały czas trwania koncesyi.

IV. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty na akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa, przyjąć gwarancyę interesowanych ciał autonomicznych oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału akcyjnego, Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcyi zakładowych, wpłacenia na nie w pełnej imiennej wartości i pokrycia tego wydatku

z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszów uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki kolejowej. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu, zawrze poprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującemi ciałami autonomicznemi.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzyskania koncesyi na budowę i eksploatacyę normalnotorowej kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zastępca Marszałka krajowego:

Dr. Tadeusz Pilat, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Stanisław Dąmbski, w r.

Członek Wydziału kraj.

LW. 10.279/07. We Lwowie, dnia 3. lutego 1907.

Aleg. 51

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 4. lipca 1901. uznał Wysoki Sejm projektowaną kolej lokalną z Borysławia do Stebnika za użyteczną i potrzebną ze względu na ogólne interesa kraju i zapewnił dla tej kolei gwarancyę dochodu w wysokości potrzebnej do oprocentowania i umorzenia połowy kapitału budowy.

Uzupełniając sprawozdanie z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. lipca 1905. do 30. listopada 1906. punkt 11. strona 16. zdaje niniejszem Wydział krajowy sprawę z wyniku rokowań z c. k. Rządem w sprawie uzyskania subwencyi państwowej dla budowy linii z Drohobycza do Truskawca. Od wyniku studyów trasy będzie zależeć, czy linia budować się będzie ze stacyi Drohobycz linii Sambor-Stryj, czy też przystanku „Drohobycz-Truskawiec“ linii Drohobycz-Borysław. Na ten wypadek trasę poprowadzi się ewentualnie na Truskawiec do Stebnika.

Na podstawie ustawy wniesionej przez c. k. Rząd do Rady państwa, przyznany jest udział państwa w kosztach budowy tej kolei w sumie 750.000 koron, w zamian za akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei w mowie będącej. Wobec obliczonych kosztów budowy na kwotę 1,700.000 koron i spodziewanego udziału interesentów w sumie 100.000 koron, przypada na pożyczkę pierwszeństwa kwota 850.000 koron, dla której kraj miałby udzielić gwarancyę dochodów. Udział kraju wyniesie tedy 50% ogólnej sumy kosztów budowy.

Powyższe zobowiązanie gwarancyjne znajduje zupełne pokrycie w zasobach krajowego funduszu kolejowego, wykazanych w powołanem powyżej tut. sprawozdaniu punkt 24. strona 25.

Celem zapewnienia finansowego kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca raczy Wysoki Sejm uchwalić:

I. Sejm uchyla uchwały swe z dnia 4. lipca 1901, o ile odnoszą się do zapewnienia krajowej gwarancyi dochodów dla kolei lokalnej z Borysławia do Stebnika.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla normalnotorowej kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca na przeciąg lat 75, licząc od dnia udzielenia koncesyi, gwarancyi czystego dochodu potrzebnego do oprocentowania najwyżej po cztery od sta rocznie (4%), opłacania bankowego dodatku administracyjnego i umorzenia prawidłowego pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie

koncesyonaryusz tej kolei najwyżej w sumie imiennej 850.000 słowami: ośmset pięćdziesiąt tysięcy koron, celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

III. Gwarancya ta obowiązuje kraj w ten sposób, że jeżeli dochody kolei nie dosięgną gwarantowanej wysokości, brakująca reszta uzupełniona będzie z krajowego funduszu kolejowego.

Wpłacone przez fundusz kolejowy zaliczki gwarancyjne stanowią bezprocentowy dług przedsiębiorstwa kolejowego.

IV. Upoważnienie pod I. Wydziałowi krajowemu udzielone, czyni się zależnem od następujących warunków:

a) Kapitał zakładowy normalnotorowej kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca ustanowiony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym i nie będzie przekraczać imiennej sumy 1,700 000 koron.

b) Reszta kapitału zakładowego po nad pożyczkę pierwszeństwa w kwocie nie wyższej niż 850.000 K (jak uchwała I.), będzie wpłacona przez c. k. Skarb państwowy i interesentów miejscowych.

W zamian za te udziały będą wydane w swoim czasie akcye zakładowe, którym nie przysługują procenta interkalarne przez czas budowy.

c) Warunki udzielenia koncesyi ułożone będą w porozumieniu i za współudziałem Wydziału krajowego, który ma baczyć, by kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca przyznane zostały przez c. k. Rząd w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895 takie ulgi, ułatwienia i uwolnienia, które według uznania Wydziału krajowego są potrzebne i wskazane.

d) Wydział krajowy zawrze z koncesyonaryuszem kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca umowę gwarancyjną, w której zastrzeżony będzie Wydziałowi krajowemu bezpośredni wpływ na rozdanie budowy, przeprowadzenie budowy, zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa, sprawy finansowe i w ogóle zarząd kolei. względnie Towarzystwa kolejowego, jak również ułożenie taryf przewozowych, a to na cały czas koncesyi.

e) Rozdział dochodów przyszłego Towarzystwa kolejowego ustanowiony będzie za zatwierdzeniem Wydziału krajowego; w szczególności z dochodów kolei mają być uiszczane wydatki w następującym porządku:

1. koszta ruchu i administracyi Towarzystwa;
2. raty roczne pożyczki pierwszeństwa (jak punkt I.);
3. zwrot dopłat krajowego funduszu kolejowego z tytułu gwarancyi dochodów;
4. umorzenie akcyi zakładowych;
5. dywidenda od nieumorzonych akcyi zakładowych.

Termin, od którego rozpocznie się umarzanie akcyi zakładowych, jak również plan umorzenia dla tych akcyi ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego i za zatwierdzeniem c. k. Rządu.

f) Wydział krajowy przeprowadzi rokowania w sprawie warunków, pod którymi obejmie c. k. Zarząd kolei państwowych prowadzenie ruchu na kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca. Jeżeliby porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a c. k. Zarządem kolei państwowych nie przyszło do skutku, ustanowienie Zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

g) Statut przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnych z Drohobycza do Truskawca ułożony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym tak, aby zapewnić dla kraju należyty wpływ w Zarządzie Towarzystwa na cały czas trwania koncesyi;

V. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty na akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca, przyjąć gwarancyę interesowanych ciał autonomicznych, oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału zakładowego, Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcyi zakładowych, wpłacenia na nie w pełnej imiennej wartości i pokrycia tego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszów uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu zawrze poprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującemi ciałami autonomicznemi.

VI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzyskania koncesyi na budowę i eksploatacyę normalnotorowej kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca, o ileby to Wydział krajowy uznał za stosowne.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 10.280/1907. We Lwowie, dnia 3. lutego 1907.

Aleg. 52

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o budowie kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy.

Wysoki Sejmie!

Uzupełniając sprawozdanie z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. lipca 1905. do 30. listopada 1906, punkt 16, strona 18. Wydział krajowy podaje do wiadomości, że wskutek rokowań z c. k. Rządem, uzyskano subwencyę państwową dla budowy projektowanej kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy w sumie 550.000 koron w zamian za akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa akcyjnego. Udział interesentów miejscowych tej kolei wynosić będzie 100.000 koron, tak, że przy preliminowanym kapitale budowy w sumie 1,400.000 koron, pozostaje do pokrycia kwota 750.000 koron przez zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa za udzieleniem krajowej gwarancyi dochodów. Udział kraju wynosiłby przeto 53·57% ogólnych kosztów budowy.

Objęcie powyższego zobowiązania gwarancyjnego nie wymaga nowego obciążenia krajowego funduszu, gdyż znajdzie zupełne pokrycie w zasobach krajowego funduszu kolejowego wykazanych w powołanem na wstępie tut. sprawo-sprawozdaniu punkt 24, str. 25.

Celem finansowego zapewnienia budowy kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy **raczy Wysoki Sejm uchwalić:**

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla normalnotorowej kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy na przeciąg 75. lat, licząc od dnia udzielenia koncesyi, gwarancyi czystego dochodu potrzebnego do oprocentowania najwyżej po cztery od sta rocznie (4%), opłacania bankowego dodatku administracyjnego i umorzenia prawidłowego pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesyonaryusz tej kolei najwyższej w sumie 750.000, słowami siedmset pięćdziesiąt tysięcy koron, celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

II. Gwarancya ta obowiązuje kraj w ten sposób, że jeżeli dochody kolei nie dosięgną gwarantowanej wysokości, brakująca reszta uzupełnioną będzie z krajowego funduszu kolejowego.

Wpłacone przez fundusz kolejowy zaliczki gwarancyjne stanowią bezprocentowy dług przedsiębiorstwa kolejowego

III. Upoważnienie pod I. Wydziałowi krajowemu udzielone czyni się zależnem od następujących warunków:

a) Kapitał zakładowy normalnotorowej kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy ustanowiony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym i nie będzie przekraczać imiennej sumy 1,400.000 K.

b) Reszta kapitału zakładowego po nad pożyczkę pierwszeństwa w kwocie nie wyższej niż 750.000 K (jak uchwała I.) będzie wpłacona przez c. k. Skarb państwowy i interesentów miejscowych.

W zamian za te udziały będą wydane w swoim czasie akcye zakładowe, którym nie przysługują procenta interkalarne przez czas budowy.

c) Warunki udzielenia koncesyi ułożone będą w porozumieniu i za współudziałem Wydziału krajowego, który ma baczyć, by kolei lokalnej z Muszyny do

Krynicy przyznane zostały przez c. k. Rząd w myśl ustawy z 31. grudnia 1894 Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895. takie ulgi, ułatwienia i uwolnienia, które według uznania Wydziału krajowego są potrzebne i wskazane.

d) Wydział krajowy zawrze z koncesyonaryuszem kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy umowę gwaracyjną, w której zastrzeżony będzie Wydziałowi krajowemu bezpośredni wpływ na rozdanie budowy, przeprowadzenie budowy, zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa, sprawy finansowe i w ogóle zarząd kolei względnie Towarzystwa kolejowego, jak również ułożenie taryf przewozowych, — a to na cały czas koncesyi.

e) Rozdział dochodów przyszłego Towarzystwa kolejowego ustanowiony będzie za zatwierdzeniem Wydziału krajowego; w szczególności z dochodów kolei mają być uiszczane wydatki w następującym porządku:

1. koszta ruchu i administracyi Towarzystwa,
2. raty roczne pożyczki pierwszeństwa (jak punkt I).,
3. zwrot dopłat krajowego funduszu kolejowego z tytułu gwarancyi dochodów,
4. umorzenie akcyj zakładowych,
5. dywidenda od nieumorzonych akcyi zakładowych.

Termin, od którego rozpocznie się umarzanie akcyi zakładowych, jak również plan umorzenia dla tych akcyi ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego i za zatwierdzeniem c. k. Rządu.

f) Wydział krajowy przeprowadzi rokowania w sprawie warunków, pod którymi obejmie c. k. Zarząd kolei państwowych prowadzenie ruchu na kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy. Jeżeliby porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a c. k. Zarządem kolei państwowych nie przyszło do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

g) Statut przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy ułożony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym tak, aby zapewnić dla kraju należyty wpływ w zarządzie Towarzystwa na cały czas trwania koncesyi.

IV. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty na akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy przyjąć gwarancyą interesowanych ciał autonomicznych, oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału zakładowego, Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcyi zakładowych, wpłacenia na nie w pełnej imiennej wartości i pokrycia tego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszów uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu zawrze poprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującemi ciałami autonomicznemi.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzyskania koncesyi na budowę i eksploatacyę normalnotorowej kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy, o ileby to Wydział krajowy uznał za stosowne.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Stanisław Dąmbski**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L.W. 12.181/07.

We Lwowie, dnia 3. lutego 1907.

Aleg. 53

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy za czas od 1. lipca 1905 do końca 1906 r.

I. Stanowisko reprezentacyj powiatowych.

W poprzedniem, Wysokiemu Sejmowi przedłożonem, sprawozdaniu przedstawiono wszystkie powiaty w trzech grupach zależnie od stanowiska, jakie zajęły wobec kwestyi założenia powiatowego biura pośrednictwa pracy.

Trzymając się dalej tego samego podziału, przedstawiamy zmiany zaszłe w okresie sprawozdawczym.

A. Powiaty, w których oświadczono się za założeniem biura pracy.

W tej grupie w sprawozdaniu poprzedniem wykazano powiatów d w a d z i e ś c i a, a w szczególności:

1. Biała, 2. Bochnia, 3. Brody, 4. Buczacz, 5. Chrzanów, 6. Drohobycz, 7. Gorlice, 8. Kałusz, 9. Kołomyja, 10. Kossów, 11. Kraków, 12. Limanowa, 13. Łańcut, 14. Mościska, 15. Myślenice, 16. Nisko, 17. Rzeszów, 18. Sanok, 19. Tarnobrzeg, 20. Wieliczka.

Obecnie do tej grupy doliczyć należy powiaty:

21. Cieszanów. W myśl uchwały Rady powiatowej z dnia 8. października 1906 postanowiono założyć biuro pośrednictwa pracy.

22. Kolbuszowa, gdzie już od roku 1900 istniało biuro pracy opierające się na koncesyi wydanej przez c. k. Namiestnictwo a d p e r s o n a m Prezesowi Rady powiatowej p. Januszowi hr. Tyszkiewiczowi, uchwałą z dnia 21. czerwca 1906 postanowiła Rada powiatowa zreorganizować to biuro na zasadzie ustawy z dnia 16. marca 1904.

23. Nowy Sącz. Na podstawie uchwały Rady powiatowej z dnia 26. stycznia 1906 Wydział powiatowy postanowił przystąpić do zorganizowania biura w jesieni t. r.

24. Podhajce. Uchwałą Rady powiatowej z dnia 20. lutego 1906 postanowiono zorganizować samoistne biuro pracy.

25. Tłumacz. Rada powiatowa uchwałą z dnia 11. sierpnia 1905 postanowiła przystąpić do organizacyi biura pracy.

26. Wadowice, gdzie wprawdzie początkowo uchwałą z 21. stycznia 1905 oświadczono się przeciw założeniu biura, jednak jeszcze w tym samym roku uchwałą z dnia 18. sierpnia 1905 zmieniła Rada powiatowa swoje pierwotne stanowisko i przychyliła się do myśli założenia biura pracy a to samoistnego, poczem jednak od tego zamiaru odstąpiono i uchwałą z dnia 10. lutego 1906 postanowiono przyłączyć powiat Wadowicki do okręgu działalności Biura pracy w Oświęcimiu.

27. Żywiec. Uchwałą z dnia 8. lutego 1906 postanowiono również przyłączyć się do okręgu wspólnego Biura w Oświęcimiu.

B. Powiaty, w których oświadczono się przeciw założeniu biura pracy.

Takich powiatów wykazano już w poprzedniem sprawozdaniu 29, a w szczególności:

1. Bóbrka. 2. Bohorodczany, 3. Borszczów, 4. Brzeżany. 5. Brzozów, 6. Czortków, 7. Dobromil. 8. Dolina. 9. Gródek, 10. Horodenka, 11. Husiatyn, 12. Jarosław, 13. Jasło. 14. Kamionka str., 15. Nadwórna, 16. Przemyślany, 17. Rawa ruska, 18. Sambor, 19. Śniatyn, 20. Sokal, 21. Stanisławów, 22. Stryj, 23. Tarnopol, 24. Tarnów, 25. Turka, 26. Wadowice, 27. Zbaraż, 28. Żółkiew, 29. Żydaczów.

Z tych powiatów należy wyłączyć powiat Wadowicki, który później zmienił swe stanowisko (patrz wyżej pod A. poz. 26.) tak, że w grupie niniejszej pozostało powiatów 28, do których obecnie doliczyć należy:

29. Brzesko. Rada powiatowa Brzeska trzykrotnie zmieniła swój pogląd na kwestyę potrzeby biura pracy: Uchwałą z dnia 5. grudnia 1904 postanowiła założenie samoistnego biura; uchwałą z dnia 11. maja 1905 przychyliła się do myśli przystąpienia do okręgowego biura z siedzibą w Krakowie; wreszcie uchwałą z 30. lipca 1906 zniosła obie poprzednie uchwały i poleciła Wydziałowi powiatowemu zaniechać w ogóle kroków zdążających do założenia biura, pomimo, że uchwała niniejsza stała w sprzeczności z obiema poprzedniemi uchwałami i z faktyczną potrzebą takiej instytucyi, na co Wydział krajowy w pismach swoich wystosowanych do Reprezentacyi tego powiatu silny kładł nacisk.

30. Grybów. Rada powiatowa uchwałą z 2. sierpnia 1906 oświadczyła się jednogłośnie przeciw założeniu biura.

31. Krosno. Rada powiatowa uchwałą z 20. grudnia 1906 wbrew wnioskowi Wydziału pow. postanowiła nie zakładać biura.

32. Mielec. Uchwałą z 10. marca 1906 oświadczono się przeciw założeniu biura.

33. Nowy Targ. Rada powiatowa uchwałą z 28. grudnia 1905 n i e przychyliła się do wniosku Wydziału powiatowego ze względu „na wielkie bardzo rozmiary wychodźtwa do Ameryki i brak robotnika do potrzeb miejscowych". Wobec tych motywów, przemawiających właśnie za potrzebą biura, Wydział krajowy polecił jeszcze raz sprawę rozpatrzeć.

34. Rohatyn. Uchwałą Rady powiatowej z 6. lipca 1905 uznano założenie biura za zbędne.

35. Rudki. Uchwałą z 30. czerwca 1906 Rada powiatowa stwierdziła, że nie ma potrzeby ani warunków dla organizacyi pośrednictwa pracy.

36. Skałat. Rada powiatowa uchwaliła na posiedzeniu w dniu 11. listopada 1906 nie zakładać biura pracy, nie widzi bowiem ku temu rzeczywistej potrzeby.

37. Stary Sambor. Rada powiatowa uchwałą z 19. czerwca 1906 uznała, że na razie nie zachodzi potrzeba biura pracy.

38. Zaleszczyki. Uchwałą z 29. listopada 1904 Rada powiatowa uznała, że niema w tym powiecie warunków dla rozwoju s a m o i s t n e g o biura pracy, że jednak w razie przychylnego stanowiska ościennych powiatów, zgodziłaby się na w s p ó l n e z nimi biuro pracy. Gdy wszystkie sąsiednie powiaty (Czortków, Borszczów, Horodenka) oświadczyły się przeciw tej myśli, należy powiat Zaleszczycki zaliczyć do grupy powiatów, które nie zamierzają założyć biura pośrednictwa pracy.

39. Złoczów. Uchwałą z 6. września 1905 Rada powiatowa oświadczyła, że na razie nie istnieje konieczna potrzeba założenia biura pracy.

C. Powiaty, w których brak dotychczas stanowczej decyzyi.

W poprzedniem sprawozdaniu wykazano w tej grupie powiatów 25. Z nich oświadczyło się w okresie niniejszem sprawozdaniem objętym 6 za, 11 zaś przeciw założeniu biura, pozostaje zatem nadal powiatów 8, a w szczególności:

1. Dąbrowa. Wydział powiatowy doniósł, że w myśl swej uchwały z 10. maja 1906 zamierza Radzie powiatowej przedłożyć wniosek założenia biura pracy. Dalsze wiadomości dotychczas nie nadeszły.

2. Jaworów. Stan sprawy przedstawiony w poprzedniem sprawozdaniu nie uległ zmianie. (Rada powiatowa uchwałą z dnia 21. marca 1905 oświadczyła, że nie widzi dostatecznych warunków dla rozwoju samoistnego biura w Jaworowie, upoważniła jednak Wydział powiatowy do przeprowadzenia rokowań z sąsiednimi powiatami celem ewentualnego założenia wspólnej instytucyi).

3. Lisko. Mimo przypomnień ze strony Wydziału krajowego sprawa biura pracy nie była jeszcze przedmiotem obrad Rady powiatowej.

4. Lwów. W powiecie lwowskim niniejsza sprawa związaną jest z reorganizacyą Miejskiego Biura we Lwowie, która dotychczas nie nastąpiła.

5. Pilzno. Sprawa biura pracy nie była dotychczas przedmiotem uchwały Rady powiatowej.

6. Przemyśl. Projekt utrzymywania tutaj biura pracy wspólnemi siłami powiatu i miasta Przemyśla nie wyszedł dotychczas z okresu rokowań.

7. Ropczyce. W zeszłorocznem sprawozdaniu podano treść pisma Wydziału powiatowego w Ropczycach donoszącego, że członek tegoż Wydziału, któremu poruczono odnośny referat, jeszcze go nie przedłożył. Po trzykrotnym urgensie zawiadomił nas Wydział powiatowy pismem z 9. lipca 1906, że referat ten w dalszym ciągu przedłożonym nie został.

8. Trembowla. Stan rzeczy przedstawiony w poprzedniem sprawozdaniu nie uległ zmianie. (Rada powiatowa uchwałą z dnia 28. listopada 1904 oświadczyła się przeciw potrzebie samoistnego biura pracy, poruczyła jednak przeprowadzenie rokowań z sąsiednimi powiatami celem ewentualnego utworzenia wspólnego biura).

W sumarycznem zestawieniu stanowisko Reprezentacyj powiatowych przedstawia się obecnie następująco:

a) w 27 powiatach oświadczono się stanowczo za założeniem biura pracy bądź samoistnego, bądź wspólnego z innymi;

b) w 39 powiatach oświadczono się stanowczo przeciw założeniu biura;

c) w 8 powiatach brak dotychczas stanowczej decyzyi.

Komisya administracyjna Wysokiego Sejmu w swem sprawozdaniu nad przedłożeniem zeszłorocznem Wydziału krajowego o biurach pracy zaznaczyła, że „dla skompletowania sieci biur, zwłaszcza w zachodniej części kraju i dla odpowiedniego zorganizowania już istniejących biur należałoby zażądać przyspieszenia decyzyi ze strony tych 25 Rad powiatowych, które jeszcze nie dały stanowczej odpowiedzi co do założenia własnych biur lub też co do połączenia się z temi, które już istnieją albo powstać mają. Komisya ma tu na myśli szereg powiatów, w kwestyi pośrednictwa pracy interesowanych a graniczących z powiatami mającymi już swoje biura albo mającymi je założyć".

Wydział krajowy, podzielając najzupełniej powyższe zapatrywanie, drogą licznych pism i urgensów dążył do przyspieszenia decyzyi w ociągających się Radach powiatowych. Rezultat osiągnięto w 17 wypadkach, przyczem jednak tylko w 6 wypadkach udało się doprowadzić do uchwały przychylnej dla myśli

założenia biura, we wszystkich innych zapadła decyzya odmowna. Wreszcie, jak powyżej wykazano, w 8 powiatach nie doszło dotychczas do stanowczej decyzyi.

W ten sposób sieć Biur przedstawia ciągle jeszcze nadzwyczajne luki i nie ma widoków, aby stan rzeczy rychło zmienił się na lepsze. Wprawdzie Wydział krajowy ma w ustawie (§. 3.) zastrzeżony środek, przy pomocy którego może nawet wbrew uchwale Rady powiatowej tworzyć nowe Biura lub przyłączać powiaty do już istniejących Biur, jednak nie uciekł się do tego środka dotychczas w żadnym wypadku, w przekonaniu, że pora odpowiednia nadejdzie dopiero wówczas, gdy już istniejące Biura utrwalą swój byt i ustalą organizacyę i gdy zdobędzie się większy zasób doświadczeń praktycznych.

Reorganizacya Biur pracy, które istniały przed wejściem w życie ustawy z dnia 16. III. 1904. Nr. 56 dz. u. kraj. w myśl postanowienia zawartego w jej §. 9, przedstawia się następująco:

Z istniejących 4 biur powiatowych przeprowadzono już faktyczną reorganizacyę we wszystkich (w powiecie Bialskim, Brodzkim, Kolbuszowskim i Tarnobrzeskim).

Miejskich biur pracy było w okresie przedustawowym dwa: we Lwowie i Stanisławowie. Sprawa reorganizacyi biura Lwowskiego nie wyszła dotąd ze stadyum obrad komisyjnych. Odnośnie do sprawy biura miejskiego w Stanisławowie odwołujemy się do zeszłorocznego sprawozdania (str. 12). Dalsze istnienie tego biura zależnem było od przychylnej uchwały Rady powiatowej. Gdy pierwsza odmowna uchwała (z 17. stycznia 1905) nie została zatwierdzoną przez Wydział krajowy i odesłaną do ponownego zbadania, oświadczyła się Rada powiatowa Stanisławowska powtórnie przeciw projektowi utrzymywania wspólnego biura z gminą miejską (uchwałą z 29. maja 1906 jedynastu głosami przeciw ośmiu), w następstwie czego miejskie biuro Stanisławowskie zostało zwiniętem.

II. Organizacya biur pracy.

Z 27 powiatów, które zajęły stanowisko przychylne wobec sprawy organizcyi pośrednictwa pracy, dwadzieścia dwa postanowiło założyć własne biuro pracy, pięć zaś przyłączyć się do biur sąsiednich. Do tych ostatnich należą:

1. **Wadowice** i 2. **Żywiec** wspólnie z powiatem Bialskim (siedziba biura w Oświęcimiu),

3. **Kraków** i 4. **Wieliczka** wspólnie z miastem Krakowem (z siedzibą w Krakowie),

5. **Kossów** wspólnie z Kołomyją (z siedzibą w Kołomyi). Powiat Kossowski po roku wspólności postanowił (uchwałą Rady z 12. grudnia 1905.) odłączyć się i założyć odrębne Biuro, co jednak dotychczas nie zostało dokonanem, jakkolwiek zatwierdzenie statutu już nastąpiło orzeczeniem c. k. Namiestnictwa z 3. maja 1906.

Z 22 powiatów, które postanowiły założyć własne biura pracy, przeprowadzono organizacyę w powiatach 20. Wykaz ich podajemy poniżej.

W toku jest organizacya dwóch biur powiatowych t. j. w Podhajcach i Gorlicach, ponadto zaś bliskiem jest otworzenie „Okręgowego Urzędu pośrednictwa pracy w Krakowie“, którego statut już jest zatwierdzony aktem c. k. Namiestnictwa z 14. lipca 1906. Biuro to obejmować będzie swą działalnością miasto Kraków i powiaty: Krakowski i Wielicki. Otwarcie zamierzonem jest dnia 20. stycznia 1907 r.

III. Wykaz zorganizowanych Biur pracy.

(według stanu z 31. grudnia 1906).

Biuro pracy	Uchwała Rady	Zatwierdzenie statutu przez c. k. Namiestnictwo	Termin otwarcia	UWAGI
1. Bochnia	14. lutego 1905	25. sierpnia 1905	1. lipca 1905	
2. Brody	18. stycznia 1904	10. lutego 1905	1. czerwca 1905	założone w r. 1903.
3. Buczacz	11. „ 1905	10. „ 1905	20. marca 1905	
4. Cieszanów	8. październ. 1906	7. listopada 1906	1. grudnia 1906	
5. Chrzanów	15. lutego 1905	6. marca 1905	1. września 1905	
6. Drohobycz	29. grudnia 1905	19. stycznia 1906	1. kwietnia 1906	
7. Kałusz	15. czerwca 1905	15. listopada 1905	1. marca 1906	
8. Kolbuszowa	21. „ 1906	19. październ. 1906	czynne od r. 1900	
9. Kołomyja	20. grudnia 1904	10. lutego 1905	15. stycznia 1905	dla pow. Kołomya i Kosów.
10. Limanowa	8. listopada 1904	5. stycznia 1905	10. lutego 1905	
11. Łańcut	29. grudnia 1904	10. lutego 1905	1. „ 1905	
12. Mościska	20. „ 1904	23. „ 1905	1. marca 1905	
13. Myślenice	17. „ 1904	10. „ 1905	22. lutego 1905	
14. Nisko	16. „ 1904	10. „ 1905	25. „ 1905	
15. N. Sącz	26. stycznia 1906	10. październ. 1906	3. listopada 1906	
16. Oświęcim	25. listopada 1904	1. lutego 1905	9. lutego 1905	dla pow. Biała, Wadowice, Żywiec
17. Rzeszów	7. stycznia 1905	10. „ 1905	1. „ 1905	nieczynne od 1. lipca 1906
18. Sanok	15. grudnia 1904	10. „ 1905	20. „ 1905	
19. Tarnobrzeg	30. „ 1904	10. „ 1905	czynne od r. 1900	
20. Tłumacz	11. sierpnia 1905	3. grudnia 1905	31. październ. 1906	
21. Lwów (miejskie)	—	—	czynne od r. 1899	Reorganizacya w toku.

W porównaniu z okresem, omówionym w poprzedniem sprawozdaniu, przybyło 6 nowych Biur: w Cieszanowie, Chrzanowie, Drohobyczu, Kałuszu, Nowym Sączu i Tłumaczu tak, że sprawozdanie niniejsze zamykamy cyfrą 21 Biur, z których jednak jedno jest nieczynnem od 1. lipca 1906, mianowicie biuro w Rzeszowie. Wydział powiatowy Rzeszowski doniósł, że Rada powiatowa uchwałą z 13. czerwca

1906 postanowiła czasowo zawiesić tamtejsze Biuro, z powodu, że „nie spełnia i nie może spełniać swego zadania ze względu na konkurencyę prywatnych biur, których jest w Rzeszowie dwa. Biuro naraża powiat na znaczne wydatki i kompromitacyę wobec pracodawców, których życzeniom zadość uczynić jest wprost niepodobnem, gdyż robotnicy obałamuceni ciągną do biur prywatnych“. Wydział krajowy zmuszonym był przyjąć do wiadomości czasowe zwinięcie Biura w przekonaniu, że po pewnym czasie będzie je można reaktywować.

IV. Ruch zgłoszeń w Biurach pracy w r. 1905.

Ruch zgłoszeń w poszczególnych Biurach powiatowych (w liczbie 15) przedstawionym jest w załączniku A). Zał. A)

Tabela ta podaje dla każdego Biura:

1) ilość zgłoszeń pracodawców czyli miejsc wolnych,

2) ilość zgłoszeń szukających pracy czyli miejsc poszukiwanych,

3) sposób załatwienia jednych i drugich zgłoszeń, który może być trojaki:

a) przez skuteczne pośrednictwo,

b) przez cofnięcie przez stronę,

c) przez skreślenie (każde zgłoszenie utrzymuje się w ewidencyi przez dni 30, poczem ulega skreśleniu z urzędu, jeżeli nie zostanie odnowionem),

4) podział zgłoszeń na »*krajowe*« i »*zagraniczne*«. („Zagraniczne“ miejsce wolne oznacza zgłoszenie pracodawcy mieszkającego poza granicami kraju, „zagraniczne“ miejsce poszukiwane oznacza zgłoszenie robotnika t u t e j s z e g o, żądającego wskazania pracy za granicą).

Nie wdając się w szczegółowy rozbiór materyału zawartego w powyższej tabeli statystycznej, zwracamy uwagę tylko na następujące wyniki:

Wszystkie powiatowe Biura łącznie wykazują w r. 1905:

Zapotrzebowanie: . . . . 11.882 osób,
Podaż: . . . . . 12.629 „
Pośrednictw skutecznych . . . 4.165 wypadków.

Zatem s k u t e c z n y c h aktów pośrednictwa było na 100 zgłoszeń pracodawców **35**, zaś na 100 zgłoszeń robotników **33**.

Procent skutecznie załatwionych zgłoszeń jest najlepszą miarą działalności instytucyi pośrednictwa pracy w ogóle. Jego wysokość zależy od dwóch czynników: a) od sprawności biura, b) od kongruencyi podaży i popytu pracy czyli od stosunków ogólnych targu pracy niezależnych od biura.

Jeżeli wykazany wyżej procent załatwień jest niskim, to uwzględnić należy, że za wyjątkiem dwóch Biur (Kolbuszowa i Tarnobrzeg), wszystkie inne dopiero w c i ą g u r o k u 1905 powstały, znajdowały się zatem w samych zaczątkach rozwoju, przyczem z niemałemi trudnościami miały do walczenia. Zarówno organizacya wewnętrzna, od której zależy sprawność Biura, jak i utrwalenie stanowiska na zewnątrz, pozostawiały wiele do życzenia.

Wykazany powyżej procent skutecznych załatwień przedstawi się inaczej, gdy rozdzielimy zgłoszenia na krajowe i zagraniczne:

	zapotrzebowanie	podaż	skutecznych pośrednictw
a) w kraju	4.689	3.958	1.030
b) za granicą	7.193	8.671	3.135

W cyfrach stosunkowych znaczy to:

na 100 zgłoszeń pracodawców:

a) krajowych załatwiono skutecznie 22 %
b) zagranicznych „ „ 43%

zaś na 100 zgłoszeń robotników:

a) szukających pracy w kraju załatwiono skutecznie 26%
b) „ „ za granicą „ „ 36%

Cyfry powyższe pozwalają stwierdzić dwa fakta: Po pierwsze: zapotrzebowanie i podaż pracy za granicę były w ogóle znacznie większe niż w kraju. Po drugie: rezultat skutecznej działalności Biur na rzecz krajowych zgłoszeń był stosunkowo słabszym niż na rzecz zagranicznych.

Jeżeli fakt pierwszy stoi w niewątpliwym związku z kwestyą wychodźctwa robotników rolnych sezonowych, to drugi fakt znajduje do pewnego stopnia wyjaśnienie — oczywiście poza szeregiem innych czynników — w braku równowagi między zapotrzebowaniem a podażą w różnych kategoryach pracy, z którymi nasze Biura mają głównie do czynienia, np.

w dziale *oficyalistów prywatnych* podaż jest dwa razy większą niż zapotrzebowanie;

w dziale *służby (rocznej) folwarcznej* podaż jest przeszło trzy razy mniejszą niż zapotrzebowanie;

w dziale *służby domowej żeńskiej* zapotrzebowanie przewyższa stale bardzo silnie podaż; u *służby męskiej* odwrotnie.

W bardzo ważnym dziale robotników rolnych sezonowych w kraju spotykają się Biura z inną trudnością: z początkiem roku podaż jest b. znaczną, ale nie ma dla niej odbytu, w późniejszych miesiącach przed żniwami odwrotnie zgłoszenia pracodawców są bardzo liczne, brak natomiast robotników.

Otóż ten brak równowagi wpływa z natury rzeczy bardzo silnie na procent skutecznego pośrednictwa.

W pośrednictwie za granicę rozbieżność jest mniejszą, także jednak istnieje. Na wiosnę roku 1905 miały Biura nadmiar zgłoszeń robotników rolnych domagających się pracy w Niemczech, brak jednak był odpowiednich zgłoszeń pracodawców, gdyż Biura, jako świeżo powstałe, nie były znane i nie miały nawiązanych stosunków. W lecie i w jesieni napływały dość znaczne zgłoszenia o robotników rolnych, jak niemniej do fabryk i kopalń niemieckich, jednak podaż była słabą.

Uwzględnienia wymaga także ten fakt, że znaczny procent zgłoszeń ulega cofnięciu przez stronę samą po kilku lub kilkunastu dniach, w każdym razie przed upływem dni 30. Mianowicie cofnięto w r. 1905:

ze zgłoszeń krajowych:

a) pracodawców . . . 1179 = 25%.
b) robotników . . . . 1015 = 26%.

zaś ze zgłoszeń zagranicznych:

a) pracodawców . . . 2081 = 29%.
b) robotników . . . . 818 = 9%.

Pochodzi to stąd, że strony zgłaszające się w Biurze pracy, równocześnie poszukują potrzebnych pracowników, względnie pracy, na innej drodze np. przez agencye prywatne, przez znajomych, przez ogłoszenia itp., a uzyskawszy pomyślny rezultat, swoje zgłoszenie w Biurze odwołują. W licznych wypadkach jednak zaniedbują to uczynić i narażają przez to Biura na niemiłe zawody.

Biura powiatowe mają głównie do czynienia ze zgłoszeniami z zakresu rolnictwa i służby domowej. Inne zawody są słabiej reprezentowane. Stosunek ten przedstawia następujące zestawienie:

Rodzaj pracy	Zgłoszenia w r. 1905	
	Pracodawców	Szukających pracy
1 w kraju:		
I. Rolnictwo:		
a) oficyaliści	250	424
b) służba folwarczna . . .	1.208	482
c) robotnicy sezonowi . . .	1.610	1.323
II. Przemysł i górnictwo . . .	487	565
III. Służba domowa	756	638
IV. Najemnicy dzienni	174	176
V. Inne zawody	204	350
2. poza granicę:		
I. Rolnictwo	5.763	8.265
II. Przemysł i górnictwo . . .	1.430	406
Razem .	11.882	12.629

Oprócz Biur powiatowych istniało w r. 1905 jeszcze jedno Biuro publiczne tj. Miejskie we Lwowie. Nie jest ono objęte niniejszem sprawozdaniem, ponieważ dotychczas nie podlega Krajowemu Biuru pracy, gdyż jego reorganizacya na zasadzie ustawy z 16. marca 1904 dotąd przeprowadzoną nie została. Tylko nawiasowo wspominamy, że Biuro lwowskie miało w r. 1905:

Zgłoszeń pracodawców	6039.
„ robotników	6093.
skutecznych pośrednictw . . .	3831.

V. Koszta utrzymania powiatowych Biur pracy w r. 1905.

Załącznik *B*) zawiera dokładne szczegóły kosztów utrzymania i pokrycia tychże w powiatowych Biurach pracy w r. 1905. Przy porównywaniu poszczególnych Biur między sobą ze względu na wydatki i dochody uwzględnić należy, że Biura te, które dopiero w ciągu roku 1905 powstawały z wyjątkiem dwóch (Tarnobrzeg i Kolbuszowa), czynne były nie przez cały rok, lecz przez okres czasu rozmaitej długości, obejmujący większą lub mniejszą ilość miesięcy. Ta oko-

Zał. B)

liczność uniemożliwia lub przynajmniej bardzo utrudnia przeprowadzenie dalej idących porównań, wobec czego ograniczamy się do podania tylko nielicznych uwag ogólnych.

Wśród kosztów utrzymania Biur część przeważająca przypada na wydatki osobowe: 14.261 koron czyli 54% tj. na płace kierowników, personalu pomocniczego kancelaryjnego (tylko w 3 Biurach) i służby. Płace kierowników tworzą oczywiście wydatek główny (11.202 K). W niektórych Biurach (Buczacz, Kolbuszowa, Myślenice i Limanowa) nie ma osobnych funkcyonaryuszów. Agendy Biura poruczone tam zostały urzędnikom Wydziału powiatowego, otrzymującym za to osobną remuneracyę. Doświadczenie wykazało, że system ten w samych początkach istnienia Biura może wystarczać, jednak na stałe nie da się utrzymać, jeżeli Biuro ma mieć zapewniony rozwój, gdyż urzędnicy Wydziału powiatowego nie mogą podołać tym dodatkowym zajęciom, skoro agendy Biura trochę tylko wzrosną. Wyjątkowe stanowisko zajmuje kierownik Biura w Nisku. Nie otrzymuje on żadnej płacy od Wydziału powiatowego, natomiast wszelkie dochody Biura stają się jego własnością tytułem wynagrodzenia. Przykład ten nie może być jednak zalecanym do naśladowania.

W grupie wydatków rzeczowych najwyższą pozycyę (3.323 K) tworzy zakupno inwentarza biurowego. Gdy jednak jest to wydatek jednorazowy, niezbędny przy założeniu Biura, przeto przyszłych budżetów obciążać nie będzie. Wykazane koszta najmu lokalu wraz z oświetleniem, opaleniem itp. są stosunkowo nieznaczne (1.185 K), co stąd pochodzi, że z reguły są Biura pomieszczone w budynku Rady powiatowej, z wyjątkiem Łańcuta i Biura Oświęcimskiego, które leży poza siedzibą Rady powiatowej.

Koszta kancelaryjne nie są również znaczne (1.122 K), co tłumaczy się tem, że znaczną część potrzebnych przyborów kancelaryjnych otrzymują Biura *in natura* z zapasów Wydziałów powiatowych, powtóre zaś tem, że druków potrzebnych do manipulacyi biurowej dostarcza Wydział krajowy bezpłatnie za pośrednictwem Krajowego Biura, co powoduje znaczne zaoszczędzenie wydatków dla Biur pracy.

Na portorya i telegramy wydano łącznie 837 K, kwotę stosunkowo znaczną, gdyż wszelkie korespondencye, bardzo liczne, do osób prywatnych, opłacają Biura same, nie przerzucając tego wydatku na strony.

Koszta „reklamy“, niezbędnej przy założeniu Biura, wyniosły łącznie 1.104 K, z czego jednak blisko połowa przypada na takież koszta poniesione przez Biuro Oświęcimskie, które znajdując się w wyjątkowem położeniu zmuszonem było znacznym kosztem reklamować się w pismach zagranicznych.

Poważną rubrykę tworzą koszta wyjazdów (2.466 K). Mieszczą się tu wydatki spowodowane przeważnie podróżami kierowników Biur bądź w własnym okręgu celem wyszukiwania robotników, porozumienia się z nimi na miejscu, zbierania w grupy robotników sezonowych rolnych itp., bądź też poza własnym okręgiem wówczas, gdy trzeba towarzyszyć robotnikom w drodze do miejsca pracy. Kwestya, czy i o ile w ostatnim wypadku należy koszta tego t. zw. „konwojowania“ przerzucić na pracodawcę, nie była jednolicie rozwiązywaną w poszczególnych Biurach.

Wydział krajowy uregulował tę sprawę rozporządzeniem z dnia 21. listopada 1906, które w załączeniu przedrukowano (Załącz. C).

Z innych pozycyi wydatków wymagają wyjaśnienia „Koszta posłańców i subagentów“. Wyniosły one 880 K, z czego jednak na samo Biuro Tarnobrzeskie przypada 652 K. Biuro to (czynne od r. 1900) wyrobiło u siebie tę praktykę, że posługuje się szeregiem „subagentów“, tj. mężów zaufania w rozmaitych stronach powiatu, którzy są pośrednikami między Biurem a robotnikiem, głównie oczywiście rolnym sezonowym.

Ułatwia to z jednej strony Biuru zapewnienie sobie robotników dla zgłaszających się pracodawców, z drugiej strony ułatwia też zgłaszanie się robotnikom, którzy nie wprost w Biurze, lecz u subagenta w tej samej lub pobliskiej gminie się zgłaszają z żądaniem pracy. Subagenci za swój trud są wynagradzani przez Biuro. System ten — instrukcyą Wydziału krajowego nie zabroniony — znajduje zastosowanie i w innych Biurach.

Pozycyę: „Kontrola Biura“ wykazuje tylko jedno Biuro Oświęcimskie, które leży poza siedzibą Wydziału powiatowego. Nadzór jego przeto powoduje koszta wyjazdów z Białej na miejsce.

W drugiej części tabeli załączonej pod *B*) przedstawionem jest pokrycie kosztów utrzymania Biur pracy. Wynosi ono w ogólnej sumie 26.455 K. Jeżeli jednak potrącimy wykazaną pozostałość kasową z r. 1904 (w 2 Biurach) w kwocie 646 K, to rzeczywista do pokrycia przypadła suma wyniesie 25.809 K. Na kwotę tę składają się dwa rodzaje wpływów:

a) dochody własne Biur pracy z opłat uiszczanych przez pracodawców za pośrednictwo,

b) dotacya z funduszu powiatowego, ewentualnie z pomocą subwencyi z funduszu krajowego, w ogóle z funduszów publicznych.

Na pokrycie wykazanej powyżej kwoty 25.809 K przypadło:

a) z opłat pracodawców 7.317 K czyli 28%,

b) z funduszów publicznych 18.492 K czyli 72%.

Stosunek ten w miarę rozwoju Biur pracy będzie się niewątpliwie przesuwał w ten sposób, że procent dochodu z opłat będzie coraz wyższym. Dowodem tego fakt, że w dwóch Biurach, w Tarnobrzegu i Kolbuszowej, które mają za sobą już kilkoletnią działalność, z funduszu powiatowego nie trzeba było żadnej dotacyi, gdyż dochody z opłat pokryły w całości wydatki i dały nawet małą pozostałość kasową. Oczywiście nie należy oczekiwać, iż wszędzie powyższy stan w przyszłości zajść musi, jednak w każdym razie potrzebna dotacya z funduszów publicznych będzie się zmniejszać.

W dochodach z opłat pracodawców uczestniczyli w r. 1905 pracodawcy krajowi kwotą 1.168 K czyli 16%, pozakrajowi kwotą 6.149 K czyli 84%. Znaczna przewaga po stronie ostatnich jest wynikiem naprzód tego, że pracodawcy pozakrajowi uiszczali opłaty w wysokości przeszło dwa razy większej niż tutejsi, następnie zaś tego faktu, że w r. 1905 skutecznych aktów pośrednictwa na rzecz pracodawców pozakrajowych było 3 razy więcej niż na rzecz tutejszych.

Dotacya z funduszów publicznych wyniosła w r. 1905 ogółem 18.492 K. Z tego pokryto z funduszów powiatowych 16.042 K, zaś resztę 2.450 K pokryto z funduszu krajowego w ten sposób, że udzielono subwencyi na rzecz Biura w Oświęcimiu.

Wszystkie wykazane Biura, z wyjątkiem Kołomyjskiego, utrzymywane były kosztem tylko jednego powiatu. Biuro kołomyjskie czynne było także na rzecz powiatu Kossowskiego, za co tenże przyczynił się kwotą 500 K do kosztów utrzymania Biura.

VI. Krajowe Biuro pracy.

W sprawozdaniu poprzedniem przedstawiono zakres działania Krajowego Biura przy Wydziale krajowym na zasadzie ustawy z 16. marca 1904 r. Działalność jego rozwija się i nadal w tych samych ramach. Z ważniejszych szczegółów podnosimy następujące:

Tak zwanych wykazów tygodniowych zestawiło i rozesłało Krajowe Biuro w r. 1905 — 47. Zawierały one łącznie:

miejsc wolnych . . .	19.488
miejsc poszukiwanych . .	28.378.

Lustracye Biur pracy odbyły się w okresie sprawozdawczym następujące:

1.	dnia 31.	sierpnia	1905	w Oświęcimiu,
2.	„ 9.	marca	1906	w Chrzanowie,
3.	„ 10—11.	„	„	w Oświęcimiu,
4.	„ 12—13.	„	„	w Limanowej,
5.	„ 14—15.	„	„	w Bochni,

6.	dnia	6—8.	kwietnia	1906	w Tarnobrzegu,
7.	„	9—10.	„	„	w Nisku,
8.	„	19.	„	„	w Łańcucie,
9.	„	20—21.	„	„	w Oświęcimiu,
10.	„	10.	maja	„	w Brodach,
11.	„	20.	„	„	w Łańcucie,
12.	„	28—29.	czerwca	„	w Nisku,
13.	„	20—22.	lipca	„	w Tarnobrzegu,
14.	„	23—26.	października	„	w Oświęcimiu.

Wykazane powyżej wyjazdy lustracyjne nie były wystarczające, ani co do ilości, ani co do poświęconego im czasu. Były to tylko lustracye najkonieczniejsze. Istnieje zaś potrzeba odwiedzenia każdego Biura najmniej raz do roku i poświęcenia każdemu kilku dni czasu. Krajowe Biuro rozporządza jednak tylko jednym referentem konceptowym, który może być delegowanym na lustracye tylko o tyle, o ile to odbyć się może bez szkody dla załatwiania bieżących spraw w Biurze. Dla tego potrzebnem będzie pewne powiększenie personalu Biura Krajowego.

W jesieni r. 1905 wysłał Wydział krajowy tegoż referenta Biura Krajowego (Dra Zb. Pazdrę) w dłuższą podróż za granicę celem zapoznania się ze sprawami emigracyi zarobkowej i celem nawiązania stosunków. Podróż ta trwała od 1. września do 9. października 1905. Referent był w Niemczech (Poznań, Szczecin, Hamburg, Brema, Hanower, Halla n. S., Berlin, Wrocław, Mysłowice), w południowej Szwecyi (Malmö) i Danii (Kopenhaga, Roeskilde, Slagelse). Praktycznym rezultatem podróży było zapoznanie interesowanych kół za granicą (Izb i Towarzystw rolniczych) z nową organizacyą publicznych Biur pracy w Galicyi. Dzięki temu w roku 1906 Biura pracy miały zapewnione zgłoszenia pracodawców zagranicznych w dostatecznej ilości i nie znalazły się ani chwili w tem położeniu, w jakiem były w r. 1905, kiedy robotnicy żądający pracy za granicą nie mogli jej dostać przez Biura, a dostawali z łatwością przez agentów.

Z początkiem r. 1906 uzyskano u władz kolejowych znaczne ułatwienie dla Biur pracy polegające na tem, że 50%-ową zniżkę przysługującą robotnikom na kolejach państwowych przyznają na podstawie tzw. „konsygnacyi“ wystawianych przez Biura bez wszelkich dalszych formalności. W toku są starania o zapewnienie takiej samej zniżki na kolejach lokalnych, gdzie jej dotychczas nie było.

Dnia 3. października 1906 odbyła się w Wydziale krajowym konferencya reprezentantów tych Rad powiatowych, które utrzymują Biura pracy. Wydział krajowy zwołał tę konferencyę w tym celu głównie, aby omówić i szukać środków zaradczych na rozmaite wady i braki w funkcyonowaniu powiatowych Biur pracy dostrzeżone, poza tem zaś, aby poddać dyskusyi szereg zasadniczych kwestyi i sposobu ich uregulowania. W szczególności porządek obrad był następujący:

I. Stan obecny rozwoju powiat. instytucyi pośrednictwa pracy w kraju, a mianowicie:

1. Spostrzeżenia poczynione przez Krajowe Biuro pracy co do dotychczasowego rozwoju Biur powiatowych.
2. Uwagi i życzenia Reprezentacyi powiatowych co do stosunku Krajowego Biura do Biur powiatowych.

II. Stanowisko Biur pracy wobec kwestyi robotników rolnych sezonowych, a w szczególności:

1. wobec wychodźtwa poza granice kraju,
2. wobec potrzeby zaopatrzenia krajowego rolnictwa z uwzględnieniem myśli sprowadzania robotników rolnych z poza granic kraju, a mianowicie z Król. Polskiego.

III. Sprawa opłat pobieranych w Biurach pracy:

1. od pracodawców krajowych,
2. od pracodawców zagranicznych,
3. zaliczanie innych należytości poza opłatami.

IV. Sprawa używania t. zw. subagentów i kwestya rozszerzenia działalności Biur istniejących na powiaty sąsiednie i dalsze nie mające biur własnych.

Obradom przewodniczył prezes Rady powiatowej w Chrzanowie J. Eks. Antoni hr. Wodzicki. Reprezentowanych było 14 Rad powiatowych.

Rozporządzeniem z dnia 21. listopada 1906 do L. 117.736 wydał Wydział krajowy nowe przepisy o opłatach mających się pobierać od pracodawców w Biurach pracy. Treść tego rozporządzenia podajemy w dosłownym odpisie do wiadomości Wysokiego Sejmu w załączniku C. na końcu niniejszego sprawozdania.

W organizacyi powiatowego Biura w Oświęcimiu zaszła od początku r. 1906 bardzo znaczna zmiana. Biuro to założone przez Radę powiatową w Białej służy tylko w bardzo drobnej części interesom powiatu Bialskiego. Oświęcim bowiem jest punktem granicznym, przez który płynie co najmniej połowa naszej emigracyi zarobkowej do Niemiec. Otóż jest zadaniem Biura Oświęcimskiego zaopatrzyć w pracę i w ogóle w miarę możności zaopiekować się tymi robotnikami, którzy z całego kraju do Oświęcimia przyjeżdżają a nie mają jeszcze zapewnionej pracy za granicą. Wobec tego służy tamtejsze Biuro robotnikom przeważnie z innych powiatów, nie zaś z Bialskiego i słuszną było rzeczą, aby ciężar utrzymania tego Biura przesunąć na fundusz krajowy. Załatwiono tę sprawę w ten sposób, że 75% kosztów utrzymania Biura Oświęcimskiego przyjął Wydział krajowy na siebie, resztę zaś pokrywa Bialska Rada powiatowa, z którą zawarto odpowiedni układ na przeciąg lat trzech. Równocześnie zapewniono Krajowemu Biuru dalej idący wpływ i nadzór nad działalnością Biura Oświęcimskiego, niż innych Biur powiatowych, które wyłącznie kosztem powiatów są utrzymywane.

Komisya administracyjna Wysokiego Sejmu w swem sprawozdaniu z 7. listopada 1905 wyraziła życzenie, aby Biuro Oświęcimskie, ze względu na jego wyjątkowe zadanie, wyposażyć w odpowiednie urządzenia dla celów opieki nad wychodźcami. Na razie za inicyatywą Wydziału krajowego dało się tylko jedno urządzenie takie wprowadzić w życie, mianowicie schronisko wraz z tanią kuchnią dla wychodźców. Schronisko to objętem zostało od Związku katolicko-społecznego, które je tam w r. 1905 założyło. Schronisko nie odpowiada wszystkim istniejącym potrzebom wskutek swojej szczupłości i lichego pomieszczenia. Postawienie schroniska na odpowiedniej stopie możliwem byłoby tylko przez wybudowanie osobnego budynku.

Rzucona w wspomnianem powyżej sprawozdaniu Komisyi administracyjnej myśl rozwinięcia akcyi agitacyjnej w tym kierunku, ażeby krajowi pracodawcy rolni zatrudniali na większą skalę robotników sezonowych, została podjętą z inicyatywy Prezesa c. k. Towarzystwa Rolniczego w Krakowie. Sprawa ta była przedmiotem obrad na walnem Zgromadzeniu Towarzystwa, a następnie omawianą w prasie fachowej i codziennej. Rezultat akcyi tej był wyraźnie widocznym w roku 1906 w ilości zgłoszeń o robotników sezonowych rolnych. Zaofiarowane płace i inne warunki dorównywały niemieckim. Natomiast nasuwała się inna trudność w załatwianiu tych zgłoszeń, a to późny termin kontraktowania robotników. Robotnik sezonowy chce jak najrychlej (w lutym, marcu) być ugodzonym, gdyż wtedy ma dłuższy sezon zarobkowania. Tymczasem zamówienia krajowe w większości przypadają na maj i czerwiec, kiedy o robotnika już jest bardzo trudno, bo popyt zagraniczny przeważną ilość rąk roboczych już odciągnął.

Agendy Krajowego Biura w sposób niejako samorzutny doznały rozszerzenia w jednym nowym kierunku. Mianowicie ze strony robotników zatrudnionych w Niemczech zaczęły napływać listy z prośbą o poradę i pomoc prawną, bądź w wypadkach pokrzywdzenia, bądź w sprawach z zakresu ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków. Krajowe Biuro już w kilku wypadkach zdołało przyjść ze skuteczną pomocą pokrzywdzonym robotnikom. Należy oczekiwać, że napływ tego rodzaju spraw będzie coraz większym, a Krajowe biuro będzie mogło oddać dobre usługi robotnikom, stając się biurem bezpłatnej porady prawnej.

Zamykając niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy uważa za swój obowiązek zaznaczyć, że Biura pracy nie stoją dotychczas na wysokości zadania. Składają się na to przyczyny częścią zewnętrzne, jak brak zaufania ludności ro-

botniczej, nie zrozumienie znaczenia publicznych biur pośrednictwa, nieposkromiona działalność agentów prywatnych, koncesyonowanych i pokątnych, ale obok nich istnieją także przyczyny wewnętrzne, tkwiące w organizacyi samej. Wskazać tu można dwie zasadnicze wady: dobór w znacznej części nieodpowiednich funkcyonaryuszów w Biurach pracy i brak nadzoru dostatecznego ze strony Wydziałów powiatowych. Sprawy te Wydział krajowy szczegółowo przedstawił na wspomnianej powyżej konferencyi delegatów Rad powiatowych.

Jedne jak i drugie trudności w rozwoju Biur nie są takiemi, aby usunąć się nie dały, a krótki, bo dopiero dwuletni okres istnienia Biur może niejedno usprawiedliwić i pozwala mieć nadzieję, że te pożyteczne instytucye spełniać będą w przyszłości wskazane przez ustawodawcę zadanie lepiej i z większym skutkiem.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie publicznego pośrednictwa pracy do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Stanisław Dąmbski, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Załącznik A. do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 12.181/07.

Ruch zgłoszeń w p[illegible]iurach pracy w r. 1905.

Liczba porządkowa	Biuro pracy	Rodzaj zgłoszeń	I. Zgłoszenia pra[illegible]odawcow[illegible]sca wolne)					II. Zgłoszenia szukających pracy (miejsca poszukiwane)						Uwaga!
			Wpłynęło razem zgłoszeń	Załatwiono: przez skuteczne pośrednictwo	Załatwiono: przez cofnięcie	Załatwiono: przez skreślenie	Razem	Pozostało niezałatwionych na następny rok	Wpłynęło razem zgłoszeń	Załatwiono: przez skuteczne pośrednictwo	Załatwiono: przez cofnięcie	Załatwiono: przez skreślenie	Razem	Pozostało niezałatwionych na następny rok	W r. 1905 Biuro było czynnem przez miesięcy
1	Bochnia	Krajowe	352	46		55	307	45	378	46	37	230	313	65	6
		Zagraniczne	568	19	—		568	—	19	19	—	—	19	—	
		Razem	920	65		55	875	45	397	65	37	230	332	65	
2	Brody	Krajowe	633	79		148	436	197	401	79	34	166	279	122	7
		Zagraniczne	1002	125		75	902	100	125	125	—	—	125	—	
		Razem	1635	204		223	1338	297	526	204	34	166	404	122	
3	Buczacz	Krajowe	29	8	—		29	—	73	8	1	64	73	—	9½
		Zagraniczne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
		Razem	29	8	—		29	—	73	8	1	64	73	—	
4	Chrzanów	Krajowe	159	33		8	123	36	164	33	—	87	120	44	4
		Zagraniczne	500	36		464	500	—	85	36	—	49	85	—	
		Razem	659	69		472	623	36	249	69	—	136	205	44	
5	Kolbuszowa	Krajowe	427	63		226	427	—	113	63	23	27	113	—	12
		Zagraniczne	177	177		—	177	—	950	177	—	773	950	—	
		Razem	604	240		26	604	—	1063	240	23	800	1063	—	
6	Kołomyja	Krajowe	389	4[illegible]			359	30	484	48	37	363	448	36	11½
		Zagraniczne	730	229		90	730	—	862	229	300	3	532	3 0	
		Razem	1119	277		54	1089	30	1346	277	337	360	980	366	
8	Łańcut	Krajowe	75	30		6	67	8	113	30	3	75	108	5	11
		[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	456	3	799	173	497	110	780	19	
		Zagraniczne	206	138	60		206	—	206	138	60	8	206	—	
		Razem	665	311	323		662	3	1005	311	557	118	986	19	
9	Mościska	Krajowe	1002	114	224		651	351	612	114	325	98	537	75	10
		Zagraniczne	455	177	278		455	—	564	177	378	2	557	7	
		Razem	1457	291	502		1106	351	1176	291	703	100	1094	82	
10	Myślenice	Krajowe	238	104	58		194	44	175	104	41	26	171	4	10
		Zagraniczne	330	110	200	—	310	20	110	110	—	—	110	—	
		Razem	568	214	258		504	64	285	214	41	26	281	4	
11	Nisko	Krajowe	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
		Zagraniczne	321	120	40		321	—	120	120	—	—	120	—	
		Razem	321	120	40		321	—	120	120	—	—	120	—	
12	Oświęcim	Krajowe	105	71	4		105	—	187	71	10	101	182	5	11
		Zagraniczne	432	391	39		432	—	2576	391	80	2105	2576	—	
		Razem	537	462	43		537	—	2763	462	90	2206	2758	5	
13	Rzeszów	Krajowe	318	90	5	1	205	113	218	90	4	109	203	15	11
		Zagraniczne	424	169	75	1	394	30	1609	169	—	1431	1600	9	
		Razem	742	259	80	2	599	143	1827	259	4	1540	1803	24	
14	Sanok	Krajowe	44	2	6		39	5	58	2	3	52	57	1	10
		Zagraniczne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
		Razem	44	2	6		39	5	58	2	3	52	57	1	
15	Tarnobrzeg	Krajowe	459	169	12	2	436	23	183	169	—	10	179	4	12
		Zagraniczne	2035	1444	360	1	1909	126	1444	1444	—	—	1444	—	
		Razem	2494	1613	372	3	2345	149	1627	1613	—	10	1623	4	
	Ogółem	Krajowe	4689	1030	1179	16	3334	855	3958	1030	1015	1518	3563	395	
		Zagraniczne	7193	3135	2081	[illegible]	6917	276	8671	3135	818	4371	8324	347	
		Razem	11882	4165	3260	33	1[illegible]751	1131	12629	4165	1833	5889	11887	742	

Załącznik B. do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 12.181/07.

Koszta utrzymania powiatowych Biur pracy w r. 1905.

Poz.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiatowe Biuro pracy																Razem	
		Bochnia		Brody		Buczacz		Chrzanów		Kolbuszowa		Kołomyja		Limanowa		Łańcut		Mościska		Myślenice		Nisko		Oświęcim		Rzeszów		Sanok		Tarnobrzeg			
		K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g	K	g
	I. Wydatki:																														
	A. Osobowe:																														
1	Płaca kierownika . . .	600	—	1.232	—	—	—	900	—	—	—	1.500	—	150	—	1.100	—	1.000	—	—	—	—	—	1.080	—	1.100	—	1.100	—	1.440	—	11.202	—
2	„ personalu kancelar.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.082	70	—	—	—	—	60	—	1.342	70
3	Służba	81	40	—	—	—	—	—	—	—	—	264	—	—	60	45	—	—	—	—	—	—	—	162	60	11	—	—	—	—	—	564	60
4	Remuneracye i tantyemy	—	—	—	—	100	—	—	—	340	—	—	—	—	—	126	44	—	—	—	—	256	88	30	—	1	—	—	—	264	60	1.118	92
5	Ubezpieczenie kierown. od wypadków . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	78	32	78
	B. Rzeczowe:																														
6	Czynsz za lokal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	234	—	—	—	—	—	—	—	720	—	—	—	—	—	—	—	954	—
7	Opał, oświetlenie, adaptacye	124	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	83	20	—	—	—	—	4	60	231	52
8	Inwentarz	392	40	34	—	135	10	127	71	—	—	197	—	65	18	145	02	209	40	79	40	—	—	1.564	28	201	—	96	15	77	—	3.323	64
9	Wydatki kancelaryjne .	121	70	157	18	—	—	59	57	—	—	92	84	18	40	154	36	55	—	68	85	—	—	91	66	246	99	—	—	56	38	1.122	93
10	Portorya, telegramy . .	70	53	99	47	—	—	8	88	15	75	31	80	13	96	101	62	27	70	7	30	—	—	176	04	85	12	2	29	196	99	837	45
11	Reklama	25	—	28	30	87	72	28	84	—	—	191	49	12	50	26	40	19	—	8	40	—	—	516	23	128	—	23	90	9	20	1.104	98
12	Wyjazdy (dyety i koszta podróży)	424	61	37	20	53	20	37	60	10	—	96	90	16	20	341	72	79	10	100	—	—	—	13	68	580	38	75	20	600	35	2.466	14
13	Koszta posłańców i sub-agentów	—	—	6	60	—	—	—	—	—	—	20	19	—	—	—	—	87	50	—	—	—	—	13	60	100	40	—	—	652	36	880	65
14	Wydatki przy przewozie robotników	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	30	—	—	—	—	75	56	129	29
15	Prenumerata pism . . .	24	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	—	26	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68	32
16	Kontrola Biura	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	424	79	—	—	—	—	—	—	424	79
17	Różne	—	—	8	—	—	—	—	—	119	19	—	—	—	—	15	60	6	34	—	—	—	—	8	17	—	—	—	—	53	62	210	92
18	Pozostałość kasowa na r. 1906	—	—	—	—	—	—	—	—	91	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	348	54	439	90
	Razem .	1.864	68	1.602	75	376	02	1.162	60	576	30	2.644	65	285	84	2.335	16	1.493	04	263	95	256	88	5.970	25	2.453	89	1.297	54	3.871	98	26.455	53
	II. Pokrycie:																														
1	Opłaty za pośrednictwo a) od pracodawców w kraju	114	76	46	30	—	—	36	—	185	60	73	60	8	40	150	34	86	40	13	40	—	—	11	60	294	60	15	—	132	—	1.168	—
	b) od pracodawców zagranicznych . . .	29	26	280	—	—	—	90	96	321	62	129	12	6	20	348	94	409	50	—	—	185	08	1.057	79	127	60	—	—	3.163	—	6.149	07
2	Udział sąsiednich powiatów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—
3	Subwencya z fund. kraj.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.450	—	—	—	—	—	—	—	2.450	—
4	Pozostałość kasowa z r. 1904	—	—	—	—	—	—	—	—	69	08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	576	98	646	06
5	Pokryto z funduszu powiatowego	1.720	66	1.276	45	376	02	1.035	64	—	—	1.941	93	271	24	1.835	88	997	14	250	55	71	80	2.450	86	2.031	69	1.282	54	—	—	15.542	40
		1.864	68	1.602	75	376	02	1.162	60	576	30	2.644	65	285	84	2.335	16	1.493	04	263	95	256	88	5.970	25	2.453	89	1.297	54	3.871	98	26.455	53
	Uwaga:																														
	W roku 1905 Biuro było czynnem przez miesięcy:	**6**		**7**		**9 1/2**		**4**		**12**		**11 1/2**		**10 1/2**		**11**		**10**		**10**		**10**		**11**		**11**		**10**		**12**			

Załącznik C. do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 12181/07.

Odpis

rozporządzenia Wydziału krajowego o opłatach w Biurach pracy LW. 117.736/06.

W wykonaniu §. 7. ustępu 2. ustawy z dnia 16. marca 1904 Nr. 56. Dz. u. kr. Wydział krajowy wydaje następujące przepisy dotyczące opłat mających się pobierać od pracodawców w publicznych biurach pośrednictwa pracy.

I. Opłaty dla pracodawców krajowych.

§. 1.

Pośrednictwo dla pracodawców poszukujących uczniów (terminatorów) wszelkiego rodzaju jest zupełnie bezpłatnem.

§. 2.

Opłata za zapośredniczenie stałej (rocznej) służby gospodarczej i folwarcznej (z wyłączeniem domowej) wynosi dwie korony od osoby.

§. 3.

Opłata za zapośredniczenie robotników sezonowych wynosi od osoby, zależnie od terminu, w którym pośrednictwo rzeczywiście nastąpiło:

a) po 2 korony w czasie od początku stycznia do końca kwietnia i od początku października do końca roku.

b) po 3 korony w miesiącu maju i wrześniu.

c) po 4 korony w miesiącu czerwcu,

d) po 5 koron w miesiącu lipcu i sierpniu.

Przez „robotników sezonowych“ rozumieć należy takich robotników rolnych, lasowych lub ziemnych, których pracodawca godzi na pewien czasowo z góry określony okres robót, po których ukończeniu umowa się rozwiązuje.

§. 4.

Dla wszystkich innych rodzajów robotników i służby, powyżej w §§. 1., 2. i 3. nie wymienionych, wynosi opłata 50 groszy (25 centów) za każdego dostarczonego pracownika.

§. 5.

Opłata odpada, jeżeli pracodawcą jest władza publiczna (gminna, powiatowa lub krajowa) wykonująca roboty publiczne we własnym zarządzie t. j. z wyłączeniem przedsiębiorców.

§. 6.

Pracodawca według swego wyboru może zapośredniczonych robotników albo odebrać w siedzibie Biura pracy, albo też zażądać ich odesłania do miejsca pracy bez konwojenta na własną odpowiedzialność.

O ile pracodawca wyraźnie żąda, aby funkcyonaryusz Biura pracy towarzyszył robotnikom w drodze aż do miejsca pracy lub innego wskazanego punktu, uprawnionem jest Biuro pracy zaliczyć z tego tytułu następujące koszta:

a) biletu kolejowego klasą II.,

b) rzeczywistego wydatku na furmanki lub fiakry,

c) dyet po 8 K za każdy dzień spędzony w podróży przez konwojenta.

§. 7.

Poza opłatami biurowemi (§§. 2., 3., 4.) i ewentualnymi kosztami w §. 6. wyszczególnionymi, wolno od pracodawcy żądać zwrotu tylko takich wydatków, które na jego rachunek i za jego wyraźnem, z góry uczynionem upoważnieniem zostały przez Biuro poniesione n. p. zaliczek dla robotników, kosztów podróży robotników i t. p.

Natomiast nie można od pracodawcy żądać ani zwrotu kosztów korespondencyi, ani kosztów subagentów, lub t. p. wydatków administracyjnych, gdyż na ich pokrycie służy opłata biurowa.

II. Opłaty dla pracodawców pozakrajowych.

§. 8.

Pracodawcy pozakrajowi (t. j. poza granicami Galicyi zamieszkali) uiszczają za każdego dostarczonego pracownika, bez względu na ilość i rodzaj, opłatę w wysokości następującej:

a) po 2 korony w czasie od początku stycznia do końca kwietnia i od początku października do końca roku,

b) po 3 korony w miesiącu maju i wrześniu,

c) po 4 korony w miesiącu czerwcu,

d) po 5 koron w miesiącach lipcu i sierpniu.

§. 9.

Przepisy §§. 6. i 7. mają zastosowanie także do pracodawców pozakrajowych. Wszelkie należytości oblicza się zagranicznym interesentom w austryackiej walucie koronowej.

III. Postanowienia ogólne.

§. 10.

Opłata należy się tylko w razie skutecznego pośrednictwa, jednak każde Biuro pracy uprawnionem jest do żądania uiszczenia z góry odpowiedniej kwoty tytułem zaliczki, która zostanie zwróconą, gdy pośrednictwo pozostanie bezskutecznem lub zgłoszenie cofniętem.

Jeżeli zaliczki nie żądano, opłata winna być przez pracodawcę uiszczoną w chwili dostarczenia robotnika lub sługi.

§. 11.

Opłata należy się zawsze temu Biuru pośrednictwa pracy, które zamówienie pracodawcy skutecznie wykonało.

Biuro, które zgłoszenie pracodawcy przyjęło, lecz przy pomocy innego Biura wykonało, obowiązane jest pobrane zaliczkowo (§. 10.) opłaty przesłać temu ostatniemu.

§. 12.

1. Wydział krajowy zastrzega sobie prawo wyjątkowego obniżenia wymienionych opłat dla poszczególnych rodzajów pośrednictwa, dla poszczególnych kategoryi pracodawców lub na pewien tylko okres czasu.

2. Biurom pośrednictwa pracy nie wolno pobierać wyższych opłat niż w niniejszem rozporządzeniu ustanowionych.

3. Pobór niższych opłat w poszczególnych wypadkach jest dozwolonym za wiedzą i zgodą przełożonej (powiatowej wzgl. miejskiej) władzy utrzymującej Biuro pracy.

4. Zniżenie opłat ogólne i stałe w poszczególnych Biurach pracy wymaga zezwolenia Wydziału krajowego.

§. 13.

Wyciąg z niniejszych przepisów ma być przybitym w lokalu Biura na miejscu widocznem do wiadomości stron.

§. 14.

Rozporządzenie niniejsze obowiązuje we wszystkich Biurach pracy zorganizowanych na zasadzie ustawy z 16. marca 1904 Nr. 56 dz. u. kraj. począwszy od dnia 1. stycznia 1907 roku aż do odwołania.

We Lwowie, dnia 21. listopada 1906.

LW. 59.445/06.

We Lwowie, dnia 1. lutego 1907.

Aleg. 54

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przeobrażeń i robót inwestycyjnych w głównym gmachu kraj. szpitala powsz. we Lwowie — budowy pawilonu dla chorych zakaźnych — tudzież o postępie czynności w sprawie budowy nowych klinik przy szpitalu lwowskim.

Wysoki Sejmie!

Niekorzystne warunki pomieszczenia chorych w szpitalu powszechnym we Lwowie z powodu rozlicznych braków natury technicznej budynku były, i są od szeregu lat przedmiotem nieustannych trosk Wydziału krajowego, który też od chwili objęcia szpitali w Zarząd kraju — przez liczne częściowe rekonstrukcye jako to: dobudowanie skrzydła frontowego, nowe pokrycie dachu, urządzenie schodów kamiennych, stopniowe wprowadzenie światła elekrycznego, restauracya kurytarza przy głównem wejściu, izby przyjęcia chorych i tp. starał się o uchylenie panujących wadliwości i wprowadzenie możliwych w danych warunkach ulepszeń.

W obec jednak znacznego wzrostu liczby chorych szukających opieki w kraj szpitalu lwowskim i w miarę postępu nauki i coraz wyższych wymogów, stawianych do krajowych zakładów leczniczych — dokonywane częściowe rekonstrukcye w nieznacznej tylko mierze uchylały panujące w szpitalu powyższym braki, i czyniły zadość wzrastającym jego potrzebom tak, iż zakład tej miary jak krajowy szpital powszechny we Lwowie bez gruntownych przeobrażeń i asanacyi w obecnym stanie pozostawiony być nie może, jeśli ma sprostać ciężącym nań zadaniom i spełniać je należycie.

Dwie są główne przyczyny wadliwości i braków szpitala lwowskiego. Jedna tkwi w wadliwej strukturze gmachu zbudowanego pierwotnie dla innego celu — druga w niedostatecznych rozmiarach tegoż gmachu wobec ustalonych normalnych potrzeb szpitala. Trudności stąd wynikające wzmogły się jeszcze bardziej z chwilą pomieszczenia w głównym gmachu szpitala dwóch klinik a mianowicie kliniki ocznej i dermatologicznej, dla których w myśl odnośnej umowy z r. 1892 wydzielonych być musiało kilkanaście ubikacyi, co spowodowało jeszcze dotkliwszy brak pomieszczenia dla chorych innych oddziałów, tak że szpital widział się zmuszonym

dla rozlokowania chorych użyć nawet ubikacyi suterenowych, nieodpowiadających najprymitywniejszym wymogom hygienicznym i sanitarnym.

Rażące te stosunki stwierdziła też komisya Wys. Sejmu na ubiegłej sesyi i wyczerpująco przedstawił je kraj. inspektor szpitali w raporcie swym o szpitalu lwowskim załączonym do sprawozdania z czynności Depart. V. Wydziału kraj. Wys. Sejmowi obecnie przedłożonego.

Wydział krajowy nie zapoznawał bynajmniej tego stanu rzeczy i żywo odczuwał naglącą potrzebę zaradzenia panującym niedostatkom.

Przeprowadzenie atoli gruntownej asanacyi i przeobrażeń w głównym gmachu szpitala celem stworzenia lepszych i odpowiedniejszych warunków pomieszczenia chorych zależnem jest od uchylenia bodaj jednej z tamujących przeszkód a więc łączy się ściśle ze sprawą przeniesienia wyżej wymienionych dwóch klinik zajmujących poważną część lokalności szpitalnych do osobnego gmachu którego budowa łącznie z brakującemi jeszcze klinikami dla chorób nerwowych i laryngologii już w najbliższej przyszłości jest zamierzoną.

Wzgląd na skreślone tu okoliczności był jednym z powodów, dla których Wydział krajowy w toku odnośnych rokowań z c. k. Rządem o budowę brakujących klinik oświadczył się za obszerniejszą alternatywą projektu budowy klinik uniwersyteckich obejmującą i pomieszczenie klinik ocznej i dermatologicznej, mimo że wyniknie stąd zwiększenie wydatku funduszu krajowego na cele budowy nowych gmachów dla brakujących klinik.

Ponieważ — jak to poniżej przedstawimy — z postępu czynności, w sprawie budowy nowych klinik wnioskować można, iż budowa ta już w przyszłym roku podjętą zostanie — Wydział krajowy uznał, że obecnie nadeszła chwila, w której przystąpić należy do ułożenia programu robót rekonstrukcyjnych w gmachu spitala — i zarządził wypracowanie tego programu tudzież kosztorysu przez fachową komisyę złożoną z sił lekarskich, technicznych i administracyjnych.

Program tych inwestycyi i przeobrażeń oraz kosztorys wydatków, który Wys. Sejmowi przedkładamy, ma na celu przedewszystkiem odpowiadający wymogom hygienicznym rozkład poszczególnych oddziałów chorych.

Pomnożenie i należyte urządzenie łazienek i wychodków. Wprowadzenie wentylacyi i ulepszenie oświetlenia. Ułożenie nowych posadzek, ustawienie pieców, doprowadzenie wody z własnej studni, wstawienie nowych okien i drzwi.

Urządzenie większej liczby pokoi dla chorych klasowych. Pomieszczenie dla 7-miu sekundaryuszów, którzy obecnie dla braku miejsca mieszkać muszą poza szpitalem. Rozszerzenie mieszkania dla Sióstr Miłosierdzia. Urządzenie kurytarzy do cyrkulacyi i na dzienny pobyt chorych. Uzupełnienie inwentarza ruchomego tak dla kuchni szpitalnej jako też i na oddziałach chorych. Zamknięcie zabudowania szpitala ogrodzeniem kratowem i tp.

Potrzebę tych inwestycyi i ulepszeń, tudzież braki pod tym względem panujące podnosi i uzasadnia szczegółowo wyżej powołane sprawozdanie kraj. inspektowa szpitali — i znalazły one wyraz w sprawozdanu komisyi Wys. Sejmu a wobec tego wstrzymujemy się tutaj od powtarzania tych szczegółów.

Dla przeprowadzenia jednak zamierzonej programem asanacyi oddziałów szpitalnych nie wystarczy usunięcie klinik z gmachu szpitala — lecz koniecznem jest również usunięcie istniejącego w tym gmachu oddziału obserwacyjnego — względnie umieszczenia go w pawilonie przeznaczonym dla chorych zakaźnych — a natomiast wybudowanie nowego pawilonu dla chorych tej kategoryi.

Zbudowanie nowego pawilonu dla zakaźnych wskazane także i z tego względu, że obecny pawilon izolacyjny przerobiony z prywatnego pomieszkania nie odpowiada od dawna swemu celowi, nie dopuszcza bowiem z powodu ciasnoty należytej segregacyi chorych i prawidłowego stosowania zabiegów leczniczych, stwarzając nadto z powodu wadliwości technicznych niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia personalu zatrudnionego przy obsłudze chorych.

W myśl skreślonego programu postanowił Wydział krajowy przenieść oddział obserwacyjny z budynku głównego szpitala do obecnego pawilonu chorych

zakaźnych, uznaje bowiem za konieczne utrzymanie tego oddziału przy szpitalu, pomimo utworzenia w przyszłości kliniki neurologiczno-psychyatrycznej a to z następujących powodów: Główną wartość oddziału obserwacyjnego przy szpitalu stanowi fakt, iż jest on jedyną w kraju stacyą dla chorych umysłowo tak sytuowaną, że zapewnia pacyentom dyskrecyę pod ochroną leczenia szpitalnego, której nie da ani zakład Kulparkowski ani klinika psychyatryczna.

Ochrona taka pożądana jest zwłaszcza dla chorych nerwowo z pośród inteligencyi w początkach choroby umysłowej, która może być tylko krótkotrwałą i uleczalną.

Chorzy tacy umieszczeni przedwcześnie i bez konieczności w zakładzie Kulparkowskim lub klinice psychyatrycznej, choćby wyszli stamtąd po kilku lub kilkunastu dniach zupełnie zdrowi, byliby wobec dzisiejszych pojęć niejako napiętnowani mianem umysłowo chorych, które zaciążyćby mogło dotkliwie nad ich przyszłością a nawet ją zupełnie zwichnąć.

Oddział taki skupia nadto ważne sprawy ubezpieczeń od wypadków kazuistykę sądowo-lekarską sięgającą nieraz głęboko w dolę całych rodzin — oraz wiele innych zawikłanych wypadków psychicznych.

Wprawdzie klinika pewną część ich zabierze, zawsze jednak pozostaną sprawy z natury swej do kliniki się nie nadające.

Klinika psychyatryczna nie zastąpi oddziału obserwacyjnego szpitala, który przyjmuje wszystko, co życie dzień po dniu z nizin niedoli mu przynosi, podczas gdy klinika mając na względzie cele dydaktyczne, wybiera te wypadki, które do tych celów się nadają. Nie można też pominąć uwagi, iż szpital jest szkołą dla młodych lekarzy, którzy im wszechstronniej zapoznają się z zakresem działania, tem większe oddadzą społeczeństwu przysługi.

Sąsiedztwo kliniki psychyatrycznej nie może też i nie powinno służyć za argument przeciw utrzymaniu oddziału obserwacyjnego przy szpitalu — lecz owszem nakłada obowiązek przeciwstawienia temu uniwersyteckiemu zakładowi własnego krajowego oddziału pod kierownictwem zdolnego i doświadczonego psychyatry, któryby oddział ten utrzymywał na wyżynie wymagań społeczeństwa i nauki.

Przystępując do kosztów projektowanych przeobrażeń w głównym gmachu szpitala tudzież budowy pawilonu dla chorych zakaźnych i sposobu ich pokrycia, Wydział krajowy zaznacza, iż według przedłożonych kosztorysów i programów tych robót koszt ich ogólny obliczonym został na kwotę 520.000 K, który to wydatek proponuje Wydział krajowy pokryć z pożyczki amortyzacyjnej na ten cel zaciągnąć się mającej w Banku krajowym.

Z uwagi jednak na okoliczność, iż całkowite przeprowadzenie projektowanych przeobrażeń w gmachu szpitala na szereg lat rozłożonem być musi, zależnem jest bowiem od ewakuacyi oddziałów klinicznych w tym gmachu pomieszczonych, Wydział krajowy preliminuje zaciągnięcie w r. 1907 pożyczki na ten cel tylko w częściowej kwocie 83.873 K potrzebnej na pokrycie kosztów tych robót, które w r. 1907 wykonane być mogą.

Jako pierwszą ratę amortyracyjną tej pożyczki wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na r. 1907 kwotę 5.000 K w przypuszczeniu, iż Wys. Sejm przedłożone niniejszem sprawozpaniem wnioski i program przeobrażeń w gmachu szpitala lwowskiego zatwierdzić raczy.

Zachowując zestawienie ostatecznych wniosków finansowych na koniec sprawozdania, przystępujemy obecnie po sprawozdania odnoszącego się do budowy nowych klinik.

Budowa gmachu dla nowych klinik.

W załatwieniu sprawozdania Komisyi sanitarnej o czynnościach Dep. V. Wydziału krajowego tudzież sprawozdania Komisyi budżetowej o wniosku nagłym posła Dr. Marsa w sprawie budowy klinik we Lwowie, powziął Wys. Sejm pod dniem 18-go listopada 1905 do ls. 4.184 i 4.367 następujące uchwały:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w dalszym ciągu dokładał wszelkich możliwych starań w celu usunięcia ze szpitala krajowego lwowskiego

kliniki dermatologicznej i okulistycznej — jak niemniej 8-miu Sióstr miłosierdzia klinicznych do innego budynku, a to w celu już to poprawy warunków hygienicznych tego szpitala i w celu pomieszczenia lekarzy, którzy w szpitalu mieszkać powinni".

Drugą uchwałę zaś powziął Sejm w następującem brzmieniu:

„Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia ostatecznej umowy z c. k. Rządem co do udziału funduszu krajowego w kosztach budowy brakujących klinik we Lwowie do wysokości sumy 480.000 K i połowy ceny kupna gruntu potrzebnego pod budowę gmachu oraz do wydatkowania odpowiedniej sumy na wstępne roboty, gdyby Wydział krajowy uznał za potrzebne rozpocząć te roboty przed najbliższą sesyą sejmową".

Przedstawione w pierwszej części niniejszego sprawozdania szczegóły i program przeobrażeń w gmachu kraj. szpitala powsz. we Lwowie, czynią zadość poleceniu Wys. Sejmu, zawartemu w uchwale z d. 18. listopada 1905 ls. 4.184.

W wykonaniu zaś drugiej uchwały Wys. Sejmu a mianowicie z dnia 18. listopada 1905 do ls. 4.367 Wydział krajowy składa następujące sprawozdanie.

Pismem z d. 17. października 1905 do l. 151.834 (LW. 97.673/905) c. k. Namiestnictwo udzieliło Wydziałowi krajowemu w myśl zastrzeżenia zawartego w odezwie naszej z d. 19. listopada 1904 l. 107.680 — do przejrzenia i oświadczenia się plany budować się mających gmachów klinicznych, a to według przyjętej alternatywy obszerniejszej, a mianowicie dla budowy kliniki neurologiczno-psychyatrycznej, laryngologiczno-otyatrycznej tudzież kliniki okulistycznej i dermatologicznej mieszczących się obecnie w gmachu szpitala lwowskiego.

Po gruntownem przestudyowaniu szczegółów tych planów, które były także rozpatrywane na specyalnej konferencyi podczas sesyi Wys. Sejmu w dniach 19. i 24. października 1905, okazało się jednak, iż plany te nie odpowiadają stawianym wymogom i że celem należytego pomieszczenia budynków klinicznych zachodzi konieczność dokupienia jeszcze pewnej przestrzeni gruntu oprócz ofiarowanego pod tę budowę, a będącego własnością funduszu krajowego (nabytego od Szimserowej i spadkobierców ś. p. Juliana Markowskiego).

Z tych powodów Wydział krajowy zwrócił udzielone plany i kosztorysy z prośbą o polecenie przerobienia tychże w myśl wskazówek podanych na konferencyi powyżej odbytej przy współudziale P. T. posłów sejmowych, reprezentantów Wydziału lekarskiego i architekty c. k. Namiestnictwa, któremu opracowanie tych planów poruczonem zostało.

Pod dniem 8. lutego 1906 do l. 11.835 (LW. 14.691/06) przedłożyło c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu nowo opracowane szkice budowy z oznajmieniem, iż pomimo kierowania się możliwą oszczędnością tak pod względem kosztów budowy jak i rozmiarów potrzebnego na ten cel placu budowlanego zachodzi nieodzowna potrzeba dokupienia nietylko sąsiedniej realności położonej obok gruntów szpitala, ale nadto jeszcze przestrzeni około 500 sążni kw. z przylegającej realności.

W odpowiedzi na pismo powyższe Wydział krajowy pismem z d. 3. marca 1906 do l. 97.673 oświadczył c. k. Namiestnictwu, iż zgadza się w zasadzie na żądane dokupienie gruntu pod budowę klinik atoli pod warunkiem, już przy pierwotnych rokowaniach postawionym, iż c. k. Skarb państwa pokryje połowę ceny kupna tak gruntów już nabytych przez fundusz krajowy i ofiarowanych pod budowę klinik, jakoteż i nowo dokupić się mających i że w tym celu podejmie układy z właścicielami sąsiednich realności graniczących z gruntami będącymi własnością funduszu krajowego, którzy zgłosili się z ofertami na sprzedaż swych realności.

Z pośród ofert wniesionych Wydział krajowy po dłuższych pertraktacyach w kierunku obniżenia ceny przyjął uchwałą z dnia 31. lipca 1906 do l. 26.232 — jako najodpowiedniejsze tak pod względem położenia oferowanych na sprzedaż realności obok gruntów szpitalnych jakoteż co do kupna oferty współwłaścicieli realności PP. dra Karola Czernego, hr. Emilii Łosiowej i dra Tadeusza Goreckiego — obejmujących razem 2 morgi 742 sążni kw. za cenę ogólną 233.040 K czyli około 59 K za sążeń kw.

Gdy zaś oferenci wyżej wymienieni deklarowali się sprzedać swe realności funduszowi krajowemu pod warunkiem zawarcia kontraktu kupna w terminie do końca grudnia 1906 r., Wydział krajowy z uwagi na coraz bardziej postępujące parcelacye i zabudowywanie położonych obok szpitala gmachów oraz szybko wzrastające ich podrożenie, tudzież opierając się na upoważnieniu Wys. Sejmu zawartem w uchwale z dnia 18. listopada 1905 do Ls. 4.184, zgodził się na ten warunek — zarządził spisanie kontraktu kupna, a po dokonanej intabulacyi onego — wypłatę umówionej ceny kupna, która na razie pokrytą została zaliczkowo z funduszu krajowego na rachunek i za zwrotem z funduszu szpitala lwowskiego w drodze pożyczki na ten cel zaciągnąć się mającej.

Pismem z dnia 31. lipca 1906 do l. 26.232 Wydział krajowy uwiadomił c. k. Namiestnictwo o powyższem postanowieniu zakupna gruntu pod budowę klinik, który również przez delegatów c. k. Rządu i fakultetu lekarskiego jako najodpowiedniejszy uznanym został — a zarazem upraszał o zarządzenie jak najrychlejszego sporządzenia ostatecznych planów sytuacyjnych i kosztorysów budowy klinik i zakomunikowanie onych Wydziałowi krajowemu do przejrzenia i zaopiniowania.

Wydział krajowy ponowił przy tej sposobności żądanie o rychłe przedłożenie zobowiązującego oświadczenia c. k. Rządu co do pokrycia ze skarbu Państwa połowy kosztów zakupna gruntów tak poprzednio — jak i obecnie nabytych i ofiarowanych pod budowę gmachów klinicznych, która to połowa wynosi ogółem kwotę 189.600 K.

Odpowiedź c. k. Namiestnictwa na pismo powyższe dotąd jeszcze nie nadeszła, a wobec tego Wydział krajowy pomimo zasięgniętych w krótkiej drodze informacyi, iż prace około wygotowania planów i kosztorysów są w pełnym toku i znacznie postąpiły — pismem z dnia 11. stycznia b. r. do l. 3.974 domagał się jak najrychlejszego przedłożenia tych planów oraz zakomunikowania deklaracyi co do pokrycia połowy kosztów zakupna gruntów.

Na usprawiedliwienie pospiechu w zarządzeniach odnoszących się do nabycia gruntów względnie wypłaty ceny kupna Wydział krajowy zniewolonym jest zaznaczyć, iż wobec zbyt powolnego tempa, w jakiem c. k. władze centralne traktują wogóle sprawę budowy nowych klinik, zachodziła uzasadniona obawa, iż do czasu, zanim konkretna odpowiedź akceptująca przedstawione w pismach tutejszych warunki co do udziału c. k. Skarbu państwa w kosztach budowy nadejdzie — grunta uznane jako najodpowiedniejsze pod budowę — nie byłyby już do nabycia w wymaganej przestrzeni, lub co najmniej cena tychże znacznie podwyższonąby została.

Z przedstawionych tedy powyżej szczegółów tudzież sprawozdania z dnia 29. lipca 1904 LW. 77.236 i sprawozdania z czynności Dep. V. za rok 1904 Wys. Sejm powziąć raczy, iż Wydział krajowy w sprawie ułatwienia i przyspieszenia budowy nowych klinik z gotowością do coraz wyższych ofiar ze strony kraju uczynił nietylko wszystko to, do czego na podstawie uchwał i poleceń Wys. Sejmu był umocowanym, ale nadto poszedł o wiele dalej w kwestyi dokupna gruntu, zaliczając ze skarbu krajowego całą cenę kupna onego, że zatem szybszy postęp dalszej akcyi w kierunku faktycznego rozpoczęcia budowy wyłącznie tylko od współinteresowanych c. k. władz rządowych zależy.

Przystępując do ostatecznych wniosków, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.
2. Sejm zatwierdza przedłożony program przeobrażeń kraj. szpitala powszechnego we Lwowie i upoważnia Wydział krajowy do zbudowania nowego pawilonu dla chorych zakaźnych obejmującego 60 łóżek.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia w Banku krajowym pożyczki amortyzacyjnej w sumie 520.000 K na pokrycie kosztów przeobrażeń w szpitalu lwowskim i budowy nowego pawilonu dla chorych zakaźnych. Pożyczka ta ma być stopniowo w miarę potrzeby realizowaną — a odpowiednie kwoty na oprocentowanie i amortyzacyę wstawiane do budżetu szpitala lwowskiego.

4. Sejm zatwierdza wstawiony na ten cel w Rubr. XVIII. p. 102 preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na r. 1907 kredyt w kwocie 5.000 K.

5. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia na pokrycie ceny kupna pożyczki w Banku krajowym w imiennej wysokości 245.000 K spłacalnej w 44 latach.

6. Sejm zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na rok 1907 Rubr. XVIII. poz. 103 kredyt w kwocie 12.250 K na pokrycie I. i II. raty półrocznej tej pożyczki w kapitale i odsetkach i upoważnia Wydział krajowy do wstawiania corocznie do budżetu powyższego szpitala potrzebnego kredytu na raty amortyzacyjne aż do zupełnego umorzenia zaciągniętej pożyczki.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 114.606/905.

We Lwowie, dnia 30. czerwca 1906.

Ale. 57

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany etatu posad i płac personalu lekarskiego i funkcyonaryuszów administracyjnych kraj. szpitala powszech. we Lwowie i kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie, tudzież w przedmiocie restytuowania posady chemika przy szpitalu lwowskim.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905. do ls. 4352 odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania:

a) petycyę prymaryuszy kraj. szpitala powszech. we Lwowie o podwyższenie poborów służbowych;

b) petycyę lekarzy pomocniczych tegoż szpitala o pomnożenie posad lekarzy pomocniczych o podniesienie ich płacy, przyznanie dodatku drożyźnianego, dodatku na mieszkanie z opałem i oświetleniem, wreszcie;

c) petycyę urzędników kraj. szpitala powszech. we Lwowie o podwyższenie płacy.

Tą samą uchwałą odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania również:

d) petycyę prymaryuszów kraj. szpitala Św. Łazarza w Krakowie o podwyższenie poborów służbowych i

e) petycyę urzędników tegoż szpitala o regulacyę płac.

Wywiązując się z powyższego polecenia, Wydział krajowy zgodnie z uwagami zawartemi w sprawozdaniu Komisyi budżetowej zaznacza przedewszystkiem,

iż ustanowione etatem z r. 1875. pobory prymaryuszów obu szpitali krajowych pozostały dotąd niezmienione — podczas, gdy płace i emolumenta obu dyrektorów tych szpitali w roku 1902., w porównaniu z poprzednimi poborami, a to tytułem płacy . . . . . 3.200. K
i dodatku na mieszkanie . . . . . 800 K
znacznie podwyższone zostały i pobory te wynoszą obecnie tytułem płacy 5.800 K
zaś dodatek na mieszkanie . . . . . 1.200 K.

Płace sekundaryuszów I. i II. klasy podwyższono w r. 1901 z poprzednich 1.200 i 1.000 K na 1.400 i 1.200 K, a nadto na wniosek Wydziału krajowego ustanowił Wysoki Sejm początkowo po trzy adjuta dla lekarzy pomocniczych po 600 K rocznie, które to adjuta w roku 1906. do liczby ośmiu pomnożone zostały. Niemniej też i pobory urzędników administracyjnych polepszone zostały od r. 1902 skutkiem przyznania 10% tytułem dodatku drożyźnianego, który to dodatek następnie na mocy uchwały Wys. Sejmu do stałej płacy wliczony został.

Wydział krajowy uważał za konieczne naprowadzenie szczegółów powyższych na wstępie niniejszego sprawozdania, a to dla uzasadnienia granic wniosków, jakie Wysokiemu Sejmowi w wykonaniu danego polecenia i licząc się z położeniem finansowem kraju i potrzebami szpitali, przedstawić postanowił.

Nie ulega wątpliwości, iż w tak długim szeregu lat, które upłynęły od uchwalenia etatu płac personalu lekarskiego a w szczególności płac prymaryuszów obu szpitali krajowych ówczesne stosunki doniosłej uległy zmianie tak pod względem zwiększenia frekwencyi chorych, a co za tem idzie, bardziej wytężającej pracy w pierwszym rzędzie kierowników oddziałów szpitala, jakoteż przez znacznie trudniejsze warunki egzystencyi materyalnej.

Wobec tego słusznem też jest zapatrywanie podniesione w petycyi, iż ustanowione w r. 1875. płace prymaryuszów szpitala, istotnie nie odpowiadają istniejącym dziś warunkom.

Wzrastająca liczba chorych w tych szpitalach, uzasadnia również potrzebę pomnożenia personalu lekarzy pomocniczych, których liczba dotychczasowa okazuje się niewystarczającą. Oceniając ten stan rzeczy, tudzież wymogi zakładów tej miary jak szpitale krajowe we Lwowie i Krakowie, Wydział krajowy uznał konieczność polepszenia płac prymaryuszów i pomnożenia sił lekarskich pomocniczych w obu szpitalach krajowych.

Nadto z uwagi na okoliczność, iż z powodu braku miejsca szczególnie w gmachu szpitala lwowskiego a po części i szpitala św. Łazarza w Krakowie nie wszyscy sekundaryusze otrzymują przewidziane etatem pomieszkanie (które składa się z pokoju umeblowanego z dodaniem opału i światła), uznaje Wydział krajowy za słuszne, iżby tym sekundaryuszom, którym nie zostało oddane pomieszkanie w naturze, przyznanym był w zamian dodatek na mieszkanie.

Zaznaczamy przy tem, iż wedle dat zasiągniętych płace stałe sekundaryuszów ustanowione w szpitalach naszych, równe są co do wysokości płacom w innych szpitalach monarchii.

Na podstawie szczegółów wyżej naprowadzonych Wydział krajowy przedkłada tedy Wys. Sejmowi wniosek o podwyższenie płac prymaryuszów szpitali krajowych we Lwowie i w Krakowie do kwoty 3.000 kor. rocznie — czyli o 600 koron wyżej od płac dotychczasowych (wynoszących 2.400 kor. rocznie), tudzież o pomnożenie posad lekarzy pomocniczych a mianowicie:

w kraj. szpitalu powsz. we Lwowie o jednego sekundaryusza kl. I i dwóch sekundaryuszów klasy II.;

w kraj. szpitalu św. Łazarza w Krakowie o jednego sekundaryusza klasy I.; nadto o podwyższenie dotychczasowej liczby adjutów po 600 kor. dla bezpłatnych praktykantów lekarskich o dwa dla każdego szpitala;

wreszcie o przyznanie tym sekundaryuszom w obu szpitalach krajowych,

którzy nie mają pomieszkania w naturze, dodatku do płacy po 300 kor. rocznie na tak długo, dokąd pomieszkanie takie oddane im nie będzie.

Wypłata dodatku powyższego ustanie na wypadek, gdyby sekundaryusz nie zajął oddanego mu mieszkania w szpitalu.

Co do wniosku o pomnożenie sił lekarskich, a w szczególności liczby adjutów dla bezpłatnych praktykantów dodajemy jeszcze, iż wniosek ten uzasadnionym jest nie tylko wzmagającą się pracą w szpitalach, stale niemal przepełnionych chorymi — ale nadto faktem, iż liczba zgłaszających się lekarzy na bezpłatną praktykę coraz bardziej się zmniejsza, tak, iż przy zbyt małej frekwencyi uczniów na Wydziałach lekarskich obawiać się należy braku pomocnicych sił lekarskich w szpitalach naszych.

Wydział krajowy sądzi tedy, iż możność uzyskania w stosunkowo krótkim czasie adjutum będzie zachętą dla młodych lekarzy do wstępowania na praktykę szpitalną.

W związku z wnioskami niniejszymi w przedmiocie zmiany etatów szpitali krajowych — pozostaje poruszona w petycyach również sprawa przyznania charakteru i poborów prymaryuszy kierownikom oddziałów chorych zakaźnych w obu szpitalach krajowych, tudzież sprawa restytuowania posady chemika przy kraj. szpitalu powsz. we Lwowie.

Praca i obowiązki połączone z prowadzeniem oddziałów chorych zakaźnych nie tylko równe są wymogom stawianym do prymaryuszów innych oddziałów szpitali, ale nadto powodują tem większe niebezpieczeństwo dla zdrowia i życia, ograniczając lekarzy kierujących tymi oddziałami niemal wyłącznie tylko do dochodów z płacy.

Uwzględniając te okoliczności, Wydział krajowy uważa za słuszne, iżby kierownikom powyższych oddziałów przyznanym był charakter prymaryuszów i równe tymże pobory służbowe. Pobory te stosownie do niniejszego przedłożenia wyższe będą dla kierownika oddziału zakaźnych przy szpitalu lwowskim od dotychczasowych o 600 kor. rocznie, albowiem odpadnie natomiast wypłata dodatku osobistego przyznanego temuż kierownikowi w kwocie 800 kor. rocznie.

W szpitalu krakowskim zaś pobory kierownika oddziału zakaźnego, który nie otrzymuje dodatku osobistego, będą wyższe od dotychczasowych o 1.400 kor. rocznie.

Wreszcie w uwzględnieniu odpowiedzialnej i żmudnej pracy aptekarzy w obu szpitalach kraj. Wydział krajowy na skutek próśb wniesionych i usilnie popartych proponuje podwyższenie dotychczasowych płac tych funkcyonaryuszów o 200 kor. we Lwowie, zaś o 400 kor. rocznie w Krakowie.

Co do petycyi urzędników administracyjnych o podwyższenie płac Wydział krajowy z powodów na wstępie niniejszego sprawozdania przytoczonych ograniczyć się musi tylko do wniosku o zrównanie poborów aplikantów kancelaryjnych szpitali z poborami takichże urzędników Wydziału krajowego, którzy po 3-ch latach służby posuwają się do płacy 1.200, zaś po 5-ciu latach do 1.500 kor. rocznie.

Aplikanci kancelaryjni przy szpitalach krajowych pobierają bowiem tytułem płacy tylko 1.100 kor., nie mają zaś ani dodatków na mieszkanie ani i pięcioletnich, która to płaca w obec wymogów kwalifikacyjnych i małych widoków na awans — jest istotnie za niską.

Nakoniec przystępujemy do uzasadnienia wniosku o restytucyę posady chemika przy szpitalu lwowskim.

Uchwałą Wys. Sejmu z dnia 3. maja 1900 do ls. 3457 powziętą w załatwieniu sprawozdania i wniosku Wydziału krajowego z dnia 27. lutego 1900 l. 10.953 zniesioną została posada chemika przy kraj. szpitalu powsz. we Lwowie ustanowiona etatem posad i płac z r 1875. Do przedstawienia wówczas

wniosku takiego skłoniło Wydział krajowy zapewnienie, iż w obec kreowania przy fakultecie lekarskim wszechnicy lwowskiej posady profesora chemii patologicznej szpital lwowski korzystać będzie mógł z pomocy tegoż profesora, która też pod pewnymi warunkami ofiarowaną została, że zatem bez uszczerbku dla potrzeb szpitala pod względem rozbiorów i analiz chemicznych osobny chemik szpitalny zbędnym się okaże, a wydatek odnośny zaoszczędzonym zostanie. Dążenie zaś do uzyskania tej oszczędności uważaliśmy tem bardziej za wskazane, ile że równocześnie Wydział krajowy przedstawił Wys. Sejmowi potrzebę pomnożenia personalu lekarskiego dla innych oddziałów szpitala.

Pomimo zapewnienia jednak pomocy ze strony profesora chemii patologicznej Wydział krajowy postanowił, ażeby wszelkie narzędzia i rekwizyta ówczesnej pracowni chemicznej szpitala przeniesione zostały do gmachu głównego a to dla użytku podręcznego kierowników oddziałów, powierzając nadzór nad temi rekwizytami jednemu z prymaryuszów.

Gdy atoli w praktyce i w toku dalszych rokowań okazało się, iż dla zapewnienia niezbędnych szpitalowi analiz ze strony Instytutu chemii lekarskiej przy wszechnicy lwowskiej koniecznem byłoby ustanowienie przy tym Instytucie jednej siły lekarskiej pomocniczej kosztem funduszu krajowego, a nadto płatnego kursora do zbierania i odnoszenia przedmiotów, przeznaczonych do rozbioru, wreszcie przeniesienie do tegoż Instytutu urządzeń laboratoryjnych pracowni chemicznej szpitala, przeto uwzględniając inne jeszcze potrzeby i trudności wynikłe dla szpitala z braku zależnego od Dyrekcyi funkcyonaryusza w pracowni powyższej. Wydział krajowy na wniosek Dyrektora szpitala postanowił zatrzymać urządzenia laboratoryjne pracowni chemicznej przy szpitala i zgodził się na stałe powierzenie kierownictwa tą pracownią jednemu z lekarzy pomocniczych szpitala.

Zarządzenie to uczyniło jednak tylko po części zadość podnoszonym reklamacyom i utyskiwaniom na brak fachowego chemika, odejmując atoli z drugiej strony jedną siłę lekarską z uszczerbkiem dla służby oddziałowej szpitala.

W obszernie i wyczerpująco motywowanej relacyi z dnia 26. marca b. r. (l. W. 36.712) Dyrektor szpitala lwowskiego opierając się na poczynionych ujemnych dla celów szpitala doświadczeniach wynikających z braku fachowo wykształconego chemika, przedstawił nieodzowną konieczność restytuowania odrębnej pracowni chemicznej szpitala w dawnych jej rozmiarach i zamianowania jej kierownikiem lekarza-chemika, któryby posiadał specyalne uzdolnienie i praktykę w tym dziale wiedzy i nauki lekarskiej.

W obec faktu, iż posada samodzielnego chemika szpitala lwowskiego jak przy organizacyi służby lekarskiej w r. 1875 ustanowioną została, wymogi zaś postępu i nauki obecnie tem wyżej się podniosły, usprawiedliwionem jest żądanie izby, tak wielki zakład lecznicy, jakim jest szpital powszechny we Lwowie, posiadał dla spełniania swych zadań wyłączną i samodzielną pracownię chemiczną, pod kierunkiem lekarza specyalisty.

Ponieważ, jak to wyżej przytoczyliśmy, szpital lwowski nie mógł — bez ujmy dla swych potrzeb — ograniczać do pośredniej tylko i warunkowo ofiarowanej pomocy Instytutu chemii lekarskiej w dokonywaniu rozbiorów i analiz nieodzownie koniecznych do rozpoznania chorób przy zastosowaniu sposobu i metody leczenia. Czasowe zaś powierzanie kierownictwa pracownią chemiczną zmieniającym się lekarzom pomocniczym nie odpowiadało by celowi. Wydział krajowy uchwalił przedstawić Wys. Sejmowi dalszy wniosek o restytuowanie przy kraj. szpitalu powsz. we Lwowie stałej posady chemika z płacą 2 400 kor. rocznie i prawem do trzech dodatków pięcioletnich po 300 koron rocznie. Płaca, którą obecnie proponujemy dla chemika szpitala, wyższą jest tylko o 400 kor. rocznie od ustanowionej etatem z r. 1875.

W przypuszczeniu, iż Wysoki Sejm przychyli się do wniosków objętych niniejszem przedłożeniem, Wydział krajowy zarządził wstawienie do prelimina-

rzy obu szpitali krajowych we Lwowie i w Krakowie na rok 1907 potrzebnych kredytów na płace i dodatki, tudzież w obec proponowanego pomnożenia sił lekarskich. Wydział krajowy uprasza tedy:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości;

2. Sejm ustanawia napowrót w etacie służby lekarskiej kraj. szpitala powszechnego we Lwowie posadę chemika szpitała z płacą 2.400 K rocznie, oraz z prawem do trzech dodatków pięcioletnich po 300 K rocznie;

3. Sejm przyznaje kierownikom oddziału chorób zakaźnych kraj. szpitala powszech. we Lwowie i kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie charakter i pobory prymaryuszów, przy równoczesnem jednak odjęciu dodatku osobistego przyznanego kierownikowi przy szpitalu lwowskim w kwocie 800 K rocznie;

4. Sejm ustanawia płace prymaryuszy kraj. szpitala powszech. we Lwowie, tudzież w kraj. szpitalu św. Łazarza w Krakowie w kwocie 3.000 K rocznie.

Dodatki pięcioletnie zaś uchwalone etatem w roku 1875 w kwocie (200 złr.) 400 K pozostają i nadal niezmienione;

5. Sejm ustanawia: a) w etacie służby lekarskiej pomocniczej kraj. szpitala powszech. we Lwowie jeszcze jedną posadę sekundaryusza I. klasy i dwie posady sekundaryuszów II. klasy;

b) w etacie służby lekarskiej pomocniczej kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie jeszcze jedną posadę sekundaryusza I. klasy;

6. Sejm zatwierdza wstawione do preliminarza budżetu kraj. szpitala powszechnego we Lwowie i kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie kredyta na dalsze dwa adjuta dla każdego z tych szpitali;

7. Sejm przyznaje sekundaryuszom klasy I i II. w obu szpitalach krajowych dodatek na mieszkanie po 300 K rocznie, a to do czasu, zanim sekundaryuszom tym oddanem zostanie pomieszkanie z opałem i światłem w naturze;

8. Sejm ustanawia w etacie służby administracyjnej szpitali krajowych we Lwowie i w Krakowie płacę aptekarzy po . . . . . 2.200 K rocznie, przy równoczesnem odjęciu obecnie pobieranych przez tychże dodatków osobistych a to we Lwowie w kwocie . . . . . 400 K w Krakowie zaś w kwocie . . . . . 200 „ rocznie.

Dotychczasowe dodatki aktywalne i pięcioletnie tych funkcyonaryuszów pozostają nadal niezmienione;

9. Sejm zatwierdza wniosek Wydziału krajowego na zrównanie plac aplikantów kancelaryjnych w szpitalach krajowych we Lwowie i w Krakowa z płacami aplikantów rachunkowych i manipulacyjnych Wydziału krajowego, o ile aplikanci przy szpitalach, skutkiem przydzielenia ich do czynności w Izbach przyjęcia, nie otrzymują prócz płacy przywiązanych do tych czynności emolumentów w naturze.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.
Członek Wydziału kraj.

L. W. 115.265/06. We Lwowie, dnia 24. listopada 1906.

Ueg. 56

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie ustanowienia dla niższej służby oddziałowej obu szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie rocznych dodatków.

Wysoki Sejmie!

Wiadomo, jak ważnym czynnikiem opieki szpitalnej jest dobra, troskliwa i wyćwiczona w swym zawodzie służba oddziałowa, dozorcy i dozorczynie chorych. Ażeby uzyskać taką służbę i trwale ją w zakładzie zatrzymać, należy, prócz odpowiedni j płacy, zapewnić służbie korzyści, wzrastające z każdym rokiem pobytu w szpitalu.

Z tego samego założenia wyszła także ankieta, zwołana w r. 1891 na polecenie Wysokiego Sejmu celem zbadania urządzeń lekarskich i administracyjnych zakładu kulparkowskiego.

Na wniosek tej ankiety, przedstawiony przez Wydział krajowy w sprawozdaniu o obradach ankiety, uchwalił Wysoki Sejm 8. kwietnia 1892 przyznawać służbie zakładu kulparkowskiego po roku odbytej pracy przez szereg lat pięciu co roku dodatek do płacy po 24 koron, czyli po 2 korony miesięcznie.

Nadto uchwałą z 3. listopada 1905 r. Wysoki Sejm, uwzględniając petycyę służby oddziałowej zakładu kulparkowskiego, przyznał jej prawo pobierania prowizyi z funduszów zakładu w razie okaleczenia lub nieudolności do pracy po latach 10 służby w wysokości 40% ostatniej płacy; za każdy dalszy rok dolicza się przy wymiarze prowizyi 3% ostatniej płacy, tak, że prowizya po 20 latach wyniesie 70%, a po 30 latach równa się wysokości całej płacy.

Polepszenie doli służby oddziałowej w zakładzie kulparkowskim wpłynęło też na los chorych, od tego bowiem czasu zmniejsza się — jak statystyka wykazuje — ilość nieszczęśliwych wypadków w zakładzie.

Równie ważnym czynnikiem jest służba oddziałowa w szpitalu, gdzie z powodu fizycznej niemocy chorzy nieraz całkiem zdani są na opiekę służby i ruszyć się bez niej nie mogą.

To też Dyrekcye obu szpitali krajowych podniosły potrzebę przyznania lepszych warunków służbie oddziałowej i zastosowania także do niej norm przyjętych dla służby oddziałowej zakładu kulparkowskiego.

Zarówno dobro szpitali jak i względy słuszności skłaniają Wydział krajowy do przyjęcia tych wniosków.

Służba obu szpitali, tak męska jak i żeńska, podzieloną jest co do wysokości płac na kilka kategoryi. Posuwanie się służby z niższej kategoryi płac do wyższej jest bardzo powolne, dlatego nowozaciężna służba, nie mając widoku

rychłego awansu, zaledwie się cokolwiek poduczy, bardzo często szpital opuszcza, szukając lepszych warunków bytu. Ażeby więc umożliwić szpitalowi zatrzymanie dobrej i uzdolnionej służby przez czas dłuższy, trzeba dla niej stworzyć widoki choćby nieznacznego lecz częstego posuwania się w poborach.

Celowi temu najlepiej odpowie system mechanicznej podwyżki płac w miarę dłuższej służby, przyjęty dla Kulparkowa. Z zastosowania tego systemu nie wynika jednak zgoła konieczność zachowania także równomierności w przyznawanych tam podwyżkach. Owszem w wymiarze dodatku służbowego należy zrobić różnicę między służbą szpitalną a kulparkowską, która to ostatnia jest bezsprzecznie znacznie uciążliwszą, niebezpieczniejszą i bardziej odpowiedzialną.

Z tych przeto powodów Wydział krajowy proponuje, ażeby służba oddziałowa obu szpitali, tak męska jak i żeńska — bez względu na kategorye płac — po upływie roku nienagannej i pożytecznej pracy otrzymywała podwyższenie 12 koron rocznie przez tyle lat, aż służba męska dojdzie do 30 koron miesięcznej płacy (razem z doliczeniem owych dodatków), a służba żeńska do 24 kor. miesięcznie.

Odnośne spodziewane podwyższenie poborów służby oddziałowej według proponowanej zasady jest uwidocznione w preliminarzach budżetów obu szpitali krajowych na r. 1907. W preliminarzach tych uwzględnioną też być musiała taka sama podwyżka płac służby oddziałowej tych c. k. zakładów klinicznych we Lwowie i Krakowie, których administracyę prowadzą Zarządy szpitali krajowych. O tem zawiadomiliśmy c. k. Namiestnictwo.

Na podstawie powyższego przedstawienia Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm zatwierdza wniosek Wydziału krajowego corocznego podwyższania służbie oddziałowej obu szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie po pierwszym roku nienagannej i użytecznej pracy po 12 koron rocznie do czasu, gdy pobory dozorców (z doliczeniem owych rocznych dodatków) dosięgną kwoty 30 koron miesięcznie, a dozorczyń 24 koron miesięcznie.

II. Sejm wstawia na cel powyższy do preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na r. 1907 do Rubr. II. poz. 29 f. kwotę 624 koron, z czego przypadnie 372 K. dla 70 osób oddziałowej służby szpitalnej, a 252 K. dla 49 osób oddziałowej służby klinicznej — a do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie do Rubr. II. poz. 29 e. kwotę 636 koron, z czego przypadnie 552 K. dla 69 osób oddziałowej służby szpitalnej, a 84 K. dla 9 osób oddziałowej służby klinicznej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

St. Badeni, *w. r.*
Marszałek krajowy.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Drukarnia Ludowa we Lwowie

LW. 124.420/906.

We Lwowie, dnia 27. grudnia 1906.

Aleg. 57

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w krajowym Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Powołując się na analogiczne sprawozdanie z 22. lipca 1905 LW. 69.087, Wydział krajowy stwierdzić może, że zapowiedziany w niem termin wykończenia nowych pawilonów, budynków i urządzeń w kraj. Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie został dotrzymany. W jesieni bowiem r. b. odbyła się kolaudacya techniczna robót budowlanych, przeważnej części robót rzemieślniczych i urządzeń mechanicznych, która wykazała, że roboty przedsiębiorcom powierzone wykonane zostały, w całości biorąc, zadowalająco, trwale i zgodnie z obowiązującymi planami, a tylko drobne, łatwe do usunięcia usterki spowodowały zarządzenie korektur.

Pozostały zaś do wykonania tylko takie roboty, które bądźto mogą być podjęte dopiero po opróżnieniu niektórych części starego gmachu, bądź — jak niektóre roboty rzemieślnicze — musiały być wstrzymane aż do ukończenia innych, z któremi stoją w związku lub zależą od stanu osuszenia budynków.

Obecnie zatem uważać można za wykończoną budowę pawilonów I., II., III., IV., V. i VI., pawilonu dla zakaźnych, trupiarni, portyerówki, wieży wodnej, dezinfektora, stajni dla krów, chlewni, szopy, oraz za wykonane w przeważnej części adaptacye i przeobrażenia w gmachu głównym, w budynku administracyjnym, w dawnej krowiarni (obecne mieszkania dla służby), starej stajni końskiej, w dawnej trupiarni (obecnie magazyny i mieszkania dla parobków) i w budynku folwarcznym. W szczególności zauważa się, że oprócz budynków mieszkalnych VII., VIII. i IX., które jeszcze w jesieni ubiegłego roku zajęte zostały przez peronal lekarski i administracyjny Zakładu, oddano do użytku w sierpniu b. r. pawilony V. i VI., przeznaczone dla niespokojnych umysłowo-

chorych a narazie zapełnione spokojnymi obłąkanymi, pawilon dla chorych zakaźnych, trupiarnię i portyerówkę, gdyż budowę ich rozpoczęto prawie o rok wcześniej niż budowę reszty budynków, z powodów naprowadzonych w powołanem na wstępie sprawozdaniu z r. 1905.

Do użytku oddane zostały również wszystkie nowo pobudowane budynki gospodarskie (krowiarnia, chlewiarnia, szopa).

Przy budowie pawilonów dla chorych uwzględniono wszelkie najnowsze postulaty wiedzy psychiatrycznej i hygieny szpitalnej. Pawilony ustawione na miejscu przewiewnem i pełnem światła z werandami z zewnątrz robią raczej wrażenie will mieszkalnych niż ponurego Zakładu. Przestronne, jasne i widne sale dzienne i sypialne oraz separatki, korytarze, łazienki i kuchnie rozmieszczone są w parterze i na pierwszem piętrze budynku, nad którem po obu stronach budynku dobudowano ubikacye mieszkalne dla lekarza asystenta i Siostry miłosierdzia. W suterenach mieszczą się mieszkania dla służby, magazyny i kotłownie centralnego ogrzewania.

Ściany sal dla chorych wszędzie lakierowane lakierem emaliowem do wysokości 2 m., posadzki deszczółkowe woskowane; wszelkie ramki, okna, drzwi seperatkowe, urządzenia łazienkowe sporządzone są według modeli i rysunków wzorowanych na najnowszych i za praktyczne uznanych urządzeniach zakrajowych zakładów. Podobnie pawilon dla zakaźnych i trupiarnia z ubikacyą na sekcye i mieszkania dla dozorcy urządzono w sposób odpowiadający specyalnemu urządzeniu tych budynków.

Stajnia dla krów i nowa chlewnia zbudowane są i urządzone z uwzględnieniem nowożytnych wymogów hygieny hodowlanej. W pierwszej z nich mieści się również mieszkanie służbowe i rzeźnia, w drugiej urządzenia kotłowe do grzania paszy. Wszelkie objekta wewnętrzne (żłoby, posadzka, ściany dzielne itp.) zrobione są z betonu i żelaza; przy chlewni zewnątrz urządzono nadto basen betonowy dla kąpania trzody chlewnej.

Szopa została przeniesiona z dotychczasowego miejsca przy starej stajni końskiej na inne odpowiedniejsze obecne miejsce między stajnią dla krów a chlewnią, przyczem wymieniono na nowy materyał zniszczony lub przegniły. Pośrodku między tymi trzema budynkami umieszczono gnojarnię z wjazdami od stajen.

Adaptacye w starym gmachu prócz zmiany w przeznaczeniu niektórych ubikacyj dotyczą głównie robót kanalizacyjnych i wodociągowych. W budynku administracyjnym natomiast przerobiono nieużyteczne dotychczas kondygnacye II. piętra na mieszkania wygodne dla zwiększonej liczby SS. Miłosierdzia, nadto zaś zrekonstruowano zupełnie wszystkie ubikacye przeznaczone obecnie na halę maszyn, piekarnię, kuchnię, pralnię i susznię, szwalnię, warsztaty rzemieślnicze itp.

Dawną krowiarnię przeistoczono zupełnie i przerobiono na budynek mieszkalny, a więc dano nowe pokrycie dachu, drzwi i okna, piece kaflowe, kuchnie i wychodki oraz podzielono wewnątrz cały budynek tak, że obecnie mieści się w nim 7 mieszkań dla wyższej służby zakładowej. W analogiczny sposób przerobiono dawną truparnię na centralne magazyny dla rzeczy chorych i mieszkania dla parobków — wreszcie budynek folwarczny, któremu dano nowe pokrycie dachowe, nadto zaś przerobiono wewnątrz ubikacye mieszkalne, przemalowawszy ściany i dodawszy nowe piece oraz posadzki, w parterze tego budynku przygotowano dwie ubikacye na urządzenie masarni zakładowej.

Przytem nadmienia Wydział krajowy, że pawilony dla chorych I. II. III. IV. będą oddane dla użytku z wiosną r. 1907 po zupełnem osuszeniu ich i wykończeniu niektórych robót rzemieślniczych oraz instalacyj; dotyczy to również budynków służbowych przerobionych z dawnej krowiarni i truparni.

W dziale urządzeń mechanicznych zajmują wodociągi najważniejsze miejsce; przy ich bowiem pomocy uzyskał Zakład to, co było zawsze najistotniejszą potrzebą i najdotkliwszym brakiem Kulparkowa, a mianowicie do-

brą i zdrową wodę do picia. Budowę wodociągu ukończono jeszcze w r. 1905 i jak to już podniesiono w zeszłorocznem sprawozdaniu, w sierpniu tegoż roku zarządzono prowizoryczne połączenie rurociągu celem doprowadzenia wody dobrostańskiej do kuchni i piekarni zakładowej; natomiast z wiosną b. r. oddano do użytku żelaznobetonową wieżę wodną ze zbiornikiem o 60 m³ pojemności, z którego rozprowadza się wodę po całym Zakładzie. W tym celu urządzono instalacye wodociągowe we wszystkich nowych pawilonach dla chorych, które pobierają z wieży wodnej wodę do picia, kąpieli, dla kotłów centralnego ogrzewania i klozetów, — nadto zaś w starym zakładzie, który w ten sposób zaopatruje się w wodę do picia u muszli ściennych, oraz w wodę potrzebną dla łazienek, pralni, kuchni, kotłów parowych i maszynowych.

Pawilony dla chorych I—VI mają także łazienki wannowe z zimną i ciepłą wodą oraz z tuszami. Wodę ciepłą doprowadza się zapomocą członowych kotłów ogrzewających o wielkiem ciśnieniu do zbiorników ekspanzyjnych, stąd zaś zasila się nią łazienki, płuczki i naczynia w podręcznych kuchenkach.

Niezależnie od tych instalacyj przeprowadzono zgodnie z potrzebami zakładu przy równoczesnem zaoszczędzeniu wydatków na wodę dobrostańską — drugorzędne rurociągi dla miejscowej wody użytkowej, którą ze studni zakładowej za pośrednictwem zbiornika z wieży starego gmachu rozprowadza się do hydrantów dla mycia podłóg, spłukiwania wychodków a w ubikacyach budynku ekonomicznego dla płukania jarzyn i naczyń a także do nowego folwarku dla pojenia bydła w krowiarni i chlewni.

Instalacya centralnego ogrzewania jest również wykończona. Z nastaniem silniejszych mrozów (przewidziano ogrzanie przy najniższej temperaturze — 25°R) przeprowadzoną będzie próba palenia, w obecnych zaś warunkach atmosferycznych spełnia ono zadanie swoje bez zarzutu.

Centralne ogrzewanie systemem powietrzno-parowym z wentylacyą i cyrkulacyą na zmianę, urządzono w salach dziennych, sypialniach i seperatkach pawilonów dla chorych I—VI; korytarze i ubikacye mieszkalne dla lekarzy i SS. Miłosierdzia ogrzane są radiatorami. Ogrzewanie odbywa się zapomocą obmurowanych kotłów parowych, których pawilony V i VI. mają po 2 pawilony zaś I—IV. po jednym.

Hala maszyn mieszcząca się w budynku administracyjnym jest zbiorowiskiem siły niezbędnej do poruszania rozlicznych maszyn i mechanicznych urządzeń zakładu głównie zaś pralni i kuchni.

Dla zapewnienia zakładowi trwałej i ekonomicznie najwydatniejszej obsługi mechanicznej zakupiono znacznym nakładem kosztów szereg kotłów i maszyn, które mają zadanie wytwarzania, przenoszenia i użytkowania siły. Zainstalowano więc dwa wielkie, kompletne kotły parowe, dwie pompy parowe i injektor parowy do zasilania kotłów; następnie jedną maszynę leżącą, rozdzielacz parowy, zbiornik pary wydmuchowej i przerobiono drugi dla wody kondenzacyjnej. Dla przeniesienia siły urządzono transmisye wałowe, linowe i pasowe do pralni, cyrkularki i maszyny dynamo pędzącej motor elektryczny i pompę rotacyjną w wieży wodnej. W pralni zakładowej zużytkowuje się wytworzoną siłę na mechanizmach wzorowych najnowszej konstrukcyi, jakimi są: dwie wirówki, cztery praczki bębnowe (większe i mniejsze), dwa wielkie magle mechaniczne ustawione w ubikacyach I. i II. piętra obok dwóch suszni parowych mających po 15 kulis. Prócz tego pomieszczono w tymże budynku baseny betonowe do płukania, farbowania; krochmalenia bielizny oraz kotły parowe do gotowania bielizny i mydła. Z końcem lata b. r. puszczono w ruch wszystkie wyżej wymienione mechanizmy.

Nowa kuchnia zakładowa dzieli się na parową i angielską; dla ich obsługi zainstalowano ośm kotłów parowych, z tych sześć zupełnie nowych; nadto zaś szafy parowe do gotowania ziemniaków i grzania termoforów, stół ogrzewany parą do dzielenia mięsa i maszynkę parową do gotowania kawy. W obieralni jarzyn istnieje osobny kocioł do grzania wody parą wydmuchową i poczwórny ba-

sen betonowy do płukania jarzyn. Podobnież wykonano osobne instalacye dla mycia naczyń, składające się z płuczek żelaznych emaliowanych i podwójnego basenu dębowego.

Do mechanicznych urządzeń należy wreszcie także instalacya nowego dezinfektora z kotłem parowym i aparatem tuszowym, które umieszczono w specyalnie na ten cel skonstruowanym budynku z wysokim piecem do palenia zakażonej słomy — w pobliżu pawilonu dla zakaźnych.

W jesieni b. r. odbyła się kolaudacya kanalizacyi i odczyszczalni zakładowej. Dla skanalizowania całego obszaru, na których stoją budynki zakładowe, przyjęto system biologicznego oczyszczania cieczy kanałowych, stosowany z bardzo pomyślnym rezultatem za granicą (głównie w Niemczech i w Anglii). Ekskrementa spłukiwane wodą w klozetach, nadto zaś trzema osobnymi spłukiwaczami dostają się siecią kanałów do komór gnilnych i złóż oksydacyjnych, gdzie w drodze fermentacyi i wzajemnego pochłaniania się wytworzonych organizmów drobnoustrojowych oczyszczają się tak, że w postaci czystej wody odpływają osobnym kanałem poza obręb zakładu. Należy się spodziewać, że po zupełnem wykończeniu całości budowy i usunięciu obcego personalu robotniczego z zakładu, funkcyonowanie kanalizacyi będzie wzorowe i podniesie w wysokim stopniu sanitarne warunki Zakładu.

Z jesienią b. r. przystąpiono do budowy wąskotorowej kolejki dla rozwożenia potraw, bielizny, materyałów i odpadków na długości 900 mb; trasa jej łączy głównym szlakiem kuchnię zakładową z nowymi pawilonami, nadto zaś ma cztery odgałęzienia do remiz pralni i piły cyrkularnej. Rozwożenie odbywać się będzie za pomocą lokomotywy i 14 wózków: budowa zaś, którą rozpocząć można było dopiero po usunięciu gruzu budowlanego, ukończoną będzie dopiero z wiosną r. 1907.

Ponadto pokryto z funduszu budowy wydatki na budowę dróg między nowymi pawilonami i wokoło starego gmachu oraz na nowym folwarku — podjętą dla ostatecznego uregulowania komunikacyi w obrębie zakładu. W miejscach wolnych od komunikacyi będą w najbliższym czasie założone parki i ogrody według osobnych planów i kosztorysów. Wreszcie całą przestrzeń zajętą pod budowę nowych pawilonów ogrodzono nowym trwałym parkanem dębowym, oddzielając ją w ten sposób od dróg zewnętrznych i pól gospodarskich.

Z powyższego przedstawienia wynika, że budowa i przeobrażenia wykonane w zakładzie kulparkowskim pochłonęły ogrom pracy i kosztów; różnolitość potrzeb i podjętych robót zniewoliła Wydział krajowy do ustanowienia trzech osobnych kierownictw dla poszczególnych działów: budowlanego, mechanicznego i kanalizacyi. Z rodzaju budowy, która obejmuje nowe budowle, rekonstrukcye starych i adaptacye — następnie ze specyalnego charakteru zakładu dla osób chorych umysłowo, który dla swoich celów sanitarnych, administracyjnych i leczniczych wymaga odrębnych, ile możności najnowszych a przytem ekonomicznych wewnętrznych urządzeń — pochodzi to, że w każdym z pomienionych działów w ciągu budowy powstawały nowe potrzeby trudne do przewidzenia z góry na okres trzech lat, w ciągu którego budowa się toczyła. Jakkolwiek Wydział krajowy przy ocenianiu tych potrzeb kierował się zawsze ścisłym rzeczowym krytycyzmem i względami oszczędności, mając na oku wyznaczony przez Wys. Sejm na cele budowy kredyt, mimo to — jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu podniesiono, w poszczególnych pozycyach funduszu budowy musiał Wydział krajowy wykraczać poza zakreślone granice, wychodząc z założenia, że tak trudne i rozległe zadanie należy rozwiązać nietylko z uwzględnieniem ekonomii w teraźniejszości ale i w najdalszej przyszłości, aby zatem na dłuższy szereg lat zapewnić prawidłowy rozwój zakładowi — a zarazem usunąć możność zgłaszania nowych potrzeb powodujących nowe wydatki. Wys. Sejm raczył uznać w r. 1905 analogiczne motywy przypuszczalnego przekroczenia kredytu wyznaczonego na cele budowy kulparkowskiej, przyjmując do swej wiadomości sprawozdanie Komisyi sanitarnej, która doradzała, aby „nie zakreślać Wydziałowi krajowemu w tej mierze zbyt ścisłej granicy, ani też przesądzać w ten sposób o zaspakojeniu istotnych potrzeb

Zakładu“. Obecnie jednak nie może być nadwyżka kosztów cyfrowo wykazana, uczyni to Wydział krajowy w najbliższym roku po zamknięciu rachunków budowy i wówczas przedstawi odpowiednie wnioski do uchwały Wys. Sejmu.

Zamykając niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w krajowym Zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie przyjmuje Sejm do wiadomości.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w r.*

Sprawozdawca:
***Mieczysław Onuszkiewicz**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

L.W. 13.581/1907. We Lwowie, dnia 8. stycznia 1907.

Aleg. 58

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm powziął na posiedzeniu dnia 3. listopada 1904. r. następującą uchwałę: „Sejm upoważnia Wydział krajowy do wyboru miejsca dla zamierzonej budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju, jak również do przedłożenia Sejmowi w czasie możliwie niedługim, w każdym razie nieprzekraczającym r. 1906. planów i kosztorysu, odnoszących się do budowy rzeczonego zakładu".

W myśl powyższej uchwały, wyrażającej stanowczy zamiar Wysokiego Sejmu utworzenia w najbliższym czasie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju, podjął Wydział krajowy już w styczniu r. 1906. działalność w zalecanych uchwałą kierunkach, a więc starania o wybór odpowiedniego gruntu pod przyszły zakład i studya celem opracowania programu budowy, a w dalszym następstwie ogólnych i szczegółowych projektów technicznych i kosztorysów. Przedewszystkiem przeto ponowił Wydział krajowy publiczne wezwanie do wnoszenia ofert na 100 morgowy obszar gruntu i w tej drodze uzyskał 35 ofert. Po wyłączeniu ofert, ze względu na położenie gruntu lub jego warunki lokalne danemu celowi nieodpowiadających, wybrano pięć miejscowości, które zwiedziła szczegółowo osobna komisya, złożona z Szefa Dep. V., profesora psychiatryi dr. Piltza, krajowego inspektora szpitali dra Łuszczkiewicza i architekty. Na podstawie zgodnej opinii tych rzeczoznawców uznał Wydział krajowy grunt w Lusinie i Wróblowicach pod Swoszowicami położony za najodpowiedniejszy pod budowę przyszłego zakładu, z tem jednak zastrzeżeniem, jeśli szczegółowe badania wykażą, że czy to na wybranym gruncie, czy w bliskiem sąsiedztwie znajdzie się w dostatecznej ilości dobra woda dla potrzeb zakładu. Niezależnie od tego zwołał Wydział krajowy w styczniu r. 1906. ankietę, złożoną z przedstawiciela c. k. Rządu, inspektora szpitali krajowych, profesorów psychiatryi i jej reprezentantów w świecie lekarskim, z kierowników krajowych i prywatnych zakładów dla obłąkanych, jak niemniej z architektów i inżynierów w celu zasięgnięcia opinii mężów fachowych do ogólnego programu zakładu, odpowiadającego wymogom wiedzy obecnej doby oraz szczegółów budowy i urządzeń. Na dwudniowych posiedzeniach omówiono szczegółowo warunki wyboru miejsca, zasady budowy, typy poszczególnych pawilonów, rozmieszczenie chorych, sprawę urządzeń zakładu i jego przyszłej administracyi. Wyniki obrad tej ankiety, jak niemniej drugiej, odbytej w październiku r. 1906. podane będą poniżej przy uzasadnianiu końcowych wniosków; tu jedynie zaznacza się, że dla wykonania żądanych przez Wysoki Sejm planów i kosztorysów budowy należało wprzód zebrać materyały dla ustalenia typów poszczególnych pawilonów, budynków administracyjnych, urządzeń i ulepszeń praktyką sprawdzonych. W tym celu wydelegowano zgodnie z opinią wspomnianej ankiety osobną komisyę, złożoną z profesora psychiatryi, dr. Halbana, dyrektora zakładu dla obłąkanych, dr. Kohlbergera i architekty do analogicznych, wzorowo urządzonych

zakładów w Wiedniu, Mauer Öhling i Egelfink (Bawarya) z poleceniem ewentualnego rozszerzenia przedmiotu studyów na inny zakład i nawiązania stosunków z fachowymi znawcami w tym dziale zagranicą. Na podstawie studyów, w ten sposób przeprowadzonych, sporządzone zostały szkice planów przyszłego zakładu, które były przedmiotem obrad drugiej ankiety, odbytej w dniu 24. października r. 1903 z takim samym składem uczestników, jak poprzednio. Celem owych szkiców było zoryentowanie członków ankiety w obranych już typach pawilonów dla chorych, oraz w szczegółach projektowanej budowy odnośnie do ilości powietrza w metrach^3, przypadającej na każdego chorego, rozmieszczenia sal dziennych, sypialnych, separatek i łazienek, nadto zaś co do warstatów dla chorych, budynków administracyjnych, (wzorowanych na takichże budynkach w Egelfink) i mieszkalnych. Szkice owe komponowane były na terenie idealnym, gdyż wybór gruntu z powodu prowadzonych równocześnie poszukiwań za wodą na upatrzonym obszarze nie był jeszcze definitywnie dokonany.

Poszukiwania te podjęto w ten sposób, że najprzód zarządził Wydział krajowy pod nadzorem swego inżyniera wykonanie próbnych wierceń na upatrzonym gruncie. Wykopano wówczas trzy studnie w różnych punktach, zmierzono w przybliżeniu ich wydajność i oddano wodę do analizy chemicznej; ponieważ jednak uzyskane rezultaty nie były zadowalające, i to nie tyle pod względem jakościowym, jak ilościowym, delegowano przeto powtórnie fachowego inżyniera-hydrotechnika z poleceniem, aby odnośne badania rozszerzył także na najbliższą okolicę, z której ewentualnie możnaby wodę rurociągiem do zakładu sprowadzić. Nader mozolne i sumienne poszukiwania zostały uwieńczone pomyślnym skutkiem dopiero w późnej jesieni r. 1906.; okazało się bowiem, że w odległości $1^1/_2$ kilometra od gruntu istnieją w wyżej położonym terenie Swoszowic warstwy wodonośne pokładów t. zw. „Piasków z Rajska“. Pokłady te mają 5 do 6 km. długości i średnio $1^1/_2$ km, szerokości; grubość miąższu tych piasków dochodzi w najwyższem miejscu do 70 m. Przy tych wymiarach i przy wielkiej przepuszczalności pokładów „Piaski z Rajska“ muszą mieć bardzo wielki zasób wody wgłębnej; próby dotychczas przeprowadzone upoważniają do wniosku, że przy wpuszczeniu studni na głębokość tylko 3 metrów, otrzyma się przy odpowiedniej średnicy studni ilość wody wystarczającą dla 1000 do 1500 mieszkańców, którą nadto będzie można doprowadzić do zakładu z nadwyżką ciśnienia około 25 m., co znacznie wpłynęłoby na obniżenie kosztów budowy wodociągu.

W ten sposób mógł Wydział krajowy dopiero w grudniu r. 1906. przystąpić do definitywnego załatwienia sprawy wyboru gruntu i zorganizowania pracy architektów i inżynierów-mechaników nad szczegółowymi planami i kosztorysem przyszłego zakładu. Dla zadowalającego jednak wykończenia tak olbrzymiej pracy, nie cały dwumiesięczny okres czasu był oczywiście niewystarczający, dlatego Wydział krajowy ograniczyć się musi do przedłożenia Wysokiemu Sejmowi jedynie szkiców planów w tym czasie wykonanych i przybliżonego kosztorysu, które jednak tworzą podstawę dla rozpoczętych szczegółowych opracowań.

Podawszy w ten sposób krótką historyę prac Wydziału krajowego, podjętych w celu wykonania cytowanej na wstępie uchwały Wysokiego Sejmu, przystępujemy obecnie do opisania warunków usytuowania i nakreślenia ogólnego programu przyszłego zakładu.

Opis gruntu w Lusinie, wybranego pod przyszły zakład, podany został Wysokiemu Sejmowi w analogicznem sprawozdaniu Wydziału krajowego z 15. września r. 1904. LW. 68.982. Z pośród czterech miejscowości, przedstawionych wówczas Wysokiemu Sejmowi do wyboru, wymieniono Lusinę na pierwszem miejscu, jako najlepiej wyposażoną w niezbędne dla omawianego zakładu warunki lokalne. Ze względu na obecne wznowienie sprawy po $2^1/_2$ rocznej przerwie powtórzymy w skróceniu opis rzeczonego gruntu: Lusina leży w powiecie podgórskim, oddalona o $2^1/_2$ km. od stacyi kolei żelaznej Swoszowice, skąd w 45 minut przebyć można drogę do Krakowa. Bliskość Krakowa, zapewniająca zakładowi łatwy i stały kontakt z Wydziałem lekarskim Uniwersytetu, zatem i z przyszłą kliniką psychiatryczną, a przytem ważna dla aprowizacyi zakładu, jest obok innych również poważnym względem, przemawiającym za Lusiną. W przyszłości oczekiwać można, że warunki komunikacyjne z Lusiną jeszcze korzystniej się ukształtują, gdyż nowo projektowana trasa kolei Kraków-Myślenice, przechodzi właśnie przez Lusinę, w której będzie przystanek kolejowy i ładownia na samej

granicy obszaru pod zakład zajętego. Obszar ten 96-morgowy posiada grunty suche, lekko wznoszące się w stronę północną, a zatem wystawione na działanie promieni słonecznych od południa, gdzie granicę stanowi u podnóża płynąca rzeczka Wilga. Na glebę składa się glinka z piaskiem nadająca się zupełnie pod uprawę zbóż i roślin okopowych. Budowa przyszłego zakładu będzie znacznie ułatwiona wobec bliskości potrzebnego materyału: piasku w oddaleniu 200 metrów, kamieniołomów oddalonych o 2 km., cegielni w sąsiednich wsiach, wapna w Podgórzu, wreszcie wody w pobliskiej Wildze. Okolica jest zdrowa z pięknymi widokami na liczne strony. Obecna cena za 1 morg wynosi 900 koron, nie licząc małego enklawe włościańskiego.

Zasady budowy przyjęte na podstawie wskazówek Wys. Sejmu i w znacznej części w uwzględnieniu wniosków ankiety przedstawiają się, jak następuje:

Zakład budowany będzie systemem pawilonowym i da pomieszczenie 500 chorym z tem zastrzeżeniem, że konstrukcya i rozmiary niektórych budynków, zwłaszcza zaś administracyjnych, ustalone zostaną tak, aby ewentualne rozszerzenie zakładu w przyszłości nie natrafiało na zbytnie trudności techniczne i finansowe. W obliczeniu powierzchni i kubatury sal przyjęto dla jednego chorego w pawilonach:

a) w salach chorych zależnie od kategoryi chorych: $7^1/_2$—8 m^2, czyli przy 4 m wysokości 30—32 m^3;

b) w salach dziennych: 4—5·5 m^2 czyli przy 4 m wysokości 16—22 m^3;

c) w separatkach stale zajętych: 15·00 m^2 czyli 60 m^3, w czasowo zajętych: 13·50 m^2 czyli 54 m^3;

d) pokoje chorych w pawilonach pensyonaryuszy mają 15 m^2 czyli 60 m^3, sale zaś dzienne 6 m^2 czyli 24 m^3.

Jako zasadę przyjęto także równy podział płci, tak, że pawilony dla chorych (z wyjątkiem infirmeryi i pawilonu dla zakaźnych) budowane będą parami, po jednym dla danej ilości chorych mężczyzn i kobiet osobno. Chorych podzielono według ich cech chorobowych na: 1. szałowych (gwałtownych i zbrodniarzy); 2. niespokojnych ściśle dozorowanych; 3. półspokojnych i chorych zostających pod obserwacyą; 4. spokojnych, wymagających dozoru i 5. spokojnych, pracujących (bez dozoru). Poza temi grupami chorych i niezależnie od normalnych trzech klas taksy dziennej, według których chorzy w zakładzie utrzymywani będą, projektuje się budowę dwóch pawilonów dla pensyonaryuszy (mężczyzn i kobiet) t. j. chorych zamożnych, którzy w dzisiejszych warunkach leczyć się muszą w prywatnych lub zagranicznych zakładach dla obłąkanych; wewnętrzne urządzenie tych pawilonów będzie mieć na celu zaspokojenie wyższych wymogów stanu tych chorych i zapewnienie im zupełnej wygody oraz pewnego komfortu w zamian za odpowiednio wysokie taksy dzienne I. i II. klasy. Wzorem dla tych pawilonów są analogiczne oddziały pensyonaryuszy przy zakładach dla obłąkanych w Szwajcaryi, przyczyniające się w znacznej mierze do obniżenia ogólnych kosztów utrzymania zakładu, a zarazem zatrzymujące w kraju pieniądz wydany.

W powyższych ramach zatem projektuje się budowę:

1. dwóch pawilonów dla pensyonaryuszy I. i II. klasy (po 24 chorych);
2. dwóch pawilonów dla szałowych (po 40 chorych);
3. dwóch pawilonów dla niespokojnych pod ścisłym dozorem (po 30 chorych);
4. dwóch pawilonów dla chorych półspokojnych (po 20) i pod obserwacyą (po 11 chorych);
5. dwóch pawilonów dla chorych spokojnych dozorowanych (po 45 chorych w jednym);
6. dwóch pawilonów otwartych dla spokojnych chorych pracujących (po 30 w każdym);
7. jeden budynek infirmeryi dla obłożnie chorych i paralityków (dla 100 chorych);
8. ponadto pawilon dla chorych zakaźnych obliczony na ośm osób z ogólnej ilości chorych, wreszcie
9. prosektoryum.

W opracowaniu znajdują się równocześnie plany budynków administracyjnych (kaplica z salą zabaw, kancelarya, warstaty, kuchnia i pralnia, hala maszyn i kotłownia), mieszkalnych i służbowych (5 budynków) i folwarcznych (stajnie dla: krów, koni i świń, kurniki i stodoła), wreszcie urządzenia

mechaniczne przyszłego zakładu (wodociągi, wieża wodna, oświetlenie elektryczne, telefony, kolejka wąskotorowa, centralne ogrzewanie, mechanizmy pralni, kuchni, hali maszyn, kotłowni i desinfektora, kanalizacya i dreny), wreszcie projekty dróg dojazdowych i wewnętrznych, parkanów i ogrodów.

Prócz tego stanowi przedmiot rozpatrywań sprawa administracyi przyszłego zakładu, dla którego wypadnie przeznaczyć siedm sił lekarskich i tyleż kancelaryjnych prócz reszty personalu służbowego i folwarcznego. Ponieważ według zgodnej opinii członków ankiety, kierownik przyszłego zakładu winien mieć zapewniony wpływ na szczegóły budowy i wewnętrznych urządzeń zakładu, co ze względu na specyalny charakter zakładu jest niewątpliwie uzasadnionym postulatem, przeto Wydział krajowy czyni starania o pozyskanie w bieżącym roku zdolnego psychiatry, wyposażonego w niezbędne kwalifikacye na dyrektora zakładu. W tej zresztą sprawie jak i w innych przyszłego zakładu dotyczących postępuje Wydział krajowy z całą ostrożnością i nieodzownym krytycyzmem; przy układaniu zaś planów budowy i urządzeń zakładu nie spuszcza się nigdy z oka zasad ekonomii i koniecznej oszczędności z uwzględnieniem finansowych stosunków kraju.

Jak z przedstawionego wyżej toku prac wynika, definitywne ustalenie zasadniczych warunków budowy nastąpić mogło dopiero w grudniu ubiegłego roku; w chwili zatem obecnej, gdy się niniejsze sprawozdanie Wys. Sejmowi przedkłada, w toku załatwienia znajdują się wszelkie czynności wstępne, jak: kupno gruntu, ustalenie szczegółowych norm dla planów budynków administracyjnych i folwarcznych, sprawa ujęcia źródeł wody, budowy dróg, wreszcie na podstawie przedłożonych szkiców opracowania szczegółowych planów i kosztorysów budowy, które zająć musi kilkomiesięczny okres czasu. Niniejszem przeto sprawozdaniem Wydział krajowy nie jest w możności przedstawić Wys. Sejmowi ściśle obliczonego preliminarza kosztów budowy i urządzenia zakładu i podaje tylko przybliżoną wysokość tych kosztów, która po wykończeniu szczegółowych planów uledz może zmianie. Z dotychczasowych prowizorycznych obliczeń wynika, że koszt ogólny budowy nowego zakładu dla obłąkanych w Lusinie wynosić będzie 3,375.000 koron, które oczywiście wydane być mogą w ciągu co najmniej trzech lat, przez które trwać będzie budowa zakładu.

W bieżącym roku przypadłaby z kwoty powyższej do wypłaty jedynie cena kupna gruntu, wydatki administracyjne t. j. płace zajętego przy opracowaniach przygotowawczych personalu technicznego i ewentualnie niewysokie koszta niektórych robót wstępnych, które pokryć wypadnie na razie zaliczkowo z funduszu krajowego. Dokładny zaś na planach i szczegółowych obliczeniach oparty kosztorys, oraz wnioski dotyczące zabezpieczenia potrzebnych funduszów w drodze pożyczki krajowej, będzie mógł Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi dopiero na następnej sesyi, względnie przy preliminarzu budżetu krajowego na rok 1908.

Obecnie zaś zamykając niniejsze sprawozdanie, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego oraz przedstawiony niem ogólny program mającego powstać zakładu dla 500 umysłowo chorych we Lusinie — przyjmuje Sejm do wiadomości, i poleca Wydziałowi krajowemu, by już w r. 1908 przystąpił do budowy takiego zakładu.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrycia ceny kupnej gruntu pod zakład dla obłąkanych w Lusinie, oraz kosztów wszystkich wstępnych i przygotowawczych robót przyszłej budowy tego zakładu zaliczkowo z funduszu krajowego, i poleca Wydziałowi krajowemu, by na nyjbliższej sesyi sejmowej przedłożył szczegółowy kosztorys budowy i urządzeń zakładu, oraz wnioski dotyczące zabezpieczenia potrzebnych na ten cel funduszów w drodze amortyzacyjnej pożyczki krajowej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

L. 116906/06.

We Lwowie, dnia 27. listopada 1906.

Aleg. 59

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z obrad ankiety w przedmiocie podniesienia zdrojowisk i uzdrowisk krajowych — oraz z projektem noweli do ustawy z dnia 4 listopada 1891 Nr. 80. dz. u. kr. urządzającej stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 15. listopada 1905. ls. 3959 Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu zwołanie ankiety w sprawie zdrojowisk i uzdrowisk krajowych a następnie przedłożenie sprawozdania z tej ankiety i odpowiednich wniosków.

Wykonując polecenie powyższe, Wydział krajowy zaprosił do współudziału w tej ankiecie delegatów c. k. Namiestnictwa, Akademii umiejętności w Krakowie, Towarzystw lekarskich we Lwowie i w Krakowie, Towarzystwa balneologicznego, Towarzystw technicznych i delegatów Wydziału krajowego.

Obrady ankiety odbyły się w dniach 7-go i 8-go maja b. r. w Wydziale krajowym pod przewodnictwem członka Wydziału krajowego Szefa Departamentu sanitarnego Mieczysława Onyszkiewicza.

Aleg. A.

Protokół obrad ankiety przedkładamy pod *A*.

Przed zebraniem ankiety Wydział krajowy rozesłał zaproszonym do tejże członkom odpowiedni kwestyonaryusz jako substrat dla odnośnych obrad.

Po przeprowadzeniu wyczerpującej dyskusyi nad wszystkimi punktami kwestyonarysza oraz omówieniu poszczególnych stosunków zdrojowisk i uzdrowisk w kraju, — której przebieg dla ważności przedmiotu ujętym został w stenograficzne sprawozdanie, streściła ankieta wynik obrad w szeregu postulatów i wniosków, zamieszczonych na stronicach 44 i 45 dołączonego sprawozdania.

Ponieważ podniesione przez ankietę postulaty poruszają ogólnikowo sprawy i życzenia, odnoszące się do rozlicznych działów administracyi krajowej

jako to: sprawy gminne, komunikacyjne, bankowe, melioracyjne, a nadto także sprawy należące do zakresu administracyi państwowej — zatem stosownie do indywidualnych potrzeb każdego uzdrowiska (zdrojowiska) specyalnie zbadane i rozważane być muszą, — Wydział krajowy dopiero po należytem dla każdego wypadku sprecyzowaniu i po specyalnem rozpatrzeniu będzie mógł przystąpić do odpowiednich zarządzeń, względnie — gdzie zajdzie tego potrzeba — odpowiednie wnioski Wysokiemu Sejmowi przedstawić.

Co się zaś tyczy podniesionej przez ankietę potrzeby utworzenia przy Wydziale krajowym posady referenta lekarza dla spraw zdrojowych, Wydział krajowy zaznacza, iż dla zebrania odpowiednich dat i materyałów, tudzież celem zbadania stanu zdrojowisk i uzdrowisk krajowych poruczy kraj. inspektorowi szpitali zwiedzenie tychże, o ile to obok obowiązkowych lustracyi szpitali będzie możliwem, a następnie przedłożenie Wydziałowi kraj. sprawozdania o poczynionych spostrzeżeniach, tudzież wniosków, jakie zarządzenia byłyby wskazane celem usunięcia panujących braków i wadliwości.

Pragnąc zapewnić zdrojowiskom i uzdrowiskom naszym należytą opiekę, poprzeć ich rozwój i prawidłową gospodarkę, Wydział krajowy odczuwając pewne braki w dotychczasowej ustawie zdrojowej z d. 4. listopada 1891 r. Nr. 30. Dz. u. kraj., przedłożył Wys. Sejmowi w roku zeszłym projekt noweli do tej ustawy a mianowicie sprawozdaniem z d. 22. września 1905 do LW. 89481.

Sprawozdanie komisyi administracyjnej o powyższym projekcie opracowane d. 20 listopada 1905 do ls. 4434 nie przyszło jednak pod obrady Wys. Sejmu i przesłanem zostało Wydziałowi krajowemu łącznie z uchwałą, na wstępie niniejszego sprawozdania przytoczoną.

W dalszem tedy wykonaniu tej uchwały, tudzież stosownie do opinii wyrażonej w odnośnej rezolucyi ankiety, iżby ustawa zdrojowa zawierała postanowienia ramowe, w której granicach nadaćby można każdemu zdrojowisku (uzdrowisku) Statut, odpowiadający miejscowym stosunkom i właściwościom, — Wydział krajowy przedkłada niniejszem pod B. Wys. Sejmowi ponownie projekt ustawy, urządzającej stosunki zdrojowisk i uzdrowisk, oparty na projekcie komisyi administracyjnej, oraz uwzględniający zapatrywania wyrażone przez ankietę.

Aleg. B.

Projekt powyższy zmienia postanowienia projektu przedłożonego w roku zeszłym przez komisyę administracyjną zasadniczo tylko w §§. 4. 5 i 10, zastrzegając odnośne postanowienia statutowi dla poszczególnych zdrojowisk, uzdrowisk (stacyi klimatycznych) wydać się mającemu, uzupełnia zaś §§. 6, 7, 13 i 15 postanowieniami, które Wydział krajowy za wskazane uznał.

Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.
2) Sejm uchwala dołączony pod B) projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz, w r.

Członek Wydziału krajowego.

Alegat. A

Sprawozdanie stenograficzne

z obrad

Ankiety w sprawie podniesienia zdrojowisk i uzdrowisk krajowych

odbytej w dniach 7. i 8. maja 1906 r.

Pierwszy dzień obrad

7. maja 1906.

(Początek o godzinie 10. rano).

Skład ankiety:

Ze strony Wydziału krajowego:

Pp. Mieczysław Onyszkiewicz, członek Wydziału krajowego;
Dr. Józef Wereszczyński, członek Wydziału krajowego;
Dr. Józef Łuszczkiewicz, krajowy inspektor szpitali,
Bronisław Schworm, sekretarz Wydziału krajowego;
Władysław Słomkowski, sekretarz Wydziału krajowego.

Ze strony c. k. Namiestnictwa:

Dr. Józef Merunowicz, protomedyk i c. k. Radca Dworu;
Antoni Grodzki, c. k. starosta.

Z Towarzystwa lekarskiego we Lwowie:

Prof. Dr. Antoni Mars.

Z Politechniki lwowskiej:

Prof. Leon Syroczyński.

Z Akademii umiejętności jako właścicielki zakładu zdrojowego w Szczawnicy:

Prof. Dr. Tadeusz Browicz;
Prof. Dr. Leon Marchlewski.

Z Towarzystwa technicznego:

Prof. Tadeusz Sikorski;
Marcin Maślanka, inżynier.

Jako delegaci Towarzystwa balneologicznego w zastępstwie właścicieli zdrojowisk i lekarzy:

Konstanty br. Brunicki,
Jan hr. Potocki,
Dr. Maksymilian Cercha,
Dr. Antoni Chramiec,
Prof. Dr. Kazimierz Kaden,
Prof. Dr. Ludomił Korczyński,
Dr. Edward Krzyżanowski,
Adolf Grabowski,
Dr. Edmund Supiński,
Józef Mazurkiewicz,
Dr. Zygmunt Wąsowicz,
Dr. Stanisław Wróblewski.

Przewodniczący: Mieczysław Onyszkiewicz, członek Wydziału krajowego.

Prowadzi pióro Władysław Słomkowski, sekretarz Wydziału krajowego.

Porządek dzienny:

Kwestyonaryusz w sprawie zdrojowisk krajowych.

1. Jakimi środkami możnaby przyjść z pomocą materyalną naszym zdrojowiskom, w szczególności:

a) w jakiej formie byłyby pożądane ulgi podatkowe?

b) jakie ulgi w taryfach przewozowych na kolejach?

c) czy potrzebne jest utworzenie wspólnych subwencyonowanych składów wód mineralnych i wyrobów zdrojowych?

d) czy zachodzi potrzeba utworzenia centralnego (ewent. krajowego) biura porady technicznej, któraby dawała opinię co do planów i kosztorysów na prace balneotechniczne i asanacyjne w zdrojowiskach?

e) w jaki sposób mogłoby nastąpić ułatwienie kredytu dla zdrojowisk w instytucyach finansowych?

2. Czy przepisy budowlane dla naszych zdrojowisk zawarte w ustawie budowniczej dla wsi i miasteczek (z 13 października 1899 dz. u. kraj. 133) są wystarczające dla zapewnienia rozwoju zdrojowisk, ewentualnie w jakim kierunku należałoby je zmienić lub uzupełnić?

3. Czy potrzeba Komisye zdrojowe (klimatyczne), ustanowione na zasadzie ustawy krajowej z 4. listopada 1891 (dz. u. kr. 80), znieść:

a) natomiast za wzorem ustawy czeskiej z 27. października 1868 oddać załatwianie spraw zdrojowych Zwierzchnościom gminnym w poruczonym zakresie działania, a po drugie

b) czy w takim razie dążyć do złączenia gminy z obszarem dworskim?

c) ewentualnie, czy za wzorem ustawy krajowej dla Niższej Austryi z 8. grudnia 1902 pozostawić Komisye zdrojowe (klimatyczne), a w takim razie w jaki sposób zmienić ich skład?

d) jakie ewentualne zmiany należałoby wprowadzić w ustawie zdrojowej, aby zapewnić prawidłowe funkcyonowanie Komisyi zdrojowej (klimatycznej)?

e) czy w razie pozostawienia Komisyi zdrojowych (klimatycznych) należałoby dopuścić w pojedyńczych wypadkach możliwość odjęcia tym Komisyom władzy wykonawczej.

4. Czy nie zachodzi potrzeba zmiany dotychczasowego przeznaczenia funduszu zdrojowego (§. 12. ustawy zdrojowej).

5. Czy według dotychczasowego doświadczenia fundusz zdrojowy bywa używany stosownie do swego przeznaczenia, czy nie zachodzi potrzeba jakiego ustawowego rygoru w razie powtarzających się przekroczeń?

6. Czy sposób zapobiegania chorobom zakaźnym w zdrojowiskach i uzdrowiskach jest dostateczny?

W szczególności:

a) jak zabezpieczyć odpowiednią czystość w otoczeniu domów mieszkalnych dla gości zdrojowych oraz mieszkań samych i urządzenia wewnętrznego?

b) czy sposób wykonywania desynfekcyi jest celowi odpowiedni?

c) jak postępować w razie wybuchu choroby zakaźnej w zdrojowisku?

7. Czy dotychczasowy sposób udzielania koncesyi na zakłady lecznicze jest wystarczającym dla zabezpieczenia należytego utrzymania w dobrym stanie wszystkich urządzeń leczniczych i hygienicznych, czy zachodzi potrzeba jakich obostrzeń na wypadek zaniedbania tych urządzeń?

8. Czy przepisy górnicze i sposób ich wykonywania zabezpieczają dostatecznie istnienie zdrojów leczniczych?

9. Sprawa ulg kąpielowych dla lekarzy, wojskowych, nauczycieli i nauczycielek ludowych i urzędników publicznych.

10. Sprawa ubogich w zdrojowiskach.

11. Czy zachodzi potrzeba utworzenia związku zdrojowisk i uzdrowisk galicyjskich? czyli też towarzystwa balneologicznego? czy jednego i drugiego?

Przewodniczący. Mam zaszczyt imieniem Wydziału krajowego powitać Panów i podziękować, żeście Panowie na zaproszenie nasze w tak licznym komplecie jawić się raczyli.

Wydział krajowy zaprosił Panów celem wysłuchania opinii mężów fachowych stojących w blizkich stosunkach z zakładami kąpielowymi i uzdrowiskami, celem wysłuchania opinii Panów o środkach i sposobach, za pomocą których należałoby uchylić liczne braki w naszych zdrojowiskach, usunąć te przeszkody, które tamują prawidłowy rozwój naszych zdrojowisk i uzdrowisk, a wreszcie zapewnić warunki rozwoju jak największego tych zakładów.

Wydział krajowy pragnąc jak najrychlej zaradzić najpilniejszym potrzebom, przedłożył na ostatniej sesyi Sejmowi projekt zmiany ustawy o zdrojowiskach i uzdrowiskach. Sejm jednak nie załatwił naszego przedłożenia, a natomiast udzielił Wydziałowi krajowemu polecenie zwołania i wysłuchania opinii ludzi fachowych w tym względzie.

Zadaniem naszem będzie odpowiedzieć na kwestyonaryusz przez Namiestnictwo ułożony a dyskusya Panów i odpowiedzi będą cennym materyałem dla Wydziału krajowego w tej sprawie.

Zapraszając Szan. Panów do objawienia Waszych cennych opinii na pytania zawarte w tym kwestyonarzu, pozwolę sobie zauważyć, że nad kwestyami natury merytorycznej głosowania przeprowadzać nie będziemy, natomiast nie mam zamiaru krępować członków ankiety pod względem formalnego traktowania przedmiotu, co do porządku obrad nad pojedynczemi pytaniami kwestyonaryusza tudzież nad sprawami, któreby się w toku dyskusyi wyłoniły.

Zanim przystąpimy do rozpoczęcia obrad muszę zadość uczynić prośbom wystosowanym do mnie ze strony „Przeglądu zdrojowego“ i ze strony prof. Dr. Korczyńskiego, ażebym kazał odczytać otrzymane dwa pisma. Proszę tedy o ich odczytanie.

Sekretarz p. **Słomkowski** *(czyta)*.

Przewodniczący. Ponieważ pisma te treścią swą nie dotyczą przedmiotu obrad lecz składu ankiety, przeto do protokołu ankiety dołączone nie będą.

Przewodniczący. Przystępujemy do porządku dziennego a mianowicie do punktu pierwszego kwestyonaryusza.

Obrady prowadzić będziemy w tym porządku, jak pytania zawarte są w kwestyonaryuszu, chyba, gdyby ankieta objawiła inne zdanie, a wtedy oczywiście zastosuję się do życzenia Panów.

P. Korczyński. Sądzę, że Szan. Panowie nic nie będą mieli przeciw temu, aby całą tę masę pytań porozdzielać na grupy.

Jako pierwszą grupę uważałbym pytania odnoszące się do spraw ekonomicznych, jako grupę drugą pytania odnoszące się do spraw administracyjnych, trzecia zaś grupa tyczyłaby się spraw lekarskich.

Te trzy rzeczy odnosiłyby się specyalnie do zdrojowisk.

Nadto zaś sprawy zdrojowe wymagają współdziałania innych jeszcze czynników jak np. między innymi współdziałania ustawy budowlanej górniczej i tp. Te sprawy możnaby postawić, jak sądzę, na ostatnim planie.

Na pierwszym planie powinny stanąć sprawy ekonomiczne, do których się odnosi pytanie 1. lit. a) do e) tudzież do pewnego stopnia pytanie 11.

Przewodniczący. Już poprzednio oświadczyłem, że nie będę krępować swobody obrad WPanów i dlatego porządek obrad zależeć będzie wyłącznie od szan. Panów. Życzenie prof. Dr. Korczyńskiego zmierza do tego, aby nad punktem 1. i nad punktem 11. jako odnoszącymi się do spraw ekonomicznych przedewszystkiem przeprowadzić dyskusyę i aby przedewszystkiem co do tych spraw wysłuchać opinii pp. Ekspertów.

P. Brunicki. Jabym zaproponował, ażeby zanim przejdziemy do dyskusyi szczegółowej, rozwinąć dyskusyę ogólną nad sprawami zdrojowisk, a dopiero po przeprowadzeniu dyskusyi ogólnej zgodziłbym się na wniosek prof. Korczyńskiego.

P. Kaden. Wobec tego, że kwestyonaryusz, który mamy przed sobą, został rozesłany już bardzo dawno, bo od dwóch lat mamy go już w ręku i wobec tego, że każdy dostatecznie się już nad tą sprawą zastanowił, sądzę, że dogodniej może będzie pójść w tym kierunku, jak p. Przewodniczący zaproponował, tzn. przejść punkt za punktem wszystkie pytania kwestyonaryusza, który mamy w rękach i przy tej sposobności poruszyć wszystkie kwestye, które Panowie chcą poruszyć lub które się w toku dyskusyi wyłonią.

To jest o tyle lepiej, że każdy z nas zastanawiał się nad kwestyonaryuszem w tym porządku, w jakim są pytania postawione.

Przewodniczący. Czy p. br. Brunicki obstaje przy tem, ażeby była dyskusya ogólna przeprowadzona?

P. Brunicki. Ja sądzę, że byłoby lepiej przeprowadzić wpierw dyskusyę ogólną a dopiero potem przejść do dyskusyi szczegółowej.

Przewodniczący. Czy żąda jeszcze kto głosu pod względem formalnym? (nikt). Wobec tego wniosków formalnych więcej nie ma. Jest przedewszystkiem wniosek p. br. Brunickiego, ażeby wprzód przeprowadzić dyskusyę ogólną, który podaję do uchwały. Kto ten wniosek przyjmuje zechce łaskawie rękę podnieść (mniejszość). Wniosek nie uzyskał większości, czyli, że ankieta nie życzy sobie dyskusyi ogólnej.

Wniosek p. Kadena różni się o tyle od wniosku p. Korczyńskiego, że p. Korczyński chce w dyskusyi połączyć punkt 1 z punktem 11., p. Kaden zaś ażebyśmy obradowali w porządku tym, jak pytania są umieszczone w kwestyonaryuszu. Podam najpierw do głosowania wniosek p. Korczyńskiego. Kto ten wniosek przyjmuje, zechce rękę podnieść (Mniejszość). Wniosek p. Korczyńskiego upadł, wobec czego będziemy obradowali w tym porządku, jak pytania są umieszczone w kwestyonaryuszu.

Otwieram rozprawę nad punktem pierwszym, który opiewa:

1. Jakimi środkami możnaby przyjść z pomocą materyalną naszym zdrojowiskom a w szczególności:

a) w jakiej formie byłyby pożądane ulgi podatkowe?

*

b) jakie ulgi w taryfach przewozowych na kolejach?

c) czy potrzebne jest utworzenie wspólnych subwencyonowanych składów wód mineralnych i wyrobów zdrojowych?

d) czy zachodzi potrzeba utworzenia centralnego (ewent. krajowego) biura porady technicznej, któraby dawała opinię co do planów i kosztorysów na prace balneotechniczne i asanacyjne w zdrojowiskach?

e) w jaki sposób mogłoby nastąpić ułatwienie kredytu dla zdrojowisk w instytucyach finansowych?

P. **Krzyżanowski.** Mając odpowiedzieć na pytanie pierwsze kwestyonaryusza, muszę stwierdzić, że jak długo nie będzie funduszu osobnego, przeznaczonego na podniesienie zdrojowisk, tak długo o istotnej poprawie stosunków w zdrojowiskach naszych mowy być nie może. Tak samo, jak Sejm utworzył fundusz dla podniesienia chowu bydła, fundusz dla podniesienia przemysłu, fundusz dla budowy dróg, szpitali i t. p., fundusz dla zakładania pewnych fabryk jak cementu, dachówek i t. p, tak samo musi być utworzony pewien stały fundusz, z któregoby krajowe zakłady kąpielowe mogły czerpać zdrowy a tani kredyt. Bez tego funduszu żadna akcya nie da sobie rady, bez tej wydatnej pomocy krajowej zakłady nasze zdrojowe nigdy się nie rozwiną.

Kraj może objąć naczelny nadzór nad wszystkimi zakładami i w tym celu musi mieć stałego referenta dla tej sprawy, musi mieć biuro techniczne dla spraw zdrojowisk krajowych.

Dlatego stawiam wniosek, aby w odpowiedni sposób odnieść się do Sejmu, aby Sejm objął naczelny nadzór nad zdrojowiskami i ażeby utworzył fundusz stały, z któregoby nasze zdrojowiska czerpać mogły kredyt w formie dogodnej.

Co do ulg podatkowych, to należałoby dążyć do tego, iżby właściciele nie płacili podatków za cały rok, mimo, że pobierają czynsz tylko za 3 miesiące.

Ważną sprawą dla podniesienia zdrojowisk jest także i ta, ażeby domy w zdrojowiskach były uwolnione od dodatków krajowych, powiatowych i gminnych, — a mianowicie te domy, które powstaną na podstawie planów przez biuro zatwierdzonych.

Dalej Sejm powinien dążyć do tego, aby drogi do zdrojowisk były odpowiedniejsze, aby koleje żelazne dochodziły aż na miejsce, gdyż to jest wprost barbarzyństwem kazać ludziom słabym jechać milami prawie wśród kurzu i prochu po złych drogach. Tak samo i ulgi frachtowe są konieczne.

Co do punktu c) pytania pierwszego, że utworzenie wspólnych subwencyonowanych składów wód mineralnych i wyrobów zdrojowych nie jest potrzebne.

Co do punktu d) zdaje mi się, że utworzenie centralnego biura porady technicznej jest koniecznie potrzebne.

Nadzór jest niezbędny, inspektor powinien co najmniej 2 razy w roku być w każdym zakładzie, a bez jego wiedzy żadna willa, żaden budynek stanąć nie powinien, gdyż inaczej żaden zakład się nie rozwinie.

Co do punktu e) sądzę, że taksy zdrojowe powinny służyć przedewszystkiem na gwarancyę kredytu.

Część długów umarzanoby z taks — drugą zaś część płaciliby właściciele.

P. **Korczyński.** Ja pozwolę sobie sprawę objętą pytaniem pierwszem przedstawić w ogólnym zarysie.

Za punkt ciężkości spraw finansowych, spraw ekonomicznych jabym uważał utworzenie krajowej Komisyi przemysłowej, która byłaby odrębnem ciałem dla siebie, albo podporządkowaną była krajowej Komisyi przemysłowej, już istniejącej.

Toby był pierwszy kardynalny postulat. Ta Komisya objęłaby całość spraw odnoszących się do zdrojowisk.

Gdyby chodziło o to, jakie zadania ma spełniać ta Komisya zdrojowo-przemysłowa, to pozwolą Panowie, że po prostu odczytam ustęp z artykułu, który był wydrukowany w „Gazecie Narodowej“ z 4., 5. i 6. maja b. r. *(czyta:)* „Oddział przemysłowy miałby za zadanie:

1. czynić wnioski o udzielanie pożyczek. czyto z funduszów inwestycyjnych krajowych, czy też z funduszów instytucyi finansowych, względnie

2. wypracowywać plan amortyzacyi pożyczek;

3. kontrolować wydatkowanie kwot pożyczonych;

4. czynić wnioski co do ulg podatkowych;

5. wskazywać potrzebę i wyjednywać ulgi w taryfach przewozowych na kolejach, w przyszłości także na drogach wodnych;

6. ułatwiać w odpowiedni sposób zbyt wód mineralnych i przetworów zdrojowych, otwierać nowe rynki zbytu i wskazywać je zarządom zdrojowisk.“

Co do kwestyi ulg podatkowych, poruszonej przez p. Krzyżanowskiego, to na

to najchętniej naturalnie godzę się, bo istotnie podatkami są nasze zdrojowiska bardzo obciążone.

Władze podatkowe nie zwracają na to uwagi, że utrzymanie zdrojowisk więcej kosztuje, aniżeli np. innego jakiego folwarku.

Zdrojowiska leżą w górach, gdzie ludność wcale nie odznacza się pracowitością i pilnością. Ta ludność górska najczęściej wyjeżdża za granicę kraju lub nawet za ocean, pozostaje zaś na miejscu materyał gorszy, który w dodatku każe sobie za swoją pracę nadmiernie płacić.

Należy także uwzględnić i tę okoliczność, że w górach wszelkie nawalnice i deszcze czynią daleko większe spustoszenia, aniżeli w nizinach.

Dlatego myśl p. Krzyżanowskiego, aby uwalniać od dodatków krajowych, powiatowych i gminnych domy powstające w zdrojowiskach, zasługuje na wszelkie poparcie.

Ale jabym był za uwolnieniem podatkowem nietylko domów ale w pierwszym rzędzie wszelkich zakładów leczniczych nowopowstających względnie zniszczonych i na sposób nowoczesny odbudowanych i urządzonych.

To są najważniejsze szczegóły, które mi się w tej chwili nasuwają.

P. **Brunicki.** Ja chciałbym się trochę praktyczniej nad tem zastanowić.

Pierwsze pytanie, jakie się nasuwa jest: Jak należałoby podnieść nasze zdrojowiska?

Jeżeli idzie o to, aby zdrojowiskom poradzić, trzeba zastanowić się nad tem, jakie są przyczyny, że nasze zdrojowiska nie rozwinęły się tak, jak powinny?

Tu są trzy czynniki, które wspólnie działają i tak są złączone ze sobą, że się oddzielić nie dadzą.

Jedna z najgłówniejszych przyczyn leży w zdrojowiskach samych, mianowicie niedostateczne urządzenie tych zdrojowisk.

Jeżeli się przypatrzymy temu, jak zdrojowiska wyglądają za granicą, to łatwo przyjdziemy do przekonania, że nam jeszcze dość daleko do tamtejszych i że nasze zdrojowiska w porównaniu do zagranicznych pozostawiają bardzo wiele do życzenia.

W związku z tem stoi oczywiście względny brak poparcia ze strony pp. lekarzy. Bo jest rzeczą naturalną, że jeżeli zdrojowisko na poparcie nie zasługuje, to lekarz nie jest w stanie je popierać tak, jakby chciał. Nie chcę generalizować, ale są takie wypadki.

Trzecia przyczyna leży w tem, że kraj się zdrojowiskami naszemi dotąd prawie nie interesował, a to jest rzeczą bardzo ważną.

Jeżelibyśmy uznali te przyczyny zastoju, o których wspomniałem, to przedewszystkiem usunąć nam należy braki dotychczasowe w kierunku dodatnim.

I w tym względzie opieka kraju może być niesłychanie ważną i skuteczną. Ja tę opiekę pojmuję w ten sposób, że kraj powinien się interesować rozwojem jego zdrojowisk, powinien dawać wskazówki tak pod względem urządzenia, jak pod względem hygieny i t. d., a co najważniejsza, powinien się starać o ułatwienie kredytu w tych wypadkach, gdzie właściciel zdrojowiska względnie zarząd nie jest w stanie pomimo najlepszych chęci postawić zakładu na takiej stopie, jakby należało, a to z powodu braku kapitału.

To jest rzecz jasna i prosta i w tem leży cała przyczyna, dlaczego nie jesteśmy w stanie zdrojowiska nasze odpowiednio podnieść i rozwinąć tak, jak powinny być rozwinięte.

Ponieważ nie mamy odpowiednich funduszów na to, aby zrobić u nas to, co zagranica u siebie już dawno zrobiła i ponieważ wiem z doświadczenia, że instytucye finansowe nie bardzo chętnie udzielają pożyczek na tego rodzaju przedsiębiorstwa, byłoby rzeczą wskazaną, ażeby Wydział krajowy a względnie Bank krajowy udzielał w jakiejś możliwej formie pożyczek na tego rodzaju przedsiębiorstwa. A w takim razie będzie rzeczą zrozumiałą, że kraj dając pomoc dla takich przedsiębiorstw, miałby naturalnie także prawo badania, co się z tym włożonym kapitałem stało i byłoby niejako obowiązkiem instytucyi krajowej Wydziału krajowego, czy Sejmu wglądać w to, czy pieniądze użyczone na cele inwestycyi, zostały użyte w taki sposób, na jaki zostały przeznaczone.

To jest kwestya najważniejsza.

Co do innych spraw a w szczególności co do ulg podatkowych, to naturalna rzecz, że godzę się na zdanie prof. Korczyńskiego, o ileby się to dało przeprowadzić. Ale zdaje mi się, że choćbyśmy uchwalili niewiedzieć jaką rzecz, to zachodzi jeszcze pytanie, czy władze podatkowe zechcą wykonać to w praktyce.

Co się tyczy ulg taryfowych, to na tem się nie rozumiem i o tem nie wspominam.

Ale chciałbym wspomnieć jeszcze o jednej rzeczy.

Jest rzeczą zrozumiałą, że człowiek prywatny, choćby i najzamożniejszy, nie jest w stanie w zdrojowiska takie wkłady poczynić, jakby należało i dlatego zagranicą prawie wszędzie potworzyły się w tym celu towarzystwa akcyjne. Dlatego też sądzę, że byłoby wskazanem i u nas, gdyby Wydział krajowy się sprawą zdrojowisk zaopiekował, przystąpić do utworzenia towarzystwa akcyjnego.

P. Merunowicz. Mam tu przed sobą ustawę węgierską z roku 1876, ustawę, którą przed dwoma laty Namiestnictwo otrzymało w drodze urzędowej, ustawę zatem, która dotychczas obowiązuje.

I w tej ustawie węgierskiej §. 103 powiada, że nietylko domy mieszkalne, ale wszystkie domy w zdrojowiskach mają dwudziestoletnią wolność podatkową (rozumnie się, że nie są wolne od dodatków). Sądzę przeto, że i tu w naszym kraju możnaby tentować to, ażeby nowe budowle były nie jak dotąd przez 12 lat wolne od podatków, ale przez 20 lat.

Uczyniłbym tylko jedno zastrzeżenie, aby nie były budowane jak kto chce, ale aby były wykonane ściśle wedle przepisów ustawy budowlanej i w linii regulacyjnej.

Można tego wymagać od kraju, aby to zrobił.

Gdyby rząd ze względu na większe zdrojowiska, jak Karlsbad, Francensbad itp. nie chciał robić takich precedensów, to w każdym razie byłoby zupełnie słusznem, aby wszelkie budowle w drojowiskach, opłacały podatek tylko za taki czas, w jakim funkcyonują lub są w użyciu, a nie za cały rok, jak się tego słusznie domagali pp. Krzyżanowski i Korczyński.

Sądzę, że jeżeli coś podobnego jest możliwem na Węgrzech, to byłoby możliwem także i u nas, a sądzę, że takie 20 letnie uwolnienie od podatków bardzoby się przyczyniło do rozwoju naszych zdrojowisk, a w szczególności na rozwój ruchu budowlanego, który dotychczas jest u nas bardo zaniedbany.

Wiemy, że w niektórych zdrojowiskach bywają szopy, stajnie itp. przemieniane na domy mieszkalne, jednakże tego rodzaju budowy nie mogą być dla zdrojowiska ani pożądane ani pożyteczne.

Dlatego żądając tych ulg, byłoby, wedle mego zdania, rzeczą bardzo ważną zastrzeżenie, że tylko budowy wykonane wedle ustawy budowlanej i odnośnej uchwały Rady gminnej mogą liczyć na uwolnienie podatkowe.

Co się tyczy ulg taryfowych, to o tem mówić nie będę, bo się na tem nie rozumiem, ale sądzę, że te ulgi byłyby bardzo ważne dla eksportu wód mineralnych, który niestety coraz bardziej upada.

Co do utworzenia centralnego składu wód mineralnych, to o tem mówić nie będę, gdyż to musi być pozostawionem inicyatywie prywatnej.

Co do ustępu d) a mianowicie co do utworzenia centralnego biura porady technicznej, to Namiestnictwo miało za wzór monachijskie biuro krajowe do porady we wszystkich pracach asanacyjnych.

W Monachium jest takie biuro wyposażone w odpowiednie siły fachowe, które wypracowuje plany, a jeżeli nie ma na to czasu, to tylko opiniuje plany opracowane przez inżynierów prywatnych, podaje wskazówki i kosztorysy, aby gminy nie były wyzyskiwane.

Coś podobnego istnieje także i u nas, choć nie w tym celu, ale dla spraw rolniczych tzw. biuro melioracyjne.

Jednakże co do melioracyi pozwolicie Panowie, że opowiem własne doświadczenie, jakie zrobiło Towarzystwo lekarskie z Morszynem.

Mieliśmy tam kilka morgów mokrej łąki, i aby je osuszyć, podaliśmy do Wydziału krajowego prośbę, ażeby nam udzielił swoich sił technicznych na osuszenie tej łąki i byliśmy tyle nieostrożni, iż powiedzieliśmy, że to jest w celach nie gospodarczych ale w celach zdrojowiska. I to wystarczyło, aby nam Wydział krajowy odmówił pomocy bezpłatnej, twierdząc, że to nie jest melioracya rolnicza tylko w celach asanacyjnych.

Robota została wykonaną bardzo dobrze, i mamy z tej roboty bardzo piękną korzyść, cóż kiedy niestety musieliśmy bardzo drogo zapłacić a rekurs nie odniósł żadnego skutku. Ta melioracya kosztowała nas więcej, aniżeli, gdybyśmy byli przyjęli prywatnego inżyniera.

Dlatego chodzić nam powinno w pierwszym rzędzie, ażeby takie prace asanacyjne, prace balneotechniczne, jak ujęcie źródeł i tp. miały swoje biuro fachowe, miały kogoś, ktoby się z ramienia kraju tem zajmował.

To byłaby jedna sprawa.

O kredycie mógłbym także coś powiedzieć również z doświadczenia na Morszynie uzbieranego.

Towarzystwo lekarskie ma wprawdzie fundusze, ale których na cele Morszyna użyć nie chciało, wychodziło bowiem z założenia, że fundacya morszyńska sama opłacać się powinna.

Chcąc wybudować dom mieszkalny i łazienki, staraliśmy się o pożyczkę. Skonwertowaliśmy pożyczkę Kasy oszczędności na Bank krajowy, ale niestety tylko tyle nam majątek ten szacowali, ile wart jest grunt, a niestety grunt jest dość lichy. Dlatego też pożyczka wypadła dość nizko.

Że to jest przemysłem, tego nikt nie zaprzeczy, ale to Banku nie obchodzi. Jeżeli ktoś chce robić gwoździe, śrubki lub inne przedmioty przemysłowe, wnet ma kredyt z funduszu przemysłowego, dlaczegoż przemysł zdrojowy nie ma mieć kredytu jako przemysł!

Z tego powodu sądzę, że ważną jest rzeczą rozszerzenie atrybucyi Banku krajowego, aby mógł pożyczać nietylko na grunta, nietylko na realności, nietylko na szopy lub stajnie, jeżeli są ogniotrwale kryte, ale także na łazienki jako należące do wykonywania przemysłu zdrojowego.

Sądzę, że to jest rzeczą niezbędną, aby i przemysłowi zdrojowemu kraj przyszedł z pomocą materyalną.

Także powinniśmy się starać o większe popieranie spraw zdrojowych ze strony ministerstwa handlu przez poczty i telegrafy.

Każdy z Panów, kto był w zdrojowiskach, wie z doświadczenia, że urządza się pocztę, telegraf lub telefon tylko wtedy, jeżeli właściciel, przedstawiciele gminy lub przedsiębiorca ze swojej strony dość znaczne czynią świadczenia.

Przed kilku miesiącami urząd pocztowy przyszedł do namiestnictwa z żądaniem, ażebyśmy się przyczynili znacznym kosztem do urządzenia telefonu do Krynicy.

Musieliśmy się na to zgodzić, bo to było w interesie gości i Namiestnictwo podpisało subwencyę 4000 K.

Ale to nie jest rzeczą zdrojowiska, to jest rzeczą rządu, aby w tej formie zdrojowiska wspierał.

Tu odwołuję się na ustawę węgierską, w której jest powiedzianem, że w każdem zdrojowisku ma być urządzona poczta i urząd telegraficzny. A więc na Węgrzech jest to już ustawowy obowiązek i nie można tego uczynić zależnem od tego, czy właściciel zechce się przyczynić czy nie, pewną kwotą lub zechce dać słupy telegraficzne za darmo.

W ustawie węgierskiej jest powiedziane, że ministerstwo ma się o to starać, aby były „die erforderlichen Post-und Telegraphen-Stationen“ a to „zum Behufe der Hebung der Curorte“.

Dlatego sądzę, że możemy się domagać przynajmniej tego rodzaju ulg materyalnych i tego rodzaju urządzeń dla zdrojowisk naszych, jakie już dawno są przewidziane w ustawie węgierskiej.

P. **Kaden.** Proszę Panów

Według mego zdania ustawy istniejące obecnie zupełnieby wystarczyły, aby nam się dobrze działo, trzeba tylko dobrej woli w wykonywaniu tych ustaw. Trzeba tylko pewnej życzliwości, i dlatego widzę we fakcie zwołania dzisiejszej ankiety pewien krok naprzód.

O tem, aby Rada państwa uchwalała 20-letnią wolność podatkową, o tem nawet marzyć nie można, ale i to jest dobre, jeżeli nowe domy są uwolnione przez lat 12 od podatków rządowych.

Wydział krajowy ma prawo według ustawy zeszłorocznej wszelkie przedsiębiorstwa przemysłowe, czy to nowo powstające, czy to rozwijające się uwolnić od dodatków krajowych, trzeba tylko ten przepis ustawy zastosować.

Rząd uwalnia nowe domy zawsze od podatku, kraj zaś uwalnia tylko wtedy, jeżeli się ktoś zgłosi.

Do uwolnienia od dodatków krajowych trzeba pewnych formalności i dotąd nie doszło do mojej wiadomości, aby ktokolwiek od dodatków krajowych był uwolniony, bo nikt się nie zgłasza.

O tem, aby powstała specyalna ustawa dla zdrojowisk, mowy być nie może.

Odnośnie do tego, co powiedzieli pp. Krzyżanowski i Korczyński, abyśmy płacili podatki tylko za ten czas, kiedy gości przyjmujemy, muszę zauważyć, że faktycznie tak jest. Oni nam rozkładają podatek na cały rok, ale urzędy podatkowe wcale nie wymierzają podatku za cały rok, tylko za te miesiące, w których goście przebywają.

Pod tym względem Panowie rekurs zawsze wygrają.

Rozchodzi się jednak o sposób wymierzania tego podatku.

W tym kierunku ustawa czynszowa jest niesłychanie elastyczną, jeden paragraf zbija paragraf drugi i jest się na łasce lub niełasce urzędników podatkowych.

Gdyby duch był inny, to mybyśmy się na podatki skarżyć nie potrzebowali.

Podatki muszą być i trzeba płacić, chodzi tylko o obywatelskie zastosowanie ustawy.

Władze podatkowe nie uwzględniają wyjątkowego położenia zdrojowisk i wymierzają podatki bezwzględnie.

Dlatego koniecznem jest, aby Sejm uchwalił jakąś rezolucyę do rządu, aby zdrojowiska ze względu na to, że mają niesłychanie większe świadczenia, większe od innych właścicieli, nie przekraczały normy danej miejscowości.

Co do uwolnień od dodatków krajowych, to byłoby to dobre, a co do zabudowań gospodarskich bardzo potrzebne.

Co do ulg taryfowych, to są one dla zdrojowisk rzeczą nie bardzo wielkiej wagi.

Odnośnie do pytania, czy potrzebne jest utworzenie wspólnych subwencyonowanych składów, to jestem zdania, że nietylko nie są potrzebne, ale wprost byłyby szkodliwe.

Najpierw, ileby tych składów było potrzeba? Jeden skład wspólny w Krakowie, drugi we Lwowie, trzeci w Warszawie, w Wilnie itd. Na czele takiego składu trzebaby postawić człowieka bardzo bezstronnego, by taki pan nie forytował jednego zdrojowiska kosztem drugiego.

Na pytanie, czy zachodzi potrzeba biura porady technicznej, odpowiadam: Bezwarunkowo potrzeba! Rabka np. wiele inwestowała, potrzebowała porady technicznej i dziś jej potrzebuje, a nie ma się kogo poradzić, nie ma inżynierów specyalistów.

A jednak byłoby rzeczą łatwą przy technicznem biurze krajowem utworzyć posadę referenta fachowo wykształconego, któryby po odbyciu studyów za granicą udzielał porady fachowej.

Chodziłby tylko mogło o to, czy ta porada miałaby być bezpłatną. Jestem zdania, że należałoby mu zapłacić, wprawdzie nie tyle co inżynierowi prywatnemu, ale np. koszta podróży i dyety.

Że takie biuro jest koniecznie potrzebne, to kwestyi żadnej nie ulega.

Co do ułatwienia kredytu w instytucyach finansowych, zdaje mi się, że w Banku krajowym jest osobny dział pożyczek t. zw. gotówkowych, ale żadne zdrojowisko ich nie otrzyma.

P. Korczyński ogłosił był niedawno mój wypadek.

Niedawno starałem się o pożyczkę na Rabkę.

O pożyczce hipotecznej w ścisłem znaczeniu nie może być mowy, bo przy pożyczce hipotecznej wydaje się listy zastawne, a więc papiery, które muszą mieć bezpieczeństwo pupilarne.

Co do pożyczek przemysłowych, to te są dostępne dla każdego, są jednak zwykle bardzo małe a przy takiej Rabce trudno określić, na jaki cel, zwłaszcza, że poza Rabką jest wszystko porozrzucane.

Forma pożyczek gotówkowych jest najwięcej odpowiednią. Powiedziano mi, abym się podał, i dlatego podałem się, prosząc o 300.000 K. Dyrekcya uchwaliła 200.000 K., lecz Rada nadzorcza ze względów zasadniczych odmówiła.

Zatem brak tu dobrej woli względnie brak zrozumienia interesu.

Bo cóż jest taki zakład kąpielowy?

Zbiór domów, urządzeń itp., które polegają na źródłach. Ale jeżeli źródła wyschną? konkludują ci panowie.

Jeżeli w Rabce przez 8 wieków, jak to skonstatowano, były źródła i nie wyschły, to raptem mają wyschnąć wtedy, kiedy Bank krajowy pożyczkę udzieli.

Chodzi więc o to, aby Sejm zwrócił tym panom w Banku uwagę, że zakład kąpielowy jest przemysłem pewniejszym, aniżeli gwoździarnia lub cegielnia. Na każdą fabrykę, na każde dobro, nie wiedzieć jak zniszczone pożyczkę uzyskać łatwo, zakład zaś zdrojowy pożyczki nie uzyska.

Trzeba zatem w tym kierunku zrozumienia rzeczy i dobrej woli.

Co do poczt i telegrafów, o których mówił p. Radca Dworu Merunowicz i porównywał nasze stosunki z węgierskimi, to muszę stwierdzić, że na każdym punkcie na Węgrzech jest inaczej. Ot np. jakkolwiek to nie należy do spraw zdrojowisk, ale wspomnę tu jako charakterystyczne: pewna fabryka farb w Krakowie prosiła, aby Rada szkolna poleciła te farby szkołom. Rada szkolna odmówiła. Założono fabrykę w Budapeszcie i tam Rada szkolna nietylko że kazała te farby brać, ale nadto miasto dało mu grunt, siłę elektryczną, a to wszystko za darmo!

Oto jest porównanie!

Co do poczt i telegrafów, to prawda, że żądają świadczeń dość wysokich, ale te funkcyonują jako tako. Co do telefonów, to nasze miejsca kąpielowe i zdrojowiska są bardzo po macoszemu traktowane. I pod tym względem sądzę, że rezolucya sejmowa pewnie odniosłaby jakiś skutek.

P. **Krzyżanowski.** Proszę Panów, trzeba nam koniecznie starać się o to, by coś się

przecież zrobiło dla naszych zdrojowisk, to tak jak jest obecnie doprawdy dalej być nie może.

Jeżeli proszę Panów inspektor zdrojowy nie zajmuje się losem zdrojowisk, to doprawdy trudno wymagać od wójta w Truskawcu lub w Lubieniu, ażeby coś zrobił. I dlatego w pierwszym rzędzie musi być przedewszystkiem egzekutywa.

W takiej Serbii np. jest komitet zdrojowy, w każdem zdrojowisku jest inżynier, który tam cały rok mieszka, zupełnie inaczej aniżeli u nas.

U nas proszę Panów zdarza się nieraz, że się pisze do starostwa, starostwo przez 3 lata trzyma taki kawałek u siebie, a potem odpowiada post festum.

Ten szlendryan jest wielką tamą w rozwoju naszych zdrojowisk.

Co p. kol. Kaden powiedział, że urzędy podatkowe biorą podatek tylko za 3 miesiące, to wydaje mi się optymizmem. Ja np. jestem lekarzem w Buczaczu a w sezonie ordynuję w Truskawcu. Otóż mnie władza podatkowa wymierza dwa podatki od obu miejscowości. Rekursa moje pod tym względem nie odnosiły skutku.

Krótko mogę powiedzieć, że podatki są tak wysokie, że są po prostu straszne.

A teraz co do postulatów dalszych, to uważałbym za rzecz konieczną, aby przynajmniej przez pół roku mieszkał stale w zdrojowisku inżynier, bez którego wiedzy nicby się stać nie mogło.

Do rozwoju zdrojowisk przyczynia się także w wysokim stopniu taniość w miejscach kąpielowych. Proszę Panów, dziś są u nas w restauracyach zdrojowych ceny tak wysokie, że wprost płacić nie można tak drogo. I dlatego dziś każdy woli pojechać za granicę, bo ma lepsze wygody i o wiele taniej. Jeżeli mam wysłać chorego do kąpiel, to wobec Boga i sumienia muszę go posłać za granicę.

A nadto u nas przy zimnie chorych nie powinno się wysyłać przed 1. czerwca, bo klimat już jest tego rodzaju.

Nadto jestem także tego zdania, że powinno się utworzyć stały fundusz pożyczkowy dla zdrojowisk, gdyż bez tego funduszu mimo najlepszych chęci sprawy nie posuniemy naprzód i stanu zdrojowisk naszych nie poprawimy, bez pomocy bowiem i najlepsze chęci właściciela niczego nie dokażą.

Powiedział p. Kaden, że na śrubki lub cegiełki Bank krajowy daje pożyczki a na zdrojowiska odmawia, bo się boi straty, że źródła mogą przypadkiem wyschnąć. A czy myślicie Panowie, że kraj nie traci na śrubach i cegielniach? Kraj traci nieraz, ale to ludzka rzecz. Jeżeli źródła uciekną, to uciekną, wówczas kraj straci, ale mimo to nie powinien odmawiać pomocy.

Należałoby tylko poczynić dokładne analizy wód naszych, abyśmy wiedzieli, co właściwie posiadamy.

Dlatego stawiam wniosek na zamknięcie dyskusyi nad punktem pierwszym.

Przewodniczący. Sądzę, że zamknięcie dyskusyi jest w tym wypadku nieodpowiednie, gdyż nie możemy odjąć możności wypowiedzenia zdania tym Panom, którzy dotąd jeszcze nie przemawiali. Dlatego sądzę, że zamknięcie dyskusyi nie jest wskazanem, tem bardziej, że nie mamy tu wcale nad niczem głosować.

P. **Syroczyński.** Co do punktu 1 b) muszę zwrócić uwagę Panów, że nie tyle ważne są dla naszych zdrojowisk ulgi taryfowe na kolejach, ile utworzenie dobrych dojazdów od stacyi kolejowej do zdrojowiska. Pod tym względem musimy się domagać, aby to połączenie było lepsze i tu Wydział kraj. może i powinien wiele zrobić. Są wprawdzie stacye Iwonicz, Rymanów, Truskawiec, ale proszę do nich dojechać!

Należałoby tedy z wielkim naciskiem przedstawić Wydziałowi krajowemu, że dobre połączenie stacyi kolejowych ze zdrojowiskami jest nadzwyczajnie pożądane i konieczne.

P. **Marchlewski.** Na razie chciałem zająć się tylko jedną kwestyą, która jest może najdonioślejszą, a mianowicie kwestyą dostarczenia funduszów na ewentualne inwestycye w rozmaitych zdrojowiskach, zwłaszcza, że rozmaici Panowie skarzyli się tu, że o takie fundusze jest bardzo trudno.

O powstaniu jakiegoś prywatnego towarzystwa akcyjnego na razie można myśleć, instytucye zaś finansowe i banki szacują zdrojowiska bardzo nisko i dlatego o większą pożyczkę jest bardzo trudno.

Niewątpliwie faktem jest, że instytutucya finansowa dając pożyczkę, chce mieć gwarancyę i dlatego szacują zdrojowiska o tyle, o ile budynki pewną wartość przedstawiają, natomiast źródła te prawie nigdy nie są brane w rachubę.

Przedewszystkiem chcę zwrócić uwagę na słowa p. Kadena, który przytoczył, czy wogóle te źródła będą istniały jeszcze długo, czy też pod wpływem innych okoliczności mogą zniknąć.

Jabym powiedział, że instytucye finansowe pod tym względem mają zupełną słuszność, a żeśmy im dali broń do ręki, to winą tych Panów, którzy mają zdrojowiska.

Boć przecież nie jest trudno zanalizować wodę.

Wprawdzie robi się analizy, ale analizy dorywcze rezultatu jeszcze nie dają.

Zwracam uwagę na to, że wszystkie zdrojowiska zagraniczne np. Karlsbad i inne mają pracownie chemiczne, a świadectwa chemików tam pracujących, którzy badają wodę z dnia na dzień, ich protokoły, te są dopiero miarodajne, co do właściwej wartości źródeł.

Przypomnę Panom przykład wód w Bilinie, gdzie pewnego razu woda faktycznie się zmieniła do tego stopnia, że eksploatacya nie mogła się opłacić.

Mogę przytoczyć inne źródło na naszym gruncie, tu w Galicyi, gdzie woda tak się zepsuła, że niewiadomo, czy będzie można ją eksploatować.

Nie chodzi o to, aby wody te od czasu do czasu analizować ściśle, ale o to, by stan źródła był badany systematycznie, i to nie nie tylko ze względu na to, aby dać interesowanym gwarancyę, iż źródła się nie psują, ale po to, aby się nie kierować opinią starego górala, który stoi koło źródła i któremu się wydaje, że woda dziś nie gryzie w język.

Chcąc zadokumentować wartość źródła, trzeba z dnia na dzień, z tygodnia na tydzień analizy robić, nie muszą to być analizy bardzo ścisłe, ale muszą obejmować najważniejsze składniki, a mianowicie sól kuchenną i węglan.

To jest robota, która trudną nie jest, i która oczywista rzecz, nie będzie mogła być wykonaną w każdem zdrojowisku poszczególnem, ponieważ wymagałoby to stosunkowo bardzo wiele kosztów.

Jeżeli Panowie projektujecie założenie centralnego biura, to najważniejszem jego zadaniem byłoby badanie wszystkich źródeł, nie co do wszystkich najdrobniejszych szczegółów, tylko co do wartości technologicznych tych źródeł, czy są dobrze ujęte czy nie ma jakich wskazówek, w których porach roku, w których porach dnia jest najlepszy skład wody, aby dać publiczności gwarancyę, że wody są pod kontrolą, a publiczność będzie miała pewność, że kupuje wodę, której skład jest mniej lub więcej stałym.

Doświadczenie moje w tych sprawach jest oparte na badaniu wód Szczawnicy, ale już i to badanie nauczyło mię, że wahania mogą być czasem dość znaczne.

Wahania takie, jeżeliby nie były przestrzegane, mogłyby doprowadzić z pewnością do zdyskredytowania niejednego źródła.

Jeżeli będziemy mieli taki opis źródła przez szereg lat i jeżeli będziemy mogli powiedzieć, że zauważone zmiany są całkiem naturalne, że nie wróżą one nic złego źródłu, wówczas przyszedłszy z takim dokumentem w ręku do finansisty, muszę osiągnąć rezultat zupełnie odmienny.

Tak samo jest z kopalniami. Kopalnie duże mogą otrzymać znaczny kredyt, jeżeli są dokładnie zbadane.

I wówczas finansista udziela wysokiego kredytu, mimo, że jak obecnie we Francyi może przyjść katastrofa.

Z temi trudnościami finansista liczyć się nie będzie.

Przy zdrojowiskach finansista musi mieć gwarancyę, że źródło, które stanowi podstawę przedsiębiorstwa, jest stałe.

Tej gwarancyi w Galicyi nikt dać nie może.

Te skargi, które tu Panowie przytoczyli, skierowane po części do władz, po części do rządu, są usprawiedliwione, jednak rezerwa, z którą się społeczeństwo do zdrojowisk odnosi, jest spowodowana przez nas samych.

Dlatego proszę Panów, ażebyście przy omawianiu punktu dotyczącego biura centralnego i jego zadań zechcieli tę kwestyę wziąć na uwagę i nad nią się zastanowić, tem bardziej, że włączenie tego rodzaju czynności do biura centralnego nie powinno podlegać wątpliwości.

P. **Potocki.** Proszę Panów! Ja dziś po wielu wywodach Szan. Panów i po wielu rzeczach tu poruszonych, muszę ogólnie zastanowić się nad pierwszym punktem, a mianowicie ze strony właścicieli zdrojowisk, aby dać opinię o pewnych rzeczach, które dla nas rzeczywiście byłyby bardzo potrzebne, a na które kraj, rząd i inne czynniki powinny również nacisk położyć.

Na pytanie pierwsze w kwestyonaryuszu postawione, odpowiedzieć należy mojem zdaniem tak: „Wykonać to, co do wszystkich władz należy“.

A więc wykonać to wszystko, co należy do Wydziału krajowego, co należy do Wydziału powiatowego, co należy do gminy, a wtedy będziemy mieli wcale znośne stosunki.

Ale zapytać tu muszę, czy zostało rzeczywiście wykonane wszystko, co do tych władz należy?

Zapytać należy, czy w drojowiskach naszych mamy bodaj jakie takie komunikacye drogowe, czy mamy komunikacye

kolejowe, czy mamy regulacyę potoków górskich, czy w zdrojowiskach naszych mamy wszystkie te rzeczy, które były wykonane już dawniej w innych miastach i miasteczkach? Dlaczego wiele rzeczy wykonano już w miasteczkach, a nie wykonano ich w zdrojowiskach?

Podróż do naszych zdrojowisk, nie wiem jak nazwać, chyba „Thierquälerei". Do miejsc kąpielowych zagranicznych komunikacya jest wzorowa, do Karlsbadu są osobne pociągi z Krakowa i Podwołoczysk, istnieje połączenie „Express" do Nizzy, Montecarlo i t. p., ale nie ma połączenia z żadnem zdrojowiskiem krajowem.

Drogi do naszych zdrojowisk z wiosną szutruje się w ten sposób, że jadąc niemi, kości się łamie w stawach.

Przypomnę Panom różne rozporządzenia Wydziału krajowego wydane do mojego powiatu, w których Wydział nakazuje powiatowi, aby pilnował dobra zdrojowisk, gdyż zdrojowiska są podstawą dobrobytu powiatu.

I jaka na to odpowiedź?

Do dziś dnia nie wykonuje się tych obowiązków, jakie powiat na siebie przyjął.

Przypatrzmy się stosunkom za granicą. Choćby zdrojowisko było i najmniejsze, zawsze są drogi doskonałe, bo to rzecz główna, zawsze jest kolej. Chociażby w takiem zagranicznem zdrojowisku były tylko trzy domy mieszkalne, już jest kolej.

A u nas kilkanaście zdrojowisk w kraju nie ma żadnego połączenia kolejowego.

Jeżeli w którem z naszych miejsc kąpielowych jest kolej w miejscu, to zawdzięczyć to należy tylko przypadkowi, jak np. w Rabce, inżynierowie zajęci przy budowie kolei odkryli te źródła. Żegiestów ma kolej ze względu na granicę węgierską. Lubień również przypadkowo dostał komunikacyę kolejową.

A jak rząd opiekuje się naszemi zdrojowiskami?

Pod tym względem trudno nawet równać nasze stosunki zdrojowiskowe do stosunków zdrojowisk czeskich.

Czy przychodzi nam może z pomocą materyalną?

Nie!

Ale przedewszystkiem niechby wykonał to, co jest jego obowiązkiem.

Jak powiedziałem, niech przedewszystkiem każda władza zajmie się wykonaniem tego, co do niej należy, a już to będzie wielkim krokiem naprzód.

Wydział krajowy niech się zajmie tem, aby Wydział powiatowy utrzymywał drogi, jak tego ustawa wymaga.

Jeżeli ktoś nie ma w Wydziale powiatowym połowy albo większości krewnych, to w zimie nie ma dojazdu dla transportów i na wiosnę drogi są nie do przebycia. Na sezon przysypuje się drogi cieniutką warstwą szutru, ale już po pierwszym deszczu brnie się po osi w błocie.

W moim powiecie droga do Rymanowa jest taka, że w zimie jeżdżą na drugą lub trzecią stacyę kolejową dalej, dlatego, że nie chciało się drogi poprowadzić, tak, jak ludność proponowała, w miejscach zacisznych, uchronionych od wichrów i zasp śniegowych.

Gdybym był na mojej drodze sam nie wybudował mostu na 34 metrów, to zdrojowisko moje byłoby zupełnie odcięte. I rzeczywiście przez $2^1/_2$ roku komunikacyi wcale nie było.

Niech Panowie będą łaskawi przypatrzeć się, jak koleje utrzymują place dojazdowe na stacyach kolejowych, jaka jest na kolejach opieka dla tych, którzy wyjeżdżają.

Place te są tak małe, że jak się zjeżdżają goście, to częstokroć ostatni muszą wysiadać sto kroków od stacyi.

Przypatrzmy się na kolejach samemu sprzedawaniu biletów.

Czy był to sens w przeszłym roku skierować całą komunikacyę kolejową na Sambor i nie przygotować biletów?

Na całej linii nasi goście otrzymywali bilety pisane ręką kasyera.

Nawet nie znalazły się fundusze na to, aby bilety były drukowane!

Całe akta spisano o zwróceniu kierunku ruchu na tamtą linię a nie zrobiono nic dla wygody publiczności.

Dalej przypomnę Panom połączenia ze zdrojowiskami.

Ze Lwowa można pospiesznym pociągiem prędzej być w zdrojowisku zagranicznem aniżeli w krajowem, można prędzej być w Karlsbadzie, aniżeli w Rymanowie!

Przesiaduje się całemi godzinami na stacyach, czekając na połączenie.

A jaki brak wagonów! Często muszą do towarowego wagonu siadać ludzie, którzy mają bilety drugiej klasy!

Na całej przestrzeni Jasło-Zagórz nie ma odpowiedniego połączenia z Europą. A skoro nie ma odpowiedniego połączenia kolejowego, jak można polecać publiczności takie zdrojowiska. Jakże mogę z czystem sumieniem pisać, że mam komunikacyę kolejową, jeżeli ja właściwie tej komunikacyi nie mam.

Jeżeli się daje właścicielowi koncesyę, powinno się także stworzyć pewną pod-

stawę dla tej instytucyi, powinno się warunki rozwoju umożliwić. Ale dać koncesyę, pozwolić włożyć w przedsiębiorstwo miliony, a potem odciąć je od świata, nie pozwolić mu się połączyć z Europą, to doprawdy barbarzyństwo.

Co do dróg, to sądzę, że właśnie te drogi, po których przyjeżdżają goście, to powinny być w specyalnej opiece nie powiatu, ale Wydziału krajowego.

Niech Panowie będą łaskawi wziąć np. drogę do Rymanowa, za którą leży 33 gmin, to jest trasa, która prowadzi do drogi strategicznej.

Jakie ciekawe stosunki tam panują. Na drodze brak 5 kilometrów drogi. Część jest utrzymywaną doskonale, olbrzymim kosztem państwa, z drugiej strony jest szosa rządowa, ale połączenia między temi częściami nie ma na przestrzeni 5 kilometrów. A jak się most zawali, to póki go władze nie odbudują, komunikacya jest zupełnie przerwana.

Dlatego bardzo proszę przyjąć odemnie prośbę, aby Wydział krajowy pilnie baczył na to, iżby Wydziały powiatowe, gminy i obszary dworskie ściśle przestrzegały ustawę drogową i należycie utrzymywały drogi, które należą do zdrojowisk.

Co do sprawy dzisiejszej ankiety, muszę wyrazić niesłychane zadowolenie, że nas wszystkich tu sproszono, gdyż widzę w tem dowód, że Wydział krajowy zaczyna się tą sprawą interesować i chce złe dotychczasowe naprawić.

Przyznam się, że po 20 latach pracy około zdrojowiska po 20 latach trudu ręce muszą upaść. Wydałem wszystko, co miałem, jeszcze więcej aniżeli miałem, bo pozaciągałem pożyczki, a mimo to jestem traktowany przez władze tak rządowe jak i autonomiczne, jak gdybym był dzieckiem od macochy.

Wykonanie ustawy drogowej, sanitarnej i wszystkich innych powinno być obowiązkiem wszystkich nas, Wydziału krajowego, Wydziałów powiatowych i rad gminnych.

Mnie przedewszystkiem chodzi o wykonanie ustaw istniejących, bo ja mógłbym Panów przekonać, że ustawy wcale nie bywają wykonywane.

Dlaczego?

Bo jest jedna rzecz, która wszędzie szkodzi, to jest za dużo albo za mało protekcyi w jakiejś sprawie.

Dziś jedne zdrojowiska obdarza się zbytnią protekcyą, a o drugie znowu za mało jest starania. Musimy zatem wszyscy razem wszystkie zdrojowiska podnieść do godnego nazwiska, bo jeżeli tylko jeden zakład będzie nas kompromitować, to wpłynie to ujemnie na wszystkie inne.

Podniesienie naszych zakładów zdrojowych uważam za rzecz bardzo ważną i dlatego dzisiejsza ankieta, zwołana przez Wydział krajowy, napełnia mnie nową otuchą i dodaje mi nowej chęci do pracy.

Co do sprawy przemysłu zdrojowego, to rzeczywiście można go nazwać podstawą wszystkich przemysłów w kraju.

Przy napływie gości wytwarzają się u ludności w zdrojowiskach najrozmaitsze rodzaje przemysłu domowego, który znajdując odbyt u gości przynosi równocześnie ludności większy dobrobyt. Dowód tego mamy na Zakopanem i innych miejscowościach.

Ten przemysł zdrojowy był pionierem wszelkiego rodzaju przemysłu w kraju i już przed laty 30 sprawa przemysłu domowego łączyła się zawsze ze zdrojowiskami, bo tam właśnie jest największy zbyt tych wyrobów.

Za granicą nietylko przemysł domowy rozwija się i kwitnie w zdrojowiskach, ale także i przemysł fabryczny.

Przeczytajcie sobie Panowie przemysłowe sprawozdanie Karlsbadu i tamtejszej okolicy. Tam z powodu napływu gości sprzedaje się corocznie za 5 milionów wyrobów ze skóry i innych, a Karlsbad jest centralnym punktem przemysłu w całych Czechach.

Pobyt zamożniejszych gości staje się podstawą rozwoju przemysłu tak domowego jak i fabrycznego, a tem samem i dobrobytu.

Panowie pozwolą mi, że także w sprawie ulg podatkowych kilka słów powiem.

Co do tej sprawy, muszę otwarcie powiedzieć, że wstydem i hańbą jest, w jaki sposób traktowane są nasze zdrojowiska przez władze podatkowe.

Gdyby nasze zdrojowiska były tak pilnowane przez wszystkie inne władze, a w szczególności sanitarne, jak są pilnowane przez inspektorów podatkowych, tobyśmy w zdrojowiskach naszych mieli zupełnie inne stosunki.

Jeżeli kiedy przyjedzie fizyk powiatu, to jest to tylko chwilowa, dorywcza wizyta, ale za to inspektor podatkowy przyjeżdża już w pierwszym sezonie przynajmniej na 3 tygodnie, w drugim sezonie na 6 tygodni, a potem znowu na 3 tygodnie i łupi skórę, póki wszystkiego nie zabierze. Wszędzie zagląda i pyta, a niedługo

będzie może już wchodził nawet do kabiny, czy gość się kąpie czy nie. Żaden policyant tak nie śledzi, jak taki inspektor podatkowy.

Kontroluje on do tego stopnia, że pyta, czy kto ma bilet za darmo, czy za pół ceny, aby tylko czegoś nie uronić dla skarbu państwa.

Wszędzie chodzi i pyta, ile kto płaci, przyjedzie kto na 12 godzin, już musi prokolarnie zeznać, czy i ile zapłacił.

Co do podatków, to są między nimi takie, o których się ogólnie nie mówi, a które są ogromnie dokuczliwe.

Np. założyłem u siebie na moje nieszczęście telefon; telefon, który powszechnie jest dobrodziejstwem, a który dla mnie stał się krzywdą i szkodą, bo zarazem powodem do podatku.

Zrobiłem sieć tak dobrą, że sam rząd odebrawszy tę sieć przyznał, że jest bardzo dobrą i że można ją włączyć do sieci rządowej.

Sprawiłem aparaty największe, jakie są w państwie, takie jakie są na linii międzymiastowej Lwów-Wiedeń.

Ale cała dobra strona tego urządzenia upadła, bo mię poczęto trapić podatkami za to, że między moją stajnią, między moją szopą i moją willą urządziłem telefon. W zdrojowiskach, gdzie są liczni goście, telefon jest rzeczą bardzo dogodną, lecz czy nie można uwolnić telefon od podatku?

Przecież to jest rzecz tak słuszna, że jeżeli ja wszystko własnym kosztem robię i używam tylko między gośćmi, ażeby na takie urządzenie telefonu nie nakładać podatku.

Przecież kapitał włożony w takie urządzenie telefoniczne jest bardzo wielki i powinno się pozwolić wydychać temu właścicielowi, aby mógł przyjść do siebie.

Powiadacie Panowie, że na Węgrzech jest 20 lat wolnych od podatku. Ja tego nawet nie chcę, ale pragnę, aby ten podatek, który u nas jest, był rzetelny.

Ja od szeregu lat nie fasyonuję, bo i cóż mi po fasyi, kiedy mi potem podatek podnoszą. Ja nie podpiszę fasyi fałszywej i choćby nie wiedzieć ile razy wzywali, ja mego podpisu na fałszywym akcie umieścić nie mogę.

Ja z włożonego w zdrojowisko kapitału dochodów lub procentów nie mam żadnych, ponoszę dobrowolnie wszelkie ciężary i daniny, ale za to chciałbym tylko to jedno mieć, abym nie był ścigany niesprawiedliwymi podatkami.

Co do uwolnienia budynków od podatków, to bardzobym był rad, aby uwalniano przynajmniej te, które są wzorowo stawiane, ażeby to było pewnego rodzaju zachętą.

Wspomniano tu, że musi być przecież jakaś ustawa nakazująca kryć dachy materyałem ogniotrwałym: blachą lub dachówką, a mimo tego u mnie w środku zdrojowiska postawił sobie chłop 3 chałupy kryte słomą i żaden rekurs nie pomógł.

Co do ulg taryfowych na kolejach, to muszę tu otwarcie powiedzieć, że przychodzimy już za późno. Myśmy już zarznęli cały eksport galicyjski, bośmy pozwolili sobie nałożyć cło na wywóz wody do Królestwa.

Wszystkie firmy w Warszawie, które odemnie brały wodę, wskutek wysokiego cła musiały zaprzestać dalszego brania u mnie i napisały mi, że muszą zaprzestać ze mną stosunków tak długo, póki cło nie zostanie zniżone.

Dziś choćby warunki kolejowe były nawet lepsze, to my nie mamy już co wywozić, wobec takiego cła.

Co do taryf kolejowych, to zrobiono nam wielką krzywdę przez tak tzw. taryfę lewantyńską.

Ta taryfa lewantyńska powiada, że wody na wschód wywożone mają niższe cło aniżeli na zachód. My na zachód wywozić nie możemy, ale zato wszystkie wody czeskie mają wskutek taryfy lewantyńskiej tańszy transport, tak że taryfa lewantyńska stała się klęską dla naszych zdrojowisk. To trzeba zmienić koniecznie, bo my wobec konkurencyi czeskiej sprostać nie możemy.

Co do ulg taryfowych to powiem dalej, że te ulgi są w dziwny sposób traktowane jeżeli chodzi o kombinacyę z koleją północną.

Wszystkie te przerachowania wychodzą na to, że ta woda, którą ja zadarmo wysyłam, drożej kosztuje aniżeli Karlsbadzka.

A przy tem transport jest tak nieostrożny, tak druzgocący posyłki, że mało co z każdej przesyłki przyjdzie cało na miejsce, a nim wszystkie reklamacye zostaną przeprowadzone i uwzględnione, to firma odbiorcza dawno się już zrzekła przesyłki.

Nadto połączenia kolejowe i brak wagonów są tak fatalne, że doprawdy prędzej można być ze Lwowa w Karlsbadzie aniżeli w Rymanowie.

Co do pytania, czy potrzebne są agencye i składy wód mineralnych, to zdaje mi się, że są potrzebne. Ja nawet powiem, że eksport nasz bez składu wód nie będzie nigdy eksportem na seryo, bo dziś cały zarobek na wodzie zabierają ci, którzy sprzedają.

Ja mam stosunki z wielu handlami wód mineralnych i wiem, jak te nasze wody bywają traktowane.

Niech Panowie pójdą i zaglądną do handlu wód mineralnych a przekonacie się Panowie, że taki pan sprzedający proponuje kupującym tylko te wody, na których ma większy procent.

W ten sposób oddajemy się na łaskę i niełaskę tych panów sprzedających wody mineralne. W pierwszym roku żąda on 20% rabatu, a za lat 5 już 30% itd. i w ten sposób ceny normuje nie ja, ale on.

Nadto taki pan oznacza cenę zbyt wysoką a w ten sposób ułatwia konkurencyę wodom zagranicznym i w ten sposób forytując towar obcy, równocześnie zabija nasz eksport.

Powiedział tu ktoś, że trzebaby mieć składy w Warszawie, w Odessie itd.

Otóż kiedym ja raz napisał króciutką rzez o składzie wód, „Kuryer warszawski“ przysłał mi swojego osobnego człowieka do Rymanowa z propozycyą, że „Kuryer warszawski“ w swoich szpaltach bezpłatnie umieści ogłoszenia, jakiś pan mający duże mieszkanie ofiarował wszystkie swoje piwnice i ubikacye, byle tylko już raz zacząć eksport do Warszawy.

Czy nie jest to dobra wola?

Czy nie lepiej do takich ludzi chętnych się udać, ażeby sprawę naprzód posunąć?

Czy nie lepiej mieć w składzie zawsze wody świeże?

Czy nie leży to w naszym własnym interesie? Ja twierdzę, że to jest dobry interes i finansowo mógłby przedstawiać wielkie korzyści.

Ale sądzę, że zdrojowiska powinny same się w tym względzie ze składem centralnym porozumieć.

Nie jestem także przeciwny temu, aby przy składzie wód była także agencya mieszkań.

Dlaczego jadąc, do Lwowa nie miałby ktoś pójść do agencyi, zobaczyć fotografie mieszkań; wybrać u agenta mieszkanie i umówić się z nim co do ceny itp.

Dlatego ja jestem za składem wód i twierdzę, że jest to bardzo ważny czynnik dla rozwoju naszych zdrojowisk.

Co do subwencyi to twierdzę, że subwencya jest potrzebna w pierwszych kilku latach, w których koszta są o wiele znaczniejsze aniżeli później, tak, że skład w pierwszych latach nie da zysku.

Ja sobie wyobrażam taki subwencyonowany skład w ten sposób, że w mieście bierze się porządny lokal, w którym goście nietylko kupują wodę flaszkami, ale piją także i szklankami.

Co do wód rodzimych powinno być urządzonem, żeby ludność uboższa od kwietnia do jesieni mogła zawsze pić świeże wody mineralne w dowolnych ilościach. Te wody czy to w bańkach, czy w innych naczyniach napełnione nawet świeżym kwasem węglowym powinny być zawsze świeże w odpowiedniej temperaturze przechowywane i sprzedawane biedniejszej ludności po niższych cenach.

Jeżeli są obawy, że w takim składzie cetralnym może być protekcya na korzyść jednego lub drugiego zdrojowiska, to dlaczegoż nie boicie się Panowie, żeby np. Weinreb nie forytował obcego zakładu na niekorzyść waszego.

Ażeby handlarz mógł forytować pewną wodę przed drugą, w to nie bardzo chcę wierzyć.

Wodę przepisuje lekarz a jeżeli lekarz powie komu, że ma pić wodę iwonicką, czy rabczańską czy rymanowską, to idzie do handlu i kupuje taką, jaką mu lekarz zapisał.

A zresztą muszę to powiedzieć jako zasadę, że my jako zdrojowiska nie powinniśmy sobie stwarzać konkurencyi, lecz powinniśmy wziąć się wszyscy za ręce, aby z kraju naszego wyrugować wszelką obcą konkurencyę, powinniśmy jeden drugiemu pomagać, a nie obawiać się wzajemnej konkurencyi.

Co do utworzenia centralnego biura porady technicznej, to byłaby to rzecz bardzo dogodna i dobra, ale zdaje mi się za kosztowna, bo jeżeli personal takiego biura będzie liczny, to, to i koszta będą znaczne.

Co do kwestyi, w jaki sposób ułatwić kredyt zdrojowiskom, to ja jako niefinansista, nie chcę o tej sprawie szeroko się rozwodzić. Jednakże powiem, że w dzisiejszych czasach sprawa otrzymania kredytu dla zdrojowisk jest bardzo krótka, trzeba pójść do pierwszego lepszego finansisty i przedłożyć mu weksel, bo w Banku krajowym potrzebnej opieki — jak wiadomo — nie dostaniemy. Również

i w innych instytucyach nie łatwo o taki kredyt na zdrowiska.

Instytucye finansowe zasłaniają się niepewnością.

A przecież i w Neapolu mimo ogromnej niepewności udziela się kredytu na hipotekę, na domy. A przecież w zdrojowiskach nie ma obawy wybuchów wulkanicznych. Ja ze strony Banku krajowego, przyznam, liczyłem na większe poparcie.

Boć przecież zdrojowiska są przemysłem, na którym powstają inne przemysły i dlatego na poparcie powinny zasługiwać.

Samo Zakopane np.przynosi więcej podatków, aniżeli cały powiat.

Sama kolej państwowa i to tylko za bilety powrotne, tj. od tych, którzy wyjeżdżają, miała milion koron, nie licząc tych, którzy przyjeżdżają, bo tę cyfrę trudniej oznaczyć.

A mimo to, co do uzyskania pożyczki, jesteśmy zdani na łaskę i niełaskę.

Dlatego jestem za tem, aby był utworzony fundusz przemysłowy dla zdrojowisk i aby ten fundusz był racyonalnie używanym, tj. aby były udzielane z niego pożyczki na warunkach dogodnych i na potrzeby zdrojowisk.

Ale przy tej sposobności chciałbym zrobić i tę uwagę, żeby nie forytowano jednych zakładów z uszczerbkiem drugich, bo to wytwarza niezadowolenie i kwasy.

Nadto wyrażam prośbę, by w Sejmie sprawę zdrojowisk oddzielono od działu szpitalnego i by stworzono w Sejmie osobną komisyę dla przemysłu zdrojowego, bo zdrojowiska nie należą ściśle ani do przemysłu ani do szpitali i w tym kierunku wnoszę prośbę do Wydziału krajowego.

To są moje uwagi zaczerpnięte z wieloletniego doświadczenia.

Co do innych spraw wspomnę tylko życzenie, aby w komisyi przemysłowej krajowej zasiadał jeden reprezentant związku zdrojowisk, jako jednego ze związków, który daje krajowi olbrzymie dochody, tudzież, ażeby w komisyi zdrojowej zasiadał jeden reprezentant krajowej komisyi przemysłowej.

Dotychczas Sejm temi sprawami bardzo mało się zajmował a zdrojowiska prawie że głosu nie miały.

Te moje uwagi uważałem za stosowne wypowiedzieć, gdyż twierdzę, że zdrojowiska nie są rzeczą czysto zdrowotną, sanitarną, są one także częścią kultury krajowej a jako przynoszące znaczne dochody krajowi powinny być przez Wydział krajowy i przez Sejm uznawane a nie wiecznie odsyłane do Namiestnictwa.

Te rzeczy potrzebują pomocy nietylko Wydziału krajowego, ale także całego kraju i w tym sensie należałoby całą rzecz poprowadzić a przez Sejm zainteresować szerszą publiczność i wszystkie czynniki w kraju, któreby w pracy około podniesienia zdrojowisk współdziałać chciały.

Ważną rolę odgrywa tu także prasa. Chodzi jednak o to, aby artykuły w dziennikach umieszczane były rzeczowe i prawdziwe a nie przesadne i pisane przez kogoś, kto zjadłszy w restauracyi twardy kotlet, wylewa potem cały potok kalumnij i oszczerstw na zdrojowisko.

Prasa powinna się postarać, ażeby artykuły w sprawie zdrojowisk były oparte na fachowej znajomości rzeczy i pełne życzliwości dla kraju.

Muszę wspomnieć także jeszcze o pewnych nadużyciach.

Często słyszymy i czytamy ogłoszenia o kąpielach np. rymanowskich, mimo że tam ani jednej cząstki soli rymanowskiej w nich nie ma.

Ponieważ owe kąpiele szumnie reklamowane, nie mając odnośnych składników, nie odnoszą także skutku, przeto bądź co bądź narażają opinię zakładu zdrojowego.

Dlatego powinniśmy się starać o to także, by nie wolno było brać cudzej nazwy, tak samo jak np. onkier przeworski nie pozwoliłby, aby chropiński brał sobie jego nazwę itp.

Takie branie sobie bezprawnie nazwy zdrojowiska naraża je nieraz na bardzo groźne straty, gdyż bardzo często ludzie słysząc o takich łazienkach np. rymanowskich, iwonickich itp. bez porady lekarza tam się udają, a ponieważ nie odnoszą skutku, psują tylko sławę zdrojowiska.

A na koniec jeszcze jedna prośba w tym kierunku, aby Wydział krajowy wyjednał u władz większy kontyngent soli mineralnej, gdyż jak sprawa stoi obecnie, pracę mamy ogromną wprost syzysową, a przychód coraz mniejszy.

Konieczną jest więc rzeczą, ażeby władze, które wydają koncesyę na wyrób soli, wydawały ją łatwiej a zarazem pozwalały wyższy zasób soli wyrobić; jeżeli bowiem dla Rymanowa pozwalają na wyrób 15 centnarów metrycznych, to to jest śmiech, bo mnie się nie opłaci w kotle zapalić dla tak małej ilości. Mówimy tu o ułatwieniach przewozowych a w ten sposób zamyka się eksport w zarodzie; najpierw

niech pozwolą nam wyrobić więcej, a potem mówmy o taryfie.

Dalej również wspomnieć muszę o niesłychanych i karygodnych szykanach ze strony propinacyi. Niech Panowie spróbują w miejscowości kąpielowej, gdzie propinacya należy do jakiegoś nie bardzo życzliwego człowieka, sprowadzać lepsze piwo, albo wogóle lepsze trunki, to cały sezon trzeba będzie się z nim procesować i nie dostanie się aż w jesieni, gdy goście odjadą. Tutejszy kierownik apteki Mikolascha przyjechał do Rymanowa i próbował sprowadzić piwo, o ile zdaje mi się, dostał je dopiero we Lwowie; otóż piwa zapisywanego jako środek leczniczy — nie można dostać, bo go nie dopuści propinator. A jak w ręku tych nieuczciwych dzierżawców propinacyi są restauratorowie! Wygadujemy na nich, że zdzierają, że to są szkodniki, a popatrzmy, po jakich cenach ludzie ci muszą się opłacać propinatorowi. Dla tego nie należy go szykanować, a raczej trzeba go szanować za to, że wkłada kapitał w tak niesłychanie krótki przeciąg czasu. Ankieta więc powinna wyrazić prośbę do Wydziału krajowego, aby wymógł to, ażeby wszystkie te szykany propinacyi względem pewnych restauratorów były wykluczone; a powiem, że byłoby bardzo dobrze dla zdrojowisk, ażeby wyłączono je z okręgów propinacyjnych i osobno licytowano. Przecież jest przewidziane w ustawie propinacyjnej, że można to zrobić, dlaczegoż nie mają zdrojowiska z tego przepisu skorzystać. A niech Panowie nie myślą, że to jest drobna rzecz; jest to rzecz tak wielkiej wagi, że co do kwestyi spożywczej jest wogóle jedną z najważniejszych, szczególnie tam, gdzie są osoby chore, anemiczne, potrzebujące nieodzownie takiej suggestyi, jak trunek, jak piwo, porter; niektórzy zdolni są opuścić zdrojowisko, jak mu lekarz poleci pić porter żywiecki, a on tego nie dostanie; to oburza każdego przyjeżdżającego i źle usposabia przeciw nam, jak byśmy byli co temu winni.

Więcej nie chcę rozwodzić się o tych różnych protekcyach, ogólnie zarysowałem zaś wszystko to, co nietylko finansowo Panów nie będzie kosztować, ale bez żadnych wkładów da się zrobić przez przyciśnięcie i wymuszenie na dotyczących organach, żeby swego obowiązku dokonały.

P. **Wróblewski.** Ja nie będę długo mówił, chciałem tylko parę słów powiedzieć co do ostatniego punktu, a mianowicie kwestyi finansowej. Że zdrojowiska potrzebują kredytu, wynika z całej dotychczasowej dyskusyi, bo nawet ci Panowie, którzy całe malum widzieli w złem wykonywaniu ustaw, mówili, że bez kredytu sprawa nie da się posunąć naprzód. To samo uznaje Wydział krajowy, a z drugiej strony uznaje, że kredyt ten jest trudny, skoro stawia pytanie, jakie środki mogą go ułatwić. Mojem zdaniem to nie da się uskutecznić, jeżeli dla tego kredytu nie stworzymy jakiejś podstawy. Mogłyby nią być towarzystwa akcyjne, które mniej potrzebują kredytu, o ile by go zaś potrzebowały, mają fundusz rezerwowy i pożyczkę zaciągnąć mogą. Ale w tym kierunku akcya nie może doprowadzić do pomyślnego rezultatu dlatego, że bez pośrednictwa kraju czy Banku krajowego, rzecz podobna w Galicyi nie dałaby się przeprowadzić. W ostatnich czasach około lat 20, jest bardzo silny prąd przeciw temu, ażeby ze sprawą kredytu spółek akcyjnych nie mieszać; pochodzi to stąd, że wedle tego, co w Austryi obowiązuje, każdą spółkę akcyjną trzeba koncesyonować jedynie dla tego powodu, że jak państwo daje koncesyę, to czyni się odpowiedzialnem za złe prowadzenie przedsiębiorstwa. Tak samo przy spółkach akcyjnych w tym celu zawiązać się mających nie można liczyć na pewność, bo jeżeli akcyonaryusz nie dostanie dywidendy, to zrobi się taki krzyk na kraj, względnie na Bank krajowy, że każdy dobrze zrozumie, iż kraj w tem pośredniczyć nie może. Jeżeli więc tę drogę usuuiemy, a przecież uznamy potrzebę stworzenia kredytu, to zostają nam dwie rzeczy: przedewszystkiem sami właściciele zdrojowisk mogą utworzyć stowarzyszenie, przy którem musiałby jeden odpowiadać za drugiego, i w tych warunkach kredyt dałby się uzyskać. Albo też — i to również podniesiono w ciągu dyskusyi — są fundusze takie, które do tego celu w pewnej części mogłyby być użyte, jeżeli nie wszędzie to przynajmniej w niektórych zdrojowiskach. Idzie tu nietylko o przedsiębiorstwa produktywne, bo tu może dałoby się przy dobrej woli im dopomódz, ale idzie o przedsiębiorstwa potrzebne dla ogólnego podniesienia zdrojowisk, które się nie rentują. Przypomnę tylko wypadek, gdzie szło o drenowanie pewnej ilości łąk w zdrojowisku; to się nie rentuje, ale wydatek jest potrzebny i pomoc kredytowa niezbędną. Jeżeli idzie o takie rzeczy, to trzeba, ażeby wszystkie komisye zdrojowe złączyły się do pewnego stopnia w jedną całość i powiedziały, że pewna część ich dochodów ma iść na opędzenie takich pożytecznych wkładów. Skojarzywszy to razem, może by się miało praktyczne pod-

stawy do stworzenia kredytu. Otóż tyle chciałem powiedzieć o tem.

Z tem łączy się kwestya wspólnych subwencyonowanych składów wód mineralnych. Zupełnie podzielam wypowiedziane tu zdanie a przykładem Szczawnicy mogę udowodnić, że to jest potrzebne nietylko ze względu na korzyści, które są nadmierne, ale też ze względu na to, kto ponosi ryzyko, jeżeli przyjdzie niewypłacalność, konkurs i t. p., bo z reguły ten, któremu dano na sprzedaż, powiada w takim razie, ja nie dostałem pieniędzy, więc nic nie zapłacę. To niebezpieczeństwo przy zakładach wspólnych nie istnieje, bo wtedy jest to subwencyonowane przez kraj i kraj za to gwarantuje. A jeżeli dodam, że ekspedycya wody może się odbywać nierównie tańszym kosztem w obrębie istniejących przepisów, to to jest niewątpliwie bardzo korzystne. Prawda, we wszystkich miejscach na raz nie da się założyć takich składów, ale trzeba zacząć od centralnych miejsc, a wtedy taka rzecz może nie byłaby bez nadziei pomyślnego rezultatu.

Wreszcie kilka słów co do punktu d), a mianowicie co do centralnego biura. O ile mi się zdaje, wszyscy Panowie uznali potrzebę tego biura, idzie mi tylko o dokładniejsze określenie a obawiam się, że gdyby się określiło to tak, jak jest w kwestyonaryuszu, to naprawdę na nic by się to nie zdało. Przypuśćmy, że właściciel nie ma pieniędzy; biuro przedkłada kosztorys, którego następnie właściciel wykonać nie może; wyrzuca się w ten sposób w błoto kilkaset koron, a to jest nieracyonalne. Gdyby biuro takie zobowiązane było na żądanie właściciela do wygotowania za zwrotem kosztów planów i kosztorysów, to sądzę, że dla tych, którzy chcą coś zrobić, stworzyłoby się w ten sposób istotną pomoc.

P. **Mars.** Dyskusya dotychczasowa toczyła się ze stanowiska jużto przemysłowego, jużto ze stanowiska właścicieli zdrojowisk. Przemówienia były wyczerpujące — szczególnie przemówienie P. hr. Potockiego dotknęło wiele bardzo ważnych kwestyj. — Muszę jednak zaznaczyć, że niektóre kwestye zostały zupełnie nie poruszone, ponieważ nie było dyskusyi ogólnej, jak to na początku żądał p. br. Brunicki.

Przedewszystkiem należałoby się nad stanem naszych zdrojowisk zastanowić, jeżeli chcemy złemu zaradzić. Tu przedstawia się kwetya tak, jak z chorym; jeżeli się chce chorego leczyć, trzeba przedewszystkiem wiedzieć, co mu brakuje.

Jeżeli się mówi o błędach pochodzących z tego, że władze nie robią, co należy, — jeżeli się robi zarzut lekarzom, że nie wysyłają chorych do zdrojowisk krajowych, to trzeba także dotknąć i samych właścicieli zdrojowisk; ja wierzę, że ten i ów ma najlepsze chęci, ale chęciami nic się nie zrobiło, bo może nie umieć, nie wiedzieć, nie znać. Dlatego nie mogę się zgodzić na zdanie p. hr. Potockiego, że jak będzie miał pieniądze, to się sam urządzi.

Poruszając tę kwestyę, biorę assumpt do tego, jak zapatruję się na kwestyę finansową. Kapitał u nas potrzebny koniecznie, potrzeba pomocy finansowej, zupełnie co do tego godzę się z p. profesorem Wróblewskim, ale trzeba dać jakąś gwarancyę; dziwi mię też mocno, że p. Dr. Kaden się dziwi, iż mu nie dano tych pieniędzy; a jaką pan dał gwarancyę, że pan nie użyje tych pieniędzy dla siebie, na jakie przedsiębiorstwo i t. p.; w ten sposób przecież kredytu pojmować nie można. Pomoc finansowa oczywiście jest potrzebna; ale jak pomoc ta ma być zorganizowana, to zdaniem mojem ankieta nie jest w stanie tego określić; jednorazowe wypowiedzenie zdania w ankiecie nie może być w tym kierunku decydującem. Organizowanie spółek w ten sposób, jak to wspomniał p. Dr. Wróblewski, do skutku nie doprowadzi, a twierdzę to na podstawie znanego doświadczenia, że spółki takie były proponowane wielokrotnie i do celu nie doprowadziły. Tu trzeba organu, władzy, któraby tę rzecz mogła ująć w ręce; powinna dajmy na to przy Wydziale krajowym powstać władza, któraby miała prawo mówienia i decydowania. Do tego organu powinny odnosić się wszystkie zdrojowiska, wszystko, co w zdrojowiskach się dzieje; i władza ta powinna co do tego wszystkiego wydawać opinię. Dlatego byłoby najlepiej, gdyby ankieta uchwaliła, że co do wszystkich punktów, objętych pierwszem pytaniem, pomoc władzy jest potrzebną: tak co do ulg podatkowych, jak co do przewozu, taryfy, składów wód mineralnych i t. d., — że uważa za konieczne, ażeby przy Wydziale krajowym powstał organ opiekuńczy nad zdrojowiskami krajowemi, któryby miał za obowiązek we wszystkich kierunkach interesować się sprawami zdrojowisk. W ten sposób możnaby te rzeczy jakoś uregulo-

wać i wtedy możnaby mówić o pożyczkach, jeśli ta sprawa będzie odpowiednio zorganizowana.

P. **Merunowicz.** To, co poruszył p. Dr. Wróblewski, ażeby fundusze z taks zdrojowych pociągnąć do odpowiedzialności za pożyczki, to jest już poruszone w najnowszym projekcie, który przedłożono Sejmowi jako zmianę ustawy zdrojowej. Dziś może komisya zdrojowa powziąć uchwałę na 1 rok, i jeżeli ta komisya pracuje kiedykolwiek kredytem, to może to być tylko kredyt jednoroczny; można niemal powiedzieć, że osobisty kredyt członków komisyi odpowiada za taką pożyczkę. To też Wydział krajowy przedłożył do §. 6: następującą poprawkę (czyta):

Gdyby komisya nie wstawiła do preliminarza bądź to należytości, które mają scisłą łączność z zadaniem komisyi i przeznaczeniem funduszu kuracyjnego lub też należytości, które pokryte być mają na mocy wyroku sądowego, orzeczenia administracyjnego lub też na mocy prawnego dokumentu zobowiązania, wówczas c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym może taką należytość z urzędu wstawić do preliminarza wydatków i w razie potrzeby zarządzić pokrycie niedoboru budżetowego dochodem z taks lub opłat przewidzianych w §. 12. niniejszej ustawy.

Z końcem każdego roku a najpóźniej z końcem miesiąca stycznia następnego roku składa komisya z zarządu funduszem kuracyjnym rachunek c. k. Namiestnictwu i Wydziałowi krajowemu, a w ciągu sezonu następnego podaje ten rachunek do publicznej wiadomości. W razie nieodpowiedniego zarządu funduszem kuracyjnym może być zarząd ten odebranym Komisyi, i sprawowanie onego powierzonem organowi ustanowionemu przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Efekt jest ten, że przypuśćmy komisya zaciąga pożyczkę na oświetlenie, wodociągi, i t. p. a potem powiada nie mamy pieniędzy — to wedle tego paragrafu, gdyby komisya nie włożyła w budżet odnośnej kwoty, wówczas Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wstawi z urzędu tę kwotę, jak jest obecnie przy gminach. Jest to wielki krok do ułatwienia kredytu; ale ja zwracam uwagę na to, cośmy mówili na początku, że zdrojowiska mają prawo do kredytu przemysłowego, jaki istnieje przy Wydziale krajowym. Ja wracam do Morszyna; tam łazienki oszacowano nie jako łazienki, tylko powiedziano: czy to w razie zaprzestania może być budynkiem, przynoszącym czynsz i z tego stanowiska je oceniano. — A łazienki są rozmaite, są takie, które nie są zależne od tak chwilowego przedmiotu, jak źródła, tylko od wody borowinowej, która jest na miejscu; mimoto jednak taksatorowie o cenili budynki w ten sposób, jaki czynsz mogłyby przynosić, gdyby zakład przestał istnieć.

Przy tej sposobności nie mogę pominąć tego, co powiedział p. Dr. Krzyżanowski, że to jest geszefciarstwo, jeżeli się w nieodpowiednim czasie kąpiele otwiera, jeżeli się pozwala na otwieranie zdrojowiska już 15. maja. Prawda, jest geszefciarstwo, jeżeli łazienki są nieopalane, jeżeli niema podwójnych okien, pieców, każe się kąpać w łazienkach takich, gdzie można dostać reummatyzmu; ale jeżeli w zdrojowisku łazienki są piecami ogrzane, jeżeli ściany, podłogi i okna w mieszkaniach są zaopatrzone, to tego geszefciarstwem nazwać nie można. Co do propinacyi to nie wiem, jak inne zdrojowiska sobie radzą, ale w Krynicy jest tak, że zdrojowisko to zostało wyłączone z okręgu propinacyjnego i to, co płaci rząd, jako właściciel Krynicy, funduszowi propinacyjnemu, to odbiera sobie od dzierzawcy restauracyi; tego nie robi się dla zysku, tylko w tym celu, aby restaurator nie potrzebował doznanych szykan odbijać na gościach kąpielowych. Sądzę, że w ten sposób, jak Krynica, może sobie poradzić każdy inny właściciel zdrojowiska.

Pod względem formalnym zdaje się byłoby dobrze, ażebyśmy po przedyskutowaniu pewnego działu uchwalali pewne rezolucye, bo to nie jest wystarczające, jeżeli jeden z nas przedstawi swoje zapatrywania; chodzi o to, czy większość, albo ogół zgadza się na jaką sprawę. Być łatwo może, że zgodzimy się wszyscy na to, iż potrzeba kredytu dla zdrojowisk; a jeżeli taka rezolucya będzie powzięta przez wszystkich, to będzie inne wrażenie, bo przez głosowanie damy dobitny wyraz, że potrzebujemy ułatwień kredytowych, uznajemy, że zdrojowiska uważać należy jako zakłady przemysłowe, że fundusze zdrojowe mają być pociągane do pewnej gwarancyi za pożyczki, uznajemy za potrzebne, by Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem miał prawo kontroli i był tem samem ręczycielem wobec banków za zaciągnięte pożyczki;

mojem zdaniem jest to niezbędne, ażebyśmy takie rezolucye uchwalali. P. radca przewodniczący oświadczył, że głosować nie będziemy, ale mnie się zdaje koniecznem, ażebyśmy nad temi rezolucyami głosowali.

Przewodniczący: Według mego zapatrywania głosowanie przy obradach ankiety jest zbędne, bo ankieta nic wiążącego uchwalać nie może, ale skoro istnieje taki postulat, nie mam nic przeciw temu, ażeby poszczególne rezolucye poddawać pod głosowanie.

P. **Brunicki.** Boję się, że przemówienie moje nie zostało dobrze zrozumiane; o ile bowiem zrozumiałem p. prof. Marsa, to pewna uwaga jego wypowiedziana została w ten sposób, jakobym ja miał czynić lekarzom naszym jakieś zarzuty. Przeciw temu muszę się zastrzedz, bo ja zacząłem właśnie od tego, na czem p. profesor Mars skończył i w pierwszym rzędzie główną winę upatruję w samych zakładach zdrojowych, nieodpowiednio urządzonych.

P. profesor Mars przyszedł wreszcie do wniosku, że Wydział krajowy powinien zaopiekować się zakładami kąpielowymi, a zdaje mi się, że Panowie przyszli do tego samego rezultatu; tylko, że nie naszą rzeczą jest uchwalać, bo nie jesteśmy organem uchwalającym, lecz powołani tu celem wypowiedzenia naszego zdania, więc sądzę, że możnaby skończyć punkt ten rezolucyą, że ankieta uważa za odpowiednie, iżby przy Wydziale krajowym znajdował się organ zajmujący się zdrojowiskami krajowemi i starający się o ich rozwój przez ułatwienie kredytu.

Zdrojowiska nasze są ważnym czynnikiem w gospodarstwie kraju, to nie ulega wątpliwości; najlepszym dowodem tego dzisiejsze zebranie, które zwołanem zostało celem podniesienia zdrojowisk.

Że pod tym względem da się coś zrobić, to również nie ulega wątpliwości. Naturalnie uznaję w całej pełni potrzebę ulg podatkowych, taryfowych i wspólnych składów na wody mineralne; co do punktu *d)* zaś, to sądzę, że potrzeba utworzenia centralnego biura rozumie się samo przez się. W miarę podniesienia się zdrojowisk muszą mieć ich właściciele jakiś punkt oparoia i dlatego podzielam w zupełności zdanie p. dr. Marsa, że czy przy Wydziale krajowym, czy przy Namiestnictwie powinno istnieć biuro centralne, którego zadaniem byłoby czuwanie nad zdrojowiskami pod względem technicznym i sanitarnym i użyczanie pomocy, tudzież pośredniczenie między władzami. Ale obok tego sądzę, że podobnie, jak istnieje rada kolejowa, przemysłowa i t. p., gdzie zaprasza się ludzi mających z tem do czynienia, ażeby obok tego biura stałego istniała rada zdrojowa doraźna. Taki organ jest dlatego potrzebny, że miejscowe organa istnieć muszą w postaci komisyi zdrojowych, bo jesteśmy tego zdania, że komisye te są potrzebne; te komisye potrzeba także kontrolować, byłoby to więc potrzebnem z tego względu, że umożliwiłoby dokładną kontrolę nad organami miejscowymi. Oczywiście to połączone jest z kosztem, ale jeżeli chcemy zdrojowiska podnieść, to musimy ponieść koszt, który znowu nie jest tak znaczny, ażeby temu podołać nie można; a korzyść znaczną się odniesie z jednolitego kierunku, stałej opieki i kontroli. Każdy człowiek musi być kontrolowanym, inaczej każdy postępuje według swego zdania. Takie utworzenie krajowego biura rady miałoby i to znaczenie, że podniosłoby w opinii ogółu nasze zdrojowiska, bo ten ogół miałby przekonanie, że wszystko w zdrojowiskach dzieje się według opinii organu, który się stale nim zajmuje. Instytucye kredytowe opierałyby się na opinii organu fachowego, miałyby większą gwarancyę i w ogóle pod wielu względami utworzenie takiego biura centralnego, któreby się zajęło wyłącznie zdrojowiskami pod względem technicznym i sanitarnym, a nawet administracyjnym, to znaczy pośredniczeniem z władzami, usuwaniem rozmaitych przeszkód i t. p., wpłynęłoby w wysokim stopniu na podniesienie zaufania ogółu. Z tego względu tu biuro centralne byłoby bardzo ważnym czynnikiem i ułatwiłoby sprostowanie wielu istniejących błędów i wad.

P. **Kaden.** Myśl poruszona przez pp. Marsa i Browicza jest bardzo dobrą; władza opiekuńcza byłaby bardzo potrzebną, bo onaby skoncentrowała wszystkie te rozbieżne do pewnego stopnia nasze usiłowania i występowałaby jako reprezentant wszystkich zdrojowisk Zastrzegłbym się tylko przeciw temu, ażeby to było wszystko jedno, gdzie będzie utworzona ta władza, czy przy Namiestnictwie, czy przy Wydziale kraj.; przy Wydziale kraj. bowiem może być uważana za opiekuńczą, przy Namiestnictwie byłaby tylko kontrolującą, a nie opiekuńczą. Mimo całego uszanowania, jakie żywię dla Namiestnictwa, zaznaczyć muszę, że my chcemy przedewszystkiem pomocy we wszystkich kierunkach; od Wydziału krajowego możemy się spodziewać tej protekcyi, jakiej potrzebujemy nieraz właśnie u rządu, a rząd powie nam bardzo często „nie“ i już nie mielibyśmy odwołania;

a tak będziemy mieli pośrednictwo i to bardzo wydatne ze strony Wydziału krajowego. Nim jednak zdecydowałbym się głosować za taką rezolucyą, musiałbym mieć dość jasno sformułowane agendy tejże władzy dlatego, że jeżeli mamy się poddać tylko pod kontrolę, to wpadlibyśmy z deszczu pod rynnę.

P. dr. Marchlewski proponuje utworzenie biura, a raczej przy biurze rodzaju laboratoryum technologicznego celem peryodycznego badania wszystkich wód krajowych; bardzo wielki położyłbym na to nacisk, to jest bardzo mądre i praktyczne zdanie. Co do projektu p. dr. Wróblewskiego, ażeby z funduszów zdrojowych utworzyć fundusz pożyczkowy, to jest absolutnie niemożliwe, bo fundusze zdrojowe są bardzo małe, a przedewszystkiem służyć mają według statutu na pokrycie tamże przewidzianych wydatków, zwykle idzie na muzykę 50%, reszta na upiększenie i t. p., a jeżeli p. Profesor wyobraża sobie to tak, żebyśmy wszyscy składali do jednego funduszu i stamtąd nam asygnowano potrzebne kwoty, to zwracam uwagę, że niektóre zdrojowiska możeby na tem dobrze wyszły, ale inneby się na to nie zgodziły.

Moja prośba więc co do tej władzy proponowanej przy Wydziale krajowym jest, abyśmy przedewszystkiem ograniczyli się do tego, by wiedzieć — jeżeli mamy za tem głosować — jak ta władza będzie się przedstawiała; toby nam bowiem bardzo uprościło dyskusyę, gdyż moglibyśmy z wszelkimi postulatami do tej władzy się się odnosić, a ona żądałaby ich zrealizowania.

P. **Merunowicz.** Pod względem formalnym chcę zaproponować, ażeby tę dyskusyę o utworzeniu rady zdrojowej traktować przy punkcie 3., gdzie jest mowa o ustawie zdrojowej, bo przecież gdyby utworzenie takiej rady zdrojowej miało wejść w życie, to trzebaby to objąć ustawą. Dlatego proponowałbym, ażeby tę sprawę odroczyć i traktować ją łącznie z punktem 3.

Tymczasem zupełnie jest słuszną uwaga p. dr. Kadena, ażeby określić zakres działania i atrybucye tej rady; nie wiem, czy Panowie są obecnie do tego przygotowani, ale sądzę, że odpowiedniej będzie to załatwić po zastanowieniu się nad tem popołudniu, bo inaczej, jeżeli przy tym punkcie 1., który mówi o materyalnej pomocy dla zdrojowisk, będziemy wszystkie inne sprawy poruszali, to tego pierwszego punktu nie skończymy; a co do mnie, to sądzę, że sprawa ta należy do zmiany ustawy zdrojowej.

P. **Potocki.** W przemówieniu swojem p. dr. Mars wyraził się, jakobym miał powiedzieć, że jeżeli będę miał pieniądze, to będę się sam rządzić; nie chciałbym, żeby mnie źle zrozumiano. Ja mówiłem o stronie finansowej, że jeżeli będę miał pieniądze, to dam sobie sam radę; nie chciałbym więc, by mię posądzono, że występuję przeciw kontroli, względnie, bym chciał rządzić w zdrojowisku bez żadnego ograniczenia, muszę stwierdzić, że całem mojem postępowaniem dałem dowód, że uważam zdrojowisko jako skarb dany krajowi, a powierzony przypadkiem danemu właścicielowi. Dlatego też myślę, że osobiste rządy czyjekolwiek, bez tej władzy, byłyby bardzo złe i proszę o rozróżnienie wyrażenia „dam sobie radę“, a „będę się sam rządził“, bo ja właśnie chcę, ażeby w zdrojowisku mojem rządziła władza. Z drugiej strony wyrażono się nie tak, jak ja o sprawie subwencyonowania Zakopanego. Ja nie uważam Zakopanego za Benjaminka, tylko sądzę, że to, co zrobiono dla Zakopanego, trzeba robić dla innych zdrojowisk. Jeżeli kto, to ja mam wielką życzliwość dla Zakopanego i nie chciałbym być posądzony o jakąś stronniczość. Chciałbym, aby Zakopane przodowało wszystkim naszym zdrojowiskom i gdybym nie miał Rymanowa, dla którego poświęcam czas, zdrowie i majątek, to zamieszkałbym z pewnością w Zakopanem, więc przeciw subwencyi dla Zakopanego nie przemawiam.

P. **Browicz.** Przy punkcie pierwszym wystąpiłem z kwestyą biura dlatego, bo w ustępie *d)* jest mowa o biurze porady dla zdrojowisk, a postawiłem tę sprawę dlatego, ponieważ takie biuro mojem zdaniem nie wystarcza, ażeby zaspokoić wszystkie te potrzeby, które tu poruszono.

Przewodniczący. Stosownie do wniosku p. radcy Merunowicza dyskusyę co do stworzenia tego biura ze względu na potrzebę określenia jego atrybucyi i zadań odraczam do popołudniowego posiedzenia.

Tymczasem przystępujemy do dalszej dyskusyi nad ustępem pierwszym. Do głosu zapisani są pp. Dr. Krzyżanowski, Dr. Mars, Dr. Sikorski, br. Brunicki i Dr. Mazurkiewicz.

P. **Krzyżanowski.** Reasumując dotychczasową dyskusyę, postawiłbym wniosek tego rodzaju *(czyta:)*

Ankieta zebrana w dniu dzisiejszym we Lwowie wyraża przekonanie, że Wydział krajowy powinien objąć nadzór i opiekę

nad wszystkiemi zdrojowiskami krajowemi i powinien wyrobić fundusz pożyczkowy bezprocentowy dla zdrojowisk na wzór istniejącego funduszu szkolnego, szpitalnego, przemysłowego i t. p.

Druga rzecz: Wydział krajowy przyjmuje zupełny nadzór nad tem i ma dopilnować, ażeby raty pożyczkowe wpływały. Uwzględniając to, co p. Dr. Merunowicz powiedział, że taksy te nie wystarczają, zrobić można tak, że bogatsi płacić będą więcej, a druga rzecz, może Wydział krajowy zaintabulować się na majątku właścicieli i niech te raty sobie ściąga.

Trzecia rzecz wreszcie, którą ankieta proponuje, ażeby było stworzone biuro techniczne przy Wydziale krajowym.

P. **Sikorski.** Chodzi mi specyalnie o ustęp *d)* co do utworzenia tego biura centralnego; wprawdzie dyskusya co do tego odłożoną została na popołudnie, ale mam zamiar poczynić kilka uwag ogólnej natury i dlatego zapisałem się do głosu. Zdaje mi się, że nie należy tworzyć jakiejś nowej instytucyi dla porady technicznej przy Wydziale krajowym, tylko należy rozwijać to, co już mamy, tem bardziej, że pod tym względem są przykłady za granicą. Jak p. radca Merunowicz wspomniał, w Wirtembergii, w Hesyi stworzono przy biurach melioracyjnych inżynierów, którzy się specyalnie tem zajmują, bo może żadna gałęź techniki nie wymaga takich wiadomości, jak właśnie sanitarna, bo tu potrzebne specyalne wiadomości co do wodociągów, kanalizacyi i t. p. Wydział krajowy ma instytucyę, która w ciągu 26 lat złożyła dowody, że jest żywą, bo z 3 inżynierów, jak było z początku, zajmuje dzisiaj 50; chodziłoby więc o to, ażeby działalność tego biura melioracyjnego rozszerzyć na ten dział. Jeden z inżynierów tego biura zajmuje się już w Zakopanem tym zakresem, a zatem pierwszy krok już zrobiony, a to nie jest drobnostka, bo za tem pójdą dalsze sprawy, któremi się Panowie zajmowali, jak drażliwa sprawa kredytu; nie myślcie Panowie, by tę sprawę tak łatwo można załatwić, bo na co żąda się kredytu? Na źródła, które nie są znane. P. dr. Marchlewski bardzo dosadnie wyjaśnił, że źródła nie są systematycznie badane, a trzeba je także badać pod względem ilości; to zaś już technika potrafi. — Niejeden z panów się łudzi, bo nie wie, co faktycznie posiada; co do mnie więc, to uważałbym, aby podobnie zrobić, jak z siłą wodną kraju. Sejm uchwalił na to 10.000 kor., kreowało się inżyniera i ten bada wody w kraju. Otóż zdaje mi się, że podobnie trzeba postąpić i w tym wypadku.

Tworzenie osobnych organów przy tej władzy opiekuńczej to nie jest tak łatwa rzecz; tu potrzeba ludzi fachowców, nie samych tylko inżynierów, ale i geologów i w tej mierze chciałbym zwrócić uwagę na jedną z instytucyi, która wkrótce powstanie: na krajowy zakład geologiczny. Wydział krajowy zasięgnął już w tej mierze opinii uniwersytetów i czynników, którym utworzenie takiego biura na sercu leży; — a mojem zdaniem jednem z najważniejszych zadań tego biura byłoby badanie tych źródeł. O ile mi wiadomo, przy tym zakładzie geologicznym byłby także hydrolog, któryby się tą sprawą zajmował. W ten sposób więc mielibyśmy dwie instytucye: biuro melioracyjne i zakład geologiczny, któreby się tą sprawą zajęły i to doprowadziłoby do celu, do stworzenia katastru źródeł i w ten sposób stworzoną będzie podstawa do kredytu, jaki Panowie uzyskać możecie w bankach, czy gdzie indziej.

P. **Brunicki.** Uważam, że dyskusya nasza przedmiot zanadto specyalizuje, a zdaje mi się, że nie jest naszem zadaniem wchodzić w najdrobniejsze szczegóły; my powinniśmy postawić zasady, że zakłady kąpielowe nie mają opieki, że nie mają kapitału do rozporządzenia, że kapitał ten powinno się uzyskać od Banku krajowego; zasady, któreby stanowiły dyrektywę dla Wydziału krajowego, a Wydział krajowy już sam się zastanowi, w jaki sposób nasze myśli w życie wprowadzić. Wystarczy więc, jeżeli przedstawimy, że zakłady się nie rozwijają, ponieważ nie mają poparcia kapitału i kredytu, zatem ażeby powstał przy Wydziale krajowym organ, któryby się zajął zakładami, otoczył je opieką i starał się o kredyt w Banku krajowym; a w jaki sposób to się stanie, to jest rzeczą Wydziału krajowego nad tem się zastanowić.

P. **Mazurkiewicz.** Chciałem dodatkowo zająć się sprawą dróg, a mianowicie przedstawić w tej mierze fakta z Iwonicza. Przed 10 laty dali właściciele tego zdroju 25.000 zł. na rekonstrukcyę drogi; naturalnie kraj dał także. Droga ta po rekonstrukcyi miała być utrzywamana kosztem kraju. Obecnie od lat 8 kraj ani powiat żadnej w tym kierunku inwestycyi nie zrobili i droga, która tyle kosztowała, marnuje się, gorszą jest niż dawniej. Gdyby ją sam właściciel utrzymywał, byłaby w stanie o wiele lepszym, bo łożyłby na nią

rokrocznie procent od zapłaconego kapitału. Niech ten fakt posłuży za dowód, że my nie mamy żadnej opieki ze strony kraju, tylko uciążliwości. Z oddziału technicznego odsyłają nas do powiatu, powiat do kraju, i tak faktycznie fundusze te zmarniały. W tej sprawie należałoby póki czas złemu zaradzić i drogę tę do porządku doprowadzić, bo teraz małym kosztem jeszcze można to zrobić.

Co do ulg podatkowych, to jabym podał jeszcze jeden projekt; nasze domy zamieszkałe są przez 3 miesiące; na inwestycye dają nam pewien procent; otóż dla nas ten procent jest bezwarunkowo za mały; zakłady powinny dostać 50% dla tych reparacyi. Co do taksy zdrojowej, to Iwonicz jeszcze w r. 1881 dostał taksę 5 zł. od osoby. Wydział krajowy, wydając statut dla Iwonicza, zniżył tę taksę i urządził ją tak niefortunnie, że dziś nie można jej ściągnąć. To też obecnie komisya zdrojowa, która gospodaruje bardzo dobrze, postawiła wniosek, ażeby zmienić taksę, bo my wogóle z taksy pożytku nie mamy, tylko musimy dokładać; a następnie jeszcze dostają zawezwanie, aby przedłożyć oryginalne kwity z 3 lat; robotnik, który robi, nie daje mi pokwitowania; wydatki na ten cel prowadzone są w dzienniku robotniczym, komisya zdrojowa bada rachunki na miejscu i to chyba powinno wystarczyć. Ja mógłbym przedłożyć dowód, że taksa, która w całości wynosi pewną sumę, nie wystarcza nawet na muzykę, ale żądać przedłożenia oryginalnych kwitów za robociznę, to przecież niemożliwe. Nie mamy zatem ani ze strony kraju, ani od rządu poparcia.

Co do frekwencyi, to konstatuję, że w przeciągu 5 lat mamy podwójną frekwencyę. Co do urządzenia zakładu, to posiadamy światło elektryczne, wodociągi, w przeciągu 3 lat wybudowano 100 domów; co do gości, to trudno wybierać gości najlepszych, musimy zadowalniać się takimi, jak przyjeżdżają.

Przewodniczący. Rozprawa nad punktem pierwszym kwestyonaryusza została wyczerpana. Obecnie przerywam posiedzenie i zapraszam Panów na godzinę 4. min. 30 popołudniu.

(Przerwa posiedzenia o godz. 1. min. 50 popołudniu.)

(Po przerwie — o godzinie 4-ej minut 30 popołudniu.)

Przewodniczący. Punkt pierwszy kwestyonarza został już załatwiony, pozostaje jeszcze do uchwalenia zapowiedziana rezolucya, która miała być stylistycznie sformułowana.

P. **Browicz.** Rezolucyę tę mam już naszkicowaną, a opiewałaby ona w sposób następujący *(czyta)*:

„Komisya zdrojowa składa się: z członka mianowanego przez Wydział krajowy i c. k. Namiestnictwo, członka wyznaczonego przez Towarzystwo balneologiczne i po jednym delegacie z towarzystwa krakowskiego i lwowskiego.

Ankieta uznaje za wskazane:

1) przedewszystkiem dopilnowanie z urzędu, aby wszystkie przepisy w interesie zdrojowisk wydane, były przez właściwe władze ściśle i dokładnie wykonywane (przepisy ustaw drogowych, ust. budowlanej, policya i t. p);

2) udzielanie na żądanie porady, opinii, ewentualnie (za zwrotem kosztów), wypracowanie planów i kosztorysów;

3) czynne popieranie interesów zdrojowisk we wszelkich gałęziach administracyi, a więc wobec Sejmu, władz powiatowych, władz rządowych, podatkowych, kolejowych i t. d.;

4) wyjednanie zmiany statutu Banku krajowego w tym kierunku, aby pożyczki hipoteczne mogły być udzielane na realności murowane, czy drewniane w zdrojowiskach, oraz aby stwierdzono autentycznie, że pożyczki t. zw. gotówkowe mogą w ramach statutów być udzielane na zakłady zdrojowe.

Przewodniczący. Ponieważ rezolucya ta jest wynikiem dyskusyi, jaka była przeprowadzona nad punktem pierwszym, przeto zdaje mi się, że zbytecznem będzie otwieranie dyskusyi nad tą rezolucyą a to tem bardziej, że rezolucya ta jest, o ile mi się zdaje następstwem porozumienia pp. ekspertów.

Na wszelki sposób zapytam Panów o to, czy chcą nad tą rezolucyą przeprowadzić dyskusyę.

P. **Merunowicz.** Sądzę, że my dziś tej sprawy nie ukończymy i że będziemy musieli zejść się tu jeszcze jutro. Otóż mnie się zdaje, że w tej rezolucyi jest jeszcze pewna nierówność, którąby koniecznie trzeba wyrównać i dlatego proponuję, ażeby sprawę tej rezolucyi odroczyć jeszcze do jutra.

Przez noc niech sobie każdy tę sprawę rozważy a nadto uprosimy kilku Panów jako komitet ściślejszy, aby stylizacyę rezolucyi jeszcze nieco wygładzić.

Przewodniczący. Ja na życzenie objawione, aby załatwienie tej rezolucyi odroczyć do jutra, naturalnie się zgadzam i jeżeli nikt się temu nie sprzeciwi; zastosuję się do tego. Czy kto z Panów ekspertów byłby przeciwko odroczeniu do jutra tej sprawy? (Nikt.) Wobec tego odkładam tę sprawę do dnia jutrzejszego.

Przystępujemy do punktu drugiego, który opiewa *(czyta)*: „Czy przepisy budowlane dla naszych zdrojowisk zawarte w ustawie budowniczej dla wsi i miasteczek (z 13. października 1899 Dz. u. kr. 133) są wystarczające dla zapewnienia rozwoju zdrojowisk, ewentualnie, w jakim kierunku należałoby je zmienić lub uzupełnić?“

P. **Wereszczyński.** Odnośnie do tego pytania, które właśnie jest na porządku dziennym, pozwolę sobie zwrócić uwagę Panów, że w roku zeszłym Sejm uchwalił nowelę do tej ustawy budowniczej dla wsi i miasteczek, nowelę z bardzo daleko idącemi zmianami i dlatego może Panom te zmiany, o ile one odnoszą się do zdrojowisk odczytam, a potem dopiero będzie wskazanem przeprowadzić dyskusyę.

§. 7., który traktuje o rozpoczęciu budowy, opiewa *(czyta)*:

„Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych może miejscowa władza policyjna ze względów publicznych (zdrowotnych, komunikacyjnych, spokoju mieszkańców i t. p.) w miesiącu lipcu i sierpniu wstrzymać wykonanie prawomocnie dozwolonych robót, wymienionych w §. 1. z wyjątkiem wszakże robót podanych w punkcie a), c), f), i), k), m) tegoż §. 1.“

To znaczy, że nietylko roboty, które potrzebują konsensu a bez takiego konsensu wykonywane można wstrzymać, ale także roboty dozwolone, których wykonanie podczas głównego sezonu, mogłoby niekorzystnie wpłynąć na stosunki uzdrowiska.

To jest jedna zmiana.

Druga zmiana tyczy się regulacyi zdrojowisk a mianowicie *(czyta)*:

§. 14. W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub stacye klimatyczne o własnym statucie, obowiązany jest Wydział powiatowy najdalej w przeciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy zarządzić w myśl §. 13. sporządzenie planu regulacyjnego.

Plan taki sporządza komisya zesłana na miejsce z ramienia Wydziału powiatowego.

W komisyi mają wziąć udział:

a) Delegat Wydziału powiatowego jako przewodniczący;

b) Naczelnik gminy i jeden delegat Rady gminnej;

c) Przełożony obszaru dworskiego;

d) Znawcy (w sprawach budowlanych, sanitarnych i t. p.) przez Wydział powiatowy powołani;

e) Delegat komisyi zdrojowej lub klimatycznej, względnie także rządowy inspektor zdrojowy.

Stony interesowane należy uwiadomić o terminie odbyć się mającej komisyi.

Dalsze czynności mają być dokonane podług postanowień §. 13.

Koszta komisyi i sporządzenia planu regulacyjnego ponosi fundusz kąpielowy. Za udział w tej komisyi stron interesowanych i miejscowej władzy policyjnej nie mogą być przyznane żadne koszta.

Tylko na podstawie zatwierdzonego planu regulacyjnego może Zwierzchność gminna, względnie Wydział powiatowy (§. 9) wydawać konsensa na budowę lub roboty poszczególnione w §. 1., wszakże pod następującymi warunkami:

Przy drogach, ulicach i placach, przy których bądź już znajdują się, bądź według uznania komisyi zdrojowej powstać mogą mieszkania, przeznaczone dla gości kąpielowych:

1. Można stawiać tylko budynki główne (mieszkalne) frontem do tych dróg, ulic i placów, uboczne zaś względnie gospodarskie tylko w podwórzu poza budynkami głównymi.

2. Budynki główne (mieszkalne) mają być albo murowane, albo stawiane na podmurowaniu 50 cm. wysokiem.

3. Odległość budynków nieogniotrwałych tak głównych (mieszkalnych) jak i ubocznych (gospodarskich) czy to od budynków własnych, czy sąsiednich głównych i bocznych, wynosić ma przynajmniej 10 metrów względnie 5 metrów od granicy gruntu sąsiedniego.

4. Przy budowie budynków mieszkalnych przestrzegać należy postanowień §. 21. ustęp ostatni, oraz postanowień §. 25.

5. Budynki mieszkalne należy, o ile to możliwe, obsadzać drzewami, a to w odległości około 5 m od tych budynków.

Na miejscach podlegających powodzi nie wolno stawiać mieszkań dla gości kąpielowych.

W miejscowościach, w których powstaną nowe zdrojowiska lub stacye klimatyczne, obowiązany jest Wydział powia-

towy zarządzić sporządzenie planu regulacyjnego w przeciągu sześciu miesięcy od czasu wydania statutu zdrojowego.

Dalej następują postanowienia w §. 18. o wywłaszczeniu a ostatni ustęp opiewa *(czyta)*:

„Przepisy niniejszego paragrafu należy stosować i do wypadków, gdzie na obszarze zdrojowiska lub stacyi klimatycznej ze względów publicznych okaże się potrzeba zajęcia obcych gruntów dla utworzenia wolnych od zabudowań placów na cele użyteczności publicznej, albo też okaże się potrzeba usunięcia istniejących piekarni, kuźni, ślusarni i t. p. zakładów przemysłowych, o ile zakłady takie mogą ujemnie wpływać na zdrowie i spokój mieszkańców.“

To znaczy, że w stacyach klimatycznych jest zapewniona ekspropryacya dla dwóch celów, a to dla celów zdrowotnych i dla tworzenia nowych dróg, placów i parków.

Muszę zwrócić uwagę na jedną rzecz w paragrafie następnym (§. 20.) przez Sejm przyjętą, gdzie powiedziano, pod jakim względem gmina może dalej pójść ponad o, co w ustawie dotychczasowej się zawierało. Mianowicie jest tutaj pod lit. d) powiedziane *(czyta)*: „Radzie gminnej wolno zakazać stawiania nowych budynków w pewnych nawet niezabudowanych częściach gminy“.

Myśmy to ze względu na zdrojowiska proponowali w osobnym paragrafie, podczas gdy umieszczenie w §. 20. pod lit. d) nasuwa wątpliwość, czy trzeba będzie za to coś zapłacić lub nie.

Myśmy byli tego zdania, że zabiera się całkiem bezpłatnie, jeżeli zachodzi potrzeba wywłaszczenia na cele publiczne np. na plac publiczny, pod drogę i t. p., jeżeli zaś na inne cele np. na kasyno i t. p., wówczas należałoby zapłacić

Komisya sejmowa stanęła na innem stanowisku. Najpierw była opozycya przeciwko temu, aby bezpłatnie cokolwiek zabierać, a potem zeszła komisya w tej sprawie z drogi, uchwalając, że jak w innych gminach, wolno i w zdrojowiskach radzie gminnej zakazać budowania budynków.

Dalej jest §. 32., który opiewa *(czyta)*:

„Wychodki i zbiorniki na nawóz.

W każdym budynku mieszkalnym lub obok takiego budynku winny być urządzone wychodki z odpowiednim zbiornikiem.

Rada gminna wyda w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy o urządzaniu i wypróżnianiu zbiorników kloacznych.

Przepisy te zatwierdzić ma Wydział powiatowy, któremu przysługuje prawo zmienić je stosownie do miejscowych warunków.

Każdy zbiornik winien być tak urządzony, aby nieczystości nie przenikały jego ścian i spodu i ma być oddalony przynajmniej na 2 m od granicy sąsiedniej, a 10 m od najbliższej studni.

Wychodki nie mogą mieć wejścia z kuchni albo spiżarni.

Zbiorniki na nawóz mogą być urządzane w odległości co najmniej 10 m od najbliższej studni, a co najmniej 2 m od granicy sąsiedniej.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska i stacye klimatyczne i we wszystkich znaczniejszych miejscowościach, które Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy, winna Rada gminna określić te części gminy, w których nawet w domach już istniejących, w ciągu jednego roku od dnia tego rozporządzenia Wydziału krajowego mają być dobudowane brakujące wychodki. Przyczem mają być zastosowane przepisy uchwały Rady gminnej co do urządzania zbiorników i odprowadzania nieczystości.

Na przestrzeni zdrojowisk i stacyi klimatycznych wychodki należy urządzać w domu mieszkalnym i w taki sposób, iżby je można ogrzewać“.

A w końcu §. 36. *(czyta)*:

„Budynki o większych paleniskach.

Suszarnie na owoce, len, konopie, wędzarnie, piekarnie, cegielnie, piece do wypalania wapna i budynki o większych paleniskach wogóle, winny być od innych budynków przynajmniej na 30 m oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna mogą stać jedynie poza obrębem zabudowanego obszaru miejscowości

Kuźnie winny być od innych budynków oddalone przynajmniej o 30 m lub urządzone w budynkach ogniotrwale zbudowanych i ogniotrwale krytych.

W zdrojowiskach i stacyach klimatycznych budynki, o których wyżej mowa, niemniej kuźnie i ślusarnie można stawiać tylko poza obszarem zdrojowiska i stacyi klimatycznej w odległości przynajmniej 300 m od budynków mieszkalnych położonych na obszarze uzdrowiska, a kuźnie i ślusarnie tylko z ogniotrwałego materyału i ogniotrwale kryte“.

To są te zmiany, które ostatnia ustawa wprowadziła.

Ustawa ta nie jest jeszcze sankcyonowaną, a choćby sankcya przyszła, to to także nic nie szkodzi, Wydział krajowy mógłby wedle wskazówek Panów przyjść do Sejmu z nowemi zmianami.

Dlatego raczcie Panowie nad tą kwestyą się zastanowić.

P. **Krzyżanowski.** Sprawa będąca obecnie na porządku dziennym jest nadzwyczajnej wagi i dlatego radbym bardzo, ażeby się już raz na seryo wzięto do tej sprawy.

Co do mnie, to ja miałbym w tej sprawie trzy wnioski do postawienia, a mianowicie:

1. Wszystkie budowle, które w przyszłym roku mają stanąć, mają być zgłaszane do końca października, gdyż tylko takie mogą otrzymać koncesyę.

2. Wszystkie dojazdy ze stacyi kolejowej do zdrojowisk są drogami krajowemi. Przyjęcie tego wniosku nie obciąży zbytnio funduszu krajowego, gdyż dróg takich nie ma więcej jak 8 mil a dla rozwoju zdrojowisk jest to rzecz pierwszorzędnego znaczenia.

3. Usuwanie odpadków i kału ma się odbywać w pewnym czasie, ale corocznie.

Proszę Panów! U nas się dzieje zwykle tak, że sezon się kończy, lekarz wyjeżdża, wszystkie odpadki i nieczystości pozostają na miejscu i nikt się o nie nie troszczy. Na drugi rok to samo się powtarza. Otóż mnie chodzi o to, aby każdy zakład miał parę koni i wózek celem systematycznego usuwania nieczystości i odpadów, aby nie było tych składów śmiecia, które z roku na rok pozostając, gnije i zatruwa powietrze. Gdyby zdrojowisko było opieszałe pod tym względem, powinno się wywóz nieczystości na jego koszt wykonać.

Znam wypadek w Truskawcu, gdzie kloaka się przelewała na ulicę, pisaliśmy w tej sprawie do starostwa w Drohobyczu i przez 3 lata nie było żadnej odpowiedzi i jeszcze kpiono z nas.

P. **Merunowicz.** Ja będę mówił o ustawie budowniczej, o ile ona wchodzi w kwestyę sanitarną.

Już raz miałem zaszczyt przemawiać w tej kwestyi na pierwszym zjeździe balneotechnicznym zeszłego roku i mój referat został wydrukowany w Pamiętniku Towarzystwa balneotechnicznego.

Zwróciłem wówczas uwagę na odnośne przepisy, które istnieją i musiałem stwierdzić, że przeważna ilość tych przepisów jest niewykonywana.

Zwrócę uwagę Panów np. co do planu regulacyjnego.

Sześć lat już upłynęło od czasu jak ustawa obowiązuje, a dotychczas nie ma ani jednego zdrojowiska, któreby miało wypracowany i uchwalony plan regulacyjny.

I tu oddawałoby biuro pomocy technicznej wielkie usługi.

Pod tym względem Krynica ma doświadczenie także dość niekorzystne. Krynica ma wprawdzie wypracowany plan regulacyjny, ale tego rodzaju, że powiada: Wszystko to co jest, zburzyć, a plan wykonać poza granicą obecnej osady.

Plan jest opracowany, ale nie wypowiada, na czyj koszt ma być wykonany, kto ma ponieść koszta i kto ma wykupić grunta i domy, które kosztorys wskazuje.

Takie plany jest łatwo wypracować, aby wszystko co jest zburzyć i wszystko na nowem miejscu postawić.

Ale zwracam uwagę, że w tych przepisach ustawy budowlanej dla zdrojowisk potrzebne jest postanowienie, że kierownictwo każdej budowy spoczywa w rękach osoby uprawnionej, bo w ten sposób będzie można zapobiedz rozmaitym fuszerkom, bo przecież żaden inżynier nie będzie chciał przerobić chłopu chlewek albo stajnię na budynek mieszkalny.

Być może, że to trochę drożej będzie kosztowało, ale przynajmniej będziemy mieli gwarancyę, że będzie należycie wykonane.

Dalej sądzę, że w ustawie powinno być powiedziane, że znawca może być powołany do komisyi takiej, która ma wydać konsens na wzniesienie budowy na cele przemysłowe i mieszkalne.

To jest dotychczas pozostawione gminie, czy chce powołać znawcę czy nie, ja zaś sądzę, że to już w ustawie powinno być powiedziane, że do tego konsensu ma być znawca taki a taki, aby w zdrojowiskach udział w tem udzielaniu konsensu brał także lekarz gminny, a jeżeli takiego nie ma, lekarz zdrojowy lub klimatyczny.

Bardzo wiele cierpią na tem zdrojowiska, że nie mają należycie szerokich dróg.

W Zakopanem są drogi takie, że jak się do nich wjedzie, trzeba wóz cofać tyłem, bo inaczej nie obróci ani nie wymienie i nieraz 200 do 300 metrów wóz cofać trzeba, albo się zajeżdża na cudze podwórze.

Że tego rodzaju budowanie dróg nie odpowiada przepisom, że na takiej drodze sikawka nie może się zmieścić, to jest rze-

czą jasną. Dlatego też minimalna szerokość ulic powinna być ściśle oznaczoną.

Co do względów sanitarnych, aby można było wywłaszczyć np. na cele ogrodu, parku, to zostało to uwzględnione w noweli.

Dalej byłoby pożądanem przyspieszenie krycia wszystkich dachów materyałem ogniotrwałym, należy zabraniać odnawiania dachów drewnianych, jak to jest w ustawie lwowskiej (P. Wereszczyński: To jest w całym kraju).

Nadzwyczajnie ważną jest rzeczą, aby tam, gdzie nie ma piwnicy, była pod podłogą domu warstwa izolacyjna, któraby chroniła od wilgoci.

W domach piątrowych, przeznaczonych dla gości, powinny być schody odpowiednie, mieszkanie zaś w piwnicach i na strychach powinno w zdrojowiskach wogóle być zabronione.

Mieszkania zajmowane przez jedną partyę powinny mieć przynajmniej jeden piec, gdyż obecnie bardzo często pieca wcale nie ma.

Ta nowela do ustawy wymaga, aby każdy wychodek w domu przeznaczonym dla gości mógł być ogrzewanym; zdaje mi się, że to jest zadaleko idące żądanie, tego należy wymagać tylko tam, gdzie są zimowe sezony, u nas chodzi tylko o to, aby wszędzie był piec, a co za piecem idzie, także komin.

W każdym razie sądzę, że te zmiany, które teraz Sejm uchwalił, wiele pomogą i przyczynią się do rozwoju naszych zdrojowisk, a gdyby przypadkiem wskutek jakichś nieformalności ta ustawa nie zyskała sankcyi, możnaby dodatkowo wprowadzić do ustawy jeszcze to, aby wszystkie budowle w zdrojowiskach były prowadzone pod kontrolą fachową i aby wszystkie ulice miały przepisaną szerokość.

Należałoby także oznaczyć w ustawie, kto ma być tym znawcą lekarskim: albo lekarz gminny albo zdrojowy albo klimatyczny.

P. **Brunicki**. Zgadzam się najzupełniej z tem, co powiedział P. Radca Merunowicz, ale muszę tu zwrócić uwagę na to, że my zanadto specyalnie dyskusyę przeprowadzamy i jeżelibyśmy chcieli nadal iść tą drogą, to należałoby ustawę wziąć do rąk i przechodzić paragraf za paragrafem. Ja uważam, że ta ustawa jest zupełnie dobrą, a wada leży tylko w tem, że nie bywa wykonywaną. Jeżeli ustawa będzie wykonywaną, to z pewnością wyjdzie ona na korzyść.

To samo tyczy się przepisów o policyi ogniowej, które tak samo nie bywają wykonywane.

To wszystko może być usunięte przez ścisłe zastosowywanie ustawy i w tym celu należy uchwalić rezolucyę tej treści, aby Wydział krajowy zwrócił uwagę na wszystkie niedogodności, które wynikają bądź z tego, że władze nie spełniają swoich obowiązków, bądź, że ustawy nie bywają wykonywane, tudzież aby otoczył opieką zakłady kąpielowe.

Jeżeli Wydział krajowy w ten sposób zadanie swoje pojmie, nie ulega wątpliwości, że sprawa zdrojowisk pójdzie raźno naprzód.

P. **Kaden.** Ustawa budowlana nawet stara zupełnie była wystarczającą i nowa jest zupełnie dobrą, ale pozwolę sobie tylko na zapytanie do p. Wereszczyńskiego, w jaki sposób ma ona być wykonaną.

W gminie konsens na budowę daje wójt, a na obszarze dworskim, jeżeli zdrowisko jest na obszarze dworskim, konsens na budowę daje obszar sam sobie. Kto właściwie jest zatem powołanym do tego, aby ta ustawa była wykonywaną.

(P. **Wereszczyński:** Interesowane czynniki).

Interesowane czynniki. Dobrze, ale ja Panom opowiem taki wypadek.

W Rabce właściciel kawałka gruntu o nie całe 4 metry od istniejącego domu stawiał budynek. Właściciel rekurował, zjechała komisya na miejsce i poczęła badać.

Tymczasem właściciele się pogodzili, budujący za blisko dał 40 złr., aby siedział cicho i on sobie dom wystawił. A na takie rzeczy nie ma dziś sposobu. Ustawa jest bardzo dobra i gdyby choć w połowie była wykonywaną, to już byłyby u nas idealne stosunki.

Ale u nas nikt się o ustawę nie troszczy i buduje sobie domy dla gości, jak mu się podoba.

U nas np. jest sławna „Willa w rowie“, której położenie już sama nazwa wskazuje. Ponieważ jednak ta willa w rowie była w rejonie kolejowym, przeto kolej zakazała ją wynajmować, bo była w rowie materyałowym kolei.

Wedle mego zdania należałoby przedewszystkiem obmyśleć, aby przecież można ustawę w jakiś sposób wykonywać. Jak

ustawa będzie wykonywaną, to wszystko będzie doskonale postępować naprzód.

P. **Brunicki.** Wszystko zależy od organów miejscowych. Jeżeli organa miejscowe stoją na wysokości swego zadania i mogą spełnić swoje obowiązki, wówczas wszystko idzie jak najlepiej. Ale u nas najczęściej wójt gminy ustawy nie zna i nie wie jak ma być zastosowaną.

Ale wtedy w miarę możności należy przeprowadzać kontrolę, która należy do Wydziałów powiatowych.

Czy to wskutek rekursów, czy na innej drodze Wydziały powiatowe powinny czuwać nad tem, aby przepisy ustawy były ściśle wykonywane, i choćby się strony między sobą pogodziły, to nie powinno to wiązać Wydziału powiatowego, który powinien się oglądać tylko na ustawę.

Ta rzeczywiście sprawa utyka tylko na tem, że organa powołane nie umieją należycie pilnować przestrzegania ustaw.

P. **Grabowski.** Co do miejscowości w których są zdrojowiska i stacye klimatyczne, postanawia §. 4, że do komisyi, która poprzedza wydanie konsensu, ma być powołany delegat komisyi zdrojowej. Tymczasem buduje się w gminie wówczas, kiedy tego zdrojowego inspektora nie ma, z wyjątkiem Krynicy i Zakopanego, gdzie inspektor zdrojowy przez cały rok przebywa. Temu należałoby mojem zdaniem zapobiedz w ten sposób, jak przy ustawie przemysłowej, która w razie odmówienia przyznaje prawo rekursu nietylko stronie ale i gminie, jeżeli koncesyę udziela rząd. Należałoby tedy przyznać gminie prawo rekursu a w czasie, kiedy inspektor nie urzęduje w zdrojowisku, należałoby przed wydaniem konsensu wysłać referat do Wydziału powiatowego do inżyniera, który się na tej sprawie rozumie lepiej aniżeli wójt.

Jeżeliby się Wydział powiatowy przekonał, że plan budowy odpowiada przepisom, konsens mógłby być wydany. Ustawa nie byłaby przez to zmieniona, ponieważ gmina w pierwszej instancyi wydawałaby konsens jednakże oparty na wskazówkach Wydziału powiatowego.

P. **Kołaczkowski.** Ja nie znam ustawy i nie wiem, czy to jest możliwe, ale zdaje mi się, że prawo nadawania konsensu należałoby odebrać gminie i oddać komisyi klimatycznej a w ten sposób uniknęłoby się ingerencyi czynników, które się na tem nie rozumieją.

P. **Krzyżanowski.** Ja chciałbym, aby do noweli było jeszcze dodane postanowienie, że budynki stawiane w zdrojowiskach mieszczących się na obszarach dworskich, musiały być zatwierdzane przez Wydział powiatowy względnie przez Wydział krajowy.

P. **Brunicki.** Sprawa ta jest niezmiernej doniosłości i faktycznie ustawa nie wspomina o budynkach stawiauych na tzw. obszarach. Jeszcze ś. p. Romanowicz mówił, że właściciel obszaru dworskiego sam sobie konsens daje.

Otóż niechby tak było wówczas, gdy chodzi o budynek dla własnej jego wygody, ale tam, gdzie taki właściciel obszaru stawia budynek dla drugich, tam oczywiście nie można całej sprawy pozostawiać dowolności właściciela, który przecież także może wybudować coś nieodpowiedniego.

Wyobrażam sobie, że Wydział krajowy będzie miał pod tym względem i prawo i obowiązek ingerencyi i dlatego zgadzam się z tem zapatrywaniem, że tam, gdzie właściciel chce budować na terytoryum zakładu, tam powinien odnieść się do Wydziału powiatowego, a względnie za jego pośrednictwem do Wydziału krajowego.

P. **Kaden.** To jest słuszne, gdyby był termin określony i gdyby rejon zdrojowy był ściśle ograniczony.

Nie wiem jak jest w Lubieniu, ale mój rejon rozciąga się na całą Rabkę i na Słone, czyli 2 i pół mili.

To rzecz niesłychanie trudna do rozwiązania, gdyż wówczas na tak wielkim obszarze niktby budować nie mógł.

P. **Wereszczyński.** Proszę Panów, przecież to jest cechą stacyi klimatycznej, że jest ograniczoną, inaczej bowiem być nie może. Być może, że w niektórych razach ten obszar jest za wielki, ale zawsze jest on ograniczony.

Co do życzeń tu objawionych, to wszystkie one mogą być ujęte w jedną jeszcze nowelę do ustawy. Trudność przedstawi żądanie, aby każdy, kto chce w następnym roku budować, musiał już w październiku roku poprzedniego o konsens podawać. Mnie się zdaje, że to jest ograniczenie za daleko idące i byłoby utrudnieniem takiem, że wstrzymałoby wszelkie roboty.

Podnieśli także Panowie myśl, aby w zdrojowiskach sprawy konsensu na budowę szły do Wydziału krajowego i aby Wydział krajowy miał tę sprawę badać To jest rzecz niemożliwa, nie można gminom w zdrojowiskach i uzdrowiskach ode-

brać policyi budowlanej, bo one są instancyą.

Wydział krajowy w ostatnim swoim projekcie do zmiany ustawy gminnej, powiedział, że można pewne działy miejscowej policyi odebrać gminie na jakiś czas i przenieść je na komisarza rządowego, ale wyłączyć stale tę policyę budowlaną z zakresu działania gminy i oddać ją czy to stacyi klimatycznej, czy Wydziałowi krajowemu, jest rzeczą niemożliwą.

Wydziałowi krajowemu już dlatego nie, bo na temby stacye klimatyczne i zdrojowiska tylko ucierpiały, gdyby Wydział krajowy miał stąd ze Lwowa wydawać konsensa na budowę. A nadto odpadłyby wskutek tego instancye i dlatego sądzę, że takie postanowienie byłoby niemożliwem, a ustawa taka dla braku instancyi nie otrzymałaby sankcyi.

Przepisy o porządku i czystości dałyby się przeprowadzić, co się zaś tyczy ich wykonania, to słusznie podniósł p. br Brunicki, że w Galicyi słabą stroną ustaw jest właśnie ich wykonanie.

Jeżeli się jednak w jednym lub drugim wypadku odbierze gminie policyę, to może to pomoże.

Co się tyczy przestrzegania przez znawców i interesowanych, aby plany w stacyach klimatycznych odpowiadały przepisom ustawy, to zdaje mi się, że ustawa obecna zupełnie w tym kierunku wystarcza, należy wezwać delegata komisyi klimatycznej albo zdrojowej i wtedy delegat może wkroczyć, a nadto ma on prawo rekursu.

Rozchodzi się tylko o wykonanie ustawy.

Ale możnaby jeszcze ustawę rozszerzyć i jeżeli Panowie wypowiedzą swoje zdanie w tym kierunku, to Wydział krajowy tę sprawę rozważy i poruszy w Sejmie.

P. **Brunicki**. Zgadzam się z tem, że kwestya autonomii nie może być naruszoną i atrybucyi nie należy władzom zabierać, ale ja pozwolę sobie zrobić następującą uwagę.

Jeżeli gmina buduje szkołę lub szpital, wówczas nie wydaje sobie sama konsensu, lecz musi otrzymać zatwierdzenie planów przez władzę wyższą. Pod tym względem możnaby wyjątek zrobić co do tych budynków, które mają być użyte na cele sanitarne względnie na mieszkania dla chorych.

Można powiedzieć, że jeżeli ktoś zamierza wybudować budynek, który ma być oddany do użytku chorych, w takim razie poddaje się pełnej kontroli i musi budować według pewnych ścisłych przepisów.

P. **Wereszczyński.** Jeżeli chodzi o budynki dla chorych, o szpitale czy sanatorya, to i dziś ustawa tak postanawia, ale w zdrojowiskach nie buduje się domów dla chorych w ścisłem znaczeniu tego słowa, ci ludzie są właściwie zdrowi.

P. **Merunowicz.** Podjąwszy to, co powiedział p. Brunicki, że w ustawie budowlanej należy położyć większy nacisk na konsensa budowlane w zdrojowiskach, muszę zaznaczyć, że zupełnie co innego jest konsens na budowę domu mieszkalnego, a co innego na budowę np. łazienek lub innego zakładu zdrojowego. To ze stanowiska ustawy sanitarnej zupełnie inne ma znaczenie.

Konsens na budowę domu mieszkalnego należy do władzy autonomicznej, podczas gdy konsens na budowę łazienek np. należy do władzy sanitarnej.

I pod tym względem prawie w każdem zdrojowisku dzieją się nieporozumienia. Każde zdrojowisko niemal buduje sobie zakłady lecznicze mając konsens tylko budowlany, a nie mając konsensu sanitarnego.

Dlatego koniecznem jest, aby w ustawie było z naciskiem powiedziane, iż zwraca się uwagę, że dla zakładów kąpielowych i leczniczych ze stanowiska ustawy sanitarnej nie wystarcza konsens budowlany, lecz jeden i drugi, gdyż władza sanitarna w takich razach określa szczegółowo warunki, pod jakimi budowa może być wykonaną.

P. **Chramiec.** My w Zakopanem mamy wielkie przestrzenie, ale stoimy na tem stanowisku, że nie należy wszędzie zabudowywać i to uważam za stanowisko słuszne. Powinno się też w ustawie budowlanej znaleść postanowienie, że pewna przestrzeń powinna koniecznie pozostać niezabudowaną.

P. **Wróblewski.** Z tych wywodów, które tu przytoczono, przyszedłem do przekonania, że ustawa budowlana, jaka obecnie obowiązuje, jest zupełnie wystarczająca naturalnie pod warunkiem ścisłego jej przestrzegania.

A jednak przy dzisiejszej ustawie stan zdrojowisk naszych wcale nie jest tak świetny, a więc w czemś gdzieś musi być jaki powód.

Słyszeliśmy tu, że powód leży w braku dobrej władzy wykonawczej.

Tak w obrębie gminy, jakoteż na obszarze dworskim łatwo się zdarzyć może

że konsens będzie wydany, choć wydanym być nie powinien.

A więc jakaż na to rada?

Powiadają Panowie na to: powinien być organ fachowy, który jako znawca w razie wydania takiego konsensu może rekurować.

Ale kto np. w Wydziale powiatowym ma tę rzecz badać? Drogomistrz? To trochę za mało. Więc w rezultacie w drugiej instancyi sprawa stanie na tem samem stanowisku, na jakiem stała w instancyi pierwszej, a do Wydziału krajowego droga bardzo daleka.

Więc konstatuję, że mimo rekursu sprawa w drugiej instancyi będzie tak samo stała jak w pierwszej.

Jeżeli więc widzę, że w jakiejś sprawie źle się dzieje, że pewna ustawa jest wykonywaną źle, wtedy ja ofiaruję samorząd i gotów jestem w tym przypadku wprowadzić komisarza rządowego w osobie lekarza zdrojowego lub kogo innego, któryby mi na miejscu dawał gwarancyę, że ustawa będzie wykonywaną.

Wiem, że to jest pogląd, który się może będzie wydawał zbyt radykalny, ale dla mnie sprawa przedstawia się jasno, ja nie widzę ratunku na innej drodze. Te wszystkie dalsze instancye nie mają żadnego znaczenia, jeżeli władza pierwszej instancyi spoczywa w nieodpowiednich rękach.

Jeżeli jest możliwe rozwiązanie rady gminnej i zaprowadzenie komisarza rządowego, jeżeli jest możliwe przeniesienie policyi budowlanej w ręce innej osoby i autonomia czy samorząd nie są przez to tak strasznie narażone, to nie będzie nieszczęściem, jeżeli w pierwszej instancyi dostaniemy czynniki takie, które będą sprawy budowlane załatwiały należycie.

Co do wywożenia nieczystości n. p ma wydawać rozporządzenia rada gminna. I znowu pytam się, czy rada gminna na wsi, czy obszar dworski są kwalifikowane do ustanawiania takich zarządzeń? Dlatego jestem zdania, że takie sprawy powinny być zastrzeżone wyłącznie dla organów fachowych.

P. **Krzyżanowski**. Jesteśmy wszyscy zdania, że ustawa przez Sejm uchwalona odpowiada w zupełności celowi, brak tylko organów fachowych, któreby dopilnowały, aby ustawa była wykonywaną. Ustawa, której nikt nie słucha, nie ma żadnego znaczenia. Dlatego sądzę, że należałoby przy Wydziale krajowym utworzyć np. komisyę, której organy zajmowałyby się wykonywaniem ustawy.

Przewodniczący. Czy do punktu drugiego życzy sobie jeszcze kto głos zabrać? *(Nikt)*. W takim razie dyskusyę nad tym punktem uważam za wyczerpaną i przychodzimy do punktu trzeciego, który opiewa:

„Czy potrzeba komisye zdrojowe (klimatyczne) ustanowione na zasadzie ustawy krajowej z 4. listopada 1891 (Dz u. kr. 80) znieść:

a) natomiast za wzorem ustawy czeskiej z 27. października 1868 oddać załatwianie spraw zdrojowych Zwierzchnościom gminnym w poruczonym zakresie działania, a po drugie

b) czy w takim razie dążyć do złączenia gminy z obszarem dworskim?

c) ewentualnie czy za wzorem ustawy krajowej dla Niższej Austryi z 8. grudnia 1902 pozostawić komisye zdrojowe (klimatyczne), a w takim razie w jaki sposób zmienić ich skład?

d) jakie ewentualne zmiany należałoby wprowadzić w ustawie zdrojowej, aby zapewnić prawidłowe funkcyonowanie komisyi zdrojowej (klimatycznej)?

e) czy w razie pozostawienia komisyi zdrojowych (klimatycznych) należałoby dopuścić w pojedyńczych wypadkach możliwość odjęcia tym komisyom władzy wykonawczej?

P. **Krzyżanowski.** Jeżeli Wydział krajowy utworzy taki organ, taką krajową radę zdrowia, to wtenczas oczywista rzecz i te komisye klimatyczne ulegną zmianie; jak długo się jednak tego nie wie, szkoda czasu nad tem radzić. Zakłady zdrojowe bez opieki ze strony Wydziału krajowego absolutnie rozwijać się nie mogą. Co do komisyi zdrojowych, to rzecz przedstawia się w ten sposób: przyjeżdża inspektor zdrowia, bawi 4 albo 6 tygodni, potem odjeżdża, lekarze zdrojowi odjeżdzają także, zostaje więc wójt i asesorowie przez 9 miesięcy; moglibyśmy więc sprawę tę wycofać z naszych obrad i wtedy, jak będzie ten organ przy Wydziale krajowym, nad tą sprawą się zastanowić.

Przewodniczący. W kwestyonaryuszu jest jednakowoż pytanie w tym kierunku; Namiestnictwu więc chodzi widocznie o to, jakie zdanie ankieta w tej mierze wypowie.

P. **Krzyżanowski.** To jest dlatego, że Namiestnictwo nie wiedziało, że ta sprawa o radzie zdrowia się wyłoni; bo gdyby wiedziało, że to będzie, to niewątpliwe byłoby tego punktu nie zamieszczało.

P. **Merunowicz.** Ja sądzę, że gdyby nawet Wydział krajowy w najbliższej przyszłości tą sprawą się zajął, to taka komisya sanitarna mogłaby powstać tylko wskutek uchwały sejmowej i po jej sankcyonowaniu Gdyby komisya taka istniała, to nie jest wykluczonem, że trzeba będzie organów, któreby były ciałem doradczem, wykonawczem i projektującem w zdrojowiskach. — Sądzę, że najlepiej będzie, jeżeli przedstawię, jaki jest w tej mierze projekt co do Krynicy. Że Krynica się zbyt powoli rozwija, jest to poniekąd skutkiem braku funduszów, których rząd nie chce przyznać, a po drugie wadą jest nasz ustrój gminny, że jest obszar dworski i gmina, i to tak ściśle złączone ze sobą, że dwór zajmuje małą część obszaru, a z 3 stron opasany jest gruntami rustykalnymi. Następstwem tego sąsiedztwa jest ciągły spór o kompetencyę. Gmina powiada, że obszar dworski tego a tego nie zrobił, powinien dać nam wodociągi, targowicę, aby kobiety nie chodziły po domach, kanały; a obszar dworski powiada: dobrze, zgoda na to wszystko, ale zróbmy to razem; gmina znowu na to: dobrze, ale ty daj pieniądze, a ja będę krytykować. W każdej kwestyi jest spór o kompetencyę; w gminie samej jest spór tego rodzaju, że część członków gminy jest interesowana w rozwoju zdrojowiska, a część jest mniej interesowana i ci powiadają: co mnie ochodzi surowa ustawa budownicza, ja chcę chatę budować tak, jak ojciec budował, ja nie chcę mieć podatków i dodatków, jakich zdrojowisko wymaga. Kwestya ta wyłoniła się z tego, że we wszystkich prawie statutach jest obszar zdrojowiska zbyt wielki, aby nie robić żadnej trudności w rozwoju zdrojowiska; jeżeli jednak którekolwiek zdrojowisko zażąda ścieśnienia obszaru, tom oże być ścieśnione; jednak ścieśnienia nie żądał dotąd nikt a tylko Zakopane żądało rozszerzenia; komisya powiedziała jednak, żeby starali się wykonać, co należy, na tym obszarze, jaki jest obecnie.

Jest więc Krynica wieś i Krynica zdrój. Chłopi tubylcy życzą sobie i domagają się tego od lat 30, osadnicy także tego pragną, bo oni głównie przyczyniają się do funduszów gminnych i ich pieniądzmi powstają instytucye gminne, które wychodzą na korzyść zarówno członków gminy jak i gości. Z tego wynika przeciwieństwo interesów tak dalece, że przez dwa lata nie było posiedzenia dla braku kompletu, tak się zwalczano. Wyszło w końcu na to, ażeby połączyć obszar dworski z gminą i wtedy byłaby gmina wieś i gmina zdrój wraz z obszarem dworskim. Ale i to nie wystarcza, bo byłaby komisya zdrojowa, która ma blizko 40 do 50 tysięcy koron do rozporządzenia, któremi nie może gospodarować więcej, jak z roku na rok, bo tak przepisuje statut. Otóż tu jest projekt, ażeby za wzorem ustawy czeskiej tej nowej gminie mającej się utworzyć z obszarem dworskim, oddać w poruczony zakres zawiadywanie funduszem zdrojowym. Wtedy gmina, mając do dyspozycyi 40—50 tysięcy koron, mając jako gmina większą nierównie siłę kredytową, mogłaby przeprowadzić szereg asanacyi nawet bez pomocy zewnątrz. Wprawdzie podnoszą się głosy, że gmina która dotychczas nie bardzo wielkie daje dowody dobrej administracyi, nie zasługuje na to, by jej dawać fundusz zdrojowy do dyspozycyi, ale jeżeli się postawi ten rygor, że wówczas musiałaby w takiej gminie obowiązywać ustawa dla miasteczek, jeżeli nie będzie wykonywać policyi miejscowej, którą Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestuictwem może jej odebrać i ustanowić komisarza rządowego, jeżeli dalej będzie w ustawie zastrzeżony wpływ lekarzy w gminie taki, jak w zdrojowisku lekarz powinien mieć, to sądzę, nie zachodzi obawa, ażeby gmina ta źle administrowała. Może pierwsze kroki nie będą szczęśliwe, ale jeżeli się nie zrobi tych pierwszych kroków, nie będzie następnych. JE. p. namiestnik jest bardzo przychylny dla tej myśli, a nawet trudził się do Krynicy, poznał te wszystkie zapatrywania i nie spotkał się z zarzutem przeciw tej myśli. Obecnie sprawa na tem utknęła, że Ministerstwo rolnictwa nie może się zdecydować, czy zgodzić się na połączenie obszaru dworskiego z gminą; to nie jest kwestyą czysto teoretyczną, bo to pociągnie pewne ciężary, nie mówiąc już o tem, że obszar dworski, który dotychczas nie płacił dodatków gminnych, odtąd będzie musiał płacić te podatki; to jednakowoż jest rzeczą mniejszej wagi, bo i dziś obszar dworski ponosi wydatki takie, do których nie jest obowiązany dlatego, ponieważ nie ma nikogo, ktoby je poniósł; utrzymuje policyę, utrzymuje lekarza zdrojowego dlatego, bo ten którego, gmina utrzymuje, nie podoła wszystkim obowiązkom, daje na straż pożarną, i t. d. W każdym razie dziś. jako właściciel Krynicy rząd więcej łoży, aniżeli by miał płacić 35% dodatków gminnych. Inny wzgląd jest ważniejszy, a mianowicie ten,

że pozbywając się prawa obszaru dworskiego, traci się możność swobodnego postępowania na swoim obszarze.

Obszar dworski sam sobie wydaje koncesye, odtąd ustałoby to, bo wtedy jest jedna władza gminna, od której to zależy; więc poddaje się właściciel sam dobrowolnie jedynej władzy gminnej. Ja nie mógłbym doradzać, ażeby coś podobnego przeprowadzić na razie we wszystkich zdrojowiskach, a to z tego powodu, że stosunki w zdrojowiskach są w każdem prawie odmienne; przytoczę naprzykład Szczawnicę, gdzie jest obszar dworski i dwie gminy Szczawnica wyżna i niżna, — Rymanów ma nawet trzy gminy, tak samo jest z Rabką. Otóż, należałoby wyczekać, jak się uda to doświadczenie w Krynicy, bo ja nie taję, że to jest doświadczenie, eksperyment. Nie wolno mi jako urzędnikowi państwowemu wyrażać zdania, że nie dowierzam autonomii; przeciwnie jestem zapatrywania, że takie rzeczy nierównie łatwiej postępują, jeżeli decydują o tem organa miejscowe, a władza centralna powinna tylko nadzorować, kierować i dawać rady.

Nikomu bowiem nie zależy tak na rozwoju, jak tym, którzy są na miejscu, a jeżeli oni wskutek bezradności czy złych nawyczek ustawy nie wykonują, to takim potrzebny jest taki organ, któryby czuwał nad jej wykonywaniem. Może trafić mię zarzut: a czemuż Namiestnictwo, które jest naczelną władzą sanitarną, nie wykonuje tej ustawy i nie czuwa nad jej wykonywaniem? — Na to powiem, że ustawa jest o tyle niedostateczna, że nie daje możności wyegzekwowania tych przepisów, które zawiera. Nie powiem które — ale jest jedno zdrojowisko, z którem walczymy od lat pięciu. Używa ono funduszu zdrojowego na różne cele, a w części tylko na to, co ustawa zezwala. My grozimy, żądamy, ażeby nam przedkładano rachunki i dowody, a teraz się pokazuje, że dochód z taks zdrojowych był wcielony do funduszu zdrojowiska — czyli uważają, że to jest własność właściciela. A przecież tak nie jest, to jest fundusz publiczny, który ma swoje ustawą określone cele — i służyć ma na upiększenie zdrojowiska i na uprzyjemnienie gościom pobytu.

Dziś więc sytuacya jest taka, że grozimy, ale wykonać groźby nie możemy; nie można ani komisyi rozwiązać, nie można dać komisarza rządowego, nie można odebrać taksy zdrojowej ani koncesyi i poprostu śmieje się z nas ów pan, względnie komisya, która idzie na rękę temu panu. To na wyjaśnienie, a niech będzie i na usprawiedliwienie, dlaczego Namiestnictwo nie było w stanie wykonać tej ustawy tak, jak powinna być wykonana. Przed kilku laty zdarzył się fakt, że wydano 600 zł. na reklamę zdrojowiska, Namiestnictwo powiedziało, że na mocy statutu tych pieniędzy nie można używać na reklamę, że to nie jest ani upiększenie zdrojowiska, ani uprzyjemnienie gościom pobytu, tylko interes samego właściciela, względnie przemysłowców, którzy mają przedsiębiorstwo, ten pan zarekurował, Ministerstwo zatwierdziło orzeczenie Namiestnictwa, Namiestnictwo zarządziło, ażeby te pieniądze w następnem zamknięciu rachunkowem były zwrócone, ale to się nie stało, i Namiestnictwo musiało tę sprawę „versanden“, bo nie ma rygoru, ażeby to przeprowadzić. Musi być więc rygor taki, ażeby we wszystkich tych sprawach Namiestnictwo odnosiło się zawsze do Wydziału krajowego, bo niedawno padły tu słowa, że sprawy zdrojowisk nie są wyłącznie natury sanitarnej; to są instytucye przemysłowe, a w części także sanitarne. Otóż, dziś Namiestnictwo niemal każdy akt w sprawie zdrojowisk odsyła do Wydziału krajowego albo o opinię albo do wiadomości. Tak samo w tej sprawie jeżeli bym przemawiał za tem, ażeby ustanowić jakiekolwiek rygory, czy to w formie rozwiązania komisyi i ustanowienia komisarza rządowego, czy odebrania taksy zdrojowej, czy odebrania koncesyi, ażeby to wszystko mogły robić obie władze krajowe w porozumieniu. Bywało tak, że jedno zdrojowisko pobierało sobie znacznie wyższą taksę i tylko przypadkiem dowiedzieliśmy się o tem, ale nie mamy gwarancyi, czy to się nie odbywa dalej. Nie cytuję nigdzie nazwisk ani miejsc, ale zaręczam słowem, że to jest mała część tego, co od czasu istnienia tej ustawy myśmy przeżyli i jakie walki stacza się z komisyami zdrojowemi, ażeby je doprowadzić do prawidłowego urzędowania. Koniecznem jest więc jakiś rygor.

Wracając do pierwszej kwestyi oddania administracyi gminie, to oświadczyłem już, że nie odważyłbym się dziś tego zaproponować jako ogólną regułę, tylko proponuję, ażeby wyczekać, co się stanie z tą próbą w Krynicy. Jeżeli ta próba doprowadzi do pożądanego rezultatu, a nie wątpię, że wtedy będzie mogła gmina zaciągnąć pożyczkę większą na kanalizacyę, na rozszerzenie wodociągów, wystawienie hali targowej. — Wówczas nie będzie tych dwu interesentów, którzy występują przeciw sobie, tylko jeden interesent: gmina, rozporządzająca dość znacznymi funduszami.

Zdaje mi się, że będę musiał zabrać jeszcze głos w tej sprawie, ale na razie kończę.

P. **Wereszczyński.** Dla Wydziału krajowego byłoby pożądanem przedewszystkiem z ust Panów usłyszeć, jak dotychczas fungowały te komisye zdrojowe i klimatyczne. Wydział krajowy, prawdę powiedziawszy, tylko o jednej komisyi klimatycznej w Zakopanem ma dokładniejsze wiadomości, a spostrzeżenia jego streszczają się w tem, że nie zawsze komisya ta szczęśliwie gospodaruje funduszami klimatyki, a powtóre, że okoliczność, iż do pewnego stopnia są dwie władze wykonawcze na miejscu, wpływała także nieraz ujemnie na cały tok spraw w Zakopanem. Co do reszty komisyi zdrojowych i klimatycznych, to bliższych wiadomości Wydział krajowy nie ma i ja co do mnie nie wiem, jaki z tego wyciągnąć wniosek; czy one urzędują tak idealnie dobrze, że nigdzie nie ma sporów ani krytyki, czy też nic nie robią, nikomu nie zawadzają i nie wywołują żadnej opozycyi. Byłoby więc pożądanem, ażeby Panowie objaśnili Wydział krajowy, jak się ta sprawa faktycznie przedstawia

Pomimo sporów i pomimo ujemnych stron urzędowania stacyi klimatycznej w Zakopanem nie mógł Wydział krajowy zdecydować się, żeby ją znieść. Wydział krajowy pragnął odebrać jej administracyę funduszami, jednak zupełne jej zniesienie z tego powodu nie wydawało się wskazanem, bo sądził Wydział krajowy, że potrzebny jest jakiś organ, któryby myślał o przyszłości zdrojowiska.

Ja sądzę osobiście, że ustawa zdrojowa powinna być zmienioną w dwu kierunkach, po pierwsze ażeby przyjąć wszystkie te obostrzenia, jakie p. dr. Merunowicz przedstawił, a może jeszcze inne, a powtóre żeby ją w § 2-gim i 6 tym tak wystylizować, ażeby przy każdem zdrojowisku administracya była zależna od porozumienia się Namiestnictwa i Wydziału krajowego; ażeby Wydział krajowy w porozumieniu się z Namiestnictwem miał możność w każdym poszczególnym wypadku urządzić organizacyę taką, jaka ze względu na miejscowe stosunki jest odpowiednia. Zarazem trzeba by tu pewnej zmiany ustawy gminnej. Zdaje mi się, że jeżeli się zaprowadzi te rygory, a z drugiej strony powie, że musi być statut, bo to zostanie niezmienione, to należałoby również paragraf 3., gdzie jest mowa o organach zakładu, tak szeroko wystylizować, ażeby Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem mógł ustanowić inne organa odmienne, a nie był ograniczony tylko do organów wymienionych w § 3. Tak samo w § 6., aby było powiedziane, że Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym postanowi, kto zarządza funduszami tymi w miarę statutu. Chodzi o to, by ustawa rozwiązała ręce Wydziałowi kraj. i Namiestnictwu co do tego, co w każdym poszczególnym wypadku należy uczynić. A ustawę gminną trzeba będzie zmienić w ten sposób, ażeby we wszystkich tych wypadkach było powiedziane, że gmina ma prawo przyjąć takie obowiązki i że to należy do zakresu działania gminy.

P. **Mazurkiewicz.** Ja co do zakładu Iwonickiego stanowczo oświadczam się za komisyą zdrojową; kto bowiem przygląda się gospodarce tego zakładu — ten musi dojść do przekonania, że działalność jej jest bardzo dodatnią. Komisya zdrojowa składa się u nas z członka Wydziału krajowego, jego zastępcy, delegata Namiestnictwa, właściciela lub jego zastępcy, naczelnika gminy, lekarza zdrojowego i inspektora zdrojowego, a jeszczebym powiedział, że powinien należeć do niej lekarz powiatowy, z głosem stanowczym. Mojem zdaniem, ci którzy mają pod bokiem zakład, prędzej i lepiej powinni ocenić, jak ten zakład będzie prosperować. — To specyalnie co do Iwonicza. Co do innych zakładów to nie znam stosunków. Muszę nadmienić, że według mego zapatrywania, połączenie zakładu z gminą nie miałoby celu. Co do kontroli innych spraw sanitarnych, to owszem byłbym za tem, aby nawet wymagano wię ej działania w tym kierunku; od tego są lekarze zakładowi, oni mogą bezwarunkowo zdziałać tu bardzo wiele, dawać wskazówki, polecenia i myślę, że żaden zarząd nie będzie tego rodzaju, ażeby dla własnego dobra nie wykonał tego, co lekarz wskaże. Ingerencya władzy sanitarnej jest potrzebna, jednak swoje prawa pewne musimy salwować. Prosiłbym więc, ażeby komisye zdrojowe zatrzymać i wprowadzić do nich lekarzy powiatowych z głosem stanowczym.

P. **Brunicki.** P. radca Wereszczyński wystosował do nas zapytanie, jak komisye zdrojowe funkcyonują. Na to się nie da ogólnikowo odpowiedzieć. Ja jednak także wychodziłbym z tego zapatrywania co p. dr. Krzyżanowski, że jak długo nie ma nic innego, zostałbym przy tych komisyach dlatego, bo im łatwiej ściągać taksę, zażywają większej powagi jak zarząd i jest pewna kontrola nad sposobem użycia tych pieniędzy. Wprawdzie p. protomedyk wspomniał o wypadku, gdzie taksy te zostały nadużyte. Te komisye jednak mają właśnie na celu, ażeby ocenić, w jaki sposób

dochód z taks ma być użyty. Stosunek komisyi do zarządu jest bardzo dokładnie określony. Są to dwie władze wykonawcze, równorzędne; zarząd ma inne funkcye, a komisya zdrojowa ma zupełnie odrębny zakres działania; powiada ona, kto ma płacić taksę, w jakiej wysokości, komu można udzielić zniżkę i na jaki cel fundusz ten ma być użyty. Nie byłbym za tem, ażeby fundusz ten oddawać w zarząd gminy z tej przyczyny, że gminy wiejskie nie mają jasnego pojęcia o tem, jak należy gospodarować tym funduszem, nie mogą wiedzieć o tem, jakie są wymagania w świecie cywilizowanym i czego już publiczność wymaga. Ja sądzę, że gminy wiejskie nie dorosły do tego, ażeby określić, w jaki sposób ma być ta taksa użytą.

Co się tyczy kwestyi połączenia gminy z obszarem dworskim, to choć się nigdy temu w zasadzie nie sprzeciwiałem, to w tym względzie nie byłbym za tem, ażeby te dwie władze z sobą mięszać. Z drugiej strony jestem za wszelkiemi obostrzeniami odnośnie do komisyi zdrojowych, jeżeli nie funkcyonują należycie; nie za obostrzeniami tego rodzaju, jak mówił p. Wereszczyński, że w danym wypadku inne organa mają być powołane, bo to jest zbyt ogólnikowe; ja przedstawiam to sobie konkretnie w ten sposób, że w razie nienależytego spełniania obowiązków przez komisyę, wolno Namiestnictwu z porozumieniu z Wydziałem krajowym, komisyę tę rozwiązać i z urzędu zamianować komisarza.

P. **Chramiec.** Ja z mego punktu widzenia muszę stwierdzić, że my mamy komisyę klimatyczną około 25 lat. Najpierw mieliśmy wydział komisyi klimatycznej; równocześnie z zwiększeniem się zdrojowisk w kraju powstawały nowe zarządzenia; weszła w życie ustawa zdrojowa z r. 1896. Panowie, którzy projekt ten tworzyli, mieli na oku interes naszej miejscowości i dlatego też mogę stwierdzić, że komisya klimatyczna w Zakopanem nie najgorzej urzędowała. Były różne scysye, ale w rezultacie uzdrowisko rozwinęło się, gospodarka zwróciła uwagę różnych władz i staliśmy się, jak tu się wyrażono — benjaminkiem kraju; mamy wiele rzeczy, których innym uzdrowiskom brak. A przecież jedno jest zdanie, tak w komisyi klimatycznej, jak w gminie, że dzisiejszy ustrój w Zakopanem należałoby zmienić. Mnie projekt p. radcy Wereszczyńskiego, tak ogólnie, kompletnie się podobał, bo uważam, że zmiana taka dla naszych stosunków byłaby możliwa. Ale projekt Wydziału krajowego dla nas nie wydaje się wystarczającym; z jednej strony przyznaje pewne prawa komisyi klimatycznej, ale zachowuje § 8; uchwalanie i wykonanie ich pozostawia się reprezentacyi gminnej, a więc komisya klimatyczna nie jest niczem innem, jak ciałem doradczem gminy. A przecież faktycznie takiem ciałem nazwać jej nie można. Bardzo zachwycił nas w r. 1904 projekt, który nie przeszedł w Sejmie, ażeby komisya klimatyczna była ciałem uchwalającem, na co fundusze mają być przeznaczone. Wykonanie miało być poruczone gminom. Wyobrażam sobie, że komisya, która ma uchwalać budżet, powinna mieć skład różny od dotychczasowego; powinni tam należeć ludzie jak najmniej interesowani, a jak najwięcej interesujący się zdrojowiskiem. Większość takiej komisyi powinni stanowić ci, którzy są całem sercem oddani sprawie uzdrowiska i interesują się całem sercem jego przyszłością. Taki podział zarządu zatrzymałby dwie instacye, ale z sobą nie konkurujące. Następnie należałoby uwzględnić i inne zmiany, oczywiście z punktu widzenia Zakopanego Czy to należy do noweli sanitarnej gminnej, czy można załatwić ustawą zdrojową, mniejsza o to; ale w naszych stosunkach lekarz klimatyczny powinien być równocześnie lekarzem gminnym. Wtedy atrybucye jego są ściśle określone i dają mu tak szerokie prawa, że tytuł lekarza zdrojowego tych praw mu nie daje. W naszych warunkach, jeżeli przykład Krynicy uda się i owa nowa gmina spełni swoje zadania, to do takiego eksperymentu nadaje się daleko więcej Zakopane jak Krynica. Zakopane jest rozłożone na przestrzeni 40 kwadratowych kilometrów; jako komisya klimatyczna zajmujemy obszar około 20 km^2. — Jeżelibyśmy chcieli zrobić eksperyment, to nazwijmy gminę uzdrowiskiem, a reprezentacya gminna wypadnie na tem uzdrowisku zupełnie inaczej, jak obecnie. Nie potrzeba nam zgody obszaru dworskiego, tylko pozwolenia władzy i uchwały Sejmu, a wtedy do składu rady gminnej wejdą czynniki może te same, co dziś, ale z odpadnięciem czynników z poza obszaru uzdrowiska, które się obszarem tym nie interesują. U nas zachodzi jeszcze ten fakt, że w zarządzie gminy, czy takiej, jak obecnie, czy przyszłej, wszelka policya własnego zakresu działania powinna być na stałe gminie odjętą; uzdrowisko nasze jest zbyt szeroko znane, bardzo licznie zwiedzane przez gości, szukających nie tylko wytchnienia, ale i innych przyjemności; wobec tego zarząd policyą miejscową, która gdzie indziej może być w ręku wójta, u nas powinien

być w ręku komisarza rządowego, w ręku urzędnika, który stale i wyłącznie temu się oddaje. Ja co do organizacyi nowej ze względu na nasze stosunki, jeżeli nie może przyjść to, co proponuje p. radca dworu dla Krynicy - dla Zakopanego, to proszę, aby Wydział krajowy raczył przedstawić Sejmowi przynajmniej taką nowelę, jak to przedłożył p. radca Wereszczyński; ażeby te postanowienia mógł nam statut pomieścić, a był zgodny z ustawą krajową.

P. **Wąsowicz.** P. radca Wereszczyński narzekał na brak wiadomości w Wydziale krajowym w tym kierunku, jak urzędują komisye zdrojowe Ja ośmielę się zauważyć, że temu brakowi wiadomości można było w przeszłości i na przyszłość łatwo zaradzić. Według statutu zdrojowego, który każde zdrojowisko posiada, mianuje Wydział krajowy do komisyi swego delegata. Ten delegat Wydziału krajowego powinienby także obowiązanym być do składania sprawozdania Wydziałowi krajowemu i w ten sposób Wydział krajowy byłby poinformowany o działalności komisyi zdrojowych. Do tego czasu to się nie działo; delegat Wydziału krajowego nie zawsze spełniał obowiązki na siebie przyjęte. Mógłbym przytoczyć fakty, że przez cały szereg lat delegat Wydziału krajowego nie jawił się ani razu na posiedzeniu komisyi. Mógłbym przytoczyć klasyczny przykład z powołaniem się na p. hr. Potockiego, gdzie delegat mianowany z okolicy Rymanowa także stale nie przyjeżdża i dekompletuje posiedzenia. Ośmieliłbym się więc zaproponować, aby władze krajowe zechciały zażądać od tych delegatów sprawozdań ze swoich czynności, z biegu obrad w komisyach zdrojowych; dalej ażeby na delegatów Wydziału krajowego mianowano tylko osoby, zamieszkałe w zdrojowiskach i obeznane ze stosunkami zdrojowisk, a wreszcie, ażeby delegaci mianowani byli na czas ograniczony.

(P. **Wereszczyński.** Tak jest, już mianuje się ich na 3 lata).

P. **Marchlewski.** Z tego, co tu dotychczas mówiono, wynika wniosek, że w sprawie tych komisyi zdrojowych trzeba ściśle indywidualizować. Jeżeli chodzi o oświetlenie poszczególnych komisyi, to może jednym z najciekawszych przykładów będzie komisya zdrojowa w Szczawnicy. Tam są stosunki tak skombinowane: jest dwóch dzierżawców, są dwie obszerne gminy i dwa obszary dworskie. Jeżeli sobie zadamy pytanie, po co ta komisya zdrojowa tam jest, jak urzęduje i czy działalność jej przynosi jakąkolwiek korzyść, to po głębokiem namyśle trzeba powiedzieć, że przy obecnym stanie rzeczy żadnego pożytku przynieść nie może. Z drugiej strony, gdyby chodziło o odpowiedź kategoryczną, czy obszar dworski połączyć z gminą, to odpowiedź twierdząca nie może wypaść kategorycznie, dlatego, że zdrojowisko ani do obszaru gminnego, ani dworskiego nie należy. Ale gdyby i tej trudności nie było, to i tak przeciw temu złączeniu trzebaby się zastrzedz, jeżeli się pozna miarodajne czynniki. Inteligencyi na stałe osiadłej w Szczawnicy zupełnie nie ma; w gminach obu rządzą chłopi, którzy robią skandaliczne wrażenie co do swéj inteligencyi. Jeżeli się zważy, że postulaty wysokiej etyki i poświęcenia dla sprawy publicznej istnieć tam nie mogą, że kierują się oni wszyscy osobistymi interesami — to mogą sobie Panowie wyobrazić, jak komisya tam pracować może. Wogóle zdaje się, że Szczawnica jest jedynym przykładem, gdzie komisya rozdzielona jest na 2 wrogie obozy, a skutek tego jest taki, że o jakiejś karności w działaniu mowy być nie może i dlatego jakiekolwiek są uchwały komisyi, to nigdy one nie zostają wykonywane. N. p. w zeszłym sezonie komisya zrobiła cały szereg chwalebnych postanowień; kiedy zaś wybrałem się z rektorem do Szczawnicy w innych sprawach, i przy tej sposobności informowałem się o rezultacie, to przekonałem się, że nic nie zrobiono i to dlatego, że nikt nie uważał się obowiązanym do wykonywania jakiegokolwiek polecenia. Wójtowie gminy Szczawnicy wyżnej i niżnej byli zgodnego zdania, że to do nich nie należy. Przedstawiciele ich — ci są bardzo pożyteczni, o ile chodzi o stawianie wniosków i propozycyi; słowem wobec braku jakichkolwiek funduszów mowy być nie może o jakichś rezultatach.

Jesteśmy więc w tem trudnem położeniu, że komisya przy tamtejszym stanie rzeczy absolutnie nie odpowiada swemu zadaniu. Przelać wszystko, a choćby tylko egzekutywę na gminę, o tem mowy być nie może, ponieważ inteligencya poszczególnych członków gminy jest tak nizką, że o jakiejkolwiek robocie kulturalnej mowy być nie może. Jakież więc wyjście? — Trzeba komisyę z gruntu zorganizować, postarać się o to, ażeby miała egzekutywę i odpowiedzialność przed kimś; i dlatego p. rektor Browicz postawi tu pewną propozycyę co do ukonstytuowania komisyi wogóle i będzie może rzeczą pożyteczną, jeżeli propozycya ta będzie tutaj szczegółowo omówioną.

P. **Potocki.** Ja nie chcę wchodzić we wszystkie szczegóły i nie będę mówił o potrzebie komisyi, bo zdaje mi się, że każdy powinien być kontent, że ma organ doradczy dla siebie i mogący w pewnych wypadkach wydawać lepsze i trafniejsze zdania, niż on sam. Nadto jest to kontrola dla publicznego dobra i sądzę, że taka kontrola jest dla uczciwego człowieka nie rzeczą uciążliwą, ale przyjemnością.

Konstatuję jednak, że od czasu, jak u mnie komisya zdrojowa została zawiązaną, wszelka akcya zakładu została wstrzymana kompletnie z dwóch przyczyn. Komisya zdrojowa, która rozwinęła wzorowy projekt gospodarki, nie miała zaraz w pierwszym roku możności wykonania ani jednej uchwały; powtóre zaś nie ma wcale funduszów, bo taksa zdrojowa, przy najściślejszem wyciskaniu jej nawet z bardzo krótko bawiących osób, pokrywa zaledwie $^1/_3$ część tego, co wedle statutu musimy pokryć. Wobec tego tak obszar dworski, jak i gmina powiadają: my tego nie będziemy pokrywać, bo to jest obowiązkiem komisyi, a komisya wykonać tego nie może. Nie chcę tu mówić o funduszu zdrojowym, bo to należy do następnego punktu, lecz cofnę się do egzekutywy. Komisya działa podczas sezonu, musi wykonywać polecone zarządzenia, czy pobory; nie mając zaś egzekutywy jest narażoną na śmiech tych, którym zarządzenia te wydaje. Ktoś otrzymawszy nakaz zapłaty taksy, wkłada czapkę na głowę i odjeżdża, a po 3 dniach znowu przyjeżdża.

Jak więc obstaję koniecznie za komisyą zdrojową, tak z drugiej strony obstawać muszę za egzekutywą. Całkiem to samo zdanie wyraziła komisya sama o sobie w memorandum, napisanem przez przewodniczącego komisyi delegata Namiestnictwa, który stwierdził, że komisya jest organem całkiem martwym i nie spodziewa się z niej korzyści, ale szkody, bo nic nie może wykonać, co uchwali. Mamy 3 gminy, 3 obszary dworskie i z tymi 6 czynnikami ma do walczenia komisya zdrojowa, nie mając żadnej egzekutywy. Jeżeli komisya postanowi coś „tak“, wójt powie „nie“ i ukarze tego, co zrobi tak.

My każdą uchwałę zapisujemy do książki po to, ażeby nie módz jej nigdy wykonać. Przewodniczący odniósł się do Namiestnictwa, ale i Namiestnictwo na to nie pomoże, pieniędzy zaś nie mamy na wykonanie, więc jesteśmy bezradni. Jest to raczej kula u nogi, aniżeli wykonanie uchwał. Weźmy statut dla Rymanowa, który jest bardzo ściśle napisany, bo już jest na różnych błędach poprzednich poprowiony przez Namiestnictwo nieco postępowo i wymaga on olbrzymich rzeczy, wykonywania porządków, sanitarnych ustaw i t. d., a my absolutnie nie możemy nic nikomu powiedzieć. Jabym prosił o wyjaśnienie, może my przecie mamy jaką egzekutywę, o której nie wiemy; ale w całym statucie nie ma o tem wzmianki. A w takim razie jest komisya zdrojowa ciałem, które nigdy nic nie zrobi; myśmy uchwalili całe tomy prześlicznych uchwał, są tam bardzo dobre rzeczy i kiedyś przy sposobności przedstawię masę wniosków bardzo dobrych i postępowych, ale o wykonaniu ich absolutnie nie ma mowy.

Ja więc komisyi jestem bardzo życzliwy, uważam ją za doskonałego doradcę i pragnąłbym, ażeby dla zdrojowisk można coś na tej podstawie zrobić.

P. **Wereszczyński.** Co powiedziałem o władzach i wynikającym stąd konflikcie, to powiedziałem na podstawie doświadczenia. Oczywiście, tam gdzie stacya klimatyczna bardzo ogranicza swój zakres działania i fundusze przeznacza na bardzo małą ilość celów, tam konfliktu niema. Gdzie jednak stacya powie sobie, że do uprzyjemnienia gościom pobytu służy skrapianie ulic i ścieżek, tam już są dwie władze wykonawczej; jedna ma zamiatać, druga pokrapiać; jeżeli powie, że jakąś część zakładu trzeba oświetlić, to w jednej części oświetlenie zależy od klimatyki, w drugiej od gminy; jeżeli powie że przedewszystkiem uprzyjemnieniem pobytu dla gości będzie, jeżeli wychodki będą czyszczone i przeznaczy na to fundusz, to mamy znowu dwie władze. Więc może to się wydarzyć, gdzie komisya klimatyczna rozwinęła większą działalność, gdzie przeznacza fundusze na różne cele i dochodzimy przecież do tego, że są dwie władze wykonawcze i z tem trzeba się liczyć. Dlatego też jestem zdania, że Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem powinien decydować o tem, jak tę rzecz urządzać.

Bardzo słusznie podnosi p. hr. Potocki, że ze ściąganiem taks trzeba koniecznie coś zrobić i musi w tym kierunku jakaś nastąpić zmiana. — Druga zmiana, któraby się wydawała również konieczną, jest ta, ażeby lekarza zdrojowego mianowało Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Jego obecna pozycya nie jest do pozazdroszczenia i nie przyczynia się do zapewnienia mu decydują-

*

cego głosu; zawsze bowiem zachodzi tu pewna zawisłość, a z drugiej strony wymyka się zakład z pod nadzoru Namiestnictwa, kiedy lekarz, zapomocą którego władza ta mogłaby zdrojowiska dopilnować, czuje, że nie jest zawisłym od Namiestnictwa, tylko od stacyi klimatycznej. Trzecia wreszcie rzecz, nad którą trzebaby się zastanowić, to czy w §. 12., traktującym na co fundusze kuracyjne mogą być użyte, nie należałoby obok upiększenia zakładu i uprzyjemnienia gościom pobytu wprowadzić, że wolno tych funduszów użyć w pewnej mierze tam, gdzie gmina nie jest w stanie tego uczynić na inne cele, n. p. zapewnienie większego bezpieczeństwa przyjeżdżającym na wypadek pożaru. Takie uzdrowisko powinno przecież być pod względem przyrządów pożarnych całkiem odmiennie traktowane i te zarządzenia powinny być inne, jak zwykle nawet w gminach miejskich. Częstokroć się pokaże, że to jest też ponad siły gminy albo obszaru dworskiego; otóż wypadałoby się zastanowić, czy w tym kierunku nie uzupełnić ustawy, ażeby fundusze te były też na cele pożarne używane.

P. Kaden. Co do potrzeby samych komisyi to ja jestem za pozostawieniem ich, tem bardziej, że jak powiada p. Dr. Merunowicz, to i tak byłoby tymczasowe. Motywować tego nie potrzebuję, wystarczy powołać się na poprzednich mowców. Ja zwróciłbym uwagę na to, że istnieją dwa typy uzdrowisk, jeden, jak np. Iwonicz, gdzie mogłoby pozostać tak jak dzisiaj jest; tam stosunki te dają się mniej we znaki jak n. p. w Krynicy, w Zakopanem, w Szczawnicy, gdzie interesa są różnorodne. Że czynność komisyi nie jest wydatną, to pochodzi także stąd, że ci delegaci tracą nieraz bardzo dużo czasu na przybycie. Taki delegat Namiestnictwa musi nieraz jechać 5 mil. Zwykle póki delegatem tym bywał starosta, to komisya funkcyonowała jeżeli nie prawidłowo, to znośnie. Od czasu gdy starosta ustąpił, z młodszych urzędników nie pojedzie nikt, a mianowanie delegatem Namiestnictwa kogo innego jak urzędnika starostwa jest bezcelowem, bo komisya urzęduje wtedy prawidłowo, jeżeli delegat jest na miejscu, wie o co chodzi i w danym razie sprawą tak potrafi pokierować, że ostatecznie względnie na czas może być załatwioną. Jeżeli więc delegatem Namiestnictwa będzie czy ktoś z obywateli, czy ksiądz sąsiedni, to jest to bezcelowe. Reszta delegatów n. p. goście, bardzo niechętnie do tego przystępują. Co do egzekutywy, w szczególności co do ściągania taks, to starostwo także łatwiej w drodze administracyjnej, wprawdzie po latach, ale je pościąga.

Ważniejszą kwestyą jest kontrola nad mieszkaniami, czy one odpowiadają najprymitywniejszym warunkom hygieny, nad restauracyami i t. p. W tym kierunku lekarz zdrojowy, który jest referentem sanitarnym komisyi, nic zrobić nie może, bo chociaż on znajdzie, że jakieś mieszkanie urąga wszelkim pojęciom wygody, komfortu, hygieny, ale... cóż poradzi? Wszystko to zraża członków komisyi, a w ślad zatem posiedzenia i obrady schodzą do tego, że przedkłada się pewne wydatki, robi się szablon, potem zjeżdża się trzech lub czterech, podpisuje rachunki i na tem koniec.

Co do projektu p. radcy Wereszczyńskiego, który żąda, ażeby w danym razie pozostawić wolną rękę Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Namiestnictwem co do każdego zdrojowiska mógł znosić komisye i ustanawiać co innego, to tylko w takim razie mógłbym się na to oświadczyć, gdybym wiedział, co to ma być.

Ja naprzykład dostałem za komisarza rządowego szpicla policyjnego, z którym miałem bardzo nieprzyjemne historye. Sądzę dalej, że co do propozycyi p. radcy Wereszczyńskiego, to nie zgodzi się na to nikt, ażeby lekarz był mianowany przez Namiestnictwo; pozycya tego lekarza stałaby się nieznośną, a zresztą za jakie pieniądze utrzymywałoby się tego lekarza? Przeważnie płacimy tych lekarzy dość źle.

(Głosy: Nie my, tylko komisye). Taksy istniały przedtem aniżeli statuta i ustawa krajowa. Zakład zdrojowy pobierał taksę na muzykę i za picie wody; potem powiedziano, że taksa ma iść na muzykę, a za picie wody nie. Oddziałało to w pewnym kierunku ujemnie, gdyż Szczawnica z chwilą, gdy zaczęto pić wodę, nie wysyła tej wody. Mają tam swój słuszny głos właściciele, a przynajmniej mieć go powinni.

Co do mianowania lekarza przez Namiestnictwo, to zdaje się żadne zdrojowisko na to się nie zgodzi, bo mielibyśmy rząd w rządzie i sytuacya byłaby bardzo nieprzyjemną. Zatwierdzenie lekarza, to co innego, ale to już jest.

(Dr. Mazurkiewicz: W Iwoniczu jest).

W jaki sposób gmina mogłaby go-

spodarować na terenie zakładu czy w Lubieniu, czy w Rabce, nie wyobrażam sobie; nie wiem też, w jaki sposób prawnie to jest możliwe; wszakże cały teren zdrojowiska należy do obszaru dworskiego, więc żeby ni stąd ni zowąd zaczęła tam gospodarować zwierzchność gminna, to prawnie wydaje mi się niemożliwe. Wprawdzie bowiem zdrojowisko stanowi tymczasowo majątek komisyi zdrojowej, ale z chwilą gdy przestanie istnieć, przechodzi na każdoczesnego właściciela zdrojowiska. Wpuszczanie w ten sposób zwierzchności gminnej nie wydaje mi się odpowiedniem zresztą ze względu na samą gospodarkę, a mam tego przykład w Rabce. Zakład Rabka oddzielony jest od wsi Słone rzeką Słonką; po tamtej stronie jest bardzo dużo prywatnych domów zupełnie porządnych. Słonka jest to rzeczka górska i w warunkach normalnych można ją przeskoczyć, ale wylewa. Otóż nie ma tam nawet kładki, a raczej jest, ale taka, że żandarm powinien o tem donieść; gmina nie może się zebrać na 200 zł., ażeby zbudować przyzwoite przejście. Inna rzecz, że nie ma mostu, droga, to rzecz Wydziału powiatowego, ale i na przejście się nie zdobędą.

P. **Syroczyński.** Przepraszam, że pozwolę sobie zabrać głos w kwestyi, którą znam teoretycznie, ale ponieważ tyle mówiło się o komisyach zdrojowych i nie mam wątpliwości, że się one utrzymają, a z drugiej strony tylu z Panów wyraża żal, że czynność komisyj jest nie dość wybitna, że nie przestrzegają ustaw, to ja pozwolę sobie zwrócić uwagę, że gdyby komisye zdrojowe powoływały w myśl statutów do składu swego ludzi, mogących dopilnować wykonywania ustaw, a mam na myśli policyę budowlaną, to w tem byłby częściowo środek zaradczy. Widzę, że wedle §. 7. czuwać ma komisya nad wznoszeniem budowli i przestrzegać, żeby były odpowiednie. Jednem słowem — skoro komisya ma czuwać nad wykonywaniem ustawy budowlanej — dlaczego do składu jej nie brać inżyniera powiatowego? Mówiono tu o powołaniu lekarza powiatowego; należałoby też zwrócić uwagę na inżynierów powiatowych — (**Głosy.** Nie ma ich!) inżynierów Wydziału powiatowego, albo Starostwa. (**Głosy.** Nie ma ich wcale!)

Jeżeli jednak jest czyto w Wydziale powiatowym, czy w Starostwie inżynier, to to byłby człowiek, któryby pomógł komisyi zdrojowej do wykonania tego, na brak czego właśnie Panowie się uskarzają.

Jest to tylko uwaga wykonawcza, nie dążąca do zmiany ustawy w jakimkolwiek kierunku.

P. **Merunowicz.** Odnośnie do tego, co wypowiedział p Dr. Kaden, a mianowicie, że nikt się nie zgodzi, ażeby gmina gospodarowała na jego obszarze, to zaznaczam, że wszelkie połączenie gminy z obszarem dworskim może nastąpić tylko za obopólną zgodą, i tak też przedstawia się sprawa w Krynicy. Przymusowego połączenia zdaje się nawet Sejm nie może przeprowadzić. Co się tyczy tego chaosu, o którym tu wspomniano, to ja widzę z tego wyjście w ten sposób, ażeby z trzech terytoryów utworzyć jedną gminę, w którejby nie było trzech wójtów, przełożonych obszarów dworskich, tylko jedna gmina, którąby zarządzała sprawami policyi miejscowej. Komisya zdrojowa jako taka, nie może odbierać wykonywania tych spraw gminie, które do gminy należą, nie może wchodzić również w atrybucye Starostwa i dlatego z natury rzeczy może być tylko ciałem doradczem, czuwającem nad wykonywaniem obowiązujących przepisów.

Ażeby zaś mogła to uczynić, jest rzeczą niezbędną, aby lekarz zdrojowy był organem niezawisłym od czynników miejscowych, od potentatów gminnych. Lekarz gminny jest tak zależny, że nie odważyłby się przeciw naczelnikowi albo asesorom wystąpić z całą objektywnością i dlatego słusznem jest to, co Wydział krajowy przedstawił, wniosek zmierzający do tego, ażeby lekarza mianował ten, kto go opłaca t. j. jeżeli właściciel ze swoich wyłącznie funduszów, to właściciel, a jeżeli wyłącznie z funduszów taks zdrojowych, Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i co za tem idzie, ażeby także wykonywało władzę dyscyplinarną nad nim. To co powiedział p. Dr. Kaden, że to byłby rząd w rządzie i lekarz ten tak by sobie życie ukwasił, że nie znalazłby się nikt, ubiegający się o to, to jest właśnie argumentem na potrzebę wniosku Wydziału krajowego, że obecnie jeżeli ten lekarz odważy się wystąpić przeciw woli właściciela zdrojowego, albo woli asesorów, to dni jego są policzone i może wszędzie szukać miejsca, ale tam nie popasie. Ja rozumiałem też p. Chramca, że on jako naczelnik gminy odsuwał od siebie wykonywanie policyi miejscowej i żądał komisarza rządowego, bo on nie miał możności wykonywania tej policyi, nie miał sił wobec potentatów gminnych wykonać to, co mu sumienie nakazuje; ale nie rozumiem, dla-

czego p. Chramiec powiada: jednak lekarz niech będzie zależnym od gminy, dlaczego żąda od lekarza, żeby był kozłem ofiarnym, którym wszyscy rządzą, a on nie ma żadnej władzy. Dlatego też chciałbym widzieć lekarza jako osobny organ, mianowany przez tego, kto go opłaca. Jeżeli właściciel chce mieć swego lekarza, niech go płaci, ale jeżeli lekarz ten opłacanym jest z taks zdrojowych, niech podlega władzy dyscyplinarnej Wydziału krajowego i niech wie, że jeżeli się narazi miejscowym czynnikom, to znajdzie oparcie w Wydziale krajowym i Namiestnictwie. Jeżeli więc p. Chramiec domaga się komisarza rządowego dla policyi miejscowej, to tak samo niech się domaga lekarza, niezależnego od gminy.

Jeszcze uważałbym za potrzebną jedną zmianę ustawy zdrojowej; sądzę, że potrzebny jest rygor, ażeby członek, który się na trzech posiedzeniach komisyi nie zjawi, tracił swój mandat. Przeżyliśmy już takie rzeczy, że bywały obstrukcye w najgorętszym sezonie i co najlepsze, większość członków była majoryzowana przez mniejszość i nie przychodziła na posiedzenie; dlatego też rygor taki jest potrzebny, jak również i to, co powiedziałem przed południem: potrzebnem jest zastrzeżenie, że jeżeli komisya zdrojowa nie wstawi do budżetu pokrycia na swoje zobowiązania wobec osób trzecich, ażeby Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem miał prawo wstawić tę należytość do budżetu, tudzież praw wyegzekwowania tej należytości. To jest rzeczą zasadniczą i bardzo doniosłego znaczenia; tylko wtedy bowiem rozłożyć będzie można melioracye i gospodarkę na szereg lat, będzie można uzyskać pożyczkę, bo gdy będzie ustawowa gwarancya, że Wydział krajowy i Namiestnictwo odpowiadają za wypłacalność rat amortyzacyjnych, wtedy będzie można z łatwością uzyskać pożyczkę.

Co do kwestyi niezależności lekarza, to sądzę, że i kolega Kaden zgodzi się na to; może być, że na razie nie zdawał sobie sprawy z doniosłości tego, jak ważną jest rzeczą, aby ten lekarz miał ręce rozwiązane. On i tak nie będzie mógł zrobić nic innego, jak wskazywać na istniejące wady, a jeżeli mu to prawo będzie odebrane pod grozą utraty miejsca, stanowisko jego schodzi do zera i znaczenie jego jest bezcelowe.

P. **Brunicki.** Najważniejszą może sprawą jest kwestya mianowania lekarza, którą poruszył p. radca Wereszczyński. Ostatniej sesyi Komisya sejmowa zastanawiała się nad nią, ale sprawa nie przyszła na porządek dzienny Sejmu. Wedle obecnego projektu odstępuje się od dotychczasowej zasady: lekarza mianuje ten, kto go opłaca, — tylko Wydział krajowy mianować ma lekarza. Ja temu bym się sprzeciwił, bo jeżeli właściciel opłaca a Wydział krajowy mianuje lekarza, to lekarz ten będzie lekceważyć sobie zarząd i może, jeżeli zechce, zawsze stać w sprzeczności z zarządem, a wtedy tworzy się stosunek nieznośny; raczej przychyliłbym się do twierdzenia p. Protomedyka, a możnaby to rozszerzyć w ten sposób, że jeżeli lekarz mianowany przez właściciela okaże się nieodpowiednim, może być przez Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem usunięty. Co się tyczy dalszej propozycyi p. Wereszczyńskiego, ażeby fundusze zdrojowe mogły być użyte na inne cele, to w zasadzie nie miałbym nic przeciw temu, ale w praktyce wiem, że fundusze te nie wystarczą nigdy na te cele, na jakie są przeznaczone; wiem bowiem, że połowy a nawet jednej trzeciej części wydatków niemi opędzić nie możemy.

P. **Mars.** Dyskusya toczy się nad kwestyą statutu zdrojowego. Ja muszę powiedzieć, że w tej kwestyi jakie atrybucye należałyby do komisyi zdrojowej, oświadczyłbym się za zdaniem wypowiedzianem przez p. radcę Wereszczyńskiego, ażeby o ile możności zostawić tę sprawę dla poszczególnych zdrojowisk otwartą tak, by Wydział krajowy mógł w tej mierze pewne zmiany poczynić. Pozostała poruszoną druga kwestya §. 10. t. j. kwestya lekarzy. Zaznaczyć muszę, że zapisałem się do głosu przedtem jeszcze i p. Dr. Merunowicz w wielu kwestyach mię uprzedził.

Zdaniem mojem wielce szkodliwy dla zdrojowisk jest stosunek, jaki dzisiaj istnieje odnośnie do lekarzy zdrojowych. Zdrojowiska składają się nietylko z właściciela i gminy, ale w grę wchodzi także publiczność i z tem rachować się trzeba. Lekarz zdrojowy jest naturalnym zastępcą interesów publiczności, i cóż się dzieje? Doświadczenie uczy, że ten lekarz jest w trudnem położeniu i stara się częstokroć wywinąć, ażeby tylko nie dać stanowczej odpowiedzi albo nie wejść w konflikt z właścicielem zdrojowiska względnie z gminą. Pozycya tego lekarza jest bardzo trudna, może być, że w jednem albo drugiem zdrojowisku się to nie dzieje, ale w wielu się dzieje i zapewnić mogę, że nieraz lekarz taki, zapytany przezemnie o różne kwestye, odpowiadał mi: ja nie mogę tego zrobić, bo

mię wyrzucą i t. p. Dlatego muszę oświadczyć, że w interesie zdrojowiska jest, ażeby lekarz nie był zależny od czynników miejscowych. Pewna zależność istnieć musi, ale żeby była taka zależność, jak obecnie, to jest szkodliwe i dlatego w zasadzie zupełnie przychylam się do wniosku proponowanego przez Wydział krajowy.

Zaznaczam przy tej sposobności, że w sejmowej Komisyi administracyjnej byłem referentem tej sprawy i poświęciłem jej dość dużo namysłu; była ona przedmiotem obszernej dyskusyi Komisyi administracyjnej, gdzie oświadczyły się różne głosy w jednym i w drugim kierunku; i jak istnieje pewien kierunek, ażeby zatrzymać tego lekarza w większej zależności od właściciela, to z drugiej strony objawił się także inny kierunek i dlatego po dłuższej dyskusyi wyszła kompromisowa propozycya co do §. 10., która jest minimum niezadowalniające mnie. Według tej propozycyi § 10. proponowany był w następującem brzmieniu: *(czyta:)* „Lekarz zdrojowy (klimatyczny) zawiaduje sprawami sanitarnemi zakładu.

W zdrojowiskach i uzdrowiskach będących własnością prywatną mianuje lekarza zdrojowego ten, kto go opłaca, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wydział krajowy; w zdrojowiskach zaś i uzdrowiskach, które pozostają w zarządzie gmin, mianuje lekarza Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, a to po przedstawieniu dotyczącej Rady gminnej.

Statut oznaczy, kto i w jaki sposób opłacać ma lekarza zdrojowego (klimatycznego).“

Jak powiadam, muszę przy tem obstawać że to jest minimum, jakie przeprowadzonem być powinno ze względu na dobro zakładu i interes publiczności, które wymagają tego, ażeby tę zależność uregulować.

P. **Wereszczyński.** Ja pozwolę sobie zwrócić uwagą łaskawych Panów na to, że domagając się szerokiej swobody dla Namiestnictwa i dla Wydziału krajowego wychodziłem z tego założenia i z tego samego przekonania co p. dr. Kaden, że nie wszędzie możliwem jest to samo; i tak, jak nie można ze względu na Zakopane lub Krynicę ułożyć tak, ażeby był odpowiednim dla innych mniejszych zakładów kąpielowych, które są w całości własnością prywatną, tak samo nie można powiedzieć, ażeby organizacya ta, która jest dziś i głównie odpowiada tym mniejszym zakładom, a stanowczo dla Zakopanego i Krynicy nie jest odpowiednia tak, że koniecznem jest zostać przy organizacyi, jaka jest — i dlatego z tego samego przekonania wychodząc, sądzę, że powinna być pozostawiona swoboda Wydziałowi krajowemu i Namiestnictwu.

Co się tyczy mianowania lekarzy, to o tem już była mowa i jeżeli właściciel Zakładu opłaca lekarza z prywatnych funduszów, to rzecz naturalna, że powinien go także mianować, a z tego wypływa, że może go dowolnie oddalać. Mnie się rozchodziło o to, że tam, gdzie lekarz gminny ma zastąpić zdrojowego, albo gdzie komisya go mianuje, ażeby to prawo mianowania przeszło na Namiestnictwo wraz z Wydziałem krajowym.

Co do kwestyi czy fundusze zdrojowe wystarczą na te cele, o których wspomniałem, to przyznaję, że w mniejszych Zakładach nie wystarczą, ale w większych rzecz się ma inaczej; klimatyka w Zakopanem przyjęła na siebie obowiązek opłacania rocznych datków na rzecz kolei, obowiązek dostarczenia pewnych skromnych funduszów na wodociągi, a zatem są to takie rzeczy, które po za tą zwykłą miarą leżą. Gdzie fundusze te nie wystarczą, to rozumie się, że trudno na to przeznaczać; a czy muzyka, spacery mają pierwszeństwo przed sikawką, to trzeba pozostawić decyzyi miejscowych czynników, co uważają za ważniejsze.

P. **Chramiec.** W mojem poprzedniem przemówieniu wypowiadając zasadę, aby lekarz klimatyczny był lekarzem gminnym, zupełnie nie dotykałem tej kwestyi, ażeby lekarza mianowało Namiestnictwo z Wydziałem krajowym na przedstawienie rady gminnej. Jest to propozycya, która by mi dogadzała, tylko wyobrażam sobie, że ustawa gminna tak doskonale określa obowiązki lekarza, że instrukcya klimatyczna jest dokładna, jak owe przepisy dla lekarzy gminnych wydane. Dlatego sądzę, że dobrzeby było, by lekarz klimatyczny był równocześnie lekarzem gminnym — to mówię z mego punktu widzenia odnośnie do Zakopanego. Co do niezawisłości lekarza to powiedziałem, że daleko więcej lekarz zależnym jest od domu, gdzie szukać musi zajęcia, pacyentów i jeżeliby lekarz nie miał odwagi wystąpić przeciw naczelnikowi, to byłoby mniejszem złem, aniżeli to, że on nie może wystąpić przeciw 50 domom, bo utraciłby u nich praktykę. Jeżeli więc nad tą sprawą Wydział kraj. i Sejm się zastanawiał i chce mianować lekarzy klimatycznych i owszem — rzecz to dodatnia i postępowa, tylko trzeba powiedzieć, jaką pensyę mają pobie-

rać ci lekarze. Bo jeżeli będą musieli szukać chleba po pensyonatach, to warunki tej zależności pozostają tak wielkie, że zależność od naczelnika, albo asesorów maleje wobec tego do zera. Z mego punktu widzenia uważam, że dobrze by było przepisać takim lekarzom pewną taksę poborów lub coś podobnego, tak aby byli niezawiśli materyalnie.

P. **Korczyński.** Ja rozumiem stanowisko tych Panów, którzy są właścicielami zdrojowisk, gdzie nie ma innych domów tylko wszystkie do nich należą. Oni w swojem subjektywnem zapatrywaniu czują się zupełnie słusznie dotknięci w swoich prawach, bo skąd ja przychodzę do tego, ażeby mi narzucano lekarza, jeżeli ja sam go opłacam. Ale ostatecznie ten lekarz na masę ataków jest narażony: czy wybuchnie gdzie choroba, czy ktoś zje kotlet zły, — nie ma kanałów i wychodków, lub źle usuwają nieczystości, wszyscy zaraz na lekarza. Znam wypadki, gdzie lekarza wyciągają o 6 tej godz. rano z pretensyą, że ławki są mokre w parku! Trzeba więc wymagać wielkiego taktu od tego lekarza i wielkiego zaparcia się. Dlatego jestem zdania, że tym lekarzom powinno się przyznać szersze prawa, a praw tych nie można im dać inaczej jak w ten sposób, że ich mianować będą najwyższe władze krajowe. Prawo właściciela salwować można w ten sposób, że właściciel może przedstawić kilku lekarzy, z pośród których jednego mieć chce, a Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem zamianuje go. Jeżeli chodzi o to, ażeby lekarz ten nie przekraczał swego zakresu działania, to na to jest instrukcya. Teraz przechodę do kwestyi zasadniczej, mianowicie podnieśli pp. Merunowicz, Mars i inni, że przedsiębiorstwa zdrojowe są przedsiębiorstwami lekarskiemi, w tej samej nazwie już tkwi istota rzeczy jądro sprawy i słusznem jest, ażeby lekarz miał głos stanowczy. A ten jest skrępowany pod każdym względem, weźmy zdrojowiska, gdzie jest wielu, dziesiątki, setki właścicieli, tam stanowisko lekarza zależnego od komisyi zdrojowej jest tak niemiłem, że można się wyrzec wszystkiego, ażeby tym lekarzem nie być. To wszystko ustanie z chwilą, kiedy będzie mianowało Namiestnictwo.

Stanowisko moje jako lekarza, lekarzy wogóle, nie może być innem, skoro lekarze przedsiębiorstwa te podtrzymują radą i doświadczeniem, to sprawiedliwość nakazuje dać im niezależność od właściciela, od komisyi zdrojowej, określić zakres ich działania, dać egzekutywę.

Co do egzekutywy, to faktem jest, że komisye egzekutywy żadnej nie mają. Jeżeli znajdzie się w policyi naczelnik gminy — to coś jest, ale jeżeli tym przewodniczącym będzie delegat Namiestnictwa, który po sezonie wynosi się stamtąd, to naturalnie, że egzekutywy nie ma. Czy nie byłoby rzeczą możliwą oddać to inspektorowi zdrojowemu, urzędnikowi konceptowemu Namiestnictwa, nie tak jak dziś, to znaczy pierwszemu lepszemu? Urzędnicy policyi, nie konceptowi, którzy nie mają zrozumienia dla potrzeb zdrojowiska, bardzo często nie mają tej miary taktu i brali rzecz tak, jak u siebie w biurze; jeżeli tym inspektorem będzie urzędnik konceptowy z tego samego powiatu, gdzie jest zdrojowisko, to całkiem naturalnie inaczej będzie sprawował swe funkcye.

Co do zakresu działania — czy nie byłoby rzeczą możliwą, ażeby takiemu inspektorowi dać władzę taką, jaką ma starosta w swoim powiecie?

Mnie się zdaje, że starosta może nakazać wykonanie pewnych rzeczy wójtowi, że starosta ma pewną jurysdykcyę nad policyą gminną, budowlaną i t. p. — toby działalność komisyi zdrojowej kolosalnie ułatwiło.

P. **Browicz.** Po wysłuchaniu tak różnorodnych zdań tych członków ankiety, którzy spotykają się z działalnością komisyj zdrojowych, dochodzę do wniosku, że komisye tę są potrzebne, ale co do kwestyi składu komisyi — to to powinno być objęte statutem, który indywidualizuje warunki bytu zakładu. Ogólnego zatem szablonu być nie może; w danych warunkach ten skład komisyi jest inny, w danych inny.

Obecnie może niema potrzeby tam, gdzie udział członków komisyi jest liczniejszy, gdzie niema tylu agend; ale byłbym za tem, ażeby zapewnić czynnikowi, który w każdem zdrojowisku jest bardzo ważną figurą obok lekarza zdrojowego, a mianowicie lekarzowi praktykującemu, udział w składzie reprezentacyi. Są to bądź co bądź ludzie, którzy w danych warunkach inteligencyą górują nad dotychczasowymi członkami komisyi, oczywiście skład komisyi powinien być ściśle oznaczony, członkowie komisyi są stali; ale to nie przesądza temu, by nie można przybierać z poza tego grona czynników z głosem doradczym.

Również konieczną jest rzeczą, ażeby ta komisya miała w czasie sezonu w przypadkach, gdzie zwłoka istnieć nie powinna, tę władzę, by była takim pełnomocnikiem; któryby wykonywał funkcye naczelnika

gminy. Reasumując, oświadczam się bezwarunkowo za rewizyą statutów, a tem samem komisyi, za wprowadzeniem czynnika głównego, t. j. lekarzy nie tylko zdrojowych w skład komisyj, wreszcie zatem, ażeby komisya ta miała przemijająco atrybucye naczelnika gminy.

P. **Merunowicz.** Jeżeli jakaś ustawa ma uregulować stosunki o tak odmiennych warunkach, jak nasze zdrojowiska — wspomnę tylko różnicę w ustroju Zakopanego w przeciwstawieniu do Iwonicza, Rabki i Krynicy, tam możliwem jest tylko t. zw. „Rahmengesetz“, ustawa w najogólniejszych zarysach, która stanowi ogólnikowe zasady, a bliższe szczegóły pozostawione być muszą rozporządzeniu wykonawczemu. Zdaje mi się, że tak samo powinno być powiedziane w § 10 co do mianowania lekarzy i nie zgodziłbym się na ten wniosek kompromisowy, jaki p. dr. Mars był zmuszony w sejmowej komisyi administracyjnej przedstawić. Rozumiem, że w tem brzmieniu, jak był § 10. zakrawał na zamach na autonomię, ale możeby znalazła uznanie tego rodzaju propozycya, że statut oznacza, kto mianuje lekarza w każdem zdrojowisku; statut zaś zatwierdza Wydział krajowy i Namiestnictwo. Co do Wydziału krajowego, to wypowiedzieliście Panowie kilkakrotnie zupełne zaufanie, prosząc, ażeby się zajął zdrojowiskami, bo tylko w tem widzicie Panowie zbawienie i poprawę stosunków, które są opłakane. Nie mam prawa równego zaufania windykować także dla Namiestnictwa, ale przy popularności Wydziału krajowego proszę także o względy dla Namiestnictwa i o zaufanie, że z pewnością z najbardziej objektywnego stanowiska będzie się jedna i druga władza zapatrywać przy oznaczeniu tego, jakie warunki dla każdego zdrojowiska będą najlepsze. Zgodźmy się więc na to, ażeby kwestya, czy n. p. w Zakopanem ma być lekarz mianowany przez Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, pozostawioną była ocenieniu tych władz, a nie wątpię, że Wydział krajowy nie zrobi tego dla Lubienia, Rabki i Rymanowa, gdzie jest cały zakład na obszarze dworskim umieszczony, jeżeli tylko właściciel nie będzie sobie tego życzył. A w tych warunkach nie będzie to takim rządem w rządzie, bo lekarz nie będzie miał żadnego prawa egzekutywy, jak wogóle my lekarze nie jesteśmy niczem innem jak organami doradczymi. On może zawiadamiać, zwracać uwagę, ale nic zarządzać nie może, chyba w razach tak nagłych, jak epidemie szkarlatyny, dyfteryi lub ospy; wówczas pod własną odpowiedzialnością wolno mu stosownie zarządzić.

Wracając do kwestyi uzupełnienia statutu, powtarzam to, co rano powiedziałem, że koniecznym jest rygor, by władze, którym poruczone jest wykonywanie tej ustawy zdrojowej, miały możność wykonania i wyegzekwowania tych zarządzeń. Trzeba postanowić, że w razie, gdy komisya zdrojowa nie wykonuje należycie swych obowiązków, albo działa opornie, można ją rozwiązać i ustanowić komisarza rządowego. Sądzę natomiast, że nie potrzeba uciekać się do tego rodzaju rygorów, jakie zawarte są w ustawie węgierskiej, aby można nawet koncesyę odebrać. Nie sądzę ażeby takie postanowienie było dobre, bo jeżeli właściciel nie wykonuje swych obowiązków, to nie należy oprócz niego karać także i innych. Trzeba wziąć pod uwagę, że przy każdem zdrojowisku jest cały szereg przemysłowców, którzy inwestowali swe kapitały, którzy zapewne nic nie zawinili i których nie można karać za to zwinięciem koncesyi, natomiast bardzo ostre kary nałożyć należy na tych, którzy swoich zobowiązkań nie wykonują. Pozwolę sobie zwrócić uwagę na § 104 ustawy węgierskiej, który opiewa *(czyta:)*

„In jedem Bade sind die Badehäuser, sowie die Wohn- und Nebenlokalitäten in einem den sanitären Aufforderungen entsprechenden Zustande zu erhalten. Sollte dies wiederholt ausser Acht gelassen werden, so kann der Minister des Inneren nach Einvernahme des Municipiums die Schliessung des Bades anordnen.“

Jest to tak drakońskie zarządzenie, że jabym się przeciw temu stanowczo musiał oświadczyć, bo karałoby się nietylko tych, co są winni, ale i niewinnych.

Co się tyczy inspektorów zdrojowych, to przyznam, że w tym względzie było wiele niepraktyczności; zostawali nimi często urzędnicy rachunkowi, nie prawnicy, a to było niepraktycznem, zwłaszcza, że co 6 tygodni się zmieniali. W tym roku zadecydował JE. p. Namiestnik po raz pierwszy, że takim inspektorem będzie w jednem zdrojowisku lekarz powiatowy i to taki, który zna zdrojowiska, zna ich złe i dobre strony i przypuszczam, że z tego wyjdzie i ta nauka, że być inspektorem zdrojowym, to nie jest tak łatwą rzeczą i że do tego potrzeba przygotowania, znajomości stosunków i co najważniejsze, potrzeba wielkiego taktu. Zapytywano mnie niedawno, jaki jest zakres działania inspektora zdrojowego? Odpowiedziałem,

że jest bardzo obszerny, a właściwie żaden, bo on nie ma zakresu działania ściśle ustawą określonego; nie może wkraczać w atrybucye gminy, ani starostwa, tylko swoim osobistym taktem, swoim wpływem, czasem postrachem swej czapki urzędowej zrobić ma to, czego, jeżeliby to przeszło na drogę prawną, na protokół, na pismo, zrobićby nie mógł. Dlatego w wyborze inspektorów zdrojowych trzeba przeprowadzić radykalną zmianę, aby wybierać ludzi, znających się na rzeczy i mających tyle doświadczenia życiowego i taktu, aby potrafili sobie poradzić w kwestyach drażliwych.

To, o czem wspomniał p. Dr. Browicz, już istnieje poniekąd w formie konferencyi lekarzy zdrojowych. Lekarze rządowi mają obowiązek przynajmniej raz w rok udać się do zdrojowiska i zaprosić lekarzy tam praktykujących na konferencyę w sprawie najbardziej piekących spraw zdrojowiska. — W niektórych zdrojowiskach dały konferencye te bardzo dobre owoce i wynikły z tego niektóre pożyteczne zarządzenia; ale niestety są takie zdrojowiska, gdzie lekarz powiatowy osobno chodzić musiał do każdego z 3 lekarzy, bo żaden się z drugim zejść nie chciał. — To są trudności, ale przejściowe i sądzę, że tego rodzaju konferencye przyniosą wielki pożytek.

Proszę tylko zastanowić się nad rygorami, jakie do ustawy są potrzebne, bo zdaje mi się, że cała nasza dyskusya będzie daremna, jeżeli władze, czy to Wydział krajowy czy Namiestnitwo, czy obie władze nie będą miały możności wymuszenia ścisłego przestrzegania ustaw.

P. **Wróblewski.** Z tego, co dotąd słyszałem, wynoszę wrażenie, że trzeba odróżnić zdrojowiska takie, które nadają się do tego, by cały zarząd oddać czynnikom miejscowym tj. gminom, od innych, w których tego uczynić nie można. Co do tych pierwszych, to zasadniczych różnic nie ma. Pewne różnice zaznaczyły się w tem, czy powierzyć wszystkie sprawy gminie i utrzymać obok tego komisyę klimatyczną i zdaje mi się, że przeważna ilość głosów oświadczyła się za tem, by utrzymać komisye — czy też powierzyć to lekarzom, lub innym czynnikom. Zdaje mi się, że panowała jednozgodność w tym kierunku, że szafowanie funduszami nie można pozostawić gminia ad libitum, tylko trzeba to otoczyć fachową kontrolą. Była poruszoną kwestya, czy robiąc taki eksperyment, należałoby zabezpieczyć pewne środki ostrożności na wypadek, gdyby się eksperyment nie udał. Powstała myśl, ażeby w tych wypadkach zastosować ustawę, obowiązującą dla większych miasteczek i miast, tudzież by część funkcyi gminnych mogła być przełożoną na komisarza rządowego.

Była następnie kwestya, jak ukształtować stanowisko lekarza w tym wypadku; zdaje mi się, że co do tego nie było w zasadzie różnicy, bo była zgoda co do tego, że należy mu zapewnić w jego zakresie działania kompletną sankcyę. Zdaje mi się zatem, że co do tych zdrojów można skonstatować zgodność zdań.

Tem gorzej przedstawia się sprawa co do tych drugich gmin, które nie dorosły do tego zadania; ten stan rzeczy tu opisany, jest bardzo smutny. Komisye zdrojowe albo całkiem nie rządzą, albo źle; jeżeli zaś przypadkiem rządzą dobrze, nie mają egzekutywy, skazane są na to, czy wójt raczy ich zarządzenia wyegzekwować. Zwracam uwagę na to, że przy każdem zdrojowisku idzie o dwie rzeczy, nietylko o fundusz który wpływa w formie taks, ale o wykonywanie ustaw obowiązujących, policyę miejscową, która w całym szeregu interesów sanitarnych dotyka. Jeżeli więc komisya nie jest zdolną do zarządu funduszem zdrojowym a wójt nie jest zdolny do sprawowania policyi miejscowej, to mamy bardzo smutny obraz. Co do komisyi, proponowano środki zaradcze w formie odebrania jej władzy i przelania takowej na komisarza rządowego; co do wójtów nic nie proponowano; ale pozwolę tu sobie zwrócić uwagę, że nawet w takiej gminie, jak Zakopane, której słusznie windykujemy uprzywilejowane stanowisko, p. Chramiec oświadczył się za oddaniem funkcyi policyi miejscowej komisarzowi rządowemu. Zwracam na to uwagę, że co do tych funkcyi, które i przez gminę i przez radę gminną i przez komisyę zdrojową są źle spełniane, można postarać się o należyte spełnianie przez odpowiednią zmianę składu komisyi zdrojowej. Idzie o to tylko, ażeby w tej komisyi zapewnić przewagę czynnikom fachowym. W jaki sposób to ma się stać, tego nie przesądzam. Że ustawa, nawet ustawa ramowa, która musi zrobić wyjątek dla zdrojowisk, najlepiej potrafi na to pomódz, to nie ulega wątpliwości, czy to używając odpowiednią ilość lekarzy, czy osoby mianowe przez Wydział krajowy i Namiestnictwo, tego nie przesądzam, to jest kwestya, nad którą można dyskutować, ale chodzi mi o to, że

ten rezultat da się osiągnąć. A jeżeli o tem mowa, to trzeba stworzyć organ, któryby tę policyę niejscową wykonywał; taka rzecz także da się zrobić; n. p. delegata namiestnictwa, czy lekarza zdrojowego, albo zastępcę przewodniczącego komisyi zrobić po prostu na czas, w którym obowiązany jest tam przebywać, wójtem w pewnych kierunkach, mających bezpośredni związek z uzdrowiskiem.

Przypuszczam, że to jest jeden z tych środków, nad którymi warto się zastanowić, przy czem jeszcze raz powtarzam, że jeżeli w gminie bardzo do tego uzdolnionej uważają za rzecz słuszną przenieść policyę na komisarza rządowego, to nie można mi wziąć za złe, że jestem tego samego zdania co do gmin nieuzdolnionych.

Szłoby teraz o cały szereg kwestyi konkretnych, jak uregulowanie kwestyi lekarza zdrojowego. Proszę Panów, tu zdaje się zachodzi pewne nieporozumienie; jest sprzeczność, że ja komuś płacę, a ten ktoś nademną rządzi. Ja sądzę, że ta kwestya da się usunąć bez trudności nietylko w ten sposób, jak p. Dr. Merunowicz proponował, ale i inną drogą a mianowicie, jeżeli się umieści tego rodzaju postanowienie, że zawsze, w zasadzie, opłaca lekarza komisya zdrojowa, chyba że właściciel dobrowolnie część ciężarów bierze na siebie.

Naumyślnie wspominam o tej kombinacyi, bo wtedy właściciel, jeżeli co lekarzowi zdrojowemu płaci, uważa to za swój przyczynek na cele publiczne i z tego tytułu nie windykuje sobie żadnych praw zwierzchniczych; a jeżeli się znajdzie właściciel na tyle ofiarny, nie widzę powodu, dla któregoby nie można było tych pieniędzy wziąć. Prawda, fundusze zdrojowe są małe, a to nie ulega wątpliwości, że lekarz zdrojowy musi być o ile możności niezależnym i od czynników miejscowych i od praktyki; ale ja sądzę, że jeżeli się będzie trzymać 3 muzykantów mniej, to nieszczęścia nie będzie, a będzie się miało odpowiedni organ.

Przypuśćmy, że jest takie zdrojowisko jak Szczawnica, gdzie taksy muszą być egzekwowane dla właściciela za stracony eksport wody.

Więc tam te wydatki, które dziś musi ponosić właściciel, a więc czyto na oświetlenie, czy na utrzymanie parku i t. p. w większym rozmiarze będą mogły być zaspakajane z taks.

Ale jeżeli się i w tym kierunku przeprowadzi tę zasadę, to mam to wrażenie, że tu się da dojść do stosunków zupełnie znośnych.

Kiedy mówię o funduszu zdrojowym, chcę powrócić jeszcze raz do uwag moich, na porannem posiedzeniu wypowiedzianych. Powiedziałem, że jeżeli się chce tę komisyę zdrojową zaopatrzyć w kredyt zdrowy i łatwy, to należy utworzyć związek.

Obecnie pojedyńcze komisye zdrojowe mogą otrzymać kredyt, mogą dostać pieniądze, ale to jest ryzyko i wskutek tego taniego kredytu nie uzyskają. Dlatego chodzi mi o to, aby stworzyć związek, oparty na przepisie ustawowym, według którego pewien procent tych taks zdrojowych byłby obracany na utworzenie wspólnego funduszu gwarancyjnego. I wówczas, jeżeli w jednej gminie n. p. w pewnym roku będzie jakieś nieszczęście i powstanie ubytek gości, aby ten chwilowy ubytek pokryć z funduszu gwarancyjnego.

W ten sposób mogłaby wzróść zdolność kredytowa komisyi, któraby dała lepsze gwarancye a tem samem osiągnęłaby lepszy i tańszy kredyt.

P. **Browicz.** Dla osiągnięcia większej samodzielności, byłoby bardzo dobrze, gdyby komisye zdrojowe mogły rozporządzać lepszym kredytem i dlatego ja ze swojej strony popieram ten wniosek.

P. **Kaden.** Ja w zupełności zgadzam się z zapatrywaniem, że stanowisko lekarza jest przyjemniejsze, lepsze, tem bardziej, że lekarz zdrojowy jest bezwarunkowo reprezentantem danego zdrojowiska i podczas sezonu figurą najważniejszą.

Ale jabym postawił warunek.

Jeżeli ten lekarz jako mianowany przez Namiestnictwo, będzie miał rzeczywistą władzę, to trzeba, aby mógł także coś wykonać. Jeżeli ten lekarz przy każdej sposobności będzie musiał odnosić się do Starostwa i czekać na to, aż w Starostwie czas znajdą na załatwienie jego kawałka, to w takim razie nie wiele on zrobić potrafi.

To co p. prof. Wróblewski proponuje, aby w danym razie na czas sezonu komisya ze swego grona delegowała jednego członka, czyto przewodniczącego czy innego, aby miał władzę przez czas sezonu ponad gminą i obszarem dworskim, uważam za bardzo mądre i bardzo dobre, nie wiem jednak, czy to ustawowo jest możliwe.

Co do rygorów, które p. hofrat proponuje i kładzie na nie tak wielki nacisk, to ja uważam za bardzo wskazane. Jeżeli komisya nie funkcyonuje należycie, albo

*

wcale nie, zostaje rozwiązaną i przychodzi komisarz rządowy. Jednakże nie rozumiem, dlaczego w ogóle te komisye dotąd źle funkcyonują, choć przecież przewodniczący z urzędu jest delegatem Namiestnictwa i może każdą uchwałę zasystować.

Ale na ten rygor jabym się zgodził, jeżeli będzie dokładnie powiedzianem w jakich warunkach i kiedy ta komisya błąd popełnia tak, że naraża się na rozwiązanie.

O tem musi komisya każda wiedzieć, gdyż inaczej wytwarza się sytuacyę bardzo dla komisyi nieprzyjemną.

Tu nie rozchodzi się o komisyę, ale o zdrojowisko.

Co do fnnduszu gwarancyjnego, o którym wspomniał p. prof. Wróblewski, to jest to myśl nowa i może dobra, a w każdym razie warto nad nią się zastanowić, gdyż będzie stanowiła podstawę asocyacyi zdrojowisk.

Zdaje mi się jednak, że zachodzi pewne nieporozumienie co do wysokości tych funduszów z jednej strony i co do tych inwestycyi, które mogą być robione z tych funduszów, tudzież tych funduszów, jakie mogą być brane z kieszeni właścicieli.

Według statutów wszystkich zdrojowisk fundusze zdrojowe ograniczają się do bardzo niewielkich rzeczy, bo idą przeważnie na wydatki bieżące a tylko tu i ówdzie można z nich coś zrobić.

Więc powtarzam, że taka wspólność, taka asocyacya zdrojowisk byłaby rzeczą bardzo dobrą i zdrową, ale utworzenie funduszu gwarancyjnego tylko z taks byłoby rzeczą zanadto drobnostkową.

P. **Merunowicz.** Na uzasadnienie potrzeby takiego rygoru przytoczę fakt, sprawę, którą toczy od lat już 5 pewna komisya zdrojowa.

Otóż ta komisya uchwaliła, jakkolwiek statut mówi tylko o jednym lekarzu, opłacać trzech lekarzy i wszystkich trzech lekarzy opłaca; nadto daje im mieszkanie i ryczałt na powozy.

Gdy Namiestnictwo zwróciło na to uwagę, że te wydatki są niepotrzebne i że ich nie można pokryć z funduszów zdrojowych, że właściciel, jeżeli chce, może sobie opłacać nawet 6 lekarzy, ale z własnych funduszów ale nie z funduszów zdrojowych, nic to nie pomogło. W ciągu roku jeden z lekarzy zrezygnował, tak, że pozostali tylko dwaj, których opłaca fundusz zdrojowy, tak, że ten fundusz wskutek zwiększonych wydatków nigdy nie ma pieniędzy.

Wedle statutu fundusz zdrojowy może być używany na upiększenie zdrojowiska, ale ten lekarz chociażby był i najpiękniejszym mężczyzną, nie może uchodzić za upiększenie zdrojowiska, ani za uprzyjemnienie gościom pobytu.

Namiestnictwo razem z Wydziałem krajowym, choć się razem bierzemy za ręce, nie może nic poradzić, jeżeli komisya nie chce się zastosować do wielokrotnych nawet zarządzeń.

I tu z pewnością większy zarzut można zrobić władzy, że zbyt pobłażliwie postępuje, aniżeli za surowo, a jeżeli odciągamy się z odebraniem samorządu komisyi, to czynimy to ze względu na dobro zdrojowiska, aby nie odstraszać gości, którzy zawsze mając wiele czasu swobodnego, zawsze zastanawiają się nad rozmaitymi powodami ustanowienia komisarza rządowego.

Jeżeli więc zabieramy się do tego środka, to już tylko w ostateczności.

Co do rezolucyi, to proszę o odroczenie tej sprawy do jutra, celem bliższego zastanowienia się nad jej stylizacyą.

Przewodniczący. Chętnie zastosuję się do tego życzenia, obecnie zaś dla spóźnionej pory odraczam posiedzenie do jutra na godzinę 10. rano.

(Koniec o godzinie 8. minut 48 wieczorem).

Drugi dzień obrad

8. maja 1906.

(Początek o godzinie 10. rano).

Przewodniczący. Przystępujemy do dalszego ciągu narad. Przedewszystkiem załatwimy rezolucye.

P. **Browicz.** Po porozumieniu proponuje ankieta następujące rezolucye *(czyta:)*

„Ankieta, zaproszona przez Wydział krajowy wskutek uchwały Wysokiego Sejmu krajowego w sprawie zdrojowisk i uzdrowisk krajowych na posiedzeniach dnia 7. i 8. maja 1906, po przeprowadzonej szczegółowej dyskusyi udaje się do Wydziału krajowego z usilną prośbą o objęcie w swą możną opiekę wszystkich zdrojowisk krajowych, jako nader ważnej gałęzi przemysłu krajowego, dotychczas sobie samemu pozostawionego.

Opieka ta miałaby się rozciągać na dopilnowaniu tego, aby wszystkie powołane czynniki w granicach obowiązujących ustaw wykonywały swe obowiązki, o ile

one się odnoszą do zdrojowisk krajowych, a więc prosi ankieta o dopilnowanie ścisłego wykonywania ustawy drogowej, budowniczej, gminnej i t. d.

Nader ważną pomoc może Wydział krajowy udzielić zdrojowiskom naszym przez rozszerzenie zakresu działania, istniejącego przy Wydziale krajowym biura melioracyjnego na melioracye w zdrojowiskach i to w kierunku asanacyjnym i balneotechnicznym w myśl uchwały sejmowej z r. 1905.

Ankieta uprasza usilnie Wydział krajowy o popieranie interesów zdrojowisk wobec Sejmu, władz rządowych i autonomicznych, urzędów podatkowych, pocztowych, kolejowych i t. p.

Ponieważ zakłady kąpielowe są głównie przedsiębiorstwami przemysłowemi, rozwijającemi się, a według zdania ankiety, pewniejszemi od wielu innych przedsiębiorstw, cieszących się opieką i poparciem kraju, uważa ankieta za konieczne, aby Sejm polecił Bankowi krajowemu, uważać zdrojowiska jako przedsiębiorstwa przemysłowe, zasługujące na udzielanie pożyczek n. p. tak zw. gotówkowych.

Niemniej uważa ankieta jako niezbędnie potrzebną zmianę statutu Banku krajowego w tym kierunku, aby pożyczki hipoteczne w ścisłem tego znaczeniu mogły być udzielane na realności w zdrojowiskach i to bądź murowane, bądź drewniane.

Ankieta wyraża zdanie, że trwałe osiągnięcie powyższych życzeń najlepiej dałoby się przeprowadzić przez utworzenie ciała doradczego przy Wydziale krajowym jako Rady zdrojowej, na wzór już istniejącej Rady kolejowej, przemysłowej i t. p

W skład tej Rady zdrojowej powinniby wchodzić delegaci Wydziału krajowego, Namiestnictwa, towarzystw lekarskich, balneologicznego i towarzystw technicznych, oraz Związku zdrojowisk, gdyby taki był utworzony, a gdyby takiego Związku nie było, także delegat wybrany przez właścicieli zdrojowisk koncesyonowanych.

Nadto uważa ankieta za niezbędne stworzenie organu stałego przy Wydziale krajowym, jako referenta spraw zdrojowych i wykonawcy uchwał Rady zdrojowej. Zdaniem ankiety najodpowiedniejszym referentem byłby lekarz.

W sprawie uregulowania stosunków prawnych w zdrojowiskach, uważa ankieta przedewszystkiem za potrzebne, aby ustawa zdrojowa była więcej, niż dotychczas, ustawą ramową, w granicach której można nadać każdemu zdrojowisku statut, odpowiadający stosunkom miejscowym i właściwościom zdrojowiska (uzdrowiska).

Ankieta wyraża przekonanie, że lekarz zakładu kąpielowego lub klimatycznego, jako organ interesu publicznego, powinien mieć stanowisko o ile możności niezależne od czynników miejscowych, a statut, uwzględniając stosunki w poszczególnych zdrojowiskach, powinien zawierać bliższe postanowienia o sposobie mianowania, opłacania i odpowiedzialności dyscyplinarnej tegoż lekarza. Dla zapewnienia skutecznej działalności lekarza, należałoby przyznać mu w sprawach sanitarnych, nie cierpiących zwłoki, prawo wydawania i wykonywania zarządzeń pod własną odpowiedzialnością. Czynniki powołane powinny być zniewolone do udzielenia lekarzowi w takich razach wszelkiego poparcia urzędowego. Rekurs wniesiony przeciw zarządzeniom lekarza zakładowego nie powinien wstrzymywać wykonania tego zarządzenia.

Ankieta wyraża zapatrywanie, że komisyom zdrojowym należy zapewnić prawidłowe funkcyonowanie, po pierwsze przez odpowiedni dobór jego składu, a po drugie przez wprowadzenie do ustawy zdrojowej rygoru, n. p. możność rozwiązania komisyi, ustanowienie komisarza rządowego i t. p., analogicznie do postanowień ustawy gminnej z r. 1896.

Dalej wyraża ankieta zdanie, że projekt zmiany §§. 6. i 7. ustawy zdrojowej, wypracowany i przedłożony Sejmowi w r. 1905, odpowiada rzeczywistej potrzebie i powinien być uchwalony."

Ta rezolucya odnosi się do ustępu pierwszego i drugiego.

P. **Sikorski.** Chciałem zwrócić uwagę Panów, że na ostatniej sesyi Sejm uchwalił polecić Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył wnioski w sprawie rozszerzenia biura melioracyjnego co do wodociągów i kanalizacyi w gminach wiejskich i małomiejskich, oraz aby pomoc techniczna była na koszt funduszu krajowego. W tym kierunku poczyniono już kroki i dwaj inżynierowie pracują już w tej sprawie.

P. **Potocki.** Ja tylko w dwóch słowach chciałbym zapytać, czy nie byłoby słusznem, aby dopóki związek właścicieli zdrojowisk nie został jeszcze utworzony, jeden delegat wszystkich właścicieli zdrojowisk był powołany do tej rady.

Ta rada bez reprezentanta właścicieli zdrojowisk wydawałaby mi się tak, jak gdyby rada kolejowa nie miała ani jednego kolejarza w swojem gronie, a rada prze-

mysłowa ani jednego przemysłowca. Dlatego o proszę do tej rezolucyi dodać, że do rady wchodzi także delegat właścicieli zdrojowisk.

P. **Merunowicz.** Układając tę rezolucyę, mieliśmy na myśli, że tak samo jak towarzystwo balneologiczne zostało zaproszone do wybrania delegatów i ono rzeczywiście już wybrało, że i właściciele zdrojowisk to samo uczynią. Ale jeżeli p. hr. Potocki życzy sobie, aby jego wniosek znalazł wyraz w rezolucyi, to możemy się na to zgodzić, aby przedstawiciel właścicieli zdrojowisk wszedł do rady, jak długo nie będzie związku właścicieli.

Przewodniczący. Czy jeszcze kto życzy sobie przemawiać w sprawie tej rezolucyi? *(nikt)*. Wobec tego przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje odczytaną poprzednio rezolucyę wraz z dodatkiem p. hr. Potockiego, zechce rękę podnieść *(Wszyscy)*. Rezolucya została jednomyślnie przyjętą.

P. **Krzyżanowski.** Mnie chodzi o to, aby w rezolucyi było jeszcze powiedziane, iż inżynierowie prowadzą swoje roboty na koszt kraju.

P. **Merunowicz.** Możnaby dodać słowa: W myśl uchwały sejmowej z dnia . . . r. 1905.

Przewodniczący. To się samo przez się rozumie, że zdrojowiska nie będą wyłączone z ogólnej reguły. Ale jeżeli Panowie tego sobie życzą, to konstatuję ten postulat, który znajdzie wyraz w protokole stenograficznym, a nadto poddam go uchwale. Kto życzy sobie, aby był dodany ustęp, że inżynierowie Wydziału krajowego mają wykonywać roboty melioracyjne w zdrojowiskach na koszt kraju, zechce rękę podnieść. *(Wszyscy)*. Przyjęto.

P. **Wróblewski.** Akceptując wszystkie punkty rezolucyi, które zostały wymienione muszę z mojej strony postawić osobną rezolucyę jako punkt dodatkowy, a mianowicie tej treści:

„Ankieta uważa za wskazane, aby przez odpowiednią zmianę ustawy umożliwiono statutowe przekazanie funkcyi organów gminnych na czas w statucie oznazony komisyi zdrojowej i jej delegatom.“

P. **Wereszczyński.** To jest rzecz niemożliwa, gminie przecież z jej zakresu działania nic odebrać nie można. Można jej czynności zasystować, można jej coś dodać, ale odebrać jej nie można.

Można jej np. odebrać policyę, ale ażeby atrybucye gminy przenieść na komisyę zdrojową, to rzecz niemożliwa.

Taka ustawa, któraby odbierała gminie jej atrybucye, nie uzyskałaby sankcyi.

P. **Wróblewski.** Pozwolę sobie dodać, że w pewnych wypadkach, które nie są z góry kategorycznie oznaczone, takie przeniesienie funkcyi jest możliwe. Nie idzie mi o wszystkie funkcye policyi, tylko o te, które się odnoszą do zdrojowisk.

Co do tych funkcyi odebrania ich gminie i przeniesienie na komisarza rządowego *a casu ad casum* jest możliwe, chodzi tylko o to, czy taki *casus* można z góry określić.

Na podstawie tego co słyszałem, przyszedłem do przekonania, że to jest możliwe, aby w wypadkach, kiedy organa gminy nie funkcyonują należycie i kiedy zachodzą warunki, ich funkcye przenieść na kogo innego.

Czy uda się ustawę zmienić, czy nie to inna kwestya, ale że ustawę zmienić można i że do tego dążyć należy, to rzecz pewna.

Przewodniczący. Opinia p. Profesora będzie zanotowaną w protokole i jako opinia eksperta będzie wziętą pod rozwagę. Jeżeli nadto p Profesor życzy sobie, ażeby nad nią głosowano, podam ją do głosowania. Czy życzy sobie jeszcze kto głos zabrać w tej sprawie? *(nikt)*. Czy życzycie sobie Panowie, aby rezolucya p. Wróblewskiego, byłą łącznie traktowaną z rezolucyą p. Browicza? Kto jest za tem, aby tę rezolucyę uważać za dodatkową, zechce rękę podnieść (siedm głosów). Jest mniejszość, zostanie jednak w protokole zapisane, że opinia ta popartą została 7 głosami uczestników ankiety. Obecnie podam do głosowania rezolucyę proponowaną przez p. Browicza. Kto ją przyjmuje, zechce rękę podnieść *(Wszyscy)*. Została jednomyślnie przyjęta.

Przystępujemy obecnie do dalszych punktów kwestyonaryusza. Sądzę, że ustęp 4 i ustęp 5 można połączyć i razem nad nimi przeprowadzić dyskusyę. Jeżeli nikt się temu nie sprzeciwi, połączę debatę nad ustępem 4 i 5. Czy nikt się nie sprzeciwia temu sposobowi postępowania? *(nikt)*. Wobec tego otwieram dyskusyę nad pytaniem 4 i 5, które opiewają *(czyta:)*

4. Czy nie zachodzi potrzeba zmiany dotychczasowego przeznaczenia funduszu zdrojowego (§ 12 ustawy zdrojowej).

5. Czy według dotychczasowego doświadczenia fundusz zdrojowy bywa używany stosownie do swego przeznaczenia, czy nie zachodzi potrzeba jakiego ustawowego rygoru w razie powtarzających się przekroczeń?

P. **Krzyżanowski.** Sądzę, że funkcyonowanie tej komisyi zdrojowej, powinno być tak unormowane jak urzędów gminnych i że powinny w listopadzie przedkładać Wydziałowi krajowemu budżet na rok następny. W takim razie komisya będzie związana terminem, a prawidłowe jej funkcyonowanie będzie możliwem.

Przewodniczący. Przepraszam p. Eksperta, ale obecnie mamy się zastanowić nad pytaniem, czy ten fundusz zdrojowy bywa używanym właściwie, czy nie i czy nie zachodzi potrzeba zmiany co do przeznaczenia tego funduszu.

P. **Wereszczyński.** Ja chciałbym kilka słów powiedzieć pod względem formalnym. Ja nie mam nic przeciw temu, aby obecnie odbyła się jeszcze raz dyskusya, ale mnie się zdaje, że punkt piąty jest już właściwie uchwalony. Używanie bowiem niestosowne funduszu zdrojowego jest nieprawidłowem funkcyonowaniem komisyi. Tu uchwaliliśmy, że komisyi zdrojowej należy zapewnić prawidłowe funkcyonowanie, to znaczy nietylko odbywanie sesyi, ale także i prawidłowe używanie pieniędzy. Myślę tedy, że na punkt 5. już odpowiedzieliśmy. Dlatego sądzę, że dyskusyę pod tym względem możemy ograniczyć.

Przewodniczący. Sądzę, że jeżeli Panowie podzielają zapatrywanie p. Członka Wydziału krajowego, to w dyskusyi ograniczą się pod tym względem co do punktu piątego.

P. **Chramiec.** W myśl przemówienia p. Radcy Wereszczyńskiego, godzę się na jego zapatrywanie i dlatego proszę, aby ankieta wyraziła życzenie, iżby w § 12 ustęp ostatni był inaczej zredagowany.

Mianowicie chciałbym, aby takie szczegóły, jak o utrzymaniu i opłacaniu muzyki i t. p. były w tym ustępie wyrzucone i aby było tylko ogólnie powiedziane: „Funduszu zdrojowego należy używać w myśl ustawy".

W takim bowiem razie odpadłoby niebezpieczeństwo, żebyśmy fundusze źle użyli i nie wynikną takie dziwolągi jak n. p. ten, że od lat 20 płaci fundusz klimatyczny połowę wydatków na utrzymanie policyi zdrojowiska.

W myśl tego przemówienia p. Radcy Wereszczyńskiego wnoszę, aby ustęp ostatni § 12 był inaczej zredagowany.

P. **Marchlewski.** Zdaje mi się, że pewne jaśniejsze sformułowanie § 12 jest potrzebne.

O ile mogę sądzić z praktyki, to w Szczawnicy bardzo często rozchodziły się zdania w komisyi, czy np. ogrodzenie dookoła studni, czy urządzenie dostępu, baryery lub jakiegoś daszka dla uchronienia od deszczu, czy to wszystko wchodzi w zakres komisyi, czy to ma być pokryte przez fundusz komisyi, czy przez właściciela zdrojowiska.

A takich kwestyi jest bardzo dużo.

W pewnem miejscu np. potrzebna jest studnia, ale właściciel powiada: „Ja tej studni nie potrzebuję, jeżeli chcecie, to sobie zróbcie". Powstają stąd trudności, których komisya nie może rozstrzygnąć.

Dlatego sądzę, że lepsze scharakteryzowanie tych celów, dla których fundusze mają być używane, jest bardzo wskazane. Rozumie się, że szczegółów do ustawy brać nie potrzeba, ale trzeba jakoś bliżej zdefiniować, które urządzenia są dla wygody gości, a które nie. Bo w przeciwnym razie zdarzyć się może, że komisya może być zmuszoną pod presyą większości, że urządzenie wodociągów będzie uważała za wygodę dla gości.

P. **Chramiec.** U nas tak się stało, bo wodociągi należy uważać za wygodę gości.

P. **Kaden.** Ja podzielam zdanie p. dr. Chramca. To co przytoczył p. Marchlewski, to przeciw sobie samemu powiedział, bo w żadnej ustawie nie da się powiedzieć, co jest dla wygody gości, a co dla wygody właściciela jako nie dla gości.

W ustawie powinno być powiedziane, na co fundusz ma być użyty, a po za tem funduszem kuracyjnym dysponuje komisya zdrojowa, która jest pod kontrolą Wydziału krajowego i której preliminarz musi być uchwalony. Jeżeli zaś jest źle, to widocznie komisya źle funkcyonuje i przyjdzie komisarz rządowy, ale z góry nie można szczegółów w ustawie oznaczać, bo co jest dobre dla Szczawnicy, może być złem dla innego zdrojowiska.

P. **Krzyżanowski.** Wedle mego zdania, przeznaczenie funduszu powinno być ściśle określone, a mianowicie fundusz zdrojowy powinien być użyty:

(po pierwsze) dla bezpieczeństwa publicznego, (po drugie) na cele podniesienia zdrojowiska, a (po trzecie) w miarę możności na uprzyjemnienie pobytu gościom.

P. **Merunowicz.** Wypowiedzieliśmy zdanie, że ustawa zdrojowa powinna być ustawą ramową, a szczegóły powinny być zawarte w statucie każdego zdrojowiska, z osobna. Wychodząc z tego zapatrywania jestem za pozostawieniem ostatniego ustępu w tem brzmieniu, jak jest obecnie.

Co najwyżej możnaby dodać słowa „na uprzyjemnienie i udogodnienie gościom pobytu".

Wtedy będzie można także i środki komunikacyjne podciągnąć pod tę sprawę.

Nie można tak twierdzić, że gdyby Zakopane nie było uzdrowiskiem, w takim razie nie potrzebaby takiej policyi, którą jako uzdrowisko utrzymywać musi.

Trzeba wziąć na uwagę, że członkowie gminy wskutek tego, iż Zakopane jest uzdrowiskiem, mają z tego zyski, częstokroć bardzo ładne i kilku gospodarzy uskładało nawet bardzo znaczne majątki, dlatego też i gmina obowiązaną jest do większych świadczeń.

Tak samo jest powiedziane w ustawie niższo-austryackiej z roku 1902, że tego funduszu należy używać na oświetlenie, brukowanie, zlewanie ulic, promenady, teatry, koncerty itd., o ile środki miejscowe nie wystarczają na zaspokojenie tych potrzeb. Więc bądź co bądź gmina w pierwszej linii jest obowiązaną do utrzymywania tych urządzeń, bo ona ciągnie z gości korzyści.

Wprawdzie te urządzenia w pierwszym rzędzie są dla gości, ale korzystają z oświetlenia, z bruków, z wodociągów itd. także członkowie gminy i gdyby nie było zdrojowiska, nie byłoby tych urządzeń ani tych dochodów, jakie członkowie gminy mają.

Więc jako zasadę zupełnie słuszną trzeba powiedzieć, że gmina w pierwszej linii ma obowiązek pokrywać te wydatki a dopiero do uzupełnienia tych wydatków należy pociągnąć fundusz zdrojowy.

Dlatego możnaby co najwyżej do obecnego brzmienia §. 12. dodać słowo „udogodnienie", gdyż ustawa powinna być ogólnikową, a dopiero w statucie powinny się mieścić szczegóły, ażeby uniknąć wszelkich możliwych nieporozumień lub sporów, na jaki cel przeznaczony jest fun duszz drojowy.

P. **Wereszczyński**. Mnie stylizacya proponowana przez p. Dr. Chramca bardzo byłaby dogodną, bo w każdym poszczególnym statucie możnaby umieścić postanowienie szczegółowe, przystosowane do danego zdrojowiska. Życzenie p. Radcy dworu także jest słusznem, jeżeli jednak pomimo tego przemawiam za tem, ażeby ewentualnie rozszerzenie tego, co tu jest w tym paragrafie, było przedmiotem dyskusyi i było niejako zamarkowanem przez to, w jakim kierunku ankieta życzy sobie rozszerzenia, to czynię to dlatego, bo nie jestem tak pewnym, czy ta stylizacya otrzyma sankcyę, dlatego, że niejako państwo i kraj nadają stacyom klimatycznym prawo nakładania ciężarów na gości, a nadaje to prawo Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Czy wobec tego prawa obciążania kogoś równocześnie może nastąpić sankcya takiego ustępu, któryby miał takie znaczenie, że właściwie wolno użyć na wszystkie cele tych funduszów, jest rzeczą dość wątpliwą.

Jednakże chciałbym mimo to, aby była mowa podczas naszej dyskusyi i o ewentualnem rozszerzeniu tego §. 12.

Zwrócę także przy tej sposobności uwagę na jeden czasownik, który jest nieco inaczej stylizowanym w ustawie aniżeli w poszczególnych statutach.

Mianowicie przy wyliczeniu, na jakie cele należy użyć funduszu kuracyjnego, powiedziano „można". Jeżeli zatem na pewne cele „można" użyć, to z tego wprawdzie wynikałoby, że na wszystko inne „nie można", ale nie jest wyraźnie powiedziane „nie wolno".

Wskutek tego czasownika „można" te ramy nie są tak ciasne, jakby się może zdawało.

Jeżeli coś idzie na upiększenie miejscowości na uprzyjemnienie pobytu gościom, na opłacanie urzędników, to tu ustawowej granicy nie ma, aby nie mogło pójść i na inne cele za zezwoleniem Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

Pomimo to jestem zdania, że taki dodatek, jaki proponuje p. Radca Merunowicz, aby było dodane słowo „dla udogodnienia", jest pożądany a nadto należałoby dodać słowa „dla gości".

Chodzi tu bowiem nie o bezpieczeństwo publiczne ale o bezpieczeństwo gości.

Mnie się zdaje, że takie uwagi tu wypowiedziane, choćby rezolucya p. Dr. Chramca była przyjętą, będą zawsze cennym materyałem dla Wydziału krajowego przy ewentualnej zmianie tego paragrafu.

P. **Marchlewski**. Muszę się zastrzedz jeszcze raz, że na taką ogólnikową stylizacyę, jaką proponuje p. Dr. Chramiec, ja zgodzić się nie mogę. W statucie będzie można jeszcze raz tę kwestyę określić. A jak niebezpiecznym jest takie ogólnikowe określanie kwestyi jak to p. Dr. Chramiec proponuje, widziałem w Szczawnicy.

Przypuśćmy, że komisya uzna potrzebę

postawienia jakiegoś budyneczku, czy jakiejś szopy i żąda od właściciela, aby go wystawił. komisya powiada na tym gruncie ma stanąć to a to, upiera się przy tem i żąda, aby właściciel się do tego zastosował. Tu komisya może postępować na niekorzyść właściciela, ale tego rodzaju zarządzenia komisyi i zużytkowanie ewentualnie funduszów może być jeszcze znacznie groźniejsze jeszcze z innego powodu.

Weźmy przykład Szczawnicę. W Szczawnicy brak wody do picia jest bardzo wielki. Komisya postanowiła szukać wody za wszelką cenę. Wiadomo, że w jakimś terenie źródlanym nie wolno bez dokładnych znajomości terenu naruszać równowagi wody. Protest mój przeciw tej uchwale początkowo nie odnosił żadnego skutku, komisya bezwarunkowo chciała szukać źródeł słodkiej wody. Dopiero brutalne wystąpienie położyło kres wszystkim tym zamiarom. Jest to dowód na to, że komisya nie powinna mieć tak zupełną carte blanche na to, w jaki sposób zechce funduszów używać, gdyż to byłoby niebezpieczeństwem tak dla właściciela jak i dla zdrojowiska.

P. **Krzyżanowski.** Ja na chwilę chciałbym się tylko zastanowić nad tą „przyjemnością dla gości“ Jeżeli gość przyjeżdża zdenerwowany, z wadą serca, niespokojny i pragnie odpoczynku przez kilka tygodni i jeżeli mu bandy po nocach wrzeszczą pod oknami, albo jeżeli mu co drugą noc kradną bieliznę z kuferka, to doprawdy nie jest to przyjemnością. A wszak wiadomo, że w Truskawcu jednemu z gości skradziono buty, że nawet wyjść nie mógł. (Wesołość) Przyjechał drugi, zabrali mu złodzieje kuferek z garderobą, z zegarkiem ze wszystkiem, tak że został w nocy w jednej koszuli, tak że gdyby mu właściciel nie był pożyczył surduta. który nawiasowo powiedziawszy był na niego za duży, nie byłby nawet mógł wyjść. (Wesołość)

Więc w pierwszym rzędzie przed tą „przyjemnością“ powinno iść „bezpieczeństwo“ gości. Trzeba przedewszystkiem zaprowadzić wzorową policyę, a nie jak dotychczas się robi, że bierze się 2 drabów, którzy cały rok są stróżami a w sezonie daje im się stare szabliska i robi z nich policyantów.

Jeżeli się chce podnieść zdrojowiska, trzeba się starać przedewszystkiem o bezpieczeństwo gości. Dla podniesienia zakładu wodociągi bez wątpienia są potrzebne, ale przedewszystkiem fundusze powinny być obracane na bezpieczeństwo. Jeżeli się nadto znajdą fundusze, niech idą na wodociągi, niech idą na teatry amatorskie, na kluby i towarzystwa.

Dlatego jeszcze raz powtarzam: pierwsza rzecz bezpieczeństwo gości, druga podnoszenie zdrojowiska a dopiero na trzeciem miejscu urządzanie przyjemności.

P. **Chramiec.** Ja proponowałem zmianę ustępu ostatniego § 12 na podstawie naszego doświadczenia. My od początku roku 1891 przekraczaliśmy statut i zawsze w Namiestnictwie patrzano przez palce. Dlatego uważam, że dobrzeby było określić przepis w tym kierunku, aby ramy były tak szerokie, ażeby wszystkie przekroczenia się w nich mogły zmieścić, ażeby można używać funduszów, jeżeli się znajdą na wodociągi, na policyę, na muzykę, teatr, chodniki i t. d., gdyż brak tych rzeczy może spowodować wielką nieprzyjemność dla gości.

Kiedyśmy chcieli budować wodociągi, spotykaliśmy się ze zdaniem, że w statucie tego niema, a jednak zdołaliśmy i to przeprowadzić.

Z tego powodu jeżeli §. 12 ma pozostać, trzeba przynajmniej to dodać, co proponuję, ażeby zamiast całego ustępu były umieszczone słowa „i inne potrzeby zdrojowiska za zatwierdzeniem Wydziału krajowego“. A zatem §. 12 pozostałby jak poprzednio, tylko byłby jeszcze dodatek tej ści: „i inne potrzeby uzdrowiska (zdrojowiska) według uchwały komisyi sanitarnej za zatwierdzeniem Wydziału krajowego i Namiestnictwa“.

P. **Wróblewski.** Mnie ta sprawa przedstawia się tak, że jak poprzednio uchwaliliśmy, należy stworzyć ustawę ramową jak najszerszą, a ostateczną decyzyę, jak fundusz zdrojowy ma być używany, należy pozostawić statutowi. Podniesienie przykładu Szczawnicy nie jest odpowiednie, gdyż Szczawnica znajduje się w stosunkach wyjątkowych.

Chodzi o to, że taksa zdrojowa nie wyrównuje dla właściciela tego, co traci przez to, że goście piją wodę za darmo. To jest strata zupełnie pozytywna, bo przez to eksport wody zupełnie ustaje.

Ażeby statut mógł umożliwić częściowe używanie funduszów zdrojowych na te cele, na te inwestycye, na te wydatki, które ponosić powinien właściciel, trzeba te ramy zakreślić jak najszerzej.

Sądzę, że funduszu zdrojowego używać można na wszelkie wydatki mające na celu podniesienie zdrojowiska.

Wczoraj wspomniano tu np. o wydatkach na cele reklamy. Rozumiem, że ten wydatek na pierwszy rzut oka wydaje się wprost horrendalny, ale jeżeli uwzględnimy specyalne stosunki w Szczawnicy, jeżeli uwzględnimy to, co właściciel traci, co da się obliczyć, jeżeli uwzględnimy, że koszta reklamy ostatecznie przyczyniają się do podnoszenia zdrojowisk, bo jeżeli wskutek reklamy więcej gości przyjedzie, to powiększa się także fundusz zdrojowy; to przychodzę do przekonania, że i koszta reklamy trzeba pomieścić w statucie.

Inna znowu kwestya, jakie wydatki w konkretnym przypadku mają pierwszeństwo przed innymi, t zn. jakie wydatki przedewszystkiem pokrywać należy.

Czy w ustawie dodać postanowienie, czy dodać ustęp, że w pierwszym rzędzie należy używać funduszu zdrojowego na takie a takie cele, czy taki dodatek ograniczający umieszczać w ustawie, to jest kwestyą dyskusyi, ale są pewne rzeczy, które same przez się się rozumieją i co do tych nie ma żadnej dyskusyi.

Ze zdaniem p. Radcy Krzyżanowskiego, że między koniecznymi wydatkami należy umieścić przedewszystkiem wydatki na bezpieczeństwo gości, godzę się najzupełniej. Sądzę, że takich kilka koniecznych wydatków, które w pierwszym rzędzie mają być pokrywane, można przykładowo wymienić w ustawie, resztę zaś pozostawić statutowi i uchwalić rezolucyę wyrażającą, że w statucie należy uwzględnić interes właściciela, które przez bezpłatne wydawanie wody wprost traci.

W pierwszym ustępie sformułować należy ogólnie, co może zrobić statut, t. zn. że fundusz zdrojowy może być używany na wszelkie wydatki na podniesienie zdrojowiska, w drugim zaś ustępie wymieniając te wydatki, które w pierwszym rzędzie mają być pokryte, należy wymienić bezpieczeństwo gości i t. p., a nawet muzykę, gdyż uważam, że goście płacąc taksę mają prawo żądać, ażeby mieli muzykę.

Trzeci ustęp powinien szczegółowo określać, na jakie cele wolno używać funduszów zdrojowych i to ma być pozostawione statutowi, w którym uwzględnić należy interes właściciela w tych zdrojowiskach, w których właściciel przez bezpłatne wydawanie wody bezpośrednio ponosi stratę.

P. **Merunowicz.** Ja nadal obstaję przy mojem twierdzeniu, że pozostawić należy brzmienie ostatniego ustępu § 12, a może się Panowie zgodzą na dodatek, że funduszu kuracyjnego używać można na wspieranie właściciela, względnie gminy w wydatkach mających na celu podniesienie zdrojowiska, na jakie zaś cele, to powinno być określone szczegółowo w statucie.

Do tych słów „wspieranie właściciela względnie gminy“ przywiązuję znaczenie dlatego, ażeby było powiedziane, że bezpieczeństwo publiczne w pierwszej linii należy do gminy, względnie do obszaru dworskiego i że w ich interesie leży to bezpieczeństwo publiczne przedewszystkiem, bo jeżeli goście nie będą mieli spokoju, to z pewnością pouciekają. Fundusz kuracyjny może być pociągany do współdziałania tylko subsydyarnie, a nigdy w całości.

I tu niech p. profesor Wróblewski darnje — choć to jest trochę personalne, ale że anonsowanie z funduszów przez gości złożonych jest podniesieniem zdrojowiska, to trochę trudno udowodnić, wedle mego zdania jest to czysto osobisty interes właściciela, względnie dzierżawcy.

Dlatego jeszcze raz proszę, aby były dodane słowa: „na wspieranie właściciela, względnie gminy w sprawie bezpieczeństwa, rozwoju i ułatwień komunikacyi“.

P. **Krzyżanowski.** Proszę Panów, co taka gmina jako taka może zrobić? Gdy z jej funduszów trzeba było pokrywać w pierwszej mierze te niezbędne wydatki, to sądzę, że zdrojowiska nie prędkoby się podniosły. Dlatego jestem zdania, że ta sprawa wymaga jeszcze dokładniejszego zastanowienia się.

P. **Kaden.** Sprawa bezpieczeństwa gości jest jedną z najważniejszych i ja to bezpieczeństwo gości pojmuję szerzej, aniżeli tylko ochronę przed złodziejami.

Wszak do bezpieczeństwa gości należy także sprawa domów izolacyjnych, sprawa szpitali, ochrona przed wybuchem chorób zakaźnych.

Szpital powinna właściwie gmina utrzymywać, ale trudno na nią się spuścić pod tym względem.

W Iwoniczu, w Rabce i t. d. gmina ani centa nie daje, a jednak szpital musi być tam utrzymywany.

Utrzymywanie pawilonu izolacyjnego powinno należeć do funduszu zdrojowego, bo to leży przedewszystkiem w interesie gości. Leży to wprawdzie także w interesie właściciela, ale trudno, aby on dom wystawiał, za który nie ma czynszu i który przez cały sezon stoi pustką, a nawet chwała Bogu jeżeli stoi pustką.

Więc ja taki pawilon dla chorób zakaźnych również zaliczam do bezpieczeństwa publicznego.

P. **Merunowicz.** Jeżeli zdrojowisko znajduje się na terytoryum gminy, to gmina powinna taki ciężar ponosić, a jeżeli na obszarze dworskim, to właściciel Myśmy w Krynicy tak tę rzecz pojmowali.

Jak się zdarzyły 4 wypadki choroby i jeden wypadek śmierci i jak 150 gości wyjechało ze zdrojowiska, to jakkolwiek goście wyjechali z obcych domów, a nie z naszych, myśmy z konieczności postawili dom izolacyjny, który kosztuje nas 11.000 koron.

Nadto kosztuje nas utrzymanie 4 sióstr miłosierdzia, urządzenie i t. p., ale uważamy tę rzecz za konieczną w tem przekonaniu, że gdybyśmy tych wydatków nie poczynili, to mielibyśmy jeszcze większe straty.

Nie potrzebuję tu przypominać historyi Nałęczona i wypadku szkarlatyny. Gdyby się chorą było zaraz pierwszego dnia umieściło w domu izolacyjnym, gdzie można szkarlatynę przebyć bez obawy rozszerzenia tej choroby, nie bylibyśmy stanowczo mieli tej katastrofy, że 98 osób zachorowało na szkarlatynę.

Proszę Panów, to jest najistotniejszy interes każdego właściciela zdrojowiska, aby miał taki dom izolacyjny. To nie jest interes publiczny, to jest interes gminy, względnie właściciela.

P. **Kaden.** To jest interes i gminy i właściciela i gości i wszyscy są obowiązani do tego się przyczyniać.

P. **Krzyżanowski.** Wszyscy są obowiązani do tego się przyczyniać, bo to leży w interesie gości.

P. **Merunowicz.** Mówicie Panowie, że fundusz kuracyjny nie wystarcza na te wydatki, na które jest ustawą przeznaczony, więc dlaczegoż wynajdować jeszcze inne coraz nowe wydatki i pomnażać jeszcze bardziej niedobór, kiedy według mego przekonania jest rzeczywiście obowiązkiem właściciela względnie gminy, ażeby się postarać o tego rodzaju pawilon izolacyjny.

A teraz jeszcze jedna rzecz, którąśmy mieli zeszłego roku w Krynicy. Mieliśmy tam 8 policyantów de nomine, bo oni swoje czynności ograniczali tylko do odnoszenia kuferków i szukania szóstek od gości.

Aby policyę zorganizować, Namiestnictwo kosztem funduszu rent Krynickich sprowadziło jednego z najsprytniejszych ajentów i dało mu mieszkanie i dyety.

Ajent był kontent z mieszkania w Krynicy, ale za to wykrył wszystkie kradzieże, wszystkie bijatyki pospólstwa i mieliśmy spokój zupełny. A to wszystko było znowu w interesie tylko właściciela *(Wesołość)*, gdyż osiągnęliśmy to, że goście mogli spać spokojnie, bo nie było burd i hałasów w nocy.

Przedtem bardzo wiele osób skarżyło się, że z powodu wprost skandalicznych scen, nie mogą dalej pozostać i muszą wyjechać

P. Komisarz Grabowski mógłby wiele szczegółów przytoczyć na dowód, że takie zarządzenia leżą głównie w interesie właściciela i dlatego takich wydatków nie można zwalać na fundusz zdrojowy, który i tak nie może podołać swojemu zadaniu.

Przewodniczący. Czy żąda jeszcze kto głosu do ustępu 4 i 5? *(Nikt)*. Wobec tego uważam dyskusyę nad tymi dwoma ustępami za wyczerpaną.

Ze względu na życzenie tu wyrażone przystępujemy obecnie do dyskusyi nad ustępem ósmym, który opiewa *(czyta)*:

„Czy przepisy górnicze i sposób ich wykonywania zabezpieczają dostatecznie istnienie zdrojów leczniczych?“

P. **Syroczyński.** Ja trzymając się tekstu punktu 8 i mając odpowiedzieć na pytanie tam zawarte, wyrażam zdanie, że zabezpieczają.

Naturalnie, jeżeli Panowie powiedzą, że istnieją spory, że istnieją kwestye i że należy ustawę zmienić, wtedy ja udzielę Panom wszystkich wyjaśnień, w czem należałoby ustawę zmienić.

Obecnie tylko powiem, jakie są przepisy i jaki jest proceder wykonywania tych przepisów.

Przepisy są takie:

§. 17 ustawy górniczej z roku 1854 powiada, że są pewne miejscowości, w których żadne uprawnienia górnicze nie mogą być przyznane. Na tych miejscowościach bez pozwolenia właściciela nie wolno żadnej pracy górniczej wykonywać. § 18 mówi, że we wszystkich miejscowościach, gdzie wchodzi w grę interes publiczny, tam wolno uprawnienia górnicze wykonywać jedynie za zgodą władzy i pod ten § 18 podciąga się wszystkie miejsca lecznicze.

Proceder jest taki, że wszystkie zdrojowiska koncesyonowane eo ipso są uważane za miejsca, które należy chronić i bez zezwolenia władzy nie wolno robót górniczych prowadzić.

To zabronienie władzy uzyskuje się w ten sposób, że zarząd zdrojowiska podaje do urzędu górniczego danego miejsca

*

o przyznanie rejonu ochronnego dla całego zdrojowiska.

Władza górnicza wyznacza komisyę, do której zaprasza znawców, z reguły geologów, którzy się najlepiej na tem znają, i wówczas oznacza się rejon ochronny, w którym absolutnie robót górniczych prowadzić nie wolno.

(**Głosy**: Czy tylko górniczych?)

Tylko górniczych, bo rząd innych zakazać nie może, kopalnie np. nie należą do rządu. Sprawy kopalni nafty np. nie podpadają pod ten § 18.

Co się tyczy robót górniczych, to jak mię na moje zapytanie starostwo górnicze poinformowało, w tej chwili w Galicyi nie ma ani jednego sporu między właścicielami zdrojowisk, a przedsiębiorcami górniczymi. Spór wynikłby wtedy, gdyby władze górnicze określiły zbyt mały rejon, ale obecnie najmniejszy rejon, jaki sobie wyobrazić można, wynosi jeszcze 314 Ha, ale bierze się zwykle 1.000 Ha.

Ustawa górnicza wykonywaną jest nadto tak w interesie zdrojowisk, że nie daje punktu spornego.

Co się tyczy nafty, to tę można kopać wogóle za zgodą właściciela gruntu. Sprawa przemysłu naftowego nie podpada pod przepisy ustawy górniczej, a na rozpoczęcie robót naftowych nie potrzeba zezwolenia władzy, później dopiero są dochodzenia komisyjne.

P. **Wróblewski.** Tu chodzi o inną rzecz, mianowicie o minerały niezastrzeżone i takie kopanie za tymi minerałami nawet na powierzchni może być niebezpieczne dla zdrojowisk. Przecież przed niedawnym czasem czytaliśmy w dziennikach, że np. koło Lwowa jakaś góra ma się zawalić, jeżeli się dalej będzie z niej brało piasek.

Otóż w obrębie zdrojowisk to niebezpieczeństwo istnieje nawet co do robót nadziemnych; a nawet kopanie studni może na stan zdrojowiska wpłynąć ujemnie.

Tu wchodzą w grę olbrzymie interesa, bo dla właściciela zdrojowiska każde uszczuplenie wartości i siły tego jego zdroju przedstawia olbrzymie szkody.

W tym projekcie, który miał być uchwalony, w § 14 jest powiedziane w ustępie drugim, że poszukiwanie na obszarze zdrojowisk za minerałami niezastrzeżonymi, jakoteż wiercenie lub kopanie głębokich studni na tym obszarze, zależnem jest od zezwolenia władzy politycznej po wysłuchaniu władzy górniczej.

Uważam ten przepis w zasadzie za praktyczny, ale są tu jeszcze inne kwestye. Mianowicie te głębokie studnie, co do których trzebaby indywidualizować i na podstawie badań geologicznych musi statut oznaczyć, co to jest studnia głęboka. To samo trzebaby rozszerzyć i na minerały, które są poszukiwane na powierzchni; a wreszcie co do koncesyi, to uważam, że właściciel ma tu tak wiele do stracenia, że trzeba jego interesa koniecznie zabezpieczyć. Należałoby za tego rodzaju poszukiwania złożyć odpowiednią kaucyę.

P. **Merunowicz.** Jabym się nie mógł zgodzić z zapatrywaniem p. prof. Syroczyńskiego, jakoby dzisiejsza ustawa wystarczała na zabezpieczenie naszych zdrojowisk.

Mnie się zdaje, że zabezpiecza tylko przed poszukiwaniem za minerałami niezastrzeżonymi, ale są rzeczy, które bardzo wielkie szkody mogą przynieść zdrojowiskom, właśnie, że ustawa o nich nie mówi.

Mogę kopać za gliną, za piaskiem, za wodą, mogę kopać za węglem lub za innymi minerałami, to wcale nie głęboko, ale w ten sposób, że źródła mineralne narażam na niebezpieczeństwo.

Może p. prof. Syroczyński nie zwrócił na to uwagi, że od kilku już lat toczą się ciągłe walki w parlamencie o wyjednanie ustawy t. zw. „Quellenschutzgesetz“, któraby zabezpieczyła zdroje od możności zatracenia ich źródeł

Jeżeli właściciel sobie sam na swoim gruncie robi głębokie wiercenia, aby uzyskać nowe źródła wód mineralnych, to ma wszystko w ręku, i jeżeli za pomocą tego wiercenia otrzyma wody mineralne, które mają wartość, to dobrze, ale jeżeli znajdzie wodę nie do użycia, zabija rurę i traci kilka set lub kilka tysięcy koron.

Ale co innego jest, jeżeli sąsiad jego to źródło mu zatraci i odprowadzi mu przez wiercenie czy to wodę czy gaz.

Wszak taki wypadek miał miejsce w Neudorf pod Franzensbadem. Tam 8 kilometrów od Franzensbadu wiercono za węglem i natrafiono na taki zbiornik gazowy, że ten gaz uchodził pod ciśnieniem $3^1/_2$ atmosfer, i otwór trzeba było cementem zabić.

Dopiero zeszła się komisya górniczo-polityczna i ta komisya orzekła, że tak wielka ilość uchodzącego bezwodnika kwasu węglowego, choć to w miejscu o 8 kilometrów od Franzensbadu, naraża na niebezpieczeństwo właściciela zdroju w Fran-

zensbadzie i władza z urzędu zakazała dalszego wiercenia na tem miejscu.

Ten przykład poucza, jak bardzo nasze zdrojowiska potrzebują lepszego zabezpieczenia, choćby przed kopaniem głębokich studzien.

Dlatego mnie się zdaje, że ankieta powinna wyrazić zdanie, że dzisiejsza ustawa górnicza i te przepisy, które są zawarte w ustawie lasowej i t. d., nie są wystarczające, tudzież, że te wszystkie przepisy są tak porozrzucane, że wiadomość o nich jest nadzwyczaj trudna.

Z tego powodu potrzebna jest ustawa jedna, zwana po niemiecku „Quellenschutzgesetz".

Uważam tę sprawę za nadzwyczaj ważną, a to z tego powodu, że trzeba koniecznie uchronić nasze zdrojowiska przed niebezpieczeństwem.

W Niemczech tylko te zdrojowiska się rozwijają, które za pomocą wierceń głębokich otrzymują większą ilość wody, a żadne zdrojowisko niemieckie nie jest ograniczone tylko na te wody, które przypadkowo na powierzchni ziemi się znajdują.

Nauheim zawdzięcza swój rozwój wierceniu studni i uzyskaniu nadzwyczajnej obfitości wód solankowych. U nas Iwonicz także nie rozwijałby się do większego stopnia i stanąłby, gdyby nie miał wody za pomocą głębokiego wiercenia, a przyszłość Krynicy zależy wyłącznie od uzyskania wód mineralnych za pomocą głębokiego wiercenia. A do tego przemysłu kraj nasz szczególnie się nadaje z tego powodu, że wiertnictwo i cały przemysł górniczy jest silnie rozwinięty.

I właśnie znowu wskutek tego przemysłu górniczego zdarzyć się może, że ktoś, który poszukuje na obszarze t. zw. ochronnym za przedmiotami, które nie są zastrzeżone w ustawie, może odebrać źródło właścicielowi i odprowadzić wodę n. p. od łazienek.

Uwagi te nasunęły mi się po przeczytaniu niedawno artykułu w niemieckiem czasopiśmie balneologicznem i dlatego uważałem za swój obowiązek powiedzieć to na dzisiejszej ankiecie.

Jeszcze raz powtarzam, że uznaję uchwalenie takiej ustawy „Quellenschutz gesetz" za rzecz bardzo ważną.

P. **Kaden.** Najzupełniej podzielam zapatrywania p. Radcy Merunowicza, boć przecież łatwo ktoś może poszukiwać w pobliżu zdrojowiska za naftą; nafty wprawdzie nie znalazł, ale zdrojowisko naraził na wielkie szkody.

P. Radca Merunowicz wspomniał także o ustawie lasowej. Zdaje mi się, że jest projekt, iżby nawet właściciel zdrojowiska, jeżeli jest równocześnie właścicielem lasów przy zdrojowisku leżących, nie mógł tym lasem dowolnie dysponować, lecz aby był pod tym względem ograniczony. Jestem tego zdania, że i pod względem kopania właściciel powinien być do pewnego stopnia również ograniczony. Bo zdarzyć się może, że właściciel szukając za większą ilością wody, za lepszem źródłem, może utracić to, co już ma, bo chociaż to jego szkoda osobista, ale jest to równocześnie i szkodą całego kraju. W tym kierunku są potrzebne ustawy ściśle zabezpieczające tak obcych jak i właścicieli.

P. **Marchlewski.** Do tego, co tu mówiono, chciałbym jeszcze dodać niebezpieczeństwo ochrony lasowej. Ta kwestya jest w Szczawnicy nadzwyczajnie aktualna, gdyż tak zwane lasy zamknięte można wyciąć w przeciągu 24 godzin.

Nadto znowu ze względu na Szczawnicę na szczególną uwagę zasługują coraz to liczniej powstające doły z gliny, a to z tego powodu, że coraz częściej i gęściej budują domy i coraz więcej potrzeba gliny i cegieł, a wobec niedostatecznych zapasów lasowych przedewszystkiem cegieł i gliny używają.

Na kopanie takich głębokich dołów przedewszystkiem trzeba zwrócić uwagę.

Mimochodem chcę jednak poruszyć jeszcze jedną kwestyę.

Jak tu wspomniano, zdarza się często tak, że źródło jakieś znajduje się na granicy obcego obszaru. Może się zdarzyć, że przez niedbałość czy przez przypadek źródło nie dobrze funkcyonuje i zachodzi potrzeba sanacyi, tymczasem to źródło znajduje się na granicy i jakkolwiek rozchodzi się tylko o parę metrów, nie można temu zaradzić. Należałoby zatem w ustawie przewidzieć, aby takie źródła uratować. Kwestya ta jest aktualna w Szczawnicy.

Chcę zwrócić uwagę Panów jeszcze na jedną rzecz a mianowicie na badanie wód, na t. zw. promieniotwórczość Rzecz ta powinna wychodzić od właściciela.

W Szczawnicy np. Józefina jest promieniotwórcza a Stefan nie. Dla geologów jest to rzecz bardzo ważna.

Na te promieniotwórcze źródła należałoby zwrócić uwagę.

P. **Merunowicz.** Mówiąc o sprawach górniczych, byłoby wedle mego zdania dobrze, byśmy wyrazili życzenie, iż potrzebną jest także pewna porada geologiczna

i górnicza przy tem biurze melioracyjnem Wydziału krajowego i żądaćby należało, aby jego pracę rozszerzyć nietylko na asanacyjną i balneotechniczną, ale także na geologiczną.

Chodzi o to, aby Wydział krajowy w tym kierunku wykształcił jakiegoś fachowca, któryby za pewną opłatą udzielał zdrojowiskom porady geologicznej.

P. **Wereszczyński.** My mamy już od 20 lat taką poradę geologiczną w Wydziale krajowym, i każdy, kto się zgłosi, może ją otrzymać.

P. **Merunowicz.** Ale dotąd o tem nikt z nas nie wiedział.

P. **Sikorski.** Wydział krajowy posiada w osobie p. prof. Syroczyńskiego referenta górniczego jako delegata Wydziału krajowego. Na wniosek Rady górniczej Wydział krajowy pod tym względem odniósł się do wszystkich czynników interesowanych i do towarzystw rolniczych, o ile tego rodzaju zakład jest potrzebny. O ile mi wiadomo, opinia czynników miarodajnych jest bardzo pomyślną, okazało się bowiem, że zakład jest na czasie nietylko dla stosunków górniczych, ale dlatego, że będzie można kraj zbadać pod względem geologiczno-rolniczym. Zakład taki powinienby także zbadać i załatwić sprawę sposobu i rozciągłości ochrony.

P. **Syroczyński.** Zdaje mi się, że moje oświadczenie spotkało się z opozycyą szan. Panów, ale zdaje mi się, że mnie Panowie nie dość zrozumieli.

Przepisy ustawy górniczej dotyczą tylko małej ilości stosunków, wszystkie zaś przykłady, które Panowie tu przytoczyli, odnoszą się do minerałów niezastrzeżonych, które nie tangują ustawy górniczej.

Wszystko, co się tyczy wody słodkiej, kamieniołomów itp., tego nie tyka ustawa górnicza i pod tym względem w ustawie nic zmieniać nie można.

Przeciwnie ustawa górnicza jest wprost drakońska, bo powiada, że skoro jest rejon ochronny, to tak jak przy fortecy roboty masz przerwać, tracisz uprawnienie. Więcej zdaje mi się nie da się nic powiedzieć

Co się tyczy kwestyi, czy rejony ochronne są dostateczne, to ja przekonałem się, że są dostateczne. Tego nie oznacza się dorywczo, lecz urząd górniczy powołuje znawców geologów, którzy dokładnie badają teren określony i w tej chwili przynajmniej na ich orzeczenie nikt się nie skarży.

Więc dlaczegoż poprawiać to, co jest dobre?

Możnaby chyba ten zarzut zrobić, że może drogo kosztuje taki rejon ochronny, ale to trudno, jeżeli kilku ludzi pracuje, to muszą być i koszta.

Co innego jednak jest z minerałami niezastrzeżonymi i pod tym względem przyznaję racyę, że poszukiwanie za nimi może zdrojowiskom czasem szkodzić.

Żeby poszukiwanie za słodką wodą lub kamieniołomy mogły szkodzić zdrojom, w to nie bardzo wierzę, jakkolwiek nie jest to wykluczonem i dlatego przepis, który proponuje projekt ustawy, jest zdaje mi się wystarczającym.

Ustawa mówi o wierceniu głębokiem na obszarze zdrojowisk, które jest tam wzbronione, ale proszę mi powiedzieć, co to jest głębokie wiercenie. Temu lat 25 głębokiem wierceniem nazywano głębokość 200 metrów, dziś 600 i 1.000 metrów jest jeszcze płytkiem wierceniem. A czy płytkie wiercenie nie może zaszkodzić źródłom mineralnym zwłaszcza w pewnej małej odległości?

Na odległość 20 metrów i płytkie wiercenie może być bardzo niebezpieczne.

P. **Sikorski.** Muszę krótko objaśnić, że studniami płytkiemi nazywają się te, które mają wodę zaskórną, jeżeli zaś woda nie jest zaskórna, wówczas studnia nazywa się głęboka.

Przewodniczący. O ile zrozumiałem, wynika z opinii p. Syroczyńskiego, żeby Wydział krajowy postawił Sejmowi do tego paragrafu wniosek, aby wyraz „głębokich“ studni opuścić a pozostawić tylko „wiercenie lub kopanie“ studni. Toby odpowiadało życzeniom Panów i rozchwiało obawy.

P. **Kaden.** Ja bym prosił o oznaczenie, co ma znaczyć obszar zdrojowisk. Jeżeli to ma być rejon zdrojowiska, to to za dużo, jeżeli rejon ochronny to także za dużo. Przedewszystkiem należałoby oznaczyć obszar zdrojowisk.

Przewodniczący. W zwykłem zrozumieniu musi być zrozumiany w granicach zdroju.

P. **Kaden.** Obszar zdroju, gdzie można zaszkodzić, jest mniejszy aniżeli obszar zdrojowiska, rejon ochronny jest większy, ale mnie się rozchodzi o oznaczenie, co jest obszarem zdrojowiska bez narażenia innych właścicieli.

Nie jestem górnikiem i nie mam o tych sprawach pojęcia, ale chciałbym, aby się nad tem zastanowili ludzie fachowi, co ma być obszarem zdroju.

Przewodniczący. Mogę to rozumieć jako życzenie skierowane w stronę Wydziału krajowego, aby Wydział krajowy zbadał, co należy rozumieć przez obszar zdrojowy.

P. **Merunowicz.** Ja proponuję następującą rezolucyę *(czyta)*: „Ankieta uznaje potrzebę wydania osobnej ustawy państwowej o ochronie źródeł mineralnych".

Przewodniczący. Czy żąda jeszcze kto głosu? (Nikt.) Wobec tego przystąpimy do głosowania nad tą rezolucyą. Kto przyjmuje wniosek odczytany przez p. Merunowicza, zechce rękę podnieść. (Wszyscy.) Przyjęto.

Obecnie przystępujemy do obrad nad punktem szóstym, który opiewa *(czyta)*: „Czy sposób zapobiegania chorobom zakaźnym w zdrojowiskach i uzdrowiskach jest dostateczny?

W szczególności:

a) jak zabezpieczyć odpowiednią czystość w otoczeniu domów mieszkalnych dla gości zdrojowych oraz mieszkań samych i urządzenia wewnętrznego?

b) czy sposób wykonywania desynfekcyi jest celowi odpowiedni?

c) jak postępować w razie wybuchu choroby zakaźnej w zdrojowisku?

P. **Merunowicz.** P. Radca Krzyżanowski powiedział, że ustawa sanitarna określa dokładnie sposób postępowania, ale ze względu na to, że tu wchodzi w grę kilka czynników, które mogłyby być pociągane do współdziałania, zdaje mi się, że byłoby wskazane omówić tę kwestyę dokładnie i uczynić ją więcej jednostajną.

Otóż pierwsze pytanie jest postawione w tym celu, aby działać prewencyjnie, to znaczy, zapobiegać wybuchom chorób zakaźnych, ażeby się zabezpieczyć, iżby zarazek nie dostał się na podłoże odpowiednie i aby się nie mógł rozwijać.

Dlatego potrzeba przedewszystkiem, aby ta czystość w otoczeniu domów była zabezpieczoną.

Ja opowiem Panom, jak jest w Krynicy, ponieważ to należy do własnego zakresu działania gminy, przeto musimy odpowiednio postąpić.

Udajemy się z prośbą uniżoną do Wydziału powiatowego, aby wysłał swojego delegata, my zaś wysyłamy inżyniera i lekarza i ta komisya obchodzi jeden dom za drugim, aby stwierdzić, jakie są nieporządki i coby należało usunąć. Rozumie się, że we wszystkich domach znajduje się mniej więcej jakieś zarzuty. Te zarzuty spisuje komisya a potem gmina, albo starostwo, albo Wydział powiatowy nakazują usunięcie braków. Ale najczęściej rekurs wniesiony przedłuża sprawę, bo ten rekurs zostaje załatwiony najczęściej po skończonym sezonie.

Otóż rozchodzi się o to, aby był jakiś czynnik, któryby miał prawo powiedzieć, że ten lub ów dom, ponieważ nie odpowiada warunkom sanitarnym, nie może gości zdrojowych przyjmować i ażeby tok instancyi był o ile możności skrócony, ażeby to zarządzenie w drodze rekursu nie przechodziło do 3. i 4. instancyi, ażeby to zarządzenie nie mogło być wstrzymane drogą rekursu.

Niech sobie rekurs idzie swoją drogą, gdyż trzeba zabezpieczyć właściciela od szkód i uchronić go od sekatur, ale zarządzenie władzy powinno być wykonane natychmiast, aby zapobiedz rozwleczeniu chorób zakaźnych.

P. **Chramiec.** Sposób zapobiegania chorobom zakaźnym musi być przedewszystkiem dokładnie określony ze względu na możliwość przewleczenia chorób zakaźnych do uzdrowiska Jak dotąd bardzo często się zdarza, że rekonwalescent po szkarlatynie jeszcze mogący zarazić przyjeżdża, najmuje dom, aby potem stać się rozsadnikiem choroby, bo nikt o tem nie wie, prócz lekarza, który takiego pacyenta wysłał.

Otóż przedewszystkiem wystosować należy apel do lekarzy, aby wysyłając chorych, zwrócili uwagę zarządu uzdrowiska, że ktoś przyjeżdżający może chorobę rozszerzyć, gdyż w ten sposób możnaby zapobiedz nieszczęściu.

Często zdarza się, że ktoś zgłasza się nawet bez porady lekarza do uzdrowiska z dziećmi kokluszowemi, wynajmuje dom, sprowadza się, a potem dzieci jego z kokluszem włóczą się po całej wsi.

Nie wiem, czy na podstawie dziś istniejących ustaw możnaby takich chorych odgraniczyć od reszty wsi, czy też wolno ich wytransportować.

To jest rzecz bardzo ważna, ażeby tak z zupełną świadomością nie wprowadzano chorób zakaźnych.

W jaki sposób zwalczać choroby zakaźne? Sądzę, że wszędzie powinien być odpowiedni dom izolacyjny.

Jabym proponował, aby ankieta wyraziła prośbę do Wydziału krajowego, iżby w sposób ustawniczy ograniczył możność wprowadzania chorych zakaźnych do uzdrowisk i aby każdy zakład miał dom izolacyjny.

P. **Krzyżanowski.** Komisya zdrojowa powinna przedewszystkiem starać się o to, aby był szpital lub przynajmniej dom izolacyjny, postawiony na końcu wsi, gdzieby zakaźni chorzy mieli odpowiednie umieszczenie. Nieraz bowiem zdarza się, że takiego chorego już nie można dalej transportować i on musi w zdrojowisku pozostać. Dla takich szpital albo dom izolacyjny, zdala od zdrojowiska umieszczony, jest konieczny.

P. **Kaden.** Przedewszystkiem rozchodzi się o środki prewencyjne, aby na miejscu nie wybuchła choroba zakaźna. Jedyny sposób jest tylko ten, aby na miejscu była jakaś władza, któraby pilnowała czystości w otoczeniu domów mieszkalnych i to przed sezonem, aby te domy nie były odpowiedniem podłożem chorób.

Ja sam byłem początkowo tego zdania, że lekarz zdrojowy powinien mieć władzę zakazywania przyjmowania gości, ale to się nie da przeprowadzić. Nie można bowiem powiedzieć komuś, aby tam a tam nie mieszkał, skoro sam tam chce mieszkać; można najwyżej dom ogłosić „bau fällig".

Główną rzeczą jest, aby władze wykonawcze ściśle przestrzegały wykonywania przepisów i energicznie postępowały w każdym wypadku.

Najwięcej tu zdziałać może lekarz powiatowy, ale ten niestety tylko bardzo rzadko przybyć może do zdrojowiska, bo wizyta jego jest dość kosztowną.

Co do desynfekcyi, to nie wiem, jak się dzieje gdzieindziej, ale u nas odbywa się ona bardzo dokładnie za pomocą aparatu Scheringa.

Co do chorych zakaźnie, np. na szkarlatynę, odrę i t. p., to ja takich straszę do tego stopnia, że ostatecznie wyjeżdżają, albo dają się przenieść do domu izolacyjnego.

Ale jeżeli choroba wybuchnie w domu prywatnym a wójt nie zrobi nic, wówczas jest się bezsilnym, bo nim się z fizykiem tę sprawę załatwi, choroba może się ogromnie rozszerzyć

I pod tym względem znowu koniecznem się okazuje rozszerzenie władzy lekarza zdrojowego.

Co do kokluszu, to jest to rzecz trudniejsza, bo dzieci właściwie są zdrowe, a jednak jest to choroba najzaraźliwsza. Przedewszystkiem kryją się z tem rodzice.

Myśmy się o kokluszu dowiedzieli wówczas, jakieśmy mieli 50 dzieci pozarażanych. A dzieje się to tem bardziej, że przy kokluszu zwykle wyjeżdżają dla zmiany powietrza, głównie zaś przyjeżdżają tam, gdzie jest doktor, gdzie jest apteka, a więc do miejsca kąpielowego

Tymczasem tam dzieją się rzeczy straszne, bo koklusz nie jest chorobą bardzo niebezpieczną ale dla tych dzieci, które przyjeżdżają do nas, może być bardzo groźną.

Dzieci, które przyjeżdżają do nas są skłonniejsze do kokluszu, i dlatego na wypadek zachorowania są narażone na wielkie niebezpieczeństwo, a nadto wydatki ich rodziców na leczenie stają się daremne.

Ja u siebie takich kokluszowych straszę, tak że muszą wyjechać, niech robią co chcą.

We Wiedniu powstała propozycya, aby powstał tam dom kokluszowy a nadto park kokluszowy, ale zdaje mi się, że tam nikt nie pójdzie, choćby miał nie wiedzieć jaki koklusz.

P. **Merunowicz** Jeżeli nie można zamknąć takiego brudnego domu dla wynajmowania gości, to można nakazać uporządkowanie go, a jeżeliby właściciel tego polecenia nie wykonał, to można to uskutecznić na jego rachunek

(P. Wereszczyński. To jest w ustawie) Prawda, że to jest w ustawie ale trudno wymagać, aby lekarz zdrojowy znał wszystkie ustawy, gminną, budowniczą, górniczą itd. Dlatego, jak to pierwej powiedziałem, byłoby wskazanem, by te wszystkie przepisy były zebrane w jedną całość i były zawarte w instrukcyi zdrojowej.

Co się tyczy przywożenia chorych zakaźnych, to zwracam uwagę, to nie wolno bez pozwolenia władzy przewozić chorych zakaźnie wśród choroby lub bezpośrednio po chorobie. Sprawa ta jest o tyle ważną, że od czasu do czasu wychodzi na jaw, że nawet pozorni zdrowi stawali się przenośnikami chorób. Taki zakaz istnieje i został opublikowany a chodzi tylko o to aby władze miały wiadomość o tych wypadkach, aby zdrojowiska donosiły władzy, że ten a ten lekarz polelił choremu bezpośrednio po szkarlatynie pojechać do Iwonicza, Krynicy, Zakopanego itp

Takie donoszenie władzom a następnie energiczne występowanie władz jest koniecznie potrzebne, aby zapobiedz zawleczenie chorób.

Taki wypadek mieliśmy w Morszynie, skąd wydaliliśmy pewną rodzinę mającą dwoje czy troje dzieci z kokluszem.

i mimo że dawał wiele zarobić, do 24 godzin już go nie było.

Co się tyczy wykonywania desynfekcyi, chciałbym zwrócić uwagę na ten nieodpowiedni zwyczaj malowania pokoi. Malowanie to jest dla zarządów zdrojowych wygodne, bo nie trzeba często mebli przestawiać. To malowanie radbym zastąpić bieleniem, gdyż to jest najskuteczniejsza desynfekcya zwłaszcza po chorych. Bielenie ścian jest bardzo tanie, nadto wapno jest doskonałym środkiem desynfekcyjnym a oprócz tego pociąga za sobą i tę zaletę, że trzeba częściej meble poprzestawiać i podłogę czyścić, aniżeli przy malowaniu. Na to bielenie ścian chciałem głównie zwrócić uwagę.

Nadto trzeba często zmywać rzeczy gorącą wodą, a co możliwe nawet wygotować.

Przechodząc do ostatniego punktu, zdaje mi się, że najważniejszą rzeczą jest postarać się o dom izolacyjny, choćby to się nawet bezpośrednio nie rentowało a przytem nie należy się ograniczać do przyjmowania tylko gości. W Krynicy jest dom izolacyjny przystępny dla każdego

Chodzi tylko o to, aby ten dom był dobrze urządzony i aby nie był położony gdzieś za światem.

Pp. lekarze w Krynicy powiadają, że ten dom jest tam za blizko domów mieszkalnych, ale ja jestem zupełnie innego zdania, bo jest tylko na uboczu postawiony.

Dom taki nie powinien być na dalekiem uboczu, ale zawsze pomiędzy domami zamieszkałymi, ażeby nie odstraszał gości. Nadto chodzi o to, aby umieszczeni w takim domu nie mogli wychodzić bez pozwolenia.

Zbyt wielka odległość takiego domu izolacyjnego odstrasza ludzi, trzeba, żeby się goście do jego widoku przyzwyczaili i żeby się odnosili do niego z większem zaufaniem, zwłaszcza, jeżeli będą widzieli jego urządzenie, i sposób pielęgnowania chorych przez siostry służebniczki.

P. **Krzyżanowski.** Ja jestem zdania, że znowu nie tak bardzo trzeba się obawiać tej zaraźliwości. Weźmy np. listonoszy, lekarzy, taż to są najlepsi roznosiciele chorób i gdyby tak bardzo się trzeba obawiać, tobyśmy właściwie wszyscy powinni cały dzień leżeć w kwasie karbolowym.

Trzeba być ostrożnym, ale nie do zbytniej przesady.

Ale co zrobić wtedy, jeżeli np. w Truskawcu zachorował żyd na tyfus brzuszny i cała komisya ani nikt poradzić na to nie może, aby z domu swego ustąpił.

A dom ten był przy najludniejszej ulicy. To był jego własny dom i ruszyć go nie było można.

I tu pod tym względem są braki w ustawie, których ankieta nie jest w stanie usunąć.

Jabym był tego zdania, aby nim zmiana ustawy nastąpi, Namiestnictwo unormowało te stosunki hygieniczne w zakładach kąpielowych.

Mianowicie po pierwsze, aby w miesiącu kwietniu był sporządzony kataster wszystkich domów, które mają być wynajmowane. Komisya w kwietniu ogląda każdy dom z osobna i kwalifikuje je, czy mogą być wynajmowane czy też mają być zamknięte lub przerobione.

Po wtóre, przy każdej willi przy każdym domu mieszkalnym dla gości ma być odpowiednia jama wycementowana na skład śmiecia i to hermetycznie zamknięta.

Po trzecie: Właściciele will mają składać do komisyi zdrojowej pewien procent na utrzymanie 2 wynosicieli śmiecia, dwóch par koni i odpowiedniego wozu. Bo to co się dzieje obecnie w zakładach zdrojowych, to doprawdy urąga wszelkim wyobrażeniom o czystości.

Ponadto w miesiącu wrześniu powinien być ustanowiony termin 15 dniowy, w którym każdy właściciel ma być obowiązany oczyścić wychodki, doły kloaczne itp., gdyż w razie przeciwnym starostwo wykona to na jego koszt. Chodzi bowiem o to, aby ten kał i brud nie pozostawał przez całą zimę i gnił spokojnie do wiosny.

P. **Wereszczyński.** Dyskusya obecna obracała się tylko około środków prewencyjnych, ale co zrobić, jak wybuchnie epidemia?

Co do środków prewencyjnych, to zdaje mi się, że gdyby ściśle pilnowano naczelników gmin i obszarów dworskich, to rzecz ta zupełnie byłaby zabezpieczoną. §. 35 bowiem wyraźnie postanawia, aby utrzymywać budynki czysto, porządnie i w dobrym stanie. Chodzi także o dokładne wykonywanie przepisów ustawy sanitarnej.

Co tyczy kwestyi, jeżeli ktoś przyjedzie chory, to rzecz wtedy jest bardzo trudna i ja jako nie lekarz miałbym do zrobienia jedną uwagę, aby presya była z góry, t. zn. trzeba polecić wyjazd takiemu

choremu. Czy jednak zawsze można transportować zakaźnie chorego, to rzez inna, zwłaszcza, że transportowanie takiego chorego może przenieść zarazę do innej miejscowości.

Wedle mego zdania należałoby takich chorych umieścić w jakimś wspólnym zakładzie, ale to obecnie jeszcze nie istnieje.

Więc jak powiedziałem, główna rzecz jest ścisłe wykonywanie przepisów już istniejących.

Przewodniczący. Czy żąda jeszcze kto głosu co do tej kwestyi? *(Nikt).* Wobec tego dyskusya jest wyczerpana. Obecnie mam zamiar odroczyć posiedzenie do popołudnia.

P. **Kaden.** Proszę w imieniu większości ankiety, aby p. Przewodniczący był łaskaw nie odraczać posiedzenia do popołudnia, gdyż ustępy 9, 10 i 11 nie wymagają zbyt długiej dyskusyi, tak że możemy wszystkie te trzy punkta załatwić jeszcze dziś przed południem.

Przewodniczący. Najchętniej się zastosuję do życzenia Szan. Panów, a chciałem odroczyć posiedzenie tylko dla dogodności Panów ze względu na porę obiadową Wskutek objawionego jednak życzenia, będziemy dalej obradować, wobec czego otwieram dyskusyę nad trzema ostatnimi punktami razem, a mianowicie *(czyta:)*

9. Sprawa ulg kąpielowych dla lekarzy, wojskowych, nauczycieli i nauczycielek ludowych i urzędników publicznych.

10. Sprawa ubogich w zdrojowiskach.

11. Czy zachodzi potrzeba utworzenia związku zdrojowisk i uzdrowisk galicyjskich? czyli też towarzystwa balneologicznego? czy jednego i drugiego?

P. **Krzyżanowski.** Sprawa ubogich jest plagą każdego zdrojowiska naszego. Przyjeżdżają ludzie leczyć się w zdrojowisku, a przy tem nie mają co jeść. Leczenie się w zdrojowiskach jest rzeczą drogą i dla tego, kto nie ma odpowiednich funduszów, nie powinien przyjeżdżać, bo wody same nie wiele zrobią, jeżeli taki biedak będzie się ciągłę głodził i mieszkał na strychu lub w stajni u chłopa.

Dlatego jabym był zdania, aby przepisy obostrzyć i zarządowi dać prawo wydalania takich włóczęgów kąpielowych, którzy wszędzie są najnieznośniejszą plagą.

P. **Chramiec.** Co do § 19 chciałbym, aby w statucie było wyraźnie powiedziane, że wszyscy lekarze i ich rodziny mają być uwolnieni od taksy, dalej wszyscy nauczyciele i nauczycielki szkół ludowych, tudzież wszyscy nauczyciele prywatni. Nadto chciałbym, aby uwolnieni byli od taks zdrojowych wszyscy członkowie Towarzystwa dziennikarzy polskich. Dziennikarze mają wielkie prerogatywy w zdrojowiskach zagranicznych, tam nie wymagają od nich żadnej legitymacyi, wystarczy tylko jeżeli na karcie meldunkowej napisze, że jest współpracownikiem tego a tego pisma. Tak samo i od lekarzy nie wymagają żadnej legitymacyi. Otóż chciałbym, żeby i nasze miejsca kąpielowe udzielały tych samych ulg dziennikarzom.

P. **Krzyżanowski.** Jabym dał lekarzom te ulgi, o ile o to proszą, ale kto jest bogatym i może zapłacić, dlaczego ma mieć ulgi. Co się tyczy dziennikarzy, to klub dziennikarzy otrzymuje dla swoich członków wszystkie możliwe ulgi. Nie można jednak udzielać ulg takim, których pismo wychodzi dwa tygodnie, a potem na tej podstawie żądają ulg jako dziennikarzom należnej.

Dlatego ulgi udzielać się powinno tylko członkom Towarzystwa dziennikarskiego i tak się też rzeczywiście dzieje.

P. **Marchlewski.** Ja jestem tego zdania, aby punkt 9 pozostawić do załatwienia komisyi i władzom zdrojowym na miejscu.

Natomiast ważniejszym jest punkt 10, ponieważ jest ogólniejszy. Ja dobrze nie rozumiem, jak p. Radca Krzyżanowski proponuje to obostrzenie. Można zrozumieć to tylko w ten sposób, że nie wpuszcza się zbytnio ubogich do zdrojowisk, czyli że trzebaby coś wprowadzić, jak rząd amerykański przeciw immigracyi.

Mianowicie można żądać, aby każdy chory musiał się wykazać świadectwem gminy, że posiada pewne środki, które przypuszczalnie dają gwarancyę, że kuracya w miejscu zdrojowem da mu możność wyleczenia się.

P. **Krzyżanowski.** Ja jestem za tem, aby obostrzyć przepisy co do ubogich, bo jeżeli ktoś przez lat 20 ciągle przyjeżdża na kuracyę i przy tem ciągle żebrze i niepokoi innych, to taki staje się przykrym i należy go ze zdrojowiska wydalić.

P. **Merunowicz.** Ja przy układaniu tego kwestyonaryusza w r. 1904 tylko dlatego umieściłem ten punkt, ponieważ wiem, jaką plagą jest ta sprawa ubogich w zdrojowiskach, ale zupełnie zgadzam się z tem, że tej sprawy nie można tak łatwo rozstrzygnąć, ponieważ nie ma ustawy regulującej sprawę ubogich w całym kraju. Jak długo nie będą istniały domy przymusowej pracy albo domy dla nieuleczalnych, lub

też przytuliska dla ubogich, tak długo żebractwo z całego kraju, tak długo tłum nędzarzy będzie za każdym rabinem zjeżdżać do miejsc kąpielowych i będzie plagą każdego zdrojowiska. Według mego zdania trzeba przedewszystkiem uregulować sprawę żebractwa w całym kraju.

Dziś możemy tę sprawę w ten sposób załatwić, że ankieta uznaje, iż ubodzy żebracy i nieuleczalni są plagą wszystkich zdrojowisk i uprasza o rychłe uregulowanie sprawy ubogich w całym kraju.

Projekt do ustawy jest gotowym od lat już 3, nawet w zeszłym roku jeszcze raz był zrewidowany, chodzi tylko o uchwalenie tej ustawy, która także w wysokim stopniu przyczyni się do uwolnienia naszych zdrojowisk od całej masy włóczęgów i żebractwa.

P. **Potocki.** Co do spraw ubogich, to nie jest to rzeczą tak łatwą, jak się na pierwszy rzut oka zdaje, muszę jednak tu wziąć w opiekę ubogich wysyłanych często do zdrojowisk.

Bardzo często pytałem takich biedaków, dlaczego nie mają świadectwa ubóstwa, na co mi odpowiadali, że ich na takie świadectwo ubóstwa nie stać. Bo ileż to zachodów wymaga świadectwo ubóstwa.

Najpierw idzie do lekarza, aby go zbadał, czy może jechać i otrzymać od niego świadectwo. Na to świadectwo trzeba dać stempel za koronę. Potem idzie z tem świadectwem lekarskiem do urzędu gminnego, gdzie mu pisarz znowu powiada: Ja ci napiszę świadectwo ubóstwa, jeżeli dasz 30 centów. Wójt także bardzo często każe sobie zapłacić za wyciśnięcie pieczątki To świadectwo idzie potem do powiatu, do fizyka, a za podróż do starostwa trzeba nieraz więcej zapłacić, aniżeli cała taksa wynosi. Najczęściej po tych trudach i staraniach taki ubogi zyskuje wszystkiego 2 kor.

Najczęściej ubodzy trzymają się miejsc kąpielowych sąsiednich, ale ja nawet z mojej wsi biedaka uwolnić nie mogę, gdyż on musi koniecznie jechać do starostwa

Druga sprawa, którą chciałem podnieść i co do której proszę o poparcie władz rządowych t. j. wykluczenie wszystkich kwestujących „von Draussen“. Przyjeżdżają takie dwie osoby zupełnie prywatne, które mają procent od zebranej kwoty i zaczynają żebrać na cele Schulvereinu. Wyrzucić ich nie można, bo mają pozwolenie i dlatego trudno się przed nimi obronić. Dlatego władze stanowczo powinny odmawiać takim obcym pozwolenia na zbieranie składek po miejscach kąpielowych w naszym kraju.

Goście są tak molestowani, że wprost wytrzymać nie mogą. kilka razy dziennie w domu, na przechadzce, przy obiedzie i t d., ciągle ich napastują o składki na rozmaite cele.

To zbieranie składek stało się taką plagą, że goście wprost uciekają przed nią jak przed zmorą. Dlatego powinny nas władze uwolnić od całego szeregu natrętów, a zwłaszcza zagranicznych.

P. **Mazurkiewicz.** Ja jestem za jak największem obostrzeniem przepisów o wydaniu świadectwa ubóstwa. Wiem z doświadczenia, że świadectwa ubóstwa są wyzyskiwane przez ludzi często zamożnych. Często się zdarza, że zupełnie inny przyjeżdża, a kto inny otrzymał świadectwo ubóstwa. Dlatego wyrażam przekonanie, że świadectwa ubóstwa tylko z rysopisem chorego powinny być wydawane

Często przyjeżdżają do kąpiel ludzie ze świadectwem ubóstwa, którzy się do tamtejszej kuracyi wcale nie nadają. Znam wypadek, gdzie ktoś posiadający 60.000 własnego majątku przyjechał do kąpiel za świadectwem ubóstwa dla innej osoby wydanem. Wójt bardzo łatwo za 5 szóstek da takie świadectwo.

Dlatego rysopis jest wedle mego zdania rzeczą koniecznie potrzebną.

P. **Merunowicz.** To czego sobie życzy p. hr. Potocki, można łatwo zrobić, podobnie jak istnieje zakaz handlu domokrążnego w kilku naszych zdrojowiskach, można łatwo uzyskać zakaz zbierania składek. Trzeba o to tylko wnieść podanie.

Co się tyczy świadectw ubóstwa, to Krynica np. pod tym względem ma wiele do wycierpienia. Świadectwo ubóstwa wydaje się rzeczywiście dość liberalnie, co prowadzi często do nadużyć.

Możnaby jednak temu zaradzić w ten sposób, że Wydział krajowy względnie Namiestnictwo na odnośną prośbę zmieni statut w tym kierunku, że uwolnienie od taksy pozostawia się dobrej woli zarządu. To może zapobiegnie napływowi biedaków i żebraków.

Przewodniczący. Czy żąda kto jeszcze głosu? (nikt) Wobec tego wyczerpaliśmy porządek dzienny, a ankieta ukończyła swoje czynności.

Przystępując do zamknięcia obrad ankiety, mam sobie za obowiązek skonstatować, że obrady ankiety dały materyał bardzo obfity i bardzo cenny, z którego nie-

wątpliwie skorzysta ochotnie tak nasz Sejm krajowy jak i władze administracyjne we wszystkich wypadkach, gdzie będzie chodziło o interes zdrojowisk.

A skorzystają one tem pochopniej, że opinie tu wyrażone i rezolucye przez ankietę uchwalone pochodzą od mężów nauki, wytrawnych znawców stosunków i potrzeb naszych zdrojowisk i mężów prawdziwej wiedzy.

Muszę zarazem stwierdzić, że ankieta w wypowiadaniu swoich opinii w rozlicznych kwestyach częstokroć trudnych a może niekiedy i drażliwych, kierowała się przez cały czas obrad nie jakiemiś egoistycznemi pobudkami, lecz jedynie, co się najwidoczniej przebijało z tenoru rozpraw, względami na dobro zakładów kąpielowych, a więc względami na dobro publiczne i interesa naszego kraju; i z tych powodów szanownym Panom za współudział w pracy i trud w tej sprawie podjęty serdecznie dziękuję.

P. **Browicz.** Imieniem członków ankiety mam zaszczyt podziękować p. Przewodniczącemu za prowadzenie naszych obrad i za zajęcie się tą sprawą podniesienia zdrojowisk krajowych.

Przewodniczący. Ob cnie zamykam posiedzenie.

(Koniec o godzinie 2-giej minut 15 po południu).

I. Związkowa drukarnia we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

Ustawa

z dnia . . . . urządzająca stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każde zdrojowisko lub uzdrowisko (stacya klimatyczna) otwarte dla publicznego użytku na mocy zezwolenia Władzy państwowej, winno mieć swój statut.

Statut wydaje Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem i ogłasza go w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

§. 2.

Statut oznacza granice terytoryalne i ustanawia organizacyę zakładu:

§. 3.

Organami zakładu są:
a) Komisya zdrojowa lub Komisya klimatyczna;
b) zarząd zakładu;
c) lekarz zdrojowy lub lekarz klimatyczny.

§. 4.

Statut określi skład komisyi zdrojowej (klimatycznej), sposób powoływania do komisyi i okres urzędowania komisyi.

Statut określi również, w jakich wypadkach członek komisyi utraca swój mandat.

§. 5.

Przewodniczącego Komisyi mianuje c. k. Namiestnictwo z pomiędzy członków Komisyi. Zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza i skarbnika wybiera Komisya.

§. 6.

Zadaniem Komisyi w ogólności jest staranie się o jak najpomyślniejszy rozwój zakładu, o wygody i rozrywki dla gości, oraz czuwanie nad tem, aby zakład skądkolwiek szkody nie doznał.

W szczególności:

zawiaduje Komisya funduszem kuracyjnym w granicach przeznaczenia tego funduszu i czuwa nad całością majątku powstałego z funduszu kuracyjnego w zakładach zdrojowych i stacyach klimatycznych;

wymierza i pobiera w granicach przez właściwe władze oznaczonych taksy i opłaty, a mianowicie:

taksy kuracyjne, taksy na muzykę i opłaty od przedsiębiorstwa zabaw, koncertów, teatrów, widowisk, oraz od urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego;

uwalnia w pojedyńczych na uwzględnienie zasługujących wypadkach od obowiązku uiszczania taks i opłat;

czyni wnioski co do ustanowienia wysokości zmiany taks i opłat, co do regulaminu najmu mieszkań, co do utrzymywania dróg i ścieżek, przepisów kąpielowych, cen mieszkań i cenników w ogóle i co do stosunków sanitarnych;

wzywa pomocy właściwych władz, gdyby zakładowi skądkolwiek groziła szkoda lub uszczerbek.

Gdyby w zdrojowisku (uzdrowisku) powstał szpital, zawiaduje tym szpitalem Komisya, jeżeli akt fundacyjny inaczej nie postanawia.

Z końcem miesiąca września każdego roku obowiązaną jest Komisya zdrojowa (klimatyczna) uchwalić preliminarz dochodów i wydatków na rok następny i wraz z umotywowaniem przedłożyć go Wydziałowi krajowemu, który wspólnie z c. k. Namiestnictwem preliminarz ten zatwierdza.

Gdyby Komisya nie wstawiła do preliminarza bądź to należytości, które mają ścisłą łączność z zadaniem Komisyi i przeznaczeniem funduszu kuracyjnego, lub też należytości, które pokryte być mają na mocy wyroku sądowego, orzeczenia administracyjnego lub też na mocy prawnego dokumentu zobowiązania, wówczas Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem może taką należytość z urzędu wstawić do preliminarza wydatków i w razie potrzeby zarządzić pokrycie niedoboru budżetowego dochodem z taks lub opłat przewidzianych w § 12. niniejszej ustawy.

Z końcem każdego roku, a najpóźniej z końcem miesiąca stycznia następnego roku składa Komisya z zarządu funduszem kuracyjnym rachunek Wydziałowi krajowemu i c. k Namiestnictwu, a w ciągu sezonu następnego podaje ten rachunek do publicznej wiadomości.

W razie nieodpowiedniego zarządu funduszem kuracyjnym, może być zarząd ten odebranym Komisyi i sprawowanie onego powierzonem organowi ustanowionemu przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

§. 7.

Komisya w zakresie działania, służącym jej w moc niniejszej ustawy, wyznacza swoje organa administracyjne i wykonywa swe uchwały, o ile one nie naruszają praw prywatnych.

Przeciw uchwałom i zarządzeniom Komisyi służy prawo odwołania się do Wydziału krajowego w ciągu dni czternastu, który po wysłuchaniu opinii c. k. Namiestnictwa załatwia takie odwołanie ostatecznie.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem może poruczyć gminie wykonywanie uchwał Komisyi zdrojowej (klimatycznej), jeżeli Rada gminna uchwałą — z za-

chowaniem przepisów ustawy gminnej powziętą — obowiązek wykonywania tych uchwał na siebie przyjęła.

§. 8.

Decyzya co do poczynionych wniosków Komisyi służy stosownie do przedmiotu bądź właścicielowi zakładu, bądź władzy, w moc ustaw do tego powołanej.

§. 9.

Właściciel zakładu winien ustanowić zarządcę odpowiedzialnego wobec władz za zachowanie obowiązujących przepisów.

§. 10.

Lekarz zdrojowy (klimatyczny) jest członkiem Komisyi klimatycznej, zawiaduje on sprawami sanitarnemi zakładu.

Statut określi, kto mianuje lekarza zdrojowego, kto go opłaca i kto wykonuje nad nim władzę dyscyplinarną.

§. 11.

Instrukcya wydana przez c. k. Namiestnictwo określa wymaganą kwalifikacyę i obowiązki lekarza

§. 12.

W zakładach liczniej odwiedzanych służy c. k. Namiestnictwu prawo mianowania inspektora w celu państwowego nadzoru nad wykonywaniem policyi miejscowej.

§. 13.

Fundusz kuracyjny powstaje:

a) z taks kuracyjnych i taks na muzykę;

b) z opłat pobieranych od przedsiębiorstw, widowisk, zabaw, koncertów i t. d.;

c) z opłat pobieranych za używanie urządzeń, utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego;

d) z grzywien, jakieby na rzecz funduszu kuracyjnego przyznano, wreście

e) z datków dobrowolnych i zapisów.

Funduszu kuracyjnego używać należy na zapewnienie bezpieczeństwa gościom, na upiększania zdrojowiska, uzdrowiska, (stacyi klimat.), na urządzenia służące do uprzyjemnienia i udogodnienia gościom pobytu w zakładzie, na opłącanie muzyki, na subwencyonowanie szpitala w zdrojowisku (uzdrowisku), na spłaty zobowiązań Komisyi, ewentualnie na opłacanie lekarza, urzędników i sług Komisyi

§. 14.

Wysokość taks i opłat wymienionych w §. 12. lit. a) i b), oznacza Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Ewentualne prywatno-prawne pretensye z powodu dotychczasowego poboru taks i opłat, mają być uregulowane przed wydaniem statutu.

Sposób pobierania taks od gości określi szczegółowo Statut.

Statut może nałożyć na odnajmujących gościom mieszkania obowiązek ściągania taks od gości na rzecz Komisyi zdrojowéj (klimatycznej).

§. 15.

O przyznaniu okręgu ochronnego poszczególnemu zdrojowisku orzekają c. k Władze górnicze na podstawie obowiązujących ustaw.

Poszukiwanie na obszarze zdrojowiska za minerałami niezastrzeżonymi, jako też wiercenie lub kopanie głębokich studni na tym obszarze, zależnem jest od zezwolenia Władzy politycznej po wysłuchaniu opinii Władzy górniczej i wysłuchaniu opinii właściciela.

§. 16.

Orzeczenie czy wywłaszczenie na podstawie §. 365. ustawy cywilnej ma być zastosowane na rzecz właściciela poszczególnego zakładu, a względnie na rzecz funduszu kuracyjnego, należy do kompetencyi c. k. Władz politycznych.

§. 17.

Ustawa niniejsza w niczem nie narusza służącego administracyi państwa prawa nadzoru zwierzchniczego nad zdrojowiskami i uzdrowiskami.

§. 18.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w dni trzydzieści po jej ogłoszeniu.

§. 19.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 111.981/906.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1906.

Aleg. 60

SPRAWOZDANIE

Wydziału krajowego w przedmiocie pomnożenia liczby okręgów sanitarnych w r. 1907.

WYSOKI SEJMIE!

W wykonaniu postanowień ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17. dz. u. kr., Wydział krajowy przedkłada niniejszem wnioski, w kierunku pomnożenia okręgów sanitarnych, oraz sprawozdanie o aktywowanych na mocy uchwały Wys. Sejmu z dnia 31. października 1904 ls. 1584 okręgach.

Okręgi te są następujące:

w Tymbarku,	powiat	Limanowa
„ Radgoszczy	„	Dąbrowa
„ Jedliczu	„	Krosno
„ Rudkach	„	Rudki
„ Ołpinach	„	Jasło
„ Dobrowodach	„	Zbaraż
„ Zawoji	„	Myślenice
„ Knihyniczach	„	Rohatyn
„ Horyńcu	„	Cieszanów
„ Nowem mieście	„	Dobromil
„ Kalwaryi	„	Wadowice
„ Łącku	„	Nowy Sącz
„ Śnietnicy	„	Grybów

Z wyżej wymienionych okręgów nie są jeszcze obsadzone lekarzami okręgi: w Radgoszczy, Rudkach, Dobrowodach, Knihyniczach, Horyńcu i Nowem mieście — przeważnie z powodu braku kandydatów. Zarządzenia odnośne są jednak w toku. — Aktywowanie zaś objętych również uchwałą powyższą, względnie pomnożenie okręgów w powiatach Nowy Targ, Tarnobrzeg i Żółkiew nie mogło jeszcze nastąpić. ponieważ okazała się potrzeba dodatkowego uzupełnienia dat co do miejscowości do okręgów przyłączyć się mających i oznaczenia siedziby urzędowej okręgów.

Od czasu przedłożenia ostatniego sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 1:. lipca 1904 do l. 68701 i tabeli okręgów sanitarnych i ich rozkładu ornizacya okręgowej służby lekarskiej postąpiła o tyle, iż obecnie tylko w dwóch powiatach t. j. w Brzozowie i Mielcu nie ma jeszcze okręgów sanitarnych. Co do zmian zaszłych w międzyczasie w siedzibach okręgów nadmieniamy, iż na podstawie uzasadnionej prośby Wydziału pow. w Stanisławowie, popartej opinią c. k. Namiestnictwa i kraj. Rady zdrowia postanowił Wydział krajowy uchwałą z dnia 24. stycznia b. r. do l. 1877 aktywować okręg sanitarny w Jezupolu w miejsce utworzonego poprzednio okręgu Stanisławów II., którego obsadzenie ze względu na licznych lekarzy tamże praktykujących okazało się zbędnem.

Ogólna liczba okręgów aktywowanych od wejścia w życie ustawy na wstępie powołanej wynosi dotąd ***154,*** z których w chwili opracowywania niniejszego sprawozdania wakowało ***17,*** a to z wliczeniem już sześciu wyżej wymienionych okręgów. Wakanse te spowodowane rezygnacyą, przeniesieniem lub wypadkami śmierci, są tylko czasowemi, i znaczna liczba opróżnionych okręgów, na które konkursa są rozpisane — jak się spodziewać należy — jeszcze w ciągu roku bieżącego lub z początkiem roku 1907 obsadzoną zostanie, zwłaszcza gdy w wypadkach, gdzie pozyskanie kandydatów dla opróżnionych okręgów natrafia na pewne trudności z powodu małych widoków na dochody z praktyki prywatnej w danym okręgu, lub w ogóle trudnych i niekorzystnych warunków materyalnych — Wydział krajowy przyznaje nie tylko podwyższenie pierwotnie ustanowionych ryczałtów na objazdy, ale nadto wpływa na Wydziały powiatowe w kierunku podwyższenia płac tych lekarzy.

Wydział krajowy przestrzega również, ażeby powierzano czynności szczepienia od ospy nie tylko w gminach okręgu lecz i w innych gminach, przeważnie lekarzom okręgowym.

Nawiązując do szczegółów sprawozdania przedłożonego Wys. Sejmowi pod dniem 12. lipca 1904 do l. 68.701, w którem podnieśliśmy, że trudności i ujemne strony, jakie z biegiem czasu w wykonywaniu postanowień ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17 wystąpiły — spowodowały konieczność rewizyi względnie uzupełnienia ustawy — Wydział krajowy nadmienia, iż według otrzymanego pod dniem 9 b. m. (LWk. 112398) pisma c. k. Prezydyum Namiestnictwa uchwalona przez Wys. Sejm w dniu 11. listopada 1904 do l. 1663 na skutek przedłożenia Wydziału krajowego nowela do tej ustawy, zmieniająca cały szereg dotychczasowych jej postanowień, otrzymała już Najwyższą Sankcyę.

Po ogłoszeniu tej noweli w dzienniku ustaw i rozp. kraj., Wydział krajowy przystąpi bezzwłocznie do wydania w porozumieniu z c k. Namiestnictwem nowej instrukcyi służbowej dla lekarzy okręgowych. — tudzież weźmie pod ścisłą rozwagę sprawę zapewnienia należytej i fachowej kontroli nad czynnościami lekarzy okręgowych, której brak dotychczasowy już w sprawozdaniu z dnia 26. października 1898 do LW. 59.167 podniesionym został — i co również komisya sanitarna Wys. Sejmu w sprawozdaniu swem z dnia 22. października 1904 do ls 1584 zaznaczyła.

Wydział krajowy nie wątpi, iż po wprowadzeniu w życie postanowień uchwalonej noweli do ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17. dz. u. kr. i wydaniu na jej podstawie nowej instrukcyi służbowej dla lekarzy okręgowych, dotychczasowe niedomagania w wielu kierunkach uchylone zostaną i działalność okręgów sanitarnych znacznie się podniesie i odpowie intencyom i zamiarom, które uchwaleniem ustawy o organizacyi okręgowej służby zdrowia kierowały.

Nie możemy pominąć tu skonstatowania, iż dodatnie wyniki działalności lekarzy okręgowych w znaczniejszej mierze osiągane bywają w tych powiatach, które uchwalają do dyspozycyi tych lekarzy pewne kredyta roczne na leki bezpłatnie dostarczać się mające ubogim chorym w gminach okręgu. — Pożądanem też jest, iżby jak największa liczba Wydziałów powiatowych ofiarność tę naśladowała.

Sama bowiem ordynacya i choćby najtroskliwsza opieka lekarska nie osiągnie celu — jeżeli chory z powodu ubóstwa nie jest w stanie zakupić sobie

lekarstw przepisanych, zwłaszcza gdy po ich odbiór odbywać trzeba dłuższą drogę do oddalonej apteki.

Przechodząc do wniosków o upoważnienie do aktywowania dalszej seryi okręgów sanitarnych w r. 1907, Wydział krajowy zaznacza, iż do chwili opracowywania niniejszego sprawozdania wpłynęły następujące relacye z żądaniami o pomnożenie okręgów, których potrzeba zaopiniowaną została po myśli §. 4. ustawy przez c. k. Namiestnictwo i kraj. Radę zdrowia a mianowicie:

W Dąbrowie (okręg w ***Bolesławiu***) obok istniejącego w Radgoszczy.

W Czortkowie (okręg w ***Jagielnicy***) obok istniejącego w Białobożnicy.

W Gródku Jagielońskim (okręg w ***Gródku Jagiel.***) obok istniejących w Janowie, Lubieniu Wielkim i Dąbrowicy.

W Żywcu (okręg w ***Ślemieniu*** ewentualnie w ***Suchy***) obok istniejących w Jeleśni i Milówce.

Nadto otrzymał Wydział krajowy relacye i prośby domagające się pomnożenia okręgów, co do których czynności przedwstępne są już wdrożone, z następujących powiatów:

w Borszczowie (okr. ***w Korolówce i Bilczu złotem***) obok istniejącego w Mielnicy.

W Sanoku (okr. ***w Bukowsku***) obok istniejących w Jaśliskach, Rymanowie i Mrzygłodzie.

W Rohatynie (okr. ***w Bukaczowcach***) obok istniejących w Lipicy dolnej i Knihyniczach.

W Turce (okr. ***w Łomnej***) obok istniejących w Turce i Boryni i ***w Mościskach*** (okr. ***w Hussakowie***) obok istniejących w Sądowej Wiszni Krukienicach i Mościskach.

Wreszcie ***w Nowym Sączu*** (okr. ***w Piwnicznej***) obok istniejącego w Łącku.

Na podstawie szczegółów powyższych Wydział krajowy proponuje pomnożenie liczby okręgów sanitarnych w r. 1907. o jedenaście (11), mianowicie w powiatach: Czortków, Dąbrowa, Gródek Jagielloński, Żywiec, dalej w powiatach Borszczów, Mościska, Rohatyn, Sanok, Turka i Nowy Sącz - a to w miejscowościach, które Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy.

Ponieważ kredyt uchwalony w budżecie za rok 1906 na koszta podróży lekarzy okręgowych tudzież subwencye dla powiatów na pokrycie ich płac przewidziane §. 12. ustawy w kwocie . . . . . ***110.000 koron,*** wykazuje zaoszczędzenia z powodu wakowania kilkunastu okręgów — tudzież z uwagi na okoliczność, iż nie wszystkie z proponowanych na rok 1907 okręgów będą mogły być obsadzone, a to dla braku kandydatów, — Wydział krajowy preliminuje na rok 1907 w Rubr. III. budżetu odnośny kredyt w tej samej wysokości, jaki na rok 1906 uchwalonym został.

Powołując się na uchwałę Wys. Sejmu z dnia 21. listopada 1905 do ls. 4352, Wydział krajowy podaje do wiadomości Wys. Sejmu, iż z przyznanego tą uchwałą kredytu w kwocie 10.000 kor. na zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych — rozdzielił dotąd w uwzględnieniu wniesionych próśb pomiędzy 15 rodzin ogółem kwotę . . . . . ***6.050 koron***

Odnośnie zaś do uchwały Wys. Sejmu z dnia 18. listopada 1905 l. 4184 w sprawie zaopatrzenia lekarzy okręgowych w razie niezdolności do pracy przez ustanowienie emerytury a to za przyczynieniem się funduszu krajowego i samych lekarzy, Wydział krajowy zdaje sprawę, iż dla ostatecznego uzupełnienia zebranych już materyałów i zaopiniowania odnośnego projektu zwrócił się do obu Izb lekar-

skich w kraju, które — jak o tem świadczy wniesiona w roku ubiegłym petycya do Wys. Sejmu — sprawą tą żywo się zainteresowały.

Nadto wobec powziętych przez niektóre Wydziały powiatowe uchwał w kierunku zabezpieczenia emerytur lekarzom okręgowym względnie przyłączenia tychże do odnośnego statutu wydanego dla urzędników powiatu — zaszła potrzeba porozumienia się z Wydziałami pow. w ogólności co do ustanowienia i zasilania funduszu emerytalnego, tudzież ustalenia zasad prowadzenia administracyi tym funduszem.

Sprawozdanie tedy i wnioski w tym przedmiocie spodziewa się Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi dopiero na najbliższej sesyi — zwłaszcza, gdy oprócz uzupełnień, o których wyżej wspominamy, zajdzie prawdopodobnie jeszcze potrzeba zaprojektowania ponownych zmian w postanowieniach sankcyonowanej dopiero co noweli do ustawy z dnia 2. lutego 1891 N. 17. dz. u. kraj.

Z tych powodów Wydział krajowy preliminuje w Rubr. III. budżetu krajowego na rok 1907 kredyt na zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych w takiej samej kwocie, jaka przez Wys. Sejm na ten w r. 1906 uchwaloną została.

Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1) Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

2) Sejm uchwala pomnożenie liczby okręgów sanitarnych w r. 1907 w powiatach: Borszczów, Dąbrowa, Czortków, Gródek jagielloński, Mościska, Sanok, Rohatyn, Żywiec, Turka, Nowy Sącz.

3) Sejm zatwierdza wstawiony w Rubr. III. pleliminarza budżetu kraj. na rok 1907 kredyt w wysokości 110.000 K na pokrycie ryczałtów objazdowych, tudzież subwencye dla powiatów, przewidziane §. 12. ustawy z dnia 2. lutego 1891 N. 17. dz. u. kr. tak dla istniejących jak i nowo utworzyć się mających okręgów sanitarnych w r. 1907.

4) Sejm zatwierdza wstawiony w Rubr. III. preliminarza budżetu krajowego na rok 1907 kredyt w kwocie 10.000 Kor. na zapomogi dla wdów i sierot po lekarzach okręgowych.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Z drukarni Szczepanego Bednarskiego we Lwowie, Rynek, L. 8.

LW. 114.748/906.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1906.

Aleg. 61

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia i odbudowy szpitala powszechnego w Białej.

Wysoki Sejmie!

Szpital powszechny w Białej, niekorzystnie położony nad rzeką Białą i narażony na wylewy wód, od dłuższego już czasu znajduje się w tak złym stanie, że o poprawie jego przez stosowne adaptacye mowy być nie może.

Całe parterowe skrzydło szpitala obejmujące mieszkania Sióstr zakonnych, kancelaryę szpitalną i lekarską, kuchnię i pralnię, jest w wysokim stopniu zawilgocone, gdyż w czasie wysokiej wody, rzeka Białka zalewa piwnice szpitalne a czasami nawet wdziera się do korytarzy.

Na strychu tego budynku o popróchniałych belkach popodpieranych od dołu mieści się oddział syfilitycznie chorych kobiet.

Co raz bardziej zwiększający się napływ chorych, który w tej przemysłowej okolicy wzrósłby do podwójnej ilości chorych, gdyby nie odmawiano przyjęcia bardzo wielu cierpiącym i gdyby zły stan szpitala nie odstraszał chorych od szukania w nim przytułku, spowodował Wydział krajowy, iż już w roku 1901 uznał potrzebę rozszerzenia tego szpitala i w tym celu rozpoczął był rokowania z gminą miasta Białej, która w myśl ustawy szpitalnej obowiązaną była do poniesienia połowy kosztów rozszerzenia szpitala. Nieodpowiedne jednak położenie szpitala i brak miejsca na postawienie pawilonu izolacyjnego było powodem, że zaniechano myśli rozszerzenia szpitala a natomiast postanowiono wynaleść inny odpowiedniejszy grunt, na którym mógłby stanąć nowy szpital.

Jednak gmina miasta Białej wobec znacznego obciążenia, wynikającego z dawniej przyjętych zobowiązań, znalazła się w niemożności poniesienia ustawowego ciężaru to jest pokrycia połowy kosztów nowych budowli. Wobec tego odniósł się Wydział krajowy z zachętą do Reprezentacyi powiatu Bialskiego,

ażeby w uznaniu co raz pilniej występującej potrzeby odbudowania szpitala, zechciała przejąć ustawowe obowiązki gminy Biała wobec szpitala powszechnego na powiat Bialski.

Uchwałami z dnia 4. października 1902 i 3. stycznia 1903 przyjęła Rada powiatowa Bialska powyższą propozycyę Wydziału krajowego a Wys. Sejm przeniesienie zobowiązań gminy na powiat zatwierdził, zmieniając równocześnie odpowiednio postanowienia §§. 11. i 15. ustawy z dnia 26. lipca 1904 Nr. 87 Dz. u. kr.

Skoro tylko ustawa zaprowadzająca powyższe zmiany otrzymaja Najwyższą Sankcyę (Najwyższem postanowieniem z dnia 13. lipca 1906), Wydział krajowy przystąpił bezzwłocznie do wyboru i zakupna gruntu pod nowy szpital. Wybór ten nie był wcale łatwy. Wydział powiatowy Bialski przedłożył kilka nadesłanych mu ofert na grunta pod szpital. Wobec znacznej różnicy zdań czynników miejscowych co do przydatności oferowanych gruntów, Wydział krajowy zarządził dwukrotne zbadanie tych gruntów przez delegowaną przez się komisyę na miejscu.

Opierając się na zgodnych opiniach swych delegatów, c. k. lekarza powiatowego i dyrektora szpitala, przyjął Wydział krajowy ofertę Heleny z Homów Krynickiej i małoletniego Stanisława Homy, którzy zaofiarowali grunt położony w gminie katastralnej Lipnik, przy ulicy Hałcnowskiej w obszarze 1 h. 72 ar. 64*m*□, wraz z budynkami tamże obecnie się znajdującymi, za cenę 60.000 koron. Równocześnie Wydział krajowy polecił Komitetowi szpitalnemu zawarcie imieniem funduszu szpitalnego kontraktu kupna i sprzedaży ofiarowanej realności, z zastrzeżeniem, że kontrakt obowiązuje sprzedających zaraz po podpisaniu kontraktu a fundusz szpitalny dopiero po zatwierdzeniu go przez Wydział krajowy, względnie po uchwale Wys. Sejmu, zezwalającej na budowę szpitala.

Grunt ten odpowiadający w zupełności względom sanitarno-policyjnym, położony przy ulicy Hałcnowskiej i nieco wzniesiony nad tę mało uczęszczaną ulicę, z lekka pochylony ku zachodowi, należy do gminy politycznej Lipnik, lecz graniczy bezpośrednio z miastem Biała.

Przeprowadzone wzdłuż ulicy Hałcnowskiej wodociągi i kanalizacya miejska ułatwia zaopatrzenie szpitala w wodę i odprowadzanie nieczystości.

Nadto na gruncie tym znajduje się budynek mieszkalny i dwie stodoły. Stodoły można jako nieużyteczne rozebrać i materyał użyć, murowany zaś budynek mieszkalny można, według uznania techników Wydziału krajowego, po odpowiedniem zaadaptowaniu w całości zużytkować, jako dom administracyjny, jest on bowiem w zupełnie dobrym stanie, z powałami sklepionemi i obejmuje 14 pokoi.

Ogólny koszt budowy szpitala na 100 łóżek, wraz z wewnętrznem urządzeniem, licząc jedno łóżko szpitalne, przy uwzględnieniu lokalnych cen materyałów i robocizny, po 3.000 koron, wyniesie w przybliżeniu kwotę 300.000 koron a po doliczeniu ceny gruntu 360.000 koron.

Szpital nie posiada żadnych funduszów, któremi w pierwszej linii obowiązany byłby pokryć choć w części koszta budowy.

W myśl §. 15. ustawy z dnia 28. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 47, zmienionego ustawą z dnia 18. listopada 1905 l. s. 4.342, koszta odbudowy szpitala w Białej, tudzież wewnętrznego urządzenia pokrywa w połowie fundusz krajowy, w połowie zaś powiat Bialski.

Reprezentacya powiatu Bialskiego uchwałą z dnia 2. października 1905

uchwaliła sposób zapewnienia potrzebnych funduszów na pokrycie połowy kosztów budowy, których ogólną cyfrę tylko w przybliżeniu powyżej przedstawiliśmy.

Celem uzyskania drugiej, na fundusz szpitalny przypadającej połowy tych kosztów, wypadnie zaciągnąć pożyczkę w takiej wysokości, jaka się okaże do tego potrzebną.

Pożyczka ta będzie długoterminową, a raty amortyzacyjne pokrywane będą z taksy szpitalnej.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm uznaje potrzebę zbudowania nowego szpitala w Białej na 100 łóżek oraz zabudowań ubocznych na innem odpowiedniejszem miejscu.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów tych budowli.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 2.063/907. We Lwowie, dnia 15. stycznia 1907.

Aleg. 62

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie zmiany §. 11. i §. 15. ustawy urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, oraz w sprawie budowy domu gospodarskiego, pawilonu izolacyjnego i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Brzeżanach.

Wysoki Sejmie!

Szpital powszechny w Brzeżanach jest jednym z nielicznych już w kraju naszym szpitali, który jest umieszczony w najętym budynku, a mianowicie w budynku, ufundowanym przez hr. Maryę z książąt Sapiehów i hr. Jakóba Potockich i darowanym umową z roku 1897 gminie chrześciańskiej miasta Brzeżan. Rzeczoną umową przyjęła gmina obowiązek z czynszu pobieranego za najem zabudowań szpitalnych: 1. wypłacać corocznie 1.000 koron do kasy Wydziału krajowego na rzecz mającego powstać funduszu dobroczonnego, przeznaczonego na utworzenie nowych fundacyi humanitarnych; 2. ponosić wszelkie z własnością połączone ciężary i daniny, utrzymać budynki w dobrym stanie i uskuteczniać wszelkie restauracye i odbudowy; wreszcie 3. utrzymywać własnym kosztem w szpitalu trzech chorych, oddanych do leczenia przez każdoczesnego właściciela Brzeżan. Tytułem czynszu najmu pobiera gmina od funduszu szpitalnego 2.000 koron. Ponieważ Wydział krajowy z czynszu tego ściąga corocznie 1.000 K na rzecz wymienionego powyżej funduszu dobroczynnego, a pozostałe drugie 1.000 K nie wystarczało gminie na pokrycie wydatków wynikających z dalszych zobowiązań — mianowicie zaś na wydatki konserwacyjne, przeto stan szpitala z powodu zaniedbanej konserwacyi zaczął cierpieć z roku na rok wykazywał coraz liczniejsze braki, wszelkie zaś upomnienia i nalegania Wydziału krajowego nie odnosiły skutku.

Z umieszczenia szpitała w dzierżawionym budynku wyniknęły nadto jeszcze poważniejsze trudności. Z powodu szczupłości gruntu, na którym szpital został pobudowany, budowle szpitalne zostały zbyt ściśnięte, zwłaszcza pawilon izolacyjny i trupiarnię usytuowano za blisko gmachu szpitalnego, a także niektóre działy gospodarstwa szpitalnego, jak kuchnię i pralnię niewłaściwie pomieszczono w głównym budynku szpitalnym. Z tego nieopowiedniego rozmieszczenia budynków wynikają rozliczne niedogodności, wielce utrudniające utrzymanie porządku. Ponadto szpital okazał się za szczupły wobec silnego wzrostu frekwencyi chorych. A wynikające stąd trwałe przepełnienie szpitala wywołuje konieczność jego roszerzenia.

Wszystkim zaś tym brakom nie można zaradzić, odkąd budynki szpitalne są obcą własnością; ani bowiem fundusz szpitalny, ani obowiązana w myśl ustawy gmina Brzeżany nie chcą i nie mogą robić wkładów w obcą własność. Komplikuje nadto te trudności jeszcze i ta okoliczność, że gmina miasta Brzeżan znajduje się w tak trudnem położeniu finansowem że ciężącemu na niej z mocy §. 15. ustawy z dnia 13. lipca 1906 Dz. u. kr. Nr. 116. obowiązkowi współudziału w kosztach rozszerzenia szpitala nie jest wstanie sprostać.

Pragnąc przeto zapewnić byt i prawidłowy rozwój szpitala, wdrożył Wydział krajowy rokowania na dwie strony, a mianowicie z gminą chrześciańską o nabycie budynków szpitalnych na własność funduszu szpitalnego, zaś z reprezentacyą powiatową o zastąpienie finansowo słabej gminy i przejęcie na powiat praw i obowiązków na gminie dotąd ciężących.

Rokowania te uwieńczone zostały pomyślnym skutkiem. Między Wydziałem krajowym a gminą chrześciańską, łącznie z gminą polityczną i za zgodą fundatorów przyszła do skutku umowa, mocą której gmina za wynagrodzeniem 30.000 koron zgodziła się odsprzedać funduszowi szpitalnemu na własność budynki i grunta szpitalne, wolne od wszelkich ciężarów — a gmina Brzeżany przejąć na siebie wszelkie aktem donacyjnym ustanowione obciążenia t. j. wpłacanie corocznie 1.000 kor. do funduszu dobroczynnego i utrzymanie 3-ch chorych w szpitalu, zaś Reprezentacya powiatu brzeżańskiego postanowiła zastąpić gminę w jej ustawowych zobowiązaniach dla szpitala.

Ponieważ to ostatnie wymaga zmiany §. 11. i 15. ustawy z dnia 13. lipca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 116, zaś zaciągnięcie pożyczki celem dostarczenia szpitalowi funduszu na zapłacenie ceny kupna, zależy od zezwalającej uchwały Wysokiego Sejmu, przeto zamieszczamy odpowiednie wnioski w końcu niniejszego sprawozdania.

Gdy w ten sposób usunięte zostaną przeszkody natury finansowej, można przystąpić do zaradzenia wskazanym powyżej brakom szpitala. Ułatwione to zostało także drugim aktem donacyi zdziałanej na rzecz szpitala brzeżańskiego przez hr. Maryę z książąt Sapiehów Potocką, która wiedziona pieczołowitością dla tego szpitala, dokupiła i darowała szpitalowi przyległą parcelę gruntową w objętości 1.178 sążni kwadratowych.

To rozszerzenie obszaru gruntowego umożliwia zbudowanie nowego pawilonu izolacyjnego, bardziej odsuniętego od gmachu szpitalnego — obecny zaś pawilon izolacyjny przerobionymby został, po stosownem zaadaptowaniu, na kuchnię, pralnię, susznię i maglownię — przez co gmach szpitalny uzyska ubikacye zajęte dotąd przez kuchnię i pralnię, które zostaną zaadaptowane na mieszkanie Sióstr Miłosierdzia, to zaś mieszkanie na sale chorych i operacyjne.

Ponadto zaś niezbędnem jest przeniesienie trupiarni i zbudowanie budynku gospodarskiego na chlewy, drewutnię, wozownię, wreszcie zainstalowanie wodociągów i ogrodzenie nowo przyłączonej parceli gruntowej.

Łączny koszt nowych budowli i adaptacyi, wraz z wewnętrznem urządzeniem tychże budowli obliczonym został według sporządzonych przez architektę Wydziału krajowego planów i kosztorysów na kwotę 100.000 koron. Fundusz szpitalny posiada zapas wynoszący 8.000 koron, pozostaje przeto niepokryta kwota 92.000 koron, która, skoro Wysoki Sejm uchwali potrzebę tych budowli, przypadnie w połowie na fundusz szpitalny i będzie spłacaną z taksy leczenia, po zaciągnięciu na ten cel dłuższoterminowej pożyczki, w drugiej zaś połowie, według obecnego brzmienia §. 15. ustawy z dnia 13. lipca 1906 Dz. u. kraj. Nr. 116 na gminę miasta Brzeżan, a według zaprojektowanej ustawy na powiat brzeżański.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Załączony ⁄. projekt ustawy.
2. Sejm uznaje potrzebę budowy domu gospodarskiego, pawilonu izolacyjnego i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Brzeżanach.
3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w takiej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów budowy i urządzenia wymienionych budowli, oraz zapłacenia całkowitej ceny kupna budynków szpitalnych w sumie trzydziestu tysięcy koron.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Mieczysław Onyszkiewicz**, w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §. 11. i 15. ustawy krajowej z dnia 13. lipca 1906. Dz. u. kr. N. 116, urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Paragrafy 11. i 15. ustawy krajowej z dnia 28. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 47. zmienione ustawą z dnia 13. lipca 1906 Dz. u. kr. Nr. 116., urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych, uchyla się niniejszem, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 11. Krajowe zakłady lecznicze powszechne i publiczne mają własne, przez Sejm uchwalone statuta. Zakłady te zostają pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego.

W przyszłości uchwalać będzie statuta dla krajowych zakładów publicznych i powszechnych Sejm krajowy, na podstawie wniosku Wydziału krajowego, przedstawionego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Innymi szpitalami powszechnymi i publicznymi zawiadują Komitety szpitalne. Komitet szpitalny składa się w Białej, Brzeżanach, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyślanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcu:

a) z delegata Wydziału krajowego;
b) z prezesa Rady powiatowej lub jego zastępcy;
c) z delegata Wydziału powiatowego;
d) z dyrektora szpitala.

W szpitalach zaś w Bochni, Brodach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi:

a) z delegata Wydziału krajowego;
b) z naczelnika gminy lub jego zastępcy;
c) z delegata Rady gminnej;
d) z dyrektora szpitala.

W przyszłości ustawa, uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2.), oznaczy w każdym poszczególnym wypadku skład Komitetu szpitalnego.

§. 15. Koszta budowy nowego, odbudowy lub rozszerzenia starego gmachu, tudzież wewnętrznego urządzenia dobudowanej części w szpitalach, już uznanych za powszechne i publiczne, pokrywane będą przedewszystkiem ze specyalnych na ten cel przeznaczonych funduszów i zobowiązań.

W braku lub niedostateczności takich funduszów, połowę potrzebnej kwoty pokryje szpital pożyczką umorzoną z taksy leczenia, jeżeli Sejm potrzebę tej budowy uzna, drugiej połowy dostarczy dla szpitala w Bochni, Brodach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi ta gmina, zaś dla szpitala w Białej, Brzeżanach, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyślanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleczykach, Złoczowie i Żywcu ten powiat, w której, względnie w którym dotyczący szpital się znajduje.

W przyszłości ustawa uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2.) oznaczy w każdym poszczególnym wypadku, kto (powiat czy gmina) do ponoszenia połowy niepokrytych własnymi środkami nadzwyczajnych wydatków będzie obowiązany.

Artykuł II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 122.713/07

We Lwowie, dnia 14. grudnia 1906.

Alez. 63

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie budowy pawilonu izolacyjnego, budynku gospodarskiego z lodownią i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Sanoku.

Wysoki Sejmie!

Szpital powszechny w Sanoku zbudowany w czasach, gdy nie liczono się dostatecznie z wymogami hygieny i potrzebami szpitala, posiada już tylko gmach główny, przedstawiający pewną względną wartość, choć nie ma należytej przestrzeni i światła, na co w nowoczesnych budowlach szpitalnych szczególną zwraca się uwagę — posiada westibul ciasny i wąskie korytarze, wychodki cuchnące i niedające się czysto utrzymać. Inne zaś budynki są w stanie opłakanym. Dom, w którym prócz mieszkania sióstr Miłosierdzia i kaplicy znajduje się pralnia, jest zawilgocony i zagrzybiony, wymaga przeto dla uratowania budynku natychmiastowych robót adaptacyjnych.

Pawilon izolacyjny, zaledwo kilka metrów oddalony od głównego budynku, obejmuje tylko dwa małe pokoje mogące pomieścić zaledwo cztery łóżka — nie ma w nim, ani miejsc ustępowych, ani łazienek, a cały budynek drewniany jest zupełnie spróchniały i nadal nie do użycia.

Trupiarnia zaś i budynek gospodarczy, w którym pomieszczony był dezinfektor i drewutnie szpitalne, zniszczył pożar na wiosnę roku 1906.

Taki stan szpitala wymagałby zaprojektowania poważniejszych inwestycyi a mianowicie: prócz odbudowy spalonych budynków to jest trupiarni, budynku gospodarskiego i zniszczonego pawilonu izolacyjnego wskazanem by było także postawienie budynku dla kuchni, pralni ze suszną i magazynem, pomieszczonych dotąd bardzo niewłaściwie w głównym gmachu i domu mieszkalnym sióstr Miłosierdzia — wreszcie urządzenia wodociągów w starym gmachu i poprawienia kanalizacyi.

Wydział krajowy widzi się jednak zmuszonym ograniczyć swój wniosek tylko do wykonania tych budowli, które są najnaglejsze i niezbędne, a to z powodu dwóch ujemnych warunków tego szpitala, które na razie na większy nakład nie pozwalają.

Mianowicie szpital Sanocki nie rozporządza dostatecznym obszarem gruntu na odpowiednie pomieszczenie potrzebnych ponadto budynków i cierpi na brak wody; starania zaś zaradzenia temu ostatniemu brakowi okazały się dotąd bezskuteczne.

Z tych przeto powodów postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek o upoważnienie na wykonanie następujących budowli:

Trupiarni, która zawierać będzie pokój na wystawę zwłok, salę sekcyjną, dezinfektor i werandę dla uczestników pogrzebu.

Pawilonu izolacyjnego na 7 łóżek pomieszczonych jedno w separatce, a sześć w dwóch salkach na dwa i cztery łóżek. Ponadto zawierać on będzie gabinet dla lekarza, pokój dla dozorcy, dwa wychodki i łazienki.

Budynku gospodarczego, który pomieści lodownię, skład na słomę, drewutnię, kurniki i chlewy.

Oprócz wyż wymienionych nowych budowli niezbędnem jest zarządzenie odgrzybienia paru ubikacyi w mieszkaniu sióstr Miłosierdzia i rozszerzenie kanalizacyi na nowe budynki.

Według sporządzonych przez architektę Wydziału krajowego planów i kosztorysów łączny koszt nowych budowli, robót adaptacyjnych oraz wewnętrznego urządzenia powstać mających budynków, obliczony został na 36.329 koron.

Szpital prócz skromnego funduszu rezerwowego, który przeznaczony jest na konieczne adaptacye w gmachu głównym, nie posiada żadnych funduszów, którymi w pierwszej linii obowiązany byłby pokryć choć w części koszta budowy.

W myśl postanowień §. 15. ustawy z dnia 28. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 47, skoro Wys. Sejm uchwali potrzebę tych budowli, przypadnie połowa wynikających stąd kosztów na ciężar funduszu szpitalnego, który pokryje je przez zaciągnięcie dłuższo terminowej pożyczki, spłacalnej z taksy leczenia, drugą zaś połowę obowiązaną jest pokryć gmina miasta Sanoka.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznaje potrzebę budowy pawilonu izolacyjnego, budynku gospodarskiego z lodownią i trupiarni, tudzież potrzebę zarządzenia odgrzybienia mieszkania sióstr Miłosierdzia przy szpitalu powszechnym w Sanoku.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów tych budowli i adaptacyi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Mieczysław Onyszkiewicz**, w. r.*
Członek Wydziału kraj.

LW. 114616/05. We Lwowie dnia 15. grudnia 1905.

Aleg. 64

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyi Wydziału powiatowego w Śniatynie w sprawie pokrycia niedoboru kosztów budowy szpitala powiatowego w Śniatynie w kwocie 3.388 K 54 h. z funduszu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm uznając potrzebę wybudowania nowego gmachu szpitalnego w Śniatynie, upoważnił Wydział krajowy w roku 1898 do zaciągnięcia pożyczki w wysokości 23.000 złr. na częściowe pokrycie kosztów budowy nowego szpitala w Śniatynie pod warunkiem, że resztę potrzebną dla pokrycia całkowitego kosztu budowy, obliczonego na 46.000 złr. (92.000 kor.) dostarczy Reprezentacya powiatowa w Śniatynie z własnych funduszów i z ceny uzyskanej ze sprzedaży starego budynku szpitalnego.

Już w roku 1901, na prośbę Magistratu miasta Śniatyna, wniósł Wydział powiatowy śniatyński petycyę do Wysokiego Sejmu o darowanie gminie miasta realności, w której był pomieszczony stary szpital, na urządzenie domu dla ubogich i nieuleczalnych, zamiast sprzedawania jej dla zasilenia funduszu budowy szpitala. Równocześnie zaś Wydział powiatowy upraszał o pokrycie z funduszu krajowego niedoboru budowy szpitala w kwocie 1.694 złr. 27 ct., czyli 3.388 koron 54 hal.

Wysoki Sejm jednak o petycyi tej miasta Śniatyna nie powziął żadnej uchwały.

W dniu 23. czerwca 1902 Wydział powiatowy w Śniatynie ponowił swą petycyę z roku poprzedniego, Wysoki Sejm jednak sprawozdania sejmowej komisyi sanitarnej z wnioskiem pozostawienia decyzyi w tej sprawie Wydziałowi krajowemu również nie załatwił.

Wydział powiatowy nie uzyskawszy załatwienia swej petycyi także i z roku 1902, wniósł po raz trzeci prośbę do Wysokiego Sejmu w roku 1903. ale już tylko o pokrycie z funduszu krajowego niedoboru wynikłego z budowy szpitala w Śniatynie a pokrytego chwilowo pożyczką zaciągniętą z funduszu szpitalnego w Śniatynie w kwocie 3.388 kor. 54 h.

Wydział powiatowy motywował swą prośbę tem, że nie pozbywając budynku starego, który był przeznaczony na opędzenie kosztów budowy, dostarczył w gotówce na budowę szpitala nie tylko kwoty dorównującej wysokości subwencyi krajowej tj. 46.000 koron, ale nadto pokrył wszystkie wydatki, które przekroczyły obliczony przez Wys. Sejm kosztorys o 9352 kor. 72. h.

Nie mogąc uzyskać dalszych funduszów na wyrównanie kaucyi przedsiębiorcy budowlanego wynoszącą 3.388 kor. 54 h., wypożyczył, za zezwoleniem Wydziału krajowego kwotę tę z zaoszczędzeń funduszu szpitala powszechnego w Śniatynie w tej nadziei, że po sprzedaniu starego domu szpitalnego będzie w stanie zwrócić wypożyczoną sumę funduszowi szpitalnemu. A ponieważ opustoszały i zdezelowany budynek przedstawia zaledwie wartość gruntu i po jego sprzedaży nie będzie można pokryć długu zaciągniętego w funduszu szpitalnym, przeto Wydział powiatowy upraszał o pokrycie tego długu z funduszu krajowego.

Sejmowa komisya sanitarna załatwiając powyższą petycyę, w d. 26. października 1903 postawiła wniosek przychylny, odstępując petycyę tę Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia. Sprawa ta jednak i tym razem nie została przez Wys. Sejm załatwioną.

Niezrażony niepowodzeniem Wydział powiatowy wniósł po raz czwarty identyczną petycyę do Wys. Sejmu w dniu 24. października 1905, a załatwiając ją, powziął Wysoki Sejm dnia 2. listopada 1905 następującą uchwałę:

„Petycyę L. 3222/2420 Wydziału powiatowego w Śniatynie o pokrycie niedoboru kosztów budowy szpitala powszechnego w Śniatynie w kwocie 3.388 kor. 54 h. z funduszu krajowego, przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia wniosku.

W wykonaniu powyższego polecenia Wydział krajowy stwierdza, że naprowadzone przez Wydział powiatowy okoliczności istotnie zgadzają się z faktycznym stanem rzeczy. Mianowicie według ostatecznych rachunków całej budowy szpitala ogólny koszt budowy i wewnętrznego urządzenia wyniósł 104.741 kor. 26 h, do czego przyczynił się fundusz krajowy kwotą 46.000 koron, resztę poniósł Wydział powiatowy. wraz z gminą m. Śniatyna, która nadto ofiarowała znacznej wartości grunt pod ten szpital.

Kwotę zatem znaczniejszą, bo wynoszącą 58.741 kor. 26 h., pokrył Wydział powiatowy i gmina.

W międzyczasie, bo w roku 1904, udało się Wydziałowi powiatowemu pozbyć za pomocą licytacyi ofertowej realność wraz ze starym budynkiem poszpitalnym za 4.291 koron.

Odliczywszy przeto otrzymaną za budynek kwotę 4.291 koron od ogólnych kosztów budowy nowego szpitala, okaże się, że powiat śniatyński wydał na budowę 54.350 koron 26 h., fundusz krajowy zaś tylko 46.000 koron. Gdy według postanowień §. 15. ustawy z dnia 28. lipca 1897 Dz. ust. kraj. Nr. 47. połowę kosztów budowy szpitala publicznego pokrywa gmina, ewentualnie powiat, w którego okręgu znajduje się szpital, drugą połowę zaś fundusz szpitalny, niewątpliwą zaś intencyą Wysokiego Sejmu było i przy budowie szpitala w Śniatynie w tym stosunku przyczynić się do pokrycia ogólnych kosztów, skoro obliczywszy te koszta na kwotę 92.000 kor., udzielił 46.000 koron, przeto wobec rzeczywistych kosztów budowy wynoszących 104.741 kor. 26 h., zaś po odliczeniu uzyskanej ze sprzedaży starego szpitala kwoty 4.291 koron pozostającej do pokrycia sumy 100.450 koron 26 h. przypadłoby na fundusz szpitalny nie 46.000 koron lecz 50.175 koron 13 h. Słuszną tedy wydaje się Wydziałowi krajowemu rzeczą, aby fundusz szpitalny tę resztę należytości przedsiębiorców, którą powiat w żaden sposób wydobyć nie potrafił i tylko pożyczką chwilowo zaspokoił, wyrównał z własnych funduszów, zwłaszcza, że kwota wypożyczona została z oszczędności nagromadzonych przez szpital i żadnego uszczerbku przez to szpital nie poniósł.

Na podstawie przeto powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zarządzenia, aby kwota 3.388 kor. 54 h pożyczona przez Reprezentacyę powiatu śniatyńskiego z funduszu szpitala powszechnego w Śniatynie przez odpisanie umorzoną została.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Mieczysław Onyszkiewicz**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 113.624 1906.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1906.

Neg. 65

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie rozszerzenia szpitala powszechnego w Tarnowie przez zbudowanie pawilonu chirurgicznego na 60 łóżek i niezbędnych ulepszeń tegoż szpitala.

Wysoki Sejmie!

Budynek szpitalny w Tarnowie należy do najstarszych pomiędzy szpitalami prowincyonalnymi, ma więc wszystkie wady budynków starych, postawionych bez zachowania tych zasad, których obecnie wymaga hygiena od zakładów leczniczych. Szpital tarnowski składa się z dużego piętrowego budynku głównego, z domu gospodarskiego i z pawilonu, w którym mieszczą się chorzy na choroby zakaźne i weneryczne. W szpitalu tym zbudowanym i przeznaczonym na stan dzienny 140 osób, zarówno wskutek okresowego przepełnienia dochodzącego niekiedy do cyfry 200 chorych, jak i braku wszelkich udogodnień niezbędnych, jak sale operacyjne, opatrunkowe, wodociągi, łazienki, wychodki itp., zapanowały stopniowo warunki hygieniczne tego rodzaju, że częściowe ich ulepszenie nie przyniosło by żadnego pożytku, a dalsze pozostawienie status quo, nie tylko udaremniałoby skuteczne leczenie chorych, ale nawet mogłoby stać się niebezpiecznem dla zdrowia publicznego.

Wobec tego postanowił Wydział krajowy przystąpić jak najrychlej do usunięcia przeszkód tamujących należyte funkcyonowanie szpitala, zapewniając mu równocześnie prawidłowy rozwój na przyszłość.

Zamiar rozszerzenia szpitala przez budowę drugiego piętra i uzyskanie przez to miejsca na potrzebne ubikacye uboczne — co byłoby najtańszem — okazał się ze względów technicznych niewykonalnym. Pozostawała więc jedynie droga wybudowania osobnego pawilonu, celem umieszczenia w nim pewnej części chorych z głównego gmachu, aby uzyskane przez to w tym gmachu miejsce, można było użyć na nowo niezbędne urządzenia i udogodnienia.

Wypadło przeto zdecydować, którą kategoryę chorych należałoby usunąć z głównego gmachu.

Materyał bowiem chorobowy szpitala tarnowskiego składa się z czterech grup:

a) mężczyźni i kobiety z chorobami wewnętrznemi,

b) mężczyźni i kobiety z chorobami chirurgicznemi,

c) mężczyźni i kobiety z chorobami wenerycznemi,

d) kobiety z chorobami ginekologicznemi i położnice.

Ponieważ wenerycznie chorych kobiet umieszczonych dotąd w pawilonie izolacyjnym obok chorych zakaźnych bezwarunkowo nadal tam pozostawić nie można, przeto rozwiązując powyżej zaznaczone pytanie, mniema Wydział krajowy, że najodpowiedniejszem będzie usunąć ze starego szpitala chorych chirurgicznych a na pomieszczenie ich wybudować osobny pawilon. Wskazane to jest mianowicie z tego względu, że do ich leczenia potrzebne są sale operacyjne, opatrunkowe, sterylizacyjne itp., w ogóle dużo ubikacyi ubocznych, których urządzenie zajęłoby bardzo wiele miejsca w starym szpitalu. W mającym się w tym celu pobudować pawilonie znajdzie także najdogodniej pomieszczenie mieszkanie sekundaryusza, które w tym szpitalu jest niezbędne. Tymi względami uzasadnia się konieczność wybudowania nowego pawilonu chirurgicznego w szpitalu tarnowskim na 60 łóżek, inaczej bowiem bez poważnego naruszenia zasad hygienicznych, przeprowadzenie rozdziału rozmaitych grup chorobowych wykonać by się nie dało.

Przez te zmiany normalny etat 140 łóżek szpitala tarnowskiego podniesie się do cyfry 172, która to zmiana wymaga rzeczowego wyjaśnienia, a jest ono następujące:

Wprawdzie stan dzienny według przecięcia za ubiegłych lat 4 wynosi tylko 136 osób, wahania jednak są znaczne i dochodzą do cyfry 200. Przyjąwszy zaś słuszną zasadę podziału szpitala na grupy chorobowe, czyli oddziały, nie można będzie w przyszłości materyału chorobowego dowolnie rozmieszczać, by np. nadmiar chorych chirurgicznych przenieść na chwilowo opróżniony oddział kiłowy — lecz chirurgiczni choćby nadliczbowi muszą wszyscy pozostać na oddziale chirurgicznym bez względu na to, że na oddziale kiłowym będzie w tym samym dniu nawet kilka łóżek wolnych.

Naturalnie, że tembardziej zasada ta odnosi się do oddziału chorób zakaźnych.

Projektowany pawilon chirurgiczny, będzie zbudowany na części ogrodu szpitalnego i obejmie sale na pomieszczenie 60-ciu chorych, dwie sale operacyjne z pokojem przygotowawczym, mieszkanie sekundaryusza, składające się z dwóch pokoi z przedpokojem, nadto zaś magazynik dla sióstr Miłosierdzia, łazienki, wychodki i kuchenkę.

Prócz proponowanej nowej budowy okazały się niezbędnemi znaczniejsze roboty adaptacyjne w starym gmachu szpitalnym, oraz poważne przekształcenia budynku administracyjnego i pawilonu zakaźnego:

1) W głównym gmachu szpitalnym prócz robót adaptacyjnych dla odseparowania poszczególnych kategoryi chorych, muszą uledz przeróbce wielce obecnie wadliwe wychodki i łazienki, nadto zaś niezbędnem jest odnowienie fasady i urządzenie drugiej klatki schodowej.

2) Budynek administracyjny obecnie za szczupły i wielce zniszczony, będzie rozszerzony przez dobudowę skrzydła, w którym urządzoną zostanie kuchnia a dawna kuchnia przekształconą zostanie na susznię. Budynek ten zostanie połączony werandą zabudowaną z głównym gmachem.

3) Budynek, w którym dotychczas pomieszczonym był oddział weneryczny i pawilon dla zakaźnych, po usunięciu chorych wenerycznych do gmachu głównego ulegnie znacznym przeróbkom. I tak:

a) Środkowa i najbardziej zniszczona część budynku, w której dotąd pomieszczone były kobiety weneryczne, zostanie zburzoną. Skrzydło zaś stanowiące oddział zakaźnie chorych, po wykonaniu odpowiednich przeróbek, umożliwiających segregacyę chorych przerobione będzie na oddzielny pawilon izolacyjny o 10-ciu łóżkach.

b) Skrzydło mieszczące trupiarnię, wozownię i desinfektor, oddzielone zostanie od pawilonu zakaźnego i stosownie urządzone.

Oprócz powyższych budowli i przeróbek, zaprowadzone zostaną wodociągi we wszystkich budynkach wraz z motorem do pompowania wody, kanalizacya, bruki, chodniki i parkany.

Nadto musi nastąpić uzupełnienie inwentarza dla wewnętrznego urządzenia nowo wybudowanego budynku, tudzież sal operacyjnych, jak również zakupno nowego desinfektora.

Według sporządzonych przez architektę Wydziału krajowego planów i kosztorysów, łączny koszt nowych budowli, robót adaptacyjnych i wewnętrznego urządzenia obliczony został na 235.729 koron.

Stosownie do natury projektowanych inwestycyi, podzielić je należy na dwie kategorye, a mianowicie na takie, których koszta pokryć winien po połowie fundusz szpitalny i gmina miasta Tarnowa i na te, które przypadną wyłącznie na ciężar funduszu szpitalnego. W myśl bowiem postanowień §. 15. ustawy z dnia 28. lipca 1897 Dz. u. kr. N. 47, gmina miasta Tarnowa obowiązaną jest tylko do pokrycia połowy kosztów rozszerzenia szpitala i wewnętrznego urządzenia dobudowanej części. W niniejszym wypadku rozszerzenie szpitala tarnowskiego nastąpi przez wybudowanie nowego pawilonu chirurgicznego kosztem 100.000 i przez dobudowę skrzydła w domu administracyjnym kosztem 4.500 koron, nadto zaprowadzenie wodociągów w nowych budynkach i urządzenie wewnętrzne tamże obliczone zostało na 30.500 koron. Połowę zatem tych kosztów preliminowanych na 135.000 K. poniesie gmina miasta Tarnowa, drugą zaś połowę fundusz szpitalny. Do pokrycia zatem ogólnych kosztów rozszerzenia, adaptacyi i niezbędnych ulepszeń tegoż szpitala, obliczonych na 235.729 koron, brakuje jeszcze kwoty 100.729 koron, którą dostarczyć musi fundusz szpitalny sam, bez współudziału gminy miasta Tarnowa.

Szpital tarnowski nie posiada żadnych zasobów, których w pierwszej linii należałoby użyć na cel powyższy, nie pozostaje więc żaden inny sposób zaspokojenia niezbędnych potrzeb szpitala, jak obarczyć go pożyczką, którą spłacać będzie z taksy leczenia.

Wobec tego Wydział krajowy w końcowych swych wnioskach uprasza Wysoki Sejm o upoważnienie do zaciągnięcia pożyczki na pokrycie tak przypadającej na fundusz szpitalny części kosztów rozszerzenia, jak i całkowitych kosztów projektowanych adaptacyi i urządzeń.

Wysoki Sejm raczy przeto uchwalić:

1) Sejm uznaje potrzebę rozszerzenia szpitala powszechnego w Tarnowie, a to przez dobudowanie pawilonu chirurgicznego na 60 łóżek i rozszerzenia domu gospodarczego.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka się okaże konieczną na pokrycie połowy kosztów tego rozszerzenia i na pokrycie całkowitych kosztów projektowanych adaptacyi i niezbędnych ulepszeń tegoż szpitala.

Z Rady Wydziału krajowego Krolestwa Galicyi i Lodomeryi z W. K. Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Z DRUKARNI SZCZĘSNEGO BEDNARSKIEGO WE LWOWIE, RYNEK, L. 9

Lw. 130.181/906.

We Lwowie, dnia 28. grudnia 1906.

Alg. 66

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie kosztów utrzymania ubogich umysłowo-chorych, przynależnych do Galicyi, w francuskim zakładzie prywatnym Hôpital de la Paix w Chichli obok Konstatynopola.

Wysoki Sejmie!

Za leczenie swoich ubogich chorych w państwie tureckiem obowiązane są fundusze krajów koronnych austro-węgierskiej Monarchii pokrywać tylko należytości, przypadające szpitalowi austro-węgierskiemu w Konstantynopolu, szpitalowi Arcyksięcia Rudolfa w Kairze, oraz europejskiemu szpitalowi w Aleksandryi.

Co zaś do szpitali innych miast tureckich, to na mocy układów państwowych nie mają kraje austro-węgierskiej Monarchii żadnego obowiązku opłacania należytości za leczenie swoich chorych w powszechnych szpitalach tureckich, — podobnie jak i Turcya za swoich poddanych, leczonych w austro-węgierskich szpitalach, żadnej nie opłaca należytości.

Lecz wobec tego, że powszechnych szpitali w Turcyi jest bardzo mało, a te, które tam istnieją, są bardzo często źle urządzone, bywają austro-węgierskie władze konsularne zmuszane oddawać austro-węgierskich poddanych wrazie ich choroby do lepiej urządzanych prywatnych szpitali tureckich, powstałych ze składek i prywatnych ofiar. Szpitale te, ograniczone na małe fundusze, są zmuszone żądać zwrotu kosztów leczenia, do których uiszczenia jednak nie są obowiązane fundusze austr. węg. krajów koronnych.

W uwzględnieniu tej usługi, jaką w Turcyi oddają chorym dobrze urządzone szpitale prywatne, Sejm szląski w r. 1900 uchwalił pokrywać z funduszu krajowego koszta leczenia ubogich Szlązaków, narosłe w prywatnych szpitalach tureckich — o ile w inny sposób nie znajdą pokrycia — bez względu nawet na to, czy w danej miejscowości prócz danego szpitala prywatnego znajduje się także i szpital powszechny.

Wskutek tej uchwały Sejmu szląskiego wezwało c. k. Ministeryum spraw wewnętrznych Rządy krajowe do podjęcia rokowań z Wydziałami krajowymi celem uzyskania analogicznych uchwał także reszty krajów koronnych. Na wysto-

sowane w tej mierze dwukrotne zapytanie galicyjskiego c. k. Namiestnictwa odpowiedział jednak Wydział krajowy dwukrotnie (LLW. 78.117/900 i 74.633/903), że wniosku takiego nie przedłoży Wysokiemu Sejmowi.

Według aktu LW. 90.236/905 podobną uchwałę jak Sejm szląski powzięły także Reprezentacye krajowe Czech, Salzburga i górnej Austryi; Styrya, Kraina oraz Görz-Gradiska postanowiły pokrywać takie koszta leczenia, narosłe w prywatnych szpitalach tureckich tylko pod pewnymi, bliżej przez Ministerstwo nam nie podanymi warunkami, — a Morawa, Tryest i Vorarlberg zgodziły się pokrywać takie koszta leczenia tylko od wypadku do wypadku — po każdoczesnem zbadaniu sprawy.

Takie same zaś stanowisko jak galicyjski Wydział krajowy zajęły też: Niższa Austrya, Karyntya, Tyrol, Istrya, Bukowina i Dalmacya.

Komunikując nam te daty za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa, c. k. Ministerstwo pomija na razie dalsze traktowanie tej sprawy, o ile dotyczy szpitali prywatnych w całej Turcyi i nawiązuje z tymi Wydziałami krajowymi, które, jak galicyjski, odmówiły zwrotu tych kosztów leczenia, dalsze rokowania już tylko w tym celu, aby uzyskać zapewnienie zwrotu kosztów leczenia tylko umysłowo chorych, których austro-węgierski Konsulat zmuszony jest oddawać do prywatnego, wzorowo urządzonego Zakładu Hôpital de la Paix w Chichli obok Konstatynopola, zamiast oddawać tych chorych bezpłatnie do powszechnego zakładu w Scutari, bardzo jednak prymitywnie urządzonego i nie odpowiadającego wymogom leczniczym.

Dla umysłowo chorych, dostawianych do Konsulatu, trzeba znaleść tymczasowe pomieszczenie w wielu wypadkach, gdy choroba umysłowa musi być jeszcze dostatecznie zbadaną a przynależność chorego skonstatowaną — celem odstawienia go do jego kraju rodzinnego.

Zakład w Chichli jest pod zarządem francuskim, a taksa wynosi w nim 2 franki 30 centymów.

C. k. Ministerym, wdrażając te ostatnie rokowania, oznajmiło, że wrazie niezgodzenia się na zwrot tych kosztów leczenia w zakładzie Hôpital de la Paix w Chichli musiałby Konsulat w Konstantynopolu umysłowo chorych, przynależnych do tych krajów koronnych, które na obecną propozycyę się nie zgodzą, umieszczać bezpłatnie w źle urządzonym powszechnym zakładzie w Scutari, nie biorąc żadnej odpowiedzialności za ewentualne złe następstwa.

Wobec tego i z powodów natury czysto humanitarnej uchwalił Wydział krajowy (LW. 90.236/905) przedstawić Wysokiemu Sejmowi sprawę przychylnie i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby od wypadku do wypadku, według własnego uznania, pokrywał koszta utrzymania przynależnych do Galicyi ubogich umysłowo chorych, narosłe w prywatnym Zakładzie Hôpital de la Paix w Chichli, obok Konstantynopola.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Mieczysław Onyszkiewicz**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 67.580/1906. We Lwowie, dnia 27. lipca 1906.

Aleg. 67

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1905, tudzież o preliminarzu tegoż funduszu na rok 1907.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone odezwą c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego z 28. czerwca 1906 L. 2.016/D. F. P. zamknięcia rachunkowe tegoż funduszu propinacyjnego za rok 1905 i preliminarze na rok 1907 a w szczególności:

1. zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego za rok 1905 z 3 załącznikami,
2. zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego za rok 1905 z 4 załącznikami,
3. zamknięcie rachunku galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego za rok 1905 z 1 załącznikiem (majątek obrotowy),
4. zamknięcie rachnnku galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego za rok 1905 z 3 załącznikami (majątek zarodowy),
5. sumaryczny preliminarz galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego na rok 1907 z 17 załącznikami,
6. sumaryczny preliminarz galicyjskiego funduszu propinacyjnego zasobowego na rok 1907 z 1 załącznikiem,
7. sumaryczny preliminarz galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego na rok 1907 z 16 załącznikami, oraz sprawozdanie własne tejże c. k. Dyrekcyi z 28. czerwca 1906 L. 2.016/D. F. P. ma zaszczyt przedłożyć Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi z wnioskiem:

„Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem raczy zatwierdzić przedłożone zamknięcia rachunkowe galicyjskiego funduszu propinacyjnego za rok 1905 i preliminarze tegoż funduszu na rok 1907".

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Michał Glidziuk w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Do L. 2.016/1906
D. F. P.

Sprawozdanie

c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnago z przedłożeniem zamknięć rachunkowych tegoż funduszu za rok 1905 i preliminarzy na rok 1907.

Wysoki Sejmie!

Po myśli §. 41. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 30. c. k. Dyrekcya galic. funduszu propinacyjnego ma zaszczyt przedłożyć niniejszem Wysokiej Izbie do zatwierdzenia względnie uchwalenia:

A) Zamknięcia rachunków za rok 1905.

1. galic. funduszu propinacyjnego:
   a) ogólnego,
   b) zasobowego;
2. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:
   a) obrotowego,
   b) zarodowego;

B) Preliminarze sumaryczne na rok 1907.

1. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego,
2. „ „ „ zasobowego,
3. „ „ „ rezerwowego,

przyczem zauważa się, że w osobnych załącznikach zamknięć rachunkowych wyjaśniono przy odnośnych pozycyach różnice zachodzące między zatwierdzonym przez Wysoką Izbę na rok 1905 budżetem a wynikłością tegoż roku.

Z ogólnego stanowiska c. Dyrekcya zauważa:

A) Co do zamknięć rachunkowych:

1. galic. funduszu propinacyjnego:

a) ogólnego:

Według zamknięcia za rok 1905 wynosiły przypisane w księgach dochody zwyczajne bieżące . . . . . 10,978.027 K 91 h
wydatki zaś . . . . . 8,747.022 „ 60 „
przeto z porównania okazuje się zwyżka dochodów . . . 2,231.005 K 31 h

Ze względu jednak, że z pozostałych z końcem roku 1904 zaległości czynnych w kwocie . . 757.154 K 27 h
odpisano według załącznika Nr. 2. kwotę . 36.472 „ 12 „
która miała służyć na pokrycie zaległości biernych, zaś po strąceniu z zaległości biernych pozostałych z końcem roku 1904 w kwocie 4,214.200 K 94 h odpisanej według załącznika Nr. 2. kwoty . . . . . 1.233 „ 72 „
pozostało . . . . 35.238 K 40 h

*

które pokryto zwyżką dochodów roku 1905, przeto zwyżka właściwa wynosi tylko . . . . . 2,195.766 K 91 h
i jest w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1905 kwotą . . . . . 2,164.285 „ — „
większą o . . . 31.481 K 91 h
z powodów naprowadzonych przy pojedynczych rubrykach zamknięcia rachunkowego w uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1).

Zwyżkę tę w kwocie 2,195.766 K 91 h wcielono do funduszu zasobowego.

b) zasobowego:

Według zamknięcia za rok 1905 wynosi zwyżka dochodów majątku obrotowego kwotę . . . . . 817.398 K 44 h
która w porównaniu z preliminowaną w budżecie na rok 1905 zwyżką w kwocie . . . . . 693.164 „ — „
jest większą o . . . 124.234 K 44 h
z powodu naprowadzonego w zamknięciu rachunkowem przy uzasadnieniu różnic (załącznik Nr. 1.).

Według zamknięcia rachunku za rok 1905 wynosi majątek funduszu zasobowego: w papierach wartościowych . . . . . 22,075.300 K — h
w lokowanych kapitałach . . . . . 1,441.225 „ 22 „
razem . . . 23,516.525 K 22 h
a w porównaniu z majątkiem pozostałym z końcem roku 1904 . 20,491.309 „ 87 „
powiększył się o . . 3,025.215 K 35 h

2. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:

a) obrotowego:

Według zamknięcia rachunków za rok 1905 wynosiły dochody . . . . . 675.593 K 29 h
wydatki zaś . . . . . 213.438 „ 52 „
przeto w porównaniu pozostaje zwyżka w kwocie . . . 462.154 K 77 h
z której z powodu, że zwyżką tą objęta jest także zaległość czynna w kwocie . . . . . 18.937 K 34 h
względnie po strąceniu zaległości biernej . 102 „ 04 „
w kwocie . . . 18.835 K 30 h
która wpłynie dopiero w następnych latach do galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego, przenosi się do majątku zarodowego tego funduszu tylko faktyczną zwyżkę w kwocie . . 443.319 K 47 h
która od preliminowanej na rok 1905 nadwyżki w kwocie . 426.532 „ — „
jest większą o . . . 16.787 K 47 h
z przyczyn naprowadzonych w uzasadnieniu różnic przy pojedyńczych rubrykach (załącznik Nr. 1.) zamknięcia rachunku.

b) zarodowego:

Z końcem roku 1905 wynosi majątek zarodowy:
a) w papierach wartościowych . . . . 14,454.300 K — h
b) w lokowanych kapitałach . . . . 1,898.500 „ — „
c) w gotówce . . . . . 344.812 „ 13 „
razem . . . 16,697.612 K 13 h
a w porównaniu ze stanem tego majątku z końcem roku 1904 . 16,251.436 „ 26 „
jest większy o . . . 446.175 K 87 h

Szczegółowy przyrost w ciągu roku 1905 uwidoczniony jest w dotyczącem zamknięciu rachunków.

Ogólny stan majątku galicyjskiego funduszu propinacyjnego wynosi z końcem roku 1905:
a) w galic. funduszu propinacyjnym zasobowym . . 23,516.525 K 22 h
b) w galic. funduszu propinacyjnym rezerwowym . 16,697.612 „ 13 „
razem . . . . 40,214.137 K 35 h

a w porównaniu ze stanem tego majątku z końcem roku 1904 wynoszącym . . . . . 36,742.746 K 13 h

jest większy o . . . 3,471.391 K 22 h

zaś w porównaniu z otrzymanym od Wydziału krajowego funduszem uzbieranym po koniec roku 1889:

w gotówce . . . . . 83.185 K 82 h
w papierach wartościowych . . . . . 7,540.400 „ — „

razem . . . . 7,623.585 K 82 h

powiększył się majątek w ciągu lat 1890 do włącznie 1905 o . 32,590.551 K 53 h

B) Co do preliminarzy

1. galic. funduszu propinacyjnego ogólnego:

Dochody na rok 1907 preliminuje się w kwocie . . . 10,868.298 K
wydatki zaś w kwocie . . . . . 8,696.325 „

przeto preliminuje się zwyżkę . . . . . 2,171.973 K
która w porównaniu z podobną zwyżką preliminowana na rok 1906 w kwocie . . . . . 2,218.887 „

jest mniejszą o . . . 46.914 K

a to z powodu znacznej ilości należycie uzasadnionych a już uwzględnionych podań o opusty w czynszach za wydzierżawione prawo propinacyi i niemożności wydzierżawienia poszczególnych uprawnień za dotychczasowym czynszem.

2. galic. funduszu propinacyjnego zasobowego:

Preliminowana na rok 1907 zwyżka dochodów w kwocie . 930.950 K
jest w porównaniu z preliminowaną na rok 1906 zwyżką w kwocie . 808.382 „

większą o . . . . 122.568 K

a to z powodu wpływu odsetek od nadwyżki dochodów ogólnego funduszu propinacyjnego za rok 1905 wcielonej do funduszu propinacyjnego zasobowego.

3. galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego:

Na rok 1907 preliminuje się dochody w ogólnej kwocie . 666.496 K
wydatki zaś w kwocie . . . . . 215.828 „

przeto preliminuje się zwyżkę dochodów w kwocie . 450.668 K
która w porównaniu z preliminowaną na rok 1906 zwyżką w kwocie . 432.849 „

jest większą o . . . . 17.819 K

a to z powodu zwiększenia się dochodu w odsetkach czynnych.

Ogółem przeto preliminuje się we wszystkich trzech funduszach nadwyżki na rok 1907:

a) w funduszu propinacyjnym ogólnym . . . . 2,171.973 K
b) „ „ „ zasobowym . . . . 930.950 „
c) „ „ „ rezerwowym . . . . 450.668 „

razem . . . . . 3,553.591 K

która to kwota wcieloną będzie do majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego i rezerwowego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Za c. k. Namiestnika:
Łoś m. p.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

ogólnego

za rok 1905.

(Z 3 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	h	bieżąca K	h	razem K	h
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi	4.285	66	8,571.885	39	8,576.171	05
2	2	Opłaty od szynkarzy	67.368	26	420.401	23	487.769	49
3	3	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	350	—	200	—	550	—
4	4	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	24.659	04	22.867	20	47.526	24
5	5	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	3	20	800	77	803	97
6	6	Odsetki zwłoki *a)* od czynszów za wydzierżawione prawo propinac.	—	—	13.053	27	13.053	27
		Odsetki zwłoki *b)* od opłat szynkarskich	—	—	9.123	78	9.123	78
7	7	Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa	594.086	14	1,782.258	44	2,376.344	58
8	8	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	—	—	154.008	89	154.008	89
9	9	Rozmaite	29.929	85	3.428	94	33.358	79
		Razem	720.682	15	10,978.027	91	11,698.710	06
		b) Obojętne.						
10	—	Mylnie zarachowane przychody przez c. k. Urzędy podatkowe	—	—	238	25	238	25
11	—	Zwrot mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowanych wydatków	120	10	—	—	120	10
12	—	Kaucye na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi	—	—	2.244	65	2.244	65
13	—	Wpłacone czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi na rachunek lat przyszłych	—	—	1,132 368	06	1,132.368	06
14	—	Wpłacone opłaty od szynkarzy na rachunek lat przyszłych	—	—	35.973	68	35.973	68
15	—	Zwrot za nadpłacone kupony od wylosowanych obligacyi w obiegu będących	45.356	—	12.426	—	57.782	—
		Razem	45.476	10	1,183.250	64	1,228.726	74
		c) Operacye kredytowe.						
16	—	Zwrot lokowanych kapitałów	3,498.249	77	7,650.556	67	11,148.806	44
		Razem	3,498.249	77	7,650.556	67	11,148.806	44
		Zapas kasowy z początkiem roku	1,133.565	04	—	—	1,133.565	04
		Ogółem	5,397.973	06	19,811.835	22	25,209.808	28
		W porównaniu z wydatkami	5,433.211	46	17,580.829	91	23,014.041	37
		Pozostaje	35.238	40	2,231.005	31	2,195.766	91

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległa		bieżąca		razem				mniejsza		większa				
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
4.165	25	8,561.972	54	8,566.137	79	8,550.000	—	—	—	16.137	79	10.033	26	14
41.201	63	373.337	31	414.538	94	378.000	—	—	—	36.538	94	73.230	55	55
350	—	200	—	550	—	—	—	—	—	550	—	—	—	12
8.655	34	8.380	20	17.035	54	4.000	—	—	—	13.035	54	30.490	70	58
3	20	800	77	803	97	40	—	—	—	763	97	—	—	24
—	—	13.053	27	22.177	05	20.000	—	—	—	2.177	05	—	—	51
—	—	9.123	78											
594.086	14	1,188.172	30	1,782.258	44	1,782.258	—	—	—	—	44	594.086	14	53
—	—	154.008	89	154.008	89	100.000	—	—	—	54.008	89	—	—	40
29.929	85	3.428	94	33 358	79	2 000	—	—	—	31.358	79	—	—	45
678.391	41	10,312.478	—	10,990.869	41	10 836.298	—	—	—	154.571	41	707.840	65	
—	—	238	25	238	25	—	—	—	—	—	—	—	—	108
120	—	—	—	120	—	—	—	—	—	—	—	—	10	79
—	—	2.244	65	2.244	65	—	—	—	—	—	—	—	—	85
—	—	1,132.368	06	1,132.368	06	—	—	—	—	—	—	—	—	87
—	—	35.973	68	35.973	68	—	—	—	—	—	—	—	—	93
14.416	—	—	—	14.416	—	—	—	—	—	—	—	43.366	—	101
14.536	—	1,170.824	64	1.185.360	64	—	—	—	—	—	—	43.366	10	
830.044	42	6,634.505	34	7,464.549	76	—	—	—	—	—	—	3,684.256	68	137
830.044	42	6,634.505	34	7,464.549	76	—	—	—	—	—	—	3,684.256	68	
										Ogółem . .		4,435 463	43	

Stan czynny z końcem r. 1904 wynosił
w zaległych dochodach 4,300.880 K 14 h
w zapasie kasowym . 1,133.565 „ 04 „
razem . . 5,434.445 K 18 h
i wystarczał na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 5,434.445 K 18 h.

Stan czynny z końcem r. 1905 wynosi
w zaległych dochodach 4,435.463 K 43 h
w zapasie kasowym . 1,214.363 „ 80 „
razem . . 5,649.827 K 23 h
i wystarcza na pokrycie zaległych wydatków w kwocie 5,649.827 K 23 h.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	h	bieżąca K	h	razem K	h
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye galic. funduszu propinacyjnego . .	2,796.100	—	5,056.600	—	7,852.700	—
2	2	Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących	1,278.660	—	2,683.374	—	3,962.034	—
3	3	Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie, wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów	—	—	5.496	52	5.496	52
4	4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa . . .	1.860	—	5.580	—	7.440	—
5	5	Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi . .	3.493	22	10.598	87	14.092	09
6	6	Podatek rentowy od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego	127.854	—	268.337	40	396.191	40
7	7	Podatek zarobkowy od dochodów galic. funduszu propinacyjnego	—	—	419.142	61	419.142	61
8	—	Należytość ekwiwalentowa od majątku galic. funduszu propinacyjnego	—	—	11.737	65	11.737	65
9	8	Bonifikacya galic. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z podatków opłacanych przez galic. fundusz propinacyjny do końca roku 1897	—	—	266.155	55	266.155	55
10	9	Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacane czynsze za dzierżawę prawa propinacyi	5.000	—	20.000	—	25.009	—
		Razem . . .	4,212.967	22	8,747.022	60	12,959.989	82
		b) Obojętne.						
11	—	Zwrot mylnie zarachowanych dochodów przez c. k. Urzędy podatkowe . .	20.648	94	238	25	20.887	19
12	—	Mylnie przez c. k. Urzędy podatkowe zarachowane wydatki	—	—	—	—	—	—
13	—	Zwrot kaucyi złożonych na zabezpieczenie warunków dzierżawy prawa propinacyi	93.444	17	2.244	65	95.688	82
14	—	Zwrot wpłaconych czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi na rachunek lat przyszłych	1,072 350	06	1,132.368	06	2,204.718	12
15	—	Zwrot wpłaconych opłat szynkarskich na rachunek lat przyszłych	33.801	07	35.973	68	69.774	75
16	—	Wypłata kuponów od wylosowanych obligacyi w obiegu będących . . .	—	—	12.426	—	12.426	—
		Razem . . .	1,220.244	24	1,183.250	64	2,403.494	88
		c) Operacye kredytowe.						
17	—	Lokacya kapitałów	—	—	7.650.556	67	7,650.556	67
		Razem . . .	—	—	7,650.556	67	7,650.556	67
		Ogółem . . .	5,433.211	46	17,580.829	91	23,014.041	37

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
2,395.200	—	2,397.900	—	4,793.100	—	5,056.600	—	263.500	—	—	—	3,059.600	—	167
1,241.080	—	1,525.158	—	2,766.238	—	2,683.374	—	—	—	82.864	—	1,195.796	—	168
—	—	5.496	52	5.496	52	6.400	—	903	48	—	—	—	—	160
1.860	—	3.720	—	5.580	—	5.580	—	—	—	—	—	1.860	—	188
417	40	10.386	07	10.803	47	—	—	—	—	10.803	47	3.288	62	177
124.096	—	140.293	10	264.389	10	268.337	—	3.947	90	—	—	131.802	30	182
—	—	419.142	61	419.142	61	313.826	—	—	—	105.316	61	—	—	233
—	—	11.737	65	11.737	65	—	—	—	—	11.737	65	—	—	184
—	—	266.155	55	266.155	55	317.896	—	51.740	45	—	—	—	—	240
5.000	—	20.000	—	25.000	—	20.000	—	—	—	5.000	—	—	—	243
3,767.653	40	4,799.989	50	8,567.642	90	8,672.013	—	320.091	83	215.721	73	4,392.346	92	
								104.370	10					
10.776	37	—	—	10.776	37	—	—	—	—	—	—	10.110	82	289
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	259
16.661	07	—	—	16.661	07	—	—	—	—	—	—	79.027	75	268
1,072.350	06	—	—	1,072.350	06	—	—	—	—	—	—	1,132.368	06	267
33.801	07	—	—	33.801	07	—	—	—	—	—	—	35.973	68	272
—	—	12.426	—	12.426	—	—	—	—	—	—	—	—	—	281
1,133.588	57	12.426	—	1,146.014	57	—	—	—	—	—	—	1,257.480	92	
—	—	7,650.556	67	7,650.556	67	—	—	—	—	—	—	—	—	306
—	—	7,650.556	67	7,650.556	67	—	—	—	—	—	—	—	—	
4,901.241	97	12,462.972	17	17,364.214	14	—	—	—	—	—	—	5,649.827	23	

Uzasadnienie różnic między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

a) Zwyczajne.

1. Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi.

Wynikłości większe o . . . . . 16.137 K 79 h
z powodu, że podczas sporządzania budżetu na rok 1905 nie były jeszcze wszystkie dzierżawy uprawnień propinacyjnych na ten rok kontraktami zabezpieczone. Preliminowano przeto czynsze, które w przypuszczeniu spodziewano się uzyskać; przy zawarciu zaś kontraktów uzyskano czynsze wyższe.

2. Opłaty od szynkarzy.

Wynikłość większa o . . . . . 36.538 K 94 h
z powodu znaczniejszego uiszczenia zaległości z lat poprzednich.

3. Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni.

Wynikłość większa o . . . . . 550 K — h
z powodu, że dochodów tej rubryki z góry budżetem oznaczyć nie można.

4. Grzywny za przekroczenia propinacyjne.

Wynikłość większa o . . . . . 13.035 K 54 h
z powodu jak przy l. p. 3.

5. Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych.

Wynikłość większa o . . . . . 763 K 97 h
z powodu jak przy l. p. 3.

6. Odsetki zwłoki.

Wynikłość większa o . . . . . 2.177 K 05 h
z powodu jak przy l. p. 3.

7. Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa.

Wynikłość większa o . . . . . 44 h
z powodu preliminowania należytości w zaokrąglonej kwocie.

8. Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących.

Wynikłość większa o . . . . . 54.008 K 89 h
z powodu, że dochody mogły być przez cały rok 1905 lokowane częściowo w celu oprocentowania, gdyż wypłata kuponów i kapitałów za wylosowane obligacye galic. funduszu propinacyjnego uskutecznioną była stopniowo w miarę zgłoszeń.

9. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . . 31.358 K 79 h
z powodu inkasowania kaucyi uznanych za przepadłe u kontraktołomnych dzierżawców i innych wpływów tudzież z powodu uiszczenia zaległości z lat poprzednich.

Wydatki.

a) Zwyczajne.

1. Spłata kapitałów za wylosowane obligacye galic. funduszu propinacyjnego.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 263.500 K — h

z powodu, że właściciele wylosowanych obligacyi nie zgłosili się po odbiór przypadającego kapitału.

2. Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących.

Wynikłość większa o . . . . . 82.864 K — h

z powodu wypłaty kuponów za lata dawniejsze.

3. Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku kraj. we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 903 K 48 h

ponieważ prowizya w budżecie dokładnie oznaczoną być nie mogła.

4. Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi.

Wynikłość większa o . . . . . 10.803 K 47 h

z powodu wypłacenia gminom dodatków gminnych do podatku dochodowego za lata 1893 — 1897.

5. Podatek rentowy od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 3.947 K 90 h

z powodu, iż podatek rentowy od kuponów wypłaconych w grudniu 1905 uiszczono dopiero w roku następnym.

6. Podatek zarobkowy od dochodu galic. funduszu propinacyjnego.

Wynikłość większa o . . . . . 105.316 K 61 h

z powodu, że w roku 1905 został podatek zarobkowy o kwotę tę przez c. k. Administracyę podatków wyżej wymierzony.

7. Należytość ekwiwalentowa od majątku galic. funduszu propinacyjnego.

Wynikłość większa o . . . . . 11.737 K 65 h

ponieważ w roku 1905 uiszczono wymierzoną galic. funduszowi propinacyjnemu należytość ekwiwalentową za 4 kwartały 1905.

8. Bonifikacya galic. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z podatków opłaconych przez galic. fundusz propinacyjny do końca roku 1907.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 51.740 K 45 h

z powodu iż z przypadającej na rok 1905 bonifikacyi dla fundnszu krajowego strącono po myśli ustawy krajowej z dnia 29. marca 1898 Nr. 46 Dz u. kr. kwotę odpowiadającą wysokości dodatku krajowego do podatku zarobkowego od dochodu galic. funduszu propinacyjnego.

9. Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacane czynsze za dzierżawę prawa propinacyi.

Wynikłość większa o . . . . . 5.000 K — h

z powodu uiszczenia zaległego ryczałtu za IV. kwartał 1904.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 28. czerwca 1906.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku gal. fund. propinacyjnego ogólnego za rok 1905.

Wykaz

umniejszenia się zaległości wskutek przedawnienia, niemożności ściągnięcia i sprostowania należytości.

	Dochody		Wydatki	
	K	h	K	h
Według zamknięcia rachunku za rok 1904 pozostały zaległości z końcem roku 1904 w kwocie	4,300.880	14	5,434.445	18
z tego odpisano	36.472	12	1.233	72
pozostało	4,264.408	02	5,433.211	46
które przeniesiono do zamknięcia rachunku za rok 1905 jako zaległość początkową.				

	Odpisano wskutek					
	przedawnienia		niemożności ściągnięcia		sprostowania należytości	
	K	h	K	h	K	h
Dochody.						
a) Zwyczajne.						
Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi .	—	—	460	—	—	—
Opłaty od szynkarzy	—	—	3.604	58	11.016	88
Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni	—	—	4.000	—	—	—
Grzywny za przekroczenia propinacyjne . .	—	—	16.885	11	180	—
Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych	—	—	315	05	10	50
Razem . . .	—	—	25.264	74	11.207	38
Ogółem . . .	—	—	—	—	36.472	12
Wydatki.						
a) Zwyczajne.						
Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących	1.078	—	—	—	—	—
Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi (dodatki gminne)	—	—	—	—	47	92
Podatek rentowy od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego	—	—	—	—	107	80
Razem . . .	1.078	—	—	—	155	72
Ogółem . . .		—	—	—	1.233	72

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Wykaz

ilości szynkarzy i obliczenie rocznej należytości.

Rok	Po 20 K		Po 30 K		Po 40 K		Po 120 K		Po 160 K		Po 200 K		Razem	
	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna	szynkarzy	opłata roczna
1890	6.614	132.280	6.880	206.400	907	36.280	34	4.080	147	23.520	26	5.200	14.608	407.760
1891	5.973	119.460	7.010	210.300	1.204	48.160	33	3.960	130	20.800	30	6.000	14.380	408.680
1892	5.853	117.060	7.011	210.330	1.100	44 000	33	3.960	128	20.480	36	7.200	14.161	403.030
1893	5.828	116.560	7.096	212.880	1.028	41.120	23	2.760	133	21.280	29	5.800	14.137	400.400
1894	5.802	116.040	7.085	212.550	1.020	40.800	21	2.520	131	20.960	29	5.800	14.088	398.670
1895	5.758	115.160	6.781	203.430	1.119	44.760	24	2.880	125	20.000	31	6.200	13.838	392.430
1896	5.559	111.180	6.745	202.350	1.112	44.480	23	2.760	122	19.520	30	6.000	13.591	386.290
1897	5.553	111.060	6.741	202.230	1.110	44.400	21	2.520	116	18.560	28	5.600	13.569	384.370
1898	5.434	108.680	6.811	204.330	1.103	44.120	19	2.280	120	19.200	26	5.200	13.513	383.810
1899	5.442	108.840	6.636	199.080	1.070	42.800	16	1.920	118	18.880	26	5.200	13.308	376.720
1900	5.424	108.480	6.603	198.090	1.066	42.640	18	2.160	119	19.040	21	4.200	13.251	374.610
1901	5.280	105.600	6.437	193.110	1.044	41.760	17	2.040	118	18.880	21	4.200	12.917	365 590
1902	5.288	105.760	6.972	209.160	1.232	49.280	13	1.560	106	16.960	24	4.800	13.635	387.520
1903	4.796	95.920	7.264	217.920	1.265	50.600	14	1.680	104	16.640	25	5 000	13.468	387.760
1904	4.840	96.800	7.480	224.400	1.327	53.080	12	1.440	102	16.320	25	5.000	13.786	397.040
1905	4.864	97.280	7.613	228.390	1.437	57.480	11	1.320	102	16.320	29	5.800	14.056	406.590

Z c k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

zasobowego

za rok 1905.

(Z 4 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Liczba porz.	Liczba rubryki bud.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	zaległa h	bieżąca K	bieżąca h	razem K	razem h
		Majątek obrotowy.						
		Gotówka.						
		Dochody.						
1	1	Odsetki czynne	—	—	817.398	44	817.398	44
		Razem	—	—	817.398	44	817.398	44
		W porównaniu z wydatkami	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje zwyżka. .	—	—	817.398	44	817.398	44
		którą przeniesiono do majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego. . . .						
		Majątek zarodowy.						
		a) Gotówka.						
		Dochody.						
1	—	Zwroty lokowanych kapitałów . . .	1,705.909	87	1,141.225	22	2,847.135	09
2	—	Za wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	140.000	—	140.100	—
3	—	„ sprzedane „ „ . . .	—	—	493.500	—	493 500	—
4	—	Nadwyżka dochodów majątku obrotowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego za rok 1905	—	—	817.398	44	817.398	44
5	—	Nadwyżka dochodów galic. funduszu propinacyjnego ogólnego za rok 1905 . .	—	—	2,195.766	91	2,195.766	91
		Razem	1,705.909	87	4,787.990	57	6,493.900	44
		W porównaniu z wydatkami	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
1	—	Lokacya kapitałów	—	—	1,141.225	22	1,141.225	22
2	—	Na zakupno papierów wartościowych .	—	—	3,911.450	—	3,911.450	—
		Razem	—	—	5,052.675	22	5,052.675	22
		b) Efekta.						
		Dochody.						
1	—	Zakupione papiery wartościowe . . .	—		3,930 000	—	3,930.000	—
		Razem	—	—	3.930.000	—	3,930.000	—
		Zapas z początkiem roku	—	—	—	—	—	—
		Ogółem	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	—	—	—	—
		Pozostaje zapas . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
1	—	Wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	140.100	—	140.100	—
2	—	Sprzedane „ „ . . .	—	—	500.000	—	500.000	—
		Razem	—	—	640.100	—	640.100	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
—	—	817.398	44	817.398	44	693.164	—	—	—	124.234	44	—	—	329
—	—	817.398	44	817.398	44	693.164	—	—	—	124.234	44	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1,405.909	87	—	—	1,405.909	87	—	—	—	—	—	—	1,441.225	22	362
—	—	140.100	—	140.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	368
—	—	493.500	—	493.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	371
—	—	817.398	44	817.398	44	—	—	—	—	—	—	—	—	331
—	—	2,195.766	91	2,195.766	91	—	—	—	—	—	—	—	—	376
1,405.909	87	3,646.765	35	5,052.675	22	—	—	—	—	—	—	1,441.225	22	
—	—	—	—	5,052.675	22	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	1,141.225	22	1,141.225	22	—	—	—	—	—	—	—	—	416
—	—	3,911.450	—	3,911.450	—	—	—	—	—	—	—	—	—	413
—	—	5 052.675	22	5,052.675	22	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	3,930.000	—	3,930.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	448
—	—	3,930.000	—	3,930.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	18,785.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	22,715.400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	640.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	22,075.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	140.100	—	140.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	478
—	—	500.000	—	500.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	481
—	—	640.100	—	640.100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie różnic między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . . 124.234 K 44 h
z powodu, że po przedłożeniu budżetu wpłynęły odsetki od nadwyżki dochodów galic. funduszu propinacyjnego za rok 1904, które nie były preliminarzem objęte.

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku galic. funduszu propinacyjnego zasobowego za r. 1905.

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowych za rok 1905.

Liczba porząd.	Bliższe oznaczenie	Papiery wartościowe				Gotówka			
		przyrost		ubytek		przychody		wydatki	
		szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo	razem
		K	K	K	K	K	K	K	K
	Przyrost.								
	Zakupione papiery wartościowe.								
1	4% listy zast. galic. Banku hipot. po kursie 99 K 70 h	1,800.000	—	—	—	—	—	1,794.600	
2	4% listy zast. galic. Banku hipot. po kursie 99 K 50 h	750.000	2,550.000	—	—	—	—	746.250	2,540.850
3	4% listy zast. galic. Tow. kred. ziemskiego po kursie 99 K 50 h	880.000	880.000	—	—	—	—	875.600	875.600
4	4% 60-letnie oblig. komun. peszt. węg. Banku kom. po kursie 99 K	500.000	500.000	—	—	—	—	495.000	495.000
	Ubytek.								
	Wylosowane papiery wartościowe.								
5	4% obligacye galic. fund. propinacyjnego	—	—	60.100	60.100	60.100	60.100	—	—
6	4% listy zast. galic. Banku krajowego	—	—	11.000	11.000	11.000	11.000	—	—
7	4% listy zast. galic. Banku hipotecznego	—	—	32.000	32.000	32.000	32.000	—	—
8	4% listy zast. galic. Tow. kredytowego ziemskiego.	—	—	20.000	20.000	20.000	20.000	—	—
9	4% obligacye pożyczki m. Lwowa	—	—	10.000	10.000	10.000	10.000	—	—
10	4% obligacye pożyczki krajowej z roku 1893 . . .	—	—	2.000	2.000	2.000	2.000	—	—
11	4% obligacye komun. galic. Banku kraj. IV. emisyi .	—	—	5.000	5.000	5.000	5.000	—	—
	Sprzedane papiery wartościowe.								
12	4% obligacye pożyczki m. Lwowa po kursie 98 K 70 h	—	—	500.000	500.000	493.500	493.500	—	—
	Razem . .	—	3,930.000	—	640.100	—	633.600	—	3,911.450
	Do tego zapas początkowy .	—	18,785.400	—	—	—	—	—	—
	Ogółem . .	—	22,715.400	—	—	—	—	—	—
	W porównaniu z ubytkiem .	—	640.100	—	—	—	—	—	—
	Pozostaje zapas .	—	22,075.300	—	—	—	—	—	—

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku galic. fund. propin. zasobowego za r. 1905.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów wartościowych

stanowiących własność galic. funduszu propinacyjnego zasobowego według stanu z dniem 31. grudnia 1905.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie	Nominalna wartość w koronach
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego . . .	1,095.100
2	4% listy zastawne galic. Banku krajowego . . .	2,566.100
3	4% „ „ „ „ hipotecznego . . .	8,653.800
4	4% „ „ „ Tow. kredytowego ziemskiego .	4,407.400
5	4% 50 letnie listy zast peszt. węg. Banku komercyalnego .	350.000
6	4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	2,030.000
7	4% „ „ krajowej z r. 1893 . . .	202.900
8	4% „ kolejowe gal. Banku krajowego . .	300.000
9	4% „ komunalne „ „ „ IV. emisyi	1,420.000
10	4% 60-letnie oblig. komun peszt węg. Banku komercyalnego	900.000
11	4% 50½ „ „ „ „ „ „ „ z 5% prem.	150.000
	Razem . .	22,075.300

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Załącznik Nr. 4. do zamknięcia rachunku galic. fund. propin. zasobowego za r. 1905.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego zasobowego z końcem roku 1905 z pozostałością roku 1904.

	Szczegółowo K	h	Razem K	h
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem r. 1905:				
a) w papierach wartościowych	22,075.300	—		
b) w lokowanych kapitałach	1,441.225	22	23,516.525	22
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem r. 1904	—	—	20,491.309	87
W porównaniu przeto okazuje się z końcem roku 1905 powiększenie majątku zarodowego o . . .	—	—	3,025.215	35

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

rezerwowego

za rok 1905.

(Z 1 załącznikiem).

„Majątek obrotowy“.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Liczba porz.	Liczba rubryki budż.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	zaległa h	bieżąca K	bieżąca h	razem K	razem h
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Odsetki czynne	—	—	645.550	64	645.550	64
2	2	Rozmaite	—	—	794	94	794	94
		Razem	—	—	646.345	58	646.345	58
		b) Obojętne.						
1	—	Zwrot danych zaliczek	20.960	61	8.287	10	29.247	71
		Ogółem	20.960	61	654.632	68	675.593	29
		W porównaniu z wydatkami	1.600	71	211.837	81	213.438	52
		Pozostaje zwyżka	19.359	90	442.794	87	462.154	77
		z której z powodu, że zwyżką tą objęta jest także zaległość czynna w kwocie 18.937 K 34 h względnie po potrąceniu zaległości biernej 102 „ 04 „ w kwocie	—	—	—	—	18.835	30
		i że ta zaległość czynna, wpłynie dopiero w następnych latach do galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego, przenosi się do majątku zarodowego tego funduszu tylko faktyczną zwyżkę	—	—	—	—	443.319	47
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
1	1	Płace urzędników	1.526	71	66.183	42	67.710	13
2	2	„ sług	—	—	3.690	—	3.690	—
3	3	Adjuta	—	—	1.066	66	1.066	66
4	4	Płace pomocników kancelaryjnych	9	—	18.087	13	18.096	13
5	5	Dyurna	—	—	11.886	—	11.886	—
6	6	Ryczałt do Skarbu Państwa na utrzymanie kasy galic. funduszu propinacyjnego	—	—	20.000	—	20.000	—
7	7	Czynsze najmu	—	—	7.000	—	7.000	—
8	8	Podatek wodociągowy od czynszów najmu	—	—	—	—	—	—
9	9	Koszta administracyi powiatowej	—	—	48.700	—	48.700	—
10	10	Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi	—	—	818	02	818	02
11	11	Potrzeby kancelaryjne	—	—	2.998	04	2.998	04
12	12	Koszta zarządu	65	—	2.540	88	2.605	88
13	13	Koszta sądowe	—	—	1.200	—	1.200	—
14	14	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki	—	—	19.380	56	19.380	88
		Razem	1.600	71	203.550	71	205.151	42
		b) Obojętne.						
15	—	Dane zaliczki	—	—	8.287	10	8.287	10
		Ogółem	1.600	71	211.837	81	213.438	52

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
—	—	645.550	64	645.550	64	642.247	—	—	—	3.303	64	—	—	20
—	—	794	94	794	94	—	—	—	—	794	94	—	—	43
—	—	646.345	58	646.345	58	642.247	—	—	—	4.098	58	—	—	
10.310	37	—	—	10.310	37	—	—	—	—	—	—	18.937	34	75
10.310	37	646.345	58	646.655	95	—	—	—	—	—	—	18.937	34	
1.471	68	66.139	41	67.611	09	69.360	—	1.748	91	—	—	99	04	234
—		3.690	—	3.690	—	3.690	—	—	—	—	—	—	—	241
—	—	1.066	66	1.066	66	1.600	—	533	34	—	—	—	—	204
9	—	18.084	13	18.093	13	19.149	—	1.055	87	—	—	3	—	191
—	—	11.886	—	11.886	—	13.366	—	1.480	—	—	—	—	—	245
—	—	20.000	—	20.000	—	20.000	—	—	—	—	—	—	—	173
—	—	7.000	—	7.000	—	7.000	—	—		—	—	—	—	122
—	—	—	—	—	—	350	—	350	—	—	—	—	—	244
—	—	48.700	—	48.700	—	52.000	—	3.300	—	—	—	—	—	126
—	—	818	02	818	02	1.000	—	181	98	—	—	—		129
—	—	2.998	04	2.998	04	4.000	—	1.001	96	—	—	—	—	177
65	—	2.540	88	2.605	88	3.000	—	394	12	—	—	—	—	139
—	—	1.200	—	1.200	—	1.200	—	—	—	—	—	—	—	249
—	—	19.380	56	19.380	56	20.000	—	619	44	—	—	—	—	227
1.545	68	203.503	70	205.049	38	215.715	—	10.665	62		—	102	04	
—	—	8.287	10	8.287	10	—	—	—	—	—	—	—	—	200
										Ogółem .		102	04	

Majątek obrotowy.

Uzasadnienie różnic między budżetem a wynikłością uiszczenia.

Dochody.

a) Zwyczajne.

1. Odsetki czynne.

Wynikłość większa o . . . . . 3.303 K 64 h
z powodu, że po przedłożeniu budżetu wpłynęły odsetki od papierów wartościowych, zakupionych za zwyżką dochodów z roku 1904, które preliminarzem nie były objęte.

2. Rozmaite.

Wynikłość większa o . . . . . 794 K 94 h
z powodu, że dochody te nie były w budżecie preliminowane.

Wydatki.

a) Zwyczajne.

1. Płace urzędników.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 1.748 K 91 h
z powodu interkalaryów.

3. Adjuta.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 533 K 34 h
z powodu śmierci jednego praktykanta rachunkowego.

4. Płace pomocników kancelaryjnych.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 1.055 K 87 h
z powodu śmierci jednego pomocnika kancelaryjnego.

5. Dyurna.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 1.480 K — h
z powodu wakansów.

8. Podatek wodociągowy od czynszu najmu.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 350 K — h
z powodu, że podatek wodociągowy za rok 1905 wypłacono dopiero w styczniu 1906.

9. Koszta administracyi powiatowej.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 3.300 K — h
z powodu zmniejszania się wynagrodzeń dla delegatów na powiatach.

10. Dyety i koszta podróży.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 181 K 98 h
z powodu zmniejszania się potrzeby odbywania częstszych posiedzeń c. k. Dyrekcyi.

11. Potrzeby kancelaryjne.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 1.001 K 96 h
z powodu, że przyzwolona na ten cel kwota nie została w zupełności wyczerpana.

12. Koszta zarządu.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 394 K 12 h
z powodu jak wyżej.

14. Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki.

Wynikłość mniejsza o . . . . . 619 K 44 h
z powodu jak wyżej.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów dnia 28. czerwca 1906.

Zamknięcie rachunku

galicyjskiego funduszu propinacyjnego

rezerwowego

za rok 1905.

(Z 3 załącznikami).

„Majątek zarodowy“.

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Liczba porz.	Liczba rubryki hrd.	Nazwa rubryki	Należytość zaległa K	h	bieżąca K	h	razem K	h
		Gotówka.						
		Dochody.						
		a) Zwyczajne.						
1		Zwyżka dochodów majątku obrotowego galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego za rok 1905	—	—	443.319	47	443.319	47
		Razem	—	—	443.319	47	443.319	47
		b) Operacye kredytowe.						
2		Za wylosowane papiery wartościowe .	—	—	271.600	—	271.600	—
3		Zwrot lokowanych kapitałów . . .	2,124.500	—	—	—	2,124.500	—
		Razem . . .	2,124.500	—	271.600	—	2,396.100	—
		Ogółem . . .	2,124.500	—	714.919	47	2,839.419	47
		Do tego początkowy zapas	—	—	—	—	—	—
		Razem . . .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami	—	—	—	—	—	—
		Zostaje . . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
		a) Zwyczajne.						
		b) Operacye kredytowe.						
1		Na zakupno papierów wartościowych . .	—	—	950.343	60	950.343	60
		Razem . . .	—	—	950.343	60	950.343	60
		Efekta.						
		Dochody.						
1		Zakupione papiery wartościowe . . .	—	—	953.200	—	953.200	—
		Razem . . .	—	—	953.200	—	953.200	—
		Do tego początkowy zapas	—	—	—	—	—	—
		Ogółem . . .	—	—	—	—	—	—
		W porównaniu z wydatkami . . .	—	—	—	—	—	—
		Zostaje zapas . .	—	—	—	—	—	—
		Wydatki.						
2		Wylosowane papiery wartościowe . .	—	—	271.600	—	271.600	—
		Razem . . .	—	—	271.600	—	271.600	—

Uiszczenie na należytość						Kwota budżetem przyzwolona		W porównaniu uiszczenia z budżetem okazuje się wynikłość				Zaległość ostateczna		Stronica księgi głów.
zaległą		bieżącą		razem				mniejsza		większa				
K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	
—	—	443.319	47	443.319	47	—	—	—	—		—	—	—	231
—	—	443.319	47	443 319	47	—	—	—	—	—		—	—	
—	—	271.600	—	271.600	—	—	—	—		—	—	—		294
226.000	—	—	—	226.000	—	—	—	—	—	—	—	1,898.500	—	299
226.000	—	271.600	—	497.600	—	—	—	—	—	—	—	1 898.500	—	
226.000	—	714.919	47	940.919	47	—	—	—	—	—	—	1,898.500	—	
—	—	—	—	354.236	26	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	1,295.155	73	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	950.343	60	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	344.812	13	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	950.343	60	950.343	60	—	—	—	—	—	—	—	—	371
—	—	950 343	60	950.343	60	—		—	—	—	—	—	—	
—	—	953.200	—	953.200	—	—		—	—	—	—	—	—	407
—	—	953.200	—	953.200	—	—		—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	13,772.700	—	—	—	—	—	—		—	—	
—	—	—	—	14,725.900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	271.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	14,454 300	—	—	—	—	—	—	—			
—	—	271.600	—	271.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	481
—	—	271.600	—	271.600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Załącznik Nr. 1. do zamknięcia rachunku gal. funduszu propinacyjnego rezerwowego za r. 1905.

Majątek zarodowy.

Wykaz

zmian majątku zarodowego w papierach wartościowych za rok 1905.

Liczba porząd	Bliższe oznaczenie	Papiery wartościowe				Gotówka					
		przyrost		ubytek		przychody		wydatki			
		szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo	razem	szczegółowo		razem	
		K	K	K	K	K	K	K	h	K	h
	Przyrost.										
	Zakupione papiery wartościowe.										
1	4% oblig. węg peszt. Banku komercyalnego z 5% premią po kursie 99 K 80 h .	500.000	500.000	—	—	—	—	499.000	—	499.000	—
2	4% oblig. galic. funduszu propinacyjnego po kursie 99 K 80 h .	3.100	3.100	—	—	—	—	3.093	80	3.093	80
3	4% listy zastawne Banku krajowego po kursie 99 K 80 h . .	100	100	—	—	—	—	99	80	99	80
4	4% listy zastawne gal. Banku hipoteczn. po kursie 99 K 50 h . .	250.000		—	—	—	—	248.750	—		
5	4% listy zastawne gal. Banku hipoteczn. po kursie 99 K 70 h . .	200.000	450.000	—	—	—	—	199.400	—	448.150	—
	Ubytek.										
	Wylosowane papiery wartościowe.										
6	4% listy zast. galic. Banku hipotecznego	—	—	3.000	3.000	3.000	3.000	—	—	—	—
7	4% listy zast. galic. Tow. kredyt. ziemsk.	—	—	30.200	30.200	30.200	30.200	—	—	—	—
8	4% listy zast. galic. Banku krajowego .	—	—	1.000	1.000	1.000	1.000	—	—	—	—
9	4% oblig. galic. fund. propinacyjnego . .	—	—	217.400	217.400	217.400	217.400		—	—	—
10	4% obligacye pożyczki kraj. z roku 1893 .	—	—	20.000	20.000	20.000	20.000	—	—	—	—
	Razem . .	—	953.200	—	271.600	—	271.600	—	—	950.343	60
	Do tego zapas począt. .	—	13,772.700	—	—	—	—	—	—	—	—
	Ogółem . .	—	14,725.900	—	—	—	—	—	—	—	—
	W porównaniu z ubyt.	—	271.600	—	—	—	—	—	—	—	—
	Zostaje zapas .	—	14,454.300	—	—	—	—	—	—	—	—

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28 czerwca 1906.

Załącznik Nr. 2. do zamknięcia rachunku galic. fund. propin. rezerwowego za r. 1905.

Majątek zarodowy.

Wykaz papierów wartościowych

stanowiących własność galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego według stanu z dniem 31. grudnia 1905.

Liczba porz.	Bliższe oznaczenie	Nominalna wartość w koronach
1	4% obligacye galic. funduszu propinacyjnego . . .	5,073.500
2	4% listy zastawne galic. Banku krajowego . . .	927.000
3	4% obligacye pożyczki krajowej z r. 1893 . . .	378.400
4	4% listy zastawne galic. Banku hipotecznego . . .	2,823.600
5	4% „ „ „ Tow. kredytowego ziemskiego .	3,741.600
6	3½% obligacye państwowej pożyczki inwestycyjnej .	50.000
7	4% obligacye pożyczki miasta Lwowa	460.200
8	4% listy zast węg. peszt. Banku komercyalnego . .	500.000
9	4% „ „ „ „ „ „ z 5% prem.	500.000
	Razem . .	14,454.300

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Załącznik Nr. 3. do zamknięcia rachunku galic. fund. propin. rezerwowego za r. 1905.

Majątek zarodowy.

Porównanie

majątku zarodowego galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego z końcem roku 1905 z pozostałością roku 1904.

	Szczegółowo K	h	Razem K	h
Stan majątku zarodowego wynosi z końcem r. 1905:				
a) w papierach wartościowych	14,454.300	—		
b) w lokowanych kapitałach	1,898.500	—		
c) gotówce	344 812	13	16,697.612	13
Stan majątku zarodowego wynosił z końcem r. 1904	—	—	16,251.436	26
W porównaniu przeto okazuje się z końcem roku 1905 powiększenie majątku zarodowego o . . .	—	—	446.175	87

Z c. k. Dyrekcyi galicyjskiego funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO

FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

OGÓLNEGO

według rubryk

na rok 1907.

(Z 17 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
	Dochody.				
1/1	Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi . . .	8,566.138	8,570.000	8,530.000	
2/2	Opłaty od szynkarzy . . .	414.539	380.000	380.000	
3	Opłaty od zakładania gorzelń, browarów i miodosytni .	550	—	—	
4/3	Grzywny za przekroczenia propinacyjne	17.035	4.000	4.000	
5/4	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych .	804	40	40	
6/5	Odsetki zwłoki	22.177	20.000	20.000	
7/6	Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa .	1,782.258	1,782.258	1,782.258	
8/7	Udsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	154.009	150.000	150.000	
9/8	Rozmaite	33.359	2.000	2.000	
	Razem .	10,990.869	10,908.298	10,868.898	
	W porównaniu z wydatkami	—	8,689.411	8,696.325	
	pozostaje zwyżka . . .	—	2,218.887	2,171.973	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		korон			
	Wydatki.				
1/1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye gal. fund. propinacyjnego	4,793.100	5,260.800	5,473.400	
2/2	Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących .	2,766.238	2,479.088	2,266.552	
3/3	Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyi i zapadłych kuponów	5.496	6.400	6.400	
4/4	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa . . .	5.580	5.580	5.580	
5	Podatek dochodowy od czynszów za wydzierżawione prawo propinacyi . . .	10.803	—	—	
6/5	Podatek rentowy od obligacyi gal. fund. propinacyjnego	264.389	247.909	226.655	
7/6	Podatek zarobkowy od dochodów gal. funduszu propinacyjnego	419.143	340.000	420.000	
8/7	Należytość ekwiwalentowa od majątku gal. fund. propinac.	11.738	11.738	11.738	
9/8	Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez galic. fundusz propinacyjny do końca roku 1897	266.156	317.896	266.000	
10/9	Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacone czynsze za dzierżawę prawa propinacyi . . .	25.000	20.000	20.000	
	Razem .	8,567.643	8,689.411	8,696.325	

Załącznik Nr. 1. Preliminarz na rok 1907 dochodów galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego.

Rubryka: „Czynsze za wydzierżawione prawo propinacyi“.

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
			k o r o n		
1	Biała		213.930	208.930	opust.
2	Bochnia		78.389	78.389	
3	Bohorodczany . . .		131.740	131.740	
4	Borszczów		131.880	136.670	
5	Bóbrka		105.165	104.915	opust.
6	Brody		134.273	134 273	
7	Brzesko		145.652	147.202	
8	Brzeżany		151.178	141.788	opust.
9	Brzozów		70.740	70.770	
10	Buczacz		192.169	184.572	opust.
11	Chrzanów		174.426	174.426	
12	Cieszanów		73.085	73.085	
13	Czortków		146.615	142.565	opust.
14	Dąbrowa		55.030	55.030	
15	Dobromil		82.255	82.255	
16	Dolina		181.962	184.962	
17	Drohobycz		216 770	216.770	
18	Gorlice		110.951	110.951	
19	Gródek		48.138	48.478	
20	Grybów		52.069	50 069	opust.
21	Horodenka		156.588	156.588	
22	Husiatyn		102.810	102.610	opust.
23	Jarosław		158.584	158.584	
24	Jasło		103.485	103.485	
25	Jaworów		91.080	90.930	opust.
26	Kałusz		98.216	99.026	
27	Kamionka		106.252	106.252	
28	Kolbuszowa		47.014	48 143	*vide poz. 36.*
29	Kołomyja		114 715	112.215	opust.
30	Kosów		118.418	117.418	opust.
31	Kraków		165.573	168.573	
32	Krosno		77.730	77.730	
33	Limanowa		65.970	66.070	
34	Lisko		142.295	142 295	
35	Lwów		181.660	181.210	opust.
36	Łańcut		80.892	79.762	*vide poz. 28.*
37	Mielec		77.519	77 519	
38	Mościska		86.276	88.046	*vide poz. 54.*
39	Myślenice		90.028	90.028	
40	Nadwórna		155.390	155.390	
41	Nisko		53.004	53.004	
42	Nowy Sącz		151.581	151.551	opust.
43	Nowy Targ		73.721	73.721	
44	Peczeniżyn		46.000	42.000	opust.
45	Pilzno		38.250	38.250	
46	Podgórze		51.230	51.230	
47	Podhajce		133.828	124.301	opust.

L. porządkowa	Poszczególnienie powiatów	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
			koron		
48	Przemyśl		173.292	173.375	
49	Przemyślany		80.564	80.440	opust.
50	Przeworsk		60.427	60.427	
51	Rawa		80.848	80.788	opust
52	Rohatyn		193.467	193.577	
53	Ropczyce		114.152	114.152	
54	Rudki		61.842	59.832	*vide poz. 38.*
55	Rzeszów		126.537	126.537	
56	Sambor		52.880	52.880	
57	Sanok		126.162	126.162	
58	Skałat		77.120	77.100	opust
59	Śniatyn		103.975	104.175	
60	Sokal		80.477	80.322	opust.
61	Stanisławów		197.755	196.245	opust.
62	Stary Sambor		71.800	71.800	
63	Stryj		134.577	134.152	opust.
64	Strzyżów		29.073	29.073	
65	Tarnobrzeg		87.612	90.612	
66	Tarnopol		115.292	116.272	
67	Tarnów		53.370	53.370	
68	Tłumacz		120.650	111 550	opust.
69	Trembowla		71.700	69.760	opust.
70	Turka		59.581	59.581	
71	Wadowice		207.702	207.502	opust.
72	Wieliczka		41.306	41.306	
73	Zaleszczyki		130.833	128.233	opust
74	Zbaraż		101.278	101.278	
75	Zborów		38.132	38.182	
76	Złoczów		121.280	120.930	opust.
77	Żółkiew		74.545	74.235	opust.
78	Żydaczów		113.195	113.195	
79	Żywiec		240.000	240.000	
	Razem	8,566.138	8,605 980	8,560.814	
	Po strąceniu na możliwe opusty	—	35.980	30.814	
	pozostaje	8,566.138	8,570.000	8,530.000	

Załącznik Nr. 2. do dochodów.

Rubryka: „Opłaty od szynkarzy“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
1	Opłaty od szynkarzy .	414.539	380.000	380.000	

Załącznik Nr. 3. do dochodów.

Rubryka: „Grzywny za przekroczenia propinacyjne“.

1	Grzywny za przekroczenia propinacyjne. .	17.035	4.000	4.000	

Załącznik Nr. 4. do dochodów.

Rubryka: „Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych“.

1	Dochody ze sprzedaży przedmiotów skonfiskowanych . . .	804	40	40	

Załącznik Nr. 5. do dochodów.

Rubryka: „Odsetki zwłoki“.

1	Odsetki zwłoki . .	22 177	20.000	20.000	

Załącznik Nr. 6. do dochodów.

Rubryka: „Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
1	Zasiłek z milionowej subwencyi ze Skarbu państwa	1,782.258	1,782.258	1,782.258	

Załącznik Nr. 7. do dochodów.

Rubryka: „Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących“.

1	Odsetki czynne od lokowanych kapitałów z dochodów bieżących	154.009	154.000	154.000	

Załącznik Nr. 8. do dochodów.

Rubryka: „Rozmaite“.

1	Rozmaite	33.359	2.000	2.000	

Załącznik Nr. 1. Preliminarz na rok 1907 wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego ogólnego.

Rubryka: „Spłata kapitałów za wylosowane obligacye gal. funduszu propinacyjnego".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
1	Spłata kapitałów za wylosowane obligacye gal. funduszu propinacyjnego . . .	4,793.100	5,260.800	5,473.400	*Więcej o 212.600 K.* Celem uzyskania kapitałów potrzebnych na pokrycie wynagrodzeń dla właścicieli prawa propinacyi za odjęcie im tego prawa, emitowano po myśli §. 5. ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 (Dz. u. kr. Nr. 30) 4%-we obligacye nominalnej wartości 124,400.000 K które po myśli §. 2 tej ustawy w przeciągu 26 począwszy od 1. stycznia 1890 przez losowanie umorzone być mają. Według preliminarza na rok 1906 pozostało jeszcze do spłacenia 58,018.600 K. Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 31. maja 1889 l. 2.216 wynosi w roku 1907: I. rata płatna 30. czerwca 1907 . 2,709.600 K II. rata płatna 31. grudnia 1907 . 2,763.800 „ razem . . 5,473.400 K Pozostaje przeto jeszcze do spłacenia w następujących 8 latach 52,545.200 K.

Załącznik Nr. 2. do wydatków.

Rubryka: „Wypłata kuponów od obligacyi w obiegu będących“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
1	Wypłata kuponów od obligacyj w obiegu będących . . .	2,766.238	2,479.088	2,266.552	*Mniej o 212.536 K.* Według planu umorzenia zatwierdzonego reskryptem c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 31. maja 1889 l. 2.216 wynosi należytość od kuponów płatnych w roku 1907 a mianowicie od obligacyi nominalnej wartości 58,018.600 K płatnych dnia 30. czerwca 1907 . 1,160.372 K od obligacyi nominalnej wartości 55,309.000 K płatnych dn. 31. grudnia 1907 . . . 1,106.180 „ razem . 2,266.552 K

Załącznik Nr. 3. do wydatków.

Rubryka: „Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów“.

1	Prowizya dla Banku dla krajów koronnych we Wiedniu i Banku krajowego we Lwowie za pośrednictwo w wypłacie wylosowanych obligacyj i zapadłych kuponów . . .	5.496	6.400	6.400

Załącznik Nr. 4. do wydatków.

Rubryka: „Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu Państwa".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
1	Należytość stemplowa od kwitów na pobór zasiłku ze Skarbu państwa	5.580	5.580	5.580	

Załącznik Nr. 5. do wydatków.

Rubryka: „Podatek rentowy od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego".

1	Podatek rentowy od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego . .	264.389	247.909	226.655	*Mniej o 21.254 K.* Ponieważ w myśl §. 131. lit. a) ustawy z dnia 25 go października 1896 (Dz p. p. Nr. 220) odsetki od obligacyi galic. funduszu propinacyjnego podlegają 10%-wemu podatkowi rentowemu, przeto od zapadłych kuponów w roku 1907 w kwocie 2,266 552 K preliminuje się podatek rentowy w kwocie 226.655 K odpowiadającej 10% stopie

Załącznik Nr. 6. do wydatków.

Rubryka: „Podatek zarobkowy od dochodów galic. funduszu propinacyjnego".

1	Podatek zarobkowy od dochodów galic. funduszu propinacyjnego	419.143	340.000	420.000	*Więcej o 80.000 K.* Ponieważ niewiadomo w jakiej wysokości c. k. Administratya podatków we Lwowie powyższy podatek na rok 1907 wymierzy, przeto preliminuje się na ten cel kwotę 420.000 K odpowiadającą w zaokrągleniu rzeczywiście w roku 1905 uiszczonemu podatkowi.

Załącznik Nr. 7. do wydatków.

Rubryka: „Należytość ekwiwalentowa od majątku gal. funduszu propinacyjnego".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
1	Należytość ekwiwalentowa od majątku gal. funduszu propinacyjnego	11.738	11.738	11.738	

Załącznik Nr. 8. do wydatków.

Rubryka: „Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propinacyjny do końca roku 1897.

1	Bonifikacya gal. funduszu krajowego i funduszów powiatowych za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propinacyjny do końca roku 1897 . . .	266.156	317.896	266.000	Według ustawy z dnia 29. marca 1898 (Dz. ust. kraj. Nr. 46) przypada galic. funduszowi krajowemu corocznie kwota . . . . . 300.000 K zaś funduszom powiatowym corocznie kwota . . 100.000 „ razem . . 400.000 K tytułem bonifikacyi za ubytek w dochodach z dodatków opłacanych przez fundusz propinacyjny do końca roku 1897. Według art II. powołanej ustawy ma być od przypadającej gal. funduszowi krajowemu bonifikacyi potrącany corocznie dodatek krajowy do podatku zarobkowego, opłacanego przez galic. fundusz propinacyjny. Ponieważ nie wiadomo w jakiej wysokości będzie pomieniony dodatek krajowy w roku 1907 wymierzony, przeto potrąca się dodatek krajowy według wymiaru na rok 1905 w zaokrąglonej kwocie 134.000 „ pozostaje zatem preliminowana kwota . . . . 266.000 K

Załącznik Nr. 9. do wydatków.

Rubryka: „Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacane czynsze za dzierżawę prawa propinacyi".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
1	Ryczałt za należytości stemplowe od kwitów na opłacone czynsze za dzierżawę prawa propinacyi . . .	25.000	20.000	20.000	

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO

FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

ZASOBOWEGO

według rubryk

na rok 1907.

(Z 1 załącznikiem).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		k o r o n			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne . . .	817.398	808.382	930.950	
	Razem .	817.398	808.382	930.950	
	W porównaniu z wydatkami	—	—	—	
	pozostaje zwyżka .	817.398	808.382	930.950	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
	Wydatki.				

Załącznik Nr. 1. do dochodów galic. funduszu propinacyjnego zasobowego

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
			koron			
	Odsetki czynne.					
1	4% obligaoye galic. funduszu propinacyjnego nom. wartości. .	1,095.100 K	—	—	43.804	
2	4% listy zast. gal. Banku kr.	2,566.100 „	—	—	102.644	
3	4% listy zastawne galic. Banku hipot.	8,653.800 „	—	—	346.152	
4	4% listy zast. galic. Towarzystwa kredytow. ziem.	4,407.400 „	—	—	175.415	*ad 4. i 6.* Odsetki preliminuje się po strąceniu podatku rentowego.
5	4% listy zast. peszt. węg. Banku kom.	350.000 „	—	—	14.000	
6	4% oblig. poż. hipot. miasta Lwowa . .	2,030.000 „	—	—	79.576	
7	4% oblig. poż. kr. z r. 1893	202.900 „	—	—	8.116	
8	4% obligacye komun. galic. Banku kraj. IV. emisyi .	1,420.000 „	—	—	56.800	
9	4% obligacye kolejowe gal. Banku kraj.	300.000 „	—	—	12.000	
10	4% 60-letnie oblig. kom. peszt. węg. Banku kom.	900.000 „	—	—	36.000	
11	4% 50½-letn. oblig. kom. peszt. węg. Banku kom. z 5% premią wart. . .	150.000 „	—	—	6.000	
12	Lokowane kapitały na 3½% . .	1,441.225 „	—	—	50.443	
	Razem	23,516.525 K	817.398	808.382	930.950	

Sumaryczny Preliminarz

GALICYJSKIEGO

FUNDUSZU PROPINACYJNEGO

REZERWOWEGO

według rubryk

na rok 1907.

(Z 16 załącznikami).

Z c. k. Dyrekcyi galic. funduszu propinacyjnego.

Lwów, dnia 28. czerwca 1906.

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	U w a g a
		k o r o n			
	Dochody.				
1/1	Odsetki czynne . . .	645.551	648.716	666.496	
	Razem .	645.551	648.716	666.496	
	W porównaniu z wydatkami	—	215.867	215.828	
	pozostaje zwyżka .	—	432.849	450.668	

L. porządkowa i Nr. załącznika	Oznaczenie rubryk	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
	Wydatki.				
1/1	Płace urzędników . .	67.611	69.360	69.960	
2/2	Płace sług	3.690	3.690	3.690	
3/3	Adjuta.	1.067	1.600	1.600	
4/4	Płace pomocników kancelaryjnych . . .	18.093	17.585	16.145	
5/5	6% datek na rzecz zakładu zaopatrzenia pomocników kancelaryjnych	—	—	801	
6/6	Dyurna	11.886	15.082	15.082	
7/7	Ryczałt do Skarbu państwa na utrzymanie Kasy galic. funduszu propinacyjnego . .	20.000	20.000	20.000	
8/8	Czynsze najmu . . .	7.000	7.000	7.000	
9/9	Podatek wodociągowy od czynszu najmu . .	—	350	350	
10/10	Koszta administracyi powiatowej	48.700	52.000	52.000	
11/11	Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi	818	1.000	1.000	
12/12	Potrzeby kancelaryjne .	2.998	4.000	4.000	
13/13	Koszta zarządu . . .	2.606	3.000	3.000	
14/14	Koszta sądowe . . .	1.200	1.200	1.200	
15/15	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki . .	19.381	20.000	20.000	
	Razem . . .	205.050	215.867	215.828	

Załącznik Nr. 1. do dochodów galic. funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Odsetki czynne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
	Odsetki czynne od:				
1	4% obligacyi galic. funduszu propinacyjnego nomin. . . . 5,073.500 K	—	—	202.940	
2	4% listów zast. Banku kraj. nom. 927.000 „	—	—	37.080	
3	4% obligacyi po życzki kraj. z r. 1893 nomin. . 378.400 „	—	—	15.136	
4	4% listów zast. gal. Banku hip. nomin. . . . 2,823.600 „	—	—	112.944	
5	4% listów zast. gal. Tow. kred. ziemskiego . . 3,741.600 „	—	—	148.916	*ad 5., 7. i 11.* Odsetki preliminuje się po strąceniu podatku rentowego w wysokości $^1/_2$ i 2%.
6	$3^1/_2$% obl. państw. pożyczki inwest. nomin. . . . 50.000 „	—	—	1.750	
7	4% obl. pożyczki m. Lwowa nom. 460.000 „	—	—	18.040	
8	4% listów zast węg. peszt. Banku komerc. nom. 500.000 „	—	—	20 000	
9	4% listów zast. węg. peszt. Banku komerc. z 5% premią . . . 500.000 „	—	—	20.000	
10	4% od lokowanych kapitałów. 1,898.500 „	—	—	75.940	
11	Od zakupionych w styczniu 1906 z gotówki pozostałej z końcem roku 1905: 4% listów zast. gal. Tow. kredytowego ziemsk.. 250.000 „	—	—	9.950	
12	i 4% listów zast. gal. Banku hip. nomin. . . . 95.000 „	—	—	3.800	
	Razem 16,697.800 K	645.551	648 716	666.496	

Załącznik Nr. 1. do wydatków galicyjskiego funduszu propinacyjnego rezerwowego.

Rubryka: „Płace urzędników“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
	Oddział administracyjny.				
1	Zastępca przewodniczącego rocznie . 1.200 K				
2	1 c. k. Radca dworu, referent administracyjny i członek c. k. Dyrekcyi, płaca rocznych . 12.000 K dodatek aktywalny 1.200 „ dodatek do osoby . 2.000 „ 15.200 „				
3	1 stale urzędujący członek c. k. Dyrekcyi powołany przez Wydział kr., rocznie 4.000 „				
4	1 c. k. Starosta zastępca referenta administracyjn., płaca rocznych 5.400 K dodatek aktywalny 840 „ dodatek do osoby . 1.200 „ 7.440 „				
5	2 syndyków: 1 rocznie 6.000 K 1 rocznie 4.200 „ 10.200 „				
6	1 sekretarz c. k. Namiestnictwa, płaca rocznych 3.600 K dodatek aktywalny 720 „ 4.320 „				
7	1 c. k. starszy komisarz powiatowy, płaca rocznych 4.000 K dodatek aktywalny 720 „ 4.720 „	—	46 480	47.080	
	Do przeniesienia .	—	46 480	47.080	*Więcej o 600 K* z powodu przyznania II. stopnia płacy c. k. Staroście, zastępcy referenta administracyjnego.

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
				koron		
	Z przeniesienia . .		—	46 480	47.080	
	Oddział rachunkowy.					
8	1 c. k. Radca rachunkowy, płaca roczn. 3.600 K dodatek aktywalny 720 „ dodatek do osoby . 1.000 „	5.320 K				
9	1 c. k. rewident rach., płaca rocz. 3.000 K dodatek aktywalny 600 „ dodatek do osoby . 800 „	4 400 „				
10	1 c. k. rewident rach., płaca rocz. 2.800 K dodatek aktywalny 600 „ dodatek do osoby . 800 „	4.200 „				
11	2 o. k. oficyałów rach., płaca rocznych po 2.200 K . 4.400 K dodatek aktywalny po 480 K 960 „ dodatek do osoby po 600 K . 1.200 „	6.560 „	—	20.480	20.480	
	Kasa gal. fund. propinacyjnego.					
12	1 c. k. dyrektor, dodatek do osoby, rocznie . .	1.000 K				
	1 c. k. kontrolor, dodatek do osoby, rocz.	800 „				
	1 c. k. adjunkt, dodatek do osoby, rocz.	600 „	—	2.400	2.400	
	Razem . .		67.611	69.360	69.960	

Załącznik Nr. 2. do wydatków.

Rubryka: „Płace sług“.

L. porządkowa	Poszczególnienie		Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
			koron			
	Płace sług.					
1	1 woźny: płaca rocz. 1.000 K dodatek aktywalny. 300 „ dodatek starszeństwa . 200 „	1.500 K				
2	1 woźny pomocniczy dotacya dzienna 3 K	1.095 „				
3	1 stróż dotacya dzienna 3 K	1.095 „	3.690	3.690	3.690	

Załącznik Nr. 3. do wydatków.

Rubryka: „Adjuta“.

	Adjuta. *Oddział rachunkowy.*				
1	2 praktykantów rocznie po 800 K	1.067	1.600	1.600	

Załącznik Nr. 4. do wydatków.

Rubryka: „Płace pomocników kancelaryjnych“.

	Płace pomocników kancelaryjnych.					
1	*Oddział rachunkowy i manipulacyjny.*					*Mniej o 1440 K* z powodu przejścia w stan spoczynku jednego pomocnika kancelaryjnego.
	1 miesięcznie po 152 K 08 h rocznie	1.825 K				
3	„ „ 146 „ — „ „	5.256 „				
4	„ „ 133 „ 83 „ „	6.424 „				
2	„ „ 110 „ — „ „	2.640 „	18.093	17.585	16.145	

Załącznik Nr. 5. do wydatków.

Rubryka: „6%-wy datek na rzecz Zakładu zaopatrzenia pomocników kancelaryjnych".

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
	Na podstawie reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 3. marca 1906 L. 51.204, 6%-wy datek na rzecz Zakładu zaopatrzenia pomocników kancelaryjnych od ich podstawy pensyjnej wynoszącej łączną kwotę 13.349 K	—	—	801	

Załącznik Nr. 6. do wydatków.

Rubryka: „Dyurna".

	Dyurna.			
	Oddział konceptowy.			
1	1 rocznie . . . 3.000 K	—	3.000	3.000
2	*Oddział rachunkowy i manipulacyjny.*			
	2 dzien. po 4 K 80 h rocz. 5.256 K — h 1 „ „ 4 „ 40 „ „ 1.606 „ — „ 1 „ „ 3 „ 60 „ „ 1.314 „ — „ 2 „ „ 3 „ — „ „ 2.190 „ — „ 1 „ „ 2 „ 50 „ „ 912 „ 50 „ 1 „ „ 2 „ 20 „ „ 803 „ — „	—	12.082	12.082
	Razem . . .	11.886	15.082	15.082

Załącznik Nr. 7. do wydatków.

Rubryka: „Ryczałt do Skarbu Państwa na utrzymanie kasy galicyjskiego funduszu propinacyjnego".

1	Ryczałt do Skarbu Państwa na utrzymanie kasy galic. funduszu propinacyjnego .	20.000	20.000	20.000

Załącznik Nr. 8. do wydatków.

Rubryka: „Czynsze najmu“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
1	Czynsz najmu lokalności dla biura administracyjnego, rachunkowego, registratury i protokołu	7.000	7.000	7.000	

Załącznik Nr. 9. do wydatków.

Rubryka: „Podatek wodociągowy od czynszu najmu lokalności na pomieszczenie biur c. k. Dyrekcyi“.

1	Podatek wodociągowy od czynszu najmu lokalności na pomieszczenie biur c. k. Dyrekcyi	—	350	350	

Załącznik Nr. 10. do wydatków.

Rubryka: „Koszta administracyi powiatowej“.

1	Koszta administracyi powiatowej	48.700	52.000	52.000	

Załącznik Nr. 11. do wydatków.

Rubryka: „Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi“.

1	Dyety i koszta podróży członków c. k. Dyrekcyi . .	818	1.000	1.000	

Załącznik Nr. 12. do wydatków.

Rubryka: „Potrzeby kancelaryjne“.

L. porządkowa	Poszczególnienie	Wynikłość z roku 1905	Kwota uchwalona na r. 1906	Wniosek na rok 1907	Uwaga
		koron			
1	Potrzeby kancelaryjne . .	2.998	4.000	4 000	

Załacznik Nr. 13. do wydatków.

Rubryka: „Koszta zarządu“.

1	Oświetlenie, opał, zapuszczanie i czyszczenie podłóg, sprawienie i naprawa sprzętów .	2.606	3.000	3.000	

Załącznik Nr. 14. do wydatków.

Rubryka: „Koszta sądowe“.

1	Koszta sądowe	1.200	1.200	1.200	

Załącznik Nr. 15. do wydatków.

Rubryka: „Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki“.

1	Remuneracye, zapomogi i rozmaite nieprzewidziane wydatki	19.381	20.000	20.000	

L. W. 116.501/906.

We Lwowie, dnia 21. listopada 1906.

Aleg. 63

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o krajowym funduszu sierocym.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 15. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następujące uchwały:

1) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zestawił wykaz z całego kraju sierót, dzieci zaniedbanych i opuszczonych, do których się odnosi krajowy fundusz sierocy, celem dania podstawy do akcyi, jaka rozwiniętą być powinna i w jakim kierunku;

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby zestawił wykaz instytucyi humanitarnych w kraju zajmujących się wychowywaniem sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych, oraz wykaz tych inytytucyi, któreby przy subwencyonowaniu ich przez kraj z krajowego funduszu sierocego stale wychowaniem sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych zajmować się zechciały:

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę, czy nie należałoby we wschodniej i zachodniej części kraju założyć po jednym zakładzie wychowawczym krajowym dla sierót, dzieci zaniedbanych i opuszczonych w miejscowościach na ten cel najwięcej się nadających i na gruntach na ten cel przez dotyczącą gminę bezpłatnie odstąpić się mających;

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w najbliższej przyszłości wdrożył akcyę i pertraktacye z c. k. Rządem zmierzającą do skłonienia c. k. Rządu do wydania ustawy, na zasadzie którejby nadwyżki z obrotu kas sierocych zbiorowych stale i raz na zawsze funduszowi krajowemu sierocemu przekazywanemi były, a nie jak dotąd tylko na przeciąg lat dziesięciu;

i 5) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na przyszłość nie wiązał interesowanych instytucyj, które o przyjęcie na wychowanie sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych wnioski czynić się mają prawo, terminem jednorazowym w roku, a nadto, aby dla c. k. Sądów opiekuńczych w udzielaniu opinii co do sierót itd. atrybucye dzisiaj bardzo ograniczone rozszerzyć.

W wykonaniu powyższych rezolucyj Wysokiego Sejmu składa niniejszem Wydział krajowy następujące sprawozdanie:

ad 1)

Pismem z dnia 9. kwietnia 1906. LW. 112938/05 odniósł się Wydział krajowy do c. k. Prezydyów Sądów krajowych wyższych we Lwowie i w Krakowie z prośbą o nadesłanie sumarycznych wykazów z księgi sierocej jako władzy nadopiekuńczej w c. k. sądach prowadzonych, ubogich sierót względnie też dzieci opuszczonych i zaniedbanych, które to dzieci po myśli ustawy z dnia 2. lutego 1905, dz. u. kr. Nr. 26. kwalifikowałyby się do korzystania z krajowego funduszu sierocego.

Sporządzone na podstawie nadesłanych przez pomienione c. k. Prezydya wykazów szczegółowych, wykazy ogólne przedkłada Wydział krajowy w załączeniu
Al. A. B. (pod A i B) zestawione wedle obwodów i powiatów sądowych.

Wedle wykazów tych kwalifikowałyby się do korzystania z krajowego funduszu sierocego:

we schodniej części kraju około	20.299	dzieci
w zachodniej „ „ „	20.094	„
razem z całego kraju	40.393	dzieci.

Jednakże c. k. Prezydyum Sądu krajowego wyższego we Lwowie w do tyczącej odezwie swej z 6. lipca 1906. Prez. $\frac{10343}{1705/6}$ zauważyło, że wielkie różnice między liczbami podanemi przez poszczególne sądy jakoteż wyjaśnienia, których Prezydyum to z tego powodu zażądało od niektórych sądów, w skazują na to, że nie wszystkie sądy odpowiadając na pytanie, trzymały się ściśle tej samej miary.

Jedne Sądy oceniały kwestyę potrzeby zasiłku bardzo rygorystycznie i wykazały cyfry nie wielkie, czasem nawet bardzo drobne, inne natomiast postępowały w tym względzie więcej liberalnie i wykazywały cyfry znacznie wyższe. Zupełnie jednolita miara nieda się atoli w tej sprawie osiągnąć, jakkolwiek Prezydyum wyższego Sądu krajowego starało się o ile możności dokładnie oznaczyć te szczegóły, które miały decydować o zamieszczeniu pewnych jednostek w wykazie. Mimo to bowiem subjektywne zapatrywanie o ocenie stosunków, które u tylu osób muszą być różne, odgrywać muszą w odpowiedziach rolę pierwszorzędną. Można jednak przyjąć, że te różnice w całości nawzajem się wyrownują i że sumy ogólne będą dość odpowiadały rzeczywistości. Pewne różnice w cyfrach wykazanych przez poszczególne sądy powiatowe są zresztą uzasadnione odmiennością stosunków ekonomicznych i innych w poszczególnych okolicach kraju.

Co się tyczy zaś dzieci w zachodniej części kraju, zauważa Wydział krajowy, że wiele sądów wykazało imiennie ubogie sieroty, nie zaznaczając, czy wszystkie te dzieci potrzebowałyby pomocy krajowego funduszu sierocego; kilka nawet sądów wyraziło pod tym względem wątpliwość, albowiem niejedno z wykazanych dzieci może już mieć dostateczną opiekę i zaopatrzenie np. u krewnych.

To też w sprawie niniejszej nie można absolutnie polegać na cyfrach dzieci wykazanych przez c. k. sądy; cyfry te dają tylko miarę do wypośrodkowania prawdopodobnej ilości ubogich dzieci godnych zaopatrzenia z krajowego funduszu sierocego.

ad 2)

Jak już zaznaczono w zeszłorocznem sprawozdaniu, starał się Wydział krajowy zebrać za pośrednictwem Wydziałów powiatowych i Magistratów miasta Lwowa i Krakowa daty o istniejących w kraju zakładach dobroczynnych i humanitarnych, zajmujących się wychowywaniem sierót, dzieci opuszczonych i zanie-
Al. C. dbanych, a wynik tych starań przedstawia załączony dod C) wykaz porównawczy i uzupełniony na podstawie szematyzmu krajowego przez c. k. Namiestnictwo wydanego, a wedle powiatów politycznych sporządzony.

Wykaz ten nie zawiera licznych burs szkolnych, które tylko czasowo na przeciąg roku szkolnego przyjmują uczniów szkół publicznych na utrzymanie i pod nadzór, nie mogą zatem one być uważane jako zakłady wychowawcze w ścisłem tego słowa znaczeniu.

Z pomiędzy wykazanych tu zakładów wychowawczych tylko zakłady poniżej w osobnym wykazie pod D) wyszczególnione, oświadczyły gotowość przyjmywania na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego dzieci przez Wydział krajowy poleconych; inne zakłady odpowiedziały odmownie bądź z powodu przeszkód statutowych ograniczających przyjmowanie dzieci bądź dla braku miejsca. Z kilkoma znów zakładami nie mógł przyjść w tym względzie układ do skutku z powodu stosunkowo znacznych kosztów utrzymania i wychowania, jakich te zakłady żądały.

ad 3)

Co się tyczy tego ustępu uchwały Wys. Sejmu poddającej Wydziałowi krajowemu pod rozwagę, czy nie należałoby założyć we wschodniej i zachodniej części kraju po jednym zakładzie wychowawczym krajowym dla sierót, dzieci opuszczonych i zaniedbanych, to kwestya ta wydaje się Wydziałowi krajowemu być przedwczesną nietylko pod względem finansowym ale i zasadniczo; zbyt młodą bowiem jest instytucya krajowego funduszu sierocego i niedostateczne jeszcze doświadczenie dająca, wreszcie i stan jej obecnych środków materyalnych zbyt skromny, ażeby można już teraz zająć się kwestyą zakładania krajowych przytułisk wychowawczych nietylko kosztownych ale także po ufundowaniu pod względem utrzymania ich nakładających na kraj bardzo znaczny i niewątpliwie dotkliwy ciężar.

To też Wydział krajowy stosuje się w zupełności do zdania komisyi administracyjnej Wys. Sejmu, że w sprawie niniejszej należy działać z przezornością; a kwestya ta wówczas dopiero mogłaby być pod rozwagę braną, gdyby rezerwy galicyjskich zbiorowych kas sierocych, wynoszące według obliczenia pod koniec roku 1904 sumę 1,979.547 K 9 hal. krajowi na cele ustawą państwową z dnia z 3/6 1906 Nr. 62 Dz. p. p. i ustawą krajową z 2/2 1905 Nr. 26. Dz. u. k. określone wydane zostały. Po ścisłem zbadaniu i gruntownej rozwadze i po nabytem doświadczeniu obecnego sposobu umieszczania dzieci na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego, Wydział krajowy przyszedł do przekonania, że w interesie dobra ubogich sierót, dzieci zaniedbanych i na zaniedbanie narażonych, byłoby wykazanem, zamiast tworzenia krajowych zakładów, by Wydziały powiatowe, bądź osobno dla swego powiatu bądź w połączeniu ze sąsiednim powiatem tworzyły u siebie podobne schroniska, nakłaniając gminy, aby na ten cel odstąpiły funduszu karne, a wtedy mógłby kraj przyjść z pomocą z rezerwy kraj. funduszu sierocego, a nadto ubogie sieroty odnośnego powiatu umieszczałby za opłatą z krajowego funduszu sierocego.

ad 4)

W związku z tem poleceniem Wys. Sejmu odniósł się Wydział krajowy do Wydziałów krajowych wyższej i niższej Austryi, Czech, Moraw, Szlązka, i Salzburga z zapytaniem, czy kraje te czyniły już starania u c. k. Rządu, mające na celu przedłużenie ustawy z dnia 3/6 1901 dz. u. p. Nr. 62 o użyciu nadwyżek z obrotu kas sierocych z biorowych i by nadwyżki te nadal w całości przekazywane były krajom na utrzymanie i wychowanie ubogich sierót tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych.

Z nadesłanych odpowiedzi okazuje się, że Reprezentacye wymienionych wyżej krajów — z wyjątkiem Salzburga, dla którego sprawa z uwagi na istniejące tam tylko dwie kasy sieroce jest prawie bez znaczenia i z wyjątkiem Moraw, które pragną zająć się tą kwestyą i poprzeć ją jak najusilniej na najbliższej konferencyi Wydziałów krajowych, — odnosiły się wszystkie inne kraje do c. k. Rządu w powyższym przedmiocie, a otrzymały od c. k. Rządu jednobrzmiącą rezolucyę, że udział krajów w nadwyżkach z obrotu zbiorowych kas sierocych po koniec roku 1910 unormowany już został ustawą z 3/6 1901, dz. u. p. Nr. 62 i przekazanie krajom tych nadwyżek w całości nie może już być przedmiotem rokowań z c. k. Rządem; że co się tyczy uregulowania tej kwestyi po roku 1910,

to sprawa jeszcze zbyt daleka a poczynione dotąd doświadczenia są zbyt szczupłe, ażeby c. k. Rząd mógł już teraz rozwinąć w tym względzie jakiś plan akcyi.

Wydział krajowy sądzi jednak, że sprawy tej dla naszego kraju szczególnie żywotnej i ważnej nie należy zaniedbywać i już wcześnie zaznaczyć także w tej mierze stanowisko swoje wobec c. k. Rządu, a to z następujących powodów:

Przy wykonywaniu obydwóch ustaw, tak państwowej z dnia 3. czerwca 1901, dz. u. p. Nr. 62 o przekazaniu krajom udziałów w nadwyżkach z obrotu kas sierocych zbiorowych, jak i ustawy krajowej z 2. lutego 1905, dz. u. kr. Nr. 26, o krajowym funduszu sierocym, dają się odczuwać dwie ujemne strony, a mianowicie:

1) ograniczone trwanie ustawy państwowej uchwalonej tylko na peryod dziesięcioletni 1901—1910;

2) i niedostateczność środków do zaspokojenia potrzeb zaznaczonych powołanemi ustawami.

Wsparcia z krajowego funduszu sierocego mogą być wedle tych ustaw udzielane na czas aż do ukończonego 18. roku życia.

Gdy jednak moc obowiązująca ustawy państwowej ustaje z końcem roku 1910, musiałby Wydział krajowy — nadając wsparcia, mieć na względzie czasowe ograniczenie tych wsparć i wsparcia te — bądź wcześniej np. z ukończeniem przez wychowanka 14. roku życia, bądź też najpóźniej z końcem roku 1910, zastanowić.

Na wypadek zaś, gdyby ustawa państwowa nie została w czasie właściwym przedłużoną po upływie roku 1910 musiałby wiadoma kwota 250.000 K, kapitalizowana obecnie jako fundusz rezewowy, być aż do końca roku 1910 unieruchomioną i nie możnaby jej użyć na żaden inny cel.

Bardzo niepomyślnie ułożyłyby się stosunki, gdyby ograniczona do okresu 1901—1910 moc obowiązująca ustawy państwowej nie została przedłużoną lub przedłużenie to uległo zwłoce. W obydwóch razach byłby Wydział krajowy zmuszony, wszelkie wsparcia po wyczerpaniu rezerwy 250.000 K, zastanowić. Ponieważ zaś gminy przynależności ze względu na ich położenie finansowe nie byłyby w stanie przejąć na siebie dalszego zaopatrywania dzieci w dotychczasowym zakresie, znalazłyby się dzieci wychowywane dotąd kosztem krajowego funduszu sierocego w położeniu wprost bez wyjścia, gdyby w czas nie nastąpiło przedłużenie ustawy państwowej.

Przekazywany krajowi udział w nadwyżkach z obrotów wspólnych kas sierocych przedstawia się następująco:

za rok	1901	63.179 K	98	gr.
„ „	1902	64.638 „	96	„
„ „	1903	65.934 „	90	„
„ „	1904	67.934 „	41	„
„ „	1905	69.731 „	67	„
„ „	1906	72.383 „	27	„
	razem . .	403.803 K	19	gr.

czyli przeciętnie rocznie 67.300 K.

Jak wyżej pod 1) wykazano, około okrągło 40.000 ubogich sierót w kraju potrzebowałoby wsparcia.

Gdyby więc każdemu dziecku udzielono przeciętnie tylko 8 K miesięcznego wsparcia czyli rocznie 96 K, potrzebaby na to rocznej sumy 3,840.000 K, podczas gdy kraj może na ten wydatek zaliczyć roczną kwotę przeciętną 67.300 K, a względnie każdy jednorazowy wpływ począwszy od r. 1905, co właśnie wystarczyć może na wspomożenie zaledwie 700 względnie 750 dzieci po 8 K miesięcznie.

Jednakże rachunek ten minimalny i w przybliżeniu przyjęty wedle miesięcznej zapomogi po 8 K, nie odpowiada i nie może odpowiadać faktycznemu stanowi rzeczy, jeśli zważy się, że przeważna część dzieci zupełnie opuszczonych musi się wychowywać w zakładach kosztowniejszych jak opieka osób prywatnych, lecz

natomiast dających większą rękojmię należytego utrzymywania i wychowywania dzieci, i gdy w dzisiejszych stosunkach wyższych datków trzeba udzielać, ażeby dziecko można utrzymać, wychowywać i kształcić odpowiednio dla zabezpieczenia mu w przyszłości samoistnego bytu.

To też roczny koszt utrzymania i wychowania 408 dzieci, które Wydział krajowy dotąd przyjął, wynosi ogółem sumę . . . . . 97.245 K 76 gr.
z czego wypada:

na 278 dzieci w zakładach kwota . . . . 69.489 K 76 gr.
na 130 dzieci u osób prywatnych kwota . . 27.756 K —

zatem przeciętnie wynosi roczny koszt utrzymania jednego dziecka:

w zakładzie . . . . . 250 K.
u osoby prywatnej . . . . . 213 K.

Powyższe dowodzi, jak niedostatecznymi są fundusze przyznane ustawą państwową z 3/6 1901 dz. u. p. Nr. 62 krajowi na utrzymanie i wychowanie ubogich sierót, tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych, i że obecny stan tych funduszów w bardzo nieznacznej części odpowiadać może rzeczywistej potrzebie kraju naszego.

A gdybyśmy pod względem utrzymywania i wychowywania dzieci mieli dać pierwszeństwo zakładom i zamierzali zakłady takie własne krajowe budować, to urządzenie takowych tylko wtedy byłoby możliwem, gdyby krajom, nie jak obecnie tylko kwoty procentowe z nadwyżek obrotu kas sierocych zbiorowych, lecz nadwyżki same były przekazane. Nadwyżki te istniejących w Galicyi wspólnych kas sierocych wyniosły z końcem roku 1904:

w Galicyi wschodniej (115 kas)	701.706 K	16 gr.
w Galicyi zachodniej (741 kas)	1,277.840 „	93 „
razem	1,979.547 K	09 gr.,

które w każdym razie większe będą z końcem roku 1910.

Kwestya zatem budowania własnych zakładów krajowych wychowawczych lub też dotowania zakładów powiatowych, gminnych i prywatnych mogłaby być wówczas pod rozwagę braną i potrzebie zaopatrzenia większej ilości dzieci jak dotąd stałoby się choć poczęści zadość, gdyby całe nadwyżki z obrotu kas sierocych zbiorowych po potrąceniu pewnej rezerwy na ewentualne straty, jakieby się w kasach sierocych okazać mogły, z końcem roku 1910 przeszły w zarząd kraju i dalsze nadwyżki ponad fundusz rezerwowy po r. 1910 corocznie krajowi w pełnej wysokości były przekazywane.

W myśl powyższego wywodu przedstawia też Wydział krajowy poniżej wniosek na wystosowanie do c. k. Rządu odpowiedniej rezolucyi.

ad 5)

Co się tyczy uwagi Wysokiego Sejmu, by Wydział krajowy nie zakreślał jednorazowego terminu do wnoszenia podań o przyjęcie na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego, zauważa Wydział krajowy, że jak kolwiek w pierwszym konkursie ogłoszonym w r. 1905 zakreślił termin kilku — tygodniowy, nie zaznaczył jednak w tem ogłoszeniu, że podania po upływie terminu wniesione nie będą uwzględnione, zatem ten okres do wnoszenia podań naznaczył li tylko w tym celu, aby można rozpocząć czynność przyjmowania na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego, w konsekwencyi też żadnego z podań, które po upływie terminu wzniesione były, nie wzrócił Wydział krajowy z tego powodu, że termin ogłoszeniem naznaczony upłynął. Następnie choć od owego czasu żadnego dalszego ogłoszenia nie było, wpływające

podania Wydział kraj. rozpatruje ewentualnie zarządza potrzebne wyjaśnienia, a podania takie licznie prawie codzień wpływają i Wydział krajowy je przyjmuje.

Również atrybucye c. k. Sądów opiekuńczych pod względem wnoszenia podań, udzielania opinii co do sierót itd. bynajmniej ani instrukcyą a tem mniej w praktyce nie są ograniczone.

Już bowiem §. 6 i 7 instrukcyi z 7.kwietnia 1905 dz. u. kr. Nr. 62 stanowią, że przyjęcie na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego nastąpi także na podstawie wniosku c. k. Sądu i wnioski takie w przeważnej części podań c. k. Sądy opiekuńcze Wydziałowi krajowemu przedkładają, zaś Wydział krajowy otrzymując bezpośrednio podania od osób prywatnych lub Zwierzchności gminnych i Magistratów w bardzo częstych wypadkach przesyła je jeszcze c. k. Sądom opiekuńczym do zaopiniowania pod względem stosunków osobistych i majątkowych petentów, ich dotychczasowych wychowawców oraz co do sposobu i miejsca utrzymywania i wychowywania przyjętych sierót kosztem kraj. funduszu sierocego.

Z powyższych wywodów okazuje się więc, że w obecnym stanie sprawy krajowego funduszu sierocego nie może być jeszcze mowa o przedsiębraniu jakich kroków zmierzających do nowej akcyi na polu utrzymywania i wychowywania ubogich sierót tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych krajowym funduszem sierocym. Fundusz ten winien na razie zdaniem Wydziału krajowego obracać się w zakreślonych mu dotąt granicach, a o akcyi w większych rozmiarach może być mowa, jak już wyżej zaznaczono, dopiero po upływie roku 1910.

Co się zaś tyczy administracyi krajowym funduszem sierocym od dnia wprowadzenia go w życie po dzień dzisiejszy, składa Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi następujące sprawozdanie, uzupełniając takież sprawozdanie zeszłoroczne.

O przyjęcie na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego ubiegało się dotąd dzieci 1431

Przyjęto dzieci 430
Nie uwzględniono lub zwrócono podania dla uzupełnienia . . 455 } = 885

pozostało z dniem dzisiejszem do załatwienia 546

zauważając, że dalsze podania ciągle prawie codziennie napływają.

Z pomiędzy przyjętych . . . . . 430 dzieci
zmarło 7,
wykreślono z ewidencyi kraj. funduszu sierocego bądźto skutkiem następnego zrzeczenia się tego dobrodziejstwa przez zastępców prawnych dzieci bądź też z powodu, iż przyjęte dzieci znalazły w śródczasie zabezpieczoną opiekę prywatną . . . . . 15 — . 22 dzieci,
pozostało w dniu dzisiejszym na utrzymaniu i wychowaniu kosztem krajowego funduszu sierocego . . . . . 408 dzieci.

Pomiędzy temi dziećmi jest:

Chłopców	Dziewcząt	religii			sierot				Opuszczonych i zaniedbanych	Pochodzenia		
		rzym. kat.	gr. kat.	mojżesz.	zupełnych	podrzutków	po ojcu	po matce		ślubnego	nieślub.	niewiadomego
238	170	297	107	4	122	13	169	23	81	318	77	13
408		408			408					408		

Z przyjętych 408 dzieci skończy 18. rok życia i pozostanie zatem ustawowo być wychowankami krajowego funduszu sierocego:

W roku	1907	3 dzieci
„	1908	13 „
„	1909	18 „
„	1910	22 „
„	1911	27 „
„	1912	28 „
„	1913	34 „
„	1914	46 „
„	1915	48 „
„	1916	42 „
„	1917	35 „
„	1918	19 „
„	1919	19 „
„	1920	16 „
„	1921	11 „
„	1922	14 „
„	1923	11 „
„	1924	2 „
	razem jak wyżej	408 dzieci.

Z liczby tej — jak już wyżej wspomniano — pomieszczono na utrzymamaniu i wychowaniu:

w zakładach:	278	dzieci rocznym kosztem	.	69.489 K 76 gr.
u osób prywatnych:	130	„ „ „	.	27.756 „ — „
razem	408	dzieci rocznym kosztem	.	97.245 K 76 gr.

Al. D. Załączony pod D) wykaz podaje, w których zakładach, ile chłopców a dziewcząt i za jaką opłatą miesięczną zostało umieszczonych, podano zaś już również wyżej, że roczny koszt utrzymania jednego dziecka wynosi przeciętnie:

w zakładach	250 K
u osób prywatnych . . .	213 K.

Na pokrycie powyższego rocznego kosztu łącznego . . . . 97.245 K 76 gr.
służą stałe wpływy udziałów w nadwyżkach z obrotu kas sierocych, zbiorowych, które to wpływy przyjmujemy w corocznej kwocie minimalnej . . . . . 73.000 „ — „
zatem pozostawałaby corocznie od r. 1907 do 1910 incl. do pokrycia różnica . . . . . 24.245 „ — „

Różnica ta jednak znajdzie pokrycie:

a) jak zamknięcie rachunkowe za rok 1905 — w pozostałości z tego roku, która wynosi 74.041 K a po potrąceniu w myśl zeszłorocznej uchwały funduszu rezerwowego 11.688 K na jednorazowe wydatki, wynosi 62.353 K. Pozostałość ta rozłożona na lat 4 daje do dyspozycyi roczną kwotę . . . 15.588 K — gr.
b) w powiększających się corocznie udziałach w nadwyżkach z obrotu kas sierocych zbiorowych przeciętnie o kwotę . . . . . 3.000 „ — „
c) w procentach od lokowanej chwilowo gotówki w pocztowej Kasie oszczędności i w banku krajowym około . 700 „ — „
d) w stałym zwrocie kosztów utrzymamania jednego wychowanka . . 100 „ — „
e) brakująca reszta . . . . . 4.857 „ — „
musi być pokrytą z odsetek od kapilizowanej sumy 250.000 K wynoszących roczną kwotę . . . . 10.100 „ —

Gdy nadto użycie odsetek tych w całości umożliwiłoby Wydziałowi krajowemu przyjęcie większej ilości z ubiegających się bardzo licznych ubogich dzieci na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego, a w szczególności dzieci zupełnie opuszczonych i wszelkiej opieki pozbawionych, przeto Wydział krajowy uprasza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowym funduszu sierocym przyjmuje się do wiadomości.
2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia od roku 1907 całorocznych odsetek od kapitalizowanej dotąd sumy 250.000 K na utrzymanie i wychowanie ubogich sierót, tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych lub na zaniedbanie narażonych.
3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby — ze względu, że ustawa z dnia 3. czerwca 1901 dz. u. p. l. 62 przestaje obowiązywać z końcem roku 1910 — przedłożył możliwie jak najrychlej Radzie Państwa nowy projekt ustawy o przekazaniu krajom nadwyżek z obrotu kas sierocych zbiorowych po upływie roku 1910, a to w tym kierunku, iżby wszystkie z końcem roku 1910 urosłe nadwyżki z obrotu — po zatrzymaniu odpowiedniej rezerwy — a następnie corocznie nadwyżki przekraczające tę rezerwę były w całości przekazywane krajom.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Michał Glidziuk, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

WYKAZ

małoletnich dzieci w obrębie Lwowskiego c. k. Sądu krajowego wyższego, które po myśli ustawy z dnia 2. lutego 1905 dz. u. kr. Nr. 26 kwalifikowałyby się do korzystania z krajowego funduszu sierocego.

Obwód sądowy	Powiat sądowy	Ilość dzieci
Brzeżany	Bołszowce	134
	Brzeżany	16
	Bursztyn	183
	Chodorów	23
	Kozowa	84
	Podhajce	15
	Przemyślany	45
	Rohatyn	337
	Wiśniowczyk	163
Kołomyja	Gwoździec	175
	Horodenka	661
	Kołomyja	198
	Kosów	245
	Kuty	124
	Obertyn	12
	Peczeniżyn	68
	Śniatyn	56
	Żabie	84
	Zabłotów	27
Lwów	Bełz	58
	Bóbrka	64
	Cieszanów	36
	Gródek jagiell.	120
	Janów	141
	Kulików	16
	Lubaczów	437
	Lwów	5.366
	Mosty wielkie	10
	Niemirów	52
	Rawa ruska	21
	Sokal	132
	Szczerzec	39
	Uhnów	41
	Winniki	109
	Żółkiew	74
	do przeniesienia	9.366

Obwód sądowy	Powiat sądowy	Ilość dzieci
	z przeniesienia	9.366
Przemyśl	Dobromil	159
	Dubiecko	130
	Jarosław	142
	Jaworów	145
	Krakowiec	76
	Mościska	36
	Niżankowice	29
	Pruchnik	117
	Przemyśl	769
	Radymno	85
	Sądowawiśnia	11
	Sieniawa	73
Sambor	Borynia	63
	Drohobycz	202
	Komarno	30
	Łąka	80
	Podbuż	29
	Rudki	38
	Sambor	141
	Starasól	184
	Stary Sambor	64
	Turka	13
Sanok	Baligród	5
	Bircza	81
	Brzozów	25
	Bukowsko	43
	Dynów	15
	Lisko	689
	Lutowiska	74
	Rymanów	78
	Sanok	20
	Ustrzyki	119
	do przeniesienia	13.131

Obwód sądowy	Powiat sądowy	Ilość dzieci
Stanisławów	z przeniesienia .	13.131
	Bohorodczany . .	46
	Buczacz	329
	Delatyn	12
	Halicz	3
	Kałusz	13
	Monasterzyska . .	31
	Nadwórna . . .	64
	Ottynia	357
	Potok złoty . . .	28
	Sołotwina . . .	373
	Stanisławów . .	55
	Tłumacz	34
	Tyśmienica . . .	18
	Wojniłów . . .	207
Stryj	Bolechów	27
	Dolina	214
	Medenice	79
	Mikołajów . . .	10
	Rożniatów . . .	141
	Skole	28
	Stryj	88
	Żurawno	489
	Żydaczów . . .	53
Tarnopol	Borszczów . . .	33
	Budzanów . . .	130
	do przeniesienia .	15.993

Obwód sądowy	Powiat sądowy	Ilość dzieci
Tarnopol	z przeniesienia .	15.993
	Czortków	51
	Grzymałów . . .	456
	Husiatyn	165
	Kopyczyńce . . .	483
	Mielnica	160
	Mikulińce . . .	110
	Nowesioło . . .	185
	Podwołoczyska . .	43
	Skałat	110
	Tarnopol	205
	Tłuste	264
	Trembowla . . .	43
	Zaleszczyki . . .	19
	Zbaraż	8
Złoczów	Brody	272
	Busk	329
	Gliniany	76
	Kamionka str. . .	158
	Łopatyn	244
	Olesko	33
	Radziechów . . .	21
	Załoźce	104
	Zborów	228
	Złoczów	539
	Razem .	20.299

Aleg. B) do sprawozdania Wydziału kraj. LW. 116.501/906.

WYKAZ

małoletnich dzieci w obrębie Krakowskiego c. k. Sądu krajowego wyższego, które po myśli ustawy z dnia 2. lutego 1905 dz. u. kr. Nr. 26. kwalifikowałyby się do korzystania z krajowego funduszu sierocego.

Obwód sądowy	Powiat sądowy	Ilość dzieci	Obwód sądowy	Powiat sądowy	Ilość dzieci
Jasło	Biecz	278	Rzeszów	Z przeniesienia	12.762
	Brzostek	274		Kolbuszowa	22
	Dukla	21		Łańcut	214
	Frysztak	106		Leżajsk	170
	Gorlice	1.266		Nisko	422
	Jasło	18		Przeworsk	192
	Krosno	35		Rozwadów	15
	Żmigród	13		Rzeszów	188
Kraków	Bochnia	374		Sokołów	2
	Brzesko	29		Strzyżów	19
	Chrzanów	914		Tarnobrzeg	101
	Dobczyce	38		Tyczyn	606
	Jaworzno	27		Ulanów	229
	Kraków	3.696	Tarnów	Dąbrowa	288
	Krzeszowice	298		Dębica	144
	Liszki	7		Mielec	515
	Niepołomice	428		Pilzno	11
	Podgórze	172		Radomyśl	195
	Radłów	66		Ropczyce	185
	Skawina	135		Tarnów	79
	Wieliczka	25		Tuchów	256
	Wiśnicz	78		Żabno	265
	Wojnicz	78	Wadowice	Andrychów	220
	Zakliczyn	40		Biała	457
Nowysącz	Ciężkowice	237		Jordanów	29
	Czarny Dunajec	185		Kalwarya	460
	Grybów	715		Kęty	106
	Krościenko	13		Maków	60
	Limanowa	1.324		Milówka	227
	Mszana dolna	33		Myślenice	75
	Muszyna	46		Oświęcim	314
	Nowysącz	1.299		Sucha	73
	Nowytarg	109		Wadowice	651
	Stary Sącz	157		Zator	20
Rzeszów	Głogów	228		Żywiec	522
	Do przeniesienia	12.762		Razem	20.094

WYKAZ

instytucyi humanitarnych w kraju zajmujących się wychowywaniem sierot, dzieci opuszczonych i zaniedbanych.

Lb.	Powiat polityczny	Zakładu		Uwagi
		Nazwa	Siedziba	
1	Biała	Katol. Stowarzyszenie kobiet katol. domu sierot.	Biała	
2		Ewangiel. Stowarzyszenie pań Gustawa Adolfa.		
3		Zakład ks. Bosco (Salezyanów) rzemieślniczo-naukowy.	Oświęcim	
4		Zakład SS. Serafitek.	Oświęcim i Hałcnów	
5				
6	Brody	Izraelicki zakład sierot.	Brody	
7		Zakład SS. Miłosierdzia.	Załoźce	
8	Chrzanów	Zakład „Dzieciątka Jezus“ JO. ks. Maryi Ogińskiej.	Bobrek	
9	Czortków	Zakład wychowawczy sierot fundacyi Hieronima Sadowskiego.	Czortków	
10	Drohobycz	Ochronka polska.	Drohobycz	
11	Horodenka	Ochronka ruska przy gr. kat. Urzędzie parafialnym.	Horodenka	
12	Husiatyn	Zakład ruski sierot im. św. Zofii.	Horodnica	
13	Jarosław	Zakład SS. Miłosierdzia.	Moszczany	

Lb.	Powiat polityczny	Zakładu		Uwagi
		Nazwa	Siedziba	
14	Jaworów	Zakład sierot przy klasztorze SS. Bazylianek.	Jaworów	
15	Kraków	Zakład sierot u SS. Miłosierdzia.	Kraków na Kazimierzu	
16		Zakład sierot w domu centralnym SS. Miłosierdzia.	Kraków na Kleparzu	
17		Zakład naukowo-wychowawczy w klasztorze SS. Urszulanek.	Kraków	
18		Zakład SS. Miłosierdzia.	Łobzów	
19		Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców fundacyi Piotra Michałowskiego.	Kraków	
20		Zakład im. ks. Kazim. Siemaszki dla biednych i opuszczonych chłopców.	Kraków	
21		Dom schronienia dla sierot pod opieką Towarzystwa dobroczynności.	Kraków	
22		Towarzystwo wsparcia biednych izraelickich chłopców.	Kraków	
23		Stowarzyszenie kobiet ku wychowywaniu ubogich izzaelickich sierot.	Kraków	
24		Zakład wychowawczy przy kollegium ks. Pijarów.	Kraków	
25		Zakład opuszczonych dzieci im. Felicyty Żurowskiej pod op. Matki Boskiej Różańcowej.	Półwsie zwierz.	
26		Schronisko dla opuszczonych chłopców fundacyi ks. Alex. Lubomirskiego.	Prądnik czerwony	
27		Zakład poprawy dla dziewcząt powyższej fundacyi.	Józefów ad Łagiewniki	

Lb.	Powiat polityczny	Zakładu		Uwagi
		Nazwa	Siedziba	
28	Krosno	Zakład SS. Miłosierdzia.	Krosno	
29		Zakład sierot pod wezw. św. Kazimierza.	Iwonicz	
30		Zakład dla matołków i ubogich nieuleczalnych pod wezw. św. Elżbiety.		
31		Zakład wychowawczy	Miejsce piast.	
32	Lwów	Miejski zakład sierot.	Lwów	
33		Dom sierot Niepokal. Poczęcia N. M. P. we Lwowie.		
34		Przytulisko dla drobnych sierot pod wezw. św. Józefa.		
35		Zakład św. Heleny.		
36		Internat św. Jana Kantego dla dziewcząt.		
37		Zakład dla chłopców pod op. św. Antoniego.		
38		Zakład sierot izrael.		
39		Zakład im. „Dzieciątka Jezus“ dla niemowląt.		
40		Galic. zakład dla głuchoniemych.		
41		Zakład wychowawczo-naukowy św. Teresy.		
42		Zakład wychowawczy dla chłopców śp. Józefa Torosiewicza.		
43		Zakład sierot św. Kazimierza przy klasztorze SS. Miłosierdzia.		
44		Instytut ruski św. Mikołaja.		
45		Instytut ruski dla dziewcząt im św. Olgi.		
46		Instytut ruski dla dziewcząt im. św. Zofii.		

Lb.	Powiat polityczny	Zakładu: Nazwa	Zakładu: Siedziba	Uwagi
47	Lwów	Zakład Towarzystwa ruskiej żeńskiej spółki przemysłowej „Trud“.	Lwów	
48		Stowarzyszenie ruskich dam.		
49		Ruska bursa rzemieślnicza i przemysłowa.		
50		Ruska bursa dyaków.		
51		Ruska bursa włościańska Towarzystwa św. Włodzimierza.		
52	Mościska	Zakład SS. Miłosierdzia.	Sądowa Wiśnia	
53	Nowy Sącz	Zakład sierot.	Nowy Sącz	
54	Przemyśl	Zakład sierot im. ks. Józefa Ziemiańskiego.	Przemyśl	
55		Internat dla dziewcząt przy klasztorze SS. Benedektynek.		
56	Przemyślany	Zakład dla sierot u pp. Bazylianek.	Słowita	
57	Przeworsk	Zakład sierot w klasztorze SS. Miłosierdzia.	Przeworsk	
58	Rohatyn	Zakład sierot w klasztorze SS. Miłosierdzia.	Bursztyn	
59			Rohatyn	
60	Rzeszów	Zakład SS. Opatrzności.	Łąka	
61	Śniatyn	Ochronka im. Modesty Zagórskiej.	Śniatyn	
62	Sokal	Powiatowy dom przytułku.	Sokal	
63	Stanisławów	Towarzystwo opieki nad opuszczonymi chłopcami powiatu Stanisławowskiego.	Stanisławów	
64		Stowarzyszenie ochrony i wychowywania dziewcząt im. arcyks. Zofii Fryderyki.		
65		Ruska bursa rzemieślnicza.		

Lb.	Powiat polityczny	Zakładu		Uwagi
		Nazwa	Siedziba	
66	Stanisławów	Zakład dla sierot w klasztorze SS. Miłosierdzia.	Maryampol	
67	Stryj	Zakład sierot pod wezw. św. Józefa.	Stryj	
68		Ochronka ruska dla dziewcząt.		
69		Bursa ruska dla chłopców.		
70	Tarnopol	Ochronka polska Towarzystwa pp. Ekonomek w Tarnopolu.	Tarnopol	
71	Tarnów	Zakład sierot im. Izabeli ks. Sanguszkowej.	Tarnów	
72	Trembowla	Zakład sierot u SS. Miłosierdzia.	Budzanów	
73	Turka	Bursa włościańska ruska.	Turka	
74	Wadowice	Zakład SS. Nazaretanek.	Wadowice	
75	Wieliczka	Zakład wychowawczy.	Pawlikowice	
76	Zaleszczyki	Zakład sierot.	Czerwonogród	
77	Złoczów	Zakład sierot SS. Miłosierdzia.	Zborów	
78	Żydaczów	Zakład sierot fundacyi hr. Skarbka.	Drohowyże	
79		Zakład w klasztorze SS. Miłosierdzia.	Rozdół	
80		Przytulisko sierot ks. Jana Trzopińskiego.	Kochawina	
81	Żywiec	Zakład SS. Serafitek.	Żywiec	

WYKAZ

zakładów oraz ilości pomieszczonych w nich dzieci na utrzymanie i wychowanie kosztem krajowego funduszu sierocego.

Liczba bież.	Nazwa i siedziba zakładu	Ilość chłopców	Ilość dziewcząt	Koszt utrzymania miesięczny za głowę K	Koszt utrzymania miesięczny za głowę g.	Koszt utrzymania razem K	Koszt utrzymania razem g.	UWAGI
1	Dom sierót Niepokalanego Poczęcia N. M. P. we Lwowie	—	23	22	50	517	50	i jednorazowo 20 K na wyprawę
2	Zakład św. Heleny we Lwowie	—	6 3	30 i 25	— —	180 75	— —	i jednorazowo 100 K względnie 50 K na wyprawkę
3	Internat dla dziewcząt św. Jana Kantego we Lwowie	—	2	30	—	60	—	
4	Zakład wychowawczo-naukowy św. Teresy we Lwowie . , ...	—	2	30	—	60	—	
5	Zakład „Dzieciątka Jezus“ dla niemowląt we Lwowie	9	9	20	—	360	—	
6	Przytulisko dla drobnych dzieci pod wezwaniem św. Józefa we Lwowie	—	6	15	—	90	—	
7	Galic. zakład głuchoniemych we Lwowie . .	4	3	45	—	306	66	jeden wychowanek dopłaca ze swojego depozytu 100 K rocznie
	Do przeniesienia .	13	54			1649	16	

Liczba bież.	Nazwa i siedziba zakładu	Ilość		Koszt utrzymania miesięczny				UWAGI
		chłopców	dziewcząt	miesięczny za głowę		razem		
				K	g.	K	g.	
	Z przeniesienia .	13	54			1649	16	
8	Zakład dla chłopców pod op. św. Antoniego we Lwowie	10	—	30	—	300	—	
9	Zakład sierót izraelickich we Lwowie	2	1	33	33	99	99	
10	Zakład naukowo-wychowawczy Zofii Strzałkowskiej we Lwowie .	—	1	30	—	30	—	
11	Bursa im św. Wojciecha we Lwowie	1	—	30	—	30	—	
12	Instytut ruski dla dziewcząt im św. Olgi we Lwowie	—	4	30	—	120	—	
13	Zakład Towarzystwa ruskiej żeńskiej spółki przemysłowej „Trud“ we Lwowie	—	2	30	—	60	—	
14	Instytut ruski dla chłopców im św. Mikołaja we Lwowie	1	—	30	—	30	—	
15	Bursa ruska Towarzystwa pedagogicznego we Lwowie	1	—	30	—	30	—	
16	Bursa ruska włościańska Towarzystwa św. Włodzimierza we Lwowie .	5	—	20	—	100	—	i jednorazowo 20 K na wyprawkę
17	Bursa ruska rzemieślnicza i przemysłowa we Lwowie	3	—	30	—	90	—	
18	Bursa ruska dyaków we Lwowie	1	—	20	—	20	—	
19	Zakład im ks. Kazimierza Siemiaszki dla biednych i opuszczonych chłopców w Krakowie . . .	24	—	24	—	576	—	
	Do przeniesienia .	61	62			3135	15	

Liczba bież.	Nazwa i siedziba zakładu	Ilość chłopców	Ilość dziewcząt	Koszt utrzymania miesięczny za głowę K	g.	razem K	g.	UWAGI
	Z przeniesienia .	61	62			3135	15	
20	Zakład sierót im Felicyty Żurowskiej w Półwsiu zwierzyn.	—	7	10	—	70	—	
21	Zakład naukowy klasztoru SS. Urszulanek w Krakowie.	—	1	25	—	25	—	
22	Zakład SS. Miłosierdzia na Kazimierzu w Krakowie	—	1	25	—	25	—	i jednorazowo 100 K względnie 50 K na wyprawkę
			1	i 20	—	20	—	
23	Zakład SS. Miłosierdzia w Łobzowie.	—	4	25	—	100	—	
			8	i 20	—	160	—	jak wyżej
24	Zakład SS. Miłosierdzia w Sądowej Wiszni . .	—	4	25 i 20	—	100	—	jak wyżej
25	Zakład sierót pod wezw. św. Józefa w Stryju .	14	9	16 i 24	—	352 24	—	za dzieci do szkół norm. za dzieci do szkół wydziałowych i wyższych
26	Bursa gimnazyalna im. Adama Mickiewicza w Stryju.	1	—	20	—	20	—	
27	Bursa ruska dla chłopców w Stryju.	7	—	16	—	112	—	i jednorazowo 20 K na wyprawkę
28	Ochronka ruska dla dziewcząt w Stryju	—	5	16	—	80	—	i jednorazowo 20 K na wyprawkę
29	Zakład wychowawczy w Miejscu piast.	18	3	8 33 i 18	—	74 216	97 —	
30	Zakład wychowawczy w Pawlikowicach	24	—	15	—	360	—	i jednorazowo 25 K na wyprawkę
31	Ochronka im. Modesty Zagórskiej w Śniatynie .	—	4	26	—	104	—	i jednorazowo 20 K na wyprawkę
32	Ochronka polska Towarzystwa pp. Ekonomek we Tarnopolu	—	2	30 i 36	—	60	—	za dziewczęta w wieku lat 6—12 za dziewczęta w wieku lat 12—18
	Do przeniesienia .	125	111			5038	12	

Liczba bież.	Nazwa i siedziba zakładu	Ilość chłopców	Ilość dziewcząt	Koszt utrzymania miesięczny za głowę K	g.	razem K	g.	UWAGI
	Z przeniesienia .	125	111			5038	12	
33	Internat dla dziewcząt przy klasztorze SS. Benedyktynek w Przemyślu	—	—	24	—	24	—	
34	Bursa ruska św. Mikołaja w Przemyślu	1	—	30	—	30	—	
35	Bursa ludowa polska w Rohatynie	1	—	14	—	14	—	
36	Bursa ludowa polska w Kołomyi	1	—	16 i 20	—	20	—	w bursie ludowej w bursie gimnaz.
37	Instytut ruski św. Michała w Kołomyi	1	—	20	—	20	—	
38	Bursa ruska włościańska w Turce	2	—	16	—	32	—	i jednorazowo 20 K na wyprawkę
39	Zakład „Dzieciątka Jezus“ ks. M. Ogińskiej w Bobrku	8	2	14 i 16	—	28 128	— —	
40	Dom ruskich sierót im św. Zofii w Horodnicy . .	4	2	12 i 15	—	90	—	
41	Ochronka ruska w Horodence	5	2	12 i 15	—	24 75	— —	i jednorazowo 20 K na wyprawkę
42	Zakład dla matołków i ubogich nieuleczalnych pod wezw. św. Elżbiety w Iwoniczu	2	—	36	—	72	—	
43	Zakład SS. Serafitek w Żywcu	—	4	16	—	64	—	
44	Bursa św. Kazimierza w Tarnowie	1	—	24	—	24	—	
45	Ruska bursa rzemieślnicza w Stanisławowie . . .	1	—	16	—	16	—	
	Do przeniesienia .	152	122			5699	12	

Liczba bież.	Nazwa i siedziba zakładu	Ilość chłopców	Ilość dziewcząt	Koszt utrzymania miesięczny za głowę K	Koszt utrzymania miesięczny za głowę g.	Koszt utrzymania Razem K	Koszt utrzymania Razem g.	UWAGI
	Z przeniesienia .	152	122			5699	12	
46	Krajowa szkoła stolarstwa w Kalwaryi zebrz. . .	1	—	7	27	7	27	dopłata kosztów ponad 20 K miesięcznie
47	Niższ. austr. zakład poprawczy w Eggenburgu	1	—	30	—	30	—	1 kor. dziennie, rocznie 365 kor.
48	Internat im. M. Reja dla uczniów szkół średnich we Lwowie	1	—	30	—	30	—	
49	Internat SS. Felicyanek w Przemyślu	—	1	24	—	24	—	
	Razem .	155	123			5790	39	

LW. 10.458/07

We Lwowie, dnia 5. lutego 1907.

Aleg. 69

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem zaprowadzenia krajowej Osady poprawczej dla nieletnich przestępców.

Wysoki Sejmie!

Oddawna już w kraju naszym uznaną była potrzeba urządzenia zakładów pracy przymusowej i poprawczych.

Jeszcze bowiem w latach 1874, 1875 i 1877 liczne Reprezeetacye powiatowe i miasta wnosiły petycye tak do Wysokiego Sejmu jak i do Wydziału krajowego o urządzenie w kraju rzeczonych zakładów, jako jedynie skutecznego środka ku zapobieżeniu włóczęgostwu i próżniactwu oraz wynikającym stąd zgubnym dla społeczeństwa różnorodnym następstwom.

Sprawa ta jednak przybrała formy konkretne dopiero po wydaniu ustawy z dnia 24. maja 1885 Dz. u. p. nr. 90, wedle której państwo przyczynia się zasiłkiem do kosztów ufundowania zakładów pracy przymusowej i poprawczych. Gdy przeznaczony na ten cel kapitał funduszu policyi krajowej z biegiem czasu wzrósł do kwoty poważniejszej, Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 17. października 1888 przekazał Wydziałowi krajowemu do załatwienia petycyę wiecu miejskiego o założenie w kraju naszym zakładu pracy przymusowej z poleceniem zdania sprawy.

Okoliczności te spowodowały też Wydział krajowy w r. 1888 i w latach następnych do wyczerpującego zdadania potrzeby zakładów pracy przymusowej i poprawczych w naszym kraju, do zastanowienia się nad ewentualną ilością tychże, ich rozmiarami tudzież w których miejscowościach byłoby wskazanem je urządzić wreszcie do obmyślenia środków materyalnych, jakimi rzeczone zakłady w myśl ustawy z 24. maja 1885 Dz. u. p. l. 90 mogłyby być urządzone i utrzymywane. Wynik tych badań oparty na datach statystycznych dostarczonych przez c. k. Sądy galicyjskie i Starostwa, dalej na datach wziętych z rachunków stacyj szupasowych całego kraju na studyach przeprowadzonych przez Wydział krajowy na miejscu, co do systemu urządzenia zakładów pracy przymusowej i poprawczych istniejących w innych krajach, wreszcie po zasięgnięciu opinii kompetentnych władz i organów doradczych, — przedstawił już szczegółowo Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniach swoich z dnia 27. sierpnia 1889 LW. 30.120

(Aleg. 19. do sprawozdań sten. z r. 1889 tom I.), z dnia 5. września 1890 LW. 14.561 (Aleg. 52. do sprawozd. sten. z r. 1890 tom I.) i z dnia 21. listopada 1893 LW. 29.526 (Aleg. 36. do sprawozd. sten. z r. 1893).

Rezultat tych badań okazał:

1. że potrzeba założenia w kraju naszym zakładów pracy przymusowej i poprawczych jest tak konieczną i pilną, iż od zadośćuczynienia jej już dalej uchylać się nie można, że conajmniej 1.180 dorosłych i 150 nieletnich skazańców należałoby corocznie w tych zakładach umieścić.

2. że dla braku dostatecznych funduszów wprowadzenie w życie w mowie będących Zakładów winno odbywać się stopniowo i w miarę nabytego w tym względzie doświadczenia;

3. że w systemie zatrudniania skazańców — jako stosunkom naszego kraju odpowiadającym — należy przyznać pierwszeństwo pracy rolnej i ogrodnictwu, że zatem przy każdym zakładzie powinien być ku temu celowi odpowiedni obszar gruntu, przyczem jednak nie wyklucza się z programu pracy w zakładzie zajęć rzemieślniczych i przemysłowych.

Podzielając wyrażone wyżej przez Wydział krajowy zasadnicze zapatrywania w niniejszej sprawie, Wysoki Sejm

1. w uchwale swej z dnia 28. października 1889 uznał potrzebę i stosowność wprowadzenia w życie w naszym kraju zakładów pracy przymusowej i poprawczych dla skazańców płci męskiej;

2. w uchwale z dnia 21. listopada 1890 polecił przyjąć przy urządzeniu tych zakładów system kolonii rolniczych poprawczych, nie wykluczający robót rzemieślniczych, przyczem wyraził Wysoki Sejm życzenie, ażeby najsamprzód wprowadzoną została Osada poprawcza rolniczo-przemysłowa dla nieletnich chłopców; wreszcie

3. uchwałą z dnia 5. lutego 1894 postanowił Wysoki Sejm z samoistnego funduszu policyi krajowej urządzić w środkowej części kraju — po myśli ustawy z dnia 24. maja 1885 Dz. u. p. nr. 90 Osadę rolniczą poprawczą dla 150 nieletnich chłopców, upoważniając Wydział krajowy do zakupienia na ten cel odpowiedniego obszaru gruntowego i polecając, ażeby Wydział krajowy sporządził plany i kosztorysy potrzebnych budynków zakładowych i gospodarczych warsztatów rzemieślniczych, plany gospodarcze, kosztorysy wewnętrznego urządzenia zakładu, projekt etatu dla przyszłej administracyi zakładu, statut i regulamin dla krajowej Osady rolniczej poprawczej opracowany w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Stosując się do powyższych uchwał Wysokiego Sejmu, a mianowicie w wykonaniu ostatniej uchwały z dnia 5. lutego 1894 uznał Wydział krajowy za wskazane zająć się przedewszystkiem wyszukaniem odpowiedniego na cele poprawczej kolonii rolniczej obszaru gruntowego; mając bowiem wprzód taki obszar gruntowy upatrzony, można było dopiero z zastosowaniem się do jego rozmiarów i jakości przystąpić do sporządzenia planów i kosztorysów budynków zakładowych i gospodarczych, planów gospodarczych itp. operatów nieodzownych dla ocenienia sprawy.

Przy poszukiwaniu tedy za oznaczonym obszarem gruntowym miał Wydział krajowy na uwadze:

a) ażeby przyszła Osada poprawcza rolnicza, jako jedyna na razie, położoną była mniej więcej w środkowej części kraju, w okolicy zdrowej mającej łatwą komunikacyę z koleją żelazną;

b) ażeby poszukiwany obszar gruntowy stanowił — o ile możności jeden kompleks, posiadał rolę w takiej ilości i jakości, iżby na nim z jednej strony wyżywić się mogło 150 korygendów z personalem służbowym zakładu i wraz z potrzebnym inwentarzem żywym — z drugiej strony, iżby korygendzi ci znaleźli na tym obszarze — oprócz zajęć w warsztatach i szkole — ciągłą i produktywną pracę przy uprawie roli i ogrodów;

c) ażeby zatem gleba tego obszaru gruntowego nadawała się także do melioracyj, ewentualnie i do eksploatacyj przemysłowych: słowem, by praca w zakładzie była tak zorganizowaną, ażeby nietylko przynosiła korzyść moralną kory-

gendom, ale także, by ci ostatni pracą swoją mogli zaspokajać przedewszystkiem potrzeby własne zakładu i potrzebę dotowania zakładu z funduszu krajowego do minimum ograniczyć.

Z pomiędzy wielu funduszowi krajowemu na powyższy cel do sprzedaży ofiarowanych majątków uznał w swoim czasie Wydział krajowy jako najwięcej powyższym warunkom odpowiadającą majętność Bylice w pow. Samborskim, i majętność tę zaproponował był Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi w sprawozdaniu swojem z dnia 15. stycznia 1895 LW. 51.468/94 do zakupna za cenę umówioną ryczałtem 248.000 K.

Jednakże Wysoki Sejm uchwałą z dnia 9. lutego 1895 wstrzymał się na razie z zatwierdzeniem kontraktu kupna-sprzedaży majętności Bylice, a polecił Wydziałowi krajowemu:

1. ażeby po myśli §. 2. ustawy z dnia 24. maja 1885 po przeprowadzeniu rokowań uzyskał od c. k. Rządu oświadczenie, w jakiej wysokości zechce c. k. Rząd przyczynić się do kosztów założenia osady rolniczo-poprawczej; i

2. aby po otrzymaniu wyżej wspomnianego oświadczenia c. k. Rządu przedłożył Sejmowi na najbliższej sesyi do zatwierdzenia cały, na podstawie planów i kosztorysów opracowany projekt założenia i utrzymania osady rolniczo-poprawczej. W myśl powołanej uchwały Wysokiego Sejmu a w zastosowaniu się do projektowanej do nabycia majętności Bylice i do charakteru przyszłego zakładu zarządził Wydział krajowy sporządzenie wszelkich planów i kosztorysów projektowanej Osady i operat ten cały odezwą z 27. marca 1895 LW. 20.027 wraz z projektem statutu i regulaminem dla przyszłej osady poprawczej przedłożył c. k. Namiestnictwu z prośbą:

1. o wyjednanie po myśli §. 2. ustawy z dnia 24, maja 1885 dz. u. p. l. 90 u c. k. Rządu zasiłku na pokrycie kosztów założenia projektowanej krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców w możliwie wysokim stosunku procentowym;

2. o uzyskanie zatwierdzenia ze strony c. k. Ministerstwa wspomnianego statutu i regulaminu i

3. o wyjednanie, by zasiłek ów ze skarbu państwa wstawionym był do najbliższego preliminarza budżetu państwowego.

W odpowiedzi na to przedłożenie a na mocy reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewn. z 1. lutego 1896 L. 24.896 oznajmiło Wydziałowi krajowemu c. k. Namiestnictwo, „że JE. p. Minister spraw wewn. przyjął z zadowoleniem do wiadomości projekt urządzenia w kraju osady poprawczej dla nieletnich chłopców, nie może jednak na razie oznaczyć wysokości subwencyi państwowej na częściowe pokrycie kosztów urządzenia, nie odmawiając w zasadzie z uwagi na postanowienia §. 2. ustawy z 24. maja 1885 dz. u. p. l. 90 przyznania subwencyi, a to z powodu, że przedłożone plany budowy zawierają takie braki, iż ich przerobienie względnie zupełnie nowe wypracowanie okazuje się konieczne a obliczenie potrzebnych kosztów budowy nie da się, choćby tylko w przybliżeniu uskutecznić“.

Skutkiem tego zajął się też Wydział krajowy wedle udzielonych zresztą przez c. k. Ministerstwo wskazówek przerobieniem rzeczonych planów i takowe po uwzględnieniu jeszcze opinii Departamentu technicznego c. k. Namiestnictwa, przedłożył ponownie c. k. Namiestnictwu odezwą z 22. kwietnia 1898 LW. 23.936.

Na ponowne to przedłożenie c. k. Ministerstwo spraw wewn. reskryptem z dnia 1. czerwca 1902 L. 47.818/01 oznajmiło, „że nowo sporządzony projekt osady poprawczej dla 150 nieletnich przestępców na gruntach dóbr Bylicy przedstawia się wprawdzie poniekąd korzystniej aniżeli pierwotny projekt i odpowiada pod wielu względami wskazówkom udzielonym reskryptem tego Ministerstwa z dnia 1. lutego 1896 l. 24.896, ma jednak jeszcze liczne wadliwości, dla których i teraz jeszcze nie może stanowić podstawy do akcyi budowlanej i winien być ponownie przerobiony“.

Przytem wykazało c. k. Ministerstwo zachodzące braki w planach, zaznaczyło potrzebę przeprowadzenia jeszcze na miejscu badań, czy projektowane pod budowę zakładu grunta nadają się na ten cel pod względem sanitarnym, wreszcie

co się tyczy kwestyi kosztów zauważyło c. k. Ministerstwo, że poszczególne ceny jednostkowe przedstawiają się nadzwyczaj nisko i że powątpiewa, ażali wykazane ogólne koszta urządzenia tego zakładu w kwocie 869.354 K 40 gr. wystarczą, że do kwoty tej doliczyć trzeba spodziewaną podwyżkę w kwocie 50.000 K.

Ze względu więc na wyżej omówione braki c. k. Ministerstwo spraw wew. i tym razem nie mogło jeszcze oznaczyć wysokości żądanej subwencyi państwowej, aczkolwiek udzielenie jej w zasadzie przyrzeka z uwagi na postanowienia §. 2. ustawy z 24. maja 1885 dz. u. p. Nr. 90. i stosownie do zapewnienia danego reskryptem z dania 1. lutego 1896 L. 24.896. W końcu oznajmiło c. k. Ministerstwo spraw wewn., że projekt statutu i regulaminu domowego zostanie dopiero po ponownem przedłożeniu aktów sprawy rozpatrzony.

Przedstawiając powyżej Wysokiemu Sejmowi w streszczeniu przegląd prac i starań podjętych po rok 1902 w niniejszym przedmiocie, zaznacza Wydział krajowy, że dotychczasowy stan sprawy uledz musiał częściowej zmianie. Mianowicie, majętność Bylice została przez ówczesnego właściciela jej sprzedaną a nowonabywca, chociaż oświadczył w r. 1902 gotowość sprzedaży tej majętności na tych samych warunkach t. j. 484 morg. po 500 kor., jednak zastrzegł sobie ścisły termin po koniec r. 1902 do podpisania kontraktu, czemu Wydział krajowy nie mógł zadośćuczynić.

Powtóre c. k. Namiestnictwo w odezwie swojej z 22. maja 1903 l. 41.844 z uwagi na bliskość stawów i stawisk, na podmokłe między nimi łąki i inne łąki nadające się do racyonalnej kultury torfu i z uwagi że grunta orne potrzebują drenowania, wyraziło zdanie, że grunt folwarku Bylice ze względów sanitarnych nie nadaje się pod budowę krajowej osady poprawczej dla nieletnich przestępców.

Te okoliczności jakoteż wzgląd na wiadome znaczne koszta zakupna majętności Bylice (248.000 K) oraz na wysokie koszta wystawienia budynków zakładowych, ich urządzenia, sprawienia inwentarza żywego i martwego, wynoszące łącznie około 912.000 kor., jak i ze względu na znaczne koszta administracyi, jakieby połączone były z utrzymaniem samego tylko folwarku — skłoniły Wydział krajowy, iż odstąpił od zamiaru nabycia projektowanej pierwotnie majętności Bylice na cele osady poprawczej dla nieletnich przestępców i że postanowił wyszukać na ten cel inny mniejszy a odpowiedni obszar gruntowy, jednakże taki, iżby korygendzi mogli rolę sami o ile możności uprawiać i z produktów wyżywić się, iżby obezar ten nadawał się przytem tak pod względem położenia swojego jak i sanitarnym, a do obranej majętności przystosować dotychczasowe plany i kosztorysy budowli i inne operaty.

Poszukując za odpowiednim majątkiem, Wydział krajowy doszedł do wiadomości, że majętność Przedzielnica w pow. Dobromilskim, należąca do funduszu religijnego może być nabytą, a po zbadaniu na miejscu położenia, jakości gleby i stosunków sanitarnych tej miejscowości oraz odległości od stacyi kolejowej, uznał ją jako odpowiednią pod względem położenia jej, tudzież sanitarnym, technicznym i gospodarczym na cel urządzenia tamże kraj. Osady poprawczej dla małoletnich przestępców i w ślad ponownych uchwał Wysokiego Sejmu z dnia 31. października 1904 a w szczególności uchwały 11. listopada 1905 wdrożył Wydział krajowy pismem z dnia 8. lipca 1905 LW. 64.781 rokowania z c. k. Rządem o sprzedaż funduszowi krajowemu majętności Przedzielnica na zamierzony cel. Odezwą z dnia 14. listopada 1906 L. 1977/pr. oznajmiło Wydziałowi krajowemu Prezydyum c. k. galic. Dyrekcyi dóbr państwowych, że c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem wyznań i oświaty i z c. k. Ministerstwem skarbu zezwoliło reskryptem z 24. października 1906 L. $\frac{31620}{1136}$ ex 1905 na sprzedaż folwarku funduszowego Przedzielnica obj. whl. 652 ks. gr. c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu wraz z wszystkimi prawami i ciężarami, przywiązanymi do powyższej posiadłości na rzecz galic. Wydziału krajowego za cenę kupna w kwocie 177.855 kor. pod warunkiem jednak, że kraj użyje w istocie tej majętności na cele publiczne, zarazem upoważniło c. k. Ministerstwo Prezydyum c. k. galic. Dyrekcyi dóbr państwowych do zawarcia odnośnego kontraktu kupna-sprze-

daży, którego koszta połączone z zawarciem i przeprowadzeniem niemniej wszelkie należytości ma ponieść Wydział krajowy z własnych funduszów bez regresu do funduszu religijnego.

Wobec oświadczonej wyżej gotowości c. k. Rządu i korzystnej w każdym razie, z uwagi na ilość i jakość gruntów o czem poniżej, oferty jego, przyjął Wydział krajowy tę ofertę i warunki w niej zastrzeżone, spisał w dniu 31. grudnia 1906 i podpisał odnośny kontrakt kupna-sprzedaży i umówioną cenę kupna-sprzedaży w kwocie 177.855 kor. z przeznaczonego na ten cel funduszu policyi krajowej w tym samym dniu w c. k. głównej kasie krajowej zapłacił.

Aleg. Nabyta kontraktem tym dołączonym tu zresztą w odpisie ·/. majętność tabul. Przedzielnica przeszła z dniem 1. stycznia 1907 w całości z wszelkiemi prawami i obowiązkami przywiązanymi do tej posiadłości względnie na niej ciążącymi, wolna jednak od wszelkich długów na własność kraju. Objęcie jednak tej majętności w fizyczne posiadanie nastąpi w czasie późniejszym a dogodniejszym, a intabulacya prawa własności na rzecz funduszu krajowego nastąpi po zatwierdzeniu kontraktu kupna-sprzedaży przez c. k. Ministerstwo. Majętność ta jest w dzierżawie i w myśl §. 6. kontraktu dzierżawy, pozostawił Wydział krajowy na razie Ferdynanda i Helenę Millerów przy dzierżawie przedmiotu kupna pod dotychczasowymi warunkami, wzywając ich, by przypadającą do zapłaty w dniu 1. lutego 1907 najbliższą ratę czynszową kwartalną i następne uiszczali ściśle w terminach kontraktem dzierżawnym oznaczonych w kasie krajowej Wydziału krajowego we Lwowie. Z ostatniej raty czynszowej za miesiąc styczeń 1907 pobrany czynsz przez fundusz religijny zostanie po przeprowadzonym obrachunku zapłacony przez ten fundusz do kasy krajowej.

Wedle sprawozdania delegowanych przez Wydział krajowy rzeczoznawców tudzież wedle dostarczonych Wydziałowi krajowemu mapy katastralnej, arkusza gruntowego i wyciągu hipotecznego, majątek ten przedstawia się następująco:

Folwark Przedzielnica stanowiący majętność tabularną obj. whl. 652 ks. gr. c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu położoną w gminach kat. Przedzielnica i Bybło, leży w oddaleniu $8^1/_2$ klm. w kierunku północnym od Dobromila, a od kolei Chyrów-Przemyśl zaś w kierunku zachodnim nie całe 2 klm. pomiędzy stacyami Nowe-miasto i Niżankowice.

Odpowiednio do położenia podgórskiego powietrze jest tu zdrowe, a znajdujące się źródła zawierają obfitą ilość wody zdrowej po picia i użytku, jakto orzekł c. k. zakład powszechny badania środków spożywczych w Krakowie i woda ta snadnie i niewielkim kosztem doprowadzoną być może do projektowanego zakładu.

Zakupiony obszar obejmuje:

roli	190	ha	60	a 23 m²
łąk	13	„	32	„ 81 „
ogrodów	—	„	37	„ 73 „
pastwisk	20	„	46	„ 27 „
gruntów podbudowlanych . . .	1	„	18	„ 15 „
nieurodzajnych powierzchni . . .	4	„	47	„ 78 „
innych od podatku wolnych powierzchni	2	„	49	„ 03 „
razem .	232	ha	92	a — m²

czyli 405 morg. 203 sążn. o czystym łącznym dochodzie katastr. 2.841 K 42 h.

Obszar ten nie jest wprawdzie w jednym kompleksie, gdyż około 42 morgów pola ornego jest w znacznej odległości o glebie mniejszej wartości z powodu braku zawartości wapna. Parcele te można będzie albo wydzierżawić, albo sprzedać względnie wymienić za parcele włościańskie blisko kompleksu gruntów przy powstać mającym folwarku położone. Pozostały kompleks przedstawia wystarczający obszar — przy odpowiedniej ilości inwentarza i racyonalnej gospodarce — do utrzymania zakładu i do zajęcia wychowanków zakładu w gospodarstwie rolnem i folwarcznem.

Budynki znajdujące się obecnie na folwarku, nie przedstawiają prawie żadnej wartości; jedynie dom mieszkalny murowany dzierżawcy — po stosownej oczywiście adaptacyi — może być użyty jeszcze na mieszkanie dla przyszłego ekonoma zakładowego.

Gleba gruntów ornych stanowi częściowo bardzo dobrą ziemię, częściowo składa się z glinki z podglebiem ilastem lub marglowatem, na innym obszarze górna warstwa składa się z lekkiej ziemi, podglebie zaś jest nieprzepuszczalne, gdzieindziej znów ziemia ta zawiera wapno i szuter i podglebie bogate w wapno.

Zresztą okazały fachowe badania na miejscu, że już wedle obecnego obsiewu i stanu gruntów w Przedzielnicy produkcya rolnicza na mniejwięcej 270 m roli i 42 m łąk nietylko wystarczy na wyżywienie całego personalu zakładowego i folwarcznego, wychowanków zakładu tudzież inwentarza żywego, ale znaczna część produkcyi pozostać może jeszcze na sprzedaż. Klimat jest umiarkowany, a czas wegetacyi średni, skutkiem czego wszystkie gatunki zboża tudzież szlachetne owoce dojrzewają. Produkcya zatem obfitszą i wydatniejszą w rozmaite płody będzie, jeśli będzie miało miejsce regularne nawożenie roli obornikiem i gdy przeprowadzi się — co jest wskazanem — melioracyę niektórych gruntów tj. odwodnienie (zdrenowanie) ról i łąk z nieprzepuszczalnem podglebiem i nawodnienie łąk, a wtedy przedstawić się mogą niezawodne widoki i rentownych eksploatacyj rolniczo-przemysłowych. Melioracye te wykonane być mogą siłami roboczemi samych wychowanków zakładu. Po doprowadzeniu tym sposobem pól do odpowiedniego stanu kultury i po wyrównaniu produktywności wszystkich pól będzie można prowadzić w Przedzielnicy gospodarstwo racyonalne z uprawą wszystkiego gatunku zboża i roślin ze znaczniejszą wydatnością w dochodach, jak to jest obecnie.

Gdy więc — jak wyżej skreślono — nabyty został dla celów krajowej Osady poprawczej odpowiedni obszar gruntowy w Przedzielnicy, zarządził następnie Wydział krajowy wypracowanie wszelkich szkiców, planów i kosztorysów budynków wznieść się mających na oznaczony cel w tej majętności i ich urządzenia wewnętrznego tudzież innych nieodzownie potrzebnych tamże robót przygotowawczych.

Przy sporządzaniu tych planów i kosztorysów z uwzględnieniem, o ile się dało i możliwem było, dotychczasowego takiego operatu dla projektowanej pierwotnie osady poprawczej w Bylicach, miano na uwadze:

1) miejscowe stosunki w Przedzielnicy;

2) wskazówki c. k. Ministerstwa udzielone Wydziałowi krajowemu — jak wyżej wspomniano — w r. 1902;

3) przyjęty w statucie ułożonym dla tego zakładu system wychowawczy i zajęcia małoletnich;

4) konieczną potrzebą stworzenia dogodnej komunikacyi do projektowanego zakładu i w nim samym dostarczenia zdrowej wody w odpowiedniej ilości i urządzenia sieci kanalizacyjnej;

5) ilość 150 do 200 wychowanków mających znaleść w zakładzie pomieszczenie;

6) personal służbowy zakładu, administracyjny, wychowawczy i folwarczny, który składać się ma:

z jednego dyrektora,
z dwóch nauczycieli fachowych (jeden z nich jako zastępca dyrektora)
z dwóch kapelanów i katechetów (1 obrz. gr. kat., a 1 rzym. kat.), którzy będą zarazem nauczycielami innych przedmiotów,
z jednego rachmistrza.
z jednego magazyniera.
z ośmiu werkmistrzów (majstrów zawodowych),
z czterech dozorców nad wychowankami,
z jednego portyera,
z jednego stróża,
z jednego posłańca,
z jednego kucharza,

z jednego piekarza,
z jednego pracza,
dalej:
z jednego ekonoma,
z jednego karbowego,
z dwóch polowych,
z dwóch stróżów folwarcznych,
z jednego dozorcy stajen,
z sześciu parobków i
z dziesięciu dziewek folwarcznych;
razem personal służbowy składający się z 48 osób;
wreszcie miano na uwadze:

7) potrzebny dla racyonalnej gospodarki folwarcznej inwentarz żywy, jako to:

24 koni,
14 wołów,
2 buhaje,
60 krów,
6 loch wyrosłych,
1 knura,
tudzież inwentarz martwy, i

8) nakoniec przyjęto zasadę wzorowego przeprowadzenia budowli, a zatem budynki będą murowane, o odpowiedniej objętości powietrza i światła; przyczem uwzględniono tu także trwałość budynków na wypadek pożaru, ich konserwacyę, hygieniczne pomieszczenie wychowanków i personalu służbowego, wszelkie ogrodzenia i budynki gospodarcze.

Budynki będą pokryte dachówką; wewnętrzne urządzenie stajen wykonane będzie — dla oszczędzenia kosztów konserwacyi — z materyałów trwałych, jak z betonu, żelaza i impregnowanego drzewa.

Przy usytuowaniu budynków decydującym będzie wzgląd na łatwość komunikacyi i kontroli wychowanków, tak co do budynków zakładowych jak i folwarcznych; ponadto sytuacya dostosowaną będzie do światła a ubikacye mieszkalne zwrócone będą do południowego wschodu.

Wszczególności plany powyższe obejmują trzy grupy budynków: zakładowe (szkolne), mieszkalne i folwarczne.

Do grupy I-szej (budynki zakładowe) należą:

1. Budynek zakładowy główny projektowany jest jako jednopiątrowy, podpiwniczny i mieści na parterze przy wejściu głównem dwie kancelarye dla dyrektora i rachmistrza, po drugiej stronie lożę i mieszkanie portyera i pokój konferencyjny. Wychowankowie zakładu wchodzą do gmachu przez dwa wejścia obok klatek schodowych, przez ubikacye przeznaczone na oczyszczenie obuwia i odzieży. Przestronnymi korytarzami przechodzą albo do dwóch wielkich sal przeznaczonych na jadalnię i rekreacye lub do czterech sal szkolnych. Na parterze mieszczą się ponadto biblioteka i gabinet szkolny, dwie ubikacye na wanny i tusze, wychodki i cztery karcery.

Na I. piętrze znajduje się 9 sal sypialnych dla 150 wychowanków, będą one przedzielone i dostępne wprost z mieszkań 4 dozorców. Nadto na I. piątrze mieści się magazyn czystej bielizny i odzieży, podczas gdy magazyn rzeczy, będących własnością wychowanków, mieści się na poddaszu.

W sypialnach przewidziana jest przestrzeń $4{\cdot}_5$—$5{\cdot}_0$ m^2 powierzchni na 1 łóżko tj. 18·0—20·0 m^2 powietrza. Urządzenie budynku będzie zastosowane do celu i potrzeb zakładu w ramach bardzo skromnych z zachowaniem warunków hygieny.

Woda doprowadzoną zostanie do łazienek, klozetów, umywalni ściennych umieszczonych na ogrzanych korytarzach i do muszli ściennych.

Podłogi będą sosnowe, piece kaflowe, ściany bielone, okna okratowane.

2. Kaplica murowana z zakrystyą i zaopatrzona w sygnaturkę, usytuowana w pobliżu zakładu, pomieścić będzie mogła 30 siedzących i 150 stojących osób.

3. Budynek warsztatowy, parterowy murowany, obejmuje 4 par warsztatów: kuźnię i ślusarnię, wasztat stolarski i kołodziejski, krawiecki i szewski, koszykarski i rymarski. Po 2 warsztaty mają przyległą jedną ubikacyę dla werkmistrzów, nadto każdy warsztat ma przydzielony sobie jeden magazyn na materyały i wyroby gotowe.

4. Budynek ekonomiczny obejmujący oddzielnie kuchnię i pralnię, mieści obszerną sklepioną kuchnię, spiżarnię, obieralnię jarzyn, piekarnię z zaciernią i składem mąki, po drugiej stronie sklepioną pralnię z magazynem na brudną bieliznę z maglem, susznią parową i składem czystej bielizny. Centralnie umieszczona jest jadalnia dla czeladzi, tudzież mieszkanie kucharza, piekarza, pracza i schody na strych i do piwnicy. Oddzielne wejścia pozwalają na odłączenie ubikacyj kuchennych od pralni i mieszkań.

5. Budynek infirmeryi parterowy, niepodpiwniczny, zaprojektowany jest dla 7 chorych w trzech separowanych ubikacyach, prócz tego ubikacya dla lekarza, dozorcy, łazienki i wychodki. Wykończenie tego budynku będzie wzorowane na budowlach krajowych szpitali.

6. Trupiarnia, budynek parterowy o ścianach ryglowych, pomieści ubikacyę dla wystawy ciał, magazyn na utensilia pogrzebowe i szopę dla karawanu.

Do grupy II-giej (budynki mieszkalne) należą:

1. Budynek piątrowy podpiwniczny mieści w parterze: mieszkanie dyrektora zakładu złożone z 5 pokoi i z przynależnych ubikacyj, dalej mieszkanie jednego katechety o 3 pokojach z przynal., pokój komisyjny i mieszkanie stróża.

Na I. piątrze znajdują się trzy mieszkania o 3 pokojach z ubikacyami ubocznemi dla drugiego katechety i dwóch nauczycieli. Dwie klatki schodowe i dwa wejścia umożliwiają dostęp do tych 5-ciu mieszkań i pokoju komisyjnego, bez dalszej komunikacyi między sobą.

2. Budynek piątrowy o trzech klatkach schodowych mieści na parterze i I. piątrze po pięć mieszkań złożonych z 2 pokoi, kuchni i przynal. dla ośmiu werkmistrzów, 1 rachmistrza i 1 magazyniera, również dostępnych wprost z sieni lub klatki schodowej.

Do grupy III-ciej (budynki folwarczne) należą:

1) stajnia dla bydła mieści stanowiska dla 60 krów, 40 jałówek, 2 buhaji, 20 cieląt nadto dwie ubikacye dla 6 dziewek i parnik do parzenia karmy,

2) stajnia dla koni mieści stanowiska dla 30 koni, parnik i magazyn uprzęży a obok stajnię dla 14 wołów,

3) chlewnia mieści przedziały dla 10 loch, 1 knura, 42 prosiąt i 15 świń opasowych, ubikacyę dla dziewek, parnik i rzeźnię,

4) śpichlerz murowany z poddaszem,

5, 6 i 7) stodoła, szopy otwarte i poddasze dla wozów przeniesione zostaną w dotychczasowych rozmiarach z obecnego gumna, zaadaptowane i przykryte dachówką,

8) mieszkanie ekonoma umieszczonem będzie w budynku murowanym zajętym przez obecnego dzierżawcę, po wykonaniu koniecznych adaptacyj,

9 i 10) w dwóch budynkach (czworakach) znajdą pomieszczenie: karbowy, 2 polowych, 2 stróżów i 1 dozorca stajen, po jednej ubikacyi z sionką i komórką. Do robót budowlanych należeć również będą oparkanienia budynków i ogrodów tych poszczególnych grup budynków i założenie chodników i rynsztoków między budynkami w miejscach koniecznych.

Ciecze kanałowe i wody użytkowe ujęte zostaną w sieć rur kanalizacyjnych i wyprowadzone poza obręb zakładu, podczas gdy części stałe użyte zostaną do kompostowania.

Przed przystąpieniem jednak do budowy trzeba będzie, jak już nadmieniono, wykonać konieczne roboty przygotowawcze mające na celu stworzenie komunikacyi

do projektowanego zakładu, dostarczenie zdrowej wody w odpowiednej ilości i urządzenie sieci kanalizacyjnej. Studya przedwstępne dały pewność, że te trzy zasadnicze warunki dadzą się uzyskać bez trudności i wielkich kosztów. Zamierzonem jest mianowicie wykonanie dróg dojazdowych między drogą powiatową prowadzącą do Niżankowic a przystankiem kolei państw. w Nowem Mieście. Nadto projektowanem jest wykonanie dróg wewnętrznych między budynkami zakładowymi, mieszkalnymi i zabudowaniami folwarcznemi.

Wodę dla potrzeb całego zakładu uzyska się ze źródeł, położonych w odległości 950 m na włościańskich gruntach, przyczem poziom ujęcia źródła leży tak wysoko, że woda doprowadzoną zostanie na piętra budynków własnem ciśnieniem, bez przepompowania.

Wedle powyższych planów i kosztorysów znajdujących się w przechowaniu Wydziału krajowego koszta budowy zakładu przedstawiają się następująco:

I. Roboty budowlane:

1.	Budynek szkolny i internat	215.740 K	
2.	Budynek mieszkalny I.	65.806 „	
3.	„ „ II.	60.274 „	
4.	Kaplica zakładowa	25.000 „	
5.	Warsztaty	59.680 „	
6.	Kuchnia, piekarnia, pralnia	42.830 „	
7.	Szpitalik dla 8 chorych	22.000 „	
8.	Stajnie dla koni, bydła, mleczarnia, kurnik	60.000 „	
9.	Chlewnia	18.000 „	
10.	Przeniesienie stodoły i szop	8.000 „	
11.	Adaptacya budynków starych	5.000 „	
12.	Spichlerz murowany	10.000 „	
13.	Ludownia i piwnica	8.000 „	
14.	Czworaki dla 10 ludzi z rodzinami	8.000 „	
15.	Trupiarnia	5.000 „	= 613.330 K.

II. Wydatki na roboty przygotowawcze, instalacye, drogi, kierownictwo itp.

16.	Oparkanienie	20.000 K	
17.	*a)* Droga publiczna Niżankowice-Nowe Miasto	61.000 „	
	b) Most stały na Norze	17.000 „	
18.	Drogi wewnętrzne	53.900 „	
19.	Wodociąg główny, kupno i ujęcie źródła	15.000 „	
20.	Wodociągi wewnętrzne	28.000 „	
21.	Kanalizacya wewnętrzna	9.000 „	
22.	Kanalizacya zewnętrzna	6.000 „	
23.	Urządzenie ogrodów i sadu 5-cio morgowego	12.000 „	
24.	Kierownictwo i komisye	12.000 „	
25.	Oświetlenie naftowe	2.000 „	
26.	Nieprzewidziane	25.600 „	= 261.500 K.

III. Urządzenie folwarczne:

1.	Inwentarz żywy	32.000 K	
2.	„ martwy	18.000 „	= 50.000 K.

IV. Urządzenie wewnętrzne:

1. Urządzenie internatu na 150 wychowanków á 150 K	22.500 K	
2. Urządzenie kuchni, pralni i szpitala .	10.000 „	
3. Urządzenie szkolne i warsztatowe . .	8.500 „	
4. Nieprzewidziane	4.000 „	= 45.000 K.
Razem przybliżony koszt powyższych budowli i urządzeń		= 969.830 K.

Koszt ten ogólny, w porównaniu z dawniejszymi planami i kosztorysami dla Bylic, zwiększył się, a to z powodu większego znacznie a koniecznego wydatku na drogi, parkany, wodociągi, kanały i ogrody, co poprzednio nie było przewidziane; dalej budynki — w myśl wskazówek ministeryalnych — zostały powiększone, mianowicie budynek główny przez dodanie dwóch sal rekreacyjnych (jadalnych), których nie było w poprzednich planach, a przez co umożliwiono, że sypialnie znajdują się wyłącznie na piątrze. Powiększono znacznie także budynek administracyjny, warsztatowy, kuchnię i pralnię. Przez te więc powiększenia rozmiarów budynków i skutkiem zmiany warunków miejscowych, wpływających na podrożenie cen jednostkowych budowy, koszta budowy zwiększyły się.

Co się tyczy statutu i regulaminu domowego dla przyszłej Osady poprawczej, to projekt tego statutu i regulaminu przedłożył już był Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przy sprawozdaniu swojem z 21. listopada 1893, LW. 29.526 (aleg. 36. do spraw. sten.), a c. k. Namiestnictwo — jakto Wydział krajowy oznajmił już w następnem sprawozdaniu swojem z 15. stycznia 1895, LW. 51.468 (aleg. 99. do spraw. sten.), zgodziło się ostatecznie — po żądanem uzupełnieniu — na ten projekt.

Projekt tego statutu zamierza jednak Wydział krajowy uzupełnić jeszcze przez dodanie postanowienia w §. 4., że do krajowej Osady poprawczej mogą być także w miarę wolnych miejsc i wśród innych równych warunków przyjmowani opuszczeni a zaniedbani moralnie nieletni chłopcy, będący na utrzymaniu i wychowaniu krajowego funduszu sierocego, a to kosztem tego funduszu.

Tym sposobem stanie się po części zadość objawionemu w reskrypcie c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 5. czerwca 1901, L. 11.603/1 życzeniu c. k. Rządu, ażeby część udziałów przypadających krajowi z nadwyżek obrotu kas sierocych zbiorowych przeznaczono na cele tworzenia zakładów poprawy.

Zreasumowawszy to wszystko, okazuje się, że jednorazowy koszt założenia krajowej Osady poprawczej w Przedzielnicy wyniesie:

1) kupno folwarku	177.855 K.
2) roboty budowlane około	613.330 „
3) roboty przygotowawcze, instalacye, drogi, kierownictwo itp. około	261.500 „
4) inwentarz żywy i martwy około . . .	50.000 „
5) urządzenia wewnętrzne około	45.000 „
razem około .	1,147.685 K.

Wydatek ten znalazłby częściowe pokrycie jedynie w subwencyi państwowej, której wysokość dziś przyjąć można wedle dotychczasowej praktyki c. k. Rządu w wysokości 40% powyższej sumy kosztorysowej, więc w kwocie 459.074 K, gdyż reszta funduszu policyi krajowej, pozostała po zapłaceniu ceny kupna Przedzielnicy w kwocie około 96.000 K, nie może tu być braną w rachubę, bo z kapitału tego trzeba będzie dalej jeszcze pokrywać koszta utrzymania przynależnych do tutejszego kraju skazańców w obcych zakładach pracy przymusowej i poprawczych, uiścić należytość skarbową od kontraktu kupna i sprzedaży Przedzielnicy i zaspokajać inne jeszcze bieżące wydatki, łączące się z niniejszą sprawą.

Zabrakłaby zatem kwota 688.611 K. lub nieco mniejsza, gdyby c. k. Rząd przyznał wyższą jak 40% subwencyę, która musiałaby być pokrytą z pożyczki inwestycyjnej, na ten cel zaciągnąć się mającej.

Co się tyczy nakoniec środków na utrzymanie i zarząd przyszłej Osady poprawczej, co jest już w myśl §. 3. ustawy z 24. maja 1885 Dz. u. p. Nr. 90 jedynie obowiązkiem kraju, powołuje się Wydział krajowy w tym względzie na sprawozdanie swoje z 15. stycznia 1895 LW. 51468 (aleg. 99. do spraw. sten.), gdzie już zaznaczono i wyżej także nadmieniono, iż projektowany zakład wobec dobrej gleby folwarku Przedzielnica, nadającej się do racyonalnego gospodarstwa rolnego, gdy takie gospodarstwo zaprowadzi się tam i w sposób intenzywny prowadzone będzie przy fachowej wiedzy i uzdolnieniu zarządu zakładu, przy dostatecznym kapitale zakładowym i obrotowym i przy zapewnionej ilości robotnika będzie mógł pokrywać po zaspokojeniu własnych potrzeb ekonomicznych, pewną część kosztów administracyi samego zakładu.

Wydział krajowy przypomina, że wedle §. 14. statutu dla projektowanej Osady poprawczej, zakład ten utrzymywać się będzie

a) oprócz dochodów z własnego gospodarstwa i zarobku, także

b) ze zwrotu kosztów utrzymania, które dadzą się ściągnąć od samych wychowańców lub od osób do ich utrzymywania obowiązanych, tudzież, jeżeli oddanie do Zakładu nastąpiło na wniosek prawnego zastępcy nieletniego za zezwoleniem władzy nadopiekuńczej lub też wskutek zarządzenia władzy nadopiekuńczej a w wykonaniu postanowień §. 178 u. c.

c) ze zwrotu kosztów, które Skarb Państwa uiszcza za utrzymanie w Osadzie tych nieletnich, którzy po myśli §. 270. ustawy karnej i rozporządz. Min. spraw. z dnia 23. stycznia 1899 l. 30430/98 na odpokutowanie kary w Zakładzie poprawczym skazani zostali;

d) ze zwrotu kosztów utrzymania wychowańców obcokrajowych i

e) ze zwrotu kosztów utrzymania wychowańców oddanych do Osady na koszt krajowego funduszu sierocego.

Przytem ubędzie także częściowo wydatek łożony obecnie z funduszu policyi krajowej w rocznej kwocie kilku tysięcy koron na utrzymanie przynależnych do kraju korygendów w obcych zakładach poprawczych. Nie da się jednak zaprzeczyć, że administracya i utrzymanie zakładu — przedewszystkiem w pierwszych latach istnienia jego — będą wymagały znaczniejszej ofiary i pomocy z funduszu krajowego. Dotacya ta jednak powinna się w latach późniejszych coraz zmniejszać, gdy gospodarstwo zakładowe pozostawać będzie pod miejscowym kierunkiem ludzi fachowo uzdolnionych, rutynowanych i zapobiegliwych i gdy gospodarstwo rolne i folwarczne doprowadzone zostanie stopniowo do stanu racyonalnego i intenzywnej produkcyi.

Przytem trzeba także zważyć, że zakład w całej pełni swojej nie będzie mógł wejść w życie zaraz w pierwszym roku po wybudowaniu go i wewnętrznem urządzeniu; bo ani nie będzie zaraz 150 wychowanków, ani wszystkie warsztaty nie wejdą odrazu w życie, ani też nie potrzeba będzie w pierwszym roku ustanawiać zaraz całego personalu zakładowego. Projektowana Osada poprawcza będzie więc stopniowo w życie wprowadzaną; stąd też preliminowane wydatki będzie można śmiało rozłożyć na lat trzy.

Przedkładając więc Wysokiemu Sejmowi niniejsze sprawozdanie w zastosowaniu się do uchwał z dnia 31. października 1904 i 11. listopada 1905, Wydział krajowy z uwagi, że sprawa urządzenia w kraju choć jednej na razie koniecznej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców, od lat przeszło 20 ciągnąca się, przez zakupno już na ten cel odpowiedniego obszaru gruntowego i wygotowanie planów i kosztorysów tudzież projektu statutu i regulaminu, w zupełności dojrzała, — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości nabycie kontraktem kupna-sprzedaży z dnia 31. grudnia 1906 od funduszu religijnego na rzecz funduszu krajowego za cenę 177.855 kor. majętności Przedzielnica na cel urządzenia tamże Krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców; oraz przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości wypłacenie przez Wydział krajowy powyższej ceny kupna z samoistnego na ten cel przeznaczonego funduszu policyi krajowej;

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby po objęciu w fizyczne posiadanie majętności Przedzielnica i po zaintabulowaniu prawa własności tejże na rzecz funduszu krajowego — urządził tymczasową administracyę tego majątku w sposób, jaki dla dobra funduszu krajowego za odpowiedni uzna;

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania względem przyczynienia się po myśli §. 2. ustawy z 24. maja 1885 dz. u. p. nr. 90. Skarbu Państwa w możliwie wysokim stosunku procentowym do kosztów założenia zakładu poprawczego w Przedzielnicy, obliczonych na podstawie przedłożonych niniejszem Sejmowi planów, kosztorysów, statutu i regulaminu;

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po zapewnieniu przez c. k. Rząd ze Skarbu Państwa powyższego odpowiedniego zasiłku wygotował i przedłożył Sejmowi szczegółowe plany i kosztorysy projektowanych budowli i urządzeń zakładowych i folwarcznych, warsztatów rzemieślniczych, tudzież szczegółowe plany i kosztorysy gospodarstwa folwarcznego, przyszłego etatu całego personalu zakładowego i jego płac służbowych i t. d.;

5) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby z zastosowaniem się do istotnej potrzeby a z uwzględnieniem zapewnionego przez c. k. Rząd zasiłku państwowego; przedłożył Sejmowi wniosek co do zaciągnąć się mającej pożyczki na pokrycie brakującej reszty kosztów założenia krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców i przytem dołączył plan umorzenia tej pożyczki, wreszcie

6) ażeby z wykonania powyższych czynności zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Michał Glidziuk**, w. r.*
Członek Wydziału kraj.

Alegat do sprawozdania Wydział kraj. LW. 10.458/07.

Kontrakt kupna sprzedaży

(stempel za 1 K) który między c. k. Dyrekcyą lasów i dóbr państwowych oddz. I. we Lwowie imieniem galic. Funduszu religijnego z jednej, a Wydziałem kraj. król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem działającym na na mocy uchwał sejmowych z 5. lutego 1894 i z 31-go października 1904 z drugiej strony, o majętność tabularną Przedzielnica, objętą whl. 652 ks. gr. c. k. sądu obwodowego w Przemyślu, funduszu religijnego własną pod zastrzeżeniem zatwierdzenia przez c. k. Ministerstwo roinictwa pod następującymi warunkami zawarty został.

§. 1.

Galicyjski fundusz religijny jako właściciel majętności tabularnej Przedzielnica, objętej whl. 652. ks. gr. c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu, sprzedaje całą powyższą majętność a więc wszystkie w skład tej majętności wchodzące parcele budowlane wraz ze znajdującymi się na nich budynkami, oraz parcele gruntowe stanowiące ogrody, role, pastwiska, łąki, drogi, rowy, nieużytki etc. położone w gminach kat. Przedzielnica i Bybło wraz z wszystkiemi prawami i ciężarami przywiązanymi do powyższej posiadłości i obowiązkami na niej ciążącymi Wydziałowi krajowemu król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na wyłączną i nieograniczoną własność dla urządzenia tamże kolonii poprawczej dla małoletnich przestępców w myśl ustawy z 24. maja 1885 Dz. p. p. Nr. 90, zaś Wydział krajowy król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem kupuje od funduszu religijnego wspomnianą majętność tabularną położoną w gminach Przedzielnica i Bybło na wyłączną i nieograniczoną własność za dobrowolnie umówioną cenę kupna w kwocie sto siedmdziesiąt siedm tysięcy ośmset piędziesiąt pięć (177.855) koron.

§. 2.

Umówioną cenę kupna w kwocie 177.855 koron złożył Wydział krajowy dnia 31. grudnia 1906 w c. k. głównej Kasie krajowej we Lwowie, zaczem galicyjski fundusz religijny kwituje niniejszem Wydział krajowy z odbioru powyższej sumy.

§. 3.

Oddanie przedmiotu kupna w §. 1. bliżej oznaczonego Wydziałowi krajowemu w fizyczne posiadanie nastąpi z dniem 1. stycznia 1907 roku przyczem zostanie sporządzony akt oddawczy, który zawierać będzie szkic i dokładne opisanie przedmiotu kupna wedle stanu, w jakim takowy w chwili oddania znajdować się będzie.

Koszta oddania przedmiotu kupna ponosi wyłącznie Wydział krajowy bez regresu do galic. funduszu religijnego.

§. 4.

Kupującemu Wydziałowi krajowemu zostanie oddany przedmiot kupna wolny od wszelkich długów, któreby z pożyczek pieniężnych pochodziły. Przedmiot kupna sprzedaje się jednak tylko ryczałtem tak i w takim stanie, jak go ma fundusz religijny w posiadaniu i w jakiem znajdować się będzie przy oddaniu a fundusz religijny nie przyjmuje na siebie zgoła żadnej ewikcyi lub odpowiedzialności ani za przedmiot kupna i tegoż części składowe ani za jego przychód lub pożytki ani wreszcie za granicę i powierzchnię nabytych gruntów.

§. 5.

Z dniem oddania przedmiotu kupna wchodzi Wydział krajowy w zupełne tegoż użytkowanie, lecz przyjmuje na siebie zarazem od tego dnia wszelkie na przedmiocie kupna ciążące podatki, ciężary, daniny i zobowiązania, przyczem zastrzega się, że kupujący Wydział krajowy nie będzie miał prawa żądać od sprzedającego funduszu religijnego odpowiedzialności ani wynagrodzenia czy to z przyczyny pokrzywdzenia ponad połowę wartości, czy to z jakiegokolwiek innego prawnego powodu, nawet w tym razie, gdyby wskutek jakiegoś zdarzenia przed oddaniem przedmiotu kupna, nastąpiło podwyższenie podatków, ciężarów, danin i zobowiązań lub też zmniejszyły się wartość i dochody kupionego przedmiotu.

Kupujący Wydział krajowy zobowiązuje się nadto tę kwotę podatku z wszelkimi datkami, któreby fundusz religijny zapłacił ponad czas, od którego ciężary przedmiotu niniejszym kontraktem sprzedanego a zatem i płacenia podatków, na kupującego przechodzą, zwrócić galic. funduszowi religijnemu w dniach 14-tu po otrzymaniu przez c. k. Urząd podatkowy w Dobromilu zawiadomienia o wysokości tych podatków.

§. 6.

Ponieważ przedmiot kupna w §. 1. niniejszego kontraktu bliżej oznaczony wydzierżawiony jest na podstawie kontraktu z daty Niżankowice 11. lutego 1903. Ferdynandowi i Helenie małż. Millerom na okres od 1. listopada 1900 do 31. października 1909 za czynszem w kwocie rocznej 5.200 K płatnym w kwartalnych ratach z góry zapadających 1. listopada, 1. lutego, 1. maja i 1. sierpnia każdego roku, przeto Wydział krajowy jako nowonabywca wchodząc z dniem 1. stycznia 1907 roku w miejsce sprzedającego funduszu religijnego, przyjmuje na siebie wszelkie prawa i obowiązki z powyższego kontraktu dzierżawy, a w szczególności także prawo i obowiązek wypowiedzenia dzierżawy pomienionym dzierżawcom w umówionym w §. 3. wspomnianego kontraktu dzierżawy 6-cio miesięcznym terminie przed upływem roku dzierżawnego t. j. przed 31. października 1907. Czynsz dzierżawny za wspomniany folwark po koniec roku 1906. przypadnie galic. funduszowi religijnemu, natomiast czynsz dzierżawny od 1. stycznia 1907 począwszy pobierać będzie Wydział krajowy jako nowonabywca, któremu też wydaną zostanie kaucya złożona przez Ferdynanda i Helenę małż. Millerów na zabezpieczenie powyższej dzierżawy, a składająca się z obligów łącznej nominalnej wartości 2.600 koron pod warunkiem, że poprzednio pokryte zostaną wszystkie pretensye funduszu religijnego z powyższej dzierżawy pochodzące, na zabezpieczenie których wspomniana kaucya dzierżawna złożona została.

§. 7.

Gdy przedmiot kupna w §. 1. niniejszego kontraktu oznaczony stanowi majętność tabularną obj. whl. 652. ks. gr. c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu, zatem rzeczą będzie kupującego Wydziału krajowego postarać się we właściwym czasie i na własny koszt o przeniesienie prawa własności ciała hipotecznego powyższym wykazem objętego na rzecz funduszu krajowego.

W tym celu fundusz religijny zezwala, ażeby prawo własności majętności tabularnej obj. whl. 652 ks. gr. c. k. Sądu obwodowego w Przemyślu położonej w gminach kat. Przedzielnicy i Byble zostało przeniesione na rzecz galic. funduszu krajowego a więc ażeby na karcie B. wykazu hipotecznego powyższą majętność obejmującego uwidoczniono, że prawo własności powyższej majętności przechodzi na podstawie niniejszego kontraktu kupna sprzedaży na galic. fundusz krajowy na cele urządzenia kolonii poprawczej w charakterze rolniczo przemysłowym dla małoletnich przestępców po myśli ustawy z 24-go maja 1885 Dz. p. p. Nr. 90.

§. 8.

Akt kupna sprzedaży obowiązuje Wydział krajowy król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem krakowskiem od chwili podpisania, galic. fundusz religijny zaś od chwili zatwierdzenia niniejszego kontraktu kupna sprzedaży przez c. k. Ministerstwo rolnictwa.

§. 9.

Kupujący Wydział krajowy obowiązuje się ponieść wszelkie koszta połączone z zawarciem niniejszego kontraktu, jakoteż z tabularnem przeniesieniem prawa własności nabytych majętności oraz zapłacić wszelkie należytości bezpośrednie od tego kupna przypadające.

§. 10.

Kontrakt niniejszy spisuje się z 2. równobrzmiących okazach, z których jeden przeznaczony dla użytku gal. funduszu religijnego ma być opatrzony stemplami na koszt Wydziału krajowego.

We Lwowie, dnia 31. grudnia 1906.

Marszałek krajowy L. S. Badeni mp. — Członek Wydziału kraj. Tadeusz Pilat mp. — Członek Wydziału kraj. Michał Glidziuk mp.

Stempel za 20 hal. L. rep. 18,703. Stwierdzam, że osobiście mi znani we Lwowie zamieszkali Panowie, Jego Ekscelencya Jaśnie Wielmożny Dr. Stanisław hr. Badeni, Marszałek krajowy, tudzież Jaśnie Wielmożni Dr. Tadeusz Pilat zastępca Marszałka krajowego i Michał Glidziuk członek Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wobec mnie zeznali, że powyższy dokument imieniem rzeczonego Wysokiego Wydziału krajowego przy wyciśnięciu pieczęci urzędowej własnoręcznie podpisali. We Lwowie dnia piątego stycznia roku tysiąc dziewięćsetnego siódmego. L. S. Władysław Zawadzki, c. k. notaryusz mp.

L. W. 97168/06. We Lwowie, dnia 10. października 1906.

Aleg. 70

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem do ustawy o przeniesienie gminy Dąbie z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Pilznie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Mielcu.

Wysoki Sejmie!

Zgodnie z uchwałą Wys. Sejmu z 3. listopada 1905 zostały na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z d 26. maja względnie 1. lipca 1906 r. L. 3.415/M. I. i c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 21. czerwca 1906 L. 8973 gmina i obszar dworski Dąbie z dniem 1. października 1906 wydzielone z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Pilznie i c. k. Starostwa w Pilznie i wcielone do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu i c. k. Starostwa w Mielcu.

Z powodu tego wydzielenia zachodzi potrzeba zgodnie z życzeniem Rady gminnej w Dąbiu z 16. września 1906 i dla zrównania granic powiatu politycznego z okręgiem Reprezentacyi powiatu przenieść gminę Dąbie z obszarem dworskim z dotychczasowego okręgu Reprezentacyi powiatowej w Pilznie do okręgu takiejże Reprezentacyi powiatowej w Mielcu.

Dlatego też na zasadzie §. 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. k. Nr. 21 Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Michał Glidziuk *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatowej w Pilznie i Mielcu.

Za zgodą Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina i obszar dworski Dąbie mają być przeniesione z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Pilznie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Mielcu.

Art. II.

Ustawą niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Drukarnia Ludowa we Lwowie

L. W. 85375/06. We Lwowie dnia 10. października 1906.

Aleg. 71

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem do ustawy o przeniesienie gminy Hucisko jawornickie wraz z obszarem dworskim oraz gminą Widaczów z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie.

Wysoki Sejmie!

Zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 12. października 1903 r. zostały na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 13. kwietnia 1906 r. L. 3203/M. I. i c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 25. maja 1906 r. L. 8171/6 wydzielone gmina i obszar dworski Hucisko jawornickie jako też gmina Widaczów z dniem 1. czerwca 1906 z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Tyczynie i c. k. Starostwa w Rzeszowie i wcielone do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Przeworsku i c. k. Starostwa w Przeworsku.

Pod względem autonomicznym administracyjny okręg przeworski nie stanowi osobnego okręgu Reprezentacyi powiatowej, lecz z okręgiem administracyjnym łańcuckim stanowi jedną reprezentacyę powiatową. Wobec tego przydzieloną do okręgu administracyjnego gminę Hucisko jawornickie z obszarem dworskim i gminę Widaczów zgodnie też z objawionem w tym względzie życzeniem tych gmin i obszaru dworskiego z 4. i 15. sierpnia 1906 r. przenieść należy do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie.

Na zasadzie przeto §. 3. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 21. Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ·/. ustawę.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:
Michał Glidziuk *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie i Łańcucie.

Za zgodą Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina i obszar dworski Hucisko jawornickie jako też gmina Widaczów mają być przeniesione z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Drukarnia Ludowa we Lwowie

LW. 22.173/1906 We Lwowie, dnia 13. kwietnia 1906.

Ale: 72

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Kruhel pełkiński ze związku gminy administracyjnej Pełkinie i wcielenia do gminy Kruhel pawłosiowski.

Wysoki Sejmie!

W roku 1899 wnieśli mieszkańcy przysiółka Kruhel pełkiński, wchodzą ego w skład gminy administracyjnej Pełkinie, petycyę na ręce Wydziału powiatowego w Jarosławiu o wyłączenie ze związku gminy Pełkinie i wcielenie do związku gminy administracyjnej Kruhel pawłosiowski.

Rozporządzeniem z 21. listopada 1900 l. 75.597 wezwał Wydział krajowy Wydział powiatowy do wszechstronnego rozpatrzenia sprawy celem stwierdzenia, czy względy administracyjne przemawiają za projektowaną zmianą granic gmin politycznych Pełkinie i Kruhel pawłosiowski, tudzież czy wyłączenie Kruhela pełkińskiego z gminy Pełkinie nie spowoduje znacznego osłabienia tej ostatniej gminy.

Relacyą z 16. sierpnia 1904 l. 2.995 przedłożył Wydział powiatowy akta przeprowadzonego w tej sprawie dochodzenia, które wykazało, co następuje:

Kruhel pełkiński jakkolwiek należy do związku gminy administracyjnej Pełkinie, stanowi dla siebie odrębną gminę katastralną. Obszar tego przysiółka wynosi 202 hektarów, 89 arów i 37 m□. Domy w tym przysiółku istniejące, a jest ich około 36, położone są tuż obok zabudowań gminy Kruhel pawłosiowski, podczas gdy odległość od zabudowań gminy Pełkinie wynosi przeszło 3 klm., tak iż mieszkańcy pomienionego przysiółka z urządzeń gminy Pełkinie prawie wcale nie korzystają, jakkolwiek ponoszą na rzecz tej gminy znaczne ciężary, opłacając dodatki gminne i szkolne. tudzież prestacye drogowe.

Natomiast, jak wyżej wspomniano, wskutek bliskiego sąsiedztwa z Kruhelem pawłosiowskim, pozostaje przysiółek w ciągłej styczności z tą gminą, używając jej dróg i posyłając po większej części dzieci do szkoły ludowej w Jarosławiu, do którego to miasta najbliższa droga prowadzi przez Kruhel pawłosiowski.

Nadto już obecnie od połowy domów opłaca przysiółek faktycznie dodatki do podatków na rzecz gminy Kruhel pawłosiowski.

Przysiółek Kruhel pełkiński nie posiada żadnego majątku w gruntach, jest tylko właścicielem parcel objętych wykazem hipotecznym l 25 ks. gr. gm. Kruhel pełkiński, składających się wyłącznie z dróg i potoków.

Gmina katastralna a zarazem administracyjna Pełkinie z wyłączeniem większej posiadłości obejmuje obszar 1.175 hektarów, 46 arów i 44 m□, tudzież 284 numerów domowych, licząc w to 18 numerów domów Kruhela pełkińskiego. Realność wyk. hip. l. 118 ks. gr. gm. Pełkinie stanowi własność tabularną tejże gminy jako jej majątek i składa się z sześciu numerów domowych, ogrodów, łąk, pastwisk i moczarów. Realność zaś wyk. hip. l. 119 ks. gr. gm. Pełkinie stanowi własność tejże gminy, jako jej dobro gminne i składa się z dróg i placów.

Gmina katastralna a zarazem administracyjna Kruhel pawłosiowski z wyłączeniem obszaru dworskiego obejmuje obszar 203 hektarów. 88 arów i 63 m□, tudzież 71 numerów domowych, między którymi, jak wyżej wspomniano, mieści się 18 numerów domowych Kruhela pełkińskiego.

Gmina ta nie posiada żadnego majątku gminnego w gruntach, ani też żadnych zakładów i funduszów. Jest tylko właścicielką parcel objętych wykazem hip. l. 60 ks. gr. tejże gminy, a składających się z dróg i potoków.

Z powyższego zestawienia okazuje się, że Kruhel pełkiński nie może rościć sobie żadnych praw do majątku gminy Pełkinie, co też zresztą w petycyi mieszkańców przysiółka wyraźnie zaznaczono.

Również nie może sobie rościć gmina Pełkinie żadnych praw do własnego majątku Kruhela pełkińskiego na rzecz tegoż intabulowanego, a zatem o jakimś rozdziale majątku gminnego mowy być nie może, zaś dobro gminne Pełkiń z jednej i Kruhela pełkińskiego z drugiej strony, jak wykazano wyżej, odrębnie na te poszczególne gminy jest intabulowanem.

Gdy zaś Kruhel pełkiński, Kruhel pawłosiowski nie posiadają żadnego majątku gminnego w gruntach i nieruchomościach, nie zachodzi tem samem potrzeba zawarcia specyalnych umów między rzeczonym przysiółkiem a gminami Pełkinie i Kruhel pawłosiowski co do używania na przyszłość majątku i dobra gminnego.

Szłoby zatem ostatecznie tylko o stwierdzenie, czy przez wyłączenie Kruhela pełkińskiego, gmina Pełkinie nie zostanie w tym stopniu osłabioną, iżby w przyszłości nie mogła spełniać należycie obowiązków własnego i poruczonego zakresu działania.

W tym względzie sprawa przedstawia się, jak następuje:

Podług przedłożonych budżetów gminy Pełkinie nakładała gmina w ostatnich trzech latach następujące dodatki gminne i szkolne do podatków bezpośrednich:

w roku	1904	14%
„	1905	13%
„	1906	23%

czyli przeciętnie około 17%.

Podług urzędowego wykazu podatków bezpośrednich przypisanych w r. 1904 opłacała gmina Pełkinie bez przysiółka Kruhel pełkiński . . 4.650 K 85 gr
zaś Kruhel pełkiński . . . . . 856 „ 50 „
razem . . . 5.507 K 35 gr.

Niedobór budżetowy gminy Pełkinie wynosił w ostatnich trzech latach rocznie przeciętnie 868 K.

Jeżeli się przyjmie, że po wyłączeniu Kruhela pełkińskiego pozostanie w przyszłości mniej więcej taki sam niedobór budżetowy, to z uwagi na wykazaną wyżej siłę podatkową z samego Pełkinia w kwocie 4.650 K 85 gr, wystarczy na pokrycie tego niedoboru dodatek do podatków bezpośrednich w wysokości około 18%.

Z powyższego okazuje się, że gmina Pełkinie wcale prawie nie odczuje uszczerbku w sile podatkowej, spowodowanego ubytkiem podatku gruntowego i domowego z przysiółka Kruhel pełkiński, zwłaszcza, że stosownie zmniejszą się także i wydatki gminne.

Natomiast przez wcielenie Kruhela pełkińskiego do Kruhela pawłosiowskiego siła podatkowa tej ostatniej gminy wynosząca obecnie tylko około 1.353 K, znacznie się wzmoże, gdyż wynosić będzie przeszło 2.000 K.

Wprawdzie gmina Pełkinie oświadczyła się stanowczo przeciw projektowanej zmianie granic gmin Pełkinie i Kruhel pawłosiowski, podając jako powód ubytek dodatków gminnych tudzież fakt, że Kruhel pełkiński należał zawsze do związku tej gminy.

Również i obszar dworski w Kruhelu pawłowskim sprzeciwił zamierzonemu wcieleniu Kruhela pełkińskiego do gminy Kruhel pawłosiowski.

Powyższa atoli okoliczność wobec stwierdzenia potrzeby wcielenia tego przysiółka do gminy Kruhel pawłosiowski, tudzież wobec faktu, że gmina Pełkinie mimo wyłączenia tego przysiółka, będzie w stanie podołać i nadal obowiązkom gminy administracyjnej, nie może być przeszkodą do ustawowego wyłączenia przysiółka Kruhel pełkiński z gminy administracyjnej Pełkinie i wcielenia do gminy Kruhel pawłosiowski, zwłaszcza skoro przeciw temu nie zachodzą również żadne przeszkody ze względów publicznych.

Tę ostatnią okoliczność stwierdziło c. k. Starostwo w Jarosławiu w swem piśmie z 3. października 1899 l. 35.922, naczelnictwo c. k. Sądu powiatowego w Jarosławiu w piśmie z 8. września 1899 l. 387/pr., tudzież c. k. Dyrekcya okręgu skarbowego z 13. września 1899 l. 22.297.

Również i obszar dworski w Pełkini nie podniósł w tym względzie żadnego zarzutu, zaś Rada gminna w Kruhelu pawłosiowskim jeszcze uchwałą z 13. lutego 1894 oświadczyła, iż przyjmuje przysiółek Kruhel pełkiński do swej gminy ze wszelkiemi prawami, jakie tylko ten przysiółek posiada.

Z uwagi wreszcie, że Rada powiatowa uchwałą z 4. stycznia 1900 objawiła w tym względzie przychylną opinię, tudzież, że i c. k. Namiestnictwo na tut. pismo z 30. września 1904 l. 83 203 oznajmiło pismem z 12. listopada 1905 l. 145.541, że przeciw zamierzonemu wydzieleniu drogą ustawy krajowej przysiółka Kruhel pełkiński ze związku gminy Pełkinie i przydzieleniu do gminy Kruhel pawłosiowski nie ma żadnych przeszkód ze względów publicznych,

Wydział krajowy wnosi:

'/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony '/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. J. Wereszczyński *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o wyłączeniu przysiółka Kruhel pełkiński w powiecie Jarosławskim ze związku gminy administracyjnej Pełkinie i wcieleniu do gminy Kruhel pawłosiowski tego samego powiatu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Kruhel pełkiński w powiecie Jarosławskim wyłącza się ze związku gmimy administracyjnej Pełkinie i wciela się do gminy administracyjnej Kruhel pawłosiowski tegoż samego powiatu.

Art. II

W trzy miesiące po wejściu w życie niniejszej ustawy mają być Rady gminne w Pełkiniu i Kruhelu pawłosiowskim rozwiązane i mają być przeprowadzone nowe wybory do Rad gminnych w obydwu gminach.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. 98964/05. We Lwowie, dnia 30. października 1906.

Aleg. 73

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie wydzielenia gminy Łonie z okręgu sądu powiatowego w Glinianach a przydzielenia do okręgu sądu powiatowego w Przemyślanach.

Wysoki Sejmie!

Gmina i obszar dworski Łonie powiatu sąd. przemyślańskiego oddalone są od Przemyślan 13 kilometrów, zaś od Glinian, dokąd należą jako do powiatu sądowego, 17·4 kilometrów; do Przemyślan prowadzi droga powiatowa, bardzo dogodna, zaś do Glinian tylko polna przez wzgórza i lasy, która w porze słotnej jest nie do przebycia.

Z tego powodu Zwierzchność gminy czyni starania o wydzielenie tej gminy z okręgu sądowego w Glinianach, a przydzielenie do okręgu sądowego w Przemyślanach, a tem samem i do tamtejszego urzędu podatkowego, do czego przyłącza się i obszar dworski.

W podaniu, wniesionem w tej sprawie do Wydziału krajowego, Zwierzchność gminna przytacza, że z powodu tak znacznego oddalenia od sądu i urzędu podatkowego mieszkańcy gminy Łonie narażeni są na straty materyalne i nie są w stanie wypełniać formalnie poleceń przełożonych władz, ponieważ często na jeden i ten sam dzień wzywani są do starostwa w Przemyślanach i do sądu w Glinianach, muszą więc czynić starania o odłożenie terminów na inne dnie, co pociąga za sobą znaczne wydatki i straty. — W Przemyślanach znajdują się wszystkie władze i urzędy, starostwo, sąd, urząd podatkowy, ewidencya katastru gruntowego, Wydział powiatowy, a więc władze i urzęda, z któremi ludność tamtejsza ciągłą ma styczność.

Na mocy uchwały Rady gminnej z 20. października 1904, zatwierdzonej uchwałą Rady powiatowej z 30. grudnia 1904, Zwierzchność gminna wniosła podanie do Wydziału krajowego z prośbą o przeniesienie gminy Łonie z sądu powiatowego w Glinianach do sądu powiatowego w Przemyślanach, które oba należą do tego samego powiatu politycznego.

Wydział powiatowy w Przemyślanach na zarządzenie Wydziału krajowego z 4. maja 1904 LW. 38766/1904 względem zbadania wniesionej petycyi sprawo-

zdaniem z 5. czerwca 1905 L. 1919 oznajmił, iż za przeniesieniem gminy Łonie do okręgu sądu powiatowego w Przemyślanach przemawiają wszystkie okoliczności w podaniu Zwierzchności gminy podane, które w zupełności jako prawdziwe potwierdza, a z których najważniejszem jest krótsza o 6 kilometrów komunikacya, prowadząca dobremi drogami, któremi ludność miejscowa uczęszcza na targi i jarmarki do Przemyślan, wobec czego prośba Zwierzchności gminnej o to wyłączenie zasługuje na zupełne uwzględnienie.

Również i władze sądowe, a w szczególności Prezydyum wyższego Sądu krajowego we Lwowie, na zapytanie Wydziału krajowego o zdanie, odezwą z 17. października 1905 L. 18943 oznajmiło, iż po zasięgnięciu w tej sprawie opinii sądów powiatowych przeciw projektowanej zmianie nie zachodzą ze względów administracyi sądowej żadne przeszkody i że owszem zbliżenie ludności tej gminy do siedziby sądu zdoła nawet we wielu kierunkach ułatwić administracyi sądowej spełnianie jej zadań, co dla mieszkańców połączone będzie z poważną korzyścią.

Wobec przychylnego oświadczenia się miarodajnych w tej sprawie władz i czynników, Wydział krajowy uważa ze swej strony żądanie gminy o to przeniesienie za uzasadnione i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1868 Nr. 59 Dz. u. p. udziela c. k. Rządowi opinii, iż w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dobra mieszkańców gminy Łonie należy gminę tę wraz z obszarem dworskim wydzielić z okręgu sądu powiatowego w Glinianach i przyłączyć do okręgu sądu powiatowego w Przemyślanach.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Michał Glidziuk, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Drukarnia Ludowa we Lwowie

Ls. 76/906.

Aleg. 74

Wniosek

posła Bobrzyńskiego i tow. o wydanie ustawy krajowej o seminaryach nauczycielskich.

Niżej podpisani czynią wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

załączony projekt ustawy o kształceniu nauczycieli i uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych.

We Lwowie dnia 14. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Bobrzyński w. r.

Abrahamowicz, Gniewosz, Głąbiński, Pastor, Piniński, Brykczyński, Vivien, Czartoryski, Kazimierz Badeni, Gorayski, Stadnicki, Władysław Jaworski, Męciński, Paszkowski, Cielecki, Kozłowski, Tadeusz Cieński, Michałowski, Wesoliński, Skołyszewski, Wilczkiewicz Laskowski, Szajer, Moysa, Leo, Staniszewski, Mars, St. Jędrzejowicz, Wurst, Lipiński, Merunowicz, Hupka, Żardecki.

Ustawa

Z dnia . . . . . o kształceniu nauczycieli oraz o uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

W obrębie postanowień ustaw państwowych o kształceniu nauczycieli i uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych wydaje się dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem następujące szczegółowe postanowienia:

§. 1.

Zadaniem seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich dla szkół ludowych jest wykształcenie takich sił nauczycielskich, które na podstawie swej ogólnej i zawodowej wiedzy i zdolności oraz pod względem swego wychowania i charakteru sprostać mogą zadaniu nauczyciela ludowego w ogólności a mianowicie z uwzględnieniem urządzenia szkół ludowych w Galicyi.

§. 2.

Ażeby wysztalcić siły nauczycielskie przysposobione specyalnie tak dla szkół ludowych wiejskich jakoteż i dla szkół ludowych miejskich, będą plany naukowe poszczególnych seminaryów męskich uwzględniać specyalne potrzeby jednej lub drugiej z tych kategoryi szkół i dla tego kłaść osobliwszy nacisk albo na nauki przyrodniczo-rolnicze albo też na naukę języków wogóle a specyalnie niemieckiego języka, jakoteż na naukę rysunków.

W planach nauczania tych seminaryów męskich, które w myśl tego uwzględnić mają specyalne potrzeby szkół miejskich, nauka gospodarstwa rolnego ograniczy się do sadownictwa i ogrodnictwa.

Nauka historyi uwzględni historyę powszechną, austryacką i kraju ojczystego.

Ogólna nauka muzyki i śpiew oraz gra na skrzypcach stanowią we wszystkich seminaryach męskich i żeńskich przedmiot nauki obowiązkowej, gra na fortepianie i na organach przedmiot nauki nadobowiązkowej.

Nauka przyrody uwzględniać będzie także potrzeby hygieny szkolnej.

Nauczanie somatologii i hygieny powierzone będzie lekarzowi specyalnie do tego uzdolnionemu, któremu także jako lekarzowi szkolnemu poruczony będzie nadzór nad ogólnemi stosunkami zdrowia wychowanków i nad hygienicznem utrzymaniem lokalów szkolnych. Odpowiednie przepisy wydaje Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu krajowej Rady zdrowia z przyzwoleniem Ministra oświaty.

W seminaryach żeńskich przy nauce przyrody uwzględniać się będzie specyalnie warzywnictwo i ogrodnictwo.

§. 3.

Język wykładowy dla każdego seminaryum męskiego i żeńskiego ustanawia Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty w myśl obowiązujących przepisów.

Obok seminaryów z językiem wykładowym polskim, względnie polskim i ruskim, może dla przysposobienia nauczycieli niemieckiego języka być założonem seminaryum z językiem wykładowym polskim i niemieckim.

Gdzie tego potrzeba wymaga, należy wychowankom seminaryów męskich i żeńskich z polskim językiem wykładowym dać także sposobność wykształcenia się w języku ruskim.

Przy nauce języka niemieckiego, która we wszystkich seminaryach jest obowiązkową, jest język niemiecki wykładowym.

§. 4.

Seminaryom nauczycielskim męskim i żeńskim dodanym będzie jako środek pomocniczy przy nauce przyrody i gospodarstwa ogród szkolny odpowiednio urządzony; tym zaś seminaryom, które przeznaczone są do kształcenia nauczycieli szkół wiejskich, dodane będzie nadto pole odpowiednio położone i w odpowiednim wymiarze dla nauczania i ćwiczenia wychowanków w pracach rolniczych.

§. 5.

Liczba wychowanków niema na jednym kursie rocznym przekraczać czterdziestu.

Klasy równorzędne w seminaryach mogą być urządzane w razie koniecznym.

§. 6.

Gdzie się okazuje konieczność, może w seminaryum męskim być urządzoną klasa przygotowawcza.

Zadaniem klasy przygotowawczej jest przysposobić wychowanków głównie pod względem językowym i pewności w rachunkach.

§. 7.

Celem wykształcenia nauczycielek robót i nauczycielek ogródków, o ile do tego celu nie służą seminarya publiczne jako takie i połączone z niemi ogródki dziecięce, mogą być przy pewnych seminaryach założone osobne kursa nauczania jednoroczne.

§. 8.

Celem praktycznego przysposobienia wychowanków istnieje przy każdem seminaryum z polskim językiem wykładowym szkoła ludowa jako szkoła ćwiczeń i szkoła wzorowa.

Przy seminaryach nauczycielskich urządzonych pod względem języka wykładowego utrakwistycznie, istnieć będzie dla każdego z dwóch języków wykładowych osobna szkoła ćwiczeń.

Szkołę ćwiczeń utrzymywaną przez państwo może wyjątkowo zastąpić także inna szkoła publiczna wzorowo urządzona.

Szkoła ludowa ma w regule cztery klasy, może być jednak urządzaną także jako więcej lub mniej klasowa.

Liczba uczniów w poszczególnych klasach szkoły ćwiczeń nie może przekraczać czterdziestu.

§. 9.

Wszystkie kursa roczne seminaryum nauczycielskiego, szkoła ćwiczeń, klasa przygotowawcza, ogródek dziecięcy i specyalne kursa nauczania tworzą jeden organizm szkolny z jednolitem kierownictwem.

Do kształcenia sił nauczycielskich mogą jednak być urządzane takie seminarya, które obejmują tylko pewne części pełnego seminaryum. Do zakładów takich odnoszą się te przepisy, które postanowione są dla odnośnych części pełnych zakładów.

§. 10.

Plany naukowe, rozkład przedmiotów na poszczególne kursa roczne i liczbę godzin nauki dla seminaryów oraz dla połączonych z niemi klas przygotowawczych, ogródków dziecięcych i specyalnych kursów nauczania ustanawia Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty, biorąc za podstawę postanowienia ustawy państwowej o szkołach ludowych oraz szczegółowe wskazówki podane w poprzedzających paragrafach niniejszej ustawy.

Bliższe postanowienia o urządzeniu językowem seminaryów utrakwistycznych wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty.

Minister oświaty postanawia na wniosek Rady szkolnej krajowej, który plan naukowy ma być zaprowadzonym w poszczególnych seminaryach męskich.

Plan naukowy szkoły ćwiczeń układa konferencya nauczycielska z uwzględnieniem planu nauki normalnego przepisanego dla szkół ludowych w kraju i przedkłada go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

Pod względem zewnętrznego i wewnętrznego porządku w szkołach ćwiczeń obowiązują normy wydane dla szkół ludowych publicznych, o ile nie będą wydane specyalne przepisy.

§. 11.

O dopuszczaniu książek do nauki i czytania oraz środków naukowych rozstrzyga Rada szkolna krajowa. Wybór pomiędzy zatwierdzonemi książkami do nauki służy ciałom nauczycielskim i ma być corocznie zawczasu podanym do wiadomości Rady szkolnej krajowej.

§. 12.

Co się tyczy roku szkolnego, trwania półroczy i feryj we wszystkich oddziałach seminaryów, włącznie z państwowemi szkołami ćwiczeń, obowiązują przepisy wydane dla szkół średnich, o ile nie są wydane specyalne przepisy.

Regulamin szkolny i naukowy dla seminaryów wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty.

Co się tyczy zachowania się wychowanków w zakładzie i poza zakładem ciało nauczycielskie układa projekt przepisów dyscyplinarnych i przedkłada go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

Wykluczenie z seminaryum oraz z seminaryów w kraju zarządza Rada szkolna krajowa, wykluczenie ze wszystkich zakładów wymaga zatwierdzenia Ministra oświaty.

§. 13.

Nauka w seminaryach nauczycielskich męskich i żeńskich oraz w klasach przygotowawczych i na specyalnych kursach naukowych jest bezpłatną.

Wychowankowie biedni a zdolni mogą otrzymać stypendya państwowe i krajowe, o ile przyjmą zobowiązanie oddania się zawodowi nauczycielskiemu przynajmniej przez sześć lat w publicznych szkołach ludowych.

Korzystanie ze stypendyum z funduszu krajowego, zależne jest od warunku sześcioletniej służby w publicznych szkołach ludowych w kraju.

Korzystanie ze stypendyum może także w ten sposób nastąpić, że odpowiednie kwoty wypłacane będą kierownictwu internatu wychowanków seminaryów do tego przez Radę szkolną krajową upoważnionego a to za mieszkanie i utrzymanie wychowanka.

W państwowych szkołach ćwiczeń i ogródkach dziecięcych będzie pobieraną opłata szkolna, od której uiszczania ubodzy uczniowie mogą być uwolnieni. Bliższe o tem postanowienia wydaje Minister oświaty.

§. 14.

Zakładanie i utrzymanie seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich z potrzebnemi szkołami ćwiczeń (§. 8.) jest rzeczą państwa. Zarządza je na wniosek Rady szkolnej krajowej Minister oświaty, która także przyzwala na urządzenie oddziałów równorzędnych na kursach, oraz klas przy-

gotowawczych, ogródków dziecięcych i specyalnych kursów naukowych.

§. 15.

Świadectwo dojrzałości uprawnia do prowizorycznej służby nauczycielskiej we wszystkich szkołach ludowych bez względu na to, w którem seminaryum uzyskanem zostało, o ile kandydat ze względu na znajomość języków świadectwem tem wykazaną odpowiada wymaganiom szkoły, do której ma być przeznaczony.

Do stałego zamianowania nauczycielem w szkołach ludowych pospolitych wymagane jest świadectwo kwalifikacyi nauczycielskiej dla pospolitych szkół ludowych, które uzyskuje się przez egzamin kwalifikacyjny nauczycielski po najmniej dwuletniem zadowalniającem zajęciu w praktycznej służbie nauczycielskiej w szkole ludowej publicznej lub posiadającej prawo publiczności. Do szkół ludowych pospolitych, w których drugi język krajowy lub język niemiecki jest przedmiotem nauki obowiązkowym, wykazać się należy uzdolnieniem nauczania tych języków. Przy egzaminach kwalifikacyjnych do szkół pospolitych należy więc na żądanie kandydata przez wynik egzaminu stwierdzić, czy jest uzdolnionym uczyć także drugiego języka krajowego, względnie języka niemieckiego w szkołach ludowych pospolitych.

§. 16.

Do stałej nominacyi nauczycielem w szkole wydziałowej wymagane jest świadectwo kwalifikacyi nauczycielskiej do szkół wydziałowych, które uzyskuje się przez złożenie egzaminu specyalnego po najmniej trzechletniem całkiem zadowalniającem zajęciu w szkołach ludowych albo innych zakładach naukowych. Kandydaci, którzy uzyskali absolutoryum ze studyów na uniwersytecie albo w szkole politechnicznej, dopuszczani będą do tego egzaminu także bez wykazania się poprzedniem zajęciem w zawodzie nauczycielskim, mogą jednak dopiero wówczas uzyskać stałą nominacyę, jeżeli wykażą się jednorocznem zadawalniającem zajęciem nauczycielskiem w szkole wydziałowej publicznej po uzyskaniu kwalifikacyi do szkół wydziałowych.

Nauczyciele przedmiotów technicznych na kursach specyalnych naukowych połączonych ze szkołami ludowemi doświadczeni w zawodzie nauczycielskim mogą być przez Ministra oświaty uwolnieni od tego egzaminu.

Egzamin kwalifikacyjny nauczycielski do szkół wydziałowych obejmuje wszystkie przedmioty jednej z trzech następujących grup:

a) Grupa zawodowa językowo-historyczna: język wykładowy (języki wykładowe), język niemiecki, geografia i historya;

b) Grupa zawodowa przyrodnicza: historya naturalna, fizyka i matematyka;

c) Grupa zawodowa techniczna: rysunek odręczny i kaligrafia, rysunek geometryczny, nauka zręczności (dla kandydatów) nauka robót kobiecych (dla kandydatek).

Oprócz tego pedagogika i język wykładowy jest przedmiotem egzaminu każdej grupy.

§. 17.

Do przedsiębrania egzaminów kwalifikacyjnych Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty ustanawia osobne komisye, przyczem trzymać się należy zasady, że członkami komisyi egzaminacyjnych mają być przy egzaminie kwalifikacyjnym do szkół pospolitych przedewszystkiem inspektorowie szkolni okręgowi i wytrawni nauczyciele szkół ludowych, zaś przy egzaminie do szkół wydziałowych dyrektorowie i nauczyciele seminaryów, szkół średnich, zawodowych lub wyższych. Przewodniczy egzaminom dyrektor komisyi egzaminaczyjnej, o ile inspektor szkolny krajowy nie obejmie przewodnictwa.

Celem egzaminowania kandydatów, co się tyczy ich uzdolnienia do udzielania nauki religii, należy powoływać zastępców stowarzyszeń kościelnych i religijnych.

§. 18.

Celem dalszego wykształcenia do zawodu nauczycielskiego w przedmiotach nauki szkół ludowych odbywać się będą corocznie przez przeciąg jednego roku szkolnego przy seminaryach nauczycielskich lub innych zakładach naukowych dwa kursa wydziałowe dla dwóch z powyżej wymienionych zawodowych grup wydziałowych.

Na kurs wydziałowy przyjmować się będzie abituryentów seminaryów nauczycielskich męskich, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości z odznaczeniem, bezpośrednio po ukończeniu seminaryum, oraz nauczycieli ludowych, którzy złożyli egzamin kwalifikacyjny do szkół ludowych pospolitych z odznaczeniem.

Pierwszych utrzymuje się na czas trwania kursu w dalszem pobieraniu stypendyum, które w seminaryum nauczycielskiem posiadali; drudzy otrzymują urlop z pełnymi poborami.

Liczba słuchaczów niema przenosić trzydziestu pięciu.

§. 19.

Celem dalszego wykształcenia do zawodu nauczycielskiego w przedmiotach nauki kursów uzupełniających rolniczych a zarazem celem przygotowania do złożenia specyalnego egzaminu z rolnictwa dla tych kursów, urządzony będzie w jednej szkole rolniczej co najmniej co drugi rok kurs nauczycielski rolniczy na przeciąg jednego roku szkolnego.

Na kurs ten przyjmowani będą kandydaci, którzy po złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego do szkół ludowych pospolitych w szkołach ludowych wiejskich najmniej przez trzy lata na samodzielnem stanowisku byli czynni a przez troskliwe pielęgnowanie ogrodu lub pola szkolnego okazali osobliwsze zamiłowanie do robót rolniczych.

Liczba słuchaczy tego kursu niema przekraczać dwudziestu.

Frekwentanci otrzymują na czas kursu urlop z pełnymi poborami.

§. 20.

Nauka na wszystkich kursach nauczycielskich jest bezpłatną.

Wydatek na kursa nauczycieli wydziałowych i na kursa nauczycieli kursów rolniczych uzupełniających pokrywany będzie ze środków państwa.

§. 21.

W miarę rozporządzalnych środków (ze strony państwa, kraju, gminy, lub prywatnych) urządza Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty kursa takie dla poszczególnych przedmiotów szkoły ludowej pospolitej i wydziałowej.

§. 22.

Wszystkie kursa przeznaczone do dalszego kształcenia nauczycieli podlegają organom nadzorczym szkolnym ustanowionym dla seminaryów nauczycielskich.

Dyrektor odnośnego zakładu naukowego sprawuje za renumeracyą bezpośrednie kierownictwo kursu.

Nauczyciele ustanawiani będą przez Radę szkolną krajową a za pracę swoją otrzymują honoraryum.

§. 23.

Bliższe postanowienia i plany naukowe dla kursów nauczycielskich wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty, przyczem należy się trzymać zasady, ażeby plany te utrzymać w zgodzie z każdoczesnymi przepisami egzaminacyjnemi.

Przy urządzaniu kursu dla poszczególnych przedmiotów nauki uwzględnić należy przedewszystkiem specyalne potrzeby szkół ludowych pospolitych i wydziałowych stwierdzone ich planem naukowym.

Artykuł II.

Postanowienia tej ustawy obowiązują od początku roku szkolnego następującego po jej ogłoszeniu.

Artykuł III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia.

Motywa.

Ustawa zasadnicza z d. 21. grudnia 1867 r. o Reprezentacyi państwa w §. 11. lit. i) zastrzegła dla Rady państwa ustanowienie zasad szkolnictwa ludowego i gimnazyów, oraz ustawodawstwo o uniwersytetach, a temsamem resztę ustawodawstwa szkolnego pozostawiła Sejmom krajowym. Do ustawodawstwa tego pozostawionego Sejmom zaliczano też ustawodawstwo o seminaryach nauczycielskich.

Kiedy jednak w r. 1869 przyszło do wydania zasadniczych postanowień o szkole ludowej, pod pojęcie to podciągnięto także kształcenie nauczycieli szkół ludowych i ustawa państwowa z 14. maja 1869 w §§. 26—47 określiła także zasady organizacyi seminaryów nauczycielskich i dalszego kształcenia nauczycieli.

Tylko w obrębie tych zasad mogło odtąd rozwinąć się ustawodawstwo krajowe o seminaryach, ale do wydania takich ustaw szczegółowych w żadnym kraju koronnym nie przyszło. Nie przyszło do nich nawet w Galicyi, chociaż §. 75. owej ustawy państwowej zezwalał ustawodawstwu galicyjskiemu na postanowienia odbiegające od przepisów §. 28. i 38. ustawy państwowej, tyczących się seminaryów. Powodem tego była może okoliczność, że postulaty kraju na tem polu nie odrazu się skrystalizowały, więcej jednak od tego niechętne stanowisko rządu, który organizacyę seminaryów pragnął mieć w całem państwie przeprowadzoną całkiem jednolicie, a wszystko, czego w tym względzie nie orzekła ustawa państwowa, windykował dla rozporządzeń władzy wykonawczej. W drodze rozporządzenia ministeryalnego przyszedł też do skutku t. z. statut organizacyjny seminaryów austryackich, który aż do najdrobniejszych szczegółów określa ich urządzenie, ich plan naukowy i regulamin szkolny, a który z małymi niezbędnymi wyjątkami obowiązuje także i w Galicyi.

Szablonowe to urządzenie seminaryów, liczące się ze stosunkami krajów zachodnich, mogło dla nich być odpowiednie. Nie było niem dla nas, bo nie odpowiadało warunkom i stosunkom naszego kraju, naszych szkół i naszej ludności. Głośne też przeciw niemu podnosiły się krytyki i skargi, zarówno w Wys. Sejmie, jakoteż w sferach nauczycielskich i w opinii publicznej, a skargi te zwiększyły się z chwilą, w której szkoły nasze ludowe zorganizowane zostały znacznie odmiennie, niż w innych krajach i wymagały specyalnie do nich przysposobionych nauczycieli. Żądania kraju objawiły się w tym kierunku, aby stworzyć dwa typy seminaryów odpowiadające szkołom wiejskim i miejskim, a żądanie to znalazło wyraz zarówno w uchwałach ankiety zwołanej przed kilku laty przez Wydział krajowy, jakoteż w rezolucyach Wys. Sejmu uchwalonych zeszłego roku.

Projekt niniejszy ustawy krajowej o seminaryach nauczycielskich okupuje teren ten dla ustawodawstwa naszego krajowego, oczywiście tylko w granicach pozostawionych mu przez ustawy państwowe, których nie powtarza. Postanowienia te nie są jednak tak szczegółowe, aby przeszkodziły urzeczywistnieniu zapatrywań i żądań objawionych przez Wys. Sejm, co się tyczy tych seminaryów.

Zasadnicza myśl pewnej odmienności seminaryów uwzględniających głównie kształcenie nauczycieli wiejskich od seminaryów uwzględniających głównie kształcenie nauczycieli miejskich przeprowadzoną jest w §. 1, 2. i 4. projektu. Różnice

te nie mają jednak sięgać poza konieczną potrzebę a w §. 15. określono wyraźnie, że kandydat może otrzymać posadę w szkole wiejskiej lub miejskiej bez względu na to, w którem z dwóch typów seminaryów studya ukończył. Rozdział nauczycieli pomiędzy szkoły wiejskie i miejskie lepiej bowiem pozostawić swobodnej woli i zamiłowaniu każdego kandydata a naturalną jest rzeczą, że kandydaci przysposobieni lepiej do szkół wiejskich, w nich przedewszystkiem szukać będą zajęcia. Potrzebie szkół uczyni się zadość, a uniknie się stanowczego rozgraniczenia między nauczycielami w mieście i na wsi, któreby mogło wywołać niepożądane skutki.

Przeprowadzając tę najważniejszą reformę, projekt nie przeprowadza natomiast drugiej, która obecnie zalecaną jest, zwłaszcza ze sfer nauczycielskich seminaryów, nie przedłuża czasu trwania nauki w seminaryach ani na sześć ani na pięć lat. Chociaż bowiem zrozumiałą jest rzeczą, że nauczyciele seminaryów, widząc braki wykształcenia swych uczniów, pragnęliby ich studya pogłębić i przedłużyć, to szkolnictwo nasze i jego najwyższa reprezentacya Wys. Sejm liczyć się musi z innym faktem. Już dziś dla braku środków finansowych nie jest kraj w stanie zaspokoić wszystkich życzeń nauczycieli ludowych. Życzenia te i żądania musiałyby zaś słusznie rosnąć w miarę tego, im więcej przedłużylibyśmy czas studyów seminaryalnych. Przedłużenie seminaryum o jeden rok pociągnęłoby nadto za sobą ten skutek, że w jednym roku szkoły nasze ludowe nie miałyby żadnego przybytku nauczycieli i mnóstwo szkół lub klas stanęłoby pustką, jak się to już stało, kiedy kurs seminaryów z trzechletniego zamieniono na czteroletni.

Przeprowadzając myśl swoją zasadniczą, projekt w licznych swoich szczegółach zawiera nowe, odmienne dla kraju naszego postanowienia. Mówią one same za siebie. Dla lepszego ich zrozumienia, o ile tego potrzeba, dołączamy następujące uwagi:

§. 2. w ustępie 3. zaprowadza obowiązkową naukę historyi kraju ojczystego, w ustępie 5. lekarzy szkolnych.

§. 3. stwierdza ustawodawczo przepisy o języku wykładowym seminaryów, które dotychczas opierały się na rozporządzeniach ministeryalnych a przytem w myśl życzeń oddawna objawianych i we wnioskach Rady szkolnej formułowanych, zastrzega możność założenia jednego seminaryum utrakwistycznego polsko-niemieckiego dla kształcenia nauczycieli niemieckiego języka w szkołach ludowych. Wydaje się to jedynym sposobem pozyskania takich nauczycieli, jeżeli uczniów naszych seminaryów nie mamy wysyłać do szkół niemieckich zagranicę, jak się to dzieje z kandydatami na nauczycieli języka niemieckiego w szkołach średnich.

§. 10. i 12. orzekają, że plany naukowe i regulaminy szkolne wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty. Ważne to postanowienie zabezpiecza w najistotniejszych punktach odrębność wewnętrznego urządzenia naszych seminaryów, skoro redakcya tych przepisów oddana jest Radzie szkolnej krajowej a narzucanie szablonowych przepisów nie będzie miało miejsca.

§. 11. przyznaje Radzie szkolnej prawo zatwierdzania książek szkolnych i środków naukowych, którego dotychczas co się tyczy seminaryów nie posiadała.

§. 13. normuje ustawodawczo dotychczasową praktykę co się tyczy stypendyów dla wychowanków seminaryów.

§. 15. ułatwia absolwentom uniwersystetu i szkoły politechnicznej złożenie egzaminu wydziałowego a temsamem otwiera dostęp do zawodu jednostkom wyżej wykształconym, pożądanym dla szkół wydziałowych.

§. 16. określa odmiennie trzecią grupę przedmiotów egzaminu wydziałowego, kładąc nacisk na naukę zręczności i roboty kobiece.

§. 17. przekazuje egzamina kwalifikacyjne na nauczycieli szkół pospolitych komisyom złożonym z inspektorów szkolnych okręgowych i wytrawnych nauczycieli. Jest to innowacya pożądana najpierw dla uwolnienia seminaryów nauczycielskich, które dla tych tłumnych egzaminów musiały na miesiące przerywać naukę. Jest ona pożądaną następnie ze względu na rzecz, bo inspektor szkolny i nauczyciele ludowi dają dobrą jeżeli nie lepszą gwarancyę przedsiębrania tego egzaminu na wskróś praktycznego. Liczba komisyi tych egzaminacyjnych nie jest oznaczoną, ustanowione więc będą w liczbie odpowiadającej warunkom i potrzebie.

§§. 18—23. normują i rozwijają ustawodawczo kursa dalszego kształcenia nauczycieli, które w kraju naszym już tę formę przybrały, ale opierając się tylko na zarządzeniach administracyjnych, nie miały należytej trwałości i ciągłości swego urządzenia.

LS. 77/06.

Aleg. 75

Wniosek

posła Bobrzyńskiego i tow. o zmianę ustawy o Radzie szkolnej krajowej.

Niżej podpisani czynią wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy zmieniającej artykuły II. i III. ustawy krajowej z dnia 15. lutego 1905 nr. 34 Dz. u. kr. o Radzie szkolnej krajowej.

We Lwowie, dnia 15. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Bobrzyński, *w. r.*

Abrahamowicz, Gniewosz, Głąbiński, Pastor, Piniński, Brykczyński, Vivien, Czartoryski, Kazimierz Badeni, Gorayski, Sładnicki, Władysław Jaworski, Męciński, Paszkowski, Cielecki, Wiśniewski, Kolischer, Kozłowski, Laskowski, Tadeusz Cieński, Małachowski, Tomaszewski, Michałowski, Buynowski, Loevenstein, Sękowski, Leo, Staniszewski, Mars, St. Jędrzejowicz, Tarnawski, Bednarski, Skołyszewski, Wesoliński, Wilczkiewicz, Szajer, Hupka, Moysa, Żardecki.

Ustawa

z dnia . . . . . o Radzie szkolnej krajowej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Artykuły II. i III. ustawy krajowej z dnia 15. lutego 1905 dz. u. kr. Nr. 39. o Radzie szkolnej krajowej uchyla się w ich brzmieniu obecnem a będą brzmieć, jak następuje:

Arykuł II. Rada szkolna krajowa sprawować ma zarząd szkół i zakładów wychowawczych pod względem pedagogiczno-dydaktycznym i ekonomiczno-administracyjnym w obrębie obowiązujących ustaw i rozporządzeń.

Do jej zakresu działania należy w szczególności:

1) przedstawianie wniosków o mianowanie inspektorów szkolnych krajowych przez Najjaśniejszego Pana;

2) celem nominacyi przez Najjaśniejszego Pana dyrektorów szkół średnich, państwowych szkół przemysłowych i wyższych szkół handlowych (akademii handlowych) przedstawianie terna, na podstawie którego następuje zamianowanie, oraz przedstawianie wniosków o przyznanie wyższej rangi, przeniesienie i pensyonowanie tych dyrektorów.

3) mianowanie inspektorów szkolnych okręgowych, dyrektorów i nauczycieli szkół ludowych, nauczycieli szkół średnich oraz szkół handlowych i przemysłowych, przełożonych oddziałów zawodowych w państwowych szkołach przemysłowych, dyrektorów szkół zawodowych poszczególnych gałęzi przemysłu i państwowych szkół rzemieślniczych, wreszcie służby zajętej przy wszystkich szkołach państwowych podlegających Radzie szkolnej krajowej, z zachowaniem przepisów ustaw a w szczególności praw zastrzeżonych Ministrowi wyznań i oświecenia w ustawach państwowych z 8. czerwca 1892 dz. u. p. Nr. 92 z i 19. września 1898 dz. u. p. Nr. 173, 174 i 175 co się tyczy przyznawania inspektorom szkolnym okręgowym wyższej rangi, co się tyczy traktowania ich według przepisów obowiązujących każdocześnie nauczycieli szkół średnich i co się tyczy postanowienia, że nominacya ich stała ma być zależną od najwięcej trzechletniej służby prowizorycznej, co się tyczy przyznawania dyrektorom i nauczycielom wyższej rangi i zaliczenia poprzednich lat służby do stabilizacyi i celem podwyższenia płacy.

4. z zachowaniem przepisów ustaw a w szczególności praw zastrzeżonych Ministrowi wyznań i oświecenia w ustawach państwowych z 19. września 1898 dz. u. p. Nr. 173, 174 i 175 co się tyczy wstrzymania dodatku pięcioletniego dyrektorom i nauczycielom państwowych szkół średnich, seminaryów nauczycielskich żeńskich i męskich i szkół przemysłowych.

a) zatwierdzanie w zawodzie nauczycielskim, przyznawanie dodatków pięcioletnich względnie wyższych stopni płac, udzielanie urlopów, przenoszenie, pensyonowanie inspektorów szkolnych okręgowych, dyrektorów i nauczycieli szkół ludowych, nauczycieli szkół średnich oraz szkół handlowych i przemysłowych, przełożonych oddziałów zawodowych w państwowych szkołach przemysłowych, dyrektorów szkół zawodowych poszczególnych gałęzi przemysłu i państwowych szkół rzemieślniczych, wreszcie służby zajętej przy wszystkich szkołach państwowych podlegających Radzie szkolnej krajowej;

b) przyznawanie dodatków pięcioletnich, udzielanie urlopu i przenoszenie nauczycieli głównych seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich oraz nauczycieli szkół ćwiczeń;

c) przyznawanie dodatków pięcioletnich oraz udzielanie urlopu dyrektorom szkół średnich, państwowych szkół przemysłowych, wyższych szkół handlowych (akademii handlowych) i seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich.

5. w obrębie ustaw obowiązujących układanie a po uzyskaniu przyzwolenia Ministra wyznań i oświecenia przeprowadzanie planów naukowych i regulaminów szkolnych i naukowych dla wszystkich szkół Radzie szkolnej podlegających.

6. układanie względnie ocenianie projektów ustaw w sprawach ustawodawstwa szkolnego galicyjskiego. Należy je przedkładać Ministrowi wyznań i oświecenia.

7. zatwierdzanie książek szkolnych i środków naukowych dla szkół średnich, seminaryów nauczycielskich, szkół handlowych i przemysłowych, przyczem pozostaje nienaruszone prawo przyznane Radzie szkolnej krajowej Najwyższem postanowieniem z 25. czerwca 1867 wskazywania tekstów naukowych dla szkół ludowych. Książki do nauki religii mogą jednak dopiero wówczas otrzymać zatwierdzenie Rady szkolnej krajowej, jeżeli zostaną uznane za dopuszczalne przez właściwą wyższą władzę wyznaniową.

8. układanie rocznego budżetu szkół ze skarbu państwa lub z funduszu krajowego utrzymywanych lub zasilanych a Radzie szkolnej krajowej podlegających.

9. ogłaszanie corocznego sprawozdania o stanie szkół Radzie szkolnej krajowej podlegających.

Artykuł III. W sprawach podległych jej szkół i personalu jest Rada szkolna krajowa instancyą pierwszą, względnie wyższą, o ile Władze jej podwładne w kraju do rozstrzygania tych spraw w niższej instancyi są powołane.

Od orzeczenia Rady szkolnej krajowej służy stronom rekurs do Ministerstwa wyznań i oświecenia w ciągu dni czternastu, które liczą się od dnia następnego po doręczeniu orzeczenia.

W sprawach dyscyplinarnych inspektorów szkolnych okręgowych, dyrektorów, nauczycieli i sług, Radzie szkolnej krajowej podległych, nie jest jednak rekurs do Ministerstwa

wyznań i oświecenia dopuszczalnym w tych przypadkach, w których orzeczenie brzmi na karę nagany. To samo stosuje się do kar porządkowych.

Rekurs wniesiony być ma do Rady szkolnej krajowej bezpośrednio i ma moc wstrzymującą, o ile ustawa inaczej nie stanowi. Bliższe szczegóły co do wniesienia rekursu będą określone w drodze rozporządzenia.

§. 2.

Postanowienia ustaw krajowych, o ile sprzeczne są z powyższemi postanowieniami, tracą moc obowiązującą.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia.

Motywa.

Ustanowienie Rady szkolnej krajowej przyszło do skutku postanowieniem Najwyższem z 25. czerwca 1867. Tak zwany Statut Rady szkolnej krajowej przynał jej kompetencyę bardzo szeroką, ale tylko w zakresie szkół ludowych i średnich, w wielu punktach sformułowany był bardzo niejasno a znaczenia ustawy nie mógł sobie zdobyć, chociaż ustawy państwowe z d. 25. maja 1868 dz. u. p. Nr. 48 i z d. 14. maja 1869 dz. u. p. Nr. 62 uznały, że pozostaje przez nie nienaruszony. To też rozporządzenie ministeryalne z 25. października 1875 zmieniając ten statut, ograniczyło kompetencyę Rady szkolnej krajowej w kilku istotnych punktach a praktyka uczyniła to w wielu innych, gdzie rzecz zależała od interpretacyi.

Przywrócić pierwotną kompetencyę Rady szkolnej i rozszerzyć ją na inne kategorye szkół, o których statut pierwotny nie wspominał, było też oddawna gorącem życzeniem Sejmu i kraju. Częściowo uczyniła temu życzeniu zadość ustawa krajowa z d. 15. lutego 1905 dz. u. kr. Nr. 39, która zmieniając wewnętrzną organizacyę Rady szkolnej krajowej, poddała jej wyraźnie nietylko szkoły ludowe i średnie, lecz także seminarya nauczycielskie (poddane jej ustawą państwową z 25. maja 1868) oraz szkoły handlowe i przemysłowe. Trudnej sprawy nowego określenia i rozszerzenia kompetencyi Rady szkolnej krajowej ustawa ta jednak nie poruszyła, ażeby nie zwiększać przezto trudności sankcyi i dlatego artykuł jej II. orzekł, że ustawy i rozporządzenia, o ile w nich wobec poszczególnych kategoryi szkół określony jest zakres działania Rady szkolnej krajowej, pozostają przez ustawę tę nienaruszone.

Projekt niniejszy zamierza tę lukę wypełnić, kompetencyę Rady szkolnej krajowej rozszerzyć, dokładnie określić i ustawodawczo zabezpieczyć.

W postanowieniach swoich idzie on w pewnym kierunku dalej niż pierwotny Statut z r. 1867 i praktyka dotychczasowa, rozciąga bowiem kompetencyę Rady szkolnej co do układania planów naukowych i regulaminów szkolnych, aprobaty książek szkolnych i środków naukowych a przeważnie także co do nominacyi i stosunków służbowych nauczycieli na szkoły handlowe i przemysłowe i na seminarya nauczycielskie, (co do tych ostatnich, o ile §. 36 ustawy państwowej z 14. maja 1869 dz. u. p. Nr. 62 na to zezwalał,) przyznaje też Radzie szkolnej krajowej ważne prawo mianowania inspektorów szkolnych okręgowych.

W innych postanowieniach mianowicie co się tyczy mianowania nauczycieli szkół średnich i ich stosunków służbowych, projekt ten przywraca postanowienia Statutu z r. 1867 uchylone w r. 1875, o ile to jest dziś możliwem. Zupełnemu przywróceniu pierwotnej kompetencyi stoją bowiem dziś w drodze ustawy państwowe, później wydane, a mianowicie ustawy z d. 19. września 1898 dz. u. p. Nr. 173, 174 i 175, które pewne atrybucye zastrzegły wyraźnie ministerstwu, a postanowień tych ustaw państwowych ustawa krajowa zmienić nie może.

Nominacyę dyrektorów szkół średnich, handlowych i przemysłowych projekt zastrzega nadal Monarsze, zwłaszcza, że nominacya ta następuje na podstawie terna przedłożonego przez Radę szkolną krajową a w ustawie krajowej o szkołach realnych jest już ustawodawczo stwierdzoną.

Co się tyczy postępowania dyscyplinarnego, projekt rozszerza kompetencyę Rady szkolnej przez to, że rekurs do ministerstwa dopuszczony ma być tylko od orzeczeń skazujących na karę cięższą, niż nagana dyscyplinarna.

Wreszcie projekt stara się określić ściśle te postanowienia pierwotnego statutu, które przez niejasność swej stylizacyi dawały powód do wątpliwości i sporów.

Aleg. 76
Wniosek.

Smutne zajścia, jakie zdarzyły się na uniwersytecie lwowskim 23. stycznia 1907 i które są dalszym ciągiem poprzednich lat, zwracają dziś żywą uwagę całego społeczeństwa i są w obecnej chwili jedną z najważniejszych i najbardziej zaostrzonych kwestyj w kraju.

Jak z jednej strony interes nauki i powagi najwyższej instytucyi naukowej w kraju wymaga bezprzecznie jak najspieszniejszego przywrócenia normalnych stosunków na lwowskim uniwersytecie, tak z drugiej strony nie może ulegać wątpliwości, że stan ten trwale da się osiągnąć tylko przez spełnienie usprawiedliwionych życzeń, jakie na polu uniwersyteckiej kwestyi podnoszą się ze strony ruskiej młodzieży i ruskiego społeczeństwa — a mianowicie przez danie możności choćby stopniowego osiągnięcia ruskiego uniwersytetu we Lwowie — a dopóki to nie nastąpi, zabezpieczenie na teraźniejszym uniwersytecie lwowskim ruskiej młodzieży, liczącej blizko tysiąc słuchaczów — potrzeb naukowych i tych praw narodowych, jakie po myśli obowiązujących ustaw wszystkim obywatelom państwa należą się. Stan ten nie da się osiągnąć bazwarunkowo terrorem i represyami — które doprowadzić mogą tylko do dalszego zaognienia stosunków i do nieobliczalnych stosunków pośród młodzieży i społeczeństwa.

Wobec tego wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby:

1. jak najprędzej wziąwszy pod rozwagę narodowościowe stosunki na uniwersytecie we Lwowie, przyznał konieczność założenia osobnego ruskiego uniwersytetu we Lwowie i zajął się przygotowaniami wiodącymi do tego celu;

2. zanim to nastąpi, otworzył na teraźniejszym uniwersytecie we Lwowie potrzebną liczbę katedr z ruskim wykładem i profesorami i słuchaczami, Rusinom zabezpieczył co do urzędowania bodaj te prawa narodowe, jakie po myśli obowiązujących ustaw przysługują wszystkim obywatelom państwa;

3. spowodował jak najspieszniej ukończenie postępowania karnego z przyczyny zajść z dnia 23. stycznia 1907 i prowadzenie go ściśle po myśli ustaw.

We Lwowie, dnia 14. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Oleśnicki, m. p.

A. Szeptycki, K. Czechowicz, Korol, Mazikiewicz, Effinowicz, Mogilnicki, Glidziuk, Jaworski, Huryk, Barabasz, Kuryłowicz, Bohaczewski, Ostapczuk, Staruch, Ochrymowicz.

Ls. 78/07.

Aleg. 77

Wniosek.

Sejm uznaje projektowaną kolej ze Strzyżowa przez Brzozów do Sanoka za użyteczną i potrzebną i poleca Wydziałowi krajowemu, po uzupełnieniu badań pod względem technicznym i komercyalnym, a po przeprowadzeniu rokowań ze stronami interesowanemi i c. k. Rządem, przedłożenie sprawozdania z wnioskiem na najbliższej sesyi Sejmowej.

We Lwowie, dnia 14. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Mieczysław Urbański, *w. r.*

Sękowski, Piniński, Laskowski, Małachowski, Moysa, Zdz. Skrzyński, Trzecieski, Sozański, Cielecki, Wł. Kraiński, Jan Szeptycki, Baworowski, L. Cieński, Klemens Dzieduszycki, Brykczyński, Jędrzejowicz.

LW. 15.885/907.

We Lwowie, dnia 15. lutego 1907.

Aleg. 78

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z przedłożenia sprawozdań c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego za rok szkolny 1904/5 i 1905/6.

Wysoki Sejmie!

Rada szkolna krajowa pismem z 12. lutego 1907 l. 6.542 nadesłała Wydziałowi krajowemu swe sprawozdania o stanie wychowania publicznego za rok szkolny 1904/5 i 1905/6.

Sprawozdania te Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć niniejszem Wysokiemu Sejmowi.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

LW. 57.198/06.

We Lwowie, dnia 26. czerwca 1906.

Aleg. 79

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o petycyach b. służby kraj. Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie o dożywotnie zaopatrzenia.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 21. listopada 1905. (L. s. 4.352) przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu petycye:

L. 2272/1597 Franciszki Kubrakiewiczowej, wdowy po maszyniście w kraj. Zakł. dla obłąk. w Kulparkowie o przyznanie pensyi wdowiej i zaopatrzenia dla dzieci w drodze łaski.

L. 2414/1712 Rozalii Mroczko, b. dozorczyni w kraj. Zakł. dla obł. w Kulpakowie o podwyższenie zaopatrzenia.

L. 2946/2190 Jana Kamińskiego, b. dozorcy w kraj. Zakł. dla obł. w Kulparkowie o podwyższenie zaopatrzenia,

L. 3373/2547 Onufrego Kuźmichy, b. dozorcy w kraj. Zakł. dla obł. w Kulparkowie o dożywotnie zaopatrzenie w drodze łaski — do zbadania i przedstawienia odpowiedniego wniosku.

W wykonaniu powyższej uchwały zaznacza Wydział krajowy, że:

1. Franciszka Kubrakiewiczowa jest wdową po ś. p. Maryanie Kubrakiewiczu, który służył w Zakładzie kulparkowskim od r. 1895 zrazu jako ślusarz cztery lata na posadzie nieetatowej, nieuprawniającej do poboru emerytury, następnie jako maszynista (posada etatowa) przez przeciąg lat sześciu i 4 miesięcy. Po myśli §. 20. statutu dla służby krajowej przysługuje wdowie po słudze krajowym, który nie spędził lat 10 na posadzie etatowej, jedynie prawo do jednorazowej odprawy w wysokości połowy ostatniej płacy zmarłego męża i na tej podstawie asygnowano Maryi Kubrakiewiczowej do LW. 79.094/05 jednorazową odprawę w kwocie 650 koron.

Ze względu jednak na faktycznie przebyte lata służby ś. p. Maryana Kubrakiewicza oraz ze względu na brak zaopatrzenia stałego dla pozostałej wdowy i czworga małoletnich dzieci Wydział krajowy przedstawia prośbę Franciszki Kubrakiewiczowej do częściowego uwzględnienia.

2. Rozalia Mroczko, b. dozorczyni Zakładu kulparkowskiego służyła przez lat z 20 trzema przerwami (po 6 tyg. i 4. mies.) i pobierała 288 koron tytułem rocznej płacy a 120 koron tytułem dodatku, wedle obowiązujących wówczas przepisów niewliczalnego do emerytury. Po wyjątkowem uwzględnieniu przerw w służbie Wydział krajowy przyznał jej po myśli statutu w r. 1904 obowiązującego, na podstawie wysłużonych 20 lat $^2/_3$ pobieranej płacy t. j. kwotę 192 koron jako roczną emeryturę (LW. 119.173/04) i ze względu na stosowanie równej normy do wszystkich wysłużonych dozorców Zakładu nie uważa za wskazane podwyższenia tej emerytury sposobem wyjątkowym dla petentki.

3. Jan Kamiński, b. dozorca Zakładu kulparkowskiego, uwolniony w r. 1888 na własne żądanie po sześcioletniej służbie, otrzymał w r. 1894 w drodze łaski od Wys. Sejmu dożywotnie zaopatrzenie w rocznej kwocie 36 zł. Powód utraty nogi podany w petycyi jest wątpliwy w każdym razie przez lekarzy zakładowych nie potwierdzony. W r. 1896 przeszedł Wys. Sejm do porządku dziennego nad analogiczną prośbą o podwyższenie zaopatrzenia, od tego zaś czasu nie zaszło nic, coby uzasadnić mogło odmienną decyzyę.

4. Onufry Kuźmicha, b. dozorca Zakładu kulparkowskiego, wydalony w r. 1899 po czteroletniej służbie z powodu jaglicy, której się nabawił w Zakładzie wówczas nagminnie panującej. W r. 1900 wrócił do służby, jednakże po kilku miesiącach wskutek tej choroby oczu wydalono go ponownie. W ciągu tego czasu leczony był w szpitalu lwowskim a od Wydziału krajowego otrzymywał kilkakrotnie zapomogi. Z powodu postępującego ociemnienia wskazanem byłoby udzielenie mu drobnego zaopatrzenia z łaski.

Reasumując wyniki powyższych wywodów, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wyznacza Franciszce Kubrakiewiczowej dożywotnie zaopatrzenie z łaski w rocznej kwocie 400 koron.

2. Sejm wyznacza Onufremu Kuźmisze, b. dozorcy Zakładu kulparkowskiego dożywotni dar z łaski w rocznej kwocie 72 koron.

3. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyami Rozalii Mroczko i Jana Kamińskiego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Aleg 80

Wniosek.

Ponawiając uchwały z dnia 3. listopada 1904 i z dnia 13. listopada 1905, —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ponownie, ażeby wdrożył z c. k. Rządem układy, zmierzające do objęcia galicyjskich salin przez Wydział krajowy w zarząd albo w dzierżawę, z ustanowieniem takich warunków, któreby ani uszczuplały dochodów skarbu państwa z kopalń i warzelni, ani też nie naruszały urządzeń monopolu solnego.

We Lwowie 14. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Teofil Merunowicz *w. r.*

Małachowski, Tarnawski, Zardecki, Michałowski, Buynowski, Bednarski, Kolischer, Tomaszewski, Jabłoński, Husa, Sala, Kleski, Rayski, Maiss, Jahl.

Aleg. 81

Wniosek

Od początku istnienia ery konstytucyjnej tj. od czasu, odkąd zastępcom tego kraju wolno swobodnie wypowiadać żądania, leżące w interesie tego kraju, stoi jako niespełniony postulat autonomiczny żądanie, by dobra ziemskie t. z. „kameralne“ tudzież dobra funduszowe, zajęte przez c. k. skarb państwa i pozostające w zarządzie państwowym, oddane zostały w zarząd kraju. Jest to żądanie, od którego ani Sejm krajowy nigdy nie odstąpił, ani też nie wyrzekła się jego reprezentacya naszego kraju w Radzie państwa.

Wydział krajowy, spełniając polecenie Sejmu i z odwołaniem się na §. 20. statutu krajowego. upomniał się zaraz przy pierwszych rokowaniach o odebranie w zarząd kraju funduszów i majątku krajowego, także o oddanie dóbr kameralnych w zarząd autonomiczny krajowy, opierając się na tem zapatrywaniu prawnem, iż stanowią one część integralną funduszu krajowego. Mianowicie wnieśli delegaci Wydziału krajowego w dniu 15. lipca 1861 protokolarnie do c. k. Rządu żądanie, by dobra t. z. „kameralne“ oddane zostały w administracyę Wydziału krajowego jako dobra krajowe.

Rząd ówczesny zajął wobec tego żądania stanowisko odmowne.

Na posiedzeniu sejmowem z 26. listopada 1866 pojawił się wniosek ś. p. posła Mikołaja Zyblikiewicza, zmierzający do objęcia przez kraj dóbr kameralnych. Wniosek ten poparli posłowie: Agopsowicz, Bocheński, Fredro, Gołejewski, Grocholski, Gutowski, Laskowski, Kabat, Koczyński, Młocki, Pietruski, Russocki, Rutowski, Sanguszko, Smarzewski i hr. Henryk Wodzicki.

Gdy c. k. Rząd wniósł na posiedzeniu Izby posłów Rady państwa z 17. grudnia 1867 projekt sprzedaży znacznej części dóbr kameralnych, a pomiędzy tem także czternastu majątków ziemskich w Galicyi dla pokrycia niedoboru budżetowego państwowego — Wydział krajowy galicyjski zaprotestował energicznie przeciwko temu zamiarowi, i w memoryale z 3. kwietnia 1868 l. 3369, opracowanym przez członka Wydziału krajowego, ś. p. posła Maurycego Kraińskiego wznowił żądanie, ażeby dobra kameralne w Galicyi oddane zostały w zarząd kraju.

W rezolucyi sejmowej z roku 1868, streszczającej autonomicznie żądania kraju, w punkcie 5. zażądał Sejm oddania krajowi dóbr kameralnych.

Ponawiając przeto dawne, a nie spełnione dotąd żądanie kraju,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby ponownie wziął pod rozwagę sprawę objęcia w zarząd kraju domen i lasów państwowych tudzież dóbr funduszowych w Galicyi, pozostających dotąd w administracyi państwa — ażeby przeprowadził w tym kierunku rokowania z c. k. Rządem, i o wyniku ich ażeby złożył Sejmowi sprawozdanie, wraz z odpowiednimi wnioskami.

We Lwowie, dnia 14. lutego 1907.

Wnioskodawca:

Teofil Merunowicz w. r.

Małachowski, Tarnawski, Żardecki, Bednarski, Buynowski, Michałowski, Huza, Sala, Kolischer, Tomaszewski. Jabłoński, Jahl, Kleski.

Wissen

Ls. 397/07.

82

Wniosek.

Zważywszy, że ustawa państwowa z dnia 12. lipca 1896. Dz. p. p. Nr. 118. o odpisywaniu podatku gruntowego z powodu uszkodzenia plonu wskutek wydarzeń żywiołowych, dla swego wadliwego tłumaczenia i wrazie potrzeby zastosowania nie przynosi rolnikom żadnej korzyści;

zważywszy dalej, że klęski elementarne nawiedzają prawie co roku kraj nasz i narażają rolników naszych i wszystkich posiadaczy ziemskich na nieobliczone szkody i straty, a rzeczony opust podatkowy nie stoi w żadnej mierze z odszkodowaniem strat, jakie każdy właściciel ziemi ponosić musi;

zważywszy wreszcie, że dla zapobieżenia tym klęskom co roku się powtarzającym nikt granicy położyć nie może, że te od czasu do czasu i tak powtarzać się będą, a fundusze tak rządowe jak i krajowe w żadnej mierze na przyszłość strat tych pokryć nie potrafią, dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby ustawę państwową z dnia 12. lipca 1896, Dz. p. p. Nr. 118. w zastosowaniu dla kraju koronnego Galicyi w całości zniósł, a na to miejsce przyszedł z nową ustawą, wedle której każdy opodatkowany kontrybuent byłby obowiązany w podatku gruntowym płacić pewien procent od podatków stałych specyalnie na cel szkód elementarnych;

II. C. k. Rząd byłby obowiązany co roku bez względu na wynikłe szkody elementarne wstawiać do budżetu państwowego dla Galicyi pewien roczny ryczałt;

III. Tak samo Wydział krajowy opłacałby na ten cel z funduszów krajowych pewną stałą roczną kwotę odpowiadającą przynajmniej dzisiejszym udzielanym na ten cel bezzwrotnym zapomogom, w razie wydarzonej klęski poszkodowany posiadacz gruntu, bez względu na jego rozmiar po sumiennym oszacowaniu szkody, otrzymałby z tego funduszu nie opust podatkowy, ale przynajmniej połowę faktycznej szkody, lub stosownie do wysokości istniejącego na ten cel funduszu zebranego.

We Lwowie, dnia 16. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Kramarczyk *w. r.*

Glidziuk, Jan Jaworski, Wilczkiewicz, F. Włodek, Buynowski, Bojko, Stapiński, Krempa, Kuryłowicz, Szwed, Effinowicz, Pastor, Oleśnicki, Skołyszewski, Szajer, Korol, Wesoliński, Buynowski.

Aleg. 83

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przystąpił do założenia szkoły średniej w Lubaczowie.

We Lwowie, dnia 16. lutego 1907.

Wnioskodawca:

Jan Gnoiński, w. r.

Schnell, Wincenty Kraiński, Paygert, Torosiewicz, Wincenty Gnoiński, Rozwadowski Schätzel, Michałowski, Brykczyński, Buynowski, Leszek Cieński, Bal, Sala.

Ls. 399/07

Aleg 84

Wniosek

w sprawie dostarczenia w większej mierze jak dotąd drzewa opałowego i budulca okolicom bezleśnym kraju z lasów rządowych.

Rezolucyą z dnia 3. listopada 1903 r. Wysoki Sejm wezwał c. k. Rząd do rozszerzenia zakresu działania c. k. Dyrekcyi domen — do ułatwienia ludności wiejskiej i małomiejskiej nabywania wprost ze składów rządowych i pojedyńczymi wagonami budulca i opału — w tym celu potworzenia nowych składów przy stacyach kolei Podola i Pokucia — wprowadzenia racyonalnego a intenzywniejszego wyzyskania drzewostanów, zniżenia taryf kolejowych etc.

Rezolucye te tylko w nieznacznej mierze uwzględnione zostały — natomiast w bieżącym roku dowodnie stwierdzonem zostało, jak straszną klęską dla ludności jest brak, a często zupełna niemożność nabycia i zaopatrzenia się w budulec i opał.

Każdy przyznać musi, że obowiązkiem c. k. Rządu jest, o ile możności w tej potrzebie przyjść z pomocą ludności — posiadając tak znaczne przestrzenie leśne. Może się to stać przez racyonalne wyzyskanie zapasów drzewnych, przez urządzenie komunikacyi, przez powiększenie etatu wyrębów.

Z tych powodów Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd:

1) ażeby rozszerzając zakres działania c. k. Dyrekcyi lasów i dóbr skarbowych we Lwowie umożliwił swobodniejszą a więcej zastosowaną do potrzeb kraju gospodarkę;

2) ażeby przez stosowne melioracye oddał do eksploatacyi przestrzenie zadrzewione, a dotąd zupełnie niedostępne — które bezużytecznie marnieją, kiedy w znacznej części kraju ludność nie może dostać drzewa opałowego i budulca;

3) ażeby stosownie do potrzeb i zasad racyonalnej gospodarki i administracyi pomnożył znacznie etat urzędników i służby lasowej;

4) ażeby za uzyskane fundusze ze sprzedanych dóbr koronnych — za indemnizacyę propinacyi, wreszcie za zwiększone dochody przez pomnożenie etatu wyrębów dążył do zakupna majątków leśnych w Galicyi.

We Lwowie, dnia 16. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Tadeusz Cieński *w. r.*

Leszek Cieński, Traczewski, Moysa, Krzysztofowicz, Jan Szeptycki, Wesoliński, Czarkowski-Golejewski, Trzecieski, Cielecki, Piniński, Vivien Sala, Paszkowski, Bavorowski.

LW. 15.089/07.

We Lwowie, dnia 11. lutego 1907.

Aleg. 85

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany §. 3. i 12. statutu krajowego, tudzież niektórych postanowień sejmowej ordynacyi wyborczej.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 24. listopada 1905 r. uchwalił Wysoki Sejm następującą rezulucyę:

„Sejm, utrzymując zasadę reprezentacyi kuryalnej, a dążąc do odpowiedniego rozszerzenia prawa wyborczego na warstwy ludności prawa tego dotychczas nie posiadające, jednakże z zastrzeżeniem, że przez odpowiednie postanowienia ustawowe, połączone z pewnem pomnożeniem mandatów, zapobiegnie się bezwzględnemu zmajoryzowaniu klas wyżej opodatkowanych i wyżej wykształconych, poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zebrał wszystkie potrzebne daty i materyały i na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt ustawy, powyższe zasady uwzględniający".

Z wykonania tej uchwały Wydział krajowy niniejszem zdaje sprawę.

Zebranie dat, potrzebnych celem wszechstronnego oświetlenia kwestyi reformy sejmowego prawa wyborczego, polecił Wydział krajowy krajowemu biuru statystycznemu. Najważniejszą część dat zebranych ogłosiło biuro statystyczne w zeszycie I. tomu XXI. „Wiadomości statystycznych o stosunkach krajowych" pod tytułem; „Materyały statystyczne do reformy sejmowego prawa wyborczego". Odwołując się do tej publikacyi, zaznacza Wydział krajowy, iż poniżej niejednokrotnie będzie się posługiwał datami, tamże umieszczonymi.

Opracowując projekt ustawy, zmieniającej obecnie obowiązujące w postanowienia sejmowego prawa wyborczego, stosował się Wydział krajowy jak najściślej do poleceń, zawartych w uchwalonej przez Wysoki Sejm rezolucyi: Rezolucya ta domaga się:

1) *odpowiedniego rozszerzenia prawa wyborczego na warstwy ludności, prawa tego dotychczas nie posiadające;*

2) *utrzymania zasady reprezentacyi kuryalnej;*

3) *odpowiednich postanowień ustawowych, połączonych z pewnem pomnożeniem mandatów, celem zapobieżenia bezwzględnemu zmajoryzowaniu klas wyżej opodatkowanych i wyżej wykształconych.*

4) Rozszerzenie prawa wyborczego na warstwy ludności, prawa tego dotychczas nieposiadające.

Celem oznaczenia grup ludności, na któreby prawo wyborcze do Sejmu rozszerzyć należało, musiał Wydział krajowy uwzględnić przedewszystkiem strukturę społeczną i ekonomiczną warstw nie posiadających dotychczas prawa wyborczego do Sejmu. Według tablicy VII. materyałów liczono w Galicyi w dniu 31. grudnia 1900 r. 1,604.603 mężczyzn wyżej 24 lat życia (włącznie z wojskiem i obcymi poddanymi). Podczas wyborów do Rady Państwa w grudniu 1900 r. liczono w całej Galicyi mężczyzn wyżej 24 lat posiadających prawo wyborcze w ówczesnej piątej kuryi 1,302.476. Z tej liczby posiadało 599.521 prawo wyborcze do Sejmu, 702.955 zaś nie posiadało tego prawa.

Z nieposiadających prawa wyborczego do Sejmu opłacało 288.589 podatki bezpośrednie, nie opłacało zaś żadnych podatków bezpośrednich 414.366. Wśród ludności, wykluczonej dotychczas od prawa wyborczego do Sejmu, przeważają więc stanowczo osoby, nie opłacające żadnych podatków bezpośrednich, to jest, robotnicy i zarobnicy wszelkich kategoryj. Na podstawie statystyki zawodowej nie trudno określić bliżej skład tej klasy ludności. W dniu 31. grudnia 1900 r. liczono według dat uwidocznionych w tablicy XVI-ej „Materyałów“ tudzież według źródeł tamże przytoczonych w całej Galicyi okrągło 78.500 robotników i zarobników płci męskiej wyżej lat 24, zajętych w przemyśle, handlu i przy przewozie osób i dóbr. W tym samym czasie liczono w rolnictwie i leśnictwie 328.600 robotników i zarobników płci męskiej wyżej lat 24, w służbie publicznej i w zawodach wolnych 10.500, robotników i zarobników o zmiennem zajęciu nareszcie liczono 25.900. Ogółem wykazuje nam więc statystyka zawodowa *443.500* robotników i zarobników płci męskiej wyżej lat 24. Na tej podstawie nie trudno obliczyć, iż z wykazanych powyżej *414.366* wyborców piątej kuryi, nie opłacających żadnych podatków bezpośrednich było okrągło 307.000 robotników i zarobników rolniczych i leśnych, *73.400* robotników i zarobników przemysłowych handlowych i komunikacyjnych, *9.800* robotników, zajętej w służbie publicznej i w zawodach wolnych, a nareszcie *24.200* zarobników o zmiennem zajęciu. Jeżeli dalej zważymy, iż z wykazanej liczby robotników i zarobników, nie zajętych w rolnictwie i leśnictwie nie mniej jak 60.744 mieszkało w r. 1900 w 25 miastach kraju, wybierających w klasie wyborczej miast, (patrz tablica VIII. materyałów) to przyjdziemy do przekonania, iż po za miastami składa się warstwa robotnicza, nie posiadająca dotąd prawa wyborczego do Sejmu, niemal bez wyjątku z jednolitej społecznie masy robotników rolnych i leśnych.

Nie bez wielkiego znaczenia jest dalej fakt, iż owi robotnicy rolni i leśni nie różnią się w znaczniejszej mierze zawodowo i społecznie od warstwy osób, opłacających wprawdzie podatki bezpośrednie, ale nie posiadających prawa wyborczego do Sejmu. Osób takich liczono w całym kraju, jak już powyżej zaznaczono, 288.589, z tego mieszkało jednak w wspomnianych 25 miastach, wybierających w kuryi miejskiej, tylko 15.505, cała zaś reszta przypada na gminy wiejskie.

Otóż z tablicy VI. materyałów wynika, iż nie mniej, jak $^2/_3$ osób opłacających w gminach wiejskich podatki bezpośrednie a nie posiadających dotychczas prawa wyborczego do Sejmu, opłaca *mniej niż 5 koron dodatków bezpośrednich*, co na tem większą zasługuje uwagę, iż sam tylko podatek domowo-klasowy wynosi w najniższej klasie (domy, składające się tylko z jednej ubikacyi mieszkalnej) 3 korony. Wobec tego uzasadnionym jest wniosek, *iż w gminach wiejskich warstwy ludności dotychczas prawa wyborczego do Sejmu nie posiadające, bez względu na to, czy opłacają podatki bezpośrednie, czy też nie, przedstawiają społecznie i zawodowo dość jednolitą warstwę, z której bez wielkiej dowolności żadna inna grupa przy rozszerzeniu prawa wyborczego wyróżnić się nie da.*

Zupełnie podobnie ma się rzecz w 25 miastach, gdzie z mężczyzn wyżej lat 24 nieposiadających dotychczas prawa wyborczego do Sejmu w liczbie 76.249 tylko 15.505 opłacało podatki bezpośrednie, zaś 60.744 nie opłacało żadnych podatków bezpośrednich. Z tablicy IX, kolumna 18 materyałów wynika, iż także w miastach osoby, nie posiadające dotychczas prawa wyborczego a opłacające po-

datki bezpośrednie, opłacają niemal zawsze mniej niż 10 koron podatków bezpośrednich. W 16 miastach wynosi nawet najniższy podatek, uprawniający do wyboru do Sejmu, mniej niż 7 koron 20 groszy, tj. mniej, niż wynosi podatek osobisto-dochodowy opłacany przez osoby z rocznym dochodem od 1.200 do 1.250 koron. W miastach tych mają już *obecnie wszyscy robotnicy, opłacający podatek osobisto dochodowy, prawo wyborcze do sejmu, w innych zaś miastach służy to prawo z reguły tej elicie robotniczej, która opłaca podatek osobisto-dochodowy od rocznego dochodu 1350 koron i więcej.*

Jeżeli więc z jednej strony już obecnie robotnicy szczególnie ukwalifikowani i dlatego najlepiej płatni mają prawo wyborcze do Sejmu w klasie wyborczej miast, to z drugiej strony nie może ulegać wątpliwości, iż osoby pozbawione dotychczas prawa wyborczego do Sejmu, pomimo iż opłacają podatki bezpośrednie, nie będą się ze względu na swe położenie ekonomiczne znacznie różniły od tej warstwy robotniczej, która także dotychczas prawa wyborczego nie posiadała. Pod tym względem należy pamiętać, iż najniższe kwoty podatkowe, według których powszechny podatek zarobkowy ma być rozkładany, wynoszą kolejno 3, 4, 5, 6, 8 i 10 koron. Z tego powodu nie może Wydział krajowy zalecić wyróżnienia z ogółu osób, pozbawionych dotychczas w miastach prawa wyborczego, warstwy osób, opłacających podatki bezpośrednie. Zupełnie zaś niemożliwem okazuje się wyjęcie z nieposiadających dotychczas prawa wyborczego robotników, warstwy robotników ukwalifikowanych. Wprawdzie jest pojęcie ekonomiczne robotnika ukwalifikowanego dość jasno określone[1]), z drugiej jednak strony jest rzeczą pewną, iż pojęciu temu brak łatwo spostrzegalnych znamion zewnętrznych, które każda definicya prawnicza mieć musi. Takich znamion zewnętrznych mogłoby nam dostarczyć przedewszystkiem ustawodawstwo już obecnie obowiązujące, w szczególności zaś ustawa przemysłowa, ustawa o kasach chorych, ustawa o kasach brackich i ustawa o ubezpieczeniach od wypadku. Badając bliżej odnośne przepisy tych ustaw, przekonujemy się jednak niebawem, iż żadna z kategoryj robotniczych, w ustawach tych określonych, nie odpowiada pojęciu ekonomicznemu robotnika kwalifikowanego. Ustawa przemysłowa żąda dowodu fachowego przygotowania tylko dla przemysłów rękodzielniczych i tylko ze względu na przemysły, uznane za przemysły rękodzielnicze w myśl §. 1. noweli przemysłowej w bieżącym roku uchwalonej (porównaj alegat 2.791 stenograficznych protokołów izby posłów, XVII. sesyi 1907.) Pojęcie robotnika kwalifikowanego, w myśl ustawy przemysłowej jest więc za ciasne, nie obejmuje bowiem ani kwalifikowanych robotników fabrycznych, ani też kwalifikowanych robotników przemysłów, nie uznanych za rękodzielnicze (np. drukarnie). Ustawa o kasach brackich (ust. z 28. lipca 1889 r., dz. u. p. Nr. 127) dotyczy wszystkich robotników górniczych, ustawa o kasach chorych (ustawa z 30. marca 1888 r., dz. u. p. Nr. 33) obowiązuje do ubezpieczenia się na wypadek choroby wszystkich robotników i urzędników zajętych w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych, albo też podpadających pod ustawę przemysłową, ustawa o ubezpieczeniach od wypadku (ustawa z 28. grudnia 1887 r., dz. u. p. Nr. 1 ex 1888 i ustawa z 20. lipca 1894, dz. u. p. Nr. 168), nareszcie dotyczy bez względu na kwalifikacyę wszystkich robotników, zajętych w przedsiębiorstwach, w powołanych ustawach wyszczególnionych, między innymi zaś także robotników rolniczych i leśnych, narażonych na niebezpieczeństwo wypadku wskutek zajęcia przy machinach poruszanych kotłem parowym, motorem lub siłą zwierzęcą. Wobec tego stanu pozytywnego ustawodawstwa musiałaby sama sejmowa ustawa wyborcza ustalić znamiona zewnętrzne pracy kwalifikowanej. Znamieniem takiem, dającem się zawsze skonstatować z względną łatwością, byłaby wysokość rocznego zarobku. Widzieliśmy jednak powyżej, iż już obecnie najlepiej płatne kategorye robotników miejskich posiadają prawo wyborcze do Sejmu.

Z wywodów powyższych wynika, iż warstwy ludności, dotychczas prawa wyborczego do Sejmu nie posiadające, przedstawiają się ze względu na swą strukturę ekono-

[1]) Ekonomiści zaliczają do robotników zwykłych (ungelernte Arbeiter) tych, których praca polega wyłącznie na użyciu siły fizycznej, do robotników kwalifikowanych (gelernte Arbeiter) zaś tych, których praca wymaga pewnego dłuższego fachowego wykształcenia.

miczną i społeczną, w razie stosownego rozróżnienia większych miast z jednej gmin wiejskich i małomiejskich z drugiej strony, dość jednolicie. Z tego powodu uważa Wydział krajowy, iż przy rozszerzeniu prawa wyborczego powinna wchodzić w rachubę cała ta warstwa, a nie jakieś jej części. Za tem samem przemawia wejście w życie nowego prawa wyborczego do Izby posłów Rady państwa (ustawy z 26 stycznia 1907 r. dz. u. Nr. 15 i 17). Z tych powodów rozszerza podany poniżej projekt ustawy, prawo wyborcze do Sejmu na wszystkich obywateli austryackich płci męskiej wyżej lat 24, który zresztą odpowiadają wymogom §. 14 a tegoż projektu

B) Utrzymanie zasady reprezentacyi kuryalnej.

I. Obecnie przyjęta powszechnie w sejmach austryackich zasada reprezentacyi kuryalnej powstała historycznie wskutek przystosowania dawniejszej zasady reprezentacyi stanowej do zasad nowożytnej reprezentacyi ludowej Stanową kuryę duchowieństwa reprezentują w spółczesnych sejmach wiryliści: stanowią kuryę magnatów i rycerstwa reprezentują posłowie z klasy wyborcej większych posiadłości, kuryę miejską i wiejską, nareszcie posłowie z klasy wyborczej miast i gmin wiejskich. Podobnie powstało obecne prawo wyborcze sejmowe w kuryi miejskiej i wiejskiej pod wpływem tradycyj reprezentacyi stanowej. Jak dawniej w kuryi miejskiej, tak też i obecnie w kuryi miejskiej i wiejskiej prawo wyboru nie służy wszystkim, ale tylko pewnej oznaczonej bliżej części wyborców gminnych. Wszystkie te podstawy reprezentacyi kuryalnej, które w ciągu ostatnich 46 lat zrosły się z całym organizmem życia politycznego kraju, a mimo różnych zmian dziś jeszcze i na bliższą przyszłość odpowiadają faktycznemu składowi naszego społeczeństwa, utrzymuje Wydział krajowy niezmienione w swym projekcie w myśl danego zasadniczego polecenia Wysokiego Sejmu. Z tego powodu nie mógł Wydział krajowy przedewszystkiem oprzeć swego projektu na wcieleniu wyborców wskutek rozszerzenia prawa wyborczego nowo przybywających, do istniejących obecnie kuryj miejskiej i wiejskiej.

Tak samo sprzeciwiałoby się zasadniczej myśli reprezentacyi kuryalnej, gdyby utworzono z dotychczasowych i z nowo przybywających wyborców sejmowych *nową powszechną klasę wyborczą na wzór dawniejszej kuryi piątej*, stworzonej ustawą z r. 1896 dla wyborów do Rady Państwa. Uwzględniając z drugiej strony okoliczność iż warstwy ludności dotychczas prawa wyborczego do Sejmu nie posiadające, wykazują tak w miastach, jak na wsi dość jednolitą strukturę ekonomiczną i społeczną, *postanowił Wydział krajowy oświadczyć się za utworzeniem oprócz wymienionych w statucie krajowym trzech klas wyborczych czwartej klasy wyborczej i za przydzieleniem tej czwartej klasie wszystkich wskutek rozszerzenia prawa wyborczego nowo przybywających wyborców. Nową tę klasę wyborczą nazywa przedłożony przez Wydział krajowy projekt ustawy uzupełniającą klasą wyborczą.*

II. Oprócz wywołanego rozszerzeniem sejmowego prawa wyborczego stworzenia uzupełniającej klasy wyborczej domaga się sama zasada reprezentacyi kuryalnej także jeszcze innego uzupełnienia obecnie obowiązujących postanowień statutu krajowego, *a mianowicie powiększenia liczby posłów miejskich*. Już sprawozdanie komisyi administracyjnej zaznacza, iż przeważna większość tej komisyi wyraziła zapatrywanie, że pomnożenie liczby mandatów do Sejmu z miast jest potrzebne i wskazane. Badając bliżej tę sprawę, doszedł Wydział krajowy do następujących wyników.

Według tablicy IV. materyałów opłacało w r. 1860 15 miast wybierających od r. 1861 w kuryi miejskiej, 1,702.430 K podatków bezpośrednich, to jest 14·48% wszystkich wówczas opłacanych w kraju podatków bezpośrednich. Z tego powodu przyznano wówczas miastom według tablicy III. 20 posłów tj. 14·2% wszystkich (141) posłów pochodzących z wyboru.

Ponieważ siła podatkowa miast wzrastała po r. 1861 znacznie prędzej, niż siła podatkowa gmin wiejskich, powiększono w r. 1896 liczbę posłów miejskich o 3 (ustawa z 23. maja 1896 Dz. u. kr. Nr. 32), w r. 1900 zaś powiększono tę

liczbę wydzielając równocześnie 10 miast z kuryi wiejskiej, o dalszych pięciu posłów (ustawa z 18. marca 1900 Dz. u. kr. Nr. 41). Liczba tych 28 posłów miejskich nie odpowiada jednak obecnie sile podatkowej 25 miast, wybierających w kuryi miejskiej, miasta te opłacały bowiem w r. 1904 według tabeli IV. 40·10% wszystkich podatków bezpośrednich kraju, podczas gdy 28 posłów miejskich tworzy tylko 18·8% wszystkich pochodzących z wyborów 149 posłów sejmowych.

Z drugiej strony nie może już obecnie z powodu zmian zaszłych od r. 1861 w zapatrywaniach na istotę reprezentacyi parlamentarnej, tylko sama cyfra opłacanych podatków decydować o liczbie mandatów miejskich, ale także liczba ludności miejskiej. W 25 miastach wybierających obecnie w kuryi miejskiej, mieszka 8·30% ludności cywilnej kraju (bez wojska). Średnia arytmetyczna z tego procentu ludnościowego i z procentu podatkowego wynosi $\frac{40{\cdot}10 \quad 8{\cdot}30}{2}$ tj. 24·20%.

Według tego powinnoby wymienionych 25 miast wybierać 24·2% z pochodzących z wyborów 149 posłów, cyfra posłów miejskich wynosiłaby więc 36.

Wobec tego proponuje Wydział krajowy zwiększenie obecnej liczby mandatów miejskich o 8. Według poniżej załączonego projektu ustawy wynosi liczba posłów miast i Izb handlowych i przemysłowych 39 zamiast dotychczasowych 31.

III. Znaczne trudności miał Wydział krajowy do przezwyciężenia przy ustaleniu liczby posłów nowo utworzonej uzupełniającej klasy wyborczej. Ilość podatków bezpośrednich opłacanych przez ludność, w tej klasie reprezentowaną, nie mogła tutaj być miarodajną, a to przedewszystkiem dlatego, ponieważ w klasie tej przeważają osoby, nie opłacające żadnych podatków bezpośrednich, następnie zaś dlatego, ponieważ kwota podatków bezpośrednich, opłacanych przez ostatnią trzecią część wyborców gminnych w tej klasie wybierających, jest nadzwyczajnie niską. I tak obliczono dla przykładu w krajowem biurze statystycznem, iż w mieście Tarnopolu opłacają wyborcy gminni nie licząc uprawnionych do wyboru bez względu na podatek czyli t. zw. inteligencyi kwotę 172.167 K, w mieście Tarnowie 174.408 K, w Stryju 141.701 K. Z podatków tych opłaca ostatnia trzecia część wyborców gminnych, głosująca w uzupełniającej klasie wyborczej tylko 3.528, wzgl. 3.412, wzgl. 3.526 K, tj. we wszystkich trzech miastach tylko 2·15%. Gdyby uwzględniono jeszcze podatki bezpośrednie opłacane przez inteligencyę, to okazałoby się, iż ta część wyborców gminnych, która dotychczas była pozbawioną prawa wyborczego do Sejmu, opłaca mniej niż jedną pięćdziesiątą część wszystkich podatków bezpośrednich miejskich. Z tych powodów oparł się Wydział krajowy, oznaczając liczbę mandatów uzupełniającej klasy wyborczej na stosunku między ogólną liczbą wybranych posłów sejmowych a liczbą posłów piątej kuryi w innych krajach austryackich.

Według obecnie obowiązujących ustaw wynosi w tych krajach, w których istnieje przy wyborach do Sejmu piąta kurya:

	ogólna liczba posłów wybieranych	z tego wybiera piąta kurya	procentowo przypada na piątą kuryę
Morawy	149	20	13·4
Styrya	68	8	11·8
Karyntya	42	4	9·5
Przedarulania . . .	22	3	13·1

Najwyższy procent przypada więc na posłów piątej kuryi na Morawach. Z 149 posłów pochodzących z wyboru wybiera w tym kraju „kurya piąta“ 20. W kraju naszym wynosi obecnie liczba wybieranych posłów sejmowych także 149.

Gdyby więc w naszym kraju „piąta kurya“ była, tak samo jak na Morawach i we wszystkich innych krajach koronnych, kuryą powszechnego prawa gło-

sowania, należałoby jej przyznać także okrągło 20 mandatów. Według niniejszej propozycyi Wydziału krajowego jest jednak nasza „kurya piąta“ (właściwie według statutu krajowego czwarta) uzupełniającą klasą wyborczą, liczy więc blisko o połowę mniej wyborców niż kurya powszechnego głosowania (nie 1.302.476, ale tylko 702.955 wyborców). *Z tego powodu oświadczył się Wydział krajowy za przyznaniem tej uzupełniającej klasie wyborczej połowy wykazanej wyżej liczby 20 mandatów, to jest dziesięciu mandatów.*

Wskutek powiększenia liczby posłów miejskich o ośm i utworzenia dziesięciu mandatów uzupełniającej klasy wyborczej zwiększy się liczba posłów sejmowych o 18, t. j. z 161 do 179. Odpowiada to uchwale komisyi administracyjnej domagającej się utworzenia „tylko kilkunastu, około piętnastu nowych mandatów“.

IV. Zasada reprezentacyi interesów domagałaby się konsekwentnego rozróżniania okręgów wyborczych miejskich z jednej, wiejskich z drugiej strony także w obrębie uzupełniającej klasy wyborczej. Licząc do okręgów miejskich 25 miast wybierających do Sejmu w klasie wyborczej miast, okazuje się, iż w tych okręgach mieszka z 702.955 wyborców uzupełniającej klasy wyborczej 76.249 wyborców, z tego okrągło 60.700 robotników i zarobników przemysłowych, handlowych, komunikacyjnych, zajętych w służbie publicznej, i w zawodach wolnych lub też wykonywujących zmienne zajęcie. Cała ta warstwa robotnicza liczy w całym kraju, jak wyżej wykazano, 107.400 wyborców, tj. trochę więcej niż jedną czwartą całej klasy robotniczej kraju. Z tych cyfr wynika, iż według ogólnej cyfry wyborców uzupełniającej klasy wyborczej mieszkających w miastach, należałoby przydzielić z 10 mandatów kuryi uzupełniającej okręgom miejskim całego kraju tylko 1 mandat, według zaś stosunku liczby *robotników* miejskich do liczby robotników wiejskich, należałoby miastom przydzielić $2^1/_2$ mandatów. Z tego względu *oświadczył się Wydział krajowy za utworzeniem w uzupełniającej klasie wyborczej 2 okręgów miejskich, i 8 okręgów wiejskich. Z powodu jednak, iż tworzenie okręgów miejskich, rozciągających się terytoryalnie na połowę kraju, jest zupełnie niemożliwem, postanowił Wydział krajowy utworzyć pierwszy okręg wyborczy miejski tylko z miasta Lwowa, drugi okręg miejski zaś z miast Krakowa i Podgórza, wszystkie inne zaś miasta przydzielono w uzupełniającej klasie wyborczej do okręgów wiejskich.*

Postępowanie to jest tem więcej usprawiedliwione, iż ludność robotnicza miast stołecznych wynosi niemal połowę całej ludności robotniczej w 25 miastach mieszkającej i może z tego tytułu, jak niemniej na podstawie swej organizacyi zawodowej uchodzić za reprezentantkę całej warstwy robotników miejskich w kraju.

C) Zapobieżenie bezwzględnemu zmajoryzowaniu klas wyżej opodatkowanych i wyżej wykształconych.

Postulatowi temu rezolucyi, przez Wysoki Sejm uchwalonej, mógł Wydział krajowy uczynić zadość:

1. albo przez utworzenie *powszechnej* klasy wyborczej na wzór piątej kuryi, utworzonej ustawą z r. 1896 dla wyborów do Izby Posłów Rady Państwa;

2. albo przez utworzenie *uzupełniającej* klasy wyborczej, obejmującej wszystkich wyborców wskutek rozszerzenia prawa wyborczego nowo przybywających;

3. albo *przez wcielenie nowo przybywających wyborców do istniejących klas wyborczych miejskiej i wiejskiej*, zabezpieczając wyżej opodatkowane i wyżej wykształcone klasy ludności, czyto:

a) zapomocą pluralności, czy też

b) w drodze podziału kuryi wiejskiej i miejskiej na dwa koła wyborcze zależnie od wysokości opłacanych podatków i stopnia wykształcenia wyborców.

Daty statystyczne, potrzebne celem oświetlenia możliwości urzeczywistnienia każdej z wymienionych alternatyw, są zawarte w tablicach VII. do XII. włącznie materyałów Na podstawie tych dat, oświadczył się Wydział krajowy

za alternatywą drugą, t. j. za *utworzeniem uzupełniającej klasy wyborczej, obejmującej wszystkich wyborców nowo przybywających*. W ten sposób nie tylko *zapobiega się najzupełniej* bezwzględnemu majoryzowaniu klas wyżej opodatkowanych i wyżej wykształconych, ale oprócz tego nie narusza się w niczem zasadniczych podstaw reprezentacyi kuryalnej.

D) Inne podstawy zasadnicze sejmowego prawa wyborczego.

W toku obrad sejmowej komisyi administracyjnej nad wnioskami w sprawie zmiany statutu krajowego i sejmowej ordynacyi wyborczej wniosek zaprowadzenia bezpośrednich wyborów z kuryi gmin wiejskich odrzucony został wszystkimi głosami przeciw jednemu. Wydział krajowy upatruje w tym wyniku wskazówkę wyraźną, że bardzo przeważna większość wys. Sejmu nie życzy sobie zmiany przez uchylenie pośredniości (dwustopniowości) wyborów, wychodząc z zapatrywania, że ułatwia ona prawyborcom spełnienie funkcyi wyborczej, pozwalając im złożyć decyzyę w ręce znanych im mężów zaufania, że zmniejsza rozmiary agitacyi wyborczej a usuwa znaczną część trudności technicznych aktu wyborczego. Wobec pozostawienia pośrednich wyborów w kuryi wiejskiej należało tem więcej zaprowadzić *wybory pośrednie w nowo utworzonej uzupełniającej klasie wyborczej.*

Od tej zasady odstępuje projekt Wydziału krajowego tylko w dwóch okręgach wyborczych miejskich lwowskim i krakowskim, proponując w tych *okręgach wybory bezpośrednie*. Za bezpośredniością w tych okręgach czysto miejskich przemawiały 1) analiogia z wyborami bezpośrednimi w klasie wyborczej miast, 2) wyższy rozwój intelektualny i polityczny ludności tych miast, 3) trudności techniczne przeprowadzenia wyborów pośrednich po tych okręgach.

W kwestyi jawności lub tajności głosowania ani Sejm wspomnianej na wstępie uchwały nie dał żadnej wskazówki ani też komisya administracyjna w swojem sprawozdaniu nie objawiła swego zapatrywania. Wydział krajowy mniema, że nie zachodzą w tym względzie powody do zmiany przepisów dotychczasowych, obowiązujących dla wszystkich kuryi zarówno, a to tem bardziej że możliwe niekorzyści jawności głosowania będą uchylone przez postanowienia nowej ustawy z d. 26. stycznia 1907 r. N.r 18. d. p. p. o ochronie wolności wyborów.

W końcu dodaje Wydział krajowy jeszcze objaśnienia do do poszczególnych §§. projektowanych ustaw.

I. Projekt ustawy zmieniającej §. 3. i 12. statutu krajowego.

Do §. 3 statutu krajowego.

Skład Sejmu według przedłożonego poniżej projektu ustawy różni się od obecnego składu Sejmu w sposób następujący:

	Dotychczas	Według przedłożonego projektu
Ogólna liczba posłów . . .	161	179
z tego wiryliści	12	12
posłowie wybrani	149	167
a to z klasy wielkich posiadłości .	44	44
z klasy miast	28	36
z izb handlowych i przemysłowych	3	3
z klasy gmin wiejskich . . .	74	74
z uzupełniającej klasy wyborczej .	—	10

Zmiana dotyczy więc tylko posłów z klasy wyborczej miast i z uzupełniającej klasy wyborczej. Zmiany te uzasadniono już powyżej.

Do §. 12. statutu krajowego.

Sześciu członków Wydziału krajowego, przez Sejm wybieranych, wybierano dotychczas w ten sposób, iż jednego członka wybierali posłowie z klasy wielkich posiadłości ziemskich, jednego posłowie z miast i izb handlowych i przemysłowych, jednego posłowie z gmin wiejskich, pozostałych trzech członków Wydziału krajowego wybierało zaś całe zgromadzenie sejmowe. Wskutek stworzenia nowej czwastej klasy wyborczej należało postanowienia te stósownie uzupełnić, względnie zmienić. Jak przytem postępować należało, wynika z uzasadnionego już powyżej składu posłów uzupełniającej klasy wyborczej. Dwóch z nich reprezentuje interesa nowo przybywających wyborców *miejskich*, ośmiu zaś ma zastępować interesa ludności *wiejskiej*, nieposiadającej dotychczas sejmowego prawa wyborczego. Wobec tego postanawia projekt Wydziału krajowego, iż celem wyboru członków Wydziału krajowego wybierają owi dwaj posłowie okręgów miejskich uzupełniającej klasy wyborczej razem z innymi posłami z klasy wyborczej miast i izb handlowych i przemysłowych jednego członka, pozostających zaś ośmiu posłów uzupełniającej klasy wyborczej wybiera razem z posłami gmin wiejskich także jednego członka. Wszystkie inne postanowienia obecnie w tej sprawie obowiązujące pozostają niezmienione.

Wydział krajowy zaznacza jeszcze, iż w żadnym z krajów austryackich, które dotychczas zaprowadziły „kuryę piątą“, posłowie tej kuryi nie mają prawa wybierania osobnego członka Wydziału krajowego. Wobec małej liczby posłów tej kuryi jest to zupłnie zrozumiałem.

II. Projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia sejmowej ordynacyi wyborczej.

Projekt Wydziału krajowego zmienia postanowienia obecnie obowiązującej sejmowej ordynacyi wyborczej tylko o tyle, o ile to było koniecznem wskutek pomnożenia liczby posłów z miast, a szczególnie wskutek stworzenia nowej uzupełniającej klasy wyborczej. Innych zmian obecnie obowiązującej ordynacyi wyborczej Wydział krajowy nie proponuje. Od tej zasady odstąpił Wydział krajowy z powodów poniżej przy odnośnych paragrafach podanych tylko odnośnie do §§. 12. 27 a i 30.

Do §§. 2. 3.

Różnice między dotychczasowemi a projektowanemi przez Wydział krajowy postanowieniami § 2 i 3. sejmowej ordynacyi wyborczej uwydatni najlepiej następujące zestawienie:

W klasie wyborczej miast:

Wybiera według dotychczasowych postanowień:		Według projektu Wydziału krajowego ma zaś wybierać:	
miasto Lwów . .	6 posłów	miasto Lwów . .	8 posłów
„ Kraków . .	4 „	„ Kraków . .	5 „
„ Przemyśl .	1 posła	„ Przemyśl .	2 „
„ Stanisławów .	1 „	„ Stanisławów .	2 „
„ Tarnów . .	1 „	„ Tarnów . .	2 „
„ Tarnopol .	1 „	„ Tarnopol .	2 „

miasto	Brody . .	1	posła
„	Jarosław .	1	„
„	Drohobycz .	1	„
„	Biała . .	1	„
„	Nowy Sącz .	1	„
„	Rzeszów .	1	„
„	Sambor . .	1	„
„	Stryj . .	1	„
„	Kołomyja .	1	„
miasta	Podgórze i Wieliczka . .	1	„
„	Bochnia i Wadowice . .	1	„
„	Gorlice i Jasło	1	„
„	Sanok i Krosno	1	„
„	Brzeżany i Złoczów . .	1	„
Razem	25 miast .	28	posłów

miasto	Brody . .	1	posła
„	Jarosław .	1	„
„	Drohobycz .	1	„
„	Biała . .	1	„
„	Nowy Sącz .	1	„
„	Rzeszów .	1	„
„	Sambor . .	1	„
„	Stryj . .	1	„
„	Kołomyja .	1	„
„	Podgórze .	1	„
miasta	Wadowice i Chrzanów .	1	„
„	Bochnia i Wieliczka . .	1	„
„	Gorlice i Jasło	1	„
„	Sanok i Krosno	1	„
„	Brzeżany i Złoczów . .	1	„
Razem	26 miast .	36	posłów

Zmiany te uzasadnia Wydział krajowy w sposób następujący:

Powiększenie liczby posłów miejskich o ośm, może zdaniem Wydziału krajowego nastąpić tylko przez podzielenie tych ośmiu mandatów *mod u miasta już obecni w klasi wyborczej miast wybierając* Z dat tablicy XV. materyałów wynika bowiem niezbicie, iż w kraju naszym niema żadnych dalszych miast stojących ze względu na liczbę i wykształcenie mieszkańców, tudzież ze względu na opłacane na głowę ludności podatki choćby tylko w przybliżeniu na równi z 25 miastami, obecnie w kuryi miejskiej wybierającemi. Rozdzielenie nowo przybywających mandatów miejskich między poszczególne miasta pragnął Wydział krajowy uskutecznić na podstawie ludności cywilnej tych miast z jednej, na podstawie opłacanych podatków bezpośrednich z drugiej strony. Zupełnie ścisłe przeprowadzenie tych zasad okazało się jednak niemożliwem. Wynika to z dat następujących:

Ludność cywilna 25 miast, wybierających w kuryi miejskiej, wynosiła w r. 1900 601.510, podatki bezpośrednie zaś opłacane w tych miastach, wynosiły w r. 1904 11,698.419 Koron. Dzieląc te cyfry przez liczbę posłów miejskich (tj. przez 36) *wypada 1 poseł na 16.709 mieszkańców i 324.956 koron podatku.* Mierząc według tego kluczy powinienby otrzymać posłów:

	Na podstawie		
	cyfry ludności cywilnej	opłacanych podatków bezpośr.	Przeciętnie więc
Lwów	9	17	13
Kraków	5	7	6
Przemyśl	2	2	2
Stanisławów . . .	2	2	2
Tarnów.	2	1	2
Tarnopol	2	1	2

Oprócz Przemyśla, Stanisławowa, Tarnowa i Tarnopola nie mogłoby żadne dalsze miasto otrzymać dwóch posłów. Dotyczy to w szczególności Kołomyi, liczącej wprawdzie 32.328 mieszkańców, opłacającej jednak tylko 158.861 koron podatków bezpośrednich. Na głowę ludności przypada w Kołomyi tylko 4·91 korony podatku, tj. *znacznie mniej.* niż w każdem innem z wymienionych 25 miast kraju, a tylko bardzo nieznacznie więcej, niż w dość licznych okręgach wyborczych *wiejskich* kraju.

Z 10 miast, wybierających od r. 1900 w 5 grupach po dwa miasta pięciu posłów, powinnoby miasto Podgórze otrzymać osobnego posła. Podgórze liczyło w r. 1900 17.673 mieszkańców i opłacało w r. 1904 141.718 koron, posiada więc znaczniejszą ludność i opłaca więcej podatków, niż szereg miast obecnie własnego posła posiadających (Biała, Brody, Sambor).

Oprócz Podgórza nie może żadne inne z powyższych 10 miast rościć sobie prawa do osobnego posła. Dotyczy to w szczególności także Złoczowa i Brzeżan wybierających obecnie razem jednego posła. Miasta te liczą razem wziąwszy 20.754 mieszkańców i opłacają razem tylko 139.289 koron podatku, tj. mniej niż samo miasto Podgórze.

Z powyższego wynika, iż stosując ściśle miarę liczby ludności i opłacanych podatków, wypadałoby powiększyć liczbę posłów sejmowych:

z miasta	Lwowa . . .	o 7
z „	Krakowa . . .	o 2
z „	Przemyśla . .	o 1
z „	Stanisławowa . .	o 1
z „	Tarnowa . . .	o 1
z „	Tarnopola . . .	o 1
z grupy	miast Podgórze-Wieliczka nareszcie także o 1, to jest razem .	o 14 posłów.

Ponieważ jednak na mocy ludności i siły podatkowej wszystkich 25 miast razem wziąwszy liczba posłów miejskich powinna być powiększoną tylko o ośmiu, okazuje się konieczność stosownego zredukowania liczby nowo przybyć mających posłów są niektórych z wymienionych miast. Ze względu, iż trudności wyboru posłów są tem większe, im więcej posłów ma wyborca wybierać, postanowił Wydział krajowy przedsięwziąć ową niezbędną redukcyę w miastach stołecznych. *Na tej podstawie proponuje Wydział krajowy powiększyć liczbę posłów sejmowych*

z miasta	*Lwowa . . . .*	*o 2*
„	*Krakowa . . . .*	*o 1*
„	*Przemyśla . . .*	*o 1*
„	*Stanisławowa . . .*	*o 1*
„	*Tarnowa . . . .*	*o 1*
„	*Tarnopola . . . .*	*o 1*
z grupy	*miast Podgórze-Wieliczka .*	*o 1*
Razem więc	*. . . . .*	*o 8 posłów.*

Przyznając miastu Podgórzu osobnego posła, należało wybierające dotychczas razem z Podgórzem miasto Wieliczkę połączyć celem wyboru do Sejmu z innem miastem. Miastem tem może być z natury rzeczy tylko miasto Bochnia. Ponieważ jednak Bochnia wybierała dotąd razem z Wadowicami, miasto to zaś ma zbyt małą ludność i zbyt mało opłaca podatków, by módz wybierać osobnego posła, okazało się niezbędnem, wydzielić miasto Chrzanów z okręgu wyborczego wiejskiego i utworzyć z miast Wadowic i Chrzanowa osobny okręg wyborczy miejski. Wydział krajowy czyni w ten sposób wprawdzie wyłom w postawionej na czele zasadzie nie powiększania liczby gmin, wybierających w klasie wyborczej miast, z drugiej strony można było jednak uczynić ten konieczny wyjątek tem więcej, iż według dat tablicy XV. *ze wszystkich miast, wybierających dotychczas w kuryi wiejskiej, właśnie miasto Chrzanów najwięcej opłaca podatków, ze względu zaś na liczbę i stopień oświaty ludności nie ustępuje miejsca innym miastom.*

do §. 3, ustęp 3.

Ustęp 3., §. 3. był dotychczas pod względem prawniczym wadliwym, ponieważ prawniczo oznaczamy „ciałem wyborczem“ wszystkich do wyboru uprawnionych okręgu wyborczego, a nie jak mówi ustęp 3. §. 3. każdego miasta. Wadliwość ta powstała wskutek przeoczenia przy zmianie sejmowej ordynacyi wyborczej w r. 1900. Aż do tego roku każde miasto wybierało osobnego posła, każdy okręg wyborczy miejski składał się więc tylko z jednego miasta. Aż do roku 1900 był więc ustęp 3. §. 3. zupełnie poprawnym. Wadliwość powstała dopiero, gdy w r. 1900 utworzono 5 okręgów wyborczych miejskich składających się z dwóch miast. Wadliwość ta nie posiada wprawdzie materyalnego znaczenia, mimo to należało ją korzystając ze sposobności usunąć.

do §. 5. a).

Dzieląc kraj na dziesięć okręgów wyborczych uzupełniającej klasy wyborczej, tworzy projekt Wydziału krajowego dwa okręgi wyborcze miejskie i ośm okręgów wyborczych wiejskich. Z okręgów miejskich obejmuje pierwszy miasto Lwów, drugi miasta Kraków i Podgórze. Każdy okręg wyborczy wiejski składa się z szeregu (zwykle dziesięciu) powiatów politycznych, w §. 5 a) wymienionych. Ludność obecną każdego z tych okręgów i wyznanie tej ludności podaje następujące zestawienie I.

W ostatniej kolumnie tego zestawienia podajemy także liczbę wyborców uprawnionych do głosowania w uzupełniającej klasie wyborczej.

Wyszczególnienie okręgu wyborczego	Ludność obecna dnia 31 grudnia 1900 r.	z tego było		wyznania		Liczba wyborców
		rzymsko-katol.	grecko-katol.	izraelickiego	innego	
Okręgi wyborcze miejskie.						
Lwów nr. 1.	159.877	82.597	29.327	44.258	3.695	15.657
Kraków „ 2.	109.478	76.795	820	31.092	771	10.807
Okręgi wyborcze wiejskie.						
Kraków nr. 3.	843.639	802.516	3.070	34.598	3.455	74.955
Tarnów „ 4.	841.758	715.520	54.938	68.195	3.105	65.545
Rzeszów „ 5.	900.267	511.962	303.112	83.304	1.889	78.272
Przemyśl „ 6.	904.562	436.439	365.591	97.973	4.559	94.423
Lwów „ 7.	886.356	213.232	551.003	110.504	11.617	94.042
Tarnopol „ 8.	867.550	221.702	541.381	102.384	2.083	82.583
Stanisławów „ 9.	892.076	169.023	603.298	115.615	4.140	92.517
Stryj „ 10.	910.376	115.839	656.587	123.260	14.690	94.154
Razem kraj cały	7.315.939	3,345.625	3,109.127	811.183	50.004	702.955

Liczba ludności w okręgach wyborczych miejskich jest 6 do 8 razy mniejszą niż w okręgach wyborczych wiejskich. Usprawiedliwia się to oprócz względów już powyżej przytoczonych, głównie tem, iż te okręgi wyborcze miejskie reprezentują wyborców miejskich uzupełniającej klasy wyborczej całego kraju. Dalszym powodem była konieczność zaprowadzenia wyborów bezpośrednich w miastach stołecznych.

Gdyby więc — na wzór kuryi piątej do Rady państwa — przyłączono do miast stołecznych okoliczne powiaty wiejskie, należałoby i w tych powiatach zaprowadzić wybory bezpośrednie. Wtenczas jednak powstałaby ta niekonsekwencya, iż w tych powiatach głosowaliby wyborcy kuryi wiejskiej pośrednio, wyborcy kuryi uzupełniającej zaś bezpośrednio. Niekonsekwencya ta byłaby daleko znaczniejszą, niż niekonsekwencya wynikająca z tego, iż okręgi wyborcze miejskie mają znacznie mniej mieszkańców i wyborców, niż reszta okręgów wyborczych.

Co się tyczy okręgów wyborczych wiejskich, to ludność tych okręgów waha się od 841.758 do 910.376. Różnice te są zupełnie nieznaczne i tłómaczą się zresztą tem, *iż z zasady nie dzielono powiatów politycznych między różne okręgi wyborcze*

Ustęp ostatni §. 5a. zawiera postanowienia na wypadek utworzenia nowych powiatów politycznych. Postanowienia te odpowiadający odnośnym przepisom §. 5. ust. 2 obowiązującym co do okręgów wyborczych kuryi wiejskiej.

do § 6. a).

Nie wymaga objaśnienia.

do § 7. a).

Nie wymaga objaśnienia.

do §. 12.

Ilość wyborców poszczególnych gmin, za pośrednictwem których ludność kuryi wiejskiej swe prawo wyborcze wykonywa, zależy według postanowień dotychczasowych od ilości mieszkańców danej gminy. Postanowienie to jest o tyle niekonsekwentnem iż razem z prawyborcami gminy wybierają wyborców także mieszkańcy obszarów dworskich, opłacający przynajmniej taki podatek bezpośredni, jaki w tej gminie płacą wyborcy najniżej opodatkowani, a nie posiadający prawa wyborczego w innych kuryach. Z tego powodu *ilość wyborców* przez prawyborców wybrać się mających, powinna być zależną nie od liczby mieszkańców samej gminy, ale od liczby ludności gminy wraz z obszarem dworskim, tworzącym z gminą jedną gminę katastralną. Tak samo ma się rzecz przy wyborze wyborców w uzupełniającej klasie wyborczej. I tutaj będą wybierali wyborców prawyborcy z gminy i obszaru dworskiego razem.

Ponieważ zaś jest rzeczą wskazaną by liczba wyborców każdej gminy była w obu kuryach (wiejskiej i uzupełniającej) tą samą, należało dla obu kuryj przyjąć te same postanowienia.

Z tych powodów projektuje Wydział krajowy powyższą zmianę §. 12. i wnosi zastósowanie tak zmienionego §. 12. także dla uzupełniającej klasy wyborczej. Przytem nadmienia Wydział krajowy, iż ilość wyborców poszczególnych gmin oznaczano dotychczas przy wyborach do Rady Państwa w kuryi wiejskiej i powszechnej także według ludności gminy i obszaru dworskiego razem wziętych. (Porównaj §. 10. c) ustawy z dnia 14. czerwca 1896 dz. u. p. Nr. 169).

do §. 14. a).

Oznaczając zakres prawa wyborczego w uzupełniającej klasie wyborczej dążył Wydział krajowy do tego, by koło wyborców sejmowych nie odbiegało od koła wyborców do Izby posłów Rady Państwa tak dalece, żeby wskutek tego przełożony gminy, układając listy wyborcze do wyborów sejmowych, nie mógł się posługiwać listami wyborczymi do wyborów do Rady Państwa. Z tego powodu trzymał się Wydział krajowy, określając prawo wyborcze w uzupełniającej klasie wyborczej, a dalej określając w §. 17. powody, wykluczające od prawa wyboru i wybieralności, możliwie najściślej wzoru obecnie obowiązującej ordynacyi wyborczej do Rady Państwa.

Co się naprzód tyczy prawa wyborczego, to §. 7. ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa czyni prawo wyborcze do Rady Państwa zależnem od:

1) posiadania obywatelstwa austryackiego,
2) płci męskiej,
3) ukończenia 24 roku życia.
4) jednorocznej osiadłości w gminie,
5) warunku, iż wyborca nie jest od prawa wyborczego wykluczony ani wyłączony. Wyłączonymi od prawa wyborczego zaś są wojskowi, zostający w czynnej służbie trwałej lub czasowej, jakoto: oficerowie, duchowni wojskowi, osoby bez klasy stopniowej, pobierające płacę miesięczną, tudzież osoby należące do stanu szeregowców siły zbrojnej a względnie do żandarmeryi, z wliczeniem będących czasowo na urlopie,
6) jako dalszy warunek prawa wyborczego dodaje jeszcze §. 8. ordynacyi wyborczej do Rady państwa własnowolność.

Projekt Wydziału krajowego przyjmuje wszystkie te warunki z tą tylko zmianą, iż przedłuża termin osiadłości do lat dwóch i dodaje iż w uzupełniającej klasie wyborczej nie mają mieć prawa głosowania osoby posiadające prawo wyborcze do Sejmu w innych klasach wyborczych. Wskutek tych postanowień będą mieli w uzupełniającej klasie wyborczej prawo głosowania wszyscy ci, którzy posiadają prawo wyborcze do Rady Państwa, z wyjątkiem: 1) tych, którzy posiadają prawo wyborcze do Sejmu w innych klasach wyborczych 2) tudzież tych, którzy mieszkając w gminie od roku, nie mieszkają jednak w niej od lat dwóch. Przedłużenie terminu osiadłości do lat dwóch uzasadnia Wydział krajowy faktem, iż życie gmin samorządnych, których najwyższą reprezentacyą jest reprezentacya krajowa, opiera się daleko więcej na ludności osiadłej, niż życie państwa, opierającego swój byt tak na ludności osiadłej jak i niestałej. Oprócz tego należy pamiętać, że w klasie wyborczej miast i gmin wiejskich posiadają prawo wyborcze na podstawie opłacanych podatków tylko ci członkowie gminy, którzy przynajmniej od roku w gminie tej podatek bezpośredni opłacają.

do §. 14. b).

Pomijając wywody do §. 12. (obacz powyżej), nie potrzebuje ten paragraf żadnych dalszych wyjaśnień.

do §. 15.

Uzupełnienie tego paragrafu niektórymi postanowieniami okazało się koniecznem wskutek zaprowadzenia uzupełniającej klasy wyborczej. Uzupełnienia te nie wymagają bliższych wyjaśnień.

do §. 16.

Zmiana tego paragrafu okazała się wskazaną wskutek zaprowadzenia uzupełniającej klasy wyborczej. Zmiana ta jest czysto stylistyczną.

do §. 17.

Na podstawie dotychczasowych postanowień sejmowej ordynacyi wyborczej są wykluczone od prawa wyborczego i obieralności tylko osoby, skazane wyrokiem sądowym za jakąkolwiek zbrodnię lub za przestępstwo kradzieży, sprzeniewierzenia, udziału w tychże, oszustwa lub za wykroczenie upadłości. Nowa ordynacya wyborcza do Rady Państwa wyklucza ponadto od prawa wyboru i obieralności:

1) osoby, karane za stręczenie do nierządu (§. 512. ustawy karnej), za przekroczenie postanowień §. 1. ustawy o lichwie (ustawa z 28. maja 1881 r. dz. u. p. Nr. 47.) za przekroczenie z §. 1. ustawy o karnych postanowieniach przeciwko udaremnieniu egzekuyci przymusowej (ustawa z 25. maja 1883 r. dz. u. p. Nr. 78), lub za przekroczenie postanowień §§. 1., 2., 3., 4. i 5. ustęp przedostatni ustawy z 24. maja 1885 r. dz. u. p. Nr. 89. o włóczęgostwie (§. 1.), o żebractwie (§. 2.). o osobach, mających wstręt do pracy (§. 3. i 4.) i o osobach, żyjących z zawodowego nierządu innych (§. 5. ustęp przedostatni),

2) Osoby, karane za przestępstwa przeciwko obowiązkowi służby wojskowej,

3) osoby, karane sądownie za występek przeciwko postanowieniom karnym celem ochrony wolności wyborczej,

4) osoby, postawione pod dozór policyjny, tudzież osoby, oddane do domu pracy przymusowej,

5) osoby, karane więcej niż dwukrotnie na karę aresztu za pijaństwo,

6) osoby, pozbawione sądownie władzy ojcowskiej nad swemi dziećmi,

7) osoby, pobierające z funduszów publicznych albo gminnych zaopatrzenie ubogich albo będące wogóle ciężarem dobroczynności publicznej.

8) osoby, co do których majątku otworzono konkurs.

Wydział krajowy uważa, iż wobec rozszerzenia sejmowego prawa wyborczego należy także zaostrzyć postanowienia o wykluczeniu od prawa wyboru i obieralności. Aby zaś uniknąć zarzutu nierównomiernego traktowania wyborców różnych klas wyborczych, postanowił Wydział krajowy zastósować te zaostrzenia do wszystkich wyborców, bez względu na klasy, w których wybierają. Ponieważ dalej jest rzeczą wskazaną, aby powody wykluczające od prawa wyborczego były przy wyborach do parlamentu o ile możności te same, co przy wyborach sejmowych, postanowił Wydział kraj. sformułować §. 17. tak, aby oprócz osób wykluczonych na podstawie obecnych przepisów od sejmowego prawa wyborczego były wykluczone także wszystkie osoby, wykluczone od prawa wyborczego do Rady Państwa. *To też §. 17 projektu Wydziału krajowego jest z wyjątkiem trzech szczegółów zupełnie równobrzmiącym z odnośnym paragrafem ordynacyi wyborczej do Rady Państwa (§. 8.) Wspomniane trzy wyjątki są następujące*:

1. Ordynacya wyborcza do Rady państwa wyklucza od prawa wyboru osoby pozostające pod władzą ojcowską, opiekuńczą lub pod kuratelą. — Wydział krajowy nie mógł zaakceptować tego postanowienia ze względu na niezgodne z niem przepisy obowiązujące dla klasy wyborczej wielkich posiadłości ziemskich (porównaj Art. I. ustawy z dnia 20. września 1866, dz. u. kr. Nr. 23), uczynił natomiast własnowolność warunkiem prawa wyborczego w uzupełniającej klasie wyborczej (porównaj §. 14 a projektu).

2. Ordynacya wyborcza do Rady Państwa nie wyklucza od prawa wyborczego osób skazanych za wykroczenie upadłości (§. 486. ustawy karnej). Ponieważ osoby skazane za to przekroczenie były dotychczas od prawa wyborczego wykluczone, projekt Wydziału krajowego zatrzymuje ten powód wykluczający.

3) Ordynacya wyborcza do Rady państwa wyklucza od prawa wyborczego osoby skazane więcej niż dwukrotnie na karę aresztu za pijaństwo *„na podstawie powszechnej ustawy karnej lub innych zaprowadzić się jeszcze mających postanowień ustawowych“*. Projekt Wydziału krajowego dodaje, iż także osoby, karane więcej niż dwukrotnie na karę aresztu za przekroczenie postanowień wydanej dla Galicyi i Bukowiny ustawy przeciwko pijaństwu (ustawa z 19. lipca 1877, dz. u. p. Nr. 67.) mają być pozbawione prawa wyborczego.

W związku z tym przedmiotem zwraca jeszcze Wydział krajowy uwagę Wysokiego Sejmu na szczegół następujący:

§. 14. ustawy o ochronie wolności wyborczej z 26. stycznia 1907, dz. u. p. Nr. 18 stanowi, iż osoby karane sądownie za *występek* przeciwko postanowieniom karnym tejże ustawy, mają być w ciągu *lat sześciu* po ukończeniu kary pozbawione prawa wyborczego i obieralności *do Sejmu*, jeżeli czyn popełniony został przy wyborach do Izby posłów Rady Państwa lub do Sejmu. *Wydział krajowy wcielił* wprawdzie dosłownie ten przepis ustawy państwowej do §. 17. swego projektu, uważa jednak za swój obowiązek zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu, iż Sejm może ten przepis zmienić pomimo postanowień wspomnianej ustawy państwowej.

Chociaż bowiem przyznalibyśmy, iż Rada Państwa w chwili uchwalenia tego przepisu była kompetentną do jego wydania (chodziło bowiem o zmianę artykułu VI ustawy państwowej z 17. grudnia 1862 r., dz. u. p. Nr. 8. z r. 1863), *to nie ulega przecież żadnej wątpliwości, iż obecnie* po wejściu w życie Artykułu III ustawy z 26. stycznia 1907 r., dz. u. p. Nr. 15, zmieniającego postanowienie §. 12 ustawy zasadniczej o reprezentacyi Państwa, *Sejm krajowy jest kompetentnym do samodziel-*

nego ustawodawstwa w tej sprawie, o ile chodzi o prawo wyborcze do Sejmu gminy i do reprezentacyj powiatowych. Jeżeliby Wysoki Sejm chciał z tego prawa robić użytek, to mógłby zdaniem Wydziału krajowego zmienić postanowienia odnośnej ustawy państwowej w dwóch punktach.

1. Ustawa państwowa *nie* wyklucza od prawa wyboru i wybieralności osób skazanych za rozbijanie zgromadzeń wyborczych lub innych zgromadzeń zwołanych prawnie celem omawiania spraw publicznych. (§. 15. tej ustawy).

2. Ustawa państwowa wyklucza osoby skazane za występki tą ustawą objęte od prawa wyboru i wybieralności na przeciąg lat 6 po ukończeniu kary. Równa się to wykluczeniu na jeden peryod sejmowy, podczas gdy wykluczenie na czas dłuższy (na dwa peryody sejmowe lub na lat 7 do 8) byłoby wskazane.

Uskutecznienie powyżej zaznaczonych zmian pozostawia Wydział krajowy inicyatywie Wysokiego Sejmu.

do §. 19.

Zmiana tego paragrafu, nie wymagająca bliższych objaśnień, nastąpiła o tyle, o ile to było koniecznem wskutek zaprowadzenia uzupełniającej klasy wyborczej.

do §. 20.

Zmiana tego paragrafu, nastąpiła w części wskutek zaprowadzenia uzupełniającej klasy wyborczej, i o tyle nie wymaga bliższych objaśnień, w części zaś stała się konieczną wskutek postanowień wymienionej powyżej ustawy państwowej o ochronie wolności wyborczej. §. 20. tej ustawy postanawia, iż równocześnie z rozpisaniem wyboru do Sejmu należy jej przepisy podać do wiadomości publicznej plakatami we wszystkich gminach okręgu wyborczego. Wydział krajowy uważa postanowienie to za słuszne, wciela je więc do §. 20. swego projektu, z jedną atoli zmianą, dotyczącą wyborów w klasie wyborczej wielkich posiadłości ziemskiej. Tutaj plakatowanie we wszystkich gminach okręgu wyborczego nie ma bowiem oczywiście celu.

do §. 21.

Zmiana postanowień tego paragrafu stała się konieczną wskutek tego, iż w pięciu okręgach wyborczych klasy wyborczej miast i w dziewięciu okręgach wyborczych uzupełniającej klasy wyborczej jeden okręg wyborczy obejmuje kilka miejsc wyborczych. Zresztą nie wymaga paragraf ten żadnych dalszych wyjaśnień.

do §. 25.

Zmiany tego paragrafu są natury czysto formalnej, polegają bowiem tylko na cytowaniu ustaw obecnie obowiązujących w miejsce ustaw dawnych już nie obowiązujących.

do §. 26a)

W myśl tego paragrafu ma być postępowanie przy przygotowaniu wyborów z uzupełniającej klasy wyborczej w okręgach miejskich lwowkim i krakowskim zupełnie takie same, co przy przygotowaniu wyborów z klasy wyborczej miast.

do §. 28.

Zmiana tego paragrafu nastąpiła o tyle, o ile to było koniecznem wskutek utworzenia uzupełniającej klasy wyborczej.

do §. 27a)

Obecna ordynacya wyborcza sejmowa nie zna w gminach wiejskich postępowania reklamacyjnego, głównie z tego powodu, iż lista prawyborców tej kuryi jest układaną na podstawie listy wyborców gminnych, przy układaniu których postępowanie reklamacyjne ma miejsce na mocy gminnej ordynacyi wyborczej. Wzgląd ten nie zachodzi co do większości wyborców uzupełniającej klasy wyborczej, tutaj więc osobne postępowanie reklamacyjne jest niezbędnem. Wobec tego przepisuje projekt Wydziału krajowego postępowanie reklamacyjne także dla gmin wiejskich. Postępowanie to równa się w zupełności dotychczasowemu postępowaniu reklamacyjnemu w gminach wiejskich przy wyborach do Rady Państwa, tudzież postępowaniu reklamacyjnemu według nowej ordynacyi wyborczej do Rady Państwa i ma być zupełnie takim samym w klasie wyborczej gmin wiejskich tudzież w okręgach wiejskich Nr. 3—10 uzupełniającej klasy wyborczej.

do §. 28. ustęp 1.

Zmiana tego paragrafu jest prostą konsekwencyą postanowień §. 27 a.

do §. 28. ustęp 2, 3 i 4,

W uzupełniającej klasie wyborczej będzie wybierał pośrednio cały szereg gmin liczących od 10.000 do 40.000 mieszkańców. W gminach tych musiałby każdy prawyborca wybierać 20—80 i więcej wyborców, co już technicznie wobec jawności wyborów tylko z trudnością uskutecznić by się dało, pomijając nawet zupełnie wzgląd zasadniczy, iż wyborca nie znając tyle osób swego zaufania musiałby z konieczności głosować na listy narzucone mu przez komitety partyjne. W takich gminach koniecznym jest podział gminy na okręgi mniejsze, według których by prawyborcy prawo swe wykonywali. Z tego powodu dołącza Wydział krajowy do §. 28. jeszcze powołane ustępy 2, 3 i 4. Treść tych ustępów odpowiada zupełnie wydanym z tego samego powodu postanowieniom §. 28. ust. 3. 4 i 5 dotychczasowej ordynacyi wyborczej do Rady Państwa.

do §. 29.

Zmiana tego paragrafu jest prostą konsekwencyą zmiany §§. 27 i 28.

do §. 30.

Sejmowa ordynacya wyborcza nie podawała dotychczas kwalifikacyj wyborców, wybieranych przez prawyborców. By wypełnić tę lukę, uzupełnia projekt Wydziału dotychczasowe postanowienia §. 30, przepisując jako warunek wybieralności na wyborcę

1) obywatelstwo austryackie
2) płeć męska,
3) własnowolność
4) ukończenie 24-ego roku życia
5) posiadanie prawa wyborczego w którejś z klas wyborczych w kraju.

do §§. 32, 34, 45, 47 i 49.

Zmiana tych paragrafów nastąpiła o tyle, o ile to było koniecznem wskutek zaprowadzenia uzupełniającej klasy wyborczej względnie wskutek zmian poprzednich paragrafów. Zmiany te nie wymagają żadnych dalszych objaśnień.

Na podstawie tego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) załączony projekt ustawy zmieniającej §§. 3 i 12 statutu krajowego.
2) załączony projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia sejmowej ordynacyi wyborczej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy;
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

I. Ustawa

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §§. 3 i 12. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 roku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 3. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 roku i ustawy z dnia 20. września 1866 roku, zawierającej dodatek do §. 3. statutu krajowego (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 22) w brzmieniu ustawy z dnia 18. marca 1900. Dz. u. kr. Nr. 41, tudzież postanowienia §. 12. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 roku znoszą się w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 3.

Sejm krajowy składa się ze stu siedmdziesięciu dziewięciu członków a mianowicie:

a) z trzech arcybiskupów lwowskich, księcia biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego;

W razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej, administrator dyecezyi jest członkiem Sejmu krajowego.

b) z prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie;

c) z rektorów Uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego tudzież rektora Szkoły politechnicznej lwowskiej;

d) ze stu sześćdziesięciu siedmiu posłów wybranych, a to:

I. czterdziestu czterech posłów z klasy wielkich posiadłości ziemskich;

II. z trzydziestu dziewięciu posłów miast wymienionych w ustawie wyborczej i Izb handlowych i przemysłowych;

III. z siedmdziesięciu czterech posłów reszty gmin królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem;

IV. z dziesięciu posłów uzupełniającej klasy wyborczej.

§. 12.

Jednego członka Wydziału krajowego wybierają posłowie obrani przez klasę wyborczą wielkich posiadłości ziemskich (§. 3. I), jednego posłowie wybrani przez klasę wyborczą miast, Izb handlowych i przemysłowych (§. 3. II) łącznie z posłami wybranymi w oznaczonych w ordynacyi wyborczej dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Krakowem okręgach wyborczych miejskich (okręgi Nr. 1. i 2) uzupełniającej klasy wyborczej, a jednego, posłowie wybrani przez klasę wyborczą gmin wiejskich (§. 3. III) łącznie z posłami wybranymi w oznaczonych w ordynacyi wyborczej dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Krakowem okręgach wyborczych wiejskich (okręgi Nr. 3 do 10 włącznie) uzupełniającej klasy wyborczej.

Dalszych trzech członków Wydziału krajowego wybiera każdego z osobna, całe zgromadzenie sejmowe ze swego grona.

Każdy taki wybór przychodzi do skutku bezwzględną większością głosów osób głosujących.

Jeżeli przy pierwszem i przy drugiem oddawaniu głosów nie uzyska się bezwzględnej większości, natenczas należy przedsięwziąć ściślejszy wybór pomiędzy temi dwoma osobami, które przy drugiem oddawaniu głosów otrzymały największą ich ilość.

Wrazie równości głosów rozstrzyga los.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie po upływie bieżącego peryodu sejmowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II. Ustawa

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca a względnie uzupełniająca §§. 2, 3, 5, 6, 7, 12, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 45, 47 i 49 sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. lutego 1861 r.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Zmieniając i uzupełniając sejmową ordynacyę wyborczą z dnia 26. lutego 1861 r. względnie zmieniając ustawę z 20. września 1866 r., dz. u. kr. Nr. 24, ustawę z 13. stycznia 1869, dz. u. kr. Nr. 13, ustawę z 6. października 1869 r., dz. u. kr. Nr. 31, ustawę z 17. grudnia 1884 r., dz. u. kr. Nr. 1 ex 1885, ustawę z 15. czerwca 1898, Dz. u. kr. Nr. 53. i ustawę z 18. marca 1900 r., dz. u. kr. Nr. 42, wydają się w części w miejsce paragrafów poniżej oznaczonych, w części jako nowe dodatkowe paragrafy, następujące postanowienia:

§. 2.

Pod względem wyboru posłów z miast, tworzy główne miasto Lwów jeden okręg wyborczy.

Równie tworzą miasta: a) Kraków, b) Przemyśl, c) Stanisławów, d) Tarnów, e) Tarnopol, f) Brody, g) Jarosław, h) Drohobycz, i) Biała, k) Nowy Sącz, l) Rzeszów, m) Sambor, n) Stryj, o) Kołomyja, p) Podgórze; każde jeden okręg wyborczy.

Nadto tworzą miasta: r) Wadowice i Chrzanów, s) Bochnia i Wieliczka, t) Gorlice i Jasło, u) Sanok i Krosno, w) Brzeżany i Złoczów, razem jeden okręg wyborczy.

Każde z tych miast jest oraz miejscem wyborów.

§. 3.

Lwów wybiera ośmiu, Kraków pięciu, Przemyśl dwóch, Stanisławów dwóch, Tarnów dwóch, Tarnopol dwóch posłów,

a każdy z innych w §. 2. wymienionych okręgów wyborczych po jednym.

W okręgach wyborczych utworzonych z dwóch miejsc, głównem miejscem wyborów jest miejscowość na pierwszem miejscu wymieniona.

Wszyscy do wyboru uprawnieni każdego okręgu wyborczego tworzą jedno ciało wyborcze.

§. 5 a.

Dla wyboru posłów uzupełniającej klasy wyborczej, tworzy się dziesięć okręgów wyborczych z następujących powiatów politycznych względnie miast:

Okręgi wyborcze miejskie	Nr. 1.	Miasto Lwów		
	„ 2.	Miasto Kraków i miasto Podgórze.		
Okręgi wyborcze wiejskie	Nr. 3.	Powiaty polityczne		Kraków, Chrzanów, Biała, Żywiec, Wadowice, Podgórze bez miasta Podgórza, Wieliczka, Myślenice, Limanowa, Nowy Targ.
	„ 4.	„	„	Tarnów, Brzesko, Bochnia, Nowy Sącz, Grybów, Gorlice, Jasło, Pilzno, Mielec, Dąbrowa.
	„ 5.	„	„	Rzeszów, Kolbuszowa, Ropczyce, Strzyżów, Krosno, Brzozów, Sanok, Lisko, Dobromil, Stary Sambor, Turka.
	„ 6.	„	„	Przemyśl, Jarosław, Przeworsk, Łańcut, Nisko, Tarnobrzeg, Cieszanów, Rawa ruska, Jaworów, Mościska.
	„ 7.	„	„	Lwów, Rudki, Gródek jagielloński, Żółkiew, Sokal, Kamionka strumiłowa, Brody, Złoczów, Przemyślany.
	„ 8.	„	„	Tarnopol, Zborów, Brzeżany, Rohatyn, Bóbrka, Żydaczów, Podhajce, Trembowla, Skałat, Zbaraż.
	„ 9.	„	„	Stanisławów, Buczacz, Czortków, Husiatyn Borszczów, Zaleszczyki, Horodenka, Śniatyn, Tłumacz.
	„ 10.	„	„	Stryj, Drohobycz, Sambor, Dolina, Kałusz, Bohorodczany, Nadwórna, Kołomyja, Peczeniżyn, Kosów.

Powiaty polityczne, powyżej wyszczególnione należy brać w rozciągłości terytoryalnej, jaką mają w chwili rozpisania wyboru. W razie utworzenia nowego powiatu politycznego mają uprawnieni do wyboru z gmin i obszarów dworskich przydzielonych do nowo utworzonego powiatu, wykonywać prawo wyborcze w tym samym okręgu wyborczym, w którym je wykonywali przed utworzeniem nowego powiatu politycznego.

§. 6 a.

W uzupełniającej klasie wyborczej, jest w okręgach wyborczych miejskich (Nr. 1 i 2) każde z wymienionych tam miast, miejscem wyborczem. — Głównem miejscem wyboru jest w okręgu wyborczym Nr. 2 miasto Kraków. — W okręgach wyborczych Nr. 3—10 są miejscami wyborczemi siedziby 79 politycznych władz powiatowych, w §. 5 a wymienionych. Głównem miejscem wyboru jest siedziba władzy politycznej powiatowej wymienionej tamże na pierwszem miejscu.

§. 7 a.

Każdy z wyszczególnionych w §. 5 a okręgów wyborczych uzupełniającej klasy wyborczej, wybiera jednego posła.

Wyborcy wybrani każdego okręgu wyborczego, w okręgach wyborczych Nr. 1 i Nr. 2, zaś wyborcy bezpośredni każdego z tych okręgów tworzą jedno ciało wyborcze.

§. 12.

Wybór posłów z gmin wiejskich ma się odbywać za pośrednictwem wyborców wybranych.

Każda gmina okręgu wyborczego ma wybrać na każde 500 mieszkańców gminy i obszaru dworskiego tworzącego z nią jedną gminę katastralną, jednego wyborcę. Resztę pozostałą przy podziale liczby mieszkańców przez pięćset, ma się liczyć za pięćset, jeżeli ona wynosi 250 lub więcej, natomiast pozostawia się ją nie uwzględnioną, jeżeli wynosi mniej niż 250.

Pomniejsze gminy, których liczba mieszkańców wraz z odnośnym obszarem dworskim nie dochodzi pięciuset, wybierają jednego wyborcę.

§. 14. a.

W uzupełniającej klasie wyborczej jest uprawnionym do wyboru każdy obywatel austryacki płci męskiej, który

ukończył 24-ty rok życia,

nie pozostaje pod władzą ojcowską, opiekuńczą lub pod kuratelą,

nie posiada prawa wyborczego w innych klasach wyborczych,

nie jest od prawa wyborczego ani wykluczony (§. 17. niniejszej ustawy) ani wyłączony, a jest w chwili rozpisania wyborów przynajmniej od dwóch lat osiadłym w gminie względnie na obszarze dworskim będącym w myśl §. 66 ust. 1) ustawy z 1. sierpnia 1895 Dz. u. p. Nr. 111. jego miejscem zamieszkania.

Wyłączeni od prawa wybierania są: Wojskowi zostający w czynnej służbie trwałej lub czasowej, jakoto oficerowie, duchowni wojskowi, osoby bez klasy stopniowej pobierające płacę miesięczną, tudzież osoby należące do stanu szeregowców siły zbrojnej a względnie do żandarmeryi, z wliczeniem będących czasowo na urlopie.

Uprawnieni do wyboru w tej klasie wyborczej wykonują swe prawo wyborcze w gminie będącej ich miejscem zamieszkania, względnie w gminie tworzącej jedną gminę katastralną z obszarem dworskim, będącym ich miejscem zamieszkania. Jeżeli gmina nie tworzy z obszarem dworskim jednej gminy katastralnej, oznacza po

lityczna władza krajowa gminę polityczną, w której mieszkańcy tego obszaru dworskiego swe prawo wykonywać będą.

§. 14 b.

Wybór posłów z uzupełniającej klasy wyborczej ma się odbywać w okręgach wyborczych miejskich Nr. 1. i 2. bezpośrednio, zaś w okręgach wyborczych wiejskich Nr. 3—10 za pośrednictwem wyborców wybranych.

W tym celu ma każda gmina okręgu wyborczego wybrać na każde 500 mieszkańców gminy i obszaru dworskiego tworzącego z nią jedną gminę katastralną, jednego wyborcę. Resztę pozostałą przy podziale liczby mieszkańców przez pięćset, ma się liczyć za pięćset, jeżeli ona wynosi 250 lub więcej, natomiast pozostawia się ją nie uwzględnioną, jeżeli wynosi mniej niż 250.

Pomniejsze gminy, których liczba mieszkańców wraz z odnośnym obszarem dworskim, nie dochodzi pięciuset, wybierają jednego wyborcę.

§. 15.

Każdy wyborca może wykonywać swe prawo wyborcze tylko w jednym okręgu wyborczym i zazwyczaj tylko osobiście.

Wyjątkowo mogą uprawnieni do wyboru w klasie wyborczej wielkich posiadłości ziemskich wykonywać swe prawo głosowania przez pełnomocnika; tenże musi być uprawniony do wyboru w tejże klasie wyborczej i może zastępywać tylko jednego uprawnionego do wyboru.

Kto jest uprawniony do wyboru w klasie wyborczej wielkich posiadłości ziemskich, nie może głosować w żadnym okręgu wyborczym trzech innych klas wyborczych, a kto jest uprawniony do wyboru w którym z okręgów wyborczych miejskich wymienionych w § 2., nie może głosować w żadnej gminie wiejskiej ani w uzupełniającej klasie wyborczej.

Tak samo nie mogą uprawnieni do wyboru w klasie wyborczej gmin wiejskich, głosować w uzupełniającej klasie wyborczej.

Uprawnieni do wyboru w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej, mający dobra swe więcej niż w jednym obwodzie, mają wykonywać swe prawo wyborcze w tym obwodzie, w którym leży ich najwyżej opodatkowany majątek.

Jeżeli uprawniony do głosowania w klasach wyborczych miast i gmin wiejskich jest członkiem kilku gmin, natenczas wykonuje on swe prawo wyborcze jedynie w gminie swego zwykłego zamieszkania.

Jeżeli uprawniony w uzupełniającej klasie wyborczej, w chwili rozpisania wyboru, ma przynajmniej od 2 lat kilka miejsc zamieszkania, wykonywa swe prawo wyboru w tem miejscu zamieszkania, w którem w chwili rozpisania wyboru urząd publiczny piastuje, albo jeżeli wypadek ten nie zachodzi, w miejscu, które jest siedzibą jego czynności zawodowej, albo jeżeli i ten wypadek nie zachodzi, w miejscu, które jest w oznaczonej chwili jego główną siedzibą w kraju. Jeżeli na podstawie powyższych postanowień, nie da się oznaczyć miejsca głosowania, głosuje uprawniony według swego wyboru, w jednej z gmin będących od dwóch lat jego miejscem zamieszkania.

§. 16.

Wybieralnym na posła do Sejmu krajowego jest każdy, kto:

a) jest obywatelem austryackim,

b) ma lat trzydzieści,

c) jest w pełnem używaniu praw obywatelskich,

d) ma prawo głosowania na posłów sejmowych w którejś z klas wyborczych w kraju.

Powyższe wymogi wybieralności obowiązują i dla wyboru posłów z Izb handlowych i przemysłowych.

Współposiadacze dóbr tabularnych, których posiadanie do wyboru posła uprawnia (§§. 8. 9. i 14. sejm. ordynacyi wyb.) niemniej współposiadacze jakiegokolwiek innego majątku nieruchomego, opłacającego taką kwotę podatkową, jaka wymagana jest dla wyborcy lub prawyborcy, są obieralnymi na posłów do Sejmu krajowego, jeżeli posiadają przymioty, w paragrafie tym pod a) b) i c) wymagane, i jeżeli nie ma przeciw nim żadnego z powodów wykluczających, w §. 17. tej ustawy wskazanych.

§. 17.

Od prawa wyboru i wybieralności są wykluczone:

1. Osoby skazane wyrokiem sądowym za jakąkolwiek zbrodnię lub za przestępstwo kradzieży, sprzeniewierzenia, udziału w tychże, oszustwa, upadłości, stręczenia do nierządu (§§. 460, 461, 463, 464, 486 i 512 ustawy karnej), dalej za przestępstwa wyszczególnione:

w §. 1. ustawy z 28. maja 1881 dziennika ustaw państwa Nr. 47,

w §. 1. ustawy z 25. maja 1883 dziennika ustaw państwa Nr. 78,

w §. 1, 2, 3, 4 i 5 ustęp przedostatni ustawy z 24. maja 1885 dziennika ustaw państwa Nr. 89.

Skutek tej kondemnaty ma ustać względem zbrodni wyliczonych w §. 6. pod liczbami 1 do 10 ustawy z dnia 15. listopada 1867 (dziennik praw państwa Nr. 131) z końcem kary, względem wszelkich innych zbrodni po upływie dziesięciu lat, jeśli winny skazany został przynajmniej na pięcioletnią karę, w innych razach po upływie pięciu lat, a względem innych przestępstw powyżej przytoczonych po upływie trzech lat, licząc od ukończenia kary.

2. Osoby karane za przestępstwa wyszczególnione w §§. 45, 47, 48 i 49 ustawy wojskowej z 11. kwietnia 1889 dziennik ustaw państwa Nr. 41. w ciągu trzech lat po ukończeniu kary.

3. Osoby karane sądownie za wystąpki przeciw postanowieniom karnym, celem ochrony wolności wyborczej (ustawa z 26. stycznia 1907 r. dz. u. p. Nr. 18,) jeżeli czyn popełniony został przy wyborach do izby posłów Rady Państwa lub do Sejmu w ciągu sześciu lat po ukończeniu kary.

4. Osoby postawione pod dozór policyjny, tudzież osoby oddane do domu pracy przymusowej, w ciągu lat trzech po zgaśnięciu dozoru policyjnego, względnie po wypuszczeniu z domu pracy przymusowej.

5. Osoby skazane więcej niż dwukrotnie na karę aresztu za pijaństwo na podstawie powszechnej ustawy karnej

tudzież osoby karane więcej niż dwukrotnie karą aresztu za przekroczenie postanowień ustawy z 19. lipca 1877 dziennik ustaw państwa Nr. 67. lub innych zaprowadzić się jeszcze mających postanowień ustawowych, w ciągu trzech lat po ukończeniu kary.

6. Osoby pozbawione sądownie władzy ojcowskiej nad swemi dziećmi, jak długo dzieci pozostają pod obcą opieką, w każdym jednak razie w ciągu lat trzech po odnośnem zarządzeniu sądowem.

7. Ci, którzy z funduszów publicznych albo gminnych zaopatrzenie ubogich pobierają albo pobierali w roku bezpośrednio poprzedzającym wybory, albo którzy wogóle są ciężarem dobroczynności publicznej.

Nie należy jednak ze względu na prawo wyborcze, uważać za zaopatrzenie ubogich, albo za akty publicznej dobroczynności, wsparcia z Kas chorych, pobierania rent z powodu wypadku, podeszłego wieku albo niezdolności do pracy, bezpłatne pielęgnowanie w szpitalach publicznych, uwolnienie od opłaty szkolnej, wyposażenie w środki naukowe lub stypendya, jakoteż zapomóg z powodu klęsk.

8. Osoby, do których majątku otworzono konkurs, aż do ukończenia tegoż, a jeżeli dłużnik upadły jest kupcem, aż do uzyskania zdolności do praw oznaczonych w §. 246. ustawy konkursowej z 25. grudnia 1868 dziennik ustaw państwa Nr. 1. ex 1869.

§. 19.

Rozpisanie powszechnych wyborów do Sejmu ma być w ten sposób zarządzone, aby najpierw wybrani byli posłowie z uzupełniającej klasy wyborczej, następnie posłowie z gmin wiejskich, potem posłowie z miast, z Izb handlowych i przemysłowych, a w końcu posłowie z klasy wielkich posiadłości ziemskich, i aby wybory w każdej z pierwszych trzech klas wyborczych (uzupełniająca klasa wyborcza, klasa wyborcza gmin wiejskich, i klasa miast i Izb handlowych i przemysłowych) odbywały się w całym kraju jednego i tego samego dnia.

§. 20.

Rozpisanie powszechnych wyborów należy podać do wiadomości przez dzienniki krajowe i plakaty we wszystkich gminach Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rozpisanie uzupełniających wyborów w klasie wyborczej wielkich posiadłości ziemskich należy obwieścić dziennikami krajowymi, a w klasach wyborczych miast, gmin wiejskich tudzież w uzupełniającej klasie wyborczej plakatami, w gminach, tworzących okręg wyborczy.

Równocześnie z rozpisaniem wyboru, należy podać do wiadomości publicznej plakatami we wszystkich gminach okręgu wyborczego postanowienia ustawy celem ochrony wolności wyborczej. (Ustawa z 26. stycznia 1907 r., dz. u. p. Nr. 18). Postanowienie to nie dotyczy wyborów w klasie wyborczej wielkich posiadłości ziemskich.

§. 21.

Wszystkich uprawnionych do wyboru z klasy wyborczej wielkich posiadłości, gmin wiejskich i Izb handlowych i prze-

mysłowych, tworzących wedle postanowień tej ordynacyi wyborczej jedno ciało wyborcze, należy spisać w osobną listę.

Dla klasy wyborczej miast i dla uzupełniającej klasy wyborczej, zakłada się tyle list wyborczych, ile jest wyznaczonych miejsc wyborczych i do każdej z tych list wyborczych wciąga się tych wyborców, którzy mają głosować w tem samem miejscu wyborczem.

Listę wyborczą każdego ciała wyborczego mają utrzymywać powołane do jej sporządzenia organa w ewidencyi i mają ją sporządzić dla przeprowadzenia wyboru w dwóch równobrzmiących egzemplarzach.

§. 25.

Lista wyborców w każdem z miast w §. 2. wymienionych sporządzoną być winna przez przełożonego gminy z ścisłem przestrzeganiem postanowień §. 11. sejmowej ordynacyi wyborczej w brzmieniu ustalonem przez ustawę z 6. października 1869 Dz. u. kr. nr. 31 z uwzględnieniem ustawy z 30. stycznia 1890 Dz. u. kr. nr. 22, tudzież §. 17. niniejszej ustawy i ma być wyłożoną do przejrzenia najpóźniej na 14 dni przed terminem wyboru posła w miejscu urzędowania zwierzchności gminnej. Jednocześnie ma być wyłożenie list w gminie obwieszczone, z oznaczeniem ośmiodniowego nieprzekraczalnego terminu do wnoszenia reklamacyi. Komisya złożona z przełożonego gminy i z czterech członków, wybranych do tego przez radę gminną z jej grona, winna w przeciągu 24 godzin rozstrzygać reklamacye, wniesione przed upływem przepisanego terminu i czynić natychmiast w liście wyborczej poprawki, uznane przez nią za prawnie uzasadnione. Przeciw odmownej uchwale komisyi przysługa reklamującemu prawo odwołania się do przełożonego władzy politycznej, której miasto podlega. Odwołanie takie winno być wniesione w przeciągu 24 godzin po uwiadomieniu reklamującego o uchwale odmownej, do komisyi, która ma je przedłożyć bezzwłocznie przełożonemu władzy politycznej. Rozstrzygnięcie tegoż jest stanowczem co do wyboru będącego w toku.

Zrektyfikowaną w ten sposób ostatatecznie listę wyborców przedłoży przełożony gminy bezzwłocznie przełożonemu politycznej władzy, której miasto podlega, a ten podpisze listę z potwierdzeniem należytego sporządzenia.

§. 26. a)

Postanowienia §. 25. i §. 26. mają analogiczne zastosowanie także przy wyborach w okręgach wyborczych miejskich (nr. 1 i 2) uzupełniającej klasy wyborczej.

§. 27.

Celem wyboru posłów z gmin wiejskich i z okręgów wyborczych wiejskich (nr. 3—10) uzupełniającej klasy wyborczej, oznaczy polityczna władza powiatowa ilość wyborców, wybrać się mających z każdej gminy okręgu wyborczego, stosownie do przepisu §. 12. względnie §. 14 b) ustęp 2. i 3. według stanu ludności obecnej podczas ostatniego spisu ludności w gminie i na obszarze dworskim, [illegible] cym z nią jedną gminę katastralną.

O liczbie wyborców, przypadającej na każdą gminę, uwiadomi polityczna władza powiatowa naczelnika gminy i poleci mu, aby sporządził i przedłożył w dwóch egzemplarzach spis osób uprawnionych do wyboru wyborców w klasie wyborczej gmin wiejskich według postanowień §§. 13. i 17. sejmowej ordynacyi wyborczej, tudzież spis osób uprawnionych do wyboru wyborców w uzupełniającej klasie wyborczej według postanowień §§. 14 a) i 17. tejże ordynacyi wyborczej.

§. 27. a)

Władza polityczna prostuje z urzędu spostrzeżone w liście wyborczej błędy i przesyła egzemplarz sprostowanej listy naczelnikowi gminy, który powinien ją wyłożyć do przeglądania w urzędowym lokalu gminnym przez dni ośm.

Równocześnie ogłosi naczelnik gminy wyłożenie to publicznie z wyznaczeniem ośmiodniowego, od dnia ogłoszenia liczyć się mającego terminu reklamacyjnego.

Reklamacye wniesione u naczelnika gminy przed upływem oznaczonego terminu, ma naczelnik gminy przedłożyć w przeciągu trzech dni celem rozstrzygnięcia bezpośrednio przełożonej politycznej władzy powiatowej. Przeciwko rozstrzygnieniu politycznej władzy powiatowej przysługuje reklamującemu w ciągu trzech oni prawo odwołania się do naczelnika kraju. Rozstrzygnienie naczelnika kraju jest ostatecznem.

Reklamacye i odwołania się wniesione po upływie terminu wyznaczonego, należy odrzucić jako spóźnione.

W razie uwzględnienia reklamacyi, ma władza polityczna powiatowa z urzędu przedsięwziąć ewentualnie potrzebne sprostowanie listy wyborczej aż do 24 godzin przed terminem wyboru.

O sprostowaniu listy wyborczej uskutecznionem przez władzę polityczną, należy zawiadomić przełożonego gminy celem uwidocznienia tego sprostowania także w przechowywanym w urzędzie gminnym egzemplarzu listy wyborczej.

§. 28.

Naczelnik powiatowej władzy politycznej ma po ostatecznem ustaleniu listy uprawnionych do wyboru wyborców, wyznaczyć dzień, godzinę i miejsce przedsięwzięcia tego wyboru, ma wyznaczyć delegata do kierowania wyborem w charakterze komisarza wyborczego, i zawiadomić naczelnika gminy na czas o tych zarządzeniach, z poleceniem, by zawezwał uprawnionych do wyboru do przedsięwzięcia wyboru.

W większych gminach politycznych, gdzie ilość uprawnionych do wyboru przekracza 1000, może polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu gminy, wyznaczyć dla wyboru wyborców kilka sekcyi wyborczych i zarządzić przydzielenie wyborców do nich wedle miejscowej przynależności.

Przypadająca na gminę ilość wybrać się mających wyborców ma być rozdzielona pomiędzy poszczególne sekcye wyborcze w miarę wykazanej dla poszczególnych okręgów liczby obecnej na miejscu ludności.

Odnośne zarządzenia należy ogłosić w gminie wcześnie w sposób w miejscu używany.

§. 29.

Komisarz wyborczy ma potwierdzić fakt zawezwania wyborców i oddać spis uprawnionych do wyboru wraz z przygo-

towaną listą głosowania naczelnikowi gminy, który wraz z komisarzem wyborczym tworzy komisyę wyborczą.

§. 30.

Wybór wyborców ma się odbyć w oznaczonym dniu wyboru o wyznaczonej godzinie i w wyznaczonem miejscu zebrania, bez względu na ilość obecnych wyborców, a przepisy następujących §§. 37., 38., 39., tudzież 41. włącznie do 45. mają mieć przy nim analogiczne zastosowanie.

Każdy prawyborca ma wymienić tyle nazwisk, ilu ma się obrać wyborców.

Wybieralnym na wyborcę jest każdy własnowolny obywatel austryacki płci męskiej, który ukończył 24. rok życia, ma prawo głosowania w którejś z klas wyborczych w kraju i nie jest od prawa wyborczego ani wykluczony ani wyłączony.

Do ważności wyboru wyborców potrzeba absolutnej większości głosujących.

Jeżeli się jej nie osiągnie przy pierwszem głosowaniu, należy postępować dalej wedle postanowień §§. 46., 47., i 48.

§. 32.

W powiatach, w których siedziba politycznej władzy powiatowej nie jest zarazem miejscem wyborczem, przeprowadza oznaczone w §§. 27., 27. a) 28. i 31. czynności przygotowawcze do wyboru posła, właściwa polityczna władza powiatowa, która po ukończeniu wyboru wyborców w gminach swego powiatu przesyła akta wyborcze wraz z listą obejmującą nazwisko i miejsce zamieszkania wybranych a w klasie wyborczej gmin wiejskich także i według §. 14. do wyboru powołanych wyborców, naczelnikowi politycznej władzy powiatowej miejsca wyborczego.

Po odbytym wyborze wyborców we wszystkich gminach gdy lista wyborców w jednem miejscu wyborczem głosować mających jest zupełną, naczelnik politycznej władzy powiatowej miejsca wyborczego wystawi wyborcom karty legitymacyjne, zawierające liczbę bieżącą listy wyborczej (§. 33), nazwisko i miejsce zamieszkania wyborcy, dalej miejsce, dzień i godzinę wyboru posła na Sejm krajowy, i doręczy je wszystkim wyborcom w swym powiecie zamieszkałym.

Doręczenie zaś kart legitymacyjnych wyborcom w innym powiecie zamieszkałym nastąpi za pośrednictwem właściwej politycznej władzy powiatowej.

§. 33.

Naczelnik politycznej władzy powiatowej miejsca wyborczego powinien listy wybranych a w klasie wyborczej gmin wiejskich także i według §. 14. do wyboru uprawnionych wyborców zestawić w jedną główną listę wyborców w tem miejscu wyborczem wybierać mających, i przygotować tę listę w dwóch egzemplarzach do aktu wyborczego.

§. 34.

Kierownictwo aktu wyborczego w każdem miejscu wyborczem, mającego się odbyć w obecności komisarza rządowego, porucza się komisyi wyborczej, utworzonej z uprawnionych do wyboru w temże miejscu wyborczem, a mającej [illegible] składać:

1) dla każdego ciała wyborczego wielkiej posiadłości ziemskiej z trzech członków wybranych przez uprawnionych do wyboru, a dwóch mianowanych przez naczelnika władzy politycznej miejsca wyboru.

2) Przy wyborze posła z klasy wyborczej miast, tudzież przy wyborze posła w okręgach wyborczych miejskich Nr. 1 i 2, uzupełniającej klasy wyborczej, z burmistrza lub ustanowionego przez niego zastępcy i z dwóch członków reprezentacyi gminnej miejsca wyboru, tudzież z czterech członków, mianowanych przez komisarza wyborczego.

3) Przy wyborze posła z klasy wyborczej gmin wiejskich tudzież przy wyborze posła w okręgach wyborczych wiejskich Nr. 3—10 uzupełniającej klasy wyborczej, z trzech członków ciała wyborczego, mianowanych przez komisarza wyborczego, i z czterech członków, wybranych przez wyborców.

§. 45.

Gdy wszyscy obecni wyborcy głosy swe oddadzą, prezydujący komisyi wyborczej głosowanie ogłosić ma za skończone; poczem podwójny spis głosowania przez komisyę wyborczą i komisarza wyborczego podpisanym i natychmiast skrutynium rozpoczętem będzie. Rezultat ukończonego obliczenia głosów prezydujący komisyi wyborczej natychmiast ogłosić powinien.

W okręgach wyborczych utworzonych z dwóch lub więcej miejsc wyborów przewodniczący komisyi wyborczej dodać powinien, że o ogólnym rezultacie głosowania dowiedzieć się będzie można w głównem miejscu wyborów. Komisarz wyborczy odeśle akta natychmiast temu urzędnikowi politycznemu, któremu poruczono ułożenie ogólnego rezultatu wyborów w głównem miejscu wyborów. Ten ostatni zaś winien zbadać z nadesłanych aktów wyborczych ogólny wynik głosowań we wszystkich miejscach wyborów i takowy pisemnie zestawić.

§. 47.

Jeżeliby przy głosowaniu na jednego lub drugiego wybrać się mającego posła nie wypadła taka większość głosów, wówczas przedsięwziętem będzie drugie skrutynium, a gdyby i przy tem potrzebna większość głosów do skutku nie przyszła, przystąpi się do ściślejszego wyboru.

W okręgach wyborczych, złożonych z dwóch lub więcej miejsc wyborów, czynności te we wszystkich miejscach wyborów zarządzi starosta powiatowy, w którego powiecie leży główne miejsce wyborów.

§. 49.

Gdy potrzebna ilość posłów należycie wybraną została, protokół czynności wyborczej będzie zamknięty, przez członków komisyi wyborczej i komisarza rządowego podpisany wspólnie, przy załączeniu spisów głosowania i list obliczania głosów, a względem wyboru posłów gmin wiejskich tudzież względem wyboru posłów z okręgów wiejskich (Nr. 3—10) uzupełniającej klasy wyborczej także przy równoczesnem załączeniu aktów wyboru wyborców zapieczętowany, napisem

treść wyrażającym opatrzony i komisarzowi rządowemu dla przesłania go namiestnikowi oddany.

W okręgach wyborczych złożonych z dwóch lub więcej miejsc wyborów należy po sprawdzeniu w głównem miejscu wyborów ostatecznego ogólnego wyniku, spisany z tej czynności akt ostateczny wraz z wszystkimi z komisyi wyborczych nadesłanymi aktami odesłać namiestnikowi kraju. Odnosi się to w razie ściślejszego wyboru także do aktów zarządzenie to uzasadniających.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie po upłynie bieżącego peryodu sejmowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 395/07.

L 118423
1907, 86-272

Akt 86

Wniosek

posła Tomaszewskiego.

Gminy podmiejskie lwowskie, krakowskie, stanisławowskie i przemyskie zaliczyła ustawa o stosunkach prawnych nauczycieli szkół ludowych z dnia 1. stycznia 1889 do czwartej klasy płac nauczycielskich.

Zważywszy, że gminy te są bezpośrednim dalszym ciągiem miast tak dalece, że są nawet częściowo objęte rejonem akcyzowym miast zamkniętych, że gminy te ze względu na stosunki drożyźniane nie różnią się od miast, do których bezpośrednio przylegają, że przeto nauczyciele w tych gminach są bardzo pokrzywdzeni, gdyż pobierają takie same płace, jak nauczyciele wiejscy i miałomiasteczkowi,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Nauczycieli gmin podmiejskich lwowskich i krakowskich przenosi się do drugiej klasy płac, a nauczycieli gmin podmiejskich stanisławowskich, kołomyjskich i przemyskich do trzeciej klasy płac.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, o ile podział miejscowości na klasy płac nauczycielskich w myśl ustawy o stosunkach prawnych nauczycieli z dnia 1. stycznia 1889 odpowiada dzisiejszym stosunkom i aby przedłożył na najbliższej sesyi projekt ewentualnej zmiany w tym kierunku.

We Lwowie, dnia 16. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Dr. Franciszek Tomaszewski w. r.

Tarnawski, Maiss, Michalski, Maryewski, Kleski, Michałowski. Jabłoński, Loewenstein, Schätzel, Małachowski, Huza, Wiśniewski, Merunowicz, Żardecki, Bednarski, Wurst, Głąbiński.

Ls. 396/07.

Ale, 87

Wniosek

posła Franciszka Tomaszewskiego.

Zważywszy, że od każdego spadku, do którego pertraktacyi powołane są sądy Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pobiera się w myśl ustawy z dnia 6. grudnia 1894 Dz. u. kr. 1896 Nr. 19 opłatę na rzecz funduszu szkolnego krajowego;

zważywszy, że ekwiwalent zastępuje należytość przenośną od spadków;

zważywszy, że w niektórych krajach koronnych, jak w Czechach (ustawa z 8. czerwca 1898 Dz. rozp. minist. oświaty 1898 str. 318), w Morawii (ustawa z dnia 27. czerwca 1899 Dz. rozp. minist. oświaty 1899 str. 438 i 1902 str. 469), w Styryi (ustawa z 23. grudnia 1901 Dz. rozp. minist. oświaty 1902 str. 117) pobiera się opłatę od majątków, podlegających należytości ekwiwalentowej na rzecz szkolnego funduszu krajowego;

zważywszy, że wobec coraz bardziej rosnących potrzeb szkolnictwa ludowego, nawet skromne zasilenie funduszu nie jest bez znaczenia;

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy ·/. ·/.

We Lwowie, dnia 16. lutego 1907.

Wnioskodawca:

***Dr. Franciszek Tomaszewski**, w. r.*

Tarnawski, Maiss, Michalski, Maryewski, Kleski, Jahl, Huza, Wiśniewski, Jabłoński, Merunowicz, Zardecki, Małachowski, Bednarski, Loewenstein, Wurst, Głąbiński.

Ustawa

z dnia . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o poborze opłat od majątków, podlegających należytości ekwiwalentowej na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

§. 1.

Od majątków, znajdujących się w Królestwie Galicyi i Lodomeryi i w Wielkiem Księstwie Krakowskiem, które podlegają należytości ekwiwalentowej, należy pobierać opłatę na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

§. 2.

Opłata ta ma wynosić 2% rocznie, czyli 20% od całego dziesięcioletniego przez państwo wraz z dodatkiem pobieranego ekwiwalentu.

§. 3.

Opłata ta ma być w ten sam sposób wymierzona i pobierana, jak się wymierza i pobiera państwową należytość ekwiwalentową.

Przymusowe ściąganie i ewentualne zabezpieczenie tej opłaty ma się odbywać zapomocą tych samych organów i środków, jak przy podatkach państwowych.

§. 4.

Uwolnione od tej opłaty są:

a) majątki kraju;
b) majątki przeznaczone trwale na cele szkolnictwa ludowego:
c) majątki instytucyi humanitarnych.

§. 5.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie . . . . . .

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom Wyznań i Oświaty, Finansów i Sprawiedliwości.

L. s. 394/1907.

Aleg 88

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. 1. załączoną pod 1/. ustawę zmieniającą postanowienia statutu krajowego;
2. 2. załączoną pod 2/. ordynacyę wyborczą sejmową.

Wnioskodawca:
Oleśnicki *w. r.*

Bohaczewski, Barabasz, Huryk, Ostapczuk, Mogilnicki, Mazikiewicz, Korol, Stapiński, Krempa, Effinowicz, F. Włodek, Bojko, J. Jaworski, Kuryłowicz, Glidziuk.

Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca postanowienia §§ 3. i 12. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem — ogłoszonego jako załącznik II-gi patentu z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. p. p.

Art. I.

Postanowienia §§. 3. i 12. statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego jako załącznik II-gi patentu z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. p. p. tracą w swojem dotychczasowem brzmieniu moc obowiązującą i mają na przyszłość obowiązywać w następującem brzmieniu:

§. 3.

Sejm składa się z stu sześćdziesięciu członków — a mianowicie:

a) z Arcybiskupów grecko- rzymsko i ormiańsko-katolickiego we Lwowie, rz. kat. księcia biskupa w Krakowie, gr. kat. biskupów w Przemyślu i Stanisławowie, rz. kat. biskupów w Przemyślu i Tarnowie. Na wypadek opróżnienia miejsc biskupa lub arcybiskupa jest członkiem Sejmu administrator dyecezyi;

b) Rektorów Uniwersytetu we Lwowie i Krakowie i Szkoły politechnicznej we Lwowie;

c) prezesa Akademmii Umiejętności w Krakowie;

d) ze stu czterdziestu ośmiu wybranych posłów, a mianowicie:

1. trzydziestu siedmiu posłów z okręgów wyborczych miast i miasteczek.

2. stu jedenastu posłów z okręgów wyborczych złożonych z poszczególnych powiatów sądowych — względnie grup powiatów sądowych.

§. 12.

Dwóch członków Wydziału krajowego wybierają wirylnie członkowie Sejmu i posłowie wybrani z 37 okręgów wyborczych miast i miasteczek, dwóch członków Wydziału krajowego wybierają posłowie wybrani z 111 okręgów wyborczych złożonych z powiatów sądowych, względnie z grup powiatów sądowych, a innych dwóch członków Wydziału krajowego wybiera Sejm z pomiędzy siebie.

Każdy z tych wyborów następuje absolutną większością głosów. Kiedy taka większość nie da się przy pierwszym i dru-

gim wyborze osiągnąć, to należy przeprowadzić ściślejszy wybór między tymi dwoma kandydatami, którzy przy drugiem głosowaniu otrzymali najwięcej głosów.

Na wypadek równości głosów rostrzyga los.

Art. II.

Niniejsza ustawa ma wejść w życie z chwilą rozpisania najbliższych ogólnych wyborów sejmowych.

Sejmowa ordynacya wyborcza

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Ustawa z dnia . . . . .

Art. I.

Sejmowa ordynacya wyborcza dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ogłoszona jako załącznik II. patentu z 26. lutego 1861 Nr. 20 Dz. u. p. traci w dotychczasowem swem brzmieniu moc obowiązującą i ma na przyszłość obowiązywać w brzmieniu następującem:

I. Okręgi i miejsca wyborcze.

§. 1.

Dla wyboru posłów do Sejmu galicyjskiego ustanawia się 140 okręgów wyborczych złożonych z następujących miejscowości i powiatów sądowych, względnie grup miejscowości i powiatów sądowych:

a) okręgi wyborcze złożone z poszczególnych miejscowości (miast i miasteczek):

1. Lwów.
2. Kraków.
3. Przemyśl.
4. Stanisławów, Halicz, Tyśmienica.
5. Tarnopol, Mikulińce, Zbaraż.
6. Tarnów Tuchów-Wojnicz, Radłów, Zakliczyn.
7. Kołomyja, Zabłotów, Peczeniżyn.
8. Biała, Żywiec, Kenty, Andrychów, Milówka, Oświęcim, Sucha, Ślemień, Zator.
9. Wadowice, Kalwarya, Chrzanów, Jaworzno, Kszeszowice, Liszki, Jordanów, Maków, Myślenice, Tenczynek, Trzebinia, Sułkowice, Lanckorona, Izdebnik, Zebrzydowice.
10. Podgórze, Skawina, Wieliczka, Dobczyce, Gdów, Świątniki górne, Mogilany, Berzanów, Zabierzów, Niepołomice
11. Bochnia, Wiśnicz, Brzesko. Okocim, Limanowa, Mszana dolna, Tymbark, Nowy Targ, Czarny Dunajec, Krościenko, Zakopane, Szczawnica.
12. Nowy-Sącz, Stary Sącz, Grybów, Muszyna, Krynica, Ciężkowice, Tylicz (?), Bobowa-Gorlice, Biecz, Żmigród, Brzostek, Pilzno.
13. Rzeszów, Jasło, Frysztak, Strzyżów, Krosno, Dębica, Ropczyce, Tyczyn, Głogów, Korczyn, Dukla.
14. Łańcut, Przeworsk, Leżajsk, Sokołów, Kolbuszowa, Ulanów, Nisko, Rozwadów, Tarnobrzeg, Mielec, Radomyśl, Dąbrowa, Żabno.
15. Sanok, Rymanów, Lisko, Bukowsko, Baligród,

Ustrzyki, Lutowiska, Dynów, Dubiecko, Bircza, Dobromil, Niżankowice, Brzozów, Zarszyn, Nowe Miasto.

16. Jarosław, Sieniawa, Radymno, Próchnik, Cieszanów, Lubabzów.

17. Sambor, Stary Sambor, Starasól, Turka, Borynia, Chyrów, Łuka, Rudki, Komarno.

18. Gródek, Mościska, Sądowa Wisznia, Jaworów, Krakowiec, Niemirów, Rawa ruska, Uhnów.

19. Sokal, Żółkiew, Kulików, Mosty Wielkie, Bełz, Kamionka strumiłowa, Busk.

20 Brody, Olesko, Łopatyn, Radziechów, Toporów, Zborów, Podkamień, Jezierna.

21. Złoczów, Przemyślany, Gliniany, Bóbrka, Załoźce, Sassów, Gołogóry, Biały Kamień.

22. Drohobycz, Medenice, Podbuż, Borysław, Schodnica, Mikołajów nad Dniestrem.

23. Stryj, Skole, Rozdół, Żydaczów, Żurawno, Chodorów, Szczerzec.

24. Kałusz, Rożniatów, Dolina, Bolechów, Wojniłów, Bursztyn, Bołszowce, Jezupol.

25. Śniatyn, Nadwórna, Delatyn, Kosów, Kuty, Bohorodczany, Sołotwina.

26. Brzeżany, Kozowa, Kozłów, Podhajce, Wiśniowczyk, Rohatyn, Tłumacz.

27. Trembowla, Skałat, Grzymałów, Tłuste, Podwołoczyska, Kopyczyńce, Chorostków, Husiatyn, Probużna, Suchostaw.

28. Buczacz, Monasterzyska, Złoty Potok, Jazłowiec, Barysz, Czortków, Jagielnica, Budzanów, Janów koło Trembowli.

29. Horodenka, Obertyn, Ottynia, Gwoździec, Tłuste, Borszczów, Skała, Jezierzany, Mielnica, Zaleszczyki.

b) Okręgi wyborcze złożone z poszczególnych powiatów sądowych — względnie z grup powiatów sądowych:

30. Biała - Oświęcim.
31. Kenty - Andrychów.
32. Żywiec.
33. Milówka - Ślemień.
34. Chrzanów - Jaworzno.
35. Krzeszowice, Liszki.
36. Wadowice - Zator.
37. Kalwarya - Maków.
38. Myślenice - Jordanów.
39. Kraków (powiat sądowy zamiejski).
40. Pogórze - Wieliczka.
41. Skawina - Dobczyce.
42. Bochnia - Niepołomice.
43. Brzesko - Wojnicz.
44. Wiśnicz - Zakliczyn.
45. Tuchów - Radłów.
46. Tarnów.
47. Limanowa.
48. Mszana dolna, Krościenko, Czarny Dunajec.
49. Nowy Targ - Muszyna.
50. Stary-Sącz, Ciężkowice.
51. Nowy Sącz.
52. Grybów - Biecz.
53. Gorlice.
54. Pilzno - Brzostek.
55. Jasło.
56. Frysztak - Żmigród.
57. Krosno.

58. Strzyżów - Dębica.
59. Ropczyce.
60. Rzeszów - Głogów.
61. Kolbuszowa.
62. Tyczyn.
63. Mielec - Radomyśl.
64. Dąbrowa - Żabno.
65. Leżajsk - Ulanów.
66. Nisko - Sokołów.
67. Tarnobrzeg - Rozwadów.
68. Łańcut.
69. Przeworsk.
70. Brzozów.
71. Dukla - Rymanów.
72. Sanok.
73. Lisko - Bukowsko.
74 Baligród - Lutowiska - Ustrzyki.
75. Dynów - Dubiecko.
76. Bircza - Niżankowice.
77. Przemyśl.
78. Dobromil - Stara sól.
79. Jarosław - Próchnik.
80. Radymno - Sieniawa.
81. Lubaczów - Cieszanów.
82. Sambor.
83. Stary Sambor - Łuka.
84. Turka - Borynia.
85. Rudki - Komarno.
86 Gródek - Janów.
87. Mościska.
88. Sądowa Wisznia - Krakowiec.
89. Jaworów.
90. Rawa ruska - Niemirów.
91. Bełz - Uhnów.
92. Żółkiew - Kulików.
93. Sokal.
94. Kamionka strumiłowa - Mosty Wielkie.
95. Busk - Olesko.
96. Lwów (powiat sądowy zamiejski).
97. Winniki.
98. Radziechów - Łopatyn.
99 Brody.
100. Zborów - Załoźce.
101. Złoczów.
102. Przemyślany.
103. Bóbrka - Gliniany.
104. Drohobycz.
105. Medenice - Podbuż.
106. Stryj.
107. Skole.
108. Żydaczów - Chodorów.
109. Mikołajów - Szczerzec.
110. Żurawno - Bolechów.
111. Kałusz.
112. Dolina - Rożniatów.
113. Rohatyn - Bołszowce.
114. Bursztyn - Wojniłów.
115. Bohorodczany - Sołotwina.
116. Stanisławów.
117. Halicz - Tyśmienica.
118. Nadwórna - Delatyn.

119. Kołomyja-Gwoździec.
120. Peczeniżyn-Żabie.
121. Kosów-Kuty.
122. Śniatyn-Zabłotów.
123. Brzeżany.
124. Kozowa-Wiśniowczyk.
125. Podhajce.
126. Tłumacz.
127. Tarnopol.
128. Zbaraż-Nowa wieś.
129. Mikulińce-Budzanów.
130. Trembowla.
131. Skałat, Grzymałów, Podwołoczyska.
132. Husiatyn-Kopyczyńce.
133. Buczacz.
134. Monasterzyska-Złoty Potok.
135. Czortków.
136. Horodenka.
137. Obertyn-Ottynia.
138. Borszczów.
139 Mielnica.
140. Zaleszczyki-Tłuste.

§. 2.

Z okręgów wyborczych 30., — 140., wyłączone są miejscowości, tworzące okręgi wyborcze 1. — 29.

§. 3.

Lwów wybiera sześciu, Kraków czterech, a inne w §. 1. wyliczone okręgi wyborcze po jednym pośle. Wszyscy uprawnieni do wyboru posła z jednego okręgu wyborczego stanowią jedno ciało wyborcze.

§. 4.

Na wypadek utworzenia w przyszłości nowych powiatów sądowych zatrzymują gminy do tych nowych powiatów przydzielone przynależność swoją do tego okręgu wyborczego, w którym są po myśli tej ustawy do głosowania uprawnione.

§. 5.

W każdym okręgu wyborczym jest w zasadzie miejscem wyborczem, każda miejscowość stanowiąca gminę, która wedle ostatniego spisu ludności liczy więcej niż 500 mieszkańców. Z miejscowości tego samego powiatu sądowego, liczących 500 lub mniej mieszkańców, położonych obok siebie — w tym samym okręgu wyborczym mogą być utworzone zbiorowe miejsca wyborcze.

Ziorowe miejsca wyborcze oznaczyć ma namiestnik w porozumieniu z Wydziałem krajowym — drogą rozporządzenia. Jedno zbiorowe miejsce wyborcze nie może obejmować gminy, względnie miejscowości z ludnością razem wyżej dwóch tysięcy mieszkańców. Głównem miejscem wyborczem każdego okręgu wyborczego, jest miejscowość w spisie 1. — 40. na pierwszem miejscu oznaczona.

II. O prawie czynnego i biernego wyboru.

§. 6.

Do wyboru posłów na Sejm krajowy jest uprawniony każdy własnowolny obywatel państwa, który ukończył 24. rok życia, co do którego nie zaszły przyczyny powodujące wedle obo-

wiązującej ustawy gminnej utratę czynnego prawa wyboru do reprezentacyi gminnej, a to w tej gminie, w której w dniu rozpisania wyboru jest co najmniej sześć miesięcy zamieszkały.

Osoby zamieszkałe na obszarach dworskich do gmin nieprzyłączonych, wykonują to prawo przy zachodzących tych samych warunkach w tych gminach, z jakimi dotyczący obszar dworski tworzy jedną miejscowość. Gdy takiej gminy niema, oznaczyć ma polityczna władza krajowa, w której gminie osoby na obszarze dworskim z żadną gminą jednej miejscowości nie tworzącym swoje prawo wyboru mają wykonywać.

§ 7.

W stałej lub czasowej służbie pozostający oficerowie i wogóle osoby należące do armii lub żandarmeryi, nie mogą w czasie czynnej służby, jak również w czasie czasowego urlopu ani wybierać, ani być wybranemi. Zakaz ten nie dotyczy jednak osób pozostających w służbie czynnej czasowo dla wypełnienia obowiązku ćwiczeń wojskowych.

§. 8.

Każdy wyborca może swe prawo wyboru wykonywać tylko w jednym okręgu wyborczym tylko osobiście.

§. 9.

Posłem sejmowym może być wybrany każdy, który:

a) jest obywatelem austryackim;

b) ma lat 30;

c) znajduje się w pełnem używaniu wszystkich praw obywatelskich;

d) ma według postanowień poprzednich tej ustawy prawo wybierać posła sejmowego w którejkolwiek kuryi wyborczej.

§. 10.

Od prawa wybierania i wybieralności wykluczone są te osoby, które zasądzone zostały wyrokiem sądowem za jakąkolwiek zbrodnię, albo za przestępstwo kradzieży, sprzeniewierzenia, udziału w nich, oszustwa, lub za przewinienie bankructwa (§§. 460, 461, 463, 464 i 486 ust. karnej).

Ten skutek zasądzenia karnego ma ustąpić co do zbrodni wyszczególnionych w §. 6. pod liczbami 1 do 10 ustawy z 15. listopada 1867 (Nr. 131 Dz. p. p.) po ukończeniu kary, w innych zaś wypadkach po upływie lat pięciu, a co do przestępstw i przewinień wyżej wymienionych po upływie lat trzech, licząc od ukończenia kary.

Osoby, które popadły w konkurs, albo załagodziły swe bankructwa dobrowolną ugodą z wierzycielami przy współudziale sądu, nie mogą być wybrane posłem do Sejmu, jak długo trwa rozprawa konkursowa lub ugodowa.

III. O rozpisaniu i przygotowaniu wyborów.

§. 11.

Do przeprowadzenia wyborów wzywa Namiestnik, ogłaszając dzień, w którym mają się odbyć wybory posłów sejmowych w miejscach wyborczych, przeznaczonych niniejszą ordynacyą wyborczą.

Dzień wyborów należy tak ustanowić, żeby można było poczynić wszelkie potrzebne przygotowania.

§. 12.

Rozpisanie ogólnych wyborów należy ogłosić w dziennikach krajowych, a także ogłoszeniami we wszyskich gminach kraju.

Między dniem ogłoszenia wyborów, a dniem wyboru musi upłynąć czas co najmniej sześciu tygodni.

§. 13.

W każdej gminie ma burmistrz, względnie naczelnik gminy ułożyć listę wszystkich wszystkich w tej gminie do wyboru uprawnionych w porządku alfabetycznym z podaniem charakteru i mieszkania każdego uprawnionego Gdy w jakiejś gminie ma się odbywać wybór w więcej lokalach, a do każdego lokalu ma się przydzielić jakaś terytoryalna część miejscowości, mają listy dla uprawnionych w każdej takiej terytoryalnej części zamieszkałych ułożyć się osobno. Lista wyborcza ma być sporządzona co najmniej w dwóch egzemplarzach — jeden egzemplarz obowiązany naczelnik gminy i po ukończeniu wyborów utrzymywać w ciągłej ewidencyi i dozwolić każdemu wgląd i odpisy.

§. 14.

Po ułożeniu listy wyborczej ma naczelnik gminy przedłożyć oba jej egzemplarze swojej bezpośredniej władzy politycznej pierwszej instancyi, a prezydent stolicy politycznej władzy krajowej.

Dla miast niestołecznych, mających własne statuty wyznaczy polityczna władza krajowa starostwo, które ma zająć się zbadaniem ich list wyborczych. Polityczna władza ma dostrzeżone pomyłki w liście z urzędu poprawić i jeden egzemplarz tak poprawionej listy naczelnikowi gminy zwrócić.

§ 15.

Najpóźniej na 30 dni przed dniem wyboru ma w każdej gminie burmistrz, względnie naczelnik gminy poprawioną listę wyborczą wystawić w urzędzie gminnym do przeglądnięcia na przeciąg 14 dni. Zarazem ma to wystawienie listy obwieścić w gminie, a to tak przez publiczne ustne ogłoszenie, jak również przybicie pisemnego obwieszczenia na budynku gminnym i co najmniej w trzech, widocznych miejscach w gminie i oznaczyć **ośm dni** terminu do wniesienia reklamacyj, — tak jednakowoż, ażeby pomiędzy ostatnim dniem tego terminu, a dniem wyboru posła było najmniej 8 dni czasu.

W ogłoszeniu tem ma być dokładnie określony lokal, w którym lista do przeglądnięcia jest wyłożona, jak również ma być podanem do powszechnej wiadomości, że listę wolno przeglądać każdemu wyborcy każdego dnia od godziny 9 ej rano do 6-ej po południu. Listy wyborcze wolno każdemu przeglądać i brać sobie z nich odpisy.

W gminach liczących ponad 10 000 mieszkańców ma być lista wyborcza równocześnie z wyłożeniem jej wydrukowana i każdemu w godzinach urzędowych w lokalu, gdzie lista jest wyłożona, od dnia wystawienia po cenach druku sprzedawana.

§. 16.

Reklamacye przeciw listom wyborczym mogą wnosić uprawnieni do wyboru w odnośnym okręgu wyborczym z powodu pomieszczenia w liście do wyboru nieuprawnionych lub pomi-

nięcia do wyboru uprawnionych do rąk naczelnika odnośnej gminy ustnie albo na piśmie.

Naczelnik gminy obowiązany jest wniesione do rąk jego reklamacye w przeciągu 48 godzin przedłożyć starostwu powiatowemu a w miastach z własnymi statutami temu organowi politycznemu, którego Namiestnik do rozstrzygania reklamacyj wyznaczy.

Starostwo powiatowe, względnie ten organ, obowiązany jest wniesione reklamacye bezzwłocznie rozstrzygnąć tak, żeby rozstrzygnięcie wnoszącemu reklamacyę w przeciągu dni trzech od jej przedłożenia powołanej do rozstrzygnięcia władzy doręczone było.

Przeciw temu rozstrzygnięciu wolno reklamującemu w przeciągu dni trzech od doręczenia wnieść odwołanie przez Starostwo powiatowe względnie polityczny organ, który wydał rozstrzygnięcie, do Namiestnika kraju.

Namiestnik rozstrzyga reklamacye ostatecznie, tak jednak, żeby pisemne jego rozstrzygnięcie reklamującemu przed dniem wyboru posła doręczone być mogło.

§. 17.

Listy wyborcze sprostowane wskutek rozstrzygnięcia reklamacyi mają być przygotowane w dwóch egzemplarzach Jeden egzemplarz przedłożyć ma naczelnik gminy Starostwu powiatowemu, a w miastach z własnymi statutami organowi politycznemu do rozstrzygania reklamacyj ustanowionemu, — a drugi egzemplarz przechowa u siebie. Naczelnicy tych gmin, które są z innemi gminami do jednego zbiornego miejsca wyborczego przyłączone, mają przesłać listy wyborcze ze swych gmin naczelnikowi tej gminy, która jako zbiorne miejsce wyborcze jest ustanowioną.

§. 18.

Na podstawie przedłożonych list wyborczych Starostwo powiatowe ma wystawić dla wyborców ze wszystkich gmin swego powiatu karty legitymacyjne, w której ma być powołana liczba porządkowa listy wyborczej, imię i nazwisko uprawnionego do wyboru, miejsce, w którem wybór ma się odbyć i oznaczenie czasu, w którym głosowanie ma się rozpocząć i ukończyć.

W miastach z własnymi statutami obowiązaną jest do wygotowania kart legitymacyjnych Zwierzchność gminy.

Karty legitymacyjne mają być doręczone każdemu wyborcy za własnoręcznie potwierdzonym recepisem najpóźniej trzy dni przed dniem wyboru.

Doręczenie może nastąpić przez pocztę lub przez Zwierzchność gminy, w której wyborca zamieszkuje.

Równocześnie poda Starostwo powiatowe, a w miastach z własnymi statutami Zwierzchność gminna do powszechnej wiadomości, że każdy wyborca, któryby z jakiejkolwiek przyczyny karty legitymacyjnej nie otrzymał, może w przeciągu ostatnich dwóch dni przed wyborami otrzymać od tejże władzy duplikat karty legitymacyjnej. Zgłaszającemu się po taki duplikat wyborcy obowiązaną jest odnośna władza tenże bezwarunkowo i bez jakiejkolwiek przeszkody wydać.

§ 19.

Równocześnie z kartami legitymacyjnemi ma być doręczona każdemu wyborcy karta do głosowania, zaopatrzona pieczęcią Starostwa powiatowego, a w miastach z własnymi statutami pieczęcią Zwierzchności gminnej z dodatkiem umieszczonym na

karcie legitymacyjnej, że głosy oddane na innych, taką pieczęcią nie zaopatrzonych kartach, będą uważane za nieważne.

Co do sposobu doręczania i wydania duplikatów kart do głosowania obowiązują postanowienia §. 18. co do kart legitymacyjnych.

§. 20.

Dla wyborów z każdego ciała wyborczego ustanowiony będzie ze strony c. k. Rządu komisarz wyborczy. Komisarza wyborczego ustanawiać ma dla ciał wyborczych z miast mających własne statuta c. k. Namiestnik kraju — dla wszystkich innych ciał wyborczych naczelnicy powiatowych władz politycznych tych powiatów, w których są główne miejsca wyborcze.

Ustanowienie komisarza wyborczego podane będzie do wiadomości wyborców najmniej na 8 dni przed dniem wyborów przez pisemne ogłoszenie, przybite na zwyczajnem miejscu ogłoszeń c. k. Starostwa powiatowego — a oprócz tego przez ustne ogłoszenie przed rozpoczęciem samego aktu wyborczego. Urząd komisarza wyborczego jest honorowym urzędem obywatelskim, od którego przyjęcia nikt — z wyjątkiem przeszkód nie dających się usunąć — uchylić się nie może.

IV. Wybór posła sejmowego

§. 21.

Wyborami z każdego ciała wyborczego, kieruje w obecności komisarza wyborczego komisya wyborcza, utworzona z tegoż ciała wyborczego, a składająca się z pięciu, a w gminach, których liczba mieszkańców przewyższa 10.000, z siedmiu członków wybranych przez wyborców w celu przeprowadzenia wyborów zebranych z pomiędzy osób do wyboru w tej gminie uprawnionych. W gminach wyżej 10.000 mieszkańców mogą przy zachodzących wymogach terytoryalnych być ustanowione komisye wyborcze w większej liczbie i każdej z nich odpowiednia terytoryalna część gminy przydzielona.

Rozstrzyga o tem polityczna władza powiatowa, a co do miast mających własne statuty — polityczna władza krajowa.

§. 22.

Komisya wyborcza złożona w powyższy sposób wybiera z pomiędzy siebie absolutną większością głosów przewodniczącego. Gdy absolutnej większości głosów osiągnąć się nie da, oznacza osobę przewodniczącego komisarz wyborczy.

Wszystkie uchwały komisyi wyborczej zapadają względną większością głosów bez względu na liczbę głosujących. Przewodniczący głosuje tylko przy równości głosów.

§. 23.

Karta legitymacyjna wydana wyborcom przez Starostwo nadaje im prawo wstępu do miejsca wyboru i zastępuje wezwanie do jawienia się w oznaczonym czasie do głosowania.

Z uderzeniem godziny na kartach legitymacyjnych jako początek aktu wyborczego oznaczonej, ma każdy wyborca wolny wstęp do lokalu wyborczego i nie może być z tegoż przed ukończeniem wyboru wydalonym.

§. 24.

Lokal wyborczy ma być w ten sposób urządzony, ażeby wszyscy do głosowania uprawnieni mogli być pomieszczeni w jednej sali i to w tej samej, w której urzęduje komisya wyborcza i komisarz wyborczy. Pod żadnym warunkiem nie może być

miejsce urzędowania tej komisyi i komisarza w jakikolwiek sposób odosobione, oddzielone albo odgraniczone od miejsca, gdzie znachodzą się wyborcy. Stół, przy którym komisya i komisarz urzęduje, ma być ustawiony w środku lokalu wyborczego tak, ażeby wszyscy wyborcy mieli ze wszystkich stron wolny dostęp do tegoż i wszystkie czynności komisyi mogli wszechstronnie kontrolować.

W lokalu wyborczym musi znachodzić się dostateczna ilość rekwizytów do pisania i miejsc, na których można by pisać.

Jak długo wybór nie zostanie skończony, musi przy stole znachodzić się nieprzerwanie co najmniej trzech członków komisyi.

§. 25.

W oznaczonym dniu i godzinie zaczną się wybory w przeznaczonem miejscu bez względu na liczbę jawiących się członków w ten sposób, że napzód wybiera się i ukonstytuowuje się w sposób w §. 21. oznaczony komisya wyborcza, której ma być oddana lista wyborcza i przygotowane spisy głosowania.

§. 26.

O ile rozchodzi się o członków komisyi wybrać się mających, nastąpi ich wybór przez wszystkich w lokalu wyborczym obecnych wyborców, uprawnionych do głosowania drogą ustnego głosowania. W celu przeprowadzenia tego głosowania złożoną będzie komisya prowizoryczna, złożona z naczelnika miejscowej gminy i jednego członka Rady gminnej, powołanego przez niego i jednego z pomiędzy obecnych wyborców, powołanego przez komisarza wyborczego. Komisya ta odbierze głosy obecnych wyborców w ten sposób, że jeden jej członek odczyta imiona wyborców z listy wyborczej, a drudzy dwaj będą zapisywać głosy oddane na członków komisyi. Rezultat tego wyboru ogłosi komisarz wyborczy i natychmiast po ogłoszeniu ustąpi komisya prowizoryczna, a miejsce jej zajmie komisya wyborcza.

Bezpośrednio po złożeniu komisyi nastąpi wybór jej przewodniczącego.

§. 27.

Przewodniczący komisyi wyborczej ma zebranym wyborcom przedstawić treść §§ ów 9, i 10 ordynacyi wyborczej co do warunków, potrzebnych na posła, ma im wyjaśnić sposób głosowania i obliczenia głosów, a w końcu wezwać, aby swoje głosy oddawali wedle swobodnego przekonania, bez wszelkich samolubnych celów, tak jak to uważają wedle swojej najlepszej wiedzy i sumienia za najodpowiedniejsze dla ogólnego dobra.

§. 28.

Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania podniesie zarzuty przeciw którejkolwiek osobie, wciągniętej do listy wyborczej, że ta osoba nie jest uprawnioną do wybierania posła, bo od czasu ułożenia listy wyborców utraciła któryś z warunków prawa wyborczego, to co do tego zarzutu ma natychmiast powziąść uchwałę komisya wyborcza i to bez wszelkiego rekursu.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania ma komisya wyborcza przekonać się, czy urna przeznaczona do wrzucania kartek głosowania jest próżną.

§. 29.

Głosowanie na posła rozpoczyna się tem, że najprzód oddają swoje kartki głosowania członkowie komisyi wyborczej.

Następnie wywołuje jeden członek komisyi wyborczej do głosowania wszystkich wyborców w porządku, jak ich imiona były wpisane w liście wyborczej.

Wyborcy, którzy przyszli na wybory już po wywołaniu ich imion, muszą po odczytaniu całej listy zgłosić się w komisyi wyborczej i oddać swoje kartki głosowania.

§. 30.

Każdy do głosowania przywołany wyborca, okazując swoją kartę legitymacyjną, ma oddać komisyi kartkę do głosowania, w której ma być nazwaną dokładnie ta osoba, która ma zostać posłem sejmowym.

Jeżeli jakie ciało wyborcze ma wybierać dwóch lub kilku posłów, ma każdy wyborca podać tyle imion, ilu posłów wybrać należy.

Każdy wyborca, do urny wyborczej przywołany, ma prawo żądać przed oddaniem głosu, ażeby dano mu czystą kartkę do głosowania, zaopatrzoną pieczęcią urzędową. W takim wypadku obowiązany jest komisarz wyborczy, któremu przed wyborem polityczny urząd powiatowy, względnie w miastach o własnych statutach Zwierzchność gminna ma dostarczyć odpowiedniego zapasu kartek do głosowania — bezzwłocznie dać jeden egzemplarz karty do głosowania na żądanie wyborcy, bez względu na to, czy taka karta była mu już przedtem doręczona, a przewodniczący komisyi jest obowiązany dać temu wyborcy krótki przeciąg czasu i możność, ażeby albo sam kartkę w lokalu wyborczym wypełnił, albo drugiemu wyborcy poruczył ją wypełnić.

§ 31.

Jeżeli przy głosowaniu zajdzie jaka niepewność co do tożsamości wyborcy, to o tem orzeka natychmiast bez rekursu komisya wyborcza.

§. 32.

Imię każdego wyborcy, który oddał swój głos, ma komisya wyborcza wciągnąć do spisu głosowania, mającego się prowadzić w dwu egzemplarzach.

Nieważnymi są te głosy wyborców, któreby oddano z jakiemś zastrzeżeniem, albo z jakiemś nakazem dla posła wybrać się mającego.

O ważności lub nieważności poszczególnych głosów rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza bez rekursu.

§. 33.

Komisya wyborcza obowiązaną jest prowadzić protokół z aktu wyborczego, w którym mają być zamieszczone w szczególności wszystkie orzeczenia komisyi, uchwalone w wypadkach, niniejszą ustawą przewidzianych.

Wybory powinny się odbyć w przeciągu wyznaczonego dnia. Jeżeli jednak zaszło coś takiego, że nie możnaby rozpocząć, dalej prowadzić, albo ukończyć wyboru, to komisya wyborcza może dalszą czynność wyborczą za zgodą komisarza wyborczego odłożyć na następny dzień. O tem należy uwiadomić wyborców w taki sposób, jakiego zwykle używa się w dotyczącem miejscu.

§. 34.

Czas, przeznaczony do głosowania, nie może być krótszym od przeciągu czterech godzin.

Po upływie czasu, przeznaczonego do oddania głosów, ma obwieścić przewodniczący komisyi wyborczej, że głosowanie ukończone; jednak wyborcom, którzy w chwili tej jeszcze w lokalu wyborczym się znajdują, a którzy dotychczas jeszcze głosów nie oddali, nie może być odjętą możność oddania głosów. Następnie ma komisya sprawdzić zgodność liczby oddanych kartek z liczbą wyborców, zapisanych w spisie głosowania, poczem cała komisya wyborcza i komisarz wyborczy mają podpisać obydwa spisy głosowania i ma się natychmiast przystąpić do otwarcia kartek i obliczenia głosów.

Czynność ta ma być przeprowadzoną jawnie w obecności i przy wglądzie wszystkich wyborców w następujący sposób:

Przewodniczący komisyi wyciąga z urny po jednej kartce, otwiera każdą z osobna i odczytuje imię kandydata na niej umieszczone, poczem podaje odczytaną kartkę drugiemu członkowi komisyi, który prawdziwość odczytanego imienia potwierdza — i kartki w takim porządku, jak były oddane, otwarte składa. Równocześnie dwóch innych członków komisyi prowadzi listy głosowania w ten sposób, że zapisują przy pierwszym głosie, który otrzymał kandydat na posła, jego imię i nazwisko i przy nim liczbę „1“, — przy drugim liczbę „2“ i t. d.

§. 35.

Gdy kartka do głosowania mieści w sobie więcej imion, niż ma być wybranych posłów — to imiona dalej napisane, o ile liczbę posłów wybrać się mających przewyższają, uważają się jako zupełnie nie napisane i zupełnie się nie uwzględniają. Kiedy na kartce napisano mniej imion, niż wynosi liczba posłów wybrać się mających, to głosy przez napisanie tych imion oddane są ważne. Kiedy imię jednej i tej samej osoby na tej samej kartce kilka razy jest napisane, liczy się przy obliczeniu głosów tylko jako jeden głos.

Imiona nie jasne i niedokładne do tego stopnia, że niema pewności, którą osobę oznaczają — uważają się jako głosy nieważne. Orzeka o tem komisya wyborcza, a orzeczenie jej ma być w protokole zamieszczone.

§. 36.

Po obliczeniu głosów podaje przewodniczący komisyi rezultat tegoż do wiadomości wyborców, poczem wszyscy członkowie komisyi i komisarz wyborczy podpisują protokół i listy głosowania i przewodniczący komisyi oddaje wszystkie akta wyborcze komisarzowi wyborczemu. Członek komisyi nie chcący podpisać protokołu, ma prawo umieścić w tymże protokole przyczyny, dla których odmawia podpisu.

Gdy rezultat wyboru posła ma być obliczony w głównem miejscu wyboru — przedsiębierze przewodniczący komisyi w obecności wszystkich członków komisyi i wyborców znajdujących się w lokalu wyborczym opieczętowanie wszystkich aktów wyborczych razem z kartkami głosowania pieczęcią urzędową miejscowej zwierzchności gminnej, umieszcza na zewnątrz napis oznaczający treść i oddaje tak opieczętowane akta wyborcze komisarzowi wyborczemu, który obowiązany jest odesłać je bezzwłocznie do c. k. Starosty powiatowego głównego miejsca wyboru. Każdemu z członków komisyi przysługuje prawo przyłożyć także swoją prywatną pieczęć.

Na zewnętrznej stronie opieczętowanych aktów umieścić ma przewodniczący komisyi imię i nazwisko kandydata, który

w tem miejscu wyboru otrzymał najwięcej głosów i liczbą głosów, jaka na niego padła.

§. 37.

Zbadanie i ogłoszenie ogólnego rezultatu wyboru należy do głównej komisyi wyborczej w głównem miejscu wyboru zebrać się mającej.

Komisyę tę zwołuje najdalej do trzech dni po nadesłaniu aktów wyborczych ze wszystkich miejsc wyborczych dotyczącego okręgu wyborczego Starosta powiatowy głównego miejsca wyboru. Komisya ta składa się z siedmiu członków, a mianowicie z naczelnika gminy głównego miejsca wyboru, lub jego zastępcy, dwóch członków rady gminnej głównego miejsca wyborczego przez tegoż naczelnika powołanych, dwóch członków z pomiędzy uprawnionych do wyboru tego samego okręgu wyborczego przez komisarza wyborczego głównego miejsca wyboru powołanych, a w końcu z dwu kandydatów na posła w tym okręgu wyborczym, którzy wedle dat na zewnętrznej stronie nadesłanych z poszczególnych gmin aktów wyborczych umieszczonych, w największej liczbie poszczególnych miejsc wyborczych tego okręgu wyborczego najwięcej głosów otrzymali.

Na wypadek, gdyby we wszystkich miejscach wyborczych danego okręgu wyborczego jeden i ten sam kandydat otrzymał największą ilość głosów — względnie gdyby w dniu urzędowania głównej komisyi wyborczej jeden lub oba kandydaci do tegoż nie zgłosili się powołuje jednego względnie i dwóch ostatnich członków komisyi z pomiędzy wyborców dotyczącego okręgu wyborczego komisarz wyborczy głównego miejsca wyboru.

Komisya urzęduje w obecności komisarza wyborczego głównego miejsca wyboru — w lokalu możliwie najobszerniejszym, urządzonym w sposób w § 24 tej ustawy oznaczonym, przyczem mają wszyscy wyborcy prawo być obecnymi w miarę objętości miejsca.

§. 38.

Komisya przyjmuje z rąk komisarza wyborczego opieczętowane akta, nadesłane ze wszystkich miejsc wyborczych i stwierdza nienaruszenie pieczęci.

Każdemu z członków komisyj wyborczych poszczególnych miejsc wyborczych tego okręgu wyborczego, którzy po myśli §. 36. tej ustawy przyłożyli na akta wyborcze swoje prywatne pieczęcie, wolno żądać od komisarza głównego miejsca wyborczego przed rozpakowaniem aktów zbadania, czy przyłożona przez dotyczącego wyborcę pieczęć jest nienaruszoną.

Komisya wybiera z pomiędzy siebie przewodniczącego absolutną większością głosów. Gdyby taka większość nie dała się osiągnąć, mianuje przewodniczącego z pomiędzy członków komisyi komisarz wyborczy. Następnie przystępuje komisya do obliczenia głównego rezultatu wyboru na podstawie obliczeń dokonanych przez komisye wyborcze poszczególnych miejsc wyborczych.

Rezultat ogólnego obliczenia ogłosi obecnym przewodniczący komisyi.

Co do całej czynności komisyi spisany będzie protokół, który podpiszą wszyscy członkowie komisyi i komisarz wyborczy.

§. 39.

Za wybranego posłem ma się ten uważać, kto otrzymał więcej jak połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

§. 40.

Gdy przy głosowaniu nie padła na nikogo taka większość głosów, należy zarządzić ściślejszy wybór. Wybór ten ma zarządzić c. k. Starosta powiatowy głównego miejsca wyboru we wszystkich dotyczących miejscach wyborczych, a rezultat tych wyborów będzie obliczony po myśli powyższych postanowień niniejszej ustawy.

§. 41.

Przy ściślejszym wyborze mają wyborcy ograniczyć się tylko na tych kandydatach, którzy po wybranych absolutną większością otrzymali najwyższą liczbę głosów.

Liczba kandydatów przychodzących do ściślejszego wyboru musi być zawsze dwa razy większą niż liczba posłów wybrać się mających. Przy równości głosów rozstrzyga los, kto ma przyjść do ściślejszego wyboru.

Każdy głos, padający przy ściślejszym wyborze na osoby nie przeznaczone do tego wyboru, ma się uważać jako nieważny.

Gdy przy ściślejszym wyborze wszystkie oddane ważne głosy będą podzielone pomiędzy wszystkich do tego wyboru przeznaczonych kandydatów w równych częściach tak, że każdy z nich ma za sobą połowę wszystkich głosów — wtedy rozstrzyga o wyborze los, przez przewodniczącego komisyi wyborczej wyciągnąć się mający.

Gdy poza tym wypadkiem głosowanie nie doprowadza do absolutnej większości, należy zarządzić i dalsze wybory ściślejsze, aż dopóki nie osiągnie się absolutnej większości, co do wszystkich, mających się wybrać posłów, lub wymienionej w poprzednim ustępie równości głosów dla wszystkich osób, przeznaczonych do ściślejszego wyboru, w którym to ostatnim wypadku los rozstrzyga ostatecznie o wyborze.

Ci uprawnieni wyborcy, którzy przy pierwszym wyborze zupełnie nie głosowali, nie są jeszcze dlatego wykluczeni od wykonania tego prawa przy wyborze ściślejszym.

§. 42.

Gdy w końcu wybór przepisanej w dotyczącym okręgu wyborczym liczby posłów zostanie należycie przeprowadzony, ma być zamknięty protokół czynności wyborczej i podpisany przez wszystkich członków komisyi wyborczej jak również przez komisarza wyborczego, następnie z dołączeniem wszystkich kartek głosowania opieczętowany i komisarzowi wyborczemu w celu przesłania c. k. Namiestnikowi oddany.

§. 43.

Namiestnik ma, przeglądnąwszy akta wyborcze jemu nadesłane, każdemu wybranemu posłowi, co do którego nie zachodzą przyczyny wykluczające go po myśli niniejszej ustawy od obieralności, doręczyć certyfikat wyborczy.

Certyfikat ten uprawnia wybranego posła wstąpić do Sejmu i usprawiedliwia domniemanie ważności na tak długo, dopóki Sejm inaczej nie postanowi.

§. 44.

Wszystkie akta wyborcze ma następnie c. k. Namiestnik przesłać Wydziałowi krajowemu.

Wydział krajowy jest obowiązany zbadać akta wszystkich wyborów i przedstawić co do wszystkich swoje wnioski Sej-

mowi, a to najdalej do roku od dnia przeprowadzenia wyborów. Sejmowi przysłuża prawo ostatecznego rozstrzygania o ważności każdego poszczególnego wyboru.

Postanowienia końcowe.

§. 45.

Do ważności uchwały Sejmu o zmianie postanowień tej ustawy potrzeba obecności co najmniej dwóch trzecich części wszystkich posłów,

Gdy taka liczba posłów jest obecną, zmiana może nastąpić absolutną większością głosów obecnych.

Art. II.

Ustawa ta ma wejść w życie z chwilą rozpisania najbliższych ogólnych wyborów sejmowych.

LS. 644/07. Alleg. 89

Wniosek.

Przy sposobności omawiania warunków traktatów handlowych rząd rumuński robi usilne starania o zniesienie zakazu importowania bydła i nierogacizny, jakoteż mięsa w granice monarchii austryackiej, jak niemniej o zaprowadzenie ułatwień przy transporcie bydła i mięsa transito do cesarstwa niemieckiego.

Zadośćuczynienie tym żądaniom rządu rumuńskiego naraziłoby hodowlę bydła i nierogacizny w całej monarchii, a w pierwszym rzędzie w Galicyi na nieobliczalne straty.

Wiadomo bowiem, że tak w Rumunii, jak i w innych bałkańskich państwach urządzenia weterynaryjne są nader niedostateczne i nie dają żadnej gwarancyi przeciwko zawleczeniu zarazy, a państwa te mając granice otwarte dla bydła rosyjskiego, naraziłyby nas niewątpliwie na zawleczenie chorób tam między inwentarzem żywym panujących, a to u bydła rogatego księgosuszu i zarazy płucnej, a u nierogacizny pomoru.

Wieloletnie starania obydwóch naszych Towarzystw gospodarskich o podniesienie hodowli bydła i nierogacizny w kraju, znaczne subwencye pieniężne, jakiemi tak Rząd, jak i kraj usiłowania te popierały, poszłyby na marne, a wszelkie wysiłki, jakie oba Towarzystwa czynią, by w myśl życzeń Ministerstwa rolnictwa zachęcać hodowców do powiększenia ilości tak bydła, jakoteż nierogacizny w celu zadośćuczynienia wzmagającym się potrzebom mięsa w większych miastach Monarchii, nie mogłyby odnieść żadnego skutku, bo hodowcy pod grozą zawleczenia przez importowane bydło lub mięso zarazy, nie tylko nie staraliby się o liczebne powiększenie stanu hodowlanego materyału, ale zniewoleniby byli do zredukowania go do nieodzownej dla potrzeb rolnictwa ilości.

Tym sposobem mniemanie, jakoby otwarcie granicy przyczynićby się miało do potanienia mięsa, okazałoby się złudnem, bo nigdy import nie mógłby pokryć strat, jakie nieunikniona za nim idąca w całem państwie redukcya materyału hodowlanego sprowadzićby musiała.

W myśl tych wywodów niżej podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, by nie dopuścił do otwarcia granicy rumuńskiej tak dla importu żywego bydła i nierogacizny, jakoteż i bitego mięsa, oraz by nie zezwolił na przewóz transito tak bydła, jak i mięsa do cesarstwa niemieckiego inaczej jak tylko w wagonach plombowanych i przy zachowaniu najdalej idących ostrożności.

We Lwowie, dnia 18. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Brykczyński w. r.

Stadnicki, Kraiński Władysław, Rozwadowski, Mieczysław Urbański, Męciński, Wincenty Kraiński, Kozłowski, Bal Białoskórski, Niezabitowski, Struszkiewicz, Bojko, Filip Włodek, Zdzisław Skrzyński, Leszek Cieński, Czarkowski-Golejewski, Bobrzyński, Wiśniewski, Laskowski, Wincenty Gnoiński, Sala, Moysa, Zdzisław Włodek, Schnell, Kramarczyk, Szwed, Potoczek, Krzysztofowicz, Skołyszewski Paygert, Torosiewicz, Piniński, Kazimierz Badeni, Barabasz, Staruch, Oleśnicki, Lityński, Jan Urbański, Milewski.

Ls. 642/07.

Aleg. 90

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wszelkie dokumenta prawne i podania hipoteczne, dotyczące najmu, lub zakupna gruntów i budynków na cele szkół ludowych, wolne były od opłaty stempli i należytości skarbowej za przeniesienie własności.

We Lwowie, 18. lutego 1907.

Wnioskodawca:
W. Szwed w. r.

F. Włodek, Schätzel, Kramarczyk, Wilczkiewicz, Oleśnicki, Skołyszewski, Barabasz, Huryk, Bohaczewski, Mazikiewicz, Mogilnicki, Kuryłowicz, Effinowicz, Potoczek, Żardecki.

Aleg. 91

Wniosek.

Zważywszy, że §. 9. ustawy państwowej z dnia 29. lutego 1880 r. Dz. p. p. Nr. 37. o środkach zapobiegawszych tępienia zarazy i księgosuszu, a względnie nowela do tegoż §-fu 9-go ogłoszona rozp. ministeryalnem z dnia 12. kwietnia 1880, jest nadzwyczajnie niejasną co do tworzenia pasów pogranicznych, gdyż mówi tylko ogólnikowo, iż w myśl tej ustawy pas pograniczny ma być utworzony w szerokości 30-tu kilometrów od granicy rosyjskiej, a w razie przypadłości do pasu pogranicznego chociażby tylko małej części sąsiednej gminy, ma być wzięta cała gmina;

zważywszy więc, że wskutek tej niejasności myśli noweli do §-fu 9. ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 37. powciągano do pasu pogranicznego całe gminy wraz z obszarami dworskimi, pomimo, że przy odmierzaniu na mapach przy ustanawianiu pasu pogranicznego tylko maleńki nieraz skraweczek pustej ziemi bez budynków pewnej gminie zaleciał, co sprawia ludności dotyczącej gminy nadzwyczajne utrudnienia, jakie wynikają z katastru pogranicznego, a dla samejże myśli ustawy o zapobieganiu rozwleczenia księgosuszu nie mają najmniejszej wartości, dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Wzywa się c. k. Rząd. by ze względu na ustalony pas pograniczny dla katastru bydła od lat 20 istniejący zmniejszył z 30 na 20 kilometrów lub ewentualnie wziął za podstawę szerokości pasu pogranicznego naturalną granicę rzekę Wisłę począwszy od Oświęcima tj. granicy pruskiej wzdłuż jej biegu aż do Niepołomic, zaś ciąg dalszy granicę suchą, lecz na 20 kilometrów szeroką.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by w razie nieuwzględnienia pierwszego wniosku uzupełnił nowelę ministeryalną do §. 9. ustawy z dnia 29. lutego 1880 Nr. 37. i wyraźnie orzekł, jaka część terytoryum gminy sąsiedniej z pasem pogranicznym musi przypaść przy odmierzaniu na mapach krajowych do pasu pogranicznego, na mocy którejby całą gminę sąsiednią w myśl tejże ustawy można uważać za koniecznie należącą do pasu pogranicznego np. $^1/_2$, $^1/_3$, $^1/_4$, $^1/_5$, i tp.

III. Wzywa się c. k. Rząd, by obok pierwszych dwóch wniosków pozostawił Władzy politycznej wolność bez naruszenia zasady ustawowej do zmniejszenia lub uwzględnienia lokalnych stosunków terytoryalnych, podciągania lub uwalniania gmin od należenia do pasu pogranicznego.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, by się zastanowił, czy nie byłoby już na czasie zniesienie okręgów rewizyjnych bydła jako za wielkich i nie odpowiadających swojemu celowi, a na to miejsce polecić prowadzenie katastru bydlęcego miejscowemu oglądaczowi bydła.

We Lwowie, dnia 18. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Kramarczyk *w. r.*

Effinowicz, Bujnowski, Stapiński, Kuryłowicz, Wilczkiewicz, Włodek Filip, Bojko, Krempa, Glidziuk, Oleśnicki, Szajer, Jaworski Jan, Skołyszewski, Wesoliński, Korol Pastor.

Aleg. 92

Wniosek.

Zważywszy, że instytucya obszarów dworskich istniejąca wyłącznie w Galicyi i Bukowinie jest przywilejem właścicieli większej posiadłości z niekorzyścią i krzywdą drobnych właścicieli ziemi;

zważywszy, że wskutek wyłączenia obszarów dworskich ze związków gminnych właściciele 2,916.630 ha w okrągłych cyfrach około 5,000.000 morgów powierzchni kraju nie ponoszą ciężarów gminnych, a takowe za nich właściciele drobnej posiadłości wynoszącej 4,932.553 ha, w okrągłych cyfrach 8,000.000 morgów ponoszą, co jest rzeczą niesłuszną i niesprawiedliwą;

zważywszy, że do obszaru dworskiego niema przynależności, istnieje tylko do gminy, że wskutek tego częstokroć gminy zmuszone są do ponoszenia kosztów leczenia ubogich chorych i do pracy niezdolnych, urodzonych i zatrudnionych lub urodzonych z rodziców zatrudnionych na t. zw. obszarach dworskich, co jest dla mieszkańców gminy oczywistą krzywdą;

zważywszy, że wskutek istnienia obszarów dworskich tworzy się w jednej gminie katastralnej dwie władze, z których jedna rozciąga się na parcele t. zw. rustykalne, a druga na tabularne, z których jedne mogą tworzyć enklawy, w drugich powstaja chaos i zamieszanie, sprzeczności interesów obszarów i gmin, co i tak trudne u nas administracyjne stosunki na wsi jeszcze bardziej utrudnia;

zważywszy, że uchwalenie ustawy z r. 1866 o obszarach dworskich nastąpiło wyłącznie wskutek żądań ówczesnych posłów włościańskich, że obecna oświeceńsza generacya włościan jak najenergiczniej zniesienia tej ustawy przez usta swych posłów i setkami petycyj domagała się i domaga;

zważywszy, że opinia nietylko wśród ludu, ale i wśród najbardziej zachowawczych posłów niedwuznacznie wypowiedzianą została, że instytucya obszarów dworskich na długo utrzymać się nie da (Przemówienia Piotra Górskiego i Andrzeja Potockiego z dnia 7. lutego 1896 r.);

zważywszy, że wskutek wydzielenia obszarów dworskich osłabiło się gminy siły finansowej i siły do pracy w samej gminie przydać się mogącej;

zważywszy, że interesa narodowe i społeczne zwłaszcza w dzisiejszych czasach wymagają zbliżenia się warstw społecznych, pracy wśród mniej narodowo uświadomionych, tych którym los pozwolił korzystać z więcej wiedzy;

zważywszy, że przez zniesienie niesprawiedliwej i szkodliwej ustawy o obszarach dworskich usunie się znaczną część niezadowolenia i goryczy i usunie się szkodliwy pod względem narodowym i społecznym wpływ tych, którzy żyją i rozwijają waśnią społeczną;

zważywszy, że wszelkie argumenta, jakoby przez połączenie obszarów dworskich z gminami zniszczyć się musiało te pierwsze, nie są trafne, gdyż sprzeciwia się im stan faktyczny, wykazujący, że w krajach, w których ustawy o obszarach dworskich nie mą, większa własność pomyślnie się rozwija (Królestwo Polskie, Czechy, Morawa, Śląsk), zaś w kraju mającym obszary dworskie t. j. w Galicyi większa własność szybko zanika;

zważywszy, że przez interesowane strony rozpowszechniana opinia, jakoby przez zniesienie obszarów dworskich właściciele tychże pod względem społecznym się poniżyć musiało, nie jest trafną, gdy przeciwnie prawdą jest, że ten kto zniża się do uboższych od siebie, aby ich podnieść, tem samem sam się podnosi;

zważywszy, że argument jakoby przez zniesienie obszarów dworskich narażało się sprawę narodową w Galicyi wschodniej na niebezpieczeństwo, są pozbawione prawdy, przybliży się bowiem właściciela Polaka do Ruskiego ludu, pozwoli mu skuteczniej pracować w kierunku wyrównania rozsiewanej przez wrogów obu narodowości zawiści;

zważywszy, że przez ustawę o obszarach dworskich stworzyło się rzecz sprzeczną w sobie samej, bo gmina bez majątku gminnego, wydatków gminnych, budżetu, rachunków rocznych, bez publicznej kontroli, bez członków, bez prawa przynależności, nonsens administracyjny, proszący się o jak najszybsze usunięcie;

zważywszy, że potrzeba zmiany administracyi gminnej istnieje od lat czterdziestu tj. od chwili wprowadzenia obecnie obowiązującej ustawy i że potrzeba ta została licznymi prawie co roku wnoszonymi wnioskami, rezolucyami do rządu i wezwaniami do Wydziału krajowego poparta;

zważywszy, że Wysoki Sejm uchwałą z dnia 24. marca 1892 r. przekazał wniosek posła Potoczka do Wydziału krajowego do zbadania i przedłożenia projektu zmiany ustawy gminnej, a Wydział krajowy dotychczas temu żądaniu nie uczynił zadość, pomimo upłynięcia 15 lat od chwili zapadnięcia uchwały, —

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy do opracowania i przedłożenia na najbliższej sesyi sejmowej ustawy zmierzającej do zmiany ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 dz. u. k. Nr. 19 i ustawy o obszarach dworskich z dnia 12 sierpnia 1866, dz. u. kr. Nr. 19 i ustawy o obszarach dworskich z dnia 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. Nr. 20. w kierunku włączenia obszarów dworskich do związku gminnego.

We Lwowie, dnia 18. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Wiktor Skołyszewski w. r.

Bojko, Pastor, Stojałowski, Szajer, F. Włodek, Bednarski, Kramarczyk, Szwed, Huza Buynowski, Wiśniewski, Potoczek, Wesoliński, Maryewski, Żardecki, Szponder.

Ls. 648/07.

Aleg. 93

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby kosztem państwa wybudował w jak najbliższym czasie kolej żelazną nietylko z Konieczny do Jasła, ale i dalsze przedłużenie jej z Jasła przez Pilzno do Dębicy.

We Lwowie, dnia 16. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Buynowski w. r.

Małachowski, Głąbiński, Miłachowski, Tomaszewski, Maryewski, Jabłoński, Tarnawski, Gryzieeki, Rayski, Sala, Wiśniewski, Wurst, Bednarski, Maiss, Schätzel, Merunowicz, Michalski.

Ls. 647/07.

Aleg. 94

Wniosek.

Ustawą sejmową z 10. listopada 1905 przyznano miastom, którym przysługuje na ich obszarze z mocy ustawy z dnia 22. kwietnia 1889 Dz. p. p. Nr. 30 wyłączne prawo propinacyi do końca 1910 r. z uzyskać się mających od r. 1911 opłat szynkarskich i konsumcyjnych od piwa, dotacyą coroczną w sumie 2,250.000 K. celem umożliwienia tymże spełnianie ciążących na nich ekonomicznych i kulturalnych żądań.

Równocześnie uchwalono w uznaniu, że tesame trudności finansowe i zadanie kulturalne posiadają również miasta Brzeżany, Buczacz, Gorlice, Jaworów i Wadowice, jako objęte statutem organizacyjnym z r. 1889, polecić Wydziałowi krajowemu, aby zbadał, o ile miasta te korzystały pośrednio z prawa propinacyjnego, oraz potrzeby dotacyi tych miast z funduszów krajowych i przedłożył Sejmowi wniosek odnośny.

Konieczność wydzielenia dotacyi miastom wspomnianym nie ulega wątpliwości, jeśli się zważy, że wszystkie te miasta jako objęte statutem organizacyjnym z r. 1889 mają te same koszta administracyjne, jak inne miasta uwzględnione już w dotacyi krajowej. Miasta te posiadają również zupełnie to samo zadanie kulturalne, jak inne miasta kraju tej kategoryi i nie ma zgoła żadnej racyonalnej przyczyny, aby tej samej opieki kraju miały być pozbawione.

Miasta te wymagają nawet wydatniejszego uwzględnienia od miast wspomnianych, jeśli ma być utrzymaną zasada równowagi ekonomicznej w całym kraju, gdyż miasta już w dotacyi krajowej uwzględnione mają udział w kapitale propinacyjnych, podczas gdy wspomniane miasta tych korzyści nie uzyskają. Miasta wspomniane opierały dotychczas swe budżetowe wydatki przeważnie na dochodach propinacyjnych, czego dowodem są n. p. budżety miasta Brzeżan, w których od roku 1844 dochód z prawa propinacyi pokrywał 50% ogólnych wydatków. Utrata tych dochodów jest już bliską, a miasta te nie mogą pozostawać dłużej w niepewności co do sposobu załatwienia czekającego już ciężkiego przesilenia ekonomicznego, gdyż od tego zależy cały plan gospodarczy w przyszłości.

Najżywotniejszy interes tych miast wymaga zatem, aby los ich został jak najrychlej zdecydowanym.

Potrzeby miast rzeczonych i dotychczasowa ich gospodarka oparta przeważnie na dochodach z prawa propinacyi mogą być z łatwością rozpoznane. Gmina miasta Brzeżan przedłożyła już nawet Wydziałowi krajowemu udokumentowaną petycyą, która stosunki odnośne gminy od roku 1844 wyczerpująco przedstawia.

Z tych przyczyn wnoszą:

Raczy Wysoki Sejm uchwalić niezwłocznie miastom Brzeżany, Buczacz, Gorlice, Jaworów i Wadowice stosowną dotacyę z opłat szynkarskich i konsumcyjnych od piwa począwszy od roku 1911 pobierać się mającą.

We Lwowie, dnia 16. lutego 1907.

Wnioskodawca:

Dr. Schätzel w. r.

Bednarski, Michałowski, Wurst, Maryewski, Buynowski, Rutowski, Merunowicz, Michalski, Sala, Huza, Jabłoński, Wiśniewski, Pastor, Żardeki, Jahl.

Aleg. 95

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia art. 5. i 7. ustawy z 22. czerwca 1867 nr. 13. Dz. u. kraj., względnie ustawy z 31. maja 1874 nr. 45. Dz. u. kraj., i ustawy z 8. września 1880 nr. 34. Dz. u. kraj., o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestw Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

§. 1.

Postanowienia art. 5. i 7. ustawy z 22. czerwca 1867 nr. 13. Dz. u. kraj., względnie ustawy z 31. maja 1874. nr. 45. Dz. u. kraj., i ustawy z 8. września 1880 nr. 34. Dz. u. u. kraj., tracą swą moc obowiązującą, a w miejsce tych wchodzą w życie następujące postanowienia:

Art. 5. a. W szkołach średnich w Galicyi są języki polski i i ruski jako języki wykładowe równouprawnione. W każdej poszczególnej szkole średniej może z reguły tylko jeden z tych języków być wykładowym.

Art. 5 b. W szkołach średnich z funduszów publicznych w całości albo w części utrzymywanych, a w czasie wydania niniejszej ustawy istniejących — będzie językiem wykładowym ten język krajowy, który w czasie wydania niniejszej ustawy jest w tych szkołach językiem wykładowym.

Art. 5. c. O języku wykładowym szkół średnich z funduszów publicznych w przyszłości założyć się mających rozstrzygać będą w każdym poszczególnym wypadku kompetentne władze szkolne na podstawie ograniczeń następujących:

Jeżeli zaistnieje potrzeba założenia szkoły średniej w miejscowości, w której dotąd żadnej szkoły średniej tego rodzaju nie było — językiem wykładowym tej szkoły będzie ten, ja-

kiego według rezultatu ostatniej konskrypcyi używa więcej niż 50% ludności powiatu, w którym dana miejscowość jest położoną.

Potrzebę tę ma się uważać za istniejącą, jeżeli na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku szkolnego zgłosi u władzy szkolnej krajowej przynajmniej 30 rodziców w dotyczącym powiecie zamieszkałych swój zamiar oddać swe dzieci do pierwszej klasy szkoły średniej, gdy ta w oznaczonej miejscowości tego powiatu założoną będzie.

Gdy zaistnieje potrzeba założenia nowej szkoły średniej w miejscowości, gdzie już jest taka szkoła średnia z polskim językiem wykładowym, ma nowo założona szkoła otrzymać ruski język wykładowy, jeżeli ludność w dotyczącym powiecie jest według rezultatów ostatniej konskrypcyi w liczbie wyższej ponad 50% ruską, lub jeżeli w istniejącej polskiej szkole średniej jest zwyż 200 uczniów narodowości ruskiej.

Gdy zaistnieje potrzeba założenia nowej szkoły średniej w miejscowości, gdzie już jest taka szkoła średnia z ruskim językiem wykładowym, ma nowozałożona szkoła otrzymać język wykładowy polski, jeżeli ludność w dotyczącym powiecie jest według rezultatów ostatniej konskrypcyi w liczbie wyższej ponad 50% polską, lub jeżeli w istniejącej ruskiej szkole średniej jest zwyż 200 uczniów narodowości polskiej.

Potrzebę założenia nowej szkoły średniej ma się uważać za istniejącą, jeżeli liczba uczniów w istniejącej już takiej szkole średniej dojdzie zwyż 500.

Art. 5 d.) W szkołach średnich z językiem wykładowym polskim mają być zaprowadzone paralelne klasy z językiem wykładowym ruskim, jeżeli zażąda tego przynajmniej 25 rodziców uczniów dotyczącej klasy.

Jak długo ustawa krajowa nie postanowi inaczej, pozostawiony będzie język niemiecki w dotychczasowym zakresie wykładów w c. k. II. gimnazyum we Lwowie.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy porucza się Ministerstwu wyznań i oświaty.

We Lwowie, dnia 18. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Oleśnicki w. r.

A. Szeptycki, Korol, Mazikiewicz, Effinowicz, Mogilnicki, Glidziuk, Huryk, Javorski, Barabasz, Kuryłowicz, Bohaczewski, Ostapczuk, Staruch, Ochrymowicz.

Ls. 645/07.

Aleg. 96

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o założenie gimnazyum w Rawie ruskiej.

We Lwowie dnia 18. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Mazikiewicz *w. r.*

Oleśnicki, Jan Stapiński, Bohaczewski, Staruch, Barabasz, Kramarczyk, Kuryłowicz, Wilczkiewicz, Huryk, Bojko, Korol, Mogilnicki, Effinowicz.

Ls. 649/07.

Aleg. 97

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w bieżącej sesyi sejmowej projekt ustawy o utworzeniu nowej gminy administracyjnej z rozparcelowanych gruntów obszarów dworskich Koniów i Towarnia w powiecie Staro-Samborskim, ułożył, a ułożony projekt na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył.

Motywa: Załączona do wniosku petycya kolonistów gmin Towarnia i Koniów.

We Lwowie, dnia 18. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Wiktor Skołyszewski. w. r.

Potoczek, Kramarczyk, Szwed, Żardecki. Szponder, Pastor, Wesoliński, Rayski, Szajer, Wurst, Jabłoński, Głąbiński, Stojałowski, Tarnawski.

Alegat do Ls. 649/907.

Wysoki Sejmie!

My niżej podpisani mieszkańcy na rozparcelowanych obszarach dworskich Towarnia, Koniów i Koniów bronisławowska pow. Stary Sambor, upraszamy Wysoki Sejm o utworzenie z tych obszarów jedną gminę.

Wszystkie trzy obszary są z sobą złączone a od gmin Towarnia i Koniów oddzielone i do przyłączenia do gmin nieodpowiednie.

Obszar dworski Towarnia ma 37 numerów. Obszar dworski Koniów ma 54 numerów, razem **91** numerów, oprócz tego kilka nowych jeszcze będzie wybudonych, wobec tego taka gmina może być zdolną do utrzymania się.

Obszar dworski Towarnia i Koniów mają wspólną szkołę polską wystawioną przez Towarzystwo S. L. w Przemyślu i mieszkańców obszarów Towarnia i Koniów. Nowa gmina miałaby nazwisko „Jagienka", powstałe od szkoły nazwiska królowej Jadwigi.

Stanisław Dracz, Stanisław Kajder, Jakób Kajder, Szczepan Zmora, Wojciech Tomaszek, Kazimierz Tomaszek, Józef Wojtowicz, Jakób Frydrych, Walenty Długosz, Józef Gay, Antoni Długosz, Paweł Maruszczak, Piotr Lepucki, Tomasz Kustroń, Kazimierz Woźniak, Franciszek Szafran, Jan Długosz, Jan Kuśnier, Stanisław Roś, Szymon Ciupek, Walenty Rycaj, Jan Musiał, Antoni Dobraz, Franciszek Goniec, Daniel Okarma, Grzegorz Pinkoś, Kazimierz Zygmunt, Józef Bodzioch, Andrzej Kantor, Wincenty i Jan Wania, Jan Pogorelec, Jakób Chowa, Magdalena Pelz, Jan Szczepanik, Józef Dyrda.

Podpisy obszaru dworskiego gminy Koniów:

Jan Rymar, Antoni Gierlach, Józef Obłoj, Michał Myrta, Piotr Masłyk, Walenty Myrta, Franciszek Pełdyjak, Jakób Kfolek, Józef Boroń, Jan Rymarz, Franciszek Dydek, Szczepan Sindyła, Jan Jórek, Franciszek Szafran, Jędrzej Noster, Józef Koszarski, Piotr Leśniak, Ignacy Gierlach, Jakób Krzysik, Tomasz Magusiak, Jan Leśniak, Jan Nycz, Marcin Gierlach, Marcin Krzysik, Wojciech Bober, Ignacy Krupa, Jędrzej Masłyk, Franciszek Mrozek, Filip Kostka, Wojciech Fic, Antoni Kostka, Michał Kostka, Wiktorya Dydek, Józef Ząbek, Marcel Ginalski, Józef Jastrzembski, Jędrzej Mrozek, Franciszek Masłyk, Jakób Dudek, Jakób Jantosz, Marcin Jara, Ignacy Jara, Maciej Jagielski, Feliks Leśniak, Antoni Barański.

LW. 691/07.

We Lwowie dnia 18. lutego 1907.

Aleg. 98

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej w sprawie przeniesienia i odbudowy szpitala powszechnego w Białej.

Wysoki Sejmie!

Komisya sanitarna powołując się na obszerne i wyczerpujące sprawozdanie Wydziału krajowego, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm uznaje potrzebę budowy nowego szpitala w Białej na 100 łóżek, oraz zabudowań ubocznych na innem odpowiedniejszem miejscu.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów tych budowli.

Przewodniczący:
Gołuchowski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Trzecieski, *w. r.*

LW. 731/07. We Lwowie, dnia 19. lutego 1907.

Aleg. 99

Sprawozdanie.

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie budowy pawilonu izolacyjnego, budynku gospodarskiego z lodownią i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Sanoku.

Wysoki Sejmie!

Szpital powszechny w Sanoku przedstawia pod względem miejsca samego, źle wybranego, małej powierzchni gruntu, złej wody i urządzenia niewygodnego, tyle braków, że należałoby właściwie pomyśleć o budowie nowego szpitala.

Na razie jednak przychodzi Wydział krajowy z wnioskami o wykonanie najnaglejszych i niezbędnych budowli nowych, i zrestaurowanie budynków istniejących.

Koszta obliczone na 36 329 koron.

Uznając powody przytoczone w sprawozdaniu Wydziału krajowego,

Komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm uznaje potrzebę budowy pawilonu izolacyjnego, budynku gospodarskiego z lodownią i trupiarni, tudzież potrzebę zarządzenia odgrzybienia mieszkania Sióstr Miłosierdzia przy szpitalu powszechnym w Sanoku.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów tych budowli i adaptacyi.

Przewodniczący:

Gołuchowski, *w. r.*

Sprawozdawca:

Wurst, *w. r.*

L. W. 18.621/907.

We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Aleg. 100

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z projektem ustawy łowieckiej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 20. października 1903 przekazał Wysoki Sejm wniesiony w r. 1902 wniosek p. Żardeckiego i towarzyszy z projektem ustawy łowieckiej Wydziałowi krajowemu do zbadania, czy nie zachodzi potrzeba zmian niektórych postanowień obowiązującej ustawy łowieckiej z r. 1897.

Uchwałą z dnia 22. listopada 1905 polecił następnie Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby wykonał uchwałę z dnia 20. października 1903 i przedłożył odnośne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej. Wskutek tych poleceń przedkłada Wydział krajowy następujące sprawozdanie.

Wydział krajowy przystępując do wykonania polecenia Wys. Sejmu z 20. października 1903 musiał przedewszystkiem uznać, że dla należytego ocenienia stanu rzeczy w sprawie tak ważnej a należącej do trudniejszych zadań ustawodawczych nie wystarczy zapoznać się z żądaniami zmiany obecnej ustawy łowieckiej, zawartemi we wniosku p. Żardeckiego i towarzyszy, oraz w petycyach, które od pięciu lat wpływają do Wys. Sejmu a zawierają skargi na obecną ustawę, lecz trzeba postarać się o zebranie urzędowego materyału, któryby pozwolił wyrobić sobie sąd o sposobie wykonywania tej ustawy w naszym kraju, a zwłaszcza o sposobie wykonywania tych jej postanowień, które są głównie przedmiotem krytyki.

Ze względu na to, że do wykonywania ustawy łowieckiej powołane są rządowe władze polityczne, Wydział krajowy ułożył kwestyonaryusz celem wyjaśnienia, w jaki sposób ustawa łowiecka jest wykonywana, o ile podnoszone przeciw tej ustawie zarzuty są uzasadnione w samych jej postanowieniach, o ile zaś mogą znaleść wytłumaczenie w sposobie jej wykonania, i kwestyonaryusz ten, podany do wiadomości Wys. Sejmu w sprawozdaniu z czynności Dep. III. za czas od 1. grudnia 1902 do 31. lipca 1904, przesłał c. k. Prezydyum Namiestnictwa pismem z dnia 1. lutego 1904 L. W. 99.404 z prośbą, aby obok odpowiedzi c. k. władz politycznych powiatowych na ten kwestyonaryusz zechciało zebrać materyał, którym rozporządzać może w tej sprawie c. k. Namiestnictwo jako władza powołana w toku instancyi do wydawania orzeczeń w sprawach unormowanych ustawą łowiecką.

Materyał dostarczony przez wypełnienie kwestyonaryuszy zestawił Wydział krajowy i odda go do użytku komisyi a najważniejsze daty sumaryczne podał już Wydział krajowy do wiadomości Wys. Sejmu w sprawozdaniu z czynności Dep. III. za czas od 1. sierpnia 1904 po koniec czerwca 1905.

Jakkolwiek cyfry statystyczne, zawarte w tem zestawieniu, a wyprowadzone z odpowiedzi c. k. politycznych władz powiatowych, nie są zupełnie ścisłe, wskutek tego, że niektóre c. k. Starostwa bądźto nie dały odpowiedzi na pewne pytania, bądź też udzieliły odpowiedzi ogólnikowej, nie cyfrowej, bądź wreszcie nie zrozumiały należycie niektórych pytań, jakkolwiek cyfry te z natury rzeczy określają przeważnie formalną tylko stronę działania władz, to jednak mimo to wszystko cyfry te użyte z odpowiednią oględnością dają pewien faktyczny materyał dla oceny istniejących dziś u nas stosunków w zakresie ustawy łowieckiej.

Mianowicie cyfry te stwierdzają fakty:

I. Czynsze dzierżawne z prawa polowania gminnego są w ogólności nader niskie w porównaniu do obszaru tych polowań w powiatach. W całym kraju wynoszą te czynsze za r. 1904 kwotę 182.990 K 31 h., podczas gdy obszar łączny okręgów polowań gminnych obejmuje przeszło 5 milionów morgów.

II. Przepisy obecnej ustawy łowieckiej dotyczące ochrony własności gruntowej i plonów rolniczych przed dzikami są niewystarczające.

III. Postanowienia obecnej ustawy o postępowaniu w sprawie szkód zrządzonych przez polowanie lub zwierzynę wymagają zmiany zwłaszcza w kierunku skrócenia i przyspieszenia tego postępowania.

Wydział krajowy nie poprzestał na tym materyale, lecz zwołał na dzień 9. maja 1906 konferencyę w celu uzyskania opinii kół interesowanych i znawców w sprawie potrzeby i kierunku reformy ustawy łowieckiej.

W skład tej narady zaprosił Wydział krajowy pp. Stanisława hr. Stadnickiego, Stanisława hr. Mycielskiego, Artura Cieleckiego, Dra Adama Jordana, Zdzisława hr. Tarnowskiego, Tadeusza Cieńskiego, Bolesława Żardeckiego, Dra Eugeniusza Oleśnickiego, Wojciecha Wiącka i dyrektora szkoły lasowej Maryana Małaczyńskiego. W obradach ankiety wzięli także udział dwaj delegowani przez JE. p. c. k. Namiestnika reprezentanci c. k. Rządu pp. radca dworu Jan Czeżowski i komisarz inspekcyi leśnej Michał Rudziński.

Ankieta, której protokół Wydział krajowy przedłoży do użytku komisyi, wstrzymując się od drukowania go w całości ze względu na jego objętość, — oświadczyła się za reformą ustawy łowieckiej w szeregu postanowień, o czem szczegółowo będzie mowa poniżej.

Nadto przeprowadził Wydział krajowy szczegółowe studyum obcych ustaw w tej materyi a mianowicie nowszych ustaw obowiązujących w innych krajach austryackich a ułożony na podstawie zebranych materyałów i wyników ankiety projekt ustawy poddał szczegółowemu rozbiorowi na szeregu posiedzeń swoich, na których poczynione zostały dalsze zmiany.

Przedkładając w załączeniu ·/. ten projekt, uważa Wydział krajowy za konieczne przedewszystkiem wskazać zasady przewodnie, których się trzymał przy opracowaniu projektu:

I. Wykonywanie polowania wymaga pewnego minimum obszaru, skutkiem czego tylko ten właściciel może samoistnie wykonywać prawo polowania, który taki minimalny lub większy obszar posiada, zaś wszystkie posiadłości w obrębie gminy nie dochodzące do tego obszaru, winny być złączone w jeden okręg zbiorowego polowania, w którym polowanie tylko jednolicie może być wykonywane.

Zasada ta, na której polega dawniejsze nasze ustawodawstwo łowieckie a która znalazła analogiczne po części jeszcze dalej idące zastosowanie przy uregulowaniu prawa rybołowstwa, jest niezbędnym warunkiem dalszego istnienia polowania. Gdyby każdy właściciel gruntu bez względu na jego rozmiar mógł samoistnie wykonywać prawo polowania, nikt nie miałby interesu chronić zwierzyny łownej, lecz miałby owszem interes ubiedz innych w jej zawłaszczaniu, nie byłoby podstawy do żądania wywynagrodzenia szkód zrządzonych przez zwierzynę, znikłaby wszelka zwierzyna łowna i wszelkie ptactwo, jak to ma miejsce np. we Włoszech. Nadto, zwłaszcza u nas, gdzie grunta są przeważnie bardzo rozdrobnione, tak że właściciel polując na swoim gruncie, strzelałby na grunt lub przez grunt sąsiada, taki stan rzeczy

byłby źródłem ciągłych zatargów pomiędzy ludnością wiejską a nadto dla życia i mienia przedstawiałby największe niebezpieczeństwa, mianowicie w okolicach, w których zatargi rodzinne, spadkowe i sąsiedzkie dają często powód do krwawych nieraz napaści i bójek.

Na bronionej przez nas zasadzie opierają się ustawy innych krajów austryackich z wyjątkiem Wybrzeża i Dalmacyi, oraz ustawodawstwo niemieckie. Zasady tej nie kwestyonował nikt w ankiecie łowieckiej.

II. Czas ochrony dla zwierzyny łownej należy ograniczyć do istotnej potrzeby. Zmiany w tym względzie odnoszące się do sarn i łani tudzież do jeleni zawarte są w §. 43. i będą poniżej uzasadnione.

III. Ochronę własności gruntowej od szkód wyrządzanych przez polowanie i przez zwierzynę należy wzmocnić i to tak prewencyjnie, do czego odnoszą się zmiany w §. 49. ustęp 3-ci, §. 50. ustęp 3-ci, §. 53. i §. 60., jak i przez rozszerzenie obowiązku wynagrodzenia szkody na szkody zrządzone przez dziki (§. 61.).

IV. Postępowanie w sprawie wynagrodzenia szkód zrządzonych przez polowanie lub przez zwierzynę łowną i dziki należy ile możności skrócić, aby jeżeli istotnie szkoda stwierdzoną została, stosowne wynagrodzenie dostało się poszkodowanym ile możności rychło. W tej mierze zawierają §§. 67—73 projektu znaczne zmiany w porównaniu z obecną ustawą.

Postanowienia ustawy łowieckiej winny być wynikiem kompromisu między uprawnionymi interesami łowiectwa jako gałęzi gospodarczej a równocześnie ćwiczenia ciała nader ważnego dla zdrowia i hartu społeczeństwa, zwłaszcza ludzi umysłową zajętych pracą, a między tak doniosłymi interesami rolnictwa i gospodarstwa lasowego, które muszą być skutecznie chronione jako podstawa zarobku szerokich warstw ludności. Nie zachodzi tu sprzeczność interesów w tym kierunku, żeby po jednej stronie stała wyłącznie jedna, po drugiej druga warstwa społeczna, albowiem polowaniu oddają się ludzie z różnych warstw i zawodów społecznych, zamożni i niezamożni, ze wsi i z miasta, zaś interesa uprawy ziemi, domagające się ochrony, znajdują swoich reprezentantów we wszystkich warstwach posiadaczy lub dzierżawców gruntów, od tego, który uprawia najmniejszy skrawek ziemi, aż do posiadaczy wielkich majątków ziemskich i rozległych lasów, gdyż zwierzyna nie czyni między nimi różnicy, a każdy z nich ma równe prawo do ochrony.

Wydział krajowy przygotowując obecny projekt ustawy łowieckiej, dążył do takiego kompromisu między interesami łowiectwa a interesami uprawy ziemi z uwzględnieniem zmienionych od r. 1897 stosunków pod względem stanu zwierzyny i wpływu tegoż na gospodarstwo rolne i leśne. O ile w poszczególnych postanowieniach cel ten zdołał osiągnąć i intencyom swoim należyty dać wyraz, o tem sąd pozostawia Wys. Sejmowi.

Ważniejsze zmiany wprowadzone w tym projekcie w porównaniu z wydrukowaną obok ustawą z r. 1897 uzasadnia Wydział krajowy następującemi uwagami:

Do §. 4.

W tym paragrafie wprowadza Wydział krajowy zmianę przez nadanie prawa do wykonywania samoistnego polowania także posiadaczowi nieprzerwanej powierzchni gruntu, która wynosi co najmniej 60 hektarów, jeśli te grunta składają się z ról, łąk lub ogrodów. W tej mierze poszedł Wydział krajowy za zdaniem bardzo przeważnej większości ankiety, która uznała, że na tej powierzchni gruntu o takiej kulturze można racyonalnie wykonywać polowanie. Przytem sądzi

Wydział krajowy, że przez zniżenie minimum obszaru gruntu, koniecznego do wykonywania samoistnie prawa polowania, zwiększy się zastęp osób, w których interesie jest racyonalne prowadzenie gospodarstwa łowieckiego.

Wydział krajowy zauważa, że samych tabularnych posiadłości z obszarem od 60 do 115 hektarów jest wedlug najnowszego skorowidza 789, a między niemi przeważna ilość nie ma lasów.

Do §§. 7. oraz 35—39.

Postanowienia powyższych paragrafów dają właścicielom gruntów w okręgu zbiorowego polowania, a względnie zastępującej ich z urzędu reprezentacyi gminy, możność wypróbowania, czy wyższy przychód ze zbiorowego polowania nie dałby się uzyskać przez ustanowienie myśliwego w miejsce wydzierżawiania. Możność ta, która usunie skargi na przymus wydzierżawiania, obecnie i z tego względu jest pożądaną, ponieważ wobec rozszerzenia odpowiedzialności uprawnionego do polowania, zatem także dzierżawcy zbiorowego polowania, na szkody zrządzone przez dziki, przypuszczać należy, iż w pewnych okolicach na niejedno zbiorowe polowanie nie znajdą się dzierżawcy. Analogiczne postanowienia znajdują się w ustawach łowieckich przeważnej liczby krajów austryackich.

Obawy nadużyć nie ma, gdyż usuwają je kautele przepisane w §. 35. ustawy co do ustanowienia i usunięcia takiego myśliwego.

Do §. 15.

Postanowienia tego paragrafu rozszerzają udział reprezentacyi gminnej, względnie reprezentacyi gminnej wraz z przełożonym obszaru dworskiego wchodzącego w skład okręgu zbiorowego polowania w ustanawianiu warunków dzierżawy, zachowując roztrzygnienie jak dotąd politycznej władzy powiatowej.

Do §. 43.

Proponowana w przepisach §. 43 projektu ustawy redukcya czasu ochronnego dla kóz (sarn) i łani, trwającego obecnie przez cały rok, o dwa miesiące uzasadnioną jest potrzebą skuteczniejszej ochrony gospodarstwa rolnego i leśnego, a ze stanowiska gospodarstwa łowieckiego potrzebą usunięcia samic bezużytecznych.

Redukcyę tę i odnośną zmianę obecnej ustawy proponuje Wydział krajowy opierając się na wyniku obrad ankiety, która oświadczyła się za tem jednogłośnie. Nadto proponuje Wydział krajowy, ze względu na bardzo znaczne rozmnożenie sie jeleni w ciągu dziesięciu lat, jakie upłynęły od wydania ustawy łowieckiej z r. 1897, — skrócenie czasu ochronnego dla jeleni z 9 na 6 miesięcy. Do tego wniosku skłaniają Wydział krajowy nie tylko znaczne szkody, jakie zrządzają jelenie na polach, albowiem szkody w jednorocznych plonach dadzą się pokryć przez odszkodowania, lecz w wyższym stopniu szkody w kulturach leśnych, które niszczą zalesienia tak potrzebne i z wielkim nakładem prowadzone, zatem przynoszą szkodę trwałą gospodarstwu krajowemu. Na poparcie tego niech tu będzie wolno przytoczyć uwagi, jakie wytrawny znawca stosunków leśnych naszego kraju radca Kochanowski czyni w tym przedmiocie w fachowem czasopiśmie „Sylwan“.

„Szkody przez zwierzynę w lasach naszych wyrządzane, przekraczają otwarcie mówiąc wszelkie pojęcie, często bowiem stajemy bezradni wobec zniszczonej kultury i zapytujemy sami siebie: jakie drzewo sadzić?, co robić żeby pomimo zwierzyny wyhodować las, któryby opłacił trudy i zwrócił właścicielowi jego pieniądze? Ofiarą zwierzyny padają bowiem bez wyjątku wszystkie gatunki naszych drzew leśnych, dąb, jawor, jesion, brzost, buk, grab, jodła, świerk, sosna, modrzew, począwszy od najwcześniejszej młodości aż do średniego wieku. Tysiące koron wyrzuca się wprost bez jakiegokolwiekbądź skutku, gdyż ledwie tylko jesienna zawierucha powieje od sarmackich stepów, już i szkody są widoczne, szkody, które dopiero pod wiosnę następnego roku ustają, gdy zręby i młodniki trawą należycie się zazielenią. W mowie będące uszkodzenia wyrządzają tak sarny jak i jelenie“.

„Pod ochroną ustawy łowieckiej, pod czujnem okiem organów dozorczych, przy pomocy władz powołanych i braku zwierzyny szkodliwej podniósł się stan sarn i jeleni do tej niezwykłej ilości, jaką dziś posiadamy. Znam okolice, jak np. dolina Czeremoszów, gdzie jeszcze przed laty 6 jeleń był całkiem niezwykłym gościem i to chyba przechodnim, a dzisiaj są tam już rykowiska".

„Znam okolice, w których przed laty 20 jeleń był rzadkiem zjawiskiem, chowającym się na połoninach i w gęstych lasach, a dziś posiadają te lasy około 300 sztuk jeleni. Znam też miejsca, w których przed kilkunastu laty sarn wcale nie było, dzisiaj zaś chodzą stadami".

„Zważywszy to wszystko, poczuwamy się do obowiązku jako gospodarze leśni zastanowić się nad środkami, któreby opisanym skutkom zapobiedz mogły. Należy przytem wziąć pod uwagę, że zupełne wyrugowanie zwierzyny z lasu nie jest ani rzeczą wskazaną, ani też konieczną".

„Nie pozostaje więc nam nic innego, jak tylko zmniejszenie stanu zwierzyny łownej jeleni i sarn, w lasach naszych do tego stopnia, ażeby znalazła naturalne środki żywności bez potrzeby dotkliwych uszkodzeń kultur i młodników i aby z tem połączone było należyte karmienie".

Do §. 49.

Ze względu na znaczne szkody, jakie może wyrządzić polowanie konno na polach obsianych i łąkach i ze względu na trudność ścisłego oznaczenia czasu, w którym takie polowania mogłyby się odbywać bez szkody, wnosi Wydział krajowy zmianę alinei 3. §. 39. dawnej ustawy w tym kierunku, żeby na polach obsianych i łąkach wolno było polować konno tylko za zezwoleniem właściciela gruntu.

Do §. 53.

Zmiana wprowadzona w tym paragrafie, odpowiadająca jednomyślnej opinii uczestników ankiety, uzasadnioną jest faktem, że tylko koty i psy włóczące się „samopas", a te ostatnie także tylko wtedy, gdy nie mają kagańca, mogą wyrządzić szkodę w gospodarstwie łowieckiem.

Do §§. 56. i 60.

Według obowiązującej obecnie ustawy łowieckiej, mógł właściciel gruntu w obrębie okręgu zbiorowego polowania bronić się przeciw szkodnikom:

a) przez zabezpieczanie gruntu przeciw wdzieraniu się zwierzyny (§. 53. dawny, 63. nowy alinea 1.).:

b) przez odstraszanie przez straszydła, ognie nocne i t. p. (powyższy §. alinea 2.).;

c) przez zabijanie na swoim gruncie zwierząt szkodliwych wymienionych w alinei 1. §. 46. (dawnego) względnie 56. (nowego) oraz zwierząt wymienionych w alinei 2, tegoż §.;

d) przez zabijanie na swoim gruncie zapadłych w stadach dzikich gęsi i kaczek (poprzedni §. alin. 3.).

Ze względu na bardzo znaczne szkody, jakie zające czynią w sadach zwłaszcza w śnieżnych zimach i na potrzebę skuteczniejszej ochrony sadownictwa, które się rozwija przy poparciu funduszów krajowych, Wydział krajowy proponuje rozszerzyć prawo obrony właściciela gruntu w tym kierunku, iżby właścicielowi sadu, położonego w pobliżu domów lub zabudowań gospodarskich a otoczonego murem, parkanem lub innem stałem ogrodzeniem co najmniej na 1 metr wysokiem z wejściem przez zamykane drzwi lub wrota wolno było po za czasem ochronnym, bez użycia jednak broni palnej, zabijać i zabierać sobie zające, któreby dostały się w obręb takiego ogrodzenia. Ogrodzenie jest tu zrozumiane takie, przez które z reguły zając nie może się dostać.

Następnie proponuje Wydział krajowy w §. 60., iżby posiadacz gruntu w obrębie swego obejścia domowego mógł się bronić przed zwierzę-

tami szkodliwemi, tudzież przed kunami, tchórzami i łasicami przez przyrządy samochwytne. Postanowienie to usprawiedliwione jest potrzebą ochrony chowu drobiu. Ankieta zgodziła się na to, aby właścielowi gruntu wolno było używać przyrządów samochwytnych dla tępienia szkodliwej zwierzyny na swoim gruncie. Wydział krajowy ogranicza to upoważnienie do obrębu obejścia domowego i mniema, że to zupełnie wystarczy.

Do §§. 57. i 61.

Przepisy §§. 57. i 61. projektu ustawy, dotyczące obowiązku uprawnionego do polowania, tępienia dzików i wynagrodzenia szkód zrządzonych na gruncie i w plonach przez polowanie, oraz zwierzynę łowną i szkodliwą, zmieniają postanowienia §§. 47. i 51. obecnej ustawy w tym kierunku, że wprowadzają stale odpowiedzialność uprawnionego do polowania za wszelkie szkody zrządzone przez dziki w obrębie okręgu polowania.

W konsekwencyi wprowadzenia tej odpowiedzialności uchyla się przepis zawarty w ustępie a) §. 47. obecnej ustawy, a z drugiej strony zastrzega się (w ostatnim ustępie §. 61. projektu ustawy) uprawnionemu do polowania prawo żądania zwrotu kwoty wypłaconej przezeń tytułem odszkodowania w zwykłej drodze sądowej od właściciela lub dzierżawcy polowania w lasach, z których wyszły dziki, które wyrządziły szkodę, po poprzedniem jednak przeprowadzeniu dowodu, że dziki, które tę szkodę zrządziły, wyszły z owych lasów.

Szkody zrządzone przez dziki były głównym powodem żądań zmiany obecnej ustawy łowieckiej.

Według tej ustawy nie istnieje powszechna odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez dziki, lecz władza polityczna ma ją orzec w okolicach, gdzie dziki wyrządzają znaczne szkody w ziemiopłodach, a uprawnieni do polowania nie czynią zadość obowiązkowi ich tępienia a ma orzec ją w odniesieniu do tych właścicieli i dzierżawców polowania, którym udowodnionem będzie, że dziki na swych obszarach hodują lub że obowiązkowi tępienia ich nie czynią zadość. Ten dowód, jak doświadczenie i daty statystyczne pouczają, tylko w rzadkich wypadkach mógł być przeprowadzonym, przeto i wynagrodzenie szkody zrządzonej przez dziki zbyt często nie mogło być przyznanem. Przeważnej większości ankiety wydało się najskuteczniejszym środkiem, by zmusić do tępienia dzików, nałożenie odpowiedzialności za szkody zrządzone przez nie na uprawnionych do polowania a zarazem dozwolenie regresu do właścicieli lasów, z których wyszły dziki. Wydział krajowy przychylił się do tego zapatrywania.

Obok tego utrzymane są dwa dalsze środki wskazane w dotychczasowej ustawie t. j. obławy i wydanie bezpłatnych certyfikatów z dozwoleniem tępienia dzików bronią palną.

Do §§. 67—73.

Pominąwszy brak odszkodowania za szkody wyrządzone przez dziki, nanajbardziej ujemną stroną obecnej ustawy łowieckiej było, że postępowanie w sprawie skonstatowania i wynagrodzenia szkód zrządzonych przez polowanie lub przez zwierzynę było zarządzone zbyt późno i nie dość było szybkiem. Mimo terminów krótkich, przepisanych w ustawie, nie mogło być inaczej, ponieważ władze polityczne, ustanowione dla rozległych powiatów a skąpo obsadzone, mają znaczną ilość czynności pilnych, którym wszystkie inne sprawy, a zatem także sprawy dotyczące szkód zrządzonych przez polowanie lub zwierzynę ustąpić muszą mimo najlepszej chęci urzędników, którym te sprawy powierzone zostały. Najskuteczniejszym środkiem przyspieszenia tych spraw byłoby zatem poruczenie załatwiania ich w pierwszej instancyi jakiejś instancyi na miejscu będącej a dającej rękojmię bezstronnego załatwienia.

W Czechach, w Austryi dolnej i górnej, w Szląsku i na Morawach istnieją sądy rozjemcze dla orzekania o szkodach i ich wynagrodzeniu, bądź dla każdego okręgu polowania zbiorowego, bądź dla powiatu sądowego (Morawy). Przewodniczącego sądu mianuje w Czechach wydział powiatowy, w innych krajach polityczna

władza powiatowa. Strony mianują po dwóch lub po jednym asesorze. W Morawii mianowanie przewodniczącego następuje z listy zatwierdzonej na propozycyę politycznej władzy powiatowej przez Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Jedne ustawodawstwa nie dopuszczają odwołania się od orzeczenia tego sądu rozjemczego, inne dopuszczają rekurs do politycznej władzy powiatowej.

Obowiązująca w Galicyi ustawa łowiecka pozwala politycznej władzy powiatowej delegować naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) stale lub też od wypadku do wypadku — jednak tylko do przedsiębrania dochodzeń i usiłowań ugodowych w przedmiocie szkód zrządzonych przez zwierzynę. Wydział krajowy mniema, że należy pójść dalej i poruczyć wydanie orzeczenia ale nie naczelnikowi gminy samemu, lecz kolegium złożonemu z naczelnika gminy i z dwóch asesorów mianowanych przez polityczną władzę powiatową i przez nią zaprzysiężonych, z których przynajmniej jeden musiałby być obznajomionym z łowiectwem. Dalsza rękojmia leżałaby w rekursie do politycznej władzy powiatowej, która byłaby drugą i ostatnią instancyą administracyjną w sprawach szkód zrządzonych przez polowanie lub zwierzynę. Na wypadek stronniczości naczelnika gminy, jeśliby poszkodowanym był on sam lub członek jego rodziny, obowiązek dochodzenia sprawy i orzekania przechodzi na polityczną władzę powiatową a w drugiej i ostatniej instancyi na Namiestnictwo.

Czynności tak złożonego sądu odnosić się będą jedynie do szkód zrządzonych w okręgu polowania zbiorowego.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w r
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . 1907, którą wydaną zostaje ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu jej w dzienniku ustaw krajowych.

Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy, a w szczególności ustawa z dnia 5. marca 1897 Nr. 71. Dz. u. i rozp. kraj., z wyjątkiem ustawy z 19. lipca 1869 Nr. 26. Dz. u. kr., która pozostaje nadal w mocy obowiązującej.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa łowiecka

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

dotychczas obowiązująca.

I. Prawo polowania i jego wykonanie.

A) Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie łownej zwierzyny i dzikiego ptactwa, jak również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów itp. Odnośnie do dzikiego ptactwa mieści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną są w rozumieniu niniejszej ustawy: jeleń i daniel, sarna, zając, dziki królik i borsuk. Z ptaków: głuszec, cietrzew, jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chruściel (derkacz), bażant, drop, czajka, słonka, dubelt, krzyk, siewka, kulik i rozmaite tegoż gatunki, kurki wodne, łyska, nurki, dziki łabędź, dzika gęś, wszelkie gatunki dzikich kaczek i dzikich gołębi.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu; wykonywane zaś być może albo w sposób samodzielny, albo przez wydzierżawienie.

Projekt.

1. Prawo polowania i jego wykonywanie.

A) Postanowienia ogólne.

§§. 1. i 2. ustawy niezmienione.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Co do wykonywania prawa polowania jest właściciel prawa polowania w myśl postanowień niniejszej ustawy albo uprawnionym do samoistnego wykonywania polowania, to jest do swobodnego rozstrzygania o sposobie wykonywania swego prawa polowania (już to we własnym zarządzie, już to przez wydzierżawienie i t. p.), albo też ograniczonym w swobodnem rozstrzyganiu o sposobie wykonywania tego prawa w myśl postanowień §. 7. niniejszej ustawy.

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
§. 3. ustęp drugi:	§. 4.
Wykonywanie prawa polowania w sposób samodzielny przysługuje:	Uprawnienie do wykonywania samoistnie polowania służy posiadaczowi nieprzerwanej powierzchni gruntu, która wynosi co najmniej 115 hektarów.
a) posiadaczowi nieprzerwanej przestrzeni obszaru gruntowego wynoszącego co najmniej 115 hektarów, bez względu czy on jest osobą fizyczną, czy też osobą prawną, czy jest osobą pojedynczą lub połączeniem kilku osób. W ostatnim wypadku nie może być posiadłość podzieloną co do przestrzeni. Również nie stanowi różnicy, czy ten obszar leży w jednej gminie lub miejscowości, lub czy się rozciąga na terytoryum więcej gmin, względnie miejscowości.	Jeśli posiadłość taka składa się z ról, łąk lub ogrodów, natenczas do wykonywania na niej samoistnie polowania wystarcza powierzchnia 60 hektarów.
b) Gminie służy samodzielne polowanie tylko co do przestrzeni gruntowej, należącej do majątku gminnego, położonej bądź to w obrębie własnej, bądź też obcej gminy, jeżeli obszar ten wynosi co najmniej 115 hektarów nieprzerwanej przestrzeni.	Obojętną jest rzeczą, czy posiadanie takiej powierzchni gruntów należy do osoby fizycznej, czy prawnej, do jednej lub więcej osób, byle tylko posiadłość nie była fizycznie podzieloną. Również nie stanowi różnicy, czy owe grunta leżą w jednej gminie lub miejscowości lub też, czy rozciągają się na terytorya kilku gmin, względnie miejscowości.
	2. Gminie jako takiej, jeśli grunta stanowiące majątek lub dobro gminy, położone bądź to w obrębie gminy, bądź w obrębie innych gmin, stanowią nieprzerwaną powierzchnię, co najmniej 115 hektarów, bez względu na rodzaj kultury tych gruntów.
	Gminy mające takie grunta winny jednak wykonywanie samoistne polowania na tych gruntach albo wydzierżawiać i to niepodzielnie co do powierzchni, albo zlecić wykonywanie tego polowania ustanowionemu myśliwemu. Ustanowienie myśliwego winno nastąpić w myśl §§. 14, 23 i 35—40 niniejszej ustawy.
§. 3. ustęp trzeci:	§. 5.
Drogi, koleje żelazne, rzeki, potoki, kanały, jakoteż wody stojące i wyspy na wodach, które przerzynają grunta, nie uważają się za przerwy obszaru, jeżeli się można dostać z jednej części kompleksu do drugiej nie przechodząc przez cudzą posiadłość. (ad a i b).	Za nieprzerwaną w myśl postanowień §. 4. należy uważać powierzchnię gruntu wtedy, gdy poszczególne części gruntu powierzchnię tę stanowiące tak są względem siebie położone, iż można się dostać z jednej części na drugą nie przechodząc przez grunta należące do innego posiadacza.
	Drogi publiczne, koleje żelazne, rzeki, potoki i kanały, przerzynające powierzchnię gruntów, jako też wody stojące, w części lub całości swej położone w obrębie tej powierzchni, nie tworzą w niej przerwy, a nawet wyspy, położone na wodach publicznych, należy uważać za złączone z gruntami nadbrzeżnymi. Cudze drogi prywatne o tyle nie stanowią przerwy w powierzchni gruntów, o ile posiadacz tychże gruntów ma na nich służebność drogi.
§. 3. ustępy czwarty i piąty:	§. 6.
c) Posiadaczom zwierzyńców, to jest przestrzeni gruntowych dowolnych rozmiarów	Uprawnienie do wykonywania samoistnie prawa polowania służy też posiadaczom

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
przeznaczonych do hodowli zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw jej wydostaniu się na grunta sąsiednie.	zwierzyńców, to jest powierzchni gruntów o dowolnej wielkości, przeznaczonych do hodowania zwierzyny a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw wydostawaniu się zwierzyny na grunta sąsiednie.
W razie sporu o to, czy jaka przestrzeń gruntowa uważaną być ma za zwierzyniec w myśl powyższego postanowienia, rozstrzyga o tem polityczna Władza powiatowa.	Prawo wykonywania samoistnie polowania służy posiadaczowi zwierzyńca jedynie na gruntach, stanowiących zwierzyniec. Spory, czy jakaś powierzchnia gruntu ma być uważaną za zwierzyniec w znaczeniu powyższego postanowienia, rozstrzyga polityczna Władza powiatowa.
§. 4.	§. 7.
Wszelkie inne obszary gruntowe, położone w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiącym, które nie posiadają warunków samoistnego polowania w §. 3. określonych, albo co do których samoistne polowanie nie zostało zgłoszone (§. 6.), stanowią okręg polowania gminnego. Polowanie gminne ma być wydzierżawione na rzecz posiadaczy gruntów. Przy wydzierżawianiu polowania gminnego zastępuje posiadaczy gruntów reprezentacya gminy, a jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje także grunta obszaru dworskiego, reprezentacya gminy z przełożonym obszaru dworskiego według postanowień niniejszej ustawy. W tym ostatnim wypadku wolno tak reprezentacyi gminy jak i przełożonemu obszaru dworskiego samoistne stawiać wnioski wobec władzy politycznej. Jeżeli posiadacz gruntów obszaru dworskiego, wcielonych do okręgu polowania gminnego, jest dzierżawcą odnośnego polowania gminnego, albo tegoż części, wtedy zastępstwo służy w każdym razie reprezentacyi gminnej.	Wszelkie inne grunta, położone w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiącym, które nie mają rozmiarów i warunków określonych w §§. 4 i 6, albo też, co do których samoistne wykonywanie prawa polowania nie zostało zgłoszone (§. 9. ustęp końcowy), stanowią okręg polowania zbiorowego. Wykonywać prawo polowania w okręgach polowania zbiorowego można: 1. albo przez wydzierżawienie polowania w okręgu 2. albo przez powierzenie wykonywania polowania ustanowionemu myśliwemu, w obu wypadkach na rzecz posiadaczy gruntów, stanowiących okręg zbiorowego polowania. Przy wydzierżawianiu polowania w okręgu zbiorowego polowania jako też przy ustanawianiu myśliwego dla wykonywania polowania zastępuje posiadaczy gruntów w skład okręgu zbiorowego polowania wchodzących, reprezentacya gminna a jeżeli okręg zbiorowego polowania obejmuje także grunta położone w obrębie obszaru dworskiego, reprezentacya gminna wraz z przełożonym obszaru dworskiego. W takim wypadku ma tak reprezentacya gminna jak i przełożony obszaru dworskiego prawo przedkładać powiatowej Władzy politycznej wnioski w sprawie sposobu wykonywania prawa polowania w okręgu. Jeżeli posiadacz gruntów położonych w obrębie obszaru dworskiego jest dzierżawcą polowania w tymże okręgu zbiorowego polowana natenczas zastępuje posiadaczy gruntów w okręg wchodzących wyłącznie reprezentacya gminna.

Ustawa obowiązująca.

B) Ustanowienie okręgów polowania.

§. 5.

Okręgi tak samodzielnego polowania (§. 3.), jakoteż okręgi polowania gminnego (§ 4.) ustanowi polityczna Władza powiatowa każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Dzierżawny okres polowania wynosi zwyczajnie lat sześć. Jedynie w wypadkach, w których reprezentacya gminna (przełożony obszaru dworskiego) wniesie u politycznej Władzy powiatowej przed upływem przedostatniego roku bieżącego okresu dzierżawnego z uzasadnionych powodów podanie o przedłużenie okresu dzierżawy, może c. k. Namiestnictwo zarządzić przedłużenie co najwyżej do lat dwunastu. Przeciw takiemu przedłużeniu rekurs nie ma miejsca

§. 6.

Najpóźniej w sześć miesięcy przed upływem bieżącego okresu dzierżawy, Władza polityczna powiatowa ogłosi w miejscu swej siedziby, jakoteż w każdej gminie i na obszarze dworskim edykt, na mocy którego ci posiadacze gruntów, którzy na nadchodzący, w edykcie określić się mający, dzierżawny okres polowania (§. 5.) na podstawie §. 3. roszczą sobie uprawnienie do samodzielnego polowania, wezwani zostaną, aby te pretensye w ciągu 6 tygodni u politycznej Władzy powiatowej zgłosili. Edykt ten ma być prócz tego doręczony wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy w bieżącym okresie dzierżawnym polowanie samodzielnie na swych gruntach w myśl §. 3. wykonywali.

Do zgłoszenia wystarczy zwykłe podanie do Władzy politycznej powiatowej lub nawet protokolarne oświadczenie z dołączeniem szkicu sytuacyjnego dotyczącej przestrzeni gruntowej. Przy następnem ustanowieniu samodzielnego prawa polowania wystarczy odwołanie się do poprzedniego zgłoszenia.

Polityczna Władza powiatowa ma zbadać zgłoszenia, według potrzeby przedsięwziąć dochodzenia, a następnie ustanowić okręgi polowania tak samodzielnego według §. 3., jakoteż polowania gminnego wedle §. 4. wydzierżawić się mającego i ogłosić je w należyty sposób.

Projekt.

B) Ustanowienie okręgów polowania.

§. 8.

Okręgi samoistnego polowania (§. 4.), jakoteż okręgi polowania zbiorowego (§. 7.) ustanawia polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu opinii Wydziału powiatowego. Ustanowienia okręgów dokonywa Władza każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Dzierżawny okres polowania trwa zwyczajnie lat 6. Jedynie w wypadkach, w których reprezentacya gminna względnie reprezentacya gminna wraz z przełożonym obszaru dworskiego wniesie u politycznej Władzy powiatowej przed upływem przedostatniego roku bieżącego okresu dzierżawnego z uzasadnionych powodów podanie o przedłużenie okresu dzierżawy, może c. k. Namiestnictwo zarządzić przedłużenie co najwyżej do lat dwunastu. Przeciw takiemu przedłużeniu rekurs nie ma miejsca.

§. 9.

Najpóźniej na sześć miesięcy przed upływem bieżącego okresu dzierżawy, ogłosi polityczna Władza powiatowa w miejscu swej siedziby tudzież we wszystkich gminach i obszarach dworskich powiatu edykt, którym wezwie posiadaczy gruntów, roszczących sobie prawo do samoistnego wykonywania polowania w myśl postanowień §§ 4. i 6. na nadchodzący okres dzierżawny polowania, by zgłosili swe roszczenia w ciągu 6 tygodni u politycznej Władzy powiatowej. Edykt taki winna Władza doręczyć także wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy w dotychczas bieżącym okresie dzierżawnym polowania wykonywali polowanie samoistnie na swych gruntach w myśl §§ 4. i 6.

Zgłoszenie może być uczynionem albo w formie podania do politycznej Władzy powiatowej albo w formie protokołowanego oświadczenia, a w jednym czy drugim wypadku winien starający się dołączyć szkic sytuacyjny dotyczącej powierzchni gruntów. Przy następnych aktach ustanowienia okręgów samoistnego polowania, wystarcza powołanie się na poprzednio wniesione zgłoszenie.

Polityczna Władza powiatowa ma zbadać zgłoszenie, w razie potrzeby przeprowadzić dochodzenia a następnie projekt podziału powiatu na okręgi polowania przedłożyć Wydziałowi powiatowemu. Po wysłuchaniu opinii Wydziału powiatowego ustanawia i ogłasza polityczna Władza powiatowa okręgi

Ustawa obowiązująca.

Projekt.

polowania samoistnego stosownie do postanowień §. 4. i 6. i okręgi polowania zbiorowego stosownie do postanowienia §. 7.

Niezgłoszenie w terminie przepisanym w edykcie żądania o ustanowienie okręgu samoistnego polowania, pozbawia posiadacza powierzchni gruntów mającej warunki określone w §. 4. 1) i 2) prawa wykonywania polowania samoistnie na przeciąg okresu dzierżawnego i ma ten skutek, że niezgłoszone grunta wcielone będą do okręgów polowania zbiorowego.

§. 7.

Przeciw uskutecznionemu podziałowi mogą być wniesione zarzuty w ciągu czterech tygodni do politycznej Władzy powiatowej.

Polityczna Władza powiatowa zbada wniesione zarzuty i po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń wyda orzeczenie.

§. 10.

Przeciw uskutecznionemu podziałowi mogą być wniesione zarzuty w ciągu czterech tygodni do politycznej Władzy powiatowej.

Polityczna Władza powiatowa zbada wniesione zarzuty i po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń wyda orzeczenie, zasięgnąwszy — o ileby chodziło o zmianę już ustanowionego podziału — opinii Wydziału powiatowego.

§. 8.

Polityczna Władza powiatowa przy ustanawianiu okręgów polowań czy samodzielnych (§. 3.), czy podlegających wydzierżawieniu (§. 4.) obowiązana jest, jeżeli temu nie stoją na przeszkodzie ważne względy na wykonywanie polowania, uwzględnić życzenia gmin przez swoją Zwierzchność objawione i obszarów dworskich, wniesione w ciągu 6 tygodni po ogłoszeniu edyktu (§. 6.) w wypadkach:

a) jeżeli posiadacze obszarów, którym przysługuje prawo samodzielnego polowania z mocy §. 3. lit. a i b pragną obszary swoje i to na cały najbliższy okres dzierżawy przyłączyć do obszaru polowania gminnego, a gmina się na to zgodzi.

b) jeżeli dwie lub więcej gmin, oraz posiadacze obszarów dworskich z mocy §. 4. do okręgu polowania gminnego przydzielonych, zgodnie zażądają ustanowienia wspólnego okręgu polowania gminnego na cały najbliższy okres dzierżawny.

c) W ten sam sposób uwzględnić należy żądania gmin lub przełożonych obszarów dworskich w kierunku rozdzielenia ustanowić się mających okręgów polowania, jeżeli szczególne stosunki miejscowe a głównie różnorodność polowań, rozdział ten usprawiedliwiają i jeżeli żadna z tych części nie będzie obejmowała na przyszłość mniej niż 115 hektarów przestrzeni.

§. 11.

Przy ustanawianiu okręgów polowania, czy to samoistnych (§§. 4. i 6.), czy zbiorowych (§. 7.) winna polityczna Władza powiatowa — o ile tylko nie sprzeciwia się temu wzgląd na racyonalne wykonywanie polowania — uwzględnić wniesione w ciągu 6 tygodni od ogłoszenia edyktu (§. 9.) następujące życzenia gmin i obszarów dworskich:

a) gdy posiadacze gruntów, którym w myśl §. 4. 1. a) i b) i 2. służy prawo wykonywania samoistnie polowania chcą swe grunta przyłączyć i to na cały najbliższy okres dzierżawny do okręgu polowania zbiorowego a gmina się na to zgadza;

b) gdy dwie lub więcej gmin, tudzież posiadacze obszarów dworskich, przydzielonych w myśl §. 7. do okręgu polowania zbiorowego, zażądają zgodnie ustanowienia dla nich na najbliższy okres dzierżawny wspólnego okręgu polowania zbiorowego.

Tak samo winna polityczna Władza powiatowa uwzględnić żądania gmin lub obszarów dworskich, domagające się rozdzielenia okręgów polowania, któreby miały być ustanowione, jeśli uwzględnienie tych żądań jest usprawiedliwione stosunkami miejscowymi a zwłaszcza, jeśli różnorodność polowania za takim podziałem przemawia a żaden z okręgów mających powstać z podziału nie będzie obejmował mniejszej powierzchni gruntów, niż 115 hektarów.

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
Również w wypadkach wyjątkowych może Władza polityczna powiatowa ze względu na kulturę łowiecką przyłączyć niektóre parcele n. p. remizy, łozy, kępy itd. do obszaru samodzielnego polowania, chociaż z tymże nieprzerwanej całości nie stanowią (§. 3. a i b), jeżeli należą do tego samego właściciela i położone są w tej samej gminie miejscowej.	W wypadkach wyjątkowych może Władza przyłączyć ze względu na kulturę łowiecką niektóre parcele, n. p. remizy, łozy, kępy i t. p., do okręgu samoistnego polowania, chociaż te parcele z tymże okręgiem nie stanowią nieprzerwanej powierzchni (§. 4. 1) a) b) i 2.), jeżeli tylko należą do tego samego posiadacza i leżą w tej samej gminie miejscowej.
§. 9.	§. 12.
Celem stosownego zaokrąglenia przylegających do siebie okręgów polowania gminnego, może polityczna Władza powiatowa przy ustanawianiu tych okręgów po wysłuchaniu interesowanych reprezentacyi gminnych (przełożonych obszarów dworskich) poszczególne części odłączyć od jednego a przydzielić do drugiego okręgu polowania gminnego; wskutek tego jednak nie może powierzchnia żadnego okręgu polowania gminnego być mniejszą, jak 115 ha.	Przy ustanawianiu okręgów polowania zbiorowego może polityczna Władza powiatowa celem odpowiedniego zaokrąglenia przylegających (sąsiednich) do siebie okręgów polowań zbiorowych, po wysłuchaniu interesowanych reprezentacyi gminnych a względnie przełożonych obszarów dworskich, odłączyć poszczególne części od jednego okręgu zbiorowego polowania a przyłączyć je do drugiego takiegoż okręgu. Wskutek takich odłączeń nie może jednak powierzchnia żadnego okręgu zbiorowego polowania być mniejszą niż 115 hektarów.
§. 12.	§. 13.
O wszelkich sprawach dotyczących ustanawiania okręgów myśliwskich, tudzież o przeprowadzeniu zmian w ich odgraniczeniu, orzeka w pierwszej instancyi polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu opinii Wydziału powiatowego.	O wszelkich sprawach dotyczących ustanawiania okręgów polowania tudzież o zmianach w określeniu granic tych okręgów orzeka w pierwszej instancyi polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu Wydziału powiatowego, w drugiej i ostatniej instancyi c. k. Namiestnictwo po wysłuchaniu Wydziału krajowego.
	C) **Wykonywanie prawa polowania na okręgach zbiorowego polowania.**
	§. 14.
	Na okręgach polowania zbiorowego może być wykonywane prawo polowania na rzecz właścicieli gruntów, stanowiących okręg polowania zbiorowego, albo przez wydzierżawienie polowania na całym okręgu, wyjąwszy niżej przewidziane wyjątki, (§§. 16 i 17) i to w drodze publicznej licytacyi lub bez licytacyi z wolnej ręki (§§. 16 i 17), albo przez ustanowienie myśliwego uprawnionego do wykonywania polowania (§§. 35—40).

Ustawa obowiązująca.

Projekt.

a) Wydzierżawianie polowania w okręgach polowania zbiorowego.

§. 15.

Celem wydzierżawienia prawa wykonywania polowania w okręgu zbiorowego polowania winna reprezentacya gminy, w której obrębie leży okręg polowania, a jeśli w skład tego okręgu wchodzą grunta położone w obrębie obszaru dworskiego, winna reprezentacya gminy łącznie z przełożonym obszaru dworskiego ustanowić warunki główne wydzierżawienia polowania, jak: cenę wywołania, wysokość wadyum, termin i miejsce odbycia licytacyi. Wniosek swój w tej sprawie winna reprezentacya gminna przedłożyć politycznej Władzy powiatowej najdalej w miesiąc po doręczeniu jej prawomocnego orzeczenia tej władzy o ustanowieniu okręgu polowania zbiorowego. W tym samym terminie winien też przełożony obszaru dworskiego, którego grunta wchodzą w skład okręgu zbiorowego polowania, przedstawić politycznej Władzy powiatowej swój wniosek w sprawie warunków wydzierżawienia polowania, jeśli się nie zgadza na warunki przedłożone przez reprezentacyę gminną.

Polityczna Władza powiatowa rozstrzyga o przedłożonych wnioskach i ustala warunki wydzierżawienia bez dalszego odwołania, przyczem jednakże nie może zniżyć wniosków co do ceny wywołania i co do wysokości wadyum uczynionych przez reprezentacyę gminną a ewentualnie przez reprezentacyę gminną w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego, należącego do okręgu zbiorowego polowania. Jeśli po upływie miesiąca od doręczenia orzeczenia prawomocnego o ustanowieniu okręgu polowania zbiorowego wnioski reprezentacyi gminy a względnie i przełożonego obszaru dworskiego nie zostały przedłożone, polityczna Władza powiatowa sama ustanawia warunki wydzierżawienia.

§. 10.

Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi mniej jak 115 hekt., to służy przedewszystkiem posiadaczowi przyległego, według §. 3. istniejącego samodzielnego polowania, prawo wydzierżawienia przed wszystkimi innymi bez przetargu na przypadający okres dzierżawny całego gminnego polowania za cenę jaka wypadnie z obliczenia za przestrzeń tego okręgu, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytacyę wydzierżawionego polowania gminnego.

§. 16.

Jeżeli okręg polowania zbiorowego nie ma 115 hektarów powierzchni, natenczas prawo wydzierżawienia polowania w tym okręgu służy tym, którzy są uprawnieni do wykonywania prawa polowania w graniczących z tym okręgiem okręgach samoistnego lub zbiorowego polowania. Dzierżawa przyznaną będzie temu z nich, który ofiaruje najwyższy czynsz dzierżawny.

Polityczna Władza powiatowa wyznaczy uprawnionym do polowania w graniczących okręgach samoistnego lub zbiorowego polowa-

Ustawa obowiązująca.

Jeżeli zachodzą szczególne stosunki, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiednim, w takim razie czynsz dzierżawny oznaczy polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacyi gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli jest więcej takich posiadaczy przyległych polowań samoistnych, służy pierwszeństwo do dzierżawy sąsiedniego okręgu polowania gminnego temu z nich, który ofiarowuje wyższy czynsz dzierżawny.

Do oświadczenia się względem korzystania z tego prawa wyznaczy polityczna Władza powiatowa interesowanym posiadaczom samodzielnych polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 11.

Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi więcej jak 115 hekt. i jeżeli część jego niedosięgająca tego rozmiaru:

a) otoczoną jest w całym obwodzie, albo w dwóch trzecich częściach obwodu samodzielnem polowaniem istniejącem według §. 3. — albo

b) takiem samodzielnem polowaniem oddzielona jest od reszty okręgu polowania gminnego w ten sposób, że do niej bez przekroczenia granic gminy nie można dostać się inaczej, jak tylko przez grunta należące do polowania samodzielnego, względnie drogami przez te grunta prowadzącemi,

to służy posiadaczowi samodzielnego polowania prawo wydzierżawienia polowania na wspomnianej części (enklawie) okręgu polowania gminnego na przypadający okres dzierżawny przed wszystkimi innymi, bez przetargu. Cena za ową przestrzeń wypadnie z obliczenia, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytacyę wydzierżawionego polowania gminnego. W razie szczególnych stosunków z powodu których taki wymiar nie jest odpowiedni, ma czynsz dzierżawny oznaczyć polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacyi gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli enklawa jest kilkoma z poprzednio wspomnianych polowań samodzielnych

Projekt.

nia odpowiedni termin prekluzyjny do oświadczenia się, czyli chcą korzystać z prawa wydzierżawienia polowania w owym okręgu polowania zbiorowego i jaki czynsz ofiarują. Jeżeliby żaden z owych uprawnionych nie chciał korzystać z rzeczonego prawa lub gdyby ofiarowane czynsze nie odpowiadały czynszowi dzierżawnemu najbliższego okręgu polowania zbiorowego, wydzierżawionego w drodze publicznej licytacyi z uwzględnieniem możliwych różnic w warunkach miejscowych, natenczas polityczna władza powiatowa przydzieli ów okręg polowania zbiorowego mający mniej niż 115 hektarów do jednego z przyległych lub najbliższych okręgów polowania zbiorowego i oznaczy dlań wysokość czynszu dzierżawnego z uwzględnieniem wyniku koncertacyi po wysłuchaniu właściwej reprezentacyi gminnej a ewentualnie także przełożonego obszaru dworskiego tudzież uprawnionego do polowania w okręgu, do którego przydzielenie ma nastąpić, o ile ten ostatni okręg już został wydzierżawionym.

§. 17.

Jeśli okręg polowania zbiorowego wynosi więcej, niż 115 hektarów i jeżeli część tego okręgu nie mająca tego rozmiaru:

a) otoczoną jest w całym swym obwodzie okręgiem samoistnego polowania, istniejącym w myśl § 4. 1) i 2), albo

b) takim okręgiem samoistnego polowania oddzieloną jest od reszty okręgu polowania zbiorowego w ten sposób, że do niej bez przekroczenia granic gminy nie można się dostać inaczej jak tylko przez grunta należące do okręgu polowania samoistnego, względnie drogami przez te grunta prowadzącemi,

natenczas służy posiadaczowi otaczającego okręgu samoistnego polowania prawo wydzierżawienia polowania na wspomnianej części (enklawie) okręgu polowania zbiorowego na przypadający okres dzierżawny przed wszystkimi innymi bez licytacyi. Czynsz za ową przestrzeń wypadnie z obliczenia, przyjmując w niem za podstawę czynsz dzierżawny uzyskany za jeden hektar najbliższego okręgu polowania zbiorowego, wydzierżawionego przez publiczną licytacyę.

W razie szczególnych stosunków, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiedni, ma czynsz dzierżawny oznaczyć polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacyi gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i posiadacza okręgu samoistnego polowania.

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
w sposób określony w alinei 1. otoczoną (lit. a), względnie oddzieloną (lit. b), w takim razie służy wspomniane prawo pierwszeństwa dzierżawy przedewszystkiem posiadaczowi samodzielnego polowania, graniczącego z enklawą w dłuższej rozciągłości. Gdyby w skutek wykonania prawa pierwszeństwa dzierżawy okręg polowania gminnego zmniejszyć się miał poniżej 115 hekt., wówczas prawo pierwszeństwa dzierżawy tylko wtedy może być wykonane, jeżeli uprawniony do samodzielnego polowania wraz z enklawą obejmie w dzierżawę także polowanie na pozostałej części okręgu polowania gminnego. Co do wymiaru czynszu dzierżawnego od tej pozostałej części, służą te same postanowienia, jak co do samej enklawy.	Jeżeli enklawa jest otoczoną w sposób określony w alinei 1. (lit. a), względnie oddzieloną (lit. b) kilkoma okręgami samoistnego polowania, natenczas służy prawo pierwszeństwa dzierżawy przedewszystkiem posiadaczowi okręgu samoistnego polowania, graniczącego z enklawą na dłuższej przestrzeni. Gdyby wskutek wykonania prawa pierwszeństwa do dzierżawy okręg polowania zbiorowego zmaleć miał poniżej 115 hektarów powierzchni, wówczas prawo pierwszeństwa dzierżawy tylko wtedy może być zrealizowane, jeśli uprawniony posiadacz okręgu samoistnego polowania obejmie wraz z enklawą w dzierżawę także polowanie na pozostałej części okręgu polowania zbiorowego. Co do wymiaru czynszu dzierżawnego za tę pozostałą część okręgu, obowiązują te same postanowienia, jak co do samej enklawy.
Do oświadczenia się względem korzystania z prawa w poprzednich ustępach określonego, wyznaczy polityczna Władza powiatowa interesowanym posiadaczom samodzielnych polowań odpowiedni termin prekluzywny.	Polityczna Władza powiatowa wyznaczy interesowanym posiadaczom okręgów samoistnego polowania odpowiedni termin prekluzywny do oświadczenia się, czy chcą korzystać z określonego w poprzednich ustępach prawa pierwszeństwa do dzierżawy.
C) Wydzierżawienie polowań gminnych.	*b)* Wydzierżawienie polowań w okręgach polowania zbiorowego.
§. 13.	§. 18.
Wydzierżawienie polowania gminnego (§. 4.) uskutecznia polityczna Władza powiatowa na czas ustanowionego okresu dzierżawy (§. 5.), wolno jednak wspomnianej Władzy powierzyć tę czynność odnośnemu naczelnikowi gminy (przełożonemu obszaru dworskiego).	Po ustanowieniu okręgów polowania samoistnego i zbiorowego przeprowadza polityczna Władza powiatowa wydzierżawienie prawa wykonywania polowania w okręgach polowania zbiorowego (§. 7) na czas ustanowionego okresu dzierżawy (§. 8). Czynność tę może poruczyć naczelnikowi gminy, względnie naczelnikowi gminy wraz z przełożonym obszaru dworskiego.
W miastach rządzących się własnymi statutami i w 30 miastach podlegających ustawie gminnej z 13. marca 1889 r. Nr. 24. Dz. u. kr. zarządzi magistrat wydzierżawienie tego polowania przez publiczną licytacyę.	W miastach, rządzących się własnymi statutami i w 30 miastach, podlegających ustawie z 13. marca 1889 r. Nr. 24 Dz. u. kr. zarządzi magistrat wydzierżawienie tego prawa przez publiczną licytacyę.
Akt wydzierżawienia, jakoteż w szczególności protokół licytacyjny sporządzony być ma według wzoru ustanowionego przez Namiestnictwo.	Akt wydzierżawienia jakoteż w szczególności protokół licytacyjny sporządzony być ma według wzoru ustanowionego przez Namiestnictwo.
§. 14.	§. 19.
Polityczna Władza powiatowa (Magistrat) ogłosi natychmiast po ustanowieniu okręgów polowania licytacyę polowania gminnego. Obwieszczenie o odbyć się mającej licytacyi, zawierać ma potrzebne dane o wydzierżawić się mającem polowaniu, jakoto: granicę okręgu polowania, czas trwania dzierżawy, cenę wywołania, wysokość mającego się złożyć wadyum, termin i miejsce odbycia licytacyi.	Polityczna Władza powiatowa (Magistrat) ogłosi natychmiast po ustanowieniu okręgów polowania licytacyę polowania zbiorowego. Obwieszczenie o mającej się odbyć licytacyi zawierać ma potrzebne dane o polowaniu, które ma być wydzierżawionem, jako to: granice okręgu polowania, czas trwania dzierżawy, cenę wywołania, wysokość mającego się złożyć wadyum, termin i miejsce odbycia licytacyi.

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
Ogłoszenie licytacyi rozpowszechnić należy w sposób w miejscowości tej praktykowany, a jeżeli spodziewać się można osiągnięcia przez to większego czynszu dzierżawnego, także i w jednej z gazet w powiecie najbardziej rozpowszechnionej.	Ogłoszenie licytacyi rozpowszechnić należy w sposób w miejscowości tej praktykowany a, jeżeli spodziewać się można osiągnięcia przez to większego czynszu dzierżawnego, także i w jednej z gazet w powiecie najbardziej rozpowszechnionej.
O terminie i miejscu odbyć się mającej licytacyi, należy zawiadomić jednocześnie dotyczącą Zwierzchność gminną i obszar dworski, jakoteż Wydział powiatowy, któremu przysługuje prawo wysłać na swój koszt delegata.	O terminie i miejscu odbyć się mającej licytacyi, należy zawiadomić jednocześnie dotyczącą Zwierzchność gminną i obszar dworski, jakoteż Wydział powiatowy, któremu służy prawo wysłać na swój koszt delegata.
§. 15.	§. 20.
Do dzierżawy polowania gminnego dopuszczone być mogą osoby fizyczne, Skarb państwa, tudzież Towarzystwa myśliwskie, istniejące na podstawie zatwierdzonych przez władze statutów. Dopuszczony być nie może do dzierżawy polowania gminnego:	Do dzierżawy okręgu polowania zbiorowego dopuszczone być mogą: osoby fizyczne, Skarb państwa, tudzież Towarzystwa myśliwskie, istniejące na podstawie zatwierdzonych przez władze statutów. Dopuszczeni być nie mogą do dzierżawy polowania zbiorowego:
a) małoletni;	*a)* małoletni;
b) wyrobnik, żyjący z zarobku dziennego, tudzież ubogi, wspierany przez zakłady dobroczynne, albo z funduszów gminnych;	*b)* czeladź domowa i gospodarcza i zarobnicy dzienni, tudzież ubodzy wspierani przez zakłady dobroczynne, albo z funduszów gminnych;
c) umysłowo chory i notoryczny pijak;	*c)* umysłowo chorzy i notoryczni pijacy;
d) na czas trzech lat po odbyciu kary ten, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;	*d)* na czas trzech lat po odbyciu kary ten, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby, lub mienia;
e) na czas trzech lat po odbyciu kary ten, który wedle §. 335 ustawy karnej, uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w tejże;	*e)* na czas trzech lat po odbyciu kary ten, który wedle §. 335 ustawy karnej uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w tejże;
f) na czas dwuletni ten, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.	*f)* na czas dwuletni ten, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.
§. 16.	§. 21.
Na podstawie aktu licytacyi przyznaną będzie dzierżawa polowania gminnego temu, kto najwyższą cenę dzierżawnę zaofiaruje, przyczem nie mogą być uwzględnione oferty tych osób, które według §. 15. wykluczone są od dzierżawy.	Na podstawie aktu licytacyi przyznaną będzie dzierżawa okręgu polowania zbiorowego temu, kto najwyższą cenę dzierżawną zaofiaruje, przyczem nie mogą być uwzględnione oferty tych osób, które według §. 20 wykluczone są od dzierżawy.
§. 17.	§. 22.
Przeciw aktowi licytacyi służy interesowanym prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni 14.	Przeciw aktowi licytacyi służy interesowanym prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni 14.
Jeżeli przeciw przyznaniu polowania odwołanie wniesione i uwzględnione zostanie, należy zarazem orzec unieważnienie licytacyi i ponowne wydzierżawienie polowania gminnego zarządzić, chyba, że Władza o odwołaniu	Jeżeli przeciw przyznaniu polowania odwołanie zostanie wniesione i uwzględnione, należy zarazem orzec unieważnienie licytacyi i zarządzić ponowne wydzierżawienie polowania w okręgu polowania zbiorowego,.

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
decydująca uzna za stosowne oddać polowanie gminne innemu oferentowi, który wniósł rekurs. Pomimo wniesionego odwołania się przeciw przyznaniu dzierżawy polowania gminnego prawo wykonywania tego polowania pozostaje aż do ostatecznego rozstrzygnięcia przy tym, który się utrzymał przy licytacyi. Jeżeli polityczna Władza powiatowa żadnemu z licytantów nie przyzna dzierżawy polowania, a przeciw temu wniesiono odwołanie, Władze do tego powołane aż do ostatecznego rozstrzygnięcia postąpią tak, jak gdyby polowanie w dotyczącym okręgu nie było wydzierżawione (§. 18. ustęp 2).	Pomimo wniesionego odwołania się przeciw przyznaniu dzierżawy okręgu polowania zbiorowego prawo wykonywania tego polowania pozostaje aż do ostatecznego rozstrzygnięcia przy tym, który się utrzymał przy licytacyi. Jeżeli polityczna Władza powiatowa żadnemu z licytantów nie przyzna dzierżawy polowania, a przeciw temu wniesiono odwołanie, Władze do tego powołane aż do ostatecznego rozstrzygnięcia postąpią tak, jak gdyby polowanie w danym okręgu nie było wydzierżawione (§§. 23 i 35—40).
§. 18.	§. 23.
Jeżeli wydzierżawienie polowania gminnego przy pierwszej licytacyi za cenę wywołania nie przyjdzie do skutku, Władza wydzierżawiająca ogłosi w terminie nieprzekraczalnym 30 dniowym powtórną licytacyę, zniżając cenę wywołania o 25%. W razie zaś, gdyby i powtórna licytacya spełzła na niczem, polityczna Władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym i po wysłuchaniu wniosków Zwierzchności gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego, obmyśli inny niekosztowny sposób użytkowania z prawa polowania.	Jeżeli wydzierżawienie polowania zbiorowego przy pierwszej licytacyi za cenę wywołania nie przyjdzie do skutku, Władza wydzierżawiająca ogłosi w terminie nieprzekraczalnym 30-dniowym powtórną licytacyę, zniżając odpowiednio, nie więcej jednak, jak o 25%, cenę wywołania. W razie zaś, gdyby i powtórna licytacya spełzła na niczem, polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu wniosków Zwierzchności gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego przystąpi po porozumieniu z Wydziałem powiatowym do ustanowienia myśliwego dla wykonywania prawa polowania w okręgu (§§. 7 i 35).
§. 19.	§. 24.
Dzierżawca polowania winien złożyć pod rygorem utraty wadyum (na rzecz uprawnionych) i rozwiązania dzierżawy najpóźniej w dni 14 po przyznaniu dzierżawy kaucyą w wysokości jednorocznego czynszu i czynsz dzierżawny na rok pierwszy. Kaucya ma być złożona w książeczkach kas oszczędności lub w papierach publicznych pupilarne bezpieczeństwo dających podług kursu bieżącego i ma być deponowana w c. k. Urzędzie podatkowym właściwego powiatu: zaś czynsz dzierżawny do rąk Zwierzchności gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) (§. 20). Kaucya jest poręką za grzywny, na które skazany być może dzierżawca polowania gminnego, dalej za koszta urzędowych czynności odnoszących się do polowania przezeń dzierżawionego, jeźli na zwrot ich będzie zasądzony, wreszcie za czynsz dzierżawny i wypełnienie innych zobowiązań w umowie przyjętych. Jeżeliby zatem w ciągu trwania dzierżawy kaucya w jakibądź sposób została	Dzierżawca polowania winien złożyć kaucyę w wysokości jednorocznego czynszu i czynsz dzierżawny na rok pierwszy, najpóźniej w dni 14 po przyznaniu dzierżawy a to pod rygorem utraty wadyum na rzecz uprawnionych i rozwiązania dzierżawy. Kaucya ma być złożona w książeczkach kas oszczędności lub w papierach publicznych pupilarne bezpieczeństwo dających podług kursu bieżącego i ma być deponowaną w c. k. Urzędzie podatkowym właściwego powiatu. Czynsz dzierżawny ma być złożony do rąk Zwierzchności gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego (§. 25). Kaucya jest poręką za grzywny, na które może być skazanym dzierżawca okręgu polowania zbiorowego, dalej za koszta urzędowych czynności odnoszących się do polowania przezeń dzierżawionego, jeżeli na zwrot ich będzie zasądzony, wreszcie za czynsz dzierżawny i wypełnienie innych zobowiązań w umowie przyjętych. Jeżeliby zatem w ciągu trwania dzierżawy kaucya w jakibądź sposób została

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
zmniejszoną poniżej jednorocznego czynszu, polityczna Władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu 14 dni, do pierwotnej wysokości, pod rygorem rozwiązania umowy.	zmniejszoną poniżej jednorocznego czynszu, polityczna Władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu 14 dni, do pierwotnej wysokości, pod rygorem rozwiązania umowy.
W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy, lub po jej wcześniejszem rozwiązaniu, kaucya zwróconą będzie dzierżawcy, o ile w całości lub w części nie zostanie zatrzymaną na cele, dla których zabezpieczenia służyła.	W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy, lub po jej wcześniejszem rozwiązaniu, kaucya zwróconą będzie dzierżawcy, o ile w całości, lub w części nie zostanie zatrzymaną na cele, dla których zabezpieczenia służyła.
§. 20.	§. 25.
Roczny czynsz dzierżawny na następne lata składać ma dzierżawca polowania na cztery tygodnie przed rozpoczęciem roku dzierżawnego u Zwierzchności gminnej. Jeżeli jednak okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, to przypadający na te grunta w stosunku do ich rozmiaru udział w czynszu dzierżawnym, który to udział oznaczy cyfrowo polityczna władza powiatowa przy sposobności wydzierżawienia polowania gminnego, złożyć należy u przełożonego obszaru dworskiego.	Roczny czynsz dzierżawny na następne lata składać ma dzierżawca polowania na cztery tygodnie przed rozpoczęciem roku dzierżawnego u Zwierzchności gminnej. Jeżeli jednak okręg polowania zbiorowego obejmuje grunta obszaru dworskiego, to przypadający na te grunta w stosunku do ich powierzchni udział w czynszu dzierżawnym, który to udział oznaczy cyfrowo polityczna Władza powiatowa przy sposobności wydzierżawienia polowania zbiorowego, złożyć należy u przełożonego obszaru dworskiego.
Jeżeli czynsz dzierżawny nie zostanie złożony w oznaczonym czasie, ma polityczna Władza powiatowa na uczynione o tem doniesienie naczelnika gminy, względnie przełożonego obszaru dworskiego, wezwać dzierżawcę do zapłaty, z oznaczeniem terminu dni 14 i z zagrożeniem rozwiązania dzierżawy i utraty kaucyi. (§. 22. l. 1.).	Jeżeli czynsz dzierżawny nie zostanie złożony w oznaczonym czasie, ma polityczna Władza powiatowa na uczynione o tem doniesienie naczelnika gminy, względnie przełożonego obszaru dworskiego, wezwać dzierżawcę do zapłaty, z oznaczeniem terminu dni 14 i z zagrożeniem rozwiązania dzierżawy i utraty kaucyi. (§. 27. l. 1.).
§. 21.	§. 26.
Zwierzchność gminna ma w ciągu czterech tygodni po każdoczesnem złożeniu rocznego czynszu dzierżawnego obwieścić w sposób w miejscu przyjęty, że poszczególni właściciele gruntów podnieść mogą udziały na nich z czynszu przypadające w stosunku do rozległości ich posiadłości gruntowej włączonej do okręgu polowania gminnego, w ciągu pewnego oznaczyć się mającego terminu, gdyż inaczej przypadają na rzecz kasy gminnej. Termin ten nie może wynosić mniej niż 4 tygodnie. Jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, które należą do różnych posiadłości, to powyższe postanowienia niniejszego paragrafu mają analogiczne zastosowanie także do udziału w czynszu dzierżawnym przypadającym za te grunta.	Zwierzchność gminna ma w ciągu czterech tygodni po każdoczesnem złożeniu rocznego czynszu dzierżawnego obwieścić w sposób w miejscu przyjęty, że poszczególni właściciele gruntów podnieść mogą udziały przypadające na nich z czynszu w stosunku do rozległości ich posiadłości gruntowej, włączonej do okręgu polowania zbiorowego, w ciągu pewnego oznaczyć się mającego terminu, gdyż inaczej udziały te przepadają na rzecz kasy gminnej. Termin ten nie może wynosić mniej, niż 4 tygodnie. Jeżeli okręg polowania zbiorowego obejmuje grunta obszaru dworskiego, które należą do różnych posiadłości, to powyższe postanowienia niniejszego paragrafu mają analogiczne zastosowanie także do udziału w czynszu dzierżawnym przypadającym za te grunta.
§. 22.	§. 27.
Wydzierżawione polowanie może być przez polityczną Władzę powiatową uznane za rozwiązane, skoro dzierżawca:	Dzierżawę polowania zbiorowego może polityczna Władza powiatowa uznać za rozwiązaną, skoro dzierżawca:

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie dopełnienia tejże, albo czynszu dzierżawnego (§§. 19 i 20);	1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie uzupełnienia tejże, albo czynszu dzierżawnego (§§. 24 i 25);
2. nie zastósuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 30);	2. nie zastósuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 40.);
3. dopuści się powtórnie innego przekroczenia niniejszej ustawy;	3. dopuści się dwukrotnie innego przekroczenia niniejszej ustawy;
4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.	4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.
W 14 dni po prawomocności orzeczenia zarządzi polityczna Władza powiatowa wydzierżawienie na nowo polowania gminnego.	W 14 dni po prawomocności orzeczenia zarządzi polityczna Władza powiatowa wydzierżawienie na nowo polowania zbiorowego na podstawie wniosków przedłożonych przez reprezentacyę gminną a ewentualnie i przez przełożonego obszaru dworskiego (§. 15.).
§. 23.	§. 28.
Bez zezwolenia politycznej Władzy powiatowej nie wolno pod nieważnością zadzierżawionego polowania w całości ani w części poddzierżawiać innym osobom, czy to za zapłatą, czy też z zastrzeżeniem udziału w dochodach.	(dosłownie §. 23. ustawy obowiązującej).
§. 24.	§. 29.
Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej Władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w dwa miesiące po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy, jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców i wykonawców polowania.	(dosłownie §. 24. ust. obowiązującej).
W razie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna Władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządzonem będzie ogłoszenie nowej licytacyi.	
§. 25.	§. 30.
Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstanie okrąg w §. 3 a) i b) określony, to uprawnienie do samodzielnego polowania na tymże zaczyna się dopiero z najbliższym okresem dzierżawnym. Jeżeli jednak części takiego okręgu polowania samodzielnego położone są w różnych okręgach polowania gminnego, których okresy dzierżawne upływają w różnych terminach, w takim razie powyższy okręg uznany być może jako samodzielny dopiero przy ustanowieniu okręgów polowania tej gminy, w której okres dzierżawny najpóźniej się kończy.	Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstanie okręg w §. 4. 1 i 2 określony, to uprawnienie do samoistnego wykonywania polowania na tym okręgu zaczyna się dopiero z najbliższym okresem dzierżawnym. Jeżeli jednak części takiego okręgu polowania samoistnego położone są w różnych okręgach polowania zbiorowego, których okresy dzierżawne upływają w różnych terminach, w takim razie nowo powstały okręg może być uznany za okręg polowania samoistnego dopiero przy ustanawianiu okręgów polowania tej gminy, w której okres dzierżawny najpóźniej upływa.
Tymczasem pozostają poszczególne części tego nowo powstałego okręgu polowania samodzielnego wcielone do odnośnych polowań gminnych.	Tymczasem pozostają poszczególne części nowo powstałego okręgu polowania samo-

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
	istnego wcielone do odpowiednich okręgów polowania zbiorowego.
§. 26.	§. 31.
Gdyby w ciągu okresu dzierżawnego jakaś posiadłość gruntowa uznana na ten okres za okręg polowania samodzielnego po myśli §. 3 a) i b) przeszła częściami na kilku właścicieli, to pozostaje w mocy uprawnienie do samodzielnego polowania, odnośnie do tych części posiadłości, które zawsze jeszcze odpowiadają wymogom §. 3.	Gdyby w ciągu okresu dzierżawnego jakaś posiadłość gruntowa, uznana na ten okres za okręg polowania samoistnego po myśli §. 4. 1) i 2), przeszła częściami na kilku właścicieli, pozostaje w mocy uprawnienie do wykonywania samoistnego polowania odnośnie do tych części posiadłości, które zawsze jeszcze mają wymogi przepisane w §. 4. 1) i 2).
Natomiast owe części podzielonej posiadłości gruntowej, które już nie odpowiadają tym wymogom, równie jak w ogóle wszelkie przestrzenie uznane jako okręgi polowania samodzielnego, które w ciągu okresu dzierżawnego utracą wymagany dla okręgów polowania samodzielnego rozmiar 115 ha, albo też potrzebną nieprzerwaną ciągłość, ma polityczna Władza powiatowa na żądanie reprezentacyi gminnej, (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania lub innego interesowanego włączyć na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, chyba że kto wystąpi w myśl §§. 10. lub 11. z prawem pierwszeństwa dzierżawy.	Natomiast owe części podzielonej posiadłości gruntowej, które już nie odpowiadają tym wymogom, równie jak wogóle wszelkie posiadłości gruntowe stanowiące okręgi polowania samoistnego, które w czasie okresu dzierżawnego utracą rozmiar powierzchni, wymagany dla okręgów polowania samoistnego, określony w §. 4. 1) i 2), albo też nieprzerwaną ciągłość powierzchni w rozumieniu §. 5., ma polityczna Władza powiatowa na żądanie reprezentacyi gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego, dalej dzierżawcy okręgu polowania lub innego interesowanego wcielić do okręgu polowania zbiorowego na resztę okresu dzierżawnego, chyba że kto wystąpi z uzasadnionem prawem pierwszeństwa dzierżawy w myśl postanowień §§. 16. i 17.
§. 27.	§. 32.
Jeżeli okręg polowania samodzielnego, którego właściciel dzierżawił okręg polowania gminnego na podstawie §. 10. albo enklawę na podstawie §. 11. utraci właściwość graniczącego albo otaczającego, względnie oddzielającego okręgu polowania samodzielnego, to polityczna Władza powiatowa na żądanie reprezentacyi gminej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania gminnego albo innej osoby interesowanej wydzierżawi odnośny okręg polowania gminnego na resztę okresu dzierżawnego drogą licytacyi, względnie włączy enklawę do okręgu polowania gminnego, o ile w jednym i drugim przypadku nie zajdzie i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa dzierżawy według §. 10. lub 11.	Jeżeli okręg polowania samoistnego którego posiadacz dzierżawił okręg polowania zbiorowego na podstawie §. 16. albo enklawę na podstawie §. 17, utracił właściwość okręgu granicznego, (sąsiedniego) lub otaczającego ów okręg, czy też enklawę, względnie utracił właściwość okręgu oddzielającego okręg samoistnego polowania, natenczas na żądanie reprezentacyi gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego, dzierżawcy okręgu polowania zbiorowego lub innych interesowanych, winna polityczna Władza powiatowa wydzierżawić ten okręg polowania zbiorowego na resztę okresu dzierżawnego drogą licytacyi, względnie winna włączyć enklawę do okręgu polowania zbiorowego, o ile, czy to w jednym, czy drugim wypadku, nie zostanie podniesione i uzasadnione z innej strony prawo pierwszeństwa dzierżawy w myśl §§.: 16 i 17.

Ustawa obowiązująca.

§. 28.

Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstaną samodzielne polowania w §. 3. c. określone, to odpadają one zaraz, z chwilą powstania, od polowania wydzierżawionego przez Władzę. Jeżeli zaś w tego rodzaju okręgu polowania zajdzie zmiana, odbierająca mu charakter okręgu polowania samodzielnego według §. 3., winna polityczna Władza powiatowa na żądanie reprezentacyi gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania albo innej osoby interesowanej wcielić go na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, o ile nie zajdzie i nie będzie wykonane prawo pierwszeństwa dzierżawy według §. 11.

§. 29.

Przedłużenie dzierżawy polowania gminnego bez licytacyi po ukończeniu się okresu, na który zostało w drodze licytacyi wydzierżawione, może nastąpić na dalszy sześcioletni okres czasu przez polityczną Władzę powiatową za zgodą Zwierzchności gminnej temu, kto je ma w dzierżawie w ubiegającym okresie, jeżeli wniesie o to prośbę na 3 miesiące przed upływem trwającej jeszcze dzierżawy i przyjmie obowiązek płacenia o 10% wyższego czynszu.

Projekt.

§. 33.

Jeśli w ciągu okresu dzierżawnego powstaną samoistne polowania w §. 6. określone, odpadają terytorya dotyczące, zaraz z chwilą powstania warunków wykonywania samoistnego polowania, od polowania wydzierżawionego przez Władzę w okręgu polowania zbiorowego. Jeżeli zaś taki okręg straci charakter okręgu samoistnego polowania w myśl postanowień §. 6., natenczas może polityczna Władza powiatowa na żądanie reprezentacyi gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego, dzierżawcy okręgu polowania zbiorowego albo innych interesowanych, wcielić ten były zwierzyniec na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania zbiorowego, o ile nie podniesiono i nie uzasadniono prawa pierwszeństwa dzierżawy w myśl §. 17.

§. 34.

Polityczna Władza powiatowa może za zgodą Zwierzchności gminnej przedłużyć dzierżawę okręgu polowania zbiorowego po ukończeniu się okresu dzierżawnego a to bez licytacyi, pozostawiając dotychczasowego dzierżawcę na dalsze 6 lat przy dzierżawie, jeżeli dzierżawca wniesie o to prośbę przynajmniej na 3 miesiące przed upływem trwającej jeszcze dzierżawy i zobowiąże się opłacać czynsz wyższy przynajmniej o 10% od dotychczasowego

D) **Wykonywanie polowania przez ustanowionego myśliwego.**

§. 35.

Wykonywanie prawa polowania w okręgu polowania zbiorowego może być także poruczonem myśliwemu (§§.: 7. i 23.), którego ustanawia polityczna władza powiatowa na wniosek reprezentacyi gminnej a względnie także obszaru dworskiego wchodzącego w skład tegoż okręgu i po wysłuchaniu opinii Wydziału powiatowego.

Ustanowienie myśliwego do wykonywania polowania może nastąpić:

1. Jeżeli wydzierżawienie polowania nie przyszło do skutku na 2-krotnej licytacyi z braku oferentów gotowych uiszczać odpowiedni czynsz dzierżawny (§. 23.);

2. jeżeli wykonywanie prawa polowania przez myśliwego odpowiada lepiej interesom rolnictwa, leśnictwa lub łowiectwa w o-

Ustawa obowiązująca. Projekt.

kręgu zbiorowego polowania i okolicy, albo też innym poważnym względom natury publicznej.

Uchwała reprezentacyi gminnej co do ustanowienia myśliwego lub kilku myśliwych, jeśliby powierzchnia okręgu tego wymagała, winna zapaść przynajmniej większością $^2/_3$ głosów Rady gminnej i winna wymienić przynajmniej trzech kandydatów na myśliwego, jeśli ma być ustanowiony jeden myśliwy, lub też tyle tern kandydatów, ilu myśliwych w myśl uchwały ma być ustanowionych. Jeśli w skład okręgu wchodzą grunta położone na obszarze dworskim, winien przełożony obszaru dworskiego przedłożyć w sprawie ustanowienia myśliwego swój wniosek a ewentualnie ze swej strony odpowiednie terna.

O wniosku rozstrzyga polityczna Władza powiatowa a to zarówno co do tego, czy wykonywanie polowania ma być poruczonem myśliwemu i ilu myśliwym ma ono być poruczonem, jak też co do tego, kto ma być myśliwym ustanowiony.

Przedłożone przez Radę gminną lub przełożonego obszaru dworskiego wnioski co do osób proponowanych nie wiążą Władzy politycznej, może ona bowiem odmówić ustanowienia myśliwego także dlatego, że nie przedstawiono odpowiednich kandydatów.

Od rozstrzygnięcia Władzy politycznej może zarówno reprezentacya gminna, jak przełożony obszaru dworskiego wnieść odwołanie w ciągu dni 14 od dnia doręczenia im orzeczenia władzy.

§. 36.

Władza może ustanowić myśliwym w myśl §. 35. osobę nie wykluczoną od prawa wydzierżawiania polowania (§. 20.), o której powiatowej Władzy politycznej jest wiadomem, że posiada odpowiednie wiadomości i daje rękojmię należytego wywiązywania się z obowiązków.

§. 37.

C. k. Namiestnictwo może po wysłuchaniu opinii Wydziału krajowego wydać w drodze rozporządzenia przepisy o wykonywaniu prawa polowania przez myśliwych, określające bliżej także wymogi co do kwalifikacyi osób, które mogą być ustanowione takimi myśliwymi.

Ustawa obowiązująca.

Projekt.

§. 38.

Władza ustanawia myśliwego na czas trwania okresu dzierżawnego (§. 8.).

Przy ustanowieniu myśliwego może polityczna Władza powiatowa nałożyć na gminę i obszar dworski, wchodzące w skład polowania zbiorowego, o które chodzi, obowiązek złożenia odpowiedniej kaucyi dla zabezpieczenia ewentualnych kosztów, wynikłych z takiego wykonywania polowania, dalej kosztów czynności urzędowych, odnoszących się do polowania w tym okręgu, jakoteż dla zabezpieczenia ewentualnego zwrotu szkód zrządzonych przez zwierzynę i wykonywanie polowania.

Wysokość kaucyi należy oznaczyć uwzględniając wysokość kaucyi składanych przez poprzednich dzierżawców tego okręgu polowania zbiorowego, o który chodzi, lub wysokość kaucyi składanych przez dzierżawców okręgów sąsiednich.

Odnośnie do tej kaucyi mają zastosowanie postanowienia §. 24. dotyczące dzierżawy polowania.

Reprezentacya gminna w zastępstwie posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu polowania zbiorowego a położonych w obrębie gminy i przełożony obszaru dworskiego w zastępstwie posiadaczy takichże gruntów położonych na obszarze dworskim składają ustanowioną przez Władzę kaucyę w właściwym urzędzie podatkowym.

Ustanowiony myśliwy, względnie kilku myśliwych, wykonywa prawo polowania na korzyść właścicieli gruntów wchodzących w skład okręgu polowania.

Reprezentacya gminy, ewentnalnie w porozumieniu z przełożonym obszaru dworskiego, prowadzi rachunki przychodów i rozchodów wykonywanego prawa polowania, na podstawie danych dostarczanych przez myśliwego i zestawia roczny obrachunek z końcem każdego roku kalendarzowego. Z przychodów winny być pokryte: koszta wykonywania polowania, to jest umówione z myśliwym wynagrodzenie, zwrot kosztów urzędowych czynności odnoszących się do polowania w okręgu i zwrot szkód wynikłych z polowania i przez zwierzynę wyrządzonych, ewentualnie zatem zwrot pieniędzy zaliczonych na te cele z kaucyi.

Obrachunek roczny, stwierdzony przez Reprezentacyę gminną i ewentualnie przełożonego obszaru dworskiego, winna reprezentacya gminna podać do wiadomości posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu zbiorowego polowania najpóźniej po koniec

Ustawa obowiązująca.

Projekt.

miesiąca stycznia następującego roku. Obrachunek winien obejmować rozdział nadwyżki przychodów, jeśli ją wykazuje, między posiadaczy gruntów wchodzących w skład okręgu, a dokonany w stosunku do powierzchni gruntów każdego posiadacza, lub też rozdział braku (deficytu) wykazanego obrachunkiem a dokonany również w stosunku do powierzchni gruntów. Wypadające z tego obrachunku dopłaty winni posiadacze gruntów, wchodzących w skład okręgu polowania, złożyć do kasy gminnej w ciągu 14 dni od doręczenia im dotyczącego wezwania.

Zarzuty przeciw obrachunkowi, względnie przeciw wezwaniu do zapłacenia, mogą interesowani wnosić w ciągu dni 14 od dnia doręczenia obrachunku do politycznej Władzy powiatowej. Polityczna Władza powiatowa rozstrzyga o takich zarzutach, a przeciw jej orzeczeniu nie ma dalszego odwołania.

§. 39.

Jeśli wykonywanie prawa polowania przez myśliwego nie odpowiada postanowieniom ustawy, lub jeśli ten sposób wykonywania tego prawa nie jest korzystnym dla interesowanych albo dla interesów rolniczych, lasowych lub łowieckich, natenczas na wniosek politycznej Władzy powiatowej może c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym albo polecić zaprzestać tej formy wykonywania prawa polowania, albo zarządzić zmianę osoby myśliwego. W pierwszym razie winna reprezentacya gminna, a ewentualnie także przełożony obszaru dworskiego, podjąć kroki w celu wydzierżawienia polowania (§. 15).

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A) Nadzór nad polowaniem.

§. 30.

Uprawnieni do samoistnego polowania, jakoteż dzierżawcy polowania gminnego winni są najpóźniej w trzy miesięce po ogłoszeniu niniejszej ustawy ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie osób i tych do zatwierdzenia i zaprzysiężenia Władzy politycznej powiatowej przedstawić.

§. 31.

Co do warunków zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży łowieckiej obowiązuje

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A) Nadzór nad polowaniem.

§. 40.

Uprawnieni do samoistnego polowania jakoteż dzierżawcy polowania zbiorowego, względnie ustanowieni myśliwi, winni najpóźniej w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie osób i przedstawić je do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej.

§. 41.

(Dosłownie §. 31. ustawy obow.).

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
ustawa z 4. września 1892 (Dz. u. kr. Nr. 74).	
Uprawnieni do wykonywania prawa polowania mogą sami podjąć się tego dozoru, jeżeli posiadają warunki do tego wymagane.	
§. 32.	§. 42.
Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka, ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską; wolno jej jednak z broni tej zrobić użytek przeciw osobom trzecim tylko w wypadku koniecznej i słusznej obrony.	(Dosłowny §. 32. obow. ustawy).
Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla niej odznaki, wtedy uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 (Nr. 84 Dz. u. p.).	
B) Przepisy o ochronie.	**B) Przepisy o ochronie zwierzyny.**
§. 33.	§. 43.
Nikomu nie wolno w czasie poniżej oznaczonym łowić lub zabijać: jeleni od 1. listopada do 31. lipca, kozłów (rogaczy) od 1. marca do 15. maja, zajęcy od 1. lutego do 30. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszców kogutów od 20. maja do 31. sierpnia, kuropatw od 1. grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 1. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca; ptactwa błotnego mianowicie: kszyków, dubeltów, kulonów, batalionów od 15. kwietnia do 30. czerwca; ptactwa wodnego mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; łani, sarn, cieląt i spiczaków, tudzież samic cietrzewi i głuszców przez cały rok.	Nikomu nie wolno w czasie poniżej oznaczonym łowić lub zabijać: kóz, (sarn) i łani od 1. października do 1. sierpnia, jeleni od 1. lutego do 31. lipca, kozłów (rogaczy) od 1. marca do 15. maja, zajęcy od 1 lutego do 30. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszców kogutów od 20 maja do 31 sierpnia, kuropatw od 1 grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 1. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca, ptactwa błotnego mianowicie: kszyków, dubeltów, kulonów, batalionów od 15. kwietnia do 30 czerwca; ptactwa wodnego mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; cieląt jelenich, spiczaków sarnich, tudzież samic cietrzewi i głuszców przez cały rok.
Przepis ten nie stosuje się do zarządzanych polowań w zamkniętych zwierzyńcach.	Przepis ten nie stosuje się do polowań zarządzanych w zamkniętych zwierzyńcach.
Wystrzeliwanie łań i kóz ze względu gospodarstwa łowieckiego nastąpić może tylko za zezwoleniem c. k. Namiestnictwa.	Wystrzeliwanie łań i kóz w czasie ochronnym nastąpić może tylko za zezwoleniem c. k. Namiestnictwa a to w uwzględnieniu interesów gospodarstwa łowieckiego w danej okolicy.
§. 34.	§. 44.
Wyjątkowo za poprzedniem uwiadomieniem powiatowej Władzy politycznej, dozwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd a młodzieży z legowisk, w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.	(Dosłownie §. 34 obowiąz. ustawy).

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
§. 35.	§. 45.
Polityczna Władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym może po zasięgnięciu zdania krajowego Towarzystwa myśliwskiego:	Polityczna władza powiatowa może na podstawie, czy to wniosku interesowanych, czy wniosku Wydziału powiatowego, po zasięgnięciu opinii właściwego Towarzystwa rolniczego i krajowego Towarzystwa łowieckiego:
a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego lub łowieckiego pożądanem;	a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmiejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest pożądanem w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego, lub łowieckiego;
b) wyjątkowo na rok jeden zezwolić na późniejsze rozpoczęcie, albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej pewnych rodzajów zwierzyny dla poszczególnych, albo wszystkich okręgów polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne, lub klęski elementarne;	b) wyjątkowo na rok jeden zezwolić na późniejsze rozpoczęcie, albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej dla pewnych rodzajów zwierzyny w poszczególnych, albo wszystkich okręgach polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne lub klęski elementarne;
c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych, albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne w tej okolicy wyniszczeniem zagrożonej.	c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych, albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne, którym w tej okolicy zagraża wytępienie.
W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania, może sobie dzierżawca polowania gminnego rościć pretensye do opustu połowy czynszu dzierżawnego.	W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania zbiorowego, może sobie dzierżawca tego polowania rościć pretensye do odpowiedniego opustu czynszu dzierżawnego.
§. 36.	§. 46.
Sprzedaż łownej zwierzyny przez handlarzy odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku i ilości zwierzyny, wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania, lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.	(dosłownie, jak §. 36. dotychcz. ustawy).
§. 37.	§. 47.
Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej, czy zabitej, w całości lub częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracyach, lub w inny jakibądź sposób.	Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej, w całości, lub w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracyach, lub w inny jakibądź sposób.
Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z zagranicy, albo ze zwierzyńców zamkniętych przy sprzedaży jej winni wykazywać się świadectwem jej pochodzenia, które przepisze c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.	Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z zagranicy, albo ze zwierzyńców zamkniętych winni przy sprzedaży jej wykazywać się świadectwem jej pochodzenia. Formę tego świadectwa przepisze c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.
Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia Władzy w myśl postanowienia §. 35. jak również skonfisko-	Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia Władzy w myśl posta-

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
wanej w myśl postanowień §. 76. może się odbywać za okazaniem świadectwa jej pochodzenia przez właściwą Władzę polityczną powiatu stwierdzonego.	nowienia §. 45. jak również zwierzyny skonfiskowanej w myśl §. 86. może się odbywać jedynie po wykazaniu się świadectwem pochodzenia zwierzyny, stwierdzonem przez właściwą Władzę powiatową.
C) Dalsze przepisy policyi łowieckiej.	*C)* Dalsze przepisy policyi łowieckiej.
§. 38.	§. 48.
Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po okręgu polowania z wyjątkiem osób, ze stanowiska urzędowego do tego upoważnionych i tych osób, które z §. 47. lit. b. uprawnione zostaną do chodzenia z bronią i w rozmiarze tamże oznaczonym.	Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po okręgu polowania z wyjątkiem osób urzędownie do tego upoważnionych i tych osób, które z §. 57. lit. b) uprawnione zostaną do chodzenia z bronią i w rozmiarze tamże oznaczonym.
Kto wbrew temu zakazowi spotkany zostanie przez strażnika łowieckiego ze strzelbą na obszarze polowania, po za drogami służącemi za publiczną komunikacyę, winien jest na żądanie tegoż oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki obowiązany natychmiast złożyć u politycznej Władzy powiatowej.	Kto wbrew temu zakazowi spotkany zostanie przez strażnika łowieckiego ze strzelbą na obszarze polowania, po za drogami służącemi za publiczną komunikacyę, winien jest na żądanie tegoż oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki ma natychmiast złożyć u politycznej Władzy powiatowej.
§. 39.	§. 49.
W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw, nie wolno bez zezwolenia właściciela po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.	W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw, nie wolno bez zezwolenia właściciela po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.
Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemniakami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi w dalekich odstępach uprawianymi ziemiopłodami.	Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemniakami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi w dalekich odstępach uprawianymi ziemiopłodami.
W czasie wyjątkowo mokrym, nie wolno na polach obsianych polować konno lub z nagonką nawet w jesieni i zimie.	Polować konno na polach obsianych i łąkach wolno tylko za zezwoleniem właściciela gruntu.
§. 40.	§. 50.
W najbliższem otoczeniu zabudowań nie wolno tropić i ścigać zwierzyny, ani do niej strzelać.	W najbliższem otoczeniu zabudowań nie wolno tropić i ścigać zwierzyny, ani do niej strzelać.
Również nie wolno bez zezwolenia właściciela, przy wykonywaniu prawa polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób odgraniczone.	Również nie wolno bez zezwolenia właściciela, przy wykonywaniu prawa polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób odgraniczone.
	Nie wolno polować na gruntach stanowiących cmentarze lub grobowce rodzinne.
§. 41.	§. 51.
Zakazanem jest polować w niedziele i święta uroczyste.	(dosłownie jak §. 41. dotycz. ust.).

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
§. 42.	§. 52.
Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona, przeszła do obcego obszaru.	(dosłownie jak §. 42. dotychcz. ust.).
§. 43.	§. 53.
Włóczące się psy, tudzież koty po polach i lesie mogą być przez uprawnionego do polowania lub jego służbę łowiecką zabijane, lecz nie w bliższem oddaleniu jak na 300 metrów od domu mieszkalnego.	Uprawnionemu do polowania i jego służbie łowieckiej wolno w odległości nie bliższej niż 500 m. od zabudowań gospodarskich zabijać obce koty i psy włóczące się samopas po polach lub lesie. Psów mających kaganiec nie wolno zabijać.
§. 44.	§. 54.
Na zarządców lasowych, straże leśne, właścicieli samoistnych obszarów myśliwskich, dzierżawców polowań, strzelców łowieckich, wkłada się obowiązek tępienia w każdej porze drapieżnej i szkodliwej zwierzyny, oraz szkodliwego ptactwa w swoich obszarach.	Zarządcy lasowi, straże leśne, właściciele okręgów samoistnego polowania, dzierżawcy polowań, ustanowieni myśliwi (§. 35) i strzelcy łowieccy są obowiązani tępić w swoich obszarach polowania, w każdej porze, zwierzynę szkodliwą i drapieżną tudzież szkodliwe ptactwo.
§. 45.	§. 55.
Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydostaniu się stamtąd na zewnątrz.	(dosłownie §. 45. dotychcz. ustawy).
§. 46.	§. 56
Zwierzęta uznane za szkodliwe, jakoto: niedźwiedzie, wilki, rysie, żbiki, dziki i lisy może każdy zabijać, chwytać i przez to je nabywać, nie wolno jednak nikomu bez zezwolenia uprawnionego do polowania na cudzym gruncie zwierząt szkodliwych śledzić. Zwierzęta następujące jakoto: kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół białozór, sokół wędrowny, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, krogulec, błotniak (rybołówka trzcinnik), czapla siwa, mewa siwa, puchacz, dzierżba, sroka, kruk i gawron mogą być wewnątrz okręgu polowania przez uprawnionego do polowania, na własnym gruncie przez właściciele gruntu, wreszcie na miejscach stanowiących dobro publiczne przez każdego chwytane albo zabijane i zabierane. Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością. O ile uprawnionemu do rybołowstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według	Zwierzęta uznane za szkodliwe, jakoto: niedźwiedzie, wilki, rysie, żbiki, dziki i lisy może każdy zabijać, chwytać i przez to je nabywać, nie wolno jednak nikomu bez zezwolenia uprawnionego do polowania na cudzym gruncie zwierząt szkodliwych śledzić. Zwierzęta następujące jakoto: kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół, białozór, sokół wędrowny, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, krogulec, błotnik (rybołówka trzcinnik), czapla siwa, mewa siwa, puchacz, dzierżba, sroka, kruk i gawron mogą być wewnątrz okręgu polowania przez uprawnionego do polowania, na własnym gruncie przez właściciela gruntu, wreszcie na miejscach stanowiących dobro publicznie przez każdego chwytane albo zabijane i zabierane. Właściciel sadu położonego w pobliżu domów lub zabudowań gospodarskich, a otoczonego murem, parkanem lub innem stałem ogrodzeniem, co najmniej na metr wysokiem z wejściem przez zamykane drzwi lub wrota, może poza cza-

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
przepisów o rybołowstwie na wodach śródziemnych.	sem ochronnym bez użycia jednak broni palnej zabijać i zabierać sobie zające, któreby dostały się w obręb takiego ogrodzenia. Za takie ogrodzenie nie ma być uważane ogrodzenie z żerdzi używane do wzbronienia wejścia lub wyjścia pasącemu się bydłu. Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością. O ile uprawnionemu do rybołowstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołowstwie na wodach śródziemnych.
§. 47.	§. 57.
W okolicach gdzie dziki wyrządzają znaczne szkody w ziemiopłodach, a uprawnieni do polowania, obowiązkowi tępienia ich zadość nie czynią, ma polityczna Władza powiatowa na doniesienie poszkodowanych: a) uznać odpowiedzialnymi za tego rodzaju szkody tych właścicieli i dzierżawców polowania, którym udowodnionem będzie, że dziki na swoich obszarach hodują, lub, że obowiązkowi tępienia tychże zadość nie czynią; b) udzielić osobom, ze strony których nadużycia obawiać się nie potrzeba, po zasięgnięciu co do nich opinii Wydziału powiatowego, nawet bez zgody uprawnionego do polowania, na pewien czas bezpłatne certyfikaty myśliwskie z dozwoleniem tępienia z broni palnej dzików lub innej szkodliwej zwierzyny (§. 46. alin. 1.) w obrębie ściśle oznaczonego obszaru, który nie może przekraczać granic okręgu gminnego polowania. O wydaniu bezpłatnych certyfikatów, zawiadomi jednocześnie Władza polityczna powiatowa tak uprawnionego do polowania, jakoteż i miejscowe Władze policyjne.	W okolicach, gdzie dziki wyrządzają znaczne szkody w ziemiopłodach, lub uprawie rolnej, a uprawnieni do wykonywania polowania obowiązkowi tępienia ich (§. 54.) zadość nie czynią, ma polityczna Władza powiatowa na doniesienie poszkodowanych udzielić osobom, ze strony których nadużycia obawiać się nie potrzeba, po zasięgnięciu co do nich opinii Wydziału powiatowego, nawet bez zgody uprawnionego do polowania, na pewien czas bezpłatne certyfikaty myśliwskie z dozwoleniem tępienia z broni palnej dzików lub innej szkodliwej zwierzyny (§. 56. al. 1.) w obrębie ściśle oznaczonego obszaru, który nie może przekraczać granic okręgu polowania zbiorowego. O wydaniu bezpłatnych certyfikatów zawiadomi jednocześnie Władza polityczna powiatowa tak uprawnionego do polowania, jakoteż i miejscowe Władze policyjne.
§. 48.	§. 58.
Polityczna Władza powiatowa ma także prawo i obowiązek w razie potrzeby na pewien krótki i ściśle ograniczony czas zarządzić pod swoim nadzorem tępienie drapieżnych i szkodliwych zwierząt, a zarazem oznaczyć czas i sposób tępienia. Jeżeli w tym celu zarządzone będą publiczne obławy, polityczna Władza powiatowa zawiadomi o tem uprawnionych do polowania i zaprosi do udziału w nich strzelców nie posiadających nawet kart ani certyfikatów myśliwskich. Mieszkańcy gmin, w interesie których publiczna obława zarządzona została, mają obowiązek na wezwanie władzy dostarczyć bezpłatnie nagonki w odpowiedniej ilości.	Polityczna Władza powiatowa ma także prawo i obowiązek w razie potrzeby zarządzić pod swoim nadzorem tępienie drapieżnych i szkodliwych zwierząt, a zarazem oznaczyć czas i sposób tępienia. Jeżeli w tym celu zarządzone będą publiczne obławy, polityczna Władza powiatowa zawiadomi o tem uprawnionych do polowania i zaprosi do udziału w nich strzelców nieposiadających nawet kart ani certyfikatów myśliwskich. Mieszkańcy gmin, w interesie których publiczna obława zarządzoną została, mają obowiązek na wezwanie Władzy dostarczyć bezpłatnie nagonki w odpowiedniej ilości.
§. 49.	§. 59.
Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny oprócz tej,	(dosłownie §. 49. dotychcz. ustawy).

Ustawa obowiązująca.

dla wytępienia której została obława zarządzoną.

Ubita w ten sposób zwierzyna sprzedana będzie przez Władzę zarządzająca obławę w drodze publicznej licytacyi a kwotę uzyskaną ze sprzedaży należy wręczyć Wydziałowi powiatowemu na korzyść funduszu ubogich odnośnej gminy.

§. 50.

Do tępienia zwierząt uznanych w §. 46. alin. 1. za szkodliwe, może tylko uprawniony do polowania używać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych jednakże z zachowaniem wszelkiej ostrożności, aby stąd nie powstało niebezpieczeństwo dla ludzi i zwierząt pożytecznych.

Dla tego powinien ustawić znaki, które bez trudności spostrzedz i rozpoznać można.

W miejscowościach, co do których Władza polityczna stwierdziła, że niedźwiedzie i dziki robią szkody, wolno także właścicielowi gruntu używać przyrządów, w ustępie pierwszym tego paragrafu wymienionych, przy zachowaniu wskazanych tam ostrożności, jednakże tylko w celu chwytania niedźwiedzi lub dzików.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A) O obowiązkach odszkodowania.

§. 51.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, gości myśliwych i przez psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną w jego okręgu polowania przez zwierzęta łowne na gruncie i w niezebranych jeszcze plonach, z wyjątkiem szkód wyrządzonych przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek;

c) szkodę wyrządzoną przez dziki w myśl §. 47. lit. a) niniejszej ustawy.

Jeżeli prawo do wykouywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

Projekt.

§. 60.

Każdy posiadacz gruntu może w obrębie swego obejścia domowego używać dla tępienia szkodliwej zwierzyny (§. 56 alin. 1.) oraz kun, tchórzów i łasic, żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, winien jednak przy tem zachować wszelkie ostrożności, by nie spowodować niebezpieczeństwa dla ludzi i zwierząt pożytecznych, winien też ustawić odpowiednie, łatwo dostrzegalne znaki ostrzegające.

Nadto winien posiadacz gruntu zamierzający korzystać z powyższego uprawnienia uwiadomić o tem uprawnionego do polowania, by tenże mógł zapobiedz ewentualnemu używaniu wspomnianych przyrządów do chwytauia innej zwierzyny, mianowicie zwierzyny łownej.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A) O obowiązkach odszkodowania.

§. 61.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, gości myśliwych i przez konie i psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną w jego okręgu polowania przez zwierzęta łowne i dziki na gruncie i w plonach z wyjątkiem szkód wyrządzonych przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

Uprawniouy do wykonywania polowania ma prawo, jeśli zostanie pociągnięty do wynagrodzenia szkody zrządzonej przez dziki, żądać zwrotu kwoty wypłaconej tytułem odszkodo-

Ustawa obowiązująca.

Projekt.

wania, w zwykłej drodze sądowej od właściciela lub dzierżawcy polowania w lasach, z których wyszły dziki, które wyrządziły szkodę, musi jednak przeprowadzić dowód, że one wyszły z owych lasów.

§. 52.

Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych, odpowiedzialni są ich posiadacze.

§. 62.

(dosłownie jak §. 52. dotychcz. ust.)

§. 53.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczyć swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać wierzynę od swoich gruntów przez urządzanie straszydeł, ogni nocnych i t. p. Gdyby zaś wskutek takiej obrony zwierzę zraniło się lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

§. 63.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczać swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wyjątki od tego przepisu zawiera §. 60.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzanie straszydeł, ogni nocnych i t. p., gdyby zaś wskutek takiej obrony zwierzę zraniło się, lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

§. 54.

Także uprawniony do polowania, może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące, ubezpieczać od szkód przez zwierzynę wyrządzanych, zapomocą ogrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniony.

§. 64.

(dosłownie jak §. 54. dotychcz. ust.).

§. 55.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych, w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach, mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów, właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonej zapobiedz są

§. 65.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych, w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedyńczo młodych drzewkach, mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonej zapobiedz są

Ustawa obowiązująca.

wstanie. Wzbronienie wstępu na grunta wskazane w ust. 2. §. 40. uważane być ma za zrzeczenie się wygrodzenia szkody, która na tych gruntach przez polowanie lub przez wierzynę wyrządzoną być może.

§. 56.

Przy ocenieniu wszelkiej szkody w ziemiopłodach zrządzonej przez polowanie i zwierzynę, należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakieby poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

B) Postępowanie.

§. 57.

Powiatowe Władze polityczne rozstrzygają w pierwszej instancyi wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód, wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę.

§. 58.

Poszkodowany winien w czasie, w którym szkoda może być jeszcze dostrzeżona i oceniona zgłosić przez naczelnika gminy szkodę u uprawnionego do polowania lub tegoż zastępcy, z wezwaniem o zgodne załatwienie sprawy. Gdyby ugoda w ciągu 8 dni nie nastąpiła, ma poszkodowany w ciągu dalszych 8 dni pod rygorem utraty prawa do odszkodowania, z zastrzeżeniem postanowień określonych w §. 62. wnieść zażalenie do politycznej Władzy powiatowej o wynagrodzenie szkody, oznaczając w przybliżeniu swoją pretensyę.

Projekt.

w stanie. Wzbronienie wstępu na grunta wskazane w ust. 2. §. 50. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która wyrządzoną być może na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę.

§. 66.

(dosłownie jak §. 56. dotychcz. ust.).

B) Postępowanie.

§. 67.

Poszkodowany winien do 3 dni od dnia, w którym się dowiedział o szkodzie wyrządzonej mu w plonach lub gruncie przez polowanie lub przez zwierzynę, zgłosić tę szkodę u naczelnika gminy celem jej stwierdzenia.

Naczelnik gminy winien na podstawie tego zgłoszenia najdalej do 3 dni zbadać i stwierdzić szkodę wraz z 2 zaprzysięgłymi asesorami w obecności obowiązanego do wynagrodzenia szkody lub w obecności jego zastępcy. W razie, jeżeli obowiązany do wynagrodzenia szkody nie mieszka w danej miejscowości i nie ma tam ustanowionego zastępcy, nie przeszkadza jego nieobecność stwierdzeniu szkody przez naczelnika gminy i rzeczoznawców.

Naczelnik gminy jest obowiązany wezwać obie strony do zgodnego załatwienia sprawy, wyznaczając w razie, jeśli jedna ze stron nie jest obecną przy stwierdzeniu szkody, odpowiedni a możliwie krótki termin dla ugodowego załatwienia sprawy. W razie jeżeli ugoda w tym terminie nie nastąpiła, winien naczelnik gminy wraz z asesorami wydać orzeczenie o odszkodowaniu.

Ustawa obowiązująca.

Projekt.

Przeciw temu orzeczeniu służy obu stronom rekurs do politycznej władzy powiatowej w przeciągu dni 14 od doręczenia orzeczenia.

Asesorów, o których tu mowa, powołuje i zaprzysięga polityczna władza powiatowa na czas okresu dzierżawnego polowań, z pośród ludzi fachowych nieposzlakowanych i znanych z bezstronności, bacząc przytem, aby przynajmniej jeden z nich był obznajomiony z łowiectwem.

§. 59.

Polityczna Władza powiatowa przeprowadzić ma w terminie do dni 14 potrzebne dochodzenia na miejscu z przybraniem stron, których nieobecność jednak nie wstrzymuje przedsięwzięcia czynności urzędowej, jakoteż wyznaczonego przez Władzę znawcy. W ważniejszych i trudniejszych wypadkach może polityczna Władza powiatowa, podejmując te dochodzenia przybrać dwóch znawców.

Jako znawców użyć można tylko bezstronnych i nieposzlakowanych ludzi fachowych, od których należy odebrać przysięgę albo raz na zawsze, albo w każdym poszczególnym wypadku na sumienne wypełnienie obowiązków.

§. 68.

W razie rekursu ma polityczna władza powiatowa, jeśli uzna potrzebę uzupełnienia dochodzenia, przeprowadzić je w czasie jak najkrótszym, najdalej do dni 14, powołując do tego dochodzenia obie strony a ewentualnie także zaprzysiężonego znawcę, obznajomionego z łowiectwem a nie należącego do grona, które orzekało w instancyi pierwszej.

§. 60.

Przy komisyjnem dochodzeniu ma prowadzący czynność urzędową usiłować przedewszystkiem ugodę między stronami, którą należy objąć także koszta postępowania. Jeżeli to usiłowanie skutku nie odniesie, powinien naprzód oświadczyć się znawca:

1) czy uszkodzenie nastąpiło rzeczywiście przez zwierzynę, względnie przy wykonywaniu polowania, następnie zaś;

2) o ile podania stron względem okoliczności wpływających według §§. 55. i 56. na pretensyę o odszkodowanie, ze stanowiska fachowego są uzasadnione.

§. 69.

Przed wydaniem orzeczenia przez polityczną władzę powiatową, winna ta władza starać się doprowadzić do ugody między stronami. Ugodą tą należy objąć także koszta postępowania.

§. 61.

Znawca oświadczy się także co do wysokości szkody wyrządzonej przez polowanie lub zwierzynę, poczem Władza polityczna orzec ma o odszkodowaniu.

§. 70.

Od orzeczenia politycznej władzy powiatowej załatwiającego rekurs dalsze odwołanie nie ma już miejsca.

§. 62.

Dochodzenia i usiłowania ugodowe przekazane w myśl poprzednich postanowień

§. 71.

Przeprowadzenie dochodzenia i wydanie orzeczenia przepisanego w §. 67. w wypad-

Ustawa obowiązująca.

politycznej Władzy powiatowej co do szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę, mogą być przez nią od wypadku do wypadku albo raz na zawsze aż do odwołania poruczone naczelnikowi gminy (przełożonemu obszaru dworskiego). W tym wypadku wyznaczy równocześnie polityczna Władza powiatowa po wysłuchaniu Reprezentacyi gminy (przełożonego obszaru dworskiego) i uprawnionego do polowania, dwóch znawców (§. 59.), którzy mają być zaprzysiężeni raz na zawsze.

Jeżeli nastąpi delegacya naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) raz na zawsze, należy to z podaniem nazwisk znawców, ogłosić w sposób w miejscu używany i podać do wiadomości uprawnionego do polowania.

Po wydaniu takiego ogłoszenia mają być pretensye o zwrot szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych w sposób określony w §. 58. wnoszone bezpośrednio do delegowanego naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego).

Tenże naczelnik gminy (przełożony obszaru dworskiego) winien o każdej u niego wniesionej pretensyi o odszkodowanie zawiadomić natychmiast polityczną Władzę powiatową i przedsięwziąć na miejscu potrzebne dochodzenia z przybraniem jednego, lub w wypadkach ważniejszych i trudniejszych, obydwóch ustanowionych znawców, jako też podjąć określone usiłowania ugodowe.

Do tych dochodzeń i usiłowań ugodowych, również do interwencyi stron i znawców mają analogiczne zastosowanie postanowienia §§. 59—61.

Jeżeli szkoda dotyczy naczelnika gminy przełożonego obszaru dworskiego), tegoż żony albo osób z nim w pierwszym lub w drugim stodniu spokrewnionych lub spowinowaconych, winien tenże naczelnik gminy (przełożony obszaru dworskiego) zawiadomić bezzwłocznie Władzę polityczną powiatową, która albo załatwi sprawę w myśl poprzednich postanowień albo też wyznaczy inną delegacyę do przeprowadzenia tej sprawy.

§. 63.

Jeżeli ugoda (§. 60.) nie przyjdzie do skutku, ma być protokolarnie spisany wynik dochodzeń bezzwłocznie przesłany politycznej Władzy powiatowej, która w razie po-

Projekt.

kach, w których szkoda dotyczy naczelnika gminy, tegoż żony albo osób z nim spokrewnionych lub spowinowaconych w pierwszym lub drugim stopniu, jest rzeczą wprost politycznej Władzy powiatowej, której Naczelnik gminy ma w takich wypadkach bezzwłocznie donieść o zaszłej szkodzie.

W tych wypadkach służy obu stronom rekurs do c. Namiestnictwa, który należy wnieść na ręce politycznej władzy powiatowej w przeciągu dni czternastu od doręczenia orzeczenia.

Od orzeczenia c. k. Namiestnictwa dalszy rekurs nie ma miejsca.

§. 72.

C. k. Namiestnictwo wyda w drodze rozporządzenia bliższe przepisy o sposobie przeprowadzania dochodzeń szkody w myśl §§. 67. do 69., dalej przepisy o wyłączeniu

Ustawa obowiązująca.

trzeby może dochodzenie w odpowiedni sposób i to z przybraniem innych znawców kazać uzupełnić i następnie ma wydać orzeczenie (§ 61).

Bliższe przepisy i postanowienia o delegacyi, o przeprowadzeniu dochodzeń i usiłowań ugodowych przez delegatów wydane zostaną przez c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Odwołanie trwałej delegacyi naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) może polityczna Władza powiatowa zarządzić każdego czasu. Odwołanie należy ogłosić w sposób w miejscu używany i zawiadomić o tem uprawnionego do polowania.

Tak co do delegacyi naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) jak również odwołania tejże delegacyi winna polityczna Władza powiatowa porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 64.

Polityczna Władza powiatowa winna równocześnie z rozstrzygnięciem o odszkodowaniu orzec także o ponoszeniu kosztów odnośnego dochodzenia. Na osobną prośbę odnośnej strony należy o tych kosztach nawet wówczas orzec, jeżeli odpadła potrzeba decydowania o odszkodowaniu. Jako koszta postępowania mogą być tylko zarachowane:

1. koszta z powodu interwencyi organu urzędowego i znawcy przy podjętych oględzinach tudzież koszta doręczeń i należytości stemplowe (koszta urzędowe);

2. wydatki stron w gotówce urosłe z powodu uczestniczenia w oględzinach na miejscu, lub ewentualnie z powodu zarządzonego przez polityczną Władzę osobistego przed nią jawienia się, o ile wydatki te są konieczne (koszta stron), z wyłączeniem jednak możliwych kosztów przybrania doradcy prawnego.

§. 65.

Względem ponoszenia kosztów w §. 64. określonych obowiązują następujące postanowienia:

1. koszta urzędowe, wyjąwszy wypadek pod 3. określony, ponosić ma pozwany, który na wynagrodzenie szkody skazany zostaje.

Jeżeli zaś skarżący zupełnie został oddalony ze swoją pretensyą, ma on ponieść koszta urzędowe.

2. do zwrotu kosztów stron nie ma prawa ani skarżący ani pozwany. Wyjątki od tej zasady zachodzą w wypadku ustępu 3. jakoteż w następujących razach:

Projekt.

asesorów o udziału w dochodzeniach lub w orzekaniu o szkodzie z powodu stosunków pokrewieństwa, powinowactwa lub służbowych.

§. 73.

Władza orzekająca o odszkodowaniu winna równocześnie orzec także o ponoszeniu kosztów odnośnego dochodzenia. Na osobną prośbę odnośnej strony należy o tych kosztach nawet wówczas orzec, jeżeli odpadła potrzeba decydowania o odszkodowaniu. Jako koszta postępowania mogą być tylko zarachowane:

1. koszta z powodu interwencyi organu urzędowego i znawcy przy podjętych oględzinach tudzież koszta doręczeń i należytości stemplowe (koszta urzędowe);

2. wydatki stron w gotówce urosłe z powodu uczestniczenia w oględzinach na miejscu, lub ewentualnie z powodu zarządzonego przez polityczną Władzę osobistego przed nią jawienia się, o ile wydatki te są konieczne (koszta stron), z wyłączeniem jednak możliwych kosztów przybrania doradcy prawnego.

§. 74.

Co do ponoszenia kosztów w §. 73. określonych obowiązują następujące postanowienia:

1. koszta urzędowe ponosić ma pozwany, który na wynagrodzenie szkody skazany zostaje.

Jeżeli zaś skarżący zupełnie został oddalony ze swą pretensyą, ma on ponieść koszta urzędowe.

2. Do zwrotu kosztów stron nie ma prawa ani skarżący, ani pozwany. Wyjątki od tej zasady zachodzą w następujących razach:

Ustawa obowiązująca.

a) jeżeli skarżącemu przyznano całe przezeń liczebnie oznaczone odszkodowanie (§. 58.), to poznany jest obowiązany zwrócić koszta prywatne skarżącego;

b) jeżeli skarżący zupełnie został oddalony, ma on uiścić koszta przywatne pozwanego.

3. jeżeli ofiarowana bezskutecznie przez pozwanego w postępowaniu ugodowem (§§. 58. 60. 62.) kwota ugodowa była wyższą od tej, którą skarżącemu przyznano, w takim razie skarżący ponosi koszta urzędowe, nadto obowiązany jest na żądanie pozwanego zwrócić mu jego koszta prywatne, jeżeli zaś kwota przyznana jest równą z kwotą w drodze ugodowej ofiarowaną, będą koszta równomiernie rozdzielone.

Ewentualnie koszta prawnego doradcy ponosi we wszystkich wypadkach każda strona sama za siebie.

C) Ugodowe unormowanie wynagrodzenia szkód

§. 66.

W drodze porozumienia z właścicielami gruntów, mogą być zawierane względem wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę odmienne od postanowień niniejszej ustawy umowy, których jednak dochodzić wolno tylko na zwykłej drodze prawa.

IV. Ogólne postanowienia o Władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 67.

Wykonywanie niniejszej ustawy służy w miarę oznaczonej w poszczególnych przepisach kompetencyi politycznej Władzy powiatowej, albo Namiestnictwu.

§. 68.

Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracya, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancyi wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy,

Projekt.

a) jeżeli skarżącemu przyznano całe przezeń liczebnie oznaczone odszkodowanie (§. 68), to pozwany jest obowiązany zwrócić koszta prywatne skarżącego;

b) jeżeli skarżący zupełnie został oddalony, ma on uiścić koszta prywatne pozwanego.

Ewentualne koszta prawnego doradcy ponosi we wszystkich wypadkach każda strona sama za siebie.

C) Ugodowe unormowanie wynagrodzenia szkód.

§. 75.

Uprawnieni do polowania mogą zawierać z właścicielami gruntów dobrowolne umowy, określające obowiązek wynagradzania szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę odmiennie od postanowień niniejszej ustawy. Praw i roszczeń płynących z takich dobrowolnych umów mogą interesowani dochodzić i bronić jedynie na zwykłej drodze prawa.

IV. Ogólne postanowienia o Władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 76.

Sprawowanie niniejszej ustawy należy w miarę kompetencyi, oznaczonej w poszczególnych przepisach do naczelnika gminy wraz z asesorami (§. 68.). do politycznej Władzy powiatowej albo do Namiestnictwa.

§. 77.

(dosłownie jak §. 68. dotychcz. ustawy).

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
w którychby gmina miała występować jako strona.	
§. 69.	§. 78.
Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej Władzy powiatowej wnoszony być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzyi Namiestnictwa — wyjąwszy wypadek określony w 2. ust. §. 5., do Ministerstwa rolnictwa. Przeciw potwierdzonemu przez Namiestnictwo orzeczeniu o szkodach przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, dalszy rekurs nie ma miejsca. Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u Władzy, która orzekała w pierwszej instancyi.	Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej Władzy powiatowej wnoszony być ma pominąwszy wypadki z §. 70. do Namiestnictwa, przeciw decyzyi Namiestnictwa — wyjąwszy wypadki określone w 2. ust. §. 8. i w §. 13. do Ministerstwa rolnictwa. Przeciw potwierdzonemu przez Namiestnictwo orzeczeniu o szkodach przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, dalszy rekurs nie ma miejsca. Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u Władzy, która orzekła w pierwszej instancyi.
§. 70.	§. 79.
Rekurs wcześnie wniesiony ma z reguły skutek zawieszający, wyjąwszy wypadku w §. 17 przewidzianego, albo też gdy względy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcia możliwych szkód, wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.	Rekurs wcześnie wniesiony ma z góry skutek zawieszający, wyjąwszy wypadek w §. 22. przewidziany, albo też, gdy względy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcia możliwych szkód, wymagają bezwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.
§. 71.	§. 80.
W wypadkach, w których porozumienie między polityczną Władzą powiatową, a Wydziałem powiatowym nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.	(dosłownie, jak §. 71. dotychcz. ust.).
V. Przekroczenia i kary.	V. Przekroczenia i kary.
§. 72.	§. 81.
C. k. Żandarmerya, zaprzysiężone straże leśne, straże myśliwskie i straże polowe, mają obowiązek czuwania nad przestrzeganiem przepisów niniejszej ustawy, i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do wiadomości politycznej Władzy powiatowej.	(dosłownie jak §. 72. dotychcz. ust.).
§. 73.	§. 82.
Przekroczenia tej ustawy, jakoteż rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od 5 do 50 zł. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia albo jeżeli przekroczenie po-	Przekroczenia tej ustawy, jakoteż rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania, przez polityczną Władzę powiatową grzywną od 10 do 100 Koron. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
ciągnęło za sobą znaczną szkodę, aż do stu reńskich. W razie niewypłacalności skazanego należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 5. zł. liczy się za jeden dzień aresztu.	pociągnęło za sobą znaczną szkodę aż do 200 koron. W razie niewypłacalności skazanego należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 10 koron liczy się za jeden dzień aresztu.
W razie cięższych przez dłuższy czas dokonywanych, albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.	W razie cięższych, przez dłuższy czas dokonywanych, albo powtarzanych wykroczeń przeciw niuiejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.
Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnione zostało.	Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnionem zostało.
§. 74.	§. 83.
W wypadkach przekroczeń §§. 33., 34., 35. ust. c., 36. i 37., których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciele restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej albo zabitej wbrew przepisowi, a względnie podanej na sprzedaż.	W wypadkach przekroczeń §§. 43, 44, 45 ust. c., 46 i 47, których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciel restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej albo zabitej, a względnie podanej na sprzedaż wbrew przepisowi.
Przy przekroczeniach §§. 42 i 50. orzec należy utratę zakazanych przyrządów bez różnicy, czy są one własnością przestępcy, lub nie.	Przy przekroczeniach §§. 52 i 60 orzec należy utratę zabranych przyrządów bez różnicy, czy są one własnością przestępcy ub nie.
§. 75.	§. 84.
W razie zajęcia przyrządów zakazanych §§. 42 i 50. należy orzec bezwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwem było dochodzenie i skazanie osób, które się niemi posługiwały.	W razie zajęcia przyrządów zakazanych §§. 52 i 60 należy orzec bezwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwem było dochodzenie i skazanie tych osób, które się niemi posługiwały.
§. 76.	§. 85.
Zwierzyna, strzelby i przyrządy, które uznane zostały za przepadłe, sprzedawane być mają przez polityczną Władzę powiatową w drodze publicznej licytacyi na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak, należy zakazane przyrządy uczynić niezdolnymi do dalszego użytku.	(dosłownie jak §. 76 dotychcz. ust.).
§. 77.	§. 86.
Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia, nie wypadnie odesłać pretensyi dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych.	(dosł. jak §. 77. dotych. ust.)
Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowaniu, służy prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa.	

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
§. 78.	§. 87.
Jeżeli po przekroczeniu myśliwskiem w przeciągu 6 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu, przestępca nie został pociągnięty do odpowiedzialności, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia od obowiązku usunięcia trwającego stanu bezprawnego, jaki przekroczenie to spowodowało.	(dosł. jak §. 78. dotych. ust.)
§. 79.	§. 88.
Co do właściwości politycznych Władz do dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania, zastosowane być mają ogólnie obowiązujące przepisy w administracyjnem postępowaniu karnem. O karach i w związku z niemi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancyi Miuisterstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.	(dosł. jak §. 79. dotych. ust.).
VI. Karty myśliwskie.	**VI. Karty myśliwskie.**
§. 80.	§. 89.
Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą Władzę karty myśliwskiej, lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego. Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.	(dosł. jak §. 80 dotych. ust.).
§. 81.	§. 90.
Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna Władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa. Karta myśliwska może być także obcym, to jest osobom nie zamieszkałym w Galicyi, przez tutejszą krajową polityczną Władzę powiatową wydana.	Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna Władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa. Karty myśliwskie może polityczna władza powiatowa wydawać także osobom niezamieszkałym w Galicyi.
§. 82.	§. 91.
Karta myśliwska wystawioną być może na rok, na trzy lata kalendarzowe albo na miesiąc. Certyfikaty wydane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim, na czas ustanowienia ich strzelcami. Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 31 al. 2 niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z certyfikatów (§. 84 alin. 2).	Karta myliwska wystawioną być może na rok, na trzy lata kalendarzowe. albo na miesiąc. Certyfikaty wydane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim, na czas ustanowienia ich strzelcami. Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 41 al. 2. niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z certyfikatów (§. 93. al. 2.).

Ustawa obowiązująca.

§. 83.

Karta myśliwska ważną jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie dla osoby, na której nazwisko opiewa, nie może więc komu innemu być odstąpiona; nie daje ona jednak prawa polować bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organu bezpieczeństwa.

§. 84.

Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba taksę 5 złr. (10 koron), za trzyletnią 15 złr. (30 koron), za miesięczną 1 zł. 50 ct. (3 korony). Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Certyfikaty wystawione według §. 82. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna Władza powiatowa odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąść można podejrzenie, że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy.

§. 85.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie;

b) wyrobnikom żyjącym z zarobku dziennego, tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszów gminnych;

c) umysłowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, które nie mogą się wykazać kartą na broń, o ile ją wedle odnośnych przepisów mieć powinny;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335 ustawy karnej, uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w tejże;

g) na czas dwuletni temu, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach pod lit. c), e), f) i g) wymienionych.

Projekt.

§. 92.

Karta myśliwska ważna jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie dla osoby, na której nazwisko opiewa, nie może więc komu innemu być odstąpiona; nie daje ona jednak prawa polowania bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organu bezpieczeństwa.

§. 93.

Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba taksę 10 koron, za trzyletnią 30 koron, za miesięczną 3 korony. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Certyfikaty wystawione według §. 91. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna Władza powiatowa odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć można podejrzenie, że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy.

§. 94.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opieknnowie;

b) czeladzi domowej i gospodarczej, dziennym zarobnikom tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszów gminnych;

c) umysłowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, które nie mogą się wykazać kartą na broń, o ile ją wedle odnośnych przepisów mieć powinny;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335. ustawy karnej, uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w tejże;

g) na czas dwuletni temu, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach pod lit. c), e), f) i g) wymienionych.

Ustawa obowiązująca.	Projekt.
§. 86.	§. 95.
Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie, co do osoby jej właściciela jedna z wymienionych powyżej (§. 85.) okoliczności wykluczających.	Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie, co do osoby jej właściciela jedna z powyżej wymienionych (§. 94.) okoliczności wykluczających.
Toż samo stosuje się i do certyfikatów.	To samo stosuje się także do certyfikatów.

LW. 12.293/1906.

We Lwowie, dnia 13. lutego 1907.

Aleg. 101

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o uregulowaniu poborów krajowych dozorców melioracyjnych.

Wysoki Sejmie!

Według instrukcyi służbowej dla krajowych dozorców melioracyjnych, uchwalonej przez Wysoki Sejm d. 30. stycznia 1894, d. 21. marca 1899 i 24. października 1903, ustanowione zostały w kraj. biurze melioracyjnem następujące kategorye organów pomocniczych do projektowania i wykonania melioracyi publicznych i prywatnych:

1) konduktorów melioracyjnych I., II. i III. klasy, których płaca roczna wynosi:

w	I. klasie	1.600 K
„	II. „	1.400 „
„	III. „	1.200 „

2) starszych dozorców melioracyjnych z płacą roczną 1.080 K (3 K dziennie);

3) dozorców melioracyjnych z płacą roczną 720 K (2 K dziennie);

4) dozorców drenarskich z płacą roczną 720 K (2 K dziennie).

Konduktorom, którzy z reguły zajęci są prowadzeniem robót konserwacyjnych przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych, przysługuje nadto prawo do trzech dodatków pięcioletnich po 100 K.

W czasie zajęcia w polu otrzymują wymienieni funkcyonaryusze oprócz zwrotu kosztów podróży, mianowicie należytości trzeciej klasy za podróż koleją, a 20 groszy od jednego kilometra za podróż końmi, mieszkanie i utrzymanie w naturze (od właścicieli gruntów podejmujących roboty melioracyjne), lub w miejsce tego następujące wynagrodzenie dziennie:

konduktor	3 K	
starszy dozorca melioracyjny	2 „	
dozora melioracyjny	1 „	50 gr.
dozorca drenarski	1 „	— „

Konduktorzy przydzieleni stale do konserwacyi publicznych robót melioracyjnych pobierają zamiast dyet i kosztów podróży dodatek roczny na mieszkanie w kwocie 200 K i ryczałt roczny na objazdy w kwocie 200 K

Wobec wzrastającej drożyzny środków utrzymania okazują się powyższe pobory obecnie niedostatecznymi zwłaszcza dla dozorców, którzy są zajęci przy wykonaniu robót i nie mają stałego miejsca pobytu, gdyż w czasie lata przydzielani są do budowy, a na zimę do pracy biurowej w biurze centralnem, lub jego ekspozyturach. I tak np. płaca dozorcy drenarskiego wynosi 2 K, dyeta zaś 1 K, razem 3 K dziennie, podczas gdy zwykły robotnik drenarski zarabia 3 do 4 K dziennie.

Wydział krajowy przychylając się do petycyi dozorców, która udzieloną będzie Komisyi sejmowej, postanowił przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na polepszenie płac dozorców, które ze względów budżetowych, tudzież ze względu na

obciążenie właścicieli gruntów przeprowadzających roboty melioracyjne będzie wcale skromne, na razie jednak zaradzi najbardziej piekącej potrzebie.

Mianowicie proponuje Wydział krajowy:

a) podwyższenie płac: dozorców melioracyjnych po jednej koronie dziennie, dozorców drenarskich po pół korony dziennie, starszych zaś dozorców melioracyjnych po $^1/_3$ korony dziennie;

b) podwyższenie dyet: dla dozorców melioracyjnych i drenarskich po pół korony dziennie;

c) podwyższenie kosztów podróży końmi z 20 na 30 gr. od kilometra.

Ponieważ podwyższone płace starszych dozorców równają się płacom konduktorów III. klasy, proponuje Wydział krajowy przyznanie tym funkcyonaryuszom tytułu konduktorów III. klasy, a zarazem ustanowienie rangi starszego konduktora, podobnie jak w biurze drogowem z płacą roczną 1.800 K.

Dyety konduktorów wynosiłyby:

1) konduktorów III. kl. (dotychczasowych starszych dozorców) . $2^1/_2$ K;
2) konduktorów II. kl. (jak dotychczas) . . . . . 3 „
3) konduktorów I. kl. . . . . $3^1/_2$ „
4) starszych konduktorów . . . . . 4 „

(konduktorzy drogowi pobierają bez względu na rangę dyety po 4 K dziennie).

W ten sposób utworzoneby były wedle propozycyi Wydziału krajowego w biurze melioracyjnem następujące kategorye sił pomocniczych:

1. starszego konduktora melioracyjnego z płacą roczną 1.800 koron.

2. konduktora melioracyjnego z dotychczasową płacą roczną:

w I. klasie 1.600 K
„ II. „ 1.400 „
„ III. „ 1.200 „

3. dozorcy melioracyjnego z płacą roczną 1.080 K (czyli 3 korony dziennie), zamiast dotychczasowej płacy rocznej 720 K (2 korony dziennie).

4. dozorcy drenarskiego z płacą roczną 900 K ($2^1/_2$ K dziennie), zamiast dotychczasowej płacy rocznej 720 K (2 K dziennie).

Zajęci przy konserwacyi publicznych robót melioracyjnych konduktorzy otrzymywaliby zamiast dyet i kosztów podróży dodatki roczne na mieszkanie i roczne ryczałty na objazdy, mianowicie:

1. starszy konduktor, dodatek roczny na mieszkanie (jak w biurze drogowem 300 K).

2. konduktor I. klasy 250 K.
„ II. „ (jak dotychczas) 200 K.

ryczałt zaś na objazdy, oznaczony w każdym specyalnym wypadku przez Wydział krajowy, bez względu na kategoryę służbową od 200 do 600 koron rocznie, w miarę długości przydzielonej przestrzeni, podobnie jak przy drogach krajowych.

Dyety wynosiłyby:

1. starszego konduktora melioracyjnego 4 K.
2. konduktora melioracyjnego I. klasy $3^1/_2$ K.
„ „ II. „ (jak dotychczas) 3 K.
„ „ III. „ (dotychczasowego starszego dozorcy) $2^1/_2$ K (zamiast 2 K).
3. dozorcy molioracyjnego 2 K (zamiast $1^1/_2$ K).
4. dozorcy drenarskiego $1^1/_2$ K (zamiast 1 K).

Zauważamy przytem, że tylko konduktorzy III klasy (dotychczasowi starsi dozorcy), tudzież dozorcy melioracyjni i drenarscy zajęci wykonaniem robót pobierają dyety, starsi zaś konduktorzy i konduktorzy I. i II. klasy, przydzieleni do konserwacyi, pobierają tylko wyjątkowo dyety podczas zajęcia poza perymetrem melioracyjnym.

Co się tyczy dodatków pięcioletnich, do których wedle obowiązującej instrukcyi mają prawo tylko konduktorzy, proponuje Wydział krajowy pozostawić je w dotychczasowej wysokości 100 K rocznie przy równoczesnem ich ograniczeniu dla konduktorów do dwóch, tak ażeby płaca wraz z dodatkami pięcioletnimi niższej rangi nie przewyższała poborów konduktora wyższej rangi.

Ponieważ pobory starszych konduktorów i konduktorów I. i II. klasy pokrywają fundusze konserwacyjne publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, a płace i dyety konduktorów III. klasy (starszych dozorców), tudzież dozorców melioracyjnych i drenarskich fundusze budowy i właściciele podejmujący roboty melioracyjne, zatem proponowane przez Wydział krajowy podwyższenie płac i dyet obciąży bezpośrednio fundusz krajowy przez 5 miesięcy zimowych, i to płacami funkcyonaryuszy 3 najniższych rang (konduktorów III. klasy, dozorców melioracyjnych i dozorców drenarskich).

Obciążenie to wynosić będzie miesięcznie wedle obecnego stanu personalu:

1. przy płacach 8 konduktorów III. klasy (dotychczasowych starszych dozorców melioracyjnych) po 10 K . . . . . 80 K
2. przy płacach 17 dozorców melioracyjnych po 30 K . . 510 „
3. przy płacach 50 dozorców drenarskich po 15 K . . . 750 „

Razem miesięcznie . . 1.340 K

a przy obciążeniu funduszu krajowego przez 5 miesięcy zimowych **6.700 K rocznie.**

Z uwagi, że preliminarz funduszu krajowego na rok 1907 został już Wysokiemu Sejmowi przedłożony, proponuje Wydział krajowy wprowadzenie w życie tych nowych postanowień instrukcyi służbowej dla dozorców melioracyjnych z dnia 1. stycznia 1908, przyczem nadmienia, że w roku bieżącym postanowił udzielić dozorcom jednorazowej zapomogi z funduszu na zapomogi przeznaczonego.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zmienia postanowienia §. 2. instrukcyi służbowej dla krajowych dozorców melioracyjnych, które zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 2.

„Do wykonania i bezpośredniego dozoru robót w §. 1. wyszczególnionych ustanawia się następujące kategorye dozorców:

1. starszych konduktorów melioracyjnych;
2. konduktorów melioracyjnych I., II. i III. klasy.
3. dozorców melioracyjnych.
4. dozorców drenarskich.

Starsi konduktorzy, tudzież konduktorzy I. i II. klasy mają być z reguły używani do prowadzenia konserwacyi robót publicznych, konduktorzy zaś III. kl., zarówno jak i dozorcy melioracyjni i drenarscy do wykonywania i nadzoru melioracyj publicznych i prywatnych.

O przyjęciu dozorców, które jest zależne od ukończenia kursu praktycznego przy biurze melioracyjnem i złożenia z dobrym skutkiem egzaminu głównego, tudzież o liczbie dozorców, stanowi Wydział krajowy.

Rangę konduktora otrzymać może dozorca, odznaczający się znajomością rzeczy i gorliwością w służbie, a obok tego obeznany z manipulacyą kancelaryjną i prowadzeniem rachunków, po kilkuletniej praktyce.

Pobory dozorców melioracyjnych mają wynosić:

1. starszego konduktora melioracyjnego:
a) płaca roczna 1.800 K.
b) dodatek roczny na mieszkanie 300 K.
c) trzy pięciolecia po 100 K.
2. konduktora melioracyjnego:
a) płaca roczna w I. klasie 1.600 K.
„ „ „ II. „ 1.400 K.
„ „ „ III. „ 1.200 K.
b) dodatek roczny na mieszkanie w I. klasie 250 K.
„ „ „ „ w II. klasie 200 K.
c) dwa pięciolecia w I., II. i III. klasie po 100 K.
3. dozorcy melioracyjnego płaca roczna 1.080 K.
4. dozorcy drenarskiego płaca roczna 900 K.

Przydzieleni do konserwacyi publicznych robót melioracyjnych otrzymują nadto ustanowiony przez Wydział krajowy ryczałt roczny na objazdy od 200 do 600 koron.

W czasie zajęcia w polu otrzymują konduktorzy i dozorcy, oprócz zwrotu kosztów podróży, mianowicie należytości trzeciej klasy za podróż koleją, a 30 groszy od jednego kilometra za podróż końmi, mieszkanie i utrzymanie, lub w miejsce tego następujące wynagrodzenie dzienne:

1. starszy konduktor melioracyjny . .	4 K
2. konduktor melioracyjny:	
I. klasy	$3^1/_2$ „
II. „	3 „
III. „	$2^1/_2$ „
3. dozorca melioracyjny	2 „
4. „ drenarski	$1^1/_2$ „

Konduktorzy przydzieleni stale do prowadzenia konserwacyi publicznych robót melioracyjnych mają prawo do zaliczania kosztów podróży i dyet tylko za czas poruczonej przez Wydział krajowy czynności poza przydzielonym stale perymetrem melioracyjnym

Uczniowie krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych lub drenarskich otrzymują za czas zajęcia przy robotach w polu oprócz dyet w kwocie 1 K i zwrotu kosztów podróży płacę miesięczną w kwocie 30 K (1 K dziennie).

Pobory konduktorów melioracyjnych zajętych przy konserwacyi (płacę, dodatek na mieszkanie i ryczałt na objazdy) pokrywają fundusze konserwacyjne publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, płace zaś, wynagrodzenia dzienne (dyety) i koszta podróży konduktorów, dozorców i uczniów za czas ich zajęcia przy robotach w polu odnośne fundusze budowy, względnie właściciele gruntów podejmujący roboty melioracyjne.

Konduktorzy i dozorcy przydzieleni do wykonywania melioracyj prywatnych pobierają płacę za czas w którym nie są zajęci w polu, z funduszu krajowego (dotacyi na utrzymanie dozorców).

W razie powołania do służby wojskowej nie otrzymują dozorcy żadnego wynagrodzenia z funduszu krajowego.

Wypłata poborów dozorców za czas ćwiczeń wojskowych i wojny zależną będzie od każdorazowej decyzyi Wydziału krajowego“.

Postanowienia powyższe, o ile obciążają fundusz krajowy, wchodzą w życie z dniem 1. stycznia 1908.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, *w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 117.340/1906 We Lwowie, dnia 27. grudnia 1906.

Aleg. 102

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Kamionce strumiłowej na przyjęcie imieniem powiatu gwarancyi czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Lwów-Kamionka strumiłowa-Stojanów.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z 13. listopada 1905 powziął Wysoki Sejm następującą uchwałę:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem definitywne rokowania w sprawie budowy kolei ze Lwowa przez Kamionkę strumiłową do Stojanowa, jako kolei państwowej.

2. Na wypadek, gdyby c. k. Rząd nie był skłonnym podjąć się budowy tej kolei jako państwowej, Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania celem wyjednania wydatnej subwencyi w akcyach zakładowych na budowę tej kolei jako lokalnej, tudzież z interesowanymi powiatami, miastami i stronami prywatnemi co do ich udziału w kosztach budowy i przedstawił na najbliższej sesyi wnioski co do finansowego pokrycia tej kolei.

Po myśli powyższej uchwały przeprowadził Wydział krajowy rokowania z c. k. Rządem, podług których okazuje się, że c. k. Rząd skłonnym jest wyjednać w drodze ustawowej subwencyi z funduszów państwowych na rzecz kapitału budowy rzeczonej kolei jako lokalnej pod warunkiem, jeżeli reszta kapitału budowy będzie zapewniona przez gwarancyę kraju i wpłaty na akcye zakładowe kolei ze strony interesentów miejscowych.

Wobec tego wezwał Wydział krajowy interesowane strony do oświadczenia się co do udziału na rzecz pomienionej kolei i na podstawie złożonych przez nie dekłararacyi, przedkłada Wysokiemu Sejmowi osobnem sprawozdaniem stosowne wnioski.

Na posiedzeniu z 20. października 1906 postanowiła Rada powiatowa w Kamionce strumiłowej objąć gwarancyę oprocentowania i umorzenia części kapitału akcyjnego kolei lokalnej ze Lwowa przez Kamionkę strumiłową do Stojanowa w sumie 700.000 koron, którą objęta jest kwota 300.000 koron jako udział ze strony powiatu kamioneckiego, tudzież kwota 400 000 koron jako udział zagwarantowany przez właściciela dóbr Radziechów Stanisława hr. Badeniego, względnie postanowiła Rada powiatowa przyjąć imieniem powiatu w obec funduszu krajowego gwarancyę czystego rocznego dochodu od akcyi zakładowych przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa w imiennej wartości 700.000 koron, przez przeciąg 75 lat, począwszy od dnia wydania koncesyi rządowej na budowę rzeczonej kolei, a to w wysokości 4·55% od sta rocznie.

Deklaracyą z 16. października 1906 przyjął właściciel dóbr Radziechów Stanisław hr. Badeni wobec powiatu kamienieckiego gwarancyą rocznego dochodu w powyższej wysokości 4·55% od akcyi zakładowych imiennej wartości 400.000 koron. Deklaracya ta sporządzona w formie aktu notaryalnego z klauzulą hipoteczną daje zupełne zapewnienie zabezpieczające powiat od wszelkich strat z tytułu objęcia tej supergwarancyi tak, że rzeczywiste obciążenie powiatu odnosi się do gwarancyi czystego dochodu tylko od kwoty 300.000 koron.

Zezwolenie na przyjęcie przez powiat powyższego zobowiązania, musi jednak ze względów formalnych objąć pełną kwotę 70.000 koron i nastąpić może tylko w drodze ustawowej.

Już bowiem ustawą krajową z 3. lipca 1905 dz. u. kr. Nr. 86 otrzymała Reprezentacya powiatowa po myśli §. 24. ust. o Rep. powiat., zezwolenie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 50.000 koron na budowę drogi Busk-Żelechów-Jaryczów i Radziechów-Kulików

Podług zaś zamknięć rachunkowych za rok 1905 wynosiły:

Długi i zaległości bierne powiatu.

1. W funduszu administracyjnym.

a) Resztą pożyczki 76.000 K zaciągniętej w roku 1895 w Banku krajowym	63.654 K 90 g.	
b) Na cele oświaty	16 „ — „	
c) Funduszowi budowy szpitala powiatowego 2% dodatek za grudzień 1905 . .	854 „ 74 „	
d) Reszta stypendyum za rok 1905 dla kandydatki odbywającej kurs akuszeryi we Lwowie	40 „ — „	
e) Biuru handlowemu we Lwowie opłata należytości za pobrane sikawki ogniowe dla gmin Łany polskie, Krzywe i Majdan stary .	955 „ — „	
f) Gminie Lisko zwrot zaliczki na zakupno sikawki ogniowej.	200 „ — „	
Razem . . .		65.720 K 64 g.

2. W funduszu dróg powiatowych.

a) Funduszowi administracyjnemu na spłatę połowy rat pożyczki powiatowej	31.748 K 36 g.	
b) Wydziałowi krajowemu zwrot bezprocentowej pożyczki na budowę drogi Lisko-Streptów	36.000 „ — „	
c) Wydziałowi krajowemu spłata reszty datku dobrowolnego na budowę drogi Lwów-Stojanów	3.000 „ — „	
Razem . . .		70.748 „ 36 „

3. W powiatowym funduszu dróg gminnych.

a) Bankowi krajowemu na spłatę pożyczki głodowej	6.654 K 95 g.	
b) Wydziałowi krajowemu spłata pożyczki bezprocentowej na budowę drogi przez lwowskie i bełzkie przedmieście w Kamionce strumiłowej	3.600 „ — „	
c) Wydziałowi krajowemu spłata bezprocentowej pożyczki zaciągniętej na budowę drogi Busk-Żelechów	16.000 „ — „	
d) Wydziałowi krajowemu spłata bezprocentowej pożyczki zaciągniętej w roku 1905 na budowę drogi Żelechów-Podliski i Radziechów-Kulików	50.000 „ — „	
e) Płaca drożnika w Witkowie za grudzień 1905	25 „ — „	
f) Płaca drożnika w Derewlanach za II. półrocze 1905	20 „ — „	76.299 „ 95 „
Razem w sumie . .		212.768 K 95 g.
Do przeniesienia . .		212.768 K 95 g.

Z przeniesienia . . 212.768 K 95 g.

Z sumy tej należy potrącić z reszty długu wykazanego pod 2 a) przepisaną w funduszu administracyjnym do zwrotu od funduszu dróg powiatowych . . . . . 31.748 „ 36 „

Ogólne obciążenie powiatu wynosi . . 181.020 K 59 g.

Według wykazów dołączonych do budżetu na rok 1906 przypisane w powiecie podatki za rok 1905 wynosiły sumę 317.820 K 31 g., z czego 50% jako maximum obciążenia ustawą dozwolonego wynosi . . . . . 158.910 „ 15 „

Okazuje się przeto, że stan bierny powiatu już obecnie przekracza owe maximum o kwotę . . . . . 22.110 K 44 g.

Przekroczenie to spowodowane zostało zaciągnięciem pożyczki zezwolonej powołaną wyżej ustawą.

Podług budżetów powiatowych z trzech lat ostatnich nałożyła Rada powiatowa na pokrycie niedoborów budżetowych dodatki do podatków bezpośrednich o:

W roku 1904

na rzecz funduszu administracyjnego	9%	
„ „ „ dróg powiatowych	11%	
„ „ powiatowego funduszu dróg gminnych . .	1%	
razem . . .		21%

obok 10% dodatku ustawowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

W roku 1905

na rzecz funduszu administracyjnego	9%	
„ „ „ dróg powiatowych	15%	
„ „ powiatowego funduszu dróg gminnych . .	1%	
razem . . .		25%

obok 10% dodatku ustawowego na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

W roku 1906

na rzecz funduszu administracyjnego	9%	
„ „ „ dróg powiatowych	15%	
„ „ powiatowego funduszu dróg gminnych . .	1%	
razem . . .		25%

obok 10% ustawowego dodatku na rzecz powiatowego funduszu dróg gminnych.

Gdy zaś podług §. 23. ustawy o Repr. powiatowej do nałożenia dodatków powiatowych w wysokości nie przekraczającej 40% podatków bezpośrednich, potrzebne jest zezwolenie Wydziału krajowego, przeto dla pokrycia wydatku, jaki z powodu uchwalonej obecnie gwarancyi kolejowej przypadnie na powiat w jednym roku, pozostanie około 15% dodatków.

Wydział krajowy uznając, że przyjęcie pomienionego zobowiązania jest uzasadnione ze względu na korzyści ekonomiczne, jakie powiat odniesie z powodu rzeczonej kolei, wnosi:

ℓ. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ℓ. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zastępca Marszałka krajowego:

Dr. Tadeusz Pilat, *m. p.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, *m. p.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Kamionce strumiłowej na przyjęcie gwarancyi dochodu czystego od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Lwów-Stojanów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatu w Kamionce strumiłowej zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu Kamioneckiego w obec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75 licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Lwów-Stojanów, rat w wysokości 4·55% rocznie potrzebnych na oprocentowanie tudzież planem wskazane umorzenie sumy 700.000 K, stanowiącej część kapitału zakładowego rzeczonej kolei.

Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

LW. 16.282/1907. We Lwowie, dnia 15. lutego 1907.

Aleg. 103

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy miasta Bochni co do urządzenia wodociągu i kanalizacyi miasta.

Wysoki Sejmie!

Niepomyślny stan zdrowotności w mieście Bochni zniewolił reprezentacyę miejską do zbadania przyczyn nienormalnych stosunków sanitarnych. Badania przeprowadzone przy udziale fachowych znawców wykazały, że przyczyna tkwi w braku zdrowej wody do picia i w braku wszelkiej kanalizacyi.

W szczególności stwierdzono, że woda w istniejących studniach głównie z powodu niekorzystnego położenia miasta jest złą, po części jest słonawą z powodu pobliża pokładów solnych, a prócz tego jest zanieczyszczoną gnijącymi odpadkami wszelkiego rodzaju i szkodliwymi zarazkami. Bezwzględnie dobrej do picia wody nie ma w całem mieście.

Nadto ilość wody w studniach jest niewystarczającą tak dalece, że mieszkańcy są zniewoleni sprowadzać wodę do użytku domowego z odległej o 3 klm. od miasta rzeki Raby, a dla użytku załogi wojskowej dowozić musi Magistrat znacznym, przeszło 4.000 koron rocznie wynoszącym kosztem wodę stale do koszar. Wreszcie brak jest dostatecznej ilości wody do gaszenia pożarów, skutkiem czego niebezpieczeństwo pod względem ogniowym jest w Bochni bardzo wielkiem, a z braku wody do gaszenia pożar łatwo na całe dzielnice miasta może się rozszerzyć.

Obok złej wody, źródłem niepomyślnych stosunków sanitarnych w mieście Bochni jest brak wszelkiej kanalizacyi miasta i dotychczasowy system dołów kloacznych po domach, wreszcie brak odpływów dla opadów atmosferycznych.

Z dołów kloacznych bywają nieczystości wywożone do niezbyt odległego otwartego basenu, który zanieczyszcza najbliższą część miasta coraz bardziej i coraz bliżej basenu zabudowaną, śródmieście zaś zanieczyszczają i zakażają kloaki salinarne, z których nieczystości potoczkiem salinarnym dostają się do stawu i w ten sposób tworzą główną przyczynę zarazy w śródmieściu.

Niebezpieczeństwo grożące zdrowiu mieszkańców zwiększa jeszcze okoliczność, że opady atmosferyczne nie mając z powodu zagłębienia terenu odpływu, pozostają na miejscu, tworzą gnijące bagna zatruwające powietrze i zawilgacają domy.

Wobec tego stanu rzeczy postanowiła Rada miejska po przeprowadzeniu fachowych studyów zbudować wodociąg dla zaopatrzenia miasta w zdrową wodę i przystąpić do skanalizowania całego zabudowanego terytoryum miejskiego.

Projektowany wodociąg doprowadzać ma zdrową wodę ze źródeł w Chodenicach w ilości wystarczającej dla 20.000 mieszkańców, Reprezentacya bowiem miejska liczy się ze wzrostem ludności, wynoszącej obecnie 10.045.

Przy budowie zaś kanałów z powodu trudności terenowych i technicznych zamierza Reprezentacya miejska zaprowadzić system działowy, mianowicie przez zbudowanie osobnego kanału, mającego odprowadzać jedynie wodę deszczową do potoku Babicy i oddzielnego kanału do odprowadzania wody użytkowej i nieczystości kloacznych do rzeki Raby.

Przyjęte przez Radę miejską za podstawę do wykonania powyższych budowli plany i kosztorysy wykazują koszta:

Wodociąg	700.000 K
Kanalizacya	360.000 „
Razem	1,060.000 K

Ze względu, iż projektowana kanalizacya obejmie zarazem budynki salinarne, a wodociąg ma być doprowadzonym do tych budynków i ma dostarczać wody także do produkcyi soli, przeto gmina poczyniła stosowne kroki o pokrycie ze skarbu państwowego znaczniejszej części kosztów budowy tak wodociągu i kanalizacyi i ma uzasadnioną nadzieję, że na ten cel otrzyma od c. k. Rządu subwencyę przynajmniej w wysokości 140.000 koron.

Na pokrycie reszty kosztów budowy w sumie 920.000 K, uchwaliła Rada miejska z braku innego źródła dochodu, zaciągnąć pożyczkę z pięćdziesięcioletnią amortyzacyą, a spłata pożyczki wymagać będzie podług relacyi Magistratu, rocznych rat amortyzacyjnych po 48.320 K, prócz kosztów ruchu i konserwacyi zamierzonych inwestycyj.

Ponieważ gmina nie jest w stanie z dochodów własnych pokrywać takiego wydatku, dochody te bowiem nie wystarczają na inne zwyczajne potrzeby gminne i na ich pokrycie obok dodatku konsumcyjnego nakładać musi Reprezentacya miejska 20% dodatek do podatków bezpośrednich, przeto Rada miejska uchwałą z dnia 24. stycznia 1907 w należytym komplecie powziętą, postanowiła na pokrycie rat zaciągnąć się mającej pożyczki, zaprowadzić w gminie podatek gminny czynszowy od fasyonowanych czynszów najmu na cały czas spłaty pożyczki, to jest na lat 50.

Podatek ten wynosić ma 1% na kanalizacyę zaś do wysokości 5% pobieranym będzie na wodociąg. Nadto uchwaliła Rada miejska na wzór innych miast zaprowadzić przymus połączenia domów z kanałami publicznymi i z wodociągiem oraz zaprowadzić opłaty za użytkowanie wody. Zarazem uchwaliła Rada na posiedzeniu z 24. stycznia 1907 projekty odnośnych ustaw. Powyższe uchwały wraz z projektami ustaw zostały w gminie należycie ogłoszone, a jak stwierdza Magistrat w swej petycyi, przeciw powyższym uchwałom ani też projektom ustaw nikt nie wniósł protestu.

Rada powiatowa zaś w Bochni zatwierdziła uchwałą z 9. lutego 1907 L. 549 rzeczone uchwały Rady miejskiej.

Na pokrycie rat amortyzacyjnych pożyczki 920.000 K spodziewa się gmina uzyskać z opłat za używanie wody rocznie około 25.000 K (z tego od salin około 16.000 K), z podatku zaś czynszowego około 16.000 K, resztę zaś potrzebnego wydatku na raty pożyczkowe pokrywać ma gmina z własnych dochodów, odpadnie bowiem potrzeba dowozu wody i utrzymywania istniejących studzien publicznych. Przy obliczeniu wydatności 6% podatku gminnego od czynszów najmu, wzięto za podstawę wartość czynszów 280.000 K z ogólnej sumy wartości czynszów obliczonych na 309.000 K a to ze względu na potrzebę przyznania uwolnień i ulg uboższej ludności.

Uchwalone przez Radę miejską projekty ustawy wodociągowej i kanalizacyjnej, o ile zawierają postanowienia o przymusie połączenia domów z wodociągiem i kanałami miejskimi, oraz o podatku wodociągowym i opłacie za używanie wody, oparte są na zasadach obowiązujących już ustaw odnośnych w miastach Białej, Krakowie, Podgórzu, Tarnopolu i we Lwowie, postanowienia zaś projektu tyczące się zaprowadzenia gminnego podatku od czynszów na kanalizacyę są nowe, zamiast wprowadzonej w odnośnych gminach taksy, obliczanej od metra kwadratowego zabudowanej powierzchni.

Z tego powodu postanowienia projektu ustawy dla miasta Bochni ułożone zostały analogicznie do odnośnych postanowień o gminnym podatku od czynszów na wodociąg.

Wydział krajowy uznając potrzebę i doniosłą korzyść, jaką mieszkańcy gminy odniosą z wodociągu i kanalizacyi, stwierdza zarazem konieczną potrzebę otwarcia gminie nowego źródła dochodu na pokrycie odnośnych wydatków i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączone */. projekty ustaw.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, *w. r.*

Członek Wydziału krajowego.

I.

Ustawa

z dnia . . . . . o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Bochni połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych.

§. 1.

Każdy właściciel położonego w obrębie gminy miasta Bochni domu obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy, lub dotyczącym placu, połączyć dom swój z rzeczonym wodociągiem.

Połączenie domów z wodociągiem nastąpić ma podług przepisów regulaminu technicznego (§. 11.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Właściciel domu ponosi koszta połączenia od granicy swej posiadłości i koszta wewnętrznego urządzenia. Koszta doprowadzenia wody do wspomnianej wyżej granicy ponosi gmina.

§. 3.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu dwóch lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy, lub odnośnym placu.

Jeśli właściciel nie wykona tego połączenia w powyższym terminie, może gmina wykonać je na jego koszt i niebezpieczeństwo.

Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 4.

W wypadkach na uwzględnienie zasługujących, a w szczególności, gdy koszta połączenia w stosunku do wartości domu będą za wysokie, może Rada miejska uwolnić od obowiązku w §. 1. określonego, jeśli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, czy to z powodu bliskości studni publicznej czy też w inny sposób.

Przeciw odmownej uchwale Rady rekurs jest niedopuszczalny.

Na żądanie właścicieli i po zbadaniu stosunków miejscowych, może Rada miejska również zezwolić na urządzenie kosztem właścicieli i dla zakładów przemysłowych lub kolonij robotniczych, położonych w obrębie gminy, stosownej liczby

studzien wodociągowych, zamiast połączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

§. 5.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem wodociągu miejskiego, jego utrzymaniem i administracyą, przysługuje gminie prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt, licząc od dnia oddania wodociągu na użytek publiczny, podatku gminnego aż do wysokości pięciu procentów (5%) zeznanego i przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

§. 6.

Za używanie wody z wodociągu miejskiego może gmina pobierać opłaty według taryfy wydać się mającej (§. 11.).

§. 7.

W granicach zakreślonych w §. 5. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 6) ma Rada miejska corocznie ustanowić wysokość gminnego podatku od czynszów najmu.

§. 8.

Podatek gminny (§. 5.) i opłaty za używanie wody (§. 6) ponosić mają lokatorowie, względnie używający wody.

Za podatek gminny odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności, z prawem regresu do swych lokatorów. Opłaty zaś za używanie wody (§. 6.) ściągane będą wprost od pobierających wodę.

Sposób uiszczania tych należytości określi regulamin (§. 11.).

§. 9.

Podatek gminny i opłaty (§. 8.) ściągane będą w obrębie gminy podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 10.

Odpisanie rządowego podatku domowo czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 5.).

§. 11.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 6.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 8.) i w ogóle rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy, uchwali Rada miasta.

Uchwała ta wymaga jednak do ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu taryfy lub w ogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 12.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 13.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

Ustawa

z dnia . . . . . o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Bochni wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i zezwalająca gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy miasta Bochni obowiązany jest na wezwanie Magistratu odpływ ścieków z opadów atmosferycznych ze swej realności połączyć zapomocą kanału domowego z publicznym kanałem miejskim, do odprowadzania opadów atmosferycznych przeznaczonym, jak również obowiązanym jest połączyć zapomocą osobnego kanału domowego odpływ wody użytkowej i nieczystości z publicznym kanałem miejskim na ten cel osobno zbudowanym.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami publicznymi wzdłuż tych frontów.

§. 2.

Koszta budowy kanałów domowych aż do 10 metrów od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów po nad 10 metrów ponosi gmina

Gdyby jednak ze względów publicznych okazała się potrzeba poprowadzenia kanałów domowych przez obcy grunt lub zabudowaną przestrzeń, właściciel tychże obowiązany jest za odpowiedniem odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanałów domowych na swej realności. Odszkodowanie i koszta ewentualnego wywłaszczenia na rzecz budowy kanałów domowych ponosi obowiązany do budowy tychże kanałów domowych właściciel domu, a to w granicach ustanowionych w pierwszym ustępie tego paragrafu. Jeżeli jednak budowa kanałów przez cudzy grunt nastąpiła na żądanie Magistratu, koszta i odszkodowanie ponosi gmina.

§. 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkości domowych kanałów ustanowi Magistrat jako władza budownicza.

Jeżeli właściciel domu lub budujący nie zastosuje się do wydanego w myśl §. 1. wezwania, natenczas przysługują Magistratowi środki z ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr.

§. 4.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem kanalizacyi miejskiej, jej utrzymaniem i administracyą, przysługuje gminie prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt od dnia oddania kanałów na użytek publiczny, podatku gminnego w wysokości 1% zeznanego i przez władzę sprawdzonego czynszu najmu, lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

Powyższy podatek gminny mają uiszczać właściciele domów położonych przy tej ulicy pubicznej lub przy tym placu publicznym, gdzie kanał został oddany na użytek publiczny.

Od domów, które później powstaną, jak również od domów, obok których kanał publiczny dopiero później będzie oddany do publicznego użytku, należy pobierać rzeczony podadek gminny tylko do końca powyższego pięćdziesięcioletniego czasokresu.

§. 5.

Radzie miejskiej przysługuje prawo w wypadkach uwzględnienia godnych przyznać ułatwienia w zastosowaniu niniejszej ustawy.

§. 6.

Podatek gminny (§. 4) ściągany będzie w obrębie gminy podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 7.

Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 4.).

§. 8.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 9.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 650/07.

Aleg. 104

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Płace nauczycielstwa ludowego muszą być zrównane z poborami urzędników państwowych XI., X. i IX. rangi.

2. Zaopatrzenie wdów i sierot po nauczycielach winno być zrównane z zaopatrzeniem wdów i sierot po urzędnikach państwowych.

3. Pobory nauczycielskie na tej nowej podstawie płac oparte mają się liczyć już od 1. kwietnia 1907 roku.

We Lwowie, dnia 18. lutego 1907.

Wnioskodawca

Jan Stapiński, w. r.

Filip Włodek, Oleśnicki, Krempa, Kuryłowicz, Mazikiewicz, Mogilnicki, Bohaczewski, Barabasz, Effinowicz, Staruch, Huryk, Ostapczuk, Korol, Bojko.

L. a. 888/07.

Aleg. 105

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Postanowienia §§. 4. i 7. ustawy z 17. lutego 1905 Nr. 40. Dz. u. kr. zostają w dotychczasowem brzmieniu uchylone i mają opiewać, jak następuje:

§. 4.

Gospodarstwo, które przez zahipotekowanie na niem prawa zastawu dla pożyczki rentowej staje się włością rentową, musi być przedewszystkiem poddane gospodarce rolniczej albo lasowej, nie może posiadać mniejszej przestrzeni jak 3 ha ani większej przestrzeni jak 60 ha, i nie może wykazywać rocznego czystego dochodu katastralnego więcej jak 1.000 koron.

Wszelkie do gospodarstwa należące nieruchomości muszą być złączone w jedno ciało hipoteczne.

§. 7.

Wysokość pożyczki rentowej wraz z ewentualnie poprzedzającymi ją ciężarami (§. 9.) nie może przewyższać sumy, jaką będą przedstawiać trzy czwarte części wartości gospodarstwa, oznaczonej przez osobne jego ocenienie.

W tej granicy należy wymierzyć pożyczkę rentową tylko taką, iżby właściciel włości rentowej mógł — po uwzględnieniu ciężarów, ciążących na włości (§. 9.) wraz z mającą obciążyć ją rentą, i po uwzględnieniu kosztów gospodarstwa — mieć w pozostałym czystym przychodzie z włości dostateczne pokrycie kosztów odpowiedniego utrzymania dla siebie i swej rodziny.

We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Wnioskodawca;
Kuryłowicz w. r.

Oleśnicki, Huryk, Korol, Effinowicz, Jaworski, Mazikiewicz, Stapiński, F. Włodek, Bojko, Staruch, Mogilnicki, Barabasz, Ostapczuk, Glidziuk.

L. s. 887/07.

Aleg. 106

Wniosek.

W miasteczku Chyrowie, powiatu starosamborskiego są dwie szkoły czteroklasowe niższego typu: męska i żeńska. Rada gminna a z nią i wszyscy mieszkańcy starają się już od szeregu lat o przemianę tych szkół na pięcioklasowe typu wyższego, lecz wszystkie ich starania pozostają bez skutku. Tymczasem za przemianą taką przemawiają wszystkie potrzebne do tego dane.

1. I tak: Gmina Chyrów wraz Posadą Chyrowską i Bąkowicami jako przyłączonemi do związku szkolnego w Chyrowie liczy ponad 4.500 dusz. Oprócz tego przy dwóch dworcach kolejowych jest tu ponad 100 rodzin kolejowej służby, które dlatego że szkoły chyrowskie nie dają przygotowania do szkół wyższych ani nie dają wstępu do żadnej służby państwowej, muszą swoje dzieci posyłać do szkół w Przemyślu. Przez to niektórzy są narażeni na wielkie wydatki a znowu dzieci biedniejszych, co jeżdżą codziennie koleją do szkoły, psują się na nic.

2. Liczba dzieci w obu szkołach wynosi dziś do 700 tak, że frekwencya w 5 klasie a ewentualnie i w 6 klasie jest zabezpieczona.

3. Sal szkolnych jest 10 i pracuje w nich 10 sił nauczycielskich. Oprócz tego są jeszcze dwie obszerne kancelarye szkolne, które w razie potrzeby można przemienić na klasy. Zresztą tu można bardzo łatwo wynająć tymczasowo potrzebne sale. Tak więc i z tej przyczyny nie zachodzi żadna przeszkoda.

Dlatego podpisani wnoszą niniejszem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić reorganizacyę obu czteroklasowych szkół niższego typu w Chyrowie na pięcioklasowe typu wyższego a tymczasem otworzyć prowizorycznie piątą klasę przy teraźniejszej męskiej czteroklasowej szkole już z rokiem szkolnym 1907/8.

We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Wnioskodawca:
ks. Jan Jaworski, w. r.

Oleśnicki, Korol, Stapiński, Huryk, Mazikiewicz, Mogilnicki, Effinowicz, Kuryłowicz, F. Włodek, Staruch, Bojko, Barabasz, Ostapczuk, Glidziuk.

LS. 889/07.

Aleg. 107

Wniosek.

Zważywszy, że nauki lekarskie wykazują bardzo znaczny postęp i rozwój w kierunku leczenia chorych, i że zapoznanie się z ostatniemi zdobyczami wiedzy, z najnowszymi sposobami badania, z urządzeniami i techniką zawodową jest dla lekarzy koniecznością;

zważywszy, że lekarze w służbie krajowej zatrudnieni, jużto pracują zdala od źródeł nauki i nie mają sposobności do uzupełnienia swej wiedzy, a w miastach stołecznych są pracą i zawodowemi zajęciami przeciążeni, a nadto troska o byt, utrzymanie i zabezpieczenie rodziny od kierunku samokształcenia się ich odciąga;

zważywszy, że podniesienie się poziomu naukowego lekarzy jest dla kraju, szpitalnictwa i chorych więcej jak pożądane;

zważywszy, że lekarzy chcących podejmować podróże naukowe, udawać się do Uniwersytetów na kursa uzupełniające powstrzymują względy materyalne, gdyż lekarz wydaje w takim razie nietylko na podróż i naukę, ale traci dochody z chwilą wyjazdu z miejsca pobytu;

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W celu pogłębienia wiedzy i podniesienia poziomu naukowego lekarzy w służbie krajowej zatrudnionych, oraz w celu specyalnego zawodowego wykształcenia przez podejmowanie podróży naukowych, Sejm wstawia do budżetu na rok 1907 i upoważnia Wydział krajowy do wstawiania w latach następnych do budżetu kwoty 6.000 koron do dyspozycyi Wydziału krajowego.

We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Mars w. r.

Bobrzyński, Sękowski, A. Jędrzejowicz, Jaworski, Wurst, Jabłoński, Federowicz, Hupka, Tomaszewski, Winc. Kraiński, Traczewski, Struszkiewicz, Staniszewski, Leo, Maryewski, Kolischer, Götz, Wik. Czaykowski, Michalski, Gniewosz, Huza, Schätzel, Michałowski, Bednarski, Sala, Głąbiński, Loswenstein, Czarkowski-Golejewski, Z. Tarnowski, St. Jędrzejowicz, Lipiński, Wiśniewski, Buynowski, Sozański, Gołuchowski, Morawski, Piętak.

Ls. 884/07.

Alex. 108

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby z dniem 1. września 1907 otworzył osobn samoistne gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Brzeżanach.

We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Oleśnicki w. r.

Szeptycki, Korol, Mazikiewicz, Mogilnicki, Effinowicz, Glidziuk, J. Jaworski, Huryk, Barabasz, Kuryłowicz, Bohaczewski, Ostapczuk, Staruch, Ochrymowicz.

Ls. 885./07.

Aleg. 109

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby z dniem 1. września 1907 otworzył osobne samoistne gimnazyum z językiem wykładowym ruskim w Stryju.

We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Wnioskodawca

Oleśnicki, w. r.

Szeptycki, Korol, Mazikiewicz, Mogilnicki, Effinowicz, Glidziuk, J. Jaworski, Huryk, Barabasz, Kuryłowicz, Bohaczewski, Ostapczuk, Staruch, Ochrymowicz.

L. s. 886/07.

Aleg. 110

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wydział krajowy, ażeby jak najprędzej poczynił potrzebne kroki w celu rozszerzenia szpitala powszechnego w Stryju przez pobudowanie i urządzenie pawilonu wenerycznego a to przy pomocy funduszów kraju, rządu i czynników miejscowych, analogicznie jak się stało przy szpitalach w Nadwórnie i Kosowie.

We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Oleśnicki w. r.

Mogilnicki, Korol, Kuryłowicz, Glidziuk, Bohaczewski, Barabasz, Ochrymowicz, Bojko, Mazikiewicz, Ostapczuk, Staruch, F. Włodek, J. Jaworski, Stapiński.

LS. 878/07. We Lwowie, dnia 20. lutego 1907.

Aleg. 111

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie rozszerzenia szpitala powszechnego w Tarnowie przez zbudowanie pawilonu chirurgicznego na 60 łóżek i niezbędnych ulepszeń tegoż szpitala.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi wyczerpujące sprawozdanie w sprawie usunięcia w szpitalu powszechnym w Tarnowie tych przeszkód, które obecnie skuteczne leczenie chorych w wysokim stopniu utrudniają. Do tego celu zdąża Wydział krajowy z jednej strony przez zamiar wybudowania nowego pawilonu chirurgicznego na 60 łóżek z wszelkiemi nowożytnemi uwzględnieniami, oraz mieszkaniem dla sekundaryusza, z drugiej zaś strony przez wykonanie całego szeregu robót adaptacyjnych, bądź to w starym gmachu szpitalnym, bądź też w budynku administracyjnym i pawilonie zakaźnym.

Łączny koszt nowych budowli robót adaptacyjnych i wewnętrznego urządzenia oblicza Wydział krajowy na 235.729 koron, z czego w myśl postanowień §. 15. ustawy z dnia 28. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 47. obowiązaną jest gmina miasta Tarnowa tylko do pokrycia połowy kosztów rozszerzenia szpitala i wewnętrznego urządzenia dobudowanej części. Gdy wydatek ten preliminowano na 135.000 koron, przeto połowę tegoż, t j. 67.500 K poniesie gmina m. Tarnowa, drugą połowę zaś 67.500 K, oraz brakujące 100.729 K dostarczy fundusz szpitalny.

Komisya sanitarna podzielając w zupełności motywa przytoczone w sprawozdaniu Wdziału krajowego, oraz godząc się na wnioski dotyczące zabezpieczenia potrzebnych na ten cel funduszów — zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uznaje potrzebę rozszerzenia szpitala powszechnego w Tarnowie, a to przez dobudowanie pawilonu chirurgicznego na 60 łóżek i rozszerzenia domu gospodarczego.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wysokości, jaka się okaże konieczną na pokrycie połowy kosztów tego rozszerzenia i na pokrycie całkowitych kosztów projektowanych adaptacyi i niezbędnych ulepszeń tegoż szpitala.

Sprawozdawca: ***Federowicz.***

Przewodniczący Komisyi: ***Gołuchowski.***

LW. 87.099/1906 We Lwowie, dnia 22. lutego 1907.

Aleg. 112

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia od opłaty dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i wszelkich podatków i dodatków gminnych tych budynków w Przemyślu, które zostaną przebudowane ze względów zdrowotnych lub komunikacyjnych.

Wysoki Sejmie!

Ustawą krajową z dnia 27. września 1895 Dz. u. kr. Nr. 72. przyznano uwolnienie od dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego, tudzież od wszelkich podatków i dodatków gminnych tym budowlom w Przemyślu, które będą wybudowane na miejscu 42 domów, przeznaczonych na zburzenie w celu regulacyi miasta dla poprawy stosunków zdrowotnych. Uwolnienie to miało się rozciągać na taki przeciąg czasu, na jaki ustawa państwowa przyzna tym domom uwolnienie od opłacania państwowego podatku domowo czynszowego, a zależnem było w dalszym ciągu od spełnienia tych warunków, jakie podyktuje ustawa państwowa

Ustawa państwowa z dnia 8. sierpnia 1895 Dz. p. p. Nr. 127 przyznała uwolnienie od państwowego podatku domowo-czynszowego na przeciąg lat 20, uczyniła je jednak zależnem od tego, że wymienione na zburzenie przeznaczone domy będą w ciągu 5 lat od ogłoszenia ustawy odbudowane.

Warunku tego dopełniono ściśle tylko co do 9 domów; natomiast 1 odrestaurowano, 5 bądź deložowano, bądź zburzono lecz nie odbudowano, zaś 27 domów istnieje w dawnych warunkach gorszych o tyle, o ile się pogorszyły przez upływ lat dwunastu.

Atoli z biegiem lat i przy nadzwyczajnym rozroście miasta — liczyło ono w roku 1890 28.017 mieszkańców, w roku 1900 już 46.295, a obecnie 51.600 głów — okazało się, że dla celów asanacyjnych i ze względów komunikacyjnych należy koniecznie dążyć do tego, aby głównie w śródmieściu prócz owych 27 domów dotąd jeszcze stojących, a już w roku 1895 za niehigieniczne lub tamujące komunikacyę uznanych, zdemolować jeszcze 75 domów, razem tedy 102 domy. By jednak cel ten osiągnąć należało dla zachęty właścicieli — bo o ekspropryacyi ze względu na ilość i na finansowe stosunki miasta nie może być mowy — wyjednać takie ulgi podatkowe, jakie przyznawały wyżej wymienione ustawy.

W tym celu uchwaliła Rada miejska uchwałą z 15. lipca 1905 uwolnienie tych domów od wszelkich podatków i dodatków gminnych, a nadto odniosła się do c. k. Ministerstwa skarbu z prośbą o przyznanie tym domom w drodze ustawodawczej 20-letniego uwolnienia od podatku domowo czynszowego.

Wedle relacyi Magistratu miasta c. k Rząd uczynił uwolnienie to, jak zwykle w podobnych wypadkach, zawisłem od przyznania uwolnienia od dodatku krajowego.

Wobec tego zwróciła się Rada miejska do Wydziału krajowego z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu tego uwolnienia.

Mając na względzie, że Wysoki Sejm zawsze przychylnie prośby tego rodzaju załatwiał zwłaszcza, gdy się rozchodziło jak w tym wypadku o poprawę stosunków zdrowotnych, pozwala sobie Wydział krajowy przedłożyć do uchwały projekt ustawy, czyniącej zadość prośbie Reprezentacyi miasta Przemyśla.

W projekcie tym odbiegł nieco Wydział krajowy od dotychczasowej modły, gdyż nie wymienił ilości domów, którymby w razie przebudowy uwolnienie to przysługiwać miało. Uczynił zaś to wskutek wskazówek, otrzymanych z Ministerstwa spraw wewnętrznych, gdyż w tej chwili jeszcze nie jest wiadomem, czy ustawa państwowa, która ma przyznać uwolnienie od podatku domowo-czynszowego, przyzna je wszystkim 102 domom przez Magistrat miasta Przemyśla wykazanym. Być może, że Komisya, złożona z reprezentantów c. k. Rządu, Wydziału krajowego i gminy orzeknie, iż nie wszystkie przez Magistrat wyliczone domy kwalifikują się do tego, a w takim razie ustawa państwowa przyznałaby uwolnienie od podatku domowo-czynszowego mniejszej liczbie domów, aniżeli ustawa krajowa.

Na podstawie powyższego wywodu Wydział krajowy wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony /. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr. Władysław Jahl**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o czasowem uwolnieniu od opłaty dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i od wszelkich podatków i dodatków gminnych tych budowli, które w obrębie kr. wolnego miasta Przemyśla zostaną dokonane z publicznych względów zdrowotnych lub komunikacyjnych

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Budowle, które w obrębie król wolnego miasta Przemyśla z publicznych względów zdrowotnych, lub komunikacyjnych na miejsce objektów, zburzonych aż do powierzchni ziemi, zostaną nowo wybudowane na obszarze dawnego objektu w obrębie już oznaczonej lub dopiero oznaczyć się mającej linii regulacyjnej ulicy, nawet gdyby obszar ten został przez linię budowy albo przez przebudowanie zmniejszony lub rozszerzony, będą — na wypadek, jeżeli i o ile przyznanem będzie ustawą państwową wyjątkowo przedłużone uwolnienie od podatku domowo czynszowego, — na czas tego uwolnienia, określonego ustawą państwową — uwolnione także od dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i od wszelkich podatków i dodatków gminnych.

§. 2.

Określone w §. 1. uwolnienie od dodatku krajowego i podatków i dodatków gminnych przysługuje tylko takim przebudowom, które w czasie obowiązywania ustawy państwowej zostaną rozpoczęte i w zupełności ukończone, względnie w stanie zdolnym do używania wykonane.

§. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie równocześnie z ustawą państwową, wymienioną w §. 1.

§. 4.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętnych i Mojemu Ministrowi skarbu.

LW. 17.219/1907. We Lwowie, dnia 22. lutego 1907.

Nr. 113

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zaciągnięciu pożyczki krajowej na pokrycie datków państwa do kosztów regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z 4. grudnia 1906 l. 112.481 o melioracyach miał zaszczyt Wydział krajowy podać do wiadomości Wysokiego Sejmu warunki, pod jakimi zgodziło się c. k Ministerstwo skarbu na subwencyonowanie regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami datkami 40% z państwowego funduszu melioracyjnego i 10% z państwowej dotacyi wodnej.

Między innemi postawiło c. k. Ministerstwo skarbu żądanie, ażeby fundusze potrzebne na wykonanie robót były uzyskane przez przedsiębiorcę w drodze pożyczki, do której oprocentowania i umorzenia mają się przyczynić kontrybuujące czynniki w odpowiednim stosunku.

Na te warunki zgodził się wyjątkowo Wydział krajowy celem rychłego zrealizowania przedsiębiorstwa, od którego po części zależy asanacya stolicy kraju, — a uchwalony przez Wysoki Sejm d. 21. listopada 1905 projekt ustawy o regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami uzyskał sankcyą Cesarską Najwyższem postanowieniem z 23. lipca 1906.

Ponieważ jednak szczegółowe obliczenia okazały, że przy zaciągnięciu 4% pożyczki emisyjnej umarzalnej w myśl intencyi c. k. Ministerstwa skarbu w latach dwudziestu pięciu tak kraj, jak i państwowy fundusz melioracyjny uiścić by musiały w anuitetach po 3,808.714 K 60 g., względnie po strąceniu procentów od chwilowej lokacyi po 3,268.642 K 64 g, zamiast 2,308 000 K w gotówce, oświadczył Wydział krajowy w odezwie z dnia 4. września 1906 l. 89.268 wystósowanej do c k. Prezydyum Namiestnictwa (aleg. 1. do sprawozdania Wydziału krajowego o melioracyach), że postanowił nie zaciągać pożyczki na pokrycie 40% datku kraju, lecz w myśl danego przyrzeczenia przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na zaciągnięcie pożyczki tylko na pokrycie 40% datku państwowego funduszu melioracyjnego, ewentualnie 10% datku państwowej dotacyi wodnej, jeżeliby c. k. Ministerstwo skarbu po zbadaniu przedłożonych obliczeń obstawać miało przy uiszczeniu datków państwa w anuitetach, mimo że ten sposob subwencyonowania obciąża państwo wydatkiem większym w sumie półtora miliona, względnie 960.000 K.

Reskryptem z 7. lutego 1907 l. 4.914 intymowanym odezwą c. k. Prezydyum Namiestnictwa z 13. lutego 1907 l. 1 927/pr. oznajmiło c. k. Ministerstwo rolnictwa, że w odezwie z 3. lutego 1907 l. 84 122 ex 1906 ponowiło c. k Ministerstwo skarbu żądanie zaciągnięcia pożyczki na pokrycie datków tak funduszu melioracyjnego, jak i dotacyi wodnej, przyczem pożyczka ma być realizowaną według potrzeby stopniowo „nach Bedarf staffelweise“.

Wywiązując się z danego przyrzeczenia, przedkłada Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt ustawy, upoważniający go do zaciągnięcia pożyczki umarzalnej, odpowiadającej sumie 40% datku funduszu melioracyjnego (2,308.000 K)

i 10% datku dotacyi wodnej (577.000 K), to jest do wysokości **2,885.000 K w gotówce**, przyczem Wydział krajowy pozostawia decyzyę c. k. Ministerstwu skarbu, czy pożyczka ta ma być zaciągniętą przez emisyę 4% obligów krajowych, czy też na podstawie skryptu dłużnego w instytucyi kredytowej, wskazanej przez to Ministerstwo.

Ponieważ niweleta dna istniejącego łożyska Pełtwi pozwala na równoczesne rozpoczęcie robót tylko na trzech punktach przy użyciu trzech sił technicznych, zatem na razie przewiduje się okres osiemnastoletni budowy, a tem samem stopniowe realizowanie pożyczki w latach 18, począwszy od roku 1907 tak, iż coroczna kwota pożyczki mającej się zaciągnąć na pokrycie datków państwa wyniesie $\frac{2,855.000}{18}$ = **160.277 K 78 g.**

W razie gdyby c. k. Ministerstwo skarbu zechciało przeprowadzić tę transakcyę z centralnym Bankiem niemieckich kas oszczędności w Pradze, którą to instytucyę wskazało nam przy zaciągnięciu 5 milionowej pożyczki na osuszenie i drenowanie gruntów, a która udziela pożyczek 4,1%, z potrąceniem 1% na kursie swych obligów, uzyskanie waluty w kwocie 160.277 K 78 g rocznie wymagałoby przy kursie policzalnym okrągło 98 (obecny kurs 99,30) nominalnego kapitału 163.548 K 75 g rocznie; a ogółem w latach osiemnastu 2,943 877 koron 50 groszy.

Przy 25-letnim okresie umorzenia, przewidzianym przez c. k. Ministerstwo skarbu i spłacie kapitału w ratach półrocznych, wyniesie rata anuitetowa 6,43172234%, czyli **10.518 K 98 g.** rocznie od każdej corocznej pożyczki w kwocie nominalnej 163.548 K 75 g.

Zamiast więc wypłacać corocznie 160.277 K 78 g w gotówce, uiści skarb państwa w anuitetach: w pierwszym roku 1907 kwotę 10.518 K 98 g, w drugim roku 1908 kwotę 2×10.518.98 K, i t. d..., aż suma anuitetów dojdzie w roku osiemnastym 1924 do maximum 189.341 K 64 g i utrzymywać się będzie stale w tej wysokości przez lat 8 do roku 1931, a począwszy od 26. roku 1932 obniżać się będzie stopniowo przez lat 17 z 17×10.518,98 K do ostatniego 42. roku umorzenia to jest 1948, w którym to roku wyniesie anuiteta 10.518 K 98 g.

W ten sposób zapłaci skarb państwa zamiast gotówki 2,855.000 K (w 19 równych ratach rocznych) następujące anuitety w latach 42 od roku 1907 do 1948:

a) w pierwszych 17 latach (1907—1923) 153×10.518,98 = 1,609.403 K 94 g
b) od r. 18. do r. 25 t. j. 1924 — 1931 przez lat 8 po 18×10.518,98 K . . . . . 1,514.733 „ 12 „
c) od r. 26. do r. 42. t. j. 1932—1948 jak pod a) . . 1,609.403 „ 94 „

razem . . 4,733.541 K — g
czyli w porównaniu z wypłatą w gotówce . . . . . 2,855,000 „ — „
więcej o . . **1,878.541 K** — g

która to suma nie będzie wydaną na budowę, a w zamknięciach funduszu melioracyjnego figurować będzie jako inwestycya państwa na melioracye w Galicyi.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony /. projekt ustawy o zaciągnięciu pożyczki na pokrycie datków państwa do kosztów regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Tadeusz Pilat, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o zaciągnięciu pożyczki na pokrycie datków państwa do kosztów regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Celem pokrycia datków państwa do kosztów regulacyi rzeki Pełtwi z dopływami po myśli §. 3. ustępu b) i c) ustawy z dnia 23. lipca 1906, dz. u. kraj. Nr. 125. upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki umarzalnej do wysokości 2,885.000 K w gotówce.

Raty anuitetowe tej pożyczki uiszczać ma skarb państwa, a mianowicie: państwowy fundusz melioracyjny w wysokości 80%, państwowa dotacya wodna zaś w wysokości 20%.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu, rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Ls. 1.125/07.

Aleg. 114

Wniosek

posła Kramarczyka i towarzyszy w sprawie zniesienia rozporządzenia Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 l. 184.483 odnoszącego się do wydawania paszportów na każdą sztukę trzody chlewnej.

Zważywszy, że wyżej powołane rozporządzenie c- k. Namiestnictwa tamuje w wysokim stopniu chów a zarazem handel lokalny konieczny dla większego rozwoju chowu trzody chlewnej (czyli świń) a rozporządzenie to wcale nie wpływa na bezpieczeństwo zawleczenia zarazy chorób zwierzęcych, gdyż wystawiając jeden paszport na kilka sztuk prosiąt ssących z jednego gniazda pochodzących, czyni się się zadość przepisom ustawy z dnia 29. lutego 1880 Dz. p. p. Nr. 35.

Dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby rozporządzenie Wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 23. grudnia 1904 l. 184.483 zniósł i uwolnił od paszportowania na każdą sztukę prosiąt ssących z jednego gniazda pochodzących a zadowolił się jednym zbiorowym paszportem.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by w razie uznania konieczności na targach lokalnych poświadczenia każdej sztuki obmyślił i zaprowadził obecne paszporta sznurowe w ten sposób, by kupujący z owego gniazda i paszportu zbiorowego pojedynczą sztukę, by z tegoż paszportu małe poświadczenie sznurowe zaopatrzone tą samą liczbą exhibitu głównego paszportu i pieczęcią gminną bez dopisywania nazwiska właściciela z łatwością odjąć w palcach można i kupującemu wręczyć.

We Lwowie, dnia 23. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Kramarczyk *w. r.*

Szajer, Krempa, Szwed, Skołyszewski, Bohaczewski, Kuryłowicz, Potoczek, Wilczkiewicz, Oleśnicki, Jan Jaworski, Mogilnicki, Żardecki, Barabasz, Glidziuk, Staruch, Jan Gnoiński.

Beg. 115

Wniosek

posłów Skołyszewskiego, Pastora i tow. w sprawie podwyższenia płac i poborów służbowych nauczycielom szkół ludowych i wydziałowych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawa

z dnia . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z d. 11. czerwca 1905 Dz. u. kr. Nr. 73 o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Artykuły 11, 12, 13, 14, 16, 44, 49 i 57 f) ustawy z d. 11. czerwca 1905 Dz. u. kr. Nr. 73 o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych uchyla się w ich obecnem brzmieniu, a w ich miejsce wchodzą w życie następujące postanowienia:

Art. 11.

A) Roczne płace stałych nauczycieli publicznych szkół ludowych dzielą się na następujące klasy:

I. klasa, obejmująca dyrektorów szkół wydziałowych i kierowników szkół pospolitych pięcio i sześcio-klasowych, dla połowy posad 1900 K, dla drugiej połowy 2.300 K;

II. klasa, obejmująca nauczycieli szkół wydziałowych, nauczycieli szkół pospolitych pięcio i sześcio-klasowych, posiadających egzamin kwalifikacyjny do szkół wydziałowych i kierowników szkół pospolitych, dwu, trzech i cztero-klasowych, dla połowy posad 1.500 K, dla drugiej połowy 1.900 K;

III. klasa, obejmująca wszystkich innych nauczycieli, dla połowy posad 1.300 K, dla drugiej połowy 1.500 K.

B) Wynagrodzenia nauczycieli tymczasowo ustanowionych wynoszą:

a) dla nauczycieli, którzy złożyli egzamin kwalifikacyjny do szkół wydziałowych, 1.000 K;

b) dla nauczycieli, którzy złożyli egzamin kwalifikacyjny do szkół pospolitych, 900 K;

c) dla nauczycieli, którzy złożyli egzamin dojrzałości, 800 K;

d) dla nauczycieli pomocniczych bez kwalifikacyi, 700 K.

Art. 12.

Nauczycieli stałych posuwa się z urzędu do wyższej płacy w obrębie każdej klasy, stosownie do ilości lat służby, spędzonych w tej samej klasie, przyczem w III. klasie, przy równej ilości lat służby mają pierwszeństwo nauczyciele, którzy posiadają egzamin kwalifikacyjny do szkół wydziałowych.

Nauczyciele tymczasowi, posiadający egzamin dojrzałości i kwalifikacyjny, będą posunięci z urzędu do III. klasy płacy nauczycieli stałych, jeżeli biorąc od dnia złożenia egzaminu dojrzałości, służyli bez przerwy przez lat dziesięć, a nie uzyskali stałej posady.

Art. 13.

Rada szkolna krajowa przyznaje nauczycielom stałym na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej, dodatek pięcioletni za każde pięć lat służby, licząc od dnia stałej nominacyi przy publicznych szkołach ludowych.

Dodatków pięcioletnich jest sześć, z których pierwszy i drugi wynoszą po 100 K, trzeci 150 K, czwarty i piąty po 200 K, a szósty 250 K.

Dodatki pięcioletnie zapadłe przed wejściem w życie niniejszej ustawy, mają być przyznane i wymierzone według przepisów obecnej ustawy.

W razie nadania posady nauczycielowi, zajmującemu posadę w innem królestwie lub kraju koronnym w Radzie państwa reprezentowanym, należy mu policzyć do wymiaru dodatków pięcioletnich, lata służby stałej, spędzonej na poprzednich posadach, o ile w owym kraju przestrzega się pod tym względem zasady wzajemności.

Art. 14.

Za kierownictwo pobiera dyrektor szkoły wydziałowej dodatek w kwocie 400 K, kierownik szkoły pospolitej cztero, pięcio lub sześcio-klasowej dodatek w kwocie 200 K, kierownik szkoły 2 i 3-klasowej dodatek w kwocie 100 K.

Zastępcy dyrektora lub kierownika należy się remuneracya w wysokości dodatku za kierownictwo, przywiązanego do tej posady, jeżeli zastępstwo trwa dłużej niż trzy miesiące.

Stałym dyrektorom i stałym kierownikom dodatek za kierownictwo wlicza się do płacy przy wymiarze emerytury.

Art. 16.

Każdemu nauczycielowi, nie mającemu prawa do wolnego mieszkania, należy się dodatek na mieszkanie, który wynosi:

A) dla nauczycieli stałych:

a) w miastach rządzących się własnym statutem 500 K;

b) w miastach zorganizowanych na podstawie ustawy z d. 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24 400 K;

c) w gminach zorganizowanych na podstawie ustawy z d. 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51 300 K;

d) we wszystkich innych gminach 200.

B) dla nauczycieli tymczasowych z kwalifikacyą 15% bez kwalifikacyi 10% ich wynagrodzenia.

Każdemu stałemu dyrektorowi, stałemu kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi szkoły jedno-klasowej, należy się stosowne wolne mieszkanie, o ile możności w budynku szkolnym. W braku takiego mieszkania należy się im z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa w każdym poszczególnym przypadku, porozumiawszy się ze stronami obowiązanemi do dostarczania mieszkania nauczycielowi. Wynagrodzenie to nie może być niższe od dodatku na mieszkanie, oznaczonego w pierwszym ustępie niniejszego artykułu.

Czy tymczasowemu dyrektorowi lub kierownikowi szkoły ma być przyznane wolne mieszkanie, czy też wynagrodzenie za mieszkanie i w jakiej wysokości, orzeka również Rada szkolna okręgowa w tensam sposób w każdym poszczególnym wypadku.

Rada szkolna okręgowa może przenieść wyjątkowo poszczególne miejscowości, wymienione pod c) i d) w pierwszym ustępie, do grupy bezpośrednio wyższej i stosownie do tego wymierzyć wyższy dodatek na mieszkanie.

Przy wymiarze emerytury wlicza się wszystkim nauczycielom z dodatku na mieszkanie 200 K do płacy. Odnosi się to także do tych nauczycieli, którym należy się wolne mieszkanie.

Art. 44.

Wdowa po nauczycielu, który w chwili zgonu nie miał jeszcze prawa do emerytury, otrzyma odprawę równającą się jednej trzeciej części ostatnich jego poborów, wliczalnych do emerytury.

Wdowa po nauczycielu, który w chwili zgonu miał prawo do emerytury, otrzyma pensyę wdowią, wynoszącą jedną trzecią część ostatnich jego poborów, wliczalnych do emerytury.

Pensya ta nie może wynosić mniej niż 600 kor., pensya wdowy po nauczycielu zmarłym w stanie spoczynku nie może jednak wynosić więcej niż emerytura zmarłego męża.

Art. 49.

Jeżeli żona zmarłego nauczyciela również nie żyje lub jeżeli utraciła prawo do pensyi wdowiej, wówczas należy się sierotom po nauczycielu pensya sierocińska, wynosząca dla każdego dziecka 180 Kor. rocznie, a na wszystkie dzieci razem najwyżej 600 Kor.

Ta pensya sierocińska przyznaną będzie dzieciom po nauczycielu z chwilą śmierci matki, w zamian za dodatek, który matka ich pobierała na ich wychowanie.

Art. 58. lit. f.

f) stałe wkładki samych nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdem podwyższeniu tejże 10% od nadwyżki, oprócz tego corocznie $2^1/_2$% od rocznej płacy;

§. 2.

Postanowienia ustaw krajowych, o ile są sprzeczne z powyższemi postanowieniami, tracą moc obowiązującą.

§. 3.

Uustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1. lipca 1907.

§. 4.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia.

Obecny projekt zbliża się w wysokim stopniu do postulatów nauczycielstwa, gdyż umożliwia nauczycielom stałym istotnie dojście do płacy, równającej się mniej więcej płacy XI. X i IX klasy. Mianowicie nie licząc dodatków na mieszkanie i za kierownictwo, płaca nauczycieli wynosi według niego:

	najniższa	najwyższa							
w I klasie	1.900 i 2.300	3.300	podczas gdy płaca	IX	rangi	wynosi	2.800—3.600 K
„ II „	1.500 i 1.900	2.900	„	„	„	X	„	„	2.200—2.800 „
„ III „	1.300 i 1.500	2.500	„	„	„	XI	„	„	1.600—2.200 „

Wraz z dodatkiem na mieszkanie nauczyciel może dojść do płacy:

	w I klasie, miejscowości	w II klasie, miejscowości	w III klasie, miejscowości	w IV klasie miejscowości
dyrektor szkoły wydziałowej . .	4.200	4.100	4.000	3.900
kierownik należący do I klasy płacy	4.000	3.900	3.800	3.700
„ „ „ II „ „	3.500	3.400	3.300	3.200
nauczyciel należący do II klasy płacy	3.400	3.300	3.200	3.100
„ „ „ III „ „	3.000	2.900	2.800	2.700

Strona finansowa projektu przedstawia się w ten sposób, że uwzględniając stan nauczycielstwa z r. 1905/6, ogólny wydatek spowodowany projektowanem podwyższeniem byłby mniej więcej o 4,820.000 K wyższy na rok obecny niż wynosi przy płacach według ustawy z r. 1905. Mianowicie według sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej było systemizowanych posad stałych 8.146, nauczycieli tymczasowych było 5.276. Nie licząc dodatków za kierownictwo, które w projekcie pozostają prawie bez zmiany, wynosiłby według dziś obowiązujących norm wydatek na płace nauczycieli stałych 8,500.600, na dodatek na mieszkanie 388.540, na pięciolecia około 900.000 K. Razem w cyfrach okrągłych 9,800.000 K, według projektu obecnego na płace 12,217.200, na mieszkania 1,020.700, na pięciolecia około 1,200.000, razem okrągło 14,440.000 K. Wzrost więc wydatków wyniósłby na nauczycieli stałych 4,640.000, na nauczycieli tymczasowych 1,233.417 (płace 1,006.260, dodatek na mieszkanie 227.157) K, ogółem okrągło 5,870.000 K. Obli-

czenie to jednak obejmuje 8.146 posad stałych systemizowanych i ogólną cyfrę istotnie pracujących nauczycieli tymczasowych. Tymczasem z posad systemizowanych 200 nie było obsadzoych wogóle, a 1.830 obsadzono nauczycielami tymczasowymi, którzy już są liczeni w etacie nauczycieli tymczasowych. Wogóle poprzedni rachunek przeprowadzono na zasadzie 13.422 osób, jakkolwiek było zajętych tylko 11.303 sił nauczycielskich. Ze wzrostu więc wydatków należy potrącić mniej więcej 18%, t. zn. okrągło 1,050.000 K, tak że wzrost netto wynosiłby 4,820.000 K. Licząc aż po początek roku 1911 i przyjmując stały roczny wzrost wydatków dla nauczycieli stałych 3%, dla tymczasowych 7%, co odpowiada normalnemu podnoszeniu się ich liczby, wzrost wydatków w porównaniu ze stanem obecnym wynosiłby w r. 1908 : 5,013.000 1909 : 5,218.000, 1910 : 5,427.000, 1911 : 5,644.000.

Żądania nauczycieli, ażeby zrównać ich płace z płacami urzędników państwowych trzech klas najniższych są w zasadzie niewątpliwie słuszne, ogromna bowiem większość urzędników tych kategoryi, przynajmniej XI i X klasy, należąca do t. zw. personalu manipulacyjnego, nie potrzebuje bynajmniej wyższych od nauczycieli studyów i istotnie ich nie posiada. Z drugiej znowu strony, finansowe położenie kraju nie pozwala, ażeby do płac nauczycieli zastosować bez żadnych ograniczeń norm, ustanowionych dla określenia poborów urzędników XI, X i IX klasy, wywołałoby to bowiem konieczność tak znacznego podniesienia dodatków do podatków, że nasze społeczeństwo nie mogłoby udźwignąć takiego ciężaru.

Zresztą nawet na Szląsku, gdzie płace nauczycielskie ze wszystkich krajów reprezentewanych w austr. Radzie Państwa są najwyższe, nie dosięgają takowe wysokością do poborów trzech najniższych rang w służbie rządowej. Wszelki więc projekt polepszenia materyalnego bytu nauczycieli winien się liczyć z dwoma okolicznościami i raz ma o ile możności odpowiedzieć słusznym postulatom nauczycielstwa, powtóre powinien zapewnić nauczycielom odpowiedni byt bez podnoszenia ciężarów publicznych, już dzisiaj aż nazbyt wysokich.

Projekt niniejszy odróżnia się tem od projektu wniesionego obecnie przez Wydział krajowy, że znosi podział płac nauczycielskich na klasy przywiązane do miejscowości. System ten mający pod względem teoretycznym pozorne uzasadnienie, w rzeczywistości w praktyce pozbawionym jest racyi. Stosunki drożyźniane nie są w kraju tak ustosunkowane jak w płacach przywiązanych do poszczególnych grup miejscowości, w niektórych zaś miejscowościach zaliczonych do IV kl. płac, położonych w bliskości miast Krakowa i Lwowa stosunki drożyźniane są niekorzystniejsze jak w miastach zaliczonych do II kl. płac itd.

Dalszą cechą różniącą wniosek niniejszy od obecnie istniejącego systemu i od projektu Wydziału krajowego jest daleko znaczniejsze podwyższenie płac tym, którzy dotychczas byli najsilniej pokrzywdzeni, których płace były najniższe

Tak samo we wniosku niniejszym projektuje się daleko wyższe dodatki na mieszkania w wysokościach, które przynajmniej na skromny czynsz najmu wystarczyć mogą.

W końcu projektuje się pobory służbowe w równej wysokości dla nauczycieli i nauczycielek, wychodząc z zasady, że za równą pracę należy się równa płaca. Doświadczenie zaś przekonuje dobitnie, że praca nauczycielek jest przynajmniej tak wydatną jak nauczycieli.

Reszta motywów na poparcie niniejszego wniosku przytoczonych mogłaby być może właściwiej przy innej sposobności wykazaną, zwłaszcza przy debacie nad sprawozdaniem Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem lub przy uchwaleniu ustawy finansowej. Ze względu jednak, że proponowane podwyższenie obciąży budżet krajowy o kwotę 500.000 K, która to kwota jak łatwo przewidzieć można będzie miała z roku na rok tendencyę zwyżkową, a w r. 1911 kwotę 5,600.000 K osiągnie — co jak powszechnie pszypuszczają tylko drogą niepopularną i nawet w naszych ciężkich warunkach prawie że niemożliwą — podwyższenia dodatków do podatków osiągnąć można. Przeto, ażeby to błędne i nieprzychylnie dla sprawy usposobiające przypuszczenie uchylić, w motywach wniosku niniejszy rzut na prawdopodobne ukształtowanie się budżetu krajowego przedkładamy:

1. Wydatki krajowe: Jeżeli zestawimy sumę wydatków krajowych za ostatnich lat 11, nie otrzymamy wcale linii regularnie się wznoszącej, są już w tym krótkim odstępie czasu wzniesienia i opady dość znaczne i tak suma wydatków wynosiła:

w r.	1895	21,313.308 K
„	1896	21,898.846 „
„	1897	21,167.990 „
„	1899	18,929.458 „
„	1900	20,218.727 „
„	1901	21,741.546 „
„	1902	23,710.443 „
„	1903	25,328.536 „
„	1904	27,071.928 „
„	1905	27,966.018 „

(podług zamknięć rachunkowych Wydziału krajowego).

Biorąc przeciętną arytmetyczną od r. 1895 do r. 1905 tj. za lat jedenaście, otrzymamy przeciętny roczny wzrost o 523.000 K. Dla wszelkiej jednakże ostrożności w obliczeniu przyszłych tj. od r. 1906 wydatków (za rok 1906 nie ma jeszcze zamknięcia rachunkowego) przyjęło się wzrost roczny o 1,200.000 K (prócz 5,000.000 K, o jakie wydatki w r. 1908 podniesione zostaną).

2. Dochody w ostatnich latach dwunastu przedstawiają się następująco:

w r.	1894	21,684.260 K
„	1895	23,121.614 „
„	1896	22.414.910 „
„	1897	23,048.338 „
„	1898	19,445.384 „
„	1899	20,218.727 „
„	1900	20,460.602 „
„	1901	21,920.068 „
„	1902	24,593.225 „
„	1903	25,456.675 „
„	1904	27,326.435 „
„	1905	28,429.057 „

Jak widzimy to analogicznie do rozchodów, dochody krajowe również równomiernie wzrostu nie wykazują. Dla oparcia jednakże obliczenia na trwalszej podstawie i z uwagi że o ile można wydatki, przynajmniej do pewnego stopnia ograniczyć to podniesienie dochodów krajowych złożonych a) z dodatków do podatków, b) z opłat konsumcyjnych, c) z subwencyj państwowych, bonifikacyj ze skarbu państwa, udziału z funduszu propinacyjnym, mytach itd. oprócz dodatków do podatków nie leży w mocy Wys. Sejmu, — przeto te trzy kategorye dochodów krajowych niniejszem uwzględniamy.

1. Podatki konsumcyjne:

a) Podatek od piwa. Produkcya piwa wynosiła w r. 1893, 898.858 hl., od tego czasu wykonuje ciągłą prawie zupełnie regularną tendencyę zwyżkową, tak że w r. 1905 wynosi 1,265.328 hl. oprócz tego różnica pomiędzy importem a exportem na niekorzyść exportu wydaje ilość 40.042 hl. Przeciętny roczny przyrost produkcyi piwa wynosi 30.540 hl. tak, że

w roku	przypadnie	prawdopodobnie	do opłaty		wyniesie
1906	„	„	1,335.910 hl.	po 1·7 K	2,271.047 K
1907	„	„	1.366.450 „	„	2,322.965 „
1908	„	„	1,396.990 „	„	2,374.883 „
1909	„	„	1,427.530 „	„	2,426.801 „
1910	„	„	1,458.070 „	„	2,478.719 „
1911	„	„	1,488.610 „	po 8 K	11,908.880 „

od tych kwot potrzeba jeszcze odjąć koszta administracyi, które np. w r. 1905 wynosiły 37.711 K 73 h.

b) Od spirytusu. Przyznany od 1. września 1901 r. 28·3423% udział kraju w państwowych opłatatach od alkoholu, wynosił:

w. r. 1902 . . . . 5,093.295 K
„ „ 1903 . . . . 5,414.673 „
„ „ 1904 . . . . 5,339.341 „
„ „ 1905 . . . . 5,390.000 „ przeciętny wzrost przyjąć można na 100.000 K.

c) Od wina i moszczu 30% podatek krajowy wynosił:

w r. 1903 . . . . . 89.038 K
„ „ 1904 . . . . . 95.525 „
„ „ 1905 . . . . . 97.191 „ wzrost przyjmujemy na 1.600 K rocznie.

2. Dodatki do podatków:

Na podstawie wysokości pobieranych dodatków 60% i 66% dla Galicyi a 49% i 55% dla W. Ks. Krakowskiego, wynosiły:

w r. 1898 . . . . 14,346.926 K
„ „ 1899 . . . . 13,689.627 „
„ „ 1900 . . . . 14,891.285 „
„ „ 1901 . . . . 15,485.615 „
„ „ 1902 . . . . 15,502.809 „
„ „ 1903 . . . . 15,346.373 „
„ „ 1904 . . . . 15,196.152 „
„ „ 1905 . . . . 16,986.318 „

Tendencya jest bezsprzecznie zwyżkową. Nierówność powstaje głównie wskutek zalegości i odpisów podatkowych. Roczny wzrost wynosi przeciętnie 255.556 K.

3. Reszta dochodów krajowych, jak subwencye państwowe, bonifikacye, myta itd. wykazuje dopiero w ostatnich latach regularniejszy bieg. Progresyi tutaj dostrzedz niepodobna. Najprawdopodobniejsze kryteryum daje aretmetyczna środnia, która wyniesie 3,560.000 K rocznie.

Na powyżej naszkicowanych zasadach ułożyć można następujące zestawienie, biorąc przy obliczeniu wysokości dodatków krajowych dotychczasowy wymiar:

Przypuszczalne dochody.

Rok	Podatki konsumcyjne			Opłaty szynkarskie	Dodatki do podatków	Inne dochody	Razem
	wino i moszcz	spirytus	piwo				
1906	98.000	5,400.000	2,150.000	—	16,354.000	3,560.000	27,562.000
1907	99.000	5,500.000	2,200.000	—	16,609.000	3,560.000	27,968.000
1908	100.000	5,600.000	2,250.000	—	16,865.000	3,560.000	28,375.000
1909	101.000	5,700.000	2.300.000	—	17,120.000	3,560.000	28,781.000
1910	102.000	5,800.000	2,350.000	—	17,376.000	3,560.000	29,188.000
1911	103.000	5,900.000	10,000.000	7,000.000	17,631.000	3,560.000	44,194.000

Jak z poprzedniego widoczne zamknięcie, rachunkowe za r. 1905 wykazuje w dochodach 28,429.000 K. Oględnie obliczając dochody dochodzimy do takiego rezultatu dopiero w r. 1908. Tak samo i w r. 1911 spodziewać się należy dochodu z podatku od piwa 11,900.000 K wstawiliśmy 10,000.000 K. Prof. dr. Leo obliczał dochód z opłat szynkarskich na 10,500.000 K, to wzięliśmy dla wszelkiej ostrożności obliczenie Wydziału krajowego t. j. 7,000.000 K.

Przypuszczalne rozchody i dochody

w razie uchwalenia niniejszego wniosku:

Rok	Wydatki			Dochody	Niedobór	Suma niedoboru bez procentu
	bez podniesienia	z podniesieniem płac	Razem			
1906	29,000.000	—	29,000.000	27,560.000	1,440.000	
1907	30,000.000	2,500.000	32,500.000	27,960.000	4-540.000	
1908	31,000.000	5,000.000	36,000.000	28,370.000	7,630.000	
1909	32,000.000	5,200.000	37,200.000	28,780.000	8,420.000	
1910	33,000.000	5,400.000	38,400.000	29,200.000	9,200.000	31,230.000 K.
1911	34,000.000	5,600.000	39,600.000 2,500.000	44,194.000	—	
			42,100.000			

Razem z 4% procentem składanym wyniesie niedobór prawdopodobnie 34,000.000 K.

Niedobór będzie mógł być do r. 1911 pokrytym krótkoterminowemi pożyczkami, zaś w r. 1911 prawie zupełnie spłaconym funduszem propinacyjnym. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem galicyjskiego funduszu propinacyjnego za r. 1905 wykazuje stan:

funduszu zasobowego	23,516.525 K
funduszu rezerwowego	16,697.612 K
czyli razem z końcem r. 1905 . . .	40,214.137 K.

Na początku r. 1906 znajdowało się jeszcze 4% obligacyj funduszu propinacyjnego 58,018.600 K. Ponieważ dochód netto z opłat szynkarskich i z czynszów dzierżawnych wynosi podług tego zamknięcia 10,000.000 K, przeto po przeprowadzeniu rachunku — biorąc za podstawę 4%, otrzymamy z końcem r. 1910 przeszło 32,000.000 K.

Od r. 1911 zwiększony przez podwyższenie płac budżet krajowy będzie miał prawdopodobne pokrycie w normalnych dochodach.

Również prawdopodobną jest rzeczą, że w najbliższym czasie, mając tak znany dowód za sobą jak ciągle rosnące deficyty budżetu krajowego, reprezentacya nasza we Wiedniu zdoła wywalczyć dla kraju nowe źródła dochodu.

W końcu przez proponowane w tych granicach podwyższenie, które wysokością we wszystkich szczeblach płac, wyższe będzie jak w którymkolwiek innym kraju koronnym, załatwi się podstawowo piekącą sprawę poprawy bytu nauczycieli na całe lat szeregi.

We Lwowie, dnia 23. lutego 1907.

Wnioskodawcy:
Skołyszewski i X. Pastor *w. r.*

Kramarczyk, Szwed, Potoczek, Żardecki, Szajer, Wilczkiewicz, Rayski, Maryewski, Maiss, Stojałowski, Szponder, Wesoliński, Buynowski, Michałowski.

Aleg. 116

Wniosek

p. Kazimierza Lubomirskiego i tow. o budowę kolei w powiecie Myślenickim.

Wielokrotnemi uchwałami dał Wysoki Sejm wyraz przekonaniu o konieczności utworzenia połączenia kolejowego miasta Myślenice z istniejącemi kolejami żelaznemi jako użytecznego i potrzebnego ze względu na interes kraju. Uchwałę z 4. lipca 1901 a więc jeszcze z końcem ubiegłej kadencyi objął Wysoki Sejm linię Podgórze-Myślenice-Lubień w program krajowej akcyi tych kolei, których budowa przeprowadzoną być miała w najbliższej przyszłości z tem, że kolej ta budowaną być ma jako wąskotorowa.

Koleje lokalne objęte w program akcyi kraju na podstawie powołanej uchwały z 24. lipca 1901 zostały wszystkie w międzyczasie zrealizowane z wyjątkiem jednej, którą już w następnym roku jako niemożliwą zaniechano. Kolej Myślenicka mimo usilnych wieloletnich starań, przygotowania projektów i odbytych komisyi do skutku nie przyszła, gdyż Wydział krajowy pomimo uchwały Wysokiego Sejmu zajął się zrealizowaniem innych później zgłoszonych czterech projektów, zapewniając ich budowę choć ówczesnym programem wcale nie były objęte.

Po wieloletnich zabiegach około zrealizowania tej kolei jako wąskotorowej a w szczególności po uzyskaniu od Rządu bardzo znacznej pomocy finansowej przez kredytowanie kosztów ruchu uznał Wydział krajowy za odpowiednie oświadczając się przeciwko zastosowaniu toru wąskiego kolei mimo, że sfinansowanie takiego projektu było już prawie gotowe i to z bardzo małą ofiarą finansową ze strony kraju.

Natomiast orzekł Wydział krajowy, iż uważa zastosowanie toru normalnego za odpowiednie z tego względu, że kolej normalno-torowa prowadząca na Myślenice stanowić będzie skrócenie znaczne dla połączenia kolei transwersalnej z linią Podgórze-Sucha.

Uniemożliwiwszy w ten sposób przyjście do skutku projektu wąskotorowego i nie dopuściwszy do tego, aby projekt ten jako normalnotorowy zamieszczony został w rzędzie tych kolei lokalnych, których budowa zapewnioną została ostatnią ustawą państwową ze stycznia 1907 r. o kolejach lokalnych — nie występuje Wydział krajowy obecnie z żadnym pozytywnym wnioskiem odnośnie do kolei normalnotorowej mimo, iż Wydziałowi krajowemu dobrze wiadomo, że wskutek zmiany szerokości toru oraz charakteru kolei z wąskotorowej, dowozowej na kolej transitową, zmieniają się zupełnie i finansowe podstawy całego przedsięwzięcia.

Zaniepokojeni powyższym stanem rzeczy podpisani, uważając jak najszybsze doprowadzenie do skutku kolei Myślenickiej za niezbędne ze względu na ekonomiczny rozwój okolicy i łatwiejsze połączenie Krakowa z Podkarpaciem upraszają, by Wysoki Sejm raczył jeszcze w ciągu tej kadencyi zapewnić finansowo budowę

tej kolei a to jako kolei krajowej lokalnej po myśli ustawy z 17. lipca 1893 (Dz. u. kr. l. 42.) przez udzielenie gwarancyi kraju dla pożyczki pierwszeństwa w wysokości $^2/_3$ części kapitału potrzebnego, pozostawiając ustalenie tej wysokości Wydziałowi krajowemu na podstawie technicznych badań, które krajowe biuro kolejowe jak najspieszniej przeprowadzić i ukończyć winno.

Pdpisani zatem wnoszą:

I. Wysoki Sejm uznaje w myśl ustawy krajowej z 17. lipca 1893 D. u. k. Nr. 42. ze względu na ogólne interesa kraju, kolej lokalną normalnotorową łączącą powiatowe miasto Myślenice z koleją państwową Podgórze-Sucha z jednej strony z koleją transwersalną Chabówka-Nowy Sącz z drugiej strony, za użyteczną i potrzebną.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla kolei powyższej na przeciąg lat 75 począwszy od dnia udzielenia koncesyi, gwarancyi rocznego dochodu równającego się rocznej sumie, potrzebnej do oprocentowania najwyżej po 4% i umorzenie pożyczki pierwszeństwa zaciągnąć się mającej przez przedsiębiorstwo kolejowe w wysokości nie wyższej jak $^2/_3$ części całego kapitału, ustalonego przez Wydział krajowy z tem, że na pokrycie powyższego zobowiązania służyć mają rozporządzalne zasoby funduszu kolejowego, przyczem zastrzega się dla powyższej kolei pierwszeństwo przed każdym innym nowo zgłoszonym projektem z wyjątkiem kolei Lwów-Stojanów.

Udzielenie gwarancyi tej zależne jest od warunku, że pozostała $^1/_3$ część kapitału zostanie zapewnioną przez państwo i interesentów miejscowych za akcye zakładowe lub pierwszeństwa zawiązać się mającego Towarzystwa akcyjnego.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu wypracowanie projektu szczegółowego powyższej kolei w ciągu r. 1907 przez własne organa bądź też, gdyby siły krajowego biura kolejowego okazały się nie wystarczającemi, przez poruczenie tego wypracowania inżynierowi cywilnemu, pod nadzorem biura kolejowego i upoważnia się Wydział krajowy do zaliczkowania na ten cel potrzebnych funduszów zwrotnych z funduszu budowy kolei, po jej finansowem zapewnieniu.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przeprowadził rokowania z rządem celem wyjednania od tegoż wydatnej subwencyi w formie objęcia akcyi zakładowych tejże kolei oraz z interesentami miejscowymi co do ich udziału w kosztach budowy i przedstawił wyniki tych pertraktacyi na jesiennej sesyi sejmowej. O ileby zachodziła potrzeba przyjęcia gwarancyi ciał autonomicznych zamiast wpłaty, Wydział krajowy będzie miał prawo zaliczyć odpowiednie sumy w ich miejsce, zapewniając sobie ich gwarancyą oprocentowanie i amortyzacyę tychże.

Wnioskodawca:
Kazimierz Lubomirski w. r.

Stadnicki, Jan Urbański, Pastor, Bal, Szwed, Stojałowski, Wincenty Gnoiński, Bednarski, Jabłoński, Winc. Kraiński, A. Lubomirski, Struszkiewicz, Starzyński, Jaworski, Piętak, Schnell, Lipiński, Federowicz, Potoczek, Skołyszewski, Wilczkiewicz, Miecz. Urbański, Kramarczyk, Stojałowski.

LW. 1076/07.

We Lwowie, dnia 22. lutego 1907.

Aleg. 117

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o utworzeniu posady krajowego inspektora szpitali.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa uznaje motywa Wydziału krajowego w sprawozdaniu przytoczone za słuszne, a temsamem i potrzebę utworzenia posady krajowego inspektora szpitali, wnosi zatem zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm ustanawia w etacie urzędników Wydziału krajowego posadę krajowego inspektora szpitali w VI. randze urzędników Wydziału krajowego, którą to posadę ma zajmować doktor wszech nauk lekarskich.

Z posadą tą połączane są następujące pobory i prawa:

1) Płaca stała o rocznych 6400 koron.

2) Dodatek aktywalny o rocznych 1280 koron.

3) Prawo do dwóch dodatków pięcioletnich po 800 koron rocznie, pod warunkami, określonymi w uchwale sejmowej z dnia 17. listopada 1905.

4) Prawo do emerytury, względnie pensyi wdowiej, pensyi sierocińskiej, dodatków na wychowanie dzieci w myśl postanowień statutu emerytalnego z dnia 15. lutego 1898.

5) W razie wyjazdów w celach urzędowych prawo do dyet i kosztów podróży według przepisów o dyetach i kosztach podróży, uchwalonych na posiedzeniu Sejmu dnia 17. listopada 1905.

Przewodniczący:

K. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:

Mars, *w. r.*

LW. 893/07. We Lwowie, dnia 20. lutego 1907.

Alegat. 13

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału kraj. LW. 8.721/907 dotyczącem Zakładu sadowniczego w Zaleszczykach i wogóle popierania sadownictwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

Dla ciągłości w pracach Komisyi gospodarstwa krajowego potrzebnem jest jest przypomnienie spraw poruszonych w sprawozdaniach z lat 1904 i 1905 dotychczas niezałatwionych, a nieobjętych tegorocznem sprawozdaniem Wydziału krajowego. Pożądanem jest, aby w najbliższem sprawozdaniu Wydział krajowy zdał sprawę Wysokiemu Sejmowi, czy zrobiono co dla organizacyi handlu owocami, czy korrekta doboru odmian drzew owocowych — o którą się z różnych stron upominają — w niedługim czasie jest zamierzoną; czy przeprowadzono jakie pertraktacye co do założenia szkoły ogrodniczej w Krakowie i równoczesnego ustalenia stopniowania nauki w pojedynczych szkołach ogrodniczych.

Nie znachodzi się w sprawozdaniu tegorocznem odpowiedź na pytanie, czy Wydział krajowy doszedł do porozumienia z Radą szkolną krajową co do hodowli i sprzedaży drzew owocowych w ogródkach nauczycieli ludowych.

W sprawozdaniu nie ma podanych przyczyn, dla których posada krajowego inspektora sadowniczego kreowaną nie została mimo, iż Wydział krajowy, Komisya gospodarstwa krajowego i Wysoki Sejm swą uchwałą z dnia 14. listopada 1905 uznali już potrzebę inspektoratu dla sadownictwa.

W przyszłorocznem sprawozdaniu Wydziału krajowego pragnie Komisya znaleść opinię, czy tworzenie sadów wzorowych, zdaniem Wydziału krajowego, jest odpowiednie. Być może, iż Wydział krajowy uważać chce powiatowe szkółki drzew jako sady wzorowe, co nie byłoby rzeczą właściwą. Komisya gospodarstwa krajowego poruszając ten przedmiot w zeszłorocznem sprawozdaniu, miała na myśli ogrody, w których rodzące, duże drzewa racyonalnie dla pouczenia prowadzone będą. Również zechce Wydział krajowy ocenić myśl zakładania stacyj obserwacyjnych, o których mówi sprawozdanie LS. 3.898/905.

A. Krajowy Zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

W sprawozdaniach z roku 1905 i z roku bieżącego powołuje się Wydział krajowy na zdanie p. Lauchego z Eisgrub. Jeśli p. Lauche nie złożył pisemnego sprawozdania Wydziałowi krajowemu, to niewątpliwie złożył takowe c. k. Rządowi. Byłoby rzeczą wielce pożyteczną, gdyby Wydział krajowy odniósł się do Rządu z prośbą o udzielenie odpisu sprawozdania i takowy podał do wiadomości Sejmu.

Obszerne umotywowanie potrzeby rozszerzenia arerału ogrodu uznaje Komisya jako trafne, a jako odpowiednią ostrożność w oznaczeniu okresu wakacyjnego dla szkółek. Pozostawić się musi Wydziałowi krajowemu decyzyę, jak wielka

dodatkowa przestrzeń jest potrzebną. Zdaniem Komisyi gospodarstwa krajowego branie w dzierżawę pewnych przestrzeni na lat kilka ma tę niedogodność, iż zajść może wypadek, że po kilku latach stosownego jakościowo a dogodnie położonego gruntu nie będzie można wydzierżawić lub, że przy zmianie właściciela kontrakt dzierżawny mimo wszystkich prawnych zabezpieczeń rozwiązanym będzie. W takim razie powstaje położenie dla krajowego zakładu bez wyjścia, niszczące jego działalność conajmniej na lat kilka, a w każdym razie działalność tę na długo zmniejszające. Komisya sądzi, że racyonalnem jedynie jest zakupienie na rzecz kraju potrzebnej ilości gruntu, na którymby swobodnie przesuwanie szkółek drzewnych wykonywać się dało. Parcele nie użyte pod szkółkę można będzie z pewnością zawsze tak wydzierżawić włościanom, iż czynsz pokryje odsetki od włożonego kapitału.

Uznając — jak wyżej powiedziano — potrzebę zwiększenia miernego produkcyi drzew owocowych w zakładzie wedle wniosku Wydziału krajowego, nie odstępuje Komisya od wyrażonego w poprzedniem swem sprawozdaniu przekonania, że obowiązkiem kraju pierwszorzędnym jest działalnością swoją nie utrudniać przedsiębiorczości prywatnej, nie robić tejże konkurencyi uniemożliwiającej rentowną produkcyę drzewek owocowych.

Zmieniając po części zapatrywanie wypowiedziane w zeszłorocznem sprawozdaniu, godzi się Komisya na zdanie Wydziału krajowego, że potrzeba „zaprowadzić przy tym Zakładzie urządzenia do przerobów owocowych w tych rozmiarach, jakie są niezbędne dla demonstracyi i pouczeń o sposobach zużytkowania owoców nie tylko na domową potrzebę, ale i na większą w tym celu, aby licznym ochotnikom z różnych okolic kraju... podać praktyczną naukę racyonalnej fabrykacyi“ (Sprawozdanie Wydziału krajowego z r. 1907. str. 4). Jednak wyraźnie zaznacza Komisya, iż wszelkie wychodzenie poza ramy wyż oznaczone, byłoby rzeczą nieodpowiednią. Również nie może Komisya przemawiać za zakupnem owoców dla przeróbki na sprzedaż, o ile to dla demonstracyi i pouczeń nie jest niezbędnie potrzebnem. Gdy zaś ze sprawozdania p. Dyrektora Zakładu przebija się tendencya poważnego rozszerzenia przeróbki owoców w słowach: „brak jednak odpowiedniego urządzenia w krajowym Zakładzie sadowniczym nie pozwolił dopomódz właścicielom sadów morelowych w przerobieniu nie nadającego się na wysyłkę materyału“ (Sprawozdanie Wydziału krajowego z r. 1907., str. 10), musi Komisya gospodarstwa krajowego wyraźnie zaznaczyć swe przekonanie, że wszelkie zwiększenie przeróbki kupionym owocem po za ramy demonstracyi i nauki byłoby złem, które z całą pewnością spowoduje duże straty materyalne a jeszcze większe straty moralne w niezadowolnieniach stron, skargach na Zarząd krajowy, a co najważniejsza w spaczeniu głównego celu, dla którego Zakład Zaleszczycki stworzonym został.

Komisya powtórzyć tu musi wypowiedziane w sprawozdaniu (Ls. 3.898/905) zapatrywanie uchwałą Wysokiego Sejmu zatwierdzone, iż rzeczą prywatnej przedsiębiorczości jest fabryczny wyrób przetworów owocowych, który ma kraj obowiązek popierać finansowo i moralnie. Wydział krajowy winien z całą ścisłością przestrzegać, aby uczenie sposobu przerabiania owoców w Zakładzie Zaleszczyckim nie przeobraziło się w przemysłowe, fabryczne przedsiębiorstwo.

Sprawozdanie o Zakładzie w Zaleszczykach (Alegat do sprawozdania Wydziału krajowego ex 1907) uznaje Komisya z zadowoleniem jako wyczerpujące i świadczące o zamiłowaniu kierownika, jak również o jego staraniach, by kulturę owocowych drzew rozszerzyć i na umiejętne pokierować tory. Komisya pragnie, aby Zakład rozwijał się dalej tak jak dotąd, i aby praca Zarządu Zakładu jednako i nadal skuteczną była.

B) Popieranie sadownictwa w kraju.

Komisya uznaje wielką wagę usiłowań Wydziału krajowego, aby po powiatach instruktorowie sadownictwa należycie ukwalifikowani działali w sposób sprawozdaniem Wydziału krajowego określony. Niewątpliwie w niedługim czasie szereg powiatów przyłączy się do tych kilku, które już obecnie utrzymują takich instruktorów. Nie może jednak zamilczeć Komisya obawy, rodzącej się ze znajomości krajowych stosunków, iż jeśli powiatowi instruktorowie nie będą mieć jednego zwierzchnika fachowego, działalność powiatów rozstrzeli się, nie będzie jednolitą i prawdziwie pożyteczną.

Co do działalności subwencyonowanych przez kraj towarzystw ogrodniczych, szkółek i t. d., niewiele uwag zrobić potrzeba do sprawozdania Wydziału krajowego.

Znakomicie działające Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie rozszerza ciągle swe pole pracy. Kursa wieczorne i kurs dla nauczycieli ludowych przyniosły dużą korzyść słuchaczom i przyczyniły się wielce do zwiększenia zamiłowania i spopularyzowania wiadomości ogrodniczych. Dalsze w tym kierunku zamierzone działanie bez wątpliwości okaże się nader skutecznem tem bardziej, iż znakomite siły fachowe z pełnem poświęceniem podejmują się uczenia. To też Komisya uznaje zupełne uzasadnienie prośby Towarzystwa, aby Wysoki Sejm przyznał na dalszych lat sześć subwencyę w dotychczasowej wysokości 6.000 koron tem bardziej, iż zakład „Glinka“ nie będzie mógł jeszcze utrzymać się z własnych dochodów.

Zadowalniającem jest sprawozdanie o zakładzie powiatowym w Limanowej i działalności p. Lichańskiego. Pragnąć tylko należy, aby przeszczepianie drzew w szybszem postępowało tempie i aby urządzanie suszarni bezdymnych nie ograniczało się tylko na powiat limanowski lub najbliższą okolicę. Wydział krajowy dołoży niewątpliwie starań, aby i w innych częściach Galicyi poznano suszarnie bośniackie i nauczono się je używać.

Na podstawie tego sprawozdania wnosi Komisya gospodarstwa krajowego,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego LW. 8.721/1907 o krajowym zakładzie sadowniczym w Zaleszczykach i o popieraniu sadownictwa w kraju.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do rozszerzenia ogrodu w krajowym Zakładzie sadowniczym przez dokupno, a w razie niemożności nabycia przez wydzierżawienie powierzchni, która okaże się potrzebną, aby mógł być zachowanym konieczny okres wypoczynku gleby przy uprawie drzew owocowych.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia do budżetu wydatku na rekonstrukcyę budynku szpitalnego celem urządzenia w nim uczelni przerobu owoców.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Gniewosz.

LW. 932/07.

We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Aleg. 119

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie projektu założenia krajowej osady dla nieletnich przestępców.

Wysoki Sejmie!

Z prawdziwą przyjemnością i z szczerem uznaniem powitać należy sprawozdanie Wydziału krajowego, z którego przekonać się można, że sprawa wprowadzenia w życie osady poprawczej dla nieletnich przestępców jeszcze w roku 1874 poruszona, szczęśliwie dobiega do końca.

Mianowicie na zasadzie kontraktu kupna sprzedaży z daty Lwów 31. grudnia 1906 między c. k. Dyrekcyą lasów i dóbr państwowych we Lwowie imieniem funduszu religijnego z jednej a Wydziałem krajowym z drugiej strony zawartego nabył Wydział krajowy na własność majętność tabularną Przedzielnicę lwh. 652 objętą.

Nabycie to majętności Przedzielnica rozstrzyga zasadniczo kwestyę dla społeczeństwa nader ważną i daje rękojmię, że sprawa wprowadzenia w życie osady poprawczej dla nieletnich przestępców merytorycznie i nieodwołalnie załatwioną zostanie i że przez wprowadzenie w życie takiej instytucyi w małej wprawdzie mierze, jednak zawsze w części postanowioną zostanie zapora przeciw gwałtownemu szerzeniu się demoralizacyi a z nią połączonym przestępstwom, jakie w małoletnich pozbawionych opieki i należytego wychowania się rozwielmożniły a które społeczeństwo do szukania środków zaradczych zmusiły.

Na zakupno majętności Przedzielnica użył Wydział krajowy część funduszu policyjnego, który po ostatnie czasy wynosił sumę 273·855 K a cena kupna wedle dołączonego do sprawozdania kontraktu wynosi 177.855 K.

Pozostała reszta tego funduszu przedstawia sumę 96.000 K, która żadną miarą wedle sprawozdania Wydziału krajowego na cele osady poprawczej użytą być nie może, bo z niej pokrywać trzeba koszta utrzymania przynależnych do kraju skazańców w obcych zakładach, uiścić należytość od przeniesiena własności Przedzielnicy a nadto pokrywać bieżące wydatki ze sprawą obecną się łączące.

Majętność Przedzielnica obejmuje:

roli	190 ha 60 a 23 m²
łąk	13 ha 32 a 81 „
ogrodów	37 „ 73 „
pastwisk	20 ha 46 „ 27 „
gruntów budowlanych	1 ha 18 „ 15 „
nieużytków	4 ha 47 „ 78 „
innych od podatków wolnych przestrzeni	2 ha 49 „ 03 „
Razem	232 ha 92 a

czyli 405 morgów 203 sążni kwadr.

Grunta da majętności Przedzielnica należące nie są skomasowane, bowiem około 42 morgów gruntu ornego, położonych jest w znacznej odległości od głównego majątku, dlatego zdaniem Wydziału krajowego grunt ten o powierzchni 42 morgów należałoby sprzedać, albo wymienić na grunt w najbliższem sąsiedztwie położony, albo też wydzierżawić a to z tej przyczyny, że pozostała reszta gruntów przedstawia wystarczający obszar do utrzymania zakładu i do zajęcia wychowanków zakładu w gospodarstwie rolnem i folwarcznem.

Komisya administracyjna podziela zapatrywanie Wydziału krajowego, które wskazuje na nabycie innego gruntu w drodze zamiany lub na wydzierżawienie owych odległych 42 morgów; co się tyczy sprzedaży tej przestrzeni gruntu, komisya sprawę tę pozostawia ocenie Wydziału krajowego, w każdym razie zwraca uwagę, że jeżeli zakład poprawczy miałby być w przyszłości rozszerzonym, byłoby może wskazanem, ażeby grunt odleglejszy pozostał własnością funduszu krajowego.

Wedle przedłożonych planów i kosztorysów okazuje się, że jednorazowy koszt założenia osady poprawczej w Przedzielnicy wyniesie 1,147.685 K. a mianowicie:

1) Kupno folwarku	177.855 K.
2) Roboty budowlane	613.330 „
3) Roboty przygotowawcze, instalacye, drogi, kierownictwo i t. d.	261.500 „
4) Inwentarz żywy i martwy	50.000 „
5) Urzadzenie wewnętrzne	45.000 „
Razem . .	1,147.685 K.

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 31. października 1904 wydatek na założenie osady poprawczej pokrytym być powinien:

a) zapasami funduszu policyjnego;

b) subwencyą rządową przypadającą na zasadzie i po myśli §. 2. ust. z 24. maja 1885 Dz. u. p. N. 90;

c) pożyczką, którąby nie przekraczała połowy wartości całego zakładu.

Gdyby c. k. Rząd w myśl powołanej ustawy przyznał na ten cel subwencyę w wysokości 40%, to ta subwencya wynosiłaby sumę 459.074 K zaś pozostała reszta w odniesieniu do całej sumy 1,147.685 K wynosiłaby 688.611 K względnie po potrąceniu z niej ceny kupna za Przedzielnicę już zapłaconej, sumę 510.756 K. a ta musiałaby być pokrytą pożyczką zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 31. października 1904 r.

Żadną miarą nie można kwestyonować preliminowanej przez Wydział krajowy sumy 1,147.685 K., bo ona podaną została zgodnie z kosztorysami, przez rzeczoznawców wypracowanymi, natomiast obawiać się chyba należy, czy ta suma na pokrycie wydatku całego wystarczy wobec znacznego podniesienia się cen materyałów budowlanych, wogóle cen jednostkowych i podrożenia robotnika, licząc jednak na ścisłość w wydatkowaniu, obawy te zniknąć powinny.

Jedną z najważniejszych kwestyi w tej sprawie jest okoliczność, gdzie zakład stanie i czy będzie miał odpowiednią ilość dobrej i zdrowej wody.

Teren Przedzielnicy jest falisty i pagórkowaty, dlatego zakład cały wedle orzeczenia znawców a za nimi wedle postanowienia Wydziału krajowego ma stanąć na stoku wzgórza ciągnącego się ku torowi kolejowemu.

Badania pod względem wody wykazały, że wody jest wielka obfitość a ponieważ źródła, gdzie woda ujętą być ma, są o wiele wyżej położone aniżeli projektowany zakład, przeto bardzo łatwem i korzystnem jest zaprowadzenie wodociągu, który wodę do wszystkich budynków doprowadzi, bez potrzeby używania do tego maszyn.

Rozbiór jakościowy i bakteorologiczny wykazuje, że woda w Przedzielnicy jest dobrą i zdrową a badania pod względem ilościowym stwierdzają, że gdyby zakład powiększony został o 150 wychowanków, woda w odpowiedniej ilości się znajdzie.

Przy badaniach uwzględniono inwentarz żywy oraz ilość wody, jaka w porze letniej potrzebną będzie do skrapiania jarzyn i warzyw w ogrodzie założyć się mającym w zakładzie.

Gdy przez takie załatwienie sprawy przez Wydział krajowy ogólnemu postulatowi całego kraju zadość się stało, przeto Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości nabycie kontraktem kupna i sprzedaży z dnia 31. grudnia 1906 od funduszu religijnego na rzecz funduszu krajowego za cenę 177.855 K, majętności Przedzielnica na cel urządzenia tamże krajowej osady poprawczej dla nieletnich chłopców, oraz przyjmuje do zatwierdzającej wiadomości, wypłacenie przez Wydział krajowy powyższej ceny kupna z samoistnego na ten cel przeznaczonego funduszu policyi krajowej.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby po objęciu w fizyczne posiadanie majętności Przedzielnica i po zaintabulowaniu prawa własności tejże na rzecz funduszu krajowego — urządził tymczasową administracyę tego majątku w sposób, jaki dla dobra funduszu krajowego za odpowiedni uzna.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził z c. k. Rządem rokowania względem przyczynienia się po myśli §. 2. ustawy z 24. maja 1885 Dz. u. p. Nr. 90. Skarbu Państwa w możliwie wysokim stosunku procentowym do kosztów założenia zakładu poprawczego w Przedzielnicy, obliczonych na podstawie przedłożonych Sejmowi planów, kosztorysów, statutu i regulaminu.

4) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po zapewnieniu przez c. k. Rząd ze Skarbu Państwa powyższego odpowiedniego zasiłku wygotował i przedłożył Sejmowi szczegółowe plany i kosztorysy projektowanych budowli i urządzeń zakładowych i folwarcznych, warsztatów rzemieślniczych, tudzież szczegółowe plany i kosztorysy gospodarstwa folwarcznego, przyszłego etatu całego personalu zakładowego i jego płac służbowych w szczególności także plan organizacyi zakładu pod względem wychowawczym i program finansowy utrzymania jego i t. d.

5) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby z zastosowaniem się do istotnej potrzeby a z uwzględnieniem zapewnionego przez c. k. Rząd zasiłku państwowego, przedłożył Sejmowi wniosek co do zaciągnąć się mającej pożyczki na pokrycie brakującej reszty kosztów założenia krajowej Osady poprawczej dla nieletnich chłopców i przytem dołączył plan umorzenia tej pożyczki, wreszcie

6) ażeby z wykonania powyższych czynności zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi.

Sprawozdaniem tem załatwioną zostaje petycya Stowarzyszenia „Polski związek niewiast katolickich“ l. 833.

Przewodniczący:

Abrahamowicz, *w. r.*

Sprawozdawca:

Maiss, *w. r.*

Ls. 931/1907. We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Aleg. 120

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej nad sprawozdaniem Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. lipca 1905 do 30. września 1906.

Wysoki Sejmie!

Umieszczeniem c. i k. wojska w pierwszym rzędzie zajmuje się państwo, o ile jednak tej potrzebie nie czynią zadość koszary rządowe, spada ten obowiązek na kraje koronne odnośnie do wojska w nich umieszczonego jako ciężar publiczny i na mocy ustawy kwaterunkowej z 11. czerwca 1879 l. 93 dz. p. p. wewnątrz kraju możliwie równomiernie ma być rozdzielony. Na podstawie uchwał Sejmu zadanie to spełniać mają fundusze koszarowe, o których Wydział krajowy zdaje sprawę.

I. Krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska powstał z kwot, które Sejm z funduszów krajowych na ten cel budżetem przeznaczył. Dotacye te wynosiły łącznie 2,783.000 K, a gdy wedle sprawozdania Wydziału krajowego fundusz koszarowy w dniu 30. września 1906 przedstawiał sumę 2,951 817 K 80 h., wzrósł więc ten fundusz o kwotę 168.817 K 80 h.

W czasie sprawozdaniem objętym wypłacono z tego funduszu dwie bezprocentowe pożyczki a to:

1. Feiwlowi Rohatynowi na budowę koszar we Lwowie	410.000 K	— h.
2. gminie miasta Kołomyi	120.000 „	— „
razem	530.000 K	— h.
gdy zaś dawne pożyczki wynosiły kwotę	2,739.961 „	58 „
co czyni	3,269.961 K	58 h.
spłacono zaś	418.434 „	50 „
przeto na pożyczkach d. 30. września 1906 pozostała suma	2,851.527 K	08 h.

Dochody tego funduszu w powyższym czasie stanowiły:

a) zapas gotówki z 30. czerwca 1905 roku	207.400 K	70 h.
b) częściowe spłaty kapitału	418.434 „	50 „
c) odsetki z chwilowej lokacyi	4.455 „	02 „
razem	630.290 K	22 h.
po strąceniu wypłaconych	530.000 „	— „
pozostaje reszta	100.290 K	22 h.
która z pozostającą u dłużników sumą	2,851.527 „	08 „
daje sumę	2,951 817 K	30 h.

i to jest stan tego funduszu z dniem 30. września 1906 roku.

Ponieważ wedle zeszłorocznego sprawozdania przyrzeczone po koniec roku 1913 pożyczki wynosiły sumę 1,240.000 K

wypłacono zaś w powyższym czasie 530.000 „

przeto pozostało do wypłacenia jeszcze 710.000 K

która to suma z powodu zapewnienia przyznania gminie m. Jarosław pożyczki w kwocie 180.000 „

a podwyższenia gminie m. Stanisławów promesy z 200.000 K na 300.000 K a więc o 100.000 „

wzrosła do 990.000 K

Fundusz powyższy tedy nie jest w stanie podołać całej potrzebie, dla której ustanowiony został i powiększenie jego w interesie szczególnie gmin miejskich, które powszechnie skarżą się na wielki ciężar kwaterunku c. i k. wojska, byłoby bardzo pożądane, gdy jednak budżety krajowe corocznie i to automatycznie wzrastające wykazują niedobory, które aż do roku 1910 pożyczkami krótkotrwałemi mają być pokrywane, nie może Komisya wnosić na dalsze wyposażenie tego funduszu środkami krajowemi i znowu czyni wniosek na zwrócenie się do c. k. Rządu o zasilenie tego funduszu, przyczem z przykrością zaznacza, że kilkakrotnie już Sejm wystosowywał takie wezwanie do c. k Rządu i nietylko nie doczekał się przychylnego ich załatwienia, ale nawet odpowiedzi nie otrzymał.

Zaznacza się zresztą, że intencyą główną Sejmu przy ustanowieniu funduszu koszarowego było spełnić ciężący na kraju obowiązek kwaterunkowy i w pierwszym rzędzie przyjść gminom miejskim w pomoc bezprocentowemi pożyczkami i dlatego też z tego funduszu prywatni przedsiębiorcy budujący koszary dla zysku dopiero naówczas powinni korzystać, gdy słuszne żądania gmin w tej mierze doznały uwzględnienia, a dalej winien Wydział krajowy wobec niedostateczności funduszu a licznych nieuwzględnień żądania gmin miejskich (Kraków, Przemyśl, Rzeszów żądały pożyczek i nie uzyskały przyznania) przyjść może z wnioskiem na dalsze wyposażenie funduszu.

II. Krajowy fundusz b. galicyjskiego Korpusu ochotników z roku 1859.

Fundusz ten początkowo wynosił 103.498 K a obecnie wynosi 131.916 K 20 h., wzrósł więc o 28.418 K 20 h.

Z tego funduszu ma pożyczkę gmina m. Gródka która w dniu 30. czerwca 1905 winna była . . . . . 53.500 K — h.
a spłaciła w czasie do 30. września 1906 . . . 7.500 „ — „
winna więc resztę . 46.000 K — h.
zapas gotówki ulokowanej w Banku krajowym wynosił 30. września 1906 . . . . . 85.916 „ 20 „
cały fundusz wynosił więc w tym dniu (j. w.) . 131.916 K 20 h.

Z tego funduszu przyrzeczono udzielenie pożyczki 40.000 K gminie miasta Złoczów.

III. Fundusz na budowę koszar krajowych. Z powodu ponawianych przez c. i k. administracyę wojskową żądań o pomieszczenie wojska zawarł Wydział krajowy z c. i k. Skarbem wojskowym w r. 1895 umowę, na mocy której pobudował kosztem funduszu krajowego koszary w Mostach wielkich, w Rawie, Trembowli, Zaleszczykach i we Lwowie za sumę 3 miliony koron, wypożyczoną z galic. funduszu propinacyjnego na 4%, ratami spłacić się mającą. C. i k Rząd natomiast zobowiązał się płacić z tych przedmiotów przez lat 25 czynsz taryfowy. Umowę tę zatwierdził Wysoki Sejm uchwałą z 10. stycznia 1896 r.

Fundusz ten winien był w dniu 30. czerwca 1905 galicyjskiemu funduszowi propinacyjnemu . . . . . 2,124.500 K h
spłacił zaś w czasie do 30. września 1906 . . . . 301.000 „ — „
pozostał więc winien w tym dniu . . 1,823.500 K — h

Do funduszu tego wpłynęło w powyższym czasie:

1.	wynagrodzenie za koszary . . .	237.882 K — h	
2.	dotacya z funduszu krajowego na zapłatę odsetek	74.440 „ — „	
3.	odsetki z lokacyi	3.850 „ 50 „	
4.	dodatkowe wynagrodzenie za koszary za lata 1901 do 1905, uzyskane na mocy wyroków sądowych	86.880 „ 70 „	
5.	zwrot kosztów sporu	179 „ 68 „	
6.	za spaloną szopę w Mostach wielkich .	996 „ — „	404.228 „ 88 „

Wydano zaś z niego:

1.	na spłatę pożyczki	301.000 K — h	
2.	spłacono odsetki za czas od 1. lipca 1905 do 30. czerwca 1906	79.140 „ — „	
3.	asekuracya	2.639 „ 95 „	
4.	konserwacya budynków	21.465 „ — „	
5.	rozmaite wydatki	169 „ 12 „	404.414 „ 07 „
	Niedobór		185 K 19 h

Niedobór ten pokryto z nadwyżki 41.767 K 58 h, która istniała w dniu 30. czerwca 1905, a która obecnie wynosi jeszcze 41.582 K 39 h. Nadwyżka ta ulokowaną jest w Banku krajowym i służyć ma na pokrycie odsetek za drugie półrocze od reszty pożyczki należnej galicyjskiemu funduszowi propinacyjnemu.

Wydział krajowy podaje w swem sprawozdaniu do wiadomości Wysokiego Sejmu, że c. i k. Skarb wojskowy spory o podwyżkę taryfową przeciw niemu wytoczone przegrał i że z tytułu tej podwyżki wojskowość zapłaciła około 86.000 K i już bez dalszych sporów opłacać będzie aż do końca umówionego czasu około po 60.000 K rocznie.

Administracya wojskowa wdrożyła atoli akcyę o opodatkowanie koszarowych budynków podatkiem domowo-czynszowym, zażądała ostemplowania kwitów na wynagrodzenie za pomienione koszary od wojskowości pobierane.

Akcyę tę podjęły c. k. Władze podatkowe w lipcu z. r. bardzo energicznie zażądawszy sporządzenia 730 fasyj i 148 opisów topograficznych, a c. k. Administracya podatkowa z powodu niedotrzymania przez Wydział krajowy niestosunkowo krótkiego terminu do przedłożenia fasyj, nałożyła nawet na Wydział krajowy grzywnę 120 K, którą c. k. krajowa Dyrekcya skarbu uchyliła. Akcya ta spowodowała szereg rekursów, które dotąd nie zostały rozstrzygnięte. Dalszym skutkiem tej akcyi jest niepotrzebna praca nad sporządzaniem fasyj i pisanie rekursów, co wedle zdania Komisyi administracyjnej nie może doprowadzić do innych wyników, a w szczególności do podciągnięcia koszar i budynków, wojsku do używania oddanych, pod podatek domowo-czynszowy, gdyż §. 18. ustawy kwaterunkowej z 11. czerwca 1879 l. 93 dz p. p. postanawia wyraźnie, że budynki, które przez kraj, powiat, gminę lub osobę prywatną za wynagrodzeniem w myśl tej ustawy przypadającem na pomieszczenie wojska stale oddane będą, w o l n e są od podatków. Aby jednak zapobiedz dalszemu niepokojeniu Wydziału krajowego przez c. k. Władze skarbowe w celu opodatkowania koszar, które się nie może utrzymać, należy także i w tym kierunku wystosować do c. k. Rządu wezwanie, aby sprawę rozpatrzył i wdrożoną tę akcyę odwołał.

Co do stemplowania kwitów na wynagrodzenie za użytkowanie koszar przez wojskowość uiszczane, to w tej mierze c. k. Ministerstwo skarbu orzekło, że kwity te nie potrzebują być stemplowane.

W załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego z 18. lutego 1907 LW. 109.367/1906 wnosi więc Komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych funduszach pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. lipca 1905 do 30. września 1906 przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Sejm ponawia swe wezwania z 19. września 1903, 3. listopada 1903, 31. października 1904, 18. listopada 1905 i wzywa c. k. Rząd, ażeby krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych na budowę koszar dla c. i k. wojska zasilał ze Skarbu państwowego.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wdrożoną przez c. k. organy podatkowe sprawę opodatkowania koszar i innych budynków przez kraj na umieszczenie c. i k. wojska dostarczonych podatkiem domowo-czynszowym zbadał i ewentualnie zaniechanie akcyi rozwiniętej w tym kierunku, spowodował.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
Tarnawski.

Ls. 1.077/1907. We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Aleg. 121

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego nad sprawozdaniem Wydziału krajowego o krajowej średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie za rok 1905/6.

Wysoki Sejmie!

Wedle sprawozdań Wydziału krajowego z ostatnich dwóch lat było w roku 1904/5 zgłaszających się kandydatów do szkoły Czernichowskiej 167. Z tych przeszło 100 posiadało wszelkie kwalifikacye; przyjęto 19-tu. W roku 1905/6 zgłosiło się 169, z których przeszło 100 posiadało warunki przyjęcia; przyjęto zaś 21.

Z tych wykazów wynika, że dla nauki rolnictwa jest za ciasno w kraju, bo odnośne zakłady naukowe nie mogą w swych murach pomieścić wszystkich, dla których zawodowa nauka rolnicza jest potrzebną w życiu. Toteż z szczerem zadowoleniem przyjąć należy ustęp sprawozdania, w którym Wydział krajowy daje wyraz potrzebie założenia drugiej średniej szkoły rolniczej w kraju. Jestto teraz tem więcej wskazane, ileże stosunki zawodowego rolnictwa z każdym rokiem stają się trudniejszemi a jedynie wiedza fachowa może te trudności skutecznie zwalczać.

Sprawę tę za aktualną i pilną uznać należy również z uwagi, że młodzież widząc w innych kierunkach nauki nadmierną konkurencyę, niemal instynktem szuka zawodu dotąd dostatecznie niewyczerpanego — a dającego pewność powodzenia w kraju o charakterze przedewszystkiem rolniczym. Przemysł bowiem jest rzeczą przyszłości a bogactwo ziemi przy małej stosunkowo umiejętności wyzyskania jej płodności daje szerokie pole do pracy na niej.

Toteż jedna i jedyna średnia szkoła rolnicza w Czernichowie nie może odpowiedzieć zadaniu — a założenie drugiej jest niewątpliwie potrzebnem, choćby to z pewnym kosztem miało być połączonem. Już w roku 1900 postawiony w Sejmie wniosek zaznaczył tę potrzebę, wskazując Podole jako odpowiednią siedzibę takiego zakładu. Rodzaj gleby, stosunki klimatyczne, robotnicze, handlowe i wiele innych są dostateczną podstawą do zaopatrzenia tej bogatej ziemi w siły administracyjne uposażone fachową wiedzą.

Gdy mowa o średniej szkole rolniczej, to mimowoli nasuwa się na myśl średnia własność ziemska, która z takiej szkoły najwięcej korzyści odnieść może. A niepodobna pozostawić tę średnią własność poza ramami ogólnej opieki, gdy ona pod względem kulturalnym, społecznym i ekonomicznym bardzo ważne zajmuje stanowisko.

Powołanie innych funduszów mających na celu rozszerzenie nauki rolnictwa, do współdziałania przy założeniu odnośnych zakładów, byłoby wielce pożądanem. Takiemi są: zapis ś. p. Kaliksta Hohendorfa i fundacya imienia hr. Baworowskiego, przy których zbyt ścisłe przestrzeganie warunków, połączonych z temi fundacyami stanęłoby niewątpliwie w sprzeczności z przewodnią myślą i intencyą w chwili ich przeznaczenia. Zużytkowanie tych funduszów musiałoby bowiem być odroczonem do nieokreślonej zbyt odległej przyszłości, by odpowiadało zamiarom fundatorów, którzy w chwili spisania szlachetnej myśli nie mogli przewidywać tak szybkiego postępu społecznych zadań a tem samem rychlejszego zużytkowania ich zamiaru.

Niewątpliwie też jest wskazanem, by Wydział krajowy nawiązał w tym względzie rokowania z c. k. władzami rządowemi celem zużytkowania martwych

dotąd funduszów na rzecz urzeczywistnienia zadań, objętych ich przeznaczeniem. W tym celu przedkłada Komisya gospodarstwa krajowego Wysokiemu Sejmowi odnośny wniosek do uchwały.

Bezwzględnie jednak na wykazaną potrzebę utworzenia drugiej średniej szkoły rolniczej w kraju, projekt Wydziału krajowego mający na celu rozszerzenie zakładu Czernichowskiego do ilości 80 uczniów uznać należy za odpowiedni, gdy tak znaczna ilość kandydatów corocznie się zgłasza. Będzie to możliwem przy przebudowaniu starej ogrodnikówki, w której przy uwzględnieniu tej potrzeby winny znaleść się ubikacye dla zastąpienia tych, które obecnie do innych celów służą a na mieszkanie uczniów mogą być użyte.

Podwyższenie kredytów na utrzymanie budynków i ogrodzeń jest uzasadnione i odpowiada rzeczywistej potrzebie przy tak licznych zabudowaniach przedstawiających wysoką wartość, około 700.000 K. Zamierzona reorganizacya etatu nastręczy Wydziałowi krajowemu sposobność uwzględnienia zwiększonych potrzeb grona nauczycielskiego i urzędników, z powodu wzrastającej drożyzny, która stanowi słuszną podstawę do polepszenia ich bytu.

Gospodarstwo w Czernichowie wykazuje postęp uwidoczniony zwiększonym dochodem. Wkłady więc potrzebne uważać należy jako pojęte w sposób fachowej i świadomej celów administracyi. To też melioracyę gruntów przez zdrenowanie 11·24 ha., — podniesienie kredytu na utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego, sprawienie nowego ogniotrwałego płaszcza w piecu wapiennym i inne pomniejsze uznaje Komisya gospodarstwa krajowego za potrzebne, a równocześnie przyłącza się do zdania wyrażonego w sprawozdaniu o potrzebie wdrożenia jak najusilniejszych starań w sprawie postawienia trwałego mostu na Wiśle, który nietylko dla stosunków komunikacyjnych ludności okolicznej, ale również dla łatwiejszej komunikacyi z zakładem i podniesienia rentowności folwarku pierwszorzędne ma znaczenie, a z tych względów na życzliwe załatwienie u c. k. Rządu liczyć winny. Celem poparcia ujęła Komisya gospodarstwa krajowego sprawę tę w osobny wniosek.

Po tych uwagach Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w sprawie zużytkowania fundacyj przeznaczonych na naukę rolnictwa, nawiązał z c. k. Rządem odpowiednie rokowania i zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w drodze odpowiednich rokowań z c. k. Rządem dołożył usilnych starań o możliwie najrychlejsze zbudowanie trwałego mostu na Wiśle w Czernichowie.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Vivien.

Aleg. 122

Wniosek.

Niezmierne straty i szkody ponosi ludność włościańska i małomiejska w Galicyi z powodu wadliwych ustaw i rozporządzeń weterynaryjno-policyjnych. Podział kraju na strefy istnieje dotychczas i końca nie widać. A te rozliczne meldunki przy każdem kupnie i sprzedaży świń i bydła stają się istną plagą dla gospodarzy. Każdy sąd ma dużo do czynienia z karami za przekroczenia przepisów weterynaryjno-policyjnych.

Do wielkich uciążliwości dla gospodarzy a zupełnie bezcelowych należą urządzenia z rewizorami. Czynność, którą sprawują, mogą sprawować i to z lepszym skutkiem gminni oglądacze bydła, którzy przygotowani do tego przez weterynarzy powiatowych.

W myśl tego wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Wzywa się c. k. Rząd, aby już raz wreszcie zniósł podział kraju na strefy i przywrócił wewnątrz kraju wolny obrót w zakupnie trzody chlewnej tak dla chowu jak i rzeź.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby uprościł postępowanie paszportowe i meldunkowe przy kupnie i sprzedaży nierogacizny.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby czynność rewizorów bydła w pasie pogranicznym poruczył gminnym ogłądaczom bydła, a rewizorów aby zniósł zupełnie.

We Lwowie, dnia 23. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Filip Włodek *w. r.*

Krempa, Oleśnicki, Kuryłowicz, Bohaczewski, Staruch, Barabasz, Jan Jaworski, Stapiński, Kramarczyk, Mazikiewicz, Huryk, Effinowicz, Bojko, Mogilnicki, Korol.

Ls. 1287/07.

Aleg. 123

Wniosek

posła Korola i tow. w sprawie założenia drugiego gimnazyum w Samborze z językiem wykładowym ruskim.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby bezzwłocznie przystąpił do założenia drugiego gimnazyum w Samborze z wykładowym językiem ruskim.

We Lwowie, dnia 14. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Korol w. r.

A. Szeptycki, Czechowicz, Oleśnicki, Mazikiewicz, Effinowicz, Mogilnicki, Glidziuk, Jaworski, Huryk, Barabasz, Kuryłowicz, Bohaczewski, Ochrymowicz, Staruch, Ostapczuk.

Ls. 1282/07

Aleg. 124

Wniosek

posła Jana Götza i tow. w sprawie zabudowania potoków górskich, zalesienia stoków gór u źródłowisk Dunajca, obwałowania Dunajca i przyspieszenia jego regulacyi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał stan zalesienia stoków gór u źródłowisk Dunajca i jego dopływów w powiecie Nowosądeckim i Nowotarskim oraz postarał się przeprowadzenie ochronnego zalesienia tychże stoków po myśli ustawy z d. 15. czerwca 1904 Dz. u. kraj. Nr. 94.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał korzyści i koszta obustronnego obwałowania Dunajca w powiecie Brzeskim i Tarnowskim od granicy powiatu w Będzieszynie do ujścia Więckówki i zdał sprawę Wysokiemu Sejmowi względnie przedłożył projekt tego obwałowania na najbliższej sesyi sejmowej.

3. Wzywa się c. k. Rząd:

a) aby na przestrzeni Dunajca między Będziszyną a Szczepanowicami, w powiatach Brzeskim i Tarnowskim przyspieszono regulacyę rzeki w tych miejscowościach, w których ostatnie powodzie przez zerwanie gruntów na znacznych obszarach stworzyły stan grożący dalszą klęską dla właścicieli nadbrzeżnych, jak w Wesołowie, Olszynach, Janowicach i t. d.;

b) aby równocześnie z regulacyą Dunajca przeprowadzoną była regulacya i zabudowanie wszystkich dzikich jego dopływów w powiecie Brzeskim i Tarnowskim, jak Filipówka, obie Zeliny, Paleśnianka, Siemiechówka, Lubinka, których dziki stan przyczynia się stale do powiększenia zniszczenia w czasie powodzi.

We Lwowie, 21. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Götz, w. r.

Struszkiewicz, Bobrzyński, Z. Tarnowski, Łupka, Sękowski, Staniszewski, K. Badeni, Wł. Jaworski, Gorayski, Z. Włodek, Milewski, Mars, St. Jędrzejowicz, Kozłowski, Czecz.

Ls. 1283/07.

Aleg. 125

Wniosek.

Zważywszy, że nauczycielstwo ludowe w gminach wiejskich jak i w miastach ma równomierne wykształcenie i kwalifikacye w zawodzie nauczycielskim;

zważywszy, że ludność wiejska czuje się upośledzoną z powodu zaprowadzenia niższego typu nauki w szkołach wiejskich i narażoną na powtórne koszta posyłania swych dzieci do szkół wyższego typu, bo nie posiadają odpowiedniej kwalifikacyi kształcenia się w szkołach wyższych;

zważywszy, że ludność wiejska ogólnie sarka na wyjątki nauki niższego typu w szkołach wiejskich, gdyż dzieci po upływie czteroletniej nauki prawie nic się nie nauczyły i nie posiadają tej wiadomości, jaka im potrzebna, czy to przy gospodarstwie, czy w przemyśle, lub w jakimkolwiek rzemiośle, bo nie nauczyły się ani czytać, ani pisać i rachować — a o geografii i historyi kraju nie mają żadnego pojęcia;

z tych powodów Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Znosi się niższy typ nauki w szkołach wiejskich, a obowiązywać ma jeden typ nauki, jaki jest w gminach miejskich — jako równa miara podniesienia oświaty pośród ludu.

We Lwowie, dnia 25. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Potoczek *w. r.*

Kramarczyk, Szwed, Wilczkiewicz, Szajer, Pastor, Wesoliński, Żardecki, Skołyszewski, Mogilnicki, Oleśnicki, Barabasz, Kuryłowicz, Korol, Staruch, Jan Jaworski, Bohaczewski.

Ls. 879/1907. We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Aleg. 126

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła Bobrzyńskiego i tow. o zmianę ustawy o Radzie szkolnej krajowej.

Wysoki Sejmie!

Celem proponowanej we wniosku posła Bobrzyńskiego ustawy jest rozszerzenie kompetencyi Rady szkolnej krajowej, następnie dokładne określenie dotychczasowych przepisów, dających powód do różnolitej interpretacyi, a wreszcie ustawodawcze tej kompetencyi zabezpieczenie. Pierwszy z tych celów ma znaczenie przeważnie prawnicze. Odrębność stosunków naszego kraju sprawiła bowiem oddawna, że Ministerstwo oświaty w licznych decyzyach, zastrzeżonych jego kompetencyi, opierać się musiało na sprawozdaniach i wnioskach, przedkładanych przez Radę szkolną krajową. Faktycznie więc wnioski te były w każdej sprawie takiej momentem decydującym. Jeżeli też projekt niniejszej ustawy decyzyę w licznych sprawach oddaje Radzie szkolnej krajowej, to faktycznie będzie to miało to znaczenie, że liczba sprawozdań Rady szkolnej krajowej zostanie bardzo znacznie — do spraw najważniejszych — ograniczoną, że ustanie pisanina bezcelowa, absorbująca urzędników Rady szkolnej krajowej, a tok spraw administracyjnych bieżących dozna wielkiego przyspieszenia. Zyska na tem także niewątpliwie powaga Rady szkolnej krajowej. Zabezpieczenie kompetencyi tej magistratury nastąpi zarazem przez to, że dotychczasowe przepisy o kompetencyi Rady szkolnej krajowej, o ile ustawy państwowe negatywnie ich nie określają, mają być właśnie ujęte we formę ustawy krajowej, że przeto nie będą mogły być zmienione w drodze rozporządzenia. Ażeby ocenić, w jakiej mierze wniosek posła Bobrzyńskiego osiągnąć pragnie dwa pierwsze cele, należy przedstawić obecny stan prawny w tej kwestyi, a następnie porównać go ze stanem, który nastanie, jeżeli wniosek posła Bobrzyńskiego stanie się ustawą.

Obecny stan.

Wedle art. I. ustawy z dnia 15. lutego 1905 l. 39. dz. u. kr. c. k. Rada szkolna krajowa jest najwyższą władzą nadzorczą i wykonawczą w kraju w sprawach:

1. szkół i zakładów wychowawczych, podlegających c. k Radom szkolnym okręgowym;
2. seminaryów nauczycielskich i należących do nich szkół;
3. szkół średnich i wszystkich w zakres ich wchodzących zakładów naukowych prywatnych i specyalnych;
4. szkół handlowych i przemysłowych.

Zakresu działania tej władzy nadzorczej i wykonawczej, jaką jest c. k. Rada szkolna krajowa, ustawa z roku 1905 nie normuje, a przeciwnie w art. II orzeka, że „ustawy i rozporządzenia, o ile w nich wobec poszczególnych kategoryi szkół wymienionych w art. I. określony jest zakres działania Rady szkolnej krajowej pozostają przez ustawę tę nienaruszone“. W szczególności postanawia art. II. ustawy z roku 1905, że nienaruszonym pozostaje statut Rady szkolnej krajowej, ogłoszony na mocy cesarskiego postanowienia z dnia 25. czerwca 1867, a zmieniony na mocy cesarskiego postanowienia z dnia 23. października 1875, o ile w nim wobec kate-

goryi szkół wymienionych w art. I. pod 1 do 3 określony jest jej zakres działania, a tak samo rozporządzenie ministeryalne z dnia 9. stycznia 1895 l. 586, o ile w niem określony jest zakres działania wobec szkół handlowych i przemysłowych.

Gdy więc zakres działania Rady szkolnej krajowej co do poszczególnych kategoryi szkół podległych jej pozostał po ustawie z roku 1905 unormowanym temi samemi ustawami i rozporządzeniami, któremi unormowany był do tej ustawy, należy dla poznania tego zakresu działania te ustawy i rozporządzenia przytoczyć.

Ad 1. Wedle art. 1. l. 3. statutu z roku 1867 do czynności Rady szkolnej krajowej należy mianowanie i wszelkie stosunki służbowe dyrektorów i nauczycieli szkół ludowych, z zastrzeżeniem szczegółowych praw gminom, korporacyom i osobom prywatnym służących. Ogólnikowy ten przepis został określony w ustawie z dnia 11. czerwca roku 1905 l. 73 Dz. u. kr. o stosunkach prawnych nauczycieli w szkołach ludowych, wedle której należy do zakresu działania Rady szkolnej krajowej:

a) stałe nadawanie posad nauczycielskich w publicznych szkołach ludowych (art. 1., 2. i 6.);

b) posuwanie na wyższe stopnie płacy (art. 8.);

c) przenoszenie ze względów służbowych na inną posadę (art. 9.);

d) przyznawanie dodatków pięcioletnich (art 13.);

e) przenoszenie w stan spoczynku (art. 34.);

f) wymierzanie kar dyscyplinarnych.

Wedle art. 3. ustępu 5-go statutu służy Radzie szkolnej krajowej prawo „wskazywania wzorowych tekstów naukowych dla szkół ludowych".

Służy dalej Radzie szkolnej krajowej udział w rozporządzeniach, zastrzeżonych ministrowi §. 4. ustawy państwowej z dnia 14. lipca roku 1869, w ustanowieniu planów naukowych dla szkół ludowych i wszystkiego, co dotyczy wewnętrznego ich porządku, jednak „po wysłuchaniu lub na podstawie wniosków krajowych władz szkolnych". Zarówno plany nauki, jak regulamin szkolny, wydany przez ministra, dają Radzie szkolnej krajowej pole do wydawania dalszych rozporządzeń celem szczegółowego przeprowadzenia ich zasad.

Wreszcie służy Radzie szkolnej krajowej wpływ na nominacyę inspektora szkolnego okręgowego, wyrażający się w tem, że inspektora mianuje minister oświaty na podstawie terna przedłożonego przez Radę szkolną krajową (§. 13. ust kraj z dnia 26. czerwca 1899).

Ad 2. Zakres działania Rady szkolnej krajowej wobec seminaryów nauczycielskich polega w dziedzinie kwestyi, które nas tutaj obchodzą, na następujących atrybucyach:

a) na udzielaniu urlopu nauczycielom do sześciu miesięcy (§. 69. statutu organizacyjnego z r. 1886);

b) na zatwierdzaniu nauczycieli seminaryów w zawodzie i przyznawaniu im dodatków pięcioletnich, o ile warunkom czynią niewątpliwie zadość, inaczej przedstawia tylko Rada szkolna krajowa sprawę do decyzyi ministra (reskr. min. z dnia 31. stycznia 1891 l. 2.031);

c) nominacye dyrektorów i nauczycieli seminaryów należą do ministra, jednakowoż nominacya następuje po wysłuchaniu Rady szkolnej krajowej (§. 65. statutu semin. z r. 1886). Tak samo ma się rzecz z nauczycielami szkół ćwiczeń i z nauczycielami pomocniczymi. Wreszcie wedle §. 49. ustawy z dnia 14. maja 1869 roku L. 62. Dz. u. p. prowizoryczne obsadzanie posad należy do Rady szkolnej krajowej.

d) Aprobata książek należy do ministra (§. 49. statutu), w Galicyi jednak na podstawie uznanej praktyki na podstawie wniosku Rady szkolnej krajowej.

Ad 3. Odróżnić tutaj wypada gimnazya od szkół realnych.

Wobec g i m n a z y ó w ma Rada szkolna krajowa następujący zakres działania:

a) mianuje zastępców nauczycieli (art. 3. ustęp 3. statutu Rady szkolnej krajowej z r. 1867, gdyż tylko nominacyę dyrektora i nauczycieli odjęło Radzie szkolnej krajowej najw. post. z r. 1875);

b) zatwierdzanie książek szkolnych (art. 3. ustęp 5. statutu z r. 1867);

c) udzielanie urlopu dyrektorom do miesiąca i nauczycielom od 8 dni do jednego miesiąca (reskr. min. z 12. kwietnia 1876 L. 1.554);

d) przyznawanie nauczycielom dodatków pięcioletnich i zatwierdzanie ich w zawodzie, jeżeli niema kwestyi (reskr. min. z 18. sierpnia 1870 L. 8.256);

e) przedkładanie wniosków w sprawie nominacyi dyrektora i nauczycieli (najw. post. z r. 1875);

f) przenoszenie w stan spoczynku (reskr. min. z 18. lutego 1851 L. 1.167 i z 19. kwietnia 1870 L. 3.603).

Wobec szkół realnych służą Radzie szkolnej krajowej następujące atrybucye:

a) przedkładanie wniosków w sprawie nominacyi dyrektora i nauczycieli (§. 25. ustawy z 24. sierpnia 1899 L. 108. Dz. u. kr.);

b) mianowanie zastępców nauczycieli i nauczycieli pomocniczych (§. 25. tejże ustawy);

c) przedkładanie wniosków w sprawie posuwania do wyższych rang, dodatków pięcioletnich, przenoszenie w stan spoczynku (§. 25. tejże ustawy);

d) wydawanie rozporządzeń ogólnych co do dopuszczenia książek szkolnych i środków naukowych (artykuł 3., ustęp 5. statutu z r. 1867 i §. 30. powołanej tu ustawy z roku 1899).

Ad 4. Zakres działania Rady szkolnej krajowej wobec państwowych szkół handlowych i przemysłowych unormowanym jest w ogólności rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 9. stycznia r. 1895, regulaminem Rady szkolnej krajowej i statutami poszczególnych szkół. Zakres ten jest wskutek tego bardzo różnorodny, w kwestyach zaś, które nas tutaj obchodzą, w ogóle nader szczupły, jeżeli zaś w ogóle jest unormowany, to nigdzie nie idzie poza prawo czynienia wniosków ministerstwu.

Proponowana we wniosku reforma.

Na podstawie tak przedstawionego stanu obecnie obowiązujących przepisów przedstawia się proponowane we wniosku posła Bobrzyńskiego rozszerzenie kompetencyi Rady szkolnej krajowej, jak następuje:

Ad 1. Co do szkół ludowych rozszerzenie zakresu działania Rady szkolnej krajowej nastąpi przez to, że, gdy dotychczas Rada szkolna krajowa przedkładała ministrowi tylko terno celem nominacyi inspektorów szkolnych okręgowych, to obecnie nominacyi tej dokonywać będzie samoistnie. W ślad za tem do zakresu działania Rady szkolnej krajowej należeć będzie i orzekanie w sprawie stosunków służbowych jak n. p. przenoszenie inspektorów szkolnych okręgowych, z wyjątkiem tych, które w ustawach z r. 1902 l. 92 dz. u. p. i z r. 1898 l. 173 do 175 dz. u. p. zastrzeżone są ministrowi, tj. z wyjątkiem:

a) przyznawania inspektorom okręgowym wyższej rangi;

b) traktowania ich według przepisów obowiązujących każdocześnie nauczycieli szkół średnich;

c) postanowienia, że nominacya ich stała ma być zależną od najwięcej trzechletniej służby prowizorycznej.

Ad 2. Co do seminaryów nauczycielskich rozszerzenie kompetencyi Rady szkolnej krajowej polega na przyznaniu jej następujących atrybucyi:

a) Gdy dotychczas Rada szkolna krajowa mogła udzielać nauczycielom głównym seminaryów urlopu tylko do sześciu miesięcy i gdy nadto prawo to mogło jej być odebrane rozporządzeniem ministeryalnem, to obecnie służyć jej będzie to prawo bez tego ograniczenia i to nie tylko wobec nauczycieli, ale i wobec dyrektorów, a nadto będzie to prawo ustawodawczo zabezpieczone. To samo odnosi się do nauczycieli szkół ćwiczeń.

b) Przyznanem będzie Radzie szkolnej krajowej nie służące jej dotychczas prawo przenoszenia nauczycieli głównych seminaryów i szkoły ćwiczeń.

c) Ustawodawczo zabezpieczonem zostało prawo Rady szkolnej krajowej do układania planów naukowych, regulaminów szkolnych i regulaminów naukowych. Plany te i regulaminy obracać się mogą naturalnie tylko w obrębie ustaw obowiązujących, a jakkolwiek do wejścia w życie potrzebują zezwolenia ministra, to jednak przez to, że nie mogą być narzucone z góry, dają gwarancyę, iż odpowiadać będą naszym stosunkom.

d) Przyznanem wreszcie zostało Radzie szkolnej krajowej prawo zatwierdzania nie tylko książek szkolnych, ale i środków naukowych, gdy dotychczas miała możność czynienia tylko wniosków co do samych książek i gdy nadto ta możność nie była ustawodawczo ubezpieczoną.

*

Nie należy więc nadal do zakresu działania Rady szkolnej krajowej nominacya nauczycieli głównych i dyrektorów seminaryów i pensyonowanie ich, a nadto pozostaje nadal opartem tylko na rozporządzeniu prawo Rady szkolnej zatwierdzania nauczycieli seminaryów w zawodzie.

Ad 3. Co do gimnazyów kompetencya Rady szkolnej krajowej rozszerzoną zostanie w następujących kierunkach:

a) Co do nominacyi dyrektorów uzyska Rada szkolna krajowa prawo przedstawiania terna, z pośród którego nominacya musi nastąpić; co się zaś tyczy udzielenia im urlopów, ma samoistne prawo. Wedle obowiązującego ustawodawstwa Rada szkolna krajowa przedkładała tylko wniosek w sprawie nominacyi, którym nominacya nie była krępowaną, co się zaś tyczy urlopów, to prawo odnośne znacznie miała ograniczone.

b) Uzyska dalej Rada szkolna krajowa samoistne prawo nominacyi nauczycieli szkół średnich i orzekania o ich stosunkach, służbowych, jak urlopowanie, przenoszenie i pensyonowanie. Dotychczas w sprawie nominacyi służy Radzie szkolnej krajowej tylko prawo przedkładania wniosku, w sprawie zaś udzielania urlopów i pensyonowania tylko ograniczone prawo.

ad a) i b). Wymienione atrybucye polegać będą odtąd na ustawie, gdy dotychczas odnośne atrybucye polegają na rozporządzeniach. Natomiast i nadal wyjęte będą z pod kompetencyi Rady szk. kraj., jako unormowane ustawami państwowemi: przyznawanie wyższej rangi dyrektorom i nauczycielom, zaliczanie poprzednich lat służby do stabilizacyi i celem podwyższenia płacy, tudzież wstrzymanie pięcioleci. Przenoszenie dyrektorów i nadal nie będzie należeć do kompetencyi Rady szkolnej krajowej.

c) Stwierdzonem ustawodawczo zostanie wyraźne prawo aprobaty, dotychczas służące Radzie szkolnej krajowej tylko co do książek szkolnych, także i na środki naukowe.

d) Przyznanem zostanie Radzie szkolnej krajowej w ustawie prawo układania i przeprowadzania planów naukowych, regulaminów szkolnych i naukowych, w granicach, jakie wyżej omówiono przy seminaryach, t. j. z zastrzeżeniem przyzwolenia ministra.

Co do szkół realnych rozszerzoną zostanie kompetencya Rady szkolnej krajowej do tych samych granic, w których służy Radzie szkolnej krajowej co do gimnazyów, w porównaniu przeto z obecnie obowiązującą ustawą krajową oznaczać to będzie przemianę prawa czynienia wniosków na samoistne prawa względnie ściślejsze i dokładniejsze określenie praw co do aprobaty książek, środków naukowych i planów, tudzież regulaminów naukowych.

Ad 4. Największem — o ile idzie o ustawowe ujęcie dotychczasowej praktyki — jest rozszerzenie kompetencyi Rady szkolnej krajowej w dziedzinie szkół handlowych i przemysłowych. Oprócz tego, że zostanie ona ustawodawczo zabezpieczoną, rozwój polega na ujednostajnieniu jej co do wszystkich szkół tej kategoryi i na zrównaniu kompetencyi w tej dziedzinie z kompetencyą w dziedzinie gimnazyów i szkół realnych, gdy dotychczas, jak wyżej przedstawiono, stosunki te były w różnorodny sposób unormowane, a Radzie szkolnej krajowej dawały prawo stawiania wniosków.

Z innych praw, przyznanych Radzie szkolnej krajowej statutem z r. 1867, pozostają nienaruszone, wchodzą przeto w tekst proponowanej ustawy: przedstawianie do najwyższej nominacyi inspektorów szkolnych krajowych, układanie rocznego budżetu dla szkół publicznych (z naturalnem podniesieniem, że obojętną jest rzeczą, czy szkoły te są utrzymywane resp. zasilane z funduszu krajowego, czy ze skarbu państwa, a natomiast z rozszerzeniem na wszystkie kategorye szkół, podlegających Radzie szkolnej krajowej), wreszcie ogłaszanie corocznego sprawozdania.

Natomiast ważnem jest postanowienie o prawie Rady szkolnej układania względnie oceniania projektów ustaw w sprawach ustawodawstwa szkolnego galicyjskiego, a dokładniejszem określenie prawa układania i przeprowadzania planów i regulaminów, wobec zupełnie niejasnego i w praktyce nigdy niezrealizowanego postanowienia w art. 3. l. 4. statutu z r. 1867 o „wygotowywaniu ogólnych projektów naukowych (systemów)“ etc.

Wreszcie kompetencya Rady szkolnej krajowej rozszerzoną zostanie przez ograniczenie rekursu tylko do (w praktyce wyjątkowo się zdarzających) kar cięższych, niż nagana, gdy dziś nauczyciel ma prawo odwołania się nietylko od kar dyscyplinarnych, ale i porządkowych, wskutek czego sprawy karności szkolnej doznają szkodliwej przewłoki.

Przedstawiony obraz różnic między obecnym stanem prawnym a proponowaną reformą wykazuje, że:

1. projekt przywraca całkowicie kompetencyę, przyznaną Radzie szkolnej krajowej statutem z r. 1867, a uszczuploną postanowieniem z r. 1875, co do nominacyi nauczycieli szkół średnich, przywraca zaś ją częściowo co do nominacyi dyrektorów tych szkół, przez ograniczenie prawa Rady szkolnej krajowej do przedkładania terna, z pośród którego jednak nominacya musi nastąpić.

2. Poza kompetencyę przyznaną Radzie szkolnej krajowej statutem z r. 1867 idzie projekt, rozszerzając ją na szkoły handlowe i przemysłowe.

3. Projekt wprowadza systematyczność i dokładność w całym szeregu kwestyi spornych, rozmaicie interpretowanych lub wreszcie takich, których podciąganie pod ustawy polegało tylko na praktyce. Do tych nabytków zaliczyć należy przedewszystkiem określenie stanowiska seminaryów nauczycielskich, określenie pojęcia „stosunków służbowych“, wreszcie ustalenie prawa Rady szkolnej krajowej co do planów, regulaminów, książek i środków naukowych.

Uznając te zalety wniosku posła Bobrzyńskiego, Komisya szkolna akceptuje go w zupełności i wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod ·/. projekt ustawy.

Czartoryski w. r.
przewodniczący.

Władysław Leopold Jaworski w. r.
sprawozdawca.

Ustawa

z dnia . . . . . o Radzie szkolnej krajowej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Artykuły II. i III. ustawy krajowej z dnia 15. lutego 1905 Dz. u kr. Nr. 39. o Radzie szkolnej krajowej uchyla się w ich brzmieniu obecnem, a będą brzmieć, jak następuje:

Artykuł II. Rada szkolna krajowa sprawować ma zarząd szkół i zakładów wychowawczych pod względem pedagogiczno-dydaktycznym i ekonomiczno administracyjnym w obrębie obowiązujących ustaw i rozporządzeń.

Do jej zakresu działania należy w szczególności:

1. przedstawianie wniosków do Najwyższej nominacyi inspektorów szkolnych krajowych;

2. celem Najwyższej nominacyi dyrektorów szkół średnich, państwowych szkół przemysłowych i wyższych szkół handlowych (akademii handlowych) przedstawianie terna, na podstawie którego następnje zamianowanie, oraz przedstawianie wniosków o przyznanie wyższej rangi, przeniesienie i pensyonowanie tych dyrektorów.

3. mianowanie inspektorów szkolnych okręgowych, dyrektorów i nauczycieli szkół ludowych, nauczycieli szkół średnich oraz szkół handlowych i przemysłowych, przełożonych oddziałów zawodowych w państwowych szkołach przemysłowych, dyrektorów szkół zawodowych poszczególnych gałęzi przemysłu i państwowych szkół rzemieślniczych, wreszcie służby zajętej przy wszystkich szkołach państwowych podlegających Radzie szkolnej krajowej, z zachowaniem przepisów ustaw a w szczególności praw zastrzeżonych Ministrowi wyznań i oświaty w ustawach państwowych z 8. czerwca 1892 Dz. u. p. Nr. 92 i z 19. września 1898 Dz. u. p. Nr. 173 — 175 co się tyczy przyznawania inspektorom szkolnym okręgowym wyższej rangi, co się tyczy traktowania ich według przepisów obowiązujących każdocześnie nauczycieli szkół średnich i co się tyczy postanowienia, że nominacya ich stała ma być zależną od najwięcej trzechletniej służby prowizorycznej, co się tyczy przyznawania dyrektorom i nauczycielom wyższej rangi i zaliczania poprzednich lat służby do stabilizacyi i celem podwyższenia płacy.

4. z zachowaniem przepisów ustaw, a w szczególności praw zastrzeżonych Ministrowi wyznań i oświaty w ustawach państwowych z 19. września 1898 dz. u. p. Nr. 173 do 175 co się tyczy wstrzymania dodatku pięcioletniego dyrektorom i nauczycielom państwowych szkół średnich, seminaryów nauczycielskich żeńskich i męskich i szkół przemysłowych.

a) zatwierdzanie w zawodzie nauczycielskim, przyznawanie dodatków pięcioletnich względnie wyższych stopni płac, udzielanie urlopów, przenoszenie, pensyonowanie inspektorów szkolnych okręgowych, dyrektorów i nauczycieli szkół ludowych, nauczycieli szkół średnich oraz szkół handlowych i przemysłowych, przełożonych oddziałów zawodowych w państwowych szkołach przemysłowych, dyrektorów szkół zawodowych poszczególnych gałęzi przemysłu i państwowych szkół rzemieślniczych, wreszcie służby zajętej przy wszystkich szkołach państwowych podlegających Radzie szkolnej krajowej;

b) przyznawanie dodatków pięcioletnich, udzielanie urlopu i przenoszenie nauczycieli głównych seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich oraz nauczycieli szkół ćwiczeń;

c) przyznawanie dodatków pięcioletnich oraz udzielanie urlopu dyrektorom szkół średnich, państwowych szkół przemysłowych, wyższych szkół handlowych (akademii handlowych) i seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich.

5. w obrębie ustaw obowiązujących układanie a po uzyskaniu przyzwolenia Ministra wyznań i oświaty przeprowadzanie planów naukowych i regulaminów szkolnych i naukowych dla wszystkich szkół Radzie szkolnej podlegających.

6. układanie względnie ocenianie projektów ustaw w sprawach ustawodawstwa szkolnego galicyjskiego. Należy je przedkładać Ministrowi wyznań i oświaty.

7. Zatwierdzanie książek szkolnych i środków naukowych dla szkół średnich, seminaryów nauczycielskich, szkół handlowych i przemysłowych, przyczem pozostaje nienaruszone prawo przyznane Radzie szkolnej krajowej Najwyższem postanowieniem z 25. czerwca 1967 wskazywania tekstów naukowych dla szkół ludowych. Książki do nauki religii mogą jednak dopiero wówczas otrzymać zatwierdzenie Rady szkolnej krajowej, jeżeli zostaną uznane za dopuszczalne przez właściwą wyższą władzę wyznaniową.

8. układanie rocznego budżetu szkół ze skarbu państwa lub z funduszu krajowego utrzymywanych lub zasilanych, a Radzie szkolnej krajowej podlegających.

9. ogłaszanie corocznego sprawozdania o stanie szkół Radzie szkolnej krajowej podlegających.

Artykuł III. W sprawach podległych jej szkół i personalu jest Rada szkolna krajowa instancyą pierwszą, względnie wyższą, o ile Władze jej podwładne w kraju dla rozstrzygania tych spraw w niższej instancyi są powołane.

Od orzeczenia Rady szkolnej krajowej służy stronom rekurs do Ministerstwa wyznań i oświaty w ciągu dni czternastu, które liczą się od dnia następnego po doręczeniu orzeczenia.

W sprawach dyscyplinarnych inspektorów szkolnych okręgowych, dyrektorów nauczycieli i sług, Radzie szkolnej krajowej podległych, nie jest jednak rekurs do Ministrerstwa wyznań i oświaty dopuszczalnym w tych przypadkach, w których orzeczenie brzmi na karę nagany. To samo stosuje się do kar porządkowych.

Rekurs wniesiony być ma do Rady szkolnej krajowej bezpośrednio i ma moc wstrzymującą, o ile ustawa inaczej nie stanowi. Bliższe szczegóły co do wniesienia rekursu będą określone w drodze rozporządzenia.

§. 2.

Postanowienia ustaw krajowych, o ile sprzeczne są z powyższemi postanowieniami, tracą moc obowiązującą.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Aleg. 127

L. s. 1.381/07.

Przedłożenie rządowe.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa
we Lwowie.

L. 2.717/pr.

Lwów, dnia 25. lutego 1907.

Do

Jego Ekscelencyi Jaśnie Wielmożnego Pana

Stanisława hr. Badeniego

c. i k. Rzeczywistego tajnego Radcy,
Marszałka krajowego etc. etc.

we
Lwowie.

Na mocy Najwyższego upoważnienia Jego ces. i król. Apostolskiej Mości z 16. lutego b. r. i wskutek reskryptu Pana ministra rolnictwa z 16. lutego b. r. L. 6.487/567, mam zaszczyt złożyć do laski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe w tekście polskim i tłumaczeniu ruskiem, projekt ustawy, regulującej prawo wydobywania minerałów, które nadają się do użytku z powodu zawartości żywic ziemnych, upraszając Waszą Ekscelencyę, aby pierwsze czytanie tego przedłożenia zechciał umieścić na porządku dziennym najbliższego posiedzenia Sejmu krajowego.

C. k. Namiestnik:

Potocki, w. r.

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, regulująca prawo wydobywania minerałów, które nadają się do użytku z powodu zawartości żywic ziemnych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam na podstawie postanowień zawartych w ustawach państwowych z dnia 11. maja 1884, Dz. u. p. Nr. 71 i z dnia 9. stycznia 1907. Dz. u. p. Nr. 7, co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

W Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem żywice ziemne, w szczególności nafta (olej ziemny, olej skalny, petroleum, ropa), wosk skalny (ozokeryt, wosk ziemny), asfalt, jakoteż minerały, które z powodu zawartości żywic ziemnych (bitumu) nadają się do użytku, ulegają, z wyjątkiem bitumicznych węgli mineralnych, prawo rozporządzania właściciela gruntu (§. 1, ust. 1. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

Niniejsza ustawa nazywa te minerały minerałami żywicznymi, kopalnie nafty (oleju ziemnego, oleju skalnego, petroleum, ropy) kopalniami oleju ziemnego a kopalnie innych minerałów żywicznych kopalniami wosku ziemnego.

Uprawnienia górnicze na minerały żywiczne nadane już na podstawie górniczo-prawnych postanowień utrzymuje się w mocy i co do nich ma zastosowanie powszechna ustawa górnicza z 23. maja 1854 Dz. u. p. Nr. 146 (§. 1, ustęp 3. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

II. O prawie wydobywania i o polach naftowych.

§. 2.

Co do nieruchomości, które stanowią przedmiot wykazu księgi gruntowej, jakoteż co do oznaczonych części takich nieruchomości, prawo wydobywania minerałów żywicznych, może być odłączone od prawa własności.

Odłączenie prawa wydobywania uskutecznia się przez sądownie lub notaryalnie uwierzytelnione oświadczenie właściciela, że prawo wydobywania minerałów żywicznych ma być odłączone od dotyczącego gruntu i przez utworzenie wykazu dla oddzielić się mającego prawa wydobywania w osobnej księdze publicznej, księdze naftowej.

Ta powierzchnia gruntu, co do której odłącza się prawo wydobywania, nazywa się polem naftowem.

Otwarcie wykazu w księdze naftowej uskutecznia się na podstawie wspomnianego oświadczenia właściciela i urzędowego świadectwa urzędu górniczego okręgowego, którem albo potwierdzono, że istnienie minerałów żywicznych w dotyczącym gruncie jest stwierdzonem albo też poświadczono, że istnienie takich minerałów w dotyczącym gruncie ze względu na stosunki geologiczne przypuszczać można.

Według tego jak urzędowe świadectwo opiewa, nazywa się pole naftowe w pierwszym wypadku „polem naftowem produkcyjnem“, w drugim wypadku „polem naftowem poszukiwawczem“; wykaz pola naftowego produkcyjnego ma się szczegółowo oznaczyć jako „wykaz pola naftowego produkcyjnego“, zaś pola naftowego poszukiwawczego jako „wykaz pola naftowego poszukiwawczego“.

Odłączone prawo wydobywania stanowi samoistny przedmiot majątkowy i posiada prawny przymiot rzeczy nieruchomej. Może ono aktami prawnymi między żyjącymi i na wypadek śmierci być pozbytem i obciążonem. Nabycie, przeniesienie, ograniczenie i zniesienie praw rzeczowych na odłączonem prawie wydobywania uskutecznia się przez wpisanie do księgi naftowej (§. 1. ustęp 1 i 3 do 7 ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 3.

Prawo wydobywania minerałów żywicznych, odstąpione przez właściciela nieruchomości komu innemu nabywa się tylko przez wpis do księgi naftowej.

W razie braku innej umowy prawo wydobywania tych minerałów obejmuje także prawo ich poszukiwania.

Prawo wydobywania obejmuje także prawo wyłącznego rozporządzania gazami wywiązującemi się przy poszukiwaniu i wydobywaniu minerałów (§. 2. ustawy państwowej z dnia 9. stycznia 1907).

§. 4.

Do księgi naftowej, do wpisów w niej uskutecznić się mających i do postępowania, którego przestrzegać należy w sprawach naftowych, należy odpowiednio stosować powszechną ustawę o księgach gruntowych z 25. lipca 1871, Dz. ust. państw. Nr. 95 (§. 3. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 5.

Wykaz pola naftowego poszukiwawczego pod względem dopuszczalności wpisów i skuteczności wpisanych praw stoi na równi z wykazem pola naftowego produkcyjnego (§. 3. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 6.

Wykaz pola naftowego poszukiwawczego należy na prośbę uprawnionego do wydobywania (właściciela pola naftowego) lub uczestnika, któremu służy prawo hipoteczne odnośnie do własności pola naftowego, przemienić na wykaz pola naftowego produkcyjnego, po dostarczeniu wspomnianego w §. 2. ustęp 4. urzędowego potwierdzenia Urzędu górniczego okręgowego, że istnienie minerałów żywicznych w tem polu naftowem jest stwierdzone (§. 4. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 7.

Przy odłączeniu prawa wydobywania minerałów żywicznych od prawa własności gruntu, należy odpowiednio stosować przepisy ustawy z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18 w ten sposób, że sprzeciw wierzyciela hipotecznego przeciw zamierzonemu odłączeniu, może Sąd prowadzący księgę gruntową uznać jako bezskuteczny, jeżeli według urzędowego poświadczenia Urzędu górniczego okręgowego, utworzyć się mające pole naftowe samo dla siebie lub w połączeniu z innymi naftowymi terenami, które uprawniony do wydobywania dla ruchu kopalni minerałów żywicznych nabył lub umową sobie zapewnił, odpowiada przepisom §. 31. tej ustawy o wymiarze powierzchni kopalni minerałów żywicznych i jeżeli przez to odłączenie bezpieczeństwo wierzytelności, z powodu której wniesiono sprzeciw według postanowień §. 1374. powszechnej księgi ustaw cywilnych nie jest zagrożone.

Urząd górniczy okręgowy wydając poświadczenie na zawsze uwzględniać cały wymiar powierzchni odnośnego terenu naftowego, chociażby ten teren składał się z części należących do stanu posiadłości kilku ciał hipotecznych.

§. 8.

Do podania o odłączenie, które w myśl §. 13. ustawy z 6. lutego 1869. Dz. u. p. Nr. 18, ma być wniesione do wła-

dzy tabularnej, należy dołączyć plan sytuacyjny sporządzony i uwierzytelniony przez rządowo autoryzowanego prywatnego technika w rozmiarze katastralnym. Plan ten obejmować ma granice pola naftowego, przedmioty na powierzchni, potrzebne do oryentowania się, południk i, jeżeli na podstawie odnośnego podania ma być otworzony wykaz pola naftowego produkcyjnego, także i punkt odkrywki minerału. Oprócz tego należy podać nazwę, pod którą pole naftowe ma być w księdze naftowej zapisane.

Jeżeli przy odłączeniu prawa wydobywania istnienia minerałów żywicznych nie było jeszcze stwierdzone, a gdy stosownie do §. 6. tej ustawy następnie wniesiono podanie o przemianę wykazu pola naftowego, poszukiwanego na wykaz pola naftowego produkcyjnego, należy punkt odkrywki minerału oznaczyć na dołączyć się mającym do podania o przemianę wykazu planie sytuacyjnym, sporządzonym w rozmiarze katastralnym.

Dokładność tych planów sytuacyjnych musi być potwierdzoną przez Władzę górniczą co do oznaczenia granic pola a jeżeli na planie ma być odpowiednio do powyższych postanowień uwidoczniony punkt odkrywki, także i co do oznaczenia tego punktu.

§. 9.

Na podstawie sądownie lub notaryalnie uwierzytelnionego oświadczenia można dwa lub więcej graniczących ze sobą pól naftowych złączyć w księdze naftowej, jeżeli dotyczące pola naftowe nie są obciążone prawami rzeczowemi lub dostarczono dowodu zezwolenia posiadających prawo rzeczowe.

W ostatnim wypadku musi być także przedłożona ustawa z posiadającemi prawa rzeczowe, mianowicie co do porządku w jakim przejść mają ciężary na złączone pole w tym razie, jeżeli złączone pole naftowe ma przejść na własność jednej fizycznej lub moralnej osoby (gwarectwa, towarzystwa akcyjnego i t. d.) a zatem tylko jako całość ma być obciążone, a na poszczególnych polach naftowych ciążą rozmaite prawa rzeczowe lub te same prawa rzeczowe, lecz w innym porządku, we wszystkich innych wypadkach zaś umowa co do stosunku udziałów, w jakim uczestniczyć ma każde poszczególne pole naftowe w ciężarach pola powstać mającego przez złączenie w księdze naftowej.

Wierzyciele, którzy wnoszą sprzeciw przeciw złączeniu względnie przeciw umowie zawartej z większością posiadaczy prawa rzeczowego co do stopni pierwszeństwa lub stosunku udziałów, muszą, jeżeli ich wierzytelność wpisaną jest w pewnym co do kwoty oznaczonym kapitałem, przyjąć spłatę nawet wtenczas, gdyby termin spłacenia ich wierzytelności jeszcze nie nadszedł; wszelako zastrzega się dla nich osobiste prawo do wynagrodzenia szkody przez przedwczesną spłatę poniesionej (§. 5. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 10.

Do realnego podziału pola naftowego i wymiany części pól pomiędzy graniczącemi ze sobą polami naftowemi, ma odpowiednie zastosowanie ustawa z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18. Wymaganego według §§. 9. i 10. tej ustawy dowodu, że przez wymianę zostanie osiągnięte zaokrąglenie lub lepsze zagospodarowanie posiadłości osób uskuteczniających wymianę, dostarczyć należy przez przedłożenie w tej mierze urządowego poświadczenia Starostwa górniczego (§. 6. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 11.

Do podania o złączenie dwóch lub kilku graniczących ze sobą pól naftowych, albo o realny podział pola naftowego lub o wymianę części pól pomiędzy graniczącemi ze sobą polami naftowemi, które to podanie wnieść należy do właściwej władzy tabularnej, musi być dołączony plan sytuacyjny pola złączyć lub podzielić się mającego lub też części pól przedmiotem zamiany będących, sporządzony w rozmiarze katastralnym i uwierzytelniony przez rządowo autoryzowanego technika prywatnego. Dokładność tego planu sytuacyjnego musi być co do podania granic pola potwierdzoną przez Władzę górniczą.

Jeżeli chodzi o złączenie lub podział, wymienić należy w podaniu także nazwę, pod którą złączone pole lub oddzielona część pola wpisaną być ma do księgi naftowej.

§. 12.

Przy kopalniach minerałów żywicznych, które składają się z więcej, do różnych właścicieli należących pól naftowych ma Sąd, na podstawie potwierdzenia urzędu górniczego okręgowego łączność tych pól naftowych, jeżeli one nie są według §. 9. tej ustawy w księdze złączone, uwidocznić z urzędu we wszystkich odnośnych wykazach księgi naftowej.

Właściciele pól naftowych, którzy zawarli pomiędzy sobą umowy, normujące wzajemny stosunek prawny, są obowiązani postarać się o wpis istotnych postanowień kontraktu do księgi naftowej. W razie ociągania się, mają być odpowiednio zastosowane postanowienia §. 3. ustawy z 23. maja 1883 Dz. u. p. Nr. 82.

We wszystkich wypadkach przeniesienia własności pola naftowego, które należy do kopalni żywic ziemnych, składającej się z kilku pól naftowych, wstępuje nabywca w prawa i obowiązki swego poprzednika, wypływające ze stosunku umowy (§. 6. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 13.

Zobowiązanie uprawnionego do wydobywania do powtarzających się świadczeń cyfrowo lub procentowo oznaczonych

udziałów w produkcyi żywic ziemnych lub wartości tejże, podpada jako ciężar realny wpisowi do księgi naftowej.

Prawo wynikające z tego ciężaru rzeczowego, może być pozbyte lub obciążone.

Gdy ciężar rzeczowy polega na świadczeniu w naturze, natenczas co do egzekucyi na ten ciężar obowiązują postanowienia §§. 331. do 340. ordynacyi egzekucyjnej z tem, że przy odpowiedniem zastosowaniu §. 320. ordynacyi egzekucyjnej dla egzekwowanej wierzytelności ma być w księdze naftowej wpisane prawo zastawu lub zanotowana jej wykonalność (§. 7. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 14.

Właściciel nieruchomości, który prawo wydobywania minerałów żywicznych odstąpił komu innemu i od własności gruntu odłączył, może je ograniczyć na pewien czas lub uczynić zależnem od warunku rozwiązującego.

Przy wpisie prawa wydobywania musi być równocześnie wpisane czasowe ograniczenie, z podaniem dnia kalendarzowego, z którym upływa termin, albo warunek rozwiązujący wraz z prawem powrotu uprawnienia do właściciela nieruchomości.

Także i do takich ograniczonych praw wydobywania mają zastosowanie postanowienia końcowego ustępu §. 2. (§. 8. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 15.

Jeżeli własność pola naftowego zgaśnie przez upływ umówionego czasu, należy ją na żądanie właściciela nieruchomości wykreślić wraz ze wszystkimi do niej się odnoszącymi ciężarami, — również należy wykreślić i wpisy, znajdujące się ewentualnie we wykazie hipotecznym nieruchomości a spowodowane tem prawem wydobywania.

W ten sam sposób należy postąpić z własnością pola naftowego utworzonego pod warunkiem rozwiązującym, jeżeli jej wygaśnięcie z powodu ziszczenia się tego warunku, zostanie udowodnione przez zgodne oświadczenie właściciela pola naftowego i właściciela nieruchomości lub przez wyrok sądowy. Jeżeli jednak na takiem wykreślić się mającem polu naftowem są wpisane prawa osób trzecich, to do wykreślenia potrzebne jest także zezwolenie tych osób interesowanych, lub wydany przeciw nim wyrok sądowy. Gdy do podania o wykreślenie nie dostarczy się dowodu, że ci interesowani na to się zgadzają, wówczas sąd wyznaczy audyencyę do ich przesłuchania lub wyznaczy im termin do wniesienia oświadczenia na piśmie z dodatkiem, że ci, którzy na audyencyi lub w wyznaczonym terminie nie podniosą zarzutów przeciw wykreśleniu, uważani będą za zgadzających się (§. 9. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 16.

Postanowienia §§. 14. i 15. mają być odpowiednio zastosowane w tych wypadkach, kiedy prawo wydobywania wydzielone przez właściciela nieruchomości, zostało przez uprawnionego do wydobywania dalej przeniesione na pewien oznaczony czas lub pod warunkiem rozwiązującym (§. 10. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 17.

Ten, któremu służy uprawnienie powrotu prawa wydobywania, może to zastrzeżone sobie prawo wydobywania i przed jego powrotem ważnie dalej przenieść i zastrzedz sobie w księdze naftowej zabezpieczenie wzajemnych zobowiązań nabywcy, o ile one nadają się do wpisu, w obu wypadkach musi jednak umowa zawierać to wyraźne ograniczenie, że akt prawny staje się skutecznym dopiero z chwilą wejścia w życie prawa powrotu.

Z wyjątkiem tych wypadków jest niedopuszczalnem tworzenie nowych praw, obciążających prawo powrotu, przed wejściem w życie tego prawa powrotu (§. 12. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 18.

Dla prawa powrotu przysługującego właścicielowi nieruchomości i dla odnośnych wpisów ma być w wykazach księgi naftowej założona osobna karta.

§. 19.

Przedłużenie czasowo ograniczonej własności pola naftowego, musi być wpisane do księgi naftowej z podaniem dnia kalendarzowego, z którym upływa nowy termin, inaczej nie będzie posiadać mocy prawnej. W takim razie pozostają nadal w mocy prawa wpisane, obciążające prawo wydobywania (§. 13. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 20.

Jeżeli urzędownie się sprawdzi, że właściciel pola naftowego swoją kopalnię trwale i w takim stopniu zaniedbuje, iż przez to niebezpieczeństwo dla osób lub dobra powszechnego powstać może albo powstało, i pomimo powtórnego wezwania i ukarania za takie zaniedbywanie, nie uczyni zadość przepisom górniczo-policyjnym, ma Starostwo górnicze orzec odjęcie pola naftowego, a gdy orzeczenie to stanie się prawomocnem, wdrożyć egzekucyjne oszacowanie i sprzedaż pola naftowego. Przy tem postępować należy w myśl §§. 254 do 258 powszechnej ustawy górniczej.

Wskutek przeprowadzonej egzekucyjnej sprzedaży, wchodzi nabywca we wszystkie prawa i obowiązki poprzedniego właściciela pola naftowego.

Gdy zajdzie który z wypadków przewidzianych w §. 259. powszechnej ustawy górniczej, natenczas należy uznać pole naftowe za wygasłe, zarządzić wykreślenie tegoż w księdze naftowej i zawiadomić o tem posiadaczy praw rzeczowych.

Jeżeli właściciel pola naftowego oświadczy przed władzą tabularną, że je opuszcza, natenczas zastosować należy postępowanie przepisane w §§. 263 do 265 powszechnej ustawy górniczej.

Przy każdem wykreśleniu pola naftowego mają być przestrzegane także postanowienia §§. 266 i 267 powszechnej ustawy górniczej (§. 12. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

Po prawomocnem wykreśleniu pola naftowego przechodzi prawo wydobywania minerałów żywicznych napowrót na właściciela nieruchomości.

§. 21.

Postanowienia §. 20. należy odpowiednio zastosować w tych wypadkach, w których prawo do wydobywania dalej przeniesione zostało na pewien oznaczony czas lub pod warunkiem rozwiązującym (§. 14.) z tem, że przedmiot odjęcia, oszacowania, egzekucyjnej sprzedaży i wykreślenia w księdze naftowej stanowi przeniesione prawo wydobywania. Po prawomocnem wykreśleniu powraca prawo wydobywania do poprzednika.

§. 22.

W razie wygaśnięcia własności pola naftowego jest właściciel tegoż obowiązany, jeżeli nie było innej umowy, oddać powierzchnię gruntu, o ile to jest możebne w takim stanie, w jakim ją odebrał.

Pomimo wykreślenia wykazu pola naftowego odpowiada przynależność prawa wydobywania (zakłady, maszyny, narzędzia i t. d.), o ile znajduje się na nieruchomości albo w posiadaniu uprawnionego do wydobywania przez przeciąg jednego roku po wykreśleniu wykazu na rzecz praw zastawu, które we wykazie pola naftowego w czasie wykreślenia były zapisane lub istniały na mocy ustawy na wykreślonem polu naftowem (§. 11. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 23.

Egzekucya na prawie wydobywania minerałów żywicznych prowadzi się według postanowień o egzekucyi na nieruchomościach, jednak przy odpowiedniem zastosowaniu §§. 240 do 247 ordynacyi egzekucyjnej (§. 16. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 24.

Dla ewidencyi prowadzić mają Urzędy górnicze okręgowe księgi stanu posiadania, w których zapisane będą kopalnie żywic ziemnych i uwidocznione uprawnienia wydobywania.

Bliższe postanowienia o urządzeniu ksiąg wyda Minister rolnictwa w drodze rozporządzenia.

§. 25.

Właściciel pola naftowego produkcyjnego ma prawo, w celu korzystniejszego prowadzenia swej kopalni, zakładać w kopalniach, mających na celu wydobywanie minerałów żywicznych i na gruntach innych właścicieli, budowy pomocnicze, o ile to ruchowi obcej kopalni nie przeszkadza ani zagraża.

Właściciel pola naftowego poszukiwawczego nie jest jednak uprawniony do zakładania takich budów pomocniczych.

§. 26.

Jeżeli uprawniony do wydobywania minerałów żywicznych, w którego kopalniach lub gruntach ma być według postanowień §. 25. założona budowa pomocnicza, wzbrania się uczynić zadość obowiązkowi zezwolenia na nią, rozstrzyga Starostwo górnicze (§. 7. ustęp 2. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 27.

Uprawniony do budowy pomocniczej musi całkowicie wynagrodzić wszelką szkodę, jaka w obcym gruncie lub polu naftowem przez tę budowę będzie wyrządzoną (§. 7. ustęp 3. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 28.

Minerały żywiczne, wydobyte przy założeniu budowy pomocniczej na gruncie lub w polu naftowem innego uprawnionego, należą do właściciela tegoż gruntu lub pola naftowego i winny być temuż wydane.

§. 29.

W razie kolizyi uprawnień kopalń minerałów zastrzeżonych (§. 5. powszechnej ustawy górniczej) z prawem wydobywania żywic ziemnych, mają Władze górnicze na żądanie uprawnionego do wydobywania zarządzić co potrzeba, aby ruch kopalni minerałów zastrzeżonych, nie przeszkadzał lub w ogóle nie szkodził wydobywaniu już odkrytych lub dopiero poszukiwanych minerałów żywicznych (§. 22. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

III. O ruchu i zarządzie.

§. 30.

Uprawniony do wydobywania mineralów żywicznych jest obowiązany co najmniej cztery tygodnie naprzód zgłosić

w urzędzie górniczym okręgowym zamiar otwarcia ruchu kopalni. Jeżeli prawo do wydobywania przysługuje więcej uczestnikom, wówczas wspólny pełnomocnik ma wnieść to zgłoszenie (§. 63).

Zgłoszenie musi obejmować:

1. Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania uprawnionego, a w wypadku, gdy wykonanie pewnych robót ma być powierzone przedsiębiorcy, także imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania tego przedsiębiorcy względnie jego pełnomocnika z wyszczególnieniem oddanych mu robót;

2. Dowód uprawnienia wydobywania minerałów żywicznych; tego dowodu dostarcza się w wypadku, gdy właściciel gruntu sam ma prawo wydobywania, przez przedłożenie uwierzytelnionego wyciągu z księgi gruntowej zaś w razie odłączenia prawa wydobywania od prawa własności nieruchomości, przez przedłożenie uwierzytelnionego wyciągu z księgi naftowej;

3. Dokładne oznaczenie miejsca przedsiębiorstwa, jak też powierzchni gruntu, na którą ono się rozciąga i jej granic.

Do tego zgłoszenia należy zarazem dołączyć kopię mapy katastralnej, jak też plan sytuacyjny w podwójnem wygotowaniu w skali 1:720; te mapy muszą być sporządzone i uwierzytelnione przez rządowo autoryzowanego prywatnego technika. W planie sytuacyjnym ma być uwidocznione położenie wszystkich przedmiotów, znajdujących się tak na powierzchni zgłoszonego terenu jakoteż poza jego granicami w odległości 50 metrów od granicy.

Urząd górniczy okręgowy jest obowiązany najdalej do czterech tygodni, licząc od dnia nadejścia zgłoszenia, powiadomić uprawnionego do wydobywania, lub, gdy jest więcej uczestników, ich pełnomocnika, czy to zgłoszenie przyjmuje do wiadomości względnie jakie zachodzą przeciwko temu przeszkody.

Samego poszukiwania minerałów żywicznych, jeżeli nie wykonuje się go zapomocą szybu, sztolni lub wiercenia, nie uważa się za ruch kopalni.

§ 31.

Władza górnicza ma zakazać ruch kopalni, gdy

1. wymiar powierzchni gruntu terenu kopalnianego, to jest nieruchomości, na której ma być wykonywane prawo wydobywania, względnie pola naftowego, sam dla siebie lub w połączeniu z innymi terenami naftowymi, które uprawniony do wydobywania dla ruchu kopalni już nabył lub umową sobie zapewnił,

a) dla kopalni oleju ziemnego wynosi mniej niż 12.000 metrów kwadratowych,

b) dla kopalni wosku ziemnego wynosi mniej niż 30.000 metrów kwadratowych, lub

2. gdzie okaże się, że wykonanie zakładu wiertniczego lub szybowego na terenie kopalnianym wogóle jest niemożebne z powodu braku minimalnych odległości, przepisanych w następnem ustępie tego paragrafu.

Otwory świdrowe na kopalniach oleju ziemnego (licząc od środka utworu świdrowego) muszą być oddalone przynajmniej 30 metrów od granic terenu kopalnianego. To samo tyczy się oddalenia szybów wywozowych (licząc od środka szybu) na kopalniach wosku ziemnego od granic terenu kopalnianego z tem, że oddalenie granic terenu kopalnianego w tej części, gdzie ma być założonym szyb wywozowy, od siebie ma być takie, iż odległość punktów przecięcia linii prostych łączących granice terenu a poprowadzonych przez środek szybu, w żadnym wypadku nie może wynosić mniej niż 100 metrów.

Powyższe postanowienia nie mają zastosowania do tych terenów kopalnianych kopalń żywic ziemnych, o których zamierzonem otwarciu ruchu doniesiono już władzy górniczej w myśl §. 14. ustawy z 17. grudnia 1884, Dz. u. kr. Nr. 35 ex 1886, przed dniem ogłoszenia niniejszej ustawy, jeżeli to zgłoszenie przyjęła władza górnicza do potwierdzającej wiadomości.

§. 32.

Ruch kopalni żywic ziemnych wolno prowadzić tylko na podstawie planu ruchu. Plan ruchu podlega zbadaniu władzy górniczej i musi być w tym celu przed wykonaniem przedłożony urzędowi górniczemu okręgowemu. Badanie ma się ograniczać do względów górniczo-policyjnych, ustanowionych w §. 72. Wynik badania ma Urząd górniczy okręgowy oznajmić uprawnionemu do wydobywania najdalej w przeciągu czterech tygodni po przedłożeniu planu ruchu.

§. 33.

Jeżeli urząd górniczy okręgowy sprzeciwia się planowi ruchu, natenczas ma wezwać uprawnionego do wydobywania lub pełnomocnika do wyjaśnienia lub zmiany zakwestyonowanego postanowienia o ruchu, albo też według okoliczności zawezwać do rozprawy.

Jeżeli na tej drodze nie dojdzie do porozumienia, to wówczas ma Urząd górniczy okręgowy z pozostawieniem rekursu do Starostwa górniczego rozstrzygnąć, czy lub z jakiemi zmianami może być wykonanym przedłożony plan ruchu.

Przed urzędowem zatwierdzeniem planu ruchu, nie wolno rozpocząć jego wykonania.

§. 34.

Urzędownie zatwierdzony plan ruchu wolno tylko za zgodą Władzy górniczej uzupełnić lub zmienić.

Gdy jednak wskutek nieprzewidzianych wydarzeń zajdzie potrzeba natychmiastowych zmian zatwierdzonego planu ruchu, wówczas wystarczy, gdy kierownik ruchu w przeciągu najbliższych trzech dni doniesie o nich Urzędowi górniczemu okręgowemu.

§. 35.

Jeżeli ruch kopalni jest prowadzony niezgodnie z urzędownie zatwierdzonym planem ruchu, wówczas Władza górnicza może w razie potrzeby ruch zastanowić.

§. 36.

Jeżeli uprawniony do wydobywania chce zastanowić ruch kopalni, wówczas ma o tem co najmniej na cztery tygodnie naprzód donieść Urzędowi górniczemu okręgowemu.

Jeżeli wskutek nieprzewidzianych wydatków ruch musi być zastanowionym w krótszym terminie lub natychmiast, wówczas doniesienie ma być przedłożone najdalej w przeciągu trzech dni po zastanowieniu ruchu.

§. 37.

Każdy uprawniony do wydobywania jest obowiązany postarać się o założenie dla swej kopalni, w dwóch egzemplarzach map poglądowych, jakoteż map górniczo-mierniczych dla robót podziemnych, a jeżeli kopalnię stanowi otwór świdrowy, profilów wiertniczych i dzienników wiertniczych, jakoteż o ich regularne uzupełnianie. Jeżeli on nie dopełnia tego obowiązku, lub gdy istniejące tego rodzaju mapy i zapiski okażą się jako nie dość dokładne i pewne, może Władza górnicza zarządzić ich założenie i uzupełnienie na koszt uprawnionego do wydobywania.

Starostwo górnicze przepisze skalę dla założyć się mających map i profilów, wymogi dla ich dokładności i okresy czasu, w których one, jakoteż dzienniki wiertnicze mają być uzupełniane.

Jeden egzemplarz map i profilów, względnie dzienników wiertniczych ma być oddany władzy górniczej do jej użytku, zaś drugi egzemplarz ma być przechowany na kopalni.

§. 38.

Techniczny ruch każdej kopalni żywic ziemnych, począwszy od chwili, w której rozpocznie się wykonywanie planu ruchu, podlegać musi kierownictwu i nadzorowi osób, które posiadają kwalifikacye w myśl niniejszej ustawy, jak też potrzebne znajomości językowe w słowie i piśmie. Jeżeli kopalnia składa się z kilku samoistnych oddziałów ruchu, wówczas postanowienia niniejszej ustawy mają zastosowanie do kierowników ruchu i dozorców ruchu tych oddziałów.

§. 39.

Uprawniony do wydobywania jest obowiązany wymienić Władzy górniczej osoby przyjęte do kierownictwa i dozoru ruchu, przedkładając równocześnie dowody ich uzdolnienia.

Dopiero po uznaniu uzdolnienia przez Władzę górniczą wolno pomienionym osobom objąć poruczone im czynności.

§. 40.

Kierownikami kopalni oleju ziemnego mogą być ustanowione tylko takie osoby, które

a) będąc zwyczajnymi słuchaczami, ukończyły na jednej z krajowych akademii montanistycznych fachową szkołę górnictwa, lub na jednej z krajowych politechnik wydział budowy maszyn albo wydział inżynieryi i poddały się z pomyślnym wynikiem przepisanym egzaminom objętym programem nauki i po ukończeniu teoretycznych studyów odbyły przynajmniej dwuletnią praktykę przy ruchu kopalń oleju ziemnego, albo

b) które z pomyślnym wynikiem ukończyły dział budowy maszyn we wyższej szkole przemysłowej, albo szkołę górniczą, lub fachowy kurs wiertniczy w krajowej szkole górniczej i wiertniczej i wykażą się przynajmniej czteroletnią praktyką, odbytą przy ruchu kopalń oleju ziemnego po ukończeniu teoretycznych studyów, a nadto z pomyślnym wynikiem poddały się przepisanemu egzaminowi przed komisyą, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 49) lub

c) które uzyskały uznanie swego uzdolnienia według §. 42. tej ustawy.

§. 41.

Kierownikami kopalń wosku ziemnego mogą być ustanowione tylko takie osoby, które

a) będąc zwyczajnymi słuchaczami, ukończyły na jednej z krajowych akademij montanistycznych fachową szkołę górnictwa, poddały się z pomyślnym wynikiem przepisanym egzaminom objętym programem nauki i po ukończeniu teoretycznych studyów odbyły przynajmniej trzechletnią praktykę przy ruchu kopalnianym, z tego przynajmniej jeden rok przy kopalniach nawiedzionych gazami eksplodującymi, lub

b) które uzyskały uznanie swego uzdolnienia według §. 42. tej ustawy.

§. 42.

Minister rolnictwa jest upoważniony dla mniejszych, wśród mniej niebezpiecznych stosunków prowadzonych kopalń minerałów żywic ziemnych wyjątkowo uznać za uzdolnione do kierownictwa ruchu takie osoby, które nie zupełnie odpowiadają wymogom, ustanowionym w §§. 40, lit. a i b) 41,

lit. a), jeżeli one z pomyślnym rezultatem poddały się egzaminowi przed komisyą, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 49.), odbyły przynajmniej ośmioletnią praktykę przy ruchu kopalnianym, z tego przynajmniej sześć lat przy kopalniach żywic ziemnych i gdy z dowodów tej praktyki będzie można powziąć przekonanie o ich uzdolnieniu.

§. 43.

Dozorcami ruchu kopalń oleju ziemnego mogą być tylko takie osoby:

a) które z pomyślnym wynikiem ukończyły fachowy kurs wiertnictwa w krajowej szkole górniczej i wiertniczej i wykazały się przynajmniej jednoroczną praktyką przy ruchu kopalń oleju ziemnego, lub

b) które przynajmniej przez trzy lata praktykowały przy ruchu kopalń oleju ziemnego i z pomyślnym wynikiem poddały się przepisanemu egzaminowi przed komisyą, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 49.).

§. 44.

Dozorcami ruchu kopalń wosku ziemnego mogą być ustanowione tylko takie osoby:

a) które z pomyślnym skutkiem ukończyły szkołę górniczą i wykazały się przynajmniej jednoroczną praktyką, odbytą po ukończeniu teoretycznych studyów przy kopalniach nawiedzionych gazami eksplodującymi, lub

b) które odbyły przynajmniej trzechletnią praktykę przy kopalniach nawiedzionych gazami eksplodującymi, z tego przynajmniej jeden rok przy kopalniach wosku ziemnego i z pomyślnym wynikiem poddały się przepisanemu egzaminowi przed komisyą, ustanowioną przez Starostwo górnicze (§. 39.).

§. 45.

Dozorcami ruchu po myśli tej ustawy zaliczając do nich także majstrów wietniczych, są osoby, które podlegając kierownikom ruchu, mają dozorować teczniczny ruch.

§. 46.

Dozorcy, którym ma być powierzonym nie dozór ruchu w całości, lecz tylko nadzór pewnych poszczególnych gałęzi, jak sztygarze dla wentylacyi lub pomp, dozorcy ramp lub rezerwoarów itp. mają wykazać się przynajmniej dwuletniem zajęciem przy tego rodzaju pracach, którym nadzór ich poruczono.

§. 47.

Zastrzega się orzeczeniu Ministra rolnictwa, o ile studya odbyte w innym zakładzie naukowym, mają być na równi

uważane ze studyami, odbytemi w zakładach, wymienionych w §§. 40, 41, 43. i 44.

§. 48.

Starostwo górnicze postanowi w drodze rozporządzenia, jakiemi zajęciami można udowodnić praktyczne uzdolnienie na posadę kierownika ruchu i dozorcy ruchu i w jaki sposób ma być dostarczonym dowód tego uzdolnienia.

§. 49.

Starostwo górnicze w miarę potrzeby ma ustanowić osobne komisye do egzaminowania tych kandydatów na posady kierowników ruchu i dozorców ruchu, którzy w myśl postanowień tej ustawy (§§. 40, lit b) i 42. względnie 43. lit b) i 44. lit. b) chcąc osiągnąć uznanie swego uzdolnienia, muszą poddać się osobnemu wypróbowaniu. Bliższe postanowienia o składzie tych komisyj, o warunkach dopuszczenia kandydatów do egzaminu, o postępowaniu przy egzaminie i o przedmiotach egzaminu wyda Starostwo górnicze.

Komisye mają wystawiać świadectwa z egzaminów odbytych z pomyślnym wynikiem, które mają zawierać osobiste daty kandydata, jego poprzednie studya, dzień egzaminu i wynik egzaminu.

W tych świadectwach należy zarazem podać, czy kandydat posiada uzdolnienie do kierownictwa względnie do nadzorowania ruchu kopalń żywic ziemnych bez żadnego ograniczenia lub czy mu przyznano to uzdolnienie tylko dla pewnych grup kopalń żywiec ziemnych, względnie dla pewnych tylko kopalń i dla których.

§. 50.

W razie czasowej, ponad ośm dni trwającej przeszkody zgłoszonego i uznanego kierownika ruchu lub dozorcy ruchu w pełnieniu służby, należy o tem donieść Urzędowi górniczemu okręgowemu przy równoczesnem wymienieniu jego zastępcy. Jeżeli w Urzędzie górniczym okręgowym nie zgłoszono stale ustanowionego i przez władzę uznanego zastępcy dla osoby nie mogącej pełnić kierownictwa lub dozoru, wówczas orzecze Urząd górniczy okręgowy z uwzględnieniem zachodzących okoliczności, czy i na jak długo jest dopuszczalne zastępstwo przez zgłoszonego zastępcę.

§. 51.

W czasie wejścia w życie tej ustawy już ustanowieni i przez władzę uznani kierownicy ruchu i dozorcy ruchu są zwolnieni od obowiązku przedłożenia dowodu swego uzdolnienia po myśli postanowień §§. 40. i 41., względnie §§. 43. i 44. tej ustawy.

§. 52.

Jeżeli ruchem kieruje lub ruch nadzoruje osoba, której uzdolnienie w tym względzie nie zostało uznane, w takim wypadku może Władza górnicza zażądać bezzwłocznego jej oddalenia, a w razie potrzeby zastanowić ruch na tak długo, dopóki nie będzie przyjętą osoba uznana za uzdolnioną.

§. 53.

Za dotrzymanie urzędownie zatwierdzonego planu ruchu, jakoteż, o ile obecna ustawa nie wskazuje wyraźnie zobowiązanego, za przestrzeganie ustaw i rozporządzeń dotyczących ruchu kopalń żywic ziemnych są odpowiedzialni kierownik ruchu i uprawniony do wydobywania, ten drugi jednak tylko o tyle, o ile dowodnie ponosi winę zaszłego przekroczenia.

Uprawniony do wydobywania odpowiada solidarnie z kierownikiem ruchu za ściągalność kar pieniężnych, nałożonych na podstawie tej ustawy na kierownika ruchu kopalni.

§. 54.

Uprawniony do wydobywania, mieszkający za granicą, winien ustanowić pełnomocnika w kraju zamieszkałego i wskazać go Władzy górniczej, który ma za niego wszystkie urzędowe doręczenia z wszelkimi skutkami prawnymi odbierać i tegoż wobec władz i zarządu kasy brackiej zastępować.

Jeżeli on na wezwanie Władzy górniczej tego obowiązku w ciągu 45 dni nie dopełni, może Władza górnicza aż do chwili wymienienia pełnomocnika przez uprawnionego do wydobywania ustanowić na niebezpieczeństwo i koszt tegoż ostatniego zastępcę do przyjmowania urzędowych doręczeń z wszelkimi skutkami prawnymi.

§. 55.

Obowiązkiem kierownika ruchu jest towarzyszyć delegatom Władzy górniczej, którzy z urzędu objeżdżają kopalnię i udzielać im na żądanie wyjaśnień o ruchu, o stosunkach robotniczych i służbowych i o wszelkich innych sprawach, podlegających nadzorowi władzy górniczej.

§. 56.

Uprawniony do wydobywania jest obowiązany w oznaczonym czasie dostarczyć władzy górniczej zażądanych do użytku urzędowego wykazów statystycznych.

§. 57.

Ciążąca w myśl przepisów tej ustawy na uprawnionym do wydobywania odpowiedzialność i poręka za ściągalność grzywien, nałożonych na kierownika ruchu jego kopalni (§. 53), przechodzą w wypadku wydzierżawienia kopalni lub w razie

oddania pewnych robót do wykonania przedsiębiorcy, na dzierżawcę kopalni, a za roboty oddane do wykonania przedsiębiorcy, na przedsiębiorcę tych robót.

§. 58.

O każdej zmianie w posiadaniu kopalni żywic ziemnych ma nabywca, przy dołączeniu aktu nabycia, donieść Urzędowi górniczemu okręgowemu w ciągu 14 dni po objęciu kopalni, chociażby wpis jego nabycia do ksiąg zaraz nie mógł nastąpić.

Tak samo dzierżawca kopalni ma obowiązek donieść o tem Urzędowi górniczemu okręgowemu w przeciągu 14 dni po objęciu dzierżawy przy dołączeniu umowy o dzierżawę.

IV. O wspólnem prowadzeniu ruchu kopalni i o prawnych stosunkach współuczestników prawa wydobywania.

§. 59.

Stosunki prawne dwóch lub kilku współuczestników prawa wydobywania należy oceniać według umowy między nimi zawartej lub innego oświadczenia woli, a w braku tegoż według ogólnych przepisów prawnych (§. 8, ustęp 1. ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 60.

Prawa do wydobywania minerałów żywicznych nie wolno bez zezwolenia Starostwa górniczego dzielić na udziały mniejsze niż jedna czterdziesta część całości.

Gdzie obecnie istnieje podział na mniejsze udziały, tam dalszy podział tych udziałów w księdze naftowej bez zezwolenia Starostwa górniczego nie jest dozwolony.

Skoro zajdzie połączenie mniejszych udziałów, to ich dalszy podział poniżej jednej czterdziestej części całości bez zezwolenia Starostwa górniczego nie jest dozwolony.

Jeżeli udział, którego nie wolno dalej dzielić, przypadnie w drodze spadku więcej osobom a te się nie zgodzą, kto ma objąć udział za zaspokojeniem współuczestników, wówczas Sąd ma oznaczyć wartość szacunkową udziału i powiadomić resztę uprawnionych do wydobywania, jak też wszystkich wierzycieli, którzy do tego czasu uzyskali prawo zastawu na tym udziale, z podaniem ustalonej wartości szacunkowej, że wolno im w ciągu czterech tygodni, po doręczeniu tego zawiadomienia, w celu objęcia tego udziału w drodze kupna, wnieść ofertę, która jednakże musi przynajmniej dosięgać wartości szacunkowej.

Z pomiędzy więcej ofert ma Sąd przyjąć ofertę najwyższą; przy równych ofertach rozstrzyga pierwszeństwo.

Jeżeli w ciągu czterotygodniowego czasokresu nikt z interesowanych nie wniesie odpowiedniej oferty, wówczas udział ten ma być sprzedanym w myśl postanowień o dobrowolnej sprzedaży (§. 14. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 61.

Kllku współuczestników pola naftowego może ułożyć swe prawne stosunki także na podstawie postanowień §§. 137 do 167 powszechnej ustawy górniczej.

Podział majątku gwarectwa dozwolony jest jednak, odmiennie od §. 140. powszechnej ustawy górniczej, tylko na 100 kuksów, a zamiast zanotowania zawiązania gwarectwa w księdze górniczej w myśl §. 137. ustęp 2. powszechnej ustawy górniczej ma ono być uskutecznionem w księdze naftowej (§. 8. ustęp 2 i 3 ustawy państwowej z 11. maja 1884).

§. 62.

Postanowienia §. 187. powszechnej ustawy górniczej o solidarnej odpowiedzialności współwłaścicieli wspólnej kopalni za wykonanie obowiązków nałożonych na nich ustawą górniczą mają odpowiednie zastosowanie do uczestników prawa wydobywania minerałów żywicznych (§. 15. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 63.

We wszystkich wypadkach, w których kilka osób prowadzi kopalnię minerałów żywicznych, są one obowiązane, o ile ich zastępstwo nie jest unormowane ustawą, zamianować notaryalnie lnb sądownie uwierzytelnionym dokumentem pełnomocnika, w kraju zamieszkałego, który jest uprawnionym do odbierania z zupełnym prawnym skutkiem wszystkich do uczestników wystosowanych doręczeń urzędowych, jakoteż do zastępowania ich wobec władz i kasy brackiej (§. 8. ustęp 4. państwowej ustawy z 11. maja 1884). W razie niedopełnienia tego obowiązku w ciągu 45 dni na wezwanie Władzy górniczej, ma zastosowanie drugi ustęp §. 54.

Wezwanie do zamianowania wspólnego pełnomocnika ma być wystosowane do wszystkich uczestników a ma być uważane za doręczone, jeżeli je przynajmniej dwóch uczestników otrzymało.

V. O stosunku uprawnionych do wydobywania do właścicieli gruntu.

§. 64.

Jeżeli do prowadzenia ruchu kopalni właściciela pola naftowego, a w szczególności do założenia dróg, mostów,

kładek, kolei żelaznych, kanałów, biegów wód i wodociągów, rurociągów dla oleju ziemnego, stawów, budów pomocniczych, budynków, maszyn, rezerwoarów, przewodów elektrycznych i transmisyj koniecznem jest użycie obcego gruntu, wówczas musi właściciel gruntu odstąpić go na ten cel właścicielowi pola naftowego, przyczem mają zastosowanie §§. 99. i 100. powszechnej ustawy górniczej.

Jeżeli strony nie mogą się pogodzić co do odstąpienia gruntu lub co do wynagrodzenia, wówczas należy postąpić wedle §§. 101 do 103 powszechnej ustawy górniczej (§. 20. państwowej ustawy z 9. stycznia 1907).

§. 65.

Przewidziane §. 64. niniejszej ustawy użycie obcego gruntu przyznaje się na czas istnienia wykazu poszukiwawczego pola naftowego tylko dla założenia dróg, mostów, kładek, biegów wód, wodociągów, rurociągów dla oleju ziemnego, rezerwoarów, przewodów elektrycznych i transmisyj (§. 21. ustęp 2. państwowej ustawy z 9. stycznia 1907).

§. 66.

O ile niema osobnej umowy między stronami interesowanemi, zasady powszechnej ustawy górniczej mają zastosowanie co do wynagrodzenia za uszkodzenia powierzchni gruntu (§. 11. państwowej ustawy z 11. maja 1884).

§. 67.

W braku innej umowy, stawianie budynków na polu naftowem (§. 2.) pomimo sprzeciwu właściciela pola naftowego jest o tyle tylko dopuszczalne, o ile prawidłowe poszukiwanie lub wydobywanie minerałów żywicznych przez to nie staje się niemożebnem lub istotnie utrudnionem.

To postanowienie nie narusza stosunków prawnych, ustalonych przed wejściem w życie niniejszej ustawy.

§. 68.

Do komisyj w sprawie podań o pozwolenie na budowę na polu naftowem należy powoływać właściciela pola naftowego i Urząd górniczy okręgowy.

Władza budowlana ma przed udzieleniem zezwolenia na budowę zasięgnąć opinii Władzy górniczej w tym kierunku, czy przeciwko zamierzonej budowie nie zachodzą przeszkody ze względów publicznych a w szczególności ze względów gospodarstwa społecznego, i na podstawie tego zaopiniowania wydać kompetentne orzeczenie.

VI. O stosunku uprawnionych do wydobywania do ich urzędników, dozorców i robotników, jak też o kasach brackich.

§. 69.

Postanowienia IX. rozdziału (§§. 200—209) powszechnej ustawy górniczej „O stosunku właścicieli kopalń do swych urzędników i robotników“ i odnoszące się do nich §§. 247 i 248 powszechnej ustawy górniczej — §§. 206 i 248. w brzmieniu, ustalonem ustawą z 3. maja 1896, Dz. u. p. Nr. 75 — następnie ustawa z 21. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 115, o zatrudnianiu młodocianych robotników i kobiet o czasie trwania pracy codziennej i o spoczynku niedzielnym w górnictwie mają zastosowanie także do wydobywania minerałów żywicznych (§. 18. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 70.

Postanowienia X. rozdziału powszechnej ustawy górniczej „O kasach brackich“ mają zastosowanie do wydobywania minerałów żywicznych z tem ograniczeniem, że tylko dla tych kopalni, których przedmiotem jest wydobywanie wosku skalnego (ozokerytu, wosku ziemnego) i asfaltu, istnieć albo założone być muszą kasy brackie, urządzone stosownie do przepisu ustaw z 28. lipca 1889, Dz. u. p. Nr. 127, z 17. stycznia 1890, Dz. u. p. Nr. 14, z 30. grudnia 1891, Dz. u. p. Nr. 3. z r. 1892, z 17. września 1892 Dz. u. p. Nr. 178.

Natomiast należy do robotników, dozorców i urzędników, zatrudnionych w kopalniach nafty (oleju ziemnego, oleju skalnego, petroleum, ropy) stosować postanowienia ustaw z 28. grudnia 1887, Dz. u. p. Nr. 1. ex 1888 i z 30. marca 1888, Dz. u. p. Nr. 33 o ubezpieczeniu od wypadków i na wypadek choroby.

Minister rolnictwa jest upoważniony po wysłuchaniu Wydziału krajowego, w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrzych ponownie zastosować w drodze rozporządzenia postanowienia X. rozdziału powszechnej ustawy górniczej, względnie ustaw o kasach brackich, także na kopalnie nafty, jeżeliby w stosunkach tych przedsiębiorstw taka zaszła zmiana, że to zarządzenie byłoby w interesie osób w nich zatrudnionych (§. 19. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

VII. O nadzorze Władz górniczych nad kopalniami żywic ziemnych i postępowaniu tych Władz.

§. 71.

Poszukiwanie minerałów żywicznych, o ile się odbywa szybem, sztolnią albo wierceniem (§. 30), jakoteż wydobywa-

nie tych minerałów, wraz z wszystkiemi do tego służącemi urządzeniami przedsiębiorstwa, podlega nadzorowi policyjnemu Władz górniczych, które są powołane do załatwiania spraw, przekazanych im tą ustawą i które wydawać mają potrzebne rozporządzenia, by zapewnić sobie wykonanie poczynionych zarządzeń.

Jeżeli obecna ustawa nic innego nie postanawia, stanowi pierwszą instancyę Władz górniczych urzędnik górniczy okręgowy.

Postępowanie Władz górniczych normują §§. 226 do 234. powszechnej ustawy górniczej ze zmianami poczynionemi ustawą z 21. lipca 1871, Dz. u. p. Nr. 77. i §. 89. niniejszej ustawy.

§. 72.

Policyjny nadzór Władz górniczych rozciąga się na bezpieczeństwo robót kopalnianych, pieczę nad życiem i zdrowiem robotników, na ochronę powierzchni gruntu w interesie bezpieczeństwa osób, mienia i publicznej komunikacyi i na zabezpieczenie przeciw szkodliwemu dla ogółu oddziaływaniu kopalni.

§. 73.

Starostwo górnicze wydać może dla całego swego okręgu administracyjnego lub dla poszczególnych części tegoż, rozporządzenia policyjne tyczące się przedmiotów w §. 72. określonych.

Obwieszczenie tych rozporządzeń nastąpi w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Przed wydaniem takich rozporządzeń ma Starostwo górnicze dać Radzie naftowej (§. 81.) sposobność do objawienia swego zdania o nich.

§. 74.

W razie spostrzeżenia stanu nieodpowiadającego wymogom bezpieczeństwa winna władza górnicza, w miarę okoliczności z przybraniem znawców, oznaczyć sposób, w jaki i czas, w którym ten stan ma być usunięty, albo też, jeżeli zachodzi tego potrzeba, natychmiast zarządzić usunięcie tego stanu na koszt uprawnionego do wydobywania.

Władza górnicza ma prawo na ten cel żądać od uprawnionego do wydobywania zaliczek pieniężnych, a w razie potrzeby ściągnąć je w drodze politycznej egzekucyi.

§. 75.

Jeżeli w kopalni zachodzi niebezpieczeństwo w kierunkach w §. 72. wskazanych, lub wydarzy się, czy to wewnątrz kopalni czy na powierzchni nieszczęśliwy wypadek, który spowodował śmierć lub ciężkie uszkodzenie jednej lub więcej

osób, natenczas władza górnicza przeprowadzi z przybraniem w razie potrzeby politycznej władzy powiatowej potrzebne dochodzenia i wyda odpowiednie zarządzenia policyjne.

W razie niebezpieczeństwa zwłoki, ma władza, której siedziba jest bliższą miejsca wypadku, lub ta, która o niebezpieczeństwie lub wypadku pierwej otrzymała wiadomość, poczynić zarządzenia nie cierpiące zwłoki i mieć staranie o bezzwłoczne tychże wykonanie. Co do dalszych zarządzeń należy postępować według przepisu w poprzednim ustępie wskazanego.

§. 76.

Policyjne zarządzenia wydane na podstawie §§. 71, 74 i 75 należy oznajmić uprawnionemu do wydobywania i kierownikowi lub ich zastępcy, przez doręczenie rozporządzenia władzy.

Jeżeli kopalnia żywic ziemnych jest wypzierżawioną albo wykonanie pewnych robót oddane jest przedsiębiorcy, natenczas zamiast uprawnionego do wydobywania zawiadomić należy o wydanych zarządzeniach dzierżawcę kopalni, względnie przedsiębiorcę robót.

Wrazie niebezpieczeństwa zwłoki wystarcza pisemny nakaz delegata władzy do kierownika albo tegoż zastępcy.

Delegat władzy górniczej udziela tego nakazu przez wpisanie do księgi objazdowej, która utrzymywaną być ma w tym celu na każdej kopalni.

Jeżeli zachodzi potrzeba obwieszczenia robotnikom, należy je odczytać i wywiesić w stosownem miejscu.

§. 77.

Wszelkie koszta wykonania zarządzeń i zleceń, wydanych na podstawie §§. 71, 74 i 75 tej ustawy, ponosi uprawniony do wydobywania kopalni, — jeżeli się wykonanie wydanych zarządzeń okazało potrzebnem z powodu wydarzeń, określonych w §. 75., natenczas zastrzega się uprawnionemu do wydobywania regres do tych, którzy ponoszą winę nieszczęśliwego wypadku.

Jeżeli kopalnia żywic ziemnych jest wydzierżawioną albo wykonanie pewnych robót oddanem jest przedsiębiorcy, natenczas przysługuje ten regres dzierżawcy kopalni, a względnie przedsiębiorcy robót.

§. 78.

Robotników i środków pomocniczych potrzebnych do wykonania tych zarządzeń (§§. 71, 74 i 75) ma dostarczyć uprawniony do wydobywania.

Wrazie nieszczęśliwych wypadków albo w wypadkach wspólnego niebezpieczeństwa właściciele sąsiednich kopalń obowiązani są do niesienia pomocy.

§. 79.

Gdy na kopalni zajdzie niebezpieczeństwo ze względu na przedmioty w §. 72 określone, winien kierownik ruchu albo jego zastępca donieść o tem bezzwłocznie Władzy górniczej, politycznej władzy powiatowej i miejscowej policyi.

Tak samo należy donieść, jeżeli w podziemiu albo na powierzchni kopalni zajdzie wypadek nieszczęśliwy, który stał się przyczyną śmierci lub ciężkiego uszkodzenia jednej lub więcej osób.

§. 80.

Do kopalń żywic ziemnych ma odpowiednie zastosowanie §. 224. powszechnej ustawy górniczej według którego w razie, gdyby bezpieczeństwo albo dalszy byt kopalni były zagrożone wskutek nieudolności kierownika, Władze górnicze są uprawnione aż do usunięcia tego stanu niewłaściwego przez interesowanego właściciela kopalni, ustanowić na koszt i niebezpieczeństwo tegoż, ukwalifikowanego kierownika ruchu a w razie potrzeby udać się do władzy politycznej o użycie środków przymusowych.

VIII. O Radzie naftowej.

§. 81.

Dla wydania opinij w kwestyach, dotyczących technicznego ruchu kopalń minerałów żywicznych, a w szczególności środków ostrożności, jakich przytem przestrzegać należy celem zapobieżenia niebezpieczeństwu dla osób i mienia, wreszcie w kwestyach popierania górnictwa pod względem ekonomiczno-społecznym, ustanawia się przy Starostwie górniczem Radę naftową.

Rada naftowa składa się ze Starosty górniczego i z 11 członków: Dwóch członków deleguje Wydział krajowy, siedmiu wybierają te zawodowe stowarzyszenia, które na każdy okres funkcyonowania oznacza Minister rolnictwa, dwóch członków mianuje Minister rolnictwa.

Przewodniczącym jest Starosta górniczy albo w razie przeszkody zastępca przez niego oznaczony. Ich uznaniu pozostawia się przyzwać do obrad od wypadku do wypadku, także innych ekspertów, a pomiędzy nimi także robotników.

Rada naftowa zbiera się na zaproszenie Starosty górniczego w miarę potrzeby, ale conajmniej raz jeden w każdym roku kalendarzowym.

Koszta posiedzeń Rady naftowej pokrywane będą ze środków krajowych.

Bliższe postanowienia o składzie, urządzeniu i zakresie działania Rady naftowej wyda Minister rolnictwa w drodze rozporządzenia po wysłuchaniu Wydziału krajowego.

IX. O karach za przekroczenia przepisów ustawy naftowej.

§. 82.

Karanie za przekroczenia przepisów tej ustawy przysługuje Starostwu górniczemu a w ostatniej instancyi Ministerstwu rolnictwa, o ile do tych przekroczeń nie mają zastosowania postanowienia powszechnej ustawy karnej.

§. 83.

Odmówienie delegatowi Władzy górniczej, objeżdżającemu kopalnię w charakterze urzędowym żądanych przezeń wyjaśnień w sprawach górniczej policyi o ruchu kopalni, o stosunkach robotniczych i o stosunkach służbowych (§. 55) jak też niedostarczenie we właściwym czasie pomimo wydanego upomnienia wykazów statystycznych, które w myśl §. 56. przedłożyć się powinno, karane będą grzywną od 10 do 100 K.

§. 84.

Grzywnie od 20 do 100, a w razie powtórzenia się do 200 K podlegają:

1. Objęcie kierownictwa ruchu albo dozoru bez poprzedniego uznania uzdolnienia przez Władzę górniczą (§. 39);
2. zastanowienie ruchu bez poprzedniego albo w razie nieprzewidzianych wypadków bez następnego doniesienia (§. 36);
3. zaniedbanie sporządzenia albo prawidłowego uzupełnienia, jakoteż przedłożenia przepisanych map, profilów i dzienników wiertniczych (§. 37);
4. zaniedbanie doniesienia o oddaniu pewnych robót przedsiębiorcy (§. 30), również zaniechanie doniesienia o pośredniem nabyciu albo zadzierżawieniu kopalni żywic ziemnych (§. 58);
5. nieprowadzenie księgi objazdowej (§. 76).

§. 85.

Grzywnie od 50 do 200 a wrazie powtórzenia się aż do 400 K podlega:

1. prowadzenie ruchu bez poprzedniego doniesienia (§. 30);
2. prowadzenie ruchu bez planu ruchu albo przed urzędowem zatwierdzeniem tegoż (§§. 32 i 33). Oprócz tego winna władza górnicza w wypadkach 1 i 2 ruch kopalni natychmiast zastanowić;
3. samowolne odstępowanie od urzędownie zatwierdzonego planu ruchu bez doniesienia o tem we właściwym czasie (§. 34.);
4. dalsze prowadzenie ruchu, pomimo, że go władza górnicza zastanowiła (§. 35.);
5. ruch bez ustanowienia uznanego, odpowiedzialnego kierownika ruchu albo uznanego dozorcy ruchu i przyjęcie do

kierownictwa i dozoru kopalni takich osób, których władzy górniczej nie wymieniono, albo których uzdolnienia ta władza nie uznała (§§. 38. do 52.);

6. zaniechanie nakazanego obwieszczenia górniczo-policyjnego zarządzenia (§. 76.);

7. zaniechanie doniesienia o zaszłem niebezpieczeństwie albo o nieszczęśliwym wypadku na kopalni (§. 79.);

8. odmówienie pomocy w nieszczęśliwych wypadkach albo w wypadkach wspólnego niebezpieczeństwa (§. 78).

§. 86.

Przekroczenie rozporządzeń górniczo-policyjnych wydanych przez Starostwo górnicze (§. 73.), albo zarządzeń górniczo-policyjnych, wydanych na podstawie §§. 71., 74. i 75., karane będą grzywną od 10 do 200 a w razie powtórzenia się do 400 koron.

§. 87.

Jeżeli uprawniony do wydobywania albo kierownik nie wykona w odpowiednim terminie poszczególnych, prawomocnych, przez Władze górnicze we wykonywaniu nadzoru nad kopalniami żywic ziemnych wydanych poleceń, można ich do tego zniewolić grzywną od 10 do 200 K.

§. 88.

O nałożeniu grzywny zawiadomić należy ukaranych, a jeżeli grzywna nałożoną została z powodu nieprzestrzegania zarządzeń, mających na celu bezpieczeństwo, dodać należy do zawiadomienia także wezwanie, by się postarano o przestrzeganie zarządzeń bezpieczeństwa.

Jeżeli wydanych zarządzeń nie wykonano i zajdą warunki w §§. 20. i 21. przewidziane, natenczas wyda Starostwo górnicze orzeczenie na odjęcie pola naftowego, a względnie na odjęcie uprawnienia do wydobywania.

§. 89.

Nałożone grzywny mają być uiszczone w Starostwie górniczem i wpływają do kasy brackiej odnośnej kopalni, a jeżeli według przepisów niniejszej ustawy (§. 70.) nie ma kasy brackiej na kopalni, wpływają do tej kasy chorych, w której ubezpieczeni byli na wypadek choroby robotnicy na kopalni zatrudnieni.

Grzywny, zebrane w Starostwie górniczem stosownie do przepisu §. 51. ustawy z 17. grudnia 1884, Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 35 ex 1886 albo stosownie do postanowień regulaminów służbowych, przydzieli Ministerstwo rolnictwa tym kasom chorych, w stosunku na nie przypadającym, w których okręgu znajdują się kopalnie, na których zaszły karane przekroczenia.

X. Postanowienia przejściowe.

§. 90.

O ile przy wejściu w życie niniejszej ustawy prawo wydobywania minerałów żywicznych wpisane jest do księgi gruntowej, należy z urzędu otworzyć dla tego prawa wykaz w księdze naftowej podług następujących postanowień:

Jeżeli według potwierdzenia Urzędu górniczego okręgowego, do którego się Sąd najprzód ma udać, występowanie minerałów żywicznych w dotyczącym gruncie jest pewnem, utworzony będzie wykaz pola naftowego produkcyjnego.

Opiewa wyjaśnienie Urzędu górniczego okręgowego w ten sposób, że występowanie minerałów żywicznych w dotyczącym gruncie ze względu na stosunki geologiczne jest prawdopodobne, natenczas utworzonym będzie wykaz pola naftowego poszukiwawczego.

Oświadczy zaś Urząd górniczy okręgowy, że występowanie minerałów żywicznych w dotyczącym gruncie nie jest ani pewne ani prawdopodobne, natenczas oznaczy się wykaz specyalnie jako „niepotwierdzony“. Zresztą mają do niepotwierdzonych wykazów i do wpisanych do nich pól naftowych zastosowanie postanowienia wydane dla wykazów pól naftowych poszukiwawczych i dla pól naftowych poszukiwawczych.

O ile do udzielenia urzędowego wyjaśnienia Urzędu górniczego okręgowego potrzebne są oględziny miejscowe, ponosić ma koszta, temi oględzinami spowodowane, uprawniony do wydobywania.

Przeniesienie z księgi gruntowej wpisów, odnoszących się do stosunku uprawnienia naftowego ma nastąpić podług tej zasady, że uprawnienie do wydobywania przedstawia się jako rzeez nieruchoma i w księdze naftowej traktowanem być ma na równi z prawem własności, następnie, że zobowiązanie się do powtarzających się świadczeń w myśl §. 13., dla którego to zobowiązania w księdze gruntowej wpisana jest hipoteka kaucyjna, wpisaną być ma do księgi naftowej jako ciężar rzeczowy, jeżeli uprawniony do poboru o to prosi a zobowiązany i wierzyciele wpisani na uprawnieniu do wydobywania po hipotece kaucyjnej na to się godzą.

Prawa obciążające, wpisane do księgi gruntowej na nieruchomości, przed prawami naftowemi, przenieść należy w braku innej umowy przy odpowiedniem zastosowaniu ustawy z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18., i w §. 7. niniejszej ustawy, na pole naftowe z tym dodatkiem, że pole naftowe tylko pomocniczo o tyle odpowiada za wzmiankowane prawa obciążające, o ile wierzyciele nie znajdą zaspokojenia z nieruchomości.

W myśl §. 8. ustawy z 6. lutego 1869, Dz. u. p. Nr. 18., może właściciel nieruchomości albo właściciel pola naftowego

spłacić wierzyciela pretensyi, która ma być przeniesioną. Jeżeli zapłatę uskutecznia właściciel pola naftowego, ma prawo żądać odstąpienia prawa przysługującego wierzycielowi (§. 1423. powszechnej księgi ustaw cywilnych).

O sposobie przeniesienia przesłuchać należy osoby interesowane.

Na podstawie wyniku przeprowadzonych dochodzeń i przesłuchań ma Sąd orzec o odłączeniu w księdze gruntowej prawa wydobywania od prawa własności, o utworzeniu wykazu w księdze naftowej i o wpisach do tego wykazu uskutecznić się mających, tudzież o sprostowaniu i wykreśleniu wpisów już nieodpowiednich w księdze gruntowej.

Przy prawach wydobywania żywic ziemnych oddzielonych od własności gruntu z czasowem ograniczeniem albo pod warunkiem rozwiązującym, odpowiada także prawo powrotu właściciela nieruchomości za prawa obciążające, wpisane na nieruchomości a poprzedzające prawa naftowe, w miarę ich porządku hipotecznego. Nie można jednak prowadzić egzekucyi na prawo powrotu przed wejściem w życie tego prawa (§. 23. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 91.

Przy czynnościach urzędowych, przepisanych w §. 90. ma Sąd zbadać przez zasięgnięcie potwierdzenia Urzędu górniczego okręgowego, czy utworzyć się mające pole naftowe tworzy samo dla siebie kopalnię żywic ziemnych lub też czy jest tylko częścią składową kopalni żywic ziemnych, złożonej z kilku pól naftowych. — W ostatnim wypadku należy względem pól naftowych w związku ze sobą będących urzędować według §. 12. ustęp 1.

W ten sam sposób postępować należy względem pól naftowych, które z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy już istnieją w księdze naftowej (§. 24. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

§. 92.

Względem wykazów księgi naftowej, utworzonych podług §. 90. mają odpowiednie zastosowanie postanowienia §. 8. o obowiązku przedłożenia planu sytuacyjnego i podania nazwy pola naftowego. — Jeżeli uprawniony do wydobywania nie przedłoży potrzebnego planu sytuacyjnego, natenczas ma się o niego postarać Sąd na koszt uprawnionego do wydobywania.

§. 93.

Według §. 25. ustawy z 9. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 7. są w postępowaniu podług §. 90. niniejszej ustawy krajowej, wolne od stempla i opłat podania, protokoły, załączniki, wygotowania urzędowe i wpisy do księgi gruntowej, tudzież umowy

stron co do przemiany hipoteki kaucyjnej na ciężar rzeczowy, o ile one są przeznaczone tylko do przeprowadzenia tego postępowania. Korespondencye w tem postępowaniu w stosunkach między Sądami a interesowanemi stronami, wolne są od opłaty pocztowej.

§. 94.

Prawo wydobywania minerałów żywicznych, wpisane do ksiąg gruntowych przed wejściem w życie niniejszej ustawy, uważać należy pod względem pozbycia i obciążenia, także przed utworzeniem wykazu pola naftowego (§. 90), jako samoistny przedmiot majątkowy z prawnym przymiotem rzeczy nieruchomej (§. 2. ostatni ustęp).

Co do egzekucyi na prawa, o których jest mowa w poprzednim ustępie, obowiązuje postanowienie §. 23. (§. 26. ustawy państwowej z 9. stycznia 1907).

XI. Postanowienia końcowe.

§. 95.

Ta ustawa wchodzi w życie w dniu jej ogłoszenia, o ile nie zawiera postanowień, przejętych z ustawy z 11. maja 1884, Dz. u. p. Nr. 71. i 9. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 7.

Z tym dniem tracą moc obowiązującą postanowienia ustawy z 17. grudnia 1884 Dz. u. p. Nr. 35 ex 1886.

§. 96.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewoętrznych i skarbu.

Uwagi objaśniające.

I. Część ogólna.

Nowela z 9. stycznia 1907 Dz. u. p. Nr. 7, które w sprawie minerałów żywicznych zawiera postanowienia zmieniające i uzupełniające ustawę z 11. maja 1884 Dz. u. p. Nr. 71. weszła w życie z dniem 17. stycznia 1907 (z wyjątkiem drugiego ustępu §. 5. odnoszącego się do wymiaru powierzchni kopalń żywic ziemnych).

Krajowa ustawa naftowa z 17. grudnia 1884 Dz. ust. kraj. Nr. 35 z r. 1886, obowiązująca w Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, przejęła z ustawy państwowej szereg postanowień, których większa część przez nowelę z 9. stycznia 1907 zmienioną została. Zachodzą przeto między ustawą krajową a obowiązującymi przepisami obu ustaw państwowych różne inkogruencye, których usunięcie wskazane jest w interesie prawidłowego wykonywania tych ustaw. Z drugiej strony nie można pominąć tego, że ze względu na poważny rozwój galicyjskiego przemysłu minerałów żywicznych w ostanich latach i na liczne doświadczenia, które przy ruchu kopalń żywicznych zebrano, znaczna część postanowień, zawartych w krajowej ustawie, wymaga uzupełnień, jeżeli przemysł żywic ziemnych — do czego właśnie ze wszech stron się dąży — ma się dalej rozwijać i jeżeli po skonsolidowaniu swych stosunków ma zająć między krajami, produkującymi naftę, to ekonomiczne stanowisko, jakie jego znaczeniu odpowiada.

Z natury rzeczy wypływa, że przy rewizyi ustawy należało uwzględnić, iż ze wzmagającem się rozszerzeniem i intenzywniejszem ukształtowaniem się ruchu, także i źródła niebezpieczeństwa się wzmogły, do których zwalczania postanowienia, zawarte w ustawie krajowej, a odnoszące się do bezpieczeństwa ruchu, nie mogły być nadal uważane za dostateczne.

Niedostateczność postanowień ustawy krajowej odczuwały coraz bardziej tak władze górnicze, ktorym nadzór nad kopalniami żywicznemi jest poruczony, jakoteż i interesowane koła naftowe, gdy w roku 1898 galicyjski przemysł naftowy wszedł na drogę nieprzewidzianego dotąd rozwoju.

Komisya dla zbadania stosunków ruchu kopalń wosku ziemnego w Galicyi, ustanowiona przez Ministerstwo rolnictwa w roku 1902 z powodu ubolewania godnej katastrofy, która się wydarzyła dnia 2. czerwca 1902 na kopalni wosku ziemnego grupa I. Akcyjnego Towarzystwa „Borysław“, wskazała w swem sprawozdaniu[1]) na liczne niewłaściwości w powyższym kierunku i nawiązując do tego, postawiła konkretne wnioski co do reformy obowiązujących ustaw naftowych. Taksamo Komisya dla zbadania stosunków ruchu kopalń oleju ziemnego w Galicyi[2]) ustanowiona przez Ministerstwo rolnictwa z powodu pożarów, które się w grudniu 1902 i w styczniu 1903 przy wierceniach za naftą w Borysławiu kilkakrotnie wydarzyły, zaznaczyła, że zmiana tych ustaw leży w interesie przemysłu oleju ziemnego.

Rewizyą ustaw naftowych zajmował się także galicyjski Sejm krajowy a z jego polecenia zwołana przez Wydział krajowy w r. 1905 ankieta wypracowała projekt nowej ustawy naftowej, który zawiera daleko idące zmiany całego szeregu postanowień obowiązującej ustawy krajowej.

Przy wypracowaniu niniejszego projektu ustawy uwzględniono o ile możności wnioski pomienionych Komisyj, jak też i życzenia interesentów. Z kwestyj, które niniejszy projekt reguluje, podnosi się ze względu na ich szczególne znaczenie:

1. ustanowienie minimalnych terenów dla ruchu kopalnianego;

2. ustanowienie teoretycznie ukwalifikowanych kierowników ruchu;

3. wprowadzenie współodpowiedzialności uprawnionego do wydobywania, a względnie dzierżawcy kopalni i przedsiębiorcy pewnych robót za przekroczenia przepisów ustawy naftowej i rozporządzeń na podstawie tejże wydanych;

4. uregulowanie spraw budowlanych na polach naftowych;

5. utworzenie Rady naftowej jako organu do wydawania opinii dla Władzy górniczej.

Przepisy ustawy państwowej z 11. maja 1884, Dz. u. p. Nr. 71, o ile są jeszcze ważne, dalej przepisy ustawy państwowej z 9. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 7, przejęto do niniejszego projektu ustawy (z odniesieniem się do §§-ów ustaw

---

[1]) »Ergebnisse der vom k. k. Ackerbauministerium im Jahre 1902 eingesetzten Kommission zur Untersuchung der Betriebsverhältnisse des Erdwachsbergbaues in Galizien«. Wien, 1903. k. k. Hof-und Staatsdruckerei.

[2]) »Ergebnisse der vom k. k. Ackerbauministerium im Jahre 1903 eingesetzten Kommission zur Untersuchung der Betriebsverhältnisse des Erdölbergbaues in Galizien«. Wien. 1904. k. k. Hof-und Staatsdruckerei.

państwowych) jedynie dla dogodności, gdyż tych postanowień Sejm krajowy zmienić nie może.

Rząd musi kłaść tem większą wagę na przyjście tej ustawy do skutku, ponieważ to stoi nie tylko w ścisłym związku z bezpieczeństwem kopalń i zajętych na nich osób, ale też i z dalszym rozwojem galicyjskiego przemysłu żywic ziemnych.

Objaśnienie poszczególnych postanowień projektu zawiera część szczegółowa.

II. Część szczegółowa.

Do §. 1.

Paragraf ten zawiera w drugim ustępie uzupełnienie postanowień §. 1. ustawy z 17. grudnia 1884 Dz. u. kraj. Nr. 35. z r. 1886, przez wprowadzenie krótszego określenia dla minerałów w pierwszym ustępie pomienionych i dla kopalń tych minerałów. Kopalnie te dzieli się na kopalnie oleju ziemnego i kopalnie wosku ziemnego. Wprowadzenie tych określeń nastąpiło stosownie do utartej w praktyce nomenklatury.

Do §§. 2. do 6.

Przepisy §§. 2, 3, 5 i 6. są równobrzmiące z postanowieniami §§. 1. do 4. ustawy z 9. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 7. (nowela do ustawy państwowej), §. 4. odpowiada §. 3. ustawy z 11. maja 1884 Dz. u. p. Nr. 71.

Do §. 7.

W §. 5. noweli do ustawy państwowej postanowiono w drugim ustępie, że na wypadek, jeżeli ustawodawstwo krajowe ustanowi jako warunek dla dopuszczenia wprowadzenia w ruch kopalń minerałów żywicznych minimalny wymiar powierzchni, to świadectwo urzędu górniczego okręgowego o możności racyonalnego wydobywania minerałów w dotyczącym terenie naftowym zastąpione być ma poświadczeniem tego urzędu, iż pole naftowe odpowiada ustawowym przepisom o wymiarze powierzchni kopalń żywic ziemnych. §. 31. reguluje odnośne stosunki, przeto przy wydaniu postanowienia, które dotyczy wspomnianego świadectwa urzędowego, powołano się na ten §. 31.

Zresztą treść tego §. odpowiada postanowieniom §. 5. noweli do ustawy państwowej.

Do §. 8.

Przepisy §. 8. odbiegają od postanowień §. 5. ustawy z 17. grudnia 1884 o tyle, że plan sytuacyjny, dołączyć się mający do podania o odłączenie prawa wydobywania, sporzą-

dzony i uwierzytelniony być ma przez rządowo autoryzowanego prywatnego technika i że punkt odkrywki minerału, stosownie do zmienionej ustawy, tylko w tym wypadku ma być podany, jeżeli na podstawie odnośnego podania utworzony być ma wykaz pola naftowego produkcyjnego. Punkt odkrywki należy dodatkowo podać, jeżeli wykaz pola naftowego poszukiwawczego zmieniony być ma na wykaz pola naftowego produkcyjnego, w którym to celu Sądowi tabularnemu z podaniem o przemianę pola naftowego, przedłożony być musi plan, przedstawiający punkt odkrywki minerału.

Przepis, że plan sytuacyjny ma być sporządzony i uwierzytelniony przez rządowo autoryzowanego technika prywatnego, jest tem uzasadniony, że dokładność przedłożonego planu, ze względu na jego cel, musi być zapewniona. Dalsze odstąpienie od istniejącej ustawy opiera się na postanowieniach piątego i szóstego ustępu §. 1. noweli do ustawy państwowej, a względnie na obecnie istniejącej różnicy między wykazem pola naftowego poszukiwawczego, a wykazem pola naftowego produkcyjnego. — Ponieważ dla utworzenia wykazu pola naftowego produkcyjnego podanie punktu odkrywki jest niezbędne, przeto należało postanowić, ażeby przy przemianie wykazu pola naftowego poszukiwawczego na wykaz pola naftowo-produkcyjnego, punkt odkrywki w planie sytuacyjnym dodatkowo oznaczono.

Do §§. 9. do 23.

Pomijając poszczególne uzupełnienia, o których później będzie mowa, odpowiadają §§. 9, 10, 11 i 20. §§-om 5, 6 i 12 ustawy z 11. maja 1884, a względnie §§. 6 do 9 ustawy z 17. grudnia 1884, a §§. 12 do 17, 19, 22 i 23 są równobrzmiące z §§-mi 6 do 13 i 16 noweli do ustawy państwowej.

W §. 11. postanowiono, że plan sytuacyjny, który z podaniem o złączenie kilku pól naftowych, o podział pola naftowego albo o wymianę poszczególnych części pól władzy tabularnej przedkładać należy, sporządzić i uwierzytelnić ma rządowo autoryzowany technik prywatny. Celem tego postanowienia jest analogiczne do wypadków, omawianych w §. 8. zapewnienie autentyczności mapy, która dołączoną być ma do tego podania.

Przewidziane w §. 18. utworzenie osobnej karty we wykazach księgi naftowej dla prawa powrotu, przysługującego właścicielowi nieruchomości i dla odnośnych wpisów, ma na celu ułatwić przejrzystość stanu księgi naftowej.

Propozycyi ankiety, powołanej przez galicyjski Wydział krajowy w r. 1905, według której postanowienia §. 9. istniejącej ustawy krajowej miałyby być zmienione przepisem, mocą którego Starostwo górnicze byłoby tylko upoważnione do zastanowienia ruchu kopalni w razie jej trwałego i bezpieczeństwu grożącego zaniedbywania przez właściciela pola

naftowego, nie można było uwzględnić z powodu postanowień §. 12. ustawy państwowej z 11. maja 1884. Proponowana zmiana istniejących przepisów nie odpowiadałaby jednak i z tego powodu celowi, ponieważ praktyka poucza, że zachodzą wypadki, w których, pomimo wszelkich starań, nie można odszukać właściciela pola naftowego, na którem założona kopalnia wskutek wielkiego zaniedbania ruchu popadła w stan, zagrażający bezpieczeństwu osób lub dobra powszechnego, a zabiegi władzy górniczej w celu wprowadzenia uregulowanego ruchu skutkiem tego pozostają bez rezultatu. Należy przeto postarać się, ażeby takie przedmioty mogły być wykreślone, w tym celu, aby właściciel nieruchomości mógł powrócić do pełnego posiadania swych praw (§. 20. ostatni ustęp), jeżeli przepisane dalsze postępowanie pozostało bez skutku, tj. jeżeli się przy sprzedaży pola naftowego żaden kupujący nie zgłosił. — Dla zapewnienia dalszych kauteli, by odjęcie pola naftowego przez Starostwo górnicze orzeczone być mogło tylko w tym wypadku, jeżeli inne Władzy górniczej do dyspozycyi stojące środki do osiągnięcia należytego prowadzenia ruchu pozostały bez skutku, postanawia projekt, że na odjęcie pola dopiero wtedy orzeczenie wydane być może, jeżeli właściciel pola naftowego nie zastosuje się do przepisów górniczo-policyjnych pomimo powtórnego wezwania i pomimo powtórnego poprzedniego ukarania za zaniedbanie środków bezpieczeństwa.

§. 21. uwzględnia wypadki, w których prawo wydobywania, przysługujące właścicielowi pola naftowego, uprawniony do wydobywania przeniósł dalej na pewien oznaczony czas albo pod warunkiem rozwiązującym. Samo się przez się rozumie, że, jeżeli zachodzą warunki §. 20, przedmiotem odjęcia, oszacowania, sprzedaży i wykreślenia w księdze może być w takich wypadkach tylko dalej przeniesione prawo wydobywania. Po prawomocnem wykreśleniu powraca w takich przypadkach prawo wydobywania do poprzednika.

Do §. 24.

Prowadzenie ksiąg posiadłości ma dać Urzędom górniczym okręgowym możność utrzymywania stałej ewidencyi o stosunkach posiadania kopalń żywic ziemnych ich okręgów (pól naftowych i innych uprawnień do wydobywania) i możność udzielania bez przeszkody wyjaśnień o tych stosunkach, w miarę istniejących wpisów interesentom, którzy się tego domagają. Księgi te mają więc służyć tylko dla celów ewidencyjnych.

Do §§. 25 do 29.

Przepisy zawarte w tych paragrafach odpowiadają postanowieniom §. 7, ustęp 2 i 3. ustawy z 11. maja 1884

a względnie §§. 10 do 13. ustawy z 17. grudnia 1884 i §§. 21 i 22. noweli do ustawy państwowej.

Do §. 30.

Uprawniony do wydobywania minerałów żywicznych jest obowiązany co najmniej cztery tygodnie naprzód zgłosić w Urzędzie górniczym okręgowym zamiar otwarcia ruchu kopalni. Po myśli tego przepisu rozumie się pod uprawnionym do wydobywania żywic ziemnych przedewszystkiem uprawnionego do wydobywania właściciela gruntu, a względnie właściciela pola naftowego, w razie zaś wydzierżawienia kopalni w myśl §. 57. dzierżawcę.

Przy zgłoszeniu zamiaru otwarcia ruchu kopalni, należącej do kilku osób, zdarza się często, że pomiędzy współuprawnionymi do wydobywania nie ma zgody, gdyż jedni domagają się otwarcia ruchu, drudzy zaś otwarcie to na później chcą odłożyć. Ażeby na przyszłość zapobiedz sporom, które dotąd czasem powstawały, gdy Urząd górniczy okręgowy przyjmował do wiadomości zgłoszenie otwarcia ruchu kopalni wbrew oświadczeniu poszczególnych współuprawnionych, postanawia projekt, że w wypadku, gdy prawo wydobywania przysługuje więcej uczestnikom, wspólny ich pełnomocnik wnieść ma to zgłoszenie zamiaru ruchu.

Roboty na kopalni wykonują po części uprawnieni do wydobywania we własnym zarządzie, po części zaś przedsiębiorcy, tak zwani akordanci. Ten drugi wypadek zachodzi mianowicie przy robotach wiertniczych. Akordanci nie zawsze posiadają fachowe wykształcenie, a starają się oddane im roboty jak najspieszniej i jak najtaniej wykonać, nie zważając przytem w należyty sposób na bezpieczeństwo ruchu i robotników przy nim zatrudnionych. Roboty takie muszą być przez Władzę górniczą ze szczególną dokładnością dozorowane, wobec czego projekt postanawia, ażeby zgłoszenie otwarcia ruchu kopalni, w razie oddania robót przedsiębiorcy, zawierało imię, nazwisko i miejsce zamieszkania akordanta lub jego pełnomocnika, przy wymienieniu tych robót.

Ze względu na obecny stan ustawodawstwa można natomiast odstąpić od żądania, aby w zgłoszeniu obok uprawnionego podawano także te osoby, które prawo wydobywania wykonują.

Dowód uprawnienia do wydobywania żywic ziemnych ma być dostarczony według postanowień projektu ustawy, przez przedłożenie uwierzytelnionego wyciągu z księgi gruntowej, a względnie z księgi naftowej. Ustanowienie jednolitości w dostarczaniu dowodu uprawnienia ma na celu zapobiedz tak spóźnieniom załatwienia zgłoszeń zamiaru otwarcia ruchu kopalni jak też i zapewnić jednolitość postępowania Władz górniczych.

Już samo zgłoszenie, ma dać Urzędowi górniczemu okręgowemu możność ocenienia, czy przeciw zamierzonemu otwarciu ruchu kopalni nie zachodzi ze względów górniczo-policyjnych jaka przeszkoda, czy w szczególności zachowane są obowiązujące przepisy o minimalnym wymiarze powierzchni terenu kopalnianego i o minimalnem oddaleniu włomów od granic tegoż i od innych przedmiotów na powierzchni, które przy otwarciu ruchu uwzględniać należy, czy więc to zgłoszenie może być przyjęte do wiadomości lub nie. Projekt zazawiera przeto postanowienie, że ze zgłoszeniem otwarcia ruchu kopalni przedłożone być mają także mapy, potrzebne do do ocenienia wspomnianych stosunków, a to kopia mapy katastralnej i w podwójnem wygotowaniu plan sytuacyjny w skali 1 : 720. Głównym celem planu sytuacyjnego jest uwidocznić wszystkie przedmioty na powierzchni zgłoszonego terenu i te, które w odległości aż do 50 m od jego granic się znajdują.

Z powodów, wyłuszczonych w objaśnieniach do §§. 8. i 11., należy żądać i w tym wypadku sporządzenia i uwierzytelnienia map przez rządowo autoryzowanego technika prywatnego.

Interes uprawnionego do wydobywania wymaga, ażeby jak najrychlej otrzymał rezolucyę, czy Urząd górniczy okręgowy zgłoszenie zamierzonego otwarcia ruchu jego kopalni przyjął do wiadomości, lub też jakie przeciw temu zachodzą przeszkody. Temu czyni projekt ustawy w ten sposób odpowiednio zadość, iż zobowiązuje Urząd górniczy okręgowy, aby tę rezolucyę wydał uprawnionemu do wydobywania najpóźniej do czterech tygodni. Do załatwienia zgłoszenia ma Urząd górniczy okręgowy dołączyć jeden egzemplarz przedłożonej mapy sytuacyjnej.

Do §. 31.

W myśl §. 15. ustawy krajowej winna Władza górnicza zakazać otwarcia ruchu kopalni, jeżeli wymiar powierzchni gruntu tejże pod względem kształtu i rozległości obszaru nie dozwala wprowadzenia racyonalnego ruchu. Przeciw temu postanowieniu podniesiono zarzut, że pozostawienie swobodnemu uznaniu władzy górniczej tak ważnej i dla kopalń tak doniosłej decyzyi, szkodzi rozwojowi przemysłu żywic ziemnych. W samej rzeczy okazało się powyższe postanowienie nieododpowiedniem w praktyce Władzy górniczej, gdyż pominąwszy, że przy jego wykonywaniu nie dało się osiągnąć równomiernego postępowania u poszczególnych Urzędów górniczych okręgowych, prowadziło ono także do licznych nieprawidłowości, rekursów i zażaleń stron, albowiem każdy z uprawnionych do wydobywania uważał swój teren, choćby jak najmniejszy, za nadający się do prowadzenia racyonalnego ruchu, a odmowne załatwienie Władzy górniczej jako naruszenie

swych praw. Jeżeli się zważy, że na każdym terenie kopalnianym urządzone być muszą zakłady do ruchu potrzebne (otwory świdrowe, szyby, kotłownie, urządzenia elektryczne, warsztaty, rezorwoary, cechownie i t. d.), że ilością tych zakładów, przez pomnożenie ognisk i t. p. przy ruchu, niebezpieczeństwo się wzmaga, to nie podlega żadnej wątpliwości, że prowadzenie ruchu na za małych terenach należy potępić nie tylko ze stanowiska ekonomicznego, ale też i ze względów bezpieczeństwa.

Obawy przeciw dopuszczeniu terenów kopalnianych z za szczupłym wymiarem powierzchni gruntu rosną naturalnie w tym wypadku, jeżeli do ogólnych niebezpieczeństw przyłączają się jeszcze odrębne niebezpieczeństwa, jak n. p. przy kopalniach oleju ziemnego wskutek erupcyi gazów i ropy albo gdy przy zastoju zbytu produkcyi zachodzi potrzeba gromadzenia zapasów na terenach kopalnianych.

Z zasady należy przeto żądać, aby tereny, przeznaczone do ruchu kopalń żywic ziemnych taki miały wymiar, by z jednej strony potrzebne urządzzenia i budynki na tychże można umieścić, a z drugiej strony bezpieczeństwo osób i mienia tak w części ruchu na własnem polu, jakoteż i podczas ruchu na polach sąsiednich było zupełnie zapewnione. Tak samo musi się też baczyć na to, aby sąsiad przez ruch kopalni żywic ziemnych, w wykonywaniu swych praw wydobywania nie był ani zagrożonym, ani nie doznał przeszkody.

Te względy były powodem, że w literaturze fachowej ostatniego czasu coraz natarczywiej podnoszono żądanie, ażeby dla ruchu kopalń żywic ziemnych przepisano pola minimalne przy równoczesnem ustanowieniu minimalnej szerokości pola. W latach 1902 i 1903 przez Ministerstwo rolnictwa ustanowione Komisye do badania stosunków ruchu galicyjskich kopalń wosku ziemnego i oleju ziemnego, zaproponowały jako najmniejszy wymiar płaszczyzny dla ruchu kopalń oleju ziemnego 20.000 metrów kwadratowych, a dla ruchu kopalń wosku ziemnego 50.000 metrów kwadratowych. Ankieta powołana w roku 1905 przez galicyjski Wydział krajowy, oświadczyła się, że otwarcie ruchu kopalni powinno być zakazane, jeżeli teren kopalni oleju ziemnego w jednym kawałku mniej wynosi niż 8000 metrów kwadratowych, a szerokość tego terenu w miejscu, gdzie otwór świdrowy ma być założony, mniej niż 40 m, zaś teren kopalni wosku ziemnego w jednym kawałku mniej wynosi niż 30.000 metrów kwadratowych, a szerokość tego terenu w miejscu założenia szybu mniej niż 100 metrów.

Dla ruchu kopalń wosku ziemnego przyjęto w niniejszym projekcie ustawy co do wymaganego najmniejszego wymiaru przeznaczonej płaszczyzny wniosek ankiety, natomiast nie można było przyjąć wniosku tejże ankiety co do najmniejszego wymiaru płaszczyzny dla kopalń oleju ziemnego,

a to z powodu, że w takim razie bezpieczeństwo ruchu nie byłoby odpowiednio zapewnione.

Przyjęto zatem w projekcie ustawy, stosując się do wniosku galicyjskiego Towarzystwa naftowego krajowego, jako najmniejszą płaszczyznę dla kopalń oleju ziemnego 12.000 metrów kwadratowych, a jako najmniejszą odległość otworów świdrowych od granicy gruntu 30 metrów.

Przepisy projektu ustawy nie odnoszą się do terenów, na których zgłoszono już Władzy górniczej po myśli §. 14. ustawy z 17. grudnia 1884 zamierzone otwarcie ruchu przed dniem ogłoszenia ustawy wydać się mającej, jeżeli władza przyjęła to zgłoszenie do potwierdzającej wiadomości.

Do §§. 32. do 36.

Przedłożenie planu ruchu, które dotąd tylko na żądanie Władzy górniczej nastąpić miało, ma być na przyszłość obowiązującem. Plan ruchu musi być przedłożony przed wykonaniem Urzędowi górniczemu okręgowemu do zbadania. Jeżeli wskutek sprzeciwu Urzędu górniczego okręgowego porozumienie z uprawnionym do wydobywania nie dojdzie do skutku, wówczas ma Urząd górniczy okręgowy z pozostawieniem rekursu do Starostwa górniczego zadecydować o wykonaniu planu ruchu. Urzędownie zatwierdzony plan ruchu wolno tylko za zgodą Władzy górniczej uzupełnić lub zmienić.

Postanowienia, że plan ruchu ma być przed wykonaniem przedkładany Władzy górniczej, odpowiada o tyle istniejącym stosunkom, że już obecnie Urzędy górnicze okręgowe na podstawie zgłoszeń uprawnionych do wydobywania o zamierzonem otwarciu ruchu ich kopalń, w każdym poszczególnym wypadku żądają przedkładania planu ruchu celem zbadania go ze stanowiska górniczo-policyjnego, czy jego wykonanie dopuszczone być może. Wyraźne unormowanie tego przepisu w ustawie zaleca się z tego powodu, aby tak bardzo ważnej kwestyi, czy plan ruchu w konkretnym wypadku ma być przedłożony Urzędowi górniczemu okręgowemu, nie pozostawiać li tylko swobodnemu uznaniu tego Urzędu.

Każde uzupełnienie urzędownie zatwierdzonego planu ruchu przedstawia się jako zmiana tegoż, musi przeto być zawisłem od poprzedniego przyzwolenia Władzy górniczej. Decyzyę o dopuszczalności wykonania planu ruchu przekazano w 1-ej instancyi Urzędom górniczym okręgowym. Zmiana ta zaleca się z jednej strony dla zapobieżenia znaczniejszej stracie czasu, z drugiej strony ale także i z uwagi, że urzędy górnicze okręgowe na podstawie znajomości miejscowych stosunków i znajomości szczególnych momentów, na które przy rozpatrywaniu planów ruchu zważać należy, w pierwszej linii powołane są do wydawania orzeczeń we własnym zakresie działania.

Zresztą projekt ustawy utrzymuje obecne postanowienia w mocy.

Do §. 37.

Według §. 21. ustawy z 17. grudnia 1884 jest uprawniony do wydobywania obowiązanym prowadzić dokładne mapy górniczo-miernicze i starać się o regularne na nich oznaczanie postępu robót.

Ze względu na różne ukształtowanie się ruchu kopalń minerałów żywicznych i ze względu na ich rozprzestrzenienie się przepis ten w obecnych stosunkach nie odpowiada już celowi.

Przedewszystkiem jest niezbędną koniecznością, aby dla każdej kopalni żywic ziemnych istniała mapa poglądowa, która ma przedstawiać położenie włomów, budynków i innych zakładów kopalni. Gdy dalej nie tylko przy kopalni wosku ziemnego, ale też i przy wierceniach za olejem ziemnym, w każdej chwili musi być daną możność sprawdzenia stanu ruchu, przeto postanawia projekt, przy utrzymaniu przepisów istniejącej ustawy co do założenia map górniczo-mierniczych dla istniejących robót podziemnych, że mają być prowadzone profile wiertnicze i dzienniki wiertnicze w tym wypadku, jeżeli kopalnię stanowi otwór świdrowy. Starostwo górnicze przepisze skalę dla map i profilów, wymogi dla ich dokładności i okresy czasu, w których one, jak też dzienniki wiertnicze mają być uzupełniane, a to dlatego, ażeby dotyczące zarządzenia w razie potrzeby szybko mogły być zmienione.

Do §§. 38 do 52.

Ustawa z 17. grudnia 1884 zawiera w §. 23. postanowienie, że osoby, przyjęte do kierownictwa i nadzoru ruchu, obowiązane są udowodnić swoje przynajmniej praktyczne uzdolnienie do poruczonych im czynności.

Jeżeli ten przepis w czasie wydania pomienionej ustawy, ze względu na ówczesny nieznaczny rozwój kopalń żywic ziemnych i ze względu na brak teoretycznie wykształconych osób, w pewnym względzie był uzasadniony, to nie może podlegać wątpliwości, że to postanowienie w obecnym czasie, a osobliwie ze względu na silny rozwój przemysłu żywic ziemnych nie wystarcza. Zużytkowane technicznego postępu, zwalczanie szczególnych niebezpieczeństw, właściwych kopalniom żywic ziemnych, jakoteż i rozwiązanie różnych z rozwinięciem się socyalno-politycznego prawodawstwa występujących zadań, wymagają także i przy kopalnictwie żywic ziemnych, od osób, którym kierownictwo ruchu powierzono, nie tylko wszechstronnego praktycznego doświadczenia, ale także i wiadomości teoretycznych. Teretycznych wiadomości obok praktycznego doświadczenia będzie należało żądać — jak to się samo przez się rozumie — w zna-

cznej mierze w tym wypadku, jeżeli będzie chodzić o kierownictwo ruchu kopalni o znaczniejszych rozmiarach albo o wyższej klasie niebezpieczeństwa; podczas gdy dla mniejszych, wśród mniej niebezpiecznych stosunków prowadzonych kopalń, a osobliwie wtedy, gdy ubiegający się o posadę kierownika ruchu, już dłużej w praktyce pozostawał, mniej zważać będzie można na dowód teoretycznej kwalifikacyi.

Ale też i od dozorcy ruchu, do którego wykonanie i dopilnowanie zarządzeń kierownika ruchu, pouczenie robotników i kontrola robót, odnośnie do użyć się mających środków ostrożności należy, musi się do pewnego stopnia żądać teoretycznego wykształcenia fachowego, bez którego się tenże obejść nie może, jeżeli n. p. nadzorować ma ruch całej kopalni, nadzorować służbę niższych organów dozorczych lub nadzorować urządzenia dla wentylacyi kopalni.

Komisye w roku 1902 i 1903 przez Ministerstwo rolnictwa ustanowione do zbadania stosunków ruchu galicyjskich kopalń wosku ziemnego i oleju ziemnego, wydały opinię, iż leży to w interesie przemysłu żywic ziemnych, aby zasady ustawy o kierownikach ruchu z 31. grudnia 1893, Dz. u. p. Nr. 12. z roku 1894 i zasady rozporządzenia Ministerstwa rolnictwa z 21. kwietnia 1894 Dz. u. p. Nr. 75. znalazły zastosowanie także do kopalń żywic ziemnych.

Ankieta, zwołana przez galicyjski Wydział krajowy w roku 1905, postawiła co do dowodu uzdolnienia kierowników i dozorców ruchu, ustanowić się mających dla kopalń wosku ziemnego i oleju ziemnego, uwzględniając postanowienia przepisów górniczo-policyjnych Starostwa górniczego w Krakowie z 5. grudnia 1903 i z 26. czerwca 1904, konkretne wnioski, które w swych istotnych postanowieniach przyjęte zostały do projektu tej ustawy z uwzględnieniem tego, co powyżej przytoczono, jak też z uwględnieniem ogólnych postanowień ustawy o kierownikach ruchu i dotyczącego rozporządzenia wykonawczego Ministerstwa rolnictwa z 21. kwietnia 1894.

§. 49. reguluje stosunki Komisyi ustanowić się mającej przez Starostwo górnicze, do przeprowadzenia egzaminu kandydatów na kierowników i dozorców ruchu, którzy dla otrzymania uznania uzdolnienia, muszą się poddać osobnemu wypróbowaniu. Do osiągnięcia o ile możności równego postępowania przy egzaminowaniu przepisanem ustawą, zaleca się możliwe ograniczenie ilości tych komisyj.

Kierownicy i dozorcy ruchu, którzy w czasie wejścia w życie ustawy, już są ustanowieni, mają być po myśli §. 51. zwolnieni od obowiązku przedłożenia dowodu swego uzdolnienia po myśli przepisów ustawy. Rozumie się samo przez się, że kierownik ruchu lub dozorca ruchu, do którego się to postanowienie odnosi, przechodząc później na inną kopalnię żywic ziemnych, tylko wówczas będzie mógł być uwolnionym, po myśli postanowień ustawy, od dostarczenia dowodu swego

uzdolnienia, jeżeli przechodzi na kopalnię, która tak co do prowadzenia ruchu, jak też i co do występującego w niej niebezpieczeństwa, należy do tej samej kategoryi, co kopalnia, na której dotychczas był zatrudniony.

Przy stylizacyi postanowienia §. 52., które wobec istniejących przepisów (§. 24. ustawy z 17. grudnia 1884) o tyle przedstawia zmianę, że wypuszone zostały słowa „albo która okazała się niezdolną“ uwzględniono okoliczność, że postępowanie Władzy górniczej w razie nieudolności kierownika ruchu, uregulowane zostało w §. 80.

Do §. 53.

Postanowienie §. 25. obowiązującej ustawy krajowej, według której odpowiedzialność za przekroczenia ustawy, jak też za przekroczenia rozporządzeń na podstawie niej wydanych, niemal wyłącznie ciąży na osobach, które kierownictwo i nadzór ruchu na siebie przyjęły, wywołało wielokrotne trudności. Wydarzyło się często, że kierownicy ruchu, wskazani Władzy górniczej, nie mieli żadnego wpływu na kierownictwo ruchu, ponieważ byli tylko podstawionemi osobami, które w razie zaszłego przekroczenia ponosiły odpowiedzialność wobec Władzy górniczej, podczas gdy w rzeczywistości kierownictwo ruchu sprawowały nieddpowiedzialne osoby. Te osoby utrudniały wykonanie zarządzeń Władz górniczych i przeszkadzały przez niedostarczenie potrzebnych do tego środków, kary zaś ponosili ci, którzy u Władzy górniczej jako kierownicy ruchu tylko zgłoszeni zostali a nie mieli żadnego wpływu na kierorownictwo ruchu. Nie potrzeba bliższego objaśnienia, że wśród takich stosunków stanowisko kierownika ruchu, już samo przez się trudne, okazało się wprost niemożliwem.

Aby tym niewłaściwościom zapobiedz, wprowadza projekt współodpowiedzialność uprawnionego do wydobywania w tych wypadkach, w których jest udowodnionem, że wina przekroczenia spada na niego. Chcąc stworzyć dalsze kautele, aby uprawniony do wydobywania nie przeszkadzał kierownikowi ruchu w wykonywaniu zarządzeń, potrzebnych na kopalni jemu powierzonej, w myśl obowiązujących ustaw i rozporządzeń, dotyczących wydobywania minerałów żywicznych, wprowadza projekt solidarną odpowiedzialność uprawnionego do wydobywania za spłatę grzywny, nałożonej na kierownika ruchu.

Do §. 54.

Skrócenie terminu oznaczonego mieszkającemu za granicą uprawnionemu do wydobywania na 90 dni dla wskazania pełnomocnika, zaleca się dla utrzymania porządku. Ze względu na istniejące stosunki komunikacyjne postanowienie to nie obciąża uprawnionych do wydobywania, którzy za granicą mieszkają.

Do §§. 55. i 56.

Obowiązek kierownika ruchu, do udzielania delegatom Władzy górniczej żądanych wyjaśnień nie tylko o ruchu kopalń żywic ziemnych, ale też i o stosunkach robotniczych i służbowych i wszystkich innych sprawach, podlegających nadzorowi władzy górniczej, wynika z jednej strony ze stanowiska kierownika ruchu, jako organu w pierwszej linii odpowiedzialnego Władzy górniczej za porządek na kopalni, z drugiej strony zaś ze względu na zakres działania tej Władzy, odnoszący się do nadzoru nad wydobywaniem żywic ziemnych.

Za dostarczenie statystycznych wykazów w oznaczonym czasie, ma być natomiast odpowiedzialnym uprawniony do wydobywania, bo zwykle tylko on posiada wszystkie do zestawienia tych wykazów potrzebne daty.

Do §. 57.

Jest to rzeczą słuszną i ze względu na dotychczasowe doświadczenie celowi odpowiednie, żeby za zachowanie ustaw i rozporządzeń ci odpowiadali, którzy kopalnię prowadzą.

Niewłaściwości, o których przy objaśnieniu przepisów §. 53. o stosunku między uprawnionymi do wydobywania a kierownikami ruchu była mowa, dotyczą osób interesowanych w równej mierze wówczas, jeżeli prawo do wydobywania przez uprawnionego zostało wydzierżawione, albo też wykonanie pewnych robót na kopalni bądź to przez samego uprawnionego do wydobywania, bądź to przez dzierżawcę kopalni żywic ziemnych oddano do wykonania przedsiębiorcy.

Także i w tych wypadkach zdarzało się często, że ze względu na przepisy ustawy, kara z powodu przekroczenia nałożona, nie trafiała tych, którzy przekroczenie zawinili, ale tych, którzy w przekroczeniu udziału nie mieli. Projekt zawiera przeto postanowienie, że odpowiedzialność i poręka, ciążąca według przepisów ustawy na uprawnionym do wydobywania, za spłatę grzywien, które na kierownika ruchu nałożone zostały, wrazie wydzierżawienia kopalni, albo oddania wykonania pewnych robót przodsiębiorcy, przechodzi na dzierżawcę kopalni, a względnie na przedsiębiorcę tych robót.

Odpowiedzialność dzierżawcy kopalni żywic ziemnych rozciąga się z ograniczeniem z §-u 53. — jak to z natury rzeczy wynika — na cały ruch kopalni, odpowiedzialność zaś przedsiębiorcy pewnych robót na kopalni, na roboty przez ustawę na niego objęte.

Do §. 58.

Doniesienie Władzy górniczej o każdej zmianie w wykonywaniu prawa do wydobywania jest z tego powodu koniecznem, ponieważ Władza ta w przeciwnym razie nie byłaby w możności wykonywać nadzoru przez ustawę na nią nałożonego.

Do §§. 59 do 66.

Przepisy §§. 59. 61, 63. i 66. odpowiadają postanowieniom §§. 8. i 11. ustawy z dnia 11. maja 1884, a §§. 60. 62. 64. i 65. są równobrzmiące z §§. 14. 15, 20. i ust. 2. §. 21. ustawy z 9. stycznia 1907.

Postanowienie 2. ustępu §. 63. ma na celu zapobiedz przewlekaniu ustanowienia pełnomocnika i umożliwić Władzy górniczej ustanowienie pełnomocnika po upływie terminu 45 dni także w tym wypadku, jeżeli poszczególni uczestnicy prawa wydobywania odmawiają przyjęcia odnośnego wezwania Władzy górniczej, albo też, jeżeli takiego wezwania wszystkim uczestnikom z jakiegokolwiek powodu nie można doręczyć.

Do §§. 67. i 68.

Dowolne i gęste stawianie budynków na terenach kopalnianych jest przyczyną wielkich niewłaściwości pod względem bezpieczeństwa i przeszkadza racyonalnemu poszukiwaniu i wydobywaniu minerałów żywicznych w dotyczącym gruncie. Zrobiono także doświadczenie, że stawianie budynków na terenach naftowych nie zawsze odpowiada istniejącej potrzebie, lecz bardzo często odbywa się tylko w tym celu, żeby uprawnionemu do wydobywania minerałów żywicznych stawiać trudności przy wykonywaniu prawa wydobywania i żeby z tego ciągnąć zyski.

Obowiązujące ustawy budownicze nie zawierają postanowień, któreby się w sprawach stawiania budowli na terenach naftowych liczyły w odpowiedni sposób z doniosłością istnienia minerałów żywicznych w Galicyi, tak wybitną także ze stanowiska ekonomii społecznej. W ustawach budowniczych nie przyznano władzom górniczym współudziału przy urzędowaniu, które się odnosi do wykonania takich budowli, jakkolwiek te władze szczególnie są powołane do przestrzegania względów publicznych; również i interesowanym uprawnionym do wydobywania nie dają te ustawy możności strzeżenia ich praw w pełnej mierze. Postanowienia projektu ustawy mają na celu zapobiedz temu pożałowania godnemu stanowi, o ile to bez niepotrzebnego obciążania praw właściciela gruntu jest możliwem.

Jako główną zasadę postawiono (§. 67), że o ile między interesowanemi stronami niema innej uwowy, stawianie budowli na polach naftowych, pomimo protestu właściciela pola naftowego, jest o tyle tylko dopuszczalne, o ile prawidłowe poszukiwanie lub wydobywanie minerałów żywicznych przez to nie staje się niemożebnem lub istotnie utrudnionem. Przez ograniczenie tego postanowienia na wypadki, w których nie ma innej umowy, daną jest interesowanym stronom swoboda uregulowania wzajemnych stosunków ugodowo. Stosunki

prawne, stworzone przed wejściem w życie obecnej ustawy, pozostają nienaruszone.

Postanowienia §. 68. mają na celu z jednej strony przeszkodzić stawianiu takich budowli, którym wedle opinii Władzy górniczej, mającej się zasięgnąć przez Władzę budowlaną przed udzieleniem konsensu na budowę, stoją na przeszkodzie względy publiczne a w szczególności także względy gospodarstwa społecznego, z drugiej strony umożebnić właścicielowi pola naftowego dochodzenie swych praw.

Do §§. 69. i 70.

Przepisy §§. 69. i 70. są równobrzmiące z §§. 18. i 19. ustawy z 9. stycznia 1907.

Do §§. 71. do 81.

Postanowienia o nadzorze Władz górniczych zostały rozszerzone ze względu na wielki rozwój galicyjskiego górnictwa żywic ziemnych w ostatnich latach, jakoteż ze względu na dalsze techniczne ukształtowanie się ruchu kopalnianego, o tyle, że obowiązki tychże Władz trzeba było bliżej określić pod względem prewencyjnej czynności na polu zapobiegania wypadkom, pieczy nad życiem i zdrowiem robotników, jak też w innych sprawach, podlegających ich nadzorowi (§§. 71. i 74).

Uzupełnienie postanowień §§. 37. i 38. ustawy z 17. grudnia 1884, zawarte w §§. 76. i 77., a tyczące się doręczenia zarządzeń urzędowych i prawa regresu do osób, które wypadek nieszczęśliwy zawiniły, wynika z przepisów §. 57., dotyczących odpowiedzialności dzierżawcy i przedsiębiorcy.

Leży to w naturze rzeczy, że w wypadku, gdy niezdolność kierownika zagraża bezpieczeństwu lub dalszemu istnieniu kopalni, Władza górnicza musi mieć prawo żądać oddalenia takiego kierownika ruchu, jak też aż do usunięcia tego nieprawidłowego stanu, ustanowić z urzędu na koszt i bezpieczeństwo uprawnionego do wydobywania, tymczasowego kierownika, któryby posiadał zupełne uzdolnienie do prowadzenia racyonalnego ruchu (§. 80).

Przez zaprowadzenie Rady naftowej jako organu do wydawania opinii Władzy górniczej w kwestyach, dotyczących technicznego ruchu górnictwa żywic ziemnych i jego popierania pod względem ekonomiczno-społecznym (§. 81.), uczyniono zadość życzeniu interesentów naftowych o ustanowienie takiej Rady. Ankieta, zwołana przez galicyjski Wydział krajowy w roku 1905, poruszyła sprawę utworzenia krajowej rady naftowej i okręgowych wydziałów naftowych, z których pierwsza przydaną być miała Starostwu górniczemu, a drugie Urzędom górniczym okręgowym jako organa doradcze w sprawie wykonywania ustaw naftowych.

W interesie skutecznego działania tej instytucyi Rząd nie mógł uznać, aby dla obradowania nad sprawami dotyczą-

cemi jednej i tej samej materyi należało stworzyć dwie różne kompetencye, lecz jest zdania, że najodpowiedniejsze rozwiązanie sprawy polega na ustanowieniu jednej Rady, która w odnośnych sprawach ma wydawać Władzom górniczym opinię. Zarazem należało i tę okoliczność uwzględnić, że wykonanie zarządzeń górniczo-policyjnych Urzędów górniczych okręgowych z reguły nie cierpi zwłoki, ponieważ idzie tutaj przeważnie o usunięcie niebezpiecznego stanu, a wskutek tego zasięganie opinii od Wydziałów okręgowych musiałoby w tych wypadkach wogóle odpaść; o ile jednak chodzi o sprawy, które nie wymagają bezzwłocznego wykonania, to mogą one być w danym wypadku oddane do zaopiniowania Radzie naftowej, za przybraniem znawców z dotyczącego okręgu górniczego, tak samo, jak to miało nastąpić w Wydzialach okręgowych według projektu ankiety. Ponieważ Rada naftowa stanowi instytucyę, która ma na celu popieranie galicyjskiego przemysłu żywic ziemnych, a więc powołaną będzie w pierwszej linii zajmować się interesami krajowymi, przeto koszta posiedzeń tej Rady mają być pokryte z funduszów krajowych. Do nich nie zalicza się kosztów spowodowanych udziałem urzędników państwowych w obradach.

Bliższe postanowienia o składzie (o ile ustawa w tej mierze nie zawiera przepisów), dalej o urządzeniu i o zakresie działania Rady naftowej wyda Minister rolnictwa po wysłuchaniu Wydziału krajowego.

Do §§. 82 do 89.

Ze względu na rodzaj karać się mających przekroczeń, podwyższono w §. 83, odmiennie od istniejących przepisów, najwyższy wymiar grzywny z 20 na 100 K, natomiast zniżono w §. 85. najmniejszy wymiar grzywny ze 100 na 50 K.

Zmiana i uzupełnienie postanowień karnych w §§. 83, 84, punkt 3 i 4, dalej w §. 85, punkt 2 spowodowane są zmianą dotychczasowych przepisów w §§. 30, 32, 33, 37, 55 i 58.

Zaniechanie ustanowienia pełnomocnika nie ma w przyszłości podlegać karze, ponieważ przepisy §§. 54 i 63, według których Władze górnicze są upoważnione po upływie wyznaczonego terminu z urzędu ustanowić pełnomocnika, dają dostateczną gwarancyę, że uprawnieni do wydobywania do przepisów ustawy należycie stosować się będą.

Natomiast okazało się ze względu na poczynione przez Władze górnicze doświadczenia koniecznem, aby poddać karom także te wypadki przekroczeń, w których uprawniony do wydobywania albo kierownik ruchu nie wykona w odpowiedniem terminie poszczególnych prawomocnych poleceń, wydanych przez Władze górnicze w wykonaniu nadzoru nad kopalniami żywic ziemnych (§. 87).

Zmiany istniejących przepisów zawarte w §§. 88 i 89, ustęp 1, są wynikiem zasad, wypowiedzianych w §§. 53 i 57, a względnie w §§. 21 i 70.

Ażeby grzywien nagromadzonych u Starostwa górniczego użyć o ile możności odpowiednio do ich przeznaczenia, mają one być przekazane tym kasom chorych, w których okręgu znajdują się kopalnie, na których zaszły przekroczenia.

Do §§. 90 do 96.

Przepisy §§. 90, 91, 93 i 94 są równobrzmiące z przepisami, zawartymi w §§. 23 do 26 noweli do ustawy państwowej.

Postanowienia §. 92. uzasadnione są tem, że do otwarcia wykazu w księdze naftowej niezbędnem jest przedłożenie dokładnie sporządzonego planu sytuacyjnego i podanie nazwy pola naftowego celem wpisania tegoż do księgi naftowej w myśl §. 8. i że wobec okoliczności, iż przeniesienie prawa wydobywania z księgi gruntowej do księgi naftowej leży w wysokim stopniu w interesie uprawnionego do wydobywania, na tym ostatnim ciąży także obowiązek postarać się o zadośćuczynienie tym wymogom.

Przepisy ustaw z 11. maja 1884 Dz. u. p. Nr. 71. i z 9. stycznia 1907 Dz. u. p. Nr. 7. pozostają w mocy a w myśl §. 95. ustawa krajowa nie narusza ich skuteczności.

Zmiany istniejących przepisów zawarte w §§. 88 i 89, ustęp 1., są wynikiem zasad, wypowiedzianych w §§. 53 i. 67, a względnie w §§. 21 i 70.

Ażeby przywilej nagromadzonych u Starostwa górniczego uzyć o ile możności odpowiednio do ich przeznaczenia, mają one być przekazane tym lasom obcym, w których okręgu znajdują się kopalnie, na których zasady przekroczenia.

Do §§. 90 do 96.

Przepisy §§. 90, 91, 93 i 94 są rozmaitemi zasadami, zawartymi w §§. 23 do 26 nowéj do ustawy państwowej.

Postanowienia §. 92. uzasadnione są tem, że do otwarcia wydanie eksploatacyjnego planu wydobywczego i podanie nazwy kiadnie sporządzonego planu wydobywczego i podanie nazwy pola naftowego celem wpisania tegoż do księgi naftowej wydobywania z księgi gruntowej do księgi naftowej lezy w wyższém stopniu w interesie uprawnionego do wydobywania, na tym celu oddzielnej także obowiązek postarać się o zadośćuczynienie tym wymogom.

Przepisy ustaw z 11. maja 1884 Dz. u. p. Nr. 71. i z 9. stycznia 1907 Dz. u. p. Nr. 7. pozostają w mocy a w myśl §. 95. ustawy krajowa nie naruszają ich skuteczności.

Aleg. 128

Przedłożenie rządowe.

Ls. 1414/07. Lwów dnia 26. lutego 1907 r.

L. 2489/pr.

C. k. Prezydyum Namiestnictwa.

Do Jego Ekscelencyi Jaśnie Wielmożnego Pana Stanisława Hrabiego Badeniego, c. i k. rzeczywistego Tajnego Radcy, Marszałka krajowego etc. etc. we Lwowie.

Jego ces. i król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z 17. lutego b. r. raczył najmiłościwiej upoważnić Pana Ministra spraw wewnętrznych do wniesienia jako przedłożenia rządowego w Sejmie krajowym projektu ustawy krajowej zmieniającej ustawę z 18. września 1901 r. Dz. u. k. Nr. 103, o regulacyi rzek, mających się wykonać po myśli §. 5. ustępu 1. ustawy z 11. czerwca 1901, Dz. u. p. Nr. 66. w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, przez włączenie regulacyi rzek i ich dopływów, jakoteż zabudowania potoków górskich.

Wskutek reskryptu Pana Ministra spraw wewnętrznych z 19. lutego 1907 L. 5746 mam zaszczyt złożyć do laski marszałkowskiej jako przedłożenie rządowe w polskim tekscie i ruskiem tłumaczeniu wspomniany projekt ustawy krajowej, a zarazem dołączam motywa objaśniające to przedłożenie rządowe i aproksymatywny generalny kosztorys robót.

Upraszam Waszą Ekscelencyę, aby zechciał to przedłożenie rządowe umieścić na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń bieżącej sesyi sejmowej.

Przy tej sposobności proszę przyjąć wyrazy mego wysokiego poważania.

Potocki, w. r.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca ustawę z dnia 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5., ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901, Dz. p p. Nr. 66, w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przez włączenie regulacyi górnych biegów rzek i ich dopływów, tudzież zabudowań potoków górskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya niżej wymienionych górnych biegów rzek i ich dopływów, tudzież zabudowanie niżej wymienionych potoków górskich, które po myśli ustawy z dnia 11. czerwca 1901, Dz. p. p. Nr. 66, o budowie dróg wodnych i wykonaniu regulacyi rzek (§. 5., ust. 1.) mają szczególne znaczenie dla dróg wodnych mających się zbudować wedle §. 1., lit. *d)* tej ustawy w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, mają być wykonane na wspólny koszt państwa i kraju.

1. regulacya i zabudowanie dopływów górskich Soły wraz z budową zapór dla urządzenia zbiorników wody;

2. regulacya Skawy od Jordanowa do miejscowości Skawy i uzupełnienie potoków górskich w jej dorzeczu wraz z budową zapór dla urządzenia zbiorników wody;

3. regulacya Raby od Lubienia do Chabówki wraz z korekcyą i zabudowaniem dopływów górskich;

4. Regulacya Białego Dunajca od Nowego Targu do Zakopanego, Czarnego Dunajca od Nowego Targu do Kościelisk, Białki tatrzańskiej od ujścia do Dunajca do Jurgowa, Brzegów, tudzież korekcya i zabudowanie dopływów Dunajca wraz z budową zapór dla urządzenia zbiorników wody;

5. korekcya i zabudowanie dopływów Popradu;

6. uzupełnienie zabudowań potoków górskich w dorzeczu Biały wraz z regulacyą górnego biegu Biały od Grybowa do Izb;

7. regulacya Wisłoki od Żmigrodu do Rozstajnego;

8. regulacya Ropy od ujścia do Wisłoki aż do ujścia potoku Zdyni;

9. regulacya Wisłoka od Frysztaka do Haczowa wraz z zabudowaniem potoków Ryjak i Kosina;

10. regulacya potoku Mleczki od ujścia do Wisłoka aż do połączenia obu potoków Mleczek;

11. regulacya Sanu od Liska do Rajskiego wraz z korekcyą i zabudowaniem potoków: Olszanki, Osławy, Stupnicy i Sanoczka;

12. regulacya Wiaru od Niżankowic do ujścia potoku Łomny, tudzież regulacya potoku Wyrwy z dopływami;

13. regulacya Dniestru od Kornalowic do ujścia potoku Mszańca wraz z korekcyą i zabudowaniem potoków Jabłonki, Leniny, Mszańca, Bystrzycy i Czerchawy;

14. regulacya Strwiąża od Biskowic do Ustrzyk dolnych, wraz z zabudowaniem potoku Łodynka i debry pod Chyrowem;

15. regulacya Stryja od Turki do Wysocka, wraz z zabudowaniem potoków Boryńka i Brzyczka, i budową zapór dla urządzenia zbiorników wody;

16. regulacya Oporu od ujścia do Stryja aż do Tuchli wraz z korekcyą i zabudowaniem potoków górskich, tudzież budową zapór dla urządzenia zbiorników wody;

17. korekcya i zabudowanie potoku Witwicy w dorzeczu Świcy;

18. zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Łomnicy;

19. zabudowanie potoków górskich w dorzecu Bystrzycy Sołotwińskiej i Nadwórniańskiej;

20. budowle w górnym biegu rzeki Pełtwi i jej dopływów w obrębie stołecznego miasta kraju Lwowa.

Przy powyżej wymienionych przedsiębiorstwach mają być odpowiednio zastosowane postanowienia ustawy z dnia 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, z następującemi zmianami:

§. 2.

Postanowienie §. 14. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 zostaje uchylone.

§. 3.

Dla przeprowadzenia regulacyj, zabudowań i zapór w §. 1. wymienionych ułoży Namiestnictwo wspólnie z Wydziałem krajowym program generalny, który ma zawierać porządek wykonania, termina rozpoczęcia i czas trwania poszczególnych przedsiębiorstw, oraz postanowienie, które przedsiębiorstwa zaprojektować i wykonać ma Administracya Państwa, a które Wydział krajowy.

Program ten ma być poddany uchwale Komisyi ustanowionej w myśl §. 8. ustawy z dnia 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, a następnie przedłożony c. k. Ministerstwu spraw

wewnętrznych do zatwierdzenia w porozumieniu z innemi interesowanemi Ministerstwami.

Sporządzone przez Wydział krajowy na podstawie generalnego programu projekty generalne i kosztorysy dla poszczególnych regulacyi poddać należy po tymczasowem ich udzieleniu Namiestnictwu, uchwale wspomnianej Komisyi, a następnie przesłać do zatwierdzenia Ministerstwu spraw wewnętrznych.

§. 4.

Koszta poszczególnych przedsiębiorstw wymienionych w §. 1. ustalone zostaną ostatecznie przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym na podstawie projektów.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) Skarb Państwa datkiem 60% z zastrzeżeniem, że wydatek przypadający na czas po roku 1912 zostanie w myśl §. 9. ustawy z dnia 11. czerwca 1901, Dz. p. p. Nr. 66. przyzwolony w drodze konstytucyjnej;

b) fundusz krajowy datkiem 40%.

§. 5.

W okresie do roku 1912 uiścić ma Państwo na częściowe pokrycie kosztów robót w §. 1. wyszczególnionych z kredytu przeznaczonego na regulacye rzek w myśl ustępu trzeciego §. 8. ustawy z dnia 11. czerwca 1901, Dz. p. p. Nr. 66,

kwotę . . . . . 4,500.000 K,

kraj zaś . . . . . 3,000.000 K.

Te datki państwowe i krajowe wpłynąć mają do funduszu budowy utworzonego po myśli §. 4. ustawy z dnia 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, dla regulacyi przeprowadzić się mających wspólnymi kosztami państwa i kraju.

§. 6.

Wydział krajowy zostaje upoważnionym do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datku kraju w §. 5. wyszczególnionego.

Pokrycie datków kraju na roboty mające się wykonać po roku 1912 winno być w drodze ustawodawstwa krajowego w czasie właściwym zapewnione.

§. 7.

Co do utrzymania robót wykonanych na przestrzeniach rzek, potokach górskich i zaporach wymienionych w §. 1. po upływie czasu budowy oznaczonego dla odnośnego przedsiębiorstwa wydane będą osobne ustawy krajowe.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych, skarbu, handlu i rolnictwa.

Uwagi objaśniające

do projektu ustawy krajowej, zmieniającej ustawę z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 o regulacyi rzek, mającej się wykonać w myśl §. 5. ust. 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66. w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przez włączenie regulacyi górnych biegów rzek i ich dopływów, tudzież zabudowań potoków górskich.

„Ustawa z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 obejmuje wyłącznie regulacyę dolnych i środkowych biegów tych rzek, które posiadają szczególne znaczenie dla dróg wodnych, mających być zbudowanemi w Galicyi po myśli postanowienia §. 5. ust. 1. ustawy o drogach wodnych.

O ileby okazała się potrzebną regulacya wspomnianych rzek w ich górnych biegach, względnie zabudowanie ich przy źródłach, jak również roboty regulacyjne względnie zabudowania poszczególnych dopływów miały być wydane specyalne ustawy krajowe w zastosowaniu postanowień ustawy z 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116 (§. 14. ustawy z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103).

Wkrótce po wydaniu ustawy z roku 1901 przyszły interesowane koła do przekonania, że zainaugurowana tą ustawą tak ważna dla kraju akcya regulacyjna tylko wtedy doprowadzić może do zamierzonego celu, jeżeli jak najprędzej rozszerzoną będzie na w znacznej części bardzo dzikie brzegi górne rzek i unoszące ze sobą kamienie szuter i t. d. potoki górskie.

Jednak przewidziane w §. 14. traktowanie tych uzupełniających zarządzeń według ustawy melioracyjnej okazało się z dwóch powodów niemożliwe.

Po pierwsze przeprowadzenie tak obszernej akcyi jak regulacya górnych biegów rzek i zabudowanie potoków górskich obciążyłoby w niemożliwej wysokości państwowy fundusz melioracyjny, który jest wspólnym dla królestw i krajów reprezentowanych w Radzie państwa.

Po drugie byłby także kraj Galicya względnie miejscowi interesenci obciążeni w razie wykonywania tych robót według ustawy melioracyjnej 50% datkami, podczas gdy datki ich przy innych robotach regulacyjnych na rzekach kanałowych wynoszą tylko 40%.

Wobec tego zwrócił się galicyjski Wydział krajowy r. 1903 do administracyi państwa z prośbą, by potrzebne jeszcze regulacye górnych biegów rzek i zabudowania górskich potoków zapewniono przy użyciu kredytu 75,000.000 K przeznaczonego po myśli §. 8. ust. 3. ustawy o drogach wodnych specyalnie dla regulacyi rzek.

Na to oświadczył Rząd, że nie będzie miał nic przeciw temu, by po załatwieniu tej sprawy w drodze ustawodawczej w innych krajach, biorących udział w akcyi regulacyi rzek i po ukończeniu potrzebnych technicznych badań zająć się bliżej rewizyą galicyjskiej ustawy o regulacyi rzek, aby tym robotom regulacyjnym,

a w miarę okoliczności także i tym zabudowaniom potoków górskich, którym — wychodząc poza ramy akcyi regulacyjnej ograniczonej ówczesnem brzmieniem §. 2. ustawy krajowej — po przeprowadzeniu badań przez c. k. Dyrekcyę budowy dróg wodnych przyzna się kwalifikacyę według §. 5. ust 1. ustawy o drogach wodnych zapewniono udział w 75,000.000 K kredycie z zatrzymaniem zasady rozdziału (państwo 60%, kraj 40%.)

Tymczasem ukończono już odnośne pertraktacye w innych interesowanych krajach.

Potrzebne badania przeprowadziła c. k. Dyrekcya budowy dróg wodnych w nader dokładny i obszerny sposób w czasie od 21. listopada do 8. grudnia 1906, przybrawszy sobie zastępców departamentu budownictwa wodnego c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, c. k. Ministerstwa rolnictwa, galicyjskiego Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

Przy tych badaniach wyśledzono komisyalnie te części rzek i potoki górskie, które mają w myśl §. 5. ust. 1. ustawy o drogach wodnych szczególne znaczenie dla dróg wodnych.

Przy tej też sposobności przeprowadzono na życzenie galicyjskiego Wydziału krajowego badania co do budowy zapór dla tworzenia zbiorników wody i komisya orzekła, że niektórym z tych zapór nie można odmówić istotnego i nader korzystnego wpływu z jednej strony na zasilanie kanałów spławnych a z drugiej strony na stosunki rolnicze, jakoteż na zmniejszenie niebezpieczeństwa powodzi i na polepszenie odpływu wody w okolicach, położonych poniżej zapór.

Obecnie po ukończeniu badań, życzenie reprezentacyi kraju, by Rząd zainicyonował we formie przedłożenia rządowego ustawę krajową, zapewniającą dalsze potrzebne jeszcze w myśl §. 5. ust. 1. ustawy o drogach wodnych regulacye rzek, zabudowania potoków górskich i budowy zapór, stało się konkretnem a czyniąc z gotowością temu zadość, przygotował Rząd żądany projekt ustawy, uwzględniając przytem wszystkie miarodajne okoliczności.

Do poszczególnych postanowień projektu zauważa się, co następuje:

do §. 1.

W §. 1. wyliczono przestrzenie górnych biegów rzek, dorzecza potoków górskich i zapory, których regulacye, względnie zbudowanie przeprowadzone być ma na podstawie §. 5. ust. 1. ustawy o drogach wodnych. Uwzględniono tutaj częściowo rzeki, których regulacyę dolnych biegów zarządzono już ustawą krajową z 18. września 1901 Dz. u. kr, Nr. 103., częściowo zaś rzeki świeżo akcyą objęte, w szczególności liczne rzeki poboczne.

Początkowe i końcowe punkta przestrzeni rzek, mających uledz regulacyi, są w każdym przypadku dokładnie oznaczone. Natomiast oznaczono zabudowania potoków górskich i zapory przeważnie tylko sumarycznie według dorzeczy rzek.

Bliższe szczegóły zwłaszcza co do zabudowań potoków górskich, zawiera dołączony aproksymatywny generalny kosztorys.

do §. 2.

Ten paragraf zarządza jedynie uchylenie postanowienia §. 14. ustawy z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103., które wobec proponowanego obecnie uregulowania robót na biegach górnych rzek i potokach górskich jest bezprzedmiotowem.

do §. 3.

Jest rzeczą wskazaną, by w ułożyć się mającym generalnym programie oznaczyć nie tylko porządek przeprowadzenia poszczególnych przedsiębiorstw, lecz także termina rozpoczęcia i czas trwania budowy, ponieważ i te daty stanowią

integralną część zupełnego programu i bez nich nie możnaby mieć poglądu na wysokość potrzebnych kwot państwowych i krajowych.

Przez postanowienie, że generalny program ułożyć ma Namiestnictwo wspólnie z Wydziałem krajowym, zapewniony jest pełny wpływ reprezentacyi kraju na postanowienia programu.

Ponieważ jest zamiar, aby część obecnie ustalić się mających przedsiębiorstw poruczyć Wydziałowi krajowemu do zaprojektowania i przeprowadzenia, zachodzi potrzeba zastrzedz sposób traktowania tych projektów, analogicznie do postanowień §. 11. ustawy z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103.

Zresztą inne bliższe postanowienia należałoby zastrzedz rozporządzeniu wykonawczemu, którego wydanie okazało się stosownem także przy wykonaniu ustawy o regulacyi rzek z roku 1901.

do §. 4.

Kosztów poszczególnych przedsiębiorstw, wymienionych w §. 1. nie można jeszcze dla braku projektów ściśle oznaczyć.

Ze wspomnianego aproksymatywnego generalnego kosztorysu widoczne, że koszta ogólne należy następująco preliminować:

dla regulacyi rzek	19,720.000 K
dla zabudowania potoków górskich	20,000.000 K
dla zapor	17,500.000 K
Razem	57,220.000 K

Ta cyfra stanowi ostateczną granicę wydatków dla wymienionych w §. 1. przedsiębiorstw na cały okres budowy i należy już przy układaniu generalnego programu baczyć na to, by wszelkie przekroczenia tej sumy były wykluczone.

Rozdział kosztów (60% na państwo, 40% na kraj) odpowiada zasadzie przyjętej w ustawie z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103. dla regulacyi wykonać się mających na wspólny koszt państwa i kraju.

do §. 5.

Datek państwa na okres czasu do roku 1912 oznaczyćby należało w miarę pozostających jeszcze do dyspozycyi środków z 75,000.000 kredytu — przy uwzględnieniu małej rezerwy — na 4.500 K, wobec czego wynosiłby datek kraju 3,000.000 koron.

Jest rzeczą wskazaną, aby środki zapewnione już ustawą z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103. połączyć w jednolity fundusz budowy ze środkami, które obecnie będą do dyspozycyi.

Przez to umożliwi się pokrycie deficytu, jakiby powstał w pierwszym okresie do roku 1912 przy poszczególnych, obecnie uchwalić się mających przedsiębiorstwach z zaoszczędzeń uzyskanych przy innych regulacyach, w szczególności zaś o ileby na życzenie interesowanych czynników postanowiono przyspieszyć wykonanie poszczególnych robót, umożliwi się skrócenie czasu budowy, zwłaszcza, że jak to poczynione dotychczas przy regulacyi rzek doświadczenia każą oczekiwać, przedsiębiorstwa wykonać się mające na podstawie ustawy z r. 1901 prawdopodobnie nie wyczerpią do roku 1912 funduszu budowy utworzonego w myśl tej ostatniej ustawy (z r. 1901).

do §§. 6—8.

Postanowienia te tłumaczą się same i są wzorowane na analogicznych postonowieniach ustawy z 18. września 1901. Dz. u. kr. Nr. 103.

Aproksymatywny generalny kosztorys

uznanego za potrzebne rozszerzenia akcyi regulacyi rzek i zabudowania potoków górskich, których przeprowadzenie leży w interesie dróg wodnych.

Komisya zebrana wskutek zarządzenia Ministerstwa handlu z roku 1906 L. 2.653/W. St. skonstatowała w ciągu dochodzeń potrzebę regulacyi rzek i zabudowania potoków górskich oznaczonych w odnośnym protokole i oświadczyła się za przeprowadzeniem robót sanacyjnych, nie wdając się w ocenę kosztów tych robót.

Ażeby także w tym ostatnim względzie uzyskać pożądaną dokładność zestawiono poniżej obliczenie w przybliżeniu kosztów potrzebnych do uskutecznienia tych robót.

P. N.	Dorzecze rzeki i jego bliższe oznaczenie	Zapotrzebowanie pojedynczo	Zapotrzebowanie razem
		k o r o n	
	A. Zabudowanie potoków górskich i korrekcye w dorzeczach Soły i Skawy.		
	I. Dorzecze Soły.		
1	Potok Złatna, zabudowanie względnie korekcya w długości 6 km.	162.000	
2	Potok Kamesznica, zabudowanie względnie korekcya w długości 4 km.	134.000	
3	Potok Cięcina, zabudowanie względnie korekcya w długości 3·5 km.	65.000	
4	Potok Leśna, zabudowanie względnie korekcya w długości 7 km.	275.000	
5a	Potok Koszarawa wraz z dopływami, zabudowanie względnie korekcya w długości 10 km.	471.140	
5b	Potok Koszarawa, bieg dolny, względnie korekcya w długości 10 km.	400.000	
6	Potok Żylec, bieg dolny, względnie korekcya na długości 14 km.	329.000	
7	Potok Chocierz, bieg dolny, względnie korekcya w długości 4·3 km.	271.000	
8	Potok Łękawka, bieg dolny, względnie korekcya w długości 4 km.	60.000	
9	Potok Pewel, bieg dolny, względnie korekcya w długości 5 km.	81.000	
10	Puszcza wielka, bieg dolny, względnie korekcya w długości 2·5 km.	25.000	
	Do przeniesienia . .	2,273.140	

P. N.	Dorzecze rzeki i jego bliższe oznaczenie	Zapotrzebowanie pojedynczo	Zapotrzebowanie razem
		k o r o n	
	Z przeniesienia . .	2,273.140	
11	Puszcza mała, bieg dolny, względnie korekcya długości 2·5 km.	20.000	
12	Trzy debry na prawym a jedna na lewym brzegu	20.000	
	Razem . . .	2,313.140	
13	Do tego 10% wydatków zarządu	231.314	
	Razem . . .	2,544.454	
14	Na utrzymanie podczas budowy	255.546	
	Suma . . .		2,800.000
	II. Dorzecze Skawy.		
1	Potok Pałeczka, zabudowanie i korekcya długości 3 km.	59.200	
2	Potok Jachówka, zabudowanie i korekcya długości 8 km.	85.000	
3	Potok Szatani, zabudowanie i korekcya długości 2·5 km.	49.000	
4	Potok Osielczyk, zabudowanie i korekcya długości 1 km.	10.000	
5	Potok Bystra, zabudowanie i korekcya długości 2·5 km.	44.326	
6	Potok Burdelów, zabudowanie i korekcya długości 1·5 km.	23.500	
7	Potok Skawica, zabudowanie i korekcya długości 3·5 km.	40.400	
8	Potok Stryszawka, wraz z dopływami długości 26 km.	481.350	
9	Potok Stracze i Malejowa, wraz z dopływami długości 8 km.	108.432	
10	Górny bieg Skawy od Jordanowa w górę rzeki aż do miejscowości Skawa 12 km. . . .	150.000	
11	Potok Żarnówka, korekcya 3 km.	30.000	
12	Stanaszków, Grzechynia, Juszczyn i trzy debry między Makowem a Suchą	80.000	
	Razem . . .	1,161.208	
13	Do tego 10% na wydatki zarządu	117.121	
	Razem . . .	1,278.329	
14	Na utrzymanie w czasie budowy	121.671	
	Suma . .		1,400.000
	Suma dla dorzecza Soły i Skawy		4,200.000
	B. Zabudowanie potoków górskich i korekcye, w górnych biegach rzek i w dorzeczach tychże.		
	I. Dorzecze Raby.		
1	Potok Mszana długości 12 km.	202.024	
2	Dopływy Mszany: Słonka długości 3·5 km.	94.400	
	Lastówka „ 4 „	79.960	
	Do przeniesienia . .	376.384	

P. N.	Dorzecze rzeki i jego bliższe oznaczenie	Zapotrzebowanie pojedynczo	Zapotrzebowanie razem
		korон	
	Z przeniesienia . .	376.384	4,200.000
4	Dopływy Mszany: Łętownia długości 3·3 km.	79.440	
5	Wierzbanica „ 2 „	38.000	
6	Rychtowiec „ 1·7 „	33.980	
7	Poręba wraz z dopływami długości 10·3 km.	279.650	
8	11 małych debr . . .	118.780	
9	Potok Ponica wraz z Rdzawką długości 7·8 km.	155.720	
10	„ Słonne . . . . . „ 4 „	74.870	
11	„ Olszówka . . . . „ 3 „	48.540	
12	„ Kasinka . . . . . „ 3 „	51.000	
13	„ Lubień . . . . . „ 5·1 „	79.800	
14	„ Łętownia (Krzeczonówka) „ 7·5 „	111.900	
15	„ Trzebienia . . . . „ 2 „	6.000	
16	„ Bysinka . . . . . „ 4·3 „	63.010	
17	„ Trzemeśna . . . . „ 7·5 „	86.100	
18	„ Tenczyn mały . . . „ 3 „	50.000	
19	„ Suszanka . . . . „ 2 „	20.000	
20	„ Zasanka . . . . . „ 2 „	10.000	
21	„ Górny bieg Raby od Mszany dolnej do Chabówki . . . . . „ 14·5 „ wraz z zabudowaniem i korekcyą około 25 debr	599.350	
	Razem . . .	2,282.524	
22	do tego 10% na wydatki zarządu .	228.252	
	Razem . . .	2,510.776	
23	Na utrzymanie w czasie budowy i wydatki nieprzewidziane	189.224	
	Suma dla dorzecza Raby . .		2,700.000
	II. Dorzecze Dunajca.		
1	Zabudowanie czterech debr na Białym Dunajcu	60.000	
2	„ potoku Poroniec długości 5 km..	50.000	
3	„ górnego biegu Czarnego Dunajca od Chochołowa do Kościeliska długości 13 km.	180.000	
4	Zabudowanie potoku Lebiednica długości 8 km.	200.000	
	Dopływy boczne Dunajca:		
5	Potok Łopuszna . . . . długości 3 km.	200.000	
6	„ Knurów . . . . . „ 0·8 „	30.000	
7	Górny bieg potoku Białki powyżej Jurgów Brzegi	70.000	
8	Potok Lubań długości 3 km.	110.000	
9	Debry przy górze Trzech Koron.	50.000	
10	Potok Krośnica . . . . . długości 6 km.	330.000	
11	Ruski Potok koło Szczawnicy . „ 11 „	400.000	
12	Potok Kijowski . . . . . „ 1·5 „	100.000	
13	„ Ochotnica . . . . . „ 9 „	550.000	
14	„ Kamienica k. Zabrzezia „ 14 „	345.000	
15	„ Czarna Woda k. Łącka. „ 7 „	100.000	
	Do przeniesienia . .	2,775.000	2,700.000

P. N.	Dorzecze rzeki i jego bliższe oznaczenie	Zapotrzebowanie pojedynczo	Zapotrzebowanie razem
		koron	
	Z przeniesienia . .	2,775.000	2,700.000
16	Potok Obidza . . . . . „ 6 km.	200.000	
17	„ Smolnik . . . . . „ 6 „	150.000	
18	Pięć deber między Krościenkiem a Nowym Sączem	75.000	
19	Kamienica Nawojowska wraz z dopływami 18 km.	500.000	
	Razem włącznie z wydatkami zarządu	3,700.000	
20	Do tego wydatki na utrzymanie w czasie budowy i wydatki nieprzewidziane . .	370.000	
	Suma dla dorzecza Dunajca .		4,070.000
	III. Dorzecze Popradu.		
1	Potok Łomnica . . . . . długości 5 km.	140.000	
2	„ Wierchomla . . . . „ 7 „	463.000	
3	„ Żegiestów . . . . . „ 5 „	200.000	
4	„ Muszynka wraz z Krynicanką i innymi dopływami razem. . . . . „ 16 „	805.000	
	Razem . . .	1,608.000	
	Do tego na utrzymanie w czasie budowy i wydatki nieprzewidziane	92.000	
	Suma dla dorzecza Popradu .		1,700.000
	IV. Dorzecze Biały.		
1	Górny bieg rzeki Biały od Grybowa do Izby długości 26 km. zabudowanie i korekcya potoków:		
2	Czyrna, Florynka, Pławianka, Strzylawka, Stawisza, Czarna — razem 13 km. długie zabudowanie, względnie korekcya.		
	Na ten cel preliminowano według projektu szczegółowego włącznie z kosztami zarządu, utrzymaniem w czasie budowy i wydatkami nieprzewidzianymi.	1,400.000	1,400.000
	V. Dorzecze Wisłoka.		
1	Potok Kosina koło Babic, zabudowanie 1 km. .	40.000	
2	Potok Ryjak koło Babic, zabudowanie terenu usuwającego się pod Błażową	510.000	
	Razem włącznie z kosztami zarządu i wydatkami nieprzewidzianymi		550.000
	VI. Dorzecze Sanu.		
1	Potok Olszanka z dopływem Krzeczkówka 16 km.	230.000	
2	„ Osława 10 km.	200 000	
	Do przeniesienia . .	430.000	10,420.000

P. N.	Dorzecze rzeki i jego bliższe oznaczenie	Zapotrzebowanie pojedynczo	Zapotrzebowanie razem
		koron	
	Z przeniesienia . .	430.000	10,420.000
3	Potok Stupnica 2 km.	50.000	
4	„ Sanoczek 1·5	50.000	
5	Do tego na koszta utrzymania w czasie budowy i nieprzewidziane wydatki	50.000	
	Razem dla dorzecza Sanu		580.000
	VII. Dorzecze Wiaru.		
1	Potok Wyrwa wraz z dopływami długości 22 km.	480.000	
2	Na koszta utrzymania w czasie budowy i wydatki nieprzewidziane	50.000	
	Razem dla obszaru Wiaru . . .		530.000
	VIII. Dorzecze Strwiąża.		
1	Zabudowanie potoku Łodynki długości 3 km. i debry pod Chyrowem włącznie z kosztami zarządu i nieprzewidzianymi wydatkami .		90.000
	IX. Dorzecze Dniestru.		
1	Potok Jabłonka, dług. 6 km. zabudowanie i korekcya	120.000	
2	Potok Lenina, dług. 7 km. zabudowanie i korekcya	140.000	
3	Potok Mazaniec, dług. 9 km. zabudowanie i korekcya	180.000	
4	Potok Bystrzyca, dług. 12 km. zabudowanie i korekcya	280.000	
5	Potok Czerchawa, dług. 12 km. zabudowanie i korekcya	180.000	
	Razem . .	900.000	
6	Na utrzymanie w czasie budowy i wydatki nieprzewidziane	90.000	
	Razem dla dorzecza Dniestru . .		990.000
	X. Dorzecze Stryja.		
1	Potok Borynka, zabudowanie i korekcya 6 km.	80.000	
2	Potok Brzyczka, zabudowanie i korekcya 7 km.	150.000	
	Razem dla dorzecza Stryja . . .		230.000
	XI. Dorzecze Oporu.		
1	Potok Czudyłów, zabudowanie i korekcya długości 2 km.	30.000	
2	Potok Pawłów, zabudowanie i korekcya długości 2 km.	30.000	
3	Potok Zadąbrowa, zabudowanie i korekcya długości 2 km.	50.000	
	Do przeniesienia . .	110.000	12,840.000

P. N.	Dorzecze rzeki i jego bliższe oznaczenie	Zapotrzebowanie pojedynczo	Zapotrzebowanie razem
		koron	
	Z przeniesienia . .	110.000	12,840.000
4	Potok Łozniczny, zabudowanie i korekcya długości 1 km.	40.000	
5	Potok Orawa wraz z dopływami Butywla Wielka i Mała i pięciu debrami długości 6·5 km.	250.000	
6	Potok Zełemianka, długości 2·5 km. . . .	80.000	
7	Potok Libochorka, długości 2 km.	50.000	
8	Cztery debry między Swiatosławem a Tuchlą .	120.000	
	Razem . .	650.000	
	Do tego na utrzymanie w czasie budowy i wydatki nieprzewidziane	60.000	
	Suma dla dorzecza Oporu . .		710.000
	XII. Dorzecze Świcy.		
1	Potok Witwica, zabudowanie i korekcya długości 14 km.		280.000
	XIII. Dorzecze Łomnicy.		
1	Zabudowanie potoków górskich według projektu szczegółowego	658.843	
2	Do tego na wydatki nieprzewidziane . . .	111.157	
	Razem dla obszaru Łomnicy . .		770.000
	XIV. Dorzecza Bystrzycy.		
	a) Bystrzyca Sołotwińska		
1	Górny bieg rzeki od Sołotwiny aż do Porohów, zabudowanie i korekcya 18·8 km. . . .	660.000	
2	Potok Semiatyn 3 km.	73.000	
3	Potok Czownowec 2 km.	32.000	
4	Potok Kryczka 3 km.	33.000	
5	Potok Lubieniec 2 km.	18.000	
6	Potok Maniawka 5·4 km.	169.000	
	b) Bystrzyca Nadwórniańska.		
7	Potok Suchy dług. 2·6 km.	20.000	
8	Potok Bytkowiec dług. 5 km.	80.000	
	Razem . .	1,085.000	
	Do tego na utrzymanie w czasie budowy i wydatki nieprzewidziane	115.000	
	Suma dla dorzecza Bystrzycy		1,200.000
	Suma dla zabudowania potoków górskich . .		15,800.000
	C. Regulacya rzek.		
1	Rzeka Raba od Lubienia do Mszany dolnej długości 5 km.		220.000
2	Rzeka Dunajec		
	a) Biały Dunajec od Nowego Targu aż do Porońca 12 km.	528.000	
	Do przeniesienia . .	528.000	220.000

P. N.	Dorzecze rzeki i jego bliższe oznaczenie	Zapotrzebowanie pojedynczo	Zapotrzebowanie razem
		k o r o n	
	Z przeniesienia . .	528.000	220.000
	Porońca 12 km. lokalne budowle dla chrony brzegów na przestrzeni od potoku Poroniec aż do Zakopanego 7 km.	154.000	
	b) Czarny Dunajec od Nowego Targu aż do Mostu na drodze w Chochołowie 7 km. .	1,100.000	
	c) Białka Tatrzańska od ujścia do Dunajca aż do Jurgów Brzegi 17 km. Ponieważ tę regulacyę należałoby wykonać wspólnie z Węgrami, preliminnje się na to 468.000 K.	468.000	
	Suma dla rzeki Dunajca		2,250.000
3	Rzeka Wisłoka od Żmigrodu w górę do Rozstajnego dług. 26 km.		520.000
4	Rzeka Ropa od ujścia do Wisłoki aż do mostu w Szynbarku 37 km.	1,425.000	
	Lokalne zabezpieczenie brzegów na przestrzeni od Szymbarku do potoku Zdynia dług. 20 km.	205.000	
	Razem dla Ropy .		1,630.000
5	Rzeka Wisłok od Frysztaku do Haczowa 30 km.		1,300.000
6	Rzeka Mleczka od ujścia do Wisłoku aż do zlania się obu potoków Mleczki w Krzeczowicach dług. 15 km.		700.000
7	Rzeka San ad Niska z góry aż do Rayskiego dług. 45 km.		900.000
8	Rzeka Wiar od Niżankowic aż do ujścia potoku Łomnej dług. 23 km.		640.000
9	Rzeka Dniestr od Kornalowic w górę do Mszańca dług. 60 km.		2,300.000
10	Rzeka Strwiąż od Biskowic w górę do Ustrzyk dolnych dług. 50 km.		1,660.000
11	Rzeka Stryj, lokalne zabezpieczenie brzegów od Turki w górę do Wysocka 20 km. dług.		300.000
12	Rzeka Opór:		
	a) od ujścia do Stryja w górę do Hrebenowa dług. 22 km.	500.000	
	b) lokalne zabezpieczenie brzegów między Hrebenowem a Tuchlą	80.000	
	c) lokalna regulacya pod Tuchlą 4 km. . .	120.000	
	Razem dla rzeki Oporu .		700.000
	C. Suma dla regulacyi rzek . . .		13,120.000

Zestawienie.

A. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Soły i Skawy .	4,200.000
B. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczach reszty rzek .	15,800.000
C. Regulacya rzek	13,120.000
Razem	33,120.000.
D. Budowle w górnym biegu Pełtwi i dopływów tejże na obszarze stolicy kraju Lwowa	6,600.000
E. Budowa zapór w celu urządzenia zbiorników wodnych w dorzeczach rzek Soły, Skawy, Dunajca, Stryja i Oporu	17,500.000
Razem	57,220.000.

LW. 19.660/1907. We Lwowie, dnia 26. lutego 1907.

Aleg. 129

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Śniatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 100.000 kor. na budowę drogi Tułuków-Stecowa

Wysoki Sejmie!

Rozporządzeniem z 5. stycznia 1906 L. 103.866 przyznał Wydział krajowy na budowę drogi powiatowej Tułuków-Stecowa subwencyę z funduszu krajowego w wysokości 50% ogólnych kosztów budowy obliczonych na kwotę około 276.000 K.

Uchwałą z 20. kwietnia 1906 postanowiła Rada powiatowa na pokrycie udziału powiatu w kosztach budowy rzeczonej drogi zaciągnąć z krajowego funduszu drogowego pożyczkę w kwocie 100.000 koron.

Zezwolenie jednak na zaciągnięcie powyższej pożyczki udzielonem być może w myśl przepisów §. 24. ust. o Reprezentacyi powiatowej tylko w drodze ustawy krajowej.

Długi bowiem powiatu, jak świadczy inwentarz powiatowy sporządzony na podstawie zamknięcia rachunków za r. 1906, wynoszą:

1. Pożyczka zaciągnięta w Banku krajowym na budowę drogi powiatowej Zabłotów-Rożnów w wysokości 100.000 K reszta . . .	72.063	K 22	h.
2. Bezprocentowa pożyczka z kraj. funduszu drogowego na budowę drogi Dżurów-Ilińce 21 000 K	16.800	„ —	„
3. Pożyczka w Banku kraj. zaciągnięta na budowę mostu kratowego na Prucie 60.000 K reszta	59.291	„ 63	„
4. Pożyczka w Banku kraj. na budowę szpitala powszechnego w Śniatynie w wysokości 40.000 K	37.037	„ 84	„
5. Bezprocentowa pożyczka z funduszu krajowego na budowę szkoły koszykarskiej w Dżurowie 6.000 K reszta . .	2.800	„ —	„
6. Pożyczka hipoteczna na budowę domu dla Rady powiatowej zaciągnięta w Banku krajowym	50.000	„ —	„
7. Pożyczka hipoteczna na budowę domu dla Rady powiatowej zaciągnięta w kasie oszczędności w Śniatynie . . .	30.000	„ —	„
8 Pożyczka hipot. na real. whl. 122/I gm. Śniatyn reszta	2.250	„ 20	„
9. Pożyczka hipot. na real. whl. 158/I gm. Śniatyn reszta	5.431	„ 60	„
10. Pożyczka hipot. na realności whl. 377/I gm. m. Śniatyn	5.000	„ —	„
11. Chwilowa pożyczka z funduszu ubogich na bud. drogi Tułuków-Stecowa	10.124	„ 86	„
12. Bezprocentowa pożyczka z funduszu kraj na założenie warsztatu wyrobu rur betonowych	4.000	„ —	„
13. należytości bierne: a) w funduszu administracyjnym .	20.963	„ 68	„
b) w powiat. fund. dróg gm. . .	4	„ —	„
Razem . . .	315.767	K 03	h.

Pożyczki ad 2., 3., 4. zaciągnięte zostały na podstawie specyalnych ustaw krajowych z 26. lipca 1898 Dz. u. kr. Nr. 76 i 17. grudnia 1902 Dz. u. kr. Nr. 1 ex 1903 r., nadto z mocy ustawy krajowej z 26. lipca 1898 Dz. u. kr. Nr. 77 zaciągnął powiat pożyczkę 500.000 kor. dla powiatowej kasy oszczędności w Śniatynie jako fundusz obrotowy na pożyczki na realności włościańskie, którą to pożyczkę spłaca jednak rzeczona kasa oszczędności.

Podług urzędowego wykazu przypisanych w powiecie na r. 1906 podatków bezpośrednich, podatki te wynoszą 210.680 K 49 h., z czego 50% przedstawia kwotę 105.000 K, zatem o wiele mniej jak dotychczasowe obciążenie powiatu.

W trzech ostatnich latach nakładała Rada powiatowa następujące dodatki powiatowe do podatków bezpośrednich:

w r. 1905	28%
w r. 1906	28%
w r. 1907	30%

Obok 10% ustawowego dodatku na powiatowy fundusz dróg gminnych, powiat ma zatem jeszcze 10% dodatków do dyspozycyi na raty od zaciągnąć się mającej pożyczki.

Z uwagi na uzasadnioną potrzebę powyższej pożyczki Wydział krajowy wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

***St. Badeni**, m. p.*

Sprawozdawca:

***Dr. Józef Wereszczyński**, m. p.*

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Śniatynie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 100.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Śniatynie zezwala się w myśl §. 24. ust. o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki w kwocie 100.000 koron na budowę drogi Tułuków-Stecowa.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.

LW. 21.051/907.

We Lwowie, dnia 13. lutego 1907.

Aleg. 130

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie regulacyi poborów i stosunków służbowych urzędników i sług etatowych przy Wydziale krajowym.

Wysoki Sejmie!

W czasie, jaki nas dzieli od sesyi sejmowej w r. 1905, c. k. Rząd przystąpił w kilku kierunkach do poprawy wyposażenia i warunków służby dla swych urzędników a częściowo i dla sług pobierających płace roczne.

I tak z mocy ustawy z dnia 24. maja 1906 L. 105 Dz. pr. p. zwiększyła się podstawa wymiaru pensyi emerytalnej dla urzędników i osób należących do stanu nauczycielskiego w granicach V. do ostatniej t. j. XI. klasy rangi. Wyższą podstawę do wymiaru pensyi emerytalnej przyznała jednak tażsama ustawa także i sługom rządowym, pobierającym płace roczne.

Niedługo potem, bo w grudniu r. 1906 wniósł c. k. Rząd projekta do ustaw, mających na celu dalsze polepszenia warunków służby.

Wniesiony, przez Radę Państwa z małemi zmianami uchwalony a obecnie już sankcyonowany projekt składa się z 4 artykułów.

Artykuł I. zmienia i normuje na nowo pobory urzędników od III.[a] do włącznie XI. rangi. Wysokości płac zasadniczych nowa ustawa nie zmienia t. j. nie zmienia pierwszego stopnia płacy, nie zmienia i wysokości dalszych stopni płacy, ale zmienia i pomnaża terminy, w których się przychodzi do poboru płac wyższego stopnia. I tak urzędnicy zaliczający się do III., IV. i V. klasy rang otrzymują prawo do trzech pięcioleci, urzędnicy VI., VII. i VIII. klasy rangi mają przyznane prawo do dwóch pięcioleci, a w miejsce trzeciego pięciolecia otrzymują już po trzech latach czwarty stopień płacy, urzędnicy IX. klasy rangi otrzymują prawo do czterech trzechleci w miejsce dotychczasowych czteroleci i dodatków starszeństwa, wreszcie urzędnicy z X. i XI. klasy rangi otrzymują prawo do trzech trzechleci.

Ten żywszy ruch w osiągnięciu dalszych stopni płacy potęguje się jeszcze przepisem, że czas spędzony w posiadaniu płacy najwyższego stopnia pewnej rangi przy przejściu do najbliższej rangi — gdzie pierwszy stopień płacy równa się ostatniemu stopniowi płacy rangi poprzedniej, wlicza się do czasu przepisanego, by na posadzie w nowej randze o tyle prędzej uzyskać płacę wyższą t. j. drugiego stopnia.

Artykuł II. uchwalonego projektu wprowadza dla urzędników nowy korzystniejszy szemat dodatków aktywalnych, Artykuł III. zajmuje się podwyższeniem dodatków aktywalnych dla kategoryi sług państwowych, artykuł IV. wreszcie skierowany jest ku częściowej zmianie państwowej ustawy pensyjnej z dnia 14. maja 1896 r. L. 74 Dz. p. p. a uchwalona zmiana streszcza się w tem, iż dla urzędników państwowych i państwowego personalu nauczycielskiego, o ile na podstawie dotychczasowych ustaw nie mieli wyjątkowego prawa do krótszej służby i osiągnięcia w tym krótszym czasie pensyi emerytalnej równej pełnym policzalnym poborom z czynnej służby, przyznano obecnie prawo do uzyskania pełnej pensyi emerytalnej, już po upływie 35 letniej służby.

Do przedstawienia pod uchwałę tych doniosłych zmian w warunkach i prawach służby państwowej, skłonił się rząd głównie przez wzgląd na stały i ciągły wzrost cen wszystkich artykułów z dziedziny potrzeb życiowych i tym też względem kierowała się Rada Państwa, uchwalając projekt rządowy z nie wielu zmianami, które zresztą wypadły tylko na korzyść kół interesowanych.

Z uchwaleniem tych projektów, zaprowadzających w kilku kierunkach poprawę warunków służby i bytu dla urzędników państwowych, ze stwierdzeniem zgodnem rządu i czynników ustawodawczych, że potrzeba zmian powstała z przyczyn ekonomicznej natury, musi się Wydział krajowy liczyć i dlatego nie waha się przedstawić ze swój strony pod uchwałę Wysokiego Sejmu szeregu zmian w dziale poborów urzędników i sług etatowych przy Wydziale krajowym, mimo iż nie dawno, bo zaledwie minął rok i kilka miesięcy, jak Wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. listopada 1905 r. zajął się już częściową poprawą płac urzędników Wydziału krajowego.

Przedstawiając jednak potrzebę zmian, sądzi Wydział krajowy, iż spełnia tylko swój obowiązek, który mu wskazują zarówno dawniejsze uchwały Wysokiego Sejmu w tym przedmiocie zapadłe jak i wzgląd, że Wydział krajowy musi dla spełnienia swych zadań mieć stale zapewnioną pomoc personalu stojącego na wyżynie spółczesnej techniki urzędowej.

Wspomniawszy o dawniejszych uchwałach, musi Wydział krajowy podnieść w krótkości, iż wszystkie uchwały Wys. Sejmu wprowadzające zasadnicze zmiany w poborach etatowych, bywały następstwem poprzednich regulacyi w poborach urzędników w służbie rządowej.

Zarówno w przedłożeniach Wydziału kraj. projektujących potrzebę zmian jak i w motywach przytoczonych ku uzasadnieniu zmian zamierzonych a przez Wys. Sejm. przyjętych przebija zawsze zgodne zapatrywanie, że poprawa warun-

ków służby w służbie rządowej wywołuje potrzebę tej samej lub w zbliżonej mierze poprawy w służbie Wydziału krajowego. Wymaga tego troska o trwałość dobrej administracyi, wymaga myśl pewnego zabezpieczenia się przeciw uzasadnionej w stosunkach sile atrakcyjnej władz rządowych, bo rozporządzają one daleko rozleglejszem polem do pracy i do awansów, wymaga tego wreszcie właściwe każdej władzy poczucie pamięci i obowiązku opieki nad słusznymi warunkami bytu tych, co, jak urzędnicy Wydziału kraj. zdolności swe i siły krajowi w usługę oddali.

Wychodząc więc z założenia, że gdy idzie o dobro służby, trzeba się skłonić do nakładu choćby wymagającego nowych ofiar ale celem wskazanego, Wydział krajowy przystępuje do bliższego omówienia zmian, które zdaniem jego do postanowień etatowych wprowadzić potrzeba.

1) W sprawie zaliczenia pewnej części dodatku aktywalnego do wymiaru emerytury. We wnioskach, jakie Wydział krajowy przedstawi na końcu sprawozdania, zaprojektuje Wydział krajowy zastosowanie do norm emerytalnych dla urzędników i sług etatowych w Wydziale krajowym postanowień ustawy państwowej z d. 24. maja 1906 Dz. pr. p. Nr. 105 i postanowień w tej mierze dodanych i sankcyonowanych w uchwalonych projektach rządowych. Idąc za motywami przedłożenia rządowego zmienionego w ustawę, Wydział krajowy wyraża nadzieję, że rozszerzenie podstawy do wymiaru emerytury wskutek wliczenia w tę podstawę pewnej części dodatku aktywalnego urzędników i sług etetowych nie przyniesie dla Skarbu krajowego większego obciążenia, bo pokrycie tego obciążenia znajdzie w przyczynkach, jakie interesowani w nadziei przyszłej korzyści wnosić będą obowiązani. Ustawa państwowa zaznacza wyraźnie, że podwyższenie poborów emerytalnych nastąpi drogą samoubezpieczenia. Według obliczeń rządowych pokrycie to ma być w całej pełni zapewnione, wobec jednak małego stosunkowo zastępu tych, którzy u nas uiszczać będą przyczynki, choć w tej samej wysokości, jak oznacza ustawa państwowa tj. wkładkę bieżącą urzędników podniesie się z 3% rocznie do 3·80% i powoła się sługi etatowe do opłaty wkładki bieżącej do opłaty 1·60% rocznie, od której to prestacyi dotychczas byli wolni, pokrycie z przyczynków może, zwłaszcza w początkach, nie być równie wydatnem, lubo, jak wspomniano, większego wydatku nie sprowadzi.

Wrazie przyjęcia przez Wys. Sejm proponowanych zmian powstanie potrzeba wielu zmian w Statucie emerytalnym z 15. lutego 1898, by weń wprowadzić obok nowego uprawnienia, jakiem będzie rozszerzenie podstawy do wymiaru emerytury, także wszystkie zastrzeżenia śladem ustawy państwowej —to jest że kwoty, którą wliczać należy do podstawy emerytury dla urzędników i sług etatowych w Wydziale krajowym, nie będzie się uwzględniać przy wymierzaniu odpraw i poborów zaopatrzenia, czy one należeć się będą naszym funkcyonaryuszom, czy pozostałej po nich rodzinie.

W ogóle propozycye Wydziału krajowego nie odbiegną od postanowień przepisów rządowych, tylko przystosuje się je do naszych norm i do naszych urządzeń, w niektórych względach nieco odmiennych. Przystosowanie w tych wypadkach musiało znaleść odrębne określenie, zgodne jednak z przewodnią zasadą i zasadniczą miarą.

II. W sprawie zmian poborów. W czem polegają zmiany w systemie poborów dla urzędników państwowych uchwalone, a które we wnioskach przedstawiamy do przyjęcia dla urzędników Wydziału krajowego, powiedziano już wyżej, tu pozwalamy sobie przedstawić tabelarycznie dzisiejsze pobory urzędników krajowych i przyszłe t. j. zestawione już według norm dla urzędników państwowych w odpowiednich rangach ustanowionych.

Ranga	Płace i dodatki 5-letnie, 4-letnie i dodatki starszeństwa urzędników Wydziału krajowego na podstawie dotychczasowych przepisów				Płace pierwotne i płace wyższych stopni urzędników państwowych, na podstawie nowych norm ustanowionych ustawą z 19. lutego 1907. Dz. p. nr. 34					Płace i dodatki 5-letnie i 3-letnie urzędników Wydziału krajowego, ułożone na podstawie norm ustawy państw. z 19. lutego 1907. Dz. pr. p. nr. 34				
	Dodatki				Stopień płacy					Dodatki				
	Płaca	dwa pięcioletnie po	dwa czteroletnie po	starszeństwa po 16 i po 20 latach po	1	2	3	4	5	Płaca	po 5 latach	po 10 latach	po 13 latach	
VI.	6.400	800	—	—	6.400	7.200	8.000	8.800	—	6.400	7.200	8.000	8.800	—
VII.	4.800	600	—	—	4.800	5.400	6.000	6.400	—	4.800	5.400	6.000	6.400	—
VIII.	3.600	400	—	—	3.600	4.000	4.400	4.800	—	3.600	4.000 *po 3 latach*	4.400 *po 6 latach*	4.800 *po 9 latach*	— *po 12 latach*
IX.	2.800	—	200	200	2.800	3.000	3.200	3.400	3.600	2.800	3.000	3.200	3.400	3.600
X.	2.200	—	200	200	2.200	2.400	2.600	2.800	—	2.200	2.400	2.600	2.800	—
XI.	1.600	—	200	200	1.600	1.800	2.000	2.200	—	1.600	1.800	2.000	2.200 *po 12 latach*	— *po 15 latach*
XII.	1.200	—	200	200	*w służbie państwowej rangi XII. niema*					1.200	1.400	1.600	1.800	2.000

Dla dokładności i wyjaśnienia naszych wniosków trzeba nadmienić, iż między rangami urzędników państwowych a rangami urzędników krajowych zachodzą pewne różnice.

Przy dawniejszych organizacyach urzędu Wydziału krajowego rang w ogóle w dzisiejszem znaczeniu nie znano, zastosowano je po raz pierwszy w uchwale regulującej płace w r. 1898; miarą wytyczną były płace i odpowiednie im rangi rządowych urzędników — a jeszcze konsekwentniej oparto się na podziale na rangi w uchwale Wys. Sejmu z dnia 17. listopada 1905 t. j. ostatniej w dziale uchwał etatowych.

Uchwała ta zna rang siedm, podczas gdy w organizacyi rządowej jest rang jednaście. Z tych pięć (I. włącznie do V.) odpowiada wyższym i najwyższym w hierarchii urzędowej stopniom, których w służbie krajowej nie ma. W następstwie przepisy nowych norm, o ile odnoszą się do tych rang wyższego rzędu, będą dla nas obojętne a dopiero od VI. rangi zaczyna się możność równomiernego stosowania nowych norm rządowych, kończy się zaś z rangą XI., podczas gdy w organizacyi urzędu Wydziału krajowego wprowadzono rangę XII., choć rangi tej nie ma w organizacyi rządowej od r. 1873 (zniosła ją ustawa państwowa z 15. kwietnia 1873 Dz. pr. p. 47).

Ranga XII. w Wydziale krajowym obejmuje urzędników najniższych stopni (12 praktykantów rachunkowych, 2 praktykantów kasowych i 3 pisarzy etatowych w oddziale manipulacyjnym), żadną wreszcie rangą w naszym urzędzie nie są objęci praktykanci konceptowi (6), praktykanci techniczni w oddziale melioracyjnym (2), praktykanci techniczni w oddziale techniczno-drogowym (4), aplikanci w oddziale rachunkowym (10), wreszcie trzej aplikanci oddziału manipulacyjnego. Nie zajmując się ostatnią kategoryą, w której tylko praktykanci konceptowi mają pełne prawa urzędników Wydziału krajowego i uchwałą z 17. listopada 1905 zapewnioną możność dojścia stopniowo do adjutum o wysokości 2000 koron, inni zaś funkcoonaryusze są kandydatami na przyszłych urzędników i jako tacy mają otwarte pole do pracy i do wykazania swych kwalifikacyj, proponuje jednak Wydział krajowy, by obecną regulacyą objąć funkcyonaryuszy z rangi XII., choć w nowych normach rządowych braknie dla niej porównawczych pozycyj. Porównawczej miary dostarczyć jednak może w tym kierunku analogia z poprzednich regulacyj, która pozwoli częściowo polepszyć pobory funkcyonaryuszy z tej rangi, a to przez przyznanie wyższego dodatku aktywalnego, na razie pozostaje jednak Wydział krajowy przy kwestyi płac wyższego stopnia, czyli dodatków wskutek dłuższej służby w tej samej randze i przy zmianie periodów, w których się płac wyższego stopnia dosłużyć będzie można. Tu nadmienia się, że regulacya płac z dnia 3. stycznia 1874 przyznała urzędnikom Wydziału krajowego po trzy pięciolecia, podczas gdy w służbie rządowej było tylko prawo do 2 pięcioleci.

Przyznanie trzech pięcioleci nastąpiło planowo, by służba przy Wydziale krajowym w porównaniu ze służbą przy władzach rządowych przedstawiała pewne korzyści.

I regulacya poborów z 15. lutego 1898 podnosząc skalę płacy zasadniczej według normy rządowej, nie wprowadziła zmiany co do pięcioleci i ich ilości, dopiero ostatnia regulacya z 17. listopada 1905 przyznając urzędnikom Wydziału krajowego wyższe dodatki aktywalne, obniżyła na wzór ówczesnych norm rządowych w 3 wyższych rangach (VI., VII. i VIII.) prawo pięciolecia do dwóch, w czterech zaś niższych rangach (IX., X., XI. i XII.) przyznała prawo do dwóch dodatków czteroletnich a nadto w razie dłuższej służby w tej samej randze prawo do dwóch dodatków z tytułu starszeństwa.

Obecnie świeżo ustanowione normy rządowe, jeżeli się je zastosuje dla urzędników Wydziału krajowego, przywrócą więc poniekąd dawne ich uprawnienie, dodadzą jednak korzyść, że do tych dodatków t. j. płac wyższego stopnia przychodzić się będzie częściowo rychlej. Zmiany te wrazie ich przyjęcia nie dadzą się odrazu silniej odczuć, zwłaszcza że siłą praw nabytych z dawniejszych norm etatowych, zagwarantowanych uchwałą Wys. Sejmu z 17. listopada 1905, urzędnicy mianowani przed 1. stycznia 1906 zatrzymali prawo do większej ilości dodatków. Z biegiem lat i skróceniem terminów dosłużenia się płac wyższych wzrosną oczywiście wydatki funduszu krajowego z tytułu pięcio i trzechletnich dodatków a już na najbliższy czas obciążenie z tytułu nie tyle pięcioleci co trzechleci według nowej normy wyniesie rocznie około 11.000 K.

Kończąc uwagi odnośnie do tego działu, nadmienia Wydział krajowy, iż we wnioskach śladem przepisów ustawy rządowej, proponuje obok postanowień, ułatwiających szybszy ruch w uzyskaniu płac wyższego stopnia, przyjęcie ilości i wysokości dodatków pięcioletnich i trzechletnich dla urzędników VI. włącznie do XI. rangi zupełnie zgodnie z nowo ustanowionemi normami rządowemi. Dla urzędników XII. rangi natomiast, która w organizacyi rządowej nie istnieje, proponuje Wydział krajowy w miejsce dawniejszych dwóch dodatków czteroletnich po 200 K rocznie dwa dodatki trzechletnie po 200 K rocznie z pozostawieniem dla tej tylko rangi dwóch dodatków starszeństwa po 200 K rocznie, z których pierwszy przypadnie po 12, drugi po 15 latach służby.

Ponieważ przy każdej zmianie norm trzeba się także liczyć z prawami nabytemi wskutek postanowień norm poprzednich, przeto między wnioskami znajdzie się i wniosek o upoważnienie Wydziału krajowego, by względem urzędników nominowanych przed terminem wejścia w życie nowych przepisów regulacyjnych tj. przed 1-szym stycznia 1908 r. mógł stosować przepisy dotychczas obowiązujące, gdyby dla interesowanych przedstawiały większą korzyść, niż ją dają nowe.

W sprawie zmiany na wyższe dodatków aktywalnych. I w tym dziale wyjaśnień przedkłada Wydział krajowy tabelaryczny wykaz, z którego poznać można wysokość dodatków aktywalnych, jakie obecnie pobierają urzędnicy i słudzy etatowi przy Wydziale krajowym. — Dalej podaną jest wysokość dodatków aktywalnych zaprowadzona ustawą z dnia 19. lutego 1907 D. pr. p. Nr. 34 dla urzędników państwowych i tamtejszej służby etatowej, z kolei podaną jest różnica, o którą dotychczasowe dodatki aktywalne urzędników i służby etatowej przy Wydziale krajowym są mniejsze od obecnie tj. od 1. kwietnia b. r. zaprowadzonych w służbie rządowej a różnica ta będzie zarazem miarą, o którą wzrosną dodatki aktywalne, jeżeli Wys. Sejm zatwierdzi propozycyę Wydziału, by dodatki aktywalne urzędników i sług etatowych przy Wydziale krajowym dorównać do miary rządowej, przepisanej ustawą z dnia 19. lutego br. Dz. p. p. Nr. 34 dla urzędników i sług etatowych w służbie rządowej we właściwej klasie I. tj. drugiej z rzędu (pierwszą o najwyższych pozycyach tworzy Wiedeń) przeznaczonej dla miejscowości liczących ponad 80.000 ludności (u nas Lwów i Kraków).

Dodatki aktywalne:			Dodatki aktywalne na podstawie ustawy z 19. lutego 1907 Dz. p. p. Nr. 34. w klasie I. t. j. dla miejscowości z liczbą ludności ponad 80.000.	Dodatki aktywalne urzędników Wydziału krajowego są obecnie (na podst. uchwały Sejm. z 17/11 1905) **mniejsze** o:	Dodatki aktywalne z zastosowaniem norm ustawy państwowej z 19. lutego 1907 Dz. p. p. Nr. 34.
a) urzędników Wydziału krajowego:			*a) urzędników państwowych*		*a) dla urzędników Wydziału krajowego.*
Ranga: VI	1.280 K	na podstawie przepisów z 17. listopada 1905.	1.472 K	192 K	1.472 K
„ VII	1.120 „		1.288 „	168 „	1.288 „
„ VIII	960 „		1.104 „	144 „	1.104 „
„ IX	800 „		960 „	160 „	960 „
„ X	640 „		768 „	128 „	768 „
„ XI	480 „		576 „	96 „	576 „
„ XII	480 „		w służbie państwowej niema XII. rangi.	—	576 „

b) służby etatowej Wydziału krajowego:			*b) służby państwowej we Lwowie:*			*b) służby etatowej Wydz. kraj. 40% płacy:*	
			II. kl.	*III. kl.*	*IV. kl.*		
woźny Wydz. kraj.	250 K	na podstawie uchw. sejmowej z 10. list. 1904	480 K (40% płacy 1.200 K)	350 K (35% płacy 1.000 K)	240 K (30% płacy 800 K)	woźny Wydz. kraj.	400 K
„ kasowy . .	300 K					„ kasowy . . .	480 K

Stawiając tę propozycyę, Wydział krajowy ma na pamięci, że ostatnia regulacya a z nią poprawa poborów urzędników Wydziału krajowego nastąpiła nie dawno, bo uchwałą Wys. Sejmu z dnia 17. listopada 1905, że ostatnie podniesienie dodatków aktywalnych służby etatowej przy Wydziale krajowym jest również nie dawnej daty, bo nastąpiło z mocy uchwały sejmowej z 10. listopada 1904, uważa dalej za swój obowiązek Wydział krajowy podnieść, że podwyższenie dodatków aktywalnych dla urzędników i służby etatowej przy Wydziale krajowym podniesie rubrykę kosztów zarządu o 38.233 koron rocznie, mimo to jednak Wydział krajowy prosi o przyjęcie tego wniosku. Przez podniesienie bowiem dodatków aktywalnych da się urzędnikom i sługom etatowym przy Wydziale krajowym tę odrazu skuteczną i namacalną pomoc, której potrzeby wskutek nadmiernego podskoczenia cen artykułów, szczególniej zaś z powodu wygórowanych cen mieszkań dowodzić nie trzeba, bo tę potrzebę wykazuje codzienne życie.

Prosząc o tę pomoc w trudnych warunkach życiowych dla urzędników i sług etatowych przy Wydziale krajowym, o pomoc, którą dla ludzi tego samego zawodu w służbie rządowej, w tych samych warunkach żyjących i pracujących już przynano, Wydział krajowy nie uzasadnia już bliżej swych wniosków, chce tylko jeszcze wyjaśnić wniosek swój co do dodatku aktywalnego dla urzędników w randze XII-tej nie istniejącej, jak wyżej podniesiono, w służbie rządowej.

Wydział krajowy proponuje, by urzędnikom tej ostatniej rangi przyznać dodatek aktywalny w tejsamej wysokości, co w randze XI. tj. po 576 koron rocznie o 96 koron więcej niż obecnie pobierają (480 koron rocznie). Będzie to jedyna właściwie korzyść dla urzędników tej rangi a podnieść także należy, że już dwukrotnie przy regulacyi częściowej uchwałą Wys. Sejmu z 30. października 1903 dokonanej, jak i przy regulacyi ogólnej z dnia 17. listopada 1905 urzędnicy rangi XII. otrzymywali tensam dodatek aktywalny, co ich koledzy z rangi XI, pierwszym razem mianowicie otrzymali dodatek aktywalny w kwocie rocznej 360 kor., drugim razem w kwocie rocznej 480 koron.

Za podwyższeniem dodatków aktywalnych dla sług etatowych przy Wydziale krajowym nie przytaczamy osobnych motywów, podnieść tylko należy, że dodatek aktywalny ma główne przeznaczenie pokryć koszta mieszkania, otóż notorycznem jest, że właśnie mniejsze mieszkania, jedynie przystępne dla ludzi mających mniejsze środki, są we Lwowie stosunkowo najdroższe.

W końcu nadmienia Wydział kraj., że pewna choć nie liczna część urzędników Wydziału krajowego znajduje się stale na posadach inżynierów okręgowych i w expozyturach biura melioracyjnego po za Lwowem i Krakowem, tej więc kategoryi urzędników przypadną niższe dodatki aktywalne według miary trzech najniższych klas dodatku aktywalnego w myśl postanowień ustawy państwowej z 19. lutego 1907 Dz. pr. p. Nr. 34 utworzonych.

Dotychczas omawiał Wydział krajowy propozycye do zmiany i reformy urządzeń etatowych i poborów urzędników jakoteż sług etatowych przy Wydziale krajowym, które zdaniem Wydziału krajowego należałoby zaprowadzić w ślad norm ustanowionych ustawą z 19. lutego b. r. Dz. pr. p. Nr. 34. Inne natomiast stanowisko zajmie Wydział krajowy w przedmiocie, którym się zajmuje artykuł. IV. wymienionej co tylko ustawy tj. w przedmiocie ustanowienia dla urzędników państwowych 35 lat służby. W tej mierze Wydział krajowy nie stawia wniosku, sądzi bowiem, że przepis co do czterdziestoletniej służby zaprowadzonej uchwałą Wys. Sejmu z 15. lutego 1898 dla urzędników wszystkich oddziałów równomiernie, zmiany nie wymaga. W ciągu lat dziewięciu dzielących nas od powzięcia uchwały co do czterdziestu lat służby nie zebrał Wydział krajowy doświadczenia przeciwnego, dlatego wniosku na zmianę nie stawia, nadmienia jednak pod względem faktycznym, że między służącymi obecnie urzędnikami prawie jedna trzecia część ma jeszcze prawo do trzydziestopięcioletniej służby, bo dopiero co wspomniana uchwała sejmowa zawarowała nabyte w statucie emer. z 21. stycznia 1889 prawa urzędników konceptowych i technicznych, nominowanych przed 1-szym lipca 1898. Na podstawie powyższego wywodu, skupiając częściowo wnioski, choć się je omawiało z osobna, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie niniejsze przyjmuje Sejm do wiadomości.

II. Zmieniając częściowo dawniejsze uchwały etatowe, Sejm postanawia:

Od 1-go stycznia 1908 pobory służbowe urzędników Wydziału krajowego i sług etatowych wynosić będą, jak następuje:

W Randze	VI.	płaca	6400	dodatk. akt.	1472 K	2	dodatki 5-let.	po	800 K	jeden	dodatk.	3 letni	800 K
„	VII.	„	4800	„ „	1288 „	„	„ „	„	600 „	„	„ „	„	400 „
„	VIII.	„	3600	„ „	1104 „	„	„ „	„	400 „	„	„ „	„	400 „
„	IX	„	2800	„ „	960 „	4	dod. 3-let.	„	200 „	„	„ „	„	— „
„	X.	„	2200	„ „	768 „	3	dod. 3-let.	„	200 „	„	„ „	„	— „
„	XI.	„	1600	„ „	576 „	„	„ „	„	200 „	„	„ „	„	— „
„	XII.	„	1200	„ „	576 „	2	„ „	„	200 „	„	„ „	„	— „
Woźny kas.		„	1200	„ „	480 „	dod. 5.let.		„	60 „	jak dotychczas bez ograniczenia liczby 5-leci			
Inni woźni		„	1000	„ „	400 „	dod. pięciol.		po	60 K	jak dotyczas bez ograniczenia licz. pięciol.			

Przyznane powyżej dodatki aktywalne przyznane są urzędnikom Wydziału krajowego urzędującym we Lwowie lub w Krakowie.

Wrazie przeniesienia ich stałej siedziby urzędowej do innej miejscowości w kraju, Wydział krajowy wyznaczy dodatek aktywalny w miarę tego, do której klasy dodatków aktywalnych na podstawie postanowień ustawy państwowej z 19. lutego 1907 Dz. pr. p. Nr. 34. dana miejscowość zaliczać się będzie.

Dla wszystkich urzędników Wydziału krajowego rangi VI. i VIII. przyznaje się prawo do dwóch dodatków pięcioletnich, a z kolei prawo do jednego trzechletniego o tejsamej co poprzednie wysokości, tj. po 800 K względnie po 400 koron, urzędnikom VII. rangi przyznaje się prawo do dwóch dodatków pięcioletnich po 600 koron, a z kolei prawo do jednego trzechletniego w wysokości rocznych 400 koron, urzędnikom IX. rangi przyznaje się prawo do czterech dodatków trzechletnich w wysokości rocznych 200 koron, urzędnikom rangi X. i XI. prawo do trzech dodatków trzechletnich po 200 koron, wreszcie urzędnikom rangi XII. przyznaje się prawo do dwóch dodatków trzechletnich a nadto tylko dla urzędników tej rangi prawo do dwóch dodatków z tytułu starszeństwa, mianowicie: po 12-stu latach służby w tej samej randze 200 koron rocznie, po 15 latach służby w tejsamej randze również 200 koron rocznie, które to dodatki wliczać się będzie do emerytury.

Przy uzyskaniu płacy wyższego stopnia z tytułu pięcio lub- trzechletniego dodatku wliczać się ma czas służby uprawniającej odbytej w służbie Wydziału krajowego przed 1-szym stycznia 1908.

Jeżeli urzędnik przechodzi do najbliższej wyższej rangi, a na posadzie w poprzedniej randze pobierał już płacę najwyższego stopnia, czas służby z peryodu pobierania tej płacy będzie mu się także liczył do pozyskania płacy drugiego stopnia w randze, do której się posunął.

O ile dla urzędników mianowanych przed 1-szym stycznia 1908 postanowienia niniejszej uchwały etatowej byłyby mniej korzystne, upoważnia się Wydział krajowy, by do tych urzędników stosował przepisy dotychczas obowiązujące.

Wszystkie przepisy etatowe, niniejszą uchwałą nie uchylone, pozostają nadal w mocy.

Upoważnia się Wydział krajowy, by począwszy od 1-szego stycznia 1908 roku przy przeniesieniu urzędnika w stan spoczynku, doliczał przy wymiarze emerytury do ostatniej płacy z pobieranego przezeń dodatku:

w randze	VI.	kwotę	. . . . .	640	koron.
„ „	VII.	„	. . . . .	560	„
„ „	VIII.	„	. . . . .	480	„
„ „	IX.	„	. . . . .	400	„
„ „	X.	„	. . . . .	320	„
„ „	XI.	„	. . . . .	240	„
„ „	XII.	„	. . . . .	240	„

Przy przeniesieniu sługi etatowego w stan spoczynku będzie Wydział krajowy przy wymiarze emerytury doliczał do ostatniej płacy z płacy sługi etatowego jeszcze 20%.

Doliczania kwot z tytułu dodatku aktywalnego co tylko wspomniane, nie mają miejsca przy wymiarze odpraw i poborów zaopatrzenia, które z mocy statutu emerytalnego z d. 15. lutego 1898 należą się urzędnikom i sługom etatowym Wydziału krajowego, jakoteż pozostałej po nich rodzinie.

Prócz dotychczasowych wkładek jednorazowych i bieżących, oznaczonych w statucie emerytalnym z d. 15. lutego 1898 wnosić będą od 1. stycznia 1908 do funduszu krajowego na cele etatowe od poborów aktywalnych policzalnych do wymiaru emerytury urzędnicy Wydziału krajowego tytułem dodatkowego rocznego przyczynku od części pobieranego dodatku aktywalnego do emerytury policzalnego 0·80% rocznie, a również z tego tytułu słudzy etatowi, którzy dotychczas obowiązani byli tylko do opłaty jednorazowej wkładki, płacić będą od 1-go stycznia 1908 wkładkę bieżącą roczną 1·60 od sta od poborów aktywalnych do wymiaru emerytury policzalnych, powiększonych o 20% płacy.

W czasie spłacania wkładki jednorazowej płacić będą urzędnicy Wydziału krajowego od części dodatku aktywalnego do emerytury policzalnej przyczynek (wkładkę bieżącą) w stosunku rocznych 3·80%, od innych poborów tylko 0·80%. Słudzy mają nawet w tym okresie płacić przyczynek 1·6% rocznie.

III. Wskutek uchwalenia wniosków pod II. należy wprowadzić w postanowienia statutu emerytalnego z 15. lutego 1898 r. następujące zmiany:

do §. 15.

do ustępu przedostatniego po słowach p ł a c ę o s t a t n i ą (§. 29) należy dodać słowa „bez uwzględnienia jednak dodatku aktywalnego“.

do §. 18. ad 1.

w ustępie pierwszym po słowie p o b i e r a l i dodać „bez uwzględnienia jednak dodatku aktywalnego“.

do §. 20.

na końcu po słowie m ę ż u dodać „bez uwzględnienia jednak dodatku aktywalnego“.

do §. 21.

po ustępie pierwszym należy dodać „Przy obliczeniu kwartału pośmiertnego urzędnika lub sługi zmarłego w czynnej służbie nie uwzględnia się dodatku akty-

walnego, przy obliczeniu zaś kwartału pośmiertnego po urzędniku lub słudze zmarłym w stanie spoczynku, strąca się z emerytalnej płacy miesięcznej kwotę wliczoną z tytułu dodatku aktywalnego".

do §. 28.

po słowach normalnej emerytury zmarłego należy dodać „zatem nie powiększonej, przez doliczenie przy jej wymiarze kwoty z tytułu dodatku aktywalnego".

do §. 29.

należy dodać po ustępie pierwszym. Przy przeniesieniu urzędnika w stan spoczynku dolicza się do wymiaru emerytury do ostatniej płacy z pobieranego przezeń dodatku aktywalnego,

w randze	VI.	kwotę	640	K
„	VII.	„	560	„
„	VIII.	„	480	„
„	IX.	„	400	„
„	X.	„	320	„
„	XI.	„	240	„
„	XII.	„	240	„

Przy przeniesieniu sługi etatowego dolicza się do wymiaru emerytury do ostatniej płacy z tytułu pobieranego przezeń dodatku aktywalnego 20% jego płacy.

do §. 34.

ustęp trzeci pod 2) ma opiewać:

„2. Urzędnicy Wydziału krajowego i konduktorowie drogowi bieżącą wkładkę roczną wynoszącą 3% od płacy czynnej służby do wymierzenia emerytury policzalnej, która będzie pobieraną w ratach miesięcznych przy wypłacie płacy.

Podczas spłacania wkładki jednorazowej w przepisanym czasie konduktorowie nie uiszczają wkładki bieżącej.

3. Nadto od poborów aktywalnych, policzalnych do wymiaru emerytury (§. 29.) wnosić będą urzędnicy Wydziału krajowego tytułem dodatkowego rocznego przyczynku od części dodatku aktywalnego do emerytury policzalnej 0·80 od sta a słudzy etatowi z tego samego tytułu 1·60%. Opłatę przyczynku pobierać się będzie przy wypłacie płacy w ratach miesięcznych. W czasie spłacania wkładki jednorazowej płacą urzędnicy Wydziału krajowego od części dodatku aktywalnego do emerytury policzalnej przyczynek w stosunku rocznych 3·80% od innych poborów tylko 0·80%. Słudzy mają nawet w tym okresie płacić przyczynek 1·60%".

do §. 38.

w miejsce słów „i korzystać przez rok z wolności niepłacenia wkładki bieżącej" ma przyjść ustęp „w którym to razie konduktorowie drogowi będą korzystać przez rok z wolności niepłacenia wkładki bieżącej, natomiast urzędnicy Wydziału krajowego płacić będą przyczynki bieżące w granicach ulgi przyznanej w §. 34".

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ls. 1.271/1907. We Lwowie, dnia 20. lutego 1907.

Aleg. 131

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej w sprawie wniosku posła Bobrzyńskiego i tow. o wydanie ustawy krajowej o seminaryach nauczycielskich.

Wysoki Sejmie!

Ustawa zasadnicza z dnia 21. grudnia 1867. pozostawiła w §. 11. lit. *i* ustawodawstwu krajowemu orzekanie o ustroju seminaryów nauczycielskich. Tę przyznaną kompetencyę ścieśniła ustawa państwowa z 14. maja 1869.

Dotąd jednak nie czyniono użytku z powyższych postanowień ustawy. Dopiero w ostatnich kilku latach, Komisya szkolna w sprawozdaniach swych o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich poczęła zwracać uwagę Wysokiej Izby, że dzisiejsze seminarya, urządzone w całem państwie na jedną modłę, wymagają koniecznie pewnych zmian w ich ustroju i w zakresie udzielanych nauk, gdyż nie odpowiadają warunkom i stosunkom naszego kraju, naszych szkół i naszej ludności. Te uwagi Komisyi szkolnej, jakoteż krytyki podnoszone w Wysokim Sejmie, w sferach nauczycielskich i w opinii publicznej, a wreszcie samoistne wnioski posłów, którymi domagano się reformy seminaryów i utworzenia odrębnego typu z kierunkiem rolniczym — spowodowały zwołanie w tej sprawie ankiety w r. 1900. Uchwały tej ankiety, uznające potrzebę reformy seminaryów nauczycielskich a mianowicie potrzebę zakładania seminaryów z kierunkiem rolniczym zostały w r. 1905 uchwałą Sejmu na wniosek posła Cieleckiego załatwione.

Szablonowe urządzenie seminaryów w całem państwie, liczące się głównie ze stosunkami krajów zachodnich, okazało się także i dla tych krajów nieodpowiedniem, to też za inicyatywą sfer nauczycielskich i przy udziale Władz szkolnych odbył się w roku ubiegłym we Wiedniu zjazd nauczycieli seminaryów całego państwa w sprawie reformy seminaryów.

Uchwały tam zapadłe dotyczyły głównie sprawy rozszerzenia zakresu nauk w seminaryach a w następstwie tego pomnożenia lat nauki do 5-ciu względnie do 6-ciu, ustanowienia przy seminaryach szkoły wydziałowej, jako szkoły ćwiczeń, dalej racyonalniejszego rozkładu materyału naukowego na poszczególne lata nauki, a wreszcie odnosiły się do stosunków prawnych nauczycieli seminaryum a głównie nauczycieli szkoły ćwiczeń.

Ponieważ uchwały powzięte w Wiedniu, nie uwzględniały odmiennych stosunków i potrzeb naszego kraju, przeto w tej sprawie odbył się w roku bieżącym we Lwowie zjazd nauczycieli seminaryów całego kraju.

Uchwały tego zjazdu powzięte pod wpływem dyskusyi i uchwał we Wiedniu nie różniły się wiele od uchwał tam zapadłych. Domagano się przedewszystkiem podniesienia poziomu naukowego u wychowanków tych zakładów — pozostawiając wprowadzenie pewnych zmian w ustroju seminaryów czynnikom krajowym.

Gdy zaś sprawa reformy seminaryów przez te zjazdy wprowadzoną została na porządek dzienny przeto wniosek posła Bobrzyńskiego, którym przedłożono projekt ustawy o kształceniu nauczycieli i uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych, jest zupełnie na czasie.

Projekt tej ustawy krajowej o seminaryach nauczycielskich usiłuje zakreślić teren dla ustawodawstwa naszego krajowego, oczywiście tylko w granicach pozostawionych mu przez ustawy państwowe, a ponieważ wskutek tego nie przeprowadza w zupełności zalecanych przez sfery nauczycielskie reform, przeto ustawa ta, która rozszerzy kompetencyę Rady szkolnej krajowej na seminarya i będzie bezwątpienia jedną z pokaźnych zdobyczy w sprawie rozszerzenia autonomii kraju, nie zadowoli na razie sfer interesowanych, pomimo że ustawę tę uważać możemy jako początek dalszych w tej sprawie reform, których kraj domagać się nie zaniedba.

Projekt ten w licznych swoich szczegółach zawiera nowe, odmienne dla kraju naszego postanowienia a dla lepszego ich zrozumienia dołącza Komisya szkolna do każdego z paragrafów ustawy swoje uwagi:

Artykuł I. zawiera postanowienia ogólne. Projekt ogranicza się do wydania szczegółowych przepisów w ramach §§. 26—47. ustawy państwowej z 14. maja 1869. Dz. u. p. Nr. 62, których nie powtarza, o ile są peremptoryczne i zmiany nie dopuszczają. Wskutek tego nie ma w tej ustawie krajowej wyliczenia przedmiotów nauki w seminaryach męskich i żeńskich, niema postanowień o egzaminach dojrzałości, o ustanawianiu i stosunkach służbowych nauczycieli, o konferencyach nauczycielskich i t. d., bo kwestye te rozstrzygnięte są stanowczo w ustawie państwowej.

Od §. 28. ustawy państwowej orzekającego, że czas trwania kursów seminaryalnych obejmuje cztery lata, może wprawdzie wskutek postanowienia §. 75. tejże ustawy ustawodawstwo galicyjskie uczynić wyjątek, jednakże projekt z tego nie korzysta z przyczyn wyłuszczonych w motywach projektu podanych przez wnioskodawcę, które Komisya w zasadzie podziela.

§. 1. określający cel seminaryów zgadza się z §. 1. statutu organizacyjnego seminaryów z dn. 31. lipca 1886 r. z tą różnicą, że statut każe abituryentom seminaryów „odpowiedzieć wymaganiom ustawy szkolnej państwowej“, a §. 1. projektu zwraca uwagę na wychowanie i każe nauczycielom sprostać zadaniom nauczyciela ludowego wogólności a mianowicie z uwzględnieniem urządzenia szkół ludowych w Galicyi i tem samem uzasadnia odrębne urządzenia seminaryów galicyjskich.

§. 2. formułuje te odrębne urządzenia. Ustęp 1. i 2. w miejsce jednolitych planów dla seminaryów męskich, wprowadza dwa rodzaje planów, podając główne różnice. Rzeczą będzie Rady szk. kraj. przy sporządzaniu planów naukowych różnice te w szczegółach przeprowadzić.

Przedmioty nauki będą dla obu typów tesame, ale wymiar godzin na każdy przedmiot będzie inny, rozdział przedmiotów na kursa może być inny i metoda nauczania odmienna.

Komisya szkolna uznaje konieczną potrzebę redukcyi dotychczas obowiązujących godzin nauki w tygodniu na poszczególnych kursach i wykreśla z ustępu 1-go wiersz przedostatni, słowa: „wogóle a specyalnie niemieckiego języka“.

Natomiast dodaje przy końcu ustępu 2-go „nauka zaś języka niemieckiego ma być udzielaną w tych seminaryach w obszerniejszym zakresie.

Ustęp 3. wprowadza obowiązkowość nauki historyi kraju ojczystego, której statut w §. 22. nie uwzględniał.

Ustęp 4. czyni z gry na fortepianie i na organach, która według §. 29. statutu jest obowiązkową, przedmiot nauki nadobowiązkowej.

Postanowienie to podyktowane jest doświadczeniem, że uczniowie zniewoleni do nauki śpiewu, gry na skrzypcach, gry na fortepianie i na organach są tą nauką przeciążeni i należycie w żadnym z tych kierunków nie mogą się wykształcić.

Gra na fortepianie i organach jest nadto dla naszych nauczycieli niekonieczną, skoro nauczyciele nasi tylko z wyjątkowem pozwoleniem Rady szkolnej krajowej mogliby przyjąć obwiązki organisty a Rada szkolna pozwolenia takiego nie udziela.

Seminarya żeńskie już według §. 30. ustawy państwowej mają w planach naukowych przedstawiać typ odmienny od męskich przez uwzględnianie robót ręcznych kobiecych.

Ostatni ustęp §. 2. projektu podaje w tym kierunku dalszą wskazówkę, nadając nauce przyrody cel więcej praktyczny — uwzględnienie warzywnictwa i ogrodnictwa.

§. 3. Określenie ustawodawcze języka wykładowego pozostawione jest ustawodawstwu krajowemu paragrafem 31. ustawy państwowej. Określenie podane w projekcie ogranicza się do stwierdzenia obecnego stanu tej sprawy, tak jak uregulowana jest sprawa ta rozporządzeniami ministeryalnemi.

Możność założenia jednego seminaryum męskiego z językiem wykładowym polskim i niemieckim podyktowaną jest potrzebą kształcenia nauczycieli języka niemieckiego oraz nauczycieli dla szkół niemieckich w kraju, sprowadzanych dotychczas najczęściej z poza kraju.

Znalazła ona już wyraz w projektach Rady szkolnej krajowej a dla przeszkód stawianych przez gminę niemiecką, w której seminaryum takie miało być założone, nie mogła być dotychczas urzeczywistnioną.

§. 4. specyalizuje zasadę wypowiedzianą w §. 27. ustawy państwowej odpowiednio do dwóch planów seminaryów męskich.

§. 5. w pierwszym ustępie powtarza zasadę wypowiedzianą w §. 33. ustawy państwowej, zaś w ustępie 2-gim wyprowadza z niej jako konsekwencyę zakładanie klas równorzędnych wbrew przepisowi statutu seminaryów, który w §. 4. ustępie 4-ym tworzenia klas równorzędnych nie dopuszcza.

§. 8. rozwija zasadę wypowiedzianą w §. 27. ustawy państwowej, mianowicie w zastosowaniu do seminaryów utrakwistycznych — orzekając, że przy takich seminaryach istnieć mają dwie szkoły ćwiczeń.

Ostatni ustęp ogranicza liczbę uczniów każdej klasy szkoły ćwiczeń do 40, kiedy statut seminaryum dopuszcza 50.

Ustęp 2-gi §. 9. zawiera postanowienia, które mogą mieć praktyczne zastosowanie przy tworzeniu a raczej udzielaniu przyzwolenia na utrzymywanie prywatnych seminaryów.

Seminarya prywatne posiłkują się zazwyczaj nauczycielami z innych zakładów, wskutek czego nauka w tych zakładach nie może być ani w należytym czasie ani w zupełności udzielaną w pełnej liczbie godzin wyznaczonych statutem na poszczególne cztery kursa.

Dla prywatnych przeto seminaryów, szczególnie w miastach prowincyonalnych, wskazanem jest urządzanie dwuletnich kursów w ten sposób, że tylko co drugi rok przyjmuje się uczniów względnie uczennice do zakładu, a seminarya takie miałyby jednego roku klasę I. i III., a następnego II. i IV.

§. 10. rozszerza kompetencyę Rady szkolnej krajowej i jest konsekwencyą §. 1. i 2-go.

Skoro bowiem według tych paragrafów seminarya w Galicyi liczyć się mają z odrębnem urządzeniem szkół ludowych w kraju i dzielić się na dwa typy, muszą też mieć plany naukowe, odbiegające od planu ogólnego określonego w statucie seminaryów, a redakcya tych planów musi być pozostawioną Radzie szkolnej krajowej.

Zastrzeżenie, że plany tak zredagowane muszą przed ich ogłoszeniem uzyskać przyzwolenie Ministra oświaty, jak wogóle podobne zastrzeżenia uczynione na rzecz Ministra oświaty w innych paragrafach ustawy wynikają z zasady, że w myśl obowiązujących ustaw Minister za całość szkolnictwa ostatecznie odpowiada, a Rada szkolna jest władzą, która mu podlega.

§. 11. odstępuje od przepisu §. 49. i 50. statutu, który aprobatę książek szkolnych zastrzega Ministrowi oświaty.

§. 12. w ustępie 2-gim daje Radzie szkolnej krajowej możność zredagowania innego regulaminu szkolnego niż ten, który jest zawarty w statucie seminaryum.

§. 13. rozwija zasadę wypowiedzianą w §. 37. ustawy państwowej i stwierdza ustawodawczo praktykę, która u nas istnieje, mianowicie co się tyczy stypendyów z funduszów krajowych. Komisya szkolna uznaje za potrzebne do paragrafu

tego dodać jako ustęp 5-ty: „Bliższe postanowienia o nadawaniu i wypłacaniu stypendyów wydaje Rada szkolna krajowa“.

§. 15., 16. i 17. odbiegają od postanowień §. 38. ustawy państwowej, gdyż §. 75. ustawy państwowej ustawodawstwu galicyjskiemu na to zezwala.

W pierwszym ustępie §. 15. łagodzi utworzenie dwóch typów seminaryów męskich i trzeciego typu seminaryów żeńskich postanowieniem, że świadectwo dojrzałości uzyskane w któremkolwiek z tych seminaryów uprawnia do objęcia posady czy to w mieście czy na wsi.

Komisya z powodów podanych we wniosku godzi się z tem zupełnie. Ograniczenie, że kandydat zgłaszający się do szkoły, w której uczy się dwóch języków, wykazać się musi świadectwem dojrzałości ze znajomości obu języków, wynika z natury rzeczy i odpowiada praktyce dotychczasowej.

Tę samą zasadę stosuje ustęp 2-gi §. 15. do egzaminu kwalifikacyjnego.

§. 16. w ustępie pierwszym wprowadza ważne ułatwienia dla absolwentów uniwersytetów i szkoły politechnicznej, dopuszczając ich wprost do egzaminu wydziałowego, kiedy dotychczas musieli uzupełnić świadectwo dojrzałości, składać poprzednio egzamin kwalifikacyjny do szkół pospolitych i wykazywać się trzechletnią praktyką, zanim do egzaminu wydziałowego mogli być dopuszczeni. Ułatwienia podyktowane są chęcią pozyskania dla szkół wydziałowych nauczycieli z wyższem wykształceniem.

Kandydaci, którzyby do szkół wydziałowych przejść chcieli ze szkół średnich, muszą dopełnić warunków postanowionych przez ministra oświaty w myśl §. 41. ustawy państwowej.

§. 16. w ustępie 3-im grupuje przedmioty egzaminu wydziałowego o tyle odmiennie, niż to czyni rozporządzenie ministeryalne z 31. lipca 1886, że do grupy drugiej zalicza obowiązkowo matematykę, a do grupy trzeciej, usuwając z niej matematykę, wprowadza obok rysunku odręcznego i geometrycznego naukę zręczności dla kandydatów i naukę robót kobiecych dla kandydatek, a Komisya szkolna dodaje nadto do ustępu 3. lit. c), wiersz drugi, po słowach „rysunek geometryczny“ wyrazy „w połączeniu z geometryą wykreślną“.

Kandydaci tak wykształceni są bowiem koniecznie potrzebni dla naszych szkół wydziałowych.

§. 17. wprowadza tę zmianę, że egzamina kwalifikacyjne porucza komisyom nie jak dotychczas przy seminaryach nauczycielskich, lecz osobnym komisyom, złożonym głównie z inspektorów szkolnych okręgowych i nauczycieli ludowych.

Ważne to udogodnienie będzie korzystne nietylko dla seminaryów, lecz także dla kandydatów, bo liczba komisyi może być większa i dostęp do egzaminu łatwiejszy. Egzamin praktyczny słusznie też złożono w ręce praktyków. Z postanowienia tego paragrafu nie wynika wcale, aby w każdym powiecie, względnie okręgu szkolnym, była komisya egzaminacyjna. Komisyi takich będzie utworzonych kilkanaście w miarę potrzeby.

Komisya szkolna uważa za pożądane, aby ordynaryaty biskupie, względnie odnośne stowarzyszenia kościelne i religijne wydały szczegółowe przepisy i określiły dokładnie zakres wymagań przy egzaminowaniu kandydatów, celem przyznania im uzdolnienia do udzielania nauki religii swego wyznania.

Paragrafy 18.—23. o kursach dalszego kształcenia nauczycieli formułują dokładnie zasadę wypowiedzianą ogólnikowo w §. 42. ustawy państwowej.

Ustalają one i rozszerzają ustawodawczo praktykę, która u nas w ten sposób od szeregu lat się rozwinęła, a która poszła daleko poza praktykę w innych krajach koronnych.

Kursa tak ustalone, są właściwie piątym rokiem nauki seminaryalnej dla tych kandydatów, którzy szukają wyższego wykształcenia i pragną pracować czy to przy szkołach wydziałowych czy też przy uzupełniających kursach rolniczych.

Komisya szkolna nie zmienia postanowień §. 19., jednak wyraża życzenie, aby obok całorocznych kursów rolniczych dla wykształcenia do zawodu nauczycielskiego w przedmiotach nauki kursów uzupełniających rolniczych, urządzano także po myśli §. 21. projektu jak najczęściej kursa rolnicze dla samoistnych kierowników szkół ludowych wiejskich.

Gdyż tak samo, jak łudzić się nie można, aby uczeń, który ukończył nauki w seminaryum był historykiem, geografem, matematykiem, lub zawodowym

znawcą języka i literatury, podobnie nie może on być skończonym gospodarzem-rolnikiem — on może wynieść tylko ogólny zarys teoretycznych wiadomości z pewną okrasą praktyki — a dopiero na specyalnym kursie rolniczym ma on nabyte w seminaryum wiadomości z nauki gospodarstwa pogłębić i z praktyczną stroną się obznajomić, aby mógł następnie nabyte wiadomości odpowiednio zużytkować w szkole wiejskiej, a głównie przy nauce dopełniającej.

Komisya szkolna, wypowiedziawszy swe zapatrywania, wnosi:

Wysoka Izba raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy o kształceniu nauczycieli i uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Michałowski.

Ustawa

z dnia . . . . . o kształceniu nauczycieli oraz o uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

W obrębie postanowień ustaw państwowych o kształceniu nauczycieli i uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych wydaje się dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem następujące szczegółowe postanowienia:

§. 1.

Zadaniem seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich dla szkół ludowych jest wykształcenie takich sił nauczycielskich, które na podstawie swej ogólnej i zawodowej wiedzy i uzdolnienia, oraz pod względem swego wychowania i charakteru sprostać mogą zadaniu nauczyciela ludowego w ogólności, a mianowicie z uwzględnieniem urządzenia szkół ludowych w Galicyi.

§. 2.

Ażeby wykształcić siły nauczycielskie przysposobione specyalnie tak dla szkół ludowych wiejskich, jakoteż i dla szkół ludowych miejskich, będą plany naukowe poszczególnych seminaryów męskich uwzględniać specyalnie potrzeby jednej lub drugiej z tych kategoryi szkół i dlatego kłaść osobliwszy nacisk albo na nauki przyrodniczo-rolnicze, albo też na naukę języków, jakoteż na naukę rysunków.

W planach nauczania tych seminaryów męskich, które w myśl tego uwzględniać mają specyalne potrzeby szkół miejskich, nauka gospodarstwa rolnego ograniczy się do sadownictwa i ogrodnictwa, a nauka języka niemieckiego będzie udzielaną w obszerniejszym zakresie.

Nauka historyi uwzględni historyę powszechną, austryacką i kraju ojczystego.

Ogólna nauka muzyki i śpiew, oraz gra na skrzypcach stanowią we wszystkich seminaryach męskich i żeńskich przedmiot nauki obowiązkowej, gra na fortepianie i na organach przedmiot nauki nadobowiązkowej.

Nauka przyrody uwzględniać będzie także potrzeby hygieny szkolnej.

Nauczanie somatologii i hygieny powierzone będzie lekarzowi specyalnie do tego uzdolnionemu, któremu także jako lekarzowi szkolnemu poruczony będzie nadzór nad ogólnemi stosunkami zdrowia wychowanków i nad hygienicznem utrzymaniem lokalów szkolnych. Odpowiednie przepisy wydaje Rada szkolna krajowa, po wysłuchaniu krajowej Rady zdrowia z przyzwoleniem Ministra oświaty.

W seminaryach żeńskich przy nauce przyrody uwzględniać się będzie specyalnie warzywnictwo i ogrodnictwo.

§. 3.

Język wykładowy dla każdego seminaryum męskiego i żeńskiego ustanawia Rada szkolna krajowa, z przyzwoleniem Ministra oświaty w myśl obowiązujących przepisów.

Obok seminaryów z językiem wykładowym polskim, względnie polskim i ruskim, może dla przysposobienia nauczycieli niemieckiego języka być założonem jedno seminaryum męskie z językiem wykładowym polskim i niemieckim.

Gdzie tego potrzeba wymaga, należy wychowankom seminaryów męskich i żeńskich z polskim językiem wykładowym dać także sposobność wykształcenia się w języku ruskim.

Przy nauce języka niemieckiego, która we wszystkich seminaryach jest obowiązkową, jest język niemiecki wykładowym.

§. 4.

Seminaryom nauczycielskim męskim i żeńskim dodanym będzie jako środek pomocniczy przy nauce przyrody i gospodarstwa ogród szkolny odpowiednio urządzony; tym zaś seminaryom, które przeznaczone są do kształcenia nauczycieli szkół wiejskich, dodane będzie nadto pole odpowiednio położone i w odpowiednim wymiarze dla nauczania i ćwiczenia wychowanków w pracach rolniczych.

§. 5.

Liczba wychowanków niema na jednym kursie rocznym przekraczać czterdziestu.

Klasy równorzędne w seminaryach mogą być urządzane w razie koniecznym.

§. 6.

Gdzie się okazuje potrzeba, może w seminaryum męskiem być urządzoną klasa przygotowawcza.

Zadaniem klasy przygotowawczej jest przysposobić wychowanków głównie pod względem językowym i pewności w rachunkach.

§. 7.

Celem wykształcenia nauczycielek robót i nauczycielek ogródków, o ile do tego celu nie służą seminarya publiczne jako takie i połączone z niemi ogródki dziecięce, mogą być przy pewnych seminaryach założone osobne kursa nauczania jednoroczne.

§. 8.

Celem praktycznego przysposobienia wychowanków istnieje przy każdem seminaryum z polskim językiem wykładowym szkoła ludowa jako szkoła ćwiczeń i szkoła wzorowa.

Przy seminaryach nauczycielskich urządzonych pod względem języka wykładowego utrakwistycznie, istnieć będzie dla każdego z dwóch języków wykładowych osobna szkoła ćwiczeń.

Szkołę ćwiczeń, utrzymywaną przez państwo, może wyjątkowo zastąpić także inna szkoła publiczna wzorowo urządzona.

Szkoła ćwiczeń ma w regule cztery klasy, może być jednak urządzoną także jako więcej- lub mniejklasowa.

Liczba uczniów w poszczególnych klasach szkoły ćwiczeń nie może przekraczać czterdziestu.

§. 9.

Wszystkie kursa roczne seminaryum nauczycielskiego, szkoła ćwiczeń, klasa przygotowawcza, ogródek dziecięcy i specyalne kursa nauczania tworzą jeden organizm szkolny, z jednolitem kierownictwem.

Do kształcenia sił nauczycielskich mogą jednak być urządzone takie seminarya, które obejmują tylko pewne części pełnego seminaryum. Do zakładów takich odnoszą się te przepisy, które postanowione są dla odnośnych części pełnych zakładów.

§. 10.

Plany nankowe, rozkład przedmiotów na poszczególne kursa roczne i liczbę godzin nauki dla seminaryów, oraz dla połączonych z niemi klas przygotowawczych, ogródków dziecięcych i specyalnych kursów nauczania ustanawia Rada szkolna krajowa, z przyzwoleniem Ministra oświaty, biorąc za podstawę postanowienia ustawy państwowej o szkołach ludowych oraz szczegółowe wskazówki podane w poprzedzających paragrafach niniejszej ustawy.

Bliższe postanowienia o urządzeniu językowem seminaryów utrakwistycznych wydaje Rada szkolna krajowa, z przyzwoleniem Ministra oświaty.

Minister oświaty postanawia na wniosek Rady szkolnej krajowej, który plan naukowy ma być zaprowadzonym w poszczególnych seminaryach męskich.

Plan naukowy szkoły ćwiczeń układa konferencya nauczycielska, z uwzględnieniem planu nauki normalnego, przepisanego dla szkół ludowych w kraju i przedkłada go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

Pod względem zewnętrznego i wewnętrznego porządku w szkołach ćwiczeń obowiązują normy wydane dla szkół ludowych publicznych, o ile nie będą wydane specyalne przepisy.

§. 11.

O dopuszczaniu książek do nauki i czytania oraz środków naukowych rozstrzyga Rada szkolna krajowa. Wybór pomiędzy zatwierdzonemi książkami do nauki służy ciałom nauczycielskim i ma być corocznie zawczasu podanym do wiadomości Rady szkolnej krajowej.

§. 12.

Co się tyczy roku szkolnego, trwania półroczy i feryj we wszyskich oddziałach seminaryów, włącznie z państwowemi szkołami ćwiczeń, obowiązują przepisy wydane dla szkół średnich, o ile nie są wydane specyalne przepisy.

Regulamin szkolny i naukowy dla seminaryów wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty.

Co się tyczy zachowania się wychowanków w zakładzie i poza zakładem grono nauczycielskie układa projekt przepisów dyscyplinarnych i przedkłada go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

Wykluczenie z seminaryum oraz z seminaryów w kraju zarządza Rada szkolna krajowa, wykluczenie ze wszystkich zakładów wymaga zatwierdzenia Ministra oświaty.

§. 13.

Nauka w seminaryach nauczycielskich męskich i żeńskich oraz w klasach przygotowawczych i na specyalnych kursach naukowych jest bezpłatną.

Wychowankowie biedni a zdolni mogą otrzymać stypendya państwowe i krajowe, o ile przyjmą zobowiązanie oddania się zawodowi nauczycielskiemu przynajmniej przez sześć lat w publicznych szkołach ludowych.

Korzystanie ze stypendyum z funduszu krajowego, zależne jest od warunku sześcioletniej służby w publicznych szkołach ludowych w kraju.

Korzystanie ze stypendyum może także w ten sposób nastąpić, że odpowiednie kwoty wypłacane będą kierownictwu internatów wychowanków seminaryów do tego przez Radę szkolną krajową upoważnionych a to za mieszkanie i utrzymanie wychowanka.

Bliższe postanowienia o nadawaniu i wypłacaniu stypendyów wydaje Rada szkolna krajowa.

W państwowych szkołach ćwiczeń i ogródkach dziecięcych będzie pobieraną opłata szkolna, od której uiszczania ubodzy uczniowie mogą być uwolnieni. Bliższe o tem postanowienia wydaje Minister oświaty.

§. 14.

Zakładanie i utrzymanie seminaryów nauczycielskich męskich i żeńskich z potrzebnemi szkołami ćwiczeń (§. 8.) jest rzeczą państwa. Zarządza je na wniosek Rady szkolnej krajowej Minister oświaty, który także przyzwala na urządzenie oddziałów równorzędnych na kursach, oraz klas przy-

gotowawczych, ogródków dziecięcych i speoyalnych kursów naukowych.

§. 15.

Świadectwo dojrzałości uprawnia do prowizorycznej służby nauczycielskiej we wszystkich szkołach ludowych bez względu na to, w którem seminaryum uzyskanem zostało, o ile kandydat ze względu na znajomość języków świadectwem tem wykazaną odpowiada wymaganiom szkoły, do której ma być przeznaczony.

Do stałego zamianowania nauczycielem w szkołach ludowych pospolitych wymagane jest świadectwo kwalifikacyi nauczycielskiej dla pospolitych szkół ludowych, które uzyskuje się przez egzamin kwalifikacyjny nauczycielski po najmniej dwuletniem zadowalniającem zajęciu w praktycznej służbie nauczycielskiej w szkole ludowej publicznej lub prywatnej posiadającej prawo publiczności. Do szkół ludowych pospolitych, w których drugi język krajowy lub język niemiecki jest przedmiotem nauki obowiązkowym, wykazać się należy uzdolnieniem nauczania tych języków. Przy egzaminach kwalifikacyjnych do szkół pospolitych należy więc na żądanie kandydata przez wynik egzaminu stwierdzić, czy jest uzdolnionym uczyć także drugiego języka krajowego, względnie języka niemieckiego w szkołaoh ludowych pospolitych.

§. 16.

Do stałej nominacyi nauczycielem w szkole wydziałowej wymagane jest świadectwo kwalifikacyi nauczycielskiej do szkół wydziałowych, które uzyskuje się przez złożenie egzaminu specyalnego po najmniej trzechletniem całkiem zadowalniającem zajęciu w szkołach ludowych albo innych zakładach naukowych Kandydaci, którzy ukończyli studya na uniwersytecie albo w szkole politechnicznej, dopuszczani będą do tego egzaminu także bez wykazania się poprzedniem zajęciem w zawodzie nauczycielskim, mogą jednak dopiero wówczas uzyskać stałą nominacyę, jeżeli. wykażą się jednorocznem zadawalniającem zajęciem nauczycielskiem w szkole wydziałowej publicznej po uzyskaniu kwalifikaoyi do szkół wydziałowych.

Nauczyciele przedmiotów technicznych na kursach specyalnych naukowych połączonych ze szkołami ludowemi doświadczeni w zawodzie nauczycielskim mogą być przez Ministra oświaty uwolnieni od tego egzaminu.

Egzamin kwalifikacyjny nauczycielski do szkół wydziałowych obejmuje wszystkie przedmioty jednej z trzeoh następujących grup:

a) Grupa zawodowa językowo-historyczna: język wykładowy (języki wykładowe), język niemiecki, geografia i historya;

b) Grupa zawodowa przyrodnicza: historya naturalna, fizyka i matematyka;

c) Grupa zawodowa techniczna: rysunek odręczny i kaligrafia, rysunek geometryczny w połączeniu z geometryą wykreślną, nauka zręczności (dla kandydatów), nauka robót kobiecych (dla kandydatek).

Oprócz tego pedagogika i język wykładowy jest przedmiotem egzaminu każdej grupy.

§. 17.

Do przedsiębrania egzaminów kwalifikacyjnych Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty ustanawia osobne komisye, przyczem trzymać się należy zasady, że członkami komisyi egzaminacyjnych mają być przy egzaminie kwalifikacyjnym do szkół pospolitych przedewszystkiem inspektorowie szkolni okręgowi i wytrawni nauczyciele szkół ludowych, zaś przy egzaminie do szkół wydziałowych dyrektorowie i nauczyciele seminaryów, szkół średnich, zawodowych lub wyższych. Przewodniczy egzaminom dyrektor komisyi egzaminacyjnej, o ile inspektor szkolny krajowy nie obejmie przewodnictwa.

Celem egzaminowania kandydatów co się tyczy ich uzdolnienia do udzielania nauki religii, należy powoływać zastępców stowarzyszeń kościelnych i religijnych.

§. 18.

Celem dalszego wykształcenia do zawodu nauczycielskiego w przedmiotach nauki szkół wydziałowych odbywać się będą corocznie przez przeciąg jednego roku szkolnego przy seminaryach nauczycielskich lub innych zakładach naukowych dwa kursa wydziałowe dla dwóch w §. 16. wymienionych zawodowych grup wydziałowych.

Na kurs wydziałowy przyjmować się będzie abituryentów seminaryów nauczycielskich męskich, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości z odznaczeniem, bezpośrednio po ukończeniu seminaryum, oraz nauczycieli ludowych, którzy złożyli egzamin kwalifikacyjny do szkół ludowych pospolitych z odznaczeniem.

Pierwszych utrzymuje się na czas trwania kursu w dalszem pobieraniu stypendyum, które w seminaryum nauczycielskiem posiadali; drudzy utrzymują urlop z pełnymi poborami.

Liczba słuchaczów niema przenosić trzydziestu pięciu.

§. 19.

Celem dalszego wykształcenia do zawodu nauczycielskiego w przedmiotach nauki kursów uzupełniających rolniczych, a zarazem celem przygotowania do złożenia specyalnego egzaminu z rolnictwa dla tych kursów, urządzony będzie w jednej szkole rolniczej co najmniej co drugi rok kurs nauczycielski rolniczy na przeciąg jednego roku szkolnego.

Na kurs ten przyjmowani będą kandydaci, którzy po złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego do szkół ludowych pospolitych w szkołach ludowych wiejskich najmniej przez trzy lata na samodzielnem stanowisku byli czynni, a przez troskliwe pielęgnowanie ogrodu lub pola szkolnego okazali osobliwsze zamiłowanie do robót rolniczych.

Liczba słuchaczy tego kursu nie ma przekraczać dwudziestu.

Frekwentanci otrzymują na czas kursu urlop z pełnymi poborami.

§. 20.

Nauka na wszystkich kursach nauczycielskich jest bezpłatną.

Wydatek na kursa nauczycieli wydziałowych i na kursa nauczycieli kursów rolniczych uzupełniających pokrywany będzie ze środków państwa.

§. 21.

W miarę rozporządzalnych środków (ze strony państwa, kraju, gminy, lub prywatnych) urządza Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty także kursa tylko dla poszczególnych przedmiotów szkoły ludowej pospolitej i wydziałowej.

§. 22.

Wszystkie kursa przeznaczone do dalszego kształcenia nauczycieli podlegają organom nadzorczym szkolnym ustanowionym dla seminaryów nauczycielskich.

Dyrektor odnośnego zakładu naukowego sprawuje za remuneracyą bezpośrednie kierownictwo kursu.

Nauczyciele ustanawiani będą przez Radę szkolną krajową a za pracę swoją otrzymują honoraryum.

§. 23.

Bliższe postanowienia i plany naukowe dla kursów nauczycielskich wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty, przyczem należy się trzymać zasady, ażeby plany te i postanowienia utrzymać w zgodzie z każdoczesnymi przepisami egzaminacyjnymi.

Przy urządzaniu kursu dla poszczególrych przedmiotów nauki uwzględnić należy przedewszystkiem specyalne potrzeby szkół ludowych pospolitych i wydziałowych stwierdzone ich planem naukowym.

Artykuł II.

Postanowienia tej ustawy obowiązują od początku roku szkolnego następującego po jej ogłoszeniu.

Artykuł III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Ales. 132

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd:

1) Aby część kolei północnej, od Krakowa aż po Bogumin, tudzież od Bielska do Kalwaryi — od Bielska do Cieszyna i od Bielska do Żywca, jako przechodzącą prowincye przez ludność polską zamieszkałe, przydzielił do Dyrekcyi w Krakowie.

2) Aby na kolejach galicyjskich zaprowadził, choćby na próbę, wagony IV-ej klasy.

3) Aby przy pociągach pospiesznych między Lwowem a Krakowem, pomnożył wagony III-ej klasy do tej liczby, jaka bywa przy pociągach pospiesznych z Krakowa do Wiednia.

4) Aby połączenie Krakowa z Białą i Wadowicami, oraz Żywca z Krakowem ułatwił i ceny kolejowe zrównał.

5) Aby stacye w Spytkowicach, Oświęcimiu i Żywcu odpowiednio do potrzeb ruchu rozszerzył.

6) Ażeby przy wydzierżawianiu restauracyi kolejowych uwzględniał przedewszystkiem inwalidów kolejowych, którzy wskutek wypadków w służbie, do ciężkich robót nie są zdolni, tudzież wdowy po kolejarzach obarczone większą rodziną.

7) Ażeby w porozumieniu z Zarządem pocztowym, na wszystkich stacyach większych, przedewszystkiem w Krakowie, urządził sprzedaż marek pocztowych i innych druków pocztowych.

II. Wzywa się Wydział krajowy, aby plany i kosztorysy kolei Kraków-Myślenice, z przydłużeniem do Mszany dolnej, bezzwłocznie wygotował i z c. k. Rządem wszedł w rokowania, a to celem jak najszybszego wybudowania tychże kolei.

We Lwowie, dnia 19. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Ks. Stojałowski, w. r.

Potoczek, Skołyszewski, Szajer, Wesoliński. Kramarczyk, Żardecki, Wilczkiewicz, Szponder, Moysa, Pastor, Szwed, Skrzyński, Antoni Teodorowicz, Gołuchowski.

Ls. 1124/07.

Aleg. 133

Wniosek

posła Stojałowskiego i tow.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w najkrótszym czasie ustanowił dla Białej i okolicy Sąd przemysłowy z siedzibą w Białej.

We Lwowie, dnia 19. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Ks. Stojałowski w. r.

Potoczek, Skołyszewski, Szajer, Piniński, Moysa, Szponder, Wilczkiewicz, Kramarczyk, Skrzyński, Szwed, Wesoliński, Paygert, Pastor, Żardecki.

Ls. 1592/07.

Nr. 134

Wniosek.

Zważywszy, że znaczna połać środkowo północnej części kraju ponosi ciężary dotkliwe, wynikające z wysokich taryf obowiązujących zarówno dla ruchu osobowego, jak i towarowego na kolei Lwów-Bełzec, że zatem ta część kraju w porównaniu do innych, korzystających z kolei państwowych, znacznie jest upośledzona;

zważywszy, że dochody wysokie tej kolei nie usprawiedliwiają analogicznie do innych kolei lokalnych tych wysokich taryf, tembardziej, że kolej ta nie posiada cech kolei lokalnej;

zważywszy, że dochody te rosną tempem bardzo raźnem i że wskutek tego każde opóźnienie upaństwowienia w dzisiejszej sytuacyi z czasem nieuniknionego, połączone będzie ze znacznem podrożeniem,

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1) Wzywa się c. k. Rząd, aby jak najrychlej przeprowadził rewizyę i obniżenie taryf kolei Lwów-Bełzec;

2) aby jak najprędzej przystąpił do upaństwowienia tejże kolei.

We Lwowie, dnia 1. marca 1907.

Wnioskodawca:
Andrzej Lubomirski *w. r.*

Białoskórski, Starzyński, Rozwadowski, Stadnicki, Tad. Cieński, Jan Urbański, Milewski, Mycielski, Wł. Kraiński, Gorayski, Bal, Kozłowski, Skałkowski, Kaz. Lubomirski, Schnell, Abrahamowicz, Moysa.

Ls. 1595/07.

Aleg. 135

Wniosek

posła Pinińskiego i tow. w sprawie rewizyi i zmiany regulaminu obrad Sejmu krajowego.

Zważywszy, że obowiązujący regulamin obrad Sejmu krajowego jest pod wieloma względami niejasny, zawiły i niejednolity, gdyż niejednokrotnie nowelami zmieniany;

zważywszy, że w razie ewentualnego pomnożenia mandatów sejmowych w przyszłości zmiany regulaminu obrad będą potrzebne dla zapewnienia normalnego przebiegu obrad;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy, ażeby w ciągu bieżącej sesyi wniósł projekt jednolitego odpowiednio zreformowanego projektu regulaminu obrad sejmowych.

We Lwowie, dnia 1. marca 1907.

Wnioskodawca:
***Piniński**, w. r.*

Abrahamowicz, Stadnicki, Bobrzyński, M. Urbański, Jan Urbański, Skałkowski, Laskowski, Adam Jędrzejowicz, Władysław Kraiński, Krzysztofowicz Wiktor, Czaykowski, Horodyski, Vivien, St. Jędrzejowicz, Lityński, Rudrof.

Ls. 1492/07.

Aleg. 136

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby najdalej do końca roku 1907 założył skład drzewa opałowego z lasów rządowych w mieście Kołomyi.

Lwów, dnia 27. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Kleski *w. r.*

Huza, Krzysztofowicz, Buynowski, Głąbiński, Tomaszewski, Jabłoński, Moysa, Tarnawski, Maiss, Bednarski, A. Theodorowicz, Czarkowski-Golejewski, Maryewski, Michałowski, L. Cieński, Wurst, Lipiński, Michalski.

Ls. 1.493/07.

Nr. 137

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby z dniem 1. września 1907 otworzył seminaryum nauczycielskie żeńskie w Kołomyi.

We Lwowie, dnia 27. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Kleski *w. r.*

Huza, Krzysztofowicz, Buynowski, Głąbiński, Tomaszewski, Jabłoński, Moysa, Maiss Bednarski, Federowicz, Czarkowski-Golejewski, Maryewski, Michałowski, Tarnawski, L. Cieński, Wurst, Michalski, Lipiński.

Aleg. 138

Wniosek.

§. 57. ustawy polowej z 17. lipca 1876 Nr. 28. Dz. ust. kraj. postanawia, że kary pieniężne za przestępstwa polowe wpływają do funduszu pożyczkowego gminy, w której przestępstwa te popełnione zostały.

Zważywszy, że postanowienie powyższe ze względu na nieliczną tylko ilość kas pożyczkowych gminnych w wielu wypadkach nie może mieć zastosowania,

./. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

We Lwowie, dnia 1. marca 1907.

Wnioskodawca:
***Brunicki** w r.*

Stadnicki, Starzyński, Winc. Kraiński, Niezabitowski, Schnell, J. Urbański, Kozłowski, Piniński, Krzysztofowicz, Białoskórski, Abrahamowicz, Bal, Rudrof, Wład. Czajkowski.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zmiany §. 57. ustawy z 17. lipca 1876 Nr. 28. Dz. ust. kraj.

Art. I.

§. 57. ustawy z 17. lipca 1876 Nr. 28. Dz. ust. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 57.

Kary pieniężne za przestępstwa polowe wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przestępstwa te popełnione zostały.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 1732/07.

Ale. 139

Wniosek

posła Abrahamowicza i towarzyszy.

Zważywszy na liczne, a coraz rozszerzające się zadania reprezentacyi autonomicznych, pod względem administracyjnym, ekonomicznym i ogólno kulturalnym;

zważywszy następnie, iż dodatnie a skuteczne spełnianie tych zadań zawarunkowane jest w pierwszym rzędzie zapobieganiem i uchylaniem różnic i sporów pod względem językowym, co da się osiągnąć jedynie przez unormowanie ustawodawcze sprawy językowej w zakresie działania i urzędowania władz autonomicznych,

Czynię Wniosek:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy o języku urzędowym władz autonomicznych.

We Lwowie, dnia 2. marca 1907.

Wnioskodawca:
***Abrahamowicz** w. r.*

Bobrzyński, Małachowski, Głąbiński, Pastor, Miecz. Urbański, L. Cieński, Rayski, Wurst, Jabłoński, Moysa, Maiss, A. Teodorowicz, Wł. Jaworski, Merunowicz, Gniewosz, Schnell, Wiśniewski, Gryziecki, Piniński, Michalski, Winc. Gnoiński, Buynowski, Kleski, Lityński.

Ustawa

z dnia . . . o języku urzędowym władz autonomicznych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Językiem urzędowym wewnętrznym Wydziału krajowego jest język polski.

Język, w którym uchwały Wydziału krajowego są obwieszczane, uregulowany jest ustawą krajową z 10. maja 1866 Nr. 13. dz. u. kr.

Wydział krajowy w korespondencyi z Władzami rządowemi używa języka polskiego. Na podania stron i pisma Reprezentacyj powiatowych odpowiada Wydział krajowy w tym języku w kraju używanym, w którym podanie, względnie pismo wniesiono.

§. 2.

Językiem urzędowym wewnętrznym Reprezentacyi powiatowej (Rady powiatowej i Wydziału powiatowego) i Reprezentacyi gminnej (Rady gminnej i Zwierzchności gminnej) jest ten język, którego Reprezentacya powiatowa względnie gminna jako swego języka urzędowego obecnie używa.

Zmiana tego języka nastąpić może na mocy uchwały Rady powiatowej, względnie gminnej, powziętej na posiedzeniu, w tym celu zwołanem i tylko w obecności trzech czwartych części członków, prostą większością obecnych.

Na posiedzeniach Reprezentacyi powiatowej i gminnej mogą członkowie zabierać głos w każdym języku używanym w powiecie względnie gminie.

§. 3.

Reprezentacya powiatowa i gminna obowiązane są przyjmować i załatwiać pisma i podania bez względu na to, czy zredagowane są w języku polskim, ruskim lub niemieckim.

§. 4.

Językiem urzędowym zewnętrznym, którego Reprezentacya powiatowa i gminna używać będzie w korespondencyi

ze stronami i innemi władzami autonomicznemi i z władzami rządowemi, i w którym na nadesłane jej podania i pisma będzie odpowiadać, jest ten język, względnie są te języki, których Reprezentacya powiatowa i gminna w tym względzie obecnie używa.

Zmiana tego języka, względnie tych języków, nastąpić może w sposób podany w §-ie 2.

§. 5.

Każda uchwała Rady powiatowej, względnie gminnej, która reguluje język urzędowy Reprezentacyi powiatowej, względnie gminnej, ma być obwieszczoną w powiecie, względnie w gminie, a nadto o ile idzie o gminę, przedłożoną Wydziałowi powiatowemu i Starostwu, o ile zaś idzie o reprezentacyę powiatową, Wydziałowi krajowemu i Starostwu z dowodem, że przy powzięciu uchwały zachowano przepisy niniejszej ustawy.

Gdyby, czy to z urzędu, czy też wskutek wniesionych zażaleń stwierdzono, że tych przepisów nie zachowano, to Wydział powiatowy zniesie uchwałę Rady gminnej, a Wydział krajowy uchwałę Rady powiatowej.

Uprawnień służących w tym względzie Władzom rządowym na mocy przyznanego im ustawami prawa nadzoru nad Reprezentacyą gminną i powiatową, postanowienie powyższe nie narusza.

§. 6.

Postanowień obowiązujących o języku urzędowym miasta Lwowa i Krakowa zawartych w ustawach krajowych z d. 14. października 1870 dz. u. k. Nr. 79 i z dnia 6. października 1901 dz. u. k. Nr. 108 ustawa niniejsza nie narusza.

§. 7.

Jako język, w którym przełożony obszaru dworskiego zarząd swój sprawuje i którego w korespondencyi z Władzami i stronami używa, oznacza posiadacz obszaru dworskiego: język polski, ruski lub niemiecki. Jeżeli obszar dworski należy do kilku współposiadaczy lub posiadaczy częściowych, to przełożony obszaru dworskiego używać będzie tego języka, za którym się oświadczy ta część współposiadaczy lub posiadaczy częściowych, na którą przypada więcej jak połowa rocznej kwoty podatków bezpośrednich opłacanych z obszaru dworskiego.

§. 8.

Wymienione w tej ustawie Władze autonomiczne oznaczają język, w którym zakłady im podległe załatwiać mają swoje czynności.

§. 9.

Rozporządzenie całego ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 dz. u. p. Nr. 24 tyczące się języka urzędowego c. k. Władz, urzędów i sądów w Królestwie Galicyi i Lodomeryi

z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w służbie wewnętrznej i w korespondencyi z innemi Władzami, oraz powołane w tem rozporządzeniu i na jego podstawie wydane przepisy o korespondencyi c. k. Władz, urzędów i sądów ze stronami, z Władzami nierządowemi, korporacyami i gminami, pozostają jak dotąd tak i nadal w mocy.

§. 10.

Ustawa niniejsza rozpoczyna obowiązywać z dniem jej ogłoszenia.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych w porozumieniu z innymi Ministrami, których to tyczy.

L. 1.322/07.

We Lwowie, dnia 24. lutego 1907.

Nr. 140

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowym funduszu sierocym oraz o petycyi Towarzystwa opieki nad sierotami we Lwowie w sprawie sposobu zużytkowania krajowego funduszu sierocego i nadzoru nad sierotami, z funduszu tego wspieranemi.

Wysoki Sejmie!

Kiedy na porządek dzienny Wysokiego Sejmu wchodził projekt ustawy z dnia 2. lutego 1905 nr. 26. mającej ścisły związek z ustawą państwową z dnia 3. czerwca 1901 Dz. u. p. nr. 62, przyznającą krajowi udział w nadwyżkach z obrotu kas sierocych zbiorowych a nawet przedtem jeszcze pisano szeroko o sposobach użycia pieniędzy z udziałów kas sierocych zbiorowych, tworzono różne projekty, doradzano tworzenie domów i zakładów dla ubogich sierót tudzież dzieci zaniedbanych i opuszczonych a to pod wrażeniem, które i dziś jest u ogółu dominującego znaczenia, że należy zająć się tą najbiedniejszą częścią społeczeństwa w tym celu aby ona nie zeszła do najniższego poziomu moralności.

Zainteresowanie się tą sprawą niezawodnie nadzwyczaj wiele ma za sobą i jest ono na czasie, atoli społeczeństwo i ci, co prawdziwie sprawą tą się zajmowali, nie wiedzieli, jak wielkie sumy z udziału z kas sierocych zbiorowych na ten cel do kasy krajowej wpływać będą, nadto zaś nie wiedzieli, że wpływ ten ograniczonym będzie do końca 1910 roku.

Pozatem nie było też dokładnie wiadomem, ile jest w kraju takich sierót, dzieci opuszczonych i na zaniedbanie narażonych, jakie zatem fundusze będą wymagane, aby w kierunku wychowania tych dzieci i ich zaopatrywania skutecznie działać można.

Komisya administracyjna rozpatrując w czasie poprzedniej sesyi sejmowej sprawozdanie Wydziału krajowego, przyszła do przekonania, że, aby fundusz krajowy sierocy mógł być należycie zużytkowany, koniecznem jest zestawienie przynajmniej w przybliżeniu, ile w kraju jest sierót, dzieci opuszczonych i na zaniedbanie narażonych, jakie są zakłady dobroczynne w kraju opiekę nad dziećmi takiemi roztaczające, czy nie byłoby możliwości stworzenia w zachodniej i wschodniej części kraju zakładów wychowawczych dla sierót, dzieci opuszczonych i na zaniedbanie narażonych.

W tym też kierunku zmierzały wnioski przez komisyę administracyjną Wysokiemu Sejmowi przedłożone. Wydział krajowy czyniąc zadość z wielkim nakładem pracy tym wnioskom i dotyczącemu poleceniu Wysokiego Sejmu, zbadał sprawę wszechstronnie a wynik tych badań streszcza się w sprawozdaniu Wydziału krajowego z 21. listopada 1906.

Badania te otwierają oczy na prawdziwie opłakany stan całej sprawy sierocej, wskazują na szybkie i energiczne działanie społeczeństwa i kraju celem zaradzenia złemu a z drugiej strony dają obraz, że fundusz sierocy najlepiej administrowany nawet w przybliżeniu nie spełni zadania, do jakiego dziennikarstwo i całe społeczeństwo nawołują.

Cyfry najdosadniej to twierdzenie malują. Wedle urzędowych dat istnieje w całym kraju sierót, dzieci opuszczonych i na zaniedbanie narażonych 40.000.

Gdyby się liczyło przeciętnie na utrzymanie jednego dziecka 8 K miesięcznie, to rezultat rocznego wydatku przedstawiałby sumę 3,840.000 K, która jak doświadczenie uczy, przecieżby na cele należytego zajęcia się sierotami i t. d. wystarczyć nie mogła.

Instytucyi humanitarnych, które się wychowaniem i zaopatrywaniem tego rodzaju dzieci zajmują, istnieje w kraju 81.

Instytucye te pracują z poświęceniem, u nich społeczeństwo zeciąga dług wielki, ale niestety instytucye te wegetują tylko a przeważnie istnieją dobroczynnością publiczną, nie mogą zatem mimo chęci i zaparcia się podołać tak wielkiemu zadaniu, jakiem jest obowiązek starania się o tę nieszczęśliwą część społeczeństwa.

A jakiż efekt finansowy czynią roczne udziały w nadwyżkach z obrotu kas sierocych?

Otóż roczna kwota, jaka na cele wychowawcze użytą być może, wynosi przeciętnie 67.300 K; kwota ta w stosunku do minimalnego zapotrzebowania t. j. w stosunku do 3,840.000 K jest czemś takiem, co właściwie prawie na wzmiankę nie zasługuje.

Z tego wynika, że polecenie Wysokiego Sejmu do Wydziału krajowego, aby wziął pod rozwagę, czy nie należałoby założyć w kraju choćby dwóch instytucyi wychowawczych, nie jest do urzeczywistnienia i wykonania, co Wydział krajowy w swem sprawozdaniu zaznacza.

Sytuacya jest zatem zdawałoby się bez wyjścia a tak twierdzić nie wolno, bo moralny co najmniej obowiązek społeczeństwa i kraju odnośnie do tej najnędzniejszej klasy ludzi wprost nakazuje szukać dróg, któreby do celu prowadziły.

Kraj sam wyłącznie wobec wzmagających się nadmiernie potrzeb na oświatę, na zdrowotność, uprzemysłowienie a wogóle w każdym kierunku na tę drogę bez zastrzeżeń wstąpić nie może, bo i dziś ofiarność jego na cele humanitarne i im podobne i pokrewne jest wielką, społeczeństwo nasze niezamożne w tym kierunku również skutecznie działać nie może, bo to co robi dzisiaj w tym kierunku, jest już i tak wielką ofiarą. Pozostaje w odwodzie państwo i rząd, których obowiązkiem jednym z pierwszych być powinno, aby przez przychodzenie z pomocą instytucyom krajowym humanitarnym, stwarzały sobie obywateli o wyższym poziomie moralnym, obywateli uczciwych, którzyby nie byli ciężarem ale czynnikiem dodatnim.

Z drugiej strony gminy jako takie wraz z nadzorującymi czynnikami tj. radami powiatowemi, na których zresztą ciąży obowiązek ustawowy starania się o swych przynależnych, powinnyby pomyśleć o tworzeniu w dotyczących powiatach domów przytułku i zaopatrzenia, coby, jak poniżej wykazanem będzie, przecież możliwem było do przeprowadzenia, tylko należałoby się otrząsnąć z przestastarzałych form i zwyczajów, które niestety głębokie zapuściły korzenie.

C. k. Rząd wprowadzając w życie ustawę z 3. czerwca 1901, prawdopodobnie nie przewidywał, że procentowy udział w obrotach z nadwyżek kas sierocych, jest czemś znikomem, co złemu nie zaradzi a ograniczając pobór przez kraj części obrotów do ściśle oznaczonego terminu, postąpił, sit venia verbo, połowicznie, dlatego zdaniem Wydziału krajowego, z którem komisya najzupełniej się soli-

daryzuje, należy domagać się od rządu, aby całe nadwyżki z obrotów w kasach sierocych na cele wychowawcze krajowi przeznaczył.

Nadwyżki te całe wedle urzędowych dat przez Wydział krajowy zaczerpniętych wynosiły z końcem roku 1904:

w Galicyi wschodniej	701.706 K 16 h.
w Galicyi zachodniej	1,277.840 „ 93 „
Razem .	1,979.547 K 09 h.

a te nadwyżki z końcem roku 1910 bezwarunkowo większymi być muszą.

Takie źródło dochodu umożliwić może krajowi budowanie zakładów wychowawczych a tem samem stać się może podstawą do więcej wydatnej działalności w kierunku zaopatrywania i wychowywania dzieci zaniedbanych i na zaniedbanie narażonych oraz sierot.

Z kar sądowych i politycznych wpływają do kas rad powiatowych znaczne sumy na rzecz poszczególnych gmin, które bardzo pokaźnie częstokroć się przedstawiają.

Z natury rzeczy, ze swego przeznaczenia i z ustawy kary te przeznaczone są na rzecz ubogich przynależnych do gminy, jednak skoro doświadczenie nauczyło i uczy, że fundusze te się nie wyczerpują i nie wyczerpią prawdopodobnie, bo idealnego społeczeństwa nie ma a zatem jednostki zawsze za przewinienia karane będą, to nie od rzeczy byłoby zastanowienie się, czyby nie należało wpłynąć na gminy i rady powiatowe, aby do tworzenia mniejszych zakładów wychowawczych się zabierały, czyby wskutek tego nie należało zmienić postanowień ustawowych i czyby nie należało stworzyć przepisu, któryby doprowadzał gminy w obrębie danej rady powiatowej się znajdujących, miast nie wyłączając, do zakładania pomniejszych domów wychowawczych, któreby mogły być subwencyonowane z funduszów, jakieby ze strony rządu z obrotu kas sierocych płynęły.

Fundusz sierocy w Wydziale krajowym się znajdujący, jako nie dawno w życie wprowadzony, nie mógł rozwinąć takiej działalności, jaka cechuje zazwyczaj instytucye, które opierają się na praktyce i doświadczeniu a jeżeli w ubiegłej sesyi komisya administracyjna podnosiła, że nie wiele wychowanków kosztem funduszu tego, bo zaledwie 120, było utrzymywanych, to dziś podnieść należy, że kosztem funduszu sierocego utrzymywanych jest 408 dzieci a zatem mniej więcej trzy razy więcej jak przed rokiem, co wyraźnie na rozwój i ruch nawet niestosunkowo wielki wskazuje.

Koszta utrzymania na wychowanie przyjętych dzieci wynoszą wedle rachunku przez Wydział krajowy zestawionego ogółem sumę 97.245 K 76 h., zaś przeciętna suma roczna do dyspozycyi Wydziału krajowego stojąca wynosi 67.300 K, z czego okazuje się, że przy obecnym stanie, gdzie 408 dzieci na utrzymaniu funduszu sierocego się znajduje, musi powstać niedobór, który może być pokryty z pozostałości kasowej z ubiegłego czasu, z reszty 11.688 K 28 h., jaka pozostała z sumy 261.688 K 25 h., jaką kraj otrzymał z obrotu kas sierocych za lata 1901—1904 po utworzeniu funduszu rezerwowego w sumie 250.000 K do dyspozycyi Wysokiego Sejmu, a wreszcie z procentów od tego funduszu 250.000 kor., które jeżeli rozpoczęta akcya nie ma być chybioną, na ten cel zużyte być muszą, a co komisya administracyjna za konieczne uznaje.

Kapitalizowanie funduszu rezerwowego na razie nie zdaje się być konieczne, bo jeżeli staranie się c. k. Rządu o oddanie krajowi całych zapasów z obrotu kas sierocych uwieńczone zostanie dotatnim skutkiem, to sprawa sieroca i tak mniej więcej na normalne wejdzie tory z jednej strony, a z drugiej strony opinia publiczna nie będzie rozgoryczać się tem, że akcya wszczęta i dziś już wprowadzona, ograniczoną została, coby się stać musiało, gdyby procenta od funduszu rezerwowego na bieżące wydatki z utrzymywaniem wychowanków połączone, nie były używane.

Jednem słowem wedle sprawozdania Wydziału krajowego i zestawionych tam rachunków, akcya rozpoczęta tak jest prowadzona, jak na to fundusze powalają a żądać nie można, aby tam gdzie nie ma środków, z próżnego nalano.

Jedną jeszcze kwestyę należałoby wziąść pod rozwagę, a mianowicie chęć służenia i współdziałania przy całej akcyi przez towarzystwo opieki nad sierotami we Lwowie, które w petycyi swej do l. 450 swoje zaznacza stanowisko.

W myśl rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 7. kwietnia 1905 l. 34.601 w przedmiocie wykonania ustawy kraj. z dnia 2. lutego 1905 a w szczególności §. 16. tegoż rozporządzenia, zwierzchność gminna wykonywać ma bezpośredni nadzór nad małoletnimi w gminie kosztem lub przy pomocy krajowego funduszu sierocego utrzymywanymi i wychowywanymi. Również wykonuje Zwierzchność gminna nadzór nad prowadzeniem się samych wychowawców i sposobem, w jaki wykonują nad małoletnim opiekę i t. d. W chwili kiedy powyższe rozporządzenie wydanem zostało, tworzenie rad opiekuńczych doradzane przez c. k. Sądy krajowe wyższe w Krakowie i we Lwowie, we wszystkich gminach było dopiero w zawiązku. Dziś można twierdzić z zupełną pewnością, że z inicyatywy tych władz prawie we wszystkich miejscowościach w kraju rady opiekuńcze, mające na celu opiekę i staranie nad sierotami, dziećmi opuszczonemi i na opuszczenie narażonemi, potworzone zostały a utworzyły je na zaproszenie c. k. Sądów rady miejskie i rady gminne w ten sposób, że radę opiekuńczą stanowi burmistrz względnie naczelnik gminy z urzędu, miejscowy duszpasterz również z urzędu a nadto członkowie, bądź z rady miejskiej, względnie gminnej, bądź też z poza rady wybrani. Żadnej nie może ulegać wątpliwości, że tego rodzaju rady opiekuńcze, które tylko cel nadzorowania sierót i t. d. mają na względzie, skuteczniej działać mogą aniżeli zwierzchności gminne, które mając do załatwienia czynności z własnym i poruczonym zakresem działania połączone, więcej opieszale i więcej ozięble sprawę nadzoru nad sierotami i t. d. traktować muszą, dlatego byłoby może wskazanem, aby Wydział krajowy przepis §. 16. powyższej instrukcyi zmienił i do organów nadzorujących sieroty, dzieci zaniedbane i na zaniedbanie narażone, także rady opiekuńcze oraz Towarzystwa opieki nad sierotami powołał, co uznaniu i ocenie Wydziału krajowego pozostawić należy.

Z przedstawienia powyższego wynika, że sprawa opieki nad sierotami, dziećmi zaniedbanemi i na zaniedbanie narażonemi, wszechstronnie dalej opracowywaną i pielęgnowaną być musi, co także z wyczerpującego sprawozdania Wydziału krajowego się okazuje, dlatego też komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1) Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowym funduszu sierocym przyjmuje Sejm do wiadomości;

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy do użycia od roku 1907 całorocznych odsetek od kapitalizowanej dotąd sumy 250.000 K na utrzymanie i wychowanie ubogich sierót, tudzież dzieci opuszczonych i zaniedbanych lub na zaniedbanie narażonych;

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby sprawę stworzenia po powiatach w kraju domów zaopatrzenia i wychowania ubogich sierot, dzieci zaniedbanych lub na zaniedbanie narażonych wziął pod rozwagę i zbadał, czyby z funduszów gmin pochodzących z grzywien karnych tego rodzaju instytucye powstawać mogły;

4) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby — ze względu, że ustawa z dnia 3. czerwca 1901 Dz. u. p. Nr. 62 przestaje obowiązywać z końcem roku 1910, przedłożył możliwie jak najrychlej Radzie państwa nowy projekt ustawy o przekazaniu krajom nadwyżek z obrotu kas sierocych zbiorowych po upływie roku 1910, a to w tym kierunku, iżby wszystkie z końcem roku 1910 urosłe nadwyżki z obrotu — po zatrzymaniu odpowiedniej rezerwy — a następnie corocznie nadwyżki przekraczające tę rezerwę, były w całości przekazywane krajom.

Sprawozdaniem tem załatwioną została także petycya Towarzystwa opieki nad sierotami we Lwowie do l. 450.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
Maiss.

Ls. 1.382/1907. We Lwowie, dnia 25. lutego 1907 r.

Aleg 141

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gminy miasta Bochni co do urządzenia wodociągu i kanalizacyi miasta.

Wysoki Sejmie!

Powszechnie jest wiadomem, że prawie we wszystkich miastach zachodniej części kraju daje się odczuwać brak dobrej i zdrowej wody, wskutek czego wiele miast już robi poszukiwania za wodą z postanowieniem przystąpienia do budowy wodociągów.

Najpośledniejsze miejsce pod względem wody zajmuje miasto Bochnia, bo z jednej strony wody w ogólności jest w mieście bardzo mało, ta zaś woda, w którą się zaopatruje miasto, jest wodą zaskórną, przechodzącą przez warstwy marglu i gipsu, nasyconą po części gipsem, po części słonawą.

Woda ta dostaje się ze zbiornika zwanego „Sidziną“ zapomocą rur żelaznych do zbiornika w rynku głównym położonego, a ponieważ gips po drodze w wodzie się znajdujący łączy się z żelazem i wytwarza siarkowodór, przeto woda, w jaką się mieszkańcy zaopatrują, jest cuchnącą, zdrowiu szkodliwą, pociągającą za sobą choroby zakaźne, jak tyfus brzuszny, czerwonkę itd.

Nadmieniono wyżej, że mieszkańcy zaopatrują się w wodę z basenu w rynku głównym położonego za pośrednictwem tak zwanych wodziarzy, co pociąga za sobą znaczne koszta, które nie stoją w żadnym stosunku do kosztów, jakie przypadną na mieszkańców w chwili, gdy wodociąg w mieście zostanie urządzony, który doprowadzi do miasta dobrą i zdrową wodę. W czasie posuchy przychodzi do tej ostateczności, że wody zazwyczaj zabraknie a wówczas sprowadzać ją trzeba z rzeki Raby, odległej o 3 kilometry od Bochni.

W mieście Bochni znajdują się koszary kawaleryi kosztem miasta zbudowane, do których gmina dostarczać musi wodę, kosztem około 4000 koron rocznie. Dalej jest w mieście jeszcze prawie połowa budynków zbudowanych z materyału miękkiego, niebezpieczeństwo pożaru jest zatem bardzo wielkie, a ponieważ w mieście brak zupełny prawie wody, przeto odpowiedzialność gminy w stosunku do mieszkańców pod względem ogniowym jest nadzwyczajna. Obok złej wody źródłem niepomyślnych stosunków sanitarnych w mieście Bochni jest brak kanalizacyi i dotychczasowy system dołów kloacznych po domach, a wreszcie niemożność odprowadzenia opadów atmosferycznych, albowiem miasto Bochnia położone jest w kotlinie, ze wszystkich stron pagórkami otoczonej.

Woda z opadów atmosferycznych nieodprowadzona a nieczystościami ulicznemi przesycona, gnije, tworząc zielonawe płyny, cuchnie, zatruwa powietrze tak długo, dopóki sama nie wyparuje. Nieczystości z dołów kloacznych wywozi się do dołów na ten cel sporządzonych w północnej części miasta położonych. Doły te są otwarte i wydzielają nie miłą woń, która całe przedmieście zatruwa i zgoła do zdrowotności się nie przyczynia.

Miasto Bochnia, jak z powyższego przedstawienia wynika, znajduje się w przymusowem wprost położeniu, dlatego chcąc wadliwości usunąć, prowadziło od szeregu lat za pośrednictwem znawców studya i poszukiwania za wodą.

Ostatecznie w miejscowości Chodowice znaleziono dostateczną ilość zdrowej i dobrej wody, przeprowadzono badania ilościowe, jakościowe i bakteorologiczne, które dodatni dały rezultat, znaleziona woda wgłębna tak jest obfitą, że nietylko miasto jak Bochnia o ludności 10.500, ale i o ludności dwudziestotysięcznej w zupełności zaopatrzy.

Wprowadzając w życie wodociąg, musi miasto Bochnia, jeżeli zdrowotność ma się poprawić, urządzić kanalizacyę, gdy jednak teren miasta jest pagórkowaty, musi być w Bochni zaprowadzona kanalizacya o systemie działowym, tak, że jeden kanał odprowadzać będzie wodę deszczową do potoku Babicy a drugi nieczystości kloaczne do rzeki Raby o 3 kilometry od miasta odległej.

Przyjęte przez Radę miejską za podstawę do wykonania wodociągów i kanalizacyi plany i kosztorysy wykazują koszta:

wodociąg	700.000 K
kanalizacya	360.000 K
Razem . .	1,060.000 K

C. k. Saliny w Bochni cierpią również na brak wody, dlatego gmina miasta w porozumieniu z c. k. Rządem postanowiła doprowadzić wodę do salin i saliny w przyszłości w wodę zaopatrywać, a nadto przeprowadzić także w salinach kanalizacyę, za co c. k. Rząd przyrzekł pokryć część kosztów budowy w kwocie 140.000 K. W ten sposób pozostaje do pokrycia reszta kosztów budowy w sumie 920.000 K, a na pokrycie tej sumy uchwaliła Rada miejska w braku innego źródła dochodu zaciągnąć pożyczkę z pięćdziesięcioletnią amortyzacyą, spłata zaś pożyczki wymagać będzie rocznych rat amortyzacyjnych po 48.320 K.

Ponieważ gmina z dochodów własnych, z dodatku konsumcyjnego oraz z istniejącego dziś dodatku do podatku w wysokości 20% nie jest w stanie pokryć tego wydatku, przeto Rada miejska uchwałą z 24. stycznia 1907 powziętą, postanowiła na pokrycie rat zaciągnąć się mającej pożyczki, zaprowadzić w gminie podatek gminny czynszowy od fasyonowanych czynszów najmowych na cały czas spłaty pożyczki t. j. na lat 50.

Podatek ten wynosić ma 1% na kanalizacyę, zaś do wysokości 5% pobieranym będzie na wodociąg.

Nadto uchwaliła Rada miasta zaprowadzić przymus połączenia domów z kanałami publicznymi i z wodociągiem a wreszcie zaprowadzić opłaty za użytkowanie wody ponad stan normalny. Wreszcie uchwaliła Rada także projekty odnośnych ustaw.

Uchwały Rady wraz z projektami ustaw ogłoszono w gminie publicznie a wedle urzędowego poświadczenia, żaden z mieszkańców ani przeciw uchwałom Rady, ani przeciw projektom nie wniósł protestu.

Rada powiatowa w Bochni zatwierdziła uchwałą z dnia 9. lutego 1907. r. l. 549 uchwały Rady miejskiej, jako odpowiadające rzeczywistemu stanowi rzeczy i dla miasta korzystne.

Na pokrycie rat amortyzacyjnych pożyczki 920.000 K spodziewa się gmina uzyskać z opłat za używanie wody rocznie około 25.000 K, zaś z podatku czynszowego około 16.000 K, resztę zaś wydatku pokrywać będzie gmina z własnego majątku, bowiem odpadnie potrzeba dowożenia wody do koszar i miasta, oraz potrzeba naprawiania studzień i rurociągów publicznych, co reprezentuje rocznie kwotę co najmniej 7.000 K.

Przy obliczeniu wydatności 6% podatku gminnego od czynszów najmu wzięto za podstawę wartość czynszów 280.000 K z ogólnej sumy wartości czynszów obliczonych na 309.000 K, a to ze względu na to, że niektóre domy, względnie ich grupy z powodu ubóstwa właścicieli muszą być od tego wydatku uwolnione.

Z przedstawionego stanu rzeczy okazuje się, że miasto Bochnia do budowy wodociągu i kanalizacyi przystąpić musi, że budowa ta do poprawy stosunków zdrowotnych i do bezpieczeństwa ogniowego się przyczyni, a gdy nadto inne miasta, jak Lwów, Kraków, Biała, Tarnopol i t. d. analogiczne ustawy już mają, przeto Komisya gminna zgodnie ze sprawozdaniem Wydziału krajowego z dnia 15. lutego 1907. r. wnosi:

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączone pod ·/. projekty ustaw.

Przewodniczący:
Stadnicki.

Sprawozdawca:
Buynowski.

I.

Ustawa

z dnia . . . . . o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Bochni połączenia swoich domów z miejskim wodociągiem, tudzież o zezwoleniu gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu i opłat gminnych.

§. 1.

Każdy właściciel położonego w obrębie gminy miasta Bochni domu obowiązany jest po otwarciu miejskiego wodociągu w dotyczącej ulicy, lub dotyczącym placu, połączyć dom swój z rzeczonym wodociągiem.

Połączenie domów z wodociągiem nastąpić ma podług przepisów regulaminu technicznego (§. 11.) i wykonane być może tylko przez osoby posiadające do tego uzdolnienie w myśl przepisów ustawy przemysłowej.

§. 2.

Właściciel domu ponosi koszta połączenia od granicy swej posiadłości i koszta wewnętrznego urządzenia. Koszta doprowadzenia wody do wspomnianej wyżej granicy ponosi gmina.

§. 3.

Połączenie domów z miejskim wodociągiem ma nastąpić najpóźniej w przeciągu dwóch lat po otwarciu wodociągu w odnośnej ulicy, lub odnośnym placu,

Jeśli właściciel nie wykona tego połączenia w powyższym terminie, może gmina wykonać je na jego koszt i niebezpieczeństwo.

Domy, które powstaną dopiero po otwarciu wodociągu, mają być z nim połączone przed wydaniem konsensu na ich zamieszkanie lub użytkowanie.

§. 4.

W wypadkach na uwzględnienie zasługujących, a w szczególności, gdy koszta połączenia w stosunku do wartości domu będą za wysokie, może Rada miejska uwolnić od obowiązku w §. 1. określonego, jeśli dostateczne zaopatrzenie domu w zdrową wodę jest zapewnione, czy to z powodu bliskości studni publicznej czy też w inny sposób.

Przeciw odmownej uchwale Rady rekurs jest niedopuszczalny.

Na żądanie właścicieli i po zbadaniu stosunków miejscowych, może Rada miejska również zezwolić na urządzenie kosztem właścicieli i dla zakładów przemysłowych lub kolonij robotniczych, położonych w obrębie gminy, stosownej liczby

studzien wodociągowych, zamiast połączenia poszczególnych domów z wodociągiem miejskim.

§. 5.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem wodociągu miejskiego, jego utrzymaniem i administracyą, przysługuje gminie prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt, licząc od dnia oddania wodociągu na użytek publiczny, podatku gminnego aż do wysokości pięciu procentów (5%) zeznanego i przez władze sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

§. 6.

Za używanie wody z wodociągu miejskiego może gmina pobierać opłaty według taryfy wydać się mającej (§. 11.).

§. 7.

W granicach zakreślonych w §. 5. i po uwzględnieniu dochodu z opłat (§. 6.) ma Rada miejska corocznie ustanowić wysokość gminnego podatku od czynszów najmu

§. 8.

Podatek gminny (§ 5.) i opłaty za używanie wody (§. 6.) ponosić mają lokatorowie, względnie używający wody.

Za podatek gminny odpowiadają gminie bezpośrednio właściciele realności, z prawem regresu do swych lokatorów. Opłaty zaś za używanie wody (§ 6.) ściągane będą wprost od pobierających wodę.

Sposób uiszczania tych należytości określi regulamin (§ 11.)

§. 9.

Podatek gminny i opłaty (§. 8.) ściągane będą w obrębie gminy podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§. 10.

Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 5.).

§. 11.

Regulamin techniczny (§. 1.), taryfę opłat (§. 6.), sposób uiszczania podatku gminnego i opłat (§. 8.) i w ogóle rozporządzenia wykonawcze do niniejszej ustawy uchwali Rada miasta.

Uchwała ta wymaga jednak do ważności zatwierdzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W taki sam sposób może nastąpić zmiana regulaminu taryfy lub w ogóle rozporządzenia wykonawczego.

§. 12.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 13.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II.

Ustawa

z dnia . . . . . o obowiązku właścicieli domów w gminie miasta Bochni wybudowania kanałów domowych. połączenia tych kanałów z kanałami miejskimi i zezwalająca gminie na pobór podatku gminnego od czynszów najmu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każdy właściciel domu w obrębie gminy miasta Bochni obowiązany jest na wezwanie Magistratu odpływ ścieków z opadów atmosferycznych ze swej realności połączyć zapomocą kanału domowego z publicznym kanałem miejskim, do odprowadzania opadów atmosferycznych przeznaczonym, jak również obowiązanym jest połączyć zapomocą osobnego kanału domowego odpływ wody użytkowej i nieczystości z publicznym kanałem miejskim na ten cel osobno zbudowanym.

Właściciele domów o kilku frontach mogą być zobowiązani do wybudowania kilku kanałów i połączenia ich z kanałami publicznymi wzdłuż tych frontów.

§. 2.

Koszta budowy kanałów domowych aż do 10 metrów od zewnętrznej linii tej ściany domu, która stoi najbliżej kanału publicznego, ponosi właściciel domu, nadwyżkę zaś kosztów ponad 10 metrów ponosi gmina.

Gdyby jednak ze względów publicznych okazała się potrzeba poprowadzenia kanałów domowych przez obcy grunt lub zabudowaną przestrzeń, właściciel tychże obowiązany jest za odpowiedniem odszkodowaniem zezwolić na taką budowę kanałów domowych na swej realności. Odszkodowanie i koszta ewentualnego wywłaszczenia na rzecz budowy kanałów domowych ponosi obowiązany do budowy tychże kanałów domowych właściciel domu, a to w granicach ustanowionych w pierwszym ustępie tego paragrafu. Jeżeli jednak budowa kanałów przez cudzy grunt nastąpiła na żądanie Magistratu, koszta i odszkodowanie ponosi gmina.

§. 3.

Rodzaj konstrukcyi i wielkości domowych kanałów ustanowi Magistrat jako władza budownicza.

Jeżeli właściciel domu lub budujący nie zastosuje się do wydanego w myśl §. 1. wezwania, natenczas przysługują Magistratowi środki z ustawy budowniczej z 28. kwietnia 1882 Nr. 77. Dz. u. kr.

§. 4.

Na pokrycie kosztów połączonych z zaprowadzeniem kanalizacyi miejskiej, jej utrzymaniem i administracyą, przyguje gminie prawo pobierania przez lat pięćdziesiąt od dnia oddania kanałów na użytek publiczny, podatku gminnego w wysokości 1% zeznanego i przez władzę sprawdzonego czynszu najmu lub wartości czynszowej budynków położonych w obrębie gminy.

Powyższy podatek gminny mają uiszczać właściciele domów, położonych przy tej ulicy publicznej lub przy tem placu publicznym, gdzie kanał został oddany na użytek publiczny.

Od domów, które później powstaną, jak również od domów, obok których kanał publiczny dopiero później będzie oddany do publicznego użytku, należy pobierać rzeczony podatek gminny tylko do końca powyższego pięćdziesięcioletniego czasokresu.

§. 5.

Radzie miejskiej przysługuje prawo w wypadkach uwzględnienia godnych przyznać ułatwienia w zastosowaniu niniejszej ustawy.

§. 6.

Podatek gminny (§. 4.) ściągany będzie w obrębie gminy podług przepisów istniejących dla ściągania podatków rządowych.

§ 7.

Odpisanie rządowego podatku domowo-czynszowego dlatego, że mieszkanie stało próżne, pociąga za sobą uwolnienie od podatku gminnego (§. 4.).

§. 8.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 9.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 142

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego o zakładach naukowych rolniczych w Dublanach i stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwał Wysokiego Sejmu z 14. listopada 1905. przeprowadził Wydział krajowy w roku zeszłym szereg inwestycyj w zakładach naukowych rolniczych w Dublanach pierwszorzędnego dla ich dalszego rozwoju znaczenia. Wymienić tu przedewszystkiem należy budowę nowgo gmachu kosztem 125.000 K na wspólny użytek stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej i szkoły gorzelniczej. Pracownie obu tych zakładów, pomieszczone nieodpowiednio w budynku Akademii, na co Komisya gospodarstwa krajowego niejednokrotnie zwracała uwagę, otrzymują w nowym budynku właściwe uposażenie zastosowane do znaczenia i zakresu zadań pomyślnie rozwijającej się stacyi doświadczalnej i szkoły gorzelniczej. Przedstawia to zarazem znaczną korzyść dla samej Akademii, bo z przeniesieniem stacyi i szkoły gorzelniczej do nowej siedziby będzie można rozszerzyć zwłaszcza pracownie rolniczą i hodowlaną, rozporządzające dziś zaledwie dwoma salami.

Gazownia założona kosztem 40.000 K funkcyonuje już od czerwca zeszłego roku bardzo dobrze i podniosła bez kwestyi wartość naukową wszystkich laboratoryów, które przy dzisiejszej technice i metodzie badań bez gazu obejść się mogą.

Ważnem ulepszeniem jest wreszcie wykonana zupełna rekonstrukcya gorzelni szkolnej. Rekonstrukcyę wykonała fabryka maszyn Ks. Lubomirskiego a przebieg trwającej właśnie kampanii pozwala stwierdzić, że urządzenie maszynowe jest bez zarzutu.

Do programu uchwalonych w roku zeszłym przez Wysoki Sejm inwestycyj wchodziła także rekonstrukcya domu zakładowego (internatu) dla uczniów Akademii kosztem 105.000 K. Do inwestycyi tej Wydział krajowy nie przystąpił, albowiem projekt rozszerzenia internatu, sporządzony w r. 1905. okazał się w rezultacie za szczupłym i nieodpowiednim. Sprawa ta przedstawia się następująco. Akademia liczy od kilku lat ostatnich 82 uczniów. Z tych 60 mieszka w właściwym budynku internatowym, reszta zaś t. j. 22 uczniów musiano z braku miejsca pomieścić prowizorycznie w innym domu, przeznaczonym na mieszkania nauczycielskie. Gdy atoli wspomniany dom mieszkalny musi być najrychlej zajęty istotnie na mieszkania profesorskie, zaprojektował Wydział krajowy w r. 1905. dobudowę skrzydła do gmachu zakładowego, pierwotnie w takich tylko rozmiarach, by otrzymać miejsce dla tej reszty 22 uczniów. Projekt dobudowy skrzydła przedstawiał trudności architektoniczne, a nadto przyszedł Wydział krajowy do przekonania, że podejmując rekonstrukcyę urządzeń internatu, należy ją wykonać od razu obszerniej, tak by internat pomieścić mógł na przyszłość 100 uczniów, t. j. o 18 więcej ponad stan obecny. Wobec wielkiego napływu młodzieży do wszystkich bez wyjątku szkół rolniczych w kraju, wobec nadmiernego przepełnienia studyum rolniczego w Krakowie (280 uczniów) było koniecznem umożliwić na przyszłość skromny przynajmniej przyrost frekwencyi w Akademii, gdzie jedynie z powodu braku miejsca w internacie musiano od lat kilku odmawiać przyjęcia zupełnie ukwalifikowanym

kandydatom. W r. 1905/6. odmówiono zapisu 15 maturzystom, a w bieżącym roku szkolnym mimo zamknięcia wpisu z dniem 15. sierpnia (zamiast z końcem września) odprawiono 6 kandydatów.

Wydział krajowy przygotował więc nowy projekt rozszerzenia internatu, obejmujący 1) budowę nowego pawilonu dla sali rekreacyjnej, jadalnię i kuchnię uczniów, 2) adaptacye w dawnym budynku, powiększające jego pojemność na 100 pomieszkań dla uczniów. Projekt nowy, bez wątpienia racyonalniejszy, jest zarazem znacznie droższy od poprzedniego, kosztorys opiewa bowiem łącznie z urządzeniem łazienek i kanalizacyą na 210.000 K. Gdy zaś Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki tylko w sumie 105.000 K, Wydział krajowy wstrzymał budowę do ponownej decyzyi Sejmu i uprasza o zezwolenie na zaciągnięcie dodatkowej pożyczki w r. 1908 w kwocie 105.000 K. Komisya gospodarstwa krajowego uznając zalety nowego projektu, oświadcza się za wnioskiem Wydziału krajowego.

Oprócz inwestycyi na rozszerzenie domu zakładowego projektuje Wydział krajowy na rok bieżący budowę wodociągu dla sprowadzenia do zakładów dublańskich dobrej wody z zakupionych już źródeł w Malechowie. Projekt ten, oparty na operacie technicznym krajowego Biura melioracyjnego, przedkłada Wydział krajowy w myśl kilkakrotnych rezolucyj Wysokiego Sejmu, uznających zaopatrzenie zakładów dublańskich w dobrą wodę za postulat, który najpilniej winien być spełniony. Szczegóły projektu wodociągu (4.500 metrów długości) streszczone są w sprawozdaniu Wydziału krajowego, Komisya gospodarstwa krajowego poprzestaje więc na zaznaczeniu, że kosztorys budowy wodociągu opiewa na 106.000 K, a więc na sumę mało co większą od skapitalizowanego wydatku 3.000 K, łożonego corocznie na dowóz wody do Dublan ze Lwowa. Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego Komisya gospodarstwa krajowego uprasza Wysoki Sejm o uchwalenie kredytu na budowę wodociągu w sumie 106.000 K.

We wrześniu 1906. r. przeszedł w stan spoczynku dyrektor zakładów rolniczych w Dublanach p. Juliusz Frommel. W jego miejsce mianował Wydział krajowy dyrektorem p. Józefa Pomorskiego, który od r. 1893 wykłada chemię rolniczą w Akedemii i kieruje zarazem stacyą doświadczalną chemiczno-rolniczą. Wydział krajowy uczynił trafny wybór, prof. Pomorski złożył bowiem na stanowisku kierownika pomyślnie rozwijającej się stacyi doświadczalnej dowody wytrwałej pracy, zdolności organizacyjnej i znakomitych kwalifikacyi naukowych.

Ze spraw administracyjnych Akademii zasługuje na uwagę podwyższenie opłat, które wnoszą uczniowie. Począwszy od roku szkolnego 1906/7. podniósł Wydział krajowy opłatę czesnego o 50 K, a opłatę za utrzymanie w internacie o 100 K. Każdy uczeń składa więc obecnie opłatę w sumie 1.100 K rocznie. Podwyższenie opłat zwiększyło rubrykę dochodów Akademii o 10.100 K rocznie.

W organizacyi niższej szkoły rolniczej nie zaszła w ubiegłym roku żadna godna uwagi zmiana. W sprawozdaniu swem Wydział krajowy podnosi tylko bardzo dobrą frekwencyę szkoły i zapowiada przedłożenie w najbliższym czasie projektu nowej budowy na pomieszczenie szkoły, obecny bowiem budynek, w połowie drewniany, chyli się już do upadku.

Sprawozdanie kierownika stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach stwierdza bardzo znaczny wzrost czynności kontrolnej. Stacya wykonała w 1905 r. 3.187 rozbiorów nawozów sztucznych, gleb, paszy itp. Dochód z opłat za analizy preliminuje Wydział krajowy za r. 1907 w sumie 10.000 koron. Z działalności stacyi w kierunku doświadczeń polowych podnosi Komisya zorganizowanie doświadczeń z uprawą buraków cukrowych, doświadczenia z żywieniem inwentarza i nad poprawą pastwisk gminnych.

Zapreliminowany wydatek 28.000 koron na wewnętrzne urządzenia nowego budynku stacyi i szkoły gorzelniczej uznaje Komisya za uzasadniony.

Z czynności stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie, wykazujących rozwój zarówno w kierunku kontrolnym jak i doświadczalnym, zasługują na uwagę zwłaszcza prace podjęte nad poprawą górskich połonin. Metodę doświadczeń i osiągnięte już praktyczne wyniki opisuje szczegółowo dołączone do przedłożenia Wydziału krajowego sprawozdanie kierownika.

Wskutek uchwały Wys. Sejmu z d. 17. listopada 1905, powziętej w myśl wniosków Komisyi gospodarstwa krajowego, domagających się intenzywniejszego nadzoru nad krajowemi szkołami rolniczemi, przedstawia Wydział krajowy wniosek o utworzenie w etacie stacyi botanicznej stałej posady kierownika, ażeby w ten sposób przeprowadzić rozdział obowiązków inspektora szkół rolniczych i kierownika stacyi. Obie te różnorodne funkcye pełni dotychczas Dr. Szyszyłowicz, otóż z utworzeniem posady kierownika stacyi Wydział krajowy powierzy Dr. Szyszyłowiczowi wyłącznie kierownictwo tejże, a na opróżnioną posadę inspektora szkół rolniczych powoła inną ukwalifikowaną osobistość.

W gospodarstwie folwarku zakładowego w Dublanach zaczął Wydział kraj. przeprowadzać melioracyę torfowisk na obszarze 249 morgów. Roboty w tym kierunku będą w głównej mierze ukończone w b. r., a Wydział krajowy spodziewa się, że wykonana melioracya podniesie znacznie rentowność gospodarstwa i ułatwi tem samem przeprowadzenie w następnych latach koniecznych ulepszeń w urządzeniach folwarku, których absolutnie na czas dłuższy odkładać nie podobna.

Komisya gospodarstwa krajowego stwierdza z zadowoleniem wprost znakomite rezultaty gospodarstwa rolnego. Produkcya w r. 1904/5 wykazuje n. p. 24 cet. metr. żyta, 18 cet. metr. pszenicy, 16 c. m. jęczmienia z 1 morga; są to wydatki, jakiemi mało które gospodarstwo w kraju poszczycić się może.

Preliminarz budżetu folwarku na r. 1907 wykazuje 37.000 K. w wydatkach zwyczajnych, a 48.000 K. w przychodach gospodarstwa. Po uwzględnieniu kredytów inwestycyjnych, spłaty renty i długów, preliminarz budżetu folwarku zamyka się niedoborem 8.684 koron.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o kraj. zakładach naukowych rolniczych w Dublanach tudzież o kraj. stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie;

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy, by na pokrycie kosztów rozszerzenia domu zakładowego dla uczniów Akademii rolniczej w Dublanach zaciągnął w r. 1908 dalszą pożyczkę w Banku krajowym w 4% obligach komunalnych IV. emisyi w nominalnej wysokości 105.000 K. spłacalną w 44 ratach rocznych po 5.250 K. od r. 1908 począwszy;

3. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 106.000 K. na budowę wodociągu od źródeł w Malechowie do zakładów rolniczych w Dublanach i wstawia na poczet tego kredytu kwotę 40.000 koron do budżetu krajowego na rok 1907;

4. Sejm zezwala na przyjęcie dyrektorowi zakładów dublańskich, p. Józefowi Mikułowskiemu Pomorskiemu, części dodatku funkcyjnego, mianowicie kwotę 1.600 K. jako policzalną przy ewentualnym wymiarze emerytury;

5. Sejm ustanawia w etacie kraj. stacyi doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie posadę kierownika z płacą w kwocie 4.800 K. rocznie, dodatkiem aktywalnym w kwocie 1.120 K. rocznie i prawem do pięciu pięcioleci po 600 koron rocznie. Kierownik stacyi jest urzędnikiem krajowym z prawami objętymi ustanową służby krajowej i statutem emerytalnym uchwalonym przez Sejm na posiedzeniu w d. 31 stycznia 1899.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, by do kosztów budowy wodociągu dla kraj. zakładów naukowych rolniczych w Dublanach przyczynił się stosownym datkiem z funduszów państwowych.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
W. Struszkiewicz.

LW. 1.412/1907, We Lwowie, dnia 26. lutego 1907.

Aleg. 143

Sprawozdanie

sejmowej komisyi agrarnej odnośnie do sprawozdania Wydziału krajowego LW. 111.651/1906 w przedmiocie operacyi agrarnych.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie operacyi agrarnych wykazuje postęp czynności agrarnych z roku 1905 na podstawie odezwy c. k. krajowej komisyi agrarnej z dnia 19. lutego 1906. roku l. 25. i przedłożonego tą odezwą sprawozdania rocznego c. k. komisarza miejscowego i inspektora agrarnego, prócz tego zaś, na podstawie późniejszych aktów, postęp tych czynności w roku ubiegłym.

Chcąc zatem mieć dokładny obraz, o ile tak żywotna w naszym kraju sprawa komasacyi posunęła się naprzód, jak również w celu zastanowienia się, co przedsięwziąć należy, by usunąć przeszkody, jakie normalny postęp czynności agrarnych jeszcze tamują, należy oddzielnie omówić postęp robót w r. 1905 i w r. 1906, jakkolwiek ten ostatni właściwie nie powinien być przedmiotem sprawozdania Wydziału krajowego, — zwłaszcza, że i c. k. krajowa komisya agrarna za r. 1906 sprawozdania z postępu czynności Wydziałowi krajowemu nie przedłożyła.

Jeżeli pomimo tego Wydział krajowy w sprawozdaniu swem, na podstawie innych dat uwzględnił także postęp czynności agrarnych w roku 1906, tem lepszy dał obraz dotychczasowej działalności na tem polu — zwłaszcza, że działalność ta w latach ubiegłych 1903 i 1904 pozostawiała wiele do życzenia.

Wedle sprawozdania Wydziału krajowego, do końca roku 1905 zgłoszono prowokacye następujące:

1. Chyszewice (komasacya).
2. Lubliniec nowy „
3. Wyszatycze „
4. Rudolfshof „
5. Piaski (dzielenie wspólnych gruntów).
6. Skniłów (komasacya).
7. Skniłówek „
8. Wołczuchy „
9. Błożew dolna „
10. Pererów (dzielenie).
11. Bieńkówka „
12. Przewłoczne (komasacya).

W roku zaś 1906 zgłoszono dalsze prowokacye, jak następuje:

13. Myścowa (komasacya).
14. Świniarsko (dzielenie).
15. Małnów (komasacya).
16. Podbereźce „

ogółem tedy szesnaście gmin z łącznym obszarem zwyż 16.000 ha. i przy ilości uczestników około 4.200.

Świadczy to najwymowniej o czem raz żywszem zainteresowaniu się ludności wiejskiej komasacyą i o odczuwaniu jej potrzeby z jednej strony, z drugiej

zaś, że dotychczasowa działalność, jak z poniżej streszczonego sprawozdania o postępie dotąd wykonanych czynności agrarnych okazuje się, jest niewystarczającą i nie odpowiada szybkiemu mnożeniu się prowokacyi, których czemraz więcej oczekiwać należy.

Ze zgłoszonych bowiem do końca roku 1905 dwunastu prowokacyi, zaledwie sześć wdrożono operacyi pod względem formalnym, a tylko trzy pod względem technicznym, — z którychto ostatnich tylko jedną (w Skniłówku), jakkolwiek jeszcze nie pod względem formalnym, jednak faktycznie ukończono.

I tak przechodząc szczegółowo rozpoczęte dotąd operacye, stan rzeczy z końcem 1905. roku przedstawia się następująco:

1. W gminie Chiszewice w powiecie rudeckim doprowadzono do wyłożenia planu bonitacyjnego i rejestru stanu posiadania, oraz zaprojektowano i wytyczono na gruncie niektóre wspólne urządzenia, jak nowe drogi i rowy przydrożne, a to na podstawie uzupełnionych zdjęć terenu pod względem topograficznym.

2. W gminie Lubliniec nowy w powiecie cieszanowskim, roboty wedle sprawozdania ówczesnego inspektora agrarnego p. Antoniego Jellinka, przedłożonego przez c. k. krajową komisyę agrarną, wspomnianą na wstępie odezwą, były przez cały prawie rok w zawieszeniu, z powodu zajęcia personalu technicznego robotami, przy komasacyi w Skniłówku i Chiszewicach.

Uzupełniono tylko zdjęcia topograficzne terenu, dla zaprojektowania wspólnych urządzeń i inne pomiary rozpoczęte w roku 1904 i zaprojektowano wspólne urządzenia (drogi).

3. W gminie Skniłówek natomiast, która z powodu niewielkiego obszaru (165 ha.) i małej liczby uczestników (40) nadawała się do przeprowadzenia w ciągu jednego roku komasacyi, aż do stadynm prowizorycznego oddania uczestnikom ekwiwalentów i mogła stanowić tak upragniony przykład przeprowadzonej komasacyi w pobliżu stolicy, — skupiono siły techniczne, ujęte z robót rozpoczętych w Lublińcu, a dzięki gorliwości personalu technicznego i łatwiejszym miejscowym warunkom, już w dniu 4. września 1905 ekwiwalenta oddano w prowizoryczne posiadanie uczestnikom, oraz ułożono rejestr wynagrodzeń i wyrównań pieniężnych.

Komasacyę przeto w Skniłówku można uznać jako pierwszą faktycznie ukończoną, jakkolwiek jeszcze nie formalnie przeprowadzoną.

Co do operacyi agrarnych w innych poprzednio wymienionych gminach, wydano w dniu 1. lutego 1905 obwieszczenie o rozpoczęciu działalności komisarza miejscowego w Wyszatycach i Skniłowie, a nadto w Skniłowie dokonano wyboru wydziału uczestników.

Technicznych jednak czynności w żadnej z wymienionych gmin nie rozpoczęto.

Prowokacyi na przeprowadzenie komasacyi w gminach Wołczuchy i Błożew dolna, oraz na podział i regulacyę w gminach Piaski, Pererów i Bieńkówka wcale nie załatwiono.

Z powyższego wynika, że postępu czynności przy operacyach agrarnych także i w roku 1905 nie można uznać za zadowalniający, gdyż po trzech latach działalności zaledwie jedna komasacya faktycznie do skutku doprowadzoną została.

Poprawę tych stosunków zapowiada jednak przyszłość, o czem świadczy wzmianka w sprawozdaniu Wydziału krajowego, że w roku 1906 także i komasacya w Chiszewicach faktycznie przeprowadzoną została, a ekwiwalenta w tej gminie w dniu 22. września, za jednomyślną zgodą wszystkich, oddane zostały uczestnikom.

Z końcem tedy roku 1906 ukończono faktycznie komasacyę w dwóch gminach o łącznym obszarze 1402 ha i przy ilości uczestników 761.

Stanowi to jednak zaledwie 9% całego dotąd zgłoszonego obszaru 16.000 ha.

Wydatki wypłacone przez Kasę krajową na ten cel wynosiły po koniec 1906 roku ogółem . . . . . 107.875 K 34 gr.
potrąciwszy t. zw. wydatki zwrotne, które w przybliżeniu
wynoszą . . . . . 20 000 „ — „
pozostaje . 87.875 K 34 gr.

czyli na 1 ha około 63 koron, bez uwzględnienia czynności w Lublińcu.

Przyczynę zbyt małego z końcem roku 1905 postępu operacyi agrarnych upatrywać należy z jednej strony w nieodpowiednem kierownictwie technicznem

i oddaleniu stałej siedziby ówczesnego inspektora (w Bernie morawskiem) od miejsc roboczych, z drugiej jednak strony i w tem, że w stosunku do rozmiarów robót, personal techniczny jest za szczupły i pomimo wytężającej pracy, zadaniu sprostać nie może.

Co do kierownictwa technicznego w roku 1905 podnieść jeszcze należy, że w sprawozdaniu rocznem inspektora agrarnego przesłanem Wydziałowi krajowemu wyżej wspomnianą odezwą c. k. krajowej komisyi agrarnej, winę powolnego postępu prac przypisano z jednej strony brakowi wszelkiej karności personalu technicznego, z drugiej zaś deprymującemu działaniu na ten personal, ujemnego i tendencyjnego zdania sejmowej komisyi o czynnościach agrarnych w roku 1904 prowadzonych, przyczem p. inspektor agrarny Jellinek, w interesie należytego rozwoju prac agrarnych, zalecał także umiarkowanie w publicznej krytyce działalności czynników agrarnych.

Pomijamy milczeniem, podobnie jak Wydział krajowy, tę nieuzasadnioną i conajmniej nietaktowną krytykę działalności sejmowej komisyi agrarnej, zwłaszcza, że gdy sejmowa komisya agrarna z dniem 9. listopada 1905 wypowiedziała swe zdanie o postępie robót, to krytyka ta, jakkolwiek ujemna, nie mogła wywrzeć deprymującego skutku na postęp robót w tym samym roku 1905 prowadzonych.

W kierownictwie operacyami agrarnemi zaszła z końcem roku 1905 ta zmiana, że dotychczasowy komisarz miejscowy c. k. starosta Leopold Popiel, został z tego stanowiska odwołanym, a w miejsce jego zamianowanym został c. k. komisarz powiatowy p. Ludwik Caspary, który poświęcając z gorącym zapałem cały swój czas wyłącznie operacyom agrarnym, w krótkim stosunkowo czasie zyskał słowa szczerego uznania od przewodniczącego ministeryalnej komisyi agrarnej, a to na wniosek referenta ministeryalnego po odbytej przez tegoż inspekcyi komisaryatu miejscowego dla operacyi agrarnych we Lwowie.

Prócz tego z początkiem roku 1906, dotychczasowy kierownik technicznego oddziału agrarnego, c. k. starszy komisarz lasowy Antoni Jellinek, został zwolniony od obowiązków inspektora agrarnego, w miejsce zaś jego zamianowanym został prowizorycznie inspektorem agrarnym, inżynier komasacyjny krajowego biura melioracyjnego, Jan Krudysz.

Temsamem stało się zadość życzeniu Wysokiego Sejmu i uchwalonej rezolucyi, by kierownikiem technicznym operacyi agrarnych w kraju zamianowany został inżynier w sprawach rolniczych i melioracyjnych specyalnie wykształcony i znający dokładnie stosunki miejscowe, a przytem urzędujący stale na miejscu operacyi agrarnych, względnie w bezpośredniem pobliżu tego miejsca.

O ile tedy wskutek powyższych zmian w kierownictwie, należy śmiało oczekiwać zwrotu ku lepszemu, to jednak wobec tak znacznej liczby nowych prowokacyi, jak i wobec zbyt powolnego dotychczasowego toku robót rozpoczętych, okazuje się koniecznem powiększenie znaczne oddziału technicznego.

Wedle bowiem szczegółowego obliczenia Wydziału krajowego do zupełnego ukończenia komasacyi, rozpoczętych w trzech tylko gminach t. j. w Chiszewicach, Lublińcu i Skniłówku, potrzeba w przybliżeniu pracy technika przez 74 miesięcy i pracy pomocnika technicznego i pisarskiego przez 84 miesiący.

Gdy wedle obecnego stanu (w roku 1906) oddział techniczny dla operacyi agrarnych składa się z 6 techników i 4 sił pomocniczych, ogółem z 10 osób, przeto do zupełnego wykończenia powyższych trzech komasacyi potrzeba jeszcze około półtora roku intenzywnej pracy całego personalu.

Wskutek tego zaś rozpoczęcie robót w gminach, które zgłosiły prowokacyę jeszcze w roku 1903, jak Wyszatyce i Rudolfshof mogłoby nastąpić najprędzej około połowy roku 1908.

Czy taka zwłoka w załatwieniu zgłoszonych przez te gminy prowokacyi, nie wywoła u interesowanych i u tych wszystkich, którzy wyczekują wyniku pierwszych prac na tem polu, formalnej apatyi, a nawet niechęci do tego tak ważnego środka poprawy naszych stosunków ekonomicznych, Komisya pozostawia rozwadze Wysokiego Sejmu.

Wydział krajowy uznając ze swej strony rzeczywistą potrzebę pomnożenia sił technicznych personalu technicznego dla operacyi agrarnych, uchwałą z dnia 18. września 1906 l. 69.116 postanowił zaproponować Wysokiemu Sejmowi powiększenie etatu tego personalu do liczby 11. t. j. o cztery posady więcej, jak Wysoki Sejm w dniu 17. listopada 1905 uchwalił.

*

Gdy jednak c. k. krajowa Komisya agrarna, wedle odezwy z dnia 5. listopada 1906 l. 148 A.O. domagała się wydatniejszego powiększenia personalu technicznego do ogólnej liczby 20 osób, Wydział krajowy zbadawszy przedewszystkiem, jakie jeszcze do wykonania pozostają czynności przy rozpoczętych komasacyach, jakiego czasu i jakich sił wymagają, przyszedł do przekonania, że tak pozornie wygórowane żądanie c. k. krajowej Komisyi agrarnej, podyktowane jest istotną potrzebą, wobec licznych prowokacyi, jakie już wpłynęły i jakich jeszcze oczekiwać należy, a jeżeli Wydział krajowy nie wstawił do preliminarza budżetu krajowego na rok 1907 poborów odpowiednich do żądania c. k. krajowej Komisyi agrarnej, stało się to wyłącznie dlatego, że preliminarz ten zamkniętym już został przed wniesieniem rzeczonej odezwy c. k. krajowej Komisyi agrarnej.

Niemniej Wydział krajowy postanowił pozostawić ocenieniu Wysokiego Sejmu podniesienie etatu ponad stan uchwałą z dnia 18. września 1906 l. 69.116 unormowany, z poparciem ze swej strony wniosku c. k. krajowej Komisyi agrarnej z tą jednak modyfikacyą podyktowaną względami oszczędnościowymi z jednej strony, z drugiej zaś względami praktyczności, by etat ten składał się nie z 20 lecz z 16 osób, a mianowicie Wydział krajowy zaleca ustanowienie obok wstawionych już do preliminarza na rok 1907 poborów czterech asystentów, jeszcze dalszych 2 posad, jeszcze jednego pomocnika technicznego i jeszcze dwóch dyetaryuszy.

Wedle powyższego, etat personalu technicznego dla operacyi agrarnych miałby skład następujący:

a) 3 inżynierów w IX. randze,
b) 6 asystentów w XI. „
c) 2 pomocników technicznych,
d) 5 dyetaryuszy,

razem 16 osób, których pobory wraz z ryczałtem kancelaryjnym i dotacyą dyspozycyjną na udzielanie zapomóg wynosiłyby kwotę ogółem 34.439 K, w porównaniu z wstawioną przez Wydział krajowy do preliminarza na rok 1907 kwotą 24.904 K, więcej o 9.535 K w porównaniu zaś z kredytem w budżecie na rok 1906 uchwalonym (18.924 K) więcej o 15.515 K.

Skutkiem powiększenia etatu, także i fundusz podręczny komisarza miejscowego, oraz ryczałt na koszta komisyjne musiałby być odpowiednio powiększony, a mianowicie w preliminarzu na rok 1907 proponuje Wydział krajowy

B) na fundusz podręczny	21.340	K.
C) „ koszta komisyjne	10.656	„
Razem . .	31.996	K.

Wedle żądania c. k. krajowej Komisyi agrarnej, które Wydział krajowy uznaje, należałoby fundusz podręczny komisarza miejscowego powiększyć o kwotę 8.000 K a to w dziale nadzwyczajnej dotacyi, jako zwrotnej, przeznaczonej na zakupno kamieni granicznych (3.000 K) i na przeniesienie budynków i wspólne urządzenia jak drogi, rowy, mostki, etc. (5.000 K.).

Na koszta zaś komisyjne tak zwiększonego personalu należałoby preliminować (dla zaokrąglenia) 15.021 K, więcej o 4.365 Kor.

Ogółem tedy w myśl wniosku c. k. krajowej komisyi agrarnej, zmodyfikowanego przez Wydział krajowy, należałoby na koszta operacyi agrarnych preliminować:

A) na personal techniczny	34.439	Kor.
B) na fundusz podręczny	29.340	„
C) na koszta komisyjne	15.021	„
Razem . .	78.800	Kor.
w porównaniu z uchwalonym na ten cel na r. 1906 kredytem	41.924	„
więcej o . .	36.876	Kor.

Jakkolwiek tak znaczne i nagłe powiększenie wydatków na cele komasacyi, mogłoby się wydać dziwnem i nienaturalnem, jednak Komisya koniecznością faktów zmuszona jest, przychylić się do zapatrywania Wydziału krajowego i przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyzwolenie tak zwiększonego wydatku, jeżeli utyskiwania, powtarzające się z reguły od chwili rozpoczęcia akcyi na tem polu, na zbyt powolny postęp czynności agrarnych, mają ustać, a sprawa komasacyi, tak

doniosła dla rozwoju kultury krajowej i dla ekonomicznego podniesienia małych szczególnie gospodarstw rolnych, rozwijać się ma przynajmniej proporcyonalnie do liczby zgłoszonych prowokacyi.

Ze spostrzeżeń i doświadczeń kilkunastoletnich, poczynionych przy komasacyi w Austryi dolnej i na Morawach, okazuje się, że dla równomiernego postępu robót, potrzeba dla każdej czynności agrarnej jednego stałego kierownika robót, jednego do czterech geodetów, jako asystentów, oraz przynajmniej dwie siły pisarskie.

W powyższych krajach przeprowadza się komasacye obszarów 1000 - 1500 ha przy zatrudnieniu powyżej wykazanego personalu, w ciągu 3 5 lat.

Przy zastosowaniu tych doświadczeń do prowadzonych w naszym kraju komasacyi, trzeba mieć na uwadze, że w Galicyi czynności te są znacznie utrudnione większą liczbą uczestników, zawiłym stanem posiadania, niezgodnością ksiąg gruntowych z faktycznym stanem i t. p.

Jakże więc u nas przy powyższych wymogach, można żądać i spodziewać się już nie raźnego, ale choćby tylko normalnego postępu prac, skoro na trzy w toku będące operacye agrarne ma komisarz miejscowy obecnie do rozporządzenia personal techniczny, z 10 osób złożony.

W propozycyi Wydziału krajowego jednak zauważyć się daje pewien brak, na który Komisya zwróciła uwagę i który zdaniem Komisyi z łatwością usunąć by można.

Mianowicie proponowany przez Wydział krajowy etat, podobnie jak i etat uchwalony przez Wysoki Sejm 17. listopada 1905, tworzy bezpośrednio obok posad urzędników IX. rangi (inżynierów) urzędników XI. rangi (asystentów), tak że między temi dwoma kategoryami urzędników technicznych powstała niewypełniona luka.

Skutkiem jednak zwinięcia przez Wysoki Sejm uchwałą z dnia 17. listopada 1905 posady adjunktów w etacie personalu technicznego dla operacyi agrarnych, znikła dla techników XI. rangi wszelka nadzieja awansu do X. rangi, którego co najmniej ze swoją kwalifikacyą naukową przy każdej innej dykasteryi urzędowej mają zupełne prawo oczekiwać.

Z uwagi, że takie pozbawienie nadziei awansu, choćby tak skromnego, nie może dodatnio oddziaływać ani na chęć do pracy urzędników, ani na sumienność i dokładność niezbędną szczególnie przy tego rodzaju pracy, z jaką połączona być musi komasacya, z drugiej zaś strony z poczucia słuszności i sprawiedliwości, Komisya proponuje, by Wysoki Sejm reasumując swą uchwałę z dnia 17. listopada 1905, utworzył w etacie personalu technicznego dla operacyi agrarnych 2 posady adjunktów, z poborami urzędników X. rangi, natomiast zwinął jedną z trzech posad inżynierów komasacyjnych w IX. randze.

Co się tyczy zamknięcia rachunkowego funduszu podręcznego c. k. komisarza miejscowego za rok 1905 zaznaczyć należy, że podobnie jak i w zamknięciach za lata ubiegłe, okazuje się brak przewidzianego w §. 165 r. k. urzędowego obliczenia wydatków, mających się zwrócić funduszowi krajowemu, czyli odpisu zamknięcia rachunku głównego. Gdy tylko ten rachunek daje dokładny obraz czynności i wydatków komisarza miejscowego, Komisya agrarna ponawia swe życzenie, by Wydział krajowy zażądał corocznego przedkładania odpisu tego rachunku.

Na podstawie powyższego wywodu wnosi Komisya agrarna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 1. lutego 1907 l. 111.651/06 w przedmiocie operacyi agrarnych, przyjmuje się do wiadomości.

2. Etat personalu technicznego w oddziale technicznym miejscowego komisarza agrarnego składać się ma począwszy od 1. stycznia 1907:

a) z dwóch inżynierów komasacyjnych z płacą roczną po 2.800 koron i dodatkiem aktywalnym po 800 K, razem . . . . . 7.200 K

b) z dwóch adjunktów komasacyjnych z płacą po . 2.200 K
dodatkiem . 640 „ 5.680 „

c) z sześciu asystentów komasacyjnych z płacą po . 1.600 K
dodatkiem . 480 „ 12.480 „

d) z dwóch pomocników technicznych z płacą .	1.680 K	3.360 K
e) z pięciu dyetaryuszy, z tych trzech z płacą po 3 korony dziennie . „	3.285 „	
dwóch po 4 korony dziennie	2.720 „	6.005 „

3. Na koszta komisyi agrarnych wstawia się do Rubr. X. poz. 82 budżetu krajowego na rok 1907:

A) Na personal techniczny ryczałty kancelaryjne dla inspektora (36) dla 9 techników pod a) b) i c) po 30 K (270), dla 2 techników pod d) po 18 K (36)	342 „
Na dodatek osobisty dla asystenta Niesiołowskiego . . .	80 „
Na wsparcia, zapomogi i remuneracye, do dyspozycyi Wydziału krajowego	1.000 „
Na prenumeratę fachowych czasopism i na zakupno dzieł technicznych do podręcznej biblioteki	120 „
Razem . .	36.267 K
B) Na fundusz podręczny c. k. komisarza miejscowego . .	29.340 „
C) Na koszta komisyjne personalu technicznego . . .	13.193 „
Razem . .	78.800 K

Przewodniczący:
Sękowski.

Sprawozdawca:
Mycielski.

L. s. 1413/07

We Lwowie, dnia 26. lutego 1907.

Aleg. 144

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi nauczycieli i nauczycielek, tudzież wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie dodatków pięcioletnich lub osobistych, emerytury i t. p.

Wysoki Sejmie!

Uchwałami z dnia 3. listopada 1903, z 12. listopada 1904 i 21. listopada 1905 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby cały szereg petycyi nauczycielskich o dodatkowe policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie dodatków pięcioletnich lub osobistych, emerytury, pensyi wdowiej, daru z łaski, o podwyższenie pensyi wdowiej i t. p. zbadał w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie i wnioski.

Wydział krajowy kierował się przy ocenianiu petycyi następującemi zasadami:

Wydział krajowy popiera tylko te petycye i co do nich dodatnie czyni wnioski, które same i opinia o nich c. k. Rady szkolnej krajowej stwierdzają, że ścisłe zastosowanie do petentów litery obowiązującej ustawy byłoby krzywdzące lub stawiałoby proszących, względnie pozostałe po nich rodziny w niezwykle trudne położenie materyalne albo gdzie wreszcie nadzwyczajne i na wyjątkowe traktowanie sprawy zasługujące okoliczności przemawiają za petentami.

W przypadkach, w których głównie bardzo niepomyślne stosunki materyalne petentów za uwzględnieniem petycyi przemawiają, wnosi Wydział krajowy, o ile petenci na to zasługują, udzielenie zasiłków jednorazowych.

Odmowne załatwienie wnosi Wydział kraj. w przypadkach, gdy apelowanie petentów do łaski Sejmu nie jest uzasadnione, lub też opinia Rady szkolnej wypadła niepomyślnie.

Podzielając w zupełności stanowisko Wydziału krajowego, wnosi komisya szkolna zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, z tą jedynie zmianą, że proponuje udzielenie jednorazowego zasiłku także w kwocie 100 K Julii Wyrobiszowej.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. 1. *Pawłowi Mospaniukowi*, nauczycielowi kierującemu w Dereszowie wielkim, przyznaje Sejm w drodze łaski trzy dodatki pięcioletnie po 100 K, więc w łącznej kwocie 300 K, począwszy od 1. stycznia 1907;

2. *Janowi Wrześniakowi*, tymczasowemu nauczycielowi w Brzozie przyznaje Sejm w drodze łaski emeryturę w kwocie 240 K rocznie, na czas niezdolności do służby, począwszy od 1. stycznia 1907;

3. *Marcinowi Rembaczowi*, emerytowanemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek osobisty do emerytury w kwocie 200 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

4. *Ludwikowi Rożołowskiemu*, emerytowanemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek osobisty do emerytury w kwocie 200 K rocznie począwszy od 1. stycznia 1907;

5. *Apolinaremu Staszewskiemu*, emerytowanemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek osobisty do emerytury w kwocie 200 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

6. *Emilowi Wędziłowiczowi*, byłemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski emeryturę w kwocie 300 K rocznie począwszy od 1. stycznia 1907;

7. *Janowi Mrzygłockiemu*, byłemu nauczycielowi zwraca Sejm w drodze łaski kwotę 412 K, odpowiadającą dwom trzecim częściom kwoty 620 K pobranej przez petenta w czasie studyów w seminaryum nauczycielskiem tytułem stypendyum pedagogicznego, a następnie zwróconej funduszowi krajowemu szkolnemu.

8. *Hilaremu Liskowackiemu*, emerytowanemu nauczycielowi podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę do kwoty 800 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

9. *Julianowi Hankiewiczowi* emerytowanemu nauczycielowi podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę do kwoty 500 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

10. *Adamowi Laskowskiemu* nauczycielowi w Jezierzanach wlicza Sejm w drodze łaski do emerytury lata służby nauczycielskiej przed uzyskaniem kwalifikacyi przez petenta — na wypadek spensyonowania;

11. *Fryderykowi Schöppowi* nauczycielowi w Hanuninie przyjmuje Sejm w drodze łaski pięć lat służby nauczycielskiej z czasu nauczania petenta w szkołach prywatnych, i wlicza te lata do emerytury na wypadek spensyonowania petenta;

12. *Andrzejowi Myszalowi* emerytowanemu nauczycielowi przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek osobisty do emerytury w kwocie 100 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

13 *Stanisławowi Szarkowi* dyrektorowi szkoły dwuklasowej z dopełniającym kursem rolniczym w Dąbiu pod Krakowem przyznaje Sejm w drodze łaski dodatek osobisty w kwocie 300 K rocznie, na czas czynnej służby petenta, i niewliczalny do emerytury, począwszy od 1. stycznia 1907;

14 *Zdzisławowi Misiewiczowi* emerytowanemu nauczycielowi podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę do kwoty 625 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

15. *Teodorowi Marszałkowi* emerytowanemu nauczycielowi podwyższa Sejm w drodze łaski emeryturę do kwoty 400 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

16. *Leonowi Chlebowickiemu*, emerytowanemu nauczycielowi wlicza Sejm w drodze łaski sześć lat służby do emerytury i podwyższa ją z kwoty 810 do kwoty 990 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

17. *Maryi Bielowieckiej*, wdowie po nauczycielu przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 333 K 33 h. rocznie i dodatek dla dwojga małoletnich dzieci w kwocie łącznej 166 K 67 h rocznie aż do czasu osiągnięcia przez każde dziecko 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1907;

18. *Ludwice Hanulowej*, wdowie po nauczycielu przyznaje Sejm w drodze łaski datek na wychowanie dzieci w kwocie 400 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907, aż do czasu, gdy dziewiąte z rzędu dziecko petentki, tj. syn Mikołaj Bronisław dw. im. ukończy 20. rok życia tj. do 8. listopada 1910, lub do wcześniejszego tegoż zaopatrzenia;

19. *Konstancyi Palatyńskiej*, wdowie po nauczycielu przyznaje Sejm w drodze łaski zaopatrzenie wdowie w kwocie 240 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907;

20. *Maryi Hamerskiej*, wdowie po nauczycielu przyznaje Sejm w drodze łaski datek na wychowanie trojga dzieci petentki, w kwocie 80 K dla każdego dziecka rocznie, aż do ukończenia każdego z nich 20. roku życia lub wcześniejszego zaopatrzenia, począwszy od 1. stycznia 1907;

21. *Olimpii Janowskiej*, nauczycielce szkoły żeńskiej im. ks. Issakowicza we Lwowie przyjmuje Sejm w drodze łaski z czasu służby petentki od 22. września 1879 do 31. marca 1895 — dziesięć lat służby, i wlicza te ostatnie lata petentce do emerytury, na wypadek spensyonowania;

22. *Paulinie Paniczewskiej*, wdowie po nauczycielu podwyższa Sejm w drodze łaski dar na wychowanie czworga dzieci petentki do 240 K rocznie, począwszy od 1. stycznia 1907, aż do czasu, gdy każde z dzieci petentki dojdzie do 20. roku życia, lub uzyska wcześniejsze zaopatrzenie.

II. Jednorazowy zasiłek przyznaje Sejm w drodze łaski:

a) *Grzegorzowi Rogowskiemu*, emer. naucz. (p. 7) w kwocie stu (100) K;
b) *Janowi Lubieńcowi*, emeryt. naucz. (p. 23) w kwocie stu (100) K;
c) *Antoniemu Glodtowi*, emer. naucz (p. 27) w kwocie dwustu (200) K;
d) *Maryi Kruszelnickiej*, wdowie po naucz. (p. 30) w kwocie dwustu (200) K;
e) *Celestynie Ziołowskiej*, wdowie po naucz. (p. 36) w kwocie stu (100) K;
f) *Katarzynie Kaczorowej*, wdowie po naucz. (p. 37) w kwocie stu (100) K;
g) *Antoninie Malawskiej*, wdowie po naucz. (p. 38) w kwocie stu (100) K;
h) *Julii Charęzowej*, wdowie po naucz. (p. 41) w kwocie stu (100) K;

i) *Maryi Baczyńskiej*, wdowie po naucz. (p. 42) w kwocie stu (100) K;
j) *Tekli Ilasiewiczowej*, wdowie po naucz. (p. 43) w kwocie ośmdziesiąt (80) K:
k) *Kazimierze z Zielińskich Januszewskiej*, sierocie po naucz. (p 46) w kwocie dwustu (200) K;
l) *Tekli Lubasowskiej*, wdowie po naucz. (p. 47) w kwocie stu (100) K;
m) *Julii Wyrobiszowej*, wdowie po naucz. (p. 35) sto (100) K.

III. Nad petycyami:

Włodzimierza Borkowskiego (p. 1), *Mikołaja Kaudelki* (p. 4), *Jana Macewicza* (p. 6), *Piotra Kostruby* (p. 10), *Władysława Monseua* (p. 13), *Jana Olchowego* (p. 19), *Bartłomieja Kolbiarza* (p. 22), *Józefa Milewskiego* (p. 24), *Wincentego Momuta* (p. 25), *Hipolity Sozańskiej* (p. 31), *Zofii Grunbergowej* (p. 40) — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Przewodniczący:
Czartoryski.

Sprawozdawca:
Tomaszewski.

L.W. 1432/07.

We Lwowie, dnia 26. lutego 1907.

Aleg. 145

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie poboru opłaty konsumcyjnej od piwa.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa przedewszystkiem podnosi ze sprawozdania Wydziału krajowego, że pobór opłaty konsumcyjnej od piwa w wysokości 1 K 70 h. od hektolitra w własnej administracyi, okazał się o wiele korzystniejszym jak dawniej w drodze dzierżawy, a mianowicie dochód z tego źródła wynosił:

Za 3 kwartały r.	1903	. . . .	1,492.035 K 55 h.
W roku	1904	. . . .	1,964.059 „ 62 „
W roku	1905	. . . .	2,011.277 „ 16 „
		Razem .	5,467.372 K 33 h.

Koszta poboru wynosiły w tych 3 latach razem 139.222 K 83 h.
Dochód zatem netto za 2 lata 3 kwartały wyniósł . 5,328.143 K 50 h.

Dla udowodnienia korzyści dla funduszu krajowego z poboru opłaty w własnej administracyi, porównuje Wydział krajowy dochód, jakiby fundusz krajowy miał z tej opłaty, gdyby pobierał od 1. kwietnia 1903 do 31. grudnia 1905 w drodze dzierżawy i w wysokości dawnej 1 K od hektolitra, — z dochodem we własnej administracyi, gdyby również pobierał w tym samym czasie i w tej samej wysokości. Z porównania okazuje się, że w własnej administracyi dochód jest większy za czas od 1. kwietnia 1903 do 31. grudnia 1905, razem o 1,198.437 K.

Komisya budżetowa dalej podnosi, że zaległość w roku 1905 wynosiła tylko 72.369 K 70 h., co w stosunku do przypisu w kwocie 2,103.181 K 25 h. wynosi 3·4% i jest niższą od zaległości w pięciu krajach z których daty odnośne mamy, t. j. Czech, Moraw, Styryi, Śląska i Bukowiny, a również koszta administracyi są najmniejsze w stosunku do przypisu wynoszą 1·79%.

W r. 1905 produkcya piwa w hektolitrach, na którą złożyło się 103 browarów w granicach od 1000 do 210.000 hl, wyniosła 1,265.328 hl, zatem była większą jak w roku 1904 o 19.813 hl. — Eksport w roku 1905 wynosił 44.777 hl i był większy o 1.470 hl jak w roku 1904, zaś import wynosił 84.819 hl, większy jak w roku 1904 o 8.470 hl.

Konsumcya na głowę wynosiła w roku 1905 17·15 l, zaś w roku 1904 16·85 l

Na podstawie powyższego sprawozdania wykazującego korzystne wyniki dobrej administracyi, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje z uznaniem do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o poborze opłaty konsumcyjnej od piwa za rok 1905.

Zastępca przewodniczącego:
***K. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Mieczysław Urbański**, w. r*

LW. 1431/07.

We Lwowie, dnia 23. lutego 1907.

Aleg 146

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy krajowej z dnia 13. lutego 1903, Dz. ust. kraj. Nr. 24.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt noweli do ustawy krajowej o poborze opłaty konsumcyjnej od piwa z dnia 13. lutego 1903, zmieniającej niektóre postanowienia tej ustawy, a to w interesie funduszu krajowego, a także w interesie obowiązanych do uiszczenia opłaty, i ją uiszczających, którzy znajdują się w walce konkurencyjnej w gorszem niezasłużenie położeniu od uchylających się od tego obowiązku. Zmiany te uchylą niedostatki obowiązującej ustawy, które dały się odczuć we wszystkich prowincyach, gdyż ustawy krajowe zaprowadzające opłaty od piwa są wszystkie według szablonu dostarczonego przez c. k. Rząd skodyfikowane.

Na konferencyi zatem w Wiedniu, w której wzięli udział delegaci Wydziałów krajowych i przy współudziale reprezentantów ministeryum — co daje do pewnego stopnia gwarancyę sankcyonowania projektowanej noweli, — uchwalono kilka zmian w 3 paragrafach obowiązującej ustawy, w noweli przedłożonej Wysokiemu Sejmowi zawartych.

Projekt noweli wprowadza w §. 9 zmianę postanowień karnych za przekroczenia ustawy i przepisów wykonawczych, c. k. ministerstwo spraw wewnętrznych bowiem uznało, że dotychczasowe postanowienie jest niedokładne i nie dosyć jasno wystylizowane. Dalej wprowadza w §. 11. postanowienie, że od nieuiszczonej w terminie opłaty, przenoszącej 100 kor. mają być pobierane odsetki zwłoki w stosunku 4% od sta, rocznie, a to z motywów, które skłoniły W. Sejm do uchwały pobierania odsetek zwłoki od dodatków krajowych do podatków, a w konsekwencyi projektuje się w §. 8 postanowienie, że w razie mylnie wymierzonej opłaty należy się w wypadku jej uiszczenia, nietylko zwrot zapłaconej niesłusznie kwoty, ale także i odsetki od niej w stosunku 4% od sta, gdy kwota przenosi 100 kor.

Nadto wprowadza nowela zmianę ustępu I. § 11. w duchu ustawy zaprowadzającej opłaty szynkarskie z r. 1911, a mianowicie postanowienie, dozwalające ściąganie zaległej opłaty w drodze politycznej egzekucyi, a także w drodze sądowej.

W końcu wprowadza nowela do §. 11. dwa ważne postanowienia, pierwsze przyznaje opłacie konsumcyjnej od piwa uprzywilejowane prawo zastawu na zapasach piwa, znajdujących się u szynkarza, zalegającego z zapłatą, drugie, które wkłada na posiadaczy szynków materyalną odpowiedzialność za opłatę zalegającą u ich zastępców lub dzierżawców, o ileby się od nich ściągnąć nie dało, z ograniczeniem jednak do tych tylko zaległości, które nie sięgają po za jeden rok.

Komisya budżetowa z powodów uzasadnionych w powyższem sprawozdaniu, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ⁄. projekt ustawy.

Zast. przewodniczącego:

***K. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Mieczysław Urbański**, w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem, zmieniająca niektóre postanowienia ustawy krajowej z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. nr. 24. o poborze opłaty konsumcyjnej od piwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 8, 9. i 11. ustawy krajowej z dnia 13. lutego 1903 Dz. u kr. nr. 24. zostają w dotychczasowem brzmieniu uchylone i mają opiewać, jak następuje:

§. 8.

O zażaleniach w przedmiocie krajowej opłaty konsumcyjnej od piwa rozstrzyga Wydział krajowy z wyjątkiem postępowania karnego (§. 9.).

Zażalenie można wnosić albo na ręce urzędnika krajowego, sprawującego kontrolę (§. 4.), albo też bezpośrednio do Wydziału krajowego w ciągu 14 dni, licząc od następnego dnia, w którym stronę uwiadomiono o zarządzeniu, przeciwko któremu występuje.

Jeżeli zażalenie było nadane na pocztę, czas biegu pocztowego będzie odliczony przy obrachowaniu czternastodniowego terminu wówczas tylko, gdy nadanie na pocztę nastąpiło za urzędowem poświadczeniem (recepis).

W razie, gdy ostatni dzień terminowy przypada na niedzielę lub święto, termin upływa dopiero z następnym dniem powszednim.

Zażalenie nie wpływa jednak odraczająco na obowiązek uiszczenia opłaty.

W razie, gdy zażalenie zostanie uwzględnione, a kwota przypadająca skutkiem tego do zwrotu przenosi 100 K, zapłacone będą stronie także odsetki od całej kwoty do zwrotu przypadającej w stosunku 4% rocznie za czas od dnia uiszczenia aż do dnia, w którym ją zawiadomiono o uwzględnieniu zażalenia.

W takim razie należy także zwrócić odsetki zwłok, uiszczone ewentualnie po myśli czwartego ustępu §. 11, a nadto uiścić 4% od całej kwoty do zwrotu przypadającej, jeżeli ona przenosi 100 K.

§. 9.

Przekroczenie tej ustawy i przepisów wykonawczych, o ile nie podpadają pod postanowienia kodeksu karnego, ulegną karze pieniężnej od 5 do 500 K.

Jednakże w wypadkach, w których opłata rzeczywiście ukróconą lub na ukrócenie narażoną była, należy wymierzyć karę pieniężną w wysokości dwu — do ośmiokrotnej należytości ukróconej, względnie na ukrócenie narażonej, jednak nie niżej niż 5 K, a nie wyżej niż 1.000 K.

W razie niemożności ściągnięcia kary pieniężnej, nastąpi jej zamiana na karę aresztu od 12 godzin do jednego miesiąca.

Postępowanie karne ma się odbywać według przepisów rozporządzenia ministeryalnego z dnia 3. kwietnia 1855 Dz. p. p. nr. 61. Przekroczenia tej ustawy przedawniają się po upływie roku.

Dla przedsiębiorców browarów liczy się roczny termin od dnia obrachunku.

Władze polityczne ściągają po myśli cesarskiego rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. nr 96 kary pieniężne na rzecz ubogich tej gminy, w której obrębie nastąpiło przewinienie.

§. 11.

Ściąganie nieuiszczonych opłat następuje na żądanie Wydziału krajowego albo po myśli §. 3. cesarskiego rozporządzenia z dnia 20. kwietnia 1854 Dz. p. p. nr. 96, albo też w drodze sądowej.

Krajowej opłacie konsumcyjnej od piwa wraz z przynależytościami przysługuje uprzywilejowane ustawowe prawo zastawu przed wszystkiemi prywatnemi prawami, jednakże po uprzywilejowanem prawie, przysługującem państwowym podatkom, na zapasach piwa u osób wymienionych w §. 2. ust. 2. ustawy z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. nr. 24, jak długo te zapasy znajdują się w ich przechowaniu.

To uprzywilejowane prawo zastawu przysługuje tylko tym należytościom w opłacie z przynależytościami, które nie dłużej niż rok do czasu egzykucyjnej sprzedaży tych zapasów piwa wstecz licząc zalegają.

Jeżeli zaległość, chociażby z poszczególnych przypisów powstała, przenosi razem 100 K, pobierane będą procenta zwłoki w stosunku cztery od sta rocznie, licząc od dnia zapadłości każdej poszczególnie przypisanej należytości.

Właściciel jednego z rodzajów przemysłu, wymienionych w §. 2. ustawy z dnia 13. lutego 1903 Dz. u. kr. nr. 24. odpo-

wiada za opłatę, przypisaną zastępcy, również odpowiada za opłaty, przypisane dzierżawcy a odeń nieściągalne, o ile jednak nie pochodzą z przed roku.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu ministrowi skarbu w porozumieniu z interesowanymi ministrami.

LW. 1502/07.

We Lwowie, dnia 27. lutego 1907.

Aleg. 147

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie pomnożenia liczby okręgów sanitarnych na rok 1907.

Wysoki Sejmie!

Z przedłożonego Sejmowi sprawozdania Wydziału krajowego do l. 111.981/906 dowiadujemy się, że z uchwalonych przez Sejm na dniu 31. października 1904 r. ls. 1584 okręgów sanitarnych w 17 powiatach, aktywował Wydział krajowy w 13 miejscowościach, a mianowicie:

w Tymborku, Radgoszczy, Jedliczu, Rudkach, Ołpinach, Dobrowodach, Zawoji, Knihyniczach, Horyńcu, Nowem mieście, Kalwaryi, Łącku i Śnietnicy.

Z obiętych powyższą uchwałą Sejmu nie aktywowano dotąd okręgów w 4 powiatach, a to w Nowotarskim, Tarnobrzeskim, Żółkiewskim i Trembowelskim.

Komisya sanitarna zwraca uwagę na potrzebę rychłego utworzenia uchwalonych już okręgów w wymienionych powiatach, zwłaszcza w Nowotarskim.

Liczba wszystkich okręgów sanitarnych w kraju wynosi obecnie 154 — z których 17 jest nieczynnych.

Dotąd istnieją jeszcze dwa powiaty niemające okręgów, a to Brzozów i Mielec.

W roku 1907 mają być utworzone okręgi w następujących miejscowościach:

w Bolesławiu pow. Dąbrowa (lub innej miejscowości).
„ Jagielnicy pow. Czortków.
„ Gródku Jagiellońskim pow. Gródek Jag.
„ Ślemieniu ewentualne w Suchej pow. Żywiec.
„ Korolówce i Bilczu złotem p. Borszczów.
„ Bukowsku pow. Sanok.
„ Bukaczowcach pow. Rohatyn.

w Łomnej pow. Turka.
„ Husakowie pow. Mościska.
„ Piwnicznej pow. N. Sącz.

Mimo projektowanego pomnożenia okręgów o jedenaście nowych żąda Wydział krajowy kredytu tak dla istniejących jak i powstać mających okręgów w dotychczasowej kwocie 110.000 koron tj. w tej samej wysokości co na rok 1906 oraz 1905 — uzasadniając to przypuszczeniem, że nie wszystkie okręgi wakujące będą mogły być obsadzone a to dla braku kandydatów.

Siedemnaście obecnie okręgów nieczynnych oraz ta sama cyfra wydatków od kilku lat mimo pomnażania okręgów wcale niewzrastająca, wskazuje nam, że już obecnie panuje na polu uzdrowotnienia kraju do pewnego stopnia zastój, a obawiać się należy, że stosunki te w przyszłości niedalekiej znacznie się pogorszą — jeżeli skromnym a zarazem słusznym żądaniom lekarzy okręgowych w kierunku zabezpieczenia im emerytury i pensyi wdowich nie stanie się rychło zadość. Komisya sanitarna wyraża życzenie, by Wydział krajowy jak najrychlej, o ile możności jeszcze w bieżącej sesyi przedłożył w tej sprawie odpowiednie wnioski.

Z uchwalonej przez Sejm na dniu 21. listopada 1905 r. kwoty 10.000 koron na zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych, rozdał Wydział krajowy dotąd 6.050 koron między 15 rodzin — z czego na jedną rodzinę w przecięciu wypada 403 K 33 h. Oszczędzono zatem z powyższej kwoty blizko 4.000 koron (dokładnie 3.950 koron).

Czy udzielone zapomogi w tej wysokości wobec ogólnej drożyzny, wystarczą na zaspokojenie choćby najniezbędniejszych potrzeb owych 15 rodzin i czy oszczędność w tym wypadku była wskazaną, Komisya sanitarna musi wyrazić swoje powątpiewanie.

Wydział krajowy zapowiada również wydanie w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem nowej instrukcyi służbowej dla lekarzy okręgowych, tudzież, że weźmie pod rozwagę zapewnienia sobie należytej fachowej kontroli nad czynnościami tychże.

W ostatniej kwestyi Komisya sanitarna miała już kilkakrotnie sposobność zaznaczyć swe stanowisko, a obecnie z naciskiem podnosi, że zachodzi konieczna potrzeba ustanowienia przy Wydziale krajowym fachowego organu kontrolnego — którego także domagają się sami lekarze okręgowi.

Komisya sanitarna poprzestając na tych uwagach i opierając się na szczegółach w sprawozdaniu przytoczonych, przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

2. Sejm uchwala pomnożenie liczby okręgów sanitarnych w r. 1907 w powiatach: Borszczów, Dąbrowa, Czortków, Gródek Jagielloński, Mościska, Sanok, Rohatyn, Żywiec, Turka, Nowy Sącz.

3. Sejm zatwierdza wstawiony w Rubr. III. preliminarza budżetu krajowego na rok 1907 kredyt w wysokości 110.000 K, na pokrycie ryczałtów objazdowych, tudzież subwencye dla powiatów, przewidziane §. 12. ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17 Dz. u. kr. tak dla istniejących jak i nowo utworzyć się mających okręgów sanitarnych w r. 1907.

4. Sejm zatwierdza wstawiony w Rubr. III. preliminarza budżetu krajowego na rok 1907 kredyt w kwocie 10.000 K na zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych.

5. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby o ile możności w roku bieżącym odbyć się mającej sesyi jesiennej, przedłożył wnioski w sprawie emerytur dla lekarzy okręgowych i pensyj wdowich.

6. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby wziął pod rozwagę potrzebę i sposób wykonywania kontroli nad czynnościami lekarzy okręgowych.

Przewodniczący:
Gołuchowksi, *w. r.*

Sprawozdawca:
Bednarski, *w. r.*

Ls. 1.321/1907. We Lwowie, dnia 25. lutego 1907.

Aleg 148

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o zarządzie krajowym Składem publicznym, połączonym ze Składem wolnym w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Budżet krajowy przewidywał, iż krajowy Skład publiczny w r. 1905 nie tylko dotyczące wydatki pokryje, ale nawet drobna nadwyżka pozostać miała. Rezultat oczekiwaniu nie odpowiedział, rok 1905 zwiększył szereg lat, w których zamknięcia rachunkowe krajowego Składu publicznego niedobór wykazały; z r. 1906 jeszcze zamknięcia nie mamy, jednak już preliminarz przewidywał niedobór w kwocie 707 K. Prawdopodobnie nie okażemy się pesymistami, gdy przyjmiemy ostateczny wynik za zgodny z kwotą w preliminarz wstawioną, a wówczas rezultaty finansowe z ostatnich lat przedstawią się nam w następujących cyfrach:

Rok	1900	niedobór	5.443 K	85 h	
„	1901	nadwyżka	1.864 „	82 „	
„	1902	niedobór	7.745 „	46 „	
„	1903	„	7.224 „	— „	
„	1904	„	5.600 „	58 „	
	1905	„	4.261 „	— „	
„	1906	„	707 „	— „	?

Wynik zamknięcia rachunkowego przedsiębiorstwa magazynowego jest bardziej niż innego wyrazem rozmiarów obrotów, albowiem wydatki tylko w bardzo małym stopniu do zmniejszonych zapasów zastosować można, tem samem więc cyfry powyższe świadczą wymownie, jak mała ilość towarów składaną bywa, o czem wreszcie i z alegatów do sprawozdań Wydziału krajowego łatwo przekonać się można.

Gdzież leży przyczyna tego dziwnego objawu, iż jedyny publiczny skład w naszym kraju rolniczym pustkami świeci?

Jedni winią zarząd o nie dostateczne kupieckie wyszkolenie i nie odpowiednią taryfę magazynową, inni producentów, ich opieszałość, która nawet o własny interes należycie dbać nie pozwala, inni wreszcie brak organizacyi handlowej, nieszczęśliwą chwilową konjunkturę, lub wadliwą politykę taryfowo-kolejową. Być może, iż każdy z tych czynników trochę, a ostatecznie nawet bezsprzecznie zawinił, ale przecież główny powód złego zdaje się nam gdzie indziej leżeć, wskazuje na to towarzystwo niedoli naszej.

W zachodnich krajach koronnych rzecz wygląda zupełnie podobnie. Największy publiczny skład w Austryi należący do gminy miasta Wiednia przyniósł w r. 1903 15.476 K niedoboru, a przeciętny zysk z ostatnich pięciu lat (od r. 1900 do 1904) wynosi 47.975 K, co czyni od inwestowanego kapitału 1,776.514 K 2½%, jeżeli się zważy korzystne położenie Wiednia, przyznać musimy, iż rezultat nie lepszy od naszego.

Z małymi magazynami rzecz wygląda jeszcze gorzej. Niższa Austrya posiada 21 domów składowych, należących do spółek rolniczych a w roku administracyjnym 1903/4 przyniosły one deficyt w sumie 478.304 K, tylko dwa maga-

zyny rachunki z zyskiem zamknęły; w r. 1904/5 suma deficytu zmniejszoną została do kwoty 29.748 K ale to przeważnie dzięki subwencyom krajowym.

W krajach gęsto zaludnionych produkcya rolnicza nie potrzebuje daleko zbytu szukać, ma go na miejscu, lub w najbliższej okolicy. Takim krajem jest Austrya, a pod względem produkcyi zboża i Galicya; tylko nieznaczna część płodów rolnych bywa dalej wysyłaną, oczywista więc, iż ilość towarów chwilowego przytułku po składach szukająca jest znacznie mniejszą niż dawniej, kiedy rolnik, względnie kupiec konsumenta poza granicami kraju szukać musiał.

W krajach zboże eksportujących, domy składowe mają większe pole popisu i mogą świetnie rozwijać się. Europa nie może kusić się o olbrzymie Silos amerykańskie, a zboże importująca Przedlitawia o dorównanie Węgrom Compass na rok bieżący podaje tylko dwa przedsiębiorstwa prywatne akcyjne, utrzymujące w krajach austryackich publiczne domy składowe a dla Węgier aż 13 a z Kroacyą i Slawonią 15.

W Galicyi obok krajowego składu, mamy kilka innych, z których największe należą do Banku hipotecznego, ale nie mają one prawa publiczności. Na mocy ustawy z 28. kwietnia 1889 publiczne domy składowe nie śmią udzielać zaliczek, ale natomiast tylko one mogą warranty na złożone towary wystawiać. Nadzieje, które pokładano u nas w zaprowadzeniu ich, zawiodły; łudzono się, iż warrant będzie dla właściciela zboża tem, czem list zastawny dla właściciela ziemi, ułatwi dostanie gotówki przed sprzedażą i uwolni od konieczności pozbycia się towaru w chwili niekorzystnej konjunktury, jednem słowem uruchomi handlową wartość zboża, a jednak tak się nie stało.

Ze sprawozdania Wydziału krajowego widzimy, iż od września 1905 do października 1906 krajowy publiczny skład wydał tylko 10 warrantów, a tylko na jeden z nich pobrano zaliczkę, możemy jednak pocieszyć się, iż we Wiedniu tak samo rzecz wygląda, stan zaliczek wydanych na warranty publicznego domu składowego gminy miasta Wiednia wynosił w r. 1904 koron 2.406.

W pierwszych latach po wprowadzeniu ustawy o warrantach, wzbudziła ona pewne zainteresowanie. Kupcy i producenci mieli szczerą chęć posługiwania się tym nowym dla nas środkiem kredytowym. Galicya wówczas stosunkowo żywszy udział brała niż inne kraje koronne. W czasie od 1. stycznia 1895 do 31. listopada 1897 zaliczki wydane na warranty w całej Austryi wynosiły razem 554.816 zł., z tego na galicyjskie 228.754 zł., a z tej sumy $^3/_4$ przypadá na Kraków.

Z biegiem lat obrót warrantów miast wzrastać, stracił w Austryi wszelkie znaczenie. Dwie główne przyczyny tego dziwnego na pierwszy rzut oka zjawiska wysuwają się na pierwszy plan: Weksel jako najdogodniejszy środek kredytowy do zobowiązań krótkoterminowych prawie wyparł wszelkie inne.

Ustawodawstwo austryackie nie potrafiło przystosować warrantu do potrzeb i zwyczajów handlowych, nie potrafiło stworzyć przepisów, któreby liczyły się równomiernie z zupełną pewnością wierzyciela, interesem Skarbu państwa i potrzebą łatwego uruchomienia, koniecznem wobec dzisiejszego szybkiego tętna życia handlowego, wzgląd na ten drugi czynnik, Skarb państwa zdawał się przeważać a przez zaniedbanie innych dzieło całe poroniono.

W innych państwach zaliczki udzielane na warranty doszły do olbrzymich sum, nawet we Francyi liczone one bywają na setki milionów franków, choć forma poświadczenia magazynowego podobna jak u nas, składa się z dwóch części: rewersu i warrantu, jednak zdołano ją lepiej przystosować do potrzeb handlu, wymogów i wygody tak dłużnika jak wierzyciela zaliczkę udzielającego

Nie jest rzeczą Komisyi gospodarstwa krajowego nad tą stroną czysto prawną bliżej rozwodzić się, sądzimy jednak, iż byłoby rzeczą pożyteczną, aby Wydział krajowy ją zbadał i ewentualnie zwrócił uwagę Wysokiego Rządu, czy nie byłoby wskazanem, aby wziął inicyatywę ustawodawczą do zmiany przepisów o warrantach celem lepszego przystosowania ich do potrzeb producentów i stosunków handlowych.

Komisya gospodarstwa krajowego zgodnie z towarzystwami, które Wydział krajowy o opinię zapytywał, nie może doradzać zwinięcia publicznego domu składowego w Krakowie, podnosząc, co już zeszłego roku referent jej zauważył, iż po utworzeniu kanału Odra-Wisła doniosłą będzie jego rola, a i przedtem przy zmianie konjunktury handlowej i poprawieniu przepisów prawnych o warrantach może ożywić się ruch w krajowym publicznym składzie.

Bezprzecznie nadanie zarządowi bardziej kupieckiego poloru przyczynić się do tego może, to też utworzenie Komitetu doradczego wydaje się środkiem odpowiednim, nie wydaje się nam jednak wskazanem, aby Wydział krajowy wyrzekał się swego wpływu na zarząd, albowiem od nikogo w tym stopniu jak od Wydziału krajowego spodziewać się możemy strzeżenia interesu ogółu. Nadmienić musimy, iż krajowy skład jest jedynym w Galicyi publicznym składem, a zarządy kolejowe zwłaszcza niemieckie dla nas tak ważne, wobec publicznych składów znacznie mniejsze trudności robią przy udzielaniu reekspedycyi; już i to przemawia przeciw zniesieniu.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 30. listopada 1906 o zarządzie krajowym składem publicznym połączonym ze składem wolnym w Krakowie przyjmuje się do wiadomości.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Paygert.

LW. 1134/07.

We Lwowie, dnia 26. lutego 1907.

Aleg 149

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

Wysoki Sejmie!

Komisya gospodarstwa krajowego powołuje się na wyczerpujące sprawozdanie Wydziału krajowego, z którego wywodami w całości się zgadza, a uważa jedynie za właściwe podnieść, postępując za tokiem myśli tegoż sprawozdania, niektóre szczegóły:

I. Co do szkoły mleczarskiej w Rzeszowie.

Szkoła rozwinęła się w okresie swojego trzechletniego istnienia według potrzeby krajowej pomyślnie. Ujemnym objawem działalności Szkoły jest zdaniem komisyi gospodarstwa kraj., że wcale poważny procent wychowanków przerzuca się po ukończeniu Szkoły do innego zawodu praktycznego. Przyczynę zmiany zawodu należałoby szukać w tej okoliczności, gdy znaczna część młodzieży z nieustalonym kierunkiem życia chroni się do szkoły dla znalezienia chwilowo kawałka chleba. Komisya gospodarstwa kraj. mniema, że temu objawowi zapobiedz by można przez zaprowadzenie normy, że w zasadzie tylko młodzież z odbytą praktyką w zawodzie mleczarskim do szkoły przyjmywanąby być miała.

Komisya gospodarstwa kraj. stwierdza z uznaniem, że stypendya udzielane wychowankom szkoły na dalsze kształcenie zawodowe poza granicami kraju przysparza wydatnych pracowników w zawodzie mleczarskim, nie tylko na pożytek szkoły, ale zarówno dla biura mleczarskiego i prywatnych mleczarń. Nieznaczny wydatek w budżecie roku 1907 na kwotę 2000 kor. preliminowany, przysparza bardzo poważnych korzyści wypływających z wykształcenia fachowego ludzi w dziale mleczarskim.

Jeden z uczni szkoły, obecnie stypendysta krajowy, Jan Licznerski, kończy obecnie praktykę w serkarniach francuskich i można się spodziewać, że już w bliskiej przyszłości rozpocznie kursa serkarskie przy szkole mleczarskiej w Rzeszowie. W ten sposób stanie się zadość życzeniu Wysokiego Sejmu wypowiedzianemu kilkakrotnie na wniosek komisyi gospodarstwa krajowego. Wobec wzrastającej produkcyi mleka, tudzież rozbudzającego się dążenia do assocyacyi w dziale przemysłu mlecznego wolno mieć nadzieję, że kursa serkarskie dadzą bodźca do zakładania serkarń w kraju i osiągnięcia tą drogą korzystniejszych cen za mleko. Tutaj wypada zwrócić uwagę na ten moment, że dla instalacyi szkoły rzeszowskiej wyzyskano dobrą sposobność nadarzającą się do kupna istniejących już zabudowań, budynki te rozszerzono później i zastosowano do chwilowo istniejącej potrzeby, wątpić jednak należy, czyli po otwarciu kursów serkarskich istniejące ubikacye wystarczą na pomieszczenie wychowanków i dla celów naukowych.

Budżet szkoły jest skonstruowanym w ramach budżetu roku 1903, z tą jedyną zmianą, że w pozycyi na remuneracyę docenta dla nauki o kotłach parowych wstawiono zamiast dotychczasowych 150 kor. ze względu na potrzebę większej liczby godzin dla tego wykładu 200 kor.

II. Co do biura mleczarskiego

Obecnie skompletowane siły biura mleczarskiego odpowiadają całkowicie potrzebie dla kierowania ruchem mleczarskim w kraju; — działalność biura na pożytek kraju jest widoczną przy zakładaniu spółek mleczarskich, niesieniu porady technicznej dla przeróbki maślanej, — kontrolowanie wyrobu masła przez zaprowadzenie peryodycznych ocen masła, przez wyszukiwanie drogi zbytu dla produkcyi maślanej. — Przy zakładaniu Spółek włościańskich dla przeróbki mleka wytworzyło się współdziałanie biura mleczarskiego z patronatem dla spółek systemu Raiffeisena, co komisya gospodarstwa kraj. jako pomyślny objaw podnosi.

Ceny jakie przez konsumentów bywają za mleko płacone w obydwóch stolicach kraju, ponadto i we większych miastach naszego kraju, nie pozostają w stosunku z temi cenami, jakie osiągają producenci szczególniej w miejscowościach od większych zbiorowisk konsumcyjnych odległych, to też usiłowania biura mleczarskiego w kierunku utworzenia spółkowych przedsiębiorstw w stolicach kraju dla pokrywania potrzeb konsumcyi, uważamy za bardzo pożyteczne usiłowanie i wyrażamy nadzieję, że rozpoczęta akcya rozszerzy się na większe i mniejsze miasteczka w kraju.

Wydział krajowy uznał za stosowne wprowadzić zmianę w sposobie wynadgradzania funkcyonaryuszy biura za objażdżki przedsiębrane z okazyi pełnienia obowiązków służbowych, uchyla ryczałty na opędzenie kosztów podróży, zaprowadzając wynadgrodzenie za poszczególne podróże. Przyjęta zasada jest słuszną i sprawiedliwą tak wobec funkcyonaryuszy, jakoteż wobec Skarbu krajowego. Kredyt wstawiony na przedsiębranie tych podróży w r. 1907 jest o 800 koron wyższym, w stosunku do kredytu r. 1906 na opłatę ryczałtów indywidualnych, otóż o tę kwotę jest i preliminarz biura mleczarskiego na r. 1907 wyższym od dotychczasowego preliminarza.

III. Co do innych spraw mleczarskich.

Towarzystwo mleczarskie, założone w r. 1903 w Krakowie, rozwinęło akcyę ku spełnieniu zadań, na które komisya gospodarstwa krajowego od szeregu lat wskazy-

wała, a mianowicie, ułatwienie mleczarniom zakupna maszyn i przyrządów i stworzenie organizacyi zbytu masła. To też poparcie tych dwóch ważnych zadań dla rozwoju mleczarstwa subwencyami pieniężnemi, jakie zostały do budżetu roku 1907 w kwocie 1000 K i 1200 K po raz pierwszy na rzecz Towarzystwa mleczarskiego wstawione, uznaje Komisya gospodarstwa krajowego za usprawiedliwione.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia mleczarstwa w kraju.

Przewodniczący:
Gorayski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Wincenty Kraiński, *w. r.*

L. s. 126/07.

We Lwowie, dnia 27. lutego 1907.

Aleg 150

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Brzozowie L. 126 żądającego podwyższenia subwencyi krajowej na ukończenie drogi Brzozów-Wara z 60% na 70%.

Wysoki Sejmie!

Reskryptem Wydziału krajowego z dnia 18. lutego 1896 L. 82470 przyznaną została Wydziałowi powiatowemu w Brzozowie 50% subwencya na budowę drogi gminnej I. klasy Brzozów-Nozdrzec o długości 23 kilometrów.

Reskryptem Wydziału krajowego z dnia 6. sierpnia 1902, intymującym uchwałę Sejmu z dnia 9. lipca 1902, podwyższoną została ta subwencya z 50% na 60%.

Z uwagi że:

1) powiat Brzozów nie posiada żadnych linii kolejowych;

2) powiat Brzozów nie żądał większych subwencyi oprócz małoznacznych w ogólnej sumie 36.000 koron od roku 1869;

3) że wydatność grosza wynosi minimalną kwotę 1.432 koron;

4) że Wydział powiatowy pobiera na cele drogowe 27% dodatków (wraz z ustawowym 10%) i mimo pożyczki 10.000 koron zaciągniętej w funduszu krajowym na budowę tej drogi, powiat nie jest w stanie wykończyć pozostałych jeszcze do budowy 8 kilometrów bez wydatniejszej subwencyi krajowej, a nakoniec

5) że sprawa budowy tej drogi ciągnie się już od roku 1896, komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na dokończenie drogi Brzozów-Wara podwyższa się subwencyę krajową począwszy od roku 1907 z 60% na 70%.

Przewodniczący:

***Męciński**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Czarkowski-Golejewski**, w. r.*

LW. 779/07.

We Lwowie, dnia 25. lutego 1907.

Aleg. 151

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej z petycyi Towarzystwa wyrobów drucianych w Kańczudze.

Wysoki Sejmie!

Od niepamiętnych lat w Kańczudze istnieje przemysł druciarski, który w czasach dawniejszych był silnie rozwinięty i zapewniał egzystencyę licznym rodzinom pracującym w tym przemyśle. Wskutek konkurencyi wytworzonej przez wyroby obce, dalej dla braku organizacyi i należytej opieki, zaczął upadać przemysł druciarski do tego stopnia, że pewna część druciarzy po Austryi i Rosyi wędruje za zarobkiem, a zaledwie dwadzieścia rodzin na miejscu w Kańczudze ten przemysł zawodowo uprawia. Przemysł druciarski w swej znaczniejszej części, obliczony jest na zaspokajanie potrzeb szerokich warstw ludności, a głównym artykułem masowej produkcyi i masowego zbytu, są sita druciane, tak niezbędne dla każdego domowego gospodarstwa. Pomimo więc konkurencyi z obcymi wyrobami, sprzedaje Kańczuga rocznie samych sit druciarskich za kwotę 40.000 koron.

Wyroby obce, oparte przeważnie na produkcyi maszynowej, co raz więcej utrudniają druciarzom kańczuckim konkurencyę i zmuszają ich do czynienia starań, mających na celu pozyskanie koniecznych maszyn, używanych w tej gałęzi przemysłu. Z myślą przewodnią, ażeby ten przemysł podnieść i wogóle ochronić w przyszłości od zagłady, mieszczanie zajęci w przemyśle druciarskim, założyli stowarzyszenie, które jednak dla braku kapitału, wydatnej działalności dotąd rozwinąć nie może. W każdym razie już i ta wątła finansowo organizacya, oddziałała o tyle dodatnio, że handlarze obniżyli cenę za siatki do sit, a zespoleni w Towarzystwie druciarze, na skonstruowanych przez siebie warstatach drewnianych, wyrabiają na wspólny rachunek płótna druciarskie. Wyłącznie tylko wskutek braku środków finansowych, potrzebnych na sprawienie metalowych warstatów, pracują druciarze na warstatach drewnianych, które wprawdzie oddają dokładną robotę, lecz ta robota odbywa się powoli i dlatego kalkulacya wyrobów w ten sposób wykonanych wypada znacznie drożej, aniżeli wyrobów wykonanych na warstatach żelaznych.

Towarzystwo w petycyi Wysokiemu Sejmowi przedłożonej, opisując dzisiejszy opłakany stan przemysłu druciarskiego, prosi o odpowiednią do potrzeb pomoc finansową. W szczególności uprasza Towarzystwo o subwencyę na zakupno niezbędnych

maszyn, oraz o udzielenie pożyczki z funduszu przemysłowego, w celu przysporzenia Towarzystwu kapitału obrotowego. Zdaniem Komisyi, przemysł druciarski zasługuje na baczniejszą uwagę i wszechstronne poparcie, ponieważ obejmuje różnorodne wyroby, które nie tylko w gospodarstwie domowem, lecz zarówno i dla pewnych działów wielkiego przemysłu mają doniosłe znaczenie. Przy użyciu odpowiednich maszyn, oprócz znanych wyrobów codziennego użycia, może przemysł druciarski produkować liny żelazne, mające zastosowanie w przemyśle wiertniczym oraz sita młynarskie.

Ażeby przemysł druciarski w Kańczudze przynajmniej w przybliżeniu postawić na wysokości zadania, zapewnić temu przemysłowi nie tylko istnienie ale i trwały rozwój, powinien kraj i c. k. Rząd przyjść Towarzystwu druciarzy ze skuteczną pomocą.

Z naprowadzonych powyżej motywów komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby petycyę Towarzystwa dla wyrobów drucianych w Kańczudze l. s. 779/611 zbadał i stosownie do wyników badań obmyślił skuteczne środki zaradcze zmierzające do ochrony i podniesienia przemysłu druciarskiego w Kańczudze.

Z wykonania niniejszego polecenia Wydział krajowy zda sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby z funduszów przeznaczonych ze Skarbu państwa na popieranie rękodzieł (Gewerbeförderungsdienst) zaopatrzył Towarzystwo dla wyrobów drucianych w Kańczudze w potrzebne maszyny i przybory.

Zastępca przewodniczącego:
Rutowski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Żardecki, *w. r.*

LW. 1437/07.

We Lwowie, dnia 25. lutego 1907.

Aleg. 152

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 10. października 1906 LW. 85375/06 w przedmiocie przeniesienia gminy Hucisko jawornickie wraz z obszarem dworskim oraz gminy Widaczów z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 12. października 190[illegible] zostały na mocy rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych z 13. kwietnia 1906 L. 3203 i c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 25 maja 1906 L. 8171 gmina i obszar dworski Hucisko jawornickie jako też gmina Widaczów z dniem 1. czerwca 1906 z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Tyczynie i c. k. Starostwa w Rzeszowie wydzielone i wcielone do okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Przeworsku.

Wprawdzie okręg administracyjny przeworski nie stanowi osobnego okręgu Reprezentacyi powiatowej, lecz stanowi go łącznie z okręgiem administracyjnym w Łańcucie, ale wobec przydzielenia obu nadmienionych gmin z obszarem dworskim do okręgu c. k. Starostwa i c. k. Sądu powiatowego w Przeworsku, należy przychylić się do życzenia gminy i obszaru dworskiego Hucisko jawornickie, tudzież gminy Widaczów z 4. i 15. sierpnia 1906 i przenieść je do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie i dlatego Komisya prawnicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną pod /. ustawę.

Przewodniczący:
Władysław Czaykowski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Huza, *w, r.*

Ustawa

z dnia . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie i Łańcucie.

Za zgodą Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina i obszar dworski Hucisko jawornickie, jako też gmina Widaczów mają być przeniesione z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Rzeszowie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Łańcucie

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Drukarnia Ludowa we Lwowie.

LW. 1435/07.

We Lwowie, dnia 25. lutego 1907.

Aleg. 153

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 30. października 1906 LW. 98.964 w przedmiocie wydzielenia gminy Łonie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Glinianach a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Przemyślanach.

Wysoki Sejmie!

Gmina Łonie w okręgu politycznym Przemyślany położona, wniosła na mocy uchwały swej rady gminnej z 20. października 1904, zatwierdzonej uchwałą rady powiatowej z 30. grudnia 1904, prośbę do Wydziału krajowego o wydzielenie jej z okręgu Sądu powiatowego w Glinianach i przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego w Przemyślanach.

Zważywszy, że przeprowadzone przez Wydział krajowy dochodzenia wykazały słuszność tego żądania gminy Łonie, zwłaszcza skoro dotyczące Władze autonomiczne i rządowe zgodziły się na uwzględnienie jej życzenia, Komisya prawnicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem udziela c. k. Rządowi po myśli §. 2. ustawy z 11. czerwca 1868 Nr. 59 Dz. p. p. opinii, że w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości i dobra mieszkańców gminy Łonie, leży wydzielenie jej wraz z obszarem dworskim z okręgu Sądu powiatowego w Glinianach, a przyłączenie do okręgu Sądu powiatowego w Przemyślanach.

Przewodniczący:

Władysław Czaykowski, *w. r.*

Sprawozdawca:

Huza, *w. r.*

LW. 1433/07.

We Lwowie, dnia 25. lutego 1907.

Aleç 154

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 10. października 1906 LW. 97168/06 w przedmiocie przeniesienia gminy Dąbie z obszarem dworskim z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Pilznie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Mielcu.

Wysoki Sejmie!

Gmina Dąbie z obszarem dworskim została zgodnie z uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 3. listopada 1905 na mocy rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 26. maja względnie 1. lipca 1906 L. 3415 i c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z 21. czerwca 1906 L. 8973 z dniem 1. października 1906 wydzieloną z okręgu c. k. Starostwa i c. k. Sądu powiatowego w Pilznie i wcieloną do c. k. Starostwa w Mielcu i c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu.

Wobec tego należy przychylić się do życzenia Rady gminnej w Dąbiu z 16. września 1906 i w celu zrównania powiatu politycznego z okręgiem reprezentacyi powiatu przenieść gminę Dąbie z obszarem dworskim z dotychczasowego okręgu reprezentacyi powiatowej w Pilznie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Mielcu i dlatego Komisya prawnicza zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną pod ⁄. ustawę.

Przewodniczący:
Władysław Czaykowski *w. r.*

Sprawozdawca:
Huza, *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zmianie obszarów Reprezentacyi powiatowej w Pilznie i Mielcu.

Za zgodą Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gmina i obszar dworski Dąbie mają być przeniesione z okręgu Reprezentacyi powiatowej w Pilznie do okręgu Reprezentacyi powiatowej w Mielcu.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie z dniem 1. stycznia roku następnego po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Drukarnia Ludowa we Lwowie.

LW. 1436/07.

We Lwowie, dnia 25. lutego 1907.

Al. Aleg. 155

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 13. kwietnia 1906 LW. 22173 w przedmiocie wyłączenia przysiółka Kruhel pełkiński ze związku gminy administracyjnej Pełkinie i wcielenia do gminy Kruhel pawłosiowski.

Wysoki Sejmie!

Mieszkańcy przysiółka Kruhel pełkiński, wchodzącego w skład gminy administracyjnej Pełkinie, wnieśli w r. 1899 petycyę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Jarosławiu o wyłączenie ze związku gminy Pełkinie i wcielenie do związku gminy administracyjnej Kruhel pawłosiowski.

Wydział krajowy po przeprowadzeniu wyczerpujących badań i dochodzeń nabrał przekonania, że żądanie mieszkańców przysiółka Kruhel pełkiński, stanowiącego odrębną gminę katastralną, jest słuszne i uzasadnione i że zadość mu uczynić należy.

Komisya prawnicza podzielając to zapatrywanie Wydziału krajowego, na podstawie motywów w jego sprawozdaniu naprowadzonych, wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony */. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Władysław Czaykowski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Huza, *w. r.*

Aleg. 155

Ustawa

z dnia . . . . o wyłączeniu przysiółka Kruhel pełkiński w powiecie Jarosławskim ze związku gminy administracyjnej Pełkinie i wcieleniu do gminy Kruhel pawłosiowski tego samego powiatu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Przysiółek Kruhel pełkiński w powiecie Jarosławskim wyłącza się ze związku gminy administracyjnej Pełkinie i wciela się do gminy administracyjnej Kruhel pawłosiowski tegoż samego powiatu.

Art. II.

W trzy miesiące po wejściu w życie niniejszej ustawy mają być Rady gminne w Pełkiniu i Kruhelu pawłosiowskim rozwiązane i mają być przeprowadzone nowe wybory do Rad gminnych w obydwu gminach.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej zgłoszenia

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 156

Sprawozdanie

Komisyi dla reform agrarnych o wniosku p. Kuryłowicza w przedmiocie zmiany ustawy o tworzeniu włości rentowych

Wysoki Sejmie!

Od chwili wejścia w życie ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ mija zaledwie piąty miesiąc i Komisya do wykonania tej ustawy powołana przyznała dotychczas zaledwie 10 pożyczek rentowych tak, że akcya cała nie wyszła jeszcze z stadyum pierwszych początków rokujących jednak wobec wielkiego zainteresowania się ludności świetny w przyszłości rozwój.

Celowemu rozwojowi nie stoją — na ogół biorąc — na zawadzie te postanowienia ustawy wspomnianej, które określając warunki, jakich ustawa wymaga od gospodarstwa, mającego się stać włością rentową, oznaczają obok minimum powierzchni gruntu także minimum dochodu katastralnego, tworząc zarazem wyraźną wskazówkę, że celem ustawy jest tworzenie i utrwalenie gospodarstw rolniczych tego typu, który u nas jest obecnie rzadkim, który zanika, t. j. gospodarstw średniej wielkości, mogących dać rodzinie gospodarza niezależny i dostatni byt.

Postanowienia te tworzą potrzebną i skuteczną ochronę przeciw naporowi ze strony tych interesowanych, którzy nie oceniając celu ustawy, chcieliby mieć w instytucyi włości rentowych jedynie nowe źródło najtańszego i najdogodniejszego kredytu amortyzacyjnego dla ludności rolniczej.

Wychodząc z tych zapatrywań, Komisya dla reform agrarnych nie może doradzać proponowanych we wniosku p. Kuryłowicza zmian, to jest skreślenia postanowienia o kwocie minimalnego dochodu katastralnego, wymaganego dla utworzenia włości rentowej, przy równoczesnem pozostawieniu tych samych, jak dotąd minimalnych granic co do wymaganej powierzchni gruntu gospodarstwa. Komisya nie może się oprzeć obawie, że przyjęcie takiej zmiany mogłoby doprowadzić do wykrzywienia głównego celu instytucyi, która będąc powołaną do życia i utrzymywaną kosztem kraju, winna stać się dla społeczeństwa czemś więcej, niż tylko nowem źródłem taniego kredytu hipotecznego.

Z drugiej jednak strony nie może Komisya dla reform agrarnych zapoznawać, że w kraju naszym zdarzają się istotnie wypadki jaskrawych błędów przy zaklasowaniu gruntów, że także związanie tak ścisłe obu kryteryów powierzchni i dochodu katastralnego, jak to ma miejsce w obecnie obowiązujących postanowieniach ustawy, nie dozwala korzystać z pożyczek rentowych nawet gospodarstwom o powierzchni znacznie przenoszącej minimum w ustawie oznaczone, a położonym w okolicach kraju o gruntach żyznych a przecież zaklasowanych niekorzystnie. Komisya dla włości rentowych z przykładami takiemi już miała do czynienia i musiała, przestrzegając brzmienia ustawy, odmowne zająć stanowisko.

Zachodzi tedy niewątpliwie potrzeba zmiany §. 4. ustawy o tworzeniu włości rentowych, ale tylko takiej, wskutek której krajowa Komisya dla włości rentowych nie byłaby w przyszłości zmuszoną do niewolniczego przestrzegania minimum dochodu katastralnego nawet wtedy, gdy większa przestrzeń gruntów i ich jakość stwierdzona w danem gospodarstwie jasno wskazują, że zaszedł błąd w zaklaso-

waniu lub że gospodarstwo przy swych większych, niż minimalne rozmiarach, ma warunki i cechy gospodarstwa średnich rozmiarów, mogącego gospodarzowi i jego rodzinie zapewnić niezależny byt i dostatnie utrzymanie.

Krajowa Komisya dla włości rentowych powinna módz udzielić w takich wypadkach pożyczek rentowych mimo braku w dochodzie katastralnym.

Komisya dla reform agrarnych sądzi, że ten cel daje się osiągnąć, czyniąc częściowo zadość petitum wniosku p. Kuryłowicza i towarzyszy, przez taką zmianę postanowienia §. 4. ustawy, iżby Komisya dla włości rentowych miała możność wyboru jednego lub drugiego kryteryum właściwości gospodarstwa: albo kryteryum minimalnej i maksymalnej powierzchni gospodarstwa, albo bez względu na rozmiary jego powierzchni kryteryum określonego w ustawie dochodu katastralnego.

Takie ujęcie rzeczy pociąga za sobą konieczność podwyższenia nieco minimalnej powierzchni gospodarstwa, mającego się stać włością rentową, Komisya bowiem nie może uznać, iżby każde gospodarstwo o 3 hektarach gruntu miało już cechy żywotnego, średnich rozmiarów gospodarstwa, iżby mogło zapewnić byt dostatni gospodarzowi i jego rodzinie nawet gdy grunta tworzące podstawę tego gospodarstwa są gorszej jakości i owszem jakość gruntów tych, jeśli to gospodarstwo ma mieć te cechy, musi być przynajmniej średnia a więc wykazywać dochód katastralny przynajmniej 50 koron. Inaczej przy gospodarstwie większem, gdzie większa powierzchnia gruntu wynagradza gospodarczo brak w jego jakości.

Komisya zatem w swym wniosku podnosi minimum powierzchni do 5 hektarów, maximum pozostawiając niezmienione.

Przy drugiem kryteryum pozostawia Komisya dotychczasowe granice dla dochodu katastralnego określone. W ten sposób gospodarstwa o gruntach wysoko klasowanych będą mogły korzystać z pożyczek rentowych nawet. gdy nie będą miały 3 ha. powierzchni i wyrówna się przez to owe podwyższenie minimum powierzchni.

Komisya dla reform agrarnych nie może Wys. Sejmowi doradzać zmiany postanowienia §. 7. ustawy „o tworzeniu włości rentowych“ w myśl wniosku p. Kuryłowicza i towarzyszy. Postanowienie to nie stoi w żadnym związku z postanowieniami §. 4. tejże ustawy, gdy §. 4. łącznie z §§. 5. i 6. traktuje o właściwościach, jakie ma mieć gospodarstwo, by się mogło stać włością rentową, to §. 7. mówi o wysokości pożyczki rentowej, zawiera postanowienia normujące, wedle jakich podstaw ma być ta wysokość pożyczki oznaczoną. Gdyby w §. 4 opuszczono wymóg minimalnego i maksymalnego dochodu katastralnego, to jeszcze nie byłoby powodu do zmiany postanowienia §. 7. w kierunku we wniosku proponowanym, postanowienie bowiem tego §. wchodzi w akcyę dopiero przy wymiarze pożyczki, po oszacowaniu gospodarstwa. podczas gdy wymogi §. 4. już w chwili wniesienia podania winny zachodzić. Nadto jest i praktyczny i utylitarny wzgląd przemawiający za pozostawieniem §. 7. bez zmiany — a mianowicie: ułatwienie w wielu wypadkach, gdzie to będzie zgodne z interesem dłużnika, oznaczenia wysokości pożyczki.

Opierając się na powyższym wywodzie Komisya dla reform agrarnych wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Sękowski.

Sprawozdawca:
Hupka.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §. 4. ustawy z dnia 17. lutego 1905 r. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 40.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §. 4. ustawy z dnia 17. lutego 1905. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 40. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu i mają brzmieć, jak następuje:

§. 4.

Gospodarstwo, które przez zahipotekowanie na niem prawa zastawu dla pożyczki rentowej staje się włością rentową, musi być przedewszystkiem poddanem gospodarce rolniczej lub lasowej i nie może mieć mniejszej powierzchni niż 5 ha., ani też większej powierzchni niż 60 ha., albo bez względu na powierzchnię nie może wykazywać w rocznym czystym przychodzie katastralnym mniej niż 50 K, a więcej niż 1.000 K.

Wszystkie do gospodarstwa należące nieruchomości muszą być złączone w jedno ciało hipoteczne.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Moim Ministrom: rolnictwa, sprawiedliwości, skarbu i spraw wewnętrzych.

Ls. 1.553/907. We Lwowie, dnia 27. lutego 1907.

Akt. 157

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej z obrad ankiety w przedmiocie podniesienia zdrojowisk i uzdrowisk — oraz z projektem nowej ustawy zdrojowej.

Wysoki Sejmie!

Uchwalenia ustawy dla wszystkich zdrojowisk krajowych domagano się w Sejmie naszym za inicyatywą właściciela Szczawnicy p. Szalaya jeszcze w r. 1868. Pierwszym referentem był poseł Franciszek Paszkowski. Zlecono wówczas Wydziałowi krajowemu zbadać, w jakich warunkach mogłyby być wydane przepisy mające na celu podniesienie zdrojowisk.

Ponowiono uchwałę w roku 1869 w myśl referatu posła Juwenela Boczkowskiego, uwzględniając dodatkowe żądania rektora Józefa Majera.

Następne petycye w r. 1873, żądania Namiestnictwa z r. 1876 i Ministerstwa rolnictwa z r. 1877 nie posunęły sprawy naprzód.

Gdy zwątpiono o możności objęcia wszystkich zdrojowisk jedną ustawą, czynił od r. 1877 wnioski poseł Józef hr. Męciński o uchwalenie statutu dla Krynicy. Przyjęty jednak statut według referatu posła Gustawa Romera w roku 1881 nie otrzymał sankcyi.

Właściwym twórcą dziś obowiązującej ustawy zdrojowej jest poseł Władysław hr. Koziebrodzki. W mowie wygłoszonej w Sejmie dnia 6. listopada 1889 podał, że w kraju jest 150 zdrojowisk z 353 źródłami, a frekwencya roczna wynosi do 16.000 osób, które licząc najmniej po 250 złotych, zostawiają w kraju około 4,000.000 złotych rocznie.

Wrażenie wywarło przytoczenie słów Dietla:

„Naród o urządzenie swego zdrojowiska niedbały, nie poznał się na bogactwach ziemi swojej i nie stanął jeszcze na tym stopniu rozwoju, który ciągnąc korzyści z rodzinnych skarbów, mnoży pomyślność i zamożność kraju“

W pracach po za Sejmem wybitny brał udział pan inspektor szpitali, radca dr. Jan Stella Sawicki, w Sejmie rektor Korczyński.

Projekt ustawy był, jaki mógł być wobec warunków sankcyi, ale nie zadowalniał istotnie Izby. Wnioskodawca powitał go temi słowy: „Chciałbym więcej jednolitości w administracyi, więcej, że tak powiem sprężystości, aniżeli tu mamy w postanowieniach przedłożonego nam projektu. Ale poprawki, jakiebym w tym duchu chciał stawiać, możeby sprawę jeszcze odroczyły, a im prędzej ją się załatwi, tem będzie lepiej. A do poprawek droga w przyszłości nie zamknięta“.

Uchwalono ustawę 4. listopada 1890 r., a równocześnie poseł Rutowski żądał przedłożenia projektu organizacyi kredytu dla zdrojowisk analogicznie do kredytu dla gmin i pożyczek komunalnych, oraz ulg podatkowych dla domów i zakładów, jakoteż projektu poparcia środków komunikacyjnych do zdrojowisk. Poseł Władysław hr. Koziebrodzki postawił wniosek, by Wydział krajowy przedłożył projekt przyjścia w pomoc rozwojowi zdrojowisk zapomocą urządzeń, które leżą w zakresie kompetencyi Sejmu.

Minęło 16 lat. Zmian, uzupełnień, poprawek domagała się sejmowa Komisya sanitarna sprawozdaniem z 25. stycznia 1896 r., poseł Jakliński wnioskiem z 10. lutego 1897, Namiestnictwo, Wydział krajowy, a przedewszystkiem Polskie Towarzystwo balneologiczne.

Sejm w r. 1905 nie załatwił sprawozdania Komisyi administracyjnej, przedłożonego przez posła profesora Marsa, a zlecił zwołanie ankiety w myśl referatu rektora Gluzińskiego, który pisał: „Czterdzieści pięć tysięcy osób przesuwających się przez zdrojowiska i uzdrowiska nasze, poważna ilość osób szukających pomocy w zdrojowiskach zagranicznych, takich samych jak nasze, miliony flaszek obcych wód alkalicznych zalewających kraj nasz, a nie różniących się składem, co Komisya podkreśla, od naszych wód alkalicznych — toć to kapitał i straty, któremi kraj poważnie zająć się winien".

Ankieta odbyła się w maju r. 1906. Stenograficzny protokół na długo będzie wskazówką kierunku prac. Wydział krajowy zapowiada, że po specyalnem rozpatrzeniu żądań przystąpi do odpowiednich zarządzeń, a obecnie zgłasza projekt nowej ustawy zdrojowej.

Niewątpliwie jeszcze przed zbliżającym się sezonem Wydział krajowy upomni się, by rząd otaczał opieką rozwój zdrojowisk i usunięto wiele niewłaściwości, jak przeciążenie podatkowe, zbyt niski wymiar prawa wyrobu soli mineralnej, brak dobrych połączeń kolejowych do Krynicy i innych miejsc kąpielowych, dotkliwy brak wagonów turnusowych przy pociągach wychodzących wieczorem z Rymanowa i Iwonicza do Lwowa i przez Tarnów do Krakowa i t. p Wszystko, co ankieta poruszyła, jakoteż co podnoszono w Sejmie od szeregu lat, zatem i wniosek utworzenia organu opiekuńczego dla zdrojowisk będzie przedmiotem decyzyi Wydziału krajowego w najbliższym czasie, Komisya administracyjna przeto mniema, że sprawa podniesienia zdrojowisk jest na najlepszej drodze, czemu daje wyraz w proponowanej rezolucyi.

Co do projektu nowej ustawy zdrojowej Komisya powołuje się na zeszłoroczne sprawozdanie referenta Komisyi administracyjnej posła profesora Marsa i na wniosek ankiety, by wszystkie ówczesne sporne sprawy odesłać do statutu. Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi w całości do uchwały ustawę ramową dla zdrojowisk i uzdrowisk, tak jak ją Wydział krajowy obecnie zaproponował.

Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem wyda dla każdego zdrojowiska statut. Uwzględni wszelkie odrębności i właściwości a przestrzegać będzie, by w miejscowościach, w których zdrojowisko należy do jednego tylko właściciela, nominacya lekarza przysługiwała właścicielowi, jeśli go z własnych opłacać będzie funduszów. Upewnia o tem Komisyę oświadczenie członka Wydziału krajowego I. W-go Wereszczyńskiego zanotowane na 39. stronicy protokołu obrad ankiety. Obawy, iż postanowienia nowej ustawy zaszkodzić mogłyby rozwojowi takich zdrojowisk jak Lubień, Iwonicz, Rabka, Rymanów byłyby płonne, bo w tych zdrojowiskach statut pozostawi w mocy zasadę dawnej ustawy, iż lekarza mianuje ten, kto go opłaca.

Wyczerpujące umotywowanie zmian podaje referat Komisyi z 20. listopada 1905 r. (aleg. 629) i sprawozdanie Wydziału krajowego, byłoby zbędnem powtarzanie rzeczy, tak niedawno przedłożonych.

W myśl powyższych wywodów Komisya administracyjna po porozumieniu z Komisyą sanitarną wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmując do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z obrad ankiety w przedmiocie podniesienia zdrojowisk i uzdrowisk, oczekuje dalszych zarządzeń oraz wniosków na jednej z najbliższych sesyj.

II. Sejm uchwala dołączony pod *a)* projekt ustawy.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
Trzecieski.

Alegat A.

Ustawa

z dnia . . . . . urządzająca stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Każde zdrojowisko lub uzdrowisko (stacya klimatyczna) otwarte dla publicznego użytku na mocy zezwolenia Władzy państwowej, winno mieć swój statut.

Statut wydaje Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem i ogłasza go w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

§. 2.

Statut oznacza granice terytoryalne i ustanawia organizacyę zakładu.

§. 3.

Organami zakładu są:
a) Komisya zdrojowa lub Komisya klimatyczna;
b) zarząd zakładu;
c) lekarz zdrojowy lub lekarz klimatyczny.

§. 4.

Statut określi skład Komisyi zdrojowej (klimatycznej), sposób powoływania do komisyi i okres urzędowania Komisyi.

Statut określi również, w jakich wypadkach członek Komisyi utraca swój mandat.

§. 5.

Przewodniczącego Komisyi mianuje c. k. Namiestnictwo z pomiędzy członków Komisyi. Zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza i skarbnika wybiera Komisya.

§. 6.

Zadaniem Komisyi w ogólności jest staranie się o jak najpomyślniejszy rozwój zakładu, o wygody i rozrywki dla gości, oraz czuwanie nad tem, aby zakład skądkolwiek szkody nie doznał.

W szczególności:

zawiaduje Komisya funduszem kuracyjnym w granicach przeznaczenia tego funduszu i czuwa nad całością majątku powstałego z funduszu kuracyjnego w zakładach zdrojowych i stacyach klimatycznych;

wymierza i pobiera w granicach przez właściwe władze oznaczonych taksy i opłaty, a mianowicie:

taksy kuracyjne, taksy na muzykę i opłaty od przedsiębiorstwa zabaw, koncertów, teatrów, widowisk, oraz od urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego;

uwalnia w pojedynczych na uwzględnienie zasługujących wypadkach od obowiązku uiszczania taks i opłat;

czyni wnioski co do ustanowienia wysokości zmiany taks i opłat, co do regulaminu najmu mieszkań, co do utrzymywania dróg i ścieżek, przepisów kąpielowych, cen mieszkań i cenników w ogóle i co do stosunków sanitarnych;

wzywa pomocy właściwych władz, gdyby zakładowi skądkolwiek groziła szkoda lub uszczerbek.

Gdyby w zdrojowisku (uzdrowisku) powstał szpital, zawiaduje tym szpitalem Komisya, jeżeli akt fundacyjny inaczej nie postanawia.

Z końcem miesiąca września każdego roku obowiązaną jest Komisya zdrojowa (klimatyczna) uchwalić preliminarz dochodów i wydatków na rok następny i wraz z umotywowaniem przedłożyć go Wydziałowi krajowemu, który wspólnie z c. k. Namiestnictwem preliminarz ten zatwierdza.

Gdyby Komisya nie wstawiła do preliminarza bądź to należytości, które mają ścisłą łączność z zadaniem Komisyi i przeznaczeniem funduszu kuracyjnego, lub też należytości, które pokryte być mają na mocy wyroku sądowego, orzeczenia administracyjnego lub też na mocy prawnego dokumentu zobowiązania, wówczas Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem może taką należytość z urzędu wstawić do preliminarza wydatków i wrazie potrzeby zarządzić pokrycie niedoboru budżetowego dochodem z taks lub opłat przewidzianych w §. 12. niniejszej ustawy.

Z końcem każdego roku, a najpóźniej z końcem miesiąca stycznia następnego roku składa Komisya z zarządu funduszem kuracyjnym rachunek Wydziałowi krajowemu i c. k. Namiestnictwu, a w ciągu sezonu następnego podaje ten rachunek do publicznej wiadomości.

Wrazie nieodpowiedniego zarządu funduszem kuracyjnym, może być zarząd ten odebranym Komisyi i sprawowanie onego powierzonem organowi ustanowionemu przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

§. 7.

Komisya w zakresie działania, służącym jej w moc niniejszej ustawy, wyznacza swoje organa administracyjne i wykonywa swe uchwały, o ile one nie naruszają praw prywatnych.

Przeciw uchwałom i zarządzeniom Komisyi służy prawo odwołania się do Wydziału krajowego w ciągu dni czternastu, który po wysłuchaniu opinii c. k. Namiestnictwa załatwia takie odwołanie ostatecznie.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem może poruczyć gminie wykonywanie uchwał Komisyi zdrojowej (klimatycznej), jeżeli Rada gmina uchwałą — z zachowaniem przepisów ustawy gminnej powziętą — obowiązek wykonywania tych uchwał na siebie przyjęła.

§. 8.

Decyzya co do poczynionych wniosków Komisyi służy stosownie do przedmiotu bądź właścicielowi zakładu, bądź władzy, w moc ustaw do tego powołanej.

§. 9.

Właściciel zakładu winien ustanowić zarządcę odpowiedzialnego wobec władz za zachowanie obowiązujących przepisów.

§. 10.

Lekarz zdrojowy (klimatyczny) jest członkiem Komisyi klimatycznej, zawiaduje on sprawami sanitarnemi zakładu.

Statut określi, kto mianuje lekarza zdrojowego, kto go opłaca i kto wykonuje nad nim władzę dyscyplinarną.

§. 11.

Instrukcya wydana przez c. k. Namiestnictwo, określa wymaganą kwalifikacyę i obowiązki lekarza.

§. 12.

W zakładach liczniej odwiedzanych służy c. k. Namiestnictwu prawo mianowania inspektora w celu państwowego nadzoru nad wykonywaniem policyi miejscowej.

§. 13.

Fundusz kuracyjny powstaje:

a) z taks kuracyjnych i taks na muzykę;

b) z opłat pobieranych od przedsiębiorstw, widowisk, zabaw, koncertów i t. d.;

c) z opłat pobieranych za używanie urządzeń, utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego;

d) z grzywien, jakieby na rzecz funduszu kuracyjnego przyznano, wreszcie

e) z datków dobrowolnych i zapisów.

Funduszu kuracyjnego używać należy na zapewnienie bezpieczeństwa gościom, na upiększania zdrojowiska, uzdrowiska, (stacyi klimat.), na urządzenia służące do uprzyjemnienia i udogodnienia gościom pobytu w zakładzie, na opłacanie muzyki, na subwencyonowanie szpitala w zdrojowisku (uzdrowisku), na spłaty zobowiązań Komisyi, ewentualnie na opłacanie lekarza, urzędników i sług Komisyi.

§. 14.

Wysokość taks i opłat wymienionych w §. 12. lit. a) i b), oznacza Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Ewentualne prywatno-prawne pretensye z powodu dotychczasowego poboru taks i opłat, mają być uregulowane przed wydaniem statutu.

Sposób pobierania taks od gości określi szczegółowo Statut.

Statut może nałożyć na odnajmujących gościom mieszkania obowiązek ściągania taks od gości na rzecz Komisyi zdrojowej (klimatycznej).

§. 15.

O przyznaniu okręgu ochronnego poszczególnemu zdrojowisku orzekają c. k. Władze górnicze na podstawie obowiązujących ustaw.

Poszukiwanie na obszarze zdrojowiska za minerałami niezastrzeżonymi, jako też wiercenie lub kopanie głębokich studni na tym obszarze, zależnem jest od zezwolenia Władzy politycznej po wysłuchaniu opinii Władzy górniczej i wysłuchaniu opinii właściciela.

§. 16.

Orzeczenie czy wywłaszczenie na podstawie §. 365. ustawy cywilnej ma być zastosowane na rzecz właściciela poszczególnego zakładu, a względnie na rzecz funduszu kuracyjnego, należy do kompetencyi c. k. Władz politycznych.

§. 17.

Ustawa niniejsza w niczem nie narusza służącego administracyi państwa prawa nadzoru zwierzchniczego nad zdrojowiskami i uzdrowiskami.

§. 18.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w dni trzydzieści po jej ogłoszeniu.

§. 19.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 1.500/1907. We Lwowie, dnia 27. lutego 1907 r.

Aleg. 158

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o melioracyach.

Wysoki Sejmie!

Komisya gospodarstwa krajowego badając przedłożenie Wydziału krajowego w zakresie meloracyj, stwierdziła, iż wszystkie omówione tam sprawy przedstawione są wyczerpująco i dają dokładny obraz działalności Wydziału krajowego a względnie biura melioracyjnego. Komisya uważa tedy za zbyteczne rozbierać je tutaj a sprawozdanie swoje ogranicza do tych spraw, które zdaniem komisyi wymagają koniecznie enuncyacyi ze strony Wysokiego Sejmu jakoteż co do takich, które wymagają uchwały Wysokiego Sejmu.

Trzymając się porządku przyjętego w sprawozdaniu Wydziału krajowego Komisya stwierdza:

I. W sprawie wykonania uchwał Wysokiego Sejmu.

1. Iż z uchwalonych na posiedzeniu z 11. listopada 1905 rezolucyj do c. k. Rządu, domagających się wyjednania sankcyi dla projektów ustaw o nowych przedsiębiorstwach melioracyjnych uwzględnioną została rezolucya co do sankcyi ustawy o regulacyi Pełtwi i o regulacyi Wereszycy. Natomiast nie uzyskały dotąd sankcyi projekty ustaw:

a) o regulacyi Sołotwy i Rokitny uchwalony jeszcze 1. maja 1900 r.

b) o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy; o podwyższeniu lewego wału Wisły od ujścia Białuchy do granicy Państwa i o podwyższeniu prawego wału Wisły między Podgórzem a Niepołomicami, — wszystkie trzy uchwalone 24. października 1903, wreszcie

c) o uzupełnieniu regulacyi Wisłoka i Pielnicy uchwalony 3. listopada 1904.

Projekty ustaw ad *b)* są na bieżącej sesyi przedmiotem ponownego przedłożenia Wydziału krajowego, o czem sprawozdanie przydzielone zostało do załatwienia Komisyi wodnej; co do projektu ad *a)* Wydział krajowy nie otrzymał ze strony c. k. Rządu dotąd o przeszkodach w przedłożeniu do sankcyi żadnego dalszego zawiadomienia. Komisya gospodarstwa krajowego zaznaczyła już swoje stanowisko w tym przedmiocie w sprawozdaniu z 28. października 1905 l. s. 3521 — obecnie sądzi, iż należy ponowić wezwanie do c. k. Rządu z dodatkiem, ażeby bez względu na prawomocne ustalenie okręgu konkurencyjnego i zawiązanie spółki wodnej wyjednał sankcyę tego projektu ustawy.

Projekt ad *c)* o uzupełnieniu regulacyi Wisłoka i Pielnicy nie został dotąd z tego powodu sankcyonowany, iż przy reambulacyi projektu technicznego, przeprowadzonej w kwietniu 1905 r. podnieśli delegaci c. k. Rządu różne kwestye technicznej natury, tudzież kwestyę, czy rzeki te posiadają charakter górski i czy tem samem przedsiębiorstwo może pozyskać 50% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego, które to kwestye wymagały zaznaczenia stanowiska Wydziału krajowego. Dalej z tego powodu, iż c. k. Ministerstwo rolnictwa przed powzięciem decyzyi co do subwency-

onowania tego przedsiębiorstwa zażądało przeprowadzenia postępowania wodno-prawnego. Przy dochodzeniach przeprowadzonych przez Starostwo sanockie w dniach od 20. października do 7. listopada 1905 zgłosiły strony interesowane rozmaite żądania, które również wymagały oświadczenia Wydziału krajowego.

W obu rzeczonych kierunkach Wydział krajowy złożył swoje oświadczenie w odezwie z 24. stycznia 1906 r. l. 114.335 a odezwą c. k. Namiestnictwa 1906 roku l. 151.291 otrzymał zawiadomienie, iż c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznaje na to przedsiębiorstwo 50% ze Skarbu państwa (tyleż wynosi zasiłek także ze Skarbu krajowego) — że jednak projekt ustawy nie może być jeszcze pzredłożony do sankcyi, albowiem oznaczona w projekcie suma kosztorysowa zostanie prawdopodobnie przekroczoną a to wskutek żądania stron wprowadzenia dodatkowych robót i wynikającej stąd potrzeby przerobienia kosztorysu.

Pracy tej dokonuje obecnie biuro melioracyjne i uzupełniony kosztorys zostanie niebawem c. k. Rządowi przedłożony.

W przewidywaniu, iż mimo to sankcya projektu nie rychło nastąpi, a przynajmiej w takim czasie, ażeby jeszcze w b. r można było przystąpić do robót, Wydział krajowy nie wstawił do preliminarza funduszu krajowego na rok 1907 pierwszej raty zasiłku krajowego.

2. Z uchwalonych na ostatniej sesyi projektów ustaw o przedsiębiorstwach melioracyjnych nie uzyskały jeszcze sankcyi o regulacyi rzeki Raty z dopływami i o regulacyi Tyśmienicy z dopływami.

Gdy jednak reambulacya obydwu projektów technicznych przeprowadzoną została w ciągu roku 1906 i gdy pierwsze raty zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego wstawione zostały do budżetu państwowego na rok 1906, spodziewać się należy, iż sankcya rzeczonych ustaw nie natrafi na przeszkody.

3. Ze sprawozdania Wydziału krajowego powzięła Komisya, iż w sprawie subwencyonowania publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych na podstawie ustawy z 30. czerwca 1884 r. l. 116 Dz. p. p wchodzi c. k. Rząd na drogę, której bezwarunkowo Komisya gospodarstwa krajowego nie może uznać za właściwą. Zamiast mianowicie przyznać zasiłki w gotówce, proponuje c. k. Rząd zaciągnięcie pożyczki przez kraj, od której anuitety w miarę przyznanych zasiłków miałby opłacać skarb Państwa i kraj a względnie i spółki wodne.

Taką propozycyę uczyniło c. k. Ministerstwo rolnictwa przy subwencyonowaniu przedsiębiorstwa regulacyi Wereszycy, dalej regulacyi górnej Trześniówki i wreszcie regulacyi Pełtwi.

Już w sprawozdaniu w tym przedmiocie Wysokiemu Sejmowi na poprzedniej Sesyi przedłożonem zaznaczyła Komisya swoje stanowisko z powodu proponowanego w ten sposób subwencyonowania przedsiębiorstwa o regulacyi Wereszycy.

Mianowicie uznała Komisya, a także Wysoki Sejm, przyjmując jej sprawozdanie do wiadomości, iż obciążenie kraju takiemi pożyczkami nie jest wskazanem ze względu na finanse kraju, że dalej proceder, połączony z zaciągnięciem pożyczek wpływa na opóźnienie rozpoczęcia robót, a wreszcie, że taka forma wypłaty subwencyi nie odpowiada przepisom wyżej powołanej ustawy o państwowym funduszu melioracyjnym.

Na podstawie bowiem i w duchu tej ustawy kraj ma prawo żądać wypłat subwencyi w gotówce.

W wypadku z subwencyonowaniem przedsiębiorstwa regulacyi Wereszycy na przedstawienie Wydziału krajowego odstąpił Rząd od swej propozycyi, natomiast jednak rozłożył wypłatę subwencyi nie jak proponował Wydział krajowy na 10 lecz na 20 rat rocznych. Inaczej jednak przedstawia się rzecz z subwencyonowaniem przedsiębiorstwa regulacyi Pełtwi. Ażeby nieprzewlekać sprawy zatwierdzenia ustawy, Wydział krajowy odstąpił wyjątkowo od zasadniczego stanowiska i zgodził się na zaciągnięcie przez kraj pożyczki potrzebnej na pokrycie 40% dodatku państwowego z funduszu melioracyjnego i 10% zasiłku z państwowej dotacyi wodnej, która to pożyczka stosownie do życzenia c. k. Rządu spłaconą być ma w 25 latach. Ponieważ z zestawienia planu umorzenia tej pożyczki, gdyby ją także na pokrycie datku krajowego zaciągnięto, okazało się, iż kraj ponieść by musiał przez cały okres amortyzacyjny większy wydatek o **960.642 K.**, czyli że datek krajowy wynosiłby 3,268.642 K, — Wydział krajowy postanowił nie przedkładać Wysokiemu Sejmowi wniosku na zaciągnięcie pożyczki celem pokrycia datku z funduszu krajowego, lecz wstawiać do preliminarza funduszu krajowego przypadający corocznie 40% zasiłek

kraju na 18-letni okres budowy rozłożony. Na ten cel preliminuje też Wydział krajowy na rok 1907 kwotę 128 222 K.

To stanowisko Wydziału krajowego uznać należy za zupełnie usprawiedliwione. Skutkiem tego postanowienia Wydziału krajowego, zakomunikowanego c. k. Ministerstwu rolnictwa, projekt ustawy o regulacyi Pełtwi uzyskał sankcyę monarszą, a Wydział krajowy przystąpił do wygotowania operatu konkurencyjnego oraz do redakcyi rozporządzenia wykonawczego i zapowiada, iż z wiosną b. r. przystąpi do rozpoczęcia robót.

Co do subwencyonowania przedsiębiorstwa regulacyi górnej Trześniówki toczą się jeszcze rokowania Wydziału krajowego z c. k. Rządem, gdyż Administracya Państwa nie chce się zgodzić na wypłatę datku państwowego w latach 10, lecz rozkłada go na lat 20. Wskutek tych rokowań ociąga się też c. k. Ministerstwo z potwierdzeniem rozporządzenia wykonawczego, w którem przewidzianem jest 10-letni okres budowy.

Komisya gospodarstwa krajowego mniema, iż przeciwko praktykowanej obecnie przez c. k. Rząd w formie wypłaty zasiłków z państwowego funduszu melioracyjnego należy się stanowczo zastrzedz, tem więcej, iż zastosowanie jej względem naszego kraju nie da się niczem usprawiedliwić, a już najmniej stanem państwowego funduszu melioracyjnego, do którego wpłynie w r. 1907 oprócz zwyczajnej dotacyi rocznej 4,000.000 koron nadzwyczajna dotacya w sumie 3,000.000 koron zapasów kasowych.

Wydział krajowy w każdorocznem sprawozdaniu w zakresie melioracyi wykazuje stan państwowego melioracyjnego i udział w nim każdego z krajów koronnych. Procentowy udział Galicyi w tym funduszu wynosić powinien — w stosunku do powierzchni kraju — przeszło 25%, a w stosunku do obszaru gruntów uprawnych 34%, gdy tymczasem w żadnym roku cyfry tej kraj nasz nie dosięgnął, zaś w roku 1906 wynosił udział naszego kraju tylko 19·85%. Administracya Państwa nie zna żadnego słusznego powodu do odmówienia Galicyi wypłat gotówkowych i dlatego sądzi Komisya, iż należy ze strony Wysokiego Sejmu zastrzedz się przeciwko wprowadzeniu praktyki pokrywania datków państwowych przez zaciąganie pożyczek przez kraj.

W tym celu przedstawia Komisya do uchwalenia poniżej sformułowaną rezolucyę do Rządu.

4. W sprawie projektowania i wykonywania kanalizacyi i wodociągów dla gmin polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu uchwałą z 15. listopada 1905, aby przedstawił wnioski co do rozszerzenia zakresu działania biura melioracyjnego także w kierunku projektowania i wykonywania wodociągów i kanalizacyi w gminach wiejskich, małomiejskich i miastach prowincyonalnych, ażeby pomoc w tych czynnościach udzieloną była na koszt funduszu krajowego, wreszcie co do wykształcenia i ustanowienia w tym celu odpowiednich sił fachowych.

Wydział krajowy czyniąc temu poleceniu zadość, przedstawia wnioski na odpowiednią zmianę §§. 1. i 11. instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego, tudzież na ustanowienie dwóch sił fachowych w randze inżynierów.

Komisya gospodarcza krajowa zaleca Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia przedstawione w tym kierunku wnioski.

---

5. Celem ułatwienia akcyi drenowania, a to wobec zwiększonej dotacyi rocznej na drenowanie gruntów włościańskich z 50.000 K na 80.000 K, oraz wobec utworzenia funduszu pożyczkowego 5-milionowego na osuszenie i drenowanie polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu na ostatniej sesyi, ażeby zbadał, czy nie należałoby przyjść z wydatniejszą pomocą fabrykom produkującym rurki drenarskie dla zapewnienia właścicielom gruntów potrzebnej i odpowiedniej ilości rurek drenowych i ażeby w tym kierunku przedłożył odpowiednie wnioski.

Wydział krajowy stwierdził, że wskutek ożywionego w ostatnich latach we wszystkich większych miastach ruchu budowlanego i wskutek zwiększonego przez to popytu także po wsiach za cegłą i dachówką i wobec większego zysku na produkcyi i sprzedaży tych dwóch artykułów cegielnie niechętnie wyrabiają rurki drenowe, a nawet kilka większych cegielń w ostatnim czasie zaniechało zupełnie wyrobu drenów. Wydział krajowy stwierdził dalej, że w ostatnich latach okazał się popyt za rurkami drenowemi większym od podaży, że drenowanie w licznych miejscowo-

ściach dla braku rurek musiało być zaniechane, i że w roku 1906 dla dokończenia subwencyonowanego drenowania gruntów włościańskich w Jarosławskiem musiano sprowadzić rurki drenowe z Morawy. Wydział krajowy konstatuje więc potrzebę przyjścia z pomocą większym fabrykom o piecach kręgowych, a to w ten sposób, by im dostarczyć odpowiednich pras drenarskich najnowszej konstrukcyi do popędu parowego, w zamian za co właściciele fabryki będą zobowiązani wyrabiać rocznie pewną z góry oznaczyć się mającą ilość rurek drenowych i sprzedawać je po cenach w porozumieniu z Wydziałem krajowym oznaczyć się mających.

Na razie proponuje Wydział krajowy zakupno 5-ciu pras o sprawności 10.000 rurek dziennie przy sile 8 - 12 koni parowych w cenie do 7.000 koron w jednej z fabryk krajowych, z którą nawiązał pertraktacye i proponuje rozmieszczenie tychże pras w cegielniach, w okolicy których będzie wykonywanych najwięcej robót drenarskich. Na ten cel potrzebnym jest kredyt w kwocie 35.000 K, Wydział krajowy wstawił jednak do preliminarza funduszu krajowego połowę tej sumy, t. j. kwotę 17.500 K, zaś o przyznanie drugiej połowy tytułem subwencyi z państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye odniósł się za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa do c. k. Ministerstwa rolnictwa.

Już po zamknięciu i wydrukowaniu sprawozdania Wydziału krajowego nadeszła odpowiedź c. k. Ministerstwa rolnictwa, zaintymowana Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z 12. grudnia 1906 L. IX. $\frac{1.740/1903}{45}$, według której władza ta zgadza się w zasadzie na wypłatę subwencyi między innemi z następującemi zastrzeżeniami: że subwencya ta nie może być wyższą, że na wypadek gdyby Wysoki Sejm uchwalił niższą kwotę, taka sama wypłaconą zostanie ze skarbu państwa, wreszcie że zakupione prasy stanowić mają wspólną własność kraju i państwa.

Na warunki te, jak się Komisya poinformowała, Wydział krajowy zgodzi się i przedłoży oświadczenie c. k. Rządowi, skoro pertraktacye z fabryką pras drenarskich zostaną ukończone. Wobec przedstawionego stanu rzeczy Komisya gospodarstwa krajowego zaleca Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia wniosek na uchwalenie kwoty 17.500 koron tytułem subwencyi na zakupno pras drenarskich do popędu motorowego.

II. Postęp budowy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych w roku 1905

wykazany w sprawozdaniu Wydziału krajowego uznała Komisya za normalny. O ile przy niektórych przedsiębiorstwach okazały się przekroczenia preliminarza kosztorysowego, uznała je Komisya za usprawiedliwione.

III. Drobne melioracye.

W dziale tym preliminuje Wydział krajowy tytułem subwencyi łączną kwotę 368.502 K, z czego przypada na popieranie kultury torfowisk 8.500 koron, reszta częścią na konserwacye wykonanych dawniej przedsiębiorstw, częścią na zabudowanie lub lokalną regulacyę potoków i rzek, wreszcie na drenowanie i osuszenie gruntów. W sumie tej mieści się także kwota 80.000 koron na drenowanie gruntów włościańskich, jako VII. rata z dziesięciolecia. Dotacya ta na podstawie zeszłorocznej uchwały Wysokiego Sejmu podwyższoną została z 50.000 K na 80.000 K.

Fundusz dyspozycyjny dla Wydziału krajowego proponuje Wydział krajowy na rok 1907 o 10.000 K wyższy, niż w poprzednich latach z tego powodu, iż nadwyżką tą zamierza pokryć różnicę kursu papierów wartościowych, w jakich zaciągnie pożyczkę 5 cio milionową na osuszenie i drenowanie gruntów tak, ażeby mogła pozostać do dyspozycyi pełna kwota pożyczki. Na popieranie zaś nowych drobnych melioracyi preliminuje Wydział krajowy w ogóle 135.466 K.

Komisya gospoparstwa krajowego uznaje wszystkie w tym dziale preliminowane zasiłki za usprawiedliwione i wnosi na uchwalenie tychże.

IV. Nowe przedsiębiorstwa melioracyjne. Regulacya potoku Błożewki i zabudowanie potoku Krzemionki. Uzupełnienie regulacyi Bugu i Białej. Przyznanie dodatkowych zasiłków na obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim i projekt ustawy konserwacyjnej dla tego przedsiębiorstwa.

1. Wykonując w dalszym ciągu programową uchwałę Wysokiego Sejmu z 13. lutego 1894 o regulacyi rzek, przedkłada obecnie Wydział krajowy projekt ustawy o regulacyi Błożewki w dorzeczu górnego Dniestru.

Regulacya Błożewki wraz z dopływami ma na celu odwodnienie i ochronę od dorocznych wylewów obszaru 6585 morgów, położonego w 31 gminach i obszarach dworskich w powiatach Rudeckim, Samborskim i Staro-samborskim. Koszt robót obliczony na 1,122.000 koron ma być pokryty 40% datkami ze skarbu państwa i kraju i 20% datkiem przez przymusową spółkę wodną Gdy wykonanie robót preliminowano na lat 11, przeto roczna rata zasiłku kraju i państwa wynosiłaby po 40.800 K, zaś spółki wodnej 20 400 K

Ponieważ rentowność przedsiębiorstwa jest dostatecznie uzasadnioną, Komisya gospodarstwa krajowego wnosi na uchwalenie projektu ustawy.

2. Dalsze nowe przedsiębiorstwo zabudowanie potoku Krzemionki w powiecie Staro-Samborskim i Samborskim projektuje Wydział krajowy na podstawie uchwały Wys. Sejmu z 24. października 1903, którą przekazano Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia petycyi gminy Wola Koblańska. Projekt zabudowania opracowany przez sekcyę samborską c. k. Oddziału leśnio-technicznego dla zabudowania potoków górskich obejmuje regulacyę potoku na długości 9.425 m., oraz zabudowanie trzech debr, a ogólny koszt obliczono na 240.000 K.

Komisya reambulacyjna złożona z delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa i Wydziału kraj. uznała potrzebę wykonania projektowanych robót, gdyż potok ten posiadając wybitny charakter potoku dzikiego, zasypuje żwirem znaczne przestrzenie gruntów, zagraża pojedynczym miejscowościom i zanosi żwir do łożyska Dniestru.

Do kosztów przyczynić się ma kraj i państwo po 50%, a c. k. Ministerstwo rolnictwa przyrzekło już udział skarbu państwa w tej wysokości, lecz oznajmiło zarazem, że zasiłek ten wypłaci w anuitetach, gdyby zaś Wydział krajowy żądał wypłaty w gotówce, oznajmiło, że wypłata zasiłku mogłaby nastąpić w latach 20—25.

Przeciwko temu postanowieniu wniósł Wydział krajowy przedstawienie, które też odniosło skutek, gdyż w reskrypcie z 31. grudnia 1906 l. 29.379 intymowanym Wydziałowi kraj. odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 15. stycznia 1907 l. IX. 162/5/20 zgodziło się c. k Ministerstwo rolnictwa na wypłatę 50% zasiłku państwowego w czterech równych ratach rocznych po 30.000 K, żądając tylko zamieszczenia w § 3. projektu ustawy słowa „maksymalną kwotą“, w rozporządzeniu zaś wykonawczem zastrzeżenia, że ewentualne oszczędności mają przypaść po połowie skarbowi kraju i państwa.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa poleciło sekcyi Samborskiej rozpocząć robotę w roku 1907, jeżeli Wysoki Sejm wcześnie uchwali projekt ustawy, proponuje Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego uchwalenia I. raty 50% datku kraj. w kwocie 30.000 K na r. 1907.

3. Potrzebę uzupełnienia regulacyi Bugu, przedsiębiorstwa wykonywanego na podstawie ustawy krajowej z 9. lipca 1894 Nr. 69 Dz. u. kr. motywuje Wydział krajowy tem, iż w projekcie regulacyi z r. 1891 przewidziano tylko wykonanie przekopów i zamknięcie starych łożysk budowlami faszynowemi. Ponieważ jednak przy wykonywaniu robót okazało się, iż utrzymanie trasy regulacyjnej z powodu piaskowego gruntu jest niemożliwem bez równoczesnego ubezpieczenia brzegu tamami, przeto na wniosek Wydziału krajowego c. k. Ministerstwo rolnictwa upoważniło Wydział krajowy do prowadzenia systematycznej regulacyi Bugu od ujścia Raty w górę. Pociągnęło to za sobą. jak to zresztą z góry przewidziano, znaczne podwyższenie kosztów tak, iż preliminowana w ustawie krajowej z roku 1894 suma kosztorysowa 594.000 zł. (1,180.000 K) zaledwie wystarcza na uregulowanie Bugu od ujścia Raty do granicy gmin Sielca i Rudy czyli na długości 29·5 km. Wydział krajowy zarządził tedy opracowanie projektu systematycznej regulacyi od tego punktu aż do ujścia Pełtwi do Bugu (w Busku) w km. 72·155 — a po przeprowadzeniu technicznej reambulacyi projektu obliczono koszt robót uzupełniających na 2,524.000 K.

Do pokrycia tych kosztów postanowił Wydział krajowy przyczynić się datkiem w dotychczasowej wysokości 40% t. j. sumą 1,009.600 K, a do c. k. Rządu odniósł się o pokrycie reszty kosztów mianowicie po 30% z państwowego funduszu melioracyjnego i z państwowej dotacyi wodnej.

Wykonanie robót proponuje Wydział krajowy rozłożyć na lat 18, tak iż coroczny datek kraju wynosiłby 56.089 K, państwa zaś 84.132 K. Jakkolwiek decyzya c. k. Rządu w kwestyi pokrycia kosztów jeszcze nie nadeszła, Wydział krajowy ze względu na wyczerpany już fundusz regulacyjny ustawą z roku 1894 utworzony, wstawił do preliminarza funduszu krajowego na rok 1907 pierwszą ratę zasiłku krajowego.

Komisya gospodarstwa krajowego uznając wnioski Wydziału krajowego za usprawiedliwione, zaleca je do uchwalenia.

4. Uzupełnienie regulacyi rzeki Białej. Wydział krajowy przedstawia potrzebę uzupełnienia robót w tym kierunku, iż z całej dolnej przestrzeni rzeki mają być zabezpieczone tamy faszynowe narzutem kamiennym, zaś w górnej przestrzeni mianowicie w powiecie Grybowskim ubezpieczenie koryta rzeki budowlami równoległemi, nietylko na brzegach wklęsłych, jak to było w projekcie przewidziane, lecz także na brzegach wypukłych. Narzuty kamienne w przestrzeni dolnej, a ubezpieczenie brzegów wypukłych przestrzeni górnej nie były przewidziane w projekcie regulacyi Biały, w myśl którego wydaną została ustawa o tej regulacyi z 1. września 1892 Nr 72 Dz. u. kr., a temsamem wydatek potrzebny nie był przewidzianym w kosztorysie, skutkiem czego według obliczenia Wydziału krajowego zachodzi potrzeba dalszego nakładu w sumie 811.971 K 14 gr. Ponieważ na pokrycie tego wydatku posiada fundusz regulacyjny do dyspozycyi sumę 311.871 K 95 gr., przeto żąda Wydział krajowy przyzwolenia dodatkowego kredytu okrągło w kwocie 530.000 K.

Do kosztów tych przyczynić się ma fundusz krajowy datkiem w wysokości 40%, zaś skarb państwa z państwowego funduszu melioracyjnego datkiem w wysokości 50%, a z państwowej dotacyi wodnej w wysokości 10%.

Projekt ustawy o dodatkowych robotach, które wykonane być mają w przeciągu lat 3 od r. 1907 do r. 1909, przesłał Wydział krajowy c. k. Namiestnictwu z prośbą o wyjednanie przychylnej decyzyi c. k. Ministerstwa rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Komisya gospodarstwa kraj., zgadzając się z motywami Wydziału kraj. uzasadniającemi potrzebę wykonania projektowanych dodatkowych robót, przedstawia Wys. Sejmowi do uchwalenia projekt ustawy z następują ą zmianą §. 3. zażądaną w krótkiej drodze przez c. k. Ministerstwo rolnictwa. Mianowicie projekt uzupełnienia robót obejmuje także wykończenie prawego wału Biały na przekopie Świerczkowskim, którego koszta obliczono na 25.750 K. Ponieważ wedle pierwotnej ustawy z r. 1892 państwowa dotacya wodna nie przyczynia się żadnym datkiem do kosztów obwałowania, zatem zażądało c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych zniżenia 10% datku dotacyi wodnej o 2.575 K, którą to kwotę ma pokryć fundusz krajowy.

W ten sposób wyniesie datek kraju 40% na regulacyę, a 50% na obwałowanie 214.575 K (więcej o 2.575 K), 50% datek funduszu melioracyjnego w kwocie 265.000 K pozostaje bez zmiany, a 10% datek dotacyi wodnej wynosić będzie 50.425 K (mniej o 2.575 K). Przy trzechletniem okresie budowy wynosić będzie coroczna rata datku krajowego 71.525 K, (zamiast 70.667 K), czyli więcej o 858 K aniżeli Wydział krajowy preliminował i tę kwotę proponuje Komisya Wys. Sejmowi do uchwały.

5. Na obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim przedstawił Wydział kraj. potrzebę uchwalenia dodatkowego kredytu w kwocie 60.415 K 80 gr. C. k. Ministerstwo rolnictwa zatwierdzając projekt tego obwałowania, zażądało zmiany trasy wału według projektu Komisyi międzynarodowej dla regulacyi Wisły z r. 1896, a co do pokrycia nadwyżki kosztów spowodowanych tą zmianą, odroczyło decyzyę do czasu, kiedy ta nadwyżka będzie dokładnie obliczoną.

Po ukończeniu budowy w r. 1904 zarządził Wydział kraj. obliczenie wszystkich kosztów, które wykazały nadwyżkę w kwocie 114.471 K 51 gr. ponad preliminowany w ustawie koszt. Ponieważ na pokrycie tej nadwyżki posiada fundusz budowy z uzyskanych oszczędności do dyspozycyi kwotę 54.001 K 71 gr., przeto okazuje się brak w kwocie 60.416 K 80 gr.

Brak ten ma być pokryty w stosunku unormowanym ustawą o obwałowaniu Wisły i Wisłoki z roku 1894 mianowicie datkiem ze skarbu państwa i kraju w wysokości po 40% czyli w sumie po 24.166 koron 32 gr. a z funduszu powiatowego Mieleckiego datkiem w wysokości 20% t. j. kwotą 12.083 K 16 gr.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa oświadczyło, iż udział Państwa pokryć chce z państwowego funduszu melioracyjnego, należało przeto celem uzyskania owego dodatkowego kredytu zaprojektować ustawę, którą zechce Wys. Sejm uchwalić.

6. Z powodu ukończenia robót około obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim, przedkłada Wydział krajowy projekt ustawy o konserwacyi wykonanych robót przy tem przedsiębiorstwie.

Roczny koszt zwyczajnego utrzymania wraz z kosztami administracyi oblicza Wydział krajowy na 11.500 koron, który po połowie pokrytym być ma z funduszu krajowego i z funduszu powiatu mieleckiego. Projekt odpowiada w zupełności uchwalonym już przez Wys. Sejm i sankcyonowanym ustawom konserwacyjnym dla innych przedsiębiorstw melioracyjnych, to też Komisya gospodarstwa krajowego zaleca go Wys. Sejmowi do uchwalenia.

V. Powiększenie sił technicznych krajowego biura melioracyjnego.

Już na zeszłorocznej sesyi sejmowej przedstawiła Komisya Wys. Sejmowi potrzebę wydatniejszego powiększenia personalu technicznego krajowego biura melioracyjnego, aniżeli to wówczas Wydział krajowy ze względów oszczędnościowych zaprojektował. Wysoki Sejm uchwalił też polecenie do Wydziału krajowego, ażeby zbadał tę potrzebę i przedstawił odpowiednie wnioski Temu poleceniu czyni obecnie Wydział krajowy zadość i proponuje utworzenie 4 nowych posad, a to po jednej w VII., VIII., IX. i X. klasie rangi z rocznym obciążeniem funduszu krajowego w kwocie 16.920 koron. Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, iż to powiększenie, jak to zresztą sam Wydział krajowy przyznaje, nie jest wcale wystarczającem, w przekonaniu jednak, iż Wydział krajowy nie omieszka na przyszłość przyjść z dalszymi wnioskami w tym kierunku, aprobuje wniosek Wydziału krajowego, który ze względu na wypróbowaną działalność i pożyteczność biura melioracyjnego nie wymaga zresztą bliższego motywowania.

VI. Petycye.

Wysoki Sejm przydzielił Komisyi gospodarstwa krajowego cały szereg petycyj, których załatwienie należy do zakresu działania c. k. Rządu, a po części Wydziału krajowego, mianowicie:

1. Petycye l. s. 231 i 527 gmin Bilicz i Strzelbice pow. starosamborskiego o regulacyę potoku Jabłonki;

2. petycyę l. s. 573 gminy Zagórz pow. sanockiego o regulacyę rzeki Osławy;

3. petycyę l. s. 707 gminy Szaflary pow. nowotarskiego o zabezpieczenie od zalewu i podrywania gruntów przez wodę sprowadzoną rowami materyałowymi kolei Chabówka-Zakopane;

4. petycyę l. s. 980 gminy Wygnanka pow. czortkowskiego o obniżenie jazu na Serecie samowolnie podwyższonego przez dzierżawę młyna celem zapobieżenia wylewom;

5. petycyę l. s. 1.144 gminy Dęba o uwolnienie od datków konkurencyjnych do regulacyi górnej Trześniówki;

6. petycyę l. s. 1.415 gminy Dobrzechów o przyspieszenie regulacyi Wisłoka;

7. petycyę l. s. 184 strażników obwałowania Wisły i Sanu o podwyższenie płac;

8. petycyę l. s. 357 gmin i obszarów dworskich Lenina wielka i mała, Ławrów, Tycha, Nanczółka wielka i mała i Potok wielki pow. starosamborskiego o uregulowanie miejscowych potoków;

9. petycyę l. s. 526 gminy Stochynie pow. starosamborskiego o osuszenie niwy Błonie;

10. petycyę l. s. 1.303 gminy Posada dolna o regulacyę rzeki Taby;

11. petycyę l. s. 574 gmin Bzianka, Trześniów, Wzdów i Besko, tudzież obszarów dworskich Bzianka i Besko o odpisanie zaległych i zwrot uiszczonych datków konkurencyjnych do kosztów regulacyi Wisłoka, tudzież o przeprowadzenie regulacyi Wisłoka od Bzianki do ujścia, oraz o uregulowanie dopływów Wisłoka i zabezpieczenie szluzami, które jest objęte projektem regulacyjnym.

Co do powyższych petycyj zauważa komisya:

że regulacya Jabłonki i Osławy objętą jest programem uzupełnienia regulacyi rzek kanałowych i nowelą do ustawy regulacyjnej, jak się to okazuje z przedłożenia Wydziału krajowego o regulacyi rzek kanałowych;

że sprawy poruszone w petycyach pod 3., 4, 5. i 6. należą do kompetencyi władz politycznych;

że petycye pod 7, 8, 9. i 10. mogą być zalecone Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Co się zaś tyczy petycyi ad 11., to gdy uzupełnienie regulacyi górnego Wisłoka i Pielnicy w myśl uchwalonego przez Wys. Sejm d. 3. listopada 1904 projektu ustawy zostało zapewnione na wyłączny koszt państwa i kraju bez udziału spółki wodnej, a regulacya środkowej i dolnej przestrzeni Wisłoka od Haczowa do ujścia objęta jest nowelą do ustawy o regulacyi rzek kanałowych, prośba interesentów o tę regulacyę jest bezprzedmiotowa.

O ile zaś chodzi o uwolnienie członków spółki wodnej od datków na wykonane już roboty, których koszta wedle ustawy z 1. lipca 1986 Dz. u. kraj. Nr. 68. preliminowane były na 258.000 K (129.000 złr. w. a.), to komisya sądzi, że wobec przyjęcia na skarb państwa i kraju dodatkowych kosztów w sumie 780.000 K prośba ta nie zasługuje na uwzględnienie, i dlatego wnosi przejście nad tą petycyą do porządku dziennego.

Na podstawie powyższego sprawozdania Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 4. grudnia 1906 l. 112.481 Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rubr. IX. poz. 13. wydatków na r. 1907 następujące zasiłki:

a)	na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908) . .	2.800 K
b)	na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do r 1914) .	1.200 „
c)	na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do r. 1925) . .	1.000 „
d)	na drenowanie gruntów włościańskich VII. rata (z 10-lecia) . .	80.000 „
e)	na zabudowanie potoków Harbutówki i Gośeibki (w pow. Myślenickim) III rata (ostatnia)	— „
f)	na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów III. rata (ostatnia)	10.800 „
g)	na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz), II. rata (ostatnia)	7.729 „
h)	na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie II. rata (z 5-lecia) .	6.432 „
i)	na osuszenie gruntów w gminie Bojanec (pow. Żołkiew), II rata (z 3-lecia)	12 000 „
k)	na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów, II. rata (z 3 lecia) .	9 367 „
l)	na zbudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowy (pow. Nowy Targ), II. rata (ostatnia)	11.125 „
m)	na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowa (pow. Grybów), kredyt dodatkowy	1.250 „
n)	na regulacyę Złotego Potoku w gminie Padew (pow. Mielec), II. rata (ostatnia)	13.333 „
o)	na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz), I rata (z 2-lecia)	6.425 „
p)	na lokalną regulacyę Prutu pod Kołomyją	11.250 „
r)	na zabudowanie potoku Biczyczanki (pow. Nowy Sącz), I. rata (z 2-lecia)	15.000 „

s)	na zabudowanie Dniestru w gminie Wołcze	18.350 K
t)	na osuszenie niwy „Dunaj i Klasne w Jaślanach (pow. Mielec) .	8.067 „
u)	na zabudowanie potoku Zabawa (pow. Wieliczka)	14.000 „
w)	na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (pow. Stary Sambor), I. rata (z 2 lecia)	12.500 „
x)	na osuszenie gruntów w gminie Łysaków (pow. Mielec) . .	7.833 „
y)	na lokalną regulacyę Białego Dunajca w gminie Biały Dunajec (pow. Nowy Targ)	6.200 „
z)	na obwałowanie Wisły w powiecie Mieleckim, kredyt dodatkowy	24.166 „
aa)	na osuszenie gruntów w gminie Mazurówka (pow. Żydaczów) .	5.300 „
bb)	na regulacyę potoku Strymby w gminie Nadwórna . . .	6.375 „
cc)	na zakupno pras drenarskich	17.500 „
dd)	do dyspozycyi Wydziału krajowego	50.000 „
	Ogółem . .	360.002 K.

III. Sejm przyznaje na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk w rub. IX. poz. 14. wydatków na rok 1907 następujące zasiłki:

1.	w Jadachach	500 K
2.	w Rzochowie	500 „
3.	w Ohladowie	500 „
4.	w Dmytrowie	500 „
5.	w Połoniczny	500 „
6.	w Sielcu (pow. Sokal)	500 „
7.	w Kuliczkowie (pow. Sokal)	500 „
8.	w Peczeni (pow. Przemyślany)	500 „
9.	w Rzęśny polskiej	500 „
10.	na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie: w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1 000 K, a w perymetrze bagien Rzemieńskich, tudzież regulacyi Pustej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K, razem . . .	4.000 „
	Ogółem . . .	8.500 K.

IV. Sejm powiększa personal techniczny krajowego biura melioracyjnego o jednego etatowego starszego inżyniera, jednego etatowego inżyniera I. klasy, jednego etatowego inżyniera II. klasy i jednego etatowego inżyniera-adjunkta i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1907.

V. Sejm zmienia postanowienia §. 1. i ustępu pierwszego §. 10. instrukcyi służbowej dla biura melioracyjnego z dnia 9. maja 1893. Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 67, które zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać, jak następuje:

§. 1.

„Do zakresu działania krajowego biura melioracyjnego należy:

1. inicyowanie, projektowanie, wykonywanie i nadzór regulacyi wód niespławnych, ulepszeń gruntu za pomocą osuszenia i nawodnienia, tudzież budowy wodociągów i kanalizacyi w gminach;

2. konserwacya i nadzór wykonanych przy pomocy funduszu krajowego przedsiębiorstw melioracyjnych;

3. ulepszenie podziału pól i komasacya gruntów wraz z zakładaniem dróg polnych;

4. udzielanie fachowych opinij w sprawach podpadających pod postanowienia ustawy wodnej“.

§. 10. (ustęp pierwszy).

„W miarę przyzwolonych przez Sejm funduszów, oraz sił dyspozycyjnych biura melioracyjnego i jego ekspozytur udziela Wydział krajowy bezpłatnej pomocy technicznej poszczególnym właścicielom gruntów do projektowania, wytyczania i kontroli robót melioracyjnych, niezamożnym zaś gminom do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi“.

VI. Sejm ustanawia w biurze melioracyjnem dwie posady etatowych inżynierów-adjunktów, którzy mają być użyci do projektowania i budowy wodo-

ciągów i kanalizacyi, i upoważnia Wydział krajowy do obsadzenia tych posad z dniem 1. stycznia 1907

VII. Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 3.500 K na podróże naukowe dla inżynierów przeznaczonych do projektowania i budowy wodociągów i kanalizacyi.

Alegat I – 6.

VIII. Sejm uchwala załączone ad projekty ustaw;

1. o uzupełnieniu regulacyi rzeki Bugu;
2. o uzupełnieniu regulacyi rzeki Biały z dopływami;
3. o regulacyi potoku Błożewki z dopływami;
4. o zabudowaniu potoku Krzemionki;
5. o udzieleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim;
6. o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

IX. Sejm przyznaje na rok 1907 tytułem I. rat zasiłków krajowych następujące kwoty:

1. na regulacyę rzeki Pełtwi z dopływami 128.222 K;
2. na uzupełnienie regulacyi rzeki Bugu 56.089 K;
3. na uzupełnienie regulacyi rzeki Biały z dopływami 71.525 K;
4. na zabudowanie potoku Krzemionki 30.000 K;
5. na konserwacyę obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim 5.750 K.

X. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot preliminowanych w rub. IX. dziale B) na rok 1907 do końca lutego 1909.

XI. Sejm wzywa c. k. Rząd ponownie, ażeby uchwalony dnia 1. maja 1900 r. projekt ustawy o regulacyi Sołotwy i Rokitny bez względu na prawomocne ustalenie okręgu konkurencyjnego i zawiązanie spółki wodnej przedłożył do Najwyższej sankcyi.

XII. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby należące się na podstawie ustawy z 30. czerwca 1884 Nr. 116 Dz. p. p. zasiłki z państwowego funduszu melioracyjnego dla ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych wypłacał w duchu tejże ustawy w gotówce, a nie w formie anuitetów pożyczek, któreby obciążały fundusz krajowy.

XIII. a) Petycye LS. 231 i 527 gmin Bilicz i Strzelbice o regulacyę potoku Jabłonki; LS. 573 gminy Zagórz o regulacyę rzeki Osławy; LS. 707 gminy Szaflary o zabezpieczenie od szkód spowodowanych wylewem wody sprowadzonej rowami materyałowymi kolei Chabówka-Zakopane; LS. 980 gminy Wygnanka o obniżenie samowolnie podniesionego jazu na rzece Serecie; LS. 1.144 gminy Dęba o uwolnienie od datków konkurencyjnych do kosztów regulacyi górnej Trześniówki; LS. 1.415 gminy Dobrzechów o przyspieszenie regulacyi Wisłoka odstępuje się c. k. Rządowi do załatwienia.

b) Petycye LS. 184 strażników obwałowania Wisły i Sanu o podwyższenie płac; LS. 357 gminy Lenina mała i wielka, tudzież 5 innych gmin i obszarów dworskich powiatu Starosamborskiego o regulacyę miejscowych potoków; LS. 526 gminy Słochynie o osuszenie niwy Błonie; LS. 1 303 gminy Posada dolna o regulacyę rzeki Taby przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

c) Nad petycyą LS. 574 gmin i obszarów dworskich Bzianka i Besko, tudzież gmin Trześniów i Wzdów o uwolnienie od datków konkurencyjnych do kosztów regulacyi Wisłoka przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Z. Tarnowski.

Ustawa

z dnia . . . . o uzupełnieniu regulacyi rzeki Bugu.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacyi rzeki Bugu od ujścia Pełtwi do ujścia Raty ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1904, który preliminuje koszta robót na 2,524.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 1. i §. 4. ustępu 1. ustawy z dnia 30. czerwca 1884, Dz. u. p. Nr. 116 w wysokości trzydziestu procent preliminowanych kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) z datku państwowej dotacyi budowli wodnych ze względu na zamierzone uspławnienie całej przestrzeni Bugu od ujścia Pełtwi do ujścia Raty, w wysokości trzydziestu procent kosztów, z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków krajowych i państwa oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyę gruntów, jako kapitału zakładowego;
2. z odsetek tej kwoty, jakie narosną w czasie budowy;
3. z dochodów uzyskanych ze sprzedaży wikliny i z wydzierżawiania skarp rzeki;
4. z grzywien nakładanych przy tem przedsiębiorstwie w myśl art. 1. ustawy z dnia 4. stycznia 1903, Dz. u. kraj. Nr. 12.

Dalsze postanowienia co do pokrycia kosztów utrzymania administracyi funduszu konserwacyjnego i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego po skończeniu budowy.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy, w porozumieniu z Administracyą państwa, której przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o uzupełnieniu regulacyi rzeki Biały z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Uzupełnienie regulacyi rzeki Białej z dopływami ma być wykonane jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną uzupełnienia tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1905, który preliminuje koszta robót na 530.000 K

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta uzupełnienia tej regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

1. z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów regulacyi, a pięćdziesięciu procent kosztów obwałowania, tj. w łącznej kwocie 214575 K;

2. z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ustępu 1. ustawy z dnia 30 czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116 w wysokości pięćdziesięciu procent preliminowanych kosztów w kwocie 265.000 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

3. z datku państwowej dotacyi budowli wodnych w wysokości dziesięciu procent preliminowanych kosztów regulacyi w kwocie 50.425 K z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków państwa i kraju oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie regulacyi, oraz zarząd funduszu regulacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Administracyi państwa zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 21. grudnia 1893 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 7. ex 1894.

§. 6.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6. ustawy z dnia 1. września 1892 Dz. u. kraj. Nr. 72.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, spraw wewnętrznych i skarbu.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Błożewki z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Błożewki od Błożwi górnej do ujścia do Strwiąża z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo przymusowej spółki wodnej, mającej się zawiązać na podstawie §. 45. krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875, Dz. u. kraj. Nr. 38, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1906, który preliminuje koszta robót na 1,122.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy wraz z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6 ustępu 2 i §. 4. ustępu 2a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) wreszcie właściciele gruntów i zakładów, które położone są w okręgu konkurencyjnym przez władze administracyjne oznaczyć się mającym, resztą preliminowanych kosztów budowy, a to w myśl §. 66. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u kr. Nr. 38 według stosunku korzyści, których oczekiwać należy, lub w miarę wielkości niebezpieczeństwa, które ma być usunięte, albo też, o ile rozkład kosztów na tej podstawie nie da się oznaczyć, według wartości tych gruntów i zakładów.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i stron interesowanych w §. 3. pod c) wymienionych oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku Błożewski i dopływów;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl Art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kr. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i prestacyj konkurencyjnych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyj konkurencyjnych na konserwacyę, oraz co do zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Zarząd budowy oraz funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób, w jaki ma być utworzony Wydział Spółki wodnej, tudzież liczbę członków tego Wydziału, określi statut mający się ułożyć przez władzę polityczną.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i stronom interesowanym przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . o zabudowaniu potoku Krzemionka.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Zabudowanie potoku Krzemionka w dorzeczu Dniestru w gminach Bereźnica, Kokło i Wola koblańska ma być wykonane po myśli §. 4. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116 jako przedsiębiorstwo krajowe.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej melioracyi służyć ma projekt c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowania potoków górskich z r. 1905, preliminujący koszta robót na 240.000 koron.

Wydział krajowy jest jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Do pokrycia kosztów budowy przyczynić się ma tak galicyjski fundusz krajowy, jak i państwowy fundusz melioracyjny, ostatni z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 50 procent preliminowanych kosztów, t. j. maksymalną kwotą 120.000 koron.

§. 4.

Datki państwa i kraju mają być uiszczone w czasie budowy w miarę rzeczywistej potrzeby dla wykonania robót programem objętych.

§. 5.

Bliższe postanowienia co do terminu rozpoczęcia i czasu trwania budowy, dalej co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa, kierownictwa budowy i wpływu Administracyi państwa

na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 6.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być po ukończeniu budowy utworzoną po myśli §. 45. ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38. w drodze administracyjnej spółka interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości, a to bez względu, czy się na to zgodzą lub nie, a rozkład datków na poszczególnych członków spółki ma być uskuteczniony według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . . o udzieleleniu dalszych zasiłków z funduszu krajowego i państwowego funduszu melioracyjnego na uzupełnienie obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Nadwyżka kosztów uzupełnienia obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim w kwocie 60.415 K 80 h. ma być pokrytą przez kraj, państwo i powiat mielecki w stosunku unormowanym w §. 3. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138.

Mianowicie pokryć ma:

a) fundusz krajowy czterdzieści procent tej nadwyżki w kwocie 24.166 K 32 h.;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2 *a)* ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116., z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia, czterdzieści procent tej nadwyżki w kwocie 24.166 K 32 h.;

c) powiat mielecki dwadzieścia procent nadwyżki w maksymalnej kwocie 12.083 K 16 h.

§. 2.

Datki kraju, państwa i powiatu mają być wpłacone do funduszu budowy utworzonego w myśl §. 3. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj Nr. 138. w ciągu r. 1907.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . . o konserwacyi obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 5. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138, co następuje:

§. 1.

Koszta zwyczajnego utrzymania obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie mieleckim mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania wałów ochronnych;

2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tych budowlach w myśl art. I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i powiatu mieleckiego.

Koszta zarządu technicznego pokrywane będą wyłącznie z funduszu krajowego.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i powiatu mieleckiego w §. 1. pod 3. wymienionych, wynosić ma bez względu na istotną potrzebę w pierwszych trzech latach od roku 1907 do roku 1909 włącznie po 5.750 K czyli razem 11.500 K.

Wysokość corocznych datków w latach następnych wynosić ma sumę, jak z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach wypadnie.

§. 3.

Pozostałe z końcem roku 1906 zapasy funduszu konserwacyjnego, które uzyskane zostały z dochodów po myśli §. 5. ustawy z dnia 26. października 1899 Dz. u. kraj. Nr. 138, niemniej też nieużyte nadwyżki dochodów wymienionych w §§. 1. i 2. mają być odpowiednio fruktyfikowane i służyć będą jako fundusz rezerwowy na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, wynikłych z powodu szkód elementarnych lub innych nadzwyczajnych wypadków.

§. 4.

O ileby fundusz rezerwowy okazał się niewystarczającym na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na utrzymanie, bra-

kująca reszta rozłożoną zostanie niezależnie od stałych datków rocznych w §. 2. ustanowionych po połowie na kraj i powiat mielecki.

§. 5.

Wykonanie robót konserwacyjnych i zarząd funduszu konserwacyjnego, zarówno jak i naczelny nadzór nad wykonanemi robotami prowadzić będzie Wydział krajowy.

Datki na utrzymanie wpływać mają do kasy krajowej w półrocznych ratach z góry dnia 1. stycznia i 1. lipca każdego roku.

§. 6.

Datki powiatu mieleckiego mają być corocznie wstawiane do budżetu powiatowego.

§. 7.

Wszelkie uszkodzenia wałów, ubezpieczeń brzegów potoków i rowów, szluz, przepustów, ramp i innych urządzeń jest wzbronione.

W szczególności wzbronione zostają:

a) przejazd i przepęd zwierząt przez wały, potoki i rowy, oraz pojenie zwierząt w innych miejscach, aniżeli do tego przeznaczonych;

b) wydobywanie ziemi, mułu, piasku, lodu i t. p. z potoków i rowów, w miejscach niedozwolonych;

c) skopywanie brzegów potoków i rowów, tudzież skopywanie, przebijanie, zasadzanie drzewami i wiklinami i wogóle jakiegokolwiek rodzaju uszkodzenia wałów ochronnych, ramp i ogrodzeń ku ochronie wałów służących;

d) paszenie zwierząt i zbieranie trawy bez zezwolenia Wydziału krajowego na wałach ochronnych, tudzież na szkarpach potoków i rowów.

§. 8.

Ze względów bezpieczeństwa publicznego zostaje wzbronione:

a) wznoszenie budynków, wałów poprzecznych i jakichkolwiek budowli tamujących przepływ wody, tudzież sadzenie drzew z wyjątkiem wikliny (lit. *d)* w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki, tudzież Starego Brnia;

b) kopanie dołów dla dobywania piasku, gliny itp. zbiorników wody i studzien w odległości do dwudziestu metrów włącznie od wałów;

c) oranie ziemi bliżej aniżeli dwa metry po obu stronach wałów i potoków, a na pół metra od rowów;

d) sadzenie wikliny w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki, tudzież Starego Brnia z wyjątkiem miejsc, gdzie to sadzenie jest bezwzględnie koniecznem dla ubezpieczenia brzegów i ustalenia odsypisk. Miejsca te, które mają być oznaczone w sposób łatwy do poznania dla ogółu, wskaże w profilu inundacyjnym Wisły i Wisłoki c. k. Namiestnictwo, na Starym Brniu zaś Wydział krajowy.

Gdzie wały narażone są na uszkodzenie przez lody, ma być wyjątkowo zasadzony szereg drzew w odległości przynajmniej pięciu metrów od stopy wałów. — Przestrzenie te wymagające ochrony od lodów oznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 9.

Wrazie zagrożenia wałów ochronnych przez wielką wodę obowiązane są gminy i obszary dworskie położone w terenie narażonym na zalew, na wezwanie inspektorów wałowych, których ustanowi c. k Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym dla poszczególnych sekcyj wałów, dostarczyć bezzwłocznie potrzebnych sił roboczych i pociągowych, oraz materyałów i narzędzi do ochrony wałów.

Siły robocze i pociągowe mają być dostarczone bezpłatnie, za materyały zaś otrzymają strony interesowane wynagrodzenie z funduszu konserwacyjnego (rezerwowego) według cen, jakie ustanawiać będzie co pięć lat z góry c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym i Wydziałem powiatowym mieleckim.

Dalsze postanowienia mające na celu ochronę wałów w czasie powodzi, zarówno jak i ochronę uregulowanych potoków i rowów wydane zostaną w osobnem rozporządzeniu wykonawczem przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Rozporządzenie to ma być przedłożone Ministerstwu rolnictwa i spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

§. 10.

Przekroczenia niniejszej ustawy, o ile nie będą podlegać przepisom powszechnej ustawy karnej, karane będą według postanowień krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kraj. Nr. 38, oraz ustawy z dnia 4. stycznia 1903 Dz. u. kraj. Nr. 12.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Ls. 1.501-1907. We Lwowie dnia 27. lutego 1907.

Aleg. 159

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.

Wysoki Sejmie!

Sejm na posiedzeniu w dniu 3. listopada 1904. r. upoważnił Wydział krajowy do wyboru miejsca dla zamierzonej budowy zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.

Wydział krajowy omawianem dzisiaj sprawozdaniem przedkłada Lusinę jako miejsce najodpowiedniejsze.

Komisya sanitarna w roku 1904 jednogłośną, przy obecności wszystkich członków Komisyi, swoją uchwałą uznała Lusinę za miejsce, na zakład dla obłąkanych nieodpowiednie.

Wobec uchwały Sejmu z 3. listopada 1904, zdanie Komisyi jest bezprzedmiotowem, a gdy Wydział krajowy obecnem przedłożeniem powtórnie Lusinę proponuje, jako miejsce na przyszły zakład obłąkanych najodpowiedniejsze, pozostaje Komisyi sanitarnej zadanie starania się o doradzenie Wysokiemu Sejmowi tej drogi, którą idąc, można z Lusiny wytworzyć miejsce pod zakład obłąkanych o ile można najmniej nieodpowiednie.

Przy zakładaniu każdego większego zakładu, gdzie znaczniejsza liczba ludzi ma być pomieszczoną, najpoważniejszą troską jest znalezienie dobrej, zdrowej i w dostatecznej ilości wody.

Odnosi się to tem bardziej do zakładu leczniczego, w którym woda nie tylko jest potrzebą konieczną jak we wszystkich innych zakładach, ale nadto potrzeba jej więcej i bardzo dobrej, bo w zakładzie dla obłąkanych woda jest bardzo dzielnym środkiem leczniczym. Doświadczenie poucza, czem jest zakład dla obłąkanych, bez dobrej wody, wszak dopóki ze Lwowa nie dostaliśmy wody, Kulparków był nieustającem ogniskiem tyfusu i czerwonki, i mówiąc jak najsłabiej, co najmniej zupełnie na zakład dla obłąkanych nie był odpowiednim.

Dzisiaj mamy przystąpić do budowy drugiego zakładu dla obłąkanych, na razie na chorych 500, co z całym personalem służbowym wyniesie na razie najmniej 625 ludzi. Wydział krajowy przedkłada plany takie, że zakład bez bardzo znacznych kosztów ewentualnie powiększonym będzie.

A znowu doświadczenie i statystyka nas uczy, że powiększonym być będzie musiał.

Przyjmijmy więc za podstawę liczbę przyszłych mieszkańców zakładu na sumę 1000. Psychiatrya i hygiena uczy, że w dobrze urządzonym zakładzie obłąkanych na jedną osobę liczyć się musi 500 litrów wody.

Dziennie więc w przyszłym domu obłąkanych będzie potrzeba okrągło pół miliona litrów zdrowej i dobrej wody.

Czy w Lusinie będziemy wieli wodę? Dotychczasowe badania wykazały tylko tyle, że w samej Lusinie ani dobrej ani w dostatecznej ilości wody nie dostaniemy.

Dalej to, że koniecznie trzeba urządzić wodociągi. Innych badań w celu znalezienia wody nie robiono.

Bo przecież, kto ma choćby najpowierzchowniejsze pojęcie o wodociągach, przyzna, że wykopanie rydlem dołka na 3 metry głębokiego, pracą przedwstępną do wodociągów nazwać nie można.

Głębokich wierceń robić nie próbowano. A całe zdanie o możności zaopatrzenia Lusiny w wodę, opiera się na broszurze prof. Niedźwieckiego o tak zwanych „Piaskach z Rajska", w których jest ugruntowane przypuszczenie, że woda będzie w dostatecznej ilości, jaka jednak ta przyszła woda będzie, tego nikt nie badał, czy będzie zdrowa, tego się nie wie zupełnie, czy jej będzie dosyć, tego się nie wie z własnego przeświadczenia. W najpomyślniejszym wypadku, woda od mającego powstać zakładu będzie odległą na $1^1/_2$ kilometra, prawdopodobnem, że miejsce to nie będzie możebnem do nabycia, w takim razie odległość będzie 5 kilometrów od zakładu.

Hydrotechnik Wydziału krajowego, w pierwszym wypadku, koszt założenia wodociągów oblicza w przybliżeniu na niżej 100.000 koron, w drugim na wyżej 300.000 koron.

Jak jednak takie obrachowania są przypuszczalne, wie każdy z własnego doświadczenia, a niestety myłki nigdy na korzyść, zawsze na niekorzyść właściciela wypadają.

Prace przedwstępne, wiercenia, studnie, kilkotygodniowe bezustanne pompowanie, dla stwierdzenia ilości wody, w najlepszym razie kilkanaście do kilkadziesiąt pochłoną tysięcy, a dopiero wtedy przystępuje się do badania chemicznego i bakteryologicznego wody i będziemy mogli powiedzieć stanowczo, że mamy takim a takim kosztem dobrą i w dostatecznej ilości wodę, albo że ta nie odpowiada i jej nie mamy.

Dzisiaj kupując Lusinę, zupełnie Sejm nie może mieć pewności, że tamże zakład będzie, bo nie ma pewności wody. Jeżeliby jednak woda była, to koszt Lusiny na zakład nie przedstawia się tak, że Lusina 92 morgów obszaru, jest kupioną za 82.800 K. tylko przez to, że wody na miejscu nie ma, do ceny kupna przybywa w najszczęśliwszym razie do 100 a prawdopodobnie wyżej 300 tysięcy założenie wodociągów. Rejon ochronny dla wodociągów 40 morgów po 1000 kor. równa się 40.000 K., utrzymanie wodociągów rocznie co najmniej 5000 koron, co skapitalizowane czyni 100.000 koron.

Obrachowanie wykazuje 432.800 K., któreby Wys. Sejm Lusina kosztowała już, kiedy pod zakład w ścisłem tego słowa znaczeniu ani jednej jeszcze nie położonoby cegiełki. Nadto Komisya jednego ważnego nie może pominąć szczegółu. Każde kąpiele mają swój okręg ochronny, w którym żadnych głębokich wierceń robić bez zgody właściciela nie można, aby ilości i jakości źródeł leczniczych nie zmienić. Lusina leży w okręgu ochronnym Swoszowic, w tymże okręgu leży miejsce pomyślane pod tańszy wodociąg. Pertraktacye z właścicielem do dzisiaj nie są jeszcze rozpoczęte. Ugoda może dużo, ale to dużo kosztować. Kupienie Lusiny przed ugodą może spowodować, że Lusinę Sejm nabędzie, ale zakładu dla obłąkanych tamże stawiać nie będzie mógł.

Po głębokiej rozwadze i trzy posiedzenia zabierającej dyskusyi, Komisya sanitarna jednomyślnie takie swe zapatrywanie przedkłada Wysokiemu Sejmowi o sprawozdaniu Wydziału krajowego do LW. 13581/07.

Z całego przedstawienia powyższego wynika, że najtrudniejszą sprawą przy obieraniu miejsca na zakład dla obłąkanych jest wynalezienie odpowiedniej i w dostatecznej ilości wody i tokiem myśli nasuwa się przekonanie, że najlepszem rozwiązaniem zadania byłoby wyszukanie miejsca, do którego doprowadzonąby być mogła już istniejąca, już zbadana i wypróbowana woda. Miejscem takiem w danym wypadku może być tylko miejsce w obrębie już istniejącego wodociągu krakowskiego położone. Takie rozwiązanie byłoby nie tylko najpomyślniejszem, ale i najtańszem.

W dyskusyi podniesiono z kilku stron, że miejsc takich jest ilość wybór dozwalająca, tylko za miejscami temi oglądnąć się trzeba. Komisya wyraża przekonanie, że rozpatrzenie tej sprawy powinno poprzedzić kupno i przeprowadzenie

wierceń wgłębnych dla Lusiny, a uznaniu Wysokiego Wydziału krajowego pozostawia, czy nie byłoby wskazanem do tej czynności zawezwać także części członków Komisyi sanitarnej obok fachowych członków wyznaczyć się mające ankiety Komisyi sanitarnej, nie wolno jednak ani na chwilę zapomnieć, że w kraju naszym kilka tysięcy obłąkanych nie jest pomieszczonych w zakładach i żyje w domach rodzinnych, rozsiewając ból, trwogę, niebezpieczeństwo życia i mienia i utratę sił roboczych, pilnujących nieszczęśliwych członków rodziny. Dlatego z całem uznaniem podtrzymuje Komisya tę część sprawozdania Wydziału krajowego, w którem Wydział krajowy przyjmuje na siebie zobowiązanie już w r. 1908 przystąpienia do budowy takiego zakładu. A wyraża przekonanie, że tak w jednej jak drugiej alternatywie jest to rzeczą nie tylko możebną, ale nawet przy energii i dobrej woli łatwą do spełnienia.

Reasumując swój wywód, Komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju Sejm przyjmuje do wiadomości, a przywiązując szczególniejszą wagę do poruszonej w sprawozdaniu sprawy zaopatrzenia zakładu w wodę zdrową i w dostatecznej ilości i jakości, poleca Wydziałowi krajowemu, aby przed zakupnem gruntu w Lusinie, sprawę tę tak ze stanowiska sanitarnego jak finansowego dokładnie zbadał i do sesyi jesiennej bieżącego roku przygotował rzecz całą tak, iżby w r. 1908 budowa zakładu bezwarunkowo rozpoczętą być mogła.

O ileby jednakże sprawa dostarczenia do zakładu dobrej i w dostatecznej ilości wody, spowodować miała koszta, nie pozostające w odpowiednim stosunku do ceny nabycia gruntu w Lusinie, Wydział krajowy poczyni bezzwłocznie starania, celem nabycia odpowiedniego gruntu, położonego ile możności w obrębie wodociągu krakowskiego i uwzględni przytem potrzebę takiego usytuowania zakładu, iżby personal zakładowy korzystać mógł z urządzeń naukowych i środków zaopatrzenia wielkiego miasta a publiczność ułatwioną miała komunikacyę z zakładem.

Wynik podjętych starań, szczegółowy kosztorys budowy i urządzeń zakładu, oraz wnioski dotyczące zabezpieczenia na ten cel funduszów w drodze amortyzacyjnej pożyczki krajowej, przedłoży Wydział krajowy na jesiennej sesyi sejmowej w roku bież. odbyć się mającej, tak iżby w każdym razie termin rozpoczęcia budowy przedłożeniem Wydziału krajowego zakreślony na r. 1908, w pełnej mocy utrzymanym został.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrycia wszystkich kosztów wstępnych i przygotowawczych robót przyszłej budowy tego zakładu zaliczkowo z funduszu krajowego.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Jabłoński.

Ls. 1.572 1907. We Lwowie dnia 27. lutego 1907.

Aleg. 160

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień §. 68. ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19, §. 74. ust. gm. z 13. marca 1889 Nr. 24 i § 69. ust. gm z 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. ust. i rozp. kraj. w kierunku rozszerzenia kompetencyi Rad gminnych do stanowienia o sposobie użytkowania dobra gminnego.

Wysoki Sejmie!

Opłakany stan naszych wspólnych pastwisk gminnych, obejmujących ogromny obszar 600.000 morgów, określiło sprawozdanie Wydziału krajowego, będące przedmiotem niniejszego sprawozdania, zupełnie trafnie i Komisya nie widzi potrzeby rozwodzić się nad tą sprawą szerzej.

Naturalnem tedy i na uznanie zasługującem jest dążenie Wydziału krajowego do usunięcia chociaż w części tych anormalnych stosunków. Zupełnie słusznie zaś można nazwać anormalnymi stosunkami, jeżeli, jak to częstokroć bywa, na kilkuset morgach pastwisk pasie się kilkadziesiąt sztuk bydła, świń i stada gęsi.

Zupełnie nie usunie projektowana przez Wydział krajowy ustawa tego, że duża część dobra gminnego mimo tej ustawy nie będzie tak zużytkowaną, jakby dobro publiczne tego wymagało, gdyż dotychczasowy zwyczaj użytkowania dobra gminnego musi być zachowanym.

A zresztą nie wszystkie Rady gminne mają to zrozumienie, że prawa jednostek do użytkowania dobra gminnego można pogodzić w rozumny sposób z korzyścią gminy, do której te jednostki należą, gdyż można owych uprawnionych pozostawić przy użytkowaniu dobra gminnego, nawet w tych rozmiarach, w jakich dotąd to prawo wykonywali, czyli pod względem ilościowym, a równocześnie można ograniczyć to prawo użytkowania pod względem sposobu użytkowania czyli pod względem jakościowym na korzyść dobra publicznego.

Lecz nawet i te Rady gminne, które zrozumiały, że można przecież bez szkody dla uprawnionych do użytkowania dobra gminnego ograniczyć to prawo przez oznaczenie czasu ochronnego pod względem tego użytkowania przez postanowienie stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, przez postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem, a w końcu przez wydzierżawienie części dobra gminnego, do zwyczajnego użytkowania go przez uprawnionych nie potrzebnej, doznają pod tym względem trudności. Trybunał administracyjny bowiem opierając się na dotychczasowem brzmieniu ustaw gminnych a mianowicie §. 68. ust. z dnia 12. sierpnia 1866, §. 74. ust. z dnia 13. marca 1889 i §. 69. ust.

z dnia 3. lipca 1896, orzeka zazwyczaj, że ograniczenia powyższe z dotychczasowem ustawodawstwem gminnem nie zgadzają się.

Natomiast orzekł Trybunał administracyjny w kilku wypadkach a w szczególności także w wypadkach w sprawozdaniu Wydziału krajowego, będącem przedmiotem niniejszego sprawozdania, przytoczonych, że wydzierżawienie części dobra gminnego, niepotrzebnej do użytku uprawnionych, nie sprzeciwia się dotyczącym przepisom ustaw gminnych.

Ażeby jednak pod tym względem nie było wątpliwości, uchwaliła Komisya zaproponować Wysokiemu Sejmowi jako dodatkowe postanowienie do §. 68. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. dz. u. kr. do §. 74. ust. gm. z dnia 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr. i do §. 69. ust. gm. z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51 dz. u. kr. bezpośrednio przed ostatnim ustępem tychże §§. następującej treści:

„Może też Rada gminna część dobra gminnego, do zaspokojenia zwyczajnych potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną wydzierżawiać".

W toku dyskusyi nad powyższą sprawą przyszła dalej Komisya do przekonania, że definicya §§. 65., 66. i 67. ust. dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. dz. u. kr., §§. 71., 72. i 73. ust. z dnia 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr., tudzież §§. 66., 67. i 68. ust. z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51 dz. u. kr. nie odpowiadają definicyi dobra gminnego i majątku gminnego w §. 288. ust. cyw. ustalonej i wskutek tego często dają powód do sporów członków gminy z zarządem, gminy nie tylko o sposób, ale i o rozmiar użytkowania, które strony na ogromne koszta narażają.

Sądzi tedy Komisya, że stylizacya powyższych przepisów ustawowych powinna być ulepszona. Nie mogła jednak Komisya zdecydować się na nowe skodyfikowanie ich, gdyż nie chciała przedewszystkiem narażać projektowanej przez Wydział krajowy noweli na niebezpieczeństwo, żeby w bieżącej sesyi sejmowej do skutku nie przyszła, zresztą zaś nie mogła w krótkim czasie, jaki ma do dyspozycyi, podjąć się załatwić tak ważną dla kraju sprawę, a to tembardziej, że nie ma pewności, czy nie okaże się potrzeba nowego skodyfikowania i innych przepisów ustaw gminnych, dotyczących tej materyi.

W toku dyskusyi rozpatrywała Komisya także myśl, czy nie należałoby zmienić przepisy §. 68. ust. z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. dz. u. kr. §. 74. ust. z dnia 13. marca 1889 Nr. 24 i §. 69. ust. z dnia 3. lipca 1890 Nr. 51 dz. u. kr. także w tym duchu, ażeby, nie naruszając wcale przepisów co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy udział w pożytkach z dobra, względnie majątku gminnego i po zupełnem zaspokojeniu osób uprawnionych, gmina mogła w znaczniejszy sposób korzystać z dochodu dobra, względnie majątku gminnego i w ten sposób pokrywać znaczniejszą część swych wydatków.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Załączone ·/. projekty ustaw.

·/. Aleg. 1—3.

2. Następującą rezolucyę: Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę, czy ze względu na przepisy ustawy cywilnej nie należałoby §§. 65., 66. i 67. ust. z d. 12. sierpnia 1866 Nr. 19. dz. u. kr., §§. 71., 72. i 73. ust. z dn. 13. marca 1889 Nr. 24 dz. u. kr., tudzież §§. 66, 67. i 68. ust. z d. 3. lipca 1896. Nr. 51 dz. u. kr. w ten sposób zmienić, ażeby pojęcie dobra gminnego i majątku gminnego zostało dokładniej określone.

Przewodniczący:
Stadnicki.

Sprawozdawca:
Buynowski.

Alegat 1. do Ls. 1.572/1907.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zmiany § 68. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr 19. Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art I.

§. 68. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19 Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 68.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada gminna z uwzględnieniem istniejących specyalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Zwierzchność gminną lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę gminną z powodu nie istnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada gminna ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda część po kolei przez parę lat bądźto poddawaną uprawie rolnej a potem zasiewaną trawami, bądź to w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego n. p. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny,

*

kamienia, wycinaniem drzew i t. d. zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada gminna może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego, do zaspokojenia zwyczajowych potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwacyę wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zmiany §. 74. ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 74. ustawy gminnej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 74.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada miejska z uwzględnieniem istniejących specyalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Magistrat lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę miejską z powodu nie istnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada miejska ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda po kolei przez parę lat bądźto poddawana uprawie rolnej a potem zasiewaną trawami, bądźto w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów inwentarza żywego np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny,

kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada miejska może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego, do zaspokojenia potrzeb gospodarczych uprawnionych nie potrzebną wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwacyę wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie zmiany §. 69. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kraj.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 69. ustawy gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kraj. uchyla się w dotychczasowem brzmieniu, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 69.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy prawo uczestniczenia w pożytkach z dobra gminnego, trzymać się należy niezaprzeczonego zwyczaju istniejącego w czasie wejścia w życie ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Nr. 19. Dz. u. kraj.

Jeżeli i o ile nie istnieje taki zwyczaj, uchwali Rada gminna z uwzględnieniem istniejących, specyalnych tytułów prawnych postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Jeżeli dochodzenie komisyjne przy udziale znawcy przeprowadzone przez Zwierzchność gminną lub Wydział powiatowy wykaże, iż dotychczasowy sposób korzystania z dobra gminnego w myśl zwyczaju, lub też sposób tego korzystania uchwalony przez Radę gminną, z powodu nie istnienia zwyczaju, może uszczuplić lub udaremnić gospodarcze przeznaczenie dobra gminnego, może Rada gminna ustanowić odmienny sposób korzystania z tego dobra gminnego, a mianowicie może postanowić:

1. czas ochronny dla dobra gminnego, to jest postanowić, że można użytkować dobro gminne lub jego część tylko w czasie do tego oznaczonym;

2. sposób stopniowego zagospodarowania dobra gminnego, to jest postanowić, że dobro gminne ma być podzielone na kilka części i każda część po kolei przez parę lat bądźto poddawaną uprawie rolnej, a potem zasiewaną trawami, bądź to w inny sposób zagospodarowaną;

3. postanowienia zabezpieczające dobro gminne przed wyniszczeniem wskutek pasania na niem pewnych rodzajów

inwentarza żywego, np. gęsi, przed wybieraniem piasku, gliny, kamienia, wycinaniem drzew i t. d., zatem albo zakazujące zupełnie podobnego sposobu używania, albo wyznaczające do tego celu pewną tylko część dobra gminnego.

Rada gminna może również mimo odmiennego zwyczaju zaprowadzić opłaty za użytkowanie dobra gminnego, lub też podwyższyć istniejące tego rodzaju opłaty.

Może też Rada gminna część dobra gminnego do zaspokojenia zwyczajowych potrzeb gospodarczych uprawnionych niepotrzebną wydzierżawiać.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego, pozostająca po opędzeniu podatków i innych wydatków administracyjnych a zwłaszcza wydatków na potrzebną konserwacyę wpływa po zaspokojeniu osób uprawnionych do Kasy gminnej.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Aleg. 161

Wniosek.

Wysoki Sejm krajowy raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby podatek klasowo-domowy od domów z drzewa budowanych, a składających się tylko z jednej mieszkalnej izby, i to bez kuchni, zniżony był do kwoty 1 K 50 h.

We Lwowie dnia 27. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Szwed *w. r.*

Kramarczyk, Schätzel, Szponder, Wilczkiewicz, Potoczek, Oleśnicki, Huryk, Barabasz, Wesoliński, Korol, Effinowicz, Staruch, J. Jaworski, Bohaczewski, Mogilnicki.

Ls. 1594/07.

Aleg. 162

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. rząd, aby w drodze właściwej zarządził:

1. Szynki propinacyjne należy zamykać w niedziele i uroczyste święta katolickie od 6. godziny wieczorem dnia poprzedzającego wymienione dnie, do 6. rano dni następujących po niedzielach i świętach.

2. Szynki będą zamknięte także w dniu i miejscu wyborów do Rady państwa i Sejmu krajowego.

We Lwowie, dnia 1. marca 1907.

Wnioskodawca:
Ks. Wilczkiewicz w. r.

Szwed, Marycwski, Bednarski, Potoczek, F. Włodek, Trzecieski, Mazikiewicz, Lubomirski, J. Jaworski, L. Cieński, Effinowicz, Kuryłowicz, Szajer, Sękowski, Maiss, Tomaszewski, Federowicz.

Ls. 1.731/07.

Aleg. 163

Wniosek

posła Kazimierza Lubomirskiego i tow.

Zważywszy, że regulacya rzeki Raby objęta jest ustawą z dnia 18. października 1901 na przestrzeni od ujścia do Lubnia a na przestrzeni Lubień-Chabówka projektem ustawy przedłożonym obecnie Wys. Sejmowi przez Rząd, że jednak według postanowień krajowej komisyi dla regulacyi rzek kanałowych roboty obecnie prowadzone przed rokiem 1912 wogóle nie dotkną przestrzeni rzeki między Dobczycami a Mszaną dolną,

zważywszy, że na tej właśnie przestrzeni zdziczenie i spustoszenie koryta rzeki niesłychanie przyspieszonem postępuje tępem i całe kilometry kwadratowe gruntów zamieniają się z roku na rok w bezużyteczne krzemieńce, co tegoroczna komisya ministeryalna stwierdziła, zaznaczając w protokole konieczność jak najspieszniejszego zaradzenia temu stanowi rzeczy,

zważywszy, że także względy komunikacyjne i bezpieczeństwa mieszkań ludzkich przemawiają za wcześniejszą regulacyą, bo wzdłuż rzeki ciągnie się na przestrzeni Mszana dolna-Lubień droga powiatowa (dwa duże mosty — jeden z nich przeszłego roku zerwany) a na przestrzeni Lubień-Myślenice-Dobczyce gościniec rządowy (dwa mosty rządowe jeden powiatowy) a mieszkania ludzkie tak we wsi Lubień jak i w mieście Myślenicach (za Rabą) są narażone na zniszczenie, które to względy zawsze komisyę krajową do przedsięwzięcia lokalnych regulacyi powodowały,

zważywszy, że na tej przestrzeni już teraz w kilku miejscach regulacyę się przeprowadza (drogi i gościńce w dwóch miejscach zupełnie zerwane zostały), siła wody jednakowoż te częściowe regulacye niszczy, zaś regulucya systematyczna tylko temu zniszczeniu kres położyć może,

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby 1. dla regulacyi rzeki Raby oprócz kierownictwa regulacyjnego w Bochni ustanowił drugie w Myślenicach;

2. aby bezzwłocznie drugą systematyczną regulacyą na rzece Rabie na przestrzeni Mszana dolna-Dobczyce rozpoczął;

3. aby na ten cel użyto funduszów z innych regulacyi zbywających, które i tak wobec obecnego postępu robót przed rokiem 1912 nie zostaną zaczęte.

We Lwowie, dnia 4. marca 1907.

Wnioskodawca:

Kazimierz Lubomirski *w. r.*

Stadnicki, Białoskórski, Wł. Czaykowski, Bal, Jan Urbański, A. Lubomirski, Struszkiewicz, Mycielski, Gorayski, Horodyski, Kramarczyk, Potoczek, Loewenstein, Abrahamowicz, Bobrzyński, Zdz. Skrzyński, Zdz. Włodek, Czecz, Götz, Brykczyński.

L. s. 465/07.

We Lwowie, dnia 27. lutego 1907.

Alpu 164

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o petycyi Zwierzchności gminnej w Żabnie o zaliczenie miasteczka Żabna do kategoryi gmin objętych ustawą gminną z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. ust. kraj.

Wysoki Sejmie!

Miasto Żabno wniosło do Wysokiego Sejmu petycyę o zaliczenie go do rzędu gmin podlegających ustawie gminnej z d. 3. lipca 1896 Nr. 51 Dz. u. kr. na podstawie jednogłośnej uchwały Rady gminnej z dnia 24. czerwca 1906. Rada powiatowa w Dąbrowie zaś jednogłośną uchwałą z dnia 19. stycznia 1907 oświadczyła się przychylnie co do tego żądania gminy Żabno.

Ponieważ ustawa gminna z d. 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr. daje lepszą gwarancyę prawidłowej i sprężystej administracyi gmin, jak ustawa gminna z d. 12. sierpnia 1863 r. Nr. 19. Dz. u. kr., daje bowiem Zwierzchności gminnej większą niezależność od Rady gminnej, a Naczelnikowi gminy od Zwierzchności gminnej, przeto należy w zasadzie — zdaniem komisyi — żądania gmin do zaliczenia ich do rzędu gmin, podlegających ustawie gminnej wyższego typu popierać.

Rozstrzygającą zaś w każdym szczegółowym wypadku powinna być kwestya, czy gmina może sprostać obowiązkom, któreby na nią na podstawie ustawy z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr. spadły.

Pod tym względem nie dostarczyła gmina Żabno dostatecznych dowodów. Załączone bowiem do petycyi budżety i zamknięcia rachunkowe z ostatnich trzech lat wykazują wprawdzie znaczne sumy na administracyę — koszta zarządu wynoszą 1.334 K, na policyę miejscową 936 K, na cele sanitarne 1.978 K, a na cele szkolne 1.614 K, ale wydatki te są ogólnikowo podane i nie można sobie wyrobić przekonania, że innych wydatków gmina na wypadek spełnienia jej życzenia, nie będzie mu-

siała ponieść bez zbytniego obciążenia mieszkańców, którzy obecnie opłacają dodatki gminne w wysokości 18%.

Dlatego Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Zwierzchności gminnej miasta Żabno o zaliczenie gminy tej do rzędu gmin objętych ustawą gminną z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr. odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia w razie pomyślnego wyniku badań Wysokiemu Sejmowi projektu odnośnej ustawy.

Przewodniczący:
Stadnicki, *w. r.*

Sprawozdawca:
Bujnowski, *w. r.*

Ls. 1.630/1907. We Lwowie, dnia 27 lutego 1907 r.

Aleg 165

Sprawozdanie

Komisyi solnej o wniosku p. Merunowicza w przedmiocie oddania kopalni soli i warzelni galicyjskich w zarząd lub dzierżawę kraju, bez naruszenia urządzeń monopolu solnego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 3. listopada 1904 r. polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył układy z c. k. Rządem o oddanie kopalni i warzelni solnych galicyjskich w zarząd albo też w dzierżawę kraju z ustanowieniem warunków, które nie uszczuplałyby dochodów Skarbu państwa z tychże kopalń i warzelń ani też nie naruszały urządzeń monopolu solnego, ponadto w drugiej uchwale, tej samej sprawy dotyczącej, wezwał Wysoki Sejm c. k. Rząd, aby sprawę oddania w zarząd lub dzierżawę krajowi kopalni i warzelni solnych w Galicyi jak najprzychylniej traktował. W wykonaniu tych poleceń zwrócił się Wydział krajowy do J. E. p. Ministra Skarbu pismem z dnia 21. marca 1905 r. l. 110.434 i przedstawiwszy korzyści, jakie z powierzenia krajowi salin wyniknąćby mogły dla ludności i dla kraju a bez szkody dla c. k. Skarbu, prosił o wydanie odpowiedniego upoważnienia krajowej Dyrekcyi Skarbu, któreby umożliwiło Wydziałowi krajowemu otrzymanie dat, potrzebnych do wypracowania szczegółowego i dokładnego wniosku w tej sprawie.

Odpowiedź c. k. Ministerstwa Skarbu mieszcząca się w reskrypcie z 12. lipca 1905 r. l. 22.499 jest odpowiedzią odmowną, a odmowa zasadza się na tem, że c. k. Skarb nie zamierza wcale ograniczać zarządu państwowego przy salinach a natomiast dąży administracya monopolu do tego, aby także saliny morskie, utrzymywane dotąd w ruchu przez prywatne osoby, objęła w zarząd państwowy.

Fakt przytoczony tak w sprawozdaniu sejmowem z dnia 25. października 1904 r. jako precedens co do saliny i kopalni kainitu w Kałuszu a mianowicie że w roku 1869 były już te zakłady wydzierżawione prywatnemu przedsiębiorstwu a następnie że w roku 1883 ponownie c. k. Rząd szukał dzierżawcy na tę salinę, wyjaśnia c. k. Ministerstwo Skarbu tem, iż skarb zobowiązał się kontraktem dostarczać prywatnemu towarzystwu soli potasowej z kopalni kałuskiej, którego to obowiązku trudno mu było dopełnić. Zdawaćby się powinno, że odpowiedź tego rodzaju zamknąć powinna krajowi drogę w dalszych staraniach o objęcie kopalń i warzelń galicyjskich w zarząd lub dzierżawę. tymczasem twierdzić sobie pozwoli Komisya solna, że w samej odpowiedzi odmownej i w jej umotywowaniu tkwi źródło pewności

że czy wcześniej czy później, c. k. Rząd przyjść musi do przekonania, że trzeba w ten sposób przez oddanie w zarząd kraju salin galicyjskich, przyjść krajowi z pomocą.

Jeżeli takie twierdzenie wychodzi z Komisyi solnej, należy je uzasadnić, bo inaczej zarzuconoby Komisyi, że pisze, aby pisać, bez nadziei urzeczywistnienia postulatów. W poprzedniem sprawozdaniu Komisyi twierdzono i udowodniono, co zresztą c. k. Ministerstwo skarbu przyznaje, odmowną na razie dając odpowiedź, że istnieją w państwie warzelnie morskie w prywatnych będące rękach, których zarząd c. k. Rząd objąć zamyśla a co się dotąd, jak wiemy, nie stało.

Jeżeli w ręce prywatnych osób, dla których i wobec których państwo żadnych nie zaciągnęło obowiązków, złożono część monopolu solnego, w tym tylko zdaje się celu, aby sobie zarząd warzelń ułatwić i jeżeli państwo w drodze obrachunku z osobami temi dochodzi do rezultatów fiskalnych a nic nie traci, bo inaczej manipulacya taka nie powinnaby być dopuszczalną, to to samo państwo mając dla kraju z tytułu pobieranych podatków i różnych innych danin, nadzwyczajne obowiązki, ani na chwilę ociągać się nie powinno z wejściem z krajem w układ, któryby doprowadził do tego rodzaju rozwiązania sprawy przedmiotem tego sprawozdania będącej, aby kraj otrzymał czy to zarząd czy dzierżawę, bez ujmy w dochodach dla skarbu państwa.

Dalej facta loquuntur, że salina w Kałuszu była w dzierżawie osób prywatnych, że prywatni exploatowali je również bez straty dla skarbu państwa, że eksploatowali kainit, który w znacznych ilościach tam się znajduje, łącznie z sylwinem, a i odpowiedź odmowna c. k. Ministerstwa skarbu tego nie zaprzecza. I to jest wiadomem, że salina w Kałuszu bliską była zamknięcia, a to rzekomo z powodu braku soli w ogóle a kainitu i sylwinu w szczególności. Dotąd się to nie stało, bo soli jest dostatek a jest też i dostatek kainitu i innych soli potasowych, co niewątpliwie się okazać musi, jeżeli badania energicznie i z większym jak dotąd nakładem prowadzone będą, zwłaszcza, że znawcy, geologowie i stacya wiedeńska uparcie przy tem twierdzeniu obstają, dodając, że soli potasowych jest wielki dostatek, że wystarczy ich ilość, a pod względem jakości w niczem zagranicznym nie ustępujących, na cały szereg lat, z czego wynika, że gospodarstwa rolne większe i mniejsze zasilane być by mogły znacznie tańszym materyałem nawozowym jak zagraniczny, że przyniosłoby to korzyść c. k. Skarbowi podwójną, t. j. raz pod postacią zwiększonej siły podatkowej, a powtóre pod postacią gotówki, jakaby z kasy krajowej na exploatacyę saliny w Kałuszu płynęła. Miałby bowiem kraj w tem swój własny interes, jeżeli zbadawszy dokładnie stan kopalń w Kałuszu, choćby nawet znacznym nakładem, prowadziłby eksploatacyę na większy rozmiar, jak się to dzisiaj praktykuje. Ta okoliczność sama w oczy wpada i na znaczne korzyści dla skarbu państwa wskazuje, dlatego nie należy je zbywać, zdaniem komisyi solnej, formułką ściśle urzędową, że c. k. Skarb monopol zamierza w rękach swych skupić i wtenczas, jak tak poważny czynnik jak kraj w grę wchodzi.

Co więcej kraj ma prawo wymagać, aby olbrzymie bogactwo przyrody, jakie posiadamy w zakładach soli, dotychczas niedostatecznie zbadane i ocenione, było eksploatowane, nie tylko o tyle, o ile wymaga zaspokojenie zwykłej potrzeby przepisanych w biurach c. k. Ministerstwa dla każdej saliny okręgów konsumcyjnych, ale w całej pełni i wszechstronnie odpowiednio do postępów nowożytnej techniki, jakoteż zasad ruchu przemysłowego i komercyalnego.

Kraj ma dalej prawo domagania się, aby ludność miejscowa miała zapewnioną możność jak najrozleglejszych pożytków gospodarczych z tego naturalnego bogatwa kraju.

Kraj ma wreszcie prawo domagania się, ażeby i Skarb krajowy, o ile to okaże się dopuszczalnem, bez uszczerbku praw i dochodów zastrzeżonych dla państwa z tytułu monopolu — miał z obrotu handlowego produktami solnymi zapewnioną korzyść jak największą.

Obrót handlowy solą galicyjską możnaby bowiem rozwinąć znakomicie przez dostarczenie czystej, dobrze opakowanej soli warzonki z naszych salin do przyległych krajów, gdzie ona skutecznie mogłaby konkurować ze solą stołową angielską i niemiecką, opanowującą tamtejszy targ Otwarcie tak rozległego pola zbytu musiałoby spowodować bardzo znaczne spotęgowanie produkcyi salin galicyjskich, co znowu przyczyniłoby się do zwiększenia zarobków licznego zastępu tutejszo krajowych robotników, rzemieślników, techników, kupców i t. d.

Że to jest możliwem do przeprowadzenia bez naruszenia monopolu, do wodzi przykład Węgier, już w poprzedniem sprawozdaniu Komisyi z 25. października 1904 poruszony, gdzie właśnie w najnowszych czasach zorganizowany został eksport soli do przyległych krajów na wschodzie z korzyścią dla Węgier.

Żądanie Sejmu, ażeby eksploatacya pokładów i źródlisk solnych znajdowała się w rękach kraju, odpowiada duchowi statutu krajowego, który sprawy kultury krajowej zalicza do spraw krajowych. Oddzielenie zaś od eksploatacyi pokładów i źródlisk solnych, interesu pieniężnego c. k. Skarbu państwa z tytułu monopolu, jest tylko kwestyą rachunku, kwestyą obliczenia się c. k. Skarbu z Wydziałem krajowym, co może być bardzo łatwo unormowanem z najdokładniejszem zawarowaniem interesu c. k. Skarbu — w podobny sposób, jak się c. k. Skarb rachował z firmą Margules i sp., albo później z Anglobankiem, gdy saliny w Kałuszu były im wydzierżawione i jak się oblicza z włościanami istryjskimi, którzy dotąd trzymają w ręku produkcyę soli morskiej, jak to już wyżej zaznaczono.

Funkcya sprzedaży soli w salinach galicyjskich była dawniej wykonywana przez tak zwane c. k. urzędy sprzedaży soli i ze stanowiska biurokratycznego długo broniono nietykalności tych urzędów, jako związanych z monopolem. Tymczasem, wskutek objęcia sprzedaży soli przez Wydział krajowy, stały się salinarne c. k. urzędy sprzedaży soli w przeważnej części żup galicyjskich zbytecznymi z pewnością bez szkody i ujmy dla powagi c. k. władz rządowych i monopolu.

Nie może to być także tłómaczonem, jako rodzaj wotum nieufności dla c. k. państwowego zarządu monopolu solnego, gdy kraj nasz domaga się, ażeby znajdujące się wewnątrz naszej ziemi rodzinnej bogactwa solne, były administrowane nie tylko jednostronnie z punktu widzenia fiskalnego, ale ażeby przy ich eksploatacyi — bez naruszenia interesów fiskusa, do możliwej miary starano się wszechstronnie i w pełnej mierze zużytkować je dla kraju, dla dobra miejscowej ludności.

Co się należy c. k. Skarbowi państwa z tytułu monopolu, kraj chętnie zapłaci, ale niechaj mu wolno będzie tak eksploatować pokłady i źródliska solne, ażeby nie marnowały się te możliwe uboczne pożytki rozmaite, które ze stanowiska monopolu są obojętnemi. Stojąc na stanowisku interesów fiskalnych, zarząd monopolu solnego odmawia n. p. wkładów w rozwój kopalni soli potasowych w Kałuszu — odmawia kredytów na urządzenia, które służyćby mogły do produkcyi soli potasowych, bez czego nie może być mowy o konkurencyi tutejszych soli nawozowych z pruskim towarem; odmawia urządzenia kąpieli solankowych w salinach, gdy w przeciwnym razie moglibyśmy mieć w Galicyi kilka podobnych zakładów jak górna Austrya, odmawia wkładów na urządzenia, któreby umożliwiły produkcyę kainitu do celów leczniczych i t. d.

Przedewszystkiem zaś zarząd monopolu nie chciałby i nie mógłby zajmować się organizacyą kupiecką eksportu soli z salin galicyjskich do krajów przyległych, co wymagałoby również znacznych wkładów na rozszerzenie salin, na prowizye, koszta organizacyi, cła, transporty i inne czyste komercyalne czynności.

A właśnie owe uboczne możliwe pożytki, nie leżące w granicach interesu monopolu, stanowić mogłyby obfite źródło korzyści ekonomicznych dla kraju i dla miejscowej ludności.

Wreszcie kraj ma niezaprzeczone prawo zwrócenia się do c. k. Rządu, aby zastanowił się nad tem ostatecznie, jak finanse kraju wyglądać będą za lat kilka, przy zwiększających się w wysokim stopniu wydatkach na oświatę, zdrowotność, bezpieczeństwo publiczne i w każdym wogóle kierunku.

Źródłem dochodu jednem pewne są dodatki do podatków, które wzrosły i dalej wzrastać będą w takiej mierze i to równorzędnie w kraju, powiatach i gminach, że ludność nie jest w stanie ciężarów tych udźwignąć.

Żadnej nie ulega wątpliwości, że kiedy ciężary te dojdą do ostatecznej granicy, c. k. Rząd znaleźć się musi w tem położeniu, że musi przyjść krajom z pomocą, bo inaczej na dalszą metę gospodarka prowadzić się nie da. I przyszedł c. k. Rząd dzięki miarodajnym czynnikom do przekonania, że bez pomocy ze strony państwa administracya w kraju — oczywiście administracya poprawna, musiałaby ustać — albo zejść na takie tory, jakichby sobie kulturalne państwo życzyć nie mogło.

Pierwszym znaczniejszym krokiem na tem polu jest przyznanie krajowi udziału w dochodach propinacyjnych po roku 1910.

To atoli, co z tego źródła wypłynie, już z góry przestało faktycznie istnieć, bo wydatki już dziś poczynione i jakie kraj po rok 1910 czekają, pożyczki już à conto dochodu tego pozaciągane przewyższają i przewyższać będą ten dochód.

Dalszym krokiem na tem polu jest przedłożenie c. k. Rządu dotyczące jak najspieszniejszej regulacyi rzek galicyjskich a wnoszące na ten cel do kraju około 60,000.000 K a to dzięki innemu kierunkowi, jaki dzisiaj dla kraju się wytworzył, którego się spodziewać należało, który nie zawiódł w istocie.

Krok ten postawionym został w dobrze zrozumianym interesie państwa, jeżeli bowiem klęska powodzi prawie co rok kraj nasz nawiedzająca doprowadziła do ubóstwa i ruiny kontrybuentów przeważnie rolnictwu się oddających, to tem samem i Skarb państwa przez odpisywanie podatków nie mógł być tak zasilany, jakby to w normalnych warunkach być powinno.

Zapowiedzianą jest także dalsza akcya w kierunku sanacyi finansów krajowych, a dotyczące badania są w toku i powinny w niedalekiej przyszłości ujęte być w formę konkretną i trzeba mieć nadzieję, że nastaną lepsze czasy, czegoby sobie z całego serca życzyć należało.

Jeżeli taki jest kierunek i jeżeli ten kierunek jest szczerym, a niewątpliwie takim być powinien, to ze zdziwieniem zapytać należy, dlaczego c. k. Rząd, który tak ma rozległe agendy, że prawie im sprostać nie zdoła, nie przeleje ich części tak, jak n. p. czynności poruczonego zakresu działania na organy krajowe, za które zresztą niestety żadnego nie daje i dać nie chce wynagrodzenia, na kraj pod formą oddania w zarząd krajowi lub w dzierżawę salin galicyjskich, a to tem bardziej, ileże kraj nie żąda tego bezpłatnie, ale ofiaruje c. k. Skarbowi to, co Skarb z salin tych ma lub mieć może w miarę przyrostu ludności i w miarę zwiększonej eksploatacyi salin i warzelni krajowych.

Wszak to przelanie agend na kraj, byłoby, bo są wszelkie dane po temu, jednem źródłem dochodu więcej. dla kraju, bez uszczerbku dla Skarbu państwa, a z drugiej strony byłby to dalszy krok, któryby się musiał przyczynić do sanacyi finansów krajowych.

Komisya solna w przekonaniu, że c. k. Rząd uzna słuszność naprowadzonych tutaj okoliczności oraz z powołaniem się na sprawozdanie sejmowe z dnia 25. października 1904, popierając w zupełności wniosek p. Merunowicza — wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu ponownie, ażeby wdrożył z c. k. Rządem układy zmierzające do objęcia galicyjskich salin przez Wydział krajowy w zarząd lub dzierżawę, z ustanowieniem takich warunków, któreby ani uszczuplały dochodów Skarbu państwa z kopalń i warzelni, ani też nie naruszały urządzeń monopolu solnego.

2 Sejm wzywa c. k Rząd, aby sprawę oddania w zarząd lub dzierżawę krajowi kopalń i warzelni solnych w Galicyi jak najprzychylniej traktował.

Przewodniczący:
Korytowski.

Sprawozdawca:
Maiss.

Ls. 1.637/1907. We Lwowie, dnia 1. marca 1907 r.

Aleg. 166

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia hodowli drobiu.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z d. 14. lutego 1907 Komisya gospodarstwa krajowego zdaje sprawę z czynności Wydziału krajowego w zakresie podniesienia hodowli drobiu.

Podniesieniem hodowli drobiu w kraju zajmuje się troskliwie i wszechstronnie Wydział krajowy, Towarzystwo gospodarskie we Lwowie, Towarzystwo rolnicze krakowskie i dwa specyalne Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu i we Lwowie, ostatnie z 11 filiami.

Towarzystwo gospodarskie wypracowało program działania co do ustalenia i rozpowszechnienia ras drobiu, co do sposobów rozpowszechnienia wiadomości o racyonalnem chowie drobiu, wreszcie co do popierania zakładów tuczenia drobiu i organizacyi handlu drobiem i jajami a w szczególności ułatwienia eksportu.

Subencya państwowa na powyższe cele wynosiła w r. 1905 kwotę 8.000 K., w r. 1006 wzrosła do kwoty 10.000 K.; subwencya krajowa w r. 1905 3.500 K. podniesioną została w r. 1906 do 6.000 K.

Nadto Wydział krajowy wydał na kursa, stypendya i urządzenia sztucznych wylęgarni w szkołach z pozycyi 306 wydatków budżetu krajowego „na podniesienie wiedzy rolniczej“ w r. 1905 kwotę 3.334 K., w r. 1906 około 7.000 K.

Sposób zużytkowania rzeczonych subwencyi na ożywienie działalności Towarzystw, na kursa, stypendya, wystawy, broszury i wydawnictwa — obszernie i szczegółowo podany jest w sprawozdaniu Wydziału krajowego.

Komisya gospodarstwa krajowego stwierdza z zadowoleniem bardzo ożywiony ruch w akcyi, niedawno rozpoczętej na polu rozwoju gałęzi produkcyi wielkie rokującej dla kraju nadzieje. Komisya atoli uważa za niezbędne dla skuteczności całej akcyi, aby się w niej trzymano pewnego programu z góry wytkniętego i doświadczeniem wypróbowanego.

Stworzenie zakładu wzorowego chowu drobiu przy c. k. Akademii weterynaryi w Lwowie przedstawia Wydział krajowy, po zasięgnięciu opinii sekcyi stałej krajowej Komisyi dla spraw rolniczych — jako jeden z podstawowych punktów i warunków urzeczywistnienia programu akcyi. Dwa główne zadania miałby spełnić ten zakład, mianowicie produkować dla celów hodowli wyborowy drób rozpłodowy i prowadzić studya nad właściwościami poszczególnych ras drobiu i chorobami drobiu w kraju.

Ogólny koszt wybudowania tego zakładu obliczony został na 41.300 K.

Komisya przyznaje niepomierną doniosłość powstania takiego zakładu, który byłby wielkim zarodowym kurnikiem, a zarazem stacyą doświadczalną i szkołą chowu drobiu. Zakład ten objąłby stanowczo kierowniczą rolę całej akcyi, a temsamem zapobiegłby jej rozstrzeleniu i podejmowaniu kosztownych a dyletanckich prób w kraju.

Dlatego godzi się Komisya na wniosek Wydziału krajowego, aby przyznać na ten cel z funduszu krajowego kwotę 15.000 K. płatną w dwóch rocznych ratach w r. 1907 i 1908 po 7.500 K. pod warunkiem, że c. k. Rząd przyzna na ten cel również 15.000 K.

Towarzystwo chowu drobiu w Jarosławiu bardzo ruchliwe, wniosło dn. 15. lutego r. b. do l. 123 petycyę o udzielenie z funduszu krajowego bądź pożyczki bądź subencyi bezzwrotnej na utworzenie zakładu hodowli drobiu w Jarosławiu kosztem 20.000 K. Komisya, oświadczywszy się za powstaniem takiego zakładu z obszerniejszym zakresem działania we Lwowie przy Akademii weterynaryi, uważa powstanie analogicznego zakładu z celem wyłącznie lub głównie hodowlanym w innej części kraju za pożyteczne, i mniema, że Wydział krajowy może dopomódz w tej mierze pożyczką z funduszu przemysłowo-rolniczego lub inny wniosek przedstawi Wysokiemu Sejmowi.

Z uwagi, że dotacya roczna w kwocie 6.000 K. przyznana przez Wysoki Sejm uchwałą z d. 11. listopada 1904 na podniesienie chowu drobiu jest zbyt szczupłą w stosunku do zadań wytkniętych na tem polu, zgadza się Komisya na dalszy wniosek Wydziału krajowego podwyższenia rzeczonej dotacyi o 3000 K. rocznie.

Komisya przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie podniesienia chowu drobiu.

2. Sejm *a*) uchwala dla krajowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie nadzwyczajną subwencyę na budowę wzorowego zakładu chowu drobiu przy c. k. Akademii weterynaryi we Lwowie w kwoie 15.000 K, płatną w dwóch równych ratach rocznych w r. 1907 i 1908 po 7.500 K, pod warunkiem, że c. k. Rząd przyzna na ten cel subwencyę państwową w tej samej co najmniej wysokości;

b) wstawia na ten cel kwotę 7.500 K tytułem pierwszej raty do Rubryki X. budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1907.

3. Sejm *a*) uchwala dodatkowy kredyt w wysokości 3.000 K na podniesienie hodowli drobiu do rozporządzenia Wydziału krajowego oprócz stałej subwencyi rocznej w kwocie 6.000 K, na ten cel przeznaczonej w myśl uchwały sejmowej z 11. listopadą 1904 r.;

b) wstawia powyższą kwotę 3.000 K do Rubryki X. wydatków funduszu krajowego na r. 1907.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Krzysztofowicz.

Ls. 1.636/1907. We Lwowie, dnia 2. marca 1907.

Aleg. 167

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu z czynności Departamentu III. Wydziału krajowego za czas od 1. sierpnia 1905 do końca października 1906.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. lutego 1907 Komisya gospodarstwa krajowego zdaje sprawę z czynności Departamentu III. nieobjętych osobnemi sprawozdaniami.

Uderzającem i godnem ubolewania jest lekceważenie, jakie objawia c. k. Rząd wobec rezolucyi i uchwał sejmowych dotyczących ważnych spraw kultury krajowej.

I tak c. k. Rząd nie dał dotąd odowiedzi co do stanowiska, jakie zajmuje w sprawie projektu Wydziału krajowego ustawy lasowej z r. 1901, wskutek czego nie można go poddać konstytucyjnemu traktowaniu. Ustawa o tępieniu myszy polnych z dnia 12. listopada 1904 tak doniosła dla ochrony plonów od szkód nieobliczonych, nie została dotąd przedłożona do sankcyi. C. k. Rząd pomija milczeniem szereg rezolucyi z dnia 4. listopada 1904 domagających się zniesienia ograniczeń handlu i wywozu nierogacizny z naszego kraju, niemniej rezolucyę z dnia 21. listopada 1905 w sprawie targowicy eksportowej na bydło i nierogaciznę w Krakowie, żądającą prawa reekspedycyi, zaprowadzenia pociągów pospiesznych i większej liczby wozów dla transportów bydła, trzody i mięsa.

Tem się w wielkiej części tłómaczy zastój w pewnych dziedzinach kultury krajowej.

W przewidywaniu, że głos Sejmu wielkiego kraju koronnego zostanie nareszcie uwzględniony, Komisya gospodarstwa krajowego przedkłada ponownie Wysokiemu Sejmowi odnośne rezolucye do uchwały.

Wydział krajowy nie przedkłada projektu ustawy parcelacyjnej na zasadach uchwalonych przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 10. listopada 1905 Wydział krajowy bowiem, po bliższem zbadaniu sprawy przyszedł do przekonania, że spekulant, zwolennik dzikiej parcelacyi znajdzie możność obejścia postanowień rzeczonej ustawy.

Komisya atoli mniema, że uchwalenie ustawy choćby opartej na odmiennych zasadach, jednak zdolnej zapobiedz parcelacyi czyniącej spustoszenia w ustroju stosunków ekonomicznych i socyalnych, stało się nieodbitą koniecznością, wszelako znajdującą wielkie ułatwienie w zdobytem w ostatnim czasie rozszerzeniu autonomii krajowej. Komisya przeto przedkłada Wysokiemu Sejmowi odnośną rezolucyę do uchwały.

Sprawa urządzenia i subwencyonowania targowicy eksportowej na bydło i trzodę chlewną w Krakowie tak ważna dla obrotu handlowego została ostatecznie sfinalizowaną. Gdy bowiem miasto spełniło warunki postawione uchwałą Sejmową z dnia 21. listopada 1905, Wydział krajowy wypłacił temuż 20.000 K. jako pierwszą ratę z 10-ciu rocznych rat.

Rozdawnictwo pożyczek z funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego odbywa się prawidłowo, a tylko w 4 wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, Wydział krajowy zezwolił na prolongatę w spłacie rat.

Działalność krajowego nauczyciela weterynaryi, skupiającą się oprócz wykładów weterynaryi z czynności szczepienia tuberkuliną obór zarodowych, uważa Komisya za bardzo pożyteczną, gdyż, jak doświadczenie poucza, jest to jedyna droga wiodąca do oczyszczenia cennego materyału rozpłodowego z niszczącej go i groźnej dla niego choroby gruźlicznej.

Towarzystwo kółek rolniczych rozwija się pomyślnie we wszystkich działach skutecznej swej działalności jak i w pracy nad podniesieniem oświaty w ogóle a rolniczego wykształcenia członków kółek rolniczych w szczególności, w akcyi zmierzającej do poprawy pastwisk gminnych, w kontroli sklepików, w pośrednictwie co do zakupna towarów rolniczych, w organizacyi straży ogniowych i w pomocy niesionej wszelkim stowarzyszeniom i spółkom włościańskim.

Jakkolwiek działalność Towarzystwa opiera się głównie na subwencyach, to Komisya stwierdza i podnosi, że udział członków Towarzystwa w kosztach jego działalności zwiększa się stale. Opłaty członków wyniosły w r. 1905 19.430 K 10 gr., co stanowi około 202 funduszów Zarządu głównego, a na rok 1906 opłaty rzeczone są preliminowane w wysokości 25% ogólnych funduszów.

Komisya uważa za bardzo doniosłe zarządzenie umowę Zarządu głównego zawartą ze Związkiem handlowym Kółek rolniczych, na mocy której stał się tenże, będąc dotąd odrębną prywatną firmą, — organem handlowym Towarzystwa Kółek rolniczych.

Centralizując w ten sposób akcyę handlową i ochraniając Kółka od wyzysku ze strony prowincyonalnych handlarzy, równocześnie Zarząd główny usiłuje decentralizować swą administracyjną działalność przez stopniowe systematyczne przesuwanie punktu ciężkości na samodzielną inicyatywę poszczególnych Kółek, przez wykształcenie energiczniejszych jednostek w Kółkach na lokalnych inspektorów Kółek rolniczych, wreszcie przez wytwarzanie i wzmacnianie powiatowych organizacyi.

Komisya konstatuje z zadowoleniem, że Zarząd główny powyższemi zarządzeniami podjął bardzo pożądaną reorganizacyę Towarzystwa, poleconą przez Wydział krajowy a aprobowaną sprawozdaniem Komisyi gospodarstwa krajowego ze sesyi ubiegłej.

Komisya uważa za wskazane, aby kraj poparł rzeczoną z kosztami połączoną reorganizacyę Towarzystwa wydatną swą pomocą.

Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu w Śniatynie zużytkowuje subwencyę krajową i państwową na szerzenie racyonalnej kultury rośliny tytoniowej między ludnością włościańską za pomocą pouczeń, budowy suszarń wzorowych i obdzielania plantatorów małych postępowymi przyrządami. W r. 1905 urządził komitet Towarzystwa w Trembowli kurs dwutygodniowy dla nauczycieli ludowych. Rok 1906 zaznaczył się pięknym urodzajem po dwóch latach nieurodzajnych.

We wszystkich 4 rejonach wypłacono w r. 1906 w magazynach rządowych za produkt dostawiony łączną kwotę 2,286.567 koron, tj. przeszło pół miliona koron więcej niż w roku ubiegłym, mimo znacznie zmniejszonej przestrzeni wziętej pod uprawę.

Komisya podnosi jako dowód postępu i polepszenia produkcyi okoliczność, że cena przeciętna płacona za 100 klg. liścia tytoniowego była wyższą w r. 1906 niż w r. 1905 a zwyżka wynosiła od 2·87 K w Monasterzyskach do 3·79 K w Jagielnicy.

W sprawie podniesienia rozwoju gospodarstwa rybnego Komisya przyjmując do wiadomości zarządzenia przez Wydział krajowy poczynione, uważa się zniewoloną odwołać się do opinii wyrażonej w zeszłorocznem swem sprawozdaniu, które nie przyszło pod obrady Wysokiego Sejmu. Komisya sądzi zgodnie z Wydziałem krajowym, że zachodzi konieczna potrzeba zorganizowania nadzoru nad rewirami rybackimi, sądzi jednak zarazem, że zachodzi konieczność uskutecznienia zmian w ustawie z dnia 31. października 1887, bez których przestrzeganie wykonania ustawy okazuje się niemożliwe.

Stąd też Komisya w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. października 1903 proponuje Wysokiemu Sejmowi odnośną rezolucyę do uchwały.

W sprawie poparcia plantacyi buraków cukrowych w kraju odwołuje się Komisya do odnośnych wywodów dwu ostatnich sprawozdań komisyj-

nych, szczegółowiej tę sprawę omawiających, jak też do uchwały sejmowej z dnia 4. listopada 1904.

Komisya podnosi ponownie, że cukrownictwo zdolne jest wpłynąć najpomyślniej na ukształtowanie się naszych stosunków rolniczych i społecznych, zarazem ze strony kraju należy udzielić poparcia uprawie buraków cukrowych w myśl znanych wytycznych podanych w swoim czasie przez obydwa krajowe Towarzystwa rolnicze.

Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi odpowiednią rezolucyę do uchwały.

W końcu Komisya gospodarstwa krajowego uważa za swój obowiązek — zarówno jak to uczyniła w dwóch poprzednich sprawozdaniach — wziąść pod rozwagę kwestyę dotacyi rolnictwa krajowego z funduszów krajowych i państwowych.

Na rolników spadną wkrótce nowe ciężary w postaci podwyższenia dodatków do podatków państwowych wskutek przedłożeń Wydziału krajowego na polepszenie komunikacyi i podniesienie płac nauczycielstwa. Jeżeli rolnictwo, jako główna gałąź produkcyi w kraju, ma sprostać tym nowym i dalszym ciężarom, jeśli jego siła żywotna ma się okazać odporną nietylko pod naciskiem ciężarów podatkowych, ale także w walce z coraz trudniejszymi warunkami pracy, to kraj winien je otoczyć staranną opieką i nie szczędzić na inwestycye, zdolne podnieść i spotęgować produkcyjność roli i pracy na niej rolnika.

Gdy hojność i szczodrobliwość kraju na cele powyższe znajduje swoje granice nie w braku zrozumienia potrzeb kultury krajowej, lecz w szczupłości dochodów skarbu krajowego, to żądania uzasadnione naszego rolnictwa zwrócone do funduszu państwowego mają do walczenia z daleko cięższym szkopułem, a tym jest brak objektywności i poczucia sprawiedliwości u sfer miarodajnych w osądzaniu i traktowaniu naszych potrzeb i postulatów najdonioślejszych.

W stosunku do obszaru, ludności i żywych inwentarzy kraj nasz powinienby z kwoty przeznaczonej w budżecie państwowym na subwencyonowanie rolnictwa otrzymywać 31·79%.

Ze sprawozdania zeszłorocznego, które nie przyszło pod obrady Wysokiego Sejmu, przytacza Komisya zestawienie cyfrowe, dotyczące kwot, które kraj otrzymał z funduszu państwowego na cele rolnictwa.

W r. 1903 z ogólnej kwoty subwencyi 4,535.500 K kraj otrzymał 563.025 K, t. j. 12·14%.

W r. 1904 z ogólnej kwoty subwencyi 5,642.000 K kraj otrzymał 683.661 K, t. j. 12·10%.

W r. 1905 z ogólnej kwoty subwencyi 5,895.317 K kraj otrzymał 814.721 K, t. j. 15·51%.

Z porównania cyfr procentowych otrzymanych subwencyi z cyfrą procentową powyżej naprowadzoną należących się subwencyi (31·79%) wypływa, że pod względem rozdziału subwencyi rolniczych kraj nasz był niekorzystniej traktowany

w roku 1903 o 19·65%,
w roku 1904 o 19·68%,
w roku 1905 o 16·28%.

Zestawienie powyższe rzuca jaskrawe światło na istotny, a kraj nasz w wysokim stopniu krrywdzący stan rzeczy.

Miarę skąpą, przystosowywaną do naszego kraju, przez wiek cały zaniedbanego, należy zastąpić miarą hojniejszą, a przedewszystkiem miarą dyktowaną poczuciem słuszności i sprawiedliwosci. Na to zaś potrzeba, aby organa decydujące centralne znały kraj, oceniały jego potrzeby i przejęte były rzetelną chęcią ich zaspokajania.

Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi rezolucyę w sprawie subwencyi.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Depart. III. za czas od sierpnia 1905 do końca października 1906.

2. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przedłożył Sejmowi projekt zmiany ustawy o rybołostwie z dnia 31. października 1887.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby ponownie wziął pod rozwagę sprawę poparcia i spotęgowania produkcyi buraków cukrowych i przedłożył w tej mierze wnioski Sejmowi.

4. Sejm wzywa Wydział krajowy, aby przedłożył na najbliższej sesyi sejmowej projekt ustawy parcelacyjnej.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby udzielił wiadomości co do stanowiska, jakie zajmuje wobec projektu ustawy lasowej Wydziału krajowego z r. 1901.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wyjednał Najwyższą sankcyę dla ustawy o tępieniu myszy polnych uchwalonej w r. 1903.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby po myśli uchwały sejmowej i szeregu rezolucyi z dnia 4. listopada 1904 uchylił ograniczenia tamujące handel i wywóz nierogacizny z naszego kraju.

8. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby uczynił zadość rezolucyi sejmowej z dnia 21. listopada 1905, co do przyznania prawa reekspedycyi dla transportów bydła i trzody przeznaczonych na targowicę miejską w Krakowie, co do zaprowadzenia pociągów pospiesznych i pomnożenia liczby wozów dla tych transportów.

9. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby z kwoty przeznaczonej corocznie w budżecie państwowym na poparcie rolnictwa, udzielał dla naszego kraju subwencyi w wysokości zostającej w stosunku do obszaru do ludności i do stanu inwentarzy żywych w kraju.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Krzysztofowicz.

LS. 1.662/07. We Lwowie, dnia 2. marca 1907.

Alej 168

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w krajowym Zakładzie dla umysłowo chorych w Kulparkowie

Wysoki Sejmie!

Po myśli uchwał sejmowych z roku 1903 przeprowadził Wydział krajowy sprawę rozszerzenia zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie — tak co do budowy nowych pawilonów, jakoteż co do przeróbek i zmian w budynkach zakładowych już istniejących.

Kosztorys został wprawdzie — jak to już przewidywała uchwała Wysokiego Sejmu — nieco przekroczony, co przy inwestycyach o tak szerokim zakroju wprost uniknąć się nie da — kwota jednak tego przekroczenia cyfrowo dziś jeszcze ustaloną być nie może.

W jesieni roku 1906 dokonano kolaudacyi robót budowlanych i przeważnej części urządzeń mechanicznych i robót rzemieślniczych, a pozostały jeszcze do wykonania takie roboty, które podjęte być mogą dopiero po częściowem opróżnieniu starego gmachu — albo zależy od stanu osuszenia budynków.

Domy mieszkalne, nowo zbudowane dla personalu lekarskiego i administracyjnego, zostały zajęte już w jesieni roku 1905.

Budowę sześciu pawilonów dla chorych można uważać za ukończoną, a pawilonów tych jest po dwa każdego typu, t j.: a) dla niespokojnych ściśle dozorowanych; b) dla pół spokojnych; c) dla spokojnych chorych.

Z pawilonów tych są obecnie tylko dwa pierwsze zajęte — cztery dalsze w przeciągu bardzo już krótkiego czasu oddane zostaną do użytku chorych.

Wszystkie nowe budowle czynią wrażenie bardzo korzystne i przyjemne; sale pojemne, dobrze oświetlone, czyste, z urządzeniem wewnętrznem czystem i celowi odpowiadającem — a wielkiego znaczenia są obszerne kryte werandy, mogące służyć dla chorych do przechadzek w porze dżdżystej, albo jako jadalnie w porze letniej — o otwartym, dalekim, miłym dla oka widokiem — niemniej ogródki dość obszerne obok każdego pawilonu.

Nowo zbudowane dwa pawilony dla chorych niespokojnych mężczyzn i kobiet, przeznaczone równocześnie do przyjmowania świeżo przybywających chorych, potrzebujących ciągłego dozoru — zajęte są na razie wyłącznie przez spokojnych chorych męskich, z powodu bowiem dużo znaczniejszej liczby mężczyzn, w porównaniu z kobietami — przepełnienie na oddziale męskim nierównie dotkliwiej uczuwać się dawało. Ilość mężczyzn góruje w regule nad liczbą kobiet w cyfrze 100 osób, a w dniu 20. lutego b. r. było kobiet 514, mężczyzn zaś 655.

Z tego stosunku liczbowego wynika, że jeden z pawilonów, przeznaczonych dla kobiet, będzie musiał być stale zajętym przez nadliczbowych mężczyzn i stanie kiedyś przed nami potrzeba budowy nowego pawilonu dodatkowego dla

chorych — ewentualnie budowa nowego domu zarządowego, a przerobienie teraźniejszego na pawilon dla mężczyzn nadliczbowych.

Zakład główny, zbudowany w roku 1876, przeznaczonym był pierwotnie na pomieszczenie 500 chorych. W roku 1891 dobudowano 2 nowe pawilony, t. j. jeden dla 30 hałaśliwych i zaczepliwych mężczyzn i drugi dla tyluż takich kobiet — tak, że zakład mógł wygodnie pomieścić 560 osób. Przez późniejsze jakoteż obecnie jeszcze dokonywane dobudówki i przeróbki, powiększy się dawny zakład znowu o 100 łóżek, tak, że mieścić będzie mógł wygodnie 660 chorych, licząc minimalną konieczną przestrzeń dla jednej osoby po 50 m^3 w I. klasie — po 30 m^3 na salach chorych stale leżących — po 25 m^3 w sypialniach przez noc tylko zajętych — a 12·5 m^3 w salach przeznaczonych do dziennego użytku.

Gdyby się jednak z budynku starego usunęło chorych 1. kl. a w miejsce każdego z nich pomieściło 3—4 chorych 3 kl. i gdyby nadto zamieniono kilka sal, służących do dziennego pobytu na sypialnie, względnie na sale dla chorych stale leżących, a na pobyt dzienny oddano chorym kurytarze — możnaby wówczas w budynku starym, wypełniając wszystkie łóżka, pomieścić 700 chorych i odpowiednią ilość dozorców.

Gdy nowo zbudowane pawilony — wykluczając oczywiście pawilon dla zakaźnych, który zajętym być winien tylko w razie koniecznej potrzeby przez chorych dotkniętych chorobami zakaźnemi — wygodnie pomieścić mogą tylko 400 chorych wynika z tego, że zakład kulparkowski — liczący w danej chwili 1165 chorych — już w dniu zajęcia wszystkich nowo zbudowanych pawilonów nadmiernie będzie przepełnionym i nie będzie rozporządzał żadnemi wolnemi łóżkami dla chorych świeżo przybywających, na co w zakładach postępowych liczy się zawsze 10%.

Najdowodniej z tego wynika, jak gwałtowną jest potrzeba budowy drugiego zakładu w zachodniej części kraju.

Z powodu pozostawienia kancelaryi zarządu w dotychczasowem miejscu, musiano przeznaczyć część głównego budynku na oddział obserwacyjny dla świeżo przybywających chorych.

Jest to rzecz bardzo niedogodna, gdyż trzeba będzie przeważną ilość chorych przenosić do odległych pawilonów.

Zdaniem komisyi powinien oddział obserwacyjny znajdować się w pobliżu nowych pawilonów dla niespokojnych chorych.

W pobliżu nowych pawilonów nie ma stosownego pomieszczenia dla lekarza pełniącego służbę dzienną — i dzienną służbę pełni jeden tylko lekarz w głównym gmachu — może więc zachodzić trudność w udzieleniu pomocy w nagłych wypadkach, wymagających natychmiastowej interwencyi lekarza.

Celem właśnie usunięcia tego braku urządzono w pawilonaah V. i VI, w tych właśnie, gdzie nagła pomoc lekarska potrzebną okazać się może — mieszkania dla 2 lekarzy asystentów — ale mieszkania te urządzone na poddaszu, szczupłe i nieodpowiednie, odstraszają młodych lekarzy od przyjmowania posad. Na nieodpowiednią jakość tych mieszkań zwracał już uwagę komitet budowy. Mieszkania te należałoby oddać służbie oddziałowej, potrzebującej niezbędnego wypoczynku, zwłaszcza w pawilonach dla chorych niespokojnych, potrzebujących ciągłego dozoru. Praca na tych oddziałach bardzo ciężka, wyczerpuje siły cielesne i umysłowe i czyni służbę na tych oddziałach zajętą przedwcześnie niezdolną do należytego pełnienia obowiązków.

Lecz brak lekarzy chętnych do oddania się służbie w zakładzie kulparkowskim, pochodzi nie tylko z powodu nieodpowiedniego pomieszczenia dla lekarzy asystentów — ale również z powodu innych niekorzystnych warunków, panujących w zakładzie.

Lekarze zakładowi są bowiem stosunkowo niedostatecznie płatni, a przeciążeni niezmiernie pracą zawodową, wielce denerwującą i przedwcześnie wyczerpującą siły.

Celem poprawy niekorzystnych tych warunków, należałoby płace ich i pobory odpowiednio powiększyć, pomnożyć ich liczbę, dać im możność zajęcia się pracami ściśle naukowemi i ułożyć stosunki te na wzór zagranicznych, wzorowo urządzonych zakładów.

W tym celu należałoby dawać im dłuższe obowiązkowe urlopy dla wypoczynku — obok zapomóg, względnie stypendyów na wyjazdy do zagranicznych zakładów, celem nabycia wyższego wykształcenia naukowego i zdolności do pracy ściśle naukowej, do czego Zakład kulparkowski nastręcza nadzwyczaj wielki i wprost niewyczerpany materyał, dotychczas niestety zupełnie niezużytkowany, gdyż lekarze,

przeciążeni pracą oddziałową, nie mogą znaleść potrzebnego czasu na pracę ściśle naukową.

Niezbędną również jest rzeczą pozyskanie dla zakładu lekarza specyalnie wykształconego i uzdolnionego do prowadzenia stałych utworzyć się mających pracowni lekarskich naukowych, a mianowicie anatomicznej, histologicznej, bakteryologicznej i chemicznej.

Pomieszczenie dla stałego asystenta lekarskiego jest bardzo nieodpowiednie.

Mieszkanie to przeznaczane pierwotnie dla nadzorcy domów, składa się z 2 małych pokoików i znajduje się w budynku folwarcznym obok stajen i oczyszczalni cieczy kana owych.

Nowa trupiarnia i prosektoryum są zupełnie odpowiednie, bez zarzutu.

Nowa pralnia mechaniczna, będąca w ruchu od roku prawie, przedstawia się wspaniale, z powodu należytej pojemności lokalu, doskonałego oświetlenia, wzorowej czystości i doskonałych nowoczesnych urządzeń.

Nowo urządzona szwalnia i skład bielizny przedstawiają się bardzo korzystnie.

Przeobrażona kuchnia, jakkolwiek jeszcze nie zupełnie gotowa — przedstawia się bez zarzutu pod względem obfitości miejsca, urządzeń, światła, należytej czystości i wentylacyi.

Natomiast bardzo niekorzystnie przedstawia się nowa, ale nieczynna jeszcze piekarnia, mieszcząca się wraz ze składem mąki i składem pieczywa w suterenach pod pralnią.

Z sufitu mianowicie kapie w kilku miejscach brudna ciecz, przedostająca się z pralni nad piekarnią umieszczonej; ściany są nietylko wilgotne, ale mokre; nadto czuć tu wszędzie bardzo przykrą woń kanałową, przedostającą się z widocznie nie dość szczelnych rur kanałowych, umieszczonych częścią przy suficie piekarni — częścią w sąsiednim składzie pieczywa

Ubikacya przeznaczona na skład mąki bez należytego światła i przewiewu a w dodatku wilgotna — wydaje przykrą woń stęchlizny, ubikacya zaś przeznaczona na skład pieczywa i sąsiadująca z halą maszyn, wydaje prócz tego przykrą woń rozkładających się tłuszczów maszynowych.

Mieszkania dla rzemieślników gotowe, ale do użytku jeszcze nie oddane.

Mieszkania dla parobków i służby domowej, urządzone pod łazienkami budynku górnego, są wilgotne.

Stajnia dla koni pozostała w dawnem miejscu, w samym prawie środku podwórza zakładowego, obok mieszkań dla rzemieślników, przerobionych z dawnej krowiarni.

Nowe budynki folwarczne przedstawiają się bardzo dobrze.

Oczyszczalnia cieczy kanałowych funkcyonuje dobrze — kanalizacya całego zakładu dobra.

Bardzo dodatnie wrażenie robi urządzenie światła elektrycznego w kuchni, pralni i hali maszyn — od czego odbija bardzo niekorzystnie oświetlenie naftowe w całym zresztą zakładzie.

Brak dobrej i zdrowej wody, który w zakładzie kulparkowskim tak przykro odczuwać się dawał, i obok innych może jeszcze przyczyn, sprowadzał niewygasające niemal epidemie tyfusu i czerwonki, został możliwie usunięty.

Zakład połączony bowiem został z wodociągami miejskimi rurociągiem, rozprowadzającym wodę po całym zakładzie. Ma więc obecnie zakład kulparkowski doskonałą wodę w dostatecznej ilości, i w ten sposób została piekąca ta kwestya szczęśliwie rozwiązaną, zrobiono ogromny krok naprzód, i jest uzasadniona nadzieja, że endemie w zakładzie wygasną

Obok rurociągu dobrostańskiego przeprowadzono drugorzędne rurociągi dla wody użytkowej, pochodzącej ze studni zakładowej, mającej służyć do pojenia bydła, zmywania podłóg, spłukiwania wychodków i t. p.

Nowo zbudowana wieża wodna, konstrukcyi żelazno betonowej przedstawia się bardzo okazale.

Nowy desinfektor nie został jeszcze sprowadzony.

Celem umożliwienia dogodnej komunikacyi pomiędzy poszczególnemi budowlami i pawilonami zakładowymi pourządzano nowe drogi.

W miejscach wolnych od komunikacyi założone zostaną parki i ogrody.

Cała przestrzeń zajęta pod budowę nowych pawilonów, otoczona jest silnym parkanem dębowym.

W ten więc sposób została kwestya urządzenia wzorowego a przynajmniej naszej możności odpowiadającego leczniczego zakładu dla umysłowo chorych korzystnie rozwiązaną.

Komisya sanitarna, reasumując uwagi swoje, poczynione w niniejszem sprawozdaniu, wyraża przekonanie, że dla dobra zakładu należałoby przeprowadzić niektóre jeszcze niwestycye i zmiany — mianowicie:

1. Należy urządzić nową piekarnię ze składem mąki i składem na pieczywo. Ubikacye przeznaczone obecnie na ten cel, bezwarunkowo użyte być nie mogą, chociażby niektóre zmiany i adaptacye przeprowadzone zostały. Ubikacye te mogą być ewentualnie użyte na centralnię dla elektrycznego oświetlenia zakładu.

2. Należałoby zbadać, czy nie byłoby rzeczą wskazaną i praktyczną zaprowadzenie oświetlenia elektrycznego w całym zakładzie. — Obecne oświetlenie naftowe, nieodpowiednie, względnie drogie, kosztować będzie bowiem 10—12 tysięcy kor. rocznie, utrudnia utrzymanie czystości w zakładzie, a sufity w nowych pawilonach są już zakopcone, absorbuje służbie bardzo wiele czasu, który mógłby być praktyczniej użyty — i niesie prócz tego niebezpieczeństwo pożaru. — Koszta oświetlenia elektrycznego przewyższą koszta naftowego prawdopodobnie o niezbyt wielką kwotę.

3. Należy zdaniem Komisyi zaprowadzić urządzenia dla długotrwałych kąpieli leczniczych. Jakkolwiek nowe pawilony w Kulparkowie przeznaczone są w myśl uchwał sejmowych, dla chorych uleczalnych — nie ma w nich osobnych, odpowiednio urządzonych łazienek, mających służyć do długotrwałych kąpieli leczniczych, zajmujących w nowoczesnym sposobie leczenia obłąkanych pierwszorzędne miejsce.

Na podstawie powyższego swojego sprawozdania Komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sprawozdanie Wydziału krajowego o postępie budowy nowych pawilonów i przeobrażeń w krajowym zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie przyjmuje Sejm do wiadomości.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał uwagi Komisyi sanitarnej o brakach i pożądanych ulepszeniach w zakładzie i przedłożył sprawozdanie".

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Wurst.

Ls. 1.664/1907. We Lwowie dnia 2. marca 1907.

Aleg. 109

Sprawozdanie

Komisyi wodnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem obwałowania lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, tudzież o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa i prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami

Wysoki Sejmie!

W roku 1903 przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia trzy projekty ustaw dążących do ustawowego zapewnienia przedsiębiorstwa, mającego na celu ochronę od powodzi doliny Wisły poniżej Krakowa, która w ostatnich latach trzykrotnie wylewami została nawiedzoną.

Pierwszy z tych projektów obejmował obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, t. j. przestrzeni, która w pierwotnym projekcie obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa została pominiętą.

Koszta tego obwałowania, które ma na celu ochronę części Krakowa, tudzież gęsto zabudowanych gmin: Grzegórzki, Piaski i Dąbie o powierzchni 2·15 km. kw. obliczono na 330.000 K.

Drugi projekt obejmował podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granic państwa.

Budowa tego wału dla ochrony od zalewu 5.148 morgów wartościowych gruntów w powiecie krakowskim rozpoczętą została w r. 1900. w myśl ustawy z 26. sierpnia 1900 Nr. 88 dz. u. kr., przyczem za normę do obliczenia wysokości tego wału, jak i wału prawobrzeżnego przyjęto wielką wodę z r. 1813. Powódź lipcowa r. 1903 okazała, że ta wysokość wałów była niedostateczną, bo jakkolwiek woda z r. 1903 była niższą prawie o 1 metr od wody z r. 1813, to jednak woda w r. 1903. dochodziła do korony wałów, a nawet przelała się przez prawy brzeg nadwiślański w Płaszowie i zatopiła całą dolinę Wisły w powiatach Podgórskim i Wielickim aż po wały wsteczne Podłężówki na granicy powiatu Bocheńskiego.

Wskutek tego krajowe Biuro melioracyjne zaprojektowało z polecenia Wydziału krajowego taką niweletę obustronnych wałów nadwiślańskich, aby one mogły pomieścić wielką wodę z r. 1813, tudzież ilości wody przyjętej przez c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych dla budowy wałów nadwiślańskich, na Szląsku austryackim, co Komisya gospodarstwa krajowego za słuszne i uzasadnione uznała.

Koszta podwyższenia tego lewego wału nadwiślańskiego obliczono na 900.000 K.

Trzeci wreszcie projekt obejmował podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego w powiecie Podgórskim, Wielickim i Bocheńskim wraz z podwyższeniem wałów na 4 dopływach Wisły, które to roboty już na podstawie ustawy z dnia 19. października 1892 Nr. 77 dz. u. kr. w celu ochrony od zalewu 8.814 morgów gruntu wykonane zostały.

Koszta robót tym projektem objętych obliczono na 1,100.000 K. Wydział krajowy a za nim Komisya gospodarstwa krajowego, wychodząc z założenia, że przy wszystkich powyższych trzech projektach rozchodzi się o nieszkodliwe odprowadzenie wód rzeki górskiej, za jaką Wisłę pod Krakowem uważać należy i mając na względzie, iż interesowana w obwałowaniu ludność obciążona 30-procentowymi datkami na pierwotnie projektowane niedostateczne obwałowanie w ostatnich latach trzykrotnie powodziami doszczętnie zniszczoną została, zaleciła wykonanie powyższych robót w drodze przedsiębiorstw krajowych przy 50% udziale kraju i państwowego funduszu melioracyjnego a przy zupełnem uwolnieniu stron od datków konkurencyjnych.

Wszystkie te trzy projekty uchwalił Wysoki Sejm w dniu 24. października 1903, nie zostały one jednak przedłożone do sankcyi a sprawa cała uległa kilkoletniej zwłoce z dwóch przyczyn: raz z powodu różnicy zdań między departamentem wodnym c. k. Namiestnictwa a centralnem Biurem hydrograficznem co do ilości wielkiej wody Wisły pod Krakowem a powtóre z powodu wyrażonej przy reambulacyi projektów opinii delegatów Rządu, wedle której przy obwałowaniu Wisły nie rozchodzi się o nieszkodliwe odprowadzenie wód górskich, a tem samem nie może być przyznanym 50% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego.

Gdy pierwsza z tych kwestyj po dwukrotnej w kwietniu i grudniu r. 1905. odbytej w Krakowie konferencyi w tym duchu załatwioną została, że za podstawę unormowania niwelety wałów przyjęto ilość wody 3.300 m^3 na sekundę, nadeszła też w marcu 1906 ujemna decyzya co do sankcyi uchwalonych przez Wysoki Sejm ustaw, a to z powodu zachodzącej potrzeby przerobienia projektów dla obniżenia niwelety wałów przez przyjęcie większego spadu Wisły oraz rozszerzenia jej łożyska kosztem funduszu obwałowania, tudzież z powodu niemożności przyznania 50% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego.

Wydział krajowy stojąc na tem stanowisku, że fundusz obwałowania nie może być pociąganym do kosztów robót w łożysku rzeki, bo takowe pokrywać winna państwowa dotacya wodna i pragnąc wszystkie ze sprawą tą łączące się kwestye rozwiązać ostatecznie na najkrótszej drodze, zwrócił się w maju r. 1906. do Prezydyum c. k. Namiestnictwa o wyjednanie w Ministerstwie rolnictwa zarządzenia konferencyi, któraby kwestye te stanowczo rozstrzygnęła.

Ministerstwo rolnictwa przychyliło się do wniosku Wydziału krajowego, — konferencya taka odbyła się w Krakowie w dniu 15. października 1906 i następnych i protokołem z dnia 19. października 1906 załatwiła wszystkie punkta sporne, jakie od lat kilku postępowi tej tak doniosłej sprawy na przeszkodzie stały.

Za podstawę do obliczenia wysokości wałów przyjęto ilość wielkiej wody Wisły 3.300 m^3 na sekundę, a wzniesienie korony wałów na 0·5 m. uznano, że powiększenie pojemności łożyska celem obniżenia niwelety wałów (murów) ochronnych wykonanem być ma na koszt państwowej dotacyi wodnej a delegaci Wydziału krajowego odstąpili od żądania pokrycia kosztów robót przez kraj i państwowy fundusz melioracyjny.

Na podstawie powyższych zasad przerobiło Biuro melioracyjne Wydziału krajowego trzy projekty wykonania względnie podwyższenia wałów nadwiślańskich, obniżając stosownie niweletę w r. 1903 projektowaną, sporządziło odpowiednio do tego sprostowany kosztorys przy uwzględnieniu pewnej zmiany trasy a Wydział krajowy na tle tak zmienionego stanu rzeczy proponuje przeprowadzenie robót objętych pierwszym projektem w drodze przedsiębiorstwa interesowanych gmin miasta Krakowa, Grzegórzek i Dąbia przy udziale 5% tychże gmin — roboty objęte projektem drugim w drodze przedsiębiorstwa spółki wodnej, zawiązanej w myśl ustawy z dnia 26. sierpnia 1900 Nr. 88 dz. u. kr. przy obciążeniu spółki 10% datkiem, zaś roboty objęte projektem trzecim w drodze spółki wodnej, zawiązanej w myśl ustawy z dnia 19. października 1892 Nr. 77 dz. u. kr. przy takiemże samem 10% obciążeniu spółki.

Koszt robót objętych projektem pierwszym wyższy jest w porównaniu z projektem z r. 1903 z powodu częściowej zmiany trasy o 70.000 K, natomiast dwa drugie projekty obejmują kosztorysy o łączną sumę 200.000 K niższe.

Wydział krajowy proponuje wykonanie robót projektu pierwszego w latach czterech, projektu drugiego w latach ośmiu, projektu trzeciego w latach dziesięciu. Przy takim programie robót wynosiłby coroczny datek kraju i państwa przy pierwszym projekcie po 47.500 K, a datek trzech gmin interesowanych po

5.000 koron, przy drugim zaś i trzecim projekcie datek roczny kraju i państwa po 45.000 kor., a coroczna rata datku spółki wodnej 10.000 koron.

Projekt ustaw zapewniających wykonanie powyższych trzech przedsiębiorstw przesłał Wydział krajowy Prezydyum c. k. Namiestnictwa odezwą z dnia 18. grudnia 1906, a c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 7. lutego b. r. oświadczyło gotowość przyczynienia się w miarę konstytucyjnego zezwolenia i rozporządzalnych środków, datkami z państwowego funduszu melioracyjnego w projektowanej wysokości, zastrzegając sobie zbadanie i zatwierdzenie ustalić się mających kwot zapotrzebowania. Przeciw postanowieniom projektowanych ustaw nie podniosło zresztą c. k. Ministerstwo żadnych zarzutów.

Gdy wobec tego oświadczenia c. k. Ministerstwa ustawowemu zapewnieniu w mowie będących przedsiębiorstw nic na przeszkodzie nie stoi, a Wydział krajowy rozporządza już na cele ich wykonania pewnemi kwotami z pożyczki na obwałowanie Wisły z r. 1903, zaś państwowy fundusz melioracyjny ratami w budżecie z r. 1904 i 1905 wstawionemi — nie ulega wątpliwości, że roboty po zatwierdzeniu technicznych projektów i uzyskaniu sankcyi już w roku bieżącym rozpocząćby można.

O ile z jednej strony jak najrychlejsze wprowadzenie w ruch projektowanych przedsiębiorstw leży w interesie kultury krajowej i przez ludność nadwiślańską z niecierpliwością jest oczekiwanem, o tyle budzi ono poważne obawy u mieszkańców i właścicieli realności położonych w obrębie samego Krakowa, a to przez ścisły związek tychże przedsiębiorstw ze sprawą ochrony od powodzi samego miasta Krakowa. Jeszcze w r. 1903 przy komisyi reambulacyjnej pierwszego z przytoczonych wyżej projektów podnieśli zastępcy gminy m. Krakowa, że obwałowanie brzegów Wisły poniżej Krakowa spowodować musi znaczną cofkę w obręb miasta, a przez to powiększyć niebezpieczeństwo powodzi — że zatem, o ile sprawa zupełnego zabezpieczenia Krakowa od powodzi bądź ze strony Wisły, bądź jej dopływów stanowczo załatwioną i ze sprawą obwałowania Wisły pod Krakowem równocześnie traktowaną nie będzie, wykonaniu projektów budowy wałów pod Krakowem, uzasadniona obawa zwiększenia niebezpieczeństwa powodzi dla Krakowa bezpośrednio, a dla Grzegórzek i Dąbia przez zalew z góry pośrednio stałaby na przeszkodzie.

Obawę tę uspokoiła chwilowo akcya Wydziału krajowego wdrożona po powodzi r. 1903. Wskutek petycyi Krakowa i gmin podmiejskich zaopatrzonej wykazem szkód dochodzących sumy 5 milionów koron zrządzonych ostatnią powodzią zwrócił się Wydział krajowy odezwą z dnia 18. sierpnia 1903 do Prezydyum c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Rządu wykonania odpowiednich budowli ochronnych na koszt funduszów państwowych celem zabezpieczenia miasta Krakowa od powodzi. Na odezwę tę oświadczyło Prezydyum Namiestnictwa odezwą z d. 29. września 1903 l. 10.792, że zabezpieczenie lewego brzegu Wisły odpowiedniemi budowlami na podstawie projektu, który opracuje departament budowli wodnych będzie wykonane na rachunek nadzwyczajnej dotacyi dla Wisły, zabezpieczenie zaś prawego brzegu przewidzianem jest w projekcie generalnym budowy kanału spławnego Kraków-Zator, wobec czego stanie się zadość życzeniu Wydziału krajowego co do ochrony Krakowa przed wylewami w niedalekiej przyszłości. To oświadczenie c. k. Rządu, podane do wiadomości Wysokiego Sejmu następnie rezolucya Wys. Sejmu z dnia 14. listopada 1905 wzywające c. k. Rząd do bezzwłocznego rozstrzygnięcia sprawy skutecznego zabezpieczenia Krakowa od powodzi — zarządzenie przez c. k. Ministerstwo handlu opracowania projektu kanalizacyi Wisły wraz z budową murów bulwarowych, odbyte w październiku i listopadzie 1906 postępowanie wodno-prawne i rozprawy ekspropryacyjne dla projektu przełożenia i obwałowania Rudawy, jako części projektu ubezpieczenia Krakowa — wykonanie przez departament wodny c. k. Namiestnictwa projektu budowli ochronnych pod Wawelem — wreszcie zarządzona przez c. k. Ministerztwo handlu na dzień 12. lutego b. r. ankieta w sprawie wykonanych przez krakowską ekspozyturę c. k. Dyrekcyi dla budowy dróg wodnych projektów i zapowiedziana na tejże ankiecie na kwiecień b. r. rewizya trasy — wszystko to uzasadniało nadzieję, że sprawa ochrony Krakowa przed powodzią zbliża się do celu, że ona jeszcze przed sprawą obwałowania Wisły pod Krakowem ostatecznie zdecydowaną zostanie i że wskutek tego żywiona przez Kraków obawa zwiększenia niebezpieczeństwa powodzi w Krakowie przez wcześniejsze obwałowanie Wisły pod Krakowem płonną się okaże. Niestety na tej ostatniej ankiecie

wyłoniła się kwestya, która znów w sprawie ochrony Krakowa od powodzi odwłoką grozić może — mianowicie kwestya pokrycia kosztów tej ochrony. Wbrew wyrażonej w wyżej powołanej odezwie Prezydyum Namiestnictwa zapowiedzi, wedle której budowle ochronne na lewym brzegu Wisły miały być wykonane na koszt państwowej dotacyi wodnej, zaś na prawym brzegu na koszt państwowego funduszu kanałowego — podniesiono na tejże ankiecie tak ze strony c. k. Ministerstwa rolnictwa, jak i c. k. Ministerstwa handlu, że budowle na obu brzegach Wisły z wyjątkiem przestrzeni od ujścia Wilgi do mostu kolei państwowej w Krakowie (Podgórzu) mają być wykonane w drodze osobnych ustaw krajowych na podstawie państwowej ustawy d. 30. czerwca 1884 Nr. 116 dz p. p., a budowa kolektorów przy udziale miast Krakowa i Podgórza 20% datkiem konkurencyjnym do kosztów tej budowy. Przeciw takiemu stanowisku władz centralnych w kwestyi pokrycia kosztów ochrony Krakowa od powodzi zastrzegł się Wydział krajowy przez swego zastępcę w umotywowanem oświadczeniu, a Komisya wodna sądzi, że uczynić to winien również Wysoki Sejm w odpowiedniej do c. k. Rządu wystosować się mającej rezolucyi, aby ile możności zapobiedz sprowadzeniu tak doniosłej sprawy na tory, na których nowa czekałaby ich zwłoka i uspokoić obawy, jakie się łączą z wprowadzeniem w życie projektowanych obecnie do ustawowego zapewnienia przedsiębiorstw.

Z przyczyn powyższych Komisya wodna zalecając Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia projektowane trzy ustawy oparte na faktycznych podstawach, które Wysoki Sejm już w r. 1903 rozpoznał i ocenił proponuje zarazem usprawiedliwioną powyż przytoczonemi okolicznościami rezolucye do c. k. Rządu i wnosi:

Aleg. I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączone ·/. projekty ustaw:

1. o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy;

2. o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa;

3. o podwyższeniu prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w myśl przyrzeczenia danego w odezwie c. k. Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie z dnia 29. września 1903 L. 10.792/Pr. oraz kilkakrotnych urzędowych oświadczeń byłego c. k. Prezydenta ministrów JE. Dra Körbera przeprowadził jak najrychlej zabezpieczenie od powodzi lewego brzegu Wisły od klasztoru Zwierzynieckiego do stacyi kolejowej w Grzegórzkach i prawego brzegu Wisły od pieców wapiennych w Dębnikach do mostu kolei państwowej w Podgórzu a to na koszt państwowej dotacyi wodnej i państwowego funduszu kanałowego.

Przewodniczący:
Kozłowski.

Sprawozdawca:
Staniszewski.

Ustawa

z dnia . . . . . o obwałowaniu lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy ma być wykonane jako przedsiębiorstwo interesowanych gmin Kraków, Grzegórzki i Dąbie, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1907. który preliminuje koszta robót na 400.000 K.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu siedmiu i pół procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2. a) ustawy z 30. czerwca 1884 Dz. u. p. nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu siedmiu i pół procent kosztów z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia;

c) interesowane gminy Kraków, Grzegórzki i Dąbie datkiem konkurencyjnym w wysokości pięciu procent kosztów budowy.

Co do rozdziału datku konkurencyjnego na poszczególne gminy, ma być zawartą przez te gminny umowa. Gdyby między interesowanemi gminami nie przyszło do skutku porozumienie co do rozdziału datku konkurencyjnego, przeprowadzi ten rozdział Wydział krajowy.

Gminom konkurującym zastrzega się prawo ściągnięcia przypadających na nie datków z właścicieli interesowanych nieruchomości i zakładów, a to po myśli §. 66 krajowej ustawy

wodnej z dnia 14. marca 1875. Dz. ust. kraj. nr. 38 według wartości tych nieruchomości i zakładów, które od wylewu mają być ochronione.

§. 4.

Termin rozpoczęcia robót i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i gmin interesowanych, oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1: z dochodów uzyskanych z wydzierżawienia wałów ochronnych i rowów materyałowych;

2. z grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl artykułu I. ustawy z dnia 4. stycznia 1903. Dz. u. kraj. nr. 12;

3. z corocznych datków kraju i gmin interesowanych.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i prestacyi konkurencyjnych na konserwacyą, organizacyi obrony grobel i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa krajowego.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowlanego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa i ostateczny kosztorys oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem, któremu podobnie jak i gminom interesowanym, przyznany będzie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przesiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Datki interesowanych gmin tak na budowę, jak i na konserwacyę mają być ściągane jako dodatki do podatków bezpośrednich wraz z państwowymi dodatkami przez właściwe urzędy podatkowe w ten sam sposób, jak podatki, i wpłacane do kasy Wydziału krajowego.

§. 8.

Wysokość procentu dodatków, jakie corocznie uiszczać mają interesowane gminy w myśl §. 7. tej ustawy, ustanowi Wydział krajowy w porozumieniu z Namiestnictwem.

§. 9.

Czasowe wstrzymanie ściągania datków wymienionych w § 7. tej ustawy w poszczególnych, lub wszystkich gminach interesowanych może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego.

§. 10.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . . o podwyższeniu lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Podwyższenie lewego wału nadwiślańskiego od ujścia Białuchy do granicy państwa wraz z podwyższeniem lewego wału Białuchy, obustronnych wałów Dłubni i prawego wału potoku Kościelnickiego ma być wykonane jako przedsiębiorstwo spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 26. sierpnia 1900 Dz. u. kraj. Nr. 88. subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1907, który preliminuje koszta robót na 800.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl § 6. ustępu 2. i §. 4. ustępu 2 a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116. bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent kosztów;

c) zawiązana na podstawie ustawy z 26. sierpnia 1900 Dz. u. kraj. Nr. 88. spółka wodna datkiem w wysokości dziesięciu procent.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Administracyi państwa podobnie jak i spółce wodnej zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 19. grudnia 1900 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 19. z roku 1901.

§. 6

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie § 6 ustawy z dnia 26 sierpnia 1900 Dz. u. kraj. Nr. 88.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ustawa

z dnia . . . . . o podwyższeniu prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Podwyższenie prawego wału nadwiślańskiego między Podgórzem a Niepołomicami wraz z podwyższeniem i przedłużeniem obustronnych wałów na potokach Srawie, Drwinie, Zabawie i Podłężówce ma być wykonane jako przedsiębiorstwo spółki wodnej zawiązanej w myśl §. 4. ustawy z dnia 19. października 1892 Dz. u. kraj. Nr. 77. subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tego obwałowania służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1907, który preliminuje koszta robót na 1,000.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważnionym do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta budowy włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu budowy.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów;

b) państwowy fundusz melioracyjny z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w myśl §. 6. ustępu 2, i §. 4. ustępu 2 a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 takimże berzwrotnym zasiłkiem w wysokości czterdziestu pięciu procent kosztów;

c) zawiązana na podstawie ustawy z dnia 19. października 1892 Dz. u. kraj. Nr. 77. spółka wodna datkiem w wysokości dziesięciu procent kosztów.

§. 4.

Czas budowy, tudzież wysokość i termina płatności corocznych rat datków kraju, państwa i spółki wodnej oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu budowy obejmie Wydział krajowy.

Administracyi państwa podobnie jak i spółce wodnej, zastrzega się odpowiedni wpływ na tok spraw technicznych i ekomicznych przedsiębiorstwa.

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do sposobu wykonania przedsiębiorstwa określa rozporządzenie wykonawcze z dnia 19. października 1893 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 70.

§. 6.

Co do konserwacyi wykonanych robót obowiązywać będzie postanowienie §. 6. ustawy z dnia 19. października 1892 Dz. u. kraj. Nr. 77.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

Ls. 1.756/1907. We Lwowie, dnia 4. marca 1907.

Aleg 170

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906.

Wysoki Sejmie!

Koleje lokalne będące w ruchu.

Z przedstawionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego wyników eksploatacyjnych kolei lokalnych przez kraj gwarantowanych przedewszystkiem wpada w oczy stałe rozwijanie się frekwencyi tak towarowej jak i osobowej, działające korzystnie na rokroczne zwiększenie się dochodów; z drugiej strony racyonalna gospodarka prowadzących ruch c. k. Dyrekcyi kolei państwowych zezwala na stosunkowe stałe zmniejszanie się wydatków eksploatacyjnych.

Stosunek procentowy wydatków do dochodów wynosił na kolei:

	w r. 1904	w r. 1905
Borki wielkie - Grzymałów	56%	49%
Łupków - Cisna	54%	52%
Trzebinia - Skawce	47%	44%
Chabówka - Zakopane	61%	68%
Delatyn - Kołomyja - Stefanówka	97%	66%
Piła - Jaworzno	71%	67%
Przework - Bachórz - Dynów	—	93%

Dochody brutto na 1 km. wynosiły:

	rok 1904	1905	1906
Kolej Borki wielkie - Grzymałów	4.458	4505	4 836
„ Łupków - Cisna	4.200	4.063	4.356
„ Trzebinia - Skawce	11.842	12.419	—
„ Chabówka - Zakopane	8.053	9.195	9.244
„ Delatyn Kołomyja-Stefanówka	4.389	5.227	5.759
„ Piła - Jaworzno	8.787	10.900	12.188
„ Przeworsk - Dynów	1.984	2.407	2.726
„ Tarnów - Szczucin	—	—	2.720

Dochód kolei Trzebinia-Skawce za r. 1906 nie może być wykazany, gdyż rachunek kartelowy za ten rok nie jest dotychczas zamknięty; najprawdopodobniej utrzyma się w równej mierze jak w r. 1905.

Wydział krajowy nie jest dotychczas w posiadaniu rachunków eksploatacyjnych za r. 1906, z tego też powodu nie możemy dokładnego przeprowadzić porównania z tym rokiem; powyżej wykazane dochody za r. 1906 są zestawione na podstawie prowizorycznych zamknięć.

To stałe wzmaganie się ruchu na kolejach lokalnych jest najlepszym dowodem żywotności na polu ekonomicznem. Pomyślne rezultaty finansowe wskazują dalej z jednej strony na stosowny wybór przez Wydział krajowy linii kolejowych,

z drugiej zaś strony na racyonalny sposób prowadzenia eksploatacyi przez c. k. Dyrekcye kolejowe, które w tej mierze rzeczywiście pracują w duchu obywatelskim.

Dochody kolejowe w znacznej części pokrywają gwarantowane przez kraj raty pożyczek pierwszeństwa i tak kolej:

Borki wielkie - Grzymałów,
Trzebinia - Skawce,
Chabówka - Zakopane i
Piła - Jaworzno

pokryły w roku 1904 i 1905 w zupełności raty pożyczek pierwszeństwa. Kolej Delatyn - Kołomyja - Stefanówka pokryła czystym dochodem w r. 1904 — 0%, w r. 1905 27% rat pożyczkowych, nadto zwróciła w roku 1905 c. k. Zarządowi kolei państwowych resztę zakredytowanych należytości za prowadzenie ruchu w kwocie 132.385 K. 65 g.

W roku 1906 dochodami kolei Delatyn - Kołomyja - Stefanówka będą pokryte raty pożyczkowe w przeważnej części.

Na kolei Przeworsk - Dynów uzyskano nadwyżkę eksploatacyjną, która zaledwie wystarczyła na pokrycie 3% raty gwarancyjnej. Kolej ta jest jedną z najgorszych kolei lokalnych w Galicyi, a to tem bardziej, że ze względu na wąski tor tej kolei nie można się wcale spodziewać poprawy stosunków. Główna nadzieja, to jest przewóz buraków zawiódł zupełnie; dochód bowiem brutto z przewozu buraków wynosił w roku 1904 a względnie 1905 zaledwie około 7.100 K względnie 11.230 K.

Dochody kolei Łupków - Cisna pokryły w zupełności kapitał potrzebny na spłatę akcyi pierwszeństwa według ich planu umorzenia.

W stosunku do lat poprzednich rok 1905 wykazuje polepszenie, które jednak w roku 1906 jeszcze bardziej się uwydatnia, a to specyalnie ze względu na kolej Delatyn - Kołomyja - Stefanówka, która, jak należy mieć słusznie nadzieję, wyjdzie w najbliższych latach ze stadyum bierności.

Porównując wyniki eksploatacyjne galicyjskich kolei lokalnych z czeskiemi kolejami lokalnemi, otrzymujemy następujące przeciętne daty za rok 1905.

Dochód brutto na 1 km.		Wydatki na 1 km.	
w Galicyi	w Czechach	w Galicyi	w Czechach
K 6.865·—	K 4.151·—	K 4.044·—	K 3.136·—

Nadwyżka eksploatacyjna na 1 km.		Stosunek procentowy ogólnych wydatków do dochodów	
w Galicyi	w Czechach	w Galicyi	w Czechach
K 2.821·—	K 1.015·—	59·2%	75·9%.

Zaznaczamy wreszcie, że na kolejach lokalnych w całej Austryi administrowanych przez c. k. Zarząd kolei państwowych w r. 1905 ogólne wydatki wynosiły na 1 km. K 4.050·— (więc prawie na równi jak w Galicyi) stosunek zaś ogólnych wydatków do dochodów wynosił 60·19%, (w Galicyi 59·2%).

Daty powyższe naprowadza się dla dowodnego stwierdzenia, że kraj nasz, co zresztą już wyżej zaznaczyliśmy, jest ekonomicznie żywotny i ma silną podstawę zdrowego rozwoju.

Komisya kolejowa czuje się jednak w obowiązku zwrócić uwagę, że ciężka zima tegoroczna wpłynie niezawodnie na pogorszenie wyników eksploatacyjnych w r. 1907. Z jednej strony bowiem zmniejszą się dochody, z drugiej zaś strony usunięcia zasp śniegowych powiększą wydatki znacznie.

W roku 1906 (15. października) oddano dla publicznego ruchu nowo wybudowaną kolej lokalną z Tarnowa do Szczucina. Zbyt krótki czas, aby można sądzić o jej przyszłym rozwoju. Już jednak dzisiaj na podstawie wyników pierwszych miesięcy możemy mieć nadzieję, że kolej ta będzie należeć do tych kolei, które nie laborują w deficytach ruchowych. Dochody brutto kolei Tarnów-Szczucin wynosiły w miesiącą październiku 1906 . . . . . K 7.828·—
listopadzie „ . . . . . „ 15.397·—
grudniu „ . . . . . „ 12.600·—
styczniu 1907 . . . . . „ 16.400·—

Ruch na tej kolei wskazuje o szczególnym tętnie życia ekonomicznego w zachodniej części kraju, nawet w okolicach tej części kraju, w których nie jest dotychczas rozwinięty ruch przemysłowy.

Silniejszy ruch na kolei Tarnów-Szczucin spowodował Wydział krajowy do wzięcia pod rozwagę zakupna trzeciej lokomotywy dla tej kolei, a to w tym celu, by przez zaprowadzenie trzeciej pary pociągów o ile możności odłączyć ruch towarowy od ruchu osobowego i w ten sposób zadość uczynić żądaniom okolicy w kierunku uregulowania ruchu pociągów przeznaczonych dla przewozu osób.

Podobnie dla udogodnienia jazdy na tej kolei Wydział krajowy zamierza sprawić nowe wagony osobowe.

Nadto gdy ruch graniczny z Rosyi zapowiada się znaczniejszy, zamierzonem jest na stacyi granicznej w Szczucinie wystawić magazyn cłowy.

Inwestycye te znajdą finansowe pokrycie w kapitale zakładowym.

W roku 1906 (25. listopada) otwarto również ruch na gwarantowanej przez państwo kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż. Już w pierwszych miesiącach eksploatacyi tej kolei podniosły się zażalenia, że kolej ta potrzebuje pewnych ulepszeń dla prawidłowego obsłużenia okolicy jak np. budowy magazynów towarowych.

W tej mierze wnosi Komisya odpowiednią rezolucyę do c. k. Rządu.

Projektowane koleje lokalne.

Wydział krajowy uzupełnił swe sprawozdanie ogólne w sprawach kolejowych specyalnemi sprawozdaniami, któremi przedstawia swe wnioski co do zapewnienia budowy kolei lokalnych ze Lwowa do Stojanowa, z Drohobycza do Truskawca i z Muszyny do Krynicy. Sprawozdania te Wydziału krajowego stanowią przedmiot odrębnych sprawozdań Komisyi kolejowych Na tem jednak miejscu musi Komisya kolejowa zaznaczyć, że budowa kolei Lwów-Stojanów powinna była przyjść do skutku jako budowa kolei państwowej uzupełniającej sieć głównych kolei w Galicyi. Niestety stosunki tak się ułożyły, że kolej ta będzie budowana jako kolej lokalna z pokrzywdzeniem okolicy, która z tego powodu obciążoną będzie wyższą taryfą przewozową.

W sprawie projektów budowy kolei w powiecie brzozowskim i kolbuszowskim wpłynęły petycye do Wysokego Sejmu, z tego też powodu projekta te są traktowane odrębnemi sprawozdaniami komisyi kolejowej.

Pozostaje nam przeto do omówienia sprawa projektowanej kolei w powiecie myślenickim. Koleja ta od szeregu lat zajmuje tak Wysoki Sejm i Wydział krajowy jak i c. k. Rząd.

Pierwotna myśl zrealizowania budowy kolei z Podgórza na Myślenice do Lubnia jak najmniejszym kosztem, a więc lekko budowanej o torze wąskim natrafiła na przeszkody nader poważne, które urzeczywistnienie tej kolei do tej pory odwlekły.

Linia ta kolejowa już w swem założeniu była nieodpowiedna, jeżeli się zważy, że projektowanem było prowadzenie toru wąskiego na przestrzeni 8 kilometrów z Podgórza do Swoszowic równolegle i bezpośrednio przy torze normalnej linii głównej.

Nadto okazało się, że kolej wąskotorowa nie mogłaby zadość uczynić zadaniom, jakie spoczywają na połączeniu kolejowem między Krakowem na Myślenice a stacyą kolei transwersalnej Mszana dolna. Oprócz bowiem znaczenia lokalnego obsłużenia powiatu Myślenickiego kolej ta ma ogólniejsze znaczenie ze względu na interesa zachodniej części kraju. Linia ta znacznieby skracała odległość między Krakowem a miejscowościami położonemi wzdłuż kolei transwersalnej, a mianowicie:

ogległość z Krakowa wynosi kilometrów

do	obecnie	przez Myślenice Mszana dolna
Chabówki	110	82
Limanowy	168	109
Nowego Sącza	176	147
Krynicy	226	198

Skrócenie to wprawdzie nie będzie skróceniem czasu jazdy dla osób między Krakowem a stacyami kolei transwersalnej, albowiem ze względu na trudności tere-

nowe a tem samem i na nadmierne koszta budowy kolej ta przyjść może do skutku tylko o typie kolei lokalnej. Mimo to jednak kolej myślenicka tak pojęta odda poważne usługi miejscowemu ruchowi osobowemu i ruchowi towarowemu przez skrócenie drogi w ruchu towarowym transitowym.

Okoliczność ta, jak i następnie i inne niedogodności toru wąskiego, dalej stanowisko c. k. Rządu przeciw łączeniu dwóch stacyi kolei państwowych linią wąskotorową, jak wreszcie trudności w sfinansowaniu projektu spowodowały Wydział krajowy do wzięcia pod rozwagę budowy kolei w powiecie Myślenickim o torze normalnym. Wydział krajowy bowiem uznając potrzebę budowy tej linii kolejowej, przyszedł do przekonania, że linii tej nie można kończyć w Lubniu i że dla kolejowego połączenia między Krakowem a koleją transwersalną w Mszanie dolnej tor wąski nie jest odpowiedni. Wobec uchwał Wysokiego Sejmu z 4. lipca 1901 i z 29. października 1903, któremi uznaną została za potrzebną budowa kolei wąskotorowej i któremi zostało zapewnione ze strony kraju finansowe jej poparcie, Wydziału krajowego stanowisko było jednak utrudnione, a działanie w celu poprawy projektowanej linii kolejowej na Myślenice musiało się ograniczyć jedynie do przedsięwzięcia studyów technicznych, czy ze względów finansowych możliwe jest zrealizowanie budowy tej linii o torze normalnym i na przedstawieniu stanu rzeczy Wysokiemu Sejmowi, celem ewentualnego wyciągnięcia konsekwencyi.

Powyższe studya były podjęte tylko na części ze Swoszowic do Myślenic, gdyż wobec trudności terenowych na tej części były podnoszone wątpliwości co do możliwości sfinansowania projektu o torze normalnym ze względu na znaczne koszta budowy tej części. Studya te wydały pomyślny rezultat. Części z Myślenic do Mszany nie studyowano, gdyż charakter terenu dawał dostateczne podstawy do zorjentowania się co do możliwych kosztów budowy tej południowej części.

Komisya kolejowa z uznaniem podnosi, że Wydział krajowy co do upoważnienia danego przez Wysoki Sejm w sprawie finansowego poparcia budowy kolei Myślenickiej z całą ostrożnością postąpił i że przedstawił Sejmowi niekorzystne skutki wypływające dla okolicy i kraju z zastosowania wąskiego toru. Błąd ten byłby nie do poprawienia.

Z drugiej strony sądzi Komisya kolejowa, że Wydział krajowy nie mógł wobec powołanych uchwał sejmowych, forsować u c. k. Rządu zapewnienia budowy kolei Myślenickiej o torze normalnym bez poprzedniego objawienia przez Wysoki Sejm zapatrywania.

Wydział krajowy postąpił tedy w niniejszem wypadku zupełnie poprawnie i nie można mu uczynić żadnego zarzutu z powodu opóźnienia zrealizowania projektu.

W ostatnim czasie poruszono myśl, by linii Myślenickiej nie prowadzić ze stacyi kolei państwowej Swoszowice linii Podgórze-Oświęcim, lecz by ją budować z Wieliczki w przedłużeniu odnogi kolei państwowej Bierzanów-Wieliczka.

Komisya kolejowa uważa linię z Wieliczki na Dobczyce, Myślenice do Mszany dolnej za odpowiedniejszą, gdyż linię oddala się od linii Skawina-Sucha i pozyskuje się dla nowej linii miasto Dobczyce wraz z okolicą, które grawitują do Wieliczki i do Krakowa. Linią przeto z Wieliczki obsłuży się więc oprócz Myślenic i Dobczyce.

Co do sfinansowania budowy kolei Myślenickiej Komisya kolejowa podnosi, że dla pierwotnie projektowanej wąskotorowej kolei z Podgórza na Myślenice do Lubnia przeznaczone było ze strony c. k. Rządu znaczne poparcie przez przyznanie ulgi, że kolei tej przysługiwałoby kredytowanie należytości za prowadzenie ruchu na korzyść oprocentowania i umorzenia kapitału pierwszeństwa. Ulgę tę uważać należy za mniej odpowiednią formę gwarancyi dochodów ze strony Państwa. Tak więc wobec już danego przyrzeczenia c. k. Rządu w powyższym kierunku wskazanem jest domagać się przeniesienia ulgi tej na kolej normalnotorową, lecz w formie odpowiedniejszej tj. formie państwowej gwarancyi dochodów.

Do takiego zrealizowania projektowanej budowy należy tembardziej dążyć, że objęcie gwarancyi przez kraj dla $^2/_3$ kapitału budowy, który przewyższy zapewne sumę 7,000.000 K, jest niemożliwe.

Nie można bowiem przy obecnym stanie finansów krajowych projektować tak znacznego podwyższenia dotacyi kraju dla funduszu kolejowego, by fundusz ten był w stanie oprócz wypłat dla zapewnionych już przez państwo i kraj kolei lokalnych objąć subwencyę w wysokości $^2/_3$ kapitału budowy kolei Myślenickiej.

Komisya kolejowa przedkłada na końcu niniejszego sprawozdania swe wnioski w sprawie kolei myślenickiej.

Wnioskami tymi załatwia się równocześnie wniosek posła Kazimierza Ks. Lubomirskiego i towarzyszy do Ls. 1.122/1907 o budowę kolei w powiecie Myślenickim, nadto petycye Wydziału powiatowego w Wieliczce, gminy m. Wieliczki i innych gmin powiatu wielickiego do L. Ls. 1 387/1907 i 1.444/1907.

Krajowy fundusz kolejowy.

W rozdziale IV. swego sprawozdania przedstawia Wydział krajowy stan krajowego funduszu kolejowego. Fundusz ten posiada obecnie w kapitale do dyspozycyi okrągło 1,600.000 K. Suma ta pokrywa zobowiązania gwarancyjne kraju dla projektowanych kolei lokalnych Muszyna-Krynica i Drohobycz-Truskawiec (850.000+750.000 K).

Podstawę dla obliczenia tej rozporządzalnej sumy stanowiła między innemi uchwała Sejmu z 13. października 1903, którą ustalone zostały zwolnienia gwarancyjne na mocy dochodów kolejowych na kwotę 300.000 K. W roku 1905 zwolnienia te dosięgły wprawdzie kwoty 470.000 K. Jednakowoż Wydział krajowy całkiem słusznie obecnie i w danej chwili nie przedstawia wniosku podwyższenia sumy zwolnień. Wiadomem jest bowiem, że obecnie żyjemy w konjunkturze handlowej zwyżkowej, wskazanem jest przeto w podobnych preliminarzach postępować z całą ostrożnością, aby na wypadek zastoju w przyszłości nie narazić funduszu kolejowego na niedobory, zresztą postępowanie to ostrożne zgodne jest z dotychczasową tradycyą funduszu kolejowego i wydaje jak najlepszy rezultat.

Komisya kolejowa zaznacza tedy z całym naciskiem, że w ogólności przystąpienie do budowy dalszych kolei lokalnych nie może nastąpić tylko na podstawie zwolnień funduszu kolejowego dochodami kolei lokalnych, lecz, że nieodzownem jest przy uwzględnieniu zwolnień w odpowiednej, ostrożnie preliminowanej kwocie podwyższyć roczną dotacyę funduszu kolejowego. Komisya kolejowa oczekuje w tej mierze wniosku Wydziału krajowego na najbliższej sesyi sejmowej.

Brak towarowych wagonów na galicyjskich kolejach.

C. k. Rząd poczynił w ostatnich czasach zamówienia znaczniejszej ilości wagonów towarowych. Staraniem tedy krajowej Reprezentacyi obecnie powinno być, by typy wagonów towarowych potrzebnych we większej ilości dla Galicyi zamówiono, a następnie w rzeczywistości dla kraju dostarczono.

Fundusz na studya przedwstępne.

Wydział krajowy proponuje podwyższenie tego funduszu z rocznych 6.000 K na 8.000 K. Komisya kolejowa jest zdania, że w tej mierze nie jest wskazana zbytnia oszczędność i wyraża zdanie, że roczna ta suma powinna być podniesiona przynajmniej na 10.000 K.

Przy tej sposobności czuje się Komisya kolejowa w obowiązku podnieść, że w przyszłości oczekują kr. biuro kolejowe coraz większe zadania tak przy studyach przedwstępnych, jak i przy wypracowywaniu projektów i kierownictwie budowy, i że jest zdania, iż wobec tych zadań wskazanem by było wziąć pod rozwagę powiększenie sił technicznych tego biura.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906.

2. Sejm uchyla swe uchwały z dnia 4. lipca 1901 r. i z dnia 29. października 1903 w sprawie zapewnienia budowy wąskotorowej kolei lokalnej z Podgórza na Myślenice do Lubnia.

3. Sejm uznaje ze względu na ogólne interesa kraju za potrzebne i użyteczne połączenie kolejowe o torze normalnym między Krakowem a stacyą kolei państwowych Mszaną dolną na Myślenice z wyjściem bądź to ze stacyi kolei państwowej Swoszowice, bądź też ze stacyi kolei państwowej Wieliczka.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przeprowadził rokowania z c. k. Rządem celem zapewnienia budowy tej kolei jako lokalnej, gwarantowanej przez państwo przy odpowiednim udziale kraju i interesentów miejscowych i by zdał sprawę Sejmowi z tych rokowań na najbliższej sesyi.

5. Sejm upoważnia Wydział krajowy, by wypracował projekt generalny za zwrotem kosztów z funduszu budowy tej kolei lokalnej i by zaliczył koszta na ten projekt generalny z krajowego funduszu kolejowego.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wobec notorycznie niedostatecznego wyposażenia kolei lokalnej Tarnopol-Zbaraż poczynił inwestycye konieczne do prowadzenia ruchu prawidłowego na tej linii.

Zastępca Przewodniczącego:
Męciński.

Sprawozdawca:
Kolischer.

L. s. 1.782/07.

Aleg 171

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą:

Ustawę

zmieniającą postanowienia §. 16. ustawy o reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 l. 21. Dz. u. kr.

Art. I.

§. 16. ustawy o reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 l. 21. Dz. u. kr. przestaje obowiązywać w swojem dotychczasowem brzmieniu, a ma opiewać, jak następuje:

§. 16.

W razie zaszłej dla członka Wydziału powiatowego przeszkody pełnienia obowiązków, ma być powołany jego zastępca. W miejsce członka Wydziału wybranego przez całą Radę, może Wydział powiatowy w razie nieprzyjęcia zastępstwa przez właściwego zastępcę, powołać innego z zastępców przez całą Radę wybranych (§. 33. ord. wyb. pow.).

Członka Wydziału, który ustąpił, zastąpi Rada na najbliższem swojem posiedzeniu przez nowy wybór na dalszy czas peryodu wyborczego.

Gdy ustąpi prezes Rady lub jego zastępca, ma wybór ten nastąpić do dni 30 od dnia ustąpienia.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi spraw wewnętrznych.

We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Wnioskodawca:
Oleśnicki *w. r.*

Kuryłowicz, Bohaczewski, Mazikiewicz, Korol, Stojałowski, Szajer, Effinowicz, J. Jaworski, Huryk, Mogilnicki, Kramarczyk, Bojko, F. Włodek, Krempa, Ostapczuk, Staruch.

Ls. 1.851/07.

Aleg. 172

Wniosek.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby zaprowadził w Galicyi wschodniej w c. k. urzędach pocztowych święcenie dwóch pierwszych dni świąt Bożego Narodzenia i Zmartwychwstania Pańskiego wedle obrządku gr. kat. tak samo, jak świątkują te dnie świąteczne wedle obrządku łać. to jest z ograniczonemi godzinami urzędowemi.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Wnioskodawca:
Oleśnicki *w. r.*

Korol, Huryk, Staruch, Barabasz, Ostapczuk, Mogilnicki, Ochrymowicz, Bohaczewski, Mazikiewicz, Effinowicz, Łazarski, Wilczkiewicz, Potoczek, Kramarczyk, Kuryłowicz, Stapiński, F. Włodek.

Ls. 1.783/07.

Aleg 173

Wniosek.

Na linii kolejowej Stryj-Chyrów jest przystanek Zawadów.

Przystanek ten położony jest w miejscu bardzo znacznej frekwencyi publiczności, która tu wsiada i wysiada z sąsiednich wielu wsi — a prócz tego frekwencya ta podniesiona jest przez wielką fabrykę cegieł i dachówek, znajdującą się obok tego przystanku.

Przy tym przystanku nie ma żadnej nawet najprymitywniejszej poczekalni, wobec czego liczna publiczność wystawiona jest na deszcz i niepogodę.

Wobec tego wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił zarządowi kolei państwowych jak najrychlejsze wybudowanie poczekalni obok przystanku kolei państwowych Zawadów.

We Lwowie, dnia 5. marca 1905.

Wnioskodawca:
Oleśnicki, w. r.

Kuryłowicz, Bohaczewski, Mazikiewicz, Mogilnicki, Stojałowski, Szajer, Effinowicz, Ostapczuk, Barabasz, Staruch, J. Jaworski, Huryk, Kramarczyk, Bojko, Krempa, F. Włodek.

Ls. 1.781/07.

Aleg. 174

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby istniejącą w gminie Synowódzko wyżne pow. Stryjskiego szkołę ludową dwuklasową przemienił na szkołę czteroklasową.

We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Wnioskodawca:
Oleśnicki, *w. r.*

Kuryłowicz, Bohaczewski, Mazikiewicz, Korol, Stojałowski, Szajer, Effinowicz, J. Jaworski, Huryk, Mogilnicki, Kramarczyk, Bojko, F. Włodek, Krempa, Ostapczuk, Staruch.

Ln. 1.855/07.

Aleg. 175

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy zmieniającej postanowienia §§. 3., 4, 6., 11. i 12. Statutu krajowego tudzież ordynacyę wyborczą sejmową dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 6. marca 1906.

Wnioskodawca:
***Głąbiński** w. r.*

Małachowski, Buynowski, Maiss, Jabłoński, Bednarski, Michalski, Tomaszewski, Maryewski, Kolischer, Wurst, Jahl, Kleski, Loewenstein, Tarnawski, Lipiński, Sala, Rutowski.

Ustawa

zmieniająca postanowienia §§ 3, 4, 6, 11 i 12 Statutu krajowego tudzież ordynacyę wyborczą sejmową dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

§. 3.

Sejm krajowy składa się ze stu sześćdziesięciu siedmiu członków, a mianowicie:

a) ze stu piętnastu posłów wybieranych w grupie wyborczej powszechnego prawa głosowania;

b) z czterdziestu posłów dopełniającej grupy wyborczej;

c) z dwunastu członków na mocy piastowanej godności, a w szczególności: z trzech arcybiskupów lwowskich, księcia biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego;

z rektorów uniwersytetu krakowskiego i lwowskiego, oraz szkoły politechnicznej lwowskiej i z prezesa akademii umiejętności.

W razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej jest administrator dyecezyi członkiem Sejmu krajowego.

§. 4.

Cesarz mianuje dla kierownictwa sejmem marszałka krajowego i jego pierwszego zastępcę z grona Sejmu. Sejm wybiera drugiego zastępcę marszałka ze swego grona.

§. 6.

Czas trwania funkcyi marszałka krajowego i jego zastępców tudzież wybranych członków Sejmu krajowego (okres sejmowy) oznacza się na lat sześć.

Wybory posłów sejmowych nie mogą być przez wyborców sejmowych odwołane.

Po upływie zwykłego okresu sejmowego lub po wcześniej dokonanem rozwiązaniu Sejmu, niemniej w razie ustąpienia poszczególnych posłów, rozpisuje się nowe wybory.

Byli członkowie Sejmu mogą być ponownie wybrani.

§. 11.

Wydział krajowy jako zarządzający i wykonawczy organ Sejmu składa się pod przewodnictwem marszałka krajowego z ośmiu członków wybranych z łona Sejmu.

Dla kierowania Wydziałem mianuje marszałek krajowy swego zastępcę z pośród członków Wydziału krajowego.

§. 12.

Dwóch członków Wydziału krajowego wybierają posłowie z grupy wyborczej powszechnego głosowania wybrani w okręgach wyborczych od nr. 1. do 38., oznaczonych w ordynacyi wyborczej, dwóch członków wybierają posłowie tej grupy, wybrani w okręgach wyborczych od nr. 39. do 110. włącznie; dwóch członków wybierają posłowie grupy wyborczej dopełniającej; dwóch członków wybiera całe zgromadzenie sejmowe ze swego grona.

Każdy taki wybór przychodzi do skutku bezwzględną większością głosów. Jeżeli nie uzyskano bezwzględnej większości głosów przy głosowaniu pierwszem i powtórnem, wówczas należy przedsięwziąć wybór ściślejszy pomiędzy temi dwiema osobami, które przy drugiem głosowaniu otrzymały największą ilość głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga los.

Ordynacya wyborcza sejmowa.

I. O grupach, okręgach i ciałach wyborczych oraz o miejscach wyboru.

§. 1.

Uprawnieni do wyborów posłów w obywóch grupach wyborczych tworzą w każdym okręgu wyborczym jedno ciało wyborcze, wybierające wyznaczoną na dany okręg wyborczy ilość posłów.

W grupie wyborczej powszechnego prawa głosowania jest w całym kraju sto dziesięć okręgów wyborczych, wybierających stu piętnastu posłów, a mianowicie:

W mieście Lwowie siedm okręgów wyborczych, z których każdy wybiera po jednym pośle, a w szczególności:

1. Północna część śródmieścia począwszy od ulicy Ruskiej, Rynku, placu Kapitulnego i placu Św. Ducha aż po dzielnicę Żółkiewską, oraz północną część dzielnicy Łyczakowskiej począwszy od ulicy Czarneckiego i Łyczakowskiej po ulicę Paulinów, Piaskową, Leśną, kościółek św. Wojciecha, ulicę św. Wojciecha, Teatyńską, Kiselki aż do dzielnicy Żółkiewskiej.

2. Część Śródmieścia i dzielnicy krakowskiej między okręgiem pierwszym, ulicą Podwale, Wałową, Halicką, Sobieskiego, placem Maryackim, ulicą Kopernika, Leona Sapiehy, Gródecką, Kaźmierzowską, Kołłątaja, placem Smolki, ulicą Jagiellońską i placem Św. Ducha.

3. Część dzielnicy drugiej i trzeciej między okręgiem pierwszym i drugim od strony południowej, ulicą Janowską, Kleparowską, Inwalidów, torem kolei państwowej po ulicę Kąpielową, Kiselki i po dzielnicę czwartą.

4. Reszta Śródmieścia tudzież część dzielnicy pierwszej i czwartej otoczona okręgiem pierwszym i drugim, placem Maryackim, ulicą Akademicką, Fredry, Batorego, Kochanowskiego, Św. Piotra i Łyczakowską.

5. Część dzielnicy pierwszej otoczona okręgiem drugim i czwartym, ulicą Ossolińskich, Kalecza, Gołębią, Mochnackiego, Supińskiego, Pełczyńską, Stryjską po granicę gminy, ulicą Sichowską, Zieloną, Szewczenki, Kochanowskiego.

6. Część dzielnicy pierwszej, otoczona okręgiem piątym i drugim, ulicą Leona Sapiehy, Polną i Kulparkowską i granicą gminy.

7. Reszta dzielnicy pierwszej, drugiej, trzeciej i czwartej otoczona granicą gminy i okręgami drugim, trzecim, czwartym, piątym i szóstym.

Kraków ma 5 okręgów wyborczych następujących, z których każdy wybiera po jednym posłę;

8. Dzielnica pierwsza i druga (Śródmieście, Wawel).

9. Dzielnica trzecia i siódma (Nowy Świat i Stradom) z czwartej dzielnicy (Piasek) część po ulicę Karmelicką.

10. Reszta dzielnicy czwartej (Piasek) i dzielnica piąta (Kleparz).

11. Dielnica szósta (Wesoła).

12. Dzielnica ósma (Kaźmierz).

13. Przemyśl wybiera dwóch posłów.

14. Stanisławów wybiera dwóch posłów.

15. Tarnopol wybiera dwóch posłów.

16. Tarnów wybiera dwóch posłów.

17. Kołomyja wybiera jednego posła.

Następne okręgi wyborcze wybierają po jednym pośle.

Gminy:

18. Biała, Kęty, Andrychów.

19. Chrzanów, Oświęcim, Wadowice.

20. Żywiec, Sucha, Maków, Jordanów, Myślenice, Mszana dolna, Limanowa.

21. Podgórze.

22. Wieliczka, Bochnia.

23. Nowy Sącz.

24. Rzeszów.

25. Jarosław.

26. Nowy Targ, Stary Sącz, Zakopane, Krościenko nad Dunajcem.

27. Dębica, Ropczyce, Sędziszów, Łańcut, Przeworsk, Leżajsk.

28. Mielec, Kolbuszowa, Sokołów, Rozwadów, Tarnobrzeg, Nisko, Rudnik.

29. Jasło, Gorlice, Biecz, Strzyżów, Frysztak, Grybów, Ciężkowice, Pilzno.

30. Sanok wraz z Posadą olchowską i Posadą sanocką, Krosno.

31. Sambor.

32. Drohobycz.

33. Stryj.

34. Gródek Jagielloński, Żółkiew.

35. Rawa ruska, Sokal.

36. Brzeżany, Złoczów.

37. Buczacz, Zaleszczyki, Borszczów, Tłumacz.

38. Brody, Stare Brody, Hucisko brodzkie, Łopatyn, Ruda brodzka, Radziechów, Podkamień.

Powiaty sądowe z wyłączeniem gmin okręgów wyborczych od nr. 13—38.

39. Chrzanów, Jaworzno.

40. Oświęcim, Zator, Andrychów.

41. Wadowice, Kalwarya.

42. Biała, Kęty.

43. Myślenice, Skawina.

44. Krzeszowice, Liszki.

45. Żywiec, Milówka.
46. Sucha, Maków, Jordanów.
47. Limanowa, Mszana dolna.
48. Nowy Targ, Czarny Dunajec, Krościenko.
49. Kraków, Podgórze.
50. Bochnia, Niepołomice.
51. Wieliczka, Dobczyce.
52. Brzesko, Wiśnicz.
53. Radłów, Wojnicz, Zakliczyn.
54. Tarnów, Tuchów.
55. Pilzno, Brzostek.
56. Ropczyce, Dębica.
57. Dąbrowa, Żabno.
58. Mielec, Radomyśl.
59. Tarnobrzeg, Rozwadów.
60. Nisko, Ulanów.
61. Kolbuszowa, Sokołów.
62. Rzeszów, Głogów.
63. Łańcut, Leżajsk.
64. Przeworsk.
65. Nowy Sącz, Stary Sącz, Muszyna.
66. Grybów, Ciężkowice.
67. Gorlice, Biecz.
68. Jasło, Żmigród.
69. Krosno, Dukla.
70. Strzyżów, Frysztak.
71. Brzozów.
72. Tyczyn.
73. Jarosław, Pruchnik, Radymno z wyłączeniem gmin przydzielonych do okręgów nr. 85,
74. Dynów, Dubiecko i z powiatu sądowego Bircza gminy, Bircza, Boguszówka, Huta Brzuska, Jasienica Sufczyńska, Korzeniec, Tarnówka.
75. Sanok z wyłączeniem gmin przydzielonych do okręgu nr. 83., Rymanów z wyłączeniem gmin okręgu nr. 83, z powiatu sądowego Bukowsko gminy: Bukowsko miasto, Bukowsko wieś, Nadolany, Nagórzany, Niebieszczany, Nowotaniec i z powiatu sądowego Lisko, gminy Lisko, Hoczew, Myczka, Myczkowce, Olchowa, Orelec, Polańczyk, Średnia Wieś, Tarnawa dolna, i Tarnawa górna.
76. Lwów z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 87; Winniki z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 87 i z powiatu sądowego Szczerzec gminy Maliczkowice, Nawarya i Siemianówka.
77. Cieszanów z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 85, Sieniawa z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 85 i z powiatu sądowego Lubaczów gminy: Lubaczów, Burgan, Cewków, Dąbrowa, Lisie Jamy, Oleszyce, Ostrowiec.
78. Mościska z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 88, Sądowa Wisznia z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 88, z powiatu sądowego Rudki gminy. Rudki, Czernichów, Koniuszki siemianowskie, Kupnowice Nowe, Milczyce, Podhajczyki, Zagórze, z powiatu sądowego Komarno gminy: Andryanów, Buczały, Chłopy, Katorynice, Komarno, Małpa, Rumno, Tuligłowy, z powiatu sądowego Sambor: Biskowice, Burczyce Nowe, Czukiew, Czyszki, Dąbrówka, Głęboka, Kalinów (Kaisersdorf), Łanowice, Nadyby, Radłowice, Sąsiadowice, Strzałkowice, Stupnica polska, Uherce zapł.
79. Z powiatu sądowego Bóbrka gminy Bóbrka, Hucisko, Stare Sioło, z powiatu sądowego Gliniany gminy Hanaczów,

Hanaczówka, z powiatu sądowego Przemyślany gminy Przemyślany, Białe, Chlebowice Świrskie, Ciemierzyńce, Dunajów, Kimirz, Kopań, Majdan Lipowiecki, Niedzieliska, Pleników, Poluchów Mały, Świrz, z powiatu sądowego Chodorów gminy: Chodorów, Brzozdowce, z powiatu sądowego Rohatyn gminy Rohatyn i Podhamień, z powiatu sądowego Bołszowce gminy Bołszowce, Słobódka Konkolnicka, Zagórze Konkolnickie, z powiatu sądowego Bursztyn gminy Bursztyn, Ludwikówka, Wiszniów, Żurów, z powiatu sądowego Żydaczów gminy Żydaczów, Ruda.

80. Z powiatu sądowego Tarnopol gminy Borki Wielkie, Bieniów, Chodaczków Wielki, Czernichów mazowiecki, Czołkańszczyzna, Draganówka, Isypowce, Janówka, Kokutkowce, Łozowa, Obarzańce, Płotycz, Poczapińce, Seredyńce, Zahajka, Zagrobela; z powiatu sądowego Kozowa gminy Budyłów, Dmuchawiec, Helenków, Kozłów, Kozowa, Taurów, Teofipółka, Wiktorówka; z powiatu sądowego Zbaraż gminy Berezowica mała, Hrycowce, Kapuścińce, Kretowce, Kujdańce, Kurniki, Iwańczańskie, Netreba, Opryłowce, Sieniawa, Stryjówka, Tarasówka, Wołachówka, Zarudeczko, Zarudzie, Zbaraż Stary, Zbaraż miasto; z powiatu sądowego Załoźce gminy Gontowa, Huta Pieniacka, Majdan Pieniacki, Maleniska, Palikrowy, Pańkowce, Reniów, Trościaniec Wielki, Załośce.

81. Z powiatu sądowego Trembowla gminy Trembowla, Bernardówka, Brzyczówka, Krowinka, Łoszniów, Nałuże, Ostrowczyk. Plebanówka, Pantalicha, Podhajczyki Justynowe, Strusów, Tiutków, Zaścinocze; z powiatu sądowego Budzanów gminy Budzanów, Janów, Młyniska, Słobódka Janowska; z powiatu sądowego Skałat gminy Skałat, Chmieliska, Hałuszyńce, Panasówka, Połupanówka, Skałat stary, Tarnoruda; z powiatu sądowego Grzymałów gminy Grzymałów, Bucyki, Eleonorówka, Hlibów, Krasne, Mazurówka, Podlesie Grzymał., Poznanka Hetm.; z powiatu sądowego Podwołoczyska gminy Podwołoczyska, Kaczanówka, Mysłowa, Rosochowańce, Zadniszówka.

82. Z powiatu sądowego Buczacz gminy Bobulińce, Dobropole, Duliby, Dźwinogród, Jazłowiec, Podlesie, Podzameczek, Żnibrody; z powiatu sądowego Monasterzyska gminy Monasterzyska, Barysz, Dubienko, Folwarki, Huta nowa, Huta stara, Korościatyn, Puźniki, Słobódka dolna; z powiatu sądowego Czortków gminy Czorków, Biały Potok, Byczkowce, Jagielnica, Salówka, Słobódka Dżuryńska, Wygnanka; z powiatu sądowego Podhajce gminy Podhajce, Bekersdorf, Białokiernica, Dobrowody, Korzowa, Kotuzów, Mądzelówka, Paniowice, Szwejków, Toustobaby, Uhrynów, Wolica, Zahajce, Zawadówka; z powiatu sądowego Wiśniowczyk gminy Wiśniowczyk, Małowody, Rosochowaciec, Sokolniki, Sokołów.

83. Powiaty sądowe Lisko z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 75, Ustrzyki dolne, Bukowsko z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 75, z powiatu sądowego Sanok gminy Czerteż, Dąbrówka Ruska, Dolina, Dudyńce, Hłamcza, Hołoczków, Kostarowce, Lalin, Łodzina, Międzybrodzie, Odrzechowa, Olchowce, Rakowa, Sanoczek, Siemuszowa, Srogów dolny, Srogów górny, Stróże małe, Stróże wielkie, Trepcza, Tyrawa Solna, Wielopole, Wola krecowska, Wujskie, Zabłotce, Załuż, Zahutyn, Zasław; z powiatu sądowego Rymanów gminy Rymanów, Bałużanka, Czeremcha, Dalejowa, Kamionka, Krulik wołoski, Lipowiec, Polany Surowiczne, Rudawka, Jaśliska, Rudawka Rymanowska, Sieniawa, Szklary, Tarnawka, Wisłoczek, Wola Niżna, Wola Wy-

żna, Wałtuszowa, Wróblik szlachecki, Wulka, Zawadka Rymanowska, Zawoje.

84. Powiaty sądowe Przemyśl, Niżankowice, Dobromil, Bircza z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 74.

85. Powiaty sądowe Lubaczów z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 77. Rawa ruska z powiatu sądowego Radymno gminy Bobrówka, Korzenica, Miękisz Nowy, Miękisz Stary, Nienowice, Sośnica, Święte, Tuchla, Wietlin, Wysocko, Zaleska Wola; z powiatu sądowego Sieniawa gminy Cetula, Cieplice, Dąbrowica, Dobra, Leżachów, Mołodycz, Pawłowa, Piskorowice, Radawa, Zaradawa; z powiatu sądowego Cieszanów gminy Brusno Stare, Gorajec, Krzywiec, Lubliniec Nowy, Lubliniec Stary, Płazów, Podemszczyzna, Ułazów, Żuków.

86. Powiaty sądowe Gródek, Janów, Jaworów, Krakowiec.

87. Powiaty sądowe Bóbrka z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 79, Żydaczów z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 79, Mikołajów Szczerzec z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 76 i . . z powiatu sądowego Lwów gminy Borki Dominikańskie, Ceperów, Grzęda, Krzywczyce, Grzybowice, Jaryczów stary, Kozice, Laszki murowane, Podliski małe, Podciemno, Podliski Wielkie, Remenów, Rudańce, Rzęsna ruska, Sieciechów, Skniłów, Skniłówek, Sołonka, Sroki Lwowskie, Stroniatyn, Wisłoboki, Zapytów, Zaszków, Zawadów, Żyrawka; z powiatu sądowego Winniki gminy Czarnuszowice, Czyżyków, Gaje, Hermanów, Mikłaszów, Pikułowice, Podbereźce.

88. Powiaty sądowe Starasól, Sambor z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 78, Rudki z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 78, Komarno z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 78, z powiatu sądowego Mościska gminy Bojowice, Bretowice, Balice, Bolanowice, Chłopie, Czerniawa, Czyżowice, Czyszki, Hankowice, Hodynie, Horysławice, Jatwięgi, Kalników, Koniuszki Naniwskie, Laszki Gościnne, Małnów, Monczary, Ostrowiec, Pakość, Myślatycze, Podgać, Radenice, Sokola, Starzawa, Sudkowice, Tomanowice, Wola Małnowska i z powiatu sądowego Sądowa Wisznia gminy Bortiatyn, Chorośnica, Dmytrowice, Dydiatycze, Makuniów, Mistyce, Mokrzany małe, Mokrzany Wielkie, Orchowice, Podliski, Dołhomościska, Hołodówka, Księżymost, Sanniki, Szeszerowice, Tuligłowy, Wiszenka, Wola Arłamowska, Wołczyszczowice, Zagrody, Zarzecze, Kulmatycze, Nikłowice.

89. Powiaty sądowe Baligród, Lutowiska, Stary Sambor, Turka, Borynia.

90. Powiaty sądowe Drohobycz, Podbuż, Łąka.

91. „ „ Stryj, Skole, Medenice.

92. „ „ Dolina, Bolechów, Rożniatów, Żurawno.

93. Powiaty sądowe Kałusz, Wojniłów, Sołotwina, Bohorodczany.

94. Powiaty sądowe Nadwórna, Delatyn, Ottynia, Tłumacz.

95. „ „ Kołomyja, Gwoździec, Peczeniżyn.

96. „ „ Kuty, Kosów, Żabie, Zabłotów.

97. „ „ Śniatyn, Horodenka, Obertyn.

98. „ „ Zaleszczyki, Tłuste, Czortków z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 82.

99. Powiaty sądowe Borszczów, Mielnica.

100. „ „ Husiatyn, Kopyczyńce, Skałat z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 81 i Grzymałów z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 81.

101. Powiaty sądowe Trembowla z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 81, Budzanów z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 81, Tarnopol z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 80, Mikulińce i Wiśniowczyk z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 82.

102. Powiaty sądowe Buczacz z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 82, Monasterzyska z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 82, Podhajce z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 82: Potok złoty.

103. Powiaty sądowe Stanisławów, Tyśmienica, Halicz.

104. „ „ Rohatyn, Bursztyn, Bołszowce, Chodorów, wszystkie z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 79.

105. Powiaty sądowe Brzeżany, Złoczów i Kozowa z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 80.

106. Powiaty sądowe Zborów, Załoźce z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 80, Zbaraż z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 80 i Nowe Sioło.

107. Powiaty sądowe Brody, Łopatyn, Radziechów.

108. „ „ Kamionka strum., Busk, Olesko, Przemyślany z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 79 i Gliniany z wyłączeniem gmin okręgu Nr. 79.

109. Powiaty sądowe Sokal, Bełzec, Uhnów.

110. „ „ Żółkiew, Kulików, Mosty wielkie, Niemirów.

W grupie wyborczej dopełniającej jest w całym kraju 34 okręgów wyborczych, wybierających bezwzględną większością głosów czterdziestu posłów, a mianowicie wybierają uprawnieni do głosowania w tej grupie:

1. w mieście Lwowie pięciu posłów.
2. „ „ Krakowie trzech posłów.

Po jednym pośle wybierają uprawnieni do głosowania:

3. w powiecie politycznym Przemyśl.
4. „ „ Stanisławów.
5. „ „ Tarnopol.
6. „ „ Tarnów.
7. „ „ Kołomyja.
8. „ „ Drohobycz.
9. W powiatach politycznych Chrzanów i Wadowice.
10. „ „ Biała, Żywiec, Myślenice.
11. „ „ Podgórze, Kraków.
12. „ „ Bochnia, Wieliczka.
13. „ „ Nowy Sącz, Grybów.
14. „ „ Nowy Targ, Limanowa, Brzesko.
15. „ „ Gorlice, Pilzno, Ropczyce.
16. „ „ Jasło, Krosno.
17. „ „ Sanok, Brzozów.
18. „ „ Rzeszów, Strzyżów.
19. „ „ Dąbrowa, Mielec, Tarnobrzeg.
20. „ „ Kolbuszowa, Nisko, Łańcut, Przeworsk.
21. „ „ Jarosław, Cieszanów.
22. „ „ Jaworów, Mościska, Gródek.
23. „ „ Sambor, Rudki.
24. „ „ Lwów, Bóbrka, Przemyślany.
25. „ „ Sokal, Rawa, Żółkiew.
26. „ „ Brody, Kamionka, Zbaraż.
27. „ „ Złoczów, Zborów.
28. „ „ Brzeżany, Rohatyn.

29.	W powiatach politycznych		Buczacz, Czortków.
30.	„	„	Trembowla, Skałat, Podhajce, Husiatyn.
31.	„	„	Borszczów, Zaleszczyki, Horodenka, Tłumacz.
32.	„	„	Śniatyn, Kosów, Nadwórna, Peczeniżyn, Bohorodczany, Kałusz.
33.	„	„	Stryj, Żydaczów.
34.	„	„	Turka, Stary Sambor, Dobromil, Lisko.

§. 2.

Jeśli pewien powiat sądowy, jako taki przydzielony został do okręgu wyborczego, to należy brać ów powiat sądowy w tych rozmiarach terytoryalnych, jakie posiadał w czasie przedsięwzięcia wyboru; w odnośny wszakże powiat sądowy nie wchodzą gminy (część gmin), wyraźnie wcielone do innego okręgu wyborczego. W razie utworzenia nowego powiatu sądowego mają aż do chwili wydania ustawy, zmieniającej ordynacyę wyborczą do Sejmu uprawnieni do wyboru w nowo utworzonym powiecie sądowym wykonywać swe prawa wyborcze w tym okręgu wyborczym, gdzie przydzielony jest ów powiat sądowy, do którego należeli przed utworzeniem nowego okręgu sądowego.

Postanowienia poprzedniego ustępu mają analogiczne zastosowanie także do gmin (części gmin).

Jeżeli z miastem (miasteczkiem), które jako takie w dołączonym do tej ustawy tabelarycznym dodatku wcielone jest w pewien okręg wyborczy, łączą się inne miejscowości (części miejscowości) w jedną gminę miejscową, wówczas tylko uprawnieni do wyboru z samego miasta (miasteczka), wybierają w tym okręgu wyborczym, o ile cała gmina miejscowa nie jest w dodatku wyraźnie przydzielona do odnośnego okręgu wyborczego.

§. 3.

W grupie powszechnego głosowania jest każda gmina miejscowa i każda wymieniona część gminy (miejscowość, okręg miejski, miasta), miejscem wyboru.

Gminy miejscowe, które wedle ostatniego powszechnego spisu ludności liczą 1.200 lub mniej mieszkańców, mogą być w drodze rozporządzenia politycznej władzy krajowej złączone z najbliżej położonemi gminami tego samego okręgu wyborczego w grupy wyborcze.

Poszczególne takie gminy mogą być także przydzielone do najbliższych, ponad 1.200 mieszkańców liczących gmin. W obu jednakże wypadkach nie mogą tworzące jedną grupę gmin liczyć razem ponad 5.000 mieszkańców.

Przy rozporządzeniach w duchu powyższego ustępu należy trzymać się zasady, ażeby miejsce wyboru tak było obrane, iżby wyborcy dostać się tam mogli bez nadmiernej straty czasu.

Zarządzenia, wydane w myśl drugiego ustępu, należy ogłosić w interesowanych gminach, w przyjęty tam sposób, równocześnie z rozpisaniem wyborów.

W grupie uzupełniającej jest miejscem wyborów siedziba Starostwa powiatowego dla uprawnionych wyborców w jego obrębie.

II. O prawie wyborczem i wybieralności.

§. 4.

Uprawnioną do wyboru jest w grupie powszechnego głosowania każda osoba płci męskiej, jeżeli w dniu rozpisania wyborów jest obywatelem austryackim, ukończyła 24 lat życia, nie jest wyjętą ani wyłączoną od prawa wyborczego wedle ordynacyi sejmowej i w dniu rozpisania wyborów ma swe mieszkanie (§. 66. ustawy z 1. sierpnia 1895 Nr. 111 Dz. p. p.) przynajmniej od roku w gminie (obszarze dworskim), w której prawo wyborcze ma być wykonanem.

W grupie wyborczej dopełniającej jest uprawnioną do głosowania każda osoba płci męskiej lub żeńskiej, jeżeli w dniu rozpisania wyborów jest obywatelem austryackim (obywatelką), ukończyła 24 lat życia, nie jest wyjętą ani wyłączoną od prawa wyborczego wedle ordynacyi sejmowej i nadto:

a) bądź ukończyła studya akademickie i przynajmniej od roku opłaca tytułem państwowego podatku gruntowego lub osobisto-dochodowego conajmniej kwotę 100 koron rocznie;

b) bądź też opłaca przynajmniej od roku tytułem państwowego podatku gruntowego lub osobisto-dochodowego conajmniej kwotę 200 koron rocznie.

Uprawnieni do głosowania w grupie wyborczej dopełniającej mogą wykonywać swe prawo wyborcze także w grupie powszechnego głosowania, jeżeli odpowiadają wymogom ustępu pierwszego.

Uprawnienie do głosowania stwierdza się przez zapisanie do listy wyborczej w każdem miejscu wyboru (§. 3.). Dla uprawnionych do głosowania w grupie wyborczej dopełniającej będzie zestawioną lista wyborcza przez starostwo dla każdego powiatu politycznego.

§. 5.

Prawo wyborcze może być wykonywane tylko osobiście. W grupie wyborczej dopełniającej jednak wolno kobietom zamężnym głosować także przez mężów. Każdy uprawniony do wyboru ma w danej grupie wyborczej prawo do jednego głosu.

§. 6.

Uprawniony do wyborów w grupie powszechnego głosowania wykonywa swe prawo wyborcze w gminie, w której w dniu rozpisania wyborów ma przynajmniej od roku stałą siedzibę. Jeżeli części tej gminy przydzielone są do różnych okręgów wyborczych, to uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tej części gminy, w której mieszka w czasie rozpisania wyboru.

Te osoby, których miejsce zamieszkania znajduje się na obszarze dworskim, niewcielonym do związku gminy, wykonują pod tym samym warunkiem prawo wyborcze w tej gminie, z którą obszar dworski stanowi jedną miejscowość. Tam,

gdzie ten ostatni wypadek nie zachodzi, oznacza polityczna władza krajowa tę gminę miejscową, w której mieszkańcy obszaru dworskiego mają wykonywać swe prawo wyborcze.

Jeśli uprawniony do wyboru w dniu rozpisania wyboru przynajmniej od roku posiadał więcej miejsc zamieszkania, to dla wykonania prawa wyborczego jest to miejsce zamieszkania rozstrzygające, w którem on w czasie rozpisania wyborów piastuje publiczny urząd, lub też — o ile ów warunek nie zachodzi — ma siedzibę swej działalności zawodowej, albo — skoro i to kryteryum nie da się zastosować — gdzie w oznaczonym czasie znajduje się główne miejsce zamieszkania w kraju.

Jeśli rozstrzygnięcia nie można wydać po myśli istniejących postanowień, wolno uprawnionemu do wyboru swobodnie oznaczyć, w której gminie mieszczącej w sobie jego miejsce zamieszkania, chce wykonać swe prawo wyborcze.

W grupie dopełniającej głosuje uprawniony do wyborów w siedzibie starostwa powiatowego przy analogicznem zastosowaniu powyższych postanowień.

§. 7.

Pozostający w stałej lub czasowej czynnej służbie oficerowie, duchowni, wojskowi, gażyści bez klasy rangi i osoby stanu żołnierskiego siły zbrojnej, względnie żandarmeryi, wliczając również czasowo urlopowanych — nie mogą ani wybierać ani być wybrani.

Od wybieralności wyłączeni są nadto wszyscy, w stałej lub czasowej czynnej służbie pozostający urzędnicy siły zbrojnej.

Nie doznaje wszakże ograniczenia wybieralność tych przynależnych do siły zbrojnej, którzy z powodu ustawowego obowiązku odbywania ćwiczeń wojskowych (służbowych) znajdują się w danej chwili w służbie czynnej.

§. 8.

Od prawa wyboru i wybieralności są wykluczeni:

1. Wszystkie osoby, pozostające pod władzą ojcowską, opieką lub kuratelą.

2. Ci, którzy pobierają zaopatrzenie ubogich z funduszów publicznych lub gminnych, lub też w roku bezpośrednio poprzedzającym wybór, zaopatrzenie takie pobierali, lub którzy wogóle są ciężarem dla dobroczynności publicznej.

Nie należy wszakże ze względu na prawo wyborcze uważać za takie zaopatrzenie, ani za akt dobroczynności publicznej: wsparć z kas chorych, rent z powodu wypadku, starości lub nieudolności do pracy, bezpłatnego utrzymania w publicznych zakładach leczniczych, uwolnienia od opłaty szkolnej, udzielenia środków naukowych, lub stypendyów, ani też zapomóg z powodu klęski.

3. Osoby, do których majątku otworzono konkurs, aż do chwili jego ukończenia, a jeśli dłużnik jest kupcem, aż do odzyskania napowrót zdolności do praw określonych w §. 246. ordynacyi konkursowej z 25. grudnia 1868 Dz. u. p. nr. 1. ex 1869.

4. Osoby, które z powodu zbrodni lub z powodu przekroczenia kradzieży, sprzeniewierzenia lub udziału w nich,

oszustwa, stręczenia do nierządu, (§§. 460, 471, 463, 464, 512. u. k.), z powodu oznaczonych w paragrafie 1. ustawy z d. 28-go maja 1881 Dz. u. p. Nr. 47 i w §. 1 ustawy z 25-go maja 1883 Dz. u. p. Nr. 78 — czynów karygodnych, lub z powodu przekroczenia z §§. 1, 2, 3, 4 i 5. przedostatni ustęp ustawy z 24-go maja 1885 Dz. u. p. Nr. 89 skazane zostały na karę.

Ten skutek zasądzenia ustaje co do zbrodni wliczonych w §. 61. 1 do 10, ustawy z d. 15-go listopada 1867. Dz. u. p. N. 131. z końcem kary; co do innych zbrodni po upływie lat 10, jeśli winny skazany został co najmniej na karę lat pięciu zresztą po upływie lat pięciu, co do innych zaś przytoczonych wyżej czynów karygodnych po upływie lat trzech od ukończenia kary.

5. Osoby, które skazane zostały na karę z powodu przekroczenia §§. 45, 47, 48 i 49 ustawy wojsk. z dnia 11. kwietnia 1889, dz. u. p. nr. 41, — na przeciąg lat trzech od ukończenia kary.

6. Osoby, które z powodu przekroczenia przeciwko ustawowym postanowieniom karnym, wydanym dla uchrony wolności wyborczej sądownie skazane zostały na karę, jeśli ów czyn popełnionym został przy wyborach do Izby posłów Rady państwa lub Sejmu.

7. Osoby, które oddane zostały pod nadzór policyjny lub do zakładu robót przymusowych, aż po upływie lat trzech po wygaśnięciu nadzoru policyjnego, względnie po wypuszczeniu z zakładu robót przymusowych.

8. Osobom, którym przez sądy odjętą została ojcowska władza nad dziećmi, dopóki owe dzieci pozostają pod cudzą opieką, w każdym razie w ciągu lat trzech po sądowem zarządzeniu.

9. Osoby, które z powodu opilstwa lub nałogowego pijaństwa na podstawie U. k. lub innych postanowień ustawowych więcej niż dwukrotnie skazane zostały na karę aresztu na przeciąg lat trzech od chwili ukończenia tej kary.

III. O rozpisaniu i przygotowaniu wyborów.

§. 9.

C. k. Namiestnik oznaczy dnie wyborów w ten sposób, iżby wszystkie potrzebne przygotowania przed nadejściem takiego dnia były ukończone.

§. 10.

Rozpisanie wyborów należy podać do wiadomości za pośrednictwem urzędowej gazety krajowej i plakatami we wszystkich gminach i miejscach wyboru w obrębie Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rozpisanie poszczególnych wyborów uzupełniających należy ogłosić w urzędowej gazecie krajowej i plakatami w gminach i miejscach wyboru okręgu wyborczego.

§. 11.

W grupie powszechnego głosowania uprawnieni do wyboru jednej gminy łącznie z uprawnionymi do wyboru obszaru dworskiego, który ewentualnie w myśl §. 6. 2. ustęp, wziąść należy w rachubę, będą przez naczelnika gminy (burmistrza) w alfabetycznym porządku z podaniem charakteru, mieszkania wpisani do specyalnych list wyborczych.

Jeżeli uprawnieni do wyboru w jednej gminie wybierają w różnych okręgach wyborczych, należy dla każdej części gminy, przydzielonej do pewnego okręgu wyborczego sporządzić odrębną listę wyborczą.

Podobnie, jeżeli czynność wyborcza w obrębie jednej gminy dokonywa się w kilku lokalach wyborczych (§. 16. ust. 4.), do których przydziela się wyborców, według ich terytoryalnej przynależności, należy listę wyborczą sporządzić odrębnie dla każdego z odnośnych terytoryalnych obszarów gmin.

Jeżeli uprawnieni do wyborów z kilku gmin wybierają w miejscu wyboru grupy wyborczej, to listy wyborcze poszczególnych gmin miejscowych, zestawione jako listy częściowe, tworzyć winny podstawę czynności wyborczej, tak jednak, aby nie potrzeba było sporządzać z nich jednej listy wspólnej. Listy wyborcze zakładać należy conajmniej w dwóch egzemplarzach, z których jeden po ukończeniu czynności wyborczej pozostanie w ewidencyi u naczelnika gminy, a z końcem każdego roku przez ośmiodniowy termin, który należy ogłosić, będzie wyłożony do przejrzenia dla każdego.

§. 12.

Po sporządzeniu listy wyborczej winien naczelnik gminy oba jej egzemplarze przedłożyć swojej bezpośrednio przełożonej państwowej, politycznej władzy. Dla miast z własnym statutem, wyjąwszy stolicę kraju, wyznacza polityczna władza krajowa starostwo, które ma przeprowadzić zbadanie list wyborczych i rozstrzygać reklamacye; tej władzy ma naczelnik gminy przedłożyć listy wyborcze.

Państwowa władza polityczna winna dostrzeżone usterki w liście wyborczej sprostować z urzędu i jeden egzemplarz sprostowanej listy zwrócić naczelnikowi gminy, ten zaś winien listę wyłożyć do dowolnego przeglądu na dni czternaście w lokalu urzędowym gminy codziennie przez czas, który oznacza władza polityczna, a który należy publicznie ogłosić i wyłożenie listy wyborczej podać do publicznej wiadomości z wyznaczeniem czternastodniowego terminu reklamacyjnego, który się ma liczyć od dnia dokonanego ogłoszenia. Jeśli uprawnieni do wyboru z jednej gminy wybierają w różnych okręgach wyborczych (§. 11, ustęp drugi, zdanie pierwsze), to listy wyborcze wyłożyć należy w obrębie odnośnych okręgów wyborczych.

W gminach, liczących ponad 5.000 mieszkańców, winna być lista wyborcza co dnia przynajmniej na ośm godzin wyłożona do przejrzenia; przytem należy listę wyborczą w czas odbić w dostatecznej liczbie egzemplarzy i każdemu od początku terminu reklamacyjnego na żądanie wydawać za zwrotem przypadających za egzemlarz kosztów sporządzenia.

Kto się domaga wydania mu egzemplarza odbitej listy wyborczej, ma o tem donieść naczelnikowi gminy w ciągu dni ośmiu po rozpisaniu wyboru; uskutecznione zgłoszenie obowiązuje zgłaszającego do odbioru i opłacenia kosztów sporządzenia przypadających na zamówione egzemplarze list wyborczych.

Zgłoszenia nadchodzące po upływie tego czasu nie będą uwzględniane.

W ciągu dalszych dni ośmiu należy złożyć 50% przypuszczalnych kosztów sporządzenia u naczelnika gminy, w przeciwnym bowiem razie zgłoszenie będzie bezskuteczne.

Resztę kosztów należy uiścić przy odbiorze listy, a w razie nieodebrania listy przez zamawiającego, mogą być one ściągnięte także w drodze egzekucyi politycznej.

Pod tymi samymi warunkami wydać należy każdemu na żądanie również dodatki do listy wyborczej.

§. 13.

Osoby, którym w odnośnem ciele wyborczem przysługuje prawo wyborcze, mogą reklamacyę przeciwko liście wyborczej z powodu wciągnięcia nieuprawnionych do wyboru, lub niewciągnięcia uprawnionych do wyboru, wnosić w grupie powszechnego głosowania ustnie lub pisemnie u naczelnika gminy, w grupie wyborczej dopełniającej w starostwie powiatowem. Jeśli zażądane zostane wykreślenie kogoś wpisanego do listy wyborczej, to należy do niego wystosować zawiadomienie, aby miał sposobność ustnie lub pisemnie złożyć w przeciągu 24 godzin oświadczenie w tej sprawie wobec naczelnika gminy lub władzy powiatowej do rozstrzygnięcia. W grupie wyborczej dopełniającej rozstrzyga wszelkie reklamacye i zażalenia ostatecznie polityczna władza krajowa.

Przeciwko orzeczeniu starostwa w sprawie reklamacyi może ten, kto wniósł reklamacyę, lub osoba, do której odnosi się wydane rozstrzygnięcie, wnieść w przeciągu dni trzech odwołanie do politycznej władzy krajowej.

Rozstrzygnięcie politycznej władzy krajowej jest w każdym wypadku ostateczne. Reklamacye i odwołania, wniesione po upływie terminu należy jako spóźnione odrzucić. Reklamacye należy w każdym poszczególnym wypadku wnosić oddzielnie, jeżeli reklamacyę wnosi się z powodu opuszczenia uprawnionego do wyboru, należy do niej dołączyć dokumenty potrzebne dla wykazania uprawnienia danej osoby do wyboru. Reklamacye i odwołania, w których nie przestrzegano tych przepisów, należy a limine odrzucić. Dokumenty potrzebne dla wykazania uprawnienia do wyboru, wolne są od stempla. Jeśli rozstrzygnięcie czyni zadość żądaniu reklamacyi, ma państwowa władza polityczna wykazana w trzecim ustępie przeprowadzić odpowiadające rozstrzygnięciu sprostowania listy wyborczej.

Pomijając ten wypadek, ma być licząc od chwili ogłoszenia listy wyborczej (§. 12. ustęp drugi) sprostowanie listy wyborczej przedsiębrane tylko o tyle, że państwowa władza polityczna aż do 24 godz. przed terminem wyborów obowiązana jest wykreślić z listy wyborczej te wciągnięte do niej osoby, u których zaszła lub dodatkowo na jaw wyszła utrata austryackiego obywatelstwa lub też okoliczność uzasadniająca w myśl §§. 7. i 8. wyłączenie lub wykluczenie od uprawnienia wyborczego.

O przedsięwziętych przez państwową władzę polityczną sprostowaniach listy wyborczej należy uwiadomić naczelnika gminy, aby owe sprostowania przeprowadzone być mogły także w egzemplarzu listy, znajdującym się w przechowaniu w urzędzie gminnym.

§. 14.

Skoro tylko lista wyborcza po rozstrzygnięciu w sprawie reklamacyi została sprostowana, winna państwowa władza polityczna, wskazana w §. 12. ust. 1. a dla danego miejsca wyboru właściwa, wystawić wyborcom karty legitymacyjne dla wyboru posłów. Jeśli gminy należące do rozmaitych powiatów politycznych, złączone zostaną w grupy wyborcze (§.31), to listy wyborcze tych gmin po ukończeniu postępowania reklamacyjnego, przesłać należy celem sporządzenia kart legitymacyjnych tej państwowej władzy politycznej, której podlega miejsce wyboru.

Karty legitymacyjne zawierać będą numer bieżący odnośnej listy wyborczej miejsce, dzień i godzinę rozpoczęcia czynności wyborczej, jakoteż godzinę zakończenia oddawania głosów, nakoniec nazwisko i miejsce zamieszkania uprawnionego do wyboru.

W miastach z własnymi statutami można naczelnikowi gminy poruczyć sporządzenie kart legitymacyjnych.

Wyborcom należy karty legitymacyjne doręczać do mieszkania; doręczenie może być poruczone naczelnikowi gminy.

Należy także wezwać wyborców w przyjęty w danym miejscu sposób, aby w wypadkach, gdyby z jakiejkolwiek przyczyny najpóźniej na 24 godzin przed dniem wyboru karty legitymacyjne nie zostały im doręczone, odebrali je sami osobiście w miejscu wskazanem w ogłoszeniu.

W miejsce zgubionych kart legitymacyjnych winna władza powołana do sporządzenia pierwotnej karty wystawić uprawnionemu do wyboru na jego żądanie duplikat.

§. 15.

Dla przeprowadzenia wyboru posłów należy wyborcom wraz z kartami legitymacyjnemi karty głosowania, które zaopatrzone być muszą pieczęcią urzędową państwowej władzy politycznej wskazanej w §. 14. ustęp 1, albo też wystawiającej karty legitymacyjne władzy gminnej (§. 14. ust. 3.) nadto zaś uwaga, że każda inna przez władzę niewydana karta głosowania będzie uważana za nieważną.

W miejsce zagubionych lub niezdatnych do użycia kart głosowania winna władza powołana do wystawiania pierwotnych kart lub też w dniu wyboru komisarz wyborczy wydać na żądanie uprawnionych do wyboru inne karty głosowania. Komisarz wyborczy wydaje także kartki głosowania potrzebne do przedsiębrania ściślejszych wyborów.

Termin i czas trwania oddawania głosowania należy oznaczyć w taki sposób, by wykonanie prawa wyborczego było wyborcom ile możności zapewnione.

IV. O przeprowadzeniu wyborów posłów.

§. 16.

Kierownictwo czynności wyborczej, która ma być przeprowadzona w obecności komisarza wyborczego, porucza się w grupie powszechnego głosowania, komisyi utworzonej z wyborców, która składać się ma z siedmiu członków, w gminach zaś liczących mniej niż 1000 mieszkańców — z pięciu członków, w dopełniającej zaś komisyi z trzech członków.

Z reguły należy ustanowić dla każdego miejsca wyborczego komisyę wyborczą.

Jeśli ze względu na terytoryalną rozległość lub na liczbę ludności jest pożądanem, może bezpośrednio przełożona państwowa władza polityczna gminy ustanowić w poszczególnych gminach miejscowych lub miejscowościach kilka komisyi wyborczych w obrębie całego terytoryum gminy lub miejscowości. Wyborców ma się przytem przydzielać poszczególnym komisyom wyborczym według alfabetycznego porządku lub wedle przynależności terytoryalnej; zarządzenia tego rodzaju należy wcześnie ogłosić w gminie wedle przyjętego tam sposobu. Gmina miejsca wyboru ma dla każdej komisyi wyborczej dostarczyć odpowiedniego lokalu.

§. 17.

Komisarza wyborczego wyznacza dla stolicy kraju polityczna władza krajowa, dla wyborców zaś poza stolicą kraju to starostwo, w którego obrębie znajduje się miejsce wyboru, albo też któremu polityczna władza krajowa poruczyła wyznaczenie komisarza wyborczego.

Urząd komisarza wyborczego jest bez naruszenia przepisów obowiązujących publicznych urzędników, urzędem honorowym, a każdy, kto w danem miejscu wyboru posiada uprawnienie do wyboru, obowiązany jest przyjąć ów urząd.

Każdej komisyi przydziela komisarz wyborczy prowadzącego pióro, który ma spisać protokół o przebiegu czynności wyborczej i pomieścić w nim wszystkie ważne zajścia, jakie zdarzą się przy czynności wyborczej, zwłaszcza zaś rozstrzygnięcia, wydane przez komisyę wyborczą.

§. 18.

W grupie powszechnego głosowania reprezentacya gminna miejsca wyborczego i komisarz wyborczy wyznaczają po trzech, względnie po dwóch członków komisyi wyborczej z pośród uprawnionych do wyboru w miejscu wyboru w odnośnem ciele wyborczem.

Wyznaczeni we wskazany powyżej sposób członkowie w liczbie sześciu, względnie czterech, wybierają absolutną większością siódmego, względnie piątego członka komisyi wyborczej, który w miejscu wyborczem w odnośnem ciele wyborczem musi być uprawniony do wyboru.

Jeśli taka większość głosów także przy drugiem głosowaniu nie dojdzie do skutku, wyznacza tego członka komisarz wyborczy. W grupie wyborczej dopełniającej wyznacza dwóch

członków komisyi Wydział Rady powiatowej, jednego komisarz wyborczy.

§. 19.

Członkowie komisyi wyborczej wybierają ze swego grona przewodniczącego względną większością głosów.

Przy równości głosów rozstrzyga los, który wyciągnie komisarz wyborczy.

§. 20.

Uchwały komisyi wyborczej zapadają bezwzględną większością głosów bez względu na liczbę głosujących.

Przewodniczący komisyi wyborczej głosuje tylko przy równo podzielonych głosach i rozstrzyga w takim wypadku swym głosem.

§. 21.

Rozstrzygnięcie co do dopuszczenia do losowania, lub co do ważności oddanych głosów, przysłuża komisyi wyborczej tylko wtedy:

a) jeżeli przy oddawaniu głosów zajdą wątpliwości co do tożsamości wyborcy;

b) jeżeli wyłoni się kwestya co do ważności lub nieważności niektórych oddanych głosów lub

c) jeżeli przeciwko uprawnieniu wyborczemu osoby wciągniętej do list wyborczych podniesione zostaną w ciągu czynności wyborczej zarzuty.

Zarzut w duchu ustępów a) i c) podniesiony być może nietylko przez komisarza wyborczego i przez członków komisyi wyborczej, lecz także przez wyborców, przez tych ostatnich zaś ustnie lub pisemnie i to tylko póty, póki osoba, której uprawnienie wyborcze zostałc zakwestyonowane, nie oddała głosu, a w wypadku pod c) wymienionym tylko o tyle, o ile podniesiono twierdzenie, iż odnośna osoba od czasu ustalenia listy wyborczej, utraciła uprawnienienie do wyboru z przyczyn wyłuszczonych w §. 4.

Rozstrzygnięcie komisyi wyborczej zapaść musi w każdym poszczególnym wypadku przed dalszym ciągiem aktu wyborczego.

Rekurs przeciwko takiemu rostrzygnięciu jest niedopuszczalny.

§. 22.

Komisarz wyborczy winien dbać o utrzymanie spokoju i porządku przy czynności wyborczej i o przestrzeganie przepisów ordynacyi wyborczej, ma on też nie dopuścić do przekroczenia przez komisyę wyborczą jej zakresu działania.

§. 23.

Wydane wyborcom karty legitymacyjne mają być uważane za wezwanie, aby bez żadnego dalszego wezwania jawili się w oznaczonym w nich dniu i w ciągu wyznaczonych w nich godzin, celem dokonania wyboru.

Tylko zaopatrzeni w kartę legitymacyjną, wyborcy mają celem oddania głosów wstęp do lokalu wyborczego; po oddaniu głosów winni natychmiast opuścić lokal wyborczy. O ile to dla niezamąconego przeprowadzenia wyborów okaże się potrzebnem, należy wyborców tylko pojedynczo wpuszczać do lokalu wyborczego. Zarządzenie takie wydać może polityczna władza powiatowa lub komisarz wyborczy.

Do obecności przy akcie wyborczym należy na życzenie stron, ubiegających się o wybór, przypuścić do pięciu — w większych miastach do dziesięciu — mężów zaufania z pośród uprawnionych do wyboru. Mają oni prawo być przy akcie wyborczym aż do ogłoszenia wyniku obliczenia głosów.

Tych mężów zaufania przed wyborem strony ubiegające się o wybór wymieniają politycznej władzy powiatowej, która oznacza odpowiednią liczbę z pośród proponowanych, uwzględniając ile możności wszystkie strony ubiegające się o wybór.

Mężowie zaufania mają być jedynie świadkami czynności wyborczej i oprócz możności podnoszenia zarzutów, przysługującej wyborcom wedle §. 21. lit. a) i c) nie przysługa im żaden inny wpływ na tok czynności wyborczej.

Podczas czynności wyborczej zakazane są przemowy do wyborców, jako też wszelkie inne sposoby agitacyi wyborczej, tak w lokalu wyborczym jak w budynku, w którym znajduje się ów lokal a niemniej w bliższem otoczeniu budynku w obrębie, który oznacza polityczna władza powiatowa. Należy postarać się o to, by ruch wyborców do i z lokalu wyborczego mógł odbywać się bez przeszkód.

W lokalu wyborczym winny odnośne gminy dostarczyć przyborów do pisania i potrzebnych sprzętów, dla wypełniania kart głosowania.

§. 24.

W dzień wyboru o oznaczonej godzinie i w przeznaczonem do tego miejscu zebrania rozpoczyna się czynność wyborczą ukonstytuowaniem się komisyi wyborczej, która odbiera listę wyborców, tudzież przygotowane wykazy głosowania i arkusze obliczenia głosów.

Jeśli z braku ustawowych warunków nie może odbyć się ukonstytuowanie komisyi wyborczej, wykonywa funkcye jej komisarz wyborczy.

§. 25.

Głosowanie odbywa się za pomocą kart głosowania.

Przy wyborze wolno używać jedynie wydanych przez władzę kart głosowania, a to pod rygorem nieważności oddanego głosu.

§. 26.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania winna komisya wyborcza przekonać się, że urna, przeznaczona do składania kart głosowania, jest próżna.

Głosowanie rozpoczyna się tem, że członkowie komisyi wyborczej oddają swe głosy. Następnie oddają głosy wyborcy.

Każdy wyborca winien przy oddaniu głosu okazać swą kartę legitymacyjną.

Osoby, które oddają swe głosy, winny być po nazwisku zapisywane w wykazie głosowania, którego jeden egzemplarz ma spisywać prowadzący pióro, drugi zaś — jeden z członków komisyi wyborczej.

§. 27.

Przy głosowaniu przewodniczący komisyi wyborczej odbiera od każdego wyborcy złożoną kartę głosowania, wkłada każdą z osobna nieotworzoną do urny wyborczej i czuwa nad tem, by zamiast jednej nie oddano więcej kart głosowania.

§. 28.

W oznaczonej godzinie należy oddawanie głosów ukończyć. Wyborcy jednak, którzy, jeszcze przed upływem oznaczonej godziny zamknięcia głosowania zjawili się w lokalu wyborczym i w przeznaczonej przez komisyę wyborczą poczekalni dla wyborców lub bezpośrednio przed lokalem wyborczym, nie mogą być wykluczeni od oddania głosu.

Jeżeli zajdą okoliczności, przeszkadzające rozpoczęciu, dalszemu ciągowi lub też ukończeniu aktu wyborczego, może komisya wyborcza za zezwoleniem komisarza wyborczego odłożyć lub przedłużyć akt wyborczy do dnia następnego.

Każde takie odroczenie lub przedłużenie należy obwieścić wcześnie w sposób w miejscu używany.

Jeżeli rozpoczęło się już oddawanie głosów, ma komimisya wyborcza i komisarz wyborczy akty wyborcze i urnę wyborczą wraz ze znajdującemi się w niej kartkami głosowania opieczętować, aż do dalszego ciągu aktu wyborczego.

§. 29.

Po ukończeniu oddawania głosów, o czem orzeka przewodniczący komisyi wyborczej, należy zamknąć lokal wyborczy, w którym mają tylko pozostać: komisarz wyborczy, członkowie komisyi wyborczej, oraz prowadzący pióro i mężowie zaufania (§. 23).

Przed skrutynium przewodniczący komisyi wyborczej pomięsza kartki wyborcze w urnie wyborczej, poczem wyjmuje je i przelicza. Następnie jeden z członków komisyi wyborczej rozwija każdą kartkę głosowania z osobna a przejrzawszy ją oddaje przewoniczącemu, który odczytuje kartę głośno i podaje dalej do oglądnięcia innym członkom komisyi.

Dwóch członków komisyi wyborczej prowadzić ma co do osób, które otrzymały głosy, po jednym egzemplarzu listy głosowania; w liście tej ma być wymieniony imiennie każdy, kto otrzymał głos na posła, a obok jego nazwiska należy położyć liczbę 1, przy drugim na niego oddanym głosie 2, przy trzecim liczbę 3 i t. d. Obie listy głosowania muszą zgadzać się z sobą i mają być podpisane przez wszystkich członków komisyi i przez komisarza wyborczego.

§. 30.

Głosy, które padły na osobę wykluczoną w myśl §. 8. od wybieralności, głosy przywiązane do warunków, lub do

których dodano zlecenie dla osoby mającej być wybraną, wreszcie głosy, z których nie można dokładnie rozpoznać oznaczonej nimi osoby, są nieważne i nie dolicza się ich do głosów oddanych.

Niewypełnionych kart głosowania nie należy doliczać również do oddanych głosów.

Jeżeli karta głosowania zawiera więcej nad jedno nazwisko, należy uwzględnić tylko nazwisko najpierw wymienione w karcie głosowania, względnie w rubryce tejże.

§. 31.

Po ukończeniu aktu wyborczego zamyka się protokół prowadzony z tegoż aktu, poczem podpisują go wraz ze spisem głosowania członkowie komisyi wyborczej, komisarz wyborczy i prowadzący pióro; następnie ma być protokół wraz z dołączoną listą wyborczą, ze spisem głosowania, z ważnemi, tudzież z uznanemi za nieważne kartami głosowania, wspólnie opieczętowane, zaopatrzone napisem oznaczającym treść i oddany komisarzowi wyborczemu.

Wynik obliczenia głosów ma być ogłoszony przez przewodniczącego komisyi wyborczej po ponownem otwarciu lokalu wyborczego.

Jeżeli wybór posła jest już dokonany, ma komisarz wyborczy odesłać akt wyborczy politycznej władzy krajowej, jeżeli zaś oddawanie głosów dla jednego i tego samego wyboru odbywa się więcej aniżeli na jednem zgromadzeniu wyborczem, odesłać je ma do komisarza wyborczego ustanowionego dla głównej komisyi wyborczej.

Jeżeli nie wszyscy członkowie komisyi wyborczej podpiszą akty wyborce, należy przyczynę tego uwidocznić w protokole wyborczym.

§. 32.

W wypadkach, w których oddawanie głosów dla jednego i tego samego wyboru odbywa się na więcej, aniżeli na jednem zgromadzeniu wyborczem, winna dokonać zestawienia ogólnego wyniku wszystkich razem aktów głosowania główna komisya wyborcza, która ma odebrać akty wyborcze nadesłane w tym celu przez komisye wyborcze komisarzowi wyborczemu, ustanowionemu dla głównej komisyi wyborczej.

Główna komisya wyborcza zbiera się w obecności komisarza wyborczego w miejscowości, wyznaczonej przez polityczną władzę krajową, a składać się ma z siedmiu członków, z których po trzech członków wyznacza reprezentacya gminna siedziby głównej komisyi wyborczej i komisarz wyborczy z pomiędzy osób, które w tej miejscowości uprawnione są do wyboru, w odnośnem ciele wyborczem; siódmego członka wybiera się albo mianuje po myśli postanowień §. 18. Przewodniczącego głównej komisyi wyborczej wybierają członkowie komisyi ze swego grona względną większością głosów.

Podczas zestawienia wyniku wyborów dozwolony jest wstęp do lokalu tej komisyi tylko komisarzowi wyborczemu i członkom komisyi wyborczej.

Stwierdzone przez pojedyńcze komisye wyborcze wyniki aktów wyborczych, winna główna komisya wyborcza zesta-

wić, nie wdając się w badanie czynności urzędowych tychże komisyi.

Po zestawieniu ogólnego wyniku wyborów zamyka się prowadzony z tego protokół, który podpiszą członkowie komisyi wyborczej, komisarz wyboczy i prowadzący pióro, poczem protokół ten opiecztowany zostanie wraz z dołączonymi aktami wyborczymi nadesłanymi przez poszczególne komisye wyborcze, zaopatrzony napisem, oznaczającym treść i oddany komisarzowi wyborczemu, który winien wszystkie te akty odesłać do politycznej władzy krajowej.

Przewodniczący głównej komisyi wyborczej ogłasza wynik wyborów po otwarciu lokalu komisyi.

§. 33.

Za wybranego należy uważać tego, kto otrzymał więcej niż połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

Jeżeli nie uzyskano absolutnej większości głosów, przystępuje się do ściślejszego wyboru (§. 35).

§. 34.

Jeżeli przy pierwszym wyborze nie uzyskał nikt absolutnej większości głosów, należy przystąpić do ściślejszego wyboru (§. 35.).

§. 35.

Przy ściślejszym wyborze wolno głosować tylko na te dwie osoby, które otrzymały względnie największą liczbę głosów przy poprzednim wyborze.

Przy równości głosów rozstrzyga o tem, kto ma przejść do ściślejszego wyboru, los, który wyciągnie przewodniczący komisyi wyborczej.

Każdy głos, który przy ściślejszym wyborze padnie na osobę do wyboru niewciągniętą, należy uważać za nieważny.

Jeśli przy wyborze ściślejszym równo rozdzielą się wszystkie oddane ważne głosy pomiędzy wciągnięte do wyboru osoby, to o tem, kto z nich uznany być ma za wybranego, rozstrzyga los, który wyciągnie przewodniczący komisyi wyborczej.

§. 36.

Uprawnionych do wyboru nie można wykluczyć od wykonania prawa wyborczego przy wyborze ściślejszym, z tego powodu, że przy poprzednim wyborze nie wykonali tego prawa.

Jeżeli wybór odbywa się w kilku miejscach wyborczych lub na kilku zgromadzeniach wyborczych, wtedy komisarz wyborczy głównej komisyi wyborczej zarządza wybór ściślejszy.

§. 37.

Szef politycznej władzy krajowej ma po przejrzeniu nadeszłych do tej władzy w myśl §§. 31. i 32. aktów wyborczych każdemu wybranemu posłowi wystawić i kazać doręczyć cer-

tyfikat wyboru, który to certyfikat uprawnia wybranego do wstąpieniu do Sejmu.

Jeśli w braku któregokolwiek w ustawowych warunków wybieralności odmówi się wydania certyfikatu wyborczego, to nowy wybór może być tylko w takim razie zarządzony, jeśli Izba sejmowa uzna wybór za nieważny.

Akty wyborcze odesłać należy c. k. Namiestnictwu, który je oddaje Wydziałowi krajowemu.

§. 38.

Przy podwójnych wyborach winien wybrany najpóźniej w ciągu dni ośmiu po ukonstytuowaniu się nowowybranego Sejmu w razie zaś wyboru uzupełniającego po otwarciu odnośnej sesyi oświadczyć, który wybór przyjmuje. Jeśli oświadczenia takiego nie złoży w wymienionym terminie, to zarządzone przez prezydenta Izby posłów losowanie na publicznem posiedzeniu ma rozstrzygnąć, dla którego okręgu wyborczego wybór ma być ważny. Dla wolnego w następstwie okręgu wyborczego należy rozpisać nowy wybór.

§. 39.

Jeżeli okaże się w ciągu dni 90 po wyborze posła konieczność nowego wyboru w jego miejsce, to należy go przeprowadzić na podstawie list wyborczych, użytych przy ostatnim poprzednim wyborze, o ile wybór posła nie został właśnie z powodu nieprawidłowości tych list uznany za nieważny.

§. 40.

Sejm zarządza wstępne obrady nad aktami wyborczymi i po przedłożeniu sprawozdania roztrzyga o ważności każdego wyboru najpóźniej w ciągu jednego roku, po dokonaniu wyboru.

Jeśli przed upływem tego terminu odnośna komisya dla wstępnych obrad (legitymacyjna) nie przedłoży swojej uchwały, winien marszałek krajowy przedmiot ten wczas postawić na porządku dziennym, a ustanowiony przez komisyę lub jeśli to się nie stało, przez marszałka referent ma bez poprzednich obrad zdać sprawę w Izbie i przedłożyć wniosek, Izba zaś na tej podstawie wydaje swe roztrzygnięcie. Przedmiot ten nie może być na podstawie uchwały Sejmu usunięty z porządku dziennego.

Póki Sejm nie uzna za nieważny wybór posła opatrzonego certyfikatem wyborczym, który wszedł do Izby, posiada on miejsce i głos.

Jeżeli wybór posła, któremu odmówiono certyfikatu wyborczego, uznany zostanie za ważny, marszałek krajowy ma go wezwać, by wstąpił do Izby sejmowej.

Ls. 1.854/07.

Podpisani przedstawiają do uchwały Wysokiego Sejmu

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy, zmieniającej postanowienia §§. 16. i 18. statutu krajowego.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Wnioskodawca:
Głąbiński w. r.

Rayski, Sala, Buynowski, Jabłoński, Małachowski, Michałowski, Tarnawski, Michalski, Bednarski, Wurst, Huza, Kleski, Tomaszewski, Maiss, Lipiński.

USTAWA

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 16. i 18. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem postanawiam, co następaje:

Art. I.

Postanowienia §§. 16. i 18. statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ogłoszonego ces. patentem z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p. opiewać mają, jak następuje:

§. 16.

Sejm jest powołany do współudziału w pełnieniu władzy ustawodawczej w miarę postanowień cesarskiego dyplomu z 20. października 1860 Nr. 226 Dz. u. p. i Art. III. ustawy zasadniczej z 26. stycznia 1907 Nr. 15. Dz. u. p.

§. 18.

Za sprawy krajowe uznaje się wszystkie przedmioty ustawodawstwa, które nie zostały podstawowemi ustawami zasadniczemi jako wspólne wszystkim królestwom i krajom w Radzie państwa reprezentowanym wyraźnie przekazane ustawodawstwu Rady państwa, a w szczególności:

I. Wszystkie zarządzenia w sprawach:

1. kultury krajowej. Jako sprawy kultury krajowej uznaje się wszystkie sprawy, których przedmiotem jest produkcya rolnicza i leśna, oraz obrabianie i użytkowanie poświęconego

jej obszaru kraju, jak: leśnictwo, polowanie, rybołowstwo, chów bydła, ochrona pól, tępienie szkodników rolniczych i leśnych, użytkowanie, kierowanie i ochrona od wód, melioracye, zabudowania potoków górskich, regulacya i wykupno służebności leśnych i pastwiskowych i t. d., następnie wszelkie sprawy ustroju agrarnego, jak: przepisy o wolnej podzielności gruntów lub o jej ograniczeniu, o włościach rentowych, szczególne przepisy o dzieleniu spadków nieruchomości włościańskich, o agrarnych operacyach i t. d., niemniej udział w urządzeniu kredytu rolnego, w organizacyi zawodu rolniczego i leśnego, w urządzeniu stosunków robotniczych i czeladzi w rolnictwie i leśnictwie i t. d.;

2. gmin i obszarów dworskich, tudzież organizacyi samorządnych władz administracyjnych;

3. rady szkolnej krajowej, szkół politechnicznych, realnych, zawodowych, seminaryów nauczycielskich;

4. wewnętrznego urządzenia ksiąg gruntowych;

5. corocznego uchwalania budżetu krajowego i zamknięć rachunkowych krajowych oraz uchwalania absolutoryum, zaciągania pożyczek krajowych, konwersyi długów krajowych, pozbywania, obciążania i przemiany nieruchomego majątku kraju; nakładania dodatków do podatków państwowych, ustanawiania samoistnych opłat i podatków na rzecz kraju i innych ciał samorządnych;

6. publicznych budowli, zakładów dobroczynnych i innych, uposażonych z funduszów krajowych.

II. Bliższe zarządzenia w ramach ustaw państwowych w sprawach:

1. szkół ludowych i gimnazyów w ramach zasad nauczania ustanowionych w ustawach państwowych;

2. organizacyi państwowych władz administracyjnych, będącej w związku z organizacyą autonomicznych władz administracyjnych w ramach zarysów organizacyi władz administracyjnych zastrzeżonych w §. 11. l. l) ustawy zasadniczej z 21. grudnia 1867 Nr. 141. Dz. u. p. ustawodawstwu państwowemu;

3. kościelnych;

4. dostarczania podwód, tudzież zaopatrzenia i zakwaterowania wojska.

III. Zarządzenie co do innych przedmiotów, dotyczących dobrobytu lub potrzeb kraju, przekazanych reprezentacyi kraju specyalnemi ustawami i zarządzeniami.

Art. II.

Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 1.853/07.

Aleg 177

Podpisani przedstawiają do uchwały Wysokiego Sejmu:

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy, zmieniającej postanowienia §§. 8, 17, 19, 22 i 37 statutu krajowego.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Wnioskodawca:
Głąbiński.

Jabłoński, Rayski, Wurst, Sala, Małachowski, Buynowski, Bednarski, Michałowski, Tomaszewski, Tarnawski, Michalski, Maiss, Lipiński, Kleski, Hnza.

Ustawa

z dnia . . . zmieniająca postanowienia §§. 8, 17, 19, 22 i 37 statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20. Dz. u. p.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 8, 17, 19, 22 i 37 statutu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ogłoszonego ces. pat. z 26. lutego 1861 Nr. 20 Dz. u. p., opiewać mają, jak następuje:

§. 8.

Sejm zbiera się na podstawie Najwyższego zwołania przynajmniej raz do roku, a to w krajowem stołecznem mieście Lwowie, o ile cesarz inaczej nie postanowi co do miejsca zebrania się Sejmu. Sejm obradować będzie corocznie przynajmniej przez czas dwóch i pół miesięcy.

§. 17.

Projekty do ustaw w sprawach krajowych wchodzą do Sejmu bądź jako przedłożenia rządowe, bądź jako przedłożenia Wydziału krajowego, bądź jako wnioski komisyi sejmowych lub jako samoistne wnioski posłów sejmowych (§. 35).

Do każdej ustawy krajowej potrzebną jest uchwała Sejmu i sankcya cesarska. Prawo przedkładania ustaw do sankcyi cesarskiej i ich kontrasygnowanie służy marszałkowi krajowemu wraz z namiestnikiem kraju i ministrem dla Galicyi.

Wnioski względem wydania ustaw, odrzuconych przez cesarza lub przez sejm, nie mogą być przedkładane powtórnie na tej samej sesyi.

§. 19.

Sejm jest powołany:

1. do obradowania i stawiania wniosków:

a) w przedmiocie obwieszczonych powszechnych ustaw i urządzeń ze względów na ich szcsególne oddziaływanie na dobro kraju; i

b) w sprawie wydania powszechnych ustaw i zarządzeń, których wymagają potrzeby i dobrobyt kraju;

2. do czynieuia propozycyj we wszystkich przedmiotach, co do których rząd wzywa jego rady;

3. do kontrolowania całej działalności państwowych władz administracyjnych (szkolnych, skarbowych) i ich organów za pomocą środków regulaminem sejmowym wskazanych, niemniej do pociągania namiestnika do odpowiedzialności za wszelkie naruszenie ustaw. Odpowiedzialność namiestnika określi bliżej osobna ustawa.

§. 22.

Sejm obraduje i uchwala w przedmiocie środków potrzebnych do spełnienia jego zadań.

W tym celu uchwala dodatki do podatków państwowych, samoistne opłaty i podatki, wymagające dla mocy obowiązującej cesarskiego zatwierdzenia. Sejm ma prawo bez zatwierdzenia cesarskiego nakładać i pobierać dodatki do bezpośrednich podatków państwowych, prócz podatku osobisto-dochodowego, aż do wysokości 100% tych podatków.

§. 37.

Namiestnik Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem albo też wyznaczeni przezeń komisarze mają prawo jawienia się w Sejmie i zabierania głosu każdego czasu.

Gdyby przy rozprawach potrzebnem lub pożądanem było dla udzielenia wiadomości i wyjaśnień delegowanie członków władz rządowych, marszałek zwróci się w tym celu do przełożonych tych władz.

Sejm ma prawo zażądać obecności namiestnika lub komisarza rządowego przy obradach, oraz domagać się od niego wyjaśnień.

Na interpelacye posłów może namiestnik odpowiadać natychmiast, przyrzec odpowiedzieć na następnem posiedzeniu, lub odmówić odpowiedzi z podaniem powodów.

Posłowie mają prawo żądać dyskusyi nad odpowiedzią.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłeszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. W. 22.584/1907. We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Aleg. 178

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zatwierdzeniu uchwały Rady nadzorczej Banku krajowego z dnia 3 marca 1907 roku, upoważniającej Dyrekcyę tego banku do udzielenia gminie król. stoł. miasta Lwowa pożyczki kolejowej w sumie 10,000.000 koron na pokrycie kosztów rozszerzenia sieci miejskiej kolei elektrycznej.

Wysoki Sejmie!

Gmina król. stoł. miasta Lwowa ze względów publicznych, a to dla podniesienia miasta i jego przedmieść postanowiła korzystać z dobrodziejstw ustawy z 31. grudnia 1894 r. Nr. 2. Dz. p. p. z r. 1895 przedłużonej ustawą z dnia 24. grudnia 1905 Nr. 216. Dz. p. p. i przystąpić do znacznego rozszerzenia istniejącej już sieci miejskiej kolei elektrycznej i zakładu elektrycznego.

W tym celu Rada miasta Lwowa uchwałami z dnia 26. listopada i 18. grudnia 1906 postanowiła wybudować cały szereg nowych linii kolei elektrycznej, oraz nową elektrownię wraz z potrzebnym dojazdem, wodociągiem, przewodami dla celów kolei elektrycznej i elektrycznego oświetlenia, kosztem dziesięciu milionów (10,000.000) koron.

Wydział krajowy reskryptem z dnia 8. lutego 1907 LW. 4.853 uznał te uchwalone przez Radę miejską inwestycye za niewątpliwie pożyteczne ze stanowiska interesów publicznych, zaś ze stanowiska rentowności także za korzystne, odmówił jednak na razie zatwierdzenia odnośnych uchwał Rady miejskiej z powodu braku uchwały co do sposobu sfinansowania całego przedsiębiorstwa, tudzież sposobu pokrycia tak znacznego wydatku.

Wskutek tego reskryptu Wydziału krajowego Rada miasta Lwowa na posiedzeniu w dniu 28. lutego 1907 odbytem uchwaliła:

1. Zaciągnąć w Banku krajowym na pokrycie kosztów rozszerzenia sieci miejskiej kolei elektrycznej pożyczkę w obligacyach kolejowych tegoż Banku w sumie 10 milionów koron;
2. Zezwolić na zaintabulowanie prawa zastawu dla tej pożyczki na karcie C osobnego wykazu tabularnego księgi kolejowej;
3. Upoważnić komisyę dla kontroli długów miejskich do przedsięwzięcia wszelkich kroków niezbędnych do zaciągnięcia tej pożyczki;
4. Upoważnić wspomnianą komisyę do bezzwłocznego zaciągnięcia w Banku krajowym pożyczki wekslowej w sumie 3 milionów koron, jako zaliczki na poczet powyższej pożyczki kolejowej;
5. Zezwolić, aby po zrealizowaniu pożyczki 10 milionów w Banku krajowym otwarty został w tymże Banku osobny rachunek bieżący, przez który przechodziłyby wszystkie dochody i wydatki miejskiej kolei elektrycznej;
6. Polecić magistratowi, ażeby powyższe uchwały od 1. do 5. przedłożył niezwłocznie do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu i poczynił dalsze kroki celem ich wykonania.

Wykonując to ostatnie polecenie Prezydyum m. Lwowa odniosło się do Banku krajowego z prośbą o udzielenie gminie m. Lwowa na cele wyżej określone pożyczki w kwocie dziesięciu milionów (10,000.000) koron w obligacyach kolejowych Banku krajowego.

Na skutek tej prośby powzięła Rada nadzorcza Banku krajowego na posiedzeniu dnia 3 marca 1907 uchwałę, upoważniającą Dyrekcyę tego Banku do udzielenia gminie król. stoł. miasta Lwowa, na cele wyżej określone, pożyczki kolejowej w sumie dziesięciu milionów (10,000.000) koron w 4% obligacyach kolejowych tegoż Banku, spłacalnej w 114 ratach półrocznych pod następującymi warunkami:

1. Jeśli §. 3. C) statutu Banku krajowego będzie w tym kierunku zmieniony, że gwarancya kraju za obligacye kolejowe Banku krajowego rozszerzoną zostanie do sumy przynajmniej koron 40,000.000 tychże obligacyi;

2. Jeżeli przedłożone zostaną odpisy wierzytelne tak uchwały Rady miejskiej powziętej w dniu 28. lutego 1907 — jak i drugiej uchwały tejże Rady w terminie 8 dniowym powziąć się mającej — po myśli statutu miejskiego obie prawomocnie powzięte — a upoważniające reprezentacyę miasta do zaciągnięcia, zrealizowania i pokwitowania zamierzonej pożyczki;

3. Jeżeli gmina m. Lwowa w sposób statutem miejskim wskazany zezna skrypt dłużny we formie aktu notaryalnego, wedle wzoru przez Bank krajowy w swoim czasie udzielić się mającego;

4. Jeżeli pożyczka zostanie zahipotekowana na pierwszem miejscu w osobnym wykazie, który utworzonym zostanie w księdze kolejowej dla całej sieci miejskiej kolei elektrycznej;

5 Jeżeli gmina miasta Lwowa otworzy dla siebie w Banku krajowym osobny rachunek bieżący i zobowiąże się przeprowadzać przez ten rachunek wszystkie wpływy i wydatki miejskiej kolei elektrycznej;

6. Gmina ma zapłacić wszelkie koszta z zaciągnięciem tej pożyczki połączone, a w szczególności należytości skarbowe od skryptu i intabulacyi — względnie wykazać się uwolnieniem od obowiązku zapłaty tych należytości;

7. Przy podjęciu tej pożyczki zapłaci gmina kwotę wyrównającą ¼% imiennej wartości pożyczki tytułem wpisowego, zwróci Bankowi koszt wygotowania obligacyi kolejowych w wysokości 1% od cyfry długu zaciągniętego, wreszcie zwróci opłaconą przez Bank skarbowi państwa należytość stemplową od wystawionych na pożyczkę obligacyi kolejowych (o ile obligacye te nie będą wolne od opłaty takiej należytości);

8. Czas i sposób zrealizowania tej pożyczki będzie zależnem od uznania Dyrekcyi Banku krajowego w porozumieniu z magistratem m. Lwowa.

Dyrekcya Banku krajowego zaś przedłożyła sprawozdaniem z dnia 3. marca 1907 L. 15.780 tę uchwałę swej Rady nadzorczej Wydziałowi krajowemu w celu wyjednania zatwierdzenia tej uchwały przez Wysoki Sejm, wymaganego postanowieniami §. 56 b) statutu Banku krajowego.

Sprawozdanie Dyrekcyi Banku krajowego przedstawia, że udzielenie tej pożyczki jest dopuszczalne, i że przeciw temu udzieleniu tak ze stanowiska prawnego jak i bankowego nie nasuwają się żadne wątpliwości.

I tak ze stanowiska prawnego zachodzi tu wypadek przewidziany w §. 56 b) statutu Banku krajowego a mianowicie udzielenie gminie jako prywatnemu przedsiębiorcy pożyczki kolejowej zabezpieczonej na hipotece ciała kolejowego, które utworzone zostanie na wszystkich liniach miejskiej kolei elektrycznej we Lwowie.

Wprawdzie oprocentowanie i amortyzacya tej pożyczki nie będą zapewnione ani gwarancyą państwa, ani kraju, to jednak zabezpieczenie danem będzie w przewidziany w §. 56 b) statutu Banku krajowego „inny sposób“ polegający na tem, że wszystkie dochody i wydatki miejskiej kolei elektrycznej będą przechodziły przez rachunek bieżący w Banku krajowym, a ten będzie miał na tych wpływach prawo retencyi.

Co się zaś tyczy stanowiska bankowego to pominąwszy, że gmina m. Lwowa prócz własnego znacznego nieruchomego majątku dysponuje ogromną siłą podatkową swoich mieszkańców, i że jest faktem cyfrowo stwierdzonym, że miejska kolej elektryczna we Lwowie należy obok gazowni do tych przedsiębiorstw, które bardzo dobrze prowadzone, stanowią już obecnie bardzo poważne źródło dochodu, wystarczy nadmienić, że roczne annuitety od żądanej pożyczki 10,000.000 K przy 57 letnim okresie umorzenia wynosić będą 4·65% kapitału pożyczkowego, czyli 465.000 K, zaś

projekt rentowności wypracowany przez Magistrat preliminuje na oprocentowanie i odnowy kwotę 542.906 K.

Również zaznaczyć należy, że według sprawozdania Dyrekcyi Banku krajowego z dnia 4. marca 1907 L. 15.780 majątek gm. m. Lwowa przedstawia w stanie obecnym kwotę 56,957.980 K, długi gminy (skonsolidowane i bieżące według stanu z końcem r. 1905) wynoszą łącznie sumę 29.501.091 K, siła podatkowa gminy według zestawienia budżetu na r. 1907 wynosi kwotę 4,455.256 K, wreszcie wydatność dodatków gminnych i innych opłat w granicach statutem dopuszczalnych wynosi

łącznie	7,979.841 K
podczas gdy wynoszą one rzeczywiście kwotę	2,300.000 „
tak, że zostaje jeszcze wolnych	5,679.841 K

W końcu co do warunków powołanej wyżej uchwały Rady nadzorczej Banku krajowego z dnia 3. marca 1907, w szczególności co do warunków ad 1) t. j. sprawy zmiany §. 3 C statutu Banku krajowego w kierunku rozszerzenia gwarancyi kraju za obligacye kolejowe Banku krajowego do sumy 40,000.000 K, to obecnie Wydział krajowy nie porusza tej sprawy, albowiem przedłożył już Wys. Sejmowi, identyczny z Radą nadzorczą Banku krajowego wniosek o rozszerzenie gwarancyi kraju za te obligi i do tej wysokości, w sprawozdaniu z 5. lutego 1907 LW. 13.168/1906.

Wreszcie odnośnie do warunku ad 2), to jakkolwiek do prawomocności uchwały Rady miasta Lwowa z dnia 28. lutego 1907 wymaganem jest, po myśli postanowień §. 35 lit. b) statutu m. Lwowa z 14. października 1870 Nr. 79 w brzmieniu ustawy z 11. grudnia 1872 Nr. 74 Dz. u. kr., jeszcze powzięcie ponownej uchwały Rady miasta i zatwierdzenie ich przez Wydział krajowy, to jednak zważywszy, że ponowna uchwała Rady miasta niewątpliwie nastąpi, co dotychczas stać się nie mogło, bo nie upłynął jeszcze termin 8 dniowy, potrzebny ustawowo do powzięcia ponownej uchwały, a przeciw zatwierdzeniu tych uchwał przez Wydział krajowy nie ma żadnych przeszkód, zwłaszcza, że nie wniesiono żadnych protestów przeciw uchwale Rady miasta z dnia 26. listopada i 18. grudnia 1906, ani nie wiadomo, aby przeciw uchwale Rady miasta z 28. lutego 1907 wniesiono również jakiekolwiek protesty, Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zatwierdza uchwałę Rady nadzorczej Banku krajowego z dnia 3. marca 1907 upoważniającą Dyrekcyę tegoż Banku do udzielenia gminie król. stoł. miasta Lwowa pożyczki kolejowej w sumie dziesięciu milionów (10,000.000) koron w 4% obligacyach kolejowych tegoż Banku, spłacalnej w 114 ratach półrocznych na cele rozszerzenia miejskiej kolei elektrycznej i budowy nowej elektrowni miejskiej we Lwowie

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Dr Tadeusz Pilat**, w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

LW. 1324/07.

We Lwowie, dnia 25. lutego 1907.

Aleg. 179

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zapewnienia budowy kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy (L. W. k. 102.280/1907).

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu dnia 21. listopada 1905 powziął Sejm następujące uchwały:

a) Projektowaną linię kolejową z Muszyny do Krynicy uznaje się za pożyteczną i potrzebną;

b) poleca się Wydziałowi krajowemu, aby projektowaną kolej zbadał pod względem technicznym i rentowności, jakoteż kosztów budowy i przeprowadził rokowania z interesowanemi stronami i c. k. Rządem, czy i o ile do kosztów budowy by się przyczynili i stosownie do wyniku tych badań poczynił ewentualne wnioski na najbliższej sesyi sejmowej.

W wykonaniu tych uchwał przeprowadził Wydział krajowy potrzebne badania i pertraktacye i podaje ich wyniki do wiadomości Sejmu częściowo w sprawozdaniu z czynności Dep. IV. w sprawach kolejowych za r. 1906 pod punktem 18. a częściowo w osobnem sprawozdaniu z dnia 2. lutego 1907 l. 10.280, przedstawiając zarazem wniosek o finansowe poparcie projektowanej kolei z funduszów krajowych a to w formie udzielenia gwarancyi dla pożyczki pierwszeństwa w wysokości 53·57% ogólnych kosztów budowy.

Ze sprawozdań Wydziału krajowego wynika, że kolej Muszyna-Krynica projektowaną jest jako normalno-torowa kolej lokalna.

Długość jej wynosić będzie około 11 kilometrów.

Projekt wstępny wypracowany staraniem ś. p. Gwalberta Ziembickiego stanowił przedmiot rewizyi trasy i komisyi stacyjnej odbytej w listopadzie 1906 r. i uznany został za odpowiedni, tak że służyć może obecnie za podstawę do wypracowania projektu szczegółowego przeznaczonego dla komisyi obchodowej i expropriacyjnej oraz dla rozdania budowy.

Wypracowanie projektu szczegółowego może być bezzwłocznie podjęte.

Koszta budowy kolei tej obliczone przez krajowe biuro kolejowe i ustalone w porozumieniu z c. k. Ministerstwem kolei żelaznych wynoszą . . . 1,400.000 K.

Pokrycie ich nastąpić ma w sposób następujący:

1) udziałem państwa na podstawie uchwalonej już przez obie izby Rady państwa ustawy w formie wpłaty na akcye zakładowe w wysokości . . . 550.000 K.

2) udziałami interesentów miejscowych, których zebranie jest w toku, w wysokości . . . . . 100.000 K.

3) proponowaną przez Wydział kraj. gwarancyą dla pożyczki pierwszeństwa w wysokości . . . . . 750.000 K.

Za proponowanem poparciem finansowem przemawia przedewszystkiem to, że kolej projektowana jest dla rozwoju Krynicy jako największego zdrojowiska w kraju sprawą pierwszorzędnej wagi.

Nadto zaznaczyć wypada, że kolej z Muszyny do Krynicy prócz znaczenia ogólno-krajowego ze względu na uzdrowisko, jest także i typową koleją lokalną dla potrzeb miejscowych a nie stanowi jak większość dotychczasowych kolei lokalnych uzupełnienia sieci głównej.

Objęcie proponowanego przez Wydział krajowy zobowiązania gwarancyjnego nie wymaga nowego obciążenia finansowego kraju, gdyż znajduje zupełne pokrycie w zasobach krajowego funduszu kolejowego (vide Punkt 24. sprawozdania Dep. IV. Wydziału krajowego z czynności w sprawach kolejowych za r. 1906).

Rentowność projektowanej kolei lokalnej obliczona przez krajowe biuro kolejowe li tylko na podstawie istniejącego już w jej obrębie ciążenia obrotu osobowego i towarowego — a więc bez względu na naturalny przyrost transportów po otwarciu ruchu — wystarczy prawdopodobnie na oprocentowanie i umorzenie około 50% nominalnego kapitału zakładowego.

Na podstawie powyższego sprawozdania, komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla normalnotorowej kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy na przeciąg 75 lat, licząc od dnia udzielenia koncesyi, gwarancyi czystego dochodu potrzebnego do oprocentowania najwyżej po cztery od sta rocznie (4%), opłacania bankowego dodatku administracyjnego i umorzenia prawidłowego pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesyonaryusz tej kolei najwyżej w sumie 750.000 K, słowami siedmset pięćdziesiąt tysięcy koron, celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

II. Gwarancya ta obowiązuje kraj w ten sposób, że jeżeli dochody kolei nie dosięgną gwarantowanej wysokości, brakująca reszta uzupełnioną będzie z krajowego funduszu kolejowego.

Wpłacone przez fundusz kolejowy zaliczki gwarancyjne stanowią bezprocentowy dług przedsiębiorstwa kolejowego.

III. Upoważnienie pod I. Wydziałowi krajowemu udzielone czyni się zależnem od następujących warunków:

a) Kapitał zakładowy normalnotorowej kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy ustanowiony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym i nie będzie przekraczać imiennej sumy 1,400.000 K.

b) Reszta kapitału zakładowego po nad pożyczkę pierwszeństwa w kwocie nie wyższej niż 750.000 K. (jak uchwała I.) będzie wpłacona przez c. k. Skarb państwowy i interesentów miejscowych

W zamian za te udziały będą wydane w swoim czasie akcye zakładowe, którym nie przysługują procenta interkalarne przez czas budowy.

c) Warunki udzielenia koncesyi ułożone będą w porozumieniu i za współudziałem Wydziału krajowego, który ma baczyć, by kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy przyznane zostały przez c. k. Rząd w myśl ustawy z 31. grudnia 1894 Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895 takie ulgi, ułatwienia i uwolnienia, które według uznania Wydziału krajowego są potrzebne i wskazane.

d) Wydział krajowy zawrze z koncesyonaryuszem kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy umowę gwarancyjną, w której zastrzeżony będzie Wydziałowi krajowemu bezpośredni wpływ na rozdanie budowy, przeprowadzenie budowy, zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa, sprawy finansowe i wogóle zarząd kolei względnie Towarzystwa kolejowego, jak również ułożenie taryf przewozowych, — a to na cały czas koncesyi.

e) Rozdział dochodów przyszłego Towarzystwa kolejowego ustanowiony będzie za zatwierdzeniem Wydziału krajowego; w szczególności z dochodów kolei mają być uiszczane wydatki w następującym porządku:

1. koszta ruchu i administracyi Towarzystwa,
2. raty roczne pożyczki pierwszeństwa (jak punkt I.),
3. zwrot dopłat krajowego funduszu kolejowego z tytułu gwarancyi dochodów,
4. umorzenie akcyj zakładowych,
5. dywidenda od nieumorzonych akcyi zakładowych.

Termin, od którego rozpocznie się umarzanie akcyi zakładowych, jak również plan umorzenia dla tych akcyi ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego i za zatwierdzeniem c. k. Rządu.

f) Wydział krajowy przeprowadzi rokowania w sprawie warunków, pod którymi obejmie c. k. Zarząd kolei państwowych prowadzenie ruchu na kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy. Jeżeliby porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a c. k. Zarządem kolei państwowych nie przyszło do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

g) Statut przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy ułożony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym tak, aby zapewnić dla kraju należyty wpływ w zarządzie Towarzystwa na cały czas trwania koncesyi.

IV. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty na akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy przyjąć gwarancyę interesowanych ciał autonomicznych, oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału zakładowego, Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcyi zakładowych, wpłacenia na nie w pełnej imiennej wartości i pokrycia tego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszów uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu zawrze poprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującemi ciałami autonomicznemi.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzyskania koncesyi na budowę i eksploatacyę normalno-torowej kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy, o ile by to Wydział krajowy uznał za stosowne.

Zastępca przewodniczącego:

Męciński, *w. r.*

Sprawozdawca:

Struszkiewicz, *w. r.*

L. s. 1411/07. We Lwowie, dnia 26. lutego 1907.

Aleg 180

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zapewnienia budowy kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca.

Wysoki Sejmie!

Projektowana kolej lokalna z Borysławia do Stebnika uznaną została uchwałą sejmową z 4. lipca 1901 za użyteczną i potrzebną, i na tej podstawie zapewnił Wysoki Sejm dla tej kolei gwarancyę dochodu w wysokości potrzebnej do oprocentowania i umorzenia połowy kapitału budowy tej kolei.

W sprawozdaniu z czynności Dep. IV. w sprawach kolejowych z roku 1906 pod punktem 11. podnosi jednak Wydział krajowy, że stosunki miejscowe zmieniły się w międzyczasie w ten sposób, że urzeczywistnienie budowy kolei Borysław-Truskawiec-Stebnik, według pierwotnego projektu, który służył za podstawę powołanej na wstępie uchwały sejmowej uważać należy za wykluczone, albowiem wzdłuż pierwszych kilku kilometrów trasy tej, w gminach Wolanka i Tustanowice powstały kopalnie nafty, znajdujące się obecnie w pełni rozwoju, tak, że zakupno gruntów pod kolej jest ze względu na nadzwyczajnie wysokie ceny wprost nie do przeprowadzenia.

Okoliczność ta spowodowała Wydział krajowy do przeprowadzenia studyów na miejscu, które wykazały, że możliwem jest uzyskanie korzystniej tego połączenia kolejowego Stebnika i Truskawca z istniejącą siecią kolejową przez poprowadzenie trasy ze stacyi Drohobycz linii Sambor-Stryj lub też z przystanku Drohobycz-Truskawiec odnogi kolejowej Drohobycz-Borysław.

Obie trasy te opracowuje krajowe biuro kolejowe i przedłoży odnośne projekty wstępne w najbliższej przyszłości c. k Ministerstwu kolei żelaznych celem przeprowadzenia rewizyi trasy i komisyi stacyjnej. Wynik rewizyi trasy zadecyduje, która z obu powyższych tras zostanie przyjętą do budowy.

Komisya kolejowa zwraca uwagę, że przy ustaleniu trasy należy brać wzgląd na ewentualne połączenie fabryki dachówek i budującego się zakładu karnego na tak zwanej Wojtkowskiej Górze pod Drohobyczem z tem, iż włączenie tych obu zakładów w sferę interesów kolei projektowanej wpłynie bardzo korzysztnie na jej rentowość.

Sprawozdaniem z dnia 3. lutego 1907 l. 10279, uzupełnia Wydział krajowy poprzednie uwagi swoje tem, iż zawiadamia Sejm o wyniku przeprowadzonych w międzyczasie rokowań z c. k. Rządem co do udziału finansowego państwa w kosztach budowy tej kolei.

Udział ten państwa wynosić będzie na podstawie uchwalonej już przez obie izby Rady państwa ustawy 750.000 K.

Koszta budowy bądź to jednej, bądź też drugiej alternatywy t. j. z wyjściem ze stacyi „Drohobycz“, lub też z przystanku „Drohobycz-Truskawiec“ ustalone zostały na podstawie badań Wydziału krajowego w porozumieniu z c. k. Ministerstwem kolei żelaznych na kwotę 1,700.000 K.

Proponowany przez Wydział krajowy plan sfinansowania tej kolei przedstawia się jak następuje:

a) Udział kraju w wysokości przewidzianej pierwotną uchwałą 24/7 1901 t. j. w wysokości 50% ogólnych kosztów budowy przez zapewnienie gwarancyi dla pożyczki pierwszeństwa o **850.000** K.

b) Uchwalony już udział państwa przez wpłatę na akcye zakładowe w wysokości **750.000** K, oraz

c) Udziały interesantów miejscowych, których zebranie jest w toku w wysokości **100.000** K.

Zaznaczając, że proponowane przez Wydział krajowy zobowiązanie gwarancyjne na rzecz tej kolei, znajduje zupełne pokrycie w rozporządzalnych zasobach krajowego funduszu kolejowego (punkt 24. i 25. sprawozdania Dep. IV. za r. 1906), podnosi Komisya kolejowa potrzebę przyspieszenia budowy tej kolei i przychylając się do propozycyi Wydziału krajowego, wnosi

Celem zapewnienia finansowego budowy kolei z Drohobycza do Truskawca raczy Wysoki Sejm uchwalić:

I. Sejm uchyla uchwały swe z dnia 4. lipca 1901, o ile odnoszą się do zapewnienia krajowej gwarancyi dochodów dla kolei lokalnej z Borysławia do Stebnika.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla normalnotorowej kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca na przeciąg lat 75, licząc od dnia udzielenia koncesyi, gwarancyi czystego dochodu potrzebnego do oprocentowania najwyżej po cztery od sta rocznie (4%), opłacania bankowego dodatku administracyjnego i umorzenia prawidłowego pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesyonaryusz tej kolei najwyżej w sumie imiennej 850.000 słowami: ośmset pięćdziesiąt tysięcy koron, celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

III. Gwarancya ta obowiązuje kraj w ten sposób, że jeżeli dochody kolei nie dosięgną gwarantowanej wysokości, brakująca reszta uzupełniona będzie z krajowego funduszu kolejowego.

Wpłacone przez fundusz kolejowy zaliczki gwarancyjne stanowią bezprocentowy dług przedsiębiorstwa kolejowego.

IV. Upoważnienie pod I. Wydziałowi krajowemu udzielone, czyni się zależnem od następujących warunków:

a) Kapitał zakładowy normalnotorowej kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca ustanowiony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym i nie będzie przekraczać imiennej sumy 1,700.000 koron.

b) Reszta kapitału zakładowego ponad pożyczkę pierwszeństwa w kwocie nie wyższej niż 850.000 K (jak uchwała I.), będzie wpłacona przez c. k. Skarb państwowy i interesentów miejscowych.

W zamian za te udziały będą wydane w swoim czasie akcye zakładowe, którym nie przysługują procenta interkalarne przez czas budowy.

c) Warunki udzielenia koncesyi ułożone będą w porozumieniu i za współudziałem Wydziału krajowego, który ma baczyć, by kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca przyznane zostały przez c. k. Rząd w myśl ustawy państwowej z dnia

31. grudnia 1894 Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895 takie ulgi, ułatwienia i uwolnienia, które według uznania Wydziału krajowego są potrzebne i wskazane.

d) Wydział krajowy zawsze z koncesyonaryuszem kolei lokalnej z Drohohycza do Truskawca umowę gwarancyjną, w której zastrzeżony będzie Wydziałowi krajowemu bezpośredni wpływ na rozdanie budowy, przeprowadzenie budowy, zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa, sprawy finansowe i wogóle zarząd kolei, względnie Towarzystwa kolejowego, jak również ułożenie taryf przewozowych, a to na cały czas koncesyi.

e) Rozdział dochodów przyszłego Towarzystwa kolejowego ustanowiony będzie za zatwierdzeniem Wydziału krajowego; w szczególności z dochodów kolei mają być uiszczane wydatki w następującym porządku:

1. koszta ruchu i administracyi Towarzystwa;
2. raty roczne pożyczki pierwszeństwa (jak punkt I.);
3. zwrot dopłat krajowego funduszu kolejowego z tytułu gwarancyi dochodów;
4. umorzenie akcyi zakładowych;
5. dywidenda od nieumorzonych akcyi zakładowych.

Termin, od którego rozpocznie się umarzanie akcyi zakładowych, jak również plan umorzenia dla tych akcyi ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego i za zatwierdzeniem c. k. Rządu.

f) Wydział krajowy przeprowadzi rokowania w sprawie warunków, pod którymi obejmie c. k. Zarząd kolei państwowych prowadzenie ruchu na kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca. Jeżeliby porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a c. k. Zarządem kolei państwowych nie przyszło do skutku, ustanowienie Zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

g) Statut przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnych z Drohobycza do Truskawca ułożony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym tak, aby zapewnić dla kraju należyty wpływ w Zarządzie Towarzystwa na cały czas trwania koncesyi.

V. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty na akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca, przyjąć gwarancyę interesowanych ciał autonomicznych, oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału zakładowego, Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcyi zakładowych, wpłacenia na nie w pełnej imiennej wartości i pokrycia tego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszów uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu zawrze poprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującemi ciałami autonomicznemi.

VI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzyskania koncesyi na budowę i eksploatacyę normalnotorowej kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca, o ileby to Wydział krajowy uznał za stosowne.

Zastępca przewodniczącego
Męciński.

Sprawozdawca
Traczewski.

L. s. 1571/07.

We Lwowie, dnia 28. lutego 1907.

Aleg 181

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o wniosku posła Mieczysława Urbańskiego i towarzyszy w sprawie projektowanej kolei ze Strzyżowa przez Brzozów do Sanoka.

Wysoki Sejmie!

W załatwieniu wniosku posła Mieczysława Urbańskiego i towarzyszy opiewającego, jak następuje:

„Sejm uznaje projektowaną kolej ze Strzyżowa przez Brzozów do Sanoka za użyteczną i potrzebną i poleca Wydziałowi krajowemu po uzupełnieniu badań pod względem technicznym i komercyalnym, a po przeprowadzeniu rokowań ze stronami interesowanemi i c. k. Rządem, przedłożenie sprawozdania z wnioskiem na najbliższej sesyi sejmowej“. zaznacza komisya kolejowa, że Wydział krajowy zajmował się już sprawą stworzenia połączenia kolejowego dla miasta powiatowego Brzozowa a to wskutek uchwał sejmowych z dnia 19. października i 20. listopada 1905.

Wyniki badań przeprowadzonych przedstawia Wydział krajowy w sprawozdaniu z czynności Dep. IV. w sprawach kolejowych za r. 1906 pod punktem 17., omawiając szczegółowo wszelkie możliwe alternatywy połączenia miasta powiatowego Brzozowa z istniejącą siecią kolejową i dochodzi do przekonania, że takie połączenie Brzozowa możliwem jest do osiągnięcia w czworaki sposób, a mianowicie przez linię:

1. Przemyśl-Dynów-Krzemienna-Brzozów-Rymanów,
2. Przeworsk-Dynów-Brzozów-Rymanów,
3. Sanok-Brzozów-Strzyżów i
4. Rymanów-Brzozów.

Pierwsza alternatywa mogłaby być skombinowaną z istniejącym projektem kolei żelaznej zamierzonej w dolinie rzeki Sanu jako kolei Przemyśl-Dynów-Sanok.

Projekt ten dał Wydziałowi krajowemu podstawę do poruszenia sprawy połączenia kolejowego w powiecie Brzozowskim a Rządem osobnym memoryałem (L. W. kr. 39.130/06).

Druga alternatywa, t. j. Przeworsk-Dynów-Brzozów-Rymanów, obsługiwałaby najlepiej potrzeby całej połaci kraju położonej między Przemyślem, Zagórze-Jasłem a Rzeszowem, wobec tego jednak, że kolej taka jako łącząca dwie koleje główne normalnotorowe musiałaby być budowaną o torze normalnym, zrealizowanie tej kolei

natrafiłoby na znaczne trudności wskutek potrzeby przebudowania istniejącej wąskotorowej kolei Przeworsk-Dynów.

Trzecia alternatywa, proponowana przez wnioskodawców, t. j. kolei Sanok-Brzozów-Strzyżów, miałaby tę zaletę, że prócz lokalnych potrzeb Brzozowa i najbliższej jego okolicy przewoziłaby także pewną część transportów transitowych z kolei transwersalnej na linię Karola Ludwika.

Nie da się jednak zaprzeczyć, że kolej ta, jako położona zbyt blisko kolei transwersalnej, nie miałaby tak doniosłego ogólnego ekonomicznego znaczenia, jak kolej Przemyśl-Brzozów-Rymanów lub Przeworsk-Brzozów-Rymanów.

Wreszcie czwarta alternatywa Brzozów-Rymanów stanowiłaby najkrótsze a zarazem najtańsze połączenie kolejowe i mogłaby być traktowaną jako część przyszłego połączenia z Przemyślem lub Przeworskiem.

Komisya kolejowa zaznaczając, że stworzenie linii kolejowej dla Brzozowa jest pożądane tak ze względu na stosunki i potrzeby miejscowe, jak i ze względu na ogólne interesa kraju, jest zdania, że wskazanem jest pozostawić ostateczny wybór kierunku trasy wynikowi studyów i pertraktacyi Wydziału krajowego z c. k. Rządem i interesentami miejscowymi.

Sprawozdaniem tem załatwione zostają petycye Wydziału powiatowego w Brzozowie i Sanoku oraz 30 gmin i obszarów dworskich w sprawie kolei Sanok-Brzozów-Strzyżów do L. S. 91—93 i 412—440, 837, 838, 839, 840, 900, 1169, 1240.

Po myśli powyższego sprawozdania komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznaje ze względów na ogólne interesa kraju za potrzebne i użyteczne uzupełnienie sieci kolejowej w powiecie Brzozowskim w ten sposób, by miasto powiatowe Brzozów było w możliwie najkrótszym czasie połączone z istniejącą siecią kolejową.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by po zasięgnięciu opinii c. k. Rządu zbadał, które połączenie kolejowe interesom tych okolic najlepiej odpowie, biorąc pod uwagę następujące połączenia kolejowe:

a) z Przemyśla na Dynów-Krzemienną, Brzozów do Rymanowa,
b) z Przeworska na Dynów-Brzozów do Rymanowa,
c) z Sanoka na Brzozów do Strzyżowa i
d) z Rymanowa do Brzozowa

i zdał sprawę Sejmowi z tych studyów i rokowań.

Za Przewodniczącego:
Męciński, *w. r.*

Sprawozdawca:
Zdzisław Skrzyński, *w. r.*

L. s. 536/07.

We Lwowie, dnia 2. marca 1907.

Aleg. 182

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o budowie kolei w powiecie kolbuszowskim odnośnie do petycyi L. 536, 708 i 876 powiatów Rzeszów, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, Nisko.

Wysoki Sejmie!

Wskutek wniosku posła Tyszkiewicza i tow. z r. 1905 zajął się Wydział krajowy zbadaniem połączenia powiatu kolbuszowskiego z istniejącą siecią kolejową w kraju i przedstawia wyniki badań i studyów w sprawozdaniu Dep. IV. z czynności w sprawach kolejowych za r. 1906 pod punktem 18.

Ze sprawozdania powyższego wynika, że dla części kraju ograniczonej istniejącymi liniami kolejowemi w trójkącie Przeworsk-Dębica-Rozwadów a obejmującej powierzchnię łączną około 2.800 km.^{2}, jest budowa kolei, przecinającej odpowiednio tę część kraju, rzeczą pożyteczną ze względu na potrzebę ekonomicznego jej rozwoju.

W szczególności zaś wymagają tego ekonomiczne interesa powiatu kolbuszowskiego, który należy do tych nielicznych już powiatów naszego kraju, które nie mają ani jednego kilometra kolei, a powiat ten liczy 868 kwadratowych kilometrów i przeszło 74.500 mieszkańców (spis z r. 1900).

Wybudowane już linie Dębica-Tarnobrzeg-Rozwadów i Przeworsk-Rozwadów, prowadzone wzdłuż granicy kraju, nie obsługują potrzeb miejscowych i dlatego sieć kolejowa wymaga tamże koniecznie uzupełnienia.

Przy wyborze kierunku trasy mieć należy na uwadze następujące momenty:

1) nowa linia kolejowa nie może być koleją dowozową (t. zw. ślepą), lecz musi łączyć istniejące już linie, gdyż inaczej byłoby jej znaczenie ekonomiczne podrzędne;

2) linia ta, jako połączenie dwu normalnotorowych kolei, musi być również normalnotorową;

3) projektowana linia kolejowa powinna wychodzić z miasta obwodowego Rzeszowa, gdyż cała ludność interesowanej części kraju grawituje do Rzeszowa, gdzie jest siedziba Sądu obwodowego, kilka szkół średnich, Dyrekcyi skarbu, oraz gdzie koncentruje się cały przemysł i handel środkowej Galicyi, zasilany od południa koleją Jasło-Rzeszów;

4) kolej ta przechodzić musi przez miasto Kolbuszowę, jako siedzibę władz powiatowych;

5) linia projektowana nie powinna ominąć miasteczka Majdan, które jest geograficznie centralnym punktem powiatu, i obok którego znajdują się pokłady szutru kopalnego, zaspokajające potrzeby drogowe wszystkich ościennych powiatów;

6) linia projektowana powinna łączyć się przedewszystkiem z jakąś stacyą kolei Przeworsk-Rozwadów, gdyż wtedy odpowiadałaby kierunkowi handlu, t. j. ze wschodu na zachód i tworzyłaby dla Rzeszowa bardzo znaczne skrócenie ruty, przyczem uznaje się za najodpowiedniejszy punkt złączenia stacyę Nisko;

7) ze względu na potrzebę obsłużenia miejscowości położonych na północ od Majdanu ku Tarnobrzegowi, wskazanąby była także budowa odnogi z Majdanu do Tarnobrzega.

Zważywszy wszystkie powyższe momenta, dochodzi komisya kolejowa, rozpatrując wszystkie przez Wydział krajowy przestudyowane alternatywy, do przekonania, że najodpowiedniejszą linią byłaby kolej Nisko-Bojanów-Majdan-Kolbuszowa-Rzeszów z ewentualną odnogą Majdan-Tarnobrzeg.

Kolej taka łączyłaby trzy miasta powiatowe, t. j. Nisko, Kolbuszowa i Tarnobrzeg, oraz miasteczka Majdan i Głogów z miastem obwodowem Rzeszowem a oprócz tego obsługiwałaby bardzo znaczny obszar ciążenia, w którym znajdują się piękne lasy i liczne zakłady przemysłowe.

Ekonomiczne znaczenie odnogi do Tarnobrzegu leżałoby w tem, że linia ta stanowiłaby najkrótsze połączenie kolei transwersalnej z drogą wodną w porcie w Nadbrzeziu, a nadto ułatwiałaby wywóz siana z wielkich obszarów łąk tam położonych jak niemniej i drzewa ze stosunkowo znacznych obszarów leśnych.

Długość przybliżona wynosiłaby:

a) linia Rzeszów-Majdan-Nisko . . . . 83 km.

b) odnogi Majdan-Tarnobrzeg . . . . 23 km.

Przyjąwszy koszt budowy przeciętnie od kilometra po 70.000 K, otrzymamy kapitał zakładowy:

dla linii Nisko-Rzeszów około . 5,800.000 K

dla odnogi Majdan-Tarnobrzeg około . 1,600.000 K.

Rentowność powyższych kolei obliczona przez krajowe biuro kolejowe na podstawie ruchu osobowego i towarowego obecnie istniejącego w jej obszarach ciążenia — a więc bez brania w rachubę naturalnego przyrostu po otwarciu kolei przedstawia się w ten sposób, że dochód brutto na 1 kilometer:

a) linii Nisko-Rzeszów wynosi około . 4.700 K. zaś

b) odnogi Majdan-Tarnobrzeg około . 4.100 K.

Takim samym dochodem brutto rozporządzają obecnie istniejące koleje lokalne Borki w.-Grzymałów i Łupków-Cisna, przyczem przeciętny stosunek wydatków eksploatacyjnych do dochodów brutto wynosi około 55% do 60%.

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń odnośnie do wydatków eksploatacyjnych nie można przypuścić, aby stosunki powyższe zmieniły się na niekorzyść i dlatego przyjąć można czysty dochód na 1 km.:

a) dla kolei Nisko-Rzeszów około . . . 1.900 K.

b) dla kolei Majdan-Tarnobrzeg około . . 1.600 K.

Z powyższego wynika jasno, że proponowane połączenie kolejowe powiatu Kolbuszowskiego z istniejącą siecią kolejową również i ze względu na zapewnioną rentowność na jaknajsilniejsze poparcie zasługuje.

Za połączeniem projektowanej kolei w Nisku z linią Rozwadów-Przeworsk przemawia jeszcze i ta okoliczność, że dla połączenia zgłoszono już ze strony interesentów miejscowych udziały w wysokości K. 300.000.

Wszystkie powyżej naprowadzone okoliczności przemawiają zatem, że budowa kolei Nisko-Rzeszów z ewentualną odnogą Majdan-Tarnobrzeg jest potrzebną i użyteczną oraz że budowa ta powinna być zrealizowana.

Sprawozdaniem powyższem załatwia komisya kolejowa petycye Wydziału powiatowego w Nisku i Rzeszowie L. s. 536, 708 i 876 i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznaje ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną budowę kolei lokalnej z Niska przez Bojanów, Majdan, Kolbuszowę do Rzeszowa wraz z ewentualną odnogą z Majdanu do Tarnobrzegu.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w chwili gdy stan sił technicznych krajowego biura kolejowego na to zezwoli, opracował projekt wstępny powyższych linii kolejowych przyczem zaleca się, by przy projektowaniu tej normalnotorowej kolei lokalnej zastosowano typ możliwie najtańszy kolei gospodarczej, zużytkowując ile możności jako podtorze korpusy dróg istniejących.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w stosownej chwili wdrożył rokowania u Rządu co do wydatnej subwencyi państwowej na budowę powyższych kolei lokalnych oraz przeprowadził pertraktacye z interesentami prywatnymi oraz miastami i powiatami co do ich udziału w kosztach budowy i przedstawił w swoim czasie wyniki powyższych pertraktacyi i wnioski co do finansowego pokrycia kosztów budowy tej kolei.

Zastępca przewodniczącego:
***Męciński**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Stan. Jędrzejowicz**, w. r.*

L. s. 1755/07.

We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Aleg 183

Sprawozdanie

Komisyi gminnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Kamionce strumiłowej na przyjęcie imieniem powiatu gwarancyi czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Lwów - Kamionka strumiłowa - Stojanów.

Wysoki Sejmie!

Na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego z 27. grudnia 1906 l. 117.340/906 i z powodu, że przyjęcie tego zobowiązania jest uzasadnione, ze względu na korzyści ekonomiczne, jakie powiat odniesie z wybudowania rzeczonej kolei, komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy.

Przewodniczący:
Stadnicki, *w. r.*

Sprawozdawca:
A. Jędrzejowicz, *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacyi powiatowej w Kamionce strumiłowej na przyjęcie gwarancyi dochodu czystego od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Lwów-Stojanów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatu w Kamionce strumiłowej zezwala się na przyjęcie imieniem powiatu Kamioneckiego wobec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75, licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Lwów-Stojanów, rat w wysokości 4·55% rocznie potrzebnych na oprocentowanie tudzież planem wskazane umorzenie sumy 700.000 K, stanowiącej część kapitału zakładowego rzeczonej kolei.

Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacyą powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Drukarnia C. K. Uniwersytetu we Lwowie.

L. s. 836/07.

We Lwowie dnia 4. marca 1907.

Aleg. 184

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o petycyi Towarzystwa kolei lokalnej Lwów-Kleparów-Jaworów co do finansowego poparcia przez kraj budowy projektowanego przedłużenia z Jaworowa do Bobrówki.

Wysoki Sejmie!

Towarzystwo kolei lokalnej Lwów-Kleparów-Jaworów wniosło petycyę o przyznanie subwencyi krajowej w wysokości 600.000 K. w zamian za akcye zakładowe dla projektowanej kolei lokalnej ze stacyi Jaworów kolei Lwów-Kleparów-Jaworów do stacyi Bobrówka kolei Jarosław-Sokal.

Towarzystwo to zamierza przez budowę powyższego przedłużenia kolejowego zamienić kolej lokalną ślepą Lwów-Jaworów służącą obecnie dla potrzeb wyłącznie lokalnych na kolej o znaczeniu ogólniejszem łączącą dwie istniejące koleje główne.

Przez budowę tego połączenia skróci się drogę kolejową ze Lwowa do Jarosławia o 20 kilometrów a nadto włączy się powiat Jaworów również i w zachodnią sieć kolejową naszego kraju.

Przyszły obszar ciążenia tej kolei liczy 117.467 hektarów ziemi i około 96.000 ludności a to bez mieszkańców Jaworowa.

Z zakładów fabrycznych, jakieby z tej kolei korzystały, należy wymienić 16 młynów, 12 gorzelń, 7 cegielni, 1 parową fabrykę dachówek, 2 tartaki i 1 browar.

Jak z tego widać, projektowana kolej zasługuje więc tak ze względu na potrzeby miejscowe jak i ze względu na ogólne interesa kraju na poparcie i uznaną być winna jako kolej potrzebna i użyteczna.

Dla kolei tej wypracowano już projekt generalny i na podstawie tegoż odbyła się rewizya trasy jeszcze w r. 1905 z wynikiem pomyślnym.

Długość linii tej wynosi około 45.8 kilometrów.

Preliminowany koszt budowy wynosi wraz z kosztami zakupna taboru oraz funduszem rezerwowym i procentami interkalarnymi około 2,700.000.

Zebranie powyższego kapitału zamierzone jest w ten sposób, że

a) około 2,050.000 K. (efektywna) uzyskane będzie przez zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa na podstawie kredytowania przez państwo należytości za eksploatacyę;

b) reszta zaś w kwocie 650.000 K. wpłaconą będzie w pełnej imiennej wartości w zamian za akcye zakładowe.

Nadto dotychczasowe udziały wynoszą około 45.000 K. i dlatego Towarzystwo prosi o pomoc finansową kraju w wysokości 600.000 K.

Komisya kolejowa sądzi, że kolej projektowana zasługuje w każdym razie na analogiczne poparcie, jakiego użyczył Sejm uchwałą z 4. lipca 1907 r. dla szlaku Janów-Jaworów t. j. 300.000 K. dla 31 kilometrów.

Obecnie zatem dla kolei Jaworów-Bobrówka 45 kilometrów długiej wnosi się udzielenie subwencyi 350.000 K., a to pod analogicznymi warunkami jak dla linii Janów-Jaworów, pozostawiając dostarczenie reszty kapitału Towarzystwu kolei Lwów-Kleparów-Jaworów przez udziały interesentów i postaranie się o korzystniejsze sfinansowanie pożyczki pierwszeństwa.

Objęcie powyższego zobowiązania znajdzie zdaniem komisyi kolejowej dostateczne pokrycie we wzroście zasobów krajowego funduszu kolejowego za r. 1906 i 1907, gdyż potrzeba ew. wpłaty na akcye nie zajdzie przed r. 1908.

W myśl powyższych wywodów komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznaje kolej lokalną Jaworów-Bobrówka ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia akcyi zakładowych istniejącego Towarzystwa akcyjnego kolei Lwów-Kleparów-Jaworów (w razie budowy przedłużenia Jaworów-Bobrówka) w sumie nie wyższej niż 350.000 koron.

Reszta kapitału zakładowego tej kolei dostarczoną być ma częściowo przez interesentów miejscowych a częściowo przez uzyskanie zasobów pieniężnych na podstawie przyznać się mającej przez c. k. Rząd zwłoki dla należytości za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia kapitałów pierwszeństwa po myśli postanowień art. IX. ustawy z dnia 31. grudnia 1894 Dz. u. p. L. 2 z r. 1895.

III. Upoważnia się Wydział krajowy do zawarcia z Towarzystwem kolei Lwów-Kleparów-Jaworów kontraktu spółkowego, w którym oprócz postanowień powyższych zastrzeżone być mają następujące postanowienia:

a) budowa kolei przysądzoną będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym na zasadzie ograniczonego lub publicznego rozpisania ofert;

b) zmiana statutu Towarzystwa akcyjnego ułożoną będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym, ażeby zapewnić dla kraju należyty wpływ w Radzie zawiadowczej Towarzystwa;

c) rozdział dochodów Towarzystwa ustanowiony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

IV. Objęcie przez kraj czyni się zależnem od warunku, że c. k. Rząd na rzecz tej kolei przyzna w myśl ustawy państwowej z 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. l. 2 z roku 1895) takie ulgi, ułatwienia i korzyści, jakie Wydział krajowy uzna za potrzebne.

Zastępca przewodniczącego:
***Męciński**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Głąbiński**, w. r.*

L. s. 1.751/1907. We Lwowie, dnia 4. marca 1907.

Aleg. 185

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej w sprawie zapewnienia budowy kolei ze Lwowa na Kamionkę strumiłową do Stojanowa.

Wysoki Sejmie!

Dzięki uchwale Rady państwa, zapewniającej dla projektowanej kolei lokalnej ze Lwowa na Kamionkę strumiłową do Stojanowa udział państwa w kosztach budowy w sumie czterech milionów koron w zamian za akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa akcyjnego tej kolei, może być budowa tej kolei, jako lokalnej, przy pomocy kraju i interesentów zabezpieczoną i urzeczywistnioną. Żądaniu Wysokiego Sejmu, wyrażonemu w uchwale z 13. listopada 1905, aby kolej ta w pierwszym rzędzie była zapewnioną jako kolej państwowa, nie stało się niestety zadość, pomimo, że ta linia kolejowa, przerzynająca rozległą połać kraju, będzie niezbędnem uzupełnieniem państwowej sieci kolejowej i nie ma cechy lokalnej.

Koszta budowy kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa zostaną ustalone w porozumieniu z ministerstwem na kwotę 11,300.000 koron. Kolej nie będzie prowadzoną z głównego dworca we Lwowie, lecz będzie złączoną ze stacyą kolei państwowych Lwów Podzamcze, natomiast będzie doprowadzoną o 3 kilometry poza miasteczko Stojanów ku granicy rosyjskiej, celem zapewnienia jej przesyłek z Rosyi i ułatwienia manipulacyi cłowej towarów przechodzących granicę.

Z tego powodu Wydział krajowy nie uważa za możliwe obniżenie kosztów budowy, ustalonych w porozumieniu z ministerstwem, a to tem bardziej, że zbliżenie linii do zakładów krajowych w Dublanach koszta budowy podniesie.

Wobec tego, że państwo zapewnia na koszta budowy kwotę 4,000.000 koron, pozostaje do pokrycia kwota 7,300.000 koron. Strony interesowane subskrybowały na akcye kwotę 817.000 koron. Wydział krajowy wyraża w swem sprawozdaniu nadzieję, że gmina miasta Lwowa przyczyni się do kosztów budowy kwotą około 80.000 koron i uzupełni w ten sposób udział interesentów do sumy 900.000 koron. Nadzieja ta jednak nie ma widoków urzeczywistnienia, ponieważ gmina miasta Lwowa domagała się i domaga budowy tej kolei z głównego dworca, a żądaniu temu sprzeciwia się Wydział krajowy ze względu na przewidywany w takim razie wzrost kosztów budowy o cały milion koron.

Nie mogąc wskutek tego liczyć na wyższy udział stron interesowanych nad kwotę 820.000 koron, należy w interesie dojścia do skutku tej kolei zabezpieczyć brakującą część kapitału budowy w kwocie 6,480.000 koron. Kapitał ten miałaby pokryć pożyczka w takiej samej nominalnej wysokości, dla której kraj udzieli gwarancyi dochodów na przeciąg lat 75, licząc od dnia wydania koncesyi dla kolei lokalnej Lwów-Stojanów w sumie potrzebnej dla oprocentowania nie wyżej niż po 4 od sta rocznie, tudzież dla umorzenia tej pożyczki w tym samym czasie.

Pokrycie tego zobowiązania zapewnią w części wyższe dochody gwarantowanych przez kraj kolei lokalnych, resztująca zaś część będzie musiała uzyskać nową dotacyę roczną dla krajowego funduszu kolejowego.

Rzeczą będzie Wydziału krajowego przedłożyć Wysokiemu Sejmowi odnośne wnioski w preliminarzu najbliższego budżetu krajowego.

Komisya kolejowa przyjęła wnioski Wydziału krajowego z tą zmianą, że wnosi pokrycie resztującej części kapitału budowy w sumie 6,480.000 K, o 80.000 koron wyższej, niż opiewa wniosek Wydziału krajowego.

Komisya kolejowa więc wnosi:

Wysoki Sejm raczy celem zabezpieczenia finansowego budowy kolei lokalnej Lwów-Kamionka strumiłowa-Stojanów uchwalić:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla normalno-torowej kolei lokalnej ze Lwowa na Kamionkę strumiłową do Stojanowa na przeciąg 75 lat, licząc od dnia udzielenia koncesyi, gwarancyi czystego dochodu potrzebnego do oprocentowania najwyżej po cztery od sta rocznie (4%) opłacania bankowego dodatku administracyjnego i umorzenia prawidłowego pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesyonaryusz tej kolei najwyżej w sumie imiennej 6,480.000 koron, słowami sześć milionów czterysta osiemdziesiąt tysięcy koron, celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

II. Gwarancya ta obowiązuje kraj w ten sposób, że jeżeli dochody kolei nie dosięgną gwarantowanej wysokości, brakująca reszta uzupełnioną będzie z krajowego funduszu kolejowego.

Wpłacone przez fundusz kolejowy zaliczki gwarancyjne stanowić będą bezprocentowy dług przedsiębiorstwa kolejowego.

III. Upoważnienie pod I. Wydziałowi krajowemu udzielone czyni się zależnem od następujących warunków:

1. Kapitał zakładowy normalno torowej kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa ustanowiony będzie przez Wydział krajowy i nie będzie przekraczać imiennej sumy 11,300.000 koron.

2. Reszta kapitału zakładowego ponad pożyczkę pierwszeństwa w kwocie nie wyższej niż 6,480.000 K (jak uchwała I.) będzie wpłacona przez c. k. Skarb państwowy i przez interesentów miejscowych w zamian za akcye zakładowe, którym nie przysługują procenta interkalarne przez czas budowy.

3. Warunki udzielenia koncesyi ułożone będą w porozumieniu i za współudziałem Wydziału krajowego, który ma baczyć, by kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa przyznano przez c. k. Rząd w myśl ustawy państwowej z 31. grudnia 1894 r. Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895., takie ulgi, ułatwienia i uwolnienia, które według uznania Wydziału krajowego są potrzebne i wskazane.

4. Wydział krajowy zawrze z przyszłem Towarzystwem akcyjnem kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa umowę gwarancyjną, w której zastrzeżony będzie Wydziałowi krajowemu bezpośredni wpływ na rozdanie budowy, przeprowadzenie budowy, zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa, sprawy finansowe i wogóle zarząd kolei, względnie Towarzystwa kolejowego, jak również ułożenia taryf przewozowych, a to na cały czas trwania koncesyi.

5. Rozdział dochodów przyszłego Towarzystwa kolejowego ustanowiony będzie za zatwierdzeniem Wydziału krajowego; w szczególności z dochodów kolei mają być uiszczane wydatki w następującym porządku:

a) koszta ruchu i administracyi Towarzystwa;
b) roczne raty pożyczki pierwszeństwa (jak uchwała I.);
c) zwrot dopłat krajowego funduszu kolejowego z tytułu gwarancyi dochodów;
d) umorzenie akcyi zakładowych;
e) dywidenda od nieumorzonych akcyi zakładowych.

Termin, od którego rozpocznie się umarzanie akcyi zakładowych, jak również plan umorzenia dla tych akcyi ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego i za zatwierdzeniem c. k. Rządu.

6. Wydział krajowy przeprowadzi rokowania w sprawie warunków, pod którymi obejmie c. k. Zarząd kolei państwowych prowadzenie ruchu na kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa. Jeżeliby porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a c. k. Zarządem kolei państwowych nie przyszło do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

7. Statut przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego tak, aby zapewnić dla kraju należyty wpływ w zarządzie Towarzystwa przez cały czas trwania koncesyi.

IV. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty na akcye zakładowe przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa, przyjąć gwarancyę interesowanych ciał autonomicznych oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału akcyjnego, Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcyi zakładowych, wpłacenia na nie w pełnej imiennej wartości i pokrycia tego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszów uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki kolejowej. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu, zawrze poprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującemi ciałami autonomicznemi.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzyskania koncesyi na budowę i eksploatacyę normalnotorowej kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa.

Zastępca przewodniczącego:
Męciński.

Sprawozdawca:
Głąbiński.

Ls. 1.661/1907. We Lwowie, dnia 1. marca 1907.

Aleg. 186

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o wniosku Wydziału krajowego względem poborów dozorców melioracyjnych i o petycyi konduktorów dróg krajowych o podwyższenie ich uposażenia.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 23. lutego 1907 przekazane zostało Komisyi budżetowej sprawozdanie Wydziału krajowego o uregulowaniu poborów dozorców melioracyjnych, z wnioskiem do zmiany §. 2. instrukcyi służbowej, który normuje płace służby melioracyjnej, tudzież dodatki na pomieszkanie, dodatki pięcioletnie, ryczałty przy prowadzeniu robót konserwacyjnych i zwroty kosztów podróży tudzież dyety.

Wydział krajowy, uznając wynagrodzenie teraźniejsze służby melioracyjnej jako niedostateczne, wobec drożyzny, proponuje niewielkie podwyższenie płac, tudzież dyet i kosztów podróży. Wynikające stąd podwyższenie wydatku obciążyłoby budżet krajowy tylko kwotą 6.700 K rocznie, gdyż pobory służby melioracyjnej pokrywane są przeważnie z funduszów budowy przedsiębiorstw melioracyjnych, lub przez właścicieli, podejmujących melioracye.

Według wniosku Wydziału krajowego utworzoną być ma ranga starszego konduktora melioracyjnego z płacą . . . . . 1.800 K
płace konduktorów pozostaną bez zmiany,
a to: w I. klasie . . . . . 1.600 „
„ II. „ . . . . . 1.400 „
„ III. „ . . . . . 1.200 „
płaca dozorcy melioracyjnego podwyższoną będzie z kwoty 720 K na . 1.080 „
a płaca dozorcy drenarskiego z kwoty 720 K na . . . . . 900 „

Dodatki na pomieszkanie proponuje Wydział krajowy podwyższyć:
dla starszego konduktora na . . . . . 300 „
t. j. do tej wysokości, jak pobierają konduktorzy biura drogowego
dla konduktora I. klasy na . . . . . 250 „
a pozostawić konduktorowi II. klasy . . . . . 200 „

Także przy ryczałtach na objazdy proponuje Wydział krajowy dla konduktorów melioracyjnych wyznaczyć, podobnie jak w biurze drogowem, wysokość kwoty na ten cel przeznaczonej według przydzielonej przestrzeni, a to od 200 K jako minimum, do 600 K jako maksimum.

Dyety zostałyby podwyższone o $^1/_2$ korony dziennie, a koszta podróży końmi o 10 halerzy na kilometr.

Kwinkwenia pozostałyby w dotychczasowej wysokości 100 koron.

Komisya wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm uchyla postanowienia §. 2. instrukcyi służbowej dla krajowych dozorców melioracyjnych w dotychczasowem brzmieniu i uchwala ten §. w następującej osnowie:

§. 2.

Do wykonania i bezpośredniego dozoru robót w §. 1. wyszczególnionych ustanawia się następujące kategorye służby melioracyjnej:

1. starszych konduktorów melioracyjnych;
2. konduktorów melioracyjnych I., II. i III. klasy;
3. dozorców melioracyjnych;
4. dozorców drenarskich.

Starsi konduktorzy, tudzież konduktorzy I. i II. klasy będą z reguły używani do prowadzenia konserwacyi robót publicznych, konduktorzy zaś III. klasy, dozorcy melioracyjni i drenarscy do wykonywania i nadzoru melioracyj publicznych i prywatnych.

Przyjęcie jest zależne od ukończenia kursu praktycznego przy biurze melioracyjnem i złożenia z dobrym skutkiem egzaminu głównego. O liczbie personalu służbowego postanawia Wydział krajowy.

Rangę konduktora otrzymać może dozorca, odznaczający się znajomością rzeczy i gorliwością w służbie, a obeznany z manipulacyą kancelaryjną i prowadzeniem rachunków, po kilkuletniej praktyce.

Pobory służbowe wynoszą:

1. starszego konduktora melioracyjnego:
a) płaca 1.800 K.
b) dodatek na mieszkanie 300 K.
c) trzy pięciolecia po 100 K.
2. konduktora melioracyjnego:
a) płaca w I. klasie 1.600 K.
„ „ II. „ 1.400 K.
„ „ III. „ 1.200 K.
b) dodatek na mieszkanie w I klasie 250 K.
„ „ „ II. „ 200 K.
c) dwa pięciolecia w I, II. i III. klasie po 100 K.
3. dozorcy melioracyjnego płaca 1.080 K.
4. dozorcy drenarskiego płaca 900 K.

Przydzieleni do konserwacyi publicznych robót melioracyjnych otrzymają ryczałt na objazdy od 200 do 600 koron rocznie.

W czasie zajęcia w polu otrzymują konduktorzy i dozorcy zwrot kosztów podróży, mianowicie należytości trzeciej klasy za podróż koleją, a 30 groszy od jednego kilometra za podróż końmi, mieszkanie i utrzymanie, lub w miejsce tego następujące wynagrodzenie dzienne:

1. starszy konduktor melioracyjny . .	4 K
2. konduktor melioracyjny:	
I. klasy	$3^1/_2$ „
II. „	3 „
III. „	$2^1/_2$ „
3. dozorca melioracyjny	2 „
4. „ drenarski	$1^1/_2$ „

Konduktorzy przydzieleni stale do prowadzenia konserwacyi publicznych robót melioracyjnych mają prawo do zaliczania kosztów podróży i dyet tylko za czas poruczonej przez Wydział krajowy czynności poza przydzielonym stale perymetrem melioracyjnym.

Uczniowie krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych lub drenarskich otrzymują za czas zajęcia przy robotach w polu oprócz dyet w kwocie 1 K i zwrotu kosztów podróży płacę miesięczną w kwocie 30 K (1 K dziennie).

Pobory konduktorów melioracyjnych zajętych przy konserwacyi (płacę, dodatek na mieszkanie i ryczałt na objazdy) pokrywają fundusze konserwacyjne publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, płace zaś, wynagrodzenia dzienne (dyety) i koszta podróży konduktorów, dozorców i uczniów za czas ich zajęcia przy robotach w polu odnośne fundusze budowy, względnie właściciele gruntów podejmujących roboty melioracyjne.

Konduktorzy i dozorcy przydzieleni do wykonywania melioracyj prywatnych pobierają płacę za czas, w którym nie są zajęci w polu, z funduszu krajowego (dotacyi na utrzymanie dozorców).

W razie powołania do służby wojskowej nie otrzymują dozorcy żadnego wynagrodzenia z funduszu krajowego.

Wypłata poborów dozorców za czas ćwiczeń wojskowych i wojny zależną będzie od każdorazowej decyzyi Wydziału krajowego.

Na pokrycie zwiększonych wydatków z powodu zmiany §. 2. rzeczonej instrukcyi potrzebną jest kwota 5.000 K, którą Komisya proponuje uchwalić jako kredyt dodatkowy do poz. 5 Rubr. II. budżetu jako wydatek zwyczajny i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na pokrycie podwyższonych poborów konduktorów i dozorców melioracyjnych, tudzież dozorców drenarskich, o ile te pobory obciążają fundusz krajowy, uchwala Sejm jako kredyt dodatkowy do poz. 5. Rubr. II. kwotę 5.000 K.

W związku z podwyższeniem poborów służby melioracyjnej jest przekazana Komisyi budżetowej petycya konduktorów dróg krajowych do Ls. 164/1907 o polepszenie bytu, w której konduktorowie przedstawiają, że zaliczeni być powinni do kategoryi urzędników, że zatem korzystać powinni z podwyższenia poborów urzędników według norm ustanowionych uchwałą sejmową z 7. listopada 1905. że zatem pobory ich należy zrównać z poborami urzędników manipulacyjnych Wydziału krajowego.

Komisya budżetowa tę petycyę proponuje przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania, — lecz ze względu, że Wydział we wniosku swoim względem poborów dla służby melioracyjnej podwyższył koszta podróży końmi z 20 na 30 halerzy za kilometr — sądzi Komisya, że tę podwyżkę także do konduktorów drogowych zastosować należy.

Komisya wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Konduktorzy dróg krajowych otrzymują tytułem zwrotu kosztów podróży za każdy kilometr jazdy końmi 30 hal. zamiast dotyczasowej kwoty 20 hal.

2 Petycyę konduktorów drogowych do Ls. 164/1907 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosków.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

L. s. 1750/07.

We Lwowie, dnia 4. marca 1907.

Aleg 187

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie przeobrażeń i robót inwestycyjnych w głównym gmachu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie — budowy pawilonu dla chorych zakaźnych — tudzież o postępie czynności w sprawie budowy nowych klinik przy szpitalu lwowskim.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przyszedł do przekonania, że zakład tej miary jak krajowy szpital powszechny we Lwowie, wobec postępu nauki bez gruntownych przeobrażeń i asanacyi w obecnym stanie rzeczy, nadal pozostawionym być nie może. — Niekorzystne warunki tego szpitala, pomieszczonego w gmachu zbudowanym dla innych celów, wzmogły się jeszcze przez pomieszczenie w nim dwu klinik uniwersyteckich, ocznej i dermatologicznej i doszło do tego, że wbrew wszelkim wymaganiom, musiano użyć suteryny na pomieszczenie chorych.

Mając asanacyę tego zakładu na oku, Wydział krajowy w toku rokowań z c. k. Rądem o budowę brakujących klinik, oświadczył się za obszerniejszą alternatywą projektu budowy kilnik, t. j. obejmującą i pomieszczenie kliniki ocznej i dermatologicznej, co też Wysoki Sejm uchwalił.

Obecnie, gdy zamierzona budowa nowych klinik ma wejść w życie i jak Wydział krajowy sądzi, w przyszłym roku się rozpocznie, nadchodzi oczekiwana chwila, w której kliniki oczna i dermatologiczna ze szpitala lwowskiego usunięte zostaną, a zarazem chwila, w której przeprowadzenie koniecznej asanacyi zakładu będzie mogło być dokonane. — W celu dokonania asanacyi polecił Wydział krajowy opracować plan koniecznych budowli i robót jak niemniej i odnośne kosztorysy.

Plan tem obejmuje urządzenie większej liczby pokoi dla chorych klasowych, mieszkań dla sekundaryuszów, rozszerzenie mieszkania dla Sióstr Miłosierdzia, uzupełnienie inwentarza ruchomego i t. p. Prócz tego okazało się, że po usunięciu z zabudowań szpitalnych klinik, będzie brak miejsca i że koniecznie potrzebnem jest wybudowanie nowego pawilonu dla chorych zakaźnych. — Wreszcie istniejący dzisiaj budynek, w któ-

rym są pomieszczeni chorzy zakaźni, postanowił Wydział krajowy przerobić na pomieszczenie oddziału obserwacyjnego dla umysłowo chorych, który z głównego gmachu szpitalnego usunięty być musi.

Przy tej sposobności podaje Wydział krajowy obszerny wywód udowadniający konieczność pozostawienia w szpitalu oddziału obserwacyjnego dla umysłowo chorych mimo to, że obok ma powstać klinika uniwersytecka dla chorych nerwowych i umysłowo chorych. — Konieczność pozostawienia tego oddziału w szpitalu motywuje Wydział krajowy głównie okolicznością, że potrzeba jest w szpitalu oddziału, do któregoby się mogli uciekać umysłowo chorzy uleczalni, którzy w krótkim czasie mogą przyjść do zdrowia, a to, aby na nich nie ciążyło piętno, że byli w szpitalu dla obłąkanych leczeni, coby mogło zaciążyć u wielu dotkliwie nad ich przyszłością a nawet ją zupełnie zwichnąć. Dalej sądzi Wydział krajowy, że klinika uniwersytecka nie zastąpi oddziału obserwacyjnego szpitala i podaje jeszcze inne powody mniejszej doniosłości.

Koszta tych inwestycyj obliczono na 520.000 K., który to wydatek proponuje Wydział krajowy pokryć z pożyczki amortyzacyjnej na ten cel zaciągnąć się mającej w Banku krajowym. Ponieważ jednak projektowane całkowite przeobrażania mogą być wykonane dopiero w ciągu dłuższego czasu, względnie po usunięciu ze szpitala klinik uniwersyteckich, przeto na razie Wydział krajowy proponuje tylko częściowe zaciągnięcie pożyczki w kwocie 83.873 K. na roboty, któreby w roku 1907 wykonane być mogły.

Jako pierwszą ratę amortyzacyjną wstawił Wydział krajowy do budżetu szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1907 kwotę 5000 K.

Co do budowy powstać mających a brakujących klinik przedstawia Wydział krajowy przebieg rokowań z c. k. Rządem. Wynikiem tych rokowań było, że grunt pod budowę klinik przez Wydział krajowy ofiarowany okazał się niedostatecznym i że potrzebaby było jeszcze około 500 sążni kw. dokupić z sąsiedniej realności.

Wydział krajowy zgodził się na dokupno gruntu pod warunkiem, że c. k. Skarb państwa pokryje połowę ceny kupna tak gruntów już nabytych, przez fundusz krajowy ofiarowanych, jakoteż i nowo dokupić się mających.

W myśl tych rokowań wybrał Wydział krajowy pod ewentualną budowę brakujących klinik grunt obejmujący 2 morgi 742 sążni kw. od P. P. Dra Karola Czernego, hr. Emilii Łosiowej i Dra Tadeusza Goreckiego za cenę ogólną 233.040 K., czyli około 59 K. za sążeń kw.

Gdy jednak właściciele pomienionego gruntu ofiarowali Wydziałowi krajowemu na sprzedaż swe grunta pod warunkiem zawarcia kontraktu do końca grudnia 1906, Wydział krajowy został tem zmuszony do nabycia tych gruntów wobec postępującej parcelacyi i zabudowania sąsiednich gruntów jakoteż i wobec wciąż podnoszącej się ceny ziemi.

Podając wiadomość c. k. Rządowi o nabyciu opisanego gruntu, zażądał Wydział krajowy od c. k. Rządu pokrycia połowy ceny kupna — dawniej ofiarowanych i dokupionych gruntów w kwocie 189.600 K.

O ile Komisyi budżetowej wiadomo, c. k. Rząd uczynił zadość żądaniu Wydziału krajowego.

Obecnie pozostaje tylko jeszcze ostateczne porozumienie Wydziału krajowego z c. k. Rządem co do współudziału w kosztach budowy klinik, poczem roboty będą mogły być rozpoczęte. Sprawa cała obecnie znachodzi się w rękach c. k. Rządu.

Po rozdaniu niniejszego sprawozdania Wydziału krajowego Posłom sejmowym Wydział lekarski Uniwersytetu lwowskiego dowiedział się o programie asanacyi i prze-

budowli w szpitalu powszechnym lwowskim, przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi przedłożonym.

Wywody sprawozdania Wydziału krajowego, dotyczące utrzymania przy szpitalu lwowskim oddziału obserwacyjnego dla umysłowo chorych, mimo że ma powstać w bezpośredniem pobliżu klinika uniwersytecka dla umysłowo chorych — dały powód Wydziałowi lekarskiemu Uniwersytetu lwowskiego do wniesienia petycyi do Wysokiego Sejmu L. 1319, w której prosi o pomieszczenie oddziału obserwacyjnego w powstać mającej klinice dla chorób nerwowych i umysłowych. Wywody Wydziału lekarskiego Uniwersytetu lwowskiego nie są zgodne z wywodami Wydziału krajowego, od których daleko odbiegają.

Komisya budżetowa sądzi, że w sprawie dotyczącej oddziału obserwacyjnego dla umysłowo chorych głosu Wydziału lekarskiego Uniwersytetu lwowskiego pomijać nie należy, ale że należy go poddać zbadaniu i rozwadze. — Wobec zaś okoliczności, że na poczekaniu rzecz zbadać i rozważyć trudno, że decyzya w tym kierunku może wpłynąć na fundusz krajowy, albowiem w razie uwzględnienia prośby Wydziału lekarskiego Uniwersytetu lwowskiego mogą wyniknąć dla funduszu krajowego oszczędności, komisya budżetowa sądzi, że należy kwestyę tę jeszcze zbadać. — Aby zaś nie tamować rozwoju prac w celu tak koniecznej asanacyi szpitala krajowego lwowskiego i wobec już przygotowanych planów i kosztorysów komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

2. Sejm zatwierdza przedłożony program, przyczem jednak poleca Wydziałowi krajowemu, by zbadał petycyę Wydziału lekarskiego Uniwersytetu lwowskiego w sprawie pomieszczenia oddziału obserwacyjnego dla umysłowo chorych i Sejmowi zdał sprawę na najbliższej sesyi sejmowej.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zbudowania nowego pawilonu dla chorych zakaźnych obejmującego 60 łóżek.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia w Banku krajowym pożyczki amortyzacyjnej w sumie 520.000 K. na pokrycie kosztów przeobrażeń w szpitalu lwowskim i budowy nowego pawilonu dla chorych zakaźnych. Pożyczka ta ma być stopniowo w miarę potrzeby realizowaną — a odpowiednie kwoty na oprocentowanie i amortyzacyę wstawiane do budżetu szpitala lwowskiego.

5. Sejm zatwierdza wstawiony na ten cel w Rubr. XVIII. p. 102. preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na r. 1907 kredyt w kwocie 5.000 K.

6. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia na pokrycie ceny kupna pożyczki w Banku krajowym w imiennej wysokości 245.000 K. spłacalnej w 44 latach.

7. Sejm zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na rok 1907 Rubr. XVIII. poz. 103 kredyt w kwocie 12.250 K. na pokrycie I. i II. raty półrocznej tej pożyczki w kapitale i odsetkach i upoważnia Wydział krajowy do wstawiania corocznie do budżetu powyższego szpitala potrzebnego kredytu na raty amortyzacyjne aż do zupełnego umorzenia zaciągniętej pożyczki.

Tym sposobem załatwiona jest oraz pet. l. s. 1319.

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Mars, *w. r.*

Ls. 1.663/1907. We Lwowie, dnia 2. marca 1907 r.

Aleg 188

Sprawozdanie

Komisyi wodnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego L\V. 10 584/07 dotyczącem regulacyi potoku Rudawy z dopływami.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 11. lipca 1902 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu wygotowanie projektu regulacyi dopływów Wisły, w szczególności zaś potoku Rudawy z Kszeszówką, Filipówką i Dulówką. Ponieważ c. k. Rząd już w roku 1903 rozpoczął studya nad projektem rektyfikacyi ujścia Rudawy przez przełożenie i obwałowanie tego potoku od jego ujścia do mostu w Woli Justowskiej w interesie regulacyi Wisły i ochrony Krakowa od powodzi, przeto Wydział krajowy wykonując powyższe polecenie Wysokiego Sejmu, opracował w r. 1906 na podstawie zdjęć dokonanych w r. 1905 projekt regulacyi i obwałowania potoku Rudawy na dalszej jej przestrzeni t. j. od mostu w Woli Justowskiej, gdzie kończyć się mają roboty Administracyi państwa, aż do mostu na drodze powiatowej w Dulowy. Projekt ten obejmuje regulacye Rudawy na długości 31·8 km. wraz z 12 dopływami łącznej długości 11·091 km. i 27 rowami odwodniającymi długości 41·92 km. ogółem 84·811 km.

Roboty mają na celu ochronę od corocznych prawie wylewów i odwodnienie 2.237 morgów wartościowych gruntów w pobliżu Krakowa i Krzeszowic, zabezpieczenie od zrywania licznych komunikacyj powiatowych i gminnych, asanacyę doliny Rudawy, wreszcie nawodnienie łąk nadbrzeżnych i powiększenie przez to produkcyi siana.

W regulacyi interesowanych jest 26 gmin i obszarów dworskich powiatu Krakowskiego i Chrzanowskiego a ogólny koszt tejże obliczono na 3,600 000 kor.

Wydział krajowy wyraża zapatrywanie, że regulacya Rudawy, która wpada do skanalizować się mającej Wisły, jako regulacya rzeki kanałowej dokonaną być winna przy 60% zasiłku z państwowego funduszu kanałowego, a już conajmniej ze względu na górski charakter tej rzeki i jej dopływów, uzasadnionym byłby dla jej regulacyi zasiłek 50% z państwowego funduszu melioracyjnego; gdy jednak Wydział krajowy przy zamierzonem podwyższeniu wałów nadwiślańskich poniżej Krakowa natrafił na trudności w uzyskaniu 50% zasiłku z funduszu melioracyjnego, proponuje on przeprowadzenie regulacyi Rudawy, jako przedsiębiorstwa interesowanych powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego pod zarządem Wydziału krajowego przy 10% udziale tychże powiatów.

Komisya wodna podzielając w zupełności zapatrywanie Wydziału krajowego w kwestyi 60 względnie 50-procentowego udziału państwa w kosztach regulacyi Rudawy jako rzeki kanałowej, względnie rzeki o charakterze górskim, popiera mimo to propozycyę wykonania tej regulacyi jako przedsiębiorstwa powiatów w interesie przyspieszenia załatwienia tak doniosłej sprawy, a to tembardziej, że skoro administracya państwa w akcyi uregulowania części Rudawy już tak dalece postąpiła, że w październiku i listopadzie r. 1906 odbyły się prawno-wodne dochodzenia i rozprawy ekspropryacyjne, na cele tych robót w czasokresie od r. 1904 do 1907 w budżet państwowy już 4 raty w łącznej kwocie 1,150.000 kor. wstawiono

i roboty niezawodnie już w tym roku rozpoczęte zostaną — jest rzeczą konieczną, aby i regulacya dalszej części Rudawy raz już definitywnie załatwioną została.

Z preliminowanych kosztów regulacyi w sumie 3,600.000 K przypada na roboty w powiecie krakowskim 2,025.000 K, na roboty w powiecie chrzanowskim 1,575.000 K. Odpowiednio do tego wyniesie 10% udział powiatu krakowskiego 202.500 K, udział powiatu chrzanowskiego 157.000 K, 45% zasiłek funduszu krajowego kwotę 1,600.000 K i takąż samą kwotę zasiłek funduszu melioracyjnego państwowego.

Wydział krajowy proponuje rozpoczęcie robót wówczas, skoro Administracya państwa wykończy przekop Rudawy od klasztoru zwierzynieckiego do mostu w Woli Justowskiej i zamierza wykonać je w latach 18 przy użyciu 2 inżynierów i rocznej dotacyi 200.000 K. Przy takim programie robót roczny datek kraju wynosiłby 90.000 K, datek państwa 90.000 K, datek powiatu Krakowskiego 11.250 K, powiatu Chrzanowskiego 8.750 K.

Obydwie reprezentacye powiatowe uchwaliły obowiązek przyczynienia się do kosztów budowy udziałem 10-procentowym i uchwały dotyczące Wydziałowi krajowemu przedłożyły. Wydział Rady powiatowej krakowskiej w petycyi z dnia 15. lutego 1907 zwrócił się do Wydziału krajowego z prośbą o zastrzeżenie konkurującym powiatom w wydać się mającej ustawie prawa ściągnięcia przypadających na nie datków od właścicieli nieruchomości i zakładów, które od wylewów mają być ochronione po myśli §. 66. kraj. ustawy wodnej.

Ponieważ przedłożony przez Wydział krajowy projekt ustawowego zapewnienia przedsiębiorstwa regulacyi Rudawy, oparty na przytoczonych powyżej faktycznych momentach, odpowiada wymogom ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Nr. 116 dz. p. p. i intencyi Wysokiego Sejmu, wyrażonej w uchwałach z dnia 11. lipca 1902 i 14. listopada 1905 — a prośba Wydziału Rady powiatowej krakowskiej znajduje uzasadnienie w §. 66. ustawy z dnia 14. marca 1875 Nr. 38 dz. u. kr. i Wydział krajowy na prośbę tę w krótkiej drodze przychylne dał oświadczenie; przeto Komisya wodna uzupełniwszy §. 3. projektowanej przez Wydział krajowy ustawy dodatkiem, odpowiadającym żądaniu Wydziału Rady powiatowej krakowskiej — zaleca Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia tak uzupełniony projekt ustawy i wnosi:

1/ Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony 1/ projekt ustawy o regulacyi potoka Rudawy z dopływami.

Przewodniczący:
Kozłowski.

Sprawozdawca:
Staniszewski.

Ustawa

z dnia . . . . . o regulacyi potoku Rudawy z dopływami.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya potoku Rudawy od mostu w Woli justowskiej do mostu drogowego w Dulowy z dopływami ma być wykonaną jako przedsiębiorstwo powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego, subwencyonowane z funduszu krajowego.

§. 2.

Za podstawę techniczną tej regulacyi służyć ma projekt Wydziału krajowego z roku 1906, który preliminuje koszta budowy na 3,600.000 koron.

Wydział krajowy zostaje jednak upoważniony do poczynienia zmian w tym projekcie w porozumieniu z Administracyą państwa, w granicach powyższej sumy kosztorysowej.

§. 3.

Koszta regulacyi włącznie z wydatkami na utrzymanie w czasie budowy i kosztami zarządu pokryte będą z mającego się w tym celu utworzyć funduszu regulacyjnego.

Fundusz regulacyjny ma być utworzony:

a) z datku funduszu krajowego w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów w kwocie 1,620.000 koron;

b) z datku państwowego funduszu melioracyjnego w myśl §. 6. ust. 2. i §. 4. ust. 2. a) ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116. z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia w wysokości czterdziestu pięciu procent preliminowanych kosztów, w maksymalnej kwocie 1,620.000 koron.

c) z datków interesowanych powiatów w wysokości dziesięciu procent preliminowanych kosztów, a mianowicie z datku Krakowskiego w kwocie 202.500 koron i z datku Chrzanowskiego w kwocie 157.500 koron.

Powiatom konkurującym zastrzega się prawo ściągnięcia przypadających na nie datków konkurencyjnych od właścicieli nieruchomości i zakładów, które od wylewów mają być ochronione, a to po myśli §. 66. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Nr. 38 Dz. u. kraj. według wartości tych nieruchomości i zakładów.

Jeżeli po ukończeniu robót objętych projektem okaże się we funduszu regulacyjnym pozostałość kasowa, pozostałość ta ma być zwróconą kontrybującym czynnikom w stosunku ich udziału w kosztach budowy.

§. 4.

Termin rozpoczęcia i czas trwania budowy, tudzież wysokość i termina płatności datków kraju, państwa i powiatów oznaczy Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 5.

Dla utrzymania wykonanych robót ma być utworzony oddzielny fundusz.

Fundusz ten składać się będzie:

1. Z kwoty osiągniętej ze sprzedaży uzyskanych przez regulacyę gruntów;
2. z dochodów uzyskanych z wydzierżawiania skarp potoku Rudawy i dopływów;
3. z corocznych datków kraju, tudzież powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego.

Dalsze postanowienia co do wysokości datków kraju i powiatów na konserwacyę i innych zarządzeń potrzebnych dla utrzymania wykonanych budowli wydane zostaną w drodze ustawodawstwa po skończeniu budowy.

§. 6.

Wykonanie robót, oraz zarząd funduszu regulacyjnego i konserwacyjnego obejmie Wydział krajowy.

Sposób wykonania przedsiębiorstwa oznaczyć ma Wydział krajowy w porozumieniu z Administracyą państwa, której podobnie jak reprezentacyom powiatów Krakowskiego i Chrzanowskiego przyznany zostanie wpływ odpowiedni na tok spraw technicznych i ekonomicznych przedsiębiorstwa

Bliższe szczegóły co do zakresu i sposobu wywierania tego wpływu, oraz co do ewentualnego bezpośredniego współdziałania państwowych organów technicznych przy wykonaniu tego przedsiębiorstwa określi rozporządzenie wykonawcze, które ułoży Wydział krajowy wspólnie z Administracyą państwa.

§. 7.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

L. s. 1.701/1907. We Lwowie, dnia 4. marca 1907.

Ldz. 189

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o projekcie ustawy drogowej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 14. lutego b. r. Wysoki Sejm przydzielił Komisyi drogowej sprawozdanie Wydziału krajowego o projekcie ustawy drogowej.

Komisya drogowa, po przeprowadzeniu obszernej dyskusyi, zgodziła się w całości na zasady projektu Wydziału krajowego i poczyniła tylko zmiany w §§. 2. i 7. na życzenie Rządu, wyrażone w reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 23. lutego b. r. L. 222, jakkolwiek zasadniczo była przeciwną tym zmianom.

Wobec tego sprawozdanie niniejsze ogranicza się do treściwego wskazania przewodniej myśli, którą kierowały się w tej sprawie Komisya drogowa i Wydział krajowy.

Obecna ustawa drogowa z dnia 5. lipca 1897, którą uważać należy za przejściową, zrównała pod względem świadczeń na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy gminy z obszarami dworskimi. Bowiem zamiast materyału drzewnego, dostarczanego przez obszary dworskie, i czterech dni pieszych, odrabianych według dawniejszej ustawy od każdego numeru domu w gminie i na obszarze dworskim, zaprowadziła po dwa dni piesze od rodziny, zamieszkałej w gminie lub na obszarze dworskim (§. 16.), a zamiast trzechprocentowego dodatku nałożyła na wszystkich opodatkowanych 10% dodatku do podatków bezpośrednich (§. 24)

Według obecnego projektu ustawy powyższa prestacya osobista ma być zupełnie zniesiona

Wobec tego nie można było uniknąć podniesienia zasobu na te potrzeby z drugiego źródła, z którego je dotychczas czerpano, t. j. z podatków.

Jakoż §. 12. projektu postanawia, że każdy, kto opłaca podatek bezpośredni, uiszcza na cele drogowe powiatu 18%, zatem o 8% więcej, aniżeli dotychczas.

Zasada zastąpienia prestacyi w naturze dodatkami do podatków byłaby zupełnie słuszną i odpowiednią, gdyby było rzeczą możliwą w ten sposób przeprowadzić opodatkowanie dla zastąpienia powyższego ubytku, aby obecnie obowiązani do prestacyi drogowej opłacali dodatki do podatków w wysokości równającej się wartości prestacyi, od nich należnej. Ponieważ jednak jest to niemożliwe, przeto wszyscy opodatkowani będą pociągnięci do opłacania dodatków dla częściowego wyrównania ubytku prestacyjnego w miarę opłacanych przez nich podatków, jakkolwiek podatek jest tylko miarą względnej zamożności, a nie używania i korzystania z dróg.

Według obliczeń Wydziału krajowego, przeprowadzonych na podstawie sprawozdań Wydziałów powiatowych, wartość dwudniowej prestacyi wynosiła w roku 1904 łącznie 2,351.000 K, z czego przypada procentowo na obszary dworskie 2·68%, na gminy miejskie 18·46% i na gminy wiejskie 78·86%.

W przyszłości zaś przez nałożenie dodatków do podatków bezpośrednich obszary dworskie, gminy miejskie i gminy wiejskie partycypować będę w świadczeniach na cele drogowe powiatu w stosunku jak 20·71% : 24·61% : 54·68%.

Z zestawienia wymienionych cyfr okazuje się, że spadnie nowy ciężar na obszary dworskie, większy aż o 18·03% i na gminy miejskie większy tylko o 6·15%, a natomiast gminy wiejskie doznają ulgi w wysokości 25·18%.

Szczególniej obszary dworskie a także gminy miejskie ze względu na ogólną sprawę krajową robią tu znowu bardzo daleko idące ustępstwo na korzyść ludności wiejskiej.

Z przeniesienia ciężaru utrzymania dróg gminnych na podstawę podatkową wynikają dalsze konsekwencye. Mianowicie chcąc zabezpieczyć odpowiednie użycie funduszów i zapewnić prawidłową administracyę drogom gminnym II. klasy, których w kraju mamy przeszło 40.000 km. na 13 700 km dróg krajowych, powiatowych i gminnych I. klasy, należało ich zarząd oddać Wydziałom powiatowym, których siły intelektualne i materyalne dają gwarancyę należytego spełnienia poruczonego im obowiązku.

Komisya drogowa jest świadoma niedogodności i trudności, jakie tego rodzaju zcentralizowanie spraw lokalnych za sobą pociąga, jednak widząc, że narazie obecnie nie można temu w inny sposób zaradzić, zgodziła się na to postanowienie i uważa je za korzystne dla rozwoju i poprawy komunikacyi publicznej.

Wydział powiatowy prowadzić przeto będzie całą techniczną i ekonomiczną administracyę dróg gminnych II klasy, a miejscowe zarządy drogowe będą tylko organem wykonawczym Wydziału powiatowego, któremu przedkładać będą preliminarz potrzeb i zamknięcia rachunków, a poza tem wykonywać specyalne zarządzenia Reprezentacyi powiatowej.

Przez przeniesienie administracyi tych dróg na Wydziały powiatowe odpowiedzialność gmin za bezpieczeństwo komunikacyi publicznej po tych drogach nie ulega zmianie, bowiem odpowiedzialność ta nie wypływa z ustawy drogowej lecz opiera się na postanowieniach ustaw gminnych z tytułu wykonywania policyi miejscowej.

Powiat przez objęcie dróg gminnych II. klasy we własny zarząd przyjmuje na siebie nowe wielkie ciężary administracyjne, a nadto przez ubytek prestacyj w naturze traci u dołu znaczny kapitał dyspozycyjny do naprawy i utrzymania tak licznej a luźnej sieci dróg gminnych II. klasy. Ubytek ten jest tem dotkliwszy, jeśli się zważy, że robocizna a zwłaszcza ciągła niezmiernie podrożała i niezawodnie w cenie podnosić się będzie.

To też nowy ośmioprocentowy dodatek do podatków bezpośrednich ani w połowie nie wystarczy na pokrycie potrzeb dróg gminnych II. klasy i wiele powiatów z powodu ubóstwa ludności a tem samem słabej siły podatkowej nie mogłoby sprostać nałożonym na nie obowiązkom. Dlatego już z tych powodów konieczną jest pomoc kraju, która będzie niejako regulatorem w równomiernym rozkładzie ciężarów pomiędzy poszczególne powiaty.

Większość Komisyi drogowej w poprzedniem swem sprawozdaniu z dnia 30. października 1905. L. s. 3.607, licząc wartość wszystkich prestacyj w naturze tylko na 10% podatków bezpośrednich, postawiła wniosek pokrycia tego ubytku przez powiaty i kraj po połowie. Obecnie jednak jednomyślną jest opinia Komisyi drogowej, że wartość prestacyj jest daleko większa i że na jej pokrycie potrzebaby nałożyć przeciętnie około 12% dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich.

Projektowana ustawa przyznaje na ten cel tylko 8%. — Na pokrycie brakującej reszty proponuje Wydział krajowy dotacyę z funduszu krajowego w kwocie 500.000 koron.

Komisya drogowa jest jednak zdania, że ta kwota nie zapełni ubytku i z tego powodu podwyższa tę sumę na 1,000 000 koron i przedstawia Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia stosowną rezolucyę do Wydziału krajowego.

Komisya drogowa sądzi, że w przyszłości i ta pomoc kraju będzie niewystarczająca i że kraj będzie musiał dla ulżenia administracyi powiatowej przejąć w swój zarząd nową sieć dróg czy to budować się mających czy też jako powiatowe lub gminne I. klasy już zbudowanych. Dlatego w tej sprawie Komisya drogowa proponuje Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia drugą rezolucyę.

W Komisyi drogowej także rozpatrywano szczegółowo sprawę podwyżwyższenia ciężarów w gminach objętych §. 25. projektu.

Dotyczące gminy utrzymują dla swoich potrzeb urzędników technicznych a niektóre z nich jak n. p. Przemyśl i Stanisławów mają zorganizowane biuro

techniczne. Dlatego tym gminom można nadal poruczyć cały zarząd dróg gminnych I. i II. klasy, w ich obrębie położonych. I to też jest postanowione w drugim ustępie powyższego paragrafu.

Z tem łączy się dalszy przepis, iż gminy te dostawać będą z ośmnastoprocentowego dodatku na budowę i utrzymywanie pomienionych dróg stałą dotacyę w wysokości 9% podatków bezpośrednich, opłacanych w tych gminach katastralnych.

Według dawniejszej ustawy miały one dla swoich dróg 4 dni piesze i płaciły na rzecz funduszu powiatowego 3% dodatku do podatków bezpośrednich.

Ustawa obowiązująca — jak to wyżej nadmieniono — zniżyła tę prestacyę na 2 dni piesze i równocześnie podniosła dodatek do podatków bezpośrednich z 3% na 10%. — Z tego dodatku wymienione gminy otrzymują bonifikacyę za zniesione 2 dni w wysokości 4% podatków bezpośrednich.

Według obecnego zaś projektu za zniesione dalsze 2 dni mają otrzymać dalszych 5%. — Wobec tego obecna bonifikacya za zniesione prestacye jest dla gmin korzystniejsza w porównaniu z bonifikacyą za zniesione pierwsze 2 dni piesze.

Natomiast skutkiem tegosamego postanowienia płacić będą te gminy do funduszu powiatowego na cele drogowe powiatu 9% zamiast obecnych 6% podatków bezpośrednich czyli więcej o 3%.

Jeśli się zważy, że przez te wszystkie gminy prowadzą drogi bądź państwowe bądź krajowe lub powiatowe, budowane i utrzymywane z innych funduszów, i że drogi te znacznie przyczyniają się do pomyślnego stanu i rozwoju ekonomicznego tych gmin, jeśli dalej zważy się, że w 13 z tych gmin jest pobierane od mieszkańców kraju myto kopytkowe, z którego dochód wynosi rocznie przeszło 200.000 koron, to okaże się, że nowy dodatek ustawowy w tych gminach w wysokości 3% na rzecz funduszu powiatowego jest słuszny i uzasadniony i nie przedstawia zbytniego obciążenia dla tych gmin.

Na podstawie powyższego wywodu Komisya drogowa wnosi:

·/. I. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy drogowej i uznać petycye L. 766, 1087—1107 i 1307 za załatwione.

II. Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby, po wejściu w życie nowej ustawy drogowej, zabezpieczył w budżecie krajowym odpowiednią dotacyę na zasiłki powiatom udzielać się mające z tytułu utrzymania dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy.

Wysokość tej dotacyi ma być zabezpieczoną przynajmniej na pierwsze sześć lat w wysokości jednego miliona koron rocznie.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z uwzględnieniem możności finansowej kraju opracował projekt ukrajowienia pewnej sieci dróg czyto nowo zbudować się mających, czy też jako powiatowe lub gminne I. klasy już zbudowanych i by przeprowadził z c. k. Rządem rokowania, któreby miały na celu uzyskanie wydatniejszej jak dotychczas pomocy państwa na rzecz budowy i utrzymania autonomicznych dróg w kraju.

Zastępca przewodniczącego:
Sala.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz.

*

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa o budowie i utrzymaniu dróg publicznych niepaństwowych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Drogi publiczne niepaństwowe, dzielą się na:

1. drogi krajowe, któremi są drogi, obecnie pod tą nazwą istniejące, i te, które za drogi krajowe uznane zostaną (§. 2.);

2. drogi powiatowe, któremi są drogi, obecnie pod tą nazwą istniejące, i te, które za drogi powiatowe uznane zostaną (§§. 2. i 21. punkt 5.);

3. publiczne dojazdy kolejowe, do których ustawa ta ma o tyle zastosowanie, o ile specyalnymi przepisami ustawodawczymi stosunki prawne tej kategoryi dróg nie są odmienne uregulowane;

4. drogi gminne I. klasy, któremy są drogi obecnie pod tą nazwą istniejące, i te, które za drogi gminne I. klasy uznane zostaną (§§. 2 i 21. punkt 5.);

5. drogi gminne II. klasy, któremi są wszystkie inne drogi, istniejące w granicach gminy i obszaru dworskiego, do publicznego użytku przeznaczone, a do powyższych kategoryi nienależące, oraz te, które za drogi gminne II. klasy uznane zostaną (§. 2., §. 5. ustęp końcowy, §. 23. punkt 3. i §. 21. punkt 5.).

§. 2.

Do zakładania drogi krajowej i do przeistoczenia drogi innej kategoryi na drogę krajową potrzeba uchwały sejmowej.

Do zakładania drogi powiatowej lub gminnej I. klasy oraz do przeistoczenia drogi innej kategoryi na powiatową lub gminną I. klasy potrzeba uchwały Rady powiatowej i przyzwolenia Wydziału krajowego.

Przed założeniem drogi krajowej, powiatowej lub gminnej I. klasy porozumi się Wydział krajowy z c. k. Namiestnictwem co do ogólnego kierunku drogi ze względów wojskowych i pu-

blicznych. Szczegóły trasy i planu jak i porządek wykonania robót przy budowie drogi oznaczy dla drogi krajowej Wydział krajowy, a dla drogi powiatowej lub gminnej I. klasy Wydział powiatowy we własnym zakresie działania.

Za drogi powiatowe lub gminne I. klasy uznane być mają drogi ważniejsze dla gospodarczego, handlowego lub przemysłowego ruchu w powiecie, szczególnie zaś te, które zostały albo mają być budowane lub przebudowane przy zasiłku z funduszu krajowego (§. 15.)

Do zakładania drogi gminnej II. klasy potrzeba uchwały Rady gminnej, oświadczenia prełożonego obszaru dworskiego i przyzwolenia Wydziału powiatowego.

O ile droga uznana za krajową, powiatową lub gminną I. klasy nie została jeszcze objętą przez odpowiedni dla tej kategoryi dróg zarząd drogowy, komunikacya po tej drodze utrzymywaną będzie kosztem i pod odpowiedzialnością czynników, które do jej utrzymywania były dotąd obowiązane.

§. 3.

Mosty, ławy i przewozy, nie mniej też budowy sztuczne i wszelkie urządzenia, przeznaczone do uzupełnienia, ochrony lub bezpieczeństwa dróg, uważane będą za przynależności tej drogi, na której lub przy której się znajdują; ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy albo utrzymania mogą być uznane w sposób przepisany §. 2 za samoistne objekty wyższej kategoryi i budowane względnie utrzymywane z dotyczącego funduszu.

Co do podnoszenia kosztów budowy i utrzymania grobel i wałów, po których drogi publiczne prowadzą, jakoteż objektów, robót i urządzeń wodnych, z istnieniem drogi w związku będących, obowiązują postanowienia ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 dz. u. kr. Nr. 38. wraz z odnośnemi ustawami i przepisami.

§. 4.

Własność nieruchoma, stale lub czasowo potrzebna w celu budowy i utrzymania drogi pulicznej a względnie jej założenia, rozszerzenia, przełożenia, przebudowania, odwodnienia, ochrony i t. p., może być nabytą w drodze wywłaszczenia.

Również w drodze wywłaszczenia nabyte być mogą grunta potrzebne do produkcyi kamienia łamanego, żwiru, piasku, gliny i t. p., niemniej też do urządzania placów składowych i dojazdów, do stawiania domków mytniczych i wogóle wznoszenia budynków dla potrzeb, wywołanych budową lub utrzymaniem drogi publicznej.

Orzeczenie ekspropriacyjne, które ma wydać c. k. Namiestnictwo, winno zawierać zarazem postanowienie co do wysokości odszkodowania, które należy wypośrodkować na podstawie oszacowania zaprzysiężonych znawców nieinteresowanych.

Strona interesowana, która czuje sie pokrzywdzoną wynagrodzeniem, oznaczonem przez władzę administracyjną w orzeczeniu ekspropriacyjnem, może udać się do właściwego sądu o przeprowadzenie sądowego oszacowania przy analogicznem stosowaniu przepisów ustawy z dnia 18. lutego 1878 dz. u p. Nr. 30., mimo to jednak prawomocne orzeczenie ekspropriacyjne nadaje zarządowi drogi prawo objęcia w posiadanie przedmiotu wywłaszczonego, jeśli złoży do depozytu politycznego wynagrodzenie, oznaczone przez władzę administracyjną.

Jeśli w interesie komunikacyi publicznej zachodzi potrzeba uskutecznienia robót pilnych, które czynią koniecznem bezzwłocznie wykonanie prawa wywłaszczenia, może nastąpić skró-

cone postępowanie ekspropriacyjne według zasad przyjętych w §§. 40. i 41. wyżej wymienionej ustawy z dnia 18. lutego 1878 dz. u. p. Nr. 30.

§. 5.

Zaniechanie drogi krajowej może nastąpić tylko na mocy ustawy krajowej, — drogi powiatowej lub gminnej I. klasy na podstawie uchwały Rady powiatowej i za pozwoleniem Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa; zaś drogi gminnej II. klasy na podstawie uchwały Rady gminnej, oświadczenia przełożonego obszaru dworskiego, tudzież przyzwolenia Wydziału powiatowego i c. k. Starostwa, a w razie niezgodności rozstrzyga Wydział krajowy po porozumieniu z c. k. Namiestnictwem

Wszelako jeżeli miejscowa gmina i miejscowy obszar dworski zgodnie oświadczą się przeciw zaniechaniu drogi gminnej II. klasy, droga ta zaniechaną być nie może.

Przed zaniechaniem drogi krajowej, powiatowej, lub gminnej I. klasy należy przesłuchać reprezentantów gmin i obszarów dworskich, przez których terytoryum ta droga prowadzi.

Postanowienia, poprzednimi ustępami objęte, nie tyczą się częściowego zaniechania drogi publicznej, spowodowanego jej przełożeniem, sprostowaniem lub zmianą kierunku, jeżeli droga i nadal prowadzić ma bez przerwy przez miejscowości, które przedtem z sobą łączyła.

Zaniechana droga krajowa, powiatowa lub gminna I. klasy staje się drogą gminną II. klasy, o ile według swobodnego uznania czynników, powołanych do jej zaniechania, jest potrzebna do użytku publicznego, a nie została przeznaczona do założenia lub urządzenia drogi publicznej innej kategoryi.

§. 6.

Grunt drogi, w całości lub w części zaniechanej, niepotrzebny do założenia lub urządzenia drogi publicznej tej samej lub innej kategoryi, albo też do zamiany za inny grunt, potrzebny dla drogi, sprzedanym będzie na korzyść funduszu budowy względnie przebudowy nowej drogi.

W tym celu Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy, po zadecydowaniu zaniechania drogi, zarządzi jej oszacowanie przez znawców nieinteresowanych i zawezwie o zapłacenie ceny szacunkowej w regule tych właścicieli, których grunta z drogą się stykają, w miarę ich z nią stykania się.

Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 30 od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytacyę.

W ten sam sposób ma być przeprowadzona sprzedaż także każdego innego gruntu, niepotrzebnego dla drogi publicznej, wszelako na korzyść funduszu tej kategoryi dróg, do której droga ta należy (§§. 9. i 11.).

§. 7.

Ustanowienie zasad, na podstawie których odbywa się pobór myta na drogach publicznych niepaństwowych, należy do ustawodawstwa krajowego.

Co do poboru myta na drogach krajowych obowiązuje ustawa z dnia 25. grudnia 1871 dz. u. kr. Nr. 18. z r. 1872.

Postanowienia wymienionej ustawy mają zastosowanie także do innych dróg publicznych niepaństwowych, objętych we własny zarząd Wydziału krajowego.

Pozatem strony interesowane mogą pobierać myto mostowe, drogowe lub przewozowe na drogach powiatowych,

gminnych lub publicznych dojazdach kolejowych na podstawie uchwały Sejmu krajowego i za cesarskiem zezwoleniem.

Do udzielenia koncesyi na pobór myta kopytkowego potrzeba ustawy krajowej.

Udzielona koncesya mytnicza, której termin upływa, może być przedłużoną, ilekroć zachodzi potrzeba, przez Wydział krajowy po porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, jednak za każdym razem nie na dłużej, jak na czas ustanowiony w koncesyi, jeżeli istnieją te same warunki, z powodu których udzielenie koncesyi nastąpiło.

Jeżeliby nie przyszło do porozumienia między Wydziałem krajowym i c. k. Namiestnictwem, sprawa odnowienia koncesyi winna być przedłożoną Sejmowi krajowemu na sesyi najbliższej dla powzięcia uchwały w myśl postanowień o udzielaniu koncesyj mytniczych.

Strona prywatna, która ma prawo do poboru opłat mytniczych, bez względu na to, czy z prawa korzysta lub nie, winna przedmiot omycony utrzymywać dla komunikacyi publicznej w należytym stanie i własnym kosztem aż do wygaśnięcia koncesyi.

Zezwolenie na postawienie lub przeniesienie rogatki równie jak rozstrzyganie sporów co do uwolnienia od myta, objeżdżania rogatek i t. p. należy do władz politycznych.

§. 8.

Niniejsza ustawa nie narusza praw i obowiązków, opartych na dobrowolnych ugodach lub innych specyalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategoryi.

II. Szczegółowe postanowienia.

A) Pokrycie kosztów.

§. 9.

Koszta budowy i utrzymania dróg krajowych ponosi fundusz krajowy, do którego wpływają także dochody ze źródeł, przepisanych tą ustawą.

Sejm krajowy przy uznaniu drogi za krajową (§. 2.) może określić świadczenia powiatów, przez których terytoryum ta droga ma prowadzić, na rzecz jej budowy i przyszłego utrzymania. W takim razie wykonanie uchwały sejmowej zależnem będzie od uiszczenia przez odnośne Reprezentacye powiatowe zastrzeżonych świadczeń.

§. 10.

Koszta budowy i utrzymania dróg powiatowych i gminnych I. klasy ponosi fundusz powiatowy — zaś dróg gminnych II. klasy fundusz miejscowy.

§ 11.

Do funduszu powiatowego wpływają na cele drogowe:

1. dochody ze sprzedaży niepotrzebnych gruntów i budynków drogowych, starych materyałów i narzędzi, z wydzierżawienia trawy, odsetki od własnych kapitałów i t. p.
2. datki na budowę i utrzymanie dróg;
3. datki z powodu niezwykłego zużywania dróg;
4. dochody z myt;
5. dochody z wynagrodzenia szkód zrządzonych na dotyczących drogach;

6. dotacye i subwencye;

7. należytości, uiszczane na mocy specyalnych tytułów prawnych;

8. grzywny, nałożone na członków miejscowego zarządu drogowego;

9. dodatki do podatków bezpośrednich.

Takie same dochody z wyjątkiem wymienionych pod poz. 8. i 9. wpływają na rzecz dróg gminnych II. klasy w danej miejscowości do funduszu miejscowego.

Jeżeli dochód funduszu powiatowego lub funduszu miejscowego ma specyalne przeznaczenie dla pewnej drogi lub pewnego przedmiotu drogowego, winien być w całości na ten cel użyty.

§. 12.

Każdy opodatkowany opłaca rocznie na rzecz funduszu powiatowego na cele drogowe powiatu 18% podatków bezpośrednich.

Wobec uwolnienia ustawodawstwem krajowem w myśl art. XIII. ustawy z dnia 25. października 1896 dz. u. p. Nr. 220 podatku osobisto-dochodowego od wszelkich dodatków, kompetencyi ustawodawstwa krajowego podlegających, podatek ten jest także wolny od wszelkich dodatków na cele drogowe.

§ 13.

Z funduszu powiatowego pokrywane być mają wszystkie potrzeby dróg powiatowych i gminnych I. klasy.

Z tego funduszu także udzielane być mają dotacye dla funduszów miejscowych na pokrycie potrzeb dróg gminnych II. klasy.

Dotacye te w miarę rzeczywistej potrzeby winne wynosić corocznie przynajmniej 8% podatków bezpośrednich, przypisanych w gminie i na obszarze dworskim (w gminie katastralnej).

Wyjątek stanowią gminy, objęte postanowieniami §. 25., które otrzymywać będą na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy stałą dotacyę roczną w wysokości 9% podatków bezpośrednich w tej gminie opłacanych.

§. 14.

Jeżeli zasoby powiatowego funduszu nie pokrywają wydatków, poprzednim paragrafem przepisanych, obowiązaną jest Rada powiatowa uchwalić na ten cel stosowne dodatki do podatków bezpośrednich.

Jeżeliby Rada powiatowa nie wykonała tego obowiązku, a stąd sprawa utrzymania komunikacyi publicznej doznawała uszczerbku, natenczas Wydział krajowy, po zbadaniu i stwierdzeniu takiego stanu rzeczy, wstawi w budżet powiatowy potrzebną na cel powyższy kwotę i nałoży na jej pokrycie dodatki do podatków bezpośrednich a to w granicach zakreślonych §. 23. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

§. 15.

Do budowy albo przebudowy drogi powiatowej lub gminnej, mającej doniosłe znaczenie pod względem komunikacyi, udzielony być może z funduszu krajowego zasiłek bezzwrotny lub zwotny z zastrzeżeniem dopełnienia warunków, przepisanych ustawą (§. 2.) i zastrzeżonych przez Wydział krajowy.

Jeżeli droga, zbudowana lub uregulowana przy pomocy zasiłku z funduszu krajowego, nie jest utrzymywaną w należytym stanie, zaradzi temu Wydział krajowy i w razie potrzeby zastosuje środki przewidziane w §§. 14. i 21.

Wyjątkowo udzielonym być może zasiłek z funduszu krajowego także na rzecz utrzymania dróg powiatowych lub gminnych, zbudowanych przy pomocy funduszu krajowego, a ważnych dla zakładów przez kraj utrzymywanych, dla zdrojowisk krajowych lub stacyi klimatycznych.

Jeżeli powiatowe dodatki do podatków bezpośrednich, uchwalon przez Radę powiatową na utrzymanie dróg w powiecie, ła nie z 18% stałym dodatkiem przenoszą 28% tychże podatków, a mimo to niezbędne potrzeby na ten cel tymi dochodami oraz zasobami powiatu z innych źródeł pokryte być nie mogą, natenczas przyzna Wydział krajowy po zbadaniu stanu rzeczy, w miarę rozporządzalnej dotacyi (§. 20.), stosowną pomoc z funduszu krajowego dla zasilenia funduszu powiatowego (§. 11.).

§. 16.

Wydział krajowy co do drogi krajowej, a Wydział powiatowy co do drogi powiatowej lub gminnej winien przeprowadzić rokowania ze stronami interesowanemi (osobami fizycznemi lub moralnemi) co do datków dobrowolnych bądź w pieniądzach bądź też w robociźnie, materyale albo gruntach na rzecz jej budowy lub przebudowy i przyszłego utrzymania.

Na strony interesowane, które z wybudowania lub rekonstrukcyi potrzebnej dla nich drogi powiatowej lub gminnej, względnie mostu na takiej drodze odniosą znaczne korzyści, nałożony być może na wniosek Wydziału powiatowego i po zbadaniu stanu rzeczy, osobny datek przymusowy, a to orzeczeniem, wydanem przez Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Do obowiązkowego udziału w kosztach powyższych powołani być mogą tylko interesowani, korzystający z drogi lub mostu, bez względu na granice osad i powiatów

Stopień korzyści z drogi i wysokość datku przymusowego oznaczone będą z uwzględnieniem okoliczności, miarę interesu komunikacyjnego wykazujących, a przedewszystkiem na podstawie przybliżonego obliczenia fur względnie średniej wagi ładunków po drodze lub moście przewożonych względnie przewozić się mających.

Wysokość datków przymusowych, nałożonych na strony interesowane, razem wziętych, nie może przenosić 30% całego kosztu połączonego z budową lub rekonstrukcyą drogi lub mostu.

Do powyższych 30% nie wlicza się datków dobrowolnie przez inne strony interesowane ofiarowanych. Wszelako stronom interesowanym, którym nakłada się datek przymusowy, należy wliczyć do 30% datki, które one już dobrowolnie zobowiązały się uiścić.

Pierwszeństwo budowy lub przebudowy przy równych zresztą warunkach służy tym drogom, dla których ofiarność stron interesowanych okaże się największą.

§. 17.

Jeżeli przedsiębiorstwo wyłącznie fabryczne lub użytkowanie kopalń lub kamieniołomów albo też eksploatacya lasów albo wreszcie dostawa materyałów budowlanych nieomyconą drogę niezwykle zużywa lub psuje, obowiązany będzie odnośny przedsiębiorca do osobnych datków na rzecz tej drogi.

Powyższe datki mają być opłacane także za zużycie drogi omyconej, jeżeli fury nie przejeżdżają przez rogatkę, postawioną dla poboru myta drogowego.

Znajdujące się na drodze myto mostowe lub przewozowe nie uwalnia od datków z powodu niezwykłego zużycia drogi samej.

Transporty wolne od myta są także wolne od datków z powodu niezwykłego zużywania drogi.

Jeżeli nie przyjdzie do porozumienia między stroną interesowaną i Wydziałem krajowym co do datków dobrowolnych dla drogi krajowej lub Wydziałem powiatowym dla drogi powiatowej, gminnej lub publicznego dojazdu kolejowego, natenczas o wysokości tych datków i sposobie ich uiszczenia orzeka Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Jeżeli dojdzie do wydania formalnego orzeczenia, strona interesowana jest obowiązaną ponieść także wszystkie koszta dochodzeń, potrzebnych według uznania władzy orzekającej, dla ustalenia powyższych datków.

W regule za podstawę do obliczenia datków przyjąć należy przybliżoną ilość fur, drogę zużywających, z uwzględnieniem przypuszczalnego dochodu, jakiby mógł być uzyskany w razie zaprowadzenia na niej opłat mytniczych w stosunku do jej długości.

Jeżeli znaną jest nie ilość fur lecz przybliżona ilość ciężarów, natenczas przyjąć można wagę ciężaru 1.500 kg. dla przewozu jedną furą parokonną lub parobydlaną.

Przed wydaniem orzeczenia stronie interesowanej musi być daną możność poznania obliczenia mającego służyć za podstawę do oznaczenia wysokości datków i wniesienia przeciw temu obliczeniu swoich zarzutów.

§. 18.

Jeżeli droga krajowa, powiatowa, gmina I. lub II. klasy przechodzi przez miejską lub wiejską osadę i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów na budowanie ścieków, kanałów, bruków i t. p., całą stąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada analogicznie do postanowień ustawy gminnej względnie ustawy o obszarach dworskich co do zakładania i utrzymywania ulic, placów i t. p. tudzież pokrycia kosztów odnośnych.

Wyjątek od powyższego prawidła zrobić może Wydział krajowy co do dróg krajowych, przyjmując część onych kosztów na fundusz krajowy w wypadku uwzględnienia godnym, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych I. lub II. klasy, przyjmując ją w takimże razie na fundusz powiatowy.

§. 19.

Jeżeli komunikacya przez wypadki elementarne jak n. p. zaspy śniegowe, powodzie i t. p. została zagrożoną lub całkowicie przerwaną, natenczas obowiązani są do robót nie cierpiących zwłoki za wynagrodzeniem mieszkańcy osad (gminy i obszaru dworskiego) najbliższych miejsca, w którem robota ma być wykonaną.

Rada powiatowa oznaczy okrąg osad, które i kolejny porządek, w jakim osady te mają być powoływane do wykonywania takich robót, oraz stosunek, w jakim mają być dostarczeni robotnicy z gminy i obszaru dworskiego, stanowiących jedną miejscowość.

Wynagrodzenie za robotę oznaczy Wydział krajowy co do dróg krajowych, a Wydział powiatowy co do dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy.

B) Zakres działania Reprezentacyi i Władz, o ile nie jest oznaczony w paragrafach poprzednich.

§. 20.

Sejm krajowy uchwala:

1. fundusze potrzebne do budowy i utrzymania dróg krajowych;

2. dotacyę z funduszu krajowego na zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych (§. 15.).

§. 21.

Wydział krajowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg krajowych oraz naczelny nadzór nad kierunkiem, budową i utrzymywaniem wszystkich innych dróg publicznych niepaństwowych tudzież nad ich funduszami, wydaje potrzebne w tym celu rozporządzenia i instrukcye, które może ogłaszać w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych i czuwa nad ścisłem wykonywaniem przepisów istniejących;

2. przeznacza w granicach dotacyi przez Sejm uchwalonej (§ 20. punkt 2.) zasiłki bezzwrotne i pożyczki na rzecz dróg powiatowych i gminnych (§. 15.);

3. może objąć, w razie potrzeby przez siebie uznanej, w zarząd własny budowę i utrzymanie drogi powiatowej lub gminnej I. albo II. klasy, przyczem oznaczy kwotę, która w takim razie z funduszu powiatowego w czasie trwania tego zarządu ma być oddaną do dyspozycyi Wydziału krajowego wraz z dochodami, przeznaczonymi specyalnie na rzecz drogi odnośnej;

4. ustanowi, w razie potrzeby przez siebie uznanej, na koszt powiatu własny organ w celu zastępowania Wydziału powiatowego, jeśli Wydział powiatowy zaniedbuje bądź drogi powiatowe bądź drogi gminne I. lub II. klasy, albo nie wykonuje należycie nadzoru nad drogami gminnemi (§. 25. punkt a.), lub w sposób nieodpowiedni używa funduszów drogowych;

5. rozstrzyga spory między Radami powiatowemi co do potrzeby i kierunku dróg powiatowych lub gminnych I. klasy, dalej rozstrzyga w razie niezgodności zdań między gminą i obszarem dworskim względnie gminami i obszarami dworskimi z jednej a Wydziałem powiatowym względnie Wydziałami powiatowymi z drugiej strony co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy i

6. wogóle rozstrzyga spory drogowe, w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 22.

Rada powiatowa wydaje potrzebne uchwały w sprawie dróg powiatowych i gminnych, a w szczególności uchwala także potrzebne dla tych dróg fundusze, orzeka o budowie i kierunku dróg powiatowych lub gminnych I. klasy i czuwa nad ścisłem wykonaniem przepisów obowiązujących.

§. 23.

Wydział powiatowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych i gminnych I. klasy bezpośrednio, a gminnych II. klasy przy współudziale miejscowego zarządu drogowego (§. 24.);

2. kieruje bndową i sprawuje nadzór nad utrzymaniem drogi krajowej, jeżeli ta czynność przez Wydział krajowy została mu powierzoną;

3. orzeka w braku porozumienia między gminą a obszarem dworskim, tudzież między sąsiedniemi gminami i obszarami dworskimi co do potrzeby nowej drogi gminnej II. klasy;

4. rozstrzyga spory i rekursy w sprawach dróg gminnych II. klasy;

5. orzeka w sprawach naruszenia całości drogi publicznej i przywrócenia jej do pierwotnego stanu;

6. sporządza i utrzymuje w ewidencyi kataster dróg powiatowych i gminnych I. i II. klasy, co do tych ostatnich przy współudziale gmin i obszarów dworskich. Do katastru dróg gminnych II. klasy wciągnięte być mają wszystkie drogi gminne, do użytku publicznego przeznaczone.

§. 24.

Miejscowy zarząd drogowy (§. 23. punkt 1.) jest organem wykonawczym Wydziału powiatowego dla administracyi dróg gminnych II. kl. w danej miejscowości.

Miejscowy zarząd drogowy składa się z naczelnika gminy względnie jego zastępcy i przełożonego obszaru dworskiego lub jego zastępcy.

Zastępcę przełożonego obszaru dworskiego wyznacza pod własną odpowiedzialnością analogicznie do postanowień §. 8. ust. o obsz. dworsk. właściciel tegoż obszaru z pośród miejscowych mieszkańców (obszaru dworskiego lub gminy) i nazwisko tegoż podaje do wiadomości c. k. Starostwa i Wydziału powiatowego.

Kto nie może być przełożonym obszaru dworskiego, ten nie może być jego zastępcą w zarządzie drogowym.

W miejscowościach, w których obszar dworski wcielony jest do gminy, oraz w tych wszystkich gminach, w których obowiązują wyjątkowe postanowienia §. 25., miejscowy zarząd drogowy należy do zakresu działania Zwierzchności gminnej względnie magistratu.

Miejscowy zarząd drogowy dogląda, czy drogi gminne II. klasy są w stanie dla komunikacyi publicznej przydatnym i jest obowiązany zawiadamiać Wydział powiatowy o potrzebach tych dróg.

Miejscowy zarząd drogowy przedkłada Wydziałowi powiatowemu preliminarz potrzeb dróg gminnych II. klasy i wykonuje wszelkie polecenia Wydziału powiatowego, a w szczególności na polecenie Wydziału powiatowego prowadzi także rachunki dochodów i wydatków i przedkłada Wydziałowi powiatowemu coroczne zamknięcie rachunkowe.

Wydziałowi powiatowemu służy też prawo wydawania poleceń w sprawach dróg gminnych II. klasy do poszczególnych członków miejscowego zarządu drogowego.

Członkowie miejscowego zarządu drogowego, w ustępie 2. i 3. wymienieni, winni porozumieć się ze sobą co do sposobu wspólnego wykonywania swych czynności w zarządzie dróg gminnych II. klasy, a w szczególności ułożyć sposób zwoływania zebrań zarządu drogowego, prowadzenia kasy i rachunków, oraz odbierania, wysyłania i podpisywania pism urzędowych.

O wyniku porozumienia winien zarząd drogowy donieść Wydziałowi powiatowemu w czasie, przez tenże Wydział oznaczonym.

W braku porozumienia wyda odpowiednie zarządzenie Wydział powiatowy.

Na każdego członka miejscowego zarządu drogowego, przekraczającego lub zaniedbującego swoje obowiązki, nakładać może Wydział powiatowy kary pieniężne (porządkowe) aż do 40 K.

Kary te wpływają do funduszu powiatowego (§. 11. punkt 8.).

Każdy członek miejscowego zarządu drogowego jest odpowiedzialny za szkodę, wyrządzoną funduszowi wskutek zaniedbania swego obowiązku lub nadużycia prawa.

Jeżeliby miejscowy zarząd drogowy nie wypełniał należycie obowiązków poruczonych mu ustawą lub poleceniami władz, natenczas Wydział powiatowy ma zaradzić temu w sposób stosowny, a w szczególności winien w miarę potrzeby przez siebie uznanej usunąć tenże zarząd, w którym to razie rozporządzać będzie dochodami z myta i wszystkimi innymi funduszami, dla dotyczących dróg przeznaczonymi.

§. 25.

W gminach miejskich, dla których wydaną została ustawa gminna z dnia 13. marca 1889. Dz. u. kr. Nr. 24. oraz w gminach Oświęcim, Lipnik, Czarna wieś, Dąbie, Krowodża i Nowa wieś narodowa, obowiązuje niniejsza ustawa z następującemi zmianami:

a) gminy te prowadzić będą pod kontrolą władz nadzorczych (§§. 21. i 24.) cały zarząd techniczny i ekonomiczny wszystkich dróg gminnych I. i II. klasy, w obrębie gminy i obszaru dworskiego (gminy katastralnej) położonych, nie wyłączając czynności z §. 6. tej ustawy wypływających;

b) z ustanowionego w §. 12. ośmnastoprocentowego dodatku do podatków bezpośrednich, opłacanych w tych gminach katastralnych, 9% tychże podatków wpływać będzie do kasy miejscowej na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy, a 9% do kasy Rady powiatowej na cele drogowe powiatu;

c) jeżeli powyższy dodatek wraz z innymi dochodami (§. 11.), przeznaczonymi na rzecz dróg gminnych I. i II. klasy, nie wystarcza na opędzenie wydatków połączonych z budową i należytem utrzymaniem dróg pomienionych, natenczas Rada gminna jest obowiązaną na pokrycie niedoborów wyznaczyć dotacyę z innych funduszów, a w braku tychże uchwalić odpowiedni dodatek do podatków bezpośrednich.

Jeżeli przy gminie jest samoistny obszar dworski, w pokryciu niedoborów winien i on partycypować kwotą w stosunku podatków bezpośrednich opłacanych przez gminę i obszar dworski.

W tym celu Wydział powiatowy, przy załatwieniu preliminarza, nałoży na obszar dworski stosowny dodatek do podatków bezpośrednich.

Przepisy tego paragrafu zastosować można także do innych gmin wraz z obszarami dworskimi, po wysłuchaniu Reprezentacyi gminnej i przełożonego obszaru dworskiego, uchwałą Rady powiatowej i Wydziału krajowego.

§. 26.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać niemniej, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie cierpiało. W razie więc takiego zaniedbania zażądają zaradzenia od organu, sprawującego dozór bezpośredni, a w razie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzą stosowne środki do naprawy drogi na koszt zobowiązanych i właściwy organ bezzwłocznie o tem zawiadomią.

§. 27.

Wszelkie należytości, przypadające na podstawie tej ustawy tudzież koszta postępowania wykonawczego, gdy nie są uiszczone w terminie, ściągnięte będą drogą egzekucyi politycznej podług istniejących ustaw i przepisów.

Prawomocne uchwały, orzeczenia i rozporządzenia, wydane na podstawie niniejszej ustawy, egzekwowane będą na żądanie właściwej władzy autonomicznej przez polityczną władzę powiatową.

§. 28.

Wszystkie przedstawienia i odwołania się do wyższej władzy autonomicznej winne być wniesione w ciągu 14 dni, licząc od dnia następnego po ogłoszeniu lub doręczeniu na ręce tej władzy, która zarządzenie lub orzeczenie wydała, albo jest organem wykonawczym reprezentacyi, która uchwałę powzięła. Jeśli reprezentacya lub władza, która zarządzenie lub orzeczenie wydała, uważa odwołanie się do wyższej władzy za słuszne, natenczas przyjąć je może jako przedstawienie i zmienić swą pierwotną decyzyę.

Przeciw zarządzeniom I. instancyi, których wykonanie w interesie bezpieczeństwa publicznego jest pilnem, odwołanie się nie ma mocy wstrzymującej.

Koszta komisyi, wywołane przez żalącego się, ponosi tenże, jeśli zażalenie w całości za niesłuszne uznanem zostało. W przeciwnym razie ponosi je dotyczący fundusz.

Od orzeczeń politycznej władzy powiatowej, wydanych na mocy §. 26., odwołać się można w myśl przepisów obowiązujących do c. k. Namiestnictwa, który rozstrzyga sprawę ostatecznie w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 29.

Ustawa ta obowiązywać będzie od dnia 1. stycznia po ogłoszeniu w dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

Równocześnie utraci moc obowiązującą ustawa z dnia 5. lipca 1897. dz. u. kr. Nr. 43. o prestacyach, funduszach i kompetencyi co do dróg publicznych nierządowych tudzież ustawa z dnia 17. kwietnia 1874. dz. u. kr. Nr. 35. odnosząca się do postępowania przy udzielaniu koncesyi na pobór opłat mytniczych na rzecz funduszów powiatowych, gminnych jako też na rzecz stron prywatnych i ustawa z dnia 7. czerwca 1899. dz. u. kr. Nr. 74 o nakładaniu i pobieraniu myta na drogach powiatowych i gminnych I. klasy, objętych w zarząd Wydziału krajowego.

§. 30.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

LW. 1749/07

We Lwowie, dnia 4. marca 1907.

Aleg 190

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie odnowienia królewskiego zamku na Wawelu.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego podaje dokładną i szczegółową wiadomość tak co do wykonanych już lub będących obecnie w toku robót przy restauracyi zamku wawelskiego, jak i co do dalszego programu tych robót, o ile on na czas najbliższy przez Wydział krajowy na podstawie uchwał powziętych przez komitet doradczy mógł być do pewnego przynajmniej stopnia ustalony. Ponieważ zadaniem robót restauracyjnych powinno być przedewszystkiem ocalenie i ochronienie z jak największym pietyzmem tego wszystkiego, co się utrzymało z całej tej historycznej budowli, a co ma wartość artystyczną lub pamiątkową, przeto naturalną jest rzeczą, że roboty restauracyjne miały w pierwszym względzie za zadanie usunięcie niebezpieczeństwa dalszego niszczenia się poszczególnych części budowli i odsłonięcie i zbadanie tego wszystkiego, co w dawnej budowie przez późniejsze wmurowanie, otynkowanie lub w inny sposób zostało zatartem lub zepsutem. Roboty te zabezpieczające całość budowli i poszczególnych jej części, odsłonięcie murów i ścian i usunięcie przepierzeń dodanych w czasie, gdy zamek na cele kasarni był używany, dokonanem zostało z wielką uwagą i starannością, tak, że dziś o wiele już jaśniejszy można mieć pogląd na całą strukturę budowy i łatwiej zdać sobie sprawę z historyi zamku i piękności poszczególnych architektonicznych szczegółów. Można śmiało powiedzieć, że niczego się nie zaniedbało, co jako przygotowawczą pracę do właściwej restauracyi można uważać i że niczego niepotrzebnego nie zdziałano, co dalszej konserwacyi i rekonstrukcyi budowli mogłoby w przyszłości stanąć na przeszkodzie.

Co do wielu, a nawet co do głównych kwestyi dalszej restauracyi zamku stanowcza decyzya wszakże jeszcze nie zapadła. Trudny teren, po którym tylko z największą ostrożnością krok za krokiem postępować należy, ażeby jakiegoś postanowienia nieoględnego szkodzącego w przyszłości całej akcyi nie powziąć, nie był jeszcze dostatecznie przygotowany, by dać możność komitetowi doradczemu i Wydziałowi krajowemu zadecydować o całym planie dalszych robót restauracyjnych. Wiele zatem i to najważniejszych kwestyi jest jeszcze otwartych, o których dopiero na

przyszłych posiedzeniach komitet doradczy będzie mógł powziąć uchwałę i zalecić ją do uwzględnienia Wydziałowi krajowemu. Mając pełne zaufanie do znawstwa w kwestyach, które tu w grę wchodzą, członków komitetu doradczego uzupełnionego obecnie wybitnemi siłami artystycznemi, wyraża komisya budżetowa nadzieję, że Wydział krajowy zechce stosunkowo często zasięgać rady komitetu i wzywać go o danie swej opinii we wszystkich ważnych restauracyi tyczących się kwestyach. W szczególności mniema komisya, że wszystkie donioślejsze artystyczne kwestye i cała sprawa niezmiernie doniosła rozdziału ubikacyi wawelskich na rezydencyę cesarską i muzeum będzie przedmiotem dokładnych i szczegółowych na miejscu przez komitet przeprowadzonych badań. Komisya sądzi też, że rozstrzygnięcie tej kwestyi przedwczesne byłoby niebezpiecznem, oraz że zostaje ona w bardzo ścisłym związku z kwestyą, na jaki cel i w jakiej formie mogą i mają być w przyszłości zużytkowane inne ubikacye wawelskie nie należące do właściwego zamku, szczególnie te, które z budowlą samegoż zamku w najbliższem są zetknięciu. Jest to bowiem kwestyą na razie otwartą i wątpliwą, czy część tych innych ubikacyi nie będzie musiała być usuniętą i zastąpioną nową budowlą łączącą się bardziej harmonijnie z dawnym zamkiem, ażeby można urządzić apartamenta rezydencyi cesarskiej, nie niszcząc i nie przekształcając w sposób ujmę czyniący dawnej budowli ubikacyi dawnego zamku.

Jako jeden dziś już niezawodny punkt programu dalszych robót restauracyjnych należy uważać przywrócenie arkad dziedzińca wawelskiego zamku do pierwotnej ich formy a temsamem usunięcie obmurowania kolumn, które dodane zostało w 19. wieku dla wzmocnienia arkad, co pociągnęło za sobą jednak oszpecenie całej budowy. Zadanie to wszakże z punktu widzenia artystycznego konieczne, które niezawodnie uwydatni całą wspaniałość i lekkość krużganków i odtworzy napowrót nieporównany wdzięk, jaki miała zadziwiająca ta budowa, jest zarazem bardzo trudne do wykonania i spowoduje prawdopodobnie znaczne inne rekonstrukcye i przeobrażenia. I tak przedewszystkiem jest rzeczą wielce prawdopodobną, że cała konstrukcya dachu w związku z restauracyą arkad będzie musiała być usunięta i zastąpiona nową, temsamem zaś całe dzisiejsze pokrycie tak zamku, jak i wież będzie musiało być zastąpione nowem oczywiście całości budowli bardziej odpowiadającem.

Co do tej rekonstrukcyi połączonej, jak to jest łatwo zrozumiałem, z znacznemi kosztami ostateczna decyzya jeszcze nie zapadła lecz już w najbliższym czasie będzie konieczną, ponieważ zostaje ona w najściślejszem związku ze wszystkiemi innemi robotami, i bez przeprowadzenia jej inne roboty musiałyby zupełnie utknąć.

Jako ważną rzecz należącą do przygotowawczych robót uważa Komitet, a z nim Wydział przekopanie dziedzińca wzgórza wawelskiego. Praca ta ma nietylko archelogiczne i historyczne znaczenie, ale dać może zarazem w szczątkach architektonicznych, które się wynajduje, cenne wskazówki dla niektórych ważnych tyczących się rekonstrukcyi kwestyi. Podnieść wszakże należy, że o ile prace te przekraczają zakres robót należących do prac restauracyjnych w właściwem tego słowa znaczeniu, podejmuje, je za zgodą Wydziału kraj. Akademia umiejętności własnymi funduszami.

Wogóle zauważyła komisya, że jakkolwiek restauracya tak olbrzymiej, artystycznie i historycznie niezmiernie cennej budowli musi za sobą pociągnąć znaczne koszta, to można być zupełnie spokojnym, że Wydział kraj. kierować będzie budową z należytą oględnością i oszczędnością i że nie ma obawy, ażeby fundusze publiczne były przy tem w sposób taki użyte, któryby właściwemu celowi niezupełnie odpowia-

dał. Z drugiej strony wszakże słuszną jest rzeczą wymagać, ażeby praca cała była przeprowadzona bez skąpienia wydatków, na takie szczegóły, które względom artystycznym i pamiątkowym niezbędnie odpowiadają.

Na podstawie powyższych uwag komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie niniejsze wraz ze sprawozdaniem Wydziału krajowego tyczącego się restauracyi królewskiego zamku na Wawelu przyjmuje Sejm do wiadomości.

Zastępca przewodniczącego:
K. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Piniński, *w. r.*

Ls. 18.68/1907. We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Alt. 101

Sprawozdanie

Komisyi bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie utworzenia krajowego funduszu inwestycyjnego i zmiany niektórych postanowień statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Kiedy w chwili ogólnego zastoju gospodarczego i upadku ducha przedsiębiorczości w kraju, Wydział krajowy wystąpił w 1884 r. z inicyatywy ówczesnego marszałka krajowego Dra. Zyblikiewicza przed Sejmem z projektem powołania do życia nowej wielkiej instytucyi kredytowej pod nazwą „krajowego Zakładu kredytowego“ podniesiono w odnośnem sprawozdaniu Wydziału krajowego kilkakrotnie z naciskiem, że jednym z głównych celów tej instytucyi jest popieranie produkcyi już istniejącej przez dostarczania dogodnego i taniego kredytu, a obok tego popieranie oraz inicyowanie tworzenia nowych przedsiębiorstw produkcyjnych. Jako punkt programowy działalności Banku wstawił też Wydział krajowy: „Zakładanie, nabywanie, wspieranie oraz prowadzenie we własnym zarządzie i na własny rachunek przedsiębiorstw przemysłowych, rolniczych i innych“ Wprawdzie takie sformułowanie zadań Banku wydało się ówczesnej Komisyi sejmowej zbyt śmiałem i ryzykownem i dlatego usuwa ona z programowych zasad organizacyjnych Banku ustęp powyższy, pozostawia jednak jako punkt zasadniczy programu „pośredniczenia w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych oraz udzielanie im pożyczek“. Dla bliższego objaśnienia tego ustępu służyć może zdanie, jakie w sprawozdaniu swem umieściła Komisya, określając główne cele i zadania nowej instytucyi: „Komisya bankowa popiera jaknajusilniej wniosek Wydziału krajowego w przekonaniu, że doprowadzi on do poprawienia stosunków kredytowych i do rozbudzenia produkcyi we wszystkich gałęziach, a w konsekwencyi umożebni rozkwit ekonomiczny kraju“. W dalszym zaś ciągu czytamy w sprawozdaniu Komisyi: „Według wniosku Komisyi zadaniem Banku krajowego będzie nietylko udzielanie kredytu w zwyczajnem pojęciu, ale i popieranie przedsiębiorstw produkcyjnych w rozległym zakresie“.

Tak szerokie zakreślenie atrybucyj i zadań Banku wyposażonego na początek kapitałem zaledwie 1 miliona złr. wywołało dość ostre głosy krytyki w Sejmie, a jeden z posłów, uzasadniając wniosek na zmianę tego ustępu programowego, dał wyraz temu zapatrywaniu w charakterystycznych słowach „nie chciałbym, ażeby zakład ten kredytowy, który w atrybucyach jest kolosem, a w środkach karłem, angażował się w zakładaniu przedsiębiorstw, które do najniebezpieczniejszych przedsięwzięć zaliczam“. W odpowiedzi na te zarzuty, a w obronie wniosku Komisyi stanął obok innych posłów także sprawozdawca Komisyi, a ówczesny dyrektor Towarzystwa kredytowego ziemskiego poseł hr. Russocki, podnosząc zupełnie słusznie, że „z całego sprawozdania okazuje się, że także celem wprowadzenia tej instytucyi w życie jest, aby rozbudzić przemysł, aby przyjść z pomocą wszelkim gałęziom rękodzielnictwa“. Rezultatem ożywionej na ten temat dyskusyi było odrzucenie przez

Sejm postawionej poprawki, a więc uchwała, mocą której jedną z dyrektyw dla działalności przyszłego Zarządu bankowego miało być staranie „o rozbudzenie przemysłu i rękodzielnictwa w kraju“. W tej interpretacyi, jaką zarówno Komisya, jak Sejm nadał jednemu z programowych punktów statutu bankowego — zakreślono Bankowi mniej więcej to samo zadanie w zakresie popierania produkcyi krajowej, o jakiem myślał i jakie mieć pragnął śp. Zyblikiewicz.

Zarząd Banku krajowego, nie dysponując z początku odpowiednio wysokim kapitałem zakładowym, wszedł dopiero w 1891 r. na drogę popierania przedsiębiorstw produkcyjnych przez nabywanie udziałów. Rzecz charakterystyczna, że pierwszem przedsiębiorstwem, które doznało bardzo hojnego, a niekoniecznie zasłużonego poparcia ze strony Banku, było „Akcyjne Towarzystwo handlowe“, a więc przedsiębiorstwo, którego celem było w najlepszym razie pośredniczenie i ułatwianie zbytu dla produkcyi już istniejącej, nie zaś tworzenie nowych źródeł i warstatów produkcyjnej pracy. Według ostatniego bilansu udzielonego sprawozdawcy przez dyrekcyę Banku, wynoszą udziały Banku krajowego w 12 mniejszych i większych przedsiębiorstwach 750.540 K, co wobec 9-cio milionowego kapitału własnego (zakładowego i rezerwowego) reprezentuje przeszło 8% majątku bankowego. Wybór przedsiębiorstw przez Bank popieranych, zwłaszcza w pierwszych latach niezawsze był trafny i szczęśliwy. Kilka przedsiębiostw po krótkiem bardzo istnieniu zlikwidowało, narażając bank na stratę 145.000 K w kapitale, kilka nie przynosi prawie żadnej dywidendy, reszta rozwija się pomyślnie. Zamknięcie bankowe za rok 1905 wykazuje dochód z wszystkich aktywnych udziałów w kwocie 20.015 K, straty w kwocie 13 518 K, czysty więc zysk z tych lokacyj w sumie 6.497 K, co nie reprezentuje nawet 1% od włożonego kapitału bankowego. Dyrekcya Banku przewiduje jednak na przyszłość wyższą rentowność niektórych przedsiębiorstw, co z życzeniem, by się te przywidywania jak najrychlej spełniły, przyjąć należy z zadowoleniem do wiadomości.

Nie mogąc z łatwych do zrozumienia powodów immobilizować znaczniejszych ponad powyższą kwotę 750.000 K funduszów w udziałach przedsiębiorstw przemysłowych, popiera jednak Bank krajowy produkcyę przemysłową głównie przez udzielanie przedsiębiorstwom przemysłowym łatwego i taniego kredytu. Obok zwykłego eskonta weksli tychże przedsiębiorstw, udziela Bank zakładom, stojącym z nim w stosunku kredytowym, także pożyczek ratalnych na skrypta i kredytu w rachunku bieżącym.

Te ostatnie kredyta doszły przy niektórych przedsiębiorstwach do sum bardzo poważnych, przewyższających wielokrotnie udziały Banku w przedsiębiorstwach przemysłowych.

Dla słusznej oceny działalności Banku krajowego w dziedzinie bezpośredniego popierania wytwórczości kraju podnieść jeszcze należy, że Bank zawiaduje pięcioma stałymi funduszami, przez kraj dla poparcia przemysłu i rolnictwa utworzonymi, które to fundusze posiadały z końcem roku 1905 kapitału obrotowego przeszło 5 milionów K, ulokowanego w 980 pożyczkach z kwotą 4,868.363 K.

Z powyższego wynika, że Bank krajowy, zwłaszcza w ostatnich 10 latach, starał się w miarę swych środków finansowych popierać w dość szerokim zakresie, z nierównym jednak skutkiem, przedsiębiorstwa produkcyjne, zwłaszcza w zakresie przemysłu fabrycznego, a więc starał się spełniać ile możności włożone na siebie przez swych twórców i założycieli zadania.

Bezstronny i sprawiedliwy sąd o dotychczasowej działalności Banku krajowego w tej dziedzinie niełatwo dziś już wydać, jeżeli się uwzględni, że okres ozasowy tej działalności jest zbyt krótki, że środki działania Banku były stosunkowo szczupłe, że wreszcie środowisko działania t. j. gospodarcze i niestety etyczne stosunki w wielu gałęziach produkcyi krajowej nie ułatwiały, lecz raczej utrudniały działalność zarządu bankowego.

Zarząd banku krajowego pragnie obecnie uczynić krok dalszy w dziedzinie popierania produkcyjnych sił kraju. Jako punkt wyjścia, a zarazem jako powód bezpośredni podjęcia tej nowej akcyi przyjmuje zarząd bankowy najpierw fakt, iż już w 1907 roku Sejm znajdzie się w położeniu dysponowania, częścią przynajmniej, czystego zysku banku (§. 102. statutu bankowego), a dalej drugi fakt, iż w bilansie bankowym znajdują się udziały przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych i bankowych w sumie 750.540 K, wskutek czego dość znaczna część funduszów bankowych jest unieruchomioną, a udziały te, co w kraju starającym się podnieść z dawnego

zastoju i ubóstwa nie da się łatwo uniknąć, przedstawiają po części aktywa wątpliwe o chwiejnym i niepewnym dochodzie.

Tak więc z jednej strony, pragnąc uniknąć niepożądanej ewentualności dorywczego, bezplanowego dysponowania czystymi zyskami Banku przez Sejm przy corocznych uchwałach budżetowych, z drugiej zaś strony dążąc zupełnie słusznie do stopniowego wyeliminowania z bilansu bankowego niezupełnie pewnych pozycyj stanu czynnego, wreszcie w przeświadczeniu o konieczności intenzywniejszego działania w kierunku popierania wytwórczości krajowej, czemu Sejm krajowy dał wymowny wyraz w uchwałach swych z 12. listopada 1904 roku w sprawie rozszerzenia działalności funduszu przemysłowego i utworzenia Banku przemysłowego, zwrócił się zarząd Banku do Wydziału krajowego z propozycyą utworzenia 5-milionowego funduszu inwestycyjnego, dotowanego z corocznej nadwyżki dochodów, t. j. corocznego czystego zysku Banku krajowego, nie zużytego na powiększenie jego kapitału zakładowego, a nie przeznaczonego statutowo na wzmocnienie różnego rodzaju rezerw. Ponieważ z czystego zysku przeznaczano dotychczas według §. 101. statutu bankowego 60% na dotacyę rezerw, zaś 40% na powiększenie kapitału zakładowego — należałoby, zdaniem zarządu bankowego, utrzymać nadal 60% dotacyę rezerw, a tylko 40% czystego zysku przelewać do funduszu inwestycyjnego. Opierając się na rzeczywistych wynikach ostatnich 2 lat, t. j. r. 1904 i 1905, które z jedynym wyjątkiem 1893 r. wykazują najpomyślniejsze wyniki bilansowe, t. j. najwyższe cyfry czystego zysku Banku krajowego, przypuścić wolno, że przeciętna roczna dotacya funduszu inwestycyjnego wynosić będzie w pierwszych latach około 200—250.000 K, czyli, że nie uwzględniając możliwego w przyszłości rozwoju czystego zysku Banku krajowego, potrzebaby około 20 lat do utworzenia 5-milionowego funduszu inwestycyjnego.

Godząc się w zasadzie na propozycyę Banku, postanowił Wydział krajowy zaprojektować Wysokiemu Sejmowi utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego i nie wstawiać do budżetu krajowego, począwszy od roku 1908, nadwyżek dochodów Banku krajowego, używanych dotąd na powiększenie kapitału zakładowego, lecz przeznaczać je na utworzenie tego funduszu tak długo, dopóki z tych corocznych wkładek, bez wliczania ich oprocentowania i bez ewentualnych zysków, nie powstanie kapitał 5 milionów koron.

Fundusz ten, stanowiący własność kraju, byłby przez Bank krajowy za osobnem ustanowić się mającem wynagrodzeniem administrowany, osobno bilansowany i zarachowywany, a przeznaczeniem jego byłoby popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu, rolnictwa, górnictwa i handlu, bądźto przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez tworzenie lub popieranie organizacyi kooperacyjnych, bądź też wogóle przez działalność w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

Wydział krajowy zaznacza, że fundusz ten miałby w pierwszym rzędzie spełniać te zadania, które wyżej wymieniono, w drugim zaś rzędzie dopiero udzielać pożyczek tym przedsiębiorstwom, któreby powyższym określeniom odpowiadały, a ze względu na pewne swe znamiona nie mogły kompetować o pożyczki z istniejących już funduszów: przemysłowego i przemysłowo-rolniczego. Stanowczo zaś za wykluczone uważa Wydział krajowy, aby jedno i to samo przedsiębiorstwo mogło i w funduszu inwestycyjnym i w pożyczkowym funduszu przemysłowym znaleść pomoc materyalną.

Działalność swą rozpocząłby fundusz inwestycyjny z chwilą wpłacenia pierwszej dotacyi w sposób, któryby bliżej określił regulamin, wydany przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcyi Banku krajowego. W regulaminie tym, prócz ścisłego określenia i oznaczenia granic działalności tego funduszu w duchu wyżej poczynionych zastrzeżeń, unormowaną byłaby także wysokość wynagrodzenia Banku za administracyę, tudzież kwestya tworzenia specyalnej rezerwy, wreszcie sposób tworzenia i powoływania ciał doradczych, względnie komisyj informacyjnych.

Z chwilą kiedy fundusz ten z samych wyłącznie corocznych wkładek, pochodzących z 4% czystego zysku Banku, dosięgnie kwoty dwóch milionów koron, nastąpi stopniowe wcielenie doń aktywów Banku krajowego, składających się z udziałów w przedsiębiorstwach przemysłowych, według ich rzeczywistej wartości w chwili wcielenia. Refundowanie to odbywać się będzie, jak powiedziano, stopniowo tak,

że co najwyżej półroczna dotacya funduszu inwestycyjnego będzie mogła być na ten cel użytą.

Wydział krajowy sądzi, że myśl ta o stworzeniu funduszu inwestycyjnego w czyn zamieniona odpowie intencyi, jaka przebijała z uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 12. listopada 1904 r.

Bez przyczynienia się funduszu krajowego, a jedynie przez czasowe zrzeczenie się dochodu, nie mającego w 40 milionowym budżecie większego znaczenia, dochodu, bez którego się budżet krajowy dotąd obywał, powstanie z biegiem lat instytucya finansowa, jak na nasze stosunki poważna, która przy braku u nas zamożnych warstw średnich i przy braku tradycyj ekonomicznych, stanowiących poważną trudność w powstawaniu przedsiębiorstw przemysłowych, a w zasilaniu powstałych w kapitał obrotowy, przyczynić się winna i niewątpliwie się przyczyni do ekonomicznego rozwoju kraju.

Nie przesądzając przyszłości, która da świadectwo o pożyteczności i o rozwoju tej instytucyi, Wydział krajowy nadmienia jedynie, że jeżeli się wyrażone powyżej nadzieje ziszczą, będzie rzeczą przyszłych Reprezentacyi kraju zastanowić się nad tem, czyby nie należało instytucyi tej wyposażyć w prawo emitowania własnych obligacyj dla poważniejszego powiększenia kapitału zakładowego.

Wnioski, które Wydział krajowy Wys. Sejmowi w zakończeniu swojego sprawozdania przedkłada do uchwały, dotyczą między innemi także zmiany §. 102. statutu Banku krajowego.

Gdy zaś zachodzi potrzeba wprowadzenia zmian także w inne postanowienia statutu, Wydział krajowy nie przedkłada Wys. Sejmowi oddzielnego sprawozdania w tej mierze, lecz w tem samem przedłożeniu omawia potrzebę tych zmian i po wnioskach, dotyczących utworzenia funduszu inwestycyjnego, przedstawia wnioski, zmierzające do ich wprowadzenia, jakoteż wnioski co do innych pożądanych zmian statutu bankowego.

Proponowane przez Wydział krajowy wnioski dotyczące zmian statutowych obejmują cztery grupy postanowień:

a) zmiany przepisów normujących rozdział czystego zysku. Wejdą tutaj nowe przepisy o funduszu inwestycyjnym;

b) podwyższenie gwarancyi kraju dla obligacyj komunalnych i kolejowych w każdym z tych dwóch działów do wysokości 40 milionów koron, czyli w każdym o 10 milionów koron;

c) zmianę przepisów o udzielaniu pożyczek hipotecznych na murowane domy mieszkalne w tym kierunku, by na przyszłość Bank krajowy udzielać mógł takich pożyczek także w miejscowościach nie podlegających podatkowi domowo-czynszowemu;

d) zmianę przepisów dotyczących udzielania pożyczek komunalnych. Chodzi tu o zmiany stylistyczne §§. 3. B), 36, 43. i 109. w duchu uwag c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, by uchwalone przez Wysoki Sejm w dniu 15. listopada 1905 r. zmiany statutu bankowego mające na celu rozszerzenie działalności działu pożyczek komunalnych, uzyskać mogły zatwierdzenie c. k. Rządu.

Komisya bankowa, uznając w całości słuszność podanych w sprawozdaniu Wydziału krajowego motywów dotyczących potrzeby i użyteczności projektowanego funduszu inwestycyjnego, jak również podzielając motywa skłaniające Wydział krajowy do przedłożenia wniosków dotyczących zmiany innych postanowień statutowych, przedkłada Wys. Sejmowi poniżej zamieszczone wnioski w stylizacyi Wydziału krajowego z następującemi uwagami:

1. Komisya bankowa uważa za rzecz konieczną, by zarządy trzech funduszów, mających na celu popieranie wytwórczości kraju t. j. funduszu inwestycyjnego, przemysłowego i przemysłowo-rolniczego pozostawały ze sobą w ustawicznym jak najściślejszym kontakcie i porozumieniu, bo jedynie w ten sposób może być osiągnięty wspólny tym funduszom cel t. j. planowa, systematyczna akcya w kierunku podniesienia produkcyjności kraju we wszystkich ważniejszych dziedzinach wytwórczości.

2. Pokrewny cel funduszu inwestycyjnego i przemysłowego, skłania Komisyę bankową do zwrócenia uwagi Wydziału krajowego na potrzebę wzięcia pod rozwagę sprawę ewentualnego połączenia zarządu tych 2 funduszów, względnie zupełnego zlania ich w jedną całość, zwłaszcza gdyby się w praktyce okazać miała niepraktyczność odrębnego, samoistnego ich bytu.

3. Zbyt szczupła w stosunku do zakreślonego celu dotacya funduszu inwestycyjnego z jednej strony, a zbyt może hojne dotowanie rezerw bankowych, które już dzisiaj przekroczyły kapitał zakładowy banku, z drugiej strony, skłonić powinna w przyszłości Wydział krajowy do wzięcia pod rozwagę myśli podwyższenia dotacyi funduszu inwestycyjnego n. p. do wysokości 50 lub 60% corocznych zysków bankowych z przeznaczeniem reszty na dotacyę funduszów rezerwowych.

4. O ile pomoc funduszu inwestycyjnego nie nastąpi przez nabywanie udziałów (akcyj), przyczem Komisya bankowa zwraca uwagę na konieczność intenzywniejszego i częstszego zastosowania zaniedbanej w naszym kraju a najsilniejszej formy asocyacyi gospodarczej t. j. spółki akcyjnej tudzież najnowszego typu spółkowego t. zw. spółki z ograniczoną poręką — lecz przez udzielanie kredytu na kapitał zakładowy, należy zdaniem Komisyi, pożyczki takie co do terminu spłaty stosować ściśle do rodzaju przedsiębiorstwa, unikając wszelkiego biurokratycznego szablonu i wszelkiej stałej formułki. Zdaniem Komisyi, nie tyle sama niskość stopy procentowej, ile raczej niewypowiedzialność kapitału pożyczkowego i dogodność spłaty pod względem jej terminu stanowić będzie główną pomoc i dogodność pożyczki z funduszu inwestycyjnego.

5. Wobec wzrastającego szybko zapotrzebowania zarówno pożyczek komunalnych przez większe miasta i powiaty, jak pożyczek kolejowych przez kraj i miasta (lwowskie koleje elektryczne), Komisya, chcąc uniknąć konieczności dalszego podwyższenia gwarantowanej sumy pożyczek komunalnych i kolejowych już w przyszłym może roku, postanowiła w porozumieniu z JE. p. Marszałkiem krajowym podwyższyć gwarancyę kraju do sumy 50 milionów koron zarówno przy komunalnych jak kolejowych obligacyach.

Zarazem pozwala sobie Komisya zwrócić uwagę Wydziału krajowego na potrzebę przedłużenia terminu amortyzacyjnego dla pożyczek komunalnych przez wprowadzenie nowego typu pożyczek 60 letnich. Zaleca się to także ze względu na konkurencyę zagranicznych banków, które mogą dlatego ofiarować korzystniejsze warunki spłaty niż Bank krajowy.

6. Ponieważ głównym celem funduszu inwestycyjnego powinna być działalność pobudzająca do tworzenia i zakładania nowych przedsiębiorstw produkcyjnych, a powodzenie takiego przedsiębiorstwa zależy — jak wiadomo — przeważnie od moralnych i ekonomicznych przymiotów właściciela (dzielność charakteru i fachowość), w drugim zaś dopiero rzędzie od wysokości włożonego weń kapitału, należy z funduszu inwestycyjnego przedewszystkiem popierać jednostki pod każdym względem osobiście dzielne, dające charakterem i fachowością możliwie najwyższą gwarancyę odpowiedniego kierownictwa nowem przedsiębiorstwem.

7. Pragnąc przyspieszyć wejście w życie funduszu inwestycyjnego, nie widzi Komisya bankowa żadnej przeszkody, by Bank krajowy udzielał a conto przyszłych dotacyj zaliczki do wysokości 500.000 K funduszowi inwestycyjnemu za odpowiedniem oprocentowaniem zaliczonego kapitału.

Na podstawie powyższych wywodów Komisya bankowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. 1. Sejm ustanawia krajowy fundusz inwestycyjny w wysokości pięciu milionów koron, przeznaczony na popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu rolnictwa, górnictwa i handlu bądź to przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez tworzenie lub popieranie organizacyi kooperacyjnych, bądź też wogóle przez działanie w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

2. Sejm przeznacza z bilansów Banku krajowego począwszy od bilansu za r. 1907 na dotacyę tego funduszu tę coroczną nadwyżkę dochodów Banku, która służyć miała na powiększenie kapitału zakładowego, a która po dojściu tego kapitału do kwoty 4,400.000 K, miała być oddawaną do dyspozycyi Sejmowi.

3. Przekazywanie tej nadwyżki do krajowego funduszu inwestycyjnego ma się odbywać tak długo, dopóki fundusz ten z samych tylko nadwyżek, bez doliczania jakichkolwiek odsetek i ewentualnych zysków nie urośnie do kwoty pięciu milionów koron.

4. Fundusz inwestycyjny będzie osobno administrowany, zarachowywany i bilansowany przez Bank krajowy na podstawie przepisów, wydanych przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcyi Banku krajowego.

II. Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisyj aż do dalszej wysokości dwudziestu milionów koron imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancyą do wysokości pięćdziesięciu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero, o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

III. Kraj gwarantuje dopełnienia zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj kolejowych, aż do dalszej wysokości dwudziestu milionów koron imiennej wartości, czyli razem z dotychczas przyjętą gwarancyą do wysokości pięćdziesięciu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Banku krajowego, pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacyach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl §. 64. lit. *b*. walory kolejowe, specyalny fundusz rezerwowy, utworzyć się mający dla obligacyj kolejowych (§. 76.), następnie cały majątek Banku krajowego (§. 67.), a dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczone aktywa na pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

IV. Sejm uchyla postanowienia §§. 3 B. C. D. n., 4., 2., 36., 43., 102., 109. B. 2., 112., 2. statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala je w osnowie następującej:

§. 3. B. Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek spłacalnych ratami:

1. Państwu, funduszowi krajowemu, powiatom i gminom;

2. towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z dnia 9. kwietnia 1873 Nr. 70. dz. p. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów przyjętą zgodnie z ustawą;

3. spółkom wodnym na cele w ich zakres statutowy wchodzące (§. 36.);

4. wszelkim innym prawno publicznym korporacyom, mającym swą siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swoich potrzeb.

Wszystkie te pożyczki udzielane będą w obligacyach komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek.

Pożyczki udzielane funduszowi krajowemu wymagają Najwyższego zatwierdzenia.

Oprócz tych pożyczek, udzielanych bezpośrednio wymienionym wyżej osobom prawnym, wolno Bankowi krajowemu nabywać w drodze cesyi pretensye osób trzecich, przysługujące im do Państwa, kraju i innych prawno publicznych korporacyj w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem i na podstawie tak nabytych pretensyj obligacye komunalne emitować. Wszystkie obligacye komunalne wszelkich emisyj, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać sumy 50,000.000 (pięćdziesięciu milionów) koron imiennej wartości.

Do emisyi obligacyj komunalnych ponad ogólną sumę pięćdziesięciu milionów koron imiennej wartości, potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj komunalnych pierwszej i następnych emisyj, aż do łącznej wysokości pięćdziesięciu milionów koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacyj komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specyalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacyj komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem, a dopiero o ileby wyżej wymienione fundusze nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyj komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

§. 3. C. Oddział kolejowy obejmuje udzielanie spłacalnych ratami pożyczek Państwu, krajowi i prywatnym przedsiębiorstwom kolejowym w kraju.

Pożyczki te udzielane będą odbiorcom w obligacyach kolejowych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacye kolejowe, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 50,000.000 koron imiennej wartości.

Do emisyi obligacyj kolejowych ponad powyższą sumę potrzebne jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacyj kolejowych aż do wysokości 50,000.000 koron imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzytelności Banku krajowego, pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacyach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl §. 64. lit. *b* walory kolejowe, specyalny fundusz rezerwowy utworzyć się mający dla obligacyj kolejowych (§. 76.), następnie cały majątek Banku krajowego (§. 67.) a dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczone aktywa na pokrycie w mowie będących zobowiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

§. 3. D. n. przyjmowanie poręki za kredytowane przez Rząd podatki spożywcze i kredytowaną Wydziałowi krajowemu należytość za sól.

§. 4. 2) na zapisane w księgach hipotecznych domy murowane mieszkalne, mogące podlegać podatkowi domowo czynszowemu w miejscowościach, które oznaczy Wydział krajowy.

§. 36. Bank udzielać będzie pożyczki w obligacyach komunalnych:

1. Państwu, funduszowi krajowemu, powiatom i gminom:

a) na spłatę lub ułatwienie spłaty wysoko oprocentowanych długów;

b) na inwestycye i przedsiębiorstwa produkcyjne, oraz na zakładanie lub zasilanie powiatowych lub gminnych zakładów kredytowych;

c) na cele użyteczności publicznej, nie wchodzące w zakres bieżącej gospodarki.

2. Towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9 kwietnia 1873 Nr. 70. Dz. p. p. i kasom oszczędności powiatowym lub gminnym, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą zgodnie z ustawą, celem dostarczenia obrotowego funduszu, szczególnie dla udzielania pożyczek na realności włościańskie, pod warunkami odpowiadającymi potrzebom kredytu włościańskiego, jednak przy przestrzeganiu istniejących dla tych instytucyj statutowych i odnośnych prawnych postanowień.

3. Spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z 30. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 93. i ustawy krajowej z 14. marca 1875 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38. na cele wskazane statutem Spółki Pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów robót, na których pokrycie zaciągniętą zostaje. Jeżeli pożyczkę zaciąga spółka wodna, subwencyonowana przez kraj lub państwo, pożyczka nie może przekraczać wysokości kosztów niepokrytych subwencyą.

4. Wszelkim innym prawno publicznym korporacyom, mającym swoją siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swoich potrzeb.

Przyznanie pożyczki w obligacyach komunalnych nastąpić może tylko za uchwałą Rady nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcyi, a zatwierdzoną przez Wydział krajowy.

Udzielanie pożyczek komunalnych gminom wiejskim, tudzież gminom miasteczek i miast, nieposiadających osobnych statutów, zależne jest od uchwały Rady powiatowej, uznającej istotną pożyteczność i potrzebę zaciągnięcia pożyczki na jeden z celów powyżej wymienionych.

O każdej pożyczce komunalnej, kwotę 200.000 (dwakroć stotysięcy) koron przenoszącej, tudzież o każdej pożyczce komunalnej, udzielonej gminie lub powiatowi, przedtem już jakąś zaliczką lub pożyczką obciążonym, Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdania na najbliższej sesyi sejmowej.

§. 43. Bank krajowy wydawać może obligacye komunalne na podstawie i do wysokości pożyczek komunalnych, udzielonych państwu, funduszowi krajowemu, powiatom lub gminom, dalej towarzystwom zaliczkowym, utworzonym na podstawie ustawy z 9. kwietnia 1873 r. Dz. p. p. Nr. 70, powiatowym lub gminnym kasom oszczędności, wszystkim tym instytucyom za poręką gmin lub powiatów, przyjętą

zgodnie z ustawą, wreszcie spółkom wodnym, utworzonym na podstawie ustawy państwowej z dnia 30. maja 1869 Dz. p. p. Nr. 93 i ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 38, a to do wysokości tych pożyczek (§. 36), wreszcie wszelkim innym prawno publicznym korporacyom, mającym siedzibę w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, a wyposażonym w prawo nakładania danin dla pokrycia swych potrzeb

§. 102. Gdy kapitał zakładowy Banku dojdzie do czterech milionów czterechkroć stu tysięcy koron, nadwyżka coroczna przychodów Banku krajowego, która dotąd służyła na powiększenie kapitału zakładowego Banku, o ile nie będzie potrzebną na utrzymanie go w powyższej wysokości, oddawaną będzie na utworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego, którego przeznaczeniem będzie: popieranie gospodarczego rozwoju kraju na polu przemysłu, rolnictwa, górnictwa i handlu, bądźto przez dostarczanie zakładowego kredytu lub kapitału dla przedsiębiorstw krajowych, bądź przez tworzenie lub popieranie organizacyi kooperacyjnych, bądźto w ogóle przez działanie w celach rozwoju i popierania ogólnej wytwórczości gospodarczej kraju.

Krajowy ten fundusz inwestycyjny ma być tak długo rzeczonemi nadwyżkami dochodów Banku krajowego stopniowo i corocznie dotowanym, dopóki z samych tych nadwyżek nie urośnie do kwoty pięciu milionów koron, poczem o przeznaczeniu i sposobie użycia dalszych nadwyżek Banku krajowego — Sejm postanowi.

Krajowy fundusz inwestycyjny będzie wedle przepisów, wydanych przez Wydział krajowy po wysłuchaniu zdania Dyrekcyi Banku krajowego, osobno administrowany przez Bank krajowy, zarachowywany i bilansowany.

§. 109. B. 2. przyznawanie na wniosk Dyrekcyi pożyczek komunalnych (§. 36.) i potwierdzanie na obligacyach komunalnych, że zostały wydane na podstawie pożyczki udzielonej państwu, funduszowi krajowemu, gminie, powiatowi, względnie towarzystwu zaliczkowemu, kasie oszczędności powiatowej lub gminnej za poręką gminy lub powiatu, przyjętą zgodnie z ustawą, dalej spółce wodnej lub też jakiejkolwiek innej korporacyi prawno publicznej w kraju, mającej prawo nakładania danin dla pokrycia swych potrzeb — albo, że wydano je na podstawie nabytych przez Bank w drodze cesyi pretensyi osób trzecich, przysługujących im do którejkolwiek z powyższych osób prawnych (§. 47. lit. g).

§ 112. 2. ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych i kolejowych i wysokości dodatku na koszta zarządu (§§ 11. 37. i 58) oraz ustanowienie stopy procentowej prowizyi zwłoki (§. 14.).

Przewodniczący:
Wł. Kraiński.

Sprawozdawca:
Leo.

L. s. 1.795/1907. We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Aleg. 192

Sprawozdanie

Komisyi solnej o czynnościach krajowego biura sprzedaży soli.

Wysoki Sejmie!

Komisya solna przystępuje do zdania sprawy Wysokiemu Sejmowi o czynnościach biura sprzedaży soli przy Wydziale krajowym za rok 1906 z tem samem zadowoleniem, z jakiem począwszy od roku 1894 stwierdzać jej przychodziło z roku na rok ustawiczny rozwój pomyślny tego przedsiębiorstwa krajowego, ciągłe doskonalenie się jego organizacyi — z wielką korzyścią dla całej ludności kraju, z zyskiem dla funduszu solnego i z chlubą dla autonomicznej administracyi.

Na te pomyślne pod każdym względem wyniki organizacyi sprzedaży soli pod zarządem Wydziału krajowego składa się współdziałanie rozmaitych czynników.

W pierwszym rzędzie naturalnie zawdzięczać je należy energii i sprawności tego zarządu, jego prawdziwie kupieckiej przedsiębiorczości i ruchliwości, przy niezrównanej zręczności w pokonywaniu lub omijaniu napotykanych trudności.

Lecz ze sprawiedliwem uznaniem podnieść także należy chętną życzliwość, z jaką krajowy zarząd sprzedaży soli spotyka się u wszystkich organów rządowej administracyi monopolu solnego — tak w kraju, jakoteż u władz centralnych we Wiedniu Zapewne, że główną pobudką tej przychylności c. k. władz skarbowych dla naszego krajowego zarządu sprzedaży soli jest zaufanie w jego rzetelną użyteczność dla ogółu ludności — a więc poczucie, iż z pewnością każde jego żądanie jest uzasadnione istotną potrzebą i leży w interesie dobra publicznego. Lecz nie zawsze i takie żądania znajdują u niektórych organów rządowych chętny posłuch. Komisya solna poczuwa się przeto do obowiązku wyrazić wdzięczność i uznanie c. k. zarządowi monopolu solnego za chętne zawsze uwzględnianie w możliwych granicach wszystkich żądań, zmierzających do udogodnienia ludności naszego kraju warunków zaopatrywania się w sól.

W ubiegłym roku, do którego odnosi się niniejsze sprawozdanie, pobrał Wydział krajowy z c. k. salin ogółem przeszło 7.500 wagonów rozmaitych produktów solnych — soli warzonki, soli kamiennej, soli bydlęcej i kainitu, łącznej wartości około 11 milionów koron. Zaopatrywanie zastępstw do sprzedaży soli w potrzebny im zapas towaru jest widocznie dobrze zorganizowane i należycie kontrolowane, skoro w wypadku wywołania przez prywatnych spekulantów w lecie r. z. sztucznego popłochu pomiędzy ludnością niektórych okolic wschodniej części kraju pogłoskami o grożącem niby wstrzymaniu dowozu soli wskutek powszechnego strajku rolnego — krajowy zarząd sprzedaży soli manewr ten od razu udaremnił, a gdy w ciągu tegorocznej zimy z powodu zasp śnieżnych w całym kraju wszelka komunikacya doznała przeszkód niezwykłych, krajowe magazyny soli i zastępstwa do jej sprzedaży, tylko w wyjątkowych wypadkach wyczerpały swoje zapasy, i ludność nie była narażoną na dowolne podnoszenie cen soli w handlu drobiazgowym, jak to dawniej przy podobnych okazyach w regule zdarzało się.

Krajowy zarząd sprzedaży soli przeprowadził w tym roku szczęśliwie do końca usiłowania swoje w dwóch bardzo ważnych kierunkach — mianowicie zabiegi, przez szereg lat podejmowane o wywołanie w kraju produkcyi papieru, potrzebnego do pakowania soli, ażeby nie było potrzeba sprowadzać ten papier z obcokrajowych fabryk, i starania o to, ażeby w zachodnich powiatach, w rejonie soli kamiennej, mogły być zastępstwa Wydziału krajowego do sprzedaży soli tak samo zorganizowane, jak są we wschodnich powiatach urządzone zastępstwa do sprzedaży soli warzonki.

Dostarczanie papieru do opakowywania soli, wyrabianego w kraju, udało się Wydziałowi krajowemu zabezpieczyć sobie w warunkach tak pomyślnych, jak dawniej nie przypuszczano nawet, ażeby to było możliwem. Bez żadnego finansowego przyczynienia się funduszu solnego urządzoną została w tym celu w Diatkowcach pod Kołomyją papiernia w bezpośredniem sąsiedztwie drugiego zakładu, w którym się przykrawuje i zeszywa kartony do pakowania topek soli warzonki, tudzież mielonej soli kamiennej w przepisanych wymiarach jednolitych. Oszczędność na papierze krajowym wynosi dla funduszu solnego około 19.000 K rocznie, a obie fabryki, t. j. papiernia i kartoniarnia zatrudniają stale już teraz 180 robotników.

Dokonane z początkiem r. 1906 nabycie na własność krajowego funduszu solnego dwóch młynów do mielenia soli kamiennej w Bochni i Wieliczce, których konkurencya nie dopuszczała dotychczas do jakiejkolwiek organizacyi, zapewniającej ludności należytą cenę i ochronę przed domieszkami fałszującemi gatunek soli — usunęło od razu tę konkurencyę. A gdy nadto Wydział krajowy zawarł z najsilniejszemi firmami solnemi w Bochni i Wieliczce układ, względem podziału rejonu zbytu soli — mógł on opanować o tyle zbyt soli kamiennej, która w Galicyi się rozchodzi, że sprzedał jej około 1.100 wagonów, gdy w latach poprzednich sprzedawał 200—300 wagonów.

Pozostaje jeszcze tylko do usunięcia konkurencya magazynów dla sprzedaży soli, utrzymywanych na stacyach c. k. kolei państwowych pod zarządem c. k. Ministerstwa kolejowego. Wydział krajowy wdrożył starania o przejęcie tych magazynów w swój zarząd. Gdy jednakowoż dotąd nie otrzymał stanowczej w tej sprawie odpowiedzi wnosi Komisya solna, ażeby Wysoki Sejm raczył przypomnieć ją c. k. Rządowi.

Tak samo popiera Komisya zdanie Wydziału krajowego, iż należałoby starać się u c. k. Rządu o przyznanie kredytu dłuższego niż półroczny także i dla soli kamiennej, aby z zysku, z tego przedłużonego kredytu czerpanego, można było pokryć przynajmniej część kosztów pakowania soli kamiennej w kilogramowe pakiety.

C. k. Rząd uwzględnił żądanie, wyrażone przez Wysoki Sejm i urządził produkcyę soli bydlęcej w salinie kosowskiej, wskutek czego fundusz krajowy solny będzie uwolniony od strat, na jakie był narażony przez kruszenie się soli topkowej podczas transportu furmankami włościańskiemi z żupy w Kosowie do najbliższej stacyi kolejowej, oddalonej o kilkanaście kilometrów.

Dotąd jednakowoż nie ustały nieprzyjemności, wynikające dla krajowego zarządu sprzedaży soli przez konkurencyę prywatnych handlarzy, wskutek manipulacyi ich solą bukowińską, sprowadzaną do Galicyi z Kaczyki. Ażeby przeto kres położyć tym sztuczkom konkurencyjnym, nie ma innego sposobu, jak starać się uzyskanie pewnego kontyngentu soli z Kaczyki co walkę konkurencyjną prywatnych handlarzy z Wydziałem krajowym za pomocą soli kaczyckiej uczyniłoby niemożliwą.

W salinie kałuskiej przedsięwzięto adaptacye, które uczynią możliwem znaczne zwiększenie produkcyi kainitu, czem zaspokoi się w zwiększonej mierze wzrastający ustawicznie popyt rolników o nawozy sztuczne z soli potasowych. C. k. Rząd prowadzi studya w tym kierunku, ażeby zaprowadzić w Galicyi fabrykacyę skoncentrowanych soli potasowych. Życzyć należy, ażeby te studya doprowadziły do pomyślnych wyników. Spełniłby się tym sposobem ważny postulat naszego rolnictwa.

Zupełnie słuszne i ze wszech miar są uzasadnione starania o to, ażeby zarządy salinarne ponosiły pewne ofiary na rzecz tych miejscowości, gdzie istnieją żupy solne. Żupy jako zakłady rządowe nie opłacają bowiem podatków a przeto i dodatki do podatków na lokalne potrzeby ich nie dosięgają. Analogicznie jak monopolowe fabryki tytoniu dobrowolnie ponoszą pewne ofiary na cele lokalne, po-

winien także c. k. zarząd monopolu solnego przyzwolić na to, ażeby miejscowości, w których istnieją żupy solne, doznawały z tego jakichś korzyści, jak np. ażeby otrzymywały z salin jakiś datek na utrzymanie szkół, na koszta utrzymania ulic i placów, na oświetlenie i t. p.

Przydzieloną Komisyi solnej do sprawozdania petycyę adjunkta Biura solnego, p. Ludwika Marcinkiewicza o zaliczkę na płacę załatwiamy wnioskiem zgodnym z tem, co wnosi w sprawie p. Marcinkiewicza Wydział krajowy.

Petycyę p. Maryi Gerard-Festenburgowej, wdowy po funkcyonaryuszu zarządu sprzedaży soli o dar z łaski załatwiamy wnioskiem takim samym, jak w poprzednich sesyach.

W myśl uwag powyższych Komisya solna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie sprzedaży soli Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyznał Wydziałowi krajowemu dłuższy kredyt niż półroczny w rachunku sprzedaży soli kamiennej.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby utrzymywane dotąd pod zarządem c. k. kolei państwowych magazyny dla sprzedaży soli na niektórych stacyach c. k. kolei państwowych zwinął, i odstąpił tę sprzedaż Wydziałowi krajowemu.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyznał Wydziałowi krajowemu galicyjskiemu odpowiedni kontygent soli do poboru z c. k. saliny w Kaczyce na Bukowinie.

5. Sejm ponawia wezwanie, ażeby c. k. Rząd starał się o ogólne zniżenie cen soli — tak warzonki, jakoteż i soli bydlęcej.

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby nie ustawał w staraniach o zaprowadzenie w Galicyi fabrykacyi skoncentrowanych soli potasowych — ewentualnie przy współdziałaniu Wydziału krajowego.

7. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyzwolił na pewne świadczenia c. k. salin na rzecz tych gmin, w których żupy solne istnieją.

8. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia adjunktowi biura solnego, p. Ludwikowi Marcinkiewiczowi z fundnszu solnego zaliczki na płacę w kwocie 4.000 koron spłacalnej w 120 ratach miesięcznych i zabezpieczonej policą asekuracyjną.

9. Sejm przyznaje pani Maryi Gerard-Festenburgowej, wdowie po urzędniku krajowego zarządu sprzedaży soli jednorazowy dar z łaski w kwocie 400 koron.

10. Petycye Ls. 214 i 234 gmin Hołyń i Kropiwnik w sprawie pozwolenia na czerpanie surowicy solnej hodowcom bydła z tychże gmin, odstępuje się c. k. Rządowi do uwzględnienia.

Zastępca przewodniczącego:
Korytowski.

Sprawozdawca:
Merunowicz.

Ls. 1.573/1907. We Lwowie, dnia 1. marca 1907.

Aleg. 193

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Departamentu V-go Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906 i o sprawozdaniu Pana Inspektora szpitali krajowych za rok 1906.

Wysoki Sejmie!

Jak lat poprzednich tak i tegoroczne sprawozdanie składa się ze sprawozdania Departamentu i ze sprawozdania Pana Inspektora szpitali krajowych, które w osobnych broszurach Wysokiemu Sejmowi przedłożone zostały.

Sprawozdanie Departamentu obejmuje pogląd na gospodarkę finansową roku 1904, na wyniki w tym dziale gospodarstwa krajowego w tymże roku uzyskane i omawia ważniejsze sprawy obecnie w toku będące.

W roku 1904 wydano z funduszu krajowego na cele zdrowia publicznego, po strąceniu dochodów kwotę 3,221.642 K, zatem o 445.008 K więcej, aniżeli było budżetem preliminowane, a o 50.444 K więcej, aniżeli wydano na te cele w roku 1903. Przekroczenie to jest zupełnie usprawiedliwione zwiększeniem się wydatków na leczenie chorych, skutkiem zwiększonej liczby dni leczenia, czyli jest wynikiem konieczności ustawowej, od jakości gospodarki niezależnej.

W porównaniu z rokiem poprzednim t. j. rokiem 1903, w którym wydano 200.850 K więcej, jak w roku 1902, wynik ten przedstawia się pomyślnie, jeżeli się uwzględni, że przyrost dni leczenia w roku 1904 wynosił 81.678, zatem był większy o 12.268 aniżeli w roku 1903, w którym wynosił 69.410 dni leczenia. Okoliczność ta świadczy niewątpliwie, że gospodarka funduszami krajowymi była w roku 1904 bardzo oszczędna.

Znaczne podnoszenie się wydatków w obec i wbrew preliminowanemu budżetowi świadczy o znacznym wzroście koniecznych nieuniknionych potrzeb. Jak to Komisya sanitarna starała się w zeszłorocznem sprawozdaniu wykazać, wzrost ten wydatków postępuje bardzo szybko i nierównomiernie ze wzrostem budżetu krajowego. — Cyfrowe zestawienia z lat 6 ciu wykazały, że wydatki na cele zdrowotne wynosiły w roku 1903 12·70% ogólnego budżetu krajowego, a nadto, że przeciętnie w tych latach wynosiły 12·66% ogólnego budżetu. Z zestawienia tego wnosićby można, że stosunek wydatków na cele zdrowia publicznego do budżetu krajowego był w tych latach jednakowy. — Równocześnie jednak pokazało się, że przyrost nieuniknionych, koniecznych do zaspokojenia potrzeb, t. j. przyrost liczby dni leczenia z roku na rok wzrastał w daleko szybszem tempie w ciągu całego 6-cio-lecia, nielicującem ze wzrostem budżetu krajowego. Z obliczeń tych wynikło, że gdyby wydatki na cele zdrowia publicznego były wzrosły równomiernie ze wzrostem liczby dni leczenia, powinnyby były się podnieść w roku 1903 do wysokości 16·23% ogólnego budżetu krajowego.

Jeżeli przez ten szybszy wzrost koniecznych potrzeb, wydatki odpowiednio nie wzrosły; jeżeli równowaga budżetowa została utrzymana, to zawdzięczyć należy tej okoliczności, że zostały zaprowadzone i uzyskane znaczne oszczędności w tym dziale gospodarki krajowej. Gdy atoli oszczędności można tylko doprowadzić do pewnych granic, poza które iść niemożna, przeto spodziewać się należy,

że w latach najbliższych ten wzrost wydatków na pokrycie nieuniknionych potrzeb będzie się coraz więcej ujawniał i będzie groził naruszeniem równowagi budżetowej. Na okoliczność tę zwraca Komisya sanitarna uwagę Wysokiego Sejmu, przewidując, że w latach przyszłych będzie trzeba koniecznie podnieść dotacyę na cele zdrowia publicznego.

Cyfry z obecnie omawianego sprawozdania wyjęte a odnoszące się do roku 1904 wykazują tesame stosunki co w ubiegłem sześcioleciu i stanowią nowe potwierdzenie poglądów, jakie Komisya sanitarna w roku zeszłym wypowiedziała.

Jak długo oszczędności są uzyskane skutkiem i w ramach lepszej gospodarki, jak długo nie tamują rozwoju tego działu gospodarstwa krajowego, są niewątpliwie wielką zasługą Wydziału krajowego, a ponieważ niema wątpliwości, że rozwój istnieje, a w szczególności w dziale szpitalnictwa prowincyonalnego szybciej obecnie postępuje, aniżeli w latach nieco odleglejszej przeszłości, to za tę gospodarkę należy się Wydziałowi krajowemu pełne uznanie.

W obliczeniu kosztów leczenia w Alegacie II-gim znachodzimy, że w obu szpitalach krajowych, w zakładach położniczych i w zakładzie dla obłąkanych w Krakowie a nadto w szpitalach powszechnych w Białej, Brodach, Gorlicach, Jaśle, Kołomyi, Przemyślanach, Śniatynie i Żółkwi dzień leczenia kosztuje więcej, aniżeli pobierana taksa szpitalna. W szpitalach krajowych ten niestosunek wyjaśnia się okolicznością, że te szpitale posiadają osobne fundusze, od których odsetki pokrywają różnicę. W szpitalach zaś prowincyonalnych, które się utrzymują z taks za leczenie, stan ten Komisya sanitarna musi uważać jako bardzo niekorzystny. Fundusz krajowy wprawdzie zyskuje na taksach, jaki płaci za leczenie ubogich chorych i nieco mniej wydaje za leczenie chorych w szpitalach prowincyonalnych, ale zato tracą na tem wiele odnośne szpitale, których rozwój tym sposobem może być tamowany. Zaradzić temu trudno, gdyż ten niestosunek wynika ze sposobu obliczania taks, przepisanego ustawą.

Zaległe koszta leczenia stanowią jak zawsze bardzo znaczną sumę, bo 1,401.988 koron 43 gr. — W sprawie tej zabierała Komisya sanitarna głos każdo rocznie a i obecnie doradza Wydziałowi krajowemu energiczniejsze jak dotychczas kroki wobec kas chorych, które co roku mają coraz to wyższe zaległości i tłómacząc się brakiem funduszów, żądają i będą żądać odpisania tychże.

W sprawie budowy brakujących klinik lekarskich oraz usunięcia kliniki dermatologicznej i okulistycznej z krajowego szpitala we Lwowie; w sprawie ulepszeń i inwestycyi w szpitalu powszechnym we Lwowie; w sprawie podwyższenia płac personalu lekarskiego i administracyjnego szpitala powszechnego we Lwowie, oraz szpitala Ś-go Łazarza w Krakowie; w sprawie postępu budowy w zakładzie dla umysłowo chorych na Kulparkowie i w sprawie budowy zakładu dla umysłowo chorych w zachodniej części kraju, Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi osobne sprawozdania. — O ile te sprawy będą przydzielone Komisyi sanitarnej, nie omieszka o nich zdać sprawy Wysokiemu Sejmowi.

Z przyjemnością dowiaduje się Komisya sanitarna, że sprawa budowy nowej kliniki psychiatrycznej w Krakowie, jak na nasze stosunki tak niedawno zapoczątkowana, pomyślny bierze obrót i w roku bieżącym budowa ma już być rozpoczętą.

Rozszerzenie kliniki dermatologicznej krakowskiej o 20 łóżek zostało po porozumieniu się c. k. Rządu z Wydziałem krajowym pomyślnie załatwione.

Sprawę budowy zakładu położniczego w Krakowie uważa Komisya sanitarna za rzecz piekącą i nie cierpiącą zwłoki. Wysoki Sejm zna stan oddziału położniczego w Krakowie z obrazu, jaki nakreślili Posłowie krakowscy przed 2-ma laty w Wysokiej Izbie, zna je z corocznych sprawozdań Pana Inspektora szpitali i z przedstawień Komisyi sanitarnej. Komisya sanitarna apelowała w zeszłorocznem sprawozdaniu do członków Koła polskiego o poparcie i przyspieszenie sprawy u władz centralnych w Wiedniu. — Niestety zaznaczyć trzeba, że sprawa niewiele postępuje i wciąż jest jeszcze w stadyum badania i opracowywania planów i kosztorysów. Diesięć lat już przeszło rzecz wciąż jest na porządku dziennym, a do końca jeszcze daleko. Komisya sanitarna musi i w tym roku zaznaczyć żal, że sprawa powstania tego zakładu tak powoli idzie i musi prosić Wys. Sejm, aby jużto wezwał c. k. Rząd, jużteż polecił Wydziałowi krajowemu przyspieszenie tej sprawy.

Oświetlenie szpitala krajowego w Krakowie światłem elektrycznem jest w stadyum dodatkowych rokowań Wydziału krajowego z gminą miasta Krakowa, a nadto jest w opracowaniu ustalenie ostateczne kosztorysu. O ile Komisyi sanitarnej wiadomo, prace przygotowawcze w ostatnich dniach ukończone zostały, zatem umowa z gminą miasta Krakowa będzie mogła być zawartą i uchwała Wys. Sejmu z dnia 21. listopada 1905 zostanie w życie wprowadzoną, tak, że szpital Ś-go Łazarza już w najbliższym czasie będzie oświetlony elektrycznie, skoro tylko zostanie wstawiona potrzebna kwota do budżetu na rok bieżący.

Wśród ogólnego dopominania się urzędników o podniesienie płac, wnieśli byli urzędnicy zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie petycyę, którą Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu do rozpatrzenia. Wydział krajowy z uwagi, że urzędnicy w Kulparkowie są lepiej sytuowani, aniżeli urzędnicy szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie, uznał że petycya nie zasługuje na uwzględnienie.

Sprawa przyjmowania osesków z mamkami w Krakowie wymagała nowych zarządzeń Wydziału krajowego. Gdy szpital św. Ludwika odmówił dalszego przyjmowania osesków zdrowych, w roku 1902 zawarł był Wydział krajowy umowę z Siostrami Miłosierdzia w Łobzowie, które się podjęły przyjmowania osesków zdrowych, co też przez trzy lata, aż po koniec roku 1905 miało miejsce. Gdy atoli się okazało, że zakład ten nie odpowiadał w zupełności wymaganiom, a nadto, że z powodu utrudnionej kontroli szpital pomieszczał w nim dzieci niemal wszystkich 6-ciu kategoryi wymienionych w uchwale Wysokiego Sejmu z r. 1886 (Nr. 52 Dz. u. kr.), których część, o ile starczy fundusz podrzutków, z niego powinna być utrzymywaną, a część z funduszów gminy miasta Krakowa, po zbadaniu tej sprawy, zniesiono zakład w Łobzowie. Po przeprowadzeniu rokowań z gminą miasta Krakowa wydano zarządzenie: aby o ile starczy fundusz podrzutków dzieci z wyż wymienionych 6-ciu kategoryi utrzymywane były z tego funduszu, a w razie wyczerpania funduszu podrzutków na kilka pierwszych kategoryi, dzieci należące do następnych kategoryi, były oddawane gminie miasta Krakowa na utrzymanie z prawem regresu do gmin przynależności.

Tym sposobem została rzecz urzędownie i prawnie załatwioną, w rzeczywistości jednak za załatwioną uważać jej niemożna, gdyż funduszem podrzutków administruje szpital krakowski, a ten niema właściwie miejsca, gdzieby te dzieci mógł poumieszczać. Pewna kategorya dzieci ma być karmiona w oddziele położniczym szpitalnym, gdzie najmniej jest miejsca na ich pomieszczenie, inne kategorye mają być lokowane u mamek poza szpitalem. Sprawa ta wymaga koniecznie zbadania, opinii zawodowej lekarskiej i postanowień, któreby rzecz stanowczo regulowały.

Do ważniejszych spraw należy zaliczyć stosunek Wydziału krajowego do szpitala św. Zofii we Lwowie. W ubiegłym roku upłynął termin umowy, jaka istniała między Wydziałem krajowym a szpitalem św. Zofii, mocą której Wydział krajowy płacił ryczałtowo 32 000 koron rocznie za utrzymanie dzieci nadsełanych ze szpitala lwowskiego. Jak to już ze sprawozdań pana inspektora wiadomo, szpital św. Zofii, którego egzystencya w znacznej części opiera się na ofiarności i dobroczynności publicznej, od lat kilku znajduje się w trudnych warunkach materyalnych, istnieją trudności w administracyi zakładu, a Wydział krajowy przyszedł do przekonania, że szpital ten nie odpowiada potrzebom i wymogom zakładu leczniczego.

W tych warunkach, w chwili przełomowej, gdy miała być odnowiona umowa Wydziału krajowego z Komitetem szpitala, Wydział krajowy był skłonny do podwyższenia ryczałtu rocznego o 4.000 K, jak niemniej był gotów płacić dziennie po 1 K 80 h za oseska pod warunkiem, że Komitet poczyni w szpitalu konieczne ulepszenia i zapewni Wydziałowi krajowemu możność kontrolowania administracyi rachunkowej i gospodarki szpitala.

Komitet nie zgodził się na te warunki z powodu braku funduszów i trudnego materyalnego położenia i w zamian oświadczył gotowość oddania szpitala w zarząd kraju.

Nadmienić tu atoli należy, że od kilku lat istnieją między c. k. Rządem a Komitetem szpitala rokowania o pomieszczenie w szpitalu św. Zofii kliniki pedyatrycznej, a to na mocy dawniejszego zobowiązania szpitala św. Zofii wobec c. k. Rządu. Mianowicie c. k. Rząd raz był udzielił przed laty 10.000 zł. subwencyi szpitalowi św. Zofii pod warunkiem, że w razie, gdyby we Lwowie powstał przy uni-

wersytecie wydział lekarski, szpital odda dwie sale z chorymi na cele kliniczne. Zobowiązanie to szpital św. Zofii przyjął.

Rokowania, które się z okazyi tego zobowiązania rozpoczęły, doprowadziły obecnie do tego, że szpital św. Zofii zdecydował się wybudować pawilon dla kliniki pedyatrycznej i zawrzeć umowę co do utrzymania dzieci w klinice leczonych. Niema wątpliwości, że kwestya pomieszczenia kliniki pedyatrycznej w szpitalu św. Zofii i ewentualna umowa z c. k Rządem rzecz nieco komplikują i że skutkiem tego Wydział krajowy w sprawie objęcia w zarząd kraju szpitala św. Zofii postanowienia nie powziął, tylko rzecz pierwej zbadać postanowił.

Ponieważ rzecz jest obecnie w chwili przejściowej, zatem zapanował stan tymczasowy, w którym na razie szpital pozostaje w zarządzie Komitetu, a Wydział krajowy wstawił na rok 1907 do budżetu ryczałt podwyższony o 4.000 K i kwotę 4.000 K na ewentualne opłacenie odsełanych szpitalowi osesków.

Z chwilą gdy Wydział krajowy przyszedł do przekonania, że szpital św. Zofii nie czyni zadość wymogom i potrzebom zakładu leczniczego, a na poprawę stosunków nawet podniesieniem rocznego ryczałtu wpłynąć nie może, to już ze samego obowiązku czuwania nad stanem zdrowia publicznego, powinien rzecz ująć w swe ręce, a to tem więcej, że rozchodzi się o dzieci i niemowlęta, często bezdomne i bez rodziny, które się skarzyć nie mogą i nie umieją.

Komisya sanitarna sądzi, że szpital św. Zofii położony w bezpośredniem sąsiedztwie wielkiego szpitala lwowskiego, który posiada cały aparat administracyjny, może być wspólnie administrowany, że Wydział krajowy przyłączając szpital św. Zofii do kompleksu gmachów szpitalnych, nie obciąży zbyt wiele administracyi szpitala lwowskiego i już temsamem przeprowadziłby sanacyę istniejących dzisiaj a niekorzystnych warunków szpitala św. Zofii.

Komisya sanitarna nie dziwi się, że Wydział krajowy zrażony może budowaniem klinik uniwersyteckich w czasach powstawania Wydziału lekarskiego we Lwowie, niechętnie spogląda na umowę, jaką zawiera szpital św. Zofii z c. k. Rządem, i uznaje za słuszne, że Wydział krajowy rzecz chce rozpatrzeć. Mimo to atoli zwraca uwagę na okoliczność, że warunki, w jakich szpital św. Zofii z c. k. Rządem zawiera umowę, muszą być dla szpitala korzystne, albowiem przy zawieraniu umowy szpital św. Zofii jest stroną nieposiadającą poza szpitalną nieruchomością żadnych rozporządzalnych funduszów, ani żadnego innego majątku, a która prócz dawniejszych, mało znaczących zobowiązań, udzielenia dwu sal dla chorych klinicznych, niema żadnego, ani ustawowego ani moralnego obowiązku świadczeń, czy to dla c. k. Rządu, czy też dla uniwersytetu.

Gdyby dzisiaj Wydział krajowy miał w zarządzie szpital św. Zofii, to jeżeli nie z innego względu, to z konieczności uzupełnienia wydziału lekarskiego, z czysto moralnych pobudek nie mógłby się usunąć od rokowań z c. k. Rządem w sprawie pomieszczenia kliniki pedyatrycznej, a w takim razie umowa z c. k. Rządem byłaby nierównie dla Wydziału krajowego trudniejszą aniżeli dla szpitala i Wydział krajowy musiałby przytem pewno ponieść ofiary.

Jużto ze względu na wydział lekarski, którego dobro Wydziałowi krajowemu leży na sercu, już też ze względów humanitarnych i wobec ustawowego zobowiązania, Komisya sanitarna doradza Wydziałowi krajowemu, aby po rozpatrzeniu rzeczy, na objęcie szpitala św. Zofii w zarząd krajowy się zdecydował i o ile by to tylko było możebne, aby wziął na siebie zobowiązania w sprawie budowy pawilonu dla kliniki pedyatrycznej i odpowiednie wnioski przedłożył Wysokiemu Sejmowi.

Uznanie szpitala w Dolinie za powszechny i publiczny, po zwalczeniu trudności prawdopodobnie niebawem nastąpi, gdyż rozchodzi się jeszcze tylko o udzielenie ustawie Najwyższej sankcyi.

W kilku szpitalach prowincyonalnych dokonano większych inwestycyi i rozwój w tym kierunku zaznacza się wybitnie i dodatnio.

Z wiosną b. r. ma być rozpoczętą budowa pawilonu na 40—50 łóżek przy szpitalu w Husiatynie.

Nowo wybudowany szpital w Nowym Sączu zupełnie gotów i ukończony.

Nowo wybudowany szpital w Przemyślu otwarty został w styczniu ubiegłego roku.

W Śniatynie ukończono budowę domu administracyjnego i pawilonu dla zakaźnych.

Rozszerzenie szpitala w Stryju zostało ukończone.
Nowy szpital w Złoczowie wykończony zupełnie.
Szpital w Kossowie nowy na ukończeniu.

Tylko powstanie szpitala w Nadwórnie napotyka na trudności, z powodu braku odpowiedniego gruntu. W tym kierunku toczą się rokowania z Ministerstwem rolnictwa o nabycie drogą zamiany z dóbr skarbowych 3-ch morgów pod budowę.

Rozszerzenie szpitala w Stryju przez wybudowanie pawilonu dla wenerycznych chorych w myśl wniosku p. Oleśnickiego napotyka na trudności. Wysoki Sejm okazał gotowość współudziału w kosztach budowy — natomiast c. k. Namiestnictwo uznało, że przed rozpoczęciem budowy szpitala w Nadwórnie nie byłoby odpowiedniem przedłożenie Ministerstwu wniosków co do współudziału c. k. Rządu, a Wydział powiatowy w Stryju nie powziął jeszcze decyzyi, albowiem chce mieć pierwiej świadomość, przynajmniej w przybliżeniu, jakimi by się musiał przyczynić kosztami do tej budowy i prosi dlatego o sporządzenie planu i kosztorysu.

C. k. Namiestnictwo w akcie do Wydziału krajowego motywuje swą opinię tem, że niewiadomo jeszcze dzisiaj, o ileby wybudowanie szpitala w Nadwórnej wpłynąć mogło na stan przepełnienia w szpitala w Stryju i czy w przyszłości potrzeba rozszerzenia tego szpitala istnieć będzie.

Komisya sanitarna nie może podzielać zdania c. k. Namiestnictwa, gdyż szpital ewentualnie powstać mający w Nadwórnej, ani swemi rozmiarami, ani bliskością zbyt wiele na szpital stryjski wpłynąć nie może i jest zdania, że nie stoi na przeszkodzie, aby się c. k. Namiestnictwo z wnioskami do c. k. Ministerstwa zwróciło.

Ważne zarządzenia dla szpitalnictwa krajowego wydał Wydział krajowy okólnikiem z dnia 28. września 1906 r. LW. 90.618, a to w sprawie ambulatoryjnego leczenia chorych w szpitalach prowincyonalnych i w sprawie przyjmowania chorych do szpitali. — Wydział krajowy przyszedł mianowicie do przekonania, że ambulatorya szpitalne nie są dziś potrzebne w celu niesienia pomocy ubogiej ludności, gdyż zadość temu czynią różne powstałe instytucye jak: lekarzy okręgowych, kas chorych, urzędów sanitarnych miejskich, przepisy dla służbodawców i t. p. i że dziś każdy niemal ubogi ma ustawowo zapewnioną pomoc ambulatoryjną lub domową, o ile mu to zaś nie wystarcza, może być przyjęty do leczenia szpitalnego. Dalej widzi Wydział krajowy w ambulatoryach ujemne strony, dla szpitali szkodliwe, gdyż obciążają nazbyt lekarzy, personal służbowy i fundusz szpitalny, a nadto dają pewnej kategoryi chorych sposobność do wyzyskiwania pracy lekarskiej. Z tych powodów wszelkie ambulatorya szpitalne zostały zniesione. — Komisya sanitarna uznaje powody, jakie kierowały Wydziałem krajowym, za słuszne, żywi atoli obawę, czy zniesienie ambulatoryów nie zwiększy napływu chorych do szpitali, a tem samem czy nie zwiększy liczby dni leczenia? Obliczyć i przewidzieć się to dzisiaj nie da, i jaki będzie wpływ tego zarządzenia, dopiero doświadczenie wykazać będzie mogło.

Jak dzisiaj szpitale nasze służą właściwie i głównie ubogiej ludności potrzebującej pomocy lekarskiej. Publiczność zaś średniej zamożności i zamożniejsza z opieki szpitalnej, głównie dla braku urządzeń i zarządzeń, korzystać nie mogła, a jeżeli korzystała, to tylko w ograniczonej mierze. Następstwem tego było, że publiczność o średniej zamożności i zamożna szukała opieki lekarskiej i opieki szpitalnej za granicami kraju, gdzie ją z łatwością znaleść mogła. Komisya sanitarna zabierała głos w tej sprawie, doradzając uregulowania i zaprowadzenia we wszystkich szpitalach łóżek klasowych dla osób zamożniejszych, czemu też Wydział krajowy postanowił w miarę możności uczynić zadość. Omawiany okólnik i w tym kierunku przynosi nowe zarządzenie, które dozwala chorym zamożniejszym, aby za opłatą małej taksy były przeprowadzane na nich w szpitalach jużto mniejsze operacye, już też dokładniejsze badania, które w domu chorego przeprowadzić się nie dają, a pobytu dłuższego chorego w szpitalu nie wymagają. Zarządzenie to zaznacza wyraźny postęp w szpitalnictwie, które całemu ogółowi i wszystkim warstwom społecznym służyć powinno, a powinno tem więcej, że ma do tego wszelkie warunki i służyć może.

W sprawie leczenia chorób wenerycznych w niektórych powiatach wschodniej części kraju donosi sprawozdanie, że prócz powiatów kossowskiego i na-

dwórniańskiego okazała się potrzeba zaopiekowania się także powiatami bohorodczańskim i peczeniżyńskim. Obecnie jest w tych powiatach eksponowanych i dojeżdżających czynnych lekarzy 15 Działalność ich rozwinęła się bardzo dodatnio, bo w ostatnich dwu latach leczonych było 3.437 chorych, z pomiędzy których 77 2% uznano jako wyleczonych

Wszelkie koszta tej akcyi leczniczej ponosi c. k. Rząd, a tylko $^1/_3$ część kosztów lekarstw opłaca fundusz krajowy.

Jak w roku poprzednim tak i obecnie Prof. Dr. Włodzimierz Łukasiewicz odbył z Panem protomedykiem Dr. Merunowiczem podróż kontrolną do powiatów kiłą nawiedzonych, która stwierdziła konieczną potrzebę dalszego prowadzenia tej akcyi.

W bardzo ważnej sprawie zaopatrzenia kraju w zdrową wodę, a poruszonej wnioskiem p. Dra Wursta, Wydział krajowy odniósł się do c. k. Namiestnictwa, które między różnymi wnioskami podało projekt zwołania ankiety złożonej z ludzi fachowych, któraby mogła postawić program odpowiedniej akcyi. — Wobec trudnego finansowego położenia kraju Wydział krajowy nie spieszy z dalszymi krokami w tej sprawie i postanowił jeszcze wziąć pod rozwagę opinię i wnioski referenta c. k. Namiestnictwa i zastanowić się nad potrzebą zwołania proponowanej ankiety. Wydział krajowy nie podejmuje pospiesznie tej sprawy i pragnie ją odłożyć do lepszych czasów tem więcej, że w zasadzie opieka nad wodą w kraju istnieje, gdyż do obowiązków lekarzy okręgowych należy, aby nad tą sprawą czuwali. Tylko w takim razie byłby skłonny do zajęcia się tą sprawą żywiej, gdyby było wolą Wysokiego Sejmu podjęcie akcyi na szeroką skalę, obejmującą kraj cały, i w takim razie Wydział krajowy nie omieszkałby po zbadaniu i przestudyowaniu zebranych materyałów przedłożyć wnioski Wysokiemu Sejmowi. Komisya sanitarna nie godzi się z tem stanowiskiem Wydziału krajowego. Przedewszystkiem musi Komisya sanitarna zaznaczyć, że sprawę zaopatrzenia kraju w dobrą wodę uważa jako sprawę pierwszorzędnej doniosłości.

Komisya sanitarna dobrze świadoma jest tego, że zaopatrzenie całego kraju w dobrą wodę, jest przedsięwzięciem na tak wielką skalę, że mogłoby pod względem finansowym, wielokrotnie przekroczyć możność finansową kraju i o akcyi na tak szerokie rozmiary nie myślała. — Komisya sanitarna sądziła, że dotychczasowe zaopiekowanie się tą sprawą, i wpływ wywierany na nią za pośrednictwem lekarzy okręgowych jest zupełnie niedostateczny. Istnieją w kraju okolice, w których brak wody dobrej więcej jak dotkliwie czuć się daje, gdzie ludność uświadomiona dostatecznie o doniosłości sprawy, gotową jest do daleko idących ofiar, aby złemu zaradzić — a niema czynników, któreby tej ludności pomocne były. Istnieją i okolice, gdzie ludność należycie pouczona i pobudzona chętnieby się w spółki wodne wiązać i o wodę dobrą postarać mogła. — Zbadanie kraju pod tym względem, pobudzenie ludności i urządzenie pomocy w formie dostarczenia w razie potrzeby siły fachowej, planów i projektów byłoby dobrodziejstwem, któreby nazbyt nie obciążyło funduszu krajowego. — Komisya sanitarna sądzi, że każdy krok naprzód w tej sprawie uczyniony, jest dla kraju pożyteczny i na czasie. Dlatego też gorąco popiera wniosek zebrania zawodowej ankiety, która co powie, dziś przesądzać nie niemożna i radzi wdrożenie akcyi nie na cały kraj odrazu, ale w miarę potrzeby ludności i możności kraju.

Sprawa dezinfekcyi używanej odzieży sprowadzanej do naszego kraju jest przedmiotem badania i zalega w c. k. Namiestnictwie.

Pod koniec zdaje sprawozdanie Wydział krajowy z petycyi, które mu Wysoki Sejm do zbadania i przedstawienia wniosków przekazał. Trudne finansowe położenie kraju i znaczne wydatki na cele zdrowotne nie pozwalają Wydziałowi krajowemu przedstawienia wniosków dla petentów tak dodatnich, jak na to zasługują.

Sprawa zaopatrzenia na starość lekarzy okręgowych jak niemniej zaopatrzenia wdów i sierót po tych lekarzach nie została wspomniana w tegorocznem sprawozdaniu czynności departamentu sanitarnego. Natomiast w sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie pomnożenia okręgów sanitarnych w roku 1907 jest nadmienione, że Wydział krajowy spodziewa się, że będzie mógł na najbliższej sesyi przedłożyć wnioski w sprawie zaopatrzenia lekarzy okręgowych w razie niezdolności do pracy. W obec tego na razie Wydział krajowy przeliminuje w budżecie krajowym na rok 1907 kwotę 10.000 koron na zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych. Komisya sanitarna w poprzednich latach popierała gorąco tę sprawę i spodziewa się, że sprawa ta tak słuszna jeszcze w tej kadencyi sejmowej załatwioną będzie.

Niema także zmianki o dalszym rozwoju młodej instytucyi t. j. lustracyi szpitali pod względem administracyjnym. Sprawie tej poświęciła Komisya sanitarna ustęp w swem zeszłorocznem sprawozdaniu uznając kierunek centralizacyi dostaw dla szpitali i zwrócenie szpitalnictwa krajowego do przemysłu krajowego jako dla kraju korzystny i zdrowy sposób osiągnięcia oszczędności. Wiadomość o dalszym rozwoju byłaby niewątpliwie dla Wysokiego Sejmu interesującą.

Zanim przejdziemy do sprawozdania pana Inspektora szpitali krajowych, zaznaczyć nam wypada, że w departamencie sanitarnym zaszła zmiana, albowiem dotychczasowy Inspektor szpitali krajowych ustąpił ze swego stanowiska i przeszedł w stan spoczynku.

Osobistość byłego Inspektora szpitali krajowych była tej miary, a zasługi Jego w gospodarstwie krajowem tej doniosłości, że Komisya sanitarna, która lat tyle patrzyła na Jego czynność, nie może się powstrzymać, aby bodaj niewiele słowy zaznaczyć wobec Wysokiej Izby i kraju swych uczuć dla tego męża. Wny Jan Stella Sawicki, duszą i ciałem Polak i gorący patryota, posiadał pierwotnie wysoki stopień wojskowy w armii rosyjskiej, na którym go rok 63-ci zeszłego stulecia zastał. Bez wahania opuszcza Sawicki armię rosyjską, bierze czynny udział w powstaniu i jeden z ostatnich wychodzi za granicę. Za granicą rozpoczyna studya lekarskie, aby jako doktór powrócić do kraju, gdzie też obejmuje wysokie i zaszczytne stanowisko w służbie krajowej. Szpitalnictwo krajowe zastał w stanie więcej jak opłakanym, a fundusze krajowe szczupłe. Wytrwałością i pracą przyczynił się do rozwoju szpitalnictwa krajowego do tej wysokości, na której ono dziś stoi. W działalności swej zjednywał sobie miłość podwładnych, szacunek kolegów, uznanie władz. Ustąpił z urzędu w późnym wieku, pozostawiając młodszym swą przeszłość jako wzór do naśladowania. Komisya sanitarna na tem miejscu wyraża mu swe uznanie i życzenia na długie jeszcze lata tyle zasłużonego spoczynku.

Obecne sprawozdanie jest wynikiem pracy następcy W-go Sawickiego, którego stanowisko tem trudniejsze, im więcej zasług położył jego poprzednik, a położył ich bardzo wiele. Nowy Pan Inspektor rozpoczął swe czynności, jak widać ze sprawozdania, udeptanemi przez poprzednika drogami. Sprawozdanie tegoroczne przedstawia się jako bardzo dokładne, w szczegółach opracowane zinwentarzowanie obecnego stanu szpitalnictwa krajowego. W całem sprawozdaniu widać, że stosunki każdego szpitala były badane z równą dokładnością i żadna z ważniejszych spraw w żadnym szpitalu nie została pominiętą. Opisy są ułożone tak, że pojedyncze ustępy odnośnie do różnych szpitali można ze sobą porównywać i tworzyć sobie bardzo dobry obraz porównawczy.

Praca ta jest cenną nie tylko dlatego, że daje nam objektywny obraz stanu dzisiejszego szpitalnictwa krajowego, ale i dlatego, że podana w ostatnim roku obecnej kadencyi sejmowej daje nam możność porównania tego stanu z tem, co było przed sześciu jeszcze laty, a tem samem możemy widzieć wyniki, jakie Wysoki Sejm uzyskał w dzisiejszym składzie na polu gospodarki sprawami zdrowia publicznego. Sprawozdanie p. Inspektora rzeczowe i bardzo zwięzłe obejmuje mimo to 88 stronic druku. Chcąc sobie wyrobić wyobrażenie o naszem szpitalnictwie na podstawie tego sprawozdania, trzeba się wczytać w tę pracę, w którą włożono dużo myśli, z której widnieje dużo zmysłu spostrzegawczego, a w której ocena stoi na wysokości dzisiejszej nauki i zdradza szersze poglądy człowieka, któremu są znane rzeczy nasze i obce. Dosadnością wyrażeń zaznacza autor różnice stanu rzeczy w różnych szpitalach. Co do zewnętrznej formy sprawozdań, to ułożone są w ten sposób, że najpierw omawia sprawozdawca w każdym szpitalu stan budynków, potem wewnętrzne urządzenia, jakość chorych, działalność lekarzy i personalu pomocniczego. Dalej opisuje otoczenie szpitala i porusza niektóre kwestye administracyjne. Wreszcie zajmuje się i zwyczajami przyjętymi, kwestyami dotyczącemi religii i względów etycznych.

Komisya sanitarna poczyniła następujące spostrzeżenia z przedłożonego materyału.

Kraj posiada trzy bardzo wielkie szpitale krajowe będące we własnej administracyi, a nadto 33 szpitali prowincyonalnych, z których każdy prowadzi sam własną administracyę pod kontrolą kraju.

Już w poprzednich sprawozdaniach Komisya sanitarna zaznaczała, że co do rozwoju i postępu istnieje zasadnicza różnica między szpitalami krajowemi a prowincyonalnemi, co bardzo wyraźnie w tegorocznem sprawozdaniu występuje. Szpitale krajowe bardzo wielkie, były przez lat wiele pod względem inwestycyjnym w zastoju i mimo że niejedno ku poprawie rzeczy zrobiono, mimo że kierunek inwestycyjny jest

dziś żywszy, istnieją w tych szpitalach znaczne i rażące braki, które dalej cierpiane być nie powinny, co uznaje i Wydział krajowy, przychodzi bowiem z wnioskami zapowiadającymi rekonstrukcyę szpitala lwowskiego do Wysokiego Sejmu. Rozległe inwestycye w Kulparkowie stawiają ten zakład na wysokości dzisiejszych najkonieczniejszych wymogów, natomiast szpitale lwowski i krakowski koniecznie wydatniejszej pomocy potrzebują.

Komisya sanitarna świadomą jest stanu finansów krajowych, a mimo to nie może się powstrzymać od zaznaczenia tych braków.

Brak miejsca i brak urządzeń potrzebnych w szpitalach krakowskim i lwowskim daje się bardzo we znaki. Na poparcie tych słów niech służą zupełnie przedmiotowo skreślone słowa Pana Inspektora na stronicy 7-mej, gdy mówi o Oddziale II. kiłowym skórnym (żeńskim) we Lwowie. Opis skromy, z życia wzięty, a przecieżby go się Dante nie powstydził. Dalej niech posłuży opis warunków tegoż szpitala na oddziale wewnętrznym III-cim (choroby nerwowe) na stronie 6-tej i 7-mej lub wreszcie na stronie 16-tej opis stosunków w oddziale położniczym krakowskim.

Brakom tym zaradzić będzie można, skoro z gmachu szpitalnego we Lwowie będą usunięte kliniki i skoro powstanie zakład położniczy w Krakowie. Niestety sprawy te postępują zbyt powolnym krokiem, sprawa powstania brakujących klinik we Lwowie toczy się już rok 9-ty, a sprawa powstania zakładu położniczego w Krakowie ma lat dziesiątek za sobą.

Jako bardzo ważną poprawę stosunków szpitalnych we Lwowie musimy uważać urządzenie mieszkania dla dyrektora szpitala w obrębie zabudowań szpitalnych, co niewątpliwie na akcyę szpitalną najkorzystniej wpłynie.

Drobniejszych wadliwości i usterek Komisya sanitarna nie podnosi, są one Wysokiemu Sejmowi znane i wyznać należy, z każdym rokiem ich nieco ubywa.

Szpitale prowincyonalne przedstawiają się stosunkowo lepiej. Między 33-ma szpitalami, jakie kraj posiada, prawie we wzorowym stanie znachodzi się 13 szpitali, a mianowicie: w Kałuszu, Kołomyi, Krośnie, Lubaczowie, Nowym Sączu, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sokalu, Tarnobrzegu, Tarnopolu, Turce i Zaleszczykach.

Szpitali w dobrym stanie potrzebujących drobniejszych inwestycyi jest 9, a mianowicie: w Brodach, Drohobyczu, Husiatynie, Jarosławiu, Przemyślanach, Skałacie, Śniatynie, Stryju i w Żywcu.

Szpitali potrzebujących większych inwestycyi jest 5, t. j.: w Brzeżanach, Gorlicach, Stanisławowie, Wadowicach, Żółkwi.

Szpitali złych, na miejsce których powinny być nowe wybudowane, albo które potrzebują zupełnej przebudowy, istnieje 6 t. j.: w Białej, Bochni, Jaśle, Podhajcach, Sanoku i Tarnowie.

Jeżeli porównamy ten ogólny rys o stanie szpitali krajowych i prowincyonalnych ze stanem szpitali przed laty 6-ciu, opisanym w sprawozdaniu p. Inspektora i w sprawozdaniu z obrad ankiety, która się odbyła w roku 1902, to widocznem jest, że w szpitalnictwie prowincyonalnem zaznacza się znakomity rozwój i postęp ku lepszemu, podczas gdy w szpitalach krajowych prócz Kulparkowa, tej zmiany i w tym stopniu nie widać.

Mówiąc o szpitalach w ogólności, nasuwa się mimowoli uwaga, że między szpitalami prowincyonalnemi dwa tj. w Przemyślu i Stanisławowie swemi rozmiarami i ilością pielęgnowanych chorych przekraczają ramy typu szpitala prowincyonalnego i zbliżają się do typu szpitali wielkomiejskich. Organizacya ich według typu prowincyonalnego przy dalszym rozwoju będzie niedostateczną i będzie wymagać zmiany.

Co do personalu lekarskiego daje się w szpitalnictwie czuć brak sił młodych, brak lekarzy pełniących służbę ochotniczą w celu wykształcenia się. Przyczyna leży niewątpliwie w tem, że socyalny kierunek panujący w sprawach zdrowia publicznego, różne kasy chorych, instytucya lekarzy okręgowych i t. p., podkopały i obniżyły stanowisko lekarza pod względem materyalnym i tamują przypływ młodzieży do tego trudnego, ciężkiego, pełnego odpowiedzialności, — a dziś niepopłatnego zawodu. W kilku szpitalach w kraju niema drugiej siły lekarskiej, do takich należą szpitale w Bochni, w Krośnie, Turce i Kałuszu. W Bochni szpital jest tak nędzny, że młodzi lekarze iść tam nie chcą, w innych o lekarzy się nie postarano, bo o nich coraz trudniej. Przed kilku jeszcze laty, w oddziałach większych krajowych szpitali, było pełno bezpłatnych praktykantów, a dzisiaj są tylko płatni sekundaryusze. Na Wydziałach lekarskich spadła znacznie frekwencya uczniów, co budzi obawę, że jeszcze gorzej będzie. Wobec dzisiejszych wymagań nauki szpital o jednym lekarzu pomy-

śleć się nieda, zaradzeniu złemu jest konieczne, Komisya sanitarna sądzi, że Wydział kraj. weźmie tę rzecz bardzo poważnie pod rozwagę i znajdzie środki i drogi, któremi złe usunąć można. Poprawienie bytu lekarzy szpitalnych powinno być jednym ze środków, któreby ich do tych instytucyi przyciągnąć mogły. — W obec tego też petycye lekarzy młodszych lwowskich i krakowskich zasługują ze wszechmiar na poparcie i uwzględnienie.

Na ogół biorąc, personal lekarski w prowincyonalnych szpitalach niemal wszystkich jest niedostateczny, mimo to jednak braku lekarzy w nich się nie odczuwa, albowiem wszędzie lekarze po za szpitalami wolno praktykujący, pod hasłem koleżeństwa i zawodowej solidarności, w imię idei ludzkości, bez pretencyi do wynagrodzenia spieszą na zawołanie kolegom szpitalnym do pomocy. W miarę materyalnego upadku stanu lekarskiego obawiać się należy, że i te hasła w przyszłości nie będą sprawiać takiego wrażenia.

Dotkliwy brak siły lekarskiej widnieje w Kulparkowie. Szpital o takich rozmiarach, mający 10 lekarzy do leczenia chorych, niema lekarza, któryby prowadził dział naukowy dla celów czysto leczniczych i szpitalnych. W dzisiejszych czasach, w obec dzisiejszego stanu i wymagań nauki brak wydatnej pracy w pracowniach pomocniczych: chemicznej, bakteryologicznej, mikroskopowej i anatomo-patologicznej obniża wartość zakładu o połowę. Wprowadzenie takich pracowni wymaga koniecznie specyalnego wykształcenia i w zakładzie tej miary co Kulparków, ledwo jeden lekarz tej pracy podołać potrafi. Ustanowienie jednego sekundaryusza do tego celu jest dziś koniecznością.

Jak widzimy z wyników leczniczych, poprawy odsetków śmiertelności, widnieje, praca zawodowa lekarska w szpitalach jest bardzo wydatna. Wysokie poczucie obowiązku i godności stanu, jakiemi się stan lekarski z natury zawodu odznacza, sprawiają, że ogólnie prócz może drobnych usterek praca lekarzy w szpitalach jest wszędzie wzorowa. Jedynie coby według sprawozdania p. Inspektora było lekarzom do wytknięcia, to tu i ówdzie brak należytego wyzyskania materyału szpitalnego w celu samokształcenia się. Wina leży po części w lekarzach, po części w trudnych dzisiejszych warunkach zmierzających do oglądania się za pracą i zarobkiem, a w znacznej części leży także w braku pobudki ze strony władz, które dzisiaj nic w tym kierunku nie czynią. Postęp nauk lekarskich jest tak szybki, że lekarz chcący odpowiedzieć swoim obowiązkom musi wciąż pracować naukowo i chociaż nie musi myśleć o podniesieniu poziomu nauki, to musi myśleć o ciągłem samokształceniu. Pan Inspektor zwracał w tym kierunku uwagę na działalność lekarzy szpitalnych. Dawniej bywały drukowane kosztem Wydziału krajowego spostrzeżenia naukowe lekarzy szpitalnych, co było niewątpliwie bodźcem do pracy w kierunku samokształcenia — zwyczaj ten został zniesiony. Działanie w tym kierunku jest konieczne i Komisya sanitarna proponuje, aby Wysoki Sejm raczył ustanowić na razie przynajmniej kilka wydatniejszych stypendyów, dla tych lekarzy, którzyby jużto podróże podejmować, lub też na kursa naukowe uzupełniające do uniwersytetów udawać się chcieli. Podejmowanie podróży naukowych dla lekarza jest rzeczą bardzo ciężką, bo lekarz wyjeżdżając z miejsca pobytu nietylko musi łożyć na koszta podróży, ale traci równocześnie i to, coby przez czas nieobecności w domu był zapracował. Dlatego mimo częstokroć szczerej chęci i mimo poczucia potrzeby, lekarze do podróży naukowych się nie kwapią, trzeba im pomódz i do tego pobudzić. — Należałoby zaprowadzić zwyczaj, aby każdy szpital prenumerował przynajmniej oba zawodowe czasopisma. Ogłaszanie nagród za prace naukowe zawodowe praktykowane za granicą byłoby do naśladowania.

Zaznaczyć należy koniecznie, że w niektórych szpitalach od lat wielu z wielką korzyścią dla sprawy pracują z dobrej woli bezpłatnie lekarze, którzy ofiarowując krajowi swą pracę i czas bezpłatnie, walczą do tego z trudnościami. W szpitalu lwowskim blizko lat 11 prowadzi leczenie chorób uszu, gardła i nosa bezpłatnie dr. Spalke, który w r. 1905 udzielił rady i pomocy 1.453 chorym. Od lat 5-ciu zajmuje się leczeniem dróg moczowych dr. Zenon Lenko, który w tymże samym czasie niósł pomoc 616 chorym. Obaj ci panowie nie mają ani dotacyi na cele lecznicze, ani odpowiedniego pomieszczenia. Kraj przyjmujący ich cichą, a wydatną i skuteczną pracę, powinienby im to wynagrodzić może tem hojniej, im się mniej o to dopominają. Komisya sanitarna spodziewa się, że Wydział krajowy rzecz tę weźmie pod rozwagę.

Personal niższy służbowy nie jest jednolity, przyjmuje się w ogóle materyał nieprzygotowany, który dopiero w każdym szpitalu lekarz uczy i przyswaja. W niektórych okolicach służba się trzyma jednego miejsca i tam są stosunki co do służby dobre, w innych miejscowościach, gdzie się służba ciągle zmienia, jest z nią dużo kłopotu. W tym kierunku Wydział krajowy w obec służby w szpitalach krajowych wydał pewne bardzo pożyteczne postanowienia, ustanowił progresyjną płacę, nagrody i t. d. Kwestyę tę należałoby co do całego kraju wziąć pod rozwagę i uregulować podobnie rzeczy i w szpitalach prowincyonalnych.

Porównując opisy szpitali i ich stosunków, widać, że p. Inspektor z małymi wyjątkami budynki wcale pochlebnie ocenia, natomiast z małemi tylko wyjątkami gani wewnętrzne urządzenia, które gdzieniegdzie znalazł w więcej jak w opłakanym stanie. Urządzenia te, które istnieją, nie tylko nie zapewniają należytej wygody chorym, ale utrudniają działalność lekarzy i niweczą skutki leczenia. Jak tu leczyć jaglicę, jeżeli się wszyscy chorzy jednym ręcznikiem obcierają, jak leczyć choroby weneryczne u kobiet, jeżeli się wspólną kanką wszystkie chore w oddziele przestrzykują i t. d. i t. d.

Wiele z urządzeń wewnętrznych nie wymaga wielkich kosztów, wiele ciągle bywa wymienianych — wprowadzenie jednego kierunku pewnej jednolitości w urządzeniach wewnętrznych jest konieczne. Komisya sanitarna spodziewa się, że pan Inspektor znacząc te ujemne strony w swem sprawozdaniu, pewno planowem postępowaniem sprawę tę ureguluje.

Kończąc uwagi o sprawozdaniu p. Inspektora i dodać jeszcze wypada, że wnioski jakie czyni, na ogół są bardzo skromne, proponuje tylko najkonieczniejsze inwestycye, wybiera najpilniejsze i nie czyni takich, któreby wobec finansowej możności kraju były nie do przeprowadzenia.

Chwila w której nastąpiła zmiana osoby p. Inspektora szpitali krajowych jest właściwym momentem do zastanowienia się nad znaczeniem i zadaniem tej siły zawodowej w departamencie sanitarnym, albowiem jest to jedyna siła zawodowa, jaką Departament do celów informacyjnych i do kontroli posiada. — Dział sanitarny gospodarki krajowej ma cechy i właściwości tak odrębne z pojęciami ściśle naukowemi i z postępem nauki tak ściśle związane, że bez zawodowego wykształcenia albo bez zawodowych stałych ciągłych informacyi, obracać się w nim trudno. — Rzecz ma się zupełnie podobnie jak w życiu codziennem. Każdy człowiek o przeciętnem średniem wykształceniu na podstawie humanitarnego wykształcenia jest tyle uświadomiony, że ile mu to w życiu codziennem potrzebne prócz spraw dotyczących zawodu, do którego należy, potrafi i umie ocenić wartość, potrafi zarządzić i kontrolować gospodarkę majątkową, rozumie różne kwestye prawne, techniczne i rolnicze, ale to jego uświadomienie kończy się, gdy się spotyka z medycyną.

W dawniejszych czasach, gdy zakres działania departamentu V-go był stosunkowo jeszcze ograniczony, posiadał on przez lat wiele dwie siły zawodowe lekarskie, jedną przypadkową, t. j. szefa departamentu, a drugą stałą, t. j. p. Inspektora szpitali krajowych. — Obecnie od lat kilku posiada tylko jedną. — Komisya sanitarna co roku zwracała na tę okoliczność uwagę Wysokiego Sejmu i zaznaczała, że ogrom pracy w departamencie V-tym, który wymaga zawodowej siły lekarskiej, przechodzi o wiele siły jednego człowieka.

Jak ze sprawozdań pana Inspektora przekonać się można, zużyło w ciągu roku 1906 na podróże w celach inspekcyjnych około 96 dni, co stanowi więcej jak ćwierć roku, względnie wynosi 8 dni na miesiąc. A przecież nietylko podróże inspekcyjne od obecności w biurze wstrzymują, bo są i inne wyjazdy na Komisye i t. d.

Szablonowe raz na rok zwiedzanie szpitali nie jest wyrazem dobrej gospodarki.

Sprawozdanie Inspektora to podnosi, Komisya sanitarna stwierdza — Wydział krajowy widzi i Wysoki Sejm wie, że istnieje wiele braków, że potrzeba oszczędności i gospodarności, że jest bardzo wiele rzeczy takich, które bez trudu i kosztów poprawicby można — że w tym celu potrzeba pewnej jednolitosci w szpitalnictwie, że potrzeba kierunku i kontroli. I jakże tego się ma dokonać, jeżeli ten inspektor raz w rok na dzień lub dwa przybędzie, coś poleci i zarządzi i dopiero po roku się przekonuje, że źle zrobiono, albo nie zrobiono, że trzeba upomnieć, albo pouczyć i polecić, aby się znów po roku o wyniku przekonać. — Gdyby żadne braki i niedokładności nie istniały, gdyby była wzorową jednolitość, gdyby szło

wszystko zgodnie jak w zegarku, jeszczeby jednorazowe w roku inspekcye nie były dostateczne, a cóż dopiero mówić tam, gdzie są braki, gdzie brak jednolitości i wspólnej przewodniej myśli, gdzie trzeba naprawiać i tworzyć, jakże te inspekcye starczyć mogą.

Inspekcya zakładu to bardzo silny pomocniczy motor dla akcyi — on może utrzymać akcyę zakładu w napięciu, ale niezbędnym i kardynalnym warunkiem jest, aby inspekcya była niespodziewana, nieprzewidziana i żeby ten, który był dzisiaj inspekcyonowany miał to poczucie że po dzisiejszej, jutro może być druga inspekcya. Jeżeli w jakimś szpitalu odbyła się inspekcya w styczniu, to w dzisiejszych warunkach cały personal tego szpitala może sobie powiedzieć, że do końca roku ma święty spokój i dopiero od nowego roku może się nowej inspekcyi spodziewać.

Dzisiejsze inspekcye zajmujące Inspektora ćwierć roku, są niedostateczne, nie odpowiadające dobrej gospodarce. Stan ten powinien być zmieniony, prócz inspekcyi ścisłych powinny być krótsze częściejsze kontrolne odwiedziny.

Agendy Departamentu V. bezustannie wzrastają, i nie tylko mnoży się liczba spraw załatwianych ale pozostają nowe działy, które ściślej zawodowej lekarskiej działalności wymagają.

Z każdym rokiem powiększa się liczba lekarzy okręgowych, dzisiaj jest ich już 160 a będzie ich więcej. Kraj ponosi ofiary na lekarzy okręgowych, a nie wykonuje żadnej kontroli i nadzoru. Kontrola jest w ręku c. k. Rządu, może to i dogodne — ale kraj nie zyskuje ingerencyi na stosunki gminne sanitarno hygieniczne, nie zużytkowuje czynnika tak ważnego. Gdyby kraj więcej wziął ingerencyę w rękę, c. k. Rząd niby pewno niemiał przeciw temu, a kraj by ważny wpływ uzyskał. Dlaczego się kontroli w tym dziale nie wykonuje, bo niema organu do tego.

Wszelkie agendy dotyczące lekarzy okręgowych, kwestye osobiste prowadzi prawnik. — Komisya sanitarna wierzy, że prawnik może i dobrze prowadzi, ale on wkłada w pracę rutynę urzędniczą a niema w tej pracy duszy lekarza, jest owoc, ale niema w niem smaku.

Zdrojowiska krajowe liczne, skarby natury ogromne nie wyzyskane — to majątek kraju a zarząd tychże to ważna część gospodarstwa krajowego.

Urzędowe sprawozdania mówią wprawdzie o postępie w zdrojowiskach, a publiczność wyjeżdża do kąpiel za granicą. Co roku nawołuje się społeczeństwo, apeluje się do Władz, robi się wysiłki sanacyi — układa się ustawy i regulaminy i dobrze, bo to wszystko potrzebne, ale Władze nie mają organów, które by w sprawy zdrojowisk wglądnąć mogły. Do tego potrzeba koniecznie ukwalifikowanej siły lekarskiej. Ileżby w naszych zdrojowiskach zrobić można, ile grosza w kraju utrzymać, ile podnieść źródła dochodu dla funduszu krajowego przez rozwój zdrojowisk.

Do tego potrzeba koniecznie i rady i kierunku, który powinien być z ogólnego stanowiska pojęty, a nie wskazany partykularnemi miejscowemi względami, jakie muszą mieć miejscowe czynniki na oku. Wykonywać to tylko może lekarz posiadający w tym kierunku zasób wiadomości i znajomości stosunków obcych. I tutaj prawnik może znowu dać rutynę ale nie da duszy.

Takich spraw jak te dwie poruszone znalazłoby się w Departamencie więcej.

Komisya sanitarna sądzi, że dostatecznie wykazała, że jedna siła lekarska w Departamencie to za mało, że potrzeba przerasta siły jednostki.

Jak już poprzód zaznaczono, ankieta z roku 1902 sprawę tę wymownie poruszyła.

Wydział krajowy uznał słuszność ankiety tylko w jednym kierunku t. j., że dla jednego lekarza inspektora kontrola spraw lekarskich i administracyjnych zarazem jest nad siły i dobrze wykonywaną być nie może. Skutkiem tego przedłożył Wysokiemu Sejmowi wniosek stworzenia nowego organu t. j. lustratora administracyjnego. O ile Komisyi sanitarnej wiadomo, praca tego nowego organu opłaciła się krajowi już wielokrotnie bodaj przez oszczędności, jakie za jego pośrednictwem dokonane zostały.

Dzisiaj w chwili przełomowej, w chwili zmiany osobistej, uważa Komisya sanitarna za swój obowiązek, aby wypowiedzieć przed Wysoką Izbą, że stworzenie organu lustrującego administracyę i zwolnienie z tej pracy inspektora szpitali krajowych, to nie dosyć, to nie wystarcza i że Departament koniecznie siły zawodowej drugiej potrzebuje.

Ważnem jest, co nadmienić trzeba, że gdyby Wydział krajowy był wywodami Komisyi przekonany i przedstawił Wysokiemu Sejmowi wnioski w sprawie

stworzenia drugiej posady lekarza w Departamencie V-tym, Komisya sanitarna sądzi, że nowa siła zawodowa nie powinna być równorzędną z inspektorem szpitali krajowych, ale jemu podporządkowaną. Podział pracy nie powinien być terytoryalny — pewne działy powinien mieć jeden, inne drugi w referacie.

Szpitalnictwo nasze krajowe potrzebuje koniecznie ujednostajnienia, potrzebuje powolnej poprawy wewnętrznej, którą tylko jeden człowiek świadomy celu z pewnym planem przeprowadzić skutecznie może Podobnie rzecz się ma i z innemi działami jak n. p. z instytucyą lekarzy okręgowych.

Komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przyjmuje się sprawozdanie Departamentu V. Wydziału krajowego do wiadomości.

2. Poleca się wstawić do budżetu krajowego na rok bieżący potrzebne kredyta na elektryczne oświetlenie szpitala św. Łazarza.

3. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po zbadaniu sprawy i uznaniu warunków za odpowiednie przedstawił Sejmowi wnioski co do przyjęcia w zarząd kraju szpitala św. Zofii i przejęcia jego zobowiązań.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę potrzebę nadzoru i kontroli lekarzy okręgowych za pomocą odpowiedniej siły zawodowej lekarskiej i przedstawił na najbliższej sesyi odnośne wnioski.

5. Wzywa się c. k Rząd, aby udzielił potrzebnych funduszów do powstania zakładu położniczego w Krakowie i przyspieszył sprawę.

6. Wzywa się c. k. Rząd, aby podjął akcyę w celu doprowadzenia do skutku budowy pawilonu dla wenerycznych chorych w Stryju.

7. Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił swoim organom szybsze i energicznie ściąganie zalegających taks za leczenie chorych.

Tem samem załatwiony zostaje wniosek p. Oleśnickiego w sprawie szpitala w Stryju.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Mars.

Ls. 1.802/1907. We Lwowie, dnia 1. marca 1907.

Aleg. 194

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie zmiany §. 11. i 15. ustawy urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych oraz w sprawie budowy domu gospodarczego, pawilonu izolacyjnego i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Brzeżanach.

Wysoki Sejmie!

Obszerne sprawozdanie Wydziału krajowego w sprawie szpitala w Brzeżanach streszcza się w tem, że szpital w Brzeżanach mieści się w budynku wynajętym od gminy, dalej, że zachodzi potrzeba adaptacyi tego budynku, a oprócz tego konieczną jest budowa domu gospodarskiego, pawilonu izolacyjnego i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Brzeżanach. Gmina Brzeżany nie była i nie jest w stanie pokryć kosztów, jakie by z tego powodu na nią spadły.

Wydział krajowy skłonił Reprezentacyę powiatową brzeżańską, że połowę kosztów w zastępstwie gminy Brzeżany przyjęła na siebie. Prócz tego porozumiał się Wydział krajowy z gminą miasta Brzeżany o kupno domu, w którym obecnie się szpital mieści, za kwotę 30.000 K, ile że niepodobna robić adaptacyi w obcym budynku.

Te zarządzenia Wydziału krajowego w interesie szpitala w Brzeżanach, uważa Komisya sanitarna jako słuszne i odpowiednie, a gdy wobec tego ze względu na przejęte przez Reprezentacyę powiatową w Brzeżanach obowiązki w zastępstwie gminy m. Brzeżany, zachodzi potrzeba zmiany §§. 11. i 15. ustawy krajowej z 13. lipca 1906 dz. u. kr. Nr. 116, Komisya sanitarna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

·/. 1. Załączony ·/. projekt ustawy.

2. Sejm uznaje potrzebę budowy domu gospodarskiego, pawilonu izolacyjnego i trupiarni przy szpitalu powszechnym w Brzeżanach.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w takiej wysokości, jaka okaże się potrzebną do pokrycia połowy kosztów budowy i urządzenia wymienionych budowli, oraz zapłacenia całkowitej ceny kupna budynków szpitalnych w sumie trzydziestu tysięcy koron.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Wład. Czaykowski.

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia §§. 11. i 15. ustawy krajowej z dnia 13. lipca 1907 Dz. u. kr. Nr. 116, urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Paragrafy 11. i 15. ustawy krajowej z dnia 28. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 47. zmienione ustawą z dnia 13. lipca 1906 Dz. u. kr. Nr. 116., urządzającej prawne stosunki szpitali powszechnych i publicznych, tudzież zakładów dla położnic i obłąkanych, uchyla się niniejszem, a natomiast obowiązywać będą następujące postanowienia:

§. 11. Krajowe zakłady lecznicze powszechne i publiczne mają własne, przez Sejm uchwalone statutu. Zakłady te zostają pod bezpośrednim zarządem Wydziału krajowego.

W przyszłości uchwalać będzie statuta dla krajowych zakładów publicznych i powszechnych Sejm krajowy, na podstawie wniosku Wydziału krajowego, przedstawionego w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

Innymi szpitalami powszechnymi i publicznymi zawiadują Komitety szpitalne. Komitet szpitalny składa się w Białej, Brzeżanach, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyślanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcu:

a) z delegata Wydziału krajowego;
b) z prezesa Rady powiatowej lub jego zastępcy;
c) z delegata Wydziału powiatowego;
d) z dyrektora szpitala.

W szpitalach zaś w Bochni, Brodach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi:

a) z delegata Wydziału krajowego;
b) z naczelnika gminy lub jego zastępcy;
c) z delegata Rady gminnej;
d) z dyrektora szpitala

W przyszłości ustawa, uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2.), oznaczy w każdym poszczególnym wypadku skład Komitetu szpitalnego.

§. 15. Koszta budowy nowego, odbudowy lub rozszerzenia starego gmachu, tudzież wewnętrznego urządzenia dobudowanej części w szpitalach, już uznanych za powszechne i publiczne, pokrywane będą przedewszystkiem ze specyalnych na ten cel przeznaczonych funduszów i zobowiązań.

W braku lub niedostateczności takich funduszów, połowę potrzebnej kwoty pokryje szpital pożyczką umorzoną z taksy leczenia, jeżeli Sejm potrzebę tej budowy uzna, drugiej połowy dostarczy dla szpitala w Bochni, Brodach, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Przemyślu, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Sączu Nowym, Stanisławowie, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach i Żółkwi ta gmina, zaś dla szpitala w Białej, Brzeżanach, Lubaczowie, Podhajcach, Przemyślanach, Śniatynie, Sokalu, Zaleszczykach, Złoczowie i Żywcu ten powiat, w której, względnie w którym dotyczący szpital się znajduje.

W przyszłości ustawa uznająca szpital za publiczny i powszechny (§. 2.) oznaczy w każdym poszczególnym wypadku, kto (powiat czy gmina) do ponoszenia połowy niepokrytych własnymi środkami nadzwyczajnych wydatków będzie obowiązany.

Artykuł II.

Wykonanie tej nstawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 119/07.

We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Aleg 195

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o petycyi Wydziału Rady powiatowej w Mielcu z 15. lutego 1907 L. 119/40 żądającego 75% subwencyi na budowę drogi gm. I. klasy Wojsław - Biesiadka, 6 kilometrów 457 m. długiej.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa w Mielcu chcąc przyjść z pomocą sąsiedniemu powiatowi Kolbuszowskiemu i jego mieszkańcom w łatwiejszem zbywaniu produktów, postanowiła uchwałą 5. grudnia 1906 powziętą pobudować na swojem terytoryum przedłużenie gościnca murowanego Kolbuszowa, Biesiadka do Wojsławia połączonego gościńcem z Przecławiem i Rozwadowem.

Powiat Kolbuszowski dotychczas nie ma połączenia drogowego z powiatem Mieleckim; nie może też dlatego nawiazywać stosunków handlowych w tej mierze, jakby to było przy gościńcu murowanym, wskutek tego ruch handlowy cierpi na tem.

Przedłużenie drogi Kolbuszowa, Biesiadka do Wojsławia, łączy miasteczko Kolbuszowa z Mielcem, Rozwadowem i Przecławiem.

Gościniec projektowany jest ważnym ze względu na całą sieć dróg krajowych i dlategoto Wydział krajowy usilnie popiera budowę tej drogi i w tym celu wysłał siłę techniczną do zbadania jej na miejscu.

Według orzeczenia i obliczenia inżyniera, koszt ogólny projektowanej drogi 6 kilometrów 457 m. długiej, ma wynosić 97.500 koron przy koszcie 15.000 koron za kilometr.

Droga projektowana poprowadzona z Biesiadki przez Smoczek wprost do Mielca kosztowałaby dwa razy tak wielką sumę; aby powiat nie narażać na wydatek tak wielki przy expropriacyi gruntów, marszałek powiatowy ofiarował grunta pod budowę tej drogi bezpłatnie, oraz materyał na budowę mostów. Mimo tak wielkiej ofiarności prezesa rady powiatowej, kosztorys tej drogi wynosi 97.500 koron, na co Rada powiatowa Mielecka wstawiła w preliminarz na rok 1907 kwotę 6.000 koron.

W uwzględnieniu wyżej naprowadzonych okoliczności, w uwzględnieniu że Rada powiatowa Mielecka ma pobudowanych 130 kilometrów dróg, że utrzymanie tych dróg pochłania 35½% dodatków, nakoniec w uwzględnieniu, że dla powiatu Mieleckiego mniej lecz dla ogólnej sieci dróg krajowych ta droga jest niezbędną

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na budowę drogi Biesiadka-Wojsław przyznaje się subwencyę od roku 1907 począwszy w wysokości 70% kwoty rzeczywistych kosztów budowy.

Przewodniczący:
***Męciński**, w. r*

Sprawozdawca:
***Czarkowski-Golejewski**, w. r.*

L. s. 1109/07.

We Lwowie, dnia 4. marca 1907.

Aleg 196

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o petycyi L. 1109 Wydziału powiatowego w Kolbuszowej o objęcie subwencyą krajową 50% wydatków na wybudowaną już własnymi funduszami część drogi Kolbuszowa-Przecław.

Wysoki Sejmie!

Wydział Rady powiatowej w Kolbuszowej wybudował własnymi funduszami część drogi o długości 9464 m. do granicy powiatu mieleckiego mianowicie drogę zbudowaną między profilem 0. a prof. 5669.50 kosztem 25.600 kor.

Wydział krajowy na dalszą budowę tej drogi t. j. od profilu 5669.50 do granicy powiatu mieleckiego przyznał powiatowi subwencyę krajową reskryptem z dnia 23. lutego 1906 L. 6684, co do zbudowanej już własnymi funduszami części tej drogi, uznając swoją niekompetencyę, odesłał powiat Kolbuszowski do Wysokiego Sejmu. Wobec tego że droga jest jedna i ta sama a część jest subwencyonowaną, część druga wysiłkiem powiatu ubogiego pozbawionego kolei, dróg krajowych i rządowych, wobec tego, że powiat ten wszystkie siły wytęża, aby choć w części sprostać misyi cywilizacyjnej, komisya drogowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do wypłacenia powiatowi Kolbuszowskiemu subwencyi 50% od kwoty wydanej na budowę części drogi powiatowej Kolbuszowa-Przecław od profilu 0 do profilu 5669.50.

Przewodniczący:
***Męciński**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Czarkowski-Golejewski**, w. r.*

L. s. 1069/07.

We Lwowie dnia 5. marca 1907.

Aleg. 197

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o petycyi Wydziału rady powiatowej w Stryju, w przedmiocie przepisów normujących obowiązek gmin do utrzymania zuborzałych i niezdolnych do pracy przynależnych, tudzież przepisów odnoszących się do postępowania z rekonwalescentami i chorymi nieuleczalnymi, którzy nie mogą pozostawać w szpitalach.

Wysoki Sejmie!

W myśl §. 9. ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866 Nr. 19. tudzież analogicznych przepisów ustaw gminnych, obejmujących miasta i miasteczka, mają przynależni do gminy, w razie zubożenia i nieudolności do pracy prawo do wsparcia, stosownie do ustawy z dnia 3 grudnia, Nr. 105 Dz. p. p.

Ten obowiązek gmin, który obejmować miał wedle intencyi ustawodawstwa udzielenie w gminie przynależności wsparcia, lub utrzymania, odpowiadającego miejscowym warunkom, zwyczajom i siłom finansowym danej gminy, wyrodził się z biegiem czasu w niesłuszny, a często niesłychanie dotkliwy ciężar, którym gminy przynależności, najczęściej ubogie — nie mogą w żaden sposób podołać

Tak się bowiem dzieje, że ubogi chory, przebywający w publicznym szpitalu z chwilą gdy Zarząd szpitala uzna jego leczenie za ukończone, lub też uzna go za nieuleczalnego, nie mogąc go zatem w szpitalu dłużej trzymać, odstawia go do miejscowego zakładu ubogich lub do zakładu dla nieuleczalnych, gdzie taki uzdrowieniec lub nieuleczalny przebywa tak długo, dopóki jego przynależność do jakiejś gminy nie zostanie należycie stwierdzoną. A że korespondencye w tej sprawie trwają miesiącami, a nawet i dłużej, a taksa dzienna w takich domach ubogich jest znaczna, przeto koszta, jakie z tego powodu na rachunek gminy przynależności narastają, dochodzą do kwoty dużej, które daną gminę obciążają nadzwyczajnie.

Trafiają się takie indywidua, mające wstręt do pracy, a wielką żyłkę do włóczęgowstwa, które w obcych gminach udają się do zakładów ubogich, żądając tymczasowego zaopatrzenia. Zakład taki, zwykle ich umieszcza, pewny będąc zwrotu wydatków od gminy przynależności.

Ponieważ taki włóczęga, przyjęty do zakładu, albo z umysłu albo z nieświadomości, fałszywie podaje daty swej przynależności, przeto rozwlekłe urzędowanie ciągnie się czasy długie, a przyjęte indywiduum żyje sobie wygodnie na koszt gminy, do której przynależy.

Zanim się sprawdzi, do której gminy taki lekkoduch przynależy, kwota utrzymania jego w zakładzie wzrosła do znacznej wysokości, a trzeba i to wziąć na uwagę, że zwierzchności gminne wezwane do odebrania swego przynależnego, nie kwapią się w tym kierunku, a zwykle do niego nawet się przyznać nie chcą.

Sprawa tym sposobem ulega dalszej, szkodliwej dla danej gminy przynależności przewłoce, ale w końcu władze administracyjne orzekną ostatecznie — i koszta gmina przynależności płacić musi.

Wydział rady powiatowej w Stryju, przedstawia w swej petycyi wykaz kosztów narosłych z tego tytułu, które ponieść musiało 10 gmin tego powiatu w ostatnich czasach, które wynoszą razem kwotę 1.737 K. 48., czyli przeciętnie 173 K. na jedną gminę.

Nie ulega wątpliwości, że taki stan rzeczy znanym jest nietylko w powiecie stryjskim ale w całym kraju. To też komisya gminna zaznacza, że taki stan rzeczy dłużej cierpianym być nie może.

Praktyka bowiem dotychczasowa, gminy zwykle ubogie, które jednak mogłyby w danym razie dać przytułek swemu — prawdziwie do pracy niezdolnemu — przynależnemu, przywodzi do kosztów wysokich, druzgocących na długie lata równowagę ich budżetów.

Wszystkie uciążliwości te są dla gmin tem większe, że ustawodawstwo o swojszczyźnie nie jest dotychczas należycie uregulowanem, jak to w sprawozdaniu naszem z dnia 16. listopada 1905 l. s. 3257/05 obszernie wykazaliśmy.

Odwołując się tedy na to sprawozdanie nasze, komisya gminna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę wydziału rady powiatowej w Stryju odstępuje się Wydziałowi krajowemu z ponownem poleceniem, by podniesione w niej uciążliwości zbadał i odpowiednie wnioski Sejmowi na najbliższej sesyi przedłożył.

Przewodniczący:
Stadnicki, *w. r.*

Sprawozdawca:
Bojko, *w. r.*

L. s. 1800/07.

We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Aleg. 198

Sprawozdanie

Komisyi górniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Wysoki Sejmie!

W sprawozdaniu z dnia 27. grudnia 1906 LW. kr. 96975, przedstawia Wydział krajowy swe starania o rozwój górnictwa w kraju i to co wykonał dla zadość uczynienia stałym bieżącym potrzebom tego działu kultury krajowej. Zanim szczegółowo omówimy to sprawozdanie, komisya Sejmowa chce zaznaczyć, iż zdaniem jej górnictwo naszego kraju wchodzi w stadyum, w którem potrzeby jego zasługują na większą uwagę i na znaczniejszą pomoc, a współdziałanie Wydziału krajowego powinno się rozszerzyć do wszystkich działów dotyczących tego przemysłu, a więc i minerałów zastrzeżonych.

Już Wydział krajowy w niektórych dawniejszych sprawozdaniach i w sprawozdaniu z dnia 15. września 1905 roku, a sejmowa komisya w sprawozdaniu z dnia 7. listopada 1905 zwracały na ten przedmiot uwagę i myśl ta nie jest nową. — Komisya mniema, że skoro Wydział krajowy w sprawozdaniu z dnia 5. lutego LW. kr. 13168/906 o utworzeniu krajowego funduszu inwestycyjnego i o zmianie niektórych postanowień Banku krajowego, przewiduje utworzenie znaczniejszego funduszu celem powołania do życia wielkiego przemysłu i przeznacza go na popieranie rolnictwa, górnictwa, przemysłu i handlu, bądźto przez dostarczanie zakładowego kapitału, lub kredytu dla przedsiębiorstw krajowych, bądźto przez tworzenie lub popieranie organizacyi korporacyjnych, — obowiązkiem sejmowej Komisyi górniczej jest zaznaczyć, że na górnictwie i na exploatacyi płodów górniczych opiera się tak bardzo wielki przemysł, a tyle gałęzi górnictwa lub hutnictwa stanowią znaczne działy tego przemysłu, więc jeśli komu, to właśnie przedsiębiorcom tego działu, należy się wydatna pomoc z tego funduszu.

W ostatnich dniach c. k. Władze górnicze zawiadomiły, że wiadomości statystyczne o górnictwie krajowem będą komunikowały Wydziałowi krajowemu. Życzyć by należało, aby te wiadomości były w zasadzie komunikowane zaraz, jak tylko zostaną zebrane i zestawione — bo tylko wtedy mają swą wielką wartość.

O postępie robót poszukiwawczych w zachodniej części kraju na terytoryum zawartem między Krzeszowicami a Szląskiem pruskim a Austryackim, na podstawie dat łaskawie nam udzielonych przez c. k. Władze górnicze, skonstatować można, co następuje: Z końcem roku 1906 nadano 15.296 wyłączności górniczych.

Pierwsze i najintenzywniejsze roboty poszukiwawcze w powiecie Bialskim wykonał bł. p. Dr. Arnold Porada Rapoport — zapomocą przeszło 30-tu otworów świdrowych odkryte zostały przez niego w różnych poziomach godne odbudowy pokłady węgla, co do jakości równające się pruskiemu węglowi. Prawie równocześnie Compagnie Galicienne de mines odkryto także znaczniejsze pokłady węgla. — To powodzenie wyżej zacytowanych przedsiębiorstw zwróciło uwagę kapitalistów niemieckich, którzy z powodu uchwalonego monopolu węglowego w Prusiech, zaczęli szukać odpowiedniej lokacyi swoich kapitałów w przedsiębiorstwach górniczych w Austryi. Johannes Schlutius z Meklenburga oraz Westdeutsche Thomas-Phosphat-Actiengesellschaft wykonały kilkanaście głębokich wierceń w powiecie Wadowickim, na podstawie których skonstatowano w różnych poziomach godne odbudowy pokłady węgla. W tym samym powiecie Waldemar Mauve także znalazł godne odbudowy pokłady węglowe.

W powiecie Chrzanowskim Bartosiński i Spółka w gminie Olszynach odkryły takie same pokłady, jak również firma Reitlinger z Wiednia w gminie Zatos.

W końcu Towarzystwo Societe anonyme miniere et industrielle nabywszy uprawnienia górnicze od Domsa i Tauchinskiej w gminie Jeleń, buduje obecnie zakład o nowoczesnych urządzeniach w celu przystąpienia do odbudowy tamtejszych bogatych pokładów węgla.

Intenzywne te poszukiwania doprowadziły też do znacznego rozszerzenia obszarów górniczych. Wedle tych samych dat urzędowych nadano w r. 1905 i 1906 w powiecie Bialskim nowe miare górnicze na przestrzeni 1443 hektarów.

Jesteśmy więc świadkami oddawna niewidzianego wzrostu tego przemysłu, a niestety i tego, że obszary te są zajmowane przez obcokrajowe Towarzystwa.

Komisya mniema, że obowiązkiem Wydziału krajowego jest przez usilniejsze niż dotychczas badanie kraju pomódz krajowcom w poznaniu tych zasobów i zawsze ryzykowną pracę górniczą im ułatwić; do tego celu służą krajowe Zakłady geologiczne i do tego zmierza wniosek prof. Dra Szajnochy, projektujący odrębny Zakład dla geologii, górnictwa, pedologii — wogóle dla geologii zastosowanej. Zakłady takie mają nie tylko wielkie państwa jak Austrya, Francya, Niemcy ale i małe jak Dania, Belgia, Bawarya, Portugalia, łożąc na nie kwoty od 25.000 do 60.000 koron rocznie.

Sejmowa komisya przyszła do przekonania z aktów przedłożonych, że kreowanie takiego instytutu we Lwowie jest na czasie i pożądane a skoro Galicya płaci na utrzymanie państwowego Zakładu geologicznego w Wiedniu, który od lat podobno dwudziestu nic w Galicyi nie badał, to jest obowiązkiem c. k. Rządu przynajmniej dać wydatniejszą subwencyę na Zakład krajowy we Lwowie.

Przechodząc do szczegółowego sprawozdania Wydziału krajowego, komisya proponuje ponowić z całym naciskiem uchwaloną w Sejmie krajowym dnia 13-go lutego 1894 r. L. 436 rezolucyę o urządzenie w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie V-go górniczo-hutniczego Wydziału.

Nasz przemysł minerałów żywicznych, zarówno górnictwo jak destylarnie i rafinerye nie ma analogii w innych prowincyach Monarchii, potrzebuje więc wyższej szkoły odpowiednio do potrzeb kraju urządzonej. Wobec przepełnienia akademii górniczych w Leoben i Przybram, pobyt naszych rodaków w tych zakładach staje się coraz kosztowniejszym, a mniej korzystnym.

W październiku 1906 r. za potrzebą polskiej wyższej szkoły górniczej oświadczył się wiec polski górników zebrany w Krakowie — a niema istotnie powodów, dla którychby temu żądaniu kraju nie uczyniono zadość.

Krajowa stacya doświadczalna dla produktów naftowych umieszczona dziś w warunkach nie odpowiednich, a nawet nie hygienicznych powinna być ściśle złączoną ze szkołą politechniczną, wejść w program nauki o minerałach żywicznych, wykładanych dla górników krajowych, a przedwszystkiem uzyskać prawo publiczności.

Co do nauki górnictwa w szkołach niższych, kształcących robotników i dozorców, to dla krajowej szkoły Borysławskiej Kuratorya opracowała statut, który niezawodnie podniesie poziom nauki i komisya niema powodu przypuszczać, żeby c. k. Rząd na tę zmianę statutu się nie zgodził. Wymagać ona będzie nieco większych funduszów, bo obowiązkowe dwa lata nauki wymagają trzech, a nie dwóch, jak to jest ob cnie, nauczycieli.

Wymagać to będzie także polepszenia bytu nauczycieli fachowych i zaliczenie ich do IX rangi urzędników krajowych (dzisiaj pobierają płacę X-tej rangi). Komisya uprasza Wysoki Sejm o zatwierdzenie proponowanej w preliminarzu płacy obu nauczycieli i wstawienie płacy trzeciego nauczyciela w randze X-tej z pensyą za czwarty kwartał b. r. to jest 670 K., co podniesie budżet do wysokości 20230 K.

Dla Borysławskiej szkoły potrzeba budynku, co było tyle razy konstatowane, iż komisya bez żadnego już motywowania proponuje wezwać Wydział krajowy, by do budowy szkoły przystąpił, chociażby budowa internatu na razie miała być odłożoną.

Stała delegacya polskich górników wniosła do Wysokiego Sejmu petycyę, prosząc o subwencyę na założenie szkoły średniej-zawodowej z językiem wykładowym polskim w jednej z miejscowości górniczych wschodniego Szląska — motywując konieczną potrzebę takiej szkoły tem, że wedle dat statystycznych szląskiego Wydziału krajowego z roku 1902, w 35 gminach rewiru wschodniego, których ludność pracuje w kopalniach w Pietwałdzie, Dąbrowie, Karwinie, Orłowej i Łazach 75.000 czyli 86% tej ludności jest narodowości polskiej i że z ogólnej liczby dozorców w rewirze Ostrawsko-Karwińskim zaledwie 5% jest Polaków.

To wszystko przemawia za tem, aby powyższą petycyę gorąco polecić względom i troskliwości Wydziału krajowego.

Omówiwszy w ten sposób sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w sprawach górniczych w r. 1905 i 1906, komisya górnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności górniczych w r. 1906 przyjmuje się do wiadomości.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu:

a) Aby po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem zmienił statut krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu podnosząc poziom nauki odpowiednio do dzisiejszych wymogów kopalnictwa naftowego.

b) Aby od początku nowego roku szkolnego zamianował dla szkoły trzeciego na-

uczyciela i wstawił na ten cel do poz. 2 rub. XI-tej kwotę 670 K.

c) Przedłożył na najbliższej sesyi Sejmu krajowego wniosek organizacyi krajowego zakładu dla Geologi stosowanej.

3. Wzywa się c. k. Rząd, ponawiając uchwałę z dnia 13-go lutego 1894, aby w najkrótszym czasie urządził w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie V-y górniczo-hutniczy Wydział.

Przewodniczący:
Gorayski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Wiśniewski, *w. r.*

L. s. 158/07.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Aleg. 199

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej w przedmiocie petycyi czynnych i emerytowanych nauczycieli oraz nauczycielek, jakoteż wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, o przyznanie względnie podwyższenie emerytury, pensyi wdowiej, daru z łaski i t. p.

Wysoki Sejmie!

L. pet. 275.

Emilia Barzycka jako zamężna otrzymała emeryturę K 162 zamiast K 300, prosi o podwyższenie ponieważ musi utrzymywać ociemniałego męża. Rada szkolna krajowa zawiadomiła petentkę reskryptem L. 2040 Lwów, 21 stycznia 1907, że ze względu na jej opłakane stosunki byłaby skłonną poprzeć tę sprawę w razie wniesienia petycyi do Sejmu krajowego.

Wobec korzystnej opnii c. k. Rady szkolnej krajowej komisya wnosi:

Wysoki Sejm podwyższa w drodze łaski emeryturę Emilii Barzyckiej do kwoty 300 koron.

Co do petycyi:

Jana Bisanza (L. 296); Pauliny Sydorowej (L. 158); Michała Marmosza (L. 260); Szymona Usckiego (L. 368); Walentego Latochy (L. 370); Michała Sali (L. 371); Cypryana Janowskiego (L. 380); Nauczycieli emerytów w Kołomyji (L. 381, 390); Dovostera Piotra (L. 382); Cyryla Malickiego (L. 507); Bronisława Motylewicza (L. 508); Ignacego Moraszewskiego (L. 609); Józefa Skowrońskiego (L. 726); Michała Pocieszyńskiego (L. 730); Pawła Medwida (L. 858); poleca Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu zbadanie takowych w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożenie Wys. Sejmowi sprawozdania wraz ze swymi wnioskami.

Przewodniczący:

Czartoryski, *w. r.*

Sprawozdawca:

Wł. Kraiński, *w. r.*

L. s. 1801/07.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Aleg. 200

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gmin o uwolnienie względnie obniżenie lub odpisanie zaległych prestacyj na płacę nauczycieli.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu krajowego z dnia 14. lutego 1907 przedłożono komisyi szkolnej sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie petycyi gmin w temże sprawozdaniu wyszczególnionych o obniżenie lub odpisanie prestacyj szkolnych na płace nauczycielskie, które były wniesione do Wysokiego Sejmu w r. 1905 i zostały odesłane do komisyi budżetowej, która to komisya odstąpiła analogicznie wszystkie te petycye Wydziałowi krajowemu do zbadania wraz z Radą szkolną krajową i postawienia odpowiednich wniosków.

Przeto komisya szkolna po zbadaniu stanu rzeczy zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Począwszy od 1. stycznia 1907 zniża się w drodze łaski dotychczas uiszczane prestacye na płacę nauczycieli gminom:

Dębno pow. Brzeskiego . .	z 10%	na 6%	dodatków do podatków
Leszczowate pow. Lisko . .	z 12%	na 6%	„ „ „
Padew narodowa pow. Mielec .	z 1.%	na 10%	„ „ „
Ostrusza pow. Grybowskiego .	z 23%	na 10%	„ „ „
Kozłówek pow. Strzyżowskiego	z 22%	na 10%	„ „ „
Jazowa pow. Strzyżowskiego .	z 14%	na 10%	„ „ „
Grochowce pow. Przemyskiego	z 16%	na 10%	„ „ „

Przysiółek Tyczyn nowy ad Zazdrość powiatu Trembowelskiego uwalnia się od obowiązku uiszczania prestacyj w naturze na rzecz nauczyciela miejscowej szkoły wynoszącej 18 korcy zboża 1 sąg kubiczny drzewa rocznie.

Zaś nad petycyami gmin: Zapytów pow. lwowskiego; Buczacz, Huta Różaniecka pow. Cieszanowskiego; Zator pow. Wadowickiego; Gorzycze, Motycze poduchowne, Zalesie Gorzyckie pow. Tarnobrzeskiego; Bratkowice pow. rzeszowskiego; Ropczyce, Liszna pow. Sanockiego; Peczenin, Dolina, Budzanów pow. trembowelskiego; przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Wreszcie petycya gminy Bohorodczany pow. bobreckiego i petycya gminy Budkowa pow. bobreckiego są bezprzedmiotowe.

W końcu petycya gminy miasta Krakowa o zezwolenie prestacyj szkolnych na spłatę ratami, jest w toku dochodzenia, w tym więc przedmiocie przedłoży Wydział krajowy po ukończeniu badań osobne sprawozdanie.

Przewodniczący:
Czartoryski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Kramarczyk, *w. r.*

Ls. 1.803/1907. We Lwowie, dnia 1. marca 1907 r.

Aleg 201

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego co do petycyi Wydziału powiatowego w Śniatynie w sprawie pokrycia niedoboru kosztów budowy szpitala powiatowego w Śniatynie w kwocie 3.388 koron 54 h. z funduszu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Według sprawozdania Wydziału krajowego wynosi ogólny koszt całej budowy szpitala w Śniatynie i wewnętrznego tegoż urządzenia 104.741 koron 26 h., do czego przyczynił się fundusz krajowy kwotą 46.000 Koron, resztę zaś mianowicie kwotę 58.741 koron 26 h. pokrył Wydział powiatowy i gmina.

Jakkolwiek Wydział powiatowy poniesioną przez się kwotę pokrył częściowo uzyskaną ceną kupna za stary budynek poszpitalny wynoszącą 4 290 Koron, to jednakowoż mimo to wydał powiat Śniatyński na budowę 54.350 koron 26 h., zaś fundusz krajowy tylko 46.000 koron, z czego wypływa, że powiat poniósł więcej kosztów na budowę szpitala, jak do tego w myśl ustawy z dnia 28. lipca 1897 dz. u. kr. Nr. 47. byłby obowiązany.

Okoliczność, że cały kosztorys budowy został przekroczony, nie zmienia rzeczy o tyle, że w każdym razie intencyą Wysokiego Sejmu było, by fundusz krajowy przyczynił się połową do kosztów budowy. Wydział powiatowy w Śniatynie użył na pokrycie zwyżki poniesionych przez się kosztów kwotę 3.388 koron 54 h., którą na razie pożyczył z funduszu szpitala powszechnego w Śniatynie.

Rozchodzi się więc o zwrot tej kwoty, co do której kilku już petycyami upraszała Reprezentacya powiatowa, ażeby od zwrotu tejże uwolnioną została.

Z uwagi na powyżej przedstawiony stan rzeczy, z uwagi że choć Reprezentacya powiatowa od zwrotu kwoty 3.388 koron 54 h. funduszowi szpitala powszechnego zwolnioną zostanie, to mimo to ofiara Reprezentacyi powiatowej w Śniatynie jest większą jak funduszu krajowego, — podziela Komisya sanitarna zapatrywanie Wydziału krajowego i zgodnie z temże wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zarządzenia, aby kwota 3.388 K 54 h. pożyczona przez Reprezentacyę powiatu śniatyńskiego z funduszu szpitala powszechnego w Śniatynie przez odpisanie umorzoną została.

Przewodniczący:
Gołuchowski.

Sprawozdawca:
Wład. Czaykowski.

L. s. 1893/07.

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Aleg. 202

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie przyznania stałego daru z łaski byłemu dozorcy melioracyjnemu Józefowi Schultzowi.

Wysoki Sejmie!

Józef Schultz zajęty był w charakterze prowizorycznego dozorcy melioracyjnego od roku 1889, najpierw przy Wydziale Spółki wodnej dla regulacyi Starego Brnia a następnie przy krajowych przedsiębiorstwach melioracyjnych do końca czerwca 1906 łącznie przez $17^1/_2$ lat.

W czerwcu 1906 zaniemógł tak, iż dalej nie mógł pełnić służby i musiał jej zaniechać.

Schultz nie był uczniem szkoły dozorców melioracyjnych i dlatego nie otrzymał nominacyi na stałego funkcyonaryusza w służbie krajowej. Będąc jednak uczniem dawniejszej szkoły przemysłowo-technicznej, posiadał dostateczne kwalifikacye do pełnienia wymaganych obowiązków i pobierał tytułem wynagrodzenia przez cały czas służby przeciętnie miesięcznie 120 koron a obowiązki swoje, jak Wydział krajowy stwierdza, wykonywał ku zupełnemu zadowoleniu przełożonych.

Ponieważ Schultz nie miał prawa do emerytury, przeto z chwilą niezdatności do dalszej pracy przyznał mu Wydział krajowy od 1. lipca do końca grudnia 1906 miesięczny zasiłek 60 koron, a obecnie stawia wniosek, by Wysoki Sejm przyznał mu dożywotni dar z łaski w kwocie 720 koron rocznie.

Komisya gospodarstwa krajowego, uznając wniosek Wydziału krajowego za słuszny, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyznaje byłemu dozorcy przy publicznych przedsiębiorstwach melioracyjnych, Józefowi Schultzowi dożywotni dar z łaski w kwocie 720 koron rocznie i poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wstawiał tę kwotę do budżetów krajowych.

Przewodniczący:
Gorayski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Zdz. Tarnowski, *w. r.*

L. s. 1892/07.

We Lwowie dnia 7. marca 1907.

Aleg 203

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie praktycznego kursu dozorców drenarskich.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedstawia wyniki nauk trzeciego kursu drenarskiego i stwierdza, że pozyskał nowych 23 ukwalifikowanych dozorców drenarskich.

Koszta utrzymania kursu od 1. grudnia 1904 do 30. października 1906 wynosiły 10.706 koron, na które składa się dotacya z funduszu krajowego w kwocie 7.000 koron oraz subwencya Ministerstwa rolnictwa w kwocie 4000 koron. Preliminowana więc suma nie została przekroczoną.

Komisya gospodarstwa krajowego nie ma nic zresztą do zauważenia i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z 10. listopada 1906 l. 92.692 o praktycznym kursie dozorców drenarskich przyjmuje się do wiadomości.

Przewodniczący:
Gorayski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Zdz. Tarnowski, *w. r.*

Aleg 204

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył sprawozdanie o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa za r. 1905/1906 i starał się uwidocznić pożyteczność działania tych nauczycieli jako też szkół zimowych rolniczych w ścisłem związku z tą działalnością stojących. Wydział krajowy zamianował pierwszego nauczyciela wędrownego rolnictwa w r. 1880 stwarzając u nas nową instytucyę mająca stać na usługach rolnictwa krajowego; pierwsza zaś szkoła zimowa rolnicza powstała w kraju w Niewiarowie w r. 1888. Dotychczas mamy tych szkół rolniczych zimowych dwie, nauczycieli czterech, wliczając do tych dwóch instruktorów sadownictwa i warzywnictwa, jednego we Lwowie, drugiego w Krakowie zamieszkałego.

Obecnie w szkole niewiarowskiej uorganizowano kursa dwuletnie, na I-szym roku nauki było uczniów 12, na II-gim 6. Co się zaś tyczy drugiej szkoły, to samo sprawozdanie Wydziału krajowego mówi: „widząc, że dotychczasowa szkoła zimowa w Woysławiu żadnych korzyści nie przynosi“, przeniesiono ją w roku przeszłym do Lubczy. O warunkach, w jakich ta druga szkoła została świeżo ustaloną, wyraża się sprawozdanie nader dodatnio, podnosi bowiem, że ludność Lubczy dosięga liczby 2400 mieszkańców, pola mają oni z górą 2000 morgów, i dodaje „stosunki są tam dla szkoły zimowej bardzo sprzyjające“. Tymczasem do tej szkoły tak korzystnie umieszczonej zapisało się zaledwie 18-tu, a z tej liczby podczas kursu przestało jeszcze uczęszczać do szkoły 7, pozostało więc tylko 11-tu.

Gdy się tak szczupłą frekwentacyę do obydwu szkół zimowych oceni jako wynik pewnej propagandy i działalności ośmioletniej, to musi nasunąć się pytanie, dlaczego ta instytucya szkół rolniczych zimowych tak słabo u nas rozwinęła się? Wszak myśl sama i instytucya jako taka jest niewątpliwie dobrą i pożyteczną. W Prusach te szkoły rozwijają się doskonale. W samej rejencyi Królewskiej obejmującej kraj, równający się co do przestrzeni zaledwie kilku naszym powiatom, szkół rolniczych zimowych jest 7, a uczniów w nich było na kursie w r. z. 207, w Westfalii jest tych szkół 17 i w nich pobierało naukę w porze zimowej 420 uczniów, w Hanowerze 22 szkół z liczbą uczniów przeszło 500, i tak rzeczy się mają pod tym względem mniej więcej w każdej prowincyi Pruskiej. Wprawdzie jeżeli u nas ten rodzaj szkół co do liczby się nie rozwija, to przyczyną tego jest zbyt małe finansowe poparcie tej in-

stytucyi, lecz dlaczego tych parę szkół zimowych rolniczych, które w kraju mamy, wykazuje tak małą liczbę uczniów na kursach? Wszak nasza ludność rolna, zwłaszcza młodsza w zachodniej części kraju, bywa bardzo łaknącą wiedzy zawodowej i na wszystkich kursach rolnych lub handlowych, krótkotrwałych lub nieco dłuższych, urządzonych n. p. przez Towarzystwo Kółek rolniczych w różnych porach roku słuchaczów nie brak nigdy, przeciwnie — często trzeba im przyjęcia odmawiać z powodu braku możności ich umieszczenia.

Tem łatwiejszem powinno być uorganizowanie kursów długotrwałych zimowych w miejscowościach ludnych i w czasie, w którym ludność rolna zajęcia w polu nie ma. Należałoby przeto dokładnie zbadać powód tej tak nie wystarczającej frekwencyi do szkół rolniczych zimowych. Urządzenie przez p. Mieleckiego kursu dla gospodarzy starszych w Niewiarowie z nauką i pogadankami z różnych działów rolniczych i hodowli, odbywających się w dwóch lub trzech dniach w tygodniu wieczorem, zwykle od 6—8 godziny uważa Komisya jako dobre i mogące przynieść znaczne korzyści dla ludności rolnej miejscowej. Nauczyciele wędrowni bywają w szkołach zimowych zajęci zawsze od 1. listopada do 1. kwietnia a pozostaje im jeszcze przeszło pół roku, w którym to czasie powinni zwiedzać okoliczne gospodarstwa i wioski, pouczając ludność rolną w rozmaitych kierunkach i wprowadzając w praktyczne zastosowanie nie jedną udzieloną naukę podczas kursu zimowego.

Jednak o działalności tych dwóch wędrownych nauczycieli w czasie letnim w r. 1906 nie wiele mówi sprawozdanie Wydziału krajowego. Wymienia ono tylko urządzenie przez p. Sittauera wystawy w Kobylcu i wzięcie udziału jego w kursie urządzonym w Niewiarowie w czasie od 15. września do 8. października. Wogóle wędrowni nauczyciele mogą być bardzo pożyteczni, lecz muszą to być siły dobre, do swego zawodu przygotowane i wyszkolone, a ich działalność powinna być unormowaną wedle pierw dobrze obmyślanego planu, ale ich działanie pozostanie zawsze trudne do należytego nadzorowania.

Tu nasuwa się zasadnicze pytanie, czy nauczyciel wędrowny powinien działać w czasie wolnym od udzielania nauki w szkole zimowej w najbliższej okolicy tej szkoły, czyli też jego działanie ma się rozciągać daleko po kraju?

W pierwszym wypadku ludność miejscowa i okoliczna skorzysta więcej z nauki zimowej i utrwali lepiej nabyte wiadomości przez praktyczne ich zastosowanie na własnym zagonie, lub wogóle w swem gospodarstwie, ale wtedy użyteczność tych nauczycieli staje się więcej ściśle lokalną i ich działalność pożyteczna wobec rozciągłości naszego kraju oraz tak wielkich potrzeb ludności rolnej maleje i prawie niknie. Zadanie i obowiązek, jakie mają dwaj wędrowni nauczyciele krajowi, zwłaszcza w miesiącach letnich jest też udziałem i zadaniem inspektorów rolniczych w Towarzystwie kółek rolniczych. Tam najprzód sekcya rolnicza daje badać pewną okolicę pod względem rolniczym, a po wypośrodkowaniu głównych braków i potrzeb okolicznej ludności rolnej i jej gospodarstw urządza w całym szeregu miejscowości sąsiednich odpowiednio zastosowane wykłady i kursa rolnicze z pewnym z góry obmyślonym planem i celem. Inspektorowie rolnictwa Towarzystwa kółek rolniczych i ich działalność są w różnych okolicach kraju kontrolowani przez odnośnych delegatów lub zarządy powiatowe Towarzystwa.

Trzej inspektorowie rolnictwa i asystent Towarzystwa kółek rolniczych udzielili w rozmaitych miejscowościach kraju w r. 1906 nauki na przeszło 80 kursach, nieraz trzy i więcej dniowych. Komisya znajduje, iż byłoby pożądanem, aby działalność nauczycieli wędrownych w miesiącach letnich była więcej unormowaną i pod względem przestrzeni więcej rozszerzoną, a zawsze kierowaną wedle pewnego wpierw dobrze obmyślonego i ułożonego planu. Pod względem konkretnych potrzeb

pewnej okolicy byłoby wskazanem porozumiewanie się od wypadku do wypadku z komitetami obydwóch krajowych Towarzystw rolniczych.

Co do działalności obydwóch krajowych instruktorów sadownictwa i warzywnictwa, to dowiadujemy się o niej ze sprawozdania znacznie więcej. P. Traczewski działał głównie w bliskości Lwowa, natomiast p. dr. Goliński nie tylko w okolicy Krakowa był czynnym, lecz też przez odbywanie lustracyi sadów, szkółek i plantacyi warzyw i owoców rozszerzał swą działalność na odleglejsze strony kraju.

Pozwalamy sobie zauważyć, że w kierunku podniesienia sadownictwa i warzywnictwa działają w kraju także obydwa krajowe Towarzystwa gospodarskie oraz Towarzystwa kółek rolniczych. To ostatnie utrzymuje dla działalności w tym kierunku osobnego instruktora sadownictwa i w r. 1906 członkom swoim sprowadziło i rozesłało 10.218 sztuk drzew owocowych.

Komisya uważa za pożyteczne, aby za inicyatywą Wydziału krajowego odbywały się przynajmniej raz do roku konferencye między działaczami powyższymi celem unormowywania jednolitego kierunku w metodzie nauczania, polecania jednolitych i najlepszych gatunków owoców itp.

Ostatecznie jednak Komisya, pomimo dość licznych uwag, w tem sprawozdaniu poczynionych, nie przedkłada żadnych osobnych wniosków Wysokiemu Sejmowi, tylko ma nadzieję, że Wydział krajowy te uwagi, odnoszące się do szkół zimowych rolniczych, oraz do nauki udzielanej przez wędrownych nauczycieli zechce należycie zbadać, ocenić i w danym razie uwzględnić — a Komisya kończąc to sprawozdanie, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o działalności nauczycieli wędrownych rolnictwa i sadownictwa do wiadomości.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Cielecki.

L. s. 1894/07.

We Lwowie dnia 7. marca 1907.

Aleg 205

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za rok 1905|06.

Wysoki Sejmie!

Smutne stosunki panujące w ostatnich latach w krajowej szkole gospodarstwa lasowego, doprowadziły ostatecznie w roku zeszłym do zamknięcia zakładu. Bezpośrednim powodem zeszłorocznej opozycyi uczniów było wprowadzenie w ostatnim czasie przez Wydział krajowy przepytywania przedmiotów. Oprócz tego znaczniejszy przypływ uczniów z Królestwa Polskiego i krajów zabranych, z terenu objętego ostatniemi przejściami politycznemi, wprowadził w mury szkolne umysły rozgorączkowane, które w zajściach wymienionych odegrały przewodnią rolę. Zajść takich dość silnie potępić nie podobna. Stanowisko zaś uczniów w wymienionym strejku szkolnym na najsilniejsze ubolewanie zasługuje.

Nie dość więc, że wobec takich stosunków i wobec faktu, że młodzież znaczną część czasu na agitacye poświęciła, postępy w naukach były słabe i ubytek uczniów po każdym egzaminie półrocznym znaczny.

Komisya gospodarstwa krajowego uznaje motywa, jakie skłoniły Wydział krajowy do wprowadzenia przepytywania wykładanych przedmiotów, wyraża zapatrywanie, że wobec znacznego materyału naukowego, który uczniowie w ciągu pobytu w szkole przyswoić sobie muszą, dziać się to będzie w sposób nie budzący obawy uszczuplenia czasu przeznaczonego na naukę samych przedmiotów.

Wychodząc z założenia, że średnia szkoła zawodowa żądać winna od zgłaszających się kandydatów wiadomości objętych planem naukowym czterech klas szkoły średniej, wyraża komisya gospodarstwa krajowego zapatrywanie, że nauka języków rozciągać się winna w skromnym rozmiarze wyłącznie na rok pierwszy, zaś nauka geografii zupełnie pominiętą być może. W ten sposób uzyska się również więcej czasu na wykłady przedmiotów przygotowawczych i zawodowych.

Ponieważ w krótkim czasie spodziewać się należy, przez przeniesienie w stan spoczynku ubytku dwóch profesorów, potrzeby obsadzenia posad nowemi siłami, komisya gospodarstwa krajowego wyraża zapatrywanie, że Wydział krajowy poczyni

zawczasu kroki, zdążające do pozyskania odpowiednich ustawowym warunkom sił naukowych.

Co się tyczy przeniesienia szkoły po za mury miasta, komisya gospodarstwa krajowego wyraża zapatrywanie, że Wydział krajowy po gruntownem zbadaniu sprawy z ewentualnymi wnioskami wystąpi. Wobec zaś faktu, że wrazie pozostawienia szkoły we Lwowie, koniecznie potrzebnem jest rozszerzenie obecnego budynku, uważa szybką decyzyę za wskazaną.

Środowisko, jakiem jest większe miasto, jest przez wielu i to bezsprzecznie z wielką słusznością uważane za najmniej odpowiednie na siedzibę średniej szkoły zawodowej. Ludzie, których celem życia ma być praca na ziemi, nabyć nie mogą wśród murów miejskich zamiłowania do swego przyszłego zawodu A cóż jest wart pracownik bez zamiłowania do pracy, która ma być zadaniem całego życia?

Dlatego też komisya gospodarstwa krajowego z całym naciskiem zwraca na to pytanie uwagę Wydziału krajowego, uważając za bardzo wskazaną odpowiedź na najbliższej sesyi sejmowej.

Przy tej sposobności uważa komisya gospodarstwa krajowego za wskazane zwrócić uwagę Wydziału krajowego, że miejscowość, jaką by w tym celu obrać należało, powinna znajdować się nietylko w okolicy lesistej, dającej na miejscu uczniom sposobność do praktycznych demonstracyj lecz także w punkcie kraju, z którego wycieczki do rozmaitych pod względem położenia okolic kraju, były łatwe.

Stosunki obecne w krajowej szkole gospodarstwa lasowego mają bezsprzecznie cechę zwrotu ku lepszemu. Lepszy duch, jaki obecnie w szkole panuje, większa karność między uczniami, regularna frekwencya, sumienne wykonywanie obowiązków — to cechy, które każdemu nieuprzedzonemu na pierwszy rzut w oko wpadają. Wobec tego można mieć uzasadnioną nadzieję, że wypadki z roku 1905/6, pozostaną w krótkim czasie niemiłem wspomnieniem, po którem nastąpiło utrwalenie obecnego stanu, który najlepsze nadzieje na przyszłość rokuje.

Wobec tego stanu rzeczy komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego przyjmuje się do wiadomości.

Przewodniczący:
Goraŋski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Skołyszewski, *w. r.*

L. s. 1898/07.

We Lwowie, dnia 8. marca 1907.

Aleg 216

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wniosku posła Pinińskiego w przedmiocie reformy regulaminu obrad sejmowych.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 4. marca br., przydzielony został powyższy wniosek komisyi administracyjnej do załatwienia, a wywiązując się z tego polecenia, komisya przedkłada następujące sprawozdanie:

Wnioskodawca proponuje polecenie do Wydziału krajowego, aby wniósł jednolity projekt regulaminu obrad sejmowych, w następstwie tego, komisya nie ma powodu wchodzena dziś w szczegóły, ani też nie stawia konkretnych zmian obowiązującego regulaminu, ale ogranicza się do zaznaczenia kilku ogólnych uwag.

Nasuwa się zaraz pytanie, czy wogóle zmiana regulaminu jest potrzebna, czy jest na czasie i w jakim kierunku ma być proponowana.

Już sama nazwa „Prowizoryczny Regulamin“ z datą przyjęcia go w dniu 27. listopada 1865, i późniejsze dodatki wskutek uchwał sejmowych z dnia 27. kwietnia 1866, 20. marca 1866, 27. października 1869, 13. października 1874, 7. kwietnia 1876, 11. października 1878, 22. października 1881, 28. października 1889 i z 27. marca 1899 wskazują, że ten regulamin nie jest jednolitą całością, że są w nim postanowienia niejasne, lub takie, które obecnie znaczenia nie mają, albo nie są wykonywane jak §. 9, §. 27, §. 28, §. 83, że z biegiem czasu rozwój życia politycznego i parlamentarnego, stawia nowe wymogi, że zatem należy te postanowienia uporządkować, uzupełnić i gdzie potrzeba zmienić.

Twierdzenie, jakoby regulamin z r. 1865 po przeszło 40 latach istnienia, odpowiadał dzisiejszym stosunkom i nabytemu doświadczeniu, nie da się obronić.

Na pytanie, czy reforma zamierzona jest na czasie, odpowiada komisya administracyjna twierdząco.

Doświadczenie wielu ciał ustawodawczych poucza, że tylko wtenczas można skutecznie i na zdrowych podstawach uchwalić regulamin, gdy stosunki są normalne a walka stronnictw, która wszędzie istnieć musi, nie wzburzyła namiętności. Przykład parlamentu wiedeńskiego dostatecznie to stwierdza i wskazuie, że bezmierna wolność wyradza się często w swawolę i podkopuje życie konstytucyjne, bo parlament zamiast być ciałem prawodawczem, staje się widownią pogwałcenia prawa.

Wówczas pomimo wytężonych chęci rozmaitych stronnictw, poprawa regulaminu okazała się niemożliwą i doprowadziła do wyników, jak „lex Falkenheim“. — Można zrobić zarzut, że zbyteczną jest obawa i niepotrzebną próba reformy, skoro nie znajdujemy się w tych warunkach i uważamy je za niedopuszczalne, za niezgodne z naszą 40-letnią tradycyą. Chociażby tak rzeczywiście było, to jednak patrząc rozważnie w przyszłość, jest naszym obowiązkiem zabezpieczyć nasze najdroższe nabytki, a takim jest nasz Sejm krajowy, przeciw możliwym wybrykom wybujałej fantazyi, lub złej woli jednostki — Sejm nasz jest wzorem dla innych, powagą i godnością obrad — niechże dobry regulamin utrwali jeszcze te stosunki.

Trzecie pytanie, a mianowicie w jakim kierunku mają nastąpić zmiany, wymaga, chcąc wyczerpująco odpowiedzieć, długiej pracy i głębokiego zastanowienia się tak, że komisya administracyjna nie jest w możności w kilku dniach temu zadaniu podołać, ani nie chce przesądzać rezultatu poważnych badań Wydziału krajowego.

Przedewszystkiem zaznaczamy, że krótki czas dla prac Sejmu, który corocznie jest nam wymierzony, wkłada na nas obowiązek, aby ta praca była wydatną, aby obrady mogły szybko i skutecznie być prowadzone i w swym biegu nie tamowane. W pierwszej linii musimy dbać, aby Sejm mógł spełniać najważniejszy obowiązek konstytucyjny, a tem jest uchwalenie każdoroczne budżetu, jako podstawy rozwoju naszego kraju.

W tym kierunku powinien regulamin dać nam dostateczną gwarancyę.

Nie da się zaprzeczyć, że im liczniejsze jest ciało reprezentacyjne, tem trudniejsze jest prowadzenie obrad i tem więcej wymagają czasu. Mandaty do Sejmu uległy z biegiem lat zwiększeniu; a zapewne przy reformie wyborczej znacznie się jeszcze pomnożą — na tę okoliczność zwrócić musimy uwagę, ale zarazem komisya administracyjna wypowiada stanowcze przekonanie, że dążąc do poprawy regulaminu i ułatwienia prowadzenia obrad, wyklucza stanowczo tamowanie wolności słowa. Nie dążymy do stawiania zapory swobodzie myśli, do krępowania jednostki w wypowiedzeniu swego zdania, lecz przeciwnie, pragniemy, aby swoboda słowa i obrad była w całej pełni zabezpieczoną.

W tej myśli proponuje komisya administracyjna zgodnie z wnioskiem posła Pinińskiego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa Wydział krajowy, aby w ciągu bieżącej sesyi wniósł projekt jednolitego odpowiednio zreformowanego regulaminu obrad sejmowych.

Przewodniczący:
***Abrahamowicz**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Adam Jędrzejowicz**, w. r.*

Ls. 1.786/07.

Aleg. 207

Wniosek

posła Kazimierza Lubomirskiego i towarzyszy o obronę stanu posiadania w dziedzinie kolejowych taryf eksportowych na drzewo tarte.

Od lat trzech objawia się w ministerstwie kolejowem tendencya stopniowego ukracania ulg taryfowych, które eksport galicyjskiego i bukowińskiego drzewa tartego do Niemiec a także do zachodnich krajów austryackich dawniej zdołał sobie wyrobić.

Najpierw — przed laty trzema — nietylko nie uwzględniono prośby galicyjskich interesentów o włączenie pewnej liczby nowych stacyi niemieckich do t. zw. „Elbeumschlagsverkehr“ (o którym niżej mowa) oraz do t. zw. uprzywilejowanego okręgu zachodnio-niemieckiego (do którego służą od lat naszym transportom drzewa tartego via Tetschen-Bodenbach i via Oświęcim stawki bezpośrednie, szczególnie zniżone), lecz przeciwnie przy tej sposobności kilka stacyi z owego uprzywilejowanego okręgu wyłączono.

Następnie na nieprzełamany opór napotkały starania, by korzyść z wprowadzonego z 1. stycznia 1905 przerachowania baremu z północno-wschodnich linii kolei państwowych na kolej północną, wynosząca kilkanaście koron na wagonie, znalazła wyraz także w dopieroco zacytowanej taryfie eksportowej via Tetschen-Bodenbach, by zatem po słuszności przypadła w udziale interesentom t. j. by o całą tę różnicę kilkunastu koron bezpośrednie stawki eksportowe z Galicyi do zachodnich Niemiec zostały obniżone. Tem, co kolej północna wówczas straciła przez przerachowanie t. j. ową różnicą kilkunastu koron, podzieliły się inne koleje prywatne, mianowicie kolej północno-zachodnia i towarzystwo kolei państwowych (Staatseisenbahngesellschaft), podwyższając o tę różnicę swoje udziały w rzeczonych stawkach eksportowych.

Interesenci — a także i sama kolej państwowa — wyszli z kwitkiem.

Austryacki zarząd kolei państwowych ustąpił w tym wypadku niepotrzebnie z jednej strony kolejom pruskim, które w razie zniżenia stawki bezpośredniej o owych kilkanaście koron via Tetschen-Bodenbach byłyby musiały tę zniżkę

przejąć ne swoją rutę konkurencyjną via Oświęcim, do czego oczywiście nie miały ochoty, z drugiej strony apetytowi wspomnianych kolei prywatnych (P. Z. i T. K. P.) na zwiększenie ich udziałów w owej stawce bezpośredniej.

Nieuwzględnienie przerachowania w rzeczonych taryfach eksportowych było właściwie także niczem innem, jak odebraniem interesowanym tych ulg, które im skądinąd przypadły — zatem naruszeniem stanu posiadania.

Świeżo — z dniem 1. stycznia 1907 — galicyjscy interesenci ze zdumieniem ujrzeli, że refakcya na drzewo tarte ze stacyj galicyjskich i bukowińskich do szeregu stacyi północno-czeskich via Ołomuniec, przysługująca nam od lat wielu na liniach Towarzystwa kolei państwowych, nie została odnowiona na rok 1907. Zrobiło to znowu różnicę dwudziestu kilku koron na wagonie. Zaniechanie republikacyi tej zniżki na rok 1907 nastąpiło rzekomo wskutek tego, iż zarząd kolejowy rzekomo nie mógł oprzeć się naciskowi czeskich producentów surowca, dążących od lat do zniesienia wszelkich ulg, przysługujących konkurencyi galicyjskiej. Skutecznie opierało się Ministerstwo kolejowe nieuzasadnionym skargom producentów czeskich w danym względzie przez szereg lat, naraz bez nowego lub silniejszego powodu zgodziło się na uchylenie rzeczonej ulgi przez Towarzystwo kolei państwowych widocznie tylko dla przyzwyczajenia nas do systematycznego ukrócania naszego taryfowego stanu posiadania! Dlaczegoż to Ministerstwo kolejowe nie uchyla faworyzacyi taryfowej importu cukru rafinowanego z Moraw i Ślązka do Galicyi mimo naszych nieustannych skarg, mimo uchwały tego Wysokiego Sejmu z przed lat czterech? Zresztą czy racyonalną jest polityka finansowa Ministerstwa kolejowego, dozwalająca wzrostu dochodów Towarzystwu kolei państwowych, w czasie, gdy do lat kilku nastąpi prawdopodobnie upaństwowienie jego linii?

Wymówka Ministerstwa kolejowego, iż na koleje prywatne w danym kierunku nie ma wpływu, płonną jest. Dobrze wiadomo, że jeśli Ministerstwo c h c e, umie i może nagiąć zarządy kolei prywatnych do swej woli.

Upłynęło zaledwie kilka tygodni od tamtego ukrócenia naszego stanu posiadania, gdy w samem ministerstwie kolejowem począł przygotowywać się nowy zamach. Zwołanym interesentom drzewnym zapowiedziano w biurze oznaczenia i obliczania taryf (Tariferstellungs- und Abrechnungsbureau) przy ministerstwie kolejowem, iż niebawem nastąpi podwyżka stawek w t. zw. „Elbeumschlagsverkehr“ t. j. w ruchu, który idzie via Tetschen-Bodenbach (Laube) do Łaby a stamtąd Łabą do Schönebeck, Magdeburga oraz stacyj nadłabskich na północ od Magdeburga aż do Hamburga i Lubeki. Swego czasu zaprowadzono szczególnie zniżoną taryfę w tym ruchu gwoli poparcia i naszego i zachodnio-austryackiego eksportu drzewa tartego do Niemiec północnych, zapewniając przytem w ten sposób przesyłkę tego artykułu — o ile o galicyjskie proweniencye idzie — na bardzo znacznej przestrzeni liniom kolejowym austryackim. Jako powód obecnego zamiaru podwyższenia tyryfy podaje się tę okoliczność, że służy ona de facto nietylko ruchowi do stacyi nadłabskich, lecz że z jej pomocą idą tą drogą także transporty, przeznaczone do dalszych stacyi, niemieckich, jak Hanower, Hildescheim i t. d. Kolejom pruskim żal jest nie mieć tych transportów, bez „Elbeumschlagsverkehr“, musiałyby one iść via Oświęcim-Mysłowice, zatem na wielkiej przestrzeni kolejami pruskiemi, oczywiście za opłatą znacznie wyższego przewoźnego. Zatem „Elbeumschlagsverkehr“ ma się stać droższym, by nie robił konkurencyi kolejom pruskim! Ministerstwo kolejowe austryackie na to, by dać część transportów i zarobek kolejom pruskim, godzi się na stratę 29 marek, przypadających na rutę upaństwowionej dziś kolei

północnej Oświęcim-Ołomuniec. A dzieje się to w chwili, w której Niemcy myślą o zaprowadzeniu wysokiej opłaty od żeglugi na Łabie.!

Nawet polityka taryfowa w Austryi robi się dosłownie „pour le roi de Prusse“. Ofiarą tego zapoznania własnych interesów kolejnictwa austryackiego ma paść oczywiście w pierwszym rzędzie galicyjski eksport.

Gdybyśmy obecnie dopuścili do podrożenia taryf w „Elbeumschlagsverkehr“, zachęcilibyśmy tem samem do podwyższenia zniżonych taryf do t. zw. uprzywilejowanego okręgu Niemiec zachodnich via Tetschen-Bodenbach, które od dawna są solą w oku kolei pruskich.

Nie idzie tu już o efekt ekonomiczny i o wpływ rzeczywisty podobnych zmian taryfowych na nasz eksport drzewa tartego; sam system, interesom kraju naszego wrogi, z punktu widzenia ogólno austryackich interesów nierozumny, dyktowany przez Prusy, wymaga energicznego odparcia.

Zatem Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się Rząd, by nie wprowadzał w życie zamierzonego podwyższenia stawek taryfowych dla transportów drzewa tartego w ruchu t. zw. Elbeumschlagsverkehr“ i wogóle powstrzymał się od dalszego ukrócania stanu posiadania taryfowego galicyjskich interesentów w dziedzinie taryf na wywóz drzewa tartego z Galicyi.“

We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Wnioskodawca:
Kazimierz Lubomirski *w. r.*

Stadnicki, Męciński, Wł. Jaworski, Brunicki, Struszkiewicz, Wiktor Czaykowski, Jan Urbański, Białoskórski, Zdz. Włodek, Garapich, Paygert, Zdz. Skrzyński, Laskowski, Kl. Dzieduszycki, M. Urbański, Czecz.

Ls. 1.790/07.

Aleg 268

Wniosek

p. Kuryłowicza w sprawie urządzenia poczekalni dla podróżnych na przestankach kolejowych w Besku i Dąbrówce.

Zważywszy, że na przestankach kolejowych (Haltestelle) w Besku i Dąbrówce na szlaku Zagórze (Neu Zagórz)-Jasło jest bardzo znaczny ruch z powodu, że są to najbliższe stacye dla sąsiednich miast Rymanowa i Bukowska, i że w tej okolicy panuje bardzo wielki ruch emigracyjny, i

zważywszy, że oczekiwanie podróżnych, szczególnie ludzi starych, chorych i drobnych dzieci, pod gołem niebem w porze słotnej i zimowej, przy częstem spóźnianiu się pociągów, jest nietylko niewygodnem, ale wprost zdrowiu szkodliwem,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby Zarządowi kolei państwowych polecił jak najrychlej wybudowanie przynajmniej najprymitywniejszych poczekalni dla podróżnych na przystankach Besko i Dąbrówka.

We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Wnioskodawca:
Kuryłowicz, *w. r.*

Kramarczyk, Oleśnicki, Korol, Mazikiewicz, Huryk, Effinowicz, Glidziuk, Mogilnicki, Staruch, Bojko, Stapiński, F. Włodek, Ostapczuk, Barabasz.

Ls. 1787/07.

Aleg 209

Wniosek

posła Kramarczyka i towarzyszy w sprawie zaprowadzenia przymusowej asekuracyi od ognia.

Zważywszy, iż w kraju naszym corocznie ogień czyni straszliwe spustoszenia i na milonowe straty naraża mieszkańców tegoż kraju a w szczególności nieubezpieczoną ludność rolniczą;

Zważywszy, iż obecne Towarzystwa asekuracyjne operujące w Galicyi nie odpowiadają potrzebom zabezpieczenia od ognia ludu wiejskiego, gdyż ciągną wysokie premie asekuracyjne, a z drugiej strony w razie pogorzeli krzywdzą dotkniętych pożarem ognia przez niskie oszacowanie szkody, wskutek czego cierpi na takim sposobie postępowania nietylko pojedynczy właściciel domu ale i cały kraj przez wyrzucanie pieniędzy na zagraniczne towarzystwa asekuracyjne, dlatego podpisani wnoszą,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższą sesyę sejmową przedłożył projekt ustawy krajowej zaprowadzającej przymusowe ubezpieczenie od ognia wszystkich budynków prywatnych i publicznych, jakie ich ziemia galicyjska dźwiga, a wszelki zysk z tego tytułu pochodzący obrócił na pokrycie potrzeb ściśle krajowych.

Lwów, dnia 5. marca 1907.

Wnioskodawca:
***Kramarczyk**, w. r.*

Potoczek. Szajer, Szwed, F. Włodek, Pastor, Wilczkiewicz, Stojałowski, Oleśnicki, Mogilnicki, Bojko, Effinowicz, Buynowski, Kuryłowicz, J. Jaworski, Huryk, Mazikiewicz, Płocki, Lityński.

Ls. 1.784/07.

Aleg 210

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Ustawę krajową z dnia 15. sierpnia 1895 Nr. 62. Dz. u. i r. kr. ograniczającą zwolnienie od przymusu notaryalnego umowy zawarte między stronami (hypoteczne drobiazgowe) do kwoty tylko 100 kor. — chociaż ustawa państwowa z dnia 5. czerwca 1890 Nr. 109. Dz. p. p. zwolnienie przyznaje aż do kwoty 200 kor., zmienia się w ten sposób, żeby umowy aż do 200 kor. były wolne od przymusu notaryalnego, — i poczytywane za sprawy hypoteczne drobiazgowe.

We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Wnioskodawca:
***Ks. Stojałowski** w. r.*

Szajer, Wesoliński, Skołyszewski, Wilczkiewicz, Kramarczyk, Szwed, Pastor, Potoczek, Oleśnicki, Żardecki, F. Włodek, Huryk, Staruch, Barabasz.

Ls. 1981/07.

We Lwowie, dnia 9. marca 1007.

Ale. 211

Sprawozdanie

komisyi wodnej w przedmiocie budowy dróg wodnych.

Z ubolewaniem zaznaczyć to komisya wodna na wstępie niniejszego sprawozdania, że i tym razem nie może w niem być mowa o pozytywnych robotach, ale tylko o zastrzeżeniach nieuchronnych z powodu trwającego dotychczas w sprawie budowy dróg wodnych zastoju — a zwłaszcza co do budowy dróg wodnych, obchodzących Galicyę.

Jest to istotnie jedyny może i niesłychany wypadek w państwie, gdzie prawo panuje, ażeby właśnie czynniki, z urzędu powołane do tego, by stały na straży wykonywania ustaw i konstytucyjnie odpowiedzialne za ich wykonanie — tak lekko pomijały zobowiązania ustawowe państwa, jak to się dzieje wobec postanowienia §. 6. ustawy kanałowej z 11. czerwca 1901 nr. 66. Dz. u. p., którem zapowiedziano stanowczo rozpoczęcie robót około budowy drog wodnych we wszystkich tych krajach, które spełnią warunek, zastrzezony w §. 1. tejże ustawy — a do tych krajów należy Galicya — »najpóźniej (*längstens*) w roku 1904«. Dotyczas jednak c. k. Rząd nie rozpoczął robót około budowy dróg wodnych w naszym kraju, chociaż zbliżamy się już do wiosny roku 1907!

Uchwały Wysokiego Sejmu, w tejże sprawie powzięte na posiedzeniach z 2. listopada 1904 i 14. listopada 1905 tudzież interpelacye Koła polskiego w Izbie poselskiej Rady państwa do JE. pana ministra handlu na posiedzeniach z 21. kwietnia 1903, 12. grudnia 1905 i 19. lutego 1906 wnoszone, pozostają do dziś bez odpowiedzi. C. k. Rząd milcząco je ignoruje — nie inaczej jak ignoruje postanowienia prawne, noszące podpis Najjaśniejszego Pana, i w Dzienniku ustaw państwa ogłoszone. I jakkolwiek reambulacya polityczna spławnego połączenia Wisły z Odrą na przestrzeni pomiędzy Zatorem a Samborkiem już w lipcu r. 1905 została dokonaną, a Wydział krajowy przesłał wymaganą rozporządzeniem ministeryalnem z 23. kwietnia 1903 nr. 90 Dz. u. p. przychylną opinią, to jednak ani konsens na budowę tej przestrzeni kanału nie został wydany, ani nie przeprowadzono wywłaszczenia gruntu, ani też nie wydano żadnych zażądzeń dla rozdania robót. C. k. Ministerstwo handlu zarządziło opracowanie projektu kanalizacyi Wisły pod Krakowem wraz z budową murów bulwarowych na przekopie Wisły w Dąbiu w górę do ujścia Wilgi. Lecz i ta sprawa wcale nie postąpiła, bo chociaż projekt opracowany przez krakowską ekspozyturę c. k. Dyrekcyi budowy dróg wodnych zalega już przesło pół roku w c. k. Ministerstwie handlu, dotychczas — jak to stwierdza sprawozdanie Wydziału krajowego, nie zarządzono nawet ani rewizyi trasy, ani reambulacyi politycznej.

Na rezolucyę uchwaloną przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z 14. listopada 1905 w sprawie zabezpieczenia Krakowa i sąsiednich miejscowości od powodzi nie otrzymał

Wydział krajowy tak jak i na liczne inne podobne rezolucyie odpowiedzi bezpośredniej, a tylko z pewnych zarządzeń c. k. Namiestnictwa wnoskować można, iż c. k. Rząd nie przestaje zajmować się tą sprawą.

Nie uwzględnił też c. k. Rząd uchwały z 14. listopada 1905, którą Wysoki Sejm aprobował stanowisko Wydziału krajowego zajęte wobec żądań ustawą kanałową, z 11. czerwca 1901 nie uzasadnionych, ażeby fundusz krajowy galicyjski przyczyniał się do pokrywania kosztów robót przedwstępnych, potrzebnych do rozpoczęcia budowy, tudzież do kosztów elewatora próbnego w Aujezd. W preliminarzu budowy dróg wodnych na rok 1907 przesłanym przez c. k. Ministerstwo handlu Wydziałowi krajowemu obliczoną została rata udziału galicyjskiego funduszu krajowego w pokryciu wydatków według normy niewłaściwie przez c. k. Rząd w roku 1904 ustanowionej, a przez Wydział krajowy i przez Sejm nie przyjętej. Słusznie więc proponuje Wydział krajowy, ażeby w budżet Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na rok 1907 wstawioną została tylko taka kwota na oprocentowanie i umorzenie obligacyj kanałowych, jaka ściśle przypada na nasz kraj według tenoru ustawy.

Rada przyboczna dla budowy dróg wodnych, ustanowiona na mocy §. 3. ustawy z 11. czerwca 1901 Nr. 66. Dz. u. p. przy Ministerstwie handlu, już od lat trzech nie była zwoływaną, chociaż ten organ doradczy byłby w pierwszym rzędzie do tego powołany, ażeby rozpatrzyć przedmiotowo powody zwłoki w rozpoczęciu budowy, i wskazać jakieś legalne wyjście z anormalnego położenia w tejże sprawie. Z tego też powodu komisya proponuje Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia rezolucyę, wzywającą c. k. Rząd do zwołania Rady przybocznej dla budowy dróg wodnych.

Na podstawie uwag powyższych komisya wodna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z 31. grudnia 1906 l. 130.918 o budowie dróg wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd ponownie, ażeby w ciągu roku 1907 zarządził rozpoczęcie robót około budowy spławnego połączenia Wisły z Odrą na przestrzeni trasy, pod względem technicznym i administracyjnym zupełnie już do budowy przygotowanej.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby bezzwłocznie zwołał istniejącą przy c. k. Ministerstwie handlu Radę przyboczną dla budowy dróg wodnych.

IV. Sejm przyznaje w rubr. IX. poz. 6. wydatków funduszu krajowego na rok 1907 kwotę 7.362 K, tytułem $12^1/_2\%$ datku kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów, które mają być emitowane w roku 1907 przez państwo na budowę kanałów spławnych w Galicyi.

Zastępca przewodniczącego:
Kolischer w. r.

Sprawozdawca:
Merunowicz w. r.

Ls. 1982/07.

We Lwowie, dnia 9. marca 1907.

Aleg. 212

Sprawozdanie

komisyi wodnej o przedłożeniu rządowem z dnia 26. lutego 1907 zawierającem projekt ustawy zmieniającej ustawę z dnia 18. września 1901 D. u. k. Nr. 103 przez włączenie regulacyi górnych biegów rzek i ich dopływów tudzież zabudowań potoków górskich.

Wysoki Sejmie!

Naturalnem następstwem położenia geograficznego naszego kraju jest, że regulacya rzek ma dla nas pierwszorzędną doniosłość ekonomiczną.

W ostatnich czasach Rzeczypospolitej zarówno jak już za rządów austryackich w naszym kraju zwracano na to uwagę i czyniono starania, aby ten tak ważny postulat kraju jak najprędzej został spełniony. W pierwszej epoce roboty już w części wykonane przerwało a plany wyrobione zniszczyło wstrząśnienie polityczne a w drugiej wszystkie starania rozbijały się o obojętność Władz centralnych, które odpowiednich funduszów dla Galicyi udzielić nie chciały.

Ile razy Reprezentacya naszego kraju podnosiła głos ku Wiedniowi, wykazując potrzebę regulacyi rzek, tyle razy zwracała z dobrem zrozumieniem rzeczy uwagę na konieczność równoczesnego ubezpieczenia górnych biegów przez zabudowanie dzikich potoków tudzież zalesienie stoków górskich (uchwały w Sejmie z 17. października 1884 określają już tę konieczność dokładnie). Zaznaczyć tu należy, że równocześnie zawsze podnoszono, że ze względu na jednolitość i jakość wykonania robót kierownictwo każdej rzeki w całym jej przebiegu od źródła aż do ujścia powinno spoczywać w ręce jednolitej i sprężystej władzy.

Uchwały Sejmu z owego czasu projektowały przedsięwzięcie tych robót z udziałem kraju w 27% a Rządu w 73%.

Projekt ustawy państwowej wniesiony przez Rząd w r. 1885, obejmował wszystkie postanowienia uchwał naszego Sejmu z tą jedynie zmianą, że udział w kosztach miał być rozłożony znacznie mniej korzystnie dla kraju, bo w stosunku 60% do 40%.

Projekt ten niestety nie stał się ustawą, choć dla innych prowincyi austryackich ustawy obejmujące zupełną regulacyę rzek równocześnie uchwalone, błogie tym krajom przyniosły skutki. (Tyrol ust. 13. marca 1883 stosunek udziału w kosztach: państwo 73% kraj 27% — Karyntya ust. 27 kwietnia 1884 stosunek udziału w kosztach: państwo 60% kraj 40%).

W tym samym czasie inne kraje Europy: Francya począwszy od r. 1840, Szwajcarya, Bawarya, a nawet Węgry regulowały swoje rzeki z równoczesnem zabudo-

waniem potoków górskich i zalesieniem stoków górskich i wszędzie z wyjątkiem Węgier, gdzie użyto niewłaściwych sposobów i systemów, skutki tych robót były uadzwyczajnie doniosłe i dla tych krajów korzystne.

Nasz Sejm z energią zdwojoną ponawiał swoje wezwania z r. 1884 w latach 1890, 1892 i 1894, kładąc w każdym razie nacisk na zabezpieczenie górnych biegów rzek. Rezultatem tych zabiegów i uchwał były jednak tylko regulacye niewielu rzek i to na nieznacznej przestrzeni jak Dniestru, Soły i Łomnicy. Bez bezpośredniego związku ze systematyczną regulacyą powstaje po wydaniu ustawy melioracyjnej sekcya c. k. oddziału leśno-technicznego dla Galicyi i Bukowiny w Przemyślu, później przeniesiona do Sambora, celem zabudowania najszkodliwszych potoków górskich — jej działanie w dorzeczach Skawy, Białej i górnego Dniestru — bardzo zbawienne w skutkach, mając jednak na celu ubezpieczenie potoków i stoków górskich dla salwowania ludności i własności gruntowej okolicznej, nie może być uważane za część regulacyi rzek.

Dopiero ustawa z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 w związku z ustawą państwową z 11. czerwca 1901 Dz. p. p. Nr. 66 zapewniła regulacyę szeregu rzek w kraju, które mają znaczenie dla dróg wodnych, tą samą ustawą państwową zapowiedzianych.

Ustawa ta jednakowoż wbrew często ponawianym żądaniom Sejmu i Wydziału krajowego nie objęła zupełnie górnych biegów rzek, owszem wyłączyła je wyraźnie §-em 14-ym przez odesłanie ich do kategoryi robót wykonywanych z funduszu melioracyjnego.

Ponieważ regulacye częściowe obejmujące średnie i dolne biegi rzek nie mogą być uważane szczególnie w naszym kraju ani ze względu na interesa ludności nadbrzeżnej ani ze względu na drogi wodne za wystarczające, przeto tak Wydział krajowy jak i nasza Reprezentacya w Wiedniu wszelkich dokładali starań, aby w obręb regulacyi wciągnąć górne dorzecza rzek kanałowych. Kwestya ta była przedmiotem długich układów, aż wreszcie Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z dnia 5. października 1903 l. 40.561 rzeczywiście potrzebę regulacyi górnych biegów rzek kanałowych przez rozszerzenie ram zakreślonych ustawą z 18. września 1901 uznało. Ministerstwo zastrzegło sobie jednak decyzyę, które rzeki i o ile mają być regulowane na podstawie osobnego zbadania, czy mają one wybitne i bezpośrednie znaczenie dla dróg wodnych.

W myśl tego reskryptu przedłożyło toż Ministertwo w r. 1905 swoją decyzyę reskryptami z *23.* września 1905 L. 30 646 i 3. listopada 1905 L. 48.322 co do objęcia w ramy regulacyi górnego dorzecza Soły i Skawy wraz z projektem odpowiedniej ustawy. Ustawa ta jednakowoż nie przyszła na porządek dzienny Wys. Sejmu.

Obecnie reskryptem z 19. lutego 1907 L. 5.746 przedkłada Ministerstwo projekt ustawy, obejmującej bardzo znaczne rozszerzenie regulacyi rzek kanałowych z włączeniem pobocznych dopływów tychże rzek w górnym biegu.

Proponowana obecnie ustawa ma dla naszego kraju niezmierne znaczenie i choć nie obejmuje wszystkich rzek w dorzeczach Wisły i Dniestru, to jednak stawia będące już w toku roboty regulacyjne na silnej i trwałej podstawie i w ten sposób zapewnia, że ogromne fundusze, które tak Rząd jak i kraj na to poświęcą, będą produktywnie użyte.

Jest to wielką zasługą naszej Reprezentacyi we Wiedniu, a nie mniej też i dowodem życzliwości ze strony Władz centralnych, że tak wielki postęp na tem polu uczynionym będzie, bo choć wprawdzie inne prowincye monarchii już równocześnie z ustawą o regulacyi rzek kanałowych uzyskały zapewnienie regulacyi, zabudowy potoków i budowy zbiorników dalej idące niż te, które nasz kraj otrzymał ustawą z dnia 18. września 1901 i otrzyma przez ustawę obecnie proponowaną, to jednak nie mniej niesprawiedliwość naszemu krajowi dotąd czyniona zostanie nieco złagodzoną.

Stosunki w innych krajach monarchii w porównaniu do Galicyi są następujące:

Przestrzeń tych krajów w stosunku do całej przestrzeni, której wody ku drogom wodnym zmierzają, wynosi:

Morawia 11·7%, Czechy 27·4%, Galicya 41·4%.

Z funduszu kanałowego (75 milionów) otrzymały te kraje po rok 1912:

Morawia 9,420.000 K, Czechy 35,000.000 K (oprócz tego 3 miliony K z funduszu melioracyjnego), Galicya 19,398.600 K.

(Morawia mocą ustawy z 10. marca 1903 Dz. u. kr. Nr. 27., Czechy na mocy ustawy z 13. lutego 1903 Dz. u. kr. Nr. 31., Galicya na mocy ustawy z 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103.)

W stosunku procentowym do całej sumy 75 milionów otrzymała zatem Morawia 12·56%, Czechy 44·66% a Galicya 25·86%, choć jej przestrzeń wynosi 41·4% przestrzeni budową dróg wodnych zainteresowanej,

Przez ustawę obecnie przez Rząd przedłożoną otrzymać ma Galicya jeszcze 4,500.000 K, przez co jej udział z 25·86% postąpi na 31.8%. Jest to niewątpliwy postęp i zmniejszenie krzywdy w roku 1901 naszemu krajowi wyrządzonej,

Przez dalsze datki państwowe po roku 1912, tą ustawą choć w ogólnych zarysach zapowiedziane, polepszy się nasze położenie w stosunku do innych krajów monarchii znacznie i biorąc rzecz teoretycznie w stosunku do powierzchni, pokrzywdzenie zniknie. Czy jednak i w jakim stopniu jeszcze wtedy nie będzie pokrzywdzenia rzeczywistego w stosunku do potrzeb rzeczywistych, tego dziś ściśle obliczyć nie można.

To jednak już teraz stwierdzić trzeba, że jeszcze i na robotach niniejszym projektem ustawy zapowiedzianych nie kończy się wielkie dzieło regulacyi naszych rzek, a to z dwóch powodów:

Najpierw ze względu na to, że ustawa obecna nie uwzględnia zupełnie regulacyi dopływów rzek kanałowych wpadających do nich w biegu średnim np. Wieprzówka (Skawa), Krzyworzeka, Stradomka (Raba), Łososina (Dunajec) i inne poboczne Stryja, Dniestru itd. a wypuszcza wiele dopływów górnych (Wisłoki, Ropy, Jasiołka, (Wisłoka) Górny Wisłok, Solinka z Wetliną (San), Hoczewka (San), Tyrawka (San) Sukiel (Świca).

I pierwsze i drugie nie uregulowane będą nadal niszczyć brzegi i przynosić szkodę mieszkańcom nadbrzeżnym a mając źródła w niezalesionych górach, mogą przez ruch żwirów nawet regulacyi kanałowych rzek szkodzić.

Dzieło regulacyi i z tego względu nie będzie skończone, bo zostanie w kraju jeszcze ogromna ilość rzek niekanałowych (można powiedzieć większa połowa), która pozostanie w całym swoim rzebiegu nietkniętą, w stanie dzikim.

Nie zupełnie bezpodstawne mogą być też obawy, że wskutek dość ograniczonego funduszu do dyspozycyi przed rokiem 1912 w wielu miejscach roboty na średnich przestrzeniach będą musiały być wykonane bez względu na to, że w górnym biegu żadne zabezpieczenie dla tych robót jeszcze nie nastąpiło, co zawsze z wielkiem niebezpieczeństwem jest połączone.

Komisya wodna wita z zadowoleniem postanowienia §. 3., który przewiduje wykonanie niektórych robót przez Wydział krajowy z tego względu, że, pomimo znacznego zwiększenia agend przez nowe roboty, przeciążenie władz rządowych, które dotychczas wyłącznie roboty regulacyjne przeprowadzają, nie będzie tak wielkie. Zresztą próba w tym względzie została już zrobioną w innych krajach monarchii np. w Czechach, Morawii i Austryi dolnej, gdzie Wydziały krajowe w części lub wyłącznie te roboty przeprowadzają; komisya wodna jest przekonaną, że nasz Wydział krajowy, który już tyle robót regulacyjnych z pomyślnym skutkiem i tak tanio wykonał, zadaniu temu zupełnie sprosta.

Niemniej podnieść należy, że ustawa projektowana przyczyni się do asanacyi i rozwoju stolicy kraju.

Przechodząc do kwestyi przeprowadzenia niniejszej ustawy w praktyce, musi komisya wodna zwrócić uwagę, że wobec dość znacznego funduszu do przebudowania przeznaczonego, który wyniesie 1,500.000 K. rocznie (7,500.000 K. po rok 1912), począwszy od roku 1908 dotychczasowy personal techniczno-leśny sekcyi Samborskiej zupełnie nie wystarczy. Przed rokiem 1908 generalny program nie będzie mógł być ułożonym i przez Ministerstwo zatwierdzonym. Wykonanie robot jeszcze bardziej utrudnione będzie przez to, że prawdopodobnie połowa tej rocznej dotacyi będzie przebudowaną w Galicyi zachodniej i dorzeczu Wisły a połowa w dorzeczu Dniestru i Pełtwi. Do wykonania takiej pracy potrzeba 15 techników lasowych najmniej.

Ponieważ sekcya Samborska liczy wedle szematyzmu na r. 1907 tylko 13 techników lasowych (oprócz kierownika), którzy będą zajęci jak dotąd projektowaniem i wykonywaniem robót subwencyonowanych z funduszu melioracyjnego państwowego i do-

tacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye, zachodzi potrzeba powiększenia personalu leśno technicznego od r. 1908 o 15-u techników lasowych najmniej.

Ze względu na to, że roboty te jednak będą miały szerszy zakres niż te, które sekcya Samborska dotąd wykonywała jest wskazanem, aby ci nowi technicy mieli o ile możności zupełne wykształcenie techniczne nietylko leśne ale i inżynierskie. W tym celu należałoby rozszerzyć akcyę Rządu na polu kształcenia młodych wykonawców tych robót w sposób podobny, jak się to dzieje dla inżynierów melioracyjnych.

Dalej z uwagi, że decyzya co do zabudowań w dorzeczu rzek kanałowych należy do komisyi krajowej, mającej swą siedzibę we Lwowie, okazuje się nieodzownem przeniesienie sekcyi ze Sambora do Lwowa i utworzenie ekspozytury dla dorzecza Wisły w Krakowie.

Komisya wodna przywiązuje wielkie znaczenie do budowy zapór i zbiorników i w czasie powstania znacznej ich liczby w kraju za bardzo pożądane tak ze względu na powstrzymanie zbyt wielkich mas wody, odrazu w czasie wylewu do koryta rzek wpadających, jak ze względu na ujednostajnienie siły wodnej przez ciągły a umiarkowany odpływ. Z tego też powodu, komisya wodna uważa za wskazane budować te zbiorniki tam, gdzie już są zakłady przemysłowe, któreby te korzyści zaraz wyzyskać mogły.

Komisya wodna uważa zaprojektowanie większej liczby mniejszych zbiorników i to na rzekach bocznych za więcej wskazane, niż stawianie bardzo wielkich a w mniejszej liczbie, ze względu na wielkie niebezpieczeństwo dla mieszkańców w razie przerwania wielkiego zbiornika i wobec braku doświadczenia naszych organów technicznych w budowie takowych. W ten sposób także umożliwi się średniemu przemysłowi na większej przestrzeni kraju korzystanie z siły wodnej, co jest niezmiernie ważnem, bo wobec stosunków krajowych nie powstaną tak prędko ogromne zakłady przemysłowe, któreby wyzyskały całą siłę wielkich zbiorników.

Komisya wodna wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

·/. I. Sejm uchwala załączony ·/. projekt ustawy.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) ażeby jak najrychlej przeniósł sekcyę c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich ze Sambora do Lwowa, przydzielając takową do Namiestnictwa i utworzył ekspozyturę tej sekcyi w Krakowie dla wykonania zabudowań potoków w dorzeczu Wisły;

b) ażeby jak najrychlej powiększył personal galicyjskiej sekcyi c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich o potrzebną ilość techników lasowych;

c) ażeby wzmocnił sekcyę galicyjską c. k. oddziału leśno-technicznego specyalnie w tym celu wykształconymi inżynierami i utworzył osobne stypendya dla ukończonych słuchaczów inżynieryi celem umożliwienia im uzupełnienia studyów w sekcyi leśnej c. k. akademii rolniczej w Wiedniu, podobnie jak dla inżynierów melioracyjnych;

d) aby projekty regulacyjno-techniczne regulacyi, zabudowania potoków i zapór wypracowywał w formie jednolitej, obejmującej części rzek ze sobą złączone i całość tworzące;

e) aby ewentualne rozporządzenie wykonawcze do tej ustawy w najkrótszym czasie w porozumieniu z Wydziałem krajowym wydał w takiej formie, aby roboty były prowadzone pod jednolitym zarządem razem z regulacyą innych przestrzeni rzek.

Zastępca przewodniczącego:
Kolischer *w. r.*

Sprawozdawca:
K. Lubomirski *v. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca ustawę z dnia 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, o regulacyi rzek wykonać się mającej w myśl §. 5., ustępu 1. ustawy z dnia 11. czerwca 1901, Dz. p. p. Nr. 66, w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przez włączenie regulacyi górnych biegów rzek i ich dopływów, tudzież zabudowań potoków górskich.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Regulacya niżej wymienionych górnych biegów rzek i ich dopływów, tudzież zabudowanie niżej wymienionych potoków górskich, które po myśli ustawy z dnia 11. czerwca 1901, Dz. p. p. Nr. 66, o budowie dróg wodnych i wykonaniu regulacyi rzek (§. 5. ust. 1.) mają szczególne znaczenie dla dróg wodnych mających się zbudować wedle §. 1., lit. *d*) tej ustawy w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem mają być wykonane na wspólny koszt państwa i kraju.

1. regulacya i zabudowanie dopływów górskich Soły wraz z budową zapór dla urządzenia zbiorników wody;

2. regulacya Skawy od Jordanowa do miejscowości Skawy i uzupełnienie potoków górskich w jej dorzeczu wraz z budową zapór dla urządzenia zbiorników wody;

3. regulacya Raby od Lubienia do Chabówki wraz z korekcyą i zabudowaniem dopływów górskich;

4. Regulacya Białego Dunajca od Nowego Targu do Zakopanego, Czarnego Dunajca od Nowego Targu do Kościelisk, Białki tatrzańskiej od ujścia do Dunajca do Jurgowa, Brzegów, tudzież korekcya i zabudowanie dopływów Dunajca wraz z budową zapór dla urządzenia zbiorników wody;

5. korekcya i zabudowanie dopływów Popradu.

6. uzupełnienie zabudowań potoków górskich w dorzeczu Biały wraz z regulacyą górnego biegu Biały od Grybowa do Izb;

7. regulacya Wisłoki od Żmigrodu do Rozstajnego;

8. regulacya Ropy od ujścia do Wisłoki aż do ujścia potoku Zdyni;

9. regulacya Wisłoka od Frysztaka po Haczowa wraz z zabudowaniem potoków Ryjak, Kosina i Lubatówka.

10. regulacya potoków Mleczki od ujścia do Wisłoka aż do połączenia obu potoków Mleczek;

11. regulacya Sanu od Liska do Rajskiego wraz z korekcyą i zubudowaniem potoków: Olszanki, Osławy, Stupnicy i Sanoczka;

12. regulacya Wiaru od Niżankowic do ujścia potoku Łomny, tudzież regulacya potoku Wyrwy z dopływami;

13. regulacya Dniestru od Kornalowic do ujścia potoku Mszańca wraz z korekcyą i zabudowaniem potoków Jabłonki, Leniny, Mszańca, Bystrzycy i Czerchawy;

14. regulacya Strwiąża od Biskowic do Ustrzyk dolnych, wraz zabudowaniem potoku Łodynka i debry pod Chyrowem;

15. regulacya Stryja od Turki do Wysocka, wraz z zabudowaniem potoków Borynka i Brzyczka, i budową zapór dla urządzenia zbiorników wody;

16. regulacya Oporu od ujścia do Stryja aż do Tuchli wraz z korekcyą i zabudowaniem potoków górskich, tudzież budową zapór dla urządzenia zbiorników wody;

17. korekcya i zabudowanie potoku Witwicy w dorzeczu Świcy;

18. zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Łomnicy;

19. zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Bystrzycy Sołotwińskiej i Nadwórniańskiej.

20. budowle w górnym biegu szeki Pełtwi i jej dopływów w obrębie stołecznego miasta kraju Lwowa.

Przy powyżej wymienionych przedsiębiorstwach mają być odpowiednio zastosowane postanowienia ustawy z dnia 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, z następującemi zmianami:

§. 2.

Postanowienie §. 14. ustawy z dnia 18. września 1901 Dz. u. kr. Nr. 103 zostaje uchylone.

§. 3.

Dla przeprowadzenia regulacyj, zabudowań i zapór w §. 1. wymienionych ułoży Namiestnictwo wspólnie z Wydziałem krajowym program generalny, który ma zawierać porządek wykonania, termina rozpoczęcia i czas trwania poszczególnych przedsiębiorstw, oraz postanowienie, które przedsiębiorstwa zaprojektować i wykonać ma Administracya Państwa, a które Wydział krajowy.

Program ten ma być poddany uchwale Komisyi ustanowionej w myśl §. 8. ustawy z dnia 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, a następnie przedłożony c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do zatwierdzenia w porozumieniu z innemi interesowanemi Ministerstwami.

Sporządzone przez Wydział krajowy na podstawie generalnego programu projekty generalne i kosztorysy dla poszczególnych regulacyi poddać należy po tymczasowem ich udzieleniu Namiestnictwu, uchwale wspomnianej Komisyi, a następnie przesłać do zatwierdzenia Ministerstwu spraw wewnętrznych.

§. 4.

Koszta poszczególnych przedsiębiorstw wymienionych w §. 1 ustalone zostaną ostatecznie przez Administracyę Państwa w porozumieniu z Wydziałem krajowym na podstawie projektów.

Do pokrycia tych kosztów mają się przyczynić:

a) Skarb Państwa datkiem 60% z zastrzeżeniem, że wydatek przypadający na czas po roku 1912 zostanie w myśl §. 9. ustawy z dnia 11. czerwca 1901. Dz. p. p. Nr. 66. przyzwolony w drodze konstytucyjnej;

b) fundusz krajowy datkiem 40%.

§. 5.

W okresie do roku 1912 uiścić ma Państwo na częściowe pokrycie kosztów robót w §. 1. wyszczególnionych z kredytu przeznaczonego na regulacye rzek w myśl ustępu trzeciego §. 8. ustawy z 11. czerwca 1901, Dz. p. p. Nr. 66,

kwotę . . . . . 4,500.000 K,

kraj zaś . . . . . 3,000.000 K.

Te datki państwowe i krajowe wpłynąć mają do funduszu budowy utworzonego po myśli §. 4. ustawy z dnia 18. września 1901, Dz. u. kr. Nr. 103, dla regulacyi przeprowadzić się mających wspólnymi kosztami państwa i kraju.

§. 6.

Wydział krajowy zostaje upoważnionym do zaciągnięcia osobnej pożyczki umarzalnej na pokrycie datku kraju w §. 5. wyszczególnionego.

Pokrycie datków kraju na roboty mające się wykonać po roku 1912 winno być w drodze ustawodawstwa krajowego w czasie właściwym zapewnione.

§. 7.

Co do utrzymania robót wykonanych na przestrzeniach rzek, potokach górskich i zaporach wymienionych w §. 1. po upływie czasu budowy oznaczonego dla odnośnego przedsiębiorstwa wydane będą osobne ustawy krajowe.

§. 8.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętznych, skarbu, handlu i rolnictwa.

Ls. 1.886/1907. We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Aleg. 213

Sprawozdanie

Komisyi drogowej o projekcie ustawy o policyi drogowej.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 14. lutego b. r. do Ls. 50 przydzielił Komisyi drogowej sprawozdanie Wydziału krajowego o projekcie ustawy o policyi drogowej.

Obecne przepisy w tym względzie są luźne i przestarzałe, gdyż wydane zostały w różnych, prawie wyłącznie przedkonstytucyjnych czasach w miarę ówczesnych potrzeb i to głównie z uwzględnieniem wymogów dla gościńców państwowych.

Dlatego one obecnie dla dróg autonomicznych albo wcale nie dają się zastosować, albo ich zastosowanie dla licznych braków pozostawia wiele do życzenia. To zaś wpływa nader ujemnie na stan i koszta utrzymania dróg autonomicznych.

Wskutek tego z rozwojem sieci drogowej uczuwać się daje ciągle wzrastająca potrzeba jednolitego ustawowego unormowania przepisów o policyi drogowej.

Z chwilą zmiany obecnej ustawy drogowej, unormowanie tych postanowień staje się jeszcze bardziej koniecznem, bowiem projektowane przepisy o policyi drogowej mają na celu nie tylko łatwość i bezpieczeństwo komunikacyi publicznej, lecz także ochronę już i tak zbyt szczupłych funduszów drogowych od szkody.

Z tych powodów Komisya drogowa po przeprowadzeniu szczegółowej dyskusyi przyjęła w całości projektowane przez Wydział krajowy przepisy i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony */ projekt ustawy o policyi drogowej na drogach publicznych.

Przewodniczący:
Męciński.

Sprawozdawca:
Wiśniewski.

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa o policyi drogowej na drogach publicznych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

I. Przepisy dla zapobieżenia uszkodzeniom drogi.

Postanowienie ogólne.

§. 1.

Wszelkie z umysłu lub z braku należytej ostrożności wyrządzone uszkodzenie drogi samej albo jej przynależności (§. 74.), jeśli nie podpada pod ogólne prawo karne, będzie uważane jako przekroczenie policyi drogowej i karane podług przepisów tej ustawy.

Włóczenie po drodze.

§. 2.

Nie wolno włóczyć po drodze przedmiotów, pokład drogowy wyrywających (narzędzi lub maszyn rolniczych, tramów, pni, kloców i t. p.).

Dojazd do drogi.

§. 3.

Z reguły nie wolno przejeżdżać przez rowy i szkarpy drogowe wozami gospodarczymi lub narzędziami rolniczemi, ani w tym celu skopywać burty (pobocza) albo szkarpy, lub zapełniać rowy jakimkolwiek materyałem.

W miejscach, w których do drogi publicznej wpada inna droga publiczna, droga prywatna lub dojazd z pól albo od zabudowań, rów drogowy ma być wybrukowany lub nad nim mostek względnie przepust zbudowany.

Bruk lub mostek względnie przepust ma być zbudowany według wskazówek zarządu drogi odnośnej.

W wyjątkowych razach, za zgodą zarządu drogi odnośnej, można pominąć budowe mostku względnie przepustu lub brukowanego przejazdu, jeśli prawidłowy odpływ wody da się w inny sposób zabezpieczyć.

Budowa i utrzymanie mostku względnie przepustu lub bruku należy do tego, kto do utrzymania drogi prywatnej jest

obowiązany, względnie do właściciela odnośnego gruntu lub budynku.

Przy zetknięciu się dróg publicznych, należy budowa i utrzymanie mostku względnie przepustu lub bruku do zarządu tej drogi, w której kierunku mostek względnie przepust lub bruk jest położony.

§. 4.

Najbliższa przestrzeń nieszutrowanej drogi publicznej wpadającej do innej szutrowanej drogi publicznej, ma być wybrukowana lub żwirem wysypana na długości co najmniej 25 metrów od zetknięcia się obu dróg.

Obowiązek brukowania względnie szutrowania drogi dojazdowej cięży na utrzymującym drogę pomienioną.

Tratowanie rowów.

§. 5.

Nie wolno tratować rowów lub szkarp drogowych podczas uprawy roli.

Pasanie lub pędzenie bydła.

§. 6.

Wzbronionem jest paść lub pędzić bydło po szkarpach i rowach drogowych.

Trawy do drogi należącej nie wolno nikomu samowolnie kosić i wogóle sobie przywłaszczać.

Zanieczyszczanie drogi.

§. 7.

Zabronionem jest wyrzucać na drogę śmiecie, gruzy, zdechłe zwierzęta lub samowolnie składać na niej drzewo, kloce, kamień, cegły, ziemię piasek, beczki, towary i inne przedmioty, wylewać nieczystości, wprowadzać do drogi odpływy ze stajen, gnojowisk, dołów kloacznych, browarów, gorzelń, fabryk, kopalń i innych urządzeń, zatykać kanały i przepusty drogowe.

Również nie wolno zanieczyszczać założonych kosztem funduszu drogowego rowów odpływowych ani też samowolnie wstrzymywać lub zmieniać kierunku odpływającej nimi wody.

Na zmianę odpływu wody lub składanie na drodze n. p. materyału budowlanego jest koniecznem w każdym wypadku zezwolenie zarządu drogi odnośnej.

Budowle na drodze.

§. 8.

Budowle i urządzenia na drodze względnie nad nią lub pod nią jak n. p. kanały, rowy, rury do przeprowadzania wody, ropy lub gazu, mosty, przepusty, słupy, druty, przewody i t. p., projektowane do celów innych aniżeli tych, które wymienia ustawa z dnia 23. stycznia 1891 Dz. u. kr. Nr. 20., mogą być wykonane tylko wtedy, jeśli na podstawie prośby zaopatrzonej w dokładny plan, zezwoli na to zarząd drogi odnośnej.

Budowle przy drogach.

§. 9.

Odległość budynku od drogi państwowej, krajowej, powiatowej, gminnej I. klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego

*

ma wynosić przynajmniej trzy metry, a od drogi gminnej II. klasy przynajmniej dwa metry.

Odległość wszelkiego rodzaju ogrodzeń od powyższych dróg ma wynosić najmniej 60 centymetrów.

Wyjątek stanowią drogi, posiadające ustalone linie regulacyjne.

Jednak bez względu na wyżej przepisaną odległość lub linię regulacyjną następujące budowle muszą mieć większe odległości od każdej drogi publicznej:

A mianowicie ma odległość wynosić przy:

1. kuźni najmniej 6 metrów;
2. cegielni (budynku przeznaczonego do wypalania cegły) przynajmniej 10 metrów;
3. wapniarce (piecu do wypalania wapna) co najmniej 10 metrów;
4. wiatraku przynajmniej 20 metrów;
5. szybie dla ropy lub wosku ziemnego najmniej 30 metrów, licząc od środka otworu świdrowego;
6. zbiorniku na ropę o pojemności ponad 20 cystern najmniej 40 metrów. Dla mniejszych zbiorników ma to oddalenie wynosić co najmniej 20 metrów.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

Kamieniołomy.

§. 10.

Przed otwarciem kamieniołomu przy drogach ze względu, czy kamień ma być wydobywany zwykłym sposobem, czy też rozsadzany materyałami wybuchowymi, w tych wszystkich wypadkach, w których nie rozchodzi się o przedsiębiorstwo przemysłowe, zarząd drogi odnośnej ma podać warunki mające na celu ochronę i bezpieczeństwo komunikacyi publicznej.

Kopalnie gliny lub piasku.

§. 11.

Przy kopaniu gliny lub piasku ma być zostawiony wzdłuż drogi nietknięty pas ziemi, przynajmniej 2 metry szeroki.

W każdym razie ze względu na całość drogi ściana kopalni od strony tejże ma mieć odpowiednią pochyłość lub stosowne ubezpieczenie.

Pas przydrożny.

§. 12.

Grunta, przyległe drogom, mają być wolne od uprawy na przestrzeni najmniej 60 centymetrów. Właściciel tego pasu jest obowiązany zezwolić bezpłatnie na składanie na nim ziemi, błota lub kurzu, zgarniętego z korpusu drogowego.

Powyższy pas przydrożny nie jest konieczny, jeśli wzdłuż drogi już znajduje się przynajmniej taki sam pas ziemi, stanowiący własność funduszu drogi.

Rozświetlanie drogi w lesie.

§. 13.

W wypadkach, gdzie droga publiczna przecina las, właściciel jego, jeżeli osuszenie drogi niezbędnie tego wymaga, może być orzeczeniem krajowej władzy politycznej zniewolo-

nym za stosownem wynagrodzeniem utrzymywać po obu stronach drogi pas ziemi odpowiednio szeroki, wolny od drzew i krzaków.

Mierzenie odległości od drogi.

§. 14.

Wszystkie odległości, przepisane §§. 9, 11., 12. i 13. mają być mierzone od górnej krawędzi przeciwszkarpy rowu, a gdzie go niema, od dolnej krawędzi szkarpy nasypu drogowego, a gdzie wreszcie i tego niema, od granicy pasu drogowego.

Dzwona u kół.

§. 15.

Dzwona u kół wszystkich wozów ciężarowych, których waga ładunku wynosi ponad 2.000 kilogramów, muszą mieć najmniej 10 centymetrów szerokości, a jeśli waga ładunku przewyższa 3.500 kilogramów, muszą mieć przynajmniej 15 centymetrów szerokości.

Postanowienia te wchodzą w życie w pół roku po ogłoszeniu ustawy i nie mają zastosowania do wozów gospodarskich.

Płaszczyzna obręczy.

§. 16.

Płaszczyzna obręczy na każdem kole u wszystkich wozów bez wyjątku ma być równa i płaska oraz bez wystających gwoździ lub główek od śrub.

Hamulce.

§. 17.

Zjeżdżając po większym spadku, należy koła hamować.

Do hamowania nie wolno używać łańcuchów, ani też haków, lub innych przyrządów, któreby pokład drogowy darły.

Wyjątkowo dozwala się użycia takich przyrzadów podczas gołoledzi.

Rozjeżdżanie pryzm.

§. 18.

Wzbronionem jest rozjeżdżać lub roztratowywać stosy kamienia, szutru lub piasku, przeznaczonego do utrzymania drogi.

Zapobieżenie powstaniu kolei.

§. 19.

Gdzie pewna przestrzeń drogi, dla zapobieżenia tworzeniu się kolei, jest założona np. kamieniami lub drzewem, przejezdnym nie wolno ich usunąć lub przejechać, lecz mają zjeżdżać na wolną przestrzeń drogi.

Służba drogowa jest obowiązana te znaki na noc usunąć.

Jazda po mostach.

§. 20.

Jazda po mostach, których cała konstrukcya nie jest z żelaza lub z kamienia, tudzież bez względu na konstrukcyę po

wszystkich takich, po których szybka jazda jest zabroniona tablicą ostrzegającą, jest tylko stępo dozwolona.

Również tylko stępo wolno jechać po mostach, które są w naprawie lub przebudowie.

W czasie naprawy lub przebudowy mostu może być wydane zarządzenie, że po nim może iść naraz tylko oznaczona ilość bydła lub jechać tylko ograniczona liczba wozów.

Podczas robót mają być przy moście umieszczone znaki, które przejezdnym zwracają na nie uwagę.

Przewóz ciężarów przez mosty.

§. 21.

Wozy, które wraz z ładunkiem nie przenoszą 3.000 kilogramów wagi, można przewozić przez wszystkie mosty bez zezwolenia zarządu drogi odnośnej Zarząd drogi może zezwolić stale lub czasowo na przewożenie jeszcze większych ciężarów po pewnych mostach.

Przy każdym takim moście będzie umieszczona tablica, która zarazem wskaże odnośną wagę ładunku, jaka po nim może być przeprowadzona.

Jeśli przez most ma być przeprawiona czy to fura niepodzielnym ciężarem, czy też jaka lokomotywa, lokomobila, samochód albo inna maszyna o wadze większej, aniżeli ustanowiono, natenczas o zamiarze przesyłki ciężaru winien być zawiadomiony zarząd mostu odnośnego, który przez swe organa spowoduje potrzebne wzmocnienie mostu.

Koszta stąd powstałe ma ponosić ten, w którego interesie roboty uskuteczniono.

Przed uzyskaniem zezwolenia zarządu, nie wolno przeprowadzać ciężaru przez odnośny most

O zezwolenie na przowóz przez most krajowy można prosić także inżyniera krajowego, który sprawuje bezpośredni nadzór techniczny nad odnośnym mostem (inżyniera okręgowego).

II. Przepisy dla uregulowania i zabezpieczenia komunikacyi.

Postanowienia ogólne.

§. 22.

Komunikacya na dzodze nie może być tamowana ani w dzień, ani w nocy.

Każda przeszkoda w komunikacyi, spowodowana z umysłu lub z braku ostrożności, jeśli nie podpada pod ogólne prawo karne, będzie uważana jako przekroczenie policyi drogowej i karana podług przepisów tej ustawy.

Oświetlenie wozu i rogatki.

§. 23.

Podczas ciemniej nocy najpóźniej w godzinę po zachodzie słońca do godziny przed wschodem słońca każda fura na drodze, z wyjątkiem wózków ręcznych, musi mieć zapaloną latarkę o bezbarwnem szkle, która tak ma być umieszczona, aby ją z daleka można spostrzedz.

Rogatka w nocy winna zawsze być oświetlona, a to w ten sposób, aby z odpowiedniej odległości była widoczna.

Oznaczenie wozu tabliczką.

§. 24.

Wszystkie wozy, przeznaczone do przewożenia ciężarów lub frachtów, jak długo znajdują się na drodze, muszą być zaopatrzone w tabliczkę, na której ma być zamieszczone imię i nazwisko tudzież miejsce zamieszkania właściciela wozu.

Właściciele dóbr, fabrykanci i przedsiębiorcy zamiast swego nazwiska mogą mieć na tabliczce nazwę dóbr względnie folwarku, fabryki lub przedsiębiorstwa.

Tabliczka, 18 centymetrów wysoka i 30 centymetrów szeroka, ma być przymocowana po lewej stronie wozu między przedniemi i tylnemi kołami, w miejscu łatwo dostrzegalnem.

Tabliczka ma być czarna, a pismo białe; litery mają mieć najmniej 5 centymetrów wysokości.

Jeśli na wozie tabliczka nie da się zamieścić, można nawet mniejszą tabliczkę powiesić na lewej stronie konia siodłowego.

Przepisy te nie dotyczą wozów gospodarskich w obrębie gminy lub obszaru dworskiego, do którego należą.

Postanowienia tego paragrafu wchodzą w życie w pół roku po ogłoszeniu ustawy.

Jazda sankami.

§. 25.

Jazda sankami bez dzwonków jest bezwarunkowo wzbroniona.

Szerokość ładunku.

§. 26.

Szerokość ładunku wozu nie może przenosić 3 metrów. Jeśli taki przedmiot ma być przesłany, którego szerokość nie da się podzielić na części najwyżej trzy metrowe, ma właściciel starać się, aby przez szerszy ładunek komunikacya nie była tamowana ponad potrzebę i aby objekty drogowe nie były uszkadzane.

Na każdym wozie siedzenie nie może wystawać poza szerokość wozu względnie ładunku przewożonego.

Przymocowanie ładunku do wozu.

§. 27.

Przymocowania do wozu drzewa lub innych ciężarów albo wzmocnienia wozu samego zapomocą w kabłąk naprężonych żerdzi, nie wolno tak uskuteczniać, aby te żerdzie sterczały poza ładunek względnie poza literki, półkoszki lub drabinki wozu.

Przyczepianie wozów.

§. 28.

Nie wolno jechać po drodze dwoma lub więcej wozami, ze sobą spojonymi. Wyjątkowo jest dozwolone przyczepienie wozu, przeznaczonego do przesyłki, lub wozu ręcznego do bryki, albo spojenie próżnych dwóch bryk lub wozów gospodarskich.

Przedmioty, mogące wywołać przestrach lub obrzydzenie.

§. 29.

Koło budynków od strony drogi albo na wozach, znajdujących się na drodze, jest wzbronionem wieszać lub kłaść bez przykrycia surowe mięso, skórę zwierzęcą i inne przedmioty, które mogą albo płoszyć konie i inne zwierzęta, albo też wywołać u ludzi przestrach lub obrzydzenie.

Szybkość jazdy wozem.

§. 30.

W miejscowościach zamkniętych wolno jechać tylko miernym kłusem, zaś na skrętach, przechodach i w miejscach krzyżowania się dróg tylko stępo.

Wymijanie wozów.

§. 31.

Każdy wóz, jeśli jakieś szczególne okoliczności nie zmuszają do wyjątku, ma wymijać na lewo, a wyprzedzać na prawo.

W tym celu winien jadący bez oporu zrobić miejsce wymijającemu lub wyprzedzającemu. Wyprzedzać wolno tylko wtedy, jeśli jest droga dostatecznie szeroka, wóz wyprzedzany toczy się powoli, jest przed nim znaczna przestrzeń wolna i żaden inny wóz nie nadjeżdża.

Na mostach i skrętach nie wolno wyprzedzać.

Na wąskich drogach o jednym torze jezdnym, przy zachowaniu powyższych zasad, ma ustępować próżny wóz wozowi z ludźmi lub ładunkiem, wóz z ludźmi wozowi ciężko naładowanemu; przy równych wozach, wóz jadący z góry wozowi jadącemu pod górę, wreszcie wozy tego samego rodzaju i na równej przestrzeni mają sobie ustąpić wzajemnie, w równych częściach.

Wozom Najwyższego Dworu tudzież pocztowym, ogniowym i ratunkowym bezwarunkowo ma ustąpić na bok każdy wóz, czy on jedzie w przeciwnym, czy też w tym samym kierunku.

Jeśli natychmiastowe ustąpienie z drogi jest niemożliwe z powodu oczywistego niebezpieczeństwa, należy wóz zatrzymać na miejscu, póki te wozy nie przejadą.

Wymijanie bydła.

§. 32.

Wóz, przy spotkaniu się z bydłem pędzonem, ma jechać stępo, póki bydła nie minie.

Poganiacz bydła jest obowiązany, nie zatrzymując go, zrobić odpowiednie miejsce wozom nadjeżdżającym lub wyprzedzającym.

Zostawianie i stawanie wozów.

§. 33.

Wóz niezaprzężony nie może stać na torze jezdnym; gdzie to jednak wskutek wypadku, jest konieczne, wóz powinien być odsunięty na kraj drogi a w nocy oświetlony latarką.

Żaden wóz nie może stawać na przepustach, mostach, przechodach, na środku drogi, na skrętach, ani tam, gdzie się drogi krzyżują.

Zajazdy koło karczem.

§. 34.

Koło karczem, szynkowni i gospod mogą stać fury tylko na placu na to przeznaczonym.

Jeśli plac przed zabudowaniem ze względów miejscowych nie da się założyć, może być urządzony dla stawania fur inny plac za zabudowaniem lub obok tegoż.

Właściciel względnie dzierżawca lub inny użytkujący zabudowania jest obowiązany powyższy plac własnym kosztem wybrukować lub wyszutrować i zawsze czysto i w dobrym stanie utrzymywać.

Zachowanie się woźnicy.

§. 35.

Woźnicy podczas jazdy nie wolno opuszczać wozu bez dozoru.

§. 36.

Woźnica jadąc z góry, jeśli powozi tylko jednym lejcem, a nie cuglami krzyżowymi, ma iść pieszo obok zaprzęgu.

§. 37.

Jednemu woźnicy nie wolno równocześnie powozić kilkoma wozami.

§. 38.

Woźnicy jest wzbronionem spać na wozie podczas jazdy i wogóle na zaprzężonym wozie, znajdującym się na drodze.

Popasanie zwierząt.

§. 39.

Popasanie zwierząt na drodze tak wewnątrz jak i zewnątrz miejscowości jest zabronione.

Pędzenie zwierząt.

§. 40.

Do pędzenia zwierząt, stosownie do ich gatunku, ma być ustanowiona odpowiednia liczba poganiaczy, przyczem należy przyjąć za zasadę, że na transport 10 do 15 sztuk koni lub bydła rogatego powinien być liczony jeden poganiacz.

Przy pędzeniu mniejszej ilości zwierząt, wolno zająć tylko połowę przestrzeni drogowej.

Pojedyńcze sztuki mają być prowadzone na lince lub uzdzienicy.

Jazda na kole.

§. 41.

Koło każdego typu uważa się pod względem przepisów policyjnych za wóz lekki, wobec czego kolarzy obowiązuje porządek jazdy, przepisany dla tych wozów.

§. 42.

Do jazdy na kole można używać tylko toru jezdnego.

§. 43.

Kolarzowi, jadącemu po torze jezdnym, pieszy ma ustąpić tak, jak innej furze.

§. 44.

Kolarz, przy wyprzedzaniu i spotykaniu, ma uważać na pieszych i na kolarzy tudzież na konie i inne zwierzęta. Jest on obowiązany, jeśli chce wyprzedzić ludzi lub zwierzęta, wrazie potrzeby dawać znaki dzwonkiem zawsze w czasie właściwym. Jeśli przewodnik zwierząt nawołuje do ostrożności, ma zsiąść z koła.

§. 45.

Przy wspólnych jazdach kolarze mają jechać jeden za drugim i w odpowiedniem oddaleniu od siebie, jeśli spotykają wozy, zwierzęta lub ludzi idących pieszo albo jadących konno.

§. 46.

Nie wolno jechać na kole w tempie, przewyższającem chyżość raźnego kłusu.

Wyścigi mogą być dozwolone tylko w każdym poszczególnym wypadku przez polityczną władzę powiatową za zgodą zarządu drogi odnośnej.

§. 47.

Jeśli tor jezdny jest nie całkiem równy i wolny, jeśli kolarz spotyka lub chce wyprzedzić pieszo idących lub jeźdźców na koniach, fury albo zwierzęta pędzone, dalej na skrętach i na skrzyżowaniu dróg, wreszcie wogóle wewnątrz zamkniętych miejscowości, ma być szybkość jazdy na kole odpowiednio zmniejszona.

Koła powinny być używane tylko takie, które mają hamulce tego rodzaju, że natychmiast zatrzymane być mogą.

§. 48.

W porze nocnej wolno jechać tylko na takiem kole, które ma latarkę ze światłem białem, jasnem, świecącem się w kierunku jazdy i już z daleka widzialnem.

Używanie latarek ze szłami kolorowemi jest bezwarunkowo wzbronione.

§. 49.

W gminach miejskich, zdrojowiskach lub stacyach klimatycznych zarząd gminy w wykonaniu policyi miejscowej na podstawie ustawy gminnej może wydać jeszcze dalej idące przepisy, a szczególniej jazdę na kole po ożywionych lub wąskich drogach do pewnych godzin ograniczyć albo jej całkiem zabronić.

Tego rodzaju postanowienia mają być w stosowny sposób ogłoszone.

Jazda samochodem lub motocyklem.

§. 50.

Samochody (automobile) lub motocykle stosownie do całkowitej wagi (wagi pojazdu i ładunku) mają być uważane za lekkie lub ciężkie wozy. Dlatego przepisy tej ustawy, dla wozów wydane, mają mieć analogiczne zastosowanie także do jazdy samochodami (motocyklami), o ile specyalne przepisy

prawne, dla samochodów (motocyklów) wydane, nie zawierają odmiennych postanowień.

Drogoskazy.

§. 51.

W miejscu, gdzie drogi się rozchodzą, mają być ustawione drogoskazy kosztem odnośnego funduszu drogowego, na których oznaczone ma być miejsce, do którego droga prowadzi, tudzież jego odległość.

Budowa drogi.

§. 52.

Jeżeli zarząd drogowy wykonuje na drodze roboty, n. p. budowę mostu, winien zostawić dla przejezdnych dostatecznie szeroką przestrzeń, albo jeśli to jest niewykonalne, urządzić inną prowizoryczną komunikacyę.

Miejsce budowy musi być odpowiednio zamknięte i z nadejściem nocy, według potrzeby, oświetlone.

Zgartywanie i uprzątanie błota, kurzu i ziemi.

§. 53.

Zgartywanie błota lub kurzu z toru jezdnego oraz czyszczenie rowów i banketów przydrożnych należy do zarządu drog odnośnej.

Zgarnięte stąd błoto, kurz lub ziemię, jak daleko ciągną się zabudowania wzdłuż drogi zwartym szeregiem, są obowiązane gminy względnie obszary dworskie własnymi środkami niez łocznie uprzątnąć.

Sprzątanie śniegu.

§. 54.

Gminy miejskie w obrębie zabudowanego obszaru są obowiązane własnym kosztem i staraniem uprzątnąć śnieg z drogi publicznej, o ile według ich uznania jest to potrzebnem dla udogodnienia komunikacyi wewnętrznej w osadzie.

Przepis ten nie narusza postanowień ogólnej ustawy drogowej o uprzątaniu zasp śniegowych.

Wymienione w ustępie pierwszym roboty dla udogodnienia komunikacyi wewnętrznej w osadzie nie mogą być wzięte na rachunek funduszów ustawą drogową przepisanych.

III. Wykonywanie przepisów policyi drogowej i postanowienia karne.

Drogowe organa nadzorcze.

§. 55.

Czuwanie nad przestrzeganiem przepisów policyi drogowej, tudzież badanie i donoszenie przekroczeń tychże należy w pierwszym rzędzie do obowiązków służby drogowej, dalej organów policyi miejscowej, oraz c. k. żandarmeryi.

*

Każdy zatrzymany przez te organa z powodu przekroczenia postanowień niniejszej ustawy ma im być posłuszny, jeśli chce uniknąć skutków prawem przepisanych.

Zaprzysiężenie służby drogowej.

§ 56.

Organa, którym dozór nad drogą powierzyła władza nią zarządzająca, a szczególniej drożnicy mają być zaprzysiężeni przez swoją władzę przełożoną.

§. 57.

Zaprzysiężone organa zarządu drogowego w służbie muszą nosić oznaki służbowe.

Wstrzymanie jazdy.

§. 58.

W razie przekroczenia przepisów policyi drogowej co do zbyt szerokiego (§. 26.) lub zbyt ciężkiego (§. 21.) ładunku, albo nieodpowiednio zrobionych obręczy i dzwonów u kół (§§. 15. i 16.), lub niedozwolonych przyrządów do hamowania (§. 17.) albo zabronionego przyczepiania wozów (§. 28) lub wreszcie kierowania przez jednego woźnicę dwoma lub więcej wozami (§. 37.), można pozwolić na dalszą jazdę niezgodną z przepisami tylko do tej miejscowości, w której jest możliwe usunięcie nieprawidłowości.

Woźnica, jadąc do tej miejscowości, za to samo przekroczenie ponownie nie może być karany, jeśli udowodni urzędowem poświadczeniem, że już raz za to samo przekroczenie został do odpowiedzialności pociągniętym (§. 68.).

Karanie przekroczeń.

§. 59.

Winny przekroczenia przepisów policyi drogowej ma być karany, o ile to przekroczenie nie podlega powszechnej ustawie karnej lub postanowieniom karnym ustawy budowniczej, grzywną od 2 do 50 koron, a w razie niemożności uiszczenia grzywny, aresztem aż do dni ośmiu.

Przy tej zamianie należy przy karach niżej 10 koron za pierwszą koronę wyznaczyć 6 godzin aresztu, za każdą dalszą koronę po 2 godziny; przy karach wyżej 10 koron należy nałożyć za każdych 5 koron areszt po 12 godzin, a wogóle nie wyżej niż 8 dni.

Użycie grzywny.

§. 60.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której orzeczenie karne wydane zostało względnie, jeśli orzeczenie karne w pierwszej instancyi zostało wydane przez polityczną władzę powiatową, do funduszu ubogich tej gminy, w której przestępstwo popełnione zostało.

Wynagrodzenie szkody.

§. 61.

Przekraczający przepisy policyi drogowej, niezależnie od kary, jest obowiązany na własny koszt przywrócić drogę do

pierwotnego stanu, przeszkody w komunikacyi usunąć i wszelką wyrządzoną szkodę wynagrodzić.

§. 62.

Do ocenienia szkody wyrządzonej na drodze jest powołaną przedewszystkiem służba drogowa zaprzysiężona (§. 56.).

§. 63.

Za szkodę wyrządzoną przez dzieci, odpowiadają rodzice, za służbę niżej lat 14 służbodawcy.

§. 64.

Za szkodę wyrządzoną przez zwierzęta odpowiada właściciel lub solidarnie współwłaściciele zwierząt.

Użycie odszkodowania.

§. 65.

Kwota przypadająca tytułem wynagrodzenia szkody wpływa na rzecz funduszu drogi odnośnej.

Wydanie orzeczenia.

§. 66.

Prawo dochodzenia i karania tudzież skazywania na wynagrodzenie szkody z powodu przekroczeń przepisów policyi drogowej, a popełnionych na drogach publicznych niepaństwowych, czy to w gminie czy na obszarze dworskim, stanowiącym z nią jedną miejscowość, wykonuje z wyjątkiem przekroczeń na drogach w §. 75. ustęp 2. tej ustawy wymienionych, w poruczonym zakresie działania naczelnik tejże gminy z dwoma assesorami, zaś w miastach, w których obowiązują przepisy ustawy gminnej z 13. marca 1889 dz. u. kr. Nr. 24. i w gminach, w których obowiązują przepisy ustawy gminnej z 3. lipca 1896 dz. u. kr. Nr. 51., burmistrz względnie naczelnik gminy.

Jeśli obwinionym o przekroczenie jest właściciel albo przełożony obszaru dworskiego lub jeżeli obwinioną jest jedna z osób do przeprowadzenia dochodzenia i wymiaru kary powołanych, wówczas przeprowadzi postępowanie karne polityczna władza powiatowa.

§. 67.

Jeżeli przekroczenie przepisów tej ustawy popełnił przejezdny nieznany organom służby drogowej i zachodzi obawa, że nie będzie można pociągnąć go później do odpowiedzialności, może przeprowadzić dochodzenie i wydać orzeczenie analogicznie do postanowień §. 66. naczelnik (burmistrz) sam względnie z dwoma assesorami gminy sąsiedniej w kierunku drogi jadącego.

W tym celu należy się udać z winnym do urzędu wspomnianej gminy.

§. 68

Naczelnik gminy (burmistrz), skoro dowie się o przekroczeniu przepisów policyi drogowej, ma sam względnie z dwoma assesorami (§. 66) przeprowadzić sumaryczne dochodzenie co do winy i szkody, stosownie do wyniku wydać orzeczenie i je wykonać.

W orzeczeniu należy szczegółowo wymienić kwotę, jaka przypada na grzywnę i osobno kwotę, jaka przypada na wynagrodzenie szkody.

Jeżeli poszkodowany żąda wynagrodzenia przenoszącego 30 koron, wtedy w orzeczeniu karnem można mu przyznać tylko wynagrodzenie do 30 koron, a co do reszty wynagrodzenia należy go odesłać do zwyczajnej drogi sądowej.

Tok instancyi.

§. 69.

Od orzeczeń wydanych według §§. 66—68 służy prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej.

Każdy rekurs ma być wnoszony na ręce naczelnika (burmistrza) tej gminy, w której orzeczenie wydane zostało, w nieprzekraczalnym terminie 8 dni, licząc od dnia ogłoszenia względnie doręczenia wyroku.

W przypadkach, w których polityczna władza powiatowa jest pierwszą instancyą, obowiązują co do dalszego rekursu ogólne przepisy.

Przeciw dwom równobrzmiącym orzeczeniom niema dalszego rekursu.

IV. Różne postanowienia.

§. 70.

Co do zarządzeń, orzeczeń i rekursów w sprawach policyi drogowej, należących do własnego zakresu działania władz autonomicznych, obowiązują przepisy w tej mierze istniejące.

§. 71.

Zwierzchność gminna względnie Rada gminna ma prawo we własnym zakresie działania wydawać jeszcze osobne postanowienia policyjno-drogowe, które tą ustawą nie są objęte, a które w pewnym czasie lub dla pewnego miejsca mogą być potrzebne.

Wszelako takie zarządzenia mogą gminy wydawać wogóle tylko za zgodą odnośnego zarządu drogi, a w razach nagłych i niecierpiących zwłoki za uzyskaniem dodatkowego zezwolenia tego zarządu.

§. 72.

Za przekroczenia przepisów o policyi drogowej wydanych przez gminy w zakresie własnym, w myśl zasady wyrażonej w §§. 49. i 71. niniejszej ustawy, Zwierzchność gminna względnie Rada gminna ustanowi karę w granicach postanowionych w §. 59. niniejszej ustawy.

§. 73.

Odwołania od postanowień wydanych na podstawie §. 71. nie mają mocy odraczającej.

§. 74.

Pod ogólną nazwą „droga“, której używa się w tej ustawie, rozumieć należy nietylko tor jezdny lub koronę drogi, ale także mosty, kanały, przepusty, tamy, szluzy, rowy, szkarpy, burty (pobocza), rowy odpływowe, poręcze, zapory mytnicze, drogowskazy, znaki drogowe, graniczniki, domki mytnicze i drożnicze i wogóle wszystkie przynależności drogi, na której lub przy której się znajdują.

Drogi państwowe.

§. 75.

Przepisy tej ustawy o policyi drogowej mają mieć zastosowanie do dróg państwowych wszelako tylko o tyle, o ile nimi nie nałożono na skarb państwa jakiegoś zobowiązania i o ile dla ochrony dróg państwowych i dla komunikacyi na nich nie istnieją lub nie zostaną wydane odmienne postanowienia.

Wykonywanie przepisów tyczących się utrzymywania dróg, jakoteż postanowień karnych i postanowień co do wynagrodzenia szkód przy przekroczeniach tych postanowień należy co do dróg państwowych oraz tych niepaństwowych, które zostają w bezpośrednim zarządzie państwa i są utrzymywane z funduszów państwowych, do politycznych władz powiatowych.

§. 76.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, o ile w samej ustawie nie postanowiono inaczej.

§. 77.

Z dniem wejścia w życie postanowień tej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie inne przepisy w sprawach, obecną ustawą uregulowanych, które nie są zgodne z jej postanowieniami.

§. 78.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 1887/07

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Aleg. 214

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o wniosku posła Marsa i tow. L. s. 889 07 w sprawie dotacyi dla lekarzy w służbie krajowej na podróże naukowe.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa uznając w całej pełni motywa we wniosku posła prof. Marsa przedłożone, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W celu pogłębienia wiedzy i podniesienia poziomu naukowego lekarzy w służbie krajowej zatrudnionych, oraz w celu specyalnego zawodowego wykształcenia przez podejmowanie podróży naukowych, Sejm wstawia do budżetu na rok 1907 i upoważnia Wydział krajowy do wstawiania w latach następnych do budżetu krajowego kwotę 6.000 koron do dyspozycyi Wydziału krajowego.

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
Jabłoński, *w. r.*

Ls. 1.901/1907. We Lwowie, dnia 8. marca 1907.

Aleg 215

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany etatu posad i płac personalu lekarskiego i funkcyonaryuszów administracyjnych krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie, tudzież o dotyczących petycyach

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905 przekazał Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy:

petycyę prymaryuszy kraj. szpitala powszechnego we Lwowie o podwyższenie poborów służbowych, tudzież petycyę lekarzy pomocniczych tegoż szpitala o pomnożenie posad lekarzy pomocniczych, o podniesienie ich płacy, przyznanie dodatku drożyźnianego, dodatku na mieszkanie z opałem i oświetleniem, wreszcie petycyę urzędników kraj. szpitala powszechnego we Lwowie o podwyższenie płacy.

Tą samą uchwałą odstąpił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania również petycyę prymaryuszów kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie o podwyższenie poborów służbowych i petycyę urzędników tegoż szpitala o regulacyę płac.

W wykonaniu tej uchwały Wysokiego Sejmu wypracował Wydział krajowy szereg wniosków, kończących przedłożenie wymienione w tytule niniejszego sprawozdania.

We wnioskach tych pragnie Wydział krajowy wprowadzić w etatach obu kraj. szpitali powszechnych zmiany, mające na celu zapewnić personalowi lekarskiemu pracującemu w tych zakładach lepsze niż dotąd materyalne warunki pracy, usunąć słuszne powody powtarzanych od szeregu lat utyskiwań na ustalone uchwałą Wysokiego Sejmu jeszcze z r. 1875 płace i pobory, a w dalszem następstwie zapewnić obu interesowanym instytucyom tem skuteczniejszą i wydatniejszą pracą całego personalu.

Obok tego celu przedłożenia wynikającego z uznania, iż wobec zmienionych w trzydziestoleciu warunków życia, koniecznem jest zmienić wysokość poborów wyznaczoną dla sił lekarskich, objął Wydział krajowy swem przedłożeniem także sprawę koniecznej reorganizacyi etatów służby lekarskiej w obu krajowych szpitalach, którą to reorganizacyę trzeba dostosować do dzisiejszych, znacznie wzmożonych potrzeb i zadań tych zakładów i we wnioskach swych zaproponował powiększenie liczby sił w tych etatach, a nadto utworzenie na nowo posady chemika w szpitalu lwowskim.

Wreszcie uwzględniając w części żądania zawarte w petycyach urzędników obu szpitali, przedstawił Wydział krajowy wnioski:

1. podwyższenia płac aptekarzy w etatach służby administracyjnej w obu szpitalach stołecznych;

2. zrównania płac aplikantów kancelaryjnych w szpitalach krajowych we Lwowie i Krakowie z płacami aplikantów rachunkowych i manipulacyjnych Wydziału krajowego.

Komisya budżetowa rozpatrując wnioski powyższe Wydziału krajowego, musiała zbadać, o ile przez nie usunięte zostaną braki, usterki i niedomagania dotychczasowego ustroju obu zakładów, uznane przez Wydział krajowy w jego sprawozdaniu, a zarazem, o ile proponowane zmiany przyczynią się rzeczywiście do osiągnięcia celu, który Wydziałowi krajowemu w jego wnioskach przyświecał. — Badanie to, z natury rzeczy konieczne, było w niniejszym wypadku tem bardziej nieodzownem, że Wysoki Sejm przydzielił Komisyi szereg petycyj wniesionych przez interesowanych w tej sprawie, a zasługujących na rozważenie.

Petycye te są:

1. Ls. 165. Petycya lekarzy prymaryuszy kraj. szpitala powsz we Lwowie w sprawie regulacyi płac lekarzy tegoż szpitala i rozciągnięcia postanowień statutu emerytalnego dla urzędników Wydziału krajowego z r. 1898 także na urzędników i sług szpitala we Lwowie;

2. Ls. 842. Petycya lekarzy pomocniczych kraj. szpitala we Lwowie o pomnożenie liczby lekarzy pomocniczych w szpitalu, unormowanie ich płac i adjutów, unormowanie sprawy urlopów;

3. Ls. 620/1907. Prymaryuszów szpitala św. Łazarza w Krakowie w sprawie podwyższenia poborów służbowych;

4. Ls. 568. Lekarzy pomocniczych szpitala św. Łazarza w Krakowie w sprawie powiększenia liczby tych lekarzy do 14, podwyższenia ich poborów, powiększenia liczby lekarzy praktykantów do 14 i innych szczegółowych warunków służby:

5. Ls. 452. Urzędników kraj. szpitala powszechnego we Lwowie o zrównanie ich poborów z urzędnikami Wydziału krajowego;

6. Ls. 569. Urzędników krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie o regulacyę płac i zmianę statutu emerytalnego;

7. Ls. 311. Dyetaryuszy kraj. szpitala we Lwowie o polepszenie bytu;

8. Ls. 680. Dyetaryuszy kraj. szpitala św. Łazarza o podwyższenie ich płac i zabezpieczenie na starość.

Zbadanie sprawy i rozważenie stosunków przedstawionych w powyższych petycyach, skłoniło Komisyę budżetową do zmienienia w porozumieniu z Wydziałem krajowym niektórych ustępów wniosków pierwotnie przez Wydział krajowy przedstawionych. I tak proponuje Komisya budżetowa zamiast wniosku czwartego Wydziału krajowego, w myśl którego miałaby płaca roczna prymaryuszy w obu szpitalach wynosić 3000 K a przywiązane do niej pięcioletnie dodatki miałyby pozostać nadal w kwocie 400 K, tak jak to ustaliła uchwała Wys. Sejmu z 1875 r., ustanowienie płacy rocznej dla prymaryuszy w kwocie 3000 K, ale podwyższenie przywiązanych do nich trzech dodatków pięcioletnich do kwoty rocznej 600 K. W dalszej konsekwencyi tej zmiany proponuje też Komisya podwyższenie dodatków pięcioletnich przywiązanych do płacy dyrektorów w obu szpitalach z rocznych 600 K na 800 K. W ten sposób wniosek Komisyi czyni w części zadość żądaniom wyrażonym w petycyach prymaryuszy obu szpitali, a podnosząc zdaniem Komisyi w słusznej mierze wynagrodzenie, ale w stosunku do lat w służbie spędzonych, czyni warunki materyalne pracy interesowanych lekarzy, zbliżonemi do tych życzeń, które wyrazili w swych prośbach.

Podwyższenie takie nie przechodzi też granic tego, co przy dzisiejszym stanie skarbu krajowego uczynić można.

Dalej proponuje Komisya, uwzględniając żądanie zawarte w prośbie prymaryuszów szpitala lwowskiego, powzięcie uchwały rozszerzającej moc obowiązującą statutu emerytalnego dla urzędników Wydziału krajowego na dyrektorów, tudzież prymaryuszy obu szpitali powszechnych. Komisya budżetowa sądzi, że uchwalenie tego wniosku nie natrafi na opozycyę wobec słuszności obowiązku kraju zapewnienia pracownikom, którzy jako lekarze bardziej jeszcze niż inni, narażają swe zdrowie w wykonywaniu swej służby, możliwie najkorzystniejszych warunków na wypadek spensyonowania, wysłużenia pełnych lat lub śmierci.

W obu tu omówionych wnioskach idzie tedy Komisya budżetowa dalej, niż poszedł w pierwotnych wnioskach Wydział krajowy.

Również odnośnie do postulatów wyrażonych w petycyach lekarzy pomocniczych starała się Komisya uwzględnić wszelkie słuszne żądania.

W etacie szpitala lwowskiego proponuje Komisya utworzenie 1 posady sekundaryusza I. klasy (jak wniosek Wydziału krajowego) i 3 posad sekundaryuszów

II. klasy, (Wydział krajowy proponował tu utworzenie tylko 2 posad), tak, że w myśl tego wniosku byłoby w etacie tym w przyszłości 20 posad sekundaryuszów, a w tem 10 I. kl. a również 10 II. kl.

Zmianę tę proponuje Komisya budżetowa w uwzględnieniu zachodzących w spitalu stosunków frekwencyi i interesie zapewnienia prawidłowej obsługi chorych

W szpitalu krakowskim, dla którego Wydział krajowy proponował powiększenie liczby sekundaryuszów o 1 posadę sekundaryusza I. klasy, zatrzymuje Komisya ten wniosek Wydziału krajowego bez zmiany, uznając liczbę 14 sekundaryuszów (7. I-ej i 7. II-ej klasy) za odpowiadającą tamtejszym stosunkom.

Obok powiększenia liczby posad sekundaryuszów uznała Komisya budżetowa za potrzebne i obecnymi stosunkami materyalnymi wskazane, przedstawić Wysokiemu Sejmowi wniosek podwyższenia obecnych płac sekundaryuszów do wysokości odpowiadającej dzisiejszym warunkom, a to podwyższając i płacę pobieraną i przyjętą przez Wydział krajowy wysokość relutum za pomieszkanie. W myśl wniosku Komisyi ma płaca sekundaryuszów I. klasy wynosić zamiast dzisiejszych 1.400 K odtąd po 1.600 K rocznie, płaca sekundaryuszów II. klasy zamiast dzisiejszych 1.200 K odtąd rocznie 1.400 K, a relutum za mieszkanie ma zamiast 300 koron wynosić 400 koron rocznie.

W ten sposób — mniema Komisya — czyni jej wniosek zadość uzasadnionym żądaniom, a jakkolwiek nie uwzględnia w całej pełni żądań przedstawionych w petycyach interesowanych lekarzy, to jednak poprawia istniejący stan rzeczy wydatnie i mamy nadzieję skutecznie.

Z kolei zajęła Komisyę także poruszona w petycyach sprawa unormowania adjutów lekarzy pracujących w szpitalach. Wniosek Wydziału krajowego obejmuje jedynie powiększenie liczby adjutów (po 600 K rocznie) o dwa dla każdego z szpitali omawianych, tak, że w każdym z tych szpitali byłoby do dyspozycyi po 10 adjutów po 600 K rocznie.

Tę liczbę adjutów zatrzymuje też Komisya budżetowa w swym wniosku. Jakkolwiek bowiem w petycyach interesowanych zawarte żądania dalej idą (petycya lekarzy pomocniczych lwowskiego szpitala domaga się 15 adjutów, a petycya lekarzy szpitala krakowskiego 14 adjutów), to jednak Komisya budżetowa po porozumieniu z Wydziałem krajowym, a nadto po uwzględnieniu ryczałtu wskazanego w Rubryce VI. budżetu wydatków każdego z tych szpitali na remuneracye dla bezpłatnych praktykantów lekarskich w kwocie 2.000 K nie może Wysokiemu Sejmowi przedkładać dalej idącego wniosku.

Nadto uznała Komisya — uwzględniając wywody w petycyach interesowanych zawarte, a zarazem pragnąc obu szpitalom krajowym zapewnić tem skuteczniejszą pomoc w młodych siłach praktykantów — potrzebę normy, wedle której byłoby tym siłom zapewnione stałe roczne podwyższenie dochodów.

W petycyach interesowanych przedstawiono żądanie „by każdy lekarz w dwa miesiące po wstąpieniu otrzymał adjutum w kwocie 600 K, z tem, że adjutum to wzrastać ma co roku po 200 K aż do wysokości płacy sekundaryusza II-ej klasy“.

Komisya budżetowa, jak już zaznaczono w zasadzie, uznała to żądanie za słuszne, nie mogła jednak zgodzić się na owe określenie kalendarzowe czasu, w którym przyznanie adjutum ma nastąpić, sądzi bowiem, że chwilą przyznania adjutum po wstąpieniu lekarza na praktykę może być tylko chwila, kiedy praktykant stał się dla zakładu użyteczną siłą, a ten czas zawsze w miarę indywidualności będzie odmiennym, a zatem przez ustanowienie jednolitego terminu kalendarzowego dla wszystkich określić się nie da.

Dlatego przedkłada Komisya Wysokiemu Sejmowi wniosek uchwały stwarzającej dla praktykantów w obu omawianych szpitalach możność posuwania się w poborach o 200 K corocznie aż do kwoty 1.400 K, z opuszczeniem jednakże owego kalendarzowego terminu.

W petycyach interesowanych podniesiono jeszcze sprawę przyznania wszystkim lekarzom pomocniczym w szpitalach krajowych we Lwowie i w Krakowie prawa corocznego urlopu dla wypoczynku.

Jakkolwiek żądanie to zdaje się być zresztą słusznem wobec natężającej pracy lekarzy w szpitalach, to jednak Komisya nie może Wysokiemu Sejmowi przedstawić pozytywnego wniosku w tej sprawie, rzecz bowiem nie należy do kom-

petencyi Wysokiego Sejmu, ale może i powinna być unormowaną tylko w drodze rozporządzenia Wydziału krajowego.

Przechodząc do omawiania petycyi urzędników i dyetaryuszy krajowych szpitali we Lwowie i w Krakowie, Komisya budżetowa przedkłada Wysokiemu Sejmowi jedynie wniosek przekazania tych petycyi Wydziałowi do zbadania i przedłożenia wniosków na najbliższej sesyi sejmowej.

Petentom urzędnikom szpitali chodzi w petycyach o zrównanie ich poborów z poborami urzędników Wydziału krajowego odpowiednich rang, zniżenie lat służby, wprowadzenie kwadrieniów, rozszerzenie mocy statutu emerytalnego z r. 1898 także na urzędników szpitali. Sprawa wymaga zupełnie dokładnego porównania pracy i warunków proszących o zrównanie z pracą tych, z którymi mieliby być zrównani. Komplikuje to porównanie fakt, że urzędnicy szpitali pobierają emolumenta, których urzędnicy Wydziału krajowego nie pobierają. Zdaniem Komisyi zatem rzecz wymaga szczegółowego zbadania.

Podobnie ma się rzecz ze sprawą polepszenia doli dyetaryuszów i Komisya w tej sprawie także w jej obecnem stadyum nie może Wysokiemu Sejmowi przedłożyć merytorycznego wniosku lecz musi oczekiwać wniosków Wydziału krajowego opartych na zbadaniu i rozważeniu sprawy, w których winny też znaleść wytłumaczenie różnice zachodzące między wynagrodzeniem dyetaryuszów w szpitalu krakowskim a lwowskim.

Opierając się na powyższem sprawozdaniu, wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm ustanawia płace prymaryuszy krajowego szpitala powszechnego we Lwowie tudzież krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie w kwocie 3.000 K rocznie, i dodatki pięcioletnie w kwocie po 600 K rocznie każdy.

II. Sejm ustanawia w etacie krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie wysokość dodatków pięcioletnich połączonych z posadą dyrektorów tych szpitali na kwotę 800 K rocznie w miejsce dotychczasowych dodatków pięcioletnich po 600 K rocznie.

III. Sejm ustanawia napowrót w etacie służby lekarskiej krajowego szpitala powszechnego we Lwowie posadę chemika szpitala z płacą 2.400 K rocznie, oraz z prawem do trzech dodatków pięcioletnich po 300 K rocznie.

IV. Sejm przyznaje kierownikom oddziału chorób zakaźnych krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie charakter i pobory prymaryuszów, przy równoczesnem jednak odjęciu dodatku osobistego przyznanego kierownikowi szpitala lwowskiego w kwocie 800 K. rocznie.

V. Sejm ustanawia:

a) w etacie służby lekarskiej pomocniczej krajowego szpitala powszechnego we Lwowie jeszcze jedną posadę sekundaryusza I. klasy i 3 posady sekundaryuszów II. klasy;

b) w etacie służby lekarskiej pomocniczej krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie jeszcze jedną posadę sekundaryusza I. klasy.

VI. Sejm ustanawia w etatach służby lekarskiej pomocniczej krajowego szpitala powszechnego we Lwowie i krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie płace:

a) sekundaryuszy I. klasy w kwocie 1.600 K rocznie;

b) sekundaryuszy II. klasy w kwocie 1.400 K rocznie — i prawa do poboru relutum za pomieszkanie w kwocie 400 K rocznie bez względu na klasę a to do czasu, zanim sekundaryuszom tym oddane zostanie pomieszkanie z opałem i światłem w relutum.

VII. Sejm zatwierdza wstawione do preliminarza budżetu krajowego, szpitala powszechnego we Lwowie i krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie kredyta na dalsze dwa adjuta dla każdego z tych szpitali.

VIII. Adjuta ustanowione dla praktykantów lekarskich w krajowym szpitalu powszechnym we Lwowie i krajowym szpitalu św. Łazarza w Krakowie przyznawane w miarę stwierdzonej w służbie użyteczności praktykanta dla szpitala, winny być corocznie w ciągu służby podwyższane o kwotę 200 K. Suma adjutum pobieranego przez praktykanta lekarskiego nie może przenosić 1.400 K rocznie.

IX. Sejm ustanawia w etacie służby administracyjnej szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie płacę aptekarzy po . . . . . 2.200 K rocznie przy równoczesnem odjęciu obecnie pobieranych przez tychże dodatków osobistych a to we Lwowie w kwocie . . . . . 400 K w Krakowie zaś w kwocie . . . . . 200 „ rocznie.

Dotychczasowe dodatki aktywalne i pięcioletnie tych funkcyonaryuszów pozostają nadal niezmienione.

X. Sejm zatwierdza wniosek Wydziału krajowego na zrównanie płac aplikantów kancelaryjnych w szpitalach krajowych we Lwowie i w Krakowie z płacami aplikantów rachunkowych i manipulacyjnych Wydziału krajowego, o ile aplikanci przy szpitalach, skutkiem przydzielenia ich do czynności w Izbach przyjęcia, nie otrzymują prócz płacy przywiązanych do tych czynności emolumentów w naturze.

XI. Petycye urzędników krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, urzędników krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie, dyetaryuszy krajowego szpitala we Lwowie i dyetaryuszy krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie Ls. 452, 569, 311 i 680 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

Zastępca przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Loewenstein.

Ls. 1.870/1907. We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Aleg. 216

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o wniosku p. Brykczyńskiego w sprawie niedopuszczenia do otwarcia granicy Rumuńskiej dla dowozu żywego bydła i nierogacizny oraz bitego mięsa.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Brykczyńskiego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 18. lutego 1907 Komisyi gospodarstwa krajowego przekazany opiewa:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm wzywa c. k. Rząd, by nie dopuścił do otwarcia granicy rumuńskiej dla importu żywego bydła i nierogacizny jakoteż i bitego mięsa, oraz by nie zezwolił na przewóz transito tak bydła jak i mięsa do Cesarstwa Niemieckiego, inaczej jak tylko w wagonach plombowanych przy zachowaniu najdalej idących ostrożności.

Przy sposobności wdrożonych rokowań o zawarcie nowych traktatów handlowych Rząd rumuński robi usilne starania o zniesienie zakazu dowozu tak żywego bydła i nierogacizny jakoteż i mięsa w granice Monarchii austryackiej, jak niemniej o uzyskanie ulg w przewozie transito bydła i mięsa do Cesarstwa Niemieckiego.

W wielu miastach większych Monarchii nie wyłączając miast galicyjskich objawiły się również żądania otwarcia granicy rumuńskiej dla bydła, nierogacizny i mięsa.

Żądania te uzasadniają przedstawiciele miast następującymi powodami:

1. Że w kraju nie produkuje się dostatecznej ilości bydła rzeźnego, wskutek czego targi miejskie nie są dość obficie obsyłane.
2. Że największą ilość bydła opasowego eksportuje się do Niemiec.
3. Że obniżenie taryf dla przewozu kolejowego do Wiednia przyczynia się do obniżenia podaży na targach krajowych.
4. Że ceny bydła są zbyt wygórowane, co pociąga za sobą niepomierne podnoszenie się cen mięsa.
5. Że dla zapobieżenia temu stanowi rzeczy otwarcie granicy rumuńskiej jest konieczne.
6. Że nieuzasadnione są obawy hodowców, iż z powodu otwarcia granicy rumuńskiej grozi zawleczenie chorób epidemicznych do kraju.

W przeciwstawieniu do tych wywodów Komisya gospodarstwa krajowego stwierdza:

ad 1. W kraju produkowało się i produkuje obecnie dostateczną ilość bydła rzeźnego do pokrycia konsumcyi nie tylko krajowej, ale i zapotrzebowań targu wiedeńskiego. Dzięki właśnie zamknięciu granic dla importu bydła z Rosyi i Rumunii w roku 1880 jak również wskutek usilnych zabiegów obu krajowych Towarzystw rolniczych popartych zwiększonemi subwencyami tak Rządu jak i kraju podniósł się stan bydła w Galicyi tak jakościowo jakoteż ilościowo, przewyższając znacznie przyrost ogólny w Państwie. Daty statystyczne Ministerstwa rolnictwa wykazują, że kiedy w 10-leciu 1880—1890 przyrost bydła w Państwie wynosił 0·70%, doszedł u nas w kraju do 9·15%. W następnem 10-leciu 1890—1900 przyrost w Państwie

wynosił 9·98, u nas 10·89%. Przyrost nierogacizny wynosił w temże 10-leciu w Państwie 31·92%, u nas 59·90%. Według rządowych wykazów statystycznych z ostatniego 3-lecia roczna przecięciowa ilość bydła opasowego w Galicyi wynosi 232.954 sztuk, o braku zatem u nas materyału mięsnego mowy być nie może.

Częściowo słabsze obsyłanie targów było naturalnym skutkiem klęsk elementarnych, jakie kraj nasz w latach 1903 i 1904 nawiedziły, a wskutek których rolnicy tak więksi jak i mniejsi zmuszeni zostali z powodu braku paszy wysprzedać przeszło 25% swego bydła i normalny wychów młodzieży znacznie zmniejszyć. Obniżona produkcya bydła w szybkim jednak już dzisiaj postępuje tempie, o czem świadczą najwymowniej raporta targowe tak Wiedeńskie jakoteż i innych miast Monarchii, z których dowodnie wynika, że spęd bydła, a głównie galicyjkiego przenosi faktyczne zapotrzebowanie i obniża cenę żywego towaru, co jednak niestety nie wpływa na równomierne obniżenie cen mięsa, jak to wyraźnie zaznaczył JE. Pan Minister rolnictwa na Radzie rolniczej w Wiedniu dnia 25. lutego b. r.

ad 2. Wywóz do Niemiec nie osłabił i osłabić nie mógł podaży na targach krajowych, ponieważ w myśl traktatu handlowego z Cesarstwem Niemieckiem z dnia 1. marca 1906 w miejsce dawniejszego cła wynoszącego 25 marek 50 fenigów od sztuki opłaca się obecnie 8 marek od każdych 100 klg. żywej wagi. Tak wielką opłatę mogą znieść tylko sztuki pierwszej jakości bardzo ciężkie, a średni towar i całe drobne bydło, które największy mają popyt tak na targach krajowych jak nawet i w Wiedniu, zupełnie eksportowane nie bywa.

ad 3. Ulgi taryfowe od 20 go grudnia 1906 dla przewozu bydła do Wiednia przyznane nie były w stanie zniżkowej tendencyi cen za wagę żywą przenieść w odpowiednim stosunku na cenę mięsa, tak że Ministerstwo rolnictwa, które o wprowadzenie tych refakcyi się wystarało, obecnie wskutek poczynionych doświadczeń, oświadczyło się za ich zniesieniem, które też istotnie z dniem 4. marca br. nastąpiło.

ad 4. Niepomierne podnoszenie się cen mięsa nie pozostaje w prawidłowym stosunku do cen za wagę żywą. Okazuje się to z rachunku opracowanego na podstawie cen podanych c. k. Namiestnictwu przez Magistrat lwowski a tabel porównawczych wydanych przez najznakomitszych fachowców, a mianowicie: Hitschmanna w Wiedniu a Benno Martiniego i W. Hertera w Berlinie i tak:

1. w roku 1906 kosztował przeciętnie kg. mięsa we Lwowie K 1·60. W tymże czasie płacono przeciętnie za wołu opasowego około 550 kg. wagi 0·80, z czego według wyż wymienionych tablic wypada: wół 550 kg. à 80 hal. kosztował rzeźnika 440 K Uzyskiwał zaś z niego za:

mięsa wraz z nerkami .	317·07	à 1·60	= 507·31
skóra	47·24	„ 0·95	= 44·87
podrób	18·66	„ 0·80	= 14·92
łój	23·00	„ 0 50	= 11 50
			578·60.

Potrąciwszy od tego koszta a mianowicie:

1. kopytkowe . .	K	0·06
2. akcyza . . .	„	15·59
3. płacowe . . .	„	0·20
4. robotą w rzeźni .	„	2 00
5. haki i waga . .	„	1·00
Razem .	K	18·85

8% od włożonego na zakupno kapitału 33 K razem 18·35 + 33 = 51·35.

Odtrąciwszy koszta od uzyskanej za mięso, łój i podroby kwotę

t. j. od 578·60
51 85

pozostaje 526·75

Koszt zakupna 440

a zatem od 526·75
440 —

86·75

jako czysty zysk rzeźnika oprócz przyznanych mu 8% od włożonego w zakupno kapitału.

2. Za wołu z paszy o wadze 510 kg. płacono w tymże roku po 75 hal. przecięciowo. Rzeźnik nabywał zatem sztukę 510 à 75 za kwotę 382·50 hal.

A uzyskiwał z niej:

za mięso wraz z nerkami	281 kg. à	1·60	=449 60
skóra	37·2 „	0·95	= 35 34
podrób	17·2 „	0·80	= 13·76
łój	20·3 „	0·50	= 10·15
			508·85

Od tego odjąwszy koszta:

Cena zakupna	382 50
kopytkowe .	0·06
akcyza . .	15·59
robota w rzeźni	2·00
haki i waga .	1·00
8% od 382·50 =	30 60
Suma .	451·90

Odjąwszy koszta od ceny uzyskanej za mięso, łój i podroby

t. j. od	508·85
	451·90
pozostaje	56 90

jako czysty zysk rzeźnika prócz 8% od włożonego w zakupno kapitału.

W tymże roku 1906 kosztował kg. wieprzowiny we Lwowie przeciętnie 1·40. Za wieprze średnio tuczone o wadze 120 kg. płacono przeciętnie za kg. 0.82 hal., czyli że taki wieprz kosztował rzeźnika 98·40 hal. Wedle wspomnianych tabel otrzymywał z niego

mięsa	94·8 kg. à	1·40	=132·72
za sadło	5 „ „	1·20	= 6 00
Razem			138·72

Odtrąciwszy od tego koszta a mianowicie:

koszt zakupna . . .	98 40
opłata rzeźniana i akcyza	5·43
robota	0·70
inne wydatki . . .	2·00
8% od ceny zakupna .	7·88
Suma .	114·41

Odtrąciwszy od uzyskanej kwoty za mięso i sadło od 138·72
114·41

pozostaje 24·31

jako czysty zysk rzeźnika nie wliczając 8% od włożonego kapitału.

Z tych przykładów widzimy, że o wiele większy wpływ niż cena żywego towaru mają na podrożenie cen mięsa wygórowane zyski rzeźników.

ad 5. Otwarcie granicy Rumuńskiej wpłynąć by zdołało jedynie w pierwszej chwili przejściowo na obniżenie cen mięsa; wytwarzając natomiast niezdrową konkurencyę, podkopałoby stanowczo dalszy rozwój hodowli a zmuszając hodowców do jak największego ograniczenia ilości bydła (z powodu obawy księgosuszu), co z biegiem czasu musiałoby za sobą pociągnąć podniesienie cen tegoż, a w dalszym ciągu i mięsa. Niepodobna bowiem pomyśleć, żeby całe zapotrzebowanie krajowe wyłącznie zagraniczne bydło pokrywało. Rolnik krajowy utraciłby jedyną prawie rentowną gałęź swego gospodarstwa a to wywołaćby musiało przesilenie ekonomiczne tem groźniejsze, że wstrząsające egzystencyą warstw najszerszych.

Zważyć bowiem należy, że blisko 88% bydła (na 2,700.000—2,400.000) znajduje się w ręku włościan, wobec czego społeczne znaczenie takiego przesilenia żadnej chyba wątpliwości nie ulega.

ad 6. Stan obecny hodowli w kraju tak szczęśliwie się rozwijający i tak piękne rokujący nadzieje przez otwarcie granicy rumuńskiej na niechybną byłby narażany zatratę wskutek nieuniknionego zawleczenia chorób epidemicznych.

Rumunia bowiem (jak w ogóle kraje bałkańskie) nie przestrzegając i tak niedostatecznych przepisów weterynaryjnych, posiada granice zupełnie otwarte dla

bydła od strony Rosyi i Turcyi, w których to Państwach zarazy od wieków nieustannie panują.

Wykazy statystyczne sięgające wstecz do roku 1880 to jest do roku zamknięcia granicy obliczają stratę, na jakie Austrya w ciągu lat 25 ciu z powodu zawleczonej z tych Państw zarazy poniosła, blisko milion sztuk bydła, a te właśnie smutne doświadczenia spowodowały władze rządowe do zamknięcia granicy od Rosyi i Rumunii tak dla żywego bydła, jakoteż i mięsa. Że obawy w tej mierze i po dziś dzień jak najzupełniej są usprawiedliwione, świadczy najnowsze obwieszczenie c. k. Namiestnictwa, które zawiadamia o rozporządzeniu królewskiego Saskiego Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 17. stycznia b. r. następującej treści: „Ponieważ księgosusz w europejskiej części Państwa Tureckiego przybiera coraz znaczniejsze rozmiary, przeto przypomina się niniejszem, że z krajów poza Austro-Węgrami położonych (aus den Hinterländern von Oesterreich-Ungarn) (właśnie Rumunia) nie wolno przywozić względnie przewozić żywego bydła rogatego, owiec, kóz etc. świeżego tych zwierząt mięsa, tudzież wszystkich części z nich w stanie świeżym".

Pokazuje się więc, że nietylko my, domagamy się utrzymania zamknięcia granic od Rumunii dla dowozu bydła i mięsa ale że i inne Państwa dbałe o rozwój ekonomiczny swej ludności rolniczej przepisy o zamknięciu granicy ściśle przestrzegać polecają.

Słusznie też Wydział krajowy zastanawiając się nad tą sprawą w tegorocznem sprawozdaniu z czynności odnoszących się do podniesienia chowu bydła, kończy wywody swe oświadczeniem „nie w otwarciu granic dla importu obcego bydła i zaraz, jakieby z niem weszły, ale w szybkiem i intenzywnem podniesieniu własnej krajowej hodowli, w racyonalnem zorganizowaniu handlu bydłem i wyrębu mięsa należy szukać właściwej drogi, na której pogodzić się muszą interesa produkcyi z interesami konsumcyi, na której osiągnąć można potanienie mięsa, bez narażania na nieobliczalne szkody krajowej hodowli, a tem samem i podstawowych interesów kraju".

Komisya gospodarstwa krajowego uważa również za usprawiedliwioną drugą część wniosku posła Brykczyńskiego, a mianowicie żądanie, by c. k. Rząd nie zezwolił na przewóz transito z Rumunii tak bydła jak i mięsa do Cesarstwa Niemieckiego jak tylko w wagonach plombowanych i przy zachowaniu najdalej idących ostrożności.

Protokół bowiem końcowy do Art. I. konwencyi weterynaryjnej z Cesarstwem Niemieckim z dnia 25. stycznia 1905 nie związał kontrahentów w tej mierze:

Orzekając

„Die Zulassung von Thiere oder Gegenständen, welche aus anderen Ländern stammend durch die Gebiete des einen Theiles zur Ein- oder Durchfuhr in die Gebiete des anderen Theiles gelangen sollen, liegt ausserhalb des Rahmens des gegenwärtigen Übereinkommens".

A i przy przewozie transito bez dostatecznych ostrożności możność zawleczenia zarazy istnieje w całej pełni.

W myśl powyższych wywodów Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by nie dopuścił do otwarcia granicy Rumuńskiej dla importu żywego bydła i nierogacizny jakoteż i bitego mięsa oraz by nie zezwolił na przewóz transito z Rumunii tak bydła jak i mięsa do Cesarstwa Niemieckiego inaczej, jak tylko w wagonach plombowanych i przy zachowaniu najdalej idących ostrożności.

Przewodniczący:
Gorayski.

Sprawozdawca:
Brykczyński.

Ls. 1.045/907. We Lwowie, dnia 9. marca 1907.

Aleg. 217

Sprawozdanie

Komisyi dla reform agrarnych o petycyi c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego w sprawie ubezpieczenia bydła.

Wysoki Sejmie!

Ubezpieczenie żywego inwentarza jest potrzebą, w kraju naszym żywo odczuwaną, czego dowodem liczne głosy włościan, uchwały Towarzystwa Kółek rolniczych, c. k. krakowskiego Towarzystwa rolniczego i c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego. Wyrażając życzenie wprowadzenia tej gałęzi ubezpieczenia, nie jesteśmy odosobnieni, przeciwnie, idziemy za przykładem innych krajów i państw, a zwłaszcza, Francyi, Belgii, państw niemieckich, przedewszystkiem Bawaryi i Wielk. księstwa Badeńskiego, a wreszcie niektórych austryackich krajów koronnych, mianowicie Niższej i Wyższej Austryi, Karyntyi, Tyrolu i Moraw.

Potrzeba ubezpieczenia zależną jest od wartości przedmiotów, które szkodą dotknięte być mogą, jak z drugiej strony, od niewiadomości chwili i miejsca, kiedy i gdzie owe krytyczne zdarzenie w poszczególnem gospodarstwie nastąpi.

Liczba inwentarza żywego podnosi się w Galicyi szybciej nawet niż w innych krajach austryackich, a suma wartości jego wzrasta tem szybciej, o ile że i przeciętna wartość poszczególnych sztuk wzrasta, a to tak dzięki postępowi na polu chowu inwentarza, jak i dzięki korzystnej konjunkturze handlowej, podnoszącej ceny mięsa. Kapitał inwestowany w inwentarzu żywym, obejmuje coraz wyższy procent sumy zasobów ekonomicznych kraju naszego, stanowi jedno z nielicznych źródeł eksportu, którym płacimy za sprowadzane produkta przemysłowe. Wobec ubóstwa naszej produkcyi przemysłowej i upadku eksportu płodów rolnych, spowodowanego przedewszystkiem wzrostem ludności, tem gorliwiej dbać nam należy o te nieliczne pozycye czynne naszego bilansu handlowego. Z radością podnieść możemy, iż podług wiarygodnych zapisków władzy politycznej w roku 1906 wywieziono z kraju naszego 832.490 sztuk żywych świń i 129.899 zabitych, a jeszcze w roku 1890 eksport ten obliczano na 325.893 sztuk, a zatem wzrósł w trójnasób, choć nie w tym stopniu, ale wzrósł poważnie i wywóz bydła rogatego.

Tabele statystyczne o śmiertelności zwierząt domowych, nie przedstawiają tak niezbitej podstawy do badań, tak niezawodnego materyału porównawczego, z jakiego korzystają towarzystwa ubezpieczeń na życie, a to z wielu powodów: cel ekonomiczny chowu większej części inwentarza żywego osiąganym bywa dopiero przez zabicie. Życie zwierzęce bywa sztucznie skracanem, a w jakim wieku to następuje, zależy od konjunktury handlowej i od fizyologicznych objawów dotyczącego zwierzęcia. Mimo tych i innych trudności, z któremi statystyka zwierząt ma do walczenia, jest przecież rzeczą niezbicie dowiedzioną, iż wypadki chorób, pomijając zarazy, powtarzają się tak regularnie, iż gospodarz posiadający kilkadziesiąt lub więcej sztuk inwentarza jednego gatunku, w przybliżeniu obliczyć może, na jaką stratę rocznie przygotowanym być powinien; jeżeli jednego lub drugiego roku obliczenia jego przekroczone zostaną, to w każdym razie nie

w tym stopniu, aby to mogło poważniejszy wpływ na bieg jego gospodarstwa wywrzeć, tego doznać może tylko przez choroby zakaźne. Przeciw wszystkim innym liczba jego obory, chlewni i stadniny przedstawia najskuteczniejsze samoubezpieczenie.

Często spotkać się można z zapatrywaniem, zbyt lekko oceniającem szkody zarazami spowodowane. Najgroźniejsza z nich, zaraza płucna, zo ała zupełnie wykorzenioną, a inne rzadko występują, zatem przy organizacyi bezpieczenia, należy przedewszystkiem mieć na uwadze szkody pochodzące z chorób niezakaźnych, podczas gdy zarazy na plan drugi ustąpić muszą.

Zdaniem Komisyi dla reform agrarnych rzecz się ma inaczej.

Ilość wypadków nie jest jedyną, ani nawet najważniejszą miarą potrzeby ubezpieczenia, ale raczej rozmiar ich skutków, doniosłość szkody; te przy zarazach są straszniejsze, dotkliwsze, tak ze stanowiska ekonomii krajowej, jak i interesów prywatnych. Gospodarzowi mającemu 20 sztuk bydła, gdy przez 10 lat po jednej zginie, zaważy ta szkoda w jego budżecie, ale go nie zniszczy; jeżeli natomiast po latach 9 minionych bez żadnej straty, naraz padnie 8 sztuk, może to poważnie wstrząsnąć jego egzystencyą.

Cyfry wyrażające straty spowodowane zarazami, trzeba oceniać inaczej, niż wszelkie inne, występują bowiem masowo i nagle. Dotyczące daty statystyczne dla kraju naszego nie powinny nas w błąd wprowadzać, czujności naszej usypiać. Nie ulega wątpliwości, iż znaczna liczba wypadków zatajaną bywa. Wszystkim wiadomo, że róża wąglikowa częściej u świń się przydarza, niż pomór, gorsze spustoszenia robi, a jednak podług zapisków urzędowych w r. 1904 miało zachorować w Galicyi 6.876 sztuk na różę a na pomór 13.550, różnica ta stąd pochodzi, że daty o róży wąglikowej podawane są starostwom przez zwierzchności gminne, a więc kilkakrotnie mniejsze, niżby to rzeczywistemu stanowi rzeczy odpowiadało. Cyfry o pomorze, jako o chorobie zwalczanej zapomocą wybijania są ściśle dokładne, a pochodzą z bezpośrednich zapisków weterynarzy.

Daty o epizootiach w Galicyi podawane przez statystykę urzędową są zbyt optymistyczne, mimo to jednak bezwzględny rozmiar tych cyfr nie uprawnia do lekceważenia strat w każdym razie poważnych:

W r. 1897 padło na zarazy w Galicyi bydła rogatego 2.177 czyli $^3/_4\,^0/_{00}$ całego stanu

W r. 1897 (kiedy pomoru jeszcze nie było) uległo zarazom świń 3.096, co czyni $^3/_4\,^0/_{00}$ całego stanu.

W r. 1901 straty świń spowodowane zarazami (razem z pomorem) wyniosły w Galicyi 48.939 sztuk, czyli 3·9% całego stanu.

Już przez samo porównanie dat galicyjskich z podobnemi dla innych krajów koronnych, wnosić można o niedokładności pierwszych, ostatnie wykazują znacznie większą śmiertelność i pewnie są bliższe prawdy, tak np.:

W r. 1896 padło na zarazy w Niższej Austryi bydła rogatego 1.495 sztuk, czyli $2^1/_3\,^0/_{00}$ całego stanu.

W r. 1900 padło na zarazy (prócz pomoru) w Niższej Austryi świń 2.924, co czyni $6\,^0/_{00}$ całego stanu.

W r. 1892 padło na zarazy w Czechach bydła rogatego 6.942 sztuk, co czyni $3\,^0/_{00}$ całego stanu.

W r. 1896 padło na zaraży (prócz pomoru) w Czechach świń 3 283, co czyni $5\,^0/_{00}$ całego stanu.

Oceniając straty wyrządzone przez epizootie należy brać pod uwagę nietylko ilość sztuk padłych, byłaby to miara bardzo niewystarczająca. Schudnięcie całej stajni opasowej dotkniętej zarazą jest dla właściciela ciosem znacznie dotkliwszym, niż ubytek jednej lub drugiej sztuki Zakaz używania mleka od krów chorych na pyski i na racice, choć uzasadniony, pozbawia przecież właściciela przychodu często do utrzymania rodziny koniecznego. Ograniczenie wolnego obrotu handlowego w okolicach zakażonych, naraża hodowców i właścicieli stajni opasowych na znaczne straty.

Wynagradzania podobnych szkód przynajmniej częściowe, byłoby tak ze względów słuszności, jak i ze stanowiska zdrowej polityki ekonomicznej bardzo wskazane. Jest to sprawa bardzo doniosła, zasługująca na dokładne zbadanie. Na pozór niewinna zaraza pyskowa i racicowa wyrządza gospodarzom bezsprzecznie największe szkody. Ilość sztuk chorych dochodziła w Galicyi w niektórych latach np. w r. 1896 do 5% całego stanu, a ilość sztuk podejrzanych do 10%.

Ubezpieczenie przeciw chorobom zakaźnym jest niemniej niezbędne, jednak tak odmienne, od innych warunków i czynników zależne, iż zupełnie osobno traktowanem być musi. Do osiągnięcia zamierzonego celu inną drogą zdążać należy, jednak one obie nawzajem uzupełniać się muszą. Najskuteczniejszym środkiem zwalczania wszelkich chorób zakaźnych, jest uwolnienie właściciela od wszelkiego ryzyka, połączonego z zawiadomieniem władzy o wybuchu zarazy, lub o objawach podejrzanych. Ubezpieczenie przeciw zarazom musi stanowić integralną część ustawy weterynarsko policyjnej; wprowadzenie tego ubezpieczenia leży nie tylko w interesie jednostek, ale i ogółu. Uwolnienie od niebezpiecznego ryzyka połączonego z zarazami ułatwia organizowanie asekuracyi w właściwem tego słowa znaczeniu, jest niezbędnem jej uzupełnieniem.

Należeć do związków dla ubezpieczenia inwentarza żywego przeciw wszelkim wypadkom i chorobom jest tylko w interesie małych i mniejszych średnich gospodarstw, jednak im nie wystarcza, albowiem ubezpieczenie nierogacizny i owiec, dla małej wartości poszczególnych sztuk jest niewykonalne, a zwłaszcza pierwsza często bywa dla nich czynnikiem ekonomicznym pierwszorzędnej wagi. Zauważyć należy, że, jak wiadomo, właśnie ten rodzaj inwentarza najbardziej zarazom podlega, tu pomódz może tylko zmiana ustawy weterynarsko-policyjnej, wynagradzająca rolnika za szkody wyrządzone przez epizootie.

Ustawodawstwo austryackie, o ile traktuje sprawę odszkodowania właściciela, jest jeszcze bardzo zacofane, stoi dziś na tym punkcie rozwoju, na którym ustawodawstwo pruskie stało przed laty 50, kieruje się względami oszczędności, wypaczając je w karygodne marnowanie podstaw bytu rolniczego.

Podług ustawy o zapobieganiu chorobom zwierzęcym zaraźliwym i tępieniu ich, z dnia 29. lutego 1880, do środków tępienia zarazy §. 20. zalicza wybijanie zwierząt, chorujących na zarazę i podejrzanych, mówi jednak dalej, iż nakaz wydany być może tylko w przypadkach, które w ustawie są wyraźnie przewidziane. Z następnych paragrafów i ustępów okazuje się, iż ustawodawca żąda zastosowania tego środka tylko przy dwóch zararach: nosaciznie i wściekliźnie, przy tej ostatniej, o ile nie chodzi o psa lub kota, tylko wówczas, gdy zwierzę okazuje już ślady rozwoju choroby. Skarb Państwa płaci tylko za sztuki, które jako podejrzane o nosaciznę zabite zostały, a które sekcya następnie za zdrowe wykazała.

Bardziej liberalną jest ustawa z r. 1892, ale niestety dotyczy tylko zarazy płucnej, podług pierwszych 4 paragrafów tej ustawy należy zarządzić wybicie wszystkich sztuk zarazą dotkniętych i o nią podejrzanych. Skarb Państwa płaci za nie właścicielowi bez względu na rezultat sekcyi, o ile należały do tego samego gospodarstwa, gdzie zaraza powstała, 95% wartości, o ile zaś do gospodarstw sąsiednich, całą wartość.

Ustawa z 7. sierpnia 1905 o tępieniu pomoru świń podług §. 3 żąda wybijania, w wypadkach, w których władza uzna je za skuteczny środek zwalczania zarazy; pozostawiając ocenienie, czy i kiedy to nastąpić ma, dotyczącym organom. To postanowienie może dać powód do wielu szykan. Wstecznym duchem natchniony wydaje się §. 7, który za zwierzęta chore przyznaje tylko połowę wynagrodzenia, jakieby się należało za zdrowe; za te ostatnie zaś przyznaje §. 6. 95% wartości.

U nas w kraju najwięcej ofiar bydła rogatego pochłania zaraza wąglikowa, a między trzodą chlewną róża wąglikowa. Lekarze weterynaryjni utrzymują, iż epizootii tych nie można zwalczać zapomocą wybijania, albowiem gniazdem ich bywają pastwiska lub stanowiska, choroby powyższe przenoszą się tylko przez bezpośrednie zetknięcie; a przy wągliku wyzdrowienia są częste i nie przedstawiają poważniejszych szkodliwych następstw dla organizmu Nie wchodząc w tę kwestyę czysto fachowo weterynarską, sądzimy jednak, iż nic nie stoi na przeszkodzie wynagradzaniu właściciela za straty wyrządzone przez zarazy, czego też domaga się zdrowa polityka ekonomiczna.

Pouczającem jest dla nas rzucić okiem na rozwój dotyczącego ustawodawstwa w Niemczech.

Pierwotnie panowała tam zasada, iż całą szkodę wynikającą z zarządzeń policyjnych, które zmierzają do zduszenia zarazy, ponosić powinien właściciel, to też za zabite zwierzęta nie płacono, bez względu na to, czy były zdrowe czy chore. W Prusiech każda prowincya inne ustawy miała. Już w połowie XIX. w. we wielu prowincyach płacono za zwierzęta zabite, o ile sekcya wykazała je za zdrowe.

W r. 1875 wydano ustawę wspólną dla całego państwa pruskiego, która przy-

znawała wynagrodzenie w połowie wartości za zwierzęta zabite jako podejrzane o nosaciznę, a jako podejrzane o zarazę płucną w wysokości 50 do 80% wartości, bez względu na ich stan zdrowotny.

W miarę gdy ożywiał się handel bydłem i gdy zacieśniły się stosunki między poszczególnemi państwami niemieckiemi, okazała się niezbędną potrzeba uregulowania tej sprawy zapomocą wytycznych, wspólnych dla całego obszaru rzeszy niemieckiej.

Ustawa dla państwa niemieckiego z 20. czerwca 1880 r. przyznaje właścicielowi odszkodowanie za konie zabite, jako podejrzane o nosaciznę w $^3/_4$ wartości, zaś za bydło jako podejrzane o zarazę płucną w $^4/_5$ wartości bez względu na rezultat sekcyi; natomiast ustawa pruska z 22. kwietnia 1892 r. przyznaje reprezentacyom prowincyonalnym prawo powzięcia uchwały, że za zwierzęta dotknięte zarazą wąglikową, które w skutek tej choroby padły, właściciel ma otrzymać wynagrodzenie w $^4/_5$ wartości.

Za zwierzęta, które padły wskutek szczepienia ochronnego przeciw zarazie płucnej zarządzonego przez dotyczącą władzę, płaci skarb państwa wynagrodzenie w $^4/_5$ wartości; natomiast podług ustawy pruskiej z 18 czerwca 1894 r. reprezentacye prowincyonalne mogą zarządzić wypłacanie wynagrodzenia za owce dotknięte ospą.

Każda z prowincyi posiada odrębny regulamin określający we wszystkich szczegółach jej obowiązki i prawa dotyczące tłumienia zakaźnych chorób zwierząt domowych, a w szczególności co do przyznać się mającego odszkodowania. Celem pokrycia połączonych z tem kosztów pobierają opłaty. Dla każdego gatunku zwierząt tworzy się odrębny fundusz. Systemy wymiaru opłat są rozmaite t. n. p. we wschodnich Prusiech celem pokrycia odszkodowań płaconych za konie podejrzane lub dotknięte nosacizną pobiera się po 20 fenigów od konia, a celem pokrycia podobnych wypadków spowodowanych zarazą płucną od każdej sztuki bydła po 5 fenigów. To są pojedyncze opłaty; jeżeli w którym roku nie wystarczają do pokrycia dotyczących wydatków, bywają dwukrotnie ściągane, jeżeli i one nie wystarczają, wówczas fundusz rezerwowy brakującą kwotę uzupełnia.

Inne prowincye j. n. p. Śląsk, nie mają żadnych pojedyńczych stopni, ale raczej opłaty co roku różne, stosownie do zapotrzebowania przez wydział prowincyonalny wymierzane bywają. Inne wreszcie prowincye jak naprzykład Poznańskie mają skalę progresywną na wzór progresywnego podatku osobisto-dochodowego. W Poznańskiem pojedyńcza opłata od konia dla gospodarstw posiadających mniej niż 10 koni wynosi 20 fenigów, dla gospodarstw posiadających od 10—20 koni 30 fenigów, dla większych gospodarstw 40 fen. Opłaty od bydła dla gospodarstw posiadających do 20 sztuk bydła rogatego po 5 fen., dla gospodarstw posiadających od 21—40 po 10 fen., dla wiekszych po 15 fenigów.

Prowincye, które płacą oszkodowanie za wąglik, nie pobierają w tym celu specyalnych opłat, lecz wynagrodzenie za dotknięte zarazą konie wypłacać mogą wyłącznie z funduszu powstałego z opłat za nosaciznę pobieranych a wynagrodzenie za zakażone bydło rogate tylko z funduszu dla zarazy płucnej.

Następujące prowincye płacą odszkodowanie za wąglik: Hohenzollern, Brandenburgia, Szląsk, Westfalia, Kassel i Nadreńska

Królestwo Würtembergii poszło jeszcze dalej, albowiem podług ustawy z 31. maja 1893 r. płaci nawet za szkody wyrządzane prze zarazę pyskową i racicową.

Musimy domagać się, aby nasze ustawodawstwo obrało podobną drogę. Ubezpieczenie przeciw zarazom koniecznem jest i niezbędnem dla całego rolnictwa, jednak dla mniejszej własności, jest ono niewystarczającem. Prosty wypadek: fałszywy poród lub złamanie nogi, dla małego gospodarza jest równą klęską jak dla dużego nosacizna lub zaraza płucna, niszcząca cały jego liczny inwentarz.

Jest rzeczą niezbędną mniejszym rolnikom nietylko dać możność, ale i ułatwić ubezpieczenie przeciw wszelkim szkodom w inwentarzu żywym. Największą trudnością w tej gałęzi asekuracyi jest właściwość zjawisk, sskodę powodujących i natura szkody samej, są one w znacznej mierze od woli ludzkiej zależne.

Gospodarz źle bydło swoje utrzymujący, opieszały i zarozumiały, nie słuchający rady doświadczonego weterynarza dostarcza znacznie gorsze ryzyko, a większa ilość podobnych, powodzenie każdego zakładu ubezpieczeń zniweczyć może. Przepisy o obowiązkach ubezpieczonego, w razie zasłabnięcia bydła, o utrzymaniu bydła, warunki, które zachowane być muszą, aby wynagrodzenie za szkodę można otrzymać, są i muszą być tak liczne, tak obszerne, iż z jednej strony trudno przestrzegania

ich dopilnować, a z drugiej dają tysiące sposobności nierzetelnemu towarzystwu asekuracyjnemu do uchylenia się od wypłaty odszkodowania Z tych to powodów, najpoważniejsze towarzystwa asekuracyjne, jak np. nasze krakowskie ani nie mają ochoty do objęcia tej gałęzi, ani nie czują się do tego na siłach; większa część towarzystw, które skusić się dały, źle na tem wyszły, mimo pobierania bardzo wysokich premii.

Doświadczenie poucza, iż organizacya asekuracyi bydła opartą być musi na związkach lokalnych. Gospodarz kontrolowanym być musi przez najbliższych swoich sąsiadów dobrze wiedzących, iż każde przekroczenie przepisów i ogólnych reguł o utrzymaniu i chowie bydła połączonem będzie z dotkliwą szkodą członków, a ci członkowie to właśnie oni sami; za padnięcie każdej sztuki bydła opieszałego gospodarza oni zapłacić muszą. Z drugiej zaś strony gospodarz rzetelny i pracowity musi mieć to przekonanie, iż w razie wypadku nieszczęśliwego w jego oborze, nie będzie szykanowany, osądzenie zależeć będzie od jego sąsiadów, którzy niebawem w tem samem położeniu znaleść się mogą.

Tworzenie związków lokalnych, oparcie administracyi o czynniki miejscowe, tworzenie funduszów lokalnych ma natomiast tę kardynalną wadę, że sprzeciwia się i nie uwzględnia ekonomicznej i zasadniczej podstawy asekuracyi: czem szersze ma podstawy, na czem większą ilość wypadków ryzyko rozdzielone, tem pewniejsza i lepsza.

Chcąc jedno z drugiem pogodzić, trzeba związki lokalne oprzeć o większy zakład krajowy; ryzyko, ciężar wypłaty odszkodowania między oba czynniki podzielić. Tą drogą poszły Wielkie Księstwo Badeńskie i Bawarya, a za ich przykładem i niektóre kraje koronne austryackie, mianowicie: Karyntya, Niższa i Wyższa Austrya, Morawy i Tyrol. Ten ostatni posiada już wprawdzie 67 towarzystw lokalnych, ale krajowy zakład ubezpieczeń ma dopiero w najbliższej przyszłości powstać Statut tam uchwalony jest najbardziej zbliżony do morawskiego, różni się jednak od niego o tyle, iż morawski zakład krajowy i bezpośrednie ubezpieczenia przyjmuje, podczas gdy członkami tyrolskiego mają być wyłącznie tylko lokalne stowarzyszenia, czem wyszczególniać się będzie nietylko od morawskiego, ale tak samo od karynckiego, niższo- i wyższo-austryackiego zakładu krajowego.

W Niższej i Wyższej Austryi i Karyntyi, rzecz jest zupełnie centralistycznie zorganizowaną. Związki lokalne nie mają tam osobnych statutów, przewodniczący mianowanym jest przez zakład krajowy, względnie Wydział krajowy, tak, iż ich autonomia ogranicza się do płacenia połowy ryzyka, podczas gdy drugą połowę zakład krajowy pokrywa; natomiast w Tyrolu i w Morawach związki lokalne mają daleko idącą autonomię, wybierają własny zarząd, i własnymi statutami się rządzą, co bezwarunkowo korzystnie oddziałać musi na ubezpieczonych, w szczególności pod względem przeświadczenia, że powodzenie przedsiębiorstwa i wysokość opłacanych, zwłaszcza dodatkowych premii zależy przedewszystkiem od rzetelności i lojalności ich samych.

We wszystkich wymienionych krajach koronnych ubezpieczenie jest dowolnem, nigdzie przymusu nie mamy, zbliża się zatem bardziej do systemu bawarskiego, w przeciwieństwie do badeńskiego, gdzie ubezpieczenie jest przymusowem, jeżeli w dotyczącej gminie $^2/_3$ właścicieli bydła oświadczy się za stworzeniem stowarzyszenia lokalnego.

Prowincya belgijska Lüttich wprowadziła ustawą z r. 1892 przymusowe ubezpieczenie bydła rogatego, świń i owiec, próba jednak zawiodła. Organizacya była centralistycznie pomyślaną, bez lokalnych związków. Premie zaledwie 60% szkód pokryć zdołały, niedobór przyjęły na siebie skarb państwa i skarb prowincyonalny. Po dwóch latach rozpoczęte dzieło zastanowiono. W innych prowincyach, które oparły się na dobrowolnych lokalnych związkach, sprawa idzie znacznie lepiej.

Przy ubezpieczeniu inwentarza żywego, bardziej niż przy każdem innem szkoda zależną jest od zachowania się właściciela, wynika z tego, iż związek czy też towarzystwo, jednem słowem ubezpieczający musi mieć prawo wykluczenia niedbałego i niesumiennego członka, co sprzeciwia się przymusowi ubezpieczenia. Nie jest on wskazany i ze stanowiska polityki społeczno-ekonomicznej, nie chcemy bowiem, aby ludność uważała premie asekuracyjne za nowy ciężar, za nowy rodzaj podatku. Niechaj każdy sam wedle własnego rozumienia osądzi, co dla niego korzystniej, czy kosztem drobnej opłaty zabezpieczyć się przeciw wszelkim stratom inwentarza, czy też zaoszczędzając ją, ponosić całe ryzyko.

Wybór jednej lub drugiej drogi w pierwszym rzędzie zależeć musi od kosztów ubezpieczenia. Ileż wynoszą one tam, gdzie podobna asekuracya już istnieje?

We Francyi, która może pochwalić się pokaźną liczbą związków ubezpieczeń, zakładanych przeważnie przez syndykaty rolnicze, premie wahają się między $^3/_4\%$ a $1^1/_2\%$ wartości. W latach, w których nie wystarczają do pokrycia szkód, niedobór pokrywa fundusz rezerwowy, a w razie koniecznej potrzeby odszkodowania bywają stosownie redukowane. To jest typ urządzenia najczęściej we Francyi spotykany, są jednak i najrozmaitsze inne.

W pruskiej prowincyi nadreńskiej związek chłopski w Trewirze obejmujący 167 związków lokalnych, pobiera premię 2%.

W przeciągu lat 15 suma wypłaconych odszkodowań przewyższyła sumę pobranych premii o 1·3%.

W Bawaryi przeciętnie premie wynoszą 1·45%; roczna subwensya państwa 100.000 marek, a procent od kapitału zakładowego przez państwo udzielanego wynosi 17.500 K, który do subwencyi doliczyć należy.

Wyższa Austrya ma premię dla bydła rogowego 1·3%. Skarb krajowy pokrywa koszta komisyi lokalnych związków, jednak najwyżej do kwoty 30.000 K rocznie, w r. 1904 wydano na rachunek tej pozycyi tylko 10.695 K, prócz tego skarb krajowy pokrywa koszta zarządu centralnego, które wyniosły w tymże roku 13.675 K; zamknięcie rachunkowe wykazało niedobór w kwocie 3.540 K; ubezpieczono bydła sztuk 3.743.

W Niższej Austryi zasadnicza premia dla bydła 1%, dodatek epizootyczny od 1‰ do 8‰. Subwencya krajowa 160.000 K, ilość sztuk ubezpieczonych 148.151, czyli 24% całego stanu, niedobór 58.000 K. Premie dla koni są rozmaite stosownie do rodzaju użytku, wynoszą od 1·6% do 5·5%. Subwencya krajowa 113.000 K, niedobór 34.000 K, liczba ubezpieczonych sztuk 40.000.

W Karyntyi premie dla bydła wynoszą od 1% do 1·5%, ilość ubezpieczonych sztuk 13.619. Kraj pokrywa koszta administracyi, które wynosiły 18.969 K, niedobór 5.119 K.

W Morawach premia dla bydła 1·25%, dla koni od 1·8% do 8%, subwencya krajowa 100.000 K i odsetki od funduszu żelaznego przekazanego przez kraj w sumie 310.000 K.

Wydawnictwa statystyczne nam znane nie podają ile bydła rogatego ulega wypadkom i chorobom, nie mamy więc innego wyjścia, jak posługiwać się datami związków ubezpieczeń, mimo iż operują one przy innych stosunkach, bo w innych krajach. W Niższej Austryi w roku administracyjnym 1903/1904, do którego to roku i wszystkie wyżej podane tu daty odnoszą się, cyfra śmiertelności bydła rogatego wynosiła 2·14; w Karyntyi waha się między 2·4 a 2·8; w Bawaryi między 2·3 a 3·3.

Celem zapobieżenia możliwym nadużyciom odszkodowanie nie może wynosić pełnej wartości; przeważna część związków wypłaca 80%. Kalkulując możliwy koszt ubezpieczenia w Galicyi, uwzględniając przeciętną liczbę wypadków i szkód, przyjąć możemy, iż pozostałych 20% ma pokryć koszta administracyi i służyć do utworzenia funduszu rezerwowego. Nie będzie to zbyt optymicznie, gdy zgodzimy się na zasadę, że przeważną część administracyi opłaciłby musiał skarb krajowy. Na powyższych podstawach sądzimy, że koszt ubezpieczenia, raczej wysokość premii nie powinna znacznie przekroczyć 3%, a nawet może nie dosięgnie tej granicy, jeżeli odpowiednia ustawa weterynarsko-policyjna uwolni związki ubezpieczenia od ryzyka epizootii.

Koniecznym warunkiem ubezpieczenia jest przymus wzywania fachowej porady w razie zasłabnięcia asekurowanej sztuki, tu przedewszystkiem skarb krajowy musiałby pomocną rękę podać. Przez uwolnienie ubezpieczonego od opłaty za poradę, uprzedzenie ludności naszej przeciw pomocy weterynarskiej, jeżeliby nie pokonano, to przynajmniej w znacznej mierze przełamano, a pewnie z pożytkiem dla chowu inwentarza. Tą drogą poszły Francya, Bawarya i W. Ks. Badeńskie, choć bezsprzecznie przeciętny poziom wykształcenia tamtejszej wiejskiej ludności stoi wyżej. We Francyi połowę kosztów weterynarskich zwykły przyj-

mować na siebie syndykaty. Skarb państwa Badeńskiego pokrywa połowę płac weterynarzy związków ubezpieczeń i weterynarskiego personalu pomocniczego, mającego jednak pewne wykształcenie praktyczne; udziela on pierwszej pomocy w miejscowościach oddalonych od siedziby weterynarza.

U nas nie tylko uprzedzenie ludności wiejskiej ale i brak weterynarzy, rzadko rozsiane ich siedziby, a tem samem kosztowność porady czynią pomoc kraju pod tym względem niezbędną. Brak lekarzy weterynaryjnych, słaba frekwencya akademii, są objawami bardzo niekorzystnymi, a poważnymi dla rozwoju produkcyi inwentarza żywego; Wydział krajowy powinien uwagę Wysokiego Rządu na to zwrócić i przystąpić do wspólnego obmyślenia środków zaradczych.

Pomoc materyalna skarbu krajowego dla związku ubezpieczeń jest nie tylko ze względów finansowych konieczną, ale również niezbędną dla utrzymania powagi i znaczenia patronatu zakładu krajowego wobec związków lokalnych, chętniej bowiem słucha się tych, którzy w zamian nie tylko moralną lecz i materyalną pomoc ofiarują.

Związki ubezpieczeń działalność swoją ograniczyć muszą do bydła rogatego, konie to przedmiot zbyt ryzykowny, a asekuracya świń i owiec przez małą wartość poszczególnych sztuk byłaby zbyt kosztowną.

Potrzebę zorganizowania ubezpieczenia bydła na podstawie związków lokalnych, odczuwa cały kontynent europejski: minister Méline wymownie ją skreślił przed parlamentem francuskim, a rolnicze syndykaty tamtejsze nie skąpią ofiar. Belgijski minister rolnictwa nazwał tę kwestyę jedną z najżywotniejszych dla rolników.

Szwajcarya poszła najdalej; ustawa związkowa z 22. grudnia 1893 przyrzeka pomoc finansową kantonom wprowadzającym obowiązkowe ubezpieczenie bydła. O Bawaryi i W. Ks. Badeńskiem już wspomnieliśmy, a przyboczna Rada rolnicza niemiecka uznała organizacyę ubezpieczenia bydła za konieczną. Würtemberska Centralstelle für Landwirtschaft ogłosiła 28 lutego 1901 projekt ustawy o popieraniu związków ubezpieczenia bydła.

Austryackie Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa chcąc zachęcić do zakładania związków lokalnych, ogłosiło 15. września 1905 wzorowy dla nich statut.

Uwolnić hodowcę względnie właściciela od strat powodowanych wypadkami niezależnymi od woli ludzkiej, stało się powszechnem hasłem polityki agrarnej krajów starej cywilizacyi; jest to naturalnym owocem, koniecznym wynikiem dzisiejszego rozwoju produkcyi rolniczej. Konkurencya krajów o taniej ziemi, zaostrzona niesłychanem wydoskonaleniem środków komunikacyjnych, zmusiła gospodarzy do poświęcenia większej uwagi gałęziom produkcyi, w których ona mniej odczuwać się daje. Niebywałe powiększenie konsumcyi mięsa, będące wynikiem wzrostu miast i postępu przemysłu, przyszło rolnikom z pomocą, podnosząc ceny. Podrożenie siły roboczej, ogólne podniesienie płac w połączeniu ze wspomnianą konjunkturą handlową wpłynęły na zmianę formy i rodzaju gospodarstw. Folwarki większe, mające pierwszeństwo na polu uprawy zboża i podobnych roślin, a to dzięki ułatwionemu zastosowaniu postępu techniki, ustępują pierwszeństwa małym i średnim gospodarstwom; one na polu produkcyi inwentarza żywego posiadają to wielkie ułatwienie, że właściciel sam dogląda, sam go obchodzi, a jak David mówi: „Krowy żądają przyjacielskiego obchodzenia się, płacąc za nie sowicie, od najemnika zaś nie można się tego spodziewać".

U nas w Galicyi z przyczyn, na których wymienianie nie tu miejsce, wzrost gospodarstw małych kosztem dużych, a tem samem zepchnięcie uprawy zbóż na plan drugi, opanowanie pierwszego miejsca przez produkcyę inwentarza żywego, postępują szybciej niż gdzieindziej. Inwentarz żywy stanowi dziś główną podstawę bytu $^3/_4$ naszej ludności, jest prawie jedynem źródłem, z którego czerpiemy środki do opłacenia zobowiązań wobec obcych; to też tem bardziej dbać musimy o nieprzerwaną i niczem niezamąconą wydatność tego źródła.

Komisya dla reform agrarnych wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c k. Rząd, aby opracował zmiany dotychczasowych ustaw weterynaryjnych w tym kierunku, iżby zabezpieczono rolników przed szkodami wyrządzanemi przez zarazy temi ustawami obecnie objęte.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w możliwie najbliższym czasie, a więc już w jesieni roku bieżącego przedłożył Sejmowi projekt ustawy o ubezpieczeniu bydła rogatego, które opierać się będzie na dobrowolnych lokalnych związkach pod patronatem zakładu krajowego.

Przewodniczący:
Sękowski.

Sprawozdawca;
Paygert.

LS. 1.888/07. We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Aleg. 218

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego o budowie szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 17. października 1905 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby po uzyskaniu dat od c. k. Rady szkolnej krajowej co do kwestyi, ile i na jakie kwoty złożone zostały datki konkurencyjne na budowę nowych budynków szkolnych, zastanowił się nad sprawą wydatniejszej niż dotąd dotacyi funduszu kraj. na budowę szkół i przedłożył Sejmowi wnioski na najbliższej sesyi.

Wywiązując się z powyższego polecenia, Wydział krajowy żąda upoważnienia do zaciągnięcia pożyczki aż do wysokości 10 milionów koron, przeznaczonej na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych, w myśl art. c) ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. kr., wyłącznie na budowę nowych szkół.

Na oprocentowanie i umorzenie rzeczonej 4%-wej pożyczki wstawiana ma być corocznie w miarę emisyi pożyczki potrzebna kwota aż do maxymalnej wysokości 500.000 koron. Wydział krajowy proponuje na oprocentowanie i umorzenie pożyczki 10 milionów przeznaczyć w roku 1907 połowę kwoty wstawionej zeszłego roku w celu pokrycia zasiłków na budynki szkolne, a mianowicie 200.000 K. Komisya mniema jednak, że z uwagi na okoliczność, iż emisya pożyczki nastąpi przy końcu pierwszego półrocza 1907, na oprocentowanie i umorzenie rzeczonej pożyczki wystarczy kwota 100.000 K i tę na oprocentowanie i umorzenie 4 milionów koron w drugiem półroczu przeznaczoną kwotę wstawia przy rubryce V. poz. 5 preliminarza funduszu krajowego na r. 1907.

Druga połowa na zasiłki szkolne w r. 1906 przeznaczonej kwoty, a mianowicie wydatek nadzwyczajny 200.000 K wstawiona w preliminarzu funduszu szkolnego na r. 1907 przy rubryce V. poz. 17 ma pokryć wydatki na rozszerzenie i odnowienie szkół istniejących.

Naglącą potrzebę zaciągnięcia pożyczki w kwocie 10 milionów na budowę nowych szkół, i przeznaczenia kwoty 200.000 K z bieżących dochodów na odnowienie istniejących szkół wykazuje przedewszystkiem na brak szkół w wielu gminach posiadających warunki do otworzenia szkoły, a potem rzut oka na nieopowiedni stan wielu budynków szkolnych. Z tego też powodu i wobec niemożności pokrycia znacznego wydatku na nowe szkoły bez odwołania się do kredytu — myśl Wydziału krajowego pokrycia rzeczonych wydatków pożyczką powitać należy jako szczęśliwą i praktyczną.

I. Dotychczasowy stan szkół w latach 1870—1906.

Obok braku nauczycieli, który stanowił główną zaporę rozwoju szkół, wpływał brak budynków szkolnych w poszczególnych gminach bardzo niekorzystnie na rozwój szkolnictwa.

Wydział krajowy słusznie podnosi, że tak co do liczby budynków, jak i co do ich jakości sprawę budowli szkolnych przed objęciem kierunku wychowania publicznego przez Radę szkolną krajową zaniedbano, że też stan budynków szkolnych w chwili rozpoczęcia działalności Rady szkolnej krajowej był opłakanym.

Polepszenie postępowało zwolna, pierwotnie bowiem przed tworzeniem nowych szkół wysunięto na pierwszy plan reorganizacyę dawniejszych. A zresztą usiłowania w kierunku znaczniejszego powiększenia nowych szkół udaremniał często brak nauczycieli.

Poniżej podane cyfry są ilustracyą do powolnego, ale konsekwentnego zwiększania liczby budynków szkolnych i do polepszenia ich stanu.

Liczba szkół nieczynnych i stan budynków szkolnych od r. 1869—1886.

Rok	Liczba ogólna szkół	Liczba szkół nieczynnych	Liczba dobrych budynków	Liczba średnich budynków	Liczba złych budynków
1869/70	2.542	—	820	Sprawozdanie	1.722
1870/1	2.322	—	1.238	nie wykazuje	1.084
1872/3	2.639	256	861	1.073	617
1873/4	2.764	344	828	1.066	856
1874/5	2.790	397	805	998	824
1875/6	2 790	427	873	986	751
1876/7	2.806	322	919	939	750
1877/8	2.785	218	931	866	862
1878/9	2.819	176	1.079	874	777
1879/80	2 843	162	1.082	878	809
1880/1	2.860	139	1.158	894	742
1881/2	2.882	—	1.201	931	704
1882/3	2.939	—	1.359	884	633
1883/4	2.987	89	1.506	835	557
1884/5	3.142	177	Sprawozdanie nie wykazuje		
1885/6	3.302	209	Sprawozdanie	2.310	773
1886/7	3.390	183	nie wykazuje	2.428	769

Liczba szkół nieczynnych i stan budynków szkolnych od r. 1887—1905.

Rok	Ogólna liczba szkół		Liczba szkół nieczynnych dla braku		Liczba budynków w stanie				Brak budynku
			budynku	nauczycieli	bardzo dobrym	dobrym	dość odpowiednim	nieodpowiednim	
1887/8	3.480	184	156	25	Sprawozdanie nie wykazuje				—
1888/9	3 586	208	171	37	845	813	832	878	—
1889/90	3.682	—	186	30	945	877	783	861	—
1890/1	3.853	—	203	53	998	933	801	855	—
1891/2	3.971	—	301		1.020	974	899	829	249
1892/3	4.036	—	353		1.088	1.004	874	832	237
1893/4	4.092	—	424		1.011	1.048	903	884	233
1894/5	4.116	—	463		1.081	1.077	892	816	237
1895/6	4.079	—	479		1.103	1.068	787	701	—
1896/7	4.176	505	248	257	1.131	1.081	780	664	—
1897/8	4.191	480	279	201	1.171	1.085	787	668	—
1898/9	4.255	372	242	130	1.279	1.103	809	676	—
1899/900	4.280	441	235	106	1.307	1.149	821	646	—
1900/1	4.323	319	238	81	1.279	1.194	858	657	—
1901/2	4.398	292	236	56	1.317	1.206	913	654	—
1902/3	4.468	258	229	29	1.349	1.248	920	677	—
1903/4	4.561	239	212	27	1.423	1.260	956	667	—
1904/5	4.654	220	199	21	1.433	1.304	932	749	—
1905/6	4.747	196	174	22	1.450	1.319	968	798	—

Przegląd cyfr powyższych wykazuje, że w latach dawniejszych wobec braku nauczycieli i znacznej liczby szkół przeważnie z tego powodu nieczynnych zwiększenie liczby budynków szkolnych samo przez się nie byłoby się przyczyniło do zwiększenia liczby szkół czynnych Szkoły bowiem świeżo postawione a stojące pustką z powodu braku nauczyciela nie należały do wyjątków.

Oceniając zaś na podstawie powyższych cyfr dotychczasowe wyniki na polu budowli szkolnych, trudno zaprzeczyć, że nie dość wiele się w tym kierunku zrobiło i że należy zdziałać o wiele więcej, opierając się o cyfry powyższe, ma się jednak ugruntowaną podstawę do wykazania bezzasadności często powtarzanego twierdzenia, jakoby się na polu budowli szkolnych w ostatnich 30 latach zgoła nic się nie było zrobiło.

Cyfry powyższe dowodzą bowiem, że liczba budynków szkolnych w stanie bardzo dobrym i dobrym się wzmaga.

Na powiększenie liczby i polepszenie jakości budynków szkolnych wpłynęła ustawa z dnia 2. lutego 1885, później zaś utworzenie zapoczątkowanego wnioskiem posła Merunowicza a uchwalonego przez Sejm dnia 22. września 1892 funduszu pożyczkowego na budowę szkół w kwocie 457.384 K, dalej zrównanie ciężarów szkolnych w myśl ustawy z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49, ograniczenie obowiązku stron konkurencyjnych do maxymalnego wydatku 120% dodatków do podatków na budowę szkoły, zaprowadzenie systemu subsydyarnej pomocy ze strony kraju, a wreszcie wstawianie coraz większych wydatków na tę pomoc krajową w łącznej wysokości 3,220.000 K od roku 1895.

Pomimo pewnego polepszenia w powyżej wskazanych kierunkach zawsze jednak liczba dzieci normalnie rozwiniętych a nie pobierających żadnej nauki szkolnej wynosiła w roku 1905/6 58.191, czyli 24 7%, liczba gmin bezszkolnych w roku 1905/6 wynosiła 788, a jakkolwiek w liczbie tychże gmin jest wiele takich, które przepisanej do otworzenia szkoły liczby dzieci nie posiadają, zawsze jednak liczba takich gmin, które pomimo dostatecznej liczby dzieci nie mają wcale szkoły, jest dość znaczną.

Wobec faktu, że Rada szkolna krajowa w kilku ostatnich sprawozdaniach dowodnie stwierdza, że wydatek kraju na budowę szkół w myśl przyjętego art. 9. ustawy z 11. stycznia 1905 obowiązku dostatecznym nie jest, że pomimo gotowości stron konkurencyjnych do stawiania nowych szkół i niezbędnej ich potrzeby, brak środków z funduszu krajowego pochodzących, był w tym kierunku niepożądanym hamulcem, że też z tego powodu Rada szkolna krajowa musiała okólnikiem z 17. grudnia 1898 L 32.342 przedkładanie nowych wniosków w sprawie budowy szkół przez Rady szkolne okręgowe czasowo wstrzymać, uważa Komisya budżetowa zaciągnięcie proponowanej przez Wydział krajowy pożyczki za uzasadnione.

Komisya nie może również przeoczyć i tej okoliczności, że zwiększenie liczby budynków nieodpowiednich od roku 1896/7 kilkakrotnie się powtarza, że

Liczba nieodpowiednich budynków

w roku	zwiększyła się	zmniejszyła się
1896/7	+4	—
1897/8	+4	—
1898/9	+8	—
1899/900	—	—30
1900/1	+11	—
1901/2	—	—3
1902/3	+23	—
1903/4	—	—7
1904/5	+82	—
1905/6	+39	—

W ostatnich dwóch latach zwiększenie jest dość znaczne, a w liczbie nieodpowiednich budynków są takie, które już niedługo służyć mogą, co zarówno za jaknajprędszą emisyą pożyczki, jak i za przeznaczeniem 200.000 K naodnowienie odpowiednich budynków przemawia.

*

II. Przeznaczenie funduszu na budowę szkół.

Komisya budżetowa niejednokrotnie zalecała potrzebę większej równowagi pomiędzy wydatkami przeznaczonemi na tworzenie nowych szkół a temi, któremi pokrywano reorganizacyę dawniejszych, zwracała również uwagę, równie jak i na brak dostatecznej ilości szkół we wielu powiatach, który był w nich przyczyną niedostatecznie rozwiniętej kultury.

Z zadowoleniem przyjmuje też Komisya do wiadomości, że w myśl wniosków Wydziału krajowego nowy fundusz szkolny będzie wyłącznie przeznaczonym na budowę nowych szkół w trzech gminach.

a) gdzie rozprawa konkurencyjna co do budowy nowej szkoły została już przeprowadzoną, strony konkurencyjne złożyły w całości lub przeważnej części 120% datki konkurencyjne w myśl Art. 9. wspomnianej wyżej ustawy na nie przypadające, a grunta pod budowę szkoły są już zaintabulowane na własność funduszu szkolnego miejscowego;

b) gdzie szkoły dotychczas nie zorganizowano jedynie dla braku budynku szkolnego, albo gdzie szkołę wprawdzie zorganizowano, ale dla braku budynku szkolnego dotychczas w życie nie weszła.

Wnioski te odpowiadają całkowicie stanowisku przez Komisyę budżetową w tej sprawie od szeregu lat zajętemu.

W interesie produktywnego użycia pożyczki 10 milionowej wyraża Komisya nadzieję, że Wydział krajowy nad sposobem wykonania budowy szkół wspólnie z Radą szkolną krajową bacznie czuwać będzie, że też Wydział krajowy uczyni zawisłem stopniową wypłatę tej sumy od organizacyi technicznego nadzoru, nie tylko przy Radzie szkolnej krajowej, ale w całym kraju.

Trzy osobne siły techniczne bowiem, przy Radzie szkolnej krajowej przez Wydział krajowy w rezolucyi proponowane, mogą prowadzić nadzór naczelny, ale całości zadania nie podołają, dlatego też zaleca Komisya Wysokiemu Sejmowi rezolucyę, domagającą się zorganizowania odpowiedniego nadzoru nad budową szkół przez c. k. Rząd w szerszym zakresie, a przeto nie tylko przy Radzie szkolnej krajowej, ale i przy Radach szkolnych okręgowych.

Komisya uważa za pożądane zwołanie ankiety złożonej ze znawców pedagogii i administracyi szkolnej, budownictwa i gospodarstwa wiejskiego, któraby się zastanowiła nad możliwością uproszczeń i zaoszczędzeń w dotychczasowych planach i kosztorysach i nad sposobem wykonania budowli a mianowicie nad poruszonym w sprawozdaniu Wydziału krajowego systemem przedsiębiorstwa i nad stawianiem we własnym zarządzie.

Zdaniem Komisyi winna być ofiarna gotowość, z którą kraj pomimo trudnego finansowego położenia przyjmuje znaczne obciążenie, bodźcem do wielkiej praktyczności w korzystnem wyzyskaniu rzeczonego funduszu.

Komisya budżetowa już w sprawozdaniu z dnia 12. września 1882 wystąpiła przeciwko wymaganiom zbytkownych i nadzwyczaj kosztownych budynków szkolnych. Budynki tego rodzaju bowiem ani nie odpowiadały zamożności kraju, ani też środkom materyalnym gmin.

W kilku sprawozdaniach Komisyi powtarza się życzenie ograniczenia kosztów poszczególnych budynków szkolnych do najściślejszej potrzeby i obostrzenia technicznej kontroli w kierunku ścisłej oszczędności, a po smutnych doświadczeniach ze względu na ilość szkół dotkniętych grzybem, także i nadzoru nad starannym doborem materyałów i nad wykonaniem budowy.

I w tegorocznych obradach Komisyi podniesiono obawę, aby utworzenie funduszu pożyczkowego nie stało się dla gmin pokusą do stawiania okazałych, do stosunków ekonomicznych naszego kraju nie zastósowanych budynków, a zastrzeżenie to uważa Komisya za obowiązek z tym większym naciskiem wypowiedzieć, ileże Rada szkolna w sprawozdaniach z 1895/6 i 1897/8 uskarżała się na nadmierne żądania stron konkurencyjnych co do rozmiaru szkół, które za sobą pociągnęła finansowa pomoc kraju.

W Komisyi postawiono do Reprezentanta Rady szkolnej krajowej następujące zapytania:

1. Co się stało z proponowanym przez Radę szkolną okręgową bocheńską planem tańszego typu szkół, o którym czynią wzmiankę dawniejsze sprawozdania Rady szkolnej krajowej?

2. Co się stało z wypracowanym na podstawie uchwał ankiety z roku 1900 planem nowego budynku z podłogą betonową, który według sprawozdania Rady szkolnej krajowej miał być w jednej z gmin powiatu lwowskiego w roku 1903 wykończonym?

3. Czy plany szkół wydane w r. 1904—7, a Komisyi budżetowej przedłożone, uwzględniają potrzebę uproszczeń i zaoszczędzeń, i czyli przyczyną podrożenia budowy poszczególnych szkół jest wyłącznie tylko wzrost kosztu materyałów, czyli też także do większego wydatku na ten cel przyczyniła się zmiana planów?

Na powyższe zapytania odpowiedział w imieniu Rady szkolnej krajowej c. k. sekretarz Namiestnictwa WP. Józef Niesiołowski:

„Od czasu wejścia w życie ustawy krajowej z dnia 24. kwietnia 1894 Nr. 49. Dz. u. kr. budowano szkoły ludowe o jednej, dwóch, trzech i czterech salach naukowych wedle planów normalnych sporządzonych przez p. Gorgolewskiego, dyrektora szkoły przemysłowej we Lwowie".

„Te plany okazały się niepraktyczne, przeto w roku 1904 zarządziła c. k. Rada szkolna krajowa przerobienie i uproszczenie ich w wielu kierunkach, w szczególności zmieniono konstrukcyę podpodłogową w ten sposób, że w miejsce kanałów pod podłogą, które powodowały zawilgocenie i zagrzybienie budynku, zaprowadzono warstwę izolacyjną z gorącego asfaltu na posadzce ceglanej ułożonej pod podłogą parteru".

„W nowych planach normalnych zwrócono również uwagę na okoliczność, by koszta budowy o ile możności obniżyć".

„W Zawadowie powiatu lwowskiego zaprojektowano na próbę podłogę betonową w sali naukowej i w tym celu wydano orzeczenie konkurencyjne w roku 1901; w czasie jednak budowy rozpoczętej w roku 1903 odstąpiono od tego projektu na wniosek p. inżyniera kierującego tą budową".

„Koszt budowy szkoły o jednej sali naukowej wraz z mieszkaniem dla nauczyciela wynosił przed czterema laty 6.000 K do 7.000 K, koszt 2-klasowej szkoły wynosił 11.000 K do 12.000 K, 3 klasowej około 15.000 K i t. d., — z powodu jednak podrożenia materyałów budowlanych i robocizny wydatki podnoszą się z każdym rokiem do tego stopnia, że obecnie budowa szkoły 1-klasowej kosztuje 8000 K do 10.000 K, 2-klasowej szkoły 12.000 K do 14.000 K., zatem koszta każdej budowy zwiększyły się w przecięciu o 2.000 K."

„Plany na budowę szkół o większej liczbie sal naukowych sporządzają kosztem interesowanych gmin przeważnie organa techniczne c. k. Namiestnictwa na podstawie wskazówek udzielanych przez Radę szkolną krajową".

„W b. r. sporządzono nowe plany normalne na budowę piętrowych szkół czteroklasowych".

Po powyższych wyjaśnieniach Komisya domagała się rewizyi planów i ustalenia ich dla szkół ponad cztery klasy mających.

W łonie Komisyi uczyniono uwagę, że oszczędność da się połączyć z estetycznym smakiem planów, który leży nie w nalepionych ozdobach, ale w liniach budowy, zalecano również wypracowania planów dla kilku typów szkół, jak n. p. osobnego typu dla położeń górskich, nizinnych i t. d.

Co do kosztów budowy stosunki naszego kraju nie pozwalają nam trzymać się w tym względzie stopy w innych bogatszych krajach przyjętej, w których zresztą, jak n. p. we Francyi prąd do ograniczenia kosztów budowli szkolnych poczyna brać górę, — ale stan finansowy tak kraju, jak i gmin nakazuje nam się zamknąć w granicach warunków dla zdrowia uczniów, dla potrzebnego szkole światła i powietrza koniecznym.

Leży to w interesie samych szkół, im taniej bowiem jedna szkoła kosztować będzie, tem więcej szkół strony konkurencyjne wspólnie z krajem postawić będzie w stanie, większą zaś usługę odda kilka szkół oszczędnie postawionych, aniżeli jedna okazała.

Komisya wyraża nadzieję, że nawet w tych wypadkach, w którychby gminy korzystając z pomocy krajowej, a może nawet, jakto się niekiedy zdarzało, pod wpływem przedsiębiorców z budowy ciągnących korzyści, do niepotrzebnej okazałości dążyły, Rady szkolne okręgowe w myśl okólników z dnia 24. lutego 1881 L. 1.161 (Zbiór okóln. Nr. 135), 21. lutego 1887 L. 1.583 (Zbiór okóln. Nr. 233), 13. listopada 1877 L. 17.379 (Zbiór okóln. Nr. 236), 13. września 1888 L. 8.991,

31. marca 1891 L. 5.937 i rozp. z 22. grudnia 1894 L. 31.466 do przekroczenia kosztów i rozmiarów niezbędną potrzebą wskazanych nie dopuszczą i obliczenia cen jednostkowych w sumarycznem zestawieniu robót i materyałów wstawiać się mające po dokładem zbadaniu miejscowych stosunków skrupulatnie sprawdzać będą.

Również wyraża Komisya życzenie, ażeby Rada szkolna jedynie w tych miejscowościach na stawianie szkół zezwalała, dla których nauczycieli albo już zapewniła, albo na pewnych podstawach pozyskać się spodziewa. Uskarżano się bowiem niejednokrotnie w Sejmie na wypadki, w których szkoła z wielkim wysiłkiem postawiona z powodu braku nauczyciela pustką stać musiała.

Zarządzenie budowy nowej szkoły tam, gdzie dawniej istniejąca jest w złym stanie, albo wszystkich uczniów pomieścić nie zdoła, poprzedzić winno zbadanie, czyliby odnowienie lub rozszerzenie dawnej szkoły nie wystarczało; zadaniem pożyczki krajowej na budowę szkół jest dostarczenie tego, czego uregulowane stosunki szkolne wymagają, w żadnym jednak razie nie powinno wpłynąć powiększenie pomocy krajowej na wybredność pod względem budynków szkolnych w stosunku naszego kraju niepożądaną.

Na powyższych podstawach Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przyspieszenia budowy szkół ludowych Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki, aż do wysokości 10 milionów koron, przeznaczonej na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych w myśl Art. 9. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr., wyłącznie na budowę nowych szkół w tych gminach:

a) gdzie rozprawa konkurencyjna co do budowy nowej szkoły została już przeprowadzoną, strony konkurencyjne złożyły w całości lub przeważnej części 120% datki konkurencyjne w myśl Art. 9. wspomnianej wyżej ustawy na nie przypadające, a grunta pod budowę szkoły są już zaintabulowane na własność funduszu szkolnego miejscowego;

b) gdzie szkoły dotychczas nie zorganizowano jedynie dla braku budynku szkolnego, albo gdzie szkołę wprawdzie zorganizowano, ale dla braku budynku szkolnego dotychczas w życie nie weszła.

3. Zaciągnięcie powyższej pożyczki nastąpi w drodze stopniowej emisyi 4% obligacyj dłużnych w takiej kwocie, jaką Wydział krajowy na podstawie szczegółowych dat przez Radę szkolną krajową mu dostarczanych na budowę poszczególnych szkół, co roku uchwali.

4. Na oprocentowanie i umorzenie zaciągniętej pożyczki wstawiać będzie Wydział krajowy odpowiednią kwotę do każdorocznego preliminarza funduszu szkolnego krajowego.

5. a) Do budżetu funduszu krajowego przy Rubryce V. poz. 5 na rok 1907 wstawia się:

kwotę 100.000 K na oprocentowanie i umorzenie tej części pożyczki, jaka w drugiem półroczu 1907 na cel budowy szkół w punkcie 2. pod a i b wymienionych, emitowaną zostanie;

b) Do budżetu funduszu szkolnego przy Rubr. V. poz. 17.

kwotę 200.000 K na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych w myśl Art. 9. ustawy z 24. kwietnia 1894 Nr. 49 Dz. u. kr., na cele budowy szkół w gminach nieobjętych punktem 2. niniejszej uchwały.

6. Ażeby c. k. Rząd zorganizował odpowiedni nadzór techniczny przy władzach szkolnych.

Zast. Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

L. s. 1.943/1907. We Lwowie, dnia 8. marca 1907.

Aleg. 219

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o wniosku p. Buynowskiego i o petycyach w sprawie budowy kolei Dębica-Jasło.

Wysoki Sejmie!

Sprawa budowy kolei Dębica-Jasło, którą Wysoki Sejm od lat przeszło 10 się zajmuje, została podczas obecnej sesyi sejmowej ponownie poruszoną, a to wnioskiem posła Buynowskiego i towarzyszy, oraz zbiorową petycyą reprezentacyi powiatowych w Pilznie, Ropczycach i Jaśle, jak niemniej i reprezentacyi miast Jasła, Brzostka, Pilzna i Dębicy.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że jak najszybsze zrealizowanie tego projektu kolejowego jest kwestyą żywotną dla ekonomicznego rozwoju bardzo znacznej połaci zachodniej części naszego kraju, położonej między istniejącemi liniami kolejowemi Rzeszów-Jaslo, Jasło-Stróże, Stróże Tarnów i Tarnów-Rzeszów i z tego względu na jak najgorętsze poparcie zasługuje.

Potrzebę tej kolei stwierdził już zresztą Wysoki Sejm uchwałą z dnia 4. lipca 1901, wzywającą Rząd, aby w najbliższej przyszłości przystąpił do jej budowy.

Niestety wezwanie to nie odniosło dotychczas pożądanego skutku i dlatego wskazanem jest ponowić je obecnie z całym naciskiem, domagając się budowy kolei Dębica-Jasło, jako kolei państwowej, gdyż linia ta będzie stanowić uzupełnienie sieci głównej kolejowej i przez zbliżenie drogi przewozowej do Krakowa dla stacyi kolei transwersalnej położonych na wschód od Jasła o 25 kilometrów służyć będzie dla przewozu bardzo znacznej części transportów z kolei transwersalnej na kolej Karola Ludwika.

Do prośby zawartej w petycyi powiatów i miast, by kolej Jasło-Dębica budować jako kolej lokalną na zasadzie ustawy z d. 17. lipca 1893 (Dz. u. kr. L 42.), Komisya kolejowa przychylić się nie może z jednej strony ze względu na to, że kolej ta nie będzie miała charakteru niższorzędnej kolei lokalnej, lecz przeciwnie przez połączenie dwu kolei głównych o bardzo silnym ruchu tworzyć będzie arteryę komunikacyjną o wybitnym charakterze kolei transitowej, a z drugiej strony również i ze względu na stan krajowych funduszów przeznaczonych na popieranie kolei niższorzędnych.

Stan zasobów finansowych krajowego funduszu kolejowego wykazany w sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Dep. IV. za r. 1906 pod poz. 24 i 25. znajduje już swe przeznaczenie w zamierzonem w poparciu kolei Drohobycz Truskawiec w wysokości . . . . . 850.000 K
Muszyna-Krynica w wysokości . . . . . 750 000 „
i Jaworów-Bobrówka w wysokości . . . . . 350.000 „
tak, że na subwencyę dla kolei Lwów-Stojanów, której budowa podjęta być ma w najbliższej przyszłości, zachodzi już potrzeba podwyższenia dotychczasowej dotacyi na cele kolejowe, jak to Wydział krajowy w sprawozdaniu swem o tej kolei przewiduje.

Ten stan zasobów finansowych kraju wyklucza zatem na dłuższy szereg lat możliwość objęcia linii Dębica-Jasło w program krajowej akcyi kolejowej, gdy przeciwnie objęciu jej w sieć kolei państwowych tego rodzaju przeszkody na drodze nie stoją i nie ulega wątpliwości żadnej, że przy odpowiednim nacisku na Rząd zrealizowanie tego projektu jako kolei państwowej, będzie mogło być w najbliższej przyszłości zapewnionem, zwłaszcza, że odnośne projekta przez interesentów już opracowane zostały.

Celem możliwego przyspieszenia zapewnienia budowy tej należy domagać się od Rządu, aby w budżet państwowy na r. 1908 wstawiono już odpowiednią kwotę na koszta wypracowania projektu kolei Dębica-Jasło.

Na podstawie powyższych uwag Komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm uznaje projektowaną kolej Dębica-Jasło ze względu na ogólne interesy kraju za potrzebną i użyteczną.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził z c. k. Rządem definitywne rokowania w sprawie budowy kolei z Dębicy do Jasła jako kolei państwowej i zdał sprawę z wyniku tych rokowań na następnej sesyi.

III. Sejm wzywa Rząd, aby wstawił w preliminarz państwowy na r. 1908 kwotę potrzebną na koszta wypracowania projektu kolei Dębica-Jasło, oraz aby zarządził wypracowanie tego projektu przez organa rządowe o ile możności jeszcze w ciągu roku 1908.

Zastępca przewodniczącego:
Męciński.

Sprawozdawca:
Traczewski.

Ls. 600/1907. We Lwowie, dnia 8. marca 1907.

Aleg. 220

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o petycyach Reprezentacyi powiatu dąbrowskiego w sprawie urządzeń kolejowych i taryf na kolei lokalnej Tarnów-Szczucin.

Wysoki Sejmie!

Reprezentacya powiatu dąbrowskiego zwróciła się do Wysokiego Sejmu z dwoma petycyami (do Ls. 600/1907 i 602/1907) z przedstawieniem swych żądań i życzeń ludności tego powiatu tak w sprawie polepszenia niektórych urządzeń kolejowych, jakoteż w sprawie zniżenia taryf na nowo wybudowanej kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina.

Do kroku tego czuła się Reprezentacya powiatu powołaną tak ze względu na dobro ogólne powiatu i jego ludności, a także ze względu na znaczny udział powiatu w pokryciu kosztów budowy tej kolei.

Powiat dąbrowski objął gwarancyą umorzenia i oprocentowania dla kapitału 317.800 K (roczna rata gwarancyjna 14.459·90 K, miasto Dąbrowa dla kapitału 55.000 K, (roczna rata gwarancyjna 2 502·50 K, miasteczka Żabno i Szczucin dla kapitału po 10.000 K, (roczna rata gwarancyjna 455 K).

Przed przystąpieniem do omówienia poszczególnych punktów petycyi zaznacza Komisya kolejowa, że część życzeń Reprezentacyi powiatowej w międzyczasie z polecenia Wydziału krajowego została zaspokojoną, względnie, że dla poczynienia ulepszeń w ruchu na tej kolei wydano już zarządzenia odpowiedne. Druga część życzeń w pewnej mierze polega na nieporozumieniu, co poniżej szczegółowo Komisya omawia.

W pierwszej linii żali się Reprezeutacya powiatu na typ, który został zastosowany przy budowie kolei lokalnej, żądając przebudowy kolei w ten sposób, aby wszelkie maszyny i wagony o każdem obciążeniu mogły po tej linii kursować.

Typ, według którego wybudowana ma być linia kolejowa, zależy od funduszów rozporządzalnych, a zastosowuje się do celu, jakiemu ma służyć. Linia z Tarnowa do Szczucina jest koleją ślepą, łączącą z siecią głównej arteryi kolejowej szmat kraju naszego i obszar Królestwa polskiego, grawitujący do tej kolei Kolej ta więc przeznaczoną jest w szczególności do obsługiwania miejscowych potrzeb części kraju i jej ludności i ma z tego powodu charakter kolei lokalnej. Zastosowanie do niej typu kolei głównej, czy to pierwszo- czy też drugorzędnej byłoby niemożliwe i nie mogło z zasadniczych i finansowych względów nastąpić. Budowa jej została przeprowadzona analogicznie do kolei Borki wielkie-Grzymałów, która ma podobne zadania lokalne i nadto obsługuje zakłady przemysłowe.

Budowa kolei Tarnów Szczucin kosztować będzie po uzupełnieniu szczegółów pozostałych do wykonania po 69.000 K kilometr, kiedy kolej drugorzędna główna kosztowałaby już o 50% więcej, a kolej pierwszorzędna w równym terenie o 120% więcej. Kolej o typie większych kolei państwowych n p. Lwów-Podhajce kosztować będzie 150.000 K kilometr, a kolej Lwów-Sambor przeszło 200.000 K kilometr, kolej Tarnów-Szczucin dla tego tylko doszła do skutku, że jako kolej drugorzędną lokalną za 69.000 K kilometr wybudować ją było można.

Zresztą Wysoki Sejm na posiedzeniu z 20. listopada 1905 powziął w tej mierze następującą uchwałę:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by po wysłuchaniu opinii krajowej Rady kolejowej przedłożył Sejmowi w sprawie dalszego systematycznego popierania budowy kolei lokalnych odpowiednie wnioski. Przed ułożeniem programu należy przeprowadzić studya, czy i o ile nie dałoby się w kraju wprowadzić typu kolei o bardziej ekonomicznym sposobie budowy, oraz prostszej, a więc tańszej eksploatacyi".

Dla kolei lokalnej z Tarnowa do Szczucina został też zastosowany typ odpowiadający jej zadaniu, a niskie koszta budowy przyczynią się do ewentualnie prędszego uzyskania chociaż częściowego oprocentowania włożonego kapitału.

Należy zaznaczyć, że przy zastosowaniu podtorza i nadtorza silniejszego typu, choć nawet nie typu kolei państwowych lecz wogóle silniejszego typu, użytego np. na kolei lokalnej Trzebinia-Skawce i przy zakupnie dla kolei Tarnów-Szczucin lokomotyw cięższego kalibru i wozów osobowych, kursujących po liniach głównych koszta budowy podniosłyby się wedle obliczeń technicznych Biura kolejowego o 409 340 K.

Zakaz prowadzącego ruch na tej kolei c. k. Zarządu kolei państwowych prowadzenia wagonów ciążarowych o 15 to tonowej ładudze zniosło c. k. Ministerstwo kolejowe na stosowne przedstawienie Wydziału krajowego, którem wykazano, że podtorze i nadtorze (mosty i szyny) kolei Tarnów-Szczucin znosi zupełnie obciążenie 15-to tonowych wagonów.

I obecnie wagony towarowe o 15-to tonowem obciążeniu już kursują.

Lokomotywy zakupione odpowiadają ruchowi, jakiemu mają podołać. Lokomotywa ta ciągnie 12—15 wagonów ciężarowych, pełno załadowanych. Ponieważ obecnie kursują dwie pary pociągów, przeto w jednym kierunku może być przewiezionych dziennie 24—30 pełno załadowanych wagonów ciężarowych. Według frekwencyi ze stycznia 1907 przewieziono w tym miesiącu dziennie w przecięciu 7 pełno załadowanych wagonów ciężarowych. Licząc nadto obciążenie pociągu wagonami osobowymi i próżnymi ciężarowymi, przychodzimy do konkluzyi, że jedna maszyna kursująca na kolei Tarnów-Szczucin, obsługująca obie pary pociągów pokona więcej niż dwa razy zwiększony ruch na tej kolei z miesiąca o najsilniejszej jak dotychczas frekwencyi.

Lokomotywy tutaj użyte są o sile 250 koni i kosztują po 38.000 Koron. Lokomotywa większego typu kosztuje 63.000 Koron.

Wzmagająca się frekwencya osobowa i towarowa a nadto potrzeba uregulowania kursowania pociągów osobowych spowodowała Wydział krajowy do zaprowadzenia trzeciej pary pociągów między Tarnowem a Szczucinem. C. k. Ministerstwo kolejowe zgodziło się na tę zmianę, która pierwszego maja 1907 ma wejść w życie. Byle to tylko niezawodnie nastąpiło.

Nowym rozkładem jazdy i trzecim pociągiem osobowym uwzględni się ruch osobowy, targowy i urzędowy w kierunku od Tarnowa ku Szczucinowi i z powrotem.

Główną zaś korzyścią zaprowadzenia trzeciej pary pociągów będzie regularne kursowanie takowych, co przy dotychczasowym rozkładzie i manipulacyi na stacyach było po prostu niemożliwe.

W tym celu zakupiona będzie przed 1. maja r. b. trzecia lokomotywa.

Dla udogodnienia jazdy sprawione będą na teraz 4 nowe wagony osobowe o wygodniejszym typie niż obecne, gdyż w jednym wagonie będzie 30 zamiast 36 miejsc do siedzenia. Przy tej sposobności zaznaczyć wypada, że stosownie do typu wagonu osobowego zmniejszają się lub zwiększają koszta zakupna. Wagony kursujące na linii Tarnów-Szczucin kosztują:

II./III. klasa	. . .	7.900 Koron
III. „	. . .	7.450 „

Wagony zaś wygodniejsze o bocznym korytarzu, jakie np. kursują na linii Trzebinia-Skawce, kosztują:

II. klasa	. . .	19.000 Koron
II./III. „	. . .	17.000 „
III. „	. . .	14.000 „

Tak znaczna różnica w cenie wpłynęła na zakupno dla kolei lokalnej tańszych wagonów, a miano także na względzie i to, że ciężar wagonu o bo-

cznym korytarzu jest znacznie większy, zwiększa więc niepomiernie martwy ciężar pociągu.

Ale typ wagonów pierwotnie zakupionych jest dla naszych stosunków zły i nieodpowiedni i nadal zdaniem Komisyi kolejowej wagonów tego typu zakupywać nie należy. Wszak mogą być wagony i lżejsze — ale rozkład ich wewnętrzny winien być wygodniejszy i praktyczniejszy.

Co do dalszych zażaleń Reprezentacyi powiatu zaznacza się, że jakkolwiek kolej lokalna Tarnów-Szczucin w myśl koncesyi nie jest obowiązana do ustawiania rogatek na przejazdach drogowych, to jednak jest pożądanem ze względu na bezpieczeństwo życia drogą jadących, aby w niektórych chociaż miejscach, np. przy wjeździe do Dąbrowy i w Lubaszu, gdzie kolej idzie wykopem i nie jest widzialną dla jadących gościńcem, jakaś rogatka była urządzona.

Poddasza na przystankach w Łukowej i Dąbrówkach breńskich będą w roku bieżącym ustawione. Ekspozytura cłowa na dworcu kolejowym w Szczucinie funkcyonuje na razie prowizorycznie.

Postanowionem jest wybudowanie w Szczucinie na dworcu budynku dla ekspozytury cłowej i policyi.

Co do ładowni dla zwierząt zaznacza Komisya kolejowa, że wedle zdania Wydziału krajowego ładownia dla zwierząt w Dąbrowie w zasadzie odpowiada swemu celowi i czyni zadość weterynaryjno-policyjnym wymogom.

Okazały się tylko dwa braki, a mianowicie, droga dojazdowa i plac przed ładownią wysypany był grubym nieugniecionym szutrem, wskutek czego pędzone zwierzęta mogły sobie kaleczyć racice. Temu brakowi już zaradzono, wywalcowaniem szutru. Oprócz tego brakowało obok ładowni t. zw. okołów. Sporządzenie tych okołów zarządził już Wydział krajowy. Na stacyach kolejowych w Żabnie i Szczucinie istnieją na razie tylko tak zwane przenośne ładownie. Przepisy weterynaryjno-policyjne pozwalają wprawdzie ładować zwierzęta i na takich ładowniach, jednakowoż każdorazowo trzeba prosić o pozwolenie c. k. Namiestnictwa.

Jeżeli ruch handlowy zwierzętami jest nieznaczny, to jest, jeżeli tylko parę razy do roku ładuje się zwierzęta, to uzyskanie takiego pozwolenia nie przedstawia trudności. Ale gdy się okazało, że Żabno jest znaczniejszym placem targów zwierząt, przeto zdaniem Komisyi wskazanem jest wybudować na tej stacyi stałej ładowni.

Co się tyczy Szczucina, to zdaniem Wydziału krajowego dotychczas brak jeszcze doświadczeń i cyfr eksportu, któreby stwierdzały potrzebę stałej ładowni, która bądź co bądź znaczniejszego wydatku wymaga.

Jeżeli jednak ze Szczucina okaże się pewien znaczniejszy eksport i tam urządzenie ładowni jest wskazane.

Zaledwie 5 miesięcy istniejąca kolej nie może w tak krótkim czasie dać cyfr wywozu, na których oprzećby się już dziś można.

Taryfę osobową na kolei Tarnów-Szczucin zaprowadzono na razie opartą na cenie jednostkowej 4 h. od osoby i kilometra w III. klasie. Taryfa ta jest rzeczywiście za wysoka. Wprowadzone równocześnie bilety powrotne obliczone po cenie trzech halerzy nie wyrównają jadącej publiczności zbyt wysokiej opłaty, bo nie każdy kupuje bilet powrotny.

Wydział krajowy odniósł się już do c. k. Zarządu kolei państwowych, by z zaprowadzeniem nowego rozkładu jazdy i pociągu osobowego od 1. maja 1907 r. obniżyć taryfę osobową na trzy halerze od kilometra a znieść bilety powrotne.

Taryfa towarowa obowiązująca na kolei Tarnów-Szczucin jest także wysoka, choć równa taryfie obowiązującej od szeregu lat na kolejach lokalnych Trzebinia-Skawce, Chabówka-Zakopane, i Piła Jaworzno. Dotychczasowe niespełna 5 miesięczne doświadczenie w eksploatacyi nie daje jeszcze pewnej podstawy do generalnego obniżenia tej taryfy. Konkurencya osiowa istnieje wprawdzie, lecz objaw ten jest całkiem naturalny i na starych nawet liniach praktykowany, a przy liniach nowowybudowanych bezwarunkowo wszędzie ma miejsce.

W każdym razie w obecnym stanie rzeczy wskazanem już jest znaczne zrównanie stawki taryfowej przewidzianej dla półwagonowych posyłek soli, zboża i mąki ze stawką obowiązującą dla całowagonowych posyłek a następnie zaprowadzenie dla towarów wszelkiego rodzaju przewożonych w drobnych ilościach między Tarnowem a Żabnem i Dąbrową zniżonej stawki klasy A.

W końcu użala się Reprezentacya powiatu, że przy budowie kolei Tarnów-Szczucin nie zwrócono wcale uwagi na stosunki wodne.

Z powodu zażalenia wniesionego w tej sprawie jeszcze przed Sejmem wprost do Wydziału krajowego zarządził Wydział krajowy rozległe studya terenowe i wodne w okolicach przeciętych koleją w mowie będącą. Zdjęcia są już dokonane a obecnie na podstawie porozumienia wspólnego Biura kolejowego i melioracyjnego ustali Wydział krajowy, czy i w jakiej mierze potrzebne są roboty sanacyjne i zabezpieczające na przyszłość interesowanych od szkód wodnych. Co okaże się potrzebnem dla poprawienia stosunków wodnych wywołanych budową kolei, ma być zarządzonem z wiosną b. roku

Sprawę tę Komisya kolejowa uważa za bardzo ważną, w tym powiecie bowiem istnieją spółki wodne, które krociowymi wydatkami przeprowadziły regulacye Brnia, kanału Zyblikiewicza i wód dzikich. Roboty te przez szereg lat wykonane zostały pod kierownictwem i przy poważnych subwencyach Wydziału krajowego — należy przeto dokładnie ubezpieczyć takowe, aby ochronić od szkód interesowanych, którzy jeszcze opłacają znaczne kwoty na rzecz należytości kdnkurencyjnej tych dokonanych już robót regulacyjnych.

Jest pożądanem ukonstytuowanie Tow. akcyjnego i wybór Rady zawiadowczej. Odnośne statuta przedłożone już zostały c. k. Rządowi.

Komisya kolejowa stwierdza, że Wydział krajowy poczynił już liczne zarządzenia, usuwające w znacznej części słuszne zażalenia Reprezentacyi powiatowej, a polecając pieczy i staranności Wydziału krajowego i inne w miarę funduszów tej kolei możliwe do uskutecznienia ulepszenia — przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały następujące rozolucye:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości niniejsze sprawozdanie.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z całym naciskiem domagał się u c. k. Rządu, żeby przyobiecany pociąg osobowy niezawodnie kursował od 1. maja b. r. i aby statut Towarzystwa akcyjnego kolei Tarnów-Szczucin jak najprędzej uzyskał zatwierdzenie c. k. Rządu i wszedł w życie.

3. Aby stosunki wodne przy współudziale i wedle opinii Biura melioracyjnego Wydziału krajowego zbadane i tak poprawione zostały, żeby na wypadek praktykowanych u nas często tzw. „Wód Świętojańskich“ interesowani na szkodę wskutek możliwej zwłoki narażeni nie byli.

Zastępca przewodniczącego i sprawozdawca:

Męciński.

L. s. 1948/07.

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Aleg 221

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła w 1905 roku.

Wysoki Sejmie!

Działalność Wydziału krajowego jakoteż współdziałających towarzystw rolniczych na polu podniesienia hodowli bydła w kraju już w roku 1905 nie mniej też i w roku 1906 była wydatniejszą niż w latach poprzednich — podniesiona bowiem subwencya państwowa z kwoty 75.000 koron na 100.000 koron od roku 1905 i krajowa z kwoty 75.000 koron na 100.000 koron od roku 1906 umożliwiły rozszerzenie akcyi w kierunkach objętych programem obowiązującym.

Tak Towarzystwo gospodarskie jak i Towarzystwo rolnicze w uznaniu doniosłego znaczenia rozpowszechnienia buhajów stacyjnych subwencyjnych dążyły do powiększenia liczby tych rozpłodników w miarę rozporządzalnych środków i tak w obrębie działalności Towarzystwa gospodarskiego wzrosła liczba buhajów stacyjnych w 1905 roku o 47 w 1906 roku o 72 i wynosi obecnie 472, w obrębie Towarzystwa rolniczego wzrost ten wynosi w 1905 roku 69, w 1906 roku 71; z końcem 1906 roku przeto liczba stacyi w tym okręgu doszła do 387.

Niemniej ważnym czynnikiem, dążącym do pomnożenia u mniejszej własności materyału rozpłodowego odpowiednej jakości, jest zakładanie obór gminnych i z uznaniem podnieść należy, że Towarzystwo gospodarskie wykazuje pod tym względem znaczny postęp — w okręgu swoim bowiem posiada z końcem r. 1906 32 takich obór, gdy z końcem 1904 r. posiadało ich tylko 20. Towarzystwo rolnicze w Krakowie, które dotąd nie zakładało obór gminnych, zamierza również przystąpić do akcyi w tym kierunku.

Że obrana przez Towarzystwo rolnicze droga w celu podniesienia hodowli bydła w kraju była trafną, dowiodła wystawa targowa, odroczona w 1905 r. z powodu klęski posuchy i braku paszy, która w maju 1906 przez komitet Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie na szerszą skalę urządzoną została, wykazała bowiem wielki postęp hodowli nie tylko u większej własności lecz i u włościan, i z zadowoleniem podnieść

należy, że w niektórych okolicach kraju i u tej warstwy ludności zdołano wzbudzić zamiłowanie do tej gałęzi gospodarstwa.

Drożyzna mięsa, wzmagająca się od r. 1905 tak w kraju jak i w całem państwie spowodowała Rady miasta Lwowa i Krakowa, jakoteż inne korporacye do żądania zmierzającego do otwarcia granicy rosyjskiej i rumuńskiej dla importu bydła tamtejszego. O ile otwarcie granic rzeczonych dla importu bydła byłoby zabójczem dla krajowej hodowli skutkiem zawleczenia chorób, tylekrotnie zostało wykazanem, że Komisya gospodarstwa krajowego pominąć może szersze udowodnienie. Krajowe Towarzystwa rolnicze, stojąc na tem stanowisku, odniosły się jeszcze w r. 1905 do c. k. Rządu z prośbą o podwyższenie subwencyi państwowej na hodowle bydła o 60.000 koron, które zużyte będą głównie w kierunku poparcia hodowli mięsnej opasowej.

Żądanie to, poparte przez Wydział krajowy, który zarazem zaznaczył, że Wysoki Sejm, wychodząc z założenia, iż tylko intenzywniejsza akcya na polu hodowli bydła może przyczynić się do podniesienia tej ważnej gałęzi gospodarstwa krajowego i do zaspokojenia potrzeb konsumcyi mięsa, podniósł subwencyę krajową na hodowlę bydła na rok 1906 o 25.000 koron, spowodowało c. k. Rząd do przyznania na ten rok subwencyi żądanej, która wraz z dawniej przyznaną wynosi 160.000 koron — Komisya gospodarstwa krajowego nie wątpi, że Wydział krajowy w uznaniu, że szersza akcya w tym kierunku nie może ograniczyć się na rok jeden, odniesie się do c. k. Rządu z żądaniem, by ta podwyższona subwencya i na dalsze lata przyznaną została.

Już po zamknięciu sprawozdania Wydziału krajowego w mowie będącego, c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z 12. grudnia 1906, intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z 12. stycznia 1907, ponownie poruszając sprawę podrożenia mięsa, brak organizacyi w zaopatrzeniu głównych środowisk konsumcyi mięsa w bydło opasowe i nieodpowiedni stosunek między podażą i popytem na bydło — zażądało od Wydziału krajowego i krajowych Towarzystw rolniczych wniosków, jaką drogą i zapomocą jakich funduszów, dostarczyć się mających przez państwo i kraj, doprowadzićby można do szybszego podniesienia hodowli bydła nie tylko pod względem jakościowym lecz i ilościowym — wskazując zarazem, że należałoby wziąć pod rozwagę, o ile rozszerzenie gospodarstw pastwiskowych, kultura połonin, zakładanie cielęciarń i t. p. nie byłyby wskazane i czy już na rok 1907 pożądanąby była subwencya na ten cel i w jakiej wysokości.

Opracowanie żądanych wniosków musi poprzedzić badanie stosunków istniejących i środków, które najrychlej do pożądanego celu doprowadzić mogą — niewątpliwie jednak akcya w tym kierunku wdrożona na szereg lat rozciągnąć się musi i zapewnione być muszą znaczne zasiłki do przeprowadzenia jej.

Jakkolwiek komisya budżetowa na rok 1907 podniosła subwencyę krajową na ogólne cele hodowli o 30.000 koron, komisya gospodarstwa krajowego musi dać wyraz przekonaniu, że kwota ta nie odpowiada wymygom zamierzonej przez c. k. Rząd akcyj i tylko wydatna pomoc finansowa zdoła umożliwić działalność na szerszą skalę, a choć nie uważa za wskazane już teraz przed ustanowieniem programu działalności w wskazanym kierunku domagać się od Wysokiego Sejmu udzielenia znaczniejszej subwecyi, zaznaczyć musi, iż c. k. Rząd niemal bez wyjątku zawisłem czyni udzielenie subwencyi od zasiłku kraju i w powołanym reskrypcie podniósł udział kraju a z tego też powodu uprasza Wysoką Izbę o poruczenie Wydziałowi krajowemu, by ze względu na doniosłość sprawy i grożącego otwarcia granic dla importu bydła, które podkopać musi hodowlę w kraju, tak znacznym kosztem od szeregu lat poparta z niewątpliwie pomyślnym skutkiem — wziął pod rozwagę, w jaki sposób a w szczególności jakiej pomocy finansowej mógłby kraj w tym celu od przyszłego roku udzie-

lić poruszonemu przez c. k. Ministerstwo zadaniu i przedłożył na następnej sesyi sejmowej po przeprowadzeniu rokowań z c. k. Rządem odpowiednie wnioski.

W myśl tego komisya uprasza o uchwalenie poniżej umieszczonego wniosku.

W sprawie wykonania ustawy hodowlanej komisya gospodarstwa kr. z uznaniem przyjmuje do wiadomości, że niemal w każdym jej dziale znaczny postęp stwierdzić można — jakkolwiek do zupełnie prawidłowego funkcyonowania wszystkich powołanych czynników jeszcze daleko.

Najmniej postąpiła akcya w sprawie buhajów gminnych, polegająca na zakupowaniu lub najmowaniu przez gminy dostatecznej liczby rozpłodników licencyonowanych i zaledwie w kilku powiatach, gdzie Wydziały powiatowe przy pomocy stałego funduszu hodowlanego zajęły się zakupnem tychże dla gmin, spotkać się można z znaczniejszą liczbą buhajów własnych. Objaw ten stoi w pewnym związku z wykonaniem uchwały Wysokiej Izby polecającej Wydziałowi kraj., by za pośrednictwem Wydziałów powiatowych pouczył poszczególne gminy o możności łączenia się celem wspólnego utrzymania buhajów, tudzież o możliwości uzyskania uwolnienia od obowiązku utrzymania buhaja w myśl §. 21. ustawy z 20. lipca 1892. Po wydaniu bowiem odnośnego okólnika Wydziału krajowego w tej sprawie do wszystkich komisyi licencyonujących i Wydziałów powiatowych wzrasta w znacznym stopniu liczba podań o ulgi na podstawie §. 21. ustawy hodowlanej, z czego wnosić należy, że objaw ten nie jest ujemnym i że ustawa ta nie zostaje już martwą literą jak przez szereg lat, lecz że czynniki powołane do wykonania jej zdołały doprowadzić w wyższej mierze do zastosowania się do jej postanowień.

Ze stałego funduszu hodowlanego przez szereg lat korzystano tylko w bardzo skromnej mierze i dopiero w ostatnich trzech latach, gdy Wydziały powiatowe celem dostarczenia gminom odpowiednich rozpłodników zaczęły zaciągać pożyczki z tego funduszu — został tenże ustanowiony w wysokości 100.000 koron, z końcem r. 1906 niemal zupełnie wyczerpany — tak, że już teraz pozostałyby do rozpożyczenia tylko kwoty wpływające ze zwrotów pożyczek udzielanych — które wobec wzrastającego popytu o pożyczki i zadania, które ten fundusz ma spełniać — a mianowicie, ułatwianie gminom nabycia buhajów, już na podstawie wyników z ostatnich lat, nie wystarczyłyby na pokrycie zapotrzebowania, a tem samem musiałby nastąpić zastój w całej zamierzonej akcyi. Wydział krajowy wychodząc z tego założenia, przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek o powiększenie stałego funduszu hodowlanego o 50.000 kor., do wysokości 150.000 kor. w ten sposób, by przez pięć lat od roku 1907, w każdym roku 10.000 kor. wstawiano do budżetu wydatków funduszu krajowego.

Komisya gospodarstwa krajowego, uznając w zupełności ważność zadania, które fundusz ten ma do spełnienia, zgodnie z Wydziałem krajowym umieszcza poniżej odpowiedni wniosek.

Na podstawie powyższych uwag komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności odnoszących się do hodowli bydła w r. 1905.

2. Sejm postanawia powiększenie stałego funduszu hodowlanego do kwoty koron 150.000, w pięciu ratach rocznych od roku 1907–1911 po 10.000 kor.

3. Sejm wstawia na cel powyższy 10.000 kor. tytułem pierwszej raty do rubryki X. budżetu wydatków funduszu krajowego na r. 1907.

4. Sejm wzywa Wydział krajowy, by w sprawie szybszego podniesienia hodowli bydła w kierunku opasowym w myśl żądań c. k. Rządu, wziął pod rozwagę, jakimi funduszami kraj akcyi tej mógłby przyjść z pomocą, wdrożył rokowania z c. k. Rządem, przy układaniu preliminarza na rok 1908, wstawił w rubrykę wydatków funduszu krajowego odpowiednią kwotę i przedłożył Sejmowi odnośne wnioski.

Przewodniczący:
Goraŋski, *w. r.*

Sprawozdawca:
Schnell, *w. r.*

L. s. 292/07

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Aleg 292

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej w przedmiocie petycyi nauczycieli i nauczycielek o przyznanie dodatków pięcioletnich lub osobistych.

Wysoki Sejmie!

Cały szereg petycyi nauczycieli i nauczycielek o przyznanie im dodatków pięcioletnich lub osobistych podzielić można na dwie kategorye.

Do pierwszej kategoryi zalicza komisya petycye tych nauczycieli i nauczycielek, którym:

a) odmówiono dodatków pięcioletnich w drodze dyscyplinarnej za naganną lub nieskuteczną służbę — a do tych należą petycye: Tomasza Cybiaka l. 745, Jana Macewicza l. 749 i Teodora Ilkowa l. 1256;

b) którzy domagają się przyznania dodatków pięcioletnich za czas służby prowizorycznej, nawet bez kwalifikacyi — a do tych należą petycye: Jana Czekańskiego l. 360, Maryi Kubik l. 989, Mieczysława Sobieskiego l. 1248 i Ludwika Gorzki l. 1389

c) którzy jako emeryci domagają się posunięcia do wyższej klasy płac lub przyznania 6-go dodatku pięcioletniego, pomimo że 30 lat stałymi nauczycielami nie byli, a także i petycye tych, którzy pozostając w czynnej służbie domagają się przyznania 6-go dodatku pięcioletniego przed 1. września 1905, to jest przed wejściem w życie ustawy, którą 6-ty dodatek ustanowiono. Do tych należą petycye: Wawrzyńca Czupka l. 292, Bazylego Koreńca l. 1011 i Jana Kruczka l. 1489;

d) petycye identyczne z petycyami, które już poprzednio przez Wysoki Sejm zostały załatwione — a mianowicie: Antoniego Glodta l. 721, Jana Lubieńca l. 723 i Jana Macewicza l. 749 (v. pod *a*);

e) a wreszcie petycyę Stanisława Winiarskiego l. 1253, który domaga się zwrotu kosztów kształcenia córki na nauczycielkę.

Do drugiej kategoryi należy zaliczyć petycye tych nauczycieli względnie nauczycielek, do których ścisłe stosowanie litery obowiązującej ustawy nie byłoby wskazane, jak n. p. petycye nauczycieli lub nauczycielek o wliczenie do przyznania pięciolecia czasu służby spędzonego w charakterze stałego nauczyciela młodszego lub stałej;

nauczycielki młodszej, jakoteż petycye tych, za którymi nadzwyczajne i na wyjątkowe traktowanie sprawy zasługujące okoliczności przemawiają.

Do tych zaliczyć można petycye:

Maryi Chrzanowskiej L. 160, Anastazyi Broszówny L. 358, Rozalii Sokołowskiej L. 411, Karola Pełzaczyńskiego L. 739, Franciszka Gottwalda L. 744, Teodora Bernadzikiewicza L. 869, Franciszka Budzińskiego L. 1244 i Tomasza Okońskiego L. 1250.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Petycye Maryi Chrzanowskiej, Anastazyi Broszównej, Rozalii Sokołowskiej, Karola Pełzaczyńskiego, Franciszka Gottwalda, Teodora Bernadzikiewicza, Franciszka Budzińskiego i Tomasza Okońskiego o przyznanie dodatków pięcioletnich lub osobistych, odstępuje się Wydziałowi krajowemu z wezwaniem, aby zbadał je w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożył w tym przedmiocie sprawozdanie wraz ze swymi wnioskami na najbliższem zebraniu Sejmu.

2) Nad petycyami: Tomasza Cybiaka, Jana Macewicza, Teodora Ilkowa, Jana Czekańskiego, Maryi Kubik, Mieczysława Sobieskiego, Ludwika Gorzki, Wawrzyńca Czupka, Bazylego Koreńca, Jana Kruczka, Antoniego Głodta, Jana Lubieńca, Stanisława Winiarskiego, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Zastępca przewodniczącego:

Piniński, *w. r.*

Sprawozdawca:

Michałowski, *w. r.*

LW. 1299/07

We Lwowie, dnia 8. marca 1907.

Aleg. 253

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o petycyach zwierzchności gminnej w Demeszkowcach Ls. 1299 07 i przełożeństwa obszaru dworskiego tamże Ls. 1318 07 o wyłączenie gminy Demeszkowce z obszarem dworskim z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie i przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bołszowcach.

Wysoki Sejmie!

Gmina Demeszkowce i przełożeństwo obszaru dworskiego tamże, przytaczają na uzasadnienie swych petycyj jedynie to, że do Bursztyna mają 16 klm. i to w części złej drogi, zaś do Bołszowiec tylko 7 klm. drogi szutrowanej, oraz to, że mieszkańcy Demeszkowiec wszystkie swe interesy handlowe załatwiają w Bołszowcach.

Ponieważ komisya prawnicza niema należytego materyału do oceny, ażali życzenie gminy i obszaru dworskiego Demeszkowce jest słuszne i usprawiedliwione zwłaszcza, że brak w tej mierze oświadczenia się odnośnych władz autonomicznych i rządowych, przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye gminy Demeszkowce L. s. 1299/07 i obszaru dworskiego tamże L. s. 1318/07 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i postawienia w swoim czasie wniosku.

Przewodniczący:
***Wł. Czaykowski**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Huza**, w. r.*

L. s. 191/07.

We Lwowie, dnia 25. lutego 1907.

Aleg. 224

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o żądaniu c. k. Sądu obwodowego w Cieszynie o zezwolenie na dalsze sądowo-karne ściganie posła ks. Stanisława Stojałowskiego o obrazę czci popełnioną drukiem.

Wysoki Sejmie!

Na skargę oskarzyciela prywatnego Jana Kubika uznano wyrokiem c. k. Sądu przysięgłych w Cieszynie z 17. września 1904 l. Pr. $\frac{\text{VIII } 9/1}{44}$ posła z mniejszych posiadłości powiatu wadowickiego ks. Stanisława Stojałowskiego winnym występku obrazy czci w §§. 488, 493 ust. karnej określonego przez umieszczenie w czasopiśmie drukowanem pod jego redakcyą w Bielsku peryodycznie wychodzącem „Wieniec i Pszczółka“ kilku artykułów, które prywatnego oskarzyciela Jana Kubika w opinii publicznej poponiżyć mogły i skazano posła ks. Stanisława Stojałowskiego za to na karę dwu miesięcznego zaostrzonego aresztu, koszta postępowania karnego i koszta wykonania wyroku.

Przeciw temu wyrokowi zgłosił w należytym czasie ks. Stojałowski zażalenie nieważności, lecz wyroku nie można mu było doręczyć, bo tymczasem otworzono 12. listopada 1904 sesyę sejmową, którą następnie odroczono.

Dołączając więc odpis wspomianego wyroku żąda ck. sąd obwodowy w Cieszynie pismem z 24. września 1906 l. cz. Pr. $\frac{\text{VIII } 9/1}{66}$ zezwolenia Wysokiego Sejmu na dalsze ściganie posła ks. Stanisława Słojałowskiego w powyższej sprawie na zasadzie ust. z 3. października 1861 l. 98 dz. p. p.

Zważywszy, że sesya obecna zwołaną została na czas krótki, że więc zwłoka grożąca postępowaniu karnemu w tej sprawie i tak już w pierwszej instancyi osądzonej nie grozi zadawnieniu ani żadną inną szkodą, podczas gdy zezwolenie na dalsze ściganie posła mogłoby go pozbawić możności wykonywania obowiązku poselskiego, wnosi komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Załatwiając wezwanie ck. sądu obwodowego w Cieszynie z 24. września 1906 l. cz. Pr. $\frac{\text{VIII } 9/1}{66}$ Sejm Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem odmawia żądaniu zezwolenia na dalsze postępowanie karne przeciw posłowi ks. Stanisławowi Stojałowskiemu o występek z §§. 488, 493 u. k. podczas obecnej sesyi sejmowej.

Przewodniczący:

Władysław Czaykowski, *w. r.*

Sprawozdawca:

Tarnawski, *w. r.*

Ls. 1.075/1907. We Lwowie, dnia 4. marca 1907.

Aleg. 225

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o żądaniu c. k. Sądu powiatowego oddz. I. w Krakowie o zezwolenie na sądowo-karne ściganie posła Stapińskiego o przestępstwo prasowe.

Wysoki Sejmie!

W numerze 3. wychodzącego w Krakowie czasopisma peryodycznego „Przyjaciel ludu“ z 12 stycznia br. na stronie 8. w dziale przedstawiającym przygotowania wyborów do parlamentu pojawiła się korespondencya z Janowic, podpisana na końcu: „ludowcy z Janowic“, w której podniesiono zarzuty przeciw działalności wójta gminy Janowic Antoniego Kozaka. Pismem z 19. stycznia br. na podstawie §. 19. ust. pras. zażądał p. Antoni Kozak sprostowania twierdzeń powyższej korespondencyi.

Właścicielem, wydawcą i odpowiedzialnym redaktorem czasopisma „Przyjaciel ludu“ jest poseł z mniejszych posiadłości powiatu krośnieńskiego Jan Stapiński; gdy więc w najbliższych dwóch numerach „Przyjaciela ludu“ żądanego sprostowania nie umieszczono, wniósł p. Antoni Kozak przeciw temu posłowi na dniu 13. lutego 1907 do l. cz. U I 228/7 do c. k sądu powiatowego w Krakowie skargę o przekroczenie §. 19. ust. pras. a c. k. Sąd powiatowy karny w Krakowie pismem z 18. lutego 1907 l. cz. $\frac{\text{U I 228/7}}{1}$ zażądał zezwolenia na ściganie posła Stapińskiego o to przekroczenie.

Komisya prawnicza przekonała się z numeru 8. „Przyjaciela ludu“, który wyszedł na dniu 16. lutego 1907 a więc przed wejściem do Sejmu żądania c. k. Sądu z 18. lutego br., że żądane sprostowanie p. Antoniego Kozaka w całej osnowie zostało umieszczone, wobec czego sprawa karna z powodu nieumieszczenia sprostowania wytoczona, stała się bezprzedmiotową.

Wobec tego wnosi komisya prawnicza:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odmawia żądaniu c. k. Sądu powiatowego karnego w Krakowie z 18. lutego 1907 l. cz. $\frac{\text{U I 228/7}}{1}$ o zezwolenie na sądowe ściganie posła Jana Stapińskiego o przekroczenie prasowe §. 19. ust. pras.

Przewodniczący:
Wład. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Tarnawski.

LW. 25.321/07

We Lwowie, dnia 10. marca 1907.

Aleg. 226

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zawarcia układu z c. k. Rządem co do kosztów budowy gmachów dla klinik psychyatryczno-neurologicznej, laryngologicznej tudzież okulistycznej i dermatologicznej we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

W uzupełnieniu sprawozdania z dnia 1. lutego b. r. l. 59.445 w przedmiocie robót inwestycyjnych w głównym gmachu szpitala lwowskiego i o czynnościach przygotowawczych w sprawie budowy nowych klinik, Wydział krajowy ma zaszczyt podać do wiadomości Wys. Sejmu, iż pod dniem 10. b. m. otrzymał dołączony tu pod A. reskrypt c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 8. marca b. r. do L. 7312 wystowany do J. E. c. k. Namiestnika, którym to reskryptem c. k. Ministerstwo zatwierdziło przedłożone szkice i kosztorys budowy powyższych klinik oraz rozszerzenia budynku administracyjnego obliczony ogółem na kwotę 1,545.000 K zobowiązując się zarazem do pokrycia z c. k. Skarbu państwa połowy tej kwoty t. j. 772.500 K pod warunkiem, iż drugą połowę tej samej wysokości pokryje fundusz krajowy.

Na pokrycie zaś kosztów wewnętrznego urządzenia budynków klinicznych a mianowicie sal wykładowych i lokalów naukowych — którego program i bliższe szczegóły dopiero później ułożone będą — deklarowało c. k. Ministerstwo wyasygnowanie kwoty 110.000 K z zastrzeżeniem, iż kwota ta stanowi połowę ogólnej sumy tych kosztów, że zatem resztująca połowa pokrytą zostanie z funduszu krajowego.

Co do udziału w kosztach zakupna gruntu otrzymał już Wydział krajowy oświadczenie, iż zgodnie z żądaniem przedstawionem w toku odnośnych rokowań połowa tych kosztów wykazana w kwocie 189.600 K. przyjętą została do pokrycia z c. k. Skarbu Państwa a upoważnienie do wyasygnowania tej kwoty Wydziałowi krajowemu wydanem już zostało.

Wobec tego Wydział krajowy uważa za konieczne zaznaczyć tutaj, iż z upoważnienia udzielonego uchwałą z dnia 4. marca b. r. do l. s. 1750 co do zaciągnięcia

pożyczki na zakupno gruntów pod budowę klinik korzystać będzie tylko w granicach takiej sumy, która po potrąceniu asygnowanej na ten cel kwoty z c. k. Skarbu Państwa okaże sie potrzebną.

Odnośnie do ustępu reskryptu c. k. Ministerstwa, którym postawionem zostało żądanie co do prowadzenia budowy klinik przez organa Wydziału krajowego — a w szczególności opracowania planów szczegółowych i kosztorysów, Wydział krajowy zaznacza, iż odstępując na usilne życzenie Rządu od zasady w pierwotnych rokowaniach przyjętej, iż budowa prowadzoną być ma przez organa techniczne c. k. Namiestnictwa — przyjął na siebie obowiązek wykonania budowy — atoli pod warunkiem zawartym w piśmie swojem z dnia 7. lipca 1902 do l. 20.868, iż plany i kosztorysy wykonane być mają przez organa techniczne c. k. Rządu i ażeby w komitecie budowy współdziałał delegat wyznaczony z ramienia c. k. Namiestnictwa.

Dopełnienia warunku powyższego Wydział krajowy domagał się też i w toku późniejszych rokowań prowadzonych przy sposobności postanowionego rozszerzenia projektu zamierzonej budowy jak i zakupna gruntu a to nie tylko z uwagi na doświadczenia poczynione przy budowie kliniki medycznej i chirurgicznej, ale nadto ze względu na trudności i kwestye, jakieby niewątpiiwie powstać musiały dla Wydziału krajowego przy układaniu szczegółów programu i kosztorysu budowy w porozumieniu z interesowanymi kierownikami klinik.

Jakkolwiek postawione przez c. k. Ministerstwo oświaty żądanie przyjęcia połowy kosztów budowy i wewnętrznych urządzeń klinik obciąża w znacznie większym stosunku fundusz krajowy, aniżeli to z pierwotnych oświadczeń poczynionych na mocy uchwał Wysokiego Sejmu a w szczególności z uchwały z dnia 18. listopada 1905 do ls. 4367 wynikało — Wydział krajowy uznając naglącą konieczność uzupełnienia lwowskiego fakultetu lekarskiego brakującemi klinikami — tudzież nieodzowną potrzebę ewakuacyi dwóch klinik mieszczących się w gmachu szpitala — oświadcza się w zasadzie za przyjęciem propozycyi c. k. Ministerstwa co do udziału Skarbu krajowego w kosztach budowy i wewnętrznego urządzenia nowych klinik.

Stosownie zaś do zobowiązania już poprzednio uczynionego Wydział krajowy podejmie się prowadzenia tej budowy i zarządzi bezzwłoczne jej rozpoczęcie a to po otrzymaniu i zbadaniu szczegółowych planów i kosztorysów, o ile ustanowione przez c. k. Rząd na ten cel ryczałtowe sumy uznane zostaną za wystarczające.

Gdyby jednak po opracowaniu szczegółowem planów kosztorysy wykazały wyższą cyfrę aniżeli to reskrypt c. k. Ministerstwa przewiduje, nadwyżka ponad 1,545.000 koron przypadałaby do pokrycia w równych połowach na c. k. Skarb Państwa i fundusz krajowy.

Z uwagi na okoliczność, iż preliminowane przez c. k. Rząd koszta budowy i urządzeń wewnętrznych oparte zostały tylko na szkicach i przybliżonych obliczeniach, w odnośnym rekrypcie zaś przyjętą została zasada udziału w kosztach po połowie, przeto przy postawieniu warunku, iż szczegółowy program i kosztorys budowy ściśle zastosowane być muszą do preliminowanej ogólnej cyfry wydatku, koniecznem jest również zastrzeżenie, iż w razie ewentualnego przekroczenia kredytu skutkiem wydarzeń nieprzewidzianych (jakoto strejków, niekorzystnych warunków atmosferycznych i t. p.) wynikająca stąd nadwyżka kosztów rozdzieloną być winna do pokrycia po połowie przez Skarb Państwa i fundusz krajowy.

Na podstawie szczegółów powyższych Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyjęcia propozycyi c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty co do pokrycia z funduszu krajowego połowy kosztów budowy gmachów dla wyżej wymienionych klinik i rozszerzenia budynku administracyjnego, obliczonych na ogólną sumę 1,545.000 K, z której pierwsza połowa w kwocie 772.500 K pokrytą będzie z c. k. Skarbu państwa a to pod następującymi warunkami:

a) iż szczegółowe plany i kosztorysy tudzież program budowy wypracowane przez organa c. k. Rządu tak co do budynków głównych jak i ubocznych udzielone zostaną Wydziałowi krajowemu do zbadania i zatwierdzenia;

b) iż ustalony i zatwierdzony program budowy nie może być zmienionym a wszczególności pod względem ustanowionych ryczałtowo na ten cel kredytów.

O ileby jednak po opracowaniu szczegółowych planów kosztorysy wykazały wyższą cyfrę aniżeli to reskrypt c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 8. marca b. r. do l. 7.312 przewiduje, nadwyżka ponad preliminowaną kwotę 1,545.000 K przyjętą być ma w połowie na c. k. Skarb Państwa;

c) iż ewentualne przekroczenie wydatków kosztorysowych spowodowane nadzwyczajnemi zdarzeniami (jako to strejki, niekorzystne warunki atmosferyczne itp.) przypadnie do pokrycia również po połowie na c. k. Skarb Państwa i fundusz krajowy.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrycia z funduszu krajowego wydatków na wewnętrzne urządzenia zbudować się mających klinik w kwocie 110.000 koron stanowiącej drugą połowę ogólnych kosztów tych urządzeń, z których pierwszą połowę w takiej samej wysokości pokryje c. k. Skarb Państwa.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki na pokrycie udziału funduszu krajowego w kosztach budowy nowych klinik, ich wewnętrznego urządzenia tudzież rozszerzenia budynku administracyjnego w ogólnej sumie 882.500 K ewentualnie w takiej wysokości, jaka po ostatecznem zatwierdzeniu szczegółowych planów, kosztorysów i programu budowy okaże się potrzebną i przedłożeniu planu amortyzacyjnego tej pożyczki na najbliższej sesyi sejmowej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
***St. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Mieczysław Onyszkiewicz** w. r.*
Członek Wydziału krajowego.

Ministerium für Kultus und Unterricht.

Zl. 7.312.

Wien, am 8. März 1907.

O d p i s.

An den Herrn k. k. Statthalter in Lemberg.

Mit Beziehung auf den Bericht vom 21. Februar 1907 Zl. 23.788 genehmige ich auf Grund der mit dem k. k. Finanzministerium durchgeführten Verhandlung, dass die auf dem bereits bestimten Bauareale herzustellenden 3 Neubauten für die psychiatrisch-neurologische Klinik, für die okulistische und oto-laryngologische Klinik und für die dermatologisch-syphilidologische Klinik der Universität in Lemberg nach Massgabe des vorgelegten, unter Mitwirkung des Landesausschusses verfassten Projektes gegen Einhaltung nachstehender Bedingungen ausgeführt werden.

Die Baukosten für die 3 klinischen Bauten werden auf den veranschlagten Betrag per rund 1,445.000 K als nicht zu überschreitendes Maximum limitiert. Bei den sub 4 bis 8 angeführten Nebenarbeiten mit dem veranschlagten Kostenbetrage per rund 154.000 K werden Herabminderungen und Vereinfachungen in dem Masse stattzufinden haben, dass ein Maximalbetrag per 100.000 K ausreicht, wobei insbesondere bei der geplanten, aber bisher nicht genauer festgelegten Erweiterung des Spitalsadministrationsgebäudes sowie bei den übrigen beantragten Herstellungen ein restringiertes Erforderdernisprogram aufzustellen sein wird.

Ich erkläre mich sohin bereit, von den auf den Betrag per 1,545.000 K zu limitierenden Gesamtkosten des Baues die eine Hälfte im Maximalbetrage per 772.500 K auf den h. o. Etat zu übernehmen und nach Massgabe des Beginnes und Fortschreitens der Bauführungen dem Landesausschusse die jeweils erforderlichen Teilbeträge zur Verfügung zu stellen, und zwar unter der ausdrücklichen Bedingung, dass seitens des Landes einerseits die zweite Hälfte dieser limitierten Gesamtbaukosten, andererseits aber auch die eine Hälfte des noch genau festzustellenden Gesamteinrichtungsaufwandes der neuen Spitalskliniken übernommen und dass diese Verpflichtung des Landes bereits jetzt festgelegt wird.

Die Ausarbeitung der Detailpläne sowie die Durchführung des Baues selbst wird im Sinne der früheren Verhandlungen (h. o. Erlass vom 16. März 1905, Zl. 45.413) von Seite des Landesausschusses respektive seiner hiemit betrauten Organe unter steter fachmännischer Mitwirkung der betreffenden klinischen Professoren zu erfolgen haben und wird erwartert, dass hiebei den innerhalb den vorgezeichneten finanziellen Grenzen gehaltenen Wünschen dieser Professoren in einzelnen tunlichst Rechnung getragen wird.

Wass die innere Einrichtung der zu schaffenden neuen klinischen Bauten anlangt, so erkläre ich mich, da ein Voranschlag hiefür noch nicht vorliegt, bereit, zu dem bezüglichen Kostenaufwande und zwar insbesondere zur Beschaffung der inneren Ein-

richtung für die Hörsäle und sonstigen eigentlichen Unterrichtsräume, einen Betrag von 110.000 K auf den h. o. Etat zu übernehmen, vorausgesetzt dass diese Summe die Hälfte des für die klinischen Bauten erforderlichen Gesamtaufwandes an innerer Einrichtung ausmachen wird, wogegen — wie schon oben bemerkt — die restliche Hälfte von Seite des Landes zu bestreiten ist, betreffs des Einrichtungserfordernisses werden noch Kostenvoranschläge auszuarbeiten und anher vorzulegen sein.

Ich ermächtige Euere Excellenz sohin, im Sinne der vorstehenden Bemerkungen sogleich die erforderlichen Vorhandlungen mit dem Landesausschusse einzuleiten und nachdrücklichst dafür einzutreten, dass mit Rücksicht auf das in dieser für die lemberger Universität hochwichtigen Angelegenheit staatlicherseits bewiesene Entgegenkommen nun auch von Seite des Landes die Uebernahme der zweiten Kostenhälfte für Bau und Einrichtung zugestanden und dass durch ein beschleunigtes Vorgehen seitens des Landesauschusses die in Angriffnahme der Bauführungen noch im laufenden Jahre gesichert werde.

Ueber das Ergebnis der Verhandlungen volle Euere Excellenz anher berichten.

Mit Rücksicht darauf, dass laut des Berichtes die Verträge über den Ankauf der für die klinischen Bauten bestimmten Bauparzellen bereits abgeschlossen sind und der hiefür stipulierte Kaufpreis von insgesamt 379.199 K von Seite des Landeausschusses bereits ausbezahlt worden ist, nehme ich keinen Anstand, Euere Excellenz zu ermächtigen, die gemäss h. o. Erlasses vom 6. Jänner 1907 Zl. 38.796 ex 1906 auf den h. o. Etat übernommene Kostenhalfte per einhundertachtzigneuntausend sechshundert (189.600) Kronen dem Landesausschusse vortschriftsmässig flüssig zu machen.

Betreffs der Verrechnung dieser Auslage bemerke ich, dass dieselbe als ausserordentliche Auslage beim Etat der lemberger Universität unter der Bezeichnung »Zur Förderung der Herstellung und Ausgestaltung klinischer Abteilungen am Krankenhause in Lemberg« zu verrechnen ist.

Die erfolgte Anweisung obiger Kaufschillingsquote ist sofort anher anzuzeigen.

Die Berichtsbeilagen werden im Anschlusse zurückgestellt.

Der Minister für Kultus und Unterrrich

Marchet *m. p.*

Ls. 1953/07.

Aleg. 227

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy normujący stosunki prawne między pracodawcami rolnymi a robotnikami sezonowymi.

We Lwowie, dnia 9. marca 1907.

Wnioskodawca:
***Z. Tarnowski** w. r.*

Brykczyński, Cielecki, Hupka, Czecz, Wł. Jaworski, Roman Potocki, Dąmbski, Gorayski, Staniszewski, Kramarczyk, Potoczek, St. Jędrzejowicz, Mycielski, Męciński, Federowicz.

Projekt ustawy krajowej

normującej stosunki prawne między pracodawcami a rolnymi robotnikami sezonowymi.

§. 1.

Stosunki prawne wynikające z umów między pracodawcami a robotnikami sezonowymi mają być oceniane wedle przepisów niniejszej ustawy, o ile przepisy tej ustawy były przestrzegane przy zawarciu umowy.

Stosunki z umów z robotnikami, którzy mają stałe miejsce zamieszkania poza granicami Galicyi. mają być traktowane wedle przepisów tej ustawy, jeżeli robotnicy ci w dokumencie umowy wyraźnie oświadczyli, że się jej postanowieniom poddają.

§. 2.

Robotnikami sezonowymi w znaczeniu tej ustawy są te osoby, które nie wchodząc w stosunek służbowy, podlegający przepisom o czeladzi służebnej, obowiązują się wykonać roboty gospodarskie w jednem gospodarstwie rolnem na nieprzerwany przeciąg czasu nie krótszy jak 6 dni roboczych.

§. 3.

Każdy robotnik sezonowy ma posiadać legitymacyę robotniczą wystawioną bezpłatnie według przepisanego formularza przez zwierzchność gminy miejsca stałego pobytu.

Zwierzchności gminne nie będą interweniowały przy zawieraniu umów, względnie nie będą widymowały umów zawartych z robotnikami nieposiadającymi legitymacyi.

O zgubieniu legitymacyi ma być bezzwłocznie zawiadomiona zwierzchność gminna, która dokument wystawiła. Po zbadaniu i ocenieniu zachodzących okoliczności, może ta sama zwierzchność gminna wystawić nową legitymacyę z wyraźnym napisem „duplikat“.

Zwierzchności gminne obowiązane są utrzymywać spis wystawionych legitymacyj.

§. 4.

Z chwilą stawienia się do pracy mają być legitymacye robotników złożone u pracodawcy aż do ukończenia umówionych robót.

§. 5.

Warunki umowy o robotę w gospodarstwie rolnem zależą od swobodnego porozumienia stron.

Warunki sprzeciwiające się obowiązującym przepisom unieważniają umowę.

Warunki nie objęte dokumentem umowy mogą być dochodzone tylko w zwyczajnej drodze prawnej.

§. 6.

Dokument umowy ma zawierać:

1) dokładne wymienienie stron kontraktujących,

2) oznaczenie okresu i rodzaju pracy, tudzież wyszczególnienie, czy praca ma być wykonywana na wydział, czy na dniówkę,

3) oznaczenie dnia rozpoczęcia robót, względnie podanie sposobu zawiadomienia robotników, kiedy się roboty rozpoczną,

4) oznaczenie długości dnia roboczego i przerw w pracy,

5) oznaczenie wysokości płacy oraz terminów wypłaty,

6) oznaczenie, jaka część płacy może być przez pracodawcę zatrzymaną tytułem kaucyi,

7) określenie świadczeń w naturze ze strony pracodawcy z podaniem deputatu według wagi — tylko mleka w litrach, oraz terminów ich wydawania,

8) postanowienia co do przerw w pracy spowodowanych przeszkodami elementarnemi,

9) oświadczenie robotników, że umówioną pracę wykonać umieją i wolni są od dolegliwości, któreby im w pracy przeszkadzały. Robotnicy płci męskiej mają nadto oświadczyć, że do chwili zawarcia umowy nic im nie wiadomo o powołaniu do służby wojskowej.

10) Postanowienia co do kosztów podróży robotników na miejsce pracy oraz ich powrotu.

§. 7.

Umowa o robotę sezonową ma być zawarta na piśmie wobec Zwierzchności gminnej tej miejscowości, w której robotnik względnie większość robotników przebywa, albo wobec dwóch świadków a przez Zwierzchność gminną widymowana.

Zwierzchność gminna obowiązana jest utrzymywać ewidencyę umów wobec niej zawartych i przez nią widymowanych.

§. 8.

Osoby występujące przy zawieraniu umowy imieniem nieobecnych robotników muszą się wykazać ich pełnomocnictwem potwierdzonem przez właściwą Zwierzchność gminną.

§. 9.

Umowę w dwóch równobrzmiących egzemplarzach wygotowaną należy (§. 10) przed jej podpisaniem stronom odczytać, w razie potrzeby wyjaśnić i zwrócić uwagę stron na przewidziane tą ustawą skutki złamania umowy, poczem obie strony umowę podpisują. Strona nie umiejąca pisać, kładzie znak ręczny a funkcyonaryusz Zwierzności gminnej lub jeden ze świadków wpisuje nazwisko tej strony i dołącza swój podpis.

§. 10.

Interweniująca Zwierzchność gminna względnie jeden ze świadków lub stron interesowanych zaopatruje następnie oba egzemplarze umowy klauzulą stwierdzającą odczytanie i wyjaśnienie umowy tudzież uwierzytelniającą podpisanie umowy, poczem uwidacznia w legitymacyach poszczególnych robotników, imię i nazwisko pracodawcy, rodzaj i okres trwania pracy, tudzież uwagę, że posiadacz legitymacyi tę umowę przed Zwierzchnością gminną względnie wobec świadków zawarł.

Jeden egzemplarz zaopatrzony w klazulę umowy należy wręczyć natychmiast względnie po zawidymowaniu przez Zwierzchność gminną pracodawcy a drugi robotnikowi, względnie pełnomocnikowi robotników.

§. 11.

Jeżeli strony za obopólnem porozumieniem w czasie obowiązywania umowy chcą zmienić warunki tejże, muszą postąpić w sposób przepisany dla zawierania umów.

§. 12.

Zadatek lub zaliczka dana przy umowie ma być potrącona ze zarobku, a zwrot jej przez robotnika nie znosi ważności umowy.

§. 13.

Pracodawca obowiązany jest za nadejściem czasu w umowie oznaczonego robotnika do pracy przyjąć, wynagrodzenie regularnie wypłacać, deputat w umówionej ilości i dobrej jakości punktualnie wydawać, tudzież inne umowne zobowiązania dokładnie wypełniać, a po ukończeniu roboty poświadczyć w legitymacyi wykonanie umowy i legitymacyę wydać.

Jeżeli pracodawca naruszy w jakikolwiek sposób obowiązki ustawowe lub umówione, władza zmusi go przez zastosowanie kary z §§. 34, 36, do dopełnienia obowiązków, wynagrodzenia robotnikowi pełnej wyrządzonej szkody oraz kosztów postępowania.

Jeżeli naruszenie umowy, albo postanowień i zakazów niniejszej ustawy nastąpiło ze strony zarządzającego funkcyonaryusza pracodawcy, karę należy nałożyć na funkcyonaryusza, a obowiązek odszkodowania także na pracodawcę.

§. 14.

Na zabezpieczenie dotrzymania umowy pracodawca może zatrzymać tytułem kaucyi część zarobku robotnika do wyso-

kości 25% a to po umorzeniu zaliczki. Kaucya ta zostanie robotnikowi wydana po prawidłowem wykonaniu umówionej pracy, a w razie bezprawnego zerwania umowy przez robotnika przepada na rzecz pracodawcy.

§. 15.

Wynagrodzenia robotników nie wolno uiszczać czy to w napojach wyskokowych czy to w innych towarach w całości lub częściowo, ani wypłacać jakimikolwiek przekazami, ani zmuszać robotników, aby artykuły pożywienia, używki, ubrania i narzędzia kupowali u pracodawcy lub u osoby przezeń wskazanej. Nie wolno od wypłaconej zaliczki pobierać odsetek, brać weksle na zaliczki, premie ubezpieczenia zbiorów strącać z płacy robotników.

Robotnikowi natomiast nie wolno swego deputatu sprzedać ani w inny sposób innej osobie odstąpić.

§. 16.

Pracodawca jest obowiązany dla robotnika najętego z obcej gminy, który w czasie robót zachorował, postarać się na własny koszt o pomoc i opiekę lekarską, tudzież żywić i pielęgnować go a to do ośmiu dni. W razie dłuższego trwania choroby należy o tem zawiadomić Zwierzchność gminną, która postąpi z nim jak z każdym ubogim chorym.

Za czas choroby nie należy się robotnikowi płaca.

§. 17.

Przyjęci robotnicy są obowiązani w terminie umówionym przybyć na miejsce wskazane przez pracodawcę, w porze przezeń oznaczonej z potrzebnemi narzędziami, ewentualnie z pomocnikami — jeżeli tak się umówiono — i pracę zacząć, spełniać ją dokładnie według wskazówek pracodawcy, przestrzegać porządku ustanowionego w gospodarstwie przez pracodawcę i w ogóle spełniać obowiązki umowne.

§. 18.

Robotnicy podejmujący robotę w jednej partyi na podstawie jednego dokumentu umowy są odpowiedzialni solidarnie za przedmioty oddane im do wspólnego użytku, każdy zaś z osobna odpowiada za szkody przez siebie zrządzone w innych przedmiotach.

§. 19.

Jeżeli wynagrodzenie za pracę ustanowioną w części zbiorów ułamkowo oznaczonej, a pracodawca życzy sobie rozpocząć zwózkę podczas trwania roboty, należy udział robotników wytyczyć sposobem na miejscu praktykowanym. Do czynności tej należy wezwać przedstawiciela rokotników. Jeżeli do wytyczenia nie jawi się przedstawiciel robotników, może pracodawca sam uskutecznić wytyczenie.

§. 20.

Jeżeli robotnicy nie jawią sią do pracy w terminie, winno c. k. Starostwo na żądanie pracodawcy za okazaniem umo-

wy — po zbadaniu powodu nie jawienia się w jak najkrótszej drodze bez prowadzenia formalnych dochodzeń — sprowadzenie robotników na miejsce pracy natychmiast zarządzić. Rekurs przeciw takiemu zarządzeniu doprowadzenia nie ma mocy wstrzymującej.

§. 21.

Jeżeli robotnicy wbrew umowie jawią się do pracy bez narzędzi lub pomocników, wolno pracodawcy koszt dostarczonych im narzędzi lub pomocy potrącić ze zarobku.

§. 22.

Pracodawca może wogóle do wysokości szkody zrządzonej przez robotnika a niepokrytej kaucyą, przewidzianą w §. 14 zatrzymać zapłatę i deputat robotnika. Musi jednak celem ustalenia wysokości odszkodowania wdrożyć przed kompetentną władzą postępowanie w przeciągu 3 dni po zatrzymaniu.

Zatrzymane wynagrodzenie nie może służyć na pokrycie roszczeń pracodawcy do robotnika pochodzących z innego tytułu.

§. 23.

Jeżeli robotnicy po zjawieniu się na miejsce roboty mają skargę przeciw pracodawcy, mogą ją zgłosić u właściwego c. k. Starostwa przez dwóch pełnomocników. — Władza jest obowiązaną w 48 godzinach po otrzymaniu skargi wdrożyć postępowanie.

Wniesienie skargi nie uprawnia robotników do niewykonywania umowy.

§. 24.

Jeżeli w osobie przedsiębiorcy gospodarstwa rolnego (pracodawcy) zajdzie zmiana z jakiegokolwiek powodu, natenczas jego następca prawny może od zawartej przez poprzednika umowy odstąpić za wypowiedzeniem najpóźniej na trzy miesiące, przed rozpoczęciem roboty i za zwrotem kosztów, jakie robotnicy ponieśli przez zawarcie umowy.

Nawzajem robotnicy mają z tego samego powodu prawo odstąpienia od umowy za wypowiedzeniem najpóźniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem pracy a to bez roszczenia do jakiegokolwiek odszkodowania.

Jeżeli takie wypowiedzenie z żadnej strony nie nastąpi, umowa w całej pełni ma być wykonana na rachunek osoby, która gospodarstwo objęła.

Jeżeli zmiana w osobie przedsiębiorcy gospodarstwa nastąpi w ciągu wykonywania umowy, natenczas prawonabywca przejmuje z zastrzeżeniem regresu względem pierwotnego pracodawcy wobec robotników wszystkie obowiązki wynikające z umowy, choćby się odnosiły do czasu przed zmianą przedsiębiorcy gospodarstwa i jest wobec nich bezpośrednim dłużnikiem.

Przepisy tego paragrafu mają także zastosowanie w wypadku zaprowadzenia zarządu przymusowego.

§. 25.

Wierzytelności robotników należą w razie sprzedaży licytacyjnej do kategoryi uprzywilejowanych po myśli §§. 120 l. 3. i 216 l. 3. ordynacyi egzekucyjnej.

§. 26.

Pracodawca ma prawo rozwiązać jednostronnie umowę z tym robotnikiem, który po zawarciu umowy:

a) pracodawcę, członka jego rodziny, funkcyonaryusza zarządu lub nadzoru czynnie znieważy, albo przeciw życiu, zdrowiu lub majątkowi tych osób popełni czyn karygodny, względnie popełnić usiłuje;

b) we własności osób pod a) wymienionych umyślnie szkodę wyrządzi;

c) zostanie skazany za zbrodnię lub występek pochodzący z chciwości zysku albo za przekroczenie z §. 38. niniejszej ustawy;

d) do wykonania pracy okaże się niezdolnym.

§. 27.

Chcąc uczynić użytek z prawa wymienionego w poprzednim §., musi pracodawca zawiadomić o tem robotnika najpóźniej w ciągu 24-ch godzin po otrzymaniu wiadomości o podstawie do rozwiązania umowy.

§. 28.

W wypadkach rozwiązania umowy na podstawie §. 26. pracodawca obowiązany jest zarobioną płacę robotnika w 3 dniach złożyć gotówką w c. k. Starostwie i w tym samym terminie zgłosić roszczenie o odszkodowanie.

Stwierdzoną wysokość odszkodowania Władza strąci z kaucyi, ewentualnie i ze zarobku, a resztę wyda robotnikowi.

§. 29.

Zakontraktowany robotnik ma prawo jednostronnie umowę rozwiązać:

a) jeżeli po zawarciu umowy pracodawca, członek jego rodziny lub jego funkcyonaryusz usiłuje nakłonić robotnika do czynów karygodnych lub niemoralnych, znieważa go czynnie, popełnia czyn karygodny przeciw życiu, zdrowiu lub majątkowi robotnika, względnie czyn taki usiłuje popełnić;

b) jeżeli w czasie między zawarciem umowy a rozpoczęciem pracy zajęty był u tego samego pracodawcy, jako sługa lub robotnik, a pracodawca bezprawnie zatrzymuje przypadającą za te usługi płacę lub deputat;

c) jeżeli po zawarciu umowy wskutek choroby staje się niezdolnym do wykonywania podjętej pracy;

d) jeżeli na czas objęty umową zostanie powołany do służby wojskowej.

§. 30.

Chcąc uczynić użytek z prawa wymienionego w §. 32., robotnik obowiązany jest swój zamiar oznajmić pracodawcy

w ciągu 24-ch godzin po zajściu uzasadniającem przyczynę rozwiązania.

§. 31.

Jeżeli rozwiązanie na podstawie §. 29. nastąpi w czasie wykonania umowy, to pracodawca w wypadku pod a) wymienionem ma zapłacić robotnikowi zarobek i deputat za cały czas umówionej pracy, w wypadkach zaś pod b), c), d) wymienionych, płacę i deputat już zarobiony.

§. 32.

W razie wypadku śmierci lub ciężkiej choroby w najbliższej rodzinie robotnika, albo w razie innego ważnego powodu, zmuszającego robotnika do powrotu do domu uprawnionym jest robotnik do żądania odpowiedniego, czasowego o zwolnienie od pracy. Jeżeli pracodawca nie zgadza się na czasowe zwolnienie, jeżeli co do czasu trwania takiego czasowego zwolnienia nie nastąpi dobrowolne porozumienie, wówczas c. k. Starostwo orzec ma po zbadaniu powodu w jak najkrótszej drodze, czy i na jak długo zwolnienie od pracy ma nastąpić.

Ten przepis ma także zastosowanie w razie, jeżeli robotnik żąda z ważnych powodów zupełnego uwolnienia przed wykonaniem umówionej pracy, a pracodawca uwolnić go nie chce.

Przeciw rozstrzygnięciu c. k. Starostwa nie ma środka prawnego. Gdyby się następnie okazało, że robotnik uzyskał zwolnienie przez podanie nieprawdziwych okoliczności, postąpi się z nim, jak z łamiącym umowę.

§. 33.

Pracodawca jest obowiązany, jeżeli umowę sam lub za wspólnem porozumieniem rozwiązał, jakoteż, gdy nie chce podnosić skargi z powodu odstąpienia robotnika od umowy — wpisać fakt rozwiązania umowy bez podania powodu — do legitymacyi robotniczej i legitymacyę wydać.

§. 34.

Pracodawca lub jego funkcyonaryusz, który:

a) spowoduje bez prawnej podstawy przymusowe dostawienie robotnika,

b) przekroczy zakaz z §. 15. alinea 1. niniejszej ustawy,

ma być karany grzywną do wysokości 300 K względnie aresztem do dni 15.

Karze w równej wysokości podlega funkcyonaryusz pracodawcy, który za przyjęcie robotników wymawia sobie lub przyjmuje materyalne korzyści.

Pracodawca, który względem robotnika zaopatrzonego legitymacyą, nie dopełni obowiązków z §. 33. lub §. 28. alinea 1., ulega grzywnie do wysokości 150 koron względnie karze aresztu do dni 8.

§. 35.

Robotnik, który wynajmuje się kilku pracodawcom na ten sam okres czasu, będzie karany aresztem do dni 8. W wy-

padku tym obowiązany jest robotnik wypełnić tę umowę, którą najpierw zawarł, innym zaś pracodawcom wynagrodzić szkodę, wyjąwszy gdyby wiedzieli o zawarciu przezeń poprzednie umowy.

Robotnik, który wykracza przeciw przepisom §. 17. będzie karany aresztem do 30 dni.

§. 36.

Niezastosowanie się do innych postanowień niniejszej ustawy podlega grzywnie do 100 koron względnie karze aresztu do 10 dni.

Przy tem przestrzegać należy zasady, że na pracodawcę, względnie jego funkcyonaryusza mają być z reguły nakładane grzywny, a na robotnika kara aresztu.

§. 37.

Kto:

a) najmuje robotnika, wiedząc, iż tenże na ten sam czas z kim innym zawarł umowę, albo przez korzystniejsze obietnice stara się go odciągnąć od pierwszego pracodawcy;

b) legitymacyę robotniczą bierze w zastaw, albo udziela na nią kredytu, ulega grzywnie do wysokości 150 koron względnie karze aresztu do 15 dni.

We wypadkach pod a) należy za każdego w ten sposób od pierwotnej umowy odwiedzionego robotnika grzywnę osobno orzec a nadto nałożyć na winnego solidarny z robotnikiem obowiązek odszkodowania pierwszego pracodawcy.

§. 38.

Umowy robotników, mające na celu zmuszenie pracodawcy przez gromadne zaprzestanie pracy do podwyższenia płacy lub wymuszenie innych korzyści jakoteż mające na celu wspieranie tych, którzy przy takich umowach trwają a szkodzenie tym, którzy się do nich nie stosują, są nieważne.

Kto zawarcie lub wykonanie takich umów albo trwanie w tychże spowoduje lub spowodować usiłuje agitacyą, groźbami lub przymusem, będzie karany grzywną do wysokości 300 K względnie aresztem do dni 30, o ile czyn nie podpada pod postanowienia ustawy karnej.

§. 39.

Orzeczone przeciw robotnikom kary aresztu mają być na żądanie pracodawcy wykonane dopiero po ukończeniu umówionych robót.

Robotników skazanych w myśl §§. 35. i 36., o ile skłonni są do podjęcia roboty, a pracodawca gotów jest ich zatrzymać, może Władza na prośbę wspólną pracodawcy i robotników pozostawić na wolności. — Jeżeli ci robotnicy robotę umówioną należycie wykonają, względnie ukończą, należy zaniechać wykonania orzeczonej kary.

§. 40.

Zapłacone grzywny przypadają funduszowi ubogich tej gminy, w której skazany ma stałe miejsce zamieszkania.

Gdyby miejsce zamieszkania skazanego leżało poza granicami kraju, grzywna przypada gminie miejsca umówionej pracy.

§. 41.

Do wydawania zarządzeń, które są wymagane przepisami niniejszej ustawy, do orzekania w razie zachodzących przekroczeń, tudzież do rozstrzygania roszczeń o odszkodowanie nie przenoszących kwoty 100 kor. od poszczególnej osoby, powołane są jako I. instancya właściwe c. k. Starostwa, a jako II. i ostatnia instancya c. k. Namiestnictwo we Lwowie, do którego można się odwołać w przeciągu 3 dni, licząc od chwili ogłoszenia orzeczenia I. Instancyi.

Rekurs można wnieść na piśmie lub podać ustnie do protokołu u Władzy i. instancyi.

§. 42.

Sprawy należące po myśli niniejszej ustawy do kompetencyi władz administracyjnych należy załatwiać w obu instancyach bezzwłocznie.

Postępowanie winno być w I. instancyi ustne. Z reguły należy się starać o załatwienie sprawy na jednym terminie. Do protokołu wpisuje się tylko istotne szczegóły sprawy i ustnie ogłoszone orzeczenie, a odpis protokołu takiego należy stronom na ich żądanie wydać.

W postępowaniu z powodu złego wykonywania roboty należy wysłuchać rzeczoznawców wymienionych przez strony.

Władza wydająca orzeczenia winna pouczyć strony o prawie, sposobie wniesienia i terminie rekursowym.

§. 43.

W wypadkach, gdy robotnicy po przebyciu na miejsce wzbraniają się wypełnić obowiązki umowne, może c. k. Starostwo na żądanie pracodawcy wydelegować na miejsce urzędnika. Orzeczenie, które jak najrychlej wydać należy, jest wykonalne bez względu na możliwy środek prawny a zawierać ma także postanowienie co do ponoszenia kosztów dochodzenia.

§. 44.

Bliższe normy co do wykonania niniejszej ustawy wyda c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu opinii głównych korporacyi rolniczych i po porozumieniu się z Wydziałem krajowym.

§. 45.

Wszystkie dokumenty, protokoły, skargi i inne akta sporządzane względnie wnoszone w myśl postanowień niniejszej ustawy są wolne od należytości stemplowych.

L. W. 15962 1907. We Lwowie 11. marca 1907.

Aleg. 228

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełniającego wyboru dwóch członków Wydziału galic. Kasy oszczędności we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Wybrani uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 18. listopada 1905 członkami Wydziału Galic. Kasy oszczędności na trzechlecie, upływające z dniem 18. listopada 1903 pp. Stefan Sękowski, poseł na Sejm krajowy i Jan Schulz architekt, złożyli mandaty.

Z tego powodu proponuje Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi na podstawie postanowień §. 49. ustępu pierwszego statutu kasy —

Wysoki Sejm raczy w miejsce P. P. Stefana Sękowskiego i Jana Schulza wybrać członkami Wydziału Galic. Kasy oszczędności na czas do końca powyższego trzechlecia:

1. Dr. Władysława Jahla, Członka Wydziału krajowego;
2. Władysława Piwockiego, Radcę c. k. wyższego Sądu krajowego we Lwowie.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni, m. p.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, m. p.

Członek Wydziału krajowego.

Ls. 1952/07.

We Lwowie, dnia 8. marca 1907.

Alex. 229

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie publicznego pośrednictwa pracy.

Wysoki Sejmie!

Zakładanie biur pośrednictwa pracy od czasu ostatniego sprawozdania Wydziału krajowego t. j. od 1. lipca 1905 postąpiło o tyle naprzód, iż oprócz wykazanych już 20 powiatów, oświadczyło się dalszych siedm Rad powiatowych za zaprowadzeniem samoistnych biur, lub też za przystąpieniem do już istniejących biur w sąsiednim powiecie. W ten sposób dotąd 27 Rad powiatowych uznało potrzebę wprowadzenia tej instytucyi w życie.

Przeciw założeniu biur pracy oświadczyło się w dalszym cięgu 11 Rad powiatowych, tak, iż z wykazanemi w poprzedniem sprawozdaniu Wydziału krajowego powiatami łącznie 39 powiatów nie uważa za potrzebne zaprowadzenia biur.

Ośm zaś Rad powiatowych t. j. w Dąbrowie, Jaworowie, Lisku, Lwowie, Pilznie, Przemyślu, Ropczycach i Trembowli nie powzięły jeszcze stanowczej decyzyi w tym przedmiocie. Wydział krajowy konstatuje, iż mimo licznych przynaglań nie udało mu się spowodować powyższe Reprezentacye powiatowe do stanowczej decyzyi.

Dalej zdaje Wydział krajowy sprawę, iż z istniejących przed wejściem w życie «ustawy o publicznych biurach pracy« zostały podług przepisów tej ustawy faktycznie zreorganizowane wszystkie 4 biura powiatowe, w powiecie Bialskim, Brodzkim, Kolbuszowskim i Tarnobrzeskim, zaś z istniejących dwóch miejskich we Lwowie i Stanisławowie, pierwsze nie zostało dotąd po myśli przepisów ustawy urządzone, drugie zaś zostało zwinięte, a to z powodu, iż Rada powiatowa w Stanisławowie oświadczyła się przeciw projektowi utrzymywania wspólnego biura z gminą miejską, gmina zaś sama nie chciała łożyć kosztów na utrzymanie biura miejskiego.

Zorganizowanych biur pośrednictwa pracy było czynnych w okresie sprawozdawczym t. j do końca roku 1906 dwadzieścia, ruch zgłoszeń jednak w biurach przedstawia Wydział krajowy po koniec r. 1905, a więc tylko w biurach tych, które po ten czas były zorganizowane tj. w piętnastu.

Sprawozdanie Wydziału krajowego zaznacza, że jedno z zorganizowanych biur, mianowicie w Rzeszowie zawiesiło swoje czynności a to z powodu, że ze względu na konkurencyę istniejących biur prywatnych nie mogło spełniać swojego zadania.

Komisya administracyjna sądzi jednak, iż owa konkurencya przy dobrej woli i energii czynników do tego powołanych nie powinna być dla powiatowego biura niebezpieczną i że Wydział powiatowy potrafi przy pomocy władzy politycznej usunąć przeszkody tamujące działalność biura i na powrót powoła jak najrychlej do życia instytucyę, która właśnie w tych okolicach jest tak bardzo potrzebną.

W poprzedniem sprawozdaniu swojem zwróciła komisya administracyjna szczególniejszą uwagę na biuro w Oświęcimiu. Z zadowoleniem wypada obecnie komisyi skonstatować, iż ten ważny posterunek wychodźctwa zagranicznego otoczył Wyział krajowy należytą opieką i przysporzył mu środków do spełnienia zadania.

Przedewszyskiem postanowił Wydział krajowy przyczynia się do środków utrzymania biura datkiem w wysokości 75% (resztę ponosi fundusz powiatowy Bialski) przyczem osobną umowa zastrzegł sobie Wydział krajowy dalej idący wpływ i nadzór nad działalnością biura. Układ ten zawarto na lat trzy.

Obok zabezpieczenia środków utrzymania urządzono dla wychodźców schronisko wraz z tanią kuchnią objęte od Związku katolicko społecznego. Rozchodziłoby się jednak jeszcze o dalsze możliwe udogodnienia i urządzenia jak założenie kantoru wymiany pieniędzy, dodanie biuru służby policyjnej i t. p, a przedewszystkiem o dogodniejsze i lepsze urządzenie schroniska, które jak Wydział krajowy utrzymuje jest za szczupłe i liche. Komisya nie wątpi, iż Wydział krajowy podejmie dalsze starania w tym kierunku.

Komisya administracyjna podziela też zdanie Wydziału krajowego, iż biuro w Oświęcimiu ma więcej aniżeli lokalne znaczenie, gdyż służy przeważnie robotnikom z innych powiatów i wyraża przekonanie, iż biuru temu należy zapewnić trwały wydatny zasiłek z funduszu krajowego a Wydziałowi krajowemu odpowiedni stały wpływ na kierownictwo biurem.

Z dołączonego do sprawozdania Wydziału krajowego zgłoszeń pracodawców i szukających pracy za rok 1905 okazuje się, iż działalność biur, jak to już wyżej wypowiedziano pozostawia wiele do życzenia.

Wszystkie biura łącznie wykazują za rok 1905

popyt	. . . . .	11.882 osób
podaż	. . . . .	12.629 »

pośrednictw skutecznych 4165 wypadków, czyli że skutecznych aktów pośrednictwa było na 100 zgłoszeń pracodawców 35, zaś na 100 zgłoszeń robotników 33.

Dzieląc popyt i podaż na krajową i zagraniczną wykazano: w kraju

popyt	4689
podaż	3958
skutecznych pośrednictw . . .	1030

zagranicą

popyt	7193
podaż	8671
skutecznych pośrednictw . . .	3135

Liczba skutecznie załatwionych zgłoszeń wskazuje, iż działalność biur nie przedstawia się korzystnie.

Cyfry popytu i podaży zaś stwierdzają, że i zapotrzebowanie i podaż za granicą były wogóle znacznie większe niż w kraju, a dalej, że rezultat załatwienia był na rzecz krajowych pracodawców stosunkowo słabszym, niż na rzecz zagranicznych. Fakt ten przypisuje Wydział krajowy brakowi równowagi między zapotrzebowaniem a popytem w kraju w różnych kategoryach pracy, przyczem co do robotników sezonowych przytacza co następuje:

»W bardzo ważnym dziale robotników sezonowych rolnych w kraju spotykają się biura z inną trudnością: z początkiem roku podaż jest bardzo znaczną, ale nie ma dla niej odbytu, w późniejszych miesiącach przed żniwami odwrotnie, zgłoszenia pracodawców są bardzo liczne, brak natomiast robotników«.

Ażeby takim stosunkom zapobiedz na przyszłość komisya administracyjna w poprzedniem sprawozdaniu zwróciła już uwagę na potrzeaę rozwinięcia akcyi agitacyjnej zmierzającej do tego, ażeby krajowi pracodawcy rolni zatrudniali na większą skalę robotników sezonowych. Obecnie stwierdza Wydział krajowy, że na skutek podjętej z inicyatywy Towarzystwa rolniczego krakowskiego akcyi okazał się już w r. 1906 w tym kierunku pożądany skutek, gdyż ilość zgłoszeń o robotników sezonowych w kraju wzrosła.

Komisya sądzi, iż należy dalej na tej drodze postępować a o ile u nas zamawianie robotników sezonowych w szerszej mierze, natrafiało na przeszkody z powodu, iż pracodawca nie miał żadnej gwarancyi, czy robotnik sezonowy dotrzyma zobowiązania, zamierzonem jest, jak wiadomo, wniesienie ze strony krakowskiego Towarzystwa rolniczego projektu ustawy o robotnikach sezonowych, dającej większe bezpieczeństwo wzajemnego dotrzymania warunków umowy.

Życzyć by należało, aby ustawa taka przyszła do skutku, gdyż niewątpliwie wzmoże zaufanie do pośrednictwa w publicznych biurach pracy i przyczyni się do zrównoważenia między popytem a podażą.

Komisya administracyjna stwierdza, iż krajowe biuro pracy rozwija w każdym kierunku wedle możności dodatnią działalność, ażeby instytucye biur pracy w danych trudnych warunkach doprowadzić do spełnienia tej misyi ekonomiczno-społecznej, jaką ustawa biurom zakreśla.

Zwołanie reprezentantów Rad powiatowych, które utrzymują biura pracy, w październiku roku zeszłego na wspólną konferencyę, uważa komisya za jeden ze sposobów mających na celu wyszukanie wad i braków w funkcyonowaniu powiatowych biur pracy i obmyślenie środków zaradczych.

W programie konferencyi nie znajduje jednak komisya sprawy załatwiania zgłoszeń pracodawców, która to sprawa zresztą mogłaby być rozpatrzoną dopiero w piewszych dwóch miesiącach roku.

Powyżej powiedziano, iż Wydział krajowy upatruje wielką trudność w zaspokojeniu podaży w spóźnionym popycie w kraju za robotnikami rolnymi sezonowymi. Otóż komisya administracyjna, przewidując taki stan rzeczy, między innymi środkami doradzała Wydziałowi krajowemu zwoływanie z początkiem każdego roku konferencyi na której by, po poprzedniem uzyskaniu zgłoszeń ze strony pracodawców i robotników, można dokonać odpowiedniego rozdziału robotnika sezonowego.

Konferencyę jednak taką powinny poprzedzić usilne starania lokalnych publicznych biur o pozyskanie jak największej liczby zgłoszeń. Na ten więc proceder zmierzający do wspolnego omówienia i załatwienia zgłoszeń i tem samem także do zrównoważenia podaży i popytu komisya zwraca ponownie uwagę Wydziału krajowego, uważając go za najskuteczniejszy sposób i najprędzej wiodący do celu.

Wydział krajowy w swojem sprawozdaniu podaje, iż do biura krajowego zgłaszają się robotnicy zatrudnieni w Niemczech o poradę i pomoc prawną, i że w kilku tego rodzaju wypadkach Wydział krajowy pośredniczył ze skutkiem.

Komisya administracyjna uznając taką opiekę za jeden z najlepszych środków wyrobienia zaufania publicznym biurom pracy, wyraża życzenie, by Wydział krajowy i nadal użyczał wychodźcom swej jak najdalej idącej opieki.

Komisya administracyjna opierając swoje uwagi nietylko na sprawozdaniu Wydziału krajowego, ale także na informacyach prywatnie zebranych, przekonała się w ogólności, iż dotychczasowe nie wystarczające rezultaty działalności biur, obok zewnętrznych przyczyn przypisać należy wadliwej administracyi biur powiatowych i ich niedostatecznemu uposażeniu.

Kierownictwo biur oddano przeważnie w ręce niepowołane a w dodatku brak kontroli nad niemi, to główny powód niedomagania. Dalszą przyczyną jest brak dostatecznych środków, zapomocą których możnaby utrzymywać i opłacać zaufania godnych agentów.

Niedość energiczne popieranie tych biur ze strony władz politycznych, to także ważny ujemny moment, nie pozwalający na rozwój biur. Słychać bowiem, iż prawie w każdej gminie znajduje się po kilkoro tak zwanych kontrakciarzy i kontrakciarek, którzy na podstawie dostarczonych im przez agentów kontraktów zmawiają sezonowych robotników rolnych za granicę i że prawie każdy 50 robotnik sam jest takim agentem. — Ponieważ kontrakty sporządzone są w języku niemieckim, przeto z łatwością przychodzi pokątnym agentom obałamucać robotników pięknymi widokami na zarobek.

Agenci otrzymują wynagrodzenie od zagranicznych pracodawców po 2, 3 a nawet podobno 6 koron od robotnika i dlatego nie szczędzą trudów i złudnych obietnic, aby jak najwięcej liczbę robotników pozyskać.

W tej swojej robocie nie doznają prawie żadnej przeszkody. Doniesiono n. p. o takim wypadku w powiecie brzeskim: żandarmerya odebrawszy jednej kobiecie kontrakt na zagranicznych robotników rolnych, których już 40. zakontraktowano, odesłała

sprawę Starostwu. Władza ta ukarała kobietę grzywną 15 Kor., zwróciła jej kontrakt a zandarmeryi poleciła oddać skonfiskowane książki robotnicze. Kontrakciarka grzywnę zapłaconą powetowała w ten sposób, iż od każdej robotnicy ściągnęła po 1 koronie, na czem zyskała więc 25 koron, a z robotnicami odjechała za granicę.

Taki sposób załatwienia sprawy zniechęca żandarmeryę do śledzenia za pokątnymi agentami.

Jeżeli opisany wypadek jest zgodny z prawdą, niezrozumiałem jest, dlaczego sprawa ta nie została odstąpiona właściwemu sądowi do dochodzenia i ukarania po myśli przepisów ustawy z 21. stycznia 1897 nr. 27. Dz. p. p.

Komisya administracyjna nie ma możności w tak krótkim czasie stwierdzić prawdziwości uzyskanych informacyi, ale żywi uzasadnioną obawę, iż jeżeli w ten sposób wykonywane bywają obowiązujące przepisy, to publiczne biura pracy nie wiele będą mogły zdziałać.

Stanowisko krajowej władzy politycznej na sprawę publicznych biur jest znanem i nie należy wątpić, iż ta władza wywrze odpowiedni nacisk na miejscowe władze polityczne w kierunku tępienia pokątnych agentów. Sądzi też komisya, iż kraj. władza polityczna nie będzie wydawała nowych koncesyi na prywatne biura a wygasających nie będzie prolongowała. Zaszłe w ostatnich czasach dwa wypadki prolongowania koncesyi prywatnych na lat 2. uważa też komisya za postanowienie wyjątkowe, podyktowane szczególniejszemi względami i jest przekonaną, że ustępstwa takie, choćby wyjątkowe nie będą miały miejsca w przyszłości.

Obok tych przyczyn niedomagania publicznych biur występuje tu jeszcze jeden potężny czynnik, mianowicie psychologia mas, objawiająca się, z jednej strony w przeświadczeniu, iż tylko za granicą można dostać lepsze warunki pracy, z drugiej, zaś w pragnieniu zobaczenia świata.

Ten chorobliwy objaw spowodował i powoduje brak robotnika rolnego, który z każdym rokiem daje się co raz dotkliwiej odczuwać i jeżeli nie oglądniemy się już dzisiaj za robotnikiem zagranicznym oczekiwać należy groźnego przesilenia w rolnictwie, któremu drobnemi lub połowicznemi środkami zapobiedz się nie da.

A fakt ten jest tem więcej zastraszającym, iż obecnie robotnik otrzymuje pracę w kraju przeważnie w tych samych warunkach, jak za granicą! Jakich wobec tego użyć należy środków ków i dróg, ażeby przynajmniej złagodzić gorączkę wychodźczą a przedewszystkiem, aby kraj uchronić od grożącego przesilenia należy pozostawić ocenieniu Wydziału krajowego.

Sprawą, któraby między innemi wymagała rozważenia i zbadania byłaby kwestya, czy w organizacyi publicznych biur pośrednictwa pracy nie należałoby przeprowadzić jakiej reformy n. p. w tym kierunku, ażeby pośrednictwo w dziale służby domowej pozostawić wyłącznie biurom łokalnym zaś pośrednictwo w dziale służby rolnej scentralizować w jednym ręku — a biuro lokalne uczynić tylko filiami biura centralnego. Komisya administracyjna nie rozporządza dostatecznym czasem i materyałem, aby mogła w tej mierze przedstawić konkretne wnioski — przyszła tylko do przekonania, że zachodzi nagląca potrzeba rozwinięcia już dzisiaj energicznej akcyi, aby pobudzić biura publiczne do skutecznej działalności i aby zapobiedz brakowi robotnika rolnego.

Komisya proponuje więc tylko uchwalenie odpowiednich rezolucyi do Wydziału krajowego i do rządu.

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o publicznych biurach pracy z 3. lutego 1907 L. 12.181.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wziął pod rozwagę potrzebę pomnożenia sił kraj. biura pracy i tej potrzebie możliwie najrychlej zadosyć uczynił.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zbadał dokładnie braki w funkcyonowaniu publicznych biur pośrednictwa pracy i ażeby na podstawie wyniku badań oraz zebranych doświadczeń przedstawił na najbliższej sesyi odpowiednie wnioski, a gdyby tego potrzeba zachodziła ewentualnie także wnioski, zmierzające do zmiany ustawy o publicznych biurach pracy.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby ponownie wydał odpowiednie i skuteczne zarządzenia względem ścigania i karania pokątnych pośredników pracy, jakoteż właścicieli tych koncesyonowanych biur, którzy wykraczają przeciw istniejącym rozporządzeniom i ustawom.

Przewodniczący:
***Abrahamowicz**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Zdz. Tarnowski**, w. r.*

L. s. 1972/07.

We Lwowie, dnia 9. marca 1907.

Ueg. 230

Sprawozdanie

Komisyi sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 6. marca 1907 odesłał Wysoki Sejm sprawozdanie komisyi sanitarnej o spawozdaniu Wydziału krajowego o zamierzonej budowie zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju, do komisyi sanitarnej celem postawienia konkretnych wniosków.

Odnośnie do sprawozdania, którem komisya sanitarna już wykazała, stwierdza ponownie, że kwestya: Czy Lusina posiada dostateczną obfitość dobrej wody, dotąd zdecydowaną nie jest, przeto wobec tego do stanowczego załatwienia sprawy kupna Lusiny, komisya sanitarna, licząc się z tym ważnym momentem, jakim jest dostateczna obfitość zdrowej wody, Wysokiemu Sejmowi doradzać nie może, gdyż nawet na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego, sprawę tę jako niezupełnie dojrzałą do uchwał Wysokiego Sejmu komisya sanitarna uważa.

Dlatego też w myśl poprzedniego swego sprawozdania, przed stanowczem załatwieniem tej sprawy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby co potrzeba zarządził dla stanowczego zbadania, czy zakładowi mającemu się zbudować w Lusinie, zabezpieczoną być może dostateczna ilość zdrowej wody;

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by równocześnie z zarządzeniami, co do stwierdzenia, czy dla Lusiny może być zabezpieczoną dostateczna obfitość zdrowej wody, wdrożył poszukiwania za innem odpowiedniem miejscem na zakład dla obłą-

kanych w zachodniej części kraju a w obrębie wodociągów krakowskich i wielickich albo w innem na ten cel nadającem się miejscu w pobliżu Krakowa;

III Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrycia powyżej wymienionych robót i badań przyszłej budowy tego zakładu zaliczkowo z funduszu krajowego;

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wykonanie powyższych poleceń przyspieszył, tak aby w roku 1908 budowa zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju, mogła być rozpoczętą.

V. Wreszcie ze względu na ważność i nagłość tej sprawy poleca się Wydziałowi krajowemu, by z poruczonego niniejszemi uchwałami zadania, zdał sprawę na początku jesiennej sesyi r. b.

Przewodniczący:

***Gołuchowski**, w. r.*

Sprawozdawca:

***Jabłoński**, w. r.*

L. s. 1971/07.

We Lwowie dnia 9. marca 1907.

Aleg. 231

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia od opłaty dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i wszelkich podatków i dodatków gminnych tych budynków w Przemyślu, które zostaną przebudowane ze względów zdrowotnych lub komunikacyjnych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy w sprawozdaniu przedłożonem Wysokiemu Sejmowi podnosi, że ustawą krajową z dnia 27. września 1895 przyznano uwolnienie od dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego, tudzież od wszelkich podatków i dodatków gminnych tym budowlom w Przemyślu, które będą wybudowane na miejsce 42 domów przeznaczonych na zburzenie w celu regulacyi miasta, dla poprawy stosunków zdrowotnych. Uwolnienie to miało się rozciągać na taki przeciąg czasu, na jaki ustawa państwowa przyzna tym domom uwolnienie od opłacania państwowego podatku domowo-czynszowego, a zależnem było w dalszym ciągu od spełnienia tych warunków, jakie podyktuje ustawa państwowa.

Ustawa państwowa z dnia 8. sierpnia 1895, przyznała uwolnienie od państwowego podatku domowo-czynszowego na przeciąg lat 20, uczyniła je jednak zależnem od tego, że wymienione na zburzenie przeznaczone domy będą w ciągu 5 lat od ogłoszenia ustawy odbudowane. Warunku tego dopełniono ściśle tylko co do 9 domów, natomiast 1 odrestaurowano, 5 bądź delożowano bądź zburzono, lecz nie odbudowano, zaś 27 domów istnieje w dawnych warunkach gorszych o tyle, o ile się pogorszyły przez upływ lat dwunastu. Z biegiem lat i przy nadzwyczajnym rozroście miasto — liczyło ono bowiem w roku 1890 28.017 mieszkańców, w r. 1900 już 46.295, a obecnie 51.600 głów — okazało się, że dla celów assanacyjnych i ze względów komunikacyjnych, należy koniecznie dążyć do tego, aby głównie w śródmieściu prócz owych 27 domów dotąd jeszcze stojących, a już w r. 1895 za niehygieniczne lub tamujące komunikacyę uznanych, zdemolować jeszcze 75 domów, razem tedy 102 domy. Aby jednak cel ten osiągnąć, należy dla zachęty właścicieli — bo o expropriacyi ze względu

na ilość domów i na finansowe stosunki miasta nie może być mowy — wyjednać takie ulgi podatkowe, jakie przyznawały wyżej wymienione ustawy. W tym celu uchwaliła Rada miejska uchwałą z 15. lipca 1905 uwolnienie tych domów od wszelkich podatków i dodatków gminnych, a nadto odniosła się do c. k. Ministerstwa skarbu z prośbą o przyznanie tym domom w drodze ustawodawczej 20-letniego uwolnienia od podatku domowo czynszowego. Wedle relacyi zaś Magistratu miasta, c. k. Rząd uczynił uwolnienie to, jak zwykłe w podobnych wypadkach, zawisłem od przyznania uwolnienia od dodatku krajowego. Wobec tego zwróciła się Rada miejska do Wydziału krajowego z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu tego uwolnienia, a Wydział krajowy z tych powodów przedłożył projekt ustawy, czyniącej zadość prośbie Reprezentacyi miasta Przemyśla.

W projekcie tym odbiegł nieco Wydział krajowy, od dotychczasowej modły, gdyż nie wymienił ilości domów, którymby w razie przebudowy uwolnienie to przysługiwać miało. Uczynił zaś to wskutek wskazówek otrzymanych z ministerstwa spraw wewnętrznych, gdyż w tej chwili jeszcze nie jest wiadomem, czy ustawa państwowa, która ma przyznać uwolnienie od podatku domowo czynszowego, przyzna je wszystkim 102 domom przez Magistrat miasta Przemyśla wykazanym. Być może, że komisya złożona z reprezentantów Rządu, Wydziału krajowego i gminy, orzeknie, iż nie wszystkie przez Magistrat wyliczone domy kwalifikują się do tego, a w takim razie ustawa państwowa przyznałaby uwolnienie od podatku domowo-czynszowego mniejszej ilości domów, aniżeli ustawa krajowa.

Komisya budżetowa na podstawie powyższych wywodów, i z uwagi, że Wysoki Sejm zawsze przychylnie załatwiał prośby tego rodzaju, zwłaszcza gdy się rozchodziło jak w tym wypadku o poprawę stosunków zdrowotnych, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić przedłożony projekt ustaw.

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni, *w. r.*

Sprawozdawca:
M. Urbański, *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o czasowem uwolnieniu od opłaty dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i od wszelkich podatków i dodatków gminnych tych budowli, które w obrębie kr. wolnego miasta Przemyśla zostaną dokonane z publicznych względów zdrowotnych lub komunikacyjnych

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Budowle, które w obrębie król. wolnego miasta Przemyśla z publicznych względów zdrowotnych, lub komunikacyjnych na miejsce objektów, zburzonych aż do powierzchni ziemi, zostaną nowo wybudowane na obszarze dawnego objektu w obrębie już oznaczonej lub dopiero oznaczyć się mającej linii regulacyjnej ulicy, nawet gdyby obszar ten został przez linię budowy albo przez przebudowanie zmniejszony lub rozszerzony, — będą na wypadek, jeżeli i o ile przyznanem będzie ustawą państwową wyjątkowo przedłużone uwolnienie od podatku domowo czynszowego, — na czas tego uwolnienia, określonego ustawą państwową — uwolnione także od dodatku krajowego do podatku domowo-czynszowego i od wszelkich podatków i dodatków gminnych.

§. 2.

Określone w §. 1. uwolnienie od dodatku krajowego i podatków i dodatków gminnych przysługuje tylko takim przebudowom, które w czasie obowiązywania ustawy państwowej zostaną rozpoczęte i w zupełności ukończone, względnie w stanie zdolnym do używania wykonane.

§. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie równocześnie z ustawą państwową, wymienioną w §. 1.

§. 4.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Ls. 1.992/907. We Lwowie, dnia 11. marca 1907.

Aleg. 233

Sprawozdanie

sejmowej Komisyi przemysłowej o stanie szkolnictwa handlowego w kraju w roku szkolnym 1904/5 oraz 1905/6.

Wysoki Sejmie!

W dotychczasowych sprawozdaniach sejmowej Komisyi przemysłowej traktowanym był dział szkolnictwa przemysłowego i handlowego łącznie, ze szkodą tego ostatniego — albowiem jakkolwiek nie da się zaprzeczyć, iż przemysł i handel pozostają w ścisłym związku i wzajemnie się uzupełniają, to jednak hasło uprzemysłowienia kraju usuwało sprawę równorzędną jaką jest podniesienie rodzimego handlu, na plan drugi. Temu też przypisać należy, że i w sprawozdaniach Komisyi z lat ostatnich dział szkolnictwa handlowego bardzo pobieżnie był traktowany.

Odczuwając te braki i dążąc, aby przez systematyczną organizacyę szkół handlowych, wpłynąć dodatnio na poziom wykształcenia zawodowego i wytworzyć zastępy prawdziwie dzielnych pomocników rozwoju naszego przemysłu — a zarazem też komercyalnych kierowników większych przedsiębiorstw w ogólności, Komisya uchwaliła dział szkolnictwa handlowego objąć osobnem sprawozdaniem, aby na dział ten zwrócić szczególniejszą uwagę Sejmu.

Do zakresu czynności Rady szkolnej krajowej, a względnie jej sekcyi III. należy między innemi zarząd państwowych zakładów w Galicyi, przeznaczonych dla nauki handlowej, tudzież nadzór państwowy nad zakładami tego rodzaju utrzymywanymi z funduszów kraju, państwa, gmin lub osób prywatnych.

Zdawałby się, że tej gałęzi szkolnictwa, do której kraj tak wielką przywiązuje uwagę i która stać się ma jednym z najważniejszych czynników rozwoju handlu w kraju. — Rada szkolna krajowa w sprawozdaniach swoich w r. 1904/5 i 1905/6 szczególniejszą poświęci uwagę, że określi jego stan, że wskaże drogi i środki do rozwoju, że objaśni Sejm, o ile użyte na cele tego szkolnictwa fundusze odpowiedziały swemu przeznaczeniu. Niestety z tego sprawozdania oprócz licznych cyfr przyznanych subwencyi, o stanie szkolnictwa handlowego w kraju trudno wyrobić sobie zdanie.

Jedyny korzystny wyjątek stanowi Akademia handlowa we Lwowie, której jako zakładowi państwowemu Rada szkolna krajowa poświęciła obszerniejszą wzmiankę. Nowy plan nauki przepisany dla wszystkich wyższych szkół handlowych wszedł w międzyczasie także w klasie czwartej i niewątpliwie w przyszłym sprawozdaniu opinię Rady szkolnej krajowej o skuteczności tegoż usłyszymy. Ogólna liczba uczniów wynosiła w roku szkolnym 1905/6, w którym Akademia rozpoczęła szósty rok swego istnienia, 98 t. j. o 6 więcej niż w roku 1904/5. Liczbę tę należy uważać prawie za stałą, bo do pierwszej klasy nie może Dyrekcya przyjąć więcej niż 40 uczniów, a do wyższych klas tylko tych, którzy ukończyli z dobrym postępem klasę poprzednią, gdyż bezpośrednie wstąpienie do wyższych klas nie jest dozwolone. Postęp uczniów był w ogólności dobry, wszyscy uczniowie klasy czwartej otrzymali absolutoryum. Oprócz nauki przepi-

sanej planem normalnym, odbyły się w zakładzie dwa kursa specyalne, kurs handlowy zawodowy dla dorosłych i majsterskie kursa buchalteryczne. Spełnieniu żądań Sejmu, domagającego się otwarcia kursu dla abituryentów, tudzież Izby handlowej i gminy m. Lwowa, dotyczące utworzenia dwuklasowej (niższej) szkoły handlowej przy c. k. Akademii handlowej stoi na przeszkodzie niemożność pomieszczenia w obecnym budynku szkolnym. Budynek ten wykazuje braki, które w interesie prawidłowego dalszego rozwoju zakładu w czasie jaknajkrótszym usunięte być muszą. Pomieszczenie niektórych klas w oficynach przepełnionych wilgocią, zabezpieczonych rusztowaniem przed grożącem zawaleniem się — jest wprost opłakane. Stan taki wpływać musi ujemnie na zdrowie uczniów, utrudnia utrzymanie w danych warunkach wzorowego porządku i przyczynia się do szybkiego zniszczenia bardzo już pokaźnych zbiorów naukowych i przyrządów. Sprawozdawca przy sposobności zwiedzenia zakładu był świadkiem formalnego zalewu wodą z topniejącego śniegu sal wykładowych oraz gabinetów naukowych. Rada szkolna krajowa zarządziła wypracowanie planów na rozszerzenie budynku szkolnego, które c. k, Ministerstwo Wyznań i Oświecenia zatwierdziło. Ponieważ gmina m. Lwowa zobowiązała się do ponoszenia kosztów rozszerzenia tej szkoły, jeśli zajdzie tego potrzeba, a tę potrzebę uzasadniają chyba przytoczone fakta, przeto pożądanem jest, aby Rada szkolna krajowa rokowania z gminą w czasie jak najkrótszym ukończyła, tak, aby budowa nowego gmachu szkolnego niebawem mogła się rozpocząć.

Przy Akademii handlowej we Lwowie istnieje szkoła handlowa uzupełniająca. Na początku roku szkolnego 1905/6 zapisało się do tejże 79 uczniów, w ciągu roku szk. opuściło zakład 25, przy końcu roku pozostało 54 uczniów. Z tych osiągnęło cel nauki 42 uczniów.

W preliminarzu rządowym na r. 1906 obliczono wydatek skarbu państwa na utrzymanie Akademii handlowej we Lwowie na 59.000 koron.

O istnieniu drugiego zakładu naukowego w kraju tejże samej kategoryi, a to o wyższej szkole (Akademii handlowej) w Krakowie, z prawem publiczności i jednorocznej służby wojskowej, ze sprawozdania Rady szkolnej krajowej nicbyśmy się nie dowiedzieli, gdyby nie ta szczęśliwa okoliczność, że w wydatkach na szkolnictwo przemysłowe i handlowe w Galicyi według preliminarza rządowego znajdujemy w Rubryce VI. „Subwencye dla szkół handlowych“, pozycyę „Wyższa szkoła handlowa w Krakowie 13.000 koron“. A przecież ten wyższy zakład naukowy spełnia w zachodniej części kraju to samo ważne zdanie, co równorzędny zakład państwowy we Lwowie, to jest przygotowuje pracowników z wyższemi kwalifikacyami dla instytucyi bankowych i finansowych, tudzież dla wielkiego handlu i przemysłu. Nowa era w rozwoju tej szkoły rozpoczęła się z chwilą przeniesienia do nowego wzorowo zbudowanego budynku, obejmującego wewnątrz wszystko, czego podobny zakład wymaga w dzisiejszej organizacyi i czego wymagać będzie w bliższej i dalszej przyszłości. A więc sale szkolne obszerne, obliczone na 40 uczniów i to osobne dla obu oddziałów szkoły, nadto, w wyższym oddziale dla dwóch pierwsych kursów w przewidywaniu zwiększającej się frekwencyi po dwie sale. Obok tych znajdują się sale do nauki zawodowej, wymagające osobnych, właściwych urządzeń — a więc sala dla prac kantorowych, eksperymentalna dla fizyki, chemii, towaroznawstwa i historyi naturalnej, w czem potrzebne gabinety: fizyki, geografii, historyi naturalnej, technologii, chemii, w końcu pracownie: chemiczna i towaroznawcza. Dzięki bardzo wydatnej ofiarności prywatnej gabinety te już się częściowo zapełniły, jednak ofiarność prywatna nie wystarczy i do częściowego pokrycia różnorodnych potrzeb odnośnie do zbiorów naukowych i wewnętrznego urządzenia musi się przyczynić fundusz krajowy i Rząd, bo to przecież jedyna szkoła wyższa handlowa dla całej zachodniej części kraju.

Podnieść też należy nadmierną prawie — bo przekraczającą możność finansową gminy — ofiarność Rady miasta Krakowa, która na cele tej wyższej szkoły handlowej grunt pod budowę nowego gmachu szkolnego w wartości przeszło 100.000 koron oddała, tudzież przyczyniła się do budowy gmachu kwotą 100.000 koron. Oprócz tego przyczynia się gmina do utrzymania szkoły roczną subwencyą w kwocie 8.000 koron, dostarcza dla niej pomieszczenia, opału, światła i obsługi. Izba handlowa krakowska ofiarowała na budowę 60.000 koron, oraz przyczynia się do utrzymania szkoły subwencyą roczną 4.000 koron.

Nadto subwencyonują tę wyższą szkołę handlową Kongregacya kupiecka w Krakowie i Kasa oszczędności miasta Krakowa. Oprócz czynników lokalnych przyczynił się wydatnie do budowy nowego gmachu kraj, wstawiając na umorzenie pożyczki 70.000 koron rocznie do budżetu krajowego 3.500 koron. Nadto otrzymuje szkoła na utrzymanie z funduszu krajowego taką kwotę jak Akademia handlowa we Lwowie, to jest 16.000 koron rocznie. Rząd, jak to na wstępie zaznaczono, subwencyonuje wyższą szkołę handlową w Krakowie kwotą 13.000 koron rocznie.

O potrzebie i użyteczności tej szkoły najlepiej świadczy obecna frekwencya — a o zaufaniu do zorganizowanego zakładu liczba uczniów w klasie pierwszej, dla której musiano w I. półroczu 1906/7 otworzyć paralelkę. Statystyka uczniów w wyższej szkole handlowej przedstawia się obecnie następująco:

Kurs	Ia	przyjęto	na	początku	roku	szkolnego	34,	klasyfikowano	za	I. półrocze	33
„	Ib.	„	„	„	„	„	32	„	„	„	29
„	II.	„	„	„	„	„	33	„	„	„	32
„	III.	„	„	„	„	„	6	„	„	„	6
„	IV.	„	„	„	„	„	11	„	„	„	11
				Przyjęto	razem		116			klasyfikowano	111.

Z początkiem roku 1906/7 otwarto przy tym zakładzie kurs dla abituryentów, na który przyjęto 44, a na który uczęszcza obecnie 42 uczniów.

Do istniejącej przy tym zakładzie szkoły handlowej uzupełniającej uczęszczało w roku szkolnym 1905:

na	kurs	I.	uczniów	41
„	„	II.	„	30
„	„	III.	„	13
		Razem		84.

W interesie należytego rozwoju szkoły uznał Sejm konieczną potrzebę jej upaństwowienia i odnośną rezolucyę z wezwaniem do c. k. Rządu uchwalił. Sprawa jednak natrafiła na poważne trudności z powodu, że posady nauczycielskie, nawet do przedmiotów zawodowych, nie były stale obsadzone.

Pragnąc na razie umożliwić stałe obsadzenie przynajmniej trzech posad nauczycielskich, a mianowicie Dyrektora i dwóch posad nauczycieli do przedmiotów zawodowych z poborami systemizowanymi dla nauczycieli szkół średnich, Rada m. Krakowa zapewniła dla tych trzech sił nauczycielskich wypłatę poborów służbowych, o ileby w funduszach szkoły handlowej nie znalazły pokrycia, oraz wypłatę emerytury, o ile fundusz emerytalny szkoły okaże się na ten cel niedostateczny — z funduszów miejskich aż do czasu upaństwowienia. Ta uchwała umożliwiła zamianowanie Dyrektora stałego i dwóch nauczycieli zawodowych.

Rada miasta Krakowa, oraz Izba handlowa wysłała w ostatnich dniach stycznia do J. E. Ministra Oświaty i J. E. Ministra skarbu deputacyę z żądaniem, aby w obec zmienionych warunków c. k. Rząd przyjął szkołę handlową na etat państwowy. Deputacya otrzymała zapewnienie tak od J. E. Ministra oświaty, jak J. E. Ministra skarbu, że przeciw upaństwowieniu tego zakładu naukowego nie zachodzą zasadnicze przeszkody. Rozchodzi się tylko o to, by to upaństwowienie odbyło się od razu, a nie w ratach. Rząd jednak będzie się w myśl ustawy organizacyjnej domagał od Kuratoryi szkoły:

1. Objęcia w zarząd całego budynku.
2. Kompletnych zbiorów naukowych i sprzętów szkolnych.
3. Obsadzenia stałego wszystkich posad nauczycielskich.
4. Subwencyonowania nadal zakładu ze skarbu krajowego, gminy m. Krakowa, Izby handlowej, Kongregacyi kupieckiej i Kasy oszczędności m. Krakowa.

Znając ofiarność kraju i czynników lokalnych, sprawa nie natrafi na poważne trudności, jakkolwiek z funduszów, jakimi Kuratorya rozporządza, uskutecznić się wszystko nie da. Szczególnie nie będzie można pokryć wszystkich potrzeb odnośnie do sprzętów i zbiorów naukowych. O ile więc Sejm mógłby z jednej strony uskutecznie rezolucyę swą poprzeć starania miasta Krakowa o upaństwowienie wyższej szkoły handlowej, to z drugiej strony mógłby się sam do tego przyczynić, pokrywając część kosztów wewnętrznego urządzenia i sprzętów.

Sprawa grona nauczycielskiego da się dziś wobec wyraźnego i przychylnego oświadczenia PP. Ministrów i zamierzonego upaństwowienia łatwiej przeprowadzić. Nauczyciele przechodząc z rządowej służby za urlopem do wyższej szkoły

handlowej, nie potrzebują gwarancyi emerytalnej — dopóki otrzymywać będą urlopy, t. j. do upaństwowienia, tylko gwarancyę poborów, o ile w budziecie szkoły nie znajdą pokrycia. Dałoby się więc w nadziei upaństwowienia pozyskać za urlopem przez c. k. Radę szkolną krajową jezzcze kilku nauczycieli ze szkół średnich, tak, że udzielana przez gminę gwarancya objąć by mogła nauczycieli nauk fachowych, których Rząd nie ma i pożyczyć nie może. Gdyby zatem Rada szkolna krajowa zgodziła się dać kilku potrzebnych nauczycieli za urlopami, a Sejm pokrył przynajmniej częściowe koszta zbiorów i wewnętrznego urządzenia budynku, Rząd widząc żądania swoje spełnione, nie mógłby dalej zwlekać, lecz objąłby całą szkołę odrazu po zapewnieniu sobie subwencyi i nadal. W ten sposób Rząd po wielu latach starań i zabiegów umożliwiłby dalszy rozwój szkoły na pożytek kraju i miasta, a przedewszystkiem na pożytek tego wielkiego czynnika ekonomicznego, jakim jest handel w dzisiejszych warunkach.

Z tą sprawą łączy się także przeniesienie kursów żeńskich szkoły im. św. Scholastyki w Krakowie i przemienienie ich w szkołę 2 klasową handlową z planem naukowym, jakie mają takie szkoły n. p. w państwowej Akademii w Gracu. Rada szkolna krajowa zapytywała już Dyrekcyę, czy i kiedy przeniesienie nastąpi i poleciła wstawić do preliminarza Wyższej szkoły handlowej na r. 1908 wydatki z tem przeniesieniem połączone. Nadto stara się Kuratorya o otwarcie 1 klasy szkoły dwuklasowej handlowej męskiej, na co lokal wyższa szkoła handlowa przygotowany posiada. Obie te dwuklasowe szkoły mogłyby od września b. r. funkcyonować przy wyższej szkole handlowej — gdyby Rząd i kraj dość wcześnie zabezpieczył potrzebne na ten cel fundusze.

W kraju naszym istnieją dwie szkoły handlowe dwuklasowe prywatne, szkoła handlowa w Samborze im. O. Gotthelfa, założona przed 15 laty i lustrowana przez delegatów Ministerstwa i Rady szkolnej krajowej i szkoła S. Weinberga w Stanisławowie. W obu językiem wykładowym jest język niemiecki. Nadto istnieją wywołane potrzebą społeczeństwa szkoła handlowa Rauscha w Tarnowie, Eislera w Drohobyczu, w Krakowie samym na Kazimierzu uzupełniająca szkoła Spitzera, we Lwowie istnieją przy szkole im. król. Jadwigi kursa handlowe dla dziewcząt, o czem sprawozdanie Rady szkolnej krajowej przemilcza. Na istnienie podobnych szkół średnich gimnazyalnych lub realnych z pewnością Rada szkolna kraj. by nie pozwoliła, lecz albo by je uznała i w sprawozdaniu jak szkoły gimnazyalne żeńskie i licea umieściła, albo by je, jeżeli przynoszą szkodę społeczeństwu — zamknęła, jak w jesieni 1906 r. z jedną szkołą prywatną średnią uczyniła. Szkoły zawodowe z prawem publiczności i subwencyonowane nie będą się mogły rozwinąć należycie, jak długo tolerować się będą szkoły prywatne fachowe, otwierane i prowadzone bez kontroli rządu i społeczeństwa przez ludzi do tego może nie powołanych — jeżeli zaś spełniają swe zadanie należycie, dlaczegoż ma się je milczeniem pomijać.

Sprawozdanie Rady szkolnej krajowej nadmienia, że uchwały Sejmu w sprawie uzupełnienia istniejących szkół przemysłowych uzupełniających kursami handlowymi spotykają się, mimo nieustających starań Rady szkolnej krajowej z trudnościami. Podjęta próba w Jarosławiu była daremna, wobec bowiem rażąco niedbałej frekwencyi musiano kurs ten zwinąć. — Nie zrażając się nieudałą próbą, zamierza Rada szkolna krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przystąpić do urządzenia ośmiu oddziałów handlowych przy szkołach uzupełniających.

Ze sprawozdania tego wynika, że obydwa wyższe zakłady naukowe w kraju t. j. czteroklasowa Akademia handlowa we Lwowie i cztero klasowa Wyższa szkoła handlowa w Krakowie stoją na wysokości swego zadania, przygotowując na razie dostateczną ilość pracowników z wyższemi kwalifikacyami dla instytucyi bankowych i finansowych tudzież dla wielkiego handlu i przemysłu. Egzystencya i rozwój zakładu Lwowskiego jako państwowego jest zapewnioną. Utrwalenie bytu Wyższej szkoły handlowej w Krakowie tak pomyślnie się rozwijającej, możliwem jest tylko przez upaństwowienie.

Kursa dla abituryentów których otwarcie przy Akademii handlowej we Lwowie niebawem nastąpi, a które przy Wyższej szkole handlowej w Krakowie już funkcyonują, należałoby przez pogłębienie planu naukowego zamienić na kursa dwuletnie, przygotowanie bowiem abituryentów w ciągu jednego roku nauki do praktycznego zawodu jest zbyt powierzchowne a rezultatem tego jest, że absolwenci czteroklasowej Akademii łatwiej znajdują umieszczenie, jak abituryenci jednorocznego kursu.

Do wyższych szkół handlowych należałoby przyjmować uczniów tylko z ukończoną niższą szkołą średnią. Uczniowie szkół wydziałowych trzyklasowych, przyjmowani po złożeniu egzaminu wstępnego z języka wykładowego, algebry i rachunków, nie okazali się odpowiednim dla tego typu szkół materyałem.

Trzyklasowe szkoły handlowe uzupełniające, mające na celu uzupełnienie teoretycznego wykształcenia uczniów handlowych, znajdujących się już w praktyce, a obliczone głównie na handel drobny, nie cieszą się sympatyą ani pracodawców ani uczniów, a frekwencya najlepiej wykazuje, że zawiodły w zupełności przywiązywane do tego typu szkół oczekiwania. Materyał uczniów jest bardzo różnorodnym nie jednakowo przygotowanym, zależnie od tego, jakie warunki pracodawca przy przyjęciu ucznia do swego przedsiębiorstwa stawia. Czasem decyduje o przyjęciu 2-ga lub 3 cia klasa szkoły średniej lub szkoła Wydziałowa, w innych wypadkach tylko szkoła ludowa. Nieobojętnem jest także nadmienić, że materyał ten składa się przeważnie z uczniów, którzy z jakiegokolwiek bądź powodu studya swoje przerwać byli zmuszeni. Dyrektorzy szkół uzupełniających handlowych są wprost w kłopocie, do której klasy mają ucznia na podstawie świadectw szkolnych przydzielić — zwłaszcza, że między opuszczeniem szkoły a wstąpieniem do szkoły handlowej uzupełniającej nieraz kilka lat czasu poświęconego wyłącznie pracy zawodowej ucznia upłynęło. Przeważnie bowiem pracodawca decyduje się posyłać ucznia w ostatnim roku praktyki przed t. z. wyzwoleniem. Przymus szkolny istnieje tylko na papierze, albowiem gremia kupieckie oparte na zasadach ustawy przemysłowej i obowiązane do trzymania w ewidencyi zatrudnionych w przedsiębiorstwach handlowych uczniów dotąd w Galicyi się nie zawiązały a wskutek tego kierownicy szkół katastru uczniów obowiązanych do pobierania nauki nie posiadają. Pracodawcy wyłamują się chętnie od obowiązku posyłania swych uczniów do tych szkół, albowiem naraża ich to na utratę pomocy uczniów co najmniej przez trzy godziny dziennie, często w godzinach dla pracodawców najniekorzystniejszych, a nie należy zapominać, że wielu pracodawców w swych przedsiębiorstwach znacznie więcej uczniów jak pomocników utrzymuje. Uczniowie wskutek nierównomiernego przygotowania nie odnoszą spodziewanych korzyści i tracą chęć do pracy, a z zapisanych zaledwie połowa cel nauki osiąga. Gdyby nawet przymus szkolny wykonać się udało, to z jednej strony pomieszczenie wielkiej liczby uczniów natrafiłoby na wielkie przeszkody a z drugiej strony pracodawcy, znajdując się w położeniu przymusowem, musieliby się starać o uczniów z takiemi kwalifikacyami, które uwalniają od nauki w szkołach uzupełniających handlowych. Reforma szkół uzupełniających handlowych jest zatem nie tylko pożądaną ale konieczną, reformy tej powszechnie się domagają, gdyż takich jak nasze szkoły uzupełniające niema już nigdzie. Nasze szkoły są zabytkiem dawnej niższej szkoły handlowej i z chwilą otwarcia dwuklasowej szkoły handlowej stracą racyę bytu.

Projekt ustawy przemysłowej wprowadzający jako warunek uzyskania karty przemysłowej dowód uzdolnienia, niebawem stanie się ustawą i przyjdzie czas, gdy ustawa ta zacznie obowiązywać w kraju naszym. Ustawa ta nie powinna nas zastać nieprzygotowanych. Dziś już pomyśleć należy o zakładaniu szkół dwuklasowych z nauką całodzienną. Typ ten szkoły handlowej właśnie u nas, gdzie najsilniej rozwinięty jest średni handel i przemysł, okazuje się najbardziej potrzebnym, gdyż dostarczy chlebodawcom przysposobione już siły fachowe, które od pracy zawodowej odrywane nie będą. W sprawozdaniu Komitetu szkolnego Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych wypracowanem na podstawie referatu Dyrektora Akademii handlowej we Lwowie p. Antoniego Pawłowskiego znajdują się bardzo interesujące szczegóły do tego typu szkół się odnoszące. Plany dla dwuklasowych szkół męskich żeńskich są przez Ministerstwo zatwierdzone i bez żadnych trudności szkoły te przy Akademiach handlowych we Lwowie i Krakowie funkcyonować mogą. We Lwowie należałoby podobną szkołę na razie pomieścić w wynajętym lokalu aż do czasu rozszerzenia obecnie istniejącego budynku Akademii. W Krakowie, jak już zaznaczono, przewidzianem zostało w programie budowy umieszczenie i nie napotka na żadne trudności i to równie dobrze dla szkoły dwuklasowej męskiej jak i żeńskiej przenieść się mającej ze szkoły św. Scholastyki. Na razie należy otworzyć przy tych zakładach we Lwowie 1 szą klasę szkoły dwuklasowej handlowej męskiej, w Krakowie 1-szą klasę męską i 1-szą żeńską. Dyrektor Akademii we Lwowie byłby zarazem kierownikiem szkoły dwuklasowej, dyrektor wyższej szkoły handlowej w Krakowie zarazem kierownikiem obu szkół dwuklasowych męskiej i żeńskiej. Nauki

udzielaliby nauczyciele Akademii. Trzebaby tylko w dekretach nominacyjnych umieścić klauzulę, że są obowiązani do udzielania nauki w Akademii i wszystkich z nią połączonych oddziałach, oraz pełnienia innych obowiązków nauczycieli wedle norm przyjętych w rządowych szkołach średnich. Przyjmowanie nauczycieli ukwalifikowanych tylko do dwuklasowych szkół do nauczania w szkołach połączonych z Akademiami nie byłoby pożądanem, wszyscy nauczyciele Akademii bez względu na to, gdzie uczą, powinni mieć kwalifikacyę do szkół wyższych handlowych. W razie braku sił własnych uczą nauczyciele pomocniczy, jak się to w szkole wyższej handlowej w Krakowie obecnie praktykuje. Zbiory naukowe powinny być wspólne dla wszystkich szkół. Warunkiem przyjęcia uczniów do dwuklasowej męskiej szkoły, będzie ukończona 3. klasa gimnazyalna, realna lub wydziałowa. Przy dwuklasowych szkołach są gdzieindziej zwykle klasy przygotowawcze, dla uczniów będących w obowiązkowym roku szkolnym i z niższem wykształceniem, u nas wobec tylu szkół wydziałowych i średnich byłoby to zbytecznem, zwłaszcza, że zwiększyłoby koszta. Ważnem tak dla uczniów jak pracodawców jest postanowienie, że praktykanci handlowi, którzy ukończyli taką szkołę, są uwolnieni od nauki uzupełniającej i mogą cały czas praktyki poświęcić swemu zawodowi. Zaprowadzenie tego typu szkół w Galicyi skierowałoby niewątpliwie znaczną liczbę młodzieży po ukończeniu szkoły wydziałowej, do dwuklasowych szkół handlowych a pośrednio do zawodów praktycznych. Jak społeczeństwo nasze potrzebę szkół tych odczuwa najlepszym dowodem frekwencya w dwóch szkołach handlowych tego typu, fundacyi im. O. Gotthelfa w Samborze i prywatnej F. Weinberga w Stanisławowie, w obu z językiem wykładowym niemieckim. Podobna szkoła w Czerniowcach ma 70—80 uczniów we wschodniej Galicyi. Inne kraje koronne posiadają razem 59 szkół dwuklasowych handlowych, Galicya z polskim językiem wykładowym żadnej. W niektórych miastach prowincyonalnych mogłyby szkoły tego typu być założone na mocy §. 5. ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych, przy tychże szkołach.

O najniższej kategoryi szkół handlowych t. j. o kursach handlowych przy wieczornych szkołach przemysłowych uzupełniających trudno na razie coś stanowczego powiedzieć, może dalsze usiłowania Rady szkolnej krajowej w tym kierunku przedsięwzięte wykażą pomyślniejsze rezultaty, na razie zaliczyć je należy do eksperymentów naukowych.

Wreszcie w sprawozdaniu nie można przemilczeć, że brak sił nauczycielskich fachowych dla wyższych i niższych szkół handlowych z językiem wykładowym polskim zawsze jeszcze odczuwać się daje i dlatego sprawa kształcenia sił nauczycielskich, przy współudziale funduszów państwowych, jest sprawą dla naszego szkolnictwa handlowego pierwszorzędną

Na podstawie tych wywodów, Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół handlowych w r. 1904/5 oraz 1905/6 do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd, by przeprowadził bezzwłocznie rokowania z interesowanymi czynnikami w sprawie budowy nowego gmachu dla c. k. Akademii handlowej we Lwowie.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, by przeprowadził jak najrychlej upaństwowienie Wyższej szkoły handlowej w Krakowie.

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przy pertraktacyach z c. k. Rządem o upaństwowienie tego zakładu miał na uwadze konieczność należytego wyposażenia szkoły w sprzęty i zbiory naukowe. Potrzebne na ten cel ewentualne wydatki z funduszu krajowego należy uwzględnić w budżecie na r. 1908.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby przystąpił bezzwłocznie do założenia dwuklasowej szkoły handlowej przy c. k. Akademii handlowej we Lwowie, oraz jednej takiej szkoły w Krakowie przy Wyższej szkole handlowej.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w myśl §. 5. ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, założył dwuklasowe szkoły handlowe na razie przy dwu szkołach realnych.

6. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przy współudziale funduszów państwowych zajął się bezzwłocznie sprawą kształcenia sił nauczycielskich dla wyższych i niższych szkół handlowych.

7. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową przeprowadził z gminą m. Krakowa rokowania, co do przeniesienia kursów handlowych żeńskich ze szkoły św. Scholastyki do Wyższej szkoły handlowej w Krakowie, przyczem zabezpieczyć należy tym kursom potrzebne na ich utrzymanie fundusze, tudzież aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową i gminą m. Krakowa kursa te zorganizował.

Przewodniczący:
A. Lubomirski.

Sprawozdawca:
Federowicz.

LW. 1.944/1907. We Lwowie, dnia 8. marca 1907.

№ 223

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wniosku posła Abrahamowicza i towarzyszy o języku urzędowym władz autonomicznych.

Wysoki Sejmie!

Jedną ze spraw, które wymagają koniecznie uregulowania ustawodawczego, jest sprawa urzędowego języka władz autonomicznych.

Gdy rozglądniemy się w istniejących przepisach, musimy przyjść do przekonania, że tu są wielkie braki, które co rychlej usunąć należy, wychodząc z założenia, że dorywcza, przypadkowa lub dowolna zmiana języka urzędowego u władz autonomicznych musi jak najniekorzystniej oddziaływać na normalny tok spraw w tych władzach.

Dotąd ani statut krajowy, o ile odnosi się do Wydziału krajowego, ani ustawa o reprezentacyi powiatowej, ani ustawa gminna nie zawierają żadnych postanowień co do języka urzędowego władz autonomicznych tak wewnętrznego jak zewnętrznego. Jedyny wyjątek zachodzi co do miast Lwowa i Krakowa, których statuta (§. 32. ustawy z dnia 14. października 1870 Dz. u. kr. Nr. 79 co do Lwowa, a §. 16. ustawy z dnia 6. października 1901 Dz u. kr. Nr. 108 co do Krakowa) wyraźnie postanawiają: że językiem urzędowym gminy jest język polski.

Prócz tych postanowień ustawowych jedyne postanowienie o języku urzędowym zewnętrzym zawiera jeszcze art. I. ustawy z dnia 10. czerwca 1866 Dz. u. kr. Nr. 13. mianowicie: że ustawy krajowe, uchwały sejmowe, mające moc obowiązującą i rozporządzenia Wydziału krajowego winny być obwieszczane przez zamieszczenie tychże w dzienniku praw i rozporządzeń krajowych w języku polskim jako autentycznych, w ruskim niemniej w tłumaczeniu niemieckiem stosownie do potrzeby.

W tych warunkach wniosek posła Abrahamowicza i towarzyszy jest bardzo na czasie, zwłaszcza, że zakres działania władz autonomicznych się rozszerza i rozszerzać musi.

Wniosek ten szanuje zasadę, że każde ciało autonomiczne samo ustanawia język urzędowy, zmierza zarazem do tego, by zmiana języka urzędowego mogła przychodzić do skutku dopiero po dokładnej rozwadze, a nie dorywczo lub przypadkowo.

Ustawa projektowana nie zmienia też stanu obecnie istniejącego, lecz zawiera kautele co do wprowadzenia zmian na przyszłość.

Słusznie więc projekt w §. 1. i 6. powołuje przytoczone wyżej istniejące ustawy krajowe, a gdy władze autonomiczne muszą pozostawać w ciągłym kontakcie z władzami rządowemi, słusznie w §. 9. utwierdza w mocy rozporządzenie całego Ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 Dz. u. kr. Nr. 24, które na podstawie najwyższego postanowienia z dnia 4. czerwca 1869 normuje sprawę języka urzędowego c. k. Władz, Urzędów i Sądów w służbie wewnętrznej i w korespondencyi z innemi władzami.

Komisya administracyjna zatem wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ./. projekt ustawy o języku urzędowym władz autonomicznych.

Przewodniczący:
Abrahamowicz.

Sprawozdawca:
Laskowski.

Ustawa

z dnia . . . . . o języku urzędowym wład autonomicznych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Językiem urzędowym wewnętrznym Wydziału krajowego jest język polski.

Język, w którym uchwały Wydziału krajowego są obwieszczane, uregulowany jest ustawą krajową z 10. czerwca 1866 Nr. 13. Dz. u. kr.

Wydział krajowy w korespondencyi z Władzami rządowemi używa języka polskiego. Na podania stron i pisma Reprezentacyi powiatowych odpowiada Wydział krajowy w tym języku w kraju używanym, w którym podanie względnie pismo wniesiono.

§. 2.

Językiem urzędowym wewnętrznym Reprezentacyi powiatowej (Rady powiatowej i Wydziału powiatowego) i Reprezentacyi gminnej (Rady gminnej i Zwierzchności gminnej) jest ten język, którego Reprezentacya powiatowa względnie gminna jako swego języka urzędowego obecnie używa.

Zmiana tego języka nastąpić może na mocy uchwały Rady powiatowej, względnie gminnej, powziętej na posiedzeniu, w tym celu zwołanem i tylko w obecności trzech czwartych części członków, prostą większością obecnych.

Na posiedzeniach Reprezentacyi powiatowej i gminnej mogą członkowie zabierać głos w każdym języku używanym w powiecie względnie gminie.

§. 3.

Reprezentacya powiatowa i gminna obowiązane są przyjmować i załatwiać pisma i podania bez względu na to, czy zredagowane są w języku polskim, ruskim lub niemieckim.

§. 4.

Językiem urzędowym zewnętrznym, którego Reprezentacya powiatowa i gminna używać będzie w korespondencyi ze

stronami i innemi władzami autonomicznemi i z władzami rządowemi, i w którym na nadesłane jej podania i pisma będzie odpowiadać, jest ten język, względnie są te języki, których Reprezentacya powiatowa i gminna w tym względzie obecnie używa.

Zmiana tego języka, względnie tych języków, nastąpić może w sposób podany w §-ie 2.

§. 5.

Każda uchwała Rady powiatowej, względnie gminnej, która reguluje język urzędowy Reprezentacyi powiatowej, względnie gminnej, ma być obwieszczoną w powiecie, względnie w gminie, a nadto o ile idzie o gminę, przedłożoną Wydziałowi powiatowemu i Starostwu, o ile zaś idzie o Reprezentacyę powiatową, Wydziałowi krajowemu i Starostwu z dowodem, że przy powzięciu uchwały zachowano przepisy niniejszej ustawy.

Gdyby, czy to z urzędu, czy też wskutek wniesionych zażaleń stwierdzono, że tych przepisów nie zachowano, to Wydział powiatowy zniesie uchwałę Rady gminnej, a Wydział krajowy uchwałę Rady powiatowej.

Uprawnień służących w tym względzie Władzom rządowym na mocy przyznanego im ustawami prawa nadzoru nad Reprezentacyą gminną i powiatową, postanowienie powyższe nie narusza.

§ 6.

Postanowień obowiązujących o języku urzędowym miasta Lwowa i Krakowa zawartych w ustawach krajowych z d. 14. października 1870 dz. u. kr. Nr 79 i z dnia 6. października 1901 dz. u. kr. Nr. 108 ustawa niniejsza nie narusza.

§. 7.

Jako język, w którym przełożony obszaru dworskiego zarząd swój sprawuje i którego w korespondencyi z Władzami i stronami używa, oznacza posiadacz obszaru dworskiego: język polski, ruski lub niemiecki. Jeżeli obszar dworski należy do kilku współposiadaczy lub posiadaczy częściowych, to przełożony obszaru dworskiego używać będzie tego języka, za którym się oświadczy ta część współposiadaczy lub posiadaczy częściowych, na którą przypada więcej niż połowa rocznej kwoty podatków bezpośrednich opłacanych z obszaru dworskiego.

§. 8.

Wymienione w tej ustawie Władze autonomiczne oznaczają język, w którym zakłady im podległe załatwiać mają swoje czynności.

§. 9.

Rozporządzenie całego ministerstwa z dnia 5. czerwca 1869 dz. u. kr. Nr. 24 tyczące się języka urzędowego c. k. Władz, urzędów i sądów w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w służbie wewnętrznej i w korespondencyi z innemi Władzami, oraz powołane w tem

rozporządzeniu i na jego podstawie wydane przepisy o korespondencyi c. k. Władz, urzędów i sądów ze stronami, z Władzami nierządowemi, korporacyami i gminami, pozostają jak dotąd tak i nadal w mocy.

§. 10.

Ustawa niniejsza rozpoczyna obowiązywać z dniem jej ogłoszenia.

§. 11.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych w porozumieniu z innymi Ministrami, których to tyczy.

L. 24 097/07. We Lwowie, dnia 13. marca 1907.

Alex. 234

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanej posiadłości tabularnej Dołha Wojniłowska nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Ziemianka".

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z d. 9. lutego 1897 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu ażeby petycyę mazurskich kolonistów na obszarze dworskim w Dołhej wojniłowskiej powiat Kałusz o utworzenie samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą „Ziemianka" zbadał i na najbliższej sesyi stosowny wniosek przedstawił.

Rozporządzeniem z 22. sierpnia 1901 l 46.270, oznajmił Wydział krajowy wydziałowi powiatowemu, iż nie może przedłożyć w tej sprawie Wysokiemu Sejmowi przychylnego wniosku, ze względu na niedostateczną siłę podatkową osadników.

Na powyższą petycyę wpłynęła jednak głównie okoliczność, iż podług informacyi udzielonej przez wydział powiatowy rozparcelowane grunta rzeczonego obszaru dworskiego miały być już wcielone do związku gminy Dołha wojniłowska.

Wskutek jednak ponownej petycyi osadników przekazanej uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 4. lipca 1902 Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku, zarządził Wydział krajowy ponowne dochodzenie. Wykazało ono, jak to z przedłożonych obecnie relacyj wydziału powiatowego z 7. marca 1907 L. 1.229 uzupełnionych aktów wynika, iż pomieniona osada powstała około r. 1890 i że nie jest dotychczas wcielona do gminy, lecz istnieje jako obszar dworski o zwartem terytoryum, obejmującem około 1.130 morgów.

Pomienioną osadę zamieszkuje przeszło 80 rodzin mazurskich, liczących około 500 osób. Rządzi się ona już obecnie faktycznie jako samoistna gmina, układając rok rocznie preliminarze wspólnych wydatków administracyjnych, a wydatki te dla braku własnego wspólnego majątku pokrywane są w drodze repartycyi w stosunku do opłacanych podatków bezpośrednich.

Podług preliminarzy z lat 1904, 1905 i 1906 opłaty owe na potrzeby gminne wynosiły przeciętnie około 28 procent podatków bezpośrednich przypisanych w roku 1906 w kwocie 616 K 34 gr.

Nadto utrzymują koloniści własnym kosztem założoną przez nich w miejscu szkołę ludową, tudzież ponoszą wydatki połączone z utrzymaniem istniejącego w miejscu kościoła parafialnego.

Z gminą Dołhą wojniłowską nie łączą zatem kolonię żadne sprawy z wyjątkiem jedynie spraw odnoszących się do miejscowego zarządu drogowego.

Dlatego też wezwana do oświadczenia się w tej sprawie Rada gminna w Dołhej wojniłowskiej jeszcze uchwałą z 14. maja 1899 oświadczyła jednomyślnie, iż nie ma nic przeciw utworzeniu projektowanej nowej gminy administracyjnej, zastrzegła jednak, iż koloniści z tytułu patronatu przywiązanego do miejscowego obszaru dworskiego uiszczą $^1/_6$ część konkurencyi na budowę nowej gr. kat. cerkwi w Dołhej wojniłowskiej.

Co do powyższej pretensyi zauważa się, że podług zapatrywania c. k. Prokuratoryi skarbu wyrażonego w podobnej sprawie w piśmie z dnia 5. stycznia 1904, L. 70.598, skoro rozparcelowane grunta obszaru dworskiego przeszły na pojedynczych osadników i do księgi tabularnej dla mniejszej własności zostały przeniesione, to tem samem kwestya patronatu i obowiązków z tem prawem połączonych, stała się w tym wypadku bezprzedmiotową.

Również i ze względów publicznych nie zachodzą żadne przeszkody przeciw utworzeniu pomienionej nowej gminy.

Stwierdziły to miejscowe władze administracyjne i skarbowe a w szczególności c. k. Starostwo w Kałuszu pismem z 19. czerwca 1900 L. 3.989, c. k. naczelnictwo sądu powiatowego w Kałuszu pismem z 15. marca 1900 Pr. 118/1/00 i c. k. urząd podatkowy pismem z 11. marca 1900 L 386.

Nadto i c. k. Namiestnictwo we Lwowie pismem z 11. stycznia 1906 L. 1.684 oznajmiło, że ze względów publicznych nie ma przeszkód do utworzenia z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Dołhej wojniłowskiej odrębnej gminy administracyjnej pod nazwą „Ziemianka“.

Wreszcie i Rada powiatowa w Kałuszu uchwałą powziętą 26. stycznia 1905 wyraziła w tej sprawie przychylną opinię.

Wydział krajowy przeto wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony ·/. projekt ustawy. ·/.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
St. Badeni, *m. p.*

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, *m. p.*
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . . o utworzeniu z posiadłości pozostałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych Dołha Wojniłowska powiat Kałusz nowej gminy administracyjnej pod nazwą Ziemianka.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Posiadłości powstałe wskutek rozparcelowania majętności tabularnej Dołha Wojniłowska powiat Kałusz, a stanowiące zwarty w swych granicach i zaokrąglony obszar, tworzyć mają nową samoistną gminę administracyjną pod nawą Ziemianka.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ls. 1.491/07.

Ales. 235

Wniosek

p. Wursta i towarzyszy.

Zważywszy, że w powiecie kałuskim niema szkoły średniej,

zważywszy, że najbliższe szkoły średnie znajdują się w Stryju i Stanisławowie,

zważywszy, że powiaty sąsiednie jak doliniański, żydaczowski, rohatyński szkół średnich nie posiadają, przeto dostateczna frekwencya szkoły średniej w Kałuszu byłaby zapewnioną.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej założył szkołę średnią w Kałuszu“.

We Lwowie, dnia 27. lutego 1907.

Wnioskodawca:
Wurst w r.

Głąbiński, Michałowski, Rutowski, Bednarski, Tomaszewski, Wiśniewski, Jabłoński, Buynowski, Huza, Lipiński, Piętak, Gryziecki, Kleski, Loewenstein, Michalski.

La. 1.928/07.

Podpisani przedstawiają do uchwały Wysokiego Sejmu

Nr. 236

Wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy zmieniającej postanowienia art. IV., V., VI. i VII. ustawy o Radzie szkolnej krajowej z dnia 15. lutego 1905. Nr. 39. Dz. u. kr.

USTAWA

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia art. IV., V., VI. i VII. ustawy o Radzie szkolnej krajowej z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39. Dz. u. kr.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia art. IV., V., VI. i VII. ustawy o Radzie szkolnej krajowej z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39. Dz. u. kr. opiewać mają, jak następuje:

art. IV.

Rada szkolna krajowa składa się:

1. z przewodniczącego, którym jest Namiestnik kraju, albo Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, albo gdy ten funkcyi swojej pełnić nie może, zastępca wyznaczony przez Namiestnika;
2. z referentów spraw szkolnych administracyjnych i ekonomicznych;
3. z inspektorow szkolnych krajowych;
4. z trzech delegatów Wydziału krajowego, z których jeden musi być Rusinem, a którzy posiadać mają bierne prawo wyboru do Sejmu krajowego;

5. z trzech duchownych religii katolickiej a mianowicie jednego obrządku łacińskiego, drugiego obrządku greckiego, trzeciego obrządku ormiańskiego, z jednego duchownego wyznania ewangielickiego i jednego reprezentanta wyznania izraelickiego;

6. z ośmiu zawodowych znawców szkolnictwa, z których trzech ma być powołanych z grona nauczycieli szkół wyższych, jeden z grona nauczycieli szkół gimnazyalnych, jeden z grona nauczycieli szkół realnych, jeden ze szkół ludowych, jeden z seminaryów nauczycielskich, jeden ze szkół handlowych lub szkół przemysłowych;

7. czterech delegatów miast, z których dwóch wybiera Rada miasta Lwowa, dwóch Rada miasta Krakowa.

Delegaci ci posiadać mają bierne prawo wyboru do Rady gminnej.

Przed objęciem czynności mają członkowie Rady szkolnej krajowej złożyć w ręce jej przewodniczącego ślubowanie w miejsce przysięgi na wierność i posłuszeństwo cesarzowi, na zachowanie ustaw zasadniczych i wszystkich innych ustaw, na sumienne spełnianie obowiązków i na zachowanie tajemnicy urzędowej obrad.

art. V.

Członków Rady szkolnej krajowej, wymienionych w artykule IV. pod l. 5., mianuje cesarz, na wniosek ministra wyznań i oświecenia, oparty na propozycyi namiestnika. W sprawie wniosku o nominacyę duchownych wyznania katolickiego i ewangelickiego, namiestnik porozumie się z Ordynaryatami metropolitalnymi i z krajową władzą zwierzchniczą wyznania ewangelickiego.

Członków Rady szkolnej krajowej wymienionych w artykule czwartym pod liczbą 6 wybierają po jednym senaty uniwersytetów lwowskiego i krakowskiego, grono profesorów szkoły politechnicznej lwowskiej, delegaci gron profesorów szkół gimnazyalnych i szkół realnych tudzież seminaryów nauczycielskich, szkół handlowych wraz z przemysłowemi.

Znawcę zawodowego ze szkół ludowych wyznacza Wydział krajowy z grona nauczycieli ludowych w kraju.

Członkowie Rady wymienieni w artykule IV. pod l. 4, 5, 6, 7, urzędują przez lat trzy, poczem ponownie mogą być wybrani względnie mianowani.

Członkom wymienionym pod l. 4 — 7 przyzna Sejm odpowiednie wynagrodzenie z funduszów krajowych.

Art. VI.

Rada szkolna krajowa na posiedzeniach pełnych i na posiedzeniach sekcyi załatwia kolegialnie sprawy, w których ma powziąć decyzyę, albo zdanie swoje i wnioski przedłożyć Ministerstwu Wyznań i Oświecenia. Sekcyi, które w zakresie swego działania samoistnie stanowią, jest trzy: pierwsza dla spraw szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich, druga dla spraw szkół średnich, trzecia dla spraw szkół handlowych i przemysłowych. Rozdział czynności pomiędzy posiedzenia pełne sekcyjne określa regulamin wewnętrzny Rady szkolnej krajowej, zachowując przytem zasadę, że sprawy ogólnej natury zastrzeżone być mają pełnej Radzie, ale te przygotowane przez obrady i wnioski właściwych sekcyi.

Wszelkie nominacye nauczycieli tudzież wnioski w sprawie nominacyi muszą być uchwalone na posiedzeniach pełnych.

art. VII.

Na posiedzeniach pełnych mają głos stanowczy wszyscy członkowie Rady wymienieni w artykule IV. pod l. 4—7, zaś z członków wymienionych pod l. 2 i 3. tylko ośmiu a to prócz członka, który o przedmiocie obrad referuje i inspektora szkolnego krajowego, do którego zakresu agend przedmiot obrad bezpośrednio należy, z reszty obecnych starsi służbą w tej samej randze.

Na posiedzeniach sekcyjnych mają głos stanowczy wszyscy członkowie Rady, wymienieni pod l. 4. 7 art. IV., wchodzący w skład danej sekcyi, z członków zaś wymienionych pod l. 2 i 3. tylko czterech, a to oprócz członka, który o przedmiocie obrad referuje i inspektora szkolnego krajowego, do którego zakresu agend przedmiot obrad bezpośrednio należy, z reszty obecnych starsi służbą w tej samej randze.

Tak na posiedzeniach pełnych jak sekcyjnych nie może być ilość głosujących członków Rady szkolnej krajowej z pośród wymienionych w art. IV. l. 1—3 wyższą, niż członków z pośród wymienionyhh w art. VI. i VII.

W skład każdej sekcyi wchodzą referenci spraw szkolnych administracyjnych i ekonomicznych i inspektorowie szkolni krajowi, załatwiający sprawy należące do danej sekcyi, z innych zaś członków ci, których Rada szkolna krajowa do danej sekcyi przeznaczyła. Delegaci Wydziału krajowego wejść mają po jednym, znawcy szkolnictwa po dwóch do każdej sekcyi. Każdy członek rady może głosować tylko w jednej sekcyi. Wyjątek pod tym względem zachodzi tylko co do referentów administracyjnych i inspektorów szkolnych krajowych, o ile oni załatwiają sprawy dwóch sekcyi. Jeżeli jednak przedmiotem obrad sekcyi jest sprawa dotycząca nauki religii, ćwiczeń religijnych lub nauczycieli religii, to reprezentant wyznania i obrządku, do którego dana sprawa się odnosi, chociażby nie był członkiem sekcyi, ma prawo do uczestniczenia w posiedzeniach i głosowania nad sprawą.

Rada szkolna krajowa może powałać do poszczególnych spraw znawców zawodowych, którzy obecni będą na posiedzeniu z głosem doradczym; na posiedzeniu sekcyi III. będzie ich zaś w liczbie trzech, również z głosem doradczym powoływać stale.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia i Ministrowi spraw wewnętrznych.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Wnioskodawca:

Głąbiński *w. r.*

Gryziecki, Rayski, Maryewski, Tarnawski, Merunowicz, Michalski, Buynowski, Michałowski, Sala, Schätzel, Loewenstein, Maiss, Lipiński, Bednarski, Jabłoński, Żardecki, Tomaszewski, Sala, Wiśniewski.

Ls. 2.005/07.

Aleg. 237

Wniosek.

Z uwagi na to, że

a) ubezpieczenie ludności robotniczej na wypadek starości i niezdolności do pracy ma szczególnie doniosłe znaczenie w naszym kraju, nie mającym wielkich przedsiębiorstw fabrycznych i urządzonych dla robotników zakładów asekuracyjnych; że

b) sprawa ubezpieczenia robotników ściśle się wiąże z organizacyą racyonalnej opieki nad ubogimi i z ulgą dla finansów krajowych i gminnych;

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przyspieszył pracę nad przygotowaniem projektu ubezpieczenia robotników na wypadek starości i niezdolności do pracy i projekt taki za przyczynieniem się c. k. Skarbu Państwa do kosztów ubezpieczenia na najbliższej sesyi parlamentu przedłożył.

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Wnioskodawca:
Głąbiński *w. r.*

Tomaszewski, Rayski, Buynowski, Schätzel, Gryziecki, Maryewski, Kleski, Merunowicz, Tarnawski, Bednarski, Sala, Wurst, Jabłoński, Michałowski, Lipiński.

Ls. 2.073/07.

Aleg. 238

Wniosek.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zbadał rentowność i użyteczność budowy kolei łączącej Brody na Załośce z Tarnopolem i zdał sprawę na następnem zebraniu Sejmowem.

We Lwowie, dnia 12. marca 1907.

Wnioskodawca:
Vivien *w. r.*

Baworowski, Korytowski, Piniński, Garapich, Jan Urbański, Gołuchowski, Schnell, Sala, Paygert, T. Cieński, Kolischer, Skałkowski, Cielecki, Torosiewicz.

Ls. 1.925/07.

Ale. 239

Wniosek.

Według ustawy krajowej z dnia 2. stycznia 1894 Nr. 16. Dz. ust. i rozp. kraj. dozwolone jest wcielenie realności nietabularnych, lub części takich realności, do kompleksu dóbr tabularnych, jeżeli równocześnie lub przedtem wydzielono z tabularnego majątku przestrzeń, której wartość podatkowa równa się wartości gruntu wcielić się mającego, albo też, jeżeli różnica wartości jest nieznaczną.

Przed załatwieniem takiej sprawy sąd właściwy zażądać ma opinii c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

Celem tej ustawy jest ułatwienie komasacyi w drodze zamiany gruntów rustykalnych za dominikalne, bez naruszenia siły podatkowej gminy.

Ponieważ postępowanie przy załatwianiu takich spraw doznaje często zwłoki, skutkiem czego zastosowanie tej ustawy nie jest tak rozpowszechnione, jak to w interesie popierania komasacyi i arondacyi byłoby pożądanem, przeto podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wziął pod rozwagę potrzebę wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy z 2. stycznia 1894 Nr. 16. Dz. pr. kraj., w porozumieniu z Wydziałem krajowym, celem przyspieszenia postępowania przy wcielaniu parcel rustykalnych do kompleksu tabularnego, z równoczesnem lub poprzedzającem wydzieleniem z tegoż kompleksu gruntów równej wartości.

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Wnioskodawca:
Skałkowski *w. r.*

Bal, Miecz. Urbański, Laskowski, Wł. Czaykowski, Garapich, Męciński, Białoskórski, Niezabitowski, Sznell, A. Theodorowicz, Stadnicki, Pilat, Jan Urbański, Rozwadowski, Starzyński.

Ls. 1.926/07.

Aleg. 240

Wniosek.

Postępowanie przy parcelacyi, unormowane ustawą państwową z 6. lutego 1869. N. 18. Dz. pr. p., wymaga albo wyraźnego zezwolenia osób, mających na majętności parcelowanej prawa rzeczowe, albo też wezwania interesentów do oświadczenia się.

W myśl §. 1. tej ustawy wydzielenie nastąpić może bez przyzwolenia wierzycieli hipotecznych, jeżeli ich prawa do stanu biernego nowo utworzonej realności przeniesione zostają; jest jednak wyraźnie przepisane zawiadomienie wszystkich interesentów o takiem wydzieleniu.

Wbrew tym przepisom rozpowszechniła się w kraju naszym w ostatnich latach praktyka sądowa nie zawiadamiania wierzycieli o dokonanych parcelacyach.

Ponieważ taka praktyka jest oczywiście nielegalna, a przynosi uszczerbek prawom wierzycieli hipotecznych,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby zarządził co należy celem ścisłego przestrzegania przepisów ustawy z dnia 6. lutego 1869. N. 18. Dz. pr. p. o zawiadamianiu wierzycieli hipotecznych o wszelkich wydzieleniach parcel, należących do majętności hipotecznie obciążonych.

We Lwowie, dnia 7. marca 1907

Wnioskodawca:
Skałkowski *w. r.*

Stadnicki, Wł. Czaykowski, Laskowski, Miecz. Urbański, Jan Urbański, Garapich, Białoskórski, Schnell, A. Teodorowicz, Niezabitowski, Męciński, Pilat, Bal, Rozwadowski, Starzyński.

Ls. 1.987/1907. We Lwowie dnia 9. marca 1907.

Ale. 241

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej w porozumieniu z Komisyą budżetową o sprawozdaniu Wydziału krajowego i o wniosku posłów Skołyszewskiego, Pastora i tow w przedmiocie podwyższenia płac nauczycielstwa szkół ludowych.

Wysoki Sejmie!

Przystępując do reformy ustawy o płacach nauczycielstwa w szkołach ludowych, zwróciła się przedewszystkiem Komisya szkolna do Komisyi budżetowej z zapytaniem, w jakich granicach finansowych regulacya ta może być przeprowadzoną. W odpowiedzi otrzymała Komisya szkolna uchwałę, wedle której „Komisya budżetowa uznaje podwyższenie płac nauczycielskich za potrzebne, a uwzględniając faktyczny stan finansów kraju, oświadcza się za uznaniem odnośnego przedłożenia Wydziału krajowego za podstawę i granicę tej regulacyi płac, godząc się przytem na rychlejszy termin (od 1. lipca) wejścia w życie tej ustawy".

I. Jak alegat I. wykazuje, nadwyżka wydatków w budżecie szkolnym i emerytalnym w roku 1907 (całym), w razie przyjęcia projektu Wydziału krajowego o podwyższeniu płac nauczycieli szkół ludowych, wynosiłaby 3,367.690 K. Granice, zakreślone w ten sposób Komisyi szkolnej, zostały następnemi uchwałami Komisyi budżetowej, powziętemi wskutek uchwał Komisyi szkolnej, rozszerzone do kwoty **3,489.951 K**, tak, że ostatecznie Komisya szkolna poszła przy regulacyi płac nauczycielstwa ludowego o kwotę **122.261 K** ponad pierwotną propozycyę Wydziału krajowego.

Mając w ten sposób oznaczone granice regulacyi płac, nie mogła Komisya szkolna wziąć za podstawę swych obrad ani wniosków posła Skołyszewskiego, Pastora i tow., ani też znanych projektów o regulacyi płac nauczycieli ludowych wedle trzech najniższych klasrangi

II. urzędników. Jak alegat II. wykazuje, wynosiłyby pobory nauczycieli wedle projektu posłów Skołyszewskiego, Pastora i tow. 19,139.180 K, wedle projektu trzech rang w jednej odmianie 24,078.000 K, w drugiej zaś odmianie 21,780.420 K. Gdy wedle dotychczasowego stanu odnośne wydatki wynoszą 14,015.968 K, przeto w razie przyjęcia wniosku posłów Skołyszewskiego, Pastora i tow. nadwyżka wynosiłaby **5,123.212 K**, w razie zaś przyjęcia projektu trzech rang w pierwszej odmianie **10,062.032 K**, w drugiej zaś odmianie **7,764,452 K.** Oznaczałoby to w pierwszym przypadku podniesienia dodatków (przyjmując wydatność jednego halerza na 248.000 K), o **20·65**%, w drugim o **40·57**%, w trzecim wreszcie o **31·30**% ponad dotychczasowy stan, przyczem nadmienić należy, że powyższe obliczenie nie obejmuje wszystkich konsekwencyi, jakie pociąga za sobą podwyższenie płac, że przeto wydatki wzrosłyby o jeszcze wyższą kwotę.

Mając rozwiązać problem podwyższenia płac nauczycielstwa ludowego w granicach, zakreślonych jej przez Komisyę budżetową, przyjęła Komisya szkolna za podstawę swych obrad projekt Wydziału krajowego i wprowadziła do niego następujące zmiany:

1. Komisya szkolna przyznaje równe płace nauczycielom stałym i nauczycielkom, a dla uniknięcia zbyt wielkiego przekroczenia nadwyżki, wyznacza

płacę w klasach I., II. i III. o 100 K niższą, niż ją przyznaje nauczycielom projekt Wydziału krajowego.

2. Natomiast Komisya szkolna podnosi znacznie dodatki na mieszkania nauczycieli, a przyznaje niższe od tych dodatki na mieszkanie nauczycielkom, a to ze względu na mniejsze ich w tym kierunku, jako niezamężnych, potrzeby. Zestawienie tak wyznaczonych płac i dodatków na mieszkanie wykazuje, że uchwały Komisyi szkolnej nie pociągają za sobą ani ogólnego ani indywidualnego obniżenia regulacyi płac, w porównaniu z projektem Wydziału krajowego.

3. W klasie IV. płac Komisya szkolna utrzymuje w zupełności płace projektowane przez Wydział krajowy, równa nauczycielki z temi płacami nauczycieli, a utrzymuje różnicę w dodatku na mieszkanie. Komisya szkolna kierowała się tutaj pragnieniem utrzymania nauczycieli na wsi.

4. Dodatki na mieszkanie nie zależą w projekcie Komisyi szkolnej od stopnia płacy, lecz są jednakie w każdej gminie. Wyjątkowe uwzględnienie przyznała Komisya szkolna nauczycielom w gminach podmiejskich, ze względu na wpływ, jaki na stosunki okonomiczne w nich wywiera sąsiedztwo większego miasta. Wyliczenie tych gmin podmiejskich taxative uważała Komisya szkolna za niewłaściwe w ustawie i pozostawiła w tym kierunku Radzie szkolnej krajowej władzę oznaczenia ich w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

5. Komisya podnosi znacznie dodatki za kierownictwo, a wysokość ich czyni zależną nie od miejscowości, w której jest szkoła, lecz tylko od kategoryi szkoły.

6. Komisya szkolna przyznaje równe wynagrodzenie nauczycielom i nauczycielkom tymczasowym, a dla uniknięcia zbyt wielkiego przekroczenia nadwyżki wyznacza wszystkim 10% dodatek na mieszkanie, gdy Wydział krajowy w miastach, miasteczkach i w gminach III. klasy płac przyznał im 15%.

7. Za udzielanie nauki religii Komisya szkolna podwaja wynagrodzenie dotychczasowe nauczycielom świeckim. Komisya szkolna powodowała się przy tem postanowieniu pragnieniem zachęcenia nauczycieli w tym kierunku.

8. W związku z postanowieniami art. 13 o dodatkach pięcioletnich, proponuje Komisya szkolna możliwość uchylenia skutków nagany dyscyplinarnej i uznania nieskuteczności służby przy przyznaniu dodatku pięcioletniego. Projektowana przez Komisyę szkolną zmiana art. 26 czyni zadość objawionym w Sejmie życzeniom złagodzenia skutków materyalnych powyższych orzeczeń wobec nauczycieli, zasługujących na to późniejszem swem zachowaniem.

9. Wreszcie proponuje Komisya rezolucye, tyczące się nauczycieli religii. W pierwszej rezolucyi rozumieć należy, że katechetom, zajmującym tymczasowo systemizowane posady, przyznane być mają pełne pobory, w jakiejkolwiek ma to miejsce szkole ludowej, czy wydziałowej, czy czteroklasowej. Druga rezolucya nie przesądza reformy w żadnym kierunku, a tylko dąży do uzyskania potrzebnego materyału.

Obraz przeprowadzonej w myśl tych zasad regulacyi płac przedstawionym
Aleg. III. jest we wykazach, dołączonych w alegacie III., a mianowicie: we wykazie wzrostu wydatków w razie przyjęcia uchwał komisyi, we wykazie płac i dodatków nauczycieli, we wykazie płac i dodatków nauczycieli religii, a wreszcie w zestawieniu płac i dodatków nauczycieli według stanu obecnego, projektu Wydziału krajowego i według uchwał komisyi.

Na tej podstawie Komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Załączony ⁄. projekt ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia ustawy z d. 11. czerwca 1905 l. 73 d. u. kr.

II. Wzywa się c. k. Radę szkolną krajową, ażeby na podstawie ostatniego ustępu art. 11. ustawy tymczasowym nauczycielom religii, którzy posiadają studya uniwersyteckie, a nie są zajęci w duszpasterstwie, przyznawała wynagrodzenie równające się płacy nauczyciela stałego, którgo miejsce zastępują, wraz z 10% dodatkiem na mieszkanie.

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał możliwość zmiany ustawy krajowej z dnia 1. grudnia 1889 Nr. 71 dz. u. kr. o wynagrodzeniu za nauczanie religii w następujących kierunkach

a) co do wynagradzania nauczycieli religii za godziny nadobowiązkowe (§. 1. ustawy);

b) co do przyznawania duszpasterzom wynagrodzenia za naukę religii przekraczającą 7 godzin tygodniowo (§. 5.);

c) co do podwyższenia wynagrodzenia za tę naukę (§. 6.);

d) co do lepszego uregulowania wynagrodzenia kosztów podróży i podwód (§. 8.) i wynik tego badania oraz wnioski swoje za ścisłem wykazaniem efektu finansowego Sejmowi na najbliższej sesyi przedłożył.

Tem samem uznaje się za załatwione: wniosek posła Tomaszewskiego o przeniesienie nauczycieli gmin podmiejskich do drugiej klasy płac tudzież petycye l. 265, 266, 271, 363, 366, 491, 502, 629, 692, 693, 722, 854, 863, 864, 868, 962, 1000, 1001, 1012, 1016, 1080, 1155, 1177, 1254, 1396, 1400, 1426, 1430, 1535, 1536, 1554, 1578, 1580, 1676, 1708, 1762, 1763, 1764, 1772, 1778, 1779,i 1780.

Przewodniczący: *Czartoryski.*

Sprawozdawca: ***Władysław Leopold Jaworski.***

Ustawa

z dnia . . . . . zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z dnia 11. czerwca 1905 Nr. 73. Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

§. 1.

Artykuły 11., 13., 14., 16., 18., 26. i 63. ustawy krajowej z dnia 11. czerwca 1905 Nr. 73. Dz. u. kr. o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych znosi się w ich dotychczasowem brzmieniu, a mają brzmieć, jak następuje:

Art. 11.

A) Roczne płace nauczycieli szkół ludowych publicznych dzielą się na następujące klasy:

a) w szkołach pospolitych:

I klasa w miastach rządzących się własnym statutem, dla połowy posad w każdem mieście 2.300 K, a dla drugiej połowy posad 2.100 K;

II. klasa w miastach zorganizowanych na podstawie ustawy krajowej z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kr. dla $^1/_4$ części ogółu posad 2.100 K, dla $^1/_4$ części posad 1.900 K, dla $^2/_4$ części posad 1.700 K;

III. klasa w gminach zorganizowanych na podstawie ustawy krajowej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. Dz. u. kr. dla $^1/_4$ części ogółu posad 1.700 K, dla $^1/_4$ części posad 1.500 K, dla $^2/_4$ części posad 1.300 K;

IV. klasa w reszcie gmin dla $^1/_4$ części posad w każdym powiecie 1.400 K, dla $^1/_4$ części posad 1.200 K, dla $^2/_4$ części posad 1.000 K;

b) w szkołach wydziałowych osobnych i w klasach wydziałowych połączonych z pospolitemi:

I. klasa w miastach rządzących się własnym statutem dla połowy posad w każdem mieście 2.500 K, dla drugiej połowy 2.300 K;

II. klasa w innych miastach dla połowy ogółu posad 2.300 K, dla drugiej połowy 2.100 K.

B) Wynagrodzenie nauczyciela tymczasowo ustanowionego oznacza Rada szkolna krajowa, nie może ono jednak:

a) dla nauczyciela, który złożył egzamina dojrzałości i kwalifikacyjny wynosić mniej, niż 900 K;

b) dla nauczyciela, który złożył egzamin dojrzałości oraz dla nauczyciela, który złożył egzamin kwalifikacyjny za dyspensą od egzaminu dojrzałości, wynosić mniej, niż 700 K;

c) dla nauczyciela pomocniczego bez kwalifikacyi wynosić mniej, niż 500 K.

Wynagrodzenie nauczyciela tymczasowego nie może zaś przewyższać poborów nauczyciela stałego, którego miejsce nauczyciel tymczasowy zastępuje.

Art. 13

Oprócz płacy przyznaje Rada szkolna krajowa nauczycielom stałym na przedstawienie Rady szkolnej okręgowej z funduszu szkolnego krajowego dodatek pięcioletni za każde pięć lat nienagannej i skutecznej służby, licząc od dnia stałej nominacyi przy publicznych szkołach ludowych

Rok lub lata służby nieskutecznej lub nagannej nie będą wliczane do lat uprawniających do przyznania dodatku pięcioletniego. Lata służby w ten sposób potrącić się mające oznaczone być mają w każdym przypadku przy służbie nagannej orzeczeniem Rady szkolnej krajowej, skazującem nauczyciela na karę dyscyplinarną, a przy nieskuteczności służby, orzeczeniem Rady szkolnej okręgowej, opierającem się na wizytacyi szkoły co najmniej dwukrotnej w ciągu jednego roku i stwierdzającem, że nieskuteczność służby nastąpiła z winy nauczyciela.

Dodatek pięcioletni przyznany być może najwięcej sześć razy i wynosi za pierwsze dwa pięciolecia (po 5 i 10 roku służby) po 100 K, za następne dwa pięciolecia (po 15 i 20 r. służby) po 150 K, za ostatnie dwa pięciolecia (po 25 i 30 r. służby) po 200 K.

Dodatki pięcioletnie zapadłe przed wejściem w życie niniejszej ustawy mają być utrzymane według postanowień ustaw wówczas obowiązujących, jednak podwyższone stosownie do postanowień niniejszej ustawy.

W razie nadania posady w szkołach galicyjskich nauczycielowi, zajmującemu posadę w innem królestwie lub kraju koronnym, w Radzie państwa reprezentowanym, należy mu policzyć stosownie do powyższych postanowień, lata służby stałej spędzonej na poprzednich posadach, do wymiaru dodatków pięcioletnich, o ile w owym kraju bywa przestrzeganą pod tym względem zasada wzajemności.

Art. 14.

Za kierownictwo pobiera dyrektor szkoły wydziałowej samoistnej lub połączonej z pospolitą dodatek do płacy w kwocie 500 K, nauczyciel kierujący szkołą ludową pospolitą 5 i 6 klasową takiż dodatek w kwocie 400 K, nauczyciel kierujący szkołą 3 i 4 klasową w kwocie 300 K, nauczyciel kierujący szkołą 2 klasową 100 K rocznie, przyczem liczone będą tylko klasy etatowe.

Dodatek ten ma być uważany przy wymiarze emerytury tylko stałych dyrektorów, a względnie stałych nauczycieli kierujących, za część ich płacy.

Zastępcy dyrektora lub nauczyciela kierującego należy się remuneracya w wysokości dodatku za kierownictwo, przywiązanego do tej posady, jeżeli zastępstwo trwa dłużej niż trzy miesiące.

Art. 16.

Każdemu stałemu dyrektorowi, stałemu kierownikowi szkoły, tudzież nauczycielowi szkoły jednoklasowej należy się stosowne wolne mieszkanie, ile możności w budynku szkolnym.

W braku takiego mieszkania należy się im z funduszu szkolnego miejscowego wynagrodzenie, którego wysokość oznaczy Rada szkolna okręgowa w każdym poszczególnym przypadku, porozumiawszy się ze stronami obowiązanemi do dostarczenia mieszkania nauczycielowi.

Wszyscy inni nauczyciele stali pobierają dodatek na mieszkanie wynoszący:

a) przy pierwszej klasie płac 500 K dla nauczycieli, 300 K dla nauczycielek, tak w szkołach wydziałowych, jakoteż w pospolitych;

b) przy drugiej klasie płac 400 K dla nauczycieli, 250 K dla nauczycielek, tak w szkołach wydziałowych, jakoteż w pospolitych;

c) przy trzeciej klasie płac 300 K dla nauczycieli, 200 K dla nauczycielek;

d) przy czwartej klasie płac 200 K dla nauczycieli, 100 K dla nauczycielek.

Jeżeli jednak zabudowania gminy, graniczącej z miastem zaliczonem do I. i II. klasy płac nauczycielskich, stanowią dalszy bezpośredni ciąg zabudowań miejskich, to nauczycielom takiej gminy przyznany będzie wyższy dodatek na mieszkanie, a mianowicie:

a) w gminach graniczących ze Lwowem i Krakowem 400 K nauczycielowi, 250 K nauczycielce;

b) w gminach graniczących z miastem zorganizowanem na podstawie ustawy krajowej z d. 13. marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr. 300 K nauczycielowi, a 200 K nauczycielce.

Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu Wydziału krajowego oznaczy gminy, które podpadają pod to określenie.

Czy tymczasowemu dyrektorowi lub kierownikowi szkoły ma być przyznane mieszkanie, czy też wynagrodzenie za mieszkanie i w jakiej wysokości, orzeka Rada szkolna okręgowa w każdym poszczególnym wypadku, porozumiawszy się ze stronami obowiązanemi do dostarczenia mieszkania nauczycielowi.

Wszyscy inni nauczyciele tymczasowi, o ile nie mają wolnego mieszkania w budynku szkolnym, pobierają dodatek na mieszkanie, wynoszący 10% ich wynagrodzenia.

Art. 18.

Nauczyciel pobiera pół procent płacy miesięcznej za każdą godzinę nauki, udzielanej ponad obowiązkowe trzydzieści godzin tygodniowo z polecenia Rady szkolnej okręgowej, jeżeli nauka udzielana ponad obowiązek trwa najmniej przez jeden miesiąc.

Za każdą godzinę nauki religii, udzielaną w myśl §. 5. ustawy państwowej z d. 14. maja 1869 Nr. 62 dz. u. p. z polecenia Rady szkolnej okręgowej ponad obowiązkowe trzydzieści godzin, pobiera nauczyciel świecki jeden procent płacy miesięcznej, za udzielanie nauki religii w obrębie owych trzydziestu godzin połowę tegoż wynagrodzenia, jeżeli nauka trwa najmniej przez jeden miesiąc.

Art. 26.

Po upływie trzech lat dobrego zachowania się każda z kar wymienionych w artykule 24. pod lit. a), b), c), traci swoje znaczenie przy posuwaniu nauczycieli na wyższy stopień płacy.

Jeżeli nauczyciel po otrzymaniu kary nagany dyscyplinarnej lub uznania nieskuteczności służby, przez trzy lata zachował się pod każdym względem wzorowo, może Rada szkolna krajowa policzyć mu do przyznania najbliższego dodatku pięcioletniego rok lub lata służby, które w myśl art. 13. miały być potrącone.

Dodatek pięcioletni w ten sposób przyznany, może być jednak wypłacany tylko za czas od chwili przyznania.

Art. 63.

Postanowienia tej ustawy, w których mowa jest o nauczycielu, odnoszą się także do nauczycielek, z wyjątkiem art. 9. ustęp a) i b), art. 16. ustęp czwarty, oraz art. 36., 43—49., 52., 54. i 55.

§. 2.

Ustawa niniejsza rozpoczyna obowiązywać z dniem 1. lipca 1907 r.

§. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu ministrowi wyznań i oświaty.

Alegat I.

Obliczenie

nadwyżki wydatków w budżecie szkolnym i emerytalnym w r. 1907 w razie przyjęcia projektu Wydziału krajowego o podwyższeniu płac nauczycieli szkół ludowych.

Obliczenie dołączone jako alegat I. do sprawozdania Wydziału krajowego o podwyższeniu płac nauczycieli szkół ludowych o tyle nie przedstawia dokładnego obrazu nadwyżki w wydatkach, którą projekt w tem sprawozdaniu zawarty za sobą pociąga, że 1. jest oparte na datach statystycznych budżetu z roku 1906, a nie 1907, — 2. nie obejmuje podwyższenia w poborach nauczycieli religii, 3. nie uwzględnia, jak w niem wyraźnie zaznaczono, dalszych podwyższeń wydatków będących naturalnem następstwem podwyższenia płac zasadniczych: na koszta przesiedlenia, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe, pensye emerytalne, wdowie i sieroce, i zastępstwa nauczycieli, — 4. w IV. klasie płac zbyt wielką ilość, bo połowę ogółu posad przyjmuje jako zajęte przez siły żeńskie a przyjmując dla nich zmniejszone o 10% pobory, przedstawia wydatek dla tej kategoryi poborów zbyt nisko.

Okoliczności podane pod 1., 2., i 3. nie potrzebują wyjaśnienia.

Co do 4., należy zaznaczyć, że w klasach płac I. II. i III. można przyjąć za podstawę obliczenia równą ilość nauczycieli i nauczycielek, że to się jednak nie da zastosować w klasie IV. płac. Tu bowiem wypada od ogólnej ilości posad 5.979 (po wliczeniu 43 posad nauczycieli dopełniających kursów rolniczych) odliczyć na rzecz mężczyzn przedewszystkiem te, które na mocy ustawy (Art. 6. ustawy z 23. maja 1895 Nr. 57. dz. u. kr.) są zastrzeżone dla mężczyzn, a więc posady 1.140 kierowników szkół więcejklasowych, 2.924 nauczycieli szkół 1-klasowych, jak niemniej wspomnianych 43 nauczycieli kursów rolniczych. Po odjęciu wypadającej stąd cyfry 4.107 od podanej ogólnej ilości posad 5.979, należy dopiero pozostałą ilość 1.872 jako dostępną zarówno nauczycielom i nauczycielkom podzielić podług płci, względnie przyznać w obliczeniu w jednej połowie pełne pobory, w drugiej 90%.

Wynikają stąd znaczne zmiany w kierunku większego obciążenia funduszu szkolnego krajowego w poszczególnych rubrykach w porównaniu z cyframi przedstawiającemi nadwyżki wydatków na podstawie obliczenia Wydziału krajowego.

Poz. 1. Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych.

Ogólna kwota wydatku obliczona na tej podstawie według dołączonego wykazu A) wynosi 10,873.075 K, a po potrąceniu 6% tytułem intercalare . . . 10,220.691 K
to jest więcej o . . . . . 2,160.691 „
od kwoty . . . . . 8,060.000 „
preliminowanej w tej pozycyi w budżecie na rok 1907.

Poz. 2. Na wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych.

Podwyższenie tej pozycyi przyjęte w sprawozdaniu Wydziału krajowego w kwocie 613.757 K — (386.600 na samo wynagrodzenie, 227.157 K w dodatkach na mieszkanie) jest oczywiście niewystarczające ze względu na znaczny przyrost klas nadetatowych od roku 1906. Należy tę kwotę odpowiednio do tego przybytku podnieść o 51.433 K tak, że w porównaniu z preliminowaną w tej pozycyi kwotą 2,352.600 K
okaże się wydatek . . . . . 3,017.720 „
przedstawiający nadwyżkę . . . . . 665.190 „

Poz. 3. Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii.

W tej pozycyi musi również nastąpić znaczne podwyższenie. W razie regulacyi poborów nauczycielskich podług projektu Wydziału krajowego będą z nich bowiem korzystali i nauczyciele religii, którzy w myśl §. 4. ustawy z 22. czerwca 1899, Nr. 81 dz. u. kr. otrzymają te same pobory co inni nauczyciele szkoły, dla której są mianowani, z tą jedynie różnicą, że nauczyciele religii osobno ustanowieni (stali) nie mogą mieć płacy niższej jak 1.200 K, jeżeli posiadają wykształcenie uniwersyteckie i kwalifikacyę do nauczania religii w szkołach wydziałowych.

Według wykazu B. posad nauczycieli religii systemizowanych na r. 1907 wyniesie wydatek na ich płace i dodatki na mieszkanie w myśl projektu Wydziału krajowego . . . . . 820.410 K
a po potrąceniu 10% tytułem interkalare . . 738.369 „
co w porównaniu z kwotą . . . . . 548.500 „
preliminowaną na r. 1907 przedstawia nadwyżkę 197.869 „

Poz. 4. Na remuneracye za udzielanie nauki religii.

Pozostaje bez zmiany.

Poz. 5. Na dodatki pięcioletnie nauczycieli.

W tej pozycyi nastąpi w razie przyjęcia projektu Wydziału kraj. podwyższenie wydatku do kwoty . 1,088.100 K
więc w porównaniu z kwotą preliminowaną na rok 1907. . . . . 863.600 „
wyniknie nadwyżka . . . . . 224.500 „

Poz. 6. Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe.

Ten wydatek musi być podwyższony w stosunku do wyższych poborów stanowiących podstawę wymiaru wynagrodzenia, a mianowicie do kwoty . . . . 324.440 K
która w porównaniu z preliminowaną na r. 1907 260.000 „
daje nadwyżkę . . . . . 64.440 „

Poz. 7. Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych.

Tu z tego samego powodu musi nastąpić podwyższenie wydatku do kwoty . . . . . 137.000 K
w porównaniu z kwotą preliminowaną na r. 1906 110.000 „
wypada nadwyżka . . . . . 27.000 „

Poz. 8—11.

Poz. 12. Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych.

Nie wymagają zmiany.

1 ten wydatek musi wzróść w miarę podwyższenia poborów do kwoty . . . . . 61.966 K
a że preliminowano na rok 1906 . . . . 47.966 „
przeto nadwyżka wynosi . . . . . 14.000 „

Dalsze pozycye pozostają niezmienione.

Wymienione co dopiero nadwyżki

w poz.	1.	2,160.691 K
„	2.	665.190 „
„	3.	197.869 „
„	5.	224.500 „
„	6.	64.440 „
„	7.	27.000 „
„	12.	14.000 „
dają łączną kwotę		3,353.690 K

jako ogólną nadwyżkę w preliminarzu funduszu szkolnego krajowego na rok 1907.

W funduszu szkolnym emerytalnym wypadłoby przyjąć także odpowiednie podwyższenie wydatku, skoro wydatek ten zależy od wysokości płac nauczycieli z dodatkami pięcioletnimi i dodatkami za kierownictwo.

Jeżeli mianowicie niedobór funduszu emerytalnego w r. 1907 w porównaniu z niedoborem w roku 1906 wzrósł o 55.246 K, wobec preliminowanego na rok 1907 wydatku na płace nauczycielskie z dodatkami w kwocie 8,060.000 K, to w razie podwyższenia tej sumy do kwoty 10,220.691 K otrzymamy również podwyższenie rzeczonego niedoboru

do kwoty	69.000 K
czyli nadwyżkę w tej pozycyi o	14.000 „
Po dodaniu tej nadwyżki do sumy . . .	3,353.690 „
otrzymamy ogólną sumę	3,367.690 K

przedstawiającą właściwą różnicę finansową na cały r. 1907 między wydatkami preliminowanymi w budżecie a wynikającymi z przyjęcia projektu Wydziału krajowego. Połowa tej sumy, to jest 1,683.845 K, przedstawiałaby tę różnicę w razie wprowadzenia projektu od 1. lipca 1907.

Wykaz A (do alegatu I.).

A) Płace nauczycieli etatowych na rok 1907.

Szkoły pospolite:

IV. klasa:

5.979 posad z tego 5.043 nauczycieli i 936 nauczycielek

2/4	nauczycieli	t. j.	2.521	po 1.000 K	=	2,521.000 K	
1/4	„	t. j.	1.261	„ 1.200 „	=	1,513.200 „	
1/4	„	t. j.	1.261	„ 1.400 „	=	1,765.400 „	
				Suma płac nauczycieli . . .			5,799.600 K
2/4	nauczycielek	t. j.	468	po 900 K	=	421.200 K	
1/4	„	t. j.	234	„ 1.080 „	=	252.720 „	
1/4	„	t. j.	234	„ 1.260 „	=	294.840 „	
				Suma płac nauczycielek . . .			968.760 „
				Suma wydatku IV. klasy . .			6,768.360 K

III. klasa:

1.034 posad z tego 517 nauczycieli i 517 nauczycielek

2/4	nauczycieli	t. j.	258	po 1.400 K	=	361.200 K	
1/4	„	t. j.	129	„ 1.600 „	=	206.400 „	
1/4	„	t. j.	130	„ 1.800 „	=	234.000 „	
				Suma płac nauczycieli . . .			801.600 K
				Nauczycielki 90% tych płac . .			721.440 „
				Suma wydatku III. klasy . .			1,523.040 K

II. klasa:

578 posad z tego 289 nauczycieli i 289 nauczycielek

2/4	nauczycieli	t. j.	145	po 1.800 K	=	261.000 K	
1/4	„	t. j.	72	„ 2.000 „	=	144.000 „	
1/4	„	t. j.	72	„ 2.200 „	=	158.400 „	
				Suma płac nauczycieli . . .			563.400 K
				Nauczycielki 90% tych płac . .			507.060 „
				Suma wydatku II. klasy . .			1,070.460 K

Klasa I. bez zmiany
według obliczenia Wydziału krajowego . . . 209.760 „

Szkoły wydziałowe:

Klasa II. bez zmiany.		428.260 „
Klasa I. bez zmiany		95 000 „
Suma ogólna płac. . . .		10,094.880 K

B) Dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych.

Szkoły pospolite:

IV. klasa:	218 nauczycieli	po 210 K	= 45.780 K	
	108 „	„ 180 „	= 19.440 „	
	109 „	„ 150 „	= 16.350 „	
		Suma . . .		81.570 K
	Nauczycielki 90%	. . .		73.413 „
		Suma IV. klasy .		154.983 K
III. klasa:	214 nauczycieli	po 270 K	= 57.780 K	
	107 „	„ 240 „	= 25.680 „	
	107 „	„ 210 „	= 22.470 „	
		Suma . . .		105.930 K
	Nauczycielki 90%	. . .		95.337 „
		Suma III. klasy .		201.267 K
II. klasa: (pospolita)	121 nauczycieli	po 330 K	= 39.930 K	
	61 „	„ 300 „	= 18.300 „	
	60 „	„ 270 „	= 16.200 „	
		Suma . . .		74.430 K
	Nauczycielki 90%	. . .		66.987 „
		Suma II. klasy .		141.417 K
I. klasa pospolita wedle obliczenia Wydziału krajowego bez zmiany				25.992 „

Szkoły wydziałowe:

	wedle obliczenia Wydziału krajowego bez zmiany	
II. klasa		49.191 „
I. klasa		10.545 „
	Suma ogólna dodatków na mieszkanie .	583.395 K

C) Dodatki za kierownictwo dyrektorów szkół wydziałowych i kierowników szkół pospolitych:

I. klasa	10	po 400 K	=	4.000 K	
	15	„ 200 „	=	3.000 „	
II. klasa	48	„ 400 „	=	19.200 „	
	95	„ 200 „	=	19.000 „	
III. klasa	178	„ 200 „	=	35.600 „	
IV. klasa	1.140	„ 100 „	=	114.000 „	
		Suma			194.800 K

Zestawienie wydatków.

A) Na płace	10,094.880 K
B) Dodatki na mieszkanie . .	583.395 „
C) Dodatki za kierownictwo . .	194.800 „
Ogółem . .	10,873.075 K
Od tego 6% interkalare .	652.384 „
Zostaje . .	10,220.691 K

Wykaz B (do alegatu I.).

Płace nauczycieli religii z dodatkami na mieszkanie.

I. klasa:

wydziałowa .	4	po	2.600	K	+ 390	K	to jest	po	2.990	K	= 11.960	K
„ .	5	„	2.400	„	+ 360	„	„ „	„	2.760	„	— 13.800	„
pospolita .	8	„	2.400	„	+ 360	„	„ „	„	2.760	„	= 22.080	„
„ .	7	„	2.200	„	+ 330	„	„ „	„	2.530	„	= 17.710	„
	24								razem . . .			65.550 K

II. klasa:

wydziałowa .	29	po	2.400	K	+ 360	K	to jest	po	2.760	K	= 80.040	K
„ .	30	„	2.200	„	+ 330	„	„ „	„	2.530	„	= 75.900	„
pospolita .	23	„	2.200	„	+ 330	„	„ „	„	2.530	„	= 58.190	„
„ .	23	„	2.000	„	+ 300	„	„ „	„	2.300	„	= 52.900	„
„ .	46	„	1.800	„	+ 270	„	„ „	„	2.070	„	= 95.220	„
	151								razem . . .			362.250 „

III. klasa:

pospolita .	44	po	1.800	K	+ 270	K	to jest	po	2.070	K	= 91.080	K
„ .	44	„	1.600	„	+ 240	„	„ „	„	1.840	„	= 80.960	„
„ .	87	„	1.400	„	+ 210	„	„ „	„	1.610	„	= 140.070	„
	175								razem . . .			312.110 „

IV. klasa:

pospolita .	14	po	1.400	K	+ 210	K	to jest	po	1.610	K	= 22.540	K
„ .	42	„	1.200	„	+ 180	„	„ „	„	1.380	„	= 57.960	„
	56								razem . . .			80.500 „
									Ogółem . . .			820.410 K
									Od tego 10% interkalare . . .			82.041 „
									zostaje . . .			738.369 K

Wykaz C (do alegatu I.).

Zestawienie budżetowe na r. 1907.

(po potrąceniu interkalare).

Rubryka	Pozycya		Prelimino wano	Według projektu	Nadwyżka
			K	K	K
I.	1	Płace i dodatki:			
		a) na płace nauczycieli stałych .	7,620.126	9,489.188	—
		b) na dodatki na mieszkanie . .	256.762	548.391	—
		c) na dodatki za kierownictwo .	183.112	183.112	—
		Poz. 1. razem . .	8,060.000	10,220.691	2,160.691
	2	Wynagrodzenie nauczycieli nadetatowych.	2,352.600	3,017.790	665.190
	3	Płace i dodatki nauczycieli religii .	540.500	738.369	197.869
	4	Wynagrodzenie za naukę religii .	140.000	140.000	—
	5	Dodatki pięcioletnie	863.600	1,088 100	224.500
	6	Wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe	260.000	324.440	64.440
	7	Zastępstwo nauczycieli urlopowanych	110.000	137.000	27.000
		Razem poz. 1—7 .	12,326.700	15,666.390	3,339.690
II.	8–11	Remuneracye i zasiłki	542.600	542.600	—
III.	12	Koszta podróży i dyety . . .	47.966	61.966	14.000
IV.	13–16	Dodatki i dary z łaski	66.878	66.878	—
V.	17	Zasiłki dla funduszów miejscowych na budowę	200.000	200.000	—
VI	18–21	Zasiłki na utrzymanie szkół . . .	389.988	389.988	—
VII.	22	Na przybory naukowe	51.000	51.000	—
VIII.	23	Na biblioteki okręgowe	10.000	10.000	—
IX.	24	Na konferencye	101.600	101.600	—
X.	25	Na stypendya	200.000	200.000	—
XI.	26	Rozmaite wydatki	24.600	24.600	—
XII.	29	Zasiłki	54.636	54.636	—
		Razem . .	14,015.968	17,369.658	3,353.690

Alegat II.

I. Wykaz (do alegatu II.).

Pobory nauczycieli według trzech najniższych klas rangi urzędników.

Płace.

IX. klasa (dyrektorowie szkół wydziałowych i kierownicy 5. i 6. klasowych szkół) 235 po 2.800 K	658.000 K	
X. klasa (nauczyciele szkół wydziałowych i nauczyciele szkół 5. i 6. klasowych z egzaminem wydziałowym) 44) po 2.200 K . . .	968.000 „	
XI. klasa (reszta nauczycieli) 7.259 po 1.600 K .	11,614.400 „	
Razem . . .		13,240.400 K

Dodatki aktywalne.

IX. klasa:

235 z tego 167 po 800 K—	133.600 K	
zaś 58 „ 400 „ =	23.200 „	
z powodu że mają pomieszkanie w naturze	156.800 K	

X. klasa:

440 z tego 262 po 600 K=	157.200 K	
zaś 178 „ 300 „ =	53.400 „	
z powodu, że mają pomieszkanie w naturze	210.600 K	

XI. klasa:

7.259 z tego 2.801 po 400 K=	1,120.400 K	
zaś 4.458 „ 200 „ =	891.600 „	
	2,012.000 K	
Razem		2,379.400 K

Dodatki za kierownictwo.

IX. klasa:

58 po 400 K=	23.200 K	
110 „ 200 „ =	22.000 „	
	45.200 K	

X. klasa:

178 po 200 K=	35.600 K	
	35.600 K	

XI. klasa:

1.140 po 100 K=	114.000 K	
	114.000 K	
Razem		194.800 K

Dodatki pięcioletnie.

Dotychczasowy wydatek 863.600 K bierze się 4. krotnie z powodu, że dodatki pięcioletnie rocznie ze 100 K liczy się po 200 K rocznie i zamiast co 5 lat liczy się już co 3 lata, a więc wydatek wynosi . . . . . 3,454.400 K

Ogółem . . . . 19,269.000 K

Tymczasowi nauczyciele.

Adjuta a to:

115	po	1.200 K	= 138 000 K	
998	„	1.000 „	= 998.000 „	
reszta 2.240	„	800 „	= 1,792.000 „	2 928.000 K

Ogółem . . . . 22,197.000 K

Zestawienie.

Pobory nauczycieli ogółem	22,197.000 K
Do tego wydatek na katechetów	1.136.000 „
Na wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe	451.000 „
Na zastępstwo urlopowanych nauczycieli	191.000 „
Na koszta podróży i dyety z powodu przeniesienia nauczycieli .	103.000 „
Razem . . .	24,078.000 K

Wykaz II. (do alegatu II.).

Pobory nauczycieli wedle projektu posła Skolyszewskiego i tow.

Płace.

I. a)	117	po 1.900 K	. . . .	222.300 K
b)	118	„ 2.300 „	. . . .	271.400 „
II. a)	897	„ 1.500 „	. . . .	1,345.500 „
b)	898	„ 1.900 „	. . . .	1,706.200 „
III. a)	2.952	„ 1.300 „	. . . .	3,837.600 „
b)	2.952	„ 1.500 „	. . . .	4,428.000 „

Dodatki za kierownictwo.

I. a)	10	po 400 K	. . . . .	4.000 K
b)	15	„ 200 „	. . . . .	3.000 „
II. a)	48	„ 400 „	. . . . .	19.200 „
b)	95	„ 200 „	. . . . .	19.000 „
III. a)	309	„ 200 „	. . . . .	61.800 „
b)	1.009	„ 100 „	. . . . .	100.900 „

Dodatki na mieszkanie.

I.	110	po 500 K	. . . . .	55.000 K
II.	643	„ 400 „	. . . . .	257.200 „
III.	856	„ 300 „	. . . . .	256.800 „
IV.	1.621	„ 200 „	. . . . .	324.200 „

Dodatki pięcioletnie

Dotychczasowy wydatek w kwocie 863.600 K przyjmuje się w 2-krotnej wysokości . . . . . 1,727.200 „

Razem . 14,639.300 K

Tymczasowi nauczyciele.

a)	115	po 1.000 K	. . . . .	115.000 K
b)	998	„ 900 „	. . . . .	898.200 „
c)	1.240	„ 800 „	. . . . .	992.000 „
d)	1.000	„ 700 „	. . . . .	700.000 „

Dodatki na mieszkanie.

a)	dla 2.353 15%	300.780 K
b)	dla 1.000 K	70.000 K
	Razem . .	3,075.980 K
	Ogółem . . .	17,715.280 K
Do tego:	wydatki na katechetów	766.900 „
	na wynagrodzenie za godziny nadobowiązkowe .	403.000 „
	na zastępstwo urlopowanych nauczycieli . .	170.500 „
	na koszta podróży i na dyety z powodu przeniesienia	83.500 „
	Ogółem . .	19,139.180 K

III. Wykaz (do alegatu II.)

Pobory nauczycieli według projektu ogłoszonego w czasopiśmie „SZKOŁA“.

Płace.

I. Kategorya. (IX. ranga) (dyrektorowie szkół wydziałowych i kierownicy 5 i 6-klasowych szkół:) 235 po 2.800 K . . .	658.000 K	
II. Kategorya (X. ranga) (nauczyciele szkół wydziałowych i nauczyciele szkół 5 i 6-klasowych oraz kierownicy 2, 3 i 4 kl. szkół 1.795 po 2.200 K .	3,949.000 K	
III. Kategorya (XI. ranga) reszta nauczycieli) 5.904 po 1.600 K	9,446.400 K	
		14,053.400 K

Kwaterowe.

I. klasa 110 po 600 K	66.000 K	
II. klasa 643 „ 420 „	270.060 „	
III. klasa 856 „ 360 „	308.160 „	
IV. klasa 1.621 „ 240 „	389.040 „	
		1,033.260 K

Dodatki za kierownictwo.

I. 58 po 500 K	29.000 K	
II. 419 „ 200 „	83.800 „	
III. 1009 „ 100 „	100.900 „	
		213.700 K

Dodatki pięcioletnie.

Dotychczasowy wydatek 863.600 K przyjmuje się w dwukrotnej wysokości		1,727.200 K
Ogółem . . .		17,027.560 K

Tymczasowi nauczyciele.

Adjuta, a to		
115 po 1.200 K	138 000 K	
998 „ 1.000 „	998.000 „	
2240 „ 800 „	1,792.000 „	
		2,928.000 K
Ogółem . . .		19,955.560 K
Do tego wydatek na katechetów		1,046.860 „
na wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe . . .		479.000 „
na zastępstwo urlopowanych nauczycieli		202.000 „
na koszta podróży i dyety z powodu przeniesienia nauczycieli		97.000 „
Razem		21,780.420 K

Wykaz poborów katechetów

(do alegatu II.).

A) Do wykazu I.

IX.	135	po 2.800 K	. . . . .	378.000 K
X.	135	„ 2.200 „	. . . . .	297.000 „
XI.	136	„ 1.600 „	. . . . .	217.600 „

Dodatki aktywalne.

IX.	135	po 800 K	. . . . .	108.000 K
X.	135	„ 600 „	. . . . .	81.000 „
XI.	136	„ 400 „	. . . . .	54.400 „
			razem . . .	1,136.000 K

B) Do wykazu II.

I.	a) 12	po 1.900 K	. . . . .	22.800 K
	b) 12	„ 2.300 „	. . . . .	27.600 „
II.	a) 75	„ 1.500 „	. . . . .	112.500 „
	b) 76	„ 1.900 „	. . . . .	144.400 „
III.	a) 115	„ 1.300 „	. . . . .	149.500 „
	b) 116	„ 1.500 „	. . . . .	174.000 „

Dod. na mieszkanie.

I.	24	po 500 K	. . . . .	12.000 K
II	151	„ 400 „	. . . . .	60.000 „
III.	175	„ 300 „	. . . . .	52.500 „
IV.	56	„ 200 „	. . . . .	11.200 „
			razem . . .	766.900 K

C) Do wykazu III.

IX.	135	po 2.800 K	. . . . .	378.000 K
X.	135	„ 2.200 „	. . . . .	297.000 „
XI.	136	„ 1.600 „	. . . . .	217.600 „

Kwaterowe.

I.	24	po 600 K	. . . . .	14.400 „
II.	151	„ 420 „	. . . . .	63.420 „
III.	175	„ 360 „	. . . . .	63.000 „
IV.	56	„ 240 „	. . . . .	13.440 „
			razem . . .	1,046.860 K

Alegat III.

Obliczenie nadwyżki według uchwał komisyi.

Poz.		Dotychczasowy stan	Uchwała komisyi		Nadwyżka
1	Płace nauczycieli stałych .	7,620.126	10,203.700		
	Dodatki za kierownictwo .	183.112	291.300		
	Dodatki na mieszkanie .	256.762	619.150		
	Razem . .	8,060.000	11.114.150		
			—6% 666.849		
			10,447.301	+	2.387.301
2.	Nauczyciele nadetatowi .	2,352.600	2,952.600	+	600.000
3.	Płace i dodatki nauczycieli religii	540.500	731.250	+	190.750
4	Remuneracye za udzielanie religii	140.000	172.000	+	32.000
5.	Dodatki pięcioletnie . . .	863.600	1,088.100	+	224.500
6.	Godziny nadobowiązkowe .	260.000	283 400	+	23.400
7.	Zastępstwo nauczycieli urlopowanych	110.000	130.000	+	20.000
	Rubr. II.				
8—11.	Remuneracye i zasiłki .	542.600	542.600		—
	Rubr. III				
12.	Koszta podróży i dyety .	47.966	59 966	+	12.000
	Rubr. IV.				
13—16.	Dodatki i dary z łaski	66.878	66.878		—
	Rubr. V.				
17.	Budowa szkół	200.000	200.000		—
	Rubr. VI				
18—21.	Zasiłki na utrzymanie szkół	389 988	389.988		—
	Rubr. VII.				
22.	Przybory naukowe . . .	51.000	51.000		—
	Rubr. VIII.				
23.	Biblioteki okręgowe . . .	10 000	10.000		—
	Rubr. IX.				
24.	Konferencye okręgowe .	101.600	101.600		—
	Rubr. X.				
25.	Na stypendya	200.000	200.000		—
	Rubr. XI.				
26.	Rozmaite wydatki . . .	24.600	24 600		—
	Rubr. XII.				
27.	Zasiłki	54.636	54.636		—
	Razem .	14,015.968	17,505.919		3,489.951

Wykaz płac i dodatków nauczycieli stałych (według uchwał Komisyi).

Wydziałowi.

I. klasa:

20	po 2.500 K	. . . . .	50.000 K
20	„ 2.300 „	. . . . .	46.000 „

II. klasa:

104	po 2.300 K	. . . . .	239.200 K
104	„ 2.100 „	. . . . .	218.400 „

Pospolici.

I. klasa:

47	po 2.300 K	. . . . .	108.100 K
48	„ 2.100 „	. . . . .	100.800 „

II. klasa:

144	po 2.100 K	. . . . .	302.400 K
145	„ 1.900 „	. . . . .	275.500 „
289	„ 1.700 „	. . . . .	491.300 „

III. klasa:

258	po 1.700 K	. . . . .	438.600 K
258	„ 1.500 „	. . . . .	387.000 „
516	„ 1.300 „	. . . . .	670.800 „

IV. klasa:

1.494	po 1.400 K	. . . . .	2,091.600 K
1.495	„ 1.200 „	. . . . .	1,794.000 „
2.990	„ 1.000 „	. . . . .	2,990.000 „
		Razem . .	10,203.700 K

Dodatki za kierownictwo.

58	dyrektorów wydziałowych	po 500 K . .	29.000 K
182	kierowników 5 i 6 kl.	„ 400 „ . .	72.800 „
270	„ 3 i 4 „	„ 300 „ . .	81.000 „
1.085	„ 2 klas.	„ 100 „ . .	108.500 „
		Razem . .	291.300 K

Dodatki na mieszkanie.

Wydziałowi.

I. klasa:

15 po 500 K	. . . . .	7.500 K
15 „ 300 „	. . . . .	4.500 „

II. klasa:

80 po 400 K	. . . . .	32.000 K
80 „ 250 „	. . . . .	20.000 „

Pospolici.

I. klasa:

40 po 500 K	. . . . .	20.000 K
40 „ 300 „	. . . . .	12.000 „

II. klasa:

241 po 400 K	. . . . .	96.400 K
242 „ 250 „	. . . . .	60.500 „

III. klasa:

428 po 300 K	. . . . .	128.400 K
428 „ 200 „	. . . . .	85.600 „

IV. klasa:

435 po 200 K	. . . . .	87.000 K
435 „ 150 „	. . . . .	65.250 „
	Razem . .	619.150 K

Zestawienie.

Płace	10,203.700 K
Dodatki za kierownictwo .	291.300 „
Dodatki na mieszkanie .	619.150 „
Razem .	11,114.150 K
—6% interkalare . . .	666.849 „
pozostaje . .	10,447.301 K

Wykaz płac i dodatków nauczycieli religii (według uchwał Komisyi).

Wydziałowi.

I. klasa:

4 po 2.500+500=3.000 K		12.000 K	
5 „ 2.300+500=2.800 „		14.000 „	
	Razem		26.000 K

II. klasa:

29 po 2.300+400=2.700 K		78.300 K	
30 „ 2.100+400=2.500 K		75.000 „	
	Razem		153.300 „

Pospolici.

I. Klasa:

8 po 2.300+500=2.800 K		22.400 K	
7 „ 2.100+500=2.600 „		18.200 „	
	Razem		40.600 „

II. klasa:

23 po 2.100+400=2.500 K		57.500 K	
23 „ 1.900+400=2.300 „		52.900 „	
46 „ 1.700+400=2.100 „		96.600 „	
	Razem		207.000 „

III. klasa:

43 po 1.700+300=2.000 K		86.000 K	
44 „ 1.500+300=1.800 „		79.200 „	
87 „ 1.300+300=1.600 „		139.200 „	
	Razem		304.400 „

IV. klasa:

14 po 1.400+200=1.600 K		22.400 K	
42 „ 1.200+200=1.400 „		58.800 „	
	Razem		81.200 „
	Suma		812.500 K
	od tego 10% interkalare		81.250 „
	Ogółem		731.250 K

Zestawienie płac nauczycieli stałych z dodatkami za kierownictwo i na mieszkanie.

Dotychczasowy stan:		Projekt Wydziału krajowego:		Projekt Komisyi:	
Szkoły wydziałowe.					
I. klasa.					
Dyrektorowie i Dyrektorki	2.000+400=2.400 K	Dyrekterowie	2.600+400=3.000 K	Dyrektorowie	2.500+500=3.000 K
	1.800+400=2.200 „	Dyrektorki	2.340+400=2.740 „	Dyrektorki	2.500+500=3.000 „
Nauczyciele i Nauczycielki	2.000+200=2.200 „	Nauczyciele	2.600+390=2.990 „	Nauczyciele	2.500+500=3.000 „
	1.800+180=1.980 „	„	2.400+360=2.760 „	„	2.300+500=2.800 „
		Nauczycielki	2.340+351=2.691 „	Nauczycielki	2.500+300=2.800 „
		„	2.160+324=2.484 „	„	2.300+300=2.600 „
II. klasa.					
Dyrektorowie i Dyrektorki	1.800+400=2.200 K	Dyrektorowie	2.400+400=2.800 K	Dyrektorowie	2.300+500=2.800 K
	1.600+400=2.000 „	Dyrektorki	2.160=400=2.560 „	Dyrektorki	2.300+500=2.800 „
Nauczyciele i Nauczycielki	1.800+180=1.980 „	Nauczyciele	2.400+360=2.760 „	Nauczyciele	2.300+400=2.700 „
	1.600+160=1.760 „	„	2.200+330=2.530 „	„	2.100+400=2.500 „
		Nauczycielki	2.160+324=2.484 „	Nauczycielki	2.300+250=2.550 „
		„	1.980+297=2.277 „	„	2.100+250=2.350 „

Szkoły pospolite.

Dotychczasowy stan:		Projekt Wydziału krajowego:		Projekt Komisyi:	
I. klasa.					
Kierownicy i Kierowniczki	1.800+200=2.000 K	Kierownicy	2.400+200=2.600 K	Kierownicy	2.300+300=2.600 K
	1.600+200=1.800 „	Kierowniczki	2.160+200=2.360 „	Kierowniczki	2.300+300=2.600 „
Nauczyciele i Nauczycielki	1.800+180=1.980 „	Nauczyciele	2.400+360+2.760 „	Nauczyciele	2.300+500=2.800 „
	1.600+160=1.760 „	„	2.200+330=2.530 „	„	2.100+500=2.600 „
		Nauczycielki	2.160+324=2.484 „	Nauczycielki	2.300+300=2.600 „
		„	1.980+297=2.277 „	„	2.100+300=2.400 „
II. klasa.					
Kierownicy i Kierowniczki	1.600+200=1.800 K	Kierownicy	2.200+200=2.400 K	Kierownicy	2.100+300=2.400 K
	1.400+200=1.600 „	Kierowniczki	1.980+200=2.180 „	Kierowniczki	2.100+300=2.400 „
	1.200+200=1.400 „				
Nauczyciele i Nauczycielki	1.600+160=1.760 „	Nauczyciele	2.200+330=2.530 „	Nauczyciele	2.100+400=2.500 „
	1.400+140=1.540 „	„	2.000+300=2.300 „	„	1.900+400=2.300 „
	1.200+120=1.320 „	„	1.800+270=2.070 „	„	1.700+400=2.100 „
		Nauczycielki	1.980+297=2.277 „	Nauczycielki	2.100+250=2.350 „
		„	1.800+270=2.070 „	„	1.900+250=2.150 „
		„	1.620+243=1.863 „	„	1.700+250=1.950 „
III. klasa.					
Kierownicy i Kierowniczki	1.400+200=1.600 K	Kierownicy	1.800+200=2.000 K	Kierownicy	1.700+500=2.200 K
	1.200+200=1.400 „	Kierowniczki	1.620+200=1.820 „	Kierowniczki	1.700+500=2.200 „
	1.000+200=1.200 „				
Nauczyciele i Nauczycielki	1.400+140=1.540 „	Nauczyciele	1.800+270=2.070 „	Nauczyciele	1.700+300=2.000 „
	1.200+120=1.320 „	„	1.600+240=1.840 „	„	1.500+300=1.800 „
	1.000+100=1.100 „	„	1.400+210=1.610 „	„	1.300+300=1.600 „
		Nauczycielki	1.620+243=1.863 „	Nauczycielki	1.700+200=1.900 „
		„	1.440+216=1.656 „	„	1.500+200=1.700 „
		„	1.260+189=1.449 „	„	1.300+200=1.500 „

IV. klasa.

Kierownicy i Kierowniczki	1.000+100=1.100 K 900+100=1.000 „ 800+100= 900 „	Kierownicy	1.400+100=1.500 K	Kierownicy	1.400+100=1.500 K
		Kierowniczki	1.261+100=1.361 „	Kierowniczki	1.400+100=1.500 „
Nauczyciele samoistni	1.000.....1.000 „ 900..... 900 „ 800..... 800 „	Nauczyciele samoistni	1.400.....1.400 „ 1.200.....1.200 „ 1.000.....1.000 „	Nauczyciele samoistni	1.400.....1.400 „ 1.200.....1.200 „ 1.000.....1.000 „
Nauczyciele niesamoistni	1.000+100=1.100 „ 900+ 90= 990 „ 800+ 80= 880 „	Nauczyciele niesamoistni	1.200+180=1.380 „ 1.000+150=1.150 „	Nauczyciele niesamoistni	1.200+200=1.400 „ 1.000+200=1.200 „
Nauczycielki niesamoistne	1.000+100=1.100 „ 900+ 90= 990 „ 800+ 80= 880 „	Nauczycielki niesamoistne	1.080+162=1.242 „ 900+135=1.035 „	Nauczycielki niesamoistne	1.200+150=1.350 „ 1.000+150=1.150 „

NB. Dyrektorowie i dyrektorki oraz kierownicy i kierowniczki mają nadto wszędzie mieszkanie w naturze ewentualnie relutum na mieszkanie.

Ls. 1.949/1907. We Lwowie, dnia 9. maja 1907 r.

Alej. 242

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie krajowego przemysłu.

(Szkoły zawodowe i kursa majsterskie).

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego tudzież dołączone do niego sprawozdanie stałej komisyi krajowej dla spraw przemysłowych stwierdza, że w r. 1906 nie zmieniła się ilość szkół zawodowych.

Szkół zawodowych mających w ścisłem słowa znaczeniu charakter zakładów krajowych liczymy 35: dwanaście dla nauki korzykarstwa, cztery dla wyrobów kołodziejskich, dwie szkoły dla stolarstwa, jedna zabawkarska, dwie dla przemysłu keramicznego, cztery szewskie, sześć tkackich, jedna sukiennicza, dwie koronkarskie i jedna dla nauki hafciarstwa.

W wykształceniu młodzieży w kierunku fachowym współdziałają jeszcze państwowe szkoły, o których jest mowa w osobnem sprawozdaniu, prywatne pracownie zawodowe zasilane subwencyami z funduszu krajowego, dalej kursa majsterskie a wreszcie kursa wędrownej nauki. Subwencyonowane pracownie obejmują zawody rękodzielnicze, jak koszykarstwo, tkactwo, powroźnictwo i koronkarstwo. Kursa majsterskie, których zadaniem jest lepsze wykształcenie uczestników w pewnym zawodzie rękodzielniczym. Liczebnie najwięcej jest koszykarskich szkół krajowych i subwencyonowanych prywatnych pracowni. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych zaznacza, że szkółki koszykarskie mają poniekąd cechę nauki wędrownej t. j. że po dłuższem trwaniu szkoły w jednej miejscowości, i wykształceniu tam pewnej liczby koszykarzy, którzy w siedzibie szkoły zamierzają koszykarstwo wykonywać, wyczerpuje się materyał uszniów i maleje w ogóle interes dla szkoły, wskutek czego z czasem okazuje się potrzebnem przenoszenie szkół z siedzib, w których dawniej były czynne, do innych miejscowości, gdzie o naukę koszykarstwa się upominają. Ten stan rzeczy naprowadza na myśl, że wędrowny charakter nauki koszykarstwa wypadałoby może ująć w system — a więc według pewnego — naprzód obmyślanego planu oznaczyć czas trwania kursów korzykarskich w poszczególnych miejscowościach, z oznaczeniem miejsc w których kolejno mogliby następnie osiadać instruktorowie koszykarstwa, aby podnieść zdolność zarobkowania u miejscowej ludności przez zaprowadzenie lub rozwinięcie wszędzie tam koszykarstwa, gdzie okolica nadaje się do uprawy łoziny. Takich zaś okolic jest w naszym kraju bardzo wiele.

Niewątpliwie cenne usługi oddaje rozwojowi koszykarstwa w kraju Centralny kurs koszykarki we Lwowie, kształcąc instruktorów fachowych i werkmistrzów. Lecz zdawałoby się sejmowej Komisyi przemysłowej, że dla podniesienia intenzywności nauki w tak licznych szkołach koszykarskich, po kraju rozrzuconych, dla utrzymania pewnej jednolitości form w ich wyrobach, co dla ustalenia marki handlowej wyrobów galicyjskich miałoby doniosłe znaczenie, należałoby może przysposobić którego z najzdolniejszych nauczycieli koszykarstwa do wykonywania fachowej inspekcyi

w szkołach koszykarskich. Rozumie się, iż koszt utrzymania takiego wędrownego instruktora starszego czyli inspektora fachowego szkółek koszykarskich powinien ponosić w odpowiedniej mierze skarb państwa. Powyższe uwagi nasunął komisyi fakt istnienia w naszym kraju tak licznych szkół koszykarskich, których praktyczna użyteczność przez widoczne rozszerzenie wyrobu towaru na export, powinna stać się wydatniejszą niż dotąd. Komisya z uznaniem podnosi próby podejmowane za pośrednictwem krajowego Związku przemysłowego w kierunku ulepszenia handlowej organizacyi przemysłu koszykarskiego, sądzi jednakowoż, że światły fachowy kierownik naczelny nauki koszykarstwa, posiadający także uzdolnienie komercyalne, znakomicie mógłby przyczynić się do ożywienia galicyjskiej produkcyi wyrobów koszykarskich na export.

Z innych działów specyalnych szkół rękodzielniczych zawodowych nasuwają się sejmowej Komisyi przemysłowej pewne uwagi tylko co do szkół garncarskich. Jest ich trzy — a właściwie tylko dwie: w Kołomyi i Podgórzu, ponieważ subwencyonowany warsztat naukowy w Toustem ma odrębną organizacyę przystosowaną do potrzeb miejscowego przemysłu.

Co się tyczy szkoły Kołomyjskiej, pisze stała Komisya krajowa dla spraw przemysłowych w swojem sprawozdaniu, że gdy nadzieją powstania we Lwowie państwowego zakładu naukowego keramicznego wyższego typu, w miejsce Kołomyjskiej szkoły garncarskiej, jest ciągle wątpliwą, przeto proponuje ta Komisya dalsze rozszerzenie budynku szkolnego w Kołomyi w celu rozszerzenia tego zakładu na nowe działy nauki. Sejmowa Komisya przemysłowa nie ma zamiaru omawiać w tem miejscu sprawę projektowanego utworzenia we Lwowie państwowego zakładu dla kształcenia werkmistrzów dla mnożących się w kraju coraz licznej fabryk dachówki z palonej gliny i rurek drenarskich, tudzież cegielni fabrycznych, a wreszcie dla wyrobu kafli naczynia kamionkowego, klinkierów i innych wyrobów z glin, znajdujących się w kraju w obfitości, jak niemniej dla kształcenia instruktorów, którzyby mogli wydatniejszą uczynić produkcyę — garncarzy-rękodzielników, obznajamiając ich w możliwych granicach z postępową techniką w ich zawodzie. Sprawa ta dotycząca c. k. państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie, będzie rozstrząsaną w sprawozdaniu o tej kategoryi szkół przemysłowych. W niniejszem sprawozdaniu zaznaczamy tylko, iż naszem zdaniem teraz wcale nie pora myśleć o rozszerzaniu szkoły garncarskiej w Kołomyi, skoro nie jest jeszcze ostatecznie rozstrzygniętem pytanie, czy ta szkoła stanie się zupełnie zbyteczną, ewentualnie jak powinnaby być zreformowaną, jeżeli powstanie wspomniany powyżej zakład państwowy wyższego typu we Lwowie.

Komisya Sejmowa wyraża zadowolenie, iż krajowe kursa keramiczne w Podgórzu mają uledz pewnej reformie, która ma uczynić naukę cokolwiek intenzywniejszą, przez rozszerzenie czasu trwania nauki przynajmniej na pierwszym kursie teoretycznym z 6 miesięcy na 9 miesięcy.

Komisya krajowa wskazała Wydziałowi krajowemu potrzebę urządzenia jeszcze w Podgórzu wyższego kursu specyalnego „dla pogłębienia wiadomości niektórych ukończonych a najzdolniejszych uczniów niższego kursu w pewnych specyalnościach zawodu keramicznego“.

Wstrzymujemy się na razie od rozstrząsania potrzeby i celów takich wyższych kursów specyalnych keramicznych w Podgórzu, skoro nie zostały przedłożone Sejmowi konkretne wnioski w tej mierze ze strony Wydziału krajowego. Stwierdzamy tylko, że jeżeli ów zamierzony zakład keramiczny wyższego typu miałby być przeznaczonym dla najzdolniejszych uczniów niższego kursu, poniekąd jako jego dopełnienie, to wypadałoby przedewszystkiem tak zorganizować naukę na niższym kursie, ażeby przez liczną frekwencyę objawiło się zaufanie fachowych kół interesowanych do tej nauki. Jak świadczy wykaz frekwencyi dołączony do sprawozdania komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, liczył pierwszy kurs szkoły keramicznej w Podgórzu w roku szkolnym 1905/6 ośmiu uczniów, drugi kurs sześciu uczniów. W obec tego stanu rzeczy Sejmowa komisya nie może zrozumieć celu owego wyższego kursu specyalnego dla „celujących“ uczniów kursów keramicznych w Podgórzu, gdy zastęp tychże uczniów jest tak uderzająco nieliczny.

W kwestyi wewnętrznej organizacyi dotyczącej szkół keramicznych w kraju wyraża Komisya zdanie, że specyalizacya ich na pewne gałęzie tego przemysłu byłaby pożądaną.

Sprawozdanie kierownika keramicznej stacyi doświadczalnej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, której głównem jest zadaniem badać umiejętnie techni-

czne właściwości krajowych materyałów keramicznych t. j. glin, piasków i t. p. wydawać orzeczenia o ich przydatności do pewnych wyrobów, tudzież przepisy co do zastosowanego do ich właściwości przemysłowego ich zużytkowania — przyjęła Komisya z zadowoleniem do wiadomości. Kto więc chce założyć cegielnię, fabrykę dachówek lub rurek drenarskich i t. p. skoro otrzyma orzeczenie stacyi co do technicznych właściwości gliny, jaką ma do rozporządzenia, wie na pewne, czy jego glina nadaje się do zamierzonych wyrobów albo nie. Jest przeto zabezpieczony od strat znacznych, jakie przynosi przedsiębiorcy nieuchronnie założenie fabryki na mylnej podstawie technicznej. A ponieważ w kraju naszym powstało w ostatnich latach stokilkadziesiąt zakładów fabrycznych dla wyrobów z gliny palonej, łatwo wywnioskować, jaką doniosłość praktyczną ma dla naszego szybko rozwijającego się przemysłu keramicznego istnienie zasługującej na zaufanie, należycie prowadzonej keramicznej stacyi doświadczalnej. W sprawozdaniu kierownika stacyi doświadczalnej jest wzmianka o tem uczynioną, że nie może on zrobić próby w piecu wielkim z wypalaniem naczynia z glin zwykłych nieogniotrwałych z polewą kamionkową, ponieważ nie ma laboranta odpowiedniego. Komisya mniema, że Wydział krajowy uwzględnić zechce jego przedstawienie, i dostarczy mu takiego laboranta, jakiego stacya doświadczalna dla swoich celów potrzebuje.

Ustanowienie szkoły rzemiosł w Drohowyżu, w tamtejszym zakładzie sierót fundacyi hr. Stanisława Skarbka wita Komisya z zadowoleniem. Uznanie należy się kuratorowi fundacyi, że zgodził się na to, ażeby utworzyć tam szkołę rzemiosł, która — należycie poprowadzona, może stać się dla kraju naszego rozsadnikiem licznych zastępów dzielnych przemysłowców.

Czasowe kursa fachowe majsterskie, jakich kilka urządzono w ciągu ubiegłego roku za staraniem Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych, mogą oddać cenne usługi interesowanym kołom rękodzielników, obznajamiając czeladź i majstrów z nowemi maszynami i narzędziami, z postępową techniką w ich zawodzie. Słusznie zaznacza to jednak Komisya w swojem sprawozdaniu, że koniecznie należałoby dążyć w sprawie urządzania w Galicyi fachowych kursów rękodzielniczych do jakiegoś porozumienia pomiędzy nią a c. k. Muzeum technologicznem we Wiedniu i połączonem z niem biurem c. k. Ministerstwa handlu dla popierania rękodzieł (Gewerbeförderungsdienst). I dlatego też Komisya popiera uchwalenie dotyczącej tej sprawy rezolucyi, objętej wnioskami Wydziału krajowego.

Wogóle sądzi Komisya, że należałoby dążyć do jakiegoś stałego porozumienia pomiędzy Wydziałem krajowym i Komisyą krajową dla spraw przemysłowych, a państwowymi czynnikami powołanymi do opiekowania się rozwojem przemysłu co do sposobu działania ich na terytoryum naszego kraju. Wówczas będzie można także za obopólnem porozumieniem się osiągnąć wyższe dotacye ze skarbu państwa na cele popierania przemysłu w Galicyi, które dotychczas są istotnie nie równomiernie pomiędzy poszczególne kraje koronne rozdzielane. I tak, gdy według budżetu na rok bieżący 1907 ustanowionego, Czechy posiadające już od dawna przemysł potężnie rozwinięty, mają na popieranie nauki fachowej i inne środki rozwoju przemysłu zapewnioną dotacyę w sumie 3,529.730 koron, Morawia 1,138.700 koron, — Galicya kraj rozległy, w którym tak wiele jest do zrobienia w zakresie popierania rozwoju przemysłu, ma otrzymać tylko 751.600 koron.

Chociaż po raz pierwszy uwzględnił c. k. Rząd w ubiegłym roku w całej rozciągłości wnioski subwencyjne Wydziału krajowego, pomimo to kwota uzyskana ze Skarbu państwa tytułem subwencyi na rzecz krajowych szkół zawodowych jest dwa razy mniejszą od dotacyi z funduszów krajowych. Stosunek subwencyi należałoby więc uregulować w sposób odpowiedniejszy. I dlatego Komisya sejmowa zmienia rezolucyę do c. k. Rządu, proponowaną ze strony Wydziału krajowego i wnosi, ażeby Wysoki Sejm domagał się uregulowania subwencyj ze Skarbu państwa na rzecz szkół zawodowych rękodzielniczych, a równolegle także na popieranie rękodzieł i przemysłu w Galicyi w sposób odpowiadający wysokości ofiar kraju na te cele.

Co do wniosków Wydziału krajowego w sprawie nabycia realności na odpowiednie celowi umieszczenie szkoły tkackiej w Glinianach i pomocy kraju dla gminy miasta Lwowa w pokryciu kosztów budowy muzeum przemysłowego — Komisya nie ma nic do nadmienienia i zaleca je do przyjęcia.

W myśl powyższych uwag Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 29. stycznia 1907 L. 9.800/07, i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej Komisyi dla spraw przemysłowych w zakresie szkół zawodowych.

II. 1. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby wdrożył rokowania z c. k. Rządem w celu uregulowania stosunku z rządowem biurem dla popierania rękodzieł, istniejącem przy c. k. Ministerstwie handlu, a Komisyą krajową dla spraw przemysłowych, zwłaszcza co do urządzania fachowych kursów majsterskich w Galicyi i obdzielania rękodzielników maszynami i narzędziami.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził układy z c. k. Rządem względem uregulowania stosunku dotacyi ze skarbu państwa na szkolnictwo przemysłowe w Galicyi, tudzież na bezpośrednie popieranie przemysłu i rękodzieł odpowiednio do wydatków funduszu krajowego na te cele.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. ażeby obracał większe niż dotychczas kwoty z przyznanych na ten cel funduszów państwowych na popieranie rękodzieł i przemysłu w Galicyi, jużto w formie udzielania maszyn pomocniczych, jużto w formie pożyczek i subwencyi bezzwrotnych;

2. ażeby znosił się w sprawach tego popierania i w sprawie urządzać się mających specyalnych kursów dla rękodzielników z Wydziałem krajowym i krajową Komisyą dla spraw przemysłowych, celem uzyskania jednolitości w działaniach kraju i państwa.

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy do nabycia na fundusz krajowy realności, objętej lwh. 163 ks. gr. gm. kat. Gliniany, kosztem 28.000 K, tudzież do przeprowadzenia kosztem 6.000 K adaptacyi, niezbędnych do pomieszczenia tam szkoły tkackiej.

Na pokrycie tego wydatku zaciągnie Wydział krajowy w Banku krajowym pożyczkę komunalną w wysokości 35.000 K imiennej wartości w 4% obligach IV. emisyi, zwrotną w ciągu $34^1/_2$ lat. Potrzebną na amortyzacyę i oprocentowanie kwotę wstawiać będzie Wydział krajowy do budżetu krajowego.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania z funduszu krajowego począwszy od 1. stycznia 1907 procentów i rat anuitetowych od pożyczki w maksymalnej sumie 100.000 K, jaką gmina stoł. miasta Lwowa zaciągnie na pokrycie wydatku budowy muzeum przemysłowego.

Przewodniczący:
A. Lubomirski.

Sprawozdawca:
Żardecki.

Ls. 1.951/1907. We Lwowie, dnia 9. marca 1907.

Ale 2.3

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności Departamentu VI. za czas od 1. lipca 1905 do końca sierpnia 1906.

Wysoki Sejmie!

Komisya zbadawszy poszczególne działy sprawozdania, czyni następujące spostrzeżenia i wnioski:

W sprawach terytoryalnych.

C. k. Ministerstwo sprawiedliwości zachowuje się wciąż opornie w ustanawianiu nowych sądów kollegialnych i powiatowych w kraju naszym, z oczywistą ujmą należytego wymiaru sprawiedliwości.

Jakkolwiek już reskryptami c. k. Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 14. listopada 1896 i 12. stycznia 1897 i z dnia 8. maja 1901 uznano kreowanie sądów obwodowych w Bochni, Czortkowie, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież sądów powiatowych w Rudniku, Bołszowcach, Jabłonowie, Jagielnicy, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierykach i Zawałowie jako niezbędne, a faktycznie koniecznem jest utworzenie jeszcze dalszych sądów obwodowych w Nowym Targu i Mielcu, tudzież powiatowych w Baranowie, Majdanie, Jezierzanach i w wielu innych miejscowościach, ograniczył się c k. Rząd w ciągu owych dziesięciu lat zaledwie na ustanowienie dwu sądów powiatowych w Bołszowcach i Jabłonowie.

Wobec tak oczywistego lekceważenia interesu kraju powinna się Reprezentacya kraju naszego we Wiedniu zająć gorąco tą sprawą a Komisya wnosi na ponowienie corocznie powtarzanej rezolucyi o najrychlejsze otwarcie tych sądów.

W czasie obrad sejmowych wniesioną została petycya gminy m. Żółkwi o poparcie kreowania sądu obwodowego w Żółkwi, tudzież petycya gminy Sokala o kreowanie sądu obwodowego w Sokalu zamiast w Żółkwi i gminy w Rawie ruskiej o kreowanie sądu obwodowego w tem miasteczku, zamiast w Żółkwi. Powyższe petycye załatwia się wezwaniem c. k. Rządu, aby zbadał stosunki miast Sokala i Rawy ruskiej, o ile nadają się do założenia w jednym z nich sądu obwodowego, poczem będzie można zdecydować, czy interes ludności rzeczonych okolic przemawiać będzie więcej za założeniem sądu obwodowego w jednem z tych miast, zamiast w Żółkwi.

Wskutek petycyi miasteczek Kozłowa i Magierowa o założenie w nich sądów powiatowych wzywa się c. k. Rząd, aby zbadał, czyli zachodzi potrzeba utworzenia nowych sądów powiatowych w tych miejscowościach.

W ostatnim czasie mnożą się petycye różnych miasteczek o kreowanie w nich Starostw, wskutek czego prezydyum c. k. Namiestnictwa reskryptem z dnia 9. marca 1906 l. 16.712 uznało, iż przeszło trzecia część z pierwotnych 74 powiatów politycznych istniejących od czasu rozporządzenia ministeryalnego

z 23. stycznia 1867 dz. u. p. Nr. 17. jest zbyt rozległą, wskutek czego Starostwa te nietylko są zbytnio przeciążone agendami, lecz odległość mieszkańców od tego urzędu pociąga wiele niedogodności, kosztów i trudności w urzędowaniu.

Jeśli się zważy, iż mamy w kraju obecnie jeszcze 26 powiatów politycznych o ludności przenoszącej w każdej z nich 100.000 mieszkańców i iż między niemi niektóre mają bardzo ożywiony handel i przemysł, czem przysparzają administracyi państwowej wielką ilość czynności, przeto należy dążyć do pozyskania od c. k. Rządu rychłego podziału wielu obecnych powiatów politycznych.

Komisya wnosi zatem na uchwalenie stosownej rezolucyi do c. k. Rządu.

Żandarmerya.

Komisya przyjmuje do wiadomości wszystkie zarządzenia Wydziału krajowego dotyczące administracyi gmachu c. k. Żandarmeryi.

Preliminarz c. k. Żandarmeryi na kwaterunkowe w roku 1907 podniesionym został w stosunku do roku ubiegłego o kwotę 41.682 kor., a to z powodu znacznego powiększenia stanu Żandarmeryi.

Obowiązek dostarczania kwater dla c. k. żandarmeryi staje się zatem dla kraju coraz uciążliwszym i należy ponowić żądanie, aby państwo wzięło na siebie ten obowiązek, a kraj przyczyniał się do tych kosztów tylko pewną stosunkową kwotą pieniężną. Żądanie takie jest słuszne, jeśli się zważy, że c. k. żandarmerya jest instytucyą państwową, a zwłaszcza w Galicyi załatwia w przeważnej mierze zadanie ogólno państwowe, mając do strzeżenia rozległy północny pas graniczny.

Przy sposobności zabezpieczenia bielizny i pościeli dla powiększonego stanu żandarmeryi kosztem 14.987 kor. wystąpił na jaw lekceważący sposób traktowania spraw naszych przemysłowych przez władze centralne.

Skoro kraj tak znaczne ponosi ofiary na utrzymanie żandarmeryi, toć słuszne może stawiać żądania, aby choć część tych wydatków została użytą w kraju na zakupno przedmiotów w krajowych zakładach przemysłowych. Od szeregu lat domaga się tego Sejm w odpowiednich rezolucyach.

Wedle sprawozdania Wydziału krajowego departamentu VI. za czas od 1. listopada 1901 do 30. października 1902 zasłaniała się tutejsza komenda krajowa żandarmeryi, że nie może robić zakupna wszystkich przedmiotów potrzebnych w kraju, bo do roku 1904 związaną jest kontraktami, z fabrykami pozakrajowemi zawartymi.

Zdawałoby się, że od roku 1905 począwszy nastąpi zmiana dla kraju pożądana.

Tymczasem znaczniejsze dostawy na rok 1906 zostały zamówione przez tutejszą komendę krajową żandarmeryi również u firm zagranicznych, a na wezwanie Wydziału krajowego o cofnięcie powyższych zamówień i uwzględnienie firm krajowych, otrzymano odpowiedź, że zmiana tego układu obecnie jest niemożliwą, gdyż zawarto układ na czas dalszy aż po koniec roku 1909. Wobec tego należy ponownie uchwalić rezolucyę, domagającą się, aby c. k. Rząd przy zakupowaniu pościeli i odzieży dla c. k. żandarmeryi uwzględniał wyłącznie przemysł krajowy.

Zarazem uważa Komisya za wskazane, aby Wydział krajowy czuwał w przyszłości, aby komenda krajowa żandarmeryi kontraktów swych z firmami zagranicznemi w sposób dotychczasowy nadal nie przedłużyła i aby w tym celu odniósł się w stosownej chwili, możliwie już z końcem roku 1908 lub w początku roku 1909 do ministeryum obrony krajowej o wydanie stosownego zarządzenia.

Należy następnie zaznaczyć, że dotychczas nie została zdecydowaną ostatecznie sprawa co do ryczałtów zaliczanych przez kraj na potrzeby posterunkowe.

Wedle sprawozdania Wydziału krajowego z czynności departamentu VI. za czas od 1. listopada 1902 do 30. czerwca 1904 zaoszczędziła żandarmerya z owych ryczałtów około 100.000 K, a Komisya prawnicza, załatwiająca owe sprawozdanie, wyraziła życzenie, aby Wydział krajowy czuwał nad sposobem użycia tego funduszu i odnośny stosunek prawny ustalił.

Wedle sprawozdania Wydziału krajowego za czas od 1. stycznia 1904 do 30. czerwca 1905 wprowadził Rząd w roku 1904 nowy sposób obrachunków między funduszem krajowym a kwaterunkowym żandarmeryi, wedle którego fundusz kwa-

terunkowy składa rachunki z otrzymanego z funduszu krajowego ryczałtu i ewentualną nadwyżkę dochodu przyjmuje w zamknięciu rachunku jako pozostałość kasową i takową funduszowi krajowemu zwraca.

W myśl powyższego zarządzenia należało się spodziewać, że nagromadzone oszczędności w sumie 100.000 K zostaną zwrócone funduszowi krajowemu, a tym czasem Rząd fundusz ten zatrzymał we własnej administracyi, takowy ufruktyfikował i odsetki z tego kapitału wciąga w dochód do preliminarza funduszu kwaterunkowego.

Sprawozdanie Wydziału krajowego nie wspomina o tem, dlaczego kwestya dotycząca rzeczonego kapitału 100.000 K zdecydowaną nie została, Komisya uważa zatem za rzecz pożądaną, aby Wydział krajowy sprawę własności i ewentualnego zwrotu funduszu 100.000 K ostatecznie uporządkował.

Wreszcie niepodobna pominąć, że mimo tylokrotnie objawianego życzenia kraju, w urzędowaniu c. k. żandarmeryi w Galicyi język polski dotychczas wprowadzonym nie został. Stan dotychczasowy w wysokim stopniu utrudnia pożyteczną działalność tej instytucyi, pomijając już inne względy natury politycznej i narodowej i dlatego należy wnieść ponownie rezolucyę do Rządu.

Fundusz propinacyjny miast.

Fundusz propinacyjny wzrasta prawidłowo. Należy podnieść z uznaniem, że Wydział krajowy czuwa nad ściągnięciem zaległości opłat propinacyjnych od szynkarzy, a ponieważ mimo to starostwa dopuściły do zaległości prawdopodobnie nieściągalnych, przeto zmuszonym zapewne będzie Wydział krajowy w przyszłości odwoływać się do interesowanego c. k. Prezydyum Namiestnictwa, aby stratom tym zapobiegać.

Sprawy szupasowe.

Sprawy szupasowe załatwiano odpowiednio. Pożądanem jest, aby Wydział krajowy czuwał nad rychłem uporządkowaniem stosunku szupaśnictwa z władzami węgierskiemi, a w szczególności spowodował, aby wyjednano w drodze właściwej odpowiednie wykonywanie statutu szupasowego węgierskiego z 14. lutego 1885 roku L. 9.389/1885 przez władze węgierskie.

Sprawy wojskowe.

Na cały szereg uchwał sejmowych powziętych w r. 1905, zakomunikowanych c. k. Rządowi nie otrzymał Wydział krajowy jeszcze żadnej odpowiedzi. We wszystkich tych sprawach, objętych sprawozdaniem Wydziału krajowego wskazanem jest, aby Wydział krajowy domagał się przyspieszenia załatwienia, ile że sprawy te dotykają przeważnie żywotnych interesów kraju.

Sprawy pocztowe.

Dotychczas nie doczekała się załatwienia uchwała sejmowa z dnia 5. maja 1900, wzywająca Rząd, aby zniżył opłaty za telegramy do Rosyi wysyłane. Ponieważ wysoka taryfa stanowi zaporę w utrzymywaniu normalnych stosunków międzynarodowych, a w sprawie tej kraj nasz jest głównie i poważnie interesowanym, przeto należy konsekwentnie popierać to żądanie, a tem samem ponowić rzeczoną uchwałę sejmową.

Sprawy dotyczące podatków i należytości.

Wadliwość w wykonywaniu ustaw i przepisów podatkowych i należytościowych przez władze skarbowe i wszechstronne na to zażalania, petycye i wnioski sejmowe spowodowały, że sprawy te zajmywały Sejm na dwu posiedzeniach rocznych i znalazły wyraz w uchwale sejmowej z dnia 4. listopada 1904 wzywającej Rząd,

aby wadliwości te uchylił. Jakkolwiek dla samego uspokojenia opinii w kraju należało się spodziewać rychłego zadosyćuczynienia, nie otrzymał Wydział krajowy dotychczas nawet żadnej odpowiedzi. Jest nader pożądanem, aby Wydział krajowy domagał się u c. k. Rządu niezwłocznie załatwienia wspomnianej rezolucyi i zdał sprawę z wyniku swych zabiegów na najbliższej sesyi.

Sprawy dotyczące krajowego funduszu sierocego jakoteż krajowej osady poprawczej dla małoletnich przestępców pomija się jako załatwione oddzielnemi sprawozdaniami.

Zapomogi i subwencye.

Z rubryk IV. i XIV. wydatków budżetu krajowego rozdzielał Wydział krajowy stosownie do uchwał Sejmu krajowego i do rozmiaru klęsk i potrzeb ludności.

Zaznaczyć wreszcie wypada, że Rząd nie dał również jeszcze odpowiedzi na rezolucyę sejmową z dnia 18. września 1903 wzywającą Rząd, aby w drodze konstytucyjnej zniósł rozporządzenie cesarskie z d. 20. marca 1854 Nr. 96 Dz. p. p. i wyjednał jak najrychlej ustawy karno-policyjne wymogom nowoczesnym odpowiedne, tudzież aby przeprowadził najrychlej ustawy normujące materyalną prawno-cywilną odpowiedzialność urzędników państwowych wszelkich kategoryi za szkody wyrządzone swojem urzędowaniem, dalej na rezolucyę z dnia 31. października 1904 dotyczącą budowy gmachów rządowych dla sądów kraju naszego i z dnia 2. listopada 1904 dotyczącą powoływania do władz i trybunałów centralnych odpowiedniej ilości referentów z pomiędzy urzędników kraju naszego, na uchwały sejmowe z dnia 27. października 1904 żądające uwolnienia gmin od wydatków w gotówce ponoszonych przy współdziałaniu ich w sprawach wojskowych — również na uchwały sejmowe z dnia 11. listopada 1904 w sprawie emigracyjnej.

Rzeczą Wydziału krajowego będzie domagać się w stosownej drodze rychlejszego załatwiania rezolucyi Sejmu, który ma prawo domagać się od c. k. Rządu względniejszego traktowania swych uchwał.

Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynnośoi Departamentu VI. za czas od 1. lipca 1905 do końca sierpnia 1906.

2. Sejm ponawia uchwały swoje z dnia 2. lipca 1901, 19. października 1903, 27. października 1904 i z 14. listopada 1905 dotyczące otwarcia nowych sądów obwodowych i powiatowych i wzywa ponownie c. k. Rząd, aby

a) zarządził bezzwłoczne otwarcie sądu obwodowego w Czortkowie,

b) poczynił jak najspieszniej przygotowania do utworzenia sądów obwodowych w Białej, Bochni, Nowym Targu, Mielcu, Jarosławiu i Żółkwi, tudzież sądów powiatowych w Baranowie, Majdanie, Rudniku, Jagielnicy, Jezierzanach, Krasnej, Podkamieniu, Strzeliskach nowych, Uścierykach i Zawałowie,

c) aby zbadał stosunki miast Sokala i Rawy ruskiej, o ile nadają się do założenia w jednem z nich sądu obwodowego;

d) aby zbadał, czyli zachodzi potrzeba utworzenia sądów powiatowych w miasteczkach Kozłowie i Magierowie.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby jak najrychlej przystąpił do podziału wielu przeludnionych powiatów politycznych w kraju, tworząc nowe urzędy Starostw.

4. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby wniósł na zmianę dotychczasowej ustawy o kwaterunkach c. k. żandarmeryi w tym duchu, aby koszta tego kwaterunku ponoszone były przez Skarb państwa.

5. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby przy zakupnie przedmiotów dla żandarmeryi potrzebnych uwzględniał wyłącznie przemysł krajowy.

6. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby wprowadził język polski w urzędowaniu c. k. żandarmeryi w kraju.

7. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, aby przystąpił do obniżenia opłat za telegramy wysyłane do Rosyi i zrównał ją z należytością opłacaną za telegramy wysyłane do Niemiec.

Tym sposobem załatwia się petycye do Ls. 670, 1272 i 1385/1907.

Przewodniczący:
Wład. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Schützel.

L. s. 1959/07.

We Lwowie, dnia 9. marca 1907.

Aleg. 244

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o wniosku p. Skołyszewskiego o utworzenie nowej gminy administracyjnej z rozparcelowanych gruntów obszarów dworskich Koniów i Towarnia powiat Stary Sambor.

Wysoki Sejmie!

Właściciele realności utworzonych z rozparcelowanych gruntów obszarów dworskich Koniów i Towarnia, tworzących osadę o 91 numerach domu, nazwaną przez nich „Jagienka“, posiadającą szkołę tegoż imienia, utrzymywaną przez Towarzystwo szkoły ludowej w Przemyślu wnieśli petycyę, a poseł Skołyszewski postawił na jej podstawie wniosek do Wysokiego Sejmu o utworzenie nowej gminy administracyjnej z rozparcelowanych gruntów obszarów dworskich Koniów i Towarnia powiat Stary Sambor pod nazwą „Jagienka“.

Ponieważ uregulowanie publiczno prawnych stosunków rozparcelowanych z obszarów dworskich jest z jednej strony rzeczą bardzo pożądaną i pilną, z drugiej zaś strony ani petenci ani wnioskodawcy nie dostarczyli żadnego dowodu. czy są warunki do zadośćuczynienia ich żądaniu, przeto Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek posła Skołyszewskiego o utworzenie nowej gminy administracyjnej z rozparcelowanych gruntów obszarów dworskich Koniów i Towarnia powiat Stary Sambor odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

Przewodniczący:
Stadnicki, *w. r.*

Sprawozdawca:
Buynowski, *w. r.*

Ls. 90/1907. We Lwowie, dnia 25. lutego 1907.

Aleg. 245

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej w sprawie poparcia finansowego projektowanej kolei lokalnej Łodygowice-Buczkowice.

Wysoki Sejmie!

Właściciele fabryk mebli z drzewa giętego w Buczkowicach, Rybarzowicach i Łodygowicach pp. Rudolf Weill i Leopold Pilzer wnieśli do Sejmu krajowego petycyę o przyczynienie się z funduszu krajowego kolejowego do finansowego poparcia projektowanej kolei lokalnej z Łodygowic do Buczkowic udziałem koron 140.000 w zamian za akcye zakładowe tejże kolei.

Petenci poczynili wspólnie z innymi miejscowymi czynnikami starania u c. k. Rządu o finansowe poparcie projektu normalno-torowej kolei lokalnej z Łodygowic (stacyi istniejącej na linii Biała-Żywiec) do Buczkowic, nadto przygotowali kolej powyższą pod względem technicznym, wypracowując własnym kosztem projekt szczegółowy, który przedłożony już został c. k. Ministerstwu kolei żelaznych dla zarządzenia przepisanych ustawami Komisyi.

Koszt budowy tej około 6·5 km. długiej kolei lokalnej wynosić będzie, według obliczeń petentów, wraz z kosztami sfinansowania i funduszem rezerwowym łącznie około 700.000 koron.

Powyższy kapitał ma być zebranym:

a) przez uzyskanie subwencyi państwowej w formie przyznać się mającej przez c. k. Rząd zwłoki w uiszczaniu należytości za prowadzenie ruchu, celem oprocentowania i umorzenia pożyczki pierwszeństwa w wysokości około 460.000 koron.

b) przez wpłaty interesentów miejscowych w zamian za akcye zakładowe w wysokości 100.000 koron, wreszcie

c) przez uzyskanie subwencyi krajowej w formie wpłaty na akcye zakładowe lub też akcye pierwszeństwa w wysokości około 140.000 koron.

Projektowana kolej przecinająca jedną z najbardziej uprzemysłowionych okolic zachodniej Galicyi, obsługiwałaby 3 fabryki mebli z giętego drzewa, tartak parowy, kilka tartaków wodnych, ułatwiałaby wywóz drzewa z pobliskich lasów oraz kamienia karpackiego z istniejących tamże kamieniołomów. Okolica obfituje w wielki zasób siły wodnej, nadaje się przeto do tworzenia nowych zakładów fabrycznych.

Nie da się również zaprzeczyć, że przy sposobności poparcia industryi przyległe silnie zaludnione gminy o ludności przeważnie robotniczej zyskałyby komunikacyę kolejową z miastami Białą i Żywcem.

Gdyby nawet projektowana kolej nie miała tego gospodarczego znaczenia, jakie jej petenci nadać usiłują i gdyby się okazała, że w pierwszym rzędzie rozchodzi się o poparcie subwencyjno-przemysłowe przedsiębiorstwa obliczonego na korzyść posiadaczy — to i wówczas fundusz publiczny powinien się przyczynić do utrwalenia istotnie poważnych zakładów przemysłowych zwłaszcza gdy się okaże, że to uczynić może bez narażenia kraju na ofiary lub znaczne ryzyko. Należy też

wskazać na przykład innych krajów, gdzie celem utrzymania zakładów przemysłowych prywatnych z funduszów krajowych łoży się setki tysięcy i tak n. p. Czeski Wydział krajowy subwencyonował w r. 1898 linię Polna-Stecken-Polna-Miasto 5·6 km. długą, przy ogólnym koszcie budowy 814.000 koron kwotą 580.000 koron a w r. 1894 linię B. Schlackenwörth-Skt. Joachimstal 8·5 km. długą, przy koszcie budowy 1,058.000 koron kwotą 644.000 koron. Subwencya zatem wynosiła od 80 do 100.000 koron na 1 km., gdy w konkretnym wypadku petenci żądają około 20.000 koron na 1 km. Nie potrzeba nawet szukać przykładów poza granicami naszego kraju, a wystarczy przypomnieć, że Sejm nasz uchwalił w r. 1905 poprzeć w analogicznych warunkach budowę kolei lokalnej Złoczów-Sassów-Usznia przez objęcie akcyi pierwszeństwa w kwocie 300.000 koron.

Z uwagi jednak, że rentowność tej projektowanej kolei nie została dotąd przez Wydział krajowy dostatecznie zbadaną, niemniej z uwagi, że c. k. Rząd nie oświadczył się jeszcze, czy w razie subwencyonowania przez kraj tej nowej arteryi komunikacyjnej przyzna jej zwłokę w formie kredytowania należytości za prowadzenie ruchu (Stundung der Betriebsgebühren) i do jakiej kwoty, Komisya kolejowa uznając w zasadzie potrzebę uzupełnienia galicyjskiej sieci kolejowej na terytoryum przeciętem przez linie byłego Towarzystwa kolej północnej wogóle — a w szczególności potrzebę poparcia projektowanej linii, nie jest w możności już obecnie konkretnych wniosków Wysokiemu Sejmowi przedłożyć i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę pp. Rudolfa Weilla i Leopolda Pilzera, właścicieli fabryki mebli z drzeba giętego w Buczkowicach w sprawie poparcia projektowanej kolei lokalnej Łodygowice-Buczkowice odstępuje się Wydziałowi krajowemu, by po zbadaniu i wysłuchaniu opinii krajowej Rady kolejowej przedłożył Sejmowi wnioski na najbliższej sesyi.

Tem samem załatwione zostały petycye Wydziału powiatowego w Białej L. 1029/836 oraz Wydziału powiatowego w Żywcu L. 1067/874.

Za przewodniczącego:
J. Męciński.

Sprawozdawca:
Federowicz.

Ls 1.688/1907. We Lwowie, dnia 11. marca 1907.

Aleg. 246

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej w sprawie petycyi gminy miasta Tarnowa o założenie szkoły przemysłowej dla rzemieślników budowlanych i szkoły handlowej w Tarnowie.

Wysoki Sejmie!

Gmina miasta Tarnowa wniosła dnia 2. marca b. r. do L. 1688. do Wysokiego Sejmu petycyę o założenie w Tarnowie szkoły rzemieślników budowlanych z nauką dla murarzy, kamieniarzy i cieśli, w dwóch lub trzech kursach pięciomiesięcznych zimowych, a dla stolarzy i ślusarzy budowlanych w dwóch lub trzech kursach letnich, przy założeniu warstatów szkolnych i otwarciu sali dla rysunku i modelowania. Rada gminna miasta Tarnowa powzięła zasadniczą uchwałę przyjęcia na siebie znacznej części prestacyi na rzecz utrzymania takiej szkoły, jeżeli kraj, powiat, Kasa oszczędności, Izba handlowa i przemysłowa przyczynią się materyalnie, w sposób wydatny, do utrzymania tej powstać mającej instytucyi.

Rozstrzygnięcie, czy rzeczona szkoła miałaby ewentualnie powstać jako szkoła krajowa, przez państwo subwencyonowana, z pomocą gminy i innych czynników pozostawia gmina decyzyi Wysokiego Sejmu. Odnośne, w cyfry ujęte zobowiązanie gminy mogłoby być złożone dopiero po powzięciu decyzyi co do założenia szkoły przez kraj lub rząd i po sporządzeniu kosztorysu. Na cel tej szkoły mógłby być też odstąpionym budynek obecnej szkoły ogrodniczej, w razie przeniesienia jej w inne miejsce.

W powołanej petycyi domaga się gmina miasta Tarnowa również założenia dwuklasowej szkoły handlowej w Tarnowie i niemniej powzięła już zasadniczą uchwałę co do materyalnego przyczynienia się do jej utrzymania.

Odnośnie do pierwszego żądania wyraża Komisya przemysłowa zdanie, że jest rzeczą wskazaną i pożądaną, aby przy nieznacznym udziale, jaki ma Galicya w państwowem szkolnictwie przemysłowem, dążyć do wydatniejszego niż dotąd materyalnego popierania przed Rząd szkół przemysłowych przez kraj utrzymywanych i zakładania nowych takich szkół tam, gdzie miejscowe warunki są odpowiednie, a zachodzi tego istotna potrzeba.

Miasto Tarnów, liczące około 32.000 mieszkańców ma 2 gimnazya, 1 szkołę realną, 1 seminaryum nauczycielskie męskie i nie może już dziś tymi zakładami sprostać i odpowiedzieć napływowi szukającej nauki młodzieży, z miasta i okolicy. Wiadomo, że młodzież nasza, w przeciwieństwie do młodzieży krajów na zachodzie o rozwiniętym przemyśle i handlu dotąd jeszcze daje pierwszeństwo karyerze urzędniczej przed zawodem przemysłowym lub handlowym, lecz nawet gdyby się miał obudzić ruch w ostatnim kierunku, to stałby mu na przeszkodzie fakt, że ilość szkół przemysłowych w kraju naszym jest niedostateczną.

Jest to zatem jednym z powodów, dla których Komisya przemysłowa uważa żądanie gminy miasta Tarnowa za słuszne i usprawiedliwione.

W kraju dotąd zawsze daje się odczuwać brak uzdolnionych sił pomocniczych przy wszelkiego rodzaju robotach budowlanych, brak mianowicie instalatorów, monterów i t. d. Dzisiejsze szkoły zawodowe kształcą przez kilka lat młodzież

bez poprzedniej praktyki, bez względu na zdolności i wychodzący ze szkoły młodzieniec niejednokrotnie ma niewiele wiedzy, a dużo pewności siebie.

Za tem idą aspiracye wyższe i stwierdzono już niejednokrotnie, że większość absolwentów naszych szkół zawodowych potem się gubi i straconą jest dla produkcyi. Starają się oni o posady rysowników, dyurnistów, pisarzy itd. i nie przynoszą przemysłowi, dla którego szkoły te są stworzone, żadnej korzyści.

Typ szkoły, o którą kompetuje gmina miasta Tarnowa, obecnie, za przykładem innych krajów, a zwłaszcza Anglii w ostatnich latach i w Austryi znalazł zastosowanie.

Szkoła taka przeznaczoną jest dla ludzi, którzy już kilka lat w danym zawodzie pracują i mają stąd kilkuletnią praktykę rzemieślniczą, znają oni swój zawód i wie się o nich, że mają zdolności i ochotę do pracy. Plan też nie obejmuje kilku lat nauki dla dania ogólnego wykształcenia, lecz stawia sobie za zadanie „douczyć“ w kilkomiesięcznych kursach frekwentantów, czego im brakuje. Tym sposobem można wykształcić w danej gałęzi przemysłu budowlanego uzdolnionych pracowników i dać im możność przygotowania się do egzaminu majsterskiego, ustawą przepisanego.

Zdaniem Komisyi przemysłowej nadaje się miasto Tarnów dobrze do założenia takiej szkoły ze względu na reprezentowane tam w znacznej liczbie rękodzieła, a odnośni przedsiębiorcy i majstrowie czynni są nie tylko przy dość znacznym ruchu budowlanym w miejscu, lecz pracują i w dalszej okolicy.

Dla tychsamych powodów a zwłaszcza, aby dać możność części naszej młodzieży kształcenia się w zawodzie handlowym, zasługuje, zdaniem Komisyi przemysłowej, na uwzględnienie żądanie gminy miasta Tarnowa o założenie szkoły handlowej. Komisya przemysłowa wskazuje przytem na sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 29/I. 1907 LW. 9800/07 z czynności w zakresie przemysłu krajowego i proponowaną między innemi rezolucyę 8., wzywającą rząd, aby w myśl §. 5. ustawy z d. 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem założył w jaknajkrótszym czasie dwuklasowe szkoły handlowe, na razie przynajmniej przy dwu szkołach realnych. Z pośród miast położonych na zachodzie kraju, a nie posiadających dotąd szkoły handlowej, z wyżej przytoczonych powodów Tarnów i dla założenia takiej szkoły przy szkole realnej zdaniem Komisyi przemysłowej ze wszech miar się nadaje.

Na tych podstawach Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm uznając potrzebę utworzenia w Tarnowie szkoły przemysłowej dla rękodzielników budowlanych i szkoły handlowej — raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wdrożył rokowania z rządem o założenie szkoły dla rzemieślników budowlanych w Tarnowie, a następnie porozumiał się z czynnikami lokalnymi co do ich udziału w kosztach, co zaś do udziału finansowego kraju w tym względzie, oraz co do charakteru krajowego, względnie państwowego tej szkoły przedstawił Sejmowi wniosek na najbliższej sesyi.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by wdrożył rokowania z rządem o założenie dwuklasowej szkoły handlowej przy szkole realnej w Tarnowie, porozumiał się z czynnikami lokalnymi co do udziału tychże w kosztach założenia i utrzymania, co zaś do udziału finansowego kraju przedstawił Sejmowi wnioski na najbliższej sesyi.

Przewodniczący:
A. Lubomirski.

Sprawozdawca:
Götz.

L. s. 1950/07.

We Lwowie, dnia 8. marca 1907.

Aleg. 247

Sprawozdanie

Komisyi szkolnej o wniosku posła ks. Jana Jaworskiego w sprawie otwarcia prowizorycznego 5. klasy przy teraźniejszej 4. klasowej szkole męskiej w Chyrowie.

Wysoki Sejmie!

Wniosek ks. posła Jaworskiego na dniu 21. lutego b. r. w Sejmie postawiony dąży do zamiany dwóch szkół cztero-klasowych, jednej męskiej i drugiej żeńskiej, będących w Chyrowie, na szkoły 5-cio klasowe typu wyższego – a domaga się tymczasowo przynajmniej otwarcia prowizorycznego piątej klasy, przy teraźniejszej cztero-klasowej szkole męskiej. — Ludność Chyrowa w r. 1900 wynosiła 2.919 mieszkańców, dziś przenosi 3.000, dzieci obowiązanych do uczęszczania do szkoły jest tam w r. b. 718 — z tych zaś uczęszcza do szkoły zaledwie 600 — a to z powodu przepełnienia w klasach obydwóch szkół. W szkole męskiej do I. klasy uczęszcza 73, w żeńskiej do I. klasy 68, do II, klasy szkoły męskiej 67, do drugiej klasy szkoły żeńskiej 66 dzieci i podobne przepełnienie utrzymuje się, choć nie tak wielkie i w dalszych klasach tych obydwóch szkół, w razie więc utworzenia piątej klasy, choćby przy obydwóch szkołach, należyta frekwentacya byłaby do tej klasy niewątpliwie zapewnioną. Tembardziej ta sprawa jest aktualną, co już było także w motywach wniosku podniesionem, że obok Chyrowa leży miejscowość Posada Chyrowska i Bąkowice, skąd dziatwa uczęszcza do szkół w Chyrowie, wreszcie znajduje się sporo rodzin personalu kolejowego, których dzieci z powodu braku szkoły ludowej o typie wyższym w samym Chyrowie, bywają posyłane do Przemyśla. Jest przeto rzeczą słuszną a nawet konieczną, aby szkoła ludowa wyższego typu została w Chyrowie utworzoną. Jedynie względy natury finansowej, mogłyby oddziałać w kierunku opóźnienia pomyślnego załatwienia tej sprawy. Gmina Chyrów bowiem jest ubogą, ostatnimi laty poniosła znaczne wydatki na szkoły i opłaca corocznie obecnie 2.500 koron konku-

rencyi szkolnej. Ale ta okoliczność będzie już niewątpliwie przedmiotem należytego zbadania przez organa do tego powołane.

Komisya oceniając ważność dla Chyrowa i najbliższej jego okolicy wniosku powyższego, wnosi ze swej strony, co następuje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odstępuje wniosek posła ks. Jaworskiego Radzie szkolnej krajowej.

Zast. przewodniczącego:
Piniński, *w. r.*

Sprawozdawca:
Cielecki, *w. r.*

Ls. 2.040/07. We Lwowie, dnia 11. marca 1907.

Aleg. 248

Sprawozdanie

Komisyi przemysłowej o państwowych szkołach przemysłowych.

Wysoki Sejmie!

Dzieje rozwoju szkolnictwa przemysłowego w naszym kraju mają pewną cechę właściwą, która je wyróżnia zasadniczo od dziejów powstawania podobnych zakładów w innych krajach koronnych. Różnica polega w tem, że gdy w zachodnich krajach koronnych zakładanie i utrzymywanie szkół przemysłowych uważane jest zasadniczo za sprawę państwową, to w Galicyi występuje zazwyczaj kraj jako inicyator w zakładaniu szkół przemysłowych, i każda państwowa szkoła przemysłowa powstała u nas nie inaczej, jak tylko po długich latach zabiegów, po długich targach o warunki, z rozlicznemi ograniczeniami, które tamują ich pełną działalność, poniekąd jako pewnego rodzaju koncesya, jako ustępstwo, wobec natarczywych domagań się kraju. I tem się tłumaczy ten objaw, że gdy n. p. kraje koronne, posiadające już z dawnych czasów potężnie rozwinięty przemysł, otrzymują z łatwością do jego dalszego rozwoju i postępu potrzebne zakłady do nauki fachowej — Galicya, której przemysł rodzimy był przez długie lata przez wrogą nam biurokracyę systematycznie gnębiony i niszczony, która najwięcej ma do zrobienia w zakresie opieki nad rozwojem przemysłu, doznawała ze strony władz centralnych w tych usiłowaniach poparcia tylko z pewnem ociąganiem się, widocznie bez przekonania szczerego, iż te usiłowania są dla państwa istotnie pożyteczne. Ten objaw tłumaczy się głęboko zakorzenionem w zachodnich krajach koronnych przeświadczeniem, że Galicya powinna pozostać krajem rolniczym — co do produkcyi przemysłowej zależnym od sąsiadów zachodnich, jako najbliższy i najdogodniejszy ich fabrykatów odbiorca. Wobec takich zapatrywań każde usiłowanie, zmierzające do rozwinięcia produkcyi przemysłowej w Galicyi, uważanem jest w opinii publicznej owych krajów za działanie, sprzeciwiające się ich interesom i naruszające ich ekonomiczny stan posiadania. Poglądy te dostają się i do sfer rządowych. I chociaż w nowszych czasach owe krzywdzące kraj nasz poglądy mniej już jaskrawo występują, jak dawniej, to jednak jeszcze dość często przychodzi nam spotykać się z niemi.

Sprawozdanie sekcyi III c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie państwowych szkół przemysłowych w roku szkolnym 1905/6 stwierdza, że w tym roku ilość tych zakładów i ich stan nie uległ zmianom. Mamy ich sześć: państwowe wyższe szkoły przemysłowe we Lwowie i w Krakowie, szkoły zawodowe dla przemysłu drzewnego w Zakopanem i Kołomyi, szkołę ślusarską w Świątnikach, a wreszcie szkołę zawodową dla przemysłu żelaznego w Sułkowicach. W Czechach, kraju mniejszym od Galicyi co do obszaru przeszło o 27.000 kilometrów kwadratowych i z ludnością mniejszą o milion mieszkańców, jest państwowych szkół dla nauki przemysłowej 52, na Morawie, przeszło trzy razy mniejszej od Galicyi co do obszaru, z ludnością przeszło dwa razy mniejszą, jest ich 15. Na rok bieżący 1907 preliminowane są wydatki skarbu państwa na rządowe szkoły przemysłowe: w Czechach na 2,858.200 K, na Morawie na 955.200 K, w Galicyi na 541.500 K.

Porównawcze zestawienie tych paru cyfr wskazuje, jak wiele byłoby jeszcze do zrobienia, ażeby stan szkół przemysłowych rządowych w naszym kraju zbliżył się do stanu rozwoju tego rodzaju zakładów wspomnianych dwóch krajów

koronnych, których przemysł i bez tych szkół stoi na wysokim stopniu rozwoju i potęgi!

Z tego też powodu sejmowa Komisya przemysłowa mniema, iż wypadałoby na nowo podjąć starania z całą usilnością o uzupełnienie istniejących państwowych szkół przemysłowych, i o zakładanie nowych. A więc przedewszystkiem o uzupełnienie państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie oddziałem dla elektrotechniki tudzież dla kieramiki, o wprowadzenie w życie fachowej szkoły dla wyrobu maszyn rolniczych w Tarnopolu, które to sprawy od długich lat znajdują się w stadyum układów i nie mogą doczekać się stanowczego załatwienia.

Sprawa uzupełnienia i rozwoju obu galicyjskich wyższych szkół przemysłowych: lwowskiej i krakowskiej pozostaje w związku ze sprawą pobudowania dla nich odpowiadających ich potrzebom gmachów. Także i w tych sprawach powinnoby być tempo układów i ostateczne ich sfinalizowanie przyspieszonem.

A ponieważ wobec rozpowszechniającego się w naszym kraju coraz więcej użycia motorów elektrycznych i dynamomaszyn, tudzież wobec mnożącej się bardzo szybko ilości fabryk wyrobów z palonej gliny, tj. cegielń, fabryk dachówek, rurek drenarskich itp. gwałtownie daje się uczuwać w tych dwóch działach brak odpowiednio ukwalifikowanych maszynistów i werkmistrzów, przeto należałoby domagać się, ażeby c. k. rząd brakowi temu przynajmniej tymczasowo zaradził przez urządzanie kursów fachowych, podobnie jak są urządzane n. p. kursa specyalne dla obsługujących maszyny i kotły parowe i inne podobne kursa przy państwowej szkole przemysłowej w Krakowie, dla kształcenia personalu potrzebnego do obsługi maszyn dynamo-elektrycznych tudzież werkmistrzów do fabryk dla wyrobów z gliny palonej, albo też, ażeby znaczniejszą sumę przeznaczył na stypendya, żeby chętni do tych zawodów mogli się kształcić w obcokrajowych zakładach, zanim takie szkoły będziemy mieli w kraju.

W sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej o szkołach przemysłowych za rok szkolny 1905/6 w rozdziale, w którym jest mowa o krakowskiej wyższej szkole przemysłowej, na stronicy 6. znajduje się ustęp następujący:

„W przeszłorocznem sprawozdaniu wspomniano, że w roku szkolnym 1905/6 wypadnie zaniechać otwarcia kursu specyalnego dla wykształcenia pomocniczych sił technicznych dla budowy urządzeń komunikacyjnych, który odbywał się w szkole przemysłowej krakowskiej w latach szkolnych 1903/4 i 1904/5. Jakoż z powodów, podanych w poprzedniem sprawozdaniu, nie odbył się ten kurs w ubiegłym roku szkolnym a ponowne aktywowanie go mogłoby nastąpić tylko pod warunkiem rozpoczęcia wielkich robót publicznych w kraju około budowy kanałów i uspławiania rzek".

Komisya przemysłowa musi zaznaczyć, iż nie wydają się jej powody odraczania otwarcia kursu specyalnego dla dozorców robót przy budowlach wodnych w państwowej szkole przemysłowej w Krakowie uzasadnionemi, skoro rozpoczyna się w naszym kraju właśnie teraz okres tak rozległych budowli wodnych, jak jeszcze nigdy dotychczas nie bywało. Dość powiedzieć, iż w budżetach państwa i kraju na budowle wodne w Galicyi wyznaczone są na rok bieżący 1907 następujące sumy:

a)	Z państwowej dotacyi wodnej — w etacie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych	4,384.737 K
b)	na regulacyę rzek kanałowych	1,975.176 „
c)	na kanalizacyę Wisły pod Krakowem	2,300.000 „
	Wogóle ze skarbu państwa . .	8,659.913 K
d)	w budżecie krajowym — na budowle wodne i melioracye preliminuje Wydział krajowy	4,800.000 „
	Razem . .	13,459.913 K

czyli okrągło suma wynosząca około 13,500.000 K ma być w tym roku w obrębie naszego kraju wydatkowaną na budowle wodne. Czyż i tego jeszcze nie można nazwać „rozpoczęciem wielkich robót publicznych" w zakresie budowli wodnych?

Czas byłby pomyśleć o stopniowem upaństwowieniu pewnych zakładów dla nauki przemysłowej dla ulżenia skarbowi krajowemu, którego zasoby mogłyby być zużytkowane na popieranie rozwoju przemysłu w innych kierunkach. Mianowicie sądzimy, iż należałoby się krajowi naszemu przynajmniej jedna należycie

uposażona w siły nauczycielskie i środki naukowe centralna szkoła tkacka, szkoła państwowa dla kształcenia fachowych nauczycielek robót kobiecych itp.

W szkole przemysłowej we Lwowie mogłyby być urządzane podobne specyalne kursa zawodowe, jakie od szeregu lat odbywają się dla rozmaitych zawodów w Krakowie, a więc np. dla personalu do obsługi kotłów parowych itp.

W obu szkołach przemysłowych państwowych nie ma dotąd nauki religii. Jeżeli się zważy, że pobiera w nich naukę młodzież we wieku poniżej lat 20, musi to wywierać na jej moralny rozwój wpływ ujemny, gdy wykształcenie jej właśnie w latach dojrzewania umysłowego, obraca się wyłącznie w zakresie tych przedmiotów, które mają jej zapewnić materyalne utrzymanie w późniejszem życiu, z zupełnem zaniechaniem nauki religii. Dlatego też Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi uchwalenie odpowiedniego wezwania do c. k. Rządu.

W myśl uwag powyższych Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o czynnościach jej w zakresie państwowych szkół przemysłowych w Galicyi przyjmuje się do wiadomości.

2. Sejm wzywa c. k. Rząd ponownie, ażeby przyspieszył wprowadzenie w życie przy c. k. Szkole przemysłowej we Lwowie oddziałów dla nauki elektrotechniki i kieramiki, a zanim to nastąpi, ażeby znaczniejsze dotacye wyznaczał na stypendya dla kształcenia kandydatów z Galicyi na maszynistów i werkmistrzów w tych zawodach w obcokrajowych zakładach fachowych.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby koniecznie już w roku szkolnym 1907/8 urządził przy c. k. wyższej szkole przemysłowej w Krakowie kurs specyalny dla kształcenia dozorców do budowli wodnych.

4. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby zaprowadził w państwowych szkołach przemysłowych, w których dotąd niema nauki religii, naukę tego przedmiotu obowiązkowo.

5. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył sfinalizowanie sprawy budowy nowych gmachów odpowiednich dla państwowych szkół przemysłowych we Lwowie i w Krakowie

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przyspieszył otwarcie fachowej szkoły dla nauki budowy maszyn rolniczych w Tarnopolu.

7. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby po wysłuchaniu zdania Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych wdrożył rokowania w kierunku zakładania nowych szkół fachowych dla nauki przemysłowej w naszym kraju — w pierwszym rzędzie centralnej szkoły tkackiej i szkoły dla kształcenia nauczycielek do robót kobiecych tudzież instruktorek do robót w zakresie przemysłu, które mogą rozszerzyć zakres zarobkowej pracy kobiet.

Przewodniczący:
A. Lubomirski.

Sprawozdawca:
Merunowicz.

L. s. 1990/07.

We Lwowie, dnia 10. marca 1907.

Aleg. 249

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie ustanowienia dla niższej służby oddziałowej obu szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie rocznych dodatków.

Wysoki Sejmie!

Uznając w zupełności słuszne a wyczerpujące motywa zawarte w powyż powołanem sprawozdaniu Wydziału krajowego, wnosi komisya budżetowa zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm zatwierdza przedstawiony sprawozdaniem z dnia 24. listopada 1906 L. 115.265 (L. s. 57.) wniosek Wydziału krajowego corocznego podwyższania służbie oddziałowej obu szpitali krajowych we Lwowie i Krakowie po pierwszym roku nienagannej i użytecznej pracy po 12 koron rocznie do czasu, gdy pobory dozorców (z doliczeniem owych rocznych dodatków) dosięgną kwoty 30 koron miesięcznie, a dozorczyń 24 koron miesięcznie.

II. Sejm wstawia na cel powyższy do preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na rok 1907 do Rubryki II. poz. 29 f. kwotę 624 koron, z czego przypadnie 372 koron dla 70 osób oddziałowej służby szpitalnej, a 252 koron dla 49 osób oddziałowej służby klinicznej — a do preliminarza budżetu szpitala św. Łazarza w Krakowie do Rubr. II. poz. 29 e. kwotę 636 koron, z czego przypadnie 552 koron dla 69 osób oddziałowej służby szpitalnej, a 84 koron dla 9 osób oddziałowej służby klinicznej.

Zastępca przewodniczącego:
***K. Badeni**, w. r.*

Sprawozdawca:
***Loewenstein**, w. r.*

LW. 24.921/07.

We Lwowie, dnia 11. marca 1907.

Alegat. 250

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zaciągnięcia pożyczki 23,600.000 koron przez gminę król. stoł. miasta Krakowa za gwarancyą kraju.

Wysoki Sejmie!

Dnia 9. marca 1907 otrzymał Wydział krajowy prośbę król. stoł. miasta Krakowa o wyjednanie u Wysokiego Sejmu pozwolenia na zaciągnięcie za gwarancyą kraju pożyczki w wysokości 24 milionów koron przez emisyę oprocentowanych po 4% obligów komunalnych spłacalnych do 60 lat.

W myśl uchwały Rady miasta z 7. marca 1907, rzeczona pożyczka ma być użytą:

I. na roboty asanacyjne i inwestycye miejskie;
II. na konwersyę wszystkich dotychczasowych pożyczek miejskich;
III. na koszta połączone ze zrealizowaniem pożyczki emisyjnej.

I. Projektowane wydatki asanacyjne i inwestycyjne są następujące:

1. Zakupno i urządzenie gruntów pofortyfikacyjnych, oraz nabycie kilku innych realności	2,100.000 K
2. Rozszerzenie elektrowni miejskiej	1,900.000 »
3. Rozszerzenie gazowni miejskiej	400.000 »
4. Zakupno młynów królewskich i młynówki Rudawy oraz uregulowanie Rudawy	300.000 »
5. Budowa bruków i uporządkowanie ulic	700.000 »
6. Utworzenie zakładu czyszczenia miasta i rozszerzenie strażnicy pożarnej	1,000.000 »
7. Uzupełnienie sieci kanałów miejskich	500.000 »
8. Budowa szpitala epidemicznego, zakładu dezinfekcyjnego, domu izolacyjnego i aresztów miejskich	400.000 »
9. Kupno gruntów we wschodniej części miasta . . .	250.000 »
10. Budowa skrzydła gmachu magistratualnego . . .	100.000 »
11. Budowa domów robotniczych	250.000 »
Razem . .	7,900.000 K

II. Do konwersyi przeznaczyła Rada miejska następujące pożyczki podług stanu z dniem 31. grudnia 1906:

1. Pożyczka 5% z r. 1886 austryackiego Towarzystwa kredytowego ziemskiego na zakupno gazowni w kwocie 1,000.000 K. spłacalna w 50 latach 928.111 K 54 h

2. Pożyczka 4½% przez kraj gwarantowana z r. 1892 czeskiej kasy oszczędności w Pradze na inwestycye w kwocie 3.000.000 K spłacalna w 50 latach . . . . . 2,711.818 » 68 »

3. Pożyczka 4½% z r. 1894 Kasy oszczędności miasta Krakowa na budowę teatru w kwocie 300.000 K, spłacalna w 51 latach . . . . . 275.779 » 50 »

4. Pożyczka 4% przez kraj gwarantowana z r. 1900 Banku krajowego na budowę wodociągu w kwocie 3,600.000 K, spłacalna w 44 latach . . . . . 3,395 366 » 76 »

5. Pożyczka 4½% z r. 1903 Kasy oszczędności m. Krakowa na kupno realności (muzeum Czapskich) w kwocie 176 000 K spłacalna w 51 latach . . . . . 173 138 » 96 »

6. Pożyczka 4½% z r. 1904 Kasy oszczędności miasta Krakowa na kupno realności (dom Larysza) w kwocie 180.000 K spłacalna w 51 latach . . . . . 177.780 „ 28 „

7. Reszta pożyczki hipotecznej 4¼% Banku krajowego objęta w r. 1904 w kwocie 142.230 K, przy zakupnie realności (domu Larysza) spłacalna w 31 latach . . . . . 134.608 » 18 »

8. Pożyczka 4% z r. 1904 w kwocie 204.110 K zaciągnięta w miejskim funduszu emerytalnym na pokrycie niedoboru budżetowego z r. 1904, spłacalna w 4 rocznych ratach . . . 102.054 » — »

9. Pożyczka 4¼% z r. 1904 w sumie 8,100.000 K na spłatę długów i inwestycye miejskie zaciągnięta na 50 lat w centralnym Banku czeskich kas oszczędności w Pradze w kwocie 4,000.000 K, tudzież na 52½ lat w Kasie oszczędności miasta Krakowa w kwocie 4.100.000 K. Z pożyczki tej po strąceniu części przeznaczonej na wydatki objęte już poz. 2. i 3. działu I. wydatków na inwestycye a to:

na rozszerzenie elektrowni	834.700 K — h.	
na rozszerzenie gazowni	299.333 » 33 »	
razem sumy . .	1,134.033 K 33 h.	
która wprost na umorzenie pożyczki 8,100.000 K miałaby być użytą, pozostanie do konwersyi reszta		6,926.760 » 01 »
Ogólna suma długów . . .		14,825.417 K 91 h.

III. Na różnicę kursu emisyjnego, koszta konfekcyi obligów, wydatki administracyjne, ewentualnie na rezerwę przeznaczyła Rada miejska:

a) przy pożyczce dla gazowni miejskiej (400.000 K na rozszerzenie gazowni i spłata pożyczki na zakupno gazowni 928.111 K 54 h.) . .	75 436 K — h.
b) przy pożyczce dla elektrowni (1,900.000 K) . . .	107.563 » — »
c) przy pożyczce dla reszty inwestycyj i konwersyi . .	1,091.583 . 09 »
Razem . . .	1,274.582 K 09 h.

Zestawienie:

I. Inwestycye	7,900.000 K — h.
II. Konwersya	14,825.417 „ 91 »
III. Koszta zaciągnięcia pożyczki i rezerwa .	1,274.582 » 09 »
Wysokość pożyczki . .	24,000.000 K — h.

Potrzebę wydatków inwestycyjnych objętych działem I. uzasadniła gmina miasta Krakowa w sposób następujący:

Grunta pofortyfikacyjne.

Ustawą z dnia 15 stycznia 1902 L. 19 Dz. u. p. upoważniono c. k. Rząd do sprzedaży gruntów z pod zachodniej i północno-zachodniej części Noyau twierdzy krakowskiej, a to wobec postanowionego przesunięcia dalej od miasta powyższej części linii fortecznej.

Grunta rzeczone, obejmują razem znaczny, gdyż przeszło 100 morgów, czyli 160.000 sąż. kwadr. wynoszący kompleks, z którego przestrzeń około 150.000 sąż. kwadr. stanowi jednolity pas gruntów, tuż na granicy miasta położony i ciągnący się od Wisły przy Półwsiu zwierzynieckiem aż do ulicy Długiej. Grunta te, w przeważnej części nawodnione, stanowią dziś zbiorniki licznych kałuży i bagnisk, zatruwających wyziewami przyległe i w zupełności już zabudowane okolice miastą, — tak, że jak najspieszniejsze ich nabycie, a następnie osuszenie i uregulowanie wskazanem jest bezwarunkowo choćby tylko z publicznych względów sanitarnych.

Za koniecznością nabycia tych gruntów i to przez gminę miasta Krakowa przemawia nadto wzgląd na tę okoliczność, że z jednej strony c. i k. Administracya wojskowa od poprzedniego sprzedania omawianych gruntów uczyniła zależne przysunięcie linii fortecznej dalej od miasta, że zatem przez zakupno tychże gruntów przyspieszy się rzeczone przesunięcie linii fortecznej i tem samem zwolnienie od obowiązku składania rewersów demolacyjnych nowych przestrzeni budowlanych dla miasta, w obrębie obecnej linii fortecznej prawie zupełnie już zabudowanego, z drugiej zaś strony należyte i wymogom większego miasta odpowiadające osuszenie, uregulowanie, oraz zabudowanie gruntów z pod Noyau i co zatem idzie, skuteczne uzdrowotnienie odnośnej okolicy, może być osiągnięte jedynie w tym razie, jeżeli grunta te przejdą na własność Gminy miasta Krakowa, ile że leżą one przeszło w 2/3 częściach w sąsiednich gminach podmiejskich i wobec tego Gmina miasta, nie będąc ich właścicielką, nie miałaby na ich regulacyę i parcelacyę dostatecznego wpływu.

Po kilkuletnich pertraktacyach c. k. Rząd zgodził się na sprzedaż gminie powyższych gruntów za cenę ryczałtową 1,000.000 koron, oraz za przejęciem przez Gminę kilku świadczeń ubocznych pociągających za sobą wydatek do kwoty 100.500 K.

Przy tych warunkach transakcya ta uważaną być musi za korzystną dla Gminy, gdyż cena kupna 1 sąż. kwadr. gruntu dobrze położonego wynosi zaledwie około 7 koron, a więc zaledwie 1/4 do 1/5 wartości przyległych gruntów budowlanych, położonych po wewnętrznej stronie wału fortecznego.

Wobec tego — pominąwszy już znaczne korzyści, wynikające dla miasta z uporządkowania i osuszenia omawianych gruntów pod względem sanitarnym — nie może ulegać kwestyi, że Gmina w drodze parcelacyi tych gruntów uzyska fundusz, z którego będzie mogła zamortyzować i oprocentować zaciągniętą z powodu tej transakcyi pożyczkę na zakupno i uporządkowanie gruntów, ale nadto uzyska jeszcze pewne źródło dochodu.

Sumę potrzebną na uporządkowanie, osuszenie i uregulowanie kupionych gruntów o tyle, aby można przystąpić do parcelacyi i sprzedaży, obliczono na 500.000 K. i ta suma, obok ceny kupna z świadczeniami ubocznemi, czyli razem kwota 1,600.500 K pokrytą być musi w drodze pożyczki.

Dalsze koszta uporządkowania gruntów (około drugich 500.000 koron) znajdą pokrycie z funduszów uzyskanych ze sprzedaży parcel.

Po wygotowaniu dotyczącego kontraktu kupna-sprzedaży i podpisaniu takowego sprawa przedłożoną zostanie Wydziałowi krajowemu celem udzielenia wymaganego statutem miejskim zezwolenia na dokonanie tej transakcyi.

Inne grunta.

1. Po nabyciu gruntów pofortyfikacyjnych zwolnione zostaną od rewersów demolacyjnych błonia miejskie, wynoszące w jednym kompleksie kilkadziesiąt morgów powierzchni, oddzielonej dziś od miasta tylko pasem rzeczonych gruntów pofortyfikacyjnych. Z tą chwilą wypadnie Gminie przystąpić do koniecznego osuszenia błoń w celu należytego wyzyskania ich na różne cele publiczne i prywatne gminy przyczem w każdym razie zmuszoną będzie Gmina zakupić kilka sąsiadujących z błoniami i w nie klinem się wrzynających realności, na który to cel potrzebną będzie kwota około 200.000 K.

2. Po zakupieniu gruntów pofortyfikacyjnych wypadnie dla należytego połączenia komunikacyjnego znacznej części tych gruntów z miastem, a temsamem dla podniesienia ich wartości, wykonać przedłużenie ulicy Krupniczej od ulicy Garncarskiej do Żabiej i dalej poza dzisiejszym wałem fortyfikacyjnym przez wspomniane grunta pofortyfikacyjne.

Przewidując to otwarcie ulicy, zakupiła gmina miasta Krakowa w sierpniu 1906 r. potrzebną na ten cel realność lwh. 793 Dz. IV., w obszarze 758 sąż. kwadr. za cenę 53.060 K., a nadto dla otwarcia powyższej komuuikacyi koniecznem jest nabycie jeszcze drugiej realności lk. 135 Dz. IV., na który to cel potrzebną będzie suma około 96.000 K.

Przez zakupno powyższych dwóch realności nietylko umożliwi się otwarcie nowej ważnej i pod względem ekonomicznym korzystnej dla gminy arteryi komunikacyjnej, ale nadto grunta, pozostałe z tych realności po przeprowadzeniu ulicy, przyłączone do dwóch sąsiednich realności miejskich, przyczynią się do znacznego podwyższenia wartości tych ostatnich realności miejskich.

Łączny kredyt potrzebny na zakupno powyższych dwóch realności, wyniesie około 150.000 K. i musi być również pokryty w drodze pożyczki.

3. Projektowane przyłączenie Dębnik do miasta Krakowa oraz potrzeba zabezpieczenia sobie w tej gminie na różne cele gminie większego, korzystnie położonego a niezbyt drogiego kompleksu gruntów, skłoniło zarząd miasta do przedłożenia wniosku o zakupno od Idy hr. Lasockiej kompleksu gruntów, położonych między Wisłą a torem kolei obwodowej, na przedłużenie wylotu ulicy Dietlowskiej, po drugiej stronie Wisły. Grunta te nabyte być powinny także z tego względu, by zabezpieczyć sobie w przyszłości możność przedłużenia ul. Dietlowskiej na prawym brzegu Wisły.

Cena kupna tych gruntów w obszarze łącznym 10.050 sążni kwadr. wynosi 104.000 K., czyli niespełna okrągło po 11 K. za 1 sążeń kwadr., jest więc ze względu na swe położenie i na obecne ceny gruntów budowlanych w Dębnikach, które dochodzą kwoty od 20 do 30 K., a nawet i wyżej za 1 sąż. kwadr. — bardzo przystępną a zaznaczyć jeszcze należy, że projektowana regulacya Wisły, bez względu na sposób jej prowadzenia, oddziałać musi korzystnie na wartość i znaczenie budowlane powyższego kompleksu gruntowego.

Kwota, na zakupno tego kompleksu potrzebna, również w drodze pożyczki uzyskaną być może.

Na tej zasadzie Rada miasta uchwałą z dnia 15. listopada 1906 postanowiła zakupić grunta wyżej pod a) i b) wymienione, i udzieliła na ten cel oraz na regulacyę gruntów pofortyfikacyjnych kredyt w łącznej kwocie 2,100.000 K., z tem, że na pokrycie powyższego wydatku ma być zaciągniętą nowa pożyczka.

Zarazem postanowiła Rada miasta, że dochody z rozsprzedaży wszystkich pod a) b) wymienionych gruntów wpływać mają do osobnego funduszu, odrębnie od innych funduszów miejskich administrowanego, oraz, że aż do zupełnego umorzenia zaciągniętej z powodu zakupna tych gruntów pożyczki 2,100.000 K., użyte będą dochody z rozsprzedaży powyższych gruntów wyłącznie tylko na oprocentowanie i amortyzacyą tej pożyczki, tudzież na inwestycye połączone z regulacyą i parcelacyą powyższych gruntów.

Elektrownia i gazownia miejska.

Z pożyczki konwersyjno-inwestycyjnej 8,100.000 K. zaciągniętej z r. 1904 przeznaczono na budowę i rozszerzenie elektrowni 834.700 K., a na spłatę pożyczek gazowni miejskiej, tudzież na inwestycye tego zakładu (budowa domu dla urzędników i fabryka gazu wodnego) kwoty 299 333 K., czyli razem na cele obu rzeczonych zakładów 1,134 033 K.

Uchwałami z dnia 6. grudnia 1906 postanowiła Rada miasta zaciągnąć:

1. na budowę i rozszerzenie elektrowni nową osobną pożyczkę w takiej wysokości, by z niej można uzyskać w gotówce 1,900.000 koron.

2. na inwestycye i terytoryalne rozszerzeuie gazowni miejskiej, również nową odrębną pożyczkę w kwocie 400.000 K., — i to odnośnie do obu powyższych pożyczek z tym dodatkiem, że kwoty 834.700 K., względnie 299.333 K., które przeznaczono z funduszu pożyczki konwersyjno inwestycyjnej 8,100.000 K. na cele gazowni i elektrowni miejskiej, pozostać mają w funduszu inwestycyjnym rzeczonej co dopiero pożyczki inwestycyjnej jako rezerwa na inne inwestycye gminne, której użycie zależeć ma od specyalnej uchwały Rady miejskiej i zezwolenia Wydziału krajowego. Późniejszą uchwałą z 7. marca 1907 przeznaczyła Rada miejska obie powyższe kwoty w łącznej sumie 1,134.033 K. 33 h. na spłatę pożyczki 8,100.000 koron.

Powołując się bliżej co do motywów pnwyższych uchwał Rady miejskiej na sprawozdania doszyte do tych uchwał, nadmienia się tu tylko, że podwyższenie pożyczek pierwotnych na elektrownię z 834.700 K. do 1,900.000 K. i na gazownię z 299.333 K. na 400.000 K. spowodowane zostało potrzebami rosnącemi w miarę ciągłego rozwoju tych zakładów, a wyłącznie pożyczek na elektrownię i gazownię z pożyczki konwersyjno-inwestycyjnej z roku 1904, zaciągniętej także na inne różne cele gminne, i zaciągnięcie dwóch odrębnych nowych pożyczek specyalnie na cele elektrowni, względnie gazowni, wskazane jest ze względów podatkowych.

Wykupno młynów i młynówki Rudawy.

Na podstawie uchwały Rady miasta z 19. lipca 1906 nabyła gmina miasta Krakowa:

a) kontraktem z dnia 9. sierpnia 1906 od Wincentego Schindlera realność pod lk. 98. Dz. IV., stanowiącą »Górne młyny królewskie«, wraz z siłą wodną młynówki Rudawy za cenę 130.000 koron,

b) kontraktem z dnia 10. sierpnia 1906 od dr. Maurycego Schönberga przysługującą im jako właścicielom dolnych młynów królewskich. siłę wodną młynówki Rudawy za cenę 90.000 K.

Zacytowaną wyżej uchwałą postanowiła zarazem Rada miasta uregulowanie młynówki Rudawy, płynącej przez dwie gęsto zaludnione dzielnice miasta, przez wpuszczenie jej wody do kanałów miejskich, celem dalszego odprowadzenia i ewentualnego przepłukiwania tychże kanałów kosztem 40.000 K., — oraz zaciągnięcie na pokrycie ceny kupna objektów pod a) i b) wymienionych, tudzież na uregulowanie młynówki, nowej pożyczki 300.000 K.

Do zakupna młynów i siły wodnej młynówki celem uregulowania tej wody skłoniły Radę miasta bardzo ważne względy sanitarne.

Wody młynówki powodują bowiem znaczne zawilgocenie sąsiednich realności w mieście, wskutek czego położone nad nią dzielnice są nawiedzane silną malaryą.

Nadto młynówka, płynąca dziś korytem otwartem wśród obustronnie leżących zabudowanych realności, bywa z tychże realności zanieczyszczaną, czemu mimo czynności Magistratu zapobiedz nie można. Stąd tworzy ona ciągle rozsadnik wyziewów niebezpiecznych pod względem zdrowotnym, zwłaszcza w czasie powtarzających się corocznie wyrazisk.

Tym wszystkim szkodliwym wpływom można zaradzić skutecznie jedynie tylko przez przykrycie koryta młynówki, w którym to celu siła wodna wykupioną być musiała.

Uregulowanie młynówki przedstawia nadto tę korzyść, że umożliwia użycie wody młynówki do przepłukiwania kanałów miejskich co pod względem zdrowotnym jest bardzo wielkiej wagi.

Zakupno młynów górnych oraz siły wodnej młynówki przedstawia się również pod względem ekonomicznym korzystnie, gdyż licząc 1 sąż. kwadr. gruntu zabudowanego realności górnych młynów (237 sąż. kwadr.) tylko po 200 K., co ze względu na centralne położenie tego gruntu jest ceną umiarkowaną, a 1 sąż. kwadr. gruntu koryta młynówki (2.000 sąż. kwadr.) tylko po 80 K., za zakupioną realność młyna górnego oraz za grunta uzyskane przez zasypanie młynówki otrzymać będzie można przeszło 200 000 koron.

Nadto po zasypaniu młynówki odpadnie potrzeba dalszego utrzymywania mostów no młynówce, skąd powstanie dla gminy oszczędność, odpowiadająca kapitałowi 13.000 K. (licząc dotychczasowy przeciętny wydatek roczny na mosty w sumie 650 K. skapitalizowany na 5%) a wreszcie w razie zasypania młynówki uzyska gmina oszczędność także i przez to, że przy zasypanej młynówce będzie można budować w ulicy Retoryka od ul. Garncarskiej do Wisły kanał, który tam musi być wykonany, o znacznie mniejszym profilu, aniżeli musiałoby to nastąpić, gdyby młynówki nie uregulowano.

Oszczędność tę, ze względu na znaczną długość kanału (600 m. b), obliczyło Budownictwo miejskie na 36.000 K.

Bruki.

W pożyczce konwersyjno-inwestycyjnej z r. 1904 przewidziano obok sumy 115.000 K. na pokrycie wydatków na bruki, w chwili zaciągnięcia pożyczki już wykonane, sumę 500.000 K. na projektowane, uporządkowanie placów i ulic, oraz na budowę zakładu czyszenia miasta. Przeważną część tej ostatniej sumy wydano już dotąd na podstawie specyalnych uchwał, Rady miejskiej oraz zezwoleń Wydziału krajowego, głównie na zakupno różnych realności i gruntów w celu regulacyi ulic i placów, a ponieważ Gminę czekają jeszcze dalsze konieczne wydatki na zakupno gruntów w celach regulacyjnych, przeto resztę tej sumy wypada zachować na cel powyższy i chyba tylko bardzo drobną kwotę możliwem by było obrócić z niej na brukowanie ulic i placów.

Tymczasem stan ulic i dróg w mieście jest tego rodzaju, że jak wskazuje przez Budownictwo miejskie zestawiony program robót drogowych, potrzebnych w celu uporządkowania ulic i placów publicznych, koszt tychże robót wynosi sumę łączną 4,000.000 koron.

Celem częściowego i stopniowego wprowadzenia w życie tego programu uchwałą z dnia 19. lipca 1906 przyzwoliła Rada miasta kredyt zaliczkowy 200.000 K. który następnie uchwałą z 7. marca 1907 zwiększyła do 700.000 K, na definitywne pokrycie którego również uciec się musi gmina do nowej pożyczki.

Czyszczenie miasta i rozszerzenie strażnicy pożarnej.

Uchwałą z dnia 19. listopada 1906 zatwierdziła Rada miasta projekt organizacyi zakładu czyszczenia miasta, który obejmuje przeistoczenie dzisiejszej strażnicy pożarnej na dom administracyjny zakładu czyszczenia miasta, wykonanie różnych budynków, potrzebnych dla tegoż zakładu, oraz budowę nowej strażnicy pożarnej, wszystko kosztem 1,000.000 K.

Zarazem postanowiła Rada miasta, że na pokrycie powyższego wydatku 1,000.000 K należy zaciągnąć nową pożyczkę i że suma 150.000 K, która przeznaczoną jest z pożyczki 8,100.000 K konwersyjno-inwestycyjnej z r. 1904 na rozszerzenie strażnicy

pożarnej, ma być przeniesioną do ogólnej rezerwy wspomnianej co dopiero pożyczki konwersyjno-inwestycyjnej (na inne cele gminne).

Na rachunek postanowionej omawianą uchwałą Rady miasta nowej pożyczki 1,000.000 K musiano mieć bezzwłocznie do dyspozycyi kwotę 400.000 K, a to w celu zakupna realności potrzebnych pod rozszerzenie strażnicy i zakład czyszczenia miasta, oraz na wykonanie w r. 1906 budowli koniecznych dla wprowadzenia w życie z dniem 1. stycznia 1907 wywozu zmiotków i popiołu z realności prywatnych w zarządzie gminy.

Na pokrycie tej sumy postanowiono użyć zaliczkowo z pożyczki konwersyjno-inwestycyjnej wspomnianą wyżej kwotę 150.000 koron, przeznaczoną na rozszerzenie strażnicy pożarnej, oraz kwotę 250.000 koron z kredytu 700.000 K, przeznaczonego z powyższej pożyczki konwersyjno-inwestycyjnej na budowę chłodni i rozszerzenie rzeźni miejskiej, a to z tem zastrzeżeniem, że powyższe sumy, w łącznej kwocie 400.000 K, zrefundowane zostaną funduszowi pożyczki konwersyjno-inwestycyjnej z nowej pożyczki 1,000.000 K zaciągnąć się mającej na zakład czyszczenia miasta. Odnośną uchwałę Rady miasta zatwierdził Wydział krajowy reskryptem z dnia 11. grudnia 1906 L. W. 121395/06.

Uzupełnienie sieci kanałowej.

Według załączonego wykazu przybliżonych kosztów na budowle kanałowe, potrzebne dla uzupełnienia kanalizacyi miasta, koszta te wynoszą 1,585 536 K, a właściwie po potrąceniu objętej tym wykazem sumy 876.960 K na wykonanie kolektora zbrzeżnego wzdłuż Wisły, który ma być wybudowany kosztem c. k. Rządu sumę 708.576 K.

Na to posiada Gmina do dyspozycyi tylko kwotę 150.000 K, przeznaczoną z funduszu pożyczki konwersyjno-inwestycyjnej z r. 1904 na rozszerzenie sieci kanałowej.

Ponieważ zupełne wykończenie kanalizacyi miasta leży w interesie publicznego zdrowia i — o ile to tylko ze względu na siły finansowe Gminy jest to możliwe — winno być jak najszybciej przeprowadzone, przeto, zaciągając na tak korzystnych warunkach nową znaczniejszą pożyczkę, należy koniecznie w drodze tej pożyczki uzyskać na cel powyższy fundusz nowy, który z uwagi na faktyczne i tylko najnaglejsze zapotrzebowanie wynosić musi co najmniej 500.000 K, licząc już w tem kwotę około 160.000 K potrzebną jeszcze Gminie na koszta budowy kolektora wschodniego i zachodniego, do której się Gmina zobowiązała umową, zawartą z Wysokim Wydziałem krajowym z okazyi ewakuacyi Wawelu, oraz sumę 120.000 K na budowę nowych ustępów publicznych, których konieczną potrzebę tak w pełnej Radzie miasta, jak i w jej komisyach, już niejednokrotnie uznano.

Budowa szpitala epidemicznego, domu izolacyjnego, zakładu desinfekcyjnego i aresztów miejskich.

Gmina miasta nie ma dotąd własnego odpowiedniego budynku na szpital epidemiczny, oraz na dom izolacyjny dla tłumienia chorób zakaźnych, lecz pierwszy z tych zakładów mieści się w szpitalu Braci Miłosierdzia, gdzie Gmina wynajmuje kilka ubikacyi za czynszem 2.000 K rocznie, drugi urządzony jest prowizorycznie w jednym z opuszczonych baraków szkolnych.

Obecne pomieszczenie rzeczonych zakładów jest nieodpowiedne, a c. k. Namiestnictwo wzywa Gminę już od dłuższego czasu o wybudowanie na ten cel należycie urządzonych i wymogom hygieny odpowiadających budynków. — Ponadto szybkie wykonanie powyższych budowli leży w interesie publicznego zdrowia.

Również Gmina nie posiada dotąd własnych ubikacyi na areszta miejskie, lecz wynajmuje je w realności prywatnej, na cele odnośne zupełnie nieodpowiedniej, za czynszem 4.000 K rocznie.

Wobec tego należy przystąpić do budowy aresztów gminnych tem więcej, że najem dalszy realności, służącej na pomieszczenie aresztów, wypowiedziano gminie z dniem 31. grudnia 1907 r. i że koszt na ten cel wyłożony będzie mógł być amortyzowany czynszem płaconym obecnie za najem aresztów.

Kwota potrzebna na wszystkie wymienione powyżej budowle, wraz z urządzeniem przy szpitalu epidemicznym i domu izolacyjnym odpowiedniego zakładu desinfekcyjnego wynosi 400.000 K.

Kupno gruntów we wschodniej części miasta.

W tej części miasta nie posiada Gmina żadnych gruntów, któreby mogły być użyte na utworzenie nowych placów publicznych i pod publiczne budowle gminne, jak szkoły itp.

Ponieważ rozwój miasta skierowany jest właśnie w kierunku wschodnim i wobec tego gmina przyjdzie niezawodnie w niedługim czasie w to położenie, że będzie tam potrzebować gruntów na cele publiczne, przeto wypada już obecnie obejrzeć się za nabyciem we wschodniej części miasta odpowiednich przestrzeni gruntowych.

Kwotę na powyższy cel potrzebną przyjąć wypada co najmniej na 250.000 K.

Budowa domów robotniczych.

W pożyczce 8,100.000 K konwersyjno-inwestycyjnej z r. 1904 przewidziano na budowę domów robotniczych kwotę 150.000 K.

Potrzebę przystąpienia przez Gminę do budowy takich domów i korzyści, stąd płynące, wykazano w sprawozdaniu Prezydenta m. z dnia 4. listopada 1904 L. 105395/04, wystosowanem do Wydziału krajowego w sprawie udzielenia zezwolenia na zaciągnięcie przez Gminę pożyczki konwersyjno-inwestycyjnej.

Ponieważ okazało się, że suma 150.000 K na wdrożenie jakiejkolwiek wydatniejszej akcyi w sprawie budowy domów robotniczych jest za małą, przeto tak Rada miasta niejednokrotnie, jak i Komisya budżetowa tejże Rady, przy obradach nad projektem budżetu miejskiego za r. 1907, uznały, że kwotę tę należy podwyższyć przynajmniej do sumy 400.000 K.

W ten sposób do grogramu nowej pożyczki należałoby wstawić w powyższym celu jeszcze kwotę 250.000 K.

Budowa skrzydła Magistratu.

Na budowę powyższą, która ze względu na potrzebę odpowiedniego pomieszczenia biur Magistratu i urzędów miejskich jest konieczną i pilną i dlatego została już rozpoczętą, posiada gmina w pożyczce konwersyjno-inwestycyjnej w r. 1904 kwotę 100.000 K, (przeznaczoną na inwestycye w gmachu Magistratu i przebudowę oficyn); tymczasem kosztorys tej budowy, przez Radę miasta zatwierdzony, wynosi 200.000 K.

Wobec tego na koszta powyższej budowy wypada uzyskać w drodze nowej pożyczki kwotę 100.000 K.

Opierając się na powyższych motywach przytoczonych przez gminę miasta Krakowa, Wydział krajowy uznaje wymienione w dziale I. inwestycye za pożyteczne i potrzebne, przedstawia zatem Wysokiemu Sejmowi wniosek przyzwolenia gminie miasta Krakowa na zaciągnięcie w tym celu pożyczki emisyjnej. Zarazem jednak przez z mieszczenie stosownych postanowień w projekcie ustawy pragnie Wydział krajowy zapobiedz możliwości przenoszenia kredytów i użycia waluty pożyczki na inne wydatki i zastrzega sobie prawo najściślejszego sprawdzenia potrzeby każdego wydatku przed emisyą dotyczącej części obligów a ewentualnie także możność częściowego ograniczeniaemisyi.

Uznając dalej w zasadzie korzyści i dogodności, jakie gmina Kraków z unifikacyi swoich długów mogłaby odnieść, Wydział krajowy przedstawia Wysokiemu Sejmowi wniosek na przyzwolenie na konwersyę wymienionych w dziale II. pożyczek, z wyłączeniem jednak pożyczki (poz 3) 300.000 K na budowę teatru i pożyczki (poz 8) 204.110 K na pokrycie niedoboru budżetowego zaciągniętej, na umorzenie bowiem pierwszej pożyczki opłaca na zasadzie uchwał Wysokiego Sejmu raty amortyzacyjne fundusz krajowy, druga zaś ma zupełne pokrycie w dochodach miasta z rat subwencyi rządowej przyznanej gminie za zniesioną kontumacyę bydła. Przez wyłączenie tych dwóch pożyczek zmniejsza się suma skonwertować się mających długów o 377.833 K 50 h., wynosić więc będzie 14,447.584 K 41 h.

Na konwersyę tę raczy wysoki Sejm przyzwolić a zarazem uchwalić dotyczące postanowienie projektu ustawy, mocą którego na wypadek, gdyby wskutek uchwały Rady miejskiej lub uchwały Wydziału krajowego konwersya którejkolwiek pożyczki miejskiej zaniechaną została, przeznaczona na to kwota ma być z ogólnej sumy pożyczki potrąconą. Zachodzi bowiem potrzeba ściślejszego zbadania, czy konwersya każdej z projektowanej do konwersyi pożyczek przyniesie spodziewaną korzyść, czego już obecnie wobec nagłości całej niniejszej sprawy nie można dokonać.

Zamieszczona w dziale III. kwota 1,274.282 K 09 h na pokrycie kosztów połączonych z emisyą obligów uległa zmniejszeniu z powodu wyłączenia z konwersyi pożyczek na sumę 377.833 K 50 h. i z powodu redukcyi z tej przyczyny ogólnej sumy pożyczki do 23,600.000 Wydatek więc w dziale III. wynosić będzie 1,252.415 K 59 h., gdy się zaś porówna z tego rodzaju wydatkiem przyzwolonym w ustawach co do pożyczek emisyjnych miasta Lwowa z dnia 7. lutego 1895 Nr. 16 dz. u. kr. i z dnia 11. lipca 1900 Nr. 68 dz. u. kr. wynoszącym przy pożyczce 20 milionowej 1,270.630 K, zaś przy pożyczce $6^1/_2$ milionowej 844.494 K, okazuje się, że proponowany obecnie wydatek jest normalnym.

Roczne raty amortyzacyjne od pożyczki 23,600.000 K wynosić będą około 4·5796% pożyczki tj. 1,080.786 K i podług obliczeń Magistratu znajdą pokrycie w dotychczasowych wydatkach na spłatę pożyczek do konwersyi przeznaczonych, w oszczędnościach budżetowych, w oszczędności wydatków na najem lokalów dla aresztów miejskich, na szpital epidemiczny i pomieszczenie biur Magistratu, wreszcie w dochodach z rozparcelowania zakupić się mających gruntów pofortyfikacyjnych, oraz z zysków gazowni i elektrowni, rozwijających się pomyślnie i stale.

Gdy przyznanie gwarancyi kraju, a następnie przyznanie na tej podstawie ze strony c. k. Rządu charakteru pupilarnego bezpieczeństwa dla obligów komunalnych miasta Krakowa jest koniecznym warunkiem powodzenia zamierzonej operacyi finansowej, przedstawia Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi zarazem wniosek na udzielenie proszonej poręki kraju. W tym względzie Wydział krajowy zauważa, że skonwertować się mające dwie pożyczki miasta Krakowa (poz. 2 i 4), których stan obecny wynosi 6,107.185 K 44 h. są już przez kraj poręczone ustawami z dnia 20. maja 1892 Nr. 18. dz. u. kr, i z dnia 12. września 1898 Nr. 85. dz. u. kr. Wspomniane zaś wyżej pożyczki emisyjne miasta Lwowa w łącznej wysokości 26,500.000 koron przyszły do skutku przy poręce kraju udzielonej ustawami z dnia 12. lipca 1895 Nr. 56. dz. u. kr. i z dnia 11. lipca 1900 Nr. 68. dz. u. kr. Gdy zaś zarówno wykonane przy pomocy skonwertować się mających pożyczek dawniejszych jak i zamierzone obecnie dalszą pożyczką inwestycye niewątpliwie zwiększyły i zwiększą majątek gminy miasta Krakowa, a siła podatkowa gminy, wcale nie jest przeciążoną, skoro dodatki gminne na pokrycie potrzeb ściśle gminnych wynoszą z reguły 10% podatków bezpośrednich, przypisanych w sumie około 2,300.000 K, Wydział krajowy mniema, że miasto Kraków będzie mogło spłacać pożyczkę emisyjną bez pomocy kraju.

Wydział krajowy wnosi zatem:

*/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony */. projekt ustawy i rezolucyę treści następującej:

Rezolucya.

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wyjednał dla obligacyj pożyczki gminy król. stołecznego miasta Krakowa w wysokości 23,600.000 koron, przyznanie charakteru pupilarnego bezpieczeństwa.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy;
St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński, w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia gminie król. stołecznego miasta Krakowa na zaciągnięcie za poręką kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pożyczki w sumie 23,600.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Krolestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Upoważnia się gminę król. stołecznego miasta Krakowa do zaciągnięcia w drodze emisyi 4% obligacyi komunalnych, pożyczki do wysokości 23,600.000 koron, spłacalnej najpóźniej w ciągu lat 60, a to na cele wymienione szczegółowo w art. II. tej ustawy z zachowaniem przepisów zawartych w artykule III. i IV. tejże ustawy.

Art. II.

Z funduszu uzyskać się mającego w sposób ustanowiony w Art. I. mają być pokryte następujące wydatki:

1. na zakupno i urządzenie gruntów pofortyfikacyjnych, tudzież na kupno innych gruntów, wreszcie na osuszenie błoni miejskich 2,350.000 koron;

2. na zakupno młynów królewskich i młynówki Rudawy oraz na uregulowanie Rudawy 300.000 koron;

3. na rozszerzenie gazowni miejskiej i zupełną spłatę reszty na zakupno tejże gazowni zaciągniętej w r. 1886 pożyczki w austryackiem Towarzystwie kredytowem ziemskiem 1,328.111 koron 54 h.;

4. na rozszerzenie elektrowni miejskiej 1,900.000 koron;

5. na budowę i urządzenie zakładu czyszczenia miasta i na rozszerzenie strażnicy pożarnej 1,000.000 koron;

6. na budowę skrzydła gmachu Magistratu 100.000 koron;

7. na budowę szpitala epidemicznego, zakładu desinfekcyjnego i aresztów miejskich 400.000 koron;

8. na budowę domów robotniczych 250.000 koron;

9. na bruki i uporządkowanie ulic 700.000 koron;

10. na uzupełnienie sieci kanałów miejskich 500.000 koron;

11. na zupełną spłatę pożyczek miejskich, a to:

a) na spłatę reszty pożyczki zaciągniętej w r. 1892 w czeskiej Kasie oszczędności w Pradze na inwestycye miejskie 2,711.818 K 68 h.;

b) na spłatę reszty pożyczki zaciągniętej w r. 1900 w Banku krajowym na budowę wodociągu miejskiego 3,395.366 K 76 h.;

c) na spłatę reszty pożyczki zaciągniętej w r. 1903 w Kasie oszczędności miasta Krakowa na kupno realności L. 155 Dz. III. 173.138 K 96 h.;

d) na spłatę reszty pożyczki zaciągniętej w r. 1904 w Kasie oszczędności miasta Krakowa na kupno realności L. 147 i 157 Dz. I. 177.780 K 28 h.;

e) na spłatę ciężącej na realności L. 147 i 157 Dz. I. reszty pożyczki hipotecznej Banku krajowego we Lwowie 134.608 K 18 h.;

f) na spłatę reszty pożyczek zaciągniętych w r. 1904 na inwestycye miejskie i konwersyę długów miasta w sumie łącznej 8,100.000 koron w centralnym Banku czeskich kas oszczędności w Pradze i w Kasie oszczędności miasta Krakowa 6,926.760 K 01 h.;

12. na pokrycie dalszych z przeprowadzeniem inwestycyj miejskich i zrealizowaniem pożyczki połączonych wkładów i wydatków 1,252.415 K 59 h.

Art. III.

Wykonanie wymienionych w Art. II. inwestycyi i operacyi, jakoteż emisya potrzebnych na cele rzeczone kwot pożyczkowych, nastąpić ma stopniowo i na podstawie specyalnej dla każdej sprawy uchwały Rady miejskiej, zatwierdzonej przez Wydział krajowy.

W sprawach tych uchwała Rady miejskiej, aby miała ważność, musi być powziętą w komplecie wymaganym podług §. 67. statutu miasta Krakowa z dnia 6. października 1901 Nr. 108. dz. i rozp. kraj., i to po wysłuchaniu wniosków odpowiednich sekcyi i po rozpoznaniu szczegółowych projektów, planów i kosztorysów.

Sposób użycia każdej częściowej pożyczki ma być wykazywany Wydziałowi krajowemu.

Art. IV.

Jeżeliby wskutek uchwały Rady miejskiej lub z powodu odmówienia przez Wydział krajowy zatwierdzenia dotyczących uchwał Rady miejskiej, wykonanie którejkolwiek z wymienionych w Art. II. inwestycyj, tudzież konwersyą którejkolwiek z wymienionych pod 3., tudzież pod 11. lit. a) do f) pożyczek nie przyszły do skutku, należy potrącić przeznaczoną na to kwotę z ogólnej sumy pożyczki.

Art. V.

Za pożyczkę niniejszą w sumie 23,600.000 K poręcza kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księtwem Krakowskiem.

Art. VI.

Raty amortyzacyjne od tej pożyczki obowiązaną jest Rada król. stołecznego miasta Krakowa przez cały czas okresu umorzenia wstawiać do budżetu i obowiązaną jest przy uchwaleniu budżetu uchwalić stosowne środki pokrycia niedoboru budżetowego. Gdyby Rada miejska tego obowiązku nie dopełniła, Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne od niniejszej pożyczki w budżet gminy miasta Krakowa i nałoży stosowne dodatki gminne do podatków na pokrycie pożyczkowych rat amortyzacyjnych, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego.

Budżet przez Radę miejską uchwalony (§. 60. ustęp 20. statutu miasta Krakowa w brzmieniu ustawy z 12. kwietnia 1905 Nr. 70 dz. ust i rozp. kraj) przedłoży Magistrat król. stoł. miasta Krakowa Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 15. grudnia.

Zamknięcie rachunków z ubiegłego roku, przez Radę miejską sprawdzone i przyjęte, przedłoży Magistrat Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 1. września.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Ls. 1927/07

Aleg. 231

Wniosek.

·/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony tu pod ·/. projekt ustawy krajowej o toku instancyi administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i o krajowym Trybunale administracyjnym.

We Lwowie, dnia 9. marca 1907.

Wnioskodawca:
Tarnawski w. r.

Rayski, Kolischer, Sala, Jabłoński, Maryewski, Głąbiński, Kleski, Michałowski, Wurst, Loewenstein, Buynowski, Merunowicz, Maiss, Huza, Gryziecki, Michalski, Żardecki, Schätzel.

Projekt

ustawy krajowej o toku instancyi administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i o krajowym Trybunale administracyjnym.

I. O toku instancyi administracyjnych.

§. 1.

We wszystkich sprawach, w których ustawy krajowe Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przekazują pewne czynności władzom politycznym i pozwalają wnosić rekursa przeciw orzeczeniom niższych władz administracyjnych do władz wyższych, będzie c. k. Namiestnictwo od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy instancyą ostatnią, od której decyzyi niema rekursu do właściwego c. k. Ministerstwa.

§. 2.

Taksamo będzie c. k. Namiestnictwo ostatnią instancyą w tych wszystkich sprawach, które wprawdzie obecnie jeszcze unormowane są ustawami państwowemi, jednakże na mocy §. 11. ustawy zasadniczej o reprezentacyi państwa z 21. marca 1867. Dz. u. p. Nr. 141. oraz §. 18. statutu krajowego Królestwa Galicyi należą do kompetencyi ustawodawstwa krajowego.

II. O krajowym trybunale administracyjnym.

Ustanowienie, siedziba i zakres działania krajowego trybunału administracyjnego.

§. 3.

Natomiast ustanawia się dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem c. k. krajowy Trybunał administracyjny z siedzibą we Lwowie. Trybunał ten ma orzekać we wszystkich wypadkach, w których ktoś

czuje się naruszonym w swych prawach przez niezgodne z ustawą ostateczne rozstrzygnienie lub zarządzenie władzy administracyjnej.

§. 4.

Władzami administracyjnemi, przeciw których rozstrzygnieniom lub zarządzeniom można wnosić zażalenie do krajowego Trybunału administracyjnego, są zarówno c. k. władze polityczne, powiatowe i c. k. Namiestnictwo, jako też organa administracyi autonomicznej krajowej, powiatowej i gminnej.

§. 5.

Z zakresu kompetencyi krajowego Trybunału administracyjnego są wyłączone:

a) Wszystkie sprawy, które na mocy §. 3. ustawy państwowej z dnia 22. października 1875. Dz. u. p. Nr. 36/875 są wyłączone z zakresu kompetencyi c. k. Trybunału administracyjnego;

b) Wszystkie sprawy, w których na mocy ustaw państwowych, nie mogących być zmienionemi przez ustawy krajowe, dopuszczalnym jest do rozstrzygnienia lub zarządzenia c. k. Namiestnictwa, rekurs do właściwego c. k. Ministerstwa.

§. 6.

Krajowy Trybunał administracyjny ma z urzędu strzedz swojej kompetencyi.

O podniesionym zarzucie niekompetencyi rozstrzyga sam Trybunał z zastrzeżeniem zażalenia do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu.

Ogólne zasady sądownictwa sprawowanego przez krajowy Trybunał administracyjny.

§. 7.

Krajowy Trybunał administracyjny ma postępować tylko na żądanie stron.

Zażalenie w krajowym Trybunale administracyjnym może być wniesione dopiero po zupełnem przeprowadzeniu sprawy na drodze administracyjnej.

Jeżeli zaniedbano toku instancyi admininistracyjnych, zażalenie do krajowego trybunału administracyjnego jest niedopuszczalne.

§. 8.

Krajowy trybunał administracyjny ma orzekać zazwyczaj na podstawie takiego faktycznego stanu rzeczy, jaki przyjęła ostatnia instancya administracyjna.

Jeżeli jednak Trybunał uważa, że faktyczny stan rzeczy ustalony został niezgodnie z aktami, lub że on potrzebuje uzupełnienia w istotnych punktach, albo też, że nie zważano na dochowanie istotnych form postępowania administracyjnego, natenczas ma on zwrócić akta władzy administracyjnej z wezwaniem do usunięcia tych braków i ponownego przedło-

żenia aktów Trybunałowi. Może także znieść w takim wypadku rozstrzygnięcie lub zarządzenie będące przedmiotem zażalenia, z powodu wadliwego postępowania i zwrócić sprawę władzy administracyjnej z wezwaniem do usunięcia braków i wydania nowego rozstrzygnienia lub zarządzenia.

§. 9.

Jeżeli krajowy trybunał administracyjny uzna zażalenie za uzasadnione, ma on zmienić zaczepione rozstrzygnienie lub zarządzenie i orzec o samej sprawie z podaniem powodów.

W takiem orzeczeniu, rozstrzygającem samą sprawę, mogą być również zawarte polecenia lub zakazy do stron lub do właściwej władzy administracyjnej, mające na celu wykonanie tego orzeczenia.

§. 10.

Przeciw orzeczeniom krajowego Trybunału administracyjnego po myśli §§. 6, 8 lub 9. niniejszej ustawy wydanym, może zarówno strona jak i władza, której rozstrzygnienie lub zarządzenie zniesiono lub zmieniono, wnieść w terminie, oznaczonym w §§. 14. i 15. ustawy państwowej z dnia 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/876, zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu.

W imieniu władzy państwowej powołana jest do wniesienia tego zażalenia c. k. Prokuratorya skarbu.

Jeżeli wskutek tego zażalenia c. k. Trybunał administracyjny we Wiedniu zniesie orzeczenie krajowego Trybunału administracyjnego po myśli §. 6. ustawy z 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/876 z powodu wadliwości postępowania zaszłej już u władz administracyjnych, w takim razie uważa się temsamem za zniesione także to rozstrzygnienie lub zarządzenie władzy administracyjnej, które było przedmiotem wyroku krajowego Trybunału administracyjnego, i zwraca się sprawę władzy administracyjnej, która ma usunąć braki, a następnie wydać nowe rozstrzygnienie lub zarządzenie.

Jeżeli natomiast c. k. Trybunał administracyjny w Wiedniu zniesie orzeczenie krajowego Trybunału administracyjnego z powodu wadliwości, która miała miejsce w samem postępowaniu przed krajowym Trybunałem administracyjnym albo z powodu sprzeczności z ustawą po myśli §. 7. ustawy z 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/76, w takim razie sprawa zostaje zwróconą krajowemu Trybunałowi administracyjnemu, który ma usunąć ewentualne wady postępowania i wydać swe rozstrzygnienie.

W tem nowem rozstrzygnieniu krajowy Trybunał administracyjny jest związany tem zapatrywaniem prawnem, z którego wychodził c. k. Trybunał administracyjny we Wiedniu w swojem orzeczeniu.

§. 11.

Jeżeli przeciw orzeczeniu krajowego Trybunału administracyjnego, wydanemu w sprawie samej po myśli §. 9. niniejszej ustawy, ani władza ani strona nie wniesie zażalenia do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu albo też, jeżeli to zażalenie zostanie przez c. k. Trybunał administracyjny

we Wiedniu oddalone, jako nieuzasadnione, w takim razie orzeczenie krajowego Trybunału administracyjnego staje się wykonalne tak, jak rozstrzygnienia lub zarządzenia władz administracyjnych i obowiązuje właściwą władzę administracyjną tak, jakby było wydane przez jej przełożoną władzę.

§. 12.

Pod względem prawa badania ważności ustaw i rozporządzeń stoi krajowy trybunał administracyjny na równi ze zwykłymi sądami.

Skład krajowego Trybunału administracyjnego i przepisy o służbie przy nim.

§. 13.

Krajowy trybunał administracyjny składa się z prezydenta, wiceprezydenta i z potrzebnej ilości radców. Służba przy trybunale administracyjnym jest stałym płatnym urzędem, niepołączalnym z piastowaniem innego publicznego urzędu.

Prezydent i wiceprezydent oraz radcy krajowego trybunału administracyjnego stoją pod względem poborów na równi z takimi urzędnikami wyższych sądów krajowych.

Prezydenta i połowę radców krajowego trybunału administracyjnego mianuje cesarz na propozycyę namiestnika, który ma w tej mierze zasięgnąć opinii prezydenta lub gdyby tegoż posada była opróżnioną, wiceprezydenta krajowego trybunału administracyjnego.

Wiceprezydenta i drugą połowę radców krajowego Trybunału administracyjnego wybiera sejm krajowy na podstawie terna, ułożonego przez Wydział krajowy, który ma w tej mierze zasięgnąć opinii prezydenta, lub gdyby tegoż posada była opróżnioną, wiceprezydenta krajowego Trybunału administracyjnego.

Członkowie mianowani przez cesarza są urzędnikami państwowymi, członkowie wybierani przez sejm urzędnikami krajowymi.

Przynajmniej połowa członków mianowanych i przynajmniej połowa członków wybieranych musi mieć kwalifikacyę na urząd sędziowski.

§. 14.

Członkowie krajowego Trybunału administracyjnego mają być w ogólności traktowani wedle przepisów istniejących dla urzędników sędziowskich.

W szczególności mają do nich zastosowanie postanowienia artykułu 6. państw. ust. zas. o władzy sędziowskiej i wydanej dla przeprowadzenia tego artykułu ustawy z 25/5 1868 Dz. u. p. Nr. 46.

Funkcye przekazane w tej ustatniej ustawie sądowi dyscyplinarnemu, sprawuje odnośnie do członków Trybunału administracyjnego on sam.

Inne postanowienia pod względem zastosowania tej ustawy do członków krajowego Trybunału administracyjnego jakoteż bliższe przepisy co do służbowego stanowiska tychże członków, będą wydane w drodze wspólnego rozporządzenia przez namiestnika i Wydział krajowy.

§. 15.

Krajowy Trybunał administracyjny rozprawia i rozstrzyga zazwyczaj w senatach złożonych z czterech radców i przewodniczącego. Przynajmniej dwaj członkowie senatu muszą być powołani z grona radców mianowanych przez cesarza, a przynajmniej dwaj z grona radców, wybieranych przez Sejm.

Zarządzenia przygotowawcze i rozstrzygnienia incydentalne mogą być uchwalone także w senatach, złożonych z dwóch radców i przewodniczącego. Jeden członek takiego senatu musi być powołany z grona radców mianowanych, drugi z grona radców wybieranych; trzeciego członka można powołać z jednej lub drugiej kategoryi.

Przynajmniej połowa radców, wezwanych do poszczególnych senatów, musi być wzięta z grona członków Trybunału, mających kwalifikacyę do urzędu sędziowskiego.

Postępowanie przed krajowym Trybunałem administracyjnym; termin do wniesienia zażalenia.

§. 16.

Zażalenia mają być wniesione do krajowego Trybunału administracyjnego w ciągu czterech tygodni (28 dni) od doręczenia rozstrzygnienia lub zarządzenia, wydanego w ostatniej instancyi (§. 7.) W zażaleniu należy wymienić dzień doręczenia.

§. 17.

Do oznaczonego w poprzednim paragrafie terminu nie wlicza się dni biegu pocztowego.

Jeżeli ostatni dzień terminu przypada na niedzielę lub święto, wtedy termin upływa dopiero z najbliższym dniem powszednim.

Przedłużenie terminu nie jest z reguły (§. 23.) dozwolonem.

§. 18.

Przywrócenie do pierwotnego stanu przeciw minionemu terminowi oznaczonemu w §. 16. jest niedopuszczalne.

Prośby o takie przywrócenie mają być odrzucane z urzędu.

Skutek prawny wniesionego zażalenia.

§. 19.

Zażalenie do krajowego Trybunału administracyjnego nie ma z mocy samego prawa skutku odraczającego, wykonalności zaczepionego orzeczenia lub zarządzenia. Stronie wnoszącej zażalenie, wolno jednak upraszać władzę administracyjną o takie odroczenie, a władza ma się na nie zgodzić, jeśli natychmiastowe wykonanie nie jest nakazane względami publicznymi, a dla strony wynikłaby z tego wykonania niepowetowana szkoda.

Treść i instruowanie zażalenia.

§. 20.

Zażalenie do krajowego Trybunału administracyjnego ma wskazać dokładnie to rozstrzygnienie lub zarządzenie, przeciw któremu jest wymierzone, tudzież poszczególne punkta, będące przedmiotem zażalenia.

Do zażalenia należy dołączyć wszystkie środki dowodowe, na których strona je opiera, w oryginale lub odpisie.

Zażalenie musi być zaopatrzone podpisem adwokata.

Strony współpozwane.

§. 21.

Żalącej się stronie wolno w tem pierwszem podaniu pozwać natychmiast, obok władzy administracyjnej, także te osoby, na których niekorzyść wyszłoby zniesienie lub zmiana administracyjnego rozstrzygnienia lub zarządzenia, zaczepionego przez żalącą się stronę.

Odpisy zażalenia wraz z załącznikami.

§. 22.

Do zażalenia należy dołączyć w każdym razie jego odpis, tudzież odpisy wszystkich załączników.

Jeśli znajdują się i współpozwane strony (§. 21.), ma żalący się przedłożyć oprócz tego tyle odpisów swego podania i jego załączników, aby każdej z tych stron mógł być doręczony jeden egzemplarz.

Odrzucenie a limine.

§. 23.

Zażalenia, które się przedstawiają jako nie nadające się do rozprawy z powodu oczywistej niekompetencyi krajowego Trybunału administracyjnego, z powodu zaniedbania ustawowego terminu lub z powodu braku formalnych ustawowych wymogów (§§. 16., 20., 22.) mają być z reguły odrzucone bez dalszego postępowania; toż samo odnosi się do zażaleń, przeciw którym powstaje zarzut sprawy sądzonej, lub braku legitymacyi do wniesienia zażalenia, o ile także te braki są oczywiste.

W razie braku formalnych wymogów ustawowych (§§. 20. i 22.) może jednakowoż krajowy Trybunał administracyjny zwrócić zażalenie dla uchylenia braków, z wyznaczeniem krótkiego nieprzedłużalnego terminu.

O takiem odrzuceniu lub zwróceniu zażalenia postanawia krajowy Trybunał administracyjny na posiedzeniu niejawnem. O uchwale odrzucającej mają być zawiadomione władze administracyjne, przeciw których rozstrzygnieniu lub zarządzeniu zażalenie jest wymierzone.

Przeciw zwróceniu zażalenia dla usunięcia formalnych braków niema żadnego środka prawnego.

Przeciw odrzuceniu zażalenia a limine może strona żaląca się wnieść w terminie, określonym w §§. 14. i 15. ustawy państwowej z dnia 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/876 zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu.

Jeżeli wskutek takiego zażalenia c. k. Trybunał administracyjny we Wiedniu zniesie uchwałę krajowego Trybunału administracyjnego, odrzucającą zażalenie a limine, jako przeciwną ustawie po myśli §. 7. ust. państw. z 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/876, lub też po myśli §. 6. tejże ustawy z powodu naruszenia przez krajowy Trybunał administracyjny istotnych form postępowania administracyjnego, w takim razie sprawa zwrócona zostaje krajowemu Trybunałowi administracyjnemu, który winien w takim razie przeprowadzić w przedmiocie tego zażalenia postępowanie po myśli dalszych przepisów niniejszej ustawy i jest w dalszem urzędowaniu związany poglądem prawnym, wypowiedzianym w orzeczeniu c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu.

Jeżeli natomiast c. k. Trybunał administracyjny we Wiedniu zniesie taką uchwałę krajowego Trybunału administracyjnego po myśli §. 6. ustawy z 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/876 z powodu zaszłego już u władz administracyjnych wadliwego postępowania, skutkiem którego akta administracyjne nie pozwalają ocenić, czy zachodził oczywisty powód odrzucenia a limine, w takim wypadku znajduje zastosowanie przepis §. 10. alinea 3. niniejszej ustawy.

§. 24.

Jeśli zażalenie opiera się tylko na wadliwości postępowania administracyjnego, c. k. Trybunał administracyjny uznaje je za nieuzasadnione, w takim razie winien bez dalszego postępowania odrzucić zażalenie w formie uchwały, zaopatrzonej powodami.

W tej uchwale należy żalącemu się lub jego zastępcy oznajmić, że służy mu prawo przejrzenia aktów administracyjnych i sporządzenia z nich odpisów.

Przeciw takiej uchwale może żalący się wnieść w 30-dniowym nieprzedłużalnym czasokresie pisemny sprzeciw i żądać publicznej ustnej rozprawy. Do takiego żądania należy się przychylić.

Postępowanie przedwstępne.

§. 25.

W sprawach nieskomplikowanych, a mianowicie w sprawach, w których przedmiotem sporu nie jest stan faktyczny, przedstawiony w zażaleniu, lecz wyłącznie tylko kwestya prawna, winien krajowy Trybunał administracyjny bez wdrażania pisemnego postępowania przedwstępnego rozpisać publiczną ustną rozprawę.

W innych wypadkach winien krajowy Trybunał administracyjny podać do wiadomości pozwanej władzy, tudzież innym spółpozwanym stronom, zapomocą dołączonych przez ża-

lącego się odpisów wraz z załącznikami i ma je wezwać do wniesienia odpowiedzi na zażalenie w czasokresie, który nie może wynosić mniej jak 14 ani więcej jak 30 dni.

Co do obliczenia tego czasokresu obowiązują te same zasady, jak co do terminu wniesienia zażalenia (§§. 17, 18.).

Odpowiedź na zażalenie należy wnieść w dwóch egzemplarzach i dołączyć do niej także odpis ewentualnych załączników.

Jeden egzemplarz odpowiedzi wraz z odpisem załączników ma być udzielony wnoszącemu zażalenie.

§. 26.

Jeżeli krajowy Trybunał administracyjny uważa to za potrzebne do należytego przygotowania ustnej rozprawy, może zarządzić wniesienie repliki i dupliki.

Odpowiedź, replika i duplika zaopatrzone być mają w podpis adwokata.

Terminy do wniesienia tych pism oznacza się w każdym wypadku według uznania krajowego Trybunału, nie mogą one jednak wynosić więcej niż 30 dni (§§. 17., 18.)

§. 27.

Zaniechanie wniesienia jednego z wyż wspomnianych pism (§§. 24. 26.) nie stoi na przeszkodzie dalszemu prowadzeniu sprawy.

§. 28.

Dla przygotowania rozprawy może krajowy Trybunał administracyjny zarządzić przesłuchanie interesowanych stron i władz, w szczególności także przedłożenia aktów przeprowadzonego administracyjnego postępowania.

Przesłuchanie władz ma nastąpić w drodze korespondencyi.

§. 29.

Nawet jeżeli zażalenie nie jest zwrócone wyraźnie przeciw innym stronom (§. 21.), winien krajowy Trybunał administracyjny baczyć na to, aby w postępowaniu, które ma przed nim być przeprowadzone, wysłuchane były wszystkie osoby, mające interes w przedmiocie rozstrzygnienia; by im daną była sposobność ochrony ich praw.

Ustna rozprawa.

§. 30.

Po zamknięciu pisemnego postępowania przedwstępnego ma prezydent krajowego Trybunału administracyjnego, o ile nie chodzi o orzeczenie po myśli §. 8., zarządzić publiczną i ustną rozprawę w sprawie spornej i zawezwać do niej interesowane władze i strony.

W wezwaniu należy zaznaczyć, że interesowanym i ich zastępcom wolno przejrzeć zarekwirowane przez c. k. krajowy

Trybunał administracyjny akta (§. 28.) i sporządzać z nich odpisy. Poszczególne części aktów mogą być w interesie publicznym od przeglądu wyłączone.

Pozwana władza ma przy przesyłaniu aktów krajowemu Trybunałowi administracyjnemi oznajmić, czy i które części aktów muszą być w interesie publicznym od przeglądu wyłączone.

Krajowy Trybunał administracyjny może według swego uznania zaniechać rozpisywania publicznej ustnej rozprawy i orzec bez niej na podstawie aktów, jeżeli żaląca się strona zrzeknie się publicznej ustnej rozprawy, a ani pozwana władza ani współpozwana lub po myśli §. 29. z urzędu wezwana strona, zapytana o to wyraźnie przez Trybunał przy sposobności wezwania jej do wniesienia odpowiedzi na zażalenie lub też przy sposobności zawiadomienia jej o później wniesionem przez żalącego się zrzeczeniu się ustnej rozprawy — nie oświadczy wyraźnie, że takiej rozprawy żąda.

Krajowy Trybunał administracyjny może także z urzędu lub na wniosek pozwanej władzy lub strony zawezwać żalącego się do wyraźnego oświadczenia się, czy zrzeka się rozprawy ustnej.

Raz oświadczone zrzeczenie się jest nieodwołalne.

§. 31.

Jawność rozprawy ustnej może być wykluczona uchwałą Trybunału ze względów obyczajności lub publicznego porządku.

W takim razie ma każdy interesowany prawo żądać, aby dozwolono wstępu trzem osobom jego zaufania.

§. 32.

Zastępców władzy administracyjnej państwowej wyznacza c. k. Namiestnictwo, zastępców władzy autonomicznej ta władza autonomiczna, przeciw której rozstrzygnieniu lub zarządzeniu zwraca się zażalenie.

§. 33.

Stronie interesowanej wolno bronić się na rozprawie osobiście lub dać się zastąpić przez adwokata.

Władze wykonywują swe prawo osobistej obrony swych interesów przez urzędników ze swego grona, korporacye i gminy przez pełnomocników lub przez urzędników, mających kwalifikacyę do politycznej służby konceptowej.

Ani strony ani władze nie są obowiązane jawić się na rozprawie lub wysyłać zastępców.

§. 34.

Ustna rozprawa rozpoczyna się wykładem referenta z grona Trybunału.

Przewodniczący kieruje rozprawą i sprawuje policyę obrad. Ma on i z urzędu starać się o całkowite zbadanie sprawy.

Członkowie senatu mają prawo stawiania pytań.

§. 35.

O zarzutach przeciw postępowaniu, tudzież o wnioskach stawianych podczas postępowania, rozstrzyga Trybunał w drodze uchwały.

§. 36.

Niejawienie się stron interesowanych lub ich zastępców nie przeszkadza przeprowadzeniu rozprawy i rozstrzygnienia.

§. 37.

Na przełożenie ustnej rozprawy na inny termin można zezwolić w razie, gdy nieprzezwyciężona przeszkoda nie dopuszcza dalszego prowadzenia rozprawy.

Orzeczenia krajowego Trybunału administracyjnego.

§. 38.

Gdy sprawa została dostatecznie roztrząśniętą, zamyka się rozprawę i przystępuje się do wydania orzeczenia.
Narada i głosowanie nie są jawne.

§. 39.

Orzeczenia krajowego Trybunału administracyjnego zapadają bezwzględną większością głosów.
Przewodniczący oddaje swój głos na końcu.

§. 40.

Orzeczenie ma być ogłoszone ustnie wraz z istotnymi powodami orzeczenia na temsamem posiedzeniu krajowego Trybunału administracyjnego, a jeśliby to nie było wykonalne, to z całkowitymi powodami rozstrzygnienia na innem posiedzeniu, o którem należy natychmiast uwiadomić strony interesowane.
Ogłoszenie orzeczenia musi nastąpić nawet, gdy strony interesowane się oddaliły lub nie jawiły się na wyznaczonem dla ogłoszenia posiedzeniu.

§. 41.

Orzeczenia krajowego Trybunału administracyjnego mają być wygotowywane w imieniu cesarza.
Wygotowane orzeczenia muszą zawierać nazwiska wszystkich członków krajowego Trybunału administracyjnego, którzy brali udział w ich wydaniu i muszą być podpisane przez przewodniczącego i sekretarza.
Wystawione orzeczenia wraz z powodami rozstrzygnienia należy doręczyć stronom interesowanym jaknajprędzej.

§. 42.

Jeżeli zażalenie zostaje zupełnie odrzucone, to można nałożyć w orzeczeniu na żalącego się obowiązek całkowitego lub częściowego zwrotu kosztów postępowania przeprowadzonego przed krajowym Trybunałem administracyjnym.

Ściągnięcie przyznanych kosztów następuje na drodze egzekucyi politycznej lub sądowej.

Jeżeli zażalenie zostaje w całości lub części uwzględnione, można nałożyć na władzę, która zaczepione rozstrzygnienie lub zarządzenie wydała, obowiązek zwrócenia stronie w całości lub w części kosztów postępowania przed kraj. Trybunałem administracyjnym, a ewentualnie także kosztów postępowania administracyjnego, poniesionych przez żalącą się stronę. Jeśli zaczepione rozstrzygnienie lub zarządzenie wydane było przez władzę państwową, koszta te pokryje skarb państwa; jeśli było wydane przez władzę autonomiczną, pokryje je — stosownie do tego, która władza autonomiczna je wydała — kraj, powiat lub gmina pod rygorem egzekucyi sądowej.

§. 43.

Krajowy trybunał admininistracyjny uprawniony jest do nałożenia na strony, jakoteż wedle okoliczności i na ich zastępców spierających się wbrew jasnemu brzmieniu ustawy lub dopuszczających się jakiegoś oczywiście swawolnego wnoszenia zażaleń, kar pieniężnych od 10 do 2000 kor. Kary pieniężne płyną do funduszu ubogich miejsca zwyczajnego zamieszkania żalącej się strony.

§. 44.

Z rozprawy należy sporządzić protokół. Musi on zawierać nazwiska obecnych członków kraj. trybunału administracyjnego, stron interesowanych i ich zastępców, dalej zastępców władzy administracyjnej, i stwierdzać wydarzenia z posiedzenia, mające istotne znaczenie.

Z niejawnej obrady i głosowania należy sporządzić osobny protokół.

Każdy protokół musi być podpisany przez przewodniczącego i sekretarza.

Moc prawna orzeczeń.

§. 45.

Przeciw orzeczeniom krajowego trybunału administracyjnego niema miejsca przywrócenie do pierwotnego stanu; mogą być tylko zaczepione zażaleniem do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu (§. 10).

Zaniechanie postępowania.

§. 46.

Jeżeli w jakimkolwiek okresie postępowania przed krajowym trybunałem administracyjnym pozwana władza złoży dowód, że żalący się został po wniesieniu zażalenia zaspokojony, należy zaniechać postępowania w drodze uchwały trybunału po wysłuchaniu wnoszącego zażalenie. Postępowanie raz zaniechane nie może być znowu wznowionem.

Wewnętrzne urządzenie i regulamin krajowego trybunału administracyjnego.

§. 47.

Bliższe postanowienia, dotyczące wewnętrznego urządzenia krajowego Trybunału administracyjnego tudzież personalu, który ma być przy nim ustanowiony, wydane będą w drodze wspólnego rozporządzenia Namiestnika i Wydziału krajowego.

Krajowy Trybunał administracyjny układa sam swój regulamin i przedkłada go za pośrednictwem Namiestnika cesarzowi do zatwierdzenia.

Rozpoczęcie działalności krajowego trybunału administracyjnego.

§. 48.

Krajowy Trybunał administracyjny rozpoczyna działalność w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy w dzienniku ustaw krajowych.

Postanowienia przejściowe i wykonawcze.

§. 49.

Krajowy trybunał administracyjny jest kompetentny także w sprawach policyjno-karnych, o ile one zostały lub zostaną unormowane ustawami krajowemi, wchodzącemi w zakres kultury krajowej.

§. 50.

Rozstrzygnienia lub zarządzenia, które stały się prawomocnemi przed wejściem niniejszej ustawy w życie, nie mogą być przedmiotem zażalenia w krajowym Trybunale administracyjnym (§. 23).

§. 51.

Przeprowadzenie tej ustawy poleca się całemu ministerstwu, oraz namiestnikowi i marszałkowi krajowemu Królestwa Galicyi.

Ls. 2.044/07 We Lwowie, dnia 11. marca 1907.

Aleg. 252

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego.

Wysoki Sejmie!

W myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 14. lutego 1907 Ls. 29 Komisya gospodarstwa krajowego zdaje sprawę z czynności Wydziału krajowego w przedmiocie wykształcenia kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego i domowego.

Coraz trudniejsze warunki, w jakich pracują rolnicy, zwróciły od szeregu lat ich uwagę na ważne działy gospodarstwa wiejskiego stanowiące odpowiednie pole dla pracy kobiecej. Wykształcenie kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego może być niepomierną dźwignią spotęgowania produkcyi rolniczej, nadto otwiera korzystne pole dla pracy zarobkowej ze względu na popyt wzrastający za kobietami uzdolnionemi do zajęć w gospodarstwie wiejskiem.

Komisya mniema przeto, że dążenie do kształcenia kobiet w powyższym kierunku zasługuje na wszechstronne poparcie.

Jako wytyczne w tej mierze mogą posłużyć środki i sposoby stosowane w krajach środkowej i zachodniej Europy podane w sprawozdaniu Wydziału krajowego. Kształcenie kobiet w zakresie gospodarstwa wiejskiego odbywa się w tych krajach w gospodarstwach prywatnych, w szkołach gospodarstwa domowego i wiejskiego wreszcie za pomocą kursów dla kobiet obejmujących jedną lub kilka gałęzi gospodarstwa wiejskiego. Rozchodzi się zaś w tych zabiegach po pierwsze o kształcenie gospodyń wiejskich dla prowadzenia własnego gospodarstwa włościańskiego lub rolniczego małomiejskiego, — po drugie o kształcenie szafarek, klucznic it. p. dla gospodarstw większych oraz kształcenie nauczycielek dla szkół i kursów.

W krajach austryackich znajduje się 12 szkół gospodyń wiejskich, oprócz tego odbywają się kursa letnie dla kobiet przeważnie przy zimowych szkołach rolniczych.

W kraju naszym podejmowano od r. 1888 kilkakrotnie starania o utworzenie zakładów dla gospodarczego wykształcenia kobiet. Starania te jednak nie odniosły skutku bądź dla braku osoby lub instytucyi zupełnie odpowiedniej do utrzymywania takiej szkoły, bądź z powodu zbyt wysokich kosztów założenia zakładu krajowego, najwięcej zaś z powodu braku dostatecznej ofiarności na ten cel ze strony czynników miejscowych.

W r. 1899 za inicyatywą powiatu Łańcuckiego powstała pierwsza szkoła dla gospodyń włościanek w Gorliczynie, przeniesiona następnie do Albigowej. Szkoła jest subwencyonowana z funduszu krajowego. Jakkolwiek szkoła niema dostatecznych sił nauczycielskich i zbywa jej na własnej oborze, to widocznie program nauki jest zasadniczo dobry i odpowiednio jest prowadzoną. Dowodem tego jest bardzo pomyślny popis z kursu ostatniego zimowego r. 1905/6., który ukończyło 18 uczennic. Statut szkoły określa jako jej cel kształcenie dziewcząt wiejskich 1) na samodzielne zarządczynie w gospodarstwach włościańskich, 2) na uzdolnione pomocnice gospodarskie w gospodarstwach większych. Kurs dla gospodyń wiejskich trwa 6 miesięcy od 1. listopada do końca marca, kurs dla pomocnic gospodarskich trwa trwa 6 miesięcy od 1. maja do końca października.

Kandydatki na kurs pomocnic gospodarskich muszą odbyć przedtem kurs gospodyń wiejskich. W skład nauki wchodzą oprócz pouczeń teoretycznych przeważnie zajęcia praktyczne w domu, na obejściu gospodarskiem i w ogrodzie.

W Olesku otwarta została z końcem r. 1905 staraniem prywatnych osób szkoła gospodarska dla kobiet. Skoła ta znalazłaby przychylne usposobienie u ludności, gdyby brak odpowiedniego rozmieszczenia i urządzeń szkolnych nie stały temu na przeszkodzie.

Komisya uważa zgodnie z Wydziałem krajowym za pożądane, aby za przykładem Albigowej powstawały w kraju jaknajliczniej szkoły gospodyń wiejskich, a to na tej podstawie, że gruntu i lokalu miałyby dostarczyć czynniki miejscowe, resztę zaś wydatków pokrywanoby subwencyą krajową i rządową.

Komisya uznaje, że program nauki o dwóch celach powyżej przytoczonych, przyjęty w szkole w Albigowej, jest dla naszych stosunków odpowiedni.

Komisya wyraża w końcu przekonanie, że dla ugruntowania sprawy kształcenia kobiet w gospodarstwie wiejskiem jest niezbędne przygotowanie sił zawodowych nauczycielskich a to za pomocą stypendyów udzielanych na naukę odnośną w zakładach zagranicznych.

Ze względu że komisya budżetowa w międzyczasie podniosła pozycyę odnośną preliminarza przez Wydział krajowy proponowaną z 8.000 k. na 10.000 k., Komisya gospodarstwa krajowego przyłącza się z gotowością do rzeczonej uchwały Komisyi budżetowej i wnosi na podstawie niniejszego sprawozdania:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Do budżetu krajowego na r. 1907 wstawia się 10.000 koron do dyspozycyi Wydziału krajowego na subwencyonowanie szkół gospodarstwa wiejskiego dla kobiet założonych przez powiaty, gminy, towarzystwa rolnicze, zakony żeńskie lub osoby prywatne — wreszcie na stypendya dla kandydatek na nauczycielki w tych szkołach.

Warunkiem udzielania subwencyi powyższym szkołom będzie dostarczanie przez czynniki miejscowe pomieszczenia dla szkoły oraz potrzebnych dla niej urządzeń (ogrodu, stajni, kurnika i t p.) a następnie przyjęcie statutu organizacyjnego i planu nauk zatwierdzonego przez Wydział krajowy.

W statucie winno być przepisanem, że szkoła podlega nadzorowi Wydziału krajowego i że mianowanie sił nauczycielskich wymaga zgody Wydziału krajowego.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę wydatniejsze poparcie szkoły gospodarstwa dla kobiet w Olesku ewentualnie przeniesienie jej przy pomocy kraju do Zamku Oleskiego i przedłożył Sejmowi na przyszłej sesyi wnioski w tej mierze.

Niniejszem sprawozdaniem załatwioną zostaje petycya z dnia 28. lutego L. 1516/1243 o założenie w Dobrzechowie szkoły gospodyń wiejskich.

Przewodniczący:
Gorayski

Sprawozdawca:
Krzysztofowicz.

Ls 2032/1907. We Lwowie, dnia 11. marca 1907.

Ldr. 253

Sprawozdanie

Komisyi gospodarstwa krajowego ze sprawozdania Wydziału krajowego o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie powyższe streszcza należycie przebieg zawarcia umowy o udzielenie bezprocentowych pożyczek na osuszenie i drenowanie gruntów z Administracyą Państwa na podstawie uchwał sejmowych z d. 14. listopada 1905 r. Umowa ta zawarta między Wydziałem krajowym a Administracyą Państwa waruje krajowi bezprocentowe pożyczki 500.000 koron rocznie przez 10 lat na cele osuszenia i drenowania.

Stroną merytoryczną tej umowy zatrudniała się Komisya i Sejm w r. 1905, dziś tylko Komisya zaznacza, że uważa przyjście do skutku tej umowy jako prawdziwe dobrodziejstwo dla kraju, bo ułatwia corocznie przeprowadzenie powyższych melioracyi na nieco znaczniejszych przestrzeniach. Jest to pierwszy poważniejszy krok uczyniony w kierunku osuszania i drenowania gruntów w Galicyi. Plan umorzenia pożyczki zgodny z odnośną uchwałą Sejmu dołącza Wydział krajowy do swego sprawozdania. Wreszcie przydziela „Regulamin“ o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów.

Ten regulamin wydany przez Wydział krajowy i zatwierdzony przez c. k. Ministeryum rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministeryum skarbu dokładnie oznacza cały sposób postępowania oraz wszelkie warunki i względy, jakie mają być pod uwagę wzięte i zachowane przy udzielaniu i podejmowaniu pożyczek melioracyjnych. Regulamin ten choć starannie i ściśle opracowany pozostawia Wydziałowi krajowemu dość swobodne pole w postępowaniu jako władzy kontrolującej plany i roboty oraz Władzy orzekającej, komu pożyczki bezprocentowe mają być udzielane. Galicya — kraj pod względem kultury krajowej nader zaniedbany — wymaga ogromnych wkładów dla podniesienia rolnictwa wogóle — a zwłaszcza na osuszanie względnie drenowanie. Ale niewątpliwie żaden wkład nie opłaca się tak jak drenowanie, jest ono niezaprzeczenie jednym z najpotężniejszych środków dźwignięcia rolnictwa. Anglia zrozumiała to doskonale i temu już pół wieku, zabrano się energicznie do pracy melioracyjnej w tym kraju. Rząd wydał w Anglii w stosunkowo krótkim czasie na pożyczki i subewencye na osuszenia i drenowania $7^1/_2$ milionów funt. szterlingów czyli około 200 milionów koron.

Pożyczki były spłacone w terminie 31 lat — a drenowano corocznie około 64.000 morgów. Francya, Belgia i potem Niemcy poszły szybko za tym przykładem. Niebawem rolnictwo w krajach zachodniej Europy prześcignęło nas ogromnie pod względem produkcyi rolnej.

Obecnie na zachodzie przeciętna produkcya z hektara żyta wynosi 15·9 cetn. metr. a w Galicyi tylko 6·5, czyli zaledwie 40% produkcyi na zachodzie, przy pszenicy tam 18·6 ctn. metr., u nas zaś zaledwie 7·8 cetn. metr., mniej więcej to samo przy produkcyi roślin strączkowych — a co do jęczmienia i roślin oko-

powych to oprócz ziemniaków nasza produkcya przeciętna wynosi zaledwie 30% przeciętnej produkcyi w krajach zachodniej Europy. Przyczyną główną tej tak niskiej przeciętnej produkcyi rolnej u nas są nasze grunta mokre.

Mamy bowiem w Galicyi około 2 miliony morgów gruntów wymagających drenowania. Wobec tego ogromnego zadania, jakie kraj nasz czeka, pożyczka coroczna 500.000 koron umożliwiających w przybliżeniu wydrenowanie trochę ponad 3.000 morgów nie jest wprawdzie zbyt wielką pociechą, ale mamy także 50.000 K przez Sejm i tyle przez Rząd przeznaczonych na udzielanie pomocy włościanom jako subwencyę bezzwrotną na drenowanie, a gdyby podczas tegorocznej sesyi sejmowej ta kwota przez kraj dawana do 200.000 kor. podniesioną została, toby ta uchwała Sejmu wywołała równomierne podniesienie subwencyi ze strony rządu i ta pomoc 400.000 kor. w naszych stosunkach doliczona do półmilionowej procentowej corocznej pożyczki, mogłaby wywrzeć już nader dodatni wpływ na rozwój prac drenarskich w kraju.

Wreszcie dużo robót tego rodzaju bywa w kraju corocznie wykonywanych u ludzi zamożniejszych także z funduszów prywatnych. Do wykonywania robót melioracyjnych — jak wiadomo — oprócz funduszów trzeba także odpowiednio dobrych sił technicznych fachowych.

Biuro melioracyjne Wydziału krajowego w ostatnich czasach powiększone liczy obecnie: 1 dyrektora, 1 zastępcę, 1 referenta dla spraw prawnych, 12 nadinżynierów, 38 inżynierów, 6 praktykantów technicznych i 61 dozorców robót, z tego 33 drenarskich — a posiada 5 filij biurowych w kraju. Jest ono wzorowo prowadzone i stara się pozyskiwać dla siebie o ile możności najlepsze siły techniczne krajowe. Biuro to ma nawał prac rozmaitych, dość tu wspomnieć o regulacyi rzek, budowie ustawicznej rozmaitych dróg itp. Podczas zimy wykonują się w biurze głównie projekta, rysunki, a podczas lata niemal cały personal pracuje na prowincyi, zajęty wykonywaniem planów. Rzecz więc zupełnie naturalna, jeżeli wobec ogromu zadania udzielanie stronom fachowej technicznej pomocy nie zawsze dość szybko ma u nas miejsce i przewleka się nieraz do roku i więcej. Ale właśnie ta pomoc, zwłaszcza, jeżeli chodzi o włościan, powinna być ona szybką. Gdy włościanin bowiem zdecyduje się na roboty melioracyjne, to albo chwilowo czuje on przy sobie pieniądze albo liczy na pozyskanie kredytu.

Jeżeli w pierwszym wypadku nie uczyni się jego żądaniu dość szybko zadość, to pieniądze pójdą najczęściej na inne wydatki, pole ugorem leżące i czekające na melioracyę nie da plonu — a więc nie tylko nie wykona się drenowania lub osuszenia rowami, ale straci się plon jeden i strona utraci ochotę do robót melioracyjnych oraz pomocy krajowej. Przyczyną tych opóźnień nie jest jednak ani organizacya ani nie są siły fachowe biura, lecz to ogromna potrzeba pomocy technicznej, której mnóstwo stron domaga się równocześnie. Jest to zadanie wprost olbrzymie, któremu nie dość jeszcze liczny personal techniczny biura melioracyjnego wprost nie jest w stanie podołać.

Dziś już zwłaszcza w zachodniej części kraju włościanie uznają wielką wartość drenowania gruntów. Do tego poznania i należytego ocenienia przez włościan naszych tych prac melioracyjnych przyczyniało się znacznie Towarzystwo Kółek rolniczych, rozwijając w tym kierunku o ile możności silną agitacyę. W r. 1905 i 1906 w organie tego Towarzystwa, w „Przewodniku“ został zamieszczonym cały szereg odpowiednich artykułów jak np. pod tytułem „Pożyczki na osuszenie i drenowanie gruntów“, „O kredycie melioracyjnym“, „O melioracyach rolnych“ i t. p. Za inicyatywą tego Towarzystwa odbywały się w różnych stronach kraju pouczające wykłady o melioracyach zapomocą osuszania i drenowania.

Oprócz tego rodzaju działalności agitacyjnej biuro rolnicze Zarządu głównego Towarzystwa udzielało informacyi pojedyńczym Kółkom i tworzącym się melioracyjnym spółkom, przyczem w razie potrzeby udawał się na miejsce inspektor rolniczy dla odpowiedniego udzielania informacyi, jakim warunkom należy zadość uczynić, aby podanie wniesione do krajowego biura melioracyjnego mogło być uwzględnione.

Dzięki tego rodzaju działalności ze strony Towarzystwa Kółek rolniczych powstała nie jedna spółka drenarska i nie jedna gmina wniosła podanie do biura melioracyjnego o wygotowanie odnośnych planów. W r. 1905 w siedzibach Kółek rolniczych przeprowadzono drenowanie na 2.195 morgach a w r. 1906 ilość ta miała się wzmódz nawet.

Gdy się mówi o pracach melioracyjnych w kraju naszym, to należy też nie przepomnieć Banku melioracyjnego Lwowskiego. W r. 1905 Bank ten wydrenował 1.251 morgów, w r. 1906 do 1.800 morgów, a na rok 1907 jest już przez Bank zakontraktowanych robót na przeszło 2.100 morgów. Biuro Banku świeżo zreorganizowane liczy obecnie 1 dyrektora technicznego, 4 inżynierów, 2 adjunktów i 2 rysowników. Ale wobec ogromnej potrzeby drenowania uznawanej coraz bardziej przez szerokie koła rolników, ta cała działalność jest za słabą, za powolną, byłoby przeto pożądanem, żeby w kraju powstawało więcej technicznych fachowych asocyacyi, któreby miały na celu wykonywanie robót drenarskich. Tem bardziej, że siły Biura krajowego melioracyjnego nie są w stanie sprostać całemu zadaniu. Dla tego też zgodnie z końcowym ustępem §. 3. Regulaminu, który brzmi: „kosztorys opierać się ma na projektach wypracowanych lub sprawdzonych przez krajowe Biuro melioracyjne“, powinno Biuro melioracyjne po należytem skontrolowaniu i zbadaniu zatwierdzić i przyjmować projekta, które opracują inżynierowie prywatni. Zapewne ocena projektu osuszenia i drenowania nie jest łatwą i wymaga w niejednym wypadku udania się nawet tam na miejsce, gdzie melioracya ma być przeprowadzoną, lecz przyspieszenie akcyi melioracyjnej jest nader pożądanem, każda zaś zwłoka naraża najczęściej strony na wielkie straty.

Sprawozdanie Wydziału krajowego przedkłada dodatkowo wykaz zgłoszeń o pożyczki na osuszenie i drenowanie, wniesione do 18. stycznia 1907 r. — a to na przestrzeń 10.339 morgów do osuszenia i 30.253 morgów do drenowania. Tymczasem preliminowane roboty na lata 1907 i 1908 obejmują na rok pierwszy 3.134 morgów a na rok drugi 3.218 morgów do drenowania, jest to niespełna $^1/_9$ część zgłoszonej przestrzeni. Czyż więc ci wszyscy inni zgłaszający się o pożyczkę melioracyjną celem drenowania swych pól mają jeszcze czekać długie lata z wykonaniem prac melioracyjnych? Tak wolne tempo w przeprowadzeniu tak ważnych prac melioracyjnych w kraju jest niemożliwem i tu musi być wszelkiemi siłami do działania zachęcona inicyatywa prywatna. Drenowanie odpowiednio przeprowadzone należy do tych melioracyi, które zawsze stanowczo się rentują. Na tego rodzaju melioracyę każdy nawet najostrożniejszy i największy wstręt do pożyczek odczuwający rolnik nie powinien się wahać przed zaciągnięciem długu, choćby nawet na nieco wyższy procent, byleby tylko plan był racyonalny, kosztorys ścisły a wykonanie robót sumienne i staranne. Im więcej ciężary publiczne w formie podatków i do nich ciągle dopisywanych rozmaitych dodatków przygnębiają rolnika, tem bardziej powinien on starać się swój dochód podnieść i z tej roli wydobyć jak najwięcej grosza. Kto ma grunta wilgotne, niech je osusza i drenuje, bo w ten sposób najprędzej dojdzie do tak bardzo pożądanego wyniku swej pracy. Długie lata zaniedbywaliśmy wogóle rolnictwo w kraju — a nawet Sejm zaledwie w ostatnich latach pomyślał o nieco więcej wydatnem poparciu tego rolnictwa, które jest i długo jeszcze pozostanie, jeżeli już nie wprost jedyną, to zawsze główną podstawą naszego bytu ekonomicznego. Dziś przy tym ogromnym wzroście wydatków w naszym budżecie krajowym, którego równowaga niewątpliwie ostatecznie za pomocą znacznego podniesienia dodatków do podatków będzie musiała być utrzymaną, powinniśmy niczego nie zaniedbać, co tylko może wzmocnić siłę podatkową naszego kraju, tem samem wzbogacić rolnika, produkcyę jego gleby podnieść — a to da się uskutecznić najłatwiej poparciem na szeroką skalę osuszania i drenowania wilgotnych gruntów naszych. Dotychczasowe ułatwienia pozyskania tej pomocy i taniego kredytu tak dla większych, jako też mniejszych rolników w kraju naszym wobec ogromnego zadania prac melioracyjnych jest nie wystarczającem, a sił technicznych czynnych w kraju — jak się zdaje — mamy też za mało. Oceniając te pod tym względem tak wielkie potrzeby kraju, przychodzi się do przekonania, że Bank krajowy powinien stać się w pierwszym rzędzie tą instytucyą finansową, za pomocą której należałoby unormować łatwy kredyt melioracyjny bez ryzyka i straty dla instytucyi samej. Albowiem inwestycye na drenowanie racyonalnie przeprowadzone, zawsze sowicie się opłacą i zniosą nawet znaczniejszy procent amortyzacyjny. Gdy będą ułatwione pożyczki melioracyjne na szersze rozmiary, znajdą się wtedy prawdopodobnie i spółki techniczne do wykonywania robót — a ufajmy, że nasza politechnika będzie dalej kraj nasz zasilać nowemi, dobremi siłami technicznemi. Byłoby również bardzo pożądanem, aby Biuro melioracyjne krajowe, choć wzorowe, lecz liczebnie jeszcze za słabe, aby coraz więcej wzrastającym zadaniom i pracom melioracyjnym podołać, zostało rozszerzonem,

t. j. znacznie pomnożonem. Gdy będzie można w kraju na melioracye łatwo dostać grosza i będą zawsze na usługi rolnika wystarczające siły techniczne, to wtedy dopiero będziemy w stanie na szerszą odpowiednią skalę rozwinąć w kraju drenowanie. Wtedy produkcya gruntów naszych podniesie się i zbliży do produkcyi przeciętnej rolnej w krajach zachodniej Europy — a rolnik będzie w stanie ciężary publiczne znosić.

Komisya nie stawia żadnych wniosków, ma nadzieję jednak, że Wydział krajowy weźmie pod rozwagę nie jedną myśl w tem sprawozdaniu poruszoną i na rok przyszły przedłoży Sejmowi szereg odpowiednich wniosków, które w myśl zapatrywań Komisyi i zgodnie z rzeczywistą potrzebą kraju sprawę postępu szybszego melioracyi a zwłaszcza drenowania znacznie ułatwią.

Kończąc Komisya wnosi:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 25. stycznia 1907 l. 9.550 o udzielaniu pożyczek bezprocentowych na osuszanie i drenowanie gruntów.

Przewodniczący:
Gorayski

Sprawozdawca:
Cielecki.

154

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o budżecie na r. 1907.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył tegoroczny preliminarz budżetu w zmienionej formie i układzie, przeprowadzając równocześnie zasadę brutto-budżetowania, skutkiem której wzrosła znacznie nominalna suma wydatków. Przeszłoroczny budżet ułożony podług dawnych zasad wykazywał łączną cyfrę wydatków 30,077.788 K., przerobiony na budżet b r u t t o daje 38,356.054 K., nominalna przeto zwyżka wydatków przez zmianę budżetowania czyni 8,278.266 K. Reforma ta budżetu odpowiada dawnym życzeniom Wys. Sejmu i komisyi budżetowej, powiększa przejrzystość i ułatwia jasną ocenę budżetu, to też reforma ta spotkała się z żywem uznaniem Komisyi budżetowej.

Preliminarz Wydziału krajowego wstawiał:

Wydatki w sumie	—	40,584.249 K
Dochody własne	20,683.215 K	
„ z dodatków do podatków przy dotyczasowej stopie	16,294.069 „	36,977.284 „
Niedobór . . .		3,606.965 K

Niedobór ten proponuje Wydział krajowy pokryć, podobnie jak w r. 1906. pożyczką oprocentowaną po 4%, zwrotną 1. stycznia 1911 r.; na półroczne oprocentowanie tej pożyczki potrzeba podług obliczeń Wydziału krajowego kwoty 72.139 K, którą ma się uzyskać również drogą pożyczki, przez co powyższy n i e d o b ó r podwyższał się do kwoty **3.679.104** K.

Uchwałami Wysokiego Sejmu i Komisyi budżetowej, oraz nowemi przedłożeniami Wydziału krajowego doznał ten preliminarz znacznych zmian, niedobór budżetu podwyższył się znacznie.

A mianowicie zaszły zmiany:

W wydatkach:	*więcej*	*mniej*
W rubryce II. „Zarząd“ podwyższono o	19.500 K	— K
a to:		
Dla dozorców melioracyjnych o . . 5.000 K		
„ dyetaryuszy o . . . . . 14.000 „		
„ stróży o . . . . . 500 „		
Razem j. w. . 19.500 K		
Do przeniesienia	19.500 K	— K

		więcej	*mniej*
Z przeniesienia . . .		19.500 K	— K
W rubryce III. „Sprawy zdrowotne“ podwyższono o . .		52.522 „	— „
mianowicie:			
Szpital powszechny we Lwowie . .	10.975 K		
„ św. Łazarza w Krakowie . .	30.347 „		
Stypendya na podróże naukowe lekarzy	6.000 „		
Szpitale Sióstr Miłosierdzia o . .	100 „		
OO. Bonifratrom w Krakowie o . .	1.500 „		
Szpital izraelicki we Lwowie o . .	2.000 „		
Lecznica powszechna we Lwowie o .	500 „		
Wydawn. „Przeglądu hygienicznego“ .	200 „		
Szpital dla matołków w Iwoniczu o .	2000 „		
Towarz. lekarskie w Krakowie . .	300 „		
Komitet Zjazdu lekarzy i przyrodników we Lwowie na wystawę lekarską	400 „		
Rada wyznaniowa izrael. w Krakowie, na utrzymanie chorych . .	2.000 „		
Kurat. szpitala izrael. w Samborze .	600 „		
Zarząd szpitala i przytuliska izrael. w Tarnopolu	600 „		
Razem podwyższono o .	57.522 K		
Natomiast opuszczono:			
Na amortyzacyę pożyczki zaciągnąć się mającej,			
Na budowę zakładu dla obłąkanych w zachodniej części kraju . . .	5.000 „		
Pozostaje podwyżka o . .	52.522 K		
W rubryce IV. „Dobroczynność“ podwyższono o . .		7.350 „	— „
mianowicie dodano:			
Zgromadz. Sióstr Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie . . .	200 K		
Towarz. diaków archidyec. lwowskiej .	200 „		
„ „ dyec. stanisław. . .	200 „		
SS. Służebn. Najświętszej Rodziny Maryi w Starej wsi	2.000 „		
Zakładowi p. Żurowskiej opieki nad dziećmi w Krakowie	400 „		
Przytulisko św. Józefa we Lwowie .	400 „		
Dom sierot Niepokalanego Poczęcia N. P. Maryi	200 „		
Komitet kolonij wakacyj. we Lwowie .	200 „		
Dla ubogich uczniów seminar. naucz. we Lwowie na ciepły posiłek . .	200 „		
Przytulisko polskie we Wiedniu . .	200 „		
Związek centr. Towarz. katol. na amortyzacyę pożyczki na budowę domu	3.150 „		
Razem j. w. .	7.350 K		
W rubryce V. „Oświata“ zniżono o		—	218.900 „
mianowicie:			
Fundusz szkolny krajowy o . .	199.100 K		
Ratę na amortyzacyę pożyczki na budowę szkół ludowych o . .	100.000 „		
Na wydawnictwo książek szkolnych o	5.000 „		
Razem zniżono o . .	304.100 K		
Do przeniesienia .	304 100 K	79.372 K	218.900 K

			więcej	*mniej*
Z przeniesienia . .		304.100 K	79.372 K	218.900 K
Natomiast *dodano:*				
Na szkołę polską w Białej	5.000 K			
Na subwencye dla żeńskich seminaryów, liceów i gimnazyów . .	3.000 „			
Ruski instytut dziewcząt w Przemyślu . . .	2.000 „			
Ryczałt na zasiłki dla burs	5.000 „			
Zakład głuchoniemych we Lwowie . . .	4.600 „			
Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie o . . .	200 „			
Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ . . .	1.000 „			
Stowarzyszenie chrześcijańskich robotników „Ojczyzna . . .	200 „			
Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwo „Mapy Polski“ . .	2.000 „			
Towarzystwo nauczycieli ludowych we Lwowie .	2.000 „			
Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie . .	100 „			
Wydawnictwo czasopisma „Lud“ o . . .	100 „			
Wydawnictwo „Mały świa tek“ o . . .	100 „			
Ruskie Towarzystwo kobiet „Żyźń“ na wydawnictwa	100 „			
Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego . .	6.000 „			
Bezpłatna „Uczelnia“ im. B. Goldmana . . .	200 „			
Koła szkoły ludowej im. B. Goldmana . . .	2.000 „			
Dyrektorowi teatru w Krakowie . . .	4.000 „			
Dyrektorowi teatru we Lwowie	8.000 „			
Towarzystwo „Ruska Besida“ na skompletowanie orkiestry . . .	4 000 „			
Gmina miasta Krakowa, I. rata na zakupno „Wernyhory“ Matejki dla Muzeum narodowego .	3.000 „			
Ryczałt dla Towarzystw muzycznych i spiewackich o	500 „			
Ryczałt dla stowarzyszeń akademickich o . .	500 „			
Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie, rata na budowę domu . .	1.000 „			
Do przeniesienia .	54.600 K	304.100 K	79.372 K	218.900 K

			więcej	*mniej*
Z przeniesienia . .	54.600 K	304.100 K	79.372 K	218.900 K
Ryczałt na zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwa . .	30.000 „			
Towarzystwo „Eleuterya“ .	400 „			
Towarzystwo ochrony zwierząt	200 „	85 200 K		
Pozostaje zniżenie . .		218.900 K		
W rubryce VI. „Pomniki historyczne“ podwyższono o . . mianowicie:			9.000 „	— „
Na wydawnictwo „Teki konserwatorów“		1.000 K		
Na restauracyę kościoła św. Floryana w Krakowie		4.000 „		
Na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie . . .		4.000 „		
Razem j. w. . .		9.000 K		
W rubryce IX. „Budowy wodne i melioracye“ podwyższono o a to dodano:			440.000 „	— „
Na regulacyę Wisłoka i Pielnicy (brutto)		80.000 K		
Na drenowanie gruntów włościańskich (brutto) o		360.000 „		
Na regulacyę Białej, datek kraju podwyższono o		858 „		
Razem . .		440.858 K		
Natomiast zniżono datek państwa na regulacyę Białej o . . .		858 „		
Pozostaje j. w. . .		440.000 K		
W rubryce X. „Rolnictwo“ podwyższono o . . . . mianowicie dodano:			95.900 „	— „
Towarzystwu „Proświta“ . . .		10.000 K		
Szkołom gospodyń.		2.000 „		
Kółkom rolniczym:				
na instruktorów powiatowych .		6.000 „		
na tworzenie nowych zarządów powiatowych		3.000 „		
na specyalne kursa i utrzymanie instruktora organizacyjnego .		5.000 „		
Na ogólne cele hodowlane . . .		30.000 „		
Towarzystwu rolniczemu w Krakowie na chów kóz		1.000 „		
Na podniesienie chowu świń . . .		15.000 „		
Towarzystwu ogrodn. w Krakowie na zakład sadowniczy „Glinka“ . .		2.000 „		
Komisye agrarne		21.900 „		
Razem j. w. .		95.900 K		
W rubryce XII. „Przemysł i rękodzieła“ podwyższono o . a mianowicie:			71.000 „	— „
Zasiłki na cele przemysłowe o . .		16.000 K		
Dotacyę fund. przemysłowego o . .		50.000 „		
Liga pomocy przemysł. na „Skorowidz“ .		5.000 „		
Razem j. w. .		71.000 K		
Do przeniesienia . .			695.272 K	218.900 K

			więcej	*mniej*
	Z przeniesienia . .		695.272 K	218.900 K
W rubryce XIV. „Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski“ podwyższono o . . . . . mianowicie dodano następujące pozycye:			9.837 „	— „
Baranowska Augusta		100 K		
Niewiadomska Sabina		180 „		
Baczyński Ferdynand		100 „		
Van-Roy Aniela		200 „		
Gering Julia		200 „		
Langnerowa Marya		500 „		
Piotrowska Rozalia		500 „		
Sapałaczyńska Leotyna		300 „		
Kratochwilowa Franciszka . . .		200 „		
Barycka Marya		300 „		
Sternalowa Emilia		300 „		
Dziubińska Wanda		400 „		
Zakrzewska Marcyanna		200 „		
Wojtynowa Anna		200 „		
Sternalowa Apolonia		200 „		
Strandowa Kornelia		200 „		
Bubesowa Marya		100 „		
Rzeczycka Teofila		200 „		
Babińska Helena		300 „		
Matecka Seweryna		100 „		
Markowska Józefa		150 „		
Horoszkiewiczówna Zofia . . .		500 „		
Tarnawski Stanisław		500 „		
Polińska Matylda		400 „		
Siemińska Ludwika		200 „		
Zielińska Zofia		300 „		
Stipalowa Magdalena		300 „		
Kozubowa Małgorzata		100 „		
Kalita Karol		507 „		
Brzozowska Eulalia		200 „		
Romanowa Michalina		200 „		
Baczyński Emil		400 „		
Starzewska Regina		700 „		
Chmielowska Marya		600 „		
Razem j. w. .		9.837 K		
W rubryce XVI. „Rozmaite“ podwyższono o . . . . a to:			2.000 „	— „
„Dom Polski“ w Morawskiej Ostrawie .		500 K		
Na koszta przyjęcia wycieczek młodzieży i włościan w Krakowie . . .		1.500 „		
Razem j. w. .		2.000 K		
Razem . .			707.109 K	218.900 K
Wogóle podwyższono wydatki o . .			488.209 K	— K

W dochodach:

W rubryce III. „Sprawy zdrowotne“ podwyższono o . . mianowicie:			28.700 K	— K
Szpital powszechny we Lwowie o . .		7.000 K		
Szpital św. Łazarza w Krakowie . .		21.700 „		
Razem j. w. .		28.700 K		
Do przeniesienia . .			28.700 K	— K

			więcej	*mniej*
Z przeniesienia . .			28.700 K	— K
W rubryce VII. „Bezpieczeństwo publiczne“ zniżono o . . a to dochód z odsetek od efektów funduszu policyi krajowej, z powodu zapłacenia ceny kupna dóbr Przedzielnica.			— „	7.256 „
W rubryce XI. „Budowy wodne i melioracye“ pydniesiono o . mianowicie podwyższono:			279.142 „	— „
Na drenowanie gruntów włościańskich:				
od państwa		120.000 K		
od stron konkurencyjnych . .		120.000 „		
Na regulacyę Wisłoka i Pielnicy (od państwa		40.000 „		
Razem **podwyższono** o .		280.000 K		
Natomiast **zniżono** datek państwa na regulacyę Białej o		858 „		
Pozostaje j. w. .		279.142 K		
Razem . .			307.842 K	7.256 K
Wogóle podwyższono dochody o . .			300.586 K	— K

Po uwzględnieniu więc powyższych zmian, Komisya budżetowa — na pod-
A/. stawie dołączonego pod A/. sumaryusza, bez wliczenia jednak wydatku na podwyższenie płac nauczycieli ludowych, proponowanego przez Komisyę szkolną — przyjmuje:

Wydatki w sumie	41,072.458 K
Dochody w sumie	20,983.801 „
Niepokryte . . .	20,088.657 K
Zgodnie z Wydziałem krajowym, przyjmuje także Komisya obliczenie dodatków do podatków wedle dotychczasowej stopy procentowej, (przy wydatności 1 grosza na 248.000 K, czyli o 3.000 K więcej niż na rok 1906 uchwalono) w sumie	16,294.069 „
pozostaje zatem do pokrycia niedobór	3,794.588 K
w razie pokrycia go krótkoterminową pożyczką przybędą 4% odsetki za pół roku, wynoszące	75.892 „
Ogółem więc pożyczka wynosiłaby	3,870.480 K

Suma ta zapotrzebowania zwiększy się jednak o cyfrę kosztu podwyższenia płac nauczycielskich i inne wydatki przez Sejm uchwalne już po zamknięciu budżetu przez Komisyę budżetową.

Wśród zmian, z któremi liczyć się należy przy ocenie pokrycia, najważniejsze miejsce tak co do wielkości sumy, jak co do społecznego znaczenia, zajmie regulacya i podwyżka płac nauczycielskich. Że regulacya ta uznaną była za potrzebną i pożądaną już od kilku lat, stwierdzają to liczne głosy w Sejmie, a jedynie trudne finansowe położenie kraju obecne a równocześnie nadzieja, że rok 1911 rozpocznie pomyślniejszą erę w finansowem położeniu kraju, skłaniały większość sejmową, do odraczania tej podwyżki do r. 1911. Odroczenie to jednak nie dało się dłuższej utrzymać i to z licznych powodów. Z jednej strony bowiem nadzieje co do radykalnej zmiany na korzyść położenia finansowego w r. 1911 okazały się zwodniczemi skutkiem rzeczywistego wzrostu potrzeb i wydatków budżetu krajowego, z drugiej zaś strony ogólna drożyzna pogorszyła położenie wszystkich warstw o ściśle oznaczonym i absolutnie niewielkim dochodzie pieniężnym, a więc w ich rzędzie i nauczycieli. Realną potrzebą uzasadnione pragnienie poprawy bytu ze strony nauczycieli ludowych doznało podniecającego bodźca, pomijając nawet pewne objawy agitacyi, chcącej zaznaczyć się i wypłynąć na cudzej niedoli, przez

działanie rządu, mianowicie przez przeprowadzoną przez rząd poprawę rządowych poborów służbowych. Fakt ten stwierdzał, że rząd uznał konieczność podwyżki poborów, zaostrza pragnienie tej podwyżki u krajowych nauczycieli, groził wywołaniem szkodliwego wrażenia, że kraj mniej dba o zatrudnionych w jego służbie niż rząd, a utwierdzenie się tego mniemania mogłoby pogorszyć i funkcyonowanie krajowych instytucyj i dopływ nowych sił do służby krajowej, przedstawiającej mniej korzystne warunki bytu, coby znów trwałem pogorszeniem stosunków krajowych groziło. Niewątpliwie było obowiązkiem rządu, podejmując regulacyę poborów służbowych, o tych konsekwencyach dla krajów koronnych pamiętać, stawić sobie pytanie, skąd mają kraje, finansowo ograniczone przeważnie do okruchów dodatków do podatków, i to nie do wszystkich, tylko do pewnych podatków, znaleść środki na przeprowadzenie zaostrzonej w nagłości przez działanie rządu regulacyi płac. Rząd stał się w ten sposób współpowodem wzrostu wydatków krajowych, winien się przeto poczuć i do obowiązku bycia znów i współczynnik regulacyi i wzrostu dochodów krajowych.

Komisya budżetowa, godząc się z komisyą szkolną, w uznaniu konieczności i nagłości regulacyi trwałej płac nauczycielskich, równocześnie uznała, że najwyższą dopuszczalną ze względu na rzeczywisty stan finansów kraju podstawą dla tej regulacyi, jest przedłożenie odnośne Wydziału krajowego. A godząc się na tę podstawę i drobne jedynie przekroczenie jej granicy, podnoszono z kilku stron w komisyi budżetowej, że zgodzić się na tą podstawę i granicę można jedynie w oczekiwaniu zdobycia dla kraju nowych źródeł trwałego i wzrastającego dochodu. Regulacya płac bowiem powiększa zwyczajne wydatki, i to w tej ich grupie, które z natury swej są i trwałe i wzrastające, nie dają się ex post obniżyć, mogą więc jedynie być pokrywane trwale dochodami zwyczajnymi, z trwałego płynącymi źródła Różne optymistyczne obliczenia, jakie tak licznie się pojawiały, wykazujące bądź to mniejszą sumę łącznego obciążenia, pomimo wyższej płacy indywidualnej, bądź też jakieś rzekomo wolne zasoby, umożliwiać mające regulacyę płac bez podwyżki zwyczajnych dochodów, okazały się przy dokładnej ocenie jako błędne i złudne. A w obec niedostateczności zwyczajnych obecnych dochodów skarbu krajowego na pokrycie wydatków budżetu, okazuje się konieczność podwyższenia zwyczajnych dochodów. Ograniczeni do dotychczasowych źródeł podatkowych, mogąc jedynie podnosić dodatki do podatków, musielibyśmy skutkiem samej regulacyi płac nauczycielskich podnieść dodatki do podatków w rozmiarze zupełnie dostatecznym, t. j. do wysokości zwyżki o 14 % Świadomi konieczności zapewnienia zwyczajnego dochodu na pokrycie tego zwyczajnego wydatku, świadomi jednak równocześnie niekorzyści i niebezpieczeństw tak znacznego wzrostu ciężarów podatkowych w naszym tak niezamożnym kraju, domagać się winniśmy jak najbardziej stanowczo zapewnienia krajom ze strony państwa nowych źródeł dochodu. Bo poza tem są i inne nagłe, wzrastające potrzeby.

Inne zmiany wydatków preliminarza budżetu są cyfrowo bez porównania mniejszego znaczenia; łączna suma zwyżek wydatków (pomijając regulacyę płac) wynosi brutto 707.109 kor., a z tych przeważna część t. j. 659.422 koron mają charakter ściśle inwestycyjny, zdążają wprost do ubezpieczenia i podniesienia wytwórczości kraju, owego ostatecznego źródła wszelkich dochodów kraju.

Dawne zaniedbania i brak troski o rozwój naszej produkcyi, wzrost ciężarów publicznych i potrzeb budżetu krajowego, gwałtowny postęp produkcyjny innych krajów i państw, zmuszają nas, jeżeli nie chcemy coraz bardziej ubożeć relatywnie i absolutnie i pozostawać w tyle, jeżeli nie chcemy utracić możności spełnienia zadań i pokrycia potrzeb kraju, do coraz intenzywniejszej i świadomszej a nie jednostronnej tylko inwestycyjnej polityki. Pomimo i skutkiem ubóstwa kraju, musimy dostatecznie wielkimi zasobami prowadzić inwestycyjną politykę. Dlatego też nie wciela Sejm czystych nadwyżek dochodów banku krajowego do swego budżetu (prócz 80.000 K w r. b.), ale przeznacza je na wytworzenie krajowego funduszu inwestycyjnego, dlatego też Komisya budżetowa uznała się spowodowaną powiększyć wydatki na rolnictwo, melioracye, regulacye rzek i przemysł, oraz na cele zdrowotne. Polepszenie i powiększenie produkcyi kraju z równoczesną poprawą stosunków sanitarnych, powiększających zdolność do pracy i regularność pracy społeczeństwa, to jedynie pewna droga dla wytworzenia dobrobytu społecznego i dostateczności zasobów skarbu krajowego, to też w tej dziedzinie czekają kraj jeszcze bardzo poważne zadania, poruszane w szczegółowych sprawozdaniach budżetu.

Dalsze zwyżki budżetu opierały się po części na osobnych przedłożeniach Wydziału krajowego i uchwałach Sejmu, po części na dawniej już przyznawanych subwencyach, czy darach z łaski, które nawet Wydział krajowy już pomieścił w preliminarzu a jedynie nie wstawił ich cyfry. Wynoszą one wszystkie razem względnie nieznaczną kwotę 47.687 K.

Kwota ta obejmuje już i załatwienie wszystkich petycyj. Stanowią one coraz większą trudność dla Komisyi budżetowej, grożą staniem się wielkim ciężarem dla budżetu krajowego. Komisya budżetowa pomimo wielkiego naporu zewnętrznego, świadoma była obowiązku stania na straży interesów i zdolności spełnienia zobowiązań skarbu krajowego, świadoma była obowiązku wykorzenienia rozpanoszającej się coraz więcej idei, uważającej niemal budżet przedewszystkiem za instytucyę dobroczynną. Ilość petycyi była nadmierna, treść ich żądań nieraz wprost zdumiewającą. Indywidualny petent proszący o kwotę kilkuset, czy kilku tysięcy koron, uwzględnia tylko swoje żądanie, i stąd zdaje mu się, że tę drobną w porównaniu do całości budżetu kwotę, przyznać można i należy; zsumowawszy ogół petycyj widzi się, jak ta rozbieżność prywatnej inicyatywy i rozliczność celów i żądań podniosłaby od razu budżet o krocie tysięcy rocznie, po prostu po nad możność kraju i poza granice racyonalnej gospodarki i interwencyi kraju. Stąd też poruszono myśl i po części ją urzeczywistniono, zryczałtowania kwot możliwych na takie cele humanitarne i dobroczynne i odstąpienia rozdziału tych kwot Wydziałowi krajowemu.

Sprawozdania poszczególnych rubryk budżetu dają wyjaśnienia dokładne co do wszystkich zmian, zarówno co do zwyżki wydatków, jak ich zniżki, oraz zmian dochodów. Tu podnosimy tylko, że niektóre zniżki wydatków są tylko rachunkowe, jak mianowicie 200.000 K oszczędzone w zapomogach dla nauczycieli, zamiast których wchodzi w życie od 1. lipca podwyżka płac nauczycielskich, oraz 100.000 K. przy budynkach szkolnych, na który to cel zaciąga się pożyczkę 10 milionową.

A to tylko jedna z licznych pożyczek krajowych, obok której są i będą nowe kolejowe, regulacyjne, sanitarne, prócz corocznych obecnie krótkoterminowych pożyczek. Pomnąc, że poza tem istnieje wielka potrzeba kredytu komunalnego w kraju, występuje jako ważne zagadnienie gospodarczo-finansowe najbliższej przyszłości, zapewnienie dostatku kapitału na potrzeby kredytowe kraju. Doniosłości tej kwestyi nie ma sprawozdawca zamiaru wyczerpująco tu przedstawić, stwierdza tylko — zgodnie z tem, co było powiedzianem w Komisyi — istnienie tego zagadnienia, i zwraca uwagę na myśl, że może słusznem byłoby przez zmianę przepisów o lokacyach kas oszczędności w kraju, na podobieństwo przepisów o rządowych kasach oszczędności w licznych innych krajach, zapewnić znaczny krajowy popyt na krajowe emisye, pokierować lokacyą oszczędności.

Zmiany preliminarza, dokonane uchwałami Wysokiego Sejmu i Komisyi budżetowej, podniosły niedobór z kwoty 3,679.104 K na kwotę 3,870.480 K wraz z procentami. Dodając jednak do niedoboru bez procentów (75.892 K), uchwalony przez Komisyę szkolną wzrost wydatku na płace nauczycieli, czyniący w półrocznej wysokości 1,744.975 K, otrzymamy łączny niedobór 5,539.563 K oprócz odsetek, któreby czyniły 75.892 K plus półroczny procent od 1,744.975 K t. j. 34.900 K.

Sam ten fakt wzrostu wydatków budżetu o 187.623 K netto oraz 1,744.975 K, wzrostu, przeto niedoboru o 1,932.598 K i to wzrostu wydatków trwałych, nie dających się z małymi wyjątkami w przyszłości obniżyć, uniemożebnił trzymanie się nadal planu finansowego, przyjętego przed dwoma laty przez Wydział krajowy, Sejm i Komisyę budżetową.

Przewodnią myślą tego planu było niepodnoszenie dodatków do podatków, ograniczenie wzrostu corocznych wydatków i niedoborów aż do r. 1910, włącznie do sumy, oznaczonej przez przypuszczalny stan wolnych zasobów funduszu propinacyjnego w dniu 1. stycznia 1911 r. Pożyczki na rachunek tego funduszu miały być wyłącznem źródłem pokrycia niedoboru.

Plan ten finansowy i jego myśl podstawowa wynikały z uznania, że wogóle, a przedewszystkiem w kraju ekonomicznie słabym, nie jest uzasadnionem podnoszenie podatków z jednej, przy równoczesnej kapitalizacyi dochodów skarbowych z drugiej strony; wynikały dalej z uznania, że już dotychczasowa stopa dodatków jest bardzo wielkiem obciążeniem podatników, a dalsza ich podwyżka znaczna, mogłaby do przeciążenia podatkowego prowadzić. Słabą bowiem stroną

dodatków podatkowych jest, że działają nierównomiernie, bo nie mają możności różniczkowania się podług siły ekonomicznej; jest to ekonomicznie i etycznie niepożądanem, prowadzi do przeciążenia jednych podatników przy niedostatecznem obciążeniu drugich, osłabia zdolność produkcyjną, niszczy możność kapitalizacyi u przeciążonych, może wprost niweczyć ich samodzielny byt. Nierównomierność działania dodatków do podatków i wynikające z niej niebezpieczeństwa, wzrastają progresywnie w miarę, im wyższe stają się dodatki i stąd wszechstronnie uzasadnioną jest myśl utrzymania prostych procentowych dodatków do podatków w możliwie niskich granicach. Ta myśl słuszna była też jednym z decydujących motywów przy przyjęciu powyższego planu finansowego kraju na lata do roku 1910 włącznie.

Tegoroczne podwyżki budżetowe, mianowicie regulacya i ogólna podwyżka płac nauczycielskich, uchyliły możność utrzymania w całości powyższego planu, uchyliły możność niepodnoszenia dodatków do podatków w okresie 1907—1910.

W tem położeniu stanęły do rozwiązania przez Komisyę budżetową dwa zasadnicze pytania i to: 1) jak pokryć niedobór budżetu na rok 1907, 2) jaki przyjąć plan finansowy na lata 1908—1910.

Pytania te trzeba łącznie rozważać i na nie odpowiedzieć; czyniły to dotąd i preliminarze Wydziału krajowego i sprawozdania Komisyi budżetowej. Patrząc tylko na rok 1907 mogłoby wydać się słusznem, ograniczyć użycie kredytu — tak, jak to Wydział krajowy proponował — do granic deficytu, zawartego już w pierwotnym preliminarzu budżetu, a cały wzrost dalszy deficytu pokryć dodatkami do podatków. Nie brakło też głosów upatrujących w tem cel pedagogiczny niejako, aby odczuto, że większe wydatki odrazu zawsze kosztują podatników. Ale żądanie to przeocza przedewszystkiem, że inne koła społeczne żądały wzrostu wydatków, a inne przeważnie płacić będą, żądanie to zawiera dalej w sobie bardzo niebezpieczną teoryę podatkową. Jedynym celem i zadaniem podatków jest i być może tylko pokrycie potrzeb publicznych; podsuwanie im innych celów, zaprowadzania z innych powodów prowadzi na niebezpieczne bezdroża w teoryi i praktyce. Patrzenie w kwestyi pokrycia tylko na rok bieżący i dające rozwiązanie tylko na ten jeden rok, byłoby błędnem krótkowidztwem. Główny tegoroczny wzrost wydatków obciąża bowiem budżet krajowy tylko wysokością swej półrocznej kwoty; na rok 1908 trzeba wstawić całą kwotę. Tegoroczne przeto podniesienie dodatków do podatków byłoby już na rok przyszły niedostatecznem, wymagałoby nowej dalszej podwyżki, a coroczna zmiana stopy dodatków do podatków, podnosząca corocznie obciążenie warstw niezamożnych, alterująca corocznie ich budżet, jest wysoce niepożądaną. Argument o stopniowem przyzwyczajaniu ludności do wzrastających ciężarów, przeocza, że nie uzdalniamy materyalnie nikogo do ponoszenia wyższych ciężarów w r. 1908 tem, że mu już i w r. 1907 wyższy podatek nałożymy. Słuszniejszem niewątpliwie jest twierdzenie, że kwota dopożyczona w roku bieżącym ponad pierwotny program Wydziału krajowego, zmniejsza o swą sumę plus trzy i półroczne procenta, źródło, które służyć miało na pokrycie całych — a służyć już teraz będzie tylko na pokrywanie części — niedoborów budżetów lat 1908—1910. Wobec tego stwierdzić należy przedewszystkiem, że kwota ta uszczupli fundusz pokrywania niedoboru w okresie trzech lat, na każdy przeto rok przypadnie jedynie trzecia część tegorocznego zapotrzebowania, jako uszczerbek pomocy pożyczkowej, a więc tylko nieco wyżej niż 2% dodatków. Dalej i to podnieść trzeba, jako okoliczność obniżającą jeszcze tę sumę, że w Komisyi nie postawiono wniosku o pokrycie całego wzrostu wydatków tegorocznych ponad pierwotny preliminarz Wydziału krajowego dodatkami podatkowymi, ale ograniczano podwyżkę dodatków na 6%, co nie wystarcza na pokrycie całego wzrostu niedoboru, domagałoby się i w tym już roku wyższej pożyczki, wyższego uszczuplenia spodziewanych nadwyżek funduszu propinacyjnego, niż to proponował Wydział krajowy.

Podnoszenie podatków jest zawsze silnem wtargnięciem w stosunki domowego i zarobkowego gospodarstwa podatników, i tem ostrożniej trzeba doń przystępować, gdy ta podwyżka dotyka krajów i warstw niezamożnych, mianowicie gdy odnosi się do dodatków do podatków, których wadliwość i nierównomierność już powyżej zaznaczono. Obowiązkiem słusznej polityki finansowej jest, podnosić dodatki do podatków kiedy potrzeba i kiedy wiedzieć się będzie na pewno, o ile podnieść potrzeba. Podniesienie za późne i za małe jest błędem, ale większym błędem jeszcze jest podniesienie przedwczesne i za wysokie. Pewności zaś ścisłej, ile

rzeczywiście będziemy musieli przez podwyżkę dodatków do podatków uzyskać, obecnie jeszcze nie mamy. Zależy to od faktu, czy i kiedy przystąpi rząd do reformy finansowej, celem zapewnienia krajom wyższych podatkowych dochodów i jaka to będzie reforma.

Żądanie tej reformy organicznej skarbowości publicznej w Austryi, nie jest bynajmniej ani przedwczesnem, ani nieuzasadnionem. Podniesiono słusznie, że niema politycznej autonomii bez autonomii finansowej; bez niej staje się anemiczną cała autonomia. Dalej względy praktyczne. Krajom przypadły liczne zadania, jak szkolnictwo ludowe, sprawy zdrowotne, drogi, kultura krajowa, których wydatki i potrzeby wzrastają i wzrastać będą w sposób bardzo szybki, szybszy, niż niejedna dziedzina zadań ściśle państwowych, a przyznając te zadania, nie przyznało równocześnie państwo krajom dostatecznych dochodów. Samo państwo wybrnęło z deficytu, ma poważne nadwyżki dochodów, a krajom nie tylko grozi deficyt, lecz popadły w deficyt. Stan to politycznie i finansowo nie dający się utrzymać, bo niezdolność krajów do spełnienia dobrze powierzonych im zadań jest ogólną szkodą. Reforma jest konieczną i nagłą, bo wzrastają wydatki, a dochodom krajów brak należytej i wysokości i elastyczności. To też reforma powinna zapewnić krajom źródło wydatne, elastyczne, o automatycznym wzroście wydatności. W tem przekonaniu uchwaliła też Komisya wniesioną przez posła dra Leo, a zamieszczoną na końcu rezolucyę.

Rząd sam uznał już kilkakrotnie konieczność tej reformy; obowiązany jest w myśl Art. XII. ust. z 25. października 1896 najpóźniej w roku 1909 uregulować na nowo udział krajów w dochodach państwa, wobec czego też z łona sejmowej komisyi budżetowej postawiono żądanie, aby imieniem rządu złożono deklaracyę co do terminu i kierunku zamierzonej reformy finansów państwowych i krajowych. Sprawa tej reformy jest tak doniosłą, że spodziewać się trzeba i pragnąć należy, aby wszyscy posłowie z kraju, bez względu na różnice obozów, stawili ją w rzędzie najpilniejszych zadań przyszłej rady państwa. Inaczej grozi nam przedewszystkiem przeciążenie podatkowe. To też przedwczesne rezygnowanie z tej koniecznej i słusznej reformy finansowej, rezygnowanie ze zdobycia nowych dochodów przez faktyczne stwierdzenie możności podwyżki dodatków, nie zdaje się być ani finansowo, ani politycznie uzasadnionem. W każdym zaś razie natychmiastowa obecna podwyżka dodatków do podatków, bez wyczerpania sposobów zyskania nowych, wydatnych źródeł dochodów, mogłaby robić fałszywe wrażenie, że niesłusznie i niepotrzebnie odraczano i opóźniano regulacyę płac.

W tem położeniu, nie wiedząc jasno, o ile podnieść dodatki będzie trzeba, a wiedząc, że pełna podwyżka dochodzi do granicy przeciążenia podatkowego, jest zapewne słuszniejszem i odpowiedniejszem zatrzymanie na rok obecny planu przyjętego przez preliminarz Wydziału kraj., a mianowicie pokrycia tegorocznego niedoboru nie podwyżką dodatków do podatków, lecz krótkoterminową pożyczką. Nie jest to odstąpienie od słusznej zasady: zwyczajne wydatki kryć należy zwyczajnymi dochodami, lecz tylko jednoroczne odroczenie jej zastosowania, uzasadnione i spowodowane tak różną wysokością tegorocznej i przyszłorocznej potrzeby, jak niejasnością, kiedy rząd i do jakiej przystąpi reformy finansowej. Pamiętać dalej trzeba, że zasada: zwyczajne dochody na zwyczajne wydatki jest jedną, ale nie jedyną zasadą polityki skarbowej. Zasady: nieprzeciążania podatkami, unikania chwiejności obciążenia, jedności budżetu, również winny być uwzględnione.

Co do planu finansowego na przyszłość, to bez względu na tegoroczne pokrycie — pożyczką, czy pożyczką i dodatkami — jest konieczną zmiana planu dotychczasowego. Nie zdołamy obyć się bez podwyżki dodatków do r. 1911 i dla tego też utrzymując zasadę antycypowania kapitału propinacyjnego na pokrywanie niedoborów lat 1908—1910, ograniczyć trzeba tę antycypacyę do rozmiarów prawdopodobną wysokością owego funduszu uzasadnionych, a więc — mianowicie jeżeli niedobór na rok bieżący pokryty będzie w całości pożyczką — w wymiarze mniejszym, niż to w r. z. i jeszcze w preliminarzu Wydziału kraj. przypuszczano. Resztę niedoboru trzeba będzie pokrywać zwyczajnymi dochodami, t. j. nowymi źródłami dochodu — o ile te uzyskamy — i dodatkami do podatków.

A nie chcąc dopuścić do pogorszenia finansowego położenia kraju przez brnięcie w długi bieżące na pokrywanie zwyczajnych wydatków, można nieuniknionem skutkiem szybkiego wzrostu budżetu, mianowicie skutkiem tak znacznej jak na zasoby naszego kraju podwyżki płac nauczycielskich, podwyżkę dodatków do podatków od-

roczyć jedynie do chwili, w której wyjaśni się, czy i w jakim rozmiarze w najbliższej przyszłości na nowe, zwyczajne dochody, liczyć będziemy mogli. Sama niestwierdzona nadzieja jednak nowych dochodów, czy wzrostu wolnych zasobów funduszu propinacyjnego ponad spodziewaną wysokość — nie może starczyć za powód opóźnienia podwyżki dodatków w najbliższej przyszłości. O wyjaśnienie to co do terminu i zakresu organicznej reformy finansów należy się też najrychlej postarać. Obowiązkiem rządu jest nie zwlekać z tą reformą i nie zwlekać z odpowiedzią, aby Wydział krajowy już przy układzie przyszłorocznego budżetu wiedział, jaką stopę podwyżki dodatków do podatków trzeba będzie zażądać dla pokrycia równomiernego budżetu przyszłorocznego i lat następnych, mających łącznie resztę spodziewanych nadwyżek funduszu propinacyjnego na częściowe pokrycie swych niedoborów.

Zmiana położenia finansowego kraju następuje nie przez tegoroczny sposób pokrycia, lecz przez znaczny wzrost wydatków, mianowicie zaś przez uchwalenie regulacyi płac nauczycielskich. To uchyliło możność utrzymania dotychczasowego planu finansowego. Podwyżka dodatków do podatków staje się konieczną, a zdania różnić się mogą tylko co do tego, od kiedy i w jakim rozmiarze przystąpić do tej podwyżki. Pokrywając cały tegoroczny niedobór pożyczką, odracza się tylko o rok podwyżką dodatków, zużywa się w tym roku wyższą część przeznaczonego na antycypacyę funduszu, przy równoczesnej redukcyi tej antycypacyi na przyszłe lata, zmiany zasadniczej nie robi się żadnej, nie powiększa się długu, tylko go się o rok czy dwa rychlej zaciąga. Ale za tą drogą przemawia okoliczność, że tymczasem możemy albo zyskać nowe dochody, albo przynajmniej mieć wyjaśnionem, o ile dodatki rzeczywiście podnieść będziemy zmuszeni.

Komisya budżetowa większością głosów oświadczyła się za zdaniem sprawozdawcy, że w r. b. cały niedobór pokryć należy krótkoterminową pożyczką, spłacalną w roku 1911, uznając równocześnie konieczność korzystania na przyszłość z kredytu krótkoterminowego jedynie w granicach, prawdopodobną wysokością wolnych zasobów funduszu propinacyjnego wskazanych, a pokrywania reszty deficytu z zwyczajnych źródeł dochodu, a więc z dodatków do podatków i ewentualnych nowych źródeł zwyczajnych dochodów.

Petycye Rad powiatowych o uzyskanie udziału w podatku osobisto-dochodowym z powodu zrzeczenia się nakładania doń dodatków powiatowych Ls. 88, 461, 525, 576, 607, 752, 755, 757, 877, 1.079, 1.116, 1.142, 1.279, 1 280, 1.531, 1.820 i 1.825, — dalej

petycye Rad powiatowych o przyznanie im z przyszłych opłat szynkarskich bonifikacyi Ls. 84, 85, 86, 87, 142, 460, 567, 608, 753, 754, 756, 1.115, 1.143, 1.275, 1.278, 1.296, 1.297, 1.522, 1.590, 1.601, 1.819, 1.823 i 1.826, — wreszcie

petycye gminy m. Rohatyna o bonifikacye z opłat szynkarskich Ls. 828, 1.268 i 1.269, —

odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu.

Nad petycyą Ls. 1.410/1.166 Towarzystwa właścicieli realności we Lwowie, w sprawie niepodwyższania dodatków do podatku domowo czynszowego, —

Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Na podstawie powyższego Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na rok 1907 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w kwocie . . . . . 41,072.458 K
a dochody własne tegoż funduszu w kwocie . . . . . 20,983.801 „

II. 1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1907 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo-czynszowego, domowo-klasowego i pięcio-procentowego podatku od domów wolnych po . . . . . **65 h.**
od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków asobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz u. p. Nr. 220 z wyjątkiem podatku osobisto-dochodowego w wysokości . . . . . **71 h.** od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie, tudzież w powiatach Krakowskim i Chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1 *ad a)* wymienionych, w wysokości . . . . . **57 h.** zaś do podatków w tymże ustępie *ad b)* wymienionych, po . . . **63 h.** od każdej korony całej należytości tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1907 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego:

a) w rubryce I. między pozycyami 5, 6 i 7 i między pozycyą 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami *a*, *d*, *e*, *f*, pozycyi 18;

c) w rubryce VIII. między pozycyami 6 i 7, tudzież między pozycyami 11, 12, 13 i 14;

d) w rubryce X. między pozycyami 27 *c)* i 29, dalej 32, 39 i 40, dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych zakładów;

e) w rubryce XI. między pozycyami: 1, 2 i 6;

f) w rubryce XII. między pozycyami 57 i 100; 98 i 153 *a)*; 142 i 144, wreszcie między pozycyami grupy I. dział A, tudzież grupy I. dział B, *a*, *b*, *c*, w granicach każdego z tych działów, t. j. A i B z osobna, i tylko w wydatkach zwyczajnych.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru w kwocie . . . . 3,794.588 K
i przypadających od tej kwoty odsetek *za pół roku* w kwocie . . 75.892 „
a zatem w ogólnej kwocie . . . . . 3,870.480 K

z tem jednakże zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowaną najwyżej po 4% od sta, a zwróconą najpóźniej 1. stycznia 1911.

Na wypadek uchwalenia regulacyi płac nauczycielskich według wniosków Komisyi szkolnej od 1. lipca 1907, wnosi Komisya budżetowa:

IV. Sejm upoważnia Wydział krajowy również do pokrycia tego wydatku przez zaciągnięcie krótkoterminowej pożyczki w kwocie 1,744.975 K i przypadających od tej kwoty 4% odsetek za pół roku w kwocie 34.900 K.

V. Sejm wzywa c. k. Rząd, by bez dalszej zwłoki przeprowadził w drodze ustawodawczej organiczną reformę skarbowości publicznej, a to przez przekazanie krajom koronnym takich źródeł dochodu podatkowego, któreby swoją wydajnością i elastycznością odpowiadały wzrastającym potrzebom skarbu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

SUMARYUSZ

budżetu funduszu krajowego

na rok

1907.

Alegat A. do sprawozdania o budżecie krajowym na rok 1907.

Sumaryusz budżetu funduszu

Rubryka	Poszczególnienie	Według preliminarza Wydziału krajowego	Według wniosków Komisyi budżetowej, względnie uchwały Sejmu	Z porównania Komisya wnosi:	
				więcej	*mniej*
		Korony			
	WYDATKI:				
I.	Reprezentacya kraju	156.672	156.672	—	—
II.	Zarząd	1,619.477	1,638.977	19.500	—
III.	Sprawy zdrowotne	5,610.757	5,663.279	52.522	—
IV.	Dobroczynność	88.503	95.853	7.350	—
V.	Oświata i sztuka	16,177.429	15,958.529	—	218.900
VI.	Pomniki historyczne	309.872	318.872	9.000	—
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	995.450	995.450	—	—
VIII.	Komunikacye	3,767.886	3,767.886	—	—
IX.	Budowy wodne i melioracye . .	4,836.339	5,276.339	440.000	—
X.	Rolnictwo	2,140.481	2,236.381	95.900	—
XI.	Górnictwo	34.860	34.860	—	—
XII.	Przemysł i rękodzieła	1,145.032	1,216.032	71.000	—
XIII.	Długi krajowe	3,028.204	3,028.204	—	—
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia itd.	258.837	268.674	9.837	—
XV.	Opłaty konsumcyjne	13.500	13.500	—	—
XVI.	Rozmaite	400.950	402.950	2 000	—
	Suma wydatków .	40,584.249	41,072.458	707.109	218.900
				488.209	

krajowego na rok 1907.

Rubryka	Poszczególnienie	Według preliminarza Wydziału krajowego	Według wniosków Komisyi budżetowej, względnie uchwały Sejmu	Z porównania Komisya wnosi:	
				więcej	*mniej*
		Korony			
	DOCHODY:				
I.	Reprezentacya kraju	200	200	—	—
II.	Zarząd	179.320	179.320	—	—
III.	Sprawy zdrowotne	2,176.408	2,205.108	28.700	—
IV.	Dobroczynność	—	—	—	—
V.	Oświata i sztuka	3,859.039	3,859.039	—	—
VI.	Pomniki historyczne	100.450	100.450	—	—
VII.	Bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe	425.959	418.703	—	7.256
VIII.	Komunikacye	603.942	603.942	—	—
IX.	Budowy wodne i melioracye . .	3,177.553	3,456.695	279.142	—
X.	Rolnictwo	675.679	675.679	—	—
XI.	Górnictwo	9.000	9.000	—	—
XII.	Przemysł i rękodzieła	407.812	407.812	—	—
XIII.	Długi krajowe	29.294	29.294	—	—
XIV.	Pensye emerytalne, zaopatrzenia itd.	32.000	32 000	—	—
XV.	Opłaty konsumcyjne	7,290.000	7,290.000	—	—
XVI.	Rozmaite	1,716.559	1,716.559	—	—
	Suma dochodów własnych	20,683.215	20,983.801	307.842	7.256
				300.586	—
	Dodatki do podatków, przy dotychczasowej stopie procentowej .	16,294.069	16,294.069	—	—
	Ogółem . .	36,977.284	37,277.870		
	W porównaniu z wydatkami .	40,584.249	41,072 458		
	Niedobór . .	3,606.965	3,794.588		
	do tego 4% od pożyczki na pokrycie niedoboru za $^1/_2$ roku . .	72.139	75.892		
	Ogólny **niedobór** do pokrycia pożyczką	3,679.104	3,870.480		

Budżet krajowy na rok 1907.

Rubryka I.

Reprezentacya kraju.

Sprawozdawca poseł Skałkowski.

W tej rubryce w dziale wydatków Wydział krajowy preliminuje w dwóch pozycyach podwyższenie mianowicie:

w poz. 3 koszta druków	51.000 K.	
zamiast uchwalonej w r. 1906. kwoty . .	46.500 „	
zatem więcej o .	4.500 K.	

z powodu podwyższonego cennika robót drukarskich.

w poz. 4 spisywanie sprawozdań	12.000 K.	
w porównaniu z uchwaloną na rok bieżący kwotą .	8.000 „	
więcej o .	4.000 K.	

a to na podstawie przeciętnej wynikłości z ostatniego trzechlecia.

Komisya budżetowa uznaje te podwyższenia jako usprawiedliwione a gdy reszta pozycyj zgadza się z przeszłorocznym budżetem, przeto komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

następujące pozycye **wydatków** w rubr. I. budżetu na rok 1907:

poz.	1. Koszta podróży pp. posłów . . .	8.972 K.
„	2. Dyety pp. posłów	72.000 „
„	3. Koszta druków	51.000 „
„	4. Spisywanie sprawozdań . . .	12.000 „
„	5. Pisarze dzienni	1.200 „
„	6. Remuneracye urzędników . . .	2.400 „
„	7. Służba	2.400 „
„	8. Opał	3.000 „
„	9. Zapuszczanie i mycie podłóg . . .	200 „
„	10. Potrzeby kancelaryjne	2.000 „
„	11. Na bibliotekę	400 „
„	12. Rozmaite drobne wydatki . . .	1.000 „
	Razem .	156.672 K.

W dziale **dochodów** ustanawia komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału

poz. 1. dochód ze sprzedaży druków sejmowych . 200 K.

Odnośnie do poz. 4. „koszta spisywania sprawozdań“ zauważa komisya, że stenogramy obrad sejmowych pozostawiają wiele do życzenia, tak iż należałoby wziąć pod rozwagę potrzebę zaprowadzenia stałej kontroli nad dokładnością tych sprawozdań, które, szczególnie co do przemówień posłów, są często wadliwe i niezupełne.

W związku z tą niedokładnością i spóźnionem wydawaniem stenogramów jest brak należytej informacyi o.ółu w drodze dziennikarskiej o działalności Sejmu.

Komisya budżetowa przeto zaleca rozwadze Wydziału krajowego kwestyę, czy nie należałoby wydawać dla użytku publicystyki codziennych komunikatów, zawierających treściwe sprawozdania o posiedzeniach sejmu, tudzież o wyniku obrad komisyi sejmowych.

Odnośnie do poz. 11 komisya zwraca uwagę W działu krajowego na wielce niedogodne pomieszczenie biblioteli sejmowej, tudzież na całkiem wadliwe i nieodpowiednie biblioteki Wydziału krajowego. W obu tych bibliotekach posłowie niemogą częstokroć znaleść nawet zwykłych podręczników, niemówiąc już o dziełach ważniejszych.

Komisya budżetowa przedkłada zatem następującą rezolucyę:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu przedłożyć na najbliższej sesyi sejmowej odpowiednie wnioski względem umieszczenia swojej biblioteki, tudzież podręcznej biblioteki sejmowej w taki sposób, aby korzystanie z tych bibliotek było umożliwione posłom bez tych niedogodności i przeszkód, jakie obecnie istnieją.

Lwów, dnia 27. lutego 1907.

Zast. przewodniczącego:
Badeni.

Sprawozdawca:
Skałkowski.

Rubr. II.

ZARZĄD

Sprawozdawca poseł Skałkowski.

W tej rubryce, według nowego układu budżetu, preliminowane są w dziale wydatków wszystkie płace, dodatki i emolumenta całego personalu administracyjnego w Wydziale krajowym, zaliczki na płace, koszta podróży, potrzeby kancelaryjne, u rzymanie gmachu itp. — zaś w dziale dochodów subwencye, zwroty zaliczek oraz płac urzędników zajętych przy melioracyach i kolejach, i inne wpływy.

Płace, dodatki aktywalne, dodatki pięcioletnie, czteroletnie i trzechletnie, dodatki osobiste i funkcyjne, są preliminowane według etatu, a niewielkie podwyższenia kilku pozycyi są należycie uzasadnione.

Do tej rubryki należą także płace krajowych dozorców melioracyjnych, względem których jest przedłożenie osobne Wydziału, przez Komisyę osobnem sprawozdaniem załatwione.

Petycyę dyurnistów, tudzież stróżów i sług, załatwia Komisya wnioskami poniżej przedłożonymi, zaś petycye emerytów, wdów i sierót po funkcyonaryuszach Wydziału o podwyższenie emerytalnych poborów, o dary z łaski itd. są załatwione przy rubryce XIV.

Komisya przedkłada zatem następujące wnioski do uchwalenia:

Rubr. II. budżetu na r. 1907.

Wydatki.

A. Kierownictwo:

poz. 1. płaca Marszałka krajowego	12.000 K.	
dodatek na reprezentacyę	8.000 „	
		20.000 K.
poz. 2. płace sześciu członków Wydziału krajowego po	12.000 K.	
		72.000 K.
poz. 3. wynagrodzenie zastępców		4.000 „
Do przeniesienia . .		96.000 K.

Z przeniesienia . . . 96.000 K.

B. Biura Wydziału krajowego:

Płace urzędników z dodatkami:

poz. 4.	w oddziale konceptowym	167.742 „
poz. 5.	w oddziale melioracyjnym . . . . i na podwyższenie poborów konduktorów i dozorców melioracyjnych *(w myśl uchwały sejmowej z 8 marca 1907)* .	298.840 „ 5.000 „
poz 6.	w oddziale techniczno-drogowym . .	255.405 „
poz. 7.	w oddziale kolejowym.	102.234 „
poz. 8.	w oddziale rolniczym	11.480 „
poz 9.	w oddziale sanitarnym.	11.680 „
poz. 10.	referent górniczy.	3.328 „
poz. 11.	architekt.	6.160 „
poz. 12.	w oddziale rachunkowym.	189.758 „
poz. 13.	w oddziale kasowym	47.420 „
poz. 14	w oddziale manipulacyjnym	63.797 „
poz. 15	w oddziale statystycznym	10.160 „
poz. 16.	w oddziale poboru opłat konsumcyjnych od piwa	28.000 „
poz. 17.	w biurze pośrednictwa pracy . . .	8.170 „
w poz. 18. a)—f)	dyurna preliminuje Wydział krajowy kwotę.	89.854 „
	którą Komisya przyjmuje, lecz oprócz tej kwoty, odnośnie do petycyi L. S. 80. wstawia Komisya	
pod poz. 18g)	kwotę . . . . . jako *wydatek nadzwyczajny* na polepszenie wynagrodzenia dyurnistów, zajętych w biurach Wydziału krajowego, zaś co do stałego uregulowania tej sprawy przedkłada następującą rezolucyę:	14.000 „

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę L. S. 80. dyetaryuszy Wydziału krajowego, przekazuje Sejm do załatwienia Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby przedłożył odpowiednie wnioski w sprawie uregulowania wynagrodzenia dyurnistów od 1-go stycznia 1908, z uwzględnieniem obecnych stosunków drożyźnianych.

w poz. 19.	zasługi zgodnie z preliminarzem Komisya wstawia pod lit. *a* . . . . jako wydatek zwyczajny, zaś proponowaną pod lit. *b* kwotę 1.500 K. jako *nadzwyczajny wydatek* na polepszenie poborów sług niestałych, *podwyższa* na	12.610 K. 2.000 K

a petycyę L. S. 524 stróżów gmachu sejmowego o unormowanie płacy, z uwzględnieniem obecnej drożyzny, przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu z poleceniem przedłożenia wniosków względem polepszenia wynagrodzenia petentów od 1-go stycznia 1908.

Do przeniesienia . . . . . 1,423.638 K.

	Z przeniesienia .	1,423.638 K.
w poz. 20.	emolumenta wstawia Komisya zgodnie z prel minarzem tej pozycyi lit. *a, b, c, d, e*	2.008 „
	lit. f. dodatki osobiste i funkcyjne .	12.902 „
	lit. g. utrzymanie expozytur biura melioracyjnego i biur inżynier kich .	4.600 „
poz. 21.	remuneracye	31.100 „
poz 22.	koszta podróży i dyety . . .	20.000 „
poz. 23.	zaliczki na płace dla urzędników i służby, wstawia Komisya zgodnie z Wydziałem krajowym w wydatkach zwyczajnych	40.500 „
	tudzież w załatwieniu petycyi Mieczysława Wronowskiego *l. s.* 162. popartej przez Wydział krajowy, tytułem zaliczki spłacalnej w 120 ratach . jako wydatek *nadzwyczajny.*	1.775 „
poz. 24.	wstawia Komisya na należytości stemplowe od dekretów nominacyjnych .	4.500 „
poz. 25	*a)—h)* na potrzeby kancelaryjne i opał	47.300 „
poz. 26.	*a)—o)* koszta utrzymania gmachu sejmowego, z oświetleniem elektrycznem i opłatą za wodę z miejskiego wodociągu, tudzież z ratą amortyzacyjną pożyczki bankowej i kosztem donajęcia lokalu na pomieszczenie biur . .	50.654 „
	Suma wydatków zwyczajnych .	1,621.202 K.
	do tego wydatki *nadzwyczajne* .	17.775 „
	Suma wydatków rubryki II. .	1,638.977 K.

od preliminarza Wydziału krajowego *więcej o kwotę* 19.500 K.

Odnośnie do *poz. 15.* „biuro statystyczne“ Komisya budżetowa zauważa, że obsadzenie posady wicesekretarza w tem biurze jest konieczne, a to głównie w tym celu, aby „Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych“ obejmowały stale opracowania statystyczne wszystkich ważniejszych działów życia społecznego naszego kraju.

Dochody

przedstawia Komisya do uchwalenia zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, mianowicie:

poz 1.	subwencya ze skarbu państwa:	
	a) dla biura melioracyjnego . .	16.000 K.
	b) na technika dla kultury torfowisk .	2.000 „
poz. 2.	zwroty poborów inżynierów melioracyjnych od spółek wodnych . .	91.040 „
poz. 3.	zwroty poborów urzędników krajowego biura kolejowego od interesowanych .	16.000 „
poz. 4.	zwroty zaliczek udzielonych urzędnikom	46.600 „
poz. 5.	zwroty dyurnów od funduszów propinacyjnych miast	4.180 „
poz. 6.	dochód stacyi elektrycznej . .	3.000 „
poz. 7.	sprzedaż druków	300 „
poz. 8.	przygodne	200 „
	Suma dochodów rubr. II. . .	179.320 K.

Lwów, dnia 27. lutego 1907.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca.
Skałkowski.

Rubryka III.

Sprawy zdrowotne.

Sprawozdawca poseł Jabłoński.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

Dział I. Koszta leczenia ubogich chorych i wydatki na szpitale.

Poz. 1.	Koszta leczenia w szpitalach krajowych, prowincyonalnych i zagranicznych	2,970.000 K.
„ *2.*	Zapomogi na koszta leczenia w sanatoryach dla tuberkulicznie chorych	10.000 „
„ *3.*	Krajowy szpital powszechny we Lwowie *(wedle osobnego sprawozdania)*	909.532 „
„ *4*	Krajowy zakład dla obłąkanych w Kulparkowie *(wedle osobnego sprawozdania)*	716.955 „
	Do przeniesienia	4,606.487 K.

		Z przeniesienia	4,606.487 K.
Poz. 5	Krajowy szpital powszechny św. Łazarza w Krakowie *(wedle osobnego sprawozdania)*	661.394	„
„ 6.	Koszta utrzymania różnych osób w szpitalach, przyjęte na fundusz krajowy w zastępstwie gmin *(ryczałtowo)*	25.000	„
		Suma działu I. .	5,292.881 K.

Dział II. Koszta utrzymania podrzutków.

Poz. 7.	Fundusz podrzutków w Krakowie	—	K.
„ 8.	Koszta utrzymania podrzutków (wraz z utrzymaniem podrzutków we Lwowie) a więc w całym kraju i zagranicą	61.000	„
		Suma działu II. .	61.000 K.

Dział III. Publiczna służba zdrowia.

Poz. 9.	Na koszta podróży dla lekarzy okręgowych, oraz subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace ponad 1% podatków bezpośrednich, przypisanych do poboru w całym powiecie *(w myśl uchwały Sejmu z 5. marca 1907)* . .	110.000	K.
„ 10	$^1/_3$ część kosztów lekarstw dla epidemicznie chorych	12.200	„
„ 11.	Utrzymanie i odświeżanie krowianki . . .	24.000	„
„ 12.	Koszta podróży i dyety lekarzy z powodu szczepienia ospy ochronnej	126.500	„
„ 12. *a)*	Na stypendya dla lekarzy, celem podróży naukowych, do rozporządzenia Wydziału krajowego .	6.000	„
		Suma działu III. .	278.700 K.

Dział IV. Zasiłki dla zakładów sanitarnych.

Poz. 13.	Szpitale Sióstr Miłos. w Czerwonogrodzie, Rozdole, Bursztynie, Przeworsku i Nowosiółkach . . .	3.600	K.
		Do przeniesienia	3 600 K

	Z przeniesienia	3.600 K.
Poz. 14.	Dla szpitalu św. Zofii we Lwowie subwencya na utrzymanie kolonii leczniczej w Iwoniczu . .	1·600 „
„ *15.*	Szpital komisyi klimatycznej w Zakopanem . .	600 „
„ *16*	Dla OO Bonifratrów w Krakowie na amortyzacyę pożyczki 60.000 K na dokończenie budowy szpitala w Krakowie VI. rata z 33-lecia w myśl uchwały Sejmu z 10. lipca 1902.	3.598 „
„ *17.*	Dla OO. Bonifratrów w Krakowie celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	2.500 „
„ *18.*	Zakład św. Józefa dla chorych nieuleczalnych i wyzdrowieńców we Lwowie	2.000 „
„ *19.*	Szpital izrael. we Lwowie, celem ulżenia w kosztach utrzymania chorych	4.000 „
„ *20.*	Lecznica powszechna we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	2.500 „
„ *21.*	„Narodna licznycia“ we Lwowie, subwencya . .	1.000 „
„ *22.*	Kolonia lecznicza w Rymanowie	1.000 „
„ *23.*	Kolonia lecznicza w Rabce na utrzymanie dzieci w lecznicy	600 „
„ *24.*	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe we Lwowie	600 „
„ *25.*	Towarzystwo ochotnicze ratunkowe w Krakowie .	600 „
„ *26.*	Towarzystwo hygieniczne we Lwowie, celem ułatwienia szerzenia zasad hygieny i dopomożenia w wydawaniu „Przeglądu hygienicznego“	600 „
„ *27.*	Szpital dla matołków w Iwoniczu	2.000 „
„ *28.*	Towarzystwu lekarskiemu w Krakowie . . .	300 „
„ *29.*	Komitet zjazdu lekarzy i przyrodników na Wystawę lekarską (subwencya)	400 „
	Do przeniesienia	27.498 K.

	Z przeniesienia	27.493 K.
Poz. 30.	Radzie wyznaniowej gminy izr. celem ulżenia w utrzymaniu chorych	2.000 „
„ *31.*	Kuratoryi szpit. izr. w Samborze celem ulżenia w utrzymaniu chorych	600 „
„ *32.*	Zarząd szpitalu i przytuliska izr. w Tarnopolu celem ulżenia w utrzymaniu chorych	600 „
	Suma działu IV. . .	30.698 K.
	Ogółem suma wydatków rubr. III. . .	5,663.279 K.

czyli o 52.522 K. więcej od preliminarza Wydziału krajowego.

Dochody.

Poz. 1.	Dochody krajowego szpitalu powszechnego we Lwowie (wedle osobnego sprawozdania)	800.665 K.
„ *2.*	Dochody krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie (wedle osobnego sprawozdania) . .	671.201 „
„ *3.*	Dochody krajowego szpitalu św. Łazarza w Krakowie (wedle osobnego sprawozdania)	575.122 „
„ *4.*	Zwroty zaliczek od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych	57.000 „
„ *5.*	Zwroty od gmin za dawniejsze koszta leczenia .	100 „
„ *6.*	Zwroty od szpitali powszechnych za sprawdzanie rachunków aptekarskich	1.020 „
„ *7.*	Zwrot od c. k. Rządu nadwyżki kosztów utrzymania chorych w klinikach za lata ubiegłe	100.000 „
	Suma dochodów . .	2,205.108 K.

Uchwałami temi zostały załatwione petycye do L. s. 1766/1432, 1457/1202, 925/741, 710/543, 1061/868, 1239/1025, 471/355, 453/337, 845/674, 832/661, 219/139, 937/751, 1178/964, 981/795, 1111/915, 855/684, 103/24, 115/36, 623/489, 1492/1223.

Petycyę L. 1696 1380 Rady powiatowej i gmin powiatu Tarnobrzeskiego o subwencyę na zaopatrzenie szpitala w Tarnobrzegu w dostateczną ilość wody,

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Petycyę L. 150/71 Przełożeństwa gminy wyznaniowej izr. we Lwowie o subwencyę na rok 1907 dla Stowarzyszenia, dla stołowania izr. chorych w powszechnym szpitalu i klinice.

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia.

Petycyę L. 821 650 Wydziału powiatowego w Ropczycach o zwrot za lata ubiegłe od r. 1899 naddatków nad 1% dochodu na utrzymanie lekarzy okręgowych,

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Petycyę L. 1327/1091 Tow. „Domu zdrowia“ w Zakopanem o subwencyę,

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia.

Petycyę L. 819/648 „Schroniska nauczycieli i nauczycielek w Zakopanem“,

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i właściwego załatwienia.

Nad petycyami: L. 129/50 SS. Miłosierdzia o restauracyę studni zakładowej, jakoteż L. 1588 1309 Wasyla Balata o zwolnienie z zapłacenia kosztów leczenia za syna,

przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Dalej Komisya budżetowa wnosi:

Petycyę gminy Besturna L. 1729 1412 o pokrycie kosztów utrzymania kaleki w domu miejskim w Krakowie w sumie 609 koron 70 hal.;

Petycyę gminy Alwerni L 1691/1376 o przyjęcie na fundusz krajowy 174 kor. 20 hal. należnych Krakowowi jako zwrot kosztów utrzymania kaleki Edwarda Wysockiego;

Petycyę gminy Kuryłówki o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania w Krakowie Reginy i Józefa Sycz w kwocie 1.190 kor. 20 hal.;

Petycyę gminy Hoszowczyk L 1141/927 o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Anastazyi Iwanyk w kwocie 232 koron;

Petycyę gminy miasta Rozwadów L. 1145/931 o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Karola Szypuły w kwocie 2933 kor. 60 hal.;

Petycyę gminy Sadżawa L. 909 725 o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Weroniki Nadrawa w kwocie 547 kor. 68 hal.;

Petycyę gminy Żabno L. 238/158 o pokrycie z funduszów krajowych kosztów utrzymania we Wiedniu Jana Krycińskiego w kwocie 1769 kor. 54 hal.;

Petycyę gminy Wronowice L. 1487/1232 o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia Marjanny Sromyk w kwocie 504 kor 80 hal.;

Petycyę gminy Bereźnicy wyżnej L. 910/726 o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Joanny z Różyckich Tymoczko w kwocie 111 kor. 20 hal.;

Petycyę gminy Szebnie L. 898 714 o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania sieroty Józefy Warzołek w kwocie 542 kor. 40 hal;

Petycyę gminy Lubienie L. 309/211 o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania za Pawła Dumę w kwocie 414 kor. 20 hal.;

przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia, ewentualnie sprawozdania.

Petycyę L. 1329/1093 Tomasza Fryza o zapłacenie i przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 345 kor. 60 hal. jako kosztów utrzymania i leczenia syna w Kulparkowie,

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do właściwego załatwienia.

Zastępca Przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Dr. Jabłoński.

Z drukarni Szczepanego Bednarskiego we Lwowie, Rynek, L. 8.

Budżet krajowy na rok 1907.

Rubryka III.

poz. 3. wydatków i poz. 1 dochodów funduszu krajowego.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie.

(Sprawozdawca poseł Dr. Loewenstein.)

Wydział krajowy preliminuje wydatki w kwocie . .	898.557 K	
Dochody	793.665 „	
Niedobór wynosi przeto wedle preliminarza Wydziału kraj.	104.892 K.	
Komisya budżetowa preliminuje:		
Wydatki w kwocie		909.532 K.
Dochody w kwocie		800.665 „
Niedobór zatem wynosić będzie		108.867 K.

Wydatki.

Rubr. I. poz. 1—22. *„Płace i emolumenta etatowe“* preliminuje komisya budżetowa w sumie . . . . . 119.828 K.
więcej od wynikłości za rok 1905. o 30.476 K., a więcej od preliminarza Wydziału krajowego o 10.775 K. Różnica spowodowana została przez zmianę etatu posad i płac personalu lekarskiego i niektórych funkcyonaryuszów administracyjnych szpitala, uzasadnioną *w osobnem sprawozdaniu komisyi budżetowej.* (poz. 8a. na uzupełnienie adjutów praktykantów lekarskich po 200 K. rocznie, po upływie każdego roku służby przyznać się mające, aż do wysokości 1400 K. rocznie, — względnie aż do chwili awansu na posadę sekundaryusza II. klasy 1.400 K. rocznie).

Rubr. II. i III. preliminuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego a to:

Rubryka II. poz. 23—31. *„Koszta utrzymania osób nieetatowych“* w kwocie . . . . . 107.580 „

Rubr. III. poz. 32—52. *„Pensye i emerytury“* w kwocie . 29.462 „

Rnbr. IV. poz. 53—58b. *„Zaopatrzenia i dary z łaski“* preliminuje komisya budżetowa na . . . . . 1.208 „
t. j. o 200 K. wyżej od preliminarza Wydziału krajowego, gdyż wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. *„Maryi Nydza, byłej posługaczce szpitala, w załatwieniu jej petycyi do l. s. 585 udziela się jednorazowy dar z łaski w kwocie“* . . . . . 100 K.

II. *„Eugenii Dekańskiej, wdowie po dyetaryuszu szpitala w załatwieniu jej petycyi do l. s. 835 udziela się jednorazowy dar z łaski w kwocie“* . . . . . 100 K.

Rubr. V.—XVIII. proponuje zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego a to:

Rubr. V. *„Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych“* poz. 59. w kwocie . . . . . 200 „

Rubr. VI. *„Remuneracye i zaponogi“*
poz. 60—62 w kwocie . . . . . 6.200 „

Rubr. VII.	*„Koszta gospodarcze“*		
	poz. 63—74 1) zwyczajne		337,099 K.
		2) *nadzwyczajne*	**20.954** „
Rubr. VIII.	*„Koszta sanitarne“*		
	poz. 75—84 1) zwyczajne		100.212 „
		2) *nadzwyczajne*	**800** „
Rubr. IX. poz. 85.	*„Koszta kancelaryjne“*		4.800 „
Rubr. X. poz. 86.	*„Koszta kapliczne“*		600 „
Rubr. XI.	*„Utrzymanie budynków“*		
	poz. 87—91 1) zwyczajne		36.000 „
		2) *nadzwyczajne*	**63.599** „
Rubr. XII.	*„Odsetki od kapitałów dłużnych“*		
	poz. 92 — 93		3.520 „
Rubr. XIII.	*„Podatki i daniny“*		
	poz. 94		400 „
Rubr. XIV.	*„Rozmaite“*		
	poz. 95 — 97		3.150 „
Rubr. XV.	*„Zapomogi dla położnic“*		
	poz. 98		14.000 „
Rubr. XVI.	*„Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na bezpłatnym oddziale położnic“*		
	poz. 99		100 „
Rubr. XVII.	*„Ryczałt za utrzymanie dzieci w szpitalu św. Zofii“*		
	poz. 100		37.500 „
Rubr. XVIII.	*„Spłata pożyczek“*		
	poz. 101 — 103		22.320 „

Dochody

preliminuje Komisya budżetowa w kwocie . . . . 800.665 K.
a więc o 7.000 K. wyżej preliminarza Wydziału krajowego, gdyż **rubrykę I. 2.** dochodów (obejmującą dochody od kasy miejskiej tytułem $^1/_5$ części w pływów z myt) preliminuje Komisya budżetowa ze względu na wynikłość z r. 1906 na kwotę 65.000 K zamiast kwoty 58.000 K. przez Wydział krajowy preliminowanej.

Z powyższego sprawozdania okazuje się następujące

Zestawienie sumaryczne:

Wydatki:

Rubr.:	Pozycya:	Kor.
I	1 — 22	119.828
II	23 — 31	107.580

Do przeniesienia 227.408 K.

Rubr.	Pozycya		Kor.
		Z przeniesienia	227.408
III	32 — 52		29.462
IV	53 — 58 b)		1.208
V	59		200
VI	60 — 62		6.200
VII	63 — 74		358.053
VIII	75 — 84		101.012
IX	85		4.800
X	86		600
XI	87 — 91		99.599
XII	92 — 93		3.520
XIII	94		400
XIV	95 — 97		3.150
XV	98		14.000
XVI	99		100
XVII	100		37.500
XVIII	101 — 103		22.320
		Suma wydatków	**909.532** K

Dochody:

I	1 — 2		69.430
II	3		21.000
III	4 — 6		430.500
IV	7 — 8		2.500
V	9 — 10		3.200
VI	11		190.162
VII	12		83.873
		Suma dochodów	**800.665** K
		W porównaniu z wydatkami	**909.532** „
		Okazuje się *niedobór*	**108.867** K

Komisya budżetowa wnosi:

1) *Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1907.*

2) **Petycye:** *Maryi Strzeleckiej l. s. 176 w drodze łaski dożywotniej pensyi i Maryi Jurkiewicz wdowy po portyerze szpitala powszechnego we Lwowie l. s. 928 o udzielenie jednorazowej zapomogi, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.*

3) **Petycyę:** *Janiny Zajączkowskiej, wdowy po sekundaryuszu szpitala powszechnego we Lwowie do l. s. 148 o przyznanie zaopatrzenia wdowiego i sierocego, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania, sprawozdania i ewentualnego postawienia wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.*

Zastępca przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Dr. Loewenstein.

Z drukarni Stanisława Badnarskiego we Lwowie, Rynek, L. 8

Budżet krajowy na rok 1907.

Rubr. III. poz. 4 wydatków i poz. 2 dochodów funduszu krajowego.

Krajowy Zakład dla obłąkanych w Kulparkowie.

(Sprawozdawca poseł K. Laskowski).

Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego preliminuje wydatki na rok 1907 w sumie . . . . . 716.955 K.
więcej niż uchwalono na rok 1906 o 56.528 K.
Dochody wstawia Komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w sumie . . 671.201 „
więcej niż uchwalono na rok 1906 o 72.466 K.
Zatem *niedobór* wynosi sumę . . . . . 45.754 K.
mniej o 15.938 K. niż w r. 1906.

Szczegółowo preliminuje Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego jak następuje:

Liczba rubryki		Korony
	WYDATKI.	
I.	Płace i emolumenta etatowe	64.868
II.	Koszta utrzymania osób nieetatowych: 1. zwyczajne	124.475
	2. **nadzwyczajne**	—
III.	Pensye i emerytury	13.982
IV.	Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski	664
V.	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych	80
VI.	Remuneracye i zapomogi	3.020
VII.	Koszta gospodarcze zakładu: 1. zwyczajne	315.258
	2. **nadzwyczajne**	**20.190**
VIII.	„ „ folwarku	40.226
IX.	„ sanitarne: 1. zwyczajne	15.800
	2. **nadzwyczajne**	**2.000**
X.	„ kancelaryjne	1.700
XI.	„ kapliczne: 1. zwyczajne	500
	2. **nadzwyczajne**	—
XII.	„ utrzymania budynków, dróg dojazdowych i urządzeń: 1. zwyczajne	23.480
	2. **nadzwyczajne**	—
XIII	Podatki z ekwiwalentem i daniny	80
XIV.	Rozmaite	6.260
XV.	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	120
XVI.	Spłata pożyczek	84.252
	Razem 1. zwyczajne	694.765
	2. **nadzwyczajne**	**22.190**
	Suma wydatków	716.955
	DOCHODY.	
I.	Odsetki od kapitałów i efektów	196
II.	Dodatki	1.500
III.	Dochody z dóbr	49.265
IV.	Zwroty kosztów leczenia	613.500
V.	Rozmaite	6.740
	Suma dochodów	671.201
	W porównaniu z wydatkami	716.955
	Okazuje się **niedobór**	**45.754**

Na tej podstawie Komisya budżetowa **wnosi**:

„Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie na rok 1907“.

Dalej komisya budżetowa wnosi:

I. Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego przedstawionym w sprawozdaniu z dnia 26. czerwca 1906. L. 57198 (L. S. 543).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wyznacza Franciszce Kubakiewicz dożywotnie zaopatrzenie z łaski w rocznej kwocie 400 koron.

2. Sejm wyznacza Onufremu Kuźmisze, b. dozorcy Zakładu kulparkowskiego dożywotni dar z łaski w rocznej kwocie 72 koron.

3. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyami Rozalii Mroczko i Jana Kamińskiego.

II. Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego przedstawionym w sprawozdaniu z dnia 28. grudnia 1906 L. 130181 (L. S. 67).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby od wypadku do wypadku według własnego uznania, pokrywał koszta utrzymania przynależnych do Galicyi ubogich umysłowo chorych, narosłe w prywatnym Zakładzie Hopital de la Paix w Chichli, obok Konstantynopola.

III. 1. Petycyę L. $\frac{605\ \ 830}{471\ \ 659}$ *lekarzy krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie o podwyższenie poborów służbowych,*

2. Petycyę L. $\frac{458\ \ 637\ \ 797\ \ 1033}{342\ \ 502\ \ 626\ \ 240}$ *dozorców i dozorczyń krajowego Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie o polepszenie bytu i podwyższenie emerytury,*

3. Petycyę L. $\frac{295}{X}$ *Maryi Semkowej, wdowy po szewcu i magazynierze Zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie o dożywotnie zaopzatrzenie w drodze łaski,*

4. Petycyę L. $\frac{694}{527}$ *Dmytra Borystawskiego byłego dozorcy chorych w krajowym Zakładzie dla obł. w Kulparkowie o podwyższenie emerytury,*

5. Petycyę L. $\frac{793}{622}$ *Stanisława i Zofii Czudrów z Suchodolu o odpisanie kosztów leczenia w Zakł. dla obłąkanych w Kulparkowie Zofii Czudru 70 K 40 h.*

6. Petycyę L $\frac{926}{782}$ *dyetaryuszów kraj. Zakł. dla obłąkanych o podwyższenie wynagrodzenia i ustanowienie posad aplikantów,*

7. Petycyę L. $\frac{727}{743}$ *urzędników kraj. Zakł. dla obłąkanych o podwyższenie płac, wliczenie do emerytury dodatków osobistych i relutum za wikt oraz o zniżenie lat służby z 40 na 35,*

przesyła się Wydziałowi Krajowemu do sprawozdania.

We Lwowie dnia 22. lutego 1907

Zast. Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
K. Laskowski.

Folwark Zakładu kulparkowskiego.

Opierając się na szczegółowym preliminarzu Wydziału krajowego Komisya budżetowa preliminuje wydatki i dochody folwarku zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, mianowicie:

Liczba rubryki	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907
		Korony
	Wydatki.	
I.	Na gospodarstwo rolne	36.286
II.	Na ogród warzywny	3·400
III.	Podatek gruntowy z ekwiwalentem	370
IV.	Asekuracya od ognia i nieprzewidziane	170
	Suma wydatków .	40·226
	Dochody.	
I.	Z gospodarstwa rolnego etc.	44·765
II.	Z ogrodów warzywnych	4·500
	Suma dochodów .	49·265
	Zestawienie.	
	Dochody	49·265
	W porównaniu z wydatkami	40·226
	Preliminuje się **czysty dochód**	**9·039**

mniej o 800 K. od uchwalonego na rok 1906.

Na tej podstawie wstawiła Komisya budżetowa do preliminarza krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie:

w Rubr. VIII poz. 51—54 wydatków suumę 40.226 K.
w Rubr. III poz. 4—5 dochodów sumę 49.265 K.

We Lwowie, dnia 22. lutego 1907.

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
K. Laskowski.

Rubr. III. poz. 5 wydatków i poz. 3 dochodów fund. kraj.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

(Sprawozdawca poseł Dr. Antoni Mars).

Wydział krajowy preliminuje *wydatki* w kwocie . .	631.047 K	
„ *dochody* „ „ . .	553.422 „	
niedobór zatem wynosiłby kwotę	**77.625 K**	
Komisya budżetowa preliminuje *wydatki* w kwocie		661.394 K.
„ *dochody* „ „		575.122 „
Niedobór zatem wynosić będzie		**86.272 K.**
i będzie wyższym od niedoboru preliminowanego przez Wydział krajowy o kwotę		8.647 K.

YDADKI.

Rubr. I, poz. 1—22.

Płace i emolumenta etatowe

preliminuje Komisya budżetowa w kwocie . . . . . 103.344 K
wyższej od preliminowanej przez Wydział kraj. o 7.000 K, a od uchwalonej na r. 1906 o 17.276 K a to z następujących powodów.

W załatwieniu petycyi funkcyonaryuszy kraj. szpitala św. Łazarza, proponuje Komisya budżetowa następujące podwyższenia poborów:

w poz. 1. „Dyrektor“: podwyższa się dodatki 5-cio letnie z kwoty 600 na 800 K rocznie—zatem na rok 1907 preliminuje się z tytułu dwóch dodatków 5-cio letnich po 800 K kwotę 1.600 K t. j. więcej o . . 400 K

w poz. 2. „5 prymaryuszów“: preliminuje się na płace po 3000 K w miejsce dotychczasowych po 2.400 K a to zgodnie z wnioskiem Wydziału kraj. — nadto podwyższa się dodatki 5-cio letnie z kwoty 400 K na 600 K rocznie, wskutek czego preliminuje się na 9 dodatków po 200 K więcej o kwotę . . . . . 1.800 K

w poz. 5. „7 sekundaryuszów I kl.“: podwyższa się płace z 1.400 K na 1 600 K rocznie wskutek czego preliminuje się na ten cel więcej o kwotę . . . . . 1.400 K
nadto podwyższa się proponowane przez Wydział kraj. relutum za mieszkanie z 300 K na 400 K rocznie i preliminuje z tego tytułu wydatek wyższy o kwotę . . . . . 700 K

w poz. 6. „7 sekundaryuszów II. kl.“: podwyższa się płace z 1.200 K na 1.400 K rocznie — i preliminuje na ten cel więcej o kwotę 1.400 K
nadto podwyższa się relutum za mieszkanie analogicznie jak przy poz. 5. ogółem o kwotę . . . . . 700 K

w poz. 7. „10 praktykantów lekarskich“: preliminuje się na uzupełnienie adjutów po 200 K rocznie — przyznawać się mających praktykantom po upływie każdego roku służby, aż do wysokości rocznej 1.400 K, względnie do chwili awansu na posadę sekundaryusza II. kl. z płacą 1.400 K rocznie; na rok 1907 preliminuje się na cel kwotę . . 600 K

Ogółem preliminuje się w rubr. I. wydatki większe o j. w. . 7.000 K

w poz. 9. „aptekarz“: preliminuje się zgodnie z Wydziałem kraj. na płacę 2 200 K zamiast dotyczasowych 1.600 K.

w poz. 17. „2 aplikantów“ preliminuje się zgodnie z Wydziałem kraj. na płace i dodatki kwotę 2.298 K zastosowując normę uchwalona przez Wys. Sejm dla aplikantów Wydziału kraj.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W uchwalonym przez Sejm krajowy 10. października 1878 w etacie posad i płac szpitala św. Łazarza w Krakowie ma być:

w etacie płac:

1) jako pozycya I. „Dyrektor:“

a) płacy 5.800 K.
b) relutum za mieszkanie 1200 K.
c) dodatku pięcioletniego po 800 K.

2. jako pozycya II. „5 prymaryuszów:“

a) płacy po 3.000 K.

b) dodatku pięcioletniego po 6.00 K.
3. jako pozycya IV. „kierownik oddziału chorób zakaźnych:“
a) płacy 3.000 K.
b) dodatku pięcioletniego po 300 K.
c) pomieszkanie w szpitalu z opałem i światłem.
4. jako pozycya V. „7 sekundaryuszów 1. kl.:“
a) płacy po 1.600 K.
b) pomieszkanie w szpitalu z opałem i światłem, względnie relutum po 400 K.
5. jako pozycya VI. „7 sekundaryuszów II. kl“
a) płacy po 1.400 K.
b) pomieszkanie w szpitalu z opałem i światłem, względnie relutum po 400 K.
6. jako pozycya VII. „10 praktykantów lekarskich:“
a) adjutum po 600 K.
b) dodatku rocznego po 200 K. po upływie każdego roku służby — aż do wysokości łącznych poborów 1400 K.
7. jako pozycya IX. „Aptekarz:“
a) płacy 2.200 K.
b) dodatku na pomieszkanie 4.00 K.
c) dodatku pięcioletniego 200 K.
8. jako pozycya XVII. 2 aplikantów:“
a) płacy po 1000 K.
po 3 latach służby 1.200 K.
po 5 latach służby 1.500 K.

Rubr II. poz. 23—30.

Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Preliminuje Komisya budżetowa . . . . . 83.713 K.
wyższej od preliminowanej przez Wydział kraj. o 1.012 K., a od uchwalonej na rok 1906 o 3.353 K.

Ze względów administracyjnych i w celu osiągnięcia oszczędności wydał Wydział krajowy polecenie zaprowadzenia w szpitalu św. Łazarza centralnego magazynu dla różnych potrzeb szpitalnych na wzór podobnego magazynu urządzonego w szpitalu krajowym we Lwowie, co się okazało dobrem i praktycznem.

Do czynności w tym magazynie koniecznem jest przyjęcie j dnej Siostry Miłosierdzia więcej.

Z tego powodu preliminuje się *w poz. 23.* zamiast 19 Sióstr Miłosierdzia — 20 — przez co w pozycyi tej wydatek zwiększa się o 612 K. rocznie, a nadto preliminuje się, jako jednorazowy wydatek *nadzwyczajny kwotę 400 K.* na wyprawę dla tejże Siostry Miłosierdzia.

Rubr. III. 31-45.

Pensye i emerytury.

Preliminuje się zgodnie z Wydziałem krajowym . . . 19 266 K.
tj. więcej jak na rok 1906 o 3.021 K.

Rubr. IV. poz. 46-60.

Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.

Preliminuje się w kwocie . . . . . 3.813 K.
wyższej od preliminowanej przez Wydział krajowy o 175 K., a od uchwalonej na na rok 1906 o 575 K.

Petycyą L. S. 174. zwróciła się p. Marya Cybulska, wdowa po maszyniście w szpitalu św. Łazarza do Wysokiego Sejmu z prośbą o polecenie wypłacania jej córce 18-letniej Jadwidze Maryi w dalszym ciągu, aż do 24-go roku jej życia dodatku na wychowanie, którego pobór ustał z dniem 31. lipca 1906 r.

Również petycyą L. S. 571. Józef Solarz, były piekarz szpitala św. Łazarza, jako starzec 70-letni prosi o roczny zasiłek.

W załatwieniu powyższych petycyi, Komisya budżetowa wstawia:

w pozycyi 60a) dla Jadwigi Maryi Cybulskiej, jako dar z łaski kwotę 75 K.

w pozycyi 60b) dla Józefa Solarza, jako z łaski kwotę 100 K.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„I. Jadwidze Maryi Cybulskiej, sierocie po maszyniście szpitala św. Łazarza, udziela się jednorazowy dar z łaski w kwocie 75 K.“;

„II. Józefowi Solarzowi, b. piekarzowi szpitala św. Łazarza, udziela się jednorazowy dar z łaski w kwocie 100 K“;

Rubr. V. poz. 61.

Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych,

Zgodnie z Wydziałem kraj. w kwocie . . . . . 100 K.

Rubr. VI. poz. 62—63.

Remuneracye i zapomogi.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 4.600 K.

Rubr. VII. poz. 64—75.

Koszta gospodarcze.

Preliminuje Komisya budżetowa w kwocie . . . . 240.020 K.
zatem więcej aniżeli Wydział krajowy o kwotę 20.000 K.

Uchwałą z dnia 21. listopada 1905. Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu zaprowadzenie światła elektrycznego w szpitalu św. Łazarza.

W tym celu przeprowadził Wydział krajowy rokowania z gminą miasta Krakowa, która się podjęła dostarczania elektryczności dla szpitala św. Łazarza. Równocześnie przystąpiono do opracowania zestawień i planów, prace te atoli nie mogły być przed otwarciem obecnej sesyi sejmowej dokonane, przeto Wydział krajowy nie wstawił do budżetu potrzebnej kwoty ani nie przedłożył szczegółowego sprawozdania, tylko

w sprawozdaniu o czynnościach Departamentu V-go uczynił wzmiankę o stanie rzeczy

W dniu otwarcia sejmowej sesyi zostały ukończone wszelkie prace i rzecz j st gotowa. Instalacya i urzadzenia będą kosztowć 18.000 K. a roczny wydatek na oświetlenie podniesie się przez to o 2.000 K.

Komisya budżetowa proponuje pokrycie kwoty 18.000 K. pożyczką 4%-tową dziesięcioletnią z majątku zarodowego szpitala św. Łazarza.

W poz. 67. podwyższa Komisya budżetowa kredyt na oświetlenie z kwoty 10.000 K. na 12.000 K. zatem . . . 2.000 K.
nadto wstawia w tej pozycyi nadzwyczajny kredyt w kwocie 18.000 K.
na koszta potrzebnych urządzeń dla oświetlenia elektrycznego.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Poleca się Wydziałowi krajowemu zaprowadzenie światła elektrycznego w kraj. szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

2) Na pokrycie kosztów urządzeń dla światła elektrycznego wyznacza się Wydziałowi krajowemu kredyt w kwocie 18.000 K.

3) Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia z majątku zarodowego kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie pożyczki w kwocie 18.000 K.
spłacalnej przez majątek obrotowy tegoż szpitala z 4% odsetkami w ciągu lat dziesięciu, począwszy od roku 1907.

Rubr. VIII. poz. 76—83.

Koszta sanitarne.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 55.118 K

Rubr. IX. poz 84

Koszta kancelaryjne.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 2.400 K.

Rubr. X. poz. 85.

Koszta kapliczne.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 904 K.

Rubr. XI. poz. 86—90

Utrzymanie budynków.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 36.900 K.

Rubr. XII. poz. 91.

Podatki i daniny,

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 2.292 K

Rubr. XIII. poz. 92—94.

Rozmaite.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 2.590 K

Rubr. XIV. poz. 95

Zapomogi dla położnic.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 6.000 K.

Rubr. XV. poz. 96.

Koszta utrzymania dzieci zrodzonych na oddziale położnic.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 1.300 K.

Rubr. XVI. poz. 97—98.

Koszta utrzymania mamek i dzieci w szpitalu św. Ludwika.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 46.000 K

Rubr. XVII. poz 99—101.

Zapisy.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 214 K.

Rubr. XVIII. poz. 102.

Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 100 K.

Rubr. XIX. poz. 103.

Dyety, koszta podróży i różne inne.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 200 K.

Rubr. XX. poz. 104—107.

Spłata pożyczek.

Preliminuje Komisya budżetowa w kwocie . . . . 52.5.- K.
zatem wyższej od Wydziału krajowego o kwotę . . 2.160 K.
a to wskutek wstawienia *w poz. 107 b)* na umorzenie po-

życzki w kwocie 18.000 K. zaciągnąć się mającej z majątku zarodowego szpitala św. Łazarza na koszta urządzeń dla światła elektrycznego w tymże szpitalu:

I-ej raty w kapitale . . . . . 1.800 K.
4%-wych odsetek za czas od 1. lipca do 31. grud 1907. 360 K.

Komisya budżetowa zauważa, że wydatki preliminowane na spłatę pożyczek w r. 1907 „wyższe" są od uchwalonych na r. 1906 o kwotę 42.040 K. a to głównie z powodu wstawienia do budżetu szpitala św. Łazarza wydatku na umorzenie pożyczki w kwocie 693 592 K. 68 gr. zaciągniętej przed kilkunastu latami na budowę szpitala, którą to pożyczkę spłacał dotychczas fundusz krajowy.

DOCHODY.

Rubr. I. poz. 1—3.

Odsetki od efektów kapitałów i fundacyj.

Zgodnie z Wydziałem krajowym w kwocie . . . . 39.563 K.
ze zmianą tylko szczegółów a mianowicie:
w poz. 1. umniejsza się dochody od efektów o kwotę 360 K.
wskutek potrzeby zrealizowania efektów na kwotę 18.000 K. służyć mających na pożyczkę do pokrycia kosztów urządzeń dla światła elektrycznego — natomiast *w poz. 2 b)* c) wstawia się dochód w kwocie j. w. . . . . 360 K.
z tytułu odsetek za czas od 1. lipca do 31. listopada 1907 od powyższej pożyczki.

Rubr. II poz 4—12.

Dochody z dóbr i realności.

Zgodnie z Wydziałym krajowym w kwocie . . . . 24.113 K.

Rubr. III. poz. 13—15.

Zwroty kosztów leczenia.

Zgodnie z Wydziałem krajowym o kwocie . . . . 465.000 K.

Rubr. IV. poz. 16—17.

Dochody rozmaite.

Preliminuje Komisya budżetowa w kwocie . . . . 20.800 K.
zatem wyższej od Wydziału krajowego o kwotę 18.000 K. a mianowicie *w poz. 16 a.* wstawia się kwotę 18.000 K. jako dochód nadzwyczajny z pożyczki zaciągnąć się mającej z majątku zarodowego na koszta urządzeń dla oświetlenia elektrycznego w szpitalu.

Rubr. V. poz. 18—23.

Zwroty od c. k. Skarbu Państwa.

Preliminuje Komisya budżetowa w kwocie . . . . 25.646 K.
zatem wyższej od Wydziału krajowego o kwotę 3.700 K a mianowicie wskutek wstawienia *w poz. 23 a* tytułem zwrotu od c. k. Rządu kosztów urządzeń dla oświetlenia elektrycznego na oddziałach klinicznych kwoty 3.000 K.
w poz. 23 b. tytułem zwrotu od c. k. Rządu za zwiększone wydatki na oświetienie elektryczne w oddziałach klinicznych kwoty . . . 700 K.

Zestawienie sumaryczne.

Wydatki.

Rubryka	Pozycya	Kor.
I.	1—22	103.344
II.	23—30	83.713
III.	31—45	19.266
IV.	46—60	3.813
V.	61	100
VI.	62—63	4.600
VII.	64—75	240.020
VIII.	76—83	55.118
IX.	84	2.400
X.	85	904
XI.	86—90	36.900
XII.	91	2.292
XIII.	92—94	2.590
XIV.	95	6.000
XV.	96	1.300
XVI.	97—98	46.000
XVII.	99—101	214
XVIII.	102	100
XIX.	103	200
XX.	104—107	52.520
	Suma wydatków	**661.394**

Dochody.

Rubryka	Pozycya	Kor.
I.	1—3	39.563
II.	4—12a	24.113
III.	13—15	465.000
IV.	16—17	20.800
V.	18—23	25.646
	Suma dochodów	**575.122**
W porównaniu z wydatkami		**661.394**
	okazuje się niedobór	**86.272**

Komisya budżetowa wnosi :

I. Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz budżetu szpitala *św. Łazarza w Krakowie* na rok 1907.

II Wysoki Sejm raczy odstąpić petycye :

L. 538 Skibskiej Maryi, wdowy po dyetaryuszu szpitala św. Łazarza o udzielenie jednorazowej zapomogi,

L. 791 *Flasińskiej Felicyi*, wdowy po pisarzu szpitala św. Łazarza o udzielenie jednorazowej zapomogi.

Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
A. Mars.

Rubryka IV.

Dobroczynność.

Sprawozdawca poseł Niezabitowski.

Wydatki.

			zwyczajne	nadzwycz.
Poz.	*1*	Dom ubogich i sierót w Krakowie . .	10.848 K.	
„	*2*	Zakład św. Józefa dla osieroconych chłopców w Krakowie	2.000 „	
„	*3*	Towarzystwo Miłosierdzia pod godłem „Opatrzność“ we Lwowie	2.400 „	
„	*4*	Zakład dla osieroconych dziewcząt imienia ks. Józefa Ziemiańskiego w Przemyślu . . .	1.000 „	
„	*5*	Towarzystwo opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie .	400 „	
		Do przeniesienia . .	16.648 K.	

			zwyczajne	nadzwycz.
		Z przeniesienia . . .	16.648 K.	—
Poz.	*6*	Towarzystwo j. w., rata amortyzacyjna pożyczki 65.000 K., udzielonej fundacyi domu podrzutków we Lwowie, na budowę zakładu opieki nad niemowlętami pod wezwaniem „Dzieciątka Jezus“ we Lwowie, V. i VI. półroczna rata z 35-lecia, do 1. października 1938 włącznie .		3.575 K.
„	*7*	Ryczałt na zasiłki dla ochronek, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . . . *Do tej pozycyi przekazuje się petycye o zapomogi dla ochronek Wydziałowi krajowemu do rozdziału wedle uznania. Mianowicie petycye l s. 96, 182, 229, 239, 351, 451, 474, 521, 636, 777, 787, 848, 1062, 1161, 1164, 1211, 1222, 1468, 1472, 1544, 1545, 1575, 1579.*	10 000 „	
„	*8*	Towarzystwo kolonii wakacyjnej dla dziewcząt we Lwowie	200 „	
„	*9*	Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego, na lwowską kolonię wakacyjną *zasiłek stały* .	400 „	
„	*10*	Towarzystwo imienia św Salomei, opieki nad wdowami i sierotami we Lwowie . . .	200 „	
„	*11*	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego w Krakowie	200 „	
„	*11a.*	Zgromadzenie SS. Służebnic Serca Jezusowego we Lwowie — na przytulisko dla sług . .	200 „	
„	*12*	Towarzystwo opieki nad sługami im. św. Jadwigi we Lwowie	400 „	
„	*13*	Zakład staruszek i kalek w Krakowie na Blichu, im. hr. Sołtykowej	200 „	
„	*14*	Komitek „Domu pracy“ na Kaźmierzu w Krakowie	1 000 „	
„	*15*	Zakład św. Jadwigi w Krakowie *(stała subwencya)*	1.200 „	
„	*16*	Przytulisko Brata Alberta we Lwowie i w Krakowie	10.000 „	
		Do przeniesienia . .	40.648 K.	3.575 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia . . .	40.648 K.	3.575 K.
Poz. 17	Ks. Siemaszki Kazimierza „Dom schronienia i dobrowolnej pracy dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców“ w Krakowie .	1.600 „	
„ *18*	Na opłatę procentów (4%) od pożyczki 40.000 K. zaciągniętej przez Towarzystwo budowy tanich mieszkań dla robotników katolickich w Krakowie (VII. rata z 50-lecia w myśl uchwały sejmowej z 12. lipca 1902) . .		1.600 „
„ *19*	Na zasiłki dla weteranów z r 1831 i dla uczestników powstania z r. 1863, do dyspozycyi Wydziału krajowego	4.500 „	
„ *20*	Dla księży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	2.000 „	
„ *21*	I. Towarzystwo głuchoniemych „Nadzieja“ we Lwowie	200 „	
„ *22*	Stowarzyszenie opieki nad uwolnionymi więźniami we Lwowie	200 „	
„ *22 a.*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. archidyecezyi lwowskiej		200 „
„ *22 b.*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat dyecezyi stanisławowskiej . .		200 „
„ *22 c.*	Towarzystwo wzajemnej pomocy dyaków gr.-kat. dyecezyi przemyskiej	— „	— „
„ *23*	Kongregacya ruska Sióstr Służebniczek w Krystonopolu (do rozporządzalności Wydziału krajowego, w porozumieniu z gr.-kat. Ordynaryatami)	1.000 „	
„ *23 a.*	Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Najśw. Rodziny Maryi w Starej Wsi	2.000 „	
„ *24*	Gminie Kolbuszowa. na opłatę odsetek od pożyczki zaciągniętej dla pogorzelców (VIII. rata z 10-lecia, w myśl uchwały sejmowej z 10. kwietnia 1900 r.)		3.000 „
	Do przeniesienia . .	52.148 K.	8.575 K.

		zwyczajne	nadzwyczajne
	Z przeniesienia . . .	52.148 K.	8.575 K.
Poz. 25	Gminie m. Nowego Sącza, na opłatę odsetek (4%) od pożyczki 400.000 K., zaciągniętej na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye (XIII. rata z 20-lecia)		16.000 „
„ *26*	Gminie m. Mikuliniec, IV. rata na opłatę odsetek od pożyczki 20.000 K. na lat 10 zaciągnąć się mającej, na odbudowanie zniszczonych pożarem budynków miejskich, regulacyę ulic i inne inwestycye		850 „
„ *27*	Dla pogorzelców ryczałt do rozporządzalności Wydziału kraj. . . . . *Do tej pozycyi przekazuje się następujące petycye:* l. s. 147, 288, 511, 640, 697, 706, 763, 944, 1114, 1530, 1660.	10.000 „	
„ *27 a.*	Zakład opieki nad opuszczonemi dziećmi w Krakowie (zakład p. Żurowskiej)		400 „
„ *27 b.*	Przytulisko dla drobnych sierót, pod opieką św. Józefa we Lwowie, *jednorazowo* . .		400 „
„ *27 c.*	Dom sierót Niepokalanego Poczęcia Najśw. Panny Maryi we Lwowie		200 „
„ *27 d.*	Komitet kolonij wakacyjnych we Lwowie .	200 „	
„ *28*	Zgromadzenie X. X. Redemptorystów w Podgórzu, na budowę kościoła i klasztoru (z przyznanych 10.000 K. II. rata z 5-lecia) . .	2.000 „	
„ *28 a.*	Przytulisko polskie we Wiedniu . . .		200 „
„ *29*	Stowarzyszenie kobiet ku wychowaniu sierót izraelickich w Krakowie, zasiłek *jednorazowy* .	200 „	
„ *30*	Zakład dla sierót im. Modesty Zagórskiej w Śniatynie	100 „	
„ *31*	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia im. św. Wincentego á Paulo we Lwowie IV. i V. rata umorzenia reszty pożyczki 20.000 K. zaciągniętej w galicyjskiej Kasie oszczędności . .	1 230 „	
	Do przeniesienia . .	65.878 K.	26.625 K

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia . .	65.878 K.	26.625 K.
Poz. 32	Dyrekcya i grono nauczycielskie Seminaryum nauczycielskiego we Lwowie, na ciepły posiłek dla ubogich uczennic *jednorazowo* . .	200 K.	
„ *33*	Zarząd centralny Związku katolickich Towarzystw i Zakładów dobroczynnych, rata amortyzacyjna pożyczki 120.000 K. zaciągnąć się mającej na budowę domu dla wszystkich stowarzyszeń robotniczych katolickich we Lwowie, I-sza rata półroczna z 39-lecia od 1. lipca 1907. *Wydatek nadzwyczajny*		3.150 K.
	Suma wydatków rubr. IV. .	66.078 K.	29.775 K.
	Ogółem . . .	95.853 K.	

Dochody.

Rubryka ta niema dochodów.

Powyższymi wnioskami załatwia się petycye: L. s. 1.030, 476, 1.325, 297, 108, 1.316, 489, 672, 570, 846, 1.207, 1.112, 873, 120, 911, 1.537, 1.478, 1.568, 1.569, 1.631.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i eventualnego sprawozdania petycye: l. s. 482 ruskiego Komitetu kolonii wakacyjnych, l. s. 621 Zakładu Sierót SS. Miłosierdzia w Krakowie, l. s. 622 Kolegium XX. Pijarów w Krakowie o subwencyę na restauracyę kościoła i domu, l. s 818 Towarzystwa św. Apostoła Pawła o zapomogę l s. 843 Przytuliska Brata Alberta w Przemyślu, l s. 849 Wydziału Czytelni polskiej w Śniatynie o zasiłek na budowę domu, l. s. 874 Kierownika Zakładu wychowawczego w Pawlikowicach o pożyczkę, l. s. 903 Wydziału Kółka fabrycznego w Sanoku o subwencyę na budowę domu, l. s. 938 Przełożonej generalnej Sióstr Najśw. Rodziny z Nazaretu w Krakowie, l. s. 1046 Towarzystwa wzaj. pomocy Kapłanów obrz. rz. kat. we Lwowie, l. s. 1056 Centralnego instytutu ubogich chrześcian we Lwowie, l s. 1189 Asylverein der Wiener Universität, l. s. 1218 Rektoratu kościoła św. Józefa na Kahlenbergu, l. s. 1310 Towarzystwa robotników „Praca“ w Bochni, l. s. 771 Zwierzchności gminnej w Leżajsku o subwencyę na odbudowanie rzeźni.

2. Przechodzi się do porządku dziennego nad petycyami:

l. s. 107 Komitetu paraf. rz. kat. w Turce, l. s. 113 Stowarzyszenia Sług św. Zyty w Krakowie, l. s. 228 Filii Towarzystwa św. Apostoła Piotra, l. s. 232 Gminy Belejów o zapomogę z powodu wylewu rzeki, l. s. 457 Komitetu parafialnego w Tarnowie, l. s. 466 Komitetu budowy kościoła w Knihyninie, l. s. 475 Stowarzyszenia Sług św. Zyty w Tarnopolu, l. s. 486 Towarzystwa dobroczynności Pań w Lisku, l. s 495 Stowarzyszenia dwucentowych wkładek w Przemyślu, l. s. 539 Zwierzchności gminnej Rozdziele o zapomogę na utrzymanie własnego parocha, l. s. 566 Męskiego Koła Towarzystwa św. Wincentego a Paulo, l. s 572 Bractwa cerkiewnego św. Michała Archanioła, l. s 589 Członków Komitetu budowy kościoła w Janowicach, l. s. 635 Aleksego Gila o wsparcie l. s. 716 Komitetu budowy kościoła w Hłuckiem, l. s. 718 Ochotniczej straży w Rabce, l. s 853 Towarzystwa zapomóg dla ubogich cerkwi, l. s. 955 Komitetu budowy cerkwi w Milowcach, l. s. 965 Komitetu herbaciarni centowej we Lwowie, l. s. 1024 parafii Jaślany na budowę kościoła, l. s. 1163 Stowarzyszenia Przyjaźń w Tarnopolu, l. s. 1185 Komitetu budowy kościoła w Przemyślu, l. s. 1205 SS. Miłosierdzia w Bursztynie, l. s. 1220 Kongregacyi maryańskiej kolejowej w Nowym Sączu, l. s. 1270 Towarzystwa św. Wincentego a Paulo w Podgórzu, l. s. 1355 Komitetu paraf. rzym. kat. w Wierzbowcu, l. s. 1419 Jakóba Hrubego dyaka w Rokitnie, l. s 1212 Domu narodnego w Kałuszu, l. s 1213 Tow. Kaczkowskiego w Dobromilu, l. s 1465 Tow. turystycznego „Beskid“ w Nowym Sączu, l. s. 1469 Przyjaźni w Rzeszowie, l. s. 1470 Tow. Pań św. Wincentego a Paulo w Rzeszowie, l. s. 1471 Tow. opieki nad sługami św. Zyty w Rzeszowie, l. s. 1482 Tow. Pań ekonomek w Tarnopolu, l. s. 1514 Komitetu budowy kościoła w Lutowiskach, l. s 1517 Antoniego Zygla w Oświęcimie o wsparcie, l. s. 1532 Komitetu budowy cerkwi w Bogucach, l. s. 1754 gm. Łękawica na budowę kościoła.

Na posiedzeniu w dniu 21. listopada r. 1905 uchwalił wysoki Sejm udzielić gminie m. Brzeska „dla pogorzelców“ zapomogę w kwocie 10.000 K.

Reprezentacya gminna m Brzeska wniosła petycyę do l. s. 751, w której uprasza, aby wys. Sejm zezwolił użyć wyż wymienionej zapomogi na odbudowanie spalonych zabudowań gminnych. W uwzględnieniu motywów zawartych w tej petycyi *Komisya budżetowa wnosi:*

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do wypłacenia kwoty 10.000 K. udzielonej uchwałą Sejmu z dnia 21. listopada 1905 jako zapomogę dla pogorzelców m. Brzeska, Reprezentacyi gminnej m. Brzeska na częściowe odbudowanie spalonych budynków gminnych.

Lwów, dnia 5. Marca 1907.

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Niezabitowski.

Z drukarni Szczepskiego Heduarskiego we Lwowie, Rynek, Lit. B.

Budżet krajowy na rok 1907.

Rubryka V.

Poz. 1—7 wydatków i poz. 1—2 dochodów.

Oświata i sztuka.

Dział I. Akademia Umiejętności i Rada Szkolna krajowa.

„ II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.

Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski.

Dział I. Akademia umiejętności i Rada Szkolna krajowa

		zwyczajne	nadzwycz.
Poz. 1.	Akademia umiejętności w Krakowie:		
	a) zasiłek stały . . .	7.000 K.	
	b) zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej pod kierownictwem profesorów Abrahama i Zakrzewskiego w Archiwum Watykańskiem (na trzechlecie 1907/8—1910/11 .	4.000 „	
	c) na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem (do rozporządzalności Wydziału krajowego)	5.000 „	79.000 K.

Do przeniesienia 79.000 K.

Z przeniesienia 79.000 K.

czyli tyle, ile preliminowano na rok 1906. i w roku 1905 rzeczywiście wydano.

Uchwałą powyższą załatwi Wysoki Sejm petycyą Akademii Umiejętności 1209 495.

Poz. 2. Szesnastu członków Rady szkolnej krajowej (stałe pobory) . . . . 32.000 K.

i na koszta podróży zamiejscowych członków Rady szkolnej krajojowej (do jej rozporządzenia) 3.500 „ 35.500 K.

Suma wydatków działu I. . 114.500 K.

W rozprawie nad poborami Rady Szkolnej krajowej poczyniono następujące uwagi:

Przy obradach nad wnioskiem Komisyi edukacyjnej o wniosku Wydziału krajowego względem ustanowienia krajowej Rady szkolnej poseł Kabat wyraźnie zaznaczył, że Rada Szkolna jest władzą nietylko nadzorującą, ale także i wykonawczą, a art. 2. Statutu organizacyjnego z dnia 6. lipca 1867. orzekał, że Rada Szkolna krajowa jest „w sprawach szkół ludowych i średnich najwyższą władzą nadzorczą i wykonawczą w kraju". W latach 1870—906. punkt ciężkości tak pod względem pedagogicznym jak i pod względem administracyjnym leżał w plenum Rady.

Ustawa z dnia 15. lutego 1905, nie zmienia wcale tego charakteru Rady Szkolnej krajowej, ale przyznaje sekcyom samoistny zakres działania. Przyznając sekcyom tenże zakres zastrzega jednak wyraźnie, dla plenum Rady Szkolnej krajowej sprawy ogólnej natury.

Rozdział czynności pomiędzy posiedzenia pełne i sekcyjne zastrzeżono dla regulaminu, którego projekt Rada Szkolna wypracowała; projekt rzeczony jednak prawomocnym jeszcze nie jest.

Projekt regulaminu przez Radę Szkolną krajową wypracowany komentuje dowolnie postanowienie o zastrzeżeniu dla Rady Szkolnej krajowej decyzyi w sprawach ogólnej natury i przydziela sprawy niewątpliwie ogólnej natury, jak n. p. zatwierdzanie książek szkolnych, raporta inspektorów i t. d., do zakresu działania sekcyi, a przeto osłabia wpływ plenum Rady Szkolnej krajowej, w którem członkowie Rady delegowani przez autonomiczne ciała mają prawo obradować w komplecie. Pozbawienie ich wpływu w takich sprawach ogólnej natury, nie może działać w kierunku wytworzenia pewnej communis opinio pomiędzy członkami delegowanymi przez autonomiczne ciała, a wpływ ich w sekcyach, gdzie liczba ich wskutek rozdziału nie jest tak wielką, może wskutek tego stać się mniej wielkim aniżeli w plenum Rady.

Regulamin czynności zastrzega dla plenum Rady Szkolnej w §, 13.:

1) Projekty wszelkich ustaw szkolnych, regulaminów i przepisów ogólnych tudzież nowych planów naukowych i zmian zasadniczych w planach dotychczas obowiązujących.

2) Uchwalanie preliminarza wydatków nadzoru szkolnego, preliminarza dotowanych z funduszów państwowych szkół średnich i seminaryów nauczycielskich, szkół handlowych i przemysłowych, tudzież szkół ludowych w myśl odnośnych ustaw i przepisów.

3) Sprawozdanie coroczne o stanie wychowania publicznego.

4) Ogólne zarządzenia w sprawie konferencyi krajowych nauczycieli szkół ludowych i sprawozdanie o wyniku ich obrad.

5) Zakładanie nowych szkół średnich i seminaryów nauczycielskich tudzież szkół handlowych i przemysłowych.

6) Sprawy dotyczące kompetencyi Krajowej Rady szkolnej i okręgowych Rad szkolnych tak w stosunku wzajemnym do siebie jak niemniej w stosunkach z innemi władzami.

7) Wszelkie sprawy, zwłaszcza ogólnej lub zasadniczej natury, które Przewodniczący przeznacza na pełną Radę.

Przedmiotem obrad i uchwał Sekcyi w myśl §. 14. są następujące sprawy:

1) Instrukcye, odnoszące się do regulaminu szkolnego, o ile nie są zastrzeżone pełnej Radzie.

2) Okólniki celem wykonania przepisów i ustaw szkolnych z tem samem zastrzeżeniem.

3) Sprawozdania c. k. inspektorów szkolnych krajowych z wizytacyi szkół wszelkiej kategoryi, ich nadzorowi powierzonych, sprawozdania innych członków Rady z wizytacyi szkół, tudzież sprawozdania z przebiegu i skuiku egzaminów dojrzałości w seminaryach nauczycielskich i szkołach średnich.

4) Zakładanie, przeistaczanie pod względem planu i ilości klas i zwijanie szkół ludowych (wydziałowych i pospolitych) w miarę obowiązujących przepisów.

5) Sprawy tworzenia klas nadetatowych względnie równorzędnych we wszystkich kategoryach szkół w granicach obowiązujących przepisów.

6) Przyzwolenia na otwieranie szkół prywatnych wszelkich kategoryi i zamykanie tychże, tudzież propozycye w sprawie przyznania im charakteru szkół publicznych.

7) Wnioski w sprawie nostryfikacyi zagranicznych patentów nauczycielskich i w sprawie uwalniania kandydatów i kandydatek stanu nauczycielskiego od przepisanych egzaminów nauczycielskich lub zastrzeżonej w ustawach praktyki szkolnej.

8) Wszelkie sprawy osobiste personalu nauczycielskiego szkół wszystkich kategoryi tudzież inspektorów szkolnych okręgowych w miarę obowiązujących przepisów, (nominacye. przeniesienia. urlopy, uboczne zajęcia, posunięcie do wyższej klasy płac, przeniesienia w stan spoczynku etc.)

9) Sprawy dyscyplinarne wymienionych osób z wyjątkiem c. k. inspektorów szkolnych okręgowych w miarę przepisów ustawowych i służbowych.

10) Sprawy odznaczenia osób należących do personalu nauczycielskiego szkół wszelkich kategoryi, tudzież inspektorów szkolnych okręgowych, względnie wyrażanie im uznania i pochwały, jak niemniej sprawy tego rodzaju tyczące się osób prywatnych, które położyły wybitne zasługi dla szkolnictwa.

11) Mianowanie, regulowanie poborów, przenoszenie w stan spoczynku i inne sprawy personalne służby szkół państwowych oraz sprawy dyscyplinarne osób należących do tej kategoryi.

12) Sprawy dyscyplinarne uczniów seminaryów nauczycielskich, szkół średnich handlowych i przemysłowych.

13) Sprawy dotyczące sprzedaży, zamiany lub zastawu budynków szkolnych i gruntów, które są własnością funduszu szkolnego miejscowego.

14. Sprawy odpisywania zaległości ciążących na gminach z powodu nieuiszczonych datków na płace nauczycielskie.

15) Udzielanie zasiłków gminom i innym stronom obowiązanym do utrzymania szkół na budynki i urządzenia szkolne, tudzież udzielanie pożyczek bezprocentowych i przypisywanie warunków ich spłaty.

16) Zezwalanie na użycie budynków i izb szkolnych na cele nieszkoln.

17) Sprawy tyczące się budynków szkolnych, w których się mieszczą seminarya nauczycielskie, tudzież szkoły średnie, handlowe i przemysłowe.

18) Wyznaczanie cz su i przewodniczących do egzaminów dojrzałości w seminaryach nauczycielskich i szkołach średnich, tudzież do poprawczych egzaminów dojrzałości.

19) Zatwierdzanie książek szkolnych przeznaczonych dla szkół ludowych, aprobowanie książek dla szkół średnich, wnioski co do książek dla seminaryów nauczycielskich, polecanie dzieł i pism peryodycznych bibliotekom szkoluym, tudzież polecanie środków i przyborów naukowych.

20) Sprawy wydawnictw książek szkolnych.

21) Sprawy funduszu emerytalnego nauczycieli ludowych szkół publicznych.

22) Rekursy i przedstawienia przeciw zarządzeniom krajowej Rady szkolnej jeżeli ma nastąpić zmiana dotyczącego zarządzenia.

23) Zatwierdzanie przedkładanych peryodycznie specyalnych planów naukowych, jeżeli odstępują w pewnych względach od przepisanych planów normalnych.

24) Załatwianie rocznych sprawozdań dyrekcyi seminaryów nauczycielskich o stanie tych zakładów, tudzież sprawozdań z konferencyi okręgowych i sprawozdań wizytacyjnych inspektorów okręgowych jeżeli na podstawie tych relacyi mają być wydane arządzenia donioślejszego znaczenia.

Dalej należą do zakresu urzędowania sekcyi, o ile przy załatwieniu nastręczą się jakie wątpliwości, wszelkie inne sprawy, zwłaszcza:

25) Uwalnianie uczniów i uczenic od opłat szkolnych.

26) Sprawy przyznawania zapomóg, zmiennych remuneracyi i darów z łaski, osobom stanu nauczycielskiego, jakoteż pozostałym po nich wdowom i sierotom.

27) Udzielanie stypendyów kandydatom i kandydatkom seminaryów nauczycielskich z funduszu wyznaczonego na ten cel ze skarbu państwa.

Wreszcie są przedmiotem obrad sekcyi wszystkie sprawy, w których Sekcye winny po myśli §. 8. przedstawić wnioski na pełnej Radzie.

Brzmienie powyższego projektu regulaminu dowodzi, że jak to wyżej zaznaczono, do zakresu działania sekcyi przydzielono sprawy takie, co do których natury ogólnej najmniejsza nie może zachodzić wątpliwość, jak n. p. zatwierdzanie książek szkolnych, sprawozdania inspektorów z wizytacyi szkół, oraz z przebiegu i skutku egzaminu dojrzałości w seminaryach nauczycielskich, sprawy dyscyplinarne, załatwianie rocznych sprawozdań seminaryów nauczycielskich i zakładanie, przeistaczanie pod względem planu i ilości klas szkół ludowych i t. d.

§. 16 nie przepisuje, jak często ma się zbierać Rada Szkolna krajowa, a posiedzenia plenarne zbierają się rzadziej, aniżeli dawniej. W komisyi podniesiono z naciskiem potrzebę częstszych posiedzeń a zarazem życzenie, ażeby plenum Rady nie stało się ciałem deliberującem ani też akademicznem, ale pozostało jak dawniej władzą nadzorczą i wykonawczą.

Wedle § 19. każdy referent wykłada sprawę na posiedzeniu Rady szkolnej ustnie. Przepisy rzeczone ani w §. 19. dotyczącym pełnej Rady ani w §. 32 dotyczącym sekcyi nie przepisują pisemnego doręczenia referatów i wniosków członkom Rady, a względnie sekcyi, któreby umożliwiło członkom Rady delegowanym przez autonomiczne instytucye przygotowanie się do dyskusyi. Stąd też ośmiu inspektorów w plenum a czterech w sekcyach mających głos stanowczy a oprócz nich dowolna liczba urzędników z głosem doradczym, znając z góry treść wniosków a często także i referatów, może przygotować się do dyskusyi, podczas gdy członkowie delegowani przez instytucye autonomiczne idąc na posiedzenie nie wiedzą jakie wnioski będą postawione. §. 9. mówi, że sekcya I. II. i III. składa się oprócz z referenta i dla administracyjnych i ekonomicznych spraw z inspektorów itd. także „z odpowiedniej liczby innych członków Rady szkolnej krajowej“. Jestto postanowienie wielce elastyczne, i niedokładnie określone.

Jeżeli w Komisyi przywiązano szczególne znaczenie do utrzymania łączności członków Rady szkolnej delegowanych przez autonomiczne instytucye nie wyrażono przezto jak najmniejszej nieufności do patryotycznego charakteru i sumiennej pracy inspektorów, referentów i innych urzędników w Radzie szkolnej krajowej pracujących, których gorliwe starania o dobro kraju społeczeństwo nasze wysoko ceni. Uczyniono jedynie tylko na podstawie doświadczeń administracyi szkolnych innych krajów i państw o wiele więcej niż naszego kraju, uwagę, ze tam, gdzie ciało urzędnicze rozstrzyga o sprawach szkolnych bez dostatecznej przeciwwagi ze strony przedstawicieli ciał autonomicznych bliskiem jest niebezpieczeństwo doktryny i li tylko teorytycznego rzeczy pojęcia.

Z powodu wystawy paryskiej wydało francuskie ministeryum oświaty szereg prac „L' inspection de l' enscignement primaire", „Rapport de l' enscignement primaire", „L' inspection académique", które dowodzą, jak bardzo we Francyi nad tem ubolewają, iż doktryna zrodziła w wielu szkołach francuskich czczy mechanizm, a po rozwielmożnieniu się tego mechanizmu pomimo uznania błędu i pomimo usilnych starań nie zdołał rząd francuski tego chwastu wyplewić.

Doświadczenia te powinny być dla kierowników naszego szkolnictwa ludowego przestrogą.

Podniesiono również w Komisyi, że przed zatwierdzaniem książek szkolnych nie przedkładają wszystkim członkom sekcyi projektów rzeczonych książek do przestudyowania w domu, ale jedynie tylko informuje się większa ich część na posiedzeniu, na podstawie ustnego wywodu referenta. Stąd członkowie sekcyi obradują o książkach których nie znają. Tego rodzaju sposób postępowania jest tembardziej niewłaściwym, ile że nieodpowiadająca celowi książka szkolna jest tak pod względem pedagogicznym balastem, jak i pod względem materyalnym zmiana jej staje się powodem znacznego dla ludności ciężaru. Stąd też decyzyę w kierunku zatwierdzenia poprzedzić powinno dokładne zbadanie rzeczy ze stanowiska wiejskiego życia i psychologii wiejskich dzieci.

W dalszych obradach Komisyi wyrażono życzenie, aby członkowie Rady szkolnej krajowej a mianowicie tak urzędnicy, jak i delegowani przez ciała autonomiczne mieli nietylko jak w §. 44 b. prawo, ale także i obowiązek zwiedzania szkół, od ciągłego bowiem zetknięcia z żywym organizmem zależy skuteczność ich działania.

W końcu zapytano Reprezentanta Rady szkolnej krajowej:

1) Czyli regulamin czynności c. k. Rady szkolnej jest już prawomocnym?

2) Czyli możliwe jest przeprowadzenie w nim odpowiadających poprzednim wymogom zmian?

Reprezentant Rady szkolnej krajowej, Radca dworu Dembowski, odpowiadając na uwagi p. Sprawozdawcy w sprawie nowego regulaminu Rady szkolnej krajowej zaznacza, że regulamin ten po uchwaleniu został przedłożony do zatwierdzenia Ministerstwu oświaty, które go zwróciło do przerobienia w kilku szczegółach mniejszej wagi. Po powzięciu plenarnej uchwały w żądanych kierunkach regulamin przedkłada się ponownie Ministerstwu. Zarzutom uczynionym temu regulaminowi, jakoby z jednej strony ścieśniał zakres działania pełnej Rady, z drugiej zaś ograniczał wpływ członków autonomicznych skazując ich niejako na stałe zmajoryzowanie przez urzędników Rady szkolnej krajowej t. j. referentów administracyjnych i inspektorów, niepodobna przyznać słuszności. Jest on bowiem i być musiał oparty na przepisach ustawy z 15. lutego 1905, L. 39. Zarzuty wspomniane wypadało zatem chyba zwrócić przeciw projektowi samej ustawy, kiedy był przedmiotem obrad w Komisyi i Sejmie. W art. VI. usta-

wy określono bowiem stanowczo rozdział kompetencyi pełnej Rady od kompetencyi Sekcyi, postanawiając zasadniczo, że do zakresu urzędowania pełnej Rady należeć mają *sprawy ogólnej natury*, że zaś Sekcye w swoim zakresie (obejmującym wszystkie inne sprawy) *stanowią samoistnie*. Wprowadzanie spraw już samoistnie zadecydowanych na pełną Radę miałoby zatem chyba znaczenie informacyi ex post dla członków Rady, którzy niebrali udziału w posiedzeniach sekcyjnych. z natury rzeczy zaś a mianowicie ze względu na wielką liczbę członków pełnej Rady, mieszkających po części daleko od Lwowa oraz na konieczność wczesnego rozesłania zaproszeń i porządku dziennego wraz z projektami ważniejszych referatów posiedzenia pełnej Rady wobec wspomnianego zakresu działania obejmującego sprawy ważne ale nie pilne, nie mogą odbywać się często. Natomiast w Sekcyach zasypanych mnóstwem spraw, wymagających przeważnie rychłego załatwienia, pracuje się ciągle a gorliwie na posiedzeniach tygodniowych w stale oznaczonych dniach i godzinach, (pod tym względem stanowi wyjątek Sekcya III. która nie wymaga tak częstych sesyi)."

„Oprócz spraw ogólnej natury może jednak każda inna stać się przedmiotem pełnej Rady, gdyż według regulaminu może przeznaczyć do tego każdą sprawę Przewodniczący, bądź z własnej inicyatywy bądź na żądanie któregokolwiek członka Rady."

„O tem, aby autonomiczni członkowie musieli stale pozostawać w mniejszości nie może być mowy, na pełnej Radzie głosuje bowiem tylko ośmiu urzędników a szesnastu członków autonomicznych, na posiedzeniach sekcyjnych zaś ma głos rozstrzygający tylko czterech członków rządowych a po sześciu członków „autonomicznych" do nich należących."

„Do Sekcyi III. zaś należy tylko trzech członków „rządowych" a czterech „autonomicznych"."

„Numeryczna większość przy głosowaniach jest zatem stale zapewniona w każdem z tych ciał obradujących członkom „autonomicznym" o ile biorą udział w posiedzeniach."

„Nadto należy jednak stwierdzić, że także członkom autonomicznym, nie należącym do danej Sekcyi wolno brać w niej udział z głosem doradczym. Jest to zaś prawo bynajmniej nie obojętne lecz owszem bardzo doniosłe, jeśli się zważy, że formalne głosowanie jest przy obradach Rady szkolnej krajowej niezmiernie rzadkim wyjątkiem; z reguły zaś dochodzi się do porozumienia, prowadzącego do uchwały po wszechstronnem uwzględnieniu wszystkich argumentów, bez różnicy, czy pochodzą od członków Sekcyi, czy od innych uczestniczących w dyskusyi członków Rady. Z tego prawa korzysta też wielu członków w szerokiej mierze, a wymienić można takich, którzy nie opuszczają prawie żadnego z posiedzeń Sekcyi I. i II, chociaż w myśl ustawy tylko do jednej z nich należą."

„Sprawa zwiedzania szkół jest wszystkim członkom zastrzeżona, a dobrą sposobność wejrzenia w tok nauki i przekonania się o jej wynikach nastręcza poruczanie członkom autonomicznym przewodnictwo przy egzaminach dojrzałości w szkołach średnich i seminaryach nauczycielskich."

Po uwagach Reprezentanta Rady szkolnej stwierdzono w Komisyi, że rozgraniczenie pomiędzy plenum Rady, a sekcyami przeprowadzono nie w art. VI. ustawy ale komentując dowolnie, w regulaminie, co należy a względnie nie należy do spraw ogólnej natury, a wskutek tego ścieśniono zakres działania plenum Rady. Wielką część postanowień dotyczących rozdziału czynności zamieszczono w regulaminie nietylko praeter legem, ale jak n. p. w sprawie książek szkolnych nawet contra legem. Jesto bowiem niewątpliwie sprawa natury ogólnej.

		zwyczajne	nadzwycz
	Dział II. Wydatki na publiczne szkoły ludowe.		
Poz. 3	Wydatki funduszu szkolnego krajowego *(wedle osobnego sprawozdnia)*	13,555.692 K.	261.176 K.
„ *4*	Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego *(wedle osobnego sprawozdania)*	1,343 100 „	— „
„ *5*	Na oprocentowanie i amortyzacyę pożyczki 10,000 000 K, zaciągnąć się mającej na budowę nowych szkół ludowych w drugiem półroczu r. 1907.	— „	100.000 „
„ *6*	Na subwencye dla istniejących już internatów	22.000 „	— „
„ *7*	Na budowę domów dla internatów . . .	— „	50 000 „
	Suma wydatków Działu II.	**14.920.792 K.**	**411.176 K.**

Komisya uznała pożyteczność wychowania w internatach i wyraziła nadzieję, że Wydział krajowy w porozumieniu z Radą szkolną krajową uwzględni w rozdziale subwencyi te internaty, których wpływ wychowawczy jest dodatnim, a po rozgatunkowaniu petycyi wstawi w razie potrzeby na subwencye i na budowę internatów wyższą kwotę w preliminarzu budżetu na rok 1908.

Dochody.

Poz. 1	**Dochody funduszu szkolnego krajowego** *(wedle osobnego sprawozdania)*	**3,554.541 K.**
„ *2*	**Dochody funduszu szkolnego emerytalnego** *(wedle osobnego sprawozdania)*	**296.498 „**

(Poz. 3. Sprawozdawca poseł Głąbiński)

Suma . .	**3,851 039 K.**

Na powyższych podstawach

I. zaleca Komisya Wysokiemu Sejmowi odesłanie petycyi:

L. s. 1409/1165 Wydziału Towarzystwa opieki obywatelskiej nad Internatem c. k. Seminaryum nauczycielskiego żeńskiego we Lwowie.

„ 494/378 Konwentu Panien Benedyktynek w Przemyślu.

„ 1378/1136 Towarzystwa Opieki nad Internatem dla uczniów c. k. Seminaryum nauczycielskiego w Sokalu.

„ 7963/1369 Anieli Budowskiej,

„ 1583/1304 Franciszka Włodygi, kierownika Internatu św. Stanisława w Tarnowie

„ 939/753 Przełożonej Sióstr Nazaretanek.

„ 120/186, 513/180 Zarządu Internatu św. Jana Kantego, Sióstr Felicyanek we Lwowie.

„ 1238/1024 Klasztoru Urszulanek o subwencyę na utworzenie internatu dla kobiet kształcących się w Krakowie.

„ 179/100, 180/101 Stowarzyszenia Internatu dla uczniów c. k. Seminaryum nauczycielskiego męskiego w Krakowie.

„ 6224/1094 Komitetu Towarzystwa Opieki nad Internatem w Tarnopolu.

„ 1353/1111 Komitetu Internatu dla uczniów Seminaryum nauczycielskiego w Zaleszczykach.

„ 356/258 Siostry Franciszki Felicyanki, Przełożonej Internatu Seminarzystek w Przemyślu.

„ 1072/879 Heleny Zawadzkiej, kierowniczki internatu dla Seminarzystek we Lwowie.

„ 217/137 Sióstr Bazylianek we Lwowie o zapomogę na internat dziewcząt.

„ 677/514 Internat im. M. Reja we Lwowie.

„ 245/145 Sióstr Bazylianek w Przemyślu o zasiłki na utrzymanie internatów.

oraz Petycye:

„ 224/144 Panien Bazylianek w Przemyślu o zapomogę na kupno domu i petycye Wydziału Towarzystwa Opieki obywatelskiej nad Internatem dla kandydatek c. k. Seminaryum nauczycielskiego we Lwowie.

„ 614/418 Internatu Sióstr Bazylianek w Przemyślu.

„ 355/257 Konwentu Sióstr Felicyanek w Sokalu.

„ 1352/1110 Komitetu Internatu dla uczniów c. k. Seminaryum nauczycielskiego w Zaleszczykach.

Siostry Maryi Franciszki Felicyanki, przełożonej Internatu Panien Seminarzystek w Przemyślu.

„ 1977 1443 Komitetu zarządzającego internatem im św. Józafata dla uczniów seminaryum we Lwowie.

„ 1166/952 Konwentu Sióstr Felicyanek w Sokalu.

„ 1238/1034 Klasztoru Urszulanek o subwencyę na utworzenie internatu dla kobiet kształcących się w Krakowie.

„ 1377 1135 Towarzystwa Opieki nad internatem dla uczniów Seminaryum nauczycielskiego w Sokalu.

„ 535 411 Towarzystwa Bursy dla synów nauczycieli szkół ludowych w Krakowie o zasiłki na budowy domów dla internatów,

do Wydziału krajowego do zbadania w porozumieniu z Radą szkolną krajową i eventualnego uwzględnienia w granicach ryczałtu.

II. Sejm upoważnia Wydział Krajowy do eventualnego podwyższenia w miarę potrzeby zasiłku na subwencye i na budowę domów dla internatów w preliminarzu na rok 1908.

We Lwowie, 12. marca 1907.

Zast. Przewodniczącego
K. Badeni.

Sprawozdawca
Kozłowski.

Z drukarni Szczęsnego i Ednarskiego we Lwowie, Rynek, L. 9.

Do rubr. V. poz. 3. wydatków i poz. 1. dochodów funduszu krajowego.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej z preliminarza krajowego funduszu szkolnego na r. 1907.

Sprawozdawca p. **Włodzimierz Kozłowski.**

Wysoki Sejmie!

Wydatki funduszu szkolnego wynosiły w r. 1896 . . 6,704.358 K
w r. 1897 . . 7,128.746 „
w r. 1898 . . 7,592.728 „
w r. 1899 . . 8,016.033 „
w r. 1900 . . 8,923.719 „
w r. 1901 . . 9,423.939 „
w r. 1902 . . 10,140.160 „
w r. 1903 . . 11,346.478 „
w r. 1904 . . 11,977.872 „
w r. 1905 . . 13,221.538 „
Na rok 1906 Sejm uchwalił . . 13,505.514 „
Wydział krajowy oblicza wydatki . . . . . 14,015.968 „
Wydatki proponowane przez Komisyę wynosić będą . . . 13,816.868 „
czyli o . . . 199.100 K mniej od preliminarza Wydziału krajowego,
a o . . . . 595.330 „ więcej od wynikłości z r. 1905.

Wydatki nadzwyczajne na rok 1907 wynosić będą według wniosków Komisyi . . . . . 261.176 K
czyli o . . . . . 199.100 „
mniej od wniosków Wydziału krajowego.

Dochody wynosiły w r. 1896 . . 2,847.000 K
w r. 1897 . . 3,184.036 „
w r. 1898 . . 2,989.216 „
w r. 1899 . . 3,052.042 „
w r. 1900 . . 3,252.084 „
w r. 1901 . . 3,236.679 „
w r. 1902 . . 3,142.891 „
w r. 1903 . . 3,515.237 „
w r. 1904 . . 3,528.466 „
w r. 1905 . . 3,708.024 „
Na rok 1906 preliminował Sejm . . 3,545.515 „
Dochody Komisya wnosi na r. 1907, zgodnie z Wydziałem krajowym . . . . . 3,554.541 „
czyli o . . . 9.026 K więcej aniżeli przyjęto na r. 1906,
a o . . . 153.483 „ mniej, aniżeli pobrano z tego źródła w roku 1905.

Niedobór wynosił w r. 1896 . . 3,857.358 K
w r. 1897 . . 3,944.710 „
r. 1898 . . 4,603.512 „

Niedobór wynosił w r. 1899 . . 4,964.091 „
w r. 1900 . . 5,671.635 „
w r. 1901 . . 6,187.260 „
w r. 1902 . . 6,727.269 „
w r. 1903 . . 7,831.241 „
w r. 1904 . . 8,449.406 „
w r. 1905 . . 9,513.514 „
Na rok 1906 preliminował Sejm . . 9,959.999 „

Niedobór przyjęty według wniosków komisyi budżetowej . 10,262.327 K jest o . . . . . 199.100 K niższy od niedoboru przyjętego przez Wydział krajowy, o 302.328 „ wyższy od niedoboru przyjętego na r. 1906, a o 748.813 „ wyższy od rzeczywistego niedoboru z r. 1905.

Suma wszystkich wydatków (t. j. wydatków funduszu szkolnego krajowego, funduszu okręgu miasta Lwowa, funduszu szkolnego emerytalnego i funduszów szkolnych miejscowych na szkoły ludowe) wynosiła:

w roku 1896 . . . 9,829.050 K
w roku 1897 . . . 10,170.714 „
w roku 1898 . . . 11,873.306 „
w roku 1899 . . . 11,524.169 „
w roku 1900 . . . 11,953.964 „

w roku 1901 nie była dokładnie przytoczoną oznaczona kwota tychże wydatków, ponieważ Rady szkolne okręgowe w Brzozowie, Chrzanowie, Krakowie, Krośnie i Limanowej nie przedłożyły przed podaniem do druku sprawozdania Rady szkolnej rachunków.

w roku 1902 . . . 14,069.888 K
w roku 1903 . . . 15,722.664 „
w roku 1904 . . . 16,786.114 „ – 13,868.179 K
w roku 1905 . . . 16,499.628 „

Komisya budżetowa przeprowadziła nad sposobem użycia kwot na utrzymanie szkół przeznaczonych długą i szczegółową dyskusyę. Jakkolwiek sprawozdaniem Rady szkolnej krajowej zajmuje się przedewszystkiem Komisya szkolna, badała także i Komisya budżetowa wyniki działalności na polu szkolnictwa, uważając za swój obowiązek wniknąć w nie przed uchwaleniem ciągle rosnących wydatków.

Oceniając rezultat usiłowań Rady szkolnej w świetle cyfr przez Radę szkolną przedłożonych oprócz nauki religii, która wymaga uregulowania i nauki dopełniającej, na którą wzrost frekwencyi jest mniejszym, aniżeli w latach poprzednich, należy przyznać ciągły i stały postęp.

Jak wykazują poniżej podane porównawcze cyfry, liczba dzieci pobierających naukę codzienną szkolną i domową się zwiększyła w ostatnim roku o wiele więcej, aniżeli w latach ubiegłych. Wzrost procentowy liczby dzieci uczęszczających na naukę codzienną do szkół publicznych wprawdzie mniejszy, aniżeli w latach 1898/9, 1901/2 i 1902/3, ale znacznie większy, aniżeli w latach 1899/900—1900/1, 1903/4, 1904/5, liczba uczniów zaś i uczenic, o którą frekwencya wzrosła w roku 1905/6 wyższa od wszystkich lat, od r. 1891/2 począwszy z wyjątkiem r. 1902/3. Wzrost liczby klas czynnych 2—4 razy wyższy, aniżeli w latach 1899/900, mało co niższy, aniżeli w r. 1903/4, a prawie równy wzrostowi w latach 1901/2, 1902/3 i 1904/5. Procent uczniów nieuczęszczających do szkoły niższy, aniżeli w latach 1903/4 i 1904/5, wyższy natomiast, aniżeli w roku 1902/3. Liczba klas nadetatowych w r. 1905/6 wzrosła o wiele więcej, aniżeli w latach 1895/6—1904/5, z wyjątkiem jedynie tylko r. 1903/4 i r. 1902/3, w którym była równą wzrostowi z r. 1905/6.

Procent liczby dzieci nie pobierających nauki szkolnej w gminach należących do zakresów szkolnych od r. 1898/9 z wyjątkiem jedynego r. 1899/900 stale się zmniejsza. Procent dzieci nie pobierających żadnej nauki wogóle od r. 1901/2 również w porównaniu do szeregu lat z wyjątkiem r. 1902/3 niższy, liczbę dzieci pozbawionych nauki 221.999 czyli 19·6% liczby ogólnej wynoszącą, zawsze jednak poczytać należy za bardzo wysoką.

Liczba gmin nie posiadających szkoły ciągle się zmniejsza. Idąc za życzeniem Komisyi budżetowej i szkolnej Rada szkolna krajowa przedłożyła dokładny wykaz tychże gmin i wykazała, że w większej części tychże gmin nie ma dostatecznej ilości dzieci do utworzenia szkoły, wskutek czego w Komisyi

poruszono potrzebę ustanowienia szkół przenośnych, czyli wędrownych na wzór Szwecyi.

Komisya wyraża nadzieję, że Rada szkolna krajowa w myśl, w latach poprzednich wyrażonego przez Komisyę życzenia, zbada odległości mieszkania dzieci osiadłych poza miejscowością, w której znajduje się szkoła, a zarazem i kwestyę komunikacyi, a mianowicie podwód, o ile są dla przewozu dzieci niezbędne, promów itd.

Liczba szkół czynnych według cyfr porównawczych od r. 1901/2 ciągle się wzmaga, a liczba szkół nieczynnych od r. 1896/7 stale się zmniejsza. Komisya wyraziła nadzieję, że tak zaciągnięcie pożyczki na budowę szkół, jak i przeznaczenie 200.000 K wyłącznie na odnowienie szkół istniejących, jak i wzrost nauczycieli przyczyni się nietylko do utworzenia nowych szkół, ale do ustalenia nauki w szkołach dotychczas nieczynnych.

Pod względem liczby nauczycieli z formalną kwalifikacyą od r. 1892/3 znaczny a ciągły wzrost w r. 1905/6 jest o wiele większym, aniżeli w latach poprzednich, pod względem liczby nauczycieli bez formalnej kwalifikacyi, pomimo powiększenia liczby szkół w r. 1905/6, zmniejszenie.

Cyfry dotyczące wykonania przymusu szkolnego wykazują, że wykonanie jego w czasach ostatnich stało się o wiele surowszem.

Wielka różnica pomiędzy liczbą orzeczeń wydanych i wykonanych i grzywn ściągniętych i nieściągniętych wykazuje jednak, że powtarzające się w kilku poprzednich sprawozdaniach Komisyi żądanie szybkiego ściągania kar w wypadkach, w których ich postanowienie odpowiada sprawiedliwości, pozostały bezskutecznemi. Jeśli kara ma być środkiem pedagogicznym, który ma przyzwyczaić rodziców do regularnego posełania dzieci do szkoły, należy ją ściągnąć natychmiast i osobno, a nie razem z podatkami i nie dopiero wówczas, kiedy dzieci przez dłuższy przeciąg czasu szkołę zaniedbały.

Cyfry poniżej podane dotyczące analfabetyzmu dowodzą, że jakkolwiek liczba analfabetów się zmniejsza, zawsze jednak w porównaniu do innych krajów austryackich, po Dalmacyi i Bukowinie, liczba analfabetów w Galicyi jest największą. Jestto wynik wiekowego poniewolnego zaniedbania oświaty w naszym kraju, które kraj uzyskawszy pewien zakres autonomii szkolnej w przyspieszonem tempo naprawić usiłuje.

Na 100 osób powyżej 6 lat wieku nie umiało w Galicyi ani czytać, ani pisać:

w roku	mężczyzn	kobiet
1880	74·24	79.92
1890	64·87	71·60
1900	52·27	60·71

	Nazwa kraju	Ludność wyżej 6 lat wieku	z tego analfabeci w cyfrach absolutn.	procentowo
1.	Galicya	6,075.761	3,437.844	56·58
2.	Bukowina	602.672	386.141	64·07
3.	Dalmacya	498.069	361.760	72·63
4.	Austrya dolna	2,706.315	137.945	5·09
5.	„ górna	701.303	31.744	4·52
6.	Solnogród	167.411	10.992	6·56
7.	Styrya	1,176.336	168.291	14·30
8.	Karyntya	316.511	65.143	20·58
9.	Kraina	427.060	92.701	21·71
10.	Tryest	156 502	22.375	14.30
11.	Gorycya i Gradyska	196 968	50.113	25·44
12.	Istrya	290.757	156.001	53·65
13.	Tyrol	739.386	37.496	5·07
14.	Przedarulania	112.347	2.719	2·42
15.	Czechy	5,380.333	222.294	4·13
16.	Morawy	2,060.816	105.311	5·11
17.	Śląsk	567.694	40.617	7·15
	Razem	22,176.241	5,329.487	

Wielką liczbę analfabetów spotkać można także i w krajach bogatszych od naszego. I tak n. p. we Francyi w departamencie du Morbihau liczba rekrutów nie umiejących czytać i pisać wynosiła nie tak dawno jeszcze 48%, a liczba małżeństw, przy których zawarciu małżonkowie nie umieli podpisać swego nazwiska 65%.

Stan taki jest smutnym. Jakkolwiek bowiem znajomość czytania i pisania nie jest wyłącznym miernikiem wartości szkół, jest jednak zawsze głównym środkiem, bez którego nabycie i spożytkowanie wiedzy jest niemożliwem.

Jak już powyżej zaznaczono, jeśli się postęp szkolnictwa ocenia na podstawie cyfr statystycznych w porównaniu do lat poprzednich, pomimo wielkiej liczby analfabetów, gmin pozbawionych szkoły i dzieci nie pobierających żadnej nauki, która jest pożałowania godną, należy przecież przyznać, że szkolnictwo stopień po stopniu postępuje.

Statystyka nie jest jednak jedyną miarą pożytku szkół, a wydany d. 20. sierpnia 1857 w czasie reorganizacyi szkół francuskich okólnik słusznie podnosi, że „stawiać szkoły, to tylko mała część zadania, skoro się oświatę uczyniło przystępną, należy ją także uczynić korzystną dla ogółu. Zależy przeto wiele na tem, ażeby ludność mogła dotknąć się palcem pożytku nauczania. A byłoby złudzeniem, gdybyśmy przed sobą ukrywali, że nieokreślony, abstrakcyjny czysto teoretyczny sposób udzielania nauki jest często powodem opustoszenia sz ł. Tak nauczyciele przeto, jak i inspektorowie powinni w interesie nauki zrozum ć, że rodziny uczniów mają prawo skonstatowania pożytku nauki“.

Pożytku tego też szukać trzeba tak w dziedzinie etycznej, jak w dydaktycznej.

Pod tym względem ocenienie rezultatów na polu szkolnictwa osiągniętych należy do Komisyi szkolnej.

Nie zaprzeczając wcale ani postępu w powyższych kierunkach, ani też sumiennej pracy nauczycielstwa i Rady szkolnej krajowej jak w zeszłych latach, tak i w bieżącym zwróciła Komisya budżetowa uwagę na statystykę:

Ocenienie nauki i obyczajenia w szkołach ludowych.

Rok	Bardzo dobry i dobry stan	Więcej aniżeli w roku poprzednim	Dostateczny stan	Więcej aniżeli w roku poprzednim	Mniej aniżeli w roku poprzednim	Niedostateczny stan	Więcej aniżeli w roku poprzednim	Mniej aniżeli w roku poprzednim
1901/2	2638	+163	1359	—	—37	93	—	—24
1902/3	2664	+ 26	1455	+76	—	95	+2	—
1903/4	2842	+178	1384	—	—51	84	—	—11
1905/6	2998	+ 92	1467	+39	—	70	—	—14

Do Komisyi szkolnej należy odpowiedź na pytanie, czyli ocenienie powyższe nie jest zbyt optymistycznem, czyli nie działa tutaj mimowolnie na nauczycieli i inspektorów chęć wystawienia rezultatów własnej działalności w korzystniejszem świetle i czyli inspektorowie krajowi powyższe ocenienie szkół dokładnie i na miejscu skontrolować są w stanie?

A nie czyniąc wcale ogółowi nauczycielstwa, jako takiemu, zarzutów i nie uogólniając wcale poszczególnych oderwanych objawów, podniesiono w Komisyi budżetowej wątpliwość co do zawartej w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej uwagi (str. 55) „Zachowanie się nauczycieli było z nielicznymi wyjątkami poprawne“. Zgadzając się też na korzystne ocenienie ogółu nauczycieli, zapytano Radę szkolną krajową, czyli te wyjątki, o których mówi, są w samej rzeczy tak nieliczne?

Niezaprzeczenie czas obecny nie jest normalnym, żywioły po za szkołą stojące bowiem usiłują, korzystając z materyalnego bytu stanu nauczycielskiego, wnieść pewien ferment w koła nauczycielskie, trzeba też będzie ręki bardzo delikatnej, ale i bardzo stanowczej do zapobieżenia złym skutkom rzeczonej akcyi.

Sejm zaradzi w roku bieżącym w miarę możności słusznym żądaniom pod względem materyalnym. Obok zalecenia godnego polepszenia bytu jednak nader ważnem jest pielęgnowanie idealnego pierwiastku w wychowaniu i nietylko urzędowy ale i obywatelski wpływ inspektorów na nauczycieli.

Komisya już w dawniejszych sprawozdaniach uczyniła uwagę, że aparat szkolny rośnie i rozgałęzia się, że zaś nadzór szkolny nie rośnie równomiernie z aparatem samym. Ubolewać należy nad tem tembardziej, ile że do lustracyi większej liczby szkół przez inspektorów krajowych wielką Komisya przywiązuje wagę. Rezolucya w celu wzmocnienia nadzoru na wniosek Komisyi budżetowej przez Sejm uchwalona odniosła jedynie tylko częściowy i potrzebom szkół nieodpowiadający skutek, a inspektorowie, nie mając dostatecznej pomocy w sprawach administracyjnych nie mogą się wyłącznie poświęcić pedagogicznym zadaniom.

Komisya przypomina, że w sprawozdaniu Rady szkolnej z r. 1874/5 wymieniono liczbę szkół lustrowanych przez inspektorów krajowych i okręgowych w poszczególnych okręgach i spodziewa się znaleźć tę liczbę w przyszłych sprawozdaniach Rady szkolnej krajowej.

Niektórzy członkowie Komisyi w zetknięciu z młodzieżą wiejską w poszczególnych okolicach uczynili spostrzeżenie, że owoc nauki szkolnej zbyt szybko się ulatnia, podnieśli też z naciskiem potrzebę szybkiej a skutecznej reorganizacyi nauki dopełniającej, która zawsze wiele pozostawia do życzenia, a która owoc nauki szkolnej utrwalić, uporządkować i powiązać powinna.

Komisya budżetowa pozostawia ocenieniu Komisyi szkolnej, czyli ze względu na zwłokę ze zmianą książek szkolnych dotyczących nauki religii, nie byłoby pożądanem zaproszenie wspólnej konferencyi złożonej z przedstawicieli Najprzewielebniejszych Ordynaryatów Biskupich i przedstawicieli Rady szkolnej krajowej w celu przyspieszenia tej ważnej i naglącej sprawy.

Przedstawiono Komisyi budżetowej szereg katechizmów z dyecezyi francuskich i belgijskich o wiele jaśniejszych, aniżeli u nas przepisane, a obok tego opatrzonych ilustracyami i wzbogaconych przykładami, z których płyną etyczne nauki.

Cyfry poniżej podane dowodzące znacznego zmniejszenia się liczby księży nauczających z tytułu duszpasterskiego wywołały w Komisyi żywe zaniepokojenie. Komisya przyjęła z wdzięcznością do wiadomości, że Rada szkolna krajowa uwzględniła jej uwagę w sprawie podwód, i wyraziła nadzieję, że wnioski dotyczące polepszenia materyalnego bytu nauczycieli religii i rozszerzenia zakresu remuneracyi a względnie ustanowienia katechetów okręgowych w myśl uchwały przedostatniego Zjazdu katechetów znajdą w Sejmie szybkie załatwienie.

Przypomniano wreszcie w Komisyi zeszłoroczną rezolucyę, aby przekształcanie szkół na więcejklasowe i dodawanie klas nadetatowych czyniła zawisłem głównie od frekwencyi na wyższych latach nauki i od stwierdzonych rezultatów nauki i aby termin przekształcenia szkół na więcejklasowe oznaczała stale na następny rok budżetowy.

Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi następujące rezulucye do uchwały:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm wzywa c. k. Rząd:

1. ażeby powiększył liczbę inspektorów krajowych i okręgowych, oraz ażeby utworzył posadę krajoweyo inspektora kursów i szkół rolniczych.

2. ażeby dał Radzie szkolnej do rozporządzenia dostateczną liczbę sił konceptowych, pomocniczych i kancelaryjnych i ażeby powiększył liczbę sił pomocniczych dla Rad szkolnych okręgowych.

3. ażeby wydatki na powyższe cele wstawił do preliminarza budżetu państwowego na r. 1908.

Komisya przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące na podstawie poszczególnych sprawozdań Rady szkolnej krajowej zestawione daty porównawcze dotyczące rozwoju szkół:

Naukę codzienną szkolną i domową pobierało:

1895/6	605.080
1896/7	601.982
1897/8	626.762
1898/9	660.633
1899/900	690.777
1900/1	718.427
1901/2	748.054

Naukę codzienną szkolną i domową pobierało:

1902/3	800.113
1903/4	811.954
1904/5	842.456
1905/6	880.555

Frekwencya w publicznych szkołach ludowych w r. 1905 – 6 wynosiła 831.429.

Frekwencya w pulicznych szkołach ludowych:

W roku w porównaniu z rokiem poprzednim	Wzrosła o	Zmniejszyła się o
1891/2	25.347	
1892/3	20.213	
1893/4	12.474	
1894/5	17.734	
1895/6	7.031	
1896/7		3.623
1897/8	21.915	
1898/9	32.533	
1899/900	30.633	
1900/1	24.593	
1901/2	28.048	
1902/3	43.290	
1903/4	16.040	
1904/5	27.785	
1905/6	38.261	

W ostatniem ośmioleciu wzrastała licza dzieci uczęszczających na naukę codzienną do szkół ludowych publicznych w następujący sposób:

w roku szkolnym	1898/9	5·5 %
„ „	1899/900	4·8 „
„ „	1900/1	3·8 „
„ „	1901/2	4·18 „
„ „	1902/3	6·18 „
„ „	1903/4	3 24 „
„ „	1904/5	3·64 „
„ „	1905/6	4·6 „

Z pomiędzy zapisanych nie uczęszczało do szkoły:

w r. 1902/3	2·6 %
„ 1903/4	5·4 „
„ 1904/5	5·5 „
„ 1905/6	4·9 „

Liczba klas czynnych w r. 1905/6 wynosiła 11.020:

Liczba klas czynnych w roku	W porównaniu z rokiem podprzednim wzrosła o
1899/900	298
1900/1	140
1901/2	550
1902/3	555
1903/4	620
1904/5	558
1905/6	555

Liczba dzieci uczęszczających na naukę dopełniającą w szkołach publicznych wynosiła w r. 1905/6 150.891.

Wzrost liczby dzieci uczęszczających na naukę dopełniającą w szkołach publicznych wynosił:

w r. 1900/1	5·96 %
„ 1901/2	5·32 „
„ 1902/3	6·24 „
„ 1903/4	1·17 „
„ 1904/5	2·52 „
„ 1905/6	2·71 „

Z liczby dzieci zapisanych na naukę dopełniającą nie uczęszczało:

w r. 1903/4	9·74%
„ 1904/5	9·26 „
„ 1905/6	7·7 „

Liczba klas nadetatowych wynosiła w szkołach pospolitych i wydziałowych w r. 1905/6 3.152.

Liczba klas nadetatonych w r.	Wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim o
1895/6	158
1896/7	116
1897/8	154
1898/9	80
1899/900	75
1900/1	146
1901/2	239
1902/3	335
1903/4	429
1904/5	146
1905/6	335

Liczba dzieci w wieku od 6 – 12 lat nie pobierających żadnej nauki szkolnej a należących do zakresów szkolnych wynosiła 143.956

Liczba dzieci nie pobierających żadnej nauki wynosiła w roku		Procent w stosunku z liczbą obowiązanych
1899/9	204.791	22·1
1899/900	207.511	23·1
1900/1	204.791	22·1
1901/2	194.775	20·6
1902/3 | 1903/4	159.007	15·9
1904/5	149.182	14·6
1905/6	143.956	13·6

Liczba dzieci od 6—12 lat normalnie rozwiniętych nie pobierających żadnej wogóle nauki ani szkolnej ani domowej wynosiła:

1901/1	278.946	27·1%
1902/3	243.663	22·8 „
1903/4	247.000	24 „
1904/5	231.582	22·1 „
1905/6	221.999	19·6 „

Liczba gmin nie posiadających szkoły wynosiła:

1901/2	1.062
1902/3	981
1903/4	933
1904/5	827
1905/6	788

Ogólna liczba szkół czynnych wynosiła w r.;

1900/1	3.965
1901/2	4.069
1902/3	4.179
1903/4	4.561
1904/5	4.654
1905/6	4.747

Liczba szkół nieczynnych wynosiła w r.:

1891/2	278
1892/3	321
1893/4	421
1894/5	453
1895/6	479

Liczba szkół nieczynnych wynosiła w r.:

1896/7	505
1897/8	480
1898/9	372
1899/900	341
1900/1	319
1901/2	292
1902/3	258
1903/4	239
1904/5	220
1905/6	196

Liczba szkół nieczynnych:

w roku	zwiększyła się o	zmniejszyła się o
1892/3	43	
1893/4	91	
1894/5	41	
1895/6	26	
1896/7	26	
1897/8		25
1898/9		108
1899/900		31
1900/1		22
1901/2		27
1902/3		34
1903/4		19
1904/5		19
1905/6		24

Liczba szkół nieczynnych dla braku budynku i nauczyciela:

W roku	zwiększyła się o	zmiejszyła się o
1895/6	35	
1896/7		24
1897/8	31	
1898/9		37
1899/900		7
1900/1	3	
1901/2		2
1902/3		7
1903/4		17
1904/5		13
1905/6		25

W roku	Liczba nauczycieli z formalną kwalifikacyą	Liczba naczycieli bez formalnej kwalifikacyi
1892/3	5.012	863
1893/4	5.141	941
1894/5	4.263	1.024
1895 6	5.482	1.141
1896/7	5.749	1.098
1897/8	6.071	1.163
1898/9	6.441	1.259
1899/900	6.773	1.179
1900/1	7.210	1.113
1901/2	7.759	1.028
1902/3	8.401	1.013
1903/4	9.051	1.031
1904/5	9.600	1.061
1905/6	10.298	1.005

Orzeczeń skazujących na karę aresztu

W roku	Wydano	Więcej aniżeli w r. poprzednim	Mniej aniżeli w r. poprzednim	Wykonano	Więcej aniżeli w r. poprzednim	Mniej aniżeli w r. poprzednim
1899/900	9.621		1.381	8.761		734
1900/1	11.998	2.377		11.567	2 866	
1901/2	9.253		2.745	9.036		2.531
1902/3	11.317	2.164		10.818	1.782	
1903/4	13.012	1.705		12.370	1.552	
1904/5	24.550	11.538		24.550	12 180	
1905/6	14.845		9.705	12.008		12.542

Orzeczeń skazujących na kary pieniężne:

1898/9	64.741	9.024		36.119	8.682	
1899/900	60.632		4.089	39 498	3.379	
1900/1	65.263	4.571		40 235	737	
1901/2	59.940		5.323	34.252		5 983
1902/3	55.163		4.777	38.813	1.439	
1903/4	56.417	1 254		38.441		372
1904/5	79.463	23.054		47 838	9.397	
1905/6	73.620		5.843	48.999	1.161	

Kwota ogólna kar pieniężnych za nieposyłanie dzieci do szkoły:

W roku	Ściągniętych	Więcej aniżeli w r. poprzednim	Mniej aniżeli w r. poprzednim	Pozostających do ściągnięcia	Więcej aniżeli w r. poprzednim	Mniej aniżeli w r. poprzednim
1898/9	54 640	12.550		57 640	17.622	
1899/900	50.945		3.695	30.682		26.958
1900/1	52.241	1.296		40.185	9.503	
1901/2	46.307		5.934	49.468	9.283	
1902/3	49 230	2.923		38.352		11.116
1903/4	56.417	7.187		38.441		
1904/5	79.463	23 046		47.838	9 397	
1905/6	69.273		10.190	36.941		897

Nad preliminarzem Rady szkolnej wywiązała się dłuższa dyskusya, w której wzięli udział posłowie Leo, JE. hr. Piniński, Jabłoński, poseł Stanisław Jędrzejowicz, Oleśnicki, ks. Pastor i reprezentant Rady szkolnej, Radca Dworu Dembowski.

P. Leo zwraca uwagę, że ruch organizacyjny wśród nauczycielstwa ludowego, który niestety przybiera nieraz formy zbyt radykalne, przypisać należy głównie tej okoliczności, że regulacya płac nauczycielskich nie została przeprowadzoną w naszym kraju jednocześnie z regulacyą płac niższych urzędników państwowych, pomocników kancelaryjnych i służby, oraz z regulacyą płac nauczycielskich w przeważnej części krajów koronnych. Sytuacyę zaostrzyła drożyzna gwałtowna mieszkań, oraz środków żywności w ubiegłym i bieżącym roku. Pragnąc oddziałać uspokajająco na liczną rzeszę nauczycielstwa ludowego, mowca przemawia za jak najrychlejszem załatwieniem sprawy regulacyi płac, a więc za przyznaniem wyższych płac już od 1. kwienia b. r. Byłoby dalej rzeczą bardzo pożądaną, ażeby Rada szkolna krajowa wydała kategoryczne zarządzenia, by wypłata pensyi nauczycielskiej nie doznawała zwłoki w wypadkach przenoszenia nauczycieli na dane posady lub obsadzania nowych posad.

Budowa szkół ludowych, zwłaszcza wiejskich i małomiasteczkowych wywołuje niejednokrotnie uzasadnioną krytykę z powodu niodostatecznego nadzoru technicznego zarówno pod względem jakości użytych materyałów budowlanych, jak pod względem cen jednostkowych, wreszcie pod względem wysokości rzeczywistych kosztów budowy w stosunku do cen kosztorysowych. Rada szkolna powinnaby więc postarać się w jak najkrótszym czasie o odpowiednie siły techniczne należycie ukwalifikowane do wykonywania takiej kontroli. Nie wydaje się rzeczą odpowiednią używanie do tego c. k. inżynierów państwowych, nie posiadających dostatecznego doświadczenia w zakresie budowli nadziemnych (Hochbau).

Nadzór szkolny wymaga niezbędnie znacznego pomnożenia posad inspektorów okręgowych i krajowych Utworzenie n p. drugiej posady inspektora w mieście Krakowie jest ze względu na obecną ilość szkół (klas!) rzeczą nietylko pożądaną, ale wprost konieczną. Ilość inspektorów krajowych w Galicyi jest zupełnie niewystarczającą, jest n. p. znacznie stosunkowo niższą, niż na Bukowinie! W Galicyi powinno być dziesięć razy tyle inspektorów krajowych, co na Bukowinie.

Z przykrością powziął mowca wiadomość, iż nauka uzupełniająca nie rozwija się tak, jakby tego wymagał postulat utrzymania u dorastającej młodzieży tego minimum wiedzy, jaką wynoszą dzieci, kończące ostatni rok nauki w szkole ludowej. Obok nauki dopełniającej popierałby mowca wynagradzanie nauczycieli za wzorowe prowadzenie bibliotek i czytelń, utrzymywanych w budynkach szkolnych przez Towarzystwa oświatowe.

Następnie przemówił hr. Leon Piniński:

„Wydatki na szkolnictwo ponosi kraj nasz tylko z wielkiem wysileniem, pomimo tego wszakże podniesienie ich obecne na poprawę bytu nauczycieli jest konieczne, bo płace obecne wskutek większej drożyzny absolutnie na utrzymanie nie wystarczają. Lecz sposób postępowania wielu polityków z nauczycielstwem zasługuje na naganę. Aż nazbyt często bałamucono nauczycieli, że są fundusze dostateczne na bardzo znaczne podwyższenie płac bez podniesienia równoczesnego ciężarów t. j. dodatków do podatków. Urządzano nieraz licytacyę o uzyskanie względów nauczycielstwa obietnicami, o których z góry można było wiedzieć, że nie mogą być zrealizowane dla braku funduszów. Należy wprawdzie podnieść płace ale zarazem jasno i uczciwie zapewniać ludność, że będzie musiała ponieść zwiększone ciężary. Pomimo jednak, że w trudnych stosunkach naszych wydatki na oświatę muszą być w stosunku do naszych skromnych bardzo zasobów ekonomicznych, stopień kultury niskim być nie potrzebuje. Rozwój wyższej kultury nie jest bezwzględnie zawisłym od bogactwa materyalnego. Są kraje ubogie, stojące na wyżynach kultury (n. p. ludy Skandynawskie a obecnie Japonia) podczas gdy bogatsze stoją nieraz znacznie niżej. To samo odnosi się do etyki społecznej. Świetnej materyalnej sytuacyi nie możemy zapewnić nauczycielstwu, — ciężary musimy podnieść, lecz ponad pewną miarę tego uczynić nie możemy, ale powinniśmy moralnie popierać zarazem cały stan, ażeby mu umożliwić wysokie jego zadanie jako pionierów kultury, oświaty i etyki. Oby zdołali zadanie to jak najpiękniej wypełnić".

Poseł Jabłoński poczynił następujące uwagi:

„Ostatni mowca Ekscelencya Piniński powiedział, że najwyżej opodatkowanem państwem w świecie, jest Austrya a w Austryi Galicya, ja pozwalam sobie twierdzić stanowczo, że w Galicyi miasta, a szczególnie te, które się rządzą ustawą z 89 roku. Pomijam, że wszystkie, w prawie połowie kosztów, a niektóre jak Stanisławów w $^3/_4$ utrzymują rady powiatowe, budżeta tych miast od lat 10 przy niezmienionej prawie rubryce dochodów wzrosły w ten sposób, że dodatki do podatków gminnych stały się, dla siły podatkowej ludności wprost nie do zniesienia, i jeżeli życzymy sobie wszyscy sanacyi budżetu krajowego, sanacyi rad powiatowych, to i sanacya miast 30 stanie się wprost koniecznością, jeżeli przy dzisiejszych ustawach na zupełny upadek miast w kraju, zezwolić nie będziemy chcieli. Głównym powodem zwiększenia się wydatków budż. miast jest oświata i gdy n. p. w mieście, które przedstawiam przed laty 10 były dwie szkoły, dzisiaj jest ich jedenaście a budżet na oświatę wzrósł w ciągu lat 10, z $^1/_8$ całości wszelkich wydatków na $^1/_3$ część tychże. Mimo to potrzebie zadosyć nie uczyniono, analfabetów jest w mieście więcej jak na wsi, o przymusie szkolnym mowy nawet niema i nie wykonuje się tegoż, boby przymuszonych nie było gdzie pomieścić. U mnie w mieście, by prawdziwie przymus szkolny wprowadzić, potrzebaby było 17 szkół 4 klasowych, w ostatnich latach powstało 9, czy może miasto naraz wszystkie wystawić? Któż więc właściwie do szkoły nie chodzi. Oto cała znaczna część ludności, nie chodzą żydzi. W Rzeszowie więcej $^1/_3$ część całej ludności tworzą żydzi, a do szkół ludowych chodzi ledwie $^1/_8$ część chłopców żydowskich".

„Nie dziwmy się wrogim narodowi prądom sionistycznym. Chłopiec do szkoły chodzący, który nauczył się po polsku i od 6 tego roku życia w szkole polskiej żył z kolegami polskimi, sionistą nie będzie, ale będzie ten, który wyssał w chajderach nienawiść religijną i społeczną. Wprowadzenie przymusu szkolnego leży nietylko w interesie pozbawionych prawa oświaty niewłasnowolnych, ale jest obowiązkiem naro-

dowym, zapobiedz powstaniu całych rzeszy wrogich narodowi mas syonistycznych. Ustawa dzisiejsza szkolna wkłada na miasta obowiązek dostarczenia lokalów i znacznego poniesienia kosztów utrzymania nauczycieli i szkół. W pierwszym więc rzędzie mają prawo do tych szkół uczęszczać dzieci tych, co szkołę utzymują. Rada szkolna rozporządzeniem z czerwca 1905 r. jeżeli nie wymierzyła pełnej sprawiedliwości, to bodaj się zbliżyła do niej, dając w miastowych przez miasta utrzymywanych szkołach, pierwsze prawo korzystania ze szkół i zapisu do nich, dzieciom tych, którzy szkoły utrzymują I za to w imieniu miast 30 dziękuję radzie szkolnej, która wymienionem rozporządzeniem wyraźnej krzywdzie miast 30 częściowo zapobiegła, a mam prawo podziękować, należąc do wydziału 30 miast. Myli się więc poseł Oleśnicki widząc w tem ograniczenie praw wsi, a tem więcej praw narodowych Rusinów. To prosty akt sprawiedliwości. Jeżeli Pan Oleśnicki chce, żeby dzieci wsiowe równe prawa zapisywania się do szkół miejskich miały, jak dzieci szkoły utrzymujących, niech się stara zmienić ustawę w ten sposób, że szkoły nie miasta budować i utrzymywać w miastach będą obowiązane, tylko powiaty wezmą ten ciężar na siebie, wtedy pierwszym będę, co za jego pójdę wnioskiem i z pewnością narodowość moja nie stanie mi na przeszkodzie. bo nigdy w wykonaniu słuszności, narodowość moja nikomu nie czyni przeszkód. Wszak zdrowy mówi rozum, że kto szkoły utrzymuje, ma pierwszeństwo z nich korzystania. Gdy jestem przy głosie, pozwolę się zapytać Pana Radcę dworu, czy Rada szkolna krajowa przyznając racyę zdaniu referenta naszego, że R. szk. kraj. nie ma sił dostatecznych, do spełnienia swego obowiązku nadzoru szkół, sama nie utrudnia swego zadania, ścieśniając kompetencyę rad szkolnych okręgowych. A mam tu na myśli znowu P. rad. dw. wypadek w Rzeszowie, gdzie skutkiem ścieśniania zakresu działania, trzech posłów z Rady szkolnej okręgowej wystąpić chciało. A ci posłowie to nie agitatorzy, to ogólnie znani i uznani spokojni ludzie".

Poseł Stanisław Jędrzejowicz poczynił następujące uwagi:

„Pomnożenie urzędników technicznych dla spraw budowlanych przy Radzie szkolnej krajowej jest bardzo wskazane".

„Znam szereg wypadków, gdzie trzeba przedłożone projekta i kosztorysy zbadać na miejscu".

„Rada szkolna w braku swoich sił technicznych przez prezydyum Namiestnictwa poleca Starostwom, aby biuro techniczne miejscowe te czynności dla Rady szkolnej przeprowadziło".

„Strona interesowana wyczekuje, kiedy ze Starostwa ta techniczna komisya na miejsce zjedzie i kiedy zatwierdzenie planów i kosztorysów z Rady szkolnej otrzyma i dopiero po paru miesiącach dowiaduje się, że sprawa zalega, bo odnośne Starostwo odpowiedziało, że powiatowe biuro techniczne jest tak zajęte, że nie może podejmować czynności w zastępstwie Rady szkolnej i że nawet do tego nie jest obowiązane. Zdarza się również, że siły techniczne przy Starostwach są fachowe dla budowy dróg lub spraw wodnych, ale praktyki budowli domów nie mają".

Dr. Oleśnicki użala się na rozporządzenie Rady szkolnej kraj. z 27 czerwca 1906 l. 24998 stanowiące, by ze względu na przepełnienie szkół ludowych w miastach — przyjmowane były do szkół tych, dzieci obce o tyle tylko, o ile w istniejących już klasach tych szkół znajdzie się dla nich pomieszczenie i o ile wskutek przyjęcia tych dzieci nie zajdzie potrzeba utworzenia nowych klas, względnie nałożenia na odnośne miasta nowych ciężarów na utrzymanie tych klas.

Rozporządzenie to — zdaniem mowcy — krzywdzi w wysokim stopniu włościan, którzy nie mają — zwłaszcza w wschodniej Galicyi nigdzie szkół wyższego typu i tym sposobem nie mogą przechodzić do szkół wyższych, względnie zawodowych.

Sprzeciwia się to rozporządzenie również §. 2. ustawy szkolnej z 14 maja 1869 gwarantującemu ogólną dostępność szkoły ludowej i zapewniającemu również powiększenie klas w wypadkach wyższej frekwencyi — jak niemniej i ustawom zasadniczym, które nikogo nie wyłączają od szkół i oświaty.

Finansowe interesa miast mogą stać z interesem oświaty i wykształcenia ludności włościańskiej w sprzeczności — sprzeczność ta da się usunąć wyższem dotowaniem szkół w miastach przez kraj lub tworzeniem szkół wyższego typu po wsiach — nigdy jednak usprawiedliwić się nie da rozporządzenie, zamykające dla interesu miast włościańskiej dziatwie drzwi do szkół wyższego typu.

*

Mowca wyraża życzenie, by w mowie będące rozporządzenie Rady szkolnej krajowej było uchylonem.

Reprezentant Rady szkolnej krajowej Radca dworu Dembowski odpowiadając na uwagi p. Referenta zaznaczył przedewszystkiem, że zarzut jakoby Rada szkolna krajowa zbyt pospiesznie przyzwalała na otwarcie klas nadetatowych a w dalszym ciągu przekształcała szkoły na więcejklasowe w przypadkach, w których często nie uzasadnia tego ilość dziatwy, pobierającej naukę, lecz domagając się tych zarządzeń ma na celu tylko dogodzenie różnym interesom prywatnym, spotyka c. k. Radę szkolną krajową niezasłużenie. W każdym powyższym przypadku bowiem bada się najskrupulatniej, czy zachodzą warunki przepisane w ustawie z 23. maja 1895, Nr. 57, Dz. u. kr. interpretacya odnośnych postanowień jest jak najściślejsza, klasy nadetatowej się nie przyzwala ani szkoły nie przekształca, jeżeli odpowiedni lokal nie jest zabezpieczony a frekwencya ponad minimum ustawowe przez szereg lat ustalona tak, że przeciwnie często podnoszą się ze strony czynników miejscowych skargi na zbyt rygorystyczne i pedantyczne postępowanie Rady szkolnej krajowej w tej mierze. Jeżeli się może kiedykolwiek zdarzyło, że czynniki miejscowe wyprosiły klasę nadetatową, nie konieczną z powodu ilości uczęszczających dzieci, lecz raczej pożądaną dla jakiejś siły pragnącej umieszczenia, — a stać się to mogło tylko wskutek przedstawienia frekwencyi jako liczniejszej niż była w rzeczywistości, — to fakt taki należy chyba do bardzo rzadkich wyjątków, których uogólniać nie można.

Co się tyczy czuwania nad frekwencyę przez należyte wykonywanie przymusu szkolnego, Rada szkolna krajowa zupełnie zgodnie ze zapatrywaniem p. Referenta stoi na stanowisku, że nakładane na opornych rodziców kary nie mają na celu dokuczenia, lecz przynaglanie do posyłania dzieci do szkoły, że zatem winny nie być uciążliwe, natomiast należy je wykonywać jak najspieszniej, aby osiągnąć zamierzony skutek a nie wywołać u dotkniętych uczucia niezrozumiałej krzywdy, gdyby kara przychodziła w chwili, kiedy już o winie zapomniano. W tym duchu udziela się też przy każdej sposobności pouczeń Radom szkolnym okręgowym. Z wielkim naciskiem również przypomina się zawsze tym Radom sprawę nauki dopełniającej, której stan, jak słusznie p. Referent podnosi, z wielu względów jeszcze nie zadowala. Znaczną tu rolę odgrywa niechęć rodziców, którzy z dorastających dzieci pragną mieć wysługę lub zarobek, w wielu przypadkach także nieufność do skutku nauki, tam zwłaszcza, gdzie jej udziela młoda tymczasowa siła żeńska, bez doświadczenia i należytej powagi wobec dorastających już chłopców.

Zmniejszająca się stale ilość gmin pozbawionych nauki szkolnej maleć będzie coraz więcej, zwłaszcza wobec zapowiadającego się znacznego przyspieszenia akcyi budowy szkół przy pomocy obfitszych zasiłków z funduszu krajowego. Podnieść tu jednak wypada wielkie trudności, na które nadzór techniczny nad temi budowami napotka, ze względu na brak sił technicznych przy władzach politycznych, które też bardzo często nie mogą dostarczyć odpowiednich organów. Zaradzenie temu niedostatkowi w odpowiedni sposób jest więc rzeczą bardzo ważną i aktualną.

Niedostateczna ilość personalu urzędniczego jest też w ogóle niemałą zaporą w prawidłowem spełnianiu zadań władz szkolnych. Z tego powodu niepodobna odmówić słuszności zarzutowi p referenta, że wykonywanie nadzoru nad szkołami nie zupełnie może zadowolić. Dotychczasowa ilość inspektorów krajowych już oddawna nie wystarczała wobec wciąż rosnącej liczby objektów inspekcyjnych a i inspektorowie szkolni okręgowi w wielu okręgach nie mogą sprostać swemu zadaniu nierównie trudniejszemu i uciążliwszemu niż funkcye inspektorów w innych krajach koronnych, którzy pracują wśród uregulowanych stosunków administracyjnych, oddani wyłącznie inspekcyi pod względem dydaktycznym i pedagogicznym.

Nasi inspektorowie tymczasem obarczeni są wielkim ciężarem pracy administracyjnej około organizacyi i budowy szkół, rozprawami konkurencyjnemi i t. d. w okręgach przeważnie nader rozległych a o pomocy ze strony urzędników Starostw nie może być mowy z powodu, że personal władz politycznych jest w ogóle nie wystarczający dla ich własnych zadań służbowych.

Ulgę dla inspektorów stanowią poniekąd pomocnicy kancelaryjni brani z pośród nauczycieli, celem wyręczenia ich w różnych więcej mechanicznych robotach biurowych a pracujący za wynagrodzeniem, pokrywanem z konieczności w braku innego źródła z rubryki „Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli“.

Co się tyczy pomnożenia personalu inspekcyjnego wypada przypomnieć, że szósta posada inspektora krajowa dla szkół ludowych jest już przyzwolona i wejdzie w życie od 1. lipca 1907, a przybyły 3 nowe posady inspektorów okręgowych.

W okręgach, w których ilość szkół i klas do zwiedzania, najwięcej za tem przemawia, nie omieszka Rada szkolna krajowa zaradzić potrzebie czyniąc zabiegi celem utworzenia posady drugiego inspektora. Rada szkolna krajowa dąży bowiem do tego, aby wszystkie szkoły były jak najczęściej wizytowane, a w szczególności, aby i inspektorowie krajowi w swych objazdach docierali i do najodleglejszych szkół, gdyż intenzywniejszy i wszechstronniejszy nadzór musi zapewnić pomyślny wynik pod względem skutecznej pracy i poprawnego zachowania się nauczycieli szkół ludowych.

Ponieważ jednak jednym z najważniejszych czyników w tej mierze jest także odpowiednie przysposobienie kandydatów do zawodu nauczycielskiego pod względem wychowawczym, a czas nauce poświęcony w obrębie seminaryum na to nie wystarcza, przeto jest rzeczą niezmiernie doniosłą, aby należyte wychowanie domowe zastąpiły internaty dla uczniów seminaryalnych. Rada szkolna krajowa dokłada też wszelkiego starania, aby te zbawienne instytucye należycie się rozwinęły, a spodziewać się należy, że i Wysoki Sejm uznając ich wielki pożytek wyznaczy na ich subwencyonowanie hojniejszą niż dotąd dotacyę.

Jeżeli co do stanu nauki w szkołach uczyniono uwagę, że oceniono go w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej zbyt pobłażliwie, charakteryzując go jako niedostateczny tylko w 70 szkołach w kraju, to ocena ta polega oczywiście na materyale dostarczonym przez Rady szkolne okręgowe, które może gdzieniegdzie zbyt łagodną w tym względzie przykładały miarę.

Natomiast zdanie p. referenta, że zachowywanie się nauczycieli zostało zbyt pochlebnie ocenione, tłómaczy się zapewne słusznem poniekąd zaniepokojeniem wobec pewnych zbyt głośnych a niewłaściwych zajść w ostatnich czasach przy sposobności gwałtownej akcyi o podwyższenie płac nauczycielskich. Sprawa ta słuszna a piekąca dała niestety powód do różnych niepożądanych epizodów, świadczących o roznamiętnieniu umysłów wskutek jątrzenia przez żywioły skrajne, szerzące rozgoryczenie i zniechęcenie. Jest to jednak stan gorączkowego podniecenia, który jakby paroksyzm choroby po pewnym czasie minie z ustaniem przyczyny a spodziewać się godzi, że po zadawalającem załatwieniu sprawy regulacyi poborów nauczycielstwo wróci do równowagi i odda się pracy z należytem skupieniem i zapałem dla idealnej strony swego powołania.

Jako środek podniesienia frekwencyi zalecono Radom szkolnym okręgowym, aby w myśl uwag, uczynionych w komisyi budżetowej z ostatniej sesyi, wpływały na gminy, by w okolicach, w których zachodzi tego potrzeba uregulowały dostarczenie podwód celem dowożenia dzieci z odległych punktów.

Trudności pozyskania nauczycieli na posady w odleglejszych okręgach tłómaczy oprócz niekorzystnego ich położenia przeważnie także zły stan budynków szkolnych w tych okolicach. Poprawę tych stosunków przyniesie w części wspomniana akcya budowlana, w części zaś działa tu jako pewien czynnik regulujący krytykowane niekiedy postanowienie ustawy, według którego posunięcie do wyższych stopni poborów nauczycieli IV. klasy płac odbywa się na podstawie odrębnego etatu w każdym okręgu. Wskutek tego bowiem w okręgu mniej korzystnie położonym są lepsze widoki awansu do wyższej płacy ze względu na okoliczność, że jest w nim więcej posad opróżnionych.

W sprawie poruszonej przez posła Dra Lea względem ewentualnego późniejszego rozpoczynania nauki szkolnej niż z 6 tym rokiem życia, wydano okólnik (z 8. stycznia 1906, L. 7/pr.), przypominający, że dzieci niedostatecznie rozwinięte mogą w razie zgłoszenia się o to rodziców rozpocząć uczęszczanie do szkoły dopiero po 7-ym roku życia.

Wskutek dalszej uwagi posła Dra Lea, że Rada szkolna krajowa winna przyczyniać się do zwalczania analfabetyzmu u starszych przez zakładanie czytelń, wyjaśniono, że nie mając ku temu kompetencyi i funduszów Rada szkolna krajowa popiera tę akcyę moralnie a materyalnie o tyle, że zezwala Towarzystwom na umieszczenie księgozbiorów w szkołach, nauczycielom zaś na pośredniczenie w wypożyczaniu książek i t. d.

Na zapytanie posła Oleśnickiego w sprawie wydania rzekomego okólnika, zakazującego przyjmowania dzieci ze wsi do szkół miejskich wyjaśniono, że w rze-

czywistości Rada szkolna krajowa tylko na zażalenia wnoszone ze strony miast (przeważnie z zachodniej części kraju) oznajmiła, że do szkół utrzymywanych przez miasto w pierwszym rzędzie mają przystęp dzieci rodziców w tych gminach zamieszkałych a przyjmowanie dzieci obcych jest możliwe tylko o tyle, o ile po uwzględnieniu tamtych miejsce na to pozwoli.

W sprawie znacznego wzrostu ilości urlopów nauczycieli wyjaśniono, że Rada szkolna krajowa przy udzielaniu ich postępuje z wszelką ścisłością, uwzględniając jedynie niezbędną potrzebą stwierdzoną świadectwem lekarza urzędowego. Rosnącą mimo to liczbę urlopów tłómaczy głównie okoliczność, że coraz większą liczbę posad zajmują kobiety, których ustrój wątlejszy mniej odpornie znosi uciążliwości pracy w warunkach często pod względem hygienicznym bardzo niekorzystnych i staje się powodem częstszych słabości i absencyi.

Co się tyczy podniesionych przez p. referenta z taką słusznością braków w nauce religii w szkołach ludowych zgodzić się trzeba przedewszystkiem z uwagami jego co do podręczników a mianowicie katechizmów. W tym względzie oczekiwać należy rychłej poprawy stosunków ze strony Najprzewielebniejszych Ordynaryatów, a myśl p. referenta, aby w tym celu mogła przyjść do skutku wspólna konferencya reprezentantów ordynaryatów i przedstawicieli Rady szkolnej krajowej, którzyby mogli ze swego doświadczenia udzielać uwag dydaktycznych i pedagogicznych, jest niewątpliwie szczęśliwa.

Nader dodatni czynnik reformy pod względem nauczania religii stanowić będzie niewątpliwie polepszenie bytu nauczycieli tego ważnego przedmiotu Rada szkolna krajowa na żądanie Wydziału krajowego w myśl dawniejszej rezolucyi sejmowej wygotowała też — lubo ze zwłoką, nie z jej winy zaszłą — opinię w sprawie wydatnej reformy w tym kierunku, opartej na wypracowanym projekcie regulacyi płac nauczycielskich łącząc z tą kwestą także sprawę słusznego wynagrodzenia katechetów tymczasowych i uczących za remuneracyą oraz nauczycieli świeckich, wykonujących misyę do nauczania religii, jakoteż sprawę podwód dla duszpasterzy, dojeżdżających do szkół na katechizacyę.

W razie przychylnego załatwienia przedstawionych w tym względzie wniosków, należy spodziewać się stanowczo pomyślnego zwrotu w kwestyi tak doniosłej dla nauki i wychowania.

Rubryka 1. poz. 1.

Na płace i dodatki na mieszkanie nauczycieli etatowych		8,060.000 K
czyli o	411.500 K	
więcej od kwoty na r. 1906 uchwalonej, a o . .	147.870 K	
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1905.		
Rada szkolna krajowa przyjęła interkalarya w wysokości 5% Wydział krajowy 6%, a więc od 2% mniej, aniżeli przyjęto z tego tytułu na r. 1907.		
Rada szkolna żąda	8,145.700 K	
Wydział krajowy	8,000 000 K	
czyli mniej o	85.700 K	

Komisya przyjęła wnioski Wydziału krajowego.

Rubryka 1. poz. 2.

Na wynagrodzenia nauczycieli nadetatowych .		2,352 600 K
czyli o	198.600 K	
więcej aniżeli uchwalono na r. 1906, a o . .	285.722 K	
więcej od wydatku w r. 1905.		
Rada szkolna w tej pozycyi potrąciła interkalarya w wysokości 5%, Wydział krajowy 8%, czyli o 2% mniej, aniżeli w budżecie na r. 1906.		
Rada Szkolna żąda	2,429.300 K	
Wydział krajowy	2,352.260 K	
Różnica	87.040 K	

Komisya przyjęła wnioski Wydziału krajowego.

Rubryka 1. poz. 3.

Na płace i dodatki na mieszkanie etatowych nauczycieli religii . . . . . 540.500 K

czyli o . . . . . 34.200 K

więcej, niż uchwalono na r. 1906, a to z powodu systemizowania nowych posad nauczycieli religii,

a o . . . . . 32.791 „

więcej od rzeczywiście wydanej kwoty w r. 1905.

Rada szkolna krajowa potrąciła we wnioskach swoich tytułem interkalaryów 10%.

Ilość nauczycieli i zastępców nauczycieli religii.

Rok	Ilość naucz. religii zajmujących systemizowane posady	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Obrządku rz. kat.	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Obrządku greco-kat.	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Ilość zast. naucz religii na posadach systemizowanych	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Liczba zast. obrz. rzym.-kat.	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Liczba zastępców obrządku grecko-katolickiego	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim
1894/5	119			83			36			37			25			12		
1895/6	126	+7		89	+6		37	+1		48	+11		33	+8		15	+3	
1896/7	139	+13		95	+6		44	+7		55	+7		35	+2		20	+5	
1897/8	138		−1	95	bez zmiany		43		−1	62	+7		41	+6		21	+1	
1898/9	148	+10		103	+8		45	+2		82	+20		54	+13		26	+5	
1899/900	151	+3		103	bez zmiany		48	+3		76		−6	52		−2	24		−2
1900/1	144		−7	103	bez zmiany		41		−7	99	+23		67	+15		32	+8	
1901/2	144			101		−2	43	+2		107	+8		75	+8		32	bez zmiany	
1902/3	133		−11	98		−3	35		−8	133	+26		90	+15		43	+11	
1903/4	144	+11		98	bez zmiany		46	+11		156	+23		107	+17		49	+6	
1904/5	142		−2	105	+7		37		−9	169	+13		117	+10		52	+3	
1905/6	146	+2		107	+2		39	+2		179	+10		124	+7		55	+3	

Rubryka I. pozycya 4.

Na remuneracye za udzielelanie nauki religii . 140.000 K
czyli tyle ile przyjęto na r. 1906.
a o . . . . . 4.999 K
więcej od wydatku na ten cel w r. 1905.

Ilość nauczycieli religii pobierających remuneracye.

Rok	Ilośc naucz. rel. pobierających remuneracye	Więcej niż w r. poprzedn.	Obrządku rz. katol.	Więcej niż w r. poprzednim	Obrządku gr. katol.	Więcej niż w r. poprzednim	Mniej niż w r. poprzednim
1894/5	103	—	73	—	30	—	
1895/6	117	14	76	3	41	11	
1896/7	166	49	106	30	54	13	
1897/8	191	25	127	19	64	10	
1898/9	203	12	130	3	73	9	
1899/900	206	3	135	5	71	—	2
1900/1	216	10	159	4	77	6	
1901/2	246	30	159	20	87	10	
1902/3	270	24	172	13	98	11	
1903/4	291	21	179	7	112	14	
1904/5	317	26	192	13	125	13	
1905/6	326	9	197	5	129	4	

Ilość nauczycieli religii nauczających z obowiązku duszpasterskiego.

Rok	Liczba szkół jedno, dwu i trzyklasowych	Ilość nauczycieli religii pełniących obowiązki z tytułu duszpasterskiego	Więcej niż w r. poprzednim	Mniej niż w r. poprzednim	Ilość nauczycieli religii pełniących obowiązki z tytułu duszpasterskiego obrz. rzym.-kat.	Więcej niż w r. poprzednim	Mniej niż w r. poprzednim	Ilość nauczycieli religii pełniących obowiązki z tytułu duszpasterskiego obrz. grecko-kat.	Więcej niż w r. poprzednim	Mniej niż w r. poprzednim
1894/5	3367	3280			1506			1774		
1895/6	3360	3133		—147	1480		—26	1633		—141
1896/7	3333	3014		—119	1394		—86	1620		—13
1897/8	3364	3138	+124		1456	+62		1682	+62	
1898/9	3447	3137		—1	1455		—1	1682	bez zmiany	
1899/900	3532	3333	+196		1568	+13		1765	+83	
1900/1	3593	3289		—44	1544		—24	1745		—15
1901/2	3667	3435	+146		1654	+110		1781	+36	
1902/3	3737	2839		—596	1279		—375	1560		—221
1903/4	3822	2847	+8		1213		—66	1634	+74	
1904/5	3907	2844		—3	1203		—10	1641	+7	
1905/6	4013	2794		—50	1152		—51	1642	+1	

Ilość szkół, w której nauki religii udzielali nauczyciele świeccy:

Rok	Ilość szkół, w których nauczyciele świeccy uczyli religii częściowo	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Rzym.-kat. obrządku	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Greko-katolickiego obrządku	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Ilość szkół, w których nauczyciele świeccy uczyli religii całkowicie	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Rzym.-kat. obrządku	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim	Greko-katolickiego obrządku	Więcej niż w roku poprzednim	Mniej niż w roku poprzednim
1894/5	480			295			185			292			136			156		
1895/6	387		—93	241		—54	146		—39	306	+14		204	+68		102		—54
1896/7	315		—72	216		—25	99		—47	287		—19	193		—11	94		— 8
1897/8	306		— 9	194		—22	112	+13		280		— 7	210	+17		70		—24
1898/9	290		—16	188		— 6	102		—10	333	+53		249	+39		84	+14	
1899/900	307	+17		202	+14		105	+ 3		273		—60	225		—24	48		—36
1900/1	312	+ 5		209	+ 7		103		— 2	276	+ 3		222		— 3	54	+ 6	
1901/2	303		— 9	212	+ 3		91		—12	248		—28	180		—42	68	+14	
1902/3	284		—19	205		— 7	79		—12	260	+12		192	+12		68	bez zmiany	
1903/4	253		—31	191		—14	62		—17	273	+13		203	+11		70	+ 2	
1904/5	289	+36		220	+29		69	+ 7		247		—29	177		—26	67		— 3
1905/6	300	+11		231	+11		69	bez zmiany		266	+19		190	+13		73	+ 6	

*

Rubryka I. pozycya 5.

Na dodatki pięcioletnie dla nauczycieli . . 863.600 K
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1906
a o . . . . . 32.472 K
więcej od wydatku na ten cel w r. 1905.

Rubryka I. poz. 6.

Na wynagrodzenie nauczycieli za godziny nadobowiązkowe . . . . . 260.000 „
czyli o . . . . . 20.000 „
więcej od kwoty przyjętej na ten cel w r. 1906,
a o . . . . . 11.887 „
więcej od wydatku z r. 1905.

Rubryka I. poz. 7.

Na zastępstwo nauczycieli urlopowanych . . 110.000 „
czyli o . . . . . 20.000 „
więcej od kwoty przyjętej na r. 1906,
a o . . . . . 1.060 „
więcej od kwoty rzeczywiście wydanej w r. 1905.
Suma Wydatków rubryki I wynosić będzie . 12,326.700 „
czyli o . . . . . 684.300 „
więcej od wydatków przyjętych na ten cel na r. 1906,
a o . . . . . 816.801 „
więcej od rzeczywistych wydatków w tej rubryce w r. 1905.

Rubryka II. Remuneracye i zasiłki.

Rubryka II. poz. 8.

A) Remuneracye i zapomogi dla nauczycieli . 60.000 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1906,
a o . . . . . 10.000 K
więcej aniżeli w r. 1905 wydano.
W kwocie rzeczonej mieszczą się:
a) remuneracye za prowadzenie ogrodów szkolnych obliczone na . . . . . 7.200 „
b) nadzwyczajne remuneracye w celu pozyskania nauczycieli dla szkół nieczynnych, w których jest budynek, a nauka nie odbywa się z powodu braku nauczyciela w tych powiatach, w których są szczególne trudności obsadzenia szkół nauczycielami.
B) Nadzwyczajne zapomogi dla nauczycieli do 1. lipca 1907 . . . . . 200.000 „
Komisya obniżyła powyższą kwotę o 200.000 K z uwagi na okoliczność, że od 1. lipca 1907 ma obowiązywać ustawa o podwyższeniu poborów nauczycieli.

Rubryka II. poz. 9.

Na zasiłki dla nauczycieli przeznaczonych na kursa:
1. Na 5 kursów wakacyjnych dla niekwalifikowanych sił nauczycielskich po 2.700 K . . . 13.500 „
2. Na kursa rolnicze i sadownicze dla nauczycieli szkół wiejskich:

a) całoroczny kurs rolniczy . .	6.000 K		
b) 4 kursa sadownicze i 2 pszczelnicze	10.000 „		
c) kurs uprawy tytoniu . . .	1 000 „		
Razem . . .		17.000 K	30 500 K
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1906,			
a o		6.839 „	
więcej od wydatku na ten cel w r. 1905.			

Rubryka II. poz. 10.

Na kursa wakacyjne nauki zręczności dla nauczycieli, a to:			
a) 2 kursa slöjdu drzewnego		5.000 K	
b) 1 kurs koszykarstwa		2.500 „	
c) 1 kurs kartoniarstwa		1.600 „	9.100 „
czyli tyle. ile przyjęto na r. 1906,			
a o		300 K	
więcej aniżeli wydano w r. 1905			

Rubryka II. poz. 11.

Remuneracye za naukę robót ręcznych . .			41.000 „
czyli tyle, ile przyjęto w r. 1906,			
a o		2.594 „	
więcej aniżeli wydano w r. 1905.			

Rubryka II. poz. 11 a.

Na zasiłki dla kursów dla analfabetów do rozporządzalności c. k. Rady szkolnej krajowej . .			2.000 „
Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi odesłanie do Rady szkolnej krajowej w celu zbadania i uwzględnienia w granicach ryczałtu			
Petycyj:			
1525/1252 Zarządu Koła Tow. Szkoły ludowej w Tarnowie.			
638 504 Zarządu głównego Towarzystwa Szkoły ludowej.			
915 731 Zarządu bezpłatnych kursów dla dorosłych analfabetów im. B. Goldmanna.			
Wydatki rubryki II. na remuneracye i zasiłki wynosić będą wedle wniosków Komisyi . . .			342.600 „
czyli o		198.000 „	
mniej, aniżeli preliminowano na r. 1906, a o . .		224.133 „	
więcej, aniżeli rzeczywiście wydano w r. 1905.			

Rubryka III. pozycya 12.

Na koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych			47.966 „
czyli tyle, ile uchwalono na rok 1906, a o. . .		23.981 „	
więcej, aniżeli w r. 1905 rzeczywiście wydano.			

Rubryka IV. Dodatki i dary z łaski.

Rubryka IV. pozycya 13.

Dodatek stały do funduszu szkolnego emerytalnego . . . . . 25.600 K.

czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i w r. 1905 rzeczywiście wydano.

Rubryka IV. pozycya 14.

Interkalarya, przypadające z funduszu szkolnego krajowego na rzecz krajowego funduszu szkolnego emerytalnego za pierwszy kwartał w razie opróżnienia posad nauczycielskich . . . . . 18.218 „
czyli o . . . . . 15 246 K.
mniej od kwoty uchwalonej na ten cel na r. 1906,
a o . . . . . 13.718 „
mniej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1905.

Podstawą obliczenia jest faktyczna kwota przypadająca z powodu opróżnienia posad nauczycielskich.

Rubryka IV. pozycya 15.

Na emerytury nauczycieli, którzy tracą posady wskutek reorganizacyi szkół wydatek *nadzwyczajny* . 5.000 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1906, a o . . . . 2.282 „
więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1905.

Rubryka IV. pozycya 16

Dary z łaski dla wdów po nauczycielach i byłych nauczycieli:

a) stałe	11.660 „	
b) jednorazowe	5.400 „	18.060 „
czyli o	1.850 „	
mniej, aniżeli uchwalono na r. 1906, a o . . .	1.581 „	
więcej, aniżeli wydano na ten cel w r. 1905.		

Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi odesłać do Rady szkolnej krajowej do załatwienia w granicach ryczałtu następujące petycye:

A) L 1481/1226 Ks. Wojciecha Balasa, katechety z Limanowej o zapomogę celem kuracyi;

B) Nauczycieli:

1002/809 Jana Sarmatiuka.
740/572 Kornela Serdziewicza.
1259/1043 Jana Krupy.
1261/1045 Dymytra Kulczyckiego.
1249/1035 Władysława Łopuszańskiego.
1243/1029 Cypryana Janowskiego.
1245/1031 Walentego Dziedzica.
1728/1411 Marcina Szajowskiego.
1632/1332 Michała Zająca.
1560/1284 Jakóba Topolnickiego.
1725/1408 Walentego Latochy.
1775/1441 Bazylego Czeremszyńskiego.
13402/62104 Michała Kuncewicza.
103187/15312 Józefa Krzyżanowskiego.
1511/1238 Seweryna Gudzia.
364/266 Macieja Wójcika.
861/690 Bazylego Rakowskiego.

1018|815 Hipolita Dolińskiego.
1014|821 Stefana Jaklińskiego.
615|481 Michała Martynowicza.
1416|468 Jana Magera.
386|288 Feliksa Żurawieckiego.
753|565 Antoniego Ślusarczyka.
1005|812 Ambrożego Dmochowskiego.

C) Wdów po nauczycielach:

1247|1037 Maksymilii Chominowej.
1110|914 Cezaryny Amborskiej.
1258|1042 Katarzyny Stefanii Kleidienst.
1260|1044 Waleryi Mikulińskiej.
1255|1039 Apolonii Michalskiej.
1559|1283 Eleonory Popielowej.
1587|1308 Amalii Reissowej.
1581|1302 Zofii Pornastkowej.
1561|1281 Rozalii Sokolińskiej.
1776|1442 Pauliny Markowskiej.
1771|1437 Maryi Zabierzowskiej.
273|145 Matyldy Kisielewskiej.
1523|1250 Waleryi Opiotowej.
1534|1261 Karoliny Liptakowej.
1519|1246 Wandy Zawadzkiej.
105|17515604 Rozalii Potaszewskiej.
113288|16820 Magdaleny Willimkowej.
559|425 Bronisławy Szeremetkowej.
281|183 Maryi Gada.
264|166 Teofili Monicowej.
105174|1560 Anny Daciowej.
410|294 Melanii Zarembiny.
387/289. Sydonii Lewickiej.
385/287. Julii Dembickiej.
347/249. Waleryi Gabryelskiej.
346/248. Stanisławy Zielińskiej.
1006/813. Karoliny Łuszpińskiej.
1007/814. Bronisławy Sajewiczowej.
1015/822. Klementyny Picykowej.
1021/828. Eleonory Stiasnowej.
1659/1348. Maryi Oleńskiej.
983/797. Leontyny Odlewanej.
746/578. Amalii Kunańcowej.
737/569. Katarzyny Rarogiewiczowej.
724/557. Emilii Balickiej.
728/561. Waleryi Mielechowej.
729/562. Władysławy Medweckiej.
1406/1162. Anysyi Olexińskiej.
1402/1158. Józefy Czuczyłowej.
1397/1153. Ludwiki Bieleckiej.
277/179. Agaty Szaraniewiczowej.
1394/1150. Karoliny Dydzińskiej.
1423/1175. Florentyny Swoszowskiej.
1425/1177. Karoliny Wiederbart.
734/566. Maryi Barączakowej.

D) 1418/1170. Henryka Dworkowskiego, sieroty po nauczycielu.

Według powyżej wymienionych uchwał Komisyi wynosić będą wydatki rubryki IV. na dodatki i dary z łaski zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego . . . . . 66.878 K

a mianowicie zwyczajne . . . . . 61.878 K
nadzwyczajne . . . . . 5.000 „

czyli o . . . . . 17.096 K
mniej od kwoty przyjętej na r. 1906, a o . . 9.855 „
mniej od zamknięcia rachunków z r. 1905.

Rubryka V. pozycya 17.

Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół wydatek zwyczajny . . 200.000 K

Kwotę rzeczoną Sejm przyznaczył wyłącznie na odnowienie a względnie rozszerzenie szkół istniejących.

Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi odesłanie do Rady szkolnej krajowej do załatwienia w granicach przyzwolonych w tym celu funduszów petycye o zasiłki na budowę a względnie odnowienie szkół:

16622|62503. Gminy Bukowy.
1147|923. Gminy Makrzany Małe.
1146|932. Gmin Dęblin i Nowopole.
1119 923. Zwierzchności gminnej w Babicach.
1237|1023. Gminy Zakrzów.
591|457. Gminy Woli Lubeckiej.
671|508. Gminy Słotwiny.
343|245. Zwierzchności w Przytkowicach

Rubryka VI. pozycya 18.

Na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół . . . . . 190.000 „
czyli o . . . . . 35.000 K
więcej, aniżeli przyjęto na r. 1906, a o . . . 12.638 „
więcej aniżeli na ten cel w r. 1905 wydano.

Wzrost tego wydatku jest wynikiem orzeczeń przyznających te zasiłki na mocy ustawy.

Rubryka VI. do pozycyi 19.

Na utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie:
a) wydatek zwyczajny . . . . . 560 K
b) nadzwyczajny . . . . . 640 „
Razem . 1.200 „
czyli tyle ile uchwalono na rok 1906.

Rubryka VI. pozycya 20.

Na mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe 168.788 „
czyli o . . . . . 6.050 K
więcej od kwoty uchwalonej na rok 1906, o . . 15.812 „
więcej od kwoty wykazanej w zamknięciu rachunków za rok 1905 z powodu przeistoczenia szkół na więcej klasowe i nowego zorganizowania szkół ludowych.

Rubryka VI. pozycya 21.

Na koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych . . . . . 30.000 „
czyli tyle, ile przyjęto na rok 1906, a o . . . 15.087 K
więcej od kwoty w zamknięciu rachunków z roku 1905 wykazanej.

W myśl powyższych wniosków wynosić będą wydatki rubryki VI. na zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół zwyczajne . 389.348 K
nadzwyczajne . . . . . 640 „
Razem . 389.988 K
czyli o . . . . . 41.050 K
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1906, a o . . 44.737 „
więcej od kwoty wykazanej w zamknięciu rachunków z r. 1905.

Rubryka VII. pozycya 22.

Na przybory naukowe:
a) ogólnej natury . . . . . 36.000 K
b) dla nauk praktycznych:
1. na zakupno przyborów i narzędzi dla kursów rolniczych . . . . 3.500 K
2. na narzędzia dla ogrodów szkolnych 1.000 „
3. na warsztaty i narzędzia do slojdu 7.300 „
4. na urządzenie pracowni koszykarskich 1.000 „
5. na przybory do robót kartoniarskich 600 „
6. na urządzenie gospodarstwa kobiecego . . . . . 600 „
7. na wydawnictwo „Obrazy do nauki poglądu“ . . . . . 1.000 „
Razem . . . . 51.000 K
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1906, a o . 1.772 K
więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1905.

Rubryka VIII. pozycya 23.

Na biblioteki okręgowe . . . . 10.000 K
czyli tyle, ile przyjęto na rok 1906, a o . 355 K
więcej, aniżeli wydano na ten cel w r. 1905.

Rubryka IX. pozycya 24.

Na konferencye okręgowe . . . . 101.600 K
czyli o . . . . . 3.600 K więcej
od kwoty przyjętej w budżecie na r. 1906, a o 40.660 „ mniej
od kwoty wydanej na ten cel w r. 1905.
Z konferencyi ma korzystać 11.287 nauczycieli a koszta połączone z odbyciem konferencyi obliczono po 9 K na 1 nauczyciela.

Rubryka X. pozycya 25.

Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich . . . . . 200.000 K
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1906 i wydano w r. 1905.
Komisya budżetowa musi ponownie zwrócić uwagę na rażący brak proporcyi pomiędzy wydatkiem kraju 200.000 K, a zasiłkiem rządowym na ten ważny cel, który wynosi jedynie tylko około 65.000 K, a pomimo kilkakrotnych uchwał podwyższonym nie został.
Komisya wnosi:
Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd do podwyższenia subwencyi na stypendya dla kandydatów szkół ludowych.

Rubryka XI. pozycya 26.

Na rozmaite wydatki:

a) na potrzeby szkół ogólnej natury . . .	3.000 K	
b) na drobne wydatki Rad szkolnych okręgowych .	3.600 „	
c) na wydawnictwo Dziennika urzędowego Rady szkolnej krajowej	6.000 „	
d) na koszta zarządu z powodu przelania funduszów szkolnych okręgowych do funduszu szkolnego krajowego	12.000 „	
Razem . .		24.600 K

czyli tyle, ile przyjęto na r. 1906, a o 705 K więcej, aniżeli wydano na ten cel w r. 1905.

Rubryka XII pozycya 27.

Zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye.

Wydatki nadzwyczajne:

a) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. orm. we Lwowie	6.000 K
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i wydano w roku 1905 .	
b) dla szkoły klasztornej PP. Klarysek w Starym Sączu . .	4.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906, a o 1.000 K więcej, aniżeli wydano na ten cel w r. 1905.	
c) dla szkoły klasztornej PP. Benedyktynek obrz. łać. w Przemyślu	6.336 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906, a o 528 K więcej, aniżeli wydano na ten cel w r. 1905.	
d) dla szkoły żeńskiej PP. Bazylianek w Jaworowie . . .	1.600 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i wydano w r. 1905.	
e) dla szkoły wydziałowej żeńskiej św. Scholastyki w Krakowie .	5.000 „
czyli tyle, ile uchwalono dla tej szkoły na rok 1906 i w roku 1905 rzeczywiście wydano,	
f) dla szkoły wydziałowej żeńskiej im. św. Jadwigi we Lwowie .	2.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na ten cel w r. 1906 i w r. 1905 rzeczywiście wydano,	
g) dla szkoły żeńskiej św. Tomasza w Krakowie . . .	1.500 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i rzeczywiście wydano w roku 1905.	
h) dla szkoły żeńskiej PP. Augustyanek w Krakowie . . .	2.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i rzeczywiście wydano w r. 1905.	
i) dla szkoły żeńskiej w Stryju utrzymywanej przez Towarzystwo pedagogiczne	1.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i wydano w roku 1905,	
k) dla szkoły izraelickiej w Brodach	12.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na rok 1906 i wydano w roku 1905.	
l) dla internatu Panien Bazylianek we Lwowie	1.000 „
czyli tyle, ile uchwalono w r. 1906 i wydano w r. 1905,	
m) dla szkoły zręczności Oddziału Towarzystwa pedagogicznego w Krakowie	1.100 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906, a o 500 K więcej, aniżeli na ten cel w r. 1905 wydano,	
n) dla szkoły Sióstr Miłosierdzia w Rozdole	1.800 „
czyli w kwocie równej preliminowanej na r. 1906 i wydanej w r. 1905,	
o) dla szkoły sióstr Felicyanek w Besku	400 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i wydano w r. 1905,	
p) dla szkoły izraelickiej w Tarnopolu	3.000 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i wydano w r. 1905,	
r) dla szkoły sióstr Felicyanek w Uhnowie	600 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i wydano w r. 1905,	

s) dla Zakładu im. św. Heleny we Lwowie na utrzymanie 4-klasowej szkoły utrzymywanej przez SS. Felicyanki . . . 500 K
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i w r. 1905 rzeczywiście wydano,

t) dla szkoły w Bełzie utrzymywanej przez SS. Felicyanki . . 600 „
czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906 i w r. 1905 wydano,

u) dla utrzymywanego przez Zbór izraelicki we Lwowie zakładu dla kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych . . . . . 2.000 „
czyli tyle, ile przyjęto na r. 1906 i w r. 1905 wydano,

w) dla zakładu wychowawczego św. Rodziny z Nazaretu we Lwowie 800 „
czyli tyle, ile preliminowano w budżecie na r. 1906 i w r. 1905 wydano,

y) na rozszerzenie budynku szkoły żeńskiej w Rawie, utrzymywanej przez Zgromadzenie SS. Dominikanek (jako 3 ratę z rozłożonej na 10 lat subwencyi 8.000 K) . . . . . 800 „
(nowo wstawiony wydatek w budżecie na r. 1905).

z) dla szkoły panien Dominikanek w Bielinach . . . . 600 „
Komisya uchwaliła na podstawie dodatkowego żądania Wydziału krajowego przeniesione w budżecie na r. 1906 z Rubr. V. poz. 121. i 122. funduszu krajowego,

ż) Zgromadzenie Sióstr Urszulanek w Kołomyi, na amortyzacyę części pożyczki na rozszerzenie budynku szkolnego (V. rata z 20-lecia) . . . . . 500 „

aa) Na rozszerzenie budynku szkoły wydziałowej żeńskiej SS. Bazylianek w Jarosławiu III. rata z 15-lecia z przyznanych 6.000 K 400 „

W myśl powyższych uchwał wynosić będą wydatki Rubryki XII. na zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye . 55.536 „
czyli o 900 K więcej od pierwotnych wniosków Wydziału krajowego, mniej o . . . . . 2.500 K
od kwoty na ten cel na r. 1906 uchwalonej, a o 5.528 „
więcej od kwoty w r. 1905 rzeczywiście wydanej.

Uchwałami powziętemi przy rubr. XII. poz. 27. załatwił Wysoki Sejm petycye:

454/338. Ksieni klasztoru Panien Klarysek w Starym Sączu.

Komisya zaleca Wysokiemu Sejmowi odesłać petycye:

964/778. Przełożonej Zakładu Panien Bazylianek w Jaworowie o udzielenie jednorazowej subwencyi w kwocie 5.000 K na utrzymanie szkoły zakładowej i spłacenie długu,

114/39. Zgromadzenia Sióstr Augustyanek w Krakowie o udzielenie zapomogi na pokrycie kosztów budowy nowego budynku szkolnego,

612/478. Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia na Kleparzu o stałą zapomogę na utrzymanie istniejącej w Krakowie szkoły żeńskiej,

294/196. Przełożonej konwentu Sióstr Felicyanek w Uhnowie o subwencyę na restauracyę dachu i budynku szkolnego,

115.536/17.492. Siostry Maryi Kolumby Trzecieskiej, Prowincyonalnej Przełożonej Zgromadzenia Sióstr Felicyanek o zasiłek w celu utrzymania nowicyatu dla dostarczenia krajowi nauczycielek zdolnych do pracy w szkołach, ochronkach, zakładach sierót itd.

104/25. Siostry Maryi Kunegundy, Przełożonej Zgromadzenia Zakładu Sióstr Felicyanek w Iwoniczu o zasiłek dla rzeczonego zakładu.

1709/13902. Konwentu Panien Dominikanek w Olpinach o zasiłek na dokończenie budowy szkoły żeńskiej.

113586/16367. Magdaleny Humeniukowej, Przełożonej Instytutu pod zarządem Panien Bazylianek w Stanisławowie,

do Wydziału krajowego w celu zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu budżetu na r. 1908.

*

Dochody.

Rubryka I. poz. 1. Odsetki od kapitałów.

Odsetki od kapitału wypożyczonego na uposażenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół . 25.776 K
czyli tyle, ile przyjęto na rok 1906 i pobrano z tego źródła w r. 1905.

Rubryka I. poz. 2.

Od 4% listów zast. galic. Banku krajowego nominalnej wartości 17.100 i od 4% obligów kolejowych galic. Banku krajowego nom. wart. 24.300 K, będących własnością majątku zarodowego . . . 1.656 „
czyli tyle, ile przyjęto na rok 1906 i pobrano z tego źródła w r. 1906.

Rubryka I. poz. 3.

Odsetki od kapitałów, przeznaczonych na płacę nauczycieli . . . . . 42.539 „

Rubryka I. poz 4.

5% od kapitałów hipotekowanych na poszczególnych realnościach w walucie wiedeńskiej . . 32 „

Rubryka I. poz. 5.

5% od kahitałów hipotekowanych w walucie polskiej na dobrach Branice . . . . . 125 „

Rubryka I. poz 6.

5% od kapitałów hipotekowanąch na realnościach w Krakowie w walucie polskiej . . . 24 „

Rubryka 1. poz 7.

5% od kapitałów hipotekowanych na rzecz poszczególnych szkół . . . . . 483 „
W myśl powyższych uchwał wynosić będą dochody Rubryki I. . . . . 70.635 „
czyli o . . . . . 20 K
więcej aniżeli przyjęto na r. 1906,
a o . . . . . 126 „
mniej, aniżeli pobrano z tego źródła w roku 1905.

Rubryka II. Dochody z dóbr, realności i innych praw.

Poz. 8. Czynsz z ogrodu w Dunajowie . 2 K
Poz. 9. Czynsz z ogrodu w Krukienicach . 4 „
Poz. 10. Czynsz z dzierżawy gruntów w Zagórzu 10 „
Poz. 11. Czynsz z dzierżawy gruntów w Pilznie 710 „
Poz. 12. Czynsz z wydzierżawionych gruntów w Skawinie . . . . . 446 „
Poz. 13. Od gminy miasta Tarnowa za wynajęcie budynku, będącego w części własnością funduszu szkolnego krajowego . . . . . 324 „

Poz. 14. Czysty dochód z gruntów i realności poszczególnych szkół . . . . . 10.000 K

Poz 15. Wartość naturaliów od gmin, obszarów dworskich i innych stron . . . . . 32.000 „

W moc powyższych uchwał Komisyi powziętych zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego, wynosić będą dochody z dóbr, realności i innych praw (Rubryka II.) . . . . . 43.496 K

czyli o . . . . . 6 K

więcej aniżeli przyjęto na rok 1906.

a o . . . . . 875 „

więcej, aniżeli pobrano z tego źródła w r. 1905

Rubryka III. Dodatki.

Poz. 16. Od gminy Zaleszczyki dodatek na wydatki kancelaryjne szkoły głównej . . . 28 K

Poz. 17. Od tarnowskiej gminy żydowskiej dodatek na utrzymanie IV. klasy przy szkole głównej 52 „

Poz. 18. Od gminy Cewków część odsetek od majątku gminnego . . . . . 210 „

Poz. 19. Od każdoczesnego proboszcza obrz. łac. w Limanowej zahipotekowana renta na części dóbr Lipowa . . . . . 84 „

Poz 20. Od legatu Ferdynanda Sroczyńskiego w kwocie 500 złr. m. k. od właściciela obszaru dworskiego w Bolesławiu . . . . . 52 „

Poz. 21. Od gminy Laskowce odsetki od renty państwowej Nr. 26.618 na 2.350 złr., czyli 4.700 . 198 „

Poz. 22. Od gminy Bortiatyn odsetki od renty państwowej Nr. 38.006 na 950 złr. czyli 1900 . . 80 „

Poz. 23. Dobrowolne zobowiązania gmin obszarów dworskich i innych stron, tudzież z przewyżki dochodów z majątków zarodowych miast i miasteczek, nareszcie od m. Białej na płace nauczycieli . . 740.000 „

czyli tyle ile przyjęto na r. 1905,

a o . . . . . 69.434 K

mniej, aniżeli pobrano z tego źródła w r. 1905.

Poz. 24. Zaległe z końcem r. 1894. prestacye szkolne odebrane od byłych funduszów szkolnych okręgowych . . . . . 4.000 „

Poz. 25. Dodatek do podatków od gmin i obszarów dworskich . . . . . 1,700.000 „

Trzechletnie przecięcie 1903—905 wynosiło . . 1,572.672 K

ze względu na to jednak, że wynikłość z roku 1905 była z powodu klęsk elementarnych wyjątkowo małą, dalej, ze względu na zmianę prestacyi w gotówce na dodatki do podatków w niektórych gminach, przyjął Wydział krajowy przypuszczalny dochód z tego źródła na . . . . . 1,700.000 K

Sejm odsyła petycye o zwolnienie od prestacyi szkolnych, a względnie o rozłożenie zaległych prestacyi na raty:

630/496 Gminy miasta Krakowa.
1528/1255 Gminy miasta Pilzna.
894/710 Gminy miasta Żółkwi.
1153/939 Gminy miasta Ropczyce.
1483/1131 Gminy miasta Krosna.
1276/1059 Wydziału powiatowego w Lisku.
163/84, 595/461, 759/59 Gminy miasta Wojnicza.
514/398. Gminy Bratkowice.

770/602 Gminy miasta Leżajska.
1241/1027 Zwierzchności gminnej w Koniuszkach Ziemiańskich.
979/793 Zwierzchności gminnej w Studzianie.
135/56 Zwierzchności gminnej w Głuchowie.
825/654 Gminy Kossowej.
826/655 Gminy Łówczy.
784/613 Zwierzchności gminnej w Rzeszotarach.
1337/1101. Gminy Łosyniec.
674/511 Gminy Pletenice.

do Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesyi sejmowej.

Poz. 26. 3-pr. dodatek okręgowy . . . . . 700.000 K

Według powyższych uchwał Komisyi wynosić będzie suma
Rubr. III. Dodatki . . . . . 3,144.704 K
czyli o . . . . . 1.000 K
mniej, aniżeli przyjęto na rok 1906, a o . 54.449 K
więcej, aniżeli pobrano z tego źródła w r. 1905.

Rubryka IV.

Zysk ze sprzedaży książek szkolnych . . . . 5.670 K

Rubryka V.

Zapisy i darowizny — Wydział krajowy nic nie preliminuje.

Rubryka VI.

Taksy od spadków . . . . . 180.000 K
czyli o . . . . . 10.000 K
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1906, a o 9.258 K
mniej od kwoty pobranej z tego źródła w r. 1905.

Rubryka VII.

Rozmaite wpływy. Przy tej rubryce Wydział krajowy wskutek życzenia Komisyi budżetowej nie preliminuje żadnego dochodu.

Rubryka VIII.

Stały dodatek z c. k. Skarbu Państwa . . . . 109.886 K

Rubryka IX.

Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych . . . . . 150 K

I. Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Wydatki funduszu szkolnego.

Liczba rubr.	poz.		Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwycz.	Razem
			Korony		
I.	1—7	Płace, remuneracye za udzielanie nauki religii, dodatki pięcioletnie, wynagrodzenia za godziny nadobowiązkowe i na zastępstwo nauczycieli urlopowanych	12,326.700	—	12,326.700
		Do przeniesienia . .	12,326.700	—	12,326.700

Liczba rubr.	poz.		Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwycz.	Razem
				Korony	
		Z przeniesienia . .	12,326.700	—	12,326.700
II.	8—11	Remuneracye i zapomogi, zasiłki na urządzenie kursów wakacyjnych rolniczych i specyalnych, oraz remuneracye na roboty ręczne . .	142.600	200.000	342.600
III.	12	Koszta podróży i dyety nauczycieli przeniesionych ze względów służbowych	47.966	—	47.966
IV.	13—16	Dodatek do funduszu emerytalnego, interkalarya, emerytury, dla tracących posady i dary z łaski . .	61.878	5.000	66.878
V.	17	Zasiłki dla funduszów szkolnych miejscowych na budowę szkół . .	200.000	—	200.000
VI.	18—21	Na zasiłki do funduszów szkolnych miejscowych na utrzymanie szkół, utrzymanie budynku szkolnego w Tarnowie, mniejsze potrzeby szkolne i urzędowe oraz koszta nadzoru funduszów szkolnych miejscowych	389.348	640	389.988
VII.	22	Na przybory naukowe ogólnej natury i dla nauk praktycznych . .	51.000	—	51.000
VIII.	23	Na biblioteki okręgowe . . .	10.000	—	10.000
IX.	24	Na konferencye okręgowe . .	101.600	—	101.600
X.	25	Na stypendya dla uczniów i uczenic Seminaryów nauczycielskich . .	200.000	—	200.000
XI.	26	Na rozwaite wydatki . . .	24.600	—	24.600
XII.	27	Na zasiłki dla szkół utrzymywanych przez korporacye	—	55.536	55.536
		Suma wydatków . .	13,555.692	261.176	13,816.868

II. Dochody funduszu szkolnego.

Liczba rubr.	poz.		Wniosek na rok 1907. Zwyczajne	Nadzwycz.	Razem
				Korony	
I.	1—7	Odsetki od kapitałów . . .	70.635	—	70.635
II.	8—15	Dochody z dóbr, realności i innych praw	43.496	—	43.496
III.	16—26	Dodatki	3,144.704	—	3,144.704
IV.	27	Zysk ze sprzedaży książek szkolnych	5.670	—	5.670
V.	28	Zapisy i darowizny	—	—	—
VI.	29	Taksy od spadków	180.000	—	180.000
VII.	30	Rozmaite wpływy	—	—	—
VIII.	31	Dodatek z c. k. Skarbu Państwa .	109.886	—	109.886
IX.	32	Zwroty zaliczek udzielonych gminom na budynki szkolne z lat dawniejszych	150	—	150
		Suma dochodów własnych .	3,554.541	—	3,554.541
		z porównania ze sumą wydatków	13,555.692	261.176	13,816.868
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego . .	10,001.151	261.176	10,262.327

II. Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wydatki funduszu szkolnego w kwocie 13,816.868 K wstawić przy Rubryce V. poz. 3. wydatków funduszu krajowego, a dochody w kwocie 3,554.541 K przy Rubryce V. poz. 1. dochodów funduszu krajowego.

We Lwowie 11. marca 1907.

Za przewodniczącego
***K. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:
***Kozłowski** w. r.*

Do rubryki V. poz. 4 wydatków i poz. 2. dochodów funduszu krajowego.

Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o krajowym szkolnym funduszu emerytalnym na rok 1907.

Artykuł 60. ustawy z dn a 11. czerwca 1905. Dz. u. kr. Nr. 73. nakłada na Wysoki Sejm obowiązek badania zamknięcia rachunków utworzonego w moc art. 52. ust. kraj z dnia 2. maja 1873 L. 251 Dz. u. kr. funduszu emerytalnego i udzielania odnośnych absolutoryów, a z tytułu przepisanego art. 60. lit. g. pokrycia n edoboru rzeczonego funduszu w miarę, o ile inne źródła w ustawie wskazane, a poniżej wyszczególnione na to nie wystarczaja, który to fakt od r. 1891 corocznie się powtarza, posiada Sejm prawa wglądania w preliminarz· funduszu emerytalnego.

Wedle wniosków Wydziału krajowego przyjętych przez Komisyę budżetową, wydatki krajowego szkolnego funduszu emerytalnego wynoszą . . . . . 1,343.100 K.
czyli o . . . . . 95.000 K.
więcej od kwoty uchwalonej na r. 1906 a o . . 192.232 „ *więcej* od wynikłości z r. 1905.
Dochody szkolnego funduszu emerytalnego . . 296.498 „
czyli o . . . . . 23.677 „ *mniej* od wynikłości z roku 1905 a o . . . 39.754 „ *więcej* od kwoty na rok 1906 uchwalonej.

Niedobór będzie wynosił . . . . . 1,046.602 K.
czyli o . . . . . 215.909 K.
więcej od wynikłości z roku 1905. a o . . . . 55.246 „
więcej od kwoty na rok 1906. uchwalonej.

Obliczenie wydatków Rubryki I., II., III, i IV. na mocy art. 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48 i 52 ust. z 11. czerwca 1905. Dz. ust. kr. Nr. 76., przez fundusz emerytalny pokrywanych opierają się na szczegółowych wykazach czasowych emerytur z uwzględnieniem trzechletniego przecięcia wydatków i naturalnego przyrostu. Wydatki rubryki V. i VI. proponowane na mocy art. 40, 44, 47, 55 i 59 ustawy z dnia 11. czerwca 1905. polegają na trzechletniem przecięciu wydatków z lat 1903—1906. Wydatki rubryki VII. na koszta zarządu stanowią zwrot kosztów Etatowi skarbowemu za druki przez c. k. główną Kasę krajową we Lwowie i c. k. Urzędy podatkowe na cele krajowego funduszu szkolnego emerytalnego corocznie spotrzebowane.

Rozchody.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego:

Rubr.	I.	Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek . . .		120.000 K.
		czyli o	5.000 K.	
		więcej od kwoty na rok 1905 uchwalonej. a o .	31.558 „	
		więcej od wynikłości z roku 1905.		
„	II.	Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek		770.000 „
		czyli o	50.000 „	
		więcej aniżeli na rok 1906 uchwalono, a o .	108.688 „	
		więcej od wynikłości roku 1905.		
„	III.	Pensye dla wdów po nauczycielach . . .		320.000 „
		czyli o	30.000 „	
		więcej od kwoty na rok 1906 uchwalonej, a o	49.260 „	
		więcej od wynikłości z roku 1905.		
„	IV.	Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach		80.000 „
		czyli tyle, ile uchwalono na r. 1906, a o . .	21.804 „	
		więcej od wynikłości z roku 1905.		
„	V.	Odprawy i kwartały pozgonne . . .		50.000 „
		czyli o	10.000 „	
		więcej aniżeli uchwalono na rok 1906, a o .	6.123 „	
		mniej od wynikłości z roku 1905.		
„	VI.	Zwroty z wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek		3.000 „
		czyli tyle, ile przyjęto na ten cel w budżecie na rok 1906. a o	676 „	
		więcej od kwoty wydanej na ten cel w r. 1905.		
„	VII.	Koszta zarządu		100 „
		czyli tyle, ile w budżecie na rok 1906 uchwalono, a o	50 „	
		więcej od wynikłości z roku 1905.		

Rubr. VII. Rozmaitych wydatków Komisya nie preliminuje, wydatki rzeczone bowiem są tylko przebieżne i znajdują pokrycie w przebieżnych dochodach.

Dochody.

Komisya wnosi zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.

Rubr. I. Odsetki od kapitałów . . . . . 2.680 K.
czyli tyle, ile preliminowano na rok 1906
a o . . . . . 13 K. *więcej*
od wynikłości z r. 1905.

Efekta wartościowe majątku zakładowego krajowego funduszu szkolnego emerytalnego wynoszą 67.000 K. w listach zastawnych Towarzystwa kredytowego ziemskiego i książeczki wkładkowe Kasy oszczędności nom. wartości 106 K. 94 gr. razem 67.106 K. 94 gr. Stan majątku od r. 1906 się nie zmienił. Szczegółowe obliczenie odsetek zawiera wykaz A) do sprawozdania Wydziału krajowego.

„ II. Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego . . . . 25.600 „
czyli tyle, ile pobrano z tego źródła w r. 1905 i przyjęto na rok 1906. Datki rzeczone pobiera fundusz emerytalny od funduszu szkolnego krajowego na podstawie § 58. ustępu b) ustawy 11. czerwca 1905

„ III. Zapisy i darowizny — Komisya nic nie preliminuje.

„ IV. Interkalarya od opróżnionych pasad nauczycielskich 18.218 K.
czyli o . . . . . 14.918 K.
mniej od wynikłoś i z r. 1905 a o . . . 15.246 K.
mniej od kwoty na rok 1906 uchwalonej. Kwotę tę wyszczególnioną w dziale wydatków funduszu szkolnego krajowego na rok 1907 opłaca tenże fundusz na podstawie art. 58 ustawy z 11. czerwca 1905 na rzecz funduszu szkolnego emerytalnego; obejmuje ona interkalarya od opróżnionych posad, o ile nie przypadną spadkobiercom zmarłego dyrektora, lub nauczyciela albo też nie zostaną użyte na wynagrodzenie dla zastępcy nauczyciela jednak nie dłużej, jak przez 3 miesiące od dnia opróżnienia posady nauczyciela. Kwota ta przechodzi z funduszu szkolnego do funduszu emerytalnego.

„ V. Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek . . . 220.000 K.
czyli o . . . . . 41 K.
mniej od wynikłości z r. 1905 a o . . . 50.000 „
więcej od kwoty na ten cel przyjętej w budżecie na rok 1906.

Kwotę powyższą pobieraną na podstawie art. 58. ustępu f) ust. z d. 11. czerwca 1905 obliczył Wydział krajowy wedle trzechletniego przecięcia z lat 1903—1905. Kwota ta obejmuje wkładki nauczycieli, które w pierwszym roku po zamianowaniu wynoszą 10% pobieranej przez nich płacy, a przy każdem podwyższeniu tejże 10% od nadwyżki, oprócz tego 2% od rocznej płacy.

Rubr. VI. Wkładki 2-procentowe za czas służby przedetatowej 30.000 K.
czyli o . . . . . 5.000 K. *więcej*
aniżeli przyjęto w r. 1906 a o . . . . . 761 „ *więcej*
od wynikłości z roku 1905.

Wkładki powyżej wymienione pobierane na podstawie art. 56 ust. z dnia 11. czerwca 1905 obliczył Wydział krajowy na podstawie trzechletniego przecięcia. Płacą je nauczyciele, którzy po przeistoczeniu szkół dawniejszych na etatowe przeszli lub przechodzą na nowy etat, a którzy uważani są pod względem prawa emerytury i zaopatrzenia ich wdów i sierót z funduszu emerytalnego tak zupełnie, jak gdyby byli od razu na tym etacie służbę swoją rozpoczęli. W moc ustępu 2. powyżej wymienionego § ustawy z 11 czerwca 1905 płacić mają nauczyciele tej kategoryi funduszowi emerytalnemu kwotę równającą się dwom procentom od każdorazowej płacy przez wszystkie te lata poprzedniej służby nauczycielskiej które do emerytury policzone zostały.

Na powyższych podstawach komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I). Wydatki funduszu szkolnego emerytalnego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne
			Korony	
I.		Emerytury czasowe nauczycieli i nauczycielek	120.000	—
II.		Emerytury dożywotnie nauczycieli i nauczycielek	770.000	—
III.		Pensye dla wdów po nauczycielach . .	320.000	—
IV.		Dodatek na wychowanie sierót po nauczycielach	80.000	—
V.		Odprawy i kwartały pozgonne . .	50.000	—
VI.		Zwroty z wkładek emerytalnych nauczycieli i nauczycielek	3.000	—
VII.		Koszta zarządu	100	—
VIII.		Rozmaite wydatki	—	—
		Suma wydatków . . .	1,343.100	—

II). Dochody funduszu szkolnego emerytalnego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne
			Korony	
I.		Odsetki od kapitałów	2.680	—
II.		Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego	25.600	—
III.		Zapisy i darowizny	—	—
IV.		Interkalarya od opróżnionych posad nauczycielskich	18.218	—
V.		Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek .	220.000	—
VI.		Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	30.000	—
VII.		Rozmaite dochody	—	—
VIII.		Zwroty z emerytur czasowych . . .	—	—
IX.		„ „ dożywotnich . .	—	—
X.		„ z pensyi wdów	—	—
XI.		„ z dodatków na wychow. dzieci	—	—
XII		„ z odpraw i kwartałów pozgonnych	—	—
		Suma dochodów . . .	296.498	—
		W porównaniu ze sumą wydatków .	1,343.100	—
		okazuje się niedobór do pokrycia z funduszu krajowego .	1,046.602	—

III. Wysoki Sejm raczy wstawić do rubryki V. poz. 4. budżetu na rok 1907 wydatki funduszu emerytalnego do pokrycia z funduszu krajowego . . . . . 1,343.100 K.
a dochody funduszu emerytalnego . . . . . 296.498 K.
do poz. 2. Rubryki V. funduszu krajowego.

Lwów, dnia 4. marca 1907.

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Kozłowski.

Budżet krajowy na rok 1907.

Rubryka V.

Oświata i sztuka.

Dział III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

Poz. 8 — 29. wydatków.

Dział IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. — Wydawnictwa.

Poz. 30 — 65. wyd. i 3 dochody.

Dział VI. Rozmaite.

Poz. 92 — 97. wydatków.

Sprawozdawca poseł Głąbiński.

Dział III. Prywatne zakłady naukowe i wychowawcze.

		zwyczajne	nadzwycz.
Poz. 8.	Na utrzymanie szkoły polskiej w Białej i w Leszczynach, stała subwencya w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902. i wskutek petycyi do l. 594	40.000 K.	— K.
	Do przeniesienia	40.000 K.	— K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	40.000 K.	— K.
Poz. 9.	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Zofii Strzałkowskiej we Lwowie, wskutek petycyi do l. 1454		2.000 „
„ *10.*	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie Franciszka Preisendanza w Krakowie wskutek petycyi do l. 735		2.000 „
„ *11.*	Dla kursów wyższych dla kobiet im. Adryana Baranickiego wskutek petycyi do l. 537. . . .		2.000 „
„ *12.*	Ruskie prywatne seminaryum żeńskie, utrzymywane przez ruskie Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą szkolną krajową wskutek petycyi do l. 202.		1.000 „
„ *13.*	Prywatne seminaryum nauczycielskie żeńskie w Brodach wskutek petycyi do l. 859. . . .		1.500 „
„ *14.*	Prywatna szkoła średnia żeńska we Lwowie, utrzymywana przez Towarzystwo „Gimnazyum żeńskie“ wskutek petycyi do l. 307.		1.000 „
„ *15.*	Prywatna szkoła średnia żeńska w Krakowie pod zarządem pp. Browicza, Czubka i Tretiaka, *zasiłek stały*	1.000 „	
„ *15a.*	Na subwencye dla innych żeńskich seminaryów i gimnazyów i liceów, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego w załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego i petycyi do l. 216, 447, 562, 610, 866, 1.010, 1.314, 1.356 i 1.388. .		3.000 „
„ *16.*	Kurs naukowy żeński w Tarnowie w myśl uchwały Sejmu z dnia 11. lipca 1902.	800 „	
„ *17.*	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na utrzymanie szkoły wydziałowej żeńskiej we Lwowie w załatwieniu petycyi do l. 197.	8.000 „	
„ *18.*	Zakład sierót im. św. Heleny we Lwowie w załatwieniu petycyi do l. 490.	200 „	
	Do przeniesienia	50.000 K.	12.500 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	50.000 K.	12.500 K.
Poz. 19.	Ruski instytut dla dzieci w Przemyślu		
	a) stała subwencya	400 „	
	b) jednorazowy zasiłek na spłatę długów, w załatwieniu petycyi do l. 240.		2.000 „
„ *20.*	Zakład wychowawczy dla ubogich dziewcząt pod nazwą „Rodzina Maryi“ w Łomnej w załatwieniu petycyi do l. 106.	1.000 „	
„ *21.*	Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących młodzież polską i ruską do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą Szkolną krajową . W załatwieniu petycyj do l. 100, 105, 198, 210, 211, 212, 213, 215, 220, 221, 226, 446, 464, 479, 481, 528, 529, 565, 676, 685, 711, 713, 714, 720, 776, 834, 850, 851, 905, 922, 940, 941, 954, 958, 959, 960, 961, 967, 1.026, 1.027, 1 162, 1.167, 1.172, 1.176, 1.201, 1.213, 1.234, 1.235, 1.265, 1.340, 1.379, 1.380, 1.526, 1.543, 1.640, 1.671 i 1.703.	25.000 „	
„ *22.*	Zakład dla głuchoniemych we Lwowie:		
	a) na stypendya dla 100 wychowanków po 250 K. . . . . 25.000 K.		
	b) na utrzymanie Zakładu . . . 5.000 „		
	c) na amortyzacyę pożyczki 36.000 K. na budowę II. piętra VIII. rata amortyzacyjna (aż do I-go półrocza 1934 r.) 1.990 „	31.990 „	
	W załatwieniu petycyi do l. 770.		
„ *23.*	Szkoła dla głuchoniemych Izaka Bardacha we Lwowie	1.000 „	
„ *24.*	Zakład dla ciemnych we Lwowie		
	a) na utrzymanie zakładu . . 7.600 K.		
	b) na stypendya dla 10 wychowanków po 240 koron . . . . 2.400 K.	10.000 „	
„ *25.*	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie w załatwieniu petycyi do l. 812. . . .	2.000 K.	
„ *26.*	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Krakowie	2 000 „	
	Do przeniesienia	123.390 K.	14.500 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	123.390 K.	14.500 K.
Poz. 27.	Dla polskich i ruskich Towarzystw gimnastycznych „Sokół“ we Lwowie, na prowincyi ryczałt do rozporządzenia Wydziału Krajowego . . . . W załatwieniu petycyi do l. 130, 131, 132, 133, 134, 136, 137, 186, 187, 188, 189, 190, 344, 455, 459, 473, 488, 492, 493, 496, 498, 532, 561, 564, 588, 592, 613, 675, 789, 790, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 813, 814, 815, 880, 933, 934, 935, 936, 971, 972, 973, 1023, 1063, 1064 1065, 1066, 1214, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1334, 1335, 1336, 1347, 1348, 1349, 1350, 1386, 1417, 1424, 1456, 1475, 1512, 1564, 1570, 1574, 1650, 1698, 1707, 1710, 1711, 1745, 1767, 1815, 1847.	8.000 „	
„ *28.*	Związek polskich gimnastycznych Towarzystw sokolich we Lwowie, na cele Towarzystwa i na wydawnictwa	1.000 „	
„ *29.*	Zgromadzenie Sióstr Felicyanek na utrzymanie domu głównego w Krakowie		2.000 K
	Suma działu III. .	132.390 K.	16.500 K

Dział IV. Stowarzyszenia ku krzewieniu nauk i oświaty. Wydawnictwa.

Poz. 30.	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich we Lwowie w załatwieniu petycyi do l. 795.	1.000 K.	
„ *31.*	Dla zarządu powszechnych wykładów uniwersyteckich w Krakowie . . . . . (W załatwieniu petycyi do l. 1376).	1.000 „	
„ *32.*	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, do rozporządzenia Wydziału Krajowego w załatwieniu petycyi do l. 505.	3.500 „	
„ *33.*	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Krakowie zgodnie z wnioskiem Wydziału Krajowego.	3.500 „	
	Do przeniesienia	9.000 K.	— K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	9.000 K.	— K,
„ *34.*	Towarzystwo „Oświaty ludowej“ w Tarnowie zgodnie z wnioskiem Wydziału Krajowego. . .	200 „	
„ *35.*	Polskie Stowarzyszenie „Strzecha“ we Wiedniu w załatwieniu petycyi do l. 1219.	200 „	
„ *36.*	Polskie Stowarzyszenie „Przytulisko“ we Wiedniu zgodnie z wnioskiem Wydziału Krajowego. . .	200 „	
„ *36 a)*	Polskie Stowarzyszenie chrześć. robotników „Ojczyzna“ we Wiedniu w załatwieniu petycyi do l. 1606.	200 „	
„ *37.*	Biblioteka polska we Wiedniu zgodnie z wnioskiem Wydziału Krajowego.	400 „	
„ *38.*	Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Wiedniu i w kraju ryczałt do rozporządzenia Wydziału Krajowego. W załatwieniu petycyi do l. 99. 237, 478, 684, 924, 1157, 1168. 1206, 1236, 1315, 1455, 1476, 1693.	3.000 „	
„ *39.*	Towarzystwo „Związek rodzicielski“ we Lwowie zgodnie z wnioskiem Wydziału Krajowego. .		500 K.
„ *40.*	Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwo dzieł: peryodycznych pism ludowych zgodnie z wnioskiem Wydziału Krajowego	10.000 „	
„ *41*	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie na wydawnictwa zgodnie z wnioskiem Wydziału Krajowego	2.300 „	
„ *41 a)*	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie na wydawnictwo mapy Polski, *jednorazowo* w załatwieniu petycyi do l. 1651.		2.000 „
„ *42.*	Towarzystwo pedagogiczne we Lwowie, II. rata na umorzenie części pożyczki hipotecznej na budowę własnego domu, (z ogólnej sumy przyznanej 10.000)	1.000 „	
„ *42 a)*	Towarzystwo nauczycieli szkół ludowych we Lwowie *jednorazowo* w załatwienin sprawozdania Wydziału Krajowego		2.000 „
„ *42 b)*	Towarzystwo nauczycieli religii mojżeszowej w Stanisławowie w załatwieniu petycyi do l. 285. .	100 „	
	Do przeniesienia	26.600 K.	4.500 K

			zwyczajne	nadzwycz.
		Z przeniesienia	26.600 K.	4.500 K.
Poz.	*43.*	Zasiłek dla czasopisma „Muzeum“ w załatwieniu petycyi do l. 1019.	2.000 „	
„	*44*	Na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“ zgodnie z wnioskiem Wydziału Krajowego. . . .	1.000 „	
„	*45.*	Wydawnictwo dziełek ludowych zgodnie z wnioskiem Wydziału Krajowego	2.000 „	
„	*46.*	Towarzystwo historyczne we Lwowie. na wydawnictwo w załatwieniu petycyi do l. 1266. .	1.400 „	
„	*47*	Towarzystwo im. Adama Mickiewicza na wydawnictwo dzieł tegoż do rozporządzenia Wydziału krajowego w załatwieniu petycyi do l. 151. . .	800 „	
„	*48.*	Towarzystwo ludoznawcze na wydawnictwo czasopisma „Lud“ w załatwieniu petycyi do l. 470. .	500 „	
„	*49.*	Towarzystwo miłośników historyi i zabytków Krakowa na wydawnictwo zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego.	800 „	
„	*50.*	Redakcya dwutygodnika katechetycznego i duszpasterskiego w Tarnowie zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowegu	300 „	
„	*51.*	Redakcya pisma dla dzieci „Mały Swiatek“ we Lwowie	200 „	
„	*51a.*	Towarzystwo ruskich kobiet „Żyźn“ we Lwowie na wydawnictwa w załatwieniu petycyi do l. 310.	100 „	
„	*52.*	Na wydawnictwo:		
		a) polskich podręczników dla szkół średnich 2.000 K		
		b) ruskich książek szkolnych . . . . 8.000 „	10.000 „	
„	*53.*	Wydawnictwo dwutygodnika „Rodzina i Szkoła“ z dodatkiem naukowym „Wiedza i praca“ we Lwowie w załatwieniu petycyi do l. 799. . .		300 „
„	*54.*	Polskie „Muzeum szkolne“ we Lwowie . . W załatwieniu petycyi do l. 127.	500 „	
		Do przeniesienia	46.200 K.	4.800 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	46.200 K.	4.800 K.
Poz. 55.	Ruskie Towarzystwo pedagogiczne na wydawnictwa w załatwieniu petycyi do l. 199, 208.	2.300 „	
„ *56.*	Towarzystwo „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych do rozporządzenia Wydziału krajowego (z zastrzeżeniem wypłaty z dołu po przekonaniu się, że wszystkie wydawnictwa Towarzystwa są pożyteczne i nie zawierają szkodliwych tendencyj, tudzież odpowiadają wnioskom uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1897). w załatwieniu petycyi do l. 483.	6.000 „	
„ *57.*	Towarzystwo im. Szewczenki na wydawnictwa w załatwieniu petycyi do l. 484.	12.000 „	
„ *58.*	Towarzystwo im. Michała Kaczkowskiego na wydawnictwo dzieł ludowych (z zastrzeżeniem jak wyżej poz. 56). w załatwieniu petycyi do l. 223. . .	6 000 „	
„ *59.*	Bezpłatna „Uczelnia“ w zarządzie Tow. Szkoły ludowej im. B. Goldmana we Lwowie w załatwieniu petycyi do l. 918.	600 „	
„ *59 a.*	Koło Szkoły ludowej im B. Goldmanna, do rozporządzenia Wydziału krajowego w załatwieniu petycyi do l. 616, 917 i 919.	2.000 „	
„ *60.*	Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie w załatwieniu petycyi do l. 923.	1.000 „	
„ *61.*	Ks. Dziułyński gr. kat. proboszcz w Łapszynie na wydawnictwa ruskie „Posłannyk“ i książeczki misyjne do rozporządzenia Wydziału krajowego .	800 „	
„ *62.*	OO. Bazylianie na wydawnictwa pism religijno-moralnej treści	400 „	
„ *63.*	Krakowskie Towarzystwo techniczne na wydawnictwo czasopisma „Architekt“ w załatwieniu petycyi do l 619.		400 „
	Do przeniesienia	77.300 K.	5.200 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	77.300 K.	5.200 K.
Poz. 64.	Towarzystwo numizmatyczne w Krakowie na wydawnictwo „Wiadomości numizmatyczno-archeologicznych		400 „
„ 65.	Na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“ III rata z subwencyi 10.000 K. płatnej w 10 latach	1.000 „	
	Suma wydatków działu IV.	78.300 K.	5.600 K

Dochody.

Poz. 3.	Dochód ze sprzedaży ruskich książek szkolnych .	8.000 K.

Dział VI. Rozmaite.

		zwyczajne	nadzwycz.
Poz. 92.	Dla Stowarzyszeń akademickich, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . . W załatwieniu petycyi do l. 116, 122, 128 222, 299, 345, 468, 469, 477, 778, 794, 800, 930, 1194, 1195, 1202, 1461 i 786.	3.300 K.	
„ 93.	Na zasiłki dla polskich i ruskich Towarzystw dla wspierania ubogich uczniów ryczałt do rozporz. Wydziału krajowego w porozumieniu z Radą Szkolną Krajową . . . . . W załatwieniu petycyi do l. 97, 102, 196, 209, 227, 349, 701, 831, 916, 1233, 1467 i 1565.	2.000 „	
„ 94.	Towarzystwo im. Św. Stanisława Kostki, opieki nad terminatorami we Lwowie	200 „	
„ 95.	Stowarzyszenie nauczycielek we Lwowie . .	600 „	
„ 96.	Na cele budowy schroniska dla nauczycielek we Lwowie IV rata subwencyi 40.000 koron płatnej w 20 ratach rocznych (w myśl uchwały Sejmowej z dnia 31. października 1904).	2.000 „	
	Do przeniesienia	8.100 K.	— K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	8.100 K.	— K.
Poz. 96a.	Stowarzyszenie nauczycielek w Krakowie, pierwsza rata subwencyi 20.000 koron płatnej w 20 ratach rocznych na budowę domu dla nauczycielek .	1.000 „	
„ *96b.*	Zasiłki dla szkół zakładanych i utrzymywanych przez Towarzystwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego w załatwieniu petycyi do l. 110, 111. 181, 1179 i 1338.		30 000 „
„ *97.*	Funduszowi szkolnemu krajowemu odsetki od efektów im. wartości 584.659 kor. 70 gr. wydanych z majątku zarodowego Radzie Szkolnej krajowej na fundusz pożyczkowy dla gmin na budowę szkół .	26.775 „	
„ *98.*	Towarzystwo „Elenterya“ w załatwieniu petycyi do l. 1188.	400 „	
„ *99.*	Galic. Towarzystwu ochrony zwierząt w załatwieniu petycyi do l. 1048.	200 „	
	Suma wydatków działu VI.	36.475 K.	30.000 K.

Komisya budżetowa wnosi:

Poleca się Wydziałowi Krajowemu wstawiać do budżetu począwszy od roku 1908 kwotę potrzebną na oprocentowanie i umorzenie pożyczki w kwocie 50.000 koron zaciągnąć się mającej na rzecz budowy polskiego domu Akademickiego im. Adama Mickiewicza we Lwowie.
(W załatwieniu petycyi do l. 467 i 472).

Petycye: Towarzystwa zabaw ruchowych we Lwowie do l. 1200, Towarzystwa wzaj. pomocy kapłanów obrz. łac. we Lwowie do l. 1473, *przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosków.*

Petycye Szkoły gospodarstwa domowego we Lwowie do. l. 856. *przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do załatwienia z rubr. X. poz. 36 budżetu.*

Petycye: Towarzystwa historycznego we Lwowie do l. 1232, Zarządu Koła tow. Szkoły ludowej w Tarnowie, do l. 1524 p. Stanisława Krukiewicza do l. 301, Krajowego Ogniska nauczycielskiego do l. 1539, Juliana Nasalskiego do l. 1074, Czytelni polskiej w Białej do l. 456.

przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego sprawozdania.

Nad petycyami: Wydziału Towarzystwa filologicznego we Lwowie do l. 308. i Artura Mosie do l. 1562.

przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Za Przewodniczącego: Sprawozdawca:

K. Badeni. ***Głąbiński.***

Z drukarni Uczniowskiego Bednarskiego we Lwowie.

Rubryka V.

Oświata i sztuka.

Dział V. Teatry i sztuki piękne.

Sprawozdawca poseł Pinliński.

			zwycz.	nadzwycz.
Poz. 66	Teatr polski w Krakowie *(subwencya stała)*		16.000 K.	
„ *66 a)*	Dyrektorowi teatru miejskiego w Krakowie p. Ludwikowi Solskiemu, zasiłek *nadzwyczajny* na rok 1907, do rozporządzalności Wydziału krajowego			4.000 K.
„ *67*	Budowa teatru w Krakowie XXIV. i XXV. półroczna rata na opłatę procentów od pożyczki 300.000 K. zaciągniętej przez gminę miasta Krakowa (aż do I. półrocza 1945) .		15. 000 „	
„ *68*	Teatr polski i opera polska we Lwowie do rozporządzalności Wydziału krajowego			
	a) dramat i komedya . .	28.400 K.		
	b) opera polska . . .	20.000 „	48.400 „	
	Do przeniesienia .		79.400 K.	4.000 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia . .	79.400 K.	4.000 K.
Poz. 68 a)	Dyrektorowi teatru miejskiego we Lwowie, p. Ludwikowi Hellerowi zasiłek *nadzwyczajny* na rok 1907 do rozporządzalności Wydziału krajowego		8.000 „
„ *69*	Budowa teatru we Lwowie, na pokrycie XVI. i XVII. raty amortyzacyjnej od pożyczki 600.000 K., zaciągniętej przez gminę miasta Lwowa (aż do I. półrocza 1934) . . .	33.696 „	
„ *70*	Na nagrody konkursowe dla utworów scenicznych polskich		2.000 „
„ *71*	Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Ruska Besida“ do rozporządzalności Wydziału krajowego	18.500 „	

Towarzystwo „Ruska Besida“ uprasza w petycyi (do l. 1028/835) o nadzwyczajną subwencyę niezbędną dla wielce pożądanego skompletowania orkiestry teatru ruskiego. W uznaniu tej potrzeby Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Towarzystwu „Ruska Besida“ przeznacza się na cele skompletowania orkiestry teatru ruskiego kwotę 8.000 koron. płatną w dwóch ratach jako subwencyę nadzwyczajną.

„ *71 a)*	Towarzystwu „Ruska Besida“ na cele skompletowania orkiestry. subwencya *nadzwyczajna* I. rata (z 8.000 K.)		4.000 „
„ *72*	Na koszta inspekcyi ruskiego teatru narodowego na prowincyi, do rozporządzalności Wydziału krajowego	500 „	

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye Towarzystwa wzaj. pomocy członków teatru miejskiego, we Lwowie (l. 929/745)

	Do przeniesienia . . .	132.096 K.	18.000 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia . .	132.096 K.	18.000 K.
	i Czytelni artystów teatru miejskiego w Krakowie (l. 624/490) odstępuje się Wydziałowi kraj. do zbadania.		
Poz. 73	Towarzystwu teatru ludowego we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . .		2.000 „
„ *74*	Dla teatru ludowego w Krakowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego . . .		2.000 „
„ *75*	Na nagrody konkursowe dla utworów odpowiednich dla włościańskich teatrów . .		500 „
„ *76*	Akademia sztuk pięknych w Krakowie, XVIII. rata umorzenia pożyczki 200.000 K. na budowę gmachu (aż do r. 1911 włącznie) . .		14.000 „
„ *77*	Towarzystwu sztuk pięknych w Krakowie, na budowę własnego gmachu (na czas amortyzacyi pożyczki IX rata z 33 lecia) . . .		1.000 „
„ *78*	Towarzystwu przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, na urządzenie nowego lokalu wystawy, III. rata rozdzielonej na 3 lata subwencyi *nadzwyczajnej*		2.000 „

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Tow. przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, (do l. 1479 1224) o użyczenie dalszej subwencyi, odstępuje się Wydziałowi kraj. do zbadania i uwzględnienia przy budżecie na rok 1908.

„ *79*	Gminie miasta Krakowa, na zarząd domu imienia Jana Matejki w Krakowie . .	1.000 „	

Tem samem załatwioną jest petycya do l. 628/494.

Wpłynęła do Wysokiego Sejmu petycya stoł. król. miasta Krakowa w imieniu zarządu

	Do przeniesienia . .	133.096 K.	39.500 K.

	zwyczajne	nadzwycz.
Z przeniesienia . .	133.096 K.	39.500 K.

Muzeum Narodowego o przyczynienie się do funduszów na zakupno obrazu „Wernyhora“ Jana Matejki do Muzeum narodowego. Z uwagi, że cena obrazu (18.000 K.) stosunkowo nie jest wygórowaną, dzieło zaś to należy do najlepszych i najbardziej charakterystycznych prac wielkiego mistrza a normalna subwencya pobierana przez Muzeum na ten cel nie wystarcza, w przypuszczeniu, wreszcie że i Rząd w odpowiedni sposób do zakupna tego się przyczyni, wnosi komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przeznacza się na zakupno „Wernyhory“ Matejki, dla Muzeum narodowego, kwotę 6.000 koron płatną w dwóch ratach, z których pierwszą wstawia się do budżetu na rok bieżący jako subwencyę nadzwyczajną.

Poz. 79 a)	Gminie miasta Krakowa na fundusz zakupna „Wernyhory“ Matejki dla Muzeum narodowego w Krakowie, I. rata (z 6.000 K.) . .		3.000
„ *80*	Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000 „	

Do tej pozycyi raczy Wysoki Sejm odesłać liczne petycye osób prywatnych proszących o subwencye na kształcenie się w sztukach pięknych. Z tych petycyi *odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu petycye rzeźbiarki Luny Drexlerównej (do l. 1383 1139), rzeźbiarza Dra Henryka Kunzeka (do l. 534 418), malarki Bronisławy Rychter Janowskiej (do l. 533 417)., do uwzględnienia zwracając nadto uwagę na petycye malarzy Jerzego Merkla i Jacka Mierzejewskiego, oraz muzyków Jarosława Leszczyńskiego, Wasyla Barwińskiego i Bolesława Kopystyńskiego.*

Z uwagi, że ryczałt 6000 koron na subwencye dla kształcących się artystów jest bar-

Do przeniesienia . .	139.096 K.	42.500 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia . .	139.096 K.	42.500 K

dzo szczupły zwłaszcza, że stypendyów na te cele jest bardzo mało, wnosi Komisya:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu zastanowić się bliżej nad kwestyą, czy ryczałt na subwencye dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach nie należałoby nieco podwyższyć.

Poz.	*81*	Towarzystwu muzycznemu we Lwowie w myśl uchwały Sejmu z dnia 10. lipca 1902. . .	10.000 „	
„	*82*	Towarzystwu muzycznemu we Lwowie, na budowę własnego domu na pomieszczenie Konserwatoryum wraz z salą koncertową, II. rata subwencyi *nadzwyczajnej* 75.000 K. z 25-lecia		3.000 „
„	*83*	Towarzystwu muzycznemu w Krakowie . .	1.600 „	
„	*84*	Konserwatoryum Towarzystwa muzycznego w Krakowie	8.400 „	
„	*85*	Towarzystwu „Wyższy instytut muzyczny“ we Lwowie	2.500 „	
„	*86*	Towarzystwo muzyczne w Brodach . .		400 „
„	*87*	Towarzystwo muzyczne w Samborze . .		200 „
„	*88*	Towarzyst. muzyczne „Harmonia“ w Krakowie	600 „	
„	*89*	Towarzystwo przyjaciół muzyki w Tarnopolu	600 „	
„	*90*	Towarzystwo „Kapeli narodowej“ we Lwowie, do rozporządzalności Wydziału krajowego .	400 „	
„	*91*	Wydziałowi krajowemu do rozporządzalności i przyznania zasiłków po zbadaniu istotnych potrzeb, działalności i pożyteczności pod względ-		

	Do przeniesienia . .	163.196 K.	46.100 K.

	zwyczajne	nadzwycz.
Z przeniesienia . .	163.196 K.	46.100 K.
dem nauki spiewu i muzyki Towarzystwu muzycznemu „Lutnia , „Bojan“ i „Echo“ we Lwowie, „Lutnia“ w Krakowie, Towarzystwom im. Moniuszki w Kołomyi, Stanisławowie i Stryju, „Harmonii w Jaśle, oraz ewentualnie Tow. muzycznemu w Tarnowie, ryczałt w kwocie .	3.500 K.	

Komisya budżetowa zaleca tedy Wysokiemu Sejmowi podniesienie ryczałtu dla wymienionych Towarzystw w stosunku do lat ubieglych o 500 k. z powodu postępu w rozwoju Towarzystw „Lutnia“ „Echo“ i „Bojan“ oraz powstaniu nowych Towarzystw muzycznych w ostatnich latach.

Temsamem załatwione są odnośne petycye.

Suma wydatków . . .	166.696 K.	46.100 K.
Ogółem . . .	212.796 K.	

W załatwieniu poniżej podanych petycyi

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye:

a) „Towarzystwa miłośników przeszłości Lwowa (do l. 1190 976);

b) „Towarzystwa miłośników historyi i zabytków Krakowa“ (do l. 679 516)

oraz

c) Towarzystwa upiększenia miasta Krakowa i okolicy“ (do l. 1547/1274)

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania, ewentualnie uwzględnienia przy przedłożeniu budżetu na rok 1908.

Petycyę Michała Przybyłowicza, właściciela szkoły dramatycznej w Krakowie, o sub-

wencyę (do l. 584/450 *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania.*

Petycyę Ks. Porfirego Bażańskiego wydawcy ruskich narodowych pieśni o subwencyę na te wydawnictwa, *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy.*

Petycyę zarządu Kapeli mieszczańskiej w Przemyślanach o subwencyę (do l. 1034 841), *odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.*

Zast. Przewodniczącego.

K. Badeni.

Sprawozdawca.

Piniński.

Z DRUKARNI SZCZEŚNIEGO I EDNAKIEGO W LWOWIE, R. [illegible] L. 3

Rubryka VI.

Poz. 1—22 wydatków, poz. 1—2 dochodów.

Pomniki historyczne.

Sprawozdawca poseł Leo.

Komisya budżetowa czyni wniosek,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Wydatki:

		zwyczajne	nadzwycz.
w poz. 1.	Na utrzymanie kancelaryi konserwatorskich we Lwowie i Krakowie, sporządzanie i publikacye naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju . .	8.000 K.	—
	Godząc się na proponowany przez Wydział krajowy wydatek, Komisya wyraża nadzieję, iż sporządzenie katastru pomników i zabytków		
	Do przeniesienia	8.000 K.	— K.

	zwyczajne	nadzwycz.
Z przeniesienia	8.000 K.	— K.

historycznych naszego kraju zostanie przyspieszone a zarazem, że podjęte zostaną przez Wydział krajowy starania, by wspólnie ze skarbem państwa, do którego to głównie należy, przeprowadzić systematyczną akcyę finansową (n.p. za pomocą emisyi specyalnej pożyczki loteryjnej) celem zapewnienia dostatecznego funduszu na dokonanie najpilniejszych robót konserwatorskich i restauracyjnych.

w poz. 1. *a)* dla Grona c. k. konserwatorów Galicyi zachodniej na wydawnictwo „Teki konserwatorów" z przyznanych jednorazowo 2.000 K. I-sza rata, wydatek *nadzwyczajny* . . . 1.000 „

Grono konserwatorów Galicyi Zachodniej wniosło do Wys. Sejmu petycyę do L. 1.208 994 do pr. 24. lutego 1907 z prożbą o przyznanie jednorazowej subwencyi na dalszy ciąg wydawnictwa „Teki konserwatorów"

Najbliższy tom objąć ma inwentarz zabytków sztuki kilku powiatów górskich zachodniej Galicyi, oraz katalog Archiwum krajowego aktów grodzkich i ziemskich w Krakowie w opracowaniu Dra Kutrzeby. Uznając wielkie znaczenie projektowanej publikacyi, Komisya uchwaliła wstawić do budżetu jednorazową subwencyę 2.000 K. płatną w dwóch ratach po 1.000 K.

„ 2. Na badania i ocalenie zabytków storożytnych piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narod im. Ossolińskich we Lwowie . . . 1.000 „

„ 3. Dla Muzeum narodowego w Krakowie:

a) stała subwencya wydatek zwyczajne . . 10.000 „

b) na reorganizacyę, adaptacye i rozszerzenie Muzeum Narodowego V. rata z przeznanych 30 000 K. wydatek *nadzwyczajny* . . . 6.000 „

„ 4. Krajowe Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . . 24.772 „

Do tej pozycyi wpłynęła petycya (pod L. 306 208) adjunktów obu Archiwów krajowych o zrównanie ich poborów służbowych z poborami urzę-

Do przeniesienia	43.772 K.	7.000 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	43.772 K.	7.000 K.
	dników konceptowych Wydziału krajowego. Komisya, uznając w zasadzie słuszność wyrażonej w petycyi prośby, a to także odnośnie do personalu służbowego w Archiwach pracującego, wnosi:		
	Petycyę adjunktów obu Archiwów krajowych odstępuje się Wydziałowi krajowemu do sprawozdania i przedstawienia wniosków na najbliższej sesyi sejmowej.		
w poz. 4*a)*	Na restauracyę zabytków artystycznych w kościele św. Floryana w Krakowie z przyznanych 20.000 K. rata II-ga wydatek *nadzwyczajny* Z motywów przytoczonych w zeszłorocznem sprawozdaniu Komisyi oraz na podstawie relacyi i o dokonanych w ubiegłym roku znacznym kosztem robotach restauracyjnych uważa Komisya wypłatę II-ej raty za rzecz konieczną, by nie przerywać rozpoczętych robót. Tem samem załatwia się petycyę do L. 611/477.		4.000 „
„	*4 b)* Na restauracyę kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie, wydatek *nadzwyczajny* . . . W petycyi komitetu parafialnego kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie wniesionej do L. 352/254 złożył komitet wyczerpujące sprawozdanie z dokonanych w 1906 r. robót restauracyjnych oraz przedłożył program dalszych robót na rok bieżący Uznając ważność i konieczność tych robót uchwaliła Komisya wstawić do budżetu dalszy zasiłek 4.000 K.		4.000 „
„	*5.* Na restauracyę kościoła paraf. w Drohobyczu z przyznanych 15.000 K. II. rata wydatek *nadzwyczajny*		3.000 „
„	*6.* Na konserwacyę zamku w Olesku wydatek zwyczajny	600 „	
„	*7.* Na restauracyę starożytnej synagogi w Chodorowie, z przyznanych 200 K., II. rata wydatek *nadzwyczajny*		1.000 „
	Do przeniesienia	44 372 K.	19.000 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	44.372 K.	19.000 K.
w *poz. 8.*	Na restauracyę kościoła OO Franciszkanów w Krośnie, z przyznanych 12.000 K. IV. rata wydatek *nadzwyczajny*		2.000 „
„ *9.*	Na restauracyę kościoła Bożego Ciała w Krakowie z przyznanych 12.000 K., IV. rata wydatek *nadzwyczajny*		3.000 „
„ *10.*	Na restauracyę kościoła św. Trójcy w Okopach, III rata (ostatnia) wydatek *nadzwyczajny* .		2.000 „
„ *11.*	Gronu konserwatorów Galicyi zachodniej na studya i wydawnictwo przygotowawcze do restauracyi Zamku Wawelskiego, z przyznanych 14.000 K., III. rata, wydatek *nadzwyczajny* .		4.000 „
„ *12.*	Na restauracyę Katedry ormiańskiej we Lwowie III. rata, z 5 rat wydatek *nadzwyczajny* .		4.000 „
„ *13.*	Na restauracyę Wieży Maryackiej w Krakowie z przyznanych 70.000 K, III. rata, wydatek *nadzwyczajny*		7 000 „
„ *14.*	Na restauracyę kościoła pojezuickiego w Przemyślu z przyznanych 20.000 K., II. rata, wydatek *nadzwyczajny*		4.000 „
„ *15.*	Na restauracyę kościoła św. Katarzyny w Krakowie, z przyznanych 35.000 K. II. rata, wydatek *nadzwyczajny*		7.000 „
„ *16.*	Na restauracyę starożytnej cerkwi w Miechowicach, wydatek *nadzwyczajny* . . .		500 „
„ *17.*	Na restauracyę kościoła w Starym Wiśniczu z przyznanych 10.000 K. I. rata, wydatek *nadzwyczajny*		4.000 „
„ *18.*	Na restauracyę rz.-kat. kościoła w Brzozdowcach, *jednorazowo*		3.000 „
	Do przeniesienia	44.372 K.	59.500 K.

	zwyczajne	nadzwycz.
Z przeniesienia	44.372 K.	59.500 K.
w poz. 19. Na restauracyę starożytnej cerkwi w Brodach *jednorazowo*		2.000 „
„ *20.* Na restauracyę kościoła św. Anny w Krakowie, wydatek *nadzwyczajny*		10.000 „
„ *21.* Na kościół polski we Wiedniu XIII. i XIV. rata półroczna, wydatek *nadzwyczajny* . .		3.000 „
„ *22.* Na koszta restauracyi Zamku królewskiego na Wawelu, rata roczna 100.000 K. i dotacya Najwyższego Dworu 100.000 K. razem wydatek *nadzwyczajny*		200.000 „
W rubryce VI. proponuje zatem komisya tytułem *wydatków zwyczajnych* kwotę . . .	44.372 K.	
zaś tytułem *wydatków nadzwyczajnych* kwotę		274.500 K
Ogółem .		318 872 K.

czyli więcej o 9.000 K. niż wniosek Wydziału krajowego, a więcej o 13.712 K. niż na rok 1906 uchwalono.

Petycye wniesione: 1) do L. 218/138 grecko katolickiego Komitetu parafialnego w Haliczu, 2) do L. 230/159 Komitetu parafialnego w Drohobyczu, 3) urzędu parafialnego rzymsko katol. w Brzozdowcach do L. 6[illegible]3/469, 4) Grona konserwatorów Galicyi wschodniej do L. 604/470, 5) Komitetu budowy kościoła w Biskowicach do L. 606/472, 6) Ks. Eugeniusza Hoszowskiego w Zboiskach do L. 689/523, 7) Gminy Brecz do L. 1441/1186.

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

zwyczajne nadzwycz.

b) Dochody:

w *poz. 1.* Taksy krajowych Archiwów, dochód zwyczajny 450 K.

„ 2. Dotacya Najwyższego Dworu na restauracyę zamku król. na Wawelu, dochód *nadzwyczajny* 100.000 K.

Suma dochodów zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie 100.450 K. t. j. w tej samej wysokości, co w budżecie na rok 1906.

Zastępca przewodniczącego: ***K. Badeni.***

Sprawozdawca: ***Leo.***

Z drukarni Stanisławskiego Rodowskiego we Lwowie, Rynek L. 8

Rubryka VII.

Bezpieczeństwo publiczne.

Sprawozdawca poseł Skołyszewski.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminuje w rubryce VII. (bezpieczeństwo publiczne i koszta kwaterowe) w wydatkach na żandarmeryę, fundusz koszar krajowych, szkołę kadetów we Lwowie, szupaśnictwo i fundusz policyi krajowej,

a) zwyczajnych 979.450 K., *b)* nadzwyczajnych 16.000 K.

Ogółem 995.450 K.

W porównaniu z zamknięciem rachunkowem za rok 1905 więcej o 66.219 K. a z budżetem na rok 1906 więcej o 73.156 K.

Różnica pochodzi przez :

1) Podwyższenie czynszu w 22 wypadkach ;

2) utworzenie 45 nowych posterunków ;

3) rosnące wydatki na utrzymanie budynków c. k. Żandarmeryi we Lwowie i Czortkowie ;

4) utworzenie nowego ryczałtu za użytkowanie wody we Lwowie ;

5) zakupienie realności w Skałacie.

Komisya budżetowa zauważa nieproporcyonalnie wysokie wydatki pod 3), zwłaszcza, że dotyczą one budynków zupełnie nowych.

Dochody preliminowane są na:

Żandarmeryę, fundusz koszar krajowych, szupaśnictwo i policyę krajową na 425.959 K.

W porównaniu z zamknięciem rachunkowem za rok 1905 mniej o 70.921 K., a z budżetem na rok 1906 więcej 18.146 K.

Różnica w porównaniu z dochodami w r 1905 pochodzi z uzyskania w tym roku kwoty 87.542 K., pochodzącej z wygranego procesu i mającej jednorazowy charakter. Z powodu zakupna majątku Przedzielnica w pow. Przemyskim na osadę poprawczą dla nieletnich przystępców, za kwotę 177.855 K., do czego użyto 4% listów zast. banku krajowego, z których dochód wstawiony jest pod I 2 rubryki dochodu funduszu policyi krajowej, rubryka ta zmniejszy się w kapitale do kwoty 83.400 K., a w dochodzie do kwoty 3.336 K.

Przez to ogólna suma dochodów rubryki VII wynosić będzie 418.703 K.

w porównaniu z wydatkami . . . . . 995.450 „

Pozostaje do pokrycia . 576.747 K.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
VII.		I. Żandarmerya.			
	1	Ryczałty:			
		a) Czyszczenie koszar i innych mieszkań, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł . . . . 25.652 K			
		b) Oświetlenie koszar . . . 9.274 „			
		c) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni 156 „			
		Do przeniesienia . . 35.082 K			

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII		Z przeniesienia . . 35.082 K			
		d) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla żołnierzy . . 8.118 „			
		e) Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych . . 3.187 „			
		f) Pranie bielizny pościelnej dla wachmistrzów rachunkowych, woźnych i służących 8.803 „			
		g) Naprawa bielizny pościelnej 790 „			
		h) Pranie koców zimowych i letnich sienników i poduszek słomianych i włosiennych . . . . . 2.107 „			
		i) Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych . . . . . 4.938 „			
		k) Uzupełnienie bielizny pościelnej. koców, sienników i poduszek . . . . . 19.680 „			
		l) Opał i oświetlenie kancelaryi oddziałowych . . . . 6.675 „			
		m) Opał i oświetlenie mieszkań oficerów, wachmistrzów i woźnych . . . . . 12.518 „			
		n) Rekwizyta kancelaryjne 802 „			
		o) Rozmaite inne wydatki . 2.054 „	104.754	—	104.754
	2	Najem mieszkań i koszar	506.370	—	506.370
		Do przeniesienia . .	611.124	—	611.124

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII.		Z przeniesienia . . .	611.124	—	611.124
	3	Wartość czynszowa:			
		a) dawnego gmachu lwowskiego 25.872 K			
		b) dobudowanego skrzydła gmachu lwowskiego . . . . 11.486 „			
		c) realności w Czortkowie . 1.400 „	38.758	—	38.758
	4	Na urządzenie nowych koszar dla utworzyć się mających posterunków . .	2.000	—	2.000
	5	Na podwyższenie czynszów najmu i pomnożenie ilości posterunków . . .	4.000	—	4.000
	6	Na koszta administracyi i konserwacyi gmachu c. k. żandarmeryi we Lwowie i budynku w Czortkowie . . .	8.712	—	8.712
	7	Wynagrodzenie za wodę dostarczaną z wodociągów miejskich	8.000	—	8.000
	8	Umorzenie pożyczki 200.000 K. na dobudowanie domu dla c. k. żandarmeryi we Lwowie XXI. i XXII. rata: w kapitale . . . 3.174 K 03 gr; w 4% odsetkach . 6 895 „ 02 „; 1/8% na administracyę 430 „ 95 „; stemple do kwitu . 40 „ -- „	10.540	—	10.540
		Do przeniesienia	683.134	—	683.134

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
VII.		Z przeniesienia . . .	683.134	—	683.134
	9	Na zakupno na własność funduszu krajowego realności dla posterunku żandarmeryi w Skałacie	—	16.000	16.000
		Suma działu I. . .	683.134	16.000	699.134
	10	**II. Wydatki funduszu koszar krajowych** . .	236.306		236.306
	11	**III. Na szkołę kadetów we Lwowie**, X. rata z przyznanych gminie m. Lwowa przez lat 28, od roku 1898 począwszy w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. lutego 1898 po	5.000	—	5.000
		IV. Szupaśnictwo.			
	12	Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych	45.000	—	45.000
	13	**V. Wydatki funduszu policyi krajowej** . .	10.010	—	10.010
		Ogółem suma wydatków	979.450	16.000	995.450

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Dochody.			
VII.		**I. Żandarmerya.**			
	1	Kwaterunkowe żandarmeryi	58.472	—	58.472
	2	Noclegowe żandarmeryi	98.813	—	98.813
	3	Udział administracyi politycznej za kwaterunek żandarmeryi	26.515	—	26.515
	4	Dochód:			
		a) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dawnego) . . 25.872 K			
		b) z gmachu lwowskiego dla c. k. żandarmeryi (dobudowanego skrzydła) . . . . 11.486 „			
		c) z realności dla c. k. żandarmeryi w Czortkowie . . 1.400 „	38.758	—	38.758
	5	Dochód ze sprzedaży zużytych sprzętów	1.400	—	1.400
	6	Odsetki od kapitału 100.000 K pozostałego z oszczędności z lat ubiegłych	2.880	—	2.880
	7	Dochód z czynszów za mieszkanie ponad kompetencyę	8.900	—	8.900
		Suma działu I. . .	235.738	—	235.738
	8	**II. Dochody funduszu koszar krajowych .**	167.686	—	167.686
	9	**III. Zwrot wydatków szupasowych . . .**	11.500	—	11.500
	10	**IV. Dochody funduszu policyl krajowej . .**	3.779	—	3.779
		Ogółem suma dochodów	418.703	—	418.703

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca.
Skołyszewski.

z drukarni Szczepnego Badnarskiego we Lwowie, Rynek, l. 9.

Rubryka VIII.

Komunikacye.

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o Rubr. VIII. preliminarza Wydziału krajowego na rok 1907.

Sprawozdawca p. Stanisław Jędrzejowicz.

Wysoki Sejmie:

Powyższy preliminarz rozpada się na dwa działy, z których pierwszy obejmuje **drogi krajowe,** drugi **koleje żelazne.**

W tym samym porządku przystępuje i komisya budżetowa do odnośnego sprawozdania przedkładając Wysokiemu Sejmowi jako **dział I komunikacyi:**

Wydatki na drogi.

Wydział krajowy preliminuje w wydatkach zwyczajnych . .	2,226.406 K.
w wydatkach nadzwyczajnych	697.000 „
Razem . .	2,923.406 K.

Z przeniesienia		2,923.406 K.

Dla jasności obrazu wydatków na drogi należy podnieść, że w rubryce II. wydatków budżetowych zamieszczono:

1) Płace inżynierów, konduktorów, rysowników wraz z dodatkami w łącznej sumie	263.805 K.	
2) Zaliczki na płace w kwocie	6.000 „	
3) Remuneracye w kwocie	7.000 „	
4) zaś w rubryce XIV. „pensye i zaopatrzenia“ .	64.183 „	
Razem . . .		340.988 „
tak że łączny wydatek wynosi w tym dziale . . .		3,264.394 K.
a w porównaniu do uchwalonej w r. 1906 kwoty . .		3,047.612 K.
okazuje się wydatek wyższy o kwotę . . .		216.782 K.

Na to podwyższenie wydatków wpływają częściowo zmiany w poz. 2 „Ryczałty“, w poz. 4. „Koszta komisyjne“ w poz. 5. „Koszta kursu dla konduktorów“ w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 17 listopada 1905.

Zaś znaczniejsze podwyższenie przypada w wydatkach nadzwyczajnych przy nowych budowlach, gdzie jednorazowo wstawia się 190.000 K. na most pod Śniatynem na Prucie, gdzie drewnianą konstrukcyę przemienia się na żelazną.

Gdy wszystkie wydatki są zupełnie usprawiedliwione: Komisya wnosi zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

wydatki na drogi jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne
			Korony	
		Wydatki.		
VIII.		**I. Na drogi.**		
		A) Koszta zarządu.		
	1	**Drożnicy.**		
		a) Zasługi drożników	103.000	—
		b) Ryczałt na wynagrodzenie dla drożników więcej zasłużonych i zamieszkałych w okolicach, gdzie panuje drożyzna	—	46.000
			103.000	46.000
	2	**Ryczałty.**		
		a) na obowiązkowe objazdy dróg krajowych:		
		1. dla 12 inżynierów okręgowych . . . . 18.600 K.		
		2. dla 42 konduktorów . 22.682 „	41.282	—
		b) na pomieszczenie biura okręgowego:		
		1. dla inżyniera w Krakowie . . . . . 240 K.		
		2. dla 9 inżynierów okręgowych po 120 K. . . 1.080 „	1.320	—
		c) na przybory kancelaryjne:		
		1. dla 10 inżynierów okręgowych po 96 K. . . 960 K.		
		2. dla 42 konduktorów po 32 K. . . . . 1.344 „	2.304	—
			44.906	—
		Do przeniesienia . .	147.906	46.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne
			korony	
VIII.		Z przeniesienia .	147.906	46.000
	3	**Instrumenty, wzory naczynia i przybory rysunkowe.** Naprawa, sprawienie i uzupełnienie	9.000	—
	4	**Koszta komisyjne** dla inżynierów, konduktorów i komisyj nadzwyczajnych	25.000	—
	5	**Koszta kursu praktycznego** dla konduktorów drogowych	13.200	—
		Suma kosztów zarządu .	195.106	46.000
		B) Nowe budowy i rekonstrukcye dróg.		
	6	*a)* Koszta rekonstrukcyi dróg krajowych i koszta budowy większych mostów .	—	170.000
		b) Na budowę mostu na Dniestrze w Haliczu III. rata	—	100.000
		c) Na budowę mostu na Dunajcu pod Zbyszycami II. rata	—	100.000
		d) Na ukończenie drogi krajowej Lwów-Stojanów II. rata	—	20.000
		e) Na rekonstrukcyę mostu na Prucie pod Sniatynem	—	190.000
			—	580.000
		C) Utrzymanie dróg krajowych.		
	7	Koszta utrzymania dróg krajowych długości 1.829 km.	900.000	—
		D) Zasiłki.		
	8	*a)* Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych	920.000	—
		b) Na zasiłki dla powiatów, na utrzymanie i naprawę dróg powiatowych i gminnych w myśl §. 28. ustawy drogowej, *stały roczny zasiłek* . .	120.000	—
		Do przeniesienia .	1,040.000 1,095.106	— 626.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne
			Korony	
VIII.	8	Z przeniesienia	1,095.106	626.000
			1,040.000	—
		c) Subwencya c. k. Rządu na budowę drogi:		
		a) Dobrosin - Magierów - Niemirów - Hruszów II. rata. . . .	—	25.000
		b) Przemyślany-Pomorzany . .	—	6.000
		c) Jaworów-Niemirów-Rawa . .	—	—
	9	Na utrzymanie i budowę dojazdów kolejowych	80.000	—
	10	Dotacya dla funduszu pożyczkowego drogowego na pożyczki bezprocentowe dla Wydziałów powiatowych na budowę dróg (przez lat 15) IX. rata .	—	40.000
			1,120.000	71.000
		E) *Wydatki na myta:*		
	11	Koszta utrzymania i budowy domków mytniczych	7.000	—
	12	Koszta komisyjne, i ogłoszenia licytacyi .	2.700	—
	13	Podatki i ekwiwalenta od własności funduszu drogowego	1.300	—
	14	Przerwy z powodu wypadków elementarnych	300	—
			11.300	—
		Suma wydatków na drogi	2,226.406	697.000
			2,923.406	

Dział II. Na koleje żelazne.

Wydział krajowy preliminuje w wydatkach zwyczajnych . . 808.480 K.
w wydatkach nadzwyczajnych . . . . . 36.000 „
Razem . . 844.480 K.

zaś w Rubr. II.:

1) Płace inżynierów	109.534 K.	
2) Zaliczki na płace	2.500 „	
3) Zasługi stróżów	1.200 „	
4) Remuneracye	4.000 „	
zaś w Rubr. XIV:		
Pensye i zaopatrzenia	7.240 K.	
Razem . . .		124.474 K.
rzeczywisty wydatek na koleje		968.954 K.
a w porównaniu do uchwalonego w r. 1906. . . .		963.929 „
więcej o .		5.025 K.

która to podwyżka uzasadniona jest przy poz. 17. „na badania techniczne nowo zgłoszonych projektów“ i w poz. 20 „Koszta utrzymania personalu nieetatowego“. Komisya najzupełniej zgadza się z tym wnioskiem, a nawet była by skłonną pójść dalej — bo jest przekonaną, że obecnemi biurowemi siłami nie będzie Wydział krajowy w możności podołać w opracowaniu projektów, które już obecna sesya sejmowa zaleca.

Zgodnie więc z wnioskami Wydziału krajowego Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

wydatki na koleje żelazne jak następuje:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
VIII.		**II Na koleje żelazne**		
	15	**Instrumenta, przybory rysunkowe, wzory i sprzęty.**		
		Naprawa, uzupełnienie i sprawienie . . .	2.400	—
		Do przeniesienia . . .	2.400	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			koron	
VIII.		Z przeniesienia .	2.400	—
	16	**Koszta komisyjne.**		
		a) dla urzędników i funkcyonaryuszów		
		α) w sprawach funduszu krajowego . . . 10.000 K.		
		β) zaliczkowo w prawach Towarzystw kolejow. 25.000 K.	35.000	—
		b) dla członków krajowej Rady kolejowej	1.500	—
			36.500	—
	17	**Na badanie techniczne i komercyalne nowo zgłoszonych projektów kolejowych**	—	8.000
	18	**Koszta zakupna dzieł i czasopism fachowych, oraz map i planów** .	1.480	—
	19	**Koszta kancelaryjne.**		
		Druki, portorya, inseraty, przybory kancelaryjne itp. wydatki . . .	4.000	—
	20	**Koszta utrzymania personalu nieetatowego**	—	28.000
	21	**Wynagrodzenie za roboty akordowe,** uskuteczniane przez obcych funkcyonaryuszy	6.250	—
		Utrzymanie lokalu na biuro		
	22	*a*) Koszta najmu lokalu wraz z podatkiem wodociągowym .	6.250	—
		b) Opał i oświetlenie . . .	1.600	—
			7.850	—
		Do przeniesienia .	58.480	36.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne
			Korony	
VIII.		Z przeniesienia . .	58.480	36.000
	23	**Dotacya dla funduszu kolejowego** na cele budowy kolei lokalnych, IX. rata po myśli uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 17. marca 1899 przez lat 71	750.000	—
	23*a*)	**Subwencya dla c. k. Rządu** na budowę kolei od stacyi Pałahicze do Tłumacza	—	—
		Suma wydatków na koleje .	808.480	36.000
		do tego: Suma wydatków na drogi . .	2,226.406	697.000
		Ogółem suma wydatków . .	3,034.886	733.000
			3,767.886	

Ogólna suma wydatków w rubr. VIII. przedstawia się w wydatkach zwyczajnych 3,034.886 K — nadzwyczajnych 733.000 K. Razem 3,767.886 K.

Dochody.

Dochody zaś zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego: zwyczajne 572.942 K. i nadzwyczajne 31.000 K., razem 603.942 K. zaleca Komisya Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia a mianowicie:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	Wniosek na rok 1907 nadzwyczajne
			Korony	
VIII.	1	Czynsz z myt na drogach krajowych .	513.000	—
	2	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne .	2.600	—
		Grzywny za przestępstwa drogowe . .	550	—
	3	Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę drogi krajowej Lwów-Stojanów	1.500	—
	4	Subwencye z c. k. Skarbu państwa na budowę dróg: a) Dobrosin-Magierów-Niemirów-Hruszów (powiat Rawa) . . 25.000 K		
	5	b) Przemyślany-Pomorzany-Nesiuki (powiat Złoczów) . 6 000 „	—	31.000
		Od stron rozmaitych ze spraw drogowych	4.500	—
	6			
		Do przeniesienia . .	522.150	31.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1906 zwyczajne	Wniosek na rok 1906 nadzwyczajne
			Korony	
VIII.		Z przeniesienia .	522.150	31.000
	7	Zwroty od Towarzystw kolejowych: *a*) ryczałt za sprawowanie zarządu w zastępstwie Towarzystw kol. 15.950 K. *b*) koszta komisyjne personalu krajowego biura kolejowego w sprawach budowy i eksploatacyi . . . 25.000 „ *c*) wydatki za roboty akordowe wykonywane w krajowem biurze kolejowem 6.250 „	47.200	—
	8	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową) *a*) Buczacz, rata roczna . . 2.000 K *b*) Sanok, „ „ . . 1.592 „ *c*) Stanisławów, rata roczna . — „	3.592	—
		Czynsz za użycie rowu drogi krajowej Gorlice-Ko ieczna, na ułożenie rurociągu	—	—
		Ogółem suma dochodów	572.942	31.000
	8*a*)		603.942	

Przewodniczący:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

Rubr. IX.

Budowy wodne i melioracye.

(Sprawozdawca poseł Rutowski).

Na budowy wodne i melioracye preliminuje Komisya budżetowa na rok 1907 . . . . . 5,276.339 K

W porównaniu z preliminarzem Wydziału krajowego więcej o 440.000 „

W porównaniu z budżetem uchwalonym na rok 1906 więcej o 961.289 „

Wzrost w porównaniu z r. 1906 w wydatkach na:

A. Studya przygotowawcze . . . . . 22.833 „

B. Wykonanie budowli wodnych:

1)	Annuitety, procenta i umarzanie pożyczek na budowę kanałów, regulacyę rzek kanałowych i systematyczną regulacyę rzek karpackich	+ 196.878 „
2)	na systematyczną regulacyę rzek karpackich . .	— 76.087 „
3)	na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych .	+ 337.356 „
4)	na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych .	+ 11.500 „
5)	na popieranie mniejszych robót melioracyjnych .	+ 460.809 „
6)	na kulturę torfowisk	+ 8.000 „

Komisya budżetowa przyjmuje pozycye wydatków preliminowane i umotywowane przez Wydział krajowy i komisyę wodną i gospodarstwa krajowego.

W trzech jedynie pozycyach komisya budżetowa wprowadza zmiany a mianowicie:

Do trzech nowych przedsiębiorstw melioracyjnych proponowanych na rok 1907, przez Wydział krajowy, komisya proponuje czwarte:

I. Uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy.

Melioracya ta została postanowiona ustawą krajową z d. 3. listopada 1904. celem uzupełnienia regulacyi Wisłoka od Beska i Haczowa oraz potoka Pielnicy, a w budżecie państwowym wyjednano na r. 1905. dotacyę. Regulacya ta, niezmiernie potrzebna, w obec kolosalnych szkód corocznych, rozpoczęta na podstawie ustawy z d. 1. lipca 1886. ma być przeprowadzoną jako przedsiębiorstwo krajowe. Melioracya będzie mieć ogólniejsze znaczenie, gdyż teren konkurencyjny obejmuje przeszło 7000 morgów. Z powodu technicznych i finansowych dotąd, ze szkodą interesowanych ustawa nie została przedłożoną do sankcyi.

Na skutek petycyi interesowanych licznych gmin i obszarów dworskich (L. s. 1.427) komisya budżetowa zbadała sprawę i uznała jej nagłość. Gdy zaś uzyskanie sankcyi nie może podlegać wątpliwości a podjęcie robót z wiosną 1907. nagląco potrzebne, komisya budżetowa wstawia w budżet na r 1907. to przedsiębiorstwo jako lit. t. poz. 11-ta w rozchodach oraz jako lit. s. poz. 6 w przychodach.

Uchwałą tą załatwia się petycyę l. S. 1427.

II. Na drenowanie gruntów włościańskich

wstawił Wydział krajowy na r. 1907 tak samo jak w r. 1906 kwotę 80.000 K. zasiłku krajowego.

Zważywszy, że podjęta nieco raźniej akcya na polu drenowań włościańskich wskutek zupełnego wyczerpania dotacyi po rok 1910, już od roku 1906. popadła w stagnacyę, Komisya budżetowa uznała szkodliwość takiego stanu. Komisya uznała, że budzące się poczucie korzyści drenowań pól włościańskich należy stanowczo podniecać, a kilkoletnie wstrzymanie pomocy kraju i od niej zależnej pomocy państwa byłoby wielkim gospodarczym i pedagogicznym błędem. Komisya nie wątpi, że uchwała Sejmu, podniesienia dotacyi kraju na ten cel znajdzie uznanie rządowe a fundusz na popieranie drenowań włościańskich, podniesiony o 240.000 K. rocznie, umożebni zachętę włościanstwa na szerszych przestrzeniach kraju.

III. Poz. 10. lit. a, na uzupełnienie regulacyi Biały I. rata, musiał być podniesiony zasiłek kraju o 858 K., gdyż skarb państwa nie przyjął na siebie 10% kosztów wału nad Białą.

Komisya budżetowa wita z zadowoleniem postępy badania sił wodnych w kraju, wprowadzone z inicyatywy komisyi budżetowej (na wniosek p. Rutowskiego) w r. 1903.

Dokonane dotąd badania Dunajca oraz Stryja i Opora, objęte dwoma publikacyami inż. Pomianowskiego przynoszą krajowi pewność posiadania niepospolitych sił wodnych, zdolnych przy użyciu zbiorników, dostarczyć ogromnych sił motorycznych dla celów komunikacyi, przemysłu, rolnistwa.

Siły efektywne Dunajca z Popradem, bez zbiorników obliczono na 77,423 koni parowych normalnie, na 38.893 HP. minimalnie. Przy użyciu zbiorników efekt daje się powiększyć wielokrotnie.

Siły Stryja i Opora, „mimo doszczętnego wytrzebienia lasów prawie na całym obszarze“ bez zbiorników obliczono na 41.883 norm., minimum na 16.813 HP. zaś przy użyciu zbiorników na 82.055 HP. normalnie, zaś minimum na 73.088 Hp.

Dalsze badania obejmują Sołę, Skawę, Dniestr, San i wszystkie podkarpackie rzeki.

Należy prowadzić pracę dalej jak najintenzywniej obejmując wszystkie dorzecza, kładąc bardzo silny nacisk na możliwość budowy zbiorników w górach i ich korzyści, tak aby w jak najkrótszym czasie można było uzyskać projekt generalny wyzyskania sił wodnych i zabudowania zbiornikami wszystkich rzek karpackich.

Gdy już dotychczasowe prace są istnem odkryciem niepospolitych marniejących sił motorycznych w kraju ubogim w węgiel, którego największa część jest całkiem pozbawiona, należy kierować pracę na realne tory. Program rządowy obejmuje już budowę zbiorników w dorzeczu Soły, Skawy, Dunajca, Stryja i Oporu.

Komisya budżetowa uważa za konieczne, by Wydział krajowy, skonstatowawszy już poważne siły wodne i mając już dane o kosztach ich ujęcia i możliwości eksploatacyi, wziął inicyatywę celem umożliwienia wyzyskania elektromotorycznego sił wodnych dla celów komunikacyjnych i przemysłowych.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony preliminarz wydatków i dochodów na r. 1907.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Wydatki.		
IX.		A) Studya przygotowawcze.		
	1	Sprawienie, uzupełnienie i naprawa przyrządów geodetycznych, oraz zakupno wzorów i potrzeb rysunkowych .	12.000	—
	2	Na utrzymanie kursu praktycznego dozorców drenarskich	11.000	—
	3	Zasiłek krajowy dla galic. oddziału państwowego biura hydrograficznego .	16.000	—
	4	Na zdjęcia i projekty: *a*) dla publicznych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 27. września 1882). . . 30.000 K. *b*) dla melioracyj prywatnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892). 45.000 „ *c*) dla wyzyskania sił wodnych . . . . 5 000 „	80.000	—
	5	Koszta komisyjne: *a*) z powodu inspekcyi robót przez c. k. Rząd prowadzonych (potoków górskich i kanałów) . . . 2.000 K. *b*) z powodu konserwacyi publicznych robót melioracyjnych . . . 4.500 „	6.500	—
		Suma działu A.	125.000	—
		B) Wykonanie budowli wodnych.		
	6	$12^1/_2$ % datek kraju na oprocentowanie i umorzenie obligów, mających się emitować przez państwo na budowę kanałów spławnych (w myśl ustawy z dnia 2. marca 1904 r. Dz. u. kraj. Nr. 36)	7 362	—
	7	IV. rata annuitetowa na umorzenie pożyczki 7 000.000 K zaciągniętej na pokrycie 40% datku kraju do kosztów regulacyi rzek ka ałowych (w myśl ustawy z dnia 22. stycznia 1904 Dz u. kraj. N . 23)	123.659	—
		Do przeniesienia . .	131.021	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
IX.		Z przeniesienia . .	131.021	—
	8	40% datek kraju do kosztów regulacyi 12 rzek kanałowych w I. okresie budowy w myśl sprawozdania Wydziału krajowego z dnia 9. września 1904 LW. 89.093, IV rata (z 9-lecia) .	773.600	—
		III. rata anuitetowa na umorzenie pożyczki 6,150.000 K zaciągniętej na pokrycie datków kraju do kosztów system. regulacyi rzek karpackich (w myśl ustawy z d. 25. stycznia 1905 Dz. u. kraj. nr. 22)	117.454	—
	10	Na systematyczną regulacyę rzek karpackich (wydatek pod b), c), d), i e), pokryty pożyczką wstawia się do dochodów):		
		a) na uzupełnienie regulacyi Biały I. rata (z 3-lecia): 1. datek kraju . 71.525 K 2. „ państw. 105.142 „ 176.667 K		
		b) na regulacyę Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem, XV. rata (ostatnia) 85.334 „		
		c) na regulacyę górnego Dniestru z dopływami, IX. rata (z 28-lecia): 1. datek kraju . 131.428 K. 2. „ państw. 197.142 „ 328·570 K		
		d) na regulacyę Soły VIII. rata (z 18-lecia) . . . 79.556 „		
		e) na regulacyę Łomnicy VIII. rata (z 24-lecia) . . 79.616 „		
		f) na regulacyę Prutu od Sniatyna do granicy bukowińskiej III. rata z 12½% zasiłku (z 20-lecia) . . 14.050 „	763.793	—
	11	Na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych (*na zasadzie ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. p. p. Nr. 116*):		
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru. XII rata (z 15-lecia): 1. datek kraju . 40.400 K 2. „ państw. 40.400 „ 80.800 „		
		Do przeniesienia . 80.800 K	1,785 868	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
IX.	11	Z przeniesienia . 80:800 K.	1,785.868	—
		b) na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa, VIII. (ostatnia) rata:		
		1. datek kraju . 43.548 K		
		2. „ państw 32 661 „		
		3. datki konkurencyjne . . 32.661 „ 108.870 „		
		c) na regulacyę potoku Pustej (Radosławki), VI. rata z (10-lecia):		
		1 datek kraju . 33.280 K		
		2. „ państw. 24.960 „		
		3. datki konkurencyjne . . 24.960 „ 83.200 „		
		d) na regulacyę potoku Sołotwy i Rokitny II rata . — „		
		e) na regulacyę rzeki Łęgu w powiatach: Niżańskim i Kolbuszowskim, VI. rata (z 8 lecia):		
		1. datek kraju . 30.000 K		
		2. „ państwa 30.000 „ 60.000 „		
		f) n obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniem w powiecie Dąbrowskim, V. rata (z 11-lecia):		
		1. datek kraju . 90.000 K		
		2. „ państwa 90 000 „		
		3. datki konkurencyjne . . 20.000 „ 200.000 „		
		g) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby, IV. rata (z 15-lecia):		
		1. datek kraju . 92.832 K		
		2. „ państwa 92 832 „		
		3. datki konkurencyjne . . 46.416 „ 232.080 „		
		Do przeniesienia . 764,950 K	1,785.868	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX.	11	Z przeniesienia	764.950 K.	1,785.868	—
		h) na obwałowanie Wisły od ujścia Raby do Wi li rogowskiej. IV. rata (z 20-lecia):			
		1. datek kraju . 90.000 K			
		2. „ państwa 90.000 „			
		3. datki konkurencyjne . . 45.000 „	225.000 „		
		i) na umorzenie 4% pożyczki 150.000 K. zaciągniętej na pokrycie I. raty 50% zasiłku krajowego, na podwyższen e wałów nadwiślańskich od ujścia B ałuchy do granicy państwa i od Podgórza do Niepołomic, tudzież na obwałowanie lewego brzegu Wisły od stacyi kolejowej w Grzegórzkach do ujścia Białuchy, IV. rata	520 „		
		k) na regulacyę potoku Bł tni z dopływami, III. rata (z 14-lecia):			
		1. datek kraju . 36.800 K			
		2. „ państwa 27.600 „			
		3. datki konkurencyjne . . 27.600 „	92 000 „		
		l) na kolmatacyę bagien nadduiestrzańskich III. rata (z 19-lecia):			
		1. datek kraju . 80.000 K			
		2. „ państwa 80.000 „			
		3. datki konkurencyjne . . 40.000 „	200.000 „		
		m) na regulacyę rzeki W ereszycy z dopływami, II. rata (z 10-lecia) . . .	— „		
		n) na regulacyę górnej Trześniówki z dopływami, II. rata (z 10-lecia):			
		1. datek kraju . 70.000 K			
		2. „ państwa 70.000 „			
		3. datki konkurencyjne . . 35.000 „	175.000 „		
		Do przeniesienia .	1,457.470 K.	1,785.868	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX.	11	Z przeniesienia . .	1,457.470 K	1,785.868	—
		o) na osuszenie bagien Rzemieńskich, II. rata (z 4-lecia):			
		1. datek kraju . 25.333 K			
		2. „ państwa 25.333 „			
		3. datki konkurencyjne . . 25.333 „	75.999 „		
		p) na uzupełnienie regulacyi Bugu, I. rata (z 18-lecia):			
		1. datek kraju . 56.089 K			
		2. „ państwa 84.133 „	140.222 „		
		r) na regulacyę Pełtwi z dopływami, I. rata (z 18-lecia):			
		1. datek kraju . 128.222 K			
		2. „ państwa 160.277 „			
		3 datki konkurencyjne . . 32.056 „	320.555 „		
		s) na zabudowanie potoku Krzemionki (powiat Stary Sambor), I. rata (z 4-lecia):			
		1. datek kraju . 30.000 K			
		2. „ państw. 30.000 „	60.000 „		
		t) na uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy, I. rata (z 8-lecia):			
		1. datek kraju . 40.000 K			
		2. „ państw. 40.000 „	80.000 „	2,134.246	—
	12	Na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych:			
		a) regulacyi Trześniówki			
		1. datek kraju . 1.000 K			
		2. „ konkurencyjny . . 1.000 „	2.000 „		
		b) regulacyi Łęgu:			
		1. datek kraju . 1.500 K			
		2. „ konkurencyjny . . 1.500 „	3.000 „		
		c) regulacyi Przegnojówki:			
		1. datek kraju . 1.000 K			
		2. „ konkurencyjny . . 1.000 „	2.000 „		
		Do przeniesienia .	7.000 K	3,920.114	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX.	12	Z przeniesienia .	7.000 K	3,920.114	—
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy (do r. 1910):			
		1. datek kraju .	1.000 K		
		2. „ konkurencyjny . .	1.000 „	2.000 „	
		e) regulacyi Krzemienicy:			
		1. datek kraju .	2.500 „		
		2. „ konkurencyjny . .	2.500 „	5.000 „	
		f) regulacyi Gniłej Lipy (sekcyi górnej):			
		1. datek kraju .	500 K		
		2. „ konkurencyjny . .	500 „	1.000 „	
		g) regulacyi Złotej Lipy:			
		1. datek kraju .	1.000 K		
		2. „ konkurencyjny . .	1.000 „	2.000 „	
		h) regulacyi potoku Dumnego:			
		1. datek kraju .	750 K		
		2. „ konkurencyjny . .	750 „	1.500 „	
		i) obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim:			
		1. datek kraju .	4.500 K		
		2. „ konkurencyjny . .	4.500 „	9.000 „	
		k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckowki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach .			
		1. datek kraju .	500 K		
		2. „ konkurencyjny . .	500 „	1.000 „	
		l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich:			
		1. datek kraju .	500 K		
		2. „ konkurencyjny . .	500 „	1.000 „	
		Do przeniesienia .	29.500 K.	3,920.114	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX.	12	Z przeniesienia	29.500 K.	3,920.114	—
		m) obwałowania Wisły i Wisłoki w pow. Mieleckim:			
		1. datek kraju . 5.750 K			
		2. „ konkurencyjny . . 5.750 „	11.500 „	41.000	—
	13	Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (w myśl uchwały sejmowej z dnia 26. listopada 1889):			
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908):			
		1. zasiłek kraj. . 2.800 K			
		1. „ państw. 2.800 „	5.600 K		
		b) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich (do roku 1914):			
		1. zasiłek kraj. . 1.200 K			
		2. „ państw. 1.200 „	2.400 „		
		c) na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich (do roku 1925):			
		1. zasiłek kraj. . 1.000 K			
		2. „ państw. 670 „	1.670 „		
		d) na drenowanie gruntów włościańskich VII. rata (z 10-lecia):			
		1. zasiłek kraj 200.000 K			
		2. „ państw. 200.000 „			
		3. datki konkurencyjne . . 200.000 „	600.000 „		
		e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki w pow. Myślenickim, III. rata (ostatnia) . . .	— „		
		f) na zabudow. potoku Czerwonego, w gminie Grybów, III. rata (ostatnia):			
		1. zasiłek kraj. . 10.800 K			
		2. „ państw. 10.800 „	21.600 „		
		Do przeniesieni .	631.270 K	3,961.114	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX	13.	Z przeniesenia	631.270 K.	3,961.114	—
		g) na zabudowanie potoku Dąbrówka (pow. Nowy Sącz), II. rata (ostatnia): 1. zasiłek kraj. . 7.729 K 2. „ państw. 7 729 „	15.458 „		
		h) na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie, II. rata (z 5-lecia) . . .	6.432 „		
		i) na osuszenie gruntów w gminie Bojanice (pow. Żółkiew), II. rata (z 3-lecia): 1. zasiłek kraj. . 12.000 K 2. „ państw. 12.000 „ 3. datki konkurencyjne . . 12.000 „	36.000 „		
		k) na osuszenie gruntów w gminie Żydaczów II rata (z 3-lecia): 1. zasiłek kraj. . 9.367 K 2. „ państw. 9.367 „ 3. datki konkurenc. 9.367 „	28.101 „		
		l) na zabudowanie potoku Piekiełko w gminie Maniowa (pow. Nowy Targ), II. rata (ostatnia): 1. zasiłek kraj. . 11.125 K 2. „ państw. 11.125 „	22.250 „		
		m) na zabudowanie potoku Zborowskiego w gminie Sędziszowa (pow. Grybów) kredyt dodatkowy : 1. zasiłek kraj. . 1.250 K 2. „ państw. 1.250 „	2.500 „		
		n) na regulacyę Złotego potoka w gminie Padew (pow. Mielec), II. rata (ostatnia): 1. zasiłek kraj. . 13.333 K 2. „ państw. 13.333 „ 3 .datek gminny 13.333 „	39.999 „		
		o) na zabudow. potoku Stańkowskiego (pow. Nowy Sącz), I rata (z 2-lecia): 1. zasiłek kraj. . 6.425 K 2. „ państw. 6.425 „	12.850 „		
		Do przeniesienia .	794.860 K.	3,961.114	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX	13	Z przeniesienia	794.860 K	3,961.114	—
		p) na lokalną regulacyę Prutu pod Kołomyja . . .	11.250 „		
		r) na zabudowanie potok. Bieryczanki (pow. Nowy Sącz), I. rata z 2-lecia): 1. zasiłek kraj. . 15.000 K 2. „ państw. 15.000 „	30.000 „		
		s) na zabudowanie Dniestru w gminie Wołcze: 1. zasiłek kraj. . 18 350 K 2. „ państw. 18 350 „	36.700 „		
		t) na osuszenie niwy Dunaj i Klasne w Jaślanach (pow. Mielec): 1. zasiłek kraj. . 8.067 K 2. „ państw. 8.067 „ 3. datek gminy . 8.067 „	24.201 „		
		u) na zabudowanie potoku Zabawa (pow. Wieliczka): 1. zasiłek kraj. . 14.000 K 2. „ państw. 14.000 „	28.000 „		
		w) na zabudowanie potoku Dubień w gminie Spas (pow. Stary Sambbr), I. rata (z 2-lecia): 1. zasiłek kraj. . 12.500 K 2. „ państw. 12.500 „	25.000 „		
		x) na osuszenie gruntów w gm. Łysaków (pow. Mielec): 1. zasiłek kraj . 7.833 K 2. „ państw. 7.833 „ 3. datek konkurencyjny . . 7.833 „	23.499 „		
		y) na lokalną regulacyę Białego Dunajca w gm. Biały Dunajec (pow. Nowy Targ): 1. zasiłek kraj. . 6 200 K 2. „ państw. 6.200 „	12.400 „		
		Do przeniesienia .	985.910 K	3,961.114	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX.	13	Z przeniesienia .	985.910 K.	3,961.114	—
		z) na obwałowanie Wisły w pow. Mieleckim (kredyt dodatkowy):			
		1. z fun. kraj. 24.166 K			
		2. „ „ państ. 24.166 „			
		3. „ „ pow. 12.083 „	60.415 „		
		aa) na osuszenie gruntów w gm. Mazurówce (pow. Żydaczów) w myśl uchw. Wydz. kraj. z 24. stycznia 1905 LW. 24.812/1904 i 68.309/1906:			
		1. zasiłek kraj. . 5.300 K			
		2. „ państw. 5.300 „			
		3. datek konkurencyjny . . 5.300 „	15.900 „		
		bb) na zakupno pras drenarskich pędzonych parą w (w myśl uchw. Wydz. kr. z 12. czerw. 1906 do LW. 123.688/1905)			
		1. zasiłek kraj. . 17.500 K			
		2. „ państw. 17.500 „	35.000 „		
		cc) na lokalną regulacyę potoku Strymby:			
		1. datek krajowy 6.375 K			
		2. „ państw. 6.375 „			
		3. datek kraj. fun. duszu budowy dojazdu kolejowego w Nadwórnie . 12.750 „	25.500 „		
		dd) do dyspozycyi Wydziału krajowego	50.000 „	1,172.725	—
	14	Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk:			
		1. w Jadachach:			
		a) zasiłek kraj. . . 500 K			
		b) „ państw. . 500 „	1.000 K		
		2. w Rzochowie:			
		a) zasiłek kraj. . 500 K			
		b) „ państw. . 500 „	1.000 „		
		3. w Ohladowie:			
		a) zasiłek kraj. . 500 K			
		b) „ państw. . 500 „	1.000 „		
		4. w Dmytrowie:			
		a) zasiłek kraj. . 500 K			
		b) „ państw. . 500 „	1.000 „		
		Do przeniesienia .	4.000 K	5,133.839	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX.	14	Z przeniesienia	4.000 K	5,133 839	—
		5. w Połoniczny:			
		a) zasiłek kraj. . 500 K			
		b) „ państw. . 500 „	1.000 „		
		6. w Sielcu:			
		a) zasiłek kraj. . 500 K			
		b) „ państw. . 500 „	1.000 „		
		7. w Kuliczkowie:			
		a) zasiłek kraj. . 500 K			
		b) „ państw. 500 „	1.000 „		
		8. w Peczeni:			
		a) zasiłek kraj. . 500 K			
		b) „ państw 500 „	1 000 „		
		9. w Rzęśni Polskiej na gruntach Dr. Tadeusza Marsa:			
		a) zasiłek kraj . 500 K			
		b) „ państw. 500 „	1.000 „		
		10. na nawozy mineralne na grunt. torfowe włościańskie w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1.000 K, a w perymetrze bagien Rzemieńskich tudz eż regulacyi Pustej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K, czyli razem:			
		a) z fund. kraj . 4.000 K			
		b) „ państw. 4.000 „	8.000 „	17.000	—
	15	Na powiększenie fundu szu pożyczkowego dla spółek wodnych, IV. rata z 10-lecia			
		Suma działu B. .		5,150.839	—
		Suma działu A. .		125.500	—
		Ogółem suma wydatków . .		5,276.339	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Dochody.		
IX.	1	Zwrot kosztów zdjęć i opracowania projektu regulacyi Pełtwi . . .	31.932	—
	2	Subwencya c. k. Skarbu państwa na utrzymanie kursu dozorców drenarskich .	4.000	—
	3	Dochód z pożyczki 7,000 000 K na regulacyę rzek kanałowych (poz: 8 wydatków)	773.600	—
	4	Dochód z pożyczki 6,150.000 K na regulacyę rzek karpackich (poz: 10 lit. *b*) *c*) *d*) *e*) wydat.)	375.934	—
	5	Datki państwowe na regulacyę rzek karpackich: *a*) Biały (poz. 10 *a*) wydat.) .105.142 K *b*) Dniestru górnego (poz. 10 *c*) wydatków) . . .197.142 „	302.284	—
	6	Datki państwowe i konkurencyjne na popieranie ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych (poz. 11 wydatków) a mianowicie:		
		a) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru datek państwa . . 40.400 K		
		b) na obwałowanie lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa 1. datek państwa 32.661 K 2. datki konkurencyjne . . 32.661 „ 65.322 „		
		c) na regulacyę potoku Pustej (Radosławski) 1. datek państwa 24.960 K 2. datki konkurencyjne . 24.960 „ 49.920 „		
		d) na regulacyę Sołotwy i Rokitny . . . . . — „		
		e) na regulacyę Łęgu w powiatach Niżańskim i Kolbuszowskim, datek państwa . 30.000 „		
		Do przeniesienia .185.642 K	1,487.750	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX.	6	Z przeniesienia . 185.642 K		1,487.750	—
		f) na obwałowanie Wisły między Dunajcem a Nowym Brniemw pow. Dąbrowskim. 1. datek państwa 90.000 K. 2. datki konkurencyjne . 20.000 „	110.000 „		
		g) na obwałowanie Wisły od Niepołomic do ujścia Raby, 1. datek państwa 92.832 K 2. datki konkurencyjne . 46.416 „	139.248 „		
		h) na obwałowanie Wisły od Ujścia Raby do Woli rogowskiej : 1 datek państwa 90.000 K 2. datki konkurencyjne . 45.000 „	135.000 „		
		i) na regulacyę potoku Błotni z dopływami: 1. datek państwa 27.600 K 2. datki konkurencyjne . 27.600 „	55.200 „		
		k) na kolmatacyę bagien naddniestrzańskich : 1. datek państwa 80.000 K 2. datki konkurencyjne . 40.000 „	120.000 „		
		l) na regulacyę Wereszycy z dopływami . . . —	„		
		m) na regulacyę górnej Trześniówki z dopływami: 1. datki państwa 70.000 K 2. datki konkurencyjne . 35.000 „	105.000 „		
		n) na osuszenie bagien Rzemieńskich : 1. datek państwa 25.333 K 2. datki konkurencyjne . 25.333 „	50.666 „		
		o) na uzupełnienie regulacyi Bugu : datek państwa . .	84.133 „		
		Do przeniesienia . 984.889 K.		1,487 750	—

Liczba rubryki		Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				korony	
I	6	Z przeniesienia	984.889 K.	1,487.750	—
		p) na regulacyę Pełtwi z dopływami: 1. datek państwa 160.277 K 2. datki konkurencyjne . . 32.056 .	192.333 „		
		r) na zabudowanie potoku Krzemionki: datek państwa	30.000 „		—
		s) na uzupełnienie regulacyi Wisłoka i Pielnicy: datek państwa	40.000 „	1,247.222	
	7	Datki konkurencyjne na konserwacyę publicznych robót melioracyjnych (poz. 12 wydatków) a mianowicie:			
		a) regulacyi Trześniówki .	1.000 K.		
		b) „ Łęgu	1.500 „		
		c) „ Przegnojówki .	1.000 „		
		d) zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy .	1.000 „		
		e) regulacyi Krzemienicy .	2.500 „		
		f) „ Gniłej Lipy (górnej sekcyi)	500 „		
		g) redulacyi Złotej Lipy . .	1.000 „		
		h) „ potoku Dumnego	750 „		
		i) obwałowania Wisły i Sanu w pow. tarnobrzeskim .	4.500 „		
		k) obwałowania lewego brzegu Dunajca od ujścia Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach . .	500 „		
		l) obwałowania lewego brzegu Dunajca od mostu kolejowego w Bogumiłowicach do Biskupic radłowskich .	500 „		
		m) obwałowania Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim	5.750 „	20.500	—
	8	Zasiłki państwowe i datki konkurencyjne na popieranie mniejszych robót melioracyjnych (poz. 13 wydat.):			
		a) na konserwacyę osuszenia bagien Rudnickich, zasiłek państwowy	2.800 K		
		b) na konserwacyę osuszenia bagien Stojanowskich, zasiłek państwowy	1.200 „		
		c) na konserwacyę osuszenia bagien Oleskich, zasiłek państwowy	670 „		
		Do przeniesienia :	4.670 K.	2,755.472	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX.	8	Z przeniesienia .	4.670 K	2,755.472	—
		d) na drenowanie gruntów włościańskich: 1. zasiłki państw. 200.000 K 2 datki konkurencyjne . 200.000 „	400.000 „		
		e) na zabudowanie potoków Harbutówki i Gościbki .	— „		
		f) na zabudowanie potoku Czerwonego w gminie Grybów, zasiłek państwowy .	10.800 „		
		g) na zabudowanie potoku Dąbrówka, zasiłek państwowy	7.729 „		
		h) na regulacyę potoku Mikoszki w Rzeszowie . .	— „		
		i) na osuszenie gruntów w gm. Bojaniec (pow. Żółkiew); 1. zasiłek państw. 12.000 K 2. datki konkurencyjne . 12.000 „	24.000 „		
		k) na osuszenie gruntów w gm. Żydaczów: 1. zasiłek państw. 9.367 K 2. datki konkurencyjne . . 9.367 „	18.734 „		
		l) na zabudowanie potoku Piekiełko w gm. Maniowa, zasiłek państwowy . .	11.125 „		
		m) na zabudowanie potoku Zborowskiego w gm. Sędziszowa (pow. Grybów), zasiłek państwowy . . .	1.250 „		
		n) na regulacyę Złotego potoku w gm. Padew: 1. zasiłek państw. 13.333 K 2. datek gminy 13.333 „	26.666 „		
		o) na zabudowanie potoku Stańkowskiego (pow Nowy Sącz,) zasiłek państwowy .	6.425 „		
		p) na lokalną regulacyę Prutu	— „		
		r) na zabudowanie potoku Biereczanki (pow. Nowy Sącz) zasiłek państwowy . .	15.000 „		
		Do przeniesienia .	526.399 K	2.755.472	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
IX.	8	Z przeniesienia .	526.399 K	2,755.472	—
		s) na zabudowanie Dniestru w gm. Wołcze, zasiłek państwowy	18.350 „		
		t) na osuszenie niwy Dunaj i Klasne w Jaślanach (pow. Mielec): 1. zasiłek państw. 8.067 K 2. datek konkurenc. gminny . 8.067 „	16.134 „		
		u) na zabudowanie potoku Zabawa (pow. Wieliczka), zasiłek państwowy . .	14.000 „		
		w) na zabudowanie potoku Dubień w gm. Spas (pow. Stary Sambor), zasiłek państwowy . . .	12.500 „		
		x) na osuszenie gruntów w gm. Łysaków (pow. Mielec): 1. zasiłek państw. 7.833 K 2. datki konkurencyjne . 7.833 „	15.666 „		
		y) na lokalną regulacyę Białego Dunajca w gm. Biały Dunajec (pow. Nowy Targ), zasiłek państwowy . .	6.200 „		
		z) na obwałowanie Wisły w pow. Mieleckim: 1. zasiłek państw. 24.166 K 2. datek konkurencyjny pow. 12.083 „	36.249 „		
		aa) na osuszenie gruntów w gm. Mazurówce (pow. Żydaczów): 1. zasiłek państw. 5.300 K 2. datki konkurencyjne . . 5.300 „	10.600 „		
		bb) na zakupno pras drenarskich pędzonych parą, zasiłek państwowy . . .	17.500 „		
		cc) na lokalną regulacyę potoku Strymby: 1. zasiłek państw. 6.375 K 2. datek kr, fund. budowy dojazdu kolejowego w Nadwórnie . 12.750 „	19.125 „	692.723	—
		Do przeniesienia . .		3,448.195	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				korony	
IX.		Z przeniesienia . .		3,448.195	—
	9	Zasiłki państwowe na popieranie kultury torfowisk (poz. 14. wydatków):			
		1. w Jadachach	500 K.		
		2. „ Rzochowie . . .	500 „		
		3. „ Ohladowie	500 „		
		4. „ Omytrowie	500 „		
		5. „ Połoniczny	500 „		
		6. „ Bielcu	500 „		
		7. „ Kuliczkowie . . .	500 „		
		8. „ Peczeni	500 „		
		9. „ Rzęśni Polskiej na gruntach Dr. Tadeusza Maira	500 „		
		10. na nawozy mineralne na grunta torfowe włościańskie, w perymetrze bagien Oleskich i Stojanowskich po 1 000 K, a w perymetrze bagien Rzemieńskich, tudzież regulacyi Pustej, Błotni i górnej Trześniówki po 500 K = ...	4.000 „	8.500	—
		Ogółem suma dochodów . .		3,456.695	—

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Rutowski.

Rubryka X.

Rolnictwo.

Dział *A)* Krajowe zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.

poz. 1.—38. wydatków i poz. 1., do 21., 25. i 33. dochodów.
oraz z działu B. poz. 55. wyd. i poz. 20 doch. (skład publiczny w Krakowie).

Sprawozdawca poseł Milewski.

W rzędzie szkół rolniczych przybył nowy zakład, mianowicie niższa szkoła rolnicza w Miłocinie, która pierwszy raz jako zorganizowana już szkoła występuje w budżecie; *w poz. 18.* stoją jeszcze końcowe koszta założenia tej szkoły.

Zgodnie z dawniejszemi uchwałami Komisyi budżetowej, podniósł Wydział krajowy opłaty szkolne w Dublanach i Czernichowie i słusznie zaprowadził wpisowe w niższych szkołach. Nie przynosi to jednak finansowego zysku, albowiem równocześnie wystąpiło w niektórych zakładach podrożenie kosztów utrzymania i wzrost wydatku na robociznę.

Z zadowoleniem przyjęto do wiadomości wprowadzenie specyalnych kursów w niższych szkołach rolniczych, oraz podjęcie żywszej akcyi celem poparcia szkół gospodyń wiejskich i rozkrzewienia odnośnej nauki. Preliminowaną na ten cel kwotę 8.000 K. w poz. 36 podniosła komisya na postawie petycyi Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego (L. 1.038/845) o 2.000 K. na 10.000 K. — Petycya Zarządu Towarzystwa Zakładu błg. Kunegundy w Nowym Sączu (L. 678) załatwiona jest poz. 37. —

Rząd przyznał wyższe subwencye, na stacyę doświadczalną botaniczno-rolniczą o 1.500 K., na chemiczno-rolniczą o 3.500 K. Podwyżka ta dotacyi, zarówno jak dotacya uniwersyteckiej stacyi oświadczalnej rolniczej w Krakowie, okazują się jednak zupełnie niedostateczne. Postęp nauk przyrodniczych bowiem jest tak szybkim, wielkim, praktycznie dla rolnictwa doniosłym, że bez wszechstronnej, systematycznej akcyi stacyj doświadczalnych, rolnicy sami nie są w stanie nadążyć postępowi nauki, przez co ich gospodarstwa, rolnicza produkcya kraju, pozostają w stanie naukowo zacofanym z wielką szkodą i stratą dla dobrobytu społecznego. Przerwać ten ekonomicznie i społecznie niepożądany zastój i zacofanie można tylko zapewniając wielkie środki stacyom doświadczalnym, zapewniając przez dobrą dotacyę personalną trwały dostatek dobrych sił i wyrabianie się specyalistów. Doniosłość zadania stacyj doświadczalnych wzrasta w miarę, im więcej mała własność rolnicza zyskuje liczebną przewagę w kraju, bo pozostawiona sama sobie, bez konsekwentnej naukowej pomocy z góry, wykazuje ona z natury rzeczy zwykle powolny bardzo postęp, rutyna a nie nauka jest kierowniczką gospodarstwa. Jest to szkodą ludzi i kraju. Uchylenie tej szkody jest pierwszorzędnem zadaniem administracyi rolniczej, a środkiem potężnem dobra organizacya i wydatne zaopatrzenie zakładów poświęconych postępowi wiedzy rolniczej i popularyzacyi jej zastosowania. Pod

niesiono też myśl tworzenia w licznych okolicach kraju parcel czy gospodarstw wzorowych kierowanych przez stacye doświadczalne. Komisya budżetowa nie chce przekraczać swego zakresu i wchodzić w szczegóły organizacyi, podnosi jednak doniosłość ułatwienia postęp rolnictwa jako środka dźwigania dobrobytu i zapewnienia trwałej możności podatkowej kraju; a pomna, że istniejący w państwie system finansowy zapewnił państwu główne źródła podatkowe pozostawiając krajowi tylko prawie dodatki, domagać się musi aby państwo zanim nie ustąpi części swych dochodów na rzecz kraju, w znacznie wyższym stopniu niż dotąd, popierało materyalnie pracę nad gospodarczem podniesieniem kraju.

Jednomyślnie też uchwaliła komisya budżetowa poniższą rezolucyę:

Sejm wzywa c. k. rząd o przyznanie znacznie wyższej dotacyi na stacye rolniczo-doświadczalne w kraju.

Preliminarz wydatków i dochodów przyjęto bez zmiany, prócz poz. 36 podniesionej o 2.000 K. oraz na podstawie petycyi Towarzystwa „Proświta“ (L. 877) uchwalono podnieść poz. 25 z 5.000 K. na 15.000 K.

Wydatki.

A) Krajowe Zakłady naukowe rolnicze, stypendya i zasiłki na naukę rolnictwa.

				zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz.	1.	Akademia rolnicza w Dublanach	wedle osobnych sprawozdań	226.956 K.	26.070 K.
„	2.	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach		35.950 „	2.320 „
„	3.	Szkoła gorzelnicza „		13.130 „	1.100 „
„	4.	Gorzelnia szkolna „		12.380 „	— „
„	5.	Folwark „		44.334 „	12.350 „
„	6.	Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach		45.258 „	1.320 „
„	7.	Inwestycye w krajowych Zakładach naukowych w Dublanach:			
		a) na budowę wodociągu ze źródeł w Malechowie do Zakładów w Dublanach I. rata (*w myśl uchwały Sejmu z 5. marca 1907.*)		—	40.000 „
		b) na wewnętrzne urządzenie stacyi doświadczalnej chemiczo-rolniczej i szkoły gorzelniczej w nowym budynku, I. rata z 28.000 K.		—	18.000 „
„	8.	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza we Lwowie	wedle osobnych sprawozdań	31.916 „	800 „
„	9.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie		45.227 „	2.660 „
„	10.	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie		145.175 „	3.620 „
„	11.	Folwark w Czernichowie		16.108 „	7.800 „
„	12.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy		42.880 „	1.000 „
„	13.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence		30.783 „	3.200 „
„	14.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy		39.730 „	2.000 „
„	15.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach		39.590 „	1.650 „
„	16.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole		44.170 „	462 „
„	17.	Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie		43.060 „	— „
		Do przeniesienia		856.647 K.	124.352 K.

			zwyczajne:	nadzwyczajne:
		Z przeniesienia . .	856.647 K.	124.352 K.
Poz.	18.	Koszta założenia kraj. niższej szkoły rolniczej w Miłocinie:		
		a) koszta urządzenia szkoły i gospodarstwa (II. zarazem ostatnia rata) .	—	9.620 „
		b) należytość skarbowa od kontraktu kupna i sprzedaży Miłocina . .	—	8.000 „
		c) na budowę drogi do Miłocina . .	—	5.000 „
„	19.	Szkoły zimowe rolnicze:		
		a) utrzymanie szkoły w Niewiarowie .	2.122 „	— „
		b) utrzymanie szkoły w Lubczy . .	1.910 „	— „
		c) pobory dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących zarazem obowiązki kierowników szkół zimowych w Niewiarowie i w Lubczy po 4.000 K. (patrz poz. 23)	8.000 „	— „
„	20.	Szkoła mleczarska w Rzeszowie, koszta utrzymania (*wedle osobnego sprawozdania*)	15.850 „	4.430 „
„	20*a*)	Umorzenie ostatniej raty pożyczki zaciągniętej w funduszu pożyczkowym dla przemysłu rolniczego, na pokrycie kosztów założenia szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	—	6.382 „
„	21.	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie (*wedle osobnego sprawozdania*) . .	29.500 „	10.000 „
„	22.	Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach (*wedle osobnego sprawozdania*) . .	22.320 „	11.100 „
„	23.	Na utrzymanie dwóch nauczycieli wędrownych rolnictwa, pełniących obowiązki instruktorów ogrodnictwa i sadownictwa po 4.000 K. (patrz poz. 19 *c*) .	8.000 „	— „
„	24.	Na środki demonstracyjne przy nauce wędrownej rolnictwa . . 1.600 K.		
		i koszta kancelaryjne dla instruktora sadownictwa . 300 „	1.900 „	— „
„	25.	Dla Towarzystwa „Proświta“ na cele rolnictwa i sadownictwa, do rozporządzenia Wydziału krajowego . . .	15.000 „	— „
„	26.	Galic. Towarzystwo gospodarskie, na szkołę ogrodniczą w Wulce kapitańskiej .	2.000 „	— „
„	27.	Akademia weterynaryi we Lwowie:		
		a) subwencya c. k. Rządowi . 4.000 K.		
		b) asekuracya budynku . . 82 „		
		c) stała subwencya na utrzymamanie internatu dla podkuwaczy kształcących się w szkole kucia koni . 1.500 „	5.582 „	— „
„	28.	Krajowy nauczyciel weterynaryi:		
		płaca . . . . 3.000 K		
		podatek aktywalny . 600 „		
		ryczałt na koszta podróży 1.000 „		
		2 dodatki pięcioletnie . 800 „	5.400 K	— „
„	29.	Na stypendya dla uczniów Akademii weterynaryi we Lwowie . . .	3.500 „	— „
„	30.	Stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół rolniczych	8.000 „	— „
„	31	Stypendya dla uczniów i abituryentów kra-		
		Do przeniesienia .	985.731 K.	178.884 K.

			zwyczajne:	nadzwyczajne:
		Z przeniesienia .	985.731 K.	178.884 K.
		jowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie	6.400 „	— „
Poz.	32.	Na wydawnictwo podręczników dla uczniów niższych szkół rolniczych . .	2.000 „	— „
„	33.	Na podróże naukowe nauczycieli szkół rolniczych	2.000 „	— „
„	34.	Na remuneracye i zapomogi dla nauczycieli szkół rolniczych	2.000 „	— „
„	35.	Zaliczki na płace dla nauczycieli szkół rolniczych	6.000 „	— „
„	36.	Zasiłki dla szkół gospodyń wiejskich i stypendya dla kandydatek kształcących się na nauczycielki w szkołach gospodyń wiejskich, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego . . .	10.000 „	— „
„	37.	Zakład błog. Kunegundy w Nowym Sączu dla kształcenia wzorowych gospodyń	600 „	— „
„	38.	Galicyjskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na szkołę chmielarską w Starem Siol	2.000 „	— „
		Suma wydatków działu A .	1,016.731 K.	178.884 K.
		Razem . .	1,195.615 K.	
„	55.	(*z działu B.*) Na utrzymanie krajowego składu publicznego w Krakowie, (*wedle osobnego sprawozdania*)	35.281 K.	
		Suma . . .	1,230.896 K.	

Dochody.

			zwyczajne:	nadzwyczajne:
Poz.	1.	Akademia rolnicza w Dublanach . .	116.357 K.	— K.
„	2.	Szkoła niższa rolnicza w Dublanach . .	8.290 „	— „
„	3.	Szkoła gorzelnicza „ „ . .	5.500 „	— „
„	4.	Gorzelnia krajowa „ „ . .	9.800 „	— „
„	5.	Folwark „ „ . .	48.0 0 „	— „
„	6.	Stacya doświadczalna chemiczno rolnicza w Dublanach	19.700 „	— „
„	7.	Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza w Lwowie	6.000 „	— „
„	8.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	14.780 „	— „
„	9.	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie .	63.700 „	6.000 „
„	10.	Folwark w Czernichowie . . .	17.840 „	— „
„	11.	Szkoła niższa rolnicza w Bereżnicy . .	20.280 „	— „
„	12.	„ „ „ „ Horodenco .	8.800 „	— „
„	13.	„ „ „ „ Jagielnicy .	17.760 „	— „
„	14.	„ „ „ „ Kobiernicach .	18.610 „	— „
„	15.	„ „ „ „ Suchodole .	19.052 „	— „
„	16.	„ „ „ „ Miłocinie . .	12.360 „	— „
„	17.	Szkoła mleczarska w Rzeszowie . .	6.400 „	— „
„	18.	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie . .	11.020 „	— „
„	19.	Zakład sadowniczy w Zaleszczykach . .	15.700 „	— „
„	20.	Krajowy skład publiczny w Krakowie .	35.350 „	— „
„	21.	Zwroty zaliczek na płace od nauczycieli szkół rolniczych	5.400 „	— „
		Do przeniesienia .	480.699 K.	6.000 K.

		zwyczajne:	nadzwyczajne:
	Z przeniesienia .	480.699 K.	6.000 K.
(*Poz. 22. Sprawozdawca poseł A. Lubomirski*)			
(„ *23 i 24* „ „ *Pastor*)			
„ 25.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa dla włościan . . .	8.000 „	— „
„ *26—32 Sprawozdawca poseł Andrzej Lubomirski*)			
„ 33.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na założenie szkoły mleczarskiej w Rzeszowie	— „	10.000 „
	Suma dochodów poz. 1—21, 25 i 33	488.699 K.	16.000 K.
	Razem	504.699 K.	

Za przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Milewski.

Akademia rolnicza w Dublanach.

Rubr. X. poz. 1 wydatków i poz. 1 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Program rozszerzenia inwestycyj w Dublanach, powodujący podwyższenie pożyczki o 110.000 K. uchwalony został na podstawie sprawozdania komisyi gospodarstwa krajowego.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			zwyczajne	nadzwyczajne
					Korony	
		WYDATKI.				
I.		**Płace profesorów i docentów.**				
			zwycz.	*nadzwycz.*		
	1.	Dyrektor, płaca . . .	4.800 K.	— K.		
		dodatek aktywalny . .	720 „	— „		
		„ pięcioletni . .	600 „	— „		
		„ osobisty . .	— „	6.000 „		
		„ na utrzymanie koni .	— „	1.200 „	6.120	7.200
	2.	6 profesorów fachowych:				
		płace po 4.800 K. . . .		28.800 K.		
		dodatki aktywalne po 720 K. .		4.320 „		
		dodatki pięcioletnie . . .		600 „	33.720	—
	3.	4 profesorów fachowych:				
		płace po 3.400 K. . . .		13.600 K.		
		dodatki aktywalne po 480 K. .		1.920 „		
		dodatki pięcioletnie . . .		500 „	16 020	—
	4.	2 profesorów adjunktów:				
		płace po 2.800 K. . . .		5.600 K.		
		dodatki aktywalne po 400 K. .		800 „		
		dodatki pięcioletnie . . .		400 „	6.800	—
	5.	Asystent botaniki			1.200	—
	6.	„ rolnictwa			1.200	—
	7.	„ zoologii			1.200	—
	8.	Docent weterynaryi			960	—
	9.	„ leśnictwa			480	—
	10.	„ ogrodnictwa			400	—
	11.	„ melioracyi			700	—
	12.	„ historyi i literatury polskiej . . .			1.200	—
	13.	„ hodowli ryb			400	—
	14.	„ hygieny			200	—
		Suma rubryki I. .			70.600	7.200
II.		**Płace urzędników administracyjnych.**				
	15.	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . .		2.400 K.		
		dodatki pięcioletnie		600 „	3.000	—
	16.	Sekretarz dyrekcyi, zarazem magazynier, płaca		2.000 K.		
		dodatki pięcioletnie . . .		480 „	2.480	—
		Suma rubryki II. .			5.480	—
		Do przeniesienia .			76.080	7.200

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . .	76 080	7.200
III.		**Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.**		
	17.	Kapelan, płaca . . . . . 600 K.		
		dodatek osobisty . . . 200 „	800	—
	18.	Lekarz zakładowy, płaca	1.200	—
	19.	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi . . .	800	—
	20.	Ogrodnik, płaca	1.200	—
	21.	Pomocnik ogrodnika	480	—
	22.	Zawiadujący biblioteką	400	—
		Suma rubryki III. .	4.880	—
IV.		**Koszta utrzymania służby szkolnej.**		
	23.	Służba wyższa:		
		a) Tercyan szkoły, zarazem woźny, płaca . . 720 K.		
		na ubiór . . . . 120 „ 840 K		
		b) Laborant w pracowni botaniki . . 600 „		
		c) „ mechaniki i fizyki . . 600 „		
		d) Laboranci w pracowniach rolniczych, dwóch po 600 K. . . 1.200 „		
		e) Laborant w pracowni chemii . . 600 „		
		f) „ „ „ zoologii i hodowli 600 „	4.440	—
	24.	Służba niższa:		
		a) Dozorca domu i magazynu . . 480 K.		
		b) 2 stróżów domowych po 432 K. . . 864 „		
		c) stróż nocny . . . . . 600 „	1.944	—
	25.	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	250	—
		Suma rubryki IV. .	6.634	—
V.		**Koszta administracyjne.**		
	26.	Zarząd: *a)* potrzeby kancelaryjne	1.400	200
		b) koszta podróży w interesach zakładu .	200	—
		c) druk sprawozdań	250	—
	27.	Opał gmachu szkolnego	3.400	—
			5.250	200
		Do przeniesienia . .	87.594	7.200

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
			87.594	7.200
		Z przeniesienia . .	5.250	200
V.	28.	Oświetlenie: *a*) Zwrot funduszowi stacyi chem. roln. za produkcyę gazu do oświetlania gmachu i do użytku w pracowniach Akademii . . . 3.000 K. *b*) za oświetlenie obejść . 300 „	3 300	4.470
	29.	Utrzymanie budynków i ogrodzeń		
	30.	„ dziedzińców i ścieżek	6 500	5.000
	31.	„ parku		
	32.	Ubezpieczenie budynków		
	33.	Dowóz wody do zakładu		
	34.	Najem mieszkań:		
		a) dla asystenta botaniki . . 192 K.	600	1.600
		b) „ „ rolnictwa . 192 „	400	—
		c) „ „ zoologii . . 192 „	1.300	—
		d) „ sekretarza dyrekcyi. . 480 „	2.000	—
		e) „ dyetaryusza w kanc. dyr. 192 „		
		f) „ laboranta przy katedrze chemii . . . 192 „		
		g) „ laboranta przy katedrze mechaniki . . . 192 „		
		h) „ laboranta przy katedrze rolnictwa . . . 192 „		
		i) „ drugiego laboranta przy katedrze rolnictwa . 192 „		
		k) „ laboranta przy katedrze hodowli . . . 192 „		
		l) „ laboranta przy katedrze botaniki . . . 192 „		
		ł) „ dla jednego profesora — nadzwycz. 900 K.	2.400	900
	35.	Płaca kominiarza	420	—
	36.	Sprzęty i ruchomości	300	—
	37.	Koszta przewozu prelegentów	3.500	—
	38.	„ lustracyi zakładu	300	—
	39.	„ nabożeństwa	200	1.520
	40.	Apteka i inne koszta sanitarne	1.200	—
		Suma rubryki VI. .	27.670	13.690
		Do przeniesienia . .	115.264	20.890

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		Z przeniesienia . .	115.264	20.890
VI.		**Potrzeby naukowe.**		
	41.	Dotacye na zbiory i laboratorya: *zwycz. nadzw.*		
		a) dla profesora fizyki . . . 300 K. — K.		
		α) stacya meteorologiczna . . 180 „ 350 „		
		b) dla profesora chemii i technologii . 1.600 „ 2.000 „		
		c) dla profesora mineralogii i geologii . 120 „ — „		
		d) dla profesora botaniki . . . 900 „ 500 „		
		e) dla profesora zoologii . . . 300 „ — „		
		ε) laboratoryum zoot miczne . . 520 „ — „		
		f) dla profesora fizyologii i anatomii zwierząt . . . . . 390 „ — „		
		g) dla profesora chemii rolniczej . 1.320 „ — „		
		h) dla profesora rolnictwa . . 1.200 „ 500 „		
		i) „ „ hodowli . . 1.200 „ — „		
		k) „ docenta weterynaryi . . 200 „ — „		
		l) „ prof. administracyi . . 100 „ 180 „		
		m) „ „ mechaniki rolniczej i budownictwa . . . . 750 „ — „		
		λ) na ćwiczenia w użyciu narzędzi rolniczych . . . 200 „ 900 „		
		n) dla docenta melioracyi . . 100 „ — „		
		o) „ „ ogrodnictwa . . 100 „ — „		
		p) „ „ leśnictwa . . . 100 „ „	9.580	4.430
	42.	Utrzymanie mleczarni:		
		a) laborant, płaca . . . 720 K.		
		dodatek na mieszkanie . 240 „ 960 K.		
		b) dokupno i naprawa przyrządów i naczyń . . . . . 200 „		
		c) dowóz wody i lodu . . . 60 „		
		d) światło i opał . . . . 450 „	1.670	—
	43.	Biblioteka i czytelnia:		
		a) przykupno dzieł . . . . 1.200 K.		
		b) oprawa książek . . . . 200 „		
		c) czasopisma . . . . . 1.000 „	2.400	—
	44.	Utrzymanie pól doświadczalnych	2.000	—
	45.	Wycieczki naukowe uczniów	1.500	—
	46.	Utrzymanie pasieki	120	—
	47.	Ogród: *zwycz. nadzwycz.*		
		a) botaniczny . . . 1.500 K. 750 K.		
		b) owocowy . . . 200 „ — „		
		c) druk katalogu . . 50 „ — „	1.750	750
	48.	Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za zastosowanie do potrzeb akademii . . .	2.000	—
		Suma rubryki VII. .	21.020	5.180
		Do przeniesienia .	136.284	26.070

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . .	136.284	26.070
VII.		**Spłata długów i podatki.**		
	39.	Bankowi krajowemu we Lwowie IX. i X. rata kapitału z odsetkami 4% od pożyczki hipotecznej 100.000 K.	4.665	—
	50.	Na spłatę pożyczki inwestycyjnej	12.500	—
	51.	Podatek gruntowy i domowy	200	—
		Suma rubryki VII. .	17.365	—
VIII.	52.	**Utrzymanie 12-tu uczniów w domu zakładowym na miejscach fundusz. po 800 K. . .**	9.600	—
IX.	53.	**Rozmaite nieprzewidziane . . . .**	1.000	—
X.		**Utrzymanie domu zakładowego.**		
	54.	*a*) Administrator domu zakł., płaca . . 960 K. wikt . . . . . 588 „ opał i światło . . . . 200 „	1.748	—
		b) Portyer, płaca . . . . 300 K. wikt . . . . . 360 „ opał i światło . . . . 80 „ ubranie . . . . . 120 „	860	—
		c) Magazynier (jak pobory portyera) . 860 K. dwa dodatki pięcioletnie po 80 K. . 160 „	1.020	—
		d) Czterech służących, pobory po 740 K. . .	2.960	—
		e) Trzech stróżów pobory po 408 K . . .	1.224	—
		f) Dwóch pomocników na zimę pobory po 210 K.	420	—
	55.	Wikt 80 uczniów przez 10 miesięcy po 57 K . .	45.600	—
	56.	Pranie i naprawa pościeli	1.200	—
	57.	Opał domu zakładowego	3.675	—
	58.	Oświetlenie domu zakładowego	1.800	—
	59.	Utrzymanie *a*) budynku . . . 1.200 K. *b*) sprzętów . . . 1.000 „	2.200	—
		Suma rubryki X. .	62.707	—
		Suma wydatków	226.956	26.070
		Razem .	253.026	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1.	Z c. k. Skarbu państwa	20.000	—
	2.	Z funduszu kultury krajowej	14.401	—
		Suma rubryki I. .	34.401	—
II.		**Opłaty od uczniów.**		
	3.	Wpisowe od 80 uczniów po 20 K. . . 1.600 K. na uwolnienie 24 uczniów . . 480 „	1.120	—
	4.	Czesne od 80 uczniów po 200 K. . .16.000 K. na uwolnienie 24 uczniów . . 4.800 „	11.200	—
	5.	Opłaty za ćwiczenia w laboratoryach od 80 uczniów po 80 K. . . . . 6.400 K. na uwolnienie 24 uczniów . . 1.920 „	4.480	—
	6.	Opłaty za utrzymanie w domu zakładowym: *a)* od 68 uczniów po 800 K. . . 54.400 K. *b)* od 12 uczniów przyjętych na koszt funduszu kraj. (obacz rubr. VIII. poz. 52. wyd.) po 800 K. . . . . 9.600 „	64.000	—
		Suma rubryki II. .	80.800	—
III.	7.	**Dochód z pasieki**	100	—
IV.	8.	**Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu**	480	-
V.	9.	**Odsetki z legatu ś. p. Karola Skibińskiego** .	176	—
VI.	10.	**Dochody rozmaite**	400	—
		Suma dochodów .	**116.357**	
		W porównaniu z wydatkami .	253.026	
		Okazuje się **niedobór** .	136.669	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz Akademii rolniczej w Dublanach i wstawić wydatki w sumie 253.026 K. do rubr. X. poz. 1 wydatków, dochody w sumie 116.357 K. do rubr. X. poz. 1 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Szkoła niższa rolnicza w Dublanach.

Do rubr. X. poz. 2 wydatków i poz. 2 dochodów.

Sprawozdawca poseł Milewski.

Zgodnie z przedłożeniem Wydziału krajowego Komisya budżetowa wnosi:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
I.		**WYDATKI.**		
		Płace nauczycieli.		
	1	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych		
		zwycz. nadzwycz.		
		płaca . . . . 2.400 K. — K.		
		dodatek aktywalny . . 240 „ — „		
		„ pięcioletni . . 450 „ — „		
		„ za nadzór nad internatem . . . . — „ 300 „	3.090	300
	2.	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych		
		płaca . . . . . 2.400 K.		
		dodatek aktywalny . . . 240 „	2.640	—
	3.	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca 1.400 K.		
		dodatek aktywalny . . . 200 „		
		2 dodatki pięcioletnie . . . 320 „	1.920	—
	4.	Docent weterynaryi	300	—
	5.	Koszta nabożeństwa i nauki religii dla uczniów obu obrządków	1.600	—
	6.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów .	1.200	—
		Suma rubryki I. .	10.750	300
II.		**Koszta administracyjne.**		
	7.	Zarząd: Remuneracya dyrektora akademii rolniczej .	800	—
	8.	Opał i oświetlenie	750	—
	9.	Utrzymanie budynków, ubezpieczenie i kominiarz .	1 000	1.320
		Dowóz wody	350	—
		Sprzęty i ruchomości	300	—
		Suma rubryki III. .	3.200	1 320
	10.			
	11.	Do przeniesienia . .	13.950	1.620

Liczba rubryki	Liczba pozycyj	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . .	13.950	1.620
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	12.	Stołowanie 40 uczniów po 376 K. . . .	15.040	—
	13.	Odzież, pościel i pranie dla 40 uczniów po 120 K. .	4.800	—
	14.	Koszta leczenia uczniów	200	—
		Suma rubryki III. .	20 040	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	15.	Zaprzęgi do demonstracyi	160	
	16.	Przybory do pisania i nauki uczniów . . .	400	—
	17.	Przykupno modeli, machin i narzędzi . . .	400	—
	18.	Biblioteka i czytelnia	200	—
		Suma rubryki IV. .	1.160	—
V.		**Kursy specyal e.**		
	19.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—
	20.	Kurs stelmachstwa i kołodziejstwa . . . ,	500	700
		Suma rubryki V. .	600	700
VI.	21.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—
		Suma wydatków .	35.950	2.320
		Razem . . .	38.270	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Dochody.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . .	6.000	—
II.	2	**Zarobek 40 uczniów po 36 K.**	1.440	—
III.	3	**Opłaty od uczniów:**		
		a) Opłaty za utrzymanie (od jednego pełna, od jednego pół opłaty) . . . 450 K.		
		b) wpisowe od 30 uczniów po 10 K.. 300 „	750	—
IV.	4	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—
		Suma dochodów .	8.290	
		W porównaniu z wydatkami .	38.270	
		Okazuje się **niedobór** .	29.980	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz szkoły niższej rolniczej w Dublanach i wstawić wydatki w sumie K. 8 270 do rubr. X poz. 2 wydatków, dochody w sumie K. 8 290 do rubr. X poz. 2 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego: *K. Badeni.*

Sprawozdawca: *Milewski.*

Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Do Rubr. X poz. 3 wydatków i poz. 3 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Komisya przyjmuje preliminarz bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
I.		**WYDATKI.**			
		Płace nauczycieli.			
	1.	Kierownik szkoły zarazem profesor, płaca	3.600 K.		
		dodatek aktywalny	720 „	4.320	—
	2.	Asystent płaca	1.200 K.		
		dodatek na mieszkanie	318 „	1.518	—
	3.	Docenci:			
		a) matematyki, fizyki i rysunków		600	—
		b) nauki o kotłach i maszynach		400	—
		c) nauki o opodatkowaniu		400	—
		d) administracyi i rachunkowości		180	—
		Suma rubryki I.		7.418	—
II.		**Koszta administracyjne.**			
	4.	Druki, inseraty, portorya i t. p.		120	—
	5.	Służący, płaca	480 K.		
		dodatek na mieszkanie	192 „	672	
	6.	Opał		200	—
	7.	Zwrot funduszowi stacyi za gaz		400	—
	8.	Koszta przewozu prelegentów		200	—
	9.	Kurs dla straży skarbowej		500	—
	10.	Koszta podróży kierownika w sprawach szkolnych		120	—
		Suma rubryki II.		2.212	—
III.		**Potrzeby naukowe.**			
	11.	Dotacya dla pracowni gorzelniczej		1.200	1.100
	12.	Książki i czasopisma		300	—
	13.	Wycieczki naukowe z uczniami		200	—
		Suma rubryki III.		1.700	1.100
IV.	14.	**Zapomogi dla uczniów:**			
		a) z funduszów krajowych	600 K.		
		b) z subwencyi państwowej	1.000 „	1.600	—
V.	15.	**Rozmaite nieprzewidziane**		200	—
		Suma wydatków		**13.130**	**1.100**
		Razem		**14.2**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
I.		**DOCHODY.**		
	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa:**		
		a) na utrzymanie szkoły :	3.000	—
		b) na zapomogi dla uczniów	1.000	—
		Suma rubryki I. .	4.000	—
II.	2.	**Opłaty od uczniów**	1.300	—
III.	3.	**Dochód z analiz**	200	—
		Suma dochodów .	**5.500**	
		W porównaniu z wydatkami	14.230	
		okazuje się **niedobór**	**8.730**	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz szkoły gorzelniczej w Dublanach i wstawić wydatki w sumie K. 14.230 — do rubryki X. *poz. 3.* wydatków, dochody w sumie K. 5.500 — do rubr. X. *poz. 3.* dochodów funduszu krajowego.

Za prz ewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Milewski.

Gorzelnia krajowa w Dublanach

Do Rubr. X. poz. 4. wydatków i poz. 4. dochodów.

Sprawozdawca poseł Milewski.

W rozprawach Komisyi budżetowej poruszono myśl, aby wszystkie wydatki gorzelni, wynikające z doświadczeń, spowodowanych zadaniem nauczania ująć w osobną cyfrę i tą sumą obciążyć budżet szkoły gorzelniczej a nie gorzelni krajowej.

Cyfry preliminarza przyjęto bez zmiany mianowicie:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace.**		
	1	Gorzelnik	1.200	—
	2	2 robotników po 30 K. miesięcznie przez 4 miesiące i jeden przez cały rok	600	—
		Suma rubryki I. .	1.800	—
II.		**Koszta wyrobu spirytusu.**		
	3	Opał	1.600	—
	4	Ziemniaki (1.800 q. po 3 K.)	5.400	—
	5	Jęczmień (80 q. po 14 K.)	1.120	—
	6	Żyto, kukurudza i proso (40 q. po 14 K.) . .	560	—
	7	Światło, smarowidło, drożdże i t. p. . . .	400	—
	8	Naprawa maszyn i uzupełnienie przyrządów . . .	600	—
	9	Ubezpieczenie budynków, urządzeń i robotników .	400	—
		Suma rubryki II. .	10.080	—
III.		**Rozmaite.**		
		Utrzymanie budynków i podwórza	200	—
	10	Podatek zarobkowy	200	—
	11	Koszta komisyj lustracyjnych, posyłki i wyjazdy		
	12	w sprawach gorzelni	100	—
		Suma rubryki III. .	500	—
		Suma wydatków .	**12 380**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Ze sprzedaży spirytusu** (200 hl. po 36 K.) . .	7.200	—
II.	2	**Ze sprzedaży wywarów** (2500 Hl po 24 g.) .	600	—
III.	3	**Bonifikacya** za 200 Hl. spirytusu po 10 K. . .	2.000	—
		Suma dochodów .	**9.800**	
		W porównaniu z wydatkami .	12.380	
		okazuje się **niedobór** .	**2.580**	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz gorzelni krajowej w Dublanach i wstawić wydatki w sumie K 12.380 do rubr. X. poz. 4. wydatków, dochody w sumie K. 9.800 do rubr. X. poz. 4. dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Folwark w Dublanach.

Do rubr. X. poz. 5. wydatków i poz. 5. dochodów.

Sprawozdawca poseł Milewski.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			zwyczajne	nadzwyczajne
					Korony	
		A) WYDATKI FOLWARKU.				
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**				
	1.	Płace i zasługi			6.400	—
	2.	Najem robotnika			10.000	—
	3.	Zmiana i dokupno nasienia			600	—
	4.	Dokupno nawozów dopełniających:				
		a) na pole	2.500 K.			
		b) na łąki	500 „		3.000	—
	5.	Dokupno karmy (owsa, makuchów, kiełków)			8.600	—
	6.	Wymiana zużytych koni i uprzęży			1.500	—
	7.	Utrzymanie budynków			1.200	—
	8.	Utrzymanie i naprawa maszyn i narzędzi, oraz kucie koni			1.000	2.350
	9.	Utrzymanie dróg i rowów			200	—
	10.	Melioracye łąk:				
		a) Utrzymanie narzędzi melioracyjnych i dokupno materyałów	*zwycz.* 300 K.	*nadzw.* 10.00 K.		
		b) Wynagrodzenie łąkowego	400 „	— „	700	10.000
	11.	Zabezpieczenie od pożaru i gradu			1.500	—
	12.	Kuchnia folwarczna			700	—
	13.	Koszta kancelaryjne			160	—
	14.	Światło i smarowidło			100	—
	15.	Kultura lasu i utrzymanie stawów			400	—
	16.	Posyłki i jazdy w sprawach folwarku			200	—
	17.	Koszta leczenia czeladzi i dobytku			300	—
				Suma rubryki I.	36.560	12.350
II.	18.	**Podatki, daniny i opłaty**			1.400	—
III.	19.	**Rozmaite nieprzewidziane**			300	—
				Suma działu A)	38.260	12.350
				Razem	50.610	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
IV.		**B) Ekwiwalent, spłata długów i renty.**		
	19.	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie . . .	1.055	—
	20.	Towarzystwu kredytowemu ziemskiemu we Lwowie:		
		a) 55 i 56 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 10.000 K. . . . . 600 K.		
		b) 43 i 44 rata kapitału z odsetkami od pożyczki 23.200 K. . . . 1.219 „	1.819	—
	21.	Renta wieczysta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	3.200	—
		Suma działu B)	6.074	
		ZESTAWIENIE.		
		Suma działu A)	50.610	
		„ „ B)	6.074	
		Suma wszystkich wydatków	**56.684**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.		**Dochody z gospodarstwa.**		
	1.	Ze sprzedaży ziemiopłodów	21.000	—
	2	Z wynajętych łąk i pastwisk	3.300	—
	3.	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych:		
		a) Krowiarnia:		
		α) mleko . . . 10.000 K.		
		β) przychowek . . 5.000 „ 15.000 K.		
		b) Nierogacizna . . . . . 500 „		
		c) Owce . . . . . 150 „		
		d) Braki i opasy . . . . 4.000 „	19.650	—
	4.	Ryczałt od szkół za straty wynikające z zastosowania inwentarza do potrzeb tychże szkół . .	2.000	—
	5.	Za wynajęte konie	1.000	—
	6.	Z lasu i stawów	800	—
		Suma rubryki I. .	47.750	—
II.		**Z dzierżaw.**		
	7	Z polowania	50	—
III.	8.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—
		Suma dochodów .	**48.000**	
		W porównaniu z wydatkami folwarku .	50.610	
		okazuje się **nadwyżka wydatków**	2.610	
		a po uwzględnieniu spłaty długów i renty	6.074	
		okaże się **niedobór** .	8.684	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz folwarku w Dublanach i wstawić wydatki w sumie K. 56.684— do rubr. X. poz. 5. wydatków, dochody w sumie K. 48.000·— do rubr. X. poz. 5. dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Stacya doświadczalna chemiczno-rolnicza w Dublanach.

Do Rubr. X. poz. 6 wydatków i poz. 6 dochodów.

Spr wozdawca poseł Milewski.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie			Zwyczajne	Nadzwyczajne
					Korony	
		WYDATKI.				
I.		**Płace personalu.**				
	1	Kierownik stacyi			2.400	
	2	5 Asystentów:				
		a) Asystent pierwszy (etatowy), płaca	2.000 K.			
		dodatek aktywalny . .	200 „			
		dodatek pięcioletni . .	400 „			
		dodatek osobisty . .	400 „	3.000 K.		
		b) 2 asystentów (nieetatowych) płaca po	1.600 K.	3.200 K.		
		na mieszkanie po	240 „	480 „		
		na opał po . .	78 „	156 „	3.836 K.	
		c) 2 asystentów (nieetatowych) płaca po	1.200 K.	2.400 K.		
		na mieszkanie po	240 „	480 „		
		na opał po .	78 „	156 „	3.036 K.	9 872
			zwycz.	*nadzwycz.*		
	3	Laborant, płaca . . .	900 K.	— K.		
		na mieszkanie . .	200 „	— „		
		dodatek nadzwycz. do płacy . . .	— „	360 „	1.100	360
	4	Pomocnik kancelaryjny płaca			720	
	5	Trzech służących, płace po	600 K.	1.800 K.		
		dodatki na mieszkanie po	192 „	576 „	2.376	
		Suma rubryki I. .			16.468	360
II.		**Utrzymanie stacyi.**				
	6	Koszta utrzymania laboratoryum			7.500	960
	7	„ prowadzenia doświadczeń wegetacyjnych i wazonowych			1.200	
	8	Koszta prowadzenia doświadczeń polowych na fermach doświadczalnych			5.000	
	9	Doświadczenia z uprawą buraków cukrowych . .			600	
	10	Doświadczenia z żywieniem inwentarza . . .			400	
					14.700	960
		Do przeniesienia .			16.468	360

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	16.468	360
			14.700	960
II.	11	Koszta kancelar., druk świadectw, portorya . .	1.400	—
	12	Druki sprawozdań	1.200	—
	13	Prenumerata pism i zakupno podręczników . .	600	—
	14	Koszta podróży kierownika i asystentów . .	2.600	—
		Ubezpieczenie od wypadków funkcyonaryuszów stacyi	600	—
	15	Ubezpieczenie ruchomości stacyi od ognia . .	700	—
	16	Utrzymanie i opał budynku	500	—
	17			
		Suma rubryki II. .	22.300	960
III.		**Koszta ruchu gazowni dla produkcyi gazu do oświetlania i dla laboratoryów.**		
		Monter· wynagrodzenie . . . 1.200 K.		
	18	dodatek na mieszkanie . . 240 „	1.440	—
		Palacz wynagrodzenie	600	—
		Olej	1.400	—
	19	Koks	1.650	—
	20	Utrzymanie aparatów, pieców i rurociągu . .	1.000	—
	21	Ubezpieczenie budynku i robotników . . .	400	—
	22			
	23	Suma rubryki III. .	6.490	—
		Suma wydatków .	**45.258**	**1.320**
		Razem .	46.578	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—
II.	2	**Dochód z analiz**	10.000	—
III	3	**Ze sprzedaży mazi pogazowej**	300	—
IV.		**Zwroty od zakładów za gaz:**		
	4	Od Akademii rolniczej w Dublanach . .	3.000	—
	5	Od szkoły gorzelniczej w Dublanach . .	400	—
		Suma rubryki IV. .	3.400	—
		Suma dochodów .	**19.700**	
		W porównaniu z wydatkami .	46.578	
		Okazuje się **niedobór**	**26.878**	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach i wstawić wydatki w sumie K. 46.578.— do rubr. X. poz. 6 wydatków, dochody w sumie K. 19.700.— do rubr. X. poz. 6 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Stacya doświadczalna botaniczno-rolnicza

we Lwowie.

Do rubr. X. poz. 8. wydatków i poz. 7. dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace personalu.**			
	1.	Kierownik stacyi:			
		płaca	4.800 K.		
		dodatek aktywalny	1.120 „		
		dodatek osobisty	3.760 „	9.680	—
	2.	Asystenci:			
		a) Asystent pierwszy etatowy, płaca	2.000 K.		
		dodatek aktywalny . .	200 „ 2.200 K.		
		b) 2 asystentów nieetatowych, płaca po 1.200 K. . . .	2.400 K.		
		na mieszkanie po 400 K . .	800 „		
		„ opał po 78 K. . .	156 „ 3.356 „	5.556	—
	3.	Laborant, płaca	1.100 K.		
		na mieszkanie	360 „	1.460	—
		Suma rubryki I. .		16.696	—
II.		**Koszta administracyi.**			
	4	Zarząd: *a*) koszta kancelaryjne . .	800 K.		
		b) służący	720 „	1.520	—
	5.	Najem pomieszkania		3.000	—
	6.	Oświetlenie i opał		900	—
		Suma rubryki II. .		5.420	—
III.		**Utrzymanie stacyi.**			
	7.	Koszta utrzymania stacyi		3.500	800
	8.	„ „ ogrodu górskiego na połoninach .		2.000	—
	9.	Utrzymanie pól doświadczalnych i analizy z pól utrzymywanych kosztem Towarz. gospodarczego .		1.200	—
	10.	Założenie i prowadzenie pól selekcyjnych przy szkołach rolniczych		600	—
	11.	Koszta druków i wydawnictw		400	—
	12.	Prenumerata pism i zakupno dzieł fachowych . .		600	—
	13.	Koszta podróży kierownika i asystentów . . .		1.500	—
		Suma rubryki III. .		9.800	800
		Suma wydatków .		**31.916**	**800**
		Razem .		32.716	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	4.000	—
II.	2.	**Dochód z analiz**	1.600	—
III.	3.	**Dochód z pól i ogrodu**	400	—
		Suma dochodów .	**6.000**	
		W porównaniu z wydatkami .	32.716	
		Okazuje się **niedobór**	26.716	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz stacyi doświadczalnej botanicznej w Dublanach i wstawić wydatki w sumie K. 32.716·— do rubr. X. poz. 8. wydatków, dochody w sumie K. 6.000·— do rubr. X. poz. 7. dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Do Rubr. X. poz. 9 wydatków i poz. 8 dochodow.

(Sprawozdawca poseł Milewski)

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

W dyskusyi wyrażono przekonanie, że pomieszczenie takiej średniej szkoły lasowej odpowiedniejszem byłoby na wsi przy lesie, coby dydaktycznie i pedagogicznie mogło lepsze rokować wyniki.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca	4.800 K.		
		dodatek aktywalny	840 „		
		dodatek osobisty	1.200 „		
		dodatek pięcioletni	400 „	7.240	—
	2.	Trzech profesorów fachowych;			
		a) dla dwóch, płaca po 3.280	6.560 K.		
		dodatki aktywalne po 720	1.440 „		
		dodatki 5-letnie dla jednego	1.200 „		
		b) dla jednego extra statum płaca	3.280 „		
		dodatek aktywalny	720 „	13.200	—
	3.	Trzech nauczycieli-adjunktów:			
		a) dla dwóch, płaca po 2.400	4.800 K.		
		dodatki aktywalne po 600	1.200 „		
		dodatek osobisty dla jednego	300 „		
		dodatki 5-letnie dla jednego	900 „	7.200	—
		b) dla jednego płaca	2.400 K.		
		dodatek aktywalny	600 „		
	4.	Docenci (nauczyciele pomocnicy)			
		a) języka polskiego i niemieckiego	1.600 „		
		b) fizyki eksperymentalnej	600 „		
		c) matematyki	900 „		
		d) zarysu inżynieryi, konstrukcyi i rysunków	2.000 „		
		e) chemii ogólnej:			
		α) za wykłady 600 K.			
		β) za prowadzenie ćwiczeń w laboratoryum chemii 400 „	1.000 „		
		f) ekonomii społecznej	400 „		
		g) encyklopedyi rolnictwa	600 „		
		h) zarysu prawa i administracyi	500 „		
		i) nauki o pomocy w nagłych wypadkach	200 „	7.800	—
		Suma rubryki I.		35.440	—
		Do przeniesienia		35.440	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia	35.440	—
II.		**Koszta administracyi.**		
	5	Koszta kancelaryjne, druki i portorya	600	—
	6	Dyetaryusz w kancelaryi dyrekcyi	480	—
	7	Ubezpieczenie budynków i zbiorów	80	—
	8	Opał, oświetlenie i należytość za wodę	880	—
	9	Utrzymanie budynków	400	—
	10	Sprzęty i ruchomości	100	—
	11	Dozorca domu i pomocnik dozorcy	1.800	—
	12	Podatki	45	—
		Suma rubryki II.	4.385	—
III.		**Środki naukowe.**		
	13	Biblioteka i czytelnia	600	200
	14	Laboratorya: *zwycz.* *nadzw.*		
		a) chemii ogólnej i technologicznej 280 K. — K.		
		b) botaniczno-fizyologiczne 120 „ — „		
		c) urządzenie laboratoryum — „ 800 „	400	800
	15	Muzea, zbiory i środki do demonstracyi i ćwiczeń: *zwycz.* *nadzw.*		
		a) do geografii fizycznej i politycznej 20 K. — K.		
		b) do fizyki 40 „ 200 „		
		c) „ meteorologii i klimatologii 40 „ — „		
		d) do inżynieryi leśnej 300 „ 250 „		
		e) „ botaniki, fizyologii, geognozyi i mineralogii 120 „ 50 „		
		f) do zoologii 40 „ — „		
		g) „ technologii chemicznej 100 „ 100 „		
		h) „ leśnictwa w ogóle i uprawy lasu 300 „ 60 „	960	660
	16	Na utrzymanie szkółki drzewek w Winnikach i Brzuchowicach	—	1.000
	17	Wycieczki naukowe z uczniami	2.000	—
	18	Utrzymanie ogrodu przy szkole	300	—
		Suma rubryki IV.	4 260	2.660
IV.		**Spłata pożyczki.**		
	19	Gal. Kasie oszczędności we Lwowie, 59 i 60 rata na kapitał i odsetki	1.042	—
V.	20	**Rozmaite nieprzewidziane**	100	—
		Suma wydatków	**45.227**	**2.660**
		Razem	47.887	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .		14.000	—
II.	2	**Opłaty od uczniów:**			
		a) wpisowe od 20 uczniów po 4 K.	80 K.		
		b) czesne od 30 uczniów po 20 „	600 „	680	—
III.	3	**Rozmaite nieprzewidziane**		100	—
		Suma dochodów		14.780	
		W porównaniu z wydatkami		47.887	
		okazuje się **niedobór**		33.107	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie i wstawić wydatki w sumie K. 47.887·— do rubr. X. poz. 9 wydatków, dochody w sumie K. 14.780·— do rubr. X. poz. 8 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie.

Do Rubr. X. poz. 10. wydatków i poz. 9. dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Petycyę profesorów i urzędników krajowej szkoły rolniczej Czernichowskiej (L. 300) odstąpiono Wydziałowi krajowemu.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1.	Dyrektor, płaca . . . . . 4.000 K.		
		dodatek aktywalny . . . 640 „		
		dodatek osobisty . . . . 800 „		
		dodatek pięcioletni . . . 400 „	5.840	
	2.	Kapelan i katecheta, oraz docent jednego z przedmiotów ogólnie kształcących,		
		płaca . . . . . 2.800 K.		
		dodatek aktywalny . . . 520 „		
		„ pięcioletni . . . 800 „	4.120	
	3.	8 profesorów, płaca po 2.800 K. . . 22.400 K.		
		dodatki aktyw. po 520 K. . . 4.160 „		
		„ pięcioletnie . . . 6.297 „	32.857	
	4.	Docent weterynaryi	1.600	
	5	„ leśnictwa	800	
	6.	„ hygieny i nauki o pomocy w nagłych wypadkach	200	
	7.	Nauczyciel muzyki i śpiewu	1.000	
	8.	Nauczyciel-instruktor do robót praktycznych,		
		płaca . . . . . 2.400 K.		
		dodatek aktywalny . . . 240 „	2.640	
	9.	3 prefektów internatu, zarazem nauczycieli gimnastyki i szermierki:		
		płace po 1.600 K. . . . 4.800 K.		
		dodatki pięcioletnie . . . 600 „		
		wikt po 720 K. . . . . 2.160 „		
		światło po 20 K. . . . . 60 „	7.620	
		Suma rubryki I. .	56.677	—
II.		**Płace urzędników administracyjnych etatowych.**		
	10.	Kasyer, zarazem rachmistrz, płaca . . 2.400 K.		
		dodatek pięcioletni . . . 380 „	2.780	
	11.	Pisarz Dyrekcyi, a zarazem magazynier, płaca . .	1.200	
		Suma rubryki II. .	3.980	—
		Do przeniesienia .	60.657	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	y- czajne	nadzwy- czajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	60.657	—
		Płace funkcyonaryuszów nieetatowych.		
	12.	Lekarz zakładowy, płaca. . . . 1.000 K.		
		opał . . . . . 100 „	1.100	
	13.	Ogrodnik zakładowy, płaca	1.000	
		Suma rubryki III. .	2.100	—
		Koszta utrzymania służby szkolnej.		
	14.	Służba wyższa:		
		a) Tercyan szkoły, zarazem woźny:		
		płaca z wiktem . . . 800 K.		
		na ubiór . . . . 100 „ 900 K		
		b) Woźny dyrekcyi, zarazem obsługujący infirmeryę i kaplicę zakładową:		
		płaca z wiktem . . . 500 K.		
		na ubiór . . . . 100 „ 600 K.		
		c) Portyer bramy głównej:		
		płaca z wiktem . . . 600 K.		
		na ubiór . . . . 100 „ 700 „		
		d) Portyer drugiej bramy zakładowej:		
		płaca . . . . 350 K.		
		na ubiór . . . . 100 „ 450 „		
		e) Lampiarz, zarazem służący przy kasie i pokoju gościnnym:		
		płaca z wiktem i ubranie . . 550 „	3.200	
	15.	Służba niższa:		
		a) Służący przy laboratoryum chemii:		
		płaca z wiktem . . . . 372 K.		
		b) 3 chłopców przy muzeach, zbiorach i salach wykładowych:		
		płace z wiktem po 372 K. . . 1.116 „		
		c) stróż domowy, płaca z wiktem . . 372 „		
		d) Stróż, zarazem ogrodniczek przy parku,		
		płaca z wiktem . . . . 420 „	2.280	
	16.	Gratyfikacya służbie (do rozporządzalności dyrekcyi) .	300	
		Suma rubryki IV. .	5.780	—
		Do przeniesienia .	68.537	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		Z przeniesienia	68.537	—
V.		**Koszta administracyjne.**		
	17.	Zarząd:		
		a) pomoc kancelaryjna dla Kuratoryi szkoły . . . . 400 K. (*zwycz.*) — K. (*nadzwycz.*)		
		b) potrzeby kancelar. szkoły . 300 „ — „		
		c) druki i inseraty . . 200 „ 250 „		
		d) portorya i przesyłki . . 300 „ — „		
		e) koszta podróży w interesach zakładu i przywóz środków naukowych . . . . 900 „ — „		
		f) koszta przyjazdu docenta weterynaryi . . . . 300 „ — „		
		g) utrzymanie koni administracyjnych . . . 600 „ — „		
		h) zaprzysiężony strażnik obszaru dworskiego . . . 300 „ — „	3.300	250
	18.	Opał w gmachu szkolnym i internacie . . .	3.000	—
	19.	Oświetlenie „ „ „ . . .	2.200	—
	20.	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	3.500	2.000
	21.	Wywóz nieczystości, popiołów, mycie podłóg i okien i t. p.	900	100
	22.	Zabezpieczenie budynków i zbiorów . . .	800	—
	23.	Najem pomieszkań dla funkcyonaryuszów szkoły .	988	—
	24.	Płaca kominiarza	400	—
	25.	Sprzęty i ruchomości	400	390
	26.	Koszta lustracyi zakładu	400	—
	27.	Koszta nabożeństwa	240	70
	28.	Na aptekę	400	—
	29.	Utrzymanie dziedzińców i parku	800	400
		Suma rubryki V. .	17.328	3.210
		Do przeniesienia .	85.865	3.210

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	85.865	3.210
VI.		**Utrzymanie uczniów.**		
	30.	Żywność dla 60 uczniów	35.000	—
	31.	Pranie za ryczałtowem wynagrodzeniem . . .	1.492	—
	32.	Służba internatu:		
		a) 4 chłopców do obsługi uczniów: płaca z wiktem po 372 K. . . 1.488 K.		
		b) palacz do obsługi kaloryferów i łazienki, płaca z wiktem . . . 800 K. mieszkanie, opał i światło . . 240 „ 1.040 „		
		c) pomocnik palacza i stróż nocny w internacie . . . . . 420 „	2.948	—
	33.	Sprzęty: *zwycz.* *nadzwycz.*		
		a) do sal sypialnych . . 200 K. — K.		
		b) „ infirmeryi . . . 60 „ 150 „		
		c) „ sali rekreacyjnej i gimnastycznej . . 100 „ — „	360	150
	34.	Odzież dla 60 uczniów po 120 K.	7.200	—
	35.	Pościel	200	—
		Suma rubryki VI. .	47.200	150
VII.	36.	**Utrzymanie czterech uczniów na koszt funduszu krajowego**	2.940	—
VIII.		**Potrzeby naukowe.**		
	37.	Eksperymenta przy wykładach: *zwycz.* *nadzwycz.*		
		a) dla profesora rolnictwa . 60 K. — K.		
		b) „ „ hodowli . 50 „ — „		
		c) „ „ zootomii . 40 „ — „		
		d) „ „ weterynaryi . 50 „ — „		
		e) „ „ botaniki . 60 „ — „		
		f) „ „ fizyki . 40 „ — „		
		g) „ „ miernictwa . 50 „ — „		
		h) „ „ chemii ogólnej 100 „ — „		
		i) „ „ mleczarstwa 100 „ — „		
		j) „ „ rybactwa . 50 „ — „		
		k) narzędzia ręczne do praktyki gospodarskiej . . 100 „ — „		
		l) dla profesora administracyi — „ 200 „	700	200
		Do przeniesienia .	700	200
			136 005	3.360

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Zwyczajne	Nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	136.005	3.360
			700	200
VIII.	38.	Zbiory i muzea: *zwycz.* *nadzwycz.*		
		a) zbiór rolniczy . . . 200 K. — K.		
		b) „ hodowlany . . . 100 „ — „		
		c) „ fizyczny . . . 200 „ — „		
		d) „ geograficzny . . 50 „ — „		
		e) „ botaniczny . . . 100 „ — „		
		f) „ zoologiczny . . 100 „ — „		
		g) „ zootomiczny . . 50 „ — „		
		h) „ mechaniczny . . 100 „ — „		
		i) „ mineralogiczny . . 40 „ — „		
		j) „ technologiczny . . 100 „ — „		
		k) „ okazów leśnych . . 60 „ — „		
		l) „ okazów weterynaryjn. 60 „ — „		
		m) „ narzędzi rolniczych . 200 „ — „		
		n) „ modeli do budownictwa . 50 „ — „		
		o) „ przyrządów mierniczych 100 „ — „		
		p) „ mleczarski . . . 50 „ — „		
		r) „ ogrodniczy . . 100 „ — „		
		s) „ melioracyjny . . 50 „ — „		
		t) „ rybacki . . . 50 „ — „		
		u) Stacya meteorologiczna . 60 „ 60 „	1 820	60
	39.	Laboratorya:		
		a) chemii ogólnej i gabinet . . . 600 K.		
		b) „ rolniczej . . . . 400 „		
		c) „ technologicznej . . . 100 „		
		d) zootomiczne . . . . . 100 „		
		e) roślinno-fizyologiczne . . . 200 „		
		f) rolnicze . . . . . 200 „	1.600	—
	40.	Biblioteka:		
		a) przykupno dzieł . . . . 800 K.		
		b) oprawa książek . . . . 200 „		
		c) czasopisma naukowe i polityczne . 600 „	1.600	—
	41.	Utrzymanie i uzupełnienie ogrodu pomologicznego i warzywnego	1.500	—
	42.	Ogród botaniczny	200	—
	43.	Utrzymanie pola doświadczalnego	400	—
	44.	Wycieczki naukowe uczniów z profesorami . .	1.000	—
		Suma rubryki VIII. .	8.820	260
IX.	45.	**Rozmaite nieprzewidziane**	350	—
		Suma wydatków .	**145.175**	**3.620**
		Razem . .	148.795	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		DOCHODY.			
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .		14.000	6.000
II.		**Opłaty od uczniów.**			
	2.	Opłaty na utrzymanie:			
		a) od 56 uczniów po 735 K. . .	41.160 K.		
		b) od 4 uczniów przyjętych na koszt fund kraj. (obacz rub. VIII. wyd.) po 735 K.	2.940 „	44.100	—
	3.	Czesne szkolne od 60 uczniów po 100 K.	6.000 K.		
		po strąceniu czesnego od 20 uczniów, uwolnionych od opłaty przez Wydział krajowy	2.000	4.000	—
		Suma rubryki II. .		48.100	—
III.	4.	**Ze sprzedaży płodów z ogrodów** . . .		1.000	—
IV.	5.	**Zwrot z funduszu folwarku za administracyę** .		400	—
V.	6.	**Rozmaite nieprzewidziane**		200	—
		Suma dochodów .		**63.700**	**6.000**
		Razem . .		69.700	
		W porównaniu z wydatkami		148.795	
		okazuje się **niedobór**		79.095	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz szkoły średniej rolniczej w Czernichowie i wstawić wydatki w sumie 148.795 K do rubr. X. poz. 10. wydatków, dochody w sumie 69.700 K do rubr. X. poz. 9. dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Folwark w Czernichowie.

Do rubr. X. poz. 11 wydatków i poz. 10 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		A) **WYDATKI FOLWARKU.**		
I.		**Wydatki na gospodarstwo.**		
	1	Płace i zasługi:		
		a) Nauczyciel - instruktor za administracyę folwarku . . . . . 400 K.		
		b) służba folwarczna (zasługa i ordynarya) . . . . . 2.800 „	3.200	—
	2	Najem robotnika:	2.000	—
	3	Dokupno i zmiana nasienia	600	—
	4	„ nawozów dopełniających	500	—
	5	„ słomy i karmy	1.800	—
	6	Inwentarz użytkowy (naprawa uprzęży) . . .	450	250
	7	Utrzymanie budynków folwarcznych . . .	250	—
	8	Naprawa narzędzi i sprzętów, oraz kucie koni . .	300	500
	9	Utrzymanie rowów	200	—
	9a	Dokupno koni	—	800
	10	Zabezpieczenie od pożarów i gradobicia . . .	120	—
	11	Potrzeby kancelaryjne, światło, opał i smarowidło .	120	—
	12	Gratyfikacye służbie (do rozporządzalności dyrekcyi)	100	—
		Suma rubryki I. .	9.640	1.550
II.		**Las i plantacye wikla.**		
	13	Służba, roboty i zalesienie	1.700	—
	14	Utrzymanie wikli i uzupełnienie plantacyi . .	1.000	—
	15	Wynagrodzenie ogrodnika	400	—
		Suma rubryki II. .	3.100	—
	16	**Utrzymanie brzegów Wisły**	400	300
III.	17	**Podatki i daniny**	960	—
IV.	17a	**Naprawa pieca wapiennego**	—	1.200
IV.a	18	**Utrzymanie zaprzysiężonego strażnika obszaru dworskiego**	300	—
V.		Do przeniesienia .	14.400	3.050

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		Z przeniesienia .	14.400	3 050
VI.		**Rozmaite nieprzewidziane.**		
	19	Koszta drenowania pól na Żakowcu . . .	—	4 750
	20	Rozmaite	400	—
		Suma rubryki VI. .	400	4.750
		Suma działu A) .	14.800	7.800
		Razem .	22.600	
VII.		B) **Ekwiwalent, spłata kapitałów i odsetek dłużnych:**		
	21	Ekwiwalent za VI. dziesięciolecie	700	—
	22	Bankowi krajowemu we Lwowie 20. i 21. rata, wraz z 4% odsetkami od pożyczki 13.000 koron .	608	—
		Suma działu B) .	1.308	
		ZESTAWIENIE.		
		Suma działu A)	22.600	
		„ „ B)	1.308	
		Suma wszystkich wydatków .	23.908	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		DOCHODY.		
I.		**Z gospodarstwa.**		
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni . .	3.200	—
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych: (krowiarnia) .	2.800	—
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	1.300	—
	4	Za wynajęte konie	700	—
	5, 6	Zwrot z funduszu szkoły za utrzymanie koni . .	600	—
		Suma rubryki I. .	8.600	—
II.		**Z lasu i wikla.**		
	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego .	3.400	—
	8	Z wikla i trawy wśród wikla	5.000	—
		Suma rubryki II. .	8.400	—
III.	9	**Z pieca wapiennego**	600	—
IV		**Inne dochody.**		
	10	Olborne za łamanie kamienia	100	—
	11	Z dzierżawy placu targowego, zwanego „Rynek“ .	40	—
		Suma rubryki IV. .	140	—
V.	12	**Rozmaite nieprzewidziane** . .	100	—
		Suma dochodów	17.840	
		W porównaniu z wydatkami folwarku	22.600	
		okazuje się **niedobór**	4.760	
		a z uwzględnieniem ekwiwalentu i spłaty długów .	1.308	
		okaże się **niedobór**	6.068	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz Folwarku w Czernichowie i wstawić wydatki w sumie K. 23.908 do rubr. X. poz. 11 wydatków, dochody w sumie K. 17.840 do rubr. X. poz. 10 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Bereźnicy.

Do Rubr. X. poz 12. wydatków i poz. 11. dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca	3.000 K.		
		dodatek aktywalny . .	300 „	3 300	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
		płaca	2.400 K.		
		dodatek aktywalny . . .	240 „		
		„ pięcioletni . . .	300 „	2.940	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów płaca		1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca	1.400 K.		
		dodatek aktywalny . . .	140 „		
		dodatek pięcioletni . . .	160 „	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.:			
		płaca	960 K.		
		wydatki z powodu nabożeństwa .	400 „	1.360	—
		Suma rubryki I. .		10.500	—
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna . .	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne . . .	200 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny . .	600 „	1.040	—
	7	Opał		1.200	—
	8	Oświetlenie		350	—
	9	Utrzymanie budynków		1.200	600
	10	Sprzęty i ruchomości		400	—
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .		800	—
	12	Podatek i opłata myta		400	—
		Suma rubryki II. .		5.390	600
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13	Stołowanie	dla 45 uczniów		
	14	Odzież, pościel i pranie . .	po 300 K.	13.500	—
	15	Lekarz i apteka		400	—
	16	Uczeń praktykan		300	—
		Suma rubryki III. .		14.200	—
		Do przeniesienia .		30.090	600

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	30.090	600
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.)	240	—
	18	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . . . 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia . . . 250 „		
		c) ogród szkolny . . . 300 „	850	—
	19	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—
		Suma rubryki IV. .	1.190	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—
	21	„ mleczarstwa	100	400
	22	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	200	—
		Suma rubryki V. .	400	400
VI.	23	**Gospodarstwo:**		
		a) Wydatki na gospodarstwo . . 10.000 K.		
		b) Czynsz na dodzierżawienie 40 morgów gruntu . . . . . 1.000 „	11.000	—
VII.	24	**Rozmaite nieprzewidziane.**	200	—
		Suma wydatków .	**42.880**	**1.000**
		Razem . .	43.880	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .		6.000	—
II.	2	**Zarobek 45 uczniów po 24 K.**		1.080	—
III.	3	**Dochód z gospodarstwa:**			
		a) Dochód z gospodarstwa szkolnego .	12.500 K.		
		b) „ z ogrodu . . .	300 „	12.800	—
IV.	4	**Opłaty od uczniów**		400	—
V.	5	**Rozmaite nieprzewidziane** . . .		—	—
		Suma dochodów .		**20.280**	
		W porównaniu z wydatkami		43.880	
		okazuje się **niedobór** .		23.600	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz krajowej niższej szkoły rolniczej w Bereźnicy i wstawić wydatki w sumie K. 43.880 do rubr. X. poz. 12 wydatków, dochody w sumie K. 20.280 do rubr. X. poz. 11 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Do Rubr. X. poz. 13 wydatków i poz. 12 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca	3.000 K.		
		dodatek aktywalny . . .	300 „	3 300	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
		płaca	2.400 K.		
		dodatek aktywalny . .	240 „	2 640	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów,			
		płaca		1.200	—
	4.	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca	1.400 K.		
		dodatek aktywalny . . .	140 „		
		dodatek pięcioletni . . .	213 „	1.753	—
	5.	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.		600	—
		Suma rubryki I. .		9.493	—
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6.	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna . .	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne . .	200 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny .	600 „	1.040	—
	7.	Opał		1.600	—
	8.	Oświetlenie		300	—
	9.	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)		1.000	2.900
	10.	Sprzęty i ruchomości		300	200
	11.	Dowóz wody do zakładu		400	100
	12.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .		800	—
	13.	Utrzymanie bydła i cielewni		600	—
	14.	Ekwiwalent i podatek od gruntu szkolnego . .		100	—
		Suma rubryki II. .		6.140	3.200
		Do przeniesienia .		15.633	3.200

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		Z przeniesienia . .	15.633	3.200
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	15.	Stołowanie . . . . (dla 42 uczniów		
	16.	Odzież, pościel i pranie . . (po 300 K.	12.600	—
	17.	Lekarz i apteka	400	—
	18.	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki III. .	13.300	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	19.	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, i t. p.)	240	—
	20.	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . . . . . 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia . . . 200 „		
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . . . 300 „	800	—
	21.	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	40	—
	22.	Wycieczki z uczniami	100	—
		Suma rubryki IV. .	1.180	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	23.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—
	24.	„ mleczarstwa	100	—
	25	„ uprawy tytoniu	120	—
	26.	„ stelmachstwa	150	—
		Suma rubryki V. .	470	—
VI.	27.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—
		Suma wydatków . .	**30.783**	**3.200**
		Razem .	33.983	

Liczba rubryki	Liczba pozycji	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—
II.	2.	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**		
		a) Rada powiatowa horodeńska, 3 stypendya po 200 K. i 1 stypendyum 300 K. . . . . 900 K.		
		b) Gmina miasta Horodenki, 1 stypendyum 200 .	1.100	—
III.	3.	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	600	—
IV.	4.	**Dochód z ogrodu** (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	300	—
V.	5.	Dochód z bydła i chlewni	800	—
		Suma dochodów .	**8.800**	
		W porównaniu z wydatkami .	33.983	
		okazuje się **niedobór**	25.183	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence i wstawić wydatki w sumie K. 33 983.— do rubr. X. poz. 13. wydatków, dochody w sumie K. 8.800.— do rubr. X. poz. 12. dochodów funduszu krajowego.

za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Do Rubr. X. poz. 14 wydatków i poz. 13 dochodów.

(**Sprawozdawca poseł Milewski**).

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca	3.000 K.		
		dodatek aktywalny	300 „		
		dodatki pięcioletnie	1.400 „		
		dodatek osobisty	400 „	5.100	—
	2.	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca	2.400 K.		
		dodatek aktywalny	240 „		
		dodatki pięcioletnie	1.400 „	4.040	—
	3.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca		1.200	—
	4.	Nauczyciel do nauk elementarnych: płaca	1.400 K.		
		dodatek aktywalny	140 „		
		„ pięcioletni	120 „	1.660	—
	5.	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.		500	—
		Suma rubryki I.		12.500	—
II.		**Koszta administracyi.**			
	6.	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	200 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „	1.040	—
	7.	Opał		1.200	—
	8.	Oświetlenie		200	—
	9.	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)		700	2.000
	10.	Sprzęty i ruchomości		400	—
	11.	Ekwiwalent i podatki		50	—
		Suma rubryki III.		3.590	2.000
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	12.	Stołowanie }			
	13.	Odzież, pościel i pranie }	dla 40 uczniów po 300 K.	12.000	—
	14.	Lekarz i apteka		400	—
	15.	Uczeń praktykant		300	—
		Suma rubryki III		12.700	—
		Do przeniesienia		28.790	2.000

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia	28.790	2.000
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	16.	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty, itp.)	200	—
	17.	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia . . . 200 „		
		c) ogród szkolny . . . . 100 „	600	—
	18.	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu . .	40	—
	19.	Wycieczki z uczniami	100	—
		Suma rubryki IV .	940	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	20.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—
	21.	„ uprawy i suszenia tytoniu	200	—
		Suma rubryki V. .	300	—
VI.	22.	**Gospodarstwo:**		
		a) Wydatki na gospodarstwo . . 8.000 K.		
		b) Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb jagielnicki . 1.000 „		
		c) Czynsz za budynki . . . 500 „	9.500	—
VII.	23.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—
		Suma wydatków .	39.730	2.000
		Razem . .	41.730	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—
II.	2.	**Opłaty od uczniów**	200	—
III.	3.	**Zarobek 40 uczniów po 24 K.**	960	—
IV.	4.	**Dochody z gospodarstwa szkolnego** . . .	10.600	—
V.	5.	**Rozmaite nieprzewidziane**	—	—
		Suma dochodów .	17.760	
		W porównaniu z wydatkami .	41.730	
		okazuje się **niedobór** .	28.970	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz krajowej niższej szkoły rolniczej w Jagielnicy i wstawić wydatki w sumie K. 41.730 do rubr. X. poz. 14 wydatków, dochody w sumie K. 17.760 do rubr. X. poz. 13 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Do Rubr. X. poz. 15 wydatków i poz. 14 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca	3.000 K.		
		dodatek aktywalny . . .	300 „		
		dodatek pięcioletni . . .	400 „	3.700	—
	2	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
		płaca	2.400 K.		
		dodatek aktywalny . . .	240 „	2.640	—
	3	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów,			
		płaca		1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca	1.400 K.		
		dodatek aktywalny . . .	140 „		
		dodatek pięcioletni . .	160 „	1.700	—
	5	Katecheta obrz. łac. płaca . .	500 K		
		wydatki [illegible]	200 „	700	—
		Suma rubryki I .		9.940	
II.		**Koszta administracyi.**			
	6	Zarząd: *a*) pomoc kancelaryjna . .	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . .	200 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „	1.040	—
	7	Opał		1.200	—
	8	Oświetlenie		350	—
	9	Utrzymanie budynków		1.000	1.100
	10	Sprzęty i ruchomości		300	400
	11	Utrzymanie koni do posłóg administracyjnych . .		1.000	—
		Suma rubryki II. .		4.890	1.500
		Do przeniesienia .		14.830	1.500

Liczba rubryki	Liczba pozycy	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia . .	14.830	1.500
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	12. 13.	Stołowanie, Odzież, pościel i pranie } dla 40 uczniów po 300 K.	12.000	—
	14.	Lekarz i apteka	400	—
	15.	Uczeń praktykant	300	—
		Suma rubryki III. .	12.700	—
IV.		**Potrzeby naukowe**		
	16.	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty itp.)	240	—
	17.	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia . . . 250 „		
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . . . 250 „	800	—
	18.	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—
		Suma rubryki IV. .	1.140	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	19.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—
	20.	„ mleczarstwa	100	150
	21.	„ stelmachstwa	200	—
		Suma rubryki V. .	400	150
VI.	22.	**Gospodarstwo:**		
		a) Wydatki na gospodarstwo . . . . . 8.200 K.		
		b) Czynsz dzierżawny		
		a) za folwark z inwentarzem 2.000 K		
		β) za wynajęte mieszkanie dla służby . . . 120 „ 2.120 „	10.320	—
VII.	23.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—
		Suma wydatków .	**39.590**	**1.650**
		Razem .	41.240	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		DOCHODY.			
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .		6 000	—
II.	2	**Opłaty na utrzymanie uczniów:**			
		a) Rada powiatowa bialska . .	900 K.		
		b) Od ucznia na własnem utrzymaniu	300 „		
		c) Opłaty od uczniów . . .	600 „	1 800	—
III.	3	**Zarobek 40 uczniów po 24 K.**		960	—
IV.	4	**Dochód** z ogrodu szkolnego		250	—
V.	5	**Dochody z gospodarstwa:**			
		Dochód z folwarku		9.600	—
		Suma dochodów .		**18.610**	
		W porównaniu z wydatkami .		41.240	
		Okazuje się **niedobór** .		22.630	

Komisya budżetowa wnosi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz krajowej niższej szkoły rolniczej w Kobiernicach i wstawić wydatki w sumie K. 41.240·— do rubr. X. poz. 15 wydatków i dochody w sumie K. 18.610·— do rubr. X. poz. 14 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Suchodole.

Do Rubr. X. poz. 16. wydatków i poz. 15 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski).

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca	3.000 K.		
		dodatek aktywalny . . .	300 „		
		dodatek pięcioletni . . .	400 „	3.700	—
	2.	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych:			
		płaca	2.400 K.		
		dodatek aktywalny . . .	240 „	2.640	—
	3.	Drugi nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych: płaca	1.600 „		
		dodatek aktywalny . . .	160 K.	1.760	—
	4.	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca		1.200	—
	5.	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca	1.400 K.		
		dodatek aktywalny . . .	140 „	1.540	—
	6.	Katecheta obrz. łać. i gr. kat.		900	—
		Suma rubryki I. .		11.740	—
II.		**Koszta administracyi.**			
	7.	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna . . .	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne . . .	200 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny . .	600 „	1.040	—
	8.	Opał		1.200	—
	9.	Oświetlenie		400	—
	10.	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)		1.000	—
	11.	Sprzęty i ruchomości		400	—
	12.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych . .		800	—
		Suma rubryki II. .		4.840	—
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13.	Stołowanie . . . . . dla 48 uczniów po			
	14.	Odzież, pościel i pranie . . . 300 K.		14.400	—
	15.	Lekarz i apteka		400	—
	16.	Uczeń praktykant		300	—
		Suma rubryki III. .		15.100	—
		Do przeniesienia .		31.680	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	31.680	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	17.	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papier, zeszyty i t. p.)	240	—
	18.	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi . . . . 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia . . . 200 „		
		c) ogród szkolny (nasiona, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . . . 200 „	700	—
	19.	Wycieczki naukowe z uczniami	100	—
		Suma rubryki IV. .	1.040	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	20.	Kurs mleczarstwa	100	—
	21.	„ ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—
	22	„ wyprawy lnu i konopi	100	—
	23.	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	150	—
		Suma rubryki V. .	450	—
VI.	24.	**Gospodarstwo:** *zwycz.* *nadzwycz.*		
		a) Wydatki na gospodarstwo . 9.800 K. — K.		
		b) Czynsz dzierżawny za grunta dzierżawione od gminy . 1.000 „ 462 „	10.800	462
VII.	25.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—
		Suma wydatków .	**44.170**	**462**
		Razem . .	44.632	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnicnie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1.	Z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—
II.	2.	**Opłaty od uczniów**	150	—
III.	3.	**Zarobek 45 uczniów po 24 K.**	1.152	—
IV.	4.	**Dochód z gospodarstwa szkolnego** . . .	11.750	—
		Suma dochodów .	**19.052**	
		W porównaniu z wydatkami	44.632	
		Okazuje się **niedobór**	25.580	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz krajowej niższej szkoły rolniczej w Suchodole i wstawić wydatki w sumie K. 44 632 do rubr. X. poz. 16 wydatków, dochody w sumie K. 19.052 do rubr. X. poz. 15 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Miłocinie.

Do Rubr. X. poz. 17. wydatków i poz. 16. dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		Zwyczajne	Nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel fachowy zarazem kierownik:			
		płaca	3.000 K.		
		dodatek aktywalny	300 „		
		2 dodatki pięcioletnie	800 „	4.100	—
	2.	Nauczyciel fachowy: płaca	2.400 K.		
		dodatek aktywalny	240 „	2.640	—
	3.	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca	1.400 K.	1.540	—
		dodatek aktywalny	140 „		
	4.	Instruktor, płaca		1.200	—
	5.	Katecheta		400	—
		Suma rubryki I.		9.880	—
II.		**Koszta administracyjne.**			
	6.	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne	200 „	1.040	—
		c) sługa szkolny i stróż nocny	600 „		
	7.	Opał		1.200	—
	8.	Oświetlenie		300	—
	9.	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie i kominiarz)		1.200	—
	10.	Sprzęty i ruchomości		400	—
	11.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych		1.000	—
	12.	Podatek gruntowy		200	—
		Suma rubryki II.		5.340	—
III.		**Utrzymanie uczniów.**			
	13.	Stołowanie }			
	14.	Odzież, pościel i pranie }	dla 40 uczniów po 300 K.	12.000	—
	15.	Lekarz i apteka		400	—
	16.	Uczeń praktykant		300	—
		Suma rubryki III.		12.700	—
		Do przeniesienia		27.920	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	27.920	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	17.	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. p.)	240	—
	18.	Środki naukowe:		
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyi i ćwiczeń praktycznych . 300 K.		
		b) biblioteka i czytelnia . . . 300 „		
		c) ogród szkolny (narzędzia, okazy roślin, nawozy i t. p.) . . . . 600 „	1.200	—
	19.	Wycieczki z uczniami	100	—
		Suma rubryki IV. .	1.540	—
V.		**Kursy specyalne.**		
	20.	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej . .	100	—
	21.	„ mleczarstwa	100	—
	22.	„ stelmachstwa i koszykarstwa . . .	300	—
		Suma rubryki V. .	500	—
VI.		**Gospodarstwo:**		
	23.	Dokupno nasienia	1.000	—
	24.	„ nawozów	800	—
	25.	„ karmy	4.000	—
	26.	Najem robotnika	2.000	—
	27.	Utrzymanie dróg i rowów	500	—
	28.	Naprawa statków gospodarskich, ubezpieczenie ziemiopłodów	600	—
		Suma rubryki VI. .	8.900	—
VII.		**Spłata długu.**		
	29.	Fundacyi Dra Jana Towarnickiego I. rata z pięćdziesięciolecia na spłatę ceny kupna Miłocina	4.000	—
VIII.	30.	**Rozmaite nieprzewidziane**	200	—
		Suma wydatków .	43.060	—
		Razem .	43.060	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1.	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	6.000	—
II.	2.	**Opłaty od uczniów**	100	—
III.	3.	**Zarobek 40 uczniów po 24 K**	960	—
IV.		**Dochody z gospodarstwa:**		
	4.	Sprzedaż ziemiopłodów	2.500	—
	5.	Krowiarnia i chlewnia	2.500	—
	6.	Dochód z ogrodu szkolnego	300	—
		Suma rubryki IV. .	5.300	—
		Suma dochodów .	12.360	
		W porównaniu z wydatkami .	43.060	
		okazuje się niedobór .	30.700	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz krajowej niższej szkoły rolniczej w Miłocinie i wstawić wydatki w sumie K. 43.060·— do rubr. X poz. 17. wydatków, dochody w sumie K. 12.360·— do rubr. X. poz. 16. dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Szkoła mleczarska

w Rzeszowie.

Do rubr. X. poz. 20 wydatków i poz. 17 dochodów.

Sprawozdawca poseł Milewski.

W ciągu dyskusyi podniesiono odmienny w tej pozycyi sposób budżetowania, mianowicie wstawianie tylko czystego zysku z mleczarni w dochody, podczas kiedy przy gorzelni krajowej, folwarkach i t. d. jest przyjętą zadada budżetowania brutto. Na niejednolitość tę zwrócono uwagę wyrażając życzenie ujednostajnienia i w tej rubryce sposobu budżetowania.

Preliminarz przyjęto bez zmiany, mianowicie:

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnicnie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		WYDATKI.		
I.		**Płace nauczycieli.**		
	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . . . 3.000 K. dodatek aktywalny . . . . 300 »	3.300	—
	2	Serkarz, płaca	1.800	—
	3	Instruktor-mleczarz do robót ręcznych, zarazem dozorca uczniów, płaca	1.200	—
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, wynagrodzenie	480	—
	5	Docent do nauki o kotłach parowych . . .	200	—
	6	Katecheta	200	—
		Suma rubryki I. .	7.180	—
II.		**Koszta administracyjne.**		
	7	Zarząd: *a*) Koszta kancelaryjne . . . 200 K. *b*) sługa szkolny i stróż nocny . . 600 „	800	—
	8	Utrzymanie budynków, ogrodu i podwórza, ubezpieczenie robotników i kominiarz . . .	700	2.000
	9	Sprzęty i ruchomości	250	270
	10	Opał	700	—
	11	Oświetlenie	200	—
		Suma rubryki II. .	2.650	2.270
III.		**Utrzymanie uczniów.**		
	12	Stołowanie 12 uczniów po 360 K. . . .	4.320	—
	13	Pościel i pranie	200	160
	14	Lekarz i apteka	100	—
		Suma rubryki III. .	4.620	160
		Do przeniesienia .	14.450	2.430

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		Z przeniesienia .		14.450	2.430
IV.		**Potrzeby naukowe.**			
	15	Potrzeby do nauki i pisania dla uczniów . .		150	—
	16	Środki naukowe:			
		a) modele i maszyny do demonstracyi	250 K.		
		b) chemikalia i środki naukowe .	300 „		
		c) biblioteka i czytelnia . . .	250 „	800	2.000
		Cwiczenia w ślusarstwie i montowaniu . . .		150	—
		Na wycieczki z uczniami		100	—
	17	Suma rubryki IV. .		1.200	2.000
	18	**Rozmaite nieprzewidziane**		200	—
		Suma wydatków .		**15 850**	**4 430**
V.	19		Razem	**20.280**	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	5.000	—
II.	2	**Czysty zysk z mleczarni szkolnej** . . .	1.000	—
III.	3	**Opłaty od uczniów**	400	—
		Suma dochodów .	**6.400**	
		W porównaniu z wydatkami	**20.280**	
		Okazuje sie niedobór	**13.880**	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz krajowej szkoły mleczarskiej w Rzeszowie i wstawić wydatki w sumie K. 20.280.— do rubr. X poz 20 wydatków, dochody w sumie K. 6.400.— do rubr. X poz. 17 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego.

K. Badeni.

Sprawozdawca.

Milewski.

Krajowa szkoła ogrodnicza

w Tarnowie.

Do rubr. X. poz. 21 wydatków i poz. 18 dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel fachowy i kierownik:			
		płaca	3.000 K.		
		dodatek aktywalny . . .	300 „		
		dodatki pięcioletnie . . .	1.400 „	4.700	—
	2.	Nauczyciel fachowy pomocniczy:			
		płaca	2.400 K.		
		dodatek aktywalny . . .	240 „		
		dodatki pięcioletnie . . .	600 „		
		ryczałt na mieszkanie . . .	400 „	3.640	—
	3.	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków, płaca		480	—
	4.	Nauczyciel do nauk elementarnych:			
		płaca	1.400 K.		
		dodatek aktywalny . . .	140 „		
		dodatki pięcioletnie . . .	320 „		
		ryczałt na mieszkanie . . .	360 „	2.220	—
	5.	Ochmistrz i instruktor, płaca . .	1.200 K.		
		dodatek na mieszkanie . . .	440 „	1.640	—
	6.	Kapelan i katecheta: płaca . . .	300 K.		
		wydatki z powodu nabożeństwa .	100 „	400	—
		Suma rubryki I. .		13.080	—
II.		**Koszta administracyjne.**			
	7.	Zarząd:			
		a) pomoc kancelaryjna . . .	240 K.		
		b) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya	250 „		
		c) sługa szkolny i stróż nocny .	720 „	1.210	—
	8.	Opał		900	—
	9.	Oświetlenie		300	—
	10.	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)		400	—
	11.	Sprzęty i ruchomości		200	—
		Suma rubryki II. .		3.010	—
		Do przeniesienia .		16.090	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	16.090	—
III		**Utrzymanie uczniów.**		
	12.	Stołowanie . . . .) dla 28 uczniów		
	13.	Odzież, pościel i pranie . .) po 330 K.	9.240	—
	14.	Lekarz i apteka	400	—
	15.	Uczeń praktykant	600	—
		Suma rybryki III. .	10.240	—
IV.		**Potrzeby naukowe.**		
	16.	Przybory do nauki	300	—
	17.	Zbiory środków do demonstracyi	200	—
	18.	Biblioteka i czytelnia	200	—
	19.	Wycieczki naukowe	200	—
	20.	Na utrzymanie ogrodu szkolnego . . 2.000 K.		
		Czynsz dzierżawny za 7 morgów ogrodu 210 „	2.210	—
		Suma rubryki IV. .	3.110	—
V.	21.	**Rozmaite nieprzewidziane**	60	—
	22.	Koszta urządzenia 7 morgów gruntu . . .	—	10.000
		Suma rubryki V.	60	10.000
		Suma wydatków .	**29.500**	**10.000**
		Razem . .	39.500	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		DOCHODY.		
I.		**Subwencye.**		
	1.	Z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—
		Od gminy miasta Tarnowa	500	—
	2.	Od Rady powiatowej w Tarnowie	600	—
	3.			
		Suma rubryki I. .	7.100	—
II.	4.	**Opłaty na utrzymanie uczniów** . . .	660	—
III.	5.	**Dochód z ogrodu szkolnego**	3.200	—
IV.	6.	**Rozmaite nieprzewidziane**	60	—
		Suma dochodów .	**11.020**	
		W porównaniu z wydatkami .	**39.500**	
		okazuje się **niedobór** .	**28.480**	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić powyższy preliminarz krajowy szkoły ogrodniczej w Tarnowie i wstawić wydatki w sumie K. 39.500.-- do rubr. X poz. 21 wydatków, dochody w sumie K. 11.020.— do rubr. X poz. 18 dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego
K. Badeni.

Sprawozdawca
Milewski.

Krajowy zakład sadowniczy w Zaleszczykach.

Do Rubr. X. poz. 22. wydatków i poz. 19. dochodów.

(Sprawozdawca poseł Milewski.)

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		WYDATKI.			
I.		**Płace nauczycieli.**			
	1.	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik:			
		płaca	2.600 K		
		dodatek aktywalny . . .	280 „		
		„ pięcioletni . . .	400 „	3.280	—
	2.	Inspektor ogrodu, zarazem nauczyciel fachowy:			
		płaca	2.000 K		
		dodatek aktywalny . . .	200 „	2.200	—
		Suma rubryki I. .		5.480	—
II.		**Koszta administracyjne.**			
	3.	Zarząd:			
		a) koszta kancelaryjne . . .	250 K		
		b) pomoc kancelaryjna . . .	240 „	490	—
	4.	Dwóch stróżów:			
		a) stróż przy bramie zakładu . .	480 K		
		b) stróż w gmachu szkolnym . .	360 „	840	—
	5.	Furman		480	—
	6.	Opał		800	—
	7.	Oświetlenie		250	—
	8.	Utrzymanie budynków		200	500
	9.	Wynagrodzenie za użytkowanie wody . . .		1.200	—
	10.	Sprzęty i ruchomości		100	—
	11.	Utrzymanie koni do posług administracyjnych .		800	—
	12.	Ubezpieczenie budynków i zbiorów oraz podatki .		240	—
		Suma rubryki II. .		5.400	500
III.	13.	**Potrzeby zakładu.**			
	14.	Pomocnik ogrodnika, płaca . . .	720 K		
		na mieszkanie	120 „	840	—
		a) Najem robotnika . . .	2.500 K		
		b) Zapłata za robociznę uczniom .	2.000 „	4.500	—
		Do przeniesienia .		5 340	—
				10.880	500

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie		zwyczajne	nadzwyczajne
				Korony	
		Z przeniesienia .		10.880	500
				5.340	—
III.	15	Materyały do opakowania		700	—
	16	Materyały i drobne wydatki na ogród . . .		700	—
	17	Nawozy		800	—
	18	Nasiona		700	
	19	Środki do nauki i pracy:			
		a) narzędzia	300 K		
		b) biblioteka	100 „	400	—
	20	Budowa wodociągów		—	1.000
	21	Fabrykacya przeróbek owocowych . . .		2.000	—
		Suma rubryki III. .		10.640	1.000
IV.		**Rozmaite.**			
	22	Koszta objazdów		600	—
	23	Dokupno gruntu poszpitalnego (II. rata) . .		—	8.000
	24	Oparkanienie		—	1.600
	25	Wydatki nieprzewidziane		200	—
		Suma rubryki IV. .		800	9.600
		Suma wydatków .		**22.320**	**11.100**
		Razem .		33.420	

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			korony	
		DOCHODY.		
I.	1	**Subwencya z c. k. Skarbu Państwa** . . .	5.000	—
II.	2	**Dochód z ogrodu szkolnego**	8.000	—
III	3	**Zwrot kosztów opakowania**	700	—
IV.	4	**Zwrot kosztów prowadzenia przeróbek owocowych**	2.000	—
		Suma dochodów .	**15 700**	
		W porównaniu z wydatkami .	33.420	
		okazuje się niedobór .	17.720	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

powyższy preliminarz krajowego zakładu sadowniczego w Za'eszczykach i wstawić wydatki w sumie K. 33.420·— do rubr. X. poz. 22. wydatków, dochody w sumie K. 15.700·— do rubr. X. poz. 19. dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca;
Milewski.

Krajowy skład publiczny

w Krakowie.

Do rubr. X. poz. 20 dochodów i 55 wydatków.

Sprawozdawca poseł Milewski.

Preliminarz przyjęto bez zmiany.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		WYDATKI.		
I.		**Koszta zarządu i służby.**		
	1.	Dyrektor	3.000	—
	2.	Likwidator	2.400	—
	3.	Buchalter	1.360	—
	4a.	Praktykant	720	—
	4b.	Dyurnista	450	—
	5.	Magazynier	2.000	—
	6.	Woźny	990	—
	7.	Odźwierny	580	—
	8.	Stóż	600	—
		Suma rubryki I.	12.100	—
II.		**Koszta administracyi.**		
	9.	Podatki:		
		a) zarobkowy	1.000	—
		b) gruntowy	1.720	—
		c) należytość ekwiwalentowa	1.281	—
	10.	Utrzymanie zabudowań i urządzeń:		
		a) budynków administracyjnych	125	—
		b) magazynów zbożowych	1.500	—
	11.	Zabezpieczenie:		
		a) budynków od ognia	420	—
		b) robotników od wypadków i w kasie chorych	350	—
	12.	Potrzeby kancelaryjne:		
		a) ogłoszenia i dzienniki	35	—
		b) księgi i druki	500	—
		c) telefon	100	—
		d) rozmaite kancelaryjne	230	—
	13.	Opał i światło	650	—
	14.	Opłata drogi dojazdowej	300	—
	15.	Remuneracye	1.700	—
		Suma rubryki II.	9.911	—
III.		**Ekspozytura cłowa.**		
	16.	Ryczałt c. k. Skarbowi Państwa	600	—
		Do przeniesienia	22.611	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne
			Korony	
		Z przeniesienia .	22.611	—
IV.		**Koszta manipulacyi zbożowej.**		
	17.	Robocizna	10.000	—
	18.	Szpagat	500	—
	19.	Asekuracya	750	—
	20.	Stemple i porta	740	—
	21.	Rozmaite	180	—
		Suma rubryki IV. .	12.170	—
V.	22.	**Odsetki od dotacyi**	500	—
		Suma wydatków .	35.281	
		DOCHODY		
I.	1.	**Składowe od zboża i towarów**	15.500	—
II.		**Manipulacye przy zbożu, względnie towarach.**		
	2.	Dostawa wagonów	1.300	—
	3.	Ekspedycya	200	—
	4.	Wyładowanie	4.000	—
	5.	Załadowanie	3.000	—
	6.	Asekuracya	1.200	—
	7.	Stemple	1.200	—
	8.	Odsetki	1.250	—
	9.	Rozmaite:		
		a) czyszczenie i wietrzenie	5.000	—
		b) załatwianie formalności cłowych	1.000	—
		c) wypożyczanie worów	800	—
		d) szpagat	500	—
		e) zawiadomienia odbiorcze	400	—
		Suma rubryki II. .	19.850	—
		Suma dochodów .	35.350	
		W porównaniu z wydatkami .	35.281	
		Nadwyżka dochodów .	69	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić

Powyższy preliminarz krajowego składu publicznego w Krakowie i wstawić wydatki w sumie K. 35.281·— do rubr. X. *poz. 55.* wydatków, dochody w sumie K. 35.350·— do rubr. X. *poz. 22.* dochodów funduszu krajowego.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Milewski.

Rubryka X.

ROLNICTWO.

Dział B. (poz. 39. do 54. i 56. do 58. wydatków).

Dział C. (poz. 59. do 74. wydatków).

Dział D. (poz. 75. do 81. wydatków),

tudzież (poz. 22. i 26. do 32. dochodów).

Sprawozdawca poseł Andrzej Lubomirski.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

Dział B) Wydatki na ogólne cele rolnictwa.

Poz. 39 Krajowa Komisya dla spraw rolniczych, komisye naukowe i konferencye nauczycieli

		zwyczajne	nadzwycz.
	niższych szkół rolniczych (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	6.000 K.	
Poz 40	Na rozmaite zasiłki, mające na celu podniesienie rolnictwa i przemysłu rolniczego tudzież wiedzy rolniczej, do dyspozycyi Wydziału krajowego	10.000 „	
„ *41*	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	16.000 „	
„ *42*	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie . .	12.000 „	
„ *43*	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie na zasilenie działalności towarzystw okręgowych	10.000 „	
„ *44*	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie, na zasilenie działalności oddziałów .	14.000 „	
„ *45*	Galic. Towarzystwu gospodarskiemu na utrzymanie i koszta podróży referenta dla spraw rolniczych	5.000 „	
„ *46*	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu, na utrzymanie i koszta podróży instruktora rolnictwa i referenta dla spraw rolniczych	5.000 „	
„ *47*	Na subwencyonowanie konkursów i wystaw maszyn rolniczych, urządzanych przez krajowe Towarzystwo rolnicze . . .	2.500 „	
„ *48*	Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na utrzymanie biura rachunkowego dla rolników .	1.000 „	
„ *49*	Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, na utrzymanie biura handlowego	2.000 „	
„ *50*	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu dla syndykatu towarzystw rolniczych w Krakowie	1.000 „	
„ *51*	Obydwu Towarzystwom rolniczym, na premie dla sług	1.000 „	
	Do przeniesienia . .	85.500 K.	— K.

	zwyczajne	nadzwycz.
Z przeniesienia . .	85.500 K.	— K.

Komitet Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego zwraca się do Wysokiego Sejmu w petycyi o podwyższenie tej kwoty o 2.000 K. Komisya uznając szczegółowo wykazane zużycie za odpowiednie i dalszą działalność w tym kierunku za pożądaną, ze względów finansowych nie przedkłada jednak innego wniosku.

Rozdział tej kwoty między oba krajowe Towarzystwa rolnicze, ma nastąpić w stosunku przybliżonym do ich obszaru działania, tj. wedle zwyczajnie zastosowywanego klucza, czyli 2/3 dla Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego a 1/3 dla Krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

Równocześnie proponuje Komisya:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w stosunku do subwencyi krajowej na premie dla sług, udzielił odpowiedniej subwencyi.

Uchwałą tą załatwi Sejm petycye Galic. Towarzystwa Gospodarskiego L. 1038/845.

Poz. 52 Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na doświadczenia polowe . . . . . 2.000 „

W petycyi L. 1039/846 zwraca się Galic. Towarzystwo Gospodarskie, w petycyi zaś L. 1421/1173 Krakowskie Towarzystwo rolnicze do Wysokiego Sejmu o udzielenie subwencyi w kwocie 15.000 K. na założenie przy Akademii rolniczej w Dublanach zakładu hodowli i uszlachetnienia roślin uprawnych, względnie o udzielenie subwencyi w kwocie 5.000 K. na założenie i prowadzenie szkółek krajowych odmian roślin uprawnych. Komisya nie jest w możności proponowania uwzględnienia tych życzeń w budżecie tegorocznym, lecz w uznaniu potrzeby rozwinięcia działalności w wspomnianym kierunku, proponuje *odstąpienie tych*

Do przeniesienia . .	87.500 K.	— K.

	zwyczajne	nadzwycz.
Z przeniesienia . .	87.500 K.	— K.

petycyi Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedłożenia wniosków przy następnym budżecie i wnosi następującą rezolucyę:

Wzywa się c. k. Rząd, aby analogiczne żądania obydwóch Towarzystw rolniczych krajowych uwzględnił z funduszów państwowych.

Poz. 53 Dla Kółek rolniczych:

a) na koszta zakładania i lustracyę tychże .	15.000 K.
b) na koszta administracyjne . . .	4.000 „
c) na utrzymanie lustratorów handlowych sklepików wiejskich	8 000 „
d) na utrzymanie praktycznych kursów handlowych dla sklepikarzy Kółek rolniczych	4.000 „
e) na ogólne cele rozwoju rozwoju rolniczej i handlowej działalności Kółek rolniczych, pod kierunkiem i kontrolą Zarządu .	12.000 „
f) na utrzymanie i koszta podróży jednego inspektora rolnictwa	5.000 „
g) na lustratora rolniczego	4.000 „
h) na instruktorów dla zarządów powiatowych	6.000 „
i) na tworzenie nowych zarządów powiatowych	3.000 „
k) na specyalne kursa i utrzymanie instruktora organizacyjnego	5.000 „

czyli pod tą pozycyą o 14.000 K. więcej, niż proponuje Wydział krajowy.

Niniejszem zostaje załatwiona petycya Towarzystwa kółek rolniczych L. 1183, w której Towarzystwo to ze wszech miar dla kraju i lu-

Do przeniesienia . . .	153.500 K.	— K.

	zwyczajne	nadzwycz.
Z przeniesienia .	153.500 K.	— K.

dności zasłużone wykazuje potrzebę organizacyi pośredniej między Zarządem głównym a Kółkami. Komisya uznając słuszność tych żądań, wypływających z prowadzenia w życie reorganizacyi doradzonej przez Wydział krajowy w ostatniem jego sprawozdaniu, w ograniczonej mierze w miarę możności finansowej zaleca ich uwzględnienie przez wstawienie powyższych kwot pod literami: h), i), k).

Poz. 54 Na wydawnictwa czasopism:

a) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie, na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“	2.000 „
b) na wydawnictwo „Rolnika“ . . .	4.000 „
c) Na wydawnictwo „Przewodnika Kółek rolniczych“	3 000 „
d) Galicyjskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopima „Sylwan“ . .	400 „
e) Na wydawnictwo innych czasopism, ryczałt do dypozyci Wydziału krajowego .	3.500 „

Petycyę Krakowskiego Towarzystwa rolniczego L. 1362/1120, zawierającą zyczenie podwyższenia subwencyi na wydawnictwo „Tygodnika Rolniczego“ o 2.000 K.

zaleca Komisya odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w następnych latach.

Petycyę Galicyjskiego Towarzystwa lekarzy weterynaryjnych L. 1690 1375 wnosi Komisya:

odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia z ryczałtu pod lit. e) tejże pozycyi.

Do przeniesienia	166.400 K.	— K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia .	166.400 K.	— K.
	Petycya Galicyjskiego Towarzystwa leśnego L. 1477/1222 znajduje załatwienie pod lit. d.) tej pozycyi.		
	Poz. 55. Krajowy skład publiczny w Krakowie. *(wedle osobnego sprawozdania)* *referent poseł Milewski.*		
Poz 56	Umorzenie pożyczki 800.000 K. zaciągniętej w Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, na założenie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie . .		
	a) XXVII. i XXVIII. rata kapitału . . . 39.873 K. 96 g		
	b) $4^1/_2\%$ odsetki z góry 13.110 „ 04 „	52.984 „	
„ *57*	Na zalesienia ochronne w myśl ustawy z dnia 15. czerwca 1904 (Dz. u. kraj. Nr. 94.) .	5.000 „	
„ *58*	Austryacki centralny Komitet dla ochrony interesów rolniczych i lasowych, przy zawieraniu układów handlowych . . .		1.000 K.
	Niniejszem zostaje załatwiona petycya tegoż Komitetu L. 1180/966.		
	Suma działu B. *(z wyłączeniem poz. 55)*	**224.384 K.**	**1.000 K**
		225.384 K.	
	C. Wydatki na podniesienie hodowli i gospodarstwa nabiałowego.		
Poz. 59	Na podniesienie hodowli bydła, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 11. lipca 1902. z dnia 14. i 22 listopada 1905:		
	a) dziesiąta i jedenasta półroczna rata z 10 lecia od 1. lipca 1902	100.000 K.	
	Do przeniesienia .	100.000 K.	— K.
		224.384 „	1.000 „

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia . .	224.384 K.	1.000 K.
		100.000 K.	— K.
Poz 59	*b)* na koszta komisyi licencyonujących, po myśli §. 4. ustawy z d. 10. lipca 1902 (z uwzględnieniem subwencyi rządowej w rubr. X. poz. 26. dochodów) . . .	25.000 K.	
	c) na wystawy targowe bydła rozpłodowego:		
	α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie	2.500 „	
	β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	1.500 „	
	d) na kontrolę mleczności:		
	α) Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu	4.000 „	
	β) Towarzystwu rolniczemu w Krakowie	2.500 „	
	e) na ogólne cele hodowlane, a mianowicie na wzmożenie hodowli bydła mięsnego .	30.000 „	

czyli pod poz. 59 o 30.000 K. więcej od preliminarza Wydziału krajowego.

W petycyach L. 1036/843 i L. 1360/1118 wykazują obydwa krajowe Towarzystwa rolnicze nieodzowną potrzebę wydatniejszej pomocy na cele hodowlane i żądają podwyższenia subwencyi o 30.000 K. względnie o 15.000 K. Jako środek skuteczny ku temu zamierzają również zakładać zarodowe obory gminne, a to w celu zaopatrzenia włościan i średnich właścicieli nie tylko w męzki, lecz także i żeński doborowy materyał rozpłodowy, na warunkach odpowiednio określonych. Na podstawie wywodów zawartych w petycyach, a nie mniej wobec znanego powszechnie i statystyką stwierdzonego ubytku w spędzie bydła na targach krajowych miejskich, a szczególnie Lwowa i Krakowa i z powodu wynikłej z tego drożyzny mięsa, przyszła Komisya do przekonania, że nie obejdzie się bez znacznych nakładów ze strony kraju i że nakłady te będą bardzo dobrą lokacyą. Wobec bowiem wysokich

	Do przeniesienia . .	165.500 K.	— K.
		224.384 K.	1.000 K.

	zwyczajne	nadzwycz.
Z przeniesienia . .	224.384 K.	1.000 K.
	165.000 K.	— K.

cen mięsa wynikających z braku podaży, hodowcy ulegają zbyt częstej pokusie wysprzedawania cieląt kilkumiesięcznych; aby ten ubytek w hodowli ograniczyć, wypada koniecznie hodowców sposobami wskazanymi przez Towarzystwo rolnicze, a może i innymi zachęcić do intenzywniejszej produkcyi dorosłego bydła mięsnego. Ministerstwo rolnictwa w udzielonym Towarzystwom reskrypcie do Namiestnictwa z 12/12 1906 L. 38411/1255, zwróciło uwagę na ten stan niekorzystny i okazało gotowość przyczynienia się również funduszami państwowymi. Wyjątkowe te okoliczności skłaniają Komisyę do wstawienia pod lit. e) kwoty 30.000 K. na ogólne cele hodowlane w specyalnym kierunku kwantytatywnego powiększenia chowu bydła mięsnego; Komisya nie wątpi, że Wydział krajowy zbadawszy stan rzeczy i powyższe petycye, przyjdzie w roku przyszłym z odpowiednimi wnioskami, a c. k Rząd w myśl wspomnianego reskryptu, usiłowania Towarzystw rolniczych i kraju funduszami państwowymi wesprze. Wobec stanowiska c. k. Rządu, zajętego w tej sprawie, uważa Komisya wystosowanie do Rządu wezwania za zbędne.

Petycye obydwóch Towarzystw rolniczych L. 1037 844 i 1361/1119 w sprawie tworzenia zarodowych obór gminnych kosztem 50.000 K. wzgl. 21.000 K. zaleca Komisya

odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego przedłożenia wniosków na następne lata.

Poz. 60	Na zwiększenie stałego funduszu hodowlanego o 50.000 K. do kwoty 150 000 K. (I. rata z pięciolecia)		10.000 „
„ *61*	Na rozszerzenie targowicy miejskiej dla bydła wywozowego w Krakowie (II. rata z dziesięciolecia), w myśl uchwały Sejmu z dnia 21. listopada 1905		20.000 „
62	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie gospodarskiem lwowskiem, płaca	3.000 K.	
	ryczałt na koszta podróży	1.000 „	4.000 „

Do przeniesienia . .	199.500 K.	— K.
	224.384 K.	1.000 K.

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	224.384 K.	1.000 K.
		199.500 „	— „
Poz. 63.	Na utrzymanie instruktora hodowli bydła w Towarzystwie rolniczem krakowskiem (pod warunkiem, ażeby mianowanie instruktora zawisłem było od zatwierdzenia Wydziału krajowego)	4.000 „	
„ *64.*	Na akcyę tępienia gruźlicy u bydła 5.000 K. i subwencya rządowa . 5.000 „	10.000 „	
„ *65.*	Towarzystwu hodowców czerwonego bydła .	4.000 „	
„ *66.*	Na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich	25.000 „	

Nie mogąc zalecać ze względów finansowych wstawienia już w tym roku wyższej kwoty na chów koni roboczych, komisya uznając potrzebę intenzywnej pracy nad podniesieniem chowu inwentarza roboczego

zaleca Wysokiemu Sejmowi odstąpienie petycyi L. 1354/1112 i L. 1363/1121. obydwóch Towarzystw rolniczych w których proszą o znaczne podwyższenie subwencyi z tej pozycyi, Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w następnych latach:

Poz. 67.	Na kursa kucia koni, obydwom Towarzystwom krajowym po 1.000 K.	2.000 „
„ *68.*	Na podniesienie chowu owiec i kóz dla galic. Towarzystwa gospodarskiego . . .	1.000 „
„ *68. a)*	Towarzystwu rolniczemu krakowskiemu na chów kóz	1.000 „

Pozycyę tę nową zaleca Komisya Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia ze względu na potrzebę przyjścia z pomocą ludności okolic kraju, w których z powodu ubóstwa gleby, nie dopuszczającej intenzywnej kultury, chów bydła rogatego nie przedstawia korzyści.

Uchwałą tą załatwi Wysoki Sejm petycyę Krakowskiego Towarzystwa rolniczego L. 1359/1117.

	Do przeniesienia	246.500 K.	— K.
		224.384 K.	1.000 K.

	zwyczajne	nadzwycz.
Z przeniesienia	224.384 K.	1.000 K.
	246.500 „	— „

Poz. 69. Na podniesienie chowu świń obydwom Towarzystwom rolniczym . . . . . 35.000 „

czyli o 15.000 więcej od preliminarza Wydziału krajowego. Wobec zdziesiątkowania trzody chlewnej przez rozmaite klęski elementarne, które kraj w ostatnich latach nawiedziły, jak pomór, posucha i powodzie, uznała Komisya za nieodzowne przyjść tej gałęzi produkcyi zwierzęcej, stanowiącej podporę bytu szczególnie uboższej ludności wiejskiej, z pomocą bezpośrednią i bezwłoczną i wnosi podwyższenie tej pozycyi o powyższą kwotę do podziału między oba Towarzystwa rolnicze według klucza zwyczajnego, t. j $^2/_3$ dla galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego, a $^1/_3$ dla krakowskiego Towarzystwa rolniczego.

Tą uchwałą załatwi Wysoki Sejm petycye obydwóch Towarzystw rolniczych — L. 1336/1090 i L. 1357 1115.

„ *70.* Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi:

a) krajowy instruktor mleczarstwa . . 4.000 „

b) instruktor-adjunkt . . . . . 2.000 „

c) pomocnik instruktora . . . . . 1.440 „

d) ryczałt na koszta podróży służbowych instruktorów mleczarstwa . . . 4.500 „

e) stypendya mleczarskie i serkarskie . . 2.000 „

f) na potrzeby biura mleczarskiego . . 1.000 „

Do przeniesienia	296.440 K.	— K.
	224.384 „	1.000 „

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	224.384 K.	1.000 K.
		296.440 „	— „
	g) subwencya dla galicyjskiego Towarzystwa mleczarskiego w Krakowie:		
	a) na utrzymanie biura handlowego	1.000 „	
	β) na utrzymanie sekretarza zarazem fachowego konsulenta Towarzystwa mleczarskiego . .	1.200 „	
Poz. 71.	Na podniesienie chowu drobiu, ryczałt do dyspozycyi Wydziału kraj. (II. rata z trzechlecia), *w myśl uchwały Wys. Sejmu z 11. listopada 1904. i 7. marca 1907.* . .	6.000 „	3.000 „
	Petycyę Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławiu L. 123 44. o udzielenie pożyczki bezprocentowej, lub subwencyi na założenie zakładu hodowli drobiu zaleca komisya *odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.*		
„ *72.*	Na założenie kurnika zarodowego Towarzystwa chowu drobiu we Lwowie (I. rata z 15.000 Koron) *w myśl uchwały Wys. Sejmu z 7. marca 1907.*		7.500 „
Poz. 73.	Zakład produkcyi narybku w Oparach, IV. rata z pięciolecia	2.450 „	
„ *74.*	Towarzystwo rybackie w Krakowie . . .	800 „	
	Suma działu C. . .	307.890 K.	10.500 K.
	Petycyę L. 1047/854. powiatowego Towarzystwa rybackiego w Gorlicach o udzielenie subwencyi na podniesienie gospodarstwa rybnego w powiecie, zaleca Komisya		
	odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania i uwzględnienia z funduszu rybackiego w kwocie co najmniej 300 K. i ewentualnego uwzględnienia w następnym budżecie.		
	D) Na podniesienie innych gałęzi gospodarstwa domowego.		
Poz. 75.	Towarzystwo dla podniesienia uprawy tytoniu II. rata z sześciolecia od r. 1906. (uchwała		
	Do przeniesienia	532.274 K.	11 500 K.

		zwyczajne	nadzwyc.
	Z przeniesienia	532 274 K	11.500 K.
	Sejmu z 4. listopada 1904.) . 6.000 K. i subwencya rządowa (jak poz. 30 dochodów) . . . . 2.000 „	8.000 „	
Poz. 76.	Na popieranie celów Zjednoczonego Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie	600 „	
„ 77.	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie subwencya	2.000 „	
„ 77. *a*	Towarzystwo ogrodnicze w Krakowie na Zakład sadowniczy „Glinka“ . . .	2.000 „	

Tą uchwałą załatwi Sejm petycye Towarzystwa ogrodn w Krakowie Ls. 1466/1211. i 1700/1384. Towarz. ogrodnicze w Krakowie otrzymywało przez sześć lat do r. 1906. subwencyę roczną po 6.000 K. na spłatę pożyczki na zakupno gruntu. Towarz. prosi o przyznanie takiej subwencyi na dalszych 6 lat. Komisya uznając pożyteczną działalność zakładu sadowniczego „Glinka“, potrzebę jego rozszerzenia i chcąc tem zapewnić przyznanie warunkowo przyrzeczonej subwencyi rządowej, zaleca wstawienie powyższej kwoty.

Petycyę galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego L. 1044/851 o subwencyę na podniesienie uprawy lnu, petycyę Towarzystwa Selskij Hospodar we Lwowie L. 719/552 o subwencyę w kwocie 12.000 K. i petycyę Antoniego Mermela w Maniowie L. 1582/1303.

zaleca Komisya odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania i załatwienia.

„ 78.	Subwencye na cele sadownictwa:		
	a) Towarzystwu rolniczemu w Jaśle na utrzymanie instruktora sadownictwa . .	1.000 „	
	b) Wydziałowi powiatowemu w Limanowej na utrzymanie instruktora sadownictwa .	1.500 „	
	c) na utrzymanie instruktorów sadownictwa w innych powiatach, ryczał do dyspozycyi Wydziału krajowego	2.000 „	
	d) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Olesku	1.000 „	
	e) na utrzymanie szkółki drzew owocowych Towarzystwa „Selski Hospodar“ w Olesku		1.000 „
	f) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w Łańcucie	400 „	
	Do przeniesienia	18.500 K. / 532.274 „	1.000 K. / 11.500 „

		zwyczajne	nadzwycz.
	Z przeniesienia	532.274 K.	11.500 K
		18.500 „	1.000 „
	g) na utrzymanie szkółki drzew owocowych w innych powiatach, ryczałt do dyspozycyi Wydziału krajowego	2.000 „	
Poz. 79.	Zasiłek dla zakładu sadowniczego pp. Niemczewskich w Okopach		1.000 „
	Tą uchwałą załatwi Wysoki Sejm petycyę Braci Niemczewskich w Okopach L. 487/371.		
„ *80.*	Dołkowskiemu Henrykowi na produkcyę ziemniaków nasiennych		2.000 „
„ *81.*	Na produkcyę nasion traw na łąki torfowe w Moszczanach (pow. Jarosław) . . .	1.000 „	
	Suma działu D . .	21 500 K.	4.000 K.
	Ogółem wydatki działów B, C, D, (z wyłączeniem pozycyi 55 z działu B) zwyczajne .	553.774 K.	— K.
	nadzwyczajne .	— „	15.500 „
	Razem . .	569.274 K.	

Petycyę Komitetu wystawy przemysłowo-rolniczej w Wadowicach L. 686/520, zaleca Komisya

odstąpić Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia.

Dochody:

Poz. 1—21. Sprawozd. poseł Milewski.

Poz. 22. Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich . . 27.000 K.

Poz 23—24. Sprawozd. poseł Pastor.

Poz. 25. Sprawozd. poseł Milewski.

„ *26.* Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na koszta licencyonowania buhajów . . . . 12.500 „

„ *27.* Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na 2 in-

Do przeniesienia 39.500 K.

	Z przeniesienia	39 500 K.
	struktorów hodowli bydła	4.000 „
Poz. 28.	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie instruktora mleczarstwa . . .	2.000 „
„ *29.*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa na utrzymanie pomocnika instruktora mleczarstwa	1.500 „
„ *30.*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na podniesienie uprawy tytoniu	2 000 „
„ *31.*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na utrzymanie nauczyciela wędrownego weterynaryi	2.000 „
„ *32.*	Subwencya z c. k. Skarbu państwa, na akcyę tępienia gruźlicy u bydła . . .	5 000 „
	Suma	55 000 K.

We Lwowie, dnia 9. Marca 1907.

Zastępca Przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Andrzej Lubomirski.

Z drukarni Szczepanego Dadaszkiego we Lwowie, Rynek, L. 9.

Rubryka X.

ROLNICTWO.

Dział **E. Na koszta komisyj agrarnych** (poz. 82 wydatków).

„ **F. Na organizacyę spółek kredytowych wśród ludności rolniczej** (poz. 83 i 84 wyd. i poz. 23 doch.).

„ **G. Włości rentowe** (poz. 85 i 86 wydatków).

„ **H. Zapobieganie klęskom elementarnym** (poz. 86 a) do 88 wyd. i poz. 24 doch.).

„ **I. Fundusz kultury krajowej** (poz 89 wyd. i 34 doch.).

Sprawozdawca poseł Pastor.

Dział E Na koszta komisyj agrarnych.

Poz. 82 A) Personal techniczny.

a) dwóch inżynierów komasacyjnych z płacą roczną po	2.800 K.	
i dodatkiem aktywalnym po . . .	800 „	7.200 K.
b) dwóch adjunktów komasacyjnych z płacą po	2.200 „	
i dodatkiem aktywalnym po . . .	640 „	5.680 „
Do przeniesienia . .		12.880 K.

Z przeniesienia . .		12.880 K.
c) sześciu asystentów komasacyjnych z płacą po	1.600 K.	
i dodatkiem aktywalnym po . . .	480 „	12.480 „
d) dwóch pomocników technicznych z płacą po	1.680 K.	3.360 „
e) pięciu dyetaryuszy, z tych trzech z płacą po 3 korony dziennie	3.285 K.	
dwóch z płacą po 4 korony dziennie .	2.720 „	6.005 „
f) Na dodatek osobisty dla asystenta komasacyjnego Stanisława Niesiołowskiego .		80 „
g) Na ryczałty kancelaryjne dla personalu technicznego		342 „
h) Na wsparcia, zapomogi i remuneracye, do dyspozycyi Wydziału krajowego . .		1.000 „
i) Na prenumeratę czasopism fachowych i na zakupno dzieł technicznych . . .		120 „
Razem . .		36.267 K.
B) Fundusz podręczny		29.340 K.
C) Na koszta komisyjne personalu technicznego . .		13.193 „
Suma działu E.		78.800 K.

Wysoki Sejm uchwałą z dnia 5. Marca 1907. pomnożył etat urzędników komasacyjnych o dwóch adjunktów, dwóch asystentów, 1. pomocnika technicznego i 2 dyetaryuszy, zwiększył także kwotę na fundusz podręczny dla c. k. komisarza agrarnego, wskutek czego w Rubryce X. poz. 82. E. wynika nadwyżka w wydatkach o kwotę 21.900 K.

Dział F. „Na organizacyę spółek kredytowych wśród ludności rolniczej."

Wydatki.

Poz. 83 a) Na utworzenie funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek do wysokości

2,000.000 K., IX. rata z pięćdziesięciolecia od r. 1899 (w myśl uchwały sejmowej z dnia 16 września 1899). . . . . 40.000 K.

Poz. 84 Na koszta zakładania spółek oszczędności i pożyczek utrzymania biura patronatu i kursa praktyczne dla funkcyonaryuszy spółek:

a) utrzymanie biura:

1 Dyrektor, płaca . . .	6.400 K.		
dodatek aktywalny . .	960 „		
dodatek osobisty . . .	800 „	8.160 K.	
2. Korespondent, płaca . .	2.400 K.		
dodatek aktywalny . .	600 „	3.000 „	
3. Trzech lustratorów, stała płaca po 2.600 K. . . .	7.800 K.		
dodatek aktywalny po 400 K.	1.200 „	9.000 „	
4. Trzech lustratorów młodszych, płace po 2.400 K. . .	7.200 K.		
oraz dodatek osobisty dla lustratora spółek mleczarskich	400 „	7.600 „	
5. Praktykant rachunkowy, płaca	1.200 K.		
dodatek aktywalny . .	240 „	1.440 „	
6. Dyurna		5.600 „	
7. Służący	600 K.		
oraz półdzienny pomocnik .	300 „	900 „	
Razem . . .			35.700 K.

b) na podróże lustracyjne i organizacyjne . 37.950 „

Do przeniesienia . . 113.650 K.

	Z przeniesienia . .		113.650 K.
c)	sprzęty, przybory kancelaryjne, itd. . .		2.000 „
d)	wydawnictwa:		
	czasopisma, roczniki, broszury itp. . .	4.000 K.	
	książki rachunkowe formularze i inne podręczniki	30.000 „	34.000 „
e)	praktyczne kursa naukowe . .		4.000 „
f)	zasiłki dla 70 nowych Spółek po . .	400 „	28.000 „
g)	„dla spółek mleczarskich i innych rolniczych		4.000 „
	Suma wydatków działu F. .		185.650 K.

Dochody.

Poz. 23 Dochody Biura patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek:

a)	ze sprzedaży wydawnictw i innych przedmiotów	32.000 K.	
b)	subwencya rządowa na cele spółek oszczędności i pożyczek	20.000 „	
c)	zwrot od funduszu pożyczkowego za prodzenie zbiorowych rachunków (pobory praktykanta rachunkowego i dyetaryusza)	2.629 „	
d)	część zysków „Zbiorowego rachunku bieżącego„	6.000 „	60.629 K.

Dział G. Włości rentowe.

Poz. 85 **A) Koszta Komisyi:**

1.	Dyety i koszta podróży członków komisyi	2.000 K.	
2.	Ryczałt dla c. k. komisarza rządowego .	1.000 „	3.000 K.
	Do przeniesienia . . .		3.000 K

Z przeniesienia . .		3.000 K.
B) Utrzymanie biura:		
1. Kierownik biura	5.920 K.	
2. Referent rolniczy, wynagrodzenie . .	5.000 „	
3. Referent hipoteczny, ryczałt . .	3.600 „	
4. Pisarz, wynagrodzenie . . .	1.000 „	
5. Ryczałt na czasowo potrzebną pomoc kancelaryjną	400 „	
6. Służący, zasługa	600 „	
7. Sprzęty i przybory kancelaryjne .	1.000 „	
8. Druki	1.000 „	
9. Portorya	500 „	19.020 „
C) Dyety i koszta podróży . . .		10.000 „
Razem poz. 85 . .		32.020 K.
Poz. 86. Dotacya funduszu na oprocentowanie listów rentowych, II. rata z 10-lecia, w myśl uchw. Sejmu z d 26. Października 1905. . .		25.000 „
Suma działu G. . .		57.020 K.

Przy pozycyi 85 lit. A. l. 2. „Ryczałt dla c. k. komisarza rządowego“ w kwocie 1.000 K., wyraziła Komisya budżetowa przekonanie, iż kwota ta nie jest uzasadnioną, gdyż instytucya włości rentowych nie jest obliczoną na zyski — i listy rentowe nie posiadają gwarancyi państwowej.

Dział H. Zapobieganie klęskom elementarnym.

Wydatki.

Poz. 86 a) Na koszta strzeżenia granic kraju w czasie wybuchu zarazy na bydło, Komisya budżetowa

zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego żadnej nie wstawia kwoty, gdyż od szeregu lat zarazy nie ma . . . . — K.

Poz. 86 b) Na subwencyonowanie tępienia myszy polnych i dalsze doświadczenia nie wstawia się żadnej kwoty, gdyż zapasy z dawniejszych lat wynoszą około 20.000 K. . . — „

„ *87* Na raty amortyzacyjne od pożyczki 700.000 K. zaciągniętej dla ludności dotkniętej klęskami elementarnemi w roku 1903 . . . 85.190 „

„ *88* Na spłatę procentów od pożyczek zaciągniętych przez powiaty i Spółki wodne na naprawę dróg i budowli wodnych, zniszczonych przez powodzie w roku 1906. . . . . 15.000 „

Suma wydatków działu H. . . 100.190 K.

Tem sprawozdaniem uważa się za załatwione następujące petycye: L 780/612 gminy Świętoniowa, L. 444 328 gminy Budy przeworskie, L. 976 790 gminy Dzieduszyce małe, L. 98.609 8.234 ex 1906. gminy Filipowice pow. Brzesko, L 1.744 1.416 Franciszka Węglarza z Mszany górnej, mianowicie Komisya budżetowa

przechodzi nad temi petycyami do porządku dziennego.

Dochody.

Poz. 24 Zwroty pożyczek dotkniętym klęską elementarną w r 1903, udzielonych w myśl uchwały Sejmu z dnia 26. października 1903:

a) od powiatów . . . . . 7.300 K.

b) „ gmin . . . . . 19.050 „

c) „ osób prywatnych . . . . 13.750 „ 40.100 K.

Dział I. Fundusz kultury krajowej.

Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego wnosi Komisya budżetowa:

Poz. 89	**Wydatki** funduszu kultury krajowej . .	14 551	K.
„ *34*	**Dochody** „ „ „ . .	14.551	„

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Zast. Przewodniczącego
K. Badeni.

Sprawozdawca
Pastor.

Z drukarni Sejmowego i Krajowego we Lwowie, Rynek, L. 9.

Rubryka XI.

Górnictwo.

Sprawozdawca poseł Korol.

Zgodnie z Wydziałem krajowym Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydatki.

Poz. 1.	Na badanie kraju w celu zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania . . .	5.000 K.
Poz. 2.	Utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu	19.560 „
Poz. 3.	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych . .	3.400 „
Poz. 4.	Na nagrody konkursowe za prace z dziedziny technologii nafty i wosku ziemnego	600 „
Poz. 5.	Na zbieranie i ogłaszanie dat statystycznych o produkcyi i handlu nafty i wosku ziemnego	1.000 „
Poz. 6.	Stypendya i zasiłki dla górników i słuchaczy górnictwa w wyższych szkołach, lub w praktycznych szkołach wiertniczych	5.000 „
Poz. 7.	Na potrzeby muzeum górnictwa nafty i wosku ziemnego w c. k. szkole politechnicznej we Lwowie . . .	300 „
	Ogólna suma wydatków . .	34.860 K.

Dochody.

Poz. 1. Subwencya z c. k. Skarbu Państwa na utrzymanie krajowej szkoły górniczej i wiertniczej w Borysławiu . . 9.000 K.

Petycyą stałej Delegacyi Zjazdu polskich górników l. 1374 1132 o subwencyę na mającą się założyć prywatną szkołę górniczą na wschodnim Śląsku dla potrzeb wschodnio-śląskiego i zachodnio galicyjskiego okręgu węglowego,

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania.

We Lwowie, dnia 5. marca 1907.

Zastępca Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Korol.

Z drukarni [illegible] Bodnarskiego we Lwowie, Rynek. l. 9.

Rubryka XII.

Przemysł i rękodzieła.

Sprawozdawca poseł Małachowski.

Komisya budżetowa przyjmuje w zupełności jako całkiem uzasadnione motywa faktyczne przytoczone przez Wydział krajowy, uzasadniające powiększenie wydatków funduszu krajowego na r. 1907 na ten cel ogółem netto o 52.655 K.

Wydatki te są w zupełności usprawiedliwione ciągle postępującym rozwojem szkolnictwa przemysłowego i handlowego, co tylko jako pocieszający objaw uznane być musi, a następnie wzrastającym duchem przedsiębiorczości i w ślad za tem zwiększającemi się potrzebami finansowemi zakładów, przez kraj subwencyonowanych stowarzyszeń i jednostek, coraz więcej zawodowi przemysłowemu się poświęcających.

Zmiana kwot przeznaczonych na poszczególne cele uzasadnioną jest przy każdej pozycyi. Komisya budżetowa przyjmuje to faktyczne uzasadnienie w całej pełni i dlatego wnosi:

W pozycyach rozchodów tej rubryki od poz. 1 aż do 143 włącznie następnie poz. 144a i 145, dalej poz. 147—149 włącznie, poz 150—153 włącznie, tudzież we wszystkich pozycyach dochodów zupełnie zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego.

1) Co się tyczy pozycyi 144 obejmującej „zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe“, zważyć należy, że podania samoistnych producentów o te zasiłki ciągle wzrastają. Są to prawie wyłącznie prośby młodych ludzi, którzy ukończywszy szkoły zawodowe i odbywszy przepisaną praktykę w kraju, potrzebują dla zupełnego wykształcenia jeszcze wyjazdu za granicę, by przypatrzeć się postępowi innych krajów i nabyć w ten sposób dalsze praktyczne wiadomości niezbędne w naszej sytuacyi do konkurencyjnej walki z obcym przemysłem. Ponadto są to jednostki zupełnie ukwalifikowane do rozpoczęcia samoistnego przemysłu lub rękodzieła, jednak nieposiadające środków materyalnych potrzebnych do otwarcia warstatu.

Zgłaszają się ludzie z nader pochlebnymi świadectwami, wykazującymi niezwykłe nieraz zdolności fachowe, a których dotychczasowe zachowanie się daje zupełną gwarancyę, że niewielka kilkasetkoronowa pomoc w początku ich zawodu może im dać podstawę bytu, może zapewnić im przyszłość podczas gdy brak

tego zasiłku może wprost uniemożliwić im rozpoczęcie zawodu i stworzyć niezadowolone rozgoryczone, egzystencye, których szczególnie w zawodzie przemysłowym unikać należy.

Tak ze sprawozdania komisyi przemysłowej jak i ze sprawozdania Wydziału krajowego widzimy zatem, że przeznaczony na ten cel kredyt w Sie 20.000 koron, który — zaznaczamy to z naciskiem — od r. 1899 aż do zeszłego roku nie byłpodwyższanym jest tak małą na ten cel kwotą, że właściwie dziwić się należy, że dotąd w tych ramach został utrzymany.

Pomiędzy wyżopisanymi kompetentami znajdują się siły, które mogłyby być pożytecznymi obywatelami na niwie przemysłu i rękodzieła i li tylko z braku dostatecznych funduszów komisya przamysłowa i Wydział krajowy widzieli się zmuszeni wielu z tych kompetentów odmówić żądanego, a potrzebnego zasiłku.

Stan ten nie może być więc nadal utrzymany i ze względu na powyż przytoczone okoliczności, już Wydział krajowy widział się spowodowany zaproponować zwiększenie dotyczącego kredytu z kwoty 20. 00 koron na 24.000 K.

Sejmowa komisya przemysłowa, zastanawiała się również wyczerpująco nad tą sprawą i przyszła do przekonania, że kredyt ten wręcz niewystarczający a to z powodów, które wyżej przytoczyliśmy.

Dlatego też komisya budżetowa sądzi, że zwiększenie tego kredytu co najmniej w dwójnasób jest powyższymi faktami uzasadnione i dlatego komisya budżetowa wnosi podwyższenie tej pozycyi z cyfry 20.000 K. na 40.000 K.

2) Co do pozycyi 146.

Ze sprawozdania komisyi przemysłowej i z dat statystycznych, będących do dyspozycyi komisyi przekonujemy się, że w ostatnich latach weszliśmy w znacznie żywsze tempo rozwoju przemysłowego. Powstał cały szereg nowych zakładów i ciągle dalej nowe zakładane są przedsiębiorstwa. Z istniejących zakładów znaczna część zwiększa swoje warstaty pracy, modernizuje swoje urządzenia. Coraz częściej i coraz więcej obce kapitały i siły fachowe także z innych przemysłowo bardziej rozwiniętych dzielnic Polski zgłaszają się do nas szukając lokacyi i pracy w przemyśle galicyjskim.

Mowa JE. p. Marszałka przy otwarciu sesyi tego rocznej wskazuje również na znaczne ożywienie ruchu przemysłowego w naszym kraju.

Stan ten może być illustrowany wymownymi cyframi: Od 1. lipca 1905. do 30. grudnia 1906. liczba podań o pożyczki z krajowego funduszu przemysłowego wynosiła 198 a suma pożyczek, o które proszono 6.863.600 K. Gdyby nie pomoc krajowego funduszu przemysłowego, cały żywszy ruch przemysłowy musiałby doznać co najmniej znacznego opóźnienia a — co nie ulega kwestyi — częściowo nawet przepadłby dla nas bezpowrotnie, albowiem krajowy kapitał prywatny nie jest jeszcze dla celów przemysłowych tak uruchomiony i wolny od uprzedzeń, iżby początkującemu przemysłowcowi było możliwem u osób prywatnych znaleźć dostateczne środki czy to na rozpoczęcie czy też na rozwój przedsiębiorstwa. A także i w instytucyach bankowych nie ma jeszcze dostatecznie zorganizowanego kredytu przemysłowego, iżby działy te mogły odpowiedzieć potrzebom tego ruchu, który w ostatnich czasach tak nagle i tak silnie wzrasta, tak stanowczo zwraca się specyalnie w kierunku przemysłowym i dla tego pomocna ręka funduszu przemysłowego w dzisiejszej sytuacyi jest jeszcze o wiele więcej potrzebną i wręcz niezbędną.

Możnaby zacytować cały szereg specyalnych wypadków z ostatnich 2 lat, gdzie bądź to założenie bądź też rozszerzenie przedsiębiorstwa przemysłowego nie byłoby zupełnie doszło do skutku, gdyby nie pomoc w pożyczkach z krajowego funduszu przemysłowego.

Zważyć także należy i tę okoliczność, że Węgrzy ciągłą i niezwykle silną konkurencyą, ofertami znacznych beneficyów i ulg wyrządzają rozwojowi naszego przemysłu wielkie szkody, ściągając przesiębiorcze siły do swojego kraju,

W tej chwili mamy 64 podań o pożyczki opiewających na sumę 1.713.000 K. niezałatwionych — a wiadomo jest Komisyi, że w najbliższym czasie zgłosi

się do funduszu przemysłowego jeszcze cały szereg bardzo poważnych przedsiębiorstw z żądaniem pomocy, której nie należałoby odmówić ze względu na doniosłość przedsiębiorstw.

Petycya centr. Związku gal. przemysłu fabrycznego wniesiona w ostatnich czasach do Sejmu, przytacza w tej mierze konkretne cyfry i daty — a w szczególności: W toku jest utworzenie drugiej wielkiej tkalni mechanicznej bawełny w Żywcu, fabryki worków jutowych dla młynarstwa, rolnictwa itp., fabryki niezbędnej dla wyzwolenia odbiorców z wyzysku kartelu jutowego, dalej fabryki sukna łańcuckiego Towarzystwa akcyjnego, której zmodernizowanie i rozszerzenie jest koniecznością, nie dającą się dłużej odwlekać, dalej wielkiej łuszczalni ryżu i t. p., i t. p.

Wszystko to są sprawy, ktore w najbliższych kilku miesiącach w zupełności dojrzeją i wyciągną dłoń o wydatną krociową pomoc z funduszu przemysłowego.

Byłoby wręcz pożałowania godnym objawem, jeżeliby tym chwalebnym przedsięwzięciom nie było możliwe udzielić wydatnej koniecznej pomocy.

Uwzględniając te wszystkie okoliczności, nie ulega kwestyi, że już w najbliższym czasie dojdziemy do nowej cyfry 3,000 000 Koron jako sumy pożyczek, które w najbliższym czasie będą żądane.

Jeżeli z tej sumy przyjmiemy co najmniej $^2/_3$ t. j. około 2,000.000 Kor. jako takie, których udzielenie będzie wypływem rozumnej celowej polityki ekonomicznej, to zadajemy sobie zarazem pytanie, czem będzie dysponował fundusz przemysłowy w r. 1907. na pokrycie tego niezwykłego zapotrzebowania.

Odpowiedź na to wypada nader smutna, albowiem fundusz przemysłowy dysponuje obecnie marną sumą 124.000 Kor! gdy się bowiem uwzględni wpływy funduszu przemysłowego w r. 1907., które się składają z sumy 100.000 K. jako zwyczajnej rocznej dotacyi, 500.000 K. zaliczonych na poczet przyszłych dotacyi przez Bank krajowy i 400.000 K., które prawdopodobnie wpłyną ze spłaty pożyczek, to suma ta przedstawia razem okrągło 1,000.000 Kor.

A gdy na tem cięży już suma 880.000 K. jako już uchwalone, przyznane pożyczki, to wynika z tego, że na pokrycie wyż wykazanej potrzeby 3,000.000 K, względnie 2,000.000 K. prawie nic nie pozostanie.

A dalej wobec tego, że Bank krajowy wyczerpie już dozwolone zaliczki, w r. 1908. fundusz przemysłowy będzie miał do dyspozycyi już tylko około 750.00 K. a w r. 1909. i następnych już tylko mniej więcej po 500.000 K., które to cyfry przez zwiększone wpływy ze spłaty dawniejszych pożyczek tylko bardzo nieznacznie się powiększą.

Jeżeli więc przyjmiemy, że w najbliższych miesiącach zapotrzebowanie — jak wyżej wykazano — tylko 2.000.000 K. wynosić będzie, to na zaspokojenie tej potrzeby musiałyby być wyczerpane wszystkie dochody krajowego funduszu przemysłowego aż do r. 1911! na pokrycie zaś dalszego wzrostu zapotrzebowania, które niewątpliwie od r. 1908.—1911. się objawi, a które również obracać się będzie w zapotrzebowaniu cyfrowem kilku milionów, absolutnie już żadnego nie będzie funduszu.

Cyfry te są istotnie bardzo wymowną illustracyą stanu rzeczy. Jeżeli dotacya funduszu przemysłowego nie będzie znacznie zwiększona, jeżeli akcya w kierunku popierania przemysłu nie wejdzie na szersze tory, to grozi nam bezpośrednio już stagnacya całej akcyi finansowej kraju. Jeżeli Sejm w dniu 12. listopada 1904. wyraził niedwuznacznie swoją wolę i chęć rozwinięcia całej akcyi, to nie wolno jest stanąć w połowie raz obranej drogi bez narażenia rozwoju przemysłu wręcz na zanik zupełny.

Skutek byłby o tyle jeszcze więcej fatalny, że wobec rozwiniętego ducha przedsiębiorczości osłabienie jego musiałoby być wręcz klęską, gdyż najwięcej obawiać się należy tego, co jest zresztą i psychologicznie i doświadczeniami lat ubiegłych uzasadnionem, — iż wszelkie cofanie się kraju w akcyi popierania prywatnych przedsiębiorstw musi wpłynąć demoralizu-

jąco na tych, którzy do tego przemysłu się garną i wyjdzie tylko na korzyść konkurencyjnych sił sąsiednich krajów, które czyhają na każdą sposobność, ażeby z naszego kraju zyski wyciągać

Możnaby zarzucić, że zwiększenie dotacyi funduszu przemysłowego może nie jest w tej chwili wskazane ze względu, że w osobnem sprawozdaniu proponuje Wydział krajowy utworzenie osobnego funduszu inwestycyjnego z zysków banku krajowego.

Jednakże, jeżeli zbadamy dotyczące sprawozdanie, to przekonujemy się, że sposób utworzenia i użycia tego funduszu wcale nie rokuje nadziei, ażeby ten fundusz mógł dostatecznie zastąpić podwyższenie zapasów i dotacyi krajowego funduszu przemysłowego a to z następujących przyczyn.

Przedewszystkiem rozwój przemysłu naszego wymaga właśnie w tej obecnej chwili — jak wykazaliśmy — silnego poparcia finansowego, Tymczasem fundusz inwestycyjny ma być stworzony dopiero z przyszłych zysków i to tylko z 40% zysku Banku krajowego w następnych latach.

Sumy te zresztą nie będą znaczne. Dalej istnieje zamiar ukrócenia tego funduszu przez przeniesienie w swoim czasie na jego rachunek tych udziałów i akcyi przedsiębiorstw przemysłowych, które znajdują się w kasie banku krajowego a których suma wynosi obecnie 750.000 K. Następnie fundusz ten inwestycyjny tylko w pewnej części bliżej nieokreślonej, może także dopomódz przemysłowi, albowiem znaczna część pójdzie na potrzeby rolnictwa, górnictwa i handlu.

W końcu zaznacza Wydział krajowy wyraźnie, że wykluczona jest myśl, ażeby przemysłowcy korzystali równocześnie i z funduszu przemysłowego i z funduszu inwestycyjnego, wobec czego przemysłowiec, któremu udzielona została pożyczka, w razie jeżeliby chciał przedsiębiorstwo swoje rozszerzyć, nie będzie mógł z tego funduszu inwestycyjnego korzystać. A wiadomo nam przecież, że właśnie i to przeważnie na rozszenie przedsiębiorstw, dotacya funduszu przemysłowego w pierwszej linii jest potrzebna.

A któż nam zaręczy, że i rozwój rolnictwa a szczególnie syndykatów rolniczych postępować będzie w tym stopniu i w tem tempie, że np. na rozwój zdrojowisk krajowych i t.p. inne rzeczy wymagające znacznych wkładów fundusz inwestycyjny będzie tak wyczerpany, że na udział przemysłowy absolutnie nic nie pozostanie. I zdarzyć się może, że wobec 2 funduszów niejednokrotnie przedsiębiorstwo jakieś znajdzie się bez żadnego funduszu, nie mogąc ani tu ani tam uzyskać pomocy.

Wreszcie uwzględnić należy i tę okoliczność, że obecnie biuro krajowego funduszu przemysłowego nie jest dostatecznie uposażone w siły tak, że podania interesantów muszą nieraz kilka miesięcy wyczekiwać na załatwienie.

Jest nadzieja, że biuro w najbliższym czasie należycie zorganizowane fungować będzie sprężyściej i szybciej a okoliczność ta wpłynie znowu na zwiększenie się potrzeb, gdyż w ten sposób stworzy się szybszy obrót przemysłowy, którego wyniki także i większem zapotrzebowaniem finansowem dadzą się uczuć.

Z tych wszystkich powodów komisya budżetowa sądzi zgodnie z wywodami sejmowej komisyi przemysłowej i krajowej komisyi przemysłowej, że zwiększenie dotacyi krajowego funduszu przemysłowego jest rzeczą nieodpartej konieczności i dlatego proponuje podwyższenie poz 146 do kwoty 150.000 K,

3) Liga pomocy przemysłowej wniosła petycyę o zakupienie 10.000 egzemplarzy skorowidza przemysłowo-handlowego za sumę 10.000 K.

Petycya ta była przedmiotem gruntownego rozpatrzenia w sejmowej komisyi przemysłowej, która też wypracowała w tym przedmiocie wyczerpujące sprawozdanie

Komisya podnosi przedewszystkiem konieczność wydawania skorowidza, który w dzisiejszych stosunkach zmodernizowania przemysłu, konieczności reklamy i informacyi w każdej gałęzi jest środkiem niezbędnym do zyskania odbiorców na produkowany towar. Bez anonsów, bez wciskania reklamowanych dat

i szczegółów, bez rozpowszechniania dokładnych informacyi o cenach i innych zaletach produkowanych towarów nie podobna dziś przemysłowcowi i kupcowi istnieć.

Nie jest mu możliwem zyskać w inny sposób odbiorców, chociażby nawet jak najsumienniej pracował, chociażby wytwarzał towar lepszy od innych. Publiczność chce łatwej, wygodnej informacyi, publiczność nie chce trudzić się, i tracić czas potrzebny i drogi w dzisiejszych stosunkach na poszukiwanie i porównywanie. A jestto tem potrzebniejsze, że sąsiednie konkurujące z nami kraje nietylko naszej monarchii ale i zagranicy zrozumiały to oddawna i zasypują kraj nasz obcymi katalogami zręcznie ilustrowanymi i stylizowanymi i wydają na ten cel znaczne sumy. A co więcej — przedsiębiorstwa te reklamowo-katalogowe są nadzwyczajnie wysoko subwencyowane przez fundusze krajowe innych sąsiednich krajów jak Węgry, Morawa, Czechy i t. p. jedynie w tym celu, ażeby wciskać te katalogi w naszym kraju i tym sposobem przeszkodzić rozszerzaniu naszego krajowego towaru, wykazywać korzyści obcego towaru i tym sposobem wytwarzać zbyt dla swego przemysłu.

Takim konkurencyjnym skorowidzem jest znane dokładne wydawnictwo Dorna, cieszące się znaczną subwencyą rządową — niestety i u nas nader rozpowszechnione a wręcz faworyzujące niemieckie wyroby.

Liga pomocy przemysłowej, walcząc skutecznie z tą konkurencyą podjęła śmiałą myśl przeciwdziałania temu niebezpieczeństwu przez wydawnictwo własnego polskiego skorowidza.

Przedsiębiorstwo to, nie mogło się jednak opłacić w pierwszych latach i wykazuje deficyt, albowiem publiczność nieobznajomiona jeszcze z tego rodzaju wydawnictwami musi być do tego dopiero powoli przyzwyczajona.

Należy przez ropowszechnianie — bezpłatne na razie — przekonać publiczność i wszystkie interesowane koła, że to nasze wydawnictwo jest potrzebne jest wskazane, że musi być w każdym warstacie, w każdej kancelaryi fabrycznej i przemysłowej, należy wykazać i przekonać, że obce katalogi i informacye są błędne działają z niekorzyścią dla naszego przemysłu, należy w ten sposób obudzić wzajemną solidarność, pobudzić ducha wspólności wszystkich oddających się krajowemu przemysłowi i popierających ten przemysł czynników.

A tak samo, jak ruchome wystawy otwierają nieraz oczy nieobznajomionym, choćby nawet w innym kierunku nader inteligentnym warstwom naszego społeczeństwa, tak samo i taki dobrze ułożony skorowidz otwiera nieraz oczy na taki dział naszego przemysłu, o którym dotychczas publiczność może nawet wcale nie wie, że istnieje.

Sprawozdanie komisyi przemysłowej wykazuje, że przedsiębiorstwo takie w pierwszych latach absolutnie opłacić się nie może i że tu krajowy fundusz musi przyjść z wydatną pomocą finansową, inaczej chwalebne intencye Ligi pomocy przemysłowej będą zupełnie bezskuteczne.

Jedynem środkiem do poparcia tego dzieła — jak wykazuje słusznie komisya przemysłowa będzie zakupienie znacznej ilości egzemplarzy celem rozpowszechnienia ich po kraju, rozesłania instytucyom, szkołom, zakładom i t. p.

Uznając słuszność tej argumentacyi komisya budżetowa wnosi, ażeby w poz. 149a wstawić na ten cel jako pozycyę nadzwyczajną kwotę 5.000 K.

4) Do tej rubryki wpłynęło cały szereg petycyi a wszczególności:

a) petycya Stanisława Inglota i Teodora Lauruka o subwencyę na wydawnictwo gazety młynarskiej;

b) petycya stowarzyszenia kobiet „Pomoc Przemysłowa“ we Lwowie o jednorazową subwencyę w kwocie 6.000 K. jakoteż przyznanie stałej rocznej subwencyi po 1.000 K.

c) Zofii Antonowiczowej o zapomogę na kształcenie córki w rysunkach.

Komisya nie mogła zbadać o ile petycye te zasługują na uwzględnienie i dlatego wnosi: n a p r z e k a z a n i e i c h W y d z i a ł o w i k r a j o w e m u d o o d p o w i e d n i e g o z a ł a t w i e n i a;

d). petycya „Towarzystwa Św. Stanisława Kostki, Opieka nad terminatorami“ o jednorazowy zasiłek. Komisya budżetowa znając dodatnią działalność

tego Towarzystwa, nie mogąc jednak ocenić stanu funduszów i potrzeb tegoż, wnosi przekazać tę petycyę Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia;

e) dwie równobrzmiące petycye krakow. Towarzystwa technicznego L. s. 1375. i 1540. o przyjęcie przez kraj amortyzacyi $^1/_3$ części kosztów budowy domu Towarzystwa technicznego i nieustającej wystawy przemysłu budowlanego w Krakowie Komisya budżetowa uznając w zasadzie pożyteczność takiego przedsięwzięcia a nie mogąc dokładnie zbadać dat cyfr i faktów w petycyach przytoczonych, wnosi na przekazanie tych petycyi Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia odpowiedniego wniosku.

f) petycyę Teresy Harasymowicz, wdowy po instruktorze szkoły koszykarskiej w Jurkowie o pensyę miesięczną na utrzymanie syna;

g) tudzież Towarzystwa pomocy naukowej dla uczniów szkoły zawodowej przemysłu drzewnego w Zakopanem o znaczniejszą subwencyę na budowę internatu, wnosi komisya budżetowa z tych samych powodów, które ad e) przytoczono, przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia wniosku;

h) petycya gminy m. Krakowa o podwyższenie subwencyi krajowej dla kursów handlowych przy szkole wydziałowej żeńskiej im. św. Scholastyki i szkoły robót kobiecych w Krakowie załatwiona jest w poz. 124.

i) petycya „Stowarzyszenia pracy kobiet“ we Lwowie o subwencyę jest załatwiona w pozycyi 125.

j) petycya Stowarzyszenia „Trud“ o subwencyę załatwiona jest w poz. 129.

k) petycya gm. m. Krakowa o przyczynienie się do kosztów zamierzonej budowy muzeum przemysłowego w Krakowie załatwiona jest w pozycyi 135.

l) petycya gm. m. Krakowa o podwyższenie subwencyi na koszta bukowy akademii handlowej w Krakowie załatwiona w pozycyi 140 b.

m) petycyę Towarzystwa „Muzeum przemysłowe w Rzeszowie“ o subwencyę ze względu na pożyteczny cel towarzystwa, wnosi Komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia, wreszcie:

n) petycyę nowego, dopiero od 1 Stycznia b. r, wychodzącego w Krakowie wydawnictwa „Kupiec polski“ Komisya wnosi przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania

Wobec tego Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący preliminarz rubr. XII.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Wydatki.			
		I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.			
		A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.			
	1	W Białej	6.880	—	6.880
	2	„ Bochni	3 034	—	3.034
	3	„ Brodach	4.102	—	4.102
	4	„ Brzesku	2.555	—	2.555
	5	„ Brzeżanach	3.092	—	3.092
	6	„ Buczaczu	3.300	—	3 300
	7	„ Chrzanowie	3.170	—	3.170
	8	„ Drohobyczu	5.621	—	5.621
	9	„ Gorlicach	3.618	—	3.618
	10	„ Jarosławiu	3.754	—	3.754
	11	„ Jaśle	3.335	—	3.335
	12	„ Kałuszu	3.020	—	3.020
	13	„ Kętach	2.583	—	2.583
	14	„ Kołomyi I. im Sobieskiego	4.380	—	4.380
	15	„ „ II. im. St. Szczepanowskiego	5.006	—	5.006
	16	„ Krakowie na Kleparzu	8.805	—	8.805
	17	„ „ przy ul. Lubomirskiego	4.730	—	4 730
	18	„ „ na Smoleńsku	4.010	—	4.010
	19	„ „ „ Kazimierzu	5.300	—	5.300
	20	„ „ przy ul. Dietla	4.350	—	4.350
	21	„ Krośnie	3.315	—	3 315
	22	We Lwowie im. św. Anny	6.035	—	6.035
	23	„ „ „ „ Antoniego	4.745	—	4.745
	24	„ „ „ króla Sobieskiego	5.600	—	5.600
	25	„ „ „ Elżbiety	2.865	—	2.865
	26	„ „ „ Konarskiego	4.820	—	4.820
	27	„ „ „ św. Marcina	5.695	—	5.695
	28	„ „ „ Mickiewicza	3.905	—	3 905
	29	„ „ „ Piramowicza	2.865	—	2.865
	30	„ „ „ Staszica	5.695	—	5.695
	31	„ „ „ Bernsteina (izraelicka)	4.700	—	4.700
	32	W Łańcucie	2.626	—	2.626
	33	„ Myślenicach	2.606	—	2.606
	34	„ Nowym Sączu	5 812	—	5.812
	35	„ Nowym Targu	2.804	—	2.804
	36	„ Podgórzu	4 934	—	4.934
	37	„ Przemyślu I. w śródmieściu	4.882	—	4.882
	38	„ „ II. na przedmieściu lwowsk.	3.462	—	3.462
	39	„ Rzeszowie	5 036	—	5.036
	40	„ Samborze	3.351	—	3.351
	41	„ Sanoku	3.040	—	3.040
		Do przeniesienia	173.438	—	173.438

Liczb rubryki	Liczb pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	173.438	—	173.438
	42	„ Stanisławowie	6.280	—	6.280
	43	„ Starym Samborze	2.748	—	2.748
	44	„ Starym Sączu	2.892	—	2.892
	45	„ Stryju	3.582	—	3.582
	46	„ Tarnopolu	3.390	—	3.390
	47	„ Tarnowie	5.570	—	5.570
	48	„ Tarnobrzegu	2.832	—	2.832
	49	„ Turce (nad Stryjem)	3.056	—	3.056
	50	„ Wadowicach	3.100	—	3.100
	51	„ Wieliczce	3 300	—	3.300
	52	„ Złoczowie	4.232	—	4.232
	53	„ Żółkwi	2.760	—	2.760
	54	„ Żywcu	3.200	—	3.200
		Suma wydatków poz. 1—54 .	220.380	—	220.380
	55	Na uzupełnienie przyborów i na druki . . . . . 1.500 K. subwencya państwowa . 1.000 „	2 500	—	2.500
	56	Na nagrody za najlepsze rysunki . .	1.000	—	1.000
	57	Na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe . 3 000 K subwencya państwowa . 4.000 „	7.000	—	7.000
	58	Na nieprzewidziane oddziały równorzędne	1.000	—	1.000
	59	Na wykonanie w kraju wzorów i modeli dla szkół	—	2.400	2.400
		Suma grupy A . .	231.880	2.400	234.280
		B. Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie.			
		a) Zakłady krajowe:			
	60	Kraj. szkoła koszykarska w Brzezowcu	4.382	—	4.382
	61	Kraj. szkoła koszykarska w Brzostku (przeniesiona z Warzyc)	4.000	500	4.500
	62	Kraj. szkoła koszykarska w Dynowie .	3.740	—	3.740
	63	„ „ „ „ Dżurowie .	4 700	—	4.700
	64	„ „ „ „ Leżajsku .	5.632	—	5.632
	65	„ „ „ „ Nieznanowicach	12.940	—	12.940
	66	„ „ „ „ Niżniowie .	6.470	—	6.470
	67	Kraj. szkoła koszykarska w Tarnobrzegu (przeniesiona z Wielowsi). . .	3.300	500	3.800
	68	Kraj. szkoła koszykarska w Wojsławiu .	3 370	—	3.370
	69	„ „ „ w Zatorze .	5.860	—	5 860
	70	Kraj. centralny kurs koszykarski we Lwowie	16.580	—	16.580
		Do przeniesienia . .	70.974	1.000	71.974
			231.880	2.400	234.280

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	231.880	2.400	234.280
			70.974	1.000	71.974
	71	Kraj. nauk. warsztat kołodziejski w Grybowie: a) na utrzymanie . . 16.770 K; b) na budowę IV. i V. rata pożycz. komun. 54.000 K 3.240 „	16.770	3.240	20.010
	72	Kraj. nauk. warstat kołodziejski w Grzymałowie	16.634	—	16.634
	73	Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strumiłowej . . .	25.360	—	25.360
	74	Kraj. szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu	18.510	532	19.042
	75	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie: a) na utrzymanie . . 25.370 K; b) na budowę szkoły IV. i V. rata pożyczki hipot. 50.000 K. , . . 3.000 „	25.370	3.000	28.370
	76	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi: a) na utrzymanie . . . 24.550 K; b) na urządzenie maszynowe III i IV. rata pożyczki hipotecznej 34.000 K. . 1.870 „	24.550	1.870	26.420
	77	Krajowy warrztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie: a) na utrzymanie . . . 37 940 K; b) na budowę szkoły VII. i VIII. rata pożyczki komun. 56.000 K. . . . . 3.360 „; c) na dalsze urządzenie maszynowe . . . . 3.200 „; d) na budowę szopy i suszarni 6.200 „	37.940	12.760	50.700
	78	Kraj. szkoła garncarska w Kołomyi . . a) na utrzymanie . . . 20.380 K, 300 „; b) na rozszerzenie budynku 1. półroczna rata pożycz. . 2.500 „	20.380	2.800	23.180
	79	Kraj. kursa dla przemysłu keramicznego w Podgórzu	16.028	—	16.028
	80	Kraj. warsztat szewski w Witkowie . .	9.672	—	9.672
	81	„ „ „ Starym Sączu .	16.296	—	16.296
	82	„ szkoła szewska w Dobczycach (względnie w Kopyczyńcach) . . .	10.210	600	10.810
	83	„ szkoła szewska w Kołomyi . .	8.260	250	8.510
	84	„ szkoła tkacka w Krośnie . .	18.150	—	18.150
		Do przeniesienia	335.104	26.052	361.156
			231.880	2.400	234.280

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	231.880	2.400	234.280
			335.104	26.052	361.156
	85	Kraj. naukow. warsztat tkacki w Glinianach · *a*) na utrzymanie . . . 5.399 K *b*) na zakupno realności rata wstępna od poż. 35.000 K *2.475* „	5.399	2.475	7.874
	86	Kraj. nauk. warsztat tkacki w Gorlicach .	4.138	—	4.138
	87	„ „ „ „ „ Kosowie .	6.240	—	6.240
	88	„ „ „ „ „ Łańcucie .	6.380	—	6.380
	89	„ „ „ „ „ Rychwałdzie	3.680	—	3.680
	90	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie: *a*) na utrzymanie . . . 22.500 K *b*) na budowę piwnic, kadź do farbowania i dynamometr . *2.550* „	22.500	2.550	25.050
	91	Kraj. szkoła koronkarska w Zakopanem .	11.910	—	11.910
	92	„ „ „ Bobowej .	3.690	—	3.690
	93	Kraj. szkoła hafciarska w Makowie . .	6.600	—	6.600
	94	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	10.460	—	10.460
	95	Kraj. mechaniczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	5.140	—	5.140
	96	Kraj. szkoła rzemiosł w Drohowyżu . .	33.000	—	33.000
		Suma wydatków poz. 60 96 .	454 241	31.077	485.318
	97	Na druki dla szkół zawodowych i na wydawnictwo wzorów	3.000	—	3.000
	98	Koszta inspekcyj i nadzoru szkół przemysłowych	6.000	—	6.000
	99	Zaliczki na płace funkcyonaryuszy w krajowych szkołach przemysłowych i w biurze kraj. Komisyi przemysłowej .	4.000	—	4.000
	100	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w roku 1907	6.000	—	6.000
	101	Nauczyciel wędrowny dla majster. kursów szewskich	2.400	—	2.400
	102	Nauczyciele wędrowni dla tkactwa, koszykarstwa i innych . . .	4.000	—	4 000
	103	Na kursa majsterskie	14.000	—	14.000
		Razem . .	493.641	31.077	524.718
		Do przeniesienia . .	231.880	2.400	234.280

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	231.880	2.400	234.280
		b) Zakłady subwencyonowane.	—	—	—
	104	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli . . . 2·400 K. subwencya państwowa . 2.200 „	4.600	-	4.600
	105	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Albigowej . . . 500 K subwencya państwowa . 400 „	900	—	900
	106	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Bilince . . . . 600 K subwencya państwowa . 400 „	1.000	—	1 000
	107	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Chyszewicach . . . 500 K subwencya państwowa . 300 „	800	—	800
	108	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Milczycach . . . 500 K subwencya państwowa . 300 „	800	—	800
	109	Subwencya dla Towarzystwa Muzeum przemysłowego w Rzeszowie na pracownię koszykarską w Przewrotnem 600 K subwencya państwowa . 300 „	900	—	900
	110	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Rudkach . . . . . 1.200 K subwencya państwowa . 1.300 „	2.500	—	2.500
	111	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Siekierczycach . . . 400 K subwencya państwowa . 400 „	800	—	800
	112	Subwencya dla szkoły koszykarskiej w Trembowli . . . . 400 K subwencya państwowa . 300 „	700	—	700
	113	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Warzycach	800	—	800
	114	Subwencya dla krajow. Związku przemysłowego na pracownię koszykarską w Wielowsi	800	—	800
	115	Subwencya dla pracowni koszykarskiej w Żurawnie . . . 600 K subwencya państwowa . 400 „	1.000	—	1.000
		Do przeniesienia .	15.600	—	15.600
			231.880	2.400	234.280

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia	231.880	2.400	234.280
			15.600	—	15.600
	116	Subwencya dla pracowni garncarskie w Toustem . . . . 800 K subwencya państwowa . 300 „	1.100	—	1.100
	117	Subwencya dla Tow. tkackiego św. Sylwestra w Korczynie . . 1.100 „ subwencya państwowa . 1.400 .	2.500	—	2.500
	118	Subwencya dla kraj. Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach . . . . 1.760 K subwencya państwowa . 1.200 „	2.960	—	2.960
	119	Subwencya dla produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie . 880 K subwencya państwowa . 400 „	1.280	—	1.280
	120	Subwencya dla pracowni powroźniczej w Stryju	800	—	800
	121	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Kańczudze . . . . 1.800 K. subwencya państwowa . 1.400 „	3.200	—	3.200
	122	Subwencya dla szkoły koronkarskiej w Jaworowie, ... 1.200 K subwencya państwowa . 500 „	1.700	—	1.700
	123	Subwencya dla szkoły koronkarskiej SS. Miłosierdzia w Przeworsku . . .	600	—	600
	124	Subwencya dla szkoły praktycznych robót kobiecych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie . . . 5.000 K subwencya państwowa . 2.400 „	7.400	—	7.400
	125	Subwencya dla szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie . . . . 1.400 K subwencya państwowa . 1.600 „	3.000	—	3.000
	126	Subwencya dla szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu . 1.000 K subwencya państwowa . 700 „	1.700	—	1.700
		Do przeniesienia	41.840	—	41.840
			231.880	2.400	234.280

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	331.880	2.400	234.280
			41.840	—	41.840
	127	Subwencya dla Towarzystwa „Pracy kobiet“ w Kołomyi . . 1.600 K subwencya państwowa . 1.500 „	3.100	—	3.100
	128	Subwencya dla Stowarzyszenia „Pracy kobiet“ w Przemyślu . . 600 K subwencya państwowa . 700 „	1.300	—	1.300
	129	Subwencya dla Spółki przemysłowej robót kobiecych „Trud“ we Lwowie . .	1.000	—	1.000
	130	Subwencya dla Stowarzyszenia konfekcyi damskiej im. św. Józefa we Lwowie	1.000	—	1.000
	131	Subwencya dla warsztatu kapeluszniczego w Myślenicach	1.680	—	1·680
	132	Subwencya dla szkoły rzemieślniczej OO. Salezyanów w Oświęcimiu . .	4.000	—	4.000
	133	Subwencya dla Tow. „Powściągliwość i Praca“ w miejscu Piastowem . .	3.000	—	3.000
	134	Subwencya dla Muzeum przemysłowego we Lwowie:			
		a) na utrzymanie	8.000	—	8.000
		b) ny umorzenie pożyczki 100.000 K na budowę	—	5.000	5.000
	135	Subwencya dla Muzeum przemysłowego w Krakowie	8.000	—	8.000
		Razem *b*) . .	72.920	5.000	77.920
		c) *C. k. Szkoły państwowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.*			
	136	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	2.200	—	2.200
	137	C. k. szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem:	3.600	—	3.600
			5.800	—	5.800
		Do przeniesienia . .	231.880	2.400	234.280

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	231.880	2.400	25[illegible].280
			5.800	—	5[illegible]00
	138	C. k. szkoła ślusarska w Świątnikach:			
		a) na utrzymanie	3.108	—	3.108
		b) na kurs majsterski	800	—	800
	139	C. k. szkoła zawodowa przemysłu żelaznego w Sułkowicach:			
		a) na utrzymanie	1.024	—	1.024
		b) na kurs majstrów	1.000	—	1.000
		c) spłata pożyczki 8.000 K na budowę hali maszynowej:			
		a) w kapitale V. i VI. rata . 1.600 K			
		b) 3% odsetki . . . 108 „	—	1.708	1.708
		Razem *c*) . . .	11.732	1.708	13.440
		Do tego suma *a*) .	493.641	31.077	524.718
		„ „ „ *b*) .	72.920	5.000	77.920
		Suma grupy B. .	578.293	37.785	616.078
		C) *Szkoły handlowe.*			
	140	Wyższa szkoła handlowa w Krakowie:			
		a) na utrzymanie	16.000	—	16.000
		b) na umorzenie pożyczki 70.000 K na budowę	—	3.500	3.500
		c) na pokrycie niedoboru funduszu emerytalnego nauczycieli	1.414	—	1.414
	141	Akademia handlowa we Lwowie . .	16.000		16.000
		Suma grupy C. .	33.414	3.500	36.914
		D) *Stypendya przemysłowe i handlowe.*			
	142	Na stypendya przemysłowe:			
		a) zasiłki dla kandydatów kształcących się na nauczycieli szkół przemysłowych i handlowych uzupełniających .	4.000	—	4.000
		b) stypendya przemysłowe . . .	35.000	—	35.000
		Do przeniesienia .	39.000	—	39.000
			843.587	43.685	887.272

Liczba rubryki	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
		Korony		
	Z przeniesienia . .	843.587 39.000	43.685 —	887.272 39.000
143	Stypendya dla młodzieży handlowej . .	6.000	—	6.000
	Suma grupy D. . .	45.000		45.000
	II. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe i handlowe.			
144	Zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe .	40.000	—	40.000
145	Na wydawnictwo „Przewodnika przemysłowego“	2.000	—	2.000
146	Dotacya krajowa funduszu przemysłowego (IV. rata z 35-lecia)	—	150.000	150.000
147	Subwencya dla „Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie“ za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	30.000	—	30.000
148	Subwencya dla „Ligi pomocy przemysłowej“ we Lwowie	—	10.000	10.000
149	Liga pomocy przemysłowej na urządzenie ruchomych wystaw	—	6.000	6.000
149*a*	Na zakupno „Skorowidza przemysłowo-handlowego Król. Galicyi“ wydanego przez Ligę pom. przem.	—	5.000	5.000
150	Na cele lustracyi spółek przemysłowo-wytwórczych, do rozporządzalności Wydziału krajowego	4.800	—	4.800
151	Zasiłki na wystawy przemysłowe . .	—	8.000	8.000
	Suma działu II. .	76.800	179.000	255.800
	III. Komisya kraj. dla spraw przemysłowych.			
152	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł .	400	—	400
153	Biuro Komisyi kraj. dla spraw przemysłowych:			
	a) koszta podróży, dyety i inne wydatki członków i urzędników komisyi . .	10.000	—	10.000
	b) sekretarz:			
	α) płaca . . . 4.800 K.			
	β) dodatek aktywalny . 840 „	5.640	—	5.640
	Do przeniesienia . .	16.040 965.387	— 222.685	16.040 1,188.072

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	965.387	222.685	1,188.072
			16.040	—	16.040
		c) referent techniczny:			
		α) płaca . . . 3.600 K.			
		β) dodatek aktywalny . 720 „	4.320	—	4.320
		d) aplikant	1.400	—	1.400
		e) mundant	600	—	600
		f) referent dla oddziału statystycznego: (z poborami adjunkta konceptowego)			
		α) płaca . . . . 2.800 K.			
		β) dodatek aktywalny . . 600 „	3.400	—	3.400
		g) pomoc kancelaryjna w oddziale statystycznem	1.200	—	1.200
		h) ryczałt na badanie ankiety i t. p. .	1.000	—	1.000
		Suma działu III. . .	27.960	—	27.960
		Ogółem suma wydatków .	993.347	222.685	1,216.032

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		

Dochody.

I. Szkolnictwo przemysłowe i handlowe.

A) Szkoły przemysłowe uzupełniające.

			Subwenc. czynników miejsc.	Subwenc. państwowa			
			Korony				
1		W Białej	2.760	2.060			4.820
2		„ Bochni	1.000	1.090			2.090
3		„ Brodach	1.800	1.134			2.934
4		„ Brzesku	800	800			1.600
5		„ Brzeżanach	700	1.170			1.870
6		„ Buczaczu	1.100	1.100			2.200
7		„ Chrzanowie	1.100	1.100			2.200
8		„ Drohobyczu	1.470	2.230			3.700
9		„ Gorlicach	1.200	1.250			2.450
10		„ Jarosławiu	1.088	1.400			2.488
11		„ Jaśle	840	1.170			2.010
12		„ Kałuszu	400	1.260			1.660
13		„ Kętach	816	950			1.766
14		„ Kołomyi I. im. Sobieskiego . .	1.800	1.350			3.150
15		„ „ II. „ S. Szczepanowskiego .	1.803	1.500			3.303
16		„ Krakowie na Kleparzu . . .	2.852	3.100			5.952
17		„ „ przy ul. Lubomirskiego .	1.415	1.900			3.315
18		„ „ na Smoleńsku . . .	1.380	1.290			2.670
19		„ „ na Kaźmierzu . . .	1.825	1.650			3.475
20		„ „ przy ul. Dietla . . .	1.474	1.402			2.876
21		„ Krośnie	700	1.346			2.046
		Do przeniesienia . .	28.323	30.252	—	—	58.575

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Subwenc. czynników miejsc.	Subwenc. państwowa	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
					Korony		
		Z przeniesienia .	28.323	30.252			58.575
	22	We Lwowie im. św. Anny . .	2.027	1.980			4.00
	23	„ „ „ „ Antoniego . .	1.630	1.480			3.1[illegible]
	24	„ „ „ Sobieskiego . .	1.900	1.800			3.70[illegible]
	25	„ „ „ Elżbiety . .	952	960			1.91[illegible]
	26	„ „ „ Konarskiego . .	1.585	1.650			3.23[illegible]
	27	„ „ „ św. Marcina . .	1.952	1.790			3.74[illegible]
	28	„ „ „ Mickiewicza . .	1.292	1.320			2.612
	29	„ „ „ Piramowicza . .	952	960			1.912
	30	„ „ „ Staszica . .	1.912	1.870			3.782
	31	„ „ „ M. Bernsteina (izr.) .	2.800	950			3.750
	32	W Łańcucie	540	1.015			1.555
	33	„ Myślenicach	800	920			1.720
	34	„ Nowym Sączu	1.600	2.060			3.660
	35	„ Nowym Targu	844	1.000			1.844
	36	„ Podgórzu	1.781	1.670			3.451
	37	„ Przemyślu I. w śródmieściu . .	1.200	1.730			2.930
	38	„ „ II. na przed. lwow. . .	800	1.320			2.120
	39	„ Rzeszowie	950	1.590			2.540
	40	„ Samborze	500	1.490			1.990
	41	„ Sanoku	738	1.130			1.868
	42	„ Stanisławowe	984	2.560			3.544
	43	„ Starym Samborze	800	950			1.750
	44	„ Starym Sączu	1.100	920			2.020
	45	„ Stryju	1.480	1.110			2.590
	46	„ Tarnopolu	1.200	1.172			2.372
	47	„ Tarnowie	1.580	1.960			3.540
	48	„ Tarnobrzegu	1.000	898			1.898
	49	„ Turce (nad Stryjem)	800	950			1.750
	50	„ Wadowicach	1.400	882			2.282
	51	„ Wieliczce	850	1.225			2.075
	52	„ Złoczowie	800	1.620			2.420
	53	„ Żółkwi	1.000	880			1.880
	54	„ Żywcu	800	1.200			2.000
		Suma dochodów poz. 1—54 .	68.872	75.264	144.136	—	144.136
	55	Subwencya państwowa na uzupełnienie przyborów i druki			1.000	—	1.000
	56	Subwencya państwowa na nowo założyć się mające szkoły i kursa handlowe			4.000	—	4.000
		Suma grupy A) . . .			149.136	—	149.136
		Do przeniesienia . .			149.136	—	149.136

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Ze sprzedaży wyrobów i inne	Subwenc. czynnik. miejsc.	Subwenc. państwowa	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
						Korony		
		Z przeniesienia . .				149.136	—	149.136
						—	—	—
		B) Szkoły zawodowe, warsztaty naukowe i kursa majsterskie.						
		a) zakłady krajowe:						
			Korony					
	57	Krajowa szkoła koszykarska w Brzezowcu	1.500	800	800			3.100
	58	Krajowa szkoła koszykarska w Brzostku (przeniesiona z Warzyc)	1.500	400	1.500			3.400
	59	Krajowa szkoła koszykarska w Dynowie	1.300	200	800			2.300
	60	Krajowa szkoła koszykarska w Dżurowie	1.700	300	1.000			3.000
	61	Krajowa szkoła koszykarska w Leżajsku	2.800	500	1.000			4.300
	62	Krajowa szkoła koszykarska w Nieznanowicach . . .	9.300	800	1.000			11.100
	63	Krajowa szkoła koszykarska w Niżniowie	3.300	500	1.200			5.000
	64	Krajowa szkoła koszykarska w Tarnobrzegu (przeniesiona z Wielowsi)	1.500	300	900			2.700
	65	Krajowa szkoła koszykarska w Wojsławiu	1.000	500	1.000			2.500
	66	Krajowa szkoła koszykarska w Zatorze	2.900	560	1.200			4.660
	67	Krajowy Centralny kurs koszykarski we Lwowie . .	4.200	—	2.400			6.600
	68	Kraj. naukowy warsztat kołodziejski w Grybowie . . .	8.500	200	3.400			12.100
	69	Kraj. naukowy warsztat kołodz. w Grzymałowie . .	7.000	1.000	3.400			11.400
	70	Kraj. szkoła kołodziejska i ciesielska w Kamionce strum.	9.860	—	3.600			13.460
	71	Kraj. szkoła zawodowa kołodziejska w Tłumaczu . . .	6.100	1.000	3.200			10.300
	72	Kraj. szkoła stolarska w Stanisławowie	8.000	2.000	5.000			15.000
	73	Kraj. szkoła stolarska w Kalwaryi	4.100	200	4.400			8.700
	74	Kraj. nauk. warsztat dla wyrobu zabaw. w Jaworowie . .	21.800	1.200	4.000			27.000
		Do przeniesienia . .	96.360	10.460	39.800	149.136	—	146.620 / 149.136

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Ze sprzedaży wyrobów i inne	Subwenc. czynnik. miejsc	Subwenc. państwowa	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony			Korony		
						149.136	—	149.136
						—	—	146 620
XII.		Z przeniesienia .	96.360	10.460	39 800			
	75	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	2.050	—	6.000			8.050
	76	Kraj. kursa dla przemysłu ceramicznego w Podgórzu . .	—	200	4.000			4.200
	77	Kraj. naukowy warsztat szewski w Witkowie . . .	3.300	—	1.600			4.900
	78	Kraj. naukowy warsztat szewski w Starym Sączu . .	11.000	600	1.400			13 000
	79	Krajowa szkoła szewska w Dobczycach	6.000	200	1 000			7.200
	80	Krajowa szkoła szewska w Kołomyi	3.120	300	1.400			4.820
	81	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	800	—	8.000			8.800
	82	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Glinianach . . .	—	340	2 500			2.840
	83	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Gorlicach. . . .	—	1.160	900			2.060
	84	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Kosowie	—	380	1.700			2.080
	85	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Łańcucie	—	1.100	1.500			2 600
	86	Kraj. naukowy warsztat tkacki w Rychwałdzie . . .	—	—	1.000			1.000
	87	Krajowa szkoła sukiennicza w w Rakszawie	50	1.000	7.000			8.050
	88	Krajowa szkoła koronkarska w Zakopanem	4.000	—	1.600			5.600
	89	Krajowa szkoła koronkarska w Bobowej	1.200	350	1.000			2.550
	90	Krajowa szkoła hafciarska w Makowie	2.300	146	1.200			3.646
	91	Krajowa keramiczna stacya doświadczalna we Lwowie .	800	—	—			800
	92	Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna we Lwowie .	2.000	—	—			2.000
	93	Krajowa szkoła rzemiosł w Drohowyżu	—	5.000	—			5.000
		Suma dochodów poz. 57—93 .	132.980	21.236	81.600	235 816	—	235.816
		Do przeniesienia . .				235 816	—	235.816
						149.136	—	149.136

Liczba rubryki	Liczba pozycya	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	149.136	—	149.136
			235.816	—	235.816
	94	Zwroty zaliczek na płace od funkcyonaryuszy w kraj. szkołach przemysłowych i w biurze kraj. komisyi przemysłowej	2.000	—	2.000
		Razem *a*)	237.816	—	237.816
		b) Zakłady subwencyonowane (subwencye państwowe).			
	95				
	96	Dla szkoły koszykarskiej w Czerwonej Woli 2.200 K			
	97	„ pracowni koszykarskiej w Albigowej . . 400 „			
	98	„ „ „ „ Bilince 400 „			
	99	„ „ „ „ Chyszewicach 300 „			
	100	„ „ „ „ Milczycach . 300 „			
	101	„ Muzeum przemysłowego w Rzeszowie na pracownię koszykarską w Przewrotnem 300 „			
	102	„ szkoły koszykarskiej w Rudkach . . . . 1.300 „			
	103	„ „ „ „ Siekierczycach . 400 „			
	104	„ „ „ „ Trembowli . . . 300 „			
	105	„ pracowni koszykarskiej w Żurawnie . . 400 „			
	106	„ „ garncarskiej w Tousten . . . . 300 „			
	107	„ Tow. tkac. św. Sylwestra w Korczynie . 1.400 „			
	108	„ Kraj. Związku przemysłowego na warsztat tkacki w Wilamowicach . . . . . 1.200 „			
	109	„ produkcyjnego warsztatu tkackiego w Budzanowie . . . . . 400 „			
	110	„ szkoły koronkarskiej w Kańczudze . . . 1.400 „			
	111	„ „ - „ Jaworowie . . . 500 „			
	112	„ „ praktycznych robót kobiecych i kursów handlowych przy szkole św. Scholastyki w Krakowie . . . . . 2.400 „			
	113	„ szkoły robót utrzymywanej przez Towarzystwo »Pracy kobiet« we Lwowie . 1.600 „			
	114	„ szkoły robót u PP. Benedyktynek w Przemyślu . . . . . 700 „			
	115	„ Towarz. »Pracy kobiet« w Kołomyi . . . 1.500 „			
	115a)	„ „ „ „ „ Przemyślu . . 700 „			
		18.400 K			
		Razem *b*)	18.400	—	18.400
		Do tego suma *a*) . . .	237.816	—	237.816
		Suma grupy B	256.216	—	256.216
		Do przeniesienia . . .	405.352	—	405.352

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	zwyczajne	nadzwyczajne	Razem
			Korony		
		Z przeniesienia . .	405.352	—	405 352
		II. Zwroty pożyczek na cele przemysłowe.			
	116	Przemyśl, Konwent PP. Benedyktynek zwrot pożyczki na budowę szkoły robót kobiecych w kwocie 10 000 koron spłacalnej w 17 ratach od r. 1897 po 600 K rocznie (17 i ostatnia cata w r 1913 w kwocie 400 K) XI. rata	—	600	600
	117	Śniatyn, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na zakupno realności dla kraj. szkoły koszykarskiej w Dżurowie w kwocie 6.000 K spłacalnej w 15 ratach od r. 1898 po 400 K rocznie X. rata	—	400	400
	118	Stary Sącz, krajowy naukowy warsztat szewski, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 800 K spłacalnej w 10 ratach od r. 1903 po 80 K półrocznie IX i X. i ostatnia rata	—	160	160
	119	Rudki, Wydział powiatowy, zwrot pożyczki na poparcie produkcyi wyrobów okolicznych w kwocie 1.000 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1905 po 200 K rocznie III rata	—	200	200
	120	Świątniki c. k. szkoła ślusarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 2.000 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1906 po 400 K rocznie II rata . . .	—	400	400
	121	Maków, krajowa szkoła hafciarska, zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 1.000 K spłacalnej w 5 ratach od r. 1907 po 200 K rocznie I. rata . .	—	200	200
	122	Jaworów, kraj. naukowy warsztat dla wyrobu zabawek zwrot pożyczki na fundusz obrotowy w kwocie 5.000 K spłacalnej w 10 ratach od r. 1907 po 500 K rocznie, I. rata	—	500	500
		Suma działu II. . .	—	2.460	2.460
		Ogółem suma dochodów	405.353	2.460	407.812

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Małachowski.

Rubryka XIII.

Długi krajowe.

Sprawozdawca poseł Dr. Oleśnicki.

W układzie tej rubryki nastąpiła w porównaniu z budżetami lat ubiegłych ta zmiana, że obejmuje ona nie tylko wydatki, ale także i dochody, które w budżecie roku poprzedniego umieszczone były w osobnej ogólnej rubryce dochodów.

A. Wydatki.

Na potrzeby tej rubryki preliminuje się . . .		3,028.204 K.
w porównaniu z wnioskiem komisyi budżetowej na r. 1906 .		2.936.457 „
	więcej o	91.747 K.

Różnica ta powstała z przyczyn następujących:

a) Na umorzenie 4$_0$/^{0} pożyczki krajowej z r. 1893 im. wartości 58,850.000 K. *(poz 1.)* zaciągniętej na spłatę reszty długu indemnizacyjnego preliminowano:

na pokrycie XXVIII. i XXIX. raty kapitału . .	649.900 K
na 4% odsetki wedle planu umorzenia . . .	2,081.090 „
na druki, inseraty, porta i prowizye banków przeciętną wynikłość z ostatnich trzech lat	4.100 „
razem	2,735.090 K
wobec czego pozycya ta przedstawia różnicę *więcej o*	556 K

b) na spłatę niezgłoszonych obligacyi i kuponów byłych funduszów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, zachodniej i W. Ks. Krakowskiego *(poz 2.)* preliminowano z uwagi, że wynikłości w r. 1905 wynosiły z tego tytułu tylko 315 K oraz ze względu, że wskutek zaginienia obligacyi znaczna ich część do wypłaty przedłożoną nie będzie — tylko . . . . 1.500 K
wobec czego pozycya ta przedstawia różnicę *mniej o* 1.700 K

c) w pozycyi rozmaitych wydatków b funduszów indemnizacyjnych (*poz. 3.*) preliminowano z uwagi na coraz zmniejszające się wydatki z tego tytułu 100 K
wobec czego pozycya ta przedstawia różnicę *mniej o* 100 K

d) w pozycyi „odsetki bierne od chwilowych pożyczek“ (*poz. 4.*) preliminowano przeciętną wynikłą z zamknięć rachunkowych za trzy ostatnie lata w sumie zaokrąglonej . . . . . 75.000 K
wobec czego pozycya ta przedstawia różnicę *więcej o* 20.000 K

e) w pozycyi „4% odsetki od zaciągnąć się mającej pożyczki na koszta wystawienia koszar i szpitali dla c. k. wojska w zamian za ustąpienie z Wawelu (*poz. 5.*) preliminowano 4% odsetki:

od sumy 1,479.494 K przypadającej do pokrycia po koniec roku 1906.	59.180 K
od sumy 250.000 K. przypadającej do zapłaty c. k. Skarbowi wojskowemu w dniu 1. maja 1907 za czas od 1. maja do 31. grudnia 1907	6.667 „
od sumy 250.000 K przypadającej do zapłaty c. k. Skarbowi wojskowemu w dniu 1. listopada 1907 za czas od 1. listopada do 31. grudnia 1907.	1.667 „
razem	67.514 K
wobec czego pozycya ta przedstawia różnicę *więcej o*	10.423 K

f) w poz. 4 % odsetki od pożyczki 2,225.000 K. zaciągniętej na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w r. 1906 (*poz. 6.*) preliminowano w myśl obliczenia do L. W. 48 094|906 . . . . . 89.000 K
wobec czego pozycya ta przedstawia różnicę *mniej o* 20 „

g) wstawiono poz. 7. nową „4% odsetki od pożyczki 1,500.000 K zaciągnąć się mającej po myśli uchwały Sejmu z 16. listopada 1905 (L. W. 68.571|906)“ w kwocie 60.000 K.

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Rubr. XIII. Wydatki:

poz. 1.	umorzenie pożyczki z r. 1893	2,735.090 K
„ *2.*	spłata obligacyi i kuponów b. funduszów indemn.	1.500 „
„ *3.*	rozmaite wydatki tych funduszów indemn. .	100 „
„ *4.*	odsetki bierne od chwilowych pożyczek . .	75.000 „
„ *5.*	odsetki 4% od pożyczki zaciągnąć się mającej na wystawienie koszar i szpitali wojskowych w zamian za ustąpienie z Wawelu . . .	67.514 „
„ *6.*	odsetki 4% od pożyczki 2,225.000 K. zaciągniętej na pokrycie niedoboru w r. 1906 . . .	89.000 „
„ *7.*	odsetki 4% od pożyczki zaciągnąć się mającej 1,500.000 K., w myśl uchwały sejmu z 16. listopada 1906 na ułatwienie krycia dachów materyałem ogniotrwałym	60.000 „
	Suma wydatków rubryki XIII.	3,028.204 K

B. Dochody.

W rubryce XIII. preliminowano dochody w łącznej sumie 29.294 K. a mianowicie.

poz. 1.	Dochody byłych funduszów idemmzacyjnych:	
	a) wpłata kapitału i rent od obowiązanych .	94 K.
	b) odsetki zwłoki i rozmaite inne dochody.	300 „
	c) Dochód z zaległych dodatków indemm. od kontrybuentów	4.000 „
„	2. z aktywów funduszu 6% pożyczki krajowej z r. 1873	400 „
„	3. odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych	24.000 „
„	4. IV-ta roczna rata pożyczki bezprocentowej 14.000 K. udzielonej Czytelni polskiej w Białej	500 „
	Ogółem suma dochodów tej rubryki .	29.294 K.

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Dr. Oleśnicki.

Rubryka XIV.

Pensye emerytalne, zaopatrzenia, dary z łaski.

Sprawozdawca poseł Skałkowski.

W tej rubryce objęte są wszelkie pensye emerytalne, pensye wdowie, zasiłki dla sierót, oraz dary z łaski dla urzędników i sług, tudzież ich rodzin. Do tej rubryki należą także petycye o zasiłki, które komisyi budżetowej przekazane zostały do załatwienia.

Oparte na emerytalnym statucie, lub na osobnych uchwałach sejmowych, dotacye dożywotnie, pensye emerytalne i wdowie, zaopatrzenia sieroce — komisya przyjmuje zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego bez zmiany, mianowicie:

Wydatki:

I. Dotacye dla wdów po członkach Wydziału krajowego, poz. 1 do 4	9.600 K.
II. Emerytury urzędników i sług Wydziału krajowego, poz. 5 do 45.	97.436 „
Do przeniesienia	107.036 K.

Z przeniesienia	107.036 K.
III. Pensye emerytalne urzędników zakładów krajowych, poz. 46 do 57.	34.041 K.
IV. Pensye dla wdów i sierót po urzędnikach i sługach Wydziału krajowego poz. 58 do 127	76 924 K.
V. Pensye dla wdów i sierót po urzędnikach zakładów krajowych, poz. 128 do 140	13.630 K.
VI. Dary z łaski dla funkcyonaryuszów krajowych, tudzież ich wdów i sierót, poz. 141 do 200 zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	13.286 K.

W załatwieniu petycyi przekazanych komisyi budżetowej, wnosi komisya:

Poz. 201.	załatwiając petycyę L. 143. Wandy Dziubińskiej . .	400	„
„ *202.*	na petycyę Rozalii Piotrowskiej L 161. dla niej i głuchoniemej córki	500	„
„ *203.*	na petycyę Maryi Baryckiej L. 169.	300	„
„ *204.*	„ „ Anny Wojtynowej L. 170.	200	„
„ *205.*	„ „ Maryi Bubesowej L. 171.	100	„
„ *206.*	„ „ Leontyny Sapałaczyńskiej L 177. . . .	300	„
„ *207.*	„ „ Julianny Gering L. 298.	200	„
„ *208.*	„ „ Maryi Langnerowej L. 442.	500	„
„ *209.*	„ „ Sabiny Niewiadomskiej L. 448. .	180	„
„ *210.*	„ „ Anieli Van Roy L. 513.	200	„
„ *211.*	„ „ Kornelii Strnad L. 523.	200	„
„ *212.*	„ „ Józefy Markowskiej L. 578.	150	„
„ *213.*	„ „ Seweryny Mateckiej L. 579.	100	„
„ *214.*	„ „ Emilii Sternalowej L. 599.	300	„
„ *215.*	„ „ Maryanny Zakrzewskiej L. 695. . . .	200	„
„ *216.*	„ „ Heleny Babińskiej L. 712.	300	„
„ *217.*	„ „ Ferdynanda Baczyńskiego L. 844. . . .	100	„
„ *218.*	„ „ Augusty Baranowskiej L. 857. . . .	100	„
Do przeniesienia		17.616 K. 231.631 „	

Z przeniesienia { 231.631 K. / 17.616 K.

Poz.	*219.*	na petycyę	Franciszki Kratochwilowej L. 906. . .	200 „
„	*220.*	„ „	Matyldy Polińskiej L. 1175.	400 „
„	*221.*	„ „	Teofili Rzeczyckiej L. 1199.	200 „
„	*222.*	„ „	Ludwiki Siemieńskiej L L. 1221. . . .	200 „
„	*223.*	„ „	Stanisława Tarnawskiego L. 1331. . . .	500 „
„	*224.*	„ „	Zofii Horoszkiewiczówny L. 1358. . . .	500 „
„	*225.*	„ „	Zofii Zielińskiej L. 1483	300 „
„	*226.*	„ „	Magdaleny Stipalowej L 1484.	300 „
„	*227.*	„ „	Apolonii Sternalowej L. 1529.	200 „
„	*228.*	„ „	Małgorzaty Kozubowej L. 1829. . . .	100 „

Wszystkie te wnioski komisyi budżetowej są zgodne z odnośnemi pozycyami w budżecie na rok 1906 uchwalonemi, z wyjątkiem poz. 222, 225, 226, 228.

Następujące petycye wnosi komisya odesłać Wydziałowi krajowemu do zbadania:

L. 173. Waleryi Schmidt, wdowy po zarządcy szpitala w Przemyślu;

L. 175. Anny Załuckiej wdowy po słudze kancelaryjnym;

L. 178. Maryi Hanaczewskiej, wdowy po słudze kancelaryjnym;

L. 305. Kazimiry Schmidowej, wdowy po zarządcy szpitala w Śniatynie;

L. 512. Maryi Zajączkowskiej, wdowy po pisarzu etatowym;

L. 522. Heleny Niedzielskiej, wdowy po dyetaryuszu;

L. 698. Walentyny Bobrowskiej, wdowy po inżynierze:

L. 1004. Waleryi Bieńkowskiej, wdowy po archiwiście;

L. 1018. Edwarda Stapińskiego, emerytowanego zarządcy szpitalu w Jaśle;

L. 1073. Sierót po Kazimierzu Sałamaszyńskim, słudze kancelaryjnym;

L. 1165. Edwarda Turczyńskiego, byłego sługi kancelaryjnego:

L 1215. Bazylego Bojdunika, emerytowanego dróżnika;

Do przeniesienia { 20.516 K. / 231.631 „

Z przeniesienia { 231.631 K. / 20.516 K.

L. 1267. Straży wałowej nad Wisłą i Sanem w powiecie Tarnobrzeskim;

L. 1546. Franciszki Bojkowskiej, wdowy po portyerze.

Wreszcie przedkłada komisya następujące wnioski, odnośnie do petycyi emerytowanych urzędników, które Wydziałowi krajowemu uchwałą sejmową z 21. listopada 1905. do zbadania przekazano, a o których Wydział krajowy w sprawozdaniu z czynności, mianowicie w sprawozdaniu dotyczącem biura prezydyalnego, przedłożył szczegółowe wyjaśnienia, nie stawiając jednak żadnych wniosków:

Komisya streszcza relacyę Wydziału krajowego co do wszystkich petentów i przedstawia swoje wnioski:

1. Epifaniusz Jaremowicz prosi, aby mu policzono do wymiaru emerytury cały czas w służbie spędzony od 3 marca 1873
Petent służył jako dyetaryusz przeszło 9 lat. Przy wymiarze emerytury policzono mu z tego obecnie tylko lat 5. Komisya wnosi na uwzględnienie tej petycyi i przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia następującą *rezolucyę*:

W załatwieniu petycyi E. Jaremowicza, emer. kancelisty, Sejm zezwala, aby petentowi policzono przy wymiarze emerytury cały czas w służbie krajowej faktycznie spędzony.

2. Edmund Dąbrowski wstąpił do służby w r. 1883. i pracował jako dyetaryusz lat 10. Przy przejściu na emeryturę policzono mu z lat tych tylko połowę, tak iż po służbie 22 letniej przyznano mu do wymiaru emerytury tylko lat 17.

Komisya wnosi:

W załatwieniu petycyi E. Dąbrowskiego, em asystenta rachunkowego, Sejm zezwala, aby mu przy wymiarze emerytury policzono cały czas, w służbie krajowej faktycznie spędzony.

Do przeniesienia { 20.516 K. / 231.631

Z przeniesienia { 231.631 K. / 20.516 K.

3. Konstanty Olszewski prosi, aby mu 1) policzyć do wymiaru emerytury jeszcze lat 3, tudzież 2) doliczyć osobisty dodatek 300 koron, jakie w czynnej służbie pobierał.

Komisya przychyla się do prośby ad 1) i *wnosi na uchwalenie rezolucyi:*

Przychylając się częściowo do petycyi K. Olszewskiego, zezwala Sejm, aby mu wymierzono pełną emeryturę od jego poborów służbowych, nie biorąc jednak w rachubę dodatku osobistego w czynnej służbie pobieranego.

4. Petycya emer. archiwisty ś. p. Adama Zielińskiego, stała się bezprzedmiotową w skutek śmierci petenta.

5. Seweryn Krogulski, służył lat 32, i cały ten czas został mu przy wymiarze emerytury policzony.
Petent przytacza jednak, że w służbie stracił zdrowie i zmuszony był przejść w stan spoczynku wcześniej, aniżeli było to jego życzeniem, prosi zatem aby mu do wymiaru emerytury jeszcze lat 3 policzono.

Komisya budżetowa niemając należytych dowodów co do kwestyi, czy petent w służbie zdrowie postradał, czy zatem żądanie petenta o podwyższenie poborów emerytalnych, uzasadnione jest utratą zdrowia w skutek pełnienia służby w warunkach nader uciążliwych i dla zdrowia szkodliwych — wnosi:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawdził przytoczone przez petenta S. Krogulskiego okoliczności co do utraty zdrowia w służbie krajowej i przedstawił Sejmowi odpowiednie wnioski.

6. Wiktor Żórawski służył lat 35, a cały ten czas przyjęto mu przy wymiarze emerytury.

Komisya nie mając żadnych wniosków Wydziału o podwyższenie poborów emerytalnych, nie przedkłada też żadnych propozycyi.

Do przeniesienia { 20.516 K. / 231.631 „

Z przeniesienia { 231.631 K. / 20.516 K.

7. Michał Orłowicz, sługa, spensyonowany po 26 latach z płacą emerytalną 30 K. miesięcznie.

Komisya nie otrzymała żadnych wniosków Wydziału, zatem nie czyni od siebie żadnych propozycyi o podwyższenie emerytury petenta, przyznanej mu jako dar z łaski.

Przekazaną została jeszcze komisyi petycya l. 168. p. Karola Kality, który przedstawia że otrzymał wprawdzie emeryturę odpowiadającą 32 latom służby krajowej, lecz nieuwzględniono wcale jego służby wojskowej 17-letniej, którą petent porzucił w r 1863. bez wszelkich zastrzeżeń, a obecnie licząc 77 lat wieku, niemoże utrzymać się z rodziną ze szczupłej emerytury.

Komisya uwzględniając zasługi petenta oraz jego wiek podeszły i zły stan zdrowia, wnosi na przyznanie mu podwyższenia emerytury przez dożywotni dar z łaski w kwocie 506 K. 80 h. i przedstawia do uchwalenia wniosek następujący jako pozycyę 229 tej rubryki.

Poz. 229. Karolowi Kalicie jako uzupełnienie płacy emerytalnej stały dar z łaski . . . . . 507 „

Suma działu VI. poz. 141 — 229. . 21.023 K.

VII. Rozmaite zaopatrzenia i dary z łaski.

Komisya wnosi zgodnie z Wydziałem:

Poz 230.	Na zapomogi dla wdów i sierót po lekarzach okręgowych *(w myśl uchwały Sejmu z 5 marca 1907)*	10.000 K.	
„ *231.*	Waleryi Schmidowej	200 „	
„ *232.*	Maryi Rampeltowej	400 „	
„ *233.*	Józefie Grabaszewskiej	200 „	
„ *234.*	Maryi Ilnickiej	720 „	
„ *235*	Salomei Lipińskiej	300 „	
„ *236.*	Felicyi Korosteńskiej	160 „	
	Do przeniesienia	11.980 K.	252.654 K.

	Z przeniesienia	11.980 K.	252.654 K.
„ *237.*	Falinie Ogonowskiej	720 „	
„ *238.*	Annie Szaraniewiczowej	720 „	
„ *239.*	Jadwidze Głuchowskiej	500 „	
„ *240*	Eulalii Brzozowskiej	200 „	
„ *241*	Michalinie Romanowej . . .	200 „	
„ *242.*	Emilowi Baczyńskiemu	400 „	
„ *243.*	Chmialowskiej Maryi wdowie po profesorze Uniwersytetu	600 „	

Załatwiając petycyę l. 1460. p. Reginy Starzewskiej, wdo wy po ś. p. Mieczysławie Starzewskim, dyrektorze krajowych Składów w Krakowie, komisya przekonała się z aktów, przez Wydział kraj. przedłożonych, że ś. p. Starzewski objął w r. 1893. prowizoryczną posadę buchaltera z płacą 3 000 K. przy rzeczonem przedsiębiorstwie krajowem, a następnie posadę dyrektora w r. 1894. również prowizoryczną, na której aż do swej śmierci 4. października 1906 urzędował.
Liczył zatem ś. p. Starzewski lat służby 13 i otrzymywał kilkakrotnie od Wydziału krajowego wyrazy uznania swej działalności. — Ponieważ posada ta była prowizoryczną, przeto pozostała wdowa, do pensyi wdowiej nie uprawniona, uprasza o zaopatrzenie dożywotnie jako dar z łaski.

Komisya budżetowa proponuje, przyznać dożywotni dar z łaski dla p. Reginy Starzewskiej w kwocie 700 K. jako odpowiadający stanowisku i poborom służbowym ś. p. męża petentki, i wnosi, aby wstawić do budżetu:

„ *244.*	Reginie Starzewskiej	700 „	
	Suma działu VII. poz. 230 do 244. .		16.020 K.

W załatwieniu petycyi L. 875. Bronisława Błockiego, popartej przez Wydział krajowy, wnosi komisya do uchwalenia następującą *rozolucyę:*

Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby p. Bronisławowi Błockiemu, profesorowi krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, policzył w razie przeniesienia go na eme-

	Do przeniesienia	268.674 K.

Z przeniesienia 268.674 K.

ryturę, do wymiaru płacy emerytalnej także lata służby nauczycielskiej spędzone na posadzie nieetatowej.

Petycyę L. 388. Stefanii Skwirzyńskiej, wdowy po inspektorze szkolnym okręgowym, proponuje komisya odstąpić c. k Radzie szkolnej krajowej i wnosi:

Sejm odstępuje do załatwienia c. k Radzie szkolnej krajowej petycyę L. 388. Stefanii Skwirzyńskiej o zapomogę lub dar z łaski.

Suma wydatków Rubr. XIV. . . 268.674 K.

Dochody

tej rubryki wstawia komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego:

poz. 1. „Z wkładek emerytalnych od płac urzędników“ . . 32.000 K.

Zastępca przewodniczącego: Sprawozdawca:

K. Badeni. ***Skałkowski.***

Z drukarni Szczęsnego Mechanitowicza we Lwowie, Rynek, L. 2

Budżet krajowy na rok 1907.

Rubryka XV. Opłaty konsumcyjne.

Sprawozdawca poseł Mieczysław Urbański.

Wysoki Sejmie!

Komisya budżetowa preliminuje zgodnie z Wydziałem krajowym, wydatki w kwocie 13 500 K, a to na podstawie przecięcia z 3 ostatnich lat, dochody zaś na 7,290.000 K, t. j. więcej o 30.000 K niż w r. 1906, a mianowicie w pozycyi udziału kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu. Wprawdzie wynikłości r. 1905 wykazują dochód z opłaty konsumcyjnej od piwa w kwocie 2,014.676 K, zatem wyższy o 114.676 K, zaś udział w dochodzie z podatku od spirytusu wykazuje w r. 1905 5,390.341 K, t. j. więcej o 90.341 K od preliminowanego, jednak komisya budżetowa z uwagi, że nie jest wykluczonem obniżenie dochodu z udziału w podatku od spirytusu, i również z uwagt, że ostrożne preliminowanie jest rzeczą wskazaną, wstawia do budżetu pozycye dochodów i wydatków rubryki XV. w wysokości preliminowanej przez Wydział krajowy, a mianowicie:

Wydatki.

Poz. 1.	Koszta komisyjne	1.000 K
„ *2.*	Koszta manipulacyi i prowizyi c. k. pocztowej Kasy oszczędności	2.000 „
„ *3.*	Koszta kancelaryjne	2.500 „
„ *4.*	Papier i druki.	5.000 „
„ *5.*	Rozmaite wydatki tudzież remuneracye i zasiłki . . .	3.000 „
„ *6.*	Doradca prawny	— „
	Ogółem suma wydatków . .	13.500 K

Dochody.

Poz. 1. Dochody krajowych opłat konsumcyjnych:

a) od piwa, (w myśl ust z 13. lutego 1903 Nr. 24 Dz. ust. kr). . .	1,900.000	K
b) 30% dodatek krajowy do podatku konsumcyjnego od wina, (w myśl ust. z 4. lipca 1899 Nr. 93. 93 Dz. u. kr.)	90.000	„
c) udział kraju w nadwyżce dochodów z podwyższonego państwowego podatku konsumcyjnego od spirytusu, w mysl ust. z 8. lipca 1901 Nr. 86. Dz. p. p.)	5,300.000	„
Ogółem suma dochodów .	7,290.000	K

We Lwowie, dnia 21. lutego 1907.

Zast. Przewodniczącego:

K. Badeni.

Sprawozdawca:

Mieczysław Urbański.

Rubryka XVI.

Rozmaite wydatki.

Sprawozdawca poseł Skołyszewski.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliminuje w tej rubryce wydatki w łącznej kwocie 400.950 K., a to kwotę 396.450 K. w wydatkach zwyczajnych, a kwotę 4.500 K. w wydatkach nadzwyczajnych.

Wnioski Komisyi budżetowej opiewają na łączną kwotę 402.950 K., a to w wydatkach zwyczajnych 396.950 K o 500 K. więcej niż preliminarz Wydziału krajowego, tudzież w wydatkach nadzwyczajnych kwotę 6.000 K. o 1.500 K. więcej od kwoty preliminowanej przez Wydział krajowy.

Podwyższenie sumy wydatków zwyczajnych tej rubryki proponuje Komisya budżetowa przez podniesienie w pozycyi 7. na cele domu polskiego w Morawskiej Ostrawie z 500 K. na 1.000 K., motywując takowe z jednej strony wielką doniosłością tej instytucyi kresowej, z drugiej strony trudnością położenia finansowego towarzystwa.

Podwyższenie wydatków nadzwyczajnych o kwotę 1.500 K. w porównaniu z preliminarzem Wydziału krajowego, wypływa z uwzględnienia petycyi gminy miasta Krakowa l. s. 626/492 o przyznanie stałej rocznej subwencyi na cele przyjęcia uczestników wycieczek włościańskich i szkolnych do Krakowa Ze względu, że wycieczki takowe mają wielką kulturalną doniosłość, Komisya budżetowa proponuje częściowe uwzględnienie petycyi gminy miasta Krakowa i udzielenie miastu rocznej subwencyi 1.500 K.

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Wydatki.			
XVI.	1	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	60.000	—	
	2	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I.	24.000	—	
	3	Na misye katolickie, do rozporządzalności Wydziału krajowego	6.000	—	
	4	Na pokrycie 71% dodatku krajowego do podatku zarobkowego, opłacać się mającego przez galic. fundusz propinacyjny, w myśl §. 100 ustawy z dnia 25. października 1896 Dz. p. p. Nr. 220 i uchwały Sejmu z 29. stycznia 1898 r.	140.059	—	
	5	Na bonifikacyę dla funduszów powiatowych za ubytek w dochodach, opłacanych do końca roku 1897 z galic. funduszu propinacyjnego w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. stycznia 1898 r.	100.000	—	
	6	Na koszta urządzenia i utrzymania dwóch kursów dla pisarzy gmin wiejskich (w myśl uchwały sejmowej z dnia 2. listopada 1903)	16.000	—	
	7	Na cele „Domu polskiego“ w Morawskiej Ostrawie	1.000	—	
	8	Towarzystwo tatrzańskie *stała* subwencya	1.000	—	
	9	Krajowy Związek ochotniczych straży pożarnych, zasiłek *stały*	10.000	—	
	10	Na biura pośrednictwa pracy	14.830	—	
	11	Dla spółki ochrony i pomocy narodowej w Białej, na cele „Domu polskiego .	—	2.000	
	12	IV. i V. rata od gwarantowanej przez kraj pożyczki dla gminy Zakopane w kwocie 400.000 K na budowę wodociągów	20.061	—	
	13	Dotacya dożywotnia dla Władysława Mickiewicza, w myśl uchwały sejmowej z 2. listopada 1904 r. . . .	4.000	—	
		Do przeniesienia . .	396.950	2.000	—

Liczba rubryki	Liczba pozycyi	Poszczególnienie	Wniosek na rok 1907 zwyczajne	nadzwyczajne	razem
			Korony		
		Z przeniesienia .	396.950	2.000	—
XVI.	14	Towarzystwo tatrzańskie w Krakowie, stała subwencya *nadzwyczajna* aż do umorzenia pożyczki na budowę schroniska t. j. do r. 1956 włącznie . . .	—	2.500	
	15	Gminie miasta Krakowa na koszta przyjęcia wycieczek młodzieży i włościańskich	—	1.500	
		Ogólna suma wydatków .	**396.950**	**6.000**	**402.950**
		Dochody.			
	1	Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych	—	463.039	
	2	Odsetki zwłoki od dodatków krajowych do podatków państwowych	40.000	—	
	3	Bonifikacya z c. k. Skarbu państwa za zrzeczenie się poboru dodatku krajowego do podatku osobisto-dochodowego	720.000	—	
	4	Bonifikacya z gal. funduszu propinacyjnego za ubytek w dochodach z dodatków od podatków opłacanych przez ten fundusz do r. 1898 : *a*) dla kraju . . . . . 300.000 K. *b*) dla powiatów. . . . 100.000 K.	400.000	—	
	5	Udział kraju w czystym dochodzie Banku krajowego po myśli §. 102. statutu Banku krajowego	80.000	—	
	6	Na uzupełnienie rat annuitetowych pożyczki 400.000 K. zaciągniętej na budowę wodociągu w Zakopanem : *a*) z dzierżawy opłat gminnych od napoi spirytusowych 7.000 K. *b*) z datku od stacyi klimatycznej . . . . . 5.000 „ *c*) z 20% dodatku gminnego w Zakopanem . . . . . —	12.000	—	
	7	Rozmaite zwroty i inne nieprzewidziane dochody	1.520	—	
		Ogółem suma dochodów . .	**1,253.520**	**463 039**	**1,716.559**

Odnośnie do przekazanych Komisyi budżetowej petycyi. dotyczących rubr. XVI., przedkłada Komisya następujące sprawozdania i wnioski.

Petycyę l. 1300 1068 gminy miasta Kalwaryi o udzielenie subwencyi na budowę wodociągu,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem sprawdzenia rzeczy na miejscu, sprawdzenia planów i kosztorysów, ewentualnie sporządzenia nowych planów i kosztorysów, przeprowadzenia rokowania z c k Rządem i przedłożenia wniosków o ile możności na najbliższej sesyi sejmowej.

Petycya L. 626/492 znajduje uwzględnienie w pozycyi 15 wydatków,
„ L. 852/681 częściowe uwzględnienie w pozycyi 6 wydatków,
„ L. 1613/1326 uwzględnienie w pozycyi 11 wydatków.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycye L. 353/255 Krajowego związku turystycznego o subwencyę,
„ L. 1586/1307 Tow. budowy tanich domów dla urzędników w Tarnowie o subwencyę,
„ L. 1057 864 Ks. Kaspra Słonińskiego o poparcie polskiego wychodźctwa w Paranie,

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Zastępca Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Skołyszewski.

Z drukarni Stanisława Rodowicza we Lwowie, Rynek, l. 8.

Ls. 2.098/1907. We Lwowie, dnia 13. marca 1907.

Alex. 255

Wniosek

mniejszości komisyi budżetowej

w sprawie pokrycia niedoboru funduszu krajowego w budżecie na rok 1907.

Wysoki Sejmie!

Do preliminarza budżetu krajowego na rok bieżący przedłożonego przez Wydział krajowy dołączony jest wniosek, aby wynikający z preliminarza niedobór 3,679 000 koron pokryć pożyczką z funduszu propinacyjnego.

Według sprawozdania Wydziału ta pożyczka na rok 1907 łącznie z pożyczką z r. 1906, tudzież z pożyczkami, jakie w latach 1908, 1909 i 1910 wypadałoby zaciągnąć dlatego, aby nie podwyższać dodatków do podatków, wyniosłyby z dniem 31. grudnia 1910 . . . . . 27,618.480 K
a gdy reszta funduszu propinacyjnego, według obliczeń komisyi budżetowej, będzie wówczas wynosić około . . . . . 24,000.000 „
przeto owe pożyczki krajowe, zaciągane przez lat pięć, nietylko wyczerpią cały fundusz propinacyjny, ale jeszcze znaczna kwota z tych pożyczek niepokrytą pozostanie.

Po przedłożeniu preliminarza budżetu na rok 1907, weszły do Sejmu od Wydziału krajowzgo rozmaite wnioski budżet obciążające, a przedewszystkiem wniosek o podwyższenie płac nauczycieli, które według uchwały komisyi szkolnej od 1. lipca 1907 wejdzie w życie.

Wynikające z tych nieprzewidzianych preliminarzem budżetu zwiększenie wydatków zdaniem naszem nie inaczej, jak przez odpowiednie podwyższenie dodatków do podatków pokryć należy.

Na tej drodze bowiem jaką obrała większość komisyi budżetowej nie tylko wzmaga się suma długów krajowych, nie mających funduszu na ich spłatę, a zaciągniętych na wydatki corocznie powtarzać się mające, ale usuniętą zostaje wszelka zapora dla uchwał obciążających budżet, skoro przy takich uchwałach odpadnie wzgląd na konieczność podwyższenia podatków.

Wydatek na podwyższenie płac nauczycielskich będzie wymagać rocznego podwyższenia dodatków od 14 do 15 halerzy, a gdy to podwyższenie od 1. lipca 1907 wchodzi w życie, przeto na rok bieżący przynajmniej o 6 halerzy dodatki do podatków podwyższyć trzeba.

Z tych powodów podpisani wnoszą, jako wotum mniejszości komisyi budżetowej:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Na pokrycie niedoboru funduszu krajowego w roku 1907 pobierany będzie dodatek do państwowych podatków bezpośrednich, a mianowicie:

a) dodatek do państwowego podatku gruntowego, do państwowego podatku domowo czynszowego, domowo-klasowego i pięcio-procentowego podatku od domów wolnych po . . . . . **71 h.**
od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków;

b) dodatek do państwowych bezpośrednich podatków osobistych, wprowadzonych ustawą z dnia 25. października 1896 Dz. u. p. Nr. 220 z wyjątkiem podatku osobisto dochodowego w wysokości . . . . . **77 h.**
od każdej korony całej przypisanej należytości tych podatków.

2. Opodatkowani w mieście Krakowie tudzież w powiatach Krakowskim i Chrzanowskim opłacać będą dodatek do podatków w ustępie 1. ad a) wymienionych, w wysokości . . . . . **63 h.**
zaś do podatków w tymże ustępie ad b) wymienionych, po . . **69 h.**
od każdej korony całej należytości tych podatków.

3. Kwoty przyzwolone na rok 1907 w rubrykach i pozycyach wydatków budżetu funduszu krajowego, jakoteż wszystkich zakładów krajowych, będą wydawane tylko na cele oznaczone w poszczególnych rubrykach i pozycyach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych, osobno w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycyach funduszu krajowego:

a) w rubryce I między pozycyami 5, 6 i 7 i między pozycyą 8 i 10;

b) w rubryce II. między literami a, d, e, f, pozycyi 18;

c) w rubryce VIII. między pozycyami 6 i 7, tudzież między pozycyami 11, 12, 13 i 14.

d) w rubryce X. między pozycyami 27 c) i 29, dalej 32, 39 i 40, dalej w należących do tej rubryki budżetach szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły mleczarskiej w Rzeszowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zakładu sadowniczego w Zaleszczykach, między wszystkiemi pozycyami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych zakładów;

e) w rubryce XI. między pozycyami: 1, 2 i 6;

f) w rubryce XII. między pozycyami 57 i 100; 98 i 153 a); 142 i 144, wreszcie między pozycyami grupy I. dział A, tudzież grupy I. dział B, a, b, c, w granicach każdego z tych działów, t. j. A i B z osobna, i tylko w wydatkach zwyczajnych.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej na pokrycie reszty niedoboru i przypadających od tej kwoty odsetek za pół roku z zastrzeżeniem, że pożyczka ta ma być oprocentowaną najwyżej po 4% od sta, a zwróconą najpóźniej 1. stycznia 1911.

Skałkowski, St. Jędrzejowicz, Miecz. Urbański, Kozłowski, Mars, Rutowski, Niezabitowski, Piniński.

Ls. 2072/07.

Aleg. 256

Wniosek.

Wzywa się Wysoki Wydział krajowy, aby na następnej sesyi wniósł projekt zmiany statutu krajowego, tudzież reformy wyborczej sejmowej na następujących podstawach:

1. Zatrzymanie dotychczasowych kuryi, natomiast ustanowienie dla kuryi miejskiej i wiejskiej jednakowych warunków prawa wyborczego czynnego, obejmujących: a) obywatelstwo austryackie, b) płeć męzką, wiek lat 24, roczne zamieszkanie i brak powodów prawnych, wykluczających od wykonania prawa głosowania.

2. Zaprowadzenie w kuryi miejskiej i wiejskiej głosowania równego, tajnego i bezpośredniego.

3. Pomnożenie liczby mandatów miejskich do 36 — wiejskich do 82, t. j. tu i tam o ośm mandatów.

4. Zniesienie w kuryi większej własności warunku tabularności.

We Lwowie, dnia 11. marca 1907.

Wnioskodawca:
X. Leon Pastor *w. r*

Skołyszewski, Wilczkiewicz, Wesoliński, Stojałowski, Szajer, Szponder, Bojko, Krempa, Potoczek, Stapiński, F. Włodek, Kramarczyk, Szwed, Żardecki, Ostapczuk.

Ls. 2117/07. We Lwowie, dnia 14. marca 1907.

Aleg. 257

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o wniosku Wydziału krajowego względem zmiany poborów i stosunków służbowych urzędników i sług przy Wydziale krajowym.

Wysoki Sejmie!

Polepszenie warunków służbowych dla urzędników rządowych, które nastąpiło tak pod względem poborów w służbie czynnej, jak też co do płac emerytalnych, spowodowało Wydział krajowy do przedłożenia Sejmowi projektu regulacyi płac i dodatków aktywalnych, tudzież 5-letnich i 4-letnich, oraz odpowiednich zmian w statucie emerytalnym.

Jakkolwiek podwyższenie poborów urzędników krajowych uchwalonem zostało przez Wysoki Sejm dopiero w listopadzie 1905. — komisya nie sprzeciwia się wnioskom Wydziału, które dotyczą:

I. podwyższenia wymiaru emerytury, przez uwzględnienie pewnej części dodatku aktywalnego, w ślad postanowień ustawy państwowej z 24. maja 1906.;

II. podwyższenia płac stałych w służbie czynnej, które Wydział w zestawieniu tabelarycznem porównuje względem sześciu rang, t. j. od rangi VI. do XI., zatrzymując w etacie krajowym także najniższą rangę XII., której w etacie rządowym niema, i zatosowując podwyższenie płac także co do tej rangi XII.;

III. co do pięcioletnich dodatków, których jest obecnie tylko dwa, a których ma być trzy, jak było przed ostatnią regulacyą w r. 1905 uchwaloną;

IV. co do podwyższenia aktywalnych dodatków, które są również zestawione tabelarycznie, celem porównania zachodzących obecnie różnic między wyposażeniem urzędników rządowych według ustawy z r. 1907. a dotacyą urzędników krajowych w myśl norm z r. 1905.

Wydział krajowy wychodząc z tego założenia, że pobory krajowych urzędników powinny być zrównane z tymi poborami, jakie przysługują urzędnikom państwowym, proponuje:

ad I. aby przyznać Wydziałowi krajowemu prawo doliczania przy wymiarze emerytury części dodatku aktywalnego, według norm Art. II. §. 3. ustawy państwowej z 19. lutego 1907.

Komisya zauważa, że Rząd przyznał ustawą pensyjną z r. 1906 swoim emerytom prawo doliczania całego dodatku aktywalnego według klasy IV. t. j. dodatku oznaczonego dla miejscowości poniżej 10.000 mieszkańców, lecz te postanowienia zostały zmienione ustawą z 19. lutego 1907, która unormowała cyfrowo wysokość dodatków aktywalnych, jakie przy wymiarze emerytur uwzględnione być mogą.

Co do czasu służby Wydział kraj. zatrzymuje obowiązujące obecnie przepisy §. 12. statutu emerytalnego o 40-letniej służbie bez zmiany, podczas gdy Rząd obniżył czas służby na lat 35.

ad II. Proponuje Wydział kraj. zrównać płace stałe urzędników krajowych z płacami urzędników państwowych, według norm Art. I. §. 1. ustawy z 19. lutego 1907. Nr. 34. Dz. pr. p.

ad III. Dodatki pięcioletnie, czteroletnie i trzechletnie są teraz ustawą państwową z 19. lutego 1907 tak unormowane, że takich dodatków urzędnik otrzymać może trzy, w randze IX. nawet cztery — wobec czego Wydział kraj. wnosi na uchwalenie analogicznych zmian na korzyść urzędników krajowych.

ad IV. Podwyższenie aktywalnych dodatków proponuje Wydział w myśl postanowień Art. II. §. 2. ustawy państwowej z 19. lutego 1907.

Komisya przyjmując odnośne wnioski Wydziału krajowego, sądzi jednak, że wobec wprowadzenia ustawy państwowej o polepszeniu bytu urzędników rządowych już od 1. kwietnia 1907 w zastosowanie odroczenie polepszenia egzystencyi urzędników krajowych pod względem ich poborów aż do 1. stycznia 1908 nie zgadzałoby się z zasadą równorzędności urzędników kraju i państwa, że zatem proponowane przez Wydział krajowy podwyższenie płac jeszcze w ciągu bieżącego roku, mianowicie od 1. lipca 1907 w życie wprowadzić należy.

Po uchwaleniu wniosków Wydziału krajowego, powołanem przedłożeniem objętych, pozostaną jeszcze między urzędnikami krajowymi a państwowymi różnice następujące:

a. urzędnicy państwowi, względnie ich wdowy, mogą otrzymać emeryturę już po 5 latach służby, zaś urzędnicy krajowi dopiero po 10 latach;

b. zastrzeżone Art. IV. §. 6. ustawy z 19. lutego 1907 urzędnikom państwowym prawo przeniesienia w stały stan spoczynku po ukończeniu 60 lat życia nie przysługa urzędnikom krajowym;

c. według §. 1. ustawy z 19. lutego 1907 urzędnicy państwowi otrzymują pełną emeryturę po wysłużeniu 35 lat, zaś w służbie krajowej, według uchwały Sejmu z 15. lutego 1908 pełną emeryturę otrzymać można dopiero po upływie 40 lat służby.

Komisya budżetowa, pomijając zachodzące jeszcze niektóre pomniejsze dyferencye między warunkami służby państwowej a krajowej, nie stawia żadnych wniosków co do usunięcia różnic pod *a. b. c.* przytoczonych gdyż niema pod tym względem substratu, którym mógłby być tylko wniosek Wydziału krajowego. Tylko co do kwestyi lat służby, względem której Wydział krajowy w przedłożeniu swojem z r. 1898. proponował przyjąć jako uprawniające do pełnej emerytury lat 35, komisya w przekonaniu, że ta kwestya powinna być jeszcze rozpatrzoną, wnosi stosowną rezolucyę.

Komisya przedkłada wnioski Wydziału krajowego względem zmiany etatu zgodnie z przedłożeniem Wydziału, modyfikując tylko datę wejścia w życie tych zmian na dzień 1. lipca 1907 (zamiast 1. stycznia 1908).

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Zmieniając częściowo dawniejsze uchwały etatowe, Sejm postanawia:

Od 1. lipca 1907 pobory służbowe urzędników Wydziału krajowego i sług etatowych wynosić będą:

W Randze VI.	płaca 6400	dodat. akt. 1472 K	2 dodatki 5-let. po 800 K	jeden dod. 3-letni 800 K		
„ VII.	„ 4800 „	„ 1288 „	„ „ „	„ 600 „	„ „ „	„ 400 „
„ VIII.	„ 3600 „	„ 1104 „	„ „ „	„ 400 „	„ „ „	„ 400 „
„ IX.	„ 2800 „	„ 960 „	4 dod. 3-let.	„ 200 „		
„ X.	„ 2200 „	„ 768 „	3 dod. 3-let.	„ 200 „		
„ XI.	„ 1600 „	„ 576 „	„ „ „	„ 200 „		
„ XII.	„ 1200 „	„ 576 „	2 „ „	„ 200 „	i oprócz tego po 12 lat. 200 K., a po 15 latach dalszych 200 K.	
Woźny kas.	„ 1200 „	„ 480 „	dod. 5-letn.	„ 60 „	jak dotychczas bez ograniczenia liczby 5-leci.	
Inni woźni	„ 1000 „	„ 400 „	dod. pięciol. po 60 K		jak dotychczas bez ograniczenia licz. pięciol.	

Te dodatki aktywalne przyznane są urzędnikom Wydziału krajowego urzędującym we Lwowie lub w Krakowie.

W razie przeniesienia ich stałej siedziby urzędowej do innej miejscowości w kraju, Wydział krajowy wyznaczy dodatek aktywalny w miarę tego, do której klasy dodatków aktywalnych na podstawie postanowień ustawy państwowej z 19. lutego 1907 Dz. pr p. Nr. 34 dana miajscowość zaliczać się będzie.

Dla wszystkich urzędników Wydziału krajowego rangi VI. i VIII. przyznaje się prawo do dwóch dodatków pięcioletnich, a z kolei prawo do jednego trzechletniego o tejsamej co poprzednie wysokości, tj. po 800 K względnie po 400 koron, urzędnikom VII. rangi przyznaje się prawo do dwóch dodatków pięcioletnich po 600 koron, a z kolei prawo do jednego trzechletniego w wysokości rocznych 400 koron, urzędnikom IX. rangi przyznaje się prawo do czterech dodatków trzechletnich w wysokości rocznych 200 koron, urzędnikom rangi X. i XI. prawo do trzech dodatków trzechletnich po 200 koron, wreszcie urzędnikom rangi XII. przyznaje się prawo do dwóch dodatków trzechletnich a nadto tylko dla urzędników tej rangi prawo do dwóch dodatków z tytułu starszeństwa, mianowicie: po 12 latach służby w tej samej randze 200 koron rocznie, po 15 latach służby w tej samej randze również 200 koron rocznie, które to dodatki wliczać się będzie do emerytury.

Przy uzyskaniu płacy wyższego stopnia z tytułu pięcio- lub trzechletniego dodatku wliczać się ma czas służby uprawniającej odbytej w służbie Wydziału krajowego przed 1. lipca 1907.

Jeżeli urzędnik przechodzi do najbliższej wyższej rangi, a na posadzie w poprzedniej randze pobierał już płacę najwyższego stopnia, czas służby z peryodu pobierania tej płacy będzie mu się także liczył do pozyskania płacy drugiego stopnia w rande, do której się posunął.

O ile dla urzędników mianowanych przed 1. lipca 1907 postanowienia niniejszej uchwały etatowej byłyby mniej korzystne, upoważnia się Wydział krajowy, by do tych urzędników stosował przepisy dotychczas obowiązujące.

Wszystkie przepisy etatowe, niniejszą uchwałą nie uchylone, pozostają nadal w mocy.

Upoważnia się Wydział krajowy, by począwszy od 1. lipca 1907 r. przy przeniesieniu urzędnika w stan spoczynku, doliczał przy wymiarze emerytury do ostatniej płacy z pobieranego przezeń dodatku:

w randze	VI.	kwotę	. . .	640	koron
„ „	VII.	„	. . .	560	„
„ „	VIII.	„	. . .	480	„
„ „	IX.	„	. . .	400	„
„ „	X.	„	. . .	320	„
„ „	XI.	„	. . .	240	„
„ „	XII.	„	. . .	240	„

Przy przeniesieniu sługi etatowego w stan spoczynku będzie Wydział krajowy przy wymiarze emerytury doliczał do ostatniej płacy z płacy sługi etatowego jeszcze 20%.

Doliczania kwot z tytułu dodatku aktywalnego co tylko wspomniane, nie mają miejsca przy wymiarze odpraw i poborów zaopatrzenia, które z mocy statutu emerytalnego z d. 15. lutego 1898 należą się urzędnikom i sługom etatowym Wydziału krajowego, jakoteż pozostałej po nich rodzinie.

Prócz dotychczasowych wkładek jednorazowych i bieżących, oznaczonych w statucie emerytalnym z d. 15. lutego 1898 wnosić będą od d. 1. lipca 1907 do funduszu krajowego na cele etatowe od poborów aktywalnych policzalnych do wymiaru emerytury urzędnicy Wydziału krajowego tytułem dodatkowego rocznego przyczynku od części pobieranego dodatku aktywalnego do emerytury policzalnego 0·80% rocznie, a również z tego tytułu słudzy etatowi, którzy dotychczas obowiązani byli tylko do opłaty jednorazowej wkładki, płacić będą od 1. lipca 1907 wkładkę bieżącą roczną 1·60 od sta od poborów aktywalnych do wymiaru emerytury policzalnych, powiększonych o 20% płacy.

W czasie spłacania wkładki jednorazowej płacić będą urzędnicy Wydziału krajowego od części dodatku aktywalnego do emerytury policzalnej przyczynek (wkładkę bieżącą) w stosunku rocznych 3·80%, od innych poborów tylko 0·80%. Słudzy mają nawet w tym okresie płacić przyczynek 1·6% rocznie.

II. Statut emerytalny z 15. lutego 1898 zmienia się, jak następuje:

do §. 15.

do ustępu przedostatniego po słowach płacę ostatnią (§. 29.) dodaje się słowa „bez uwzględnienia jednak dodatku aktywalnego".

do §. 18.

w ustępie pierwszym po słowie pobierali dodaje się „bez uwzględnienia jednak dodatku aktywalnego".

do §. 20.

na końcu po słowie mężu dodaje się „bez uwzględnienia jednak dodatku aktywalnego".

do §. 21.

po ustępie pierwszym dodaje się, „Przy obliczeniu kwartału pośmiertnego urzędnika lub sługi zmarłego w czynnej służbie nie uwzględnia się dodadtku aktywalnego, przy obliczeniu zaś kwartału pośmiertnego po urzędniku lub słudze zmarłym w stanie spoczynku, strąca się z emerytalnej płacy miesięcznej kwotę wliczoną z tytułu dodatku aktywalnego".

do §. 28.

po słowach normalnej emerytury zmarłego dodaje się „zatem nie powiększonej, przez doliczenie przy jej wymiarze kwoty z tytułu dodatku aktywalnego".

do §. 29.

dodaje się po ustępie pierwszym: „Przy przeniesieniu urzędnika w stan spoczynku dolicza się do wymiaru emerytury do ostatniej płacy z pobieranego przezeń dodatku aktywalnego,

w randze	VI.	kwotę	640 K
„	VII.	„	560 „
„	VIII.	„	480 „
„	IX.	„	400 „
„	X.	„	320 „
„	XI.	„	240 „
„	XII.	„	240 „

Przy przeniesieniu sługi etatowego dolicza się do wymiaru emerytury do ostatniej płacy z tytułu pobieranego przezeń dodatku aktywalnego 20% jego płacy.

do §. 34.

ustęp trzeci pod 2) opiewać będzie:

„2. Urzędnicy Wydziału krajowego i konduktorowie drogowi bieżącą wkładkę roczną wynoszącą 3% od płacy czynnej służby do wymierzenia emerytury policzalnej, która będzie pobieraną w ratach miesięcznych przy wypłacie płacy.

Podczas spłacania wkładki jednorazowej w przepisanym czasie konduktorowie nie uiszczają wkładki bieżącej.

3. Nadto od poborów aktywalnych, policzalnych do wymiaru emerytury (§. 29.) wnosić będą urzędnicy Wydziału krajowego tytułem dodatkowego rocznego przyczynku od części dodatku aktywalnego do emerytury policzalnej 0·80 od sta a słudzy etatowi z tego samego tytułu 1·60%. Opłatę przyczynku pobierać się

będzie w ratach miesięcznych. W czasie spłacania wkładki jednorazowej płacą urzędnicy Wydziału krajowego od części dodatku aktywalnego do emerytury policzalnej przyczynek w stosunku rocznych 3·80% od innych poborów tylko 0·80%. Słudzy mają nawet w tym okresie płacić przyczynek 1·60%.

do §. 38.

w miejsce słów „i korzystać przez rok z wolności niepłacenia wkładki bieżącej“ wstawia się ustęp „w którym to razie konduktorowie drogowi będą korzystać przez rok z wolności niepłacenia wkładki bieżącej, natomiast urzędnicy Wydziału krajowego płacić będą przyczynki bieżące w granicach ulgi przyznanej w §. 34“.

III. Wobec osnowy art. IV. §. 1. ustawy państwowej z dnia 19. lutego 1907. Nr. 34. Dz. pr. p., którym przyznano urzędnikom państwowym pełną emeryturę po 35 latach służby, Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wziąć pod rozwagę, czy nie należałoby wprowadzić analogicznych postanowień do obowiązującego statutu emerytalnego urzędników i sług etatowych Wydziału krajowego i przedłożyć Sejmowi odpowiednie wnioski, o ile Wydział krajowy uzna to za stosowne.

IV. Na pokrycie wydatku spowodowanego uchwałą *ad* I., wstawia Sejm na rok 1907 w rubryce II. kwotę 27.000 K w dziale wydatków, zaś z wkładek emerytalnych tem podwyższeniem spowodowanych, w rubryce XIV. w dziale dochodów, kwotę 4.000 K.

Zast. Przewodniczącego:

K Badeni.

Sprawazdawca:

Skałkowski.

L. 2.116/07. We Lwowie, dnia 14. marca 1907.

Aleg. 258

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1905.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1905 obejmuje 435 funduszów, o 9 więcej, niż w roku 1904. Mianowicie przybyło w porównaniu z rokiem 1904 nowych funduszów jedenaście (fundusz kolmatacyi bagien naddniestrzańskich, regulacyi potoku Błotni, górnej Trześniówki, osuszenia bagien rzemieńskich, pożyczkowego na podwyższenie wałów wiślanych, krajowej szkoły szewskiej w Kołomyi, fundacyjny Bonifacego i Magdaleny Stillerów, dobroczynny dr. Tytusa Przesmyckiego, Krajowy sierocy, pożyczki krajowej z roku 1904 i pożyczki krajowej z roku 1905), ubyły zaś dwa fundusze (fundacya jubileuszowa na zakupno pni pszczół i funduszu krajowego warsztatu naukowego tkackiego w Korczynie).

W formie zamknięć nie nastąpiła żadna zasadnicza zmiana, szemat rubryk w wydatkach i dochodach funduszu krajowego stosuje się do uchwalonego budżetu na rok 1905. W sprawozdaniach swych o zamknięciu rachunków funduszów krajowych za rok 1903 i za rok 1904 wypowiedziała Komisya budżetowa o tej formie budżetowania i zamknięć rachunkowych swoje krytyczne uwagi i oświadczyła się za systemem budżetowania brutto. Wobec tego, że Wydział krajowy uznał wskazówki Komisyi budżetowej za słuszne i zastosował się do nich w układzie budżetu na rok 1907, uważa Komisya budżetowa dzisiejszą formę zamknięć rachunkowych jedynie za przejściową, jako konsekwencyę dawniejszego układu budżetu krajowego.

Ogólny stan finansów kraju, odźwierciedlony w zamknięciu rachunków za rok 1905, jest podobnie jak w roku 1904 formalnie pomyślnem. Zamknięcie rachunków bowiem funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem wykazuje przewyżkę dochodów w kwocie 463.039 K, w miejsce niedoboru w kwocie 193.060 K, jakim zamknięto budżet na rok 1905. Uzupełniwszy przewyżkę dochodów owym niedoborem, okaże się wynik rzeczywisty korzystniejszym cyfrowo o kwotę 656.099 K, a jeżeli do tej kwoty doliczy się sumę 10.538 K wydaną na spłatę starych długów nad budżet, podwyższy się korzystniejszy wynik do kwoty 666 637 K.

W szczególności dopisały w r. 1905 zarówno dochody z dodatków do podatków bezpośrednich, jak z opłat konsumcyjnych, wzrosły też znacznie subwencye państwowe na cele rolnicze. Dodatki do podatków przyniosły więcej o 889.356 K, wydatność grosza dodatków wynosiła 259.555 K zamiast preliminowanych 245.000 K. Dochód z opłat konsumcyjnych był wyższym o 364 352 K nad kwotę przewidywaną główny udział w tej nadwyżce mają opłaty z piwa, z których wpłynęło więce o 311.277 K.

Zaznaczyć jednak należy, że na ów pomyślny wynik zamknięcia rachunkowego za rok 1905 złożyły się także następujące czynniki:

a) Pozostałość z rachunku roku poprzedniego w kwocie . 128.139 K

b) Dochód z pożyczki w kwocie 6,100.000 K na pokrycie rat przypadających do wypłaty w roku 1905 na systematyczną regulacyę rzek karpackich w kwocie . . . . . 462.568 K.

c) Dalsze energiczne ściąganie zaległości podatkowych, wskutek czego zaległość w dodatkach krajowych zmniejszyła się w roku 1905 o kwotę . . . . . 602.367 K

Wielka wydatność grosza dodatków do podatków ponad preliminarz była więc następstwem ściągnięcia części zaległości za lata ubiegłe. Bez wpływów tych zaległości i pozostałości kasowej z roku 1904 byłby się rok 1905 zakończył niedoborem, jak to przewidywała Komisya budżetowa w swem zeszłorocznem sprawozdaniu o zamknięciu rachunków za rok 1904.

Fundusz krajowy

w znaczeniu ściśle em miał w roku 1905:

dochodów	28,429.057 K
wydatków	27,966.018 „
nadwyżka wynosi .	463.039 K

W porównaniu z rokiem 1904 wzrosły dochody o kwotę 1,102,622 K, wydatki o 894.089 K.

Podobnie jak w r. 1904 zajmują także w r. 1905 pierwsze miejsce wydatki na cele oświaty. Wydatki funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem na cele oświaty wynosiły 10,901.796 koron, t. j. 39% sumy wydatków tego funduszu (w r. 1904 zaś 37%). Oprócz tych wydatków wynosiły dochody własne funduszu szkolnego krajowego 3,708.024 koron i dochody własne funduszu szkolnego emerytalnego 320.175 koron. Ogółem więc wynosiły wydatki kraju na cele oświaty kwotę 14,929.995 koron, o 1,106.481 koron więcej, niż w r. 1904.

Wydatki na cele gospodarcze (rolnictwo, górnictwo, przemysł i rękodzieła, budowy wodne i melioracye) wynosiły razem 4,414.556 koron, o 428.754 koron więcej, niż w r. 1904, a w stosunku do sumy wydatków funduszu krajowego 15·8%, o 1·1% więcej niż w r. 1904, jeżeli pominiemy sumę 863.544 koron przeznaczoną w r. 1904 na złagodzenie skutków klęski elementarnej.

Wydatki na cele komunikacyjne wynosiły razem z dotacyą funduszu kolejowego kwotę 3,745.551 koron, o 120.718 koron więcej niż w r. 1904, a w stosunku do ogółu wydatków 13·4%.

Wydatki na sprawy zdrowotne wynosiły 3,369.148 koron, a razem z wydatkami na cele dobroczynne kwotę 3,472.621 koron, o 61.941 koron więcej, niż w r. 1904, a w stosunku do sumy wydatków 12·4%.

Dalsze miejsce w rzędzie wydatków funduszu krajowego zajmują w r. 1905 wydatki na długi krajowe w kwocie 3,036.626 koron. W porównaniu z rokiem 1904 wydatki te były wyższe o 70.190 koron i wynosiły 10·9% sumy wydatków, podobnie jak w r. 1904.

Wymienione wyżej główne działy wydatków krajowych wyczerpały w roku 1905 kwotę 25,467.677 koron, czyli 91·7% sumy wydatków.

Reszta wydatków wynosiła:

Na zarząd	819.103 koron	czyli 2·93%	wydatków
Na bezpieczeństwo publiczne	669.330 „	„ 2·39%	„
Na reprezentacyę kraju .	270.427 „	„ 0·96%	„
Na pomniki historyczne .	106.691 „	„ 0·39%	„
Rozmaite	529.311 „	„ 1 89%	„

Przegląd wydatków funduszu krajowego w dziesięcioleciu 1896—1905 zawiera dołączona tablica statystyczna.

(Patrz str. 4—5).

W rzędzie dochodów kraju utrzymał się nadal na pierwszem miejscu dochód z dodatków do podatków bezpośrednich. Ogólny dochód z dodatków do podatków wynosił 16,936.318 koron, o 1,790.166 koron więcej niż w roku 1904 wskutek podwyższenia stopy dodatków o 5%. Mianowicie w Galicyi wschodniej i zachodniej przyniosły dodatki do podatków (65 groszy do podatków realnych, 71 groszy do podatków osobistych z wyjątkiem osobisto-dochodowego) 15,504.986 kor., w W. Ks. Krakowskiem zaś 57 groszy do podatków realnych i 63 groszy do podatków osobistych) 1,481.332 koron.

Krajowe opłaty konsumcyjne przyniosły funduszowi krajowemu razem 7,503.352 koron. W tej sumie przedstawia dochód z krajowych opłat konsumcyjnych od piwa 2,011.277 koron, z 30% dodatku krajowego do podatku od wina 97.191 koron, udział kraju w dochodzie podwyższonego podatku od spirytusu (w myśl ustawy z dnia 8. lipca 1901 Nr. 86 Dz. p. p.) 5,390.341 koron.

Bonifikacya ze skarbu państwa za zrzeczenie się dodatków krajowych do podatku osobisto-dochodowego wynosiła tylko 702.096 koron, ostatecznego obliczenia jednak Wydział krajowy od krajowej dyrekcyi skarbu jeszcze nie otrzymał.

Dochód ze sprzedaży kart myśliwskich wynosił 28.725 koron, o 4.726 koron więcej, niż preliminowano.

Myta na drogach krajowych przyniosły kwotę 517.834 koron, równającą się dochodowi dwóch groszy dodatków do podatków bezpośrednich.

Dochody publiczne kraju wyżej wymienione wynoszą razem 25,733.325 kor. Reszta dochodów przypada na wpływy administracyjne, subwencye państwowe i bonifikacye funduszu propinacyjnego.

Zamknięcie rachunkowe a budżet.

W porównaniu z budżetem na rok 1904 wykazuje zamknięcie rachunkowe dochody budżetowe wyższe o 1,410.966 koron, wydatki zaś wyższe o 754.867 koron. Różnica ta między zamknięciem a budżetem, zwłaszcza w wydatkach jest znacznie mniejszą, aniżeli w szeregu lat ostatnich. Mianowicie przewyższają rzeczywiste wydatki sumę wydatków budżetem uchwalonych:

w r. 1900	o . . .	899.708	kor.
„ „ 1901	„ . . .	868.312	„
„ „ 1902	„ . . .	1,651.708	„
„ „ 1903	„ . . .	1,284.710	„
„ „ 1904	„ . . .	1,010.999	„
„ „ 1905	„ . . .	654.867	„

To zbliżenie się wydatków rzeczywistych do cyfr budżetu jest objawem pomyślnym, wykazuje bowiem, że zarówno w budżetowaniu wydatków, jak w szafowaniu niemi postępowano z wielką przezornością i ściślej stosowano się do wyrażonej w budżecie woli Wysokiego Sejmu. W szczególności było, jak zazwyczaj, także w r. 1905. najmocniejszem przekroczenie w funduszu szkolnym krajowym. Niedobór finansu szkolnego krajowego był wyższym o 427.943 koron nad sumę budżetową, natomiast niedobór funduszu szkolnego emerytalnego był mniejszym o 45.657 koron. Mianowicie wydatki na płace nauczycieli były wyższe o 296.500 koron niż preliminowano w budżecie, a to głównie wskutek zbyt wysokiego procentu potrąconego w budżecie tytułem interkalaryów. Także t. zw. przebieżne wydatki, wynoszące kwotę 272 167 koron, były wyłożone głównie na nadebrane płace, dodatki pięcioletnie i inne wynagrodzenia. Wprawdzie wydatki te mają pokrycie we wymienionych w sprawozdaniu Wydziału krajowego rubrykach przychodu (rozmaite wpływy, taksy od spadków, dodatki do podatków), mimo to nie ulega wątpliwości, że nie były przewidywane i z tego powodu przyczyniły się do podwyższenia niedoboru funduszu szkolnego.

Wydatki na sprawy zdrowotne były wyższe o 142.799 koron ponad kwotę budżetową, głównie z powodu większych wydatków na koszta leczenia ubogich o 132.774 koron. Niedobór ten jest znacznie niższym niż w r. 1904., a powstał głównie z powodu otwarcia trzech nowych szpitali w Kałuszu, Tarnobrzegu i Turce, tudzież podwyższenia w czterech szpitalach taks dziennych leczenia.

Wy-

funduszu krajowego

(Wedle zamknięć

Liczba porz.	Wydatki	1896		1897		1898		1899	
		K	%	K	%	K	%	K	%
1	**Koszta reprezentacyi kraju** . .	176.870	0·81	219.802	1·04	217.208	1·15	220.622	1·09
2	**Koszta zarządu**	612.820	2·80	590.830	2·79	641.990	3·39	669.140	3·31
3	**Bezpieczeństwo kraju**	683.658	3·13	527.678	2·50	538.930	2·84	540.048	2·67
	a) Kwaterunkowe żandarmeryi	631.710	2·89	478.020	2·26	485.236	2·56	495.516	2·45
	b) Szupaśnictwo	51.948	0·24	49.658	0·24	53.694	0·28	44.532	0·22
4	**Służba zdrowia i opieka nad ubogimi**	2,420.912	11·05	2,613.352	12.34	2.830.556	14·96	2,748.528	13·60
	1. Zakłady i cele dobroczynne	44.848	0·20	50.848	0·24	48.848	0·26	53.048	0·26
	2. Krajowe zakłady i koszta sanitarne	2,376.064	10·85	2,562.704	12·10	2,781.708	14·70	2,695.480	13·34
5	**Wydatki na cele wykształcenia i oświaty**	4.557.830	20·81	4,735.182	22·37	5,521.806	29·17	6,077.470	30·06
6	**Utrzymanie pomników historycznych i kościołów** . . .	66.558	0·30	60.104	0·28	69.264	0·37	90.800	0·45
7	**Komunikacye**	2,800.712	12·79	2,850.518	13·47	3,042.006	16·07	3,375.024	16·69
8	**Wydatki na cele gospodarcze** .	2,391.310	10·92	2,660.574	12·57	2,558.328	13·51	2,874.758	14·21
	1. Wydatki na rolnictwo, szkoły rolnicze, leśne, stypendya, klęski element. .	1,048.420	4·79	1,117.112	5·28	1,123.452	5·93	1,247.913	6·17
	2. Budowy wodne i melioracye	1.003.618	4·58	1,163.750	5·50	1,041.740	5·52	1,169.842	5·78
	3. Górnictwo i przemysł .	339.272	1·55	379.712	1·79	390.126	2·06	457.002	2·26
9	**Odsetki i umarzanie pożyczek przez kraj zaciągniętych** .	7,885.256	36·01	6,064.996	28·65	3,081.172	16·28	2,933.458	14·51
10	**Rozmaite wydatki**	302.920	1·38	844.754	3·90	428.198	2·24	688.883	3·41
	Razem . . .	21,898.846	100%	21,167.990	100%	18,929.458	100%	20,218.727	100%

datki

w dziesięcioleciu 1896—1905.

rachunkowych).

1900		1901		1902		1903		1904		1905	
K	%	K	%	K	%	K	%	K	%	K	%
231.802	**1·13**	**227.373**	**1·05**	**207.650**	**0·88**	**245.424**	**0·96**	**245.260**	**0·91**	**270.427**	**0·96**
673.403	**3·29**	**670.774**	**3·09**	**742.609**	**3·13**	**811.834**	**3·21**	**822.382**	**3·04**	**819.103**	**2·93**
545.880	**2·67**	**577.059**	**2·65**	**591.057**	**2·49**	**659.673**	**2·60**	**637.629**	**2·36**	**669.330**	**2·39**
504.886	2·47	533.759	2·40	553.375	2·33	621.897	2·45	594.623	2·20	612.591	2·19
40.994	0·20	43.300	0·20	37.682	0·16	37.776	0·15	43.006	0·16	56.739	0·20
2,797.068	**13·67**	**2,950.161**	**13·57**	**3,003.178**	**12·67**	**3,400.662**	**13·45**	**3,410.680**	**12·59**	**3,472.621**	**12·42**
57.448	0·28	46.648	0·22	59.048	0·25	83.848	0·33	61.398	0·23	103.473	0·38
2,740.420	13·39	2,903.513	13·35	2,944.130	12·42	3,316.814	13·12	3,349.282	12·36	3,369.149	12·04
6,829.329	**33·38**	**7,449.182**	**34·26**	**8,128.176**	**31·28**	**9,391.737**	**37·08**	**10,014.422**	**37·00**	**10,901.796**	**38·96**
68.573	**0·33**	**93.175**	**0·43**	**80.172**	**0·34**	**86.152**	**0·34**	**93.160**	**0·34**	**106.691**	**0·39**
3,245.172	**15·86**	**3,494.941**	**16·08**	**3,561.792**	**15·02**	**3,670.267**	**14·49**	**3,624.833**	**13·38**	**3,745.552**	**13·39**
2,666.427	**13·03**	**2,899.028**	**13·33**	**3,506.436**	**14·79**	**3,669.100**	**14·48**	**4,849.346**	**17·91**	**4,414.556**	**15·79**
1,187.612	5·80	1,249.012	5·74	1,395.497	5·80	1,505.471	5·94	2,339.304	8·64	1,790.636	6·40
1,115.987	5·46	1,217.803	5·60	1,558.800	6·57	1,674.151	6·61	1,838.567	6·79	1,943.109	6·97
362.827	1·77	432.212	1·99	552.140	2·32	489.477	1·93	671.475	2·48	680.812	2·42
2,936.365	**14·35**	**2,901.027**	**13·34**	**3,257.009**	**13·74**	**2,999.910**	**11·84**	**2.966.436**	**10·96**	**3,036.627**	**10·87**
466.583	**2·29**	**478.827**	**2·20**	**622.364**	**2·66**	**393.777**	**1·53**	**407.777**	**1·51**	**529.311**	**1·89**
20,460.602	**100%**	**21,741.546**	**100%**	**23,710.443**	**100%**	**25,328.536**	**100%**	**27,071.928**	**100%**	**27,966.018**	**100%**

Wydatki na długi krajowe wynosiły więcej o 97 027 koron z powodu wyższych wydatków o 59.756 koron na odsetki od chwilowych pożyczek, wydatku 29.014 koron na umorzenie pożyczki krajowej z roku 1893 i wydatku w kwocie 10 538 koron na spłatę dawniejszych długów krajowych.

Inne przekroczenia nie są znaczne i są dostatecznie wyjaśnione i usprawiedliwione w sprawozdaniu Wydziału krajowego.

Ogólny stan majątku

wszystkich funduszów krajowych, objętych sprawozdaniem Wydziału krajowego (bez fundacyi hr. Skarbka i krajowych funduszów propinacyjnych), wynosił wedle zestawienia na str. 817 sprawozdania Wydziału krajowego 74,012.936 koron.

Stan bierny wynosił sumę 53,352.937 koron, przewyżka stanu czynnego w funduszach krajowych wynosiła więc kwotę 20,659 999 koron.

Główne pozycye stanu majątkowego czynnego są następujące:

Fundusz krajowy w znaczeniu ściślejszem . . .	10,139 830	K
Krajowy szpital powszechny z oddziałem położnic . .	3,026.644	„
Kraj. zakład dla obłąk. w Kulparkowie wraz z rozszerzeniem	3,065.932	„
Szpital św. Łazarza w Krakowie (wszystkie oddziały) .	3,031.331	„
Fundusz szkolny krajowy	3,715.788	„
Szkoła rolnicza i folwark w Dublanach i Czernichowie .	1,074.905	„
Fundusze stypendyjne	11,696.254	„
Zakład narodowy im. Ossolińskich	1,049.742	„
Fund. Domu ubogich (Ludwika i Anny Helzlów w Krakowie)	3,362.824	„
Fundusz Wiktora hr. Baworowskiego	3,705.764	„
„ propinacyjny miast	8,784.690	„
„ kolejowy	5,549.041	„
„ pożyczkowy na budowę koszar	2,958.560	„
„ pożyczkowy na cele melioracyjne . . .	1,713.093	„
„ koszar krajowych	1,967.456	„

W stanie biernym tworzy główną pozycyę fundusz pożyczki krajowej z roku 1893 w kwocie 52,990.274 koron.

Oprócz wyżej wymienionego majątku wynosi czysty stan majątkowy funduszów oddanych w zarząd Banku krajowego razem 2,866.216 koron, a mianowicie:

stały fundusz przemysłowy	1,772.080	K
„ „ pożyczkowy dla Kółek rolniczych . .	70.154	„
„ „ „ „ przemysłu rolniczego . .	583.451	„
„ „ hodowlany	102.412	„
„ „ dla spółek kas oszczędności i pożyczek .	338.117	„

Wartość dóbr i realności, stanowiących własność funduszów krajowych z końcem roku 1905 zestawia sprawozdanie Wydziału kraj. w ogólnej sumie 19,461.241 K.

Należytość kraju z tytułu zaległych podatków bezpośrednich z końcem roku 1905 wynosiła w funduszu krajowym 4,062.049 koron, w funduszu szkolnym krajowym 1,550.269 koron, razem 5,612.318 koron.

W porównaniu z rokiem 1904 okazuje się z końcem roku 1905 przyrost majątku o 4,377.258 koron, a to w majątkach zarodowych o 661.485 koron, w majątkach obrotowych o 3,715.772 koron (wskutek zmniejszenia się stanu biernego). Stan czynny majątkowy wzrósł głównie w funduszach: propinacyjnym miast, stypendyjnych, dobroczynnych, pożyczkowym na cele melioracyjne, kolejowym i wskutek spłat pożyczek krajowych.

Komisya budżetowa wnosi zgodnie z Wydziałem krajowym:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wydaje Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszów budżetem objętych za rok 1905.

2. Powyższa uchwała obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1905.

3. Rachunki funduszów samoistnych budżetem nieobjętych, funduszu propinacyjnego 37 miast, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę koszar dla c. i k. wojska, funduszu krajowych koszar wojskowych, funduszu byłego galicyjskiego korpusu ochotników z roku 1859, funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, funduszu pożyczkowego dla gmin na budowę szkół ludowych, funduszu kolejowego, stałego funduszu hodowlanego, stałego funduszu przemysłowego, funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego, funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych i funduszu pożyczkowego dla spółek oszczędności i pożyczek systemu Raiffeisena, przyjmuje Sejm do wiadomości.

4. Sprawdzoną nadwyżkę z rachunków funduszu krajowego za rok 1905 w kwocie . . . . . 463.039 K przenosi się na rok 1907 i wstawia się do budżetu r. 1907 w rubr. XIII. dochodów

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Głąbiński.

Ls. 2.114/1907. We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Aleg. 259

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zaciągnięciu pożyczki na regulacyę rzeki Pełtwi.

Wysoki Sejmie!

Projekt ustawy o regulacyi Pełtwi z dopływami uchwalił Wysoki Sejm dnia 21. listopada 1905.

C. k. Ministerstwo Skarbu zgodziło się na subwencyonowanie tego przedsiębiorstwa datkami 40% z państwowego funduszu melioracyjnego i 10% z państwowej dotacyi wodnej pod warunkami, które mają być umieszczone w rozporządzeniu wykonawczem:

1. że powyższe datki stanowić mają maximum świadczeń państwa, tak iż wszelkie państwowe działy administracyi, przedsiębiorstwa i fundusze dotowane przez państwo mają być uwolnione od datków konkurencyjnych przymusowej spółki wodnej, — oraz

2. że fundusze potrzebne na wykonanie robót mają być uzyskane przez przedsiębiorstwo w drodze pożyczki, do której oprocentowania i umorzenia mają się przyczynić kontrybujące czynniki w odpowiednim stosunku.

W interesie rychłego dojścia do skutku regulacyi Pełtwi, mającej także znaczenie dla asanacyi stolicy kraju, Wydział krajowy nie czynił zasadniczych zastrzeżeń, ani przeciw interpretacyi ustawy z 30. czerwca 1884 L. 116. Dz. u. p., normującej sprawę subwencyonowania publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, ani przeciw nieodpowiedniemu podrożeniu kosztów, przez pokrywanie tychże annuitetami długoletniej pożyczki. W razie wypłat w gotówce datki kraju i państwa w ciągu 18-stu lat wyniosłyby po **2,308.000 K**, podczas gdy przy spłacie annuitetowej wyniosłyby po **3,268.642 K.**

Nie chcąc obciążać kraju nadwyżką ciężaru **960.642 K**, Wydział krajowy postanowił zaproponować gotówkową wypłatę przypadłych na kraj datków konkurencyjnych i wstawia w budżet na rok 1907 I-szą ratę zasiłku krajowego w kwocie 128.222 K.

Nie chcąc spowodować dalszej przewłoki, należało się zgodzić na żądane przez administracyę państwa pokrycie dotacyi skarbu państwa w drodze pożyczki, umarzanej i spłacalnej przez państwo, którą jednak zaciągnąć ma kraj.

Wyrażając więc zastrzeżenie, że postępowanie to nie odpowiada duchowi ustawy z roku 1884, obciąża niepomiernie państwo i kraj, — nie jest usprawiedliwioke stanem funduszu melioracyjnego państwowego, z którego zaledwie w stosunku 19% Galicya korzysta, a którego zasoby w roku 1907 około 7,000.000 K wynoszą, — zastrzegając się, że konieczność zaciągnięcia pożyczki przez kraj imieniem państwa, pomimo, że amortyzacyę i oprocentowanie ponosi skarb państwa, nietylko pozornie obciąża kredyt kraju, — komisya budżetowa w interesie rychłego podjęcia regulacyi Pełtwi doradza zadość uczynienie żądaniom administracyi państwowej.

Komisya budżetowa wnosi:

•/. **Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony •/. projekt ustawy o zaciągnięciu pożyczki dla przedsiębiorstwa regulacyi rzeki Pełtwi.**

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Rutowski.

Ustawa

z dnia . . . . . o zaciągnięciu pożyczki dla przedsiębiorstwa regulacyi rzeki Pełtwi.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Wydział krajowy zostaje upoważniony zaciągnąć dla przedsiębiorstwa regulacyi Pełtwi, które zostało ustanowione ustawą z dnia 23. lipca 1906 dz. u. kraj. Nr. 125, w miarę potrzeby pożyczkę umarzalną do takiej maksymalnej sumy, która jest potrzebną do uzyskania gotówki w kwocie 2,885.000 K.

Poszczególne raty anuitetowe tej pożyczki mają być spłacane na podstawie planu umorzenia mającego się ułożyć przez Wydział krajowy i Administracyą państwa z datków, jakie mają być uiszczone dla tego przedsiębiorstwa, a to w wysokości 80% z państwowego funduszu melioracyjnego, a 20% z państwowej dotacyi wodnej.

§. 2.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu, rolnictwa i spraw wewnętrznych.

Ls. 2.130/1907. We Lwowie dnia 14. marca 1907.

Aleg. 260

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 10. marca 1907 LW. 25.321/1907 w przedmiocie zawarcia układu z c. k. Rządem co do kosztów budowy gmachów dla klinik psychyatryczno-neurologicznej, laryngologicznej tudzież okulistycznej i dermatologicznej we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Załatwiając sprawozdanie Komisyi budżetowej z dnia 16. listopada 1905 r. o wniosku posła Marsa i towarzyszy w sprawie budowy klinik we Lwowie powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 18. listopada 1905 r. (Ls. 4.367) następującą uchwałę:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia ostatecznej umowy z c. k. Rządem co do udziału funduszu krajowego w kosztach budowy brakujących klinik we Lwowie do wysokości sumy 480.000 K i połowy ceny kupna potrzebnego pod budowę gmachu, oraz do wydatkowania odpowiedniej sumy na wstępne roboty, gdyby Wydział krajowy uznał za potrzebne rozpocząć te roboty przed najbliższą sesyą sejmową.

O zawartej umowie zda sprawę Wydział krajowy na najbliższej sesyi sejmowej.

Wywiązując się z tego polecenia, przedstawia obecnie Wydział krajowy sprawozdanie o wyniku rokowań z c. k Rządem co do budowy klinik, z którego okazuje się, że c. k. Rząd gotów jest przystąpić do uzupełnienia lwowskiego fakultetu lekarskiego brakującemi klinikami pod warunkiem, że fundusz krajowy pokryje połowę kosztów zakupna potrzebnego gruntu (wynoszących 379.200 koron) dalej połowę kosztów budowy gmachów dla klinik (obliczonych na 1,545.000 koron) i wreszcie połowę kosztów wewnętrznego urządzenia klinik (obliczonych na 220.000 koron).

Fundusz krajowy poniesćby zatem musiał na ten cel wydatek w łącznej sumie 1,072.100 K (189.600+772.500+110.000).

Mimo tak znacznego obciążenia kraju wydatkiem, który właśnie skarb państwa ponosić winien, Wydział krajowy uznając naglącą konieczność uzupełnienia lwowskiego fakultetu lekarskiego brakującemi klinikami, tudzież nieodzowną potrzebę ewakulacyi dwóch klinik mieszczących się w gmachu szpitalnym, oświadcza się za przyjęciem propozycyi c. k. Rządu co do udziału skarbu krajowego w tych wydatkach.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przyjęcia propozycyi c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty co do pokrycia z funduszu krajowego połowy kosztów budowy gmachów dla wyżej wymienionych klinik i rozszerzenia budynku administracyjnego,

obliczonych na ogólną sumę 1,545.000 K, z której pierwsza połowa w kwocie 772.500 K pokrytą będzie z c. k. Skarbu państwa, a to pod następującymi warunkami:

a) iż szczegółowe plany i kosztorysy, tudzież program budowy wypracowane przez organa c. k. Rządu tak co do budynków głównych jak i ubocznych udzielone zostaną Wydziałowi krajowemu do zbadania i zatwierdzenia;

b) iż ustalony i zatwierdzony program budowy nie może być zmienionym, a w szczególności pod względem ustanowionych ryczałtowo na ten cel kredytów.

O ileby jednak po opracowaniu szczegółowych planów kosztorysy wykazały wyższą cyfrę, aniżeli to reskrypt c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z d. 8. marca b. r. do l. 7.312 przewiduje, nadwyżka ponad preliminowaną kwotę 1,545.000 K przyjęta być ma w połowie na c. k. Skarb Państwa;

c) iż ewentualne przekroczenie wydatków kosztorysowych spowodowane nadzwyczajnemi zdarzeniami (jako to strejki, niekorzystne warunki atmosferyczne itp.) przypadnie do pokrycia również po połowie na c. k. Skarb Państwa i fundusz krajowy.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrycia z funduszu krajowego wydatków na wewnętrzne urządzenie zbudować się mających klinik w kwocie 110.000 K stanowiącej drugą połowę ogólnych kosztów tych urządzeń, z których pierwszą połowę w takiej samej wysokości pokryje c. k. Skarb Państwa.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki na pokrycie udziału funduszu krajowego w kosztach budowy nowych klinik, ich wewnętrznego urządzenia, tudzież rozszerzenia budynku administracyjnego w ogólnej sumie 882.500 K ewentualnie w takiej wysokości, jaka po ostatecznem zatwierdzeniu szczegółowych planów, kosztorysów i programu budowy okaże się potrzebną i przedłożeniu planu amortyzacyjnego tej pożyczki na najbliższej sesyi sejmowej.

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Laskowski.

Ls. 1.513/07.

We Lwowie, dnia 15. marca 1907.

Aleg. 261

Sprawozdanie

komisyi szkolnej w przedmiocie petycyi Przełożeństwa gmin wyznaniowych we Lwowie i Krakowie o założenie izraelickiego instytutu teologicznego we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Petycya Przełożeństwa izraelickich gmin wyznaniowych we Lwowie i Krakowie podnosi przedewszystkiem, że na ankiecie w sprawie nauki religii mojżeszowej, która się odbyła dnia 11-go bm. w c. k. Radzie szkolnej krajowej pod przewodnictwem JWnego Pana Wiceprezydenta Dra Edwina Płażka, wszyscy uczestnicy jednomyślnie uznali, że głównym powodem niedomagań w nauce mojżeszowej religii jest brak należycie wyszkolonych nauczycieli tegoż przedmiotu i jednozgodnie przyjęli wniosek członka Rady szkolnej krajowej prof. Dra Leona Sternbacha, aby z okazyi jubileuszu 60-letnich rządów Najjaśniejszego Pana utworzyć we Lwowie izraelicki instytut teologiczny, którego zadaniem byłoby produkować z jednej strony rabinów fachowo wykształconych, z drugiej zaś strony wytrawnych nauczycieli religii mojżeszowej dla szkół wszystkich kategoryj. Wszyscy zgodzili się na zasadę, aby tylko absolwentom tego zakładu Rada szkolna krajowa przyznawała kwalifikacyę i aby grono nauczycielskie instytutu teologicznego fungowało jako synedryon naukowe, orzekające o wartości podręczników i spełniające nadzór nad nauką religii mojżeszowej w całym kraju. Wszyscy uznali, że wykształceni poza granicami Galicyi nauczyciele w bardzo wielu wypadkach nie odpowiadają słusznym wymaganiom, ponieważ przez dłuższy pobyt w obcych zakładach tracą kontakt ze społeczeństwem tutejszem i zatracają znajomość języka polskiego.

Zakład wiedeński (israelitisch-theologische Lehranstalt), w którym większą połowę uczniów stanowią kandydaci z Galicyi, ma wprawdzie obowiązek utrzymywania lektoratu polskiego, ponieważ Zbór lwowski pod tym jedynie warunkiem zobowiązał się do rocznej subwencyi w kwocie 1000 koron, ale lektor nigdy nie usunie niedogodności związanych ze słuchaniem wykładów niemieckich; zresztą od dłuższego czasu posada ta jest nieobsadzoną, a taksamo zwinięto z powodu małej frekwencyi oddział dla kształcenia nauczycieli, wskutek czego zakład dostarcza tylko rabinów, pozbawionych rutyny pedagogicznej.

Wszystkim brakom kres położyć może tylko instytut krajowy, który stworzy zastęp nauczycieli i rabinów, przywiązanych do ziemi ojczystej i do ojczystego języka.

Zawiązek takiej instytucyi istnieje już we Lwowie jako seminaryum celem kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach ludowych i wydziałowych, które zasilane jest subwencyami kraju, państwa i znaczniejszych gmin wyznaniowych; chodziłoby tylko o przeprowadzenie normy, że wyłącznie absolwentom tego zakładu Rada szkolna krajowa przyznawać będzie kwalifikacyę, a na tę zasadę reprezentanci największych Zborów, którzy brali udział w ankiecie, zgodzili się. Najważniejszym jednak rezultatem ankiety było ogólne życzenie, aby do tego niższego typu dodać dwa typy wyższe, a mianowicie seminaryum dla kształcenia nauczycieli szkół średnich i seminaryum rabinackie.

Postulat ten powinien sympatyczny oddźwięk znaleść w całym kraju, ponieważ leży w interesie całego narodu, aby wszyscy nauczyciele i rabini władali dobrze językiem polskim i czuli się synami tej ziemi, w której nasi przodkowie drugą znaleźli ojczyznę.

Od upadku Rzeczypospolitej wszyscy politycy, którym przyświecała myśl służenia sprawie publicznej, dążyli do podniesienia kulturalnego poziomu Żydów, a wszyscy w braku odpowiednich zakładów naukowych upatrywali główne źródło rozłamu intelektualnego między społeczeństwem chrześciańskiem a żydowskiem.

Stanisława Augusta projekt reformy żydowstwa polskiego orzeka w §. 5., »że do dostąpienia urzędu rabina umiejętność polskiey nauki iako nieodbicie do tego potrzebna własność wymagana będzie«, a w §. 14. opiewa jak następuje: »ażeby żydzi, na urząd nauczyciela poświęcić się chcący, w przepisanym przez komissyę edukacyjną sposobie wydoskonalić się y do powołania swego usposobić się mogli, na ten koniec przy główney szkole kraju w Krakowie gimnazyum nauczycielów szkół pod dozorem szkoły główney założone byłoby«. Ukaz carski z dnia 1. czerwca 1825 poruczył urządzenie szkoły rabinów i nauczycieli komitetowi, który powołany został do zajmowania się bieżącemi sprawami starozakonnych w Polsce. Szkołę tę otwarto w r. 1826, później dwie nowe w Wilnie i Żytomierzu, a 1. maja 1828 utworzono przy uniwersytecie warszawskim czteroletni kurs starożytności hebrajskich; niestety wypadki z r. 1831 obróciły w niwec wszystkie te reformy; de facto od r. 1829 komitet nie był czynnym.

I w Galicyi odczuwano potrzebę zakładu, któryby kształcił fachowych nauczycieli i rabinów; dzięki inicyatywie hr. Gołuchowskiego rozporządzenie cesarskie z dnia 4. lipca 1860 poleciło utworzyć taką szkołę na koszt państwa, ale opór chasydów i wypadki polityczne następnych lat udaremniły najszlachetniejsze zamiary; odtąd wszystkie zabiegi zmierzały do założenia instytutu centralnego dla całej monachii, a »israelitisch-theologische Lehranstalt« we Wiedniu nie liczy się wcale z specyalnemi potrzebami naszego kraju,

Przełożeństwa gmin izraelickich we Lwowie i Krakowie nawiązują przeto do tej tradycyi Gołuchowskiego i upraszają kraj o pomoc msteryalną, od Wydziału krajowego zaś oczekują wdrożenia kroków, któreby myśl utworzenia osobnego izraelickiego instytutu teologicznego we Lwowie urzeczywistniły.

Gdy centralny wiedeński zakład nie odpowiada potrzebom naszego kraju, gdy dalej jedynie krajowy instytut teologiczny izraelicki wykształcić może nauczycieli religii mojżeszowej, władających dobrze językiem polskim i czujących się synami tego kraju, komisya szkolna przychyla się do petycyi przełożeństwa izr. gmin wyznaniowych w Krakowie i Lwowie, o ile nie idzie o wyznaczenie rocznej subwencyi, bo ta kwestya jest przedwczesną, i wnosi:

Wys. Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przeprowadził rokowania z c. k. Ministerstwem wyznań i oświaty i ze zborami izraelickimi celem stworzenia izraelickiego instytutu teologicznego we Lwowie z okazyi jubileuszu Najjaśniejszego Pana i złożył o tem sprawozdanie na sesyi jesiennej.

Przewodniczący:

Czartoryski w. r.

Sprawozdawca:

Wład. Leopold Jaworski w. r.

L. s. 1848/07.

We Lwowie, dnia 14. marca 1907.

Aleg. 262

Sprawozdanie

Komisyi podatkowej o petycyi Dyrekcyi sanatoryum dla piersiowo chorych w Zakopanem o uwolnienie na przeciąg 15-tu lat od dodatków krajowych, powiatowych i gminnych.

Wysoki Sejmie!

Powszechnie wiadomem jest, jak strasznym wrogiem społeczeństwa jest gruźlica, pochłaniająca coraz więcej ofiar w ludziach. Społeczeństwo broni się przeciw temu wrogowi, wydając rozporządzenia o zwalczaniu tej strasznej choroby i zakładając sanatorya dla tych, którzy nią są zagrożeni lub jej już ulegli.

Na całym obszarze ziem polskich nie było takiego sanatoryum, i dopiero w r. 1899 powstało stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką pod firmą „Sanatoryum dla chorych piersiowych w Zakopanem“, na którego czele stoi dr. Dłuski. Zakład ten otwarty został w r. 1902 w Zakopanem na południowym stoku Gubatówki i urządzony jest według opinii znawców według wszelkich wymogów hygieny i therapeutyki.

Koszta wybudowania i urządzenia tego zakładu tudzież koszta potrzebnych inwestycyi mają po koniec r. 1905 wynosić przeszło milion koron. Długi zaś stowarzyszenia wynoszą według bilansu za r. 1905 kwotę przeszło pół miliona koron, a zatem połowę kapitału inwestycyjnego.

Założyciele sanatoryum z pewnością nie mieli własnych zysków na oku, a wystarcza tu wspomnieć nazwiska ich: Adam hr. Krasiński, Henryk Sienkiewicz, Ignacy Paderewski, ale stowarzyszenie wykazujące w stanie biernym sumę równającą się połowie kapitału inwestycyjnego, musi ponosić straty, i stowarzyszeniu takiemu groziłaby likwidacya, gdyby nie ofiarność członków.

Byłaby zaś to niepowetowana dla kraju strata, i do tego kraj nie powinien dopuścić. Sanatoryum w Zakopanem spełnia bowiem trzy ważne dla kraju zadania: po pierwsze odgrywa wybitną rolę w zwalczaniu gruźlicy, powtóre zatrzymuje w kraju

około 400.000 koron, które w braku takiego wzorowego zakładu chorzy wywieźliby za granicę, a po trzecie daje utrzymanie około 70 ludziom w kwocie około 100.000 koron.

Gdy przejdziemy na południową stronę Tatr, widzimy cały szereg miejscowości leczniczych od Biały aż do Szczyrbskiego jeziora, które jakby pod dotknięciem różdżki czarodziejskiej powstały i ściągają całą publiczność z Węgier, a nawet z dalszych stron, szukającą leczenia lub wypoczynku. Rolę tej różdżki czarodziejskiej spełnił tu rząd węgierski, który sam przeważnie stworzył te uzdrowiska, i potrafił zachęcić swych obywateli, aby po zagranice kraju nie wyjeżdżali.

Dlatego słusznem wydaje się Komisyi żądanie Sanatoryum w Zakopanem, aby kraj przyszedł mu z pomocą, a to tem bardziej, że stowarzyszenie to nie żąda niczego takiego, co by było nowością w tej dziedzinie. Sanatoryum w Zakopanem prosi bowiem tylko o zastosowanie ustawy krajowej z dnia 22. lipca 1906 Nr. 124 dz. u. kr., także i do tego zakładu. Ustawa ta uwalnia zakłady przemysłowe, spółki surowcowe, magazynowe i produkcyjne oraz akcyjne Towarzystwa przemysłowe od dodatków autonomicznych do podatków państwowych na przeciąg 15-tu lat od wejścia w życie.

Ponieważ jednak Komisya nie może sprawdzić rachunków do petycyi załączonych, przeto Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Dyrekcyi Sanatoryum dla chorych piersiowych w Zakopanem o uwolnienie na 15 lat od dodatków krajowych, powiatowych i gminnych do dodatków państwowych odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia odpowiedniego wniosku na najbliższej sesyi sejmowej.

Przewodniczący:
Abrahamowicz, *w. r.*

Sprawozdawca:
Buynowski, *w. r.*

Ls. 1.366/07.

We Lwowie, dnia 15. marca 1907.

Aleg. 263

Sprawozdanie

Komisyi gminnej o petycyi gminy miasteczka Dynowa o zaliczenie jej do rzędu miejscowości, rządzących się ustawą gminną z d. 3. lipca 1896 Nr. 51. dz. u. kr.

Wysoki Sejmie!

Zwierzchność gminna i mieszkańcy miasteczka Dynowa wnieśli do Wysokiego Sejmu petycyę o zaliczenie go do rzędu tych miejscowości, które podlegają ustawie gminnej z dnia 3 lipca 1896 Nr. 51. dz. u. kr.

W zasadzie należy zdaniem komisyi popierać to dążenie gmin do poddania się ustawie gminnej wyższego typu, dającej gwarancyę większej niezawisłości Zwierzchności gminnej od Rady gminnej a naczelnika gminy od pierwszej.

Ponieważ jednak petenci nie przedłożyli żadnych dowodów, czy środki finansowe gminy zdołają sprostać obowiązkom, ciężącym na gminie podlegającej ustawie gminnej z dnia 3. lipca 1896 Nr. 51. dz. u. kr., przeto Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę gminy miasteczka Dynowa odstępuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i do przedłożenia na wypadek, gdyby wyniki badań były dla petentów korzystne, Wysokiemu Sejmowi odpowiedniego projektu ustawy.

Przewodniczący:
Stadnicki w. r.

Sprawozdawca:
Buynowski w. r.

LW. 26.285/07.

We Lwowie, dnia 17. marca 1907.

Aleg. 264

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zaciągnięcia pożyczki do wysokości 14,000.000 koron przez gminę król. stoł. miasta Lwowa za gwarancyą kraju.

Wysoki Sejmie!

Ustawą z dnia 7. lutego 1895 Nr. 16. dz. u. kraj. upoważnioną została gmina miasta Lwowa do zaciągnięcia pożyczki w 4% obligacyach komunalnych w wysości 20,000.000 koron na konwersyę długów i inwestycye miejskie, następną zaś ustawą z dnia 11. lipca 1900 Nr. 68. dz. u. kr. do zaciągnięcia takiej samej pożyczki po $4^1/_2$% oprocentowanej w sumie 6,500.000 koron na dalsze inwestycye.

Obie powyższe pożyczki zaciągnęła gmina miasta Lwowa za gwarancyą kraju, przyznaną dla pożyczki 20,000.000 K ustawą z 12. lipca 1895 Nr. 56. dz. u. kr., dla pożyczki zaś 6,500.000 K powołaną powyżej ustawą z 11. lipca 1900 Nr. 68. dz. u. kr.

Sposób przeprowadzenia emisyi obligów i użycia przez gminę miasta Lwowa rzeczonych pożyczek wykazywał Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi corocznie w sprawozdaniach z czynności Departamentu I.

Obecnie uchwaliła Rada król. stoł m. Lwowa na posiedzeniu z dnia 15. marca 1907 w komplecie wymaganym statutem miejskim 53 głosami przeciw 3 zaciągnąć dalszę pożyczkę do wysokości 14,000.000 koron na inwestycye poniżej poszczególnione i zwróciła się do Wydziału krajowego z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu pozwolenia na zaciągnięcie takiej pożyczki w obligacyach komunalnych najwyżej po 4% oprocentowanych, spłacalnych w okresie lat 60, oraz o przyjęcie poręki kraju dla emitować się mających obligów.

Potrzebę zaciągnięcia pożyczki uzasadnia gmina m. Lwowa w sposób następujący:

Z rozwojem miasta Lwowa wzrastają także jego potrzeby. Podjęte przed niewielu laty liczne prace publiczne wymagają dalszego prowadzenia i uzupełnienia a inwestycye miejskie okazują się obecnie już niewystarczającemi; ażeby zapewnić trwały pożytek z prac już wykonanych, interes miasta domaga się jak najrychlejszego przedsięwzięcia całego szeregu robót tego rodzaju, a mianowicie:

Niezbędnem jest dalsze r o z s z e r z e n i e z a k ł a d u g a z o w e g o, który z powodu rosnącej z dniem każdym konsumcyi gazu nie może sprostać potrzebom; koszt tego rozszerzenia obliczony jest na 2 miliony koron.

Konieczną jest budowa nowych ośmiu budynków szkolnych kosztem trzech milionów koron, albowiem dla braków własnych gmachów szkolnych tysiące dziatwy mieścić się muszą w niehygienicznych salach, za których najem Gmina opłaca wygórowane czynsze.

Niezbędną jest dla uzupełnienia wykonanego dzieła wodociągowego budowa gmachu administracyjnego, magazynów i warsztatów dla tego zakładu, — który to wydatek obliczono na 600.000 koron.

Wielce pożyteczny dla stosunków zdrowia i aprowizacyi miasta zakład rzeźni miejskiej wymaga koniecznie rozszerzenia i uzupełnienia przez wybudowanie hali dla bicia koni, magazynu i suszarni skór, topiarni łoju i t. p. kosztem 26.000 koron.

Stosunki sanitarne wymagają dalej, ażeby istniejące obecnie targowice otwarte na placach publicznych przestały isnieć, natomiast zaś, aby w kilku punktach miasta powtały kryte hale targowe, na co niezbędny jest wydatek 1,200.000 koron.

Budowa sieci kanałowej, stanowiąca podstawę asanacyi miasta, wymagać będzie sumy 2,600.000 koron; na ułożenie należytych bruków w środku miasta i na głównych arterjach ruchu w częściach odleglejszych nieodzownym jest wydatek w cyfrze skromnej 2,000.000 koron. Ponadto dla celów gminnych koniecznem jest zakupno kilku realności a koszt z tem połączony wynosić będzie 500.000 koron.

Lwów, jako stolica kraju, ma nadto do spełnienia cały szereg zadań społecznych. Nie mogąc podejmować od razu wszystkich tych zadań, gmina zamierza wybrać na teraz to, co jest najpilniejszem i co na razie największy może przynieść pożytek uboższym warstwom ludności.

W tym kierunku miejsce naczelne zajmuje projekt założenia łaźni ludowych kosztem 300.000 koron, dalej idą wydatki na zakłady humanitarne jak rozszerzenie przytuliska brata Alberta, budowa nowego pawilonu przy zakładzie nieuleczalnych, i t. p. w sumie ogólnej 500.000 koron. Niemniej ważna pod względem społecznym jest instytucya miejskiego zakładu pogrzebowego i domu przedpogrzebowego; ażeby usunąć istniejący obecnie wyzysk przedsiębiorców, zamierza gmina założyć taki zakład gminny kosztem 180.000 koron.

Ogólna suma wyżej wymienionych wydatków wynosi 13,140.000 koron. Uzyskanie kwoty tej zamierzonem jest w drodze pożyczki przez emisyę papierów, — doliczając tedy koszta konfekcyi, interkalarya itp. w okrągłej kwocie 860.000 koron — okazuje się nieodzownem zaciągnięcie pożyczki w kwocie 14 milionów koron.

Ażeby uzyskać dla obligacyi miejskich pomyślniejszy kurs i charakter pupilarnego bezpieczeństwa, pożądanem jest, aby Wysoki Sejm raczył udzielić projektowanej pożyczce miejskiej gwarancyi imieniem kraju.

Wymienione powyżej wkłady i wydatki uznaje Wydział krajowy za potrzebne i dla miasta korzystne, zwłaszcza że projektowane inwestycye zwiększą bądź majątek, bądź dobro gminy, przedstawia więc Wysokiemu Sejmowi wniosek zarówno na udzielenie gminie miasta Lwowa zezwolenia do zaciągnięcia pożyczki w formie emisyi obligów komunalnych, jak i przyznania dla tej pożyczki poręki kraju.

Zarazem uprasza Wydział krajowy Wysoki Sejm o uchwalenie zawartych w dotyczącym projekcie ustawy zastrzeżeń, które mają na celu umożliwienie Wydziałowi krajowemu wykonania ścisłej kontroli zarówno przy finansowaniu pożyczki jak i co do użycia waluty pożyczkowej. W szczególności postanowienia artykułów III., IV., V. i VII. ustawy dadzą Wydziałowi krajowemu możność oddziałania na akcyę finansowania pożyczki w tym kierunku, ażeby przeprowadzoną została z całą ostrożnością i korzyścią dla miasta w stosownej chwili, ewentualnie możność, odroczenia zfinansowania odnośnej części pożyczki przeznaczonej na inwestycye, o ile inwestycye te bez szkody odwlec będzie można.

Postanowienia te umożliwią dalej Wydziałowi krajowemu zbadanie potrzeby każdego wydatku przed rozpoczęciem robót lub przyjęciem ze strony gminy zobowiązań, wreszcie dadzą Wydziałowi krajowemu, dla zabezpieczenia funduszu

krajowego, prawo wstawiania do budżetu miasta Lwowa rat amortyzacyjnych na spłatę pożyczki i nakładania dodatków do podatków na pokrycie niedoborów budżetowych, przez Radę miejską niepokrytych.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ·/. projekt ustawy i rezolucyę następującej treści:

Rezolucya:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wyjednał dla obligacyj pożyczki gminy król. stołecznego miasta Lwowa w wysokości 14,000.000 koron, przyznanie charakteru pupilarnego bezpieczeństwa.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy;

St. Badeni, w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński, w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia . . . w przedmiocie zezwolenia gminie król. stołecznego miasta Lwowa na zaciągnięcie za poręką kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pożyczki w sumie 14,000.000 koron

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Upoważnia się gminę król. stołecznego miasta Lwowa do zaciągnięcia w drodze emisyi obligacyj komunalnych, najwyżej podług stopy 4% oprocentowanych, pożyczki do wysokości 14,000.000 koron, spłacalnej najpóźniej w ciągu lat 60, a to na cele wymienione szczegółowo w Art. II. tej ustawy, z zachowaniem przepisów zawartych w artykułach III., IV. i V. tejże ustawy.

Art. II.

Z funduszu uzyskać się mającego w sposób ustanowiony w Art. I. mają być pokryte następujące wydatki:

1. na rozszerzenie gazowni miejskiej 2,000 000 koron;
2. na budowę nowych szkół 3,000.000 koron;
3. na zakupno gruntów na cele zakładu wodociągowego, oraz na budowę domu administracyjnego, magazynów i warstatów dla tego zakładu 600.000 koron;
4. na rozszerzenie rzeźni miejskiej 260.000 koron;
5. na budowę hal targowych 1,200.000 koron;
6. na zakład pogrzebowy i dom przedpogrzebowy 180.000 koron;
7. na rozszerzenie zakładów dobroczynnych (przytulisko Brata Alberta, pawilon dla nieuleczalnych i t. p.) 500.000 koron;
8. na łaźnie ludowe 300.000 koron;
9. na budowę kanałów miejskich 2,600.000 koron;
10. na wybrukowanie ulic 2,000.000 koron;
11. na zakupno realności dla gminy 500.000 koron;

12. na pokrycie kosztów połączonych ze zrealizowaniem pożyczki i konfekcyą obligów komunalnych 860.000 koron.

Art. III.

Wykonanie wymienionych w art. II. inwestycyj, jakoteż emisya potrzebnych na rzeczone cele kwot pożyczkowych, nastąpić ma stopniowo i na podstawie specyalnej dla każdej sprawy uchwały Rady miejskiej, zatwierdzonej przez Wydział krajowy.

Przed zatwierdzeniem odnośnej uchwały Rady miejskiej przez Wydział krajowy, wykonanie żadnej inwestycyi w Art. II. wymienionej, nie może być rozpoczętem.

W sprawach tych uchwała Rady miejskiej, aby miała ważność, musi być powziętą na dwóch, odbytych nie prędzej, jak w ośm dni — po sobie następujących posiedzeniach, w obecności przynajmniej 50 członków Rady miejskiej i to po wysłuchaniu wniosków odpowiednich sekcyj i po rozpoznaniu szczegółowych projektów, planów i kosztorysów.

Sposób użycia każdej częściowej pożyczki ma być wykazywany Wydziałowi krajowemu.

Art. IV.

Umowy co do zfinansowania niniejszej pożyczki zawrzeć się mające, będą obowiązywały gminę król. stołecznego miasta Lwowa dopiero od chwili zatwierdzenia tych umów przez Wydział krajowy.

Art. V.

Jeżeliby wskutek uchwały Rady miejskiej lub z powodu odmówienia przez Wydział krajowy zatwierdzenia dotyczących uchwał Rady miejskiej, wykonanie którejkolwiek z wymienionych w Art. II. inwestycyj nie przyszło do skutku, należy potrącić przeznaczoną na to kwotę z ogólnej sumy pożyczki.

Art. VI.

Za pożyczkę niniejszą do wysokości 14,000.000 koron poręcza kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. VII.

Raty amortyzacyjne od tej pożyczki obowiązaną jest Rada król. stołecznego miasta Lwowa przez cały czas okresu umorzenia wstawiać do budżetu i obowiązaną jest przy uchwaleniu budżetu uchwalić stosowne środki pokrycia niedoboru budżetowego. Gdyby Rada miejska tego obowiązku nie dopełniła, Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne od niniejszej pożyczki w budżet gminy miasta Lwowa i nałoży stosowe dodatki gminne do podatków na pokrycie pożyczko-

wych rat amortyzacyjnych, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego.

Budżet przez Radę miejską uchwalony przedłoży Magistrat król. stoł. miasta Lwowa Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 15. grudnia przed rokiem przedmiotowym.

Zamknięcie rachunków z ubiegłego roku, przez Radę miejską sprawdzone i przyjęte, przedłoży Magistrat Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 1. września.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Ls. 2.108/907. We Lwowie, dnia 13. marca 1907.

Aleg. 265

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1904, opracowane na podstawie sprawozdania Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Na rok 1904 preliminowano nadwyżkę dochodów w kwocie		8 377 K 07 g
Zamknięcie rachunków zaś wykazuje kwotę		31.562 „ 10 „
Co okazuje wynik korzystniejszy od budżetu o . .		23.185 „ 03 g
Mianowicie uzyskano dochody w kwocie	812 473 K 34 g	
Zamiast preliminowanych	673.001 „ 83 „	
zatem więcej . .		139.471 „ 51 „
Gdy zaś wydatki wynosiły kwotę .	780.911 K 24 g	
zamiast preliminowanej	664 624 „ 76 „	
wydano więcej o .		116.286 „ 48 „
korzystniejszy zatem wynik jak wyżej, o		23.185 K 03 g

W szczególności wykazują pojedyncze rubryki rezultat:

	Korzystniejsze o	*Niekorzystniejsze o*
I. Zarząd centralny	674 K 54 g	— K — g
II. Legaty i pensye	— „ 08 „	— „ — „
III. Gmach teatru	110 „ 12 „	— „ — „
V. i VI. Dobra ziemskie	21.536 „ 16 „	— „ — „
VII. Realności lwowskie	453 „ 44 „	— „ — „
VIII. Pożyczki	— „ — „	84 „ 80 „
IX. Prowizye czynne	3.136 „ 50 „	— „ — „
X. Prowizye bierne	— „ — „	60 „ 85 „
XI. Zakład w Drohowyżu	1.828 „ 19 „	— „ — „
XII. Przygodne	— „ — „	4.408 „ 35 „
	27.739 K 03 g	4.554 K — g
	4.554 „ — „	
Wynik korzystniejszy jak wyżej . . .	23.185 K 03 g.	

Uzasadnienie.

Rubryki I., II. i III. nie dają powodu do uwag.

Rubryka V. i VI. Dobra ziemskie a to:

1. Kulików ma wynik korzystniejszy o 2.320 K 18 g, składa się głównie: kwota 2.291 K 62 g ze sprzedaży młyna w Doroszowie wielkim, co stanowi nie dochód lecz uszczuplenie substancyi majątku. W sprawozdaniu Wydział krajowy nie podaje uzasadnienia tej sprzedaży.

2. Opary i Słońsko kwota 3.461 K 27 g wpłynęła jako spłat zaległości. Budowa nowej stajni w Dołhem jest usprawiedliwioną.

3. Ostałowice. Niezapłacenie podatków w kwocie 610 K 10 g nie jest ani dochodem, ani oszczędnością, gdyż będzie musiała nastąpić później. Zaoszczędzenie zaś 420 K 56 g w wydatkach na produkcyę kamienia, z natury rzeczy pociągnie za sobą zmniejszenie się dochodu z tej eksploatacyi. O ile zaoszczędzenie 667 K 82 g na kultury i budynki liczne jest korzystnem, należałoby wytłumaczyć.

4. Rożniatów — Duba
5. Smorze — Klimiec
6. Żabie
7. Rozmaite

nie dają powodu do uwag.

8. Brzozdowce. Wynik mniej korzystny o 1.948 K 65 g z powodu sprawienia motoru i pompy do wodociągu.

9. Dobra Drohowyże wynik mniej korzystny o 3 758 K 88 g z powodu złożenia czynszu dzierżawnego do depozytu sądowego.

10. Żydaczów. Wynik mniej korzystny od preliminarza, z powodu nieprzewidzenia w tymże podatku w kwocie 1.524 K 26 g, którą musiano uiścić. Nasuwa się pytanie, dlaczego tę pozycyę przy układaniu budżetu opuszczono?

11. Przedsiębiorstwa w dobrach. Wynik mniej korzystny o 139 K 44 g z powodu uzyskania mniejszego dochodu ze sprzedaży ryb.

Zestawiając powyżej wynikłości nadwyżek i niedoborów odnośnie do kwot preliminowanych, Komisya nie czyni z tego powodu zarzutu, gdyż są one buchalterycznie wytłumaczone; zaznacza się tylko, że z kwoty 23 185 K 03 g jest w małej tylko części nadwyżką dochodową.

Wobec zaoszczędzeń na poborach służby lasowej, Wydział krajowy — zupełnie słusznie — zażądał brakujących wyjaśnień.

Czysty dochód z poszczególnych dóbr był następujący:

L. p.	Majątek	1902 K	1902 g	1903 K	1903 g	1904 K	1904 g
1	Kulików	2.150	62	6 242	01	8.097	11
2	Brzozdowiec	44.958	33	40.082	94	43.035	89
3	Drohowyże	85.037	07	78.580	01	77.679	01
4	Opary i Słońsko	11.702	27	22.156	05	21.795	07
5	Ostałowice	3.060	31	13.085	22	11.710	83
6	Rożniatów-Duba	13 809	51	*) —	—	22.698	31
7	Smorze-Klimiec	13.152	42	16.085	46	16.500	27
8	Żabie	25.591	15	26.879	03	45.552	12
9	Żydaczów	15.396	70	14.798	19	26.680	74
	Razem	214.838	38	217.908	91	273.752	35
	*) Niedobór z Rożniatowa	—	—	29 928	80	—	—
		214.838	38	187.980	11	273.752	35
	Po strąceniu wydatków:						
10	Przedsiębiorstwa w dobrach w kwocie			247 K	44 g.		
11	Rozmaite			14.337 „	24 „	14.584	68
	Wynosi w roku 1904 czysty dochód z dóbr					259.167	67

Niedobór w kwocie 29.928 K 80 g. z dóbr Rożniatów-Duba w roku 1903 spowodowany był wybudowaniem nowej gorzelni i budynku dla c. k. Urzędu podatkowego. W myśl rozporządzenia Wydziału krajowego koszt tych budowli został pokryty pożyczką z funduszu zarodowego fundacyi.

Dochody wyższe nad preliminarz zostały uzyskane przeważnie z korzystniejszej sprzedaży drzewa.

Większe wydatki w pozycyi 11. Rozmaite nie są wyszczególnione, należy zatem zażądać ich wytłumaczenia.

Sprawozdanie zawiera szczegółowe wyjaśnienie kwot zaoszczędzonych w ramach zapreliminowanych na budynki i kultury w lasach za rok 1903 zakwestyonowane przez Komisyę budżetową.

Jakkolwiek zaniechanie tych wydatków jakoteż pozycyi odnoszących się do odgraniczenia obszarów należących do fundacyi, mogło być na razie spowodowane przytoczonemi przeszkodami, Komisya zaznacza, iż w interesie fundacyi należy je uważać tylko za odroczone; zamierzone i za potrzebne uznane roboty winne być zatem wykonane w roku bieżącym.

„Należytości czynne“ w rubryce „Dobra ziemskie“ a raczej zaległości czynszów dzierżawnych zmniejszyły się w porównaniu do roku 1903 o kwotę 2.938 K 19 g. i wynoszą z końcem roku 1904:

1.	Z dóbr	Brzozdowce	148 K — g.
2.	„	Drohowyże	8.612 „ 10 „
3.	„	Opary i Słońsko	4.198 „ — „
4.	„	Rożniatów-Duba	40 „ — „
5.	„	Smorze-Klimiec	57 „ 38 „
6.	„	W dziale Rozmaite	3.060 „ 80 „
		Razem	16.116 K 28 g.

Rubryka VII. Realności lwowskie: preliminowano 20.316 K 51 g.
uzyskano 20.769 „ 95 „
uzyskano zatem więcej o 453 K 44 g.

Rubryka IX. Prowizye czynne wykazują w porównaniu z preliminarzem dochód większy o 3.136 K 50 g. skutkiem wyższych od preliminowanych odsetek od gotówki chwilowo lokowanej.

Rubryka VIII. Pożyczki. Stan pożyczek zaciągniętych przez majątek obrotowy przedstawia się następująco:

1. Do majątku zarodowego fundacyi stan długu wynosił z początkiem 1904 roku 344.784 K 80 g.
Dług dzierżawców 14.161 „ 08 „
Razem 358.945 K 88 g.
W ciągu roku spłacono 25.025 „ 88 „
Pozostaje dług do majątku zarodowego 333.920 K — g.
Z czego przypada na dzierżawców 8.700 „ — „
Na fundacyę reszta 325.220 K — g.
2. Do depozytów pozostał dług 10.000 „ — „
Ogółem więc długi majątku obrotowego wynoszą 335.220 K — g.
a ponieważ z początkiem 1904 wynosiły 354 784 „ 80 „
przeto zmniejszyły się o kwotę 19.564 K 80 g.

Rubryka X. Prowizye bierne wynoszą 60 K 85 g.

Rubryka XII. Przygodne. Przekroczenie kwotę 4.408 K 35 g. spowodowane zostało kosztami pogrzebu ś. p. kuratora i odszkodowaniem wypłaconem dzierżawcy gmachu teatralnego za zawód w zajęciu mieszkania kuratorskiego.

Zakład w Drohowyżu.

Koszt utrzymania zakładu wynosił w roku 1904 netto w rubrykach:

I.	Administracya	29.731 K 78 g.
II.	Żywność	79.856 „ 24 „
III.	Odzież	27.677 „ 48 „
IV.	Opał i oświetlenie	6.789 „ 89 „

V. Pranie	5.029 K 08 g.	
VI. Łazienki	331 „ 35 „	
VII. Apteka i szpital	7.606 „ 37 „	
VIII. Kaplica i cmentarz	1.686 „ 83 „	
IX. Szkoła	47 853 „ 74 „	
X. Konserwacya	18.435 „ 76 „	
XI. Ogród	4.664 „ 77 „	
XVII. Rozmaite	2.767 „ 51 „	232.430 K 80 g.
Dochody netto w rubrykach:		
XII. Folwark	5.112 K 70 g.	
XIII. Piekarnia	1.225 „ 19 „	
XIV. Pracownia krawiecka	2.000 „ 27 „	
XV. Młyn i rzeźnia	655 „ 95 „	
XVI. Warsztaty	7.275 „ 40 „	16.269 „ 51 „
Koszt netto		216.161 K 29 g.
a w porównaniu z preliminarzem		217.989 „ 48 „
Zaoszczędzono		1.828 K 19 g.

Stan utrzymywanych w roku 1904 sierót i prebendaryuzów:

	Z końcem 1903.	Przybyło.	Ubyło.	Z końcem 1904.
Sierót chłopców	213	27	27	213
„ dziewcząt	128	18	18	128
Prebendaryuszów	30	—	3	27
Prebendaryuszek	35	2	4	33
Razem	406	47	52	401

Koszt ogólny utrzymania tychże . . . . 201.312 K 24 g.
„ jednej osoby dziennie 1 K $40\frac{70}{100}$, rocznie . . 514 „ — „
w porównaniu z rokiem 1903
więcej o 0 K $2\frac{6}{10}$ rocznie . . 10 „ 75 „

Ogólny stan majątku fundacyi z należącemi do niej funduszami wynosił:
z końcem roku 1904 . . . . . 6,628 531 K 92 g.
a gdy z końcem roku 1903 wynosił . . . . . 6,579.370 „ 21 „
okazuje się przyrost w roku 1904 o . 49.161 K 71 g.

Wyszczególnienie.

1. Majątek zarodowy fundacyi Stanisława hr. Skarbka składa się:

a) Z dóbr ziemskich wartości		2,516.520 K 19 g.
b) „ realności lwowskich		1,229.260 „ 49 „
c) „ Zakładu w Drohowyżu		1,074.071 „ 12 „
d) „ efektów imiennej wartości		1,122.200 „ — „
e) „ należytości czynnych		333.920 „ — „
f) „ gotówki		1.894 „ 34 „
Razem		6,277.866 K 14 g.
po potrąceniu długów hipotecznych		683 „ 17 „
Czysty stan majątku zarodowego		6 277.182 K 97 g.

2. Majątek obrotowy fundacyi Stanisława hr. Skarbka, wykazuje w stanie czynnym:

a) Zapas kasowy w gotówce		110.739 K 32 g.
b) Wartość aktywów Zakładu w Drohowyżu		80.398 „ 06 „
c) Inwentaryalna wartość dóbr Kulików		11.312 „ 13 „
d) Wartość ruchomości		166.535 „ 78 „
e) Należytości czynne		28.502 „ 05 „
Razem		397.487 K 34 g.
W stanie biernym: Należytości bierne		343.920 „ — „
Czysty stan majątku obrotowego		53.567 K 34 g.

3. Fundusz własny asekuracyjny	42.360	K	52 g.
4. Majątek zarodowy funduszu Władysława hr. Skarbka	183.210	„	41 „
5. Majątek rezerwowy Władysława hr. Skarbka . .	24.362	„	77 „
6. Fundusz emerytalny urzędników	47.847	„	91 „
7. Depozyta gotówką i efektami	343.602	„	96 „

Komisya budżetowa, uznając dokładność cyfrową zamknięć rachunków fundacyi, wyraża życzenie, by w przyszłości zamknięcia te były uzupełniane rzeczowemi wyjaśnieniami, które dałyby dokładniejszy obraz obrotu poszczególnych funduszów i działów gospodarczych.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o zamknięciu rachunków fundacyi Stanisława hr. Skarbka za rok 1904.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by zażądał od fundacyi wyjaśnienia pozycyi dochodów i wydatków w zamknięciu rachunkowem niedostatecznie wytłumaczonych a w niniejszem sprawozdaniu podniesionych i umieścił je w najbliższem swojem sprawozdaniu

Za przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Sala.

L. s. 2.107/1907. We Lwowie, dnia 13. marca 1907.

Aleg. 266

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o stanie fundacyi im. Stanisława hr. Skarbka za czas od połowy roku 1904 do końca roku 1906.

Wysoki Sejmie!

Niniejsze sprawozdanie, o ile się odnosi do spraw majątków ziemskich fundacyi jest opracowane na podstawie sprawozdania i aktów Wydziału krajowego, gdyż krótkość obecnej sesyi sejmowej a bardziej jeszcze nieodpowiedna pora roku nie dozwoliły, by sprawozdawca mógł naocznie się obznajomić ze stanem rozległych dóbr i lasów fundacyjnych. Co do zakładu w Drohowyżu jest sprawozdanie nadto oparte na spostrzeżeniach poczynionych przy zwiedzaniu Zakładu.

I. Zakład w Drohowyżu.

Ogólne wrażenie, jakie się odnosi ze stanu obecnego mnogich działów tego Zakładu, nie jest w zupełności dodatniem, gdy się jednak wspomni szereg niepowodzeń, strat i zawodów, jakie w ciągu kilkudziesięciu lat istnienia dotknęły tą — mało sobie równych w Europie mającej fundacyi, jeśli się uwzględni skomplikowany ustrój władz i organów zarządzających i kontrolujących, które nie zawsze harmonijnie działają, należy przyznać, że nastąpił zwrot ku lepszemu i że po usunięciu pozostałych dotąd wadliwości, a przedewszystkiem jeśli zdoła się zapewnić i utrwalić celowe i szczere współdziałanie powołanych ku temu czynników, to przy normalnem i stopniowem wzmożeniu się dochodów z dóbr obejmujących przeszło 32000 hektarów ziemi, może i powinien się urzeczywistnić stan zakładu, który przyświecał fundatorowi.

1. Sprawy osobiste.

W składzie funkcyonaryuszów Zakładu zaszły w okresie sprawozdawczym następujące zmiany, zatwierdzone przez Wydział krajowy:

1. Ustąpił Sekretarz Rady administracyjnej p. Morgenbesser, na którego miejsce powołano p. Jana Kazimierza Zielińskiego.

2. Ustąpił Syndyk fundacyi p. Dr. August Łoziński, którego następcą jest p. Dr. Franciszek Jasiński.

3. P. Józefowi Trojanowi, Dyrektorowi dóbr fundacyjnych przyznano veniam aetatis i stabilizowano go z płacą roczną 6000 K, dodatkiem na mieszkanie 1600 K i poborem 8 stosów drzewa opałowego.

4. Na posadę lekarza zakładowego rozpisano po ustąpieniu Dr. Waligórskiego konkurs, który pozostał bez rezultatu — Rada administracyjna za zgodą Wydziału krajowego podwyższyła płacę za tę posadę z 2000 koron na 3000 koron, a po rozpisaniu ponownego konkursu nadano ją p. Dr. Ludwikowi Doboszyńskiemu.

5. Rządcą ekonomicznym Zakładu mianowano p. Karola Zielonkę.

6. Nauczycielami w 6 cio klasowej szkole męskiej zamianowano pp. Władysława Skulskiego i Antoniego Kaczorowskiego, nauczyciela Piotra Lubelskiego stabilizowano

7. Ogrodnikiem zakładu mianowano p. Zygmunta Drobnera po ustąpieniu p. Robinsona.

8. Stabilizacyę otrzymali: magazynier p. Stanisław Kwiatkowski, ochmistrz zakładu p. Henryk Krysakowski, pomocnica rachunkowa p. Helena Urbań ka.

9. Stałym odźwiernym mianowano Stanisława Baseckiego.

10. Majstrów szkoły rzemiosł Kuryłowicza i Daniela przeniesiono w stały stan spoczynku.

2. Sieroty i prebendaryusze.

Z dniem 31. grudnia 1904 znajdowało się w Zakładzie:

Sierót chłopców	213
„ dziewcząt	128
Prebendaryuszów starców	27
„ kobiet	33
Razem	401

Koszt utrzymania jednej osoby wynosił dziennie 1 K $40^{67}/_{100}$ gr.
„ „ rocznie . . . 514 K 85 gr.
„ „ ogólny . . . 201.312 „ 57 „

Z dniem 31. grudnia 1905 znajdowało się w zakładzie:

Sierót chłopców	220
„ dziewcząt	131
Prebendaryuszów starców	25
„ kobiet	29
Razem	405

Koszt utrzymania jednej osoby wynosił dziennie 1 K $54^{62}/_{100}$ gr.
„ „ rocznie . . . 563 K 63 gr.
„ „ ogólny . . . 217.925 „ 61 „

Umieszczenie sierót jest odpowiednie; sypialnie obszerne i widne, pościel czysta i starannie utrzymana, odzież również.

Wygląd jednak dzieci nie jest zadowalniający; wskazuje na anemię i skrofuły u przeważnej części wychowanków, tak chłopców jak dziewcząt, a jak świadczy statystyka zdrowotna Zakładu, niezwykle wysoki procent wychowanków jest dotknięty gruźlicą.

W przeważnej części wypadków winny temu stosunki dawniej w Zakładzie panujące, gdy atoli pojedyncze objawy odnoszą się także do dzieci najmłodszych, należy z wszelką stanowczością domagać się większej ścisłości w stosowaniu przepisu badania lekarskiego p r z e d przyjęciem do Zakładu, i (co ważniejsze) zaniechać bezwarunkowo przyjęcia sieroty wbrew ujemnemu orzeczeniu lekarskiemu, a to tem bardziej, że obecność chorych na gruźlicę jest nieustanną groźbą udzielenia tej choroby zdrowym dotąd wychowankom, którzy wspólnie z choremi dnie i noce spędzają.

Zbytecznem byłoby rozwodzić się nad smutnemi skutkami postępowania, które kierując się uczuciem źle pojętego miłosierdzia, pomnaża w zakładzie liczbę niezdrowych i z góry na charłactwo skazanych dzieci, ze szkodą tych, których zdrowy organizm zapewniłby normalny rozwój i korzyść z wychowania w Zakładzie.

Podnieść należy również niewłaściwe umieszczenie infirmeryi dla chłopców, położonej pośród 3 sal szkolnych, a której przedpokój stanowi przejście dla całego szeregu innych ubikacyi.

Od czasu urządzenia wodociągów, Zakład posiada zdrową wodę do picia i dowolną ilość wody użytkowej. Przebudowanie wychodków uchyliło w znacznej części dawne rażące stosunki, jednak nie całkowicie, gdyż brak pisoirów ciągle powoduje zanieczyszczanie miejsc ustępowych i cuchnące wyziewy, tak łatwe do usunięcia przez zastosowanie systemu spłukującego.

Ujemnie na stan zdrowia (zwłaszcza najmłodszych dzieci) wpływa zbyt wczesne ich wstawanie, t. j. o godz. 5-tej nawet w miesiącach zimowych.

Korzystnie wpływają ćwiczenia na 2 boiskach (dla chłopców i dziewcząt) byłoby jednak do życzenia, ażeby dziewczęta także w pogodne dnie zimowe częściej używały tak potrzebnego dla zdrowia ruchu.

Urządzenie również bardzo dla zdrowia wychowanków Zakładu pożądane jest wprawdzie na ukończeniu, ale nie mogło dotąd być oddane do ich użytku, mianowicie kąpiele we wannach i natryskowe, a to z powodu, iż kocioł do ogrzewania wody (Boler) okazał się sporządzonym z tak ciękiej blachy i tak źle spojonym, że pod silniejszym naciskiem, wygina się i woda na zewnątrz występuje. Fabryka Sanocka, z której kocioł ten pochodzi, zobowiązała się go wymienić, co jednak do tej pory nie nastąpiło.

Wikt wychowanków, dostarczany przez SS. Felicyanki, jest zdrowy, w dostatecznej ilości i schludnie przyrządzony. Odpowiedniem byłoby dodawanie sera lub powideł do kromki chleba, która stanowi drugie śniadanie i podwieczorek wychowanków.

Nadzór nad chłopcami (od czasu przeprowadzonej w roku 1906 reorganizacyi) okazuje się odpowiedni, o ile się odnosi do ochmistrza i tegoż zastępcy, Inspicienta. Co do właściwych dozorców przyjętych (w liczbie 7) za podniesionem wynagrodzeniem, to środek ten nie zapewnił Zakładowi uzyskanie na te posady ludzi inteligentnych i należycie swoje zadanie pojmujących.

Nadzór nad dziewczętami, nauka w 4-klasowej szkole dziewcząt i kursa nauk gospodarskich są oddane SS. Felicyankom. Wychowują dziewczęta w sposób łagodny i widocznem jest przywiązanie do nich wychowanek, nasuwa się jednak pytanie, czy poziom i kierunek tego wychowania tak pod względem etycznym, jakoteż praktycznym, zdoła ich należycie uzbroić do życia po opuszczeniu Zakładu.

Prebendaryusze, których liczba z każdym rokiem się zmniejsza, są umieszczeni w dwóch oddziałach; mianowicie kobiety w trakcie budynku zajętym przez SS Felicyanki, które sprawują nad niemi opiekę, starcy zaś w dawnym dworku w pewnej odległości od głównego gmachu co jest zupełnie odpowiedniem ze względu na wychowanków. Stan tego domu jednak wiele pozostawia do życzenia; jest on zbudowany z kamienia, zawilgocony, o małych pokojach bez wentylacyi.

Wikt prebendaryuszów jest dobry.

Nie wiadomo dlaczego im ujęto małą dawkę tytoniu lub tabaki, którą przed tem pobierali.

3. Szkoły.

6-klasowa szkoła męska.

W roku szkolnym 1904/5 było:		
Zapisanych	135	uczniów
klasyfikowanych	131	„
Z tych otrzymało postęp ogólny:		
bardzo dobry	4	„
dobry	42	„
dostateczny	47	„
niedostateczny	32	„
do egzaminu poprawczego . . .	4	„
W roku szkolnym 1905/6 było:		
Zapisanych	148	uczniów
klasyfikowanych	142	„
Z tych otrzymało postęp ogólny:		
bardzo dobry	12	„
dobry	49	„
dostateczny	56	„
niedostateczny	18	„
do egzaminu poprawczego . . .	7	„

Sale naukowe są obszerne i widne, zaopatrzone w środki naukowe i obrazy poglądowe. Ławki odpowiednie. W czasie przerwy w nauce, chłopcy udają się na boisko, a w dnie słotne używają ruchu na przestronnych korytarzach.

Szkoła rzemiosł.

W roku 1904/5 klasyfikowano . . 71 uczniów
Z tych otrzymało postęp ogólny:
bardzo dobry . . . . . 16 „
dobry . . . . . 38 „
dostateczny . . . . . 17 „

W roku 1905/6 klasyfikowano 64 uczniów.

Z tych postęp ogólny otrzymało:
bardzo dobry . . . . . 15 „
dobry . . . . . 39 „
dostateczny . . . . . 10 „

Po długich pertraktacyach między Kuratorem fundacyi Radą administracyjną i Wydziałem krajowym, przyszło nareszcie do porozumienia co do objęcia szkoły rzemiosł w Zakładzie Drohowyzkim w zarząd kraju na przeciąg lat 20-tu, które kres położy opłakanemu stanowi, w jaki ta szkoła rzemiosł popadła, znajdując wyraz w lustracyach i sprawozdaniach, ostatnio w sprawozdaniu expertów z daty dnia 7. kwietnia 1896 r., tworzący Alegat do sprawozdania Wydziału krajowego za okres 1904 — 1906.

Jakiekolwiek mogły istnieć wątpliwości co do tego układu, mianowicie czy i o ile mógł odpowiadać zamiarom fundatora, nie da się zaprzeczyć, że wobec niemożności dla fundacyi ponoszenia znacznych kosztów połączonych z urządzeniem i prowadzeniem szkoły rzemiosł w sposób odpowiadający obecnym wymogom i postępowi rękodzieł, wkład ten zapewniający pokrycie potrzebnych inwestycyi z funduszów krajowych, umożliwi dalszy rozwój tego najważniejszego działu z pomiędzy szkół Zakładu Drohowyzkiego.

Zawarty na ściśle ograniczony czas lat dwudziestu, układ ten bynajmniej nie wyklucza możliwości, by po jego ekspiracyi, jeśli z korzystniejszego wydzierżawienia folwarków i z racyonalnej, planowej eksploatacyi lasów, dochody fundacyi stale się wzmogą, szkoła rzemiosł napowrót przeszła w zarząd fundacyi, co nawet będzie pożądanem ze względu na finanse krajowe.

Obecny stan tej szkoły jest przejściowy; nauka odbywa się jeszcze dawnym trybem; z wiosną rozpoczną się adaptacye budynków, instalacya motoru i maszyn, tak, że rozpoczęcie nauki zawodowej w warsztatach, nastąpi w pierwszem półroczu bieżącego roku.

Szkoła ogrodnictwa

wydała z końcem roku 1904/5 . . . . . 6-ciu uczniów
„ „ „ 1905/6 . . . . . 8-miu „
z dobrym postępem. Obecny ogrodnik daje rękojmię należytego prowadzenia tych kursów.

Szkoła 4-ro klasowa żeńska.

W roku 1904/5 klasyfikowano uczennic 79.
Z tych otrzymały postęp ogólny bardzo dobry 21.
„ „ „ „ dobry 36.
„ „ „ „ dostateczny 18
„ „ „ „ niedostateczny 4.
W roku 1905/6 klasyfikowano uczennic 88.
Z tych otrzymało postęp ogólny bardzo dobry 16.
„ „ „ „ dobry 34.
„ „ „ „ dostateczny 30.
„ „ „ „ niedostateczny 8.
Na kurs nauki gospodarstwa domowego uczęszczało:
w roku 1904/5 39 starszych uczennic
„ „ 1905/6 40 „ „

Tak szkoła 4-klasowa dla dziewcząt, jakoteż kursa gospodarstwa domowego są prowadzone przez SS. Felicyanki. Co do kursów należy nadmienić, że kształcenie szwaczek, praczek i pokojowych daje dobre rezultaty; co do kucharek zaprowadzono od roku 1906 stosownie do polecenia Wysokiego Sejmu t. zw. małą kuchnię, która bezwątpienia umożliwi bardziej zawodowe kształcenie kucharek aniżeli zatrudnienie starszych dziewcząt w kuchni głównej, gdzie się przyrządza potrawy dla kilkuset osób. W pierwszej połowie 1906 roku ukończyły ten kurs 4 wychowanki; byłoby do życzenia, ażeby większa liczba starszych dziewcząt korzystała z nauki fachowej, która po wyjściu ze Zakładu zapewni im łatwe i korzystne umieszczenie.

Kuchnia główna i t. zw. mała, piekarnia, spiżarnia i pralnia pod zarządem SS. Felicyanek, jak niemniej magazyn zapasów żywności i przyborów pod zarządem magazyniera zakładu są starannie prowadzone i w czystości utrzymane.

4. Budynki.

O ile domy mieszkalne parterowe dla funkcyonaryuszów zakładu są wilgotne, zapadłe w ziemię a tem samem szkodliwe dla zdrowia mieszkańców, budynki zaś uboczne i gospodarcze po części zaniedbane, to należy stwierdzić z uznaniem, że okazały główny dwupiątrowy budynek Zakładu o jednym trakcie głównym i dwóch skrzydłach, jest wolny od wilgoci, w zupełnie dobrym stanie konstrukcyjnym i starannie utrzymany.

Dotkliwe braki, od szeregu lat podnoszone w sprawozdaniach Wydziału krajowego, komisyi budżetowej i w protokołach lustracyjnych, w znacznej części zostały usunięte przez wykonanie dwóch urządzeń asanacyjnych niepomiernego znaczenia, mianowicie kanalizacyę i wodociągu, ukończone w okresie sprawozdawczym kosztem 110.000 kor., wobec czego pozostałe usterki, bardzo dotkliwie pod względem hygieny i należytego funkcyonowania poszczególnych działów Zakładu, tem łatwiej dadzą się usunąć, mianowicie:

a) Pozostawienie mieszkań niektórych funkcyonaryuszów w głównym budynku pośród sal naukowych, jadalni i sypialni wychowanków jest ze wszech miar niepożądane, gdyż wskutek przebywania pośród wychowanków osób obcych, powoduje ono niespokój i dystrakcye. Jeżeli względy finansowe nie pozwalają na razie myśleć o wystawieniu oddzielnego budynku mieszkalnego dla fuokcyonaryuszy, to należałoby zastanowić się nad ewentualnością umieszczenia tychże w pewnej, od reszty budynku stale oddzielonej części, z osobnemi wejściami.

b) Tożsamo da się powiedzieć odnośnie do infimeryi, której braki już zostały podniesione w odnośnym ustępie. Nadto byłoby wskazanem wybudowanie lub adaptacya oddzielnej salki dla wychowanków dotkniętych chorobami nagminnemi lub zakaźnemi.

c) Podniesiona powyżej konieczność skompletowania przebudowy wychodków przez urządzenie pisoarów połączonych z wodociągiem.

d) Wystawienie muru lub sztachet w pewnej odległości od budynku głównego, który obecnie żadnego nie posiada ogrodzenia.

e) Przebudowa i asanacya rzeźni umieszczonej w ogrodzie.

II. Majątki ziemskie.

Uregulowana od lat kilku gospodarka finansowa fundacyi zaznacza się (w przeciwieństwie do lat dawniejszych), stałemi nadwyżkami dochodów. Wzrost ten ulegnie jednak czasowemu zmniejszeniu z powodu 25-letniej amortyzacyi bezprocentowej pożyczki, zaciągniętej w majątku zarodowym fundacyi z powodu przeprowadzonej w Zakładzie drohowyzkim kanalizacyi i budowy wodociągów.

W uwzględnieniu zmienionych stosunków i przestarzałych norm poborów funkcyonaryuszów służby lasowej w dobrach fundacyjnych, przeprowadzono ich uregulowanie. Odtąd pobierać będą:

I. kategorya:	Rządca w Żabiu płacę stałą	2.600	kor
„ „	Rządca w Smorzu i Rożniatowie płacę stałą .	2.400	„
II. „	5-ciu leśniczych I. klasy po	1 200	„
III. „	5-ciu „ II. „ po	900	„

Wszyscy z 3-ma dodatkami pięcioletniemi w wysokości 10% stałej płacy a nadto pniowe w miarę rzeczywistej sprzedaży drzewa.

Służbie lasowej również podniesiono wynagrodzenie.

Prawo polowania

w lasach nizinnych wydzierżawiono za czynsz roczny w kwocie	2.720	kor.
w dobrach górskich odsprzedano odstrzał jeleni za kwotę	4.350	„
uzyskano zatem w roku 1905	7.070	„
podczas gdy dotąd dochód ten wynosił rocznie	2.060	„
Różnica na korzyść wynosi zatem rocznie.	5.010	„

Kortomówka.

Za tę realność lwowską w której jest urządzona strzelnica wojskowa pobierała fundacya dotąd czynsz roczny w kwocie 10.000 koron.

Przy odnowieniu najmu na dalsze 25 lat uzyskano czynsz za pierwsze 10 lat po 20.000 kor, za następne zaś 15 lat po 21.600 kor.

Zamiany gruntów.

Wydział krajowy zatwierdził szereg kontraktów o zamianę poszczególnych parcel gruntowych w majątkach fundacyi.

Na podstawie powyższych wywodów, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o stanie fundacyi Stanisława Hr. Skarbka za czas od połowy roku 1904 do końca roku 1906.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zwrócił uwagę fundacyi, by do Zakładu sierót w Drohowyżu bezwarunkowo tylko takie dzieci przyjmowano, które poprzednio dokładnie badane przez lekarza zakładowego, okażą się zupełnie zdrowe, zwłaszcza niedotknięte gruźlicą.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby spowodował zarządzenia, któreby zapewniły usunięcie w możliwie bliskim czasie, braków podniesionych w rubryce „Budynki“ niniejszego sprawozdania, a w pierwszym rzędzie usterki wyszczególnione w ustępach b) i c) tejże rubryki.

Za przewodniczącego.
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Sala.

Ls. 1.421/1907. We Lwowie, dnia 16. marca 1907.

Alog. 267

Sprawozdanie

Komisyi prawniczej o petycyi Komitetów tow. rolniczego w Krakowie i tow. gospodarskiego we Lwowie o wezwanie c. k. rządu, aby wprowadził zmianę postępowania sądowego w sprawach rolniczych.

Wysoki Sejmie!

Petycya podnosi przedewszystkiem, że wedle obowiązującej dziś normy jurysdykcyjnej sprawy dzierżawne bez względu na wartość przedmiotu sporu należą do kompetencyi sądów powiatowych a więc jedno osobowych.

Skutkiem tego niejednokrotnie toczą się w tych sądach spory, których przedmiot przenosi nietylko normę 1000 K stanowiącą w innych sporach granicę kompetencyi między Trybunałami (sądami kolegialnymi) a sądami powiatowymi (jednoosobowymi) ale ją nawet często kilkadziesiąt i kilkaset razy przewyższa.

Jeżeli już ze względu na wartość przedmiotu sporu tego rodzaju upośledzenie stanu rolniczego objawiające się w przekazaniu spraw, tak doniosłe mające dla niego znaczenie, sądom jednoosobowym, budzić musi pewne wątpliwości, to natura tych sporów, wymagających często gruntownej znajomości gospodarstwa rolnego, wątpliwości te już a priori spotęgować jest zdolną.

Tam, gdzie dewastacyjna gospodarka dzierżawcy zasadza się n. p. na utrzymywaniu niedostatecznej ilości inwentarza, nieużywaniu sztucznego nawozu, sprzedaży słomy lub zboża na pniu, niepodobna nawet często żądać, aby sędzia z miasta zdawał sobie dostatecznie sprawę z doniosłości zarządzeń lub zaniedbań dzierżawcy, mających często na oku tylko szybkie wzbogacenie się z uszczerbkiem właściciela i gospodarstwa rolnego na wsi.

I sprawy włościańskie czasem o własność kilko lub więcej morgowego gruntu się toczące, wymagają niejednokrotnie fachowej znajomości rzeczy, którą oczywiście w kołach posiadających ściśle fachowo jurysdyczne wykształcenie nie zawsze można napotkać. Przy użytecznem gospodarstwie nowoczesnem coraz więcej jest wogóle dziedzin i sporów, wymagających fachowej znajomości rzeczy ze strony sądów.

Sprawy handlowe i wekslowe posiadają od dawna przywilej, że rozstrzyga o nich sąd kolegialny, złożony z dwu prawników, sędziów zawodowych i jednego asessora ze sfer kupieckich, jakkolwiek rozstrzyganie w tych sprawach łatwiej mogłoby się odbyć bez współudziału czynnika zawodowego, niż w sprawach rolniczych.

Nie istnieje racya, dla którejby sprawy rolnicze, z natury rzeczy wymagające fachowej znajomości rzeczy a toczące się niejednokrotnie o cały majątek właściciela lub dzierżawcy były same jedne wyłączone z ogólnej zasady, wedle której o właściwości sądu do rozstrzygnienia danej sprawy powołanego orzeka rodzaj oraz wartość przedmiotu sporu.

Że ustawodawca zdawał sobie w tym względzie sam sprawę z wprowadzonej przez siebie, a raczej z samego ustawodawstwa procesowego przejętej anomalii, dowodzi uwaga w motywach rządowych do §. 560 proc. egz., wedle której „zmiany postanowień dawnej procedury co do kompetencyi sądów nie wprowadza się, ponieważ ze strony kół powołanych nie podnoszono w tym względzie żadnych postulatów".

Na tej podstawie domaga się petycya, aby Wysoki Sejm raczył ze względu na doniosłość sprawy uchwalić jeszcze na obecnej sesyi sejmowej wezwanie do Rządu, by w Radzie Państwa wniósł przedłożenie tej treści, iż l/. §§. 49. ust. 5. N. J., oraz § 560 i nast. proc. cyw. zmienia się w tym kierunku, że do rozstrzygania sporów dzierżawnych bez względu na wartość przedmiotu sporu, powołuje się sądy kolegialne z 2 członków złożone przy współudziale równorzędnego trzeciego asesora ze sfer rolniczych powołanego.

2. że we wszystkich sprawach mających ścisły związek z gospodarstwem rolnem i lasowem przez ustawodawcę wyszczególnić się mających, a już obecnie ze względu na wartość przedmiotu sporu poddanych kompetencyi sądów kolegialnych (a więc n. p. w sprawach o własność) winien brać udział jako równorzędny czynnik przy wymiarze sprawiedliwości trzeci sędzia fachowy ze sfer rolniczych powołany.

Komisya prawnicza uznaje wywody petycyi w zasadzie za trafne, gdy jednak petycya domaga się przekazania sądom kolegialnym wszystkich sporów dzierżawnych, bez względu na wartość przedmiotu, Komisya ma wątpliwość, czy taka zmiana nie wywoła z jednej strony zbytniego przeciążenia sądów kolegialnych, z drugiej zaś strony, czy nie odbije się ujemnie na pewnych działach rolniczych przez powiększenie kosztów odnośnych sporów. Komisya uważa nadto za wskazane, przed powzięciem merytorycznej decyzyi, uzyskanie opinii kół prawniczych, a więc prezydyów sądów wyższych i Izb adwokackich i t. d.

Z tych powodów Komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby petycyę Komitetów Tow. rolniczego w Krakowie i Gal. Tow. gospodarskiego we Lwowie w przedmiocie zmian postępowania sądowego w sprawach rolniczych wziął pod rozwagę i po porozumieniu się z prezydyami wyższych sądów krajowych, tudzież po zebraniu we właściwej drodze potrzebnego do ocenienia tej kwestyi materyału sprawozdanie o wyniku tych badań przedłożył.

Przewodniczący:
Wład. Czaykowski.

Sprawozdawca:
Wład. Jaworski.

L. s. 1805/07.

We Lwowie, dnia 13. marca 1907.

Leg. 268

Sprawozdanie

Komisyi kolejowej o petycyi p. Karola Pietrzykowskiego koncesyonaryusza kolei elektrycznej Grybów-Krynica-Muszyna do L. 1805|907 i petycyi Wydziału powiatowego w Grybowie do L. 1883|907, w tej samej sprawie.

Wysoki Sejmie!

P. Karol Pietrzykowski przedkłada projekt przedwstępny na kolej elektryczną wąskotorową Grybów-Krynica i Krynica-Muszyna wykonany na mocy rozporządzenia ministr. z dnia 30. czerwca 1906 l. 19.547/2, wskutek którego linia ta zbliżałaby dojazd do Krynicy tak ze wschodnich, jakoteż zachodnich stron Galicyi o 70 km. drogi, czyli o przeszło trzy godziny jazdy. Kolej ta ma być poruszaną siłą elektryczną uzyskaną z Popradu pod Muszyną.

Projektowana linia z Grybowa do Krynicy, wynosi 38 km. i przecina cały powiat grybowski, posiadający przemysł drzewny, tereny naftowe, źródła mineralne, pokłady gliny dachówkowej, wypasy wołów i owiec. Kolej ta w pierwszym rzędzie załatwiałaby ruch turystyczny, umożliwiałaby łatwą aprowizacyę do Krynicy i dojazd kuracyuszów.

Druga linia z Muszyny do Krynicy wynosi 11 km. i jest identyczną z linią, dla której Sejm uchwałą z dnia 8. marca 1907, zapewnił już gwarancyę dla pożyczki pierwszeństwa w sumie 750.000 K.

Koncesyonaryusz zamierza użyć części niezużytej siły motorowej na oświetlenie miasta i Zakładu Krynicy i zestawiwszy korzyści rzeczonego projektu dla przedsiębiorstwa na wypadek wybudowania obydwu wspomnianych linii Grybów-Krynica i Krynica-Muszyna, nie żąda finansowego a nawet technicznego poparcia ze strony Kraju lub c. k. Rządu, tylko uprasza, aby Wydział krajowy i Wysoki Sejm uznał korzyści zamierzonej budowy dla rozwoju Krynicy i powiatu Grybowa i wstrzymał się na razie z wykonaniem uchwały sejmowej, dotyczącej budowy linii normalno-torowej z Muszyny do Krynicy, mając przekonanie, że różne instytucye finansowe możliwie jeszcze w ciągu roku bieżącego projekt wspomniany same sfinansują, bez odwoływania się do dotacyi kraju lub państwa.

Projekt powyższy popiera gorąco Wydział Rady powiatowej w Grybowie, a nadto m. Krynica, tudzież Izby handlowe w Krakowie, Lwowie i Brodach uznały zamierzone budowy za nader korzystne dla kraju i odnośnych okolic i miejscowości.

Gdy projekt przedłożony, w razie urzeczywistnienia go mógłby przyczynić się do rozwoju Zakładu kąpielowego w Krynicy i podniósłby niewątpliwie ekonomicznie powiat grybowski, przeto Komisya kolejowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę p. Karola Pietrzykowskiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zadecydowania przy załatwieniu uchwały sejmowej, dotyczącej budowy linii kolejowej z Muszyny do Krynicy.

Zastępca przewodniczącego:
Męciński, *w. r.*

Sprawozdawca:
Schätzel, *w. r.*

Ls. 2147/07.

We Lwowie, dnia 15. marca 1907.

Aleg. 269

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zaciągnięcia pożyczki 23,600.000 koron przez gminę król. stoł. miasta Krakowa za gwarancyą kraju.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 14. marca 1907 LW. 24.921/07 przedkłada Wydział krajowy z przychylnym wnioskiem prośbę król. stoł. miasta Krakowa o wyjednanie u Wysokiego Sejmu pozwolenia na zaciągnięcie za gwarancyą kraju pożyczki w zredukowanej wysokości 23,600 000 koron przez emisyę oprocentowanych po 4% obligów komunalnych spłacalnych do 60 lat.

Pożyczka ta ma być użytą na roboty asanacyjne i inwestycye miejskie, na konwersye dotychczasowych wyżej oprocentowanych pożyczek miejskich, wreszcie na pokrycie kosztów połączonych ze zrealizowaniem pożyczki emisyjnej.

Przedstawione w sprawozdaniu i szczegółowo umotywowane inwestycye uznaje Wydział krajowy za pożyteczne i potrzebne dla rozwoju miasta Krakowa, zastrzega sobie jednak w projektowanej ustawie prawo najściślejszego sprawdzenia potrzeby każdego wydatku przed emisyą dotyczącej części obligów.

Również uznaje Wydział krajowy w zasadzie korzyści i dogodności, jakie miasto Kraków mogłoby odnieść z unifikacyi swoich długów. Celem jednak ścisłego zbadania, czy konwersya każdej z projektowanych do konwersyi pożyczek przyniesie spodziewaną korzyść, zastrzega Wydział krajowy w projektowanej ustawie, że na wypadek, gdyby konwersya którejkolwiek pożyczki miejskiej zaniechaną została, przeznaczona na to kwota ma być z ogólnej sumy pożyczki potrąconą.

Gdy przyznanie gwarancyi kraju, a następnie przyrzeczenie na tej podstawie ze strony c. k. Rządu charakteru pupilarnego bezpieczeństwa dla obligów komunalnych miasta Krakowa jest koniecznym warunkiem powodzenia zamierzonej operacyi finansowej — Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

*/. Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy i rezolucyi.

Za przewoniczącego:
***K. Badeni** w. r.*

Sprawozdawca:
***Laskowski** w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . w przedmiocie zezwolenia gminie król. stołecznego miasta Krakowa na zaciągnięcie za poręką kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pożyczki w sumie 23,600.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Upoważnia się gminę król. stołecznego miasta Krakowa do zaciągnięcia w drodze emisyi 4% obligacyi komunalnych, pożyczki do wysokości 23,600.000 koron, spłacalnej najpóźniej w ciągu lat 60, a to na cele wymienione szczegółowo w art. II. tej ustawy z zachowaniem przepisów zawartych w artykule III. i IV. tejże ustawy.

Art. II.

Z funduszu uzyskać się mającego w sposób ustanowiony w Art. I. mają być pokryte następujące wydatki:

1. na zakupno i urządzenie gruntów pofortyfikacyjnych, tudzież na kupno innych gruntów, wreszcie na osuszenie błoni miejskich 2,350.000 koron;

2. na zakupno młynów królewskich i młynówki Rudawy oraz na uregulowanie Rudawy 300.000 koron;

3. na rozszerzenie gazowni miejskiej i zupełną spłatę reszty na zakupno tejże gazowni zaciągniętej w r. 1886 pożyczki w austryackiem Towarzystwie kredytowem ziemskiem 1,328.111 koron 54 h.;

4. na rozszerzenie elektrowni miejskiej 1,900.000 koron;

5. na budowę i urządzenie zakładu czyszczenia miasta i na rozszerzenie strażnicy pożarnej 1,000.000 koron;

6. na budowę skrzydła gmachu Magistratu 100.000 koron;

7. na budowę szpitala epidemicznego, zakładu desinfekcyjnego i aresztów miejskich 400.000 koron;

8. na budowę domów robotniczych 250.000 koron;

9. na bruki i uporządkowanie ulic 700.000 koron;

10. na uzupełnienie sieci kanałów miejskich 500.000 koron;

11. na zupełną spłatę pożyczek miejskich, a to:

a) na spłatę reszty pożyczki zaciągniętej w r. 1892 w czeskiej Kasie oszczędności w Pradze na inwestycye miejskie 2 711.818 K 68 h.;

b) na spłatę reszty pożyczki zaciągniętej w r. 1900 w Banku krajowym na budowę wodociągu miejskiego 3,395.366 K 76 h.:

c) na spłatę reszty pożyczki zaciągniętej w r. 1903 w Kasie oszczędności miasta Krakowa na kupno realności L. 155 Dz. III. 173 138 K 96 h.;

d) na spłatę reszty pożyczki zaciągniętej w r. 1904 w Kasie oszczędności miasta Krakowa na kupno realności L 147 i 157 Dz. I. 177 780 K 28 h.;

e) na spłatę ciężącej na realności L. 147 i 157 Dz. I. reszty pożyczki hipotecznej Banku krajowego we Lwowie 134.608 K 18 h.;

f) na spłatę reszty pożyczek zaciągniętych w r. 1904 na inwestycye miejskie i konwersyę długów miasta w sumie łącznej 8,100.000 koron w centralnym Banku czeskich kas oszczędności w Pradze i w Kasie oszczędności miasta Krakowa 6,926.760 K 01 h.;

12. na pokrycie dalszych z przeprowadzeniem inwestycyj miejskich i zrealizowaniem pożyczki połączonych wkładów i wydatków 1,252.415 K 59 h.

Art. III.

Wykonanie wymienionych w Art. II. inwestycyi i operacyi, jakoteż emisya potrzebnych na cele rzeczone kwot pożyczkowych, nastąpić ma stopniowo i na podstawie specyalnej dla każdej sprawy uchwały Rady miejskiej, zatwierdzonej przez Wydział krajowy.

W sprawach tych uchwała Rady miejskiej, aby miała ważność, musi być powziętą w komplecie wymaganym podług §. 67. statutu miasta Krakowa z dnia 6. października 1901 Nr. 108. dz. i rozp. kraj., i to po wysłuchaniu wniosków odpowiednich sekcyi i po rozpoznaniu szczegółowych projektów, planów i kosztorysów.

Sposób użycia każdej częściowej pożyczki ma być wykazywany Wydziałowi krajowemu.

Art. IV.

Jeżeliby wskutek uchwały Rady miejskiej lub z powodu odmówienia przez Wydział krajowy zatwierdzenia dotyczących uchwał Rady miejskiej, wykonanie którejkolwiek z wymienionych w Art. II. inwestycyj, tudzież konwersya którejkolwiek z wymienionych pod 3, tudzież pod 11. lit. a) do f) pożyczek nie przyszły do skutku, należy potrącić przeznaczoną na to kwotę z ogólnej sumy pożyczki.

Art. V.

Za pożyczkę niniejszą w sumie 23,600.000 K poręcza kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księtwem Krakowskiem.

Art. VI.

Raty amortyzacyjne od tej pożyczki obowiązaną jest Rada król. stołecznego miasta Krakowa przez cały czas okresu umorzenia wstawiać do budżetu i obowiązaną jest przy uchwaleniu budżetu uchwalić stosowne środki pokrycia niedoboru budżetowego. Gdyby Rada miejska tego obowiązku nie dopełniła, Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne od niniejszej pożyczki w budżet gminy miasta Krakowa i nałoży stosowne dodatki gminne do podatków na pokrycie pożyczkowych rat amortyzacyjnych, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego.

Budżet przez Radę miejską uchwalony (§. 60. ustęp 20 statutu miasta Krakowa w brzmieniu ustawy z 12. kwietnia 1905 Nr. 70 dz. ust i rozp. kraj) przedłoży Magistrat król. stoł. miasta Krakowa Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 15. grudnia.

Zamknięcie rachunków z ubiegłego roku, przez Radę miejską sprawdzone i przyjęte, przedłoży Magistrat Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 1. września.

Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Mojemu Ministrowi skarbu.

Rezolucya.

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wyjednał dla obligacyj pożyczki gminy król. stołecznego miasta Krakowa w wysokości 23,600.000 koron, przyznanie charakteru pupilarnego bezpieczeństwa.

Ls. 2.149/1907. We Lwowie, dnia 15. marca 1907.

Aleg. 270

Sprawozdanie

Komisyi bankowej w porozumieniu z Komisyą budżetową o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie zaciągnięcia przez gminę król stoł. miasta Lwowa 10-milionowej pożyczki na pokrycie kosztów rozszerzenia sieci miejskiej kolei elektrycznej, w sprawie udzielenia gwarancyi kraju dla annuitetów tej pożyczki, oraz w sprawie zmiany statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Rada miejska król. stoł. m. Lwowa uchwałami z 26. listopada i 18. grudnia 1906 roku postanowiła zasadniczo przystąpić do budowy nowych linij sieci miejskiej kolei elektrycznej, zaś uchwałami z 28. lutego i 8. marca 1907 roku postanowiła uzyskać potrzebne na ten cel fundusze przez zaciągnięcie w Banku krajowym 10-milionowej pożyczki w obligacyach kolejowych.

Bank krajowy zgodził się zasadniczo na udzielenie gminie m. Lwowa takiej pożyczki, z zastrzeżeniem aprobaty swego wniosku przez Wysoki Sejm, któremu też już odnośne sprawozdanie Wydziału krajowego przedłożone zostało.

Pożyczka powyższa miała być pierwotnie udzieloną na podstawie przepisu §. 56. lit. b) statutu Banku krajowego, a więc za skryptem dłużnym na hipotece dotyczących linij kolejowych w księdze kolejowej zapisanym.

Ponieważ jednak w łonie dyrekcyi Banku krajowego i w Komisyi bankowej powstały poważne prawnicze wątpliwości, czy według obecnego stanu ustawodawstwa kolejowego nie napotkałoby utworzenie wykazów w księgach kolejowych dla linii miejskiej kolei elektrycznej na nieprzezwyciężone trudności — wniosła gmina król. stoł. m. Lwowa petycyę do Wysokiego Sejmu de pr. 11. marca 1907. do L. 2.043. o udzielenie jej pożyczki kolejowej na podstawie zmienić się mającego przepisu §. 56. lit. a) statutu bankowego i to po udzieleniu przez Wysoki Sejm dla anuitetów tej pożyczki wymaganej statutem bankowym gwarancyi.

Komisya bankowa, działając w porozumieniu z Komisyą budżetową, która za udzieleniem gwarancyi kraju się oświadczyła, uwzględniając przytoczone w sprawozdaniu Wydziału krajowego i w petycyi miasta Lwowa motywa, oraz uznając zasadniczą potrzebę ułatwienia miastom o własnym statucie zaciągania pożyczek kolejowych na budowę tak ważnych dla rozwoju większych miast kolei drogowych przez odpowiednią zmianę przepisów statutu Banku krajowego, uchwaliła przedłożyć Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

I. Sejm zmieniając częściowo uchwałę swą z dnia 11. marca 1907, uchyla postanowienia §§. 3. C. alinea pierwsza, 56. a. alinea pierwsza i §. 64. a. statutu Banku krajowego w osnowie obecnie obowiązującej i uchwala je w osnowie następującej:

§. 3. C. alinea I-sza. Oddział kolejowy obejmuje udzielanie spłacalnych ratami pożyczek państwu, krajowi, miastom o własnym statucie i prywatnym przedsiębiorstwom kolejowym w kraju.

§ 56 a), alinea I-sza. Państwu, krajowi i miastom o własnym statucie ze skryptami dłużnymi celem uzyskania funduszów potrzebnych dla kolei przez nich wybudować i prowadzić się mających, jakoteż celem wypłaty akcyj pierwszeństwa i zakładowych towarzystw akcyjnych, założonych w celu budowy i ruchu takichże kolei.

§. 64. a) Celem udzielenia określonych w §. 56. pożyczek państwu, krajowi, miastom o własnym statucie lub prywatnemu przedsiębiorstwu kolejowemu aż do wysokości tychże pożyczek.

II. Sejm zatwierdza uchwałę Rady nadzorczej Banku krajowego z dnia 3. marca 1907 r., upoważniającą Dyrekcyę tegoż Banku do udzielenia gminie stoł. król. m. Lwowa pożyczki kolejowej w sumie dziesięciu milionów (10,000.000) koron w 4% obligacyach kolejowych tegoż Banku, spłacalnej w 114 ratach półrocznych na cele rozszerzenia miejskiej kolei elektrycznej i budowy nowej elektrowni miejskiej we Lwowie.

III. Sejm udziela dla anuitetów powyższej 10-cio milionowej pożyczki gwarancyi kraju.

Przewodniczący:
W. Kraiński.

Sprawozdawca:
Leo.

L. s. 2.232/1907. We Lwowie, dnia 18. marca 1907.

Dodatkowe sprawozdanie

Komisyi budżetowej do sprawozdania Komisyi bankowej w porozumieniu z Komisyą budżetową z dnia 15. marca 1907 r. o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie zaciągnięcia przez gminę król. stoł. miasta Lwowa 10-milionowej pożyczki na pokrycie kosztów rozszerzenia sieci miejskiej kolei elektrycznej, w sprawie udzielenia gwarancyi kraju dla annuitetów tej pożyczki, oraz w sprawie zmiany statutu Banku krajowego.

Wysoki Sejmie!

Z uwagi, że gwarancya kraju za pożyczkę gminy król. stoł. miasta Lwowa w sumie 10,000.000 koron w obligacyach kolejowych Banku krajowego na cele rozszerzenia sieci miejskiej kolei elektrycznej powinna być udzieloną w formie ustawy, nie zaś w formie uchwały Wysokiego Sejmu, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

Ustawa

z dnia . . . . . o poręczeniu przez kraj pożyczki król. stoł. miasta Lwowa w sumie 10,000.000 koron na rozszerzenie miejskiej kolei elektrycznej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem poręcza za pożyczkę w wysokości dziesięciu milionów (10,000.000) koron, którą gmina król. stołecznego miasta Lwowa zamierza w Banku krajowym we Lwowie zaciągnąć w obligacyach kolejowych tegoż Banku.

Pożyczka ta jest przeznaczoną na rozszerzenie sieci miejskiej kolei elektrycznej i budowę nowej elektrowni miejskiej.

Art. II.

Raty amortyzacyjne od tej pożyczki obowiązaną jest Rada król. stołecznego miasta Lwowa przez cały czas okresu umo-

rzenia wstawiać do budżetu i obowiązaną jest przy uchwaleniu budżetu uchwalić stosowne środki pokrycia niedoboru budżetowego. Gdyby Rada miejska tego obowiązku nie dopełniła, Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne od niniejszej pożyczki w budżet gminy miasta Lwowa i nałoży stosowne dodatki gminne do podatków na pokrycie pożyczkowych rat amortyzacyjnych, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego.

Budżet przez Radę miejską uchwalony przedłoży Magistrat król. stoł. miasta Lwowa Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 15. grudnia przed rokiem przedmiotowym.

Zamknięcie rachunków z ubiegłego roku, przez Radę miejską sprawdzone i przyjęte, przedłoży Magistrat Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 1. września.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Zast. przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Leo.

L. s. 2031/07

We Lwowie, dnia 11. marca 1907.

Alog. 271

Sprawozdanie

Komisyi administracyjnej o wniosku posła Oleśnickiego o zmianę §. 16. ustawy o reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 Dz. ust. kraj. L. 21.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 8. marca 1907 przydzielony komisyi administracyjnej wniosek posła Oleśnickiego ma na celu jaśniejsze sformułowanie §. 16. ustawy o reprezentacyi powiatowej a tem samem zapewnienie Wydziałom powiatowym przy normalnych warunkach pracy w pełnym komplecie.

Według §. 16. dotychczasowej ustawy o reprezentacyi powiatowej, ustęp 1-szy, zastępca członka Wydziału krajowego może być do zastępstwa powołany jedynie „w razie śmierci, lub dłuższej niemożności pełnienia zobowiązań“ członka Wydziału powiatowego. Dłuższa niemożność, jest pojęciem ściśle nieograniczonem, słuszną przeto jest proponowana przez wnioskodawcę zmiana tego §-fu, streszczająca się w tem, by zastępca powołanym był zawsze wtedy, gdy dla członka Wydziału powiatowego zajdzie przeszkoda spełnienia obowiązków.

Nadto według dotychczas obowiązującej ustawy w razie stałego ustąpienia członka Wydziału następuje wybór, w razie zaś śmierci, powołanym zostaje zastępca. Ta niczem nie usprawiedliwiona różnica skutków, jakie za sobą pociąga śmierć a względnie stałe ustąpienie członka Wydziału, zostaje przez nowe brzmienie §-fu 16. całkiem słusznie usunięta.

Komisya administracyjna przeto uznając słuszność proponowanej przez posła Oleśnickiego zmiany §-fu 16., wnosi:

1. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę.

Przewodniczący:
Abrahamowicz, *w. r.*

Sprawozdawca:
Mycielski, *w. r.*

Ustawa

z dnia . . . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem zmieniająca postanowienia §. 16. ustawy o reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 l. 21. Dz. u. kr.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

§. 16. ustawy o reprezentacyi powiatowej z 12. sierpnia 1866 l. 21. Dz. u. kr. przestaje obowiązywać w swojem dotychczasowem brzmieniu, a ma opiewać, jak następuje:

§. 16.

W razie zaszłej dla członka Wydziału powiatowego przeszkody pełnienia obowiązków, ma być powołany jego zastępca. W miejsce członka Wydziału wybranego przez całą Radę, może Wydział powiatowy w razie nieprzyjęcia zastępstwa przez właściwego zastępcę, powołać innego z zastępców przez całą Radę wybranych (§. 33. ord. wyb. pow.).

Członka Wydziału, który ustąpił, zastąpi Rada na najbliższem swojem posiedzeniu przez nowy wybór na dalszy czas peryodu wyborczego.

Gdy ustąpi prezes Rady lub jego zastępca, ma wybór ten nastąpić do dni 30 od dnia ustąpienia.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi spraw wewnętrznych.

L. s. 2.231/1907. We Lwowie, dnia 18. marca 1907.

Aleg. 272

Sprawozdanie

Komisyi budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zaciągnięcia pożyczki do wysokości 14,000.000 K przez gminę król. stoł. m. Lwowa za gwarancyą kraju.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdaniem z dnia 17. marca 1907 LW. 26.285/1907 przedłożył Wydział krajowy z przychylnym wnioskiem prośbę król. stoł. m. Lwowa o wyjednanie u Wysokiego Sejmu pozwolenia na zaciągnięcie za gwarancyą kraju pożyczki do wysokości 14,000.000 K przez emisyę oprocentowanych po 4% obligów komunalnych spłacalnych do 60 lat.

Pożyczka ta ma być użytą na roboty asanacyjne i inwestycye, oraz na pokrycie kosztów połączonych ze zrealizowaniem pożyczki emisyjnej.

Przedstawione w sprawozdaniu roboty publiczne i inwestycye uznaje Wydział krajowy za potrzebne i dla miasta korzystne, zastrzegając sobie jednak jednocześnie w projektowanej ustawie możność wykonania ścisłej kontroli zarówno przy finansowaniu pożyczki, jak i co do użycia waluty pożyczkowej.

Gdy przyznanie gwarancyi kraju, a następnie wyjednanie na tej podstawie ze strony c. k. Rządu dla obligacyj pożyczki powyższej charakteru pupilarnego bezpieczeństwa jest niezbędnym warunkiem powodzenia zamierzonej operacyi finansowej — Komisya budżetowa zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wnosi:

ℓ. **Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy i rezolucyi.**

Za Przewodniczącego:
K. Badeni.

Sprawozdawca:
Leo.

Ustawa

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia gminie król. stołecznego miasta Lwowa na zaciągnięcie za poręką kraju Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem pożyczki w sumie 14,000.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Upoważnia się gminę król. stołecznego miasta Lwowa do zaciągnięcia w drodze emisyi obligacyj komunalnych, najwyżej podług stopy 4% oprocentowanych, pożyczki do wysokości 14,000.000 koron, spłacalnej najpóźniej w ciągu lat 60, a to na cele wymienione szczegółowo w Art II tej ustawy, z zachowaniem przepisów zawartych w artykułach III., IV. i V. tejże ustawy.

Art. II.

Z funduszu uzyskać się mającego w sposób ustanowiony w Art. I. mają być pokryte następujące wydatki:

1. na rozszerzenie gazowni miejskiej 2,000.000 koron;
2. na budowę nowych szkół 3,000.000 koron;
3. na zakupno gruntów na cele zakładu wodociągowego, oraz na budowę domu administracyjnego, magazynów i warstatów dla tego zakładu 600.000 koron;
4. na rozszerzenie rzeźni miejskiej 260.000 koron;
5. na budowę hal targowych 1,200.000 koron;
6. na zakład pogrzebowy i dom przedpogrzebowy 180.000 koron;
7. na rozszerzenie zakładów dobroczynnych (przytulisko Brata Alberta, pawilon dla nieuleczalnych i t. p.) 500.000 koron;
8. na łaźnie ludowe 300.000 koron;
9. na budowę kanałów miejskich 2,600.000 koron;
10. na wybrukowanie ulic 2,000.000 koron;
11. na zakupno realności dla gminy 500.000 koron;
12. na pokrycie kosztów połączonych ze zrealizowaniem pożyczki i konfekcyą obligów komunalnych 860.000 koron.

Art. III.

Wykonanie wymienionych w Art. II. inwestycyj, jaktoteż emisya potrzebnych na rzeczone cele kwot pożyczkowych, nastąpić ma stopniowo i na podstawie specyalnej dla każdej sprawy uchwały Rady miejskiej, zatwierdzonej przez Wydział krajowy.

Przed zatwierdzeniem odnośnej uchwały Rady miejskiej przez Wydział krajowy, wykonanie żadnej inwestycyi w Art. II. wymienionej, nie może być rozpoczętem.

W sprawach tych uchwała Rady miejskiej, aby miała ważność, musi być powziętą na dwóch odbytych nie prędzej, jak w ośm dni — po sobie następujących posiedzeniach, w obecności przynajmniej 50 członków Rady miejskiej i to po wysłuchaniu wniosków odpowiednich sekcyj i po rozpoznaniu szczegółowych projektów, planów i kosztorysów.

Sposób użycia każdej częściowej pożyczki ma być wykazywany Wydziałowi krajowemu.

Art. IV.

Umowy co do sfinansowania niniejszej pożyczki zawrzeć się mające, będą obowiązywały gminę król. stołecznego miasta Lwowa dopiero od chwili zatwierdzenia tych umów przez Wydział krajowy.

Art. V.

Jeżeliby wskutek uchwały Rady miejskiej lub z powodu odmówienia przez Wydział krajowy zatwierdzenia dotyczących uchwał Rady miejskiej, wykonanie którejkolwiek z wymienionych w Art. II. inwestycyj nie przyszło do skutku, należy potrącić przeznaczoną na to kwotę z ogólnej sumy pożyczki.

Art. VI.

Za pożyczkę niniejszą do wysokości 14,000.000 koron poręcza kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. VII.

Raty amortyzacyjne od tej pożyczki obowiązaną jest Rada król. stołecznego miasta Lwowa przez cały czas okresu umorzenia wstawiać do budżetu i obowiązaną jest przy uchwaleniu budżetu uchwalić stosowne środki pokrycia niedoboru budżetowego. Gdyby Rada miejska tego obowiązku nie dopełniła Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne od niniejszej pożyczki w budżet gminy miasta Lwowa i nałoży stosowne dodatki gminne do podatków na pokrycie pożyczkowych rat amortyzacyjnych, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego.

Budżet przez Radę miejską uchwalony przedłoży Magistrat król. stoł. miasta Lwowa Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 15. grudnia przed rokiem przedmiotowym.

Zamknięcie rachunków z ubiegłego roku, przez Radę miejską sprawdzone i przyjęte, przedłoży Magistrat Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 1. września.

Art. VIII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

Rezolucya.

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wyjednał dla obligacyj pożyczki gminy król. stołecznego miasta Lwowa w wysokości 14,000.000 koron, przyznanie charakteru pupilarnego bezpieczeństwa.